Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Clarissimi ac excellentissimi iureconsulti Pauli de castrensis .... consilia

https://hdl.handle.net/1874/461242

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

summa quã constare posset eis fuisse remissam. Et hic constat apte quid 7 quãtum. restat rñdere allegata in cõtrariũ. Et primo nõ ob. q̃ civitas pisarũ nõ erat de cõmunitate florẽtie tpe dicte reformatiõis edite in fauorẽ ope. q̃ nihilominꝰ vico dictã reformatiõez ad eos extendendã. q̃ nõ loquit' p verba psentis tẽpis. s. q̃ civitates 7 terre q̃ sunt de cõmunitate ꝛc. Lucenz posset ꝓcedere cõtrariũ. ar. l. si ita. ff. de au. 7 argẽ. le. ß loquor. q̃ verba indefinita sine verbo psentis tpis. s. q̃ omes ẓmunitates de comitatu ꝛc. et sic ꝓbendit etiã futuras. l. si seruit'. in prin. 7 primo riso. ff. de serui. vr. pdi. de dã. infec. l. dãni. ℌ. si is qui vicinas: in fi. cũ concor. Preterea etiã si cõtineret verbum psentis tpis adhuc idem est: ergo. pfert' a lege. q̃: lex semp loquit' l. ariani. C. de here. ff. de condi. et lege. l. vnica. Et no. bar. in dicta. l. si ita: de au. 7 argẽ. lega. in primo mẽbro distinctõis. Item non obstat de. lras: de rescrip. q̃: ibi ibi est quedã ratio specialis de qua ibi no. in glo. fi. que nõ habet locũ in alijs. vnde vocisio illi' cle. econtra iurigorem: vt patz er multis exemplis ibi positis ꝑ glo. i cõtrariũ. Et sic ad alios casus non est trabenda. Item nõ ob. q̃ civitas pisarz er ꝓmissione cõmunis florentie habet ꝓpria statuta. 7 sic nõ subijcit statutis cõmunis florẽtie: iurta no. in. l. si cõuenerit. ℌ. si nulla: de pig. ac. q̃ voc. 7 in. c. j. ne se. vacã. q̃: illud ꝓcedit q̃ndo ad statuta disponẽtia inter seꝑos pisanos. Illud aũt statutum seu reformatio facta in fauorẽ opere nõ disponit inter eos: sed cõtra eos. vnde sine dubio sibi subijcitur: nec aliquid in cõtrariuz facit no. in victis locis sit bene inspiciatur. Item nõ obstat q̃ pisani erãt nimis excessiue grauati. 7 sic nõ videnꝫ ꝓsecuti beneficiũ. q̃a debebãt exgranari ex debito. ff. de aq̃ quoti. 7 est. l. j. ℌ. penultimo. ibi nec est hoc beneficiũ ꝛc. vbi videt' ter. 7 sic cessant ẽba reformatõis edite i fauorẽ ope. Nec obsta. ci nõ põt si petat' q̃ solvãt. ꝑ vltima exemptiõe q̃ eximit eos in totuz cum saltem aliquid soluere deberent. Preterea cũ dicte exemptões semp fiant vl vt ipluriũ. ꝑpter dictam causam oneris excessiui nunq̃z sibi locum vendicaret reformatio ꝓdicta si nõ haberet locuz in casibus ꝓdictis. Credendũ est ergo q̃ de talibꝫ exemptõibꝫ senserit. ar. ff. de legi. naz ad ea. Preterea cum cõmune florẽtie potuerit imponere dictuz onus licet graue tolerandũ erat centesima. dis. cõtra morez: in prin. Igitur hoc respectu remittẽdo censet' beneficium cõtulisse. q̃: beneficiũ est beninola actio gauduz tribuẽs. 7 ista descriptio hic verificat'. Preterea prelatus tenetur beneficiũ vacans cõferre: 7 tamẽ cõferendo dicit' beneficiũ 7 gratiam cõcedere: de ꝓben. c. relatum: 7 ibi no. Preterea licz teneret' cõmune florentie ex vbanitate: nõ sic tamẽ vt posset cogi cum nõ recognoscat superiorem seu induci poterat. ar. l. penult. ℌ. illo. C. de necef. ser. ergo ꝛc. Et sic nõ ob. l. j. ℌ. penult. de aqua quoti. 7 est. q̃: quodã respectu nõ dicit' cõsequi beneficiũ qui cõsequit' debitum: vt ibi dicit'. Sz si nõ est omino debitũ taliter q̃ ad ipm possit inuitũ cõpellere illũ a quo cõsequit' bene dicit' beneficiũ illo respectu: vt in similibꝫ habet' in. l. in bello. ℌ. siquis seruũ. ff. de capti. vbi potest quis habere obligatã rem suã que nõ est simpliciter et irreuocabiliter sua. Item potest quis ꝓscribere rem suam quãdo nõ est simpliciter 7 irreuocabiliter sua. C. q̃ me. cau. l. iij. vbi no. in magna glo. fi. Cõcludit' ergo vt supra. Ultuz ẏo ad causaz ser multũ de quibꝫ vltimo loco querit' patz respõsio ex supraꝫscriptis. q̃: ꝑ pena remissa. i. illo quarto puta dicũ soluere dicti pisani. Sed ꝑ ser multꝫ de quibꝫ habuerũt solũmodo terminũ ad soluendũ 7 non remissionem soluere nõ tebent: ne duplici onere grauent'. s. q̃ soluant cõmuni 7 etiam opere. ff. de leg. ij. l. tria. ℌ. qui in vita. 7 l. nauis. ℌ. cuz autem. ad. l. rodi. de iac. Nam quãtitas ista q̃ soluẽda est opere venit soluẽda ꝑ gratia facta cum recõpensatõe eius de eis dimittit' igitur non tebz solui nisi quatenus remittit'. q̃: limitata causa limitatũ ꝓducit effectũ: de his que in testa. vel. casa limitatũ ꝓducit effectũ. de his que in testa. vel. cellauerat: de itine. actuq̃ ꝓina. l. j. ℌ. iul. Nec ob. verba reformatõis q̃ dicunt q̃ tebeant soluere ꝓ rotoco q̃ solvissent si gratiam 7 remissionem non habuissent. quia tebet intelligi sane cum hac suppletiõe videlicet. quia dum dicit ꝑ qualibet libza quaz soluere tebeãt ꝛc. subaudi 7 nũc. ꝑpter dictam gratiam non tebent. 7 ita innuit illud verbum tebeãt quod est ꝑteritum. perfecti. Et sic innuit q̃ de ꝑsenti non tebent. Et hoc me sequat' absurditas. Nam si tebeant soluere operre ꝓ eo q̃ eis nõ remittit': posset attingere q̃ gratia et boc redderetur inutilis. puta si aliquis tebeat soluere cõmuni viginti milia libraz. 7 sibi gratia de centum libris: certe si soluẽt denarios ser. ꝑ qualibet libza de tribus: certe si soluẽt denarios ser. ꝑ qualibet libza de tribus: milibus tantũ vl plus ascẽderet id q̃ solueret opere quãtum sibi remitteret': q̃ esset absurdum. et ideo nõ est credendũ populum florentinũ cum fecerit dictãre formatõem boc voluisse. ar. ff. de leg. iij. qui cõcubinã. ℌ. qui hortos. 7 l. patronus. ℌ. codicillis: de lega. j. fines obligata. 7 q̃ no. ꝑ doc. e. ti. l. cuz seruus. 7 l. apud iul. ℌ. si fundus. 7 quod no. Ly. C. d̃ cadu. tol. ℌ. ne autez. Quia igitur verba dicte reformatõnis possunt sic intelligi q̃ non teneãt absurditatem: vandus est eis ratio telligi q̃ non teneãt absurditatem: vandus est eis ratio lis intellectus tanq̃s benignior. ff. de legi. l. benignus. 5 bonis liberto. Nam absurdum de neg. gest. l. nemo. Illus autem intellectus esset inhuman'. Preterea beneficia largissime sunt interꝑtanda contra cõcedentem. ff. de consti. ꝓin. l. beneficium: extra de donat'. cum dilectus. Laus deo.

Consiliũ. CCX.

Non cõficiens inuentariũ an perdat trebellianicã. Et an minor nõ ofíciẽs inuẽtariũ teneat vltra vires.

Nchristi noie Amen.

Super primo dubio fuerũt opiniões inter doctores iur. ciuilis. Naz Jaco. de bel. disputando tenuit q̃. ꝑpter nõ cõfectõem inuentarij non perdatur trebellianica. quia nõ reperit' iur cautũ. Et inducit Rofredre. hoc tenentem vt ipe Jaco. no. in auten. de heredi. 7 falci. ℌ. hunc nobis: in q̃rta decima q̃stione. quaz opinio videtur sequi Jo. an. in addi. spe. de instru. edic. ℌ. cũ cto: in addit'. que incipit de trebellianica dubitat. ꝑ hoc etiam ponit alias rationes quas dictus Jaco. ꝓ se adducit. 7 transit cũ illius decisione non reprobãdo ipaz vnde tacite videtur eam approbare. Idem etiam renuit bar. in. l. marcell'. circa finẽ ꝓncipij. ff. ad trebel. Alij tenent contrarium quos refert Jo. an. ibi. Lyn aut'. sed cum testator: in addi. arguẽdo ꝓ 7 contra. finaliter tenent q̃ aut hereditas veniebat restituẽda statim. 7 tunc nõ incumbebat heredi onus cõficiendi inuentarium. 7 sic non venit ꝓinãdus. Fiat ex interuallo: 7 tunc secus. Et ꝑm hoc in casu nostro cum veniret restituẽda non statim: sed sub conditõe si decesserit sine liberis incumbebat onus. et sic debuit perdere trebellianicam si nõ cõfecit Bal. in dicta aut'. sed cum testator: in prima collatõe dicit q̃ ꝓmi doctores quitenent q̃ trebellianica non perdat': non ponderauerunt tex. i aut'. de here. falci. ℌ. hinc nobis. versꝰ. illo adiecto ꝛc. vbi dicit ipse expresse. ꝑbari contrariũ q̃ imo perdatur. quia ille tex. generaliter loquitur de legatarijs 7 fideicõmissarijs citandis in cõfectione inuentarij. 7 sic loquitur non solum de particularibꝰ fideicõmissarijs sed etiam de vniuersalibus quos constat citari tebere quia ꝓtendũt interesse. ergo ꝛc. l. nam ita diuus. ff. de adop. 7 tamen ibi ter. dicit q̃ hoc facere tebet nõ solũ qui tinet ne patiatur damnuz: sed etiam si vult lucrũ cõsequi scilicz detractõis quarte ergo est ibi expressuz q̃ si non conficit lucrum tale non cõsequitur. Preterea inuentarium fit ne heres subtrahat et occultet res hereditarias: vt i dicto. ℌ. hinc nobis. Et sic ita interest fideicõmissarij vniuersalis q̃ fiat sicut particularis legatarioruz vel fideicõmissarioꝝ. 7 boc quando gestorum non erat inuẽta cõfectio inuentarij tutoris nec aliquid proderat: sed fuit inuenta per iustinianuz. l. fi. C. de iure delib. Sed confectio inuentarij tutoris ficve. l. tuto: qui repertoriũ: in prin. ff. de admini. tuto. licet boc in casu nostro testato: remiserit tutori cõfectionem inuentarij que sibi incumbebat quo ad creditores 7 legatarios 7 fideicõ. ergo non fuit heres extraneus ab illa quo minus non cõficiendo perdident trebellianicam. 7 sic alienare non potuit vsq̃ ad eam. Utrum ad tercium similiter clara est responsio q̃ nõ intelligatur remissum ius fideicõmissi 2ditionalis per dictam sententiã que continet meram 7 simplicem dimissionem. vel posito q̃ cõtinet clausulam 7 promissionem de non veniendo cõtra adhuc idem esset. vt. l. qui rem q̃ non apparent ꝓpter non cõfectum inuentarium: que sufficiunt ad quartaz. Nec obstat si dicatur q̃ prediti heredes vel aliqui ipsoruz erant minores. xxv. ãis tempore quo debebant inuẽtarium conficere. 7 sic videtur q̃ fuerint excusati: vt in aut'. de here. falc. ℌ. pupillus. Et q̃ excusatio duret licz postea fuerint maiores: iurta no. per glo. C. de bis quibus vt indigi. minoribus. et in. l. j. C. in quibus can. in integ. restitu. non est necef. quia dicendum est q̃ nõ fuerũt excusati ipso iure: imo penas mero iure incurrerũt: licet competeret eis restitu. in integ. vt ibi babetur in tex. 7 ꝓ restitutõis petẽde. ergo ꝛc. C. de tempo. in integ. restit. l. fi. cum ſq̃. Super secundo clara est responsio. quia diuersum est inuentariuz tutoris ab inuentario heredis. 7 in diuersis 7 separatis nõ est bona argumentatio de vno ad aliud. ff. de calum. l. fi. de mino. l. papinianus etiã: ꝺ ver. obliga. inter stipulãtem. ℌ. sacraz. ibi sed hec dissimilia sunt ꝛc. Nam olim iure veteri diuersorum non erat inuẽta cõfectio inuentarij heredis

L. fol.
773

RARIORA

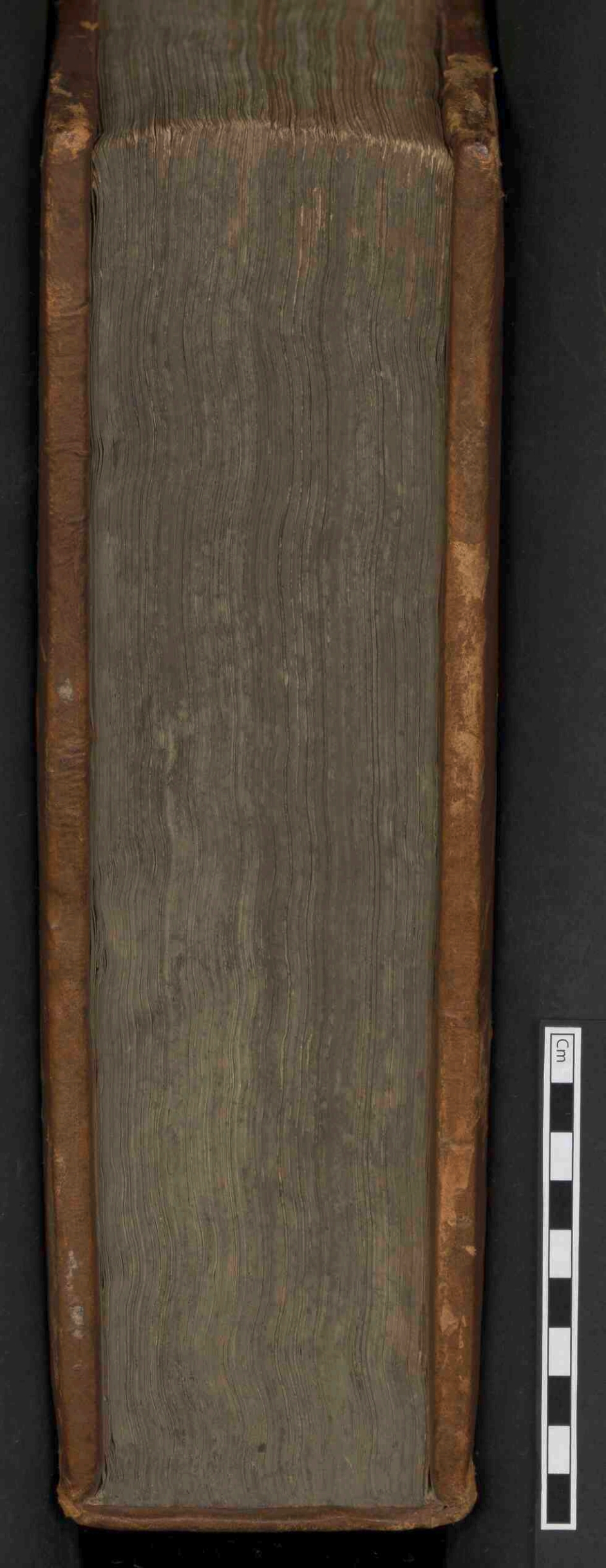
Cm

Cm

Cm

Jus positivum et Interpretes

Folio n°. 773.

565. **Paulus** de Castro, Consilia et allegationes. Neurenberg, Ant. Koberger Oct. 1485. 2°. L. 2°. 773[1]

Typen 8, 9. — HC* 4641. — Peddie II p. 159.

Samengeb. met nr. 103.

103. **Bartolus** de Saxoferrato, Lectura super Authenticis. Neurenberg, Ant. Koberger 5 Sept. 1481. 2°. ~~L. 2°. 764[2]~~

Typen 4, 5. — HC* 2627. — Peddie I p. 89. — Pr. 2009.

Samengeb. met nr. 85.

—— Tweede exemplaar. L. 2°. 773[2]

Op het schutblad voorin: „Ex legato Magistri Martini Grundick legum doctoris canonici huius Insignis ecclesie beate Marie Traiectensis". Zie over hem de aanteek. bij nr. 97. — Samengeb. met nr. 565.

Ex legato Nicolai Hartwyn Sacre pagine Doctoris
Canonici hujus Insignis ecclie beate Marie Traiecten

Abbas
Absolutio
Acta iudicialia
Actio
Aditio
Adulterium
Alienatio
Alimenta
Allodialia
Altior indago
Ambo
Amicicia z familiaritas
Animus
Annullatio instri
Appellatio
Appellatio ab interlocutoria
Appocha
Arbiter
Arbitrator
Arbitramentum
Arrendator
Assimilatio
Auctoritas
Autentica

Bannitus
Barataria
Bellum
Bona parafernalia
Bonitas seu bonum
Brachium

Calculus
Cancellatio
Captura
Capulum
Carceratio
Causa
Causa discontinua
Cause cognitio
Cautela
Cessio
Citatio
Clausula
Clausula codicillaris
Clausula derogatoria
Coitus
Collecte seu prestantie
Commissarij
Cõmissio cause
Compensatio
Compromissum
Concessio
Condemnatio
Conditio
Confessio
Confirmatio
Confiscatio
Coniunctus
Consensus
Consilium sapientis
Consuetudo
Constitutio
Contractus
Contradictor
Contrauenire
Contumax
Conuentio
Creditor

Crimen
Crimen gculat⁹ vl' de residuis

Debeo
Decime
Decretum
Delictum
Descendentes
Dictiones
Dictio taxatiua
Dispensatio
Dispositio
Diuisio
Doctor
Dolus
Dominium
Domus
Donatio
Donatio ꝓpter nuptias
Dos
Duo fratres
Duo rei

Ecclesia
Emphiteosis
Emphiteota
Emptio
Error
Etas
Exceptio
Exclusio
Excõmunicatio
Executio.
Executor testamenti
Exemptio seu exemptus
Exheredatio
Expense
Expense melioramentorum
Extensio
Extensio statuti
Extraordinarium

Factor
Falcidia
Falsitas
Fama
Feudum
Fideicõmissum
Fideicõmissarius
Fideiussor
ne Fideiussores totium debit
Filius
Filiusfamilias
Fodere
Forma
Fossa siue cuniculus
Frater
Fraternitas siue fratales
Fructus

Gabella
Genus
Gradus
Gratia
Gratia expectatiua

Hereditas
Heres
Homicidium

Imperator
Incertitudo
Indefinita
Indicia
Infideles
Inhibitio iudicis
Iniuria
Inquietare
Inquisitus seu inquisitio
Insinuatio
Institutio
Instrumentum
Intellectus
Interpellatio cum mora
Interpretatio
Inuentarium
Inuestitura
Iudex
Iudicium
Iudicium familieherciscũde
Ius
Ius accrescendi
Ius patronatus
Iura hereditaria
Iuramentum
Iurisditio

Lataculpa
Laudum
Legatarius
Legatum
Legitima
Legitimatio
Lesio
Lex
Libellus
Liberalitas
Liberatio
Liberi
Libri
Licentia
Limitatio
Locuplex
Lucrum

Malafides
Maleficium
Mandatum
Mater
Matrimonium
Meliorameta
Merum z mixtum imperium
Minor
Molestare
Monasterium
Mons venetiar z florentie
Moriatur

Naturalis
Negatio
Negociorum gestor
Nepos
Nominatio
Notarius
Nullitas
Nuncius

Offensio
Officialis

DOMEIN-ARCHIEF
TE
UTRECHT

Obligatio
Onera patrimonialia
Opinio

Pactum
Papa
Pasculum
Pater
Pax
Pena
Percussio
Persuasio
Petitio hereditatis
Possessio
Potestas
Preceptum
Prescriptio
Presumptio dominij
Primogenitus
Primum decretum
Princeps
Priuilegium
Probatio
Probatio semiplena
Procurator
Productio iurium
Promissio
Promisit
Prorogatio iurisditionis
Protestatio

Quarte

Ratio
Rebellis
Recusatio iudicis
Reductio
Rei vendicatio
Relaxatio
Renunciatio
Res
Restitutio
Retractatio
Reuocatio priuilegiorum
Reuocatio testamenti

Salarium
Saluusconductus
Secundum decretum
Sententia
Sententia arbitrorum
Sententia interlocutoria
Simulatio
Solennitas
Solutio
Societas
Socius
Substitutio
Successio
Succumbere
Suitas
Superior
Suspectus debitor
Scientia
Scriptura
Scriptura priuata
Statutum
Stilus
Stipulatio

Tenuta
Terminus
Testamentum
Testator
Testis
Titulus
Tortura
Turbare seu turbatio
Tutor
Transactio
Transmissio hereditatis
Trebellianica

Vasallus
Vena cotaria
Venditio
Verba
Veritas
Vestes
Via
Violentia
Ultima voluntas
Usura
Usufructus
Vxor

Ypothecaria seu ypotheca

Abas si cõfitetur sibi esse solutũ ⁊ satisfactũ ab aliquo debitore monasterij. Utr̃ p talez cõfessionẽ sufficiẽter probetur dicta solutio contra monasterium. Et sic vide quando cõfessio prelati noceat monasterio. in cõsilio primo

Absolutio. De absolutõne a iuramento an ⁊ quãdo possit peti. in consilio lxx. in fi.

Qui petit se absolui ab excõicatione videt fateri se excõicatũ. in ꝓsilio cxciij. circa fi.

Acta iudiciaria. Acta iudiciaria an possint ꝓbari ꝑ testes si nulla scriptura de ipis fcã fuit. ī ꝓsilio ij.

Acta an p̃sumãt ꝙ interuenerint maxime si de eis facta sit mentio in sñia. in ꝓsilio iij.

Act⁹ iudicl nõ dz opari vltra intentõem ipsius. in consilio lxxvj. in fi. ⁊ clxvij. circa fi.

Actio. An possit quis agere nõ intentando petitoriũ nec possessoriuz sed vt inhibeat aduersario ne molestet eũ in possessione donec diffinitur de ꝓprietate vel possessione. Et an talis inhibitio erit sentẽtia interlocutoria. Et an iudex possit pr illã assignare terminũ ptib⁹ ad dãdũ libellũ sup ordinario iudicio. in ꝓsilio v.

Si Heres petit bona hereditaria dicẽdo illa pertinuisse ad testatorẽ iure dominij vel quasi an videat agere rei vendicatione an autez petitõne hereditatl in consilio. vj.

Qui intentat rei vendicationẽ ⁊ petitionem hereditatis ⁊ succumbit in vna an possit in alia obtinere. in ꝓsilio. vj.

Et quid si intentat petitoriũ ⁊ possessoriũ an idem erit. in consilio vj.

Actõ ꝺ peculio ẽ psonal. ī ꝓsilio clxxvij. circa p̃n.

Aditio. An minores sint illesi ipo iure si non adiuerunt hereditatem infra tempus iuris de liberandi. in ꝓsilio iiij. circa fi.

An frater portando res fratrl ad domum suã causa custodie p̃sumatur adiuisse hereditatẽ eius vel paternam in consilio. iiij.

Adulterium. Maritus sciens vxorem adulteram non potest sibi opponere de adulterio si eam retinuit ⁊ carnaliter cognouit. in ꝓsilio cxxix.

Heres mariti scientis vxorem fuisse adulteram et non conquerentis non potest opponere de adulterio in consilio cxxix.

Est magn̄ verecũdia accusare vnũ de adulterio cõmisso cũ sua vxore q; facẽ se cornutũ. ī ꝓsilio cxciij. in tercia colum. in fi.

Alienatio Statutum prohibẽs alienatõnẽ infozensez an videat ꝓhibere etiã successionẽ. in cõsilio. ix.

Itẽ an ꝓhibeat alienatõem in euz q̃ desijt esse subditus statuentiũ. in ꝓsilio ix.

Alienatio rei subiecta restitutõi facta ab ignorante an valeat. Et si valet an reuocet si alienans nõ est soluendo. in ꝓsilio x.

Non dicitur alienare qui repudiat donationẽ vel stipulationem quã alter suo nomĩe recepit. Et donatio nõdum quesita alienari et repudiari põt p minorẽ vel mulierẽ etiã stante statuto ꝙ mĩor vl mulier non possit alienare. in ꝓsilio xj.

De alienatõe ꝓhibita p testatorẽ ⁊ si fiat ꝙ in alium pueniat. in ꝓsilio xij.

Prohibita alienatõe p testatorem vtrũ possit constitui ex illis bonis quor̃ alienatio ꝓhibita ẽ. Et sic vtrũ autentica res que. q̃ loquit in prohibitõe tacita locum sibi vendicet in exp̃ssa etiã si grauatus de restituendo recepit totem pro eius restitutõne prestitit fideiussores ⁊ obligauit bona sua ⁊ tempore dicte obligationis portio sua hereditaria videlicet legitima ⁊ trebellianica sufficiebãt ad restitutionem totis. in consilio xiij.

Idẽ in ꝓsilio sequenti. in ꝓsilio. xiij.

An si bona mariti videlicet legitima ⁊ trebellianica sũt alienata ꝑ maritũ possit mulier habere recursũ ad alia bona. in ꝓsilio xiij. in colum. j. in fi.

Prohibita alienatõe vtr̃ institutio heredis intelligat prohibita. in ꝓsilio xv.

Prohibitus alienare an possit ꝓmutare meliorando. in consilio xvj.

An alienata p regẽ possint p ip̃m vel eius successorem reuocari. in ꝓsilio lxxiij. columna. v. et. vj.

Filius consentiendo venditõni rer̃ paternarũ facte per patrẽ licet videat renũciasse ypotbece quam babebat ī bonis venditis pro dote materna: nõ tñ videtur renunciasse doti vel ypotbece in reb⁹ nõ alienatis p patrẽ. in ꝓsilio cxviij.

Prohibita alienatõe in psonas ex̃neas videt ꝓhibita heredis institutio ī ꝓsilio clxiij. colum. vij. in fi.

Alimenta. Pater instituit filios ⁊ reliqt vxori alimenta si cũ filijs morabitur: ⁊ si filij decederent eis substituit dictam vxorem ⁊ alios: ⁊ vltra reliquit vxori ī dictũ casũ vsumfructũ tercie ptis oĩm bonor̃ mortuis filijs. queritur an vxor pdat legatum alimentor̃ ꝓpter ꝓmodũ substitutionis: quod videtur subrogatum loco alimentorum. in ꝓsilio vij.

An pro alimentis bona mariti sint obligata vxori sicut ꝑ dote in ꝓsilio. viij.

Statutũ taxãs alimẽta ꝑ dote mulieris ⁊ ꝑ ill alimentis bona mariti sũt obligata ī ꝓsilio viij. prope finem.

Alimenta ⁊ interesse que concurrũt propter moram debitoris non currũt si creditor fecerit debitori suo terminũ ad arbitriũ tercij ⁊ ille nũcp̃ declarauerit ip̃m terminum. in consilio cxxvj.

Allodialia. In dubio res p̃sumitur allodialis non feudalis. in consilio clxiij. post p̃n.

Quis potest habere bona allodialia ⁊ eorum iurisditõnẽ cognoscere in feudũ ab alio. ī ꝓsilio clxiij. columna. vj.

Altior indago. Quando dicatur causa requirere altiorẽ indaginem. in ꝓsilio lxxij. iij. columna. circa p̃n.

Ambo. Alter ⁊ ambo an verificent in pluribus q̃p in duob⁹. in ꝓsilio. xvij.

Amicicia et familiaritas. An ⁊ q̃n quis dicat actũ exercere iure familiaritatis ⁊ amicicie. ⁊ nõ iure suo. in ꝓsilio clxiij. columna. ij. ⁊. iij.

Animus. Ex dictis ⁊ factis in pludijs apparet qualis fuerit animus in sequẽtib⁹. in consilio xlij. secunda colum. circa p̃n.

Ex ante vel postea gestis vel dictis declaratur q̃lis fuerit volũtas ⁊ intẽtio in p̃cedẽtib⁹. ī ꝓsilio lxxxj. columna. j. in fi. ⁊. ij. in p̃n.

Annullatio instrumenti. Annullatō instrī: vtz etiā ꝯctus in eo ꝓtentus videatur annullatus. in cōsilio cj.

Appellatio. Appellans impeditus ꝓseq in ꝑmo anno ꝓ vnum diem an habeat alium annum integrū ad ꝓsequendū: vbi etiaz de impedito prosequi facto iudicꝫ an tps mero iure sibi currat. in consilio xxj.

In romana curia non seruat' vt per lapsum anni vel biennij pereat instantia appellationis in consilio xxj.
in.ij.colum.circa fi.

Quando non stat per partem appellantez: sed ꝓ iudicem ipso iure non currit secundus annus: sed tercio anno datur restitutio ꝓ tempore quo fuit impeditus appellans. in consilio xxj.
tercia colum.in fi.z.iiij.in prin.

Quando manifeste constat de impedimento appellantis: non est opus vt de eo protestetur. in consilio xxj.
quarta colum.circa medium.

An z quando a cōminatione possit appellari. in cōsilio xxij.
in principio

An a snīa reductiua ad arbitrium boni viri possit appellari. in consilio xxij.
in versiculo circa tercium quesitū.

A grauamine facti illati ꝓ interlocutoriā pōt appellari etiā de iure ciuili. in consilio xxiij.
in principio.

Qñ appellat' viua voce saluo beneficio appellandi in scriptis. in consilio xxv.
in ꝑn.z in consilio sequenti.

Quando stat per iudicem vel alteram partem nō currit tps ad ꝓsequendū appellationē. in ꝓsilio xxvij.
quarta colum.in me.

Impedito ad appellandū infra annū qntū tps debeat dari. in consilio xxvij.
in.iiij.colum.in fi.

Appellatio reponit ptes in pristinū statū quō intelligat'. in consilio lxxv.
in prin.cōsilij.

Appellatio frustratoria per iudicem est reijciēda etiam parte non petente sicut libellus ineptus. in consilio xxix.
colum.j.in fine.

Inquo statu reponat appellatio. appellantē. in cōsilio xxxvj.
in.j.colum.post prin.

Appellatio ab interlocutoria. Appellatio ab interlocutoria est ꝑmittenda sic appellatio a diffinitiua: si statutū loquat' de appellatōibꝫ ꝑmittendis. in cōsilio xxiij.
in ꝓsiculo nūc est videndū. colum.j.in fi.

Ab interlocutoria infra quantū tps possit appellari z quando incipiat currere tempus appellādi ab ea. in consilio xxvij.

An z qñ ab interlocutoria debeat appellari infra decem dies. in cōsilio xxvij.
colum.ij.versi.breuiter.

Si pronuncietur sup appellatione ab interlocutoria an talis sententia dicatur diffinitiua vel interlocutoria. in ꝓsilio xxviij.
in ꝑncipio. versiculo ad quartū.

Appellationi ab interlocutoria qñ sit deferendū vel ꝓ iudicē a quo vel ꝓ iudicē ad quē: z qliter sumat' verbum de ferre. in consilio xix.
in principio.

Apocha. An apocha priuata manu scripta in qua ꝑtinet' solutōez fuisse factā ꝑbet. in consilio j.

Arbiter. Arbiter vnus condemnat in quinquaginta: alter in viginti quinqꝫ: alter absoluit: que istaꝝ snīaꝝ valeat z a qua sit appellandum. in consilio xxiij.

An stetur snīe tercij arbitri assumpti ī casu discordie: si nō ꝓcordat cū alijs. in ꝓsilio xxiij.

Arbiter dī inique iudicare qñ ledit vltra septimā ꝑtem. in consilio lxx.
in.ij.colum.in principio.

Ex enormi lesione ꝑsumitur dolus arbitri. in consilio lxx.
in.ij. colum.in principio.

Arbitrator. Arbitratores ñ pñt cogi ꝑ ce-re d vsurz.ī ꝓsilio lxxij.
quinta colum.in prin.

Arbitramentum. Si ꝑs dicat arbitramētuz iniquum z obtinet non incidit in penam compromissi. in consilio vij.

Arbitramentū finit' morte alterius ex compromittentiꝫ sicut finit' arbitriū. in cōsilio xxx.

Arbitramētū an habeat instar ꝯctus vel trāsactōnis. in consilio lxxij.
in colum.ij.

Arrendator. Quis sit arrendator.ī cōsio. lvij.
in principio ꝓsilij.

An arrendator qui emit fructus ecclesie vel cōductor bonorum ecclesie possit presentare in illa ecclesia. in consilio lvij.

Assimilatio. Nō ꝑbat aliquē esse filiuz in.ij.colum.in ꝓncipio. ꝓsilio clxxvj.

Auctoritas. Auctoritas cū auctoritate ē ꝓcordāda. ī ꝓsilio clxvij.
in vltima colū.circa finē.

Magē ē auctoritas Johānis andree. ī ꝓsilio clxij.
in vltima colum.in prin.

Maioꝛ ē auctas ꝓsilij rogatoꝝ q̄ dominij. z cōsiliarioꝝ. i. dominij veneciaꝝ. in ꝓsilio clxxxix.
colum.j.post medium.

Auctoritas textus z glose ꝑfertur auctoritati bar. in consilio clxxj.
scda colum.in ꝑncipio.

Autentica. Autentica. res que. C. cōia de lege. non habet locuz si bona fuerunt cōsumpta per grauatum de restituēdo non ꝑ alium. in consilio xiij.
circa medium.

Autentica. res que. C. cōia de leg. hz locū solū in fauorē filioꝝ nō extraneoꝝ. in cōsilio xiiij.
in.ij.colum.in ꝑncipio.

Ampliatio autētice si captiui. C. d episcopis z cle. in consilio xlij.
in vltima colum.ꝑpe finem.

De materia autentice ꝭ amplius. C. de fideicommissis. in consilio clxviij.

Duplex forma ꝓcedēdi in mā autētice ꝭ amplius. C. de fideicōmissis. in cōsilio clxviij.
colum.iij.circa medium.

Annitus. Si bānit' cōpet' ꝑ ter minum bānit' z negat se cōmisisse delictū qd videbat' tacite cōfessus ex forma statuti ꝓpter nō cōparitōem in termino. vtz sit audiendus ita q̄ sibi incumbat ꝓbatio q̄ nō deliquerit ꝭ curie potius q̄ ipse deliqrit.

in consilio
in principio. xxxiij.

An liceat impune bãnitum occisuz spoliare si licitum est impune occidere. in consilio xxxiij.
in vltima colum.

Ille qui occidit bãnitũ quẽ credit esse bãnitum cũ tñ ille habeat saluum conductum nõ potest puniri. in consilio
in principio xxxiiij.

Valet statutuz ꝙ bannitus possit impune occidi. in consilio xxxiiij.
colum. j. in fine.

An occidẽs bãnitum teneat' inuestigare si habet saluũ conductũ vel esset rebannitus vel non legitime bannitus. in consilio xxxiiij.
columna vltima.

An occidẽs illũ q̃ erat bãnitus si non inuestigauit si erat rebãnitus vl' nõ legitime bãnit⁹ sit ĩ culpa ita ꝙ saltẽ de culpa possit puniri. in consilio cxciiij.
in. iij. columna.

Barataria. Quando dicatur ⁊ vnde dicatur. in consilio cliij.
columna. j. circa medium.

Bellum. Omni iure nãli diuĩo ⁊ gẽtiũ concessum est pro rer̃ suarum tuitione. in consilio xxxv.
in principio.

Bona parafernalia. An fructus bonor̃ parafernaliũ vir lucret'. in cõsilio clxxxvij.

Bonitas seu bonum. Maius bonũ debet preferri minori bono: sicut maior equitas p̃fert' minori equitati. in cõsilio clxxj.
colum. ij. in fi. ⁊. iij. in principio.

Brachium. Non põt inuocari a iudice ecclesiastico brachium secure nisi postq̃z eccl'ia nõ hz q̃d vlt' faciat. ĩ ꝯsilio xlj.
colum. iij. in p̃ncipio.

Judex secl'aris nõ dz brachiũ suũ imp̃tiri iudici ecclesiastico, nisi ꝯstet sibi ꝙ ea que sũt ad hoc necessaria facta fuere. in consilio xlj.
columna. iij. in p̃ncipio.

Alculus. Error calculi an p⁹ sententiã possit allegari in causa appellatõis. in cõsilio xxxvj.

An negans calculum eo ꝓbato possit ꝓbare errorez calculi. in consilio xxxvj.
colum. j. post prin.

Cancellatio. Instrumẽtũ nõ solũ facto ꝫ verbo cancellari potest si ꝑtes hoc agunt. in consilio xxxvij.

Qd̃ venit cancellãdũ de ꝯsensu ꝑtiuz habet' pro imutili. in consilio xxxvij.
in fine.

Nõ stat' ꝟbis notarij appositꝫ ĩ margine ĩstrumẽti dicẽtis cassum ⁊ cancellatũ. in ꝯsilio xxxviij.

Cancellatio testamẽti in dubio p̃sumit' facta d̃ volũtate testamẽtoris. in consilio xxxviij.
colum. j. circa medium.

Captura. Debitor suspect⁹ põt capi sine citatione. in consilio xxxix.
columna vltima.

Debet allegari cã suspitõnis qñ petit' debitorẽ capi debere. in consilio xl.
in principio.

Propt' carẽtiã bonor̃ ĩmobiliũ nõ põt quis capi die feriato: ꝫ ꝓpter iustã fugã. in consilio xl.
colum. j. circa medium.

Stãte statuto ꝙ q̃s nõ possit capi ĩ domo an possit capi ĩ apotheca vl' taberna. in ꝯsilio xliij.

Capulum. Capulare q̃d sit. ĩ ꝯsilio ciiij.
in fine.

Capulũ ⁊ pẽsionaticũ ĩ q̃ differãt. ĩ ꝯsilio ciiij.
in fine.

Carceratio. Quot requirãt' ad h̃ vt debitor possit ĩ carcerari ꝓ executõe instr̃i vl' sñie. vl' ad h̃ vt debitor fugituus possit capi ⁊ incarcerari. in consilio xxxix.

De carceratõe filij ꝓ patre vide infra in verbo obligatio. in consilio xlij.

Pro debito liquido sine aliqua ꝯuentõne q̃s potest incarcerari. in consilio xlij.
in. iij. colum. in fine.

Si fili⁹ nõ extrahit patrẽ de carceribꝫ si põt: iuste põt a patre exheredari. in cõsilio xlij.
in vltima colum. circa finem.

Carceratus ad instantiã vni⁹ põt relaxari si factis ꝓclamatõnibꝫ nullus cõpet ad dicendũ causam q̃re nõ debeat relaxari. ꝓhibet'. n. ꝙ quis teneat' diu ĩ carceribꝫ macerandus siue ex delicto sine ex causa ciuili sit captus. in consilio xliiij.

Causa. Quot modis dicat' causa p̃iudicialis. in consilio lxxvj.
in vltima colum. ante finem.

Causa discontinua. Que dicantur habẽ causam discontinuã. in consilio v.
in vltima colum. circa mediũ.

Cause cognitio. Nõ potest fieri modico tempore. in cõsilio lxxiiij.
colum. ij. in principio.

An cause cognitio p̃sumat' int'uenisse. ĩ ꝯsilio xcj.
in principio.

Cautela. Ex nimia cautela presumit' fraus. in consilio clxxvij.
colum. vltima circa p̃n.

Cessio. Jus retractãdi alienatiõez rei ꝯpetẽs his qui sunt eiusdẽ agnatõis ex cõsuetudĩe an possit cedi. Et q̃d ex iure qd̃ competit ex pacto de retrouẽdẽdo. Et an possit cedi. ĩ ꝯsilio xlv.

Cessio bonor̃ nõ ꝯcedit' debitori si dolo versatus fuerit cũ creditore. in consilio xlvj.

Si debitor vtat' dolo cũ creditoribꝫ paciscẽdo cuz eis nõ põt vti bñficio cessionis. in ꝯsilio xlvj.

An exceptõ ꝯpẽsatõis q̃ ꝯpetit ꝯ cedentẽ competat contra cessionarium. in cõsilio xlvij. ⁊. xlviij.

Citatio. An citacio facta die feriato pro die nõ feriato valeat. in ꝯsilio xxv.
in versi. sup tercio vero dubio.

Relatio nuncij de citatõe facta potest fieri die feriata. in consilio xxv.
circa finem.

Debitor suspectus potest capi sine citatione. ĩ cõsilio xxxix.
circa mediũ. idem in consilio sequenti.
colum. j. in fine.

Potest ꝑ ius cõe' vel statutum disponi vt non requiratur citatio in actibus non inferentibus plenum p̃iudicium. in consilio xxxix.
in fine.

Citatio seu proclama generale factũ ꝑ laicũ cõdictionaliter ligat etiã clericũ. in consilio xliiij.
circa medium.

Si nõ apparet de relatõne citatõnis an ꝓcessus sit nullus ⁊ an citatio generalis ad totũ ꝓcessuz sufficiat ⁊ qñ ista citatio locũ habeat. in consilio l.

Citatõ per edictuz ad media cause fieri nõ potest

sine speciali ꝓmissiõe.in consilio l.
colum.iiij.circa ꝑn.

An ꝙ qñ citatio generalis ad totã causaꝫ fieri possit.in consilio l.
colum.iiij.circa mediũ.

Citatio non requiritur nec propter non citatõem de eo cui poterat fieri ꝓiudiciũ actus viciat si ius illius saluũ remanet.in consilio lj.

Citatio regulariter q̃ztũ ad valorem sentẽtie sufficit ꝙ fiat de illo contra quem petitio data est.ß q̃ztum ad extensionem ꝓeiudicij fieri. ꝺz de oĩbꝰ quibꝰ ꝓeiudicari põt.in consilio lij.

Ad valorem ꝓimi decreti requirit citatio peremptoria.in consilio lij.
colum.j.circa mediũ.

In interp̃tatõe vl impetratõe ꝓiuilegij vl rescripti an ps sit citãda.in consilio liij.

Citatio sine die an valeat ꝛ si vltra diem citationis feratur sentẽtia an illa valeat ꝛ citatio an valeat si non appareat de cõmissione iudicis.in ꝑsilio liiij.

Clausula. Si senseris te grauatuꝫ ꝛc. resoluitur in citationẽ parte comparente.in consilio v.
colum.ij.circa mediũ.

Inhibeo si ꝺ iure inhibere debeo.in ꝑsilio xxij.
in principio.

Clausula ꝙ non fiat ꝓeiudicium legitimis ꝛ naturalibus intelligitur ab intestato non ex testamẽto.in consilio lxxxv.
circa finem.

Existente herede masculo quõ intelligãt ista verba.in consilio xcvij.

Suos heredes facit ista verba sunt directa.in cõsilio cxj.
colum.j.circa medium.

Integre ꝛ sine aliqua diminutõe ista verba ꝓhibent trebellianicã.in ꝑsilio clj.
quasi per totũ.

Cũ fieri põt ista verba sunt intelligẽda scꝺm ordinem iuris.in consilio clxij.
colum.ij.ante fi.ibi.ꝛ ꝛba cũ fieri põt.

An ꝛ quãdo clausula apposita in vna parte oratõnis intelligatur.repetita in alia vel in substitutiõe. in consilio cliij.
colum. finali.

Clausula si caste ꝛ honeste vixerit ꝓlata a marito intelligitur scilicet viduando. Secus si sit ꝓlata ab alio.in consilio cliij.
circa finem.

Clausula ex certa scientia nõ opat in his que fuerunt ignorata.in consilio clx.
circa finem.

Clausula petens ius ꝛ iusticiã ministrari omni melioꝛi modo via ꝛc.quid operet.in ꝑsilio clxvj.
colum.ij.ibi.scꝺo dubitat.

Clausula codicillaris. An ꝛ qñ clausula codicillaris opetur qñ testamentum rumpitur.natiuitate postumi.in consilio lviij.
post principium.

Et vide etiã de ista qõne.in ꝑsilio lix.
ante finem.

An clausula codicillaris quando testamentum rũpitur natiuitate postumi opetur in institutõne directa.in consilio lx.
in principio.

An clausula codicillaris habeat locum si testamẽtum est nullum ex causa preteritõis.in ꝑsilio lx.
versiculo.scꝺm dubiũ.

An clausula codicillaris operet quando testamẽtum irritat per agnationem postumi preteriti.in cõsilio lx.
versiculo tercium dubiũ est.

Clausula codicillaris quid operetur ꝛ quando.in consilio lxj.

An clausula codicillaris operetur quãdo testamẽtum rumpitur per querelã inofficiosi testamenti mo tam per sororem vel fratrem contra testamentũ fratris.in consilio lxj.

An clausula codicillaris operet ĩ testamẽto fratris turpi ꝑsona instituta.in consilio lxj.
colum.ij.ꝑsiculo.ad scꝺm videt.

Clausula codicillaris quid opet circa institutõez ꝛ legata.in consilio cxlviij.
colum.j.circa medium.

Clausula derogatoria. De clausulis derogatoꝛijs vide.in consilio lv.

De clausula derogotoria quod si aliud testamentum vel donationem fecerit non vult illam valere an impediat donationẽ postea factaꝫ. in cõsilio lvj.

Coitus. Coytus ꝓbat ꝙ coniecturas.in consilio clxxvj.
colum.iij.in ꝓin.

Collecte seu prestantie. An oĩ collectaꝫ seu prestanciaꝫ spectet ad heredẽ vel legatarios marie vsuffructus.in consilio cxj.
colum.iij.ibi sup sexto.

Comissarij. Comissarij qui habent potestatez eligendi pauperes nõ possunt istã electõez alij ꝓmittere.in ꝑsilio cxcij.
circa finem.

Comissio cause. Gubernatoꝛes ciuitatũ aut legatꝰ de latere non põt cõmittere causam sũmariez ꝺ plano.in consilio xcvj.
in principio.

Compensatio. Legatũ an videat factum animo compensandi cum debito ad quod alius q̃ testatoꝛ tenebatur.in consilio lxiij.

Si debet res a testatoꝛe an videat legando cũ illa velle cõpensare.in consilio lxv.

Qui non potest ante diem agere non potest etiã compensare: quia paria sunt agere ꝛ compensare.in consilio lxvj.

Compromissum. Promissio facta de cõpromittendo expirat morte alterius in quem erat cõpromittendũ vel morte ꝓmittentis.in ꝑsilio xxx.
ꝛ in sequenti.

Si ꝓmitto tecum facere cõpromissuꝫ vnũ vl plura ꝛ tociens quotiens opus fuerit ꝛ quousq; lis sit inter te ꝛ me finita: si moꝛitur vnus ex compromittentibus expirat compꝛomissum: nec potest cogi amplius vna ps cõpꝛomittere.in consilio xxxj.
colum.j.post mediũ.

Statutum de cõpꝛomittendo causas nõ habet locum si petendo compꝛomissum veniatur contra iuramentum.in consilio lxvij.

Quando statutũ dicit ꝙ iudex debeat cogere ꝓtes ad faciendũ ꝓpꝛomissum intelligit ad instantiaꝫ illius ꝓta quem agit.in consilio lxvj.
ante finem.ibi.tercia ratio que medi.

Statutum de compꝛomittẽdo loquens de cõsanguineis ꝛ affinibus an extendatur ad socerum ꝛ nurꝛ ꝛ an extendatur ad legittimatos.in ꝑsilio lxviij.

Statutum vrone de compromissis an comprehē-
dat vxorem mortuo viro. in consilio lxviij.
.ij.columna.

An venditor consanguineus veniens ad defensi-
onem emptoris possit petere compromissum. in con-
silio.
in fine. lxix.

Compromissum an & quando habeat vim transi-
actionis. in consilio lxx.

An faciat quis sibi preiudicium faciendo compro
missum. in consilio lxx.
colum.ij.ibi.scdo videndū est.

Compromissum non est proprie transactio. in cō
silio
ibidem. lxx.

Compromissum de causa vsuraria an teneat. ī cō-
silio lxxj.

Si in compromisso apponatur pactum de non pe
tendo reductionez ad arbitrium boni vir an valeat.
in consilio lxxij.

Quid importent ista verba alte & basse in cōpro-
misso. in consilio lxxiiij.
colum.j.circa medium.

Compromissum quod potest peti ex forma statu-
ti an in causa appellatōis peti possit. in ꝓsilio lxxv.

Compromissus potius ptinet ad ordinē ꝓcedēdi
q̄ ad modū ꝓnūciandi. in ꝓsilio lxxv.
colum vltima. ibi. p̄terea q̄ cōpromissum ꝛc.

Quando duo forenses litigant in alieno foro & in
foro suo non est statutum de compromissis faciēdis:
& in foro iudicij sic dz fieri ꝓpromissus. ī ꝓsilio lxxv.
ibidem.

Statutum prohibens compromissum in certaz p
sonam: puta in vicarium potestatis: locum habet eti
am si in illum cōmittat declaratio alicuius rei vendi-
te vel insolutum date dicitur. n. arbitrator q̄d̄ nul-
la precesserit lis. in consilio lxxvj.

Si duo ꝓstituunt ꝓcuratorem ad compromittē-
dum cum quacunq; ꝑsona an talis ꝓcurator poterit
compromittere de causa vertente inter ipsos consti-
tuentes. in consilio lxxvij.

Nullus pōt cogi ad compromittendum nisi p ꝓn-
cipem. in consilio clxxxiiij.
colum.ij.in fine.

Statutum de compromissis intelligitur de legiti-
mis. in consilio clxxxiiij.
ibidem.

Concessio. Propter distantiam superior
multa concedunt̄: que alīs non concederentur. in
consilio
colum.j.in fine. cxlix.

Condemnatio. Cōdemnari pōt ac-
cusatus vel inq̄situs si est sponte confessus. vel si est convictus testib⁹ ne-
cessario vel presumptiue ꝓcludentib⁹. presumptione
iuris & de iure convictus. in consilio cxcviij.
in principio.

An quis possit ꝓdemnari ad mortē vel corporali
ter propter indicia indubitata. in ꝓsilio cxcviij.
colum.iij.per totum.

Conditio. Cōditio apposita in legato fa-
cto vni quando intelligat̄ repe
tita in legato facto alteri. in consilio lxx.

Cōditio si filij decesserit sine liberis masculis et de
cesserit cū feminis que poterāt habere masc̄los an vi-
deatur defecta. in consilio lxxviij.

An ꝓdictio adiecta in vno legato videat̄ repetita
in alio. in consilio lxxviij
in fine.

Conditio si decesserit sine liberis verificatur eti-
am in illo q̄ nō pōt habere liberos. in ꝓsilio. cxxiiij.
post prin. ibi. scdm patet.

Cōditio si decesserit sine liberis ex se vel ex suo cor
pore descendentibus deficit si decessit relicto nepote.
in consilio clxij.
colum.iij.in fi. in septima colum. in prin.

Confessio. An cōfessio prelati noceat mo-
nasterio. in consilio j.

Facta cōfessio inducta a statuto opat̄ solus circa
ea que sunt facti & non iuris. in consilio xxxiij.
colum.ij.circa prin.

Confessio priuatorum an preiudicet fisco. in con-
silio lxxxij.

Confessio inter alios facta fisco non preiudicat. in
consilio. lxxxij.
post principiū.

Confessio extra iudiciū & parte absente non indu-
cit exceptionem. in ꝓsilio lxxxiij.

Confessio cedentis an noceat cessionario. in consi
lio lxxxiij.

Confessio facta pte absente etiam ad liberandum
non producit etiam exceptionē dol̄i. ī ꝓsilio lxxxiij.

Confessio facta inter te et me an noceat, alteri vel
prosit. in consilio lxxxiiij.

Cōfessio reiterata q̄d opet̄. in ꝓsilio lxxxiiij.

Confessio patris asserentis in testamento talē esse
filium suum an probet legitimationem filij in preiu-
dicium ipsius matris testamentoris vel aliorum agna
torum. in consilio lxxxv.

Cōfessio facta in scriptura prodest & absenti. in cō
silio lxxxiiij.
colum.j.

Si maritus confitetur se in vita recepisse dotē. an
videatur confessus in fraudem donationis. in consi-
lio. cxviiij.

Confessio nō est ꝓprie ꝓbatio & relenatio ab one-
re ꝓbandi. in consilio clxxvj.
colum.iij.circa mediū.

Casus in quo confessio facta parte absente valet &
nocet confitenti. in consilio clxxvj.
columna vltima.

Confessio facta in libro de manu propria probat
quandocunq; peruenit liber ad partem aduersaz. in
consilio clxxvj.
in fine.

Confessio extraiudicialis in criminib⁹ non sufficit
ad condemnationem. sed tm̄ ad torturam. Decus
in ciuili. in consilio. cxcviij.
circa principium.

Confirmatio. Natura confirmatiōis
est dare robur cōfirma-
to non aūt aliquid addere. in consilio cxxv.
in principio.

Confirmatio non plus iuris tribuit q̄ quis habe
at. in consilio clx.
colum.ij.post mediū. ibi. Iz illa papalis.

Confiscatio. Confiscatio generalis an
comprehendat bona sita ī
alijs locis. vel vigore illius intelligantur cōfiscata al-
teri fisco vbi sunt. in consilio lxxxvj.

An propter confiscationem bonorum vasalli
factam per. d. tempora lem ipse vasallus et filij sui
priuentur feudo ecclesiastico. an vero transeat ad
agnatos exclusis descendentibus rebellis. in consi-
lio clv.

colum.j.in fi. versi. nūc ergo est videndū.
Et vide etiā in consilio clxiij.
colum.ij.post medium ꝓsi.circa scōm principale.

An camera fiscalis tenens feudum confiscatū tanq̄ ꝺ bonis rebellis per triginta annos ꝛ recognoscēs dominum prescribat contra agnatos rebellis. in consilio clv.
in.ij.colum.in ꝑn.ibi.ß ex alio videnᵗ.

Coniunctus. Qñ vnus ꝓiunctᵘ alteri ꝓferatᵘ.ī ꝓsilio cxj.
colum.ij.ibi.sup quarto quesito.

Consensus. Filiusfamilias si ē in iudicio sine consensu patris.nō pōt dicere ꝓcessum nullū.maxīe si supuenit patris ꝓsensus.ꝛ sufficit illū interuenire qñcūq̄.ī ꝓsilio lüij.

In ficta confessione que prouenit ratione contumacie patris consensus non requiritur.ī ꝓsilio liiij.
colum.j.circa mediū.

Sufficit consensus patris interueniēs ante litem contestatam ꝛ adhibitus generalis ad omnes lites.ī consilio liiij.
colum.j.in fine.

Non plus operatur tacitus consensus q̄ exp̄ssus.
in consilio lxxiiij.
colum.j.in fine.

Consilium sapientis. Requiritur ꝓ iudicem trib⁹ modis ꝛ de effectu illius quocūq̄ mō ex dictis trib⁹ requiratᵘ.in consilio lxxxvij.

Qñ iudex teneatᵘ cōmittere cām ꝓsilio sapientis: ꝛ qñ teneatᵘ sequi illud ꝓsilium in iudicando vel non.
in consilio lxxxvij.

Consuetudo. Cōsuetudo ꝥuāda ē ī empbiteosi.ī ꝓsilio cxxxix.

Consuetudo vbis romane. que est rome. vbi est caput mundi. debet seruari in ꝓuincijs vbi nō est inscriptum.in consilio clxij.
colum.j.post medium.

Cōsuetudo in dubijs negocijs vicinoꝝ debet etiam hoc seruari.in consilio clxij.
ibidem.in secunda colum.pᵒ prin.circa vnā colum.

Consuetudo extendi debet etiaꝫ ex identitate rationis.in consilio clxij.
ibidem.

Cōsuetudo vltra ē attendēda.in ꝓsilio cxcvij.
colum.ij.post mediū. ibi.tercio loco.

Constitutio. Non extenditur ad preterita etiaꝫ si in ea dicatur q̄ extendi debeat nec etiam habet locum in impendentibus in iudicio tempore constitutionis facte.in consilio lxxxix.

An cōstitutio inferioris a principe facta ℨ ius cōe valeat.in consilio cl.

Contractus. Nemo debet decipi in cōtrabēdo.ī ꝓsilo clxxj.
colum.ij.in fi.ibi.ꝛ nō ob. glo.

Contradictor. Quis dicatᵘ legitimᵘ contradictor in interdicto quoꝝ bonoꝝ.in consilio cvj.
colum.ij.ante mediū.

Contrauenire. Quis nō dicitur contrauēire nisi sit morosus in faciendo.in consilio xx.
circa principiū.

Contumax. Statutum q̄ contumax habeatur ꝓ confesso intelligitur reuocabiliter.in consilio xxxiij.
colum.ij.circa medi.ibi exposito.

Conuentio. An valeat conuētio inᵗ duos q̄ neuter alienet ꝛ de eius effectu.in consilio cxlvij.
in.j.columna.

Creditor. An creditor possit agere contra fideiussorem anteq̄ agat cōtra tercios possessores.in consilio clxxv.
in principio.

An creditor si primo egit contra extraneos possessores prohibeatur postea agere contra fideiussores. clxxv.
in consilio
post princi.

Crimen. De materia dispēsatōis sup crimi-nib⁹.in consilio cxx.
columna.j.

An ꝛ quādo possit fieri compositio de crimine cū episcopo vel eius vicario vel officiali.in ꝓsilio cxx.
columna.j.

Crimē peculatꝰ. vel de re siduis. An ꝛ quando quis cōmittat crimen peculatᵘ vel de residuis.in consilio cliij.
in principio.

Debeo. Verbum debeo relatū ad seruī.in consilio exj.
in fine.

Decime. Quando decime ꝓ papaꝫ imponuntur nō ꝓtinent exempti nisi ex ꝓsse dicatᵘ.in consilio cxxxv.
colum.vltima in ꝑn.ibi.ideo qñ sūmi.

Decretum superioris afficit etiam ignorantes.in consilio xxxiiij.
colum.j.in fi.ꝛ colū.vlti.in fi.

An decretum presumatur interpositum cum cause cognitione. ꝛ maxime si iudex in ipso attestatur cause cognitōeꝫ interuenisse.in consilio xcj.

An ꝛ qñ decretum iudicis faciat cessare presumptionem fraudis.ꝛ ꝓsumatᵘ fuisse factum cum cause cognitione.in consilio clxxviij.
colum.ij.in prin.ibi.nec ob.q̄ decretū.

Delictum. Omissionis delictum nō cadit in pupillum nec propter ß indiget restitutione.in consilio xx.
in principio.

Quando cōmunitas teneatᵘ ex delicto suo.in consilio lxxxix.

An laicus delinquendo ꝓdat feudū qđ retinet ab ecclesia.in consilio clviij.

An ꝛ qñ delictum patris vasalli noceat filijs suis in feudo.in consilio clxij.

An delictum patris noceat filijs vel agnatis ī feudo.in consilio clxij.

De consuetudine et ex forma statutoꝝ potius consideratur effectus q̄ affectus in delictis.in consilio cxcviij.
colum.ij.in fine ibi preterea si aliud.

Descendentes. Ex filijs masculis descēdentes femiaꝫ dicūᵗ descēdere ex linea masculina ipaꝫ.ī ꝓsilio clxxij.
in fine.

In descendentib⁹ nō attendit prioritas graduꝫ.
in consilio clxxij.
in fine consilij.

Dictiones. Una dictio sepe ponitur ꝓ alia: vt sensus saluetur.in cōsilio xlj.
in principio.

An ꝛ qñ dictio item sit repetitiua q̄litatis p̄cedentis:an ꝛo sit ꝓtinuatiua.in consilio lxx.
post prin.

Dictõ alte ꝛ basse. in consilio in fine. lxxij.
Et etiam in consilio columna. j. lxxiij.
Dictõ dūmodo fac̄ modū. in consilio in fine. lxxvj.
Ultra est repetitiua: sicut dictio hoc amplius. in cõsilio in fine. lxxviij.
Et in consilio colum. penultima in fine. cxj.
Capulū ꝛ pēsionaticū i q̄ differāt. in cõsilio in fine. ciij.
Ūñ significat cām intrinsecā. i. ex q̄. ī ꝓsilio in ꝓncipio. xlj.
Ex significat cām ꝓximā ꝛ īmediatam: ꝛ intrinsecam. in consilio xlj.
post ꝓncipium ꝛ. in consilio clxij.
columna. iij. in fine.
Pleno iure ista verba significant merū ꝛ mixtum impium. in consilio cxxxv.
colum. j. in fine.
Quousq;
Tādiu
Donec sunt dictiones suspen siue. in consilo cxl.
in ꝓncipio.
Dictiones integraliter ꝛ sine aliqua diminutõne. in consilio clj.
quasi per totum.
De dictõe oīa ꝛ singula bona. in consilio clj.
ibidem.
De dictõe pleno iure. in consilio clj.
ibidem.
Copula ꝛ. regulariter coniungit ꝛ nõ significat ordinem. in consilio clxij.
colum. ij. post medium.
Dicõ vl̄. disiūgit ꝛ significat ordinē. ī ꝓsilio. clxij.
colum. ij. post mediū.
Et. expōit ꝓ vel ī libello vt saluet̄. ī ꝓsilio clxxxvij.
colum. ij. ibi. circa qđ notandum.

Dictio taxatiua. Dictõnes taxatiue nõ vl̄t. nõ amplius. sulūmodo. dūtaxat. ꝛ similes in residuo ademptionē inducūt. in consilio liij.
colum. ij. ibi. hoc ꝓmisso.

Dispensatio. De mā dispēsatiõis sup criminib. ī ꝓsilio cxx.
columna. j.
Sup quib criminib possit epūs dispensare. in cõsilio cxx.
columna. ij. in fine.

Dispositio. Dispositõ pura ꝛ purificata eq̄parāt̄. ī ꝓsilio lxxvj.
circa ꝓncipiuu.
Aliqñ plus opat̄ spālis dispositõ in sua specie. q̄ generalis in suo genere. in consilio cxxxv.
colum. vltima post medium.

Diuisio. Diuisio vl̄ dimissio nõ trāffert dominiū vl̄ vsucapiendi condictõez. in consilio lxxiij.
colum. penultima in ꝓn.
An p̄sumat̄ diuisio si socij diuisim possiderūt per magnum tp̄s. in consilio xciij.
Si frēs steterī viginti ānis diuisi est p̄sumptio q̄ ois ratio sit reddita int̄ eos. in consilio xciij.
De diuisiõe feudi pat̄ni vide infra in ꝛbo feudū
Diuisio facta p̄ duos de re cõi inter tres tercõ nõ ꝓsentiente nõ valet etiā inter illos duos. ꝛ etiā si lata fuerit sñia. in consilio xciij.
Justa cā ꝓuocādi ad diuisiõez ē q̄ soci⁹ sit rixosus vt nouerca. in consilio clxiij.
colum. vltima. ibi. sup q̄rto ꝛbo dubio.

Doctor. Dictum doctoris intelligi debet ꝓm auctoritatem quaz allegat. in ꝓsilio
Credit̄ baldo ꝛ sic vni doctori aliquid asserenti. in consilio clxij.
in ꝓma colum. circa ꝓn.
Pōt recedi ab opiniõe doctor⁹ q̄ sit magne auctoritatis ꝓpter vrgētes ꝛ bonas rōnes. in cõsilio clxxxvij.
colum. ij. in ꝓn. ibi. vnde sua opinio.

Dol⁹. In his q̄ nō sūt de genere ꝓhibitoꝝ nō ꝓsumit̄ dol⁹. nisi ꝓbet̄. in ꝓsilio cliij.
ante finem.
De dolo debitor⁹ ꝛ creditor⁹ vide. s. ī ꝛbo cessio.
Ex enormi vel nimia lesione ꝓsumitur dolus. in consilio clxxviij.
colum. j. circa medium.
Quelibet causa etiam iniusta excusat a dolo. in consilio cxciij.
colum. ij. in ꝓn. ibi. secūdo ꝛc.
Et in cõsilio cxciiij.
tercia columna.
In ꝓsligētib ad idē. dol⁹ ꝛ culpa censet̄ ꝓuenire ꝓncipal⁹ a ꝓuocāte vl̄ aggrediēte. in ꝓsilio cxciij.
colum. ij. ibi. tercio.
Excedēs modū in vindicando nō punit̄ de dolo ꝫ de culpa ꝛ ideo mitius. in cõsilio cxcv.
colum. finali. ifi. ibi p̄terea posito.

Dominium. An ille qui habet causaz a me possit̄ referre questionem dominij. in consilio iij.
Dominiū directuz remanet penes dñm sed vtile transit in feudatariū. in consilio clxij.
in j. colum. circa medium.
Papa vl̄ imperatoꝛ nō pōt sine cā auferre dñium directū vl̄ vtile acq̄situ ex cōtractu. ī cōsilio clx.
in fine.

Domus. An appellatiõe dom⁹ ꝓtineat̄ taberna vl̄ apotheca. ī ꝓsilio xliij.
colum. vltima in fi.

Donatio. De donatõis insinuatiõe. vide infra in verbo insinuatio.
Donatio omnium bonoꝝ nō dicendo futurozuz valet. in consilio lvj.
in vltima colum. in fi.
An donatio facta ecclesie per constantinum valuerit. in cõsilio lxxiij.
colum. iij. ibi. preterea fit magna questio.
An donatio facta per regem de terris suis valuerit. in consilio lxxiij.
ibidem.
An donatio facta ab vxore marito. cēsenda sit cā mortis vt sonat vel potius inter vivos cum ipsa premoriente non habuerit potestatem reuocandi: sed p̄ stipulationē penalē fuit obligata donatazio ꝛ heredibus suis. in consilio xcix.
An attento statuto cõis padue inquātū donatio censeatur inter vivos valeat. vel ne. ꝛ quid de iure cõmuni. in consilio xcix.
An donatio inter vir̄ ꝛ vxorē iuramēto cōfirmet̄ vel a ꝓncipo valeat. in consilio xcix.
columna. ij.
Donatio causa mortis omnium bonozum presentium ꝛ futurozum cum pacto q̄ non possit reuocari et interposito iuramento an sit donatio inter vivos. in consilio. cj.
Donatō cā mortis de oīb bonis p̄sentib ꝛ futuris an valeat. in consilio cj.
in fine.

Donatio fctā a mīore nō valet etiā stāte statuto q̄ minor obliget in ꝓsilio cij.
Donatio sctā vni z p illū postea alteri an valeat in psona secundi quatenus in psonam primā non valuisset. in ꝓsilio ciij.
An in generali donatōe veniāt ea q̄ spēaliter alteri fuerūt donata. in ꝓsilio ciiij.
Donatio inr patrē z filiū olim vel hodie quō et q̄ rōne nō teneat. in ꝓsilio cv.
Vir donauit vxori domuz in qua viuentes cōiter habitabāt nec alia interuenit tradictio vra vel ficta queritr vtr talis donatio p mortē viri effectualiter cōfirmet ita q̄ vxor possit se defendere aduersus heredes ꝓpria eā agentes. in ꝓsilio cvj.
Donatio excedēs sūmaz legitimā fuit ꝓfirmata p impatorem post mortē donatoris an valeat talis confirmatio in p̄iudicium ad q̄s ptineret si illa ꝓfirmata nō fuisset. in ꝓsilio cvij.
Donatio fcā marito ab vxore cū pacto q̄ nō liceat reuocare nisi maritus p̄moriat an sit cā mortis vel inter vinos. in ꝓsilio xcix.
Donatio fcā p filiāfamilias de dote vel iocalibꝫ sibi a viro relictis z sic de aduenticijs an valeat in p̄iudiciū patris z si nō valet an recōualescat mortuo patre. in ꝓsilio cxxviij.
An z qñ filiusfamilias vel filiafamilias possit donare bona aduēticia patre nō consentiente vel ignorāte. in ꝓsilio. cxxviij.
in.j.colum.ibi.scdo queritr.
An donatio fcā p filiāfamilias ꝓfirmetr morte patris. in consilio cxxviij.
circa finē ꝓsilij.ibi. dicūt tn̄ q̄dam doctores.
An in donatōe castri vel ville veniat merū z mixtū imperium. in ꝓsilio cxxxv.
in.j.colum.circa medium.
An vestes p̄ciose z iocalia data p socerū nuribꝫ p̄sumantr sibi donata. ī ꝓsilio clxxxv.
circa finem.
In rebꝫ magnis vl magni p̄cij non p̄sumitr in dubio donatio. in ꝓsilio clxxxvij.
colum.j.in fi.ibi.nā eo casu.

Donatō propter nuptias

Vbi nō est ꝓsuetudo q̄ pater p̄mittat donationem ꝓpter nuptias p filio tenetr obligare bona sua p dote nurus. in ꝓsilio clxxvij.
circa finem.

Dos.

Bona sbiecta restōni sūt obligata p dote ꝓstituēda z dāda. ī ꝓsilio xiiij.
in.j.colum.ibi.posita aūtzc.
Pater tenetr obligare se z bona sua p dote vxorr filij si vxor ē psona digna. in ꝓsilio xiij.
circa finem.
Bona p̄ris etiā post eiꝰ mortē sūt obligata p dote vxoris filij. in consilio xiij.
ibidem.
Mulier que dederat certa bona sua extimata ī dotem cessit alteri iura dotiū suaz queritr vtr vir possit cessionariū cogere vt p̄mittat sibi de euictōe bonoz dotalium: quoz ipse censetr emptor z cessionariꝰ venditor vt sicut excessione transit actio actiua que competebat cedēti ita etiā trāseat obligatio passiua ētenebatur ipse cedens scilicet cauere de euictione. in cōsilio. xlix.
An nepotes ex filia teneantr ꝓferre dotē maternā. in consilio. lxij.
Donatō facta a marito cognate. i. sorori vxorr an valeat. in consilio lxv.
An p̄ possit substituere filie ī dote saltē ētenꝰ excedit legitimā. in consilio lxxviij.
columna.j.in fi.ibi.sup scdo zc.
Confessio receptionis dotis an p̄sumatr erronea in consilio lxxx.
An dos succedat loco legitie. ī ꝓsilio cviij.
in.j.colum.circa mediū.
Vide idē in consilio. cxxxij.
columna vltima circa p̄n.
Filia dicitr dotata si pater relinquat sibi dotem. in consilio cviij.
in.j.colum.circa mediū.
An mulier ī dote possit instituere heredē stāte statuto q̄ mulier extante masculo nō succedat & debeat dotari. in consilio cviij.
An dotata possit dici incompetenter dotata. in consilio. cxj.
colū.iij.ibi. super septimo quesito.
An filia possit dicere se non esse competenter dotatam. in consilio cxj.
in.iij.colum.ibi.sup septimo quesito.
An filia possit petere dotem maternā posito q̄ p̄ z eius heres non plus ei reliquerit q̄ fuerit cōpetens dos. in consilio cxj.
colum.v.ibi.tercio videndū.
An masculus excludat feminam si est dotata a testōre stāte statuto q̄ filia dotata nō succedat. z q̄d si sibi auferat dos in ꝓsilio cxij.
Si maritus confitetur se in vita recepisse dotem an videatur confessus in fraudem donationis. in cōsilio cxix.
Dos an pdat ꝓpter stupꝝ p̄missum in viduitate sicut ꝓpter adulterium. in ꝓsilio cxxij.
An in dubio mlier intelligat dedisse oīa bona sua in dotem. in consilio cxvj.
Si frater maritat filiā z sciēte z ꝓsciēte fratre dotet eā de cōmuni an videat ꝓsentire aīo donandi. in consilio cxxiij.
Dos p̄missa ancedat lucro mariti que nōdum ad domum mariti fuerit traducta vel anteq̄s fuerit soluta. in consilio cxxiij.
An dos materna computetr in legitimaz filioꝝ. in consilio cxxv.
An dos data filie ipa postea defūcta imputetr nepti ex ea in legitimā. in consilio cxxv.
colum.ij.ibi.sup secūdo quo queritr.
Et vide idē. in consilio ccxlvij.
z in ꝓsilio sequenti z in consilio lxij.
post p̄n.
Frater dotando filiā fratris an videatr dotasse de suo. in ꝓsilio cxxi.
Dos filie z alia donata non ꝓputantur in legitimam. in consilio cxxj.
Casus in quibꝫ neptis nō ꝓputat dotē maternam in legitimā. in ꝓsilio cxxv.
colum.ij.ibi.sup scdo q̄ queritr. z deinde vsq̄ in fi.
Utr augmentū dotis ad rōem decē p cētenario possit peti. in consilio cxxvj.
Qñ pater dat dotem p filia z stipulatr eā sibi reddi vel filie vel sibi z filie qualiter intelligatur ista stipulatio. in consilio cxxvj.
Si mulier fuit stipulata dotē sibi restitui in casu restituende dotis a viro suo z alio idem p̄mittente. Utrū ille vigore talis promissionis ꝓueniri possit viro vergente ad inopiam. in consilio cxxvij.
Restitutio dotis nō dicitur fieri ꝓstāte matrimonio quando maritus vergit ad inopiam & dicitr cōsignatio. in consilio cxxvj.
colum.j.in fine.
Dos reuertitur ad patrē filia decedēte cū liberis si vir predecesserit. z sic consuetudo de qua in.l. dos a patre que est vt dos remaneat apud filios procedit

vxore mortua ī mrimonio cū liber'. Sz si vir p̄decess-
erit dos reuertitur ad patrem z actio in eum conso-
lidatur licet ex filia supsint filij. Unde filia dictā do-
tem dmare nō p̄ot.in consilio cxxviij.
Si marit⁹ tenet ꝓcubinā nō p̄ot vxor adultera p̄-
dere dotem.in consilio cxxix.
Maritus receperat decem in dotem z sic inter vi-
uos confessus erat.in testamento autem confessus fu
it se sedecim habuisse.queritur an ista sedecim ex te-
stamēto z illa decē ex confessiōe inter viuos peti pos-
sint.an ꝑo sedecim tm̄.in consilio cxxx.
Grauatus de restituendo hereditatē receperit do
tem p̄o cuius restitutione p̄stitit fideiussores z ob
ligauit bona sua z tempore dicte obligationis portō
sua hereditaria videlicet legitima z trebellianica suf
ficiebat ad restitutionem dotis sed ex postfacto dicta
legitima z trebellianica consumpte fuerūt soluto ma
trimonio morte viri:queritur vtrum portio subiecta
fideicōmisso obligata sit huic mulieri p̄o restitutiōe
dotis.in consilio cxxxj.
An filia maritata sine dote possit petere ab here-
dibꝰ patris dotem maxime stante statuto q̄ femīa nō
succedat ꝫ debeat dotari.in ꝓsilio cxxxij.
Renunciatio generalis nō extenditur ad dotez.in
consilio cxxxij.
in vltima colum.circa finem.
Jn dotez p̄o dote restituēda possunt ꝓstitui duo
rei debendi licet non possit interuenire fideiussor.in
consilio clxx.
circa medium
Dos q̄ debet vxori pauperi de bōis mariti iuxta au
tem p̄terea.C.vnde vir z vxor dz reseruari filijs p̄mi
matrimonij ipius mulieris.in ꝓsilio clxxiij.
quasi p̄ totum.
Constituta dos quando z de quibus bonis intelli-
gatur.in consilio clxxiij.
in.ij.colum.post principium.
De statuto q̄ filia dotata non succedat an debeat
habere dotem anteq̄ nubat.
Vide infra in ꝑbo statutū.

Duo fratres. De duobꝰ fratribꝰ in cō-
munione bonorum remanentibꝰ post mortem patris quor alter erat maior al
ter minor qui minor creuit z in apotheca cōi mīstra-
uit an lucra sint cōmunicanda.in ꝓsilio clxxxvj.
A fratre z ꝓsanguineis dñt p̄uēire auxilia z lucra
z nō damna.in consilio clxxxvj.
post principium.

Duorei. Duo rei quō cognoscitur q̄ non
sint duo rei.in consilio xlvij.
in.j.colum.
Jn dote z p̄ dote restituenda possunt ꝓstitui duo
rei debendi licet nō possit interuenire fideiussor.ī cō-
silio clxx.
circa medium.

Ecclesia. Quō dicat mater nostra
in consilio cxxviij.
colum.ij.in principio.
Ecclesia est de vniuersitate territorij ī
qua illa est.in ꝓsilio cxxxv.
colum.iiij.circa medium.

Emphiteosis. Ecclesiastica nō transit
ad filios nisi sint here-
des patris nec transit ad heredes extraneos. in consi
lio cxxxvij.
silio Jn emphiteosi.seruanda est consuetudo.in con-
cxxxvij.
colum.j.in fine.
Que res ecclesie possunt dari in emphiteosim. in
consilio cxxxviij.
Jn quo differat emphiteosis a feudo et liuello. in
consilio cxxxix.
Ex ꝓsuetudie emphiteosis ecclesiastica p̄ot trans
ire ad extraneos h̄eredes.in ꝓsilio cxxxix.
circa medium.
An emphiteosis possit cōcedi p̄ sindicū monaste-
rij vt res nō incidat in cōmissum ꝓpter canonē nō so-
lutum.in ꝓsilio cxxxx.
Emphiteosis ecclesiastica transit ad heredes extra-
neos.in consilio cxxxix.
in.j.colum.circa medium.
An finita emphiteosi possit heres emphiteote pe-
tere melioramenta.in ꝓsilio cxxxx.
in fine.

Emphiteota. Non soluens canonem
an priuetur ipso iure. in
consilio cxxxvj.
Qñ emphiteota est priuat⁹ ipo iure p̄ot alius in-
uestiri sine sententia declaratoria sed non expelli de
poss̄.in consilio cxxxvj.
An emphiteota priuatus emphiteosi ꝓpter cano-
nem non solutum possit reducere melioramenta vel
sumptus.in consilio cxxxx.

Emptio. Cū do pecuniā vni vt aliq̄d habe
am est emptio.in consilio xlvij.
in colum.iij.circa fi.ibi.p̄terea ꝛc.
An qui mādat rem emi p̄ certo p̄cio z fuit empta
p̄ pluri etiā si vtilit' empta fuerit,qr illa res tantū va-
leat vel etiā plus teneat illud plus effundere manda
tori.in consilio clvij.
Si mando vt emas mihi rem p̄o decem et nō vl-
tra et emisti p̄o viginti etiam vtiliter.non repetī ni-
si decem.in ꝓsilio clvij.
in.j.colum post medium.

Error. Error iur.nō sufficit ad prescribendū
etiā longissimo tēpore.ī ꝓsilio lxxiij.
in vltima colum.in principio.
Qñ p̄sumatur error.in consilio. lxxx.
in.j.colum.circa medium.
Jn literis principis nō p̄sumit' error.nec in aduer
tencia.in consilio clxij.
colū.penultia in p̄n.ibi.nec est tolerabile.
Error iuris habet impedire vsucapionem vel pre
scriptionem longi temporis non longissimi. in consi-
lio clv.
columna.ij.in principio.
De errore calculi vide.s̄.in verbo calculus.

Etas. De probatione minoris etatis. in consi-
lio cxlj.
Si minoris etatis probatio introducatur a statu-
to an per hoc tollatur alius modus probandi mino-
rem etatem.in consilio cxlij.

Exceptio. Exceptio que obstat cedenti ob
stat cessionario.in ꝓsilio xlvij.
columna.ij.circa p̄in.
Exceptio iudicis incompetentis semp̄ p̄ot oppo-
ni.in consilio lxxij.
colum.iij.in fi.ibi.secundo non obstat.
Exceptiones que non concernunt negocium p̄n
cipale vel eius determinationes sed personas dicun-
tur p̄tinere ad nouū capitulū.in ꝓsilio lxxv.
colum.j.in fi.ibi.p̄ hac etiam ꝛc.
Exceptio an possit esse de iure tercij. in consi-
lio cxliij.
Exceptio que oriꝝ ex lege dicente actiōz nō dabo
impedit litis ingressum.in ꝓsilio cxliij.

Johan ware der Mark

Quid de exceptõe precij nõ soluti. in ꝓsilio cxliij.

Exceptio per quam emptor vult rem retinere donec refundat precium an possit opponi in executiõe sententie. in ꝓsilio cxliij.

Exceptio tituli an dicat dilatoria vel pemptoria. in consilio cxliij.
colum. ij. in fi. ibi: vel forte moti ꝛc.

Exceptio ꝙ quã nõ impedit simpliciter executõ ꝫ modificatur. potest opponi post sententiã in executõne. in consilio cxliij.
colum. iij. in ꝑn. ibi: ꝫ si queratꝰ ꝛc.

Exceptio precij non soluti nõ potest opponi post sententiã in executõe ſnie vt habeat impedire executionez. in consilio cliij.
colum. iij. vbi. ꝫ.

An exceptio retentionis pro melioramentis possit opponi post sententiam in executione. in consilio cxliij.
colum. iij. post mediũ. ibi: ꝫ bñ videt ꝓbabilis.

An exceptio ꝙ cã matrimonialis remittat ad iudicem ecclesiasticũ possit opponi post litem ꝓtestatam. in ꝓsilio cxlv.
colum. ij. in ꝑn. ibi: circa terciũ.

Exceptio obscura habetur pro non facta. in consilio cxlvij.
in fine.

Ille qui non vult vti exceptione pacti potest conueniri. in consilio clxvij.
in fine.

Omnis exceptio ꝙ quã cõcludit agenti nõ cõpetere actionem ipo iure. de iure cõi impedit litis. ingressum. in consilio cxcij.
in fine.

Exclusio. Quando presens status rei nõ tendit ad exclusionem licet sit dubiuꝫ an in futurũ fiat exclusio non inducit interim exclusio. in ꝓsilio xlviij.
in vltima colum. in fine.

Excõmunicatio. Si querit an aliquis sit excõmunicatus an talis causa remittenda sit ad episcopum. in consilio cxlv.
colum. j. in fine.

Petens se absolui ab excoicatõe se excõicatum videtur fateri. in consilio cxciij.
in vltima colum. circa finem.

Executio. An executio laudi impediat ꝓpter pendentiam nullitatis. in cõsilio lxxiij.
colum. iij. in fi. ibi. hoc ꝑmisso.

Non est necesse ꝙ iudex ꝓcipiat vt heres infra annum exequatur. sed sufficit simplex preceptum. i consilio clxviij.
colum. ij. in principio.

Judex z statutũ põt ꝑmittere alicui executõꝫ in ꝓpria causa. in consilio cxciij.
in secunda colum. post mediũ.

Executor testamenti. An executor testamẽti teneat reddere rõem. in consilio cxlvij.

Si testator ꝑmittit vt executor debeat deputare aliquẽ vel aliquos post eius mortẽ an valeat talis dispositio. in ꝓsilio cxlvj.

Executor deputatꝰ ꝙ ħ ꝛba videlicet vt distribuat inter panperes vel ꝓ aia defuncti vtꝫ possit distribuere in vnã ꝓsonã tm. in ꝓsilio cxlviij.

An z qñ executores possint inducere in possessiõez heredes vel legatarios. in consilio cxlviij.
colum. ij. ibi sup octauo.

An executores possint cõstituere ꝓcuratorem ad repetendum occupata ante litis contestationem. an ꝛo debeãt constituere actorem cum decreto iudicis. in consilio cxlix.
colum. ij. ante finẽ. ibi. circa quartũ.

Exemptio seu exemptus. Locus exemptus dicit de illo territorio in quo est. in consilio cxxxv.
colum. iiij. post medium.

Clerici sunt de coitate z populo laicoꝝ licꝫ sint exempti. in consilio cxxxv.
ibidem: in septima colum. ante fi. post quatuor colũ.

Exheredatio. Si filius nõ extrabit patrẽ de carceribꝰ si põt iuste põt a patre exheredari. in cõsilio xlij.
ante finem.

Expense. Qñ expense de fructibꝰ debeãt deduci. in consilio liij.
in vltima colum. ibi quarto queritꝰ.

In expensis paruis stat liber tutorꝝ. i ꝓsilio cxlj.
in. j. colum. ibi. super tercio quesito.

Quando legant expense studij quid z qualiter veniant. in consilio clxviij.
colum. ij. in principio.

Non põt petere frater post mortẽ patris ꝙ eidez expense fiant de cõi que fuerũt facte ꝙ patrẽ alteri filio. in consilio clxxv.

Expense melioramento/rum. Que expense meliorantium debent restitui. in consilio xvij.
colum. penultima. ibi venio ad z terciã ꝓclusionẽ.

Idem vide in consilio cccxxj.
in quarta colum. post duas colũ.

Extensio. Actus taciti nõ extendũt nisi eatenus quatenus se extendũt actꝰ ex quibꝰ resultãt. in consilio xxvij.
colum. iij. ibi. tñ aduertendum

In ꝓhibitis de iure cõi ꝓmissio in vno casu nõ extendit ad aliũ. in ꝓsilio xxxix.
in. j. colum. circa medium.

An in correctorijs fiat extensio ꝙ similitudinẽ vel idẽtitatẽ rõnis. in consilio xxxix.
colum vltima in ꝓncipio.

Extensio statuti. Verba statuti extendũt ꝓpter publicam vtilitatẽ. in consilio xxij.
circa mediũ.

Statutũ de appellationibus concernens publicã vtilitatem debet extendi z interpretatione iuuari. in consilio xxij.
circa medium.

Statutũ ꝓcernens fauorabilẽ z piã causam debet extendi. in ꝓsilio xxij.
post medium.

Extraordinarium. Extraordinarius dicꝫ omẽ qõ nõ est de ordinario cursu. in ꝓsilio cxxxj.
in. ij. colum. ibi. sc̃do ad idem.

Actor. Factores finita factoria an possint conueniri ex contractibus celebratis factorie tempore. i cõsilio cl.

Falcidia. An in dõnatõe causa mortis possit ꝓhiberi falcidia z ꝙ que verba videat ꝓhibita. in consilio clj.

Qñ clare z manifeste ꝓstare dicat ꝙ testator voluit ꝓhibere falcidiã. in consilio clj.
in. j. colum. circa medium.

Falsitas. In dubio nō ꝓsumit aliq̄d incōꝛporatuꝫ in strumento ꝓ notariū falso. in cōsilio xxxvij.
circa medium. ibi. preterea.
Si aliq̄s falsauerit vnā postā in libꝛo suo priuato vtꝫ ꝓ tali falsitate veniat puniēdus oꝛdinarie vel extraoꝛdinarie. in ꝙsilio clij.
Falsificās ꝓuatā scripturā cui nō debet adhiberi fides nō cōmittit falsum. in ꝙsilio clij.
post prīcipium.
Committit falsum scribēdo delendo vel interlineando. in ꝙsilio clij.
post principium.
An scribendo mēdacia in libꝛo suo possit quis puniri. in ꝙsilio clij.
circa medium.
Fama. Fama dī portare ꝓfessiōem ad ptem. in ꝙsilio clxxvj.
in vltima colum. circa finē.
Ultima opinio seu foma inspici debet. in consilio cxcvij.
in. ij. colum. ibi. tercio loco.
Fama nō facit ꝓbatōem plenā vel semiplenā ꝑ probationē coadiuuat. in consilio cxcviij.
in. j. colum. añ mediū. ibi. dicta nanq̄ oīm testiuꝫ.
Feudum. An res ecclesie consueta dari in emphiteosiꝫ possit dari i feudū. in consilio cxxxix.
in principio.
In quo differant feudum ab emphiteosiꝫ liuello. in consilio cxxxix.
in principio.
Meliꝛ est ꝓdictio ecclie q̄n res sua emphiteotica efficit feudalis. in ꝙsilio cxxxix.
in principio.
In feudo ex ꝙsuetudie nō succedūt clerici ꝛ valet talis ꝙsuetudo. in ꝙsilio clxij.
An in dubio possessiones presumātur feudales. in cōsilio cliiij.
Si aliquis fecit se inuestiri de reb⁹ allodialib⁹ an ꝑ ꝗs ille efficiant feudales. in ꝙsilio cliij.
An si aliq̄s recognoscit rem ꝓpriā ꝓ feudo ab epo vel eccl̄ia efficiat feudalis. in ꝙsilio cliij.
in principio.
Recognoscēs rem ꝓpriā tāq̄ esset aliena ignoꝛās nō preiudicat sibi. in ꝙsilio cliij.
in. j. colum. circa medium.
An feudum tranſeat cuꝫ ꝓfiscatōe ceteroꝝ bonoꝝ. in consilio clv.
An duo fratres possint diuidere feudū paternum ꝛ renūciare epo ad ꝗs vt q̄libet ipoꝝ inuestiat tanq̄ de feudo nouo ꝓ sua ꝑte dimidia. i ꝙsilio clv.
in principio.
Qñ inter duos frēs est facta diuisio de feudo paterno quō succedat in illo feudo ꝑ eoꝝ descendētes. in consilio clv.
in. j. colum. post principium.
Cui incūbat onus ꝓbandi in dubio an feudꝫ sit paternū vel nouū. in consilio clv.
colum. j. in fine.
In feudo nouo non habet locum ius accrescendi. in consilio clx.
An in dubio duo frēs inuestiti ꝺ feudo ꝑno ceneant inuestiti tāq̄ de ꝑno vl nouo. i ꝙsilio clv.
in. j. colum. circa medium.
An agnatus tacite vel expresse consentiendo aliū agnatuꝫ inuestiri de cōi feudo videat suo iure renūciasse. in consilio clx.
An patiens alium agnatū inuestiri de feudo ꝛ possidere ad se spectante ꝛ tacēs ꝑ annū videat renūciasse iuri suo. in consilio clx.
colum. ij. in ꝑn. ibi. si vero de expsso ꝙsensu.
Qui ꝛ qualiter in feudis succedat. vide. j. in ꝓbo successio in quatuoꝛ questionib⁹.
An vasallus possit renunciare feudo vt filia inuestiatur i preiudicium agnatoꝝ etiam descendentiū ipi⁹ vasalli. in ꝙsilio clv.
colum. ij. in fine ꝛ colum. fi.
Feuda libera et franca q̄ dicant. i ꝙsilioe lxij.
ante finem.
Vide etiam in consilio sequenti in. j. colum. p⁹ me.
In feudis an delictum patris noceat filio. in consilio clxij.
In feudis possūt apponi pacta cōtra naturalia ꝛ accidentalia feudi: sed non contra substantialia. i cōsilio clxij.
in principio.
Si dominus inuestit vasallum postq̄ cecidit a iure suo dicatur feudum nouum vel antiquum. in consilio clvij.
Cui incūbat onus ꝓbandi feudum nouuꝫ vl antiquū. in consilio clvij.
Si in inuestitura ponant illa verba tanq̄ de feudo antiquo an per illa verba ꝓbet feudū antiquū. in consilio clvij.
An in feudo nouo femine excludant agnatos. i cōsilio clvij.
An feudū intelligat acceptatū ꝑ se ꝛ heredib⁹ suis nō q̄t agnatis. in consilio clvij.
An res presumat feudalis seu allodialis si nō constat de feudo. in ꝙsilio clxij.
Feudum franchum nō potest alienari sine voluntate domini sicut nec feudum non franchum. in consilio clxiij.
in. ij. colum. circa medium.
Sicut pater non potest disponere q̄ vnus filioꝝ tm̄ habeat feudum nō franchū: ita nō pōt disponere de feudo francho. in consilio clxiij.
colum. ij. in fine.
An laicus delinquēdo ꝑdat feudum quod retinet ab ecclesia. in ꝙsilio clviij.
Fideicōmissum. An ꝑ diuisionem videat remissum recipꝛocum fideicōmissum. in cōsilio xcij.
Si creditoꝛ succedit debitoꝛi an saltem remaneat sibi ius crediti q̄tū ad effectum retinēdi cōtra ipm petentem bona virtute fideicōmissi. i ꝙsilio cxv.
in. j. colum. ibi. sēdo queritꝛ.
In ecclesiam transit fideicommissum et eius possessio etiam sine verbali restitutiōe. i ꝙsilio cxxxiij.
An facta restitutōne fideicommissi vel habita pro facta trāseat possessio in fideicōmissarium. in consilio cxxxiij.
in vltima col. circa ꝑn. ibi. ad secundū quesitū.
In restitutione fideicommissi non venit id quod ad heredem non vt ad heredē puenit. i ꝙsilio. clxv.
In fideicōmssio vniuersali non venit nisi illud qđ grauatus habuit iudicio testatoꝝ is non aliunde. in in consilio clxv.
colum. j. in ꝑn. ibi. circa quartū.
Fideicōmissarius. An ꝛ quando fideicōmissari⁹ vniuersal sit legitim⁹ ꝓ tradictoꝝ heredi. in cōsilio lviij.
in fine.
Fideicommissarius vniuersalis ante restitutiōem verbalem sibi factam an possit agere contra possessores bonoꝝ hereditariorū. in consilio clxv.

Fideicõmissarius facta sibi restitutõne loco heredis habetur. in consilio clxv.
in vltima colũna. ibi. scdo dubitat.

An fidei cõmissari⁹ absente herede repudiare possit. in consilio clxvij.

Fideiussor. Fideiussor põt duplici modo intelligi. vl' accedit aliene obligationi. vel quando principaliter se obligauit. ĩ consilio lxxxj.
in. j. colum. post principium.

Fideiussor de presentando infra octo dies: an pla psus octo dier sit adhuc non est sibi preceptũ p curiã ꝙ representet constituat' in mora. Et an dictus tempus octo dierum censeatur appositũ gratia finiende obligationis: an autem differende presentationis. in consilio clxix.

Fideiussores dotium ne dẽtur. Tempore ptracti matrimonij quidam pmisit mulieri ꝙ quando dos soluer etur obligauit se eidez ad restitutionẽ dotis. Querit' de mõ tenendo vt obligatio z pmissio talis valere possit nõ obstante titulo ne fideiussores dotiũ dent'. in consilio clxx.

Cautela ad titulum ne fideiussores dotium dentur. in consilio clxx.

Forma cautele ad titulum ne fideiussores dotium dentur. in consilio clxx.
in fine.
Vide etiã de ista forma. in consilio clxxj.
quasi per totum.

Si dent' fideiussores pro dote cum iuramento obligãtur contra titulum ne fideiussores dotiuz dentur. in consilio clxx.
ante finem z vide etiam. in consilio clxxj.
colum. ij. ibi item z tercio.

Intellect⁹ duplex. l. ij. C. ne fideiussores dotiũ dentur. in consilio clxxj.
post principiũ.

Intellectus glo. in. l. j. C. ne fideiussores dotiũ dentur. in consilio clxxj.
colum. j. circa finem.

Filius. Quando fit mentio a lege vel statuto de filijs vel fratrib⁹ an intelligat' de legitimis z naturalib⁹ vel de naturalibus tm̃ vel de legitimatis. in consilio lxx.

Si aliquis fecit se nuncupari filiũ talis: z ita se nũcupat statur sue confessioni etiam in sui preiudiciuz. in consilio clxxvj.
colum. iij. ibi. vnde nulli. vsqz ad finem.

Filius viuente patre mentecapto recepit dotem: queritur vtr ꝙ restõne illius bona paterna sint obligata: si filius viuo patre decesserit. ĩ cõsilio clxxvij.

Appellatõe filior ptinet' nepos in materia fauorabili secus si tractet' de grauamie. in consilio clxxq.

Appellatõe filior de ppio significatu non cõprehẽduntur nepotes: ꝑ bene ad eos fit extẽsio in materia fauorabili. in consilio clxxij.
in. j. colum. post medium.

An appellatõe filior in materia sb̃stitutõis comp̃hendant' nepotes. in consilio clxxij.
colum. ij. post principium.

Ad filios primi matrimonij redeunt omnia lucra que mater ex illo primo matrimonio habuit. etiam si non sint heredes. vel non sint heredes insolidum: vel etiaz si non habuit a primo marito ꝑ heredibus eius Et de filio secundi matrimonij. cui mater potest relĩquere quantũ vult licet scdo viro nõ possit: nisi quãtum vni ex filijs primi mrimonij. in consilio clxxiij.

Filiusfamilias. Quomodo intelligatur illud qđ olim ex causa dotis vel donationis ante nuptias filiusfamilias poterat sibi acquirere. in consilio cv.

Filiusfamilias potest dare bona aduẽtitia pie cause. in consilio cxxviij.
col'. j. ibi secũdo querit'.

Filius vel filia in bonis patris viuenti s nullum ius formatum habere videtur. etiam quo ad legitimã. in consilio. cxxviij.
colum. ij. post mediũ.

Filiusfamilias an si dicat' se patrẽfamilias in istrumento reddat' act⁹ suus validus. in consilio clxxv.

Fodere. An sit mihi licitũ fodere sub fundo vicino ꝙ vena cotaria. ĩ consilio v.
in versi. vltimo loco.

Fodere cotes aut metalla subtus terrã an liceat cuilibet etiã si alteri noceat. in consilio xcv.
z vide etiã. in consilio clxxix.

Forma. Forma petendi rez que est accepta ex primo z secũdo decreto nullo. in consilio lij.
in. ij. col'. ibi sup vltimo quesito.

Forma petendi rez eccl'ie. que fuit vendita sine debita solẽnitate. in consilio lij.
in vltima colum. ibidem.

Forma cautele ad titulum ne fideiussores dotium dent'. in consilio clxx.
in fine.
vide etiam. in consilio clxxj.
quasi ꝙ totum.

Fossa siue cuniculus. An z qñ cunicul⁹ sine fossa sit vna vel vn⁹ quando est sub multis pdijs superioribus. in consilio xcv.

Frater. An appellatõe fratris ptineat' frater illegitim⁹. in consilio clxxxiij.

Fratres qñ diuidunt an libros cõferre teneãtur in consilio clxxxv.

Fraternitas seu fratalea.
An fratalea possit institui z adire z an videat' institutus locus vbi congregant'. in consilio clxxxij.

An illi qui sunt de fratalea censeantur meri laici. in consilio. clxxxij.

Fraternitates non dicunt' loca pia: nisi sit hospitale. in consilio clxxxij.
ante finem.

Fructus. An in dubio fructus qui debent solui de certa re indicentur appositi gra taxatõis vel demõstratiue. in consilio liij.
colum. ij. post prin.

Si fruct⁹ vni⁹ anni nõ extant an z qñ debeat solui pensio pensionario. in consilio liij.
colum. iij. ibi. ꝑ hic subnectit'.

An si fruct⁹ vni⁹ anni nõ extant debeat pensionario solui de fructib⁹ anni seqntis. in consilio liij.
ibi. idem

An ꝙ pensiõe soluẽda ex fructib⁹ fruct⁹ z priorat⁹ sint obligati. in consilio liij.
colum. ij. ibi tercio querit'.

An eo casu quo filia possit petere dotez maternaz possit etiam petere fructus et emolumenta. in consilio. cxj.
colum. v. ibi. quarto videndũ.

Fructus percepti an computent' in dotem qñ filia successit z amisit hereditatem ꝙ non confectionẽ inuentarij. in consilio cxv.
in versiculo quarto. querit'.

An vir lucretur fructus bonorum parafernaliuz. in consilio clxxxvij.

Abella. Gabelle nō possunt licite exigi a clericis vel forensib⁹ in ꝓsilio xix.
in fine ibi. vltimo ꝓtra p̄dicta.

An duplex gabella solui debeat si ꝓmissa fuit pecunia ꝛ si illa nō solueret ꝙ certa res daret insolutū. scilicz de ꝓmissione ꝛ de datōne insolutum. in consilio clxxxviij.

Genus. Remoto genere remouet quelibet ei⁹ species. in ꝓsilio lxxxj. colum. ij. ibi. secūdus casus est.

Generi p speciem quō ꝛ quādo derogat. in consilio clxxxix.

Gradus. Quō quis dicat distare a defuncto quarto gradu. in ꝓsilio iij. circa principium.

In descendentib⁹ nō attēditur prioritas graduū. in consilio clxxij.
in fine.

Si fiat mentio in statuto ū gradu an intelligatur ꝑm ius ciule an ꝑm ius canonicū. in ꝓsilio cxc.

Gratia. Principis gratia equipat vltie voluntati. ꝛ quomodo intelligat. in cō silio clxij.
col. nona circa mediū ibi. item nō ob. ꝙ gratia ꝛc.

Gratia expectatiua. Utruz gratia expectatiua ad certū tempus ꝛ postea ꝓrogata censeatur vna ꝛ eadem post ꝓrogatōnem ꝛ habeat p̄rogatiuā datoꝛ sicut priꝰ. in ꝓsilio cxvij.

Ereditas. Uerbū hereditas vel bona ꝓpriū a testatore in dubio intelligitur de hereditate vel bonis testatoris. in ꝓsilio xxxviij.
in. j. col. pᵒ prin.

Heres. Si testatoꝛ inter viuos dicit se velle īstituere talem ꝛ postea moriatur ab itestato an presumatur illum voluisse esse heredem. in consilio cxc.

Uerbuz heres intelligit quos quis hr̄e potest ꝑm subiectam materiā. in ꝓsilio cxcj.
in fine.

Uerbum heres in dubio intelligit de quocunqz herede etiam extraneo et vsqz in infinitum. in consilio cxcj.
in fine.

Si heres priuetur hereditate si molestauerit vxorem vel ꝓpter aliam causam. non priuatur ipso iure sed ꝓ fideicōmissum. Et si non disponat cui applicetur ad quem hereditas peruenire debeat. in consilio cxcij.

An heres institutus ꝛ grauatus de restituendo pᵒ mortem possit in vita sua petere ꝙ educatur legitima ꝛ trebellianica ꝛc. ꝛ quomodo ꝛ coram quo iudice. in consilio

Homicidiū. An negās se occidisse si postea id probetur possit dicere se hoc fecisse ad sui defensionem. in ꝓsilio

Quidam cum dictum esset sibi a quibusdam ꝙ eius vxoꝛ erat adultera. congregatis fratribus vxoris vno sero illum expectauit in domo propria. ꝛ cuz veniisset ꝛ primo fuisset ab eo percussus cum vno baculo. ipse cum runcane eum occidit: queritur an ipse occisoꝛ ꝛ alij qui secum fuerunt pena capitis puniantur. in consilio cxciij.

Quando quis non potest de iure facere resistenti am: si facit dicitur esse in culpa. ꝛ si occidat occidens nō tenet. in consilio cxcv.
col. ij. in prin. ibi his tñ nō obstantib⁹.

Si aliquis se defendit ꝛ nō ꝓmittit se capi a familia publica que iuste euz capere potest ꝛ ꝓpter hoc contingat ipsum interfici a familia tale homicidium est impunitū. in consilio cxcv.
col. ij. ante finem.

Si statutum ꝓmittit bannitū impune offendi poterit etiam occidi. in consilio cxcv.
col. vltima ante fi.

Si quis fuit vulneratus ab vno quem postea fugientem occidit non debet decapitari sed mitius puniri. in cōsilio cxciij.
in vltima col. circa mediū. ibi q̄ztum vero ad illum.

Quidam nicolinus interfecit quendam doctum quem in bello ceperat ꝛ de tali homicidio pacem habuerat postea fuit īterfectᵒ a dñico filio dicti docti q̄ erat infans tempoꝛe quo doctus eius pater fuit a nicolino interfectus. Queritur an ꝓ tali homicidio dōminicus veniat puniendus stante statuto ꝙ liceat filio vīdicare impune necem patris. in ꝓsil. cxciiij.

Princeps potest remittere iniuriam factaz priuato et facere pacem de homicidio. in ꝓsil. cxciij.
in prima col. in fi.

Non est licitum in bello licito occidere inimicum postq̄z captus est. in consilio cxciij.
in scda col. añ fi. ibi nec obstant.

An occidens illum qui erat bannitus si non inuestigauit si erat rebannitus vel non legitime bannitᵒ sit in culpa. ita ꝙ saltem de culpa possit puniri. in consilio cxciij.
in col. iij. post prin. ibi nec obstat si dicat.

Imperatoꝛ. Romanoꝛ imperatoꝛ potest ante incoꝛonatōnem priuilegia imperialia et alia concedere. in consilio cvij.
in prima col. circa prin.

Incertitudo. An et quando incertitudo loci habeat impedire acquisitōez dominij vel possessionis. in consilio clxxxviij.
in prima colum. circa medium ibi secūda ratio. et ante finē ꝓsilij. ibi q̄ztum ad id qđ scdo.

An incertitudo precij habeat viciare contractuz. in consilio clxxxviij.
in prima colum. in fine ibi tercia ratio. et etiam in fine consilij.

Indefinita. Indefinita equipolet vniuersali quando est eadem ratio omniū sub indefinita ꝓprehensoꝛ. in ꝓsilio clj.
in. ij. col. circa fi.

Indicia. Urgentia indicia et coniecture possunt dici manifeste ꝓbatōes. in ꝓsilio lxxxij.
in scda col. post medium.

Quando agitur de re antiqua probanda. ꝓ indicia fit plena ꝓbatio. in ꝓsilio clxij.
circa prin.

Quando quis fuit toꝛtus bis vel ter debent indicia haberi ꝑ purgatis. in ꝓsilio cxcviij.
in vltima col. ante fi.

De indicijs ad toꝛturam. in ꝓsilio cxcviij.

In causa criminali potest procedi ad diffinitiuaz sententiam propter indicia indubitata si pena pecuniaria venit imponenda. Secus si coꝛpoꝛalis. in con-

silio cxcviij.
colum.iij.in fi.ibi.vñ narrant ꝺoct.

Infideles. Per sūmos pontifices ⁊ imꝑatores potest cōcedi vt terre infidelium efficiant capientium.in consilio lxxiiij.
colum.vlti.circa fi.ibi.tercia ⁊ vltima.

Inhibitio iudicis. Factus cōtra inhibitionem iudicis est nullum.in consilio lxxvj.
circa finem.

Iniuria. Si ꝺominus non conquerit in vita ꝺe iniuria sibi facta a vasallo: an eius heres poterit ꝙri: Et q̄d si ꝺomin⁹ nō fuit cōquestus q; ignorabat iniuriantē a se habere feudū.in cōsilio clix.
Volenti q̄q; fit iniuria.in ꝙsilio clxxviij.
in ꝑn.ibi.sed ad hoc rñdet.
Si socio fit iniuria potest socius ipsum ꝺefendere in consilio cxcv.
colum.vlti.post ꝓin.

Inquietare. Inq̄etare ꝑsupponit vi. olentiam quandam illatam in personam nō in rebus in consilio cxcij.
in.j.colum.post ꝓin.

Inquisitus seu inquisitō. Iudex ex officio suo ꝺebet exquirere excusatōes ⁊ ꝺe innocentia inquisiti.in consilio lxxiij.
colum.j.in fine.
An ⁊ quando super crimine possit sepius inquiri. in consilio cxx.
in.ij.colum.in ꝓin.ibi.ß oppono ꝙtra p̄dicta.
Nō pōt inquiri ꝙtra aliquē vltra tp̄s a statuto limitatum.in ꝙsilio cxcviij.
circa finem.

Insinuatio. Donatio facta ecclesie vel pio loco non requirit insinuatōez.ī ꝙsilio xxxij.
colum.ij.in ꝓsi.p̄terea ꝺonatio.
Statutū generale ꝺe insinuatōnib⁹ faciēdis nō ligat eccl'iam.in ꝙsilio xxxij.
col'.ij.versi.p̄terea ꝺonatio.
Donatio nō insinuata an firmet' iuramento. ī cōsilio c.
An possit renūciari insinuatōni cū iuramento maxime inter iudeos.in ꝙsilio c.
Donatio vltra quingētos aureos facta etiā sororī sine insinuatōne nō valet.ī cōsilio. ciij.
in prima col'.circa ꝑn.ibi sup secundo.
An ꝺonatio facta rōne pie cause vltra quingētos aureos sine insinuatōe valeat.in ꝙsilio ciij.
circa finem.
Donatio facta filio vt in legitimā imputet' nō in-diget insinuatione vsq; ad quantitatem legitime.in consilio cv.
col'.iij.in ꝑn.ibi.quarto videt' obstare.
Non potest renunciari insinuatōni etiam cum iuramento.in consilio cv.
in vltima col'.circa mediū.ibi: vnū obmiserā.

Institutio. Utrum filius ꝺicatur instit-utus in testamento an ꝓtereritus eo quia vxor testatoris tempore testamenti nō erat prægnans ꝺe ip̄o filio sed facta fuit prægnans ꝺemū post testamentum et ipsum peperit attento q; nō ꝺixit si prægnans et si prægnans esset ⁊ pareret.⁊ infra ꝺicit simpliciter si pareret.in consilio lxxviij.
Verbum instituit est verbum ꝺirectus ⁊ ciuile. in consilio cxxxiiij.
col'.ij.in ꝓin.
An fratalea possit instituī ⁊ adire ⁊ an ꝺicatur institutus locus ꝺi ꝙgregāt'.in ꝙsilio clxxxij.
De institutōne facta ꝺe vno in vsufructu tm̄ in vita. et ꝺe alio in ꝓpꝛietate vide infra in verbo vsufructus.

Instrumentum. Non presumit' i ꝺubio aliquid incorporatum in instrumento ꝙ nota-rium falso.in ꝙsilio xxxviij.
col'.j.ibi: p̄terea posito.
Non est necesse q; notarius attestet' se apposuisse in margine instrumenti.in ꝙsilio. xxxviij.
ibidem.
Notarius non potest ꝺdere instrumento post-q̄ confectum est ex interuallo sine testibus ⁊ ꝺie ⁊ cōsule.in consilio xxxviij.
ibidem.
Instrumento antiquo magna fides ꝺanda est.in l. consilio
in.ij.col'.añ fi.ibi patet etiam ꝛc.
Instrumentum continens ꝙtractū nō habet regulariter executōez paratā.in ꝙsilio lxxij.
col'.iij.post ꝓin.ibi circa scꝺm.
Instrumenta guarentigie habent executōnem paratam.in consilio lxxij.
statim postea ibi ⁊ sic ex p̄dictis.
Que sint instrumenta guarentigiata. in consilio lxxij.
ibidem.
An instrumentum factum inter te ⁊ me ꝓbet quo ad terciuz nominatū in instrumēto.in ꝙsil'. lxxiij.
In ꝺubio ꝓesumitur q; pater voluerit fieri instrumentum ꝺe vēnditione rerum immobilium. in consilio cxxxvij.
ante fin em.

Intellectus. Intellectus legis magi ꝑto. §. fundum.ff.ꝺe reb⁹ eox.in ꝙsilio xj.
in prima columna ante finem.ibi: nec obstat.ff.ꝺe reorum.
De intellectu.l.ad ꝺiem.ff.ꝺe verborum obligat. in consilio xx.
in prima columna ante medium.ibi nec ob.l.ad ꝺiez.
Lex siquis in tantam.C.vnde vi.non habet locuz nisi ꝙtra inuasorem.in cōsilio xxxv.
in tercia col'.circa ꝓin.ibi ex quib⁹ patet.
Lex extat .ff. quod metus causa . prodest illi qui primam violentiam passus est.in cōsilio xxxv.
col'.iij.ibi scꝺo casu.
Intellectus.l.siquis a se fundum.C.ad.l.iul.ꝺe vi. in cōsilio xxxv.
in.ij.col'.statim postea.ibi tercio similiter.
Intellectus legis si ex pluribus.ff. ꝺe acceptila.in consilio xlvij.
in vltima columna in principio. ibi item non obstat.
Intellectus .l.ī oīb⁹ .ff.ꝺe iudicijs.in cōsil'. xlviij.
col'.ij.in ꝓin.ibi nec insup.
Intellectus.l.cum heres.ff.ꝺe ꝺiuersis ⁊ temporibus ꝓscrip.in cōsilio l.
col'.vltima in ꝓin.ibi p̄terea ⁊ si illi.
Intellect⁹.c.ex litteris extra ꝺe iure patronatus.in consilio lvij.
col'.j.post prin.ibi nec ob.c.ex litteris.
Intellectus.l.quicūq; ꝺefectum.C. ꝺe oīi agro ꝺeser.li.xj.in cōsilio lvij.
columna prima ante medium.ibi: seꝺ his non obstantibus.

Intellectus ad aures extra de rebus eccleſi. nõ ali. in conſilio lxiij.
ibidem.
Intellectus qui habet viciare non eſt aſſumend⁹. in ꝓſilio lxxvj.
in ſcda col'. poſt ꝑn. ibi: notandum eſt illud.
Intellectus. l. cum auus. ff. de condi. ꝛ demonſtra. in ꝓſilio lxxix.
col'. ij. in prin. ibi: ꝛ q; poſtea viſa ꝛc.
§. ſiquis abſente in. l. certum. ff. de ꝓfeſſis habet locum in confeſſione iudiciali. ꝛ extra iudiciali. in conſilio lxxxiij.
Intellectus. §. ad hec. et. §. ſi ꝓpo. in auten. quibus modis naturales efficiantur ſui. in caſu ꝓſil'. lxxxv.
circa medium.
Intellectus. l. vbi ita donatur. ff. de dona. cã moꝛtis. in conſilio cj.
col'. ij. ante finem. ibi: tunc autem.
Intellect⁹. l. pãp. ff. de dona. inter vi. et vxo. in consilio cvj.
in prima col'. ꝛ maxime in vltima.
Intellectus. l. precibus. C. de impub. ꝛ alijs ſubſti. in conſilio cxj.
circa prin.
Intellectus. l. cum auia. ff. de condi. et demonſtra. in conſilio cxj.
in fine.
Declaratio legis penultime que incipit ſeya. ff. de dona. inter virum ꝛ vxorem. in ꝓſilio cxxiij.
in ſecunda col'. in prin. ibi: preterea.
Intellectus. l. ſi alterius. C. ſi minoꝛ ſe maioꝛem dixerit. in conſilio cxlij.
in ſcda col'. in fi. ibi: hec aũt ꝓbatio.
Intellectus. c. fi. de teſta. li. vj. vbi ſimpliciter dicit. q; religioſus non poteſt eſſe executoꝛ ſine licentia abbatis. An. ſ. locuꝫ habeat in religioſo qui ſit prioꝛ cõuentualis. in conſilio cxlix.
Intellectus. c. religioſus. de teſtamentis. li. vj. non habet locum in prioꝛe ꝓuentuali. in ꝓſil'. cxlix.
poſt prin. ibi: reſtat quintus caſus.
Intellectus. c. ſuꝑ quibuſdam. §. ꝑterea. extra de verbo. ſigni. in conſilio clxiij.
col'. iij. circa medium. ibi: nec obſtat. c. ſuper quibuſdam.
Intellectus cle. j. de ꝓba. in ꝓſilio clviij.
col'. vltima in prin. ibi: ſed aduertendum eſt.
Intellect⁹. c. ꝙuis. de pactis. li. vj. in ꝓſil'. clxxviij.
col'. j. in fi. ibi: ꝓcluditur ergo.
Intellectus duplex. l. ij. C. ne fideiuſſo. do. dentur. in conſilio clxxj.
poſt principium.
Intellectus glo. in l. j. C. ne fideiuſſo. do. dent'. in conſilio clxxj.
colum. prima in fi.
Intellectus. l. femine. C. de ſecundis nuptijs. in cõſilio clxxiij.
in colum. prima circa fi.
Intellectus. l. pe. ff. ad. l. fal. in ꝓſilio clxxxvj.
in ſcda columna circa principium. ibi: tercia fuit opinio.
Intellectus ad. l. pomphilo. §. ꝓpoſitum. ff. de leg. iij. in conſilio clxxxviij.
col'. prima in fi. ibi: item ſecundo.
Intellectus Bar. in. l. j. §. diuus. ff. ad. l. corneliaz de ſicca. in conſilio cxciij.
in prima columna poſt medium. ibi: nec obſtant not. per eundem.
Intellectus ad. l. ſiquis ſeruo. C. de furtis. in conſilio cxciij.
in ſecunda columna in fi.
Intellectus ad. l. quoniam multa facinoꝛa. C. ad. l. iuli. de vi. publica. in conſilio cxciij.
colum. quarta in prin. ibi: nec ob. l. qꝫ multa.

Interpellatio cum moꝛa

An dies vel tempus apoſitum cauſa multiplicande obligationis interpellet ꝛ conſtituat debitoꝛem ĩ moꝛa. in conſilio xx.
in prima columna ante finem. ibi: facit etiam ꝓ dicto

Interpretatio.

Interpretatio capitur tribus modis. in conſilio liij.
in ſecunda col'. circa prin. ibi: ꝓ declaratione.

Inuentarium.

An filius ꝓpter non confectionem inuentarij pdat ius detrahendi legitimam debitam iur. nature. in conſilio xcij.
colum. prima in fi. ibi: ſuper ſecundo.
An p nõ ꝓfectionem inuentarij perdatur trebellianica. in conſilio xcij.
in vltima col'. ibi: ſuꝑ tercio queſito.
An ꝓpter non ꝓfectionem inuentarij filia perdat ius retinẽdi dotem in bonis fratris cui ſucceſſit ex foꝛma ſtatuti. in conſilio xcv.
in verſiculo tercio queritur.
Heres ñ ꝓficiens inuentariũ licet teneat' ad legata vltra vires tamen poteſt deducere debitum propꝛium. in conſilio clxv.
An heres non ꝓficiens inuentarium poſſit deducere debitum ſuum aduerſus fideicõmiſſarium vniuerſalem. in conſilio clxvj.
An ꝓpter nõ ꝓfectionem inuentarij heres perdat trebellianicam. in conſilio clxv.
col'. ij. in prin. ibi: circa tercium queſitum.
ꝛ in conſilio ccx.

Inueſtitura.

Verba inueſtiture intelligunt' ſine ꝑindicio tercij ꝛ ſaluo iure omniũ perſonarum. in conſilio clxj.
in prima col'. poſt ꝑn. ibi: q; aũt ſit imptinens.
Inueſtitura facta de deſcendentib⁹ poſt moꝛtem feudatarij intelligitur in dubio facta de feudo veteri nõ aũt vt ꝓſtituat' nouũ feudũ. in ꝓſilio clv.
An in dubio duo fratres inueſtiti de feudo paterno cenſeant' inueſtiti tanqꝫ de paterno vel nouo. in conſilio clv.
col'. prima poſt mediũ. ibi. in dubio aũt.
In dubio debemus verba inueſtiture intelligere ne reſultet ꝓtrarietas. in ꝓſilio clxiij.
in ſcda col'. in prin. ibi: circa ſecundũ de quo queritꝛ.
Annus ꝛ dies qui dat' vaſallo ad petendam inueſtituraz: non curꝛit ei qui non eſt in poſſeſſione feudi. in conſilio clx.
col'. j. circa mediũ. ibi: ſed ſi queritur.
An vaſallus qui non poſſidet feudum ſi nõ petat ſe inueſtiri infra annum ꝛ diem illud perdat. in conſilio clx.
Talis ꝑſumitur inueſtitura qualis fuit patientia. in conſilio clxiij.
in iij. col'. p⁹ ꝑn. ibi: item cũ nõ appareat.
An inueſtitus ꝙ papam ꝓferatur inueſtito ꝙ epiſcopum q; prius: Et an in dicto caſu papa ꝑſumatur voluiſſe ꝑindicare inueſtiture facte ꝙ epm ꝛ illã tollere. in conſilio clviij.
An agnatus cõſentiendo tacite vel expreſſe alium agnatum inueſtiri d ꝓmuni feudo videat' ſuo iuri renunciaſſe. in conſilio clx.
An is q; nõ petit inueſtituraꝫ infra annũ ꝛ diẽ ꝓpetur feudo ipſo iure. an requirat' ſnia. ꝛ q̃d ſi non ſtat ꝙ eũ. in conſilio clx.

col.ij.p⁹mediũ.ibi:⁊ ex tenore.⁊ in tercia col.in fine. ibi:pterea vt supradixi.

An patiens aliuꝫ agnatũ inuestiri de feudo ⁊ possidere ad se spectante ⁊ tacens p annũ: videat renunciasse iuri suo.in consilio clx. col.ij.in prin.ibi:si ꝓ'de expresso.

Inuestitura facta pendente appellatione: an ꝓsit appellanti.⁊ an debeat reuocari.in cõsilio clxj.

Judex. An ille qui est iudex ꝓparatorij iudicij sit iudex iudicij preparati.in consilio lxxj. in sedꝫ col.in prin.ibi:pterea Bal.

An senator vbis rome possit esse iudex in hac cã. in consilio clxiiij. col.v.circa mediũ.ibi sup sedꝫ vero dubio.

Judex nõ põt redargui de eo qꝺ facit in arbitrarijs.in ꝓsilio cxcviij. col.vltima.ibi:⁊ in arbitrarijs.

Judicium. Pronunciatio facta in iudicio summario⁊ executorio nõ iudicat ordinario.in ꝓsilio clxviij. in.ij.col.p⁹prin.ibi:nam pñt esse tales ꝛc.

Incidens decisum an possit in alio iudicio reflicariin cõsilio cxcvij.

Judicum familie herciscunde. Nõ põt agi iudicio familie herciscũde: nisi ꝓ us ꝓtet de cõione.in consilio clxiij. col.vij.añ fi.ibi:item si dicat terras ꝛc.

Jus. Potentius est ius ꝯmune ꝙ ius speciale. in consilio cxxvij. in prima col.circa medium.

An ⁊ qñ resoluto iure datoris resoluatur ius acceptatoris.in consilio cxxxvj. in fine.

An ⁊ qñ possit opponi de iure tercij.i ꝓsi. clxvij. in fine.

Jus accrescendi. De materia iuris accrescendi. in consilio cxj. col.ij.p⁹pn.ibi:sup qrto qsito.⁊ p totã illam col.

Coniunctio sanguinis non est attendenda in iure accrescendi.in consilio cxj. ibidem in fine.

In feudo nouo non habet locum ius accrescendi. in consilio clx.

Jus patronatus. An pat̃ possit renunciare iuri patronatus in pindiciũ descendentiũ suox.i ꝓsil. clv. ante finem.ibi:nam tenet ibi archidi. in tercia colum.

Jura hereditaria. In eccliaꝫ vt locũ piũ trãseunt iura hereditaria sine reali restitutione.in consilio cxxxiiij. in vltima col. añ mediũ.ibi:circa terciũ quesitũ.

Juramentum. An actus factus cõtra iuramentum valeat.in consilio lvj.

An ⁊ qñ quis possit venire ꝓtra iuramentũ defuncti sui ⁊ sic an iuramentum sit personale vel transeat ad heredes.in consilio lxvij. col.j.in fi.ibi:dicit aliquis.

An iuramentum extendatur ad ignorata.in consilio lxx.

Juramentum non dicit sponte prestitum qñ ẽ iuratum p errorem.in consilio lxx. col.ij.in fi.ibi quarto loco.

Quõ intelligatur ꝙ iuramentũ porrigitur ad incognita.in consilio lxx. col.sexta in fi.ibi:nec ob.etiam.

An statutũ possit disponere ꝓtra iuramentum de quo vide infra in verbo statutum.

Juramentum ꝓtra publicam vtilitatem prestituꝫ non valet.in consilio cv. col.iiij.circa mediũ.ibi:vnũ obmiseram.

Juramentũ in supplementũ ꝓbatõnis nõ põt deferri post ꝯclusionem in cã.in cõsilio xcvj. circa finem.

Qui iurat se minorem viginti q̃nq; iurat etiã ratione minoris etatis non contrauenire contractui.in consilio cxlij.

Si minor iurat se maiorem non potest venire allegando nullitatem contra iuramentũ.in ꝓsi. cxlij.

An iurans se maiorem excludatur a beneficio restitutionis in integrum et a iure dicendi nullum.in consilio cxlij. col.ij.añ mediũ.ibi:posset quis forte.

An iuramentum de futuro fm autem sacramenta puberum excludat iurantem nedum a restitutõne in integrum:sed etiam a iure dicendi nullum. in consilio cxlij. ibidem.

Quando iuramentum potest seruari sine interitu iurantis licet cum peccato recipientis non põt inrans contrauenire ꝓpria auctoritate: ꝫ bene põt petere relaxatõnem a iuramẽto.in ꝓsilio clxxviij. col.j.in fine.ibi:ꝯcluditur ergo.

Jurisditio An iurisditio veniat in generali ꝓcessione ville vel castri.in ꝓsilio cxxxv.

Appellatõne iurisditõnis venit merum ⁊ mixtũ imperium.in consilio cxxxv. col.tercia post prin.ibi pterea dux.

Ita culpa. In articulis dubijs diuersitas inter opiniones doctorum excusat a lata culpa.in consilio xc.

Laudum. An laudi executio impediat ꝓpter pendentiam nullitatꝭ.i consilio lxxiij. colum.iij.in fine.ibi:hoc p̃misso.

Laudũ arbitratoris põt fieri de nocte.i ꝓsi. lxxiij. in vltima colum.circa finem.

Legatarius. An heres grauatus de prestãdis redditibꝫ ãnuis:possit legatario assignare vnam peciam terre cuiꝰ reddit⁹ sufficiãt ad dictũ onus.in consilio xx. ante finem.ibi:q̃tum vero ad aliud.

Quando legatarij dicant verbis coniuncti. in cõsilio cxj. col.iij.in prin.ibi:sed i ꝓtrariuꝫ facit.

Legatum. Lego est verbum directuꝫ.in consilio xvij. in quinta col.post mediũ.ibi:nec ob.ꝙ testator.

Relicta ad piaꝫ cãm nõ subiacẽt solẽnitatibꝫ iuris cois vel statutorꝫ.in ꝓsilio xxxij. col.ij.circa medium.ibi:tercio qꝛ donatõnes.

Quando locum habeat ꝙ legata ꝓseruent ꝙ attẽt.ex causa.in consilio lviij. in principio.

Legatum an videatur factum animo compẽsandi cum debito ad quod alius qꝫ testator tenebatur.i cõsilio lxiiij.

Legatum factum filie pro qua pater promiserat dotem an censeat factum animo ꝓpensandi cum dote.in consilio lxiiij.

Si debet resa testatore an videat legando cuꝫ illa velle ꝓpensare.in ꝓsilio lxv.

Acceptans legatum an videat acceptare cū one-
re illi adiuncto. in consilio lxv.
in vltima col'. in fine.
An legatum totis sit ꝓditō nale vel purū. ꝛ an de-
beat antecꝫ filia maritet'. in ꝓsilio lxxviij.
Vide etiaꝫ in consilio cxj.
in prima col'. in fi. ibi: ꝛ q nō possit petere.
Si testator legatum facit ꝓ tote: ꝛ vltra legatum
totis facit sibi aliud legatū: vtrū ꝓditio nuptialium
que subintelligebat' in legato totis intelligatur etiaꝫ
in legato facto vltra totem. in ꝓsilio lxxviij.
An ꝛ quando legata relicta ab herede debeantur
a fideicommissario post restitutionem hereditat'. in
consilio lxxviij.
col'. iij. in prin. ibi: circa tercium.
Si legatari⁹ decesserit ante euentū ꝓditōnis. lega-
tum efficit' caducū. in ꝓsilio cxxxiij.
circa finem.
An quis possit se obligare ad nō reuocandū parti
culare legatū. in ꝓsilio cxlvij.
in prima col'. in principio.

Legitima. Jus petendi supplementuꝫ le-
gitime cōpetens filio: eo facto
monacho īmediate acq̄rit' monasterio. in consilio j.
in vltima col'. in fine.
Quando testamentum est nullum a principio so-
lum vna quarta. s. lt̄ima detrahit'. in ꝓsilio lxiij.
in vltima col'. ibi: plus dico.
De legitima rebellis vide in verbo rebellis.
An legitima possit tolli vel diminui per statutum.
in consilio lxxviij.
in prima col'. in principio.
Legitima nō debet' filie excluse p statutum q ex-
tante masculo ꝛc. in ꝓsilio cxxj.
An dos filie ꝓputet' in legitimā. in ꝓsilio cxxj.
Renunciatio generalis non extenditur ad legiti-
mam. in consilio cxxxij.
ante finem.
Legitima non venit in fideicom. vniuersali. in cō-
silio cxxxiij.
circa finem.
An illud qđ auferet' a viro secundo ꝛ applicat' fi-
lijs primi mr̄imonij ꝓputet' in suā legitimā vel nō: et
sic an in primis legitima sit deducenda. ī ꝓsi. clxxiij.
tercia col'. in prin. ibi ꝛ posito q transactio. vsq; in fi-
nem consilij.

Legitimatio. Confessio patris asseren-
tis in testō talem esse fili-
um suū legitimū an ꝓbet legitimatōꝫ filij in p̄iudici
um ipsi⁹ matr̄ testatoris: vel aliorum agnatorum. in
consilio lxxv.

Lesio. Lesio in sexta pte sufficit ad petenduꝫ
reductōꝫ. in ꝓsilio clxxxiij.
col'. vltima in prin. ibi: ß qñ decipit' p alium.

Lex. Lex declarans debet intelligi ꝑm legeꝫ de-
claratam. in consilio liij.
ante fi. ibi: quinto queritur.
An in lege ꝓfirmante videant' repetite oēs qua-
litates que erant in lege ꝓfirmata. in ꝓsilio lxiij.
Licet lex sit correcta in dicto nō tamen ꝓpter hoc
dicit' correcta in rōne. in ꝓsilio clxiij.
tercia col'. post prin.
Non debet esse in potestate alicuius fraudare le-
gem. in consilio clxxvj.
in scda col'. in fi. ibi: sup tercio.
An ꝛ quando faciens ꝓtra legem peccet mortali-
ter. in consilio clxxj.
in tercia col'. circa prin. ibi: item ꝛ tercio.

Libellus. Libellus quomodo debeat forā
ri p fideicōmissarium volentes reuocare bona sibi re
licta p fideicōmissuꝫ alienata. in ꝓsilio. x.
in fi. ibi: q̄tum vero ad id.
Libellus in re alienata p prelatum sine debita so-
lennitate q̄liter debeat formari. in ꝓsilio x.
in fine.
De interpretatōne libelli facienda ꝓ actore etiaꝫ
verba improprianda. in consilio clxxxvij.
col'. iij. in fi. ibi: circa quod notandum.

Liberalitas. Maior p̄sumit' liberalitas
erga agnatos q̄ alios. in consilio clx.
tercia colum. in fine.

Liberatio. Liberatio potest fieri absenti
mediante nuncio vel ep̄la: sed
nō acceptilatio. in consilio clxvij.
col'. j. in fine. ibi: tercia est.
Actus seu liberatio facta coram iudice non acqui-
ritur absenti nisi iudex recipiat ipsam pro absente. in
consilio clxvij.
col'. ij. post prin. ibi: nec ob. si dicatur.

Liberi. Verbum liberis intelligit' quos quis
habere potest ꝑm subiectam materiā.
in consilio cxcj.
in secunda colum. ante finem.

Libri. An pater teneat' mittere filium ad stu-
dium ꝛ ei emere libros ꝛ eos sibi donare
ꝛ quo iure. in consilio clxxxv.
An si pater emit filio libros videat' eos sibi dona-
re. in consilio clxxxv.
Coniecture ex quib⁹ pater non p̄sumit' voluisse fi-
lio dare libros. in consilio clxxxv.

Licentia. Licentia ꝛ mandatum idē impor
tant. in consilio liij.
in prima col'. circa fi. ibi: q̄tum vero ad tercium.
An licentia ꝓbet' p l̄ras de quaꝫ sigillo ꝛ subscri-
ptione notarij dubitat'. in consilio clxix.
col'. j. in fi. ibi: circa secundum dubium.
Licentijs q̄ nō tendūt in alterius p̄iudicium de fa
cili creditur. in consilio clxix.
col'. ij. post prin. ibi: ad p̄dicta bene facit.
Licentia pōt ꝓbari p l̄ras. in ꝓsilio clxix.
statim postea. ibi: illud constat.

Limitatō. Limitatio ad. l. si creditoribus
C. d seruo pigno. dato. manu.
ꝛ ad. l. cum ꝓfitearis. C. de reuo. his que in frau. cred.
in consilio lxxxij.
col'. ij. in prin. ibi: ß his non obstantibus.
Limitatio ad. l. qm̄. ff. de bis q̄ no. infa. ī ꝓsi. cxx.
in fine.
Limitatio ad. l. cum post. §. gener. ff. de iure dō. in
consilio cxxvj.
col'. iij. in prin. ibi: sed quando certa.
Limitatio ad. l. verbis ciuilibus. ff. de vulg. et pu.
vt locum non habeat quando in testamento fuit ap-
posita clausula codicillaris. in ꝓsilio cxxxiij.
col'. ij. in prin. ibi: nam posito.
Limitatio ad. l. venditor. §. si ꝓstat. ff. coīa predio-
rum. in consilio clxxix.
col'. j. post mediū. ibi: ꝛ sic nō obstat. ꝛ in fi. col'.
Limitatio ad. l. si iruptione. §. ad officium. ff. fini-
um regundor. in consilio clxxxj.
circa finem.
Limitatio ad. l. diem ꝓferre. §. stari. ff. de arbitris
in consilio clxxxiij.
col'. v. in fi. ibi: ꝓtrarium videtur.
Limitatio ad. l. fi. C. de pactis conuentis. in consi-
lio clxxxvij.
in principio.

Locupler. Casus in quo quis locupletatur cum iactura aliena. in consilio clviij.
col'.j. post medium. ibi: ⁊ est casus.

Lucrum Utilitas vel cõmodum vel lucꝛ non dicit' nisi deducto oñi damno. in consilio clviij.
col'.j. in fi. ibi: ꝓterea omnes ratõnes.

Ala fides. An ⁊ quando mala fides defũcti noceat eiꝰ heredi. in consilio l.
in vltima col'. in fine.

Maleficium. Duobꝰ modis redditur maleficiuꝫ impunitũ seu offensa impunita. in ꝓsilio cxcv.
col'.ij. in prin. ibi: nec obstant allegata.

Mandatum. Habens mandatum ad agendum ⁊ exigendũ potest recipere a sponte soluente. in consilio xlvij.
in. ij. col. pꝰ mediũ. ibi: sed ꝓtrariũ est verum.

Mandatum et licentia idem important. in consilio lij.
in prima col'. ante fi. ibi: ꝙtum vero ad tercium.

Habens mandatũ ad ꝓferendũ beneficia non habet ad pñtandũ. in consilio lvij.
in scõa col'. post mediũ. ibi: nec ab illa clausula.

An qui mandat rem emi ꝓ certo pcio ⁊ fuerit empta ꝓ pluri etiã vtiliter teneat' ille illud plus effundere mandatori. in consilio clviij.

Mater Non credit' dicto matris asserentis filium suũ esse spureũ. in ꝓsi. clxxvj
col'.ij. in prin. ibi: super vltimo.

Appellatione ascendentium venit etiam mater. in consilio clxxij.
in principio.

Matrimonium Cum queritur an possit esse mꝫimonium inter aliquos an ista sit questio iuris an facti ⁊ si est facti an sit remittenda ad curiam etiam si opponatur post litẽ ꝓtestatã. in ꝓsilio cxlv.

Questio mꝫimonij facti vel iuris an debeat tractari coꝝ epo vel laico. in ꝓsilio cxlv.
in prima col'. añ mediũ. ibi: circa secundũ arti.

Melioramenta. An beres emphite ote possit petẽ melioramenta finita emphiteosi. in ꝓsilio cxl.

An emphiteota priuatus emphiteosi ꝓpter canonem non solutũ possit deducere meliorameta vel sumptus. in consilio cxxxx.

Merum et mixtum imperium.
An merꝫ et mixtũ ĩperiũ ueĩat in donatõe castri vel ville. in consilio cxxxv.
in prima col'. circa medium.

Si ꝓmittit' regimen alicuius loci vni an ꝓ hoc videatur commissum merum et mixtum imperiũ. in consilio cxxxv.
colum. ij. in fine.

Minor An minor si non adiuit hereditateꝫ infra tempus deliberandi sit ille ipso iure. in consilio iiij.

Donatio facta a minore nõ valet etiam stante statuto ꝙ minor obliget'. in ꝓsilio cij.

An minor possit renunciare statuto vel legi inducto in sui fauorẽ. in consilio cxlj.
in. j. col'. versi. sup secundo.

Minor qui iurat se maiorem an possit venire contra iuramentum allegando nullitatẽ. in ꝓsilio cxlij.

An asserens se maiorem cum sit minor videat' fuisse in dolo ⁊ dixisse causa decipiendi. ĩ ꝓsilio cxlij.
in scõa col'. circa prin.

Molestare. Molestare presupponit violentiam quandam illatam in psonam non in reb. in consilio cxcij.
in prima col'. post prin.

Monasterium. Jus petendi relictũ iure institutionis qõ habet vim legati etiã nõ agnitũ acquirit' monasterio. in ꝓsilio j.
in vltima col'. ibi: illud aũt ꝓstat.

Mons Venecianum ⁊ florentie. De annuis redditibus montis venetianuꝫ vel florentie. in consilio xix.

Moriatur. Magis accedit nature ubi cõmunis. in consilio cxj.
in prima col'. post mediũ. ibi: nec obstat.

Moriatur habet vim verbi communis. in consilio cxxxiij.
post principium.

Naturalis. Naturalis est ille qui est natus ex soluto ⁊ soluta retenta ꝓ concubĩa ⁊ idubitato affectu. in ꝓsi. clxxxiij.
in prima col'. post prin.

Negatõ. Negatio de sui natura intelligenda est generaliter. in ꝓsilio lxxxj.
in scõa col'. circa medium. ibi: secundus casus.

Negocõrum gestor. An ⁊ quãdo ad hoc vt factum negociorum gestoris valeat requirat' ratihabitio dñi. in consilio lxxxj.
in vltima columna.

An factores seu negociorum gestores finita factoria seu negociorum gestione possint conueniri ex contractibus celebratis tempore factorie seu negociorum gestionis. in ꝓsilio cl.

Nepos. Nepos dicitur natus ex auo ⁊ ex ꝓprio coꝝpe ipsiꝰ aui. in ꝓsilio clxj.
in quarta col'. añ fi. ibi: ⁊ hoc sic ostendit'.

An nepos debeat ꝓputare dotem maternam in legitimam. in consilio cxxv.
Vide etiam in consilio ccl.
in prima col'.

Nominatõ. Primo nominatꝰ videt' eẽ magis dilectus. in consilio clxij.
col'.iij. post prin. ibi: si vero volumus.

Notarius. Non est necesse ꝙ notarius attestet' se apposuisse in margine. in ꝓsilio xxxviij.
ante fi. ibi: ꝓterea posito.

Notarius non potest addere instrumento postq̃ confectum est ex interuallo sine testibus ⁊ die et consule. in consilio xxxviij.
ibidem.

Notarius non debet sumere rogitum et instrumẽtum conficere nisi de his que fiunt in sui presentia. in consilio xlij.
in columna prima circa medium. ibi: tercio ꝓbat'.

Notarius de iure communi dicitur index ordinarius inter volentes ⁊ confitentes. in ꝓsilio lxxiij.
col'.iij. in fi. ibi: ⁊ fit illud tale ꝓceptum.

Nullitas. Quando nullitas ꝓponitur per

viam petitionis principalis non impeditur nec retardatur executio sñie.in consilio lxxiij.
col'.iiij.ante mediũ.ibi:sc'do casu.

Nuncius. Relatio citationis nuncij de citatione facta põt fieri die feriata.in ꝓsilio xxv.
circa finem.

Nuncio referenti de facto alieno puta de ꝓmissione sibi facta nõ credit'.in ꝓsilio liij.
circa mediũ ꝓsilij.ibi:q̃tum vero ad tercium.

Ffensio. Aliud est q̃ quis possit licite offendi aliud q̃ possit impune offendi.in ꝓsilio cxcv.
in prima colum.post prin.

Offensa dicit' duplex vna que est punibilis alia impunibilis.in ꝓsilio cxcv.
col'.ij.in prin.ibi:bis tñ nõ obstantib'.

Non creditur offensio si aliquem inculpauit. in consilio cxcviij.
col'.j.in fi.ibi:quidam vero deponunt.

Officialis. An factum officialis episcopi censeatur factum epi et ei noceat ita q̃ epus nõ possit ꝓtranenire.in consilio cxx.
col'.ij.in fine.

Obligatio. Quando dicatur obligatio habere diem ita q̃ ante diem non nascatur actio. in consilio xlj.
in principio.

An filius possit se obligare p̃ patre vt teneatur in carcerib' donec p̃ soluerit debitum liquidum.in consilio xlij.

An filius possit se obligare ad standum in carceribus p̃ patre.in consilio xlij.
col'.iij.ante fi.ibi ꝑm qd̃ videt' facere.

In generali obligatõne venit nomen debitor'.in consilio xlvij.
col'.iij.circa mediũ.ibi:item non obstat.

Non debemus obligatões ex obligatõnibus facere.in consilio xlviij.
col'.j.in fi.ibi p̃ter ea superfluis.

Ex rescripto nõ oriť obligatio.in ꝓsilio liij.
colum.iij.in fi.ibi:sed respondeo.

An quis possit se obligare ad nõ revocandũ particulare legatum.in consilio cxlvij.
in principio.

De bonis obligatis ꝓ võte vide supra in verbo vos.

Onera patrimonialia. Mulier an teneatur subire onera patrimonialia p̃ bonis que habet in loco originis licet mutauerit domiciliũ ꝓpter matrimoniũ.in consilio cxcvj.

Onera patrimonialia mere realia et ordinaria que sunt.in consilio cxcvj.
col'.prima circa finem.

Onera extraordinaria sunt collecte que imponũtur psone p̃ reb'.in consilio cxcvj.
col'.j.circa finem.

Opinio. Põt recedi ab opinione doctor'ũ q̃ sit magne auctoritatis ꝓpter vigẽtes et bonas ratões.in ꝓsilio clxxxvij.
col'.iij.in prin.ibi:vnde sua opinio.

Securi' est ꝓsulendo et etiã decidendo trãsire cũ opinione glose.in ꝓsilio clxxxvij.
col'.iij.circa prin.ibi:cum ergo in casu nostro.

Actus. Pacta insolita que sũt apposita per simplices administratores reprobant'.in ꝓsilio lxiij.
circa finem.

Valet pactum factum cum ecclesia q̃ libellarius non cadat a iure suo propter canonem non solutum.
in consilio cxxxx.
post prin.ibi:qd̃ añ istud pactum.

In pactis penalib' si in vno ptra sit pena ꝓmittit' in totum.in ꝓsilio cxl.
col'.ij.in prin.ibi:nec obstat.

Papa. Papa creat officiales ordinarios et ꝑpetuos et temporales in terris suc iurisdiõnis.in consilio clxiiij
colum.sexta ante medium.

Non est verisimile q̃ papa scribat ptra statum romone curie.in ꝓsilio clx.
col'.ij.circa fi.ibi:verisimile tamen non est.

Papa non potest disponere in preiudiciũ laicorum:nisi in his q̃ ꝓcernunt periculũ anime: vel causam matrimony.in ꝓsilio clx.
col'.iij.ante mediũ.ibi:videndum est ergo.

Pasculum. Verba soliti sunt pasculare verificantur in pasculatõne facta ꝑ triennium.in consilio cxcvij.
col'.ij.post mediũ.ibi:tercio loco.

Pater. Pater prebet formam in creatõne fil̃ij et mater materiã.in ꝓsilio clxij.
col'.iij.in fine.

Pater et fili' natura reputant' vna et eadem ꝑsona quõ intelligant' ista verba.in ꝓsilio clxij.
col'.v.in prin.ibi:et ꝓpter hoc dicũt iura.

Pater p̃sumitur magis diligere filium q̃ nepotẽ.
in consilio clxij.
colum.xj.in prin.ibi:nec etiam obstat.

Appellatõne parẽtis venit p̃ et mr̃.in ꝓsi. clxxij.
post prin.

Par. Una ps veniens ad arma ꝑ pacẽ p̃t etiã alia ps ꝓtranenire.in ꝓsilio lxviij.
col'.vj.ante medium.

Nũ videat' discessum a pace et ea annullata ꝑ partes tacite vel ꝑ.in ꝓsilio lxxiij.
col'.vj.circa medium.

Pena. An heres qui ignorans non adimplet voluntatem testatoris cadat in penam quam testator apposuit si heres nõ adimpleuerit.in ꝓsilio xx.

Pena per testatorem imposita heredi intelligitur q̃n heres est in delicto vel culpa. in consilio xx.
col'.j.circa medium.ibi:nec etiam obstat.

Judex ex causa põt augere penã in eodem genere pene.in ꝓsilio xxviij.
circa finem ꝓsilij.

Percussio. Quando quis timet repcussionem vel etiã nõ timet si fuit ꝓcussus pu' vel ꝓuocatus:si ipm vulnerat miti' punit'.in ꝓsilio cxcv.
in fine consilij.

Persuasio. Nimia ꝑsuasio hĩ loco coactionis et ꝓpulsionis.in ꝓsilio clxxviij.
post prin.

Qualitas ꝑsone facit p̃sumere nimiam ꝑsuasionẽ.
in consilio clxxviij.
colum.prima añ fi.ibi:qualitas etiam.

Petitio hereditatis. Rei vendicatio põt ꝓcurrere cũ petitõne hẽditat'.in ꝓsilio vj.

Quare ꝓtra titulo possidentem nō datur petitio hereditatis.in consilio vj.
colum.ij.in fi.ibi: ⁊si dicat.
Ille q̄ semel possedit bona hereditaria ñ pōt agere petitōne hereditat⁊.in consilio xcvj.
col.j.in fi.ibi:sed certe nec illa.
Hereditatis petitōe ꝙuentus pōt excludere agētem a limine iudicij si statim opponat quo titulo possideat.in consilio cxliij.

Possessio. Quis potest sine violentia clā etiam si sine licentia supioris intrare possessionē que sibi ablata est.in consilio xxxv.
in scda col.in prin.ibi:item dicet aliquis.
An colonis sit auferenda possessio quam coluerūt ⁊ meliorem fecerūt:si ecclesia vel locator reperiat alium qui velit plus solvere pro pensione.in ꝙsil. lxiij.
Quando res ecclesie sunt possesse per laicu⁊ ⁊ nō apparet de tempore p̄sumuntur possesse añ ꝙciliū lateranense.in ꝙsilio cxxxix.
post principium.
Clandestina ⁊ violenta possessio simul stare non possunt.in consilio clxiij.
col.ij.circa fi.ibi:sed iste due qualitates.
Possessio vel quasi p̄terita non sufficit ad ꝓbationez iuris sup ꝓprietate vel iuris in re.i ꝙsi. cxcvij.
col.j.circa fi.ibi:⁊ ad hoc etiā ostendit.
Possessio ꝓditur per actū ꝓtrariū ei p quē fuerit acquisita.in consilio cxcvij.
col.j.in fi.ibi:q̄ autem illa prima.
Naturalis possessio ꝓditur etiam sine negligētia.in consilio cxcvij.
col.ij.in prin.ibi:si ꝙo p alium.
Ignorans naturalem occupatam negligens recuperare per decem annos perdit ciuilem p obliuionez in consilio cxcvij.
ibidem.

Potestas. Nō quis habet ptātem et nescit se habere nō potest vti illa potestate.in consilio cxcij.
col.iij.in prin.ibi:cum ergo essent incerti.

Preceptum. Sicut p̄ceptū testatoris nudum sine causa non valet ita nec p̄ceptum iudicis.in consilio xlj.
col.ij.in prin.ibi:scdo non ꝓfuit.
Nō non est exp̄ssa certa quantitas in p̄cepto p̄ceptum nō valet.in consilio clxviij.
col.j.in fi.ibi:secūdo principaliter.
Monitio iudicis bz vim p̄cepti.in ꝙsilio clxviij.
col.ij.in prin.ibi:alia vero de quibus.
Non est necesse q̄ iudex precipiat vt heres infra annum exequatur ⁊c.sed sufficit simplex preceptum.in consilio clxviij.
col.ij.post prin.ibi:nec etiam illud mouet.

Prescriptio. An infantes vel minores si non adiuerunt hereditatem infra tempus deliberādi sint illesi ipso iure ita vt ꝓtra eos non curzat p̄scriptio.in consilio iiij.
Laicus potest prescribere contra ecclesiam spacō quadraginta annorum etiam sine titulo quando ius cōe nō facit ꝓtra prescribentem.in consilio l.
col.v.post prin.ibi:sed vltra p̄dicti.
In p̄scriptōne longissimi temporis error iuris excusat a mala fide.in consilio l.
col.v.post prin.ibi:nec ob.q̄ saltem.
An iuri agendi ad supplementū prescribat quiqnnio.in consilio cxxv.

Presumptio. Presumit ꝑ snīa arbitri.in consilio lxxiij.
col.iij.post mediū.ibi:circa tercium.
Presumitur pro sententia arbitratoris.in consilio lxxiij.
ibidem.
Judex presumitur vidisse acta.in ꝙsilio lxxxj
col.iij.post prin.ibi:ex quo tollit.
Super non allegato non resultat presūptio.in cōsilio clxxviij.
col.vltima añ mediū.ibi:sciendum tñ est.
Quis presumit scire id qō per omnes publice sciebatur.in consilio clxxix.
col.ij.in prin.ibi:nec etiam obstat.

Presumptio dominii. Si dico me occupasse rem que non erat alicuius et extunc possedisse presumor dominus et etiam presumit rem illam non fuisse alicuius ⁊ dicens ꝓtrarium debet ꝓbare.in consilio xcv.

Primogenitus. Filius primogeniti succedit in regno.in ꝙsilio clxij.
in prima col.post prin.⁊ post finem.

Primum decretum. Ad valorez primi decreti req̄rit citatio pemptoria.in ꝙsilio lij.
col.j.circa mediū.ibi:ex quib⁹ patet.

Princeps. Principes sc̄lares nō possūt cedere iudeis ptātem exercēdi vsuras.in consilio cl.
col.ij.ante medium.ibi:⁊ sic querit:
Princeps vel dñs cogscēs supiorē nō pt facē statutū ꝯ ius cōe sic epi legati ⁊ pfect⁹ ptorio.i ꝙsil. cl.
col.ij.post mediū.ibi:scdo dico.
Princeps nō potest revocare cōtractū initū cum sbdito.in consilio clxij.
col.ix.p⁹ prin.ibi:ꝑ h primogenito.
Princeps pōt remittere iniuriā factam priuato ⁊ facere pacē de homicidio.in ꝙsilio cxciij.
col.j.post mediū.ibi:secundo quia hic.

Priuilegium. Per gnālem dispōnez ñ intelligit supior voluisse derogare ꝓuilegijs singlariū psonar.i ꝙsi. cxxv.
col.vltia in pn.ibi:ꝑ tñ his nō obstantib⁹.

Probatio. Quousq̄ pōt ꝓbari affirmatiua nō admittit ꝓbatio sup negatiua.in consilio l.
col.ij.añ medium.ibi:hinc est.
Nulla est maior ꝓbatio q̄ illa que fit p euidentiā facti.in consilio l.
col.iiij.in prin.ibi:rñdet verum esset.
Negatiua puta aliquid nō esse factum ꝓbatur p scripturam.in consilio l.
col.iij.circa prin.ibi:ꝙstat autem.
Nō dicat incōtinēti q̄d ꝓbari.in ꝙsilio lxxiij.
col.iij.in prin.ibi:ꝑterea quicquid.
An neganti vel dicenti fuisse indebite solutū incūbat onus ꝓbandi.in consilio lxxx.
ante finem.
Que nō pñt liquide ꝓbari p testes ꝓbari possūt p ꝓiecturas.in consilio lxxx.
col.ij.post prin.ibi:restat respondere.
De ꝓbatōne dominij ꝑncipal⁹ in iudiciū deducti qualiter sit fienda.in ꝙsilio xcvj.
De ꝓbatōne minoris etat⁊.in ꝙsilio cxlj.
In his q̄ difficulter ꝓbant minor ꝓbatio requiritur.in ꝙsilio cxlj.
post prin.
Quō ꝓbet reddit⁹ peruenisse ad tutorē.i ꝙsi. cxlj.
in fine.

Cui incumbat onus ꝓbandi feudum an sit patern
num vel nouum.in consilio clv.
col'.j.in fine.ibi:si ꝙ non ꝓstaret.
Q̃n agit̃ de re antiqua ꝓbanda ꝑ indicia fit plenã ꝓbatio.in consilio clxij.
post prin.
Quõ ꝓbet aliquem esse filium illegitimum et naturalem.in ꝓsilio clxxvj.
Ea que vere ꝓbari non possunt.possunt ꝓbari ꝓiecturas.in consilio clxxvj.
colum.iij.post prin.ibi:breuiter in hoc passu ꝛ ante finem ꝓsilij.ibi:ꝛ maxime.

Probatio semiplena. Due semiplene ꝓbationes ꝛ diuersi generis faciunt vnã plenam ꝓbationem.in ꝓsilio cxcuj.
col'.iij.an mediũ.ibi restat respondere.

Procurator. Si ꝓstituo duos ꝓcuratores an alter ꝓcurator ꝓtra alterũ possit agere virtute talis mãdati.in ꝓsilio lxxvj.
De ꝓcuratore ad ꝓpromittendum vide supra in verbo ꝓpromissum.

Productio iurium. Productõ iurium est duplex.scilicet verbalis et realis. in consilio xvj.
col'.j.in fi.ibi:nam duplex est ꝓductio.
Si statutum loquit̃ de ꝓductõibꝫ fiendis an sufficiat prima ꝓductio verbalis.in ꝓsilio xvij.
Q̃n quis ꝓduxit librum cum ꝓtestatõne in parte ꝛ ꝑtibus ꝛc.in ꝓsilio lxxxj.
col'.j.an finẽ.ibi:nec potest dicere.

Promissio. Promissio q̃ necessario ẽ facienda habetur ꝓ perfecta in consilio xij.
col'.j.circa medium.ibi:illud autem ꝓstat.
An ꝓmissio facta per vnum puta banchariũ alteri de mandato debitoris liberet debitorez ipo iure. in consilio xlvij.
col'.ij.ante fi.ibi:secundo videndum est.

Promisit. Ratio quare verbum promisit appositum in testamento intelligitur per stipulatõez sed ꝓlatum a teste.scilicet sine stipulatõne.in consilio lxxxj.
col'.ij.ante finẽ.ibi:ꝑterea q̃ dicta promissio.
Verbum ꝓmisit ꝓlatum inter ꝓsentientes intelligitur ꝑ stipulatõez.in ꝓsilio lxxxj.
ibidem.

Prorogatio iurisditionis
Prorogatio iurisditõnis debet fieri in eodem genere iurisditõnis.in ꝓsilio xxvij.
ante finem.ibi:ꝛ sic videmus.
An ꝓrogatio iurisditõnis possit fieri de vna specie iurisditõnis ad aliã.in ꝓsilio cxlv.

Protestatio. An quis debeat credẽ ꝓtestatõni sibi facte. in consilio xxxiij.
col'.ij.an mediũ.ibi:ꝛ banc determinatõez.
Q̃n de impedimento appellantis manifeste cõstat nõ est opus vt de eo ꝓtestet'.in ꝓsilio xxj.
col'.iij.an mediũ.ibi:nec videt' obstare.
An ille cui aliquid ẽ ꝓtestatũ debeat inuestigare si verum est.in consilio xxxiij.
col'.ij.ante mediũ.ibi:ꝛ banc determinatiõez.
Protestatio cõseruat ius ꝙ quo conseruando fit.in consilio clxij.
col'.ij.circa finem.ibi:circa tercium.

Parte. An filius possit detrahere duas q̃tas.in consi. xcij.
in fine.
An de relicto fraternitati debeat quarta episcopo.in ꝓsilio clxxxij.

Ratio. Ratio naturalis habetur ꝓ lege.ꝛ vnumquemq; debet monere.in ꝓsilio lxxxij.
circa finem.

Rebellis. Filiofamilias rebelli seu bannito in vita patris legitima sua vl̃ successio patris postea mortui non debet publicari. in cõsilio xxxij.
in principio.
Rebelles ꝛ banniti qui possunt impune offendi eq̃perant' deportar'.in ꝓsilio xxxij.
col'.j.ante medium.ibi:ꝛ tales banniti.
Fili⁹ rebellis ẽ capax hereditat̃ vel successiõis materne de iure cõi.in ꝓsilio xxxij.
col'.ij.ante fi.ibi:ꝛ posito q̃ iste filius.
Rebellis non potest vti beneficio statutorum.in consilio xxxij.
ante finem ꝓsilij.
Rebellis non equiperatur monacho vt acquirat fisco sicut monachus monasterio.i ꝓsilio xxxij.
ante finem ꝓsilij.
Rebellis non dicitur esse nisi post sententiam ꝛ cõfiscationem.licet sit confessus crimen.in ꝓsil'. xxxij.
in fine ꝓsilij.

Recusatio iudicis. An processus factus per iudicem recusatum sit nullus. in consilio xxij.
circa mediũ ꝓsilij.ibi:hoc ꝑsupposito.
Comminatio est iusta causa recusandi iudicẽ cõminantem.in ꝓsilio xxij.
in versiculo sup secundo quesito.

Reductio. Si in ꝓmisso apponat' pactum de non petendo reductionez ad arbitriũ boni viri an valeat.i ꝓsil. lxxij.
Propter quam lesionem peti possit reductio. in consilio lxxij.
An ꝛ quando peti possit reductio ad arbitriũ boni viri quando est renunciatuz reductõni ad arbitrium boni viri.in ꝓsilio lxxij.
col'.ij.in prin.ibi:circa secundum ar.
An possit renunciari reductõni ad arbitrium boni viri ꝛ si renuncietur quid operetur ista renunciatio.in consilio lxxiij.
Vide etiam in ꝓsilio lxxiij.
col'.j.ante fi.ibi:breuiter ꝓmunis opinio.
Ad petendum reductõez sufficit lesio in sexta parte.in cõsilio clxxxiij.
col'.fi.in principio.ibi:sed q̃ dicitur ꝑ alium.
Vide etiam in consilio lxx.
col'.ij.in prin.ibi:secundo videndum.

Reivendicatio. Agens reivendicatione ꝓtra depositariũ vel ꝓmodatarium tenet' probare dominiũ.in ꝓsilio xcvj.
post prin.ibi:primũ aũt q̃ debeant absolui.
Agenti reivendicatõne nõ sufficit probare se possedisse.in consilio xcvj.
col'.j.ante mediũ.ibi:ꝓstat' aũt.
Cõuent⁹ reivendicatõne nõ tenet' dicere titulum sue possessionis:ꝛ ꝙuent⁹ petitõne hereditatis sic q̃ vult excludere agentẽ a limine iudicij.in ꝓsil'. cxliij.
post prin.

Relaxatõ. Quid opet relaxatio iuramẽti facta p̃ epm̃.ī ꝓsil. ccxvij.
col.ij.circa mediũ.ibi:circa quartũ ꝛ quintũ.

Renunciatõ. An iuri dicendi nulluz ꝛ defensioni possit renunciari.in consilio lxxiij.
post prin.

Põt renũciari p̃ ptes ieptitudi libelli.ī ꝓsil. lxxiij.
col.iij.añ fi.ibi:pterea dicit.

Sicut renunciatio generalis nõ extendit ad legitimam.ita nec ad vtem que succedit loco legitime.in consilio cxxxij.
añ fi.ibi:vnde sicut in legitima.

An in dubio filia videat renũciare bonis suis metu ꝛ reuerentia paterna q̃ multa bona materna habebat.in ꝓsilio clxxviij.
col.j.in fi.ibi:qualitas etiam p̃sone.

Res. Que dicat res propria ꝛ libera.in consilio clxij.
col.vltima añ mediũ.ibi.ꝓstat autem.

Restitutõ. Restitutõ ex clausula generali peti debet infra quadriẽniuz a die scientie.in ꝓsilio clxij.
in fine consilij.

Retractatio. Difficili ꝛ tractat ꝺcꝰ q̃ vltia vlũtas.ī ꝓsi. cxv.
colum.j.in fine.

Reuocatio priuilegiorum
Ad tollendũ priuilegia in corpe iur̃ nõ clausa sufficit reuocatio generalis.in consilio lv.
colum.j.in fi.ibi:sed notandum.

Reuocatio priuilegij seu rescripti ex q̃ est ius alteri quesitum est odiosa.in consilio lv.
colum.ij.post prin.ibi: item reuocatio testamenti.et ante fi.ꝓsilij.ibi:p̃terea priuilegium.

Reuocatõ testamẽti. Reuocatio testamenti est fauorabilis.in ꝓsilio lv.
col.iij.pꝰ prin.ibi:itẽ reuocatio testamẽti.

Salarium. An ꝛ qñ tutori debeatur salariũ.ī ꝓsi. cxlj.
ante fi.ibi:super sexto.

Saluusc̃oductus. Qui rũpit saluumc̃oductũ ꝓmittit crimẽ lese maiestatis.in ꝓsilio xxxiij.
post prin.

Ille q̃ occidit bannitũ quẽ credit esse bannitũ cuz tũ ille bẽat saluumc̃oductuz non potest puniri.in cõsilio xxxiij.
col.j.in fi.ibi:breuiter bis et alijs.

An quis debeat diuinare an quis habeat saluumconductum.in consilio xxxiij.
col.ij.post prin.ibi:de culpa patet.

De saluoc̃oductu bãniti vide.s̃. in ꝟbo bannitꝰ.

Secundum decretũ. Ad valorez secundi decreti requirit primũ.in ꝓsilio lij.
col.j.pꝰ mediũ.ibi:ex quibꝫ patet.

Sentencia. Differẽtie q̃ sunt int̃ sniam q̃ fert sup possessorio ne partes veniãt ad arma ꝛ illã q̃ fert ad finẽ vt pueniat ad sniam diffinitiuã sup ꝓprietate vel possessione.in consilio v.
colum.prima.

An sententia lata sub ꝓditõne extrinseca vel intrinseca valeat.in consilio xv.
col.j.in fi.ibi:nec ob.ratio.

Uerba sententie sunt stricti iuris nec debent extẽdi.in consilio xlviij.
colum.j.post mediũ.ibi:cum igit sententia.

Sententia lata ꝓtra absentẽ nõ inducit euz in mala fide.nisi fuerit ei notificata.in ꝓsilio xxx.
in vltima colũ.circa mediuz.

Sententia lata absolutorie quia nõ ꝓbatum ẽ diffinitiua.in ꝓsilio xcvj.
col.j.post prin.ibi:primum autem.

Sententia ꝛ calculus intelligit de sententia diffinitiua.in consilio clxviij.
col.iiij.circa mediũ.ibi:nec etiam ob.ter.

Sententia lata sup incidenti ꝛ in iudicio summario nõ nocet iudicio ordinario quin sup eo possit de nouo ꝓcedi.in ꝓsilio cxxvij.
post prin.

Snia arbitrorum. An snia arbitralis mereat executionem.in consilio lxxiij.

De sententia arbitrorum vide supra in verbo arbiter.

Sentẽtia interlocutoria.
Sententia interlocutoria expressa quid est.in consilio xxvij.
col.ij.circa prin.ibi:breuiter circa hoc.

Interlocutoria tacita qñ dicat.in ꝓsilio xxvij.
col.iij.in p̃n.ibi:interdum vero infert.

Si pnuncietur super appellatõne ab interlocutoria. an sententia dicatur interlocutoria vel diffinitiua.in consilio xxviij.
col.j.post mediũ.ibi:ad quartum dico.

Simulatio. Quõ ꝓbetur simulatio. in consilio vij.
circa finem.

An quis possit dicere ꝓtractum fuisse simulatum vel in fraudem factũ.in consilio lxxxij.
colum.j.in fine.ibi:ꝛ potest etiam non esse. et colũ.ij.in prin.ibi:sed his nõ obstantib9.

An et quando simulatio debeat manifestissime ꝓbari.in consilio lxxxj.
col.ij.añ medium.ibi:restat respondere.

Solennitas. Quando solennitas req̃ritur ante actum non sufficit fieri post actum.in consilio lxxiij.
col.v.añ mediũ ibi:rñderi põt sc̃da.

Solutio. Si pecunia fuit soluta p̃lato ꝛ capitulo simul in dubio p̃sumit cõuersa in vtilitatem ecclie.in consilio j.

Societas. Societas oĩm bonoꝝ nõ ꝓhibit nisi spãliter ꝛ exp̃sse agat.qñ tacite ꝓhibitur nõ extendit vltra dictũ ex q̃ resultat.secꝰ si exp̃resse.in consilio clxxvj.
col.ij.añ mediũ.ibi:iuxta p̃dicta querit.

Societas exp̃resse etiã simplr ꝓtracta intelligit de omni questu.in consilio clxxxvj.
ibidem.

Socꝰ Si socꝰ acq̃rit aliq̃d noĩe ꝓprio.tenet illd̃ coĩcare alt̃i socio.ī cõsi. clxxxvj.
col.ij.in p̃n.ibi:secundo opponit.

Si socio fit iniuria potest socius ipsuz defendere.
in consilio cxcv.
col.finali post prin.ibi:item nõ ob.q̃ metus.

Substitutio. Per substitutionem factam filijs si decesserit cũ filijs illi nepotes non videntur substituti. in consilio xxxviij.

Substitutõ facta in personis filiorum instituoꝝ nõ dz extendi ad nepotes.in ꝓsilio xxxviij.
columna prima post principiũ.ibi tercio facit dubiũ.

Si est facta substitutio pluribus si omnes decesse

rint sine liberis vel post mortem omnium. an videāt inuicem substituti. in ꝓsilio lviiij.

An ex appositōne dictōis collective inducatur reciprocā sbstitutō vel que. in ꝓsilio lviiij. col'.j. in fi. ibi: quib' tn nō obstantib'.

An & quando substitutio inducatur ex ꝓiectur'. in ꝓsilio lviiij. ibidem.

An pater possit substituere filie in dote saltē quatenus dos excedit legitimā. in ꝓsilio lxxviij. col'.j. in fi. ibi: sup secūdo vero quesito.

Ex substitutōne si filius decesserit sine liberis non sunt vocati vel substituti liberi ipsius filij. in consilio lxxviij. col'.ij. añ mediū. ibi: sed dubium est.

An si testator facit substitutōnez filio masculo sb ꝓditōne si decesserit sine filijs intelligatur de filijs masculis tm. in ꝓsilio lxxix.

Pater potest substituere filie in dote quaten⁹ est vltra legitimā. in ꝓsilio cv. in fine.

An substitutio ꝓpendiosa facta per verbum commune substituit matrem existente in medio sit directa vel fideicom. in ꝓsilio cxj. in principio.

An pr̄ possit sbstituere filie in dote. in ꝓsil'. cxiij.

Et idem vide. in ꝓsilio cxiij. in vltima col'. in p̄n. ibi quaten⁹ vero dicte.

Pater potest substituere filie & eam grauare p fideicommissum in dote quatenus est vltra legitimam in ꝓsilio cxiij. in fine.

An & quando substitutio ꝓpendiosa facta pupillo obliquet' p⁹ pupillarē etatē. i ꝓsilio cxxxiij.

An substitutio facta per verba mere directa vel n̄ ciuilia sit fideicommissaria vel nō. & an solum comprehendat pupillarem an ꝑo obliquet' post pupillarem etatem. in ꝓsilio cxxxiij. in principio.

An substitutio facta si omnes filij decesserint i pupillari etate expiret si decesserint in vita testatoris. in cōsilio cxlix. col'.ij. in fi. ibi: venio nūc ad quintū.

Substitutio expressa vulgaris locum habet etiam mortuo instituto in vita testatoris. in ꝓsilio cxlix. ibidem.

Substitutio ꝓpendiosa ꝓpter generalitatem verborum comprehendit etiam casum quando grauat⁹ decedit viuente testatore. vel ante aditam hereditatem. in consilio clxij. col'.ij. p⁹ mediū. ibi dicendū est ergo.

An heres pupilli grauari possit restituere bona pupilli decedentis post pupillarem etatē. i ꝓsil'. clxv.

An in materia sbstitutōnis appellatōe filiox ꝓprie bendant' nepotes. i consilio clxxiij.

Substitutio si decesserit sine liber' aut eius liberi sine liber'. i consilio clxxiij.

Substitutio si aliquis p̄dictox filiox decesserit sine liber'. i ꝓsilio clxxiij.

Mater substituit filie si decederet sine liberis maritum eiusq; heredes. mortua matre filia et marito filie relictis heredib⁹ extraneis. anisti admittant' ꝓtute sbstitutiōis facte de marito et eius heredib⁹. an nō. q̄ si testatrix videat' sensisse de heredib' descendētib' ꝺ dicto marito & filia. i cōsilio cxcj.

Bucceſſio. Soli filij fratrum defūcti succedūt in locum patris sui quo ad succedendum cū patruis. in ꝓsilio lxviij. columna secūda. circa mediū versic. ad quartū q̄situ.

Ad hereditatem filij ex forma statuti succedēs mater vna cum patruelibus defuncti succedit i stirpes & nō in capita. i consilio lxviij. col'.iij. in p̄n. vers. q̄stum ad vltimū.

An vocati ad successionem succedāt in viriles portiones. i consilio cxj. col'.ij. post p̄n. vers. sup tercio quesito.

Si creditor succedit debitori an ius sui crediti sit extinctum ꝓfusione. i consilio cxv. post p̄n.

Verbū succedit ē verbū cōe. in ꝓsilio cxxxiij. col'.j. in fi. ibi at i casu nostro.

In feudis succeditur fm ordinem ꝓuestiture. i cōsilio cxxxvij.

In feudis succedunt heredes viriliter. & nō ꝑ hereditarijs portōib'. i consilio cxxxviij. post p̄n.

In feudis vel emphiteosi non succedunt filij nisi sint heredes patris q̄n̄ sunt eccl'ie. i ꝓsil'. cxxxviij. col'.j. añ mediū. ibi plus dicit bal.

Nepos masculus nō succedit i feudo. nisi sit nat⁹ ex filio masculo. in ꝓsilio cxxxviij. ante finem.

Quō succedāt plures substituti vnus post aliū. in ꝓsilio clxij. in.vj. col'. añ mediū. ibi item ostendit'.

Si sunt plures grad⁹ succedēdi ab intestato quō succedūt. in ꝓsilio clxij. in.vj. col'. statim postea ibi. itē videm⁹ sb i successione.

An nō ꝓcept⁹ vel nat⁹ viuo primo testōre possit ei succedere ex testō vel ab intestato ex iure transmisso. in ꝓsilio clxv. col'.iij. in fi. ver. nec ob. q ista.

Buccumbere. Qñ ex libello apparz q actor in omnē euentum ꝺz succūbere. tanq̄ calūnioſe agens debet succūbere. in ꝓsilio clxiij. in col'. vj. in p̄n. ver. sup tercio vero dubio.

Buitas. Jus suitatis qđ ꝓpetit filio i hereditate patris nō soluitur p ingressum religionis. in consilio j. ante finem.

Buperior. Qñ nō est ali⁹ superior p̄t ad pā recurri. in ꝓsilio lxxiij. col'.ij. ante mediū ibi: sed & posito q nō ob.

Buſpectus debitor. Ad prohandū debitorem suspectum nō requirit' ꝓbatio p testes: sed sufficit iuramentū. in ꝓsilio xl. col'.ij. añ mediū. versi. ex his sequit'.

Bcientia. Sui heredes nō p̄sumunt' i dubio hr̄e sciaz testi. in ꝓsil'. vij. col'.iij. circa mediū ibi. & posito q fuissent.

An fili⁹ in dubio p̄sumat' scire vel ignorare ꝓtēta in instrumēto patris. in ꝓsilio x. colum. j.

Bcriptura. Eadē scriptura vel sīa pōt ꝑ pte valere pro parte non. in consilio liij. in fine.

Bcriptura priuata. Priuata scriptura viui nō facit aliquā fidē nec etiā indiciū. i ꝓsil'. cliij. post prin.

Priuata scriptura defuncti facit aliq̄le indicium. in consilio cliij. post prin.

Btatutum. Statutū r̄cipit interp̄tatoz & limitatōez fm aliud. in cōsilio xv. post principium

An statutum extendat vel possit extendi ad causas pendētes p viam appellatōnis vel cause principalis.in ꝓsilio xxj.
post prin.versi.secūdo allegatur.

De statuto prohibente alienatōnez vide supra in verbo alienatio.

De statuto loquente de appellatōnib ꝓmittendis vide supra in verbo appellatio ab interlocutoria.

De statuto inducēte ꝓbatōnem minoris etatz vide supra in verbo etas.

De extensione statuti.vide supra in littera.E. de extensione statuti.

De statuto generali de insinuationib vide supra in verbo insinuatio.

De statuto banniti vide.B.in verbo bānitus.

In dubio statuta solent fieri per peritos.in consilio xxxix.
col.ij.post mediū versi.secūdo.nō est bona.

De statuto de ꝓmissis vide supra in verbo cōpromissum.

Statutum qō vult q quis nō possit capi in domo an possit capi in apotheca seu taberna.in ꝓsilio xlij.

An in statuto vel lege ꝓfirmante videant repetite omnes qualitates q̄ erant in lege vel statuto cōfirmato.in ꝓsilio lxij.

Statutū non potest tollere iuramentum.in consilio lxvij.
post prin.

Quando fit mentio a lege vel statuto de filijs vel fratrib.an intelligat de legitimis z naturalib.vel de naturalib tm̄.vel de legitimatis.in ꝓsilio lxix.

Quando statutuz fundat se sup aliqua qualitate illa est ꝓbanda.in ꝓsilio lxix.
in fine.

An p statutum possit tolli vel diminui legitima.in ꝓsilio lxxviij.
in prima col.

Si statutū dicit filia dotata nō succedat.dz habere dotem etiā anteq̄ nubat.in ꝓsilio lxxviij.
col.j.añ fi.ibi bal.aūt in.l.sancimus.

Si statutū dicit filia nō succedat:sed debeat dotari.tunc potest petere dotem anteq̄ nubat.in consilio lxxviij.
ibidem.

Statutū q mulier donare nō possit;intelligitur de donatōne incōtinenti;valida.nō de donatione causa mortis.in ꝓsilio xcix.
col.j.post medium versiculo sup secūdo.

An statutū possit disponere sup iuramento vel cōtra iura mentū.in ꝓsilio xcix.
circa finem.

Et vide etiā in ꝓsilio p̄cedenti circa finem.

Stante statuto q mulier extāte masculo non succedat sed debeat dotari an mulier in dote possit instituere heredem.in ꝓsilio cviij.

Statutū laicorum nō potest tollere vel annullare iuramentū.in ꝓsilio cxlij.
col.ij.in fi.ibi sed postremo.

Stante statuto q filia dotata nō succedat an masculus excludat eaz si est dotata ab alio q̄ a testatore Et quid si auferat dos.in ꝓsilio cxij.

Statutū ꝓmittēs vsuras.nō valet.in ꝓsilio cxlj.
ante finē versi.sup quinto quesito.

Princeps vel dns cognoscēs supiorem nō pōt facere statutum ꝓtra ius ꝓmune.sicut epi legati z prefectus p̄torio.in ꝓsilio cl.
col.ij.post mediū ibi sed dico.

Si statutū ꝓmittit bannituz impune offendi.pōt etiā occidi.in ꝓsilio cxcv.
añ finem ꝓsilij versi.ad terciā ratōnem.

Stāte statuto q exīte filio masculo nō succedat femina sed debeat dotari.an si extat nepos ex filio excludatur filia.in ꝓsilio clxij.
col.v.p̄ prin.ibi & vlteri⁹ p dicto nepote.

Statutū q extantib filijs masculis femine nō succedant & debēat dotari valet z seruatur p italiam.in consilio clxj.
in principio.

Non valet statutuz q ecclesia non possit instituere.in ꝓsilio clxxxij.

Statutum q verba intelligant grosso modo;ut iacent.in ꝓsilio clxxxiij.
col.iij.in prin.ibi item nō obstat.

Statutū q nihil possit opponi ꝓtra ꝓmissum.intelligit quando est factū inter psonas de quib statutum loquit.in ꝓsilio clxxxiij.
quinta col.in prin.ibi nec ob.q ꝓtra laudū.

Statutū loquens de pena mortis requirit volum.in ꝓsilio cxciij.
in principio.

Statutum q filius possit facere vindictaz de patre interfecto valet.in ꝓsilio cxciij.
col.ij.post prin.versi.bis nō obstantib.

An valeat statutū q forenses z nō subditi nō possint acquirere īmobilia.in ꝓsilio cxcvj.
in principio.

Stil⁹ Stilus romane curie et patrie fori iulij vt per notarium vocentur litigātes p̄m ordinem.in ꝓsilio xxj.
col.iij.post prin.ibi q aūt impedimentū.

Idem seruatur venecijs.

Non est verisimile q papa scribat ꝓtra stilum romane curie.in ꝓsilio clx.
col.ij.añ fi.ibi verisimile tm̄ nō est.

Stipulatio. Notarij solent ꝓmunit apponere stipulatōnem in instrumentis.in ꝓsilio ix.
post prin.

Stipulatio apposita nō auget naturā ꝓtract⁹ vel obligatōnis.in ꝓsilio ix.
circa mediū col.ibi;tercio p̄mittendum est.

Quando pater dat dotez ꝓ filia.z stipulat eaz sibi reddi vel filie.vel sibi z filie qualiter intelligat ista stipulatio.in ꝓsilio cxxvj.

Tenuta. Tenuta;p̄cessa occasiōe debiti nulli.debet revocari.in ꝓsilio xxxvij.
in principio.

Terminus. Termin⁹ dat⁹ a parte nō pōt p̄ueniri secus si sit datus a lege.in ꝓsilio liij.
in secūda col.añ fi.ibi;nō ob allegata.

Testamentū. An filie post testamentū factū susceptę.quib pater testator in dicto testamento nihil reliquit. cū tūc illas nō haberet.possint dicere testamentū patrz nullum.in q̄ nulla mentio de illis facta sit.z si possunt.q̄d eis debeat.in ꝓsilio lviij.

An dicta hereditas ex huiuscemodi solēni testamto sit debita z ex q̄ capite supascriptis heredib.cum prefatus testator sciens dictas filias se habere potuit dictū testamentū mutare z nō mutauit.in ꝓsil. lviij.

Presuppositio q hereditas institutis nō debeatur an saltem legata ex tali testamento debita sint z teneant.in ꝓsilio lviij.

Testamementū nullum natiuitate postumi an trahatur ad fideicōmissum virtute clausule codicillaris Et stante dicta clausula a q̄ debeantur legata.an a fideicōmissario an ab instituta in ꝓsilio lviij.

De testam̃ti cancellatiõe vid. s. i ꝓbo cancellatõ.
Si maritus institus est turpis ꝑsona querelat testamentũ fratris. in consilio lxj. in. j. columna.
Testamentũ fratris rumpit ꝑ querelã etiã si frat in parte sit institutus. si turpis ꝑsona etiam sit instituta. in consilio lxj. colum. iij. ante fi. ibi. adiuuabã etiã hanc ꝑtem.
Quando eadem res vl diuersa relinquit in duobus testamẽtis vl eadẽ quantitas an bis debeatur. in consilio lxiij.
Qñ testamentũ est nullũ a principio solũ vna q̃rta. s. legitima detrahit q; est maior q̃ trebellianica. in consilio lxiij. circa finem. ibi. plus dico.
An ꝑdẽnat⁹ ad mortẽ possit testari. i ꝓsilio lxxxvj. circa finem
Testamentũ factũ ꝑ ꝓdẽnatũ ad mortẽ non valet etiã ad pias causas. in cõsilio lxxxvj. in fine.
In testamento potest fieri contractus z donatio. in consilio cij.
An onus vel conditio apposita in testamento censeatur repetita in legato facto in codicillis eidem ꝑsone. in consilio cxj. ante finem.
An testamentum vsurarij manifesti qui nõ prestitit cautionẽ valeat si reliquit bona pauperib⁹. in consilio cxlix.

Testator. Qñ testator censet voluisse reseruare ius legitimam̃ hereditatũ. in consilio lix. columna. j.
Qñ testator ꝓhibet bona alienari q; vult q̃ remaneant apud filios z eorum heredes. quõ intelligit. in consilio lix. colum. ij. circa finẽ. ibi ꝑterea cũ ꝓhibuit.
Si testator ꝑcipit heredi vt filiã suã maritare debeat ꝓsilio gaij z seij al's ipam filiam heredẽ instituit. heres maritauit illã sine ꝓsilio dicti gaij z seij z ei dedit dotez: q̃ postea tacuit ꝑ aliqd tps deinde petebat hereditatẽ paternaz ex eo q; heres ꝓuenerat ꝑcepto testatoris heres opponẽdo dicebat q̃ patiẽdo se maritari sine ꝓsilio gaij z seij renũciauerat iuri suo. an videat renũciasse. in ꝓsilio lxxxviij.
Testatoris volũtas ꝓfecta q̃ ad volũtatẽ licet non sit publicata valet inter liberos z i causa pia z i libertate dũmodo ꝓbetur ꝑ duos testes.

Testis. An sufficiat opponere in genere contra testes. in ꝓsilio xxvij. post ꝓncipiũ. ibi: item nõ ob. si dicat.
Testes nõ dicũt singulares qñ nõ sũt interrogati de loco vel tpe iõ ꝓbant. in consilio xciij. ante finem.
Dictũ testis affinis suplet ꝑ alios. in ꝓsilio xciij. in fine
Testes nõ dñt deponere de iure ꝑ ꝑ sensum corporeum. in consilio clxxx. colũ. ij. circa ꝓncipiũ. ibi: nec ob. q̃ testes deponũt.
Qñ testes loquũt de diuersis probationib⁹ factis corã plurib⁹ dicũt esse ꝓtestes z nõ singulares. in consilio cxciij. colum. iij. añ finẽ. ibi. z si dicat.
Nõ credit testib⁹ quor auctores repellerentur. in consilio cxcvij. colum. j. ante finẽ. ibi. quidã vero.
Potius creditur medicꝰ q̃ alijs testib⁹ in materia infirmitatis. in consilio cxcvij. colum. ij. circa ꝓn. ibi. quidam ꝙo deponũt.

Titulus. Qñ titulus iniustus z inualid⁹ sufficit ad ꝑscribẽdũ. in ꝓsilio lxxiij. in penultima colũ. circa finẽ versi. breuiter ꝙrariuz.

Tortura. Modus torture ẽ in arbitrio iudicis. in cõsilio. cxcvij. circa finem consilij.
Judex dicit imoderate torquere si vltra tres vices diuersis temporib⁹ aliquẽ torqueret. i ꝓsilio cxcvij. ibidem.

Turbare seu turbatio. Turbare ꝑsupponit violentiã quandã illatã in ꝑsonã nõ in rebus. in consilio cxcij. in. j. colum. circa medium.

Tutor. An tutor teneat ad interesse pupillo si non emit predia de pecunia pupilli. in consilio cxlj. ante finem ꝓsilij ibi. itẽ q̃ nõ teneat.

Transactio. Trãsactio nõ dicit qñ tradit totum. ꝑ solutio. in consilio clxxiij. colum. ij. post mediũ versi z si dicat.

Transmissio hereditatis.

Hereditas paterna nõ adita trãsmittit etiã ad extraneos heredes z ad monasteriũ ꝑ filium monachũ. in consilio j. in fine.
Filius etiã infans z ãiculus hereditatẽ paternaz trãsmittit etiã ad matrẽ z ad quoscũq; heredes extraneos. in consilio lxviij. in principio.
Trãsmissio hereditatis quõ fiat. in ꝓsilio lxviij. post ꝓn. versi. transmittit aũt.
Existentia sui heredis opat trãsmissionez hereditatis nõ appẽhense. in consilio cxiij. post principium.

Trebellianica. An fructus in trebellianicam computent. in consilio xcij. ante finem.
An z qñ liberi ꝓmi grad⁹ cõputẽt fruct⁹ in quartam. in consilio xcij. circa finem.
Testator põt ꝓhibere trebellianicã. i ꝓsilio cix. ante finem.
Trebellianica nõ detrahit aduersus pium locuz. in consilio cxxxiij. ante finem.
Rogat⁹ restituere totã hereditatẽ an possit detrahere trebellianicã. in cõsilio clj. colum. ij. in fine versi. plus videt.
Vide etiã in consilio clxv. colum. ij. circa mediũ. ibi. ad aliud dũ queritꝰ.
An heres ꝓpter nõ ꝓfectionẽ inuentarij ꝑdat trebellianicã. in ꝓsilio clxv. colum. ij. post ꝓn. versi. circa terciũ quesitũ.
Vide etiã in ꝓsilio ccx.
Trebellianica nõ detrahit qñ substitutõ est facta ad pias causas. in ꝓsilio clxxxiij. ante finem ꝓsilij.

Vasallus. Licet vasallus delinqndo vl renũciando nõ prei udicet trasuersalib⁹ ꝑiudicat tñ descẽdentibus. in cõsilio clv. colum. j. in fine versi. nũc ergo est videndũ.
An vasallus possit renũciare feudo vt filia iuestiatur i ꝑiudiciũ agnatoz. i ꝓsilio clv.

colum.j.in fi.versi.nūc ergo est videndū.
An vasallus possit renūciare feudo vt filia īuestiatur ī ꝓindiciū agnatoꝝ.ī ꝓsilio clv.
colum.ij.in fi.ibi.ꝫ ex ꝓpria ꝑsona.
An vasallꝰ q̄ nō possedit feudum si nō petat se investiri infra ānū ⁊ die illō ꝓdat.ī ꝓsilio clvnij.
An ⁊ qñ delictū patris vasalli noceat filijs in feudo.in consilio clxij.
in fine.ij.colum.versiculo circa scdm ꝓncipale.
An vasallus possit disponere q̄ ꝓmogenitus succedat ī feudo alijs exclusis.ī ꝓsilio clxiij.
Vena cotaria. Quando dicat vna tm̄ vena cotaria. in consilio clxxx.
colum.ij.in fi.ibi.item nō habet obstare.
De materia vene cotarie.in ꝓsilio clxxxj.
Venditio. Promissio de vēdēdo nō est venditio sed obligatio ad vēdendū.in consilio xlij.
colum.iij.in ꝑn.ibi preterea posito.
An ꝓbet facta vera vēditio si nō ꝓbet solutū integrū ꝓciū vel habita fides de ꝓcio nec fuerit ꝓfectū instrumētū de rebꝫ imobilibꝫ.in ꝓsilio cxxxiij.
Facta traditōe rei vendite liberat vēditor ab actione exempto.in cōsilio cxxxiij.
in principio.
Nō ꝓbat venditio vera.nisi ꝓbetur preciū integre fuisse solutū.vel fuerit habita fides de precio. in consilio cxxxiij.
post principium.
In dubio ꝓsumit q̄ ptes voluerint fieri īstrumētum de venditōe rer̄ imobiliū.in ꝓsilio cxxxiij.
ante finem.
Vendēs rē alienā tāq̄ alienā videt in dubio vendere noie alieno.ſ.dñi.in cōsilio clxxxvij.
colum.ij.in fine.ibi.ꝫ qñ scit.
Verba. Primo ad ꝛba recurrendū est. in consilio clxij.
colum.iij.ante fi.ibi.nec expedit rndere.
Verba ꝓlata inter ꝑsonas inter quas cadit affectio dñt intelligi ꝑm ordinem affectōis quō intelligat.in consilio clxij.
colum.penultima in ꝑn.ibi.nec etiā ob.
In dubio ꝛba intelligūt de loco ⁊ nō de parte.in consilio
Verba directa in codicillis obliquant.i.trahūtur ad fideicō.in consilio
An ⁊ qñ verba sint intelligēda ꝑm cōem vsum loquendi.in cōsilio clxxxiij.
colum.ij.in fine.ibi.nec ob.
Verba dñt intelligi simpliciter ⁊ nō ꝑm quid ⁊ ꝓ prius.in consilio clxxxiij.
ibidem.
Verba enūciatiua inducūt dispōem:qñ sūt de ꝓterito:secus si de futuro.in consilio cxc.
circa finem.
Verba intelligūt in casib⁹ in quibꝫ possunt habere locum.in consilio cxcj.
circa finem ꝓsilij.
Verbū ꝓsuetū ꝓ sui verificatione requirit decennium.in consilio cxcvij.
colum.ij.in fi.ibi.illud aūt ꝓstat.
Veritas. Potius inspicit veritas q̄ opinio.in cōsilio xxxiij.
post principium. et ante finē.
Que ī iure ꝓsistūt induci possūt ꝑm veritatē: ido nō inducūt ꝑm fictionē.in consilio cxcvj.
in fine consilij.
Vestes. An vestes ꝓciose et iocalia data ꝓ socerum nuribꝫ presumant sibi do-
nata. in consilio clxxxv.
circa finem consilij.
Via. In dubio via ꝓ quā satisfit vtriq̄ casui ē eligēda.in ꝓsilio clxiij.
colum.v.in fine.ibi.breuiter ꝓmā ptem.
Violentia. An ⁊ qñ scda violētia absorbeat primā.in cōsilio xxxv.
colum.iij.post mediū ibi tercio similiter.
Qñ violētia infert iuste a iudice puta capiēdo aliquē.vl a ꝓuato puta offendēdo illū quē licite pōt offendere defensio nō ē ꝓcessa:nec homicidiū subsecutum imputat.in consilio cxcv.
Qñ violētia infert iuste a priuato vl iudice nō ē licitū sibi resistere.in consilio cxcv.
colū.ij.circa mediū.ibi.cū igit dict⁹ met⁹.
Vltima voluntas. Licet vltima voluntas non valeat:tm̄ pōt valere ꝓctus ī ea fact⁹.ī ꝓsilio cxxvij.
in principio.
Vsura. Quando dicat cōmitti vsura. in cōsilio xix.
Vsura nō est si ꝓcipit lucrū ex pecunia si nō ꝓcess sit ꝓuentio.in ꝓsilio lxxij.
colum.v.in ꝑn.ibi.ad hoc etiā bene facit.
Nō pñt arbitratores cogscē d vsur.ī ꝓsilio lxxij.
colū.iij.in fine.versi.scdo nō obstat.
Vsure pupillares hodie nō pñt peti.ī ꝓsilio cxlj.
ante finē ꝓsilij.ibi.sup quinto quesito.
An vsurarius possit ꝓ se ⁊ suos executores distribuere incerta sicut ep̄us.in ꝓsilio cxlix.
circa finem.
Princeps secularis nō pōt ꝓcedere iudeis ptātez exercendi vsuras.in cōsilio. cl.
colum.ij.in ꝑn.ibi.scōs passus.
Repetēs vsuras solutas quō possit vl debeat probare de q̄ntitate vsurar̄ solutar̄.ī ꝓsilio clvj.
Vsure dicūt lucrū ⁊ inhonestum odiosum.in consilio. clxxvij.
circa principium.
Vsusfructus. Si testator reliqt vxori vsumfructū ī vita filij debēt habere solū alimēta.in ꝓsilio cxj.
colum.iij.post mediū.versi.sup quito.
In localibꝫ filie non cadit vsusfructus:ꝫ vsus tm̄.
in consilio cxxviij.
colum.j.post mediū.versi.ꝓtrariū credo.
Institutō facta de vno in ꝓ vsufructu tm̄ in vita.et de alio in ꝓprietate nō facta mentōe vsusfructus.ille est equal̄ q̄tū ad quotas:licet vni vsusfructus alteri ꝓprietas videat ꝓlegata.ī ꝓsilio cxcij.
Vxor. Est op⁹ pietat̄ interdū capere vxorē indigniorē.in ꝓsilio lxxxv.
colum.j.ante finem.versi.scdo dicit bar.
An vxor possit relinq̄re plus filijs scdi mr̄imonij q̄ filijs primi mr̄imonij.in ꝓsilio clxxij.
colum.iij.circa finē.ibi ꝫ tūc accurrit dubiū.

Pothecaria seu ypothecа.

In generali ypotheca nō venit ius emphiteosis.in consilio cxxxvj.
ante finem.

Finis hui⁹ prime tabule.

Absens
Absolutio
Accrescat
Accusatio
Acta iudiciaria
Actio
Adiectio
Adꝛitio
Adulterium
Affectus
Agere
Alienatio
Alimenta
Animus
Appellatio
Apocha
Argumentum
Argumentum a ꝛtrario sensu
Attestationes testium
Auctoꝛitas
Augmentum dotis
Autentica
Anus
Auxilium

Bannum
Bellum
Beneficium
Bonafides
Bona materna
Bona mobilia

Calculus
Capella
Captura
Causa
Cautela
Cautio
Citatio
Ciuitas
Clausula
Clausula codicillaris
Clausula derogatoꝛia
Clericus
Coheres
Coytus
Comes palatinus
Compaternitas
Comparatio literarum
Cõmunitas
Cõmunio
Concessio
Condemnatio
Conditio
Cõditio ex lege vel canone
Cõnexa
Confessio
Confidentes
Confinia
Confirmatio
Confiscatio
Coniecture
Consensus
Consilium
Consuetus
Consuetudo
Contractus
Contumax
Conuentio
Conuersi
Correus
Creditoꝛ
Credulitas

Damna ꝛ interesse
Datio in solidũ
Debitoꝛ seu debitum
Decuriones
Defensio
Delictum
Depositum
Descendentes
Deus
Dictiones
Dictio taxatiua
Dignitas
Dispensatio
Dispositio
Diuisio
Doctoꝛ
Dolus
Dominium
Dominus
Donatio
Donatio ꝓpter nuptias
Donatio causa moꝛtis
Dos
Dux

Ecclesia
Edictum
Educatio
Effectus
Emphitheosis
Emphitheota
Emptio
Eꝛꝛoꝛ
Euictio
Exceptio
Exclusio
Executio
Executio sententie
Exemptio seu exemptus
Exoꝛbitatio
Expense
Expense melioꝛamentoꝛ
Expꝛessum
Extensio
Extimatio

Factum seu facere
Falcidia
Falsitas
Feudatarius
Feudum
Fideicõmissum
Fideicõmissarius
Fideiussoꝛ
Filia
Filius
Filiusfamilias
Foꝛensis
Frater
Fructus
Fructus dotis

Genus
Gradus
Grauatus
Gubernatoꝛ
Guerra

Habere
Hereditas
Heres
Homicidium
Hospitale

Imperatoꝛ
Incertitudo
Infamia
Infans
Inferioꝛ
Ignoꝛantia
Inquisitus seu inquisitio
Insinuatio
Institutio
Instrumentũ
Intellectus
Intentio
Interrogatoria
Interpꝛetatio
Inuasio
Inuentarium
Inuestitura
Iudeus
Iudex
Iudicium
Ius
Ius accrescendi
Ius adeundi vel se immiscendi
Iuramentum
Iurisditio

Laudum
Legatarius
Legatum
Legatum dotis
Legitima
Legitime supplementum
Legitimatio
Legitimatus
Lesio
Lex
Libellus
Liberatio
Liberi
Libertas
Limitatio
Litis contestatio
Lucrum
Lucrum dotis

Maleficium
Mandatum
Maritus
Mater
Melioꝛamenta
Miles
Minoꝛ
Mons venecian ꝛ florentie
Moꝛa
Moꝛiatur sine moꝛs
Mulcta
Mulier
Mutuum

Negociorum gestoꝛ
Nobilis
Notarius

Nullitas
Nuncius

Obligatio
Obscurum
Occupare
Officia
Officium iudicis
Onus
Opinio
Ordo iuris

Pactum
Pactum de retrouendendo
Papa
Participium
Pater
Patronus
Pax
Pecunia
Pena
Pensio
Permutatio
Petitio hereditatis
Petitorium & possessorium
Pluralitas
Portio
Portio canonica
Positio
Possessio
Potest
Potestas
Preceptum
Prelatus
Prescriptio
Presumptio.
Preteritio
Princeps
Priuatio
Priuilegium
Probatio
Probatio semiplena
Procurator
Professio seu dedicatio
Promissio
Pronomen
Propue
Protestatio
Protocollus
Pupillus

Qualitas
Quarta
Questio

Radix
Raptus
Ratio
Ratificatio
Reductio
Relictum
Renunciatio
Represalie
Rescriptum
Restitutio
Rex

Sacerdos
Salarium
Scientia
Scriptura
Scriptura priuata
Senator
Sententia
Sententia arbitror
Sententia interlocutoria
Sequestrum
Simplicitas
Simpliciter
Simulatio
Sindicus
Sollennitas
Solitus
Solutio
Societas
Socius
Spoliatio
Spureus
Subrogatio
Subscriptio
Substantia
Substitutio
Successio
Suitas
Statutum
Stilus
Stipulatio

Testamentum
Testator
Testis
Titulus
Transactio
Transmissio hereditatis
Trebellianica
Turbare
Tutor

Variatio
Venditio
Verba
Vidua
Violentia
Vis
Vsura
Vsurarius
Vsusfructus
Vsufructuarius
Vxor

Ypotbecaria seu ypotheca

Absens. Contra ius est qđ absentia habeat̄ p condemnatōne. in ꝓsilio cxcix.
in.j.colum.in medio.

Absolutio. An ꝛ quando possit ꝛ debeat peti absolutio a iuramento. in consilio ccxvij.
in.ij.colum.circa prin. in.§.circa tercium.
Et vide. in consilio ccxix.
in.j.colum.circa medium.
An absolutio a iuramento. possit ꝓcedi altera pte absente ꝛ non citata. in consilio ccxvij.
in.ij.colum.circa medium.
Quando iuramentum est nullum non est necessaria absolutō a iuramento licet possit peti ad cautelā. in consilio ccxvij.
in.iij.colum.circa medium.
An si semel est concessa absolutō a iuramento pte absente ꝛ nō citata ad finē agēdi an sit necessaria alia absolutio ad finē obtinēdi. i ꝓsilio ccxvij.
in vltima colum.circa principium.
In bis in quibus non est facta prosecutio debet fieri absolutio ab obseruatione iudicij non diffinitiue. in consilio ccclxxviij.
in.ij.colum.in fine.ibi: Sed debet.
Qñ reus absoluit̄ ꝓpter defectū libelli snīa dī interlocutoria. in consilio cccxciij.
circa principium.
Quando quis absoluit̄ ꝓpter defectum ꝓbationū dicit̄ snīa diffinitiua nec reseruat̄ insiterū agēdi. in consilio cccxciij.
in.j.colum.circa principium.

Accrescat. Accrescat est verbuꝫ cōmune. in consilio cc.
in.j.colum.ꝓpe medium.

Accusatio. Accusatur ticius de anno presenti. M.cccc.xxxiij. de mēse iunij presenti per bertam ꝛ sempronium eius filium qꝫ de anno. M.cccc.xxj. de mense februarij cōmisit stuprum cum seya filia ipius berte ꝛ sororе dicti sempronij et petunt ipsum cōdēnari ꝛ puniri put in sua accusatione continetur. Dictus ꝥo ticius negat se cōmisisse stuprū cū dicta seya. Et ꝓpterea opponitur per ipm qꝫ ex forma communis vicentie non potest accusari nec potest ꝛ dꝫ cōtra eum procedi per dictum potestatem ꝛ eius curiā propter lapsuꝫ temporis. Replicatur per dictos bertam ꝛ sempronium qꝫ imo pōt accusari et cōtra ipm potest procedi. Et maxime quia ex forma dictorum statutorum potest quilibet accusari ꝛ contra quemlibet potest procedi quando delicta sūt enormia ꝟm formam dictorum statutorum. Et dicunt istud delictum esse enorme ꝛ qꝫ ita debet declarare et arbitrari dominus potestas ꝛ eius curia ex forma dictorum statutorum. Modo queritur visis dict̄ statutis et visa dicta accusatione. Utꝫ ista accusatio sit admittēda licet lapsus sit annus a die maleficij commissi. in consilio ccxxix.

Acta iudiciaria. Acta facta in causa sūmaria ꝛ sententia non faciunt ꝓiudiciū in plenaria. in consilio ccviij.
in.j.colum.circa finem.

Actio. Que actio videat̄ intentata cognoscitur per medium concludendi. Et etiam ex ratōne. in consilio cclix.
in principio.
Ubicunqꝫ est in potestate actoris qꝫ actio oriatur an prescribatur dicte actioni licet orta non sit. in cōsilio ccxciij.
Si vnus ex reis debendi fuerit conuentus ꝛ ptem soluit ꝛ pro alia fideiussorem dederit an ꝓ parte non soluta ꝓ qua fuit datus fideiussor ꝓtra aliū reum agi possit. in consilio cccxvij.
Sicut actio de dote ex stipulatu competes vxori ꝓ dote recuperanda est bonefidei ꝛ habet tacitaꝫ ypothecam sic ꝛ competens viro pro dote sibi danda. in consilio cccxliij.
in.ij.colum.post medium.

Adiectio. Inutilis adiectio post actum perfectum ꝛ consumatum viciatur ꝛ non viciat. in consilio cciij.
in.ij.colum.circa finem.

Aditio. Jus adeundi durat. xxx. annis. in cōsilio ccvj.
quasi in fine consilij.
Si heres simplicit̄ adeat hereditatē: vt faciat actū ꝓ quē inducat̄ tacita aditio: vtrū videat̄ renunciasse beneficio inuentarij. si de ipso inuētario nō fuerit ptestatus. in consilio ccxij.
Nō est dare mediū inter mortē ꝛ aditōem in filys in potestate. in consilio ccxxx.
quasi in medio ꝓsilij.
An pater differēdo restituere dotē materną. i. vxoris videat̄ adiuisse ei⁹ hereditatē noīe filioꝝ suoꝝ infantiū. in consilio ccxxxviij.
in.j.colum.circa finem.
Si pater infra ānū nō restituit dotē: illi q̄ erāt successuri matri vident̄ adiuisse. in ꝓsilio cccxj.
in.j.colum.circa finem. Et in.ij.colum.circa finem.
An ius adeundi pdat̄ spatio. xxx. annoꝝ. m. in cōsilio
Juri adeundi hereditatem prescribit̄ spacio. xxx. annoꝝ. in consilio

Adulterium. Qñ maritus adulterat̄: ꝛ tenet cōcubinā pōt vxor ꝓtra eū agere ad sepatōeꝫ thori: ꝛ ad omniodā restitutōeꝫ dotis. i ꝓsi. cccxciij.
in.j.colum.circa medium.
Qñ vxor vult agere ꝓtra maritū ad restitutōem plenariā dotis ꝓpter adulteriū debet prius agere ad sepationem thori coram iudice ecclesiastico. in consilio cccxciij.

Affectus. An ꝛ qñ puniat̄ affectus si nō sequat̄ effectus. in consilio .ccclxxix.
in.ij.colum.circa finem.
In statutis nō punit̄ affectus cū opere subsecuto nisi sit secutus effect⁹. in ꝓsilio ccclxxx.
in.ij.colum.circa medium.

Agere. Debem⁹ inspicere quod principaliter agitur. in consilio ccclxxviij.
in.ij.colum.in principio.

Alienatio. Duplex remediuꝫ seu practica q̄ cōpetit impuberi: q̄ alienauit rem suā imobilē ꝛ cū iuramēto. in ꝓsilio ccxvj.
in.j.colum.ꝓpe medium.
An si filius de restituēdo grauat⁹ alienet aliq̄d illō imputet̄ in legitimā. in ꝓsilio ccxxxv.
in.j.colum.post medium.
An prohibitus alienare intelligatur prohibit⁹ alienare portiones ꝑdecedentium fructuū ad eū deuo-

lutas.in consilio ccxxi v.
in tercia colum.circa finem

Statutū q̄ maior.xx.annis sit legitīe etatis an intelligat quo ad alienatōez īmobiliū vt illa possit alienare sicut maior.in ꝓsilio cclxxiij.

Alimenta. Si testator legat vxori alimenta ⁊ vsumfructū in tomo si filias reperit ⁊c.an videatur velle vt quousq̄ ꝓcipit alimenta nō possit totū repetere. in consilio ccxlix.

Q̄n maritus male tractat vxorē pōt ab eo petere alimēta: ⁊ nō stare secū nō aūt petere restōnem vl cōsignatōez dotis sibi fieri.in consilio cccxciij.
in.j.colum.circa mediū.ibi: Quedā aūt.

Si vxor sine sui culpa nō pōt stare cū marito non pōt petere nisi alimēta: etiā si ex dote sua pl⁹ ꝓcipiat maritus.in consilio cccxciij.
in.iij.colum.circa prin.ibi: Quid em̄.

Si vxor nō pōt stare cū marito ex culpa mariti:tenetur maritus sibi p̄stare alimēta:licet dos sit parua vel nulla.in consilio cccxciij.
in.iij.colum.circa principiū.

Vxor intētās beneficiū.l.vbi adhuc dōz habere solum alimēta.in cōsilio cccxciij.
in.iij.colum.circa principiū.

Animus. Ex sequentibꝫ verbis vel actis apparet qualis fuerit intentio seu anim⁹ in p̄cedentibꝫ. in consilio cclxiij.
in.ij.colum post ꝓncipiū.

Appellatio. Appellatio est actus iudicialis.in consilio ccxvij.
in.ij.colum post principiū.

Q̄n stetit p iudicē interpellatū:q̄ nō expediuit causam appellatōis:tp̄s ꝓsequende appellatōis nō currit: nec ē op⁹ restōne in integrū.in ꝓsilio cccxxvij.
in.ij.colum.circa finē.ibi:ad ꝓmū vero.

Apocha. In apochis sola cōperatio literaꝝ nō sufficit.in consilio cccxxxj.
in.j.colum.circa finem.

Argumentum. An sit licitū arguere a rubrica.in cōsilio cccxxxvij.
in.ij.colū.circa fi.⁊ in vltima post prin.

Argumentū a pari vel maiori cessat in restringibilibꝫ.in consilio cccxlj.
circa medium ꝓsilij.

Nō ē licitū arguere i statutī a paritate vl maioritate rōis i correctoriꝫs vl exorbitātibꝫ.i ꝓsi. cccxlvij.
in.j.colum.circa mediū.

Argumentum a cōtrario sensu. An i statutis habeat locū argumētū a ꝓrio sensu.in ꝓsilio cccxxxvij.

Argumētū a ꝓrio sensu an p̄cedat in statutī qn̄ sequeret legū correctio.in consilio cccxxxvij.
in.iij.colum.post mediū.

Argumētū a ꝓrio sensu potest sūmi in statutī etiā exorbitantibꝫ a iure cōi.in ꝓsilio cccxlvij.
in.j.colum post mediū.

Q̄n statutū p̄hibet interp̄tatōez fieri in statutis tūc habet locū argumentum a ꝓtrario sensu. in consilio cccxlvij.
in.j.colum.circa finem.

Attestationes testium. Attestatōes testiū sup testō ꝓfecto scripto i cedula an possint publicari ita q̄ faciāt testamētū si scriptura testamenti nō fuit testibꝫ relecta.in consilio ccv.
in.ij.colum.circa medium.

Auctoritas. Q̄n arguimus ab auctoritate debemus sequi sniam plurimorū ⁊ eorū qui se fundant in textu.in cōsilio cccxxvij.
in.j.colum.circa finē.

Augmentū dotis. An vxor p̄ferat in ypotecaria p augmēto dotis sue.i ꝓsilio cccv.

Autentica. Autentica sacramēta puberū bz locum solum in puberibꝫ non impuberibus.in ꝓsilio ccxvj.
in.j.colum.in fine.

Autētica ex testam̄to.C.de secūdis nuptijs habet locū ita in patre sicut in matre.in consilio cccxj.
in.ij.colum.circa principiū.

Auus. Auus cōtinet appellatōe consanguineorum.in consilio cccxlvij.
in.iij.colum.ꝓpe mediū.

Auxilium. Ministrādo pecuniaz inimico vel bānito videt sibi dare auxiliū.in ꝓsilio ccxcvij.
in.ij.colum.post mediū.

Annum. Bannū equiperat multe.in consilio cxcix.
in.j.colum.in fine.

Bellum. Justū bellū dicit qn̄ fit p defensa: nec in ea requirit auctoritas supioris:secus si ad offensaz etiā p recupatōe rei sue.i ꝓsilio ccxcvij.
in.iij.colum.circa principiū.

Beneficium. Beneficium quid est. in consilio ccix.
in.iij.colū.in principio.

Nō dicit beneficiū si ex debito exgrauat.i.releuatur a grauamīe.in ꝓsilio ccix.
in.ij.colum.circa finē.

Bonafides. Propter ꝓsanguinitatem q̄s p̄sumit in bonafide.in consilio cccliij.
in vltima colum.in principio.

Bona materna. In bonis proucntis a matre filius eiusdem matris p̄fertur in successione.in consilio cccxxxviij.
quasi in fine consilij.

Bona mobilia. Si testator legat alicui bona sua mobilia: vtrū in tali legato veniat frumētū ⁊ alij fruct⁹ pēdētes tpe testi.i ꝓsilio ccxl.

Alculus. Q̄n debitor petit q̄ calculetur ratō sua: ⁊ offert debitum impedit venditōz pignoris fieri.i ꝓsilio ccclxxvij.
in.j.colum.post mediū.

Capella. An fratres possint agere. ⁊ cogere ꝓmissarios ad sibi relaxādū certas pecias terraꝝ relictas nō fratribꝫ ꝫ capelle ecclesie sue.i ꝓsi. ccxliij.
in principio consilij.

Nō dōz ꝓstrui altare vel capella: vl si ē erecta non dōz ꝓsecrari nisi ei assignet dos ꝓpetēs.i ꝓsi. ccxlv.
in.j.colum.circa medium.

Captura. Captura est remedium subsidia-rium.in ꝓsilio cccl.xxxv.
in.ij.colum.ꝑpe finem.

Causa. De causa mediata ꝛ īmediata.in con-silio ccxxij.
in.ij.colum.in medio.

Causa intestati limitat ꝛ modificat causaꝫ testati. in consilio ccxxxiij.
in fine ꝓsilij.

In dubio nō ꝓsumit' legatū factū ex aliqua causa extrinseca:nisi qn exꝓmit' causa coherens legato. ī ꝓsilio ccxlij.
in.j.colum.in medio.

Causa legati adiecta in fauorē legatarij nō astrin-git legatum.in consilio ccxlvij.

Cause ecclesiastice nō mere sūt vt sacrilegiū.in cō-silio cccxxxij.
in vltima colum.post medium

Causa secunda nō potest esse maioris effectus q̄ causa prima.in ꝓsilio. cccxxxviij.
in.ij.colum.quasi in medio.

Cause seruitutū dicunt esse modici preiudicij.ī cō-silio cccxxxix.

Cautela. Cautela ē qñ legitimatō ꝑ papam cōfirmat'.ī ꝓsilio ccxxvj.
in.ij.colum.ꝑpe medium.

Cautela ꝙ pater de nouo faciat testamentū pⁿ le-gitimatōem filij.in ꝓsilio ccxxx.
circa finem consilij.

Cautele etiā a᷑ prudētib⁹ creditoribꝫ solet in instru-mentis apponi.in ꝓsilio ccciij.
in fine consilij.

Cautela filie preterite que ab'intestato non succe-dit.in consilio cccxlviij.
in.ij.colum.post medium.

Cautio. Cautio de restituēdis vsuris ꝺz reci-pi a notario misso ꝑ epm.in ꝓsilio cccl.xxxvj.
in.j.colum.in principio.

Cautio de restituendis vsuris ꝺz esse idonea.i.cuꝫ pignore vel fideiussore.in consilio. cccl.xxxvj.
in.j.colum.post principium.

Licet regulariter vbi q̄s nō pōt recipere fideiusso-res sufficit iuratoria cautio inde debet iurari de ista impotētia ꝛ de restituēdis vsuris.ī ꝓsilio cccl.xxxvj.
in.j.colum.post principium.

Si vsurarius post cautionē ꝑ ipm exerceat fenus nō ꝓdest cautio prestita etiā si fuit ꝑstita ꝓ vsurl ex-ercendis.in consilio cccl.xxxvj.
in.j.colum.circa finem.

Cautio cū ypotheca bonoꝝ ꝺr̄ nuda nō ydonea. in consilio cccl.xxxvj.
in.j.colum.circa medium.

Cautio quā prestat vsurarius de soluendis vsurl debet habere effectū in vita sua non post mortē suā. in consilio cccl.xxxvj.
in.j.colum.post medium.

Citatio. Ille est citād⁹ q̄ cōparēdo pōt actū impedire alꝫ nō.in ꝓsilio ccxvij.
in.iij.colum.in fine.

Quando creditores sūt incerti sufficit citatio ge-neralis.in consilio ccvj.
circa finē ꝓsilij.

Iudex vl' ali⁹ qui facit aliquē citari non censet' ob alium finē hoc fecisse q̄ vt actus sibi preiudicet.ī cō-silio ccxxviij.
in.v.colum.quasi in fine.

Citatio nō est necessaria de illo qui nō pōt ꝓtradi-cere vel actū impedire.in ꝓsilio ccxxviij.
in penultima post ꝑn.in.§.Et citatio de illo.

Qñ legitimatur filius ad instantiā patris null⁹ est citandus.in consilio ccxxj.
in.j.colum.circa mediū

Quis nō pōt se informare legitime:nisi citat' his quoꝝ interest.in ꝓsilio ccxxxij.
circa finem ꝓsilij.

Ciuitas. Ciuitas subiecta que habet ꝓpria statuta nō subijcit' statutis superio-ris quomodo intelligit'.in consilio ccix.
in.ij.colum.circa finē.ibi:preterea etiā si.

Ciuitas bergomensis fuit ꝺ comitatu mediolani. in consilio ccxxviij.
in.j.colum.circa finem.

Ciuitas camerini est subdita in tpalib⁹ eccl'ie ro-mane.in consilio ccxcj.
in.ij.colum.in principio.

Ciuitas florentie hꝫ iura fiscalia ꝛ ius tacite ypo-thece:sed nō alie coītates:ville ꝛ castra subditoꝝ. in ꝓsilio cccxxxvj.
in.j.colum.circa finem.
Et vide etiā.in consilio cccxcv.
in.j.colum.in fine.

Ciuitas florentie nō recgnoscit superiorē de facto.in ꝓsilio cccxcv.
in.ij.colū.circa mediū.
ꝛ in.consilio ccix.
in.iij.colum.in principio.

Clausula. Cl'a ꝙ nō ꝓiudicet veniētib⁹ ab ī testato:ñ ꝺz locū qñ q̄s decedit testat⁹.ī ꝓsi. ccxxiij.
circa finem ꝓsilij.

Clausula sine ꝓiudicio legitime ꝓlis ꝛ legitie por-tionis q̄d operet'.in ꝓsilio ccxxiiij.
in.ij.colum.post ꝓncipium.

Clausula in ꝓuilegio legitīatōis faciēde ꝙ nō pre-iudicet successuris ab intestato quō intelligatur.ī cō-silio ccxxvj.
in vltima colum.pⁿ mediū.ibi:Tercio videndū.

Clausula sine ꝓiudicio legitimoꝝ heredū q̄d im-portet.in cōsilio ccxxvij.
in ꝑn.ꝓsilij.Et q̄i circa finem ꝓsilij.

Clausula nō obstāte nō requirit' nisi qñ ꝓcedunt iura clausulā derogatoriā hñtia.ī ꝓsilio ccxxxj.
in.ij.colum.post ꝑn.

Qñ req̄rit' clausula nō obstāte q̄lis debeat eē an generalis vel spālis.in ꝓsilio ccxxxj.
in.ij.colum.circa finem.

Clausula ꝛ mbilomin⁹ cū eadē auctē dispēses ꝛc. inserta in rescripto pape quid operet'.ī ꝓsilio ccxxxij.
in vltima colum.ꝑpe mediū.

Clausula oīa bona ꝛ integra ꝛ sine aliq̄ diminutō-ne poti⁹ importāt diminutōez falcidie ꝛ trebelliani-ce q̄ importāt substitutōez directe.ī ꝓsilio ccxlvij.
in.ij.colū circa ꝓncipiū.

Cl'a petēsius ꝛ iusticiā mīstrari ꝛc.ī ꝓsi. cclxiij.
in.ij.colū.in fine.

Clausula ꝙ teneat' habere inimicos ꝓ inimicis quō intelligat'.in consilio ccxcvij.
in.ij.colum.circa finē.

Clausula nō obstāte quolibet ꝓiuilegio non ꝓ-bēdit' ꝓuilegiū ī corpe iurl clausū.ī ꝓsi. cccxvj.
in.ij.colum.post ꝑn.

Clausula descendētib⁹ ꝑ lineā masculinā quomo-do intelligit'.in ꝓsilio cccxl.
in.ij.colum.circa finē.

Cl'a ꝙ nll'a interꝑtatō fiat:vl' admitti debeat sup aliq̄ capīo statuti an aliq̄d operet'.ī ꝓsilio cccxlvij.
in.ij.colum.circa ꝓncipiū.

Clausula oī meliori mō.ī ꝓsilio cccxlviij.
in.iij.colum.in fine.

Clausula relict p̄ sua legitima.in p̄silio cccxlviij. in.iij.colum.in fine.

Clausula p̄hibuit ampli⁹ nō peti.ī p̄si. cccxlviij. in.v.colum.circa medium.

Clausula actū ꝛc.apposita in instrumēto vel cedula notarij.significat rē esse p̄fectā.ī p̄silio ccclxiij. in medio consilij.

Clausula non valeat secundum testamentum:nisi in eo sint ista verba aue maria ꝛc. quid operetur. ī cō silio ccclxiij. in.j.colum.circa p̄incipium.

Clausula nolo valē scō̄m testamētū: nisi sit p̄uata talis solēnitas.in p̄silio ccclxiij. in.iij.colum.post p̄incipium.

Clausula cassans ꝛ irritās et cetera.ī p̄si. ccclxiij. in.iij.colum.in p̄incipio

Casus quatuor in quibus sufficit clausula generalis ad reuocandum primum testamentum. in consilio ccclxiij. in.iiij.colum.post p̄incipiū.

Clausula nō obstātib⁹ quibuscūq; p̄iuilegijs sub q̄cūq; forma verbor̄ ꝛc.in p̄silio ccclxiij. in.iij.colum.ppe medium.

Clausula nō valē scō̄m testamētū nisi p̄tineat solennitas:etiā si in scō̄o p̄tineat reuocatio illius nolo ipsam valere.in consilio ccclxiij. in.v.colum.circa p̄incipiū.

Clausula in omnibus autem alijs suis bonis ꝛc. in consilio ccclxviij. in.j.colum.p̄ope medium.

Clausula numerauit ꝛ mutuauit.intelligit eo mō quo melius ꝛ sani⁹ intelligi potest.ī p̄silio cccxcviij. in.ij.colum.p̄ope finem.

De clausula dedit ꝛ tradidit.ī p̄silio cccxcviij. in.ij.colum.in fine.

Licet specialia p̄iuilegia habentia clausulā derogatoriam non tollantur per clausulam generalē non obstantib⁹ q̄buscūq; verbis:tñ tollunt p̄iuilegia generalia ꝛ rescripta.in p̄silio ccclxiij. in.iij.colum.ppe finem.

Clausula codicillaris.

An per clausulam codicillarem substitutio inutilis videatur repetita a venientib⁹ ab intestato.ī p̄silio ccvij. in.ij.colum.ppe mediuz.ibi:Sz quero vtrū.

Paria sūt apponere clausulā codicillarē vel a venientib⁹ ab intestato relinquere.in consilio ccvij. in vltima colum.post medium.

Clausula codicillaris operatur effectum suum:q̄n testamentum est nullum ex causa p̄teritionis.in cō silio cclj. Statim post p̄in.in.j.colum.

Clausula derogatoria.

Q̄n p̄cessit vnicū tm̄ testamētū: nō est facienda mentio spālis de verbis derogatorijs in eo p̄tentis: ꝟ sufficit generalis clausula cassans ꝛ irritās.ī p̄silio ccclxiij. in.iij.colum.circa p̄incipium.

Clericus.

Clerici an dicantur esse de populo:ꝛ statuto laicorum fauorabili an dici possint gaudere.in consilio ccxcix.

Coheres.

An coheredes litē mouentes vni ex eis teneant ad dānū ꝛ interesse ꝛ ad penā iuxta p̄missionē p̄tentā in instrumēto diuisiōis si veniret cō tra.in consilio ccxxxj.

Utrū coheres veniendo p̄tra diuisionem ꝛ molestando coheredē incurrat penā priuatōis hereditat̄ appositā eis a testatore si molestauerit.ī p̄si. ccxxxj.

Coitus.

An nati ex damnato coitu possint legitimari.in consilio ccxxx.

Coniecture ex quibus probatur copula carnalis. in consilio cclxviij. in.v.colum.ppe principium.

An mulier corrupta p̄sumat̄ corrupta ab illo cū quo cohabitauit.in p̄silio cclxviij. in penultima colum.ppe finem.

Comes palatinus.

Utrū comes palatinus notorie infamis ꝛ de crimine cōdēnat⁹ possit legitimare.in consilio ccxxviij. in.iij.colum.p̄ope p̄incipium.

Quando comes palatinus vnū legitimat ꝛ nō facit mentōez de agnatis illis in dubio nō videt voluisse facere p̄iudiciū.in p̄silio ccxxiij. in.iij.colum.in fine.

Esse comitē est dignitas ꝛ officiū.ī p̄silio ccxxiij. in.iiij.colum.ppe medium.

An in generali potestate p̄cessa comiti ꝺ legitimādo veniat q̄ possit legitimare filios eorum qui sunt ī sacris.in consilio ccxxvj. in.ij.colum.ppe medium.

An comes palatin⁹ possit legitimare filium post mortē patris in p̄iudiciū alior̄ quib⁹ erat ius quesitū per aditōnem.in consilio ccxxviij. in.v.colum.ppe finem.

An comes palatin⁹ hñs p̄tātem legitimādi possit legitimare in terris ecclesie.ī p̄silio ccxxxj.

Si comes eum legitimat appellat eum nobilē vel filium nobilis an ex hoc p̄obet nobil.ī p̄silio ccxxxj. in tercia colum.circa fi.ibi.Quinto queritꝛ.

An comes hñs p̄tātem legitimādi exceptis filijs regum marchionum ducum ꝛ nobiliū possit legitimare quoscūq; nobiles etiā nō habentes iurisditionem vel subditos.in cōsilio ccxxxij. in p̄incipio consilij.

Compaternitas.

De vinculo cōpaternitatis.in consilio ccxcvij. in.iiij.colum.in fine.

Comparatio literar̄.

Nō credit cōpatōni lr̄ar̄ apoche.in p̄silio crcix.

In apochis sola compatio literarum non sufficit. in consilio cccxxx. in.ij.colum.p̄ope finem.

Cōmunio.

Si duo fratres essent in cōmunione bonor̄:seu essent socij lucri ꝛ questus: ꝛ cōmuniter viuerēt p debito p̄tracto p vnū alter nō tenet nisi pecunia fuisset in vtilitatem cōmunem vtriusq; conuersa.in consilio cccxxxvj.

Quod cōmune est meū est etiā in dispōne statutaria ꝛ penali.in p̄silo cccxliij. in.j.colum.post p̄incipium.

Concessio.

In generali concessione facta p̄ imp̄atorem nō venit vt possit tolli ius quesitū alteri.in consilio ccxxviij. in.vj.colum.circa p̄incipium.

Concessio p̄incipis nō debet esse alteri iniurioſa.ī consilio cccxij. in.j.colum.circa finem.

Condemnatio.

Cōdemnatus de crimine in absentia ex forma statuti disponentis q̄ contumax habeatur p̄ confesso non efficit infamis de iure.in consilio cxix.

Conditio. An pater testator in legato votis relicte filie potuerit apponere conditonem vt vos reuertat ad suos heredes: 7 tenet q sic. in ꝓsilio cccxxiij. in.j.colum.circa ꝓncipiū.
Quando ꝺficit conditio legati ꝺficit etiam relictum. in consilio cccxxiiij. in.ij.colum.circa medium
Quaby cōditionby ꝓcurrentiby illa inspicit q̄ celerior ꝓsumit effectum. in consilio cccxxv. in.ij.colum.in fine.
Conditio apposita in legato an in dubio videatur apposita gratia heredis vel legatarij. in consilio cccxxix. post ꝓin. ꝓsilij.
Voluntas testatoris ē illa que regit 7 disponit ꝓditionē. in consilio cccxxix. in.j.colum.post medium
Cōditio si voluerit soluere oīa legata facta ī testamento ẽt. ideſt si volūtarie soluerit. ī ꝓsilio cccxlvj. post ꝓncipium ꝓsilij.
Qñ filij apponūt in ꝓditōe. tacita vel expressa nihil videt eis relictū. in cōsilio ccclvj. in.j.colum. ꝓpe finem

Conditio ex lege vel canone. De ꝓditōe. c. reintegranda. iij. q.j. que habz locū ꝓtra quēcūq; possessorē. in ꝓsilio cclxiij. in vltima colum. ꝓpe finem. ibi: item possunt
De ꝓditōe. l. fi. C. de acq̄. pos. q̄ dat ꝛ illum cui ꝓ curator meus possessionem meā indebite tradidit. in consilio cclxiij. In fine quasi consilij.

Conexa. De conexis idem est iudiciū. in cōsilio cclx. in.j.colum. ꝓpe finem

Confessio. Non pōt mulier ꝓfiteri pecuniam perceptam a viro fuisse conuersam in vtilitatē ipsius mulieris. in ꝓsilio ccxx. in.j.colum. post mediū.
Nō statur confessioni procuratoris de recepto. in consilio ccxxv. in.j.colum. ꝓpe finem
Cōfessio q̄ sit sibi satisfactū facta ꝓte p̄sente 7 acceptāte ꝓbat solutionē. in ꝓsilio ccxlij. in.j.colum post principium
Confessio iurata eitā facta parte absente probat. in consilio ccxlij. in.j.colum prope medium.
Confessio facta in testamento vel codicillis ꝓte p̄sente 7 acceptante dicitur inter vivos nec potest revocari. in consilio ccxlij. in.j.colum. ꝓpe finem.
An 7 qñ ꝓfessio fctā possit reuocari. ī ꝓsilio ccxliij. in.j.colum. post principiū
Confessio facta etiam parte presente 7 acceptante non dicitur proprie vltima voluntas nec contractus: ideo debet in dubio interpretari vt minus noceat confitenti. in consilio ccxlij. quasi in fine cōsilij.
Non credit ꝓfessioni vnius in preindicium tercij. in ꝓsilio cclxxxix. in.vj.colum. circa medium.
Cōfessio creditoris de recepto an sufficiat fideiussori repetenti a debitore 7 ꝓbanti se soluisse ꝙ dictā ꝓfessionē. Et an talis confessio noceat creditori agēti ꝓtra debitorem. in ꝓsilio cccxxxj. et vide etiam. in consilio cccxcvij.
Confessio extra iudicialis facta ꝓte presente ꝓbat. in consilio cccxxxij.
in.ij.colum. in medio
Cōfessio nō est ficta solutio ⁊ ꝓbatio vere solutionis vl releuatio ab onere ꝓbādi. ī ꝓsilio cccxcvij. in.j.colum. in medio
An in generali mandato de recipiendo pecuniam mutuo veniat vt mandatarius possit ꝓfiteri se accepisse. in ꝓsilio cccxcviij.
Confessio cedētis facta post cessionē nō nocet cessionario. in consilio cccxciiij. in.j.colum. ꝓpe finem.

Confidentes. Nemo artat dare plures confidentes: si eos reperire non potest de quibus confidat. in consilio cccxxxix. in.j.colum. post medium.

Confinia. Practica capitulandi circa cōfinia. in consilio cclxj. in.ij.colum. post principium.

Confirmatio. Confirmatō pape non tollit defectus suppōssos. in ꝓsilio ccxxxj. in vltima colum. in fine.
et vide etiā in consilio sequenti. ccxxxij. in vltima colum. post principium

Confiscatio. An bona testatoris confiscata in eius vita 7 restituta filio grauato ꝑ fideicōmissum vniuersale an poterit dictus filiꝰ retinere cū fuerint sibi gratiose restituta. ī ꝓsilio ccxxv. in fine ꝓsilij.
Bona testatoris in eius vita ꝓfiscata: si post eius mortē donat filijs suis nō cadūt in fideicōmisso ꝑ testatorē relicto. in consilio ccxxvj. in.j.colum. in fine.

Coniecture. Cōiecture ex q̄bꝫ pōt probari copula carnalis. in ꝓsilio cclxxiij. in.vj.colum. post principiū. ibi. ꝓmū ꝓbauit.

Consensus. Quando actus est nullus ꝓpter defectū consensus alterius secuta ratihabitione illius validat. in consilio ccxix. in.j.colum post principiū.

Consilium. Natura ꝓsilij decisiui esse solet: vt sole decisiones ponūt. in cōsilio cclij. in.j.colum. post principiū.

Consuetus Verbum consuetus verificatur in decennio. in consilio cclxij. in medio consilij.

Consuetudo. Cōsuetudo an possit extendi de ꝑsona ad ꝑsonā. in ꝓsilio cccxiiij. ante finē ꝓsilij. ibi. in contrarium facit.

Contractus. Si ꝓtractus celebrati cū minoribꝫ dñt fieri cū certa solēnitate ex forma statuti an maiores. xx. ānis possint sine illa ꝓtrahere: vt etiam sine curatore: vt sic sumat argumētum a ꝓtrario sensu. in consilio cclxxiiij.
Ad ꝟ vt ꝯctus sit licit? 7 lucrū sit licitū duo debēt poni ī fortuna. s. capitale 7 lucrū. in ꝓsilio cccxxxiij. circa principiū ꝓsilij.

Cōtumax. Cōdēnat? ꝓpter ꝓtumaciā nō efficit infamis. ī ꝓsilio cxcix. in.j.colum. circa medium.
Licet aliq̄s sit ꝓdemnatus ꝓpter ꝓtumaciā. tamē hoc alteri nocere nō debet. in consilio ccviij. ante finem consilij.

Conuentio. Conuentio facta p cõmunitatẽ cũ iudeis de mutuãdo sub vsuris nõ valet ĩmo illi de cõmunitate sũt excõicati. in consilio ccxiiij.
In.ij.colum post mediũ.

Conuersi. Conuersi z dedicati ecclesie: eo ipso censent' pfessi oĩa substantialia religionis. in cõsilio cccviij.
post principiũ consilij.

Correus. Vnus de correis põt liberari reseruato iure ptra alterũ. in psilio ccxcij.
In vltima colum. z qĩ in fine psilij.

Creditor. Utrum secũdus creditor possit agere ypothecaria coemptorem pignoris: si ex pcio illi⁹ fuerit satisfactũ pmo creditori. ĩ psilio cccl xxj.
An emptor rei ypothece succedat ĩ locũ pmi creditoris absq; alio pacto: si ex pcio rei ipsi primo creditori fuerit satisfactũ. in psilio cccl xxj.

Credulitas. Creditur instrumẽto notarij in q̃ dr testẽ fuisse rogatũ z psentẽ. ĩ psilio ccvj.
in principio cõsilij.
Nõ minus creditur notarijs q̃ alijs testibus. in cõsilio ccvj.
circa medium consilij.
An credatur instrumento pducto in longinquis partibꝫ: si negetur notarius q̃ confecit instrumentuz. in consilio ccvij.
in principio consilij
Decreto electõis ẽ fides adhibenda: si nõ apparet ptradictor alꝫ secus. in consilio ccvij.
in.j.colum. post mediũ.
An z quando literis testimonialibus sit credendũ in consilio ccvij.
in.j.colum. prope finem.
Non credit' testi se referenti ad dictũ vel scripturam alterius. in consilio ccviij.
in.j.colum post principium.
Creditur testi referenti se ad scripturã propriam quã facit p sua memoria referendo contenta in ea. in consilio ccviij.
in.j.colum in medio.
An quis excuset' si credit persone fidedigne. in cõsilio ccxcvij.
in.j.colum. post principium.

Damna z interesse. Si aliqui coheredes veniant cõtra diuisionẽ an teneant' ad damna z interesse: z ad penaz iuxta cõmissionem cõtentã in instrumento diuisiõis. in consilio ccxxxj.
in.iiij.colum. in medio. ibi. octauo querit'.
Damna z interesse z expense facte pro interesse in iudicio petita nõ veniũt si de eis nõ est facta psecutõ. in consilio cccl xxviij.
in.ij.colum. in principio.
Stante statuto q̃ dãnum passus possit illud recuperare a cõmunitate: Quid si ĩ hospicio qs fuit passus damnũ: z istud recuperauerit ab ab hospite nunquid hospes id quod soluit possit a cõmunitate recuperare. in consilio cccxlvj.

Datio in solutum. An datio ĩ solutũ vicier' ex pluribꝫ causis. in psilio cclxxvj.

Debitor seu debitum. Quãdo de bitor legat creditori: z ĩ legato appõit clausulã q̃ ille amplius petere nõ possit: z creditor simpliciter acceptauit tale legatum vtr̃ pbeat' petere quatenꝰ plꝰ est in credito. in psilio ccxxvj.
Si duo fratres essent in cõmuniõe bonorꝫ: seu essent socij lucri z questus: z cõiter viuerẽt p debito cõtracto p vnũ: alter nõ tenet': nisi pecunia fuisset ĩ vtilitatem cõem vtriusq; puersa. in psilio cccxxxvj.

Decuriones. Decuriones habent dignitatem. in consilio cxcix.
in.ij.colum. post principiũ.

Defensio. Quilibet potest admitti ad p bandũ innocentiam accusati: vel inquisiti etiã absentis z ignorantis. in cõsilio ccviij.
in.ij.colum. ꝓpe finẽ. ibi. sup quinto.
In generale pmissione de defendendo vnũ intelligit' preterq̃ ptra illos: quibꝫ prius fidem dedisset: z si pmitteret esset fuandũ. in psilio ccxcvij.
in.v.colum. post principiũ.

Delictum. An z qñ delictũ faciat notarium inhabilẽ ad pficiẽdũ instrumẽta. ĩ psilio ccxxiij.
in.iiij.colum. in fine.

Depositum. Tradẽs rem vni in dubio potius presumitur tradere ex causa depositi q̃ mutui. in consilio ccxv.
in.j.colum. in fine.

Descendentes. Masculi descendentes p lineã masculinã sũt agnati. in psilio cccxxix.
in.ij.colum. ꝓpe finem.
Mulier nõ põt habere agnatos descẽdẽtes: ẽ ascẽdẽtes z trãsuersales tm̃. in psilio. cccxxxix.
in.ij.colum. circa finem.
Qui dicantur descendere p lineam masculinam. in consilio. cccxxxix.
in.iij.colum. circa mediũ.

Deus. Deꝰ ẽ vbiq; in psilio ccxxj.
post medium psilij.

Dictiones. Dictio dũ facit pdictionem sicut alia aduerbia tpis. in psilio ccxxxiij.
in.j.colum. circa medium.
Dictio tunc significat qualitatem adesse illo tempore. in consilio ccxlviij.
in.j.colum. ꝓpe finem.
Dictio oẽs est collectiua z predicatur de pluribꝫ q̃ duobꝫ. in consilio ccclix.
in.j.colum. post principiũ.
Dictio vterq; vel ambo predicatur de duobꝫ tm̃. in consilio ccclix.
in.j.colum. post principium.

Dictio taxatiua. Dictio taxatiua nõ excludit aliꝺ verbũ eq̃pollens. in psilio ccxcix.

Dignitas. Nullus est qui habet dignitatem in officijs personarum excepto priore. in consilio ccxix.
in.j.colum. in fine. ibi. dicet aliquis.

Dispensatio. Natura dispensatõis est stricti iuris: z nõ extendit' vltra casus in quibꝫ est cõcessa. in consilio ccxxij.
in.j.colum. in fine.

Dispositio. Ex dispōnibꝫ ꝓnatiuis non resultat habitꝰ: nec affirmatio. in ꝙsilio cccvij. in.j.colum. in fine

Ñ lex est fundata in aliq̄ rōne: ibi dispō loquēs in vno casu hz locū in alio nō ꝙ via extēsiōis: ꝑ cōprehensionis. in consilio cccl. ante finem consilij.

Divisio. Si plures heredes diuidunt inꝛ se hereditatē. vtrū aliq̄ ex eis possint venire cōtra diuisionem dicēs vnum ex eis nō fuisse coheredez. in consilio ccxxxj. in.iij.colum. in principio. ibi. sexto dubitat.

An heredes possint diuidere ī ꝓiudiciū filioꝝ substitutoꝝ in defectū ipoꝝ heredū. ī ꝙsilio ccxxxj.

An coheredes veniēdo ꝓtra diuisionē ꝛ molestādo coheredē incurrāt penā priuatōis hereditatis apositā eis a testatore si molestauerīt. ī ꝙsilio ccxxxj. in.iij.colū. circa ꝑn. ibi: septimo queritꝛ.

Si sunt plures instituti q̄bus sit facta substitutio possunt hereditatē inter se diuidere ꝛ in rebꝫ diuisis remanet ius fideicōmissi. in ꝙsilio ccxxxj. in vltima colū. vltra mediū.

Si aliq̄ coheredes veniāt ꝓtra diuisionē an teneant ad damna ꝛ interesse ꝛ ad penā iuxta ꝓmissionē contentā in instrō diuisionis. in ꝙsilio ccxxxj. in.iij.colū. post mediū. ibi: octauo queritꝛ.

Doctor. Dictū doctoris cōsulētis debet intelligi ꝑm leges q̄s allegat. in consilio cccxcviij. in vltima colum. circa mediū.

Dolus. Dolus quis sit. in ꝙsilio cccx. post principium.

Pater vel mater nō presumit dolum vel decptionē facere filijs. in ꝙsilio cccx. in.j.colum. circa finem.

An ꝛ qñ exceptio doli tollat replicatōe doli. in cōsilio cccxcvij. in.vj.colum. post mediū.

Sicut dolus preponderat culpe ita culpa nō culpe. in ꝙsilio cccxlvj. in.j.colum. post mediū.

Ex dolo vel lata culpa tutoris defūcti tenet eiꝰ heres licet nō ex leui. in cōsilio. cccl xxij. circa medium ꝙsilij.

Dominium. Dominium nō debet volare ꝑ aera. in consilio ccxxxix. in vltima colum. ꝑpe medium

Dominiuꝫ non debet stare in pendenti vel ī aere. in consilio cccxxix. in.j.colum. post principium.

Dominus. Si testatoꝛ instit̄utis filijs reliquit qꝛ vxoꝛ esset gubernatrix ꝛ dña quid importāt ista verba. in ꝙsilio cccvij.

Donatio. Tradēs rē vni ī dubio ꝓsumit tradere ex causa donatōis. ī ꝙsilio ccxv. in.j.colum. ꝑpe finem.

Terre que in ecclias puenerūt ex donatōibꝫ imperialibꝫ nō sunt totalit sepate a iurisditōe imperatoris. in consilio ccxxxj. in.j.colum. ꝑpe mediū.

Donatio quā facit pater filio emancipato vl filio in ptāte ꝓpter benemerita nō cōputat in legitimam nisi exꝓresse dicat. in ꝙsilio cclj. in.ij.colum. post medium

Donatio propter nuptias. Dos ꝛ donatō ꝓpter nuptias si donate nō sunt ex ꝓsse cōputant in legitimā. in ꝙsilio cclj. in.ij.colum. ꝑpe finē.

Donatio cā mortis. Caplm quāq̄ de vsuris li.vj. qđ ānullat testamētū vsurarij an etiā donatōz causa mortis cōprehēdat. ī ꝙsilio ccclxxxiij.

Dos. Dotatio ꝛ legitima nō iudicāt a pari. in oib. in consilio ccxxxiij. in.j.colum. post principium.

Pater cogit dotare filiā ꝛ si expedit plꝰ dare q̄ sit legitima. in consilio ccxxxiij.

An si maritus recipiat dotem simpliciter: que erat sub ꝙdictōne qꝰ maritꝰ nō lucret eā videat tacite renūciasse statuto de lucro dotis. ī ꝙsilio ccxxxiij. in.ij.colum. circa mediū. ibi. Tercio videndū.

Si maritꝰ simplr recipiat dotē videt recipe cū ea cōdictōe que doti inerat. in ꝙsilio ccxxxiij. in.ij.colum. in medio.

Si pater legat vel relinquit tātū filie ꝙ dote vbi filia nō est exclusa a successione ꝙ statutū: alla ꝙba pro dote nō faciūt ꝙdictōz: ꝑ admonitōz etiā si transcenderent legitimā. in consilio ccxxxiij. in.j.colum. post principium.

Si statutum excludit filiā a successiōe an dos succedat loco legitime ꝛ possit esse minus legitima. ī consilio ccxxxiij. in.j.colum. ꝓpe finem

Dotata dicitur ꝓprie illa cui dos pure relicta ē. in consilio ccxxxiij. in.j.colum. ꝓpe finem

Dos potest dici assignata etiam si ꝙdictionaliter sit assignata. in cōsilio ccxxxiij. in.ij.colum. circa medium.

Quando legitima filie a statuto exclusa nō debetur: sed dos tm tunc dos non succedit loco legitime. in consilio ccxxxiij. in.ij.colum. in fine.

Filia viuente patre nupta non potest cogere patrem ad se dotandum iure actionis vel officio iudicꝫ. in consilio ccxxxvj. in principio consilij.

Filia recēt dotāda ꝑm facultatē ꝛ quātitatē bonoꝝ que erat tpe mortis patris. in ꝙsilio ccxxxvj. in.j.colum. post ꝓncipium.

An dos sit subrogata loco legitime ꝛ habeat eius naturam. in ꝙsilio ccxxxvj. in.ij.colum. in principio.

Sicut renunciatio generalis non extēditur ad legitimam vel eius supplementum ita nec ad dotem. in consilio ccxxxvj. in vltima colum. ante finem.

In quibus indicantur a pari legitima ꝛ dos. in cōsilio ccxxxvj. in vltima columna ante finem. et vide. in consilio ccxxxj. in.j.colum. post principium.

Utrū heredes vxoris possint petere dotes: quas vxoꝛ in vita sua non petijt: ꝑ tanq̄ vsufructuaria bonoꝝ mariti incubuerit. ī ꝙsilio ccxliij.

An ꝛ quando filia in dote debeat habere heredē. in consilio cclj. in.ij.colum. in fine.

An pater differēdo restituere dotē maternā. ideſt vxoris videat adiuisse eius hereditatē noīe filioꝝ suorum infantiū. in consilio ccxxxviij. in.ij.colum post principium.

Nulla portio canonica debet epō de eo qđ relinquit p vote altaris vl capelle nō hntis votem pstructe vel construende. in consilio ccxlv.
in j. colum. post mediū

Si testator legat vxori alimēta z vsumfructū ī domo si filias rexerit: an videat velle vt quousq; pcipit alimēta nō possit votes repetere. in consilio ccxlix.

Dos si donata nō est exp̄sse cōputat in legitimaz. in consilio cclj.
in secunda colum ꝑpe mediū

An dos succedat loco legitime. ī pslio cccxlix.
in j. colum. ꝑpe medium

Neptis dotata ab auo presumitur contemplatōe patris. in consilio cccxxxvij.
in tercia colum. post principium

Dotatio excludit dotatum solū ab hereditate dotantis. in consilio cccxlix.
in. ij. colum. circa finem.

Dos etiā pfessata ante mr̄imoniū habet p̄rogatiuam prelationis. in consilio cccxcv.
in. ij. colum. in fine.

Mulier pōt petere vt dos sua separet ab alijs bonis viri. in consilio cclxxxviij.
in. ij. colum. circa medium

Cōsignatio dotis q̄ fit vxori: qr maritus vergit ad inopiā nō dicit restitutio. ī pslio cccxciij.
in. j. colum circa mediū

Vxor est magis priuilegiata in dote vt p̄ferat anterioribꝫ creditoribus: q̄ maritus in donatione ꝓpter nuptias. in consilio cccxcv.
in. j. colum. post medium

De legato dotis vide. j. ī ꝟbo legatū dotis

Dux. An si dux mediolani legitimat aliquē valeat legitimatio z quō z inquātū. in pslio ccxxviij.
in. j. colū. circa mediū. Et in. v. colum. circa finē versi. Dicit etiā vlterius. Et in vltima colum. post principium versi. Concludit ergo.

Dux mediolani an habeat ptātem legitimandi cū p̄iudicio alterius. in cōsilio ccxxviij.
in vltima colum ꝑpe mediū

Ex sola cōcessione ducatus cū terris alijs duci mediolani principi ꝑpetuo censet in eum translata oīs potestas imperialis. in consilio ccxxviij.
in vltima colum post mediū

Duces comites z marchiones in eorū terris sunt principes: z omnia possunt que pōt imperator. in cōsilio ccxxviij.
in vltima colum. in fine in versi. Reges ergo z duces

Ecclesia. Quando aliquid relinq̄t ecclesie fratrū minoꝝ ꝓ fabrica: si fabrica nō indiget tanta pecunia: residuum debet restitui in alias necessitates dictorum fratrum. in cōsilio ccxliij.
in j. colum. in fine

Edictum. Edictus pemptoriū latitantem nō irrogat infamiam. in cōsilio cxcix.
in. j. colum. circa finem.

Educatio. Apud quem debeat quis educari. in consilio cccliij.
in fine consilij.

Effectus. Effectus debet cōmensurari sue cause. in consilio cccxxxvij.
in. ij. colum. in principio.

Emphiteosis. Emphiteosis ecclesiasti-
ca quā quis recipit ꝓ se. z suis heredibus non transit ad filios: nisi sint heredes. in consilio ccclxij.
in secunda colum. circa principium

Emphiteota. Emphiteota qui nō soluit debitū canonem nō cadit a iure suo si alius soluit. in consilio ccxvj.
circa finem consilij

Emphiteotha qui nō est in possessione fundi emphiteotici: si nō soluit debitum canonē nō cadit a iure suo. in consilio ccxvj.
in fine consilij.

Emptio. Si duo emerunt ille est potior cui primo res tradita fuit. in cōsilio ccclxxvj.

Error. Error iniustus an causet bonā fidem. in consilio cclxxxviij.

Dictum bar. in. l. fi. ff. de vsufructu legato: fac multos errare. in consilio ccclxxxviij.
in vltima colum. circa principium

Euictio. Venditor quidā pmisit de euictione: z etiā certā penā: nisi restituerit emptori infra triduum euictiōe secuta post mortē venditoris: et ante aditam hereditatem: fuit lis mota z res euicta: nulla facta denūciatōe p emptorē: queritꝰ vtruz emptor de euictiōe possit agere: z etiā ad penā: qr infra triduuz nō fuit ꝑcium sibi restitutū. in pslio ccclxxix.

Exceptio. Exceptio dolo facis ꝛc. pōt opponi etiā in iudicio sūmario. in consilio cccxxiij.
in. iij. colū. ꝑpe finem. versi. Datur etiā.

Appellatōe exceptionū nō cōprehendit officium iudicis. in consilio cccxxiij.
in vltima colum. circa medium.

Exceptio licet fiat p ampliora verba: q̄ sit regula precedēs: tū nō ampliat regulā: ꝫ firmat regulam in non exceptuatis. in consilio cccxxiij.
in vltima colum. in medio.

Ea que sunt annalia ad agendū: sūt ꝑpetua ad excipiendū. in pslio cccli.
in vltima colum. ꝑpe principiū

Nō ex forma statuti fit reseruatio exceptionuz in calculo ferēde snie fac p inde haberi ac si a pncipio fuissent examinate z sup eis pnūciatū. ī pslio cccxciij.
in. ij. colum. ꝑpe finem.

Exclusio. Maior est exclusio inducta tpe ff repudiatōe. in pslio cccxcij.
in. ij. colum. ꝑpe medium.

Executio. Juris executō nō habet iniuriā. in consilio cccxlvj.
in. j. colum. post principium

Nō debet ꝓcedi ad executionē instrumēti nisi prius liquidat. in consilio ccxcij.
in fine consilij.

Executio sentētie. Si q̄s fuit condēnatus ad relaxandū certas pecias terraz: q̄s ptim meliorauit pti nō: solut tū pus melioratōibꝰ an statim nō solut meliorametis executio dicte snie sit fienda in terris nō melioratis. in consilio cccxxv.

An in terris melioratis possit fieri executio: p̄stita cautōe de restituēdo melioratōes: q̄ forte nō apparēt quales z quāte sint. in pslio cccxxv.
in. ij. colū. pⁿ principiū in versi. Scdo videndū est.

Liq̄datio extimatiōis pōt fieri in executōne snie. in consilio. cccxxv.
in. j. colum. post principium.

De quadam sententia lata venecijs a certis iudicibus ꝑm ꝙsuetudines venetas ꝓ cuius executõne dominiuꝫ scripserat iudici lucano an dicta sententia sit exequenda.in consilio cccxxvj.

Exemptio seu exemptus.

Locus exemptus equiparatur loco extra diocesim.i consilio ccxliij.
in fine consilij.

Exorbitatio. Exorbitatio.i. correctio ita aliqñ exponitur.in consilio cccxlvij.
in prima col.post medium.

Expense. Qñ expense sunt ꝓmisse veniũt iure actõnis nõ officio iudicis.in ꝙsilio ccclxxviij.
in vltima col.in fine.

Expense melioramentoꝝ.

An ꝙ qñ expense edificioꝝ sint restituende tanq̃ melioramenta.in ꝙsilio cccxxv.
in vltima col.ꝑpe finem.

Expressum. An si nõ valet expressuꝫ possit valere tacitum.in ꝙsilio cclxxiij.
in scda colum.post medium.

Extensio. Ubi vna tm̃ ratio potest habere locũ:habet ꝓ exꝑssa ꝙ fit extensio.in ꝙsilio cxiij.
in prima col.in fine.

An in statutis fiat extensio vide in verbo statutũ.

Extimatio. Liquidatio extimatõnis põt fieri in executõne sñie.in ꝙsilio

An sit standum verbis testatoꝝ super extimatione bonoꝝ suoꝝ.in ꝙsilio cccixviij.

Factum seu facere.

Quis non tenet facere: qõ factum non releuat:nec ꝑdest.in ꝙsilio

Qõ põt fieri aliquo ignorante:põt fieri etiam eo inuito.in consilio cccxij.
in scda col.post medium.

Falcidia. Si testator prohibet detractionem falcidie:legata debentur etiam nõ addita hereditate.in ꝙsilio cccxcij.
in tercia col.in fine.

Ista verba omnia bona ꝙ integra ꝙ sine aliqua diminutõne:potius important ꝓhibitõnem falcidie et trebellianice:qꝫ importent substitutionem directe.in consilio ccxlvij.
in scda col.circa principium.

Falsitas. An detur fides instrumento cõfecto a notario ꝙdemnato de falso:vel ꝑducto a ꝙsueto facere fabricari instrumẽta falsa.in ꝙsilio cciij.

Instrumentum ꝙfectũ a tabellione postq̃ cõmisit falsitateꝫ valet si nondum erat priuatus officio tabellionatus.in cõsilio ccviij.
in scda col.in principio.

Feudatarius. Feudatariꝰ bꝫ vtile dominiũ in bonis feudali bus.in consilio cclix:
circa medium ꝙsilij.

Feudum. De modo succedendi in feudũ in consilio ccxviij.

Cõsuetudo disponẽs in mã feudoꝝ q̃ non succedat bꝫ locũ in canonico seculari.in ꝙsilio cccj.
in secunda col.ꝑpe principium.

Si princeps concedit feudum ticio:ꝙ liberis eius: mortuo ticio vocantur liberi ex ꝓpria eorum ꝙsona: nec pater posset eis auferre.in consilio ccclxiij.
in scda col.post medium.

Feudum non transit ad filios:nisi sint heredes.in consilio ccclxij.
in scda col.in principio.

Fideicõmissum. Fideicommissuꝫ relictũ post mortem omnium filiorũ an videat relictum a venientib ab intestato:q̃ successerũt vltimo morienti.i ꝙsi. cc.

Si heres rogatus de restituendo decedat añ aditam hereditatem efficitur fideicommissum inutile. in consilio ccvij.
in secunda col.circa medium.

An si testatoꝝ adimat aliquid heredi contrafacienti ꝙ vult vt in alium transferatur an intelligat iure directo:an ꝓ fideicõmissum.in ꝙsilio ccxxxv.
in prima col.circa medium.

Fideicõmissarius. Regulariter fideicommissarius aduersus fideicommissarium nõ detrahit trebellianicam.in consilio ccclv.
in vltima col.circa principium.

Fideiussor. Non est verisimile ꝙ q̃s nõ possit inuenire fideiussoꝝes cum plura bona bꝫ etiam male acquisita.in ꝙsilio ccclxxxvj.
in prima col.ꝑpe medium.

Filia. An et quando filia in dote debeat habere heredem.in consilio cclj.
in prima col.in fine.

An ꝙ valeat legitimatio in preiudicium filie legitime ꝙ naturalis excluse a statuto extante fratre masculo nõ citato.in ꝙsilio ccxxviij.
in tercia col.in principio.

An filia possit venire contra liberatõnem factam per ipsam matri:que fuit tutrix si filia fuit decepta. in consilio ccclx.

Filie excluse a successione intestati:non ꝙpetit ius querelandi contratabulandi vel dicendi nullum:vel petendi supplementũ legitime.in ꝙsilio ccclxix.
in secunda col.circa medium.

Quando filia excluditur ab intestato extante masculo:et masculus excludit a rumpendo ꝓ ius dicẽdi nullum:vel ꝓtratabulas.in ꝙsilio ccclxviij.
in quarta col.circa medium.

Filia que ex forma statuti dotata non succedit per preterita non potest dicere testamentum nullum. in consilio ccclxix.
in vltima col.circa medium.

Filius. Filius viuente patre nullum ius habet vere in bonis patris etiam quo ad legitimam.in consilio ccij.
in scda col.in principio.

An filius mortuo patre si ignorat vel est dubius an sit viuus vel mortuus possit testari.in ꝙsi. ccij.
in scda col.post principium.

Qui dicant filij veri ꝙ qui ficti.in ꝙsilio ccxxij.
in ꝑma col.in principio.

Quare filij legitimi ꝙ naturales excludant substitutum:ꝙ nõ legitimati.in ꝙsilio ccxxq̃.
in prima col.post principiũ.

Filij legitimati excludunt substitutuꝫ ꝑm omnes.
in consilio ccxxij.
in prima col.circa medium.

Filius adoptiuus hodie non debet heres instituti.

in consilio
An filius sacerdotis possit p̄ rescriptum legitimari ꝛ tenet q̄ sic maxime p̄ papā. in ꝓsilio ccxxvj.
in scḋa colum. in prin.
An filij legitimati excludant substitutum. in consilio ccxxvj.
circa finem ꝓsilij.
Filius naturalis tm̄ dicit natus ex ꝓcubina in domo retenta. in cōsilio ccxxviij.
in .ij. colum. in medio.
Mulier que nō pōt ꝓferre in scḋm virum plus q̄z contulerit in filiū ex primo matrimonio an possit pl⁹ conferre filio ex scḋo mr̄imonio. in ꝓsilio cclxviij.
Quando filij apponuntur in conditione tacita vl̄ expressa nihil vr̄ eis relictū. in consilio cccl vj.
in prima colum. circa finem.
Quis nō dicit decessisse sine filijs: qui filiaz feminam reliquit. in consilio cccl vij.
in principio consilij.

Filiusfamilias. An filiusfamilias possit testari in piam causam. in ꝓsilio ccij.
in prima colum. post medium.
Filiusfamilias non potest testari de bonis aduentitijs in quibus etiam pater non habet vsumfructuz. in consilio ccij.
in .ij. colum. circa prin.

Forensis. Stante statuto q̄ forensis non possit aliquid acquirere. Quid si tempe ꝓtractus q̄s erat forensis: ꝛ ante traditōnem veram rei sit effect⁹ ciuis an sibi obstabit statutū. in ꝓsilio cccxliij.

Frater. An frater legitimatus excludat sororem ex forma statuti. in ꝓsilio ccxviij.
An appellatōne fratris carnalis veniat uterin⁹ tm̄ in consilio cccxlix.

Fructus. Si legant bona mobilia ad ip̄m testatorem p̄tinentia an veniat frumentum ꝛ alij. fructus pendentes in fundo tempore testamenti. in consilio ccxl.
in prima colum. circa medium.
Fructus melioramenti facti sumptibus vnius pertinent ad eum. in consilio ccclxxxvij.
in prima colum. in fine.

Fructus dotis. Maritus non pōt facere pactū vt lucret fructus dotl̄. in ꝓsilio ccxxxij.
in p̄ma colum. in fine.
Licet nō valeat pactum q̄ maritus nullos fruct⁹ lucretur valet tamen ne certam partem lucretur. in consilio cclxxxij.
in secunda colum. in principio.

Enus. Aliquo remouetur gen⁹ remouetur ꝛ q̄libet ei⁹ spēs. in ꝓsilio

Gradus. Statutum loquens de gradibus in materia successionis intelligitur ſm ius ciuile. ī cōsilio ccxlvij.
in secunda colum circa finem.

Grauatus. Grauat⁹ soluere legata an teneatur ad p̄legata dotis. in ꝓsilio ccxlvj.
An grauatus de restituendo hereditatem: si non ꝓfecit inuentariū pdat trebellianicā. in ꝓsilio ccxj.
in prima colum. circa finem.

Gubernatoz. Si testatoz institutis filijs reliquit q̄ vxoz esset gubernatrix ꝛ domina quid important ista verba. in consilio cccvij.

Guerra. Quando monet guerra ꝓfecto de terris quas tenebat tempore ꝓfederatōnis iudicatur in dubio guerra iniusta. ī cō consilio ccxcvij.
in quarta colum. in prin.
Si vnus ꝓfederatoz monet guerrā tercio in dubio p̄sumit iniusta: ideo alt ꝓfederat⁹ nō tenet ipsuz adiuuare. in consilio ccxcvij.
in quarta colum. circa prin.
Capitulum pacis de adiuuando se inuicē in guerris intelligit de guerris iustis nō iniust. ī ꝓsi. ccxcvij
in quarta colum. circa prin.
Si vnus ꝓmittit adiuuare alium non intelligitur si vnus postea acquirit terras ꝛ postea super eis peteretur guerra ab alio volente eas occupare. in consilio ccxcvij.
in quarta colum. post prin.

Habere. Habere rem intelligit in re ꝓprietatis. in ꝓsilio cccxliij.
in prima colum. in prin.

Hereditas. Hereditas materna transit ad omnes filios matris p̄ virili portione etiam si sint nati ex diuersis matrimonijs: nec eoz pater in aliquo succedit. in consilio ccxxxviij.
in prima colum. in prin.

Heres. In foro ꝓscientie etiā nō ꝓficiens inuentariū nō tenet vltra vires hereditat. ī ꝓsi. ccxj.
post principium consilij.
Si plures heredes diuiserūt inter se hereditatem an aliqui ex eis possint venire ꝓtra dicentes vnū non esse coheredem ꝛ auocare ab eo p̄tem. ī ꝓsi. ccxx.
in quarta col. in prin. ver. sexto dubitat.
Heres debet esse melioris ꝓditionis ex testamento q̄z ab intestato. in ꝓsilio cccxlix.
in .ij. colum. ꝓpe finem.
De herede q̄ nō ꝓfecit inuentariū. vide in verbo inuentarium.

Homicidium. An per ista verba p̄tetur mandatū de homicidio faciendo. vadas et nō reuertaris ad domum quin sentiā noui de tali. in consilio cclxij.

Hospitale. An hospitale vel edificium factum sine auctoritate ep̄i dicatur locus pius: ꝛ gaudeat p̄uilegijs que dantur locis pijs. ī consilio ccxcviij.

Imperator. Impator pōt legitimare in terris suppositis eccl̄ie romane q̄ ad temp̄ales iurisditōez ad req̄sitōez p̄tis. in ꝓsi. ccxxiij.
circa finem consilij.
Impator in terris eccl̄ie nō hz iurisditōnez nec in habitu nec in actu. in ꝓsilio ccxxiij.
ꝓpe finem consilij.
An imperator possit legitimare cum clausula q̄ succedat agnatis et cognatis eis non citatis. in consilio ccxxiij.
in prima colum. ꝓpe finem.
Imperator non potest aliquem legitimare ad succedendum alicui nisi illo cōsentiēte ꝛ agnat⁹ ei⁹. in cōsilio ccxxiij.
in prima colum. in fine.

Impator pōt legitimare filiū etiam quo ad succedendū: etiā extantib⁹ alijs filijs fratrib⁹ suis legitimis et naturalib⁹: Sed in dubio nō p̄sumit velle nisi expresse de eis faciat mentōez. in ꝓsilio ccxxiiij. in tercia col'. circa finem.

Impator hodie non pōt legitimare quo ad spūalia: sed solus papa dispensando circa radicem matrimonij. in consilio. ccxxviij. in prima col'. ꝑpe finem.

Impator an possit facere legem generalem q̄ filij spurij possint a p̄re heredes instituj. in ꝓsi. ccxxviij. in scda col'. in principio.

Impator nō legitimat q̄n extat filius legitimus z naturalis p̄fis filij legitimādi. in cōsilio ccxxviij. in scda col'. post medium.

Licet impator possit tollere ius quesitum alteri ō iure ciuili tamen hoc non potest facere sine peccato. in consilio ccxxviij. in septima colum. circa mediū.

Incertitudo. Incertitudo circa accessoria non viciat. in consilio cccxxv. in prima col'. circa p̄in.

Infamia. Infamia facti habz tres effect⁹. in consilio cxcix. in scda colum. in fine.

Infamia facti nō repellit ab officijs publicis non habentib⁹ dignitatē. in consilio cxcix. in tercia colum. in p̄in.

An infamia z vilitas notarij viciet instrumentuz. in consilio ccvij.

Propter infamiā notoriā quis p̄uat' executione officij publici vel dignitat'. in ꝓsilio ccxiiij. in quarta colum. in p̄in.

Infamia contracta ex ꝯdemnatōne alicuius crimis etiam si non sit notoria p̄uat ꝯdemnatum executione dignitatis vel officij. licet nō sit p̄uatus illo officio. in consilio ccxxiiij. in quarta colum. post p̄in.

Infans. Infans pōt legitimari licet nō possit ꝓsentire. in cōsilio ccxxx. in medio consilij.

Inferior. An z quando inferior a superiore. i. imperator vel papa potest derogare iuri cōi. in consilio ccxxviij. in quarta colum. circa p̄in.

Ignorantia. Ignorātia seu impedimētum nō impedit p̄scriptio nem curzere sed est iusta causa ꝓcedendi restitutiōez in integrum. in consilio cccxxiij. in tercia col'. ꝑpe medium.

Inquisitus seu inquisitō. Si est facta inquisitio de maleficio ꝓmisso certo tempore z ꝓbet' de maleficio ꝓmisso alio tpe debet sequi absolutio. in ꝓsilio ccvij. in principio consilij.

An ꝯdemnatus p viam inquisitōnis efficiat' infamis. in consilio ccxxiiij. in quarta colum. circa finem.

Insinuatio. Quid sit insinuatio. in cōsilio cccx. in prima colum. circa medium.

In insinuatōne nō requirit' cause cognitō: nec decretum iudicis. in cōsilio cccx. in prima col'. in medio.

Institutio. Si testator habens filias in testamento dicat relinquo pro ea p̄te z falcidia: an ista filia q̄ ex forma statuti extāte masculo non succedit possit quoquo relicti titulo instituj. in consilio cc.

Relinquo filie p̄ sua p̄te vel p̄ sua falcidia: intelligit' iure institutōnis. in consilio cc. in prima colum. in p̄in.

Si vxor relinquat' dña et gubernatrix an videat' instituta. in consilio ccj.

Institutio ad piam cām facta p filiumfamilias an teneat. in consilio ccij.

An institutio semel facta possit revocari ipso iure in alia p̄te testamēti. in consilio ccij.

An institutio ad piam causam facta p patrēfamilias: q̄ putauit se filiūfamilias fore valeat. in ꝓsi. ccij.

Si quis incipit facere testamentum z ecclesiaz heredem instituit z postea anteq̄ haberet testamentuz p̄o perfecto z absoluto penitentia duct⁹ dixit se nolle aliquid facere testamentum non valet. in ꝓsi. ccij. in scda col'. post p̄in. versi. q̄tum ad tercium.

Institutio facta in vita instituti tm̄ an mortuis heredibus institutis in vita, eorum tm̄ hereditas p̄tineat ad succedentes ab intestato an ꝓ ad heredes dictorum institutoz. in cōsilio cciij.

Si vnus est institutus vsq̄ ad annum: alius post annum primus heres ꝑpetuus z mero iure: Sz post annum tenebit' alteri restituere hereditatē p fideicōmissum. in consilio cciij. in vltima colum. post p̄in.

An z q̄n pater est institutus z de restituendo gratuatus filie sue p̄t p̄ius legitimā petere ex ꝑsona patris: z postea votari ex residuo' q̄ ō subiacet restitutōi z q̄ si p̄ius sunt vtate anteq̄ extet casus fideicōmissi. in consilio ccxxvj.

Non valet statutū q̄ spuri⁹ possit a patre heres instituj z assignant' rōnes. in ꝓsilio ccxxvij. in prima colum. in fine.

Si sunt plures instituti: quib⁹ sit facta substitutio possunt hereditatē inter se dividere z in rebz divisis remanet ius fideicōmissi. in ꝓsilio ccxxxj in vltima col'. post mediū versi. decimo dubitat'.

Si filia nō est instituta in maiori quantitate q̄ si it vos materna: videt' eē ꝑterita. in ꝓsilio ccxxxvij. in prima col'. post p̄in.

Institutio facta ꝑ legitima filij in certa re vel quātitate nō pōt revocari ꝑ codicillos: vel aliā minus solennem voluntatē. in consilio ccxxxvij. in scda col'. post p̄in. ibi: secunda ratio est.

Filius institutus simpl'r sine substitutōne sibi facta nō pōt repudiare hereditatem paternā z acceptare legitimam. in consilio cclvij. in quarta col'. circa p̄in.

Si filius ē institutus z de restituendo gravat⁹ pōt paternam hereditatem repudiare z legitimam acceptare. ī consilio cclvij. in quarta col'. post p̄in.

Filia non pōt instituj in vote materna: nisi instituatur in aliquo alio puta in duodecim imperialib⁹. in consilio cccxlix. post p̄incipium consilij.

Instrumentum. An det' fides instrumento cōfecto a notario cōdemnato de falso: vel ꝑducto a ꝓsueto facere fabricari instrumenta falsa. ī consilio cciij.

In instrumentis non requirit' subscriptio testiuz. in consilio ccvj.

Tot testiū vices obtinet instrumentuz: quot in eo sunt descripti testes. in cōsilio ccvj. post p̄incipium ꝓsilij.

An instrm illius de quo dubitat' an sit notarius fidem faciat si adsit littera officialis loci asserentis illuz esse notarium. in consilio ccvij.

Valet instrumentuz notarij rogati a ptibus si nō erat depositus ab officio etiā si post infamiam fuit rogatus.in consilio .ccviij
in prima col.ī fine
An infamia ꝛ vilitas notarij viciet instrūm.in consilio .ccviij.
in secunda col.post principium
Instrūm ꝓfectum a tabellione postea cōmisit falsitatem valet: si nundū erat priuatus officio tabellionatus.in consilio ccviij.
in prima col.in fine.
An instrm publicū ꝓsumat falsum si nō repiatur originale vel repiat nō tm manu notarij.& subscriptionem.in consilio ccxxxj.
Si repit instrm ltimationis scriptū manu publici notarij iam defuncti: & inter suas inbreuiaturas seu ptocollos:nō reperit ista licet reperiat quedaz notula in quodā folio sepato:vtrū viciet dictū instrm legitimationis.in ꝓsilio ccxxxj.
in col.vltima in principio ver.nono dubitat.
Instrm ꝓsumit falsum qū nō reperit originale.in consilio ccxxxj.
in vltima col.ppe principium.
Non debet ꝓcedi ad executionem instrumenti:ni si prius liquidet.in consilio ccxcij.
in fine ꝓsilij ver.postremo videt.
Sup quo fundant statuta ꝙ instrumenta mittātur exꝛcutōni.in ꝓsilio ccc.
Intellectus. Intellectꝰ bar.ad.l.j.C. de sacro san.ec. ī ꝓsil. ccij.
in prima col.post medium.
Intellectꝰ.l.fideicōmissa.§.j.ff.ꝺ leg.iij.ī ꝓsi. ccv.
circa finem consilij.
Intellectus.c.ꝙ venerabilem extra.qui filij sint legiti.in consilio ccxxiij.
in prima col.vltra medium.
Intellectꝰ ꝛ declaratio glo.q̄ est in.§.penultimo.in autē.de tabellionibꝫ.in ꝓsilio ccviij.
in secunda col.post prin.
Intellectus.§. duo fratres in.l. qui rome de verb. obli.in consilio ccx.
in fine consilij.
Intellectus.l.si defensoꝛ.§.illud.ff.de interꝛo.act. in consilio ccxxviij.
in quarta col.post medium.
Intellectꝰ.l.liberi.ff.de pactis dota.ī ꝓsi. ccxxxiij.
in prima col.in fine.
Declaratō ad.l.veteribꝫ.ff.de pactis.ī ꝓsi. ccxlij.
in vltima col.post medium.
Intellectꝰ.l.lucius.§.ate.ff.de leg.ij.in ꝓsi. ccxliij.
in prima col.post medium.
Intellectus.l.si ita.§.qui filio.ff.de secundis tabulis.in consilio ccxlvij.
in prima col.post medium.
Intellectus.l.sed si plures in principio cū glo.ff.ꝺ vulg.ꝛ pupil.in consilio ccl.
in prima col.circa finem.
Intellectꝰ.l.papinianꝰ.§.sed nec impuberes.ff.ꝺ inoffi.testa.in consilio ccliij.
in tercia col.in fine.
Intellectus.l.precibꝫ in fine.C.de impuberum et aliis substitutis.in consilio cclv.
in secunda col.in fine.
Intellectus cle.j.de causa pos.ꝛ proprietatis.ī cōsilio cclxxiij.
in secunda colum.post medium.
Intellectus tituli.C.si de momenta.pos. fuerit appel.in consilio cclx.
ppe finem consilij.
Intellectus.c.cū ad sedē de resti.spo.ī ꝓsi. cclxij.
in scda col.in prin.
Intellectus.l.fundus ille.ff.de contraben. emp.in consilio cclxxvj.
in vltima col.ppe medium.
Intellectꝰ.l.j.versi.si auctoꝛ.ff.de auct.tu.ī ꝓsi. cccx.
in prima colum.circa finem.
Intellectꝰ.c.cū ordinē extra de rescpt.ī ꝓsi. ccclv.
in prima colum.ppe finem.
Intellectꝰ.l.admonēdi.ff.de iurein.in ꝓsi. ccclxiiij.
in quarta col.circa medium.
Intellectꝰ.c.j.§.si vasallꝰ in titulo hic finit lex vbi bꝫ locū etiā in emphiteosi ꝛ aliis ꝓductoribꝫ similibꝫ.
in consilio ccclxv.
in vltima col.in medio.
Intellectꝰ glo.in cle.j.de iurepa.ī ꝓsi. ccclxvij.
in vltima col.vltra medium.
Intellectus statuti padue de ꝓsentatione in principio.in consilio ccclxix.
in prima col.in prin.
Intellectus.l.sed si pupillus.§.j.proscribere.ff.de instito.in consilio ccclxxiiij.
in.j.colum.post medium.
Intellectus.l.ꝓcibꝫ.C.de in pub.ꝛ aliis substi.ī cōsilio ccclxxviij.
in vltima colum.circa principiū.
Intellectus statuti padue sub rubꝛica q̄bꝫ nō liceat acquirere.in consilio ccclxiij.
in.ij.colum.circa medium.
Intellectꝰ.l.cū auꝰ.ff.ꝺ cōdi.ꝛ demō.ī ꝓsi. ccclvj.
in.j.colum.post mediū.
Intellectꝰ.l.penultime.C.de impub.ꝛ aliis substi. in consilio ccclvj.
in.ij.colum.in fine.
Intellectus.l.cum quis decedens.§.seya.ff.de legij.in consilio ccclvij.
vltra mediū consilij.
Intellectus.l.scevela.ff.ad treb.in ꝓsilio ccclvij.
post medium consilij.
Intellectus.l.sanctimꝰ.C.de testis.ī ꝓsi. ccclxvij.
in.j.colum.circa principium.
De intellectu.l.j.C.arbitrū tutele.ī ꝓsi. ccclxviij.
in.iij.colum.in fine.
Intellectus.l.siquis.rōnes.ff.de libera.legata.ī cōsilio ccclxxij.
Circa principium consilij.
Intellectꝰ.l.ij.§.cōfestī.ff.ad tartul.ī ꝓsi. ccclxxiij
ante mediū consilij.
Intellectus.l.ij.§.cōfestim in versi.ita tm.ff.ad tartul.in consilio ccclxxv.
in.iij.colum.circa medium.
Intellectus.l.ij.versi.quid si cum pregnans.ff.ad tartul.in consilio ccclxxv.
in.iiij.colum.post principium.
Intellectꝰ.l.scripturas.C.qui potio.in pigno.ha.in consilio cccxciij.
in.j.colum.in medio.
Intellectus ter.in auc.de qualita.dot.§.aliꝺ quoq̄.in consilio cccxcv.
in.j.colum.circa finem.
Intellectꝰ.l.sed iā necesse.C.de dona.ante nup.in consilio cccxciij.
in.j.colum.circa principium.
Intentio. Nō dꝫ intentio alicuiꝰ frustra ri.in ꝓsilio ccxlij.
in.j.colum.post principium.
Interrogatoria. An interrogatus si tenet ꝛ possidet tāq̄ heres cogit respondere si tenet ex testō vel ab intestato.in consilio ccxxviij.
in.iij.colum.post medium.

Interrogatoria fiũt ad ꝓparationẽ iudicij ⁊ nõ ꝙ ad vincendũ et si fiant ꝙ ad vincendum nõ ꝺꝛ eis responderi.in ꝓsilio ccxxviij
in.v.col.circa principium.

Dria inꝺ positõez ⁊ interrogatõez.i ꝓsi. ccxcix.
in prima colum.post medium.

Materia interrogationũ fuit inuenta a iure communi.in ꝓsilio. ccxix.
in prima colum.circa finem.

Interꝓtatõ. Interꝓtatõ extẽsiua ñ põt fieri ꝛe casu ad casum vel ꝛe ꝓsona ad ꝓsonam qñ induceret legum correctio.in ꝓsilio cccxlvij.
in prima colum.ꝓpe mediũ.

Inuasio. Innadere ⁊ occupare quis dicatur.in ꝓsilio cclxxviij.
in prima colum. ante medium.

Differentia inter occupare seu innadere ⁊ spoliare.in ꝓsilio cclxxviij.
in prima colum.circa mediũ.

Inuentarium. Forma inuẽtarij heredis.in ꝓsi. ccvj.

Quot testes req̃rant in inuẽtario.in ꝓsi. ccvj.
post principium ꝓsilij.

Non est necesse in ꝓfectõne inuentarij heredis vt testes cognouerint ꝛefunctum:sed sufficit ꝙ cognoscant heredem.in ꝓsilio ccvj.
circa finem consilij.

An testes q̃ interuenerũt inuẽtario ꝛebeant se inuentario subscribere.in ꝓsilio ccvj.
in principio ꝓsilij.

An minor nõ ꝓficiens inuentariũ teneat vltra vires hereditatis.in ꝓsilio ccx.

In ꝓfectõne inuentarij citandi sunt nedum legatarij ⁊ fideicõmissarij ꝓticulares:sed etiam vniuersales.in ꝓsilio ccx.
in prima colum.ꝓpe medium.

An minores si nõ ꝓficiũt inuentariũ excusẽt ipso iure vel ꝙ restõnez in integrũ.in ꝓsilio ccx.
in prima colum.circa finem.

Inuentariũ tutoris fuit inuentũ ꝛe iure.ffor.inuẽtariũ heredis ꝙ iustinianũ.in ꝓsilio ccx.
in.j.col.in fine.ibi:sup secundo.

Licet testator remiserit tutori inuentariũ: ꝓpter ꝺ nõ videt remissum beredi.in ꝓsilio ccx.
ante finem ꝓsilij.

Heres non ꝓficiens inuentariũ licet teneat ad legata vltra vires hereditatis nõ põt ꝛeducere ꝛebitũ ꝓprium suum.in ꝓsilio ccxj.

An heres nõ ꝓficiens inuentarium possit ꝛeducere ꝛebitum suum aduersus fideicommissarium vniuersalem.in ꝓsilio ccxj.

An ꝓpter non ꝓfectionem inuentarij heres ꝓdat ius ꝛeducendi legitimam sibi ꝛebitam iure nature et vtrum ꝛebitum in quo ꝛefunctus sibi tenebat.in cõsilio ccxj.
in.ij.col.ante mediũ ver.et ꝓpter ista.

Propter nõ ꝓfectõez inuentarij nõ tenet in plus heres fideicõmissario vniuersali bodie ꝙ olim videlicet vltra vires hereditatis sed legatarij sic.in consilio ccxj.
in.ij.colum.ꝓpe medium.

Confectio inuentarij potiꝰ incũbit fideicõmissario vniuersali ꝙ heredi si nõ vult teneri vltra vires hereditatis.in consilio ccxj.
in.ij.colum.in fine.

Bodie nõ ꝓfecto inuẽtario remanemꝰ in illis terminis in quib⁹ eramus ꝛe iure ffor.um.⁊ peius.in consilio ccxj.
in prima colum.in medio.

Inuentariuz an ꝓficiat in legatis hereditarijs ad pias causas.in consilio ccxij.

Cui incumbat onus ꝓbandi ꝙ plura sint bona in hereditate ꝙ inuentario fuerunt ꝛescripta. in consilio ccxij.
in.j.col.post mediũ ver.secundum est.

Si inuentario bona mobilia sunt ꝛescripta:ꝙ nõ eius valor nec etiam extant bona quid sit fiendum. in consilio ccxij.
in.j.col.circa finem ver.tercium dubium.

Si heres soluit quedam legata integra vbi preiudicauerit sibi vtrum non obstante inuentario teneat soluere etiam alijs legatarijs integra legata.in consilio ccxij.
in.ij.col.ante mediũ.ver.quartum dubium.

Tempus faciendi inuentariũ incipit ab adita hereditate.in ꝓsilio ccxiij.
in.ij.colum.circa medium.

Si heres simplr adeat hereditatẽ vel faciat actũ ꝙ quẽ inducat tacita aditio:vtruz videat renũciasse beneficio inuentarij si ꝛe ipso inuentario nõ fuerit ꝙ testatus.in ꝓsilio ccxiij.

In inuentario an latera ⁊ ꝓfinia sint ponẽda ⁊ extimatio eaꝝ ⁊ quare.in ꝓsilio ccclxxxv.
in.ij.colum.post medium.

Inuestitura. Inuestitura libelli:si est facta ꝙ se et filijs suis ultimis ⁊ naturalib⁹:non ꝓzebenduntur legitimati.in consilio ccxxiiij.
in vltima colum.ante finem.

Judeus. Judeus habens ptãtem vendendi pignora post annum nõ vendidit:sed ꝓseruauit multis annis:⁊ modo omniũ annorum vsuras petit an possit.in ꝓsilio ccxiij.

Tolerant iudei potius ꝛe facto ꝙ ꝛe iure dantes ad vsuram ꝓpter necessitatem hominum.in consilio ccxiij.
in.iij.colum.circa prin.

Cautela indeoꝝ i mutuãdo ꝺ vsurꝫ.i ꝓsi. ccxiij.
ante finem consilij.

An quilibet dñs possit ꝓcedere iudeis sibi subditis fenerari.in consilio ccclxxxj

Judei pñt ꝓpelli ad restõnez vsuraꝝ.i ꝓsi. ccclxxx.
in vltima colum.post prin.
et vide etiam in cõsilio ccclxxxiij.
in fine consilij.

Judex. Quis sit iudex ꝓpetẽs qñ beres institutus vult prꝰ ꝛeducere ltĩmaz ⁊ trebellianicã ⁊ alia q̃ sic ꝛeducẽda.in consilio ccxj.
circa finez.ver.scdo videndum.

Si iudex pnũciat se iudicem ꝓpetentẽ licet nõ sit ꝓpetens ꝺummodo habeat iurisditõnem facit ius.i consilio ccxv.
in vltima colum.ꝓpe medium.

Judex vel aliꝰ q̃ facit aliquẽ citari nõ censet ob aliũ finẽ ꝺ fecisse q̃ vt actꝰ sibi piudicet.i ꝓsi. ccxxviij.
in.vj.colum.ante medium.

Judex impetratꝰ ꝯ ticiũ ꝛebitorẽ in.x.ex vna causa nõ põt virtute rescripti cognoscere si illa.x.petent ex alia causa.in consilio cccxiiij.

An iudex possit sibi reseruare ꝛeclaratõez ⁊ interꝓtationẽ sue sñie.in consilio cccxx.
in prima colum.post medium.

Lex in ꝺubio nõ ꝓsumit iudicem aliquid voluisse ꝓtra ius.in cosilio cccxxv.
in prima colum.circa medium.

An iudex laicus possit iudicare sup cã vsuraria incidentis.in consilio cccxxvj.
in vltima colum.in medio.

Judicium. Si in iudiciū ꝺducta sit vna cā 7 ꝓbatū sit ꝺ alia an possit sequi snīa.in consilio ccxv.

Judiciū rescindens 7 rescissoriū pñt simul intentari sub ꝓdictōne.in ꝓsilio ccxvj. ante finem consilij.

Judiciū executionū summariū hz instantiā sic ordinarium:7 hz locū ꝓoccupatio iurisdictiōis: sicut in ordinario.in consilio ccxcij. ante finem consilij.

Juramentum. Minor primus puberti si iurat sup̄ contractu an cogat seruare iuramentū: sicut pubes: et si nō tenet seruare qua actōne repetet rem traditaz. in consilio ccxvj.

Juramentuz ꝺ vsuris soluendis an possit remitti ꝙ epm.in ꝓsilio ccxvij.

An 7 quando statutum possit tollere iuramentuz. in consilio ccxvij. in.ij.col'.circa finē.7 in tercia col'.ante mediū.

Si ꝓtes iurauerūt seruare laudū:etiā si arbitri ꝺ lose laudauerint nō valet tale iuramentū:7 nō est necessaria absolutio a iuramēto.in ꝓsilio ccxvij. in scḋa col'.in medio.

Qñ iuramentū est nullū nō est necessaria absolutio a iuramēto:lz possit peti ad cautelā.ī ꝓsi. ccxvij. in.ij.col'.post medium.

Juramentū minoris sup̄ ꝓtractu an possit remitti 7 ꝙquē.in ꝓsilio ccxix.

Juramentū sup̄ ꝓtractu ipso iure nullo q̄d operet: 7 quō iurans teneat ad obseruantiā iuramenti.ī consilio ccxx.

Juramētū nō req̄rit pñtiaz ptis.in ꝓsi. ccxxj.

Juramentū nō includit vltra q̄ includāt ꝛba super q̄bꝫ fuit appositū.in ꝓsilio ccxlij. in fine consilij.

Cōcordia circa opiniones doctoꝝ an iuramentuz pstitū ab impubere sit seruāḋū.in ꝓsilio ccxvj. in prima col'.ante medium.

Juramētū nō extendit ad ig̃rata.in ꝓsilio cccl. in medio consilij.

Juramentum habet vim clausule derogatorie. in ꝓsilio ccclxiij. in prima col'.post mediū.

Debet fieri mentio in scḋo testō ꝺ iuramēto apposito in primo testō.in ꝓsilio ccclxiij. in prima col'.vltra medium.

Juramētū appositū in testō q̄d operet.in ꝓsi.ccclxiij. in tercia col'.post prin.

Jurisditio. Jurisditio tp̄alis pendet ab ecclīa q̄ substantia sibi reseruata ꝓmisit exercitiū ei⁹ imꝑatori.in ꝓsi. ccxxiij. in medio consilij vsq; ad finem.

Actus volūtarie iurisditōis pōt etiā exerceri int ꝓsentientes in aliena territoria ab eo qui hz iurisditionem a principio.in ꝓsilio ccxxxj. in prima col'.post medium.

Creditor cui⁹ obligat castrū pōt in hoīes illi⁹ exercere iurisditōez 7 imperiū puniēdo ꝛc.ī ꝓsi.ccclxxvij. in vltima colum.ante mediū.

Jus. Ea q̄ sunt iur[nō inducunt p̄m fictōez: ꝫ p̄m veritatē.in cōsilio ccxxviij. in tercia colum.circa medium.

Licet imperator possit tollere ius quesitum alteri ꝺ iure ciuili tamen hoc non potest facere sine peccato.in consilio ccxxviij. in septima colum.circa mediū.

An 7 quando ius quesitum ex priuilegio reuocari possit.in consilio cclxxxiij.

Fortius est ius commune q̄ speciale. in consilio cccxlv. in prima colum.circa finem.

Potētius est ius qꝺ quis hz ꝙ seipsum q̄ alio mediante.in consilio cccxlv. in fine consilij.

Juris executio nō hz iniuriā.ī ꝓsilio cccxlvj. in prima col'.circa medium.

Omne ius potentius est in causa q̄ in causato.in consilio cccxlvj.

Potentius est ius in cā īmediata q̄z in cā mediata 7 in cā q̄z causato.in cōsilio ccclviij. circa medium consilij.

In ḋubio potius est ꝓsiderandum ius q̄z factum. in consilio ccclxxxviij. in prima col'.in fine.

Ubi habemus remediū iuris nō est recurrendum ad remediū facti.in consilio cccxcij. in.iij.colum.post prin.

Jus accrescendi. Substitut⁹ pōt venire etiam ex iure accrescendi si coniunctus repudiat vel econtra.in ꝓsilio ccliij. in prima colum.in medio.

Jus accrescendi nō hz locū nisi in portōnib⁹ oīno ꝺficientib⁹.in consilio ccliij. in.ij.colum.in medio.

Quando quis est exclusus a successione ꝙ legem ex testamento vel ab intestato an ltīma portio accrescat alijs fratrib⁹.in ꝓsilio ccliij. in prima col'.post prin.

Jus accrescendi ꝓsupponit q; quoquō sit portio ꝺlata ab aliqua ꝺispositōne vel ꝺ facto. in consilio ccliij. in prima colum.p⁹ prin.

An in portōnib⁹ q̄ a lege ꝺferunt habeat locuz ius accrescendi.in ꝓsilio ccliij. in prima colum.circa medium.

Qñ filius nō excludit ꝙ legem a succedendo: sed ꝙ testatorem exhereditantem vel ꝙ repudiatōez sua portio alteri accrescit.in ꝓsilio ccliij. in prima colum.circa finem.

In legitima parentis 7 patroni habet locū ius accrescendi si portio ꝺficiat ipso iure secus si ope exceptionis.in consilio ccliij. in.ij.col'.circa prin.

An inter ꝓiunctos ꝓiunctione legali habeat locū ius accrescēdi.in consilio. ccliij. in.ij.colum.post prin.

Qñ quis excludit nō ex testō sed ꝓpter testīm portio sua alteri accrescit.in consilio ccliij. in.ij.colum.circa medium.

Jus accrescēdi trāsit ad heredes.in ꝓsi. cccxj. in.ij.colum.ante medium.

Si vn⁹ ex fratrib⁹ institut⁷ renūciat portōez suam vni ex alijs nō solū ꝓdest sibi sed etiam omnibus accrescit.in consilio cccxj. in prima colum.ꝓpe medium.

Casus vn⁹ in q̄ in dispositōnib⁹ inter viuos hz locum ius accrescendi.in ꝓsilio cccxliij in fine consilij.

Jus adeundi vel se immiscendi. Jus adeūdi vel se īmiscendi durat spacio triginta annoꝝ.in consilio ccclx. in prima colum.post prin.

Tutor datus in testamento an possit pupillū immiscere.in consilio ccclij.

Laudz. Si ptes iurauerũt seruare laudũ etiã si arbitri dolose laudauerit nõ valet tale iuramẽtuz z nõ ẽ necia absolo iuramẽto.i ꝓsi. ccxvij. in.ij.colum.circa medium.

Si vna die fuit factũ et latum laudũ ex brenitate temꝑis ꝓsumit latum sine causse cognitõne. in consilio cccxxxvj. in prima colum.in fine.

Statutũ ꝙ si bis fuerit latum laudũ amplioꝝñ possit peti reductio.in ꝓsilio cccxlij.

Statutũ ꝙ laudum secundoꝝ arbitroꝝ nõ possit impugnari intelligitur qñ vtrũqz est ꝓforme secus si sunt diuersa qz pluries posset peti nõ obstante statuto.in ꝓsilio cccxlij.

Quando dicatur primum vel secundum lauduz. in consilio cccxlij. in.ij.colum.post mediũ.

Legatarius. Si legatario in testamento est iniunctũ onꝰa testatoꝛe z recipit legatum nõ tenet ad illud onus.in consilio ccxxxvij. in vltima colꝫ.ver.quinto loco ante finem.

Qñ heres est soluẽdo creditoꝛib⁹ et legatarijs tũc legatarij in reb⁹ sibi legatis ꝓferunt creditoꝛib⁹ et filie in supplemento ltime.in ꝓsilio cclvj. in.ij.colum.ante mediũ.

An legatarius capiens legatuz ꝓpria auctoꝛitate priuet legato.in ꝓsilio cclxxxvj. in fine consilij.

Legatuz Legata possunt transcendere vires hereditatis si sunt in quãtitate vel in coꝛpoꝛib⁹ hereditarijs si heres nõ fecit inuentarium.in consilio ccxj. in scda colum.ante mediũ.

Si pater legat dotem filie excluse ꝑ masculũ a successione vtrũ in tali legato possit ponere ꝓdictõez q̃ post moꝛtẽ filie legatum illud ad heredes suos reuertatur.in consilio ccxxxiij.

Et si maritus recipiat talẽ dotez vtrũ videat ea recepisse cũ sua ꝓdictõne.in ꝓsilio ccxxxiij.

Et an tale legatum ꝑ dote sit ꝓdictõnale vel purũ stante supꝛadicto statuto.in ꝓsilio ccxxxiij.

Si pater reliquit aliquid filio vel filie ita q̃ amplius de bonis suis petere non possit et filius vel filia acceptat relictum simpliciter non preiudicat sibi q̃ minus possit petere vsqz ad ltimã.in ꝓsilio ccxxxiij. in secunda colꝫ.in medio.

Quidã testatoꝛ leguit cuidã nofreo et suis filijs z heredib⁹ certũ palatium vtrũ requiratꝫ veritas isthꝰ copulatiue videlicet q̃ sint filij z heredes nofrei.i cõsilio ccxxxv.

Quidam frater leguit soꝛoꝛi maritate sine dote certam quantitatem clausula apposita occasione dotis debite in bonis paternis nihil amplius petere possit:z queriꝫ de pluribꝫ. Primo vtrũ filia maritata sine dote possit ab heredib⁹ patris dotẽ petere maxie stante statuto q̃ femina nõ succedat sed debeat dotari.in consilio ccxxxvj.

Scdo queriꝫ ꝓsupposito q̃ possit petere z sic q̃ fuerit creditrix fris vtrũ acceptãdo legatũ sibi factuz a frẽ eiꝰ debitoꝛe cũ cla supꝛadicta possit aliq̃d amplioꝝ petere occasione dotis.in ꝓsilio cccxxxvj.

Tercio ꝓsupposito q̃ amplioꝝ petere possit vtrũ generalis quietatio facta ꝑ illã qñ accepit legatũ saltez sibi nocet.in ꝓsilio cccxxxvj.

An z qñ acceptando q̃s simplr legatũ sibi factuz videatur acceptasse cum onere sibi iniuncto.in consilio cccxxxvj. in prima colum.circa finem.

Si testatoꝛ soluat in vita sua legatũ factũ in testamento vel quantitatẽ inre institutõnis filio relictam vtruz legatarioꝝ vel filioꝝ dicatꝫ illud hꝝe inter viuos an aũt ex testõ z vtrũ onus tali legato adiectũ sit implẽdum.in consilio cccxxxvij.

Si legantꝫ bona mobilia ad ipm testatoꝛẽ ptinentia:an veniat frumentũ z alij fructus pendẽtes i fundo tempe testamenti.in ꝓsilio ccxl. in prima colum.circa mediũ.

Si testatoꝛ ꝑlegat certas possessiones vni ex heredib⁹ z postea gnãliter legat vxoꝛi vsumfructũ suoꝝ bonoꝝ vtrũ ipsa vxoꝛ vigoꝛe legati sibi facti hꝝe debeat vsumfructũ dictaꝝ possessionũ ꝑlegataꝝ z ꝑ q̃ parte.in ꝓsilio ccxlj.

Legatũ dz ita itelligi vt aliq̃d opet.i ꝓsi. ccxlij. in vltima colum.post prin.

Quedã mulier fecit aliq̃ legata cuidã capelle q̃a z vir suus eidem capelle alia legata factuꝰ erat queriꝫ si vir legata illa fecerit: vtrũ possit illa reuocare.in cõsilio ccxliij.

In dubio nõ ꝓsumitꝫ legatum factum ex aliq̃ causa extrinseca nisi quando exprimitꝫ causa coberes legato.in consilio ccxliij. in prima colum.ꝓpe medium.

Testatoꝛ leguit certas terras ꝑ dote cuiusdã capelle vt ex fructib⁹ illa dicta capella honoꝛetꝫ z fulciatur: queriꝫ vtrũ frẽs illiꝰ ecclie in q̃ est capella cogere possint heredes ad relaxãdas dictas terras et si omes fructus terraꝝ nõ ꝙuertantꝫ in capellã:cui debeatꝫ residuum.in consilio ccxliiij.

Et an de tali relicto debeatꝫ epõ epalis z canonica portio.in consilio ccxliiij.

Si legatꝫ vni sub ꝓdictõne si voluerit soluere omnia legata facta ꝑ ipsum testatoꝛem non intelligitꝫ de prelegato dotis:nec de legatis inualidis seu inefficacibus.in consilio ccxlvj. circa medium consilij.

Causa legati adiecta in fauoꝛẽ legatarij nõ astringit legatum.in consilio ccxlvij.

Brauatꝰ soluere legata an teneatꝫ ad ꝑlegata dotis.in consilio ccxlvj.

Legatũ factũ filie si tũc cũ moꝛietꝫ vxoꝛ erit vel ertꝫ vidue cedit si illo tꝑe sit vidua:z si essent plures illa q̃ tũc reperiretꝫ vidua hz legatum:alie nõ:etiaz si viduentur.in consilio ccxlviij.

Ne legatũ videatꝫ inutile ꝓsumitꝫ testatoꝛẽ voluisse grauare heredẽ duplici onere.in ꝓsilio ccxlix. circa medium ꝓsilij.

Si legatꝫ aliquid vxoꝛi cum hoc vt nõ petat dotẽ an si recipit a sponte soluente perdat legatum. in cõsilio ccxlix. post medium consilij.

An legata facta filiab⁹ ꝓputentꝫ in legitima fratrꝫ: ita q̃ sint ps legitime.in consilio ccliij.

Si testatoꝛ legat vxoꝛi alimenta z vsumfructũ in domo si filias reperit ꝛc.an videatꝫ velle vt q̃uscz pcipit alimenta nõ possit dotes repetere.i ꝓsi. ccxlix.

Si vir legat vxoꝛi quolibet anno decẽ coꝛbes frumenti ex tali fundo:z.x.libꝛas ille.x.libꝛe nõ debentur nisi eo tempoꝛe quo debetur frumentum. in consilio

Si testõꝛ ꝓhibet detractõez falcidie legata debẽtur etiã nõ adita hereditate.in ꝓsilio cccxcij. in scda colꝫ.in fine.

Legatum vsusfructus licet regulariter nõ cedat: nisi adita hereditate:tamen fallꝫ.quando ex verbis testatoꝛis aliud deprehenditur tacite vel expꝛesse ꝛc.in consilio cccxcij. in tercia colum.in principio.

Legatum dotis. Legatū dot' debetur etiam si legataria viuo testore p illū maritata fuerit. ī ꝓsilio ccj.

Si filia nō est excluſa a ſucceſſione p statutū 7 pr legat sibi dotē sub ꝯditōne puta duz nuptui tradere tur reiect illa adiectio. in consilio ccxxxiiij. in prima col'. post prin.

Si pr legat vel relinquit tm filiuz p dote vbi filia nō est excluſa a ſucceſſione p statutū: illa verba p dote nō faciūt ꝯdictōnez: ß admonitōez: etiā si transcēderet legitimam. in ꝓsilio ccxxxiiij. in prima colum. ante mediū.

An 7 qn legatum dotis sit purum vel ꝯdictōnale. in consilio ccxxxiiij. in prima col'. circa medium.

Testator legauit filie mille p dote postea subiunxit q volebat eam petere posse dicta mille tpe nubil etatis: 7 q interim dicta mille ponant' in loco securo p dicta filia 7 de vsufructu illoz debeat alimentari: Querit' si filia ista fuerit alimentata a fratre herede vniuersali. 7 dicta mille nunqz fuerint deposita: vtrū ipsa vel maritus possint petere illud qd vltra alimenta dicta mille fructuaſſent: si fuiſſent deposita. put testator deposuit. in ꝓsilio ccxxxix.

Legatum factum p dote videt esse ꝯdictōnale. in consilio ccxxxix. in prima col'. ante mediū. et in consilio ccl. in prima colum. in prin.

Legatum dotis vtrū veniat in generali remiſſiōe 7 liberatōne quā facit vxor de oīb legatis sibi fact. in consilio ccxlij.

De legato dot' nō debet' falcidia. in ꝓsi.

An legatū dotis relictū filie sit purū vel ꝯdictionale si 7 qn nupserit. in ꝓsilio

Si legatur vni sub ꝯdictōe si voluerit soluere oīa legata facta p ipm testatorē nō intelligit' de plegato dot' nec d legat' inualidis: seu ī efficacib. ī ꝓsi. ccxlvj. circa principium ꝓsilij.

De legato dot' vide in p̄cedenti verbo legatum 7 in prima tabula in verbo legatum.

Legitima. Qn filie sunt excluſe a statuto ß debēt dotari nō debet' eis ltima nec debēt institui etiā in ltima. in ꝓsilio cc. in prima col'. circa prin.

An neptis cui' auus reliquit dotē poterit etiaz detrabere ltimaz ex psona patris de bonis q pr erat grauatus restituere. in ꝓsilio ccxxvij.

Legitima filij nō cadit in fideicōmiſſuz qſi intelligat' fideicōmiſſuz eē relictū de bonis tm patris etiā excepta filij legitima. in ꝓsilio ccxxv.

An et qn pater ē institut' 7 de restituēdo grauat' filie sue possit pri' ltimā petere ex psona pris 7 postea dotari ex residuo qd subiacet restitutōni 7 q si prius st' dotate añqz extet casus fideicōmiſſi. ī ꝓsi. ccxxv.

Pater sicut nō pōt phibere detractiōez legitime ita nec eam diminuere. in ꝓsilio ccxj. in prima col'. ante medium.

An ppter nō ꝓfectōez, innētarij heres pdat ius deducendi ltimam sibi debitā iure nature 7 vtrū debitū in q defunct' sibi tenebat'. in consilio ccxj. in scda col'. ante medium.

Qn femine ex forma statuti sunt excluſe a ſucceſſione patris extante maſculo: tūc nō debet' filie legitima. in consilio ccxxxiij. in prima colum. post prin.

Si pater reliqt aliqd filio vel filie ita q ampli' de bonis suis petere nō possit 7 fili' vel filia acceptat relictū simpl'r nō pīudicat sibi q min' possit petere vsqz ad legitimā. in ꝓsilio ccxxxiij. in secunda colum. circa medium.

Quādo legittima filie a statuto excluſe nō debet' sed dos tm tunc dos nō succedit loco legitime. in consilio ccxxxiiij. in tercia col'. in prin.

Sic renūciatio gnālis nō extendit' ad ltimam vel ei' supplementū ita nec ad dotē. in ꝓsilio ccxxvi. in vltima col'. ppe medium.

In quib. iudicant' a pari legitima 7 dos 7 in quib. non. in consilio ccxxiij. in prima col'. post prin.

Donatio quaz facit pr filio emācipato vel filio in ptāte ppter benemerita non ꝓputat' in ltimaz nisi expresse dicat'. in consilio cclj. in scda col'. post medium.

Dos 7 donatio ppter nuptias si donate nō st' exps se ꝓputant' in ltimaz. in ꝓsilio cclj. in scda col'. circa finem.

Quis debeat imputare certa bona in ltimā ista ꝓba intelligunt' duob. modis. in ꝓsilio cclij. in prima col'. circa finem.

An femina excluſa a statuto ꝓnumeret' in nūero liberoz ad imponēdū rōnez ltime. in ꝓsilio cclij.

An legata facta filiab. ꝓnumerent' in ltima fratr. ita q sint ps ipsi' ltime. in consilio cclij.

In legitima parentis 7 patroni hz locū ius accrescendi si portio deficiat ipso iure secus si ope exceptionis. in consilio ccliij. in .ij. colum. in prin.

Legitima 7 ius rumpendi testm causat' non cā testati. ß a cā intestati. in consilio ccliij. in tercia col'. ante medium.

Mater an habeat legitimā in bonis q ꝓuenerunt filio ab auo pno. in consilio cclv.

An ꝓdictio ex. l. q ꝓpetit ad supplementū legitime debeat ptra legatarios. in ꝓsilio cclvj. et vide etiam in consilio cclvij.

De quib. reb. sit detrahēda ltima. in ꝓsil'. cclvj.

Legitima an suppleri debeat ab heredibus solum: an autem ab heredibus 7 legatarijs pariter. in consilio cclvij. et vide etiā in consilio cclvj.

An filius possit petere ltimam si repudiauerit hereditatem paternā. in ꝓsilio cclviij.

Filius institut' simpl'r sine substitutione sibi facta nō pōt repudiare hereditatē paternā 7 acceptare legitimam. in ꝓsilio cclviij. in .iiij. colum. circa prin.

Si filius est institutus et de restituendo grauatus: pōt paternam hereditatem repudiare 7 legitimā acceptare. in consilio cclviij. in quarta col'. ante mediū.

An si fili' de restituendo grauat' alienet aliqd illō imputet' in ltimaz. in ꝓsilio ccxxxv. in prima col'. circa finem.

Statutū pōt auferre ltimaz mris 7 filioz etiā ī totum fm cōem opinionē. in ꝓsilio cccxlvij. in sexta col'. circa finem.

Repudians hereditatem vniuersalem legitimam petere non pōt. in ꝓsilio cccxlviij. in prima colum. ante mediū.

Excluso p repudiatōez vel p legem municipalem nō debet' ltima. in ꝓsilio cccxlviij. in prima colum. circa medium.

Si filie femine fuerit relictum minus legitima an ipsa possit agere ad supplementum legitime stāte statuto q extantibus maſculis filia femina nō succedat. in consilio cccxlix.

An dos succedat loco ltime. in ꝓsilio cccxlix. in prima colum. in medio.

Qñ relictum p vote nõ succedit loco legitime: nõ reiect' grauamẽ in eo apositũ si succedit loco legitime reiect'. in consilio cccxlix.
in prima col'. in medio.

Qñ agit' de successione aui materni: vtrum nepos teneat' ꝓputare in ltima votẽ mrnaz. in ꝓsilio cclj.

Qñ ꝓputet' ltima z trebellianica. in ꝓsi. ccclv.
in vltima col'. circa medium.

Ltima nulla debet' qñ quic ꝺ reliq̃rat pa. acquisierat p vsurariã prauitatẽ. in cõsilio ccclxxxvj.
in vltima col'. ꝑpe finẽ vers'. sup vltimo.

Legitime supplementuz.

An filia dotata a pre exclusa a successione ab intestato ꝑter exñtiam masculi possit agere ad supplementum ltime: etiã si institut' fuerit alius q̃ masculꝰ: q̃ ab intestato esset successurꝰ. in ꝓsilio cccxl.
in prima col'. in fine.

Supplementum legitime petitur ꝓditõne ex. l. in consilio cccxl.
in scꝺa col'. ante finem.

Jus petendi supplementũ legitime fuit inuentum ad exclusionem iuris querelandi et ꝓtratabulandi: et dicendi nullũ. in ꝓsilio cccxl.
in tercia col'. in prin.

Qñ heres est soluẽdo creditoribꝫ z legatarijs tũc legatarij in rebꝫ sibi legat' ꝑferunt' creditoribꝫ et filie in supplemento legitime. in cõsilio cclvj.
in scꝺa col'. circa prin.

De supplemento legitime vide etiam in verbo precedenti legitima.

Legitimatio. Utrũ valeat legitimatio facta p verba generalia. videlicet ex quocunq̃ nati sint: si spãlis non fuerit expressio. in consilio ccxxij.

Ltimatio qñ dicat' dispensatio. in ꝓsi. ccxxij.
in scꝺa col'. in fine.

Differentia inter legitimatoez z dispensationez. in consilio ccxxij.
in tercia colum. circa prin.

Qñ vnꝰ defectꝰ z nõ oñes exprimunt' in legitimatione: ipsa censet' ſbreptitia. in ꝓsilio ccxxij.
circa finem consilij.

An ltimatio. in kris impij valeat. ĩ ꝓsilio ccxxiij.

An ltimatio vicietˇ si in ea nõ fuerit vocatus is cui legitimatꝰ successurꝰ erat ꝓpter legitimatoez nec etiã fuerint vocati ij qui successuri fuissent si legitimatio facta nõ fuisset z an de illis sit fienda mentio. in consilio ccxxiij.

An papa possit legitimare in terris imperij. in consilio ccxxij.
post principium consilij.

An ptãs ltimandi ꝓcessa comiti in dubio intelligatur nõ extantibꝫ filijs ltimis. in ꝓsilio ccxxiij.
in scꝺa col'. ante medium.

An in legitimatõne que fit debeat fieri nominatõ de alijs filijs legitimis z naturalibus et de agnatis. in consilio ccxxiij.
in scꝺa col'. in medio.

Non est in dubio credendũ principez voluisse comitem aliter legitimaturũ: q̃ ipse impator fuisset legitimaturus. in consilio ccxxiij.
in tercia col'. ante finem.

Facilius quis legitimat' qñ nõ sunt agnati q̃ quãdo sunt. in ꝓsilio ccxxiij.
in tercia col'. in fine.

Infamia supueniẽs nõ viciat ltimatoez p̃cedẽtez nec inſirm pꝰ ꝓfectũ. in ꝓsilio ccxxiij.
in penultima col'. ante mediũ.

Quid sit legitimatio. in consilio ccxxiij.
in vltima col'. ante finem ꝓsilij.

Qñ ltimatio fit cũ cla vt nõ p̃iudicet' venientibus ab intestato ista ꝛba hñt locũ qñ pr̃ decedit ab intestato si aũt testatꝰ: põt in p̃iudiciũ venientiũ ab intestato instituere legitimatũ. in ꝓsilio ccxxvj

An filij sacerdot' ꝑossint ltimari. in ꝓsi. ccxxvj.

An in generali ꝓcessione legitimandi veniat legitimatio filioꝝ clericoꝝ vel natoꝝ ex illicito coitu. in consilio ccxxvj.

An valeat ꝓcessio facta vni de ptãte ltimandi q̃ ad natos ex illicito coitu sine cla derogatoria. §. fi. in auten. q̃. mo. nãles effi. sui. in ꝓsilio ccxxvj.
in scꝺa col'. post mediũ vers'. tercio videndũ est.

An ltimatio facta sine p̃iudicio ltimoꝝ heredũ intelligat' de filijs vel alijs descendẽtibꝫ nõ collateralibꝫ q̃tumcũq̃ p̃rimis. in ꝓsilio ccxxvij.

Ptãs ltimandi est de reseruat' ꝓncipi: nec venit in generali ꝓmissione. in ꝓsilio ccxxviij.

An valeat legitimatio facta ab inferiore a ꝓncipe. in ꝓsilio ccxxviij.

An legitimatio valeat in p̃iudiciũ legitimoꝝ q̃ nõ ꝓsenserũt: z an requirat' ꝓsensus filie non successure ex forma statuti. in consilio ccxxviij.

Item an legitimatio facta post mortem p̃is noceat ꝓsanguineis defuncti quibus est acquisita hereditas ab intestato. in ꝓsilio ccxxviij.

Potestas legitimandi est de reseruatis ꝓncipi: z potestas restituendi fame: et creandi notarios. in cõsilio ccxxviij.
in prima col'. post prin.

An legitimatus a papa videatur legitimatus quo ad terras imperij vel econtra de legitimato ab imperatore. in ꝓsilio ccxxviij.
in prima col'. ante finem.

Ltimatio quã facit bodie impator: nõ est vera legitimatio: rei integratiua totalis statꝰ: ꝫ est quedã habilitatio: seu dispensatõ. in ꝓsilio ccxxviij.
in prima col'. circa finem.

Forma ltimationis. in ꝓsilio ccxxviij.
in. ij. col'. post medium.

An valeat legitimatio in p̃iudiciũ filie. legitime et naturalis exclusę a statuto extante fratre masculo nõ citato. in ꝓsilio ccxxviij.
in. ij. col'. ante finem.

Qñ legitimat' filius spureus an requirat' cla non obstante. in ꝓsilio ccxxviij.
in. iij. col'. ꝑpe finem ver. quarto principaliter.

Qñ ltimat' filiꝰ natꝰ ex dãnato vel punibili coitu requirat' cla derogatoria. in ꝓsilio ccxxviij.
in quarta col'. post principium.
Et vide etiam in ꝓsilio ccxxx.
post medium.

Qñ ltimat' ab impatore vel comite filiꝰ natꝰ ex coitu ñ punibili: ñ req̃rit' cla derogatoria. ĩ ꝓs. ccxxviij.
in tercia col'. post medium.
Et vide etiam in consilio ccxxx.
in secundo dubio principali.

Legitimatio nõ valet nõ citato illo cui est delata hereditas. in consilio ccxxviij.
in octaua col'. circa medium.

Legitimatio non validat institutõnem precedentez. in consilio ccxxx.

An nati ex dãnato coitu possint ltimari. ĩ ꝓs. ccxxx.

An ad hoc vt legitimet' q̃s requirat' ꝓsensus legitimati. in consilio ccxxx.
circa medium consilij.

Infans põt legitimari. licet ñ possit ꝓsentire. ĩ cõsilio ccxxx.
circa medium consilij.

An potestas legitimandi possit concedi cum

generali clausula nō obstante quacunq; lege ꝛ cōsti-
tutōne in ꝓsilium disponente ꝛ in hoc casu ille cui cō
cessa est ptās legitimādi an poterit legitimare cū clau
sula speciali.in consilio ccxxxj.

Qñ legitimat' filius ad instantiā pris nullus est ci-
tandus.in consilio ccxxxj.
in prima colum.post mediū.

Si legitimatio est ꝓfirmata ꝑ papā tollit eius de-
fectus.in ꝓsilio ccxxxj.
in vltima colum.circa finem.

Legitimatio ꝛ dispensatio non porrigit' ad defe-
ctus suppressos.in consilio ccxxxij.
in secunda coluꝫ. post principium.
et vide etiam in consilio p̄cedenti. ccxxxj.
in fine.

De legitimatōe vide etiā in verbo comes palatin⁹.
ꝛ in verbo dux.ꝛ in verbo impator.

Legitimatus. Filij ltīmati excludūt sb
stitutum fm omnes.in
ꝓsilio ccxxij.
in prima col'.ante medium.

An masculi ltīmati excludāt sorores ex forma sta-
tuti ac si ltīmati fuissent a principio legitime nati.ī cō
silio ccxxiiij.
in quinta col'.in medio ver.nūc videndum.

Ltīmat⁹ excludit sbstitutum vocatū sb ꝓditōne si
testōr decesserit sine filijs ltīmis ꝛ nālib⁹.ī ꝓsi. ccxxiiij.
in quinta colum.circa finem.

Ltīmati an dicāt vere ꝛ ñ ficte ltīmi.ī ꝓs. ccxxiiij.
in quinta colum.in fine.

Legitimat⁹ dicit' vere legitimus licet nō sit legiti-
me natus.in ꝓsilio ccxxiiij.
in quinta col'.in fine.

Legitimatus ꝑ subsequens matrimoniū dicit' le-
gitime natus.in ꝓsilio ccxxiiij.
in quinta col'.in fine.

Legitimat⁹ ꝓhibendi' appellatōne legitimoꝝ.
in consilio ccxxiiij.
in quinta col'.in fine.

Innestitura libelli si ē facta' ꝑ se ꝛ filijs suis ltīmis
ꝛ nālib⁹ nō ꝓbendunt' ltīmati.in ꝓsilio ccxxiiij.
ante finem consilij.

An legitimat⁹ excludat agnatos: vel filios filie ex-
cluse a successione ex forma statuti extante masculo.ī
consilio ccxxvij.

Non est necesse q; legitimati sint p̄sentes legitima
tioni si pater supplicauit: ꝛ filij ratam legitimatōnem
habuerūt.in ꝓsilio ccxxvij.
post principium consilij.

Quid si ltīmat⁹ ñ ē nat⁹ ex ꝓcubīa.ī ꝓsi. ccxxviij.

An legitimatus possit substitui filio legitimo ꝛ na-
turali.in ꝓsilio ccxxviij.

An ltīmatus agnascat' p̄ri ꝛ alijs agnat' etiaꝫ illoꝝ
ꝓsensu nō interueniente.in consilio ccxxviij.
in tercia col'.in prin.

An si ltīmat⁹ tenet ꝛ possidet bona p̄ris tanq̄ legi-
timat⁹ spacio longi temporis possit p̄scribere licet legi-
timatio fuerit nulla.in ꝓsilio ccxxviij.
in sexta col'.in principio.

Fili⁹ ltīmat⁹ non differt a filio legitimo ꝛ naturali.
in consilio ccxxx.
in fine.

Lesio. Ex enormissima lesione presumitur do
lus.in consilio ccxvij.
in tercia colum.post medium.
Et in consilio clxxviij.
in prima colum.ante medium.

Lex. Lex sp loquit' etiā si ꝓbat' in tpe p̄nti et sic
extendit' ad futurū.in ꝓsilio ccix.
in secunda col'.post medium.

Lex in dubio interp̄tanda ē vt illi ꝓsit cui statue-
tes voluer̄t ꝓdesse: nō illi cui noluer̄t.in ꝓsi. ccliij.
in prima col'.ante medium.

Lex in dubio nō p̄sumit iudicem aliquid voluisse
ꝓtra ius.in ꝓsilio cccxxv.
in prima colum.in medio.

Lex vī dicere nō solū qđ exp̄sse dicit ꝫ etiā qđ ex
eius snīa tacite colligi pōt.in ꝓsilio cccxxvij.
in tercia colum.in prin.

Qñ lex est fundata in aliqua ratōne: ibi dispō lo-
quens in vno casu: bz locum in alio: nō ꝑ viā extensi
onis sed ꝓphēsionis.in consilio cccl.
ante finem consilij.

Libellus. Qui deducit in libello vnā cām ꝛ
ꝓbat aliā dz succumbere.in con-
silio ccviij.
in prima col'.ante medium.

Snīa lata ꝓ actore sup libello inepto est ipō iure
nulla.in consilio cclxij.
in prima colum.post prin.

In libello attendit' ꝓclusio narrata.in ꝓs. cclxxvij
Ex ꝓclusione libelli colligit' que actio fuerit inten
tata.in ꝓsilio cclxxvij.
in prima colum.in fine.

Libell⁹ in petitorio ꝓcedit si solum petat' aduer-
sariū ꝓdēnari ad restōnem rei.in consilio cclix.

An in eodem libello possint accumulari plura pos-
sessoria.in consilio cclxxxvj.

An petitoriū ꝛ possessoriū cumulari possint in eo-
dem libello.in consilio cclx.

Libell⁹ ineptus ē ipso iure null⁹.in ꝓsilio cclx.
in prima colum.in medio.

Libellus iste an concludat in confessoria: dico ꝙ
aqua mea solita est descendere in curiam tuam: ideo
peto te condemnari ad dandum locum vt possit trās
ire.in ꝓsilio cclxij.

De ineptitudine libelli pōt in quacunq; pte iudi-
cij opponi.in consilio cclxij.
circa principium consilij.

Libellus ꝓtrarius dz reijci.in consilio cccxciij.
in prima col'.ante finem.

Remedia ꝓtraria nō p̄nt in libello deduci: nec co-
pulatiue nec alternatiue.in consilio. cccxciij.
in secunda col'.circa prin.

Libellus incertus seu alternatiuus nō ꝓcedit nisi
ꝓcederet obligatio alternatiua vel quādo actor red-
ditur incertus ex facto rei.in ꝓsilio cccxciij.
in scda col'.circa mediū ver.secundo modo.

Qñ libellus est ineptus ꝓcessus factus sup eo est
nullus.in consilio cccxciij.
in vltima colum.post medium.

Liberatio. Unus de correis potest libera
ri reseruato iure ꝓtra alterum.in cōsilio ccxcij.
ante finem consilij.

An filia possit venire contra liberationem factam
per ipsam matri que fuit tutrix si filia fuit decepta.in
consilio cccix.

Liberi. An femina exclusa a statuto ꝓnume-
retur in numero liberorum ad imponendum rōnem
legitime.in consilio ccliij.

Qñ filie excludunt' per legem ab intestato extan-
te masculo an tales filie ꝓputent' in numero liberoꝝ.
in consilio cclviij.
in secunda col'.circa fi.ver.restat em̄ expedire.

Libertas. Libertas prescribitur cōtra ser-
uitutē etiā ignorante eo q̄ serui-
tutem hēbat.in consilio ccxciij.
in medio consilij.

Limitatō. Limitatio ad.l.femine.C.de secundis nuptijs.in ꝓsilio cc.
in scda col.circa prin.
Legitimatio.C.licet de sepulturis libro sexto. in consilio ccij.
in prima col.in fine.
Paria sunt a ꝑncipio limitatū dedisse mandatum vel ex postfacto limitasse.in consilio ccxxv.
in scda col.in fine.
Limitatio ad.l.j.de bis que pene nomine. in consilio ccxxxv.
in scda col.in medio.
Limitatio ad.l.si ita de auro z argento legato.in consilio ccxl.
Limitatio ad.l.cum notissimi.§.ītmo de ꝑscrip.triginta annoꝝ.in consilio ccxliij.
in vltima col.in fine.
Limitatio ad.l.z ꝑculo de leg.ij.in ꝓsilio ccliiij.
in scda col.in prin.
Limitatio ad.c.sepe.de restitut.spoliatorū.in consilio cclxij.
in scda col.post medium.
Limitatō ad itellectū.l.j.C.de dolo.ī ꝓsi. ccxcvij.
in quarta col.in medio.
Limitatio ad glosaz.xxij.q.v.de forma z ad.c.j.§.fi.in ti.hic finit lex ꝛc.in consilio ccxcvij.
in quinta col.post prin.
Limitatōnes ad titulū de litigiosis z ad tituluz.ff. de ali.iudi.mu.cā fact.in consilio ccxcvij.
in sexta col.in prin.
Limitatio tituli.C.ne liceat tercio ꝓuocare quomodo intelligat.in ꝓsilio cccxlij.
in scda col.in medio.
Limitatio ad.l.heredes mei.§.cum ita.ff. ad treb. in consilio ccclvj.
in prima col.in prin.
Limitatio ad.l.fi.ff.de cola.dot.in ꝓsilio ccclxij.
in vltima col.ante finem.
Limitatio ad.c.abbate sane.de re iud.ī ꝓsi.cccxciij
in prima col.in fine.
Limitatio ad notata ꝙ bar.in.l.pāp.§.siqs et irritum.ff.de inoffi.testa.in consilio cccxciij.
in scda col.in prin.

Litis contestatō. Qñ reus nō rñdit nō aīo litē cōtestandi lis nō bī ꝙ ꝓtestata nisi iudex ꝓmittet litem bī,ꝙ ꝓtestata.in ꝓsilio ccxv.
in vltima col.post prin.
Judex pōt cogere reum pcise ad litem ꝓtestandā in ꝓsilio ccxv.
in vltima col.ante mediū.
Si iudex ꝓnunciet litem pro contestata talis interlocutoria facit ius z transit in rem iudicatam.ī cōsilio ccxv.
in vltima col.ꝑpe medium.
Qñ stat ꝙ reum quomiꝰ fiat litis ꝓtestatio habetur lis ꝙ ꝓtestata vt actio ꝓpetuet z fiat transitoria.in ꝓsilio ccxv.
in vltima col.ꝑpe finem.

Lucrum. Valet pactum q maritus nullos fructus lucret si ꝑpter ß plus fuit in dotem datum.in consilio ccxxxiij.
in scda col.post prin.
Mulier de lucris habitis a primo viro licet teneat ea reservare liberis primi viri tamen inter ipsos pōt disponere.in consilio ccliij.
in vltima col.post prin.
Lucrum societatis debet esse rōnabile z honestuz. in consilio ccciij.
in secunda col.post prin.
Non est verisimile q quis lucretur de arte argentarie quadraginta pro centenario in anno.in consilio ccciiij.
in scda col.circa finem.
Ad hoc vt ꝓtractus sit licitus et lucrum sit licituz duo debent poni.in fortuna.scilicet capitale z lucrū. in ꝓsilio cccxxxiij.
circa principium ꝓsilij.

Lucrum dotis. An maritus possit renunciare statuto de lucro dotis.in ꝓsilio ccxxxiij.
in prima col.añ finem ver.scdo videndum.
Lucrum dotis debetur ꝑpter onera matrimonij.ī ꝓsilio ccxxxiij.
in scda col.ꝑpe finem.
An si maritus recipiat dotem simpliciter que erat sub conditione q maritus non lucretur eam videatur tacite renunciasse statuto de lucro dotis.in consilio ccxxxiij.
in scda col.circa prin.

Maleficium. Si est formata inquisitio de maleficio ꝓmisso certo tempore z ꝓbetur de meleficio ꝓmisso alio tēpore debet seq absolutō.in ꝓsilio ccviij.
in principio.

Mandatum. In generali mādato pro curatori facto nō venit vt possit trāsigere vel ꝓponere sup rebo liquidis.in consilio ccxxv.
Paria sunt a principio limitatū dedisse mandatū vel ex postfacto limitasse.in ꝓsilio ccxxv.
in vltima col.post medium.
In generali mandato non comprehenduntur ea que principi sunt reservata: si mandatum fit magistratui temporali.secus in ꝑpetuo.in ꝓsil. ccxxviij.
in vltima col.post medium.
Mandatum generale testatoris de solvendis debitis debet restringi ad debita z legata valida et efficacia.inconsilio ccxlvj.
in medio consilij.
An per ista verba ꝓbetur mandatum de homicidio faciendo vadas z nō reuertaris ad domū qui sentiam novi de tali.in ꝓsilio cclxiij.
An z qñ in generali mandato veniat aliqd illicitum.in ꝓsilio cclxiij.
in prima col.in fine.
Ille qui finit sua negocia gerere z domos z alia sua bona locare videatur mandatum dedisse de supradictis fiendis:et tenetur stare contractibus factis ꝙ talem etiam q̄tum ad particularia pacta in dictis contractibus apposita:licet ipse dicat q illa particulariter igno.in ꝓsilio cclxiij.
An in generali mandato de recipiendo pecuniam mutuo veniat vt mandatarius possit ꝓfiteri se recepisse.in ꝓsilio cccxcviij.

Maritus. Si maritus sustinet onera matrimonij licite potest recipere vsuras dotis ꝓmisse ꝓpter moram.in ꝓsilio cccxliij.
in scda col.post principium.
Quō dicat maritus vel vxor dñs vel dña rei dotalis.ī ꝓsilio cccxliij.
in tercia col.ante medium.

Mater. Mater debet reservare filijs primi mrimonij ꝓprietatem bonoꝝ: sine

transiuerit ad scḋa vota ante mortem filij siue post. ī
consilio cc.
in scḋa colum. post prin.

Si excludat mater p statutū a successione intelligit etiā exclusa ei⁹ filia. in consilio ccxxvij.
post medium ꝓsilij.

Mater an habeat legitimā ī bonis q̄ puenerūt filio ab auo p̄terno. in ꝓsilio celv.

Mater q̄ transit ad scḋa vota nō reddita administratōne filio an hodie puniat pena aūt. is penis. c. de secundis nuptijs. in ꝓsilio cclxv.

Mater an priuet ante lapsum anni successione filij si illi nō petierint tutorē: au vero demuz eo elapso. in consilio cclxvj.

An mater sit priuata hereditate filij pupilli ꝓpter non petitum tutorem ꝛ an sit priuata etiam auia. ī cōsilio cclxvj.
in scḋa col. ante finem.

Mater excludit auū in succedēdo. in ꝓsi. ccclv.
in prima col. in fine.

Mater an habeat integrum annum ad petenduz tutorem filio nec dicatur in mora: nisi eo elapso. ī cōsilio ccclxxiij.

Qualiter intelligantur iura dicentia q̄ mater priuatur hereditate filij decedentis in pupillari etate si nō petijt tutoreꝫ illi dari. in ꝓsilio ccclxv.

Melioramenta. Fructus melioramenti facti sumptibus vnius pertinent ad eum. ī consilio ccclxxvij.
in prima col. circa finem.

Miles. An milites sint nobiles. ī ꝓsi. ccxxj.
in tercia col. circa finem.

Minor. An minor nō ꝓficiens inuentarium teneatur vltra vires hereditatis. ī cōsilio ccx.

An minores si non ꝓficiunt inuentarium excusentur ipso iure vel per restitutōnem in integrum. in cōsilio ccx.
in prima col. circa finem.

Minor primus pubertati si iurat super cōtractu an cogatur nate iuramentum sicut pubes ꝛ si non tenetur seruare qua actōne repetet rem traditā. in consilio ccxvj.

Minor primus pubertati obligat naturaliter tm̄ nō ciuiliter. in consilio ccxvj.
in prima col. post medium.

Duplex remedium siue practica que ꝓpetit impuberi qui alienauit rem suam īmobilem etiam cū iuramento. in consilio ccxvj.
ante finem ꝓsilij.

Concordia circa opiniones doctorum an iuramētum prestitum ab impubere sit seruandum. in consilio ccxvj.
in prima col. in fine.

Iuramentū minoris sup̄ ꝓtractu an possit remitti ꝛ p̄ quem. in ꝓsilio ccxix.

Si minor cohabitauerit cum muliere cum qua cōtraxerat matrimonium an p̄sumatur q̄ eam cognouerit. in ꝓsilio cclxxiij.

Si ꝓtractus celebrati cum minoribus debent fieri cum certa solennitate ex forma statuti an maiores viginti possint sine illa contrahere vt etiam sine curatore vt sic summat argumentum a ꝓtrario sensu. in cōsilio cclxxiij.

Minor decedens hereditate nō adita transmittit beneficium restitutōnis in integrum ad ipsam adeūdam. in ꝓsilio cccxxxviij.
in prima col. circa finem.

Mōs venetiaꝝ ꝛ florētie.

De monte venetiaruz impōstidis venetiarum. in cōsilio cccixxvij.

Mora. An ꝛ quando possit purgari mora. in consilio cclxxv.

Mors. Ille dī in articlo mortis ꝓstituit⁹: q̄ pt⁹ modicū in vsallū decessit. ī ꝓsi. cccixvij

Mulcta. Ex mulcta non irrogatur infamia in consilio cxcix.
in prima col. ante finem.

Mulier. Mulier non pōt se ꝛ bona sua obligare. in consilio ccxx.

Mulier nō pōt renunciare aūt. siue auie. C. ad vel leianum. in ꝓsilio ccxx.
in prima col. ꝓpe medium.

Non pōt mulier ꝓfiteri pecuniā p̄ceptā a viro fuisse p̄uersam in vtilitatē ipsi⁹ mulieris. in ꝓsi. ccxx.
in prima col. post medium.

Mulier pōt renunciare iuri ypothece q̄ habz p dotibus suis si extant tot bona viri que sufficiant sibi p dote al's secus. in ꝓsilio ccxx.
in prima col. post medium.

Mulier pōt renunciare iuri ypothece cū iuramēto. in ꝓsilio ccxx.
in prima col. in fine.

Mulier non potest impedire creditores immitti in tenutam bonorum viri: nisi prius egerit contra virum vergentē ad inopiā. in ꝓsilio ccxx.
circa finem ꝓsilij.

Mulier corrupta an p̄sumat corrupta ab illo cuz q̄ cohabitauit. in ꝓsilio cclxxiij.
in penul. col. ante finem.

Mulier non potest habere agnatos descendentes sed ascendentes et transuersales tm̄. in ꝓsi. cccxl.
in secunda col. circa finem.

Mulier potest esse testis in testamēto ad pias causas. in ꝓsilio ccclxv.
ante finem ꝓsilij.

Si mulier non habens immobilia fecit augmentū in rebus mobilibus an carebit in illo priuilegio prelationis. in consilio cccxcv.
in prima col. post medium.

Mutuum. Quotduplex sit mutuum. in consilio cccxcvij.
in prima col. post principium.

In generali mandato de recipiendo pecuniā mutuo non venit vt mandatarius possit cōfiteri se recepisse. in consilio cccxcviij.

Egociorum gestor.

Ille qui scit aliquez sua negocia gerere ꝛ domos ꝛ alia sua bona locare videt mandatum dedisse de supradictis fiendis: et tenetur stare contractibus factis per talem etiam q̄tum ad particularia peracta in dictis contractibus apposita: licet ipse dicat q̄ illa p̄ticulariter ignorauit. ī ꝓsi. cclxiij.

Nobilis. Qui habet potestatem legitimandi quoscunqz exceptis filijs reguz marchionum ꝛ nobilium qui veniunt appellatōe nobilium. in consilio ccxxxj.
in tercia col. post medium.

De nobilitate venetoꝝ. in consilio ccxxxj.
in tercia col. ante finem.

Si comes cum legitimat appellat eum nobilez vel filium nobilis an ex hoc probetur nobilis et tenet q̄ non. in consilio ccxxij.
in tercia col. circa finem.

Uerbum nobilibus intelligitur ꝺ oībus nobil
bus qui ꝑm cōmunē extimationem nobiles appellā-
tur.in consilio ccxxxij.
in.j.col.in medio.

Notarius. Generalis cōmissio facta no-
tario super ꝓthocollis alicu-
ius notarij ꝺefuncti nō sufficit ad cedulas no.in cō-
silio ccv.
in.j.colum.in fine.

Si notarius ꝺeliquit in officio licet non sit cōdē
natus tñ ꝺiminuitur sibi ꝺe fide.in consilio ccviij.
in.ij.colum.in ꝓncipio.

An ⁊ qñ ꝺelictum vel sententia facit notariū iha
bilem ad conficienduꝫ inuentariū in consil' ccxxiij.
In.iij.colum.in ꝓn.

In quibus causis notarius possit ꝺelegare ⁊ com
mittere alteri scripturā.in consilio ccix.

Tria que notarius nō pōt committere alteri vi-
ꝺelicet audire ꝓtes scribere ꝓthocollum et subscri-
bere instrumento publico.in consilio ccxxxj.
in vltima colū.post mediū.

Si aliquid ꝙ notarium fuit omissum in testō qꝺ
nō fuit omissum ⁊ ꝙ testatoꝛē pōt ꝓbari ꝙ testes. in
consilio cclv.
in ꝓma colū.in fi.

Notarius pōt scribere testm̄ suum manu ꝓꝓria ⁊
etiā publicare.in consilio cccliij.
in ꝓma colū.ꝓpe mediū.

Ad id quod qnotidie contingit ex cōi stilo nota
rioꝝ qui scribunt ꝙ testatoꝛ reliquit vsumfructū
oīm bonorum suorū vxoꝛi et post eius moꝛtem insti
tuit talem vtrū valeat talis ꝺispō.in cōsil'. cccxc.

Notarius nō pōt rogari nec conficere instrumē-
tū ꝺe his que nō fuerunt acta in sui ꝓsentia tempo
re confecti instrī.in consil'. cccxcviij.
in.ij.col.in ꝓn.

Nō credit' verbis notarij ꝺ his que tēpoꝛe instru
menti geri nō potuerūt.in con. cccxcviij.
in.ij.col.in ꝓn.

Nullitas. Utr snīa lata possit allegari nl'
la post trienniū ꝑfixum ad ꝺicē
ꝺū eam nullā.in consilio cccxxviij.

De nullitate sētētie vide plura.ī cō. cccxxviij.

Non reperitur terminus ꝑfixus ad ꝺicenduꝫ vl'
agendū ꝺe nullitate.in con. cccxxviij.

Potest ꝺici snīa nulla vsqꝫ ad trigīta annos.ī cō
silio cccxxxix.
ante finē consilij.

Potest opponi ꝺ nullitate testī incidentis.⁊ per
viam replicationis.in consi. cccxlix.
in ꝓncipio.

Nuncius. An nūcio iurato credendū sit
⁊ in quibus.in cōsil'. cclxxvj.
in ꝓma colum.in fine

Obligatio. In generali obligatō
ne bonoꝝ veniunt
bona que q̄s habet vel in vita sua habi-
turus est nō añt illa que post mortem ice
perunt esse heredis.in consi. cclxxvij.

Obligatio rem tradi continet indiuiduum. ī cō
silio

Obscurum. Obscurum qñ ꝺicatur.in
consilio ccclxx.
in.j.colū.post ꝓn.

Occupare. Quot moꝫs ꝺicat' res occu
pari.in cō. cclxxviij.

Occupare et inuadē quis ꝺicat'.ī cō. cclxxviij.
in.j.colum.añ mediū.

Differentia inter occupare seu inuadere.in con-
silio cclxxviij.
in ꝓma colum.post mediū.

Officia. Officia coītatus senarum ꝓter ꝓꝓ
blica nō būtia ꝺignitatem.in con. cxcix.
in.j.colū.in fi.

Officium iudicis. Appellatione
exceptionū nō
cōꝓhenditur officiū iudicis.in con. ccclxxiiij.
in col'.v.colū.ante finē.

Onus. Pat' pōt onꝰ imponere ꝟlicto facto
filio vl' filie quatenus est vltra ltīmā.
in consilio. ccxxxvij.
in colū.penul.in fi.

Opinio. Qui transit cum opinione vnius
ꝺoctoꝛis non ꝛeꝓbando eā taci-
te videt' appꝛobare.in consi. ccx.
in ꝓn.consi.

Reꝓbat' opini o et cautela angeli que est in.l.
gallꝰ.§.⁊ quid si tātū.ff.ꝺe liberis ⁊ posthumis.in cō
silio cccxlviij.
in.ij.colū.in ꝓn.

Ordo iuris. Licet oꝛdo iurisꝺ tollat' per
statutum nō tñ ꝓpter hoc
excludunt' ltīme et necessarie probationes.in consi-
lio cxcix.
in vlti.col.ante mediū.

Actum. Maritus nō pōt facere
pactum ne lucretur fru-
ctus ꝺotis.in cōsi. ccxxxiij.
in.j.colū.circa fi.

Ualet pactū ꝙ maritus nullos fructus lucretur
si ꝓpter hoc plus fuit ꝺotez ꝺatū.in cō. ccxxiij.
in.ij.colū.post ꝓn.

Pactū ꝙ non liceat ꝺebitoꝛi soluere vel offerre
nisi ad placitū creꝺitoꝛis an valeat.in cō. cclxxx.

Pactū ꝺe succedendo etiā cuꝫ iuramento nō va
let.in consi. cccx.
post ꝓn.consilij.

Pactū de retrouendēdo

Pactuꝫ ꝺe retrouendendo an sit ꝓsonale ⁊ quō
valeat ꝓbari.in consi. cclxxix.

Probationes quales requirant' ad probandum
pactū ꝺe retrouendendo.in cōsi. ccciij.

Papa. An ⁊ quando papa possit tollere ius
q̄sitū alteri.in cōsi. ccix.
in.j.colū.ī medio versi.Sed ꝺubiū.

Papa licet tollere ius canonicū tñ nō pōt tollē
ius ciuile nō inducēs pctm̄.in consi. ccix.
in.j.col.in medio.

Papa nō potest minoꝛem absoluere a iuramen-
to in ꝓꝛeꝺicium iuris alteri quesiti vigore añt.sa-
cramenta puberū.C.si aꝺuersus venꝺitionem.ī cō-
silio ccix.
in.j.colū.ante mediū.

Papa an possit ltīmare in terris imperij. in con-
silio ccxxij.
Circa ꝓn.consilij.

Papa in terris imperij hꝫ inꝛisꝺi.saltem in ha-
bitu.in consi. ccxxij.
in.j.colū.in medio.

Papa pōt tollere constitutiones canonicas ꝺis-
ponentes ꝙ sacerꝺotes non possint hīe vxoꝛes. in
consilio ccxxxj.
in.ij.colum.post ꝓn.

An papa possit tollere ius alteri quesituꝫ sive sit
clericꝰ sive laicꝰ.in cōsi. cclxxxij.

in.ij.colũ.in medio.
Et in consi. cclxxxiiij.
An papa possit imponere legem successoribus.in consilio cclxxxiij.
in.ij.colũ.añ fi.
Qñ facto pape põt resisti.in cõsi. cclxxxiij.
in.ij.colũ.circa fi.
An in obligatiõib⁹ quas facit papa requirat subscriptio cardinaliũ.in cõsi. cclxxxiij.
in.ij.colũ.post mediũ.
An papa possit negocia oĩa expedire sine ꝓsensu cardinaliũ.in consi. cclxxxiij.
in.ij.colũ.post mediũ.
Apd papã ẽ ꝑ ratõ e volũtas. in ꝓsi. cclxxxiiij.
in.j.colũ.añ mediũ.
Pape nõ põt dici cur ita facis.ĩ ꝓsi. cclxxxiiij.
in.j.colũ.añ mediũ.
Papa potest auferre alicui ecclesie dñiũ rei sue. in consilio cclxxxiij.
in.ij.colũ.circa princi.
Papa ẽ pĩ patrñ.in ꝓsi. cclxxxiiij.
in.ij.colum.in medio.
Papa non potest auferre dominiuꝫ alicui laico non suppositio sue iurisditioni temporali etiam cuꝫ cã per rescriptum. Idem nec in clerico sibi non sb dito quo ad bona tpalia.in ꝓsi. cclxxxiiij.
in.ij.colũna in fine.
An papa possit auferre dñiũ laico vel clerico supposito sue iurisditiõi tpali.in ꝓsilio cclxxxiij.
in vltima colũna in prin.
Papa ñ pñmit velle eẽ auctor piurij. ꝓsi.cclxxxiij circa finẽ ꝓsi.

Participium. Participio accidit tẽpus sicut et verbo.ĩ cõsilio ccxl.
in.j.colũ.post mediũ

Pater. An pñmit patrẽ mortuum fuisse ante filium et cui incumbat onus ꝓbãdi patrem vel filiũ predecessisse.ĩ ꝓsi. ccij.
in principio ꝓsilij
Pater continetur appellatione consanguineorum ex parte aui.in ꝓsi. cccxlvij.
in.iiij.colũ.circa mediũ.

Patruus. Si statutum facit mentionem de patruo nõ intelligitur ỏ patruo magno.in ꝓsi. cclxxxv.
in.j.colũ.ꝑpe mediũ
Si ex forma statuti patruus excludit matrẽ fortius excludit pr̃.in ꝓsi. cccxlvij.
in.iiij.colũ.post mediũ.

Pax. De quodam A.z.B.qui fecerunt pacẽ cũ certis capitulis z dubitatur an ibi rupisset pacẽ.in ꝓsilio ccxcvij.

Pecunia. Ministrando pecuniam inimico vl bannito videtur sibi dare auxiliũ.in ꝓsilio ccxcvij.
in.ij.colũ.post mediũ.
Tutor si emit de pecunia pupilli vel quando dubitat de cuiꝰ pecunia emit.in ꝓsilio ccclij.
in.ij.colũ.ante finẽ

Pena. Pena non debet tribuere immunitatem.in ꝓsilio cxcix.
in ꝑma columna ante mediũ.
Cui applicetur pena posita a testatore si testator nõ expressit.in cõsilio ccxxxj.
in.iiij.colũna post mediũ
Pena extrinseca adiecto facto an reddat ipsum factum nullum.in consilio cclxxxij.
Promissio pene censetur sub conditione si promittens erit in mora adimplendi quod promiserat. in consilio ccclxxix.
in.ij.columna post mediũ.

Pensio. Testator mandat qꝺ ematur domus pro vsu et habitatione vroris sue si vidua steterit et filie sue si vidua remanserit si domus empta fuerit et affictata ad quem pertinebunt pensiões an ad heredem an ad vrorẽ.in ꝓsilio ccxxxix.
Pensio debet solui in loco habitationis domini licet tempore locationis non habitauerit ibidem nisi factũ fuerit qꝺ soluat ĩ sua bitatiõe.ĩ ꝓsil. cclxxxj.

Permutatio. In permutatione requiritur hincinde translatio dominij in totum alꝰ si in aliqua pte nõ transferr viciat in totum.ĩ cõsil. ccl.
in.ij.colũna in fine

Petitio hereditatis. Petitio hereditatis an z quando detur contra titulo possidentem.in consilio ccxlvij.

Petitorium z possessoriũ
An petitorium et possessoriuꝫ cumulari possint ĩ eodem libello.in consilio cclx.
An possessorium post litem contestataꝫ in petitorio propositum suspendat ipsum petitorium.in cõsilio cclxxij.
An si lite contestata super petitorio proponitur possessoriũ sup eadem re debeat suspẽdere petitorium ptis aduerse.in ꝓsilio cclxxij.
in.j.colũn a in medio
An z quando cõmittitur vni causa petitorij videatur cõmissa etiam cã possessorij.in ꝓsil. cclxij.
in.ij.colũ.in medio.
An in eodeꝫ libello possint accumulari plura possessoria.in ꝓsilio cclxxxvj.

Pluralitas. Verbum pluralis numeri nõ verificatur in vno tm̃.in ꝓsilio

Portio. Appellatione portiõis venit totũ. in ꝓsilio. ccxxiiij.
in.ij.columna in fine
Legitima portio aliqñ sumit ꝑ ltĩma debita inr nature.in ꝓsilio ccxxiij.
in.iij.colũna in prin.

Portio canonica. Nulla portio canonica debetur episcopo de eo quod relinquitur pro dote altaris vel capelle non bntis dotẽ ꝓstructe vel ꝓstruende.in ꝓsilio ccxlv.
in.j.colũ.post mediũ.

Positio. Differentia inter positionem et interrogationẽ.in ꝓsilio ccxcix.
in.j.colũna post mediũ
Materia positionum fuit inuenta a consuetudine.in ꝓsilio ccxcix.
in.j.colũna añ fi.

Possessio. Possessio presumitur ꝓtinuata si probetur de antiqua possessione et de presenti. in ꝓsilio cclxxxv.
Ex locatione alĩs facta an presumatur possessio. in ꝓsilio cclxxxv.
An ille qui semel possidet hodie presumatur possidere.in ꝓsilio cclxj.
in.j.colũna post mediũ.
Ex linellatione et affictus solutione probat possessio.in ꝓsilio cccv.

ante finē ꝓsilij.
Poteſt. Uerbum poteſt affirmatiue ꝓlatum in diſpoſitionibus inter viuos nō importat neceſſitatē.in ꝓsilio ccxiiij.
in.ij.colūna in principio.
Poteſtas. In terris immediate ſubiectis eccleſie romane nulla ptās remanſit apud imperium ſeu impatorē. Sed omīs poteſtas tranſlata fuit in eccleſiam romanam.in conſilio ccxxxj.
in.j.colū.in medio.
Poteſtas ordinata ⁊ abſoluta quando dicatur. in conſilio cclxxxiij.
in.iij.colum.poſt princi.
Preceptum. Juſta cā veniendi cōtra legali ꝙ conuentionali.in ꝓsilio ccxxxj.
in.iiij.colū.in medio
Preceptū teſtatoris qđ tēdit in fauorē filioꝝ nō reijcit etiā in legitima.in ꝓsilio ccxxxv.
in.ij.colū.in prin.
Qñ fit pceptū ꝑ teſtatorē ꝑuatuꝫ ſi declarat ad quē debeat res pcenire non dī pceptum nudum. in conſilio ccxxxv.
in.ij.colū.in medio.
Si qs facit contra pceptū teſtōris nō ſolū ꝑuat portione ipſius. Sed etiā illis que a coheredibus peruenerunt ad ipm.in ꝓsilio ccxxxv.
in.iiij.colū.poſt princi.
Preceptū factū de ſoluendo ex quib⁹ cauſis poſſit renocari.in ꝓsilio ccc.
et vide etiā in ꝓsilio cccxxxv.
Prelatus. Prelati ꝓpetui nō pñt extendere manus extra terras eorū. in ꝓsilio ccxxviij.
in fine ꝓsilij.
A platis hñtibus tēporalem iuriſditionē appellatur ad impatorē.in ꝓsilio ccxxxj.
in.j.colūna in princi.
Preſcriptio. An ſi ltīmat⁹ tenet ⁊ poſſidet bona pīs ⁊ tanꝯ ltīmatus ſpacio longi tpis poſſit pſcribere licet ltīmatio fuerit nulla.in ꝓsilio ccxxviij.
in.vj.colum.circa mediū.
Titulus putatiuus quo qs putat ſe eē heredē cū non ſit:ſufficit ad pſcribendū lōgo tpe petitioni hereditatis.in ꝓsilio ccxxviij.
in.vj.colūna poſt mediū.
Quāto tpe heres pſcribat ꝯ legatariū nō petentē legatū.in ꝓsilio cclxxxviij.
Preſcriptō ſtatutaria longi tpis ſuccedit loco pſcriptōis trigīta ānoꝝ đ iure cōi.in ꝓsil'. cclxxxviij.
in.j.colū.añ finē.
Qñ ſupuenit impedimētū iuris ante inchoatam pſcriptōꝫ ipedit pſcriptio inchoari.ī ꝓsil'. cclxxxix.
in.iiij.colūna poſt princi.
Preſcriptio viginti annoꝝ ſtatutaria ſuccedit loco pſcriptionis longiſſimi temporꝭ de iure cōmuni. in ꝓsilio cclxxxix.
in.iiij.colūna in fine
Quādo nō reddit' ius in ciuitate tpe guerre maxime forenſib⁹ nō currit pſcriptio.in ꝓsil'. cclxxxix.
in.v.colūna ꝛpe mediū
Et vide etiā in ꝓsilio ccxc.
in medio ꝓsilij.
vide etiā in ꝓsilio ccxcij.
in.ij.colū.ꝛpe ꝓncipiū.
Scia et patiētia ꝓductoris nō nocet dño ī pſcriptiōe ꝟuitutis.in ꝓsilio cclxij.
in.j.colum.in fine.
An pſcriptio actionis perſonalis procedat.in cō ſilio cclxxxviij.
in fine ꝓsilij.
De pſcriptiōe decimarꝫ.in ꝓsilio ccxc.
An filius heres patris et bone fidei poſſit pſcribere ex titulo patris ſui q̄ erat male fidei.ī ꝓsil'. ccxcj.
An et in qua pſcriptione mala fides pīs vel pdecessoris noceat ſucceſſori đ iure ciuili vel canonico. in ꝓsilio ccxcj.
in.ij.columna in principio.
An bona fides defuncti ꝓſit heredi malefideiꝰ pſcriptione.in ꝓsilio ccxcj.
in.ij.colū.circa princi.
Licet nō poſſit currere pſcriptō in re ſubiecta reſtitutioni ſub ꝓdictione añ euētū ꝓdictiōis. tñ poſt eius euētū poteſt.in ꝓsilio ccxcj.
Ante finē verſi. Quinto videtur.
An ſtatutū tollens exceptionē pſcriptionis extenditur ad ꝑterita.vt cōprehendat pſcriptionē iā cōpletā ante ſtatutū.in ꝓsilio ccxcij.
in.ij.columna in princi.
An pſcriptō videat' interrupta ꝑ iudiciū in quo agens ſuccedit.in ꝓsilio ccxcij.
in.ij.colūna ꝛpe mediū.
An pſcribat' pignoratitia licꝫ nō ſit adhuc orta qr eſt in ptāte debitoris q̄ oriat' offerendo debituꝫ. in ꝓsilio ccxciij.
Ubicūq; eſt in ptāte actoris q̄ actio oriat' an pſcribat' dicte actioni.lꝫ orta nō ſit.in ꝓsil'. ccxciij.
Libertas pſcribit' ꝯ ſeruitutem etiā ignorāte eoꝝ q̄ ꝟuitutē habeāt.in ꝓsilio ccxciij.
Ante mediū ꝓsilij.
Malafides defuncti nō nocet heredi.ſi vult incipere pſcriptionē a ſe de iure canonico cui ē ſtanduꝫ. in ꝓsilio ccxciij.
in fine ꝓsilij.
Detinēs rem eccl'ie nō pſcribit.ſi conſtat de titulo habito ab eccl'ia.in conſilio ccxciiij.
Laicus tenendo rē eccl'ie vt ꝛp̄ riam.xl.annis pſcribit illam contra eccleſiam.in ꝓsilio ccxciiij.
in.ij.columna in principio.
Stante ſtatuto q̄ tam in pſonalib⁹ q̄ꝫ in realib⁹ ſufficiat pſcriptō.xx.annoꝝ etiā ſine titulo et pſcriptio ſit inchoata ꝯ maioꝛē.xxv.ānis q̄ poſtea diſceſſit relictis duob⁹ filijs maioꝛib⁹.xiij.ānisꝫ vno anniculo q̄to tpe ꝓpleat' pſcriptō ꝯ dcōs maiores.xiij. ⁊ contra dictum anniculū.in ꝓsilio ccxcv.
An ꝑ pſcriptōꝫ.xx.annoꝝ ſine titulo inductaꝫ a ſtatuto tollat' pſcriptio minoris tpis a iure cōi inducta videlꝫ.x.ānoꝝ int' pñtes cū titulo.ī ꝓsil'. ccxcv.
Preſcriptio.xxx.annoꝝ currit etiā contra ignorantem licet illa dicat' introducta ꝛpter negligētiā non petentis.in ꝓsilio ccxcvj.
Qñ intelligatur qđ dī pſcriptio.xxx.annoꝝ ē introducta ꝛpt' negligētiā nō petentis.ī ꝓsil'. ccxcvj.
in.ij.colūna añ mediū.
Ignorantia ſeu impedimētū nō impedit pſcriptionem currere ꝫ eſt iuſta cā ꝓcedendi reſtōnem in integrū.in conſilio cccxxiiij.
in.iij.columna circa mediū.
Licet hereditas adiri debeat īfra.xxx. annos ⁊ ſi tñ eſt in poſſeſſione hereditatis ille ad quē fuit dela ta pōt ſe tueri exceptiōe pſcriptōis.ī ꝓsil'. ccclx.
in.j.colum.in fine.
Quod nō ē in actu ⁊ potentia pſcribi nō poteſt. in conſilio cccxcij.
in.ij.colum.in princi.
Preſumptio. Talis quis pſumit' eſſe quales ſunt inter quos

reperitur.in consilio'

Presumptio iuris & de iure est quando lex super aliquo dubio psumit: et sup presumptione statuit. in psilio cclxviij. in.v.colũ.in fine.

Preteritio. Preteritio ltimati fddit testamentũ nullũ & quid de preteritione illius cũ quo est dispensatũ vt cũ pte succedere possit.in psilio ccxxij.

Preteritio filij ltimati reddit testm nulluz.in consilio ccxxij. in.iij.columna añ mediũ.

Preteritio etiã ascendentiũ reddit testm nulluz etiã si filius fuerit emancipatus.in psilio ccxxij. in vltima colũna post principiũ.

Si filia nõ est instituta in maiori quãtitate qz sit dos materna videt esse pterita.in psilio ccxxxvij. in.j.colũna post principiũ.

Preteritio linee materne facta sine cause expressione reddit testamentũ nullũ.sicut pteritio pat'na. in consilio cclj. in.j.columna in prin.

Preteritio etiã materna reddit testm nullũ: etiã si nepotes ex filio sint instituti in defectuz ipius filij. in consilio cccj.

Stante statuto q extãtibus masculis femina nõ succedat:vtrã pteritio materna reddat testm nullũ si ipse masculus non fuerit institutus sed extraneus. in consilio cccxlviij.

Preteritio largo mõ dicitur exheredatio.in consilio cccxlviij. in.j.columna añ finem.

Preteritio que nõ est iniuriosa filio nõ reddit testamentũ nullũ.in psilio cccxlviij. in.iij.columna in princi.

Preteritio filij reddit testm nullũ etiã si filiꝰ non dicat testm nullũ.in psilio cccxlviij. in.iij.colũ.añ mediũ.

Filia que ex forma statuti dotata nõ succedit preterita nõ põt dicere testm nullũ.in psilio ccclxiij. in penulti.colũ.in fine.

Princeps. Princeps papa vel impator nõ põt tollere ius quetũ alteri nõ subdito.in psilio ccxix. in.j.colũna post mediũ.

Nõ est in dubio credendum principem voluisse comitem aliter ltimaturũ qz ipe imperator fuisset ltimaturus.in psilio ccxxiiij. in.ij.colũna post mediũ.

Ea q̃ sũt spãliter reseruata pncipi nõ veniũt i generali pcessione.in psilio ccxxviij. in.j.colũna ante mediũ.

Principes & duces & comites & barones nõ recognoscentes supiorem vel vicariũ perpetui supiorez recognoscentes in terris et locis suis possunt facere oĩa q̃ põt facẽ impator p totũ orbẽ.i cõsil'. ccxxviij. in.ij.columna añ medium.

Qñ princeps rescribit contra ius positiuũ an requiratur clausula nõ obstante.in psilio ccxxxj. in.ij.colum.in principio

An in dubio princeps videat voluisse vti suprema ptãte.in psilio cclxxxiij.

An princeps v l'papa possit tollere ius succedẽdi subdito vel nõ subdito sibi.in psilio cclxxxiij.

An & qñ princeps pcedens puilegiũ vni possit illud reuocare.in psilio cclxxxiij. in.j.columna post princi.

Concessio pncipis nõ debet esse alteri iniuriosa. i consilio cccxj. in prima colũ.in fine.

Priuatio. Quis nõ dr priuatus dignitate vl' officio quousq; sequatur snia puatiua.in consilio ccxxiij. in.iij.columna post principiũ.

Priuilegiuz. An i puilegio comitis patis latini quo pcedit' potestas ltimãdi req̃rat' clausula nõ obstãte &c. generalis vel specialis.i psilio ccxxxj. in.ij.columna.in pncipio.

Si in priuilegio comitis sup ltimatione spurioꝝ sit apposita clausula nõ obstãte general'r tm nõ spãliter vel singulariter an sufficiat q comes i ltimatione quã fec apponat clausulã spãlẽ.in psil'. ccxxxj. in.ij.columna in fine.

Si in puilegio ltimãdi excipiunt' filij nobiliũ qui dicũt' nobiles.in psilio ccxxxj. in.iij.columna ppe mediũ.

Tenor priuilegij an et qñ sit inspiciendus.in consilio cclxxxiij.

An & qñ pnceps pcedens priuilegiũ vni possit illud reuocare.in consilio cclxxxiij. in.j.columna ppe mediũ.

Priuilegiuz dr fieri p viã cõtractus:qñ inuenit pcium.in psilio cclxxxiij. in.j.columna ante finẽ.

Priuilegiũ pcessũ p se & familiaribus. intelligit' etiam de futuris substitutis loco alioꝝ sed nõ de additis.in consilio cccxij. in.j.columna in fine.

Licet spãlia puilegia hñtia clausulã derogatoriam nõ tollant' p clausulã generalẽ nõ obstãtib9 qbuscunq; verbis &c. tm tollũtur priuilegia generalia & rescripta.in cõsilio ccclxiij. in.iij.columna in medio.

Probatio. Licet ordo iur' tollat' per statutum nõ tm ppter hoc excludunt' ltime & necessarie pbatiões.in psilio cxcix. in.iij.columna in medio.

Si i iudiciũ deducta sit vna cã & pbatũ sit d' alia an possit seq̃ snia.in psilio ccxv.

Si aliqd p notariũ fuit omissũ in testõ qd' nõ fuit omissum p testatorem potest pbari p testes.in cõsilio cclv. in.j.colum.in prin.

Nõ fit pbatio pus qz editio.in psilio cclxxxix. in.j.colũna in fine.

Qñ dicat' qs pbasse.in psilio ccxcij. in.iij.colũna in princi.

An pbatio q resultat p legẽ cũ d' i rẽ verso d' vsuris locũ habeat in rusticis.in consilio cccij.

Modus pbandi non debet angustari p statutũ. in consilio cccij.

Nulla est melior pbatio qz illa q̃ fit per facti cui dentiã.in psilio ccciiij. in.ij.colum.ppe mediũ.

In his in qbus psueruũt pstari pbatiões nec cõfici scripture sufficere debet leuior probatio.in consilio ccciiij. in.ij.columna in princi.

Vide etiã.in consilio cccxxix.

Verba posita in snia put antecessores tui pstiterunt an pbãt annuã pstationẽ.in cõsilio cccxxiij.

Probatio. Semiplena. An iucta cũ presumptiõe sufficiat ad faciẽdũ deferri iuramẽtũ in defectũ pbatõis.i psil'. cccxxxj. in.j.colũna in fine.

Procurator. Nõ stat' pfessiõi procuratoris de recepto.in consilio ccxxv. in vltima columna post medium.

An infamis possit eē ꝓcuratoꝛ.in ꝙsilio. cclxv.
Si ꝓcuratoꝛ fuit cōstitutꝰ ad certū tp̄s ⁊ fuit litem cōtestatus post illud tp̄s nō pōt ꝓsequi aduersario nolente.in ꝙsilio cccxxxiiij.
in.j.col'.in fine.
¶Procuratoꝛ ꝙstitutus ad litē cōtestandam dum taxat nō pōt vlteriꝰ ꝓseq̄ etiā altera ꝑte volente.in consilio cccxxxiiij.
in.ij.columna in ꝓnci.

Professio seu dedicatio.

An qui ꝓfessus est seu dedicauit se in eccl'ia secl'ari factis aliquib⁹ reseruationibus vitiet' ꝓfessio seu dedicatio ꝓpter reseruationē an ecōuerso vicient' reseruatões ⁊ valeat ꝓfessio seu dedicatō.i ꝙsil'. cccviij.
Cōuersi ⁊ dedicati eccl'ie eo ipo cēsē' ꝓfessi oia ꝑalia religionis.in ꝙsilio cccviij.
post ꝓncipiū cōsilij.
In ecclesia seculari nō est dare ꝓfessionem.i cōsilio cccviij.

Promissio.

In generali ꝓmissione d̄ defendendo vnū intelligit' ꝑterq̄ ꝫ illos q̄bus ꝓius fidē dedisset et si ꝓmittet nō esset seruādū.in consilio cccxcvij.
in.v.colūna in fine.
¶Promissio pene censet' sub cōditione si ꝓmittēs erit i mora adimplēdi q̄d ꝓmiserat.i ꝙsil'. ccclxxix.
in.ij.columna in medio.

Pronomen.

¶Pronomi nō accidit tp̄s sona ⁊ casus.in consilio ccxl.
sed genꝰ numerꝰ figua ꝓin.j.colūna post mediū.

Protestatio.

¶Protestatio ⁊ reseruatō ꝑuat ius ꝓtz.i ꝙsi.ccciij.
in vlti.colum.post mediū.
¶Protestatio qñ ⁊ quō ꝙseruet ius ꝓtestantis.in consilio ccciij.

Protocollus.

Quis dicat' ꝓtocollꝰ ⁊ quare.i ꝙsilio ccv.
in.j.colūna in fine.

Pupillus.

¶Pupillus an dicat' decedē intestatꝰ ita q̄ i eiꝰ hereditate habeat locum statutū de successiōibus ab intestato.in consilio cclxxxvij.

Qualitas.

Qualitas nō pōt stare sine subiecto.i ꝙsil'.
Si testator reliquit sub duplici qualitate.s.filiatiōis ⁊ hereditarie dicēdo filios q̄ sint filij ⁊ heredes.in consilio ccxxxv.
in.iiij.colum.post medium.
Utrū qualitas apposita in legato facto ꝓmo loco intelligat' repetita.in legato facto eidē in secūdo loco.i consilio ccxxxviij.
Ubi nō ē subiectū seu substātia ibi nō potest eē qualitas.in ꝙsilio ccclxxxiiij.
in.j.columna post mediū.

Quarta.

¶Detractio quarte nō cōpetit alteri q̄ꝫ heredi.in ꝙsil'. ccj.
post ꝓncipiū consilij
An due q̄rte vz ltima ⁊ trebellianica.i cōsil.

Questio.

Quando dicat' questio facti vel iuris.in ꝙsilio cccxxxij.
in vltima columna post ꝓncipium.

Radix.

Sublata radice tollit' oēs effect⁹ ex cā oriētes.ꝙsil'. ccxxj.
in.ij.colum.in ꝓncipio.

Raptus.

An cōmittat' raptꝰ si rapiat' illa que ꝓius in honestate vixerat.in consilio cccvj.

Ratio.

Qñ vnica tm̄ rō pōt assignari q̄ tm̄ ñ ē expressa vz illa deficiat nō tm̄ deficit dispō.in ꝙsilio. cxxiij.
in.j.columna post ꝓncipiū.
Ubi vna tm̄ rō pōt locū hīe ꝓ expressa vz fit extensio.in ꝙsilio clxxij.
post mediū consilij.
Due rōnes ꝓferūt' vni.in ꝙsilio cxcij.
in.ij.colūna ante mediū.
An fratres possint petere q̄ sibi reddat' rō de relictis capelle sue an vero reddi debeat rō epo loci.in consilio ccxlviij.
in.j.columna in medio
Qñ rō exꝓimit' a statuto an lex loquēdo in vno casu trahat' ad aliū.in consilio cccxxxvij.
in.j.columna circa finem

Ratificatio.

Ratificatio ⁊ iuramētum nō extēdūt' ad ignorata.
in consilio ccclj.
post mediū consilij.

Reductio.

Petens reductionē ad arbitriū boni viri ex iusta cā nō cadit ī penā appositā.in cōꝓmisso.i ꝙsil'. ccxxxj.
in.iij.columna ꝑpe mediū.
Petitio reductionis ad arbitriū boni viri sel' tm̄ ab eadē ꝑte peti pōt.in ꝙsilio cccxlij.
in.j.columba ꝑpe medinm.

Relictum.

An relictū hospitali pꝰ mortē filiorum dicatur condictionale.in consilio ccxxxix.
in.ij.columna post ꝓnci.

Renunciatio.

An maritus possit renūciare statuto d̄ lucro dotis.in consilio ccxxxij.
in.j.columna circa finē versi.
secūdo videndum.
Sicut renūciatio generalis nō extendit' ad ltīmā vl' ei⁹ supplemētū ita nec ad dotē.in ꝙsil'. ccxxxvj.
in.ij.columna ꝑpe medium.
Renunciatio facta ꝑ filiā cū iuramento qñ recepit dotē an noceat sibi vel filijs.in ꝙsilio cccx.
An renūciatio facta ꝑ filiā de bonis maternis nocet sibi si petat bona materna nō tāq̄ heres matris: sed vt heres sororis infantis ꝓmortue in cuius hēditate dic̄ bōa materna renūciata repiri ⁊ sic an sua renūciatōe illa bona materna accreuerit portioni infātis an vero ꝓfuerit soli ꝓi.in ꝙsilio cccxj.
Si vnꝰ ex fratribꝰ instituti renūciat portionem suā vni ex alijs nō solū ꝓdest sibi sed etiā oībus accrescrit.in consilio cccxj.
in.j.colūna ante mediū.
Si due sunt sorores ⁊ vnus frater ⁊ vna renūciat hereditati ꝓ̄ne videt' renūciasse in fauorem frīs ⁊ nō sororis.in consilio cccxj.
in.ij.columna ante mediū.
Renunciatio bñficij facta in manibus alterius q̄ꝫ ordinarij an valeat r̄spectu renūciātis.i ꝙsil'. cccxij.

Represalia.

An represalie cōcesse ꝫ homines certi loci extendātur ad illos q̄ nascūtur post concessionē.in ꝙsil'. cccxiij.
Represalie possunt ꝙcedi ꝑpter delictum regentium tā contra regentes q̄ꝫ contra nō regentes ⁊ innocentes.in ꝙsilio cccxij.
in.ij.columna post ꝓnci.

Rescriptum.

Non bz locā dispō rescripti añ q̄ꝫ ꝙditō ꝑ apposita ī rescripto impleat'.in ꝙsilio cccxj.
in.j.colum.añ medium.
Judex ꝑpetrat⁹ ꝫ ticiū debitorē i decē ex vna causa non pōt virtute rescripti cognoscere si illa decem

petantur ex alia cā. in consilio cccxiiij.

An 7 qñ rescriptū contrariū ꝓmo valeat 7 tollat primū 7 qñ nō. in consilio cccxv.

Restitutio in integrum.

An mulier dꝫ restitui prius ad copulā anteq̄ꝫ ī iudicio ad vlteriora ꝓcedatur. in consilio cclxxiij.

An restitutio in integrū ꝓcedat cuilibet vniuersitati ciuitati castro vel ville. in consilio cccxvj.

Restitutio in integrū an sit ꝺneganda in cā momentanee possessiónis. in ꝓsilio cccxvj. in.j. columna ꝑpe finem.

An restitutio in integrū sit concedenda contra ꝓscriptōnē statutariā. in ꝓsilio cccxvj. in.j. columna in fine.

An restitutio in integrū ꝺnegetur ꝓuilegiato cōtra priuilegiatū: 7 sic an vna cōitas priuilegiata possit vti suo priuilegio ꝓ aliā communitatem ꝓuilegiatam. in consilio cccxvj. in.ij. colum. post medium.

An restitutio in integrū ꝺneget ꝑpter rigorē iudiciariū ꝟuandū. in ꝓsilio cccxvj. in.ij. columna in medio.

An 7 qñ ꝑpter instrā ꝺ nouo repta ꝓcedat restitutio in integrū tā ꝑsonis priuilegiatis qꝫ nō priuilegiatis. in consilio cccxxiiij. in.iij. columna post princi.

Que sit ꝺria inter ꝑsonas ꝓuilegiatas 7 nō priuilegiatas in ꝓcedenda restitutione in integrum. in cōsilio cccxxiiij. in.iij. columna in medio

Justa ignorantia: seu impedimētū est iusta cā cōcedendi restitutionē in integrū. in ꝓsilio cccxxiiij. in.iij. columna ante fi.

Minor decedens hereditate nō adita trāsmittit beneficiū restitutis. in integrū ad ipām adeundaꝫ. in consilio cccxxxviij. in.j. columna in fine.

Rex. Reges duces comites 7 marchiones in eorū terris sunt principes et oīa pñt q̄ ꝑt imperator. in consilio ccxxviij. ꝑpe finē ꝓsilij versi. reges ergo

Sacerdos. Sacerdotes nō sūt ꝓhibiti lege ꝺiuina sed tm̄ ꝓstitutione canonica vxores hꝫe. in cōsilio ccxxvj. in.ij. columna añ mediū.

Salarium. Si potestati seu doctori ꝓmissum sit salarium et de solutionib⁹ q̄ fiūt ex camera fienda sit aliqua ꝺtractio vtrū ꝺ tali salario fieri poterit: si de hmōi ꝺtractione nō fuerit facta mentio in promissione. in consilio cccxviij.

Scientia. Tātū opat certa scīa qñ ꝓstat de volūtate principis quātū cla ꝺrogatoria. in consilio ccxxvj. in.ij. colum. ꝑpe finem.

Ille q̄ semel aliquid sciuit p̄sumit ꝑseuerare ī scientia. in consilio cccxij. ante finem consilij.

Scriptura. Utrū scriptura q̄ nō est autētica cū sigillo 7 subscriptione notarij nec reperit ī libro ꝓthocolloꝝ eius. Sed sit inter scripturas eius: 7 ipe ē mortuus: an possit peti a iudice ꝙ faciat eā auctenticari: 7 an autenticāda p aliū notariū: ꝺ mādato iudicis. in cōsilio ccv.

An scriptura possit ꝓbari ꝑ alios testes q̄ fuerūt pñtes 7 audientes: 7 si ꝺponūt vera esse cōtenta in dicta scriptura vtrū ꝺbebit scriptura deposition ipoꝝ authenticari 7 publicari. in consilio ccv.

Tres sunt ꝓfectiones q̄ requirunt ad hoc vt scriptura notarij fidē faciat. in ꝓsilio ccv. in.j. columna ꝑpe medium.

Tenor scripture dꝫ inspici. in ꝓsilio

Scriptura priuata. De scriptura ꝓuata q̄liter imponat fides. in cōsilio cccxxxj.

De quadā scriptura ꝓuata an sit testm̄: vbi traditur materia. l. fideicommissa. §. j. de lega. iij. in consilio cccxlvj.

Senator. Senatores in vrbe romana ꝺcebant habere dignitatem. ī cōsilio cxcix. in.ij. colum. in princi.

Sentencia. Snīa nō potest fieri nisi in cōfessum vl ꝓuictū interueniente ltīmo spacio. in cōsil. cxcix. in.iij. columna in princi.

Snīa lata in breui spacio tpis est ipso iure nulla. in consilio cxcix. in.iij. columna añ mediū.

Snīa lata ꝓ actore sup libello inepto est ipo iur nulla. in cōsilio cclxij. post principiū consilij.

An snīa in cā matrim onij trāseat in rem iudicatā ita ꝙ post tps appellandi: si forte lata sit sentētia ꝺ uorcij alter cōiugū possit secūdo nubē. ī ꝓsi. cclxvij.

An 7 qñ snīa matrimonialis trāseat ī rē iudicatā. in cōsilio cclxvij. in.j. colūna post medium.

Qñ inepte agit si fert sententia illa est nulla. ī cōsilio cccx. in.ij. colum. in princi.

Snīa lata a vicario epi ītrusi an sit nlla. ī ꝓs. cccix.

An ꝛtute snie qs p̄sumat fuisse sindicus: si aliter ꝺ mādato nō appareat. in cōsil. cccxix. in.j. columna ī medio.

An 7 qñ ꝓ snīa p̄sūat. ī cōsil. cccxix. in.j. columna in fine.

An valeat snīa q̄ fuit lata ꝓ sindicū: q̄ nō fuit lītē cōtestatus. in cōsilio cccxix. añ finē cōsilij versi. circa terciū.

Snīa lata si 7 ꝓut ex actis constet an valeat ꝑpt incertitudinē. in cōsilio cccxx.

An iudex possit sibi reseruare ꝺclarationē et interpretationē sue snīe. ī cōsilio cccxx. in.j. colum. post me.

Snīa nulla ꝑpter ꝺfectū iudiciarij ordinis nō ꝟuati an reconualescat ꝑpter attestatiōes postea receptas. in cōsilio cccxxj.

Snīa lata ꝓ muliere q̄ fuit ī iudicio sine cōsensu cōsanguineoꝝ cōtra formā statuti an tenear. in consilio cccxxij.

Uerba apposita ī snīa ꝓut anteceſſores tui p̄sueuerūt an ꝓbēt annuā p̄statōꝫ. in consilio cccxxiij.

Snīa an rescindat ꝑpter instrā nouiter repta. in consilio cccxxiiij.

De q̄dā snīa lata ꝺ necij⁹ a certis iudicib⁹ ꝑm cōsuetudies ꝺnetas ꝓ cui⁹ executōe ꝺnium scripſerat iudici lucano an ꝺcā snīa exeq̄nda. in cōsil. cccxxvj.

An valeat snīa lata post terminū p̄fixū iudici per statutū ad cāe expeditōꝫ. in cōsil. cccxxvij.

Si fert snīa p⁹ terminū p̄fixū ad expeditionē cāe nō ē ipo iure nulla. in cōsilio cccxxvij. in.j. columna ꝑpe mediū.

An snīa absolutoria ꝓ vno ex correis ꝓsit alteri correo iā cōdemnato. in cōsilio

Snīa ē stricti iuris. in consilio

Potest dici snīa nulla vsq̄ ad. xxx. annos. in consilio cccxxxix.

Reuatō quā ꝑt iudex facē ī ſnīa.ī ꝙſi.ccclxxviij in fine conſilij.

Qñ reus abſoluit ꝓpter defectū libelli ſnīa dī interlocutoria.in ꝙſilio cccxciij. in.j.columna in princi.

Qñ q̄s abſoluit ꝓpter defectū ꝓbationū dī ſnīa diffinitiua.ne reſeruatur ius integrum agendi.in cō ſilio cccxciij. in.j.columna circa princi.

Bententia arbitrorum.

Ualet ſtatutū q̄ a ſnīa arbitri poſſit appellari non obſtante iuramento.in ꝙſilio ccxvij. in.j.columna ante mediū.

Bentētia interlocutoria.

Snīa interlocutoria ita tranſit in rē iudicatā ſic̄ diffinitiua.in ꝙſilio ccxv. in fine ⁊ vide etiā in ꝙſilio cclxxxvj. vide etiā in conſilio cccxxxj. in.j.columna poſt princi.

Snīa lata ab obſeruatiōe iudicij eſt interlocutoria.in ꝙſilio ccclxxviij. ante finem conſilij.

Bequeſtrum.

Pōt fieri ſequeſtrū in fructibus coherentib⁹ ſolo.in conſilio ccxl. ante finem conſilij.

Bimulatio.

Si exceptio ſimulatiōis remiſſa fuerit pacto vel iuramento an poſſit opponi.in ꝙſilio cclxxix.

Simulatio contractus an p̄ſumat̄ ſi venditor remanſit ī poſſeſſiōe rei vendite.in ꝙſilio ccxxix.

Pactū de retrouēdēdo minoritas p̄cij ⁊ q̄ emēs ſit ſolitus fenerari faciūt p̄ſumere contractū ſimulatū ſeu vſurariū.in conſilio cccxxix. in.ij.colum.in princi.

vide etiam in conſilio cccxxxij. in.j.colum.poſt princi.

Ex paruitate p̄cij nō p̄ſumitur venditio ſimulata.in conſilio cccxxx. circa finem conſilij.

Exceptio ſimulationis an impediat executionem. in conſilio cccxxxj.

Qualr ⁊ qñ p̄ſumat̄ ſiłatio de contractu venditionis ad cōtractū pignoris:in ꝙſilio cccxxxij.

Fraus ⁊ ſiłatio ꝓbant̄ q̄ ꝓiecturas ⁊ verſiłitudines.in conſilio cccxxxij. in principio.

Bindicus.

An virtute ſnīe q̄s p̄ſumatur fuiſſe ſindic⁹ ſi aliter ꝺ māda-to nō appareat.in ꝙſilio cccxix. in.j.columna ꝓpe mediū.

Due ptes de tribus collegij vl̄ vniuerſitatis dñt eſſe pñtes ī creatiōe ſindici.in ꝙſilio ccclxix. poſt princi.conſilij.

Bolennitas.

In actib⁹ celebratis etiaꝫ cū forenſib⁹ ꝺꝫ ſeruari et adhiberi ſolēnitas a ſtatuto loci requiſita in quo celebratur.in ꝙſilio cclxxxix. in.iij.columna in prin.

Bolitus.

Uerbū ſolit⁹ verificat̄ in vna vice tm̄.in ꝙſilio cclxij. in.j.columna in medio.

Bolutio.

Si teſtator ſoluat ī vita ſua legatū fcm̄ ī teſtō vel quātitatē iure inſtitutōis filio relictū vtrū legatari⁹ vel filius dicat̄ hꝫ illud int̄ vinos an aūt ex teſtō.in ꝙſil. ccxxxvij.

Granat⁹ ſoluere legata an teneat̄ ad p̄legata ꝺotis.in conſilio ccxlvj.

Si vn⁹ ex reis debendi fuerit ꝙuentus ⁊ ptēꝫ ſolvit ⁊ ꝓ alio fideiuſſorē ꝺederit an ꝓ pte nō ſoluta ꝓ q̄ fuit ꝺat⁹ fideiuſ.ꝫ aliū reū agi poſſit.ī ꝙſi. cccxvij.

Preceptū factū ꝺ ſoluēdo ex qb⁹ cauſis poſſit renocari.in ꝙſilio ccc. vide etiā ī ꝙſilio cccxxxv.

Solutō ānua ꝓbat titulū ⁊ cām.ī ꝙſil. cccij.

Succeſſio an hēat vim ſolutōis.ī ꝙſil. ccclx.

Si emptor nō ſoluit in tpe in quo ꝓmiſit ſoluere an excuſet̄ ſi dicat ſe nō ſoluiſſe q⁊ inuenit fūdū non eſſe tāte menſure.in ꝙſilio ccclxxviij.

Bocietas.

Si mutuo pecuniā ad ptez an ⁊ qñ dicat̄ ꝓtractus ſocietatł. in ꝙſilio cccxxxiij.

Societas an ⁊ qñ dicat̄ ſuocata.ī ꝙſil. cccxxxv.

Bocius.

An ſocius poſſit petere ſibi reddi rōnem a ſocio.in ꝙſilio cccv.

Qñ ſocij ſepati ⁊ ī diuerſis locis exercēt mercātiam q̄libet teneat̄ in ſolidū.in ꝙſilio cccxxxiij. in principio conſilij.

Si duo ſūt ſocij oīm bonoꝝ alt̄ ex ꝙctu alteri⁹ nō tenet̄ nec alteri ꝑ alterū acq̄rit̄ ipo iure ꝫ iudicio ſocietatis cōicare tenet̄.in ꝙſilio ccclxxxij. in.j.columna in fine.

Bpurius.

Nō valet ſtatutū q̄ ſpuri⁹ poſſit a patre heres inſtitui.in conſilio ccxxviij. in.j.columna in fine.

Impator an poſſit facē legē generalē q̄ filij ſpurij poſſint a pīe bēdes inſtitui.in ꝙſilio ccxxviij. in.ij.columna in princi.

Spuri⁹ ꝺī q̄ nō ē natus ex cōcubina in domo retenta ꝓ cōcubina ſed cōiugata ⁊ ſoluta vel ecōuerſo.in conſilio ccxxviij. in.iij.columna ante mediū.

Bpoliatio.

Tria ſunt neceſſaria ad hoc vt quis teneat̄ de ſpoliatione facta ꝑ alterū.in ꝙſilio cclxiij. in.j.columna poſt princi.

Btatutum.

Statutū ꝺꝫ intelligi vt nō ſit ſuꝑfluū ꝫ vt aliquid addat ad ius cōe.in conſilio cxcix. in.iij.columna poſt princi.

Statutū q̄ nulla fiat interp̄tatio intelligit̄ de exteꝛnſiuo nō de poſitiuo.in conſilio cxcix. in.iij.colūna circa mediū.

Ciuitas ſubiecta q̄ hꝫ ꝓpria ſtatuta nō ſubiicitur ſtatutis ſuꝑior̄ quō intelligit̄.in ꝙſilio ccix. in.ij.columna in fine.

An ⁊ qñ ſtatutū poſſit tollere iuramentum.in cōſilio ccxvij. in.ij.columna in princi.

Ualet ſtatutū q̄ a ſnīa arbitri poſſit pellari non obſtante iuramento.in ꝙſilio ccxvij. in.ij.columna poſt principiū.

Statutū laicoꝝ generalr diſponēs nō ſpecifice ꝺ bonis eccl̄ie vī hīe locū int̄ laicos etiā ī feudis eccleſiaſticis nō in p̄iudiciū eccl̄ie.in ꝙſilio ccxix. in fine conſilij.

Statutū diſponēs de certo mō ſuccedendi nō cōprehendit bona alibi ſita nec forenſes ſi loquitur ī p̄ſonam.in conſilio ccxxv. in.j.columna ꝓpe mediū.

Statutū ciuitat̄ vl̄ loci diſponēs ꝺ certo mō ſuccedēdi ī p̄ſonā nō ꝓhibēdit forēſes etiā hītes poſſeſſiōes in dicto loco.in conſilio ccxxv. in.j.columna poſt mediū.

Statutū q̄ fili⁹ maſcul⁹ excludat feminā hꝫ locū etiā in maſculo ltīmato.in conſilio ccxxviij. in.iij.columna ante mediū.

Si ſtatutū excludit filiā a ſucceſſiōe an ꝺs ſuccedat loco ltīme ⁊ poſſit cē min⁹ ltīma.ī ꝙſil. ccxxxiiij.

in.j.columna post mediũ.
Statutũ põt minuere ltĩmam:sed non in totũ tol lere:ĩ cõsilio cclxxxiiij.
in.j.columna ante finem.
An statutũ excludẽs filiã ab intestato locũ habeat qñ fit testm̃.in ꝑsilio cclxxxij.
in.ij.columna in fine.
Qñ filia nõ est exclusa a successione ꝑ statutũ: tc̃ pĩ nõ põt apponere ꝑdictionẽ resolutiuã vtl vltra ltĩmam.in consilio cclxxxij.
in.j.columna post mediũ.
An si maritus recipiat vtẽ simplr q̃ erat sub ꝑdi tiõe q̃ marit⁹ nõ lucret eã videat tacite renunciasse statuto de lucro votis.in consilio cclxxxij.
in.ij.columna ꝓpe mediũ.
Statutũ loquẽs ꝺ gradib⁹ in materia successiõis intelligit scꝺm ius ciuile.in consilio cclxvij.
in.ij.columna ꝓpe mediũ.
Statutũ q̃ mortua vxore sine liberis maritus lu cret vtẽ:intelligitur nõ solũ de liberis scꝺi matrimo nij:sed etiã primi.in ꝑsilio cclxxviij.
in.j.colum.ante finem.
Si ꝯctus celebrati cũ miorib⁹ dñt fieri cũ certa so lennitate ex forma statuti an maiores.xx.possint sine illa contrahere vt etiã sine curatore:vt sic sumat ar gumentũ a cõtrario sensu.in consilio cclxxiij.
Statutũ q̃ maior.xx.annis sit ltĩme etatis an ĩtel ligat quo ad alienationẽ immobiliũ:vt illa possit ali enare sicut maior.in consilio cclxxiij.
Pupillus an dicatur decedere intestatus ita q̃ ĩ eius hereditate habeat locũ statutũ successionib⁹ ab intestato.in cõsilio cclxxxvij.
Si statutũ facit mẽtionẽ ꝺ patruo nõ intelligit ꝺ patruo magno.in consilio cclxxxv.
in.j.columna ꝓpe mediũ.
An et quando statuta trahant ad preterita.in cõ silio cclxxxix.
in.j.colum.ante medium.
An statutũ tollẽs exceptiõem ꝑscriptionis extẽda tur ad ꝑterita:vt cõprehendat ꝑscriptionẽ iã cõple tã q̃ statutũ.in cõsilio ccxcij.
in.ij.columna in princi.
Statutũ disponens q̃ trahat ad ꝑterita nõ tra hitur ad iã decisa ꝑ sniam:vl iuramentũ vl ꝑscriptio nẽ.in consilio ccxcij.
in.ij.columna ꝓpe mediũ.
Statutũ põt spãlr statuẽdo tollere ius alteri que situm.in consilio ccxcij.
in.ij.columna post mediũ.
Si statutũ dicat q̃ positio cui nõ respõdet habe atur ꝑ cõfessata illud nõ bz locũ interrogatoria cui nõ respõdet.in consilio ccxcix.
Sup quo fundant statuta q̃ instrã mittantur ex ecutioni.in consilio ccc.
Si statutũ dictat q̃ ꝑsumatur simulatio:si vendi tor remanserit ĩ possessiõe:an hoc statutũ extẽdatur ad venditiões ꝑdictionales.in cõsii o cccxxix.
Si ẽ statutũ q̃ venditio rei immobil nõ valeat in ꝑ iudiciũ agnator̃ 7 q̃ illi possint reuocare offerẽdo preciũ an habeat locũ in venditione simulata.in con silio cccxxix.
An statutum de ꝑsentatiõe habeat locum qñ em ptor desijt possidere sine dolo.in ꝑsilio cccxxix.
in.ij.columna ante finem.
An statutũ loq̃ns de ꝯctu vt possit vicin⁹ vel ag natus pñtare habeat locũ ĩ distractu.ĩ ꝑsil. cccxxix.
in vltima columna post princi.
Valet statutũ inter laicos q̃ simulatio possit pro bari ꝑ ꝓiecturas.in ꝑsilio cccxxxij.
in.j.columna post princip ũ.
Nod⁹ ꝓbãdi ñ ꝺz ãgustari ꝑ statutũ.ĩ ꝑsi. cccij.
Statutũ q̃ extante masculo femina nõ succedat⁹ qualiter fuit introductũ.in consilio cccxxxvij.
Statutũ q̃ extante masculo filia femina nõ succe dat an extendat ad nepotes ex filia.ĩ ꝑsil. cccxxxvij.
An argumentũ a cõtrario sensu habeat locũ ĩ sta tutis.in consilio cccxxxvij
An in statutis fiat extensio ꝑ paritatẽ rationis. in cõsilio cccxxxvij.
Statutũ simplr excludẽs filiã votatã a successio ne intelligit ꝺ successiõe votãtis.ĩ ꝑsil. cccxxxvij.
in.iij.columna in principio.
An statutũ excludens feiam extãte masculo extẽ dat ad filiã mõialẽ.in consilio cccxxxviij.
Qñ dicat statutũ cõtra libertatẽ eccl'iasticã.ĩ cõ silio cccxxxviij.
in.iij.columna in fine.
Statutũ q̃ inf affines fiat cõpromissũ qualr ꝺbe at intelligi 7 q̃ locũ habeat.in ꝑsilio cccxxxix.
Statutũ q̃ extãte masculo ꝛc. an intelligat etiã ꝯtũ ad bona materna.in consilio cccxl.
An statutũ loquens in vna ꝑsona extendat ad ali am.in consilio cccxlj.
in.j.columna post mediũ.
Statutũ q̃ si bis latũ fuerit laudũ ampli⁹ nõ pos sit peti reductio.in ꝑsilio cccxlij.
Et q̃ laudũ scꝺor̃ arbitror̃ nõ possit impugnari intelligitur q̃ vtrũq̃ ẽ cõforme:secus si sint diuer sa quia pluries posset peti nõ obstante statuto.in cõ silio cccxlij.
Stãte statuto q̃ forensis nõ possit aliquid acq̃re re q̃d si tpe cõtractus quis erat forensis et añ tradi tionẽ verã rei sit effectus ciuis:an sibi obstabit statu tũ.in consilio cccxliij.
Stãte statuto q̃ vicinus possit offerre et aduoca re rez ab emptore q̃ si duo sunt socij ꝑ indiuiso rei que coheret rei vendite an alter ipor̃ possit offerre et rẽ aduocare.in ꝑsilio cccxliiij.
Si statutũ dicit si mulier dotata a patre intelligi tur de bonis pris.in consilio cccxliv.
in.iij.columna circa mediũ.
Stante statuto q̃ extante masculo filia femia nõ succedat queritr si filius masculus decesserit heredi tate ñ adita:vtr feia remãeat exclusa.ĩ ꝑsil. cccxlv.
An possit renũciari statuto ꝓhibitorio.ĩ ꝑsi.cccl.
An ĩ statutl fiat extẽsio ꝺ cãu ad casũ.ĩ ꝑsil. cccl.
Si statutũ ꝓpter existẽtiã filij excludit filiã an vi deatur etiã excludere amitã.in ꝑsil. cccxlv.
in.j.columna ante finem.
Stãte statuto q̃ dãnũ passi possint illud recupe re a cõitate q̃d si in bospitio quis fuit passus dãnũ et istud recuperauerit ab hospite nunq̃d hospes id qꝺ soluit possit a cõitate recupare.ĩ ꝑsil. cccxlvj.
Utrũ statutũ qꝺ excludit matrẽ a successiõe filij ꝓpter existentiã fratris excludat etiã ꝓpter existenti am aui pñi.in cõsilio cccxlvij.
Si ex forma statuti patruus excludit mr̃em fratri us excludit pr̃.in cõsilio cccxlvij.
in.iij.columna post mediũ.
Jnstatutis etiã correctoris fit extẽsio de vno cãu ad aliũ qñ disposita in vno nõ possunt hr̃e locũ sine illa extensione.in consilio cccxlvij.
in.vj.columna ante mediũ.
Si statutũ ꝓhibet interꝓtationẽ fieri nõ põt sũ mi argumentũ a contrario sensu etiam si sine illo nõ possit aliq̃d opari.in consilio cccxlvij.
in.vj.columna ꝓpe mediũ.
Statutũ põt auferre ltĩmam matris et filior̃ etiã in totũ ꝑm cõem opinionẽ.in cõsilio cccxlvj.
ante finem consilij.
Stante statuto q̃ extãtibꝰ masculꝰ feia nõ succe dat vtr ꝑtentio feie r̃ddat testm̃ nullũ: si ipe mascꝰ

lus nō fuerit ĩstitut⁹ ℔ extrane⁹.ĩ ꝓsil'. cccxlviij.
An ĩ statutis habeat locū argumētū a ꝓrio sensu: vide in verbo argumentū a ꝓrio sensu.
In statut' nō punit' affect⁹ cū ope subsecuto.nisi sit effectus.in ꝓsilio cccl xxx.
in.ij.columna ante mediū.

Btilus. Stil⁹ curie facit ius.ĩ ꝓsi. cclxxxiij.
.in.iij.columna in fine.

Btipulatio. Stipulatio apposita super .aliqno ꝯctu vl' obligatione intelligit' ꝛ limitat' ꝑm naturā illi⁹.ĩ ꝓsil'. ccl.
in.ij.columna post ꝓinci.
Si pī stipulat⁹ ē dotē sibi aut filie videt' stipulatus ordine successiuo.in ꝓsilio cclj.
in.ij.columna post ꝓincipiū.

Bubrogatio. Res subrogata loco alterius illi⁹ vice ĩ oīb⁹ fū .git' si pōt ꝛ sue nature nō ꝯriat'.in ꝓsil'. ccxxxvj.
ante finem consilij.

Bubscriptio. An subscriptio notarij .sufficiat qñ totū instrumentū scriptū ē manu alterius.in cōsilio ccix.
Cedula subscripta manu vnius notarij ꝙ inde est ac si fuisset tota scripta manu sua.ĩ ꝓsil'. ccxxxj.
in vltima columna post medium.
Qui se subscribit videt' totā disponez scripsisse. in consilio cccxxxj.
in vltima columna ꝓpe mediū.
Subscriptio facta non lecto tenore scripture an ꝓiudicet.in consilio ccclj.
An generalis subscriptio noceat subscribēti ĩ bis que sunt ꝯ ipm.in cōsilio ccclj.
Subscriptio notarij quā dz facere pōt fieri vsq; ad ꝓclusionē in cā.in consilio cclxxxix.
in.iij.columna ꝓpe finem.

Bubstantia. Ubi nō pōt dari ſba ibi .nec pōt esse accidēs.in cō silio cccxcviij.
in.iij.columna ꝓpe mediū.
Ubi nō est ſba seu subiectū ibi nō pōt adesse qualitas.in cōsilio ccclxxxiij.
in.j.columna post mediū.
et vide in consilio
ante finem consilij. xxj.

Bubstitutio. Substitutō facta sub cō .ditiōe si oēs decesserit sine liberis censet' facta vltimo morienti.in ꝓsil' cc.
in.j.columna ꝓpe mediū.
Si testōr dixit ꝙ bona sua dent' ꝛ distribuantur an substitutio sit directa vl' fideicōmissaria.ĩ ꝓsi. cc.
in.j.columna in fine.
In substitutione fideicommissaria nō veniūt o .na filij nec sua ltīma.in ꝓsilio cc.
in.ij.columna in ꝓinci.
Substitutio facta vltimo morienti in dubio ītelligitur fideicommissaria.in consilio ccvij.
in.ij.columna in ꝓinci.
Substitutio de sui natura obliqua nō trahit' ad directā nisi in certis casibus.in ꝓsilio ccvij.
in.ij.columna circa ꝓinci.
Existente casu substitutionis oīa in ꝯriū acta re .uocant'.in consilio ccxxxij.
in fine consilij.
Substitutio facta duob⁹ sine exꝑssione noīs collectiui locū bz in portione vnius premorientis.in cō silio ccxxxvij.
in.iij.columna ꝓpe mediū.
Si ē substitutio facta filio si decesserit sin filijs nepotes nō videt' eē substituti.ĩ consilio ccxxxvij.
in.iiij.columna in ꝓincipio.

ꝛ vide ĩ ꝓsil'.seqnti ĩ ꝓin. vbi idē tz ꝛ optīe declarat
Substitutio facta d' filiab⁹ toto tpe vite ipāx cu libet eax intelligit' eē quedā reciꝓroca substitutō. ĩ consilio ccxxxvij.
in.v.columna ꝓpe mediū.
Si substitutio est facta filio si decesserit sine filijs seu liberis ꝛ filius decesserit cū filijs illi filij nō censentur substituti.in consilio ccxxxviij.
in.j.columna in ꝓincipio.
Substitutio compendiosa facta ꝙ verbū cōe etiā si mr̄ sit in medio valet iure directo ītra tpa puberta tis:postea vero iure fideicōmissi.in ꝓsil'. ccxlvij.
in.j.columna ꝓpe mediū.
Licet testōr substitutionē fecerit restringendo se ad bona sua tm̄ nō tn̄ ꝓpter hoc desinit qn̄ sit pupillaris.in cōsilio ccxlvij.
in.j.columna in medio.
Spes substitutiōis ꝓdictionalis nō trāsmittitur ad heredē substituti.ĩ ꝓsilio ccl.
in.j.columna post mediū.
Substitutus pōt venire etiā ex iure accrescēdi si ꝓiunctus repudiat vl' ecōtra.in ꝓsilio ccliij.
in.j.columna ꝓpe mediū.
Si pī instituit filiū in dimidia hereditatis ꝛ nepotes ex altero filio in altera dimidia:ꝛ oēs inuicē ſbstituit an itelligant' facte hoc casu due reciꝓroce vna iter nepotes tm̄ altera int' nepotes ꝛ filiū ita ꝙ si ambo nepotes moriant' mater eox excludat' etiam a ltīma.in consilio cclv.
An substitutio reciꝓroca ꝓtineat pupillarē ꝛ quā. in consilio cclv.
An substitutō reciꝓroca excludat mr̄es.ĩ ꝓsi.cclv.
Pupillaris exꝑssa excludit matrē etiā a ltīma. in consilio cclv.
in.j.columna in fine.
Substitutio reciꝓroca fcā ꝓsonis imparibus non cōtinet nisi vulgarē:nisi fuisset facta ꝙ morte:qr tūc etiā ꝓtinet' fideicōmissaria.in ꝓsilio cclv.
in.ij.columna in ꝓincipio
Pī pōt substituere filie in dote quatenus ē vltra ltīmam.in cōsilio cclxxxviij.
in ꝓincipio consilij.
An substitutio facta ꝙ verbū cōe.ſ.substituo ĩpuberi sit oī tpe directa:etiā si mater sit ī medio.in consilio cccxxxviij.
in ꝓincipio.
Uerba si decesserit sine liberis etiā ĩcludūt pupillarē etatē.in cōsilio cccxxxviij.
in.j.columna ꝓpe mediū.
Pupillaris cōꝓhensa cōpēdiosa vel reciꝓroca exꝑssa verbis generalib⁹ excludit mr̄es idē qn̄ substitutio cōpēdiosa fit ꝙ ꝛbū cōe.ĩ ꝓsil'. cccxxxviij.
in.v.columna post ꝓincipiū.
Si pī instituit filiū ꝛ ei substituit ticiū ꝛ ticio substituit seiū.Si ticius primo substitut⁹ moriꝛ viuo testatore vel herede deliberante an seius sc̄do substitutus admittat'.in consilio cccliij.
Substitutio cōpendiosa facta ꝙ verbū cōe cōtinet vulgarē.in ꝓsilio cccliij.
in.ij.columna post mediū.
Si pī iter liberos testet' cū mīori numero testiuz vtrum substitutio pupillaris in eo facta valeat. ĩ cō silio cccliij.
Substitutio pupillar̄ pōt fieri ĩ testō imꝑfecto cū trib⁹ testib⁹ si substituūt' alij liberi.ĩ ꝓsil'. cccliij.
in.j.columna post mediū.
Substitutio cōpendiosa facta pupillo interꝑtatur directa pupillaris qñ mr̄ nō est in medio vel qñ est:ℬ fuerunt substituti filij testatoris.ĩ ꝓsil'. cccliij.
in.ij.columna post ꝓincipiū.

Subſtituo talez ꝛ ſuos ītelligiť ſuos.ī.illos q̄ ab
inteſtato eēnt ſucceſſuri nō ꝺe his q̄ ſunt in ptāte. in
conſilio ccclxiiij.
in vltima colū.ꝑp e mediū.
ꝛ vide in ꝓſilio ſequēti in princi.

Qñ ſubſtō ē fcā plīb⁹ ſi oēs ꝺeceſſerint ſine libe-
ris an illi inter ſe videāť inuicē ſubſtituti.ī ꝓſi.ccclv.

Habēs q̄nq; filias eas equalr īſtituit ꝛ inuicē ſbſti
tuit ꝑ ſ ꝙba eas inuicē ſubſtituo poſtea ſubdit ſz il-
las rogo q̄ poſt eaꝝ moꝛtē hereditatē reſtituat ſoci
etati ſcī michaeľ tres ex dictis filiab⁹ ꝺeceſſerūt poſt
aditā hereditatē ſine liberꝭ q̄ńť vtꝫ ad eaꝝ poꝛtio-
nes ſocietas ſcī michaeľ admittať ex fidecōmiſſaria
ſubſtitutōe an autē ipe ſupſtites admittanť ex reci-
pꝛoca.in conſilio ccclvj.

An ſubſtitutō bꝛeuiloqua cōtineat fidei cōmiſſa-
riā.in conſilio ccclvj.
in.ij.columna in fine.

Subſtitutio facta filio ſz habeat in ſe tacitā cōdi
ctionē ſi ꝺeceſſerit ſine liberis nō tū ꝫ iſtā.ſ.ſi ꝺeceſ-
ſerit ſine fratre.in conſilio ccclvj.
ante finē ad mediā colum.q̄ſi

Jacobus inſtituit heredē victoꝛem ei⁹ filiū pupil
lū ꝛ ſi ꝺeceꝺeret in pupillari etate ſubſtituit octaui-
anū ꝺcī teſtōꝝ frēm ꝛ filios q̄tuoꝛ ꝺcī octauiani ꝺe
ī codicill' ſubſtituit eidē victoꝛi vna cū ꝺcō octa-
uiano ꝛ filiꝭ angelā ſoꝛoꝛē ꝺcī teſtōꝛis vna cū filiꝭ
ipſius angele ꝑ vna ꝑte moꝛtuo victoꝛe in pupilla-
ri etate q̄ńť an ꝺicta angela vigoꝛe ꝺcē ſubſtōis fa
cte ꝺe ſe ꝛ filiꝭ ei⁹ admittať ad ſucceſſiōez victoꝛis
ꝛ ꝑ qua ꝑte.in conſilio ccclvij.

Subſtitutio ꝺirecta nō pōt mero iure reuocari ī
codicillis ī q̄ꝫ nō pōt adimi hereditas a ſcriptis ī te
ſtō nec aliꝭ ꝺirecto ꝺari.in conſilio ccclvij.
in.j.columna in medio.

Jōñs fratres filios maſculos eos inſtituit et ſub-
ſtituit vꝛoꝛē: ꝛ fraternitatē quandā ſi oēs filij ſui ꝺe-
ceſſerint ſine filiꝭ ꝺeceſſerūt ꝺuo ex illis filiꝭ vltimo
ꝺeceſſit terci⁹ fili⁹ relicta filia feia q̄ńť vtꝫ ſubſtitu-
tio facta ꝺe vꝛoꝛe ꝛ fraternitate locū ſibi vendicet.ī
conſilio ccclviij.

Per illa ꝙba ſi ꝺeceſſerit ſine filiꝭ filij nō vidē-
tur ſubſtituti.in conſilio ccclviij.
ꝓpe mediū cōſilij.

Quidā michael inſtituit ꝺuos filios maſculos he
redes vniuerſales ꝺuab⁹ filiꝭ feīs reliq̄t ꝺotes ꝛ ma
ſculos ī uicē ſubſtituit poſtea ſubiūrit ſi oēs filij mei
ꝺeceſſerint ſine filiꝭ ſubſtituo vnuꝫ altare queritur
vtrū ſit locus ſub ſtitutioni fcē ꝺe altari ſi filij maſcu
li ꝺeceſſerint ſine liberis ſupſit aūt vna ex filiab⁹ feis
ꝺubiū facit illa ꝺictio oēs.ī ꝓſilio ccclix.

Succeſſio. Spes ſucceꝺēꝺi ab inteſtō ñ
ē in rez natura viuo teſtato-
re nec cadit in repudiatiōe.in ꝓſilio ccvij.
in fine conſilij.

De mō ſucceꝺēꝺi ī feudo.in ꝓſilio ccxviij.

Si excluꝺať mr̄ ꝑ ſtatutū a ſucceſſione intelligiť
etiā excluſa eius filia.in cōſilio ccxxvij.
poſt me diū conſilij.

Qñ filia nō eſt excluſa a ſucceſſione ꝑ ſtatutū tē
pr̄ nō pōt apponere ꝓdictionē ſolutiuā ꝺotiz:niſi vl
tra ltīmam.in conſilio ccxxxiij.
in.j.columna poſt mediū

Jn bonis ꝓuentis a mre filius eiuſdē mris ꝑferť ī
ſucceſſiōe.in ꝓſilio ccxxxviij.
in fine ꝓſilij.

Qñ agiť ꝺ ſucceſſiōe aui maťni vtrū nepos tene
atur cōputare ī ltīma ꝺotē mr̄nā.in ꝓſilio cclj.

An ſoꝛoꝛ excluſa a ſucceſſiōe frīs extāte altero frē
ex foꝛma ſtatuti intelligať excluſa a ſucceſſiōe ſoꝛo-
ris.in conſilio ccclxi.

Si filia ꝺotata excluꝺiť a ſucceſſiōe pr̄na ſilr ex-
cluꝺunť nepotes ex ea.in conſilio ccclxiiij.
in fine conſilij

Si agnat⁹ excluꝺit mr̄em ex foꝛma ſtatuti:exclu-
ꝺit etiā auū mr̄nū ſiue mr̄ extet ſiue ñ.ī ꝓſil'. ccclxv.
in.j.colūna in fine.

Mr̄ excluꝺit auū ī ſucceꝺēꝺo.ī ꝓſilio ccclxv
ante finē conſilij.

Succeſſio an habeat vim ſolutiōis.ī ꝓſi. ccclx.

Pluralitas vīculoꝛ attēꝺiť qñ tractať ꝺ ſucceſ-
ſiōe frīs.in ꝓſilio ccclxj.

Qñ tractať ꝺe ſucceſſiōe vlterioꝛ puta frīs pa-
truelis: vl etiā nepotiſ inter patruos illa nō attēꝺiť.
in ꝓſilio ccclxj.

Quidā ꝺeceſſit ſupſtite frē cōſanguineo.ſ.ex late
re pr̄is tm̄ ꝛ relicto fratre vterino ex latere.ſ. matris
tm̄:queriť q̄s eoꝝ pferať ī bonis q̄ puenerūt ad ꝺe-
functū ex mr̄e ſtāte ſtatuto q̄ attinētes ꝺefūcto ex la
tere mr̄is nō ſucceꝺāt.in conſilio ccclxij.

Malia ſucceſſiōis ē ꝺ iure poſitiuo.ī ꝓſil'.ccclxij.
in.j.colum.in medio.

Mr̄ an pr̄iuet' añ lapſū anni ſucceſſiōe filij ſi illi ñ
petierit tutoꝛē:an vero ꝺemū eo elapſo.ī ꝓſi.cclxvj.

Suitas. Exiſtētia ſui heredis ꝓfirmat fidei
cōmiſſū vniuerſale.ī ꝓſi. ccxxxvij.
in.iij.columna ante mediū.

An per ꝺationem ſubſtituti tollatur ſuitas.in cō-
ſilio ccclij.
in.j.columna circa finē.

Eſtamentū. Si q̄s incepit fa-
cere teſtm̄ ꝛ eccle-
ſiam heredē inſtituit:ꝛ poſtea q̄ꝫ habe-
ret teſtm̄ ꝑ pfecto ꝛ abſoluto pnīa ꝺuct⁹
ꝺixit ſe nolle aliq̄ꝺ facere teſtm̄ nō valz.ī ꝓſil'. ccij.
in.ij.columna ante mediū.

Si teſtatoꝛ anteq̄ꝫ cōpleat teſtm̄ eſt moꝛte pue-
tus nō valet ſua ꝺiſpō etiā ad piā cauſā nec etiaz in
ter liberos filios niſi eſſet ſcripta manu teſtatoꝛis. in
conſilio ccij.
in.ij.columna poſt mediū.

An in teſtō ad pias cauſas requiranť teſtes roga
ti.in ꝓſilio ccij.
ante finem conſilij.

Si pater inter liberos teſtet' cum minoꝛi numero
teſtium:vtrum ſubſtitutio pupillaris in eo facta va-
leat.in conſilio ccccliij.

Teſtm̄ coꝛā trib⁹ teſtib⁹ etiā nō recitatū inť libe-
ros tenet.in conſilio ccccliij.

Notarius pōt ſcribere teſtm̄ ſuū manu ꝑpꝛia ꝛ et
publicare.in conſilio ccccliij.
in.j.columna ꝑpe mediū.

Jn teſtō in quo inſtituiť eccl'ia ſufficiunt ꝺuo te-
ſtes etiā nō rogati:ꝛ etiā ſi teſtm̄ nō fuit poſtea rele
ctū coꝛā teſtib⁹.in conſilio ccclxiij.

De teſtō ꝓtinente cl'am ꝺerogatoꝛiam qualiť tol
latur ꝑ ſcꝺm.et ſic ꝺe materia.l.ſi quis in pꝛin. teſti.
in conſilio ccclxiiij.

An ꝛ qñ ꝛ que ꝙba requirantur in teſtamēto ad
hoc vt per illos reuocetur pꝛimum teſtamentum ha
bēs clauſulā ꝺerogatoꝛiā et iuramētū.ī ꝓſi. ccclxiij.

Debet fieri mentio in ſcꝺo teſtō ꝺ iuramento ap
poſito in pꝛimo teſtō.in ꝓſilio ccclxiij.
in.ij.columna in pꝛinci.

Quando pꝛeceſſit vnicū tm̄ teſtm̄ non eſt facien-
ꝺa mentio ſpecialis ꝺe verbis ꝺerogatoꝛiis in eo cō-
tentis ſed ſufficit generalis cl'a caſſans ꝛ irritans. in
conſilio ccclxiij.
in.iij.columna in fine.

Secūꝺū teſtm̄ ad pias cās cū ꝺuob⁹ teſtib⁹ tollit
pꝛimū etiā ad pias cās cū ſolenni numero ſeptē teſti-
um ꝓfectū.in coſilio ccclxv.

In testõ ad pias causas sufficiũt duo testes.in cõsilio ccclv.
in.j.colũ.circa finẽ:vel ante finem consilij.
Testm̃ ad pias cãs valet etiã coram duobus testibus nõ rogatis.in consilio. ccclxvj.
in principio consilij.
De quodã q̀ iã mltis ãnis ꝓdiderat testm̃.postea in articulo mortis interrogatis ab aliquib⁹ ꝓpinq̀s dixit ꝙ volebat instituere et instituebat nepotes suos:vtrũ ꝓ talia verba videat cassatũ ꝑmum testm̃ et vtrũ sufficit ꝙ testator respõdeat ad interrogata. alterius.in consilio ccclxvij.
De quodã testõ vsurarij an in eo dicantur obseruata ea q̃ req̃rũt ꝓ.c.cũ ad illius validitatem.in cõsilio ccclxxxvj.
Dies incerta tũc dr expactari qñ ꝓ illã expectatõnẽ testm̃ nõ reddit nullum existente die aliassec⁹. in consilio cccxcij.
in.iij.colũna circa medium.

Testator. An si testator adimat aliq̃d bene transferat intelligat in re directo an ꝓ fideicõ. in cõsilio cccxxv.
in.j.colũ.post princi.
Preceptũ testatoris qđ tendit in fauorem filior nõ rejcit etiã in ltĩma.in cõsilio cccxxv.
in.j.columna post mediũ.
Ille cui testator sepi⁹ zĩ pl⁹ ꝓuidit videt eẽ magis dilect⁹ testatori.ĩ ꝙsilio cccxxv.
in.iij.columna in princi.
Si testõr relinq̃t sub duplici q̃litate.s. filiationis z hereditarie dicẽdo filijs et heredibus talis: an ista duo requirãtur copulatiue.in consilio. cccxxv.
in.iij.columna post mediũ.
Testator nõ ꝑsumit magis diligere heredes extraneos ticij ꝙ heredes extraneos filij.ĩ ꝙsil'. cccxxv.
ante finẽ consilij.
Testator mãdat ꝙ emat' dom⁹ ꝓ vsu z habitatõne vxoris sue si vidua steterit:et filie sue si vidua remanserit.Si dom⁹ empta fuerit z affictata ad quem ꝑtinebunt pensiones vtrum ad heredem:an autẽ ad vxorem.in consilio cccxxxix.
Si testõr reliquit certã q̃titatẽ ꝓ incertis z male ablatis et non sint tot:residuũ dr distribui in aliũ pium vsum.in consilio ccxliij.
in.j.columna in fi.
Qñ testõr dicit ꝙ oĩa bona sua deueniãt in talez intelligitur voluisse ꝙ nulla fiat detractio puta falcidie vel trebellianice.in consilio ccxlvij.
in.j.columna ante mediũ.
Qñ testator disposuit indiscrete sed non ꝓiura. in consilio ccxlviij.
in.j.colum.in fine.
An sit standum verbis testatoꝝ sup extimatione bonoꝝ suoꝝ.in consilio ccclxviij.
An si testator acq̃siuit oĩa bona sua ex vsuris possit ordinare executorẽ ad exequendũ paupib⁹ bona sua.in consilio ccclxxxvj.
in fine cõsilij.
Qñ testator reliquit vsũfructũ oĩm bonoꝝ vni z post eius mortem instituit aliũ heredem:an istõ legatũ valeat vel institutio z qñ z quõ.in ꝙsil'. cccxcij.
in.j.columna ꝑpe mediũ.

Testis. An testes q̀ interuenerũt inuẽtario debeãt se inuentario subscribere.in consilio ccvj.
in principio.
Quot testes req̀rant' ĩ inuẽtario.ĩ ꝙsil'. ccvj.
post principiũ consilij.
Cõtradictio vni⁹ ex testibꝰ descriptꝫ in instrõ nõ facit fidem vacillare:si ad sunt alij testes in numero sufficienti.in consilio ccvi.
in.ij.columna in fine versi.sup quarto.
Testis singularis nõ ꝓbat qñ ꝓbatõ remanet dubia q̃ põt se bẽ adesse alꝰ sec⁹.ĩ ꝙsil'. cclxxix.
Credit' vni testi q̀ deponit de facto ꝓprio:secus si de alieno.in consilio cccxxxij.
in.j.columna ꝑpe mediũ.
An testes debeãt esse rogati in institutione ad pias causas.in consilio ccclxij.
in principio consilij.
vide etiã in consilio ccclxvj.
in ꝑncipio ꝙsilij.
et in ꝙsilio etiã ccclxv.
in.j.columna in fine.
Mulier ꝑt eẽ testis ĩ testõ ad pias cãs.ĩ ꝙsi.ccclxv.
ante finẽ consilij.
Testes dñt deponere de spẽ qñ non deponendo res esset dubia.in consilio ccclxix.
Pulchra verba de testibus q̀ dñt deponẽ de mãdato sindicatus.in ꝙsilio ccclxix.
ante finem consilij.
An testis semel examinatus z nõ pfecte:iterũ ꝛpeti possit z examinari.in consilio ccclxx.
Vnus testis sufficit qui deponit de facto ꝓprio.in consilio ccclxxj.

Titulus. Titulus putatiu⁹ quo q̀s putat se esse heredem cum nõ sit:sufficit ad ꝓscribẽdũ lõgo tpe petitiõi bẽditat'.ĩ ꝙsil'. ccxxviij.
in.vj.columna post medium.

Transactio. Transactio facta in cã valet.in consilio ccij.
de dubia:etiã in re eccl'ie vapne finem cõsilij.

Transmissio hereditatis.
Filius hereditatẽ maternã nõ aditã nõ trãsmittit nisi ad suos descendẽtes.in ꝙsilio cccxxxviij.
in.j.colũna post mediũ.

Trebellianica. An grauatus de restituẽdo hereditatẽ si nõ ꝓficiat inuẽtariũ ꝓdat trebellianicã.ĩ ꝙsilio ccxj.
in.j.colũna circa mediũ.
Trebellianica nõ detrahit' ex fideicõmisso relicto piã cãm.in ꝙsilio ccxxvj.
in.j.colũna circa finem.
et vide etiã in ꝙsilio ccij.
in prima columna post principiũ.
vide etiã in consilio ccxcviij.
circa principiũ consilij.
idẽ tenet etiã in consilio cccxxxviij.
in.j.columna ꝑpe mediũ.
Fideicõmissari⁹ regl'r aduersus fideicõmissariũ nõ detrabit trebellianicã.in consilio ccclv.
in.ij.columna post principiũ.

Turbare. Qualit' turbare differat ab iura dẽ:cũ sit diuisa.ĩ ꝙsil'. cclxxviij.

Tutor. An tutor possit petere sibi reddi rõnẽ a ꝓtutore.in consilio cccv.
Tutor dat⁹ in testõ an possit pupillũ immiscere.in ꝙsilio ccclij.
Que faciẽda tutori incũbant añq̃ administret.in consilio ccclij.
in.ij.colũna ante mediũ.
Ex q̀bus causis possit tutor excusari:ne remoueatur a tutela:tanq̃ suspectus.in ꝙsilio ccclij.
in.ij.columna in fine.
Ex dolo vel lata culpa tutoris defuncti:tenet' ei⁹ heres lz nõ ex leui.in ꝙsilio ccclxxij.
in.j.colũna ante mediũ.

ctus ab herede perceptos in vita vsufructarij. ī consilio ccxlj.
circa finē cōsilij.
Onꝰ eris alieni an ꝑtineat ad vsufructuariū oīm bonorum ⁊ sic ad notata. l. fi. de vsufruc. leg. in consilio ccclxxxviij.
in. ij. columna in fine in versi. Nūc est videndum.
Vsufructuarius nō tenet ad fructus ꝑceptos finito vsufructu nisi perceptos pꝰ ꝑstitā seu petitā satisdationem. in consilio cccxcj.
ante finem consilij.
Vxor. Quādo dicatur maritus vl' vxor dn̄s vl' dn̄a rei dotalis. in cōsil'. cccxliij.
in. iij. colū. circa mediū.
Vxor post lapsū termini ꝑfixi ad restitutionē dotis pōt ab heredibꝫ viri petere emolumenti dotꝫ. nō vt vsuras ꝫ vt interesse. s. q̄tenus ipsa fuisset verisil'r ꝑceptura ex quantitate dotis. ⁊ quatenꝰ ē necessariū ꝓ alimentis. in consilio ccclxxxvij.
in. j. columna in fine.
Vxor ē magꝫ ꝑuilegiata ī dote vt ꝑferat' creditoribꝫ anterioribꝰ: q̄ꝫ sit vir in donatione ꝓpter nuptias. in qua hoc nō reperit'. in cōsili. cccxcv.
in. j. colūna post mediū.
De quadā vxore q̄ sepauit a viro: ⁊ petebat dotē vel fructus illiꝰ ꝓ eo q̄ vir eiꝰ non sustinuit onera matrimonij. in consilio cccxciij.
An vir teneat' vxori sue restituē oēs fructꝰ quos percepit ex dote ꝓ eo tꝑe quo nō sustinuit onera matrimonij an aūt alimēta dūtaxat prestare teneatur. ī consilio cccxciij.
Qn̄ maritus adulterat' ⁊ tenet cōcubinā vxor ꝑt agere contra eū ad sepationem thori ⁊ ad omnimodā dotis restitutionem. in consilio cccxciij.
in. j. columna in medio.
Qn̄ maritus male tractat vxorez pōt ab eo petere alimenta ⁊ nō stare secū nō aūt petere restitutiōez vel cōsignationē dotꝫ sibi fieri. in cōsil'. cccxciij.
in. j. columna post mediū
Si vxor sine sui culpa nō pōt stare cū marito nō potest petere nisi alimenta etiam si ex dote sua plus ꝑcipiat maritus. in consilio cccxciij.
in. iiij. columna in ꝑncipio
Si vxor nō pōt stare cū marito ex cl'pa mariti: tenetur maritus sibi prestare alimenta lꝫ dos sit parua vel nulla. in consilio cccxciij.
in. iiij. columna iu princi.
Vxor intentans bn̄ficium. l. vbi adhuc dꝫ hr̄e solum alimēta. in consilio cccxcij.
in. iiij. columna ꝓpe medium.

Pothecaria siue ypotheca.

ypothecaria a ꝑncipio n̄ ꝑt ꝯhi sine ꝑncipali ꝫ ex postfcō ꝑt r̄manē. ꝯsi. ccxiiij
in. ij. columna in fine.
Differentia inter saluianū interdictū ⁊ ypothecariam. in consilio cclxxvij.
in ꝑncipio consilij.
Quomodo cognoscit' an sit intentatū saluianuꝫ int'dictū an ypothecaria. in consil'. cclxxvj.
in. j. columna in fine.
Vtrū secūdus creditor possit agere ypothecaria contra emptorez pignoris. si ex precio illius satisfactum fuerit ꝑmo creditori. in consilio ccclxxj.
Nūquid emptor rei ypothece succedat in locum ꝑmi creditoris absq̄ alio pacto: si ex ꝑcio rei ipi primo creditori fuerit satisfactū. in cōsilio ccclxxj.
An vxor ꝑferat' in ypothecaria ꝓ augm̄to dotꝫ. in consilio cccxcv.
Oīs legalis ypotheca dr̄ tacita. licet lex expresse eam nō introducat. in consilio cccxcv.
in. ij. columna in principio
Expressa ypotheca dr̄ solum illa que cōtrahit' ex exp̄ssa conuentione partium. in consilio cccxcv.
in. ij. columna in principio.
Mulier de iure communi nō ꝑfert' fisco habenti tacitam ypothecam priorem: sed priuato sic. in consilio cccxcv.
in. ij. columna ante medium
Mulier de iure communi nō ꝑfert' ꝑori creditori hn̄ti expressam ypothecam: seu tacitā hn̄tem vim expresse. in consilio cccxcv.
in. ij. columna ꝓpe medium
Qui ꝑor est tꝑe potior ē in iure etiam si sit tacita ypotheca ꝑor ⁊ exp̄ssa posterior. ī cōsi. cccxcv.
in. iiij. columna ꝓpe medium.
In generali obligatiōe bonoꝝ expressa et etiā tacita veniūt noīa debitoꝝ. in consilio cccxcvj.
Habens ypothecatū nomē debitoris habet vtilem actionem ꝑsonalem contra ipsum debitorem et ypothecam directā et contra possessores bonoꝝ hꝫ vtilē ypothecariā. in consilio cccxcvj.

Laus Deo.

Consilium

Si abbas confitetur sibi esse solutū et satisfactū ab aliquo debitore monasterij vtrū per talem confessionē sufficientē probaretur dicta solutio contra monasterium. ꝛ sic vide quando confessio prelati noceat monasterio.

In christi nomine Amen.

Ego paul⁹ de castro vtriusq; iuris doc. puto iuris esse prout supra cōclusum et cōsultum est per eximios doctores dominū stephanū et dominū dyonisium ea ratione potissime. quia ista nō videtur fuisse gratuita liberatio seu quietatio. tunc em̄ non valeret in preiudicium monasterij tanq; ābitiosa ar. C. de transac. l. presses. ff. q vi aut clam. l. phibetur. §. plane de pac. l. imperatores. C. si maior fac. ratum habuerūt. l. fi. §. cum autem donationes. sed fuit necessaria ꝛ debita de iure ex eo q receperūt id quod eis debebatur. ꝛ sic sublata erat eis obligatio. insti. quibus modis tol. ob. in prin. ff. de solu. l. put quisq;. et sic tenebātur facere instrumentuz quietationis ꝛ liberationis. C. de fide instru. l. plures appocis ꝛ ibi no. p doc. ꝛ de libe. cā sic. data. ꝛ p bar. in. l. iq. §. nunc de effectu. ff. de libe. lega. per qd̄ instrumentum debitores nō liberabātur sed liberati esse declarabātur. s. ex solutione iam facta. C. de solu. l. inductū. de condi. ex. l. j. dissolute. Qd̄ autem hoc sit verum patet ex tenore dicti instrumenti. in quo prefacti abbas ꝛ conuētus confessi fuerint se habuisse ꝛ recepisse quicquid eis debebatur occasione dicti legati seu legitime debite ex psona dicti domini frācisci monachi. qd̄ quidem si verū fuit nulli dubium q heredes dicti roberti fuerūt ipso iure liberati licet in tali solutōne facta abbati ꝛ conuētui nō interuenit auctoritas superioris dicti ordinis. sicut cū solutur pupillo cū auctoritate tutoris. iuxta ea que plene no. in. l. ait pretor. §. pmittitur. ff. de mino. Et ita tenet inno. expresse in. c. gravis de depositō post prin. dic. tamen ecclesiā vel monasterium restituendū si pecunia nō esset cōuersa in vtilitatem eis qd̄ tamen nō presumitur quādo solutio facta fuit prelato ꝛ capitlo simul. et no. in autēti. hoc ius porrectuz. C. de sacrosanc. eccl. in glo. fi. ꝛ ibi p doc. et qd̄ no. in. l. ciuitas. ff. si cer. pe. sic ergo dico dictos heredes liberatos p suppositō q vere soluerit dicto abbati ꝛ conuētui totum. qd̄ eis debebatur. qd̄ etiam tenet bal. allegando inno. in dicta autētica. boc ius porrectum. habent em̄ liberam administrationē. et sic recipere possunt qd̄ eis debetur seu monasterio. Nunc ergo restat solū videre vtrū dicta solutio ꝓbetur per confessionē dicti abbatis ꝛ conuentus. si em̄ notarius in dicto instrumento attestaretur de solutōne facta se presente clare essent que supra dixi per nota. in. l. si ex cautione. C. de nō nu. pecu. p glo. sed si ipse attestare-

.I.

tur solū de confessione. Queritur ergo an dicta confessio habeatur p veritate in preiudiciū monasterij. et hoc breuiter nō stando in argumētis dic q quādo cōfessio prelati tendit ad obligandū ecclesiam vel monasterium vel facta est de eo qd̄ non cōsistit in facto ipsi⁹ prelati: ꝛ tunc nō nocet si facta fuit voluntarie ꝛ tunc habent locū ea que notantur in. l. certū. §. sed an ipsos ff. de confes. per glo. ꝛ doc. et. C. de confes. l. j. in. xiij. q. per cy. ꝛ. l. j. §. sed si mutuam. ff. si quid in fraudem patro. Si ꝓo dicta confessio tendit ad liberationē ꝛ consistit in facto ꝓprio vt cum confitētur sibi solutuz per qd̄ liberantur debitores dico q fidem facit ꝛ pro veritate habetur: ad hoc adduco tex. expressum cū glo. ff. de admī. tuto. l. lucius. §. tutelle vbi appoce tutoris in quibus cōfitetur se recepisse a debitoribus pupilli: probant veram solutionē ꝙtum ad liberationē debitorū pupilli ꝛ in preiudiciū pupilli: licet bar. destruat illum tex. cum glo. dicit em̄. q ymo ille appoce cōtinebāt veram solutionem factam tutori. Item dicit q si continerent confessionē de recepto nō probarent cōtra pupillum p dictum. §. si mutuam et p no. in dicta. l. certū de confes. sed de primo dicto suo ego nō curo: qz cum ibi esset appoce primata manu. scripte nō refert an cōtineant confessionē vel numerationē verā tex. est ꝑm eundē bar. in. l. si non singuli. C. si cer. pe. ꝛ ibi per eundem: si ergo eo casu: quo continerēt numerationē: puta si diceret ego talis tutor recepi a tali debitore pupilli tantuz ꝛc. ꝓbarent veram numerationem ꝑm eundem bar. in dicto. §. tutores: ergo ꝛ idē debet esse: si dicat confitetur me recepisse p ea que idez notat in dicta l. si nō singuli. Item de scdo dicto ꝛ de dicto. §. si mutuam similiter nō curo: quia iura p eum allegata ꝛ que supra allegani locunt cum alterum dictorum duorum deficit: vel quia confessio tendit ad obligandū: vel qa facta super eo: qd̄ in facto tutoris non consistebat alis illis duob⁹ concurrētib⁹ procedit qd̄ dixi. p primo facit. l. q si minor. §. restitutio. ff. de mino. vbi favorabilior est solutio que fit a debitore pupilli quia fit ex necessitate ꝛ tendit ad liberandū qs illa que fit a creditore mutuante: quia fit ex volūtate. ꝛ tendit ad obligandum. facit. l. arianus de acti. ꝛ obli. neq; em̄ sic sunt arctandi debitores volentes solnere vt habeant querere auctoritatē superioris: sed debet sufficere q soluant ei vel eis quib⁹ est cōmissa administratio ne decipiāt leg. auctē. C. de his qui veniaz eta. impetra. l. j. ꝛ in cle. j. de rerum pmu. non sic sufficit ei qui voluntarie soluit: vt obliget ad hoc. ff. de dam. infec. l. cū postulassem. §. fi.

Pro scdo ꝓbo facit. l. quero. §. fi. ff. de edil. edic. vbi etiam seruo credit de eo qd̄ consistit in facto suo etiaz in preiudiciū domini: nisi domin⁹ probet ꝓtrarium vt no. p glo. or. in. l. ij. ff. si ex nox. ca. aga. in glo. que incipit ad quid si stetur in fi. p hoc adduco glo or. q̄ hoc videtur voluisse in prelato ꝛ capitulo etiā quādo confitent aliquid: qd̄ in eorum facto consistat: statur eorū confessioni contra ecclesiam vt no. in. c. dudum. l. ij. de elec. in glo. que incipit nota ius nouū circa fi. hoc voluit etiam cy. C. de confes. l. j. in. xvj. q. in fine vbi etiaz large videt loqui q quādo prelatus cū capitulo ꝓfitētur in distincte valeat cōfessio etiam ad obligandum ꝛ in his que nō dependent a facto proprio ꝛ ꝓbet de iure ꝓmuni contra ecclesiā: licet possit ecclesia in integrū restitui de iure speciali: sicut in cōfessione facta in minore. xxv. annorū. Concludo ergo q confessio contenta in dicto instrumento ꝓbat vere ꝛ realiter fuisse satisfactuz ꝛ solutum dicto abbati ꝛ conuētui quicq̄d occasione dicti legati seu legitime eis debebat. ꝛ habetur pro veritate. Item q presumit conuersum in vtilitatem dicti monasterij. Itē q priuatū monasterium: nō potest venire cōtra dictam confessionē. ni si vel ꝓbando cōtrariū: qd̄ essz impossibile. Lactor .C

de pba. vel per beneficiū resti. pbando pecuniaz non fuisse quersam in vtilitatē ecclesie. si vo facta fuit probatio quo casu restituētur aduersus solutionē vel etiam aduersus confessionē insulte factam: si aliter de numeratione nō apparet. Tempus aūt restitutionis puto q lapsum sit ꝑm q precipio ex narratione in pūcto s. quadriēniū a die ꝓfessionis facte vt in cle. j. de integ. resti. Illud aūt constat q ius petēdi dictū relictum factum iur. institutōnis sit acquisitū monasterio etiaz absq; alia cognitione: q; cum cōsistat in certa quātitate: habet vim legati q̄tum ad omnes ꝓprietates legati. l. quotiēs. C. de here. insti. z p bar. ff. e. l. ex facto. cōiuncta. l. cū pater. §. surdo. ff. de. l. ij. Similiter z ius petendi supplemētuz: cum p illo ꝓpetat ꝓclusio ex lege. C. de inoffi. testa. l. sancimus et. l. oīno: que cū sit actio ꝑsonalis: statim fuit acquisita monasterio ex persona monachi etiā ignorantis. facit qđ no. in. l. cuz heredes §. item quero. de acquirēda pos. per glo. z. l. j. de his q̄ sunt sui vel alie. iuris. nec est curandū q monachus postea mortuꝰ fuerit etiā si aliter nō agnouisset legatum: nam illud ꝓcederet in vera institutione: que facta fuisset in quota hereditate ar. l. ꝑcia rerū. ff. ad. l. fal. z. l. cū ꝓponas. C. de her. insti. sed certe nec tūc q̄tum ad casum nostrū esset de hoc curandū: cum tractet de hereditate patꝛna: que iure suitatis acquirit filio etiā ignoranti z per ipm monasterio cū per ingressum religiōis ius suitatis nō soluatur ꝑm omnes p. l. deo nob. C. de epi. z cle. ergo ꝛc. insti. z̄ her. quali. z dif. §. sui. trāsmittitur nanq; paterna hereditas etiā ad extraneos heredes de acqui. her. l. ventre cum ibi plene no. fortius ad monasteriū: qđ loco sui heredis habet in auctē. de sanepis. §. sed hoc ꝑsenti. sed nec de hoc est disputandū: quia etiā i vita dicti monachi fuit acquisita ipi monacho ipo iure z statim ipi monasterio ad hoc. ff. de acq̄. her. qui in aliena. §. interdū. solū ergo videndū est pre suppositā acquisitōne facta monasterio licet repudiabiliter: potuerint ꝓuati abbas z ꝙuentus liberare ꝓdictos heredes ꝓuatos mō supra dicto: in quo dico vt supra scripsi ex dicto instrumēto ꝓbari solutionez totius eius qđ debebat. z hoc sufficit de ꝑsenti p securitate z liberatione dictoꝝ heredum.

Consilium. II.

Acta iudiciaria an possint ꝓbari per testes: si nulla scriptura de illis facta fuerit.

Nchristi nomie Amē

Pro euidētia eius: qđ queritꝫ: ponderanduz est. qđ statutū supra primo loco relatū artat litigantē alieno noīe solum ad faciendū mentionē in productione et amissione instrumēti mandati: cuiꝰ notarij manusit publicatum: non aūt artat ad faciendū hoc scribi in actis. vt ptz in eius inspectōe: ex qua etiā negatiua potest ꝓbari vt. l. fi. et ibi no. C. de rebus credit. z iur. iur.

Ex hoc infero q si posset ꝓbari p testes vel alias legitimas causas dictū ꝑm iacobū ꝓcuratorē fecisse mētionem expressam de noīe ipsius notarij: sufficeret sine dubio: licet nihil reperiretꝫ scriptū: etiā si verba illa impfecta: supra scriptum z publicatū de alexādri notarij florentini oīno deficeret. q; licet de act. debebat cōfici scriptura. vt in. c. quoniā ꝓtra falsam. de ꝓba. tamē ad huc si nō fuit confecta: posset ꝓbari p testes. z etiā per alia legitima documēta: vt ibidem est textus in fi. z ita ibi dicit Jnno. exp̄sse in vltima glosella. z Jo. an. in novella sup verbo ꝓstiterit. Solū em̄ voluit illud capitulū obuiare ne habeat stari solo verbo indic. z ideo vt facilioꝝ sit ꝓbatio actoꝝ. mādat redigi in script. non aūt requirit scripturā de necessitate. vt ptz ex glo. que est in. c. j. de censib. li. vj. que istū casum nō ponit inter alios: in quib; scriptura requiritꝫ. z etiā tex. cum glo. de hoc q acta possunt ꝓbari p testes: si non fuerunt scripta. ff. de ꝓba. l. quoc. in fi. licet bar. ibi dubitet. et etiā patet ex. c. sicut. de re iudi. z extra no. in spe. de sen. z re iudica. §. iuxta versi. Sed pone qđ publicatꝫ. quod maxime verū est. quādo fuisset cōfecta scriptura z postea deperdita. C. de fide instru. l. emancipatione z ibi p cy. z. l. in emācipationib; de adop. de bonoꝝ poss. ꝑm ea. l. j. §. selꝫ. per bar. idem si p errorem fuit omissa scriptura vt no. cy. in. l. errore. C. de testa. Nam ad prepositū si potest p testes ꝓbari q fuerit facta mētio de notario z eius noīe vt dictū est: eodē modo potest ꝓbari per alias species ꝓbationuz: que multe sunt vt in spe. de ꝓba. §. videndū restat: quarū vna est ꝑsumptō violenta seu iur. vt habetꝫ eo. §. quinto z extra de ꝓsūp. per totuz. C. de periculo. tuto. l. si tutor z ibi no. in fi. glo. et. ff. delꝫ. j. l. licet impr. C. de ꝓba. l. sui possidetis cuz ibi nota. Sed in scriptura impfecta ꝑsumptio iur. est q deficit si ex ꝑcedentib; z sequentib; potest colligi z ꝓpendi quid sit illud. ff. delꝫ. ij. l. cū pater. §. cum impfecta. z qđ no. bar. in. l. gallus. §. idē credenduz de libe. z postumis. sed in casu nostro ex illis verbis scriptum z publicatū z ex eo postea sequit de alexādri notarij florentini ꝛc. Satis apparet quid sit illud primū: ptz quia frustra dicta verba scriptū z publicatū ꝛc. cum sequentib; fuissent apposita: cū de se nihil importēt sine noīe notarij nō exp̄ssisset: vt de se patet. hoc aūt non ꝑsumitur ar. C. de her. insti. l. fi. igit ꝑsumendū est q de noīe notarij fecerit mētionē ne incidam⁹ in hoc absurdum. s. q fatue dicta verba apposuerit ar. dicte. l. fi.

Sed etiā patet q in obscuris semp id accipiēdū est: qđ verisimilius est vt in scda in obscuris de regul. iur. sed illud est verisimile fuisse specificatū z nō scriptum: cui qđ scriptū est ꝙgruit vt dicta. l. cū pater. §. cū impfecta. ff. delꝫ. ij. de illo ergo notario ꝑsumendū est fuisse factā mentionē cui ꝙgruit illa adiectio de alexādri ꝛc. Et hoc sufficit licet scriptū non fuerit: q; statutū hoc non requirit sed solū q fiat mentio z qđ hic fuerit facta ꝓbatur vt dixi p iuris ꝑsump. z per violentā coniecturā. Nec ob. q illa adiectio de alexādri possit congruere pluribꝰ: naz si p parte ꝑm iacobi ostenditꝫ vniꝰ cui ꝙgruat. ꝑsumitꝫ esse ille: etiā q nullus alius sit q̄ ille: nisi ꝓbetur ꝓtrariū per partē alteram p ea que no. bar. in. l. si q̄s seruū. §. si inter duos in fi. ff. delꝫ. ij. z. l. de mōstratio de ꝙdi. z de. in penꝫ. colū. ante finē. Per ꝓdicta apparet clara responsio ad oīa que possunt in contrariū dici z primo q hic nō fuerit ꝑuata forma statuti. imo negatꝫ. imo fuerit seruata: licet nō fuerit scripta. q nō debet nocere: cum scriptura nō requiratꝫ ex forma statuti vt dixi ergo ꝛc. l. si librariꝰ de re. iur. Certe etiaz si req̄reretꝫ: tūc noceret si tota scriptura fuisset obmissa. Sed ex q̄ nō tota ꝑ aliqua z quidē maior fuit apposita licet impfecte: nō habet nocē. vt ptz ex ter. l. j. ff. de here. insti. z qđ ibi no. bar. qui dicit q etiam in testō in scriptis vel in sinia in qua requiritꝫ scriptura: nō nocet obmissio vniꝰ ꝛbi: si ex alia scriptura pōt colligi q̄d sit illud. sed ꝑ est hmōi. vt dixi. Jtem nō ob. glo. in. l. ābiguitates. C. de testa. que dicit q si obmittatur solēnitas debita p errorē vel impericiā notarij: viciat actus. q; dico q nō fuit obmissa tota solēnitas sed solū scriptura vt supra dixi. Jtē q; z si scriptura foret necessaria: nō fuit obmissa tota postq̄ fuerūt apposita ꝛba de quib; supra licet impfecta ergo ꝛc. p ea que no. bar. in. l. j. ff. de her. insti. Jtem nō ob. q nihil videtꝫ actū: cum aliq̄d supest ad agendū vt. l. fi. C. de his q̄. vt indig. q; ibi apparet illud spōte fuisse obmissum. l. fi. ff. de iur. codicill. Sed hoc nō spōte sed per errorē ptz obmissum non p ꝓcur. cui incūbebat dicta

necessitas ꝫ per scriptorē ⁊ sic non nocet vt. C. de erro. aduo. l. ij. Et posito ꝙ ꝓcur. omisisset. adhuc nō no cet si ipemet scripturā ꝑdictā defectuosaz ꝓfecit quia ꝓ expſſo ⁊ scripto habet id qđ per inaduertentiā et errorē apparet fuisse obmissuz ex ꝑcedentiby ⁊ sequen tiby verbis scripture ꝑ dictā. l. j. ⁊ qđ ibi no. bar. de her. instī. Concludo ergo dictā ꝑsentatōez nō viciari ex obmissione noīs dicti notarij dictāqz appellatōez ex hoc non debē dici defectā.

Consiliū. III.

Acta an presumant ꝙ interuerint maxime. si de eis facta sit mentio in snīa. Et an ille qui habet causam a me possit referre questionē dominij.

Nchristi nomie Amē

In facto isto q̄tuor sunt videda. primū est an isti actores debeāt succūbere ex eo ꝙ de dominio ipor vtili vel directo nō ꝓbarūt. nec de q̄si dominio videli cet de possessiōe cū titulo qđ erat eis necesse: postq̄z de duxerūt in libello rei vēdicatōez ⁊ publicā. dicēdo ad se ꝑtinere iur. dominij vel q̄si iuxta no. in. c. abb. sane de re iudi. li. vj. iūcta. l. in rē. ff. de rei ven. ⁊ his q̄ haben tur in. l. j. C. de alie. iudi. ꝑ doct. licet forte ꝓbauerīt de quadā ꝑterita seu veteri possessiōe sua vel suorū aucto rū: que nō sufficit quādo dñiuz vel q̄si in iudiciū prin cipaliť deducit iuxta plene no. ꝑ bar. in. l. pen. ff. de cō di. instī. ⁊ ꝑ Jo. an. in nouella ī capitulo illud. đ pſūp. als nō essz differētia inter possessoriū in q̄ sufficit ꝓba re de possessiōe ⁊ petitoriū cuj ꝓtrariū volunt oīa iura Et certe videť ꝙ ꝓpter hoc nō debeant succūbere: qz agūt ꝓtra illos: qui habēt causaz ⁊ titulū emptionis ab eis vel suis autoriby mediatā vel īmediatā ⁊ sic nō pos sunt referre q̄stionez dñi cū emerit ab eis tanq̄z a dñis l. ita vt si fur. ff. como. ⁊ qđ no. in. l. cū res. C. de ꝓba. ꝑ glo. mag. ⁊ doc. ꝫ bene illud eēt verū ⁊ ꝓcederet: si age rent ex illa causa vel titulo quā vť quē illi habēt ab agē tiby: vt cū ꝓmodans locās vel deponēs ageret actōe co modati locati vel depositi. ꝓ re restituēda ꝙ ꝓmodata riū. cōductorē vel depositariū. Si ꝓo agunt nō ex illa causa vel titulo: sed agāt rei ven. ⁊ sic nō tanq̄z ꝓtra co modatariū ꝓductorē vel depositariū: sed tanq̄z ꝙ quē libet possessorē: tūc habēt necesse ꝓbare de domio vel q̄si: sicut si ageret ꝙ quēlibet tertiū nullā causaz habē tem ab agēte ita det̄miat expſſe glo. ꝭm Jo. quā tenēt doc. in dicta. l. ita vt si fur. ff. como. ⁊ per bar. in. l. si alie na. ff. solu. ma. ⁊ cy. C. loc. si q̄s ꝓductōis. sed hic ē hmōi q: isti nō agunt ꝙ istos tanq̄z ꝙ emptores nec ex ꝓtrac. emp. Sed q: dicūt eos detinere ⁊ possidere iniuste res ad se ꝑtinētes iure domini vel q̄si. ⁊ sic tanq̄z ꝙ quoslī bet possessores. l. de eo. §. fi. ff. ad exhib. vnde habebāt necesse ꝓbare dominiū vel q̄si. Et exq̄ non ꝓbarūt de bent succūbere. vt in iuriby vulgariby. C. de eden. l. qui accusare. de ꝓbatō. l. actor cū si. Secūdo ꝑncipali ter est videndū vtrū intentio ꝑdictoꝝ agentiū sit fun data ex dicta snīa ãnullatoria dictaz venditionē. Re spon. nō: duplici ratōe. ꝓma q: dicta snīa est nulla. cū nō appareat de actis ⁊ solēnitatiby req̄sitis. C. de sen. l. ꝓlatā cū ibi no. Nec ob. quādo snīa trāsiuit in rem in dicatā: standū est sibi etiā si nō ꝓducant acta q: pſu mūtur oīa solēniter acta. vt in. c. bone lo. ꝓno. de elec. ⁊ ibi ꝑ Jnno. ⁊ qđ notat bal. in. l. emāncipatōe. C. de fide instru. q: respōsio ꝙ illud est verū pluriby ꝓcurrentiby. sed ꝙ in snīa fiat mētio de actis vt q: dicať visa petitō ne cuj tenor talis est ⁊ visa lit. ꝓt. et sic de singulis ꝓut moris est. Item ꝙ sit lata ꝓtra ꝑsentē ⁊ nō ꝓtra dicētē vel ꝙ absentē citatum ⁊ ꝓtumacē: vel sit ita antiqua ꝙ difficile ⁊ q̄i impossibile sit repire acta. si ꝙo de act. nul la fit mētio in snīa nūq̄z pſumiť ꝓ eo nisi quaten⁹ ꝓ prietas verboꝝ instrī importat. vt si diceret sentētiali ter ꝓmulgata. nā pſument ꝙ iudice sedēte ꝑ tribuna li. ⁊ descripti recitatōe ⁊ hec patēt ex not. ꝑ bar. in. l. sciē dum. ff. de ver. ob. Jtē si de ipis fiat mētio in snīa si ta men lata est ꝙ absentē. tūc adhuc nō pſumiť ꝓ actis nisi de ipis aliter appareat ꝭm Jnno. in. c. cū in iure de offi. del. ⁊ in. c. Jnnotuit de eo q̄ fur. ordi. susce. licet q̄ dam dicūt idem si ꝙ absentē ⁊ ꝓtumacē ꝑ illud. c. bone vt no. ꝑ d. An. de butri. in. c. pſentia de renūcia. sed ꝓ mū dictū videť sequi bar. in. l. j. C. đ rela. Sed in casu nostro qđ cūqz illoꝝ teneam⁹ habemus intentū. qz hic de actis nulla fit mētio in snīa. ⁊ lata est ꝙ absentē. nec apparet ꝙ fuerint citati. nec est ita antiqua q̄n possint acta sine magna difficultate repiri. ergo ꝛc. Et hoc eti am totū satis ptz ex not. ꝑ bal. in dicta. l. emāncipatōe ex cuj⁹ dictis ptz clara respōsio ad id qđ allegať in ꝙnū. Secūdo dicto posito ꝙ snīa illa esset valida. Nā ad huc nō ꝓbat intētionē agentiū: qz per illā nō declaran tur dicti agētes esse dñi. Sed solū irritanť venditōes ⁊ pnūciant eas fuisse ficticias ⁊ simlatas et ꝑ fictū ex tortas. Et rejciunť ipi a possessiōe. Constat aūt oīa ista posse stare ⁊ esse vera absq̄z eo ꝙ venditores essent dñi cū potuerūt vendere res alienas. ⁊ snīa nō pl⁹ im portat q̄z verba ei⁹ de necessitate importēt. l. j. C. si plu res vna sen. sicut igiť si ꝓmodās vel locās agit rei ven. nō sufficit ꝙ ꝓbat se ꝓmodasse vel locasse. sed habz ne cesse docere de domio. vt ptz ex not. per glo. ⁊ doc. in di cta. l. ita vt si fur. ff. como. qz censeť se ad hoc astrinxisse cū sit de natura illi⁹ iudi. ꝛc. ar. l. habebat in prin. de in sti. Jta ⁊ ī casu nostro nō sufficit ꝓbare ꝑ dictas snīas se vendidisse. cū potuerit vendere res alienas. ꝫ habue rint necesse ꝓbare dñium postq̄z illud in iudicium de duxerint vel q̄si dominiū cū per dicta hoc nō declarāt nec pōt dicta snīa induci ad aliud q̄z ad id qđ cōtinet. Et posito ꝙ illud esset verū. s. ꝙ dicte venditōes fuis sent nulle stat tñ hoc ꝙ isti emptores possident. ⁊ posi to ꝙ de facto tamē actores succūbere debent: si de iure ipsoꝝ nō docent. l. fi. C. de rei ven. qz actor nō nitiť ius nec obtinere potest nō ex iur. rei sed ex iure suo. l. j. post prin. ff. si ꝑs hereditā. peta. alť. absoluiť possessor iur. q̄ possessores sūt potiores: licet nullū ius habeat. ff. si vsu fruc. peta. l. vtifrui. §. ꝙ si forte. Ulterius dicitť ꝙ sunt aliqui de istis ꝙuen. qui nō noiantť in dicta snīa eis nō nocet. nec ꝙ eos pōt induci ar. ff. de ꝓba. l. ad ꝓbatōez ff. de fideius. l. fideinssores. §. ꝓ aurelio ibi lecta subscri ptione ⁊ hoc de secdo. Tercio ꝑncipaliť est videndū posito ꝙ dicta snīa teneat ⁊ ꝓbaret intētionē agentiū an cū sit lata ꝓtra aliuz vel alios: noceat istis ꝙuen. qui nō fuerūt in illo iudicio. Nec fuerūt citati ad qđ breui ter est dicendū ꝙ aut isti ꝙuenti nō habuerūt causam ab illis: ⁊ tūc sine dubio eis nō nocet. per ea que haben tur in tex. ⁊ glo. ⁊ per doc. in. l. in cause la ꝓma. in. §. inť dum. ff. de mio. ⁊. ff. quiby ca. ma. l. cū miles. §. fi. et ꝑ cy. in. l. j. ante fi. C. de aduo. diuer. iudi. ⁊. c. si ꝓpter publi cā pensitatōez. l. si deserta extra de maio. ⁊ ob. c. inter q̄ tuor. Et qđ no. bal. in. l. ab eo. C. quō et q̄n iudex. Si ꝙo isti ꝙuenti habuerūt causaz ab illis: ꝓtra quos lata fuit dicta snīa: ⁊ teneāt ante latā snīam ⁊ idē. ꝫ si post et tūc secus. l. si supatus. §. fi. ff. de pigno. C. e. ti. l. pses cuz ibi not. in glo. q: nō plus iur. potuerūt trāsferre q̄z haberēt. l. alienatō. ff. de acq̄. rerū do. ⁊ nō debēt esse me lioris ꝙditionis emptores q̄z vēditores. ff. de aduelle. l. fi. §. j. ⁊ hec de tercio. Quarto ⁊ vltimo loco videndū est pſuppositō ꝙ ꝑdicta cessarēt ⁊ ꝙ intētio istoꝝ agē tiū esset fundata q̄ ad dñiuz: vtrū dicti ꝙuenti possint se iuuare rōne ꝑscriptōis longi tēpo. Et dubiuz istud ꝓcedit pſuppositō ꝙ ipm habuerint causā ab illis: cō tra quos lata fuit dicta sentētia quia si ab alijs clarum

esset q̄ sic. Et videt dicendū q̄ non: quia saltē illi fuerunt malefidei ꝓpter dictā sniam: q̄ sciebāt se illicite tenere ⁊ posse cogi ad res restituēdas ⁊ sic hodie p aut. malefidei. C. de ꝑscrip. lon. tem. nō sufficit longū tempus: etiā si emptores fuerūt bonefidei: sed requirūt anni. xxx. vt ibi habet breuiter istud esset verus si domini ignorassent dictas venditōes alias seruanda sunt iura vetera: que volūt q̄ mala fides venditoris nō noceat emptori bonefidei vt in dicta. l. j. de ꝑscrip. lon. temp. sed hic isti agētes qui asserūt se dominos nō possunt p̄tendere ignorantiā ex dictis vēditionib⁹: cum sunt de eodē loco vel ꝓpinquo ⁊ viderent res trāsportatas in alias man⁹ ergo ⁊c. Consulo etiā q̄ interrogēt de hoc ⁊ si expedit: fiat articulus ꝑ ꝓut ꝓudēti aduocato videbitur. Ex quib⁹ apparet q̄ debeāt esse partes iudi. in p nūciando: q̄ debet absoluere cōuentos ⁊c.

Consilium. IIII.

An frater portādo res fratris ad domū suam causa custodie: p̄sumat adiuisse hereditatē eius vel paternā.

ℵ christi noīe Amen

de iur. ꝓmū dicta hereditas delata fuit sorori defuncti vtrimq; ꝓiuncte: q̄ erat cuz defuncto in p̄mo gradu de iur. canonico: excluso dicto agnato: qui erat in quarto vt dicit ⁊ sic non admittebat: nisi post fratres ⁊ sorores. i. eis deficiētib⁹. C. de legi. here. auc. post fratres la. ij. ⁊ in cor. vnde sumit. Nec huic dispositioni iur. coīs habet obstare statutū p mēsem sub Ru. de successionib⁹ ab inte. qđ p̄fert agnatū masculuz sorori seu trāsuersalē de casali q̄ loquit de agnato seu transuersali existēte in tercio gradu đ iure canonico. Et iste vt dicit erat in quarto: vnde cuz cessent verba statuti: cessat ipsi⁹ statuti dispositio. l. bos accusare. §. oīb⁹. ff. de accu. de dam. infec. l. iiij. §. totiēs de aq̄ q̄n. ⁊ esti. l. j. §. loquit. Diceret aūt fuisse defuncto in quarto gradu: si ipe defunctus: de cui⁹ hereditate agit distabat a stipite in quarto gradu: licet ipe agnat⁹ nō distaret q̄rto vel tercio: vel citeriori iux. regulā traditam in. c. fi. de ꝓsang. ⁊ affi. s. q̄ quoto gradu remotior distat a stipite toto distat a quolibet alio p aliam lineā ab eodē stipite descēdēte. vt ibi habet: delata q̄ fuit hereditas dicti bartholomei sorori nō agnoto. Similit nō habz obstare p̄fate dispositionis iur. coīs aliud statutū parem sub Ru. q̄ mater nō succedat filio qđ loquit de agnato vel trāsuersali masculo vsq; ad quartū gradū quia illud statutū loquit de matre vel alijs attinētib⁹ p matrem excludēdis p talem agnatū. Nos aūt de illis non loquimur: sed de sorore de qua statutū nō loquit. igit ⁊c. C. de colla. l. illā circa mediū ibi nepotib⁹ ꝯo ⁊c. Et sic remanem⁹ in dispositōe iur. coīs a dictis statu. non impedita q̄ est illa de qua supra dixi. Et hec de p̄imo dubio seu quesito. Ctum ꝯo ad scōm dico p p̄dictos actus nō fuisse aditā hereditatē: q̄ possunt videri fuisse facti causa pietatis potius q̄ animo adeundi. s. sepeliri facere fratrē ⁊ claudere domū causa custodie. ⁊ similiter portare res mobiles ad domū suā qđ etiā causa custodie pōt videri fuisse factū. put ī his oīb⁹ dem̄iat exp̄sse bar. in. l. gerit. ff. đ acqui. her. in tercio p̄in. ar. in quo tractat q̄liter volūtas ꝓbet pfecta noie suo ⁊ nomine alteri⁹ vbi dicit q̄ sunt quedā: in quib⁹ iusta causa pietatis đ facili cadit vt sepelire defunctū. pascere familiā. custodire domū. hec cm̄ oīa faceret vicinus vicino. Et ideo p̄m cū ex eis nō inducit nec ꝓbat adhibitio vt. l. at si quis. ff. de religio. ⁊ sūp. fune. Circa tercium quesitū dicendū est q̄ cū dicta dña luchisina sciret vel scimisset p̄sumat hereditatē fratris sui sibi fuisse delatā exquo sciebat eū mortuū transmisit ius deliberādi ad suos heredes exquo infra paucos dies post fratris mortē decessit: tamē exquo ei⁹ heredes infra residuū anni nō adierūt hereditatē p̄dictā sunt exclusi mero iure adiecta potētia adeūdi virtute dicte transmissionis ⁊ hec habent in. l. cū antiq̄oribus. C. de iur. deli. Nec obstat si dicat q̄ hodie minores ipo iure cōseruant illesi a cursu p̄scriptionis p. l. fi. C. in q̄b⁹ caus⁹ in integrū resti. nō est necesse. ⁊ hic vt dicit heredes bui⁹ luchisine sunt infantes ⁊ sic videt q̄ residuuz anni trāsmissuz ad eum p dictā. l. cū antiquioribus nō cucurrerit ipo iure q: ꝑm opinionē glo. posite in. l. vnica. C. si aduersus vsuc. in fi. magne glo. quaz tenet bar. ⁊ bal. ibi ⁊ in dicta. l. fi. lex illa fi. loquit ⁊ debet intelligi quādo p̄scriptio nō erat inchoata in p̄sona defuncti nec desinit currere nec dormire in p̄sonā heredis minor. imo currit mero iure. ꝙ datur restitutō vt dicta. l. vnica. C. si aduer. vsuc. ⁊. l. etiā ei. ff. de mino. que leges remanēt hodie incorrecte p illā. l. fi. Et ita etiā tenet bar. in dicta. l. etiā ei: licet pe. ⁊ cy. videant dicere ꝓtrarium. s. q̄ imo sunt correcte. ⁊ ꝑm eorū opi. possunt hodie tutores dictoz infantium ipso iure adire ex iure deliberādi trāsmisso licet lapsus sit ann⁹ a morte p̄in. defuncti q: nō videt lapsus ad incomodū sine exclusione dictorū infantū. Sed tenēdo opinionē glosarum ⁊ bar. ⁊ bal. necesse haberēt petere restitutionē in integrū. ⁊ vtroq; casu etiā si dicti heredes nō possint venire ex ꝓpria p̄sona ad hereditatē dicti bar. vt q: essent penit⁹ extranei. vel fuissent ꝓcepti post mor. illius. ff. de legi. here. l. totius: nihilomin⁹ ex iure transmisso venire possent. vt no. p cy. C. de his q̄ ante ap. ta. l. vnica in. vj. q. ꝑm dyverū quia isti sunt filij dicte dñe ⁊ ꝓcepti ⁊ nati in vita fratris dicte dñe eorūq; auūculi ⁊ sic possunt venire ex ꝓpria p̄sona p exclusionez matris ⁊ ex successorio edicto qđ habet locū de iure ciuili tā in agnatis q̄ī cognatis: licet olim nulla esset differētia in bonor⁹ possessiōe de iur. p̄torio. insti. de legitima agna. succ. §. placebat ñ expedit intrare istā disputatōez an possint venire iur. trāsmisso ipo iur. vel p beneficiuz restitutionis in integrū: quia imo etiā si neutro istorū modor⁹ venire possent: saltē ex ꝓpria p̄sona vsq; ad. xxx. annos de iur. cōmuni possunt venire ad dictā hereditatē bartho. et cā adire iux. ea que habent in. l. licet. ⁊. l. cū antiquioribus. C. de iur. deli. p glo. ⁊ doc. nec habet eis obstare p̄fatus agnat⁹ quarti grad⁹ eisdē rationib⁹ ⁊ cauſ: quib⁹ dixi eū nō obstare matri: cū sit eadē rō ⁊c. Laus deo amē.

Consilium. V.

An possit quis agere. nō intētando petitorium nec possessorium: sed vt inhibeat aduersario ne molestet eū in possessiōe. donec diffiniat de ꝓprietate vel possessione. Et an talis inhibitio erit sniа int locutoria. Et an iudex possit post illā assignare terminū. partib⁹ ad dandum libellū sup ordinario iudicio.

ℵ christi nomie Amē

Causa q̄ vertit coram dño vicario ptāt. Bergomi occasione cuiusdā vene cotarie: q̄ appellat vena verasia magnālis ⁊ grossa. Et alter⁹ vene: q̄ p alteram partē vocat richo bona inter martiniū beneduxij suo ⁊ quorūdā alior⁹ noīe venientē ex pte vna. Et nicolaū bernardi ⁊ vincētiū de lazaronib⁹ tam ipor⁹ q̄ quorūdam alior⁹ noīe venientiū ex alia pte. visis act. ⁊ actitat. inter p̄dictos in dicta causa: dubitari p̄ōt de pluribus. Et p̄mo vtrū valeat dict⁹ ꝓcessus ⁊ ea q̄ acta sūt. Et videt dicēdū q̄ nō: q: inceptū fuit a p̄cepto nulla cause cognitōe adhibita: qđ nō debet fieri: nisi pte p̄sente

vel vocata. C. si per vim vel alio modo. l. fi. quorū nec
trum hic fuit. z sic videt nō valere cū ab executōne nō
sit inchoandū. C. de execut. rei iu. l. j. cū si. de seq. pecu.
l. vnica. secūdo quia dati fuerūt articuli. producti z ex
amīati testes nō dato libel. nec lit. nō p̄tes. vt extra vt
lite nō p̄testata. per totū. Contrariū tamen est ver
q̄ imo valet dictus p̄cessus q̄tum ad finē ad quē or
dinatus est. Nam si bene z subtiliter cōsideret iste p̄
cessus: nō est ordinatus ad finē vt perueniat ad sniaz
diffinitiuā super petitorio: in quo principaliter dispu
tatur de iur. partiū sen de p̄prietate iuriū vel sup pos
sessorio retinēde: in quo principaliter disceptat quis
sit possessor z hoc cognito z pronūciato habet vim per
petuā vt possessor defendat z remaneat in possessione
quousq̄ pars altera egerit petitorio z obtinuerit. ff. ō
acqui. pos. l. exitus cōtrouersie z in cōsequētia z officō
iudi. venit vt aduersarius a molestia seu turbatōne cō
pescatur. ff. vti possi. l. si duo. §. j. vel ij. Et talis sentē
tia lata essz sup possessorio. dr diffinitiua. C. de sentē.
l. post sniam. Et no. glo. in l. vnica. C. si de momenta
nea pos. z. ff. de re iudi. l. qd̄ iussit. et p Jnno. extra de
insti. cū venisset. Sed ordinat iste p̄cessus principali
ter ad finē ne lite pendēte supra p̄prietate vel posses
sione partes veniāt ad rixas z arma turbādo seinuicē:
cuz quelibet pars asserat se esse in q̄si possessione dicte
vene z alterā non esse z ad se spectare ius cauandi ad
alteram nō: super quo necessariū fuit sūmatim cogno
scere q̄ pars sit in possessione z repto q̄ altera sit: alte
ra nō sit ptinet ad officiū iudicis inhibere ei: que non
est ne alteri parti molestiā vel turbationē faciat lite pē
dente z talis p̄nūciatio. q̄ talis pars sit in q̄si possessio
ne z nō debeat turbari lite pendente: erit interlocuto
ria z non habebit effectū: nisi quousq̄ lis durabit su
per p̄prietate vel possessione. Et expedit iudi. officio.
Et sic differt in multis ab illa: de qua supra: que fert i
possessorio primo: qr illa est diffinitiua. Jsta est interlo
cutoria. secūdo quia illa affert ppetuū p̄iudiciū quo
usq̄ sit cognitū z pronūciatū supra p̄prietate pro alte
ra parte. Sed ista durat quousq̄ durat lis sup p̄prie
tate vel possessione. Jtem illa expedit iur. actionis vel
interdicti. Jsta xo iudi. officio. Jtē in illa principalit
agitur de p̄prietate vel possessione. et in cōsequētiam
venit ne possessor turbet. Jn ista xo principaliter agi
tur ne quis turbet: quia hoc principaliter petit secun
dario xo venit vt videat an possideat ille: q̄ petit ne
turbet. Jtē in illa requirit causе cognitio plenaria qr
de maiori p̄iudicio agit. Jn ista xo sufficit sūmaria co
gnitio de q̄si possessione: quia nō de tāto p̄iudicio agi
tur. Et istud iudex aditus z requisitus facere debet ex
officio ne partes veniāt ad arma. l. equissimū. ff. de su
fru. Et vt ordinet lis. l. liberis. §. fi. ff. de libe. cau. z ha
betur exp̄sse practica ista in tex. z p Jnno. in. c. cum ve
nisset extra de insti. ff. de offi. pcur. cesa. l. fi. C. de tran.
l. si sup possessione qd̄ cū eo. z. C. l. si duus z ibi no. per
cy. ff. de aq̄ quot. z estiua. l. penul. z per glo. in l. j. §. j. ff.
de iti. actuq̄ p̄ua. per quā patet q̄ lite pendēte sup iu
re vel q̄si possessione iuris ille qui nō possidet: debet ca
uere possessori q̄ nō impediet eū in sua q̄si possessione
igitur p̄ius sūmatim cognosci debet quis possideat
dicta. l. liberis. §. fi. sic in sy. cū mino. nō appellans pe
tit se restitui ad appellāduz. nam ante litem cōtestatā
in causa rest. sūmatim cognoscit an haberet bonā cau
sam z sic sit lesus z interfit sua pete. vt no. per bar. in. l.
nam z postea. §. si miōr. ff. d̄ iur. iur. z qd̄ no. cy. in. l. qd̄
tp̄r. de resti. mili. fateor ergo q̄ iste p̄cessus nō valet q̄ꝫ
tum ad finem z effectū obtinendi diffinitiuā sententiā
super p̄prietate vel q̄si possessione istius iur. cū ad illā
requirit lit. p̄t. z libellus. Sed bene valet q̄ꝫtum ad ꝫ
vt iudex viso que pars melius p̄bant de possessione in
habeat alteri parti q̄ eā nō turbet quousq̄ fuerit actū
ordinarie z pronūciatū super p̄prietate vel possessiōe.
Et q̄ ad istū finem voluerit iudex tēdere ptz ex ei⁹ ver
bis platis in assignatione termini dati ad p̄bandum
de iur. suo si bene z recte cōsiderarent ei⁹ verba. Se
cundo p̄cipaliter est videndu z p̄suppositis p̄dictis q̄
pars in casu nostro defendenda est in q̄si possessione z
dico q̄ pars dicta martini que debet eē in q̄si possessio
ne dicte vene verasie magistralis z grosse z p̄nuncian
dum est p̄ceptū factū ad sui instantiā alteri p̄ti q̄ par
tem dicti martini nō molestet nec turbat valere z tene
re z debere effectum sortiri. Et hoc ideo qr pars dicti
martini melius p̄bauit de q̄si possessione. s. de antiq̄o
ri a. xxx. vel. xl. annis z vltra. pars xo aduersa a tribus
vel quatuor annis vel circa: ideo prima q̄si possessio me
lior est z iustior p̄sumit vt in. c. licet causaz extra de p̄
ba. z no. in materia int dicti vti possi. p doc. Secūda
xo quasi possessio p̄sumit vt in p̄ba. z in iusta seu clā
destina vel violenta. C. de acqui. pos. l. in p̄ba. p̄ceptū
aūt primo loco factuz ad instantiā dicti martini alteri
parti q̄ nō turbet nec molestet partē dicti martini licz
fuerit validū. quia fit iustificatū cuz cla q̄ si senserit se
grauatū ꝛc. fuit tamē resolutū p̄parente altera parte.
z cōtradicente qr in vim simplicis citationis tūc resol
uitur. ff. de ope. no. nūc. l. de pupillo. §. meminisse z per
doctores. in. l. nec q̄q̄. §. vbi decretū de officijs p̄con
sul. z lega. iuxta ea que plene notant in dicta. l. de pu
pillo. §. memīsse. p̄nūciatio aūt iudicis supradicta in ca
su nostro erit interlocutoria nō diffinitiua et durabit
eius effect⁹ quousq̄ durabit lis: que postea ordinarie
inchoabit supra p̄prietate dicti iur. vel sup possessiōe
vt habet exp̄sse in dicto. c. cū venisset de institu. in tex.
z p Jnno. Tercio principaliter est videndū hoc fa
cto. vtrū iudex poterit assignare t̄minū. partiby q̄ de
bent libellū sup ordinario iudicio p̄prietatis vel qua
si possessionis. Respon. q̄ sic per. l. si quis libertatē xo
si pla. ff. de peti. heredi. Quarto principalit est vidē
dum vtrū in dicto iudi. ordinario monēdo poterūt p
duci ille eadē attestationes: que fuerūt p̄ducte in isto
sūmario. z vtrū facient fidem. Re. sic: si erunt publica
te: quia sunt inter easdē personas. Et quasi in eadem
lite licet ad diuersum effectū z hoc per ea que habent
et notant in. l. gesta. C. de re iudi. per glo. z doc. et in. l.
ij. C. de eden. Nec ob. si dicatur iste attestatōnes fue
runt recepte in iudicio sūmario. Ergo nō faciunt fidē
in ordinario. l. penl. de his qui sunt sui vel alie. iur. z. l. si
quis quia hoc esset verū: si sūmarie fuissent recepte pu
ta parte absente vel nō insufficienti nūero. Sed hic se
cus est: quia tanq̄ in plenario iudicio fuerūt recepte.
Possunt etiam idem testes iterū examinari: licz sint
didicita testificata: quia variat modus agendi per. c.
veniens cū ibi no. extra de testi. Nā in hoc iudicio fue
runt examinati ad finez videndi quis debeat in quasi
possessione defendi z cui sit fiendū preceptū ne alteraz
partem molestet durāte lite. Nunc xo examinabunt
ad finem obtinendi sententiā diffinitiuā in petitorio
vel possessorio: que afferat perpetuū preiudiciū vel sal
tim quousq̄ aliud constat de p̄prietate igitur ꝛc. vt
in dicto. c. veniens nec potuerūt variare ab eo qd̄ al's
dixerunt iuxta no. in. l. eos. ff. de fal per doc. z per Jn
no. in. c. per inquisitionē de elec. de confes. cum super z
sicut si nō sufficerēt attestationes iam recepte seu de
positiones tanq̄ facte in iudicio sūmario z p̄paratо
rio saltim sufficerent depositiones que postea fierēt in
ordinario: que necessario essent eidē per no. in loc. su
pra all'at. z facit. l. fi. C. de testi. Vltimo loco est vi
dendu z si alia nō apparebūt vel probabunt in iudicio
mouendo: que pars istarū debebat obtinere xo tute ista
rum attestationū vel aliarum recipiendarū z ad idem
tendentium. Respon. q̄ q̄tum ad iudiciū quasi pos
sessorium: qd̄ expedit per vtile interdictuz vti possi.

dētis: qđ datur ꝑ quasi possessione iur. incorꝑalis. ff. si fui. ven. l. si tuti. §. si querat de serui. l. quotiēs. ti. generali clarū est q debebit obtinere pars dicti martini: qr ꝑbant de antiquioꝝ quasi possessione p. c. licet causaz de ꝑba. supra alle. z notāt doc. iur. ciuilis in materia interdicti vti pos. Sed q̄tum ad iudiciū petitoriū videtur qđ debeat obtinere pars aduersa p ea que statim dicam q si verū esset parū prodesset parti dicti martini obtenuisse in q̄si possessorio quia sniа que postea ferent in petitorio cōtra eā: deberet p̄ferri de causa possessorio z ꝑprie. c. cū ecclesia sutrina z. c. cum super. Causa ꝥo propter quā videt obtinere pars aduersa in causa petitorij videt esse qr dicta vena verasia: quā sibi p̄tendit z vendicat pars dicti martini: p̄tendit vsq ad p̄dia z subtus p̄dia partis aduerse subtus q̄ pars dicti martini fodit seu cursuz fecit ad fodiendū: videt ergo q pars aduersa possit sibi cōtradicere z etiā impedire eam vlteriꝰ fodere saltim quaterꝰ tangūt de subtus p̄dia partis aduerse eo qr sicut superficies illoꝝ prediorū est libera ex parte superiore vsq ad celū nisi ꝑbetur seruire z sic pars aduersa pōt facere in ea quicqđ vult ex parte superiori z impedire aliū volentē facere. C. de rui. z aqua. l. altius etiā impediendo lumen domus vicine: dūmodo de ipo nō tangat vt ibi: ita videt libera vsq ad ꝑfundū z facere pōt in dictis fundis ex parte inferiori quicqđ vult z tollere z impedire vtilitatē: quā vicini cōsequebant ex dictis fundis ex pte inferiori p ea que habent z notant in. l. fluminū. §. fi. cū. l. se. ff. đ dā. infec. dūmodo nō tangat de fundo suo et auferre mihi venā aque: que de subtus illū ꝑueniebat ad fundū meū vt ibi plene habet: eodē modo videt q licuerit in casu nostro parti aduerse facere foramē in fine predijs z fodere subtus quousq ꝑueniret ad dictā venā veraciam z cōmoditatē illius vene auferre parti dicti martini quaterꝰ se ꝑtendūt superficies predioꝝ ipsius partis aduerse z imponere illi diuersuz nomē prout impositum. s. venā richobonā. Nec videt pars dicti martini posse iuuari p̄scriptione qr istud ius videt habere causam discōtinuā eo quia ad vsuz eius requirit factū hominis z ideo ad p̄scribendū requirit cursus tanti temporis: cuiꝰ in contrariū memoria nō existit iuxta ea que plene habent z notāt in. l. fuitutes la. grāde. ff. de ser. ti. generali z. l. foramē. de ꝑ. vr. p̄di. Et hic nō est ꝑbatum nisi de tpe. xxx. vel. xl. an. cum ꝑponit malā fidez habere que saltim hodie de iure canonico impedit prescriptionē vt in. c. malefidei possessor de re. iur. li. v. qa sciebat pars dicti martini q p̄dia subtus que fodebat nō erāt sua sed partis aduerse vt. l. cū querebat. C. vī vi. Sed in cōtrariū facit. C. de metallarijs. l. quosdā et l. cūcti. l. xj. z qđ ibi habet in tex. z glo. in quib videtur q ad reperiendū cotes z lapides licitū sit vnicuiq fodere subtus p̄dia aliena: dūmodo nihil damni faciat. z nil noceat dīis illoꝝ prout fuit in casu nostro qr pars dicti martini fecit foramē nō in superficie p̄dioꝝ partis aduerse. sed in alio p̄dio: licet cuniculū fecerit subt ꝑdia illoꝝ z nullū nocumentū ex hoc faciebat illis fodiē do dictos lapides subtus illa: igit videtur q statim fodiendo cursum seu cuniculū faciendo dictā venā preoccupauit maxime sciēte z patiēte parte aduersa ꝑterq̄ a modico tpe citra prefata vena fuerit effecta sua tā q̄ si in nullius bonis prius esset etiā absq cursu p̄scp. z per cōsequēs sit in ea defendēda postq̄ semp continuauit quasi possessionem laborādo z fodiēdo cotes. Et sic possit ꝓhibere partē aduersam volentē ad illaz venam peruenire per foramē noniter factū in predijs illorum per. l. si quisq̄ cum ibi notat. ff. de diu. z tempo. p̄scrip. z qđ no. in. l. fi. ff. de vsucap. z. l. iniuriaruz. §. fi. cum. l. se. ff. de iniurijs. licet aliud sit in vena aque: quaz vicinus meus fodiendo in suo pōt p̄cidere z cōmoditatē illius mihi auferre iuxta no. in dicta. l. fluminū. §. fi. cum. l. se. de dam. infec. quia ibi nō vertitur publica vtilitas sed priuata tm̄. Sed in vena lapidea vertitur vtilitas publica: que meliozis cōditionis est q̄ priuata C. de cadu. tol. §. fi. in auc. de resti. z ea que parit. §. fi. z no. in. l. j. ff. so. ma. super verbo reipublice p glo. et ista fuit ratio dictarū legum. C. de metallarijs li. xj. Nec ob. l. venditor. ff. co ia predioꝝ. quia ibi nocebat domini predioꝝ: qui per priꝰ in suis fundis inuenerāt lapidicinas. hic nō quia hec pars aduersa prius nō inuenerat q̄ pars dicti martini: sed potius econtra. Et sic pars dicti martini fuit effecta domina p solaz inuentionem z p occupationē sicut efficit quis domin thesauri inuenti. insti. de rerū diui. §. thesaurus. vel saltim p prescrip. xxx. vel. xl. annoꝝ: que sufficit ad p̄scribendū talia iura: quando nō subest titulus: sed cū titulo sufficeret minus tēpus. s. x. vel. xx. an. vt patet in p̄scriptione iur. vsus vel vsufruc. vt no. cy. post glo. in. l. si ego. §. j. ff. de publi. z patet in. l. fi. C. de p̄scrip. lon. temp. Nec ob. q habet causam discontinuā ꝛc. quia illud ꝓcederet in seruitutib p̄dialib: que debent a re rei. z sic ipārum possessio nō retinet animo pſone: quia pſone nō debetur nec animo rei: quia res incurata nō habet animum. secus est in iurib personalib que debentur a persone. vt est ius vsus vel vsufructus. nā illoꝝ quasi possessio retinet animo pſone: cui debent. z sic nō possunt dici habere causaz discontinuā licet factū hominis requirat ad vsum illoꝝ: ideo sufficit ad illoꝝ prescriptionē tempus qđ sufficit ad prescriptionē rerum corꝑaliū vt no. per bar. in. l. iusto. §. non mutat. ff. de vsuc. Sed istud ius fodiendi non potest dici seruitus predialis quia eo nō vtitur pars dicti martini ad vtilitatem alicuiꝰ predij vicini qđ habeat: sed dicit quoddam ius innominatū. quod debet persone in re prout plene habetur in si. in tex. z glo. et per doc. in. l. pecoris cum. l. se. ff. de ser. vr. predi. z in. l. in cla. §. fi. de ali. et ci. lega. per bar. igitur nō dicitur habere causam discontinuam: quia eius quasi possessio retinet animo personarum: quib debetur. z sic sufficit ad ipius p̄scriptionem tempus longi temporis p iam dicta. Nec ob. quod dixi de mala fide quia tex. illarū legum. C. de metal. z glo. ibi posite si nō sufficeret ad tribuenduz ius in continēti: saltim sufficiūt ad causandū bonam fidem: que hodie requirit de iure canonico. Nam: excusant a dolo eo quia iuste potuerūt isti credere q eis liceret fodere subtus predia illoꝝ pro reperiēdo venam cotariam postq̄ ille glo. cum textib hoc dicunt vel dicere videntur p ea que in si. no. per Inno. in. c. ne imitaris de consti. iuncta glo. que est in. c. de quarta de prescrip. que dicit q titulus legis excusat. l. nūq̄ de vsuc. Sed tanq̄ excusans a mala fide a qua quilibet erroꝝ etiā iniustus excusat. l. igitur. ff. de libe. causa. z no. in. l. j. in fi. magne glo. ff. si quis ius di. nō obtem. Concludo ergo pro parte dicti martini tam sup processu: q̄ super precepto factā ad eius instantiā vt debeat confirmari q̄ etiam super petitorio z possessorio nouiter intētando vt debeant obtinere: si aliter vel melius nō fuerit ꝓbatum p partē aduersus de iure suo ꝛc.

Consilium: VI.

Si heres petit bona hereditaria dicendo illa pertinuisse ad testatorem iur. domini vel quasi an videatur agere rei vendicatione an autē petitione hereditatis. Et qui intentat rei venditionem z petitionem hereditatis et succumbit in vna an possit in alia obtinere. Et quid si intentat petitorium et possessoriū an idē erit.

Nchristinomie Amē

In causa que vertitur coꝝ locumtenente patris fori Julij inter ser Nicolaū 7 ser Jacobuz fratres 7 filios ser rasingli 7 samaritanaz filiam 7 heredem. ser Nicolaū fratris dicti ser Rasingli agentes ex pte vna 7 ser Nicolaum 7 ser brandaluſiuz 7 ser thomaſiū fratres 7 filios et heredes olim ser andree de brandis reos 7 cōuentos ex altera parte ſuper quibuſdā bonis: que dicunt per dictos agētes fuiſſe dñe druſiane auie paterne ipſoꝝ agentiuz 7 ea poſt eius mortē ptinuiſſe ad patres eoꝝ filios dicte druſiane tanq̄ heredes illius 7 in cōſequentiā ad ipos agentes illoꝝ filios et heredes pro duaby tercijs. prefati vo cōuenti negant illa bona fuiſſe vnq̄ dicte dñe druſiane. Sed dicūt ea fuiſſe cuiuſdam p̄sbyteri pantaluſij vni⁹ ex triby filijs dicte domine druſiane 7 fratris iſtoꝝ ſer rasingli. Et ſer Nicolai parentū dictoꝝ agentium 7 dicūt ſe eſſe heredes dicti p̄sbyteri panthaluſij mediāte pſona ſer Andree patris eoꝝ quē dicunt fuiſſe heredē inſolidum inſtitutum a dicto p̄sbytero. viſo libello 7 articulis 7 atteſtationis ſuper eis receptis 7 toto pceſſu: dubitat vtrum dicti agentes tātū 7 talia pbauerūt: que ſufficiunt eis ad victoriā obtinendā. Et allegat per alterā partem q̄ nō: quia ipi vident deduxiſſe in iudicium dnīuz vel quaſi: dū in principio libelli dicunt illa verba iur. dominij vel quaſi ptinuiſſe ad dictā dominā druſianā auiaz paternā 7 eius dicunt ſe heredes mediantiby perſonis patrum ſuoꝝ 7 ſic debebāt domīuz vel quaſi dicte domine pbare. cuz videant intentaſſe rei vendica. per ea que no. glo. 7 doc. in. l. ita vt ſi fur. ff. cōmo. vbi tenent q̄ quādo comodans aſſerit ſe dominū neceſſe habet ſe domīuz probare: licet ſi hoc nō aſſereret nō eſſet neceſſe. Secus ſi ſolū diceret ſe aduerſario cōmodaſſe. Sz hic iſti nō pbauerūt domīuz vel quaſi licet dicte domine pbarunt poſſeſſionē: que cū ſit de p̄terito: nō ſufficit ad pbandū domīuz maxime q̄ principaliter in iudicium fuit deductū per ea que ple. no. per bar. in. l. penul. ff. de condi. inſtionū. 7 per Jo. an. in nouella in. c. illud de p̄ſump. ſed hoc nō obſtante dicendū eſt cōtra riū: quia nō eſt verū q̄ videat intentata rei ven. dum taxat quo caſu pcederēt que ſupradicta ſunt incōtrarium: ſed cenſet intentata etiā petitio hereditatis: que poteſt cū rei ven. cōcurrere: quia in ea veniūt res hereditarie. ſ. quarū dnīuz pertinebat ad defunctū: 7 etiaz nō hereditarie. ſ. in quiby defunct⁹ nō habebat dnīuz ſed poſſeſſionē vel detentationē 7 cuſtodiā. l. 7 non tm̄ in principio. ff. de peti. here. vnde in petitione hereditatis nō requirit pbatio dñij. Sed ſufficit pbari q̄ defunctus tenebat et poſſidebat tēpore mortis tanq̄ dñs abſq̄ etiā pbatione alicui⁹ tituli 7 hec eſt ratio q: petitio hereditatis nō datur cōtra titulo poſſidentē q: ille innititur eſſe fortiori vt no. glo. i. l. hereditatē. C. in q̄bus cauſis reſcin. temp. p̄ſcrip. Q̄ d aūt iſti agentes nō reſtrinxerūt ad rei vendicationē patet quia in concluſione libelli nō petierūt declarari ſe domīos vel aduerſariū condēnari ad reſtituendū quia ipi ſunt domini. Sic et iā ꝯcludi debet in rei vendi. Sed petierūt declarari dicta bona ptinere ad ſe: quia ſunt heredes patrū ſuoꝝ: ad quos ptinebant dicta bona tanq̄ heredes matris eoꝝ. Sic em̄ concludit in peti. here. vt hec patent ex nota. per bar. in. l. ex diuerſo. §. j. ff. d rei ven. in principio. Nec obſtat q̄ in narratione dixerunt dicta bona ptinuiſſe ad dictā dominā iur. dominij. vel quaſi quia que actio cenſeat in iudiciū deducta cognoſcitur penes mediū ꝯcludendi nō penes mediuz narrationis vt patet ex nota. per bar. in. l. certi cōcluſio in prin. ff. ſi cer. pe. Et per cy. in. l. Edicta. C. de eden. in quinta q̄ſtione. Nam ex ꝯcluſione apparet qualiter quis narrata intellexerit. l. aureli⁹. §. ſticho. Et ibi no. per guil. de cu. 7 bar. ff. de libe. lega. Similiter ex pſecutione. l. licet. C. de iudi. cum ibi nota. Et iſti in pſequendo non ſe reſtrinxerūt ad domīuz: ſed articulauerūt de poſſeſſione: quia poſſedit vt dña. q̄d apparet q̄ iſto modo intellexerūt illa verba poſita in narratione libelli: dum dixerunt q̄ ptinuerunt ad illam dominaz iur. dominij vel quaſi. Nam intellexerūt. ſ. p̄ſumptiue ſcz quia poſſidet vt domīa: propter q̄d preſumit fuiſſe domina. vt patet ex pſecutione 7 articulatione nō q̄ velent ſe reſtringere ad pbationē dominij: cum hoc non eſſet neceſſariū in petitione hereditatis intētata. prout determinat expreſſe cy. in. l. cum te. C. de proba. Verba em̄ libelli ſemper ſunt interp̄tanda in fauoreꝝ actoris: cum fieri poteſt. ff. de iudi. l. ſi quis intentione 7 plene no. in l. inter ſtipulantē. §. j. ff. de ver. ob. Et hoc fieri poteſt: quia hec narratio de dnīo vel quaſi defuncti nō cōtrariatur petitioni hereditatis: cum heres poſſit res hereditarias nō ſolum petere p petitionem hereditatis: in qua ſufficit pbare de poſſeſſione. licet fuerit narratum de dnīo. Sed etiā per rei ven. ff. de peti. here. l. quod in diem in fi. Sicut videmus in agente interdicto. vnde vi. quia licz narret ſe dominū: tamen ſufficit pbare de poſſeſſione. l. ſi quis emptionis. §. ſed hoc ſup illis. C. d p̄ſcrip. xxx. an. Sicut videm⁹ in eo qui agit ſaluiando interdicto. Naz habet neceſſe narrare rem fuiſſe ſibi 7 eſſe obligatā 7 per cōſequēs eam fuiſſe in bonis obligatiuis tpe obligationis cōtracte. alſ non potuiſſet ſibi obligari. l. 7 que nōdum. §. q̄d dicitur. ff. de pigno. C. ſi alie. res pi. da. ſit. per totū. Et tamen nō habet neceſſe probare domīuz. ſed ſolā poſſeſſionē 7 obligationē. C. de interdic. ſa. l. j. Et ibi no. 7 per bar. in. l. ſi alienaz. ff. de pigno. ac. Item ſi aliquis in eodē libello deducit petitoꝝium 7 poſſeſſoꝝiū recuperāde: ſi probat in poſſeſſorio: licet deficiat in petitorio: debet ſententiā in poſſeſſorio obtinere in. c. cum etiā ſutrina de cau. poſ. 7 p̄pri. pari cum ratione: ſi deducit in eo libello rei ven. q̄d fieri poteſt 7 petit heredi. quia nō ſunt cōtraria 7 probat in petitione heredi. 7 nō rei ven. debet in petitione heredi. obtinere per dictū. c. cum eccl̄ia ꝛc. ſic em̄ non ſemper actor habet pbare narrata per eū in ſuo libello: ſed ſolum quādo ſunt neceſſaria ad actionē intentatam per eū. prout no. cy. in dicta. l. cum te. C. de proba. facit q̄d no. glo. in. c. ij. de reſcrip. Et que ſit intentata colligitur ex cōcluſione 7 ex pſecutione vt ſuperius dixi: ſi fieri poteſt ſalua ratione recti ſermonis debz cōcluſio ſemper ad aptari ad illam actionem. que vtilior eſt 7 expeditior actori per. l. ſi quis intentione cum ibi nota. ff. de iudi. Et q̄d no. in dicta. l. inter. ſtipulantem §. j. ff. de ver. ob. 7 l. de die in prin. qui ſat. cogan. Et h̄ poteſt cōcluſio adaptari ad petitionē hereditā. poſt q̄ narrant q̄ ptinuerunt iſta bona ad patres eoꝝ tam heredes ſiue matris 7 nunc ad ſe tanq̄ heredes patrū ſuoꝝum. Et ſi dicat petitio hereditatis nō datur cōtra ti. poſſidentes. Et iſti poſteriores poſſident cum titulo hereditario. Re. dupliciter. primo q̄ bene habēt titulum in prima hereditate. que eſt iur. vniuerſitas: nō in iſtis reb⁹ in hereditate reptis: quia nō fuerūt eis ſpecialiter relicta et ſunt res diuerſe ab ipſa hereditate. l. hereditas. ff. de peti. here. ſecūdo principaliter q̄ tunc titulus excludit petitionē hereditatis quando fuit habitus ab eo: qui non poterat peti. here. conueniri pu. ſi fuit habitus in vita defuncti. Secus ſi ab illo: qui poterat peti. heredi. conueniri 7 cōdemnari: quia tūc ſucceſſor eius ſingula. habens ab illo titulum nō debet eſſe melioris conditionis q̄ eius auctor. l. fina. §. l. ff. ad vell. Et hoc colli. ex nota. per bar. in. l. cogi. in fi. C. de peti. here. et per bar. in l. edictō. C. de edi. di. adri. tol. in. ix. 7 xj. opinione 7 in fi. viij. coll. Sed iſti habent titulum 7 cauſam ab illo preſbytero: qui poterat a ſuis fratriby conueniri peti. here. pro duoby tercijs cū illas

possideret pcario a fratrib⁹. vt dicũt testes. ꝛ potuisset conuinci ꝛ condemnari: ergo ꝛ heres eius vel heredes ne sint melioris cõditionis qꝫ defunctus. l. heredũ. ff. de re. iur. Item si dicat' hic nõ apparet ex actis q patres eoꝝ adierunt hereditatẽ matris: ergo nõ transmisit eam ad istos filios. C. de iur. delib. l. quoniã sororẽ. Respon. q imo trãsmiserũt per ti. C. de his qui ante apt. ea. cum sit hereditas ascẽdent. que transmittit' ad descendẽtes per illũ titulũ. ꝛ posito q esset transmissa vt ad he. nõ vt adita. l. si quis filium. §. j. ff. de acqui. here. insti. sic agendo vt agũt: censent' adiuisse tam paternã hereditatẽ qꝫ etiã auitã per. l. ij. ꝛ l. si auia. C. de iur. de libe. ꝛ l. pro herede. §. papꝫ. ff. de acqui. here. Concludi tur ergo sententiã ferendã pro agentib⁹ cauꝫ ꝛ rationibus supascriptis. Sic etiã ꝑm bonã pscientiã patꝫ dictos actores fouere insticiã ꝛ veritatẽ per ea que dicunt testes quia re vera dicta bona fuerũt dicte drusiane ꝛ per conuẽtos nõ est aliquid deductũ vel probatum in contrariũ. vnde ppter vnicũ verbum positum in narratõne libelli per imperitiã illius qui pcepit ipm qđ non erat necessariũ exprimi videlicet q ptinuerũt ad illam iur. dominij vel quasi cũ sufficeret dixisse q tenuit ꝛ possedit vt sua qđ si fecisset res esset clara. p agẽtibus: debent ipi agentes succũbere: ne error ꝛ imperitia dictatoris habeat eis nocere. C. de erro. aduo. l. j. et ij. maxime cũ possit intẽtio ipsorũ ex alijs sustẽtari per iam dicta ꝛ ꝑfati testes dicũt satis verisimilia ergo ꝛc. l. ob carmẽ. §. fi. ff. de testib⁹. Laus deo.

Consiliũ. VII.

Pater instituit filios ꝛ reliquit vxori alimẽta: si cũ filijs morabit'. ꝛ si filij decederẽt: eis substituit dictam vxorem ꝛ alios ꝛ vltra reliquit vxori in dictum casum vsufructũ tercie partis oĩm bonorũ mortuis filijs queritur an vxor perdat legatũ alimentorũ propter ꝓmodum substitutionis: qđ videtur subrogatũ loco alimẽtorum. Et si pars dicat arbitramẽtum iniquũ ꝛ obtinet. nõ incidit in penã cõpromissi.

In christi nomie Amẽ

Circa pri. videt' dicendũ q nõ obstante ꝓmodo substitutionis supueniẽte nõ debet pdere legatum alimentorũ: qđ inceperat deberi. ꝛ per mortẽ filiorum: cum quib⁹ debebat morari nõ finit'. C. de lega. l. j. ff. de ali. ꝛ ci. lega. l. gayo. §. impator. Nam supueniẽs ꝓmodum nõ debet nocere: sed pdesse ar. de indi. si longius in fine. Quid enĩ si fructus tercie partis bonorũ q veniunt ex substitione. nõ sufficiunt ad alimẽta: certe inconueniẽs esset q alimẽta pderet: quia sic efficeret' deterioris cõditionis ex eo q fuit substituta qđ esse non debet: cũ ex hoc maiorẽ affectionẽ testator ad eam habuisse ostendat'. ergo debet ex hoc reddi melioris cõditionis nõ deterioris ar. ff. de condi. ꝛ de. l. publius. §. ticia. bene facit in ratione sui. l. in libello. §. si quis seruũ. ff. đ capti. versi. rursus. ꝛ ff. đ ꝓtratabulis. l. iij. §. si emãcipatus fili⁹. versi. nõ enim ꝛc. ibi cũ rescissio quo magis admittat' nõ quo minus ꝛc. Et qđ ibi per bar. ꝛ de cõdi. ꝛ demõ. l. falsa. §. j. ibi nam bonor eius est auct⁹ ꝛc. Substitutio nãqꝫ ista nõ fuit facta quo minus vel vt minus admittat': sed quo vel vt magis: igit' non debet operari cõtrariũ effectũ: quia inducta ad augmentuꝫ nõ debent operari diminutionẽ. ff. de fũ. instru. l. si mãcipia de auro ꝛ ar. lega. si quis legauerit aurũ: sicut ecõuerso inducta ad diminutionẽ nõ operant' augmẽtũ. l. legata inutiliter. ff. del'. q nõ debent aliqua opari in contrariũ effectũ eius ad qđ inducta sunt đ cõdi. ꝛ de. cum tale. §. fi. de solu. qui hominẽ. §. fi. de condi. inde. cum quis. §. j. Et ꝑ ista parte q habere debeat ista verum ꝓmodũ. s. substitutionis ꝛ legati bene facit. l. si pater pro filia. ff. de colla. dot. Et q onus ꝓbandi mutatam fuisse voluntatẽ legandi alimẽta ppter ꝓmoduꝫ supstitionis supueniẽs: ad illuꝫ ꝓtinet qui fideicõmissum recusat. ff. de le. ij. lucius la. j. in fine de lega. iij. l. fideco. §. si rem. ꝛ q dixi de legato alimentorũ idem ꝛ fortius dicendũ est in legato coffanorũ q habu. cãꝫ instãtaneam nõ successiuã. Et sic dies eius semel cessit ꝛ incepit deberi: vnde nõ debet desinere ppter supueniẽs ꝓmodũ. Sed legatũ alimentorũ habet cauſaꝫ successiuam. Et plures cedit dies. nec inceperat deberi ꝑ futuro tempore: cũ casus substitutionis nõ euenerit. Si ergo substitutio nõ impedit quo min⁹ post eam incipiat deberi ꝛ cedere ꝑ futuro vt supra ꝓbatũ est: multo minus impedit quo min⁹ id: qđ ceperat prius deberi: debeat' ꝛ in sua validitate ꝑmanẽt ar. in l. patre furioso cũ ibi no. ff. de bis qui sunt sui iuris. In cõtrariũ facit quia predicta possent ꝑcedere in alio legato aio simpliciter facto nõ ob certam ꝛ determinatã causam alimentorũ. Sed in casu nostro: cũ alimẽta soleant miserabilius psonis: inter quas etiã vidue solent ꝓputari. C. quãdo imperator inter pup. ꝛ vidu. In rubro ꝛ nigro: reliqui ex causa cuiusdaꝫ necessitatis victus: ꝛ hic testõr in casum mortis filiorũ. puidit vxori sue de ꝓmodo substitutõis ꝛ vsufruc. ppter qđ cessare poterit dicta necessitas q de illo se poterit alimẽtare: vĩ verisimiliter ꝑsumendũ q in dictũ casum voluerit alimẽta deberi: q cessante causa ꝛc. sicut enĩ si non posset stare cũ filijs: puidit de speciali legato: ꝛ tũc clarũ esset q legatũ alimẽtorũ nõ deberet': sed solũ illud: de q̃ specialiter ꝑuidit: qđ loco illi⁹ subrogat': ita ꝛ in casu nostro: cũ specialiter ꝑuiderit in casuꝫ mortis filiorũ de vsufruc. tercie partis bonorũ: videt' q ille tãtũ debeat. et q de illo debẽt se alere ar. ad hoc. ff. de colla. dot. l. j. §. pe. ibi enĩ equus est ꝛc. ꝑ hoc etiã facit. l. licet in pato. ff. de le. j. versi. quid enĩ in ratione sui de adi. lega. l. alũne. in prin. vbi cessat tacita repetitio quãdo de alio bonore specialit' fuit ꝑuisum. Item facit ratio q legatũ alimentorũ factũ fuit sub ꝓditione si steterit cũ filijs testator. ꝛ de rigore iur. cũ ista sit cõditio mixta defic̃ies per causaꝫ mortis filiorũ deberet facere relictũ deficere l. legatũ. C. de cõdi. inf. Sed ppter fauorẽ alimentoruꝫ est speciale q nõ deficit. vt in. l. j. C. de leg. ꝛ ꝑ bar. in. l. illis liber. ff. de cõdi. ꝛ de. Sustentat' ergo dictũ legatũ post mortẽ filiorũ de iur. speciali: videt' ergo q facilius debeat finiri qꝫ se de iure ꝓmũi. s. ppter supuenientem ordinariã ꝓuisionẽ substitutionis que plenior est ar. l. si te solũ. ff. de heredi. insti. Breuiter oĩb⁹ pensat. puto dicendũ q legatũ coffanorũ: cui⁹ dies semel cessit ꝛ deberi incepit: sine dubio nõ tollat' ꝓpter superueniẽs ꝓmodũ substitutionis. qꝫtum ꝛo ad legatum alimẽtorũ ꝓ futuro tpe: si quidẽ vsufruc. dicte tercie partis bonorũ obueniẽs ex substitutione sufficit ad alimẽta ꝛ cõtinet tãtũ vel plus q̃ntuꝫ testor reliquit vxori eo casu quo cũ liber. stare nõ posset: ꝛ illi tãtũ darent q̃ntuꝫ ei fuit relictũ in dictũ casum ꝛ tunc alia alimenta nõ deberent'. Et hoc ꝑ rationes supra secundo loco factas. Si ꝛo ex dicto vsufruc. nõ tãtũ ꝓciperet q̃ntuꝫ est illud qđ esset habitura si filij viuerent ꝛ cum eis stare nõ posset: tunc puto per rationes primo loco factas debere sibi suppleri a substi. quia onus alimentandi totam hereditatẽ cõcernebat. ff. de ali. ꝛ ci. lega. l. penul. ꝛ hoc de primo ꝑm coniecturatã mentẽ defuncti. Nam in casu nostro cũ filijs stare nõ potest ppter eorum mortẽ non ergo debet esse deterioris conditionis qꝫ si illi viuerẽt ꝛ cũ illis stare nõ posset: quia tũc aliquam causam ipa dare posset quare nõ posset cum illis morari: ꝛ tamẽ testator voluit eam dictas quãtitates habere: fortius si ꝑ mortem: quo casu nullam

causam prebet. melioris añt conditõnis hoc casu bene potest est si vsufruct⁹ dicte tercie partis plus valet qꝫ quantitates ille in dictũ casum relicte: quia totus erit suus si ꝙo nõ plus valet: nõ puto ꝙ debeat esse melioris conditionis vt sic habeat vtrũqꝫ ꝙmodum. s. substitutionis ⁊ lega. per iam dicta: quia testatoꝛ in dictũ casum quo nõ posset stare cum liber. qđ multis modis potest cõtingere: prouidit de certa quãtitate: ⁊ ista prouisio fuit generalis quo ad casus. Postea specialiꝫ prouidit eo casu propter mortẽ filiorũ de tercia parte vsufruc. Eligat ergo quã istorũ magis vult quia casus ille extitit. Circa scđm quesitum videnda sunt duo. primum est vtrum dicti nepotes sint priuati ꝙmodo substitutionis ex eo: quia dixerunt testamentũ inofficiosum. ⁊ contra omnẽ debitum pietatis factum. Respon. non: quia solũ vnus ex eis scilicet ille pupill⁹ hoc fecit iudicialiter. vnde nec sibi piudicauit. ff. de his qui bus vt indignis. l. post legatuz. §. etati. nec frib. ff. de re. iur. l. nõ debet alteri. C. si in ꝙmuni eadẽqꝫ causa. l. j. Item quia tũc id nocet: cuz quis in tali causa perseuerat vsqꝫ ad sentẽtiã ⁊ succũbit. ff. de inoffi. testa. l. papi. l. meminisse. hic ꝙo nõ fuit lata sententia p iudi. sed factum fuit cõpromissum nec in arbitratu succubuerunt sed obtinuerunt cũ multa fuerint eis adiudicata: que per patrem nõ fuerunt relicta. et sic apparet ꝙ potius pater peccauit nõ relinquẽdo eis q̃ntuz debuit qꝫ ipe in cõquerẽdo de iniusticia patris p̃. cum plura fuissent eis relicta iur. institutionis: nõ poterat cõpetere eis querela: sed ius agendi ad supplementũ. C. de inoffi. te. l. oĩmodo. Et illud censet intentasse inspecto tenoꝛe libelli: in quo de tali relicto facta est mentio ar. l. gallus. §. j. ff. de libe. verba eñ libelli debet adaptari menti. ar. c. intelligentia. de ver. sig. licz impropꝛientur. l. sed ⁊ si possessoꝛi. §. j. ff. de iur. iur. et mens colligit ex materia in libello deducta dicta. l. gallus. §. j. ⁊ qđ no. in. c. exaiã ta de iudi. Sed nõ reperio iure cautũ ꝙ q̃ agat ad supplementũ ⁊ succũbit: pdat ꝙmodũ ex testõ. non enĩ impugnat testa. nec tẽdit ad illius ãnullationẽ eo modo quo in querela vel in con. tabl. vel in cã falsi. sed agit ⁊ ꝙtendit de iure calculi. ff. ad. l. falcidiã. l. in ratione. §. si filio. ⁊. §. quesitũ. Sed in casu nostro plus est quia nõ succũbuerunt sed obtinuerunt p̃. banc exceptionẽ vel obiectionẽ solus fiscus obiicere posset: cum fisco applicent: que a talibꝫ auferunt: qui impugnãt ⁊ succũbũt dicto. §. meminisse. Juncta. l. bis consequẽter in prin. cum ibi no. per glo. ff. fami. her. Secũdo videndum est vtrũ saltim p verba laudi generalia: per que dicte partes fuerint absolute ab omni eo qđ vna pars ab altera petere posset ꝛc. vt supꝛa in themate continetur. fuerit eis factũ pꝛeiudiciũ in cõmodo dicte substitutõnis. Et hoc bꝛeuiter dicendũ est similiter ꝙ nõ qꝛ cuz dicti pupilli decesserint in pupillari etate p̃fata substitutio cõpendiosa factũ per verbũ ꝙmune fuit pupilla ris licet mater esset in medio ꝑm coẽm opi. moder. doc. per. l. p̃cib. C. de impube. ⁊ alijs subsli. et per. c. si p̃ de testa. li. vj. quicqđ dixerit bar. in. l. centurio. ff. de vul. ⁊ pu. in tercia. q. principali. postqꝫ ergo possunt dicti nepotes succedere ex pupillari: nõ potest dici ꝙ per talia verba generalia laudi etiã ratificata p partes fuerit dictis nepoti. factũ pꝛeiudiciũ in dicta substitutione per quã succeditur directõ: quia esset pactũ super futura successione remittenda qđ non valet. C. de collꝰ. l. pactum. Et ita determinat expꝛesse bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de ver. ob. in. vij. q. principali qui dicit etiam ꝙ glo. in. l. j. C. de pac. hoc sentit. Nec ob. si dicatur ista substitutio nõ potest dici directa pupilla. cũ non fuerit facta in omnibꝫ bonis pupillorũ filiorũ vel simpliciter: sed in bonis testato. tm̃: quia dico ꝙ cuz testatoꝛ omnia bona sua diuiserit per quotas. s. tres tercias: pꝛefata verba cõia important substitutionẽ directam pupillarẽ per ea que no. in si. per glo. ⁊ doct. in. l. bis verbis in principio de bere. insti. ⁊ hoc voluit bar. in. l. centurio in. iij. q. principali de compendiosa facta per verbũ ꝙmune versi. vlterius quero ꝙ si hec substitutio per verbũ ꝙmune fiat incerta portione ꝛc. Si bene inspiciat non eñ habet viciare substitutionẽ pupillarem ꝙ de bonis tm̃ testato. facta fuerit mentio. l. quia ita. §. si filio. ff. de se. tab. ibi no. ⁊. l. j. de vul. ⁊ pu. ⁊ ibi ꝙ doc. Preterea etiã si fuisset fideicõ. substitutio: adhuc idem. primo quia nõ apparet ꝙ dicti nepotes habuerunt scientiã de tali substi. licet eñ arbitri attestentur se vidisse testm̃ non sic ipsi cum ratificãt igitur ꝛc. ff. de transl. de bis. Nec pꝛesumuntur habuisse cum nõ fuerint instituti heredes vniuersales. Et posito ꝙ fuissent essent sui: in quibꝫ scientia testi non pꝛesumitur iux. no. per bar. in dicto. §. duo fratres. Secũdo quia liberatio ista nõ fit recipꝛoca licet etiam filij testatoꝛis liberent per verba laudi ab bis que possunt petere dicti nepotes ab eis de bonis hereditarijs per illa verba ⁊ ab omnibꝫ ⁊ singulis ꝙ ipse iobãnes ꝛc. Nõ sic. econ. dicti nepotes liberant ab bis: que dicti filij possent occasione bonorũ hereditariorũ petere ab eis vt patet ex tenoꝛe dicti laudi: si bene inspiciatur ⁊ ex hoc sequitur ꝙ dicta liberatio intelligitur ⁊ restringit solum ad ea: que dicti nepotes tunc temporis petere poterant de bonis dicte hereditatis. non autez extendit ad ea que in futurũ possent vel sperabant posse petere rationem dicte substitutionis facte si decesserit sine liberis: quia cuz dicta substitutio fuerit recipꝛoce facta quia nepotes filijs ⁊ ecõuerso fuerunt inuicem substituti sub dicta conditione vt patet ex tenoꝛe dicti testi si nõ fuit remissa ex vna parte non censet per dicta generalia verba remissa ex altera ita voluit expresse bar. in dicto. §. duo fratres in fi. secũde questionis principal. dum ꝓcludit eliciendo casus indubitabiles. In quibꝫ per generalia verba nõ intelligit remissum ius fideicõ. futurũ. Et iste est terci⁹ casus. s. quãdo substitutio nõ fuit recipꝛoca. Certe idem esse debet quãdo fuit recipꝛoca tm̃ nõ fit remissio i fi. ab vna parte quia eadẽ est ratio si bene inspiciat. Nec obstat si dicatur ꝙ immo hincinde sit facta remissio per verba p̃cedentia illũ versi. et ab omnibꝫ ꝛc. vbi absoluit vtraqꝫ pars ab eo: qđ ab altera posset petere ꝛc. quia cuin ibi nõ sit facta mẽtio de causa testi ⁊ de bonis hereditarijs: ad illa nõ extendũtur dicta generalia verba vt no. per glo. in glo. tres fratres. ff. de pac. ⁊ per bar. in dicto. §. duo fratres in prima questione principali versi. Preterea cla generalis non refertur ad ea que dependent ex testõ ꝛc. Et sic verba illa itelliguntur de bis: que altera pars ab altera posset petere ex alia cã quã ex testõ quod etiam patet quia si intellexissent etiã ex causa testi: superflua fuissent verba sequẽtia. ⁊ ab omnibꝫ ⁊ singulis: suffecisset eñ prima. Concludo ergo vt supꝛa ⁊ hoc de scđo

Sup tercio quesito nõ expedit insistere pꝛesupponendo ꝙ dicti nepotes venire possint ex substitutõne pupillari: quia in illa veniũt omnia bona impuberũ etiam aliũde quesita qꝫ a pre. l. ß si plures. §. ad substitutos. ff. de vul. ⁊ pu. vnde cũ non restringat ad terciam bonoꝝ defuncti nõ est querẽdũ an in tercia: que eis debetur: debeat ꝓputare id qđ habuerint per sciam arbitralem vltra legitimã. Sed certe etiã si venirẽt ex fideicõ. nõ deberent imputare in dictã terciã: quia illud nõ habuerũt ex cã fideicõ. ß ex snia arbitrali ⁊ ex trãsactõne ergo ꝛc. ar. ff. ad trebel. l. debitoꝛ ⁊. ff. fam. her. l. iij. in prin. Et habuerũt tanqꝫ debitum exnunc etiam viuentibus filijs testatoꝛis ⁊ per consequens tanqꝫ in illo nõ tenuerit fideicõ. l. cohere. §. cũ filie. ꝓ si. nec fideicõ. ff. de vul. ⁊ pu. perinde ergo est ac si substitutio per fideicõ. facta ⁊ factũ essz in ceteris bonis: deductis istis adiudicatis tanqꝫ debitis istis nepotibꝫ. ar. eius qđ in

ſy.habeꝫ.ff.ad treb.l.mulier.§. cū ꝓponerent.ibi at ſi qꝺ ſupfuiſſet ꝛc. et.l.a filia in prin.e.ti. ꝺebeꝫ ergo eis tercia pars integra omniū alioꝝ nulla facta ꝙputatione ꝺ habitis ex laudo tanꝯ habitis ꝛ ꝺebitis eis ex alia cauſa etiā filijs ꝙuenientibꝫ ꝛ tanꝯ in hoc fideicōmiſ.nō incluſis qꝛ in eo in quo teſtatoꝛ fideicō.teneꝫ: non tenet fideicō.l.ſi creditoꝛi.ff.ꝺe le.j. ſed ī reſiduo bonoꝝ ꝛ hoc ꝺe tercio. Sup quarto q̄ſito ꝺico q ſi pōt oſtē ꝺi q ꝺicta prima vēditio facta ꝓ teſtatoꝛē: ꝺe qua primo loco fit mētio in pūcto: fuerit ſiſata perinde eſt ac ſi facta nō fuiſſet.ff.ꝺe cōtraben.emp.l.nuda ꝛ.l.imaginaria ꝺe reg.iur. Jꝺeo cū remanſerit in bonis teſtato. venit in ſubſtitutionē ſicut ꝛ cetera bona eiꝰ etiā ſi ꝺicatur fuiſſe ſubſtitutio fideicō. Poteſt añt ꝓbari ſimulatio: ſi venditoꝛ ſemp remāſit in poſſ. poſt venditionez.l.ſicut.§.ſupuacuū.ff.quiꝫ mo.pi.vel ypo.ſol. ꝛ qꝺ no.bar.in.l.poſt cōtractū.ff.ꝺe ꝺona.ꝛ ſatis eſt veriſimile in his: que narrant fuiſſe facta. Sed ſi ꝺicim⁹ iſtos nepotes venire ex pupillari: qꝺ verius viꝺeꝫ per ea que ſupꝛaꝺicta ſunt: tūc etiā ſi ſit vera vēditio et nō ſimulata: venit in ꝺicta ſubſtitutōe vt in ꝺicta.l.ſed ſi plures.§.ad ſubſtitutos.ff.ꝺe vul.ꝛ pu.ꝛ pater nil poſſet tūc ꝺiſponere ſup re illoꝝ ꝺuoꝝ filioꝝ: ſi vēditio ſimulata nō fuiſſz in ꝓiuꝺiciū illoꝝ.C. ꝺe bonis mater.l.j. Ad vltimū ꝺico nepotes incꝺere in penā cōpꝛomiſſi: veniunt eiī ꝓtra laudū: niſi ꝺixerint ipm iniquū ꝛ peterūt ipm reꝺuci ad arbitriū boni viri.ꝛ obtenuerint iuꝝ.no.per bar. poſt ꝺy.in.l.qui rome.§.ꝺuo fratres ꝺe ver.ob. ꝛ ꝺe condi.inꝺe.l.iuꝝ.verū ꝺebitoꝛē. Laus ꝺeo.

Conſilium.VIII.

An pꝛo alimentis.bona mariti ſint obligata vxoꝛi: ſicut pꝛo ꝺote.

Nchriſti nomie Amē

Ad primū reſponꝺeꝫ q ꝓ augmēto ꝺotis ſūt obligata bona: que marit⁹ habebat tpe facti augmēti nō illa que habebat tpe ꝺotis pmie cōſtitute: ſi tempore augmēti ipſa nō habebat: qꝛ talis ypotheca nō trahitur retro ad ꝺiē pme ꝺotis cōſtitute: ſed contrahiꝫ vt extūc: cū ſit tex.eſt ꝺe vtroqꝫ in.l.ſi ꝙſtante circa me ꝺium ibi iura etiā ypothecarū ꝛc. Nam licet qꝺ iur.eſt ꝺe ipa principali ꝺote: ꝺebeat eſſe ꝺe augmēto.l.etiam C.ꝺe iur.ꝺotiū.ff.ꝺe pac.ꝺota l.inter ſocerū.§.cuz inter in fi. Illud eſt verū q̄tum ad pactū ꝺe lucrando vt factum ſup ꝺote pꝛima trahaꝫ ad augmentū nō q̄tū ad ypothecā. viꝺelicet vt pꝛima ypotheca generaliter cōtracta ſup ꝺote trahaꝫ ad augmentū ſeꝺ bona que tūc ꝺebebat obligent ꝓ ꝺote tūc ꝺata ꝛ ꝓ augmento qꝺ ꝺabitur. Et ſic ſuper illis tm̄ bonis: que tūc maritus reperit habere. nō ſuper aliꝭ: que olim habuit vt ꝺicto.§.cū inter tranſiuerūt ergo ꝺicta bona: que tūc habebat in emptoꝛes cū ſua cauſa obligationis.l.ſi cōuenerit.§.ſi fundus.ff.ꝺe pigno.acti. Et poſſunt ꝓ ꝺictam vxoꝛē ꝓ ypothecariā aꝺuocari: ꝛ ſi fuerunt citati emptoꝛes in iuꝺicio agitato cuz curatoꝛe ꝺato bonis: ſnīa lata cōtra illum ꝓiuꝺicat eis vt iterum nō ſit liquiꝺandū ꝺebitū ꝺotis.per ea que no.in.l.in cautela ꝓma §.interdū.ff.ꝺe mīo.ꝛ quiꝫ ex ca.maio.cuz.l.miles.§. fi.ꝛ per cy.in.l.j.circa fi.C.ꝺe aꝺuoca.ꝺiuer.iuꝺi.ꝛ per bal.in.l.ſi ꝺefta.C.ſi ꝓpter pup.pen.ꝛ in.c.inter quatuoꝝ cū ibi no.ꝺe maio.ꝛ obe.ꝛ in.c.fi.e.ti. Nec etiam ob.añt.ſi iam neceſſe ꝓ quā viꝺetur q ꝺebuerit fieri in reb⁹ īmobiliꝫ: qꝛ illuꝺ quāꝺo tp̄z quo fit: extarent creꝺitoꝛes: quiꝫ vellet mulier p̄ferri ex ꝓuilegio ꝺotis: ſecus ſi tūc nō extant: ſed acquirūt poſt: qꝛ tunc mulier cōtra eos nō vtit priuilegio ſpeciali: ſed iur.ꝯmuni: qꝛ pꝛioꝝ in tpe a quo iur.ꝯmūi per illā añt.nō excluꝺitur niſi pateat ex aliquiꝫ fuiſſe factū in fraꝺē futuroꝝ creditoꝝ vt ibi no.ꝓ glo.ꝛ cy. Sed iſti emptoꝛes non extabant tūc: nec ſunt ꝓiecture: q in eoꝝ fraꝺē fuerit factū hoc augmentū ergo ꝛc. Preterea vt auꝺio clare ꝺemonſtrat ꝛ apparet vnde ꝓuenerit pecunia ꝺata ꝓ hoc augmēto: qꝛ ex quoꝺā relicto facto vxoꝛi. et ſic viꝺeꝫ ceſſare ꝺiſpoſitō iſti⁹ añt. ſed iaz neceſſe: que fundaꝫ in p̄ſump. fraꝺis ꝛ qꝺ ꝓuenerit ex bonis mariti: que fraꝺis p̄ſump.ceſſat: vbi ꝺe ꝓtrario manifeſte apparet ita viꝺeꝫ ꝺetermīare ſpe.in ti.ꝺe ꝺona.inter viruz ꝛ vxo.§.ꝺe ꝺote verſi.ꝛ ſic no.neceſſe foꝛe ꝛc. potiſſime ſi pars aꝺuerſa cōfiteꝫ vere interueniſſe augmentū: qꝛ contra p̄ſumptionē iur.ꝛ ꝺe iure: que reſultat ex illa añt. admittaꝫ ꝓbatio in cōtrariū per partis confeſſionē vt no.per glo.in coꝛpe vnde ſumiꝫ ꝓ cy. in ꝺicta añt.ſed iam. Ad ſcꝺm queſitū licet quiꝺam ꝺixerint bona mariti nō foꝛe obligata ꝓ alimentis: qꝛ nō reperiꝫ iur.cautū: ſpec.tamē in ti. ꝺe ꝺona.inter virum.§.foꝛmat.verſi. ſed nūq̄ viꝺeꝫ tenere contrariū quez ſequiꝫ Ja.ꝺe are.vt no.cy.ꝺe rei vxo.acti.§.ꝛ vt plenius.ꝛ bar.in.l.ſi cum ꝺotē.§.ſin autez in ſeniſſimo. ff.ſo.ma.ꝛ in.l.lucius ꝺ ali.rei le. loquiꝫ tamē ſpe.in alimentis ꝺebitis ꝺe iur. ꝯmūi: puta mr̄imonio conſtāte. Et ita credēꝺū eſt bar.intellexiſſe q̄ ſe refert ad ꝺictuz ſpeculatoꝛē. Secus ꝺicit eē ſpec. mr̄imonio ſoluto: qꝛ tūc non teneꝫ heredes mariti alere vxoꝛē niſi infra annū quouſq̄ ꝺotē reſtituāt ꝓ ſtatutū taxaꝫ certa quātitas ꝓ alimētis viꝺeꝫ iꝺem ꝺicēꝺū vt ꝓ eis bona ſint obligata: ſicut ꝓ ꝺebitis ſicut ꝺe iure ꝯmūi cōſtāte matrimonio vel poſt infra annū qꝛ eaꝺem eſt ratio. Et q iſta obligatio ꝛ ypotheca fuerit ꝓtracta ab ipō principio ꝺotis ꝺate.ſ.tam ꝓ illis q̄ ꝓ alimētis.que in futurum incipiēt ꝺeberi ratōe tarꝺe ſolutōis.l.j.cū ibi not. ff.qui poci.in pi.ba.licet nō ſit ꝓ augmento futuro vt ꝺixi in p̄ceꝺēti ar. ſub ꝺubio tamē hoc ꝺico quia non reperio tactum per alios.

Conſiliū.IX.

Statutum ꝓhibens alienationē in foꝛenſem an viꝺeatur ꝓhibere etiā ſucceſſionē. Jtē an ꝓhibeat alienationē in eū: qui ꝺeſijt eſſe ſubꝺitus ſtatuentiū.

Nchriſti nomie Amē

Viſo p̄ncto ſupꝛaſcripto notanꝺū eſt ꝓ euiꝺentia eius: ꝺe quo queriꝫ. q pꝛima allegatio: quā facit ꝺictus petrus q hic reuera nulla interuenit pecunia poſito q ꝺe ſe hoc eēt verū: nō tm̄ ſibi ꝓꝺeſt in aliq̄ qꝛ cū ipemet fateaꝫ q iſtuꝺ inſtrūz ꝺepoſiti ꝺeſcenꝺet ex quaꝺā ceſſione actōis facte ꝑ ꝺuos ꝺebitoꝛes cedētis ex cā vꝺitōis ꝓ p̄cio ꝛ noie p̄cij libraꝝ cētū octuagintaq̄nq̄: q̄s quiꝺē libras ꝓfeſſus ē ꝺict⁹ petrus ſe habere ꝛ tenē ex cā ꝺepoſiti: licz nō inꝺ uenerit vera nūeratio cēſeꝫ inꝺ ueniſſe ficta: qꝛ fingiꝫ petr⁹ eas ꝓ priꝰ ſoluiſſe ꝺicto cāpolōgo ꝓ p̄cio actōis empte ꝛ facte ceſſionis. Et poſtea in cōtinēti fingiꝫ cāpolong⁹ eaſꝺē retraꝺiꝺiſſe petro ex cā ꝺepoſiti qꝺ tātūꝺem valet ad ꝙſtituēꝺū ver ꝺepoſitū ac ſi vera nūeratio inꝺ ueniſſz cū obligatōis nō ꝺefecerit ſba: qꝛ ꝺebitū ex vna cā pōt ꝙuerti in aliā cāz ꝓ inꝺirectū ſiue pecunia eēt parata ſolutōni ſiue nō. C.ſi cer.pe.l.ſi ex p̄cio.ꝛ etiā ꝓ pactū: ſi parata erat ſolutōi.l.ſingl'aria.ff.e.ti. Hic añt in inſtro ꝺepoſiti ꝓtineꝫ ſtipulatō: vt puto qꝛ notariꝰ ſolēt vt plurimū ī ſuis inſtris apponē iur.no.ꝓ bar.ī.l.ij.in fi.C.ꝺe condi.ob cauſam. Dicenꝺū eſt ergo q hic fuit verum ꝺepoſituz: licet ficta inꝺ uenerit nūeratio. nec iſta ſunt

inter se cõtraria vt patet in pos.7 dñio que per tradi
tionem acquiruntur. C. de pac.l.traditionib. 7 potest
interuenire ficta traditio 7 bene erit vera possessio 7 ve
rum dominiũ vt no. per bar.in.l. qd meo.in prin.ff.de
acqui.pos. Et hec inuestigatio est vtilis ꝓpter id: qd
infra dicã de natura veri depositi: que est q aduersus
repetitionẽ eius nõ admittit excep.cõpensa. Secun
do premittendũ fore existimo q qui vendit nomen de
bitoris nõ tenetur prestare illũ fore locupletẽ vel soluẽ
do. sed dũtaxat ipsum fore verũ debitorem 7 sine excep
tione.ff. d here.vel acti.ven.l.si nomen ex quo sequit
q exceptio apposita per dictũ petrũ q illi nõ sunt sol
uendo alio nõ dato nõ est legitima. nec fuit admitten
da facit.l. inter causas.§.abesse.ff. mandati. Tercio
ꝑmittendũ est q stipulatio simpliciter interposita su
per aliquo cõtractu debet intelligi ꝑm naturam illius
ꝯractus.nec aliter obligat vel in plus q̃ obligaret ipe
cõtractus:si stipulatio interposita nõ fuisset:nisi aliud
specialiter fuerit actum.ff.del.j.l.si legati scdm nomine
scdm vnam lecturã 7 ibi per bar.7 de vsuris.l. si stipu
latus ex quo sequit illa exceptio per dictũ petrũ oppo
sita q dictus campolongus ꝓmisit dicto petro defen
dere 7 guarentare 7 indemnez cõseruare 7c. etiã si pro
batum hoc foret nõ prodest opponẽti q̃tum ad id qd
dicitur illos fore nõ soluendo: quia nõ censet campo
longus per dicta verba se obligasse ad prestandum eos
idoneos 7 soluẽdo: cum istud sit de natura contractus
vt supra dixi. Sed solũ q sint veri debitores 7 sine ex
ceptione cum verba predicta possint ad hoc restringi.
Restat nũc videre de illa exceptione quã opponit di
ctus petrus q illi negant se debitores. Et q dict9 cam
polongus nõ ostendit ipos fores debitores: nisi per su
os libros: quib nõ creditur de tanta sũma. Et dicit se
non teneri aliter ostendere: sed pars diuersa cõtrariũ
dicit. Et certe ꝑfatus campolongus dixit mihi oreti
nus se posse probare per legitimos testes vltra suos li
bros qd si est frustra super hoc laborat. Sed est vidẽ
dum posito q hoc nõ deberet: an dicta exceptio fuerit
bene apposita in hoc iudicio in quo repetit depositum
ea forma qua supra in puncto ꝑmittit. Ad qd breui
ter dicendũ est q nõ: pluribus rationib. primo quia op
posita inepte nõ em sufficiebat dicere q campolõgus
tenet ipsum defendere 7 guarentare in actione cessa.i.
ostendere q illi contra quos facta sit cessatio: sint veri
debitores aliter q̃ per libros suos: si expedit q̃tum ad
excludendum ipsum campolongũ ab agendo depositi
iur.compẽsationis vni9 obligationis ad alterã: cum il
la obligatio campolongi sit obligatio facti patet quia
obligatio petri est obligatio quãtitatis q cõpensatio
locum nõ habet nisi de quãtitate ad quãtitatẽ non de
quãtitate ad factũ seu ad speciẽ.l. si ꝙuenirẽt 7 ibi no.
in prin.ff. de pigno.acti.sed debebat subiũgere i sua ex
ceptione 7 etiã probare q dict9 campolongus requisi
tus a dicto petro in lite mota ꝑ ipsum petrũ contra il
los debitores vt defenderet 7 guarẽtaret.i.ostenderet
illos esse veros debitores: cũ illi negent se esse hoc fecit
propter qd ꝑfatus petrus pdidit causaz quia illi fue
runt absoluti: tunc em opposuisset cõpensationẽ.s. de
quãtitate ad quãtitatẽ: que post mortã dicti campolõ
gi successisset in obligatione facti.l. si q̃s ab alio.§.j.ff.
de re iudi. sed hoc mime factum est nec credo q dictus
campolongus fuerit vnq̃ requisit9 legitime q hoc fa
ceret: ideo non tenet nec tenere potest dicto petro ad
quãtitatẽ ex eo q nõ fecerit qd facere debebat: sed so
lum tenet ad factũ. non ergo põt excludi ex exceptio
nem ꝙpensationis. Et si dictus petrus egisset iur.ces
so 7 pdidisset causaz nõ teneret campolongus: si non
fuit requisit9 vt defendẽt: sicut dicim9 in causa emptio
nis.ff.de actio.empti.si fundo.§.fi. Constat autẽ excep
tionẽ ineptã 7 nõ ꝙcludentẽ fore repellendã.ff. de flu
mi.l.j.§.j. delega.j.l.ticie cum ibi no.7 per bar.in.l.j.ff.
de excep.sicut 7 actionez.l.j.ff. si mesor fal.mo. dix. de
acces.l.j. Laus deo.

Consiliũ.X.

Alienatio rei subiecte restitutõi facta ab ignorãte
an valeat.7 si valet an renocet: si alienãs ñ est soluẽdo.

Nchristi noie Amen

Clarũ est in iure q res subiecte restitutõi per
speciale vel generale fideicõ. nõ possunt alienari. Et si
ꝯra fiat eueniẽte casu vel ꝙditione fideicõmissi si erat
cõditionale: resoluit alienatio 7 res possunt a possesso
ribus vẽdicari: nõ obstan. lapsu cuiuscũq tẽporis curre
tis cõditione pendẽte.l.fi.§.sin autẽ auaricie.cuz se.C.
roĩa delega.ff.del.7.l.duo legato.§.j.7 q ibi ꝑ bar. fal
lit qñ grauat9 ignorabat grauamẽ. Et etiã ille: in quez
grauat9 alienauit. tunc em ꝓpter bonã fidem vtriusq
nõ retractat alienatio: sed grauat9 vel heres eius pciũ
qd suscepit tenet dare legatario vel fideicõ. put est ca
sus singularis in.l.fi.§.fi.ff.del.ij. Et ego als dixi 7 di
co q si grauat9 vel heres ei9 esset nõ soluendo ad resti
tutionẽ precij: posset vẽditio retractari: qz cõuenienti
us est q emptor habeat damnũ q̃ legatari9 vel fidei
cõ. quoz causa pcessit de hoc est casus exꝑssus in l. pla
ne si filiũ.§.j. q incipit qui rogat9 in fi.ff. del.j. ex quo se
quit cũ hereditas istius filij grauati nõ sit sufficiens ad
restitutionẽ pcioz pceptoz ex dictis bonis alienatis 7
restitutõe subiectis: ꝑ ea que superi9 in pũcto narrata
sunt possunt ꝑdicte fideicõmisse venire ꝑ emptores ad
retractatõez dictarũ venditionũ etiã si dict9 filius gra
uat9 7 alienãs ꝑsupponat ignorasse grauamẽ fideicõ.
ignorasse ꝙtẽta in instio in dubio autẽ qr erat necessa
rius heres videt dicẽ docto. q ꝑsumat ignorasse cõ
tenta in testõ p.l.ei9 qui in ꝓuincia in fi.ff.si cer.peta. q̃
reuera parũ aut nihil facit qr loquit in huis: q sunt ne
cessarij heredes q ad nomẽ non tamẽ sunt q̃ztũ ad effe
ctum nisi se ĩmisceãt vel exꝑsse agnoscãt. C. si vt se ab
heredi.absti.l.j. vñ eqponant emãcipat. q̃ztuz ad effe
ctum heredi.l. Nã nec emãcipati.ff. del.j.7 q opat ad
hibitio in extraneis opat talis ĩmixtio in suis.l.cũ bo
nis.ff. de acq.her. vñ si ĩ extraneis ꝑsumit scia ꝑm doc.
codẽ mõ in filijs etiã positis in ptãte. Et si in filijs ꝑsu
merent ignorãtia ꝙtentoz in testõ sil'r in extraneis eẽt
dicendũ: cũ hodie clauꝭ tabulis possint effici heredes.
C. de cadu.tol.§.in nouissimo qd olim nõ erat.l.j.ff. de
iure 7 fac.ign. ideo nõ videt bona differẽtia quã bar.
facit int filios 7 extraneos. imo in vtriscz videt ꝑsumẽ
da scia quoniã hodie nõ fiũt testã inscꝑ. 7 clausa: in q̃
ruz aptione req̃rit magna solẽnitas: vñ antecq̃ fieret:
ꝑsumebat ignorãtia: ꝙ fiunt apta: qr nũcupatia 7 taz
notari9 q̃ testes sciũt oĩa ꝙtẽta 7 statim p9 mortẽ ꝓsue
nerũt manifestari. vñ ex his q̃ coĩter fieri solẽt ꝑsumũt
sciaz ar. eoz q̃ notant in.l.j.ff. de arbi.ꝑ glo. iuct. bis q̃
notant in.l.si tutor de picu.tuto. maxie in casu nõ si re
perit q habuerit iste fili9 instrumẽtũ testi. penes se. p.l.
nõ ẽ ferẽdus.ff. de trãs. Et p ea q̃ no. in aut. at q̃ semel.
C. de ꝓba. de illo q̃ habuit penes se acta cause 7 attesta
tiones qr ꝑsumũtur ipas plegisse 7 testificata didicisse
maxime etiã si reperit istũ filiũ soluisse aliqua relicta ꝑ
patrẽ vel volũtatẽ eius in testõ ꝙtentã ipleuisse vt pt3
ex notat. p bar. in.l. qui rome.§. duo fratres. ff. de ver.
ob. Et posito q oĩa ista deficerent. Et q ꝑsumeret
ignorãtia superest aliud remediũ. de quo supra dixi:
quia hereditas dicti filij non sufficit ad restitutionem
precij 7 sic cessat dispositio dicte.l.fi.§.fi.del.ij. Et est
locus regule que est q ignorantia alterius non debet

alteri esse nociua sicut nec ꝓficua.ff.de iur. ⁊ fac.igno. l.iniquissimũ que in frau.credi.l.qui aũt.§.si quid cum pupillo.Sed si esset soluẽdo nõ videret simpliciter eẽ nociua vel captiosa dictis fideicõmissarijs. Erit ergo locus dicte.l.fi.§.sin autẽ auaricie cuz seqn.vt possint venire ꝓtra emptores ⁊ res illas aduocare. nec est necessaria restitutio in bonis alienatis tã ex forma statuti de quo supra in fi.pũcti. Nec de iure cõmuni.l.marcell'.§.res q̃ ⁊ ibi no.⁊.ff.ad treb.⁊ no.per glo.⁊ doc.in dicto.§.sin autẽ.§. auaricie q̃ incipit imo in fi.ꝑ bar.ĩ l.qui rome.§.duo fratres.ff.de vr.ob.in.viij.q. Qꝛtum ad id:qd̃ queritꝫ q̃ntum poterit ab eis aduocari. Re. dimidia tm̃. Nam altera dimidia remanere debet apud eos ꝑ legitima ⁊ trebellianica debita filio. Jn cuiꝰ ius successerũt emptores ⁊ quo ad illa valet alienatio vt no.in dicto.§.res que. Qꝛtum ꝯo ad fructꝰ interim p̃ceptos glo.p̃dicta q̃. Jncipit imo tenet q emptores teneant restituere.sed ꝙ omnes reprobat quãdo ante diẽ fideicõ.cedentẽ ptinent ad grauatũ tanq̃ p̃cepto iudicio testato. Jur.plene no.in.l.fideicõmissa.ff.ad trebel.ergo ⁊ ad emptores qui loco eoꝝ succedunt.facit.l.peto.§.p̃diũ.ff.del.ij. Ꝓre.cuz hic sunt fidei bone eos lucrant instĩ.de acqui.re.do.l. si quis ca nõ dño.ff.de vsur.l.qui scit.§.fi. Qꝛtum ꝯo ad meliorameta silr exquo fuerũt bone fidei possunt aduersus vendicãtes ea recupare ꝙ viam excipiẽdi vt dicta l.fi.coĩa delega. sup verbo meliorationeꝙ glo.⁊.l.idẽq̃.§.j.ff.de acti.emp. Qꝛtum ꝯo ad id qd̃ queritꝫ vltimo loco.s.qua tuitiõi via sit agẽdũ. Re. q in libello narret ad defunctũ ptinuisse iur.dominij vel q̃si ⁊ per ipm̃ fuisse tenta ⁊ possessa tpe sue mortis ꝙ suis ⁊ tãq̃ sua. Et post eius mortẽ remãserũt in eius hereditate ⁊ q talis filiꝰ eius institutꝰ ab eo ipa bona cepit ⁊ occupauit iur.hereditario ⁊ tanq̃ hereditaria bona patris sui. Et q dicti possessores dicũt ⁊ ptendũt se emisse et habuisse titulo emptõnis a dicto filio testa. et q dicta venditio nõ valuit vel saltim renocãda est eo qꝛ dictꝰ filius fuit grauatꝰ de restituẽdo tali ⁊ vigore statuti etiam nulla restitutõe verbali vel reali trãslatũ est dominiũ in dictas fideicõmissarias ⁊ etiã possessio. Quare petãt declarari p̃dicta oĩa vera fuisse ⁊ esse et ꝓnũciari dictã venditionẽ nõ valere nec tenere in p̃iudiciũ dictoꝝ fideicõ.ꝙ illa portõne vel rata q̃ cadit in fideicõ. ⁊ ipam fore ⁊ esse retractãdaz quatenꝰ de facto ꝓcessit dictosq̃ possessores ꝯdemnãdos fore ad restitutionẽ dictoꝝ bonoꝝ ꝙ dicta rata:nõ astringentes se ꝛc. Et postea de oĩbꝫ istis fiant articuli. Et etiã vltra q dictꝰ filius tenuit ⁊ possedit dicta bona tanq̃ bona hereditaria p̃ris sui. Et q fuit absq̃ eo q dictus filius dicta bona acq̃siuerit a se vel habuit aliũde q̃ ex successione paterna. Et si aduersarij ꝓfiteant hoc satis erit absq̃ eo qd̃ ꝓbet de dominio defuncti: qꝛ cũ p̃dicti habeãt ⁊ ptendãt se emisse ab illo tanq̃ herede ⁊ tanq̃ hereditaria bona:nõ poterũt referre questionẽ q defunctus non erat dñs ꝙ ea que no.ꝙ glo.in.l.cũ res.C.de ꝓba. Et isto modo spec.in sili formatlibellũ in re eccliastica alienata ꝙ p̃latũ sine debita solẽnitate in ti. de reb ecclesiasticis nõ alie.circa principiũ. Laus deo.

Consiliũ.xi.

Non dicit alienare qui repudiat donationẽ vel stipulationẽ quã alter suo noĩe recepit. Et donatio non dũ q̃sita alienari ⁊ repudiari põt ꝙ minoreꝝ vel mulierẽ etiã stante statuto q minoꝝ vel mlr ñ possit alienare.

Nchristi nomie Amẽ

Jn casu p̃senti visis oĩbꝫ:de quibꝫ supra: videtur dicendũ q si cõstaret vel appareret dictã dominã margaritã acceptasse semel dictã donationẽ anteq̃ fecisset dictã renunciationẽ nõ potuisset postea ei renũciare stante statuto supra ꝓme relato qd̃ incipit mulierum quoniã bona fuissent iam effecta sua quo ad ꝓprietatem tanq̃ tradita ꝓpter retentionẽ vsufructꝰ. C.de dona.l.quisq̃s ⁊ quia cõstituit se donatoꝛi illiꝰ nomie possidere.l.qd̃ in eo in prin.ff.de acqui.pos.nisi dicamus statutũ predictũ nõ habere locũ in casu nostro vbi filia donataria patri donatoꝛi eadez bona donata redonauit:quasi hec donatio magna prenilegiata censeatur q̃ si facta fuisz alteri q̃ donatoꝛi vel de aliꝫs bonis q̃ donat.ar.ff.mandati.l. si vero nõ renumerandi §.idem papi. in fi.⁊ qd̃ no.in.l. si fundũ per fideicõ.in prin.ff.del'.j.nõ tamẽ hoc affirmo:sed sub dominio rei in quo.Sed si nõ apparet ipsam vnq̃ per prius acceptasse quẽ puto esse casum: de quo principaliter dubitatur:tunc nullũ ius erat contractũ in re per p̃dictam donationẽ nec de iure cõmuni.ff.de neg.ge.j. si ego cũ ibi no.per glo.⁊ in.c. si tibi absenti in principio de preben.li.vj.nec ex forma statuti de quo supra qd̃ incipit si quis vel vt nuncius ꝛc. Cum illud requirat illuz:cuius nomine recipit consentire vt patet ante fi.ibi consentiente illo ꝛc. Et ꝓpterea secuta refutatio cõtra p̃dicta perinde est ac si dicta donatio facta non fuisset. ff.del'.j.l.legatarius.§.j.⁊.l.si tibi homo.§.cũ seruus.et si cer.peta.l. proinde cuz si. Si ergo hoc est in legatario:cui quesitũ erat ius etiam ignoranti:licet nõ perfecte vel reuocabiliter.l.cũ pater.§. surdo.ff.del'.ij.quãto fortius in donatario:cui nullũ ius queritꝫ anteqũ pstet assensuz dicta.l.si ego.ff.de neg.gest. Et si hoc est q nullum ius sibi quesitũ erat ante ratihabitionẽ. sequitur q statutũ:de quo supra qd̃ incipit mulierũ.locum non habet:quoniaz illud loquitur in re que sunt ipsarum mulierũ.vt patet ibi.dum dicit in quibuscũq̃ ĩmobilibꝫ ipsius mulieris.⁊ gtũs casus seruit dominiũ.l.ij.ff.de religio.ꝛc. Et no.ꝙ bar.ff. de ope.no.nũ. sup Rubrica sed ista nõ erant in dominio dicte dñe.⁊ sic nec eius dicebant ante dictã ratihabitõez ergo ꝛc. Nam vbi cessant ꝯba statuti: silr disposito.ff.de dãinfec.l.iiij.§.totiens. Nec mirũ si facilius potest repudiari querẽdũ q̃ abdicare a se quesitũ.ff. que in fraudem.l.quia aũt in prin.de donat.inter virũ ⁊ vxoꝛem.l.si sponsus.§.si maritus. Nec obstat.ff. de reb eoꝝ.l.magis puto.§.funduz quia loquit in legato qd̃ acq.fuit ignoranti licet reuocabiliter cũ pendeat ex voluntate vnius tm̃.s.testa.nos loquimur in donat.que non acquiritur etiã irreuocabiliter nisi scienti ex consentienti cum sit cõtractus. ⁊ sic pendet ex voluntate duorum. Jdeo repudiatio legati dicitur alienatio: mũto nõ potest fieri a pupillo sine tutoꝛe ⁊ iudicis auctẽ. Sed repudiatio donat. nõdum acquisite nõ potest dici alienatio.vt colligit ex dicto.§.funduz a contrario sensu vnde posset dici statutũ istud bene haberet locũ in legato rei ĩmobilis relicto mulieri de re testatoꝛis vt mulier nõ possit ei renũciare ꝓpter dictũ statutũ per illum.§. nõ in donatione ꝙ alium recepta suo noĩe. Et ecõtra potest dici q licet minoꝛ.xxv. annoꝝ nõ possit rem ĩmobilẽ alienare sine decreto iudicis: si tamẽ alius nõ dico minoꝛ sed extranens recepisset dona.de re ĩmobili siue nõ recepisset posset eam nõ ratificare ⁊ repudiare ⁊ valeret mero iure sine iudi.decreto:si curatorẽ nõ habebat:qꝛ nõ esset alienatio ꝙ illũ ter.a contrario sensu ideo dixi de extraneo qꝛ curatoꝛ acquireret sibi vtile dominiũ etiã ignoranti sicut ⁊ vtilẽ actionẽ psonalem.l.eum qui.§.penul.ff.de cõsti.pecu. Et sic esset idem q in legato. Et ideo dixi si curatorẽ nõ haberet quia si haberet:nõ posset sine eo:non ex eo q dicta repudiatio esset alienatio:quia ĩmo nõ esset per id quod dixi sed ex eo quia tunc equiparatur pupillo: qui non

habet legitimã admiſtrationẽ bonoꝝ.l.ſi curatorẽ habens.C.de i integrũ reſti.7 ſic nõ ſolũ actꝰ ꝓtinẽtes alienationẽ facere nõ poteſt:ſed nec alios ꝓiudiciales.ff.ꝺ iureiur.l.iuſiurandũ 7 ad pecunias.§.j. Statutũ ꝟo: de quo ſupra ſolũ ꝓhibet actus ꝓtinẽtes ad alienationem.nõ aũt generaliter oẽs actus ꝓiudiciales:quia potuit acq̃rere 7 nõ acquiſiuit.7 ſic non potuiſſet fieri ab ea:que legitimã admiſtrationẽ bonoꝝ nõ habuiſſet. Ab iſta tamẽ que habebat:cũ eſſet adulta: potuit fieri ſuo patri.quia in hoc etiã pater ꝓſenſit: 7 qꝛ non erat in eius poteſtate:cũ eſſet emãcipata:quoniã alienationem nõ ꝓtinet:cũ nõdum eſſet queſita:7 ſic nõ eſſet cõtra dictũ ſtatutũ vt ſuperius dixi. Nec obſtat ſi dicat ĩmo videt fuiſſe queſita dicta margarite ipſo iure etiã ignoranti ꝓpter ſtatutum: de quo ſupra.qꝺ incipit ſi quis.vt ſi aliq̃ꝺ addat ad ius ꝓmune:alꝫ videret ſupfluũ. Et ſic ꝙ ibi dicit ꝓſentiẽte illo ẽ.debeat intelligi q̃tum ad pfectã 7 irreuocabilẽ acquiſitionẽ.ſed ꝑmaria 7 reuocabilis fiat ipſo iure etiã ignoranti: ſicut fit legatario de relegata. Et ſic per ipm ſtatutũ cõparentur legatis dicte receptiones:que alieno nomĩe fiunt. Sed ad hoc reſpon.ꝙ ĩmo iſta nõ fuit intentio dicti ſtatuti:ſi bene inſpiciat. Nam 7 ſine hoc qꝺ dixi: tria de nouo inducit vltra ius ꝓmune. primũ eſt in actione ꝓſonali quã quis recipit noĩe alterius. Nã de iure cõmuni nõ acquirit illi:cuiꝰ noĩe recipit ſine ceſſione ſed acquirit ipſi recipienti quã debere tenet.l.poſſeſſio qꝺ.B.§.7 ſi poſſeſſio.ff.de acqui.poſ. Sed ꝑ iſtud ſtatutum efficit vt ipſo iure acquirat ſine ceſſione.generaliter 7 regulariter cũ tamẽ ꝺ iure ꝓmuni hoc nõ ſit nec cũ ille qui tenet cedere nõ reperit.ff.de inſtitu.l.j.in fi. cũ.l.ſequẽti. Item ſecũdo addit qꝛ ꝺ iure ꝓmuni poſt ceſſionẽ acquirit vtilis.directa ꝟo remanet penes cedentẽ:qui obligationẽ ꝓtraxit:a cuiꝰ oſſibꝫ non fuit ſeparata: que poteſt ꝑ eũ intentari nõ obſtante ceſſione ꝑterq̃ in caſibꝫ poſitis.C.de noua.l.iij.ff. de peculio.l. quis ergo caſus.7.l.iij.ff.pro ſocio. Sed ꝑ iſtud ſtatutum efficit vt directa actio etiaz querat recta via illi. cuiꝰ nomĩe recipit ac ſi ipe ꝓſonaliter ꝓtraxiſſet.7 ꝙ nihil acquirat ipſi recipienti noĩe alieno.nec aliq̃ꝺ apud eum remaneat.vt manifeſte colligit ex verbis dicti ſtatuti in locis ſupra ꝑ me ſignatis:ſicut ꝓtingit cũ filiusfamil.vel ſeruus ſtipulat noĩe domini.l. cũ qui in fi.ff. de conſti.pecu. Et ſic iſtud ſtatutũ in hoc quẽlibet extraneũ recipientẽ noĩe alterius cõparat 7 equiparat filiofami.7 ſeruo penes quos erat obligatio ĩmo vox eorum dicebat vox patris vel domini inſti.de inuti.ſti.§. j. Item 7 tertiũ operat dictũ ſtatutũ vltra ius ꝓmune quia vult ꝙ nõ ſit vis qualiter verba ſtipulationis cõcipiant:ſicut quãdo ſeruus vel filiuſſa. ſtipulat vel cõtrahit.vt dicũt doc.in dicta.l.eũ qui.§.penul. Cũ tamen de iure ꝓmuni quãdo extraneꝰ ſtipulat noĩe alterius:magna vis eſt: qꝛ ſi verba obligatiua cõferant in ꝓſonã ſtipulantis 7 executiua in ꝓſonã illius: cui ſtipulatur vt ꝓmittis mihi dare illi:poteſt valere ſtipulatõ ſi vel mea intereſt vel ſtipulatoꝛ illius noĩe tanq̃ ꝓcuratoꝛ vel negotioꝝ geſtoꝛ.l.ſtipulatio iſta.§. Itẽ ſi inſulam.ff.de ver.ob.del.j.l.hmõi in prin.cũ ibi no. Secus ſi vtraq̃ verba in ꝓſonã illius:cuiꝰ noĩe vel cui ſtipulatur: concipiant vt dicũt doc.in.§. alteri cũ ſequẽ.in.l. ſtipulatio iſta de ver.ob. per.l.quecũq̃ gerimus.ff. de acti.7 obli.non ſit legitimus admiſtratoꝛ:qui ſtipulat dicta.l.eũ qui.§.pe.cũ ibi no.per iſtud ꝟo ſtatutũ effi citur ꝙ quicũq̃ ſit ſtipulatoꝛ 7 qualitercũq̃ concipiat verba:valeat ſtipulatio.7 acquirat illi:cuiꝰ noĩe ſtipulatur iſta tamẽ omnia volũt ꝓcedere ſi ille cuiꝰ noĩe ſtipulatur vel cõtrabit poſtea cõſentiat vel ante vel per prius cõſenſerat.poſtq̃ ergo tãtũ operat prefatũ ſtatutum vltra ius ꝓmune 7 ſic nõ reddit ſupfluum.licet conſenſus illius requirat:ſicut requirit de iure ꝓmuni nõ eſt dicendũ ꝙ etiã hoc voluerit contra ius vt acq̃ratur ignoranti: ſicut in lega.cũ fienda ſit interpretatio vt quãto minus poſſit deuiet a iure ꝓmuni.c.cum dilectus de cõſuetudine 7 ar.eoꝝ que no.in.l.ſi quando in prin.C.de in offi.teſta. Concludit ergo dictã dominam margaritã potuiſſe dictã donationẽ ſuo nomine receptã non acceptare ſed repudiare. vt fecit: ſi nõ apparet ipſam ꝑ prius acceptaſſe:nõ obſtante dicto ſtatuto:de quo ſupra:quia ſibi nullũ ius erat queſitũ ante acceptationẽ. 7 per conſequẽs non fecit contra dictum ſtatutũ:quod ꝓhibet alienationẽ bonoꝝ mulie.que nõ alienant bona ſua repudiendo ſed ſolũ impediunt acquiſitionẽ ſibi fieri. Et conſtat nõ eſſe eandem rationẽ lucra nõ facere 7 damna ſentire.C.de codicillis.l.fi. Secundo concludit ꝙ ea que facta dicta:ſunt poſt repudiationẽ prefate domine pro nõ facta habet. Nec potuiſſet poſtea mutare voluntatem de nouo acceptare poſtq̃ ſemel a ſe abdicauit:ſine noua voluntate donan.ff.de ſolu.l. diſpenſatorẽ in fi.cũ ibi no.cum donatoꝛ voluntatẽ mutauerit. vt in.c.licet de procura.li.vj. Et ad predictoꝝ corroborationẽ 7 vt iſta domina margarita non debeat nunc audiri:ſi vellet venire contra dictaz renũciationẽ:ponderanda ſunt verba eius ꝓtenta poſt principiũ inſtrumẽti:in loco ſupra ſignato: vbi aſſerit nunq̃ fuiſſe de intentõne patris ſui dictam donationẽ facere. Et ſic quodãmodo ipſum fuiſſe deceptũ 7 dolo inductũ. Et ſimiliter ſe nunq̃ fuiſſe intentionis eã recipiendi vel ei aſſentire.7 ſic affirmat ſe illaz nunq̃ acceptaſſe per prius. vnde ſi nunc diceret contrariũ: videtur nõ eſſe audienda.C. de non nu.pecu.l.generaliter. Itẽ ſunt ponenda verba eiuſdẽ inſtrumẽti in alio loco ſupra ſignato ante fi. vbi iurauit corporaliter tactis ſcripturis ſe fore maiorem 7 nõ venire contra rationẽ minoris etatis vel alia quecũq̃.vnde ſimiliter cõtra propriũ iuramentũ non debet audiri.C.ſi minoꝛ ſe ma.dixe.l.ſi alterius. Juncto.c cum cõtingat.de iureiur.7 qꝺ no.bar.C.de non nu.pe.l.fi.7 Jo.an.in.c.qꝺ ſemel ꝺ re.iur.in mercu.ne inde ſit auctoꝛ piurij.

Conſilium.XII.

De alienatione prohibita per teſtatoꝛez 7 ſi fiat ꝙ in alium perueniat.

Nchriſti nomie Amẽ

videtur dicendũ ꝙ filij dicti zandanielis poſſint vendicare quia cuz facta fuerit expreſſa ꝓhibitio alienationis per teſtatorẽ ſtatim facta alienatione per victorem cõtra prohibitionẽ expreſſum. Jncipit zandanieli ꝓpetere ius vendicandi rem alienatã: nõ expectata morte victoris. vt no.glo.7 doc.in.l. cũ pater.§. libertis.ff.del.ij.7 ptz in.l.peto.§.fre eo ti. Quia dicta alienatio facta ꝓtra expſſam ꝓhibitionẽ nõ tenet:ſed ab ipo ꝓncipio eſt ipo iure nulla licet ſi nõ fuiſſet facta expſſa ꝓhibitio: valuiſſet viuẽte victore 7 demuz eo mortuo retractaret vt ibi no.glo.notabilis qꝛ ſolũ ſic eſſet tacita ꝓhibitio legalis: que nõ tãtũ inficit alienationẽ q̃ntuz expreſſa ꝓhibitio teſtatoris que reddit eam nullã a ꝓncipio 7 purificat fideicõmiſſuz ꝓditõnale. Et ſic vbi ea nõ facta nõ deberet niſi poſt mortem victoris virtute reciproce ſubſtitutionis fideicõmiſſarie. 7 per conſequẽs zandaniele prius mortuo non trãſmiſſiſſet ad eius filios 7 beredes.l.j.§.ſi aũt ſub cõditione.C.de ca.tol.ff.de con.7 de.l.heres meꝰ in ꝓncipio facta expſſe ꝓhibitione 7 ſecuta alienatõe ꝓtra eã fuit fideicõmiſſum ſtatim purificatũ: per conſequens videt ꝙ tranſmiſerit ad ſuos filios 7 beredes per.l. cum

quidã circa mediũ in verbo scevola. Et in fi. vbi videt esse casus. ff. de l. ij. Breuiter ego hoc putarẽ verum: si testator in defectũ zandaniel. nõ transmisisset ius vẽdicandi in aliã vel alios. Sed hic trãstulit dicẽdo q̃ si victor et zandaniel nõ vendicarẽt. filij eiusdẽ frãciſci vendicare possent q̃ verba referunt ad diuersos casus hoc mõ. videlicet si victor alienaret z zandaniel nõ vẽdicaret qui ẽ casus noster: vel econuerso. Quos casus testator in p̃cedentib⁹ exp̃sserat. et sic singula singulis referant. C. de nego. gest. l. si negociũ vnde. cum dicta verba executiua videlicet si nõ vẽdicauerint ꝛc. Relata sint ad honoratũ. i. ad fideicõmissariũ quantũcũq̃ fideicõmissus fuerit purificatũ in p̃sona dicti zandaniel non tamẽ potuit ipm transmittere ad suos nisi nõ sit mora passus in vendicãdo: q; incepisset agere: q; licet adhuc nõ fuisset cõsecutus q; tamẽ per eũ nõ stetisset haberet pinde ac si vendicasset. z sic defecisset cõditio trãslationis in illos verũ si ip̃e zandaniel neglexerit vẽdicare toto tp̃e vite sue tũc in articulo mortis debet extitisse conditio trãslationis in filios dicti franciſci z eis debet dicta res nõ filijs dicti zandaniel. de hoc est casus. l. ij. §. si q̃s titio in pr̃in. ff. de adimẽ. le. et ibi p̃ bar.

Predicta vẽdicant sibi locũ in casu nr̃o in quo alienatio p̃ victorẽ facta fuit viuẽte zandaniele. Et sic ipi zandanieli apta via vendicãdi. Et quer̃t an causam transmiserat suos filios z heredes z sic an dicti filij veniant ex p̃sona patris. Et illud idem queri posset de alijs heredib⁹ extraneis: q; nõ possunt filij venire vt filij z ex ꝓpria p̃sona: cũ pater eos p̃cesserit: cui p̃mo loco fuit apta via vendicandi. C. de ver. sig. l. fi. ff. de l. ij. cuz ita. §. in fideicõmisso. z. §. fi̇e. Sed si fuisset facta alienatio post mortẽ zandaniel. tunc posset esse dubiũ an filij⁹ dicti zandaniel aperiret via vendicandi. Et sic an ex ꝓpria p̃sona venire possint z videt q̃ non q; testator de ipis nõ fuit locutus sed solũ de zandaniele ar. eo q̃d vocat glo. in aut. de resti. fideicõ. §. Nos aũt coll. iij. Sed in contrariũ facit ratio quã testator assignauit. s. vt dicta bona remaneant in domo testatoris ꝛc. Et sic ꝓtemplatõe omniũ de domo fecit p̃dictã prohibitionez. Jdeo filij dicti zandanielis vident vocati post patrẽ licet nõ fuerint specificati. ar. ad hoc. ff. de l. j. l. ꝺuo legato. §. si testato. de l. iij. fideicõmissa. §. interdum iũcta. l. nomẽ debitoris. §. fi. vbi inspicit ratio per testatorẽ assignata z. l. peto. §. fi̇e deleget. Secũdo cũ his que ibi notant. Et ista pars forte videret verior ꝺ iure tamẽ aliter ꝓnũc nõ decido. Quia de hoc nõ queritur. nec est casus noster. Laus deo.

Consiliũ. XIII.

Prohibita alienatione p̃ testatorẽ vtrũ possit dos constitui ex illis bonis quor̃ alienatio ꝓhibita est z sic vtrũ auc. res que. Que loquit in ꝓhibitione tacita locum sibi vendicet in exp̃ssa. z si grauat⁹ de restituendo recepit dotẽ p̃ eius restitutõe p̃stitit fideiussores z obligauit bona sua. Et tp̃e dicte obligationis portio sua hereditaria videlicet legitima z trebellianica sufficiebant ad restitutionem dotis.

Nchristi nomie Amẽ

Quia p̃ suprascripta eximiũ ꝓsultorẽ pleniſſime scriptũ est paucis ꝓtẽtus ero. Et quidẽ sup primo quesito. illud videt dubiũ facere: q; exp̃ssa ꝓhibitio testatoris de nõ alienãdo fortior est q̃ tacita z legal. que resultat ex eo q̃ res subiacet restitutioni. Prima enim reddit alienatõez ipso iure nullã z alienantẽ tanq̃ indignũ iudicio defuncti repellit a reuocãdo alienatõez quarũ nentrũ est in secũda vt no. in. l. cũ pater. §. liber tis. ff. de l. ij. in glo: et p̃ doc. iunctis his que no. in. l. seruo legato in pr̃in. de l. j. Sed aut. res que. C. coĩa de le. et in corpe vnde sumit: loquit in reb⁹ subiacentib⁹ restitutioni: quib⁹ viget prohibitio tacita z legalis. Nos loquimur in reb⁹ expresse ꝓhibitis alienari: in quibus nõ habemus tex. expressum q̃ ex causa dotis cesset ꝓhibitio. Sed hoc nõ obstante dicendũ est idem p̃ rationem supra tactaz per ꝺ. Antoniũ quoniã ratio fundamentalis illius aut. cõsistit in ob. qua pater tenetur z astringit filiũ nuptui collocare: sicut filiaz z dare pro eo donationẽ ante nup. sicut p̃ filia dotẽ. Et obligare sua bona pro resti. dotis iux. plene not. in. l. si cum dotem. §. trãsgrediamur. ff. solu. matri. per bar. Siue dicamus illã esse obligationẽ siue iudicis officiũ iux. nota ta in. l. obligamur. §. l. ff. de ac. z ob. vnde sicut nõ potest huic obligationi vel astrictioni derogari subijciendo res suas restitutioni quo min⁹ ad dictas causas possit fieri diminutio vt dictis iuribus ita nec ꝓhibendo earum alienationẽ. quia est eadẽ ratio. cum nõ debeat esse in potentia debitoris se ab obligatione eximere. l. si cut. C. de acti. et ob. Cum ergo hoc p̃cedat ex defectu potestatis nõ est fienda differẽtia inter casus p̃dictos. Sed quãdo defectus nõ esset in potẽtia: tunc esset fienda dicta differentia. Jta loquit ne in dicto. §. libertis. Illud aũt constat q̃ illa obligatio qua pater tenetur ad predicta inberet bonis eius z transit cum eis ad quẽcunq̃ vadat sic illa obligatio: qua tenere alere cũ quasi ad paria indicẽt iux. notata in dicta aut. Res q̃. p̃ doc. iũctis his que no. cy. in. l. alimẽta in fi. C. de negest. p. l. si q̃s a liberis. §. Jtẽ rescriptũ. ff. de libe. agnol. Et ideo sicut si pater obligasset bona sua p̃ restitutõe dotis filij nõ possit illaz obligationẽ tollere: ꝓhibendo postea alienationẽ vel obligationẽ ita z si non obligauit: cum p̃ obligatis habeant exquo necesse habebat obligare ar. ff. de dam. infect. si functa. §. elegãtur z de enic. l. ij. vbi ꝓmissio que necessario fienda est habet p̃ fecta. Et. C. de fideicõ. l. si creditoris. vbi liberatõ: que necessario fienda est similit habet p̃fecta quo ad effectum exceptõnis. Et hanc opi. firmat bar. in. l. filiuſſa. dini. ff. de l. j. in secũda questione. Sup secundo ꝺo quesito illud facit dubiuz quia ꝓmissio aut. res que. C. coĩa de l. Et in corpe vnde sumit vt possit fieri diminutio fideicõmissi ob causaz dotis dande vel restituen de p̃cedit quãdo legitima z trebellianica nõ sufficit ad hoc. Sed in casu nostro ꝓponit q̃ tp̃e mortis sufficiebat z q̃ postea dictus antom⁹ eas ꝓsumpsit vnde videt q̃ nõ potuerit remanẽtia obligare ar. cor̃ que no. ff. so. matri. si cũ dotem. §. j. per bar. post dy. z glo. C. de coll. aut. q̃d locũ ibi siue mulieri possit imputari ꝛc. licz eũ pater teneat dotare filiã totiens quotiẽs sit op⁹. ff. pro socio si socius p̃ filia. tamẽ si filia semel dotẽ ꝓsumpsit dolo vel culpa eius nõ sic vt dicit ibi bar. Jdem ergo videt in casu isto si sui culpa ꝓsumpsit legitimam z trebel. vt ibi de residuo nõ subueniat ad idem q̃d no. bal. in. l. scimus. §. j. C. de inoffi. testa. qui dicit p̃ dicta iura q̃ si filio fuit assignata legitima in vita patris. Et ip̃e dolo vel culpa ꝓsumpsit sibi amplius nõ teneb. Et idem ip̃e no. in dicta aut. q̃d locum. Pro hoc etiã q̃d expresse no. bar. in. l. mulier. §. cum p̃poneretur. ff. ad trebel. vbi dicit tunc demũ non imputari si cõsumpsit fructus quando sine dolo z culpa cõsumpsit z ita etiam cõtinebat punctus: super quo al. consultũ fuit. s. q̃ cõsumpserit in causaz captiuitatis. Sed hic nulla p̃ supponit causa z sic sine culpa esse nõ põt. Breuiter ista p̃cederent. si sibi solo culposo hoc noceret. vt esset si filia de restituendo grauata vel prohibita alienare post cõsumptionem legitime vel trebel. vellet fidei cõmissum diminuere ob causaz dotis ab ea dande. Si aũt post dotem datam cõsumeret tantũ de residuo q̃ ad legitimã z trebel. sufficeret. tũc extãte casu restitu-

tionis fidei cõmissi in vita ipsius filie nõ putarẽ dotẽ auferendaz marito. Ne ꝓpter culpam vxoris cogat eam indotatã habere. nec etiam ea mortua si maritus ex forma statuti deberet dotẽ lucrari quia qđ a principio legitime factuz fuerit ex supueniẽti casu vel culpa vxoris nõ deberet irritari ar. C. de admi. cu. l. sancim⁹. Et quia status quẽ assumpsit a principio dos legitime data vt cederet lucro viri: non debet ex postfacto imutari. ff. de ver. ob. l. insulã infra biẽnium. Et qz culpa vnius alteri nocere nõ debet cũ culpa suos debeat tenere auctores. ar. ad hoc ff. de neg. gest. l. ex duobus in fi. de alie. iud. l. j. in prin. de reg. iur. l. nõ debet. Sed in casu nostro culpa dicti antonij ꝓsumentis noceret mulieri sue si ꝓcederẽt que dixi supra in cõtrariũ: ergo ꝛc. Pro. attenta ratione que iaz dixi in prin. ar. ꝓfatus Antonius potuit oĩa bona hereditaria patris obligare etiã alienari vel obligari ꝓhibita quia ꝛ pater eius similiter tenebat eo qz sic est tam de iure q̃ de consuetudine q̃ omnia bona obligant. C. de rei vxo. act. l. j. ergo ꝛc. l. qđ si voluit. §. qui assidua. ff. de edili edicto. Et si ita est sequit q̃ ꝓsumptio quorũdaz borum nõ tollit ius ypothece ꝓsistens in alijs. Pro terea iste nõ ꝓsumpsit animo subuertẽdi fidei cõmissum ergo ꝛc. ar. ff. ad treb. tici⁹. quib⁹ ex causis in pos. etate. l. fulcini⁹. §. quid sit latitare de statu libe. l. ratio omne. Concludo ergo nõ obstãte dicta ꝓsumptione legitime ꝛ trebellianice dicta bona remãsisse obligata

Sup vltimo xo quesito facit dubiũ qz exquo dicta mulier sibi ꝓuidit de fideiussore q̃ dare potuit ex forma statuti florẽtini ñ videt q̃ indigẽt ꝓuisiõe dicte aut. s. vt bona ꝓhibita alienari fuerit sibi obligata ergo ꝛc. Contrariũ est verũ q̃ eĩ fideiussor lapsus esset item qz forte nõ fideiussisset nisi sub spe ꝓuisionis dicte aut. ꝛ sub spe. cessionis fiende. l. si stipulatus. §. j. Et qđ ibi no. ff. de fide. Et quia sup hoc pũcto in alio ꝓsilio ꝓ me olim reditũ plures rationes adduxi. Ideo me ad illa remitto q̃ sunt penes partẽ. Laus deo.

Consiliũ. XIIII.

Ad idem.

In christi nomie Amẽ

Visis ꝛ ꝓsideratis q̃ supra narrant nõ multũ videt necessariũ discutere d eo qđ queritꝫ qm̃ dictus Barna. nõ videt posse venire xtute substitutõnis facta a frãcisco quo solo casu ꝓcedere posset dubitatio supra formata. Nã dicta substitutio fuit ꝓcepta in casum mortis pluriũ masculorũ institutorũ. videlicet nicolai iã nati ꝛ postumi seu postumorũ nascituroꝝ vt ptz ex verbis testi supra narratis. dicũt eĩ q̃ si cõtingat dictũ nicolaũ ꝛ aliũ seu alios discedere sine liberis ꝛc. Notandũ quia dicit ꝛ aliũ ꝛ sic loquit ꝑ copulatiuam ꝛ nõ per disiunctiuã seu ꝛ sic requirit ad hoc vt vendicet sibi locũ substitutio q̃ sine liberis decedant. Non solũ ipse nicolaus: sed etiã alius seu alij nascituri. Requirit ergo ꝓcursus duorũ morientiũ sine liberis aut pluriũ de significato hui⁹ copulatiue posita inter nicolaũ ꝛ aliũ. ff. de cõdi. insti. l. si heredes plures Sed in facto ꝓponit q̃ nullus masculꝰ fuit ergo nec mori potuit qz viuens moritꝫ. ff. de manu. testa. l. q̃ duos. §. j. Nãq̃ mors ꝓuatio est vite ꝛ cã soluit in aut. de nup. §. deinceps. Et vita nõ est habit⁹ nec ꝓuatõ esse põt. §. de ver. ob. l. x. facit. l. meuia. ff. de here. insti. Solus ergo nicolaꝰ mortuus ꝛ sine liberis igit nõ extitit ꝓditio substitutõis: que ꝓcepta fuit in casu pluriũ filiorũ morientiũ sine liberis ꝛ sic iste casus tãq̃ omissus a testatore relinquit dispositõni iur. cois. l. ꝓmodissime. ff. de libe. ꝛ postu. Ita exꝑsse determiat Jo. an. in. q. quã dicit q̃si in termis nostris fuisse de facto ꝛ ita refert fuisse iudicatũ in addi. spe. ti. de testa. §. in ꝓmis in fi. in magna addi. q̃ incipit huic q̃stioni. in q̃stione quarta. Et allegat q̃ pluralitas de sui significato non põt in vno saluari del. iij. ꝛ q̃ legato. §. q̃ plures. ꝓjuncta. l. meuius. §. cũ qui. e. ti. et qđ in solutione earũ no. facit. ff. ad trebel. l. de op. leg. l. j. cũ sy. nõ ergo põt venire dictus bar. nisi vt heres nicolai ꝛ si ita est res ẽ clara ꝓ dicta dña qz habet ius potẽtius eo ꝛ cessant iure dicẽtia q̃ bona subiecta restitutõni nõ possunt alienari. C. coĩa del. l. fi. Si xo testatoꝛ locut⁹ fuisset alternatiue dicẽdo q̃ si ꝓtingat nicolaũ seu aliũ seu alios nascituros decedere sine liberis ꝛc. Cessarẽt ꝑdicta quia ex morte soli⁹ nicolai purificata fuisset substitutio vt dicta. l. si heredes plures. Posito aũt q̃ ꝑdicta locum nõ haberẽt ꝛ q̃ dict⁹ barnabas possit venire ex substitutione fideicõmissa. Dubitat de eo qđ supra queritur. Nã certũ est bona subiecta restitutõi posse alienari ꝛ obligari ꝓ dote restituẽda: quã grauat⁹ recepe rat sicut ꝓ dote danda scdm opi. ꝓmunẽ glo. ꝛ doc. in auc. res que. Et in corpe vnde sumit de resti. ꝛ ea que parit qz tex. est ibi in. §. adierũt ꝛc. Et hoc est verũ si legitima ꝛ trebel. nõ sufficiũt nõ aliter vt ibi. Est ergo dubiũ qz tpe mortis patris nicolai legitima ꝛ treb. sufficiebãt. Hodie xo cũ extat casus restitutionis nõ sufficiũt eo qz ꝓponit q̃ multa bona fuerũt dissipata per nicolaũ ꝛ alienata q̃ sine dubio in legitimã ꝛ treb. debent ꝓputari. vt. l. marcellus. §. res que. ff. ad treb. ꝛ etiã in aliud verũ debitũ qđ a patre filio debebat. e. ti. l. penul. Utrũ dicta dña recursuz habere possit cõtra alia bona postq̃ legitima ꝛ trebel. nõ reperit in herede. Et videt dicendũ q̃ nõ. Nã si nõ essent alienata nõ possent qz sufficerẽt illa ꝓ restitutione dicte dotis vt dicta aut. igit nec nũc licet sint alienata qz cẽsent nõ. alienata ꝓpter dolũ alienãtis qz sciebat se gravatũ ꝛ etiã ad dotẽ obligatũ. ff. de re. iur. l. q̃ dolo ꝛ. l. rẽ. Itẽ in legitima nõ ꝓputant fruct⁹. C. de in offi. testa. l. scimus. §. repletõez. q̃ in dotẽ sic. l. mulier. §. cũ ꝓponeretur. ff. ad treb. ꝛ ibi ꝑ bar. Igit et ĩ dotẽ ꝓputant. Itẽ alienata ꝓputant in veruz debitũ vt. l. pe. e. ti. fortius in dotẽ que ẽ q̃si debitũ vt no. in dicto. §. cũ ꝓponeretur. Itẽ fruct⁹ ꝓputant in dotẽ vt dicto. §. q̃ si sunt cõsumpti mala fide. Eodẽ mõ ꝓputat ac si extarẽt vt ibi videt velle bar. Itẽ sil'r videm⁹ in sy. ar. si filꝰ est pure grauat⁹ vnã tantũ quartã detrahit: qz vna ꝓputat in alterã. Ita hic cũ alienata ꝓputent in legitimã. Et legitima ꝓputat in dotẽ. Igit ꝛ alienata sil'r ꝓputabũt in dotẽ. Et alia diminutio fieri nõ debz ne nimis oneret fideicõmissar⁹. In cõtrariuz qz ꝓuisio dicte aut. ꝑtim euanuit in fauorẽ filiorũ qđ ꝑtz qz in extraneis nõ hz locũ fm Ja. de bel. ibi. licet velit ꝓ contrariũ ꝑ tex. in nouell. q̃ prima verior ẽ cũ tex. dicte aut. nõ loquat nisi in filio grauato ꝑtim euanuit in fauorẽ mulieruz q̃ dotẽ dederũt ne remaneãt decepte ꝛ ꝑdãt dotes vt pz in. §. adierũt. Et ꝑtim fauorẽ dotiũ ꝛ ꝓpter publicam vtilitatẽ vt mrimonia ꝓtrahẽt vt in. §. q̃obrem. Uñ cũ oĩa ꝓnexa sint ista ꝛ inſepabilia nõ posset ipe grauatus renũciare exꝑsse ꝓuisiõni illi⁹ auc. iux. no. in. l. si qs in ꝓscribẽdo. C. de pac. ꝛ in magna distinc. ꝑ bar. ergo nec videt ipo facto renũciare alienãdo. l. q̃ ad certũ. ff. loca. Pro. frustratoria eẽt ꝓuisio illi⁹ auc. mulieribꝫ quibꝫ voluit ꝓuidẽ ne suas dotes ꝑderẽt si nõ inspiceret tp̃us restitutõis dotis q̃ alter⁹ an sufficiat legitima vel nõ cũ prius agẽ nõ possit. l. ij. in prin. so. ma. de pac. l. iur. gen. §. quinimo ver. vtputa ꝛ qđ ibi no. Dicẽ dũ est ergo q̃ an sufficiat legitima vel nõ debet inspici tp̃s restitutõis ꝛ ideo tãq̃ dicit ibi ad obligatõem ꝛc. q̃ inquãtũ refert ad hũc casuz de dote restituẽda dz exponi oblꝰ. i. restitutõz vt sentit glo. Et sic ẽ sensus q̃

si tempore quo restituēda est dos legitima 7 trebel. nō sufficiunt: tunc fiat diminutio de residuo debet. n. verbum illud intelligi scōm aliud ad qđ refertur 7 scōm eius tempus. l. in delict. §. si extraneꝰ. ff. de nup. Et hec pars mihi placet. et dolus grauati de restituendo non debet vxori sue nocere que contemplatione omnium bonorum dedit dotem. l. electio. §. fi. ff. de nox. iunctis his que no. in. l. si stipulatus. §. j. ff. d̄ fide. Nam pater tenetur se obligare 7 bona sua pro dote quā filius recipit dūmodo ducat personaz honestam iux. no. bar. in. l. si cum dotem. §. transgrediamur. ff. solu. per dy. et bar. que obligatio videtur inherere eius bonis 7 hereditati si post eius mortem ducat vxorem ar. ff. de libe. agno. si quis a liberis. §. Item rescriptū 7 quod dy. in l. alimenta in fi. C. de neg. ge. 7 habet pfecta ex quo est necessario fienda. l. ij. ff. de euic. 7 d̄ dam. infec. si finita §. eleganter. Et sic dicendum videtur qꝫ mulier ꝓ dote sibi restituenda non solum habet obligatam legitimam et trebel. sed etiam omnia bona licet non debeat ius suuz exercere nisi super legitima 7 trebellianica eo casu quo sunt apud grauatuz quia non sunt alienate ar. l. si cui. ff. de serui. Sed eis alienatis nec cogatur ꝓsequi possessorem qui forte durior est aduersarius videtur habere electōez. s. vel agere sup alijs bonis restitutioni subiectis vel agere contra possessorem: qz sicut grauatus nō sibi auferre ius suū ita nō debet possessor ipsuz alterare quia ꝓ directū possessorem tollere cogeretur ꝓsequi poss. Nec ob. in contrariū allegata quia ꝓcederent in dote constituenda ibi agere soluz de pre iudicio grauati nō in dote restituenda vbi ageret pre iudicium mulier. ne pdat suum. Laus deo.

Consilium. XV.

Prohibita alienatione. Utrum institutio heredis intelligatur prohibita.

Nchristi nomīe Amē

Pro clariori examinatione istius negocij quatuor ꝓ ordinem sunt videnda. Primū est vtrū snīa illa generaliter lata scōm consiliū sapientis fuerit valida 7 in hoc qđqđ sit de iuri cōmuni scōm quod distinguitur aut erat conclusio extrinseca. aut intrinseca. et hoc secūdo casu aut de p̄terito aut de p̄senti aut de futuro 7 hoc vltimo aut fuit impleta in continenti post aut ex interuallo. ff. quādo appellandū sit. l. ij. §. biduum. Et plene no. C. de senten. l. cū iudex per glo. 7 doc. 7 in spe. e. ti. §. iux. ver. sed cum iudex 7 ibi per Jo. an. in ad̄. de iure tamen municipali ciuitatis lucane qꝫ p̄ualet ibidem. l. omnes populi de insti. 7 iure terminatū est qꝫ nō valet ergo nulla est questio. vt. C. de furtis. l. ancille. Nec ob. qꝫ consultor consuluit eaz sic defendendam et statutū dicte ciuitatis artat iudicem ad sequendū consilium sapientis quia dico qꝫ illud statutū recipit restrictionē 7 limitationē per aliud statutū vltimo loco factū quo cauetur qꝫ snīa non debet fieri sub conditione sed pure 7 qꝫ aliter nō valeat quia cum illud det formam seruandā in sententijs omnia alia statuta de sententijs recipiūt determinatōez ab alio ꝓ ea que no. in additionib⁹ specu. de excu. sen. §. fi. in addi. que incipit contrariū inde ꝛc. Et per ea que habētur in. l. j. §. j. ff. ad. l. fal. per bar. 7 per eundē in. l. pretor. §. erit que diffi. ff. vi bo. rap. in ver. secūdo casu principali ꝛc. vbi dicit qꝫ quādo vna lex vel statutū procedit ꝓ modum regule ꝑput est hic in dicto vltimo statuto alia statuta debent intelligi scōm illud. Et sic statutum qđ teneatur sequi consiliū sapientis debet intelligi si dum modo sapiens consulat snīam ferendā pure. non autē sub conditione. Nam formā nō intelligit voluisse esse in arbitrio sapientis cū per aliud statutū sit determīata. Sed oīa alia que nō sint expresse decisa. s. potissime iusticia cause. Preterea quātūcunqz precise loquit statutū de sequēdo consiliū sapientis debet intelligi sane. s. nisi illud contineat manifestū iuris errorē vel iniquitatem. Quid em̄ si consulat qꝫ pupillus de iure cōmuni vel filiussa. aut seruꝰ possit testari dicemꝰ ne ip̄m sequenduz absit quia talis aptus manifestus errorē ꝑ intelligit excepti quātūqz generalis 7 p̄cisa sit dispositio statuti si est manifesta iniquitas ar. l. inde si nerue. ff. ꝓ socio. l. creditor. §. lucius. ff. mādati. sed sic est in isto casu nostro qz consuluit ferendā esse sub conditō ne cum statutū nouissimū prohibet expresse 7 sic continet manifeste iur. errorem. Nec est nouū vt priores leges ad posteriores trahant. ff. de legi. l. non est nouuz cum sequē. l. Et licet interduz fiat ad vltimū qđ econuerso ea ratione quia statuētes qui voluerūt causam ꝓmittere consilio sapientis 7 consiliū forte sequendum non censet voluisse ꝓmittere consilio sapientis vt possit expresse tollere statuta 7 determīata vel in futurum determinānda per eosdem vel eorū successores ar. ff. mādati si hominē. sed solū vt declaret super eis. s. ꝓ qua parte faciant vt sit facti potestas sit in eius arbitrio vt sic dicam nō iur. ff. ad turpil. l. j. §. j. Sed in casu nostro consulendo qꝫ feratur snīa sub conditione est precise 7 apte tollere dispositionē statuti sicut si consulet pupillū posse testari de ꝓmuni iure esset tollere ius cōmune qꝫ sibi ꝓmissum nō censetur. Sed si consuletur qꝫ citius potuerit testari non specificādo qꝫ fuerit pupillus licet fuisset reuera nō tamen tendit ad tollēduz dispositionem legis sed ius ptis. Et ideo valet. l. si expressum de app. que sen. sine app. re. l. j. de re iudi. l. p̄ses cum sy. nō ergo censetur sapienti ꝓmissum vt circa dictam formā que per statutum determinata est possit aliquid īmutare. Nec ob. ratio facta in contrariuz s. qꝫ scōm predicta sequētur correctio iuris ꝓmunis et etiam p̄cedentis statuti. quia istud negatur. Nam de iure ꝓmuni si fert snīa sub cōditione de futuro intrinseca prout est ista nō valet nisi conditio post impleat. vt no. in. l. cū iudex. C. d̄ sen. ꝑ glo. 7 bar. 7 in ad̄. spe. e. ti. §. iux. in ver. sed ecce iudex. Nec aūt nō fuit impleta statim post. īmo per duos mēses vel circa vt ꝓponitur 7 sic in hoc dictū statutū vltimū ꝓcordat cum iure ꝓmuni. Preterea qñ lata est sub ꝓditione extrinseca posito qꝫ valeat de iure ꝓmuni tamē iudex malefacit sic ferre vt. l. ij. §. biduū quādo ap. sit. Statutuz ergo disponēs qꝫ nō valeat non multū deuiat a mēte iuris ꝓmunis 7 sic nō est absonuz dicere qꝫ corrigatur hoc casu ius ꝓmune. Preterea cōstat de intentōne statuti qꝫ voluit in hoc derogare iuri cōmuni inquātū vult qꝫ sub quacūqz cōditione feratur nō valeat licet de iure ꝓmuni distinguat vt in prin. dixi. Nōne est ergo absonū dicere hoc postqz de intētione statuti cōstat qz̄tuz ad p̄sens cum sufficit prima respōsio qz inquātuz dictū statutū intelligit etiam qñ sub ꝓditione intrinseca 7 de futuro nō corrigit ius ꝓmune īmo cum eo ꝓcordat 7 sic dicta snīa tam de iure ꝓmuni qz̄ ex forma statuti est nulla. Statutū aūt primū qꝫ iudex seqꝫ ꝓsiliū sapientis nō corrigit per dictum vltimū. sed determinat seu restringit. s. qz̄tum ad alia nō qz̄tū ad hoc vt possit snīa ferri sub ꝓditione qz conueniētius 7 istius est dicere qꝫ potans consultoris restringat a dicto statuto qz̄ qꝫ iuriscōsultus possit tollere dispositionem dicti statuti. Et dare aliam formā qz̄ statutū det īmo reprobatā ab eo. Jgit precedens interptatio sumenda est. ff. de re. iur. l. quoc. nihil 7. l. in obscuris de legib⁹. l. benignus. Item nō ob. alia ratō que fit in cōtrariū. videlicet qꝫ iste iudex sequēdo dictū consilium euitauit sibi penā in q̄ sibi imponeret si ratio ad ꝓsiliū

sapientis sic ꝓnũciasset. igit᷑ 7 pena annullatõis actus debet euitari. qz ꝙsequẽtia nõ est bona cũ alia ratio sit euitandi penã imponendã sibi q̃z penam annullatõis sentẽtie. Prima nãq̃z imponit᷑ rõne ꝙtempt⁹ iudicis. qz q̃ ꝙtẽnit statutũ dans formã si aliter ꝓnũciet q̃z statutũ decretũ. Sed in casu nr̃o nõ potest notari ꝙtem ptio sed error. qz credidit se teneri sequi ꝙsiliũ sapiẽtis cũ revera nõ teneret᷑ 7 ꝙstat q̃ iur᷑. error 7 q̃cũq̃z causa etiã iniusta excusat quẽ a dolo 7 a pena q̃ rõne doli incurrit᷑. l. igitur. ff. de libe. causa. et no. in. l. j. in fi. magne glo. ff. ius di. nõ obtẽ. l. j. de abigeis. Pena ꝛo annullationũ. actus imponit᷑ ꝓpter defectũ forme nõ seruate Sed ista causa q̃ inducit hãc penã nullitatis casu nr̃o igitur 7 pena debet adesse: videlicet dol⁹ ꝙtẽptus in dicis nõ adest: merito nec pena illa debet adesse. 7 sic illa ratio reformat pactũ. C. de trãmiss. l. interpositas: in fi. 7 argumẽtatio de. l. Nam hoc iure. de vul. 7 pu. nõ valet obolũ. qz nõ ꝙtingit hic: ex eo q̃ timiabilia nõ detinentur piter: sed ꝓpter diuersitatẽ rationũ. Itez non ob. q̃ saltẽ debet valere dicta renũciatio in ea pte in q̃ ꝓnũciauit arbitros 7 heredes ad reddendũ ratõez. qz hoc paz ꝓdesset dictis actoribꝫ si sequẽs sentẽtia lata post relatõez arbitror sit nulla. qz remanebit dicta relatio nuda 7 sine alio fomẽto sentẽtie vel ꝙdemna. Et sic ex ea nullũ ius foret pti actoris acquisituz ex ea que no. ff. d inſtitut. l. ß 7 si possessio. §. fi. in glo. sup ver. ꝓbatur: que incipit subaudit᷑. 7 hoc de ꝓmo dubio. Secundo ꝓncipaliter querit᷑ an valeat secũda sententia lata post relatõem arbitrij. Ad q̃ dicẽdũ ẽ q̃ nõ si verum est q̃ ꝓponitur in facto. s. q̃ fuerit lata post finitum tẽpus inſtãtie. vt no. ꝓ glo. 7 bar. in. l. ꝓperandũ: in ꝓin. C. de iudi. Nec ob. q̃ allegatur incõtrariũ. s. q̃ ꝓpter electõem arbitrij fuit inſtãtie cause appellatõis in qua agit᷑ de maiori ꝓindicio possit tali mõ 7 de ꝙsensu ꝓtiũ ꝓrogari. C. de tẽp. app. auc. si tñ in medio. 7 in cle. q̃ditu: de ap. sec⁹ tñ est in inſtãtia cause ꝓin. vt no. in dicta. l. ꝓperãdũ. in ꝓin. ꝓ glo. 7 bar. 7 ꝓ eundẽ i. l. scim⁹: ad. l. fal. et mirandũ de his q̃ dixerũt ꝛriũ in hac causa: 7 plus etiã mirandũ. qz dicũt q̃ etiã si ꝓma valeret 7 esset diffinitiua: valeret etiã secũda 7 ambe eẽnt diffinitiue. qđ stare nõ potest nisi in arbitrio. vt no. in l. q̃ restituere: circa fi. de rei vendi. ꝓ glo. etiã si cũ exceptõe. §. licet actio. qđ me. cau. qđ hic nõ est: ergo falsũ est qđ dicũt. Tercio ꝓin. videndũ est an ap. ꝓ reũ int᷑posita ab vltima sentẽtia. l. j. in fi. ad trebel. l. furt᷑. j. de infan. vel in suspendẽdo ꝑm aliã opi. Et dicendũ est q̃ nõ. qz cum ambe sentẽtie sint nulle vt ꝓbatũ est: non potuerũt ampli⁹ãnullari vel suspen. ꝓ ap. ar. in. l. Naz 7 si sub ꝙditõe. §. post defectũ. ff. de iniusto testa. Sed si querit᷑ an sit valida q̃tum ad suũ effectũ accidentalẽ q̃ ꝙsignat᷑ devolvẽdo ad iudicẽ app. etiã causam nullitatis. l. q̃daz mulier. ff. fa. her. 7 de iurꝑa. l. carmelia pia. Dicendũ est q̃tuz ad vltimã sententiã a q̃ fuit interposita 7 infra tps debitũ bene valet in hoc vt iudex appellatõis in ista causa q̃ principal᷑ vertit᷑ possit ꝓnũciare sup eius nullitate. Et q̃ sup. sentẽtia fuit appellatũ iux. no. in. l. j. C. q̃n ꝓuoca. nõ est necesse. 7 l. si exꝑssuz. ff. de ap. ꝓ doc. Q̃tuz ꝛo ad primã sentẽtiam nõ qz ab illa nõ fuit interposita. Et posito q̃ fuisz nõ tñ infra tꝑus ser diez ab ipius ꝓlatõe vt debuit. l. ij. §. biduũ q̃n absit. licet dici possit q̃ ibi loquit᷑ q̃n talis sentẽtia ꝙditionalis apparet an q̃s sit ꝙdẽnat⁹ vel absolut⁹: qđ hic nõ erit. Et ideo tꝑus videt᷑ incipere post vltimã sententiã ꝓ quã fit declaratio ꝓsone potent agi ꝓncipaliter. qz nõ ꝓfingit᷑ a iure termin⁹: vt. l. si exꝑssim: de ap. nõ tñ multũ expedit querẽ de hoc post q̃z vltima nõ valet cũ ex ꝑma nõ appareat q̃s sit ꝙdẽnatus. 7 hoc de tercio principali. Quartũ 7 vltimũ ꝓncipale videndũ est vtrũ ex his q̃ narrãtur in pũcto sit ꝓbata intẽtio actõis: videlicz q̃ altera pars finget plenarie satisfactũ ante illud laudũ: 7 sic posset repetere qđ ꝑi⁹ fuerat solutũ tam virtute dicti laudi in ver. cũ hac tñ declaratõe: q̃z etiã de iure cõmuni. qz solutio illa redacta fuit ad nõ causaz vsq̃z ad ꝙcurrentẽ qualitatem quã solvit ꝓ ea q̃ no. in. l. iul᷑. ff. de ꝙdi. indebi. in ꝓima glo. magna circa mediuz. ibi etiã videtur redire ad nõ causaz. 7. e. ti. l. elegant᷑. §. ß si post. 7 qđ no. bar. in. l. j. in fi. ff. de ꝙdi. indebi. Et circa hũc articulũ notãdum est q̃ inuestigatio illa 7 ꝓbata sit illa q̃litas q̃ ꝓ resto fiũt soluti illi. xxxiij. floreni: de quibꝫ cõtinet᷑ in li. defuncti sicut in dicto libro ꝙtinet᷑. attento q̃ in libro banci ꝓ qđ solutio facta fuit illa qualitas q̃ ꝓro resto non cõtineat᷑: satis videtur esse supflua duplici rõne. Prima qz in laudo arbitrorũ nõ fuit facta reseruatio ꝓ illa verba si ꝓbauerat q̃ aliq̃d fuerit solutũ ꝓ resto: q̃ ad dictã quãtitatẽ ꝙtentã in laudo minime teneantur 7c. tũc fuisset expediẽs dicta iuestigatio. ß facta fuit ꝓ hec verba: videlicz si ꝓbauerint q̃ ad dictum residuũ. i. quãtitatez ꝙtentã in laudo minime cõtinebatur. vt si post illã solutõez de. xxxviij. floze. factã ꝓ banchuz solvisset residuũ. 7 sufficeret in hoc iudi. hoc ꝓro basse. qz sic esset purificata reseruatio facta in laudo. 7 ecõuerso possibile est q̃ ille dixit se soluisse: ꝓ resto tñ revera nõ erat illud regiũ. qz multoplus restabat dare 7 talis adiectio nõ nocuisset creditori recipiẽti si nõ cõstaret ipm cõsensisse. C. d trãsac. 7. l. siq̃dẽ. ad qđ ergo fuit expediẽs tãtũ laborare sup isto articulo. sicut multi scribẽtes laborarũt nõ video: ß solũ labo. erat in videndo vtz per ꝓducta ꝓ actorem esset sufficiẽter ꝓbatũ q̃ ante latũ laudũ illi 7 eo nihil debebatur. qz sibi erat plenarie satisfactũ. qz sic se ꝙfirmasset cum verbis laudi. Secũda ratio est ꝓ ea q̃ possunt ꝙꝓbẽdi ex scripturis illi arbitri habuerũt noticiã d dictis. xxxviij. flore. solut᷑. ꝓbatuz. qz reus nunq̃z negauit: imo cõfessus est semꝑ se illos habuisse: negauit tñ 7 negat q̃ ꝓro regio 7c. Ex quo sequit᷑ q̃ arbitri faciẽdo illã reseruationem in sup illa verba: si apparebit aliq̃d fuisse solutũ ꝓ resto 7c. Sensert de alia quãtitate q̃z de illis. xxxviij. floze. naz quo ad illos videntur habuisse ꝓ ꝙstanti q̃ nõ fuerint soluti ꝓ resto: exquo cozã eis fuit de hoc disputatum. Et eo non obstante fecerunt condemnationem 7 reseruatõnem predictam. Si enim sensissent de illa restrinxissent se ad illam tñ dicendo saluo q̃ si poterit vnq̃z ꝓbare q̃ dicta q̃ntitas soluta per banchuz fuerit soluta ꝓ resto 7c. qđ nõ fecerũt si generaliter locuti sunt. 7 sic ꝓ expedito videtur habuisse q̃ illa nõ fuerit soluta ꝓ regio. videndũ est ergo de eo qđ dixi: 7 certe male possum sup hoc iudicare. s. vtz ex cõtentis ī dicto libro defuncti appareat illi reo plene fuisse satisfactũ ante dictũ laudũ. qz libz nõ vidi. 7 posito etiã q̃ vidisse z etiã alia esset necessaria ad iudicandum. Naz possunt esse aliq̃ partite ita verisiles q̃ eis creditur cõcurrente paruitate: sũme ꝓ ea que no. bal. in. l. id qđ pupibus: circa finez. C. de epi. 7 cleri. 7 possunt esse alique nõ verisiles quibꝫ nõ essent credendũ: iux. no. in. l. quedaz. §. nũmularios. ff. de eden. verũtamen videtur in satis clare perpendere q̃ ex relatiõe facta per illũ reuisorem ratõis electum ꝑm formã vltimi cõsultoris non est ꝓbata intentio actoris eo modo q̃ vltimus prefatus cõsultor voluit q̃ ꝓbaret᷑. Naz ipe in suo cõsilio narrauit qualiter vidit libz predictuz: 7 qualiter ignorabat que essent particule negate 7 q̃ cõfessate: 7 sic quibꝫ esset danda fides 7 quibꝫ non. Naz ibi non esset dubiũ quin omnes simul importabãt tantam summã illi debitaz: sed qz non apparebat sibi que essent cõfessate vel negate: voluit q̃ eligerẽtur reuisores ratõis qui haberent hoc discutere. Et si hoc apparet fuisse factuz: 7 dicti reuisores reportassent q̃ omnibus ꝑdictis partitis cõtentis in libro danda erit fides. quia ita factum dissensiõe reperuissent tũc repor-

tatum factuz fuisse ꝑm intentõem consultoris: z ꝓbata fuisset intẽtio actoris. ꝙ ille calculator non reportauit modo ꝑdicto: sed hoc modo. videlicet q ꝑm calculum dicti libri reperiebat reos debitores ꝛc. z sic ꝑsupponit q calculus dicti li. esset verus. z omnes particule essent vere: qd̃ tamen non ꝑsupponit cõsultor: imo voluit super hoc discuti z declarari. Et sic reperiebat aliud q̃ istud qd̃ iste calculator retulit. vnde cuz non declarauerat exp̃sse illud qd̃ consultor voluit declarari non fuit factũ reportatũ ꝑm intentõem dicti cõsultoris: z sic non poterat per actorem ferri sentẽtia. quia intentio ꝓsultoris debebat attendi. ar. ff. de arbi. l. qualem: de exceptis rei iudicate: si ex testamento: in fi. z. l. si cum argentũ. Laus deo.

Consilium. XVI.

Prohibit⁹ alienare an possit ꝑmutare meliorãdo.

Nchristi noie Amen

Dubitatur nũquid hospitale seu paupes hospitalis de morte batutorũ de bon̄. heredes instituti in testamẽto franciſci de grassis: z ꝓhibiti alienare bona ĩmobilia, put in testamento cõtinetur possit ꝑmutare meliorando. Et arguitur primo q nõ: attenta forma testamẽti. quia ꝓhibuit heredibus suis venditõez alienationem. z omnẽ victum z actuz ex quo alienatio sequeretur: vel p̃sumi potest bonorũ ĩmobiliũ hereditatis dicti testatoris. Nam appellatõe alienatiõis etiam ꝑmutatio cõtinetur. l. fi. C. de rebus alie. z nõ alie. Et ibi videtur casus questiõis nostre cuz loquatur in testatore, ꝓhibente alienatõem. Certe omnis cõtract⁹ p quẽ transferat dominiũ videtur esse, ꝓhibitus. Sed ꝑmutatio est huiusmodi. q̃ per eam tranſfert dominium in accipientẽ. vt. l. j. ff. de rer ꝑmu. z. l. cum precibus. C. e. ti. Ad idez. l. j. C. de fundo do. z in. c. nulli extat: de rebus alie. z non alie. vbi tex. expresse loquitur. maxime cum in hoc voluntas defuncti ꝓhibentis pro lege sit omnino obseruãda. vt in aut. de nup. §. disponat. Ergo testatore ꝓhibente nõ videtur aliter dici posse: nisi vt nõ teneat alienatio: eo magis q in ꝓposito testator vlter⁹ ꝓgressus est: dicens q si cõtra factum fuerit tũc eo casu voluit z mãdauit dictus testator omnez venditõem vel alienatiõez cõtractiue actũ qui z que per aliquos cõtra predictã ipsius testatoris ꝓhibitõem fieret careat viribus z effectu. Ecce igitur exp̃ssam cõtractus annullatõem per testatorem factã que postq̃ aliud iam velle nõ poterat nil magis debetur homĩbus q̃ vt libera sit z stulus z arbitrium qd̃ iterum non redit habeat plenum robur z effectuz. l. j C. de sacrosan. eccl. z in aut. de here. z fal. §. j. Itaq; iur. prin. z pro hoc facit lex peto. §. fratre. ff. de le. ij. vbi res alienata cõtra voluntatẽ testantis reuocat. ergo z in ꝓposito hec domus si alienaret saltim posset reuocari alienatio per ea que habent in. l. iubem⁹. §. sane. C. de sa. san. ec. Item domus de qua queritur omnino videtur inalienabilis ex illa dispositõe testantis: per. l. ij. et qd̃ ibi no. glo. fi. C. de usur. pro emp. vbi serui erãt alienari ꝓhibiti per defectũ. statuit ibi q vsucapi. non possint: ergo sunt ĩalienabiles. Et ꝑdit in glo. q hoc ꝓcedit a voluntate testantis. z allegat. §. disponat: in aut. de nup. Itez q fieri non possit huiusmodi alienatio satis patet. verba ita debent accipi vt aliqua operentur effectum. l. si quãdo. ff. de leg. j. Et in. c. si papa. extra de priuil. li. vj. cum similib⁹. Sed hic cum testator ꝓhibuit alienatõem sciebat vel scire debebat alienationem ꝓhibitã rerum ad ecclesias vel pia loca ꝓtinentiũ sine solennitate saltim debita, et nisi sit vtilitas ecclesie vel alterius pij loci. xij. q. ij. ius porrectuz. extra de his que fi. a pla. sine defen. capi. tua. Et ibi no. exp̃. de reb⁹ eccle. non alie. c. j. li. vj. z in cle. j. e. ti. Ergo hec prohibitio testatoris ad hoc vt aliquem consequatur effectum: debet intelligi vt nullo modo alienatio fieri possit. quia z sine eius ꝓhibitiõe a lege dispositũ erat: vt alienatio non fuerit nisi cum solennitate debita. ergo hoc debet hec ꝓhibitio testatoris operari vt etiaz cum solẽnitate inhibita videatur. vt dicta. l. si quãdo. Nam z omnes religiose domus sunt sub eadem ꝓtectiõe. vt in. C. de zenodochijs. extra de reli. do. z sic nõ videnꝫ res ad hospitalia ꝓtinentes sine solẽnitate debita alienari posse. l. orfanatheosos. C. de epi. z cleꝛ. q̃ cõtingit. extra de relig. do. Item adhuc pro ista parte facere videtur id qd̃ dicit rem ad pium vsum ex voto testatoris destinatã ad aliam incõsulto summo põtifice aut principe trãsferri non posse dicto. c. quia cõtingit. z. l. j. z. l. legatũ. ff. de admini. rerũ ad ci. perti. et l. legatum. z ibi bar. ff. de vsufruc. leg. Sed hec res ad vsum pauperũ ex voluntate testatoris destinate sunt vt patet ex verbis testa. quibus apparet testationem omnẽ alienatiõem ꝓhibuisse: ꝓter quam alienatiõem in. xxix. annis. ad reuocandũ autem apud paupes dicti hospitalis pro ipor necessitatibus perpetuo ꝑmaneant: vt ex inspectõe testamẽti manifeste comꝓhenditur. ergo alienatio perpetuo impedire videat amplio⁹ si de facto fiat alienatio: oportebit id qd̃ pene nomine per testatorem in causis alienatiõis adiectum est adimpleri. l. j. C. de his que pene no. Sed hic testator apposuit penam si cõtingerit alienatiõem fieri: videlicet q voluit precia rerum distribui per cõmissarios suos inter pauperes et egenas personas: dando vnicuiq̃ pauperi non plus q̃ quinq̃ solidos. ergo alienatio fieri non potuit: ne saltem si fiat incidat in penã: in dicta. l. j. de hi que pene no. Sed in contrariũ q permutatio cum solẽnitate debita si fiat ad meliorationem hospitalis sit licita videtur termiari posse. Non enim in casu nostro potest apparere causa ꝓhibitõis aliquã subesse: nisi fauore hospitalis. qd̃ etiam apparet expse dum dixit q volebat irritare alienatiõem vt res immobiles hereditatis sue z que ex ipsius hereditate emerentur deseruiãt necessitatibus pauperum: cui fauore certum est renũciari posse per eum ad quem ꝓtinet: et alienationẽ nihilomin⁹ facere. vt. l. filiuſſa. §. diui. de le. j. ibi glo. z bar. facit. l. titio centuz: in prin. de cõdi. et demon. Item ad idem. l. quotiens ab omnib⁹. z qd̃ ibi no. glo. z cy. C. de fideicõ. Nõ obstat si dicatur qui in casu nostro sit causa apposita: videlicet vt debeãt necessitatibus pauperum. z sic non sumus ĩ casu. l. filiuſſa. §. diui. de le. j. quia respõdeo q ꝑmutatio nõ fit hic nisi ad meliorandũ quo casu remanet salua causa propter quam testator inhibuit alienatõem. Nam ita deseruiet res permutata necessitatib⁹ pauperum: quemadmodum res prima testatoris. quia cũ hic tractet de fauore pauperuz. z illa causa quam testator adiecit ea dez remanet: non videtur quoquo modo posse prohiberi quo minus fiat in hunc casum in quez similiter de fauore pauperum tractatur vt res ꝑmutata similiter deseruiat. sicut dicimus in re totali que prohibetur alienari. a. l. iulia: de maritandis ordi. institu. qui. alie. licez: in prin. z. C. de cadu. tol. l. j. §. cum lex. Et tamen si fiat in vtilitatez mulieris: z ea inuita fieri potest alienatio. z res altera loco ipsius succedit ad ꝺseruiendũ doti. l. ita constante. §. fi. ff. ꝺ iure dot. voluntas autem testatoris prohibentis z leg. a pari ꝓcedere debent de iure: de nuptijs: in. §. disponat ergo. Ita iudicamus ĩ ꝓposito. z q huic fauori possit renũciari per illum cuius causa est ꝓhibita similiter expresse firmatur Jo. an. in c. ray. extra de testa. Et per hoc patet etiam responsio ad multa que in contrariuz possent allegari z maxime

ad supra. Nõ em̃ ob primũ q volũtas testatoris iusta est seruãda aut.l.j.C.de bis q̃ pene no. Et nisi concernat fauorẽ eius propter quez facta est phibitio cui fauori licitũ est renũciare saltem hoc casu quo tractat de fauore pauperũ quo res pmutata seruiet voluntati.similiter testãtis eo magis q illa pena que est apposita per testatorem vt fiat distributio inter pauperes si cõtingat fieri alienatõem vt dentur quinq solidi p quolibet loquitur tm̃ in venditione. Nec enim in alijs alienatiõibus ex quibus pecunia non perciperent loqui potest.sed hic non fit venditio.ergo ꝛc. Et si dicatur nõne appellatõne venditionis omnis alienatio comp̃henditur:vt in tex.notabili:in.l.statuliberi a ceteris.in.§.quintus.ff.de statulibe. Re.q hoc casu nõ comp̃henditur. quia ibi loquitur in largissima significatione que hic nequaq̃ cadere potest.quia in permutatione non caderet illa distributio quam testator circa pauperes voluit:sicut caderet in venditõne.vnde non est eadem ratio in aut̃.de non alie.§.quia ꝛo leonis.z qđ ibi no. Ja.de bel.qui dicit q vbi agitur de pena venditionis nõ comp̃henditur omnis alienatio etiam si als de fauore tractetur: imo melius deseruiet̃ volũtati defuncti si res meliorent̃. Et quia quolibet anno meliorarẽtur:posset ita procedere in futurũ q res ille ita meliorate transiret in magnas diuitias. Et sic magis haberemus intentiõz defuncti que multũ in vltimis voluntatib̃ est attendẽda.l.cum virum.C.de fideicom.cum sy. Item non obstat si dicat̃ saltem possit considerari aliquid interesse ratiõe confectionis facte vt maneant salue domus z fundi sui vel suorũ predecessorũz:qđ interesse maxime considerandũ esset in casu ꝓposito saltem vt no.cy.in dicta.l.quoties.C.de fideicõ.facit.l.cum seruus.ff.man. Re.q hoc interesse hic cadere non potest cuz testator in testamẽto suo noluerit vendi domuz habitatiõis proprie vt precium ex ea conuerteretur in emptõnem aliarum rerum immobilium ad vtilitatem suorũz heredum.et sic bene patet q interesse affectionis ad res testator non considerauit:sed potius vtilitati pauperum prodesse voluit:que vtilitas multomagis hic in pmutatione ista habebit locum ex omnibus his etiam liquedo apparet responsio. Ad aliud quod dicebatur q verba testatoris debent operari ad effectum.quia operarẽtur in casu venditõis.hic autem est pmutatio et ad vtilitatem pauperum:vt supra ostensuz est. Item est attendenda causa prohibitõis.vt dicto.§.diui.z ibi.no.in.d.l. quotiens. Item non ob.cle.ij.extra de reli.dele.j.z.l.legatum.ff.de admini.rerum ad ciui.perti.quia illa iura loquũtur in alteratiõe legati:videlicet vt illud qđ est deputatum ad vnum pium locum vel vsum: puta ad construendũ ecclesiam vel altare et similia:non possit sine licentia summi pontifi.ad aliũ vsum deputari.puta ad seruiendũ pauperibus.vel si esset relictũ ad faciendam vnam planetaz non posset alteri ad faciendum aliud etiaz si vsui pio deseruiretur.ita voluit bar.in.l. legatum.de vsufruc.leg. Sed in casu ꝓposito sec9 est. quia nihilomin9 res pmutata remanebit deputata ad vsum eundem ad quem fuit deputata per eundez testatorez:vnde ex sepatione ratione non infertur.l.papinius.ff.de mino.z.l.naturaliter.§.nihil cõmune.ff.de acqui.pos. Ex bis omnibus cõcludo permutatõem fieri si fiat ī vtilitatẽ hospitalis z pauper.z ita vt supra scriptũ est videt̃ de iure defendi posse mihi Jo.de gua stiõib̃ vtriusq iuris doctoꝛi in q̃z fidẽ ꝛc. Laus deo.

Consiliũ XVII.

Quidam Jacobus testator ꝓhibuit quẽdam suam vineam alienari, z si fuerit alienata voluit eam devenire in filios filiorz. Benedictus filius dicti testatoris dictam vineaz auct̃.iudicis accepit ꝓ legitima:z postea illam vendidit z alienauit in quẽdam franciscũ ignaruz supradicte ꝓhibitionis. Postea dictus benedictus genuit z suscepit filios z decessit.qui quidem filij benedicti repudiata hereditate paterna contra predictum franciscũ emptorem z habentez ab eo causam egerũt vinee restitutiõem. Cõuentus autem se defendebat multipliciter ex descriptõne. Item quia ad eos non poterat ꝓtinere dicta vinea cum nõ essent concepti tempore testamẽti ipsius iacobi. nec etiaz erant nate tempore alienatiõis facte. Item quia ipse franciscꝰ ignorabat prohibitiõem:z per consequẽs tenuit alienatio:etiam si supiora cessarunt. Queritur an predictus franciscus debeat cõdemnari ad restitutõem vinee de fructibus perceptis post lit̃.cõtest. Et quid iuris de perceptiõe ante lit̃.contest. Et de expensis vtilibus factis in dicta vinea. Et circa principiuz illius vide de duplici ꝓductione instrumentorz que fit in iudicijs:scilicet naturali z reali. Et an infra statutũ ad ꝓductiones fiendas sufficiat prima ꝓductio:scilicz verbalis ꝛc.

Nchristinomie Amẽ

In causa que vertit̃ per me inter filios quondam benedicti caude actores ex parte vna. z heredes quondã franciscꝰ de giraldis reos et cõuentos ex altera super repetitõe cuiusdam vinee quam dictus benedictus vendidit dicto franciscꝰ:aut alteri a quo frãciscus habuit causam.que etiam vinea erat ꝓhibita alienari per Ja.patrez dicti benedicti visis act̃.z attita. Coram domio capitaneo dicte terre omnibusq scriptuꝝ.mihi trãsmissis per eundem capitaneuz in duobus sacculis signatis. ipsisq diligenter examĩatis sup eo q a me cui causa predicta consulenda fuit per eundem dominũ capita.transmissa. Queritur videlicet q̃ z esse debeant partes dicti domini capita. pronunciãdo. Re.breuiter vt pronũciet venditiõem dicte vinee non valuisse in p̃iudicium dictorum filiorum benedicti,dictosq reos cõdemnet ad restitutiõem dicte vinee.soluto tamẽ eisdez melioramento facto per eundem franciscũ seu eius heredes ꝑm ea que infra dicam in vltimo articulo huius consilij cum fructibus perceptis a die litis mote.sed a ꝓceptis z ꝓcipiendis ante litem motaz absoluat. Et ea q̃ me mouent sunt ista primo circa primaz partem. quia dicti actores ꝓbarunt eis incũbentias.scilicet q dicta vinea fuit dicti iacobi primi testatoris quousq potuit ꝓhibere ad alienationem.z hoc probarũt per deducta per partem eorz qui habuerũt dictam vineam ab eo qui habuit causam a bñdicto tãq̃ herede iacobi.vñ sicut ipse benedict9 nõ poterat negare rem fuisse iacobi a quo causam habuit tanq̃ a domio.ita nec habentes causaz a benedicto qui non debent esse melioris conditõis q̃ benedictus. ff.ad vell̃.l.fi.§.j.iuncto eo qđ no.C.de probat̃.l.cum res.tamen glo.magna circa mediũ.ff.de procu.l.si proprio.§. Item queritur:in glo. magna circa mediũ:ibi sed hec positio ꝛc. Fundator enim pars rea ius suũ in iure dicti iacobi cum ꝓtendat in se translatũ dominiũ q situs dicti iacobi vt colligit̃ ex act̃. z sic nõ potest asserere contrariũ. C.si ser.exte.l.j.cum si. Cum quo etiam cõcurrunt attestatiões testium qui deponũt iacobum tenuisse illaz rem vt suam.per quem etiam patet responsuz ad vnũ fundamentũ dictorum reorũ tm̃ p aduocatos:qui dicunt actores non ꝓbasse dominiuz quod ꝓtendit:quod est falsum:cum ambe partes fundent se in iure iacobi.et ambe ꝓtendunt habuisse causam ab eo vel illo qui habuit causam.ab eo igitur ꝛc.z hoc est clarum. Item ꝓbauit pars actoris ꝓhibitõem

testatoris per ꝓductiõem testamẽti quã censet fecisse tpe quo dedit articulos cũ petierit tenorẽ eius legi anteqꝫ aduersa rñderet. ꝙ qđ apparet ꝙ declarauit se velle vti dicto testamẽto: qđ nihil aliud est qꝫ ꝓductio ꝙ qđ rñdet ad vnũ qđ dicit pars altera. s. testamentum nõ esse ꝓductũ termino statuti. Naz duplex est ꝓductio. s. ꝛbalis ꝙ quã quis declarat se vti velle. C. si cer. pe. aut. Sz hodie. In ista est illa q̃ debet fieri infra terminũ 7 facta censet bocipo qđ petitũ sit testamentuz. vel eius tenorẽ legi parti alteri: vt dixi. Item realis est ista 7 potest fieri post terminũ. sicut examiatio testiuz: dũmodo ꝓductio ꝛbalis infra terminũ facta fuerit 7 ꝓstit. iuꝛ. vt no. bar. in l. dãni. §. sabini. ff. de dam. infec. 7 per glo. in de. j. de offi. dele. facit qđ no. Jo. an. in c. fratrũ legitime in mer. Fuit etiã ꝓductio testamenti facta ꝙ partẽ ream infra terminũ statuti: qđ videt suf ficere parti actoris cũ possit vti bis quib pars aduersa vtitur. ff. de eden. l. j. §. edenda. 7 sic cessat dicta oppositio. Qz aũt dicta ꝓhibitio fuerit valida ptz ex eo qꝛ ꝙtinet causaz. s. vt remaneãt in familia. 7 exꝓmit ꝙsonas ad quas vult deuenire si ꝙtra fiat. ergo ꝛc. Jura sunt vulgaria. ff. dele. j. l. filiuffa. §. diui. del. iij. l. pat filiũ: i prin. vbi ꝓbat in terminis nostris 7 dare ꝙ Ly. i l. ea lege. C. de ꝓdi. ob cãz: circa mediũ. et in prin. distĩ. Nec obstat qꝫ allegat ꝑs aduersa ꝓhibitõem istaz factam fuisse fauoꝛe filioꝝ qꝫ pars actoris articulat. igit potuerũt filij renũciare. naz ꝛez est. Sed nõ ipoꝝ filioꝛum dũtaxat 7 suoꝝ heredũ. tũc em̃ ꝓcederet qꝫ altera ꝑs dicit dicta l. pater filiũ. § penult. 7 l. iulian⁹ agrippa. imo etiã filioꝝ eoꝛundẽ 7 totius familie. quib si nõ sunt heredes dictoꝛũ filioꝝ ꝓhibitoꝝ nõ potuerũt filij piudicare. vt dicta l. pater filiũ in prin. vbi ꝓmittit alienare solũ ꝓpter es alienũ qđ aliũde solui nõ posset 7 tñ ibi sicut in terminis nostris filij fuerũt ꝓhibiti alienari 7 iussi reseruare filijs eoꝛũ. Qñ em̃ vtilitas mea cõiuncta est cũ vtilitate alterius renũciare possuz quo ad me: quo ad illũ nõ. l. j. C. coiuz rerũ alie. Et no. bar. in l. si quis in ꝓscribendo. C. de pac. per qđ etiã patz non obstare qꝫ voluisse nõ dicitur ꝓhibitõem in eo ad qđ principaliter facta fuit. s. quo ad fauoꝛẽ filioꝝ ꝓhibitorum tanqꝫ nudã. ergo nec quo ad translatõem factaz in filijs filioꝛũ. Si cõtra fiat cum illa sit accessoꝛia 7 reguletur a prin. ergo ꝛc. ar. C. de leg. l. nõ dubiũ. qꝛ illđ ꝓcederet si ꝑma ꝓhibitio fuisz vel esset reꝓbata tãqꝫ reꝓbosa vel ꝓbosa. C. de bis que pene nomĩe. l. j. 7 ff. e. ti. l. j. sed hic nõ ideo fit inualida. qꝛ ꝓbosa vel a lege reꝓbata: aut qꝛ ius resisteret. ꝗ ex hoc solo ꝙa ius non assistit cum cõseruat fauoꝛẽ tm̃ ꝓhibiti cũ possit ei renũciare. secus qñ nõ potest: vt qꝛ maioꝛ. l. q. C. de vsuꝛ. ꝓ empto. Posito ergo qꝫ inq̃ntuz concernebat fauoꝛez filioꝝ potuerint dicti filij renũciare si erãt maioꝛes. non tñ facere potuerũt quin faciendo contra ꝓhibitõem res in penam eoꝝ cõueniãt ad filios eoꝛũdem: etiã si testatoꝛ ad nullam vtilitatẽ dictoꝛũ nepotum habuisset respectũ: ꝗ solũ ad penã filioꝝ si facerẽt cõtra suam ꝓhibitõem postqꝫ dicta ꝓhibitio nõ fuisset ꝓbosa: nec agat reꝓbata. vt dicta l. ij. C. đ bis qui pene nomĩe. 7 insti. dele. §. fi. ff. ad l. fal. l. j. §. Item si ita. de penu lega. l. j. de ꝓdi. 7 demõ. l. multa. Sed hic etiam testatoꝛ habuit respectũ nõ solũ ad penã 7 odiñ filioꝛũ eoꝛundez 7 totius familie apud quos voluit esse perpetuo. vnde adhuc fauoꝛabili⁹ est dicere qđ dixi ar. ff. de seruis expoꝛ. l. seruus ea lege. Item ꝓducta fuit abstinẽtia ab hereditate dicti bñdicti que fuit necessaria. nisi em̃ dicti ei⁹ filij abstinuissent: ꝗ adiuissent non possent venire cõtra factũ patris. C. de rei ven. cũ a matre. ff. del. ij. vnũ ex familia. §. sed si vno. del. j. fili⁹ §. cũ pater. Nec ob. qđ allegat per alterã partẽ. Sed qꝫ ante abstinentiã steterãt in bonis dicti. et sic censet se ĩmiscuisse per cõsequẽs non potuerũ postea renũciare. C. de re. pu. here. l. sicut. Ac etiã qꝫ vendiderũt q̃ndam peciam terre tanqꝫ de bonis paternis qꝫ ipsi videtur fuisse cõfessi in. c. xxj. 7. xx. c. positõibus. Nam ꝓut in instrumẽto venditõis ad qđ se referũt cõtinet ꝙ prius abstinuerũt se hereditate paterna. 7 vendiderũt illam rem nõ tanqꝫ heredes patris: ꝗ ꝓ iure dotis matrne. Et similiter steterũt in domo simul cũ matre q̃ forte tenebat ꝓ iure dotis sue. vnde nõ est ꝓbata additio potissime. quia etiã pars aduersa articulauit qꝫ isti actoꝛes erãt 7 sunt minoꝛes qui sine cõsensu suoꝝ administratoꝝ nõ potuerũt adire. l. potuit. C. de iure de. li. que nõ ꝓbat interuenisse. Non est ergo ꝓbata additio: nec etiam qꝫ illa domus fuisset paterna. Nã bartholomeus dicit se habitasse cũ matre: ꝗ non in bonis paternis. aut. vero. Re. creditus refert ad positõz nõ ad id qđ accessoꝛie: vt no. in. l. si tui. §. j. ff. del. j. ꝙ bar.

Preterea postqꝫ dicit qꝫ cum matre. qꝛ poterat alia causa subsistere: vt dixi nõ resultat additio. Jtez ꝓbata est filiatio doctorũ agentiũ per impositõem partis aduerse in qua nescio quo spũ ducta hoc contra se ipam posuit. Si ergo resultant ꝓbata oĩa que pti ꝓbanda incũbebant. ergo debent obtinere sententiam.

Nunc restat rñdere quib alijs tactis in copiosis allegationibus aduocatoꝝ partis aduerse que sũma opere non sunt iuuare partẽ suam. Et primo circa cõcernẽtia ꝓcessum nõ ob. qꝫ primo allegatur qꝫ prius datus fuerat alius libellus contra franciscũ patrẽ ipsoꝝ reorum super quo debebãt dicti actoꝛes insistere. C. quõ 7 qñ index: aut. qui semel nõ aliuz geminarẽt. no. bal. i l. edita. C. de eden. Nam ad hoc egregie rñsum fuit ꝙ dñm bartholomeũ de busco. qui ꝓ actoꝛib cõsuluit qꝛ ista oppositio tollitur per notata ꝙ dy. 7. bar. in l. ij. §. fi. ff. de ꝓto. stip. Nam ꝙ aut. qui semel. nõ ꝓhibetur quis post datũ libellũ cõtra vnũ dare simul cõtra alium 7 super eodẽ. Sed contra eundem tm̃ adhuc inven. si reus decessit lite nõ cõtestata heres eius nõ conuenitur vt heres: sed vt quilibet possessoꝛ. l. đ eo. §. fi. ff. ad exi. 7 sic censet omnino alius a defuncto. Preterea virtutes ꝓmi libelli dati contra defunctũ nõ videtur qꝫ potuerit ꝓcedi contra heredes postqꝫ decessit lite non cõtestata. qꝛ non dicit erat cõtracta illa obligatio ꝑsonalis que resultat in iudicio ex quasi cõtractu: nisi heres voluisset pati sup eo litem cõtestari contra se sup eodẽ libello. 7 tunc censeret de nouo datus: ꝓut ibi bar. sentire videt. et sic habuerũt necesse dicti actoꝛes alium libellũ dare. ꝓcederet ergo oppositio quãdo virtute ꝓmi libelli possz ꝓcedi inuito reo: qđ hic non est. Preterea posito qꝫ non admittat geminatio libelli si iudex nõ vult. Si tamẽ admittit etiaz si inde faciat qꝫ ex hoc reddat ꝓcessus nullus: hoc null⁹ dicit. sed debet appellari: ar. l. j. §. fi. ff. que sen. sine apresciđ. Et hoc etiam modo vltimo Re. ad aliaz oppositõem que fit qꝫ fuerũt opposite exceptiões habentes impedire ꝓcessum. s. ꝓscriptiones 7 de nouo inf. agent. Naz posito qꝫ ille exceptiões competerẽtur indebite fuerũt repulse. non tamẽ redditus ꝓcessus nullus: sed reseruat ad merita cause que tunc impediunt ꝓcessum quãdo iudex admittit eas ad impediendum qđ potest ꝓpter earum naturã que est vt dicatur litis simile. Sz si vult potest eas reseruare. vt patz in. l. nam 7 postea. §. fi. de inꝓinf. et in. §. si damnet. vbi est casus ꝑm vnaz lec. quia ibi fuit opposita exceptio inf. inf. Fallit in exceptõne rei vendicate. que si ꝓponit ad ꝓcessum iudex vlterius nõ potest ꝓcedere si cõtra faciat nõ valet. 7 ita intelligo. l. j. C. quãdo ꝓnuo. nõ est necesse. licet doc. alium intellectum ei dent. Qz etiaz predicta sint vera patz in. l. presens. ff. de re iudi. et fami. ber. cõputarem in quibus licet actoꝛ nullũ ius habeat. Et sic contra cuz cõpetat exceptio ꝓcessuz impediens: valet tamẽ sententia lata ꝓ eo si nõ ꝙtinet

expressum iuris errorez. ⁊ ille leges possunt intelligi etiam si dicta exceptio de nouo inre fuit ꝓposito ad processum: cum simpliciter et generaliter loquat non est. est ergo nullus ꝓcessus ex dictis capitibꝫ sine dubio. ⁊ hoc esse apparet expsse per statutū p me qđ disponit ꝙ elapsis x. diebus datis ad respondendū ad libellum habeat lis ꝓ legitima ꝓtesta. nisi fuerit opposita exceptio iudi. incōpeten. aut psone minus legitime. ⁊ sic vult ꝙ nulla exceptio habeat impedire lit. ꝓte. seu ꝓcessum. Et istud tollit omnē dubitatōem. super legitimatiōem ꝛo personarū licet fuerit oppositum fuit p iudicem pronūciatum. ergo nō potest amplius in hoc iudicio de hoc opponi. vt no. in. l. licet. C. de ꝓcur. et. l. qui inter quos. §. alieno. ff. de dam. infec. Fuit etiā ꝓnunciatū per iudicem litem ꝓtestandā. ⁊ de hoc factuz p̄ceptuz non obstātibus exceptiōibus: qđ parum vidēbatur necessariū propter dictū statutū. per quā prōnunciatōem fuerunt repulse dicte exceptiones q̄tum ad effectū ad quem fuerunt ꝓpposite. Sed ad impedendum litem. l. sin aūt. §. fi. de nego. ges. ⁊ quo de ipis sit cognitū. ⁊. l. quod in diem. §. si ratōem. de cōpe. extra de ap. c. ex parte oportet. Et qđ no. Inno. de elec. cum inter. que interlocutoria transiuit in rez iudicatā vt ex tacito consensu partis si potuit appellare et non appellauit: ibi de ap. bis qui q̄nto. c. cuz dilecti: in fi. de elec. sine leg. aūt appellari non potuit. et sic legitimat⁹ est ꝓcessus ⁊ amplius de hoc non est disputandū. s. an debuerit ꝓcedi ⁊ lis cōtestari vel nō. cum fuerit declaratum ꝙ sic. ff. de excep. rei iudi. si quis cum totuz. §. si ancillam. cuz his que no. in dicta. l. licet. C. de ꝓcura. p doc. ⁊ dicto. §. alieno. Nec quicq̄d facit ꝓ testamento facto p̄ partem ream ꝙ in vita ꝓtestabat cuz istud nō penderet cū sua volūtate: an esset detestanda vel non. Sed ex declaratōe iudicis: ergo ꝛc. vt no. C. de nego. ges. l. alimenta. ⁊ de eden. l. edicta. ꝓ doc. Si autē queritur de dicta exceptiōe ꝓscrip. an possit partire q̄stuz ad merita cause. Re. ne quō anteq̄z noscerent actores nō potuit eis terrere cuz nondū erat nata rei vendicatio sup qua dicit cucurrisse vt infra dicaz. ⁊ qđ nō est colli non potest. ⁊ si. §. post defectuz: de in integ. resti. Nec post natiuitatē eoz̄ū potuit currere quousq̄z sūt minores: maxime durante pupillari etate. ff. de acqui. rerū domi. l. bonefidei. C. de p̄scrip. xxx. an. l. sicut: in fi. Nec etiam potest durāte minori etate contra defunctum maiorē cui minores successerint non esset cepta. C. in quib causis in integ. restitut. non est necesse. l. fi. als curreret: sed restitueret. C. si aduer. vsu. l. j. ff. đ minō. l. cui. Nec ob. ꝙ allegatur per alterā partem ꝙ ista p̄scriptio cucurrit ad corroboratiōem contractus celebrati cum defuncto maiore. ⁊ sic concurrere potuit. C. de non nu. pecu. l. cuz vltra qr̄ ista est trufa. Nā id est verum in p̄scriptōe biennij que currit cōtra exceptionem nō nu. pecu. que faciebat contractū ⁊ confessionē defuncti inualidā. sed hic ius istoz̄ū agentiuz non redebat contractū venditiōis inualidū respectu vendentis ⁊ eius p̄iudicium: sed soluz ꝙ ad p̄indiciū filiozum eius ⁊ familie. l. rem alienā. ff. de cōtraben. empt. ⁊ no. in. l. mater. C. de rei ven. in prima glo. Non potest ergo dici currere ad corroboratiōem contractus p̄dicti qui de se habebat robur. Sed ad p̄indiciū alterius nō cōtrabentis. ⁊ sic nō habet locū lex cū vltra. ⁊ illud no. ꝙ doc. dicta. l. fi. C. in quib causis in integ. restitu. nō est necesse. Item non obstat ꝙ dicit istam prescripti onem cōcurrisse contra maiores siqui erāt de familia. nam nescio ꝙ sibi velint qui hoc dicūt. Naz em̄ filij dicti benedicti fuerūt specialiter nomīati primo loco admittūtur facta reuocatiōe de ipa reuocanda. ff. del. ij. l. cum ita. §. in fideicō. Expsse em̄ patet ex tenore testamenti: facit. l. quotiens. C. de vsufruc. Et tamē si dicerem⁹ p̄scriptōem cucurrisse necessario: sequeretur ꝙ cucurrisset cōtra eos: qđ esse non potest opponi exceptio prescriptiōis contra istos nūc agentes. ff. de solu. cum que. §. si quis ꝓ eo. ⁊ qđ ibi no. Et qđ habetur in l. pupillus in fi. de admi. tu. Nunc venio ad illa que cōcernūt merita cause. Et inter alia principaliter allegatur vnū ad qđ dicit non esse responsum ꝙ isti non habebāt ius agendi. Nam dicit ꝙ cū nō essent nati tē pore alienatiōis: necessariū fuit translatuz dominiū in emptorem: quia nō potuerit stare impediendū. Posito ergo ꝙ nati sint postea non potuit ab illo abdicari dominiū ad istos reuerti. Primo ꝓpter impotentiā testatoris qui nō poterat hoc facere. ar. ff. de manu. test. l. sanis seruus meus. Et qđ no. bar. in. l. filiusfa. §. dini dele. j. in op. quā facit de illa. l. Secūdo quia cum tempore conditōis existentis. s. alienatōis non extarēt filij nō potuit in ꝓsona dies legati vtiliter cedere. igit imperpetuū sunt excluſi. ff. coia predia. l. fi. cuz ibi no. per glo. Sed ista allegatio est de nimia subtilitate. ff. de v. obli. si seruū. §. sequit. de condi. insti. C. vt acti. ab here. ⁊ cōtra heredē. l. j. in fi. Posito eīm ꝙ primū essz verum. s. ꝙ translatū fuerit dominiū in emptorē ꝓpt nō existentiā eoz̄ ad quos puenire debebat alienatōe facta qui extitissent trāslatuz non esset: imo statim alienatio fuisset nulla: erquo fuit expsse ꝓhibita. ff. del. ij. cuz pater. §. libert. Et ibi no. glo. Non tamē incōgruum est dicere ꝙ natis postea filijs resoluta translatio non dico vt extūc: vel ꝙ fingatur retro non facta: aut isti retro nati, Sed vt exnunc sicut videmus in re que in conditōe subiacet restitutōi. quia ꝓhibetur alienari per legem. Nam si pendēte conditōe alienetur valz interius alienatio, qr̄ nō sunt expsse ꝓhibita: sed conditione existen. resoluitur vt exnūc. ⁊ transfert dominium in eum in quez testator voluit deuenire. vt no. in l. seruo legato. §. j. ff. del. j. ꝓ bar. in dicto. §. libert. per glo. Nec ob. l. sticbus seruus me⁹. qr̄ ibi testator contulit ante. s. cum pueniret ad aliquem actum alienatiōis ipsi si extetissent psone illoz̄ū ad quos voluit puenire: fuisset impedita alienatio ab ipo ꝓncipio. Sed quia non extabāt si dicamus dominiū fuisse translatū. Dico ꝙ fuit translatuz in sua causa. s. vt extantibꝫ postea vel eis natis resoluat. quia nō potuit benedict⁹ derogare voluntati ꝺfuncti cui dicta res alienata subiecta erat: cuz nō debeat esse in potestate heredis: vt quandocūq̄z conditōe existente legatum nō debeatur. ff. de libe. leg. l. sit qđ. dele. j. l. ceteraꝝ in fi. Nec etiam ob. l. fi. in fi. cum ibi no. ff. coia predi. qr̄ loquit in defectu qui non speratur cessare. vnde si subsistat tempe quo dies cedit inutile reddit legatū. Sed ꝺfectus nō existēt. filiozū speratur cessare. quia fauorabilis est spes nascēdoz̄ū sicut spes ꝙ quis ab hostibus redeat. Et ideo potest legari ei qui nondū natus est. Et licet tempe quo cedit dies legati adhuc nō sit natus: nō ꝓpterea reddi leg. inutile. vt patz. ff. del. j. l. duobus si: in prin. ⁊. §. fi. de liber. ⁊ postu. l. placet cum si. Non debent ergo esse deteriozis cōditiōis isti agentes in hoc legato facto eis sub conditōe si res alienet ꝙ tempe conditōis existēt. non erant nati q̄z esset in lega. facto eis pure: in quo si tempe quo dies cederet nō essent nati: nō noceret eis cum dispositio purificati in omnib equipareť dispositioni pure. ff. de acqui. here. sed si de sua. §. sed si cum esset. Et sic est responsuz allegatōi de qua aduocatus alterius partis facit magnū fundamentū. Et ad oīa allegata in ea. Nec ob. ꝙ testator vsus est verbo directo. s. lego. ff. de ver. sig. l. mens ciuilis. Et no. bar. in. l. centurio: de vul. ⁊ pu. in q̄rta colū. Et sic videtur dominiū voluisse trāsire imediate de ꝓsona heredis in ꝓsonam filiozū. non autem mediāte alio. Sed hic p̄supposita translatōe dominij que negari nō potest ꝓpter eīm fieret trāsitus de ꝓsona emptoris in personā filioz̄ benedicti ꝙ testator non censet voluisse. igit ꝛc. Sz ista

allegatio modici effectus est. nam ꝙ cum legat sub conditiõe vtendo verbo lego idez censetur voluisse. et tamen video ꝙ interim tenet alienatio et secuta conditione dominiũ transfert a persona emptoris in personam legatarij: qđ testator non censet voluisse. hoc eñ ꝙtingit propter malefactũ heredis qui non debuit alienare vni in sua potestate: sed facere irritũ legatuz cõditione adueniente. vt dicta. l. si id quod. ff. libe. lega. Posset ꝙ aliter respõderi si esset superfluuz. qz predicta responsio satis est euidens. non censet ergo testator iste dispo. de re alienã. vt vult allegans: sed de sua cum suam dispositionẽ cõtulerit in tempus ante alienat. ꝙ sic affecta fuit res vt cum honore dicte dispositionis trãsiret in quemcũqz. ff. de manu. le. de pig. acti. si cõuenerit. ff. si fun. de pig. l. vectigali. Illud aũt constat ꝙ testator sensit de filijs filiorumz etiam nascituris cum tempore testamẽti nulli erant nati: ne alꝫ sua dispositio reddat inutilis. ar. ff. de fun. instruc. l. fundus qui locat. de au. ꝙ argen. lega. l. penul. §. Item cuz queritur. Nec etiam ob. ꝙ debebãt esse nati tempore conditionis existentis. s. alienatõis facte. quia qualitas incerta verbi ꝛc. de noxalibꝫ i delict. §. si extraneus. quia imo non soluz illi qui tunc nati reperiantur: sed etiam quicũqz postea nascituri censent vocati cum ad oñes pariter affectionẽ habuisse videatur. ff. đ libe. ꝙ postu. l. placet. Nec hic tractam⁹ de qualitate: sed de substãtia personarũ. Nec ob. l. pater filiũ. §. filiaz: in fi. de le. iij. quia fateor ꝙ illi qui essent defuncti tempore cõditionis existentis non censent vocati: sed soli superstites: vt ibi dicit. et etiam illi qui sperãtur esse superstites vt dicitur. l. si duobus: i prin. ꝙ. §. fi. de le. j. Ex quibus patet ꝙ non ob. l. que filiabus. e. ti. que ibi dispositio poterit verificari in iam natis: cũ aliqui nati essent tẽpore testamẽti. non sic in casu nostro. vnde ad omnes nascituros censet habuisse respectũ: vt dixi etiaz multa allegata super hoc articulo: tollunt per p̃dicta que similiter ꝓsequi fastidiosuz esse potius qz vtile vel subtile. Dicit etiam ꝙ dictus benedictus eligit illam vineã pro suo legitimo cõsentiẽ. et auctorizãte iudice ꝙ potuit. ar. ff. de le. j. non amplius. §. fi. cum. l. se. ꝙ sic potuit eum alienare cuz onus ñ posset in legitima opponi. vt. l. quoniã in prioribus: de inoffic. te. Sed ad hoc faciliter respondet ꝙ in p̃iudicium filiorũ ꝙ totius familie ad quos testator voluit ꝓuenire non potuit dictus benedictus illã rem capere pro sua legitima ꝙ debeat eam capere de alijs bonis hereditarijs non subiectis restitutiõi. vel si cõmunia erant subiecta diuersis personis debebat pariter a singulis detrahere non ab vno in preiudiciũ aliorum. vt expresse tex. in. l. ij. C. ad l. fal. Dicit autez ꝓcederet allegatio quãdo res essent subiecte restitutiõi per vniuersalem fideicõ. relictum vni ꝙ eidem persone. quia tunc licet sibi derogetur in vno quia soluz vna res retinetur in alia. quia res alias integras cõsequitur. ß quãdo subiaceret restitutõni p specialia fideicõmissa facta đ diuersis ꝓsonis non debet fieri tota detractio contra vnuz et contra alium nihil quia sic in potestate heredis esset vnũ damnificare ꝙ eius legatum in toto ãnihilare: ꝙ alteri gratificari. ꝙ hoc est ita clarũ ꝙ probatiõe non indiget. per qđ respondetur ad alia inq̃ntũ dicitur ꝙ fuerunt soluta legata certis mulieribus legatarijs. et sic non remãserũt alia bona ex quibus posset benedictus habere suam legitimaz. Nam sibi imputet si hoc fecit. quia si tota hereditas erit soluendo legatis: debebat a singulis pariter detrahere: non ab vno tñ vt alijs nihil. vt no. in dicta. l. C. ad. l. falci. Item non ob. ꝙ fuit vendita pro exoluendo es alienũ. nam ex instrumẽto venditiõis nõ apparet ꝙ ille Julian⁹ qui habuit partẽ precij esset creditor hereditari⁹: sed potius q̃ heredis. Et sic ꝑpter hoc non potuit vendi: sed solum propter es alienũ hereditarium: qđ aliũde solui non potest. ff. de le. iij. l. pater filium: in fi. Unde hic non apparet cuz ꝓponat esse articulus partis aduerse ꝙ hereditas Jacobi ascendebat ad valorem excepta ista vinea: tunc legitima dicti benedicti non fuisz tota vinea. non video ergo ad quid tam friuole super his tñ laborauerit pars aduersa. Item allegatur ꝙ venditor ꝙ emptor fuerunt ignorantes dicte ꝓhibitiõis. ergo ꝛc. ff. đ le. ij. l. fi. §. fi. Sz vt exactio colligit ista allegatio est contra omnez virtutem. licet eniz si vis ꝙ heres presumat ignorare cõtenta in testamẽto: istud est veruz nisi adsunt cõiecture in cõtrariũ. vt no. bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de ver. obli. sed hic multuz adsunt. Primo quia per paucos dies post venditiõem istius fecit eam assignare sibi pro sua legitima timore dicte prohibitionis: vt continetur in eodem instrumẽto. vnde p̃sumitur etiam sciuisse tempore venditõis aliter de ignorãtia fecisset aliquam mentionẽ in petitiõe dicte assignatiõis ꝙ legitima. ꝙ etiam quia ex his que postea quis facit presumitur animꝰ ꝙ scientia in his q̃ prius sine magno interuallo fecerat. ar. C. de natu. libe. l. cum quis. §. neq; enim. ꝙ. l. iij. §. ꝙ si đ subeũda: vt qđ no. in fi. C. de vsuris: per retentionez. ff. rerum amo. l. si cõcubina. §. res amotas. facit mace. l. sed iuꝛ. §. ,pinde de primendo. l. ventri: in fi. j. q. j. constat. ꝙ quod no. xvij. dis. puenit. extra de elec. officij. In quibus oñibus habetur ꝙ ex his que postea facta sunt colligit presumptio anime: ꝙ satis in his que prius facta fuerũt. Item etiam composuit cum illis quibus erat relictum in testamẽto etiam vnus testis deponit se audiuisse a francisco et filijs eius ꝙ timebant emere dictam vineaz propter dictaz prohibitionem: ꝙ ille facit semiplenã fidem: quod no. in. l. fulcini⁹. §. quid sit latitare. ff. quib ex causis i possea. in glo. ꝙ. l. apud celsum: in prin. de dolꝫ excep. Sũt ꝙ alij duo testes qui deponũt de auditu dici ab alijs ꝙ sciebant: qui faciũt aliqualem p̃sumptionem seu cõiecturam. Item adsunt alie cõiecture. quia petrus babo prim⁹ emptor eadem die qua emit vendidit francisco. vnde resultat p̃sumptio pro eo ꝙ dicti duo testes deponentes de auditu dicunt. s. ꝙ franciscus dubitabat emere propter dictam prohibitionẽ. et ꝙ interposuit dictum petrũ cui aliquid dedit vltra dictum precium dicte vinee vt cum securaret. Iste ergo cõiecture omnes simul iuncte cum dicto illius testis qui facit semiplenam fidez de scientia videnꝫ facere plenam: de act. in testa. c. fi. Resultat eniz p̃sumptio ex multiplici cautela. ff. de condi. insti. sed quis sub conditõne. ꝙ ibi. no. qui fuerũt hic venditor. Illud constat ꝙ si apparet đ ignorantia vendẽtis ꝙ ementis valet venditio rei subiecte restitutioni. vt in. l. ij. §. fi. ff. de le. ij. Sed ꝙ alia respõsio potest dari ꝙ ibi loquit in re que subiacebat restitutioni post mortem: ꝙ non fuit expresse ꝓhibita alienari per testatorem: sed prohibet pro aliquo casu habuit grauatus potestatez alienãdi pendẽ. ergo licz ea existente resoluatur: vt no. in. l. seruo legato. §. j. ff. de. ij. per bar. Quia igitur vterqz habuit potestatem alienandi ꝙ valuit alienatio cum cõcurrit cum hoc ignorantia vtriusqz non ita de facili resoluit. sed i casu nostro cum ꝓhibita fuerit expresse nõ habuit potestatẽ alienandi aliquo tempore. vnde si tunc extitissent filij ꝙ fuissent emãcipati potuissent statim renocare: ꝙ nõ sic in casu presenti. vt no. glo. or. in. l. cum pater libertus: de le. ij. Non sic igitur iustificat et roborat alienatio predicta facta contra expressaz prohibitionẽ ex dicta ignorãtia partiũ: sicut facta contra prohibitõez tacitam ꝙ legalez. Et credo hoc ꝓbabiliter posse dici ꝙ extra termios illius. §. fi. non habeat locũ qđ ibi dicitur pro regula que est ꝙ ignorãtia vnius vel duorum non debet alteri nocere sicut nec ꝑdesse. ff. de iur. ꝙ fa: igno. l. iuꝛ. vnde cum ille. §. in re non ꝓhibita alienari

expresse non extendatur ad expresse phibitaz. Item allegat q dicta vinea exiuerit semel prohibitionē alienationis q aliquib⁹ modis deducit. vñ potuit postea sp licite alienari. l. pater. §. xv. ff. de le. iij. Sed certe. §. iste loquitur quādo prohibitio fuit psonalis seu respectu certarum personarū: puto duo fratres et quilibet eorum alienare partem suaz potest preterq3 fratri. Si ergo alienat fratri finita est prohibitio: que nō fuit facta nisi cōtemplatione illius. vnde ipse in quem facta est potest alienare extraneo qui non superest persona que possit reuocari. Sed in casu nostro censetur realis. quia facta potius cōtemplatione toti⁹ familie. vn de posito q exhibuit prohibitiōez. quia nec potest alienare extra familiā si supersunt vel supesse pnt alij de familia quorū respectu facta fuit prohibitio. vnde. §. ille in. l. facit 7 probatur in. l. peto. §. fratre. e. ti. de le. ij.

Item allegatur q dicti agentes non erant pcepti tē pore mortis primi testatoris. et sic non possunt dici de sua familia. ff. vnde col. l. j. §. si quis pri. de suis 7 legitimis. l. titius: cum. l. se. Sed ista allegatio frustratoria est. quia licet non essent de familia Jacobi qō tamē nō cōceditur. quia fuerunt filij benedicti: quod negari nō potest. Ipse aūt Jacob⁹ vocauit filios filiorū in casū quo fieret alienatio. Et quia tunc filij non habebāt filios natos vel cōceptos censetur censisse de concipiendis post quādoq3: vt in pcedentibus dixi. ar. l. fu. q̄ loca. ff. de fide instru. Non refert ergo q non sit de familia Jacobi: pterea sunt de familia beredum iacobi. ergo ꝛc. quia testator dixit q volebat remanere in familia sua 7 suorū beredum. ergo ꝛc. Item allegatur q cum non essent isti. nam tempore alienatiōis non possunt perpetuo locari per. l. cum ita. §. fi. de le. ij. 7 l. potro. §. fratre. 7 quod ibi per Dy. Sed ista allegatio est nulloſa. 7 primo contra eundez tex. l. cuz ita. §. fi. vult q primo teneant nominati: sed isti filij fuerunt nominati. ergo ꝛc. Nam testator non censetur plus sensisse d̄ illis. quia reperirētur nati tempore alienatiōis quā post cum ad omnes parem habuit affectionez. Preterea sicut aliqui fuissent nati fateor q ipi soli fuissent amissi ad reuocandū: sed alijs post nascentibus tenerē tur participare cū alijs. Nam si legarez filijs seu 7 aliq̄ nati essent tempore testamenti vel mortis aliqui nascerentur: post quis dubitat q omnes participare debe rent si constaret q de nascituris sensit dicta. l. si duob⁹ in prin. 7. §. fi. 7 l. sequi. ff. de le. j. Hic autem constat q tempore testamēti nullos habebat filios: eius filios vt pluries dixi. Item ille. §. fi. dum q vocāt illi qui sunt tempore mortis. Et subdit qui ex his proximo gradu pcreati sunt. non enim familie in vniuersali comp̄hendit etiam futuros. l. gregis de leg. j. l. fi. de fun. instruc. Veniūt tamen ordine successiuo. quia precedētes censentur rogati ad restituendū sequētibus quousq3 aliquis extet de familia vsq3 in infinitum. Admittitur ergo dūtaxat illi qui sunt tempore mortis pro primo loco. quia procedūt in gradu. sed etiam sequētes admittuntur illis mortuis. 7 hoc vult illa litera. Sed allegās vult pro sequēti seu nō post excludatur perpetuo qō est expresse contra. §. fratre. Naz ad quod pcedentes tenentur cauere de restituēdo sequentibus si sequentes essent exclusi. Illi ergo sunt exclusi q tempore mortis vel alienationis non reperiūtur: subaudi quia mortui sūt. 7 sic non speratur reperiri. et sic procedere pōt allegatio aduocati. Sz illi q̄ sperāt nō sunt exclusi: nisi quousq3 non extant. Per hoc etiam patet q respō sio ad aliud: dum dicunt q hic omnes de familia consenserunt in alienatione: qō est falsum q isti filij nō cōsenserunt qui fuerūt 7 censent aduocati: licet tempore testamenti mortis non essent in rerum natura: cum etiaz sperabātur fauorabili spe. l. placet. de li. 7 po. Itē allegatur q isti cauentur de non alienando put testator voluit in restituendo familie si alienarent ꝛc. vt dicta. l. peto. §. frater. 7 ista allegatio sit ad processuz. sed impertinenter. quia processus non reddetur nullus. Ex hoc tamen pertinet ad ordinem eius: vt patz ex. §. fratre. ibi. si q si cautio. Primo ista cautio deberet prestari ad instantiam aliorum de familia si superessent possent venire ad hoc iudicium pro suo interesse. 7 hoc ptz ar. ff. de inoffi. testa. si suppote. cum si. Non autem ad instrumentum reorum quorum non interest. ar. ff. de appreci. l. j. extra de elec. cū inter. Nec possunt allegare de iure tercij. quod no. exclusiuū iuris agentium ipsorum iurium iux. no. in. l. cum seruum. C. de ser. fugi. et. l. j. ff. de excep. rei iudi. per bar. 7 l. idebi. §. sed si nūmi. de cō di. indebit. per eundem. Ex quibus omnibus patz responsum ad illa que principaliter allegantur in cōtrarium omissis quibusdā quibus superfluū esset respondere. put circumspecto lectori poterit apparere defensata: que est pclusio primo loco per me posita. s. qō. pnunciandum est dictam venditiōem 7 alienationē nō tenuisse in p̄iudicium istorum agentium. q̄ que cōdemnandi sunt rei ad restituendum dictā vineam eisdem agentibus. Venio ad aliam conclusionez. quia dixi q debent cōdemnari ad restituendum vineaz cū fructibus perceptis post lit. contest. Et hoc est clar. C. de rei ven. l. certum: in fi. Sed a percep. et percipiēdis an debent absolui. 7 hoc patet. Nam a percipiendis excusantur propter titulum: eo. ti. si fundum: vbi no. A perceptis vo si quidam in vita benedicti patris istor agētium similiter excusantur. quia cuz haberent istos agētes in potestate erit eorum legitimus administrator. 7 sic ad euz pertinebat vsufructus illius vinee: si ppter alienationem devolutum erat dominiuz ad eos. l. j. de bonis maternis: 7 de bo. q̄ libe. Ideo emptor qui successit in omne ius quod venditor habebat. et eius heredes potuerunt tenere dictos fructus quāt. ad venditorem pertinebāt. ar. ff. de le. ij. l. peto. §. predium. de iure fisci: statius. §. cornelio. Quinto vo ad pceptos post mortem benedicti 7 ante lit. cōtest. plus dubium est q franciscus videtur fuisse malefidei ex quo sciebat prohibitionem alienationis. 7 sic videt teneri ad omnes perceptos: vt per doc. l. creatum: in prin. cum dicendū est vt dicam in sequēti articulo quia non debet homini p malafidei q̄tum ad hoc. quia poterat error in iure occurrere propter cautelas quas tenuerūt in dicta venditione. s. faciendo dictam vineaz assignari sibi pro legitima si potuisset licite emere: qui error iuris facit euz habere pro bonafidei. l. sed si lege. §. scie. ff. de peti. heredi. 7 hoc quo ad fructus cōsumptos ex quo nō esset ipse vel eius heredes facti locupletiores cum non sit probatum ex fructibus perceptis post mortem benedicti. 7 ante litem motam in hoc iudicio dictum franciscum vel eius heredes non etiam factos locupletiores deberet absolui: maxime a precept⁹ per istos heredes franciscī de quibus nō est probatum q sciuerūt prohibitionem alienationis: licz francisco satis videatur probatum: vt supra dixi. Venio ad terciam cōclusionem in qua tenui q dicti rei debent recupare expensas factas in meliozamento dicte vinee. Naz licet franciscꝰ pater eorum sciuerit prohibitionē alienationis qō sufficit ad faciendam alienationē non valere: cum in hoc sufficiat sententia facti licet in iure erraut. q̄niā ignorantia iuris non pdest in lucris captandis. ff. de iur. et fac. ignoza. l. error. Esset autez spes lucri si velit alienationem tenere propter dictam iuris ignorantiaz: ideo non pdest. sed cum tractatur de recuperandis expensis quas fecerunt in meliozamēto: tunc tractauerūt de damno vitando. vnde error iuris debz eis pdesse quo ad hoc. ff. de condi. indebi. l. sed si me putem: in glo. magna ante fi. positi quinimo q probatuz sit demū franciscum sciuisse factum. s. prohibitiōem alienatiōis. 7 sic

haberi ꝓ malefidei q̄tum ad hoc vt non teneat alienatio. attamē ꝓpter dictas cautelas adhibitas in vēditione: de quib⁹ dixi in p̄cedēti ar. potuit credere vēditorez tenere: et sic errauit in iure. habetur ꝓ bone fidei possessor q̄tū ad recupādas expensas sicut q̄tū ad hoc ne teneat de fructib⁹ ꝓsumptis ex quib⁹ factus nō fuit locupletio. quia vtroq; casu tractat de damno vitādo. cōstat aūt bonefidei possessorē recupare nō solum necessarias expēsas: sed inutiles in quibusdā casibus. s. dns fuisset easdē factur⁹: aut si est vēditur⁹ rez aut si nō sunt ei onerose. l. in fundo. ff. de rei ven. extra istos. recupat ꝑ abrasionē si fieri pōt dicta. l. in fundo necessarias aūt recupat indistincte sicut malefidei. l. domum. Nūc ad ꝓpositū dico q̄ si ista vinea est meliorata ꝓpter cōtinuā culturā. q; forte fuit melius culta postq̄ puenit ad manus eius q̄ esset prius. z tūc tales impense facte in cultura non debent recupari: q; pertinet ad p̄sentē rei vtilitatē: vnde debet cū fructib⁹ compensari. ff. de expēsis. l. iij. ff. so. ma. l. diuortio. §. impēdit. Idem si preciū vinee esset auctū ratiōe tēpis tm̄ sine impēsis. vt si possessiōes plus valēt hodie q̄ tpe vēditōis. Si ꝯo auctū fuit p̄ciuz ꝓpter expensas factas ad perpetuā rei memoriā vel vtilitatez: tūc aut fuerūt expense necessarie: puta in refectōe dom⁹ ibi site q̄ ruebat z iste recupauit indistincte. vt dicta. l. domū. C. de rei ven. Si ꝯo fuerint expense vtiles: puta in ꝓpagationib⁹ nouis. nam ꝓpagatiōes facte in restaurationes vtq; ꝓputent̄ inter necessarias impēsas: vt dicta. l. iij. de impēsis. In vtilibus ergo videt̄ dicendū q̄ debeat eas cū fructib⁹ ꝓpensare quos nō restituit ꝑm supradicta ꝓ. l. sumpt⁹. ff. de rei ven. Sed illa lex loquit̄ quando possessor lucrat̄ fructus solū ꝓpter bonā fidem. tūc em̄ non lucrat̄ illos de rigore: ꝫ de equitate. Et ꝓpter eandez equitatē statuit̄ illud vt cū eis ꝓpensat expensas. ac in casu nostro iste emptor z eius heredes lucrantur fruct⁹ p̄ceptos viuente benedicto de rigore iur̄. ex iur̄. benedicti in quo successerūt: vt supra ꝓximo articulo dixi. vnde nō debet cū fructib⁹ cōpensari: vt videmus in marito qui lucrat̄ fructus rei dotalis: z tm̄ tales impensas vtiles recupat. ff. so. ma. l. diuortio. §. impēdia. si nō sint onerose de impēsis. l. veru. Sz cū fructibus p̄ceptis post mortē dicti benedicti bene debet dictas vtiles expensas ꝓpensare. q; illos fruct⁹ lucratur ꝓpter solaz bonā fidem ꝛc̄. vt dicta. l. Supra ei videt̄ in expensis necessarijs per eandē. l. que generaliter. loquitur igit̄ ista non fuerūt examīata in ꝓcessu dico q̄ iudex potest ferre sententiaz hoc modo. s. cōdemnare dictos reos ad restitutōem dicte vinee refusis eisdem expensis de iure refundēdis: nec aliter pnūc declarare. Et postea in executōe discutiat̄ ista recipiendo ꝓbationes z subijciendo rem oculis si expedit. l. fi. in euicti one. §. ad officiū. ff. qui mu. Naz ista possunt post sententiā opponi cū non infringāt vires eius nec ei ꝓtradicant. l. Naz se. §. fu. ff. de re iudi. so. ma. l. ex diuerso. §. fi. Ideo pūt in executōe liquidari iur. no. in. l. j. ff. ō eden. in glo mag. in. l. j. ff. de le. ij. in fi. per bar. iudicatū sol. l. j. Et repta veritate faciat restitui meliozamenta petita seu expēsas: vel non restitui ꝑm ea q̄ dicta sunt supra anteq̄ ꝓpellat reos ad restitutōez vinee antedicte expēse recupent̄ iure exceptōis: non iure actōis. l. si ma. ff. de ꝓdi. inde. Et ꝓclusio est q̄ faciat restitui expēsas q̄s reperiūt necessario vel vtiliter factas q̄ excedūt fruct⁹ p̄ceptos post mortē benedicti z ante lit. ꝓtes. q; p̄ceptos post restituūt: vnde cū eis nō ꝓpensant̄. Itē p̄ceptos ante mortez benedicti lucrātur de rigore z ex iure benedicti. vñ cū eis nō ꝓpēsant̄. p̄ceptos ꝯo post mortē z añ lit. ꝓte. lucrant̄ de eq̄tate: ideo cū eis ꝓpensent: vt dicta. l. sumpt⁹. ff. de rei ven. Laus deo.

Consiliū. XVIII.

Alter z ambo an verificent̄ in pluribꝫ q̄ in duob⁹.

Nchristi nomīe Amē

Quidaz testator habēs duos filios masculos ex prima vxore viuēte: ipos heredes vniuersales instituit. z etiā q̄ncūq; aliū masculū sibi nasciturū ex eadē muliere vl̄ alia. deinde dixit q̄ si alter ex predictis filijs decederet sine liberis: substituebat sup viuentez. Et si ambo sic decederēt substituebat eis quēdam patruum. viuente dicto testatore mouit̄ vnus de dictis duobus filijs: z etiā vxor. q̄ mortua testator recepit aliā vxorez z ex ea suscepit aliū filiū masculuz. Postea decessit dictus testator sup̄stitib⁹ dictis duob⁹ filijs vno ex ꝑma muliere: altero ex secunda vxore. deinde decessit filius ex secūda muliere in pupillari etate. vertit̄ ꝙstio de illius hereditate. z illi⁹ portōe hereditatis paterne ad illum ꝓtinēte inter fratrē eius sup̄stitem ex eodē patre z alia matre que dicit ad se ꝓtinere virtute substitutionis reciproce facte inter filios institutos de filio sup̄stite alteri. ꝓmouente q̄ ꝙtinebat pupillares substitutiones. q; omēs erāt pupilli: que pupillaris p̄cisa in reciproca dicit̄ expressa: verbis tm̄ generalib⁹. z sic excludit matrē in totū etiā in legitima iux. ea que habent̄ in l. iul̄. ff. de vul. z pu. z. l. p̄cibus: circa fi. ea que habētur in vltima glo. iuncta. l. papi. §. ß nec in pube. ff. de inof. test. et dicta. l. p̄cibus. Sed mater dicit substitutiōem p̄dictam reciprocā non fuisse factā filio suo nato post testamentū. nec de ipso: sed dūtaxat duob⁹ filijs ꝓmi matrimonij qui tempe testamēti nati erāt. et inter eos tanq̄ vt colligit̄ ex illa dictōe si alter z si ambo. q; non dicūtur nisi de duob⁹ ex ꝓprio significato nō de pluribus. vnde per cōsequēs de iure cōmuni ipsa mat̄ prefertur fratri ex vno tm̄ latere cōiuncto. z in aut̄. defuncto. C. ex forma statuti stāte fratre masculo: saltim in tercia parte mater illi preferet̄. Queritur ergo quid iuris. z videt̄ dicendū ꝓ matre. q; verꝫ est q̄ ille due dictiones. §. si ex altera. z no. in. l. si ex toto. §. j. ff. ō le. j. iuncta. l. qui duos. ff. de vul. z pu. Et ꝓprius significatus verboꝝ debet attendi in vltimis volūtatib⁹ z nō aliter. ff. de leg. iij. Et sic inter illos duos filios tm̄ quos tūc habebat in vltimis volūtatibus: videtur illā substitutionē fecisse non inter illos z alios nascituros. q; dictiones ille nō ꝓuenirēt. sed dicere debuisset si aliquis vel si omnes. Nec ob. videtur si dicat̄ exquo oēs vniuersaliter instituit tam natos q̄ nascituros. Similiter inter omnes videt̄ dictā institutiōem facere vel fecisse voluisse. sic talia sint subiecta qualia predicata demonstrāt. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vino tritico et oleo lega. de fun. instru. l. iij. in prin. quia verū esset si ꝓprius significatus verboꝝ non repugnaret. Nemo em̄ videt̄ dixisse id cuius non suo nomīe vel vocabulis appropriatur vsus est. ff. de suppellec. lega. l. labeo. §. fi. Nec sufficit dicere presumendū est testatorē sic voluisse post⁹ q̄ non dixit nec expressit. ff. de rebus dubijs. l. in ambiguo: de here. insti. l. quotiens: circa prin. versi. neq; euz quem voluit ꝛc̄. z patet. C. de testa. l. iubemus. vbi testator voluit instituere plures: puta quatuor. z hoc cōstabat z tamen non instituit nisi duos. z dicit̄ ibi q̄ illi tm̄ habentur ꝑ instī. z non alij quos scribere voluit et non scripsit: facit. l. fi. ff. de iure codi. Sed in cōtrariū z p̄dicto fratre facit q̄ interdū cum expedit ꝓ salua voluntate defuncti de qua potest constare per cōiecturas vna dictio ponitur z exponit̄ ꝓ alia: vt no. glo. ff. de condi. z demon. l. eas causas: que incipit nam quelibet ꝓiūctio ꝛc̄. Et in terminis nostris q̄ dictio alter cadat interduz inter tria z inter tres contra ꝓ-

prium significatū quādo expedit: est tex. cuz glo. C. de here. l. quicūqz. §. vniuersi. z de furt. l. ancille: sup verbo altera. quia voluntas z intentio testatoris vel partium preferť omni significatui verborū. C. de fideicō. l. cum virum: ď lega. cuz questio: in fi. que res pig. obli. poss. l. fi. cum si. Et hoc quādo ex verbis prolatis et scrip. potest colligi cōiectura voluntatis. Et per hoc tollūtur leges in contrariū allegate: que loquūtur qñ non potest colligi ex his que dicta z scrip. fuerūt. Sed hic potest colligi primo ex eo qđ non solum illi duo filij iam nati fuerūt instituti: sed etiam nascituri. vnde cuz testator presumať eos pariter dilexisse: similiter presumatur eos pariter puidere voluisse in faciēdo eis z inter eos z omnes pupillarem substitutiōem que est prouisio. nam grauamen. l. ex trib. C. de inoffi. testa. z tanqz fauorabilis est large interpretanda. C. de odia. z reg. iuř. de libe. z post. cuz quidā. Secūdo qz cū aliud diceremus nō parua absurditas sequereť. quia si cōtingisset qđ ambo primi filij matrimōij post mortem pris in pupillari etate mortui fuissent supstite fratre ex secundo matrimōio z supstite paterno ipse patruus fuisset admissus ad eoz successionē non fratre ex secundo matrimonio. si dicim⁹ ipm non compbendi in verbis dicte reciproce substitutōis: sed illos tm: qz voluit qđ ambobus mortuis patruus vocareť qđ non est credendum fuisse de intentiōe testatoris: z voluit patruum preferri sue posteritati. C. de fideicōmiss. cum acutissimi: eo maxime quia etiam remota pupillari substitutione frater pdictus z non patruus fuisset habitur⁹ legitimā successionē eoz. ff. de vul. z pupil. substi. l. si filius qui patri. versi. presertim. quā recipio successionē credendum est patrem voluisse confirmare potius qz̄ infirmare. ar. C. de impub. z al. substi. l. penlt. Pterea testator ď fuit vsus illis dictōibz cadentibz in inter duos vel duos tm. qz non credidit alios filios habere qđ succedisset verisimiliter alijs dictōnibus fuisset vsus. z sic aduenientе casu inopinato debet esse pinde ac si illis alijs vsus fuisset put in simili videlicet de casu Nam expresse quem testator euenturū non putabat: quoniā expresse habetur. C. de insti. z substi. sub pditione: facit. l. iij. ff. ad trebel. m lier. ď pac. l. tres. §. fi. in fi. Ex quibus videtur qđ ista fuerit et psumendū sic fuisse potius defectus notarij qz̄ testa. Et qđ fuerit pl⁹ dictum qz̄ scriptum: z sic non habeat hoc nocere veritati. nec intentionē testatoris alterare. ar. C. de testa. error. z. l. si librari. ff. de reg. iuř. ad hoc bene facit. l. quotiens. §. sed si nō in corpore. ff. de here. institu. vbi ille quem testator voluit instituere insemisse. z per errorez etiam testatoris nō fuit scriptus nisi in quadrante habetur p instituto insemisse ratōe predicta. l. qui quartam: de le. j. Et ista pars verior videtur et magis cōformis intentōi testatoris de iure substētabilis.

Consilium. XIX.

Cōmunitas alicuius terre vel ville de licentia domini sui imposuit vt de his que venduntur infra cōfines suos solnātur duo denarij pro libra ad supportanda onera ipsius cōmunitatis. que ꝓmunitas etiam habet licentiam ab eodem dmīo vt sup obuentōibus huiusmodi impositōis: possit etiā certuz annuū censum vendere: tamen cum instrumēto gratie. hoc est quādo ipa cōmunitas voluerit reemere ab emptore eodem pcio quo vendidit hoc sibi liceat quādocūqz z pter. hui⁹ secunde licentie: videlicet qđ possit alteri vendere ꝛc. dicta cōmunitas cōsueuit vendere censuz annuū ad rationem. xv. pro vno seu vnius pro. xv. hoc p̄suppositō cōtingit in facto qđ quoddā monasteriū emit a dicta cōmunitate centū floren. annuos super omnibz iuribus z obuentiōibus dicte cōmunitatis. Et licet precium consuetū non ascenderet nisi ad mille z quingentos florenos: sed ad ratōem. xv. pro vno tamē vt precium etiā magis iustū dictū monasteriuz dedit quartaz partem vltra: videlicet duo milia florenī. z sic ad rationem. xx. pro vno pacto interposito in eodē instrumento venditiōis vel postea in alio ad partem qđ quādocū qz̄ venditori placeret reemere dictos centū florenī. pro eodez pcio: videlicet duoz miliū florenī. z hoc sibi liceat soluendo p tanta rata tpis eēsuale illi⁹ anni in quo fuerit reemptū. Nūc queritť an dictus ꝓtractus sapiat vsuram in casu in quo venditor in reemptōe soluat dicta duo milia int. pactum. Et an fructus medio tēpore pcepti ꝓputenť in sorte. Et vlteri⁹ supposito qđ dict⁹ cōtract⁹ nō sit vsurar⁹: qritť an als sit illicit⁹: pcipue qz censuale hmōi cōstituiť sup impositōem quibz grauanť psone ecclesiastice z vlterius. z pcipue viatores que non vel saltem non equaliter participāt in bonis cōmunitatis sicut incole cōmunitatis.

De ānuis redditibz mōtis venetiaz vel florentie.

Nchristi nomie Amē

Presens dubiū videť determiari per ea q̄ no. Inno. Hosti. z Jo. an. in. c. in ciuitate: extra de vsuř. qui determināt qđ quādo quis emit annuū reditū talis cōtractus non sapiat vsuram: siue redditus ꝓsistat in pecunia: z sic sit certus qđ infallibilis fortune nō sup positus. siue ꝓsistat in fructibus: z sic sit incert⁹ fallibilis z fortune suppositus. Item siue emať ad certū z determinatū temp⁹: puta decennū: siue ad incertū quousqz vixerit: vel in ppetuū dūmodo p̄ cū qđ dat sit tale z tantū qđ ex eo potuisset emi vna possessio nō minoris redditus annuis qui emit: qñ ꝓsistebat in pecunia foret creatus: z ineſſe ꝓductus ante ꝓtractū emptōis. si em̄ tūc crearet: censeretur fieri in fraudē vsurarum. Idez tenet ibidem dñs Antonius de butrio: z Host. in summa de vsuř. versi. qđ de his qui emunt ab ecclesijs. idem firmat esse Jo. an. in addi. spe. super rubrica de vsuř. adijciens in fi. hanc ratōem ad probandum qđ non sit vsurarius. quia vbicūqz non ꝓuenit diffinitio nec diffinitū. ff. de dolo. l. j. in pun. Sed huic nō cōuenit diffinitio vsure. quia vsura diffinit vno modo videlicet qđ est lucrū ex mutuo pacto debitū vel exactum vt no. Host. in summa de vsuř. in pun. Et hic nō est mutuū: cum de natura illius sit vt sors repetatur. ff. si cer. peta. l. ij. in pun. z hic nō repetit. z sic accidit ad naturam ꝓtract⁹ emptōis i qua vsura nō ꝓmittit ex pte emptoris: nisi emeret vili⁹ propter hoc qđ traditio mercis differť. nec ex pte venditoris: nisi vendat cari⁹ propter hoc qđ differť solutio precij. nec etiā tunc ꝓmittit formaliter: sed mētaliter: vt dicto. c. in ciuitate. At hic cessant ista: quia precū fuit presens z iustū: et plus seu magis qz̄ consuetū: vt ponitur in puncto. Alio modo diffinitur qđ lucrū accedēs sorti ex pacto vel intentione corrupta. Sed hic nō cadit lucri nomen qđ est prie sorti z damnis deductis. ff. pro socio. l. mutuis. sed hic non est clare sortitus cū illa non repetatur. Concluditur ergo ꝺm Jo. an. qđ huic contractui non congruit nomen vsure: sed emptionis. contractus autem emptionis approbatus est. quia etiaz de futuris fructibus fieri potest. ff. de periculo rei ven. l. necessario: §. fi. de contraben. empť. l. nec emptor. Et potest in eo alter contrahentiuz esse deceptus infra medium iusti precij. C. de rescin. vend. l. ij. Hec sunt verba Jo. an. in loco ꝓallegato. Est verum qđ in principio ipse dicit qđ si redditus cōsisteret in pecunia z esset certus z infallibilis: et emeretur ad certuz tempus: puta pro centū emi decez annua vsqz ad decennū qđ tunc magis traberet istum contractū ad vsurā: qz in. x. annis lucrabitur. xx.

Et pro centū que dedit in decez annis recuperat centum. xx. vnde nil aliud dici potest nisi q temp⁹ interuallo pecunia parit pecuniā. 7 assimilat cōtractui mutui. qz in effectu sors reuertit ad dantē cum incremento. Si vo redditus est incertus vt q̄rta pars fructuū licet temp⁹ sit certū vt decennīū: vel ecōuerso tēp⁹ icertum vt ad vitā. licet reddit certus vt decē annua: sine dubio ꝓtract⁹ non est vicios⁹. 7 multomin⁹ si vtrūq; est incertum ꝑm Jo. an. in loco ꝓallegato. Idem q̄si p omnia sequitur dn̄s petrus de anchano in q̄stione disputata p eū de impōstitis venetoꝝ: quā etiā refert in regula peccatū: de reg. iur̄. li. vj. ꝑm que videt determinare p̄sens dubitatio pro dictis religiosis ementib⁹. qz hic nō fuit ꝟcta emptio p certo tpe: licz de certo 7 indubitato redditu: ꝟ impetuū. 7 sic incertuz. vnde nō sumus in casu in quo debeat ꝓtrahi ꝟctus iste ad vsuram. ꝟ no. per Jo. an. in loco vbi supra. Item qualitas personaꝝ facit cessare p̄sumptiōem vsuraꝝ 7 modum cōtrahendi. qz voluerūt soluere maⁱ⁹ preciuz q̄ꝫ esset solutū. Ac etiā qz ꝓtract⁹ iste frequētatur in partibus illis etiā inter bonos viros 7 mercatores non ꝓsuetos fenerari. Et ita exp̄sse determinat baldus in. l. j. C. d̄ his que pene noīe: in. iij. q̄stione. vbi firmat et decidit p̄sens dubiū. Per p̄dicta etiam determinat p̄fat⁹ dn̄s pe. de ancha. in disputatōe supra all'. 7 dn̄s An. de bu. in dicto. c. in ciuitate. 7 alij moderni canoniste. q licitū est emere pecunias monetis ciuitatis florē. 7 imp̄storum venetoꝝ q̄ reddūt annuatim certā quātitatē pro quolibet centenario: licet quidā magistri sacre pagine tenent ꝓtrariū. Sed hoc magis ꝓtrariū ptinet ad canonistas q̄ꝫ ad eos ꝑm p̄fatum dn̄m petrū. Et ego als cuidā magistro sacre pagine faciebā banc ratōez. qz si licitū est habenti talē redditū pecuniaꝝ cuicūq; vēdere. C. de ꝟhen. emp. l. dudum. Ergo licitū similiter esse debet ciuicūq; emere ꝓpter naturam correlatiuoꝝ qui est vt qd̄ de vno statuit': censeat' de altero statutū esse ff. de acceptil'. l. fi. C. de iudi. vidui. l. ij. in fi. vnde ꝓhibita vendītione censet' etiam emptio ꝓhibita 7 ecōuerso. vt ibi no. doc. Et p. l. j. C. de cyp̄ssis. Idē q̄ dici debet 7 fortius in pmissiōe q̄ fauorabilior est. Et hoc dicit beatus Augustin⁹ i ome'. super euāgelio. q Jesus eiecit de templo emētes 7 vendētes ꝛc. s. ea q̄ licite emūtur non illicite vendūtur. Idem ergo ecōtra debet esse q que licite vendūtur nō illicite emūtur: als auferet' licentia venditoꝝ ib⁹ si p̄cluderet' via emptoꝝ ib⁹. put in si. dicit'. in. l. iij. §. j. ff. de eo q certo loco. 7 sic fieret iniuria habentib⁹ tales redditus licitos: 7 per indirectū auferetur eis licentia disponēdi de ipsis: qd̄ esse nō debet qz nemini ius suū detrahi debet. ff. de bis q̄ sunt sui vel ali. iuris. l. ij. §. j. Per qd̄ etiam rn̄detur ad vnā ratōez que ꝓsueuit in cōtrariū fieri. s. q alia ratio sit in empto re qui mouetur ex cupiditate lucri q̄ꝫ in venditore qui non mouet' ab hoc. Sed certe nō est ꝓsiderandū motiuū emptōis. qz illud efficit licituz ne auferatur licentia venditori: sicut in simili mala intētio intendētis furari non attēditur si reuera ꝓsensus dn̄i adhereat licz ipse ignoraret. l. inter omnes. §. recte: de furt'. Preterea etsi de mala ꝓditōe rōne cupiditatis deberet in foro penitētie rationē reddere: non tn̄ ad restitutōez tenetur. qz non illicite habet. Preterea in casu nostro hoc cessat. qz non est dicendū q religiosi fuerint moti causa lucri vel auaricie: cum ꝓpria bona a se abdicauerint 7 mundū relinquerūt ꝓpter deū 7 pro sustentatione vite ipsoꝝ. Ex quibus omnib⁹ ꝓclusiue infert': qz dicti religiosi emptores dictoꝝ redditū satis sint accusati ꝓpter autoritates tantoꝝ viroruz antiquoꝝ et modernoꝝ canonistarū. qz omnes cōcordant tales cōtractus esse licitos: excep. Ray. 7 Bof. quos Hosti. reprehendit in summa ibi supra. etiam si res veritas esset in cōtrariū: per ea que no. Jnno. d̄ cōstitu. c. ne imita

ris. Restat rn̄dere quibusdā que possunt in casu nostro allegari: per que etiam lucidius veritas apparebat. Et primo quia si veruz est q quādo emit' reddit⁹ certus puta 7 ānua ad certū tempus: puta ad decē nium pro centū quarta percipit' vltra centum: est vsura ꝑm Jo. an. in addi. spe. super rubrica de vsur̄. vt supra dixi. idem 7 fortius esse debet si emit' imperpetuū: vt quāt. percipitur vltra q̄ꝫ quod datū fuerat pro precio sit vsura: cum sit eadez ratio: et eo improbrioz dici potest: quo ad infinitū potest accedere. Sed ad hanc oppositionē respondet idem dn̄s petrus de ancha. in p̄alle. disputatōe 7 in dicto. c. peccatū: de reg. iur̄. imo diuersa est ratio. s. quia primo casu quādo emitur ad certum tempus: ipso finito reuertitur res empta. s. ipse redditus ad venditoreꝫ tantū quātum datū sit p precio: reperitur vna cum augmēto apud emptoreꝫ. ideo similitudinem habet cuz mutuo 7 cum ꝓtractu pignoratitio plus q̄ꝫ cum emptōe. de cui⁹ natura est q sit perpetua. ideo facilius p̄sumitur fraus facta de cōtractu ad ꝓtractū. ar. ff. ad mace. l. si filius. §. j. in fi. Sed in secundo casu res empta nunq̄ꝫ reuersura est ad venditorem. ideo magis accedet ad naturā cōtractus emptionis sicut constat cuz habeat sua naturalia. ar. ff. de pos. si. l. j. §. si quis seruū cōmo. l. eum qui. §. rem inspectiōi: cum ibi notatis. Secūdo obstat q etiam in cōtractu emptōis vel venditōis veniūt 7 cōmittūtur vsure. ff. d̄ act. empt'. l. iul'. §. ex vendito: de vsur̄. moza. §. in bone fidei. Etsi non formalis saltim mētalis: vt dicto. c. i ciuitate. Sed ad hoc respōdeo q aliud est querere vtr̄ cōtractus emptionis p̄sumatur 7 censeat' fact⁹ in fraudem mutui. 7 dicendū est q non: nisi quādo habet similitudinem cuz illo: vel cōcurrūt p̄sumptiones fraudis ex qualitate personarū vel modo ꝓtrahendi. et ita loquitur qd̄ dixi 7 qd̄ dicunt doc. in locis supra allegatis. Et hoc est de quo p̄sentialiter querit'. Aliud est querere vtrū p̄supposito q sit verus cōtractus emptionis 7 venditōis veniant vsure propter retardationem precij. Et loquit' lex iul'. §. ex vendito. et de hoc nūc non queritur. quia preciū non fuit retardatū: sed statim solutum. Et quia nos nō querimus de p̄senti an emptores teneātur ad vsuras precij propter moram.. sed an sint ip̄i vsurarij. Aliud insup est querere an si venditio facta fuit vilius vel carius ꝓpter retardationem traditōis rei vel precij. 7 loquit'. c. in ciuitate: de hoc non querimus de p̄senti. quia non fuit ista venditio facta vilius: sed p maioꝝ q̄ꝫ valeat dict⁹ redditus ꝑm cōmunem cursum. Et sic rep̄sentatio precij non fecit preciū esse minus propter dilatationē solutionis rei. quia vtrūq; fuit de p̄senti. 7 sic sumus extra casus iuriuz predictoruz in cōtrariū allegatoruū. Tercio obstat: quia quādo redditus vel census annu⁹ venditur ad tempus vite emptoris. ideo reputatur licitus propter dubium euentuz. quia possibile q neduz vltra q̄ꝫ dederit. sed nec tantū p̄cipiat emptor cuz possit statim mori 7 venditor totum preciuz lucrari. Non ergo debet cōqueri si cōtingat contrariū. s. q multuz iuuat 7 satis vltra p̄cipiat. ar. C. de inoffi. testa. l. si pater puelle: de vsur̄. l. si ea: 7. l. si ea pactōe. Sed in casu nostro cū emit' imperpetuū certū est q emptores sunt satis plus percepturi q̄ꝫ dederint in ꝓcessu temporis 7 sine compatione. quia ecclesia non moritur nec deficit. xij. q. ij. liberti: de rescript'. si gratiose. li. vj. Et sic videtur contractus illicitus saltim ex intentōne per ea que no. Ly. in. l. supra allegatis q dicit. q etiam si erat verisimile emptorem plus percepturū: vt quia erat iuuenis reputatur illicitus si ita cōtingat. et tenetur restituere in foro ꝓscientie quaten⁹ plus p̄cepit. Fort⁹ ergo q̄n est certū 7 indubitatū: vt i casu isto. vn̄ debent sibi ꝓputare i forte q̄tenus p̄ceperūt 7 reliquū tm̄ p̄nt petere. Sed ad hoc patz responsio per id qd̄ dictum est

supra in primo dubio. qz min⁹ sapit fraudis z de natura mutui. Et plus de vero cõceptu emptoris qñ fit p petuo ꝫ qñ fit ad certuz temp⁹ vel ad temp⁹ vite. vn de cũ iste ꝓtractus ex sua forma nõ sit feneratic⁹. Sz habeamus recurrere ad intentõem: videlicet an saltez ex ea possz dici feneratic⁹. qz illa corrupta obligat ad restituendũ sicut forma. Intentio ꝯo colligit ex pjecturis. ar. l. dolũ. C. de dolo. qz soli deo nota est: no. insti. de acti. §. j. Cõiecture autẽ resultãt qñ fit ad temp⁹ vite: qñ erat vensilr multũ visurus p iam dicta. Hic ꝯo cessant dicte ꝓiecture: sequit q nec ex mẽte potest iudicare feneraticius: maxime inspecta qualitate psonarum vt supra dixi. Quarto ob. pdictis: qz interdum sors nõ repetit z tñ vsura ꝓmittitur. ff. de pac. l. Item qz. z sic nõ videt bonũ fundamentũ Jo. an. supra rubrica de vsuris in fi. in addit. spe. z qđ supra dixi. ß rñdeo si sors nunqz repetit loquit Jo. an. z qđ supra dixi. Sed si nõ repetit in certũ casuz quousqz vsure solvant loquit ꝓtrariũ, tunc em̃ sors est repetibilis: z ad ipam ꝓpet. actor: licet opp. excep. vnde nõ discrepat a natura mutuũ. In secũdo ꝯo casu ꝓpetit q penitus repugnat si vsure nõ soluãtur. Quinto forte ob. qz determiatões doc. in. c. ĩ ciuitate et locis supra allegatis loquũtur z possunt intelligi qñ vendit ipsuz ius pcipiendi annuũ redditũ. tũc em̃ emptor sua propria autoritate potest pcipe. z sic ãnui redditus q postea percipiũtur ex ipso inre empto pticipiñt. Qñ sicut qñ vendit res corpalis: licet fructus qz postea pticipiunt ex ea: transcẽdat preciũ in magna qntitate nõ reddit ex hoc vicios⁹ ꝓtract⁹: ita z cũ vendit ius. qa iura possunt vendi vt vsus. ff. de vsufruc. l. v. Itez vnditur tũc ius inesse creatũ z pductũ tpe venditõis. z si fructus nulli postea pciperent damnũ essz emptoris. Et idez p oia si nõ vendant exp̃sse iura pcipiendi: sed vendant omnes fruct⁹ vel oẽs reddit⁹ seu totus cẽsus qz tũc ipm ius pcipiendi censetur venditũ: vt ple. no. in. l. si quis ita. ff. de vsufr. z de vsufru. lega. l. fundi tre baciani p bar. de pub. l. cotẽ ferro. §. q maximos. ß hic nõ fuit exp̃sse venditũ ipm ius pcipiendi: nec oẽs redditus. Sed certas quãtitates. s. centũ sup redditibus. z de redditib⁹ coĩtatis. z sic ne tacite censet venditum ipm ius. Sed id qđ pcipiet ex iure no. in locis p̃al. vt de nec possunt dicti emptores ꝓpria autoritate capere vl colligere dicta pedagia sed ipa cõmunitas. z de ipi us cõmunitatis manib⁹ hñt dicti emptores: dũ tñ tot pcipèrent qui sufficerent ad summã emptiõis. l. liberto. ff. de an. lega. z qđ plene no. in. l. facta. §. si heres. ff. ad. l. trebel. z. l. plane. de cõdi. inde. Et non videt iam census ꝓstitutus: sed videt ꝓstitui nouus tpe emptionis. qz coĩtas obligat psonali obligatiõe z actione ad dandũ quolibet anno centũ de redditib⁹ ciuitatis: que obligatio nõ erat inesse ꝓducta ante dictũ ꝓtractum. ideo videt habere locũ qđ dicit Jnno. in. c. in ciuitate: circa fi. qđ ꝓsulendũ est christifidelib⁹ vt a tali contractu abstineãtur qñ emitur census non ꝓstitutus p prius. Preterea cuz non sit venditũ ius vt dixi: ß id qđ percipiendũ erat ex iure. et hic non erat pcipiendũ nisi pecunia: videt vendita pecunia p pecunia: qđ esse non potest nec debet. qz pecunia nõ fuit ad hoc inuenta vt emat: sed vt p eã emant alie res. l. j. ff. de cõtraben. emp. de fideius. l. si ita fideiussorẽ. z sic cẽset potius alius ꝓtract⁹ ꝫ emptõis. q emptio nõ potest ꝓtrahi: nisi de re apta ad vendendũ z emendũ: cũ res z precium sint de substãtia talis ꝯctus. l. pacta ꝓuenta. ff. de ꝯben. emp. Preterea quãdã forte moti fuerũt ad dicendũ q iste ꝯctus nõ sit licitus: sed suspect⁹ de vsuraria prauitate. His tñ nõ obstãtib⁹ nõ recedo ab his que supra dixi. qz Jnno. in dicto. c. in ciuitate: loquit etiã qñ vendit certa ps redditũ: puta quarta vel tercia. z nõ ꝓstat q tũc non censet venditũ ius pcipiendi sicut qñ vendit certa quãtitas nõ quota. Nec ad eĩ ptorẽ trãsit facultas pcipiendi ꝓpria autoritate: ß habet necesse pcipere de manu venditoris qui etiã vendẽdo remanet obligat⁹ psonalr ad dãdũ certã qntitatẽ vsufruct⁹. z tñ vult q Jnno. z alij q ipm sequũtur q nõ ꝓmittat vsura: et tñ ꝓstat q ꝓmittit vsura nõ solũ cum datur pecunia vltra sortem: ß etiã quicqđ aliud qđ pecunia possit existimari. xiij. q. iij. c. vsura. z. c. plerqz. z p hosti. in sũma de vsuf. in prin. Sufficit ergo ĩ casu nostro q nõ p viã mutui: ß emptõis ꝓtraxerũt. z q preciũ datum nullo casu est repetibile. Nec ob. q pecunia nõ emit. qz dico q hic nõ tam pecunia ãnuatim soluẽda censet empta: ß perpetuitas eius respectu cui⁹ facta sit emptio. non aũt simplr de pecunia. Itez non ob. q. venditores remanẽt obligati psonali actione quolibet ãno dare centũ. qz hoc nõ repugnat nature ꝓtract⁹ emptõis: in quo venditor obligat ad tradẽdum. z si est tale qđ in quo non cadit pfecta traditio: vt qñ requirit actus successiu⁹: licet tradiderit ꝓ vno anno nõ est liberat⁹: ß remanet obligat⁹ p sequẽtibus iux. ea q̃ habẽtur in. l. corruptõem. C. de vsufruc. z. ff. de ꝯ. obli. l. pluribꝫ. §. z si placet. Item nõ ob. qđ no. Jnno. in dicto. c. in ciuitate: circa fi. qz ipse loquit cuz census ann⁹ ante ꝓtractũ venditõis nullo mõ erat cõstitutus emptori tpe ꝓtract⁹. qz censeretur cõstitui in fraudẽ vsurarũ. Sz in casu nr̃o erat ꝓstitut⁹ vt ex narratis in pũcto ptz. z debebat coĩtati vendẽti de ꝫctib⁹ fiendis. vñ potuit coĩtas vendere tam ipm ius pcipiendi seu censuz cõstitutũ: qz emolumentũ pcipienduz ex eo. l. nec emptio. ff. de ꝯben. emp. Non ob. q hic nõ subjciũtur emptores piculo diminutõis si diminuãtur redditus: dũ tñ remaneat z pcipiat tantũ qđ sufficiat ad quãtitatẽ venditã: vt supra dixi. nõ tñ sic qñ fuit vendita ps quota. l. penales. §. fi. ff. ad. l. fal. z. l. facta. §. si titius: cum ibi plene notatis. ff. ad trebel. qz saltim periculo totalis perditõis si ꝓtingeret casus q nihil perciperet: subjciũtur ar. ff. del. ij. si quis seruuz. §. si quis legauerit. Ultimo ꝓtra pdictã determiationem facit q dicta gabella exigitur etiã a clericis z forẽsibus q̃ nõ sunt suppositi statuẽtibus: z sic illicita iur. no. in. l. vectigalia. ff. de publica. per bar. Sz respondetur q sufficit si dict⁹ cẽsus quãt. exigit a subditis tãtũ correspõdet coĩtati q sufficit ad quãtitatẽ venditam qz potest separi vtile ab inutili. ergo ꝛc. l. pecunie. ff. de vsuf. Concludit ergo vt supra dixi q in pũcto iuris iste ꝓtract⁹ nec de sui forma: nec ad mentẽ censet feneratic⁹ vel illicit⁹. Cõsulerẽ tñ dictis religiosis q etiam nõ req̃siti ad instantiã coĩtatis de reuẽdẽdo eã requirãt. z si possunt rehabere pecunias q̃s dederũt: eas inuestiãt in alijs redditib⁹ seu possess. qz iste ꝯct⁹ etsi d iure possint sustineri vt dixi: nõ tñ bene sonat. maxime ĩ religiosis. et dico q nõ tenẽt ꝓputare ĩ sortẽ id qđ hic vsqz pceperũt. qz bonafide z ex ꝓsuetudine regiõis b fecerũt z ideo debẽt facere fruct⁹ suos. maxime qz sortez ab iuita coĩtate repetere nõ potuerũt postqz p modũ emptõis fuit iste ꝯct⁹ celebrat⁹. Si ꝯo dicta coĩtas recusat restituẽ pciũ qđ accepit: tũc dicti religiosi magis erũt excusati si dictã summã ãnuã suscipiãt. qz põt loco interesse peti cũ possent pciũ solutũ si rehaberent in alijs inuestire q̃s noĩe lucri vel vsurarũ. ergo ꝛc. vt no. ff. p socio. l. sociũ q in eo: in pn. Laus deo.

Consiliũ. xx.

Primo an heres q̃ ignorãs nõ adimplet volũtatez testatoris cadat ĩ penã quã testator ĩ testamẽto apposuit si heres nõ adimpleuerit. Secõ vtz heres q̃ tenetur ad annuã prestationez liberet tradendo certam rem ex qua annuatim colligat tantũ.

Nchristi nomie Amē

Ultra ea que supius allegata sunt facit ꝓ dicto cypio ad euadendū penaz ꝓpatōis vel ꝓditōis hereditatis.qz galeā filiꝰ testatoris tpe mortis testatoris erat pupillus: ꝓut ex verbis testamēti colligit'. Et cōstat qꝫ delictū omissiōis vel cōsistens in omittēdo nō cadit in minore. xxv. annis. vnde a pena que ꝓpter tale delictū incurrit' cōseruatur minor ipso iure illesus.nec indiget restitt'. C.si aduer. delic.l.fi.et in quib⁹ cau.ī integ.resti.nō est necess.l.ꝓma.ꝺ his quib⁹ vt indignis.l. minoribus. Et sic videt' qꝫ si dictus galeā tpe sue mortis nō excesserat etatē.xxv. annoz nō incurrerat hanc penam priuatōis.z sic eam hereditatē transmisit ad filiam suā pupillā q̄ silr nō potuit dici negligēs.qz decessit anteqꝫ ꝓpleret octo mēses.z ideo ꝑfata hereditas a vita vna cū paterna cui erat ꝓiuncta.l.sed si plures.§. si filio.ff.de vul.z pu.fuit trāsmissa ad heredē dicte pupille qui est dictꝰ cypꝛ ab intest.vt dicit'.qui etiam cypꝛus nō pōt dici fuisse in mora cū ignorauerit vt dicit' testamentū dicti testatoris.z sic ignorabat se esse debitoꝛez.l.qꝺ te.ff.qꝫ si cer.pe.iūcta.l. qui in ius alteri⁹.de reg.iur.z.l.ex maleficijs.§.lōgemin⁹.ff.de act'.z ob.C. de tabulariꝫs.l.generali. Et ꝓstat qꝫ ꝛba testatoris punientis illos qui ꝓuenirent debent intelligi de moꝛosis qz non potest dici cōtrauenire nisi q̄ est in mora faciēdi qꝺ facere debet,sicut nō potest dici stare ꝓ aliquez: nisi cū est in mora.non aūt ꝓpter hoc solū qꝺ nō facit. ff.de ꝓsti.pecu.l.si duo.§.hec autē verba.z ibi per bar.

Iste ergo cypꝛus nō pōt dici fuisse in mora: z per cōsequēs nec dici potest cōtrauenisse. ergo nō incidit in penā ꝓtrauētiōis q̄ est priuatio hereditatis.l.paterfa. testamēto:in fi.ff.de here.insti. Nec obstat.l.ad diez ff.de ℞.obli. vbi heres ignoꝛās incurrit penā.qz verus est ex ꝓmissione defuncti seu ex illius ꝓtractu ꝓmissaz: qꝺ hic nō est. qz imo si cōmitteret' alios nō caderet in penit⁹ ignorantē:iuxta q̄ no.in.l.j.z.q̄. C.si aduer. ven. pigno. Nec etiā ob.si dicat' qꝫ primū fundamentū ꝓcedit in pena legali quā minor nō incurrit,ꝓpter delictū ꝓmissum in omittendo.qz si hoc ꝓtingit ex eo qz tale delictū nō cadit in ipm ,put doc.vident' sentire.Sequitur qꝫ etiā in pena ꝑ testatoꝛē imposita locū habere debet eo qz testatoꝛ talē penā priuat.hereditatis:nisi ꝓpter culpā z delictū heredis imponere pōt dicta.l. paterfa.testamento:in fi.ff.de here.insti.z.C.de his q̄ pene no.l.j.in fi.z sic verba testatoris de priuatiōe debent restringi z referri ad temp⁹ post minorē etatē cōpletam.qz tūc diceret' cōuenire. Preterea hec pena succedit loco pene legalis.qz z si testatoꝛ eam nō imposuisset:lex tñ eaz imponebat.C.ꝺ fideicō.aut'.hoc amplius. Et sic de ipsa videt' iudicandū tanqꝫ de legali.z sic exꝑssio testatoris de eo qꝺ tacite inerat nihil fuerit opata.ar.l.iij.ff.del'.j. Facit etiā pro dicto cypro qꝫ ꝑfatus galeā nō fuerit in mora postqꝫ nō fuerit monit⁹ vel iussus a iudice.qz posito qꝫ in isto relicto ānuo fuerit appositū:temp⁹ tñ nō ꝓstituit heredem in mora eo qꝫ fuit appositū cause multiplicāde obligatōis z legati nō causa differende solutōis. ideo ipse lapsus ei⁹ nō interpellat.qz sufficit qꝫ operet' vnū effectū.s.qz multiplicat legatū:et facit qꝫ tot sint legata quot āni.ergo hoc effectu cōtentū esse debet.nec aliū ꝓducere vt cōstituat heredē in mora:sicut dicimus de euētu cōditionis.l.quotiēs in diem:cū ibi no.ff.de ver.obli. Et sic in sy.dicit glo.ij.magna que incipit: boc quidā:circa medium.in.l.frater a fratre.ff.ꝺ cōdi.inde.ibi z bis si,ibi cōtenta ꝛc. Et determiat exꝑsse bar.qꝫ lapsus talis tēporis appositi causa multiplicāde obligatōis in āno legato nō ꝓstituit heredē in mora in.l.j.circa fi.ff.de penu lega. Et sic videt' qꝫ requiret' hec monitio vt iussus iudicis:sicut si tēpus nullū fuisset appositū. Nā in principio cuiuslibet āni orta est noua obligatio,ꝓ nouo legato. Et sic hodie pñt peti tot ānua legata quot fuerūt anni ꝓteriti.l.quesitū.ff.de vsufruc.z null⁹ āni lapsus interpellauit vel ī mora ꝓstitit. Fiat ergo nūc monitio,ꝓ toto:eo qꝫ debet' ꝓ tpe ꝓterito.z seruet' forma dicte aut'.hoc amplius:licet istud ꝓma facie forte videbitur extraneū.ß nō est attenta determiatōe Bar. in dicta.l.j. de penu leg. z etiā rōne z via quā supra tetigi. Et sufficit qꝫ legata presentet' ꝓ oibus ānis ꝓteritis.z heres penā euitet.posito etiā qꝫ dictus galeā fuisset in mora viuente pātbaleone.z fuisset hereditas deuoluta ad panthaleonē ꝑm formā testamēti:qui panthaleon fuit substitut⁹ galeā in duplicē causam. Et si galeaz decederet sine liberis:z hec ꝓditio deficit.qz decessit cū liberis exquo decessit cū vroꝛe pgnāte que postea pepit puellā. Item in aliū casuz .s.si galeā ꝓtrahe ret z ꝓtenta in testamēto nō obseruaret.z illa ꝓditō extitisset si fuisset in mora.z sic ad panthaleonē fuisset hereditas deuoluta iure fidei. quo iure valz dicta puatio.vt in.l.paterfa.testamēto:de here.insti. Nec potest dici panthaleonē fuisse negligentē in exequēdo illud idem qꝺ ignorabat qꝺ iuste potuit ignorare an ille fuisset execut⁹ voluntatē defuncti vel nō.nec teneba tur scrutari facta illius. Cū ergo penes se bona nō baberet:non tenebat' soluere dictū legatuz annuū.ar.ff. de bis quib⁹ vt indig.l.cū qui.§.bonis.z qꝺ no.ꝑ glo. z bar.in.l.ꝓtor ait.§.hoc edictū:de dā. infec. vnde nō potest dici qꝫ panthaleon inciderit in eandē penā puatōis.z ꝑ ꝓsequens dictū fideicōmissum etiaz ignorans trāsmisit ad suos heredes: z sic ad dictū cypꝛūm extra ple.no.ꝑ bar.in.l.cū filio.ff.del'.j. z cypꝛus non potest dici priuat⁹.qz non fuit in mora vt supra dictū est Et sic dcm ꝓsortū ī nulli⁹ negligētia pōt se fūdare ad petendū dicta bona rōne cōtrauentōis vel in penā.et hoc de primo dubio. Quez ℞o ad aliud quesitum quo queritur an prefat⁹ cypꝛus possit assignare vnam peciā terre cui⁹ reddit⁹ sint sufficiētes ad dictuz onus videtur esse casus qꝫ sit audiēdus. ff. del'.j.l. filiuſſa.§. apud marcellū:ante fi. Et videtur determiare Jo.an. in addit'.spe.ti.j.de instru.edi.§.dicto:in addi.q̄ incipit qꝫ treb.ante fi. Sed illa loquūtur qñ esset relictum alicui vnū prediū z ille esset grauat⁹ de certo onere prestando de redditib⁹ illius ꝑdij quo casu nō tenetur vltra qꝫ ex illo percipiat'.vnde si illud ꝑdiuz assignat':liberatur.nō sic in casu nostro.qz tenet' ī genere .z sic nō perciperet' ex vno predio teneret' soluere ex alijs.l. quidā testamēto.ff.dele.j.merito nō debet audiri volens assiguare vnam possessionē z liberari a debito q̄ titatis.quia sic vbi periculū est suū trāsferret ipsum in altez qꝺ in sua potestate esse nō debet.ar.l.iij.§.j.ff.ꝺ iureiur. Illud autem videt' esse certum qꝫ onus ꝓbandi negatiuam incūberet ante cōsortio:posito qꝫ agere possent.qz non sibi sed alijs.s.pauperibus in genere debatur hoc legatuz:ꝑm ea que no.Ly.ī.l.ij.C.de iur emphi.z bar.in.l.hoc iurē:de ℞.ob.z in dicta aut'.hoc amplius:ante fi.C.de fideicō. Et istud erit difficile ꝓbare.vnde ex hoc solo videt' incūbere debere. Item bar.tenet qꝫ datio executoris excusat ab illa pena:secus bar.aliter.ideo super non insisto: maxime qz executor vt dicitur mortuus est viuente galeazo. vnde post eius mortē cessauit excusatio ex isto capite. Laus deo.

Consilium.XXI.

Appellans impeditus prosequi in primo anno per vnuz diem an habeat alium annuz integrum ad prosequendum :vbi etiam de impedito prosequi facto in dicis:an tempus mero iure sibi currat.Casus cōsiliꝫ.

Nchristi nomie Amē

In causa desertōis appellatiōis q̄ vertit vti-
ni coꝝ dño locūtenente prime fori iuliq̄ inter dñm an
to.balden.ꝛ fratres ex vna parte. Et ser.georgiū d ar
chelanis ex altera interposita a quadā sentēcia lata p
olim dñm baldassarū de piscia vicariū tūc ꝛ cōmissari
um p̄fati dñi locūtenentis qui tūc erat. viso ꝛ plurius
reuiso ꝓcessu diu ꝛ per plures annos agitato inꝯ par
tes p̄dictas satis iuoluto cōfuso ꝛ infraschato sup ar-
ticulo mihi cōmisso per p̄fatum dñm locūtenentē: vi
delicet an dicta appellatio censeatur esse deserta. La-
pio tria fundamēta que reperio facta per dictum ser.
georgiū pro parte affirmatiua q̄ sit deserta examinā-
do ipa per ordinez an ꝓcedant. Et primū fundamē
tum de quadā veteri cōstitutiōe seu cōsuetudine que
dicit esse q̄ appellans debet ꝓsequi q̄citius pōt.ꝛ ela
psis.x.vel.xx.diebus si non facit diligentiā appellatio
est deserta.vt inquit p̄fatus ser.georgius in vltima et
penultima exceptionū suarū quas fecit cōtra libellum
appellantiū. Et q̄tum ad istud fundamentū cum di-
cta constitutio ꝛ antiqua cōsuetudo negate fuerint p
dictū dñm anto.ꝛ ex ꝓcessu nō apparet aliquā eaꝝ fo
re vel fuisse ꝓbatam: dicendū est ipm nō ꝓcedere cuz
contranū sit de iure cōmuni. Et ea que allegant facta
sunt ꝛ in facto ꝙsistūt.vt in.c.j.de consti.li.vj. Et ea q̄
facta sunt nō ꝓsumant nec ꝓbant.ff.de publiciana.
l.quecūq̄.ꝛ hoc est clarum. Secūdo allegat quedā
noua cōstitutio sub rubrica de ꝓba.faciendis in causa
appellatiōis.q̄ vult q̄ p lapsum triū mensiū intelligat
esse deserta: nisi in certis casibꝫ ibi specificatis.ꝛ ibi vult
q̄ locū habeat in causis pendētibꝫ. Et q̄tuz ad istam
dicendū est q̄ siverū est id qd allegat dns an. videlicz
q̄ fuit publicata postq̄ in hac causa desertōis fuit con
clusuz q̄ fuit ī āno.M.ccccxxviij. de mense apulis nō
habet locū.nec aliqd pōt operari in hac causa: q̄nimo
etiā ante ꝙclusionē. Et post inceptā causaz istā dserti
onis ideꝝ est. q̄ pendēte ista causa desertōis tanq̄ ꝓ-
iudiciali ad causaz appellatōis vel eius pendentiā. vel
ipius ꝓsecutōem nihil poterāt agitare dicti fratres in
dicta causa appellatōis tanq̄ pendente allegaret esse
deserta.qd si erat nō pēdebat. Et si voluissent isti ap-
pellantes aliquē actū facere sup dicta appellatiōe: fuis
sent repulsi.ſ.p exceptōem: ne fieret p̄iudiciū huic iu-
dicio desertōis inchoato ꝛ pendēti.l.fundi.ꝛ.l.fundū.
ff.de excep.de peti.here.si quis libertatem. Non ergo
est dicendū q̄ dicta noua cōstitutio voluerit istos ap-
pellantes artare ad id qd facere non poterāt.ſ. ad ꝓ-
sequēdum hanc appellatōem.ar.l.si ideo: cū ibi no.C.
de bis qui vt indignis.ff.que sen.sine appel.rescin.l.fi.
Nec etiā q̄ voluerit eos punire pena desertōis: si non
facerent id qd facere nō poterāt.l.si decesserit.ff.q̄ sa-
tisda.cogant. Si ꝛo ante inchoatā causam desertōis
ꝛ tpe quo appellatio penderet ꝛ nō esset deserta.fuis-
set publicata hec cōstitutio teneret: qd esset bonū fun
damentū. Et q̄ ligasset istos fratres appellātes ad fa-
ciendam causam appellatōis finiri infra tres menses a
die publicatōis dicte constitutōis: licet a principio ap
pellatōis interposite non essent ad hoc obligati.ꝛ hoc
q̄ dicit in ea exp̄sse q̄ extendat ad causas pendentes
vt in aut.vt cū de appel.cogno.in prin.et in aut.in me
dio litis ꝛc. Et qd no.bar.in.l.ois po.ff.de iusti.ꝛ iur.ī
q̄nta q̄stiōe: in prin. a quo tpe ligent statuta qui dicit
q̄ p.l.specialez non potest fieri q̄ trahat ad pēdētia p
viam appellatōis vel cause principalis. Jtē illud in-
telligo vez qñ disponēt super ipo negocio p̄tento de
quo pendeat lis. Sed hic disponit sup ipsa lite et sup
eo qd restat fiendū. vnde etiā si in ea non diceret hoc
exp̄sse q̄ locū habeat. tñ locū haberet q̄tum ad id qd
restabat fiendū ter.est.ꝛ ibi ꝓ bar.ꝛ bal.de iur.calū.l.q.
§.penul.q̄ incipit. Sin autez cause adhuc pēdētes ꝛc.

Quādo aūt dicta cōstitutio fuit publicata nō repe-
rio in scrip.trāsimissis.ꝛ ideo relinquo hoc iudiciū cau-
se inuestigandū. Et ꝑm q̄ repiat: ita faciat. Causa vo
bui⁹ desertiōis fuit inchoata in āno.M.ccccxxvj.die
xij.mensis nouēbris.vt patet in facie ꝓcessus.lxiij.et
xxj.actu q̄ incipit die veneris ꝛc. Preterea dicta ve
ra: nisi essem⁹ in aliquo de casibus exceptis p statutum
causa impedimēti ꝓuenientis rōne infirmitatis vel ab
sentie iudicis vel ꝓcuratoris. Tercio principaliter al
legat dispositio iuris cōmunis tam ciuilis q̄ canonica
ꝑm que dat āmus ꝛ ex iuxta causa biennū.vt in aut.ei
qui.C.de temp.ap.ꝛ in cle.sicut appellatiōem: de ap.et
hic trāsacti sunt anni septē vel octo q̄ ista interpellatō
fuit interposita vel inchoata ꝓsequi: videlicet de āno
M.ccccxxiij.die.vj.februarij. Et hic q̄plurimum est
insistendu. Et pro hoc videndū est primo an per la-
psum primi āni qui incipit die p̄dicta. ꝛ finitus fuit eā
dem die anno sequēti.videlicet anno.M.ccccxxiij.sit
deserta appellatio. Et hic breuiter est dicendū q̄ nō
q: appellantes fuerūt diligentes in principio.postea d
mense septēbris eiusdez anni: cum dedissent suū libel-
lum ꝛ appellatus dedisset suas excep.quib⁹ dicebat nō
debere libere respōdere dñs vicarius domini locūtenē
tis suspendit hūc terminū vsq̄ ad qualescentiā domi
ni locūtenentis q̄ fregerit sibi tibiam: que malescentia
fuit de mēse ianuarij circa finez. Et sic fuerunt isti ap-
pellantes impediti ꝓsequi per menses quatuor ꝛ vl
tra quib⁹ posset causa cōmode termiari.ꝛ hoc facto iu
dicis ꝛ vsq̄ ad fi.primi āni.igit iusta fuit causa vt ipō
iure sibi daretur iure ꝑm fatale.i.secūdus annus: cū es-
set minus temp⁹ sufficiat.ſ.mensis ꝑm bar.in aut. Jtē
si appellatiōe.C.de temp.ap. Et aliqui dicūt q̄ etiam
vna dies: iuxta ea que no.in.c.ex rōne: de ap.p Jnno:
ꝛ Jo.an.in addi.spe.sup rubrica in tercia pte spe. Et
etiam aduocatus dicti ser.georgij videtur hoc de pla-
no fateri in suis allegatōibus. quia dicit q̄ ī primo an
no pur fuit impedit⁹ ꝛ sic merebat habere secundū an
num. vnde non facit vim in primo anno: sed in secun
do qui incepit in.M.ccccxxv.die.vj. februarij.et fini-
tus fuit.M.ccccxxvj.eadez die.vj.februarij.quo tem
pore oportet dictos appellantes nullam fecisse diligē
tiam vt causa appellau.expediretur que ex actis appa
reat.nec aliquaz ꝓtest.q̄ per eos non stabat licet post
illum annum reperiantur plures fuisse facte. Sed ille
non videntur prodesse.quia post desertam appellati-
onem. nec etiam prōnūciatio facta in mense septēbris
dicti anni.xxvj.q̄ tempore appellationuz non cucurri-
ssent.quia non potuit iudex auferre ius appellatiōis
quesitum ex desertione nō cognito de causa et eo non
vocato.l.de vnoquoq̄.ff.de re iudi.et.C.com.vel epi.
l.prohoemia. Nec ob.no.in spe.de appel.§. nunc bre-
uiter.versi.hoc etiam scias.ꝛ versi. Sed in causis toti-
us oꝛbis ꝛc.quia loquitur de causis vertentibꝫ in roma
na curia de longinquis partibꝫ: in quibus dicit rigorē
iuris non posse seruari ꝓpter remissiones que solent in
eis fieri ad partes longinquas. Et ideo dicit q̄ licet vi
derit pluries ac excipi de desertione per anni lapsuz vl
biennij. Raro tamen vidit super ea prōnūciari. Sed
de causis vertētibus in curia vel in locis ꝓpinquis di-
cit seruari ius cōmune. sed hic est huiusmodi. quia in
prima fuit appellatio interposita ꝛ ventilata: ꝛ senten
tia ibi lata. vnde dictuz spe. licet allegēt per appellan
tem reuera fac̄ ꝓtra eos. Silr nō obstat ꝙsuetudo pri
me allegata q̄ cause appellationū ꝙsueuerūt durare p
plures āos: ꝛ nō ꝙsueuerūt prōnūciari deserte. q̄ illd
potuit ꝓtingere etiā de iure coī: qñ nō stet.t p negligē
tiaz appellātiuz. vt in dicto.c.ex rōne: de ap.nec testes
sup hoc examinati. taliter deponūt q̄ appareat ꝙsuetu
dinē esse p̄riā iuri coī: imo pot⁹ cōtrariū. quia dicunt

aliqui licet non omnes qđ viderũt in dictis casib⁹ p-
testari appellantes: alʒ habebant' pro desertis. Con-
tra istã obiectõem domin⁹ defendit se: dicens nõ pos-
se sibi imputari negligentia dicti anni secundi. qa nõ
stetit per eum: sed per iudicem. z sic ipso iure non cu-
currit. C. đ temp. appel. aut'. Itez si appellatio ibi nul
lum p iudiciuz partib⁹ ꝛc. qđ tenet glo. in corpe vnde
sumitur. z Ja. bu. in dicta aut'. Itez si licet glo. ibi sen
tiat q̄ detur restitutio. Sz prima opinio verior est: vt
patet ex no. per glo. z doc. in dicto. c. ex rõne: de appel.
Licet alia impedimẽta pueniẽtia a iudice faciant cõ
cedi restitutõem ad tantũ tempus quãto fuit impedi
tus. Non aũt faciunt dare terciũ annuz. vt ibi no. per
Inno. z alios. Et qđcunq; illoꝝ teneamus siue q̄ im
pedimentis illatũ a iudice faciat vt ipso iure subduca
tur tempus impedimẽti siue q̄ requirãt restitutio nõ
est curandũ: tamẽ per beneficiũ restitutõis habeamus
eundem effectũ. quia ꝑm bar. in dicta aut'. Item si ap
pellatione dicta restitutio potest peti incidenter sine
ratõe libelli z sine ordinario ꝓcessu. Et ita fuit hic pe
tita: vt patet in facie ꝓcessus conclusio. Qz autẽ impe
dimentum ꝓuenerit a iudice seu a curia: nititur ostẽ-
dere pluribus modis p̄fatus domin⁹ anto. Primo q̄
nunq̄ fuit vocatus a notario cause. z nisi vocaret' nõ
poterit aliquẽ actum facere ꝑm formã z stilum curie:
imo erat sibi speciale. Sed ad hoc respondet' primo
q̄ fuit vocatus: z ita est verisimile vnde notarius vi-
detur fecisse. put lex requirit qđ faciat. C. de temp. ap
pel. l. fi. Naz ordinatio illa fuit facta ne omnes litigã-
tes simul confluant coram iudice z notario. z resultet
confusio prout contingit in curia in audientia causa-
rum coram auditoribus pallacij. ideo fuit ordinatum
q̄ vadunt per ordinẽ sicut erũt vocati: debent tamen
sollicitare q̄ vocentur. Et si sollicitauerint z non vo-
centur debent ꝓtestari. Preterea non apparet ex p-
cessu q̄ dictus domin⁹ An. vel eius ꝓcurator se p̄sen-
tauerit in quolibet termio. et sic non sequitur: nõ fuit
vocatus ergo nõ fuit negligens: nisi ostendat q̄ erat
p̄sens: z q̄ si fuisset vocatus potuisset actuz exercere.
Item dicit dictus dñs anto. q̄ iudex termios nõ ex-
peditos progabat ad alios termios. Sed ad hoc põt
eodem modo rñderi q̄ ꝓdesset sibi. qz si appareret de
eius diligentia: alʒ secus ꝑ tex. in. l. qui ꝓmeatus: in fi.
prin. ff. de re mili. ibi se ꝓfectum probet. Et per id qđ
exp̄sse z ad ꝓpositũ no. bar. nisi in. l. ij. §. si qs tũ: in fi.
ff. si quis cau. Supest illud qđ magis facit ꝑ p̄dictis
appellantib⁹. qz licet nõ appareat ex processu de ipoꝝ
diligentia adhibita circa prin. anni secũdi: qui incepit
in anno. M. cccc xiij. die. vj. februarij. tñ apparet de
ipsoꝝ diligentia postea adhibita coraꝫ dño sancto ve
nerio de mense septẽbris z octobris eiusdẽ anni: assu-
mendo tñ z ꝛ volendo dare replicatiões ad exceptões
datas cõtra libellũ per appellatuz in quib⁹ dicebat li
bellũ nõ esse admittendũ ꝑm stilũ patrie. Et q̄ iudex
appellatiõis ex primis actis habebat iudicare partib⁹
inauditis. z q̄ in causa appellatiõis non admittit' no-
ua ꝓbatio z noua allegatio. Et petebat ante oia sup
bis tanq̄ in p̄iudicialibus ꝓnũciari anteq̄ cogeretur
rñdere libell'. Et auditis pluribus allegatiõibus dñs lo
cum tenẽs noluit recipe replicatõem appellantium in
quibus ista negabãt: sed dixit se velle deliberare z vi-
dere processum. Et dicte replicatões fuerũt institute a
dño antonio. Et exposit non apparet q̄ declarauerit
intentõem suã super dicto libello z exceptõib⁹. An es
set rñdendũ libello vel nõ: nisi q̄ transacto dicto secũ
do anno de mense martij sequẽtis anni. videlicet. M.
cccc xxvj. reperit' q̄ repletiões predictas recepit: z di
xit se velle audire partes. Nũc ergo dico q̄ cũ tempe
q̄ dicti appellãtes incepert hꝫe diligẽtiã coraꝫ dño san
cto: videlicet de mense septẽbris anni secũdi supessent

quatuor menses cũ dimidio vel circa đ secũdo ãno in-
fra quos causa p̄dicta cessante impedimẽto potuisset
cõmode determiari p̄dictũ tempus quatuor mẽsiũ cũ
dimidio facto iudicis vl' facto appellati impeditũ ipso
iure non currit vel deducit' per restitutõem in integꝝ
incident': z sine solẽnitate intentata: z sine libello totũ
prefactũ tempus impedimẽti deberet deduci vel ipso
iure non currere ꝑm diuersas opiniões notatas in di-
cta aut'. Itẽ si appellatus. C. de tempo. ap. z in cor. vñ
sumit' per glo. z doc. in. c. ex rõne: de ap. per glo. z In-
no. z Jo. an. facit. l. intra vtile. ff. de mino. z. l. si cũ ipse
de excu. tuto. z qđ no. cy. C. de adul. l. fi. Sz in casu no
stro est hmõi impedimentũ. qz ꝓpter exceptões oppo
sitas a pte iudex tardauit facere rñdere libello appel-
lantiũ. Et sic ꝓuenit impedimentũ tam a parte appel-
lata q̄ꝫ a iudice. Si igit' apparet nũc exceptões predi-
ctas forte friuolas z debuisse libello respõderi appare-
bit temp⁹ nõ cucurrisse appellãtibus. Si ꝛo appare-
bit ꝛtrariũ. s. dictas exceptões fuisse inridicas z nõ de-
buisse libello rñderi: tũc apparebit temp⁹ cucurrisse: et
sic appellatõem forte desertã per ea que habent' et no.
p cy. in. l. ꝫ maiores. C. de inoffi. testa. et p bar. in. l. q̄. §.
non solũ. ff. ad tertull. z l. si finita. §. iul'. ff. de dã. infec.
in q̄rta coll'. in fi. ver. Sz q̄d si in prima citatõe. Nec
videt' obstare q̄ dicti appellãtes nõ repiant' fuisse p-
testati dño locũ tenente q̄ per eas nõ stabat ꝛc. qz licz
fuisset cautius hoc fecisse. tñ ex quo apparet de impe-
dimento manifeste nõ nocet vel obest omissio. ptesta-
tionis nõ videt' obesse: put videt' sentire Inno. ex ps
se in dicto. c. ex ratõe: post prin. ibi imo plus dicim⁹ etĩ
am q̄ si nõ. ptestetur ꝛc. Nam z forte dñi locũ tenen-
tes pluribus aliis occupati nec vacãt circa expeditõem
processuũ z causaꝝ: nec patiuntur se sollicitare vel eis
ptestatiões fieri. put mihi asserit'. qđ an sit verũ relin-
quo illis qui nũc presunt z habent istum casuz expedi
re. vt si cognoscãt hoc verũ esse licet ex scriptura, pces
sus non appareat sufficere illis hoc etiam p experientiã
loquere. ar. ff. de excu. tuto. l. scire oportz. §. sufficit: in
fi. Additur ꝑterea impedimentũ, pueniens ex ia no-
tario qui tardauit ordinare, processuz: qđ etiã ipse nota
rius fatet' in, processu. Si ergo istud potuit esse causa re
tardandi expeditõem cause de qua nõ possum esse cer
tus ex, processu. Sed ipse iudex q̄ hz causaz expedire de
bet potest se de hoc informare ex officio suo: z etiã de
bet vt veritas repiatur: z ei sit loc⁹ z non occultet' ff. si
quis cau. l. si cũ in fi. ꝑn. C. de eden. l. ij. ff. de ꝓba. l. fi. in
fi. cũ ꝛtra ipm notariũ nõ possit dari regressus ad in-
teresse appellantiũ. qz nõ dolose fecit: ß ꝓpter occupa
tiones. ff. si mẽsoꝝ fal. mo. di. l. j. §. hec actio. debet simi
liter deduci tps talis impedimẽti p ea q̄ habent' z no-
tant' in. l. arbitrio. §. dolo cui⁹. ff. de dolo. z ar. l. ꝓperã
dum: in fi. C. de iudicis z qđ in si. in. l. inde neraci⁹. §. j.
ff. ad. l. aq̄l'. Illud etiã videt' esse clarꝫ qđ postq̄ in-
cepit disceptari causa istius desertõis qđ fuit in anno
M. cccc xxvj. die. xiij. nouẽbris: vt ptz in facie, pces-
sus. lxiij. xxj. actu nõ poterit deseri ista appellatio si q
prius nõ erat deserta. Et ptũc tpa siq̄ restabãt fuerũt
suspensa. qz extũc nõ potuerũt appellãtes ad vlteriо
ra, pcedere i causa appellatõis obstãtibus allegat. de-
sertionis tanq̄ p̄iudicialis. z sic facto appellati fuerũt
impediti. ergo ꝛc. per id quod no. cy. in. l. fi. C. de adul
ter'. z per. l. intra vtile. ff. de mino. z per. l. si cũ ipe. đ ex
cu. tuto. Similiter tempe quo nõ fuit redditum ius
per dictum dominũ sanctuz venerium: qđ dicitur fu-
isse de anno p̄cedenti: videlicet. M. cccc xxvj. de men-
se iulij vel augusti cum pluribus sequentibus. quo eti
am tempore dictus anto. fuit vt dicitur relegat⁹ ꝓpt
noua guerre z gentiũ supuenientiũ non potuit deseri
dicta appellatio si p pa⁹ nõ erat deserta. imo dictũ tẽ
pus deducendum est. quia in eo fuit impeditus domi-

nus antonius et fratres ꝓsequi facto iudicis non red-
dentis ius. ergo ꝛc. per id qđ habet in dicta auc. Itez
si appellatõe. C. de temp. ap. 7 ꝑ glo. 7 per doc. in ditto
c. ex ratõe de appel. Similiter si nõ erat deserta ap-
pellatio ante ꝓnunciatõem factã ꝑ dñm sanctũ prędi
ctum de anno ꝑdicto. M. cccc. xxvj. de mense septem-
bris. qz tpa non cucurrissent in causis appellationum
prefata tpa ꝓterita de appel. ꝑdicta deduci: quoniã in
dex potest ex causa ꝓrogare tempa appel. ꝓsequẽde:
vt no. bar. in. l. ij. ff. de re iudi. fortius põt facere qꝑ dor
miat. 7 qđ tempus aliqđ non currat. qz hoc facilius fit
vt ptz in cle. ꝗdiu. de ap. in tex. 7 glo. Solũ ergo re
stat videndũ vtrũ in secũdo ãno qui incepit. M. cccc.
xxiij. die. vj. februarij. 7 durauit vsqz ad diẽ. vj. sequẽ
tis februarij. M. cccc. xxv. ꝑfati appellantis receperũt
impedimentũ facto iudicis vel facto appellati tãto tẽ-
pore quãtuz fuit a die. vj. februarij. M. cccc. xxvj. quo
finiebat secũdus annus vel vsqz ad. xvij. iunij eiusdez
anni. quo tempe dictus antoni⁹ fuit relegatus. Et eti-
am asserit extũc non fuisse tentũ iudiciũ per plures mẽ
ses post. Et infra illos fuit facta dicta ꝓnũciatio. 7 sic
per mẽses quinqz vel circa. Nam cũ temp⁹ dicti impe-
dimenti cõtingenter secundo anno debuisset suppleri
de tempe tercij anni. Sequit qꝑ si tantũ fuit temp⁹ im
peditι secũdi anni quãtum fuit tempus ꝑdictum: et fa
cta suppletõe de tempe tercij anni nondũ appellatiõe
deserta supuenerũt cause ꝑdicte que impediuerũt de
cetero deseri dicetur nõ deserta. Qz autem interuene-
rit impedimentũ tempis tanti esse vltra videtur ꝓba-
re ex his que supius dixi. qz ꝑfatus dñs sanctus secun
do incepit apparere impedimẽtuz non faciẽdo respõ-
deri libello appellantiũ ꝓpter exceptiões oppositas p
appellatũ: sup quibus petebat ꝓnũciari anteqz coge-
retur litem cõtestari: 7 in nolendo recipere replicatões
appellationũ. Et indicẽdo se velle deliberare 7 videre
ꝓcessum: vt patet in facie ꝓcessus. xxiiij. 7. xxv. actu
rit videri. 7 sic extũc a mense septẽbris secundi anni cũ
restarent adhuc menses quinqz de dicto anno secun-
do: semꝑ videnť dicti appellãtes fuisse impediti taz fa
cto iudicis qz facto appellati sic opponẽtis. 7 respõde-
ri: nisi ꝓnus ꝓnunciato sup suis exceptõibus: et facto
etiam notarij. Et ideo si dicte exceptões apparent fri
uole. et qꝑ eis non obstãtibus erat respondendũ dicta
qꝑ. in. l. cõtra maiores. C. đ inoffi. testa. 7 per bar. in. l. ij.
ad ter. Et hoc discutiendũ relinquo iudici cause qui
potest habere noticiã de stilo curie 7 cõsuetudine pr̃ie
in causis appellationũ: qui 7 que p appellatũ allegant
in suis exceptionibus datis cõtra libellum sup quibus
petijt ꝓnunciari. vnde ex dicta ꝓnunciatiõe dabitur
aditus 7 noticia ad articulũ de quo queritť: et qui inde
cõmissus est. s. an ipa appellatio sit deserta. Laus deo.

Consilium. XXII.

Primo an 7 qñ a cõminatõne possit appellari. An
ꝓcessus factus per iudicẽ recusatum sit nullus.
Tercio an a sentẽtia reductiua ad arbitriũ boni vi-
ri possit appellari.

Nchristi nomĩe Amẽ

Circa primũ quesitũ est videndũ vtruz adie-
cta cõminatiõe legitime potuerit appellare vel nõ. qa
si potuit appellari: potuit iudex appellatõnis 7 debuit
inhibere iuxta ea qđ habent in. c. romana. 7. c. nõ soluz.
de appel. li. vj. Et sic inhibitio censeretur fuisse facta:
qnoniã facta fuit sub ꝓditõe de presenti que erat ve-
ra si de iure debz inhibere: inhibeo. ideo haberet inhi
bitio pure facta. l. cũ in seculo. ff. de iniu. testa. si cer. pe.
cũ ad ꝑsens. 7 ꝑ ꝓsequẽs sentẽtia postea lata tanqz la
ta ab eo cuius iurisditio erat suspẽsa esset nulla: vt di
cto. c. non solũ. Sed si nõ potuit appellari tunc secus

Et qꝑ potuerit appellari a dicta cõminatõe videt
tex. in. c. cum cessante: de appel. in verbo cõminãdo: et
in verbo ꝓminatõis: cum facta fuerit sup eo qđ ad iu
risditiõem cõminantis pertinebat ꝑm Jnno. ibidem.
Sed ꝓtrariũ videt ibi determinare glo. j. et Jo. an. in
nouella sup verbo cõminãdo ꝑm hosti. qui volunt qꝑ
non possit appellari a cõminatõe: nisi cadat in actum
iudiciariũ: puta in ꝑceptũ vel inhibitõem penalẽ. secꝰ
si nõ fiat iudicialiter: vt in casu nostro. tunc eñ ꝑm ho
sti. potius est locus recusatõi qz appellatiõi. qz odiũ et
inimiciciã pariũt tales ꝓminatiões ex quib⁹ index recu
satur. iij. q. v. qz suspecti. 7 eo. ti. de ap. c. ij. req. Nec
ob. statutũ infra relatũ. qz loquit qñ quis dicit se gra-
uatũ: vel timet posse grauari ex alia sentẽtia interlocu
toria vel diffinitiua: vel precepto vel gravamĩe. Sed
ista cõminatio nec ĩterlocutoria nec diffinitiua fuit. qz
nõ fuit ꝓlata iudicialr: ꝟ extraiudicialit. nec fit ꝑceptũ
nec gravatũ: sed cõminatio de gravãdo: de qua nõ de
buit ps timere: vt dicit glo. in dicto. c. cũ cessante. vn-
de cuz cessent verba statuti: debet cessare statuti dispo
sitio. l. adigere. § qꝟuis. de iurepa. l. hos accusare. §. om
nibus. ff. de accu. de dam. infec. l. iiij. §. totiens. Specu
lator ꝓo in ti. de ap. §. qualiter. ver. in summa ꝓo cau
telas: post ꝑn. videt indistincte dicere qꝑ a futuro gra
namine cõminato potest appellari: quasi sit potius de
ꝑsenti. 7 allegat illud. c. cũ cessante: cũ pluribꝫ alijs. nec
distinguit qualiter facta sit cõminatio. sed videt veriꝰ
qđ supra diri ꝛc. Sup secũdo quesito notandũ qꝑ
ista cõminatio fuit iusta causa allegãdi dictũ iudi. su-
spectũ: licet nõ cõminaret inter illas qꝫ enumerat Jo.
an. in nouell. in. c. legitima đ ap. li. vj. vt ptz ex no. per
hosti. 7 Jo. an. in dicto. c. cũ cessante: sup verbo cõmi-
nãdo: vt supra diri. qm̃ etiam alie cause iuste vltra di
ctas enumeratas pñt subesse: vt no. in dictis iuribus. 7
in. c. cũ spũalis: de appel. Hoc ꝑsuppposito dubiuz
est vtz statim ꝓposita recusatiõe sit suspẽsa iurisditio
iudi. vt ãmodo nõ possit p se in causa ꝓcedere. Si eñ
nollet de se ꝓcedere ꝟ causaz delegare: habem⁹ casum
in. c. iudex: de offi. deleg. li. vj. Sup hoc Jnno. in. c. cũ
specialis: dicit qꝑ nõ meminit se legisse qꝑ iudex ꝓcede
re nõ possit. 7 sic ꝓpositio suspitõis 7 recusatõis nõ li-
gat manꝰ iudi. recu. Et idẽ sentit spe. in ti. de recusa. §.
qliter: ante fi. vbi dicit qꝑ ꝓcessus habitꝰ post recusati-
onem tenet. Jdez tenet angelꝰ de perusio. ff. de appel.
sup rubrica. Sz hosti. tenet ꝓtrariũ. et dicit se audiuis
se a dicto Jnno. vt refert Jo. an. in dicto. c. cũ specia
lis. Et idem dicit 7 sequi videt in dicto. c. legitima: de
ap. li. vj. vt dicit qꝑ ista tria ponunt 7 iudicant ad pa
ria. s. appel. recusatio 7 relatio. Et qꝑ sicut gesta p iudi
cez a q̃ post legitimã appellatõz sẽ nulla. ff. nil ĩnoua.
ap. pẽ. ĩ rubro 7 nigro. ita gesta post recusatõez vel re
latõez legitime intꝑposita. ꝟ idẽ tenet bar. ĩ. l. qz potat.
ff. ad trebel. dicens qꝑ memĩt se legisse qꝑ ꝓcessus ẽ nul
lus. in. l. j. C. si q̃cũqz p̃dí. pote. Et rñdet ad obiecta q̃
fieri possent. 7 ꝑm hoc dicta snĩa videt nulla ꝛc. Cir
ca terciũ quesitũ posito qꝑ dicta sentẽtia esset nulla ex
causa supradicta: vtz ab ea possit ps ꝓtra quã lata est
appellare. Et videt qꝑ nõ. qa a sentẽtia reductiua ad
arbitriũ bõi viri nõ appellat: vt videt bar. ĩ. l. j. ĩ fi. ff.
dele. ij. licz q̃dã in suis lecturis nõ bẽant. Bal. det mi
nat p̃riũ ĩ. l. j. C. ne liceat ĩ vna eadẽqz cã t'cio. ꝓuocare
7 in. l. j. C. de his q̃ pe. no. ĩ secũda collatõe. Et reꝑhen
dit bar. ĩ dicta. l. j. p̃riũ tñ fuit disputatũ vt ipe bal. re
fert ĩ. l. fi. C. đ p̃hẽ. ẽp. 7 io. an. ĩ ad đ. spe. đ ap. §. ĩ q̃v.

7 Jnno.in.c.in presenti.de rescrip. Sup quarto et vltimo pūcto q cū statuta sint intelligenda ꝑm ius cō mune si possunt.l.ij.C.de nox.7 no.glo. in.l.fi.§.in cō putatōe.C.de iure delī.in fi.glo.magne. Et de iure cō muni nō appellaf a futuro grauamīe vel ante senten tiam.l.ante sentētie temp⁹.C. quoꝝ appel.nō recipi. Et no.in spe.de appel.§.qliter.ꝓsi. in sūma.q dictuz statutū debeat intelligi solū post sententiā diffinitiuā vel interlocutoriā:non ante. Laus deo.

Consiliū.XXIII.

A grauamine facti illati p interlocutoriā potest ap pellari etiā de iure ciuili. Et appellatio ab interlocu toria est cōmittēda sic appellatio a diffinitiua:si statu tum loquaf de appellatōibus cōmittendis.

Nchristi nomīe Amē

Viso pūcto 7 etiā oppositōibus q̄ fiunt con tra id qd principaliter petif: videlicet q causa appel lationis interposite ab isto grauamīe illato ante diffi nitiuā sententiā 7 post cōclusionē in causa cōmittaf p dñm potestatē:spāliter dico illis nō obstantibꝫ eā fo re cōmittendā sicut interposit. a diffinitiua cū presup posita validitate appellatōis intersit appellātis de ipi us instātia cognosci. Et de vero grauamīe.q si pnū ciabit iusta sententia diffinitiua postea lata reddetur hocipo nulla.de appel.nō solū.li.vj. nil inoua. ap.pē. in rubro 7 nigro. Nec ob.prima allegatio facta in con trariū dum dī q ista appellatio non tenet de iure ciui li qd ibi seruaf.qm interposita a grauamīe illato ante diffinitiuā sententiā q poterat repari p appellatōem interpositaz a diffinitiua.qz istud nō est verū q possit repari.qz pceptū eis factū cogebat eos ad factuz.s.ad pbandū vel faciendū fidē de ꝓten. in pcepto:qd post q̄ est factū nō pōt hāi p infecto.l.in libello.§.facto ff. de cap.ideo pōt appellari sicut ab alio grauamīe facti vt a tortura vel ab alapa.l.si q̄s a puocatōe.C.de ap. Et ita determīat exp̄sse bal.C.de epi. audi.l.ij.in.v.et vj.q.qm̄ iudex pnūciet pcedenduz sup libello inepto vel obscuro:dicēs q pōt appellari rōne p̄dicta.in ista em̄ pbatōe fienda incūbebat tam labor p̄sone q̄ expē se q̄ damna nō poterat recupare p appellatōem a dif finitiua:vt patz ad sensum. Preterea dñm potestas non habet cognoscere de hoc an dicta appellatio va leat vel nō:cum qz statutū facit ipm executorē in com mittendo causas appellationū:et p ꝯsequēs nullaz co gnitionē debet in se assumere. Sed simpliciter exequi per ea que no.bar.in fi.ff.de publi.l. fi.§.diui.c.decete ro.de offi.7 dele.c.pastoralis.§.qz ꝓ:cū ibi plene no. isti videlicet qz statutū de appella. Exp̄sse disponit in ver.7 etiam per prius cognoscat ꝛc.q ille cui cōmitti tur habeat hoc cognoscere 7 decidere infra terminum sex dierū an fuerit appellatōi deferendū. 7 sic p conse quens videf alteri. s. dño potestati denegatū.l. cū pre tor in prin.ff.de iudi.cuz ibi no.in glo.de admi.tuto.l. ij.§.j.C.de testa.l.cōsulta divalia.de epi. 7 cleri.repeti ta.similiter videmus in iudi.a quo appellaf. qz nō ha bet cognoscere an sit appellatōi differenduz. Sed in dex ad quē vt no.in cle.j.de dolo 7 ꝓtu.p glo.magnaz circa medīū.7 in.l.j.ff.ml inoua. ap.pen.p glo.7 bar.si cut q̄ appellatur a diffinitiua nō debet dñs potestas retardare ꝓmissionē facere ꝓpter hoc.qz diceretur ap pellationē fore nullā.vel qz sentētia lata cōtra verum cōtumacē:vel ex alia causa que ꝓhibet appella.inter poni.C.quoꝝ appel.nō resci.p totū.sed debet causaz cōmittere 7 istā cognitiōem 7 decisionē relinquere cō missario ꝓut vult exp̄sse statutū.ita 7 ī casu isto p̄sup posito q ipse possit hanc appellatōem cōmittere sicut interpositā a diffinitiua. Nūc est videndū vtrum possit.7 dī q nō.qz statutū predictū loquif in appella tōibus interpositis a diffinitiua. Vñ sicut delegatōes q̄ fiūt ab hoīe sunt stricti iuris:7 nō extendūtur vltra causas exp̄ssas in re:nisi ex progatōe tacita vel exprel sa.l.de q̄ re.§.j.cū ibi no.ff.de iudi.de offi.deleg.de cau sis.7.c.cū olim.ita 7 hec delegatio facta p statutū dño potestati q cōmittat appellatiōes interpositas a diffi nitiua non videf debere extēdi ad interpositas ab in terlocutōe.ar.ff.d dam.infec.l.iiij.§.duas.iuncta.l.j. e.ti.que bene faciūt vt statutū qd loquif de appella.a diffinitiua ꝓmitten.habeat locū etiā in illis que inter ponūtur ab interlocuto. Sed ꝓtrariū est verū. Nam in ciuitate brixie nō est dare aliū iudicē appellatiōis in bis appellatōibꝫ que interponunf ab alio q̄ a potesta te:nisi cōmissariū quez potestas elegit de numero voc. collegij:vt ptz ex forma statuti:licet in illis q̄ interpo nunf a potestate sit dare alium.s. ducalem dñatiōez. Si ergo dicerem⁹ q dñs potestas nō posset cōmit tere appellatōez interpositā ab interlocutoriā vel gra uamīe lata:vel illato ab alio q̄ a potestate. Jaz seque retur q pplus brixien. remaneret sine iudi.appellatio num officio in talibꝫ appellatōibꝫ nō interpositis a po testate q esset cōtra publicā populi vtilitatē:cū inter sit cuiuslibet posse appellare in casibꝫ a iure ꝓmissis.l. j.in prin.ff.de ap.hoc aūt non est dicendū:sed potiꝰ q potestas possit licet verba statuti nō paterent,ꝓpter publicā vtilitatē ne remaneāt sine iudice. ita dēmiat in si.bar.no.C.de nauicularīs.l.cū nauarcoz.li.xj. Et si dicaf imo nō remaneāt sine iudice. qz saltim supest ducale dñiuz. Rndef q eoz potiꝰ interest q interpo nant 7 cōmittant brixie q̄ q habeāt accedere veneti as.tū qz traherent extra domiciliū qd iura abhorrent vt ptz in.c.statutū:de rescrip.li.vj.tū ꝓpter sumptꝰ z expensas.C.de ānonis 7 tribu.l.p locis.7.l.mediterra nee.li.x.cū ibi no. Statutū ergo p̄dictuz de causis ap pellationū interponēdis 7 ꝓmitten.brixīs tanq̄ ꝓcer nens publicā vtilitatē 7 ob.illā factū debet interpretari one iuuari 7 etiā extendi ad appellatōes istas in quibꝫ est eadem vel maioz ratio q̄ interpositis a diffinitiuis p.l.illud.ff.ad.l.aquil.7.ff.de iniu.testa.l.iiij.post pri cipiū.ibi nec ratio diuersitatis reddi pōt ꝛc.7 speciali ter p.l.si quis in graui.§.vtꝫ.ꝓsi.bi quoq̄.ff.ad sylle. vbi q̄ est lex facta ꝓpter publ. vti. debent late verba intelligi:licet al's deberet fieri restrictio.s.p̄sone:sed ge neraliꝛ debz fieri restrictio. l.vt gradatiz.§.7 si lege.ff. de mune.7 bono. Sz pub. vti. facit vt non fiat restri ctio:ꝫ generaliter intelligaf. vt dicto ver. hi quoq̄.7 qd ibi.no.bar.inducendo no.ad.q.7 bal.in.l.j.in fi.C. de p̄ci. impa.offe.p hoc etiaz.l.illud.in fi. in glo.C.de sacrosanc.eccl. vbi lex cōcernēs fauorabilē 7 piam cau sam extendit ad alium casuz similez:etiam si sit ibi dis ctio taxatiua si nō sequaf alteri⁹ legis correctio. Et p bar.in.l.si cōstante.ff.so.ma.in.v.vl'.vj.coll'. Sed om nis lex facta ob publicā vtilitatem dicit fauorabilis et pia.l.j.§.fi.C.de ca.to.l.ad instructōem.C.de sacrosā. eccle.l.j.so.ma.cum si. Nec sequit hic ex ista intentiōe iur̄.cōmunis vel alicui⁹ statuti correctio. Jgitur istud statutū debet extendi de similibus ad similia.l.nō posꝫ sunt:cum.l.se.et.l.de quibꝫ.ff.de legi. Licet em̄ loquaf in appellatiōibus interpositis a diffinitiua. hoc tñ nō dixit causa restringēdi se ad ipsas excludendi interpo sitas a grauamīe vel interlocutōe. qz non fuberat cau sa vel ratio ꝓstringendi vel excludēdi eas. Sed potiꝰ includendi sicut dicūt doc. de statuto excludente femi nam ꝓpter masculū q non potest dici odiosuz.qz nō meretur mulier odiū.l.maximū vicium. C.de libe.ptc. Sed dicit factuz fauore masculi:sic hic.ideo de inter positis a diffinitiuis fuit locutuz. quia erat in materia

diffinitiue vt patet ex precedentibꝫ ꝫ sequentibus. Et quia de illis maius pōt esse dubiū cum sint maioris impotentie ꝫ preiudicij non vt vellet idem esse interposi-tis a grauamine seu interlocu. Prima verba dicti statuti possunt etiā istas includere dum dicūt lata ꝓ-o qz diffinitiua sentētia dicta ꝛc. Et postea subjcit possit quiscz succubuit. Et qlibet alius cui de iure licz appellare ꝛc. Nam ille versi. ꝫ qlibet alius ꝛc. pōt dupliciter intelligi. primo vt ꝓsequat eundē casum. s. cū appellatur a diffinitiua vt sine appellat ille q succubuit sine alius tercius: qui de iure possit appellare ꝓ suo interesse ꝛc. Secūdo pōt intelligi vt addiciat aliū casum. s. de q cūcz appellāte: cui liceat appellare nō solū a diffinitiua de qua dixerat ꝫ ab interlocu. vel grauamīe vt etiā extra iudicium in casibꝫ in quibꝫ pōt appellari ꝫm ea que plene no. bar. in. l. fi. ff. de appe. reci. debeat tenere modum qui sequit. Et hūc intellectū īmunit verba sequē tia dum subdit infra terminū vj. dierū a die late sentē tie vel a terminatione seu diffinitione vt dicta ꝓba singula singulis referant vt no. C. de neg. gest. l. si negoci um nescit supfluitas ꝫ incalcatio verboꝝ. Et certe nul lus pōt negare quoniam dicta verba seu dictus versi. possint pati vel recipe istū intellectū ideo cū sit ꝓbabilis est sumēdus. ff. de le. j. l. ab omnibꝫ in principio quia nec refragat ratio nec mens statuentium ꝫ vtercz est bonus. Per p̄dicta patet respōsio ad omnes obiectiones factas in cōtrariuꝫ. Excepta vltima que inepte fit dum dicit ꝙ appellatio fuerit interposita ad ducalem dominationē ꝫ psecutio facta fuit coꝛā ptāte. Et sic vidētur illi appellationi renūciatū. Nam quomō potest dici facta, psecutio coꝛā ptāte cum cā appellationis nō sit per ip̄m adhuc ꝓmissa ꝫ psecutio nō fit coꝛā ptāte sed coꝛam ꝓmissario forte ergo voluit dicere ꝙ si volebat causam ꝓmitti p dominū potestatē nō debuit appellare ad ducale d. sed ad ꝓmissariū qui dabit per testatem ꝫm formā statuti cum ergo aliā viam elegerit. s. appellādo ad ducale d. hec sibi pateat ꝫ petat eā ꝓmitti a dicta dominatione ar. ff. qō me cau. si mulier. ff. ꝫ si ita fuisset locutus opponēs dixisset aptius. Sz non ob. quia cū statuta brixientia sint approbata a dominatione patet ꝙ dominatio nō vult ꝙ in appellatōnibus que interponūtur ab aliqs cz a potestate possit appellari ad eam obmissio medio. s. domino ptāte vel cōmissario dando ab eo sicut de iure cuz non appellat ad principē obmisso medio. l. impatores. ff. de appella. licet factū fuerit contrariū ne reddat appellatio nulla īmo pinde est ac si fuisset interposita eo modo quo debent interponi. s. ꝫm formam statuti. Et eodez modo potest appellans eam ꝓsequi. s. coram potestate vt petendo eam cōmitti ꝫ facta ꝓmissione coram ꝓmissario vt est ter. in dicta. l. impatores ꝫ e. ti. in. l. j. §. si qs in appellatione. Concludit ergo vt supra nō obstantibus obiectis causam fore ꝓmittendā causamqz appellatio num valuisse ꝫ tenuisse ꝫ fuisse iustam et sic diffinitiuā ꝫ postea cōtra eam latam nō tenere. Laus deo.

Consilium. XXIIII.

Arbiter vnus cōdemnat in quinquaginta alter in xxv. alter absoluit que istarum sententiarum valeat ꝫ a qua sit appellandum.

Nchristi nomie Amē

Videndū est primo cuiꝰ istoꝝ trium sīe standum sit. Et videt ꝙ sīe illius q absoluit. ff. de re iudi. l. inter pares post prin. versi. in alijs aūt cauꝭ. ꝛc. Sed bi loquit quādo iudices sunt pares nūo. Hic ꝓ-o sūt dispares: ideo videt dicendū ꝙ standū sit sīe vltimi qui condēnauit in libr. xxv. duplici ratōne. prima quia in ista sīa ꝓcoꝛdat etiaz pars qui condēnauit inducit quinq̄ginta cū in maioꝛi sūma insit minoꝛ vt est casus in. l. diem ꝓferre. §. si plures. ff. de arbitris ꝫ in. c. j. ex. e. ti. l. vj. ꝫ ibi est glo. oꝛdinaria ꝙ si ex. tribꝫ arbitris duo concoꝛdant in condēnando ꝫ etiā in sīa condēnationis puta duo in. x. tercius ꝓ-o absoluit stat sīe duoꝝ condēnantiū. sed hic dicti duo ꝓcoꝛdāt in dicta minoꝛi sūma igit ꝛc. Secūda ratio est quia dicit ꝙ ille tercius fuit assumptꝰ in casu discoꝛdie ꝫ p ꝓsequens ꝙ eiꝰ solius sīe standū sit etiā si alius secū non ꝓcoꝛdaret ꝓ ut videt esse tex. in. l. intez si vnus. §. principaliter in fi. ff. de arbi. C. de appel. l. in offerēdis. versi. ita tamē ꝛc. ꝫ no. in spe. de ar. §. fi. versꝰ. sed nūquid est tercius sic datus est arbiter cuiꝰ in fi. licet bal. alꝛ videat dicere in. l. j. C. ō his q̄ pene no. in. j. opi. qz non statur sīe solius tercij: sed debeat ꝓcoꝛdare cum altero ex duobꝫ. Sed quācūcz opi. teneam² habemus intātū quia hic ꝓcoꝛdat vt diri. Secūdo videndū est an sīa dicti tercij fuerit ꝫ sit iusta ꝫ videt ꝙ nō quia iste emptoꝛ ꝫ reꝰ debent oīno absolui. nam licet post pfectā emptionē piculū rei empte ptineat ad emptoꝛem sive ꝓtingat casus fortuito sive culpa leuissima venditoꝛis de qua nō tenetur quia ꝓtractꝰ celebꝛat gra vtriusqz. l. necessario. l. piculi ꝫ ꝓmo. rei vēn. iūcta. l. si vt certo. §. nūc videndū. ff. ꝓmo. potuit tamē si vēditoꝛ in se suscipit periculū et tunc de ipo tenet quia ꝓtractus ex quentione legē accipiūt. l. j. §. si cōuenerit. ff. depo. sed hic suscepit vt patet ex depositis primi ꝫ vltimi test. Si ergo fuit actum in ꝓmisso ꝙ deberent pnūciare de iure tm̄ videt dicta sīa nulla quia non seruata forma in ꝓmissu vt no. bal. in. l. diem. §. stari. ff. de arbi. Laus deo.

Consilium. XXV.

Quādo appellat viua voce saluo bñficio appellādi in scriptis. Et an citatio die iuridica ꝓ-o die feriata valeat.

Nchristi noie Amen

Sup primo dubio clara est respōsio ꝙ dicta appellatio nō tenuit facta a ꝓmissione de exequēdo si in ea nō fuit exp̄ssa causa grauaminis in excedēdo modū exequēdi iuxta ea que plene habent in. l. ab executoꝛe. ff. de appel. c. quoꝝ appel. nō reci. l. ab executoꝛe. extra ō re iudicata qō ad cōsultationē. Sup secūdo dubio de iure ꝓmuni cū ab interlocutoꝛia nō possit appellari viua voce de appel. coꝛdi li. vj. ꝫ no. in. l. eiꝰ qui de appel. rea ꝓ bar. clarū esset ꝙ hic non esset dare nisi tercia ꝫ vltimā appellationē factam in scriptis primis duabꝫ ex dicta causa nō valentibꝫ ꝫ sic benefeciſſet appellans ꝓsequēdo vltimā de re. iur. nō p̄stat li. vj. Sed quia ꝓstitutiones ꝓuincie disponūt vt dicit ꝙ possit appellari viua voce videt ꝙ secundā appellationē facta a ꝓmissione p̄dicta viua voce debuerit ꝓsequi ꝫ nō vltimā quia illa secūda fuerit opata suū effectū presupposito sed nō ꝓcesso ꝙ valuerit licet facta ab executoꝛe. Et ꝓ ꝓsequēs videt ꝙ vltima facta in scriptis censeat fuisse supflua de prima appellatione nō curo quia fuit intꝑposita a futuro grauamīe. Sed de scōa q̄ a p̄senti. s. pnūciatōne seu ꝓmissione de exequēdo. Sz quecūcz ꝓsiderent sive prima sive secūda clarū ꝙ tercia nō tenet. Et illa ꝓsequēdo pars malefecit. Tamen q̄tuz ad ꝓpositū nō prima appellatio a futuro grauamine tenet vt in. c. bone de appel. Sed postea appellādo ab instāti videt declarare illud futurū grauamē de quo iam appellauerat sicut in termīs nostris loquitur Inno. in. c. dilecto. Et ideo in dictū euentū tercia non

tenet ꝛ hoc eſt qđ queritur qꝛ tercia dñtaxat fuit ꝓſecuta licet male. Sed in contrariũ facit qđ no.bar.in.l. cum ꝓcuratoꝛ.ff.de op.no.nũc.vbi tenet ꝙ quãdo qs appellat viua voce reſeruãdo ſibi beneficiũ appellandi in ſcriptis ꝛ poſtea appellat in ſcriptis licet videantur due appellatões quia facte diuerſis tempoꝛib⁹ tamen nõ cenſet niſi vna facta vno tẽpoꝛe ar.l.aſſe toto ff.đ here.inſti. Et dicit ꝙ appellans põt ꝓſequi quã vult ꝛ qđ no. Jo.an.de appel.c.bone et.c.dilecto. Sꝫ aduertẽdũ ꝙ bar.nõ declarat an prima facta viua voce trabat ad ſcđm factam in ſcriptis quo caſu cenſere tur facta eo tpe q̃ facta fuit appellatio in ſcriptis. Et extunc incipet currere tempus ad ꝓſequendũ non a tempoꝛe ꝓmi an ecõtra ſecũda trabat ad primã quia tunc eſſet dicendũ ecõuerſo. Sed ex.l.aſſe.toto quam allegat videt ſentire hanc vltimã partẽ. Et ita cõſultum vidi p valentiſſimos doc.iam moꝛtuos.ſ.đ.bono frũ de peruſio antonũ de butrio ꝛ petrum de ancharano. Et ita etiam ego alꝫ cõſului ſequendo p̃dictos et ꝑm hoc eſſet videndũ an ꝓſecutio ꝑm foꝛmam conſtitutionũ fuerit facta infra tempus debitũ ꝙputando tempus ab interpoſitõne ſecũde appellatõis facte viua voce nõ ab interpoſitõne tercie. Et ſi nõ eſſet facta clara eſſet intẽtio appellati ex capite p̃dicto ꝙ eſſet appellatio deſerta poſito ꝙ fuiſſet valida. Sup tercio ꝛo dubio licet fuerint diuerſe opiniones vt refert cy. C.de feriꝭ.dies feſtos.ꝛ Jo.an.extra eo.ti.C.ꝙqueſt⁹. Et tenẽt ꝙ quicq̃d ſit de iure tamẽ de ꝙſuetudine ꝑtur ꝙ ſi ꝓmiſſio citatõis facta fuerit nũcio die iuridica licet executio fiat poſtea ꝙ nũciũ die feriata ꝓ nõ feriata ꝙ talis citatio tolleret facit qđ in ſimili habet in teſtib⁹.qui iurauerũt die iuridica. Et poſſunt examinari die feriata. Et no.glo.in cle.j.de offi.del.đ glo.j.ꝛ bar. in.l.j.§.nũciatio.ff. de ope.no.nũ. Et in ſpe.de fer.§.j. ver. Sed nũcq̃.facit etiã qđ idem bar.no.in ſi.in.l.dãni.§.ſabbini.ff.đ dam.infec. Bar.tamẽ poſt oldꝰ.in dicto.§.nũciatio.ꝛ bal.in dicta.l. dies feſtos tenẽt ꝙ ſi illa dies erat feriata in honoꝛez die maxime ſi erat dies dominica talis citatio nõ valeat. nec ex ꝙſuetudine tolleret qꝛ illa eſt potius ꝙſuetudo nũcioꝝ q̃ iudiciozuz. Et qꝛ hoc eſt expꝛeſſe ꝓhibitũ per illã.l. dies feſtos ibi dum dicit p̃ conis horrida vox ſileſcat ꝛ ſic reſiſtit pricipio.hoc etiã tenet ſpe.in titulo de cita.§.j.verſ. Jtez excipitur ꝙ facta eſt in die feſto ꝛ ita eſt tenenduz. Et ſic iſta appellatio cenſet deſerta tanq̃ non facta citatione infra terminũ pꝛefixũ a cõſtitutionib⁹ cũ ſint paria facta nõ fuiſſe vel inutiliter factã fuiſſe.ff.qui ſa.dare cogan.l. quotiẽs de cõtrahabu.l. nõ putauit.§. non q̃is ꝙ cuiuſq̃ vni.no.l.j.§. quib⁹ relatio tamẽ citationis videt ñ viciari qꝛ facta fuit die feſtiua ar.cꝰ qđ no. bar.in.l. teopompꝰ.ante fi.ff.de do.p̃alleg. Nec videt viciari citatio ex eo ꝙ ptãs ꝓſinus ex ſuo officio nullo petente qꝛ haberet mãdatũ ab appellante ꝓmiſit citationez fieri ad literas iudicis requirẽtis. Cum in hoc eſſet merus executoꝛ ſed ſufficit ꝙ iudex cui ꝓmiſſa fuit appellatio ad inſtãtiã ꝛ requiſitõez appellantis ſcripſerit ptãti peruſij ar.coꝛ que no.in.l.j.C. qui admit. ad bo.poſ.po.in glo.ij.ante fi.ibi vel hic ꝛc.ꝛ.ff.de minoꝛ.in.l.iij.§.ſed vtrũ in glo.que incipit hoc olim verſi. vel dic verius ꝛc. Laus deo.

Conſilium.XXVI.

In christi nomie Amẽ

In dubio p̃fati excellentiſſimi doc.recolende memoꝛie ſatis bene referũt qui in lecturis ſuis ſcripſerunt ſup dicto dubio ꝛ maxime bar.in.l.cuz ꝓcuratoꝛ in.§.ſi dñs.ff.de op.no.nũ. vbi licet diuerſis tempoꝛibus interponant due appellatões ꝛ ambe tamẽ infra tempoꝛa appellãdi vna tamẽ eſt appellatio cũ ſecũda facta eſt ſub ꝓmemoꝛatõe facte ꝓpter ꝓ illa verba ſaluo ſibi iure appellandi in ſcriptis ꝛc.ꝓout fuit iſta ſecunda appellatio.ꝓo hoc.l.vnuz.ff.de teſtiꝭ.geminatio aũt appellationũ ſup eodem facto nõ videt inducere pluralitatẽ appellationẽ nec p ſecũdaz terciã ſiue quartã tollunt effectus: quos ꝓma dicta appellatio ſecũ traxit:ſicut eſt extinxiſſe vel ſuſpẽdiſſe ꝓnunciati. j.j.in fi.ad tertullianũ ꝛ.l.furti de bis q̃ no.infa.vel effectum tituli nil nouari appellatione pendẽte.ff. nil no. ap.pendẽte ꝛ.c. veniẽtes ꝛ qđ ibi no.de iure vel effectũ curſus fataliũ ad ꝓſequendũ appellationẽ. Et ſic đ appellatione ꝛ hoc qđ no.in.c.dilecto de ap.in nouella in vltima glo.ꝛ ſic eſt in ſnia ꝛ alijs diſpoſitionib⁹ vt ratio ſit ſupuacua ꝛ nulla ſi ex ea nõ augeꝫ effectus.l.j. §.quãdo ꝓpo.nõ eſt ne.l.ſtipulatio.§. diuus vt.l.no. cane.ꝛ.l.ſi creditoꝛ de le.j.ille ergo qui a ſnia diffiniti vel grauamĩe ſepius appellat videt ſepius loq̃ non ſepius appellare qꝛ ꝓma vt dixi traxit ſecum ſuũ effectum ꝛ ſic intelligit.c.lotharꝰ.xxxj.q.j.ꝛ.c.bone đ ap. in verbo plures ſtatutũ ergo quo cauet ꝙ debeat appellari infra.x.dies ꝛ appellatio p̃ſentari infra octo dies iudici appellatõis addit appellatõis interpoſite cõputãdos ꝛc. debet intelligi de p̃ſentatõe ꝓme appellatõnis que fuit ꝓpria ꝛ vera appellatio quo ad oẽs effectus vt dixi non aũt a die ſcde vel vlteriꝰ is licet cũ interpoſite infra decẽ dies qꝛ talis iteratio eſt quedã inepta ꝛ ſupflua verboꝝ multiplicatio q̃ nõ ſolet alterare ſbaz vel oꝛdinatõz legis.l.pediculꝰ.§.labeo de ſuppl. leg.ꝛ ſic ẽ veriſimile intellexiſſe ſtatutũ dñ dicit appellare ꝛ ſubdit quã appellatõez ꝛc.ꝛ ſic loquit de vna appellatõe ꝛ de ꝓma ar.l.boues.§.hoc ꝑmõe de ver.ſig. ꝛ capi.nõ põt de p̃ben.li.vj. Et ꝓfirmat hoc qꝛ terminus octo dierũ ad p̃ſentãdũ appellationẽ eſt p̃fixus a ſtatuto ꝛ ſtatim poſt appellatõez interpoſitã incipit appellare ergo iterũ ab eadẽ ſnia nõ potuit interrũpere curſum dictoꝝ octo dierũ ad p̃ſentandũ appellatõnem ꝛ dare ſibi nouũ quia in decẽ diebꝫ decies appellãdo ſingulis diebꝫ eſſet in poteſtate ſua extinguere curſum temporis iam inchoati ꝛ nõ pluries ꝓm.ſibi dare in ꝓiudiciũ aduerſari cui eſt ius queſituz ex ꝓma appellatione quo ad terminũ ad ꝓſequendũ eaz ergo eo inuito nõ poteſt ab ea recedere.c.ab eo de elec.li.vj.et l.ſi poſt moꝛtẽ.§.fi.de cõtra. Cum eñ due ſint ꝓuiſiones ſup eodem quarũ vna p ꝓius opaꝫ q̃z altera q̃ potuit vna vti ꝛ nõ eſt vſus ab vſu alterius eſt excluſus.l.ſi fundũ.§.ſi ab impubere de le.j.legis nanq̃ ſiue ſtatuti oꝛdinatio in momẽto opaꝫ effectũ ſuũ nec alia ꝓuiſio hominis põt eam alterare ſiue mutare. vnde dicitur lex ꝙ nõ eſt amplius ꝓ herede gerere qꝛ iam hereditas ꝛc. de here.inſti.l.liber.homo.§.ticius ꝓo hoc qđ ſcribit in.c.j. de ꝓſti.li.vj.in fi.in illa.q. vtruz ſi inder ſtatuat aliũ terminũ q̃z pꝛefixũ in illo.c. caueaꝫ videatur receſſuz ab illa ꝓuiſione ꝛ tenet ꝙ nõ quia ꝓo fixio iudicis repit iam cauſaz deuolutã p illud.c.vnde lex que eſt principaliter agens volotius opaꝫ q̃z iudex eius miniſter quicq̃d agit agit in virtute legis facit.l. poſt moꝛtẽ.de le.j.per pꝛedicta dico ꝙ id qđ dicit Jo. an.poſt in dicto.c.cũ bone ꝙ ſi quis ſepius appellauit eſt vtile quia nõ a prima ſed a ſecũda incipit curſus tẽporis ad ꝓſequendã appellationẽ. Non videt dictũ ꝓbabile nam cõtra hoc faciũt ꝛ vigent pꝛedicte rationes nec videt ꝓteſtatio nec reſeruatio de qua in dicta appellatione aliquid opari ꝓtra ſtatuti deuolutionẽ ꝛ termini p̃fixionẽ qꝛ nõ põt ex vtraq̃ pte vti videlicet prima vt ꝓbaui.ꝓteſtatio ergo ſiue reſeruatio mihi ꝓ deſt.c.vt qs duas de elec.libꝛo.vj. Ex quo etiã põt colligi deciſio ꝙ ſicut ibi electꝰ a diuerſ bz electionẽ quã ex eis eligat. Jta volens appellare habet electionez an

in scriptis an in voce. C. de ap. l. litigatoribꝫ. Electa ergo via appellãdi viua voce videt excluſa via appellãdi i scriptis. l. qꝺ in heredẽ. §. eligere de tribu. z. l. j. de fur. nec refuatio redeũdi ad aliã viã aliqꝺ opat. vt di cto. c. vt qs duas. dñs tamẽ bal. in. l. appellatõe. C. de app. tenet qꝫ ad inducẽdã dilationẽ ꝓ lapſuꝫ anni cõ putet annꝰ ex tpe ſecũde appellatõis nõ ex tpe prime. Sed opinio bar. in dicto. §. ſi dñs videt ꝓbabilioꝛ et eã ſequoꝛ in. l. j. §. libelli. ff. de app. vt etiam ibi ſcripſi. poſtqꝫ ꝓ primã appellationẽ ſnia eſt reſciſa z ea ad ſuperioꝛez deuoluta ex ea debẽt fatalia habere principia ſua z ad illa debet haberi relatio qꝺ ad deſertoꝛ ſicꝫ qꝺ tractũ retro z alios effectꝰ de qbꝫ ſupra dixi. Laus deo

Conſiliũ. XXVII.

Ab inſtlocutoria infra qntum tpus poſſit appellari z quãdo incipiat currere tempꝰ appellãdi ab ea.

In christi nomie Amẽ

Viſa appellatõe inſtpoſita ꝓ magnificos viros coſtantiũ fredericũ z Jo. thomã de porris ſen. pcuratoꝛẽ ipſoꝝ ꝓtra grauamina eis illata ꝓ vicariuꝫ dñi epi mel. ſubdelegatũ apoſtolicuꝫ z bis que opponũtur ꝓtra eũ z reſpõſionibꝫ factis ad illa ſup eo qꝺ q̃ ritur an dicta appellatio. poſſit ſuſtẽtari. Notanduꝫ eſt qꝺ cũ dicti nobiles vel eoꝝ ꝓcuratoꝛes principaliter cõqueranꝰ de dilatione nõ data ad ꝓbandũ cuꝫ interpimas fuerant impediti ꝓducere qſdaꝫ teſtes. Et ſic erat dãda dilatio petita. ff. de fer. l. oꝛõne z. l. fi. z ibi plene no. Et etiã cõquerũt de nõ admiſſione articulorũ ꝓtinentiũ obiectões terminũ cõtra ꝓſonas teſtiũ. Jta ſine dubio ſunt talia grauamĩa a quibꝫ ſaltim de iure canonico põt appellari ꝓut habet exp̃ſſe in ſpe. de appella. §. in qbꝫ verſi. poꝛro cũ appellat in iudicio ibi generaliter z vbicũqꝫ legitime exceptões nõ admittunt de offi. del. c. ex parte ꝛc. z ibi dñ dicit. Et breuiter vbi cũqꝫ iudex dilationẽ denegat ꝛc. Erãt em legitime exceptiones ꝺ inimicitia capitali. C. de teſti. l. ſi qs teſtibꝫ ſi ob. ad primũ ſi videnꝰ iſti petiſſe quartã dilationez quã nõ potuerũt petere ſine ſolẽnitate legali. C. de ꝓba. auc. qui ſemel. Et in coꝛpe vnde ſumit extra de teſti. c. vltra terciã qꝺ hic nõ ꝓponit factũ fuiſſe. Nam dico qꝫ licet in pũcto dicat qꝫ fuerunt date dilatões due cões tamẽ iſta que petebat nõ erat quarta ſed tercia. Et dicebat dari qꝛ z actoꝝ data fuerat tercia, put colligo ex pũcto. ſ. primo. Textus in cõtrariũ allegati loquũt de quarta ꝓductõe teſtiũ que diceret ſi tres alie pceſſerint cũ examinatione etiã infra eandẽ dilationem. nõ aũt loquũt de quarta dilatõe. Nã ſi nõ pceſſerũt tres ꝓductões cuꝫ examine poſſet peti nõ ſolum quarta ß qnta dilatio. vel. vj. ex cauſa iuſti impedimẽti, put declarat bar. in dicta auc. q̃ ſemel. Jtẽ nõ obſi dicat qꝫ crimĩa nõ fuerũt ſpecificata ſed in genẽ ponoſitũ fuit qꝫ erãt inimici piuri infames ꝛc. Et ſic non videt ſufficere vt in. c. p̃ſentiũ de teſti. li. vj. in ver. teſtes. Nã Jo. ibidẽ in nouella dicit illũ tex. nõ ꝓbare illud ad qꝺ allegat ſed potiꝰ cõtrariũ qꝫ tanta ſpecificatio nõ eſt faciẽda in exceptionibꝫ licet in examinatõe ſit fienda. Sic ergo dicti articuli videbãt admittẽdi ſaltim in vim exceptõnis. Si q̃libet ſpecies criminũ obiectoꝝ repellere habebat teſtes ꝓ id qꝺ no. glo. oꝛ. vt in c. pia de excep. li. vj. ſup verbo ſpeciez que incipit hoc ideo dixi ꝛc. In bis q̃ opponũt ꝓtra electũ aliꝫ videatur velle glo. in. c. vt circa de elec. ꝓ illũ tex. ſed debz tra bi ad ꝛſequẽtiaꝫ in alijs caſibꝫ in quibꝫ nõ eſt exp̃ſſum cũ ratio ſit in cõtrariũ ꝓ glo. que ẽ in dicto. c. pia de excep. facit qꝺ no. bar. in. l. filius. ff. de donatõe. Preterea quicqꝺ ſit de obiectõe criminũ ꝓ tex. illius. c. punctium nõ ſic eſt in obiectõe inimicitie p̃dicte inſtueniẽtis ſine aliquo delicto dictoꝝ teſtiũ ꝓtra quos opponebat. vnde nõ cadebat alia ſpecificatio qꝛ nõ ſigillabat ꝓſonas teſtiũ aliqua infamia iuris vel facti qꝺ nõ ſic ẽ in excep. criminũ nec repitur ſtatutũ niſi in crimĩbꝫ qꝫ ſigillatim ſpecificet. Concludit ergo qꝫ dicti nobiles fuerũt grauati in p̃dictis duobꝫ. ſ. qꝛ fuit denegata dilatio ſaltim tacite poſtqꝫ ex iuſta cauſa impe dimẽti fuit petita. Jtẽ quia nõ fuerũt articuli obiectiui admiſſi ꝓtra ꝓſonas teſtiũ. Similiter fuerũt grauati in nimis breui dilatõe data ad opponẽdum ꝓtra teſtes. ſ. quatuoꝛdecim dierũ cuꝫ tanta eſſet copia atteſtationũ qꝫ vix infra meſem potuerint haberi. Nã debuit dari vt incipiet poſtqꝫ copiã habuiſſent vel ꝓ eos ſtetiſſet quominus haberẽt nõ aũt debuit dari taliter qꝫ incipet anteqꝫ haberet dicta teſtiuꝫ z ſic anteqꝫ ſcirẽt qꝺ habere opponere ſaltim ꝓtra dicta qꝛ cũ non valent actũ facere nõ debet inſpicere terminꝰ currere ar. l. ſi ꝓcus. ff. de ſtip. ſer. C. de an. excep. l. j. in fi. Conſtat aũt iſtud etiaꝫ tale grauamẽ a quo põt appellari de dila. c. j. z. ij. Nõ ergo ruit dicta appellatio ex eo qꝫ nõ fuerit inſtpoſita ex cauſis iuſtis nec etiã ex eo qꝫ nõ fuerint ſpecificati in appellatõe quia imo fuerũt exp̃ſſi: ſicut ex tenoꝛe eius apparet. Solũ ergo eſt videnduꝫ an ruat ex eo qꝫ nõ fuerit inſtpoſita infra decẽ dies a die illati grauaminis qꝺ videt vt in. c. ꝓcertationi de ap. li. vj. Breuiter circa hoc ꝓſideꝛo tres caſus, put poſſuꝫ colligere ex dictis doctoꝝ. Nã interdũ iudex grauat ꝓtem exp̃ſſe inſtloquẽdo z tũc eſt appellãduꝫ infra decem dies a die late inſtlocutoꝛie vt dicto. c. ꝓcertatõi z no. in ſpe. de appel. §. reſtat. verſi. Sed qꝺ dices. in prin. Et ita ſedm euꝫ debet intelligi qꝺ no. hoſti. in. c. vt debitꝰ in fi. de app. ſup ver. de maioꝛibꝫ. appello aũt q̃ſtuꝫ ad ꝓpoſitũ inſtlocutoriã exp̃ſſam illã ꝓ quã iudex declarat aliqꝺ fiendum vel nõ fiendum puta articulos admittẽdos vel nõ talis nãqꝫ inſtlocutoria vim habet diffinitiue qꝺ ad illũ articulũ vt eſt tex. cũ glo. in. l. ſi qs in iuſiurandũ. C. de reb credi. Et hoc voluit hoſti. z ſpe. in ꝑallegato verſ. Sed qꝺ dices. ſ. qꝫ tale grauamẽ habꝫ vim diffinitiue merito debet appellari infra decẽ dies a die talis inſtlocutoꝛie late qꝛ ipa inſtlocutoria verbalis ẽ illa que grauat ꝓtem nõ aũt id qꝺ ſequit poſt eã: qꝛ illud ꝓuenit in cõſequẽtiã pnũciatõnis p̃dicte z tanqꝫ ei⁹ executio z implemẽtũ. Et ſic nõ debet illud attendi ſed illud ad cui⁹ executionẽ venit ar. ff. de noua. l. ſi ita ſtipulat⁹. §. fi. cũ. l. ſequẽti. ff. de noua. Si em pnũciauit iudex articulos nõ admittẽdos. Et poſtea nõ admittit iſta ñ admiſſio nõ eſt illa q̃ grauet ſed pnũciatio ad cui⁹ implementũ venit z neceſſariã executionẽ. Et ideo a pnunciatõne eſt appellãduꝫ nõ ab ei⁹ executõe ſicut in diffinitiua. l. ab executoꝛe. ff. de appel. pronũciatio autẽ eſt actus inſtãtane⁹ ergo ab illo inſtãti incipit currere tempus appellatõis interdũ iudex grauat partẽ nõ inſtloquẽdo exp̃ſſe vel tacite ſed potiꝰ exequẽdo vt cuꝫ incipit nõ a declaratõe alicui⁹ dubij ſed ab executõe vt qꝛ facit aliquẽ capi z detineri vel ponit aliquẽ intenutam bonoꝝ aduerſarij vel citat aliquẽ ad locũ non tutum. vel aſſignat terminũ nimis breuez qui actus licet large loquẽdo poſſint dici ſnie inſtlocutorie vt habet in tex. z glo. C. de epi. z cle. in. l. cũ clericis ſup verbo ſentẽtiarum tamẽ nullo modo habẽt inſtar. diffinitiue ſicut interlocutoria que declarat aliqꝺ dubiũ vt dixi z tũc dico qꝫ iſto caſu habet dictũ hoſti. qꝺ ponit in. c. romana de app. li. vj. z refert ſpe. in dicto. §. reſtat verſi. ſed qꝺ dices z archi. in. c. ꝓcertationi eo. ti. videlicet qꝫ poteſt appellari poſt decẽ dies a die incepti grauamĩs qꝛ non poteſt dici vt veniat ad executionẽ pncipij quia non preceſſerit declaratio de ſic faciendo ſic incipit a facto

eque principali qđ est mediū ꝛ finis grauaminis sicut principiū ideo nullū eorum prevalet alteri ar.leg.si reꝰ ff.de duob reis ꝛ de fideiuſ.l.generaliter ideo nō soluꝫ ipsum principiū gravat sed etiam medium ꝛ finis. Et ideo licet quis sit exclusus ab appellando per lapsuꝫ decem dierū a prin.nō tamen est exclusus a medio ꝛ a fine a quib nōdum sunt lapsi.x.dies ideo potest adhuc appellare a grauamine qđ infert hodie ꝛ pro hoc optima glo.que est.C.de flua ꝛ aqua.l.ij.in glo.magna ptꝰ mediū ibi dum dicit. Alij dicūt ꝙ etiam lapſ.xx.ānis intendit negatoria ꝑ presenti actu licet nō preteritis ꝛ qđ no.per glo.ꝛ bar.in.l.mariti lenociniū.§.sex mensium.ff.de adul.ꝛ de iur.iur.cū qui in.§.in popularib. Et qđ idem bar.no.in.l.ab hostib.§.sed qđ simpliciter.ff.quib ex cauſ maio. circa mediū ibi pro euidētia debetur scire ꝛc.que omnia faciūt optime ad ꝓpositū ꝛ pro subscrutatōne dicti hosti.ꝛ spe. Nec obstat si dicatur ꝙ ipi habuerūt respectū ad tempus qđ erat ante.c.cōcertationi. Sed hodie per illud.c. videt ꝙ debeat appellari infra decē dies ꝓputandos ab initio grauaminis per illud.c. Nam archi.ꝛ Jo.an. ibidē in novella vident sentire ꝙ etiā hodie sit locus dicti hosti. ꝛ spe.ꝙ illud.c.loquit in grauamine extra iudicial.sed in iudiciali remittūt ad no.per host.ꝛ spe. in locis preallegatis. Interdū ꝓvo infert grauamen per interlocutoriam tacitā continētem aliquā tacitam declaratiꝛ nem vt quādo nō incipit a iudice sed a parte ꝓuocante iudicē vt si pars petit admitti articulos vel exceptiones aut dari novā dilationē. Et iudex ꝓtempta petitione ꝓcedit ad vlteriora quo casu censet tacite. declarare talem petitionē nō esse admittendā vt in.c.ex parte.C.de appel. Et per ꝓsequēs dictos articulos vel exceptiones reprobare qđ tamen est verus si eos vel eas examinauit nō aliter vt no. bar.in.l.a ꝓcedente.C. de dila. Tamen aduertendū ꝙ ista repulsio vel declaratio cū sit tacita non est tanti effectus quāti est expressa nam nō censet facta nisi respectu illius petitionis que tūc facta fuit.non aūt alterius que postea fieret. Secꝰ in expressa qꝛ censet esse generalis quo ad omnes que fieri possent ꝛ sic in rem. Nam actus est volūtas tacita vel taciti.nō sic late sunt interꝓtandi expresse ꝫ hactenus quatenꝰ se extendunt actus ex quib resultant.l.j. §.iul.ff. de iti.actuq ꝑua.ꝛ qđ ibi no.in.l.fi.C. ne filiꝰ ꝑ patre de excu.tu.l.volūtarie. Et qđ no.bar.in auc. qui rem.C.de sac.sanc.eccl. Plures bone ꝓcordantie colligunt ex iuribꝫ allegatis ꝑ Jo.an.in questione posita sup regula accessoriū in mercu.circa principiū. Et hoc expresse voluit q̄si in termīs nostris glo.or.que est in cle.sepe.circa fi. de ver.sig.in glo. que incipit videt ꝙ pl'ale verbi determīat expressum ꝓsensum partiū ꝑ iudicare in tota lite sed tacitū solum in actu. Ex quo resultat ꝛ allegat ad hoc quod no.in spe.de app.§.restat ver.ꝛ non scđm vinc.de cita.§.j.versi.quid si reꝰ in quibus locis recitat dictum hosti.in casu nostro loquēte de quo supra dixi. Et ꝑ ista allegata interlocutoria ꝑ iudiciū facit solū in illo actu ex quo resultat ꝛ in illa petitione nō in alia que postea fieret modo nos idem debemus dicere in casu isto. Si eīm procuratoꝛ duoꝝ nobiliū nō petijssent iterū articulos admitti die.xij. maij non habuisset ius appellandi ratione denegationis facte ꝑ prius quia quo ad petitiones factas ꝑ prius prefata tacita interlocutoria transiuisset in rem iudicataꝫ postq̄ infra.x. dies a die ꝓcessus ad vlteriora ex quo resultat declaratio ꝛ interlocutoria p̄dicta nō fuit appellatum. Verū licet ꝑ hoc esset exclusus a ꝓmarū petitionū beneficio non tamen sibi fuit clausum os quominus iterū posset petere ꝑ iam dicta. Et ꝑ ꝙsequens a denegatione facta ab ista vltima petitione quando potuit appellare.quia appellauit infra tempus debitū. Nam ex renouata petitione ꝛ ex reiterata petitōe denegatione censet renouatū grauamen qđ non esset si non fuisset renouata petitio bar.in.l.valerianꝰ in fi.de ꝓto.stip.a qua noua petitione nō erant excluſi per p̄cedentes tacitas interlocutorias vt dixi ꝛ ideo censet novū grauamen sed si fuisset interlocutoria exꝓssa secus quia fuissent ꝑ eam exclusi tam a p̄cedentib petitionib q̄ a sequentib ideo non censeret grauamen novū per iam dicta ꝛ allegata supra. Nec ob.q predicti nobiles vel eoꝝ procuratoꝛes fuerunt reputati ꝓtumaces q̄tum ad exceptiones nō oppositas qꝛ ꝓtumacia nō afficit quē nisi dāno expensarum. Nō aūt dāno litis seu ꝓditionis iuris sui.l.ꝓtumaciā. §.ꝓtumax ꝛ ibi no.ff.de iudi. vnde dicta interlocutoria nō ob. quia adhuc poterāt petere articulos ꝛ exceptiones admitti nec excludebant ꝓpter lapsuꝫ terminū brevis tamē quia nō fuit assignatus cū causę cognitione ergo ꝛc. per ea que no.dy.in.c.indultū.de re.iur.li.vj. Cū quia ius alterius partis nō erat effectū deterius sed erat eque saluū post terminū sicut ante ar. l.ij.si post tres in fi.ff.si quis caut.ꝛ de op.lega.l. manci ꝓrum. Et qđ no.cy.C.qui accu.nō pos.l.si ea. Circa vltimū.ſ.de lapsu anni si vera sunt que narrant per allegantē.ſ.ꝙ postq̄ appellās cepit ꝓsequi coꝛā delegato papa dictā causaꝫ aduocauit a delegato.i.ad instantiam appellati. Et eaꝫ ꝓmisit dño epo mantuano. Et fuit negligens in p̄sentando ꝓmissionē. Clarissimū est ꝙ lapsus illius anni nō nocet appellāti qꝛ per eū nō stetit cū semp fuerit diligens ꝛ nunq̄ deseruit causam,ꝑ sequi sed stetit ꝑ papaꝫ ꝛ partē aduersam vnde etiam alio impedimēto in psonā appellati nō subsistēte debꝫ habere scđm annū. Ita determīat expsse Jo.an.in no uell'.in.c.ex ratione de appel.in vltima colū.ibi sed videtur aliquib ꝛc. Per hoc in auc.item si appellatione C.de tempo.app. Et in coꝛ.vnde sumit. vbi qñ stat ꝙ iudicē non ꝑ appellantē nō currit tempꝰ. Pro hoc etiam lex intra vtile.ff.de mino.de excu.tu.si cuꝫ ipse. Et qđ no.cy.in.l.fi.C.de adul.ſ. ꝙ tempus nō currit quādo stat ꝑ alterā partē. Preterea etiā quādo non stetit ꝑ iudicē nec per alterā partē. Sed stetit ꝙ casuꝫ contingentē in ꝑsonā appellantis quo minꝰ posset ꝓsequi licet regulariter talis casus nocere soleat illi in cuiꝰ ꝑsonam accidit.ff.de consti.pecu.l.itē illa ꝑ prin.ſ.in versi. ꝓinde si valitudine fuit impeditus ꝛc. Et no.in.l.fi vno.§. Item cū quidē ante fi.glo.magne.ff.loca.tamē hoc casū sibi nō nocet imo impedimētū vnius diei facit vt totus annꝰ secūdus ꝛ integre detur cū restauret a iure sine mīsterio iudicis licet eo casu quo iudicis mīsteriū requirat non restauret nisi tātū tempus q̄ntū est illud in quo fuit impeditꝰ.l.ab hostib.§.sed qđ simpliciter ꝛ.l.necnon.§.si quis sepius.ff. quib ex ca.ma. ita no.glo.in.c.fi.si electio de elec.li.vj. sup verbo fraudulenter. Et allegat Inno.ꝛ host.i.n dicto.c.ex ratione. Et ibi.etiam Jo.an.in novell'.in vltima colū.ꝛ ange. de perusio ī.l.ꝛ ideo hesitatur.ff.de ver.ob.vbi hoc idem recitat dicit se ita ꝓfuisse in ciuitate venetiarū. Si ergo impedimētuꝫ ꝓueniens in casu ꝓtingente in psonā appellan.non aūt facto iudicis vel appellati etiā si sit vnius diei facit et integre secūdus annus def fm Inno.host.ꝛ glo.ordinariā de quib supra etiam aduersarij vel iudicis ꝑ iura supra allega. Quid ergo dicitur in.c.sicut appellatio de appel.in cle.vt ꝑ lapsuꝫ anni si cum appella.nō fuit expedita sententia transeat in rem iudicataꝫ procedit quādo toto anno appellans fuit negligens vel ptim diligens ꝛ partim negligens si ꝓ nunq̄ fuit negligens seu ptim diligens ꝛ ptim impeditus quo impedimēto durante nec negligens nec diligens potest dici fuisse tunc datuꝫ secundus annus ipso iure etiam si in vna die fuerit impeditus fm Inno.host.ꝛ glo. vbi supra licet bar.in auc. Item si ap-

pellatione. C. de tempo. ap. videat requirere q fuerit impeditū vnius menſ. sed esset temerarium recedere a supradictis canonistis maxime cuz causa cognoscit ex delegato proprie. Credo etiā q z si opi. bar. esset vera in casu nostro fuerit impedimētū vnius menſ z vltra. Cum igit in casu nostro semp fuerit diligens nec per eam stetit quo minus causa terminaret infra annū sed stetit per alterā partē que fecit causam aduocari a primo delegato z ꝓmissionē negligit p̄sentare sine dubio datur secūdus annus quia etiā si per appellatū non stetisset sed p appellantē ꝓpter casum ꝓtingentez in eius ꝑsona idem esset vt supra dixi. Laus deo.

Consilium. XXVIII.

Si pronūciet sup appellatione ab interlocutoria an talis sinia dicat diffinitiua vel interlocutoria.

Nchristi nomie Amē

Viso p̄cto suprascripto vnacū processu toto sequenti respondet per ordinē ad quesita. Ad primum etiam dico q licet in procuratorio eor non contineatur expresse q possint appellare quia tamē habuerunt speciale mandatū ad compandū pro cōstituente in hac causa censent habere in cōsequentiā ad omnia incidentia dependētia z ꝓnera ar. in. l. sede. ff. d iurisdictione omni. iudicū. l. ad rem mobilē z. l. ad legat. ff. de p cur. Etiā si illa sint talia que de se requirerent si principaliter agerent speciale mandatū vnde procurator cōstitutus ad causam potest si ledit in aliquo incidēti articulo petere restitutionē in integrū sine speciali māda to licet ad ipam principaliter petendā requirat specia le. l. illud. ff. de minoribꝫ iūctis his que notat Inno. in. c suscitata de integ. resti. Et bar. in. l. cū procur. ff. de ope. no. nū. Et dicta. l. illud in fi. z potest appellare ab interlocutoria z appellationē prosequi sine alio speciali māda to. Sed bar. dicit in dicta. l. cū procu. licz a diffinitiua solū appellare nō prosequi virtute special mādati ad li tes. l. inuitus. c. de procur. cū ibi no. Sed si haberet generale posset etiā prosequi ſm doc. ibidem. hic aūt non solum habet speciale mandatū ad hanc causam sed etiā ad omnes. vnde nō video quare predicti non potuerint appellare ex defectu mādati. facit. ff. quādo app. sit l. procur. z an p aliuz cause appel. l. si procurator cum ibi no. Ad scdm respondet q licet ex defectu mandati non phiberent isti appellare. s. quia bannū predictū erat interlocutoria postea sperabat diffinitiua a qua vt dicitur poterat appellari z p illam appellationē tolli poterat grauamen illatū per dictam interlocutoriā. et sic procedit regula prohibitā tam de iure ꝯmuni. ff. de appel. recip. l. ante sniē tempꝰ qꝫ etiā ex forma statuti cesse ne sub rubrica de citationibꝫ ad fi. z appellatio fuit inuenta ad tollendū grauamen per aliuz qđ nō est in potestate grauati p aliud remediuz tollere. l. j. ff. de appel. Sed si potuit tamleuiter tollere z nō fecit sibi imputet quia nō debuit querere vt tolleret per alium nisi in dicem appellationis quia p seipm tollere nō potest. ff. de condi. insti. l. qz ratio facit. l. iam dubitari. ff. de heredibus insti. in ratione sui. Ex his apparet responsio ad terciū q iudex appellationis debuit pronūciare dictam appellationē nō tenuisse ex causꝫ predictis z interponi nō potuisse. Ad quartū dico q baldus tangit istum passum quādo appellat ab interlocutoria z pronunciat sup tali appellatione. An tūc sinia iudicis appellationis dicat interlocutoria sicut prima an ꝺo diffinitiua. Et determiat in anē. hoc saci. C. de iur. colū. posita sup. l. j. z in. l. cū z minores. C. si aduersus rem iudi. qđ si pronūciat male appellatū z sic remittat causaz ad primū iudicem dicat diffinitiua re. iudicis qui nō sperat aliā dare sed respectu p̄tiū que sperāt aliaz dari dicatur interlocutoria. Et ita dicit se ꝓsuluisse. Sed q̄ iuris si pnūciat bene appellatū hoc ibi nō tangit. sed in l. j. §. s. z si qs. C. coīa de. sentit q fit diffinitiua etiā respectu p̄tiū tanqꝫ a diffinitiua possit appellari sine expssione grauaminuz. l. j. in fi. ff. de appel. cui⁹ auctoritas sufficiat p ꝑsenti absqꝫ alia inuestigatione. Super vltimo q̄ pena veniat in ponēda de isto excessu videt q pena statuti sub rubrica de priuat. carceribꝫ vers. z si quis aliquē tenuerit carceratū ꝛc. Nā verba illius versiculi vident valde ꝓgruē casui nostro si bene ꝓsideretur. Sed ꝓsiderādū est q dictū statutū nō fuit in hac inquisitione inductū ideſt intēptatū nō fuit in hac inquisitione. Debuissent em̄ apponi formaliter verba statuti dicēdo q illā mulierē retinuit carceratā seu detentam. Et q p̄textu carcer. seu detētōis extorsit ab ea dictam tunicā ꝛc. Qđ minime factū fuit. Preterea videt loqui de violētia ꝓpulsiua in q̄ est volūtas licet coacta nam tūc ꝓprie diceret extorqueri metu carcer. hic ꝺo fuit ablatiua in qua nō fuit volūtas illi⁹. c. sacr. qđ me. cau. vnde nō pōt dici q metu carceris eā illi tradiderit qz nō tradidit ipsa sed violēter ille ei abstulit: qđ facere potuisset etiā sine detētione vel incarceratione. Et sic nō bene ꝓgruūt verba dicti statuti. An autez debeat puniri pena statuti sub rubrica de pena inferrētis alicui violētiā expulsiuā dicit q nō. qz illud loquit de simplici violētia. Sed hic nō fuit simplex sed cuz ea fuit admixta detētio amēnatio gladij z mine que videtur aggrauare violētiā. z sic q sum⁹ extra illud statutū ar. ff. de questionibꝫ si qs viduā. de adulterijs si adulteriuz cū incestu. C. de raptu virginū. l. prima pꝰ pncipiū ibi q duplici crimie ꝛc. de sepulchro violato. l. qui sepulchra. Sed in cōtrariū quia statutū pretactū loquitur ita generaliter q potest trahi nō solum ad simplicem violentiā sine dictis qualitatibꝫ sed etiaz cum eis. non em̄ in eo comphendo est aliqđ verbuz restrictiuū ad simplicē violentiā: ideo q̄ꝫ nimis parua pena. videatur ad tamꝑ sumptuosum z mali exempli excessiui quātus iste fuit. Tamen potius inclinarē in hac parte sequendo iur. regulas qꝫ i mitioreꝫ partē fienda sit interpretatio. z q mitior. l. videatur intētata. ff. de penis si preses cū hoc tamē q propter dictas qualitates possit iudex augere penam dicti statuti. Nam si illa pena de qua loquitur statutū posset imponi p simplici violentia iustuz z equū est q iudex in eodem genere pene pecuniarie premissa cause cognitione possit augere penaz. ff. de penis. l. hodie z. l. quid ergo. §. pena grauior ff. de infamibꝫ z qđ vtrobiqꝫ no. expresse per bar. sicut etiam posset causa cognita minuere. l. et si seuerior. C. de infamibꝫ facit. l. aut facta per totuz. ff. de penis. dixi aūt in eodē genere pene quia nō posset transgredi ad diuersum genus vt de pecuniaria ad corporalē vel de pecuniaria certe quātitatis ad quotam p̄tem bonorū cum illa hodie nō sit in vsu licet olim sic. l. iij. ff. ad. l. iuliā. de vi. ꝓuata. Et sic videmus in ꝓgatione iurisditionis que potest fieri in eodē genere iurisditionis nō in diuerso iuxta no. per Inno. in. c. de cauꝫ. de officio delegati. Et no. in. l. j. in vltima glo. ff. de iudicijs. vnde si ex forma dicti statuti p simplici violentia veniret puniendus in quinquaginta qz tunica valebat viginti quinqꝫ nō reputo absurduz propter dictas qualitates punire iꝑm incertū z vltra prout iudici equum videbitur. Attenta etiā qualitate p̄sone si est erogans et aptus ad simulia iterū faciendo z ad cōcupiscendū arrogantiā seu audaciū ar. ff. de carbon. l. j. §. pompon. audacissimus quisqꝫ ꝛc. Et per istū modū seruabit in dex statutū sub rubrica de penis nō ꝓuiꝺ. assimilando hanc violentiā ablatiuā cum aljs violentijs. Et etiaz statutū sub rubrica de roboze statutoꝝ quia nō deue-

nit ad penã iuris coĩs de vi publica: cũ possit ꝓcedere de similib⁹ ad similia ⁊ satis faciet iudex motuo suo qꝛ sine dubio fuit bonũ videlicet vt dicta violentia ꝗlifi cata puniat acri⁹ qꝫ simplex. Et sic oĩb⁹ erit ꝓuisuꝫ qđ fiendũ ẽ ar. ff. đ his q̃ in fraudẽ credi. l. his. Laus deo.

Consiliũ. XXIX.

Appellatõi ab interlocutoria quãdo sit deferendũ vel per iudicem a quo vel per iudicem ad quem ⁊ qua liter sumat᷑ verbum deferre.

ℵ christi nomie Amẽ

Viso puncto ⁊ allega. supꝰscriptis. Quia đ ꝑncipalit᷑ querit᷑ ⁊ pronũciari petit᷑ per dictuꝫ ꝓmissa rium an dicte appellationi interposite ab interlocuto ria vel grauamine sit vel fuerit differendum. Ne sub equinoco ꝓcederemus notandũ puto q᷒ verbuꝫ illud deferendũ potest duob⁹ modis assumi. Primo ꝓ de latione fienda ꝑ iudicem a quo ⁊ si de ista quereret᷑ cla ra videret᷑ danda responsio q᷒ nõ quia vel iudex sen tiebat se grauasse ꝓtem appellantem ⁊ tunc nõ debebat deferre sed grauamen reuocare ⁊ fecisset appellationẽ cessare in. c. cũ cessante extra de appel. aut cognoscebat se ꝓtem nõ grauasse ⁊ sic reputabat appellationeꝫ esse friuolã ⁊ tũc similiter nõ habebat necesse deferre ne iu risditionẽ a se abdicaret sed poterat in causa ꝓcedere quousqꝫ sibi inhiberet᷑ per iudicẽ ad quẽ. c. cum appel lationib⁹ ⁊. c. nõ solũ de appel. li. vj. ⁊ ita fecit hic iste iu dex quia in causa ꝓcessit ⁊ sententiã diffinitiuaꝫ dedit in causa principali non obstan. dicta appellatione. Et de ista delatione nõ puto queri de p̃senti cum constat ipsam factam nõ fuisse. Nec expedit de illa querẽ nec est opus vel vtile. Secundo potest sumi verbũ istud ꝑ receptione appellatõis fienda ꝑ iudicem ad quẽ. Et ista videt᷑ esse facta eo ipõ q᷒ potestas eã alteri cogno scendũ ꝓmisit. Casus videt᷑ in. c. pastoral᷑. in. §. preꝫa de officio deleg. licet etiã delatio quã facit iudex a quo ⁊ de qua dixi in p̃cedenti articulo dicat᷑. receptio. ff. de appel. recep. in rubro ⁊ nigro ⁊ specialiter in. l. ei cui sed receptio quã facit iudex ad quẽ non sic ꝓprie dicit᷑ de latio cum delatio ptineat ad iudicem a quo vt dicta. l. cum appel. de appella. li. vj. et si dicat᷑ q᷒ in casu nostro iudex ad quẽ est ipse ꝓmissarius: quẽ dat potestas bri xie nõ ipse potestas qđ patet quoniã ad ip̃m ꝓmissa rium dandũ interponit᷑ appellatio vt patet in statuto in ver. lata ꝛc. ibi ad iudicem appellationis dandũ vel constituendũ per dominũ potestatẽ ꝛc. Et sic ad ip̃m ꝓmissariũ ptinet cognoscere an appellatio sit recipien da vel nõ vt in eodẽ statuto ver. qua appellatione ibi. Et etiam per prius cognoscat ꝛc. Et si pronũciauerit eam esse recipiendã procedit vlterius cognoscẽdo an appellatio fuerit iusta vel nõ. Si ꝯo non esse recipien. vlterius se nõ intromittat sed remittat partes ad pri mum iudicez. Et sic in casu nostro articulus iste nõ est adhuc decisus ꝑ ꝓmissionẽ quã fecit dñs potestas tũc eñ esset decisus: si potestas foret iudex appellationis ⁊ ad ip̃m foret appellatũ. Et ita ꝓbat iste vers. Pre terea posito qđ hoc nõ esset. Respondet᷑ sit ita tamen dico q᷒ iste ꝓmissarius debet pronũciare dictã appella tionem fore recipiendã seu sibi fore deferendũ vt vtar verbis statuti. Et hoc ideo quia ꝗtum ad hoc vt sup iusticia vel iniusticia appellationis possit iudex appella tionis ꝓcedere ⁊ cognoscere vt pronũciat bene appel latum vel male eo ipõ appellatio ꝑ ipsum recipiẽda est ⁊ sibi defendendũ quia nõ est apparẽter inepta vel nul la sed habet formã essendi vt quia est interposita ab in terlocutoria vel grauamine ⁊ cũ expressione causarum grauaminũ. Et que sint tales que nõ sint euidenter frustratorie ⁊ aliquo istoꝝ deficiente nõ deberet eã re cipere nec partẽ appellatũ citare sed ex officio suo etiaꝫ venie petente eã reiicere vel lacerare sicut reiicit libellũ ineptũ. ff. de offi. assessoꝝ. l. j. sic loquit᷑ ⁊ debet intelligi c. romana. §. cum aũt de appel. li. vj. Si ꝯo ista cõcur rant tũc posito q᷒ existenter esset nulla quia tamen nõ apparenter debeat eam recipe. Et ad vlterioꝛa sup ea ꝓcedere videlicet ad inhibitionẽ fiendã iudici a quo ⁊ ad iurisditionẽ ab eo ad vocandaꝫ seruatis seruandis ꝑm formã. §. si ꝯo vocat. cum se. eo. c. romana. Et ad istam distinctionẽ an sit apparenter nulla vel nõ bene facit glo. que est in. l. j. ff. nil noua. app. pen. sup verbo fiat in ver. Itẽ quid si patentẽ appreat᷑ ꝛc. que tamen loquit᷑ in iudice a quo sed idem est in iudice ad quẽ: si bene inspiciat᷑ facit qđ no. bar. ff. de falꝑ. l. si quis lega tum circa principium vbi distinguit in si. inter testiñ nullum apparenter quia nõ habet debitã formam ⁊ nõ apparenter sed existenter vt quia habet formã appare tem sed ex occulto defectu puta preteritionis filij de q̃ non cõsta. q᷒ erat nullũ in casu nostro cõcurrunt om nia predicta que faciunt apparere dictã appellationes validã neqꝫ eñ cause exp̃sse in appellatõne ista sunt ap parenter nulle sed vel valide ⁊ legitime vel dubie ideo dictus ꝓmissarius debet pronũciare dicte appellatõi fuisse deferendũ ⁊ esse vt satis fiat statuto ⁊ sup ea ⁊ ex iusticia fore ⁊ esse ꝓcedenduꝫ ad vlterioꝛa an bene vel male fuit appellatũ quoniã dicta appellatio prima fa cie ⁊ apparenter est apta nõ inepta ⁊ de ista tali pronũ ciatione sine dubio statutum intellexit nõ de vltimata qua pronũciat᷑ bene vel male appellatũ qđ patet quia vult eam fieri infra sex dies vtiles ⁊ q᷒ ꝓmissarius de ea nullum habebat salariũ que duo in vltimata pronun ciatione qua ꝓnunciat᷑ bene vel male appellatũ fuisse locum nõ haberent vt patet ad sensum. Est eñ ista q̃ dam ꝑparatoria ad ꝓcessum fiendũ sup appellatione sed altera est decisoria cause appellationis. Et hec pa tent ex eodẽ statuto in eo qđ sequit᷑ in verbo si postꝫ statim ꝓcedat᷑ ꝛc. vbi post dictaꝫ pronũciationẽ vult ad vlterioꝛa ꝓcedi sup ipsa appellatione ⁊ ꝑ aliam dif finitiuam sñiam ferendã infra decem dies vtiles cau sam terminari. Si ꝯo querit᷑ facta pronũciatione ꝑ dicta ꝑparatoria q᷒ huic ꝑparationi fuerit deferendũ ideſt recipiendũ ⁊ sup ea ꝓcedendũ ad qđ tendit sta tutũ sed nõ allegationes suprascripte. Et cognita po stea causa qualiter debeat vltimate pronũciare an be ne aut male fuerit appellatũ ad qđ tendunt allegatio nes supra facte. Sed nõ mens statuti in illa parte qua infra. vj. dies vult ꝓnũciari an sit appellationi deferẽ dum tũc est discutiendũ an de iure ꝓmũi vel municipa li potuerit ab isto grauamine appellari. Et als super isto articulo ꝓsului. Et quia ꝓtinet tale grauamen qđ per appellationẽ a diffinitiua nõ põt repari cũ cõsistit in facto ⁊ in laboꝛe p̃sone ⁊ expẽsarũ ꝓut voluit bar. ⁊ bal. in locis in ꝓsilio allegatis ⁊ etiã. d. aduocat⁹ in ꝓn. supra scripturarũ allegationẽ refert ⁊ allegat. Sed in contrariũ nouiter allegãt quedã satis friuola q̃ opoꝛ tet tollere. dicit᷑ eñ primo q᷒ licet iudex ꝑ tiree assigna uerit illũ terminũ ad faciendũ fidem de contentis in eo ⁊ licet hoc facere nõ debuerit vel debuisset. Attamẽ par tem ream nõ videt᷑ aggrauasse qꝛ nõ artauit eã ad il lud pluscꝫ vellet. poterat eñ si volebat. Si nolebat nõ cogebat᷑ sicut cũ quis citat᷑ ꝯditionaliter vt cõpareat allegatur⁹ de iure suo si vult non videt᷑ ꝑ hoc grauari ar. ei qđ no. glo. C. si mancip̃. ita fuerit alienatũ. l. ea q̃ dem in glo. fi. ⁊ bal. C. de testiꝫ. l. testõ. Sed ad hoc re spondet᷑ q᷒ imo grauata fuit ex dicta termi assignatio ne qꝛ licet nõ fuerit artatus p̃cise ad faciẽduꝫ fidem de illis videbat᷑ artare causatiue si nolebat contra se ferri sñiam qui eñ assignat terminũ videt᷑ cõminari de ex-

cludendo quē post terminū. Cū istud sit de natura termini iuxta no. in. l. q̄diu. ff. de acqui. here. z. l. j. §. qđ dicitur. ff. si cui plusq̄ per. l. fal. vnde si non appellaret timeret ne ferreret ꝓtra eum snīa nō parendo terminis coactus fuisset dictas ꝓbationes facere ꝓtra omne debitum rationis z sic sensisset grauamē irrepabile: ideo licuit appellare. Et dicit q̄ non apparet iudicem fuisse motum ad dandū sententiā diffinitiuā contra appellationem ex isto capite quia nō paruit p̄cepto vel termino sed ista allegatio friuola est quia nec apparet cōtrarium. s. q̄ fuerit motus ex alia causa nō ex ista vnde ꝓsumit motus ex ista sicut ex alijs postq̄ illa colligit exactis nō apparente de contrario iuxta no. l. si quis ad exiben. ff. de excep. rei iudi. Preterea sufficit ad iustificandum appellationez quia vniuersaliter poterat dubitare ꝓpter naturaz assignationis termini. vnde iudex si nō intendebat moueri ex ista causa debebat reuocare ꝓceptū z termini assignationē z fecisset cum non fecerit videtur ꝑstitisse in illo ꝓposito vt nisi pareret ꝓtra illum snīaz ferret z ita p̄sumendū est ipm fecisse. Tercio dicit q̄ quid sit de iure ꝓmuni de iure tamē municipali a nulla interlocutoria appellat etiam continente grauamen irrecupabile qđ dupliciter probatur. Primo quia statutū vult omnes exceptōes dilatorias z alias quascūq̄ reseruari in fine litis ꝛc. quaz rationem nō video q̄ntum faciat ad ꝓpositū. Nam posito q̄ obseruato statuto nō videat fore loc⁹ appellationi ratione alicui⁹ interlocutorie ferende sup exceptionib⁹ quia nulla fert sed reseruant. Si tamē iudex statutū nō seruaret sed sup aliqua exceptione pnūcia ret qđ facere posset z valēt. l. viro atq̄ vxore. ff. so. matri. cuz ibi notatis p bar. nulli dubiū est q̄ posset appel. sed cōtineret grauamen irrepabile per appellationē a diffinitiua nam dato q̄ nō expedit sequit q̄ nō oport tet. C. de rescin. ven. l. ratas. In casu autē nostro iudex pronūciauit dictum p̄ceptū faciendo z terminuz assignando quid ergo repugnat dictū statutū appellationi nō video. Preterea nos nō sumus circa reseruationes exceptionuz sed in alio grauamine aliter illato. Item videt statutū imponere metā. x. dierū instātijs causarū. Sed si posset appellari ab interlocutorijs tale statutū violaret que ratio fallissima est. Nā nō obdicta appellatione si iudex ei nō detulit nec p superiorem fuit inhibitū potest iudex infra terminū causaz expedire. c. non solū de appel. li. vj. Et posito q̄ nō posset quia esset inhibitū nō offenderet statutuz quia debet intelligi sane videlicet nisi legitimū supuenerit impedimentū vt quia sit appellatū ab interlocutoria. Nam z ius ꝓmune mādat iudici q̄ causā expediat infra terminum z tamē ꝓmittit appellare a quibusdā interlocutorijs z ꝓpter appellatōes ꝓcellabit expeditio vltra terminū. Et suspendit instātia termini. l. inter vtile. ff. de minorib⁹ z sic qđ dicit. l. pperandū. C. de iudicijs debz intelligi nisi fuerit appellatū int'locutoria z inhibitum per superiorē. Prefate ergo ratōes tanq̄ friuole z impertinentes nō ꝓbāt qđ intendūt dicere videlicet q̄ statutū tollat appellatōes a q̄libet int'locutoria. Itē sicut statutū debet intelligi scđm dispositōez iuris cōis ꝑm q̄ in multis casib⁹ pōt appellari quoruz vnus est casus videt per rationes tactas in consilia. Et sic per predicta verba satis breuia remanēt sine superfluitate verborum euacuate rationes nouiter facte in cōtrariū ei cōtra dictā appellationē. Et concludendū est partes iudicis tunc in pronūciando bene appellatuz a dicti termini assignatione. Et p cōsequens quicqđ interim et post dictā appellationē attemptatū est fore z esse nullum z de facto reuocauit: sicut de facto ꝓcessu. Et per ꝓsequens etiā dictam diffinitiuā snīam vt dicte. c. nō solū z nil noui. app. pcn. in rubro z nigro.

Consiliū. xxx.

Arbitramentū vtrū finiat morte alterius ex ꝓmittentib⁹ sicut finit arbitriū z quid de ꝓmissione facta de ꝓmittēdo an illa expiret morte alterius in quē erat ꝓmittēdū vel morte ꝓmittentis.

N christi noie Amen

Circa prin. facit dubiū. q̄. l. diez ꝓferre. §. j. ff. de arbi. cū similib⁹ dicentib⁹ ꝓmissum expirare per mortē alterius ex ꝓmittētib⁹ loquit z loquūt in cō promisso facto in arbitros qui habēt ꝓcedere z pnunciare sicut iudex. l. j. ff. de arbi. sed spe. in ti. de arbitro. §. finit post prin. versi. Sed nūqd arbitrat⁹ dicit q̄ arbitrat⁹ seu potestas arbitramētandi nō finit morte alterius ex ꝓmittētib⁹ quia nō est ꝓprie ꝓmissuz seu arbitriū sed quodā pactum seu transactio in quo heres succedit z ad eū transit. ff. de ꝓba. l. pactuz. l. si necessarias. §. de vendēdo. ff. de pigno. acti. cū si. iuncta auc̄. si ꝙo z in corpe vnde sumit. C. de iudi. sed bar. in l. si quis arbitratu. ff. de ver. ob. circa finem nō allegando spe. distinguit aut arbitrator fuit assumpt⁹ sup cōtractu ꝓtrahēdo z tūc arbitratus finit morte sic z arbitrium cū sit eadē ratio aut sup ꝓtractu iam inito z celebrato ꝓpter aliqđ dubiū circa accidentia iuxta. l. domū. ff. de ꝓtraben. emp. z tunc transit ad heredes sicut z ipse ꝓtractus z p hoc facit. l. fluus si heredi. ff. de statutib⁹ in ratōe sui z. l. fundi. §. Itē si amicus. ff. de acq. poss. z. c. si sup gra de restitu. li. vj. Sed quando arbitrator assumit sup lite dicit assumi sup ꝓtractu trāsactionis ineundo p arbitramentū. Ideo anteq̄ ferat morte alterius ex ꝓmittētib⁹ qđ vtrūq̄ finit sicut arbitriū si sunt duo tm̄. Circa scđm quesituz an dictum ꝓmissuz duret respectu iacobi nō mortui: qz dicit q̄ res est indiuidua. Ego nō comphendo ex narratis qualiter res sit indiuidua. Nā questio est de quodam fideicō. qđ petit per eū a duob⁹ heredib⁹. Et si fideicōmissuz ꝓsistit in pecunia vel in reb⁹ corporalibus que diuidue sunt ꝓpterea diceret res diuidua q̄ simt in eodez iudicio vel libello peten. a duob⁹ heredib⁹ vt exp̄sse patet. ff. de iudi. l. non id certo vbi habet q̄ pōt causa tūc expediri quo ad vnū z in suspēso teneri quo ad alteruz facit. l. si pariter. ff. de libera causa. z qđ no. bar. in. l. de vnoquoq̄. ff. de re iudi. z đ duob⁹ reis. l. iij. §. fi. in quarta questione z qđ no. Inno. in. c. cuz inter de elec. z. c. cū venisset de institu. Si ꝙo questio fuisset de iure incorporali vt de seruitutib⁹ predialib⁹ vel iurisditione tūc esse potest dubiū an inutile trahat adse vtile z sic ꝓpter mortuū expirauerit etiā q̄tum ad superstitem qđ tenet glo. in dicta. l. diem ꝓferre. §. j. ff. đ arbi. pro qua facit. l. pedi⁹. §. j. eo. ti. ff. de iniusto testō. l. pelt. de aq̄ quoti. z esti. l. j. §. trebatus z. §. Item queritur in contrariū q̄ imo trahat ad se vtile z q̄ ꝓpter illum qui supest duret etiaz z transeat etiam ad heredes eius qui mortu⁹ est. ff. quēadmodum seruit. amitt. l. si ꝓmunē in prin. de libe. lega. si is qui duos. de dona. inter virum z vxorē si sponsus. §. generaliter. Breuiter quicqđ sit de isto brocardo de quo p cy. in. l. si quis argen. C. de dona. postq̄ in casu habemus determinationem dicte glo. quā reprobatā nō reperio sed approbatam per Jo. an. in addi. spe. titulo de arbi. §. finitur post prin. ꝑm albergaleati nō est ab ea recedenduz sed ei potius adherendū z decedendo z ꝓsulēdo vt dictū ꝓmissum expirauerit quo ad vtrūq̄. Nec ob. q̄ in aliqua parte ꝓmissi facta fuit aliquādo mentio heredum quia nō quo ad hoc vt ad eas trāseat sed vt p heredes seruet laudū si ꝓtingat ipm ferri viuētib⁹ ambob⁹ vt supra in pūcto respōsuz est.

Consilium.XXXI.

Nchristi nomie Amē

Sup primo quesito dicendum videt q here des dicti siluestri nō posse de iure cogere dictū leonar dum ad iterū ꝓpromittendū virtute promissionis pre dicte quia illa expirauit morte siluestri nec ampli⁹ du rat qđ sic ostendit. Nam certū est q ꝓpromissum fa ctum inter eos in dictos cōsules tanq̄ in arbitros ꝛ ar bitratores expirauit morte siluestri postq̄ nō fuit actū inter eos q transiret ad heredes siue inspiciamus illaꝫ partem qua ꝓpromissum est tanq̄ in arbitros. ff. de ar bi. l. diem ꝓferre. §. j. sine illa qua tanq̄ in arbitratores cū facti censeant sup ꝓtractu nōduꝫ facto sed pro faciendo videlicet sup ꝓtractu transactionis in eundē ꝛ no. bar. in. l. si societatē. §. arbitrorꝫ. ff. pro socio in prima questione quoniā arbitramentū sup lite quedā transactio reputat vt in auc̄. ff. differentes iudi. §. j. igi tur idem est dicendū de tali ꝓpromisso vt nō transeat ad heredes qđ dictū est de primo ꝓut determinat bar. in. l. si quis arbitratu. ff. de ver. ob. in vlt. coll. q̄d si ali quis de ꝓtrahentib⁹ ꝛc. Et si expirauit ꝓpromissum iā factū ergo ꝛ promissio de itez ꝓpromittendo: quia nō debet esse maiꝰ efficatie quo ad trāsmittendū in he redes spes cōpromissi fiendi resultans ex dicta cōpro missione q̄ sit ipsum ꝓpromissuꝫ iam factū sicut vide mus in siki in spe. vsufruc. ꝓstituendi. ff. đ vsufruc. leg. l. sempronius. Nec etiam actio ꝑsonalis oriens ex pro missione ad ꝓpromittendū q̄ ipsum ꝓpromissum iam factuꝫ sicut nec actio ꝑsonalis ꝓpetens pro vsufructu constituēdo. Nam expirat etiā capitis diminutōne si cut ꝛ ipe vsufruc. si cōstitutus esset. ff. quib⁹ mo. vsufr. amit. l. j. in prin. ꝛ etiam tēpore longo ꝑm glo. C. de vsu fruc. l. corruptionē. ꝛ ibi per glo. magnā in fi. ꝛ ꝑ doct. licet de sui natura dicta actio duret longissimo tempo re. C. de cōsti. pecu. l. q̄. licet ꝓtra hoc faciat. l. si ptem in prin. ff. quēadmodum seruꝰ amit. quia non posset im putari negligentia nō vtendi ꝛ cui nōdum cōstitutus est vsufructus tamē quic̄q̄d sit illud constat indubitā ter q licet longo tempore ꝑ nō vsum nō tolleret actō ꝑsonalis ꝑ vsufructu ꝓstituendo tollit tamen ꝛ expi rat morte ꝛ capitis diminutōe quia nō debet incipere vsufruc. ab eo casu quo si ceptus esset finiret. ff. de vsu fruc. l. ticio cū moriet. Eodē modo dico in ꝓmissione facta de ꝓpromittēdo vt nō transeat in heredes sicut nec ꝓpromissum si factū esset nō facta mentione de eis per dicta iura ꝛ rationes. Et intātū puto hoc verū q etiam si ꝓmitterē tibi facere tecū ꝓpromissum vnū vel plura ꝛ totiens quotiens opus fuerit ꝛ quousq̄ lis in ter te ꝛ me sic finita ꝛc. q ista promissio nō extenditur ad heredes meos nō facta mentione de illis quia pos sunt dicta verbi satis operari scđm naturam subiecte materie. videlicet ꝓpromissi. s. in casib⁹ in quib⁹ finire tur aliꝭ modis q̄ per mortē ꝓpromittenduꝫ puta per lapsum temporis vel per mortez arbitrorꝫ vel alterius eorum seu etiam ꝑ prolationē laudi nulli propter aliā causam q̄ quia forma ꝓpromissi nō foret seruata tunc em̄ non expiraret. l. quid tamē in prin. ꝛ ibi no. l. de ar bi. Non ergo debes extēdere dicta verba vt operētur contra naturaꝫ subiecte materie videlicet vt transeat promissio ad heredes de quib⁹ mentio facta nō est ar. ff. locati. l. si vno in principio ꝛ de iur. iur. l. sed ꝛ si pos sessorꝫ. §. sed ꝛ si rerū qđ etiam sapiūt verba dū promi si ꝓpromittere ꝛc. Si em̄ intellexisset aliquo casu đ he redib⁹ retulissent ad eos verba quia cū ꝓpromissum fa ctum ꝑ me expirat morte aliud post ꝑ me fieri nō pos sit sed fieret ꝑ heredes meos quoꝝ factū reuera est di uersum a meo. C. de reb⁹ cred. l. generaliter circa prin. licet fingat eadem ꝑsona mecū in auc̄. de iur. iur. a me. prestito post prin. Et aliud est ꝓpromissuꝫ factū ꝑ me aliud factū per heredes meos sicut videm⁹ in vsufruc. Et ideo si volui cōprehēdere heredes nō debui de me tm̄ facere mentionē sed etiam pro eis pro quo bonus tex. ff. de ver. ob. l. stipulatio ista. §. si quis ita stipulat⁹ cum agat de ꝓpromisso fiendo eo tempore quo bona vel iura sup quib⁹ fiendū est nō erunt mea sed heredū ad hoc. ff. de iure do. l. si ego. §. si res nō ergo sensisse vi deor q heredes haberent cōpromittere si promisi me ꝓpromissurū etiam si pluries vel totiens quotiens ꝛc. quia verba non paciunt exquo tm̄ ad me referuntur. Et ex his respondet si quis vellet dicere q in casu no stro videat actum de heredib⁹ propter illa verba do nec ꝛ quousq̄ dicte eoꝝ lites decise non fuerunt ꝛc. et postq̄ finituꝫ fuerit dictum cōpromissum. Nā omnia ista verba possunt intelligi ꝛ restringi ad casus possibi les cōtingere in vita dictoꝝ ꝓpromittentiū: in quibus cōpromissum expiraret qui possunt esse plures vt su pra dixi. Non ergo debet extendi ad causaꝫ: qua finia tur morte vt sic ꝓpredēdat heredes tamē quia natura verboꝝ hoc nō patit tamē quia subiecta materia hoc nō requirit tamen quia promissio prefata est stricti iu ris. l. quic̄q̄d restringēde. ff. de ver. ob. tamē quia in cō promisso iam facto inter eos erat appositus termin⁹ tri um mensiū. vnde magis videat habuisse respectuꝫ ad expirationē que ꝓtingeret propter lapsum dicti termi ni ꝛ nō ad illaꝫ que ꝑ mortē de qua in dubio nō videa tur cogitasse quia casum aduersum que fortunā ꝛc. l. inter stipulantē. §. sacram. ff. de ver. ob. Et quia a pre mordio tituli posteriꝰ formatꝫ euentus. C. đ impone. lucr. de. l. j. li. x. Et talia sunt subiecta qualia predicata demōstrant de vino tritico ꝛ oleo leg. l. fi. §. cui dulcia ꝛ verba generalia ꝑ pcedentia specialia restringūt di cte ꝓmissionis debere restringi ad casus: qui ꝓprehen dunt seu colligunt ex ꝓpromisso pcedente vt ad sibi siles. s. possibiles ꝓtingere vtroq̄ viuente nō ad dissi milem ꝛ existentē tam ꝓtra naturā subiecte materie q̄ verboꝝ importantiā. ꝛ hoc de primo quesito. Circa scđm ꝑsuppositis ꝑ veris bis q̄ supra scripta sunt: da ra est respōsio q dictus leonard⁹ pōt dictos denarios pmutare. Et pagas inde recipe. Ex quo dictuꝫ ꝓpro missuꝫ expirauit. ꝛ neutra pars pōt in vita cogi ad ite rum ꝓpromittēduꝫ ꝑ iam dicta quia cōditio apposita in dicto credito mōtis debet intelligi dūmodo lauda ri possit: vt q̄ durat ꝓpromissuꝫ vel spes de ipō faciē do: quoꝝ neutrū hic esset: si supradicta ꝓcederēt ergo ꝛc. ar. ad hoc. ff. de ꝓdi. ob. cau. l. q servus cū ibi nota. facit. l. iiij. §. totiens. ff. de dam. infec. in ratōe sui. Pre terea posito q ꝑdicta cessarent ꝛ q dictus leonardus posset cogi ad iterū ꝓpromittendū ꝑ heredes dicti si uestri. Tamen adhuc dico q ꝓpromissuꝫ expiraut si transiuit tātū tempus q dicti heredes potuerūt pete re iterū ꝓpromitti. Et sciuerunt se posse ꝛ nō fecerunt prefat⁹ leonardus pōt alienare dictū creditū et pagas recipe dictis heredib⁹ adhuc tacentib⁹ ꝛ nō petentib⁹ ne sit in ipsoꝝ heredū potestate calūniose tenere dictū leonarduꝫ semp in suspenso. ꝛ q nunq̄ possit vti iur. suo ar. ad hoc. ff. de iur. om. iudi. l. si idē cum eodē post prin. ibi ne in potestate cū ꝓcor. ibi allega. cū constet q dictos heredes q̄ min⁹ dicti cōsules arbitrari possunt q̄ possunt petere in illis ꝓpromitti ꝛ nō petunt pinde ac si dictis heredib⁹ impediret arbitratio. ff. de contra hen. emp. l. labeo scribit si mihi bibliotecā ꝛ ꝑ ꝑsequēs dictū creditoris remanet liberū aduersus sniaꝫ vel pⁿ porrectā supplicationē interim vt impediat execution prius tāq̄ sit petita vel porrecta nō impedit licꝫ adsit potestas petendi vt patet in auc̄. que supplicatio. C. de pēci. impe. off. ꝛ in ca. suscitata de resti. in integ. Solū em̄ in appellatione repit q durāte tempore quo fieri

potest impeditur executio sicut postq̃ factū est. ff. nil nouā. ap pendē. l. 7 cū ibi no. Et no. in. l. ex iudiciorū de accusa. quia modicū temp⁹ p̄figitur ad appellandū non sic in restī. in integ. ad quā petendū p̄efigit quadriennū. vel in supplicatōe ad quā non p̄figitur tempus: p̄ cuius lapsum quis cōcludatur. Et ideo ne ille q̄ sententiā obtinuit sit semp vel longo tempe in suspenso potest anteq̃ petita sit restitutio vel porrecta supplica. petere executōem sententie. Ita ergo in p̄posito cum ad petendū iterū cōpromitti non p̄efigat hic certus 7 breuis termin⁹: nō debet leonbardus semper stare in suspenso. imo cum trāsiuit tempus tantū quo dicti heredes scientes se posse petere: potuerūt petere 7 non petierūt. pinde potest leonbardus vti suo iure in dicti credito montis. Et si nec cōpromissum durauerit nec spes cōpromittēdi ex quo stat per dictos heredes quo minus spes educatur ad acta. facit. l. hec cōditio la picula. ff. de p̄di. 7 demō. l. hec autē in p̄in. ff. si cui plus q̃s p̄o. l fal. in ratōe sui vigilātibus quoq̃ 7 non negligē. iura subueniūt. ff. q̄ in frau. credi. l. pupillus: in fi. 7 ff. quibus ex causis maio. l. non enim. Unde si dicti heredes sciūt se posse petere iterum cōpromitti 7 nō petunt: eis non subuenit. imo pinde debet haberi ac si arbitri non haberent potestatē laudādi: 7 impediretur laudari a dictis heredibus. quo casu pinde esset ac si laudū esset latum p̄ dictum leonbardū in bo diernū impedimētuz. vt. ff. de arbi. l. diem p̄ferre. §. si quis litigatoꝝ. 7. l. si quis rez. facit optime. c. fi. de elec. in ratōe sui. vbi tēpus ad electōem fiendā currit etiaz ei qui nō potest eligere. si tamē in sui potestate fuit facere qd̄ possit petendo. s. absolutōem vel licentiā a superiore. ita 7 hic er quo dicti heredes p̄nt facē q̄ laudetur petendo fieri cōpromissuz: 7 nō faciendo q̄ pinde est ac si p̄ eos impediret laudari p̄pter p̄dicta. 7 sic leonbardus remanet liber in iure suo. Laus deo.

Consilium. XXXII.

Casus talis est. Domina margarita de Jadra habens filium vnū p̄o rebelli a dñis rectoribꝫ padue p̄esentatū: fecit donatiōem inter vivos omniū bonorum mobiliū 7 immobiliū dño abbati 7 monachis monasterij sancte iustine de padua: retento in se vsufructu dictoꝝ bonorū. Qua donatōe facta dicti abbas et monachi intrauerint possessionē dictorū bonoruz. Et inquadā possessione ad eorum instantiā laborata de dictis rebus sibi donatis expensum fuit p̄ eos vltra duca tos ducentos in meliorametis p̄fate possessionis. Ela psis annis quinq̃ post dictā donatōem moritur dicta domina margarita suplstite dicto suo filio. fiscus p̄o ve netiarū dicit dicta bona ad eum devoluta. Cuz eñ filius matri ab intestato succedit: 7 ipse fiscus loco filij sit ipsa bona debent ad ip̄m cōmune venetiarū spectare tanq̃ bona ad ip̄m rebellē assertū devoluta. 7 ei⁹ p̄sona mediante ad ip̄m cōmune cum talis donatio nulla sit: cum non sit insinuata stante forma statuti padue: qd̄ incipit. Si ad aliquem devoluta fuerit hereditas: quo breuiter cōtinet donatiōes nō insinuatas esse invalidas de his rebus quas defunctus tpe eius vite possidebat. Cū ergo ista dña fuerit fructuaria: ergo erat in possessione 7 statutū vendicat sibi locū. Pro parte p̄o monasterij replicatur q̄ posito sine p̄iudicio istuz esse rebellem: tñ non succedit cum deportato similis est se censeat. nec insinuatio habet dictaz donatiōem infringere: cum tale statutū non liget ecclesias nec personas ecclesiasticas. Et q̄ dictum statutū loquit quādo defunctus possidebat bona que donauerat. Hic autē possessionē ciuilem 7 naturalem trāstulerat in donatariuz: licet vsufructuaria remaneret dña ad̄icta. q̄ rebelles cū sint bāniti: nō gaudent statutis padue. 7 p̄ cō sequēs nō sunt capaces. 7 si nō sunt capaces: nec fisc⁹ q̄ ex p̄sona filij viui succedere vult.

Primo an talis rebellis et bānit⁹ nr̄i tpe vt asserūt dñi rectores d̄ porr. silet. 7 vtr̄ successio delata p̄ ius cōmune 7 p̄ statuta ciuitatis de q̄ bānit⁹ est: p̄uet.

An dictū statutū in casu nr̄o vendicet sibi locū cum pateat dictos abbatē 7 mōachos tpe mortis dicte dñe possedisse licet fructuaria esset. Tercio posito q̄ ip̄a mulier tūc possedisset: an tale statutū dicat ecclesiasticos nō ligare tanq̃ factū p̄ libertatē ecclesie. Quarto an posito q̄ dict⁹ filius aliq̃ p̄te succederet de dictis bonis p̄i⁹ debuit fieri detractio expensarū in vtilitate dicte possessionū factaꝝ p̄ donatarios supradictos.

Quinto possit q̄ri nunq̃ in locū dicti filij d̄ iure ip̄e fisc⁹ succedat 7 bōa ad ip̄m filiū d̄uoluta possz accipe.

An filiofamil. bānito in vita patris legitima sua vel successio patris postea mortui debeat publicari.

In christi nomie Amē

Omisso ordine suprascriptoꝝ dubioꝝ: qz p̄ ut patebit ex sequētibus nō multū expedit sup illis insistere: qm̄ ista determiat exp̄sse p̄ Guil. de cu. et alios post eū scribētes in. l. siq̃ pena. ff. d̄ his q̄ sunt sui vl alieni iuris. q̄ dicit p illā legē q̄ si filius viuēte p̄e fuerit bānitus 7 ei⁹ bona p̄fiscata. deinde p̄ moriat intestatus nō p̄t venire fisc⁹ ad bona paterna: ad q̃ venerit filius si bānit⁹ 7 p̄fiscat⁹ nō fuisset. qz fisc⁹ loco filij hoc casu nō succedit: cū in ip̄m nō transeāt iura p̄ditionalia. imo p̄ p̄fiscatōz absorbent 7 extinguūtur. ff. de noua. l. quotiens: in fi. 7 ius qd̄ si habebat filius in bonis p̄ris ip̄o p̄e viuēte rōne legitime erat p̄ditionale: si p̄ premoreret filio integro statu filij p̄manēte: q̄ p̄ditio tpe cōfiscatōis pendebat: licet per p̄ius possit dici q̄ imo viuente patre nullū ius in bonis cōpetit filio etiam cōditionaliter ratione legitime: cum illa nō debeatur nisi post mortem parentis. l. j. §. sed an in puberi. ff. d̄ colla. bonoꝝ. 7. C. de sa. san. eccl. aut. siqua mulier: in fi. cū ibi no. Et patet. qz si deberet saltē p̄ditionalit trāsmitteret eam ad suos heredes. instī. de ver. ob. §. ex p̄ditionali. Et sic etiam ad fiscuz si transirēt ad eum iura cōditionalia cuz loco heredis habeat. l. inter eos. §. fi. ff. de fideiusso. Et tamen contrariuz est: quia non transmittit. Sed ipso de medio subducto velut mortuo fit locus sequenti in gradu vel alijs viuētibus ab intestato: quod nō esset si ad fiscuz transiret. vt est casus ī dicta. l. siqua pena. quam Guil. sic inducit. Et patz in. l. j. §. fi. ff. de cōtratab. 7. l. gallus. §. 7 quid si tātū. ff. de libe. 7 postu. 7. l. si necesse. §. si deport. ff. de bonis liberto rum. Et tales bāniti 7 rebelles qui possunt impune offendi equiparātur deportatis: iuxta notata instit. quibus modis ius pa. pote. solui. §. relegati. Et per Bar. in questiōe disputata: que incipit lucane ciuitatis. qui deportati sunt incapaces. et per eos nihil acquiritur fisco. l. j. C. de hered. instituē. Sicut ergo mortuo patre vel matre dicti confiscati veniunt sequentes in gradu vel alij venientes ab intestato qui non habent expressam voluntatez defuncti: sed tacitā exclusō fisco: 7 excluso etiam filio rebelli 7 confiscato: ſm Guil. de cu. p l. et iura predicta. Ita 7 alij voluntatem expressaz parentum habentes. et multofortius siue per actum vltime voluntatis: siue inter vivos: cuz debeant esse meliozis conditionis. l. titia seyo: circa fi. ff. de leg. ij. de vul. 7 pupil. l. si filius. versi. presertim. Et sic donatari 7 alij qui cunq̃ causam habentes a parentibus qui preferūtur venientibus ab intestato. vñ locū habet regula si vinco vincētes te: g̃ fortiꝰ vinco te. l. d̄ accessiōib⁹. ff. de diuer. temp. p̄scrip. Cū venientes ab intestato vincant fiscū: vt dixi. Et p̄firmant p̄dicta. quia rebelles habent

pro peregrinis. ⁊ penitus extraneis seu forensib⁹. ff. de capti. dimi. l. tutelas: in fi. sed forenses ⁊ extranei sunt penitus incapaces acquisitois imobiliuz ex forma statutoꝝ padue: imo audio q̄ est speciale statutuz de rebellib⁹. Super hoc ergo posito q̄ ista successio deferatur de iure cōmuni nō ex forma statuti. Attamē habuit quo ad imobilia deferri nō potuit etiam vsq; ad legitimā. qz statutū predictū est generale in quacūq; acquisitōe. ⁊ sic habet p mortuo. ⁊ pcedit p̄fata determinatio Guil. de cu. quā tenet Ray. de foꝝ. ⁊ Bar. ibidē. Ad p̄dicta etiā facit glo. ordi. vulgaris. q̄ est in. l. nam ad ea. ff. de pdi ⁊ demō. que vult q̄ in generali cōfiscatione bonoꝝ non veniunt nisi ea q̄ pfiscatus habebat tempe cōfiscatois. nō aūt quesita post. et probat in. l. si tibi mādauero. §. is cui⁹ bona. ff. mādati. ⁊ in. l. deportati seruo. ff. de leg. iij. Unde posito q̄ iste fili⁹ rebellis non esset incapax istoꝝ bonoꝝ seu saltez legitime. nec essent huic monasterio donata. attamē nō deberet venire in fiscū dūmodo sint quesita post cōfiscatōez. sed deberent apud eū remanere quāq; vt audio de processu facto ꝓtra eū. Et de cōfiscatōe nihil appareat. Rursus specu. ple. disputādo pro ⁊ cōtra determiat expresse q̄ filio pdemnato ⁊ pfiscato viuēte patre nō fit executio in bonis patris sibi filio non cōcessis in peculiuz. etiam quatin⁹ sibi posset deberi pro legitima: vel pro alimentis. Et idem tenēt canoniste in. c. ij. de delic. puer oꝝ. ⁊ spe. d̄ execut. sen. §. sequitur. ver. quid si filius. Videt ergo conclusiōe dicendum q̄ officiales fiscales non possint p̄fatū monasteriū molestare sup dictis bonis donatis: etiam vsq; ad quātitatem legitime debite p̄fato filio rebelli cū tempe mortis matris nulla deberet. qz p mortuo hēbat. facit qd̄ no. bal. ī aut. excipit: post prin. C. de bonis que lib. Nec ob. statutū allegatū in contrariū de insinuatiōe non facta. nam faciliter rñdet q̄ loquit quādo donatari⁹ se opponit ei qui tanq; heres defuncti petit se īmitti in tenutaz bonoꝝ. ⁊ allegat causam iustā ⁊ rationabilē ex qua dicta bona vel pars eoꝝ fuerint ad ipm tanq; ad heredē deuoluta: ⁊ sic nō habet. vnde filius vigore dicti statuti petat se īmitti in tenutā bonoꝝ per ea que supra dixi ergo ꝛc. Preterea donatio que fit ecclesie vel pio loco nō requirit insinuatōem de iure cōmuni: put determinat bar. in. l. illud. C. de sa. san. eccl'. p. l. si quis pro redemptōe: in fi. C. de na. Igitur in generali dispositione istius statuti nō ꝓphendit donatio facta ecclesie cū satis possit opari in factis alijs psonis. Primo ne corrigat ius cōmune: cū legū correctio sit vitanda. l. p̄cipimus. C. de ap. Secūdo ne sub generalitate comphendatur id qd̄ specialiter statuētes facere nō potuissent: iuxta no. p glo. ff. de offi. eius cui mā. est iur̄. in glo. que incipit ar. tripliciter. iuncta aut'. cassa. C. de sa. san. eccl'. ⁊ c. eccl'ia sancte marie: de ꝓsti. Tercio q̄ donatiōes ⁊ relicta facta ad piam causaz sicut non subiacent solēnitatibus iuris cōmunis. vt. l. j. C. de sa. san. ec. ſm intellectū bar. ⁊ c. cum esses. ⁊ c. relatū: de testa. ita nec solennitatib⁹ statutoꝝ generaliter disponentiū cuz possint in alijs operari: put singulariter determiat bal. in l. generali. C. de sa. san. ec. Et posito q̄ iste filius rebellis esset capax hereditatis ⁊ successionis materne tanq; delate de iure ꝓmuni non ex forma statutoꝝ: per ea q̄ notant p Ja. de aretio. ⁊ bar. post eū in. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad trebel. ⁊ in dicta q̄stione disputata q̄ incipit lucane ciuitatis. Tamē negari nō potest q̄n valuerit ista donatio in eo qd̄ est vltra legitimā: etiā si fuisset facta de oīb⁹ bonis p̄sentib⁹ ⁊ futuris. vt no. doc. in l. fi. C. de pac. Et sic monasteriū est legitimus cōtradictor ad impediendū: saltē in eo qd̄ est cōtra legitimaz missionē in tenutā: cum possideat sine vicio. s. ex volūtate donātis q̄ retinēdo vsufructum trāstulit dominium. ⁊ possession ē ciuilē in mōasteriū. C. de dona. l. quis quis. ratione cuius ciuilis licuit sibi post mortez dicte dñe occupare naturalē: maxime vocantē: iuxta plene notata in. l. clam possidere. §. qui ad nūdinas. ff. de acqui. pos. ergo ꝛc. l. filiam fratrib⁹. ff. ad trebel. cum per ostensionē instrumēti donatōis liqueat d̄ iure suo incōtinenti. ergo ꝛc. vtile a quo. §. si de testamēto. ff. ad trebel. Et si opponatur per officiales fiscales de statuto: respōderi potest per alias rñsiones sup̄ datas q̄ dictus rebellis nō potest vti beneficio statutoꝝ p no. in dicta q̄stione lucane ciuitatis. ergo nec fiscus ex ei⁹ persona. ff. de reg. iur. l. heredē. Nec etiam video qualiter fiscus possit puenire ad dictā legitimā. qz non se habz ad dictū rebellem ad similitudinē mōasterij ad monachum vt oēs successiones q̄ deuoluūtur ad rebellē deuoluant ad fiscū. sicut ille q̄ deuoluant ad monachuz deuoluant ad monasteriū. l. deo nobis. C. de epi. ⁊ cle. Hoc etiam nō memini nec recolo me alicubi legisse: ſ potius contrariū q̄ penes ip̄m rebellē est talis possessio a qua non sit exclusus saltē quousq; viuit rebellis. ⁊ in fiscū transeūt illa q̄ habebat tpe cōfiscatōis dūtaxat ⁊ non postea quesita nisi post mortez. nisi rebellis moriat' in rebelliōe. vt patet ex his q̄ habent' in. l. ij. C. de bonis pscrip. iūctis his que habent' in iuribus supra allegatis loquētibus ī deportato. Isti ꝛo officiales fiscales p ea que petūt videntur velle istū rebellē monacho: ⁊ fiscū monasterio equiparare. Nec ostendūt sententiā aliquā vel cōfiscatōem. vnde nō videnť habere fundamentū iuris: cū non debeat haberi p rebelle: nisi sit pdemnatus. etiam si crimen fuisset cōfessus in re: cum in crimialib⁹ cōfessus non habeat' p pdemnato. l. si cōfessus: de custo. reoꝝ.

Consilium. XXXIII.

Si bannitus compet post terminū banni et negat se cōmisisse delictū qd̄ videbat' tacite pfessus ex forma statuti ppter non pparitōem in termio vtrū sit audiendus: ita q̄ sibi incūbat pbatio q̄ nō deliquerit. Et vtrū liceat impune bānitū occisuz spoliare sic licitū est impune occidere.

In christi nomie Amē

Super primo q̄sito videt' facere dubiū id qd̄ no. bar. in. li. j. in fi. ff. de requi. reis. vbi dicit q̄ p illum ter. q̄ tūc bannū extinguit': ⁊ bannit⁹ audit' qn cōparet infra terminū banni seu assignatū in banno. Nam tunc resoluit' in vim simplicis citatiōis. Et ita loquit' bal. in l. j. C. de postu. q̄ ad hoc allegat. c. ex lr̄is: de constitu. Ergo si post videt' a cōtrario sensu dicti sit: alsnihil oparet lapsus dicti termini: qd̄ esse non debz. ff. si cui plusq; : per. l. fal j. §. cū dicit'. ⁊ qd̄ ibi no. in glo. in l. fi. in fi. C. d̄ vsur. pu. et Inno. q̄ primo. accu. p̄n̄t: cū in tua. ⁊ qd̄ no. glo. in cle. causam: de elec. in glo. pen̄t. Item bar. in dicta. l. j. in fi. prin. d̄ requi. reis: dicit' expresse q̄ banniti ex forma statutoꝝ italie habent' pro cōfessis. ⁊ postea non audiūtur. ⁊ idez in. l. diuus: d̄ custo. reoꝝ: clarius ⁊ expressi⁹ p eundem. C. ad. l. iul'. ma. l. quisq; s: in fi. vbi vtitur his verbis formaliter videlicet. Bannū ꝛo qd̄ datur hodie ſm statuta terraruz italie est mortale. ⁊ lapso termio banni nō daretur sibi venia veniēti ⁊ comparēti ad mandata ꝛc. Pecille. Per q̄ verba videt' clare determiari hec q̄stio. Item adhuc clari⁹ p bal. C. de pcu. l. ita demū: circa fi. vbi dicit q̄ talis bānitus ⁊ cōdemnat⁹ potest appellare. ⁊ q̄d appellatio rescindit fictā appellatōem resultantē ex ipsu termini appositi in bāno. Et ideo cōcludit q̄ appellans debet assumere in se onus probādi: et probare maleficiū non esse cōmissuz. non dico errore confessio

ohis.qz erroz non cadit nisi in vera cõfessiõe:que est cõ
fessio hominis nõ ficta que est ꝓfessio iuris cũ ius non
erret.z nisi ꝓbet talẽ negatiuã vel rem aliter se habere
dicit ibi bal.qꝫ sentẽtia debet confirmari rõne dicte fi
cte cõfessionis.qz intentio accusantis vel inquirẽtis est
fundata ex lapsu dicti termini nõ obstãte compitõe z
defensione postea facta:qd̃ nõ esset ante lapsuz termi
ni. Et ideꝫ videt voluisse bal.in quodã suo ꝓsilio:qd̃
icipit titꝰ accusatus vel inquisitꝰ ꝛc. subscripto ꝑ vo
minũ angel.z per dñm petrũ de pusio: nisi statuto ca
ueatur cõtraniũ.s.post terminũ audiat. ꝑ hoc facit ꝗa
post executõem factam a iure vel ab homĩe non hz lo
cum purgatio moze.ff.d̃ le.ij.l.is qui. de cõdi.inde.l.q̃
ob rem.z no.ꝑ Dy.in.l.si seruũ.§.sequit.ff.de ✠.obli.
z ꝑ bar.co.ti.in.l.insulã. Sz si statutũ dicit elapso ter
mino bãni:bãnitus habeat ꝓ confesso iam facta est
executio eo lapso.s.ab ipso statuto. ergo ꝑ compitio
nem postea subsecutã nõ purgat dicta moza vel ꝓtu
macia.z per ꝓsequens non tollit executio facta.s.ipsa
facta cõfessio. Breuiter in hoc passu ꝓsideranduz est
qꝫ ingẽtuz dicti inquisiti nõ ꝓparentes ꝓfitent:sed al
legant se potuisse facere ꝓtenta in inquisitõe. tuz qz il
le occisus erat bãnitus.tuz rõne vindicte eis a statuto
ꝓmisisse:sine dubio debent audiri non obstãte termio
apposito in banno. qz ficta cõfessio resultãs ex illo nõ
debet plus opari qꝫ vera.ff.loca.qui ad certuz. Sed si
infra terminũ banni ꝓparuissent z cõfessi essent:tũ alle
gassent se iuste,z licite facere potuisse ex causis ꝑdictis
debuissent audiri: dũmodo ꝓbassent eis incumbẽtia.
quia tales excusatões dictã cõfessionẽ nõ ꝓmerẽt:sed
exponerẽt:vt in.c.cũ dilecti:de accusa.ergo z nũc audi
ri debent. Nam ficta cõfessio inducta a statuto videt
solum opari circa ea que facti sunt:nõ iuris.s.vt vide
antur cõfessi se occidisse:nõ tñ qꝫ illicite. z hoc voluit ĩ
effectu bar.in quodã suo cõsilio:qd̃ incipit factuz tale
ꝓponit Bernarduciꝰ pcussit berculianũ ꝛc. dicẽs qꝫ
iudex etiam inquisito cõfitente simpliciter seriez facti
expresse vel tacite:z se nullo modo defendente deberet
ex officio suo erquirere excusatiões z de innocẽtia inq̃
siti.l.si non defendant.ff.de penis.z.l.j.§.fi.de questi
onib.foztius eo se defendẽte:potissime quãdo defen
sio fundat in eo qd̃ fieri publice interfuit vt interficiẽ
do bannitũ.ar.l.quos ꝓhibet.ff.de postu. iũcta.l.j.C.
quãdo liceat se sine iudi.vindi.vel vbi potest ꝓuenire
ad diffinitiuã contra absente.l.seruũ quoqz. §.publi
ce.ff.de ꝓcura.C. e.l. exigendi. Isti ergo inquisiti alle
gando ꝓdicta non infringũtur bannũ: nec fictã cõfes
sionem ex eo resultantẽ: imo confirmant.z ideo sunt
audiendi.ar.ff.de re iudi.l.nẽsenius.§.fi.so. ma.l.ex di
uerso.§.vlti. Inq̃tum ✠o dicti inquisiti negant fa
ctum:puta rupisse muros:ĩmo intrasse ꝑ portas vtrũ
in hoc sint audiendi vt sufficiat eis simplex negatio:si
cut sufficissent si ꝓparuissent infra terminũ bãni:a d̃o
non incũbat onus probandi:sed curie inquirẽti: sicut
tũc incubuisset. Res est dubia ꝓpterea que supra sunt
allegata,tñ omnia illa possunt intelligi sane.s.in duo
bus casib9. Prim9 qñ statutuz expresse diceret qꝫ post
terminũ banni nõ audiãtur. Secũdus qñ loquitur qꝫ
habeatur ꝓ cõfesso.nec aliquid dicit non audiat.et
secuta fuit declaratio iudicis: videlicz qꝫ fuerit vel sint
cõtumaces in nõ cõparendo in termio banni.nam tũc
vero z irrevocabiliter haberent ꝓ cõfessis.et proce
derent supra allegata. Sz si talis d̃claratio iudicis nõ
est secuta:tũc licet termin9 sit lapsus tales inquisiti nõ
habent ꝓ cõfessis. quia statutũ disponẽs qꝫ ꝓ con
fessis habeant debet intelligi sane.s. non ipso iure:ꝫ ꝑ
sententiã,vt expresse vult glo.in.l.secũda.§.qꝫ si actoꝛ
C.de iura.calũ.in glo.j. Et ibi no.expsse bar. in.l.eius
qui delatoꝛem fisci.facit qd̃ no ✠e.z Ly.C.d̃ leg.l.q̃.
qui dicunt qꝫ quotiẽscũqꝫ lex aliqua dicit liquere infa
mare ex aliquo facto intelligi.s. mediãte sentẽtia declaratoꝛia:nõ aliter.ar.l.si de interpꝛetatis.ff.de penis.ad
hoc.c.inder.in fi.de offi.deleg.li.vj.vbi non sufficit iu
dicem esse suspectũ vt desinat esse iudex: nisi secuta sit
declaratio iudicis.z per bar.in si.in.l.stipulatio in fi.in
pꝛin.ff.de in omni.o.nũp. Et posito qꝫ ante dictã de
claratõem haberẽtur pꝛo cõfessis:non tamẽ irreuoca
biliter:sed reuocabiliter vsqꝫ ad dictam declaratõem
ar.C.de fideiuss.l.sancimus. Sicut in simili dicunt qui
daz qꝫ per actus factos coꝛã iudice incõpetẽte ante li.
cõte.fit ꝓgatio iurisditõis reuocabiliter vsqꝫ ad cõ
testatõem:sed ꝑ ꝓtestatõem fit irreuocabiliter. vt no.
in addi.spe.z de competẽtis iudicis additi. Item con
fessio licet sit erronea ꝓiudicat reuocabiliter:tamẽ vs
qꝫ ad triduũ.e.ti.l.fi. Et cõfessio filij seu serui nocet pa
tri vel domino in causa noxali. potest tamẽ per patreꝫ
z dominũ reuocari:z extũc non ꝓiudicabit.l.ij.§.j. Et
ibi no.ff.de noxa.causa agatur. Contra pꝛedicta facit
determiatio bar.in.l.si finita.§.iulianus.d̃ dam.infe.
in.v.colum.ibi procedo vlterius:vbi repugnante spe.
tenet qꝫ super cõtumacia non sit necesse pꝛonũciare ꝑ
iudicem:sed sufficiat qꝫ reperiat in actis:ꝑ glo.que est
in.l.sancimus.C.ad trebel. Sed hic satis videt de cõ
tumacia cõstare ex actis ex quo apparet ex eis illos fu
isse positos in banno cum assignatione termini triũ di
erum.nec apparet ex eis illos infra dictum terminũ cõ
paruisse.quia nec cõparuisse ꝓsumitur: exquo in actis
non reperitur:per ea que no.in.l.fi.C.de. rebus credi.
Secũdo non est necesse pꝛonũciari talem haberi pꝛo
confesso.sicut neqꝫ hereditas habeatur pꝛo restituta.
quia isti effectꝰ sunt iuris qui non sunt in potestate iu
dicis.vt.l.j.§.j.ff.ad turpil.z ita loquit glo.dicte.l.san
cimus. Sed si queritꝝ an sit ꝓnunciandũ sup ꝓtuma
cia z declarandũ qꝫ talis sit ꝓtumax: tũc aut ꝓcederet
ad instantiã ptis q̃ cõtumaciã illius accusauit.z tũc sa
tis dicit cõstare ex actis de cõtumacia. Et ideo alia ꝓ
nũciatõe nõ est opus.z ita loquit bar.in dicto.§.inf.z
ita videtur voluisse bal.in dicta.l.sancim9. Aut nõ ꝓ
cederet ad instantiã ptis,put est in casu nostro.vel ꝓ
cederet cũ de accusatõe ꝓtumacie nõ apparet ex actis
quia cõtumacia fuit ꝓmissa in nõ rñdendo ad manda
tum iudicis z tũc requirit ꝓnũciatio z declaratio iudi
cis:aliter non dicitur ex actis cõstare de ea. quia potu
it habere iustã causam nõ respon.vel iustũ impedimẽ
tũ nõ ꝓparẽdi.l.generaliter.C.de rebus tradi.z.l.ij.§.
qꝫ si actoꝛ.d̃ iur̃.calũ.z.l.ij.ff.si quis cau. z ita loquitur
bar.in dicta.l.ij.§.si quis in iudicio:cum sequẽ. z in di
cta.l.eius q̃ de iure fisci. ne videat sibi ꝓtrariari in di
ctis locis. Cõcluditur ergo qꝫ si dicta ꝓnũciatio facta
non fuit ante ꝓparitiõem dictoꝛuz inquisitoꝛũ debet
admitti dicta cõpitio sufficit eis sola negatio. quia nõ
habebat adhuc ꝑ perfecte cõfessis. Lapsus ergo ter
mini banni fuit operatus hoc qd̃ iudex poterat decla
rare eos cõtumaces qd̃ ante lapsum facere non pote
rat.sed declaratõe non facta nihil fuit opatus. Et hoc
de primo z principali dubio. Sup aliis ne nimis pli
xus efficiar:trãseo cum suprascripto eximio cõsultoꝛe
dño Nello:qui tetigit ad plenũ. Verũtamẽ super vl
timo qñqz doc.teneat qꝫ licet ex forma statuti possit bã
nitus impune occidi vel offendi:non tñ licitũ est post
qñ fuerit occisus ipsuz depredari vel auferre sibi vestes
aut pecuniã.quia talis offensa non fieret bãnito:cum
bannũ morte finiat. sed fiat heredibus:vel non fiat su
per re hereditaria iacente hereditate.l.fi.ff.de cri.expi.
heredi.tamẽ istud non videt intelligendũ quãdo ta
lis offensa fieret ex interuallo.z postqñ occidens con
uertisset ad extraneos actus. Secus si eodem momen
to et cõtextu.qz ea que incõtinenti fiunt videnꝫ ines
se.l.lecta.ff.si cer.peta. Et videtur simul fieri:adeo qꝫ
vnũ nõ videt fieri pꝛiꝰ qñqz alterũ.ff.de iniur̃.l.si plures.

ſerui in vltima carta ibi. ⁊ ibi per bar. ⁊ l.j. §. inſpicien-
do. ff. de ventre inſpi. ⁊ qđ no. Cy. in l. hac ꝓſultiſſima.
C. de teſta. Sicut ergo licitū fuit ꝓmo auferre poſtea
occidere iux. no. in l. nec in ea. ff. de adulť. ita ecōuerſo
videtur ratōe p̄dicta. Exquo talis ablatio nō dicitur
facta ante occiſiōem. ⁊ ſic ceſſat ratio in cōtrariū facta
facit etiā qꝛ in defuncto dicitur inferri offenſoꝛ. l.j. Et
ibi bar. ff. de his q̄bus vt indig. ⁊ no. glo. in l. ſoꝛoꝛes. C.
e. ⁊ tex. expꝛeſſus. ff. de religioſ. l. at ſi q̄s. §. iudices. ſed
ip̄m viuentē licebat realiter ⁊ ꝓſonaliter offendere. er
go fortius mortuū. Et q̄ꝫ q̄ꝫ p̄dicta ceſſarent debēt pu
niri crimine expi. here. qđ ē extraoꝛdinariū. l.j. ff. d cri
mine expi. here. non tanq̄ de furto: qđ vt dixi de reb
hereditarijs hereditate nōdū addita nō ꝓmittit. vt
dicta. l. fi. ſi homo: de vſucap. cum ſi. Laus deo.

Conſiliū. XXXIIII.

De illo qui occidit bannitū quem credit eſſe banni
tum: cum tū ille habeat ſaluū ꝓductū.

Nchriſti nomie Amē

Licet iſta ſit queſtio determiata p doc. ſcribē
tes. ⁊ ſic parum videat expediens in argumētis inſiſte
re: tū ꝓpter impoꝛtantiā negocij vt clarioꝛ remaneat
determiatio quā infra ſubijciā. Arguo ꝓmo ad par
tem negatiuā. ſ. q dictus bartholome⁹ ⁊ ſocij non poſ
ſunt ſe defendere a dicto ꝓceſſu pluribꝫ rōnibꝫ. Pri
ma qꝛ paria ſunt nō eſſe bannitū vl̄ eſſe ⁊ haberi ꝓ non
bānito q̄ſtuz ad effectuz de quo queriť. ar. ff. de excu.
tuto. l. cū ex oꝛatōe: qđ no. in l. ſi maritus. §. leg. iul̄. ī fi.
ff. de adulte. ſicut paria ſunt nō eſſe cōdemnatū: vel eſ-
ſe vel inutiliter. ff. de re iudi. l. iiij. §. cōdemnatū de con
trata. l. nō putauit: in. §. nō quevis. Sed iſte bānitus
habebať ꝓ nō bānito durāte termino ſalui ꝓduct⁹
per quem bannū vel eius effect⁹ ſuſpendebať. qꝛ fides
data hoſti: a republica vel ab eo qui rempublicā admi
niſtrat ſeruāda eſt. ff. de pac. l. ꝙuentionū. ⁊ no. ꝑ bar. ī
l.j. ff. ad. l. iul̄. maieſ. Et durāte ſuſpenſiōe bannū nul-
lum habebat effectū: ſicut interdictū non hz effectum
durante ſuſpenſiōe ip̄ius: de p̄uil̄. C. vt p̄uil̄. et qđ ibi
no. per glo. ⁊ Jnno. ⁊ qđ no. in. c. ad hoc: de ap. ꝑ glo.
⁊ etiam per Jnno. Videnť ergo dicti puniēdi ac ſi oc
ciditſſent non bannitū: q̄nimo plus. quia rumpēdo ſal-
uum cōductuz videntur cōmiſiſſe crimen leſe maieſta-
tis. vt dicta. l.j. ff. ad. l. iul̄. maieſta. ꝓ quo grauiſſima
pena imponiť. C. eo. ti. fi. Secūdo ad idem quādo q̄s
dat operam rei de ſui natura illicite: ſeu aggreditur fa
ctum damnatū delinquit etiam vltra q̄ꝫ credat delin-
quere ꝓpter culpam precedentez cōmiſſam ⁊ in ag-
grediendo. ff. d iniuř. cum qui. §. ſi iniuriā. C. ad. l. iul̄.
de vi publica. l. q̄ñ multa. ⁊ no. per bar. in l. diuus. ff. d
ſicca. ⁊ per Jo. an. in fi. queſtionis poſite ſup regula q
quis: de reg. iuř. li. vj. Sed iſti fecerunt hmōi. quia ho
micidiū de ſui natura eſt illicitū ⁊ damnatuz diuina et
humana. l. iuxta illud nō occides: in leuitico. Et lex di
cit homicida quod fecit ſemꝑ expectet. C. d epi. audi.
l. iij. ad. l. cornē. de ſicca. per totum. Jgitur licet iſti cre
diderūt poſſe occidere ꝓpter bannū. tamen qꝛ in ve-
ritate non poterāt ꝓpter ſaluū conductuz. ⁊ hoc eſt
inſpiciendū: nō ipſoꝝ opinio. ar. ff. de manu. vin. ſi pa
ter. §. quotiēs: de iuris ⁊ fac. igno. l. regula. §. qui igno
rauit: ꝓ empto. l. ij. §. ſi ſub conditione. et qđ ibi no.
Jn quibꝫ inſpiciť id qđ eſt ī veritate: nō id qđ eſt ī opi
nione agentis. Tercio ad idem q inſpiciat veritas nō
opinio. qꝛ tanta eſt virt⁹ veritatis q ea detecta opinio
etiam vul. ⁊ cōmunis ſibi cedit: fortius ſi nō eſt vulga
ris. viij. diſ. qui cōtempta. ⁊ ca. veritatis: d frigid. ⁊ ma
leficia. in fi. xxix. q. ij. ſi quis ingenuis. ff. de ꝓba. l. fi. in
fi. Nam ⁊ quādoq̄ reuocať ꝓpter id ſentētia lata. C.
de rebus odi. l. fi. ⁊ de iuřiuř. admonendi. ⁊ de purgať.
vul. C. ſignificātibus. ⁊ tamē ſententia ꝑ veritate ha-
betur. ff. de reg. iuř. l. res iudicata. Quarto ad idez: qꝛ
de cretū ſuꝑioꝛis affic. etiā ignoꝛātes: vt ī. c. quia cūct.
de cōceſ. ꝓben. li. vj. Jſte aūt ſaluus ꝓduct⁹ ꝓcipit indi
cibus ſeu officialibꝫ ⁊ ſubditis vt ipſum obſeruēt. ideo
non videnť iſti per ignoꝛantiā excuſari. Quinto quia
qui cum alio cōtrahit certus eſſe debet de cōditōe illi⁹:
de reg. iur. l. qui cum alio. Et idem in eo qui ꝓtra aliuz
vult agere. qꝛ non excuſať ꝓpter ignoꝛantiā. qꝛ debu-
it inueſtigari. e. ti. qui in alteri⁹. foꝛti⁹ in eo q̄ ꝓtra aliū
deliquit. qꝛ vbi magis periculū: ibi cautius eſt agendū.
ff. ad carbo. l.j. §. ſed et ſi quis. C. de ap. l. nec cauſas. et
ibi no. ⁊ l. additos. de elec. C. vbi periculū. li. vj. Bre
uiter bis ⁊ alijs que in contrariū arguēdo dici poſſunt
non obſtātibus dicendū eſt contrariū: videlicet q ꝓte
dicti poſſunt ſe defendere a dicto ꝓceſſu poſtq̄ꝫ vt ꝓ
ponitur ille occiſus erat bānitus taliter q impune po
terat occidi ex forma ſtatuti: qđ eſt validū ſm veram
opinionē: per l.j. C. vt liceat ſe ſine iudi. vni. et poſtq̄ꝫ
erat deſcriptus in libꝛo bannitoꝝ ⁊ non cancellat⁹. Et
poſtq̄ꝫ dictus ſaluus cōductus non fuit publicat⁹: nec
ad noticiam predictoꝝ inquiſitoꝝ legitime deductus.
Ex his tribꝫ ſimul cōcurrētibꝫ ſequitur q predicti inq̄
ſiti non intendebāt aliquod delictuz cōmittere: quod
erat verum attenta ipſoꝝ opinione q̄ in hoc debet at-
tendi. ff. de iuiuř. l. Jtez apud. §. ſi quis virgines. ⁊ qđ
ibi no. in l. ſi quis ignoꝛans. ff. locať. Voluntas enim ⁊
ꝓpoſitum diſtinguūt maleficia. ff. de furť. l. qui inim-
rie: in prin. ad hoc. ff. ad ſil̄. l. ſi quis in graui. §. ſi quis
ignoꝛans. Homicidium eñ ad hoc vt ſit punibile re-
quirit in ſe dolū. ⁊ tūc punitunr capitaliter. vel culpaz
tunc punit⁹ leui⁹. ff. de penis. l. reſpiciēdū. §. delinquūt
Sed iſti nec dolū nec culpam cōmiſerūt. de dolo patet
q crediderūt occidere poſſe impune ꝓpter bannuz
non cancellatū qđ prebebat cauſam iuſtaz credulita-
tis ꝓpter auctoꝛitatē publice ſcripture. ar. ff. de ven.
inſpi. l.j. §. ceterum. Nam quilibet erroꝛ etiā iniuſtus:
puta in iure cōſiſtens excuſat a dolo. ff. de libe. cauſa. l.
igitur: de abige. l.j. in fine. ⁊ no. in l.j. in fi. magne glo. ſi
quis ius dicere non obtempe. ⁊ in dicta. l. ſi quis in gra
ui. §. ſi quis ignoꝛans. foꝛtius ergo erroꝛ iuſtus ⁊ in fa-
cto conſiſtens: de reg. iuris. c. ignoꝛantiā. li. vj. De cul
pa patet. quia nō tenebātur diuinare q ſaluus cōduc-
tus eſſet cōfeſſus. ff. ad. l. aquil̄. ſi putatoꝝ: in fi. ⁊ man.
l. ſi fideiuſſoꝝ. §. ij. cum nō ſuberit aliqua cauſa ꝓpter
quam hoc credere deberent. ff. ſi cer. pe. l. quod te. Et
hanc determinatiōem ponit expꝛeſſe Bar. in. l. non ſo
lum. §. morte. ff. ope. nō vni. in ſecunda queſtiōe prin
cipali: in qua tractat de proteſtatiōe inhibitoꝛia artica
lo. ſecūdo. ſ. cum quis proteſtatur vt non fiat id quod
prohibitus tenebatur nō facere. vbi plus dicit q ſi ali-
us q̄ꝫ iudex dicat mihi q titius qui fuerat bannit⁹ erat
rebannitus: non teneoꝝ credere niſi legitime mihi faci
at fidem: vel per cancellationez banni: vel inſtrumen-
tum publicum. ⁊ q poſſum euz offendere licet prote-
ſtatus mihi fuerit q non offendam. nec puniꝝ de vo-
lo dicto caſu: ſed an puniar tunc de culpa: quia nō in-
ueſtigaui an eſſet verum q rebānitus eſſet non deter-
minat ipſe ibi. Sed puto q ſic. quia ꝓpter illam ꝓ-
teſtationem et aſſertionem iuſta ſuberat cauſa inueſti
gandi. ar. C. de rei vendi. l. ſi fundū. ff. que in frau. cō-
di. ait pretoꝝ. §. ſi quis participes. Et idem ſi dubita-
batur de viribus banni. puta quia dicebatur oꝛdinem
non ſeruatū: vel illum nō potuiſſe bāniri qꝛ cleric⁹. tūc
enim ſum in culpa ſi non inueſtigaui an legitime ban-
nitus eſſet vel non. et puniꝝ leuiter de culpa ⁊ non de
dolo. Jta intelligo q ideꝝ Bar. no. p⁹ Dy. in. l. fi. ff. de

adulē. vbi videtur etiam determinare questionē pre-
dictam p dictis inquisitis vt possint se defendere idē
etiam determinauit. d. Nico. de maca. 7 quidā alij. quo
rum disputatōem refert Jo. an. in secūda. q quis mā-
dato de re. iu. in mercu. Hic em nō ponit q aliqua
causa subesset, ppter quā pdicti inquisiti tenerent in-
uestigare de dicto saluo cōductu. vel q tenerent ha-
bere ipōs noticiā exquo nō fuit publice diuulgatus.
iux. no. p glo. in cle. j. de sepul. sup verbo publice: 7 l. re
gula: de iur. 7 fac. igno. Nec aliquis asseruit eis ipm es
se ocessum vel ptestatū fuit q nō offenderēt quo casu
fuissent in culpa nō inuestigādo fm no. p bar. ī dictis
locis. Sequit ergo q siue inq̄sitio sit fundata sup do-
lo vt fien cōsueuit: siue sup culpa pnt pdicti inquisiti
se defendere si aliqd nō ptinet in inquisitōe qd culpā
arguat. Restat ad ōnia respōdere q̄ de facili tollunt.
Et primo nō ob. primū. q fateor q iste habebat pro
nō bānito, ppter dictū saluū ꝺductū q̄tuz ad haben-
tes noticiā de dicto saluo cōductu: nō q̄tuz ad igno-
rantes. Jn dubio ꝓo ignorantia psumit. ff. de pba. l.
verius: de re. iur. psumit. li. vj. Jtez nō ob. secundū. q
pcedit qñ quis quo q̄ mō credidit delinq̄re. quo ca-
su etiā vltra q̄ credat delinquit. 7 ita loquunt ibi iu-
ra allegata. sec9 qñ nll'o mō credidit dlinq̄re fuit, put ī
casu nostro. q credebat eū bannitu9 et posse impune
offendere. tūc em licet act9 de sui natura sit reprobat9:
nō tñ delinquūt. q deficit affect9 delinquēdi. ita dicit
bar. in. l. diuus. ff. ad. l. cornel. de sicca. p iura supra alle
gata p secunda pte. facit. l. inter omes. §. fi. ff. de furt.
Nō ob. l. si pater. §. quotiēs. de manu. vin. cū aljs su-
pra allegatis: in quib inspicit veritas. q illud vez ī fa
uorabilib. et qñ querit de translatiōe iuris vel validi
tatis actus: hic loquit in odiosis 7 penalib in q̄b in-
spicit veritas. Et idē ecōtra: vt pbat in dicta. l. inter
omnes. §. recte. ff. de furt. 7 qd. ple. habet in regula cū
quis in ius: de reg. iur. in mercu. hec aūt veritas nō no
cet opi. igit inspicienda est opinio. Jtē nō ob. tercuz
q vez est q veritate manifestata cedit opinio. verita-
ti qñ null9 ex hoc ledit: als secus. Jta dicit Jo. an. ī re
gula qd ob. grām: de reg. iur. li. vj. circa fi. vbi declarat
illud. c. veritate. viij. dis. ß hic noceret veritas istis inq̄
sitis. ergo ꝛc. Non ob. quartū. q fateor q decretū su-
perior afficit ignorātes q̄tū ad hoc vt auferat eis po
testatē aliqd disponēdi. 7 q̄tū ad hoc vt actus gestus
cōtra decretū sit null9. ita loquit. c. q cūctis: nō q̄tum
ad hoc vt faciat ignorantē puniri. ff. de decretis ab or
di. faci. l. fi. in fi. C. de tabu. l. generali. q pena sine deli-
cto nō debet imponi. C. de penis. l. sancim9. Jgnorās
aūt non delinquit. ff. de act. 7 obli. l. ex maleficijs. §. lō
gemin9. Ad quintū 7 vltimū rñsuz est supra. q verus
est qd tenet inuestigare qñ iuxta subest causa: als nō
imputat ei q̄ non inuestigauit in penis infligēdis: licet
quo ad acquisitōem sibi fiendā possit forte imputare.
vt dicta. l. qui cū alio. Cōcludo ergo ex oībus supradi
ctis dict9 bartholomeū 7 filios aduersus dictū, pcessuz
defēdi posse potissie p no. p bar. ī dcā. l. nō solū. §. mor
te: de ope. no. nū. 7 ī. l. fi. de adul. post Dy. 7 Jo. an. ī di
cta regula q q̄s mādato: ī mercu. 7 p rōes supdictas.

Consiliū. XXXV.

Quidam nobilis de puincia pditorie intrauit ca-
strū cuiusdā alteri9: 7 dnm eius cepit 7 interfecit eū: 7
filios expulit. post lapsuz tpis vnus ex filijs interfecti
requisiuit dñam reginā illi9 loci vt faceret sibi iusticiā
de pdictis: qd facē recusauit. q ppter guerras patrie
propter quas se excusauit. pdictus aūt filius videns se
destitutū quadā die clamdestine intrauit dictū castrū.
in quo non reperit pdictū spoliatorem: nec aliquez p
eo. predictus autem primus spoliator petit se restitui:
queritur quid iuris.

Bellum omni iure naturali diuino 7 gentiū cōces-
sum est pro rerum suaz tuitōe.

Nchristi noīe Amen

Prius q̄ iura fierent nullo ordine iudiciario
q̄si tunc erat incognitus. cōsequebat quis ius suū: aut
regia manu si regis aderat copia. vt. ff. de orī. iuris. l. ij.
circa prin. vel si nō aderat auctoritate ppria suscepto
bello. qd quidē omni iure licituz videbatur: de iure. s.
naturali atq̄ gentiuz. Primo siquidē iur filij israhel
cōtra amorreos terrā ipsoz patribus pmissam adem
pti sunt. xxij. q. ij. notādū. Hoc eodē iur. vt liberaret
populū sua priuata manu olofernez occidit. q nullus
erat ī terris qui de pdictis iusticiā ministraret. De bis
aūt carnalibus bellis iure diuino pmissis p iusticia cō
sequēda tota veteris testamēti pagina plena est. xxij.
q. j. nisi bella. Secunda quidez animalia bruta instin
ctu nāli mouētur ad iniuriā ppulsandā. ff. si quadru.
paupi. fe. di. l. j. §. cūarietes. Tercio similiter in re. s. in
regentū bella introducta sunt. ff. d iusti. 7 iur. l. ex hoc
iure gen. que nō nisi pro iusticia psequenda rerum aut
personarū licita sunt. xxij. q. ij. c. j. Postq̄ ꝓo cōdita
fuerunt iura: creatiq̄ magistrat9 vt illa tuerent. idcir-
co iudici. vigor. iur. q publici disciplina fuit in medi-
um cōstituta. nec quisq̄ sibipī pmittere valeat vltio-
nem. C. de iudeis. l. nullus. Leterū si deficit copia ma-
gistratus: quia paruz est iura fuisse condita exquo nō
est qui tueatur ipa. ff. de orīgi. iur. l. ij. §. post originez.
ad iura primeua redim9. Non em iure nobis liceat au
ctoritate propria ius nostruz cōsequi. C. de epi. 7 cler.
l. si quis curiali. de decurionib. l. generali. 7 ar. in. l. ait
pretor. §. si creditorem. que infra credi. C. de mcoba. l.
deuotum. 7 no. in. l. si alius. §. bellissime: qd vi aut claz.
7 iure canonuz. xxij. q. ij. domin9 noster: per Jnno. de
restitu. spoli. c. olim. facit q idez no. de fo. compe. c. po
stulasti. qd quidem ratōibus fulcitur. Primo quia iu
ra facta sunt pro vtilitate vel remedijs subiectoruz nō
vt eis noceret: sed vt prideant: in aut. vt diuine ius-
siones: in prin. 7 vt nulli iudiciū: in prin. coll. ix. debet
enim. l. esse subiec. vtilis. iiij. dis. c. erit autem. Et nisi ta
lis esset correctio foret. in aut. vt fra. filij: in prin. de
sepultu. vltra cathedram. in cle. Essent autem iura no
cina si deficiente administratore iusticie per ipsa coge
remur ius vestrum derelinquere. Si quis nanq̄ pela
gus nauigās ventis prosperis adiuuaret ipsis vela cō-
mittent 7 seipa totum regnum nautarum. q si ventis
aduersis ruptis velis et peremptis nautis desereret ne
seipsuz vt quo remedio posset non recuperaret salu-
tez. Naturalis ratio repugnat: 7 humana mens refra
gatur. Sed quis infirmus copiam medicorum habe-
ret sese totaliter eis cōmitteret. q si non adessent quo
melius posset ad sanitatem peruenire tentaret. Sic 7
in iuribus. quia cum nobis pdesse possunt: ipsis vti de
bemus. quia q medicamenta morbis hoc exhibent iu
ra negocijs. vt in aut. hec constitutō innouat in prin.
Subest enim necessitatis articulus qui legem non ha
bet. i. leguz necessitati non submittūtur. Sed q als p
legem non esset licituz necessitas licitum facit. ff. de ma
nu. te. l. qui potuerunt: de offi. consul. l. j. de ferijs. l. j. §.
excipiuntur. Permittit enim aliquid nobis ne ius no
strum pereat: quod als non permitteret. ff. d iudi. sed
etsi restituatur. §. sed si dies: de offic. presid. l. senatus.
Et in defectu vnius datur recursus ad aliuz q als ne
cessitate non imminente non fieret. ff. de eo per quem
factū est. l. fi. in prin. d legat. l. in plan. §. j. in fi. 7 quod
no in. l. vsufruc. §. vsufructuario. si vsufruc. pe. Jtē q
ꝓtra naturalē equitatē esset q quis locupletaret cum

aliena iactura: de regu. iur. locupletari. li. vj. ff. e. l. iuris natur. de cõdi. indebi. l. non de natura. Cũ igitur alzearius sceua sepius 7 frequẽter pſentiã dñe regine adierit: supplicãdo sibi q̃ de violẽtijs predis 7 vſurpatõibus sibi iusticiã ministraret: dictaq̃ dña regina se excusauerat q̃ causantibꝫ guerris que erãt in patria nõ poterat hoc facẽ licuit sibi fecisse qđ fecit. 7 auctoritate ꝓpria recupare castrũ suũ per ea q̃ dicta sunt: dicet aliquis q̃ hoc nõ constat nisi p lras testimoniales dñe regine que nõ videnť fidem facere. qz sepe talia eulogia non ex bona fide scribunť. ff. ꝺ custodia reoꝝ. l. diuus. Sed certe hoc non p̃sumiť in principe. imo propter excellentiaz dignitatis solo verbo suo stať. xcvij. di. c. nobilissimus. facit de ꝓbať. literas: in cle. et qđ ibi no. de priuil. si papa. li. vj. Item atteſtať de facto suo: vnde credendũ est ei. vt in. l. quero: in fi. ff. de edi. edicto. Item de eo qđ ptinebat ad eius officiũ: quo casu literis cuiuslibet ordinari stať: ꝓterq̃ in actibꝫ iudiciarijs. ff. de publica. l. si publican⁹. §. de reb. 7 no. in. l. siq̃. per calũ. de epi. 7 cle. per guil. q̃ canõistas: in. c. post cessionẽ: de ꝓba. de fide instru. c. j. in fi. q̃ Inno. ꝺ elec. vt circa. li. vj. q̃ archi. Item dicet aliq̃s q̃ postq̃ habebat supiorẽ reginã debebat hoc facere de licẽtia sua. xxxiij. q. j. c. j. Solutio illud esset vex si voluisset ingredi cuz violentia 7 scãdalo. ß gressus est clam 7 furtiue sine violentia 7 scãdalo: qđ facere potuit etiam sine licentia. Ita tenet Inno. in dicto. c. olim: de resti. spo. Patz ergo ex pdictis alzeariũ pdictũ defendi ab eo qđ fecit. qz non reperit q̃ ministraret sibi iusticiã. Sed nũc ad aliam subtilitatẽ stilũ cõuertam⁹: 7 pedestri sermone procedam⁹. videť em̃ posse ꝓbabiliter dici q̃ licet alzearius habuisset copiã iudicis q̃ de aduersario suo administrasset sibi iusticiaz: nihilomin⁹ causa sua melioꝛ sit q̃ aduersarij. 7 q̃ ipe aduersari⁹ sit sibi in pluribꝫ ꝺdemnandus: 7 ipe ab ei⁹ impetitõe absoluẽd⁹: qđ sic ostẽditur. Consid erandũ ergo est q̃ aduersari⁹ eius ꝓmisit primã violentiã cũ armis: expellẽdo patrẽ dicti alzearij: 7 cũ eadẽ violentia duo alia grauissima crimia adiũxit. s. proditionẽ 7 homicidiũ: ex quibꝫ orta sunt alzearo plura remedia ꝓtra ipm. s. interdictũ vñ vi ad recupandã possessionẽ. Secũdo idez interdictũ vel actõ in factũ ad oia dãna vł interesse. Tercio accusatio criminalis vt hec ꝓbant in. l. si quis ad se fundũ. C. ad. l. iul. de vi publica: 7. l. qñ multa facinoza. ff. ꝺ vi 7 vi arma. l. j. §. qui aũt. 7. §. rectissime. ꝓ socio. l. nec quicq̃. 7. l. qui nomie: de falſ. Quarto ꝺditio ex. l. si q̃s in tãtam ad penaz. qz si aduersari⁹ aliqđ ius habebat illud pdidit: vel si nõ habebat tenebať ad estimatõem. Postea ꝺo alzari⁹ ingressus est castr̃ non violẽter vt ꝺ ß clãdestine absente aduersario suo: 7 nullo ibi repto resistẽte q̃ quẽ ingressuz naturalẽ possessionẽ que ꝓ tũc vacabat sibi acquisiuit. Et dicit clãdestina nõ violenta: nec est ita viciosa sicut violẽta vti clã possidere in prin. de acqui. poss. Postea ꝺo cũ aduersari⁹ ei⁹ dubitãs forte se posse repelli nõ statim venit ad recuperandũ possessionẽ ciuilẽ quã retinebat. 7 ideo timore amisit. Et acquisita fuit alzearo: de acq̃. pos. l. ß et si nolit. 7 illa ciuil. dicit largo mõ violẽta: inq̃tuz aduersarius dubitauit violentiaz. sed stricte 7 ꝓprie nõ potest dici violẽta. qz ipam acq̃siuit ex pusillanimitate aduersarij qui seipm sua volũtate ꝓduit. Et sic ex eius volũtate alzari⁹ habuit: ꝺ acq̃. pos. l. iij. §. in admittende. 7. l. si q̃s aũt: in glo. q̃ incipit si alio. Ex quibus ptz q̃ possessio isti⁹ alzarij nõ est ita viciosa sicut fuit possessio aduersarij. illa em̃ fuit oĩno violẽta 7 cũ armis 7 cõtra voluntatẽ patris alzearij. hec autez quo ad naturalẽ nullo mõ violẽta est: sed clãdestina: vt dixi. 7 no. exp̃sse q̃ glo. in. §. q̃ ad nũdinas. quo ad ciuilẽ ꝺo est violẽta: sed nõ cũ armis sicut ꝓma. et q̃ ꝺseq̃ns nõ ꝓprie violẽta sicut prima: sed impꝛopꝛie. Nũc ad ꝓpositum ꝺico q̃ alzearius q̃ istũ ingressuz solũ vnũ pdidit remediũ de his q̃ habebat ꝓtra aduersariũ ratione prime violẽtie. s. interdictũ vñ vi ad recupandaz possessionẽ. Cũ em̃ ipam de facto recupauerit nõ pot ampli⁹ eam petere. qz qđ peteret intus hz: vt ꝓbať. ff. vti possi. l. j. §. interdictũ. aut. alia ꝓpo remedia. s. interdictũ vel actio ꝓ dãno 7 interesse. Item quis in tantã ad extimatiõem. Itẽ accusatio criminalis salua sibi remanet. Cui⁹ em̃ ista sint extra rem de qua agitur. s. extra castrũ. etiã si alzearius violentiã cõmisisset talia nõ pdidisset. Nec quo ad ista prima violẽtia fuisset absoꝛpta q̃ secundaz: vt. ff. de fur. l. q̃ vas: in prin. q̃ quã. l. hoc tenuit Dy. originaliť in. l. q̃ possessione: de vi 7 vi arma. quẽ sequũtur Ly. 7 bar. in. l. si q̃s ad se fundũ. Ex quibꝫ ptz aduersariuz forze in pdictis huic alzeario cõdemnãdum. Item dico q̃ ab impetitione aduersarij sui venit absoluẽdus. Nam aut agit ꝓditõe ex. l. si q̃s i tantã. dicẽs ipm cecidisse a iure suo ꝓpter clãdestinũ ingressum: aut ꝓditõe ex. l. extat qđ metus cau. aut interdicto vñ vi ad recupandũ possessionẽ. Primo casu nõ potest. qz lex si q̃s in tantã non habet locũ: nisi ꝓtra inuasoꝛẽ violentũ: vt ex lra patz. nõ aũt ꝺ clãdestinũ nisi redeuntẽ incõtinenti non admitteret. qz tũc ꝓmitterẽ violentiam. Et ita tenet ibi Ly. exp̃sse circa fi. quicq̃d ibi notauerit glo. post medium ante ver. q̃ incipit sup quarto. quã glo. Ly. non sequiť. Hic aũt aduersarius alzearij nõ redijt statim qđ sciuit alzeariũ fuisse ingressuz. 7 sic nõ habet locuz qđ ipe dicit de redeũte non admisso. qz intelligit cuz redit añq̃ amittat. qz tunc in illa pateret violentiaz si non admitteret. Sed si rediit ex interuallo ciuili possessione iam amissa pusillanimitate nõ dicit pati violentiam si nõ admittat: imo violentiaz faceret si recuperare vellet. vt in. l. iij. §. cum igiť. de vi 7 vi ar. Secundo casu similiter nõ potest. quia cõditio ex. l. extat non ꝓdest illi qui primã violentiã cõmisit: sed illi tm qui ipam passus fuit 7 secundaz cõmisit. Nam qđ pius fecit passus est. 7 violentie adinuicẽ cõpẽsantur vt patz. ff. qđ me. cau. l. sed 7 partus. §. queri poterit. Cũ em̃ lex illa sit posita in illo titulo intelligo eam ꝺ mnaturam illius tituli 7 actionis qđ metus cau. ar. de in diem adiec. l. imꝑatoꝛes. Tercio similiter nõ potest. nã tũc est verum q̃ secunda violentia absoꝛbet primã. et ratõe secunde datur interdictũ quãdo secũda parem cum prima vel maioꝛ. ita ĩtelligo. l. si quis ad se fundũ. ꝺ mnm cõmunem lec. glo. 7 doctoꝛũ. Sed si prima violentia maioꝛ est sicut in casu nostro. quia prima finit ꝓprie violentia cuz armis. Secunda ꝺo fuit clãdestinitas nullo modo saluo saniori iudicio q̃ prima p secũdam tollatur. quia qđ minus est non potest absoluere qđ maius est. ar. ff. ꝺ fideius. l. heresa debitoꝛe. §. qđ si seruus. imo qđ maiꝰ est pponderat et absoꝛbet id qđ minꝰ est. ff. ad. l. aquiľ. l. Item si obstetrix. §. fi. 7 qđ ibi no. 7 qđ no. so. ma. l. si moꝛa. Aut g̃ dicem⁹ p̃mã violentiam absoꝛbere secundã clamdestinitatẽ: aut inuicem cõpensari. 7 ita potest saluari opinio in dicta. l. si quis ad se fundum. vtroq̃ autez casu denegať interdictum vnde vi primo spoliatoꝛi. Preterea ex parte ipius sunt tria delicta crimie lata: vt supra dictũ est que multum aggranãt factum suum excusat alzearuz: q̃ non tãtũ deliquit. ar. ff. de adulť. l. si adulterium: cũ incestu. de ꝓcura. de li. l. nunq̃ plura. C. ad. l. iuľ. de vi. l. quoniam multa. quod multũ mouere debet illos q̃ habent iudicare vt mitius agant cuz alzearo: quasi motus fuerit iusto doloꝛe. C. de adult. l. graccus. Nõ enim fuit in eo nocendi cupiditas: vlciscendi crudelitas: immo placatus animꝰ: aut libido dominãdi que culpãturin talibus. xxiij. q. j. qui culpatur. sed fuit necessitate cõpulsus in ingrediendo pacifice. quia nullũ interfecit: cupiens aduersariũ eius ad pacis vtilitatem et iusticiã

perducere.qđ patꝫ.qꝛ post hoc ꝺe plano ꝓsensit vt ꝺe iure suo cognosceret.ꝛ sic ꝺedit occasionē fiende iusti cie q̄ aduersario suo obtinēte obtineri non poterat:q̄ oĩa cōmendāda sunt vt in eadē causa ꝛ q̄stione.c.noli existimare. Preterea ꝓtra clamdestinū possessorem nō ꝓpetit:nisi qñ mala fide ingressus est sciens rez ad se nō ptinere.hic aūt non sic:vt.C.vnde vi.l.nō ab re. Nec ob.qđ no.in.l.iij.§.non autez.ff.ꝺe vi arma.vbi dicit glo.ꝙ ei qui sciens aliū fuisse clādestine ingressuz ꝓpter timorē non redijt:ꝺat interdictū vnde vi rone ciuil possessiois quā ꝓpter hūc timorē amisit. Nam illud intelligo verū qñ ipse nō ꝓmisit primā violentiā. ꝛ tūc clamdestin⁹ in peiori causa q̄ ipe.secus si cōmisis set primā violentiā.qꝛ illa nō absorbet ꝓpter clamdestinitatē. Ergo tam ex primis principys q̄ ex secūdis manifestaz esse iusticiā alzeari sibi q̄ possessionem castri dimittendā fore.et aduersariū in bis q̄ supra dicta sunt sibi fore cōdemnandū. que dicta sufficiāt cū correctōe iudicij sanioris. Laus ꝺeo.

Consilium.XXXVI.

Error calculi an post sentētiā possit allegari in causa appellationis.

ℵ christi nomie Amē

In casu p̄senti si querit vtꝛ p̄dicti quenti impediātur allegare errorē calculi post sententiā latā cōtra eos.ꝛ tūc est ꝺicendū ꝙ non.qꝛ cū in prima instantia nō fuit iste error allegat⁹:ꝛ sic nō potest videri sententia lata sup eo. Nec potest videri p̄ sententiā fuisse reiecta p̄fata allegatio erroris.l.ꝙ si ī ꝺiez.§.si rōnē ff.ꝺe ꝓpensa.l.sin aūt.§.fi.ꝺe neg.gest.C.ꝺ fide instru. l.fi.in fi.in ter.ꝛ glo.p Ly.in tercia opi. Tum etiam qꝛ ꝺicta sentētia fuit p legitimaz appellatōem rescisa.ff. ad turpil.l.j.in fi. Et sic ea q̄ poterāt allegari añ ipaz sententiā latā:ꝛ allegata nō fuerūt possunt nūc in causa appellatiōis allegari.C.ꝺe temp.ap.l.p hanc qꝛ appellatio ponit rez in eo statu in quo erat anteq̄ lata est liber.ꝛ si.sed si appellatōne. p̄terq̄ quo ad ꝺilatorias excep.ꝓponendas.C.ꝺe p̄cu.l.ita ꝺemū. Si ꝟo fuisz ꝺictus error allegat⁹ in prima instātia: ꝛ ꝺicta allegati one nō obstāte fuissent ꝓꝺemnati. ꝛ ꝓꝺemnatio transiisset in rem iꝺicatā:āmodo non possz allegari.quia censeret sup eo lata sentētia.l.j.C.ꝺe erro.cal.qꝛ requiritur ꝙ res sit iꝺicata ad hoc vt p̄cludat via allegandi errorez calculi. Sed nō ꝺicit res iꝺicata quousq̄ sentētia in rem iꝺicatā trāsiuit.vt no.ff.ꝺe re iꝺica. sup rubrica.ꝛ extra.eo.ti.sup rubrica.C.ꝺ re iꝺi.per totū.ff.ꝺe pigno.si funduz.§.si plures. Si ꝟo querit vtꝛ ꝓbibeant ꝺictū errorem allegare ꝓpter eoꝛ mendaciū:qꝛ negauerūt calculū.ꝛ sic onerauerūt actorem in onere ꝓbandi.nūc ꝟo ꝓbato calculo volunt ꝺicere c.null⁹ pluribꝫ:ꝺe reg.iuꝛ.li.vj.ꝺicit ꝙ nō ꝺebet q̄s audiri.tum qꝛ videt sibi p̄i ꝓtrarius. tuz q̄a ꝺebet puniri ꝺe suo mēdacio.l.cum ꝺe indebito.ff.ꝺe ꝓba.ꝛ in aut. ꝓbibet.ff.ꝺe exce.ꝺicit ꝙ in illis met legibus est casus ꝓtra Ly.qꝛ in eis nō ꝺenegat audiētia. nec in hoc puniretur ꝓpter mendaciū:sed in alio.qꝛ granat in one re ꝓbandi. Et ideꝫ ꝺicit in ꝺicta.l.cuz ꝺe indebito.et in ꝺicta aut.cōtra qui ꝓpriam. Et ideo in q̄stione illa quā querit si quis negauit se occidisse.ꝛ hoc postea ꝓbato vult ꝺicere ꝙ fecit ad sui ꝺefensionē ꝺicit ipsum ꝺebere audiri per ꝺictas leges. Sed Jo.an. qui ī mer curialibus ante fi.ꝺetermiat ꝙ non ꝺebet audiri.quia sic remaneret impunit⁹ ꝺe suo mēdacio et ꝺe grauami ne ꝓbatōis qđ intulit accusatori vel inq̄sitori.ꝛ respō ꝺet ad ꝺictā.l.cum ꝺe indebito ꝙ ibi saltē punit⁹ negās in onere ꝓbandi pecuniā ꝺebitam qđ ꝓbare non habuisset necesse si nō negasset solutōez. Sed in casu nostro si audiret⁹ volens allegare ꝙ ad sui ꝺefensionē fecit in nullo:ꝺe mēdacio suo puniret⁹. Nam etsi confessus fuisset se occidisse: et sic releuasset accusatorem ab onere ꝓbandi nihilomin⁹ ꝺicens ꝙ fecit ad sui ꝺefensionē habuisset necesse ꝓbare. qꝛ intentio accusatoris est fundata:cū actus sit ꝺe genere ꝓhibitoꝝ.C.ꝺe iuꝛ.l.si non cōuicq. Si ergo ꝓbat nūc cuz negauit nō grauat⁹ in aliquo.ne igitur remaneat impunit⁹ ꝺicendum est eum nō audiri ꝺebere. Et ꝑm hoc in casu nostro idem ꝺebet esse.qꝛ isti nō punirent⁹ in aliquo si ꝺeberent audiri.quoniā etsi negassent calculū necesse habuisse ꝓbare errorez. Ergo ne remaneāt impuniti ꝺetur eis ꝺenegāda audientia sup allegatione erroris Bal.aūt ꝺicet transire cum Bar.in ꝺicta aut.cōtra qui ꝓpria.ꝛ etiā in.l.j.C.ꝺe furt.ꝺum ꝺat ꝓ regula ꝙ reus mentiendo nō facit conditōem suam ꝺeteriorez: p̄terq̄ in expensis. Et etiam in casibus expressis in iure inter quos iste nō est.vt patꝫ ex his que no.in ꝺicto c.nullus pluribus.vbi glo.enumerat.ar.l.patre furioso:ꝺe his qui sunt sui vel ali.iuris. Breuiter ꝓpter opi.tantoꝝ ꝺubito. tamē ꝓnunc ꝺicetur ꝺicendū ꝙ aut isti ostendūt vel ostendere sunt parati manifestuz errorem calculi per ostensionem libroꝝ ꝛ sine articulis vel testibus:ꝛ sine magna inuestigatiōe:ꝛ tunc sunt audiēdi.quia nulla maior est ꝓbatio q̄s per facti eiꝰ ꝺentiam.vt no.in.c.ꝓposuisti:ꝺ ꝓba.ꝛ tam ratione actionis q̄s ratōe exceptiōis opposite ꝺe errore p ea q̄ habent⁹ ꝛ notant⁹ in glo.ꝛ per Bar.in.l.vbi pactū.C. ꝺe tran. Aut pollicet⁹ se velle ꝓbare errorez per testimoniū ꝛ cum longa ꝺiscutiōe: ꝛ sic non euidentem.et tunc nō ꝺebeāt audiri.ar.ad banc ꝺistn.in.l.nō oēs §.fi.ff.ꝺe re mili.iuncta.l.si pars.ff.ꝺ inoffi.testa.ī verbo nulla parte:ꝺe peti.hereꝺ.postq̄s.in fi.in verbo manifesta.ꝛ quod no. Jnno.c. cū bartholdus:ꝺe re iꝺi. ī glo.no.ꝙ p⁹ ꝺiffinitiuā. Et p istū modū reducūt⁹ opꝺoct⁹.ad concorꝺiam: et seruatur eq̄tas. Laus ꝺeo.

Consiliū.XXXVII.

Jnstrumentū non solum facto:sed verbo cancellari potest si partes boc agunt.

ℵ christi nomie Amē

Viso ꝺicto instrumēto ꝛ tenuta cōcessa virtute ipius ꝛ attestatōibus receptis cōtra ꝺictuz instrumentū.ceteris q̄s actis ꝛ actitatis ꝺico ꝺictā tenutā fore reuocandā tanq̄ factā occasiōe falsi vel inutilis seu inefficacis ꝺebiti. ff. ne vis fiat ei. l.j.§. hec verba:ꝺe fi ꝺicō.liber.l.si ꝟo.§.subuentū.ꝛ plene notat⁹ in.l.fulcinius.§.cum autē.ff.quib⁹ ex cau.in pos.ea. qꝛ ꝺictuz instrumentū ꝺe cōsensu vtriusq̄ partis fuerat euacuatum ꝑm ea que testes ꝺeponūt:cum ꝺe quātitate contenta in ꝺicto instrumēto fuerit facta cōpensatio vsq̄ ad concurrentez quātitatem cuz maiori summa ꝺebita ꝺicto magistro petro a ꝺicto magistro henrico.ꝛ sic fuerat extinctū ꝺictū ꝺebitū.ccl.lib.cum ꝓpensatio ꝺelicet solutiōis locum habeat.ff.qui poti.in pi.ba. l.iiij.in fi. Et ꝓpter banc causaz p̄fatus magister henricus creditoꝛ ꝺicte summe mandauit notario qui rogatus fuerat ꝛ nondū publicauerat ꝙ non publicaret sed cācellaret vt ꝺeponūt duo testes q̄ fuerūt p̄sentes s.magister bartholome⁹ ꝛ magister andreas.quoꝝ ꝺicta licet ꝺe se sint satis sufficientia:adiuuātur tn etiam p ꝺepositōem duoꝝ ꝺictoruz qui fuerūt arbitri inter

dictas partes in alia causa: qui deponūt de verbis prolatis a dicto magistro henrico. videlicet q si vellet malignari, put dicebat malignari cōtra dictū petrū posse ab eo petere dictā summā. Sed q nolebat: imo nolebat realiter incidere. ex quib⁹ verbis videbat' inuere q iuste 7 honeste nō poterat dictā summā petere. 7 p cō sequēs q esset vex illud qđ primo duo testificati sunt 7 hec coadunatio per iudicia 7 presumptōes multum ꝑdest. l. si duo in prin. cum ibi no. ff. de execu. tuto. 7. l. iij. §. j. et. ij. de testi. Et si dicatur quicqđ ille dixerit nō ꝓpterea dictus notari⁹ cancellauit in breuiturā vel ꝓthocollū: ß poti⁹ ex illis instrumentū sumpsit 7 publicauit qđ nunc in publicā formā non violatū nec vitu peratū in iudicio fuit, ꝓductū. Et sic verba illa videnť ꝓdesse. ar. l. edicto. C. de edic. diui adri. tollen. Rñdetur q imo, pficiūt. quia instrumentū potest non solu cancellari facto: sed etiā verbo: dicēdo q habeat' pro casso 7 cācellato. l. emptor. §. lucius: circa medium. ff. de pac. vbi casus. 7 ibi no. ꝑ bar. in fi. 7 ī. l. ab emptōe. eo. ti. per eundē. 7 probat' in. l. nihil interest. ff. de adi. leg. 7. C. de solu. l. indu ctū. Qđ enim venit cancellandū de cōsensu partiū etiā anteq̄ cancellet' pro vacuo 7 inutili reputat'. ar. ff. de cōdi. inde. l. si nō sortē. §. adeo. C. de fideicō. l. creditoris. 7 fidem in iudicio non facit. ita no. expresse Jo. an. in addi. spe. de instru. edic. §. ostenso in addi. que dixit: incipit rolādinus: ibi Item sciendum ꝛc. Et qđ no. per bar. post di. de bāno q debebat cancellari 7 nō erat adhuc cancellatū: in. l. iij. §. si seru⁹ ff. de acqui. pos. Item nō obstat si dicat' nō constat q dictus magister henric⁹ senserit de isto instrumēto. vn de cū potuerit esse aliud videtur q eius verba habeāt huic officere. ar. in. c. cū Johānes. extra de fide instru. Respondet' q ser Johannes cui dixit dicta verba q non publicaret: sed cancellaret deponit se nō fuisse rogatum inter eos: nisi de isto. et ideo nō potuit. s. nisi de isto sentire facit qđ no. doc. in. l. ij. C. de erro. aduoca. 7 bar. in. l. j. c. si vnus ex plu. cap. Preterea posito q notarius nō deponeret: tn exquo de alio nō apparet: presumitur q senserit de isto. q⁹ non presumit' pluralitas vt patz ex no. per bar. in. l. si quis seruū. §. si inter duos in fi. ff. de leg. ij. 7 ꝑ ibm 7 alios in dicta. l. ij. C. de erro. aduoca. Concludit' ergo dictā tenutā fore revocandam. Et dictū instrumentū executōem non mereri: ß ꝑ casso 7 cancellato haberi debere. Laus deo.

Consiliū. XXXVIII.

Non statur verbis notarij appositis ī margine instrumētis dicentis cassum 7 cācellatū 7 fideicōmissuz relictum si filij decesserint sine liberis vel eoz liberi non valeant.

N christi nomīe Amē

Dubiū facit. q⁹ posito q illa verba liberoz̄ 7 descendētia posita in margine non essent cancellata. 7 essent infra corpus instrumēti nō in margine fideicōmissum. tn predictū relictū a nepo. testā. videt' nō valere: cū nihil fuerit illi relictū exp̄sse: sed dūtaxat filijs. nec tacite censet' eis relictuz: licet filij fuerīt grauati si decederēt sine liberis. vt no. in. l. lucius. ff. đ heredi. instī. la. secūda ergo ꝛc. C. de fideicō. l. ab eo. 7 ibi ꝑ bar. exp̄sse. Sed cōtrariū determiat bar. in. l. cēturio. ff. de vul. et pu. in tercia q̄stione principali de ꝓpen. facta p verbum cōmune questiōe penūlt. Et sentit in. l. si sic: đ leg. ij. Et istud puto verius: ar. l. a patre. 7. l. sequē. eo. ti. Et q̄tidie videm⁹ hoc fieri q testatores relinquunt fideicōmissa si filij eoz̄ instituti decesserūt sine liberis. Et absonū esset ea nō substentari cū bona ratōe subsistētari ꝑnt vt censeant' ab ip̄is filijs institutis sub dū plici ꝓditōe. s. si ip̄i decesserint sine liberis vel eoz liberi sine liberis. Et cassabit ꝑiū ꝑm bar. Sed bal. loquitur qñ fuit fideicōmissum iniunctū exp̄sse nepotibus q đ nō apparet. ergo ꝛc. Itē facit dubiū ineptitudo verboz̄. q⁹ disposit q hereditas decedētis pueniat ad superstites: qđ facē nō pōt nisi đ pupillo q pupillare ß stitutōem. hic ꝟo decessit maior. Sed hec obiectio tollitur ꝑ legē ex facto: in prin. 7. l. sceuola. ff. ad treb. per quas apparet q fideicōmissuz tale restringit' ad hereditatē 7 bona testatoris. Et sic ꝟba directa q nō ꝑt valere iure directo obliquant': de le. ij. cū quis. §. seya. 7. l. pater filiū. §. fi. 7 no. ī. l. ꝟbis ciuilib⁹: đ vul. et pup. 7. l. pater filiū. §. fi. 7 no. ī. l. ꝟbis ciuilib⁹: đ vul. et pup.

Tercio facit dubiū q⁹ dicta verba liberoz̄ 7 descendentiū ꝛc. non fuerūt incorporata in instrumēto: sed posita in margine. vñ etiā si nō essent cancellata nō videretur eis standū: si notari⁹ non attestat' seipsa posuisse de volūtate defuncti. l. j. ff. de his q̄ in te. delen. ꝟsi. Et ideo. Itē repiunt' cācellata. 7 sic etiā si essent incorporata nō videnť eis standū. q⁹ censent' fuisse cācellata cōsulte 7 đ volūtate testatoris in dubio ꝑ id qđ no. bar. eo. ti. l. prime in fi. 7. C. de testa. si vn⁹ pinde. Ergo videť esse ac si dicta ꝟba nō fuissent apposita: quo casu cū substitutio reciproca nō sit facta nisi iter ꝑsonas filioz̄ institutoz̄: nō debet extēdi ad nepotes ꝑ ter. cum glo. no. in aut'. de testi. fideicō. §. nos aūt. coll. ix. Sed ad ista pōt rñderi posito q dicta verba nō fuissent apposita: 7 q prima substitutō reciproca facta fuerit inter filios tm. 7 q illa nō extēdat' ad nepotes. tñ ex substitutōe dependēti postea facta masculis si oēs decederent sine liberis 7 filiabꝰ feminis colligit' alia tacita reciproca substitutio nō solum inter filios: sed etiam inter eoz̄um filios. quoniam dicta compendentia facta fuit non solum filijs: sed etiam inferioribꝰ: vt patet in verbo liberi: et in verbo descendentes. ff. đ verbo. signi. libero. 7 đ ī ius vocā. ß et si bac. §. libos. ex q̄ resultat ta cita reciproca substitutō int' eos. l. tritia seyo. §. seyo. ff. đ le. ij. et q⁹ dño cōsultor ꝑm⁹ plez, ꝓsequit' ego aliť ꝓsequi obmitto. Preterea posito q dicta tacita non resultaret ex illa cōpendētia tamē ex verbis illis si non essent cancellata resultaret expressa: si constat q sunt de manu eiusdē notarij licet nō sint incorporata quia nō presumitur falso apposuisse ad qđ facit quod no. bal. C. de testa. l. nostrā. Nec nocet q notarius nō attestatur se fecisse q⁹ istud tūc requirit' cum aliquid repit' de quo ignorat' a quo factū fuerit ad tollendū suspitionē non cū constat ar. l. continuus. §. cum ita. ff. de vr. obli. ad aliud đ cancellatione respondetur q exquo non constat quis eam fecerit 7 potuit fieri ab alio q̄ a notario. Et posito q a notario tamen potuit fieri dudum post testūm scriptū 7 nō habet testimoniū notarij quā obcausam fuerit. Et posito q haberet tamē nō habet diem et consulem nec testes ergo haberi debet pro nō facta. Et ea non obstan. debet releuari instrumētū ac si dicta verba nō essēt cancellata sic disputando tenuit mar. si. vt refert Jo. an. in additionibus spe. ti. de instru. edic. §. ostēsio in addi. magna que incipit dixit rolandinus qui tenuit q etiam si reperitur scriptū manu eiusdem notarij cassum 7 cancellatū de voluntate parcium ꝛc. q istis verbis nō sit standum sed debeat releuari instrumentū ac si dicta cancellatio nō esset de qua etiam disputatione facit mentionē bal. in. l. si vnus. et l. nostram. C. de testa. Coadunat etiam ꝓclusio de qua supra ꝑ verba posita ante institutionē heredis in quibus nō solū de filijs sed etiam de alijs descendentibꝰ fit mentio. Et licet illa verba de se nō sint sufficiētia ad inducendū fideicōmiss. q⁹ sunt conditionalia. l. Et facto lapiccola. ff. de heredi. instī. l. si quis obmi. ca. te. cū voluntate defuncti ostendūt q dirigebat' ad oēs 7 sic vna cum alijs platis postea in substitutione compendiosa

declarant q illa verba que reperiũtur in margine cancellata deberent esse cãcellata. quia fuerũt apposita de voluntate defuncti cuz ex p̃cedentibus z sequentibus media declarent. l. si seruꝰ pluriũ. §. fi. de le. j. Cõcludo ergo cũ suprascpto dño psultore. Laus deo.

Consiliũ. XXXIX.

Quot requirant ad hoc vt debitor possit incarcerari p execuc̃oe instrumẽti vel sententie: vel ad hoc vt debitor fugitiuꝰ capi z incarcerari possit.

Nchristi nomie Amẽ

In causa captura Jacobi patisfacte ad instãtiam Andree loy. ristori de aretio mihi cõmissa consulenda per nobilẽ virum Lodouicũ ser viviam de florẽtia cap. z iudicẽ appella. ciuitatis arecij visis allegationibus hicinde factis omissis supfluis duo principaliter occurrunt videnda primum est vtrum viso tenore statuti areti sb rubrica de fideiussorib̃ potuerit incipi a captura dicti iacobi. Scdo posito q potuerit: vtrũ fuerit necessaria monitio vel citatio de dicto Jacobo anteq̃ caperet. Circa primũ videt dicendũ q nõ qz dictum statutũ eo casu quo fideiussor soluit z vult recusare a principali pmittit ipm capi si fideiussor suspicatus fuerit de ipso vt ex tenore ipsius pz qz primo loquit de fideiussore qui nõdũ soluit vsq̃ ad vers. Item si aliquis. scdo de illo qui iam soluit ab illo vers. infra. z dicta secũda ps subdiuidit i duas. prima ẽ q̃ principalis nõ est suspectus z tũc nil dicit q possit capi. secũda q̃ est suspectus: z tunc dicit posse capi supra in vers. Item teneat vnde cum verbis eius sit in dubio deseruiendũ. l. j §. si is qui nauem de exerci. z cum pmittẽdo ipsum capi vno casu. s. cum est suspectus videatur prohibere alio casu. l. si maritus. C. de procura. ff. de iudiciis cũ pretor in prin. a ꝓtrario sensu z ar. l. statu liberum. §. stichũ de le. ij. non videtur q possit capi nisi in dicto casu expresso a statuto potissime: qz in ꝓhibitis de iure cõi pmissio in vno casu nõ extenditꝰ ad alũ casum. C. de appel. l. precipimus. Et qd̃ no. in autẽ. quas actiones de sacro sanc. eccle. Et plene p Bar. in. l. si cõ vltima in. v. colum. z per Dy. in. c. in argumentuz. de re. iuris: sed capere quem pro debito. fallit nisi debituz ciuile haberet delictum annexum. quia etiam a captura videt posse incipere in. c. grauis. de deposito priuato enim incarcerare debitorem ꝓhibitum est nisi postq̃ eius bona non sufficiunt not. in. l. iij. §. tutores. ff. de suspec. tu. z ad. l. iuliã. pec. l. cum eo als est. §. Sed iste iacoby nec erat cõdemnatus nec etiam fuit captus: vt suspect⁹: quia oportuisset hoc narrare iudici. l. hec autem. ff. quib̃ ex ca. impo. eatur. ibi constare liquere ꝛc. Et etiam iurare ipsum suspectum: sicut cuz petit quis se immitti in possessionem bonoꝝ: quia debet saltem p iuramentũ facere fidem de causa: quã allegat: vt no. i. l. cum proponas. C. de bonis aut. iudi. poss. Et etiã debet causa suspitõnis supueniss̃e post debitum ꝓtractũ als non prodest. l. qui bona. §. de illo. ff. de dam. infec. C. de spon. l. fi. ff. vt ipo. le. l. si is. a quo. §. fi. cũ. l. sequẽ. de priuil. cre. l. si creditores. z expresse per Bar. in. l. ait pretor. §. si debitorẽ. ff. de privil. credi. debet ei hoc statutum dum loquitur de debitore suspecto intelligi fm ius cõmune. C. de noxa. l. ij. Et qd̃ not. glo. in. l. fi. §. in ꝓputationẽ in fi. glo. magne. C. de iur. delib. Sed de iure cõmuni omia predicta sunt necessaria vt ex dictis iuribus pz quoꝝ nullũ hic interuenit. z sic non potest dici captus vt suspectus p ꝓsequens nec fm pmissionez statuti igit ꝛc. Circa secũdum videt q etiam si a captura potuerit incipi debuerit ꝓcedere monitio videlicet q solueret. ff. de ser. vr. predi. l. quidã yberus. Et etiaz cõminatio. vicz q nisi soluerit capiet. ff. de rdmi. tu. l. tutor qui reptorũ. §. si deponi. Et etiã citatio sc̃z q veniat ad dicendũ causam qre nõ debeat ꝓtra ipm decerni captura ar. ff. de re. milit. l. iij. §. si ad diez. sit̃ q̃ fit executõ sñie sup alia re q̃ sup illa que est in obligatione vt plene no. Bar. in. l. a diuo pio. §. in vendito ne. ff. de re iudi. z. C. vñ vi. l. meminerit. z Bal. de iur. z fac. igno. l. j. z ibi allegat Jnno. idem tenentem. constat aũt psonã istius iacobi nõ esse in obligatione. licz sit obligata. qr ista sunt diuersa. ff. de stip. seruorũ. l. ij. colligit ex his oĩb̃ quot requirant anteq̃ ꝓcederet ad banc captura z videtur tex. C. de epi. et cle. l. si quis curialis in ꝛbo ꝓuentõe p̃missa ꝛc. Et ibi exp̃s se p Bal. qui determinat p illum tex. qm̃ q̃ captura fit p executõne sñie vel instrumenti dz ꝓcedere citatio nõ sic q̃ fieret rõne suspitõnis: z sic potius p cautela z securitate. qr tũc non dz ꝓcedere citatio ne ad fugam instruat. ff. de requi. reis. l. fi. in fi. Et no. Jacobus de bu. z bal. post eũ in. l. ꝓsentaneũ. C. quõ z q̃ inder. Et p eundẽ bal. in. l. ij. C. de ser. fugi. post prin. hic aũt nõ fuit facta rõne suspitõnis vt supra dixi. sed p executõne. s. vt soluerz ideo si valeret captura: non deberet relaxari: nisi solueret. sed si fuisset facta rõne suspitõnis relaxaret̃ p̃stita securitate vt. l. pecunie. §. fi. ff. vt impos. lega. igit. Ex predictis videt dicta captura duplici rõne vel cã fore nulla. Hijs tñ nõ obstãtib̃ in vtroq̃ passu dico ꝓtrariũ: cuiꝰ rei gratia notãdum q p̃dicta viderent̃ vera prima facie. Si statutũ p̃dictũ sub rubrica de fideiussorib̃ diuideret̃: modo q̃ supra dixi vicz q primo ꝓuideret fideiussorib̃ qui nondũ soluissent vsq̃ ad ꝛbi. Jtem si aliq̃s fideiussor soluerit ꝛc. Postea illis q̃ soluissent. Nam esset sensꝰ q illis q̃ soluissent nõ ꝓuideret̃ nisi in casu suspitõis qr ille vers. Jtem si aliq̃s respiceret sequẽtia nõ precedenta. Sz ista diuisio nõ est bona primo ex ea sequeret̃ absonus intellectꝰ z redderet̃ statutuz irrõnabile ꝓtra. c. erit aũt. viij. dis. eo qr magis pingue z late prouideret fideiussor anteq̃ solueret q̃ postea. Nã primo casu etiã si nõ habeat debitorẽ suspectũ põt facere ipsum capi fm tenorez prime ptis statuti scdo non posset nisi q̃ esset suspectus qd̃ est ꝓtra oĩez rõnem dum dictũ statutũ intendat ꝓuidere indemnitati fideiussoris: sed ipse plꝰ indiget ꝓuisione statuti postq̃z soluit q̃z ante cũ plus debuisset sibi ꝓuidere ad similitudinẽ iuris cõis qd̃ plus ꝓuidet q̃ soluit q̃ ante: vt patet ex his q̃ habent̃. C. man. si p ea. ff. c. lutꝰ sed hic fieret ꝓtrariũ. Preterea ꝓpter qd̃ vnũqd̃q̃ z illd̃ magis vt in autẽ. multo magis. C. de sacro sanc. eccl. Sz ꝓuisio anteq̃ soluat fit vt soluere nõ cogat̃: igitur si soluit: plus sibi faueri dz. Nam vbi maius damnum vel piculũ ꝛc. ff. ad carbo. l. j. §. sed z si q̃s. Scdo non ẽ bona dicta diuisio: qr resultaret supfluitas in statuto: eo quia in secunda parte: vbi tractat de illis soluerunt repeteret etiam de illis qui non soluerunt vt patet in vers. Jtem teneatur ibi donec soluerit vel traxerit de obligatõne ꝛc. qd̃ nõ est dicendũ cũ etiaz vna syllaba nõ debeat vacare si fieri põt. ff. qd̃ met⁹ causa. l. j. z ibi no. Et vere si sic diuideret̃ videret̃ dictũ statutũ factũ ab oĩb̃ imperitis qd̃ nõ est dicendũ cum ad talia soleant erigi peritiores vt patet i ꝓhemijs codicis institutionũ. z ff. dico q̃ q̃ dz alr diuidi. Et cessabũt supradicta inc̃onuenientia. Et oĩa erunt plana vicz vt primo ꝓuideat fideiussoribus q̃ nõ hꝫret debitorem suspectũ de fuga vicz vt si nondũ soluerũt põt post certos terminos cogere debitorẽ ad extrahendũ ipsum ab obligatione. Et aliquando statim. si ꝛbo soluerunt ad restituendum. Et hoc vsq̃ ad vers. Jtem teneatur. Secundo prouidet eis eo casu quo habent

debitorem suspectum de fuga et tunc indistincte non assignato aliquo termino de p̄dictis possit facere ipm capi Et cogi ad extrahēdū d̄ obligatōe si nōdū solue rūt vel ad restituendū si soluerūt. Et sic sunt due par tes principales quaz quelibet patet in duob⁹ casib⁹ scz qñ fideiussor nondum soluit. Item qñ soluit fuit añ vtilis scda ps statuti que incipit in versi. Itez te neatur q; ꝓpter ea que dixerat in prima pte videbat etiā q; fideiussor hz debitorem suspectū nō posset fa cere ipsum capi nisi post terminū ꝓtentū in instrumē to vel post sex menses ꝑm q; dixerat in prima pte qd̄ remouet z pmittit indistincte q; possit facē ipsuz capi z detineri quousqz soluerit vel extraxerit de obligatio ne z sic patet vt dixi hec secūda ps in duob⁹ casib⁹. scz cum fideiussor soluit vt colligit ex verbo soluerit. Et qñ nondū soluerit vt colligit ex verbo traxerit de obligatōne ꝛc. Et sil'r prima ps q̄ durat vsqz ad ver si. Item teneat primo patet illis: qui nō soluerunt vsqz ibi. Item si aliquis scd̄o illis qui soluerūt. Et ꝑm hoc ille versi. Itez si aliquis respicit p̄cedentia non se quētia. Et q ꝓsequens debet a p̄cedentib⁹ declarari z determinari nō a sequētib⁹. Et ex hoc sequit q; dū in illo versiculo dicit q; teneat ille ꝓ quo fideiusserit cō seruare eū z eius heredes indemnes dz intelligi .s. mo do quo dictū est supra .s. faciendo ipsum capi p̄sonali ter z qualibet die z quolibet loco. Ista em̄ oīa intel liguntur repetita q; pueniūt huic casui: qñ soluit: sic ca sui qñ nō soluit. Non añ intelligit facta repetitio ter minoz de quib⁹ supra: q; illa nō puenit. Et ideo stati Et ad suam voluntatē z postqz soluit facere hoc pōt facit qd̄ in sy. No. glosella d̄ illis que pñt adaptari vt intelligant repetita nō alia. C. de trans. si ex falsi glo sella antepe. facit etiā .l.j. §.j.ī fi. ff. ad .l. fal. Non ergo ille qui soluit: pōt facere capi debitorem solum eo ca su quo habet eum suspectum vt dicit in sequenti par ticula statuti. Et ꝑm q; innuit prima diuisio quaz su pra reprobaui. Sed etiā quando nō habet euz suspe ctū. vt dicitur in principio ꝑm q; innuit secunda diui sio ne sequat inconuenies de quo supra .s. q; pinguis puiderit vbi de minori preiudicio tractatur qñ vbi de maiori q; autem ille versi. Itez si aliquis debeat sup pleri ex precedentibus cum quibus ꝓiungitur patz in .l. quam allegat consultor pro altera parte. scilicet. ff. d̄ publica .l.j. §.j. Nam sicut ibi verba illa iudicium da bo posita in sequenti oratione adiuncta per dictōnez Item quia non dicunt qualiter z quomodo debēt in telligi ꝑm precedentia. scilicet vt possit cogi realiter et personaliter ad voluntatem fideiussoris. Et q; detine ri possit ꝛc. al's nihil operaretur iste versi. quia etiaz si ne dicto statuto tenetur de iure ꝯmuni cōseruare in demnem vt in toto ti. ff. et C. mandati: quod non est dicendum. ff. ad muni .l.j. in fi. cum ibi not. potuit ergo incipi a captura licet nō fuerit allegatus suspect⁹. Et licet non esset condemnatus nec facta excussio bonoz suorum propter dictum statutum quod al's non licu isset et hoc q̄tum ad primum. Quod autem non re quireretur monitio vel citatio patz ex pluribus. Pri mo quia statutum predictum vult q; non requirit ci tatio quando fit fides iudici de obligatione et fideius sione. Ad hoc enim referuntur illa verba etiam nulla citatione facta ꝛc. quod patet quia non stant in orati one de per se. sed veniunt qualificatiue ad precedētia igitur referuntur ad proxima dumtaxat. Et sic ad illa verba facta fide ꝛc. l. filium in prin. Et quod ibi no. ff. quando di. lega. de. Et per Bar. de rebus dubijs. l. fi. Si ergo non requirit citationez in hoc actu a quo de pendet captura an q; decernit multo minus qñ decer nit in hoc maiori viget dicta ratio. ff. d̄ fonte. l.j. Itē q; citat. o poti⁹ videbat expediens cū fides sit iudici d̄ debito vt decernat captura. s. vt possit cōtradicē. Et suas defensiones facere ne decernat q̄ cum decernit. nō em̄ ad alium finē videt expediens nisi vt suas defē siones posset facere z iste venirent fiende: cum fides sit iudici z petit captura decerni nō postq̄ iudex delibe rauit decerni. Exquo igit statutuz disponit q; in illo actu in quo dicte defensiones erant fiende non sit ne cessaria citatio g̃ forte in actu cuz decernit captura in quo nō est tempus defensionis z ꝓtradictionis fiende sed executionis. Nec obstat q; in statutis correctiuis nō fit extensio de vno casu ad alterū: q; verū est per si militudinē rōnis ita loquit glo. in aut̄. quas actiones relata ad tex. Nam alter est favor public⁹ alter favor ecclesiasticus seu pius licet sint similes. Sed per idem ptitatem rōnis benefit vt patet in .l. fi. in prin. C. de in di. vidui. facit. ff. ad mace. l. filiū. z hoc maxime in favo rabilib⁹. l. illud in fi. C. de sacro san. ec. Scd̄o patet q; pmittit capi etiā dieb⁹ feriatis g̃ citatio nō requiritur: q; nō fit nisi vt quis veniat ad se defendendū. l. de vno quoq; de re iudi. Sed illis dieb⁹ nō fuerit actus iudi ciarius g̃ ꝛc. Item tercio patet vtrūq; dictū. s. q; po tuerit incipi a captura z q; citatio nō requirebat in fi. dicti statuti q̄ vult q; ꝓtra talem possit ꝓcedi: sicut si essz obligatus ꝓ instrumentuz guarentigie: q; vult vt incōtinenti viso instrumento guarentigie debitor ca piatur z carceret qñ instrumentū nō habet terminuz z sic ñ req̄rit aliā discussionē. z p ꝓsequens nec citati onem: q̄ ad nihil aliud fit. Sic g̃ non obstant allegata in cōtrariū. q; procedunt de iure ꝯmuni z vbi aliud p statutū non disponit. Qd̄ añt ꝓ statutū hoc fieri pot sit patet q̄a id pōt fieri ꝓ statutum quo ad statuentes qd̄ ꝓ ius cōe quo ad oīs vt .l. oīes ꝓpli de iusti. z iure sed ꝓ ius cōe in multis casib⁹ disponit nō esse necessa riam citationē potissime in actib⁹ nō inferentibus ple num z totale ꝓiudiciū iuxta no. ff. de bonoz poss. l. iij. §. causa cognita ꝓ glo. et ꝓ bal. C. de admi. co. pos. l.j. facit. l. recusare in princi. ff. ad trebel. de fideicom. lib. l. si eum. §. fi. Et in ꝓprijs terminis. s. cū ꝓmittit captu ra ꝓtra suspectū nō requirit de iure cōi citatio vt patz ex no. ꝓ bar. in dicta .l. ait prętor. §. si debitorez que in frau. cre. z ꝓ Jo. bu. z bal. in .l. ꝓsentaneū. C. quō et qñ iudex. sicut ergo ꝓpter suspitionē pōt ius cōe dispen sare vt nō requirat citatio ita ꝓpter aliā causam vn de vt no. bar. in .l. a diuo pio. §. in venditōne. ff. de re iu di. sicut ergo pōt ius cōe ita et statutū tollere in causa capture citatōez: q; nō affert plenū ꝓiudiciuz cū post eam factā discutiat de iuribus partiū z reuocet si male facta est g̃ ꝛc. Postremo etiaz si nō rite facta fuisset captura dicta eo nō citato si tū ꝓstat de debito q; ca ptus ꝓfitet vel alio mō apparet dz sustineri. ff. q̄ me tus cau. l. fi. §. fi. Nā in cā possessoꝛi recuperandi lz spo tus cau. l. fi. §. fi. Nā in cā possessoꝛi recuperandi lz spo liatus sit añ oīa restituendus tū si de ꝓprietate mani feste ꝓstat q; ptinet ad spoliantē videt denegāda re stitutio vt pz in .c. cum eccl'ia. de cā pos. z ꝓprie. z. c. cū sup. de resti. spo. ad decimas li. vj. Ita hic deneganda est restitutio in pristinā libertatē si de debito ꝓstat et q̄ poterat capi posito q; requiret citatio z nō interue nerit. Ex quib⁹ ꝓcludit dictū captū nō fore relaxādū.

Consilium. XL.

In christi nomie Amē

Pro plenioꝛi examine ei⁹ de q̄ queritur: tria sunt videnda. Primum est que sunt narranda iudici cū postulat ab eo captura de aliq̄ tanq̄ de suspecto z fugitiuo. Scd̄m est qualiter de illis sit fida fides iu dici. Tercū est an in eā nra fuerint obꝑuata q̄ obser uari debent tam in narrando qñ in faciendo fidem.

Circa primum dicendum esse q̄ tria. ſ. debitum et
missio in bonis. C. de bonis auct. iudi. poſ. auc. ei q̄ cir-
ca fi. ibi inſta. mensura debiti ꝛc. Nā equipant missio
in bonis 7 in ꝓsona sicut em̄ prima tollit p̄stita cauti
one de iudicio sisti. de p̄scrip. xxx. an. l. si q̄s emptōnis.
§. sed si q̄s. vt lit. nō ꝓtes. qm̄ frequēter. §. sunt et alij:
ita. ij. ff. qui sat. coga. l. si fideiussor. §. fi. Scdo requi
ritur q̄ alleget causa suspitōnis: nō em̄ sufficit dicere
habeo talem debitorē suspectū sed debet dicere pro-
pter quid siue ꝓpter quā causam habet. ff. de ꝓcura. l.
Item si suspectus in tex. 7 in glo. et arguit de transac.
cum bi. §. in cause. ff. de p̄dōs curi. l. j. li. x. Et hoc vo
luit dicere Bal. C. de iudi. l. apertissimi circa fi. l. Se-
cus in herede rogato de restituēdo. l. q̄ poterat. ff. ad
trebel. Et etiaz quando recusatur inder vt suspectus
de iure ciuili vt ibi no. Sed de iure canonico ēidez de
appe. c. cum spāli. Et no. in dicta. l. aptissimi. Sz alia
rō est in dictis causis vtz recte intuētiby. Hec autez
causa pōt esse duplex vel q̄ debitor non possidet im-
mobilia vel nō ad sufficientiā. Naz etiā si nō instat p̄
sens fuga vel aliqua signa de fuga appareant: tamen
hec solum quia non possidet immobilia ad sufficien-
tiam reddit eum suspectū vt tenet glo. in dicta. l. fide
iussor q̄ō est intelligenduz q̄tum ad hoc vt inder ad
partis instantiā facta sibi de hoc fide possit si velit fa-
cere debitorē capi 7 detineri quousq̄ caueat de stādo
iuri: nō aūt vt cogat si nolit. vñ si denegauit allegata
instans fuga nō sufficit. 7 hoc ꝓbat in d. §. fi. vbi dñ
dicit si iudicis cederit ꝛc. 7 sic remittit in ei⁹ arbitrio ꝛ
ꝛc. ff. de iudicijs nō quicquid. c. quō et quando inder
l. j. Scda causa est instans fuga q̄n allegant de ipsa
aliqua signa vel iudicia. Et tūc inder tenetur facere
cum capi 7 ꝓcedere familiam als tenentur in sindica-
tu. Et hoc est q̄ō voluit Dy. 7 Bar. in. l. aūt p̄tor. §.
si debitorē. ff. que in frau. cred. facit q̄ ibi Bar. no. in
simili in. l. ꝓsentaneū. C. quō et quando inder. est alia
differentia inter casus p̄dictos. quia quando non al-
legant signa instantis fuge sed solum carentia īmo-
biliū non pōt ꝓcedi vt capiat die feriata in bonorez.
dei. C. de feriis. l. dies festos. ibi nulla fideiussionis ꝛc.
Secus est q̄n allegat instans fuga. sic debet intelligi
glo. ibi posita. Tercio requirit vt alleget dictā cau-
sam suspitōnis supuenisse de nouo post debitum con
tractū vel saltem q̄ de nouo ad noticiā q̄ō tantūdem
valet. ff. de ꝓfir. tu. l. in ꝓfirmando. et. l. vtilitatem ex-
tra de exceptio. pastoralis. de testi. p̄nūū. si em̄ cā sub-
sistebat tempe debiti contracti et creditor eaz sciebat
sibi imputet: quia videtur personam approbare. ff. de
dam. infect. in. l. qui bona. ff. de illo. vt in poſ. lega. l. si
is a quo in fi. C. de spon. l. si d̄ priuil. credi. l. si credito
res. 7 in q̄libet eaz no. p̄ bar. 7 in dicto. §. si debitorez
in. l. ait p̄tor. hoc autē procedit q̄n debitum ꝓuenit ex
ꝓtractu vel ex consensu creditoris: tunc enim est quid
imputet ei: si sciuit cām suspitōnis subesse et cōtraxit.
Si ꝛo preter eius voluntatem vt multotiens contin
git puta ex delicto vel quasi vel ex q̄si ꝓtractu. l. si is q̄
in fi. ff. como. tūc non ē q̄d possit creditori imputari: 7
ideo etiam si causa subsistebat tempore debiti cōtra-
cti. Et creditor eam nesciebat non prohibetur face-
re capi: quia personam eius nunc̄ approbauit: cū p̄ce
ter eius voluntatez 7 consensuz ille inciderit in obli-
gationem vnde cessante causa ꝓpter quam prohibe-
tur cessat ꝓhibitio. l. adigere. §. q̄nis de iure patro.
Et hoc est vtile propter casum nostrum vt dicaz in
fra in tercio articulo. Secūdus articul⁹ q̄liter de p̄
dictis sic narratis dz fieri fides iudici circa quod no-
tandum q̄ ad talē fidem faciendā non hz actor neces
se facere debitorē citari ne fuga eius instruat ar. ff. de
requiren. reis. l. fi. in fi. Et no. p̄ Jo. bu. 7 Bal. in. l. cō
sentaneum. C. quō et quando inder. Et sic parte ab-
sente et non citata potest fieri dicta fides. l. sed 7 si in-
terpellatur. §. j. ff. de arbi. 7 in dicto. §. si debitorez ibi
sed quero istud qualiter ꝛc. Ex quo sequitur q̄ talis
fides dicitur sumarie fieri: quia non potest preiudici-
um parti non presenti nec citate afferre. l. de vnoquo-
q̄. ff. de rei iudi. et si per vim vel alio modo 7. l. fi. vn-
de etiam si diceremus requiri sufficientem numeruz
testium vel instrumentum ad probationem: dicere-
tur in sumaria cognitio. vt patet ex nota. in glo. 7 do.
in. l. fulcinius. §. cum autez quibus ex causis in poſ. ca
tur. 7 plenius per Bar. in extrauagan. ad reprimen-
dam super verbo sumarie in tercia colum. ibi p̄dicta
vera. vbi contra presentem ꝛc. Ex bis sequitur re-
sponsio ad duo. primo que probatō requiratur an p
testes vel an sufficiat iuramentum. Et videtur q̄ sal-
tem p̄ vnum testem: quia requiritur semiplena proba
tio vt dicunt quidam per no. in. C. fi. de fide. ab inte-
sta. Sed illa allegatio non concludit. quia etiam p̄ iu
ramentum fit semiplena probatio vt patet ex his que
habentur in. l. in bona fide. C. de iur̄. iur̄. 7. ff. eodem.
l. admonendi. quia dicendum est ergo q̄ d̄ omnibus
supradictis sufficit facere fidem p̄ iuramentum de iu-
re cōi per rōnem de qua supra: quia cū dicta probatō
quasi nullum afferat p̄iudiciū capto sup debito prin
cipali quod pz: q̄ prestita satisdatōne de stando iuri
relaxat. Et nisi actor primo ordinarie agendo ꝓbet
debitū 7 faciat illū ꝓdemnari: nullum damnum patie
tur igit sufficit iuramentum: sicut in missione que fit
ex primo decreto. vt no. in. l. cum ꝓponas. 7 auc. ibi po
sita 7 in corpe vñ sumit. C. de bonis au. iudi. poſ. et p̄
bar. in dicta extrauaganti sup verbo sumarie. Et. C.
de iudicijs. l. iudices. 7. ff. de prieto. stip. l. j. §. q̄ si sit ali
qua. p̄. l. thesaurus. ff. ad exhibē. 7 hoc tenēt moder-
ni in. l. nemo carcerē. C. de exac. tribu. Et pz p̄ rōnem
quia si probatio exigeret per testes vel instrumenta
possz. fugam arriperet. l. argentari⁹. §. cum aūt. ff. de
edendo. vñ nō plene ꝓuideret. qd̄ non est dicenduz
vnde tempus non patit plene deliberandū consiliuz.
l. j. in prin. ff. de exercito. Preterea nō pl⁹ pōt deduci
ad fidē inder p̄ ꝓductionē vnius testis parte non ci-
tata q̄ꝫ p̄ iuramentū actoris: cum plura possint oppo-
ni ꝓtra testem q̄ꝫ ꝓtra iuramentum qd̄ nō nisi ex ma-
gna causa retractat. l. videamus ante fi. ff. de in lit. iu.
7 no. in dicta. l. admonendi ergo ꝛc. Et ita seruat to-
tus modus. Sed ex forma statuti anconitani clarissi-
mum est. Nam primo de causa suspitōnis puta q̄ nō
possideat immobilia disponit expresse in versi. Et de
hoc an possideat immobile ꝛc. q̄ sufficit iuramentuz
silr est dicendū de primo supra q̄sito vicz q̄ dicta cā
seu carentia bonorz q̄ supuenerit post debitū cōtra-
ctuz vt debeat stari cū iuramento: q̄ q̄ nūc est d̄ ipa
causa suspitionis: idem esse dz de omni alia que ipaz
causam suspitionis contingat: quia tanq̄ accessoria
iudicatur p̄ principalem ar. ad hoc que no. in. l. iiij.
ff. de ali. lega. p̄ Bar. ante fi. p̄. l. cum hi. ff. de transac.
Esset enim absurdum q̄ sufficeret iuramentum sup
causa suspitionis et super tempe quo dicta causa ori-
ta sit non sufficeret arg. l. quod per manus de iure co-
di. Super debito ꝛo q̄ sufficiat iuramentū ad ipsuz
probandum 7 fidem de ipso faciendā iudicij nō dicit
in dicto statuto exp̄sse sed satis ex eo pōt colligi: quia
dicit q̄ si captus nō potest satis dare: debeat capi fa-
ciens infra. x. dies ꝓbare suā intentionē. Et si pōt ca-
ptura requirit fieri ꝓsuetas ꝓbatiōes. in ꝓmissiōe er-
go capture videt velle sufficere iuramentum p̄ prece
dentia verba dum dicit negās debitū ꝓ quo iurata ē
suspitio. Nā illud verbū iurata pōt ad vtrūq̄ referri
scz ad verbū debitum 7 ad verbum suspecto. Et posi-
to q̄ ex statuto p̄dicto nō colligeret: remanerem⁹ in
dispositione iur̄, cōis: p̄m quam sufficit iuramentum

vt supra dixi. l. si cum dotem in prin. solu. ma. de condi. ob causam si extraneus. Nec ob. quod no. Bal. in l. aptissimi in fi. C. de iudicis: q̄ videt velle q̄ ñ sufficiat iuramentū nisi sup suspitione fuge postq̄ de causa vel alijs fuerit summatim facta fides. Et ipse aliq̄n tulum impfecte 7 inepte loquit 7 nolūt dicere nisi illud qđ supra dixi vicz q̄ nō sufficeret iuramentuz solum q̄ habet talem suspectū de fuga nō allegata aliq̄ causa ꝓpter quam sic suspicet. Sed dz eam allegare. Et de ipsa fidem facere. puta q̄ nō possideat immobilia qđ ego intelligo per iuramētuz per rōnes supra allegatas. Et si dicat si sufficit iuramentū super debito 7 super cā suspitionis ad quod vlterius requiritur iuramentum supra ipsa suspitōne qđ ipse Bal. videtur requirere vt ex eis verbis patet cum ꝓbata cā suspitionis ad quod vlterius requirit iuramentū supra ipsa suspitione q̄ ipe Bald. videt requirere vt ex eis verbis pz. cum probata cā suspitionis. s. q̄ immobilia nō possidet eoipso fit probata suspitio vt pz ex no. p glo. in dicta. l. si fideiussor. §. fi. qui satis. cog. Respondeo si allegaretur instans fuga ad hoc vt iudex cogatur dare familiā. Nam deberent duo iurare. s. q̄ immobilia nō possidet 7 q̄ ipsum suspicat de primo recessurū. Nec sufficeret primū ad artandū iudicez vel vt fieret die p̄terita vt supra dixi. Sz si iudex sponte vult ꝓcedere sufficeret iuramentū primū p glo. dicte legis si fideiussor. §. fi. Silr̄ in alio loquit bal. impfecte: q1 dicit q̄ captura nō debet ꝓmitti p debito liquido nō pro incerto qđ est verum quando fieret vt solueret: sed quando fit vt satis det de stando iuri: nō est verum illud dictum: quia tūc semper fit pro incerto debito. Et ita colligit ex iuribz cōibus: que 7 quas ipse allegat. si bñ inspiciat: alś nō posset capi quis vt suspectus nisi portaret sua diffinitiua coram iudice vel instrumentū bñs vim sententie puta guarentigie quod est ridiculum 7 p ista differentia inter capturaz que fit p executōne vt quis soluat 7 illa que fit p suspitione vt caueat facit qđ idem bal. no. in. l. si q̄s curialis. C. d epi. 7 cle. 7 bar. in. l. si pecunie. §. fi. vt i pos. l eg. ff. ꝓcludit g̃ tam de iure cōi q̄ ex forma dicti statuti debet sufficere fidē fieri de omnibus supra narratis p iuramentū impetranti capturā. Scdo ex predictis sequit responsio ad aliud. s. q̄ nō requirebat indicem sedere p tribunali tpe ꝓcesse licentie cuz actus modicam cause cognitionez requirat. Et sic fieri potuit in camera iudicis. l. voluit. ff. de inter. acti. 7 l. ij. § dies. ff. quis or. in bo. pos. Et qđ no. bar. in. l. a ꝓcedē te. C. de dila. de prima dilatione. Nunc sup tercio articulo videndū est in casu nr̄o an capi faciens fecerit oīa q̄ sibi incūbebant ꝑm iam dicta 7 sine dubio dicendum est sic primo q̄tum ad narratōnem. q1 narrauit debitū in pluribz sententijs 7 ex diuersis causis. Item narrauit causam suspitōnis. s. quia non possidebat immobilia. Item q̄tum ad summam mutuatam narrauit causam supuenientem saltem ad noticiam. Item q̄ etiā alia duo debita supuenientia int̄ eosdez scz de pecunia recepta ex venditōne illoz centum salmoz frumenti sibi restitui. Et etiam trecentos florenos de arogona p vectura equoz 7 stipendiarioz q̄ pecunie venerūt ad manus illi9: modo reddit de eis rōnem 7 fuerūt hec vltra debita ꝓtracta p9 primū ꝓtractū mutui: vnde p̄bent iustā cām capture p illo tanq̄ causa supueniens. Itez fuerūt ꝓtractus sine ꝓsensu 7 voluntate angeli cui9 est nauis. Et sic censet̄ personā illius in hoc approbasse vñ potuit p eis impetrari captura licet alia causa de nouo nō supuenerit ꝑm ea que supra dixi in primo articulo. ꝓbauit etiā et fidem fecit de omnib tpe capture per iuramentum ⁊c. Nec ob. qđ statutuz requirit vt fiat ad instantiā creditoris. Nam requirit q̄ sit creditor ille qui capi facit 7 hoc fateor. Nam si postea plene nō apparceret de debito relaxaret̄ tanq̄ abreptica ficta. l. j. §. hec verba ff. ne vis fiat ei. Non aūt requirit q̄ fidem plenā faciat de debito tpe impetrate captur: q1 nec fieri posset vt dixi pte absente 7 nō citatus fieri debeat 7 tm sufficit narrasse se creditorē 7 causas ex quib erat credit or 7 sic iurasse q̄tum ad ꝓcedendam capturaz sicut q̄tum ad concedendam iurisditōnem: licet non sufficeret q̄tum ad ꝓdemnationem: que plenum p̄iudicium affert. vt patet in. l. cū quedam in fi. ff. de iur. omī. iudi. 7 qđ no. in. l. j. in prin. ff. de dolo. et si quadrupes pau. fe. di. l. j. in prin. Sed quia in termino ad probādum fecit fidem plenam vt ex actis apparet q̄s ꝓdemnari pōt et in carcere confirmari. Ex quibus omnib sequit partes iudicis appel. esse in pnunciando bñ fuisse iudicatum per viceptātem 7 male esse appellatuz. Illud aūt ꝓstat q̄ prefatus iudex appella. non cognoscit at iudex ecclesiasticus sed vt tempalis videz ratione tempalis iurisditōis quā exercet ecclesia romana in ciuitate ancone. Et ideo debet inspicere statuta et consuetudinē ciuitatis ꝑm que habet videre an bene fuit pronunciatū vel nō. Et istud est adeo clarū q̄ ꝓbatione non indiget.

Consilium. XLI.

In christi nomie Amē

Visis actis et actitatis in captura Tomaxij de adunarijs. Et ipsis diligenter consideratis dico q̄ dicta captura videtur primo deficere ex forma licentie concesse de capiendo: quia fuit concessa vt caperent debitorez: qui capi possent vigore alicui9 obligationis vnde termini essent elapsi. Et sic loquit de obligatōnibus habentibz diem vt patet ex illa dictōne vnde: que significat causam intrinsecam exponit eī vnde. i. ex qua. Alś eī de se cuz sit aduerbium loci nō haberet rectum significatum vnde sepe ꝓtingit q̄ vna dictio ponit pro altera vt sensus salvetur. ff. de condi. et demon. l. eas causas et ibi no. Sz constat dictionem ex denotare causam proximaz intrinsecam. Et immediatam. l. j. §. ex incendio. ff. de incen. rui. et nau. de pecul. l. eo tempore in fi. C. de legi. l. non dubium ibi ex eo vel ob. id. si ser. exte. l. j. Constat etiam q̄ in obligationibus habentibus diem ipsa dies est pars obligationis. Et facit aliquādo q̄ante lapsum eius actio non nascatur non sic quādo obligatio non habet diem a principio sed apponitur ex postfacto iuxta plene no. C. vt actio ab heredi. 7 contra heredes. l. j. per Ly. et. ff. de ver. ob. l. ita stipulat9. in. ij. questione per Bar. Sed obligatio qua dicitur istum captum teneri non habuit a principio certam diem nec etiam sententia domini Pantaleonis qđ ex eo colligere possumus: quia iste capi faciens fecit sibi denunciari ꝑm formam statuti sub rubrica de cogendo debitorem ad soluendum q̄ solueret infra quindecim dies: quod necessarium non fuisset si haberet dicta sententia certum terminum vt in dicto statuto: sed tunc sit quando non habet diem: ergo predicto non potest dici captus virtute dicte licentie posito q̄ terminus assignatus per iudicem foret lapsus: quia nō propterea dicta obligatio dicitur habere diem q̄ terminus a iudice fieret assignatus cum ille nō procedit ex consensu partium. Et etiam apponit ex postfacto. Sed tūc ꝓprie dicitur habere diez: quādo habet a principio et ex consensu partium. Et tunc dicitur intrinsecus et pars obligationis. ff. de eden. l. j. § editiones licentia vere videtur concessa super obligationibus habentibus diem annexam vt supra dixi. Igitur ad hanc non extenditur: que nō habuit: licet ex postfacto posita fuerit dies nō obligatoni sed so-

lutioni seu p̃cepto iudicis: vnde nullo modo compre
henditur sub dicta licentia tanc̃ sit obligatio diuer
sa. ff. de ser. vr. prędi. si domus. de aqua. plu. ar. si prius
Si ergo captus est sine licẽtia. debz relaxari. C. d exti.
reis. l. neminẽ: quia paria sunt licentiam non fuisse da
tam vel taliter datam fuisse q ad hunc casum se non
extendat. ff. de iur. iur̃. l. als cum ibi no. Et quod no.
in. l. j. §. fuit quesitum. ff. ad trebel. Secundo videtur
deficere dicta captura inc̃tum sit fundata super sta
tuto ꝓmunis flor. suprędicto. s. de cogendo debitorẽ
ad cogendum in iustificatione: qr non fuit debito mo
do iustificata. Nam duo fuerunt principaliter pro
ducta ad eius iustificationẽ. scilicet littera domini pã
taleonis. Item pcessus z sententia lata ab eo. Ad
primum dico q littera p̃dicta nihil ꝑfuit ad iusti
ficandum eo q ex eo nullũ debitũ nulla obligatõ pro
bat vel resultat vt pz cuilibet intuenti. Sed ad iusti
ficandũ necessarium est ꝑducere talia: ex quib appa
reat debitorem obligatũ z capi posse ex forma statuti
Als em̃ captura de iure cõi prohibita est. C. de acti. et
obli. l. ob es. z quod no. Bar. ad. l. iul. pecu. l. cũ ex eo.
Secundo nõ profuit qr ꝓceptum contentum in di
cta littera fuit nullum ex duplici capite. Primus q̃a
non ꝓtinet aliquam causam sed solum dicit q soluat
tali tantam quãtitatem: in qua sibi tenet nõ dicendo
ex qua causa. ꝓstat autẽ q p̃ceptum testatoris sine cã
tanc̃ nudum nõ valet. l. pater filiuz. §. iul. agrippa. ff.
de le. iij. Idem ergo videtur in p̃cepto iudicis. qr fa
ctũ iudicis z testatoris equipant. ff. de pig. acti. nõ est
mirũ de manu. testa. si ita fuerit z no. Bar. in. l. cente
simus. §. fi. de ver. ob. Habuit em̃ iustã causaz nõ sol
uendi: qr si soluisset ex vna causa: potuisset postea di
ci q p̃ceptum intelligebat de alia causa z sic q nõ pa
ruisset p̃cepto. Non g̃ debuit sub incerto vagari cuz
p̃iudicio dicti capti. ar. ff. de iniurijs. l. prętor. z ī libel
lo exprimenda est causa vt reus reddat cert⁹ velit cr e
dere vel ꝓtendere. ff. d eden. l. j. in prin. z ibi plene no.
Et neminẽ sine cã audit prętor. ff. de tran. cum hi cau
sa cognita multo minus ipse debet sine causa p̃cipere
qr quod in ꝓpria. ff. de condi. inde. frater a fratre in fine princi
pij. z. ff. mandati. si negocia cum ꝓcor. ibi no. Scdo fu
it nullum: qr factũ sup re pleni p̃iudicij: in qua nõ de
bet incipi ab execut̃one nec a p̃cepto. Non enim con
stat ex qua causa factũ fuerit. z potuit fieri ex tali cau
sa: sup qua nulla p̃cessisset cause cognitio nec sñia z p
ꝓsequẽs fuisset nullũ. C. cõmi. per epistо. per totũ. Et
quod no. Bal. C. d ope. liber. l. liberti. libertic̃ p⁹pn.
z per Jnno. de resti. in inte. c. ij. in. iiij. colum. sup ꝓbo
inhibitionem: maxime quia non fuit iustificatum iu
xta no. ff. de ope. no. nun. l. d pupillo. §. meminisse per
glo. z p doc. Ad tũ ad scdm. s. latam sñiam a domino
pantaleone dico adhuc per eam non esse iustificatam
capturam primo ex eo: quia cuz lata fuerat ab alio iu
dice: nõ potuit mitti executõi sine expressa requisiti
one illius iudicis: qui eam tulit. C. de iudicijs. l. prope
randum. §. sinautẽ reus. Et ibi p Ly. ff. si quis in ius
voca. nõ ierit. l. ij. §. j. Et ibi no. in glo. que incipit no
ta. z plene p Bar. ff. de re iudi. l. a divo pio. §. sentẽtiã
rome dictam. Sed hic nulla specialis requisitio dicti
domini pantaleonis qui eaz tulit: interuenit: vt iudex
florentin⁹ ipsaz exequeret. lra nanc̃ de qua supra nõ
facit mentionem de dicta sententia. nec requiritur vt
mittatur executõi p̃ceptum illud factũ p dictũ audi
torem de soluendo nulla expressa causa. et sic nihil ad
rubz. Item prędicta sententia videt nulla prima facie
et apparenter. quia apparet lata p iudicẽ ecclesiasticuz
ꝓtra dictum captum asserentẽ se laicum non expresso
in dicta sententia q sit clericus vel cortesanus. nec fu
it in termino iustificatõnis aliquod istoz ꝓbatum. p
pter quod dicta sñia possit dici valida z p ꝓsequens
prima fronte videt apparenter inualida tanc̃ lata a
iudice incõpetente de foro ꝓpet. si clericus laicũ: g̃ iu
dex secularis non debet ipsam mittere executioni sed
supsedere z scribere iudici: qr eam tulit iuxta ea q̃ ple
ne no. in. c. pastoralis. §. qr ꝛo. de offi. dele. p glo. z do.
de offi. ordi. c. j. p Jnno. ff. de re iudi. licet em̃ nõ debeat
pnunciare sententiã illam nullaz: tm̃ debet supersedere vt ibi no. Et p ꝓsequens si hoc nõ fecit: sed pro
cessit: debet reuocare tanc̃ de facto z nõ legitime attẽ
tatum facit. l. si prętor. §. fi. ff. de iudi. Inc̃tum ꝛo di
cta cãptura fundet super littera dñi pantaleonis. In
c̃tum inuocat brachium seculare adhuc clarius vide
tur debere ruere: qr ꝑpostere facta fuit z non seruata
forma dicte littere in duob⁹. primo em̃ dicta littera di
rigit psonis ecclesiasticis mandãs eis q debeat prefa
tum thomasium denunciare excõicatum z grauare et
reaggrauare. iuxta solitum stilum postea subditur in
littera. demũ ꝛo si dictus thomasius adhuc aĩo indu
rato z sue salutis immemor ꝛc. Et subijcit in dictũ ca
sum inuocato brachio secularis vt ex tenore littere pz
nõ ergo potuit recurri ad seculare iudicem: nisi post
c̃ ecclesia nõ habebat quid vltra faceret: qr tunc pri
uatus thomasius deductus fuisset in pfundum malo
rum iuxta no. in. c. cum nõ ab hoie de iudi. Et sic post
c̃ dicta aggreuatio z reaggreuatio per iudices eccle
siasticos facta fuisset. et sic expostulat ordo tam dicte
littere c̃ etiam iuris debet ergo de hoc fieri fides iudi
ci seculari: cui⁹ brachiũ implorabat q hoc factũ fuisz
quia ꝓstare liquerec̃ debet prętori id quod est cã sue
iurisditõnis. ff. quib ex causis in pos. eat. l. hec autem.
z qd no. bar. in. l. multũ. ff. de condi. z demon. z de dã.
infec. si finita. §. iulianus. Als nõ valet qd agit: vt ibi
no. z in. l. ꝓperandũ. C. de iudicijs. hoc aũt minime fa
ctum fuit g̃ ꝛc. Nam p̃posteratio in his que sunt de
substantia viciat. C. de sen. l. pbatam. de heredi. acti.
l. vt debitum. ff. de vul. z pupil. l. ij. §. si prius cũ si. Se
cundo fuit p̃posteratio: qr dicta littera mandat q pri
mo capiant bona c̃ pueniat ad capturam qd est eti
am de iure ꝛmuni quo vertitur auditor camere vt pa
tet ex no. ff. de suspec. tu. l. iij. §. tutores. Sed hic nul
la p̃cessit discussio bonoz ergo ꝛc. C. de fideius. autẽ.
presente si dicatur q notoriũ erat p̃dictum thomasi
um nõ esse soluendo z sic discussio nõ videbat necessaria p ea que no. bar. in. l. x. de verbo. obli. z. l. fi. si cer.
peta. qr nõ esset tale notorium qd subijceret oculis iu
dicis. l. si irruptione. §. ad officium. ff. finiũ regũ. requi
rebatur probatio vt fieret notoriuz iudici cui nõ erat
iuxta no. in spe. de notorio crimine. §. j. versi. sed qua
liter. z. §. fi. in penul. colum. z per bal. C. de his quibus
vt indig. l. cũ fratrem. Et si dicatur ad quid proderit
q esset notorie nõ soluẽdo ex quo requirunt ꝓbationes. Respondeo quia sufficiunt testes deponentes ita
notorium esse absc̃ eo q deponant de veritate q als
nõ esset: sequit g̃ q p̃posteratio p̃dicta viciare debet
capturam de rescriptis cum dilecta: qr nõ solũ fuit cõ
tra formam mãdati sed etiã ꝓtra formã iuris ꝓmunis
per no. in dicto. §. tutores. Restat tollere vnũ qr di
cetur q omnia p̃dicta sunt sublata p pronunciationez
factam sup validitate capture citato dicto thomasio
a qua nõ fuit appellatũ: z sic transiuit in rem iudicatã.
Sz rñdeo citationem factam a dicto thomasio incar
cerato z nõ valente ꝓparere a iudice hoc sciente nul
lam fuisse ipso iure z p ꝓsequens etiam dictam sñiam
ff. de re iudi. quesitum. z ibi no. si quis cau. l. ij. §. si q̃s.
in iudicio cum si. z posito q dicta ꝓnũciatio valeret
mero iure: põt dictus thomarj⁹ petere restitutõnẽ ad
uersus eam: cum nõ fuerit defensus eo qr erat in vin
culis z nullus p eo ꝓparuit. ff. de quib ex ca. ma. l. suc
curritur. Laus deo.

Consilium.XLII.

Post quentionem de qua supra prefatus daniel debitor 7 carceratus fuit vt dicit extractus de carceribz vt duceret ferrariã vnacũ Guil. filio suo 7 mitteret executõni que quenta erant inter ptes. Et breuiter in itinere vt dicit seu ferrarie anteq̃ ꝓficerent instrumenta: de quibz actũ fuit int' eas: aufugit p̃fat⁹ autem Guil. ei⁹ fili⁹ fuit captus 7 incarceratus: q̃ allegat se non potuisse capi. nec posse iuste detineri: sed debere relaxari: stante negocio in terminis p̃dictis potissime ad p̃dicta efficaciter obligare: q̃ritur g̃ p̃dictis attentis quid iuris.

An filius possit se obligare p pr̃e vt teneat' i carc̃e donec pr̃ soluerit debitum liquidum.

In christi nomie Amẽ

Tria sunt q̃ faciunt p dicto Guil. vt debeat relaxari ad que singulariter rñdebo: q̃ in cõtrarium puto fore veritatẽ. Primum est quia prefat⁹ Guilielm⁹ non videtur adhuc fore obligatus pro pr̃e suo: quia cum inter partes fuerit actum q̃ instrumẽtũ dicte compositionis 7 concordie: in quo prefatus daniel 7 Guil. deberent se in solidum obligare pro omnibus predictis attendendis 7 obseruandis: deberet fieri ferrarie ad consilium sapientis dicti iacobi vt patz in. v. c. dicte concordie. Et q̃ si non possint cõcordare in ꝓfectione instrumenti potestas ferrarie deberet dictum danielẽ remittere ad locũ: vbi primo erat captus: vt p̃z in quarto 7 in vltimo. c. supradicte ꝓpositionis manifeste videt apparere intentionẽ ptium fuisse q̃ ista cõpositio facta lendenarie nõ eẽt terminus ꝓpositõnis sed quoddã ratiocinũ seu quedã ꝓparatio ꝓpositõnis fiende ferrarie coram notario q̃ veniebat rogandus: sicut in fi. dicit in. l. fidicõmissa. §. j. ff. de le. ij. Et sic q̃ obligatio ad obseruatiõez ꝓtentoꝝ in dicta ꝓpositõne non nasceret tempore dicte facte ꝓpositõnis seu tempe quo instrumentũ ꝓficiet. 7 hoc primo p. l. ꝓtractus. C. d̃ fide instru. vbi quando agitur q̃ de ꝓtractu debeat ꝓfici scriptura non dicit cõtractus pfectus vel absolutus quousq̃ scriptura fuerit ꝓfecta 7 in mundũ redacta. Secundo p verba dicta. c. tercij in fi. que sonant in futurũ: dum dicit q̃ debeat fieri instrumentũ ferrarie: in quo p̃fati daniel et guil. debeant se obligare ꝛc. Igit' anteq̃ illud factuz fuerit: non sunt obligati ad istam ꝓpositionem. Sed debent se obligare. Et ista sunt diuersa. Nam in obligatõne nondũ facta nõ possuz agere licz aduersari⁹ meus ipam facẽ teneat'. Et ad ipsam faciẽdam possit astringi. ff. de dam. infec. l. euenit. Tercio ꝓbat' p rationẽ: q̃ ptes vident' voluisse facere vnam ꝓpositionem vel duas. sed ista que facta est nõ põt dici q̃ sit illa: quoniã voluerũt q̃ de ipsa ꝓficeret' publicũ instrumentum ferrarie. Constat autẽ q̃ notarius non poterat rogari de ista cõpositõne que nõ fuit facta in eius presentia ꝑm ea que no. Inno. in. c. j. de fide instrum. vbi dicit q̃ non debet sumere rogitum nisi de bis que fiunt in sui presentia sicut nec testis testificari. C. de testi. l. si quis testium. Cum no. loco testiuz habeatur. ff. de testa. l. domicius. oportet ergo dicere necessario q̃ compositio 7 ꝓcordia: quam partes facere voluerunt erat illa: que veniebat fienda ferrarie coram notario ꝑm formam 7 tenorem istius: que potius per predicta cẽsetur fuisse quedã preparatio ad concordiam 7 ꝓpositionem fiendam q̃ terminus ꝓpositõnis iam facte: licet p modum ꝓpositionis iam facte fuerit facta. Sed certe resoluit' in fiendam: sicut habet' de dẽspõ. impu. c. j. li. vj. Et posito q̃ ptes voluissent facere duas tam hanc q̃ illam: non tñ ista continet stipulationem 7 sic videt' nuda conuentio. l. lecta ver. quenit. ff. si cer. pe. que nõ parit actionem. l. iure gen. §. igit' nuda. Et §. quinimmo maxime intercedentibz pro alio in quibus requirit' stipulatio. C. de fideiuss. l. blandit⁹. ff. de ver. ob. l. iij. §. satis acceptio. Illud etiã clare videt' q̃ iste Guil. filius noluit accedere prime obligatõni: q̃ pater eius tenebat' ꝓtrahere bonorie sed obligatiõi nũc noviter cõtrahende p istam cõcordiã. Si igitur non fuit contracta in psona patris: q̃ erat principalis q̃ia dicta nõ videt' dici posse q̃ sit contracta accessoria in psonam filij. l. postq̃ in prin. cum ibi not. ff. vt in possessione. 7 ad trebel. l. si heres pecuniã in glo. magna igit' non potuit iuste capi obligatus. Breuiter licz ista videantur apparẽtia prima facie: non tñ ꝓsunt dicto Guil. nec ipsuz a captura defendunt. Primo quia ex tenore hui⁹ scripture de qua supra apparet q̃ ptes voluerũt istam concordiam 7 compositionez haberi pro facta 7 absoluta 7 patet in prohemio dum in fi. dicit q̃ deuenerunt ad tale concordium pacta 7 quentiões que verba significant rem pfectaz 7 absolutã. 7 q̃ que verba significãt rem pfectam 7 absolutam patz etiam q̃ ille daniel fuit extractus de carceribz 7 hoc ne contra eum possit opponi de. l. qui in carcerem. ff. q̃ met⁹ eau. q̃ facere nõ expediuisset: si ꝓtrariũ voluissent. s. q̃ potius cẽ quoddã ratiocinũ 7 ꝓparatio ad cõcordiam fiendam ferrarie. Constat aũt q̃ ex dictis et factis in ꝓludijs apparet q̃lis fuerit animus in sequentibz. l. fi. ff. de heredi. instit. l. fulcinius. §. quid sit latitare cũ ibi no. in glo. ff. quibz ex cau. in pos. ea. l. apd̃ celsum in prin de doli. excep. Et q̃ ea que fuerũt de mente partium sunt seruanda. l. si in venditõne in fi. cum ibi no. in glo. ff. cõia predio. Nec est inconueniens dicere q̃ voluerunt ptes obligatõez oriri 7 agi posse ex ista eo mõ quo natura ipsius patit videlicet actõne de cõstituta cum nulla interuenerit stipulatio tamẽ facta fuit sup debito p̃cedente valido 7 efficatio omi iure. Et sic nõ debet nocere q̃ fuerit nuda conuentio vt in toto titulo. ff. de consti. pecu. Et etiã q̃ agi possit ex alia que postea expectent' ferrarie soleniter 7 p instrumentum publicũ p ea que habent' 7 notant' in. l. quibz die. ff. de con. 7 demõ. 7 in. l. si dari stipuler. ff. d̃ ver. ob. 7. l. fi. C. de noua in tex. 7 glo. q̃ q̃ deberet instrumentũ fieri ferrarie fuerit actũ ad maiorẽ cautelaz iacobi creditoris: q̃ ibi magis viget copia peritoꝝ. Non g̃ debet hoc nocere sibi videlicet vt p hoc nõ habeat ius agendi ex prima facta lendẽarie quod sine dubio bret si de tali instrumento fiendo ferrarie nõ fuisset actum cum hoc solum sit q̃ prima facie facit videri partes voluisse dictã concordiam haberi pro pfecta 7 absoluta vtz ex bis que primo loco dixi cum tñ verba ipsius sonant in contrarium. Sed certe nec istud facit hoc censeri posteq̃ ad abundantẽ cautelaz 7 in fauore creditoris factum fuit ar. ff. de manumissionibz. l. cãm. §. puellaz. de pig. act. l. q̃uis circa prin. ibi quia tua causa ꝛc. Et q̃ ibi no. p Guil. de cu. 7 Bar. abũdãs caute. noceat C. de testa. l. testm̃. maxime exquo nõ est secuta confectio instrumẽti: si cm̃ foret secuta. posset probabilius dici q̃ non esset agenduz ex prima quasi minus plena fuerit iur. nouatõnis transfusa in sequentẽ pleniorez ar. ff. de p̃to. stip. l. valerian⁹. 7 dicta. l. si dari stipuler. de ver. ob. 7 q̃d no. in. l. petẽs. C. de pac. in glo. 7 p bar. in. l. lecta. si cer. pe. de pcõ ꝓtinente. Idem q̃ sequens stipulatio. Quando ꝛ̃o sequens est minus plena nõ censetur p eam recessum a p̃cedenti plena. l. Itez illa. §. fi. d̃ consti. pecu. 7. l. si mãdato. §. fi. ff. man. 7 p bar. in dicta. l. lecta. multominus quando sequens est nulla vel quando nulla secuta est: p quam a semiplena cẽseatur fore recessuz prout est in casu nr̃o. bene facit. l. certi condictio. §. quoniã si cer. peta. de ver. ob. l. si ti-

pulatus.§.grisogonus.vbi sequens stipulatio inutilis nõ impedit actionẽ oriri ex vtili numeratõne precedẽte:que stipulatõ si fuisset vtilis impediuisset.l.si ita cũ se.de noua.Nec ob.l.ptractus allegata in cõtrariũ.C. de fide instru.qz ibi fuit expresse actũ q̃ nisi pfecta scriptura nihil censeret fuisse actũ.vt ibi no.in glo.hic ñ. ob.c.j.ỗ despon.impu.li.vj.qz ibi ptract⁹ matrimonij factus p verba de pñti nõ poterat valere tanq̃ de futuro.hic ẏo valere de pñti poterat hec pcordia iuris ẏstituti licet careret solẽnitate instrumẽti z stipulatione vt dixi: valeat g̃ eo modo quo valere põt:quia ptes nõ egerũt vt interueniret solutio:z sic nõ peccãt in forma.l.si taz angusti.ff.de seruitu.als secu.l.j.§.cũ qui.ff.de ẏsti.pecu.Preterea posito q̃ ptes voluisset istam eẽ pcordiã.s.ratiociniũ z preparatõez ad pcordiam p ea que primo loco sũt allegata in cõtrariũ taz negari nõ põt quin fuerit quedaz quentio de pcordia futura fienda:sicut ꝓmissio de vendẽdo nõ est vendito sed obligatio ad vendẽduz q̃ sunt secuta venditõe tollit iur̃.solu.ff.de solu.l.in numeratõnib⁹ in fi.cũ ergo nõ steterit p iacob.creditorẽ quo min⁹ dicta pcordia sequeret ferrarie:sed p ipm danielez: qui aufugit p vim põt agi ac si facta fuisset p.l.labeo scribit si mihi bibliothecam.ff.de ptrabẽ.emp.z p.l.pter in fi.cuz l.sequẽti.z.l.si finita.§.elegant.ff.de dam.infect.z de euic.l.ij.in quib⁹ patz q̃ stipulatio ad quã poterat q̃s cogi censet z habet p facta.l.in executõne.§.fi.de ẏ. ob.qñ nõ p negligentiã creditoris sed ex aliq̃ iusto impedimẽto fuit dilatata petitio z multo fortiꝰ si dolo z facto aduersarij vt hic fuit:nam z qui dolo desijt possidere pro possessore bñ.l.electio.§.z si is.de noxa.cuz sy.als videret eẽ in ptãte sua se ab obligatõne eximere quod esse nõ debz.l.iij.§.j.ff.de iur.iur.z ex delicto efficeret.quis melioris pditõnis qd̃ silr eẽ nõ debet.l. ij.§.j.ff.de don.int vi.z vxo.quod vim aut clam.l.si seruus. Itẽ dolus principalis in casu nostro prodest filio intercessori:quia facẽt ne obligaret quod silr eẽ non debz.l.iij.§.j.ff.de tribu.quinimmo nocẽ debz quia mora z dolus principalis ppetuat obligationez fideiussoris.ff.de ver.ob.l.mora.et.l. si fideiussor cum ibi no.ff.de dolo. Concludo g̃ ex pdictis q̃ pfat⁹ guilielmus filius z captus non põt se defẽdere z euitare carceres ppter hoc solum q̃ pater eius nõ iuit ferrariam et nõ fuit pfectum instrumentũ pcordie ꝑm q̃ actũ fuerat inter ptes postq̃ dolo z facto dicti patris fugientis hoc accidit.z sic habet pinde ac si factum foret ne malicia eius sibi z filio sit lucrosa z creditori damnosa z ar.dicte.l.iij.§.j.ff.de tribu. z aliorz que superius allegata sunt z hoc de primo. Scõm:quod videtur facere pro dicto Guil.est quia cõuentio q̃ possit filiꝰ se obligare de stando in carceribus quousq̃ pater eius soluerit septem libras nõ videt valere tamen quia in ducit speciẽ seruitutis.ff.de condi.z demon.l.ticio cẽtum.§.ij.z no.in.l.ob es.C.de acti.z obli.per glo.z doct.z.l.alia cã.§.elegãter.ff.solu.ma.p Dy.et Bart. Tum qz in hoc censet se obligasse ad aliud q̃s eẽt obligatus principalis vel vltra q̃s ille esset.nam licz pater posset detineri in carceribus ꝑut als fuit ꝓsultum hoc tamen non erat iure obligatõnis: cum ad hoc nõ essz obligatus:sed ad pecuniã:sed veniebat explicanduz iudi.officio exequen.sicut dicimus in rei vendicatiõe q̃ declaratio dominij venit iure actõnis restitutio ẏo rei venit officio iudicis mercẽnarij. ar.l.ex diuerso.§. j.z ibi no.ff.de rei ven.z idem in peti.here.l. licz minima circa principiũ tituli.ff.de peti.here. videt ergo q̃ non valuit dicta accessoria obligatio filij cõtinens alius vel plures q̃s principalis.l.grece.§.illud.ff.de fideiuss. Sed ad primum respondet q̃ procederet si ageret q̃ posset capi pro debito non liquido sed liquidando tempore capture vel post:sed hic actuz fuit q̃ detineat p debito coram iudice liquidato p pfessionez que habet vim sententie.l.vnica.C.de confes. vñ cuz etiam sine aliqua quentione p tali debito possit quis de iure ꝑmuni detineri.l.j.C.q̃.bo.ced.pos.z no.bar. in.l.cum ex eo.ff.ad.l.iul.pecu.sequit q̃ talis quentio põt dici legitima:quia lege secum pcordante firmari videt z sic censet restituta z sufficiens ad agendũ etiam sine solennitate stipulatõis p.l.legitimã.ff. ỗ pac. cum ibi no.in glo. Ad secundum respondet q̃ ista obligatio filij accessoria nõ videt ꝓtracta ad aliud vl in plus q̃s esset principalis: nam vt dictũ est posito q̃ pater iure obligatõnis non posset astringi ad stãduz in carceribus poterat tamen iudi.officio z clarz est q̃ p eo q̃ venit in officio iudicis potest accedere fideiuss.l. cum q̃s.§.si q̃s p reo cum ibi no.ff.ỗ solu. z no.in.l.j. ff.de fide per doc. Preterea et si nõ tenet vt fideiussor teneret vt principalis expromissor: q̃ põt teneri z iam p obligatõne nulla vel inualida.l.eleganter.§.fi uus pactõnis.ff de dolo.qz non fuit hic actũ q̃ teneretur vt fideiussor z sic censeat actum q̃ teneat meliori mõ quo poterat.ar.ff.ỗ testa.mili.l.miles qui destinauerat. Et ad pdicta allego bonam glo.in.l.ij.§.j.ff.q̃ satisda.cog.que incipit quidam lib.in fi.et.l. in eo.§. nemo.de regu.iur.z in autẽ.de fideiuss. in principio in glo.magna. Et qd̃ no Ly.in.l.dictantib⁹.C.de testa. z tex.in.l.qui libertin⁹.in fi.ỗ ope.liber. z hec de scdo.

Tercium z vltimum quod facere videtur pro dicto guilielmo est qz vt dicit ipe est minor.xxv.an.z sic eo ipso q̃ se obligauit p alio etiã p patre lesus videtur et p ẏsequẽs sibi succurrendũ est.ff.de mino.l.ait pretor.§.nõ solũ el.primo.et plene no.eo.ti.l.ij.§.ẽ vtz in glo.que incipit exquo hic filius.ẽ ad hoc rñdet. qz vt mihi videtur maior est.xvij.ãnis. Igitur sequitur q̃ nõ censet lesus exquo intercessit p extrahendo patrem ỗ carceribus:qz si hoc nõ feciss̃et:potuisset iuste exheredari z hereditate patris et etiam sua legitima priuari p autẽ.si captum z in corporevñ sumit.C.ỗ epi. z cleri.que locum habet etiã qñ pater ẽ in carceribus pro debito prout ibi bal.expresse exemplificauit.vnd̃ censet vsus iur.cõi quia.l.facit ipsum fingi maiorem xxv.ex quo est maior.xvij.annis:vnde incidisset ĩ penam illius autẽ.si hoc non feciss̃et nec aduersus eã potuisset petere restitutionem prout ibi bal.expresse determinat.censetur g̃ vsus iur.cõi.z nõ fuisse lesus immo lesionẽ euasisse z p ẏsequẽs ibi restitu.denegatur C.de in integ.resti.l.non videt. Preterea necessaria foret restitutio in integrũ.qz mero iure fuit efficaciter obligatus cũ non haberet curatorem. l. si curatorem habẽs.C.de in integrum resti.que restitutio nõ est cõcessa igit defensio sibi p minore ꝓpetere nõ põt.ff.de iur.iur.l.nam z postea.§.si mĩor ver.ego aũt puto ẓc. z hoc de vltimo. Concludit g̃ nõ obstantib⁹ pdict̃ pfatum guilielmũ detinendũ esse in carceribus quousq̃ quenta fuerit obꝓbata z impleta. Laus deo.

Consilium.xLiii.

Stante statuto q̃ quis nõ possit capi in domo an possit capi in apothe.vel taberna.

Nchristi nomie Amẽ

Viso puncto suprascpto et ẏsilijs huic incorredditis z rõnib⁹ in eis tact̃ dico decidẽdo nõ insistẽdo in supfluis argumẽtatõib⁹ dictũ amerigñ nõ dici captũ in domo sicq̃ relaxãdũ nõ eẽ z ꝟ iõ qz appellatione domus ꝓtinent solum illa q̃ sunt apta et depu-

tata ad habitandum principaliter vel secundario nō autem illa que deputata sunt ad alium vsum vt taberna apotheca seu meritorium seu stationes theatrum vel balneum et sy.ff. de iniurijs.l.lex cornelia.§.domū circa fi. vnde et de iure communi licet de domo propria vel conducta non posset quis inuitus extrahi.ff. de regu.iuris.l.nemo de domo de in ius vocan.l.sed z sus tamen de theatro vel balneo proprio vel conducto etiam si non prestet aditum nec in conspectu appareat potest de ipsa citari.l.extrahi eodem titulo de in ius vo.l.sed etiā in tex.z glo.et per Bar.eodez modo de statione vel apotheca seu taberna etiam si sit propria vel conducta fortius ergo si ad ipsum pateat accessus sine aliqua fractura eo.ti.l.satis circa finē. Talia enim meritoria non ad refugium seu tutelam sumpta vel ad inhabitandum deputata: sed ad questum faciendum.vnde sicut iur.communi non possūt eorum dominis vel conductoribus vt ibi capi nō possunt vt dicta.l.sed etiā vel vt iniuria ibidem eis illata non reputetur ad domum illata sicqz nec.l. cornelia puniatur que de iniuria facta ad domuz loquebatur vt dicta.l.lex.cornelia.§. domū eodem mō iure municipali disponētis q quis nō possit capi in domo nō proderit proprijs dominis vel conductoribus aut extraneis multofortius. Nec ob.q fm hoc statutuz nihil aderet ad ius cōe z sic erit superfluum qd dicere nō debemus si aliū sanum intellectum eidem dare possum⁹ ff.ad municip.l.j.§.fi.z ibi no.q2 nego q nihil addat. Nam de iure cōi solū domini z conductores habēt hoc priuilm q in domo sua ꝛc. Nam illud verbū sua importat vt ille q tale puil'm ptendit hēat aliquā suitatē in domo quod est interpretatuz de suitate vel dominij que est ppria vel habitatōnis ratōne conductonis seu ratōne receptōnis vt in hospitio vt patet ex dictl l.supra alleg. Extrane⁹ g̃ qui nec dominium habz nec domum cōduxisset nec gratus receptus fuisset ad habitandum seu casualiter intrasset domū alienam gra loquendi domino vel habitanti in ea posset ibi capi d iure cōi:cum nullo respectu domus illa posset dici sua z sic verba legis nō in eo verificarent g̃ nec ei⁹ dispositio.ff. de accu.l.hos accusare.§.omnib. de dam.infec. l.iiij.§.totiēs d mag.cōne.z here.l.j.§.loquit. Sz statutū de quo in puncto nō ponit illam dictōez suam g̃ generaliter dicit q nullus possit capi in aliqua domo vñ intelligam sua vel aliena conducta. Et ibi si ibi ad momētum statim inde recepturus dummodo sit domus.i. deputata solū z pncipal'r ad habitandū z p cō sequēs ad tutelā z refugiū.vult ei statutū talē domuz non solū ꝓdesse suo domino vel habitatori:ꝫ etiā cui cunqz alteri z ibi repto qd vltimū non est de iure cōi: z sic satis addit statutum p̄dictum z non ē sup fluum Non g̃ debemus ipsum extendē ad impropriū significatum z vltra qz verba importēt licet enim talia meritoria similitudinē hēant cum domo ex hoc q2 ꝓstat ex fundamēto tecto z parietib non tamē possunt dici domus seu edes.ff. de vsu.l.cum qui edes quod vocabulum latius ē z comp̄hendit sub se domum q̃ dicitur edes ad habitandū deputata. Itē meritoria q̃ dicunt edes ad q̃rendum vel alium vsum deputate vt colligit ex dicto.§.domum. Statutū aūt p̄dictuz nō loquit p verbum generale.s.in aliqua ede ꝫ p speciale.scilz in aliqua domo non g̃ debet extendi ad alia que non sunt conuenientia ad domum licz pticipent cum domo ea pticipante qua quelibz spēs pticipat d suo genere sicut nec appellatione hominis contineret asinus licz pticipet cum homine de qualitate generis. scilicz quia sentit z mouetur vt hō. Eodē mō remouetur aliud qd in oppositū allegat vicz q statutum loq̃tur p verba generalia dicēdo in aliqua eccl'ia vel domo ꝛc. Nam subauditur aliqua que dictio ē vniuersalis z sic videt includē domū cuiuscūqz q̃litat'. Naz dico posito q eēt vniuersalis includit omnē domum dūmodo sit dom⁹ ita q hoc nō ei ꝓgruat aliud nomē Sz nomē taberne vel apothece nō ꝓgruit. Preterea non ē verū q illa dictio sit vniuersalis imo ē pticularis tex.ē i.l.si necessarias.§.si ānua in fi.d pig.act.facit ad ꝓfirmationē p̄dictorum cōis vsus loquēdi fm quē verba statutorum sunt intelligēda.l.librorum.§. q tamē cassius.ff. de le.iij.l.cum delamonis.§.asinā de fundo instruc.z qd no.bar.in.l.j.in prin.ff. de suis.z legi.here. Sz clarum ē q fm ꝓmunē vsum loquēdi nemo tabernas vel apothecas appellat domos.naz si assumunt aliud spāle nomē a quo denominat': z ideo recedunt a nomine generali:sicut in contractibus nominatis:qui nō stant in generali noīe quentōnis vel pacti sed transeūt in spāle nomē.ff. de pac.l.j.z.l.iu.gen. in prin. Et no.C. de rerum permu.sup rubrica. vnde si de pacto vel ꝙuentōne ita dicit.ff. si cert.pet.l.lecta versi.conuenitqz z ibi est tex.facit quod no.Bal.C. de pactis supra rubrica sic in ꝓposito q apotheca vel taberna possent dici domus loquendo tamen simpliciter de domo intelligit'.s. de illa que aliud speciale nomen non habet vt est illa: que apta z deputata est ad habitandū:sicut in sy.licet omnis ꝓtractus largo mō dici possit pmutatio cum tñ de pmutatōne loquunt': de illa tm̄ sentimus que in aliud nomen ꝓtractus non transit.ff.z.C. de rerum pmu.per totum. Item licz omīs actus:per quez a lite recedit' possit dici transactio.ff. de iur'.iur'.l.ij.cum tñ de transactōe loquim̄ de illa tm̄ intelligitur que aliud speciale nomē nō habet ꝓut est ius iurando vel sniā.z sic de illa que fit aliquo dato vel retento:quia illa proprie dicit':que aliud nomen speciale nō habet z de illa debem⁹ intelligere cuz statutū simpliciter de domo facit mentōnez:cum eius verba debeant in dubio fm proprium significatū intelligi.ff. de le.iij.l.nō alit'.nō ei dic illd statutū in q̃cūqz vel qualicūqz domo:tūc em̄ posset colorare z dicere q voluerit ꝓhendere domos cuiuscunqz q̃litatis.sed dicit in aliqua domo. Un̄ z si illa dictō aliqua esset generalis nō importat generalitem ergo q̃litatem domorum quales dici possunt: q2 quedaz sit apte ad habitandū quedam ad nō habitandū. Sed importat generalitatē erga substantiā. vicz vt nec in domo ꝓpria nec ī ꝙducta nec ibi penitus aliena etiam nō ꝙducta vt supra dixi. Certe etiā si diceret in q̃cunqz domo non posset intelligi de taberna vel apotheca:in quib deficit illa q̃litas que facit appellari domum.s.aptitudo z dispositio ad habitandū z sic semper requirit' ad esse id qd facit appellari domum. Et p predicta puto declarari verba dicti statuti duz dicunt in aliq̃ domo vel habitatione domus vt vltima verba ponāt' q̃lificatiue z expositiue ad prima:z sic sensus.i.in aliq̃ domo apta seu deputata ad habitandū sicut ibi arma virūqz cano.i.virū armatū.ff. de pact.l. j.§.j.z ibi no. Predicta puto clare ꝓcedere si dicta taberna sit penit⁹ separata ad habitatōnez dom⁹ ita q sup eam nō erat habitatio sic videbim⁹ z in m'ltis apothecis fm Ry.malūbre.ff. in quib cau.pi. taci. ꝓtra bi.l.eo iure.§.stabula. Si autez dicta taberna erat subtus habitatōnez:z tūc aut ad habitatōez non erat accessus p tabernā ꝫ aliūde ex publico. Et tunc idem q2 censetur separata quod patet:q2 vnus pōt possidere ptem superiorē z alius inferiorē.ff. vti pos.l. si duo §. Itez videm⁹ ꝛv. plane z ibi no. de dā.infec.l.qd cōclaue. Si ꝛo ad habitatōnez nō erat accessus nisi p tabernā:tūc reputant' ps inferior z superior vna z eadem:vt ibi no.z.l.arbor.§. de vestibulo.ff. cōi di.z sic mai⁹ videt dubiū. Un̄ ego idem puto:q2 tūc ps inferior trahit poti⁹ ad se supiorem q̃z ecōtra. Cum supior nō possit possideri per alium q̃z per eum:qui possidet

inferiorem: nisi in casu vt habetur in dicto. §. plane. Cum igitur pars inferior reputata sit ad tabernam: p taberna habebitur: licet superior ps sit reputata ad habitandū: Quia nō trahit ad se inferiorē q̄ ē ea potior: potissime si ad ꝑpetuā tabernā sit reputata. Cer te idem puto si ad temporalem durante illa reputati one licet naturaliter vestibulū illud p̄ habitatiōe fa ctū 7 reputatū fuerit. Qđ accidens saltē eo durante mutat naturā. ff. de postu. l. j. §. bestias. Illo ꝛo my sterio taberne mutato redibit vestibulū ad' p̄mū sta tutū vt dict⁹. §. de vestibulo. iuncta. l. si cui edes. ff. d̄ leg. iij. 7. d. l. qđ ꝓclame. de dam. infec. Cōcludit' g̃ di ctū amerigū ltīme captū fuisse mīmeq̄ relaxādū fore

Consiliū. XLIIII.

Carceratus ad instantiā vnius pōt relaxari: si fa ctis ꝓclamationib⁹ null⁹ ꝓparet ad dicēdū cāz q̄re nō debeat relaxari, phibet'. n. q̄ q̄s teneat' diu ī carcerib⁹ macerand⁹ siue ex delicto siue ex cā ciuili sit captus.

Nchristi nomie Amē

In cā egidij laici de alemania carcerati p iu dicē secularē: q̄ egidi⁹ aliq̄diu carcerat⁹ petebat se re laxari 7 factis ꝓclamationib⁹ iudex ꝓnunciauit rela xandū cū nullus ꝓparuerit vicz ex pte auditoris ca mere vel alius 7 recōmendati p auditorē camē aplice Visa sn̄ia lata in eius fauorez. Queritur an supstites stincaz possint sine iꝑor piculo ipsum relaxare: Et videt' q̄ non. ꝓmo p tex. in. l. ne quis. 7. l. milites. ℞ sic. saluio q̄z. ff. de cust. reoz. vbi custodes carcez aliquē relaxantes etiā de inssu ingratus puniunt'. Secundo q̄ depositū est restituendū deponenti nō alteri. ff. de posi. l. bona fides. circa medīū. Sed isti loco deposi ti habent' apud custodes. ar. ff. deposi. l. j. in prin. et. l. Incius. ibi. q̄d. n. aliud est ꝓmendare q̄ deponere ꝛc. § sine voluntate auditoris camere 7 alterius cuiuscū q̄ recōmendantis nō est relaxand⁹. Tercio p id qđ no. bar. in. l. si q̄s vxori. §. si fugitiuū. in fi. ff. de fur. q videt' velle q̄ tūc factis ꝓclamationib⁹ ad mandatū iudicis est relaxandus: quando non reputur aliq̄s qui fecerit illū detineri 7 recōmendari ergo ꝛc. His nō obstantib⁹ contrariuz dico postq̄ nullus ꝓparuit ad dicendum cām quare nō deberet relaxari p tex. in. l. j. 7. l. de bis. C. de cust. reoz. vbi ꝓhibet' aliquē diu deti neri in carcerib⁹ macerandus. Sed si est pro malefi cio aut ꝓuictū mor pena subducat aut liberandū cu stodia diuturna ñ macet. Carcer. n. nō ad puniēdos hoies sed ad ꝓtinēdos q̄uscq̄ de crimine cognoscatur haberi debet. ff. de penis. l. aut dānū. §. solent. Si ℞ o est. p cā ciuili: tūc si est paratus soluere aut ꝓfacere qđ dz relaxād⁹ ē. ff. in ius vo. vt eāt. aut. satisdet re⁹ in ru bro 7 nigro. Cū igit' ad generale ꝓclama vel citatio nē nullus ꝓparuerit: pinde est ac si nullā cām iustā vt rōnabilē p̄tendant q̄ ipm detineri faciūt. 7 sic ampli⁹ audiri nō deberet. C. de remiss. pi. l. si eo tempe. ff. si cui plus. q̄z p. l. fal. l. j. §. cū dicit'. 7 ꝓhibendit dictū ꝓcla ma etiā clericos 7 eos excludit q̄ nō ē citatio p̄cisa: ꝑ ꝓditionalis vel causatiua. vt no. Bal. in. C. de testa. l. testā. iūcto eo qđ no. in. l. ea q̄dē. C. si mācipiū ita fuit ali. Preterea exq̄ restituūt ad mādatū iudicis sūt se curi: q̄m ad ipm ptinet ꝓuidere ne moriat' ī custodia vt dcis legib⁹. iūcta. l. fi. §. sinaūt bi. in fi. C. de bonis. auctо. indi. possi. et. ff. de mino. l. ait prętor. §. permit titur. que in fraudem creditorum. l. qui autez. §. apd labeonem. de leg. iij. l. Paulo calimaco. §. fi. Nec ob stant leges primo loco in ꝓtrarium allegate q̄ loquū tur: quādo sine causa m grātus faciūt relaxari vel cu stodes relaxant. hic ℞o fuit adhibita cause cognitio 7 interuenit ꝓnunciatio. Item non ob. secūda allega tio: q̄ verum est depositum restituendū deponenti: Sed si alius prętendēs se potius ius habere petierit restitutionem 7 facta ei fuerit de mandato iudicis de positarius liberatus est. vt eadē. l. bonefidei. 7 qđ no ta. in. l. nā et si fur. ff. si cer. peta. in glo. Hic aūt censē bit' facta sibi carcerato de seipo tanq̄ poti⁹ ius habē ti eo ipo q̄ ad iudicis req̄sitionē nō vocet' q̄re ibi deti neatur ar. C. de acti. 7 obli. l. ob es. Itē nō ob. tercia al legatio: q̄ imo bar. in dicto. §. si fugitiuū. determīat ꝑ ista parte si bene inspicitur: nō enim cōsiderat hoc solū q̄ nō appareat aliq̄ cā q̄re detineat'. Sz hic neu trū apparet g̃ ꝛc. Preterea dicit' esse statutū flore ntie q̄ non vidi q̄ superstites stincarum non debeant aliquā recipere ad instantiā alicui⁹ q̄ nō ēst officialis cōis florencie q̄ si ē res: est clara. C. de furtis. l. ancille. Cōcludo g̃ supradictos supstites posse illū secure re laxare. Et ita dico et consulo ꝛc.

Consiliū. XLV.

Jus retractandi alienationem rei ꝓpetens bis qui sunt eiusdem agnationis ex ꝓsuetudine: an possit ce di 7 quid de iure quod cōpetit ex pacto de retrouen dendo 7 an possit cedi.

Nchristi nomie Amē

Videtur dicēdū q̄ dictus xp̄oferus de vber tis nō teneat' facere venditionē dicte domus prefato iuliano cessionario: q̄ ꝓut apparet ex tenore pacti de retrouendendo: pactū illud videt' fuisse factū ꝓtēpla tione tonazi venditoris 7 eius filij seu p̄sone iꝑor vt ꝑz ex tenore ℞borū dicti pacti: q̄ dz q̄ ideo fuit mo tus ser xp̄oferus ad faciēdū dictū pactū seu promissi onem: q̄ ꝓuenientius erat q̄ ipe debitor vel eius fili us: cū fuerit sua: q̄ q̄ vnus alius. Jgit' ad alias perso nas nō debet extendi. ar. l. pater. ff. de serui. leg. de pac. iur. gen. §. pactorum. solu. ma. l. q̄ p̄sonale. Et p ista pte videt' exp̄sse determinatio petri 7 Cy. quā etiam bal. seq̄tur. in. l. iij. in fi. C. cōi diui. de cōsuetudine q̄ si aliquis de ꝓsorterea vendidit rē aliquā īmobilē: pos sit proximior de ꝓsorterea retractare et petere sibi re nendi infra annū p eodem p̄cio: si facta fuerat nō cō sorti. Nam queritur vtruz talis ꝓximior possit tale ius qđ incepit sibi cōpetere vendere vel cedere alicui ex traneo: si forte ipe nō habet pecunias p̄ re habendo Et determinat ipi q̄ non p. l. si mulier. §. ex asse. ff. de iure do. Et q̄ ꝓsuetudo videt' esse inducta fauore cō sortū: vñ nō extendit' ad extraneos. Et p hoc allegat Bal. qđ habet' 7 no. in sy. in. l. cū fundū. §. fi. ff. de vi 7 vi ar. de illo qui pōt se vindicare ratiōe alicuius quali tatis inherentis sue p̄sone vt patri de adulterio filie. Nam nō licet sibi vindicare se p̄ aliū. Ego etiam alle go p̄ ista decisiōe tex. in si. in. l. si nemo tutor. in prin. ff. de testam. tu. vbi habet' q̄ licz ex pluribus tutoribus possit alter pronocare alterū ad satisdationē nō tam sic ꝓcedit' alicui extraneo q̄ nō sit tutor: etiā si hoc fa ceret ad instantiam vnius ex tutoribus et illum tex. qui dam antiqui doc. inducunt ad questionem predictaz Jn contrariū facit quia que sunt transmissibilia sunt cessibilia. ff. de admi. tu. l. ex pluribus vt bona sit ratio ꝓtrariorz vel eadē. l. si. ff. de leg. iij. de vul. et pu. l. et si ꝓtra. sed hoc pactū factum fuit nō soluz debitori. qui vedit in solutum 7 filio eius: sed etiā heredibus eoruz vt patet ex tenore pacti. potuisset sine dubio ipaz po stea extraneo venderere q̄ transiuisset ad ipm̄ libera Jgit' eodez mō debet potuisse vendere et cedere ius

petendi dictam renenditionem: qz qđ iurĩ. est de aliq̃ illud idē debet esse de alio p qđ pueniť ad illud.l.oratio.ff.de spon.l.ij.de iurisdi.om.iudi.l.ad rem mobilē et.l.ad legatū.de ꝓcura.de mor.inferen.l.j.§.penul. vel antepenul. Et p p̄dicta patet rn̄sio ad determinationem Ly.de qua s.quia in questione illa: si proximior consors retractasset venditionē: nō posset rez alteri non ꝓsorti vendere: qz ꝓsuetudo illa censeť inducta fauore consorterie ne de ipsa exeat.l. cum pať. §.libertis.ff.de lega.ij. Igitur nec ius retractandi potest extraneo nō ꝓsorti vendere in p̄iudiciū aliorū de consorteria.ar.dicte.l.oratio.ff.de spon. Et ide si nō essent alij ꝓsortes q̄s ille videť dicēduz secus sicut res p̄hibita alienari extra familiam si nō supest nisi vn⁹ de familia: bene pōt p ipsum alienari quia nō supest: qui alienationem possit reuocare et isto modo videtur debere limitari determinatio doct.in dicta.l.ij.in fi.C.cōi diui.scz quando suberāt alij de ꝓsorteria: secus si nō suberant. Sed in casu nostro nō subest aliq̃ psona: que possit retractare venditionē: quam ille cedēs fecisset extraneo de dicta domo: si eaz p̄tute dicti pacti et quentiōis recupasset: Igiť nec est vel eē pōt aliquis q̄ possit impedire quo minus ipe alteri extraneo venderet qz nullum ius x̄poferus in illa domo sibi reseruaesset z reseruare potuisset.arg.l.nemo.ff.de pac.g̃ nec pōt impugnare cessionē predictā. Et istā ptē teneo.s.q̄ dicta cessio valuerit potissime qz facta fuerit creditori. Et sic videť facta ex cā necessaria posito etiā q̄ si eēt facta alteri c̄ creditori nō valēt qđ tn̄ nō dico ꝓpť ea q̄ dixi s.et hec p ea que habēť z no. simpliciter p glo.z bar.in.l.p herede.§. si quid tamē. ff.de acq̄.here.in fi.magne glo.vbi ea que nō transeunt ad extraneos heredes trāseūt tn̄ ad creditores.et p.l.famil.fami.§.diui.ff.de le.j. x̄si. sed hoc neqz creditoribz ꝛc. Concludo dictū x̄poferū teneri ad faciēdum dictam venditionem dicto iuliano. Laus deo.

Consiliū.XLVI.

Cessio bonoz nō ꝓceditur debitori si dolo versať fuerit cū creditore.

✠ Christi nomie Amē

Visis puncto supradicto et allegatiōibz nec nō ꝓcordijs vel alijs de q̄bz fit mentio in eis dicēdum est breuiter sup primo quesito q̄ cuz p statuta communis florentie in materia cessantiū et etiā artis mercantie ciuitatis eius dē debeat solui z satisfieri creditoribz cessantiū p solidū et librā: nulla ꝓsiderata prioritate vel posteriozitate seu priuilegio psonaliū vl' realiū actionū: imo sunt oēs eq̃les nō potuerūt dicti cessantes in p̄iudiciū creditorū de roma vel de romana curia ꝓmittere creditoribz de florentia: q̄bz solnerūt solidos.x.p libra 'ꝓseruare ipōsī dictis solidis.x. q̄minus repto postea nihil aliud supesse ex quo possit illis de roma satisfieri: potuerūt dicti creditores d̄ roma q̄n cūq̄ ꝓsentiētes dictis ꝓcordijs petere se adequari cū creditoribz de florentia z etiā petere dictā ꝓ ratā imponi z reuocari solutōnes factas p̄o dimidia p tex.expressos.ff.de bo.auct.iudi.poss.l.si nō expedierit.§.j. x̄si.q̄ si vtroq̄z.de bis que in frau.cred. l.q̄ aūt.§.sciendū. x̄si.q x̄o post.z.l.pupillus.cuz ibi plene no.p doc.et.l.verū.§.si cuz tres.ff.p̄o socio. in quibz habeť: qz q̄n creditores debent esse eq̃les vt est de iure communi q̄n pariter instant z nullus habet p̄ uilegiū vel pariter habent seu etiam q̄n bona p vnuz inceperunt ex primo decreto possideri: quo casu censent oēs etiā missi.l.cū vnus.in prin.ff.de bo.auc.iud. pos.non potest debitor gratificare vni.in p̄iudiciū alioz et si gratificat possunt alij reuocare z petere se adequari cū illo: sed in casu nostro ex forma dictoz statutoz creditores fallitorum sunt omnes equales vt dixi ergo ꝛc. per dictas.l. iuncta.l. nō debet alteri per alterum. de regulis iuris. Et si esset casus in quo aliqui creditores deberent esse potiores alijs ratione alicuius p̄uilegij tunc illi possent reuocare totuz qđ eēt solutū alijs creditoribz nō priuilegiatis.l. ex facto §.fi.ff.de pecu.qđ cū eo.l.ij. de iure fisci.l. deferre.§. fi.ff.de pecu.qđ cū eo.l.ij. de iure fisci.l. deferre.§. quos pertinebat ponere dictam cōtra ratam si non erant alia bona: de quibus posset illis satisfieri sine ea et sine iniuria creditorū de florentia quibus erat solutum al's fecisset illis iniuriā.l.q̄.§.merito.et.§. si q̄s a p̄cipe.ne quid in loco publico. Nec obstat q̄ istis creditoribz florentinis erat acq̃situm ius p solutionē eis factaz quod auferri nō deberet nec potuerat per ea q̄ no.in.l.totiens.ff.de publici. de p̄uil.cređ.antiocensiū.qz nō est verū q̄ eēt acq̃situ ius in p̄iudiciū alioz creditoz de roma vt supra dixi per iura supra allegata. Ad x̄tum x̄o ad secundū quesituz: respondeo q̄ dicti cessantes bene potuerunt in ipsorum met p̄iudiciū promittere p̄fatis creditoribus florentinis. conseruare eos in dictis solidis. quos solnerunt eis p libra quod patet manifeste quia et si non p̄mississent tamen de iure tenebantur virtute dicte concordie in qua promiserūt.x.solidos p libra que p̄missio debet intelligi scilicet cum effectu et taliter q̄ ab eis nō adnocent.l.j.§.fi.ff.q̄ quisq̄ iur.de here. vel acti. ven.l. ij.§.illud p̄uenisse. x̄si.illud. Unde posito q̄ soluendo fuerint liberati a dicta ꝓcordia seu p̄missione dando.x.solidos.instī.q.mo.tol.obli.in prin. Attamen secuta reuocatiōe de solidis quinq̄z restitueret de iure cōi p̄fatis creditoribz florentinis actio vel directa p̄m quosdā vel vtilis p̄m alios in eosdē debitores fallitos z in fideiussores eoz: si illi nō solnissent. sed si ipsi fallit. vt est casus in dicta.l. deferre.in fi.z.l.§ revocata.ff.de iure fis.facit.l.q̄.in fi.C.si aduer.transf. Prefata g̃ quentio de ꝓseruando illos in dictis.x.solidis promiss.z solutis ꝓcordat cuz dispositione iuris ꝓmunis z sic potest dici quētio legitima nō em̄ videntur solnisse: q̄ taliter solnerunt q̄ aduocari poterat. ff.de solu.l.q̄.x.§.penul.z.l.cū q̄s.§.q̄ hoiem.z.l.si rē. cū ibi no. Et si dicať in ill' legibz dī q̄ nō liberat ipso iure. Tu x̄o dixisti s. q̄ mero iure liberať: sed actio restituiť: respondeť q̄ in illis fuit soluta species: et non fuit facta pfecte recipientis. hic x̄o quantitas que fuit effecta pfecte recipientiū: marime secuta ꝓsumptione.l.non omnis.§.fi.ff.si cer.pe.et reuocatio non fuit facta de illo eodē corpore pecunie g̃ de tantundē in genere.l.qđ indebi.in fi.ff.de ꝓdi.indebi. Nec etiaz ob.his: que s. dixi: q̄ statutū mercantie videť disponere q̄ falliti postq̄ solnerunt id de quo in cōcordia fuit actū: nō possint molestari: nisi p̄uenerint ad p̄iuiliorē fortunam: qđ est intelligendū vt non possint molestari etiā p bonis: que remanserūt eis post ꝓcordiam z solutionem z que tpe ꝓcordie habebāt: q̄ p bis que tunc habebāt creditores remanserint contenti de summa ꝓcordata et residuū voluerint eis dimittere z in eo nō molestare debebūt g̃ creditores volentes eos molestare vltra summā ꝓcordatā p̄bare q̄ aliqua bona p̄uenerūt ad eos post ꝓcordiā als nō audiunť p dictū statutū qđ hic nō p̄nt forte facē. igiť ꝛc.

Sed ad istud respondeť p id quod dixi quia verum esset: si isti vellent illos molestare p̄o maiori summa q̄z summa ꝓcordata vel vltra.x.solidos. Si x̄o p̄ summa ꝓcordata z non soluta vl' nō pfecte soluta vt ē in casu nr̄o: qz solutio fuit reuocata p̄ dimidia: tūc qz cō cordia nō censeť eis obſuata nec ipsi teneť dictis fal-

litis obſeruare.ff.locati.l.quero.§.inter locatorē ſa-
tem quominus poſſit agere vt eis ſuppleat quod per
cōtraratam fuit eis diminutum etiam de bonis que p̄
fati falliti reperiuntur quia licz prefati creditores vide
antur dictis fallitis p̄ dictā p̄cordiā promiſiſſe de nō
moleſtando eos ſup̄ eis:hoc debet intelligi dūmodo
p̄cordia eis ſeruaret̄.et dicti.x.ſolidi p̄ libra reſerua-
rentur eis z nō diminuerent̄ p̄ dictum.§.inter loca-
torem.quinimmo etiā ſi nulla bona remanſerunt eis
nec aliqua de nouo acq̄ſiuerunt:ſi tamen habere re-
periunt̄ adhuc prefati creditores agē poſſunt vt cō-
ſeruentur in dicta ſumma.x.ſolidoꝝ z reſtituant̄ eis
ſolidi quinq; ablati quia difficultas ſolutiōis nō exi-
mit dictos fallitos a dicta obligatione:quam p̄traxe
runt p̄ cōcordiam de ſoluendo.x.ſolidos p̄ libra.ff.d̄
ver.obliga.l.cōtinuus.§.illud.et ſi potuerūt dicti cre
ditores florentini p̄tra dictos fallitos non reſtituētes
eis id q̄d̄ p̄ cōtraratam fit diminutū p̄cedere ſm̄ for
mam iuris cōmunis z ſtatutoꝝ cōmunis flor. de ceſſā
tib⁹ etiā ſi dicti ceſſantes nihil habeant. Sic ḡ recolli
gendo dictos caſus ſi prefati ceſſantes aliq̄d de nouo
acq̄ſiuiſſent poſt dictam p̄cordiam z nūc illud habe-
rent poſſent a dictis creditorib⁹ moleſtari etiā vt ſol-
uerent vltra.x.ſolidos quatenus illud pateret̄ etiaz ſi
x.ſolidi non eſſent eis diminuti.et hoc ex forma dicto
rum ſtatutoꝝ. Si vo nihil de nouo acquiſiuerūt nō
poſſunt moleſtari vt ſoluant aliq̄d vltra dictos.x.ſo-
lidos.Sed bene poſſunt conuenīri vt prefatos credi
tores p̄ſeruent in dictis.x.ſolidis.z vt ſuppleant ſi q̄d
eis remanſit de bonis que habebāt tempore facte cō-
cordie ſiue non quantūcūq; p̄ dictam p̄cordiā videā
tur dicti creditores promiſiſſe de non moleſtando vl-
tra dictos.x.ſolidos p̄o libra.niſi p̄o eo q̄d̄ de nouo
acq̄rer̄et:q; dicta promiſſio intelligitur facta ſi dicti
x.ſolidi ſoluantur et poſt ſolutionē nō diminuant̄ eiſ
dē z ſic cū effectu ſeruet̄ eis p̄cordia:alſec⁹ dicta.l.q̄
ro.§.interlocutorem.ff.locati.C.de pac.l.cū ꝓponas.
in fi. Item nō obſtat predictis ſi dicat̄ q; ſm̄ hoc tol-
let̄ dictis ceſſantib⁹ beneficium ceſſionis p̄tra notata
in.l.alia cauſa.§.elegant̄.in fi.ff.ſolut̄.matri. q; iſtud
nō eſt verū. Non enim negatur quin cedere poſſint
bonis de iure cōmuni ſaluo ſi aliud ſtatueret̄ p̄ ſtatuta
cōmunis florentie plus videtur q; etiam de iure com-
muni cedere non poſſint quaſi doloſe verſati fuerint:
ſi tempore facte cōcordie nō habebant bona ſufficiē-
tia ad ſoluendum omnibus creditoribus.x.ſolidos p̄o
libra eo q; promittendo prefatis creditoribus florenti-
nis de ꝓſeruando eos in dictis.x.ſolidis aduerſus q̄ſ-
cunq; alios creditores:cēſent̄ aſſeruiſſe ſe habere tot
bona:que ſufficerent eis ad ſoluendum omnibus vſ-
q; ad dictam quantitatem decem ſolidorum:cum ſci-
rent vel ſcire deberent id: quod in ſtatutis continet̄.
ſcilicz q; omnes creditores debent eſſe pares. Et etiaz
id quod p̄tinetur iure communi videlicet q; quando
debitores debent eſſe pares:ſi gratificet̄ quibuſdam:
p̄ōt illud quod eis ſoluitur renocari p̄o rata vt in iu
ribus ſup̄a allegatis:iuncta.l.q̄d̄ te.ff.ſi cer.pet.in fi.
p̄ empto.q̄ funduz.§.ſeruus meus. Si ḡ repitur cō
trarium.ſ.q; bona ſufficientia ad hoc nō habebāt tā-
q; dolo induxerint dictos creditores florentinos ad
ꝓponendū cū eis p̄ dictis.x.ſolidis:q̄ ſi hoc ſciuiſſēt
cū eis forte nō ꝓpoſuiſſent:ſed fuiſſent cōtra illos vſi
alijs vſq; rigoroſis ſm̄ q; eis p̄mittitur ex forma ſtatu
toꝝ contra mercatores ceſſantes:nō poſſunt vti ceſſi
onis beneficio etiā de iure cōmuni et etiā ſi p̄ ſtatuta
florentie nō inhibeatur eis.z hoc p̄ tex.in.l.penult.in
fi.ff.de iure dot.per quem hoc viderent̄ tenere docto
res.et p̄.l.ſi quis dolo.in p̄in.ff.de re iudi. Laus deo.

Conſiliū.XLVII.

Quidā andreas erat creditor cuiuſdā dñe magdā
lene ꝛtute cuiuſdā ſnīe p̄ q̄ ſe obligauerat q̄dā therī
cui⁹ therij mādato facta fuit p̄miſſio p̄ q̄daz bancho
cuidaz burlamoco p̄curatori p̄fati Andree credito-
ris cū pacto q; ipſi therio cederent̄ actiones ꝺ ipſam
dñaz magda.z q; dict⁹ andreas ratificauit mortuo di
cto andrea creditore heredes eius ceſſerunt actionez
ꝺ ipam dñam magda.cuidam laurētio: q̄ laurentius
ceſſionarius mō agit iure ceſſo ꝺ p̄fatā dñam que op
ponit z ſe defendit ex illa p̄miſſiōe facta p̄ theriū ſuū
fideiuſſore ipi p̄curatori andree creditoris: Queri-
tur vtz dicta dña poſſit ſe defendere adūſus p̄fatū Lau
rentiū ceſſionariū. Et de exceptōe ꝓpēſatiōis que cō
petit ꝺ cedentē an ꝓpetat p̄tra ceſſionarium.

Ncbriſti nomie Āmē

Viſo puncto in cā que ꝛtit̄ luce inter laurē
tium ceſſionarium z dominam magdalenam: in quo
principaliter queritur an valuerit dicta ceſſio: An ex
ea poſſit agere contra dictam dominam dico q; iſta
res eſt ſatis clara z aperta: nec expedit eam obfuſcare
verbis ſeu ſubtilitatibus exquiſitis. Nam vt alſ dixi
cōſulendo inter therium et nicolaum dicta ceſſio va-
luit.mero iure. Sed nō in effectu vt ex ea poſſit agi ꝺ
dictam dominam eo q; ipſi ceſſionario poteſt opponi
exceptio ſolutōnis que poterat opponi cedenti.i. he-
redibus andree. Sed q; p̄tunc iſte fuit incidēs arti-
culus ſup̄ quo nō multum me extendi p̄bemus enim
nunc plenius que dixi per ordinem. Dixi primo q;
valuit mero iure:hoc ideo dixi.quia p̄ ſolutionem di
cti therij nō fuit liberata dicta domina mero iure ab
andrea vt p̄babo ergo penes andreā z eius here.re-
manſit actio mero iure:quā cedere potuerunt q; nō
fuit liberata patz q; dictus therius obligauerat ſe di
cto andree.p eo in quo tenebat̄ dicta domina et cum
obligatio dicte domine deſcenderet a ſnīa obligatio
ꝛto dicti therij deſcēdēt ex ſua p̄miſſiōe pz q; nō erāt
duo rei i q̄b⁹ iura dicūt q; ſolutō vni⁹ vel acceptilatio
vni facta liberat ambos ipō iure eo q; ſt̄ vni⁹ obliga-
tiōis p̄ticipes.ff.de duo.re.l.ij.de acceptil̄.l.ſi ex plib⁹
§ poti⁹ dm̄ q; dicta dña erat p̄ncipal̄ cū negociū ad
ipaz p̄ncipalit̄ p̄tinēt z dict⁹ therī⁹ int̄ceſſor q̄ p̄t mul
tiplicit̄ dici.vt no.ff.de pac.in p̄ſonā.§.j.cui⁹ int̄ceſ-
ſoris ſolutio non liberat p̄incipalem ipſo iure licet
ſe ſoluentem ipſo iure liberet. probo primum q; non
ſint duo rei:q; diuerſitas cauſarum ex q̄b⁹ obligatō-
nes duoꝝ deſcēdūt z diūſitas in mō ꝓhēdi obligatōz
facē vt nō ceſſeāt duo rei.vt dic̄ bar.in.l.fi.ff.de duo.
re.z allegat ad ħ glo.ī.l.q̄ p̄uū.ff.de int̄ro.act.et.l.ſi p̄
parte.§.fi.de in rē verſo. Sed hic ex eo q; dicta domi
na erat obligata ex ſnīa dict⁹ ꝛto therī⁹ ex ſua p̄miſ-
ſione reſultat vtraq; diūſitas tā formaꝝ q̄ cauſarū:
vtz exp̄ſſe ex no.p eū in dicta.l.fi.ḡ ꝛc. Qđ aūt ſo-
lutio int̄ceſſoris ſiue ſe obligauerit vt fideiuſſor ſiue
tāq; p̄ncipal̄ debitor q̄d idē ē.vt no.ī aut̄.de fideiuſſ.
§.j.z p̄bat̄ in.l.§ iul̄.§.j.et.§. Itē ſi duos.ff.ad mace
do.nō libēt p̄ncipalē ipō iure p̄bat̄ p̄ regulā q̄ tradit̄
p̄ doc.in.l.cū alt̄.C.de fide.z ff.de ſolut.modeſtin⁹.q̄
dicūt q; qñ plures ſt̄ obligati diſp̄iter.i. diuerſa ſpe-
cie obligatōis:q; vn⁹ er vno ꝺcta alter ex altero:licet
vt̄q; p̄incipalit̄ vl̄ ad idē vni⁹ ſolutio nō liberat alte
rū ipō iure q; cenſet̄ ī dubio ſoluere p̄ ſua obligatōe
z ſuo noīe lz ī p̄ñtiaz tēdat in liberationē alteri⁹ z iō
p̄ōt eidē fieri ceſſio ꝛc. Ex int̄vallo vt p̄bat̄.ff.d̄ ad
mi.tu.l.ſi miloris actū.z.l.ſi alteri⁹.de tute.z rati. diſ.
Alia regl̄a ē q; qñ vn⁹ ē obligat⁹ p̄ncipalit̄ alt̄ acceſſo-
rie ſolutio eius qui acceſſorie obligatus eſt. ſimiliter

nō liberat principalem ipso iure ⁊ ideo ex intervallo etiam nullo interveniente pacto pōt solventi fieri cessio. vt ꝓbat in.l.stichum.§.si mandato.ff.de solu.⁊.l. papi.ff.man.et.l.cū is.de solu. ℔mverꝝ intellectū nō sic in illis quoꝝ quib⁹ est principaliter obligatus eadem specie obligationis. vt.l.modestin⁹.de solu. Sed ī casu nostro vigent ambe prime regule qz diuersis speciebꝰ obligationis isti obligati sunt.s.dña ex sententia: et sic ex quasi ꝯtractu.ff.de pecul.l.iij.§. idem scribit therius ex pmissione et sic ex ꝯtractu. vnde etiā si dicat principaliter obligati ꝓcedit qđ supra dixi. Itez revera dicta dña erat principaliter obligata dictus ℣o therius vt fideiussoꝛ licet dixerit se vt principalē velle obligare: vt no.glo.in auten.de fide.§.j. g̃ bene seq̃tur qđ supra dixi ꝙ iste therius censeatur solvisse suo nomine ⁊ ꝓ sua obligatione tollenda nō ꝓ tollenda obligatione dicte dñe principaliter et sic obligatio dicte domine mero iure remansit: potuit g̃ alteri mero iure cedi qz rei sue ꝛc. C.mandati. in re māda ta ⁊ iustū est vnicuicꝫ sua ꝓmittere. C. de indeis.l. nemo exterius. Scdo dixi ꝙ licet potuit cedere mero iure nō tn̄ in effectu: qz opponet exceptio solutionis ipi cessionario: q̄ poterat opponi cedēti by exceptio p̄dicta solutionis p dictam dominā: licet nō fuerit liberata ipso iure ꝓ solutionē therij expresse vt tenet glosa in.l.papi.ff.mandati.et.l.cū alter. C. de fide.⁊ ꝓbatur p tex.in.l. de qua re.§.fi. de iudi.⁊ p ratōem: quia equitas nō patit vt q̄s bis idem ꝙsequat.s. a fideiussore ⁊ postea a principali. vt in regula iur. ꝙ aūt exceptio: que obstat cedenti: obstat cessionario: q̄n est realis ⁊ ꝙcernit obligationē: ꝓbatur in regula iuris nō debeo.ff. de reg.iur.l.qđ bis.§.nō debeo.⁊. C.si q̄s ius. de reg.iur.in.vj.⁊ ibi ꝓ Dy.⁊ ꝓ glo.l. apud celsū §.si cū legitima.ff. de voli excep.⁊ ꝓ glo. ⁊ Bart.in.l. si quis in rem.ff. de ꝓcur.p Ly.in.l.eius. C. de ꝓpen.

Nam si exceptio ꝙpensationis que nō elidit actōnē vel obligationē: ar.ff.rex amo.l.si cū vos.obstans cedenti pōt opponi cessionario: vt not.in dictis iuribꝰ forte exceptio solutionis q̄ elidit ⁊ magis inheret obligatiōi vel actioni. ar.ff. de exceptio.l. exceptiões. §. rei aūt. Restat nūc videre duo circa hoc. Primū ē qz p̄dicta vera essent: si solutio fuisset facta ipi principali creditoꝛi. s. andree vel eius heredib⁹ seu eius vero ꝓ cura.habenti ad hoc mandatū sufficiens. vt.l.vero ꝓ cura.ff. de solu.et.l.solutā.e.ti. Videndum est g̃ inspecto mandato bui⁹ nico. an fuerit sufficiens ad recipiendū. Et breviter cū in eo ꝯtineaꝫ ad exigēdū ꝛc. nō video qđ dubiū possit hic fieri nisi qz exigere ē ab invito extoꝛquere ⁊ sic videt ꝙ nō potuerit recipe a spōte solvente. ar.ff. de leg.iij.l.xj.§.li rem. Sz ꝓ riū ē verum: qz illud verbū importat etiā spontaneā solutiōz vt not.glo. C. de furtis. l. falsus. et ibi per Ly. maxime qñ apponit cū adiūcto. s. ad agendū ⁊ exigendū vt fuit hic et no. ꝓ bar. in.l. boc iure. ff. de solu. et.l.nō solū. solu. ma. Preterea ꝙstituens nō ꝯtentus p̄dicto verbo adiunxit ⁊ ad solu. recipien. qđ ℣bum aliqđ vltra debet importare. s. a sponte solvente si p̄cedēs verbū exigendū boc nō importaret. l. si qñ. de le. j. Et notandū ꝙ dicta verba ponūtur ī instrumēto statim p⁹ noiationē dicte dñe ⁊ cāe que secū spabat ⁊ sic appareret ꝙ intellexit de solutione fienda a dicta domina rōne ꝓiunctionis scripture. ar. l. si servus pluriū. §. fi. ff. de leg. j. cū silib⁹. Scdo videndū est. qz p̄dicta procederent: si apparet de vera solutione: de qua hic nō apparet: ß solum de ꝓmissione facta ꝓ banchū. Sed respondeo ꝙ illa ꝓmissio loco solutiōis cessit: ex quo facta fuit de mandato therij vt patet ex scriptura libri banchi ⁊ sic statim fuit liberatus therius a dicto nicolao et andrea seu heredib⁹ eius ipo iure vt s. dixi. ita no. exp̄esse Bar. in.l. singularia. si cer. pe. circa medium. fuit enim ista quedam delegatio g̃ ꝛc. l. inter causas. §. abesse. ff. man. et de noua. l. delegare. ⁊ ꝓ hoc etiam benefacit qđ no. Bar. in sy. in. l. pe. §. si vir. ff. sol. matri. nō sic dico in ꝓmissione quā fecit therius ꝓ dicta dña vt illa loco solutionis habeat et liberavit dominam vt quidā dixerūt qz nō ꝙstat ex sua scriptura: ꝙ illa fuerit facta novatio prime obligationis: nisi ꝙ prima fuerit sublata seu nova obligatō addita fuerit prime nec. n. boc casu loq̄tur dictū bar. nec dicta iura. Sed et si ꝯtrariuꝫ esset ꝙ loco solutionis cederet tūc nō liberasset dictam dñam ope exceptionis vt ille dixit. Sed ipo iure cum facta fuerit ꝓ dicta domina et eius nomine et nulla alia subsistebat obligatō ad quā solvendam fuisset facta ꝓmissio. vnde si dictus therius nulla facta ꝓmissione solvisset ꝓ dicta domia liberasset eam ipso iure. ff. de solu. l. solutionē. ⁊. l. solvēdo. de neg. ge. qz nulla alia erat obligatio q̄ posset tolli ita ⁊ ꝓmittendo ꝓ ea si dicerem⁹ dictā ꝓmissionez loco solutionis cedere: cui⁹ ꝯtrariū dixit ille. s. ꝙ ope exceptionis. Dico g̃ ꝙ tunc est verū ꝙ ꝓmissio de solvendo ꝓ vno facta ꝓ alium loco solutionis et delegationis habet qñ fuit de mandato illius: ꝓ q̄ promittit: et tunc liberat eū ipo iure. si ℣o sine mandato: tūc cum nō liberat nec eū ipso iure nec ope exceptionis anteq̄ sequat solutio: sed novā actionem accumulat et facit vt secūdus teneat simul cū primo: vt dicta.l.fi. C. de nova. et ita fuit hic in ꝓmissione facta ꝓ therium. sed promissio facta ꝓ banchū illi nico. bñ habuit vicē solutionis q̄ ad therium qz facta fuit eius mādato ⁊ sic eū ipo iure liberavit sed dictā dñam ope exceptionis sicut si vere solvisset vt patet ꝓ predicta. Nec obstat ei quod dixi obstare cessionario exceptionē. ff. de fide. l. cū his. vbi nō obstat quia ibi loquit cū fuit cessio ipi fideiussoꝛi soluenti. Primo nanq̄ casu in fideiussoꝛe nō transit illa causa que reddit actionē inutilē apd̄ cedentem. s. equitas ne bis idem ꝙsequat: qđ nō est in fideiussoꝛe q̄ de suo solvit ⁊ recuperare potest per actionem mandati vel negociorum gestoꝛum etiā sine cessione ⁊ sic purgatur vicium ex quo resultat exceptio ipsa cessione non sic est cum cedit alteri: qui nō solvit vt patet ex ibi no. et facit quod no. in.l.fi. circa princ. C. de iur. dot. Si ergo fuisset hic facta cessio therio fateoꝛ ꝙ valeret et non obstaret exceptio. sed qz fuit facta alteri nō valet in effectu qz exceptō vt dixi obstat

Item nō obstat ei quod dixi valere cessionez mero iure et sic transisse vtiles licet cū exceptionis obiectus: si dicat ꝙ immo non potuerunt transire vtiles cū p⁹ sint penes therium etiam cessione sibi non facta: eo quia videtur emisse nomine dicte domine dicta.l. cū is. et.l. si dubitet. de fideiuss. ex qua emptione trās eunt vtiles sine cessione. C. de act. et obli.l.ij. Et etiaz ex eo ꝙ habebat obligata oīa bona dicti andree ꝓ eo ꝙ ꝓmiserat nicolaus. s. cedere actiones ꝯ dictā domi nam quia ꝓmiserat andreas ratum habere sub obligatione bonoꝛum suoꝛum quecunq̄ gesta ꝓ nicolaum in qua obligatione generali vetuebat etiam nomē dicte domine. l. bonoꝛum. ff. de verb. sig. ex qua hypoteca actionis ꝙpetit vtilis actio therio q̄ directa erat apud andreā. l. nomen. C. q̄ res pigno. obli. poss. et sic ita est ꝙ vtiles essent apud therū etiā sine cessione ex dictis duab⁹ causis nō potuerūt transferri in illū cessionariū iuxta no. ꝓ Bar. in.l. nō q̄cūq̄z. §. q̄ gaiū. de legā. j. ⁊ ego videor supponere ꝯtrariū dicēdo ꝙ valet mero iure. Sed respondeo nō est ita qz dictū meū ꝓt iutelligi q̄ꝫtū ad exercitiū directarum qđ nō erat apd̄ therū ideo potuit trāsferri in cessionariū: lz sine effectu ⁊ hoc respectu debet valere cessio mero iure non autem dixi valere mero iure eo qz vtiles sunt trāslate

Preterea ⁊ hoc potest dici nō obstātib⁹ que supra dixi qz nō est verū ꝙ therius videatur emisse nomen

dicte domine cũ non soluerit principaliter ob. bociꝫ vt nomen non emeret: qꝛ nõ opoꝛtuisset ꝙ se obligaſ set tunc enim bene videret emisse qꝛ cuꝫ do pecuniaꝫ ꝓncipaliť vt aliquid habeã ẽ emptio vt plene not. in l.ij.in prin.ff.si cer.peta. Sed qꝛ se prius obligauit et postea soluit censeť principaliter soluisse vt se ab illa obligatione liberaret ꝛ eã extingueret: licet in ꝓñtiam veniret vt fieret cessio etiã si expꝛesse nõ fuisset actum vt dicta.l.cũ is.et.l.stichum.§.si mandato. ff. de solu. Et ideo ter.in dicta.l.cũ is. dicit quodãmodo que est nota impꝛopetatis ex q̃ impꝛopria emptione nõ trãsi erunt vtiles sine cessione alꝫ frustratoꝛia esset cessio: ꝺ qua ibi loquitur: nisi dicat ꝙ ꝓpter exercitiuꝫ directe qꝺ certe nõ magne vtilitatis est: nec esset equuꝫ tũc ꝙ si obligatus ad cedendũ facto suo cedere nõ posset ex ercitiũ directe repelleret: vt dicit in.l.stichũ.§.penl. de solu. Cum etiam sine hoc ex dicta venditione ꝛ sic suo facto vtiles haberet que tantũdem valent. scꝫ ꝙ emisse videat nomẽ dicte domine ꝛ sic ex isto capite ñ potuit qꝛ habebat bona ãdree obligata: ꝛ p ꝓsequẽs dictam actionem bene põt dici ꝙ habeat vtilẽ: vt di cta.l.nomen. Sed aduertenduꝫ: qꝛ ista est diuersa ab illa que oꝛit ex cessione. Nã illa descendit ex cõtractu primo ex quo descendit directa et ex illa obligatione ex qua descendit directa que obligatio trãsit in cessio nariũ.l.si insolutũ. C. de acti. ꝛ obl.et plene p Bar.ff. eo.ti.l.j.in prin.in.ij.colum.nõ dico ꝙ illa obligatio li cet transiata in cessionariũ pariat vtilẽ cũ semel pepe rierit, directã et sic natiua immo est datiua vt ibi no. p Bar. Sed dico ꝙ lex dat eã ꝓpter dictũ ꝓtractuꝫ primũ ꝛ ꝓpter obligationẽ ex eo descendentẽ. At vti lis que ꝓpetit ei cui nomẽ est obligatũ datꝫ a.l.nõ pꝛo pter ꝓtractũ primũ ꝛ eius obligationem ß ꝓpter ꝓtra ctum scdm pignoꝛatiõis seu obliga. Ex q̃ dico ꝙ nil repugnat vt ex dicto ꝓtractu obligationis noꝭ vti lis sit vna apud vnũ ꝛ ex cessione altera vtiľ sit apud alterũ postꝯ ꝓpetũt ex diũsis vel ꝓpter diuersas cãs qꝺ demonstrať q̈d.n. si mihi habenti nomẽ tuũ obli gatum satisfiat a debitoꝛe meo. Nonne ille cui añ sa tisfactionẽ cessisset ꝫ te actionẽ agere poterit nullum dubiũ ꝙ sic qꝛ cessat cã que ipm impediebat. s. obli gatio mea que est extincta p solutionẽ g̃ opoꝛtet di cere ꝙ cessio valuit et translata fuit vtilis licet sine ef fectu si facto fuit post obligationẽ ibi factã de nomi ne ꝛ añ satisfactionẽ qꝛ si nõ valuisset a principio nõ reconvalesceret exposť facto.l.qꝺ ab initio. de reg. in ris. segtur g̃ ꝙ vna vtilis fuit translata in cessionari um p cessionẽ et altera in me p obligatõnẽ noꝭ ex di uersis principijs, et prima habebit effectum extincta mea ꝛ sic vtilis que est apꝺ me ex obligatiõe noꝭ ma gis habet vim hypotecarie q̃ ꝑsonalis actionis: vtꝫ in.l.si quenerat. ff. de pig.act. vbi qñ exigiť rõne diceť vtilis remanet loco pig. ꝛ sic nõ est vis in eo ꝙ exigiť vigoꝛe vtilis existentis apud cessionariũ qꝛ illud effi ciť suũ ꝑpetuo. Itẽ si habeo nomen tuũ obligatũ: q̈ teneris debitoꝛi meo ex stipulatõne nõ possuꝫ dicẽ te mihi obligatũ ex stipulatione qꝛ illa obligatõ nõ trã sit in me ß solũ transit vtilis actio que a lege datꝫ non sic si actio fuisset mihi cessa: vt not. in dicta.l.j. Et sic vtilis quã habet cessionariꝰ qꝺam modo enellit ꝛ sic dicã de ꝑtute directe nõ sic in illa quã bꝫ ille cui no mẽ est obligatũ qꝛ nõ ẽ vt naturalis filia. Sꝫ vt ado ptiua ꝛcludo g̃ ꝙ lꝫ apud tberiũ fuit vtiľ ex eo ꝙ no men dicte dñe hꝫet obligatũ potuit tñ in illũ leonar dum cessionariũ transferri alꝫ vtilis p cessione alte rius nature ꝛ q̃litatis ꝛ ex alio casu descendẽs ꝛ sic nõ obstant notata in.l.nõ q̃cũq̃. §. q̈ gaiũ. de le.j. qꝛ ibi loquunť doc. de eadẽ vtili seu de eodẽ ꝓncipio descẽ dẽte que cũ semel translata ẽ in vnũ p cessionẽ nõ po test in alterũ transferri. Et sic pꝫ ex hoc capite nõ be ne posse repelli cessionarium. s. qꝛ vtilis in ipm nõ sit translata. Sed nec multũ expediens est ex hoc capi te se defendere qꝛ esset irrepere mendicata suffragia: et indigeret dicta domina vt dictꝰ theriꝰ veniret ad eam defendendã ꝛ denunciaret ei ꝙ nõ solueret ꝛc. cũ tenẽdo ea que dixi p seipaꝫ possit se defendere op ponẽdo exceptiõꝫ solutionis sibi ꝓpetentẽ absq̃ alia denunciatione vl̃ defensione fienda p theriũ. Item nõ obstat p̃dictis lex si ex pluribꝫ. ff. de acceptiľ. p quã videť ꝙ cũ dicta dña et tberius sint eiusdẽ rei ꝛ obli gationis participes solutio ꝓ tho theriꝭ liberauit dictã dominam ipso iure sicut liberet p fictam vt ibi et sic nulla remansisset actio penes andream si nõ fuissꝫ pa ctũ factũ de cedendo. Sed ꝓpter pactũ remãsit vt ce dere possit theriꝰ nõ alteri: cuiꝰ ꝓtrariũ ego s. dixi. s. ꝙ solutio theriꝭ nõ liberauit dictam dominaꝫ ipso iu re sed ope excep. quia videtur soluisse theriꝰ p sua obligatione que est diuersa ab obligatiõe dicte dñe: et ei accessoria p iura in prin. allegata. Nam dico ꝙ lex si ex pluribꝫ loquiť in pluribꝫ obligatis eadẽ obli gatione ꝛ eque principaliter vt sunt duo rei vel duo tutoꝛes. vt. l. modestinus. ꝺ solu. sed hic diuersis spe cieb obligatiõis q̃ꝛ vna est principalis altera acces soria quo casu regula illa nõ militat qñ soluit accesso rie obligatis secus si principaliter obligaťr vñ nil ad ꝓpositum illa lex. sed debemꝰ recurrere ad. l. supꝛa al prin. alleg. Illud aũt ꝓstat ꝙ hic dici nõ põt theriũ soluisse de pecunia dicte dñe qꝛ si hoc fuisset frustra pactũ apposuisset de cedẽda actiõe ꝫ eã p ea que ple ne no. in dicta. l. modestinꝰ. Et hoc posito ꝙ ꝓ ꝓstã ti ꝙ soluerit de pecunia ꝓpria nõ põt dici ꝙ talis ob ligatio ad cedendũ actionẽ quesita p theriũ fuerit di cte dñe acquisita tam qꝛ ex re dñe acquisita non fuit tum qꝛ nõ fit ad vtilitatẽ dicte domine quo casu ali quando repitur actio. Sed fuit acq̃sita ad vtilitatẽ ipius theriꝭ contra ipam dominaꝫ vnde fatuũ eẽt di cere ꝙ ipsi domine ꝓtra seipam foꝛet acquisita. vt. l. frater a fratre. §. quesitũ. ff. de ꝓdi. indebi. et no. in fi. prime. magne glo. ex quibꝫ patet nõ habere in hoc lo cũ. l. vñ queriť. circa fi. ff. ꝓmo. Nam ibi non fuit acq̃ sita vna actio sibiꝑ contra seipm. Sed alteri fuerũt acq̃site due ad idẽ. s. ꝓmodati et acquiľ: vnde si agit vna et ꝓsequitur debet alteram remittere ne bis idez consequatur. Non ergo potest dicta domina ex hoc defendi ꝙ sibi sit acquisita actio ad cedendũ quesita p theriũ ꝛ ꝙ ꝓpter hoc teneaťr heredes andree illã actionẽ remittere qꝛ immo nullo mõ fuit sibi quesita nec acqri potuit. Vera g̃ defensio dicte domine ꝓtra dictum cessio uariũ est illa quaꝫ supꝛa dixi clara ꝛ ap ta. Predicta ꝓ si theriꝰ nõ reuocat solutionẽ pos set. n. reuocare si vellet qꝛ cessio nõ fuit sibi facta ꝓut ꝓmissum fuit ꝛ tunc haberet p nõ facta.

Consiliũ. xLviii.

De eodem casu de quo supꝛa.

Nchristi nomĩe Amẽ

In causa que ꝓtiť luce inter laurentiũ asse rentẽ se habere iura cessa ab heredibꝫ andree antheꝛ ij contra dominam magdalenam vꝛoꝛem cuiusdaꝫ petri gentilis agentem ex vna pte et dictam dominã magdalenã se defendentem ex altera super eo ꝺ quo dubitatur an dicta cessio potuerit fieri ꝛ an dicta do mina possit se defendere aduersus dictum cessionari um ne sibi soluere cogaťr p exceptõnem solu. facte a theriꝰ q̃ se obligauat p dicta dña nico. burlamochi ꝓcuratoꝛi dci andree videť mihi ꝓsideratiꝫ ꝛ põderꝫ

tis omnib⁹ q⁹ dubium huius questionis ꝑsistat in videndo an solutio facta ꝓ therium liberauerit dictaꝫ dominam vel non: qꝛ si nõ liberauit: potuit cedi ⁊ dicta dña nõ põt se defendere: secus si liberauit. Et videt q⁹ nõ liberaũit ꝓpter tria. Primo qꝛ dict⁹ nicolaus non videt habuisse mandatũ sufficiens ad recipiendum a sponte absoluente sed soluꝫ ad exigendũ et sic ab inuito. ff. de lega. iij. l. fideicõmissa. §. si reu. Sed certe hoc nõ obstat qꝛ illud verbũ impoꝛtat etiam solutionem que sponte fit: vt. C. de fur. l. fal. ⁊ ibi no. ꝓ glo. et Ly. et plene per Bar. in. l. hoc iure. ff. de solu. solu. matrimonio. l. nõ soluꝫ. et sic pinde est ac si ipi principali solutio facta fuisset exquo facta fuit vero ꝓcuratoꝛi. ff. de solu. l. vero ꝓcuratoꝛi. et. l. solutã. et sic ex isto capite non ꝓhibetur dictam dominam se defendere. Secundo principaliter videtur q⁹ nõ liberauerit. quia cum dictus therius se prius obligasset ꝓ dicta domina q̃ solueret soluendo posita simpliciter censetur soluisse ꝓo sua obligatõne dissoluẽda nõ ꝓo obligatiõe dicte domine ꝓpter duas regulas quas tradunt docto. in. l. modestinus. ff. de solut. Et. C. de fideiuss. l. cũ alter. Prima est qꝛ quãdo plures sunt obligati ad idem diuersis speciebus obligationis etiam si quilibet eque principaliter vno soluẽte non liberat alter et ideo potest etiam ex interuallo cedi actio ꝓtra alterꝫ. ff. ꝺ admi. tuto. l. si minoꝛ. actũ. Sed hic est hmõi quia dicta domĩa erat obligata ex quasi ꝓtractu. s. ex sententia. ff. de pecu. l. iij. §. idẽ scribit. Dictus ꝓo therius ex ꝓtractu. i. ex sua ꝓmissiõe que sunt diuerse species. Alia regula est q⁹ quando vnus est obligatus principaliter alia accessoꝛie solutio illius qui accessoꝛie est obligat⁹ non liberat principalem quia censetur facta ꝓo obligatione ipsius solu entis: et ideo etiam ex interuallo ⁊ nullo interueniẽte pacto põt fieri cessio contra principalẽ. ff. mandati. l. pap. de solu. l. stichum. §. si mandato. de fideiuss. l. cum is. ſm Dy. et omes. Sed hic dicta domĩa erat principalis quia ipsa fuerat ꝓdẽnata. dictus ꝓo therius accessoꝛie licet se ꝓstituisset principalem debitoꝛem ⁊ pagatoꝛem. vt no. auten. de fideiuss. §. j. de pactis. l. in personam. §. j. ad mace. l. sed iul'. §. j. et. §. sed si duos. non sic in pluribꝫ eque principaliter obligatis eadem specie obligatis: In quibꝫ vnius solutio liberat alterum ipo iure ⁊ sic nõ põt fieri cessio ex interuallo nisi interueniente pacto. ff. de solu. modestin⁹. de duobus reis. l. ij. de acceptil'. l. si ex pluribꝫ. Nec emi dicta domina et therius possunt dici fuisse duo rei ꝓpter disparitatẽ obligatiõis: vt no. glo. ff. de interro. act. l. si quis seruũ. ⁊ plene per Bart. in. l. fi. de duob⁹ reis. Sed ad ista respõdet breuiter q⁹ licet nõ liberauerit ipo iure dictam dominam liberauit tamẽ ope exceptionis: que descẽdit ex illa equitate ne q̃s bis idẽ ꝓsequatur. vt patet. ff. de iudi. ꝺ qua re. §. j. ⁊ no. glo. in dicta. l. papi. ff. man. et. l. cũ alter de fide. cõstat autem q⁹ exceptio pemptoꝛia et rei coherẽs que obstat cedenti obstat cessionario. vt no. ff. de doli excep. apõ celsum. §. si cũ legitima. ꝓ glo. et Bart. in. c. si quis in ius. de re. iur. l. j. vide ꝓ Dy. et ꝓ Ly. C. de ꝓpen. l. eiꝰ. vbi exceptio ꝓpensationis que obstat cedenti obstat etiam cessionario ⁊ ꝓ Bar. ff. de ꝓcur. l. si quis in rẽ. et. l. q̃ duos. de lega. ij. Item quod supꝛa dixi. s. posse fieri cessiones ex interuallo verũ est. s. ipsi soluenti ad cuius vtilitatem censetur remansisse actio vtilis: penes creditoꝛẽ etiam post solutionem cui soluenti si cedatur non obstabit exceptio: quia vnũ quod erat penes cedentem purgat: cum cedit soluenti. nõ si cũ cedit alteri. vt not. in dictis legibus. Et sic patet q⁹ nec ex isto capite dicta domina ꝓhibetur se defendere aduersus dictum cessionarium. Tercio videtur q⁹ non fuit liberata quia non appꝛaret hic de vꝛa solutione sed solum de quadam ꝓmissione facta ꝓ bantchum nec ibi apparet ob̃ quam causam facta fuerit licet ad instantiã therij vel ꝓ therio facta fuerit. Sed ad hoc faciliter respondetur quia dicta ꝓmissio loco solutiõis habet: postq̃ facta fuit ad instantiã therij ⁊ de suo mandato vt patet ex libꝛo et sic liberauit theriũ ipso iure sic̃ si vere soluisset etiã si adhuc solutio facta non sit iuris cuiusdam delegationis. ff. man. l. inter causas. §. abesse. de noua. l. delegare. et no. barto. in. l. singularia. circa medium. ff. si cer. petat'. facit quod idem no. in si. in. l. pe. §. o. si vir. ff. solu. ma. Itẽ licet nam appareat ex qua causa presumitur q⁹ ꝓ ista qua erat obligatus ꝓo dicta domina exquo alia nõ apparet: vt nota. in. l. triticum. ff. de verbo. obligatio. sed vltra predicta videtur quarto et fortius q⁹ dicta domina nõ sit liberata quia solutio que potest retractari per ꝙditionem nec ipsi soluenti nec alteri ꝓo q̃ erat obligatus ꝓdest. ff. de ꝙdi. indebi. l. cũ bis. §. j. de solu. qui hominem. §. fi. Sed ista solutio therij potest retractari per ꝙditionem ob causam ꝓtum qꝛ facta fuit cum certis pactis scilicet de cedendo actione contra dictam dominam ⁊ de faciendo ratificari a dicto andrea que pacta non fuerunt obseruata ⁊ sic cõpetit quo ad causam hoc alꝫ fuit ꝙsultum. Tum qꝛ dictus therius videt soluisse loco precij actionis cadendi quã censetur voluisse emere. l. cuꝫ is. et. l. si debitum. de fide. vnde non facta cessione tenetur reddere dictum precium nicolaus predictus. ff. locati. l. si fundus. Perinde ergo videtur habenda dicta solutio ac si facta nõ fuisset exquo potest retractari. facit. l. debitoꝛ. ff. ad trebell'. cũ sy. et sic ista domina nõ videtur posse se defendere quid enim si dictus therius reuocaret solutionem post absolutioneꝫ dicte domine a dicto cessionario ꝓ sententiam diffinitiuam: lucraretur certe dicta domina cum aliena iactura.

Breuiter in hoc stat substantia et medulla huiꝰ negocij. Et quicquid aliud queritur vel dicitur vltra nugatoꝛum est. vnde circa hoc dico q⁹ si therius veniat ad iudicium ꝓ defensione dicte domine q⁹ facere põt. l. idemq̃. §. generaliter. ff. mand. et. l. ꝓcur. ad exhibendum. §. j. rem ra. ha. in ratione ipsoꝝ ⁊ dicat se nolle repetere dictam quantitatem solutã nec curare de cessione actionis quia est in cõcoꝛdia cũ dicta domina: hoc sufficiet dicte domĩe: quia efficiet solutio irretractabilis ⁊ cessabit q⁹ supꝛa dixi: ꝓ qua practica facit. l. pater dotem. ꝓ si. sed si lex. ff. de dote ꝓlegat. in verbo ratam habuerit. Si ꝓo therius hoc non faciat: tunc si dicta domina potest ꝓbare se satisfecisse therio: idem est quia ex hoc apparebit solutionem factam foꝛe irreuocabilem eo qꝛ cũ cessio ob. nihil aliud essꝫ fienda nisi vt therius recuperaret a dicta domina q⁹ ꝓo ea soluit si recuperauit fruſtratoꝛia eꝛt cessio. Nam ⁊ si fieret nõ posset ex ea agi quia dicta domina eũ repellere posset exceptione solutionis ꝓ quã solutionẽ actio mãdati vel negotio. ge. qua teneret idẽ therio: fuisset extincta ⁊ actio que cederet a dicto andrea vel eius heredib⁹ ad coꝛroboꝛationẽ dicte actionis mandati: vt no. in dicta. l. cum is teneret esse vtilis. solum enim remansit vtilis dicta actio penes andream. vt cederetur therio ⁊ per eam consequeretur quod soluerat postq̃ ergo fuit consecutus effecta ẽ inutilis nec est curandũ q̃lit'. ar. l. cũ seruus. ff. de verbo. obli. et sic nõ potest therius repetere solutam ex eo q⁹ actio sibi nõ cedit': cũ iam intus habeat q⁹ ꝓ cessionẽ ꝓseq̃ intẽdebat: facit. ff. de ꝙdi. ob causam. l. si pecuniam. §. si seruus. in fi. vbi qualitercũq̃ fit impleta cã ob quã datũ fuit sufficit et impedit repeti solutã. nec ob. qõ no. e. ti. l. ij. §. si quis quasi. ꝓ glo. Nam fateoꝛ q⁹ si do tibi. x. vt mihi des fundũ ⁊ nõ das sed alius rẽpeto qõ dedi qꝛ licet habeam nõ tã a te. nec ex illa cã

ex qua tu mihi dare debeas. et ita loqtur qđ ibi no. ſe cus ſi alius dat pro te vel ex cauſa ex qua tu dare debeas: vt in dicto. §. ſi quis ſeruũ. at in caſu noſtro ſi dicta domina ſatiſſecit dicto therio dicit habere the rius ex illa cauſa ex qua andreas tenebatur cedere. ſcz qz ſoluerat therius de ſuo. p dicta domina: ſatis ergo dicet impleta dicta cauſa z modus appoſitus in ſolu tione. ſ. q fiat ceſſio exquo effectus ceſſione ſecut⁹ eſt ar. l. mulier. ff. ad trebel. et. C. de ꝑdi. inſti. l. ſi mater. z ſic nõ poterit repetere therius tanq̃ cauſa nõ ſecuta et dicta domina defendet qz ſolutio apparet eſſe irre uocabilis. Si ẋo neutrum predictoꝝ fiat qz nec the rius dicit ſe ꝑtentum a dicta domina nec poteſt ꝓ bari: tunc vt als dixi poteſt therius repetere z ſic vi detur q dicta domina nõ poſſit ſe defendere ex dicta ſolutione retractabili: vt dicta. l. cũ is. §. j. ff. de ꝑditi. in debi. vbi videt caſus. ſed ego fateor hoc verũ ſi eti am dicta domina confitetur ſe nõ ſatiſfeciſſe therio.

Sed ſi dicat ſe ſatiſſeciſſe licet non ꝓbet dico q po teſt ſe defendere offerendo cautionez de defendendo dictum nicolaum a dicto therio. Nam ipa poſſet bo die offerre dicto therio z facere dictam ſolutionẽ fa ctam ꝓ therium et revocabilem ergo ꝛc. facit lex pre dicta pater de tem. ff. de dote ple. et preſtabitur cautõ iudici vel notario recipienti ꝓ illo. Et q ſ fieri poſ ſit probo. Nam ſi therius ſoluiſſet ſimpliciter nõ ap poſito pacto de cedendo dicta domina poſſet ſe iuua re de illa ſolutione ope excep. et inuito therio: vt dcã l. de qua re. §. fi. de iudi. et quod no. in dicta. l. cum al ter. C. de fideiuſſ. Cũ ergo apposuerit illud pactuz vt indemnis ꝓſeruetur non debet nocere dicte domie di ctum pactum: ſei eum vult ꝓſeruare indemezn q di ctus therius poſtq̃ ꝓmiſerat debebat ſolvere z banc vtilitatem domine predicte facere l. indebitã et quod ibi no. ff. de condi. inde. poteſt autem ꝓſeruare indem nem bodie offerẽdo ergo ſufficit q caveat publice ꝓ ſone recipienti ꝓ nicolao q illum ꝓſeruabit indem nem que cautio ꝓinde habebit ac ſi preſtita foret an dree vel etiam herediby a qby nicolaus repetere poſſz ſi eis ſoluiſſet quod a therio receperat z ꝓ cõſequens cenſebitur preſtari dicto ceſſionario habenti ab illis cauſam vel ſaltem ei nocebit ne poſſit agere tanq̃ ex cauſa ſupuenienti auctori ſuo ex cauſa de ꝓtento. ar. l. ꝓinde. ſi cer. peta. Plus dico q etiã ſi dicta domina non aſſerat ſe ſatiſſeciſſe therio tamen exquo the rius adhuc nõ revocauit nec revocat dictam ſolutio nem admittit dicta domina ad excipiendũ de ſolu. fa cta ẋo ꝓcuratori cavendo q therius non revocabit: qz habet intentionem ſuam fundatã ad excipiendum ex ſolutione iam facta. Sed agens nõ habet ſic inten tionem fundatam ad replicandum. ſ. quia ſolutõ po teſt retractari cum adhuc retracta non ſit nec ſint ſi gna ex quiby appareat therium velle retractare: quia nullam litẽ adhuc incepit z ſic preſumit pro dicta do mina excipiẽte: ar. ff. ſicui pl⁹ q̃ſ. ꝓ. l. fal. l. hec aũt in ꝑn. Et ſic ꝙnientius eſt q interim anteq̃ retractet ſi lutio pecunia ſtet apud dominam predictam cuz cau tione que ſuam intentionem fundatam habet ſup co quod eſt de preſenti vel preterito q̃ſ q iterũ ſoluatur z ſic andreas vel eius heres bis habeat dictam pecuni am et duplicatam. ſ. ſemel ꝓ procuratorem verum. ſcz nicolaum z poſtea ꝓ ceſſionariũ. quod eſſet iniquũ et abſurdum: cum enim deberentur quingenta habue rint mille quouſq̃ fiat revocatio. Igitur non eſt ꝓce denda: Sed interim ſtet penes dominam quouſq̃ fi at licet ipſa nõ ſit liberata pfecte marie ſi preſtat cau tionem ad quod optime facit in ratione ſui. ff. de pe cul. l. ſed ſi damnuz. §. fi. de colla. bo. l. ij. poſt prin. ibi ſed ſi ſub lege ꝛc. in quiby habet q de debito puro nõ debet fieri deductio eius qđ ſub ꝙditione debet ꝓpter dubium euentum ꝙditionis euenture immo debet de bitum purum ſolui cũ cautione de reſtituendo ſi ergo eueniat ſi eſt ergo ibi ita fit in petentẽ qñ ipe habet in tentionem ſuam fundatam ad agendum ex aliquo de preſenti reus ẋo non ad excipiendũ. Sed poteſt ha bere ex aliquo futuro euẽtu. Ita econuerſo qñ re⁹ ha bet intentionẽ ſuam fundatam ad excipiendum. actor ẋo nõ. ſed põt habere ex aliquo futuro euentu ad re plicandũ: vt eſt hic. ꝓ quo facit. ff. de rei ven. l. nõ ido minus. de ꝙdi. fur. l. ſi ſeruus. in prin. de doli excepti. l. pure. in prin. et qđ pulcre no. Bart. in. l. iulian⁹. in fi. ſue repetitiõis. ff. de ꝙdi. inde. vbi poſt oldra. dicit q qñ pñs ſtatus rei nõ tendit ad excluſionẽ licz ſit dubi um an in futurũ fiat excluſio nõ inducit interim exclu ſio. l. ſi ſub ꝙditione de aſſi. lib. l. vbi aũt. §. Item mar cell. de in diẽ adiec. Sed hic preſens ſtatus rei nõ ten dit ad excludendum dictã dñam ab excipiendo: imo econtra tendit in oppoſito ꝓpter ſolutionẽ iã factã ve ro ꝓcuratori. Sed eſt dubiũ an ꝓpter futurũ euentũ inducat excluſio. ſ. ſi ꝓtigat ſolutionẽ retractari. Igi tur añq̃ hoc fiat nõ excludit dicta dña ab excipiẽdo Nec. n. min⁹ imo plus dz ſibi faueri in iſto dubio cũ ſit rea q̃ actori cũ ſimus in deciſorijs: vt plene no. in. l. de die. q ſatiſda. cog. nec inſpicere debemus qđ eueni re põt cũ aliq̃ cõiecture adhuc non ſint q eveniat ar. ff. q et a qbz. l. iul. nec pñs ſtat⁹ tendat ad illud. l. j. §. ſi venter. de ven. in poſ. mit. Laus deo.

Conſiliũ. XLIX.

Mulier q̃ dederat certa bona ſua extimata in dotẽ ceſſit alteri iura dotiũ ſuaꝝ: Queritur vtr vir poſſit ceſ ſionariũ cogẽ vt ꝓmittat ſibi de evictione bonoꝝ dota liũ qđꝝ ipe ceſſet emptor z ceſſionari⁹ venditor vt ſic ex ceſſione trãſit actio activa q̃ ꝓpetebat cedẽti ita et iam tranſeat obligatio paſſiva qua tenebat ipſe cedẽs ſ. cavere de evictione.

Nchriſti nomie Amẽ

Viſis oibz q̃ in pũcto narrãt dico nulli dubi um eẽ qn vẽditor teneat ſe de evictione obli gare z põt ad hoc cogi ꝓ actionẽ exempto licet a prin cipio nõ fuerit hoc actũ qm̃ hoc eſt de ꝙntibz natura libz ꝙctus emptiõis z venditiõis. text⁹ ſunt multi de ẞ ff. de reꝝ pmu. l. j. poſt ꝑn. de act. empti. l. exempto. §. fi. ẋſi. z exempto actionẽ ꝛc. de iureiur. ſi duo. §. ſi qs iurauerit. circa prin. de evict. l. ij. de edi. edic. q ſi nolit §. qz aſſidua. de ꝙdi. ob cau. l. fi. in fi. z ibi no. in princ. glo. magne. Dico añt de obligatõe ſimplici. i. ſine fide uſſ. l. illud. in prin. et l. ſi dictũ. poſt prin. ff. de evict. ni ſi in caſibz ibi no. ꝓ glo. ſ. l. illud. Itẽ nõ tenet ꝓmit tere duplam ſed ſimplam tm̃. ideſt ſolum intereſſe em ptoris niſi cum venditur res preciosa vel cuz aliud ſit de conſuetudine. l. emptori. de evictio. z dicto. §. quia aſſidua. debet ſe tamen ſolenniter obligare ꝓ ſtipula tionem z more conſueto. ſcilicet cum hypoteca bono rum vbiq̃ conſueverunt inſtrumenta fieri. ar. dicti. §. quia aſſidua. Sz que ſequitur in caſu noſtro q di cta dña q̃ iura dotiũ ceſſit cũ ſit heres mlieris q̃ dedit in dotẽ bona eſtimata tenet marito de evictiõe cavẽ: mõ q̃ ſ. cũ dicat fuiſſe vẽditio talis dotis datio. C. de iure do. l. q̃tiẽs. Sz dubiũ ẽ de ceſſiõario ꝓdicto. Nã videt nõ poſſe aſtringi ad ſe obligandum. Aut enim dicem⁹ ipm teneri rõe pambuli ꝛcr⁹ emptiõis z vẽditiõis z falſuz ẽ ille ꝛctor nõ fuit celebrat⁹ ſecũ neq̃ cũ ali quo cui ipe ſucceſſerit titulo vli ß cuz dña ꝓ dicta cui ſucceſſit titlo ſingulari ceſſionalit ꝓ quẽ trãſiuit i eũ ſo lũ actõ ad ꝓciũ ſeu qđ loco ꝓcij habẽt. ſ. dotẽ que erat

apud cedentem actiue.l.j.C.de act.et obli.cũ si. Nõ
aũt illa que erant apud eũ passiue.s.que tenebat caue
re cũ illa a se abdicare nõ potuerit p cessionẽ vt face-
ret ipm cessionariũ teneri vtiliter vel directo.C.de pa
ctis.l.ij.z.l.debitor.et.l.pacto successorũ. de heredi.l.
acti.ven.l.ij.nisi qñ fieret imminẽte iudice: vt ptingit
in diuisione que fit inter coheredes in qua potest fie-
ri pcura.in rem.rem ex parte rei.ff.fami. herc.l.plane.
cum ibi no. Aut dicemus ipm teneri de euictione et si
militer nõ tenet quoniã in dicta sententia de cautiõe
pdicta nulla fit mentio sed solũ q de euictiõe tenet: q
actio de euictõe nõ nascit nisi secuta euictõe.ff.de eui
cti.l.habere lice.z sentit glo.e.ti.l.pater filie.in fi.glo.
C.e.ti.l.iij.ff.de rerũ pmu.l.ij. Sed hec actio ad cauẽ-
dum nascitur statim vt pz in iuribꝫ primo loco allega
tis. Cum igitur sentẽtia et eius verba sint stricti iuris:
nec vlterius extendenda sint qz importent.ff. de liber.
cã.l.dini fratres.de excep.rei iudi.si inter me et te.C.si
plures vna sen.l.j.et ibi no.p Bar.et tangit p eundẽ
in.l.j.C.qñ prouoca.nõ est neces.in.iiij.colum. verba
que dicte sententie de se importent obligationem pdi
tionalẽ nõdũ nataz nõ debem dicere q importẽt hãc
obligationem puram et de presenti.i.p quaz possit de
presenti astringi ad aliquid faciendũ cũ de natura ob-
ligationis de euictiõe sit vt teneat postqz secuta ẽ eui
ctio sic enim extenderimus sententiam z eius verba vl
tra qz importent. Preterea supfluis cautionibꝫ non
est vtendũ.l.nõ cogendũ.ff.de procur.l.hec stipulatõ.
§.diuus vt lega.no.caue.nec debemus obligatiões ex
obligationibꝫ facere.ff.de re iudi.l.iij.§.ait pretor. de
pdi.ob causaz.l.dedi.in prin.z.l.si mulier.z qd ibi no.
et qd no.p Bar.in.l.ij.§.nunc de effectu.de lib.lega.
Cum igitur dictus sempronius habeat prefatũ gaiuz
obligatum virtute dicte sententie si contingat bona
euinci ad quid expedit q vlterius se obliget nam actõ
in factũ oriens ex dicta sententia non est illius nature
cuius est actio exempto vt detur ad ea que sunt de pse
quentibꝫ emptionis cũ non sit bonefidei sed stricti iu
ris et ideo nõ veniũt in ea vt videt nisi ea que specifi-
cata sunt.l.quidqd astringende.ff.de vbo.obli.l.cuz
sy. Nec insup põt peti cautio ab isto cessionario vir
tute legis in omnibꝫ.ff.de iudi.qz illa locũ habet qñ cã
supuenit post obligationem ptractã.secus si nulla su-
puenit fm oms.ff.vt in pos.lega.l.si is a quo.z.l.fi.C.
de spon.que causa hic nõ supuenit. Ex quibꝫ videtur
q cessionario predicto agenti p executione dicte sen-
tentie licet posset opponi exceptio q posset opponi ipi
cedenti videlicet vt nõ sit sibi soluendũ nisi ipe cessio
narius caueat nõ videt posse opponi quia ista nõ ob-
stabat cedenti: sed illa nisi ipa cedens caueat et sic essz
variare formam exceptionis. Ex quibꝫ omibꝫ satis vr
gentibꝫ videt dicendũ dictũ cessionariũ cogi nõ pos-
se ad cauendũ nec virtute actõnis nec virtute exceptõ
nis. Hiis nõ obstantibꝫ ptraniũ puto verius z equius
q posset cogi ad cauendũ tam p viam exceptionis qz
p viam actionis. Et primo ppter verba dicte senten
tie: que dicunt eũ teneri. Eatenus quatenus tenet si
ue teneretur ipa anthonia ꝛc. fuit ergo intentio iudi-
cis per dicta verba ponere dictum cessionariũ in om
nibꝫ z per omnia in locũ cedentis tam quo ad incõmo
da et onera qz quo ad pmoda et fuit hoc iustum: arg.
de manumissionibꝫ.l.gaius.in fi. Cum igitur cedens
teneret duplici obligatione qtum ad euictionem.s.
obligationem pditionalem cũ euinceres et obligatio
ne pura qua tenet de presenti ad se obligandũ per in
strumentũ expresse in dictũ casum: Dico verba dicte
sententie importare vt cessionarius predictis amba-
bus obligationibꝫ teneret z sic relatio fiat ad ambas
cum nõ sit dare rationem quare magis ad vnaz qz ad
alterã referat; ar.ff.de le.ij. si ita relictũ.in prin.z qd
ibi no.et in.l.eũ qui ita.§.fi.de verbo.obli. Et cõfir
matur q ibi est duplex verbum.s.tenet et teneret pri
mũ qd est de presenti quod potest referri ad obligati
onem purã qua tenet se obligare p instrumẽtũ sedm
quod pprehendit etiam futurũ.l.si debitor.§. versi-
mile.ff.de ptraben.empti.potest referri ad pobligatio
nem pditionalem qua tenet secuta euictõne: Nemo
ergo dicat q verba huius sententie non importent
hanc obligationẽ et sic tollit obiectio facta in contra
riũ. Preterea q vult antecedens vult z cõsequẽs
ff.de iurisdi.om.iudi.l.ij.et ibi plene no. sed cõsequẽs
obligationis de euictione est q q tenet obligatõe cõ
ditionali.s.si res euincat teneat etiam pura scilicz ad
se de presenti obligandum. vt in iuribꝫ allegatis in pn
cipio pñtis pfilij: Censet g intellexisse q iste voluisz
vtrũqz cũ dicta obligatõ pura sit dapẽditibꝫ obliga
tõnis pditional z ad fortificationẽ illi pditional in-
troducit p legẽ ineẽ mediãte ꝛctu: Ita z iudex intelli
git voluisse introducẽ mediante sententia.ff.de acq.
here.l.si quis heres.ibi: sunt eĩ appendices ꝛc. cõstat
aũt mentem iudicis inspiciendam in sententijs.l.si ex
testamento.l.si cum argenteum.in prin.ff.de except.
rei iudi. Preterea absurdum esset dicere q cessiona
rius teneret de euictione re euicta z alius.s. cedens te
neret se obligare p instrumentũ non aũt fuit intentõ
iudicis q vtrum teneret de euictione nõ debent esse
duo obligati vnus vt principalis alter vt fideiuss. nisi
sit psuetudo vel actum sit expresse. vt dicta.l.illud.in
prin.ff.de euict.sed hic si cedens teneret virtute pam
buli ptractus et cessionarius virtute sententie: Jam
duo essent obligati qd iudex non censet voluisse sed
potius q solus cessionarius cũ eius sententia z verba
debeant intelligi fm subiectam materiaz.l.miles.§.r.
ff.de re iudi.de vsuris.si stipulatus z vt lega.no.caue.
l.j.§.si quis sub conditione.vnde videt q hoc indu-
catur p hanc sententiã nouatio pemptiua p quã ob-
ligatio cedentis trãsfundit in cessionariũ z ipse solus
teneatur. Sic g ita esse nõ debet ar.ff. quibꝫ ex cau.in
posses.ea.l.ij.§.defendi.vel si dicamus q nõ sit pem-
ptiua sed accumulatiua ita q vterqz teneatur de eui-
ctione tenebitur etiam vterqz ad hoc se obligare cuz
sit de consecutiuis obligationis predicte. Preter-
ea videtur casus de hoc in similibus in dicta.l.si duo.
§.si quis iurauerit.ff.de iureiur.vbi dicit q si iuro te
mihi vendidisse dat mihi vtilis exempto vt tradas z
de euictione caues z doct.dicunt etiam actionẽ in fa
ctum ad predicta dari que orit ex dicto iuramento z
si de cautione nõ ptineat sicut ibi nil in iuramẽto cõ
tineat. Nam eqpant sententia et iuramentum.l.j.z
ij.e.ti.et actio in factum oriens ex eis sunt eiusdem na
ture z qualitatis et stricti iuris. Nec obstat si dicatur
ibi iurani te vendidisse. Sed hic non fit pnunciatuz
illũ cessionariũ vendidisse. Sed respondeo nõ ẽ vis.
Nam ibi ideo venit cautio in actione in factum ex iu
ramento quia est de consecutiuis eius sup quo iuratũ
est.igit in casu nostro venire debet quia est de consec-
cutiuis eius super quo pronunciatum est: vt supra di
xi. Et sic pcludit q per viam agendi potest cogi pre
fatus cessionarius ad cauendum nuda cautione sine
fideiussoribꝫ. Per viam vo exceptionis si nõdum p
cium percepit et petat potest cogi etiam ad satisdan-
dum cum fideiussoribus: si lis mota est de euictione z
sic imminet euictio in limiẽ ptractus.l.pe.de pi. z co.
rei ven.quod per viam agendi consequi nõ posset eti
am dicto casu: vt sentit glo.in dicta.l.illud de euicti.
que intelligit dictam.l.penul.de pericu.et co.rei ven.
solum eo casu quo emptor contra venditorem peten
tem preciũ excipit de euictione iam mota: vnde si age
ret vellet vt satisdaretur non posset quia satis est se-
curus p cij qntitate qd iuridicũ z iustissimũ puto. Et

quiby sequit respõsio 7 ꝯclusio ad id: qđ principaliter petit scz que sint ptes iudicis in hac causa nã ex supio riby satis liquide patet. Jdeo vlteri⁹ me nõ extendo.

Consiliũ.L.

Si nõ apparet de relatione citationis an processus sit nullus 7 an citatio generalis ad totũ ꝓcessum suffi-ciat. Et quãdo ista citatio locũ habeat.

ℵ christi noie Amen

In causa: que vertit inter reuerendũ patrem dominuz epm concordiensem agentẽ nomine ecclesie sue ex parte vna. Et nobiles de fericia ꝙuentos ex alte ra sup iurisditõe 7 garritu tramõctis. Visis actis 7 ac titatis 7 etiã deductis in causa corã locumtenentiby pa trie forũliuꝫ qꝫ sñs veniat ferẽda pro dictis nobilibus abſolutoria: ꝑ quiby multa fuerũt scripta 7 ꝙsulta so-lenniter. qꝫ pronũciandũ sit bene appellatũ ꝑ dictos nobiles a sniã nouiter lata ꝓtra eos in possessorio sapi entis 7 male fuisse pronũciatũ. sic breuiter 7 sub ꝙpen-dio demonstrat. Prefatus dñs epus deduxit in suo li bello petitoriũ 7 possessoriũ recupande possessionis as serens quo ad primũ dictam iurisditio 7 garritũ ad ec clesiam suã ptinere 7 sup hoc nihil penitus ꝓbauit vn de dicti nobiles in hoc bene et merito fuerũt absoluti.

Extuz xo ad scõm deduxit in suis articulis solã pos sessionẽ quinquẽnalẽ videlicet qꝫ quidã frater petrus epus cõcordienꝭ tempore vite sue scz in anno domini millesimo.cclvj. 7 ante 7 post vsqꝫ ad tempus mortis sue que fuit in anno sexagesimo postea sequenti exer-cuit iurisditionẽ 7 garritũ solus 7 insolidũ loco predi-cto. Et propter istã solam possessionẽ tam modici tem poris. s. quinqꝫ annoꝝ nititur adnocare possessionẽ ab istis nobiliby: qui vt etiã asserit prefatus dñs epus fue runt in possessione a dicto tempore citra. s. a morte di cti fratris petri que fuit in millesimo.ccclx. 7 sic per an nos.lxx. asserens prefatus dñs epus prefatos nobiles post mortẽ dicti fratris petri dictaz iurisditionẽ 7 gar ritum ꝑ vim 7 violentiã occupasse dictã suam eccleſiã spoliando. Primũ igitur illud occurrit valde pon-derandũ qꝫ cum dictus epus sit actor 7 habeat seu pro se alleget tam debile fundamentũ quia solam possessio nem quinquẽnalez ꝓteriti temporis nõ est iustum nec equũ qđ auferat istis nobiliby possessionẽ quã habent de ꝑsenti 7 habuerunt iam a tanto tempore nisi clare 7 liquide doceat qđ intendit 7 deduxit in suo libello. s. qꝫ solus frater petrus exercuerit iurisditionẽ 7 garritum in loco predicto 7 qꝫ eccl'ia sua fuerat spoliata a dictis nobiliby per vim 7 violentiã. Als in dubio fauendum est possessoriby. ff. si vsufruc. peta. l. vti frui. §. j. ibi quo possessores sunt potiores licet nullum ius habeant ꝛc. si pars hereditatis peta. l. j. §. j. C. de rei vẽ. l. fi. et qđ no. Jo. an. in. c. illud extra de ꝑsump. qui ẽm spoliatio nem allegat ipam probare tenet' als succũbit. c. consul tationiby 7 ibi no. extra de offi. del'. nec sufficit actori qꝫ ius habeat agendi si ineptam 7 cõpetentẽ actionem in tentauit. l. j. ff. si messor fal. mo. dixe. c. eraiata de iudi. quia debet probare in illa actione quã intentauit 7 in illa causa quã in libello deduxit als succũbit etiam si ꝑ bet in alia nõ deducta. 7 sic appareat ipsum ius habere vt no. Jnno. in. c. j. de lit. ꝓtes. 7 bar. in. l. j. §. illud autẽ de aqua quoti. 7 esti. versi. dum tamẽ 7 probat' in. l. nõ possumus. ff. si pars her. peta. 7. l. habebat in prin. ff. de instito. 7 de in rẽ verso l. quidaz sed prefatus dominus epus posito sine preiudicio veritatis qꝫ probasset illuz episcopũ fratrem petrũ exercuisse iurisditionẽ 7 garri-tum in villis tramõctis per quinqꝫ annos ante mortem suam vt ipse asserit. cuiꝰ tamen contrariũ per consulen tes fuit ostensum. Attamen clarũ est qꝫ non ꝓbauit il-lum solum 7 insolidũ exercuisse nec probare potuisset quia est mere negatiua vt in. c. cum etiã de cau. pos. et proprie. Nam ista possunt stare simul qꝫ ille exercebat aliquando 7 etiã aliquando isti nobiles qñ istud exer citium consistit in actiby interpellatis 7 que diuersis tẽ poribus locis 7 causis fieri possunt vt patet ad sensum Et si hoc fuisset prout etiaz esse potuit non dicerent dicti nobiles spoliasse dictam ecclesiã sed suam posses-sionem cõtinuasse nam iurisditio ordinaria potest cõ petere pluriby insolidũ 7 est melior conditio occupan tis. ff. de offi. procõsu. no. bar. in. l. inter tutores in fi. ff. de admiñ. tuto. 7 no. in. c. pastoral'. de offi. or. per cano-nistas: fuerunt ergo dicti nobiles vsi iure suo 7 imputetur epis qui postea fuerunt quare similiter 7 ipi non miserunt castaldiones ad vtenduz iurisditione predicta quos si misissent 7 fuissent a dictis nobiliby prohibiti tunc dicerent' fuisse spoliati. sed hoc neqꝫ probatũ neqꝫ deductuz fuit pro parte domini epi. Jgitur spo-liatio nõ est probata 7 per cõsequens debet succũbere dominus epus qui se in spoliationẽ fundauit. casus est in. c. cum ad sedem de resti. spo. 7 qđ plus est non soluz ex deductis 7 probatis per dominũ episcopũ non pro-batur spoliatio sed etiam ex deductis 7 probatis per di ctos nobiles apparet manifeste qꝫ ipsi nõ spoliarũt nec indebite occuparunt. Sed eorum quasi possessionem continuarunt. nam ꝓbarunt per. xiij. testes inter alios productos per eos etatis. lxxx. annorũ 7 vltra vsqꝫ in centum quos ego signani in processu cũ vna manu qui deponunt de bono recordatu ipsorũ de annis. lxx. 7 eti am vltra qꝫ prefati nobiles possidebant iurisditionem 7 etiam garrituz predictos 7 per suos castaldiones ex ercebant qui testes fuerũt examinati iam sunt anni qñ qꝫ 7 sic comꝓhendunt etiam tempus allegatũ per do-minum episcopũ videlicet annũ quinquagesimũ quin tum vsqꝫ ad. lx. Et plus credi debet istis affirmantiby qꝫ centum pro parte domini episcopi negantiby. Cum possibile sit qꝫ dicti nobiles iurisditionẽ 7 garritum ex ercuerunt. Et tamen testes domini episcopi nõ vide-runt. ff. de arbi. l. diem proferre. §. si plures 7 ibi no. in glo. Hinc est qꝫ quouscqꝫ potest probari affirmatiua nõ admittit' probatio super negatiua de proba. ad no stram 7 quod ibi no. facit qꝫ no. Jnno. in. c. veniens de verbo. signi. Postqꝫ ergo ita est qꝫ iste probationes possunt se adinuicẽ cõpati. Et qꝫ episcopus possede-rit 7 exercuerit iurisditionẽ predictã 7 garritum 7 eti am dicti nobiles vno 7 eodem tempore prout hinc in-de probatum est nõ potest dici qꝫ prefati nobiles spo liauerint ecclesiaz predictam. Sed qꝫ eorum possessio-nem cõtinuauerũt cum nõ sit probatum nec deductuz qꝫ ipi impediuerint vnqꝫ aliquẽ officialẽ vel castaldio nem domini epi volentẽ vti post mortẽ dicti fratris pe tri. Et vltra hoc etiam ꝓbatur pfatos nobiles duduz ante possedisse ꝑ ꝙmissum factũ inter dictũ epm 7 ipsos in anno. xxxvij. quo tpe erat inter eos magna q̃ stio de dicto garritu et sic est verisimile qꝫ vtraqꝫ pars exercebat qualiter ergo põt dici qꝫ iniuste occupaue-rint post mortẽ dicti fratris petri cũ appareat ex dicto ꝙmisso duduz fuisse ante litem 7 questionẽ nec plꝰ debemus credere qꝫ tempore facti ꝙmissi solus epus possideret qꝫ qꝫ soli nobiles. Aut qꝫ vtraqꝫ pars cũ al-ter de hoc nõ appareat. vnde psumã in dubio potius ꝑ hoc vltimo ar. l. reos. §. cuz in tabulis de duoby reis in ratione sui maxime quia nũc sunt rei qui sunt facto rabiliores 7 quia possident de ꝑsenti 7 ex ꝑsenti presu-mitur in preteritum. l. ex persona 7 ibi no. C. de proba.

Patet etiam ex instrumẽto antiquo de annis ducen tis qualiter dicti nobiles cũ dimiserunt bona paterna possidebant ꝑdictã iurisditionẽ 7 garritũ qꝫ in instru-

mento predicto egerũt vt remaneret ꝯmune inter eos cui instrumento ꝓpter eius antiquitatẽ magna fides danda est iuxta no. per Jnno. in. c. veniens de verbo. sig. ⁊ qđ no. in spe. de proba. §. videndum vr. ix. Sed dominus epus non habet pro se nisi illam possessionez quinquẽnalem ab anno. lv. vsqꝫ ad. lx. nec alia vel vlterior possessio est ꝓbata quoniã ergo iniquũ esset dictis nobilibꝫ tam longissimã possessionẽ propter tã modicam que olim fuit apud episcopum tollere. Et idco eam retinere quilibet in seipso iure potest. Concluditꝫ ergo ꝙ ex testibꝫ in hac causa ꝓductis pro vtraqꝫ parte multo melius est fundata intentio dictoꝝ nobilium qꝫ prefati domini episcopi. Et ꝙ fundamentũ domini ꝯsultoris assumpti in hac causa dum dixit ꝙ dicti nobiles nõ probarũt nisi de ꝓcessu a tempore spoliatõis citra ⁊ sic a morte dicti fratris petri nõ est verũ qr imo per. xiij. testes etatis. lxxx. ⁊. lxxxx. annoꝝ ⁊ vltra probatur possessio etiã de tempore vite dicti domini episcopi ⁊ forte ipse nõ põderauit illoꝝ etates. Restat nũc tollere quedã iura inducta per prefatũ dominũ episcopum ad fundandã suam intentionẽ que facilime ⁊ clare tollunt. Et primo inducit quosdã testes examinandos. Anno. m. ccc xxxvj. per episcopũ qui tunc erat ante factum ꝓmissuz pro informatione sue ꝙscientie qui dicunt iurisditionẽ ⁊ garritũ predictos ptinere ad dominũ episcopũ sed illi nihil ꝓbant quia nõ fuerunt examinati per iudicẽ ꝓpetentez. Sed ab ipo domino episcopo qui erat pars vel a notario ergo ꝛc. Jn auc. de fun. seu fu. §. illud. C. de testi. l. solã scđm scđaz expositionem ibi no. in prin. glo. de testa. l. hac consultissima §. fi. de lib. causa. l. iubem⁹ de fide instru. auc. apud eloquentissimũ. ff. de testi. l. iij. §. diuus ⁊ qđ notat ꝑ Jnno. de proba. quoniã contra circa principiũ ⁊ in. c. j. de offi. dele. in cle. per glo. ⁊ qđ no. bar. in. l. instar in fi. C. de iure fisci li. x. Jtem fuerũt examinati parte aduersa non citata ergo ꝛc. C. de testi. l. si quando extra e. c. Jn nomine domini. Secũdo inducit pro se dominus episcopus quãdaz sententiã arbitralẽ tunc latam in fauorem episcopi qui tunc erat. que quidẽ sententia manifesta ratione patz nulla. Primo quia lata per duos extrib⁹ arbitris tercio absente ⁊ nõ legitime requisito. ff. de arbi. l. si in tres. fuit eim ille absens requisitus solus ꝑ vnum ex illis qui ante tulerũt sententiã qꝫ nõ sufficiebat sed debebat requiri ab ambobus. c. prudentiam in prin. de offi. dele. Jtẽ fuit lata ex arrupto nõ viso nec examinato processu per alterũ ex illis duobꝫ qui illam sententiã tulerunt ⁊ qui fuit a partibꝫ electus pro tercio ceteris duobꝫ discordantibꝫ qđ patet quia alter cũ non posset ꝯcordare cum collega suo anteqꝫ ꝙueniret cum illo tercio ⁊ ipsuz de aliquo informaret: pfixit terminũ ad audiendũ sniam de solo capite suo ⁊ monuit partem solus ⁊ a seipo vt in illo termino caderet ⁊ postea ꝙueniret cũ illo ⁊ virtute dicte monicõnis ⁊ citationis dederũt sniam in illo termino: cũ ergo ille alter: qui fuit assumptus pro tercio in casu discordie: nunqꝫ fuerit locutus cũ partibꝫ nec nunqꝫ audiuit partem dictoꝝ nobilium nec vnqꝫ ipsaz monuit ꝙ ꝯpareret ad allegandũ de iure suo: sed solũ fuit monita ꝙ ꝯpareret ad audiendũ sententiã. Dico ꝙ posito ꝙ fuisset monita ad hoc ꝑ ambos: ex quo tamẽ ille tercius ipaz nũqꝫ audiuit nec etiam monuit ad allegandũ de iure suo dicit dedisse sniam parte inaudita ⁊ nõ cognita de causa ⁊ per ꝙsequens fit snia nulla extra de testi. in integ. cum ex literis. C. de sen. ex peri. reci. l. ij. ⁊ no. de sen. l. ꝓlatam ꝑ bar. ante fi. fuit aũt preposteratio magna monere partẽ ad audiendã sniaz anteqꝫ per ipm esset monita ad allegandum de iure suo vel anteqꝫ vnqꝫ fuisset ab illo audita ergo ꝛc. ar. C. de ber. acti. l. vt debitũ cũ sy. Tercio inducit pfatus dominus epus pro se quãdam sniaz cuiusdã iudicis subdelegati apostolici: que multiplici de causa apparet euidenter nulla. Primo ꝙ pter defectũ citationis ad ipsaz sententiã audiendã licet in actis reperiat fuisse decreta citatio: non tamẽ apparet relatio nunciꝫ ꝙ vnqꝫ facta fuerit vel executioni mandata: igitr ꝛc. l. j. §. Jtem cũ ex edicto. ff. que sen. sine appel. rescin. ⁊ in cle. sepe versi. sniaz de ver. sig. ⁊ qđ no. Jn auc. iubemus in vlti. vel penul. glo. C. de iudi. cijs. Et si dicat ꝓpter antiquitatẽ omnia ꝓsumũt solenniter acta per ea que no. in. c. bone de elec. per Jno. Respondet verum esset hoc si nõ reperirent acta ex quoruz tenore posset colligi ⁊ dependi defectus: sed quia nũc reperiunt ⁊ sunt ꝓducta ⁊ ex ipsoꝝ inspectõne apparet defectus citationis nõ statur illi ꝓsumptioni quia tollit per euidẽtiã facti que tollit omnẽ ꝓsumptionẽ contrariã cum nulla sit maior ꝓbatio qꝫ per rei euidentiaz vt no. Jnno. in. c. ꝓpositi extra de ꝓba. facit. l. emptoꝛ in principio de acti. empti. Constat aũt qꝫ negatiua vel aliquid nõ fuisse factũ ꝓbatũ per inspectionẽ scripture. l. fi. ⁊ ibi no. C. de re. credi. de le. j. l. textoꝛes ⁊ ibi no. per bar. ⁊ qđ no. Jnno. Jo. an. in solutione qstionis posite in regula sine possessione i mercu. ⁊ expresse ꝑ eũ in addi. spe. ti. de sen. §. vt aũt in addi. que incipit supple. per emptoꝛem circa mediũ ⁊ per eundẽ in. c. qm̃ ꝙtra falsam in fi. de ꝓba. ⁊ facit dictum in. c. cũ ad sedem de resti. spo. vt ibi no. Jo. an. ⁊ dominus an. de bu. in. c. in ꝓsentia de renũ. Jtem omnes allegationis facte ad media cause fuerũt facte per edictũ ⁊ nulla venit ad noticiam citatoꝝ. Hoc aũt fieri nõ potuit de iure canonico sine spali cõmissiõe pape vt in cle. j. de iudi. ⁊ ibi. no. per bar. in ꝓsti. ad reprimẽdã superbiam verbo ꝑ edictũ que ꝓmissio hic facta nõ reperit et sic dicti actus possunt dici facti ꝙtra nõ citatum: ergo sunt nulli. l. de vnoquoqꝫ. ff. de re iudi. Et si dicat ꝓcessit prima citatio generalis ad totã causã que nõ fuit facta ꝑ edictuz sed in ꝑsona virtute cuiꝰ postqꝫ illa nõ ꝓparuit poterat ꝓcedi ad omnes actus etiã vsqꝫ ad sniam inclusiue ipo vel ipsis citatis vlterius non citatis scđm ea que no. per Jnno. ⁊ alios in. c. cũ consuluit de offi. delega. ⁊. c. auditis de ꝓcura. ⁊ no. bar. in extrauagan. ad reprimẽdã in verbo sup dicto crimine ꝛc. Et ꝓbat in. l. ꝙsentaneũ. C. quomõ ⁊ quãdo iudex et si ita est multo fortius põt ꝓcedi factis citationibꝫ per edictũ ar. C. de rei vxo. acti. post prin. sed ad hoc respõdet ꝙ illa citatio generalis nõ potuit nec põt fieri nisi quãdo citat aliquis absens valde a remotis quẽ laboriosum esset citare ad singulos actus factis citationibꝫ per edictũ que in curia fiunt inaudiẽtia ꝓtradictoꝝum Sed quãdo absens nõ est multũ a remotis non debet nec põt fieri talis citatio generalis ad totã causam sed debet singulariter ⁊ specialiter fieri ad singulos actus. Jta notabiliter ⁊ elegãter no. Jo. an. in addi. specu. ti. de cita. §. viso. in additõne que incipit. sup illo. fm hoc sti. ⁊ in. c. auditis de ꝓcura. sed hic loc⁹ vbi erant dicti citati nõ multũ distabat a loco vbi erat iudex delegatus ⁊ subdelegatus ergo nec prima citatio sic generaliter fieri potuit nec ꝑ ꝙsequens sequẽtes fieri potuerũt per edictũ per iam dicta. facit qđ no. in. c. eũ qui de dolo ⁊ ꝙtuma. li. vj. in glo. totus ergo ꝓcessus ⁊ snia tãqꝫ facta vel facti ꝙtra nõ citatũ ruũt. Et buiꝰ nullitatis sa tis ꝓsumit foze cõscius dominus epus qui in hac causa incepit agere via ordinaria ⁊ acti. prima qua egerat in hoc iudicio. Nam si crederet ꝓcessuz illũ ⁊ sniaz valere nõ expediebant ita agere qꝫ potuisset petere executionẽ illius snie qđ erat sibi vtilius ⁊ expediẽtius. ff. de mino. l. miꝛ. xxv. an. cui fideicõmissuz. ⁊ ideo fatũ fuisset ita agere vt dicit glo. de excep. rei. iudi. l. si a te. §. si quis fundũ. Cuz ergo nõ ꝓsumat de aliq̃ fatuitas l. fi. C. de ber. instit. credendũ est qđ ideo ita fecerit quia credit ꝓcessuz ꝓdictũ ⁊ sententiã nõ valere: vnde nõ voluit sup vacanc̃ litẽ inchoare. l. j. ff. de ioffi. ꝛes. Est

rtiam alius defectus patens quia dictus subdelegatus fit constitutus dūtaxat ad sniam pferendaz 7 debuit anteqz citaret ptez ad audiendā sententiā citare ipaz ad dicendū quicqd vellet contra suā delegationē vnde cum hoc nō fuerit factū non pstabat de sua iurisdictione.c.ij.de dila.7 p consequēs non tenebat cōparere pars ad audiendā sententiā illius quē non pstabat esse suū iudicez vt in.c.ij.de dila.7 in auē.qui semel.C. quomō 7 quādo iu. ibi dū dicit 7 p ipsum aduersario cognitis ꝛc. Et sic nō pōt dici fuisse ptumax.l.vir bonus iudi.solu. Debebat em etiā in citatione prima facta per dictū subdelegatū inseri tenor subdelegatōnis qđ factū non fuit 7 sic nō valuit p dicta iura. et iste est defectus patens 7 manifestus ad quē nō potest respōderi. Nemīnē ergo terrere debent pfata iura pcessus 7 snie vel inclinare animuz alicuius ptra dictos nobiles in defensos inscios 7 inauditos 7 qui nullā deferit fecerunt eo quia ignorabāt que ptra ipsos agebant. Sed potius quilibet bonus iudex debet psiderare diligenter qđ debile sit fundamētuz domini epi: qui se fundat in possessione tammodici temporis scz quinquēnalez ad auferendū possessionē istis nobilibz tammagni temporis precedentē 7 sequentē illam quā epus prētēdit. Sed vltra pdicti nobiles manifeste defendunt pscp. xl.annoz 7 vltra que sufficit etiā sine titulo ptra eccle siam quādo ius pmune nō facit ptra pscribentē vt in auē.quas act.C.de sacro sanc.ecc.et in.c.j.de prescrip. li.vj. Nec obstat si dicat ipsi fuerūt malefidei saltem virtute dictarū sententiarū. Respondet nō esse veruz quia nō apparet illas fuisse eis notificatas qđ erat necesse postqz late fuerūt ptra absentes ad hoc vt in malafide pstituerent iuxta no.per bar.in.l labeo.ff. de iureiuran.ad qđ lex quidā decedens.§.fi.ff. d admīs.tu. C.vbi in rē. actio.l.ij.ff.de tuto. 7 cura.da.ab his.l.fi. Nec ob.q saltem sciebāt litem motā quia hoc nō constituit eos in mala fide vera.l.illud 7.l.sed si.l.§.scire d petitoredi.7 si dicat saltem in ficta 7 sic fuit error iuris qui nō pdest ad pscribendū. Respondet verum esse pscriptione longi tēporis sed longissimi sic.vt no. glo.in.c.de quanta de pscrip.qz excusat a malafide vt no.bar.in.l.celsus.ff. de vsu.in penul.coll. facit qđ no. archidi.in.c.cuz psone de prenil.li.vj. Preterea et si illi ptra quos fuerūt late dicte snie fuissent malefidei 7 non potuissent pscribere saltem successores eoz fuisse psumunt bonefidei vt in regula iuris qui in ius alteri succedit ꝛc.7 sic potuerūt incipe pscriptionem a se aljis allegatis per psultorē qui dixit q exquo defunctus nō potuit pscribere ppter malā fidem nec etiam heredes eoz qui qztuz ad hoc succedere vident in malafide defuncti p dicta iura. Nam respondet dupliciter. Primo q illud pcedit de rigore iuris ciuilis. Sed de equitate canonica secus qz possunt inchoare pscriptōnem a se ita tenuit dy.in.c.possessor malefidei circa fi.d re.iuris li.vj.quē videt sequi bar.in dicta.l.cum heres sed hec causa cū ptineat ad ecclesiā videt terminanda fm ius canonicū vt in.c.qđ clicis de fo. ppe.cū ibi notatis. Secūdo respondet 7 ista adhuc plus placet q iura dicentia heredē esse successorē vicioz 7 malefidei loquūtur 7 debent intelligi qztuz ad vsucapionez 7 pscriptionē longi temporis q currunt cū titulo. vnde si defunctus nō habebat titulū 7 sic nō poterat vsucapere vel pscribere longo tempore si hoc solū sibi sufficiebat quia erat bonefidei heres eius si est bonefidei pōt incipere vsucapiōez 7 dictaz pscriptionē a se qz ipse bene habet titulū hereditariū qui deficiebat defuncto nō solum deficiebat titulus sed etiā bonafides tūc qui heres pscribit vt heres nō vt ipse nō potest a se dictā pscriptionē longi temporis inchoare quā nō potuit defunctus ex cui⁹ psona venit sic loquit dicta.l.cū heres cuz sy. Sed in pscriptione longissimi tēporis in qua nō requirit titulus heres nō pscribit vt heres sed vt ipe. Et ideo titulus heredis nil pfert ad eam. vnde si ipse ē bonefidei pōt inchoare pscriptōnem a se nec sibi noceat malafides defuncti ex cui⁹ psona nō venit glo.est ordi. que hoc vult in.c.cū quis in ius de re.iur.li.vj. Nam illa glo.dū dicit q heres pōt inchoare pscrip. a se quaz defunctus ppter suā malāfidem inchoare nō poterat nō potest intelligi in pscriptione longi temporis quia esset ptra dictas.l.7 pmunē opi.legistarū. Est ergo necesse q intelligat in pscriptione longissimi temporis 7 tunc dicit veritatē 7 est notabilis. Et est tūc ratio subtilis 7 vera illa quā supra dixi. Et sic pcludit q 7 si omnia alia deficerent: saltē hoc defendit dictos nobiles qz tenuerūt 7 possederūt.xl.annis 7 vltra post dictas sententias pacifice 7 quiete 7 bonafide dictā iurisditionē 7 garritū posito q antecessores eoz cōtra quos fuerūt late snie fuissent malefidei que malafides nō habet nocere heredibz eoz volentibz inchoare pscriptionem ex psona eoz nō tanqz heredes sed tanqz ipsi 7 pscripserunt aduersus ius quesitū epo ex dictis sententijs posito q fuissent valide cuz de ipsis nō appareat illos aliquā noticiā habuisse 7 q etiā pscripserūt iurisditionē 7 garritum posito sine piudicio veritatis q ptinuisset ad episcopū vel eius ecclesiā qđ tamen nō fuit pbatuz per iam dicta 7 tam ptra petitoriuz qz etiā possessoriū ā do.episcopo ptensum. Laus deo.

Consiliū.Li.

Citatio non requirit nec propter nō citationem de eo cui poterat fieri preiudiciū actus viciat: si ius illius saluum remanet.

✠ Christi nomie Amē

Videt dicendū q dictus notarius: cui dicte in breuiature sunt pmisse nō possit facere dictas extensiones vtute generalis pmissionis facte sed solū debeat scribere illud: qđ reperit in ībreuiatura nihil addito vel diminuto vt no.in spe.de instru.edic.§.ostēso versi.illud versf. Licius aūt cui facta est pdicta pmissio ꝛc. Et hoc videt tenere bar.in.l.gallus.§.idem credēdū. ff.de libe.7 postu.s.q requirat specialis auctoritas iudicis ad quē ptinet interptatio dictarū ībreuiaturarū quid sub eis voluerit notarius pprehēdi ex pcedētibz 7 sequētibz scripturis eiusdē notarij.l.si seru⁹ plurium §.fi.ff.de le.j.iūcta.l.volūtatis.C. de fideicōmissis. Et ita dicit esse in pmūi vsu licet spe. vt ipse bar.refert eodem.§.ostēso versi.quid si ībreuiatura sentiat ptrariū s.q notari⁹ possit extēdere a seipo sine spāl iudicis auctoritate.idē bar. videt tenuisse vt refert Jo.an.in addi.in dicto versi.quid si ībreuiatura in additōe q̄ incipit 7 versi.sequētibz.s.q alius notarius qz ille qui scripsit ībreuiaturā nihil possit addere etiam ex scripturis eiusdē notarij. Sed ipe Jo.an. dicit ibidē q iste ē ibidem exces iu⁹ rigor iuris 7 q sibi pl⁹ placet qđ no. in se. versi.vbi spe.videt tenere q possit licet dicat tuci⁹ esse q fiat cū speciali iudicis auctoritate. Sz bene oīa ista pcederēt vbi nō esset statutū loquēs in forma de q̄ supra qz tunc generalis pmissio fit simplicit 7 notari⁹ cui fit pmissio pstat simplicit iuramētuz fm formā quam ponit spe.in dicto versi.illud vnde qz tunc extendēdo vltra quā reperiat scriptū videt facere vltra formā cōmissionis 7 resultare pōt pbabilis dubitatio in q̄ predicti discordāt vt dixi. Sed statutū pdictū videt banc dubitationē tollere qz vult q notari⁹ cui facta ē generalis pmissio iuret releuare instrumēta fm formaz abbreuiature notarij defuncti. Et postea subdit 7 formā

contractuũ ꝓsuetã ꝛ vsitatã per ipsuꝫ notariũ defunctuꝫ. Et coĩter in ciuitate vicentie ꝛc. Nam dicta verba nõ possunt intelligi vt aliquid operent nisi quando abbreuiatura reperit taliter abbreuiata ꝙ ibi deficiũt illa que ꝑ eundẽ notariũ ꝓsueuerant apponi in instrumentis similibꝫ extenꝫ ad robur instrumẽti nõ mutata ſba. Si eĩ reperiret extensa cũ omnibꝫ clausulis necessariꝭ ꝛ vsitatis posset notariꝰ releuare virtute ꝓcedentium verboꝝ dicti statuti dũ dicit ꝑm formã abbreuiature notarij defuncti. nec fuisset necesse addere in statuto sequẽtia verba si voluisset notariũ nõ posse illam transgredi. Cũ ergo nõ sit credendũ ꝙ voluerint statuentes verba sequentia frustra apponere videlicet ꝛ formã ꝓtractuũ ꝓsuetaꝫ ꝛc. ar. ff. de iur. iur. l. iij. §. non frustra ꝛ cũ debeant aliq̃d operari. ff. de le. j. l. si quãdo dicendũ est statutũ illud voluisse dare tali notario auctoritatẽ interꝑtandi ꝛ supplendi ꝑ seipm quã ꝓsequi posset a iudice si statutũ hoc nõ esset nec fuit hoc absonum statuere scz vt talis notariꝰ iudicem nõ adiret ne defectus vel simplicitas notarij defuncti nimis abbreuiantis suaꝫ ibreuiaturã noceret partibꝫ tex. est valde notabilis ad ꝓpoſituꝫ in l. fi. C. de fideiuſ. ꝛ qđ ibi no. in vltima glo. Nec obstat si dicat ĩmo videt fuisse ꝟ iniustũ quia si debuisset adiri iudex ille nõ interposuisset auctoritatẽ nisi ꝑte vocata q̃ possꝫ ledi. ff. de adop. l. nam ita diuus. Sed notariꝰ non citat ptes nec adhibet caũẽ cognitionẽ: vnde fuisset iniustũ hoc ꝓmittere notario in ꝓiudiciũ ptis sed respondeo nullũ ꝓiudicium fit parti volẽti postea ostẽdere ꝑfatũ instrumentum nõ debuisse ita extendi q̃ alia instrumẽta similia eiusdẽ vel alterius notarij nõ reperiunt ita extensa deberet eĩ audiri: si vellet hoc dicere postq̃ in relenatõne nõ fuit vocata q̃ releuatio censet fuisse facta saluo iure suo: ideo nõ viciat actus ꝓpter defectũ citationis ptis postq̃ ius suũ remanet saluũ. ff. de fideiuſ. liber. l. si eum. §. fi. ꝛ qđ no. ff. de bonoꝝ pos. l. iij. §. bonoꝝ et §. si causa cognita ꝑ glosas ordinarias ꝛ per bal. in l. j. ante fi. C. q̃ admit. ad bo. pos. et qđ no. Jnno. in sy. in c. dudũ de ꝑsump. ꝛ glo. in cle. j. de offi. del. in executõne aplica que põt assumere ptes executoris et exequi gr̃am ꝓte aduersa nõ vocata ꝛ tũc reseruat ius ꝓti dicendi ꝓtra executionẽ etiã ptes iudicis ꝛ ptem citare ꝛ tunc fiet illi ꝓiudiciũ ꝛ ita foret hic si iudex adiret non ergo poterit ꝓqueri ps postq̃ remanet sibi ius ꝓtradicendi. Sed si nõ ostẽderit qđ allegabit remanebit extensio firma qđ non esset si notariꝰ sine speciali iudicis auctoritate nõ potuisset extẽdere etiã extẽdisset eo mõ quo iudex fuisset ꝓcessurꝰ q: obmisisset vnũ ex substantialibꝫ. l. cũ hi. §. si ꝓtor. ff. de transac. de resti. integ. l. diuus ibi ꝛ si facile ꝛc. Et in hoc fuit vtilis ꝓuisio huius statuti q: facit extẽsionẽ factaꝫ per notariũ ꝛ eam vere firmã nisi ꝓbet per aduersaꝫ ptem nõ sic fuisse fiendã nec iudicẽ sic fuisse ꝓcessurũ licet iudicis auctoritas spãlis nõ intercueniat tutũ tamẽ videt. Et ita ꝓsulerẽ notario ad maiorẽ cautelã vt in fi. instrumẽti mẽtionẽ faciat de ꝓticul' q̃s supplenit ꝛ qđ dicat se illas reperuisse in aliꝭ instrumentis extẽꝫ eiusdẽ notarij reptis in suis ꝓthocoll' in casibꝫ similibꝫ ꝙ ea que no. spe. in dicto. §. ostẽso versi. quid si forte in rogatõe ipa ꝛc. Et ꝓpter auctes p̃dictoꝝ doctoꝝ ꝛ Jo. an. in loco ꝑallegato.

Consiliũ. Lii.

Citatio regulariter q̃tum ad valorẽ sententie sufficit q̃ fiat de illo ꝓtra quẽ petitõ data est. Sed q̃tum ad extensionẽ ꝓiudicij fieri debet de omnibꝫ quibꝫ preiudicari põt fallit quãdo ꝓcedit ꝓtra pupillũ vel contra absentẽ quia ad hoc vt dicat nõ fuisse defensus requirat citatio vicinoꝝ ꝛ primoꝝ licet de eoꝝ preiudicio non tractat ꝛ licet ꝓtra illos non porrigat petitio. Et si agat contra absentes ad hoc vt possit venire ad primũ ꝛ secundũ decretũ necessariũ est citare primos ꝛ alios qui verisimiliter eoꝝ defenderẽt ꝛ si talis citatio omittit non valeret ꝓcessus. Et qualiter ꝛ quo remedio non tractat ꝛ licet ꝓtra illos non porrigat petitio. Et si agat contra absentes ad hoc vt possit venire ad primũ ꝛ secundũ decretũ necessariũ est citare primos ꝛ alios qui verisimiliter eoꝝ defenderẽt ꝛ si talis citatio omittit non valeret ꝓcessus. Et qualiter ꝛ quo remedio reuocari possit a possessore res illi assignata ex tali decreto nullo.

Nchristi noie Amen

Sup primo ꝙ dicta citatio fuerit nulla ex ꝑdicto defectu quia nõ fuerit citata oĩs alia ꝑsona que vellet respondere ꝑ dicto iacobo ꝑm formã dicti statuti licet fuerit citatus ipe iacobꝰ vt ꝓpeat ꝑ se vel aliũ est casus quasi ad lr̃am in l. ergo. ff. ex qui. cau. ma. ꝛ in l. ꝓcedenti que incipit. Jtem ait. §. defendi aũt. Et est etiam tex. cũ glo. in l. hec aũt. §. nõ defendi. ff. quib' ex cau. in pos. bo. eaꝫ. Naꝫ regulariter de iure ꝓmuni nõ est citãdus nisi ille ꝓtra quem dirigit iudicium seu cui datur libellus q̃tum ad strictũ valorẽ iudicij licet q̃tũ ad extensionẽ ꝓiudicij sit citandus etiã ille cui' int'est vt no. Jnno. in c. inter quatuor de maio. ꝛ obe. C. si ꝑpter publi. pen. l. si debta ꝛ per bal. C. de succes. edic. sũ per Ru. fallit in casibꝫ legum primo loco allegatarũ. s. quãdo procedit ꝓtra pupillũ vel ꝓtra absentẽ ad hoc vt dicat nõ fuisse defensus in quibꝫ casibꝫ debent citari etiã amici ꝛ alij ꝛ verisimiliter vellet eũ defendere vñ dicit tex. in dicta. l. ergo ꝛ in dicto. §. defendi aũt q̃ debent ipi amici citari ꝛ interrogari ꝛ q̃ hoc factuꝫ fuisset in testificatõe ꝛ in relatione nunciꝭ ꝓlecti nec sufficit fuisse citatũ ipsum absentẽ et expectatũ an aliquis vltro se offerat defensioni ꝛ nullum se obtulisse ad hoc vt dicat forma ꝟuata sed debet actor specifice int'pellare alios an velint defendere vt patet in dicto. §. defendi in tex. ꝛ glo. ꝛ textus cũ glo. in l. hec aũt. §. j. dicit q̃ sufficit ad hoc ꝓclama generale de quocũq̃ volente defendere q̃ talis etiã ex forma statuti sufficit cũ ergo predictũ statutuꝫ inducat hoc vltra ius ꝓmune vt requirat citatio de volentibꝫ defendere in duobꝫ aliꝭ casibꝫ scz cum ꝓcedit ꝓtra heredẽ ꝛ cum ꝓtra absentẽ debet intelligi vt fiat sicut fieri debet de iure ꝓmuni in casibꝫ in quibꝫ similiter illo iure requirit cũ statuta reducant ad intellectũ iuris coĩs. C. de nova. l. si ferri ꝛ no. in l. fi. §. in ꝓputatõe in fi. glo. magne de iure de libe. ꝛ sic nõ sufficit fuisse citatũ iacobuꝫ ex forma q̃ ꝓponit ex quo nõ fuerũt citati volentes defendere q: istud erat substãtiale ꝛ ptermissum viciat tanq̃ inordinate factuꝫ fuerit ita exꝑsse vult bal. sup dicta ꝟu. C. de succes. edic. ante si. Ex quibꝫ patet responsio ad qđm quesitũ quia cũ ad valorẽ primi decreti requirat citatio pemptoria vt no. glo. in l. si finita. §. iul'. de dãn. infec. ꝛ est casus in l. ꝓsenti circa medium. C. de his qui ad eccle. ꝓfu. Et cum parta sint eam nõ interuenisse vel minus legitime int'uenisse. l. j. §. quibꝫ in fi. ff. qđ cuiusq̃ vniuersitatis q̃ satisda. co. l. quotiẽs de ꝓtatabul. l. nõ putauit. §. nõ q̃is ꝛ obmissio alicui' de substãtialibus viciat actũ. ff. de transac. l. cũ hi. §. si pretor ꝛ l. j. §. ꝑterea cum ibi no. de tute. ꝛ rati. dis. de in. actuq̃ ꝓua. l. j. §. hec aũt quibꝫ ex causis in pos. eaꝫ. l. fulcini'. §. cuꝫ hoc edictũ cũ sequẽti ꝛ no. ff. de adop. l. nõ aliter sc̃t. q̃ p̃mũ decretũ fuit nullũ ꝛ ꝑ ꝓsequẽs etiã scdm q̃m ad ipsi' valorẽ requirit primũ ꝓut sentit glo. in dicto. §. inl'. ꝛ ꝑ bar. post Ja. in l. q̃uis. ff. de bonis auctẽ iudi. pos. si bene inspiciat. Ꝛtum ꝛo ad terciũ quesitũ videt dicendũ q̃ mãdatũ ꝓsulũ et licẽtia idem importet ꝑ ea que no. bar. in l. si q̃s mihi bona. §. iussuꝫ. ff. de acqui. her. ꝛ Jo. an. in regula q̃ tacet in mercu. vnde cuꝫ nũciꝭ referãt se citasse de mãdato iudicis ꝛ ꝓsulũ et sit credendũ vt in statuto mercantie de citationibꝫ videtur ex hoc capite non viciari citationẽ. Sed con-

tranñ dicendū est q; de dicto mādato seu licētia nō cō
stat nisi p relationē nūcij cui in hoc nō credit': quia cō
sistit in facto alieno referre de cōmissione sibi facta seu
mādato vel licentia vt exp̄sse no. cy. C. de accu. l. ea qui
dem & Jo. an. in addi. spe. ti. de ꝓtuma. §. j. de citationi
bus. §. sequit' videre & isto modo debet intelligi p̄fatū
statutū dicens nūcio debere credi vt ꝓcedat cum iure
ꝓmuni. c. cū dilect⁹ de ꝓsue. & dicta. l. si p̄ui. C. de nova.
Et idē dicendū est de req̄si. ptis sine qua nō debēt fie
ri citatōes vt vult dictū statutū q; licet appareat rela
tionem nūcij factā fuisse ad petitōez castelli vt patz ex
intitulatione notarij tamē de req̄sitōe p̄tis nō apparet
in actis notarij q; de hoc nil dicit & posito q; diceret si
bi nō crederet p̄ p̄dicta. Colligit' etiā alius defect⁹ qm̄
appareat citationē nūcij factā fuisse per mediū diē an
te interpositū reclamū sicut requirit' ex forma dicti sta
tuti ergo &c. C. de p̄ba. l. matrē tuam. ff. de nego. ges. l.
cum actuz cum silibꝫ & in cle. l̄ras de resc̄ip. p glo. Sup
vltimo quesito posteaꝫ primū & scōm decretū fuit nul
lum potest dictus iacob⁹ petere retractari vel agendo
rei vēdica. & si de ip̄is apponat' replica. de nullitate. Et
ista via nō multū placet q; se astringit. s. ad p̄ba. domi
nij qđ est difficile vt no. in. l. ita vt si fur. ff. ꝓmodati. C.
de p̄ba. l. cum res de pigno. acti. l. rem alienā. Vel qđ
plus placet narret qualiter talis fuit adept⁹ te nutā ex
primo & scōo decreto sup tali & tali re tāeaꝫ de bonis di
cti iacobi. put apparet ex actis factis tali anno & mense
ad petitionē dicti castelli ꝓtra dictū iacobū & in eⁱ⁹ cō
tumaciā. Et qualiter dictū primū & secundū decretuz
fuerūt & sunt invalida q; nō fuerūt servata que debe
bant servari ex forma statuti & narrent' defect⁹ non tñ
se ad illos restringēdo quare petat declarari ea omnia
& singula vera esse & p̄tem aduersaz cogi & ꝓpelli ad re
stituēdū dicto iacobo res debitas. Nec habebit dict⁹
iacob⁹ necesse aliter p̄bare de dominio eo q; ex predi
cti⁹ que oīno p̄ducāt in publica forma apparebit ip̄m
castellū habuisse dicta bona tāeaꝫ bona iacobi et sic nō
potent referre questionē de dominio. C. de p̄ba. l. sive
possidetis. & no. e. ti. l. cū res. Et istā practicā ponit ex
presse spe. in sy. scz quādo fuit vendita res eccle. sine de
bita solēnitate vt eccle. volens recup̄are debeat agere
modo p̄dicto vt ip̄e no. in quarta p̄te spe. de reb⁹ ec
cle. nō alie. in p̄in. & in ti. de bis que fiunt a p̄la. in p̄in.
Aduertendū tamē q; quia ip̄e castell⁹ hodie nō pos
sidet. si transtulit possessionē in aliū vt mihi asserit': q;
iste libellus & iudiciū debebit dictari cōtra ambos tam
cta rescindēte q; debent declarari decreta illa esse nulla
que cū eo & ad eius instantiā celebrata fuerūt eaꝫ etiam
cōtra possessorē inquātū cōuenit' iudicio rescissorie q;
petit' cogi ad restituēdū que iudicia possunt simul cu
mulari. ff. de admi. tuto. l. sine herede. §. interposito eti
am cōtra diversas p̄sonas & ambe debēt requiri & cita
ri ad omnes singulos actus vt hec habent' in. l. in cau
sa la prima. §. interduz. ff. de mīor. in tex. & glo. & p̄ doc.
in. l. cū miles. §. fi. ff. quib⁹ ex cau. maio.

Consiliū. LIII.

In impetratione vel interp̄etatione p̄uilegij vel re
scripti an sit pars citanda.

Nchristi noie Amen

Quia exceptiones que oppositiones tangunt
rescriptū debent esse p̄iores eaꝫ ille que tangūt causam
Idcirco de veritate bul⁹ declaratorie videam⁹. Querit'
eīm an valeat cū fuerit obtēta existēte dño cardinali in
curia & nō vocata eius p̄te videl' eīm eam dicendū non
tenere q; in actu p̄iudiciali illa est semp̄ pars vocanda
cui p̄iudiciū generat'. ff. de re iudi. l. de vnoquoꝫ. ff. de
aqua plu. arcen. l. in diē & l. in ꝓcedēdo hanc aūt declara
toriā esse p̄iudicialē dño sancti marcial' nemini du
biū est vt & infra ostendet'. Jtē lex dicit q; ille qui pōt
alium ꝓmode certificare & nō facit ip̄robe & fraudulen
tus esse videt'. C. de distrac. pigno. l. creditor ypothe
cas. poterat aūt hoc ꝓmode fieri cū p̄fatus dñs contin
nuo sit in curia si igit' eo nō certificato hec declarato
ria sit obtēta, videt' in impetratōe suppl̄icat⁹ & sic eā nō
tenere extra de appel. c. oblate forte eīm p̄p̄rie aliqua se
creto suggessit que si p̄fatus dñs fuisset p̄sens ausus n̄
fuisset exp̄rimere. potuisset̄ꝫ sua p̄sentia ipsam ab hu
iusmodi ꝓcessione retrahere ar. ff. de arbi. l. si tres meri
ta eīm cause p̄tū assertione pandunt'. C. si per vim vel
alio mō. l. fi. obrepticium ergo quodāmodo videt' & sic
nō tenere ar. ff. de falꝫ. l. si quis obrepserit de tuto. & cu
ra. dan. ab his. l. tutor si petitus et. l. seye egresse ne vis
fiat ei. & l. j. §. hec ꝓba. Jtē cum ip̄robe fuerit nō debet
ex sua ip̄robitate fructū sequi. ff. de furtis. l. itaq; fullo

Preterea videt' hoc determīari p tex. & glosas ordi
narias. ff. de adop. l. nam ita diuus. ff. de iudi. obseruā
dum quarū legū argumēto dicūt ibi glo. q; cū impetra
tur rescriptū alteri p̄iudiciale pars est vocāda maxime
si est in curia. hoc etiā videt' determīare decre. extra de
re iudi. cū olim & ibi Jnno. sup verbo. c. circūuēta. vbi
sic inquit. No. l̄ras dici subrepticias q; impetrate sūt
aduersario absente q̄ erat in curia post cui⁹ verba vi
detur sup hoc dubitari nō oportere cū ipse sit pater ve
ritatis ꝓm archidi. ar. ff. de le. ij. ticia. §. imperator. Ad p̄
dicta facit qđ notat Jnno. in. c. de ꝓfirmationib⁹ de cō
fir. vti vel inuti vbi dicit q; impetratōe cuiuslibet con
firmatōis est ps vocāda de elec. c. fi. li. vj. Nam & arbi
tramentū est mere volūtatis declaratio & tamen ps est
vocanda. ff. de ver. ob. si quis arbitratu facit. ff. de vsu
fruc. lega. l. legatū & qđ no. in. l. alio here de de ali. et ci
ba. lega. per bar. ff. de ven. inspi. l. j. §. denūciare. Jncō
tranñ facit q; vnicuiq; licet p̄p̄rio ꝓmodo inuigilare.
C. depositi. l. fi. C. de alluuio. l. vltima. de bo. au. iudi.
poss̄. l. si nō expedierit. §. j. Nec etiā tenet' quis aduer
sarium suū instruere. ff. de libe. agnos. l. j. §. denūciare.

Preterea tunc videt' pars citanda cuz tendit' ad no
tu iuris ꝓstitutionē ꝓtra partē eīm nō vocatā debet nil
innouari vt. ff. de re. mili. l. iij. §. si adire. Sed ex hac de
claratoria nil noui statuit': sed qđ statutū est significat'
& ostendit'. ff. de testa. l. heredes palā. §. si quis post &. §.
sed si notā ergo nulla vocatio fieri debuit. Jtez videt'
exp̄ssum pluribꝫ iuribꝫ. Primo lex dicit q; si causa ap
pellationis acceperit fatū. i. quatuor fatalia excesserint
pōt infra tres mēses peti reparatio a p̄incipe in q̄ peti
tione nō est ps vocāda: licet alteri sit p̄iudicial'. C. de tē
po. app. l. ij. §. q̄ si ita ꝓtingerit in tex. & glo. citatōes eīm
in actib⁹ iudiciarij⁹ sunt inuēte nō in extra. iudicialib⁹
licet & ibi requisitio dici possit. vt no. Jnno. de elec. cū
nobis olim impetrationib⁹ que fiunt a p̄incipe nunqꝫ
iura dicunt p̄tem vocandā sed sufficere q; exp̄rimātur
iura partis que ledi possit ne ob id reddat' rescriptum
subrepticiū. de tes. ex multiplici. de ver. sig. venerabili
de vsu pal. c. ex tuarū. hic aūt iura domini cardinal' fue
runt exp̄essa: quia in hac declaratoria continet' tenor
bulle: in qua fuit assignata pensio: ergo nulla interue
nit hic p parte impetrā. subrept̄ō. que deleat hanc de
claratoriā viciare. Jtem exp̄ssum est q; in impetratōe
rescripti vel p̄iuilegij nō est pars vocāda extra de ver
bo. sig. ex parte vestra & c. olim p Jnno. plene. Jtem si
subditus epi impetrat p̄iuilegiū exceptōnis nō est ps
episcopi vocanda licet sibi per hoc p̄iudicet ꝓbatur in
c. cum p̄sone de p̄iuil'. li. vj. Si eīm episcopus vocare
tur: frustra dubitaret de p̄iuilegio vnde quicquid fe
ceret contra; exemptū non allegantē p̄iuilegiū nō te-

neret vtpote factū ab eo: qui sit illū tutū exceptione vt extra de app. si duob⁹ qđ no. Inno. in. c. Preterea de dila. ff. iudi. sol. vir bonus cui⁹ cōtrariuz dicit in dicto c. cum pſone 7 ff. de iudi. l. quis ex aliena qđ dicenduz. Pro declaratione passus aduertēduz est q⁹ interp̄tatio trib⁹ modis sumit. Primo p oīmoda correptōe Secūdo p modificatōe que in augmēto vel diminutione ꝯsistit. Tercio p ꝯgrua verbi dubij declaratōe 7 hec notant. ff. ad tertull. l. j. §. q̄ opas de oni. iur. l. j. hoc aūt tercio modo dicit ꝓprie interp̄tatio 7 declaratio.

Primis aūt duob⁹ casib⁹ ꝓprie interp̄tatio dici nō debet sed correptio vel modificatio p̄sumit cm̄ rē esse certā sed corrigi vel modificari. Sed vbi verba sūt clara nō subē dubitatio. ff. de le. iij. l. ille aūt. §. cum in verbis de vul. 7 pu. l. iaz hoc iure. §. sed hoc ita de manu. testa. si q̄s locuplex ℞o vbi nulla subē dubitatio nō ē interp̄tationi locus. ff. de auro 7 argen. lega. l. pedicul. §. argēto de ver. obli. l. ꝓtinuus. §. j. Hoc p̄misso videt mihi salua meliori determiatione cui me in hoc 7 ī alijs submitto q⁹ hec nō possit dici mere declaratoria q⁹ hic non stat in finib⁹ mere declarationis imo q⁹ primo cōcessum erat modificat 7 restringitur hoc aūt ex tenore ipsius clare liquet. Nam cū primo ꝓcesserit pensionez deberi solui de fructib⁹ 7 redditib⁹ mense et priozatus nunc vult solui tātū de fructib⁹ priozatus 7 vltra ep̄m non obligari p hoc aūt videt mensam ab obligatione eximere iste em̄ dictōnes taxiue nō vltra nō ampli⁹ solūmodo dūtaxat 7 similes in residuo ad emptionē inducunt. ff. de ali. 7 ciba. lega. l. iij. §. cum ticio. C. de p̄ba. l. rationes. C. de p̄di. nu. l. obes 7 quod ibi no. C. de transl. si quidē de causa pos. 7 ꝓprie cū ecclesia futerna nam 7 qui maiorē quātitatē legat in vna scriptura 7 in alia minorē videt a maiori recedere. ff. de ali. 7 ciba. lega. l. liber. quos in prin. 7 p legatū partis derogat legato citius. ff. de le. iij. vxorem. §. in testō. C. de legi. l. cuz questito. Hec est igit modificatio prime ꝓcessionis eam restringit ad ꝓpositū ergo recedendo quādo cōcessio vel primilegiū modificat 7 sic corrigit pars est vocanda: alʒ non tenet q⁹ agit vt no. Inno. exp̄sse in c. olim de ver. sig. vbi ℞o dubietas declarat presentia ptis nō est opus vt ibidē dicit cū nihil detur sed datuz sig. vt in dicto. §. sed si notā 7. §. si quis post cum ergo pars dñi cardinal nō fuerit p̄sens nec vocata hec modificatio sue ꝓcessionis nō tenet 7 ꝓfirmat per dictum speculatoris q̄ dicit q⁹ in impetratōe priuilegij vel rescripti ps est vocāda in ti. de resti. p̄sen. §. ix. ver. Item q⁹ ad rescripti cui⁹ dictum intelligo sc̄dm ea que supra dixi. s. de interp̄tatione modificatiua vel correptiua ñ de ꝓpria que est verbi dubij declaratio maxime aūt h̄ verū est cum dñs cardinal sit ꝓtinuo in curia 7 potuerit faciliter vocari p no. in. c. cū olim de re iudi. 7. l. obseruādū. ff. de iudi. vbi glo. dicit q⁹ ita seruat curia nō ob allegata in contrariū quia locū habēt pte nō existēte in curia vel locū habent cū impetrat quis sup eo qđ nō est gestuz cum pte alʒ secus vt hic erat ar. c. oblate de app. vbi termin⁹ datus apte vel iudice nō potest p̄uenuri. secus in dato a iure 7 ad hoc qđ no. Inno. ī dicto. c. de ꝯfirmationib⁹ de cōfir. vti. vel inutili. Ex p̄dictis patz respōsio ad quartū 7 quintū. Restat nūc respōdere ad alia dubia subsequēter posito q⁹ hec declaratoria nō valeat 7 sic veniat fienda solutio de fructib⁹ ꝓuētib⁹ mense 7 priozatus vel sic valet 7 sic d̄ fructibus priozatus dūtaxat vtrū fructus 7 ꝓuentus videant apositi gratia taxationis an demōstratiue 7 q̄dem magni est effect⁹ dubitatio. Primo em̄ casu fructibus nō ꝓceptis nil debet tanq̄ legato certo corpore qđ in rerū natura nō sit. ff. de le. j. l. si seruus. §. q̄n q⁹ 7. l. talis scriptura inest em̄ tunc tacita cōditio si nascentur. ff. de ver. obli. l. interdum de condi. 7 demō. l. j. Secundo ℞o casu demōstratio nō restringit de le. iij. paulo calimaco. §. fi. Pro intellectu hui⁹ dubij ē aduertenda talis theozica 7 doctrina que videt de mente tex. 7 glosarū q⁹ interdū precedit aliqua dispositio significans quid solui debeat postea subnectit loc⁹ vn de debeat prestatio fieri 7 sic sunt due orationes. vtpote bigratia dicit testator volo decez dari ticio: que volo sibi solui ex redditu talis rei: 7 tunc redditus ille videt apositus gratia demōstrationis 7 licet reddit⁹ nō subsit: heres tamē soluere cogit. hic est casus. ff. de le. j. l. q̄dam testō in prin. de le. iij. paulo calimaco. §. fi. de ali. 7 ciba. lega. l. lucius. Interdū vna tātū est oratio significās quid 7 vnde solui debeat. verbigratia dicit testator volo ex fructib⁹ vel redditib⁹ talis rei solui. x. ticio quolibet anno: tunc fructus vident apositi gra tationis 7 eis nō existentib⁹ nō debet heres ad solutōes cōpelli nec vltra q⁹ vires fructuū paciant. hic est casus aptus. ff. de le. iij. l. nomen debitoris. §. vni ex heredib⁹ de le. ij. l. si quis seruū. §. si quis legauerit 7. l. lucius. §. ciuib⁹. In casu igit nostro attentis verbis bulle negare nō possumus illa verba apposita esse causa taxatōis Iussit em̄ solui pensionē de 7 super fructib⁹ 7 redditibus mense 7 priozatus 7 sit in vna oratione. Sz si primo iussisset pēsionē solui deinde designasset vnde tūc demonstrationē facerent. Sed hic subnectit dubiuz fructib⁹ non existentib⁹ vno anno nō cogit ep̄us pensionem soluere. Quid si alio anno extant fruct⁹ debitū dantes vtrū suppleri debeat pensio p̄cedentis anni in quo cessatū fuit. Respondeo sic nam cū ānua prestatō fienda est ex redditib⁹ certe rei si vno anno fructus nō extant expectanda est vbertas anni sequētis 7 fertilitas cū sterilitate ꝓpensanda. ff. de vino tri. 7 oleo lega. l. ex eo maxime cū prestatio ꝯsistit in pecunia. ff. quando dies le. ce. l. fremio in prin. nō sic esset si vna tātū solutio fieri deberet de vino 7 oleo lega. cum certus 7 qđ plene legit 7 no. ff. de verbo. obli. l. inter stipulantē. §. sacā. C. de dona. si quis argentū. 7 hoc de secūdo dubio. Tercio querit vtrum p hac pensione fructus et priozatus fiunt obligati. Respondeo nō. hoc enim nō reperitur nisi in alimētis vt res ex qua prestari debeāt sic pro eis obligata. ff. de alimē. 7 ciba. lega. l. ij. et. l. lucius 7 ibi no. In alijs ℞o prestationib⁹ annuis secus est. ff. de annu. lega. l. gaius 7 ibi no. de cōtraben. emp. l. fi. §. fi. facit qđ no. ff. de transac. l. cum hi. §. si vni. Sed dicetur q⁹ hoc videat contra tex. 7 glo. extra de p̄ben. c. non essent ibi em̄ fuit constituta quedā pensio solute da de redditib⁹ capituli 7 priozatus 7 papa declarat illam cōstitutionē respectu priozatus esse ꝓsonalē quia facta cum illo qui adhuc prior nō erat. et ea cum persona extinguit. Sed quo ad capitulū est realis 7 glo. dicit q⁹ si papa illam interp̄tationē non fecisset esset realis quo ad vtrūq⁹. Sed respondeo q⁹ tres sunt casus. Aut em̄ querimus vtruz persona episcopi sit obligata cui erat inūcta pensio 7 dico q⁹ sic 7 potest ad solutionem expelli. Aduertendū tamen q⁹ illa non est propie obligatio ciuilis vel naturalis que ex rescripto nō oritur. Sed dici potest quedā astrictio vnde non cogit iure actionis sed iudicis officio. tex. est. ff. de reli. 7 sūp. fune. l. si quis sepulchrū. §. j. facit quod no. ꝓpos. 7 Joan. in. c. mandatuz de rescri. Aut querit vtrum dignitas episcopalis sit obligata eo tamē modo vt supra dixi 7 tunc etiaz dico q⁹ sic 7 hic est tex. cum glo. in. c. nisi esset de preben. 7 hoc modo accipit ibi realis quia non extinguit cum ꝑsona aut querit an res mense vel priozatus vel fructus eoruz sint obligati 7 dico q⁹ non. vt supra dixi per ea que no. in dicta l. gayus de ānu. lega. Ex his sequūtur due conclusiones. prima q⁹ post mortem episcopi adhuc durat pensio cum sit realis ānexa dignitati: vnde successor teneret etiam soluere de forma ꝓpe. c. dilecti de solu. c. j. Secūda conclusio est q⁹ res mense vel priozatus aut fructus eoruz si p̄ episcopuz

viderent: non possent p dñm cardinalē p ypotheca-
riam aduocari cū vt dixi nō sunt obligati 7 hoc dē ter-
cio. Quarto queritᵉ quia ex tenore bulle fiēda ē sum-
ptuum 7 expensarū reductio que 7 quāte sint. Re. dē
7 ꝯditione rei extimāda sit. vnde dico ꝙ dēducēdi sūt
primo omnes sumptᵒ facti grā recoligendoꝝ fructuū.
illi.n.minuūt fructus.ff.solu.ma.l.fructus dē peti.her.
si a patre.§.fi. nullus em̄ casus euenire pōt qui hāc sū-
ptuū dēductionē impediat.ff.famili.her.l.fundus qui
dēducent etiā omnes expense que fieri dēbent p ꝓser-
uatione rei priꝛatus 7 mēse.ff.de le.iij.l.pꝛonus.§.co-
dicil' solitus em̄ 7 antiquus status ipius in sua integri-
tate ꝓuari dēbet.nec dēbet ex aliquo casu variari. de p̄.
ben.maioꝛib⁹ 7.c. de monachis. 7 hec verba ipius bulle
dēclarāt. 7 hoc de quarto. Quinto queritᵉ cuꝝ in hac
dēclaratoꝛia papa nolit dissolutionē vnionis fieri vs-
q̄ quo pensio soluaᵗ. in bulla ꝛo assignatōnis pensio-
nis dispoſuerit eam fieri post trinā cessationē qualiter
verba huiᵘˢ dēclaratoꝛie dēbent intelligi. Re. ꝙ intelli-
gi dēbent scd̄m primam assignationē lex em̄ dēclarans
dēbet intelligi scd̄m legem dēclaratā 7 in illum casum.
ff.de ꝓiū. cum emā. libe.l.nihil 7 in auē. de filijs ante dō
ta.instru. na.§.j. Cum ergo dicaᵗ ꝙ quouscꝫ soluat'
pensio nō fiat dissolutio dēbeat intelligi vt ea fiat non
facta solutione. hoc aūt dēbet intelligi si ter fuerit ces-
satum scd̄m priꝛem bullaꝝ. nec est hec interp̄tatio ex-
tranea. imo iuri ꝯgruit 7 voluntati principis ideo am-
plectenda. ff. de le.j.l.ab omnib⁹ in prin. d̄ heredi. insti.
l.talem.§.fi. Ex p̄dictis patet hāc p̄tim esse dēclarato
riam p̄tim esse modificatiuā priꝛis cōcessionis inquā
tum em̄ dēclarat qualiter intelligat' solutionē fiendaꝝ
ex fructib⁹ est dēclaratoꝛia. Nam 7 sine ipa hec erat in
terp̄tatio iuris vt supꝛa ostēdi inquātuꝝ disponit so-
lutionē dēbere fieri de redditib⁹ priꝛatus dūtaxat est
modificatiua priꝛis cōcessionis cū illa voluerit etiam
de fructib⁹ mense fieri dēbere. Ex hoc inferᵗ ꝙ p par-
te valet inquātū dēclarat qꝛ in hoc nō est p̄iudicial' dō
mino cardinali inquātuꝝ ꝛo modificat nō valet qꝛ p̄-
iudicial' est 7 obtēta nō vocata pte dōmini cardinal' in
curia existētis vt supꝛa ostēsū est. vnā aūt 7 eandē scri
pturā p parte valere p parte nō nec mirū nec nouum
est cū plura capitula sep̄ata cōtinet. ff. de mīo. l. etiā fa
cit. c. raynaldus 7. c. raynucius de testa. vbi sīa p par-
te rescindit' p parte cōfirmat'.

Consiliū. Liiii.

Citatio sine die an valeat 7 si vltra diem citationis
feratur sīa: an illa valeat. Et primo citatio an valeat
si nō appareat de ꝓmissione iudicis. Et filiusfamilias si
est in iudicio sine cōsensu patris: non pōt dicere pro-
cessum nullū: maxime si supuenit patris cōsensus suffi
cit illū intervenire quādocūꝫ.

In christi nomie Amē

Sup̄ primo dubio licꝫ fuerint diuerse opi. qꝛ
quidā dicunt ꝙ cū filiusfamilias agit vel conuenit' ad
validitatē 7 solēnitatē p̄cessus 7 ad integrādaꝝ pson̄ā
filij quasi nō habeat hodie legitimā pson̄ā aliter stādi
in iudicio: requirit' cōsensus patris in ipa litis ꝓtesta-
tione. ff. solu. matri. iūcta. l. fi. §. necessitatē. C. de bo. qꝫ li-
be. nec p̄dest ip̄m postea intervenire qđ tenet glo. in
§. necessitatē 7 petr⁹ vt ibi refert cy. in quarta questio-
ne 7 spe. in ti. de actoꝛe ver. sed pone ꝙ lis in prima pte
speculi. 7 videᵗ tex. in. c. fi. de iudicijs li. vj. inquātū di-
cit extra casum illius. c. regulariter patris cōsensuꝫ re-
quiri. 7 etiā bal. in dicto. §. necessitatē videᵗ hanc opi.
sequi dum dicit adherendū veritati 7 opi. glosatoꝛis.
Sed alij aliter dicant vt Ja. de are. old. bar. et plures
alij vt refert Jo. an. in addi. q̄ incipit inter quos. videlicet ꝙ sufficiat quātūcūꝫ pa-
tris ꝓsensus interueniat qꝛ nō requirit' ad solēnizādū
iudiciū nec ad integrādam p̄sonā filij de iure. ff. si erat
maioꝛ. xxv. ānis ad p̄sonā integrādaꝝ quia legitimam
p̄sonam habebat standi in iudicio cū alio q̄ cuꝝ patre
l. tam ex cōtractib⁹. ff. de iudicijs 7 p iura noua codicis
eodē modo est diminuta sed aucta ꝓditio eius vt patꝝ
in ti. de bo. ma. 7 de bo. que libe. Attamē posito ꝙ pri-
ma opinio esset vera iste bonᵘˢ Jo. accusatus allegādo
eam p̄ se in casu p̄senti 7 dicendo se nō potuisse litē cō
testari nec se accusare sine patris consensu nec p̄desse
patris ratificationē p̄cutit sibi pedē cum li. gōe quia si
hoc est. necessario sequitᵉ ꝙ ipse fuerit cōtumax in se ex
cusando infra terminū bānī: qꝛ paria sunt se nō excu-
sasse vel nō legitime. l. quotiēs. ff. qui satisda. cog. l. non
putauit. §. nō q̄uis. ff. de p̄tratabul' videᵗ aūt ipe fuis-
se citatus vt legitime cōperet. ff. de iniurijs. l. sed sivnᵘˢ
§. si p̄cur. C. qui dari tuto. pos. l. in vniuersꝫ et nō bal.
C. de p̄cu. l. fi. Si sit ergo postq̄ ipe fuit citatus: cēnse
tur ꝓtumax: ex quo nō legitime cōparuit scd̄m ea que
habentᵉ per bar. in. l. j. §. si p̄cur. ff. si quis ius dicen. nō
obtēp̄a. Et p ꝓsequēs ex forma statuti p̄ cōfesso habe
tur 7 dēbet ad petita cōdēnari p̄inde ac si legitime cō-
paruisset 7 cū patris auctoꝛitate 7 cōsensu cōfessus vel
cōuictus fuisset qm̄ in hac ficta cōfessione: que p̄uenit
ratione ꝓtumacie: patris cōsensus nō requiritᵉ. vt no.
bal. in. §. necessitatē in quarta colūna in versi. modo q̄-
ro quid si filius lactitat. de ista ꝛo nō legitima copitio
ne fuit p accusantē oppositū nō ergo fuit nullus totus
p̄cessus: sed sola excusatio: 7 sic in p̄iudicium accusati
nō accusantis. Si.n. poterat fieri p̄cessus ad ꝓmoduꝫ
accusa. accusato nullo mō ꝓparente ex forma statuti si
militer 7 nō legitime ꝓparentis cū sint paria. Pꝛete
rea secūda opinio melioꝛ est 7 equioꝛ et melioꝛib⁹ fun-
datur rationib⁹. ꝙ sufficiat ꝓsensus patris quādocūꝫ
post lit. ꝓt. interuenire cū ratificatione priꝰ gestoꝛum
put in casu nostro interuenit qꝛ nō requiritᵉ ad solen-
nizandū iudiciū vel ad integrādaꝝ p̄sonam filij vt de-
monstrat Jo. an. in addi. de qua supꝛa q̄ incipit inter
quos. Et qꝛ hoc est de natura cōsensus regulariter iu-
xta no. p̄ bar. in. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de ac-
qui. here. Nam etiā scd̄m eos qui tenent primam opi-
nionē sufficeret cōsensus patris adhibitus ante lit. ꝓt.
7 quidē generalis ad omnes lites 7 causas p̄sentes 7 fu
turas. vt no. cy. etiam scd̄m petruꝝ qui tenuit primam
opi. in dicto. §. necessitatē in tercia questione per. l. ho
noꝛes in fi. ff. de decurio. 7 idem bal. in dicto. §. necessi-
tatem in penul. colla. versi. quero nūcꝫ cōsensus patris
possit interuenire ex parte ante cuꝝ se 7 in auē. causa q̄
fit cū monacho. C. de epis. 7 cle. ergo nō est verū ꝙ req̄
ratur ad solēnizādū iudiciū quia requireᵗ in ipo actu
cōtestationis: sicut auctoꝛitas. l. obligari. §. tuto. ff. de
aucto. 7 tuto. Sicut ergo sufficit ip̄m interuenire quā
docūꝫ ante lit. ꝓt. imo nullo mō litem inchoatā. Ita 7
fortᵉ quādocūꝫ lite pēdēte licꝫ sit lis ꝓtestata. Pꝛe-
terea h̄ inᵗuenit ex pte ante dū p̄ cōsensit filijs ꝙ face
rent generalē p̄curatorē ad lites ciuiles 7 crimialis vt
patꝫ ex instrō p̄curatoꝛis. Et si dicaᵗ ipe nō ꝓsensit ꝙ
bonᵘˢ Jo. litigaret p se 7 in ꝓpꝛia p̄sona sed p p̄curato-
rē. Respondeᵗ ꝙ ille p̄cura. videᵗ met suscepisse in
se iudiciuꝝ noīe omniū accusatoꝝ: qꝛ dixit inᵗesse boꝝ.
io. illos defendē. Aūn posito ꝙ nō valeret actᵘˢ factᵘˢ p
bo. io. in ꝓpꝛia p̄sona valeret actᵘˢ factus p p̄cur. cōsti-
tutū de volūtate patris 7 p̄iudicant bono iobāni cōsti
tuēti. Pꝛeterea si cōsensit vt possit litigare p p̄cura
torē ergo 7 p se postq̄ erat maioꝛ bonᵘˢ iobānes cuꝝ s.t

maior z fortior ratio nō sic sequeret si fuisset minor qz per se potuisset recipi facilitate etatis nō sic ꝓcur. qui erat maior. l. cuz maior. ff. rem ra. ha. Preterea si cy. dicto. §. necessitatē in questione. iij. in fi. quem etiā sequitur Jo. an. in addi. spe. loco de quo supra distīguit ꝓ ꝓcordātia dictarū opi. Qđ aūt iudiciuz agitat sup re vel reby: in quby pater habet vsufructū: z sic est legitimus admīstrator z tunc ꝓcedit prima opinio q̄ req̄rat patris ꝓsensus ab ipo principio. i. tpe ꝓtestationis nec sufficit adhiberi ex post facto. Aut vertit litiguum sup re: cui⁹ vsufructus nō ptinet ad patrē z sic non est legitimus admīstrator z tunc ꝓcedit secūda opinio videlicet q̄ vel patris ꝓsensus requirit. Sed hodie sicut olim pōt filiusfa. esse in iudicio sine eo vel si req̄rit rōe alicui⁹ piudicij qđ sibi posset inferri in signū repudiationis vsufruc. sufficit ipm quādocūq; adhiberi etiam ex postfacto z post lit. ꝓt. Sz in casu nr̄o lis nō agitat sup dominio rei ex q̄ fruct⁹ fuerūt apportari: ꝑ sup ipa apportatōe facta ꝓpria auctē apportātis de fructibus rei per ipm accusantē posse z sic sup delicto z sup pena inde resultātis siue fisco applicanda siue parti: sup quiby dictus pater nō erat legitimus admīstrator. nō em̄ est in delictis vel in penis filij sed in gubernatōe bonoz aduēticioz de quiby hic nō tractam⁹: ideo prima opi. locū hic nō habet vt requirat patris cōsensus a principio sed ad solēnizādū ꝓcessum. Sz secūda videlicet vt sufficiat interuenisse ex postfacto rōe piudicij qđ posset sibi inferri: si filio ꝓdēnato fieret executio in bonis ꝓfecticij peculij vel aduēticij: in q̄by pater ipe habēt vsufructū iur. l. iij. §. sed vtrum in fi. ff. de mio. z qđ no. in. l. z si ꝓdēnat⁹. ff. de nora. z p bar. in. l. filiofa. ff. solu. matri. z de dā. infec. si finita. §. si de vectigaliby. Et si dicat imo questio est etiā de fructiby apportatis qui possunt ad patrē ptinere: si res erat illius filij accusati. Respondet verū est q̄ est questio sup restitutōe illoz fructuū fienda tanq̄ ablatio nō debite facta fuerit sed vi aut clam de re p aliū possessa. nō de ꝓprietate ipsoz: vnde nō obstante restitutōne que fiet: remanebit ius saluū dicto bono iobāni z patri ei⁹ sup ꝓprietate rei z fructiby inde pceptis. l. a diuo pio. §. si sup rebus. ff. de re iudi. q̄ iste accusator tāq̄ indebite spoliatus debet ante oīa restitui. l. si q̄s ad se funduz. C. ad. l. iul. de vi. p que oīa patet sufficienter respōsum ad primum dubiū formatū per dominū cōsultorē z ꝓcludendum forze dictuz accusatū forte condēnandū ad petita licet cōsensuz sui patris nō habuerit tempore lit. ꝓt. cū sufficiat interuenisse ante vel post z posito q̄ nec ante nec post z q̄ fuisset necessarius venit ꝓdēnādus ex cōtumacia tanq̄ nō legitime se excusauerit infra terminos bāni. Sup secundo ꝛo dnbio facilis est responsio q̄ fundat sup falso videlicet q̄ imo filius isti⁹ accusatoris ꝓsensit patri accusantiv t patet ex actu quē iste filius fecit in iudicio die sexta mensis nouēbris imediāte post porrectā excusationē p bonū iobānē accusatū simul cū patre videlicet opponēdo q̄ ille nō erat habil sine ꝓsensu patris z sic videt alter alteri ꝓsensisse. ff. q̄mo. pig. vel ypo. sol. l. ticius in prin. z qđ no. bar. in. l. cū pater. §. libertis. ff. de le. ij. Item per aliū actum factuz per eundē filiuz in hac lite die. xxij. dicti mensis nouēbris vt patet ex actis.

Consiliū. Lv.

De clausulis derogatorijs.

Nchristi nomie Amē

Passus iste dubitabilis videtur cū in ista materia quot sunt capita tot sunt sententie. Notandū tamen ad euidentiā q̄ nos nō sumus de p̄senti in variatione illaruz opinionū quas refert Jo. an. in. c. j. de excess. pla. li. vj. in nouella. Nam illa loquuntur an per clausulaz derogatoriā contentā in rescripto tollat⁹ ius ꝓmune vel lex ꝓtraria rescripto z qualis esse debet clausula rescripti ꝓtra ius ꝓmūe ipetrati vide i spe. de istru. edi. §. nūc aūt videndū versi. z scias q̄ i priuilegijs dicitur ꝛc. ad hoc vt valeat tūc em̄ nō agit de piudicio alicui⁹ licz ius ꝓmūe tollat ꝑ pot⁹ de fauore eius: cui⁹ rescriptū ꝓcedit vt valeat. Nec etiā ꝓprie tollit⁹ ius cōmune vel lex ꝑ magis in casu certo ꝓtra ip̄m dispensat z sic illa abrogatoria nō multū est odiosa sicut illa per quā tollit⁹ ius alterius de quo tamē articulo plenius q̄s Jo. an. recitat dicenduz est vt no. cy. z bar. in. l. fi. C. si ꝓtra ius vel vtilis publi. q̄ finaliter inter alia ꝓcludunt vnum qđ ad ꝓpositū facit videlicet q̄ q̄n lex cois habet clausulā derogatoriā rescripti nō valet rescriptuz nisi de illa. l. faciat mētionē. C. de sacro sanc. ecc. l. iubemus nullā de sūma tri. l. ij. si nup. ex rescripto petant. l. j. quod bar. declarat dicēs q̄ nō sufficit mētio generalis puta nō obstante aliqua lege nec etiaz req̄rit specifica. z notata puta q̄ dicat nō obstante tali lege ip̄am nominādo sed requirit q̄ sit specialis vt si ꝓcedat rescriptuz ꝓtra vtilitatē publicā requirit q̄ dicat nō obstā te aliqua lege disponēte q̄ rescripta ꝓtra publicā vtilitatē nō valeāt hec est em̄ specialis mētio nō aūt generalis q̄ nō sufficit. nec singularis q̄ nō requirit. Secūdo est notandū ad euidentiā q̄ nos etiā nō sum⁹ de p̄senti in casu z termīs clemen. prime de sepul. in fi. z. c. alma. de sen. ex. li. vj. z. c. ij. de p̄ben. e. li. cū sy. in quiby videtur ꝓbari q̄ ad tollendū ꝓuilegia quātūcūq; derogatoriā clausulā habentia sufficiat reuocatio generalis per illa verba nō obstantibus quibuscūq; ꝓuilegijs sub quacūq; forma verboz ꝛc. Nam illi casus sunt ecōuerso ad casum p̄cedentē videlicet quādo clausula derogatoria p̄cedentiū priuilegioz apponit in lege vel constitutione ꝓmuni an tollant priuilegia singularū ꝑsonarum vel locoz prius ꝓcessa quo casu dicendū est q̄ sic etiā si dicta clausula sit generalis vt dictis iuribus. Et est ratō q̄: legē vel ꝓstitutōez ꝓmunē facit princeps ꝑ prio motu z ꝑ publica vtilitate z sic videt voluisse de facili ꝓtra priuatas leges seu priuilegia disponere cum publica vtilitas p̄ferat priuate et hoc satis colligit de mēte bar. in ꝓstitutōe ad reprimēdā sup verbo nō obstantibus post prin. qui dicit q̄ lex p̄cedens habēs clausulam derogatoriā tollit per sequentē etiā simpliciter factam z sine derogatoria ꝓpter rationē quā dixi per l. quidā ꝓsulebant. de re iudi. z. C. de legi. l. humanum z quod ibi no. de consti. c. j. li. vj. cum sy. ad hoc qđ no. glo. exp̄sse. xviij. di. qm̄ quidē que ponit ratōez quam supra dixi. Sumus ergo in tercio casu diuerso a predictis videlicet an p̄cedens priuilegiū habens clausulam derogatoriā tollat per sequens rescriptū nō ꝑ modum priuilegij ꝓcessuz sed ꝑ viam mādati vt est in casu nostro de quo articulo tangit ꝑ glo. xxv. questione secūda in sūma. z de rescriptis. c. j. Et clarū est q̄ scōm rescriptū vel priuilegiuz ꝓtrariū primo nō tollit ipsum quoniā de ipso nō facit mentionē de rescriptis. c. veniens. Sed dubiū est qualis debet esse dicta mentio ad hoc vt tollat ip̄m an sufficit generalis an raq̄rit specialis. Et certus videt req̄rere q̄ fiat exp̄ssa mentio de offi. dele. ex liter. de dolo. z ꝓtuma. c. ij. Sed notāduz q̄ exp̄ssio pōt fieri triby modis. s. generalit specialiter z singulariter vt tradit bar. in. l. j. ff. de vul. z pupil. licz ergo tex. illi dicāt q̄ fiat exp̄ssa mentio non ꝑ hoc clarum est quales esse debent Jnno. in. c. ex lris dicere videtur q̄ exp̄ssa dicet quādo fiet mentio de tenore priuilegij z de bis que gesta sunt virtute ipius. facit de restī. spoli. audita de appel. vt debit⁹ sed ista esset mentio singularis quaz bar. in pluribus locis in quibus de ista

materia tractat dicit nō requiri. Unde videt dicendum q̄ sufficiet generalis reuocatio cū illa exp̄ssa dicatur. ꝛ satis est fecisse illis textib. ff. de iudi. l. ij. §. j. in fi. de exercito. l. j. §. si is qui nauem. Potissime: q̄ tantum valet generalis quo ad oia quātum specialis quo ad quedā: cuz in genere videant oēs species specifice nominate. C. de p̄scrip. xxx. an. l. oēs. Et ita sit tenendū adduco tres testes solēnes: videlicz bar. in dicta cōsti. ad rep̄rimendā sup̄ verbo nō obstātib. ad finē. vbi expresse dicit q̄ ad tollēdū p̄uilegia corp̄e iuris nō clausa sufficit reuocatoria generalis. ꝛ allegat cle. j. de sepl. Idez tenet ibi pau. de liaza. q̄ in p̄uilegijs p̄ctibus ꝛ aliis quibuscūq̄ sufficit generalis reuocatio. sec⁹ in testamētis: p̄m quosdā. Sed finaliter idem videt dicere in testamētis: ne aliter dicendo testator vel p̄nceps remaneat illaq̄atus: q̄ forte de p̄mis verbis seu tenore nō recordabit. ꝛ sic auferet sibi potestas reuocandi q̄ indirectū: q̄d nō est dicendū. vt. l. si q̄s: in p̄n. testamenti: de le. ij. Idem voluit frederic⁹ de senis expresse in cōsilio. xlvj. Et p̄m hoc videt dicendū q̄ p̄uilegium cessuz dicto hospitali fuerit reuocatū per l̄as sequētes suprascripti tenoris: de quo in p̄ncto. Nam dictū p̄uilegiū hoc soluz videt requirere ad hoc vt reuocetur p l̄as sequētes. s. q̄ illi faciāt exp̄ssam mentionē de dicto indulto ꝛ de nominib. rectoris ꝛ fundatoris ꝛ quoꝝdam alioꝝ. Constat aūt q̄ per hoc papa nō erat arctat⁹ ad specificatōem dictoꝝ nominū. p̄ptiū q̄ si illa specifiasset dicendo: nō obstāte p̄uilegio cessō tali hospitali fundato a tali q̄ regit a tali ꝛc. q̄ reuocatio facta esset. q̄ hoc voluit tenor ip̄ius p̄uilegij. Sed si ad hoc teneret papa iam sibi legē imposuisset. q̄ nō de facili posset de illis recordari. ideo oēs in hoc cōcordāt q̄ papa in volēdo reuocare ad talē specificā mentōem faciendaz nō arctat: sicut nec testator ad dicendū non obstāte tali testamēto facto manu talis notarij tali die in quo ꝓtinent talia verba ꝛc. sufficit em̄ generali⁹ loqui. s. nō obstāte quocūq̄ alio testamento q̄ quecūq̄ verba cōcepto: etiā cū clausula derogatoria: vt no. in. l. si q̄s: in p̄n. testamēti. Et si ita est satis videtur specificasse in casu nostro papa in secundis literis cū dixit: nō obstātib. quibuscūq̄ literis sub quacūq̄ verboꝝ forma quibuscūq̄ locis p̄is cōcessa: de quib. ꝛ eoꝝ gubernatoribꝫ seu p̄tectoribꝫ: seu eoꝝ p̄p̄ris nominib. ꝛ cognominib. ꝛ intersignis mentio esset babēda. Quid em̄ potuisset papa magis exp̄me re. p̄ reuocādo dictū p̄uilegiū: nisi expressisset nomē ip̄ius hospitalis: ꝛ etiā p̄p̄ria noīa fundatoris ꝛ gubernatoris. ad que specificāda nō tenebat: vt dixi. Certe nihil vt videt nec in speciali⁹ loqui poterat q̄m dicere: reuocam⁹ p̄uilegia etiā si sint talia ad quoꝝ reuocationem requirat exp̄ssio quarūdaz p̄sonaꝝ: q̄ verba licz generalia sint respectu dicti hospitalis de quo specificata mentio non est facta. tm̄ sufficere vident p ea que dicta sunt ꝛ ex auctoritatib. p̄dictoꝝ doctoꝝ: ac si specifice fuisset noiatū. ar. dicte. l. oēs. C. d̄ p̄scrip. xxx. an. de admini. tu. si duo. In cōtrariū q̄ ista generalis revocatio nō sufficiat videt expresse determinare Ly. C. q̄m impa. int̄ pupil. ꝛ viduas. l. j. ꝛ frede. de senis in cōsilio. cclxvj. vbi frede. determinat q̄ p̄ ista generalia verba: nō obstāte quocūq̄ p̄uilegio: quo casu sit q̄ tolli nō possit p aliud: nisi exp̄ssaz ꝛ plenā fecerit mentōem de illo nō. p̄pterea tollit p̄mū: sed recurrit ad papam ne als p̄uilegia reddant inutilia: cū in oīb⁹ tales clausule derogatoue inferant. et sic semp reuocarent. ꝛ sic specialis mētio est babēda p̄m eū. ꝛ hoc opat clausula derogatoria p̄cedentis p̄uilegij: allegat de dolo et ꝓtu. c. ij. de cōfir. vti. vel inuti. c. bone. cū sy. facit. c. cum ordinē: de rescrip. Item facit ratio. nam si ad revocationē testamēti cōtinentis clausulā derogatoriā requiritur specialis mentio: vt est tex. in dicta. l. si q̄s: in p̄n. Et fatet paul⁹ p̄m quosdā in cle. j. de sepul. fortius ad revocatōem p̄uilegioꝝ habentiū clausulā derogatoriam. hoc p̄tz. q̄ revocatio testamēti nō tendit in p̄iudiciū alicui⁹: cū ex eo nullū ius sit alteri q̄sitū in vita testatoris: sed revocatio p̄uilegij tendit in dānuz eius cui q̄sitū erat ius. l. ij. §. merito. ne q̄d in loco publico. Difficilius ergo secūda diceret fieri q̄z p̄ima. ar. eoꝝ que no. glo. in cle. j. de inoffi. dele. ꝛ Inno. de rescrip. in c. eam te. Item revocatio testamēti est favorabilis cū potestas testādi debeat esse libera vsq̄z ad vltimū vite spiritū. C. de sa. san. eccl̄. l. j. nec p̄t astring. l. stipulatō boc modo. ff. de v̄r. ob. sed revocatio p̄uilegij est odiosa: sicut ꝛ q̄libet revocatio l̄aꝝ pape per quas alteri q̄sitū erat ius. vt no. Inno. de offi. dele. ex l̄is. Si igit̄ in p̄ima requirit̄ specialis mentio: fortiꝫ in secūda. vñ nō vident habuisse in se ratōem illi q̄ dicebāt in revocatōe p̄uilegioꝝ sufficere generalia verba: q̄ in revocatōe testamentoꝝ specialia requiri. Item ꝛ pei⁹ videtur determiasse pau. in dicta cle. q̄ dixit in oīb⁹ sufficere generalia. boc eniz videt̄ ꝓtra tex. dicte. l. si q̄s: in p̄n. in v̄bo specialiter. Id aūt q̄d no. bar. ī p̄sti. ad rep̄rimendā sup̄ v̄bo nō obstātib.: circa fi. loquit̄ eo casu v̄ba generalia derogatoria p̄uilegioꝝ fuerūt apposita in lege vel p̄stitutōe cōmuni postea facta: q̄ casu nulli dubiū q̄ tollūt p rōnē quā supra dixi. ꝛ ita p̄tz ex v̄bis ei⁹ si bene inspiciat̄: et ex tex. quē allegat. s. cle. j. de sepult̄. ꝛ ex no. in. c. q̄nquidē. xvij. dis. nos loquimur quādo cōtinent̄ in rescripto post p̄uilegiū emanente. Itē q̄ no. frede. in p̄silio. xlvj. videt̄ intelligendum q̄m ea que sequūtur. Et ideo p̄o concordia p̄dictoꝝ ꝛ determinatōe nostri casus oportet nos reducere primo ad theoricā bar. quaz ponit in. l. j. de vul. et pupil. in dicta. l. si quis: in p̄n. videlicet q̄ exp̄ssio p̄t fieri tribꝫ modis. s. generaliter: specialiter: ꝛ singulariter. Et secunda. s. specialis respectu tercie. s. singularis potest dici generalis respectu p̄me magis generalis dicitur specialis. Dicēdū est ergo q̄ cū in potestate p̄incipis sit revocare p̄uilegiū p se cōcessuz: sicut est i potestate testatoris revocare testamentū: q̄ hoc soluz est inspiciendū an cōcedendo q̄m respectum voluerit vel verisimilē sit voluisse revocare primuz vel non. et si de voluntate potest cōstare claruz est. l. diui. §. licet. ff. de iur̄. cōdi. Quādo autē videatur voluisse lex tradit doctrinam q̄ si p̄ima dispositio habet clausulā derogatoriaz q̄ de ipa fiat specialis. q̄ nō dicit generalis: nec dicit singularis. vñ nec generalis sufficit: nec singularis requirit̄. Illi ergo doctores q̄ tenēt q̄ sufficit generalis clausula debēt itelligi sane nō de p̄mo mō: q̄ de secūdo q̄ respectu p̄mi est spālis: q̄ respectu tercij est generalis. Qd aūt dicūt q̄ nō req̄rit̄ spālis dz itelligi p̄ut tercio mō capit̄. s. p̄ singulari. Et eodē mō illi q̄ dicūt q̄ req̄rit̄ spālis mētio debet itelligi sil̄r p̄ut capit̄ primo mō: q̄si dicit nō sufficit generalis p̄mo mō sumpta: q̄ req̄rit̄ spālis secūdo mō sumpta. ꝛ sic reducūtur ad ꝓcordiā: sic alibi fit. ff. si cer. peta. l. ij. §. creditum. ꝛ ibi no. de ver. ob. q̄ ante kl̄as. Secūdo est videndū q̄lit̄ fit ista spālis mētio. ad hoc vt dicat̄ sufficiēter facta. certe hoc tradit glo. in. l. si mihi ꝛ tibi. §. in legatis. ff. de le. j. videlicet q̄ fiat mētio de q̄litatib. p̄me dispositōis. si ergo fieret mētio specifica de tenore dī singularis. ꝛ illa nō requirit̄. fiat ḡ d̄ q̄litatib. ꝛ dicet̄ spālis. In p̄posito aūt nr̄o ī dicto p̄uilegio cōcesso predicto hospitali due sunt q̄litates sicut due sunt clausule. nā si bene inspiciatur ibi est clausula derogatoria secundi rescripti q̄ colligit̄ ex illis v̄bis: nisi forsan l̄re ip̄e d̄ indulto hmōi ac de nomīb⁹ rectoris et fundatoris ꝛc. ꝛ illa est derogatoria totalī rescripti secūdi q̄d nō vult valē nisi cōtineat illa. Itē est ibi alia clausula q̄ pōt dici derogatoria nō totalis rescp̄ti secūdi. Dz quoꝝdā

verboꝝ contentoꝝ in eo. Et iſta colligunt ex illis verbis q̄ p̄cedunt ꝟſi. niſi forſan. videlicet etiā ſi in hmōi ſecūdis eiuſdē literis ꝓtineat ꝛc. vſqꝫ ad illum ꝟſi. niſi forſan. Nūc eſt videndū an de iſtis q̄litatib⁹ ſufficiēter fecerit mentiōem. Et q̄ntū ad primā clauſulā dicēdum eſt q̄ nō. debuiſſet em̄ dicere i ſecūdis iſto modo videlicet etiā ſi ſint talia p̄uilegia q̄ ad eoꝝ reuocationem req̄reret ſpecialis mentio fundatoꝝ ſeu rectoꝝ talīū locoꝝ ꝛc. Et iſta fuiſſet ſpecialis mētio 7 ſufficiſſet. nec erat neceſſe ſpecificare noīa ꝓpria: ne papa eſſet illaq̄tus: 7 adēpta eſſet ſibi poteſtas reuocādi ſm rōnē pau. de liaza. q̄ de talib⁹ nō faciliter recordari poteſt vel hāc noticiā ſm frede. Sed iſto modo facta nō fuit de fundatoꝝib⁹ ſeu rectoꝝib⁹. etiā ſi in genere facta ſit aliqua mētio in ſecūdis līris: ſed ſolū dicit etiaꝫ ſi de ꝓpꝛijs quarūdam pſonaruꝫ nomīb⁹ ꝛc. Iſta verba ſunt generalia ꝑut primo mō ſumit. Nam pſonaruꝫ quedā ſunt fundatores 7 rectores locoꝝ pioꝝ: quedā non. Item dictoꝝ rectoꝝ 7 fundatoꝝ quidā vocant tali nomīe: puta bonifaci⁹ petr⁹. quidā alio. nō ḡ ſufficit dixiſſe etiā ſi de quibuſdā pſonis 7c. q̄ hoc eſt generale nomē. 7 ſic exp̄ſſio generalis que nō ſufficit requirebat exp̄ſſio ꝓpꝛioꝝ nominū illoꝝ. q̄ eſſe ſingl'a. ſed ſaltē requirebat exp̄ſſio appellatiuoꝝ: 7 fuiſſet ſpecialis q̄ facta non fuit. Nec obſtat q̄ poſtea ſubdit de quib⁹ eoꝝūq̄ ꝓtectoꝝib⁹ 7 gubernatoꝝib⁹ 7c. Iſta enim ſunt diuerſa vocabula appellatiua a ſupꝛadictis de q̄bus erat fienda mētio: 7 aliud penitus importāt. ergo nō releuāt. nec hic militat ratio frede. de ſenis. nec ſibi locū vendicat in cōſilio. xlvj. q̄ papa non pōt de facili recordari. Nam imo de facili poterat cū iſta ſint nomina appellatiua. ſ. rector 7 fundator: in quib⁹ non cadit oblīuio. l. ſi q̄s in fundi vocabulo. ff. de le. j. Et q̄ ſicut dictā clauſulā a principio appoſuit: ita potuit eam reuocare cū de ſtilo habeāt eas apponere. vñ non eſt dicendū q̄ ignorantiaꝫ p̄tendere potuerit. et ſicut facile fuit dicere de pſonis 7 de ꝓtectoꝝibus 7 gubernatoꝝibus: ita facile fuiſſet dicere de fundatoꝝibus 7 rectoꝝibus. ergo 7c. ar. de dolo 7 cōtu. dilect⁹. ꝟſi. ſed ꝛ. Patet ergo q̄ de dicta clauſula derogatoria nō fuit facta ſufficiēter mētio ſicut debebat. Itē nec de alia clauſula que vt ſic dicta dicit derogatoria derogatorie. i. quorundā verboꝝ derogatoꝝioꝝ aliqua mentio facta fuit. igitur nō fuerūt exp̄ſſe q̄litates dicti p̄uilegij. et ſic non dicet reuocatū. debebat em̄ dici nō obſtātib⁹ quibuſcūq̄ p̄uilegijs etiā in quibus cōtinent q̄ p alias literas ap̄licas tolli nō poſſunt etiā ſi dicte līe cōtinerēt q̄ ad q̄ſnis excepta loca 7c. 7 aliqua hmōi cuiuſcunq̄ tenoꝝ exiſtāt ex ip̄ius ſedis indulgētia 7c. ſicut enim a pun. fuerunt appoſite dicte clauſule: ita de facili poterant in reuocatoria apponi. Preterea non ſine miniſterio papa appoſuit in primo p̄uilegio tāfortes clauſulas q̄ſi voluit ip̄m ꝓpetuū manſurū. xxv. q. ij. c. j. 7. ij. d reg. in. c. decz. Nec apparet nobis multū clare ex cōtentis in ſecūdis līris q̄ penituerit p̄me voluntatis quo ad dictū hoſpitale. vñ in dubio meli⁹ ē tenere q̄ reuocatio nō per ea fuit facta: p ea q̄ determīat frede. in dicto cōſilio. ccxxvj. 7 Cy. ī dicta. l. j. C. quādo impator.

Preterea p̄uilegiū boc fuit cōceſſuꝫ pſone rectoris 7 loco: vt patꝫ ex tenore. ß reuocatoria ſeu līe ſecunde duas ꝓtes habent. In prima loquit de pſonis tm̄. ī ſecunda de locis tm̄. Cū igit reuocatio p̄uilegioruꝫ ſit odioſa: iuxta notata p Inno. ī. c. ex līris: de offi. dele. ſb ſimplicibus. mixtū ꝓhendi non debꝫ iuxta no. in. l. ij. ff. de ver. ob. p bar. cū de rigore nō cōtineat: ß d equitate. l. ſi ita: de libe. et poſtu. que equitas hic nō videt.

Ad idē facit q̄ papa ſeu p̄unceps in boc eſt debitor pauperū vt debeat p̄uidē ne eis deficiāt alimēta. Igitur p̄uilegia hoſpitalibus conceſſa difficile reuocare cenſeretur. 7 exp̄ſſiua requirit voluntas. C. de ſa. ſanc. eccle. l. p̄uilegia. Et ad cōfirmatōnem p̄dictoꝝ facit q̄d exp̄ſſe videt voluiſſe bar. in dicta. l. ſi quis: in prin. teſtamēti: in. iij. colū. verſi. quero q̄d ſi verba denegatoria fuerūt cōcepta 7c. vbi dicit q̄ ſi primū teſtamētū cōtinet clauſulā derogatoriā ſecūdi. ſ. q̄ nō valeat niſi ſeruata certa ſolēnitate. Item cōtinet aliā derogatoriam illius derogatorie. videlicet q̄ etiā ſi in ſecūdo cōtineant verba derogatoria illius clauſule nō vult ea valere q̄ nihilomin⁹ valebit teſtamentū ſecundū ſi in eo fiat mentio q̄litatis primi. Ita dicit bar. q̄d itelligo idem vtriuſq̄ q̄litatis ſeu clauſule vt ſaltē dicat in ſecundo: ſic videlicet non obſtāte quocūq̄ teſtamēto: i quo cōtineatur q̄ reuocari nō poſſit p aliud teſtamētum: niſi ſeruata certa ſolēnitate. Ecce mētōem de prima etiā ſi in eo cōtineatur. q̄ ſi in ſecūdo teſtamēto cōtineretur reuocatio dicte clauſule q̄ nō vult talē reuocatōem tenere. Ecce mentōem de ſecūda. In caſu vo noſtro ſolū de clauſula derogatoria voluit mentiōem facere 7 nō fecit pfecte: vt dixi. de derogatoria vo derogatorie nullū facere voluit nec fecit. q̄d fuiſſ ſi ſaltem dixiſſet q̄ non obſtent līe aplice etiam in quib⁹ cōtinetur q̄ p alias līas reuocari non poſſet: niſi ſeruata certa forma. Ecce de prima etiam ſi cōtinerētur etiam verba reuocatoria dictoꝝ verboꝝ. Ecce ſecūdū q̄d hic defecit. igitur 7c.

Conſiliū. LVI.

Caſus talis eſt. Teſtatrix in ſuo teſtamēto iurauit aliud teſtamentū nō facere nec donatiōem. poſtea donauit oīa bona ſua cuidam: queritur an donatio valeat cum ipa dixerit q̄ ſi cōtingeret eam facere volebat q̄ nullum robur obtineret.

De clauſula q̄ ſi fecerit aliud teſtamētū vel donatio nez nō vult illā valere an impediat donatoꝝ poſtea factam: 7 an act⁹ fact⁹ ꝟ iuramentū valeat.

In christi nomīe Amē

Dico nō obſtāte iuramēto donatoꝝ valere: q̄d iuriſ. pbat 7 rōnibus. Naꝫ iuriſ. cauet q̄ ſi iuro non cōtrahere matrimoniū: vel non ꝓtrahere cuꝫ berta vel cōtrahere cum ſeya 7 per cōſequens non cū berta omni caſu. ſi cum berta cōtraho tenet matrimonium: licet ſit imponēda penitentia de periurio. hec ꝓbantur de voto. c. vno. li. vj. extra de ſponſa. c. ſicut. et c. ſi inter. de ſponſa. duoruꝫ.. c. j. Item ſi iuro certā religionez ingredi: ſi aliā ingredioꝝ tenet ingreſſus: de voto. c. poſt votum. li. vj. Item ſi iuram libruꝫ non vendere vel non vendere titio vel vendere tibi: ſi vendo titio 7 trado tranſfert dominiū. C. de rei vendi. l. quotiens. Ex cuius legis ratiōe 7 his que ibi no. doc. hoc ꝓbatur. remanet enim penes me dominiū non obſtāte iuramento. ideo poſſum in alium tranſferre. Item ſi iuro teſtamentuꝫ non facere poſſum nihilominus aliud facere: et tenet ſm cōmunem determinatōnem doctoruꝫ. xiij. q. ij. vltima voluntas: per glo. C. de ſacroſan. eccle. l. j. per Cy. de lega. iij. l. ſi quis: in prin. teſtamenti. per bar. de reg. iuſ. quod ſemel placuit. li. vj. per Dy. 7 Jo. an. in queſtiōe mercuriali: quam ſuper illa regula ponit. ex cuius verbis huius queſtiōis determinatio ſatis aperte colligit. Confirmātur autem p̄dicta rationib⁹. Primo q̄ nemo pōt ſibi legē imponere a q̄ recedere nō liceat: vt dicta. l. ſi q̄s: ī p̄n. teſtamīti. hoc em̄ nulla pactōe pōt fieri vt q̄s liberā ſui rei alienatōnem nō hēat etiā ſi pactio īterpoſita fuerit cū alio. 7 ſic ex illa obligef ſibi ad ñ alienādū. ff. d pac. l. nemo. C. de ꝓhen. emp. di. ob cauſaꝫ. l. ea lege. Et ibi plene no. de ꝓhen. emp. l. duduꝫ. Multofortius ergo ſi ſibi ſoli paciſcatur vel

vt ꝓmus loquar ꝓtestet cum ex hoc nō possit sibipsi obligari. Differētia em̄ esse debet inter obligatū 7 illū cū quo obligatio ꝛtrahitur. ff. de fideiuss. l. heres. §. q si stipulator. Nec etiā pt̄ quis sibipsi impare. ff. de arbi. l. penult. Item certū est q̄ nō obstāte iuramēto vel sua ꝓtestatōe remāsit dūa rep suarū. 7 de hoc nullus sane mētis dubitat. q2 dñiuz non ꝓditur sola vel nuda voluntate: nisi q̄s habeat rem ꝑ derelicta q̄d hic nō fuit: licet secus sit in possessiōe que sola volūtate ꝓdit. ff. d acqui. pos. l. siq̄s vi. §. differētia. vbi ꝓbatur vtrunq3. Potuit ergo donare 7 dñiuz trāsferre. q2 cum agens est liberū 7 patiēs est dispositū act9 pficitur. ff. de acq. bere. l. paul9 ꝑ ꝓcura. de bere. insti. l. iam dubitari: circa fi. no. de le. j. l. serui electōe: ꝑ bar. Nā actus actiuorum sunt in agēte 7 patiēte disposito: ꝑm Aristotelez. Itē posse vendere vel donare testari vel adire sunt habitus potētie 7 libertatis que dicit naturalis facultas ff. de sta. ho. l. libertas. 7 nihil penitus diuersuz ab ea si cut vsufruct9 nō est diuersum a dñio: vt. l. vti frui: in ꝓin. si vsufruc. peta. Sicut ergo sola volūtate nō potest quis sibi adimere libertatem: vt. C. de libe. causa. l. nec si volens. ita nec istas potētias vel habitus q̄ idem sunt cū libertate: iuxta no. ꝑ bar. ff. de acqui. bered. l. is potest. Sz ꝑdictis obstāt multa. Primo iuramentū q̄d est seruandū cū pōt seruari sine iteritu salutis eterne: de iureiur. si ꝙo. q̄d met9 cau. cū dilecti. et cū sit de iure naturali 7 obliget ex ꝑcepto. xxij. q. j. si pactū. d iusus veti. aut. sacrā: de iureiur. cū ꝙtingat. et. c. ij. e. ti. li. vj. 7 de pac. c. ꝙuis. e. li. Itez cuz ꝑtetur deo. si legis interdictū vel principis pōt donatōez nullā reddere 7 alios actus. C. de dona. l. sancim9: de vsur. c. q̄q̄: in fi. li. vj. de ꝓben. dilectō. fozt9 interdictū dei. C. d sa. sanct. eccl. aut. multomagis. Sed ad primū rñdeo licz sit seruandū 7 ad hoc sit iurās obligat9: nō tñ act9 in ꝓrū factus est null9: vt ptz ex dictis iuribz. Nam 7 vendens rem suā vni obligat9 est ad sibi tradendū. ff. d ac. emp. l. j. 7 tñ si alteri vendat 7 tradat in eū trāsfert dñiuz. C. de rei vn. l. quotiēs. pōt em̄ quis eiusdē noie pluribus esse obligatus. ff. de acti. emp. si ea res. §. fi. Nihil ergo ꝓhibet hāc donatricē obligatā esse deo ex iuramēto 7 donatario ex ꝓtu ad obseruantiā eius: 7 tñ in donata rium fuerit trāslatū dñium. 7 sic ipe ꝓfertur. vt dicta l. quotiēs. Ad secundū rñdeo q̄ aut. sacrā: cū alq̄s in ribus allegatis loquūtur in actibz in quibz opozteat adire ꝓtozem. qui cū non debeat viaz aperire piurijs nō ꝓmittet venire ꝓtra iuramentū sine iusta causa. Et idō si donatrix ista adiuisset ozdinariū 7 petijsset licētiā donandi nō fuisset audita: de spōsa. ex frīs. ij. Sz q̄n act9 est talis qui pōt expediri sine additiōe ꝓtozis: vt sunt oēs ꝓtract9 regulariter: valent. etiā si ꝙ iuramētū fiāt: vt dixi. Et ex dictis iuribz ꝓbat: 7 q̄d Jo. an. no. in dicta q̄stione posita sup regula q̄d semel. Licet igit hec donare nō debuerit 7 malefecerit venire ꝓtra iuramētum: et si petijsset licentiā donādi nō fuisz audita: exq̄ donauit valuit donatio. numirū: multa em̄ ꝓhibētur fieri: q̄ tñ facta tenēt d voto. c. j. li. vj. Ad tertiū respō deo q̄ licet iuramentū sit ꝓmissio facta deo: non tñ hz vim interdicti. Nam interdictū interponit a superiore. sed iuramentū interponit a pte. Secūdo ꝑdictis obstat ꝓtestatio donatricis in testamēto facta q̄ facit ꝓesumi de esse ꝙsensuz in actū subsequēti sibi ꝙtrario 7 ipm non valere: nisi ꝓtestatiōis expresse peniteat. ff. de acqui. bere. l. q̄ in aliena. §. celsus: d relig. 7 sump. funer. l. at si quis. §. plericq3. de le. j. si mihi 7 tibi. §. in legatis. Videtur ergo q̄ debuerit in hac donatōe fieri specialis mentio de verbis derogatorijs in testamēto ꝓtozis. vt. l. si quis: in ꝓin. testamēti: q̄ cū factū nō sit: nō videtur valere. Sed rñdeo ꝑdicta ꝓcedunt cū actus subsequēs ꝓtestationi ꝙrius dependet ex mera volūtate testantis. 7 non explicatur cū alio: vt testari: hereditatē adire. 7 sic tūc nullus defraudat si nō valet. sed si cum alio explicat. 7 sic ex duoz voluntate dependet nō redditur nullus ex ꝓcedenti ꝓtestatōe ꝙria: nisi facta fuerit cū illo cū quo subsequēs actus geritur. 7 sibi assenserit 7 causam cōtineat: vt ff. nau. cau. sta. l. fi. §. si ꝑdixerit. l. si fideiussoz. in ꝓin. ff. man. l. actōe. §. renunciatoze. ff. ꝓ soc. 7. l. j. in ꝓin. d libe. agnos. 7. l. cū in plures. §. locator bozrei. ff. loca. 7 no. ī dicto. §. celsus. Cū igitur ꝓtestatio ꝓma facta fuerit in testamēto: 7 sic sine ꝓtis ꝑsentia q̄ in testamēto non requirit. ff. de le. ij. l. miles ad sozozē: in ꝓin. 7. l. cū pater. §. donatiōis. subsequēs ꝙo donatio gerat cum parte 7 dependeat ex sola volūtate donātis: vt no. C. de sa. san. eccl. l. illud: nō obstātibus verbis derogatozijs vel ꝓ testatione valet: alias decipetur donatarius: q̄d esse non debet. ar. ff. commo. l. incōmodato. §. sicut. de rerū permu. c. penul. liberalitatē em̄ copiosaz interꝑtatio ꝓudentū fregit. ff. d transac. cum aquiliana. sicut ꝓposituz bu9 donatricis in mente retentū non deberet nocere huic donatario. sic nec ꝓtestatio vel derogatozia verba que ad ipsius noticiā puenerūt. vt. C. de cōdi. ob cau. l. si repetendi.

Tercio ꝑdictis obstat donatiōis ānullatio facta per donatricē in testamento. dixit em̄ q̄ si cōtingeret eam aliquā donatiōem facere nulluz robur obtinere volebat: que verba reddunt actū nullum: de ꝓben. dilecto. de cōces. ꝓben. quia cunctis. §. ex pte. li. vj. Respōdeo verū est cum apponūtur a iure vel a principe qui supra ius est: de cōces. ꝓben. ꝓposuit. 7 sic habet potestatem actum ānullanduz. secus si a priuato qui non pōt facere q̄ leges in suis actibus nō habeāt locū. ff. de le. j. l. nemo. potest. loquoz d actibus qui cū alio gerūtur ne alius decipiatur. secus si ex sua mera voluntate dependebat: vt testamentū. vt dicta. l. si quis: in ꝓin. de leg. iij.

Quarto ꝑdictis obstat generalitas donatiōis omnium bonoz que videt auferre liberā testemēti factōez. 7 sic nō valere: de verb. obli. stipulatio hoc modo. Respondeo verū est cum donātur ꝑsentia 7 futura. ß hic donabātur ꝑsentia tm̄. 7 sic non extenditur ad postea quesita. ff. de au. 7 argē. le. l. cū ita. Cum igitur spes sit q̄ postea possit acq̄rere donatō tenet: vt no. C. d pac. l. fi. Concludo igitur nō obstāte iuramento derogatorijs verbis vel ānullatōe donatiōez valere licet fieri nō debuerit. nec requiritur q̄ de verbis derogatorijs fuerit facta mentio. ad quoz9 cōfirmatōez accedat auctoritas Jnno. q̄ dicit q̄ si iuro nō vendere rem meā si postea vendā valet venditio. Et idem debet esse in donatione. q2 ratio diuersitatis reddi nō pōt. ergo ꝛc. ff. de iniusto testa. l. postumi. §. j. ī fi. hoc ipe no. extra de ꝓben. dilectō: in glo. que incipit nō si in aliq̄. Et idez dicunt doc. de receptōe canonici supra numerū iuratum facta ꝑ capitulū: vt in. c. cum ferrarien. de ꝓstitu.

Consiliū. LVII.

Arrendator qui emit fruct9 ecclesie vel conductor bonoz ecclesie possit ꝑsentare in illa ecclesia.

Nchristi nomie Amē

Venerabilis vir 7 clarissime dñe. vidi ꝓcessuz ꝙvos mihi transmissuz cū allegatōibus iuris super facto: de quo per binas literas mihi scripsistis. quib9 omnibus diligenter visis et examinatis sum in opinione q̄ debeatis instituere presentatum per dominum prioꝛem et non per presentatum per arrendatoꝛem vel eius vicarium reuocatum. Et quia ꝓ parte ista multum diffuse allegatum est: solum tangam illa que obmissa sunt: in quibus magis versat dubitatio vestra.

Et cõsistũt predicta in quatuor dubijs. Primus est vtr virtute arrendamẽti habuerit ille potestatẽ psentandi. Et rñdeo q nõ. q cũ aliqs arrẽdat vel locat beneficiũ suum. p pecunia nõ transeũt in arrendatorẽ seu cõductorem: nisi tpalia. s. redditus 7 puentus. nõ autẽ iura spualia vl spualibus ãnexa. De primo. s. de tpalibus est casus ī. c. fi. ne pla. vices suas. 7 ibi plene. 7 clare p glo. 7 in. c. cũ venerabilis. de relig. domi. De secũdo. s. de spualibus q nõ transeũt: est casus in. c. j. 7 ij. e. ti. ne pla. vices suas. De tercio. s. de spualibus ãnexis puta q patronat9 q nõ transeũt est casus in. c. q clerici. 7. c. de iure: de iur patro. Unde licz arrendator possit percipere redditus tpales: q sibi venditur redditus: nõ tñ posset officiales ponere 7 iurisditõem ecclesiasticaz exercere vl psentare. q talia nõ possunt vendi specialiter: vt in dictis iuribus. ergo nõ transeũt in generali venditõe. 7. ff. de pig. l. obligatõez. 7. l. dnicq. 7. C. q res ex pig. obli. pos. l. alũnos. 7 de puile. credi. l. penul. Nec obstat. c. ex lris: de iure patro. q ille q recepit villam ad firmaz potest psentare. q illud. c. intelligit qñ talis fuit ptractus. q in illũ trãsiuit vtile dñiuz ville in qua erat ecclesia. Ita no. ibi Inno. in pma glo. 7 idem sentit Jo. an. in summario. Idem etiã sentit Inno. ī c. cũ bertholdus: de sen. 7 re iudi. Et dicit talis emphiteota seu feudatar9. nã in multis locis tales ptract9 sic denomiantur. vt no. p bar. in. l. j. C. d iur emphi. Tũc cm nimirũ si potest psentare. qa cum vendita sit villa principaliter que est res tpalis in cõsequentiaz transit ius patronat9 sibi coherẽs qd p se vendi nõ posset: vt l. in modicis. ff. de ẽben. empti. Si autẽ sit talis ptractus per quẽ nõ transeat dominiũ directũ vl vtile: puta locatio vel arrendamentuz: vt. ff. locati. l. non solet. tũc ius psentandi nõ transit. ita intelligitur. c. cuz bertholdus: fm Inno, vbi supra dixi. Locare vel arrẽdare nihil aliud est q fructus rei vendere: iuxta illa q plene no. per bar. ff. de publi. l. cotẽ. §. qui maximos. Aut ergo dices q videatur vendidisse ius patronat9: 7 hoc est falsum. quia vendi nõ potest: vt in dicto. c. de iure: de iure patro. Item q est res ipsa que per locatiõem non videtur vendi. vt in. l. j. de iure emphi. 7 instit. locati. §. adeo. Aut dices q videat vendidisse fruct9 iur. patronatus: vt in. c. querelã. 7 ibi no. de elec. 7 in. c. consultatõibus: de iur patro. 7 idẽ. quia presentare est ius spuali annexuz: sicut ipm ius patronatus pro pecunia cõcedere mihi potestatẽ presentãdi imppetuũ vel ad tempus: sicut non posset mihi vendere ius patronat9. Si aliquid autẽ temporale fm antiquam consuetudinem veniret percipiendũ ex dicta presentatiõe put dicitur in simili in. c. ad apostolicã: de symo. tunc illud bene videretur venditũ 7 transiret in arrendatorem: vt in dicto. c. fi. ne prela. vi. suas. Et sic patet q illud. c. ex literis: nihil facit pro altera parte fm verum intellectũ ipsius: cum in istuz arrendatorẽ prioratus nullum vtile dominiũ rerum priorat9 trãsiuerit. 7 miror q hoc fuerit omissum per allegantẽ. Aliud est ergo cõcedere in emphiteosim vel feudum villaz alicuius priorat9 vel episcopatus: quo casu transit vtile dominiũ in emphiteotam 7 feudatariũ: 7 etiam ius patronatus sibi cohe rens: vt dicto. c. ex literis. Aliud est locare vel arrendare prioratũ seu villam prioratus: quo casu non transit aliqd dñiũ. nec p pseqns ius pñonat9 sibi coherẽs: ß solum fructus 7 redditus tempales videntur venditi. vt in casu nostro. non aũt ipsa iura specialia vel specialibus ãnexa: vt in iuribus supra allegatis. Secũdo pncipaliter quero vtrũ ratione procuratõis habuerit potestatem psentandi dictus arrẽdator. Respõdeo nõ. quia per dictum ꝓcuratoriuz non intẽdebat domin9 prior aliud trãsferre in ipsum: nisi exercitium actionuz directarũ ad petendũ redditus puentus temporales que sibi cõpetebant. nam per arrendamentũ transiue-

runt in illum vtiles actões sicut in emptorez nominis. C. de acti. 7 obli. l. ij. de leg. l. ex legato nomis constituẽ do verũ ipsum ꝓcuratorẽ in rem suã. put in instrumẽto cauetur trãstulit in ipm ꝓcuratorẽ in rez suã 7 non ꝓpter vtiles tm actões: vt hoc ꝓbat'. C. de here. vl ac. ven. l. emp. nomis. 7. l. pe. de ꝓcura. q stipendia. ff. e. l. seruũ quoq. §. fi. cum. l. se. Et q ista fuerit intẽtio sua patet. q statim eadẽ die post arrendamentũ factũ cõstituit eum ꝓcuratorẽ ad leuandũ exigendũ oẽs 7 singulos redditus 7 puentus 7c. nomie ipius prioris. nã vtiles actões quas habebat virtute arrendamẽti potuerat exercere nomie ꝓprio: sed directas non nisi fuisset factus ꝓcurator. 7 tunc nomie credentis seu cõstituentis. vt dicta. l. qui stipendia. Item ex vicinitate actũ resultat iuris psumptio q noluerit pl9 iur. trãferre ꝓcuratoriũ qz trãstulerit per arrendamentuz. ar. ff. de puil. cre. l. ventri. §. in bonis: de elec. c. officij. sed p arrendamentũ non trãstulerat potestatẽ psentãdi. ergo nec per ꝓcuratoriũ. Nec ob. illa clausula que reperitur in instrumẽto ꝓcuratorij. s. ad conferendũ beneficia 7c. q aliud ẽ cõferre: aliud ẽ psentare. vt in. c. cum in illis: de ꝓben. li. vj. Et de psentatõe non fit mentio in instrumẽto: ergo non venit. ar. de offic. vica. c. fi. li. vj. 7 dicto. c. cũ in illis. Item fateor q illa clausula multum inepte posita est si bene inspiciantur verba precedentia 7 sequẽtia. ideo reputo ipam valde suspectam.

Sequit igitur ex dictis q ille non poterat ptende re se posse psentare: nisi ratõe vicariat9 in quo sibi data fuit exps̃se illa potestas. Nũc ergo queritur tercio vtrũ dñs prior potuerit ipm destituere a vicariatu: et ab oi potestate sibi in eo data. videt' q non: q. pmissit non revocare. ß ꝯriũ est verũ. Nam in his que ꝓpendent ex mera volũtate vnius. nec sunt ꝯctus vel quasi nõ pot quis sibi imponere legẽ a qua recedere nõ licet: vt. l. si quis: in prin. de le. ij. sed cõstituere vicarium in mera volũtate cõstitutis cõsistit. ergo et revocatio: sicut in ꝓcuratore videm9 et in legatis. facit. ff. de pac. l. nemo. 7 quod no. in. l. ea lege. C. de cõdi. ob causam. vbi nõ pot quis sibi adimere potestatez disponẽdi de rebus suis put vult. Item dicũt quidam q revocare nõ potuit. q iurauit nõ revocare. Sed rñdeo q instrumẽto vicariatus nõ iurauit: sed in instrumẽto procuratorij de quo ad psens nõ est curanduz. posito tamen q iurasset nõ revocare vicariatũ: tñ adhuc potuit: licz remãsisset puiur9: vt no. p Inno. 7 Jo. an. in. c. di lecto: de ꝓben. sicut ille q iurat nõ revocare testamẽtũ xiij. q. ij. vltima volũtas. 7 ibi no. per glo. 7 p bar. in. l. si qs: in pn. de le. iij. p Ly. ī. l. j. de sa. san. ec. ī spec. vleg. §. nũc tractem9. Xsi. ß si legat9. ad hoc facit. c. si int: de spõ. 7 d iur iur. c. mlieri. vbi hẽt q lz qs iurauit ẽ cũ vna potest ẽre cuz alia licet remaneat puirus. Nec ob. iura dicentia q non potest quis venire cõtra suum iuramtũ: vt ī. c. cũ cõtingat: de iureiur. de pac. c. quis. Nam illud est verũ in his in quibz necessariũ est adire ptorẽ q nõ debet quẽ audire ꝯ ppũ iuramentũ ne sit auctor puiri. sec9 in his ī qbz nõ est necesse ptorẽ adire. qr illis pot qs venire ꝯ iuramtũ licz remaneat puir9. ita no. p Jo. an. in. c. qõ semel placuit: de re iu. ī q stiõe mercuriali. 7 pbat' in. c. mulieri: de iureiur. Nũc ad ꝓpositũ si iurasz nõ revocare nihilomin9 potuisset. qr hoc non est necesse ptorem adire. sed si iurasset nullus presentare durante arrendamẽto: fateor q non deret audiri. quia in psentando habet necesse superiorẽ adire: scilicet episcopũ vel eius vicarium: qui non deberent eum audire cõtra suum iuramentum. In casu no nostro neutrum iuravit: vt patet ex inspectõe instrumẽti vicariat9: ꝑ revocare potuit. Quarto qrit cũ dicta revocatio non fuerit intimata vicario fm formã cle. cauſamq: de elec. vtr potuerit impedire psentatõez vicarij. videtur q nõ vt ibi no. in glo. fi. cõiun-

cta.cle.cuz illusio: de renũ. ꝓtrariũ dico. Nam q̃cunqꝫ ꝓcurrũt ista quatuor. videlicet q̃ quis sit ꝓstitutus ad actꝰ extraiudiciales. Itẽ q̃ actꝰ qui geritꝝ ꝑ ꝓcuratorem vel vicariũ sit talis q̃ geri nõ posset sine expressa volũtate dñi. Itez q̃ reuocatio nõ redũdet in dãnum pecuniariũ alteriꝰ tercij: nec ipiꝰ ꝓcuratoris. Itẽ q̃ sit talis actus quẽ dñs nõ habebat de necessitate facere: tũc bis quatuor cõcurrẽtibꝫ potest quis ignorãs reuocare. nec valet quicq̃d facit post reuocatõem: licz ignorãs fallit in vno casu tm̃. s. in dicta cle. cũ illusio: de renũc. Ecce exempla. Nam si cõstituo ꝓcuratorez ad manumittendũ seruũ meũ: deinde ipm ignorantez reuoco nõ valet manumissio facta ꝑ eũ. ff. de manu. vi. l. si pater. hic em̃ illa q̃tuor ꝓcurrũt. Nam iste actus est extraiudicialis: nec potest seruus meꝰ manumitti sine volũtate mea. Item posito q̃ non valeat manumissio non damnificat tertiꝰ: nec ꝓcurator nec ego habebã necesse manumittere. Item dicit lex si rem aliquã ꝓcuratori meo tradidi vt tibi donaret: deinde ipm reuoco licet ignorantẽ: licz postea ignorãs tradat nõ trãsfert in te dominiũ. ff. de dõna. l. q. §. sed et siq̃s donaturus. naz z hic cõcurrũt oĩa p̃dicta. Idez habet. ff. si cer. peta. l. eius q̃. §. quas ꝛo: de acqui. here. si quis mihi bona. §. penult. de spon. l. si pemtuerit. secus si deficeret alterum istoꝝ: puta q̃ cõstitutus esset ad iudicia. tũc em̃ non solũ in suã noticiã debet deuenire reuocatio: ß etiam in iudicis vel aduersarij. C. de satisda. l. j. ff. de ꝓcura. l. si ꝓcuratorẽ. e. ti. c. mandato. Idez si poterat geri sine voluntate dñi: puta si mãdo alicui q̃ talẽ rez emat ꝓ me q̃ facere potest sine mãdato. Nam tũc necesse est reuocatõem sibi notificari. alꝫ si emat teneor sibi sicut si nõ reuocassem ne in dãno verset. ff. man. l. si mã dassem. Idez si reuocatio redũdaret in damnũ alteriꝰ tercij q̃ tũc necesse est illi intimare vel notificare. puta si cõstituo ꝓcuratorẽ ad exigendũz debita: redũdaret em̃ in damnũ soluentiũ reuocatio si valeret. ff. de solu. l. vero ꝓcuratoꝛi. §. j. insti. man. §. recte: de exercito. l. sed et si pupillus. §. pscribere. Idez si tenebat dñs illum actũ facere: vt. l. fundi. de acqui. poss. de publici. l. si quis ꝓbibuerit. ita tradit ꝑ doc. Dy. Pe. Jaco. z Ly. C. man. l. mandatũ. ex quoꝝ dictis ista colliguntur. Sz in casu nostro cõcurrũt oĩa p̃dicta quatuor. naz acus ꝑstandi est extraiudicialis. nec potest geri ꝑ vicarium sine exꝑsso mandato dñi. c. fi. de offi. vica. Nec dãnificatur pecunialiter dictꝰ vicarius vel aliq̃s alꝰ de reuocatõe. licet em̃ non valeat ꝑsentatio nõ ꝓsequit ꝑsentatus damnũ: licet lucrũ non sentiat. C. de codicil. l. fi. Nec etiã tenebat dñs ꝓiorꝛ illud facere si nolebat. seq̃tur ergo q̃ potuit ignorãs reuocari. et q̃ ꝑsentatio ꝑ eũ facta nõ valet. nec ob. cle. cum illusio. nam ibi est casus specialis in ꝓcuratore ꝓstituto ad renunciandũ ab ecclesiastica ꝓsona. In quo licet oĩa p̃dicta cõcurrãt: requirit tñ q̃ ad noticiã ꝓcuratoris vel supioris deueniat extra casum illũ habent locũ illa q̃ supra dixi. z ita sentit ibi glo. exꝑsse in duobꝫ vel tribꝫ locis si bñ inspiciatur. nos aũt sumus in alijs terminis: ideo nihil ad ꝓpositũ. Preterea reuocatio ista ꝑ instrumentũ puenit ad noticiã supioris. s. dñi vicarij anteq̃ ꝑsentatio de qua agit eẽt facta. put mihi scripsit. ergo satisfactũ est illi cle. licet essem̃ i terminis ipius. Nec ob. q̃ facta nõ sit ꝑm formã cle. causam q̃. nam ibi loquit in casibꝫ in quibꝫ iura dicũt esse necessariaz intimatõem: sed in cle. cũ illusio: non dicit q̃ sit necessaria intimatio: ß q̃ poteſt a quocũqꝫ vel q̃litercũqꝫ. ff. de peti. here. l. Itez veniũt. §. a quo. z. l. j. in fi. de acti. empti. Cõcludo igit q̃ ꝑsentatio facta per arrendatorẽ non valet. q̃ nõ potest fundari in arrendamẽto: nec in ꝓcuratorio. nec in vicariatu a quo destitutus erat. z ꝑ cõsequens q̃ valet ꝑsentatio facta ꝑ dñm priorẽ: z presentatus per eum tanqꝫ verum patronuz debeat instituti. vt in. c. cum bartholdus: de re iudi.

Consilium. LVIII.

Preclarus est egregiꝰ iuris z vtriusqꝫ doctor dominus Jacobꝰ de fabris de vicen. iam ãnis. xvij. vel circa habẽs tũc quãdam vxorẽ noĩe margaritã: ex q̃ neqꝫ filios neqꝫ filias ꝓcreauerat. Testamentũ solẽniter fecit in quo vltra multa legata z fideicõmissa in eodem relicta Franciscũ Johannẽ Fredericũ Gregoriuz Matheũ z Paulũ germanos eius ꝓsobrinos z ꝓsanguineos in oĩbus suis bonis mobilibꝫ z ĩmobilibꝫ iuribꝫ et actõibus quibuscũqꝫ ꝛc. vniuersales heredes solenniter cõstituit. Post factuz verũ tale testamẽtũ z post q̃ndam annos vel circa dictus testator mortua dicta domina margarita sua olim vxor sine filijs z filiabꝫ aliam supduxit vxorẽ dñaz guielmã: ex qua duas filias suscepit: germondiã videlicet z thadeã nũc supstites z impuberes. cum qua secũda vxore supuixit dictus testator. vij. ãnis vel circa. Nunc ꝛo ꝑfatus testator veniens ad mortẽ licet corpe languis: mẽte tamẽ sanus aliud nõ cõdidit testamẽtũ. z sic vita decessit. Quo mortuo nũc suprascripti heredes in suo testamẽto instituti vendicãt sibi ꝑfatam hereditatẽ vigore dicti testamenti. Ex aduerso opponit ꝑ tutorẽ dictarũ filiarũ seu ꝑ alios habentes causaz ab eis tale testamentũ nõ valere. cum in illo nulla sit facta mentio filiarũ nõ per cõsequẽs dictos heredes institutos aliqua via admitti nõ debere: modo queritꝝ de bis tribus.

Nũquid dicta hereditas ex hmõi solẽni testamento sit debita. z ex quo capite suprascriptis heredibꝫ cũ ꝑfatus testator sciens dictas filias se habere potuit dictum testamentũ mutare: z nõ mutauit.

An tales filie post factũ testamentũ suscepte quibꝰ ꝑ testatorẽ i dicto testõ nihil reliq̃rit: cũ tũc illas n̄ habet possint dicẽ testamẽtũ ꝑiis nullũ: in q̃ nulla mẽtio de illis facta sit. Et sic possint quid eis debeaꝫ.

Presupposito sine ꝓiudicio veritatis q̃ hereditas institu. non debeatur: an saltem legata ex tali testamẽto debita sint z teneant.

Testamẽtũ nullũ natiuitate postumi an trabaꝫ ad fideicõmiss. ꝛtute clausule codicil. Et stante dicta cla a q̃ debeanꝫ legata: an a fideicõmiss. an ab institutis.

Nchristi nomie Amẽ

Incipiendo a secũdo q̃sito tanqꝫ magis claro dico sine dubio ꝑfatũ testamẽtũ fuisse ruptũ natiuitate dictaꝫ filiaꝫ ꝓtentaꝫ. ff. de iniusto testa. l. iij. in ꝓn. z. l. postumꝰ. C. de postu. here. insti. l. j. Et sic institutõ ꝓdictoꝝ ꝓsanguineoꝝ nõ põt valere iure directo. Sz est videndũ an trabaꝫ ad fideicõmissuz ꝛtute clausul codicillaris ꝓtẽte in testamẽto q̃ sic dicit. si nõ valet vel valebit vel valere nõ poterit iur testamẽti. Cõstat em̃ q̃ ꝑ aut. ex causa: nõ põt dici dictũ fideicõmiss. ꝓbuari qm̃ ꝑ illã aut. ꝓbuant legata z fideicõmissa q̃ deberẽt ex testamẽto si nõ essz nullũ vel ruptũ: ß istũ fideicõ. nõ poterat deberi ex testõ stãte eiꝰ validitate: cũ fuerit relictũ solũ in defectũ testamẽti. z sic a veniẽtibꝫ ab intestato. quo casu dicta aut. nõ loquit: sed solũ in relictis ab institutis. Videndũ est ergo an virtute clausule codicillaris hoc fiat. Et hic est dicendũ q̃ si testatoꝛ cogitasset ꝺ istis postumabꝫ: vt q̃ tpe ꝓditi testamẽti habuisset vxorẽ pregnantẽ quaz sciuisset esse pregnãtem: z de postumis vel postumabꝫ nõ fecisset mentiõem: sine dubio dicta clausula codicillaris cũ fuerit ꝓcepta sub illis ꝛbis ꝺ futuro. s. si nõ valet aut valebit vl̃ valẽ nõ poterit q̃ verbũ poterit habz tractum in futuꝝ. l. si ita

quis.ff.de le.ij. trahent ꝑfatam institutõem directam ad fideicõmissuz. videlicet vt dicte filie quib⁹ p ruptu ram testamẽti delata fuit hereditas ab intestato tene rentur restituere hereditatẽ dictis scriptis heredib⁹ p fideicõmissuz detracta legitima ipaꝝ nõ trebellianica.

In casu nostro q; dcm̃ fideicõmissuz a tpe quo nate fuerũt z inceperũt grauari semp fuit purum quo casu tm̃ sit detractio: iurta no. i. l. qꝫꝫ. C. ad. l. falci. Et hoc esse verũ ptz ex his que habent in. l. ex ea scriptura. §. fi. ff. de testa. in tex. z glo. de testa. mili. l. querebat: cir ca mediũ. per quã. l. hoc tenet bar. iuctis his que no. p eundẽ in. l. j. ff. de iuſ. codicil. in. vj. q. vbi tenet dictam clausulã opari etiam qñ testamentũ ãnullat ex causa ꝓteritõis postumi quẽ testator sciuit se habẽ verũ. q̃a iste testator de istis postumab⁹ tempe testamẽti nõ co gitauit: imo de filijs desperauerat: qm̃ habebat vxorẽ sterilẽ: z istas postea susceꝑit ex secunda vxore post te stamentũ: supinducta est maius dubiũ. q; dñs bar. fu it in opi. q. dicto casu legata est fideicõmissa nõ cõser uentur: nec p aut. ex causa: nec p clausulã codicillarez. Et q; dicta clausula tũc nihil operet: z hoc p. l. sic cer ti. z. l. si cũ vel in vtero. C. de testa. mili. z p. l. bis qui: de iuſ. codicil. z. l. cũ pater. §. cũ extermĩaret: de le. ij. z per ratõem. q; verisimile est q; si testator de filijs cogitasſz talia legata z fideicõmissa nõ fecisſz nec ipos filios gra uare voluisset: maxime de tota hereditate restituenda scriptis heredibus quos ĩ defectũ filiozũ p̃sumit q; in stituisset nõ instituꝝ. verisimiliter si credidisset se fili os habere vel habere debere. ar. l. tale pactũ. §. fi. ff. de pact. C. de reuocã. dona. l. si vnqꝫ. z ipe bar. no. in di. aut. ex causa. z. in. l. filio ꝓte. de iniusto testa. z in. l. j. de iuſ. codicil. Alij tenent ꝓtrariũ p. l. generaliter. §. ex testa. ff. de fideicõ. liber. vbi si rumpit testamentũ na tiuitatis postumi possunt deberi legata ex repeti. facta ab intestato z sic ex clausula codicillari. Sz bar. intelli git qñ cogitauit de postumo. q; sciebat se habere vxo rem p̃gnantẽ. Breuiter qñ in testamẽto fuit appos ita dicta codicil. clausula ꝑverba de quib⁹ supza: si non valet vel valebit zc. censetur cogitasse d̃ postumis z d̃ ruptura que p eozũ natiuitatẽ sequi possit. q; cogita uit de casu quo tempe cõfecti testamẽti esset validum. sed postea efficeret inualidũ. z hoc non poterat ꝓtin gere nisi ꝑpter natiuitatem postumi ꝓteriti. Et ideo doc. dant p cautela q apponant illa verba futuri tem poris ad hoc vt illa clausula operet si ꝓtingat testamẽ tum rumpi natiuitate postumi: qd̃ non esset si solũ ver ba p̃sentis tpis: puta si valet zc. essent apposita. q; tũc cum testamentũ esset a pncipio validũ. l. iij. §. j. ℞si. ex his. ff. d̃ iniusto testa. deficeret ꝓditio de p̃senti sub qua esset facta dicta clausula: z p ꝓsequẽs ipa clausu la codicillaris etiã deficeret. l. cũ ad p̃sens. ff. si cer. pet. Propter istũ ergo casuz rupture cõtingentis natiui tate postumi cõsulũt doc. illa verba futuri tpis debere apponi in dicta clausula: vt dicat si nõ valet vel vale bit zc. Quãdo ergo dictũ verbũ vel valebit fuit appo sitũ: apparet q testator cogitauit dictũ casum euenire posse. s. q poterat habere postumos post factuz te stamentũ qui nascendo tanqꝫ ꝓteriti rumperẽt testa mentũ. et censet voluisse q etiã si talis casus accideret licet tpe testamẽti de tali casu spem nullaz haberet vt erat ĩ casu nostro. tamẽ q; erat possibilis euenire sicut euenit licet ꝓter cogitatũ adhue valebat testamentuz suũ. z debeat seruari eo modo quo seruari posset. et sic institutio heredũ licz nõ iure directo saltẽ iuſ. fideicõ missi. z sic voluit postumos nascituros gware si eiꝫb in testato succederẽt z istud tantũ valet quãtuz si sciuiſ set de certo se habiturũ postumos p. l. qui iuſ. militari ff. de testa mili. q; paria sunt cogitasse in genere per il lam. l. qui iure: z p. l. sub ꝓtextu. la. secũda: cuz ibi no. p bar. C. de transac. z sic cessat fundamentũ bar. qd̃ est. quia non est verisimile testatorez voluisse grauare filꝫ os nascituros si sciuisset se debere eos habere. q; sic ap paret de ꝓtrario per appositõem illius verbi vel vale bit: qd̃ nõ nisi in dicto casu potest opari. Et ita tenet exꝑsse bar. in dicta aut. ex causa. C. de libe. ꝓte. z i. l. fi. d̃ iuſ. codicil. Confirmãdo etiaz per plures rõnes hoc idem tenet doc. ange. de pusio in dicta aut. ex causa. s. q si pater fuit hui⁹ ꝓpositi saltem in cõfuso ꝓterire omnẽ postumũ quẽ in futurũ posset habere: z illũ vo luit grauare: licet tpe testamẽti nullã spem haberet ha bendi: imo de eo desperasset: vt hic fuit q opi. bar. nõ haberet tũc locũ si de tali ꝓposito potest apparere fm eum per dicta. l. qui iure militari: de testa. mili. Sz ego dico q de tali ꝓposito satis dicit apparere p apposi tõem illoꝝ verboꝝ vel valebit aut valere nõ poterit zc. per que verba fm bal. in dicta aut. censet cogitasse de casu rupture cõtingentis per natiuitatez postumi. Opi. ergo bar. posset ꝓcedere qñ nec in genere nec in specie de postumis cogitasset: p q d̃ tollitur in casu no stro fundamentũ bar. z etiã defacili rñdet ad oĩes le ges allegatas p euz. Preterea rñdendo in specie nõ bz obstare. l. sicut certi. z. l. si cũ vel in vtero. C. d̃ testa. mili. Nam p illas leges bene ꝓbat q iste testator etiã si fuisſz miles cui⁹ ꝓteritio p exheredatiõe habet nõ cẽ seretur istas postumas exheredasse: et q tanqꝫ ꝓterite testamentũ rumperũt. Et hoc etiam ego supza dixi. s non probatur p illas leges q testator noluerit eas gra uare onere fideicõmissi vel legatoꝝ. imo ex appositõe dicte clausule tali modo cõcepte apparet ꝓtrariuz: vt supza dixi. Item nõ obstãt. l. is qui. ff. d̃ iuſ. cõdi. z. l. cum pater. §. cũ existimaret. ff. d̃ le. ij. q; in illis legibus legata fuerũt noiatim relicta ab vno quẽ testator pu tabat sibi solũ succedere. q̃a postea nõ successit sol⁹. s alius vnacũ eo: merito ille alius ad quez verba grava minis nõ fuerũt relata ad certas z determiatas psonas venientiũ ab intestato. z ideo ꝓbendunt oẽs etiaz de quib⁹ testator nõ cogitauit. l. si quis nũc nullũ. ff. d̃ iuſ. codi. z hoc etiam idem bar. dicit in dicto. §. cuz existi maret: ad. l. si vnqꝫ. C. de reuo. donat. Bal. ibi respon det q ibi nõ apparet donantẽ cogitasse quoq; modo d̃ filijs nascituris. sed in casu nostro ꝓpter illã clausulaz si non valet vel valebit aut valere nõ poterit apparet q cogitauit. z q in dictũ casum ꝓuidit. z sic voluit di ſposita p eũ valere etiã si cõtingeret testamentũ rum pi natiuitate postumi vel postumoruz. z sic postumos voluit gravare. ergo nõ fuit iste casus improuisus. et sic cessat id qd̃ dicit. ff. de testa. mili. l. militis. §. j. ibi ob improuisuz casum: ad. l. tale. pac. §. fi. ff. de pac. nõ mul tum expedit laborare. q; parũ facit ad ꝓpositũ si bene inspiciat. Nã sicut ibi succedit filꝫ d̃ quo testator nõ cogitauerat. ita z hic succedũt iste postume de quibus in specie non cogitauerat. s. ab intestato. non aũt instı tuti de quib⁹ cogitauerat succedũt ex testamẽto. et sic cõcordat ille casus cũ bis que supza dixi. Et vltra hoc etiam dico q filie de quib⁹ non cogitauerat in specie: cum saltẽ in gener de ipis cogitasset. nec ibi ꝓtrariũ di cit vel ꝓbat. Item dñs ange. d̃ pusio in dicta aut. ex causa dicit opi. bar. non ꝓcedere eo casu quo pat⁹ du bitabat an eẽt susceptur⁹ liberos vel nõ: z sic licz igno raret se liberos habiturũ: non tamẽ applicabat mentẽ suam plus ad partẽ negatiuã qꝫ affirmatiuaz. z hoc p l. si vxorem p̃gnantem: cum sua glo. ff. de manu. testa. q; ter. ibi loquit in testatore dubitante an filios habe ret vel non. z glo. hic tenet q illa lex hodie corrigitur p aut. ex causa. Sed in casu nostro p appositõem illi us clausule apparet q non certitudinarie mentẽ suaz applicabat ad partẽ negatiuã. imo cogitauit illud qd̃ erat possibile euenire. s. q testamentũ licet validũ tem pore quo fiebat poterat exꝑost facto effici inualidũ p postumi natiuitatem. Jgit opi. bar. non habet locum

in casu nostro. ℙro ꝯfirmatõe ꝑdictoꝝ adduco qꝫ iste testatoꝛ supuixit ꝑ plures annos post susceptas filias. Et cũ esset doctoꝛ solẽnis sciebat testamentum suum ruptũ natiuitate postumaꝝ. ⁊ etiam sciebat ⁊ notiam habebat de opi.bal.qui tenet qꝫ qñ apponit̃ clausula codicillaris ꝑ ꝛba de quib⁹ supꝛa.ſ. si nõ valet vl̃ valebit ⁊c.nõ hꝫ locuꝫ opi.bar. qꝛ censet̃ de postumis cogitasse:vt ipe plene no.in dicta aut̃.ex causa. Si ergo voluiſſꝫ dictã opi.bal.nõ habere locũ in suo testamẽto.ß potius opi.bar.reuocaſſꝫ dictã clausulã ⁊ alit̃ dispoſuiſſet cũ temp⁹ habuerit hoc faciendi.etiaꝫ ꝓpe ſuppoſito qꝫ opi.bal.non esset vera saltẽ ad tollenduꝫ dubiũ. Cum igitur hoc nõ fecerit censetur voluisse dictam clausulã codicillarẽ operari in casu nr̃o.⁊ sic opi. bal.debere seruari poſtq̃ ad remouendũ dubiũ aliter nõ dispoſuit ꝑ id qꝺ habet̃ in tex.⁊ glo.in.l.athlete.§. dat remiſſionẽ.ff.ꝺ excu. tuto.⁊ voluisse decedere cuꝫ isto eodeꝫ testamẽto in ea forma in q̃ stat.ꝓo hoc etiã facit.l.in fraudẽ.§.fi.cum.l.ſe.ff.de testa. mili.⁊ qꝺ ibi no.per bar.in fi.⁊ qꝺ idem no.in.l.lex cornelia de vul. ⁊ pu.ſ.in queſtiõe illa ſi pupillus moꝛitur viuẽte patre vtruꝫ sicut expiꝛat pupil.substitutio:ita et tacita vulnam ipa diſtinguit:aut supuixit testatoꝛ tanto tpe qꝫ potuit puidere:aut nõ ⁊c. ℙro hoc etiaꝫ facit qꝛ in dicto testamẽto ꝯtinentur multa legata pia.⁊ si cogitasset vt dicit ange.i dicta aut̃.ex causa. qꝛ solita sunt ⁊ non multũ magna. ⁊ cõueniebãt dignitati testa. vñ seruaret̃ in casu nr̃o fierent irritata. facit etiã multum ad ꝯfirmatiõem ꝑdictoꝝ qꝫ dicte postume sunt femie ⁊ non maſculi:quib⁹ femis parentes nõ libenter relinquũt vniuerſalẽ ſucceſſionẽ: ne bona iꝑoꝝ exeant cipeas ꝓnas. vnde videmus quotidie accidere qꝫ partes qui nõ habent filios maſculos:ß femias poti⁹ instituũt suos fratres ⁊ agnatos maſculos vt bona remaneant in agnatõe ⁊ familia q̃ instituãt filias femias et mandãt eas dotari. Et sic arguẽdo de eo qꝺ solitũ est fieri.l.j.cũ ibi no.C.de arbi. Credendũ est qꝫ iste testatoꝛ etiã si sciuisset de certo se filias istas habituꝝ nihilominus istos suos agnatos instituisset ⁊ non illas:qꝺ etiam apparet ex substitutõe quaꝫ fecit dict.institu.si omnes decederẽt sine filijs.qꝛ disposuit qꝫ ei⁹ bona deuenirẽt ad primiogres ꝺ domo sua masculos:⁊ ad femiꝛas nõ nisi maſculis deficientib⁹. Et sic ptꝫ qꝫ habuit affectõem ad agnatõem suã masculinaꝫ plus q̃ ad seminam:iux.no.ꝓLy.C.de adulte.l.j. Cessat ergo i casu nr̃o fundamentuꝫ bar.qꝺ est:qꝛ verisimile est qꝫ si de filijs cogitasset extraneos nõ instituisset.naꝫ posſꝫ ista ratio ꝓcedere si iste filie essent maſculi ⁊ nõ femie. Sed qꝛ femie ⁊ instituti sunt maſculi: ⁊ ꝺ agnatõe ꝓsumendũ est qꝫ idem fecisset. Et si dicat̃ saltem dotem eis reliquisset.rñdetur qꝫ loco dotiuꝫ detrahent legitimam de fideicõmiſſo.⁊ etiã vltra si inspecta q̃litate ꝓsonarũ non sufficeret eis legitima ꝓ dotibus.⁊ hoc ꝓ aut̃.res que.C.cõmunia de lega.l. mulier.§.cuꝫ ꝓpoꝛneretur.⁊.l.a filia:in pꝛin.cũ ibi no.ff.ad treb. Cõcluditur ergo qꝫ institutio ꝑdictoꝝ agnatoꝝ cõuertitur in fideicõmiſ.ꝓ.l.ex ea.§.fi.ff.ꝺ testa.⁊.l.querebat̃:circa mediũ.de testa.mili.ꝓpter dictã clausulã codicillarem.⁊ sic venit eis restituẽda hereditas deducta legitima que est tercia pars totiꝰ hereditatis:ß trebel.nõ venit detrahẽdi vt dixi supꝛa.ß si legitima non sufficeret eis ad dotes ꝑm arbitriũ bonoꝝ viroꝝ debet eis supplerí.qꝛ onus dotãdi qꝺ incũbebat patri:ꝓ.l. fi. C. de dot̃.ꝓmi.⁊ de ritu.nup.q̃ liberos:trãsit ad istos institutos in q̃s ꝓ fideicõmiſſum trãsibũt bona.ar.l.si q̃s a liberis.§.idem reſcriptũ.ff.de lib.agno.⁊ qꝺ no.Ly.in l.alimenta:in fi.C.de neg.geſ. Et ex ꝑdictis rñdetur qꝫ debent̃ non virtute clauſule codicillaris:ß ꝓ aut̃.ex causa:non obstãte opi.bar. ℙrimũ ptꝫ.qꝛ illa clauſula ſolũ opat̃ in his que nõ possunt valere iure testamẽti:vt ptꝫ ex verbis sub quib⁹ ꝯcipet.sed qñ legata ptꝛicularia cõseruant̃ ꝑ aut̃.ex causa:valent iure testamẽti ⁊ actõe directa ex testamẽto debent̃ ⁊ petũtur. quia ex causa ꝑteritiõis irritatur testamẽtũ ſolũ quo ad institutoem. In ceteris ꝛo firmũ persistit ⁊ remanet auctoꝛitate illius legis q̃ potuit hoc facere ac si institutio irrita facta non fuisset.ideo i talib⁹ relictis ꝑfata clauſula nihil operat̃.qꝛ verba eius non verificant̃ in illis. Et ita dicũt glo.⁊ doc.in dicta aut̃. Sꝫ bene põt opari dicto casu ꝑfata clauſula codicillaris in institutione directa.qꝛ illa nõ ꝓseruat̃ ꝑ dictã aut̃.sed potius irritatur.ideo in illa opat̃ dicta clauſula vt trabat ad fideicõmiſſuꝫ:vt supꝛa ostendi. Secunduꝫ no.ſ.qꝫ iſta legata cõseruent̃ ꝑ aut̃.ex causa:nõ obstante opi.bar. Et non obstãte qꝫ ignoꝛauerit ſe filias habituꝝ patꝫ vltra ea q̃ in ꝓcedẽti articulo dicta sunt.qꝛ postꝫ institutio ꝑdictoꝝ conseruat̃ ⁊ ad fideicõmiſſuꝫ trahit̃ ꝑfata legata debẽtur ab ipis fideicõmiſ.vniuerſalibus ad quos transit vniuerſitas bonoꝝ non a filiab⁹ penes q̃s remãet̃ ſola legitima. C. ad trebel.l.fi. Sed ꝓstat testatoꝛẽ voluisse dictos institutos grauare dic. lega.cũ putaret eos succedere directo eodẽ modo censetur voluisse eos grauare si succedũt ꝑ alium moduꝫ ſcꝫ per fideicõmiſſuꝫ:qñ etiam de isto modo succedẽdi censet̃ cogitasse cum clauſulaꝫ codicillarem apponunt.ergo ⁊c.l.post emancipatõem.ff.de le.iij.in pꝛin. vbi hoc ꝓbatur.ſ.qꝫ quãdo succedit ille ideꝫ quẽ testatoꝛ putauit succedere:non tñ succedit ꝑ illum moduꝫ per quẽ putauit tenctur ad legata. qꝺ etiam no. bar.i dicta.l.cũ pater.§.cũ extimaret:de le.ij. Et sic ꝑ conſequẽs non vendicat sibi locum quãdo legata deberent̃ a filio ꝑterito seu postumo si ꝓseruarẽtur per illã aut̃. Et ideo vult bar.qꝫ tunc nõ ꝓseruentur qñ ignoꝛauit ſe illum habere vel habiturum. quia non fuit intentio ſua ipſum grauare.⁊ veriſimile est qꝫ si sciuisset ſe habiturum filios talia legata filijs non dereliquisset:et per conſequens deficiunt dicta legata in causa finali:et in voluntate defuncti merito non conseruantur.ar.l.fi. ff.de here.institu. Debet ergo intelligi dicta opi. bar. eo casu quo nõ fuit apposita clauſula codicillaris per quam conſeruetur institutio ſaltem iuris fideicõmiſſi quia tunc esset verum qꝫ si legata conseruarentur:debentur:⁊ soluerentur a filio pꝛeterito qui succedit ab intestato cum effectu:quem tamen filium testatoꝛ grauare non cogitauit:quod esse non debet.vt.l.is qui:ꝺ iuꝝ.codicil. Sed qñ dicta clauſula codicillaris fuit apposita per quam ꝯseruatur institutio iuꝝ.fideicommiſſi.et sic non succedit filius pꝛeteritus cum effec.niſi in sua legitima. Sed institutus vel instituti ⁊ ipſi sunt qui habent soluere non filius de sua legitima.et sic nõ ipſe filius grauatur: sed instituti quos testatoꝛ grauare voluit pꝛefata opi.bar. non habet locum.quia ceſſat eius fundamentalis ratio: patet cuilibet intuenti. Et sic concludo dicta particularia legata deberi a dictis institu.tanq̃ a fideicõmiſſarijs vniuerſalibus per dictã.l.fi.C.ad trebel.licꝫ testatoꝛ eos grauauerit tanq̃ heredes directos.ß nõ est vis ꝑ dictã.l. post emãcipa.in pꝛin.ff.de le.iij. Laus deo.

Conſiliũ.LIX.

ℙrimo si est facta substitutio pluribꝰ si oẽs decesserit sine libis vl̃ p⁹ moꝛtẽ oim an videãt̃ iuicẽ ſbſtituti.

Secũdo an clausula codicillaris opat̃: si testamẽtũ rumpit̃ natiuitate postumi.

ℵ christi nomĩe Amẽ

Quãq̃ mlta scꝑtura fuerit̃ i hoc negocio taꝫ copioſe q̃ ſolẽniter ꝑ diuersos cõſulẽtes: res tñ i pauꝯ ꝓsistit.ideo põt ad bꝛeue ꝓpendiũ deduci. Videt̃

enim q̄ dictus Johānes galeaz filius galeaz non pos
sit petere heredi. z bonoꝝ dicti māfredi senioꝛ in qua
fuit institutus thomas pater dicti māfredi senioꝛis a
dicta filia manfredi iunioꝛis seu tutoꝛib⁹ eius: quoni
am licet in testamēto manfredi senioꝛis filij z nepotes
eius heredes instituti fuerint etiā adinuicē substituti:
si cōtingeret aliquē vel aliquos eoꝝ sine liberis masculis alia vl' alijs eoꝝ supstitibus decedere. liberi tamen
masculi eoꝝ si cum eis decederent non reperiunt' in
testamento p̄dicto fuisse inuicez expresse si sine liberis
decederēt substituti. licz eis etiam si oēs decesserint si
ne liberis masculis fuent facta substitutio de dño An
tonio epo albe filio manfredi veteris si tūc viueret: et
de quodā geoꝛgio z filijs suis masculis si tunc non vi
ueret. Ex quib⁹ verbis si oēs decesserint sine liberis ꝛc.
nō inducit reciꝓoca substitutio inter eos quibus fit
substitutio post mortē omniuz: sed dūtaxat ius legiti
me successionis censetur inter eos reseruatū. C. de im
pube. z alijs substi. l. penl'. z ibi no. Nam dictio vterq⁹
de qua ibi: est dictio collectiua duoꝝ: sicut dictio om
nis est collectiua pluriū. iurta no. per doc. in. l. hoc arti
culo. ff. de hered. insti. Unde sicut dicendo si vterq⁹
decesserit in pupillari etate vl' si ambo non inducit' re
ciꝓoca substitutio inter pupillos: sed reseruatio legi
time successionis: vt ibi. z. l. qui duos. ff. de vul. z pupil.
Ita z dicendo si omnis: si sunt plures q̄ duo. Pre
terea substitutio facta post mortē omniū censetur fa
cta vltimo morienti z nō censentur supstites p̄moriē
tibus substituti. ß ius legitime successionis est reserua
tum inter eos. l. vl' singulis. ff. de vul. z pu. Non ergo
potest iste Johānes galeaz. venire ex tacita reciꝓoca
substitutōe: quasi ipe fuerit substitutus manfredo iu
nioꝛi. nec iure legitime successionis: quoniā in illa p̄fer
tur sibi filia dicti manfredi. C. d̄ suis z legi. aut'. in suc
cessione. z in coꝛpoꝛe vnde sumit' ad quam legitimam
successionē res ista fuit deducta p̄ natiuitatē dicte filie
p̄terite que nascēdo rumpit testamētuz manfredi iuni
oꝛis patris sui in quo institutus dictus Johannes ga
leaz. ff. de iniusto testamēto. videtur posse venire. quia
ruptum p̄ filie natiuitatē. nec ab intestato: qꝛ filia sibi
p̄fertur. nec ex testamēto manfredi senioꝛis tanq̄ ꝓsti
tutus tacite manfredo iunioꝛi. qꝛ substitut⁹ non fuit:
vt dixi. Quibus tamē non obstantib⁹ dicenduz est
ꝓtrariū q̄ imo potest hic venire ex tacita reciꝓoca sb̄
stitutōe: z sic ex testamēto manfredi senioꝛis. Nam ve
rum est q̄ ex appositōe dictiōis collectiue nō inducit'
reciꝓoca substitutio directa: vt pupillaris vel vulga
ris: q̄m directa institutio vel substitutio nō debet fieri
tacite vel p̄ cōiecturas: sed palā et expꝛesse. C. de testa.
l. iubemus. ista ꝓpo esset tacita z cōiecturata. Sz obli
qua p̄caria seu fideicōmissa substitutio bene p̄ōt fieri
tacite z p̄ cōiecturas. l. cū ꝓponent'. ff. de leg. ij. Et hoc
voluit ibi glo. final' in fi. dū allegat p̄ ꝓtraria legē illaz
iubemus. C. de testa. z non soluit. ß doc. antiqui ita sol
uebant. z bene. qꝛ casus est p̄ quē decidit' ista questio ī
l. titia seyo. §. seya liber'. ff. de le. ij. scz q̄ fideicōmiss. re
lictū ab vltimo moriēte facit eos videri tacite z reciꝓo
ce p̄ fideicōmissuz substitutos. sed vt dixi fideicōmiss
sum relictū post mortē oi censet' relictū ab vltimo mo
riente: p. l. codicillarē. ff. de vsufruc. lega. Qd̄ tū dixi
verū est q̄n factū fuit fideicōmissuz super tota re pluri
bus relicta. secus si sup poꝛtōe vltimi morientis tm̄. l.
eum qui: tex. z glo. ff. ad trebel. in pꝛima solu. cōtrariū.
Hic aūt substitutio facta de dño antonio epo z de q̄
dam alio post mortez omniū masculoꝝ fuit facta sup
tota hereditate relicta masculis. ergo ꝛc. Preterea
tunc est verū q̄ censet' reseruatū ius legitime successio
nis adinuicez: q̄n illud ius infallibiliter ꝓpeteret inter
eos. ita loquūtur leges ī cōtrariū allegate. qꝛ loquūtur
de duob⁹ vel plurib⁹ pupillis fratrib⁹: quoꝝ alter alte
ri succedebat ab intestato. nec poterat p̄moriēs illud
auferre supstiti p̄ testamentū cū testari non potuit pu
pillus. vnde satis saluat' mens z intētio testatoꝛis ex il
la reseruatōe: que mens z intentio fuit vt de vno in al
terum ꝓueniat postq̄ noluit superstitutū venire nisi
post mortem omniū. Sed si tale ius inuicē non ꝓpete
ret non censeret' testatoꝛ de reseruatōe talis iuris cogi
tasse: puta si essent pupilli ex diuersis matrib⁹ z supel
set mater primi morientis: que in successione intestati si
li preferet' fratri ex vno late tm̄ cōiuncto. C. de tertul.
aut'. defuncto. certe tunc in substitutōe eis facta si de
cessit in pupillari etate non censet' testatoꝛ cogitasse d̄
tali iure legitime successiōis ꝓseruādo q̄d inter eos mi
nime locū haberet. Ideo substitut⁹ vocaret' statim p̄
mo mortuo i pupillari etate p̄m q̄ ibi no. moderni scri
bentes. z bene: qꝛ supstes. nec ex tacita reciꝓoca pupil
lari substitutiōe potest vocari. q̄ illa nō inducit' inter
eos: vt supra dixi. licet ex dispositione legali bene pos
sit induci tacita pupillaris: z tacita vulgaris in casibus
a iure exp̄ssis. l. iam hoc iure. ff. de vul. z pupil. Sed in
nō expꝛessis nō inducit' ex cōiecturis in generalit' sum
ptis: vt supra dixi p̄ illā legē iubem⁹. z p̄ no. in dicta. l.
cum ꝓponeret'. nec potest supstes venire ab intestato
stante matre: ideo substitut⁹ vocat'. similiter si tale ius
legitime successiōis cōpeteret: inter eos tamē possz au
ferri per primū morientē. vt si facta fuisset substitutio
duob⁹ maioꝛib⁹ sub ꝓditōe si decesserit sine liberis. nā
primo morieṅ potest testari z aliū q̄s supsti. instituere.
Ideo non censet' cogitatū tunc de reseruatōe talis le
gitime successiōis pꝛo saluanda mente defuncti: q̄ nō
saluaretur. Ideo vt saluetur potius dicendum q̄ in
ducatur tacita z reciꝓoca z p̄caria substitutio que po
test induci. vt dicta. l. cuz ꝓponet': al's frustra substituti
isset cū exp̄ssione nominis collectiui p̄ q̄d comp̄hendi
tur ip̄m de vno in alterū p̄uenire voluisse ex qua volū
tate tacita fideicōmissuz inducit'. Cum igit' in casu no
stro extet filia manfredi iunioꝛis que oēs alios trāsuer
sales etiam masculos excludit: nō potest dici fuisse co
gitatū solū de reseruatiōe legitime successiōis inter ma
sculos. qꝛ illud nō erat infallibiliter ꝓpeturū mascu
lis supuientib⁹. igitur potius videtur fuisse facta reci
ꝓroca substitutio inter eos vt volūtas testatoꝛis salue
tur. q̄m apponēdo dictōem collectiuā censet' voluisse
de vno in alterū p̄uenire: z in defectū omniū ad substi
tutos. Preterea cū ꝓhibuit bōa alienari adiecta cau
sa. qꝛ volebat ea remanere apud ip̄os filios z eoꝝ here
des: q̄d intelligit'. i. filios masculos: cuz erga eas tm̄ ha
buerit affectōem vt apparet ex plurib⁹ verbis z pericu
lis testamēti. ar. l. qui filia b⁹. ff. de le. j. z q̄d no. bar. in. l.
fi. ff. ad trebelli. iūcto eo q̄d habet' in. l. ex facto. §. fi. e.
ti. censent' oēs liberi masculi imitati ad fideicōmissuz
si in alium q̄s liberos masculos alienent'. ff. de le. ij. l. pe
to. §. fratre. z. l. vnū ex familia. §. q̄ si talia. Posito au
tem q̄ p̄dicta censarent. z q̄ ex testamēto manfredi se
nioꝛis peti non possz dicta poꝛtio hereditatis: que fu
it thome patris manfredi iunioꝛis a dicta ei⁹ filia p̄ di
ctum Johannē galeaz. saltē ex testamēto ipius iunio
ris māfredus p̄ōt peti tā illa q̄s etiā alia bona q̄ fuerūt
dicti māfredi iunioꝛis virtute cl'e codicillaris in eo ap
posite si nō valet vel valebit q̄ verbū futuri tp̄is vale
bit nō ꝓp̄hendit casuz: quo rumpit' natiuitate postu
mi. l. generaliter. §. ex testamēto. ff. de fideicō. heredi
ta. z no. p̄ bal. in aut'. ex causa. C. de libe. p̄te. vel ex be
re. siue sciuerit siue ignoꝛauerit vxoꝛē fore p̄gnantem
quicq̄d dicat bar. in. l. j. ff. de iure codicil. in. vj. q. quez
bal. rep̄hendit. Et ver⁹ qꝛ censet' d̄ postumis tacite z
implicite cogitasse ꝑm bal. q̄d̄ sufficit. l. q̄ iure militari.
ff. de testa. mili. Preterea etiā si opi. bar. eēt vera nō
haberet locū in casu nostro quo testatoꝛ p̄dict⁹ scimit
vxoꝛē suā in ei⁹ vita pepisse filiā. z sic testamētū suū so
luere ruptū natiuitate illi⁹ p̄terite. z habuit tp̄us mutan
di testamētū z nō mutauit. vñ censet' voluisse cū eodē

testamento et clausula codicillari decedere. vt notat in.l.athlete.§.dat remissionez.ff.d execu.tu.de testa. mili.l.tractabatur ꝛ sic non pōt dici ꝙ talis clausula defuncti posito ꝙ ab ipo ꝓin.caruisset: ꝫ indicio no ꝑm tabul'.l.q ex liberis.§.testamēto. Et sic cessat fundamentū Bar.debet tamen de tali fideicōmisso vniuersali qd inducit' ex ista clausula iurta no.i.l. ex hac scriptura.ff.de testa.et de testa.mili.l.querebat'.de inofficio testa.l.postumus.§. si paganus deduci legitima debita filie sed quarta trebellianica nō qz fuit ꝓhibita in testamento inniozis manfredi.iuxta no.ꝙ Bar. in.l.marcell'.ff.ad trebell'. Illud aūt clarū est ꝙ dict⁹ Jobannes galeā fidei cōmissari⁹ vlis.si possidet iuste et sine vicio bona hereditaria manfredi iuniozis et in ꝓtinenti docet de iure suo legitimus est contradictor fratrib⁹ et ibi no.licet ante verbalem restitutionē possessionē bonoꝝ occupauerit nā si post nulla esset dubitatio. Ex quib⁹ patet ad oīa quesita breuis ꝛ clara responsio. Laus deo.

Consiliū.LX.

Bartholomeus de perusio in testamēto suo sic disposuit. Jn omnib⁹ suis bonis mobilib⁹ ꝛ immobilibus iurib⁹ ꝛ actionib⁹ ꝛc. Octauianū ꝛ Jacobū Jobannis de pusio sibi heredes vles instituit ꝛ eos inuicem substituit. Et si decesserint sine filijs substituit eis ꝛ suū testm quā et qd valere voluit iure testamēti et si iure testamenti nō valeret vel nō valebit saltē valere voluit iure codicillorꝝ. Et iure cuiuslibet alteri⁹ vltime voluntatis ꝛc. Tandem ad studiū paduanū ꝓfectus est. demū reuersus filiaz ꝓcreauit ꝛ supuiuens doc.effectus tacuit ꝑ annos. Tandē in cursu eq̄ mortu⁹ est: mater testatoris et filia bona hereditaria possederunt ꝑ annos. Nec predicti heredes instituti ꝙq̄ fuerunt qz erant de ciuitate eiecti: nūc aūt ad ciuitatem reuersi petūt hereditatem sibi restitui tanq̄ ex codicill'.quer' quid iuris.

Nchristi nomie Amē

Clarꝫ est testm predictū fuisse ruptū natiuitate dicte postume si nihil sit sibi relictū iure restitutionis.C.de postu.here.insti.l.j.de bono poss. ꝓtracta.l. postumo.et hereditatē ab intestato sibi delataz.ff.de libe.ꝛ postu.l.fi.si tabu.testa.mili.exta.l.j.§.fi.de le.ꝑ dicillaris teneat' dicta postuma restituere hereditatē instituti iure fideicōmissi tria occurrunt dubia satis trita ꝑ doc.ideo breuiter in quolibet me expediam.

Primū ē vtr ꝓtus dicte clausule sic opat' effectuz in legatis et fideicōmissis pticularib⁹. C. de fideicō.l. ex testō. Jta oper' in institutiōe directa vt ipam verificat in causaz fideicō. Et videt' ꝙ nō saltē in casu isto quo preterita fuit postuma qz possibile fuit in institutione valere iure directo.s.nō nata postuma.ff.de inst testa.l.iij.§.ex bis appet.ꝛ.§.sed si stant.igit' ob liquari ex post facto nō debet.ff.de vul.et pu.l.verbis ciuilib⁹: Sed ad hoc nīdet' verū esse ꝙ ꝓbꝫ directa q̄ semel iure directo valere potuerūt nō obliquant'.s.ꝑ nos ꝛ ꝑ iuris interptes vt in ꝓtrariū. Sz ꝑ ipm testatorē obliquari pōt cui⁹ volūtas in talib⁹ dominat'.C de lega.l.cū questio.in fi.C.de necess.ser.l. cū quidam. post prin. Aut obliquatio q̄ ꝓcedit ꝓtute dicte clausule ꝓuenit expressa volūtate testatoris igit' ꝛc. ff. de ꝓdi.et demon.l.in ꝓditionib⁹. Si qz dicta clausula cū bz cū legatis ꝛ fideicōmissis pticularib⁹ q̄ pōt in codicill' relinq nō cū hereditate vel institutione directa que nō pōt dari vel fieri in codicill'.C.d his q̄b⁹ vt indig.l.hereditas.de codi.l.ij.g ꝛc.l. sed cū patrono. de bo.po.et de hoc querit' de pōti. Dicēdū ē g ꝑm oēs vicz dicte clausule opari effectū suū in vlī institutione ꝛ ipaz ad fideicōmissuz devoluere. Primo ꝑ textꝫ legā.ff.de testa.mili.l.querebat'.de iniust.test.l.postumus.§.si pagan⁹.ad trebell'.si q̄s ꝓpone.cū sy. Scdo ꝑ glo.j.in.l.ex eo.§.fi.ff.de testa.que hoc tenet. Tercio ꝑ ratōnē: qz cū testm ꝓsistat in sola institutōe.ff.de heredi.instī.l.j.§.q̄ necꝫ.dicēdo si testm nō valet vel valebit iur.testi ꝛc. Videt' dicere.i. si institutio nō erit valida iure institutionis valeret iure fideicō. Unde cū volūtas testatoris ex verbis clare appareat ꝛ de ipius ptāte in hoc nō sit dubitandū vt s.dixi: igit' ꝛc.et ita firmat Bar.post alios in.l.j.ff.d iure codi. in.viij. q.in.fi.et etiā tangit in.j.q. Scdm dubiū est vtr dicta clausula locū bēat si testm est nullū ex causa preteritionis.glo.in aut'.ex causa.C.de libe.preter.tenet ꝙ nō.p.l.ij.ff.de leg.iij.vbi dicit' ꝙ a ꝓterito nō pōt relinqui.sed hic relinquet' ab ipso ꝓterito: si clausula ꝓdicta oparet' tūc effect⁹ g ꝛc. Nec ob.l.ij. de lega.iij. nā soluendo aliquantulū clari⁹ q̄ soluāt doc. Dico ꝙ illa lex debet intelligi qn̄ relinqueret' a ꝓterito non in defectū testamenti q̄ casu testator intēdit eū grauare in illū casuz q̄ ad eū nō cogitat aliqd ꝓuentoriū ideo nō pōt.l.ab eo.C.de fideicō.nos loq̄mur qn̄ relinquit ab eo in defectū testi.et sic in casuz q̄ ad euz hereditas ab intestato supuentura quo casu pōt.l.si q̄s cū nullū ff.de iure codi.et ita firmat bar.post alios in dicta.l.j. v.q. Tercīū dubiū est an dicta clausula oper' qn̄ testamentū irritat' ꝑ agnitionē postumi ꝓteriti: Et hic breuiter dicendū ꝙ dicta clausula si eēt ꝓcepta ꝑ verba tm̄ de pōti si nō valet ꝛc. nō haberet locū qn̄ ꝛbꝫ repugnarent eo qz tale testm a principio valet dicta l.iij.§.ex bis. lz expost facto efficiat' inualidū ad ꝛbuz illud si nō valet: cū sit de pōti nō extendit' ad futuram inualiditatē.l.si ita.ff.de aur.ꝛ ar.lega.cū sy. Si antē dicat si nō valet vel valebit secus vt no. bar. in dicta l.j.de iure codi.in.vj.q.limitat tn̄ ipe hoc dictū ꝛ etiā supius qn̄ testator sciebat se habere filiū iā natum vl postumū que ꝓterijt alꝫ secus: qz tūc deficit voluntas testatoris q̄ si sciuisset se habere filios tale fideicōmissum verisilr nō reliq̄sset ar.e.ti.is q̄.et.l.sicut certi.ꝛ.l. si cū vl' in vtero.C.de testa.mili.que limitatō eq̄ssima videt' mihi. Jn cāu aūt nr̄o testator iste ignorauit de dicta postuma tpe testi cū nō haberet vxorē ꝛ sic videt' ꝑm opi.bar.dictā clausulā nō opari effectū nec ist fideicō. vlī nec in pticularib⁹ legatis nisi sint aliq̄ que verisilr in omnē casu fecisset: vt pua legata ꝓ aia vel ad piā cām vez qz ꝓponit' in themate ꝙ post natiuitatē dicte postume supuixit ꝑ annos ꝛ hūit tpus mutādū testm ꝛ nō mutauit ꝙ ēꝫ erat doctor legū vel qui sciebat vel scire ꝓsumit' ruptura dicti testi ꝑ natiuitatē dicte postume ꝛbuteꝫ dicte clausule ī devolutiuo institutionē in fideicōmissuz dico ꝙ ꝓsumit' exq̄ non mutauit voluisse decedere cū eodē testō et sic dictam clausulā opari ꝑ glo.ordinariā in.l.athlete.§.dat remissionē.ff.de excu.tu.ꝛ ꝑ id qd no.Bar.in.l.lex cornelia.ī fi.de vul.ꝛ pu.ꝛ ꝑ.l.tractabat'.ff.de testa. mili. ꝛ.C.de inoff.testa.l.iij.et sic ꝓuidet circa ea ac si a ꝓncipio sciuisset dictāꝫ opi.bar.in casu isto locū nō habere sed aliā cōmunem de qua supra.

Consiliū.LXI.

Clausula codicilla.q̄d oper' et qn̄ et an oper' qn̄ te

stamentū rūpit p querelā inofficiosi testamenti mo-
tā p sororē vel fratrē ꝯ testm̄ fratris turpi ꝑsona insti
tuta. Et que dicat turpis ꝑsona ad hoc vt cōpetat
ꝯ testm̄ fratris.

Mulier maritū suū sibi heredē instituit duabꝫ so-
roribꝫ ipi testatrici ꝓiunctis ex vtroqꝫ latere seu pen-
te ꝓsus ꝓteritis nulloqꝫ eis ꝓtinus derelicto. fuerat
aūt ipe maritus p inq̄sitionē ⁊ absens p ꝓtumaciā cō
dēnatus in libris centū ꝟm formā statutorū illi⁹ terre
p iudicē ꝓpetētē eo q ipe armat⁹ panceria ⁊ ense ⁊ a-
lijs armatus vna celata ⁊ vno baselario sibi nuicē au-
xiliū ⁊ opam p̄stantes insultū fecerāt in ꝑsonas. A. ⁊
A. ⁊ cū dictis armis vulneraverūt dictū. A. sup capi
te cū sanguine ⁊ vna ꝑcussione in manu ex quibꝫ vul-
nere ⁊ ꝑcussione dictus. A. in terrā cecidit. Et dicte
ꝓdemnationis ptē dict⁹ marit⁹ sponte soluit. fuit q̄ꝫ
idē marit⁹ p aliū iudicē ꝓpetentez silr ꝓdēnatus in li-
bris. lx. eo q aliū certis vulneribꝫ affeciss̄et. ⁊ paulop⁹
dies aliquot ex eodē ꝑcessu p eūdē iudicē ꝓdēnat⁹ in
libris. cccxl. in supplemētū vt ad libras. cccc. ꝓputatas
dictis p̄mis libris. lx. prime ꝓdēna. eo q ex dictis vul
neribꝫ debilitata fuiss̄et manus ꝑcusso. Verū serenis-
sima ducalis dñatō nr̄a eas snias sustulit ⁊ cassauit p
mū q; iudex q eā tulerat de ipis illatis vulneribꝫ ⁊ ne-
gocio seu crimia tpe snie primo nō fuerat informat⁹
cū maior debuerat ꝑferri cōdemnatio q̄ꝫ fuit ꝑlata
ꝟm statuta illi⁹ terre vt ipi damnatiōi significatū exti
terat. Sc̄dam ꝟo q; nō potuit ex eodē ꝑcessu duas
ferre diffinitiuas snias: q; p⁹ p̄mā snīam siue bene si-
ue male latāz desierat eē iudex ī ea causa ⁊ suo fuerat
functus officio: mandauit ptāti dicte terre q̄tinus de
dicto excessu denuo inq̄rent examinaret ⁊ ꝓdēnaret et
ꝑcederet vt ex forma sue ꝓmissiōis et statutoꝝ dicte
terre tenet̄ incisis ⁊ cācellatis dictis duabꝫ ꝓdēnatio-
nibꝫ cū depēdētijs ⁊ exemplis ac secutis suis sic q de ce
tero nulli⁹ valencie aūt vigoris existāt: Nūc ꝟo mor-
tua dicta testatrice et adita hereditate p maritū insti
tutuz: agunt sorores de inofficioso testō sororis tan-
q̄ꝫ ꝓterite ⁊ turpi ꝑsona scripta berede. Querit̄ an
rōne agāt ita vt valeāt obtinere. Sc̄dō posito sine
preiudicio veritatis q; recte agant ita vt obtineāt: an
q; in fi. testī dixit dicta testatrix q; id volebat suū fo-
re vltimū testm̄ q; si iure testī valere non pōt: voluit
valere iure codicillor vl̄ donatōis cā mortis vel alteri
us cuiuslibet vltime voluntatis q̄bꝫ meli⁹ valere pōt:
possit dict⁹ heres institut⁹ velut ex fideicōmisso vnū
sam petere sibi hereditatē restitui a dictis sororibꝫ ab
intestato succedentibꝫ retenta quarta iuris legitime
seu trebellianice.

Nchristi nomie Amē

Ad primū videt̄ dictas sorores nō recte ꝺ in
officioso testō agere q; fratribꝫ ꝓsanguineis nō etiaz
sororibꝫ ē ꝓcessuz de inofficioso frīs vel sororis testō
agere: vt. C. de inoffi. te. frēs. Tū q; maritus heres in-
stitutus nō est infamis seu turpis ꝑsona ex causis s̄.
relatis q; dānat⁹ p inq̄sitionē nō fit infamis. vt no. p
glo. et Dy. ff. de suspec. tuto. l. iij. §. pterea. ⁊. C. e. ti. l.
fi. ⁊ ibi p cy. p. l. j. de mō mīctaz. l. j. C. si tu. vel cu. non
gess̄. p̄sertim vbi dānatus est absens qm̄ p̄sumit dam
nat⁹ nō q; nocēs et malā causaz habuit sed q; nō fuit
defensus. vt. ff. de inoffi. test. l. q̄ repudiantis. §. fi. ⁊ de
euict. l. si ideo. in prin. Tū q; posteriores snie ⁊ dāna
tiones sublate fuere p principē cum suis dependētijs
Ita vt nullius foret̄ valētie vel vigoris. et q; ꝓditiōe
ex statuto municipij nō fit infamis: vt. ff. ꝺ ac. ⁊ ob. ces
sat. Et q; gravat⁹ cū fuerit in ꝑcessu dispensatū. vi de
tur sup infamia. vt. C. ex qui. ca. infa. ⁊ si seueriot. ⁊. l.
se. ⁊. ff. e. q̄ꝺ §. §. pena ī diuersuz videt̄ q; imo etiā so
rores ꝓsanguinee de inofficioso agūt nā appone frīs
sororꝫ ꝓtinet̄. ff. de pact. tres frēs. fami. her. lucius. de le-
ij. l. luci⁹. §. quesitū. et no. ī eis et ē exp̄ssuz etiā noiati
sorores agē in insti. de inoff. testa. §. j. Sed ⁊ dict⁹ ma
ritus vt p̄mittit̄ ꝓdēnat⁹ infamis ē vel q; dānat⁹ pu
blico iudicio legis iul. de vi p̄publica. q; vim cuz armis
intulit vel legis cor̄ne. de sicca. l. j. §. diu⁹. ⁊. C. e. ti. Is
q̄ cū telo vel q; damnat⁹ iniuriaꝝ vt. ff. de iniurijs. lex
cornelia q̄cunqꝫ nāqꝫ iudicio ex his causis dānat⁹ est
infamis: vt. ff. de his q̄ no. infa. l. j. in prin. ⁊. §. j. de pu
bli. iudi. infamē. Nec monet q; p inq̄sitionē damna
tus sit. Nam nihilomin⁹ ꝟbis edicti ꝓp̄hendit̄ q; est
dānatus publico iudicio vel iniuriaꝝ. Nā ꝟba edicti
notāt dānatū nō accusatū et dānatū ⁊ in locū accusa
tionis successit hodie tā moribꝫ q̄ legibꝫ sp̄ualibꝫ mu-
nicipioꝝ inq̄sitio: vt no. bar. eleganter. ff. de pnb. iu-
di. in famā. et ꝓbat̄. ff. de his q̄ no. infa. athletas. §. co
lūniatore. cū glo. ⁊. ff. de pub. iudi. l. fi. p ar. a spāli. vbi
damnat⁹ publico iudicio lz nō p accusationē fit infa
mis. Et idē dicendū ē si ex crimine publico q; statutū
alterata sit pena: Nā nihilomin⁹ ꝺdēnat⁹ erit ifamis
q; publico dānatus iudicio. vt no. bar. l. generalit̄ in
l. j. in antepenū. questione. ff. de publi. iudi. sic est. n. in
specie ꝓposita ad glo. in ꝯrīū allegatas rñdendū ē ꝟm
Bar. eas loq̄ qñ facta fuit nō ex publico iudicio: sed
sepatim. Et ex alio capite q; nō succedit in locū accu-
satiōis ex publico iudicio vt est exēplū. C. de testi. nul-
lum. ⁊ hoc secut⁹ ē Ange. in ꝑalleg. l. q̄bꝫ oībꝫ ⁊ sup re
late glosaꝝ ꝓcordie assentiunt ol. ⁊ an. de pisis: vt re-
fert bar. in ꝑalle. l. infamē. Qz aūt ꝓpter ordinē in pro
cedēdo mutat̄ ꝯ reū dispēsatuz credat̄ sup infamia q̄
cy. adiuuabat̄. dy. snīa in ꝑalle. l. fi. C. de suspec. tu. et
in dicta. l. iij. §. pterea. ff. de suspec. tuto. recte dānat̄
p bar. in dicta. l. infamē. p. l. ordo. ff. de pub. iudi. et ad
l. j. C. si tut. nō ge. rñdet bar. q; ibi nihil dī de infamia.
Nec rursuz refragat̄ q; fuerit ꝓdēnat⁹ cū eēt absēs
p ꝓtumaciā: quā licz snīa lata ꝯ absentē p ꝓtūacē nō
faciat vis ꝯ alios q̄bꝫ si p̄ntē cām egiss̄et fuiss̄et nocitu
ra: vt in ꝑallega. l. q̄ repudiantis. §. fi. ff. de inoffi. tes-
⁊ de euict. si ideo. in prin. q̄ tñ ad ip̄m ꝓdēnatū ius fa-
cit ⁊ p veritate habet̄ vt eisdē legibꝫ nō. n. meliorib de
bet eē ꝓditionis ꝓtumax q̄ꝫ nō ꝓtumax. vt. ff. de nova.
nō solū vt q̄ꝺ vi aut claz seruius imo deteriorib vt. ff.
de appel. l. ex ꝓsensu. §. j. ⁊ de iudi. l. ⁊ post edictū. §. fi.
⁊. l. si ꝓtor. §. j. p̄sertim cū ipe ꝓdēnat⁹ acq̄enerit de
⁊ de re iudi. qꝺ ad ꝓsultationē. ⁊. C. e. ti. ad solutionem.

Ex his rōnibꝫ q̄bꝫ vsus suz in ꝑore ꝓdēnatiōe puto
vtēdū ⁊ in posteriore q̄ fuit ꝓdemnatus ī libris. lx. vel
cccc. Nec me mouet q; fuerint ille ꝓdēnationes extin
cte ⁊ sublate p serenissime ducalis dñatiōis decretū ⁊
lras cū suis dependētijs: q; nō ideo fuere sublate: qm̄
fuerit absolut⁹ vel reputat⁹ fuerit innocēs bīt. apud
dñium illata. n. nō fuit post p̄mā ꝓdēnationē sēda q;
nō potuerat ex eodē ꝑcessu ꝑferri vñ nō videt̄ subla
ta infamia qm̄ mēs ꝓncipis fuit nō vt penā minueret
vel remittēt imo q̄ sapiat negauerit. Et si ex s̄. relatis
ꝓdēnatiōibꝫ iuris infamiā nō ꝯrerit ꝓdēnat⁹: facti tñ
infamiā nō euaserit tāqꝫ ḡuata eius opiniōe apꝺ bo-
nos et graues arg. optimū. ff. de obse. a lib. p̄stan. bo-
nor. ⁊. l. parens. et. l. licet. ⁊ q̄ notāt ī eis: nā et ꝓbato
hui⁹ crimē p exceptionē gravat̄ ei⁹ opinio et repellat
a testimonio in causis criminalibꝫ de excep. teniqꝫ et
de testi. testimoio. ⁊ q̄ notāt ibidē. Malā aūt est etiā
facti infamiā turpitudinē irrogare ꝓpter quaz fratri
⁊ sorori cōcedit̄ ꝯ testa. querelā q̄ alīs nō ꝓcedēt. Nā
⁊ in hac re sufficit note leuis seu macule aspse vt ꝺ in-
offi. te. frēs. Et multomagis hec ꝓdēnatiōis p diffini-
tiuas prolate cā cognita snias q̄ꝫ inf locutio p̄cisdis

vel increpatio patris debere facti infamia mirroga-
re.vt.C.qui.ex cau.inzoga.infa. ea que.et.l.interlo-
cutio. Et ad hoc faciũt no.in.l.nulla.C.in.eo.ti.7.ff.
e.l.j. Relinq̃tur itaq; ex oĩb⁹ supiozib⁹ inferẽ. dictas
sozores recte de inoffi.test. sozoris acturas 7 obtentu-
ras. Nec q; marit⁹ fuit testatri. ꝓperi debere querelã
excludi 7 lex generaliter lata est de ꝑsonis turpib⁹ in-
stitutis p q̃relã excludẽdis vt dicta lex frẽs.7 insti.eo.
§.j. Ad scõm videt ꝓma fronte dicẽdũ etiã si dicte
sozores obtinuerũt in q̃rela.7 ab intes. succedãt tene-
ri eas restituẽ hereditatez dicto marito ex generali fi-
deicõ. qd ex illa clausula codicillari surgit: vt.C. de fi-
deicõ.l.ex testõ 7 mili. testatozis.l.qui iure.7 vtrobiq;
notat 7 exꝑssius q; illis ꝟbis institutio directa ꝓuerti
tur in fideicõmissuz vl'e. vt.ff. de iniusto rup. et irrito
testõ.l.postumus.§.fi.et de testa.mili. q̃rebat'. §. vtz
aũt. Cõstat aũt fideicõmissuz vl'e valere reciso testõ
ꝓ querelã inoffi.testi: vt.C. de libe.ꝓeter. vel exhere.
sumiť. vt in auť. vt cum de appel.cognoscit'. §. si tamẽ
ꝓtigerit.et.§.legatis. vbi simpliciter statuit legata et
fideicõ. valẽ reciso testõ ꝓ querelã neq; sepata fidei-
cõmissa spãlia ab vniũsalib⁹ et ita glo. exꝑsse notauit
etiã vl'e fideicõmissuz ꝓ eã ãt ꝓferri.ff. ad trebel. ita ta
men.§. q̃tiens.7 doct. ibi sequũť. 7. C. de libe. ꝓte. auť.
ex cã. Jn aduersuz arguit' palã ẽ iure veteri eã clau-
sulam nihil opari reciso testõ ꝓ querelã nec ꝟtebat ꝓ
eã institutio in fideicõmissuz nec q̃ querelã tenuissent
tenebant' ex fideicõmisso restituẽ hereditatẽ scriptis
heredib⁹. vt.ff. de inoff.test. titia. nec hoc vllo iure no
uo mutatũ est in testõ fratris vl' sozoris turpẽ ꝑsonã
sibi instituentis et fratrẽ vel sozorẽ ꝓsanguineã ꝓtere
untis. quten. nanq;. vt cũ de appel. cogno. §. aliud q̃z.
c. cũ oĩb⁹ sequẽtib⁹. vñ sumpta ẽ auť. ex cã. C. de lib.
ꝓte. vel exhere. indubitate loq̃tur tm̃ de testamẽtis li-
beroz 7 pentũ et de querela inoffi. testa. q̃ dat liberis
ꝟbis dicte auť. in multis ptib⁹ exꝑmiť. Jgit' ius anti
quũ q̃ ad querelã inter fratres et sozores et eoz testm̃
remanet immutatũ neq;. n. q̃s rõne censebit fratrẽ ho-
die debere aut instituꝰ ꝓtinus aut ꝓteriti aut nomina
tim exheredari noiatim q̃z inserta cã ingratitudinis
ꝑsertim ex his q̃ sunt in ipa noua ꝓstitutiõe descripte
nec rursuz ius nouissimũ ius vetus in vno casu coꝛri-
gens ad alteꝛ casuz etiã idẽtitatẽ rõnis extendit'. vt
scribit' p Jac. bu. et bar. et ceteros. C. de sacrosanc. ec
cle. auť. quas actões. post glo. ibi positã. et p bar. ff.
solu. matri. si ꝓstante. in ꝓn. ad qđ facit. eo. ti. l. si ꝟo
negociũ. §. de viro. qđ. n. noua lege specialiter nõ ẽ ex
pressuz sub antiq̃s regulis 7 legib⁹ relictũ esse credẽdũ
ẽ: sic dicit legislatoꝛ. in. l. ꝓcipim⁹. in fi. C. de apl'ato. 7
notandũ ꝟbũ specialiter ibi positũ. Si q̃s sane puta-
uerit totã eã nouissimã ꝓstitutionẽ: vt cũ de appellat.
agno. ad liberos tm̃ 7 parentes coꝛũq; testã ptinẽ ex-
ceptis illis duob⁹ medijs. §. si tñ ꝓtigerit. 7. §. legatis.
q̃ et ad fratres ac sozores 7 eoz testã ptineant; aut ex-
tendant' nõ rõne sentire videbit' 7 ꝯ. l. fi. ff. ꝺe iur. 7 fa
cti igno. vbi quale est ꝓncipiũ ꝓstitutõnis tale debz
intelligi mediũ. Et multomagis mediũ recipiet ītel-
lectũ a ꝓncipio 7 fine seu a precedẽtib⁹ 7 sequentib⁹:
ar. ff. de leg. j. 7 seruus pluriũ. §. fi. et ꝯ iura volẽtia ꝙ
legũ coꝛrectio quantũ fieri possit sit vitanda de elect.
cũ expediat. li. vj. in auť. q̃ mona. effi. sui. §. trib⁹. eoq;
magis q; diuersa rõ q̃ erat in liberis 7 parentib⁹ p no
uũ ius immutatũ ẽ hodie qm̃ necesse sit reos instituꝰ:
nec sufficẽt eis legitimã portionẽ alio q̃uis titulo da-
ri vel relinq̃ nisi fuerint ingrati q̃ casu id ꝓ eis innoua
tũ est vt debeãt dici in testõ ingrati 7 cã ingratitudi-
nis noiatim testis inseri ꝙ iure veteri nõ fuerat neces
sariũ. Si q̃d igit' ꝯ eos ius nouissimũ sãxerit sup lega
tis 7 fideicõmissis cet'isq; caplis vt valeãt egreferẽdã
nõ ẽ: ar. ff. de iur. iur. cum q̃. in ꝓn. ꝓ fratrib⁹ aũt 7 so
roꝛib⁹ nihil nouo iure sancituz ẽ: sic g̃ ne ꝯ eos ad in-
star eius qđ dixerũt doc. C. de bonis q; lib. cũ nõ solũ.
in ꝓn. q; ꝓ ius nouũ sublatũ est patri ꝓpulsionis ius
filiũ q; nõ põt cũ impellere adire hereditatẽ nec in eũ
recusantẽ pñam exercere ptãtem ꝓcessuz est patri so-
li filio recusante adire ꝓ se hereditatẽ filiofa. delatã si
biq; in plenũ eã querere qm̃ ꝟo in seruis ius nõ ẽ mu-
tatũ quia põt in seruũ recusantẽ adire hereditatẽ de-
latã sibi dñicam exercere ptãtez sicq; nil ꝯ dños iure
nouo mutatũ ẽ ita nec ꝓ eis. Vnde seruo nolente nul-
latenus poterit dñs hereditatẽ ꝓ seruũ delatã acq̃re-
re ꝓm ius vetus. ff. ad trebel. ꝟuo inuito. in prin. sicq;
plus iuris habet pať in delatis ꝓ seruũ filiũ q; dñs in
delatis ꝓ seruũ iure nouo cũ tñ ꝓstet plenius cẽ ius po
testatis dñice q; paťne deniq; ꝓ hec oĩa cogitata ga
uisus sum ꝙ angelũ huius q̃z finẽ ꝓperui in auť. ex cã
et neminẽ memi vidisse ꝯriũ. Adiuuabã etiã hanc ꝓ-
tem ꝓ ea que notauit Guil. de cu. C. de inoffi. test. fra-
tres. vbi nota. etiã si frater fuerat in legitima ꝓte vel
ampliore. Turpis aũt ꝑsona in aliq̃ etiã minima par-
te script⁹ nihil magis querelã excludi. Dz poti⁹ eã ꝓ-
tẽ turpi scripto heredi ꝓ querelaz ꝓtinus auferenda
qm̃ hoc de querela in odiũ turpiũ institutoꝛ ꝓstitutũ
est ꝙ nemo tm̃ in liberis et pentib⁹ dicẽt q̃z q̃ eis plus
q̃ fratrib⁹ faueat': vt.C. de inoffi.test. cũ querit': et in
auť. vt cũ de appel. cog. §. et hec disponim⁹. ꝟsu ceteꝛ-
rũ. Preterea ꝙ hec est snia glo. generalis. vt clausu
la codicillaris nil opet' cũ testm̃ querela inoffi. test. re-
scindit'. in auť. ex causa. quã seq̃tur guil. de cu. i. l. fi. C.
de codicil'. cuius glosatoꝛis auctas quanta sit in nego
cijs foꝛensib⁹ testat' Jac. bu. C. q̃ ꝓ sua Ju. l. j. vbi ait
in decisionib⁹ cãrũ nõ esse a glo. snia recedendũ nisi ꝯ
riũ foꝛet ꝓsuetudo indicioꝛ ꝑsertim cũ fuerit alicui⁹
clari doc. aucte suffulta. Nouissime et ipsi⁹ clausule
codicillaris ꝓditõ spectanda est si nõ põt valere iure
testi que ẽ falsa. Nã ei⁹ ꝯdictoꝛia vera est q; põt va-
lere iure testi. Nam et valet 7 rursuz valere põt 7 po-
tuit multis casib⁹ efficacissime q̃d. n. si fuissent p̃mor-
tue sozores testatrici q̃d etiã si post mortẽ testatricis
añ aditã hereditatẽ cũ necdũ querela nata ẽ. q̃d si ꝓ
aditã ꝓtius querelã ꝓparassent aut q̃đ si qnquen-
nio tacuissent aut etiã querelã repudiassent his omni
bus põt valere iure testi et irretractabiliter vl'is. Er-
go a ꝯrio si nõ põt valere iure testi falsa est. vt. ff. de re
iudi. si is q̃ ducẽta. §. vtrũ igit'. irritã reddit eã dispo-
sitionẽ. ff. si cer. peta. cũ ad pñs. de ver. ob. ꝓditiões. 7
piculosaz est scripturã que semel iure testi valuit ea-
q; ꝓ testõ vsus est ad codicillos trãsducere: ar. C. ad
codicil. l. fi. Que ꝓsideratio adiuuat glo. dicte autẽ.
ex causa. Verũ hec vltimo nõ sunt dictis soroꝛib⁹ ne
cessaria cũ satis eis ꝓioza sufficiãt. Et p eũ hoc q̃ sup
deduxi rõ nature 7 sanguinis adiuuet'. Et turpes mo
res meritissime puniat' qđ reipublice congruit: vt. C.
quo. bo. l. fi. 7. ff. ad. l. aq̃l. ita vulneratus. 7 de fideius.
l. si a reo. §. qđ vulgo. ꝓcluius in hanc snĩam decurri
vt agere possint dicte sozores 7 obtinere nec restitue
re teneant' ꝑsertim cũ vxoꝛ plerũq; in vltimis ꝓstitu
ta aut metu aut nimia reuerentia mariti ne forsitan si
bi indignãte reddãt an efficiant de salute sperãtes nõ
vltra ita testent' vt maritũ ꝯ responsa prudẽtũ et na-
ture rõne ꝓsanguineis ꝑferant. vt dicta. l. fi. C. q̃. bo.

Consiliũ. LXII.

An nepotes ex filia teneantur conferre dotem ma-
ternam.

Nchristi nomie Amē

Dubitatio pñtis articuli ꝓsistit in ꝫ qr stāte opi. martini vera de ꝓsuetudine nō de iuris rigore ꝫm cōem viczopinionē. qꝫ dos a pze ꝓfecta nō reūtat ad eū si filia decederet in matrimonio cum liberis viuente patre. Sed remaneat penes viruz liberos prefata consuetudo aufert eam patri ad quem de iure debēt redire ⁊ tribuit eam liberis. Et sic liberi predicti dicuntur eam habere immediate ab auo materno cui⁹ erat licet nō ex dispositione aui sed ipsius consuetudinis ꝓut in similibus dicit tex. in. l. si is q̄. ff. de vul. ⁊ pup. qđ substitutus pupillaris dicit capere bona pupilli ab ipo pupillo cuius sunt ⁊ a quo euellunt licz ex dispositiōe patris q̄ ipsum substituit. Et si hoc est deberet eā sibi computari in legitimā q̄ debet eis de bonis aui materni cū in eadē debeat ꝓputari qđ q̄d hñt ab ipso ꝺ ipis ſba. l. scim⁹. §. repletionē. C. de inof. test. Et hec est ratio fortis ad quā nō est dare responsum ꝫm Bar. in. l. in quarta. ff. ad. l. falci. qui dicit se in ea fundasse et bis ꝓ ista parte cōsuluisse licet plures alij dicerent contrariū vt refert Bal. qui etiā in hoc fuit ꝺn⁹ bar. C. de coll'. l. illam. ꝓ plures rōnes sed ad hanc rationē nō videt bene respondere ꝫ sue rationes cōcluderent si haberent a matre ⁊ tanqz heredes eius q̄ casu etiā ipe bar. nō negat qđ imputare eā nō debēt Sed in casu nostro de dicta ꝓsuetudine factū est ius scriptū municipale qđ illaz ꝓfirmat ⁊ sic illud idē facit ⁊ opat qđ oparet ꝓsuetudo dicto statuto nō extante. facit qđ nota. in. l. ij. in prin. ff. de vul. et pupil. in ꝺbo moriby. ꝓ doc. et qđ no. cy. in. l. ij. C. que sit locutō ꝓsuetu. qñ de ꝓsuetudine efficitur lex vel statutuz aufert q̄ statutū istud p̄fatā dotē patri eidēqz auo et tribuit liberis. Et sic dicūtur liberi habere imediate ab auo: q̄ debent sibi ꝓputari in legitimā eis debitā ab eo Plus videt in casu nostro qꝫ etiā ex expressa dispositione aui videat habere ista infantula postqz ille fuit stipulatus illā restitui ei cui ius dederit. Nā censet stipulatus ꝫm ordinē iuris vicz ei cui deberet fieri restitutio si stipulatio nō interuenisset ꝓ ea que no. ꝓ bar. in. l. vxorem. §. testō. ff. de leg. iij. ⁊ l. gaius. sol. ma. Sz si nō interuenisset stipulatio deberet fieri dicte infantule virtute dicte cōsuetudinis ꝓfirmate ꝓ statutū: q̄ censet auus illi stipulatus ⁊ potuit sibi acq̄rere vtilez actionē. put est casus. C. de pact. ꝓuen. l. pater ꝓ filia et dicta. l. gaius. ff. solu. ma. Et ista vident multū vrgere ꝫ dictam infantulā qđ teneat ꝓputari. Sed in cōtrariū aduertēdū qꝫ si pater nō fuisz stipulatus dotem istam restitui vel fuisset stipulatus p̄cise restitui filijs dicte sue filie possent ista de plano cōcedi. Sz stipulando eo mō q̄ stipulatus fuit sibi vl filie vel filijs filie vel illi cui ius dederit ꝛc. cēset stipl'at⁹ sibi si filia decedēt sine liber⁹. Si ꝺo cū liberis cēset ꝓ ꝑ⁹ stipulat⁹ filie sue quā censet plus dilexisse cz liberos eius eo casu q̄ cū liberis decederet vt voluit bar. in. l. si cū dotē. circa finē principij ꝓ illum tex. ff. solu. ma. dicēs ita fuisse disputatū ꝓ Jac. de bel. Et sic in pūcto mortis cū mori incipit cū liberis. Purificat stipulatio in ꝓsonam filie adhuc viuentis quā trāsimittit ad suos liberos tanqz eius heredes. Et ita intelligunt. l. int' socer §. cū inter. ff. de pact. dota. ſ. qꝫ ibi liberi habeant tanqz heredes mris. Jn quā mrem censet cōcepta tacita stipulatio in casu q̄ cū liberis decedat ⁊ sic purificatur stipulatio in puncto mortis in ꝓsonā filie sicut in silibus habet in. l. si filius heres. ff. de libe. ⁊ postu. ⁊ l. sius q̄z. §. marcel. ff. de here. insti. Et si ita est sequit qꝫ liberi et in casu nostro dicta infantula nō habet istaz dotē ab auo ꝫ a mre nec tāqz de bonis ⁊ pīmonij ani de q̄ exiuerat. l. pē. ff. ad. l. fal. de col' dot⁹. l. fi. ī fi. Sz tāqz bona sue matris effecta ꝓ donationē patris qđ fieri poterat etiā iure veteri. l. pomponius philadelph⁹. ff. fami. her. et sic habēt locum rōnes facte ꝓ bal. in. l. illam. C. de coll'. vt non debeat computari qđ etiā videt fuisse de mente bar. in dicta. l. in quarta. et in dcā l. post dotē que format hoc dubiū qñ filie haberēt vt heredes matris qr pater fuisset filie tm stipulatus vel sibi in vnū casum q̄ casu censet stipulat⁹ filie in alterum casuz: vt dicta. l. si cū dotē. An tūc dicti filij debeant eā sibi ꝓputari. Et lz nō soluat ꝫ dicat se dubitare ⁊ esse pulcrū dubiū tm innuit qꝫ nō ⁊ clare intelligere qꝫ ea que prius dixerat locū habent qñ nō habent vt heredes matris sed ab ipo auo immediate qđ ꝓtingeret si nulla stipulatio interuenisset vel in ꝓsonā filiorū tm ⁊ specifice. Et ego dico qꝫ tunc habebit locuz determinatio bal. ⁊ alioꝝ qui tenuerūt ꝺriū. ſ. qꝫ ipe tari nō debeat in legitimā qr dicto casu militāt rōnes eoꝝ: vt patet ex no. ꝓ bal. in dicta. l. illam. Et si dicatur ꝺm hoc resultabunt damna patri qꝫ stipulatio censeat ꝓ prius ꝓcepta in ꝓsonam filie tāqz magis dilecte. Rñdet qꝫ sibi imputet q̄re specifice nō cōcepit in ꝓsonā nepotū tūc ꝓputarēt in legitimā. ar. l. fi. C. de do. pze. in fi. Jtē si dicat postqz ꝓsuetudo vel statutū aufert auo ⁊ dat filijs filie quō potuit au⁹ ꝓ suaz stipulationē auferre nepotibꝫ et dare filie. Rñdeo potuit a principio ⁊ añqz eis esset ius quesitū. l. quoties. ff. solu. ma. de pac. dota. si cū dos. Jtē qr sentiunt vtilitatem in hoc qꝫ nō tenent ꝓputare tāqz heredes sue matris vñ ꝓqueri nō pñt pl⁹ videt qꝫ etiā citra vl lam stipulationē idem sit qđ supra dixi si verū ē qđ asserit ꝓ primū dñm ꝓsulentem qꝫ dictū statutū fuit sic semꝫ intellectum et practicatū et interpretatū ferrarie qꝫ filij filie habeant vt heredes eius quasi tantum operet statutū quantū stipulatio in ꝓsonā filie ꝓcepta. l. si de interpreta. ff. de legi. Laus deo.

Consiliū. LXIII.

An colonis sit auferenda possessio quam coluerūt et meliorem fecerunt si ecclesia vel locator reperiat alium q̄ velit plus soluere ꝓ pensione. Et an in lege vel statuto confirmante videantur repetite omnes qualitates que erant in. l. vel statuto ꝓfirmato.

Nchristi nomie Amē

Videt dicendum qꝫ dict⁹ dñs prior modernus possit dictis colonis possessiones auferre de ꝓximis: si ꝓ hec reddit ꝓclusio ecclesie melior qr reperit alium colonū pl⁹ offerentē nisi offerant illud plus postq̄z locationes seu inuestiture illis facte semꝫ fuerunt facte ad tps certū octo vel. ix. annoꝝ. et vltra hoc ⁊ ꝓ duos annos. primos abbates p̄cedentes fuit aditum inuesturis iur. mere et simplicis locations ⁊ hoc per tex. C. de loca. p̄dio. ciui. l. fi. §. sane. ⁊ l. ꝓgruit. Jn q̄busdam videt esse casus ⁊ qđ hī co. ti. l. ij. in tex. ⁊ glo. l. xj.

Qđ videt esse verū etiā si dicti de ꝓximis colonis coꝝ cultura et diligētia redd:derūt illas t̄ras meliores. vt in d. l. ij. ibi q̄z meliores ꝛc. iūcto ꝺbo nec titulo cōductionis a ꝺrio sensu ꝫm qꝫ glo. ibi intelligit et in. c. ad aures. de re. nō alie. ecc. lz expense meliorametoꝝ sint eis restituende. vt ibi no. ꝓ glo. ⁊ doc. ne deficant suos labores ⁊ ad alios puenire. C. de allu. et pallu. l. fi. nec videt ob. dicta. l. fi. Nec videt ob. dicta. l. fi. in prin qr loqtur in colonis quib⁹ iure ꝑpetuo sel facta est cessio talib⁹ em nō essent auferende. vt ibi et. l. cotē. § agri. ff. de publica. et. l. ij. §. q̄ imꝑpetuū. ff. si ager vectig. nec ob. etiā. c. fi. C. de fundo. patri. e. libro. qr ꝺz intelligi qñ nō cōstabat de locatione vel eius forma: quo casu si per. xl. annos tenuit vt colonus ꝓseruan-

dus est in suo statu. vt ibi. et qđ no. cy. C. de p̃scrip. xxx. annoꝝ. l. ꝓperit. hic ꝓstat q ad tp̃s nã aliq̃d videtur impoꝛtare tp̃is appositio cum ꝓcessuꝫ ad tp̃s censetur post tp̃s denegatũ. l. impatoꝛ. ff. de postulando. l. statu liber. §. stichũ. de leg. ij. Et etiã verba illa iur. mere pure et simplicis locatõnis. l. si q̃n. de le. j. cuꝫ sy. nõ intelligit. §. cũ ãquenniũ. ff. de iur. fisci. ita videt q post tempus nõ p̃nt retinere in ista locatione p̃iorem seu mon. inuitũ. vt equalitas seruet. C. coĩa p̃rem. l. vlti. in fi. sic in sy. videmus q sicut pater nõ põt regulariter emancipare filiũ inuitũ in aut. q̃ imo. nat. effi. sui. §. et generaliter cũ ibi no. ita nec filius potest regulariter patrẽ inuitũ ꝓpellere ad emãcipandũ. ff. de adop. l. nõ potest. Sed his nõ obstãtib in ꝓtra riũ videtur veritas ꝛ equitas ex eo maxime q̃ ꝓponitur in facto dictos colonos vel eoꝝ auctoꝛes p̃fatas terras de siluis inutilib feciſſe arabiles et vtiles ꝓpter qđ nõ debent eis auferri sed ꝑpetuo videt eos admitti eo tamen modo ꝛ censu quib hucusq̃ retinuerunt cũ renouatiõib fiendis de tpe in tempus ꝛ hoc p. l. q̃cũq̃ ꝺefectũ. et qđ ibi no. bar. C. de om. agro deser. li. xj. Nã illa lex nõ videt intelligenda in eo cui fuit ꝑpetuo ꝓcessa vel locata q̃ tũc etiã si cã nõ melioꝛasset nõ deberet sibi auferri. vt dicta. l. cotem. §. agri. ff. de publica. Prefata ꝛo lex q̃cũq̃ fundat se solũ in hoc q ꝑ desertũ fundũ et inutilẽ fertilẽ et idoneuꝫ reddidit ꝺoꝫ ꝑ intelligi in eo cui cõcessio fuit facta ad tempus: q̃ ꝑ hoc mereꝫ vt fiat imꝑpetuũ. Et hoc etiã vult text. in dicto. c. ad aures. de re. ecc. nõ alie. q̃ loq̃tur in tẽporali colono. Et vult q ecclesia ꝓpter hoc possit sibi ꝑpetuo iure ꝓcedere. Et licet loq̃ videar ꝑ ꝛbũ posse tũ videt intelligendũ q etiã teneat ꝛ deꝺeat ꝑ dictam. l. q̃cunq̃. qđ etiã glo. in dicto. c. ad aures videtur expresse tenere. dũ dicit: q si tpe prime cõcessiõis tpalis ecclesia nõ fuit deꝺepta q̃ nõ repiebat aliãs: q̃ recepiſſet cũ maiori emolumẽto q colono res ñ deꝺeat auferri. Et cũ loq̃tur sine dubio in colono tẽpali. sed si fuisset deꝺepta q̃ tpe ꝓtractus repiebat alius q̃ plꝰ ꝺet hodie: q̃ plꝰ offeꝛat: auferꝛtur ꝑ: q eã melioꝛauit nisi ille offeꝛat illud plus: qđ reꝑpenꝛtur ab alijs ꝛ ille est intellectus illi. c. ꝑm glo. q̃ etiam tenet hosti. ibi. et in summa. e. ti. §. ij. ℞si. §. ꝛc. Et dicit esse ibi casuꝫ in quo gra eq̃litatis seruãde põt ecclesia alienare in ꝑpetuã emphiteosim. Et ideo si hoc est vt fuerit eq̃litas videt q ecclesia nõ solũ possit secundo ligatio ita videt astringere sic̃ cinilis et naturalis ar. ff. de ali. et ciba. lega. l. pecunie. in fi. et qđ ibi no. bart. et. l. quint. ff. manda. aliter. n. ecclia nõ seruaret eq̃liter nec iustitiã erga aliũ q̃ benefacientẽ sibi nõ remuneraret. qđ facere non debet cũ sit cultrix iusticie. vñ nil iniustũ pati ꝺoꝫ in se vel in aliũ fieri. vt in vsu feu. ℞ alie. feu. §. sed diuersuꝫ. Est. n. ista iusticia ꝓmutatiua rõne ꝺuande eq̃litatis. Et licet Jo. an. ꝑideat intelligere illud. c. eo casu q̃ ꝑ a tpalis locatio facta fuit cũ illo pacto q si faceret illas arabiles extirpatis siluis ꝓcederet. sibi imꝑpetuũ verius tñ videt q etiã si sine dicto pacto facto fuit idẽ sit ꝑ dictã. l. q̃cũq̃. naꝫ illa esset nimia restrictio ad illud. c. etiã nõ habẽt tunc ꝓbabilẽ dubitationẽ. nec loq̃ret ter. ꝑ verbũ poterit vel potest. ß ꝑ verbũ ꝺoꝫ. ꝑ hoc etiã facit. l. fi. e. ti. de oĩ agro deser. q vult q ꝓpter tales meliorationes nõ ꝺebet augeri pensio. Et bar. ibi dicit notabilẽ legẽ ꝑ inueant. et in q̃ꝺ causis coloni cer siti. l. j. eo. li. xj. Et qđ sat abiles prelatos. sic de agri. ꝛ censi. l. cuꝫ satis §. caibi bar. no. ꝛ in. l. ij. C. de loca p̃dio. ciui. de p̃lat. q̃ post melioꝛationes factas ꝑ colonos volũt dicere eccles̃ã fuisse deceptam: vt etiã no. in. l. ij. de predijs nauicula. c. ti. quod non ꝺebent audiri. Nec obstat dicta. l. fi. §. sane. ꝛ. l. cõgruit. de loca. p̃dio. ciuiliũ. q̃ loquũt in illo: q̃ rem non melioꝛauit. Ideo si ꝓdunt ad tp̃s nulla sibi fit iniuria: si post tp̃s sibi auferꝛt. Et etiã loquũtur in illo: cui nõ ꝓsuevit de tpe in tp̃s refirmari. Sed in casu nostro ꝓcurrunt ista duo. q̃ suadent vt eodez modo refirmari ꝺeat sicut hactenus ꝓsuevit post q̃s isti ꝛ eoꝝ auctoꝛes melioꝛauerũt ꝛ de inutilib fecerunt vtiles ꝑut dicit esse ꝑbatũ. Nec etiaz ob. dicta l. ij. de loca. p̃dio. ciui. que innuit q̃ q̃n q̃s habuit iur. simpli. loca. q̃ possit sibi auferri posito q̃ eã reddiderit melioꝛẽ q̃ põt intelligi: q̃n in aliqua ꝑte nõ ex toto de inutili facta est vtilis ꝑut dicit hic vel ibi q̃n intervenit p̃ncipis rescriptũ: quod hic nõ est. vt in dicta l. cotem. §. agri. ff. de publica. Nec ob. q̃ ꝑm hoc apposita temꝑoris nihil operabit: q̃ immo multũ opatur ꝓpter reuocationẽ: q̃ ex qualibet eaꝝ sentit ecclia aliq̃d emolumẽtũ ꝛ etiã obuiat p̃scriptioni: que posset allegari contra eccĩam vel si de facto vellet dicere se non habere ab ecclesia. iuxta no. q̃ cy. C. de p̃scrip. xxx. annoꝝ. l. cõperit. Nec ob. q̃ ꝑm hec dicta verba iur. mere ꝛ simplicis loca. nil. operabunt. q̃ fateoꝛ et dico q̃ non ꝺebuerunt apponi tum q̃ in precedẽtib innestituris nunq̃ fuerunt apposita p̃ tãlongissimũ tempus centum annoꝝ ꝛ vltra. et pacta insolita in talib reꝓbabant q̃n p̃ simplices administrationes apponũtur. C. de pascuis publicis. l. j. li. xj. ꝛ qđ ibi p̃ bar. Soli em̃ duo p̃cedentes abbates sine capitulis eoꝝ forte fecerũt ꝛ deceꝑerũt istos colonos q̃ dictũ verbũ nõ ponderarũt. vnde iniquũ esset q̃ ꝑiudicaret eis q̃ credebãt recipere moꝛe solito. Et valde male et malicioſe fecerũt p̃dicti duo abbates apponi faciendo dicta verba ꝑter antiquũ moꝛẽ ꝛ ꝓsuetudinẽ innestiẽdi quẽ seruare ꝺebebant. ar. ff. de aqua pluui. ar. l. j. §. fi. cum. l. se. in prin. de polici. l. imꝑatoꝛes. in fi. Vñ ꝺebuisset fieri expressa mẽtio in instrumẽto q̃ hactenus ꝓsueruerũt aliter fieri innestiture nũc de cõi cõsensu faciũt sic. Nec est credendũ q̃ isti in hoc cõsensissent cũ etiã q̃ dicta verba cõtrariant nature innestiture q̃ est vt fiat imꝑpetuũ ꝛ locatio nõ sic. Ideo innestitura tanq̃ antiq̃oꝝ ꝺebet preualere tñ q̃ pensio modica que soluta fuit. ꝓuenit ꝑpetue innestiture nõ locationi nec etiã ob q̃. l. imꝑialib reꝓbet q̃ ille res eccliarũ eq̃pantur. C. ne rei domi. vel tempo. in rubro ꝛ nigro ꝛ etiã in dictis legib aliq̃n fit mẽtio ꝺe vtriſq̃. Concludo q̃ dictũ p̃ioꝛẽ maxime ꝓpter ꝺeas melioꝛationes factas nõ posse p̃dictas res illas auferre.

Consiliũ. LXIIII.

Legatũ an videat factũ aio compensandi cũ ꝺebito ad qđ alꝰ q̃ testatoꝛ tenebat. Et legatũ factũ filie ꝑ q̃ pr̃ ꝓmiserat ꝺotẽ an censeat factũ aio cõpẽsandi cũ ꝺote. Et q̃n eadẽ res vel diuersa relinq̃tur in duobus testamentis vel eadẽ quantitas an bis ꝺebeat.

Nchristi nomie Amẽ

Videt dicendũ q̃ vtrunq̃ legatũ possit petitam ꝺe centũ marcis q̃ ꝺe q̃ngentis ducatis. q̃ fuerunt facta in testamentis diuersoꝝ. s. primũ intestam̃to ser leonardi secundum in testamento Antonij filij eius ergo ꝛc. ff. de lega. j. l. plane. la prima. in. §. j. vers. sed si duoꝝ testamentis. vbi etiam si cõsistat vrunq̃ in eadem re vel specie: que nõ recipit multiplicatõnẽ vel duplationẽ: nihilominꝰ ex vtroq̃ testamento potest peti vt ex vno cõsequatur extimat. ex altero rem fortius in casu nostro: cum ꝓsistat in quantitate q̃ potest duplicari ꝛ multiplicari. ar. l. lucius. §. impuberẽ. ff. de leg. ij. et dicta. l. plane. §. si vers. ß si non corpus.

Sed ad hoc potest respõderi q̃ ꝓcedere posset in testamentis penitus diuersoꝝ sed hic in testamento defuncti ꝛ heredis: q̃ reputat idẽ. Et ideo idẽ est ac si in testamento eiusdem. ꝛ hoc dicit glo. in dicto. §. j. ℞si. Sz si duoꝝ sup ℞bo duoꝝ p. l. hmõi. §. si sẽprom⁹. e.

Sc̃do ad idẽ: qꝛ ꝓsistunt ambo in quãtitate: que cũ ti. sit mltiplicabil etiã si ĩ testõ vere vn⁹ pluries leget pluries debet vt in dicto. §. j. versi. ß si nõ corp⁹: fortius ergo si in testamẽtis vere diuersoꝝ: qui tamen fictione iuris reputent idem simul et defuncti et heredis sed ad hoc respondetur q̃ ꝓcederet si eadẽ quãtitas pluries legaret simpliciter nõ ob certã ꝛ determinatã causaz nõ reiterabilez. Als debet vltimũ tm̃ vt l. libertis. la. ij. in prin. ff. de ali. et cib. lega. et nota. expresse ꝛ plene p bar. in. l. cũ centũ. ff. de adimẽ. lega. añ fi. ibi dum dicit aut legatũ est ad vnã ꝛ eandẽ causaz et statur vltimo vt. l. libertis quos. in princ. ff. de ali. et cib. lega. ꝛc. Tercio ad idẽ q̃ possit peti tã ex testamento defuncti q̃ heredis videt ꝓbari in. l. menius. ĩ prin. ff. de lega. ij. Sed certe non obstat: quia nõ dicitur ibi q̃ ex vtroq̃ petat integrũ. immo quatinus cõcurrunt petit ex testamento defuncti: ß q̃ten⁹ in testamento heredis plus est relictum illud petit ex testamẽto heredis ꝛ in dubio si verba prolata ab herede p̃nt importare plus vel aliud q̃ legauerit defunctus: p̃sumit hoc voluisse potius q̃ q̃ voluerit illud idẽ legare: ne legatũ heredis sit inutile. et hoc dicit in dicta. l. menius. in prin. et hoc etiaz dicit in casu nostro. s. q̃ nõ debet ista habere vel petere integras cẽtũ marcas ex testõ defuncti. s. ser leonardi ꝛ itegros ducatos q̃ngentos ex testamento antonij: sed centuz marchas ex primo testõ heredis p illã. l. meni⁹ q̃ videt potius facẽ ꝓ q̃ ꝓtra si bene inspiciat. et p. l. q̃d g̃. la. prima. in p̃n cipio. ff. de lega. j. Quarto ad idẽ. Nam legatuz de marchis cẽtũ factũ in primo testamento nõ fuit factũ ab antonio filio instituto: sed a substitutis datis illi filio: si decederet sine liberis: vt patet ibi dñ dicit: ita tñ q̃ tunc: ꝛ eo casu p̃fati ser Jacob ꝛ ser nicola⁹ teneãt ꝛ debeant ꝓditas oms filias dotare cũ centũ marchis ꝛc

Prefatus g̃ antonius filius nunq̃ fuit obligatus ad dictas centũ marchas. Nec poterat obligari: si vixisset ꝛ in eius vita ista filia sororq̃ eius nupsisset tũc em̃ in nulla certa quantitate sibi dãda grauatus erat dictus filius ß solũ q̃ dotaret eã iuxta suã possibilitatẽ: vt p̃z ff. in principio thematis. obligatio ℞o dictarũ centũ marchaꝝ inceptura erat post mortẽ antonij in p̃sonas suoꝝ substitutoꝝ. nõ g̃ videt dici posse q̃ dictus antonius reliquerit dictos quingentos ducatos aĩo ꝓpensandi cũ eo ad qd̃ ipse nõ tenebat ß ali⁹ vel alij. s. dicti substituti erant obligandi. ar. ff. de ꝓpẽ sa. l. in rem. §. fi. iura. n. que dicũt q̃ q̃s aliq̃n p̃sumitur relinquere animo ꝓpensandi puta cũ debito legali vel necessario. ff. solu. matri. si cũ dotẽ. §. si p̃. de leg. ij. titia. §. q̃ in vita: loquñt q̃n ipse relinquẽs tenebat ad tale debitũ necessariũ: si bene inspiciat: nõ q̃n alius Sed ad hoc respondet q̃ hic illi idẽ substituti q̃ erãt de butri fuerunt ab isto antonio heredes instituti: vñ sicut testamentũ heredis et testm̃ defuncti reputãtur vnũ et idẽ: ne inducat repetitio legati que habeat heredẽ grauare. vt. l. huiusmodi. §. j. ff. de leg. j. ita videtur q̃ debitũ heredis incepturũ post mortẽ defuncti: reputet esse debitum defuncti q̃tum ad hoc vt defunctus censeat religsse aĩo ꝓpensandi cũ illo: ad qd̃ ipse teneret seu cũ ꝓprio: ne heres duplici onere grauet. vt dicta. l. ticia. §. q̃ in vita. vbi ponit ista ratio: quãdo erat debitũ ad quod defunctus tenebat: que ratõ locum habet in casu nostro: quando est debitũ ad qd̃ defunctus non tenebatur sed heres eius erat obligãdus post illius mortem. et facit quod habetur in. l. penul. de dote prelega. in ter. et glo. Quinto ad idem q̃ in dubio nõ videtur relictuz animo compensandi etiam cum ꝓprio q̃n non est debitũ legale seu qd̃ hẽat causam necessariã ß q̃n est debitũ pueniẽs ex ꝓtractu vel quasi ꝛ p consequens habet causam et originem voluntariã licet ex post facto sit necessitas. C. de acti. et obli. l. sicut iuncta. l. creditorẽ. ff. de le. ij. et. l. j. §. sciendũ. C. de rei vxo. acti. et plene p docto. in. l. si cũ tem. in. §. si pater. ff. solu. matri. sed hic est huiusmodi quia oritur ex quasi ꝓtractu si dicti fideicommissarij acceptãt fideicõmissuz vniuersale: sicut obligatõ heredis ad legata orit ex quasi ꝓtractu q̃ celebrat in additione hereditatis. ff. quib⁹ ex cau. in possessionẽ eat l. apud iul. in fi. de acti. et obli. l. ex maleficijs. §. heres, cũ ꝓcor. ꝛ sic habet originẽ voluntariã: qꝛ nemo cogitur adire vel acceptare fideicommissuz inuitus. C. de iure delibe. l. nec emere. licet secus sit quando est debitũ legatũ habens causaz a principio necessariã dicta l. si cũ dotẽ. in. §. si pater. ff. so. matri. Sz nñdet q̃ istõ verũ esset si relictũ fieret simpliciter nõ sic q̃n ob eandẽ causam ob quã aliud debitũ etiã volũtariũ p̃cedit sit vt patet in. l. huiusmodi. §. cũ pater cũ bis: q̃ ibi notantur per doc. ff. de leg. j. nam licet pater teneat obligatione vel necessitate legali dotare filiaz. l. q̃ liberos. de rup. nupti. nõ tñ est astrictus ad certã quantitatez si g̃ se astringit p̃mittẽdo: hec astricti o est mere voluntaria: qꝛ nõ cogebat eã facere: ß poterat incipe a tradition et forte minoris summe: si vires bonoꝝ ei⁹ illam certã quantitatẽ p̃missaz nõ patiebat. l. quero. ꝛ l. sine generalis. ff. de iure dotium. et tñ si postea legat p dote cẽset legasse aĩo ꝓpensandi cũ eo: qd̃ ob eandem causam p̃miserat: siue leget illam eandẽ rem vel speciẽ: quã p̃miserat siue p̃miserat quantitatẽ vel legat quantitatẽ maiorẽ vel minorẽ vt ibi p Bar. ꝛ C. de lega. l. filia legatoꝝ. p eundẽ et p cy. Sexto ꝛ vltimo ad idẽ qꝛ iste antonius filius ꝛ heres instituꝛ⁹ instituit heredes oẽs tres substitutos ß duos tm̃ vel filios coꝝ ser nicolai et ser Johannis: qui erat vnus de tribus substitutis non instituit vnde nec tenet ad legatum quingentoꝝ ducatoꝝ relictum ab heredibus antonij: qꝛ nõ est eius heres nec p ꝓns censet releuatus ab onere legati de marchis centuz factis in primo testamento a dictis substitutis. Nã si iste antoni⁹ instituisset heredes alios extraneos nõ predictos substitutos: negari nõ posset q̃n dicta filia posset petere legatũ centũ marchaꝝ a substitutis p̃dictis ex testõ primi testatoris et legatũ de q̃ngentis ab herediby antonij: ex testõ ip̃ius Antonij: qꝛ legata facta essent a diuersis heredibus seu diuersis p̃sonis: vt. l. plane. §. j. ff. de lega. j. et no. bar. in dicta. l. cum centuz. ff. de admi. lega. fortius si a diuersis testatoribꝫ reputent vn⁹ ꝛ ideꝫ vt est in casu nostro: cũ eadem sit ratio vel maior. Et si ita est q̃n nullus de istis fuisset institutus: idẽ dz esse quando aliquis eoꝝ instutus nõ fuit saltem quo ad p̃sonam ipsius vt teneatur ex testamento primi testatoris. Breuiter fateor istud ꝓtrariuz. Et dico q̃ in boc stat finaliter decisio vnius questõnis. Nam dico q̃ isti duo substituti: q̃ fuerunt ab antonio instituti ꝛ eius hereditatẽ adierunt vt videlicet teneant ex testamento antonij ad legatũ maius. s. quingentoꝝ nõ tenent ex testamento primi testatoris tanq̃ substituti ad legatũ minus. s. de marchis centũ ne duplici onere grauent ꝓpter quod censet hoc maius relictũ animo compensandi cũ illo minori vel est dicendũ q̃ vsq̃ ad illam summã: que tangit eos de dicto minori legato tenẽtur ex testõ p̃mi testatoris. Quaten⁹ aũt excedit vsq̃ ad summã q̃ngentoꝝ ducatoꝝ tenẽt ex testamẽto antonij p dictã. l. quid ergo. in prin. la. j. ff. de lega. j non autem ad vtranq̃ summam integrã p iura ꝛ. allega. et etiã rationes. p̃fat⁹ aũt ser nicolaus ser Jobes q̃ nõ fuit institut⁹ ab antonio cũ nõ teneat

ad legatū quingentoꝝ factū in testamento antonij te
nec̃ ad legatū de centū marchis sicut tenerenc̃ oēs ꝓ
rata si non fuissent instituti a dicto antonio ꝑm ea q̄
dicta sunt ar. l. de tota. ff. de rei vēn. q: dicto ser Nico
lao cessat ratio de qua supra. s. ne duplici onere tenea
tur si tenec̃ ad illud cū nō teneaꝯ ad hoc: qz nō est he
res antonij. poterit ꝯ dicta dña petere q̄ngentos du
catos ab heredib⁹ antonij et nō vltra: sed a dicto ser
nicolao poterit petere tertiā ptē dicti legati de centū
libris ex testamēto ser leonardi tanq̄ ab vno ex trib⁹
substitutis z vtrūq̄ debebit ꝓseq̄. Oz aūt dixi ꝑfa
cedit si adiuerūt hereditatez antonij sine inuentario.
Si ꝙo cū inuentario tunc vsq̄ ad duos mēses ꝺ cen
tū marchis ab eis tanq̄ a substitutis simpliciť tenenť
si dimidia pars bonoꝝ primi testatoris q̄ pertinet ad
eos tanq̄ ad substitutos sufficit. Quatenus aūt ex
cedit vsq̄ in summā q̄ngentoꝝ ducatoꝝ non tenenť
subst̄ituti sed vt heredes antonij vt s̄. dictuz est. Et
cōstat q̄ antonius nō potuit illos grauare in eo qꝺ il
lis debebať iure dicte sb̄stitutiōis. et sic in dicta dimi
dia. ff. de dote ꝓleg. l. ij. §. idem iul'. querit. imo dictaz
dimidiā aduersus legatarios testi Antonij tanq̄ eis
debitā pñt ante omnia deducere. C. ad. l. falci. irrituz
et. l. impo. Est ꝯ videndū vtrū altera dimidia: q̄ veni
ebat detrahenda de hoc fideicōmisso p legitima z tre
bellianica dicti antonij filij grauati sufficiat vel non
ad dictū residuū z si sufficit an ptineat ad eos vel nō
Nam dicť mihi q̄ testamentū antonij fuit nullū ra
tione p̄teritionis: qz preterit auiā maternaz: qꝺ si ita
est hereditas ei⁹ ab intestato ptinet ad dictā auiam z
etiā vt dicť ad quandā eius sororem. ꝯiunctā vtrin
q̄. C. ad tercul'. auc̃. defuncto. tenētur tū virtute clau
sule codicillaris restituere prefatis institutis dictā ali
am dimidiā cū nihil aliud sit in hereditate antonij et
hoc deducta legitima quie z trebellianica et sit dimi
diā dicte dimidie iuxta no. in auc̃. ex cā. C. de libe. pre
te. p glo. et doc. et bar. in. l. j. ff. de iure codicil'. in. vj. q.
Si ꝯ ꝑfata dimidia dimidie q̄ est q̄rta ꝑs hereditatis
antonij sufficit ad id qꝺ est vltra dictas duas tercias
centū marchaꝝ vsq̄ ad q̄ngētos aureos: tenebunť di
cti instituti et substituti ad integros q̄ngentos ptim
licz ꝑ duab⁹ tercijs de trib⁹ cētū marchaꝝ ꝑ residuo
ꝙo tanq̄ instituti et est testō antonij et virtute dicte
clausule codicillaris substituti ab antonio. Si ꝙo nō
sufficeret dicta dimidia dimidie: tūc tanto min⁹ tene
reť. Plus dico q̄ auia et soror nō pñt detrahere du
plicē quartā de fideicōmissa: qz est purū. s. si nō valet
iure testi ꝛc. cū ab ip̄o inicio testm̄ esset nullū rōne p̄
teritiōis. sed vna tm̄ detractio venit fienda iuxta no.
in. l. cū ꝑ. C. ad. l. falci. Nam auia cui debeť: detrahet
illā solā cū sit maior q̄ trebelliaica: vñ cū i ea ꝓputeť
illā excludit. Soror ꝙo cui nō debeť legitima non in
stituta turpi ꝑsona detrahet trebellyanicā solā: vñ il
la dimidia dictoꝝ bonoꝝ paternoꝝ q̄ debebať anto
nio ꝓ legitima z trebellianica ptinet ab intestato eq̄
liter ad auiā sororē vt in auc̃. defuncto. C. ad tercul'.
Auia ꝙo tenebiť ꝙtute clausule codicillaris restitue
re dimidiā dicte dimidie ad se ptinentē deducta ter
ciā ꝓ sua legitima. Ponamus aūt q̄ illa dimidia di
midie valet trecēta certe restituet ducenta et tenebit
cētū. Soror ꝙo tenebiť restituere alterā dimidiā di
midie retēta quarta ꝓ sua trebellianica z sic retinebit
septuagintaq̄nq̄ z residuū vicz ducenta. xxv. restitu
et. Repiet̄ur ꝯ dicti substituti idēq̄ substituti habe
re de dicta dimidia dimidie q̄ ptinebat ad dictū An
tonū ꝓ sua legitima z trebellianica q̄dringēta. xxv.
q̄ sufficiūt ad soluendū dictū legatū q̄ngentoꝝ q̄ten⁹
est ad illud tenenť ꝙtute testi antonij. s. duas tercias
de marchis centū: ideo soluent integros quingentos
aureos. Si ꝙo minus valeret: tūc eaten⁹ min⁹ haberent soluere: q̄tenus nō sufficerent: ꝓut diligēs lector
clare z luculenter attentis p̄dictis colligere poterit in
quoꝝ declaratione amplius nō insisto: qz satis pñt p̄
dicta ꝓstare subtiliter intuenti. Laus deo.

Consiliū. LXV.

Quid si debeať res a testatore an videatur legan
do cū illa velle ꝓpensare. Et donatio facta a marito
cognate. i. sorori vxoris an valeat. Et acceptās lega
tum an videať acceptare cū onere illi adiuncto.

Nchristi nomie Amē

Sup̄ isto p̄cto occurrūt tria videnda. Pri
mū ē vtrū ista donatō potuerit reuocari p̄ donatorē.
Scōm est positō q̄ potuerit reuocari vtz videatur
reuocata p ꝙba apposita in testō duz fecit legatū vx
ori. Terciū ē positō q̄ nō diceret facta reuocatio p
dicta ꝙba vtrū saltē ex eo qz vxor acceptauit legatuz
qꝺ habebat illud onus ꝓditū fuerit ius petendi dicta
bona virtute donationis etiā si fuisset irreuocabilis.
Circa primū videtur dicendū q̄ reuocari nō potue
rit triplici cā. Prima qz ista fuit donatio inť viuos
lz effectus collatus fuerit post mortē. l. vbi ita donať.
ff. de dona. cā mor. de cuius natura est q̄ nō possit re
uocari qñ est valida: qz nō donauit vxori sue ß cogna
te sue vicz sorori vxoris: q̄ soror nec habebat vxorem
in potestate sua nec ipa soror erat in ptāte dicte vx
oris nec erant ambe in ptāte alicuius alterius z sic non
ptingebāt se p ptātē. z p ꝙns nō habz obstare titulis
de dona. inter virū z vxo. spāliter in. l. is q̄ in eiusdez.
Et videť casus. e. l. §. socrū nurui. vbi socrus pōt do
nare nurui et sic econtra: qz nō ꝓtingunt se p ptātez
ꝯ z maritus cognate vel socrui eadē rōne. vnde si ista
donataria esset mater vxoris valeret donatio per illū
§. qz qua rōne pōt nurus donare socrui. i. mri mariti:
vt ibi eadem ratiōe gener potest donare socrui. i. mri
vxoris z hoc vult glo. in dicto. §. socrū. p. l. si mater ve
stra. C. de dona. añ nup. z de dona. inť virū z vxo. si te
inuacuā. Et si dicať q̄ ꝓpter ꝯiunctionē p̄sone censen
tur facta fuisse fraus legi quasi fuerit inť posita dicta
soror ab vxore z accōmodaret nomē in dicta donatō
ne ß reuera fuerit facta donatō ipi vxori z sic nō vale
at iuxta no. p glo. in l. ꝓtra. l. ff. de legi. et dicta. l. iij. §.
nō tm̄. et. l. si spōsus. in prin. de dona. inť viz. z qꝺ no.
bar. in. l. post ꝛctū. ff. de dona. p. l. pel'. C. de bo. dam. z
facit. l. heres meus. §. fi. ff. de ꝓdi. z demō. qz istud pos
set p̄cedere: si ꝓstaret de submissione facta ab vxore.
ita loq̄ť. §. nō tm̄. et. l. si sponsus. alś secus p iura s̄. al
legata: in q̄bꝫ erat ꝯiunctio p̄sonaꝝ et tñ qz nō ꝓtinge
bāt p eandē ptātem: valet donatio: qꝺ nō essz si fraus
presumēť. Preterea tūc presumiť fraus: qñ quis do
nat ꝓsanguineo suo. s. ipsius donantis et donatio pōt
tendere in preiudiciū tercij. puta fisci. ne illi fiat p̄iudi
ciū ita loq̄tur qꝺ no. bar. in. l. post ꝓtractū vel qñ fie
ret ꝓsanguineo alicuius incapac. ꝙtum ad preiudici
um illius incapac. ne ad illū p̄ueniat. ar. l. nihil. in prin.
ff. de bonis libe. Sed hic fuit facta non ꝓsanguineo
mariti donantis et sic cessat dictū bar. in. l. p⁹ ꝓtractū.
Nec agiť vt p̄sumať fraus ne fiat p̄iudiciū tercio. qz
de nullius hic tercij p̄iudicio tractať sed solius donan
tis nec agimus de presumēda fraude in p̄iudiciū inca
pac. qz istud p̄cederet si vxor vellet ꝑ se ista bona et
diceret valere donationē ꝓpter hoc solū qz nō fuit no
minata ß soror z sic cessat. l. nihil de bo. libe. in p̄n. Sz
ipa soror dic̃ se donatariā z sibi nō vxori donationem

factam fuisse et non fuisse grauatã tacite de restituẽdo vxori. Et ideo dicit nõ esse psumendaz fraudẽ in sui tm pindiciũ. s. ne valeat q̃ ad sui ꝓmodũ qz ꝑter hoc q̃ sit sozori alio nõ dato nõ dz esse deteriozis ꝓditionis q̃z si esset extranea quo casu sine dubio valent quo ad se si nõ ꝓbat rogata de restituendo incapaci. casus videt esse in. l. fi. in prin. C. de his q̃b. vt indig.

Scdo videt nõ posse reuocari etiã si vere vel p̃sũptiue vident facta vxori ꝑter illa ꝛba q̃ pro bonis meritis ꝛc. z sic nõ fuit mere cã lucratiua sed onerosa l. aq̃lius. et. l. si pater. ff. de dona. iũcto eo qd̃ habet et no. in. l. ex annuo. ff. de dona. inter vi. Tercio ꝑter iuramentũ p ea que no. bart. in. l. si q̃s p eo. in fi. ff. de fideiuss. et. l. seyus z augerius. ad. l. falci. His nõ obstãtib⁹ ꝛriũ videt verius q̃ potuerit reuocari quasi facta fuerit potius vxori q̃z sozori vxozis iuris p̃sumptione. z q̃ illa sozor nomẽ tm suũ accomodauerit iuxta l. multis. C. si q̃s alteri vel sibi. et p hoc obstat illa lex iij. in. §. socr cũ ꝓcor. qz loquũt q̃n reuera fuerit facta nõ vxori vel cõiungi ß ꝓsanguineo z cõiungis non ꝓtingenti eã p ptãtẽ ß hic presumit facta fraus legi de psona ad psonã ex multis cõiecturis nõ ex sola rõne cõiunctionis psonaꝝ ß ex eo vt mihi asserit iste donator retinebat in domo sua sil cũ vxore tpe donationis dictam cognatã suã z fecit donationẽ vtriq̃z sil ꝑma vice z postea de volũtate vxozis totã trãstulit in cognatam. Itẽ etiã vt dicit hodie stãt simul et credit z verisimile q̃ simul gaudẽt dictis bonis vicz presumit q̃ ab ipo initio fuerint inuicẽ machinate sup ß z q̃ ista fuerit actũ int eas ar. l. si ꝓcubĩa. §. res amotas. ff. rer amotaꝝ. ad mace. l. ß iulian⁹. §. pinde. C. de natu. lib. cum q̃s. circa fi. ff. d manu. l. iij. §. si ab ignoto. q̃ z a q̃bus q̃ si maritus. circa fi. His igit ꝓiecturis ꝓcurrẽtibus cũ ꝓsanguinitate resultat presumptio fraudis manifesta. l. licet impator. de leg. j. l. si tutor. cũ ibi no. C. de peri. tuto. iuncta. l. si stipulatus. ff. de vsuris. Et hoc vult bar. in dicta. l. fi. in prin. ff. de his q̃b vt indi. q̃ etiã in casu illius legis que videt magis obstare nostro ꝓposito lz sola rõ sanguinis nõ sufficiat ad faciẽdũ presumi fraudẽ taciti fideicõmissi vel grauaminis de restituẽdo incapaci iuncta tm cũ aliis ꝓiecturis sufficit. p. l. pe. de bo. libe. z idẽ tenet in. l. post ꝓtractũ. de dona. in versi. quartus casus. p. l. si q̃s post bãc. C. de bo. p̃script. Et hoc hz locũ potissime q̃n relin q̃t vel donatur ꝓpinque psone incapaci. C. qd̃ me. cã si p impressionẽ. in fi. de ꝓtractib⁹ iudic. l. j. circa fi. facit. l. hac edictali. de secũ. nup. versi. omni circũscriptione ꝛc.

Et sic cessant omnia supra in ꝓtrarium allegata q̃z p cederent vbi dicte ꝓiecture nõ essent ß sola ratio sanguinis. Ad scdaz ꝛo rationẽ factã in ꝓtrariũ rndet q̃ nõ statur illis ꝛbis generalib⁹ postq̃ nõ erat in potestate donantis donare vxori p ea q̃ no. barto. in. l. si forte. ff. de castrensi. pecu. C. de colla. l. si donatione. et bal. in aut. er testõ. c. ti. facit. l. q̃ testm̃. ff. de ꝓba. de lega. iij. l. cũ quis decedens. §. ticia. Ad terciã rõnẽ rndet q̃ bar. in. l. j. cũ se. ff. de dona. int vi. tenet oppositũ eius qd̃ tenet in. l. si quis p eo. z. l. seyus et augeri⁹. supra q̃ talis donatio nõ firmat iuramẽto qz est ꝓtra bonos mores. vt. l. ij. et. iij. de dona. int vi. g̃ ꝛc. vt i. c. nõ est obligatoriũ. de reg. iur. li. vj. et p eũdẽ. in dicta l. si q̃s p eo. et ista videt verior opi. Et posito q̃ non esset tm exq̃ ꝓtractus est expresse reꝓbat⁹ p. l. ne malũ. et incõueniens inde sequatur posito q̃ iuramentũ valeret z seruari deberet ꝓtractus tm de se nõ roboratur immo postq̃ fuerit iuramentũ executioni mandatum poterit res repeti p. c. debitores. de iureiuran. z p id quod idem barto. no. in dicta. l. si quis pro eo. in ꝛ sicu. quarto. et q̃ sit p̃sonale ex parte iurantis et non transeat ad heredem per id quod no. Inno. in. c. veritatis. de iureiurando. et sic heredes istius donantis. non tenent istud seruare si ꝓtractus nõ fuerit valida tus. al's secus p id quod no. bal. in auten. sacram puberũ. in fi. Ex quib⁹ omnib⁹ videt cõcludẽdũ pfata tam donatio nẽ censeri fuisse factã potius vxori q̃z cognate donantis vxozis sozori et p ꝓsequẽs potuisse revocari. l. cũ hic stat. §. ait oratio de dona. inter vi. et ß de primo dubio. Sup scdo ꝛo dubio videt q̃ p dicta verba testi nõ censeat donatio reuocata p dictaz l. cum hic status. §. penitentiã. in fi. vbi dicit q̃ requirit euidens voluntas ad hoc et quod in dubio nõ cẽset voluisse reuocare. nã in dubio nõ p̃sumit mutatõ volũtat. ff. de le. ij. l. luci⁹. la. j. de le. iij. l. xj. §. si rẽ. z qd̃ no. i. l. iij. ff. de ꝓba. Sed certe satis apparet ex dicta voluntate q̃ verba illa necnõ et de quocũq̃z alio iure nihil possunt releuare vel importare nisi importarent hoc ergo ꝛc. ff. de fun. instruc. l. fundus q̃ locat⁹. de auro et argen. lega. l. pedicul. §. Itẽ cũ quereret. ad trebel. l. heredib⁹. §. fi. iuncta. l. si q̃n. ff. de lega. j. Scda ratio fortis est q̃ p verba p̃dicta testi videt relictum aio cõpensandi. sed hic actione p̃sonali vumtaxat tẽpore testamenti res donata peti poterat cũ his q̃ per vxorem possent peti a viro actione p̃sonali dũtaxat nõ aũt cũ his que actione reali seu que p vxorem possent a viro vendicari p. l. Aurelius. §. menia. et. l. fi. §. ticia. ff. de libe. lega. z no. bar. eo. ti. l. nõ soluz. §. fi. nisi fuerit expresse dictũ cõtrariũ. Et expresse per bal. C. de here. acti. l. si adulta. et qd̃ no. bar. in. l. vt iur. iurandi. §. si liberi. de ope. lib. Sz dicta vxor si pfata donatio nõ dicat fuisse revocata poterat dicta bona donata vendicare q̃ sibi seu sue sozori noĩe ei⁹ fuit facta traditio ficte p retentionẽ vsufructus in vita donantis. C. de dona. l. q̃s q̃s. vñ licet a principio nõ fuerit fnsla tũ dñiuz iure ꝓhibente. ff. de dona. inter vi. l. iij. §. scindũ. tm ex die mortis quo censeretur cõfirmata cenſeret dñium fuisse translatũ lz nõ retro traheretur. l. donationes. q̃s cũ ibi no. C. de dona. int vi. Et sic poterat dicta dña vendicare pfata bona donata ab heꝛede donantis tanq̃ß a quolibet possessore. l. de eo. §. fi. ff. ad exi. ergo nõ tenet cõpensare virtute dictoruz verboꝝ cum legato q̃ verba p̃dicta testatoris nõ cẽseretur relata ad ea que vẽdicari poterant vt dictuz est et sic nõ censet revocata dicta donatio potissime: q̃ de specie ad speciem non fit cõpensatio. l. si quenerit in principio. ff. de pigno. act. Sed ad p̃dicta respondetur p ea que notantur et habent in ter. z glo. in. l. vnũ. ex familia. §. si de falcidia in fi. ff. de leg. ij. et ista nõ dz ꝑprie ꝓpensatio cũ debeo tibi vnã rẽ z relin quo tibi aliã cũ cõditiõe q̃ illã petere nõ possis. Item q̃ põt fieri p re q̃ poterat vẽdicari q̃n apparet de expressa volũtate defuncti vt ibi dz. Et p bar. in. d. l. nõ solũ. §. fi. ff. de libe. le. Sed hic satis apparet q̃ voluit fieri cõpensationẽ cum istis rebus donatis que poterãt vendicari si dictũ legatum cũ dicta cõditione factuz nõ fuisset quia nil aliud possunt illa verba operari et sic operantur revocationem donatoris z p cõsequẽs impediũt dñium p mo. Preterea viuente donatore nõ poterãt vendicari qz nõ erat trãslatũ dñiuz vt dixi et sic cessent leges s. in ꝓtrariũ allegate q̃z loquunt de rebus q̃ tpe testi vendicari vt de illis testator nõ videat censisse cũ reliqt cum illa cã q̃ legatari⁹ nihil aliud vel plus petere possit p ea q̃ no. bal. in. d. l. si adulta. C. de heredi. act. Plus videt q̃ nec post donatoris mortẽ etiã si dicerem⁹ donationẽ istã non fuisse revocatã poterãt dicta bona p vxorẽ vẽdicari z q̃ per mortem nõ fuerit ista donatio cõfirmata tali rõne qz nõ cõfirmat nisi interuenerit traditõ etiã si int uenit stipulatio vt. l. papi. ff. de dona. int vi. z vxo. Et repio disputatũ p quẽdã. d. an. filiũ ray. de fo. q̃ illa traditio dz esse vera ad hoc vt faciat cũ morte cõfirmari ß si ẽ ficta nihil operatur. qz precedit cõtract⁹ a iure repro-

batus et sic nō legitima causa sicut requirit ad hoc vt ficta traditio opetur. l. qd̄ in eo in prin. ff. de acq̄. pos. Et p hoc facit bñ. l. j. §. si iur. eo. ti. vbi dicit q ideo si fuit facta vera traditio transfert possessio ex tali ꝓtractu licet nō dñium: qr talis traditio ꝓsistit mere in facto. Et ius ciuile qd̄ infirmat talē donationem nō pōt infirmare ea q̄ facti sunt nec facere q̄ minus sunt facta ꝑ si nō fiat vera traditio ꝑ ficta puta cō stituēdo ꝑ illū nolle possidē dicta. l. qd̄ in eo vl retinēdo vsufructū vt fuit hic. l. q̄sq̄s. ff. de dona. Clarū est q ꝓsistit in iure potius q̄ in facto z ꝓ ꝓsequens a contrario sensu ille tex. videt q a iure infirmet talis ficta traditio z eius effectus sicut z dñij translatio z p hoc l. j. cū ibi no. ꝑ Ly. pr pe. C. p q̄s pso. nob. acq̄. z. l. j. de suffra. z qd̄ no. bar. in. l. pr ctū. ff. de dona. in fi. tercō ꝑsumit ibi. Sed quid si emptor se ꝓstituit ꝛc. licz ī cō trariū faciat qd̄ habet ꝑ glo. z doc. in. l. qd̄ d̄ suo. C. d̄ dote cau. nō nu. que videt expresse determinare cōtra rium videlicz q sufficiat interuenisse aliquid qd̄ loco traditōnis habeatur vt ꝓfirmatio fiat z sic nō requirit vera ꝑ sufficit ficta. Possumus respondere ꝙ lutione postea facta in cām dotis z sic duo actus interuenerūt quor vnus fuit explicatus a donataria z alter explicat postea a donāte secus q̄n vnus tm̄ explicatus a donante qr funiculus duplex ꝛc. vt in. ca. j. de treu. z pa. C. de adop. l. ne in adoptiuis. §. si pr̄o pater naturalis. Quicq̄ sit p̄fata determinatio disputātis z rōnes z leges q̄s supra ꝓ ipsa adduxi faciūt rez dubiam. f. q mortē nō fuerit ꝓfirmata postq̄ nō interuenit vera traditio ꝑ ficta p̄supponenda q ista donatio censeat facta potius vxori q̄ cognate ꝓpter cōiecturas de q̄b s. Sup tercio dubio q̄ q̄rit p̄supposita q ista donatio fuerit irrenocabil ꝓpt iuramētū vl q fuerit reuōbil nō tñ cēseat reuōta ꝓ ꝓba testi z q mortē ꝓfirmata vtr saltē ex eo q dcā dña acceptauit dictū legatū relictū cuz illa ꝓditiōe q staret illo ꝓtenta pro omi iure qd̄ haberet vel habere speraret in bonis ipsius donantis ꝛc. sit exclusa a dicta donatōne etiam si bona donata pl̄ valebāt q̄ bona legata z videt q ñ ꝓ ter. in autē. vt cū de appel. cogi. §. ceterū. z qd̄ no. bal. in. l. si q̄. C. de inoffi. testa. Sed certe spāle est in filio cui aliq̄d relinquit ꝑ legitima cuz clausula q debeat illo relicto stare ꝓtentas: nam posito q simpliciter acceptauerit nō p̄iudicat sibi quo min̄ residuuz petere possit: qr illud on̄ adiectū nō valuit ꝑ ipso iure reijcit l. q̄n in prioribꝫ. e. ti. de inoffi. testa. Sz in casu nostro nō reijcit. Item adhuc videt idem p. l. ticia. §. q̄ in vita. ff. de le. ij. solu. ma. si cū dotem. §. si pr̄ vbi fit ꝓpensatio vsq̄ ad ꝛcurrentē q̄ntitatē. z. l. plt. de ali. z ciba. lega. Sz in illis legibꝫ relictū fuerit factū simpliciter nō cū clausula q dz illo stare ꝓtenta legataria vñ licz ibi lex p̄sumat relictū aīo ꝓpensandi: qr p̄cesserat debitū necessariū p̄sumptōez tñ suū limitat. s. vsq̄ in cō currentē q̄ntitatē. Sz hic fuit expresse dcm̄ q staret cō tenta ꝑ ea q̄ no. bar. ī. l. vt iur. iur. §. si liberi de ope lib. q̄ dic q si relinquit filie cū dicta cl'a vel ꝓditiōe lz acceptet nō ꝓhibet ꝓptera petere dotem maternā. Sed ibi verba illa intelligunt q nō possit plus petere ex eo: qr filia vel rōne filiatōnis si sibi debebat plus ab intestato z sic q nō possit plus petere iure hereditario z tanq̄ filia nō aīt q nō possit petere illud qd̄ possit petere quilibet ali extranei heres mr̄is sue. Sz in casu nostro nō possunt dicta verba videri dicta nisi pro bis q̄ rōne dicte donatōnis petere posset cum oms alij casus ex quibꝫ posset ius p̄tendere eēnt specificati z dcā verba nō poterāt referri ad specificatos. l. doli. cl'a. ff. d̄ ver. ob. Item adhuc videt idem qr dixit de bonis subis z sic videt intellexisse de alijs nō de istis que nō videbant sua sed donatarie p̄suppositis his que supra dixi. Sz certe habuit respectū q sua fuerūt z etiā adhuc videbant ex quo ipsis vtebat et fruebat vt suis: vñ nō erat oīno falsum q iuuabat p̄mordio vritatis. l. cum filius. §. heres meus. ff. de le. ij. Et ideo p̄dictis nō obstantibꝫ videt dicendū p̄fatam dñam excludi a dictis bonis donatis saltē ex isto capite: qr dictū legatum relictū cuz tali onere acceptauit sine ꝓtesta. z simpliciter etiā si plus valeat q̄ bona legata z hoc p tex. expressum in. l. cum ab vno. ff. de le. ij. ver. nā cum. z in. c. officij. de testa. vbi est expressum in sy. z p id qd̄ no. glo. in dicta. l. ticia. §. qui in vita de le. ij. et p. l. imperator. §. j. eo. ti. Laus deo.

Consilium. LXVI.

Qui nō pōt ante diē agere nō potest etiā ꝓpensare: qr paria sunt agere z ꝓpensare.

In christi nomie Amē

Qd̄ nānes z gorus ꝓuenerint laudo lato per meum z gerardum in fauorem ipsius nānis z gori cōtra symonem in sexcentis florenis opponendo exceptionem ꝓpensationis infra terminū duor mensiū appositum in dicto laudo ꝓbat. Nam arbitri p̄sūt opponere diē solutionis in laudo. ff. de arbi. l. quid tñ. §. solutioni. z. l. celsus in prin. z censet apositus a ptibꝫ: cuz ipse ptes videant ꝓmittere inuicē z implicite quicq̄d p arbitros explicite fuerit dictū z laudatū. Et sic laudum dicit implementū ꝓmissi z declarat ipm compromissum vt p bar. no. in. l. ij. ff. de arbi. z. l. si societatem. §. arbitror. ff. p socio. q̄ aūt apponūt diem censetur voluisse ipm seruari: sicut q̄ apponūt ꝓditōnez. l. si q̄s locupler in fi. ff. de manu. te. Et p ꝓns egisse videntur ne an̄ diē agat. l. j. in fi. ff. q̄n dies vsufruc. lega. cedat. l. si tibi mandauero in prin. z. §. j. ff. man. et etiam ne fiat aliud equipollens: cū ista sint paria facere aliquid formaliter vel equipollenter. ff. man. l. fi. §. fi. de condi. z demon. l. mulier. C. de condi. insti. si mater. facit qd̄ no. in. l. ab emptōne. ff. de pac. p bar. z. l. legatū de ꝓcura. Ista pr̄o equipollent scz ante diem agere z ꝓpensatōez obijcere vt ꝓbat. ff. de sta. l. si peculium §. j. vbi paria sunt soluere z ꝓpensare g̃ qui petit compensari petit sibi solui. Ad idem. ff. q̄ poti. impi. habe. l. iiij. in fine. Et ideo sicut non pōt an diē agi vt solvatur ita nec peti vt ꝓpensēt. l. qd̄ in diem in prin. ff. de ꝓpen. Et sicut ille qui petit debitum solutū interduz incidit in penā: si hoc dictat statutū. Ita z ille: q̄ de dicto debito ꝓpensationem obijcit q̄si p hoc petere videat vt expresse no. bart. in. l. amplr̄ nō peti in fi. ff. rem ra. ha. Et sicut excōicatr̄ nō pōt agere: nec ita ꝓpensare ꝑm canonistas extra de excep. cū int̄ z bar. in dcā. l. amplius in fi. Ex quibꝫ ꝓcludit q p̄fatus nānes z gorus exceptionez ꝓpensationis opponendo an̄ lapsum termini apositi in laudo pinde in penā ceciderūt ac si coram iudice agendo ante terminū ar. ff. arbi. l. qd̄ tam̄. §. si arbiter z p ꝓsequens de nō ꝓpensando vt dictuz est facit. l. aduersus. eo. ti. de arbi. Restat nūc respondere ad aliq̄ q̄ faciūt in c̄rium. Et primo videt obstare. l. si cū militi. §. cum intra. ff. de ꝓpē. vbi videt casus huir̄ qōnis in ꝓtrarium. Naz ibi dicit q si vnr̄ ꝓdemnatus infra tempus qd̄ dat iudicatis ad soluendum agat ꝓtra illū cui ꝓdemnatus est ex alia ꝓdemnatōne pōt ille sibi obijcere ꝓpensatōnem etiā an̄ lapsum termini qd̄ dat iudicatis. Sz rñdeo q ibi loquit in tpe qd̄ indulget a lege ꝓdemna. miseratōnis gr̄a qd̄ q̄dē tps nō ꝓcernit obligatōnem ꝑ executōnem. Nos pr̄o loquimur de tempe apposito ab arbit. quod censetur

appositum a partiby ꝛ est alterius nature. hoc exꝓesse ꝓbaꝫ in.l.si cum dies.§.fi. ꝓiuncta.l. celsus in ꝓin.ff. de arbi. Nam post lapsum termini appositi a ꝑtiby cõmittit moꝛã vt.l.magnã de ꝓtraben. stip. ꝛ.l.traiecticie.§.de illo.ff.de actiõ. ꝛ obli. Et intantũ est hoc veruꝫ q̃ temꝑ apositũ ab arbitris nõ sit eiusdem nature cũ tempe qđ indulgeꝫ a lege iudi. vt etiã si illud idẽ tempus qđ a lege daꝫ ab arbitris assigneꝫ seu tantũdẽ verum sit qđ dixi vt vicꝫ nõ succedat loco tempis legaꝫ sed censeaꝫ diuersum ita exꝓesse ꝛ plene disputãdo determinat Ly. cuꝫ pe. in.l.si erogatoꝛ. ff. de adop. in penul. ꝛ vlti. colũ. ꝛ bar. in.l.iij. ff. de le. j. Concludo ergo q̃ sicut añ diem appositã ab arbi. Scđo videꝫ obstare p̃dictis: qꝛ dicta exceptio ꝓpensatõnis fuit de facto opposita ꝛ nõ de iure vt dicta.l.qđ in diẽ ꝛ ex dcã opositõne nõ fuit damnificatꝰ nec incõmodatus ipe simon qꝛ stetit in verbis tm̃ nec ꝓterea pdidit cõmodum dilatõnis g̃ videꝫ q̃ opponẽtes nõ inciderint in penã laudi ar. ff. de ver. ob. l. stipulatio ista. §. quesitũ. ꝛ. C. si man. ita fue. ali. l. ea quidẽ. ꝛ qđ no. bart. ĩ. l. vbi pactũ. C. de transact. in fi. Sꝫ ad hoc rn̄deo q̃ in hoc ꝓmisso vt mihi asseritꝫ fuit apositũ ꝓtra laudũ ferendum nõ veniet de iure vel de facto sicut moꝛ. est q̃ casu nõ refert an ex quentõne de facto ps incõmodetꝫ vel nõ ꝫ solũ fit illa distinctio eo casu quo ñ fuit dictũ q̃ de facto nõ veniꝛẽt ꝓtra ita exꝑsse apparꝫ ex no. bar. p bar. in dicta.l. vbi pactũ in fi. C. de transac. p.l. q̃ ratione. §. flaũt. ff. de ver. obli. Preterea satis videꝫ incõmodatus: qꝛ opoꝛtuit ipsuꝫ se defendere aduersus dictam exceptõeꝫ ar. ff. de mino. l. minoꝛibꝫ. xxv. ãno. subueniꝫ. Tercio videꝫ obstare determinatõni p̃dicte: qꝛ dicta exceptio cõpensatõnis fuit obiecta sub ꝓditõne. ſ. si alie exceptõnes nõ obstarent ꝛ sic in euẽtum ꝓditõnis aliaꝝ exceptionũ obiectaꝝ ceuseꝫ opposita sed tpe quo ꝓnunciatũ fuit sup alijs exceptõnibꝫ scꝫ eas nõ obstare iam erat lapsus termin⁹ duoꝝ mensium ab aꝛbi. assignatus g̃ legitime censeꝫ opposita ex quo collata fuit in temp⁹ quo potuit oponi. l. in tp̃us ff. de bere. insti. cum sꝝ. Sed ad hoc rn̄deꝫ licet q̃ dcã ꝓnunciatio facta fuerit post terminũ tamen non prodest eis eo qꝛ ꝓinde habeꝫ ac si facta fuisset eodem instanti quo dicte exceptõnes opposite fuerũt cũ nõ fuerint repte legitime hoc ꝓbaꝫ in.l.iij.§.in hac. ff. ꝓmo. inc̃ꝫtum tibi habeꝫ lr̃a rei iudicande. Naꝫ exponitur ꝫm vnam lec. i. tempe moꝛe quo debuit iudicari vt ibi no. in fi. magne glo. Temp⁹ autẽ moꝛe est tempus litꝓtest. si alia moꝛa nõ p̃cessit. ff. de tritica. l. fi. et. l. ĩ hoc ꝛ ab illo tpe censeꝫ moꝛa semꝑ facta fuisse. l. nemo reꝫ suam in fi. ff. de ver. ob. Ex quibꝫ sequiꝫ q̃ cũ simul pecierit executõeꝫ sue sentẽtie pure ꝛ nãnes ꝛ gꝛus contradixerint quasdã exceptõnes apponendo q̃ ꝓtesta. põt haberi. Exquo lis aliter nõ ꝓtestabaꝫ iuxta not. p Ly. C. de ꝑcura. l. nihil cũ postea repte fuerint ꝛ ꝓnunciate nõ habere obstare pinde habeꝫ ac si illo tũc cum opposite fuerũt sic fuisset ꝓnunciatũ ꝛ ab illo tẽpoꝛe pdicti de biridellis fuerũt in moꝛa ꝛ p ꝓsequens dicta exceptio ꝓpensatiõis censeꝫ facta infra terminũ assignatum a partiby sicut et ipsa ꝓnunciatio postc̃ꝫ in euentũ ꝓnunciatõnis p̃dicte censeꝫ eam opposuisse. Nam intelligiꝫ. ſ. cum sua causa ꝛ qualitatibus facit qđ no. in.l.j.§.fi. ff. fam. fur. feci. di. ꝛ.l.j. de recepta vñ cũ ꝓnunciatio retrotrahaꝫ vt dixi ergo ꝛ obiectꝰ illius exceptõnis que ad ipsam refertur. Ex quibꝫ videtur ꝓcludendum dictos de biridellis per oppositionem dicte ꝓpensationis videri ꝓtrafeciſſe laudo predicto. ꝛ in penam ꝓmissi incidiſſe de iure. Similiꝫ ꝛ in penas legis si quis maioꝛ. C. de transacti. cum hic fuerit ꝓmissum iuramento vallatum. quod ꝓmissum cum factum fuerit de iure ꝛ de facto vim trãsactionis habet vt in auten. si ꝛo ꝓtigerit. C. de iudic. et c̃ꝫtum ad dictos de biridellis factum fuerit sponte ꝛ libero arbitrio eo quia ad instantiam eoꝛum dominus lucanus mandauit ſymonem ꝓpelli vnde verificãtur in eo verba dicte. l. si quis maioꝛ. C. de transac.

Consilium. LXVII.

Statutum de ꝓmittendo causas non habet locum si petendo ꝓmissum veniaꝫ ꝓtra iuramentũ. Et qualiter statutũ de ꝓmittendo intelligi debeat ad cuius petitõnem fieri debet ꝓmissum. Et an iuramentũ transeat ad heredes.

Ncristi nomĩe Amẽ

Visis ꝛ ꝓsideratis oĩbꝫ de quibus supꝛa fit mentio sup eo q̃ ꝓmo loco queriꝫ videꝫ mihi dicẽdum q̃ dicti ꝙuenti nõ possint astringi ad ꝓmittendũ sup ꝓtentꝫ. in dicto instr̃o triplici rõne. Prima qꝛ statutũ de q̃ supꝛa in q̃ fundat actoꝛ ad petendum ꝓmissuꝫ nõ hꝫ nec habere põt in casu nr̃o in q̃ pfatus actoꝛ molestãdo p̃dictos venit ꝓtra iuramentum qđ seruare posset si vellet sine intentu salu. eterne nec fit vi dolo vel metu p̃stitutũ nec tendit in p̃iudiciũ alterius c̃ꝫ iurantis ꝛ illi⁹ sui heredis ꝛ sic de iure canoni co ꝓpellunt ei stare ꝛ nõ ꝓtrafacere posito q̃ ꝓtract⁹ seu transac. sup qua fuit interpositus esset de se nulla c. cũ ꝓtingat de iur. iur. de pac. c. ij. li. vj. Non g̃ potuiſ set statutũ spãliter disponere ꝓtrariũ qꝛ nutriret peccatũ ꝛ nõ valeret ꝫm ea q̃ no. bar. in.l. oĩes de iusti. et iur. in. iij. q. principali in q̃ tractat super quibus possunt fieri statuta ꝛ determinat q̃ sicut nõ valẽt leges dicemus q̃ iuramentũ interpositus sup aliena fundi vtalis vel sup futura successiõe nõ valeat nec sit buã dũ. C. de legi. l. nõ dubiũ de colla. l. pactũ: ꝫ sunt coꝛrecte p dcm̃. c. cũ ꝓtingat. ꝛ p dctm̃. c. ij. de pact. li. vj. qꝛ ius canonicũ p̃ualet in ꝫ iuri ciuili etiã inꝺ laicos cum agat de ꝑiculo aĩe iuxta not. in. c. ij. de re. iur. li. vj. per glo. ꝛ p bar. in.l. priuilegia. C. de sacrosan. ecc. ita non valeret statutũ hoc disponẽs qꝛ nõ põt eẽ potentꝰ et maioris efficatio c̃ꝫ ius cõe a q̃ statuta ꝓsequunt roboꝛ. l. oẽs ppli. de iusti. ꝛ iur. Si g̃ ius cõe disponẽs iuramentũ nõ seruandũ ꝫ posse veniri ꝓtra non valeret ita nec statutũ cũ non debeat esse aliquid potenti⁹ sua cã. l. digna voꝛ cũ ibi no. C. de legi. Et q̃cquid est causa cause ẽ cã causati. l. manumissiones. ff. de iusti. ꝛ iure. vñ si statutuꝫ hoc disponeret censeꝫ illud disponere ius cõi qđ dat illi robur. l. asse toto. ff. de bere. insti. ius añt cõe hoc disponẽs nõ valeret g̃ ꝛc. Si igit hoc ẽ q̃ istud statutũ si spãliter hoc disponeret ñ valeret puta q̃ posset q̃s venire ꝺ ꝓpriũ iuramentũ et ꝺ transactõeꝫ iuratã ꝛ ꝓpellere aduersariũ ad ꝓmissum sequiꝫ q̃ ĩ generali dispositõe statuti hoc nõ cõꝑhendit qꝛ ĩ generali dispõne statuti nõ venit casus ĩ q̃ statuẽtes non potuissent spãl⁹ statuere. ff. q̃ in frau. credi. l. si pr̃. ad munic. l. luci⁹. §. plt. ibi cũ ad ea q̃ ꝛc. ꝺ ritu nup. l. c̃ꝫc̃. ꝛ no. bar. ĩ. l. si q̃s ꝓditõe in fi. ff. de cõdi. insti. ꝛ Jo. an. ĩ nouella ĩ. c. eos de emnni. ec. li. vj. ꝛ ꝓbaꝫ in. c. de iur. iur. e. li. ꝛ qđ no. bal. in. l. iubem⁹ nllaꝝ C. de sacrosã. ec. dꝫ g̃ pfatũ statutũ de q̃ supꝛa itelligi solũ eo cãu q̃ moueꝫ litẽ nõ veniret ꝺ ꝓpriũ ꝛ sic posset eã mouẽ sine pctõ. Sꝫ qn̄ venit ꝺ ꝓprium iuramentũ statutũ p̃dictũ nõ intelligiꝫ loq̃ nec talẽ ea sum voluisse ꝓhendere cũ ꝛ si voluisset nõ potuisset ff. de inoffi. eiꝰ cui mã. ẽ iurisc. l. j. in ꝓin. et ibi no. ĩ glo. que incipit ar. triplex in fine. Sic ergo prefatus agẽs nõ põt se fundare in dcõ statuto ad petẽdũ ꝓmissum postc̃ꝫ hũc casuꝫ nõ ꝓhendit. Et multo minus potest se fundare in iure cõi qꝛ illo iure nullus cõpel-

li pōt ad ꝓmissum vt no. bar. in. l. furti. §. qui iussu ff. de infami. ⁊ bal. in. l. j. C. de arbi. ⁊ de sen. l. ex stipul. nisi a principe. c. cū inter R. seniorē de elec. dicit aliqs ista nō venit ꝯtra ꝓmium iuramentū. § ꝯtra iuramentum matris: qr nō ipse iurauit § mater ⁊ iuramentum est psonale ex pte iurātis vt no. Inno. in. c. veritatis. de iur. iur. ⁊ sic videt cessare oīa supradicta. Sz rn̄detur q cū ipse nō possit venire nisi vt heres mr̄is: satis videt venire ꝯtra suū iuramentū si venit ꝯtra iuramentū matris cū factū defuncti reputet factū heredis vt no. glo. ff. de ꝓdi. furti. l. si seruus circa princ̄. in glo. q incipit non g̃ dat in fi. Nec ob. dictū Inno. in. c. veritatis. qr loquit ⁊ dz intelligi qñ iuramentū non imponit sup aliq̄ transitorio ad heredē: secus qñ sup cō tractu: cum ille ⁊ ei⁹ effectus. s. obligatio ⁊ actio et exceptio transeāt ad heredes sil̄r ⁊ iuramentū qđ ē eius sequella p tex. optimus ad hoc in. l. seruus si heredi. in prin. ff. de sta. lib. ⁊ qđ in sy. no. d̄ rescripto impetrato sup actōne transitoria in heredē. qr ⁊ ipsuz sil̄r transit vt no. in regula is q̄ de re. iur. in mercu. quasi ad eū gata erat defuncta et p eundē modū. s. cum iuramēto do hereditatē videat se obligasse ad oīa ad q̄ obliqr videt quasi ꝯtrahere cū creditoribꝫ hereditarijs. l. apud iul. in fi. ff. quib⁹ ex causis in pos. eat ⁊ hoc de pma rōne. Scda ratio quare non possit iste agens petere ꝓmissum ⁊ qr si ipse est maior. xxv. an. videtur q agendo ⁊ citari faciendo dictos reos super ꝯtentis in dicto instr̄o transactionis iurate inciderit in penas legis si quis maior. C. de transac. ⁊ sic fit infamis ⁊ ipso iure cecidit ab actōne ⁊ omni iure suo. Et sic p consequens nulla possit ammō esse vel nō ꝯtrouersia de cōtentis in dicto instr̄o ⁊ hoc sit notoriū ⁊ manifestū: qr ꝓbatōnes iur. manifestissime sunt. l. si tutor ⁊ ibi not. C. de pericul tuto. ff. de le. j. l. licz impator g̃ nec super eis pōt petere ꝓmissum qđ esse ⁊ peti non pōt nisi sup illis sup quib⁹ pōt esse lis ⁊ questio seu ꝯtrouersia iuxta ea q no. p doc. in. l. post dictū statutū loquit qñ est vel sperat esse ꝯtrouersia ⁊ vbi hoc nō est cum cessent verba statuti: cessat ⁊ ipsius dispositio. l. iij. §. tociens. ff. de dam. infec. Sz hic est notoriū ex ipsa citatione nō posse ammō esse de ꝯtrouersia de cōtentis in dicto instrūmēto cū actionē quā ꝓtendit ꝓstet eū p dicisse ⁊ hoc est notoriū iudici ideo ex officio suo etiā nullo petente dz ipsum repellere ⁊ suā audientiaz denegare iuxta no. p glo. ⁊ doc. in. l. vbi pactū. C. d̄ trās act. ⁊. ff. de pac. si vnus. §. pact⁹ in glo. in opponendo: ⁊ p bar. in. l. cū qui ita. §. q̄ ita. ff. de ver. obl. ⁊ p Inno. in. c. ꝓstitutōnes. de filijs pr̄by. posset dici q etiaz iste agens sit minor. xxv. ānis: si tn̄ mater ei⁹ iurauit q tēpore iuramenti erat maior hoc sufficiat ad faciendum l. si quis maior ipso iure: cū illa solū requirat q iurant qr ex facto suo incidit iuxta ea q̄ habent plene in. l. j. ⁊. q̄. C. si aduersus ven. pig. ⁊ sic q̄z̄ sit restitutus potest repelli a petitōne dicti ꝓmissi: qr notū est iudici ipsum nō b̃re ius. Illud aūt ꝓstat q ad ip̄m transit dicta transactō cū sua qualitate iuramēti. vt ar. di pac. in añ penul. colū. Tercia ratio que me mouet est quia dictū statutū nō declarat ad cui⁹ instantiā debet iudex ꝓpellere ptes ad faciendū dictū ꝓmissum vñ ego intelligo sane q ad instantiā illius ꝯtra quē movetur ꝯtrouersia: qr in eo cessat oīs suspitio calumnie: nō aūt ad instantiā ei⁹ q̄ ꝯtra. movet nisi ꝯtrariū iudici videat als apta erit via vnicuiq̄ indebite et iniuste vexandi aliquē ⁊ ab eo indebite extorquendi faciendo eum citari cum nullū ius vel actōez p̄tendat vel p̄tendere possit ꝯtra eum vt deducat ipsum ad ꝓmissum ⁊ cōes amicos q̄ interdū p̄eter omnē iusticiaz

grauant vnū ⁊ alteri tribuunt p̄dam. put experientia docet ⁊ hoc euitare debem⁹. ff. de transac. l. cum hi. §. si cum lis qui. §. bene et qđ ibi no. dn̄s ange. de perusio ꝯtra illos q̄ fingunt lites vt veniāt ad ꝓmissum in casu q̄ de iure fieri nō dz: si tn̄ actor nō stetisset in finibus soli⁹ citatōnis: § dedisset libellū ⁊ iustas ⁊ rōnabiles causas allegasset ita q appareret manifeste q litez nō fingat. Et q nō calūniat. Sz ꝓpter dubiū lit⁹ peteret ꝓmissum mox ei gerend⁹ esset et audiri debēt ac. l. tutor. in prin. ff. de iur. iur. sed qñ fecit duntaxat aduersariū citari ⁊ nō exprimit aliquā cām rōnabilez quā habeat ꝯtra eū vt exprimit cām § statim ostenditur p ostensionē instrumēti q illa ē sopita ⁊ terminata vt hic ꝯtingit certe apparet iudici alio nō dato vel allegato q habet dictū instrūm ⁊ transac. ⁊ iuramentū irritare. Si esset verū q ipse calūnioso mō petit ⁊ p cōsequens bon⁹ iudex nō dz sibi aures accomodare. C. de fal. l. satis aperte. Et qđ ibi no. bn̄ ad ꝓpositū Inno. i dicto. c. ꝓstitu. de filijs pr̄by. ⁊ p glo. in dicta. l. vbi pactum. C. de transac. cū aliis supra allegatis: qr nō ē credendū q statuto alio mō intellexerit ⁊ q voluerit inuenire causas calūniandi ⁊ indebite alios vexandi cū potius tendat ei⁹ dispositio in oppositū. s. ad lites finiendas. ff. de arbi. l. j. Non g̃ dz taliter intelligi q fiat ei⁹ qđ voluit. ff. ad exhiben. l. antepenul. Sz taliter q ei⁹ intentio seruet. ff. de legi. l. benignus.

Consilium. LXVIII.

Statutū de ꝓmittendo loquens de ꝓsanguineis ⁊ affinib⁹ an extendant ad socerū ⁊ nurū. Et an extendant ad legitimatos.

✠ Christi nomie Amē

Sup primo dubio seu q̄sito. Rn̄det q cōis opi. docto. iuris ciuilis est q filius qui erat in potestate patris tempore mortis ei⁹ vel q̄ fuisset si tunc natus fuisset cum nat⁹ sit post mortē eius hereditatem paternam sibi delatā ex testō vel ab intestato trāsmittit etiā nō ad tam iure suitatis ad quoscūqz heredes extraneos nō solū mr̄z ēt si erat infans ⁊ auñcul⁹ ⁊ si ignorauit eā sibi delatā p. l. lucius. ff. de iure fisc. si stip̄. serui. l. lib. homo C. de iur. deli. l. iij. ff. de testa. mili. ex. l. militari. §. fi. ⁊. l. seq̄nti cū ibi plene p. bar. et plenius p eundē in. l. ventre. ff. de acq̄. here. licet Ja. de bel. ⁊ mar. sil. disputando tenuerint ꝓriuz in infante p. l. si infanti. C. de iur. deli. versi. si ꝯo vel non sic sed omnes docto. reprobant vt ibi no. bar. ⁊ cy. in. l. apud hostes. C. de iuris ⁊ legi. glo. etiā ordinarie tenuerūt q regulariter filius iure suitatis nō transmittat hereditatē paternam nō aditā nisi ad matrē vt dicta. l. apud hostes. Et sic sine teneam⁹ opi. doc. sine opi. glo. saltē in casu nr̄o ex quo queritur an transmittat ad matrē dicendum est q sic. Nec reperio q Dy. dixerit ꝯtrarium vel q approbauerit aliquam glo. tenentē ꝯtrariū vt patet ex relatis p cy. in dicta. l. apud hostes. ⁊ p bar. in. d. l. ex militari §. fi. ⁊ i dicta. l. vētre q̄ recitat opi. multoz ⁊ tn̄ dy. non faciunt mentionem q ꝯtrarium tenuerit. Trāsmittit aūt dicta hereditas eo mō quo erat apud ipsum transmittentē. s. cum ptāte se immiscēdi vel repudiandi. l. si q̄s filium. §. j. ff. de acq̄. here. nō aūt tanqz irrevocabiliter infixā: qr nec sic erat apud trāsmittentē § erat infixa mero iur. ciuili. cū ptāte abstinēdi de iur. p̄torio instī. de here. in q̄lita. ⁊ dy. §. § ⁊ his. ff. si q̄s on⁹ ca. testa. l. j. §. qui sunt in ptāte. C. si vt se ab here. absti. l. j. Ex quib⁹ oīb⁹ ꝯcludit q dicta hereditas paterna § mcōez opi. doc. cum potestate se immiscēdi vel abstinādi reperit in hereditate dicti infantis: ⁊ sic illi ad quos

ptinet dicta hereditas dicti infantis poterunt cũ adire ꝛ requirit duplex aditio primo de hereditate infantis ꝛ postea de hereditate pris infantis: qz nõ nisi tanqz heredes infantis adire eã pñt vt dicta l. si qs filiuz. §. j. de acq. here. tenẽdo añt opi. glo. sola mr̃ q̃ est heres dicti infãtis p q̃nta pte posset eã adire: qz ad ipaz solã potuit transmittere ꝟm glo. in dicta l. apud hostes. Et si reperit dy. approbasse illã glo. esset illa ꝟuãda vrone ex forma sui statuti nec esset nouũ q̃ sit heres infantis insolidũ ꝛ tñ bona paterna ꝓsequat insolidũ. Nam ꝛ als hoc videm⁹ in sy. cum qs decedit relicto fratre ex latere patris tm̃ ꝛ altero ex latere matris tm̃: quia licet quilibet hoz sit heres fratris p dimidia bona tñ paterna ptinet in solidũ ad fratrẽ ꝓsanguineum materna ꝯo ad vterum vt no. glo. in autẽ. itaqz. C. cõia. de succes. ꝛ in autẽ. post fratres. C. de legi. here. Ego tñ non reperio dy. illã glo. plusq̃ als approbare. Ideo standũ dico cõi opi. doct. q̃ omes heredes infantis ipsam vna cũ hereditate infantis adire possẽt qui añt sẽ illi infra patebit. Et ex his remanet respõsum ad dubiũ primũ ꝛ dubium seq̃ntz tanqz superfluuz ꝛ nullius valoris remanet sublatũ. Ad terciũ quesituz quo queritz an dicta mater possit ꝓpelli ad ꝓmittendũ virtute statuti veteris vel noui. s. duncis mediolani. Rñdet q̃ nõ. nam virtute veteris nõ qz nõ est de affinib⁹ ibi nominatis cũ loquatur qñ vertit q̃stio inter socerũ ꝛ nurũ vel lenirũ ꝛ leuiram qd hic nõ est virtute añt noui qd generali⁹ loquit de affinib⁹ silr nõ qz illud cũ simplr loquat dz intelligi de illis qui sint affines tempe litis seu q̃ petit ꝓmissum nõ de illis q̃ fuerũt ẞ esse desierũt ter. est in l. cui eoz. §. affinitates. ff. de postu. ẞ hic desijt vroz esse affinis ꝓsanguineoꝝ viri p mortẽ viri ꝛ etiã ipsi desierũt esse affines ei⁹ q̃ꝫtum ad vsum hui⁹ priuilegij ꝓuenientis a statuto vt no. glo. oz. in. l. ẞ hoc ita. ff. de re iudi. licet q̃ꝫtum ad ꝓhibitionẽ mrimonij nõ insti. de nup. §. affinitatis nec q̃ꝫtum ad ius succedẽdi qd ꝓuenit de iure cõi. l. fi. C. d̃ ver. sig. vicz q̃ si statutũ dicat q̃ cause int affines cõpromittant q̃ socer cuiusdã qui desijt esse socer ꝓpter mortẽ filij nõ cogit ꝓmittere cũ nuro cuiusdam ꝛ hoc p dictũ. §. affinitates. in. l. cui eoz. ff. de postu. ꝛ p glo. in dicta. l. ẞ hoc ita ꝛ ita dicit tenuisse antiqs doc. pusinos nec ob. illa. l. fi. de ver. sig. q̃a ẞm odra. vt ipse refert aliud est velle admitti ad aliqd qd̃ fit de iure cõmuni ꝛ est admittendũ aliud ad aliqd̃ beneficiũ de iure spãli vt ẽ hoc. Nã d̃ iure cõi nõ cogit qs ꝓmittere cũ suo aduersario. l si dictũ. §. si ꝓmisero. ff. d̃ euic. no. bar. in. l. furti. §. q̃ iussu. ff. de postu. ꝛ bal. in. l. ex stipulatione. C. de sen. Statutũ g̃ istud disponens ꝓtrariũ dicit ꝓcedere beneficiũ qd̃ est ꝓtra ius cõe iuxta plene no. in. c. j. extra de rescrip. Ad qd̃ beneficiuz vel priuilegiũ nõ dz qs admitti tanqz affinis p⁹ dissolutã affinitatẽ p mortẽ: vt in tex. ꝛ glo. sup alle. nec ob. q̃ statutũ vetus dicit tam q̃ essent q̃z q̃ fuissent ꝛc. qa hoc nõ repetit in statuto nouo nec censet repetitum. ar. l. aliã. ff. de noua. maxime qz cũ sit ꝓtra ius cõe ꝟuãdum est vt iacet ꝛ extendi nõ dz. l. ꝓstitutionib⁹. ff. ad munici. l. quicqd̃ astringende. de ver. ob. Si añt dura ret affinitas videret q̃ ligaret dictã dñam ibi agentẽ licet sit de alio territorio quasi ꝓcernat modum ꝛ ordinem ꝓcedendi. Et cõstat q̃ q̃ꝫtum ad hoc seruantur statuta loci vbi iudicium agitat. ff. de testi. l. ij. in fine C. de epis. ꝛ cle. l. cum clericis in fi. ꝛ ibi p Ly. de priui. sco. l. fi. ꝛ Jnno. in. c. j. de libel. obla. qd̃ no. bar. in questione disputata perleum de qua facit mentõnem in. l. ꝓcura. ad exi. §. j. ff. rem ra. ba. de iudi. vndecies. Ad quartum quesitum respondetur q̃ dicti a. b. et c. filij dicti marci ꝛ dicta iuliana filia filie cuiusdam ambroſ. q̃ non debet vocari ad successionem dicti petri infantis vna cũ matre ꝛ patruelib⁹ dicti infantis. Naz ex p

sona ipsoruz non quia sunt remotiores in gradu et ꝑ sona patris ꝛ matris non: qz exceptis filijs fratrum defuncti de cui⁹ successione agit nõ succedũt alij in loco parentũ suoz ꝛ sic veniat cum primoribus in gradu cum quib⁹ poterant eoz parentes venire vt habetur in autẽ. post fratres la secũda. C. de legi. here. Et ideꝛ vnde sumit ꝛ p doc. in dicta autẽ. p⁹ fratres ẞ isti nõ sunt filij fratrũ carnaliũ: de quib⁹ loquit illa auten. qz succedũt in locum parentũ sed fratrũ patruelium. vt patet ad sensum: q̃ nõ gaudent eodem priuilegio de. iij. l. lucius. §. sempronia. ꝛ ibi no. ꝑ bar. hoc etiã no. bal. in autẽ. cessante post mediũ. C. de legi. here. vbi dicit q̃ vlteriores a fratribus defuncti. Et filijs fratrum succedunt p se ꝛ nõ ꝓsiderat pson̄a parentũ ideo veniunt in capita nõ in stirpes ꝛ non possunt venire cuz alijs qui sint in propinquiori gradu q̃ ipsi sint. Sed hic extat mater ꝛ filij patruoꝝ qui erant illi infanti ꝓiuncti in quarto gradu de iure ciuili ꝛ in secundo de iure canonico isti ꝯo filij vnius ex dictis filijs patruorum ac vnius filie sunt in quinto de iure ciuili ꝛ in tercio de iure canonico. Preterea statutũ dicit q̃ veniat mater cum agnatis in gradu primis ꝛ satis est q̃ recipiat iniuriam ab illis quos de iure ꝓmuniri debent in totum superari vt in autẽ. defuncto. C. ad tercul. Etumlad vltimum quesitum quo videtur ius huius questionis q̃ plurium ꝓsistere dicendũ est q̃ hereditas dicti infantis. Et p ꝓsequens etiã hereditas patris sui illi iuncta ratione suitatis debet dividi in quatuoꝝ ptes put asserit mater infantis in suo libello quaꝝ vna ptinet ad eam altera ad filios ambrosij. scilicet guilielmum ꝛ vsulam altera ad iuliam filiam Bar. ꝛ sic debet fieri diuisio in stirpes nõ in capita qd̃ sic ostendit: nam de iure communi si nõ extaret mater infantis illi succederent i capita non in stirpes quia non sunt fratres carnales: sed patrueles nec filij fratrum carnalium sed filij patruorum ergo ꝛc. Et dicta auten. post fratres la secunda. C. de legi. here. Jtem extante matre si non esset statutum ipsa mater eos in totum excluderet vt in auten. defuncto. C. ad tercul'. Statutum ergo istud facit matri banc iniuriam quia admittit istos agnatos vna cũ matre cum igitur sit iniuriosum ꝛ cõtra ius cõe debet restringi vt q̃ minus fieri possit contineat odium. vt in. c. odia. de re. iur. de libe. ꝛ postu. cum quidam. ẞ plꝰ continent odij si admitteretur per capita quia nõ haberet mater nisi vnam partem de. xij. Sed si illi vocẽtur in stirpem: habent vnam de quartuoꝝ. Preterea nõ dz esse mr̃ ista deteriozis ꝓditõnis ꝓcurãdo cuz filijs patruoꝝ q̃ si ꝓcurarz cũ patruis q̃ fuissent dicto infanti ꝓiũcti in tercio gradu ẞ filij eoꝝ in q̃rto. Dz si ꝓcuraret cũ patruis vicz antonio ambrosio ꝛ barrentib⁹ istoꝝ q̃ nũc volũt cũ ea ꝓcurere vocaret dcã mr̃ ad quartã ptem ꝛ q̃libet illoꝝ ad aliaz quartã et ꝫ est clarꝫ. Ergo idem dz esse in filijs eoꝝ ne fuit melioris ꝓditõnis q̃ꝫ pentes eoꝝ ar. C. de bonis mat. l. si viua matre. Preterea statutũ hoc exꝑsse dicit dũ dicit primo q̃ vocẽt eq̃liter q̃ int eos viriles fiãt portiones. Deinde subdit ꝛ taliter q̃ filij loco ꝑentũ succedãt in stirpes ꝛ nõ in capita ꝛc. Primum dubiũ dicit q̃ vocent eq̃liter ꝛ fiãt viriles debeat intelligi q̃n mr̃ ꝓcuraret cũ talib⁹ agnatis qui nõ nisi ex pson̄a ꝓpria nõ añt parentũ eoꝝ pñt vocari put ẽ in casu nostro si ꝓcuraret cum patruis istoꝝ eiusdem⁹ patruis scilicet antonio ambrosio. scdm ꝯo quod sbdit et taliter ꝛc. locum habet quando ꝓcurit cum illis q̃ possunt venire ꝛ ꝓsiderari ex pson̄is alteri⁹ put ẽ in casu nr̃o: qz isti ꝓsiderari pñt ex pson̄is parentũ suorum qui si viuerent venirent ad succes. bui⁹ infantis ꝛ excluderẽt ꝓpnos filios tanqz remotiores. l. fi. circa medium. C. de ver. sig. Et sic diuersis casib⁹ debẽt intelli

gi verba dicti statuti ne sibi ipsi ꝓtrarietꝫ. Nec obstant allegata in ꝓtrariū: qꝛ ꝓcedūt in successione q̄ fit ꝺ iure cōi. Ista ꝛō fit ꝑter ꝛ ꝓtra ius cōe cum extet mater quanto minꝰ posset derogaret iuri cōi ꝛc. qa hāc rōnem ꝛetoꝛqueo ꝓtra allegantes plus eīm derogaret iuri cōi si venirent in capita: qꝛ plus lederent matrē q̄m si ī stirpem vt supꝛa dixi: qꝛ isti agnati ꝓtra ius cōe vocātur cum matre igitꝫ vocatio est restringenda.

Consilium. LXIX.

In christi nomie Amē

Sup eo ꝛō qꝺ queritꝫ vtrū dicti legitimati venientes ad defensam emptoꝛis ꝓtra quē ꝑfate domine litem mouēt possent petere ꝓpꝛomissum fieri tanq̄m sꝑoꝛtes ex forma statuti lucani. Breuiter dicendū videtur ꝙ non: qꝛ ꝑfatum statutū ꝺꝫ intelligi eo casu q̄ sꝑoꝛteria nō negatur nec est de ipsa questio ꝫ de alio. Sꝫ in casu nr̄o negatꝫ sꝑoꝛteria: qꝛ negatꝫ legitimatō ꝙ nō valeret tūc nō posset dici sꝑoꝛtes de p̄rimonio nec eodem cippo ꝛ sic agnati eo modo quo statutuꝫ requirit: qꝛ loquitꝫ de sꝑoꝛtibꝫ ꝛ attinētibꝫ legitimis ꝛ naturalibꝫ qꝺ ex eo pꝫ: qꝛ loquitꝫ de sꝑoꝛtibꝫ vsq̄ ad tertium gradū: ꝫ nō est dare gradū sꝑoꝛterie seu agnationis inꝺ nō legitimos. l. spuriꝰ. et. l. hac parte. ff. vñ cognati. qꝛ vbi nō est dare agnatōez nec etiam gradum agnatōnis seu q̄litas sine subiecto esse nō possit. l. si ꝫ. ff. de acti. emp. Cū igitꝫ ille q̄ petit ꝓpꝛomissum fieri tanq̄m cōsoꝛs de p̄rimonio. i. de eodē cippo sic statutū loquitꝫ: necesse hꝫ ꝑbare se talem si hoc negatꝫ C. q̄ accusa. nō posꝭ. nō ignoꝛat. de libe. agno. l. fi. qui satisda. coga. l. si ꝛo. §. q̄ ꝓ rei qualitate. Et not. Ly. in. l. cum te. C. de ꝓba. Et qō hereditatis q̄ vertitꝫ intꝰ istos dependet ab hoc articulo. s. si sint legitime sꝑoꝛtes vel nō de quibꝫ statutū loquitꝫ ꝙ non possunt ꝑfatum fieri tanq̄m cōsoꝛtes vti beneficio statuti cū nō ꝓsset eos esse consoꝛtes: sicut statutū requirit ꝓ. l. diuus. ꝛ qꝺ ibi no. bar. ff. de testa. mili. et optime facit in rōne sui. c. si a subdelegato. de offi. ꝺele. li. vj. ꝛ qꝺ not. bar in. l. j. in ꝓn. ff. qꝺ vi. aut clam de statuto loquēte in instrō publico: qꝛ ante oīa opoꝛtet constare ꝙ sit publicū instrumentū ad hoc vt dispositio statuti locū habeat. ꝓ hoc etiā facit ꝙ si isti admitterentꝫ tanq̄m cōsoꝛtes de p̄rimonio ad petendū ꝓpꝛomissum: fieret p̄iudiciū in cā ꝛ negocio principali que et qꝺ ꝺependet ab isto articulo an sint sꝑoꝛtes de p̄rimonio ꝓut dicit statutū ꝛ sic an sint legitimi qꝛ sꝑoꝛtes ꝺ p̄rimonio diciunt agnati. i. attinētes ex latere p̄ris et agnati nō sūt nisi illi inꝰ quos sunt mr̄imonia legitima ꝛ sic legitimi nō aūt illegitimi ne igitꝫ fiat p̄iudiciuꝫ qōni principali tatem. ff. de peti. here. ꝛ ꝓ tex exp̄ssum in ſy. in. l. nō diuisꝫ ꝙ statutū faciens mentōnez de sꝑoꝛtibꝫ vt possint petere ꝓpꝛomissum intelligatꝫ de sꝑoꝛtibꝫ legitimis et naturalibꝫ ꝛ nō legitimatis vt diri ꝙa hoc determinat dicit ꝙ quicqꝺ sit q̄n ista nomina denotatiua naturā expꝛesse Bal. postꝫ Ly. in. l. quisq̄s. C. ad. l. iulꝫ. ma. vbi puta filij fratres ꝛc. ꝑferunꝫ a lege ꝙ intelligantꝫ etiā de nō legitimis. l. quicq̄. §. parentes. ff. de in ius vocā. cum. l. se. ꝛ. l. tutelas. cū ibi no. de capi. Dy. vel q̄n a testatoꝛe. l. ex facto. §. si quis rogatꝰ. ff. ad trebel. q̄n tūc ꝑferunꝫ a statuto cuiꝰ verba intelliguntꝫ de legitimis et naturalibꝫ tm̄: qꝛ in vsu loq̄ndi. de talibꝫ intelligimꝰ ꝛ naturalibꝫ tm̄ quia in vsu loq̄ndi de talibꝫ intelligimꝰ. fac ad ꝫ glo. oꝛdi. in cle. j. de baptis. cū igitꝫ verta tur hic in ꝺubiū an isti sint legitimi vel naturales seq̄tur ꝙ nō p̄nt vti bñficio statuti quousq̄ fuerint ꝫ declaratū: qꝛ statutū fundat se in hac q̄litate igitꝫ est pro banda. l. ꝓtoꝛ. §. docere. ff. vi bo. rap. Preterea cum istis legitimatis nō vertitꝫ principaliꝛ questio ꝫ cum illis q̄ emerūt ab eis ꝛ licet bar. disputando tenuerit vēditoꝛem venientē ad defensam emptoꝛis posse petere ꝓpꝛomissum ex sua ꝑsona vt in q̄stione q̄ incipit statu ciuitatis pisan. ꝛ ꝙ ibidē in. l. ꝓcur. ad exhibendū. §. j. ff. rem ra. ba. tñ bal. ꝙ plures rōnes tenet oppositum. C. vbi in rem actio l. j.

Consilium. LXX.

Compꝛomissum an ꝛ qñ hꝫ vim transactionis. Et ꝺditio apposita in legato facto vni qñ intelligatꝫ repetita in legato facto alteri. Et an iuramentū extendatur ad ignoꝛata.

In christi nomie Amē

Viso p̄cto supꝛascꝛto ꝛ aliis de quibꝫ in eo fit mentio ex toto ꝓcessu cause tria vel q̄tuoꝛ videnda occurrūt. Primū ē vtrū dicta legata de q̄bꝫ ꝓtenditur cēseantꝫ pura vel ꝺitōnalia: si tradens decederet sine liberis. Et vꝝ fuisse pura cuꝫ in eis nulla appareat apposita ꝺditio p̄terq̄m in p̄ō legato antoniole nepti testatoꝛis g̃ ꝛc. l. j. in p̄in. ff. de cōdi. ꝛ de. Nec cōditio illiꝰ p̄imi legati vꝝ ꝙ censeatꝫ repetita in seq̄ntibꝫ ꝓpꝛ dictōez. Item qꝛ illud ꝓcederet q̄n ꝑ eā addiceretur oꝛo impfecta vel q̄n p̄cedens cēt impfecta ꝛ ꝑ illam q̄ addicentꝫ ꝑficeretꝫ: q̄n autē vterq̄ oꝛo tam p̄cedēs q̄m seq̄ns q̄ ꝑ dictōez. Item addicitꝫ cēt ꝑfecta: tūc illa ꝺictio. Item ē ꝓtinuatiua nō repetitiua q̄litatis p̄cedētis in sequentē vtꝫ ex his q̄ plene ꝑ bar. in. l. in repetēdis. ff. de le. iij. facit qꝺ idez no. in ſy. in. l. seye. §. gayo. ff. de fun. instruc. Sꝫ his nō obstātibꝫ dicendū est cōtrariū. Primū ꝑ id qꝺ idem bar. no. in dctā. l. in repetendis circa fi. vbi vꝝ istū casuꝫ exp̄sse tangē ꝛ determiare in p̄rium vicꝫ ꝙ si testatoꝛ primo fecit hic in principio testi vsq̄ ad versi. Item volo lego ꝛ ordino ꝙ si dictus thadeꝰ ꝛc. de legatis factis filiabꝫ. Deinde inceperit legare pꝰ mortē filij dicēdo ꝙ si dictꝰ filiꝰ quez instituerat heredē decesserit sine filijs relinq̄ticio centum. Itez relinq̄ seyo fundū. Item gayo aliū funduꝫ ꝛc. ꝙ ꝺditio apposita in legato facto ī p̄ō ticio noīato intelligitꝫ repetita in seq̄ntibꝫ legatis. s. facto seyo ꝛ facto gayo lꝫ sint facta in diuersis rōnibꝫ ꝛ ꝑfectis et hoc ꝓpꝛ illā aduersitiuā ꝙ si. vel si ꝛo ꝛc. q̄ aduersantur p̄cedētibꝫ ꝛ importāt hoc ꝙ filiū viuentē nō vult grauare vltra legata p̄cedētia collata in eiꝰ vita. Sed si decesserit sine libe. tūc eiusd̄ ē heredes extraneos grauat in seq̄ntibꝫ legatis ꝛc. Et sic cessentꝫ oīa seq̄ntia legata ꝓferre in dcm̄ casuꝫ mortis filij. Et ita fuit hic ꝙ pꝰ legatū factū filiabꝫ qꝺ voluit deberi a filio viuēte si nuberēt incepit legare pꝰ mortē in illo ꝛ̄si. Item volo lego ꝛ ordino licet g̃ ꝺitōez illam nō adiecerit nisi in vno legato. s. in facto antoniole censeatꝫ tñ eā voluisse addicē etiā in seq̄ntibꝫ adiectꝫ ꝺitōnez. Itēꝫ in oꝛonibꝫ ꝑfectꝫ. s. ī factis caterine antonio et iacobo rōne ꝑdicta ꝛ facit. l. si ita in ꝓncipio ꝛ qꝺ etiā ibi tangit idē bar. ff. de libe. ꝛ postu. ꝙ hoc etiā facit veriſimilitudo: qꝛ nō est credēdū ꝙ plꝰ dilexerit catherinā iacobū ꝛ antoniū nepotes q̄m antoniolam q̄ silr erat neptis vt primis voluerit legare pur. isti ꝛō sub ꝺitōne. Item qꝛ ista sunt magna legata ꝛ exhauriunt magnam partez hereditatis vñ nō est credendū ꝙ filiū viuentē voluerit priuare tot bonis īmobilibꝫ et voluerit ea pueniꝛe ad dictos nepotes quos veriſimiliter non tātū dilexit

ar.l.cuz acutissimi.C.de fideicom.7.l.is qui.ff. de iur.
codicill'.hoc etiã corroborant multi testes q̃ fuerũt p̃-
sentes testõ 7 dicũt illã ꝓhendisse fuisse intentiõez
testatoris 7 ma rie Joh'.dict⁹ vicari⁹ q̃ hoc certitudi-
narie attestat' 7 ad ipsum se referũt etiã testes ptes ad
uerse.Et vn⁹ ex testibꝫ thadei reddit bonã rõnez.s.q̃
sibi videt' q̃ testator voluerit cum fecerit dicta tot le
gata facere p̃titionẽ bonoꝝ suoꝝ post mortez sui filij
qđ est satis verisimile.Sũt etiã alij q̃ dicũt se tũc cum
testm̃ foret publicatũ audiuisse a dicto antonio q̃ pa-
rum curabat de dicto legato 7 q̃ticius voluisset decẽ
ducatos:quia ipse ratõnabiliter debebat mori añ di-
ctum thadeum qui testes saltem adminiculant' ad ꝓ-
bandum ꝓiecturatam mentẽ.l.cuz ꝓponeret'.ff. de le.
j.Concludendum est ergo dicta legata fuisse 7 esse cõ
ditionalia ex quo sequit' q̃ cum ꝓditio nondũ extite-
rit nullo iure debita erant vel sunt nec ciuiliter nec na
turaliter:q7 nõ cessit dies eoꝝ et possunt caduca fieri
si legatarij p̃cederẽt thadeo.l.j.§.sinaũt sub ꝓditione
C.de cadu.tol.l.heres meus.de condi.7 demon.in p̃n.
7 ante ꝓditionis euentũ nulla nata est obligatio.l.ce-
dere diem.ff.de ver.signi. Scdo videndũ est posi-
to q̃ ita sit an dictus thadeus preiudicauerit sibi per
compromissum 7 laudum 7 videtur q̃ sic quoniã vim
transactõnis hz.C.de iudi.autẽ.si ꝙo 7 in corpe vnde
sumit'.7 transactio de indebito facit debitũ. Et impe
dit repetitionẽ soluti.l.ij.C.de ꝓdi.inde.7 no.ff.eo.ti.
l.elegãter in fi.p glo.Sz ꝝium est ver⁹:nam illud p̃
cedit in vera 7 ꝓpria trãsactõne quã q̃s sibi fac̃ p̃ seip
sum aliq̃ dato vel retento.C.de trãsac.l.transactio: ß
ista que fit p̃ ꝓpromissum 7 laudũ nõ est ꝓpria trans-
actio vt dicit bar.in.l.q̃ si ephesi.§.fi.ff. de eo qđ cer
to loco:7.l.furti.§.q̃ iussu de bis q̃ no.infa.et tñ in illa
se arbitrio alteri⁹ ꝓmiserit intelligit' ꝓmisisse sub cõdi
tione si erit equũ.l.si libertus.ff.de ope.libe.c.quita-
uallis.de iur.iur.vñ si est iniquũ nõ ꝓhibet' venire cõ-
tra q̃tumcũq̃ ꝓmiserit nõ ꝓuenire.l.societatẽ.§.ar-
bitroꝝ.ff.p̃ socio iniquuz aũt est qñ ledit vltra septi-
mam ptem.l.vñ sine rite eo.ti.hic aũt lesit in totũ: q̃a
dicta legata integraliter assignãt legatarijs:7 etiã vl-
tra q̃z facta fuerint 7 sic enormissime ledit vñ poterat
thadeus venire ꝯ nõ obstãte iuramẽto p̃stito de non
veniẽdo ꝯ q7 nõ includit dolũ.l.creditor.§.fi.ff. man.
et ex enormi.et nimia lesione dolus arbitroꝝ p̃sumit'
ar.l.omñs.§.lucius.ff.c̃ in frau.credi.q̃ facit exceptio-
nem obstare.l.ita demũ.ff.de arbi.C.e.l.iij. Et ita eti-
am determinat' p̃ bar.§.arbitroꝝ:7 in addi.spe.ti.de
arbi.§.sequit' de quibusdaz in addi.c̃ incipit clar⁹ sic
formal' hec clausula ꝛc. Tercio videndũ ẽ an saltem
sibi p̃iudicauerit p̃ approbatõez 7 emologatoriuz fa-
ctum post latũ laudũ. Et videt' q̃ sic p̃.l.cuz antea et
l.ne in arbi.§.si q̃s aũt post.C.de arbi.7 cõia vtriusq̃
indicij.l.ij. Contrariũ est ver̃ p̃ro q7 fuit facta p̃ erro-
rem iur̃.tanq̃ legata essent pura cum essent conditio-
nalia: q̃a sic declarat' in laudo q̃ sunt paria quinimo
subest etiã error facti q7 ignorabat id qđ postea testes
dixerũt circa ꝓbandã verã intentõez defuncti licet eti
am illa nõ ꝓbata sint p̃ testes 7 tñ p̃ iur̃.interpretatio
nem ꝓbatum est p̃ ea c̃ supra dixi 7 id qđ no.bar.i di-
cta.l i.repetẽdis nõ nocet g̃ approbatio nec solutio di
ctoꝝ legatorum. Nec etiam si p̃misit nõ repetere vel
nõ venire ꝓtra.l.fi.§ idem queritur.ff.de condi.inde.q7
videt' eodem errore illud ꝓmisisse.l.doli.§.diuerꝫ.ff.
de noua. Scdo q7 posito q̃ ex certa sñia approbassz
adhuc idem quia ꝓtinet alienatõez bonoꝝ imobiliuz
quam facere nõ poterat thadeus qui erat minor.xxv.
annis sine iudi.decreto.ff.de re.coꝝ.l.j. in prin.et.§.j.
7 p̃ totum.C.de ꝓedi.mino.in rubro 7 nigro quod ß
nõ interuenit. Tercio q7 nõ solum alienatõez con-
tinet sed etiam p̃ ea nihil commodi ꝓsequeretur tha
deus et sic etiam si decretum interuenisset nõ valeret.
C.si maior fac.ra.ha.l.fi.§.sinautem donatõnes: nam
non nisi ex causa necessaria p̃ro debito exoluendo pos
sunt alienari etiam si alia vtilitas eius subesset.ff.de re-
bus eorum.l.magis puto.§.penul'.donatio enim non
cadit in administratõne curatoris cui⁹ etiam interue-
tus requirit'.l.ab agnato de cura.furiosi. Quarto
loco videndum est vtrum p̃iudicauerit sibi faltez vir
tute iuramenti post latum laudũ p̃stiti de non veniẽ-
do ꝓtra. Et videt' q̃ sic per autez.sacram puberũ.C.
si aduersus vendi.sed certe illa loquitur d̃ iuramento
sponte p̃stito:istud aũt nõ põt dici sponte p̃stitum
ex quo p̃stitum fuit p̃ errorem iur̃.vel facti cum crede-
ret legata ista esse pura 7 tanq̃ super pur.7 debi.vtro
q̃ iure p̃stitum sit quia iuramentũ debet referri ad cõ
tenta in laudo 7 in laudo hoc ꝓtinet' q̃ sint pura. Et
tamen in ꝓtrariũ est veritas q7 sunt ꝓditionalia vt su
pra dixi. Nec ob.etiam si dicat' iuramentuz porrigit'
etiam ad ignorata ꝑm ea que no.bart.reꝑhendendo.
Dy.in dicta autẽ.sacrã puberum 7 in.l.si duo.§.inst.
ff.de iur̃.iur̃.iunctis his que no.Ly.post dy.in.l.ij.C.
de rescin.vn.7 archi.7 Jo.an.in nouel.in.c.ij. de pac.
li.vj.qui vident' approbare opi.bar. Nam illud ẽ ve-
rum quãdo iurãs est certus de facto sup̃ quo iurat li-
cet non sit certus de iure qđ oritur ex facto vt quãdo
iurat nõ venire ꝓtra ꝓtractum p̃ se celebratum d̃ quo
est certus licet ignoret sibi ꝓpetere beneficiũ restituti-
onis vel mulier de nõ veniendo ꝓtra intercessionem li
cet ignoret auxilium velle sibi ꝓpetere sic loquit' bar.
7 Jo.an.in locis supra allegatis sibi bene inspiciatur.
§ in casu nostro iste erat incertus de facto.id est de eo
quod in facto cõsistebat videlicet q̃ ista legata essent
ꝓditionalia immo per errorez iuris 7 facti putabat ea
esse pura.Constat aũt q̃ aliud est legatum puruz ali-
ud ꝓditionale sicut 7 stipulatio.ff.de verb.obl'.l.j.§.si
quis simpliciter.iuramentũ g̃ p̃stitum tanq̃ sup̃ pur̃
legatis nõ porrigit' ad ꝓditionalia q̃ sunt diuersa:qa
ideo iurauit q7 putabat esse debita vtroq̃ iure 7 tam
nullo iure erant debita vt supra dixi. Jtẽ adhuc vide
tur q̃ saltẽ de iure canonico sibi p̃iudicauerit ꝓpter iu-
ramentũ qđ põt ꝑuari sine interitu salutis eterne:vt in
c.cũ ꝓtingat de iur̃.iur̃.Sz rñdet' dupl'r. Primo q̃ d̃
iure canonico iuramentũ ad hoc vt obliget debet esse
prestitũ ex certa sñia non p̃ errorez cũ debeat hre tres
comites.s.veritatẽ iusticiã 7 iudiciũ.xxij.q.ij.aiaduer-
tendũ. Et no.C.de nup.l.imperialis 7 hic non hz iudici
um.i.discretionem seu voluntatẽ.hinc est etiã q̃ iura
mentũ dolo p̃stitum nõ obliget de iure canonico q7 ñ
habet voluntatem iurantis ꝓpter quam quis obliga-
tur dicto.c.ij.de pac.li.vj. Preterea etiã si obligas-
set merito iure tñ potuit peti absolutõ a iudice eccliasti
co etiã de iure canonico q7 lz ipe iurãs seruando iura
mentũ nõ peccet illi tñ quib⁹ fuit iuratũ recipiẽdo di-
cta legata tanq̃ debita cũ sint oino indebita si ß scie-
unt peccãt:q7 locupletant' de alieno et iõ potuit peti
absolutio sic videm⁹ in eo q̃ iurat soluere vsuras non
obligat' soluere:q7 soluendo nõ peccat.c.debitores d̃
iur̃.iur̃.Sz q7 creditor vsuras recipiẽdo peccat 7 te-
net' restituere tãq̃ indebite solutũ põt iurãs petẽ ab-
solutõez a iuramẽto.c.j.cũ ibi no.de iur̃.iur̃.ß etiã vi-
dem⁹ in iuramẽto p̃stito p̃ metũ iuxta ple.no.p̃ Jnno.
in.c.venerabilẽ in fi.de elec.Et idẽ vbicũq̃ ꝛcrus ẽ p̃-
hibitus odio creditoris vt no.bar.in.l.si q̃s p̃ eo.ff.de
fide in.iiij.qõne. Qñ autẽ iurans seruando peccaret
tunc ipso iure nõ obligaret iuramentũ etiã de iure ca
nonico ꝑm Jnno.in dicto.c.venerabilẽ i fi.nec cẽrne
cessaria absolutio vt ibi no. Qñ aũt neuter peccaret
tũc obligat 7 est seruandũ 7 absolutio non posset peti
nec deberet ꝓcedi dicto.c.cũ ꝓtingat. Ex qbꝫ oibꝫ se-
quit' q̃ sñia dz ferri p̃ dcõ thadeo et q̃ adũsarij dñt

cõpelli aõ restituendum dicta legata tanqz indebite soluta nõ obstantibꝫ oñibꝫ ꝓdictis z maxime iuramẽto a q fuit obtenta absolutio a iudice ꝓpetente ne esset iniquitatis vinculũ.

Consilium.LXXI.

Compromissum de cã vsuraria an teneat.

¶ Christi nomie Amẽ

Uisis z ponderatis oñibꝫ de quibꝫ supra videndum est añ oñia vtrum ꝓpromissum factuz inter sa vsuraria tanqz ecclĩastica z spũali nõ potuit in laicum ꝓpromitti. c. ꝙtingit de arbi. iuncta cle. dispendiariũ; q inter dictas ptes coã iudice seculari ꝛteba tur qõ facti nõ iur. q dicebat q instrumentũ erat de duplo vere fortis z offerebat se ꝓbaturũ z ita ꝓbauit z sic erat clarz q erat ꝓtractus vsurarius nec aliq dubitatio iuris sup hoc cadebat vñ cũ esset questio mei facti nihil habebat spũaliter admissuz ita determiat Bar. expresse in terminis in. l. ticia. ff. solu. ma. z. C. de iudi. l. quotiẽs. Et fuit originaliter opi. pau. de liaza i cle. j. de vsuris. Et potuisset iudex secularis coã quo qõ vertebat: sup hoc pronunciare g z in laicũ potuit ꝓpromitti. Preterea posito q hoc nõ fuisset probatũ sed fuisset allegata psumptio iuris municipalis lorios intelligat vsuraria et de tercia pte vltra veram sortem. Et q talis vsurari9 psumat recepisse tm pro libera quolibet mense q pecunia non fuerit restituta. Et sic eẽt qõ iuris z nõ facti. Attamen idem est quod supra vt potuerit ꝓpromitti. q nõ fuisset questio in ris canonici qõ põt inducere spũaliter z facere causaz spũalem z ecclĩasticã sed iuris municipalis laicoz qõ boc facere nõ põt imo statutũ tale inter laicos nõ valet nec est seruandũ in curia eccl. Ita determiauit frc. de senis in questõne sibi ꝓmissa q vicariũ epi pusini q pulcras rõnes vt habet in ꝓsilijs suis ꝓsilio. lxxxj. ẽm vnã questionẽ. Et incipit ꝓsiliũ apparet quedã lex seu statutũ q cõe pusij ꝛc. Dicens q sicut iudex secularis seu laicus nõ põt de cã vsuraria iure cognoscere. Ita nec sup ea possunt laici statuta ꝓdere qm a pari potẽtia. s. iurisditionali ꝓcedũt vtraqz ptãs. s. cognoscendi seu iudicandi z statuendi. Ex quibꝫ patet respõsio ad id de quo principaliter dubitat vicz an iste ꝓdemnat9 q sniaz arbitralẽ in quinqgin. z ꝙuentus in curia secularĩ ad ipsa soluenda possit declinare forum secularem z petere se remitti ad curiã ecclesiasticam ꝓpter absolutionẽ a iuramẽto ibi petitam ad quod ẽ dicendum q nõ: q ipse nõ ꝓquerit nisi de hoc q fuit ꝓdẽnatus in illis quinquaginta z se vult ibi iuuare de pte fato statuto laicoz q cauet q psumat vsurari9 exisse recepisse qtuor denarios p libra sin glis mẽsibꝫ p vsura quousqz sors fuerit restituta vnde vult dicere q tanto tempe stetit sors penes eum q dicte vsure que pre sumunt q illum recepte ascendũt ad dicta quinquaginta in que debent ꝓputari: z sic dictũ debitum vere sortis erat extenuatũ p ꝓputationẽ dictaz vsuraruz psumptiue solutaz. l. si nõ sortẽ. in prin. ff. de condit. inde. vñ nõ debuit in illis quinqginta ꝓdẽnari vt ptz in causis nullitatis z grauaminis q eum allegatis in. v. articulo vbi allegat psumptõez dicti statuti. Sed ex bis q supra dixi patz q ista allegatio nõ est bona qm etiã postqz fuisset absolut9 a dicto iuramẽto nõ possz dictũ statutũ laicoz in curia dñi epi allegare nec ꝺ ipso se iuuare cũ nõ sit ibi seruandũ ẽm Frede. de senis in dicto cõsilio nec vicari9 epi bz iudicare ẽm statuta laicoz in causis ecclĩasticis vel spũalibus g ẽm iura canonica vel ciuilia q canones approbata. Sz claruz est de iure cõi canonico vel ciuili de foro ꝓpe. qꝺ cleric. et licet ꝓstet creditorẽ fore vsurariũ: nõ tñ ꝓtra eũ militant psump. inducte q dictũ statutũ. s. q eius instrumentum mutui psumat de tercio pluri qz sit vera sors aut q vsure psumant solute nisi ista ꝓbent ẽm Pe. Cy. z Bal. in. l. j. C. de proba. z archi. vt refert Joh. an. in nouel. in. c. qz. de vsuris. li. vj. Cũ etiã vsurarij possint ꝓficere veros z licitos ꝓtractus: vñ nõ sufficit de iure cõi ad probandũ ꝓtractũ simulatũ z factuz in fraudẽ vsuraz boc solũ probare q creditor sit vsurarius nisi ꝓcurzant alie cõiecture vt no. Bal. in. l. emp. C. plus valere qꝺ agit. Postqz g dictus cõdemnat9 ad faciendũ rescindi sniaz nõ fundat se nisi in statuto laicoz nec etiã fundare se põt. dicendũ est q etiam si obtineret relaxationẽ iuramẽti in curia ecclĩastica: qa creditor vellet iuramentũ remittere remittend9 eẽt ad curiã secularẽ pro dicta allegatõne facienda cũ de illa iudex ecclĩasticus se impedire nõ habeat z sic nõ obno. q bal. in. l. ordinarij. C. de rei ven. q debent intelligi qñ tale quid coã eo allegaret de quo posset se impedire: quia fundaret in iure cõi canonico vel ciuili. Preterea bal. loquit qñ iudex ecclĩasticus absoluit a iuramento: tũc q fuit vsus iurisditõne in pparatorio acquisiuit eam in pparato ẽm eum ad qꝺ facit optĩe licet ipse non alleget text. in. l. minor. xxv. annis in fi. prin. ff. de euic. z. l. cum vendente. C. vbi cause fiscales cũ ibi no. q bal. post Ja. bu. Sed in casu nro nõ absoluit nec absoluere põt: q cum absolutio tendat ad relaxandũ iuramentũ nõ cadit aliq absolutio cũ priuatio psupponat habitũ. l. x. ff. de v. ob. Et si q absolutio fieret eẽt facti pot9 qz iuris: z sic nec ppetuaret ne extenderet iurisditionez iuxta no. in. l. si pater. C. nec de sta. defunc. z in. c. cũ plures de inoffi. dele. li. vj. de inualida citatõne. Sz hic nõ pcedit validuz iuramentum postqz ps in cui9 fauorẽ emanauit ipsum remisit et remittit. Nam hoc facere potuit z q dictã remissionem tollit tam illa obligatio quã ex iuramẽto tenebat pti qz illa q tenebat deo. Nam illa hẽbat in se ꝓdi. si pti placuerit. Nil em aliud querit deus qtum ad hoc nisi vt si ps cui fuit iuratum vult iuramentum ꝺuari: seruet si nõ vult nõ vltra qrit de9 z hec ꝓbant et ibi q bar. in. l. j. §. z p9 oper. de ope. no. nũ. z pz in. c. j. de iur. iur. Qꝺ aũt remissuz ẽ a pte z penitus ãnibilatũ amplius q iudicẽ ecclĩasticũ remitti non põt. ff. de iniusto testõ. l. nam. Et si sub ꝓdi §. defectũ. extra de despon. impu. c. ad dissoluendũ ideo ꝓcludo q ptãs seu alius iudex secularis sup q fuit porrecta dicta vltima petitõ sup dicto iuramẽto si ille aliud nõ allegat ꝺz ipsuz cõpellere ad dissoluendũ nõ obstan. friuola exceptione ꝓdicta. Et si iudex ecclĩasticus sibi inhiberet possz ei facere rñsionem de q supra colligit. s. q ad ipsuz non ptinet cognitio sup bis que dependent a statuto laicorum. z que colligunt ex actis z deductis p partẽ et petere z relaxaret inhibitõnez tanqz indebite factam. Et q si vult allegare laudũ ꝓpter psumptõnes resultantes ex statutis debet hoc facere coram iudice ipsorum statuentium non coram alio cui statuentes nõ intenderunt aliquam super hoc iurisditionem attribuere. Laus deo.

Consilium.LXXII.

Si in compromisso apponatur pactum de non petendo reductõnem ad arbitrium boni viri an valeat propter quam lesionem peti posset reductio.

Nchristi nomie Amẽ

Primo ⁊ ante oĩa videndum est de intellectu dicte cõstitutõnis. in ẽrsi. addicientes. Scõo de virtute pacti de nõ petendo ad arbitriũ boni viri circũscripta dicta ꝓstitutõne. Tercio de virtute lre ducalis dominij que sup isto cõpromisso fiendo emanauit. Circa primũ si bene ꝓsideramus ꝓtextum constitutõnis a principio vsq; in finẽ tota videt tendere ad finem ⁊ effectum vt lauda mittant executõni ⁊ nõ impediat executio ꝓpter aliquã exceptõnem que opponeret contra ꝓmissum vel laudu vel alia instrumenta nisi opponat ⁊ ꝓbetur infra decẽ dies a die cõtradictõnis verũ qr totũ hoc posset reddi inutile ⁊ vanum si coram iudice exequente ps contra quã laudũ foret latũ deberet se reclamasse ad arbitriũ boni viri tã q̃ ꝓtra laudũ iniquum ⁊ cum hoc habeat vim appellationis. l. nõ distinguem⁹. §. cum quidam. ff. de arbi. in l. debet interim innouari. vt in ti. nil no. ap. pẽ. Et sic quicqd erat dictũ a principio dicte ꝓstitutionis vsq; ad ẽrsicu. addicientes redderetur per hanc exceptionem inutile et impediret executio. Idcirco addicit in ẽrsi. addicientes q eo casu quop actũ interuenerit ỽ non petendo reductõnez nullo modo possit peti reductio subaudio q̃tum ad effectum impediendi exequtõnem vt colligit infra dum dicit sed laudũ executioni mandet ꝛc. Item intelligo nullo mõ. s. etiã si dolus vel enormis lesio allegetur nisi dolus euidens vel enormis lesio doceret qỽ est infra subaudio coram iudice exequente vel exequi volente et infra decem dies de quib supra locutus est vt sicut alie exceptiões que opponerent ꝓtra laudũ vel ꝓmissum deberet opponi infra decẽ dies ⁊ etiã ꝓbari. Als postea nõ auditur vt patet in superioꝛib. Ita ⁊ ista exceptio depetita reductõne sed laudu executõni mittat nec postea audietur ad retractandam vt supra dictũ fuit de alijs exceptõnib. Et hoc vt finis litib imponat et executio nõ retardet. Istum sensum vel intellectum valde bene patit contex. verboꝛ. Et est etiam ratõnabilis ĩ se. als prima ps ꝓsti. esset inutilis: qr coram iudice exeq̃nte nec haberet necesse ꝓbare dolum vel lesionem: sed sufficeret ipsum vel ipsam allegare ⁊ dicere se petijsse vel petere velle reductionẽ ⁊ q coram supioꝛe ꝓbabitur. ⁊ p istum modũ faceret supsederi in executõne licet petitio de se foꝛet calũniosa. ⁊ sic ꝓtra mentem cõstitutõnis. Saltem ergo in casu quo renũciauit voluit ꝓstitutio cũ sic artare. ⁊ sibi imputet cur renunciauit cum posset ab hoc abstinere: vnde cum sciret vel scire deberet hãc ꝓstitutõez censet se illi sbiecisse. ff. ỽ acq̃. here. si duo sint heredes in fine. nec quicq̃ facit ꝓtra ꝑdicta q hic ille idem est iudex executõnis: nam hoc nõ est ꝓsiderandũ. qr de facto sic accidit. sed cõsiderandum est q contingere posset. s. q essent diuersi.

Preterea tenet vicẽ duoꝛ. s. supioꝛis ⁊ inferioꝛis. ⁊ sic iudicandũ est de ipso qỽ iudicaret de duob. l. tutoꝛem. ff. de his qui. vt indi. Vñ si adeat vt ordinarius inferioꝛ sup executione nõ debet admittere exceptionem de petita reductiõe coram se tanq̃ supeꝛioꝛe ad retardandam executõez nisi infra decẽ dies saltem summatim doceat de euidenti dolo vel enormi lesioni. Si ꝓo infra dictos decem dies saltez summatim doceat de euidenti dolo vel enormi lesione vel altero eoꝛ doceat. tũc supsedebit in executõne quousq; coram iudice reductõnis causa ipsius reductionis fuerit expedita ⁊ laudũ fuerit ꝓfirmatum. Nam poterit esse q licz coram iudice exequente ⁊ in summaria illa cognitõne sup dolo ⁊ euidenti lesione obtinuerit ⁊ executõnem impediuerit. In ordinaria ꝓo. s. reductõnis succumbet. l. a diuo pio. §. si sup reb. ff. de re iudi. C. de edic. diui. adri. tollen. l. fi. §. fingũt aliquis nec ꝑ illã excepti onem licet in ea obtinuerit laudũ infirmabit: quia nõ adhuc finem fuit opposita sed solum vt executio retardaretur de ordi. cog. cum dilectus. ff. de infam. l. luci⁹. Dicto aũt casu quo ꝑdicti docerent infra decem dies de ꝑdicto dolo euidenti vel enormi lesione ⁊ sic essent remissi ad iudicium ordinariũ reductõnis. Videdum restat de secundo passu. s. de virtute dicti pacti dũ non reducendo. Circa secundũ articulũ in quo tot fuerũt sententie quot capita licet plurime recitentur opi. doc. tam iuris ciuilis q̃ canonici in. c. quintanall de iur. iur. ꝑ doc. moder. ibi scribentes obmissa ipsaꝝ opi. recitat. gr̃a breuitatis. Dico q si bene ꝓsideranꝫ omes possunt reduci finaliter ad tres tamen ne in eq̃uoco ꝓcedamus. s. vt sciamus in quo versatur discoꝛdia ⁊ varietas inter eos excludendi sunt casus nõ dubij: in quib omnes ꝓcoꝛ. Et primus est quando lesio esset modica ⁊ nõ interuenisset dolus arbitratoꝛ: his duob ꝓcurrentib clarum est ꝑm omnes q reductio non posset peti: etiã si renunciatio vel pactum de non reducendo nõ interuenisset. qr laudum esset iniquuz de natura arbitramenti sic vt videat dicta ptãs dandi ỽ natura vni⁹ alteri in modica quãtitate. l. si de meis. §. recepisse. cũ ibi no. ff. de arbi. ⁊ reductio nõ dz peti nisi ꝓpter iniquitatem laudi. l. si societatem. §. arbitroꝛ cum. l. se. ff. ꝓo socio. Secundus est qñ interuenisset verus dolus arbitratoꝛis ⁊ tũc indistincte ꝑm omes posset peti reducto etiam ꝓo modica lesione et etiam si interuenisset specificum pactum de nõ petendo reductõnem qr verus dolus futurus nõ põt ꝑ pactũ remitti ne det materia delinquẽdi. l. si vn⁹. §. illud nulla. ff. de pac. iũcta. l. ꝙuenire de pac. dota. et ad hoc l. iij. C. de arbi. ff. e. ita demum. Restat q̃ dubitatio qñ dolus verus arbitratoꝛis non interuenit. Et lesio sit vltra modicã quãtitatẽ qb duob⁹ ꝓcurrentib laudũ dicit iniquũ re ipsa nõ exꝓposito ⁊ si nõ interuenisset renunciatio vel pactũ in cõtrariũ sine dubio posz peti vt in dicto. §. arbitroꝛ. Est q̃ dubium an ꝑ tale pactũ tollat talis facultas vel ius sicut ꝑ pactũ tollit facultas appellãdi. C. de tẽpo. ap. l. fi. §. fi. Et hic sunt ponderanda tres opi. qrũ ẽt si tres gradus lesionis. Est enim magna quã bal. in. l. penul. C. de arbi. appellat tolerabilem. Item maioꝛ q̃ cõiter appellat enormis. Et iste nõ includũt dolũ ꝓesumptũ. Item maxima que enormissima qñ ẽ de toto vel q̃si toto ⁊ ista includit dolum ꝓsumptũ. l. omes. §. luti⁹. ff. de his q̃ infrau. cre. Prima q̃ opi. fuit originaliter Dy. quã ꝑles sequuntur q ista renũciatõ vl̃ pactũ ad nullã istaꝝ lesionũ ꝓsit: ꝫ sit inualida vel inualidũ: qr in eis subintelligit de tacita: ⁊ ꝑsumpta mente ptium ꝓditio si laudũ erit equũ nõ si iniquũ ar. ff. loca. quero. §. inter locatoꝛẽ de ope. lib. si libertus de ver. obli. quidã cũ filiũ in dicto. c. q̃ntaualt ꝫ ex q̃cũq; istaꝝ lesionũ reddit laudũ iniquũ ⁊ sic defic ꝓditio sb q̃ pactũ q̃ fuit factũ ⁊ vires pacti ar. C. ad trebel. l. iubemus. §. penul. si cer. peta. pactum ante finem ⁊ aliud dicunt esse in pacto de non appellando per aliquas rationes ꝓsuasiuas nõ multũ vrgẽtes vel ꝓcludẽtes. Ista opi. nõ videt vera. qr ratio in qua fundat nõ est bona. ꝓcederet eñ in simplici ꝓmissione de stãdo laudo: nã fateoꝛ q in illa põt ꝓmode sbintelligi dicta ꝓditio si erit equus non alit nec redditur dicta ꝓmissio inutilis ex sbintellectu dicte tacite ꝓditiõis sed vtilis eo qr posito q sit equũ nõ ꝓducit actionẽ de iure cõi eo mõ quo sꝛia diffinitiua iudicl. Est q̃ necesse q interueniat dicta ꝓmissio de stãdo laudo si erit equũ ex q̃ ꝓmissione poterit agi vel excipi: sed si ista ꝓditio sbintelligeret in pacto de nõ reducẽdo ad arbitrium boni viri tũc ex ea redderet pactũ inutile ⁊ supuacuũ qñ etiã sine tali pacto nõ põt peti reductio qñ laudũ est equũ vt supra dixi. Conditio ꝓo q̃ bñet viciare actũ ⁊ reddere ipsum supuacuũ. nõ est subintel

ligenda.l.si quis a filio.ff.de le.j.7 qđ habet eo ti.l.talis scriptura facit.l.iur.gen.§.sed si fraudãdi.ff. de pactis:nec eñ est verisile q̃ ptes voluerint apponere pactum nugatoriũ:sed potiꝰ validũ 7 habiturũ effectuꝫ per id qđ no.p glo.in.l.si q̃s locuplex in fi.ff.de manugi ad casum quo eo nõ apposito posset peti. reductio testa. Credendũ est g̃ ptes voluisse dictũ pactũ porri vt sic aliq̃d opetur ar.l.si qñ.ff.de le.j. Et p̃ hoc bonꝰ tex.in.c.pastoralis.in prin. 7 versi. primo extra de ap. Et est mirandũ q̃ Dy.7 eiꝰ sequaces nõ p̃siderauerũt Sed Frede.de senis in p̃silio. cxxv.bñ p̃siderauit dñ fec dñaz int̃ pmissionẽ d̃ stando laudo cui dixit inesse dictã p̃dit̃oem tacitaz:7 ita p̃bant leges allegate per Dy.7 pmissionẽ de nõ reducendo ad arbitriuꝫ boni viri in q̃ nõ inest rõne p̃dicta. Secda fuit opi.ecõuerso ad p̃cedentẽ vicz q̃ dicta generalis renunciatõ vel pactũ generaliter opetur 7 valeat quo ad oñes p̃dictas tres lesiones quaz bal.in.l.penul.C.de arbi.dicit fuisse ja.bu.p rõnes ibi recitatas p eñ: quas nõ recito:q: dicta opi.cõiter nõ tenet cum sit piculosa 7 nimis generalis 7 nociua. Tercia fuit opi. distinguenti um 7 ista subdiuidit in alias tres. Nã quidam distinguũt aut pactũ stat in sua generalitate nec descendit ad numeratõez specierũ et locũ habet prima opi.aut descendit ad enumerationez specierũ:7 tũc opabitur in spẽs enũeratis vnd̃ si dicat p enormi 7 enormissima lesione p nulla eaꝝ poterit peti reductio 7 ista vi detur fuisse opi. Hosti.7 alioꝝ disputantiũ bonoñ.7 si diceret p magna 7 enormi posset peti p maxima et enormissima ꝼm ange.in sua disputatõne. Sepe enix plus opatur enumeratio specierũ q̃z ipsa generalitas l.sed 7 si q̃s.§.quesitũ.ff. si q̃s cautioni licet regulariter secus.l.si duo.ff.de admi.tu.de le.iij.l. si ebozus: et ad enumeratõez vniꝰ non sequit enumeratio alteriꝰ.l. si domus.ff.de serui.vr.p̃edi. Alij distinguũt etiã eo casu quo nõ fuit p̃cessum ad enumeratõez specieꝝ: sed si q̃s maior.ff.de transa.ꝼm Frede.de senis.7 Jo.cal. hũc articulũ disputauit q̃n iuramentũ interuenit. Sz de his duabꝰ opi.nõ curo in ꝓposito nro: q̃a in eo nec fuit iuratũ nec fuit p̃cessum ad enumeratõez specieñ sed soluz simpliciter 7 sic generaliter vel indefinite pmiserũt nõ petere reductõez vñ fuit tercia opi. dicto casu q̃ aut fuit lesio in magna quãtitate 7 sic erat tolerabilis 7 tũc pactũ operabit vt p ea nõ possit peti reductio vt sic pactũ p̃dictũ aliq̃ casu valeat aut in maiori vel maxima 7 sic lesio sit enormis vel enormissima 7 tũc secus q: cũ possit opari in precedenti 7 esse validũ nõ dz extẽdi ad sequẽtes:7 sic quãto minꝰ possit ledat pactũ p̃fatũ. Et istaz tenet bal.in.l.plti.C.de arbi.in.iij.colũ.que mihi videt eq̃ 7 iuridica ꝼm quam in casu nostro isti de venzono virtute dicti pacti soluz excluderentur a petendo reduc.ratõne magne sed tolerabilis rõnis p maiori ꝓo 7 enormi 7 fortiꝰ p enormissima nõ p̃biberent petẽ rõne soliꝰ pacti. Verũ q̃a cuz dicto pacto fuerũt subiũcta verba illa alte 7 basse que ꝼm doct.nõ minꝰ importãt q̃z pactũ:imo etiam sine pacto p̃dicto tollerent ptãtem petendi reductõem p̃dictã scdm no.p doc.in.c.bñulis de maio. et obe.siue dicamꝰ q̃ tolleret p enormi siue p magna tm̃ iuncta tũ cũ pacto p̃dicto ne frustra 7 superuacuo videãtur fuisse apposita opabunt vt nec p enormi lesione possit peti ar.ff.de vsuris.l.si stipulatus. marie etiã p̃ter illa ꝓba plenã 7 liberã ptãtez ẽc.l. fideicõmissa.§.q̃z̃q̃z̃ ff.de le.iij. Quantũ videt ad enormissimã me nõ extendo postq̃z̃ pñt opari in enormi maxime tenendo q̃ posset tolli p pactũ specificuz si fuisset actum q̃ nec p enormissima posset peti ꝼm opi. Illorum disputantiũ a q̃ bal.in dicta.l penul.C.de arbi.in.iij colum.dicit se non audere recedere p generalia tamen verba p̃dicta cum possint satis opari in enormi nõ puto fieri extensio ad enormissimã ar.eius qđ in sy.no.glo.in.l.meuius.§.eũ qui.ff.de le.ij.in rõne sui dicet aliq̃s q̃ p̃stitutio circa finẽ p̃trariat ei qđ dixi:dum dicit nisi dolus aut enormis lesio ẽc. Et sic p enormi videtur velle q̃ possit peti cuius p̃trariũ supra dixi.

Consilium.LXXIII.

Primo an possit renunciari reductioni ad arbitrium boni viri et si renuncietur quando operet̃ ista renunciatio.

Secdo:an snia arbitralis mereat̃ executõnem.

Tercio:an executio laudi impediatur ꝓpter pẽdẽtiam nullitatis.

In nomine sancte 7 in

diuidue trinitat̃ p̃ris 7 filij 7 spũssct̃ totiusq̃ celestis curie triũphãtis Amẽ. Visis p̃promisso laudo. pũcto 7 his q̃ p̃ducta sut̃ videt̃ mihi q̃ de tnbꝰ sit p̃ncipaliter inuestigandũ. Primo an dictus mgr̃ Leonardꝰ volens laudũ retractare:sit audiendus vel nõ siue vellet seq̃ viã appellatõnis siue viaz nullitatis siue reductõez ad arbitriũ viri 7 videndũ q̃d iuris cã de iure cõi q̃z etiã ꝼm formã statutoꝝ ciuitatis florencie. Secdo posito sine p̃iudicio q̃ debeat audiri an pendente lite executio laudi debeat impediri suspẽdi vel retardari. Tercio an obiecta p dcm̃ mgr̃m leonardum p̃tra laudũ sint sufficientia ad ip̃m annullãdum. Circa primũ videt breuiter dicendũ q̃ auxilio appellatõnis nullo mõ vti põt etiam dato q̃ eẽmꝰ in casu in quo a snia arbitratoris posset regulariter appellari:qz illi exp̃sse renũciauit et nulli dubiũ q̃ future appellatõni interponende quis renũciare potest nec audit̃ volẽs postea appellare p ea que hñtur in.l.j.§. si q̃s añ.ff.a q̃.appel.nõ lz.l.fi.§.fi.C.de tẽpo. appel.p bal.7 ãge.i.l.tale pactũ.§.q̃ ꝓuocauit.ff.de pact̃. Et ponderandũ q̃ pacto stipulatõe 7 iuramẽto firmato renũciauit h̃ dico ꝓpter no.in.l.j.C.de pact. et in.l.q̃ sit̃a scriptũ.§.si sb̃ p̃ditõne cũ sy.ff.de le.ij. Si ꝓ vel let ꝓseq̃ viã nullitatis ꝓut vñ facere ꝼm q̃ ex themate colligit̃ adhuc dico q̃ nõ põt nec dz audiri qz licet prima facie videat̃ posse dici q̃ de nullitate indistincte posset dici 7 audiri p ea que plene hñtur p scribentes i cle.j.de re iudi.i.c.lz de ꝓba.in.c.cuz venerabilis de excep.p bar.i.l.dy.ff.de re iudi.in.l.q̃ agnitis.d̃ excep.in.l.si exp̃ssim cũ sy.ff.de app.facit etiã qđ ip̃e no. in.l.que sb̃ p̃ditõne.§.fi.ff.de p̃di.insti.tñ.hoc eẽt verꝝ 7 posset p̃cedẽ nisi fuisset p dcm̃ mgr̃m leonardũ exp̃sse 7 specifice renũciatũ iuri dicẽdi nullñ:qz tũc dico q̃ de nllitate laudi dicẽ nõ põt stante regla antiqui 7 noui iuris q̃ iuri et defensioni ꝓ se introductis quis libere renunciare potest et valet renunciatio.l. paciſci.l.pactum inter heredem.vbi plene per Angel.l.ius publicum vbi per Bartho.ff.de pac.l.penl.7.l. postq̃z̃ liti 7 vtrobiq̃z̃ p eundẽ.C.eo.ti.ratio sit qz in re sua quilibet mediator 7 arbiter.l.in re mandata.C.man. immo alibi pulcre dicit tex.q̃ iniquuz est hoĩb talem libertatẽ disponẽdi ad libitũ auferre siue impedire.l. nõ vsq̃z adeo.ff.si quis a pa. manu .sit ad quod facit quod habetur in.c.de bis circa fi.in tex.7 glo.extra. de sepul. Est g̃ vera doctrina q̃ defensionib̃ p̃sentibus 7 futuris si tendũt ad priuatã vtilitatẽ in causa ciuili i iudicio 7 extra q̃s pacto renũciare põt vt ꝓbant iura p̃dicta 7 id qđ h̃ in autentico vt cũ de appe.cogno.§. j.transuetã in autẽ.iubem̃.C.de iudi.7 p glo.in autẽ. mñi 7 auie.C.qñ mlier tu.offi.fungi põt.vbi etiã tex.i

cōpe vbi sumit dic q mr velleyano z et oi alio auxi
lio legū sibi ꝓpetenti renunciare potest g̃ ff. z auxilio
nullitatis facit etiā qđ habet in.l.z si quis.§. quesitū.
ff.si quis cau.in.l.petā nouissima cū in similib⁹ similibus.
C.de pac.ceuū pro hoc facit qđ no.bar.in.l.plane.§.
fi.ff.de peti.here.plen⁹in.l.j.§.j.ff. qđ vi aut clam vbi
expresse dicit q si dictū fuit q nulla exceptio vel defē
sio ꝓtra laudū possit opponi q isto casu si ꝓstat laudū
latum nulla penit⁹ defensio ꝓtra laudū p ptem oppo
ni poterit ꝑ ita hic fuit dictū vt patet ex tenore ꝓpro
missi g̃ defensio nullitatis opponi non poterit. Ad qđ
etiam facit qđ no. dñs Pe. de ancha. in cle.j. de exce.
in.iij.no.ad fi.z in cle.j. de sequestra.pos. z fruct. vbi
etiā dicit q isto casu nō poterit aliquo mō officiū iu
dicis implorari. Ex quo ita generaliter dictū z renun
ciatū fuit istud etiā multū iuuat z iuramentū z prece
ptum guarantigie vt patebit ex infra dicēdis. Si ꝙs
vellet vti remedio reductōnis ad arbitrium boni viri
Adhuc dico idem q nō dz audiri: q licet regulariter
talis reductio peti possit dūmodo non sit parua lesio
iuxta no.in.l.si de meis.§.recepisse.l.si seruum.§.si iu
dex.ff.de arbi.plene p omēs in.l.si societatem.§. arbi
troꝝ.ff.p socio.in.l.si libertus.ff.de ope.lib.in.c.quin
tauallis.cū infinitis similib⁹.extra de iur.iur.tñ in casu
isto dico q peti nō pōt: q dato q sit antiquū z solē
ne dubiū vtrum petitōni talis reductōnis possit pa
cto renūciari de quo p dy.in regula scienti de re.iuris.
li.vj.p eundem z bar.in.l.quidā cum filiū in.l.q̃ rōne.
§.duo fratres.vbi plene p ange.ff.de ver.ob.p eosdē
in.l.j.§.si quis an.ff.a qui.app. nō licet p Guil. de cu.i
l.si vnus.§.illud.ff.de pac.p Ly.bu.z alios scribentes
in.l.cum antea.C.de arbi.in autē.sacram pubex.C.si
aduersus ven.p Jo.cal.in sua disputatōne: quā reas
sumpsit Jo.an.in ti.de arbi.§.fi.versi. Item si cōpro
missum z incipit additio. Adoptiuus me⁹ disputauit
co.ti.z plene p scribentes antiq̃s z modernos in.c.q̃n
tauallis.z.c.cum ꝓtingat.extra de iur.iur.et p Frede.
de senis in ꝓsilio.cxxv.z.c.xlj.z etiā p dñm franciscuz
de arecio in repetitōne.l.si q̃s arbitratu.ff.de ver.obli.
tñ cōis doctrina videt esse q vbi interfuerit iuramen
tum nec apparet dolus sordes vel grā arbitratoris nec
interuenit lesio enormissima siue maxima dato q int̄
uenerit parua z magna enormis z enormior dūmodo
vt dixi nō sit enormissima puta sup toto vt dixit idez
dñs franciscus in dicta.l.si q̃s arbitratu: tūc reductio
peti nō pōt z valet renunciatio cum iuramento facto
Jta colligit ex bis q̃ diffuse scribunt in dictis iuribꝫ.
hanc etiā ptem tenuit ange.in sua disputatōne. q̃ in
cipit duo litigantes. Et etiā dñs Pe. de ancha. i sua
qōne q̃ incipit.cum.C.laicus. Et ita fert cōiter p scri
bentes esse ꝓmunē opi.a q̃ in ꝓsulēdo z iudicādo nul
lo modo recedi dz iuxta tradita p bu.in.l.j.C.qui pro
sua iurisdi.p bar.in.l.fi.C.de pena.iudi.q̃ mani.p Jo.
an in.c.j.z i.c.ne initer(extra de ꝓsti.in.c.ne romaz de
electōe. Preterea puto q de iure possit tali reducti
oni pacto renūciari sicut pōt z appellatōni: q reductō
est spēs appellatōnis z sibi assimilat z in eius locū suc
cedit iuxta no.p glo.z doc.in.l.arbi.ff.q̃ satisda.co.in
l.nō distinguem⁹.§.cum quidā.ff.de arbi. z in spe.de
arbitro.§.sequit. ver.sed infra qđ tps et cum vtrobi
q̃ sit eadem ratio g̃ idem ius in.c.translato cum si. de
ꝓsti. Nec est vrū q ꝑter hoc det materia delinquē
di: tum q istud nō dz psumi in.c. estote misericordes
cum si.extra de re.iur. tum q istud nullo mō credēdū
est ꝓsiderato q sic iudex q̃ male iudicat facit suaz li
tem dato q sit renunciatū appellatōni z punit co mō
quo dicit in.l.si fili⁹.§.j.ff.de iudic.in.l.si iudex.ff.de
varijs.z exterior.cog.in.l.j.in prin.cum si.ff.de appe.z
plene p bar.in sua qōne q̃ incipit a snīa iudicis ita ar
biter z arbitrator p ea q̃ habent in tex.z glo.et p scri

bentes in.l.penul.C.de pac.instit.de obli.ex q̃asi deli
in prin.z in dicta.l.si iudex.nec est credendū in dubio
q quis ad vtilitatē alteri⁹ velit delinquere ex quo deli
cto ipse venit puniend⁹. Nam dato etiaz q reductio
peti nō possit tamen ꝓtra ipsum arbitratorē videtur
posse agi de dolo p text.no.in.l.arbitro.§. de eo.ff.de
dolo: z sic patet q p talem renunciatōez dolus nō re
mittit: imo punit si illum ꝓmittit imo posset etiaz di
ci q dolus tacite z velate posset remitti iuxta no.in.l.
si vnus.§.illud.ff.de pac.z sic tollit fundamentū tenē
tium q tali reductōni nō possit renūciari cum de iure
nulla in hoc reperitur bona dōria inter iudicem z arbi
tratorē: vt sicut pōt appellatōni ita z reductōni renū
ciari ex quib⁹ satis patet q dictus mgr leonardus nō
debet audiri obstante sibi sua renunciatōne generali
ter z spāliter facta iuramēto z stipulatione vallata et
hec ꝓcedūt de iure cōi. De iure ꝙo municipali z sta
tutoꝝ ciuitatis florētie qđ est ꝓprium ius ciuile ipsi⁹ ci
uitatis iuxta ple.no.in.l.omēs populi. Constat clare
q nullo mō audiri debet volens aliq̃ modo laudū im
pugnare: pz maxime in statuto posito sub Ru. de ex
ecu.laudoꝝ z in alijs ꝓductis in quib⁹ tollit omne ge
nus impugnat. Et recte ad intellectū istoꝝ statutoꝝ
facit id qđ no.bar.in.l.plane.§.fi.ff.de pe.heredi.l.j.
§.j.ff.qđ vi aut clam. Et dñs Pet. de ancha.in cle.j.
de sequestra.pos.fruc. Et sic ex predictis pz q nec de
iure cōi nec ꝑm formā statutoꝝ dictus mgr leonard⁹
volens laudū impugnare debet audiri. Circa secun
dum dubiū ꝓcipale eēt ꝓuo inuestigandu an istud
laudū sup quo disputat mereat z habeat executiōez
paratā. Et licet dicat q snīa arbitri mereat executio
nem iuxta no.in.l.iudei.C. de iudeis in.l. ait pretor in
prin.ff.de re iudi.in.l.a diuo pio.§. sententiā eo.ti.q
talia arbitria sunt redacta ad instar iudicij in.l.j.ff.de
arbi.tñ in sententia arbitratoris videt dicendū sec⁹:
q habet instar ꝓtractus nec ꝓtinet appellatione snīa
sed dicit potius quedā transactio iuxta no.in auten.
vt differētes iudices in prin.in.l.ſb ptextu.C.de trās.
in.l.si quis arbitratu vlt.p bar.ff.de ver.ob.z in.l.si so
cietatem.§.arbitroꝝ.ff.p socio p Ly.z bal.in.l.si q̃s.
ex ꝓsensu.C.de epi.audi.in.l.j.de sen. experi. recitan.
vbi bal.dicit arbitrandū esse q̃d extra iudiciale z idez
in.l.fi.C.de ꝓtrahē.emp.in.l.quid g̃.§. ex ꝓpromisso.
ff.de his qui no.in fa. solet etiā notari in.l.j. §.p⁹ ope.
ff.de ope.no.nun. Constat aūt q ex ꝓtractu vel quasi
etiā p instrm̄ ꝓbato nō ꝓpetit executio vtz ex no.i iu
ribus pall. z etiā p bal.in.l.j.C.de execu.rei iu. et facit
glo.no.in.l.sed et si possessori.§.penl.ff.de iur.iur.z p
bal.in.l.ij.ff.de arbi.z facit etiā optimuz qđ hr̄ in.l.mi.
xxv.an.cui fideicō.ff.de mīo. Et sic ex p̄dictis ꝓcia fa
cie videret dicendū q laudū istud de q̃ queri nō ba
beat executōez tñ ꝓtrarium est de iure verum propter
p̄ceptum guarantigie qđ in se continet per ea que ha
bent p bar.ī.l.a diuo pio.§.j.ad fi.ff.de re iudi.z p an
ge.in.l.iij.§.ꝓdemnatum. Et clarius et plenius p eūdē
dem in.l.ait ptor.§.si iudex.ff.eo.ti. vbi expresse tenet
q instrumēta guarantigiata de iure cōi hnt executio
nē patā lz sec⁹ in alijs instrīs. Nā guarātigia nil aliud
est nisi quoddā p̄ceptū qđ fit p notariū de instrō ro
gatū parti rogāti vt obseruet ꝓtenta in illo. Et fit il
lud tale p̄ceptū invelentē z acceptantē z fit auctē sta
tutoꝝ ꝓcedentiū talē potentiā vñ sicut verū p̄ceptuz
iudicis habet executōnez paratā in.l.si debitor.ff.de
iudi. Jta z istud qđ et iuuari pōt: q ex q̃ notarius ex
priuilegio notariat⁹ factus est iudex ordinari⁹ vtz ex
eoꝝ subscriptōne z ꝓbat ex bis q̃ habent in.l.j.ff.de
iudi.in.l.fi.C. vbi z apd quez tenet expresse Jnno.in.c.
cūm a nob.extra de testi. vbi dicit q cōi iure notarij di
cunt iudices: licet cōm nō hēant ꝓtēptiosam hāt tamē
voluntariā iurisditionē parti cōfitenti coram eis pos

sint facere tale preceptū p iura superi⁹ allegata ꝛ facit
qđ no. Ly. in. l.j. de ꝓfes. Et qđ habet in. l. q̄. de offi. p
ꝓsul ꝛ lega. Et sic pz q de iure cōi laudū istud meret
executionē paratā pz in statuto posito sub rubrica đ
precepto guarantigie ꝓiūcto statuto posito sb rubrica
de execu. laudoꝝ hoc p̄missum q tale laudū habeat et
meret executiōez quia est videndū an ista executio
impediat ꝛ posset retardari ꝓpter pendentiam cause
nullitatis circa qđ primo ꝓsiderandū q q̄q nullitas
ꝓponit p viam excep. q̄q p viam principalis petitionis ꝛ ita fuit ꝓposita in casu isto ꝓut apparet ex the-
mate primo casu q̄ p viam exceptōnis. Breuiter vi
detur dicendū q erquo in inspectiōe ipsius laudi nō
apparet de nullitate executio non impediat nec retar-
detur p ea que habent in. l. iudicati ꝛ. l. fi. C. si ex falsis
instru. ꝛ in. l. si p̄toꝝ in prin. ꝛ in. §. marcellus. ff. de iud.

Preterea quicqđ opponit magister leonardus in-
ducens nullitatē laudi habet necesse ꝓbare nec est ta-
le qđ qđ incontinenti ꝓbari possit imo potꝰ id qđ al-
legat requirit altiorem indag. quo casu indubitanter
exceutio nō impedit p no. p bar. ꝛ alios scribētes in. l.
iij. §. ꝓdemnatū. ff. de re iudi. in. l. si cum nulla eo. ti. ꝛ
plenissime p antiquos ꝛ modernos q̄ omnes istud te-
nent in cle. j. de re iudi. ꝛ q̄ dicit incōtinenti posse ꝓ-
bari tangit bar. in dicto §. ꝓdemnatū q̄ dicat requi
rere altiorē indag. tangit glo. in. l. fi. C. de ꝓpe. ß pleni
us p bar. q̄ aliter loquit in extrauagāti ad reprimen-
dum in verbo summarie. Et etiā ponderandū q exe-
cutio petit coram illo qui pōt compelli ꝛ tenet illaꝝ fa-
cere ꝑm formam statutoꝝ ciuitatis florentie: q̄ ptās
ꝛ alij rectores siue iudices ciuitatis tenent ꝛ sunt obli-
gati arbitramenta executōni mandare quo casu exce
ptio nullitatis nullo mō impedit executiōez sententie
ita singulariter videt voluisse ange. in dicto §. ꝓdem
natū allegat qđ habet in fi. in. c. sane. c. pastoralis. ꝛ. c.
significasti. extra đ offi. dele. Sed̄o casu q̄ nullitas ꝓ
ponit p viam principalis petitōnis ꝓut facit mgr leo
nardus videt tūc dicendū q executio laudi ꝛ senten-
tie nullo mō impediat nec retardetur vt voluit valde
singulariter Jnno. in. c. cū in iure perit⁹ in prima glo.
mag. extra de offi. dele. dicens q nō reperit iure cau-
tum q isto casu impediat executōː imo potꝰ videtur
reperri ꝓtrariū p. l. fi. ad finem. C. de or. cog. et de isto
dicto Jnno. facit festum Ange. in dicto §. tangūt eti
am de hoc dñi de rota in suis nouis decisionib⁹ ꝓclusi
one. cclxxxj. Ex quib⁹ oīb⁹ satis clare ꝓcludit q exe
cutio p̄fati laudi retardari impediri vel suspendi non
debet nō obstante pendentia litis ꝛ p conseq̄ns nulla
inhibitio dicto ysau. vel alteri sup hoc fieri pōt. Cir
ca terciū principale quesitū est ꝑticulariter ostenden-
dum q obiecta ꝛ opposita p mgrm leonardū nō indu
cunt nec ꝓbant nullitatez laudi. Non ob. g̃ qđ immo
dicit laudū inefficax ex ineptitudine ꝛ varietate ver-
boꝝ: q̄ istud negat ꝛ in dubio sic ꝓsumit p sentētia
iudicis iuxta ea q̄ habent in. l. here. §. gaya. ff. de euic.
in. c. in p̄tia. extra de renū. plene. in. c. q̄m cōtra fal. cū
si. extra de ꝓba. ita ꝛ p sententia arbitri iuxta no. per
Jnno. in. c. j. de confir. vti vel inuti. ꝛ p bal. in. l. j. C. đ
execu. rei iudi. ꝛ ita etiā si sit p arbitratorē lata vt dixit
Andreas de piß. i. l. si societatē. §. arbitroꝝ. ff. p socio
vbi etiā de hoc p Bal. ꝛ p dy. in ꝓsilio suo qđ incipit
tholomeus. Preterea dicit ineptitudines si aliq̄ fo-
rent sunt remisse p ptes fieri pōt indistincte vt supra
oñsum est. Et intelligit factū etiā p generalē renūcia
tionem: q̄ in eis non versat interesse pt. sed rigor inf.
iuxta tradita p bar. in. l. j. ff. de testa. mili. in. l. si filiꝰ. ff.
de dona. ꝛ in extra. ad reprimendum ꝛ plene in cle. sepe
de ver. sig. Non ob. q sit latum sup bis ꝛ cum p̄sonis
que non veniūt in ꝓpromissum: quia istud negat ꝛ vi
dentur partes voluisse omnia illa in compromisso ve-
nire de quibus arbitrum ꝛ arbitratorem pronunciare
ꝓtingerit quod efficere habuerit ꝓpromissum pleniſ-
simum. l. si cum dies. §. plenum. ff. de arbi. p ange. in. l.
j. ff. de transacti. ꝛ hoc expresse dicit in ꝓpromisso isto
sup quo disputat ad formā cuiꝰ ꝛ tenorem semp ē re-
curendū. l. non distinguemꝰ. §. đ offi. ff. de arbi. ergo
ꝛc. Sed̄o nō ob. qđ dicit de vsuris licet prima fa-
cie sit coloratū: q̄ nō est dubiū q tales arbitratores đ
vsuris nō possunt cognoscere nec se de illis nullo mo-
do se intromittere. iuxta ea que habent p scribentes ī
l. ticia. ff. solu. ma. in. c. tuā. de or. cog. plene in. c. cuz sit
generale de fo. ꝓpe. in. c. j. de vsuris. li. vj. ꝛ in cle. dispē-
diosam cum si. de iudi. ꝛ plene etiā p bal. in ti. de cont.
inuesti. c. j. §. similiter. in. l. clericus. C. de epi. ꝛ cle. et p
archidi. xiij. q. iij. quid dicam ß certū est q talis exce-
ptio siue allegatio incōpetentie reddit laudum nullum
ꝛ semp pōt opponi p no. in cle. j. de sequest. pos. ꝛ fruc.
in cle. j. de re iudi. ꝛ facit qđ habet in. c. ad petōnem de
accusa. ꝛ p modernos in. c. ex pte tua. de offi. dele. in. l.
de pupillo. §. qui opus. ff. de ope. no. nun. g̃ ꝛc. Sz po
test p̄dictis dupliciter rñderi primo: q̄ quātitas octo
p centenario non adiudicat dicto ysau ꝓp vsuris nec
tanq̄ lucrū sed ꝓpter damnū ei ex hoc emergens ꝛ sit
tanq̄ interesse quo casu dicit ꝛ est licitum ꝛ seculares
cognoscere pñt tam de iure ciuili q̄ de iure canonico
iuxta no. in. l. sociū qui in eo. ff. p socio in. l. insulaz. §.
vsuras. ff. solu. ma. in. c. consuluit. ꝛ. c. salubriter cuz si.
extra de vsuris plene in cle. j. eo. ti. ꝛ hoc expresse dici-
tur in laudo ergo ꝛc. Ad hoc etiā benefacit id qđ no.
dixit Jo. an. in regula peccatū de re. iuꝝ li. vj. videlicz
q licet quis ex pecunia p̄cipiat aliquod lucrū si nō p-
cessit cōuentio nō iudicat vsura: ß nō constat in casu
isto de hoc ꝓuentu ergo. Rñderi pōt secundo et dici
q m̄gr leonardus al's allegans nō debet audiri: q̄ nō
fecit deposituū ꝑm formam statuti ciuitatis florētie po
siti sub rubrica quō ꝓcedat quādo instrumentuz vel
quid aliud dicit vsurariū nec ꝓdest sibi si nunc vellet
depositum facere: q̄ quando certa solennitas sine for
ma requirit ante actum nō sufficit q fiat obseruet vl
offerat post actum. imo actꝰ est nullus per ea que no.
doc. vbi in terminis istud decidit in. l. vniuersa. C. de
p̄ci. impa. offe. ꝛ facit optimū qđ habet etiā p bar. ī. l.
actu. C. de cohartalib⁹. li. xj. ꝛ fac etiaz q no. bal. in. c.
ij. defendo sine cul. nō amit. ꝛ p canonistas in cle. j. de
bereti. in cle. j. de fo. ꝓpe. g̃ ꝛc. Tercio nō ob. qđ dr
de scriptura priuata quasi sit laudatum de alio q̄ fue
rit ꝓpromissum g̃ ꝛc. l. nō distinguemus. §. de officio.
ꝛ. §. q̄sitū. ff. đ arbi. q̄ p̄t rñderi q illa erat dubia q̄ ad
adeo q poterat deduci in transactione et per conse-
quens in ꝓpromissum p id quod no. glo. valde no. in
l. j. ff. de trāsa. vbi dicit q si est dubiuz q̄ntū debeat lz
sit certū q debet pōt deduci in trāsa. sed certum est q
lariter dicit tex. in. l. j. §. die. ff. de edendo. Statuta g̃
loquētia de hoc dicūt ꝑm terminos iuris ciuilis intelli
gi ꝛ declarari iuxta no. in. l. ij. C. de noxa. in. l. fi. §. ī cō-
putatōne cum si. C. de iuꝝ. delibe. imo videt aduertē-
dum q erat in ptāte ipsiꝰ magistri leonardi declarare
diem solu. illiꝰ scripture vigore testamēti mgri niul. et
sic ex facto suo remanet dubium g̃ sibi imputet vt di
cūt iura vulgaria ꝓterea vt dixi in p̄cedētib⁹ ptes vo
luerūt imo specifice exp̄sserūt q oīne id videat in cō-
promissum deductū de q̄ ꝓtingeret pnūciari iuxta id
qđ habet in. l. si cū dies. §. plenū. ff. de arbi. per angel.
in. l. j. ff. de transa. Ex his pz responsio ad id qđ quar-
to loco dicit q ꝓpromissū debet fieri sup re dubia ꝛc.
Silr pz rñsio q ad id qđ q̄nto loco dicitur non ob.
qđ dicit: q̄ dicti arbitratoēs impedierūt se aliq̄ mō
de re spūali vel illi aliquo mō annexa imo de re de qua
potuit in laicos compromitti. Et p eos laudari iuxta

plene no. in. c. ꝓtingit. ꝛ in. c. exposita extra de arbi. in c. ānto. ꝛ in. c. ꝺecernim⁹. vbi glo. in terminis hoc dic̄ extra de iudi. Ex his etiam pz rn̄sio ad id qꝺ generaliter ānto loco opponit vtz intuenti: qꝛ ptās fuit data ꝑ pte ꝛ ꝺat̄ ꝑ statuta ꝛ fuit rite et recte ꝓcessum et indubio hoc p̄sumit̄ vt pz ex p̄dictis. Nec ob. qꝺ dicitur laudū latū ꝑ duos arbitratores tercio nō vocato ꝛc. qꝛ hoc eis licuit ex forma ꝓmissi ad quā vt sepius dixi semp est recurrendū vt dicto. §. de offi. cum si. ꝛ qꝛ vt etiā sepissime dictū est ista arbitramenta ꝓtractus indicant q̄ ex partiū ꝓuentōne legere accipiunt. l. j. §. si ꝓueniat. ff. ꝺepositi. in. c. cōtract⁹ cum si. de reg. iur. li. vj. Si ḡ ita fuit ꝑ ptem exp̄sse actū stetur cōuentioni. Non ob. etiā id qꝺ dicit fuisse ei ratuz ꝛc. quia istud exp̄sse negat̄ ꝛ consistit in facto ꝛ onus ꝓbandi sibi incūbit iuxta. l. actor cum si. C. de ꝓba. Sil'r negatur ꝙ fuerint apposite clausule ī dicto ꝓmissō: qꝛ ī hoc esse recurrendū ad consuetudinē ciuitatis florentie iuxta id qꝺ no. bart. in. l. generali. C. de curio. li. x. a cui⁹ obseruantia lz arguem⁹. l. certi iur. C. de iudi. certi conditio. §. qm̄. ff. si cer. pe. de quo etiā ꝑ bar. in repetitione. l. si quis ꝛ argentarijs. §. si initiū. ff. de edendo ꝑ ange. in. l. ad testm̄. §. fi. ff. de testa. Preterea nōne in ptāte partiū fuit opponere ēs voluerūt certe sic ergo ꝛc. Non ob. ꝙ laudū fuerit laudū extra terminuz appositū in cōpromisso qꝛ negat̄ et apparet contrariū ex cōpromisso ꝛ laudo. Non ob. ꝙ sit latum de nocte qꝛ istud nō bz viciare ꝑ not. in. l. nō minorē cum si. C. de transac. in. c. cōsuluit. extra de offi. ꝺele. Non ob. ꝙ sit laudatū de questōnibꝫ nō ꝺeductis in cōpromissuz qꝛ cōpromissuz fuit factū de oīnibꝫ litibꝫ differentijs ꝛ cōnersijs ꝛ ꝺependentibꝫ ꝛ cōnectijs eisdem. Sz nihil est ān sit ꝺependens vel cōnexū ḡ cuz ad formā ꝓmissi ꝺebeat sup his recur. vt dicto. §. de offi. cum si. Preterea in ꝓmissō est verbū ordinandū qꝺ ē principium futuri temp⁹: ꝛ sic vigore illi⁹ verbi boc potuit ar. eor que no. in. l. in fideicō. §. j. cum si. ff. ꝺ vsuris. Non ob. qꝺ vltimo dicit̄ nō fuit legitime notificatū ꝛc. qꝛ negat̄ ꝛ apparet ꝓtrariū ḡ ꝛc. Ex quibus oīmibus satis clare ꝓcipit̄ ꝙ allegata ꝛ opposita ꝑ ꝺcm̄ magistrum leonardū nō habent aliq̄ modo anullare nec impugnare laudū. Laus ꝺeo.

Consilium. LXXIIII.

An possit renūciari reductiōi ad arbitriū boni viri ꝛ de illa clausula ꝙ possit ꝓnunciare alte ꝛ basse.

ℵ christi nomīe Amē

Quia frustra disputaret̄ de alijs dubijs occurrentibꝫ in hac ardua ꝛ ponderosa cā si ex clausulis ꝛ renūciatōibꝫ appositis in vltimo ꝓmissō facto in regem romanor nō posset ad papā ꝑ reformatōe vltime sententie arbitralis recursus haberi. Idcirco incipiā ab hoc articulo quo expedito. Scḋs articulus erit an visis ꝛ ponderatis tenoribꝫ ꝓpositionum factar inter ptes ꝛ etiā duor laudor quor vnū tulerunt duo reges. s. vngarie ꝛ boemie iam est diu. Aliꝺ ℵo tulit rex romanoruz modernus in buda modernis temp⁹ fundata intentio fratrū sup dictis terr' de quibꝫ agit̄. Et elizita intentio regis boemie quā fundat in duabꝫ sententijs ꝺelegator apostolicor latar in eius fauorē vel nō. Ex quo videbit̄ an vltima sententia arbitralis sit iniqua vel nō quo ad dictū dominum regem polonie ꝛ quo ad dictas terras. Tercius articul⁹ erit vtrū posito ꝙ intentio fratrū ñ sit fundata ex p̄dictis ꝺūtaxat an saltez sit fundata simul ex eis ꝛex cursu tp⁹ ꝛ sic ex p̄scriptōne. In quibꝫ tribꝫ articulis principaliby reuoluent̄ oīa alia dubia facta et que fieri p̄nt in hoc negocio tanq̄ accessoria. Ꝺeinde ad primū ꝛ videt̄ dicendū ꝙ nō potuerit vel posit̄ pe ti reductio ad arbitriū boni viri seu reformatio dicte sn̄ie ꝓpter duo ꝓtracta in ꝓmisso. s. ꝓpter illa verba de alto ꝛ basso ꝛc. Item ꝓpter expressam renunciatōnem petitōnis p̄dicte. Pro cui⁹ euidentia notandum qñ ptes ꝓmittūt simpliciter stare laudo et vltra nō ꝓcedūt. tūc est clarum ꝙ etiā cum tacita ꝺitio in ꝓmisso insit. s. si erit equū: ꝛ ideo si erit iniquū pōt peti reductio. ff. de ope. liber. si libertus ita. ff. loca. si i l. in prin. de iur. iur̄. c. quintauallis. Tūc aūt est equum qñ nō ledit in magna quātitate licet ledat in parua qꝛ hoc vltimum est ei ꝓmissum. l. si de meis. §. recepisse et qꝺ ibi no. ff. de arbi. Sz si partes vlterius procedunt dicentes etiā si fuerint lese in magna quātitate tunc cessat illa ꝺitio si erit equū cum ꝓstet de intentōne partium in cōtrariū. l. ille aut ille. §. cum in verbis de le. iij. ꝛ qꝛ incertis nō certis ꝛc. l. ꝓtinuus. §. cū ita. de verbo. ob. vñ tunc nō pōt peti reductio. Ita refert Jo. and. fuisse disputatū bononie in addi. Spe. ti. de arbi. §. fi. hoc aūt viderent̄ importare illa verba de alto ꝛ basso. Jdeo dicūt canoniste ꝙ impediūt reductōnem. vt no. ꝑ eos in. c. humilis. de maio. ꝛ obe. Jdem importet renunciatōez reductōnis qm̄ est intelligenda eo casu quo esset excessus in magna quātitate vt aliqꝺ operetur de le. j. si qñ cum si. Et ita videt̄ de mente. Ja. bu. C. de arbi. cū ante vt ibi refert bal. Breuiter cōis opinio ꝛ obseruantia est in ꝓtrariū. s. ꝙ ꝑ nullā cautelā ℵbo rum appositor in ꝓmisso fieri pōt quo minꝰ petatur reductio si laudū alleget̄ iniquū ꝓpter enormēlesionez vt inquit bal. in dicta. l. cum antea. C. de arbi. qꝺ etiā tenuit ꝛ ꝓsuluit Dy. vt ipse refert in. l. quidā cum filiū. ff. de ver. ob. ꝛ in. c. scienti. de re. iur̄. li. vj. quē sequit̄ bar. in. l. si societatē. §. arbitror. ff. ꝑ socio cui⁹ est ratio qꝛ excessus in magna quātitate ꝓtinet volum ꝑsuptū. ff. ꝑ socio. l. vnde si nerue cui ꝺolo p̄sumpto in futurum renunciari non potest per pactum. nec potest remitti. ff. de pactis si vn⁹. §. illud ne arbitrato: inducat̄ ad ꝺelinquendū. ff. de pac. dota. l. ꝓuenire. Jtē qꝛ renunciatio p̄dicta bz vim cui usdā emologatiōis que nō pōt fieri ante latū laudū vt dicta. l. cum antea Et qꝛ nō est credendū ꝙ ptes cogitauerint arbitratorem ꝺe quo ꝓfidentiā habuerūt ꝺeberet eos enormiter ledere ar. ff. de le. ij. l. vnū ex familia. §. fi. quicqꝺ in locis supra notatis dicat̄ in ꝓtrariū. Non em̄ plus operari ꝺebent ℵba illa de alto ꝛ basso q̄ sunt ꝺubia q̄ exp̄ssa renunciatō nec plus operet̄ tacitus q̄ exp̄ssus cōsensus vt no. ff. de pac. Item qꝛ in glo. q̄ incipit vt perpetuo in fi. Sed exp̄ssa renunciatio nō impedit ergo ꝛc. Constat aūt ꝙ ꝺolus arbitri verus vel p̄sumpt⁹ reꝺdit laudū nullū vel ānullandū. C. de arbi. l. ij. ff. e. l. item. Semū. hic aūt ꝓponit̄ lesio enormis ꝛ excessiua qꝛ non solū ptem magnā terraz de quibꝫ est ꝓtentio dict⁹ arbitrator. Sz eas oīes ꝛ intribꝫ adiudicauit dict⁹ arbitrator. Sz eas oīes integras ḡ ꝛc. vt dicta. l. vn de si nerue cum se. ff. ꝑ socio Nec ob. ꝙ modernus rex bis vel ter nolunt dictas terras remanē apꝺ dictos frēs ꝛ etiā ei⁹ p̄ꝺecessor qꝛ vtr est cū ꝺitōnibꝫ appositis in ꝓcorꝺijs factis ꝑ eos non aūt p̄sumit̄ sic velle cū alijs ꝺitōibꝫ in hoc laudo apposi. ar. ff. de reb⁹ eor. l. j. §. si de funct⁹. Et pz hoc etiā qꝛ dn̄s rex in ꝓsequēdo ꝓmissuz sp suā volūtatez exp̄ssit in ꝛrium. vñ talis p̄sumit̄ fuisse sua volūtas a principio. ff. ad maced. l. ß iul̄. §. p̄ide. C. ꝺ natu. libel. l. cū ꝙs aūt fi. ꝺependit̄ etiā ꝺolus in arbitratōne p̄ti qꝛ nimis se artauit inueniēdo ad locū vbi ferēda erat sententia. s. vsqꝫ ad vltimā ꝺiē ꝓpt̄ qꝺ effectū ē ꝙ ptēs regis in suo iure nō potuit audire q si fuisset audita forte ip̄m in ꝛriā sn̄iaz inclinasset. ff. de arbi. l. si i tres iuncta. l. ij. §. si ꝙs tn̄. ff. si ꝙs cau. Et sic talis sn̄ia arbitra-

kis tanq̃ lata sine plena cause cognitõne ꝛ rege inaudito nec facta sibi copia iuriũ ptis aduerse q̃ nõ potuerunt fieri ita modico spacio tempis de resti. in integ. cum ex lris. ff. qui. ex cau. maio. ß ꝛ si p ptozem. §. quo tiens cuz ibi no. est nulla. C. de sen. experi. recitan. l. ij. de sen. l. exstip. ꝛ no. eodem ti. l. platam. nimia. n. celeritas in hoc casu repbenda est vt no. C. de elec. c. fi. li. vj. que nõ etiã hic fuisse dicit cũ ad nulluz diem se arctauit arbitratoz ita q̃ dñs rex tẽpus nõ habuit iura sua plenꝰ ostendendi. Sz ꝛ posito q̃ obstantibꝫ dictꝫ verbis ꝛ clausulis nõ posset peti reductio ad arbitriũ boni viri videt tñ posse supplicari aduersus dictã sententiã ppt enormẽ lesiõez. C. de pci. ipa. offe. l. si q̃s ad uersus cum autẽ. ibi posita. Et ad papaz tñ quia non est dare aliũ superiozem ar. ff. de tuto. ꝛ cu. da. ab his. l. vbi absunt. de fo. ppet. c. licet ex suscepto ꝛ qđ ibi no. Tum q̃a fratres aduersus quos sunt de eiꝰ foro. ff. de inoffi. testa. si suspecta in fi. Tum q̃ ad ipsum ptinet ne dicti fratres ex iniusta snia aliquid occupent đ immuni. eccle. q̃ plericꝫ p Inno. Tum q̃ etiã si religio si nõ essent ß laici posset aduersus eos papa adiri p viam denũciatõnis euangelice. Si peccauerit in te fratꝝ tuus ẽc. ij. q. j. si peccauerit de iudi. c. nouit. Tuz quia ad ipsum ptinet eripere oppressos. xxiij. q. ij. Si quis de potentibꝫ de fo. ppe. ex pte ꝛ ad ipsum p auxilio et opoztuno remedio recurrat de cunctis mũdi ptibꝫ. ix. q. vlti. c. cũcta p mũdũ. ꝛ c. principalez. Et etiã pui de re debet nec dicti fratres sub religionis spẽ crudelissime tyrãnizent. Et ne ptra votuz ppie pfessionis suf farcinati auro ꝛ argento xp̃m pauperaz simulate seq̃ videant. xij. q. ij. socrates. Qđq̃ dictũ regẽ xp̃ianissimum licet neophitũ nõ irritent nec indesperatõez deducant. Cum ergo esset cauti⁹ ꝛ moderatius agendũ ppter fructũ bonũ qui ex eius pace ꝛ tranquillitate seq̃ qui põt in fide xp̃iana ꝓput ab experientia visuz est se fu potuisse ad papã recurri p reformatione sententie dicte ipsumq̃ debere ex causis supradictis iniquitatẽ dicte snie tollere ꝛ pacẽ inter ptes p̃dictas ponere scã dalumq̃ futurũ admouere. Venio nũc ad secũduz tentiꝫ duabꝫ dominoꝝ delegatoꝝ sedis aplice maximeq̃ ultima tẽpe domi benedicti pape q̃ ad dictas terras ꝛ puincias q̃ ad ipsum ꝛ suum regnũ ꝛ coronam ptinet ꝛ q̃ infra tempus regni sunt limites que transiuit in rem iudicatã. Queritꝫ de quatuoz vel quinqz. Primo an dicte sententie derogat in aliq̃ p sententiam arbitralem dñoꝝ regũ vngarie ꝛ boemie latã priꝰ per annos quatuoz. Scđo an ei deroget p ꝯcordiam ꝛ litterã domini regis kazimirri factã post dictã sentẽtiam per alios annos quatuoz. s. ĩ millesimo. cccc. xliij. Tercio an ei deroget p confirmatõez factã a rege moderno in anno millesimo. cccc. iiij. Quarto an ei derogetur p ꝯcordiã factam a rege moderno in millesimo. cccc. j. apud thoꝝ que vocat thozmensis. Quĩto ꝛ vltimo an ei deroget p sententiã arbitralẽ latam bude p presentem regẽ vngarie ꝛ nunc romanoꝝ. Si eñ ex p̃dictis vel aliquo p̃dictoꝝ nõ deroget dicte sẽtentie iudicium delegatoꝝ remanet fundamentũ dcĩ regis polonie in cõcussum. Et p ꝯsequens sequitur q̃ sententia regis romanoꝝ vlt. dictũ regem excessiue ꝛ enormiter ledit ꝛ p ꝯsequens est reformãda: vt supra dixi. Et q̃tum ad primũ dicendũ est indubitanter p dictã sententiã arbitralẽ dictoꝝ regũ p nihilo deroꝝgari snie delegatoꝝ apostolicoꝝum postea subsecute. Sz potius ecõuerso illi priori derogat p posterioreꝫ nam si q̃ exceptio dictis frib⁹ ꝯpetebat ex illa arbitrali snia illa erat pemptoria q̃ ꝓponi debuit vsq̃ ad sententiã diffinitiuã dictoꝝ delegatoꝝ seu vsq̃ ad ꝯclusionẽ in causa qđ cum factũ nõ fuerit pempta est nec põt nũc ꝓponi p aliquẽ modum. C. de sen. rescin. non pos. l. pemptozias. ꝛ qđ ibi p Cy. Aut si fuit ꝓposita ꝛ ea examinata fuit in ptrariũ pnunciatiõ. Idem est de nego. ges. l. sinaũt. §. fi. de ꝯpen. l. qđ in diem. §. si ratõnem. sicq̃ valuit snia delegatoꝝ in p̃iudicium iuꝝ. dictoꝝ fratꝝ si qđ bẽbant ex dicta pria snta arbitrali et ipsum abstulit. ff. de re iudi. cuz inter nos. Preterea etiã si nõ esset dicte snie arbitrali derogatũ p sententiam dictoꝝ delegatoꝝ de directo saltem tñ est derogat. p indire. ꝛ pinde declaratũ p illã arbitralez sniaz nullũ ius fuisse quesitũ dictis fratrib⁹. Circa qđ aduertendũ q̃ circa terciã pome. dicti arbitri duo faciũt q̃a primo attestant regem kazimi. in eoꝝ p̃sentia eaz donasse dictis fratrib⁹ ob remediũ animaꝝ ꝛ in hoc non statur eoꝝm dicto q̃a hoc nõ faciũt vt arbitri. Sed vt testes quib⁹ non statur nec sint examinati a iudice ꝯpetenti cum iuramento q̃stumcunq̃ magne ꝛ excellen. sint auctoꝝ. de testi. l. iuꝝ. iuꝝ. extra. c. ti. c. In nomine dñi. Et q̃ testibꝫ in testimonijs credenduz ẽ. ff. đ testi. l. iij. §. Itez diuus ꝛ. §. sabino ꝛ qđ ibi no. Secundo adiudicãt dictis fratrib⁹ illam terciaz eo iure et modo quo terce culmen ꝛ turon eiusdem fratrib⁹ per ꝓgenitoꝛes suos fuerũt donate ꝛ legate. Et vlterius ratificant donatõez ꝛ legationẽ p̃dictas eo iure ꝛ modo quo fuerũt facte. Certe talis adiudicatio terce pomorane non videt habere vim duplici rõne. Primo q̃ facta virtute donatõnis quã asserũt factã in eoꝝ p̃sentia vt ex eius snie tenoꝛe pz de qua donatõne nõ censent ptes tempe ꝓpromissi aliq̃d sensisse cum non esset in rerũ natura q̃ cõpromissum intelligit de litibꝫ q̃ tũc erant non de bis q̃ post ꝓpromissum nasci poterant ꝛ ex cã de futuro de rescriptis. c. fi. ff. de dam. infec. q̃ bona. §. si is q̃ vicinas ꝛ sic nullaz censent dedisse ptãtem sup ea pnunciandũ. ergo ẽc. de arbi. nõ distinguem⁹. §. de officio. Scđo nõ hz vim dicta adiudicatio: q̃ nõ fuit facta pure ꝛ simpliciter ß eo modo ꝛ iure quo terca cul. ꝛ tur. dictis fratrib⁹ fuerãt dona. de qua; dona. facta fratrib⁹ de dictis terciis nõ apparet g̃ ẽc. ar. ff. de here. instit. l. ij. versi. aliter atq̃ ꝛ versi. põt autẽ. de ptrahẽ. emp. si quis fundũ p qđ etiam impugnatur ꝓfirmatõ facta dictis fratrib⁹ de dictis terciis q̃ nõ censent voluisse ꝓfirmare pure ꝛ simplicit. Sz ita demũ si ita est q̃ sint donate ꝛ sic nulla ius de nouo ꝯcedere: ß iam ꝯcessum ꝓfirmare de ꝓfir. vti vel inuti. cum dilect⁹. facit qđ no. in. c. abbate. de ver. sig. ĩ glo. p hoc videt. Preterea nõ apparet q̃ in dona. predicta fuerũt pñtes fratres vel aliq̃s qui p eis receperit. Et sic donatio fuit ꝛ est nulla p glo. q̃ ẽ. C. de sacro san. eccle. l. illud qđ cõiter tenet. Nec obstat si dicat fuerunt pñtes dicti reges qm̃ ex tenoꝛe dicte snie nõ apparet q̃ ipsi p fratrib⁹ receperint: vñ ex sola pñtia nõ fuit ius fratrib⁹ acquisitũ. vt no. Cy. in autẽ. sacram in x. q. ꝛ C. si aduer. vendi. ꝛ bar. in. l. j. de ꝓfes. C. in. iij. et vj. colum. Et istud est bñ substantiale faciẽs ad ꝓpositum sunt etiã alia ꝓpter q̃ dicta donatõ nõ est valida etiã si de ipsa appareret ꝛ etiã si cessarẽt p̃dicta de quibus in se. ar. subijciã. Dico igit q̃ cum p dictã snĩam delegatoꝝ postea subsecutaz appareat dictꝰ terciaz nõ ptinere ad dictos fratres iure donatõnis facte a p̃decessoribꝫ p ꝯsequens apparet illam ꝓfirmationez ꝛ ad iudi. factas mõ p̃dicto foꝛe nullas q̃si deficienti ꝓditione de p̃senti sub qua facte censent ꝛ sunt. l. cuz ad p̃sens. ff. cer. pe. Circa scđm dicendũ est q̃ nec p ꝯcordiam a rege kazimiro derogat dicte snie delegatoꝝ Primo p id qđ dixi in p̃cedenti ar. Quoniã intentõ dicti reg(nõ videt fuisse ius aliqđ de nouo ꝯcedẽ dictis frib⁹ ß id qđ plꝰ asserebãt se hre ꝓfirmare vt pz ex

eius tenore ꝛ maxime in versi. Et licet adiectione non egeat plenitudo ꝛc. vñ cum act⁹ nō operet vltra intentionē agentis nō ꝓscito ꝙ aliqđ ius pri⁹ haberent nullum ius acquisiuisse dicunt ꝑ illā ꝓcordantiā. ff. si certa. l. nō oīs. Sꝫ ꝛ posito ꝙ voluisset hoc facere nō tñ potuit sine ꝓsensu oīm principū ꝛ pl'oꝝ regni per c. intellectō. de iur. iur. ꝛ ar. xij. q. ij. c. nō liceat pape etiam illoꝝ pl'oꝝ qui sunt in terris illis donat. sine quorum ꝓsensu nō potuerūt in alios transferri. ff. de fidei com. lib. l. inuit⁹. ꝛ qđ ibi no. ꝛ ar. ff. de acti. emp. l. tici⁹ §. fi. Et qđ no. Hosti. in. c. dilecti. de maio. ꝛ obe. Est em̄ istud ius publicū totius regni vñ qđ oīes tangit debebat ab oīb⁹ ꝓbari vt in regu. iur. nō ab vno tm̄. ff. de pact. l. ius publicum. ꝛ. l. iur. gen. §. si pacis. ꝛ l. si vnus. §. Item nec experiar. et plene no. in. l. si qs in ꝓscribendo. C. e. ti. Ex occupatōne em̄ barū terrarum totum regnū ledit ꝛ nouitatē sentit g̃ ꝛc. ff. de aq̄ pluarcen. l. in ꝓcedendo. et. l. in diem. Nec obstant litere quorundā ꝑlatoꝝ qui asserūt se fuisse pñtes: qꝛ nō dicunt ꝙ ꝓsenserint nec etiā presumit cum tractaret de ipsoꝝ et totius⁹ regni ꝑiudicio ar. ff. de fur. l. qui nos. §. vetare ꝛ. C. de ꝑcura. l. inuitus. de reg. iur. q̃ tacet et. l. gayus. de pig. act. ff. q̃. mo. pignus vel ypo. sol. §. non videt. §. Item nō obstāt litere quarūdam cōitatum que obligant se ad nō inuandū regez ūmo ad resistendum ei si voluerit venire ꝓtra qꝛ si bñ inspiciat nō vident hoc sponte fecisse. Sꝫ quodammō coacte qꝛ dicunt de mandato regis se illud facere cui nō est verisimile eos potuisse resistere. Et sic talis act⁹ vel consensus poterat et pōt rescin. iudi. officio. ff. quaꝝ rerum actio nō det. l. j. §. q̃ bonorande ꝛ plene no. C. de trās act. l. interpositas. Nam nō solū mandatū superioris ꝓtinet ꝑceptum ꝛ sic necessitatē importat. Sꝫ etiā rogatio vt no. ff. de iussu. l. j. circa prin. in glo. que incipit. Ex hoc pōt ꝑpendi secus in mandato alteri⁹ superioris. ff. de nego. gest. l. acq̃. nā. §. si libero inuanū g̃ se iactant dicti fratres dicentes dictā ꝓcordiā fuisse vallatam ꝓsensu oīm baronū et comitatū regni cum sit falsissimum vt ex lris eoꝝ patet plus dico ꝙ si de ꝓsensu omniuꝫ apparet ꝑ alias litteras ꝙ eas de quib⁹ sup̄ vt nubi asserit adhuc tñ nō valuit dicta remissio in ꝑiudiciū posteroꝝ illoꝝ ꝓsentientiū qđ ꝓbat. Nam ꝓstitutio regni seu monarchia q̃ dicit fuisse facta de iure. gen. ff. de iusti. ꝛ iure. l. ex hoc iure gen. nō solum fuit facta ꝑ illis qui ꝓsenserūt ꝫ etiā ꝑ postumis eoꝝ licet ergo illi potuerāt ꝓsentire in eoꝝ ꝓsentientiū ꝑiudiciuꝫ ff. de le. j. l. nihil. §. oīb⁹. C. de admi. tu. l. cum quedaꝫ nō tñ potuerūt ꝓsentire in ꝑiudiciū suoꝝ posteroruꝫ q̃ posteri nō erant habituri ab illis ꝓsentientib⁹ a primis ꝑgenitoꝝ qui regnū constituerunt ꝛ a iur. gen. ter. est notabilis de hoc in similib⁹. ff. de interdic. ꝛ rele. l. ij. de adop. l. si arrogator. §. ꝫ an impuberi in fi. facit l. si post mortē in fi. de contrata. ꝛ de pact. l. fi. Nō em̄ possunt parentes auferre poste. eoꝝ qđ ipsi eis nō dederūt sed primi ꝑgenitores. ff. de ꝓsena. l. emancipatuꝫ. in fi. Sed vnionē regni ad tuendū se dederūt vt dixi primi genitores regnū ꝓstituentes igit ab alijs nō potuit auferri facit. ff. de ritu nup. l. generali in fi. Item nō ob. ꝙ ista donatio facta fuit religiosis ꝓsonis ꝛ sic fauore pie cause videt valere que alꝫ non valeret ar. ff. de religi. l. sunt ꝓsone. C. de sacro. san. eccle. l. fi. i auten. de non alie. §. si min⁹. Nam dico ꝙ istud poti⁹ facit in ꝓtrariū. s. ꝙ nō valeat magis q̃ꝫ si facta fuisset alieni laico. Nam vt dixi dicta donatio ꝓhibet ex eo ꝙ ledit totum regnū ꝛ oīes regnicolas. Jgit eo magis debet esse nulla ꝙ facta sit religiosis aut eccl. q̃ cum sit cultrix iusticie nō patit quicq̃ꝫ iniustum in se aut ī alium fieri. x. coll. de alie. feu. c. j. §. j. vel. ij. Et nō recipit elynas quas quis facit de alieno vel cum alteri⁹ ꝑiudicio vt plene no. in. c. extramissa de decim⁹ ꝛ qđ no. in l. ij. §. ij. ff. de inoffi. testa. C. de sacro sanc. eccle. auten. si qua mulier ꝛ eo. ti. l. j. ꝑ bar. ꝛ qđ no. C. de condi. obtur. cau. l. cū te. Preterea fit magna questio vtruꝫ valuerit donatio ꝓstantini facta in eccliam romanam vt no. in ꝓhemio. ff. ꝛ. C. ꝛ in autē. quō oportet episc. in prin. ꝛ in cle. j. de iur. iur. Et finaliter vident tenere ꝙ qñ est donatio totaliter expropriatiua: qꝛ ecclesia cui donat a principe nō recognoscit ipsum superiorē in terris donatis tūc si facta est romane ecclesie valet secus si alteri ecclie inferiori vt no. Jo. an. ī addi. spec. ti. de iur. om. iudi. Et bal. in ꝓhemio codi. vbi etiā determinat casum nostruꝫ ꝙ si rex vel impa. donat terras regni ecclesie inferiori taliter a se expropriando nō valeat donatio hoc idem determinat spe. in ti. de instru. edi. §. nūc aūt in fi. loquit tamen qñ regnum enormit ledit vt dicit ꝙ successor pōt reuocare. Cum g̃ in casu nostro fuerit donatio totaliter expropriatiua quia dicti fratres nō recognoscūt dictū regē in superiorez in aliq̃ ꝑ dictis terris ꝛ ea sequit enormis lesio regni ꝓut experientia docet sequit ꝙ non valuit ꝛ per presentē regem potuit ꝛ pōt reuocari ꝓut expresse determinat Spe. ꝛ etiā bal. in locis supra dictis. Ultra hoc etiā ꝑsumit nō sponte facta exquo per prius fuerat spoliatus de resti. spoli. c. solicite. de renun. c. super hoc. Item dicit ꝙ nō ꝓducunt ꝑ fratres originalia instrumenta bu⁹ donatōnis vel sñe de q̃ supra ꝫ exemplaria ergo ꝛc. de fide instrum̄. c. ex litteris. Circa tertiū scz ꝓfirmatiōez factam a rege moderno ī anno .ccccliij. de ꝓcordantia facta ꝑ kazimirum dicenduꝫ est ꝙ laborat eodem morbo quo illa quia in ea deficit ꝓsensus regnicolaꝝ ꝛ si adesset adhuc idem dicendū. vt supradictuꝫ est in ꝑcedenti articulo videt tñ plus in ista q̃ꝫ in illa qꝛ ꝓtra illam iste poterat venire ꝫ contra suā nō videt posse venire ne veniat ꝓtra factuꝫ sum. ff. ꝺ adop. l. post mortē de ser. rus. prie. l. ꝑ fundus. extra de cle. ꝓin. c. diuersis fallacijs in fi. de filijs ꝓsbyt. c. veniens. Et ideo spe. in dicto. §. nunc aūt in fi. dicit ꝙ successor illius regis q̃ alienauit poterit venire contra ꝛ reuocare. q. ꝺ. nō ille idem in penā eius. Breuiter ꝓtrariū est vrū: nam cum alienatio tendit in ꝑiudiciū totius regni ñ soli⁹ regis ꝛ ecōuerso reuocatō alienatōnis tendat in vtilitatem totius regni nō regis tm̄. Jpse idem poterit venire contra ꝛ reuocare de. ecc. non alie. c. si quis ꝓsbyteroꝝ. C. ꝺ sacrosan. eccl. Jubemus. §. sane. Nec obstat. c. diuersis fallacijs. et c. veniens supra alle. qꝛ loquunt q̃ñ reuocatō tenderz in vtilitatē soli⁹ reuocan. puta si vult reuocare titulum bñficij quē ꝓcessit inhabili. Naꝫ ꝓcedere bñficia in titulū est fruct⁹ dignitatis tlli⁹ ad quē ꝑtinet collatio de iur. patro. ꝓsultatōez no. Si g̃ scienter ꝓtulit inhabili ꝙueniens est ꝙ priuet hoc fructu ne possit revocari ꝛ alteri ꝓcedere nec tendit hoc in ꝑiudiciū bñficij nisi ille alio modo dissiparet ei⁹ bona. Sꝫ vendere seu alienare ꝑpetuitatem rerum hoc nō est fructus dignitatis. Et ideo qꝛ nō posse revocare tendit in ꝑiudiciū eccl. pōt vt dictis iuribus ꝛ ita forte voluit glo. in dicto. ca. diuersis vbi formaꝫ ꝓrium de dicto. c. si qs ꝓbrioruꝫ nō ob. dictū spe. qꝛ intelligo ipsum eo casu quo alienatio nō scandalizat nec damnificat regnū in vita ipsius regis alienantis tūc pōt dici ꝙ supsedeat vsqꝫ ad successorē. Sꝫ in casu nro secus ē ꝑpter inanitates ꝛ credulitates dictoꝝ fratrū. Semꝑ em̄ regnum polonie tribulat ꝛ ledit ab eis ꝑpter retentōez dictaꝝ terrarū vñ posito ꝙ rex ꝑdict⁹ nō posset venire cōtra factum suum noie suo pōt tamen noie dignitatis sue ciusdez regni ꝛ corone atq̃ꝫ regnicolaꝝ quoꝝ est administrator potius q̃ꝫ dñs q̃tum ad tales alienatōnes extra donа. c. ij. Circa quartuꝫ. s. concordiam factam a rege moderno apud thorum q̃ dicit thorienſis dicendum est vltra alia de quib⁹ dictū est in ꝑcedentib⁹ ar-

ticulis que etiã hic locum habent. Et hoc ideo q; p;o
ponit; q; dicti fratres nõ seruauerunt eam in his q eis
incũbebant. Et ideo p̃fatus dñs rex potuit redire ad
actionẽ quã p;i⁹ habebat sup dictis terris posito q; p
illam ꝯcordiam fuisset remissa et potuisset remitti qa
saltem nõ fuit remissa ipso iure ß ope. p. excep. cũ tales
remissionẽ nõ fuerit dominiũ ipso iure translatũ in di
ctos fratres. C. de transac. l. si ꝓfundo. z. l. sine apd in
fi. in quib; est casus. Et de pac. cũ ꝓponas. ff. de inoffi.
testa. si institutа in p;in. ff. loca. quero. §. inter locato-
rem cum sy. habet ergo ꝓ nõ facta z vendicat sibi lo-
cum regula illa frangenti fidem ꝛc. z alia q; frustra pe
tit debitũ qui qd debet nõ impedit de re. iur. li. vj. ff. in-
uti peti. c. j. z ibi no. ff. de edi. edict. ediles. §. fi. Contra
istud obiciẽ; et dicit; q; in illa ꝯcordia fuit apposita q;
dam clausula q; sic ꝙtinet in effectu q; ad hoc vt vnio
feder. ꝓpetui ꝓ nullas penit⁹ dissentiones violet: ß stet
sp firma q; occurrẽtib; aliqb; dissentiõib; int; ptes de-
beãt ꝓ quãlibz ptẽ eligi certi hoies qui habeant dcãs
dissentiones terminare. vñ dicit; ꝓ parte fratrũ z etiaz
ꝓ dominũ regem romanoz volentez iustificare suam
sententiã q; ꝓpter dictã clausulã licet dicti fratres nõ
seruauerũt ex pte ipsoz dictã ꝯcordiaz. Nihilomin⁹
p̃fatus rex nõ põt redire ad terras quas semel sponte
remiserat nec põt eas repetere sed loc⁹ fuit dicte clau
sule vt deberent eligi certi hoies ꝛc. quoz loco fuit ele
ctus rex romanoz. Breuiter iste intellectus esset om-
nino absonus vicz q; si dicti fratres nõ seruauerũt di
cto regi p̃dictã ꝯcordiã seu illa ad que tenebat; ꝓ par-
te sua q; rex teneret; eis seruare: nam ista esset claudi-
catio que reprobat; in cõtractib; etiã in iudicijs. ff. qñ
lic. ab eꝫ. disce. l. j. in fi. de accepti. l. fi. de arbi. si cuz di-
es. §. plt. Et inducent; inequalitas qd esse non dz. C.
cõi di. l. penul. in fi. de fruc. z li. expen. l. fi. Dico ergo
q; sensus dicte clausule nõ est iste. s. q; vna ps non ser-
uat cõpositiõez vel transac. altera nihilomin⁹ teneat;
seruare. sed est iste. s. q; altera ps nec ꝓpter hoc nec p-
pter aliã quamcũq; dissentiõez debeat venire ad ar-
ma et ius sibi dicere. Sz q; teneat; ille modus de q; ibi
habet; fuit nanq; intentio ptium p illã clausulã obꝑ-
uare pacẽ z obuiare strepitib; guerraz: nõ aũt cõser-
uare transactiõez z cõpositionẽ q; ad bona z iura par-
tium alr q; de iure conseruet. Sũt em̃ ista diuersa. s.
pax z transactio. Pax em̃ ꝓtinet ad sedandas contẽ-
tiones facti que cõsistunt in strepitib; belloz. Transi-
actio vo ꝓtinet ad sedandas cõtentiones iuris que cõ
sistunt in strepitib; iudicioz vnde q; dicte ptes cõtra
contẽtiones iuris nõ deueniebãt ad strepitũ iudicioz
Sed ad strepitum belloz voluerũt ptes p dictã clau
sulã huic obuiare z ordinare q; deueniret; ad strepitũ
iudicioz ꝓut debet. ff. qd me. cau. l. extat. C. de iudeis
nullus. cũ si. Rex ß polonie seruauit in hoc dictã clau
sulam q; ꝓmisit in dominũ regez romanoz coraã q
licuit sibi allegare iura sua z dicere q; eũ fratres p̃dicti
nõ seruauerint sibi ꝓpositiõez illi in bis q eis incumbe-
bant q; omis remissio z renunciatio terraz quã ipe fe-
cit ꝓtemplatiõe eoz que sibi ꝓmissa fuerũt euanuit: z
ãnihilata est. Et ideo potuit petere vt cõdẽnaret eos
ad restitutiõez dictaz. Et ita fieri debuit. Non autez
ꝓut factũ fuit. s. q; illa ꝯcordia seruet; ꝛc. Nam suffit
regi polonie q; tempe p̃terito non fuit seruata p fra-
tres ꝙtum ad hoc vt recuperauerit ius suuz sup dictis
terris obseruatio aũt que fiet in futurũ nõ purgat cul
pam z moram p̃teritaz. Tum quia res nõ est integra-
tum: q; post longũ interuallũ. ff. locati. si in. l. ß. colon⁹
es. §. plt. Et inducent; inequalitas qd esse non dz. C.
cõi di. l. penul. in fi. de fruc. z li. expen. l. fi. Dico ergo
q; sensus dicte clausule nõ est iste. s. q; vna ps non ser-
uat cõpositiõez vel transac. altera nihilomin⁹ teneat;
seruare. sed est iste. s. q; altera ps nec ꝓpter hoc nec p-
pter aliã quamcũq; dissentiõez debeat venire ad ar-
ma et ius sibi dicere. Sz q; teneat; ille modus de q; ibi
habet; fuit nanq; intentio ptium p illã clausulã obꝑ-
uare pacẽ z obuiare strepitib; guerraz: nõ aũt cõser-
uare transactiõez z cõpositionẽ q; ad bona z iura par-
tium alr q; de iure conseruet. Sũt em̃ ista diuersa. s.
pax z transactio. Pax em̃ ꝓtinet ad sedandas contẽ-
tiones facti que cõsistunt in strepitib; belloz. Transi-
actio vo ꝓtinet ad sedandas cõtentiones iuris que cõ
sistunt in strepitib; iudicioz vnde q; dicte ptes cõtra
contẽtiones iuris nõ deueniebãt ad strepitũ iudicioz
Sed ad strepitum belloz voluerũt ptes p dictã clau
sulã huic obuiare z ordinare q; deueniret; ad strepitũ
iudicioz ꝓut debet. ff. qd me. cau. l. extat. C. de iudeis
nullus. cũ si. Rex ß polonie seruauit in hoc dictã clau
sulam q; ꝓmisit in dominũ regez romanoz coraã q
licuit sibi allegare iura sua z dicere q; eũ fratres p̃dicti
nõ seruauerint sibi ꝓpositiõez illi in bis q eis incumbe-
bant q; omis remissio z renunciatio terraz quã ipe fe-
cit ꝓtemplatiõe eoz que sibi ꝓmissa fuerũt euanuit: z
ãnihilata est. Et ideo potuit petere vt cõdẽnaret eos
ad restitutiõez dictaz. Et ita fieri debuit. Non autez
ꝓut factũ fuit. s. q; illa ꝯcordia seruet; ꝛc. Nam suffit
regi polonie q; tempe p̃terito non fuit seruata p fra-
tres ꝙtum ad hoc vt recuperauerit ius suuz sup dictis
terris obseruatio aũt que fiet in futurũ nõ purgat cul
pam z moram p̃teritaz. Tum quia res nõ est integra-
tum: q; post longũ interuallũ. ff. locati. si in. l. ß. colon⁹
z ꝙ sequens nec auferre dz ius quesitũ dicto regi p-
pter dictam non obseruantiam z moraz. Cum em̃ di-
ctus rex nõ restaurẽt; p̃ tempe p̃terito nec restaura-
ri possit. Sequit; q; mora non potest purgari z ꝙ con
sequens nec ius quesitũ regi ex mora auferri dicta. l. si

cum dies. §. fi. cũ. l. se. ff. de ver. obli. si ita quis. §. seya.
Si autem dicti fratres vltra in obseruantiã ꝓmisso-
rum posuerũt manus ad arma z sic fecerunt cõtra di-
ctam clausulam tũc licuit dicto regi vel penaz petere
si fuit promissa vel etiam sine metu pene ad arma po-
nere manus: q; põt dici q; ꝙ hec rumpat pacem q; pri
us rupta fuerat ꝙ fratres vt no. in addit. Spec. super
Ru. de treuga z pace in fi. z q; nõ potuerũt se fratres
iuuare ex dicta clausula. cum ipsi eam offenderint: vt
no. ff. de transac. l. qui fidem de le. ij. cuz pr̃. §. liber. Et
si ita ꝙtingit videt; a dicta clausula recessum cõi ꝓsen
su partium z etiam a tota transactõne. si ex vtraq; p
te ꝙtrauentum est z annihilata est transac. C. de trãs-
act. si diuersa. nec est verũ vt dicit; ꝙ altera pte; q; req
retur ꝓsensus expressus. ff. de pac. l. Item q; facto da
tur voluntas intelligi. ff. rem ra. ba. l. paulus. Respõ-
dit non tm̃ verbis. C. de instit. z substi. sub condi. fact.
l. rep̃hẽdẽda z q; nõ refert an facto exprimat; an ver-
bis. ff. de legi. l. de quib; de appel. c. dilect⁹. Tũc aũt fu-
isset necessari⁹ expressus ꝓsensus qñ non appareret de
tacito vtriusq; ptis sed nullius vel alteri⁹ tm̃ vt si fra
tres venissent contra ꝓpositionem z rex non. tũc enim
nõ esset ab ea recessum: q; posset adhuc rex petere eaz
sibi seruari cum sit in electõne ptis vel possunt serua-
ri pacta vel petere penam. l. rescripto. §. si pacto. ff. de
pac. Sed qñ vtraq; ps in oĩib; ꝙtrauenit tũc censen
tur mutuo ꝓsensu ab ea recessisse in oĩib; vt dicta. l.
si dicit; versa q; paria delicta seu pares inobseruatio-
nes mutua ꝓpensatõne tolluntur. l. si ambo de ꝓpen.
Concludo q̃ dictã sententiã torinensis in nullo obsta
re dicto regi sup repetitõne dictaz terraz z duplice
capite. Primo q; fratres nõ obseruauerũt ꝯcordiaz
ꝓpter q; rex recuperauit oĩe ius qd remiserat licz ex
hoc solo nõ licuerit sibi man⁹ ad arma ponere ꝓpter
dictam clausulam nisi fratres prius appe; fuissent. nec
etiam ꝯcordia non fuit rupta ex hoc capite solo imo
potuisset adhuc rex petere eam sibi seruari. Secõdo qa
primo postq; rex nõ eligit hanc viã vt peteret illos co
gi ad obseruandũ. Sz etiã ipse nõ obseruauit. Sz ve
nit ꝓtra qd etiã potuit ꝓpter inobseruantiã illoz vt
in iuribz supra allegatis censet; dicta ꝯcordia rupta.
Et ab ea in oĩib; recessum mutuo ꝓsensu vt dicta. l.
si de certa. Et sic etiã ab illa clausula de qua supra di-
xi. Nunc ad quintũ z vltimũ veniendũ. s. ad senten-
tiaz latã in buda ꝙ quã ꝓfirmat; dicta ꝯcordia torinẽ-
sis z etiã ꝓfirmant; dictis fratribz dicte terre⁹ nõ exp̃s-
se sed ꝙ relatõez ad dictã ꝯcordiã exceptis illis que ꝙ
dictã sniam seu laudũ vel aliud qdcũq; ferendum ali-
ter vel alio mõ fuerit declaratũ quã q̃dẽ sniaz dicit; ꝙ
dñm regem polonie fuisse emologatã saltem tacite in
ꝓsequendo quedã in ea contẽta coraã quibusdã ꝓmis-
sarijs deputatis ꝙ dominuz regem romanoz sup alijs
articulis reseruatis sup quib; nõ tulerat laudum. Et
q̃tum ad istam pax est insistendũ si bene inspiciatur
forma cõpromissi cui⁹ virtute fuit lata dicta snia: naz
fuit in eo data ptãs laudãdi infra duos ãnos hoc mõ
vicz q; omis cause q̃ quõlibet possint ꝙ ipm dñm sigis
mũdũ hac vice hic in buda diffiniri sine vlteriori dila
tione decidant; ꝛc. Reliq autẽ notabiles difficultates
q̃ maiorẽ requirũt indaginẽ corũdẽ annoz dumtaxat
durãte spacio in buda vel alibi ꝙ se vel aliũ terminen-
tur deinde subijcit; imediate. Et nisi infra terminum
p̃dictum z locuz idem dñs sigismund⁹ ꝛc. suam arbi-
tralem sententiam ꝛc. tulerit huiusmodi ꝓpromissum
omia que in eo cõtenta viribz non subsistent nec ad ea
vel eorum aliqua tenenda vel obseruanda astringant;
ꝛc. hec sunt verba compromissi formalia multũ ad p-
positum ponderanda. Naz dicta clausula z nisi refer
ri nõ põt nisi ad ea que restarent terminãda post se-
tententiã latã bude. Et vult q; eis nõ terminatis z nõ

secuta alia snia nō solum ꝓmissum habeat ꝑ non facto q̄ ad illa ꝫ etiā q̄ ad terminata alꝫ nullius eēt effectus dicta cl̄a qđ nō est dicendū de pniꝰ. Si papa cum si. Constat em̄ q̄ etiā sine dicta clausula p̄dictuꝫ ꝓmissuꝫ ꝑ nō facto habeꝫ q̄ꝫtum ad ea q̄ restabāt terminanda nō secuta terminatōe infra tp̄s ꝓmiss si.l.si cū dies in pnin.ff.de arbi. Ad hoc ergo vt aliq̄d opeꝫ oportet dicere q̄ nec q̄ ad terminata valet.et q̄ habeaꝫ etiā quo ad illa ꝑ nō fac.si.ff. de arbi.l.labeo i pnin. Dico ergo q̄ cum dominus rex romanoꝝ tūc in dicta snia lata bude q̄ꝫ plurima ꝛ principaliora sibi reseruauerit vt ex eiꝰ tenore pꝫ. Et potissime reformatione ꝛ limitatōeꝫ ꝓcordie thorinēsis quam polliciter videꝫ se facturū in ea ꝑte quam ꝓfirmauit dictā concordiam thorinēsis excep.termino bis in quib⁹ per dictā snīam seu p aliā ferēdā fuerit alr vel alio modo declaratū. Et postea infra terminū biennij p̄dictū nulla alia snia vel arbitramēto sequiꝫ q̄ illa q̄ facta fuerunt bude seu sentētiata ꝛ laudata pinde habenꝫ ac si nullo mō facta fuissent ꝑpter dictā clausulā de q̄ supꝛ. Et q̄ oīs approbatio ꝛ ratificatio quā fecisset dictꝰ dñs rex eodem modo irrita facta est. Eo quia censetur facta ꝑm formam ꝓmissi. Et sub ea ꝓditione si infra dictū terminū biennij alia reseruata terminenꝫ: potuit em̄ dñs rex sperasse et ita verisimile est q̄ ꝑfatꝰ dñs rex romanoꝝ taliter reformaret dictā ꝓcordiā thorinensis quo ad dictas terras q̄ tam ipse q̄ꝫ regnū suū nō esset excessiue granatꝰ ar.ff.de bo.lib.l.si vo.§.si ꝑ uo ibi:q; pōt dicere sperasse ꝛc. Et nisi sic credidisset dictā snīam in aliq̄ nō approbasset. Non secuta g̃ reformatōne vel alia snia vel declaratōe dicta snia ꝛ approbatio irrita facta est ꝑpter clausulā ꝓmissi de q̄ supra. Nam ex futuro euentu plerūq; declaraꝫ qđ factum sit validū vel nō .ff.de re.dubijs.l.quedā.de vsu fruc.l. Sed et si quid.§.interdū de iure fisci.l.iij.§.q̄ aūt ad sill.si ex here.de frigi.ꝛ malefi.c.fraternitat⁹ in fi.vltra hoc posito q̄ p̄dicta cessarent p̄fata snia lata bude in ea ꝑte q̄ ꝓfirmauit ꝓcordiā thorinēsis videꝫ lata ex falsa cā. Et sic videꝫ nulla.vt no.ff.de acq̄.he.l.si is ad quē p glo.ꝛ plenius ꝛ clarꝰ p bar.q̄ autē lata fuerit ex falsa cā saltē in iure pꝫ qꝛ ibi asseritꝫ q̄ in concordia facta apud thoꝝ ꝓtinet q̄ p nullas dissentiones violeꝫ ꝛc. Et in hoc se fundat ad ip̄am ꝓfirmandam cum tñ hoc ibi non ꝓtineaꝫ dispositiue ꝫ in vim cause. Et ad hoc vt nō violeꝫ dispositū quid fiendū sit in casu q̄ ꝑtes venirēt ad aliquā discordiā. Sūt ãt alia diuersa.s.disponere q̄ nō violeꝫ vel hoc obmittere ꝛ disponere ꝛ ordinare q̄d fiendū sit ne violetur. Ad qđ bñ facit qđ not.glo.c.si q̄s iusto in vltima glo. de elec.li.vj.c̄ꝫ c̄ꝫ vt supra clare oīm est p̄fata clausula nō importat id qđ rex romanoꝝ in sua snia declaraverit importare:licet em̄ voluerit q̄ pax violari nō possit nō tñ voluit q̄ ꝓcordia ꝛ ꝓpositio q̄ ad bona et iura starent firma si fratres eā nō seruarent. Concludo g̃ dictā snīam latā bude dictis fratrib⁹ nō ꝓdesse dictoq; regi polonie nō nocere nec derogare snie delegatoꝝ ꝑ suo regno late. Uenio nūc ad tercīū ꝛ vltimum vicz posito q̄ p̄dicta vel aliqđ p̄dictoꝝ p se nō sufficiāt ad itentōeꝫ fratꝝ fūdādā. Et ad elidēdū intētōeꝫ dñi regi fūdatā in dicta snia delegatoꝝ. An saltē sufficiant iuncta cū cursu temporis ꝛ sic an dederunt iustam causam prescribendi: Et an sit prescriptum.

Circa quod breuiter notandum q̄ c̄ꝫtum ad gesta p modernū regē nō ē dubiū q̄ ꝑpter illa nō fuit scrip.qꝛ a tempore illoꝝ gestoꝝ non cōcurrit tātū tempꝰ q̄ sufficiat ad prescribendum. Nam primꝰ actus scilicet ꝓfirmatio facta de concordia karumirꝛi fuit factū in.ccccliij.et sic sunt.xvj.anni vel circa. Et si dicatur immo videnꝫ sufficere decē postq̄ adest titulus ꝛ bona fides que ex eo p̄sumitur, C.de prescrip.lon.temp. l.fi.et per totum iuncto eo quod no. Bar.in.l.cū quidam. C. rebatur in fi.C. vnde vtet quod no.in.l.quicunq;.C. de ser.in glosella que incipit maxime. Respondeo nō est verum:tum quia ab illo tempore citra pacifice nō possederunt immo tempore magni conflicti vt audio dominus rex omnes terras p̄dictas recuperauit et sic naturaliter interrupta fuit prescriptio.l. naturaliter. ff.de vsuca.ꝛ etiam emanauerunt ꝓmissa per que videtur simul interrupta. C.de arbi.cum antea.§.pe-ulti. Tum quia ad p̄scribendum longo tempore reqritur titulus validus. Sed iste est inualidus vt supra ꝓbaui q̄ fratres sciebant vel scire debebant quia cause inualiditatis ꝓsistūt in iure plusq̄ꝫ in facto ergo ꝛc. vt in dicta.l.fi. Silr nō est dubitanduꝫ de sententia arbitrali lata per dominum regem vngarie et bohemie quia illa fuit sublata per sententiam delegatoꝝ tam per quatuor annos post et sic habetur pro nō lata. Subest etiam alia ratio in casu precedenti quare non habeat locum prescriptio longi temporis q̄a terre de quibus agitur non fuerūt tradite:sed dimisse ex causa cuiusdam ꝓpositionis ꝛ transactōnis. Und si cut talis dimissio non sufficit ad translationem dominij.C. de transact.si ꝑfundo.et.l.siue apud acta in fi. ita nec ad talem p̄scriptionem longi temporis glo. est ordinaria notabilis de hoc.C.pro empto.l. penul. facit lex clausibus ꝺ ꝓtraben.emp. Restat ergo solū dubium de ꝓcordia facta per karumirꝛum que fuit facta in.cccxliij. Et exꝓst dicti fratres tenuerunt longissimo tempe scilicet.xxx.vel.xl.annis p̄suppositio sine p̄indicio veritatis q̄ pacifice ꝛ sine controuersia. Et ꝫ videtur dicendum q̄ prescripserint. Nam silentō tāti temporis omne ius tollitur ꝛ contra omnem petitōnem paratur excep.C.de prescrip.xxx. annorum.l.sicut.ꝛ.l.omnes.de annali except.l.j.versi.nemo. Itaq; posito enim q̄ ius ꝓmune faciat ꝓtra prescribentes ꝑ eo contra quem p̄scribitur quia dicte terre dicunt esse infra regnum polonie ꝛ eius limites de resti.spoli. ad decimas li.vj.de offi.archidi.dilecto post prin. Adest tamē titulus dicte concordie qui licet de se eēt inualidus per supra dicta sufficit tamen ad prescriptionem longissimi tempis de prescrip. c.j.li.vj. Et quod no.eo.ti.si diligenti.et.c.de quarta per glo. Breuiter cōtrarium est dicendum triplici ratōne. Prima quia talis titulꝰ habeꝫ ꝑ nō titulo ꝑpter eiꝰ tenorē: naꝫ ille scribēdū q̄ si eēt iustus ꝛ validꝰ sufficeret ad plenū ius transferendū vtꝫ ex glo.q̄ est in dicto.c.si diligēti. Sꝫ iste titulꝰ nō est hmōi:nam ex eiꝰ tenore patꝫ q̄ voluit transferre ius aliqđ sed qđ eis ꝓpetebat cōfirmare vt dixi posito g̃ q̄ intercuenisset ꝓsensus oīm regnicolaꝝ ꝛ q̄ illud sufficeret ad transferendū plenū ius in casu tamen nostro dicta ꝓcordia ꝑpter eius tenorē nō sufficeret ad hoc g̃ nec ad p̄scribendū. facit lex clausibus. ff.de ꝓben.emp. Scda rō est qꝛ error iuris nō sufficit ad p̄scribendū etiā lōgissimo tpe qꝛ nō inducit bonaꝫ fidē q̄ hodie necessaria ē de iure canonico in tali p̄scp. ita tenet cy.C.de p̄scp.xxx.an.l.si q̄s emptoꝛ.§.fi.ꝛ p emptore.l.vēditioni. Sꝫ iste titulꝰ erat nullꝰ vt ꝫ.dixi Et si fratres credebāt ipm valere errabāt in iure g̃ꝛc. Nec ob.glo.c.de q̄rta.ꝛ.c.si diligenti qꝛ intelligo q̄ erat titulꝰ iniustꝰ vel inualidus ex aliquo qđ ꝓsistebat in facto ꝛ p̄scribens illud ignorabat:nā in facto pbabilis ē ignorātia.s.alieno.l.c̄ꝫ c̄ꝫ.ff.ad vell. Et hoc dico vt ꝓcordem dictū cy.in dictis locis cuꝫ dictis glo. Preterea malefidei est qui est ꝓtra legum interdictum mercaꝫ vt ī regla iuris.ꝛ.C.de agri.ꝛ cēsi.l.quēadmodū ꝛ no.dy.ī.c.possessoꝛ malefidei de re.iur.li.vj.ff̄gi int⁹dicit alienare bona regni vt in.c. intellecto de iur.g̃ ꝛc. Tercia ꝛ vltīa rō ē qꝛ dcī frēs videnꝫ incapaces oīm acq̄sitōnis fiende a xp̄ianis ꝑpter ipsoꝝ pro

fessionem ꝛ votum licet enim ꝑ summos pontifices ꝛ
imperatores fuerit eis cõcessum ꝙ terras quas acquisi-
uerint ab infidelib⁹ possint sibi retinere. Non tam̃ dz
extendi dicta cõcessio ad alia q̃ cõtenta in eis de pri-
uil'. c. porro. nisi ꝯ ostendatur q̃lit' ipsorũ religio sit in
stituta ꝛ ꝙ possint habere in cõi videt dicendũ ꝙ nec
in cõi nec in singulari possint habere q̃m constat eos
esse pfessos ꝛ ꝙ consequẽs pauptatẽ. Igitur dñt eã te
nere tam in cõi q̃ in singulari nisi ꝓrũ doceãt: qz in-
definite pfessionis ad omnẽ modũ habẽdũ extẽdũtur
sic̃ verba generalia q̃b⁹ indefinita eq̃parantur. ff. de leg.
iij. si plumb⁹. de elec. c. vt circa. li. vj. nisi aliud doceat
vel ex institutione regule vel ex priuilegijs ipi añt nõ
oñdũt nisi priuilegia q̃ cõcedũt eis in certis casib⁹. scz
q̃n acquisierũt ab infidelib⁹ cũ potẽtia ipsorũ debel
lando qui casus meruit ꝓcipuũ fauorẽ. vt no. glo. or-
di. ff. de capti. l. antepe. vñ nõ dz extẽdi ad alios casus
de prescrip. c. audi. in fi. de offi. archidyac. c. dilecto.
in fi. Et ꝑm istã ratonẽ etiã ex cã donatiõis retinẽ nõ
pñt nisi ostẽdãt capacitatẽ ordinis eorum quod satis
est ad ꝓpositum nostruz. Ex quib⁹ oĩb⁹ concluditur
ꝙ pte dicti dñi regis et contra dictos frẽs cruciferos
Laus deo.

Consiliũ. LXXV.

Compromissum quod potest peti ex forma statu-
ti an in causa appellationis peti poterit.

Nchristi nomie Amẽ

Qz in causa appellationis nõ possit peti ꝓmo
missuz ex forma statuti sic clare ꝺducit'. Nam statu-
tũ disponit ꝙ ꝺebeat hoc peti añ terminũ datũ ad fa
ciendũ ꝺeponere testes. Sed hoc factũ nõ fuit in cau
sa principali: ergo nec fieri põt in cã appellationis. nã
licet reponat oĩa in pristinũ statũ. C. de temp. app. l. ꝙ
banc. l. furti. §. j. ff. de infami. Jstud est verũ q̃tũ ad cõ
cernentia negociũ principale vel eius ꝺeterminatioz
Non q̃tum ad exceptiones vl' allegationes dilatori
as nõ ꝓcernentes terminationẽ negocij principalis.
In illis. n. appellatio nõ reponit in pristinum statuz ꝙ
omnia. i. in illũ q̃ erat a principio. immo si lapsus erat
termin⁹ eas ꝓponendi in prima instantia. et sic erat cõ
clusa via opponẽdi ꝛ durat idẽ lapsus termini ꝛ rema
net adhuc via cõclusa in cã appellatiõis: casus est in. l.
ita demũ. C. de ꝓcur. vbi litis ꝓtestatio que erat termi
nus dilatoriarũ ꝓponendarũ ꝛ eius effect⁹. s. exclusio
ab eis ꝓponẽdis durat adhuc in cã appel. Et idẽ est in
quocũq̃ alio termino exclusorio taliũ exceptionũ. ꝑm
bal. ibi q̃ dicit rationẽ esse: qz appellatio rescindit gra
tiam illatã a iudice nõ illud qꝺ q̃s intulit sibiꝑi ne-
gligendo tales exceptiones et ꝓpositiões facere infra
terminũ statutũ a iure vel statutũ q̃ rõ multũ facit ad
ꝓpositum. Nam pars q̃ in prima instãtia nõ petijt cõ
promissum infra terminũ prefixũ a statuto sibiꝑi intu-
lit granamẽ ꝛ seipaz exclusit ad illud petendũ secuta
ꝑma sniã ꝙ altera pte ꝛ interposita appel. nõ recupe-
rat ptãtem petẽdi tale ꝓpromissuz qz hec est allegatõ
dilatoria nõ ꝓcernẽs decisionẽ negocij principalis. vn
de licet in cã appel. Jtez ꝺef' terminus ad faciendũ ꝺe-
ponere testes nõ tñ iterũ recupat dictã ptãtẽ: sicut di
cit ibi bal. in casu illius. l. qz in cã appel. iterũ ꝓtestatur
lis si ptes sunt presentes. vt no. in. l. fi. §. illud. C. ꝺ tẽ-
po. appel. et tñ ps que ꝙ ꝓtesta. factã in prima instan-
tia fuit exclusa ab opponẽdo excep. dilatorias non re-
cuperat facultatẽ pdictã. Pro hac facit ratio viua ꝛ
demonstratiua nã ideo statutũ noluit posse peti post
terminũ datũ ad pbãdũ qz ꝑsumit ꝙ maliciose petat
.s. ex eo ꝙ videt se iusticiã nõ fauere si pbatiões nõ fe
cit nec facere potuit si. n. fecisset ꝓpromissuz nõ petẽt
Sz tũc solet petere q̃n pbatiõez nõ hz fuit igit' iusta
cã pcludẽdi viã petitioni talis ꝓpromissi lapsus dicti
termini arg. optimũ. C. de ꝓpen. l. fi. Sed hec eadẽ ra
tio subest ꝺe pñti in cã appellatiõis. Nã magis ꝑsumi
tur appellasse ob hũc finẽ. s. vt faceret cãm ꝓmitti:
q̃ ꝙ foueat iustã cãm. et sic vt fraudet statutũ qꝺ ꝑ-
fixit ei certũ terminũ vt ex q̃ post eius lapsuz nõ pote-
rat in prima instantia petẽ possit nũc mediãte appella
tiõe. Sed malicys hoim est obuiandũ. l. cũ hi. §. si cũ
lis. ff. de trans. ff. de rei vendi. in fundo sufficit. n. ꝙ ꝑ
appellationẽ reseruent' iura negocij principalis nõ. n.
est eadẽ rõ cadẽq̃ eq̃tas in dilatorijs ꝛ declinatorijs:
put est ista: qz potius tendit ad declinandũ forũ iudi
cis ordinarij q̃ ad terminationẽ negocij. Pro hac eti
am qꝺ exp̃sse no. bal. in. l. ꝑ banc. C. de tẽpor. appel. q̃
dicit ꝙ tales excep. q̃ nõ ꝓcernũt negociũ principale:
vel ei⁹ ꝺeterinationẽ ꝑ potius psonas existẽtes in iudi
cio dicũt' ptinere ad nouũ caplm ꝛ si nõ fuerit opposite
in prima instãtia nõ pñt opponi in cã appellatõnis vt
exceptio ꝙ aduersarius impetrauit ius iniquũ vel ꝙ
sit bãnitus vt ipe no. in ꝺ. l. ꝑ banc. in. vij. colũ. Ex q̃-
bus satis clare ꝓbari videt' qꝺ prio loco dixi. facit eti
am cle. j. de testi. vbi q̃n idẽ timor subornatõis est in cã
appella. q̃ erat in principali nõ admittũt' ꝓbationes.
et hic ꝑest eadẽ ꝑsumptõ calũnie. Jtẽ ꝛ ea rõne quia
statutũ ꝑ dictuz a latissima ptãte ꝺeriuãs nunq̃ artat
q̃n ꝙ ꝓpromissuz altera ptiũ tm̃ ledẽt' ita ꝓcludit bar
to. in ꝓma ꝓstit. C. in. §. q̃b⁹. et ibi videt' ꝙ bal. ad hoc
optime facit: qz lex ꝺz intelligi ꝓdita in casu in q̃ vtri
q̃ ptiũ pat' ꝓuisio. leges. n. eq̃lit' oĩb⁹ securitatẽ tribu
unt. tex. ẽ no. in. l. capitaliũ. §. ad statuas. ff. de penis. et
hac eadẽ ratione lex etiã in extẽsiõe ꝓuilegij ꝓditionẽ
litigatoz in iudicio parificat. l. fi. C. de fruc. ꝛ litis ex-
pen. Ex bis infero ꝙ cũ ꝑs petẽs ꝓpromissuz ꝙ appel-
latõez ꝛ in arbitros rei ꝛ arbitratores ꝛ ab arbi. nõ ap
pellet'. l. diẽ ꝓferre. §. stari. de arbi. nec ab arbitratorĩ
bus. vt no. in. §. arbitror. ff. ꝓ socio. et ĩ. l. ab arbitro.
q̃ satisꝺa. cog. nec etiã reductio peti: vt vult statutuz
seq̃tur ꝙ dictũ statutũ ꝺebeat intelligi vt eq̃lit' ꝓui-
deat ꝛ ne bñficiũ appellãdi tollat' alteri parti cũ alt'a
appellauit ꝛ ꝙ ꝓns hmõi statutũ nõ log̃t' in cã appel-
latiõis sed ꝑncipali cũ ius quesitũ sit ipi appellato ex
cã appellatiõis ne ꝯ effect⁹ sniẽ sine cãe cognitiõe im
pediat' ꝛ ne omnia ꝺe nouo in dubiũ refricẽt' ꝺenegã
dũ est ꝓpromissuz q̃nimmo calũniose petitũ ideo ꝺe-
negãdũ. l. satis apte. ad leg. cor. de fal. C. et ibi ꝙ bal.
ꝓterea nulli dubiũ dictũ cõpromissuz peti cã ꝓrogã
di litẽ q̃ iã finita dici põt cum ex actis appareat q̃ sen
tẽtia sit ferẽda corazz arbitratorib⁹ et a capite oportẽ-
bit ꝺe mẽte cãe iterato cognosci iuxta. l. si ꝺ meis. ff. ꝺ
arbi. hoc aũt est iniquũ ꝛ ꝑ mẽtẽ statuti ẽ cũ disponat
cãs cognosci amicabiliter int' ꝓfectos vt cãe facili⁹ ter-
minẽt' ꝑ postq̃ cã ẽ plene discussa sniã lata in principali
cã nũc ꝙ ꝓpromissuz ꝺ nouo discutẽ corã arbi. ꝛ arbi
tratorib⁹ ẽ rigorosuz ꝛ vñ nõ esse equũ vt etiã ẽ casus
in. c. abbate sane. ad fi. de re iudi. li. vj. mẽs aũt statuti
debet attẽdi et nõ verba mẽti contraria. l. scire opor-
tet. §. aliud. ff. de excu. tu. Jnsup̃ ñ video rñsuz ad id
qꝺ s. tactũ ẽ ꝙ lz ĩ cã applonis nõ ꝓbatũ ĩ cã ꝑncipali
ꝛ nõ ꝺeductũ possit reprobari illꝺ verũ nisi oĩno no-
uũ vt ẽ tex. ĩ. l. ꝑ hãc. Cõpromissuz ãt ĩ ꝑncipali cã nõ
petitũ oĩno nouũ q̃d est q̃ ad ꝺeducta in principali cã:
nec ab eis ꝺepẽdẽs vt req̃rit' vt oppõi possit ĩ cã app.
vt ĩ sy. no. glo. ĩ. l. ꝑ hãc supi⁹ all'ata. no. ĩ. c. frat'nitat⁹.
extra ꝺ testi. nõ ꝯ oĩno in cã applonis nõ sunt admit-
tẽda. vt. l. nõ põt. ff. de indi. ꝛ. in. ꝺ. c. abbate sane. Jtẽ
qz qõ ẽ ꝺe landa. ꝛ ꝺe landa. statutũ negat ꝓsortes ad
ꝓpromissuz cogi vt patet ex eo et qz fuit ver⁹ ꝓtumax
q̃ petit ꝓpromissuz ad audiendã sniam vtz ex coactis
igit' appellare nõ potuit. l. ex ꝓsensu. §. cũ ꝺe appella.

et ibi bar.cũ sy.igitur sumus in casu rei iudicate adeo q̃ nulla pendet appellatio et sic nullus pẽdet termin⁹ clara est g̃ cõclusio sup facta q̃ ꝓnunciandũ est ꝓmissuz nõ debere fieri ad hoc mitto vobis vnũ ꝓsiliuz in terminis redditũ cũ fuit ꝓmissa cã ad ꝓsiliũ sapietis z ita iudicatũ z terminatũ fuit. Nec obstat si dicat q̃ ꝓmissum ptinet ad lites decidendas.ff.de arbi.l.j. Et sic videt q̃ q̃stũ ad ipm petendũ appellatio repo nat in pristinũ statũ ꝟm ea que dixi in prin. Nã dico q̃ licet ꝓmissuz ordinet ad litẽ decidẽdã sic z qͦlibet iudiciũ.vt.d.l.j.ff.de arbi.nõ tñ ordinat ad modũ decidẽdi puta ad ptẽ absolutoriã. Nec.n.arbit⁹ ex cõpromisso informat quã vel qualẽ sniam ferre debz. immo si ex eo informaret nõ valeret.ff.de arbi.l.qualẽ.nõ sic in exceptionib⁹ emptorꝝ vel alijs ꝓcernẽti bus negociũ ꝑncipale z ista sunt illa q̃ reseruãt⁹ p appellationẽ. Itẽ ex cõpromisso nulla exceptio inducit⁹ ad eligendũ actionẽ vel obligatiõez negocij ꝑncipalis.l.si q̃s rẽ.ff.de arbi.vbi pz q̃ eo nõ obstãte põt negociũ principale in iudiciũ deduci z sic in eo nulla deducit⁹ alteratio vel elisio ß est q̃d penitus sepatum ab ipo negocio ꝑncipali.illa aũt in qbꝫ p appellatiõez reponit⁹ q̃s in pristinũ statũ sunt illa p que aliq̃d infligit⁹ i negocio principali.l.exceptões. §. rei aũt.ff.de excep. Preterea nos nõ loq̃mur de ꝓmisso postq̃ factũ est sed loquimur de compromissi petitione. scilicet vt fiat. Constat aũt q̃ ista petitio seu ins petẽdi cõpromissuz ex forma statuti ẽ q̃dã declinatoria seu dilatoria iudicij nõ tñ ꝓprie p ea q̃ no.bar.in.l.j.C.vbi in rẽ actio. Sz ad silitudinẽ ei⁹ qꝝ tẽdit ad hoc vt p iudicẽ nõ ꝓcedat.nõ aũt vt absoluat⁹ petẽs sup negocõ ꝑncipali. Sz tales declinatorie nõ reseruant⁹ in cã appellationis multo magis q̃z dilatorie: vt dicta.l. ita demũ.iũcta.l.fi.C.de excep.vbi dr̃ q̃ in initio dz ꝓponi .i.aũ omez actũ.l.ß si suscepit.ff.de iudi.z ibi p bart.ß dilatorie pñt vsq̃ ad lit.cõtest. Si g̃ dilatorie nõ reseruãt⁹ in cã appellationis a diffinitiua multo min⁹ declaratorie post terminũ datũ a iure vel ꝑfixũ a statuto. Preterea q̃ copromissuz ptineat potius ad ordinẽ ꝓcedẽdi q̃z ad modũ ꝓnũciandi patz in casu de facto ꝓtingente. Nã si duo pistoriẽses ꝓsanguinei litigaret florẽtie vbi est statutũ de causis int⁹ ꝓsanguineos ꝓmittẽdis pistorij ꝛo nõ est vt petẽt ꝓmissum deberet cõcedi attento statuto florẽtie q̃d est ser uandũ in ꝓcernẽtib⁹ modũ ꝓcedẽdi nõ aũt esset attẽdendũ statutũ pistorij q̃d solũ attẽdi dz in ꝓcernentibus decisionẽ qꝝ statutũ tale de ꝓmissis lz ordinet⁹ vt cã decidat⁹ nõ tñ p quẽ modũ decidat⁹ et ita vidi teneri z obseruari z ẽ verissimũ apud quẽcũq̃ intelligẽtẽ sicut in sy.no.bar.de statuto q̃ possit ꝓcedi p inq̃sitionẽ. C.de summa tri.l.cũctos ꝑp̃los.vbi q̃ꝫtũ ad modũ ꝓcedẽdi p inq̃sitionẽ vel accusationẽ dicit inspicendũ statutũ loci vbi de crimine agit⁹ ß q̃ꝫtũ ad modũ puniẽdi dicit inspici statutũ loci vbi delictũ ẽ ꝓmissuz sic vbi agit⁹ de mõ ꝓcedẽdi.s.an debeat ꝓcedi ordinarie coꝝ iudice vel coꝝ arbitro seruãda sunt statuta loci vbi agit⁹:ß cũ agit⁹ p quẽ modũ sentẽtiet⁹ z t̃miet⁹. tũc statuta loci ꝯcer⁹ pz g̃ statutũ d̃ ꝓmissis ptinere ad ordinẽ iudicij seu modũ ꝓcedẽdi nõ ãt ad t̃miationẽ negocij.s.p quẽ modũ t̃miet⁹ lz ordinet⁹ vt t̃miet⁹ z sic est vera ꝯclusio supdicta. Pro ista pte ꝓsului p dño matheo de castellanis potissime p rõnez qꝝ statutũ videt⁹ ꝓsiderasse vt tũc petat⁹ cũ est dubiũ de euentu litis nõ cũ est certũ cũ in cã appellatõnis ꝓpt̃ lapsuz termini sic iam certum debet negari qꝝ maliciose z ex diffidentia sui iuris videtur petere de symo.per tuas. in fi.qꝝ ibi irritaret⁹ ꝓbatio alterius ptis: q̃d esset iniquũ.ar.eo.que notant⁹ in.c. cum quidam. de iureiur. p bar. Laus deo.

Consiliũ.LXXVI.

Statutũ ꝓhibẽs ꝓmissuz in certã ꝑsonã puta in vicariũ ptãtis locũ hz etiã si in illũ ꝓmittat⁹ declara tio alicui⁹ rei vendite vel insolutũ date dicit⁹.n. arbitrator q̃ꝫ nulla p̃cesserit lis.

Nchristi nomie Amẽ

In facto illoꝝ de gozadinis cũ ill⁹ de mõterẽzulo ꝓncipaliter negociũ ꝓsistit in videndo vtrũ declaratio facta sup p̃cio illarũ possessionũ p dñm vicariũ ptãtis valeat vel nõ.qꝝ si valet purificauit dationem insolutũ:q̃ censet⁹ fuisse ꝓditionalis: si ille declarabit. C.de ꝟben.emp.l.fi.de pigno.si fundus. §.fi.vñ cum trahat⁹ retro.l. potior.z.l.q̃ balneũ.q̃ poti.in pigno re habe.et sic habet⁹ perinde ac si fuisset pure ꝓtracta: qꝝ dispositio pura et purificata eq̃parat⁹:vt no.glo.i auten.de sanc.epis.§.sed hoc pñti. Et p dñs fructus ptinerẽt ad illos de mõterẽzulo a tpe ꝓtract⁹ celebrati int⁹ eos.ff.de act.emp.l.iul⁹.§.si fructib⁹. C.e.ti.l.fructus.et sic nõ deberẽt in sortẽ ꝓputari. Sizo nõ teneret ꝟctus datõis insolutũ nõ cẽt pfectus nec pficipolset qꝝ ptãs declarãdi p̃ciũ nõ duraret vt.j.ondit⁹ z sic ꝓtractus defecisset.vt dicta.l.fi.C.de ꝟben.empt. Et p dñs lz dñiuz possessionũ fuerit trãslatũ i illos d̃ inõ terẽzulo pẽdẽte ꝓditiõe qꝝ ptes ita voluerũt z potuerũt.l.dotis fruct⁹.§.fi.cũ.l.se.ff.de iure do.l.sub ꝓditione.de solu.z p dñs fruct⁹ pcepti ex illis tanq̃ ex re p pria eẽnt ipor: Attñ defecta ꝓditiõe z p dñs etiã ipo ꝟctu seu datiõe insol.ꝓpetẽt illis de gozadinis ꝓditõ ob cãm ad repetẽdũ possessiões p̃dictas vnacũ fructibus pceptis seu ꝓditio sine cã.vt dicta.l.do.fruct⁹.§. fi.cũ.l.se.et.l.si ego.in prin.de iur.do.et.l.q̃ se debere. §.fi.de ꝓdi.ob cau.l.videam⁹.§.j.de vsuris.cũ.sy.q̃a defacta dicẽt⁹ cã ob quã dñiuz fuit trãslatũ. Et p dñs q̃ns cũ dicti fructus vel ipor estimatio deberet⁹ ille de gozadinis possent petẽ cã cũ debito ꝓsẽtari.l.j.et.ij. cũ ibi no.C.de pig.act.l.diuorcio.§.ob donatiões.cũ ibi no.ff.soln.ma.Sup q̃ breuit⁹ dicendũ videt⁹ dcãz declarationẽ nõ valere defectu ptãtis declarantis q̃d plib⁹ modis oñdit⁹. Pro eo q̃ plies fuit viua voce allegatũ.s.qꝝ statutũ bononie inhibz sibi.s.vicario q̃ nõ recipiat ꝓmissa vel arbitramẽta et annullat⁹ q̃cq̃d occasiõe taliũ arbitramẽtor fuerit sbsecutũ sed nõ põt negari q̃n i casu nr̃o fuerint in ipm arbitratorẽ ꝓmissuz.d.l.si.C.de ꝟben.emp.et.l.si q̃s arbitratu.ff.d ꝟ.ob.qꝝ ꝓmittit⁹ ipius arbitrio z declarationi vtz ex ꝟbis instr̃i nec ẽ bona rn̄sio q̃ statutuz loq̃t⁹ de arbitramẽtis factis sup litib⁹ ꝛc. tũ qꝝ hoc ẽ restringẽ statutũ:q̃d generalit⁹ loq̃t⁹ q̃d fieri nõ dz.l.de p̃cio.ff. de publici.tũ qꝝ sufficit q̃ lis poterat esse vel suboriri inter partes licet adhuc nõ sit orta ad hoc vt dicat⁹ p prie trãslatio.C.de transac.l.ij.que litẽ reqrit.ff.e.l.j. g̃ et eodẽ mõ sufficit ad hoc vt dicat⁹ ꝓprie ꝓmissum tãq̃ in arbitratorẽ z dicat⁹ postea arbitratis.q̃d hz vim transactionis.C.de indi.ant⁹. si ꝟo ptingent. Sz hic int⁹ ptes potat⁹ cẽ in futurũ ꝓtentio et ꝓtroñsie de p̃cio dictaꝝ possessionũ qꝝ trãslatũ fuit in ptẽti dñiuz p p̃cio declarãdo.q̃d fieri potuerit z valuisset etiã si nõ fuisset declaratio ꝓmissa in certã ꝑsonam qꝝ debuisset intelligi arbitrio boni viri.l. si fundus. §. fi.ff.de pigno.z iudicis.l.ptinu⁹.§.j.de ꝟ.obli.indica. sol.l.vir bon⁹. Sz tũc coꝝ iudice potuisset eẽ de hoc ꝓtẽtio inter ptes.C.de ꝟben.emp.si voluntate.z sic in per ista lite et ꝓtentõne futura potuit⁹ optime z ꝓprie ꝓmitti:sic si tã orta fuisset. Sz ꝓstat q̃ p⁹ ꝟctũ celebratũ z dationẽ factã p precio declarãdo nõ specificata certa ꝑsona.que habẽt declarare z p⁹ ortã controuersiã int⁹ ptes etiã coꝝ vicario ptãt⁹ sup declara

tiõe p̃cij tanq̃ cor̃ã bono viro: nõ potuisset fieri tale ꝓmissum in ip̃m: tũ ex forma statuti p̃dicti: qr tũc mssio p̃dicta q̃ fit ad illd̃ statutũ cessaret qr fieret sup lite iam mota: tũ etiã de iure cõi: qr cũ illud sibi ꝓpete ret ex vi ordinarie iurisditiõis nõ debuit in ip̃m de ꝑ ꝓmitti: ne tali iurisditõni fieret verecũdia. l. ꝑ si in seruũ. §. si iudex. ff. d̃ arbi. qr nõ alit̃ ꝓmitteret cq̃ de iure sibi ꝓeteret ptãs arbitrandi: sup qd̃ tollit̃ ob iectio q̃ posset fieri de his: q̃ habẽtur & notãtur in. l. j. §. & post opis. ff. de ope. no. nũc. Et si ita ẽ seq̃t̃ q̃ nec etiã tpe ꝓtract̃ celebrati potuit in dictũ vicariũ ꝓmissuz tale fieri vel tale est q̃le esset si exposte facto & ora ta iã lite factũ esset. vt dicta. l. ij. C. de transac. Prete rea dictũ statutũ phibet ip̃m assumi ad colloquz vel ꝓsiliũ dandũ & tñ tũc nõ decidit cãm sed alter de ipsi⁹ ꝓsilio fortius videt̃ phibere in casu nostro: vbi decidit. Item secundo dicit̃ q̃ posito q̃ valuisset ꝓmissum ꝓductũ fuit postea p ambas ptes recessium p aliud ꝓmissuz factũ in ptãtẽ & alios sup omnib li tib vertentib inter ptes occasiõe dicti debiti de quo agit̃ & dictaz possessionũ & eaz estima. ꝛc. Notãdũ est istud ꝑbũ estimatiõis ꝛc. p qd̃ pz ptes voluisse q̃ fieret estimatio & declaratio pcij p dictos scõos arbitros: qd̃ etiã fatent̃ illi de mõterẽzulo in eoz suppli catione & in libello postea porrecto cor̃ã dño mauriacensi in q̃b ꝓrunt̃ de arbi. & eoz iniq̃tate qr nõ declarauerũt p̃cij put facẽ debuert: igit̃ p hoc videtur fateri illis fuisse data ptãtẽ declarandi alꝫ nõ iuste cõrerẽtur de arbi. ſ. p nõ fecisset id qd̃ facere nõ potrãt. l. pz seuerinã. in prin. ff. de ꝓdi. & demõ. Igit̃ si hoc est volueriũt a primo ꝓmisso facto in vicariũ ptãtis recedere. qr nõ est dicẽdũ q̃ voluerint fieri duas extimationes vnã p vicariũ alterã p dictos arbitros qr possent esse diuerse. vna in plꝰ altera in minꝰ. ar. corum que no. Inno. de offi. delega. cũ ꝓtingat. & sic esset incertũ. p q̃ ip̃arũ deberent illi rec pe: vnde vicia intellectꝰ q̃ hz viciare nõ est assumẽdꝰ. l. si q̃s a filio. § ſe ꝑ potius q̃ starẽt̃ vltimo ꝓmisso ar. l. pacta nouissima. C. de pact. et recederẽt̃ a ꝑ. Nec ob. ſi dicat̃ q̃ hoc secõm ꝓmissuz nõ fuit factũ cuz hẽdib dñi bonifacij q̃z erãt bona: ꝑ cũ heredib dñi nãnis q̃ruz erant & q̃ nõ poterãt in p̃iudiciũ heredũ dñi bonifacẽ si hẽdes dñi bonifacij nũc vel alꝫ ratificauerint dictũ secõm ꝓmissum. Nã si heredes dñi nãnis cum ꝓsensu et voluntate heredũ dñi bonifacij dictũ ꝓmissũ fecissent: nõ eẽt dubiũ q̃ a ꝑ ꝓmisso fuissz recessuz p iã dicta. Idẽ ĝ eẽ dz: si exposte facto ratificauerũt posito etiã q̃ ipsoz noĩe ꝓmissuz hoc secõm nõ fuisset factũ. l. si fundus. §. j. ff. de pigno. Et potuerũt ratificare etiã inuitis illis d̃ mõterẽzulo qr postq̃ semel ꝓsenserũt nõ potuerũt postea ꝺicẽ. l. p fundũ. ff. de serui. ruſ. p̃di. l. fi. coĩa p̃dio. p q̃s leges videt̃ q̃ saltẽ q̃ ad se potuerũt illu de mõterẽzulo recedẽ a dcõ ꝑ ꝓmisso. vicz q̃ hẽnt dicta bona p p̃cio declarã do p dictos vltimos arbitros & nõ p declarãdũ a vicario nec p̃nt ab hoc qd̃ semel voluerũt recedẽ inuit̃ heredib dñi nãnis etiã si filij dñi bonifacij ñ ꝓsenserit: vel ratificauerit. vt. d. l. p fundũ. de pui. rusti. p̃di. Ex his seq̃t̃ q̃ dcã datõ insolutũ pfici nõ p̃t qr venit pficiẽda ex declaratiõe p̃cij fiẽda p illũ vel illos ĩ q̃s ptes ꝓsenserũt. & illꝫ nõ declarãtib nõ recedẽ a psona sup ꝛ arbitratu de ver. ob. Sz ꝑ q̃ dñm nãnẽ ĩ quẽ ꝑ & vtilit̃ ꝓsenserũt facta nõ fuit. Itẽ p vicariuz in quẽ scdo loco ꝓsenserũt licet facta fuit habet̃ tñ. p nõ facta. tũ qr inutiliter fuit in illũ p ptes ꝓsensum. tũ qr et si vtiliter tamẽ ab ipo postea fuit recessuz p aliud ꝓmissum factũ in potestatẽ & alios q̃b data fuit ptãs arbitrandi vtz ex his q̃ s. dixi. Itẽ p ip̃m ptãtẽ & collegas q̃ poterãt declarare si voluissent silr facta ñ fuit declaratio put illi idẽ de monterẽzulo fatent̃ in suis petitionib nec ammodo fieri põt qr ptãs illoz expirauit.

Itẽ p dñm maurianensez subrogatũ in locũ illoz arbitroz nõ põt fieri declaratio p̃cij q̃ habeat purificare & tractũ eo qr ipe nõ fuit assumptus de volũtate ptiũ sup hoc ꝑ ad instantiã vnius tm̃ partis fuit delegatus sup corrigenda iniq̃tate laudi. Seq̃tur ĝ q̃ dictꝰ ꝓtractus seu datio insolutũ tãq̃ nõ facta declaratiõe p̃cij. Et tanq̃ sublatus spe declarãdi nõ est pfecta: nec pfici põt & p ꝓns locũ habet qd̃ s. dixi vt possint cõdici bona predicta cũ fructib et p ꝓsequens debeant in sortẽ ꝓputari. Ulterius videt̃ declaratio pfati dñi vicarij nulla qr facta post & ꝛ inhibitionẽ domi maurianenꝫ q̃ fuit ne in p̃iudiciũ litis cor̃ã eo ꝛtentis aliq̃d facẽt ꝑ negari nõ põt q̃d tẽdat dicta declaratõ in p̃iudiciũ dicte litis rõne ꝓtingentie qr q̃lis snia ferenda esset sup dictis fructib pẽdebat ex dicta declaratione qr ea facta & valida existẽte veniebat ferenda snia q̃ fructꝰ nõ ꝓputarẽt̃ in sortẽ ꝑ ea nõ facta veniebat ferẽda in ꝓnũ ĝ dicebat̃ illa declaratio p̃iudicialis ad istã cãm. vtz ex no. p bar. in. l. siue ꝛ. §. qr planci anũ. ff. de libe. agno. vbi dicit q̃ multis mõis dicit̃ cã p̃iudicialis. Et int̃ alios dr̃ rõne ꝓtingentie qñ sic se habẽt q̃ snia lata in vna facit p̃iudiciũ in altera. l. fundi. et. l. fundũ. ff. de excep. & sic nõ solũ rõne pcessus ꝑ etiã snie ꝓstat añt q̃ inhibitio iudicis ꝓpetentis reddit actũ postea factũ & ꝛ eã nullũ. l. de pollicitatõib. in fi. ff. de polli. d̃ puil. credi. l. si creditores. añ fi. ibi cõtentꝰ dz esse ptor vt iubeat ꝛc. de except. doli. §. fi. l. ex q̃drante. de iudi. l. iudiciũ soluit̃. extra de appel. c. non solũ. li. vj. Itẽ habet̃ ꝓ nõ facta ex eo qr ipe vicarius adiunxit in ea ꝑba illã dũmodo nullũ p̃iudiciũ fieret in cã coraz dño maurianẽsi. nec dictis de gozadinis. Cõstat. n. q̃ actꝰ alicuius iudicis seu snia nõ opat̃ vltra q̃s sit de intentiõe ip̃ius. ff. de arbi. l. qualẽ in prin. de except. rei iudi. l. si ex testõ. in fi. et. l. si cũ argentũ. in fi. p̃n. ibi neq̃ iudex ꝛc. facit qd̃ no. in. l. arboribus. §. de illo. in fi. ff. de vsufruc. p glo. Cũ ĝ hic appareat de intẽtiõe vicarij q̃ noluit p suã declarationẽ facẽ aliq̃d p̃iudiciũ illis de gozadinis p illa ꝑba dũmodo ꝛc. que faciũt modũ. l. cũ ab eo. de ꝓhen. emp. ff. & illa non põt stare q̃n faciat p̃iudiciũ illis de gozadinis qr facit vt nõ ꝓputent̃ fructus in sortẽ pz ĝ q̃ caret intẽtiõe iudicis vel vicarij q̃ hoc fieri noluit & p ꝓns nõ dz effectum sortiri p. l. s. allegatas iuncta. l. fi. ff. de beredi. in sti. de pac. tale pactũ. §. finali.

Consiliũ. LXXVII.

Si duo ꝓstituũt procur. ad ꝓmittẽdũ cũ q̃cunq̃ psona an talꝫ procur. potẽrit ꝓmittẽ de cã ꝛtẽte inter ipos ꝓstituẽtes. Et si ꝓstituo duos procur. an alter contra alterũ potẽrit agere ꝛtute talis mãdati.

Nchristi nomĩe Amẽ

Dubitatio primi quesiti ꝓsistit in hoc videlicet. Utrũ dictꝰ dñs antoniꝰ cẽseat̃ ꝓstitutꝰ procur. ad ꝓmittẽdũ solũ et dũtaxat ad lites q̃s dicti ꝓstituẽtes habẽt ꝛ alias psonas seu cũ eis. Nõ ãũt quas inuicem habent an etiã illas quas vnus ip̃oz habet cõtra alterũ & videt̃ primũ verius p. l. licet. §. si plures. ff. de procur. p quẽ videt̃ q̃ etiã si expresse fuisset ꝓstitutus ĩ illis quas inuicem habent non valeret. facit etiam. l. q̃ duos. c. ti. vbi cõstituti sunt duo procu. ab codẽ censentur ꝓstituti ad lites q̃s ꝓstituẽs hz contra aliũ extraneum nõ q̃s ꝓtra alteruz ex dictis procuratoribus. Et ideo alter ab altero petere non potest nisi expresse fuerit

dictū. faciat etiã illud vulgare quod in generali locutione nõ ꝓzehendit ꝑsona loquẽtis. C. de solu. l. in ꝙsitio veritatis. cũ sil'ib: et qđ no. in. c. petitio. de iure iur. Nec vident obstare illa verba ꝓiunctim vel diuisim ꝛc. Nã possunt verificari etiã in litib' q̃s habent ꝓtra alios: vt pz ad sensum. z. C. de ꝓsor. eiusdẽ li. l. j. z. ij. Breuiter nõ obstãtib' his puto ꝟriũ. s. ꝙ tale mãdatũ extẽdat' z ꝓbendat etiã lites q̃s alteri ipsor' bz vel habere potest ꝟ alter' z ꝙ de illis possit dict⁹ dñs antonius facere ꝓzomissuz q: bene inspiciendo non video q̃d repugnet z cur nõ ꝓbendat illas sic alias. ğ ꝛc. l. j. §. generaliter. ff. de leg. pstan. Nec ẽ dare rõnem diuersitatis ğ ꝛc. ff. de iniusto testa. l. iij. post pn. de fonte. l. j. ad. l. aql. l. illud. cũ sy. Nã qñ in ꝑsona vnius ꝙcurrunt plura que possent eẽ in ꝑsonis diuersor' illud ẽ censendũ de vno qđ cẽsendũ eẽt de diuersis. ff. de his q̃. vt indig. l. tutorẽ. Sed certũ ẽ ꝙ si dicti cõstituentes fecissent diuersos ꝓcur. mõ q̃ s. possent dicti ꝓcur. inuicẽ ꝓzomittẽ de causis q̃s ꝙstituẽtes habent inuicẽ ğ z nũc dictus dñs antonius ꝓcur. ꝙstitutus ab oĩb' põt tanq̃ ꝓcur. dicti ꝑsbyteri ꝓzomittere cũ ꝑdicto mazzeo q: non minus dicit' ꝓcura. dicti ꝑsbri ꝙ fuerit etiã a mazzeo ꝙstitut⁹ nec ob hoc miorem ptãtẽ bz noie dicti ꝑsbyteri. ff. de ꝓcur. l. q̃ ꝓzio. §. fi. Quinimmo videt' attenta ratione ꝑdicta q: dictus ꝓcurator fungit' vice duor' seu oĩm ꝙstituẽtiuz ff. de adopt. si ꝙsul. ꝙ possit ipse solus ꝓzomittẽ cãs q̃s dicti ꝙstituẽtes inuicẽ habent sicut possent plures ꝓcur. singuli a singulis ꝙstituti: ar. dicte. l. tutorẽ. de his qui. vt indig. Nec. n. obstat ꝙ in eodẽ instrumẽto ꝙstitutus est ab omnib' ꝑ pinde est ac si in diuersis instrumentis q̃libet eũ ꝙstituisset q̃ casu nõ esset dubiuz ꝙ posset ꝑ dictã rõnẽ et iura. C. si cer. pe. l. eo ꝙ a mlt'is et quod ibi nota. Tot. n. censent' instr̃a q̃t sunt cõstitutiones diuersor'. ff. de verbo. obli. scire debemus. Nec ob. l. licet. §. si plures. allegata in ꝟriũ q: loq̃t' in ꝓcuratore dato ad litigandũ q̃ nõ põt substituere vicẽ actoris z rei z ꝑ rõnẽ ibi assignatã. Nos loq̃mur in dato ad ꝓzomittẽdũ in q̃ cessat dicta rõ. Preterea et si dat⁹ ꝫ sit ad litigandũ seu ꝓseq̃ndũ ꝓzomissuz cor̃ã arbitro adhuc hoc facẽ poterit cũ dicto mazzeo principali ex altera ꝑte q: in hoc nõ sustinebit vicem actoris z rei, ꝑ alter⁹ tm̃. s. dicti presbri z mazzeus sustinebit alterã ptẽ. Sed si ipe dñs anton⁹ sol⁹ vellet litigare coram arbitro noie vtriusq̃ nõ posset ꝑ dcm̃ §. si plures. ꝑ rõnẽ ibi assignatã bñ tm̃ possz noie vtriusq̃ ꝓzomittere vt dictũ est. Jtẽ nõ ob. l. q̃ duos. d̃ ꝓcur. Nam tex. l. ꝓzecedẽtis. in fi. dicit ꝟriũ z ibi per glo. z doc. dãt' ꝑles solutiones z distinctiones. Pret' ea casus sunt diuersi. nã aliud ẽ q̃rẽ an si ꝙstituo duos ꝓcuratores videar eis dare mãdatũ de agendo inuicẽ alt' ꝟ alterũ meo noie in eo ꝙ alt'uter ipor' mihi dz. Aliud ẽ q̃rẽ si duo ꝙstituũt eũdẽ ꝓcuratorẽ ad cõmittendũ cũ q̃cunq̃ ꝑsona videat' vnusq̃sq̃ nr̃m dedisse mandatũ de ꝓzomittẽdo etiã cũ altero nr̃m i q̃ nõ video rõnẽ q̃re nõ exq̃ generalitas ꝛbor' ẽ apta ꝑ ꝓbendere. ar. ff. de leg. j. l. ab hoĩb'. in fi. prin. de le. iij. nõ aliter. Jtẽ nõ ob. ꝙ in generali ꝑmõe ꝛc. q: fateor ꝙ neut' videt' dedisse mãdatũ de ꝓzomittendo noie suo cũ seipo putin sy. no. ff. de ꝓdit. inde. l. frat' a fratre. in fi. ꝑme glo. magne. facẽ. l. si q̃s ꝑ eo. §. j. ff. de solu. Sed bñ censet' dedisse mãdatũ de ꝓzomittẽdo noie suo cũ alt'o mãdato. Nã hoc ñ ẽ ꝓbẽdẽ ꝑsonã loquẽtis ꝑ diuersaz. Jtẽ nõ ob. si dicat' ad ꝓzomittendũ req̃rit' spãle mãdatuz et nõ sufficit generale. ff. de trãsac. l. trãsactionis placitũ. Et hic videt' generale exq̃ nõ exprimit' ꝑsona z cã cũ q̃ z ex q̃ fiat compromissuz. ꝑ ea q̃ no. cy. C. etiã ꝑ ꝓcuratorẽ cãm in integrũ resti. ꝛc. Nã ꝙtrariũ ẽ verũ q: sufficit ꝙ fuerit cõstitut⁹ noiatim ad ꝓzomittẽdũ: vt ex no. ꝑ bart. in. l. si filius. ff. de dõna. de libe. z postu. l. titius. Concludo dictũ dñm antoniũ posse noie dicti ꝑsbri. Et tando dictũ dñm antoniũ posse noie dicti ꝑsbri. Et tanq̃ eius ꝓcur. ꝓzomittẽ cũ dicto mazzeo altero ex cõstituentib' sic si ab eo nõ esset ꝙstitut⁹ vtz ex ꝑdictis.

Sup̃ sc̃do q̃sito duo sunt q̃ faciũt dubiũ. Primuz q: dicit' ꝙ dict⁹ mazzeus repudiauit hereditatẽ pat'nã ğ nõ vr̃ ꝙ possit sibi adiudicari cũ videat' ꝑpetuo exclusus. C. de repu. here. l. sicut. in prin. in verbo que rere nõ põt ꝛc. Nã hereditas siue testam̃taria siue ab intestato dicit' obuenire ꝑ legẽ seu legis dispositionẽ ff. de ꝛbo. sig. l. lege obuenire q̃ igit' eã repudiat legis dispõnẽ seu ꝓuisionẽ ꝓtenit et ꝑ ꝙns est in dign⁹ eius bñficio. C. de iur. del. l. fi. §. si ꝛo post ꝟ. nec videt' cẽ in potestate arbitri facere heredẽ illũ q̃ a legis dispositione respuitur. ar. ff. de pact. si tibi. §. quedaz. et. l. si vnus. §. pac. ver. ꝑ sed pactuz. Sz dubiũ ẽ q: z si dictus mazzeus nõ repudiasset: nõ tm̃ ad ipm̃ ptinet hereditas pat'na ꝑ ꝙ pte sibi tãgente. C. de suis z legit. aut'. in successiõe in verbo eq̃liter vñ nõ videt' esse in ptãte arbitri vel arbitratoris facẽ ipm̃ heredez vltẽ portionẽ ipm̃ tãgẽtẽ: cũ hoc sit in ptãte testatoris vel legis nõ aũt alterius vt s. dixi. Breuiter his nõ obstãtib' ꝟriũ vr̃ diẽcduz. s. ꝙ arbitror possit dcõ mazzeo adiudicare oĩa bona pat'na. Nec ob. ꝙ ꝓmo loco dictũ est in ꝓtrariũ q: repudiatio pat'ne hereditatis nõ excludit filiũ ꝑ cise et simpliciter. e. ti. l. fi. et. l. si q̃s su⁹. ff. de iure del. Jtẽ q: põt eẽ dubiũ an repudiatõ vanuerit vel nõ: z sup̃ hoc dubio põt arbitrator ꝓnunciare. Preterea nõ q̃rit' an arbitrator possit dictum mazzeũ facẽ heredẽ patris sui insoliduz ꝑ an ei possit adiudicare oĩa bona pat'na. Et ista sunt diuersa. vtz in. l. hereditas. ff. de peti. hereditatis. põt. n. esse ꝙ q̃libet sit heres ꝑ sua rata z tm̃ oĩa bona ptineãt ad vnã tm̃ ꝛtute laudi sic hoc posset fieri ꝛtute ꝑlegati. C. fami. her. q̃tiẽs. ff. de here. inst̃i. l. ex facto. Et licz ibi dicat' salua falcidia ꝛc. tm̃ in casu nr̃o non sic q: licet pater filio auferre eã nõ possit: ipe tm̃ põt z fecisse videt' dando largã ptãtẽ arbitro ꝑ qđ rndet' ad scdam obiectiõz. Cõcludo igit' dictũ arbitrũ adiudicare posse oĩa bona paterna dicto mazzeo nõ tamen dico an hoc facere debeat: q: nõ querit' de iusticia sed de potestate. Et ꝙstat valere sniam ꝟ ius ptis. l. cũ putarẽ. ff. famil. her. extra de re iudi. cũ inter vos. Laus deo.

Consiliũ. LXXIII.

An legatũ dotis sit ꝙditionale. vel purũ et an debeatur añq̃ filia maritet'. Et ꝙditio si filius decesserit cũ feminis q̃ poterant habere masculos an videat' defecta ꝙditio. Et si testator legatũ facit ꝑ dote z vltra legatũ dotis facit sibi aliud legatũ vtrũ ꝙditio nupti⁹ aliũ que subintelligebat' in legato dotis intelligatur etiã in legato facto vltra dotẽ. Et an legitima possit tolli vel diminui ꝑ statutũ.

Nchristinomie Amẽ

Viso dicto pũcto z dubijs elicitis ex eo eundo ꝑ ordinẽ sup̃ ꝑ q̃ querit'. An dicta luca et antonia existẽtes in etate pupillari possint nũc petere relictũ eis factũ ꝑ dote an aũt debeãt expectare q̃usq̃ realiter nubãt ista fuit antiq̃ qõ disputata ꝑ riczar. mati nec habeãt expectare ꝙ nubãt q: dos quã statutuz mãdat dare filie sic excluse a succes. succedit loco legitime de q̃ reijcit' oẽ gũamẽ vt. l. qm̃ in ꝓzoĩb'. C. d' in offi. tes. quã qõnẽ z decisionẽ refert Jo. an. in addit. spe. ti. d' sta. mo. sup rubca. z cy. in. l. sancim⁹. C. d' ef. q̃ vi alit' loq̃. Sz. bar. in. l. titio centũ. §. titio genero.

ff. de ꝺi. 7 ꝺemon. reꝓobat ꝺeterminationem rizar: duplici rõne. Ꝓrima qꝛ non põt succedere dicta dos loco legitime stante dicto statuto de quo premittitur cũ nulla legitima ꝺebeatur postq̃z ꝑ statutũ excludi- tur filia a succedendo stante masculo qꝛ cuz legitima sit portio portionis ꝺebite ab intesta. l. cũ quent. et. l. parentib. C. de inoffi. testa. si excluditur a succeden- do nulla portio sibi ꝺebetur ab intesta. g̃ nullã est da- re legitimã. Scꝺa ratio bar. est: qꝛ posito ꝙ ꝺeberet 7 ꝙ loco eius succederet dicta dos tñ legitima potest minui ꝑ statutũ lz nõ possit tolli in totũ ꝑm eundẽ ric zardũ. Certe posito ꝙ istud esset verũ ꝙ nõ posset tol li sed minui: ꝺicit bar. ꝙ sicut põt minui in quantita- te ita et in tempoꝛe cũ ꝺicatur plus 7 minus taz in q̃n titate q̃z in tpe instl. de acti. §. plus. Sed dos 7 relictũ ꝑ ꝺote censetur ex sui forma 7 natura ꝺilatũ in tẽpus nuptiarũ. ff. qñ di. le. ce. l. quod pupille. qꝛ nõ põt esse dos sine matrimonio. l. fi. C. de dona. ante nupt. l. j. ff. de iur. do. sic et stipulatio. ꝑ ꝺote. l. tali stipulatiõe. ff. de iure ꝺo. Igitur remanebit dictũ relictũ ꝺitionale re tñ vera legitima põt ꝑ statutũ tolli. ꝑm dy. in. c. in- dultũ. de reg. iur. li. vj. et bal. in. l. filiũ. C. fami. ber. di- cit esse casuz ꝙ põt minui in. c. rainuncius. circa fi. de testa. g̃ et tolli qꝛ si nõ posset tolli non posset minui. l. qꝺ de bonis. §. fi. ff. ad. l. falci. Concludit bar. ꝙ stan- te ꝺicto statuto ꝑfatũ relictũ ꝑ ꝺote 7 ꝺitionale. scz si matrimoniũ ꝺetrahatur et ꝙ ante ꝺitõnẽ impletã nõ põt peti. Et posito ꝙ nõ esset ꝺitionale non põt negari quin sit saltem in diem: vt ꝺicit bal. in. l. qm̃ in prioꝛib. C. de inoffi. testa. Certe si esset in diem cũ il- le sit incertus esset etiam ꝺitionale. l. dies incertus. ff de ꝺi. 7 ꝺemon. Et qꝺcuq̃z istoꝛ ꝺicamus cũ nõ suc- cedat loco legitime ꝑ ratõem de qua s̃. nec ꝺitio re- ijcitur neq̃z dies 7 sic nõ põt peti anteq̃z nubat 7 istaz ꝑtem teneo sequendo opi. bar. 7 ꝑm eã pluries ꝺefului 7 ꝑ alios vidi ꝺefultũ. Bal. añt in. l. sancimus. C. de nu pti. videt ꝺicere ꝙ opi. riczar. mal. est eꝺoꝛ q̃z opinio bar. Sed certe in terminis in quibus loquitur posset ꝺicere verum puta si statutũ ꝺiceret ꝙ filia ꝺotata nõ succedat naz tunc nõ excludit nisi sit ꝺotata et si reli- cum esset ꝺitionale nõ ꝺiceret ꝺotata interim. Sz in casu nostro 7 in quo loq̃tur riczar. statutũ excludit eam simpliciter 7 mandat eaz ꝺotari. Añ teneo qꝺ s̃ ꝺixi ꝺico tamen ꝙ interim sunt ꝺicte filie alimentan- de. l. qui filiũ. ff. vbi pupi. edu. ꝺebeat iunctis ꝑbis q̃ no tat cy. in. l. alimenta. in fi. C. de neg. gest. Sup scꝺo ꝺo quesito quo q̃rit vtrũ testatoꝛ potuerit ꝺictis eis filiab; substituere in eo qꝺ eis reliquid ꝑ ꝺote. Breui ter ꝺicit est aduertendũ ꝙ ꝺicta substitutio quaz fecit ꝺictis filiabus sup ꝺicto relicto ꝺe ipis ad invicẽ. Et de herede si ambe ꝺecedent sine liberis nõ põt ꝺici fu isse pupillaris. nec iure pupillaris posset valere etiã si altera ipaꝝ ꝺecederet i pupillari etate qꝛ fuit facta ꝑ verbũ cõe 7 in certa quantitate ꝺixit em̃ ꝙ altera ipa rũ ꝺecedente sine liberis ꝺicte libre mille ꝓuenirẽt ad alterã. Constat. n. ꝙ verbũ cõe adiectũ certe quanti- tati nõ importat directã substitutionẽ. l. cogi. §. et ge neraliter. ff. ad trbel. ꝑ dy. 7 ꝑ bar. in. l. bis ℞bis. ī ꝑn. ff. de bere. instl. 7 ita expꝛesse 7 in terminis nr̃is ꝺet mi- nat bar. in. l. centurio. ff. de vul. 7 pu. in. iij. qõne ꝑnci- pali de ꝺependiosa facta ꝑ verbũ cõe in ℞si. qro vlteri us qꝺ si substitutio ꝺepẽdio. fiat in re certa ꝑ ℞bũ cõe ℣c. Si. n. eẽt pupillaris sine ꝺubio potuisset fieri vsq̃z ad pupillarẽ etatẽ qꝛ pupillaris ẽ ꝓuisio filij 7 põt fie- ri etiã in legitima filij 7 in quibuscũq̃z bonis eius. l. ex tribꝫ. C. de inoffi. te. Et qꝺ ibi ꝑ cy. ꝑ qꝛ nõ est pupil- laris ꝑ fideicõmissa q̃ ẽ g̃uamẽ. Et nõ põt fieri i legiti- ma nec in aljs bonis filij. l. coheredi. §. cũ filie. ff. ꝺ vul ga. 7 pup. versi. nec fideicõmisso ẽ ꝺubiũ vtrũ eodem mõ non possit fieri in ꝺote cum illa sit ꝓpriũ patrimo- nium filie. l. iij. §. sed vtrũ. ff. de mino. in fi. 7 est ꝺebita sicut et legitima. l. qui liberos. ff. de ritu nup. l. fi. C. de ꝺo. ꝓmiss. Et marsil. ꝺisputando tenuit istam partez ꝙ fieri non posset: vt refert Jo. an. in addi. specul. de instru. edi. §. añt. Vly. añt tenuit hoc esse verum vsq̃z ad legitimã ꝑ. l. qm̃ in prioꝛib. C. de inoffi. testa. Sz quaten9 relictũ ꝑ ꝺote seu dos ꝺata excederet vires le gitime tenuit ꝺy. talẽ substitutionẽ fideicõmissaz pos se fieri in ꝺote ꝑ. l. fi. §. filie. ff. de le. ij. vbi videt casus. et hoc refert et tenet bal. ibi et. l. lucius. §. maritus. ff. ad trebel. ī. l. j. §. videam9. in vlti. qõe. C. de reivx. act. Sz in casu nro si altera istaꝝ filiaꝝ vel etiã ambe de- cederẽt sine liberis añq̃z nuberet vl nuberent nõ esset ꝺubiũ ꝙ ꝺicte substitutiones nõ ꝺato alio impedim̃- to possent locũ habere: qꝛ tũc non erat eis ꝺebita dos postq̃z ꝑ statutũ erãt excluse a succedẽdo vt s̃. ꝺixi vñ potuisset pr̃ in ꝺicto relicto apponere g̃uamẽ qꝺ vo- lebat qꝛ sicut poterat eis nõ relinquere ita 7 relictum ꝺimere. l. videam9. §. penl. 7. l. in actionib. ff. de in li tẽ iurãdo. Sed ꝺubiuz ẽ qꝺ si altera ipaꝝ vel ambe ꝺecedãt postq̃z nupserint: Nã tũc dos erat ꝺebita eti am ex forma statuti g̃ videt ꝙ substitutio fideicõmis saria nõ possit in ea locũ ꝺabere sicut nec in legitima. vt in ꝺicto. §. cũ filie. ℞si. sed nec fideicõ. ff. de adopt. l. si arrogatoꝛ. §. j. ℞. ceterũ. Sz in ꝯnũ facit qꝛ lz tũc sit ꝺebita nõ põt tñ ꝺici ꝙ succedat loco legitie q̃ nũ- q̃z fuit ꝺebita stante ꝺicto statuto vt supius ꝺixi ꝑm bar. Et eo casu video ꝙ licet ꝺe iure cõi dos sit ꝺebita filie vt ꝺicta. l. q̃ liberos. ff. de ritu nup. q̃ten9 tñ exce- ꝺit legitimã põt i ea fieri substitutio fideicõ. ꝑm omes ꝺoc. Excepto marsil. ꝑ ꝺictã. l. fi. §. filie. ff. de le. ij. vbi casus. Nec ob. l. si arrogatoꝛ. de adop. qꝛ ibi loq̃tur in q̃rta ꝺebita arꝛogato q̃ assilat legitime iure nature. 7 ista ps verioꝛ 7 securioꝛ videt mihi ꝙ qñcunq̃z altera istaꝝ vel ambe ꝺecesserint sine liberis ꝑfata substitu- tio fideicõ. possit i ꝺcõ relicto locũ hꝫe. Et ꝑ ꝓñs ñ po terũt ꝺicte filie ꝺe ꝺicta q̃ntitate testari nisi relinq̃rẽt liberos qꝛ tũc ꝺicta sb̃stitutõ euanescẽt nec ꝓpt ea li- beri vocarent ex tacita sb̃stitutiõe: vt no. i. l. luci9. ff. de here. instl. ꝑ glo. et ꝺoc. Oꝛ añt ꝺixi vel ambe ℣c. ꝑ- cederet si heres istitut9 7 sb̃stitut9 vltime moꝛiẽti viue ret ꝫ qꝛ moꝛtu9 ẽ 7 spes ꝺicte substitutionis ad hẽdes eius nõ fuit trãsmissa. s. extra eos. l. ꝫ et si plures. ī ꝑn. Et. l. q̃ hẽbat de vul. 7 pupil. 7. l. q̃ liberis. §. hec ℞ba. nec ex verbis substitutõnis põt vocari heres heredis extrane9 qꝛ intelligit sensisse de primo herede. vt ꝺcõ §. hec ℞ba nõ põt habere locũ substitutio facta vlti- me moꝛienti ꝫ ꝑme tm̃ moꝛiẽti et sic primo moꝛiẽs nõ posset testari. Scꝺo 7 vltimo moꝛiẽs sic: Et ideo si fu erit alt'a ipaꝝ vel ambe testate ꝑfatũ testm̃ erit in pen denti qꝛ si ꝑ moꝛiet nõ valebit ei9 ꝺispõ. ꝫ ea nõ ob- stante ꝓueniet sua quantitas ad supꝓuenientẽ. Si ℞o erit vltimo moꝛiens valebit ei9 ꝺispõ qꝛ sustitutio ei facta euanuit ꝑ moꝛtẽ heredis scꝑti et sibi substituti. vt ꝺixi 7 hec sufficiãt de scꝺo q̃sito. Circa terciũ q̃ q̃ rit an legata a bartholomeo herede instituto ꝺebeã- tur a ꝺicta katherĩa sb̃stituta ꝑ fideicõ. 7 videt ꝙ nõ ꝑ. l. marcell9. ff. de trebel. cũ ibi no. ī glo. Sz in ꝯnũ qꝛ fuer̃t relicta ab hẽde tãq̃z ab hẽde. Igit restituta hẽ- ditate ꝺebent a fideicõmissario. l. j. C. e. ti. cũ ibi plene no. Breuit sup ꝫ ẽ ꝺom ꝙ legata simplicia nõ ãnua sine ꝺubio p9 restitutã hereditatẽ ꝺebẽt a fideicõmis sario vt ꝺcis iurib. Nec ob. l. marcell9. qꝛ ibi nõ tanq̃z ab herede. Vel ẽ ꝺom ꝙ etiã ibi pñt peti a fideicõmis sario tm̃ ꝺntia ẽ ī mõ soluẽdi 7 ꝺefalcãdi vñ nõ sum9 in casu illi9. l. Legata ℞o ãnua ꝑ ꝑte q̃ vixit heres cũ ipse hr̃et fructus hereditatis ꝺebeãt solui ab herede cuz sint soluenda de fructib. l. liberto. §. j. ff. de annu. lega. iuncta. l. apud iul. §. heres. ff. de leg. j. ꝓ tempoꝛe post moꝛtẽ 7 quo bona sunt apud fideicõmissuz ꝺñt solui ab eo. vt in codez. §. heres. Si g̃ ꝑ tẽpe q̃ vixit heres ꝺebuit soluere 7 non soluit tenetur heres eius

per ea que in ſy.nota.in.c.non eſt in mora. de regulis iur.in mercurialib⁹.et facit quod nota.in Spe.de loca. §.nūc ꝙ aliqua.verſi.xij. et ſic ſi dicta katherina eſt heres fratris ſui quod eſt veriſimile:cū alit' nō poſſit habere legitimā 7 trebellianicaz que veniebant de trabende ex ꝑſona fratris.l.q̄ſq̄. C.ad.l.falcidiā.ſoluet.ꝑ ꝓterito 7 futuro alſ ꝑ futuro tm̄ 7 heres illius bartholomei ꝓueniri poterit ꝑ tempore ꝓterito. l.cū vnus.§.verbis.ff.de ali.lega.iunctis his que no.in dicto.c.nō eſt in mora. Et hec de tercio queſito. Sup quarto videt' mihi dicēdū q̄ cū relictū dictoꝝ nemorū factū in filijs maſculis filiarum teſtatoris fuerit factū ſub ꝓditione ſi bartholomeus filius filiaruz teſtatoris decederet ſine filijs maſculis et ſic dies dicti relicti ceſſit tēpore mortis dicti bartholomei q̄ ad hoc vt filij dictarū ad dictū relictū admittant' et ſic cedat vtiliter ad ipoꝝ cōmodū debeant eſſe in rerū natura tpe mortis dicti filij et ſic quo dies cedit dicti relicti. ſcz q̄ ſint nati vel ſaltē ꝓcepti q̄ ꝑ natis babent' q̄ ad ipoꝝ ꝓmodū.l.qui in vtero.de ſta.hominū. et ſi tunc nō reperiunt' in reꝝ natura dies dicti relicti nemoꝝ inutiliter cedit quo ad eos q̄ poſt mortē vel poſt diē legati cedentem inciperēt eſſe in rerū natura. Et ꝑ conſequens tranſfert' ad filios martini et andree ſubſtitutos in defectū illoꝝ filiorū dictarū filiarū. Et hoc eſſe verū ꝓbat' ꝑ.l.ſi cognatis.ff.de reb⁹ dubijs.vbi ad relictū factū cognatis in genere admittunt' illi q erāt cognati tempore teſtī vel ſaltē tpe mortis quo tēpe cedit dies legati ſeu ꝓditionis exiſtentis ſi erat ꝓditionale q̄ ꝙ neutro dictoꝝ temporꝝ eſſent cognati licz inciperēt eē poſt nō vocarent' ad tale relictuz q̄ dies relicti ceſſit inutiliter quo ad eos et q̄ inſpiciat' tp̄s q̄ cedit dies ꝓbat' etiā bene.in.l.ſi poſt mortē.ff.de leg.j.circa ꝑin.de fideicō.liber.l.generaliter.§. ſi homini libero.vbi habet' q̄ ad legatū factū liberis illi tm̄ admittunt' q̄ repiunt' eſſe d̄ numero liberoꝝ tpe q̄ dies legati cedit.ꝑ hoc etiam facit natura illi⁹ dictiōis tūc apoſite in ſubſtitutione dictoꝝ filioꝝ martini 7 andree. Nā primo fuerunt vocati ad dicta nemora filij filiarū ſi bartholomeus decederet ſine filijs. Et poſtea ſubijcit' q̄ ſi dicte filie nō haberēt filios ꝛc.qd̄ ē intelligendū.ſ.tpe mortis dicti filij q̄ q̄litas iuncta verbo debet intelligi ꝑm tp̄s verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.ſubdit' tunc. Et eo caſu voluit q̄ dicta nemora peruenirent ad filios martini ꝛc. Nam illa dictio tūc refert' ad tp̄s mortis filij d̄ quo ſ. l.iij.§.fi. ff.de ꝓdi.et de.de vul.et pupil.l.in ſubſtitutione filij. Cū igit' iſte filie tpe mortis dicti filij non haberent filios natos vel conceptos nō expectatur vlterius q̄ cōcipi poſſint q̄ etiam ſi ꝓciperentur cum non eſſent in rerū natura tempore quo ceſſit dies relicti nec debuit ſtare in pendenti dies ceſſionis dicti relicti. Et propterea vocant' filij dicti martini 7 andree ſubſtituti i defectū primoꝝ. Et ſi illi nō eſſent ſubſtituti forte legatū dictoꝝ nemoꝝ efficeret' caducū q̄ tpe quo ceſſit non repiunt' in reꝝ natura illi quib⁹ factum fuit ꝑ iura ſ.allegata nec ob.l.q̄cq̄d aſtringēde.in fi.ff.d̄ ꝙbo.ob.ꝑ quā videt' q̄ nō poſſit dici ꝑfatas filias non habituras filios quousq̄ poſſint eos habere et niſi incōmutabiliter vez ſit eas nō poſſe amplius habere q̄ ſtud ſit verū quo ad aliū reſpectū puta ſi ꝙba,ꝓbata eēnt ꝓditionaliter 7 ꝑ ꝙba preteriti tp̄is vt ſi t'is liberos nō habuerit nā iſta ꝓditio nō verificat' niſi cuz defecerit ſpes habendi liberos.vt.l.ita ſtipulat⁹.ff.de verbo.obli.7 in aut'.cui relictū. C.de indi.vidui.ſec⁹ in caſu noſtro cū dixit ſi liberos nō haberet 7 ſic ꝑ ꝙba p̄ntis temporis q̄ intelligit' ſicut tūc cū ꝓditio exiſteret.et dies fideicōmiſſi cederet. Idē tn̄ videt' ſi dixiſſet ſi liberos nō habuerit:q̄ retulit ſe ad tp̄s mortis bartholomei ſecus ſi ad certū tp̄s ſe nō retuliſſet 7 ſic loq̄t'.l.q̄cq̄d aſtringende.in fi.q̄ſtū g̃ ad ꝓpoſitū et in defectū eoꝝ filij dicti martini 7 andree admittant' nō req̄rit' q̄ ille nō ſint vnq̄ habiture ſ ſufficit q̄ nō reperiant' hēre tpe q̄ ceſſit dies dicti relicti q̄ ſic p̄ſumit' teſtatoꝝ voluiſſe 7 ſenſiſſe ne dies ceſſionis ſtaret impendenti. Alſ ſequeret' abſurdu⁹ q̄ ꝑ multos annos et tpa eēt incertū q̄ deberēt ad legatū p̄dictū vocari: qđ nō eſt dicēdū ar.ff.cōia p̄dicta.l.fi. et hec ſufficiāt d̄ quarto queſito. Ex his infert' clara rn̄ſio ad vltimū queſitū q̄ traditio facta de dictis nemoribus ꝑ dictā katherinā 7 eius maritū p̄fatis filijs andree et martini bene facta fuit nec poteſt retractari p̄textu minoris etatis tradētū nec ꝑ eos nec ꝑ patrē mariti eiuſdē q̄ ſoceꝝ q̄ et ſi facta nō eſſet traditō deberet fieri ſic ſ illa q̄ ꝑ dictū ſocerū allegant' ad retractandū dictā traditionē nō ꝓcedūt ſ ꝓcederēt ſi filij dicti martini 7 andree ad huc nō eſſent vocati. Sed debēt expectari q̄ filie teſtatoris deſinerēt poſſe filios habere. Naz tunc interim deberent eē apd̄ katherinā 7 ei⁹ maritū et ſocerū 7 eis haberēt gaudere q̄uſq̄ illud efficeret certū et ſic p̄tēderēt int'eſſe in dicta traditiōe male facta ſ nō ita ē 7 ſic nullu⁹ intereſſe p̄tēdūt. 7 debuerūt agnoſcē bonā fidē.l.quotiēs.§.ſicut.ff.de admi.tut. 7 cū ſit facta eis q̄by debuit fieri lz nō fuiſſet facta cū illa ſolēnitate q̄ fieri debuiſſz nō dz retractari.l. fi.§.ff. qđ me.cā.nō aūt dz audiri dict⁹ ſer andreas volēs tractare traditiōez dictoꝝ nemoꝝ. Circa pen'.dubiū de dictis manꝑ.relictis filiab⁹ vltra eaz votes videt' dicēdū q̄ nō debeant' anteq̄ deberent' q̄ntitates relictas ꝑ vote 7 ſic nō añq̄ nubāt ꝓid qđ expreſſe videt' terminare bar.in.l.ſi legatari⁹.ff.de leg.iij.in.§.j. 7 in.l.ſi pure.e.ti.iunctis his q̄ nō ꝑ eūdē.in.l.cū ita.ff. de aur.7 ar.lega.vbi dicit q̄ dictio vltra ē repetitiua ſic dictō hac ampli⁹. Sed dictio hac amplius q̄litatē 7 ꝓditionē p̄cedentis legati repetit in ſequēti: vt no. ꝑ glo.in dicta.l.ſi pure.et.l.in repetēdis.et etiā bart. exp̄ſſe. Sz legatū factū ꝑ vote ē ꝓditiōale 7 nō debet añq̄ nubāt vt ſ.dixi. Breuit' ꝓnū puto nā iſtud fa terer ſi ſil' et eodē ꝓtextu. ꝙboꝝ 7 eadē rōne factū eēt vtrūq̄ relictū puta. C.ꝑ vote et duos manſos ꝛc. ſic loquit' bar.in.l.ſi legatari⁹.§.j.ſ hic ſeparatim 7 diuersis oronib⁹ 7 multis alijs intermedijs inter relictuz factū ctū ꝑ vote 7 relictū ipoꝝ māſoꝝ vn̄ nō inducit' repetitio etiā virtute dictiōis repetitiue ꝑm eundē bar.in dicta.l.in repetēdis.ꝑ.l.q̄ fundū.ff.de ꝓben.emp.licz in.l.ſi pure dicat ſimpl'r repeti.indu.ſ credēdū eſt eū intellexiſſe ꝑm ea q̄ dictur⁹ erat in.l.in repetēdis.vbi ſic intelligit vt dixi. Et ad idē qđ ipe not.in.l.ſeye.§. gayo.de fun.inſtruc.ex q̄by ſeq̄t' q̄ nec traditio ipoꝝ manſoꝝ dz retractari q̄ fieri debebat et ſi facta non fuiſſet nūc eſſet fienda. Et ita videt' eq̄or 7 benignior int'p̄tatio q̄ſ q̄ ꝓditio intelligat' repetita fauore filiarū quas nō eſt credēdū teſtatorē tm̄ voluiſſe gnare et voluerit vtrūq̄ legatū facē ꝓditionale. Laus deo.

Conſiliū.LXXIX.

Caſus.teſtatoꝝ filie ſue reliq̄t.cc.libras ī q̄by eā heredē inſtituit.7 gayū 7 ſempronium filios ſuos hēdes inſtituit vl'es 7 ſi ei⁹ vroꝝ p̄gnās eēt 7 peret filiū maſculū vnū vel pl'es ipos ſibi eq̄les inſtituit cū alijs ſuis filijs p̄dictis. Et ī caſu q̄ vn⁹ eoꝝ decederet ſine legitimis filijs ī pupillari etate vl' poſtea q̄cūq̄ q̄ ſua hēditas deueniat ī alios ſuppuiuētes. Et ſi dicta ei⁹ vroꝝ peret vnā filiā vl' pl'es ipaz inſtituit in libris.cc.vt ſ. Deīde p⁹ aliq̄s annos ipe teſtōr ex dcā vroꝛe ſuſcepit filiū pe trū q̄ nunc eſt mortu⁹ ſine filijs maſculis relicta vna filia 7 ſuppſtite gayo fratre. Queritur an gayus admittat' ad fideicōmiſſuz an ꝙ excludat' ꝑ filiā petri quia teſtatoꝝ in ſbſtitutione dixit ſi vnus illoꝝ decederet ſine filijs legitis nec adiecit maſcul' vtrū illa verba ſint

filijs ꝓhendant etiam filias attēta maxime ꝓiectu
ra voluntatis testatoris: q̄ nō videt cogitasse q̄ filie fi
xisse q̄s filias ꝑprias. Et vtrū iste petrus ;dicat institu
tus in testō an ꝯo ꝑteritus eo q̄ vxor testatoris tēpe
testi nō erat ꝓgnās de ipo petro ꝑ facta fuit ꝓegnās
demū post testm̄ z ipm̄ peperit attēto q̄ nō dixit si ꝓ
gnās est z si ꝓegnās esset z pareret et infra dicit sim
pliciter si pareret ℣. Et sic ꝯba sunt extensiua etiam
de are. vt refert albricus in.l.q̄ in rerū.in ꝓin. de le
ga.j.

Nchristi nomie Amē

Casus iste frequenter ꝓtingit z nō sine diffi
cultate decidit q̄ sunt rōnes apparētes hincinde vicz
cū pater instituit vniuersaliter masculū vel masculos
feminas ꝯo in certis reb⁹ et deinde substituit mascu
lis filijs post eorum mortē si decesserint sine filijs vel si
ne liberis: quō intelligant illa verba sine filijs vel sine
liberis an intelligantur sine masculis z feminis. Et cū
essem florētie tpe quo erat ibi papa ;martin⁹ venit ad
me casus iste de ciuitate castelli in hereditate valente
circa decem milia florenoꝝ quia quidā babēs mascu
lum filiū z plures filias reliqt filiab⁹ certas quantita
tes iure restitutionis masculū ꝯo instituit heredēvni
uersalem z si sine filijs vel liberis decederet substituit
sibi locūpiū qui filius post aditam hereditatē decessit
relicta vna filia tm̄ vnde locuspius petebat bona ex
substitutione dicens extitisse casum fideicōmissi quia
verba predicta sine filijs vel sine liberis debent intelli
gi sine masculis: qđ euenit et hoc ideo q̄ nō est credē
dū testatorē plus dilexisse neptes ex filio q̄s ꝑprias fili
as z eas filias deteriozis esse ꝓditionis q̄s neptes. C. de
bo. maternis. l. si viua mat. circa medium. Sz si intelli
geret dicta verba tā de femis q̄s de masculis iā essent
meliozis ꝓditionis neptes q̄s filie q̄ facerent deficere
ꝓditionē fideicō. z sic succederēt patri ab intestato et
p ꝑns etiā quo in oib⁹ bonis z vniuersaliter z tm̄ ꝑprie
filie fuerūt excluse ab vniuersali successione patris q̄
nec fuerūt vniuersali inſtitute sed masc⁹ tm̄ nec p
fideicōmissū substitute ꝑ locuspius. Et si dicat sal
nibilo et sic filie magis fuerūt dilecte. Rndet q̄ p ꝑ
nō vident magis dilecte q̄ pater tenebat filiab⁹ reli
quere legitimā cui⁹ loco succedūt ille quantitates sed
neptib⁹ ex filio ꝓcedente nihil tenebat relinq̄re ꝑ soli
pater z tm̄ totū videret ei reliq̄sse si substitutus exclu
deret saltē tacite z sic filie deteriozis essent ꝓditiōis in
eo q̄ eēnt vltra legitimā. Et p boc q̄ dicta ꝯba debe
ant restringi ad masculos ne tale incōueniēs seq̄t q̄
plus videat dilexisse q̄z min⁹ diligē dz z ecōuerso mi
nus q̄z plus diligere debuit et filias suas primi grad⁹
voluisse facere deteriozis ꝓditionis q̄z neptē. faciunt
no. ꝑ bar. ff. de libe. z postu. l. gallus. §. etiā. in ꝯsi. que
ro testator instituit in. q. riczar. malū q̄ dixit ꝯbū he
redes q̄ de sui natura importat tā liberos q̄z extra
neos restringi ad liberos ne plus videat dilexisse exē
heredes ꝑstituti quē min⁹ dilexit q̄z extraneos
heredes substituti quē plus dilexit. ar. l. publi⁹. in fi.
ff. de ꝓdi. z demon. faciūt etiā no. ꝑ eundē. in. l. fi. ff. ad
trebel. vbi dicit ꝓtem q̄ excluſit filias feias ab vlī in
stitu. censet etiā easdē voluisse excludere a recipzoca
substitutione. ar. l. lucius. §. pē. co. ti. Ita hic ꝑdilexit
masculos femis in institutiōe vlī z q̄dē etiā filiab⁹ su
is ꝑ z in substitutiōe censet filiū masculū supstitē z ꝑ
stitutū ꝑtulisse filie femie ꝑmortui filij z sic nepti. Et
ꝑ ista parte z sic pro locopio substituto et ꝓtra filiam
filij q̄ substitutū nō excluderet ego tunc ꝓsului et fui
primus ꝓsultor. Postea ꝯo oms doctores florenti
ni collegialiter quasi oēs aduocati ꝓsistoriales vno
excepto demū dñi raphaeles hic padue existentes et
fulgosius dixit se ita tenuisse. in. l. j. C. de ꝓdi. inser. vt
habet in suis recollectis. Sed doctores bononiēses z
perusini nō collegialiter ꝓsuluerūt ꝓtrariū. s. q̄ illa ꝯ
ba filijs et liberis intelligebant etiā de feminis z de na
tis ex feminis et sic q̄ illa neptis excludebat locūpiuz
substitutū ꝑ l. j. C. de ꝓdi. incertis. z ꝑ l. cognoscere.
§. liberoꝝ. de ver. sig. et ꝑ l. cū auus. iūcta l. cū acutissi
mi. C. de fideicō. z. ff. de ꝓdi. z demon. Idē ꝓsuluit col
legiū a vignonis tandē ptes ad inuicē cōcordauerūt
Et q̄ postea visa fuit q̄ dubia ꝓpter mītas rōnes q̄
hincinde allegabāt postea pluries req̄situs ꝑ ꝑma p
te ꝓsulere recusaui. Nūc demū victꝰ instantia amicoꝝ vt
dicā q̄d mihi videt. Cogitaui posse z debē sic ꝑbabi
liter distingui vt si substitutꝰ erat de descēdētib⁹ testa
toris ꝑut in casu nr̄o q̄ē alter filiꝰ testatoris: z tūc ꝑ
ma ꝑs seu opinio sit verior. s. q̄ neptis ꝑmortui filij ñ
excludat patruū substitutuz q̄ testator censet hūisse
respectū ad agnitionē suā masculinā z voluisse bona
remanere in familiaz suoꝝ descendētiū masculoꝝ taz
ex eo q̄ filias suas excluſit ab vlī insti. et substi. tū etiā
q̄ masculos inuicē substituit. Et hoc est hodie mul
tū i vsu in ytalia vbi sunt vbiq̄ statuta de ꝟ q̄ mascu
li z agnati feias excludūt vbi testatores cēsent ad hūc
cōez vsuz habuisse respectū q̄n subiecta materia pōt
hunc intellectū pati. l. j. ff. de ven. inspi. et q̄d no. cy. C.
de nup. l. j. et q̄d no. in. l. liberoꝝ. de ver. sig. Et sic i ca
su nr̄o dico dictā neptē nō excludere substitutam ex
ꝑsumpta mente defuncti. Et cā nō cōprehēdi appel
latiōe filioꝝ in ꝑiudiciū et exclusionem filij masculi.
nec ob. l. cū auus. ff. de ꝓdi. et demō. vbi erat substitu
tus filiꝰ excludit si reliqt liberos vt ibi dī z ipatoꝝ cū
l. acutissimi. int ptans illā. l. cū auus intelligit illud ver
bū liberis. s. tā masculis q̄z feminis q̄ dico q̄ lz mltī
faciat contra id q̄d dixi tamen dupliciter pōt respon
deri. Primo q̄ ibi nō dī q̄ filias feminas excluserit a
successione vniuersali q̄d ē vnū de duob⁹ necessarijs
ad faciendū ꝓesumi q̄ voluerit ꝓsulere et ꝓuidere
agnationē masculine nō feminis vt s. dixi. Nā casus
ꝓesens et eius dubitatio fundat in hoc q̄ filias ꝑpri
as excluserat ab vlī successiōe q̄ si nō eēt vt si filias nō
habuisset res eēt clara ꝑ ꝑte aduersa q̄ neptis exclu
deret patruū substitutū. Nā hoc eēt si ꝓditio ꝑdicta
nō fuisset specificata ꝑ tacite subintellecta vt dictis le
gib⁹ ergo idē si fuerit specificata. q̄ testator intelligi
tur specificādo se retulisse ad intellectū iur. iuxta not.
ꝑ glo. in. l. ꝑ nisi. ff. de iur. do. l. curatores. §. fi. ff. de ad
mi. rerū ad ciui. ꝓtine. z patet etiā quod dixi in dicta
l. j. C. de ꝓdi. inser. Itez ſcdo respondet q̄ ibi loq̄tur
de iure cōi ꝑm q̄ in successione nō est ꝓmelior cōditio
agnatoꝝ masculoꝝ q̄ ꝑ feminaꝝ. C. de libe. ꝑte. l. maxi
mū vicīū. vbi tpe illi⁹. l. non ꝑsumebat testator hūisse
respectū pl⁹ ad masculos q̄ ꝑ ad femias. hodie ꝯo ꝑm
mores ytalicoꝝ nō sic ꝓcurrente natura subiecte ma
terie: vt s. dixi. Si ꝯo substitutꝰ fuerat extraneus vt
erat in casu de quo s. s. bona remanent in agnatōne
masculoꝝ. Jō tūc ꝓpter solā exclusionē filiaꝝ feiaruz
ab vlī successione nō seq̄tur q̄ neptis femia nō dz ex
cludere substitutū extraneū. Sic. n. est equū q̄ agna
ti masculi excludant femias z agnatas ꝑm mores yta
licoꝝ: ita et equius est z vt agnati z descēdētes tā ma
sculi q̄ femine ꝓferant extraneis substitutis z eos ex
cludāt. vt dicta l. cū acutissimi. z. l. lucius. la. ij. in fine.
ff. de bere. instit. vt qua rōne testatoꝝ filiū suū ꝓposuit
extraneo substituto eadem ratiōe et omnem posterita
tem filij tam masculinā q̄z feminā ꝑ dicta iura. Et sic
in questione ꝑdicta de q̄ supra neptis ꝑ locūpiū fove
bat iusticiā ꝑ in casu nr̄o filiꝰ testatoris substitutus sol-

uet iusticiã ꝓtra neptẽ ꝑmortui filij. Et hoc de ꝑmo dubio. Sup̃ scdo nõ est insistendũ ꝫ sine dubio dicendũ ꝙ fauore testi vt valeat 7 fauore institutionis 7 heredib ꝑteritionis dict⁹ petr⁹ cẽsef̃ instituꝰ nõ ꝑteritus vt qꝫ testa. necesse habebat postumũ instituẽ si volebat testm̃ nõ rumpi: nã exheredare ipm nõ poterat sufficienter quia requirebatur cã ingratitudinis: vt in auten. vt cũ appel. cogno. q̃ in postumo nõ cadebat. C. de inoffi. testa. si quis in suo. verba g̃ illa si vxor sua essẽt pregnans nõ censef̃ testator dixisse ad fi. ꝙ si tũc nõ erat ꝑgnans ꝫ impregnaref̃ ab eodẽ postea uenter eius nõ foret ꝓstitutus qꝫ tũc elegisse videntur uiã ad impugnãdũ eius iudiciũ qd̃ nõ est dicẽdũ ff. de testa. mili. l. miles q̃ destinauerat sed censef̃ testator. Illa ꝟba iõ dixisse qꝫ credebat testator se mori de illa infirmitate in qua erat. Et sic ad ꝺnotãdũ ꝙ si tunc nõ erat ꝑgnans institutio postumi nõ poterat effectũ sortiri. Sed si credidisset tũc nõ mori ꝫ superuiuere ꝟba ꝑdicta nõ apposuisset imo instituisset quẽcũq; sibi nascituꝝ siue ex uxore tũc ꝑgnãte siue in futurũ imꝑgnanda. l. placet. cũ legi. sequẽtib. ff. de libe. 7 postu. Et hoc ꝑualet ac si dictuꝫ fuisset: vtꝫ in. l. titius. §. j. eo. ti. vbi institutio postumi nascituri ꝓhibendit postumũ iã natũ si testator ignorabat ꝙ esset nat⁹ et dixit nascituꝝ qꝫ sic putabat nasci debere etiã C. de postu. here. insti. l. fi. vbi institutio postumi nascitur post mortẽ testa. qꝫ sic putabat testa. extendere ad natũ in uita si testator nõ fuit mortuus sed supuixit ꝓter id qd̃ cogitabat.

Consiliũ. LXXX.

Confessio receptõis dotis an ꝑsumat erronea.

ℵ christi nomie Amẽ

Pro ista muliere facit expressio certe quantitatis facta in hoc instrumẽto ꝑ quã videf̃ ꝙ releuef̃ ab onere ꝑbandi cãs ibidẽ allegatas. s. dotẽ datã 7 legata sibi facta fuisse licet si nõ fuisset certa quantitas expressa secus esset. C. de fal. cã adiec. lega. l. si nõ designata vbi ꝑbaf̃ vtrũq; dictũ. Sꝫ ꝯ eã facit. l. j. ĩ fi. e. ti. vbi pꝫ ꝙ etiã si fuit exꝑssa certa cã si tñ ꝑ errorẽ cõfitẽtis vel legantis credẽtis cãm allegatã eẽ vrã cum sit falsa nõ nocet 7 nõ debef̃ idẽ si ꝑmittentis qꝫ stipulatio et ꝑmissio facta sine iusta cã qñ nulla fuit expressa vel fuit exꝑssa cã que erat falsa ꝑ errorẽ ꝑmittẽtis: qꝫ stipulatio 7 ꝑmissio facta sine iusta cã nõ valet ĩ effectu qꝫ sibi ob. doli exceptio. Et dr̃ non subesse iusta cã qñ nulla fuit exꝑssa vel fuit expressa cã que erat falsa ꝑ errorẽ ꝑmittentis. ff. de doli excep. l. ij. §. circa. nã qñ talis cã exꝑmif̃ que si esset vra eẽt obligatoria ꝓut erant iste que fuerũt hic specificate ꝓsumunt̃ finales. Et ideo ipa dẽfectus 7 falsitas uiciat in effectu ꝑmissionẽ 7 ꝯ eã daf̃ exceptio 7 etiã ꝯ solutionez vt inducaf̃ repetitio ꝑ ꝺditionẽ indebiti vel sine causa. ff. de ꝺdi. inde. l. dam⁹. cũ ibi no. ꝑ doct. 7 bal. C. de ꝺdi. ob cau. si repetẽdi. Error aũt ꝑsumit̃ in his que ꝺpendent ex facto alteri⁹ eo ipo ꝙ apparet rẽ aliter se habere. l. si p⁹ diuisionẽ. C. de iur. 7 fac. igno. et plene ꝑ Bar. in. l. nõ fatef̃. ff. de ꝓfes. Iste aũt cãe que ħ allegant̃ ꝺpendẽt ex facto alieno 7 nisi oñdant̃ non ꝑsumunt̃. s. ꝙ dos data fuerit vel legata fuerint facta cũ sint facti 7 facta nõ ꝑsumũt̃. l. q̃cũq;. ff. ꝺ publicia. iuncta. l. ꝓsilio. §. fi. ff. de cura furio. 7 sic appet rẽ aliter se habere eo ipo ꝙ dictã mulierẽ nõ oñdit̃ eẽ vere creditricẽ nec incũbit onus ꝑbandi istis fratrib ꝙ dos ñ fuerit data 7 ꝙ legata nõ fuerint facta qm̃ ista est negatiua nõ coartata loco vel tpe que ꝑ rez naturã est impꝛobabilis. l. actor. C. de ꝑbat. Et q̃s ad impossibile nõ tenef̃. l. impossibiliũ. de reg. iur. Et sic incumbit potius dicte mulieri que affirmat. ff. de ꝑba. l. ei q dic et dicta. l. actor. Nec obstat. ff. de ꝓdi. indebi. et. l. cuz de indebito. p⁹ prin. vbi dr̃ ꝙ ille q̃ repetit videbitur fateri solutũ si aduersari⁹ nõ negauit solu. 7 recep. et necesse bz ꝑbare ꝙ solutũ erat indebitũ qꝫ ꝑsumptõ iuris est ꝓtra eũ ꝙ si fuisset indebitũ non ꝑsoluisset nisi sit mulier: miles vel rusticus 7 sic ꝑbat negatiua que est cã sue intentiõis. Nã glo. ibi sup̃ verbo ignorãtie dic hoc eẽ vez qñ põt hoc de facili ꝑbari 7 ponit exẽplũ qꝫ fuit solutũ ex cã testi q̃ ꝺ ꝑducebaf̃ et soluens dicebat ipm nullũ 7 ꝑ ꝓsequẽs solutiõ indebituz et sic nõ negabat factũ ꝫ ius. Sꝫ in casu nro isti frẽs negãt factũ. s. dotẽ fuisse vnq̃ datã 7 testm̃ fuisse factũ vel legatũ. Et ista negatiua facti nõ põt ꝑbari qꝫ nõ ẽ coartat⁹ loco vel tẽpe. Et iõ frẽs ꝑdicti censent̃ ꝑbare indebitũ ꝑmissum eo ipo ꝙ datio dotis vl testm̃ in q̃ facta sint legata nõ ꝑducif̃. Et etiã ꝙ ꝑ ignorãtiaz 7 errorẽ ꝑmiserũt: vt habef̃ in eadẽ glo. in ꝑma solutione que ꝑbatur ꝑ. l. verius. c. ti. Sic g̃ ꝑdicta suffice rẽt eis si soluissent ad repetẽdũ solutũ: vtz ex ꝑdictis. Ita et forti⁹ ad se ꝺfendendũ 7 excipiendu; aduꝛsus dictã ꝑmissionẽ ꝑ regulã cui dam⁹ ꝛc. l. j. §. qd̃ ait. ff. de superficie. et qꝫ non est efficacior ꝑmissio q̃ solutio immo eq̃paraf̃. ff. de dona. l. cũ patron⁹. C. ad. l. falcidiã l. fi. Concludif̃ g̃ dictos frẽs fore absoluendos nisi ꝑ dictã dñam ꝑbent̃ dicte cause eẽ vere cũ magna ꝓsumptio sit ꝑ dictis frib ꝙ ꝑ errorẽ fecerint hãc promissionẽ qꝫ tpe q̃ ille fraf̃ eoꝝ mortu⁹ ẽ et dicebaf̃ fecisse testm̃ isti vt dr̃ erãt absentes 7 sic nõ potuerunt hẽre notitiã de hoc nisi ꝑ relatũ vt qꝫ agif̃ de alieno facto. Et magna ꝑsumptio ẽ ꝯ illã que nõ ꝑducit instrumentũ dotis vel testi que deberẽt esse apud eã si reuera interuenisset. ar. l. si q̃s exargen. §. pen. et. l. si legatum. ff. de eden.

Consiliũ. LXXXI.

ℵ christi nomie Amẽ

In cã siluestri ꝯ talozũ ꝓsidero tres casus et in q̃libet videf̃ mihi ꝙ talozus foueat clapsus ꝑ cõsequẽs cũ alios nõ sic dare debeat talozus obtinere. Prim⁹ casus ẽ si dict⁹ siluester ꝓfitef̃ ad istd̃ debitũ xxvj. libraꝝ fuisse vl̃ esse obligatos istos duos viz talozum 7 anthoniũ nõ tñ dicit alterũ eẽ ꝑncipalẽ alterũ fideiussorẽ. Sꝫ dic̃ ambos eẽ ꝑncipaliter obligatos vt sic ꝑ hoc effugiat id qd̃ habef̃. ff. de solu. l. 7 magis in fi. que de fideiussore loq̃f̃. Et tũc dico ꝙ si hoc ẽ vel si ex actis põt hoc apparere ꝙ ꝓfiteaf̃ ambos eẽ ad ħ obligatos: frustra disputaf̃ an sit ꝑbatũ dictũ antonũ fideiussisse vel nõ. Naz hoc ꝓfessato ꝙ sit ad ipm debitũ obligat⁹ quantũcũq; dicaf̃ ipm principaliter obligatũ: satis apparet fideiussorẽ eẽ: qꝫ cũ frumentũ: vñ descẽdit debitũ: pueuerit ad man⁹ dicti talozi: dict⁹ antoni⁹ quantũcũq; ꝑncipaliter se obligauerit: dr̃ fideiussor. cũ istud ꝟbũ fideiussor possit dupliciter intelligi. s. ꝑ eo q̃ accedit aliene obligationi 7 ꝑ eo q ꝑncipaliter ꝑ alio se obligat: vt exꝑsse no. bar. in. l. reos. ff. de duo. reis. 7 no. ꝑ glo. in. l. in pson̄a. §. j. ff. de pac. Vñ in effectu sp ille ad quẽ ꝑuenit vtilitas ꝯctus dicit ꝑncipalis alt̃ ꝟo dr̃ fideiussor: q̃q̃d in ꝯtũ ꝟbis actũ fuerit. ff. ad mace. l. sed iuf̃. in ꝑn. 7. §. nõ solũ. ꝟ. idẽ et si duos. 7 no. ibi in glo. 7 in auf̃. de fideiuss. i ꝑn. Preterea q̃d ad libz. Utrũ se fideiussorio nomĩe vel principaliter obligauerit dictus antoni⁹ cũ dicto talozo ꝑ dicto debito cũ vtrobiq; cũ ad ꝓpositũ sit eadem rõ q̃n immo maior in casu isto si. n. dicit̃ debitus

granius illud ꝑ quo vnus est obligat⁹ ꝓncipaliter al
ter fideiussozio noīe. forti⁹ illud ꝑ quo ambo sunt ꝓn-
cipaliter q̄ꝫ q̄ fideiussozio noīe se obligat. nec ob aliaz
causaz facit q̄s aliquē ꝓncipal'r obligari: nisi vt stricti-
us eū habeat obligatū: 7 ꝑdat bn̄ficia q̄ fideiussozibus
vtilitas puenit: sicut si fideiussozio noīe se obligasset.
7 sic respectu illius vere dicit fideiussoz: iux. ea q̄ plene
no. bar. in. l. reos: ꝑallegata. 7 sic viget hec ratio dicte
legis. 7 magis in fi. ff. de solu. vt dicat grau⁹ debitum.
Et si dicat: frustratozia sunt ꝑdicta: cuz iste siluester
neutz ꝑdictoꝝ fateat. vel q̄ ꝓncipal'r: vel q̄ successo
rio noīe se ille obligauerit: rn̄deo. dicit mihi q̄ cōstat
ex libzo ipius siluestri i iudicio ꝓducto i quo ꝑdictos
duos scripsit debitozes in dicta summa. vn̄ licz dictus
liber fidē nō faceret ꝑ scribēte si ꝑfati duo negarēt cō
tenta in eo. C. de ꝓba. l. rōnes. 7. ff. de eden. quedaz. §.
numularios. 7 qd̄ ibi no. ꝑdicti ꝓfitēti bn̄ facit fidez ꝑ
eū in eo qd̄ ꝑ eū facit: vt ibi no. Nec pōt dicē dict⁹ sil-
uester q̄ ipe ꝓduxit libz in ea pte tm̄ q̄ ꝑ eo facit: Nā
boc nō ꝓdest ei quo min⁹ ei stet etiā in eo qd̄ ꝑ euz fa
cit. q̄ postꝫ in iudicio ꝑ duct⁹ est liber dicit cōis int̄
ptes. l. j. §. edēda. ff. de eden. 7 ita no. glo. in. e. l. §. edi-
tiones: in fi. glo. magne. 7 no. Jnno. in. c. cū venerabil'.
de excep. 7 de cēsi. cū olim. 7 no. ꝑ glo. in. c. pn̄tiū: de te-
sti. cū sy. Nec ꝓdest illa ꝓtestatio q̄ solū in bis q̄ ꝑ eo
facit ipm̄ ꝓducit: cū boc nō sit i ei⁹ ꝓtāte postꝫ ꝓdu
cit: licz in ipius ꝓtāte esset ꝓducere: vt patz ex no. in. l.
alimeta. C. de neg. ges. Jtē si dicat q̄ in libzo ꝑdicto re
periunt ambo descripti debitozes dicte summe. nec di
citur q̄ libet insolidū. 7 sic dicet q̄ libet ꝑ pte. ff. d̄
duobz reis. l. reos. §. cū tabulis. igit̄ cessant oia ꝑdicta.
q̄ cū vterꝫ ipsoꝝ teneat ꝑ pte neutra ps hīe repitur
duos obligatos ꝑ ea vel ꝓncipal'r vl̄ fideiussozio noīe
7 sic cessat. l. 7 magis. Rn̄deo dicta scriptura libri cum
ab ipō tm̄ siluestro facta fuit 7 sine alteri⁹ ꝓtis ꝓsensu:
ꝑmi ipius siluestri volūtatē tm̄ interꝑtari debet. l. inter
veste. 7 qd̄ ibi no. ff. d̄ au. 7 ar. le. Sz ex eo q̄ dict⁹ silue
ster dictū talozū ꝓuenit ꝑ tota dicta summa: apparet q̄
cū scripsit eos debitozes: intellexit q̄ q̄libet insolidū es
set debitor. Nā ex postea gest. vel dictis declarat qual'
fuerit volūtas 7 intētio in ꝓcedētib⁹. ff. d̄ le. iij. l. vxori.
§. fi. 7 ibi no. rex amo. l. si ꝓcubinā. §. res amotas. q̄ et a
quib⁹. l. ꝫ si marit⁹. §. fi. Nisi aūt itellexisset quēlibet eo
rum insolidū fore debitorē: cū scripsit vl̄ vtrūq̄ ꝑinci
paliter alteꝝ fideiussozio noīe sciuisset vl̄ scire debuis-
set se nō posse alteꝝ tm̄ insolidū ꝓuenire. q̄ ꝓueniēdo
vnū insolidū: dedit intelligere q̄ sic scripturā suā itel-
lexit. q̄ 7 sic est intelligēda i sui ꝓiudiciū ꝑ iura supza al
legata. Et boc de ꝑmo casu. Secūd⁹ casus est: ꝑ sup
posito q̄ nec ex ꝓfessiōe sua: nec ex suo libzo ꝓstaret de
boc. Et ipe negauit 7 negat dictū antoniū quoq̄ mo-
do fore ad dictū debitū obligatū seu fideiussisse. No-
tandū est hic q̄ fideiussio ꝓtinet duo. s. factū. i. ꝑmissi
onē q̄ facti est. ff. de cura. furio. l. ꝓsilio. §. fi. Jtē ius vi-
delicz shplt. q̄ ex ꝑmissiōe resultat: ex q̄b⁹ duob⁹ resul
tat fideiussio. C. de fide. l. blādit⁹. Jste g̃ negādo dictū
antoniū fideiussisse: qd̄ est vt sic dicā genus: videt ne-
gasse quālibet ei⁹ spēz: videlicz factā idē ꝑmissionez: 7
ius. s. stipulatōem cū remoto genē censeat remota q̄li-
bet ei⁹ spēs. C. d̄ trās ac. si causa cognita. 7 ibi no. i. l. fi.
de vsuf. rei iudi. ff. de suis 7 legi. l. j. in fi. Et q̄ negatio
de sui natura generat̄ est intelligēda iuxta no. ff. d̄ cō
di. 7 demō. l. boc gen⁹: in glo. 7 de reb⁹ dubi. l. si is q̄ ec.
§. vtz. facit qd̄ no. glo. de ꝓsue. c. cū dilect⁹. tūc dico sic
q̄ꝫ tū ad factū ipse deꝓbensus est in mēdatio. q̄ ꝓbatū
est tā ꝑ dictū antoniū q̄ꝫ ꝑ iacobū q̄ ꝑmissionē recepit
q̄libet ipse antoni⁹ ꝑmisit: q̄b⁹ est dāda fides cū sint ꝓte
stes vt statim dicā. Jgit̄ dicta ꝑmissio intelligit̄ facta
cū stipula. nisi ꝓriū ꝓbet ꝑ dictū siluestꝝ. q̄ cū de vno
negato ꝓuict⁹ fuerit in mēdacio sup alio negato ꝑsū-
mitur ꝓ eū: nisi ꝓriū ipse ꝓbet. q̄ ꝑ boc altera ps rele-
uat̄ ab onere. ꝓbandi. casus est. ff. d̄. ꝓba. l. cū indebito
post ꝑn. Et ꝑ boc tollūtur allegata ꝑ aduocatū alteri
us ptis: dicētis q̄ licz ꝑmissio esset ꝓbata ꝑ testes ꝑdi-
ctos: tm̄ postꝫ nō ꝓstat nec deponūt q̄ ꝑcesserit int̄ro
gatio 7 secuta fuerit rn̄sio. nec est ꝓbata stipulatō. nec
ꝑ cōsequēs fideiussio: ꝑ no. in. l. j. C. de vsuf. Nā dico
q̄ dicto talozo nō incūbit on⁹ ꝓbādi hoc cū dictū silu-
estrū ꝓuicerit de mēdacio in vno: ꝫ ꝑ eo ꝑsumit̄: ni
si siluester ꝓriū ꝓbet ꝑ dictaz. l. cū de indebito. Et ista
sūt ꝑsuppositio q̄ factū fuerit ꝓbatū: videlz ipsa ꝑmis
sio. Preterea q̄ dicta ꝑmissio licet ꝓbata ꝑ testes in-
telligat̄ cū stipulatōe sic ꝓbat̄. Ratio ꝓre verbū ꝑmi
sit appositū in instrumēto intelligit̄ ꝑ stipulatiōez. l. j.
de ꝓben. stip. C. est. q̄ instrumēta cōficit̄ de voluntate
ꝑtiū. Ratio ꝛdo ꝓre ꝓlatū a teste intelligit̄ sine stipla.
est. q̄ testis inducit̄ ꝓ volūtatē ei⁹ ꝓ q̄s inducit̄. ita di-
cit bar. in. l. j. C. de vsuf. l. sciendū: de ꝛd. ob. Sz in ꝓpo
sito ꝓct⁹ iste de q̄ disputat̄ seu dicta ꝑmissio fuit cele-
brata int̄ dictos testes deponētes. q̄ dī q̄ antoni⁹ ꝑ-
misit iacobo recipiēti ꝑ siluestro: 7 sic ei tanq̄ ꝑcura-
tori siluestri. Et ipsimet ꝓbentes inducūtur in testes.
Et i hoc cōcordāt: videlicz q̄ dict⁹ antoni⁹ fideiussit:
qd̄ verbū importat stipulatōez. l. cū oīdim⁹: in fi. ff. de
fideiuss. cū ꝑfertur int̄ ꝓsentiētes. Sic g̃ si int̄ ꝑdictos
iacobū 7 antoniū fuissz cōfectū instrūmtū de dicta ꝑ-
missiōe intelligeret̄ dictū verbū cū stipla. iō nō ex ꝛdo
te instrūmti: sed ex ꝛdute cōsensus ꝑtiū ꝓsentiētiū il
lud verbū apponi. 7 extēderet̄ dicta significatio nō so
lū ad ꝑdictos duos iacobū 7 ātoniū: ꝫ etiā ad siluestrū
an ex dicto instrumēto obligatio q̄reret̄. 7 boc claruz
est 7 aptū. Jta dicā in ista testificatiōe ipsoꝝ iacobi et
antonij. vt cū in hac cōsentiāt 7 ꝓcordent q̄ extitit fi-
deiussoz 7 ꝑmisit dicta ꝛdba debēt intelligi cū stipula-
tiōe. q̄ eadē rō essz si i instrumēto facto d̄ ipsoꝝ dicta
ꝛdba eēnt apposita. Cōsensus em̄ ꝑdictoꝝ ꝓbentiū de
bet i hoc ꝑiudicare iacobo: cui ex dicta ꝑmissiōe veni
ebat obligatio q̄rēda. ar. l. j. §. j. si q̄s aliquē ꝑ. 7 q̄ no.
ff. de edil'. edic. l. cū mācipiū. vt sic ꝓcludam⁹ q̄ sicut di
cta ꝛdba ꝓlata in instrumēto importāt stipulatiōez ex
tacito cōsensu. ita 7 vbicūq̄ idē cōsensus reꝑitur: vt ē
in ista testificatiōe. Si ꝛdo dicta ꝑmissio reuocet̄ in
dubiū an sit ꝓbata vel nō: 7 ꝑ cōstanti nō ponat̄. tūc
restat terci⁹ casus 7 pūct⁹: videlz an ꝑ testificatōes ꝓe
dictoꝝ iacobi 7 antonij sit ꝓbata. Et vt audio dī q̄ n̄
q̄ dict⁹ antoni⁹ testificaret̄ i causa ꝓpria: cū ex boc cō
seq̄tur liberatōem. Nā boc ꝑsuppositio seq̄tur q̄ solu
tio facta cedit in causaz isti⁹ debiti. ꝓpt̄ qd̄ taz ꝑnci-
palis q̄ꝫ fideiussoz remanent liberati. g̃ ꝛc. C. de testi. l.
oīb⁹. Sz aduertēdū q̄ hic ē vna magna fallacia. Nā
qd̄ dixi ꝓcederet: si dict⁹ siluester assereret dictū anto
niū obligatū ad dictū debitū: 7 ipe antoni⁹ testificaret̄
in oppositū. s. vt appareret liberat⁹. At i ꝓposito silue
ster negat antoniū vnq̄ꝫ fideiussisse vl̄ vnq̄ꝫ obligatū
fuisse vl̄ esse. Jgitur nō pōt boc dicere: videlicz q̄ di-
ctus antoni⁹ testificetur ꝑ sua liberatōe. q̄ sibi ꝑi ꝓna
tur. C. de codicil. l. fi. Nā ex eo qd̄ q̄s negat se fundare
nō pōt. vt no. bar. in. l. x. de ꝛd. ob. 7 de his q̄b⁹ vt i dig.
l. post legatū: facit qd̄ no. Jnno. d̄ excep. cū venerabil'.
sed iste negat obligatōez antonij. g̃ nō pōt se in ea fū-
dare. dicēdo q̄ testificatio ei⁹ tendit in derogatōez ob
ligatōis. Preterea dicta testificatio poti⁹ tendē pōt i
dānū testificātis q̄ꝫ in ei⁹ vtilitatē. Nā ea nō facta cuz
dict⁹ siluester asserat eū nō fideiussisse vl̄ obligatuz nō
esse nullū dānū posset cōsequi. ꝫ ea facta pōt cōsequi.
q̄ possibile est q̄ ea nō obstāte, pnūciabitur solutōem
illā nō cedere in istā causaz: sed i vetustiorē: cū possint
subesse alie cause q̄ hāc inducāt. 7 sic dict⁹ antoni⁹ ra-
tiōe sue cōfessiōis remanebit obligatus. igitur nō ꝑ se

sed ꝓtra se potꝰ testificat'.ergo est ei credendū potissime.qꝛ de facto suo agit'.l.cū pbatio. ff.de ꝓba. Ex q̄bus ꝓcludo q̄ in quācūq; ꝑte nos flectam⁹:sp reperimus iusticiā dicti talozi clarā 7 manifestā:7 ꝓ eo ꝓnūciari debere. Sz ꝫ p̄dicta obijcit ꝑ alterā ꝑtē. Nam p̄suppositis oibꝫ p̄dictis:ꝓ veris tñ ꝓficere nō videt talozo:qđ sic oñdit'. Siq̄ obligatio fuit q̄sita ꝫ talozum 7 antoniū dicto siluestro fuit acq̄sita ꝑ illū negocioꝝ gestorē videlz iacobū.et sic req̄rebat' ratihabitio siluestri.l.si ego.7 qđ ibi no.ff.de neg.gest.Sz siluester nō repit' ratificasse obligatōez dicti antonij fideiussoris:īmo exp̄sse eā reprobat 7 reprobauit:7 negat.ḡ nō p̄t dicti ꝙ hoc debitū habuerit fideiussorē. Nec ob. si dicat' ꝙ ipe descripsit ambos ī libro suo ꝓ debitoribus:7 sic videt' ratificasse.qꝛ liber ī illa ꝑte nō fuit product⁹ in iudicio ꝑ siluestꝝ.ꝫ in alia penit⁹ diuersa. Itē p talozū in illa ꝑte videt' ꝓduct⁹ vt apparet ex sua ꝓductōe.qꝛ ꝓdurit ea q̄ ꝑ siluestꝝ fuerūt ꝓducta inq̄ntuz ꝓ se faciat. Sz ꝑ siluestrū sola illa ꝑticula ꝓducta fuit:in q̄ apparet d̄ alio debito.7 nihil in ea ꝫtinet' qđ faciat ꝓ talozo.igit' ꝛc. Preterea nō apparet ꝙ iudex viderit illā ꝑticulā libꝛi in q̄ predicti ambo erāt descripti. Igit' fuit excusat⁹ si credidit hoc debitū puꝝ 7 sine fideiussiōe cū sibi nō ꝫstaret de aliq̄ fideiussiōe. Sz ad p̄dicta rn̄deo ꝙ nō obstāt. Nā ꝙ dictū debitū de quo agit' fuerit ꝛctū cū fideiussore ꝫstat ex depositōe dicti iacobi negociorꝝ gestoris.et dicti ātonij fideiussoris q̄ facit optime fidē 7 ꝓbat ꝓfecte. Ex quo tollit' ꝙ vltio allegat':videlicz ꝙ iudex ignorabat istd debitū hꝫe fideiussorē.īmo sciebat cū ex actis corā eo factis hoc cōstaret q̄ vidisse p̄sumit':vt.l.ꝓperandū.§.7 siq̄dez:circa fi.ff.de iudi.7 ar.ff.de trās.l.nō est ferēd⁹. Et notandū ꝙ dicta obligatio tā p̄cipalis q̄ fideiussoria stati fuit ꝓfecta ī p̄sonā iacobi negociorꝝ gest.eoip̄o ꝙ fuit ꝛcta cui iacobo fuit q̄sita obligatio ꝫ vtrūq; quā cedere habebat siluestro.ff.de le.j.l.hmōi:ī p̄n.7 qđ ibi no.

Solū restat tollere illud qđ ꝓmo loco dixi.videlz ꝙ dict⁹ siluester nō repit' ratificasse dictā obligatiōez fideiussoriā.ḡ nō fuit ꝛcta.Sz ad hoc subtilit' et duplr rn̄det'.Primo ꝙ illa ratificatio nō ē ī casu nr̄o attendēda.nec ī aliq̄ dz ꝫsiderari.nec fuit necessaria:qđ ꝓbat' sic.tūc em̄ est d̄ illa tractādū cū queritꝰ de acq̄sitōe d̄nij vl' possessiōis acq̄rēdi vl' acq̄rēde ꝑ negocioꝝ gestorē. illa em̄ 7 illud nō hz radicari in ip̄o negocioꝝ gestore: ꝫ imediate transitū facere in illū ꝑ quo acq̄rit' l.j.C.d acq̄.pos.vñ ꝫsensus negociorū gestoris nō ꝑficit acq̄sitōem quousq; ratificet' ꝑ illū ꝑ quo acq̄ritur:cū hoc nō agat' vt acq̄ratur ipsi negocioꝝ gestori:ꝫ dño. At ipi dño q̄ri nō p̄t anteq̄ ratū habeat:ideo acq̄sitio ē interim in pendēti:7 dñiū a tradēte nō recedit.7 hic ē casus cū ibi no.in dicta.l.si ego:de neg.gest.Sz obligatio ꝑsonalis ꝑ ꝓcuratorē vel negociorꝝ gestorez q̄sita ꝑficit' ex ꝫsensu ipius gestoris. qꝛ in p̄sonā ipius ꝓmo loco acq̄ritur 7 radicat'.vt.l.q̄cūq; gerim⁹:de ac.7 ob.7 ꝑ ip̄m hz cedi dño.l.pos.quaq;.§.et si ꝓmo.7 ibi no.de acq̄.pos.vñ 7 cessa p̄ncipali simplr videret' cessa etiam fideiussoria.ar.C.d ac.7 obl'.si a creditore.7.l.si insolidū. Et no.in.l.si pigꝛi:famil'.her.licz siluester ignorasset fideiussoriā.qꝛ trāsiret in ꝓnaz prin.nō rōne ratihabitōis:cū ex ratihabitōe p̄dicta nō sumpser⁹ fundamentū 7 suū esse:sed ex ꝫsensu gestoris vt dixi. Sive ḡ siluester p̄tendat obligatōem sibi cessaz:sive p̄tēdat alio modo q̄sitā:oportz ꝙ asserat eā sibi q̄sitā cuz causa sua 7 sua ꝓditōe.7 eo modo quo fuit ineſſe.producta.s.cū fideiussore.7 cū causa durioꝝ q̄ ex ipa fideiussione assumpsit.ar.ff.de manumissiōi.gay⁹.ḡ est impti nens tractare de ratihabitōe ī casu nr̄o. Secūdo ad idez rn̄deo.7 dico ꝙ cū obligatio taz ꝫ p̄cipalez q̄ ꝫ fideiussorē statim in p̄sonā iacobi fuisset ꝑfecta:etiam anteq̄ siluester sciret vel ratū haberet.7 hoc ad vtilitatem dicti siluestri cui erat cedēda reputabat' dict⁹ tozus debitor dicti siluestri,ꝓpter hoc solū ꝙ siluestro cedēda erat actor ꝫ eū:licz ad hoc cessa nō esset:7 licet reuera debitor non esset.qđ ꝓtz.qꝛ siluester poterat cū liberare 7 ante cessionē:p̄m ꝙ ꝫsuluit bar.i.l.apud celsum.§.mādauī:de voli excep.7.l.mulier.§.fi.de iur̄ do. 7.l.idemq;.§.si cui.ff.man.tūc dico sic. Ex quo dictus tolozus ꝓpter obligatōem q̄ tenebat' iacobo ꝓ siluestro:reputabat' debitor ip̄ius siluestri.ergo necesse est dicere ꝙ eo modo 7 forma cēsebatur debitor siluestri quo erat debitor iacobi ꝓ eo siluestro:cū omne qđ ad aliq̄d refertur ꝫtinet':intelligit' cōtineri in referente.l. asse.toto.de here.insti. sed quo ad iacobū dict⁹ tolozꝰ erat debitor ī ista forma cuz fideiussore: vt ꝑbatū est. Et si solui⁹set ipsi iacobo ꝙ potuisset in istā causaz tā q̄ in durioꝝ cessissz solutio. si alie cause quib⁹ esset obligat⁹ iacobo nō hꝫent fideiussorē. Igit' 7 eodē mō solūdo dicto siluestro cui⁹ ex p̄sona dicti iacobi debitor censebat'. Nā eoip̄o ꝙ obligatio fuit ꝛcta 7 ꝓfecta in p̄sona dicti iacobi debitor iussore debitū istd censebat' esse duri⁹ seu durioꝝ cautsam hꝫe tā respectu ip̄ius iacobi cui vere tenebat' q̄ respectu siluestri cui censebat' teneri fictōe iur̄.etiā an aliquā scientiā vel ratihabitōem siluestri. Nā et si ratus nō habuisset:remāsissent ambo obligati.vt ar.l.absentis.C.si cer.peta. Soluēdo igit' simplr cū interesset ip̄i us ī durioꝝ causaz cedere:dico ꝙ cedit in hāc causaz tā respectu iacobi q̄ respectu siluestri. Jam enim erat astrict⁹ talozꝰ isti iacobo ad istud debitū cū fideiussore 7 sic duri⁹. Luz ḡ solueret siue iacobo recipienti ꝓ siluestro:siue ip̄o siluestro ad quē finaliter debebat venire 7 cui⁹ censebat' debitor:videt' in istā causaz potuisse soluisse.qꝛ magis sua intererat.7 qꝛ electio primo loco ad eū spectabat.7 p̄sumit' voluisse magis ī hāc.l.j.d solu.7 hec est res vigētissima 7 vera. Et sic sequit' cōclusio p̄fata:videlicz ꝑtes iudicis ei fuisse ī absoluēdo dictū talozū.et si aliter fecit:male 7 iniuste fecit.

Consilium.LXXXII.

Confessio priuator̄ an p̄iudicet fisco.

Nchristinomie Jmē

Visis his q̄ su⁹ pi⁹ allegāt 7 scripta sunt per reuerēdissimū in xp̄o p̄rem et d̄nm:d̄nm archiep̄m in auxiliū 7 defensaz istoꝝ d̄nici 7 thebaldi ab inq̄ pcti one dicti ser vluerij.q̄ ex ꝓpositis 7 narratis fidē quā p̄dicti 7 ipsorū pater habuerūt de ip̄o fm veritatem dines 7 ꝫiecturas infradicēdas:q̄ ꝫsciētiā vniuscuiusq; discreti hoīs hꝫent mouere:verti aut verter' ꝫmina tur in p̄fidiā. Occurrit post dubitatio ꝫ eos.qꝛ posset dici ꝙ licz ꝫiecture supꝛatacte videant' ꝫcludere q̄tū ad p̄iudiciū fiendū fisco cui dicta ꝫcessio inter alios facta p̄iudicare nō potuit.ff.ad vell'.l.seya mācipia:ī p̄n. in aut'.de eq̄li do.§.primū q̄dez illud.vbi.sin aūt multi er. Et qđ no.Ly.C.de iur̄ dot'.l.vbi adhuc.in.xij.q.et qđ no.in.l.repetita.C.de fide instru.7.C.q̄ poti.ī pigba.l.assiduis:in pua glosella:q̄ dicit data nō ꝫfessata. 7.l.sigꝫ post hāc:de bo.dāna. Sz p̄sumit' facta fuisse ī fraudē fisci potissime.qꝛ facta fuit post cōmissuz crimē 7 post inchoatū ꝓcessuz in q̄stiōis ꝫ eū iuxta plene no. ꝑ doc.in.l.post ꝛctū.ff.de dona. Nōn tū videt' ꝙ ꝓcludant q̄tū ad p̄iudiciū ip̄oꝝ ꝓfitentiū.qꝛ nō videntur posse venire ꝫ ꝓpriā cōfessionē ꝑ iura in prin.ꝓcedentis cōsilij allegata:nō manifeste ꝓbetur ꝙ fuerint fictitia.ff.quib⁹ 7 a quib⁹.l.si marit⁹.§.fi.ad qđ videt' reqri vt ꝓbetur ꝙ ab ip̄o initio ita fuerit actum inter eos

antecꝫ ꝓuenirent ad ꝓfectõez dicti instrumẽti ꝑ.l.iiij. §.si ab ignoto.ff.de manu. q̃ hic nõ apparet. Et sic de falsificatõe ꝛ simulatõe nõ apparet manifestissime: put videt reqrere dicta.l.si marit⁹:q̃ ad hoc ꝓsueuit allegari.vñ videtur ei standũ q̃tũ ad p̃iudiciũ ipoz ꝓfitentiũ. Nã oĩa que dicunt ꝑ doc.in.l.post ẽctũ loquũtur sine dubio q̃tũ ad p̃iudiciũ fiendũ fisco. naz facit ad p̃iudiciũ tanꝫ facta in fraudez ei⁹ ꝛ ꝓfitẽtib⁹ sic q̃si ꝓsumatur quo ad eos vera ꝛ nõ ficta: nisi euidẽter ꝓbetur ẽriũ: pbãdo q̃ ita fuerit actuz inter ptes q̃ dicta cõfessio fieret apparẽter ꝛ nõ existenter. C.pl⁹ vale re q̃ agitur: ꝑ totũ.ff.ꝺ re.iuꝛ.l.imaginaria. ꝛ.l.nuda. C.de ẽben.empt. iũcta.l. iiij.§. si ab ignoto. de manumiss. Nam ꝛ aliquis ẽctus põt esse fact⁹ in fraudẽ fisci vel tercij creditoꝛis ꝛ tñ nõ esse imaginari⁹ fict⁹ seu sĩla tus: sed ver⁹ ꝛ validus de se. ꝛ tũc ipe ẽbens nõ põt petere ipm rescindi: allegãdo q̃ ipm fecit in fraudẽ alterius. C. de ser.pi.da.ma.l.si creditoꝛib⁹: de reuo.dona. l.cũ ꝓfitearis. sed ille tñ in cui⁹ fraudez factus est. Sic in titulo.ff.q̃ in frau.credi. ꝛ insti. de acti. §. Jtẽ si quis in fraudẽ. Et põt etiã nõ esse fact⁹ in fraudez alicui⁹ ꝛ nihilomin⁹ esse ẽctus simulat⁹ ꝛ imaginari⁹. q: partes egerũt q̃ fieret apparẽter et nõ existẽter ꝓpter aliquã causam effugiendã. ꝛ tũc talis ẽctus de se esset null⁹ et nõ indigeret ãnullari ꝛ retractari eo modo quo ĩ casu ꝓcedenti: nisi q̃sit⁹ de facto ꝓcessisset. Sz indiget declarari null⁹: iuxta no.in.l.q̃ sub ꝓditõe.§.fi.ff.de ꝓdi. insti. ꝑ bar. ꝛ tũc talis simulatio posset allegari etiã per ipm ẽbentẽ ꝛ peti hoc declarari. Et hoc est q̃ voluit bar.in dicta.l.post ẽctũ: in.iij.coll. ꝛ in quodã suo cõsilio q̃ incipit: petrus nicole. vbi dicit q̃ nõ põt q̃s dicere ẽctũ suũ fuisse factũ in fraudẽ. sed bñ potest dicere ipm fuisse ꝛ esse imagina. ꝛ simulãt. Cum igitur ista sint diuersa possint simul stare q̃ in casu nostro ẽctus iste societatis fuit fact⁹ in fraudẽ fisci ꝛ metu future cõdemnatõis ꝛ nihilomin⁹ fuerit. ꝛ sic ver⁹ nõ simulatus. Jtẽ cũ dicẽdo in casu nostro ipm fore simulatuz: fundent se in hoc q̃ fuit fact⁹ in fraudẽ fisci ꝛ hoc vltimuz dicere nõ possunt: vt ĩ iuribus supra allegatis. q̃ nec priuz. ad q̃ ꝓuenire voluit isto ꝓhibito mediãte. ar.ff. de spon.l.oratio. q: idez debet esse iudiciũ de cõueris.l. eũ actũ.ff.de neg.gest. extra de ꝓsti.c.trãslato.ff.de libe. lega. si is q̃ cũ pluribus: cũ sy. Sz his nõ obstãtibus dicẽdum est ẽriũ. Nam sciendũ est primo q̃ est dare tercium casuz. s. q̃ ẽctus fuerit fact⁹ in fraudẽ. ꝛ q̃ etiã fuerit ꝛ sit fict⁹ ꝛ simulat⁹. et ita fuit in casu nr̃o. q: p̃dicti inq̃siti volẽtes fraudare fiscũ simularunt facere q̃ decuera nõ fecerũt. ꝛ apparẽter fecerũt ꝛ nõ existẽter. vnde admittũtur ad allegandũ simulatõem etiaz ꝑ viam agendi ꝛ ad petẽdũ declarari se nõ teneri: ꝛ a dicto instrumẽto se absolui. ff. de fideiuss. si ꝓtẽdat. de libe. leg. l. aurel⁹. §. centũ: cũ ibi no. ꝛ. l. iij. §. nũc ꝺ effectu. de libe. lega. ꝛ q̃ ꝺ. no. in dicta. l. que sub ꝓditõe. §. fi. ff. ꝺ cõdi. isti. ꝑ bar. Et p̃nt etiã allegare q̃ fuerit fact⁹ ĩ fraudem fisci: deducẽdo istud ꝑ modũ cause hoc modo: videlicet q̃ ideo est simulat⁹ q: nõ fuit fact⁹ ex eo q̃ ptes ita egerint reuera seu q̃ ita fuerit. s. q: voluerũt fiscuz fraudare. Et p hoc nõ ob.l.cũ ꝓfitearis. ꝛ.l. si creditoribus supra allegate in cõtrariũ. q: ibi sola fraus allegatur. nõ aũt simulatio vel nullitas ẽctus. hic ꝟo allegatur simulatio ꝛ nullitas. Et hoc secũdũ p̃missuz tra bit ad se aliud ꝓhibitũ. ar.l.is q̃ duos.ff. de lib.leg. Restat rñdere ad id q̃ ꝺictũ est supra in ꝓtrariũ. s. q̃ sĩla tio debet manifestissime ꝓbari q̃ hic fieri nõ põt. sed rñdetur q̃ imo fieri potest. Nã cũ simulatio de sui natura nõ possit liq̃de ꝓbari. q: nõ adhibent⁹ testes neq̃ niant in lucẽ ꝛ detegat⁹. q: sic nõ ꝓdesset aduersus fiscum. Et ipi agebãt vt ꝓdesset. put in similib⁹ no. in.l. si cũ excep. §. in hac. ff. q̃ met⁹ cau. ĩ glo. sup ꝟbo ignorantiã. Sequit q̃ ad ipam ꝓbandã admitti ꝛ sufficere ꝺebent ꝛigentes ꝛ veri simules cõiecture. ff. ꝺ re mili. l. non oẽs. §. a barbaris. Et q̃ ꝺ no. Ly. in. l. j. in fi. C. de fisca. et de iniurijs: si nõ cõuicij: in prima oppinione. ꝛ q̃ ꝺ no. glo. in. l. qui lib. de secũ. tabu. in. l. j. in fi. C. ꝺ ꝓba. ꝛ in. c. ꝓterea: ꝺ testi. ꝛ q̃ ꝺ no. Jnno. in. c. cũ officij: de testa. Probatões eĩm debẽt fieri ꝛ requirunt⁹ ꝑm sb iectã materiã. l. ꝓsensu. C. de repudi. §. seru⁹: ibi quonia nõ facile ẽc. q̃ ꝺ no. bar. in. l. si q̃s: in fi. C. vñ vi ꝛ. l. luci⁹: de infami. ꝛ bal. in. l. nõ hoc. C. vñ cog. ne veritas peat cui sp locus esse debet. l. fi. in fi. ff. de ꝓba. de iureiur. l. iij. §. fi. vñ ꝛ dolus ꝓbat⁹ ꝑ indicia. C. de dolo. l. dolum. q̃m aliter liq̃do nõ potest ꝓbari. facit q̃ ꝺ no. Joan. in dicto. c. ꝓterea: de testi. sup ꝟbo iuratoꝛũ. Probatiões aũt q̃ fiũt ꝑ vrgẽtia indicia ꝛ ꝓbabiles ꝓiecturas dici p̃nt manifestissime. l. si tutoꝛ: cũ ibi no. C. ꝺ periculo. tuto. de le. j. l. licz impatoꝛ. ꝛ sic nõ ob. l. si maritus ff. qui ꝛ a quib⁹. Nũc g̃ in casu nr̃o plures veri simules ꝓiecture q̃ dicta cõfessio fuit simulate facta ꝛ nõ cõtinet ꝟitatẽ: quaꝝ vna resultat ex ptẽ. q: facta post inchoatã inquisitiõem ꝑ eos ex q̃ certi q̃si erãt debere cõdemnari ꝛ ꝓdere oĩa bona. Alia ex loco. quia venetijs vbi aufugerãt ꝺ padua: ꝛ erãt quodãmõ in exilio. vñ nõ est credendũ q̃ dict⁹ ser. vliueri⁹ fuisset ita fatu⁹ q̃ stantib⁹ p̃dictis in illis terminis impediuisset se cuz eis ꝛ posuisset in manib⁹ eoꝛũ suas pecunias: cũ illa eẽnt sibi nota. Et ad istud credentiũ ratio naturalis deberet vnũquẽqꝫ mouere q̃. p. l. habet. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de execu. tuto. Jtem resultat tercia p̃sumptio ex his q̃ secuta sunt. q: postcꝫ reuersi sunt paduã ꝛ rebabuerũt bona: p̃fatus ser vliueri⁹ stetit ꝑ ãnos. xx. q̃ nihil dixit. Non aũt est veri simile q̃ tantũ tacuisset si re uera suas pecunias illi tradidisset. ar. ff. de ꝓba. l. pcula. tacuit g̃ ꝓsciẽtia ductus. Nũc ꝟo cũ pedẽ habeat ĩ fouea ꝓdidit ꝓscientiã: ꝛ plus timet ptales minas filiorum q̃ eterna supplicia ꝛ diuinos terroꝛes. Suadet ꝛ quarta cõiectura. q: nõ interuenit pecunia manualiter ꝓut etiã notari⁹ attestat⁹. ꝛ coĩter q̃ tales ẽct⁹ fiũt pecunia minat⁹ in p̃ntia notarij. ꝛ de ipsa numeratõne notarius attestari⁹. vnde facilius resultat p̃sumptio ẽ talẽ simplicẽ ꝓfessionẽ. ar. coĩter accidẽtib⁹. C. de arbi. ꝛ. l. j. ꝛ ibi no. Cõcludit g̃ q̃ ex p̃dictis licet non directo ꝓbantib⁹: tñ sufficiẽter adminiculãtib⁹ resultat ꝓbatio simulatõis vt saltẽ vna cũ iuramẽto debeat a cõtentis in dicto instrumẽto ꝓfessiõis absolui. ꝛ cõfessio simulata declarari. extra de succes. ab intesta. c. fi. nisi ꝑ ptẽ aduersaz aliter ꝓbetur veritas rei. ꝛ dicto instrumẽto fides fuerit apposita: ẽ q̃ ꝺ militãt ꝓsumptões p̃dicte. C. de ꝓba. l. penul. iũcta. l. cũ falsa. ꝺ iuꝛ. ꝛ fa. ig̃.

Consilium. LXXXIII.

Cõfessio extra iudiciũ et ꝑti absenti nõ inducat exceptõem. Et ꝓfessio cedẽtis an noceat cessionario.

Nchristi nomie Amẽ

Ad id de quo q̃rit⁹ satis clara ptz rñsio de iure videlz q̃ etiã si dicti testes nõ essent singulares: sed ꝓtestes. ꝛ ꝓbarẽt id sup quo deponũt: nõ tñ relenãt ꝓducentẽ eos duab⁹ rõnib⁹. Prima q: ipsi deponũt de ꝓfessiõe tñ dicti capl'i primi cessionarij: ꝛ secũdo de cedentis facta in articulo mortis. et absente pte q̃ nũc est rea ꝛ nemie ꝑ ipa recipiente. ꝛ sic fuit ipo iure nulla: ꝛ nõ ꝓbant pl'e liberatõez etiã si multi testes ꝑ ea deponerẽt. l. certũ. §. si q̃s absente. ff. de ꝓfes. q̃ licz loq̃tur in cõfessiõe iudiciali: locũ hz etiã in extraiudiciali. vt ptz ex no. ꝑ glo. in. l. cũ indebito: in fi. ff. de ꝓba. ꝛ ꝑ bar. in l. vnica. C. de cõfes. ĩ secũda q̃stiõe p̃ncipali quicq̃d dixerit pe. vt refert Ly. in. l. generaliꝛ. C. de nõ nu. pecu. ꝛ idem bal. Nec ob. si dicat q̃ illꝺ est verũ q̃ ꝓfessio tendit ad obligandũ. Si ꝟo ad liberãdũ tũc ex cõfes-

sione facta pte absente acquirit' voli exceptio. put est glo. or. in l. nō solū. §. liberatiōis verbo. ff. de libe. lega. Sed rñdeo q̄ illa glo. nō est vera. 7 glo. p̄ria q̄ est in. l. idē in duob'. ff. de pac. 7 illā tenet bar. 7 aliā q̄ est in. §. si liberatōis verbo: reph̄endit p multas rōnes ibidem. Et etiā in dicta. l. vnica. C. de p̄fess. in secūda quest̄iōe p̄ncipali. Secūda ratio q̄re nō releuāt dicti testes ē. q; posito q̄ dicta cōfessio esset valida de se: q; ps altera fuisset p̄sens. nō tñ potuit p̄iudicare illi cui ip̄e cesserat vel habēti causaz ab illo cū illis esset ius quesitū. p cessionē. ar. l. si ptez. §. fi. ff. quēadmo. serui. admit. 7 no. bar. in l. facta. §. si beres. ff. ad treb. nisi cessio fuissz facta ad p̄modū cedentis. 7 ad ip̄m foret cōmoduz reuersurū. vt no. in. l. fi. C. d̄ pcu. p Ly. 7 no. in addi. spe. ti. de cessi. act'. §. j. i addi. q̄ incipit Bui. de suza. Nec ob. statutū q̄d vult posse p̄fessionē ꝓbari p tres testes q; debet intelligi de p̄fessione valida: 7 de illa q̄ soli cōfitenti nō alteri nocet. l. seya: in p̄in. ff. ad vell'.

Consilium. LXXXIIII.

Confessio facta inter te 7 me an noceat alteri vel p̄. sit. Et cōfessio reiterata q̄d operetur. Et an instrumentum inter te 7 me fidē faciat inter alios.

Juus de bellais accepit in vxorē dñam dorotheā: 7 nō apparet aliter de instrūmēto dotis nisi p istū modū infrascriptū. Primo q; p̄dict⁹ iuus fecit diuisionē cū fratrib' suis de bonis eoz in sentētia arbitrali p omnes ip̄os fratres approbata: declaratū fuit franciscū frēm ip̄ius Jui dare debere Juo siue b. filie et heredi dicte cuiusdā dnē dorothee vxoris dicti cuiusdā Jui libras ducētas Jui p dote ip̄ius dnē: cui frāciſco dict⁹ Juus ex testamēto successit. Jtē q̄n dict⁹ Juus decessit in suo vltimo testamēto reliq̄t dicte b. legatū tenoris infrascripti videlicet. Jtē reliquit dict⁹ testator iur'. restitutionis suprascripte dñe b. filie eius legitime 7 naturali: et olim filie etiā legitime 7 naturali cuiusdam dnē dorothee olim ip̄ius testatoris vxoris libras centū si 7 inq̄n tum ip̄a nō exigat. nec petat aliquid aliud ab heredib' suis occasiōe dotiū dicte cuiusdaz dnē dorothee olim ei⁹ matris q̄ puenerūt penes ip̄m testatorē. modo petitur in bonis dictoz frāciſci 7 Jui fratrū p dictaz b. vt heredē dicte cuiusdā dnē dorothee dicta dos. Opponit' p heredes dicti Jui q̄ sibi nō ꝓpetit vlla actiō petendi. q; nō ꝓstat de dicta dote p instrumentū. et q̄ ex p̄dictis nullū ius dicte b. quesitū est. q; nō erat p̄p̄hensa i ꝓpromisso a q̄ dicta sentētia emanauit. Petitur q̄d iur' dña dorothea vxor Jui de bellais decessit marito supstite. 7 A. filio ei⁹ masculo 7 b. femīa fratribus infanti de relictis decessit. postea in infantili etate A. nec vnq̄ apparet q̄ p̄ eius hereditatez dicte dnē dorothee p̄ pte dicti A. adierit: 7 mortuus est. Petitur nūc p̄ pte dicte b. tota dos et hereditas materna nunq̄ addita fuit. Opponit' p̄ pte hereduz dicti Jui portiōem q̄ obuenire poterat dicte b. deuolutā esse ad dictū quondā Juū: 7 p ꝓsequēs eos heredes. maxime q; nō expediebat q̄ hereditas dicti A. adiret' p̄ p̄iem. q; in infantili etate decessit. Petit' quid iur'.

In christi nomie Amē

Q̄ p̄fata sentētia arbitralis nō ꝓbet datiōem dotis factā p mulierē tanq̄ lata inter alias personas 7 sic alteri nō debeat ꝓdesse videt' determiari p Ly. C. ad vell'. l. antiq̄. in. ij. q. 7 in. l. desidenū. C. de posi. in q̄bus dicit q̄ instrumentū p̄fectū inter me 7 titū nō p̄bat aliq̄d in fauorē tercij: licet illud ꝓtineat' in instrumento. p. l. fi. C. de interroga. act'. ad q̄ etiā bene facit q̄ no. in specu. loca. §. nūc ꝙro aliq̄. ꝙsi. l vij. cū se. 7 de iustru. edic. §. restat. ꝙsi. 7 breuiter. Jtē bar. in. l. admō nendi. ff. de iureiur. circa mediū. in ꝙsi. Jtez q̄ro q̄d si instrumentū publicū. mouet istā q̄stionē ad lram. l. de instrumēto ꝓfecto inter fratres diuidētes bona cōmunia. in quo cōtinet' q̄ alter alteri restituit certā quātitatē quā ille a quodā tercio recepit mutuo 7 expendit in bonis cōmunib'. et tenet tale instrumentū q̄tū ad illud terciū nō facere plenā fidē vt ex eo possit se fundare ad repetendū mutuū: sed dicit facere semiplenā tā q̄ ꝓfessio facta pte absente. c. fi. de succes. ab intest. et no. i. l. capite q̄nto: de adult'. 7 sic si quātitas essz pua sufficeret ad faciendū deferri iuramentū in defectū p̄batiōis. sec⁹ si est magna: vt in casu nr̄o ꝑm no. p eūdez bar. in dicta. l. a diuo pio. in fi. ff. de re iudi. Idem dicit bal. in ꝓfessiōe facta in vltima voluntate pte absente. C. de furt'. l. j. in. vj. coll'. Breuiter ego repio bar. consuluisse in p̄p̄ijs terminis in ꝓsilio q̄d incipit: factū sic se habet. Q̄d si instrumēto diuisiōis facte inter maritum 7 fratrē ei⁹ ꝓtinet' q̄ marit⁹ ante oia debeat dedu cere tantā quātitatē: vel talē rez p restitutōe dotis sue vxoris ab ea recepte 7 posite i cōmuni pōt vxor ꝑtute dicti instrumēti talē quātitatē vel rem petere: licz aliaz p̄batiōem nō habeat. q; ꝑba enūciatiua p dote inducunt plenā p̄batiōem. C. de dotis p̄mis. l. ij. Jtez q; ista diuisio est quedā ratio ꝓposita inter frēs. ꝑ ratio iducit p̄batiōez ꝑ ꝓfitentē etiā in fauorē absentis. ex quo ꝓfecta est scriptura: iuxta ea q̄ habent' p eundē bar. in l. nuda. ff. de dona. 7 l. publia. §. fi. ff. de posi. 7. l. quedā §. numularios: de eden. sicut liber rationū ꝓfect⁹ inter tutores p̄bat ꝑ cos etiā in fauorē absentis. l. fi. C. arbitriū tute. Jsta sunt verba bar. ibidē formaliter q̄ salte in dote q̄ est fauorabilis vident' posse p̄cedere licet in alijs seruandū sit. q̄d idem no. in dicta. l. admonēdi: loco supra allegato. Bal. ꝙro in dicta. l. desideriuz. C. de posi. dicit esse casuz q̄ nō est alibi q̄ instrumentū ꝓfectū inter me 7 titū p̄bat inter me 7 seyū. vt si titi⁹ cōfitetur habuisse centū in depositū q̄ ego a dicto seyo in depositū habui. Nā dicit bal. p illam. l. dictū seyū posse dicta centū a me petere 7 suā intentiōem fundare p dictū instrumentuz. 7 p hoc bene facit. c. ij. de fideiuss. vbi colligit' q̄ instrumentū ꝓfectū inter fideiussorez et creditorē cōfitentē se recepisse a fideiussore: p̄bat inter fideiussorē 7 debitorē. In casu ꝙro nostro p̄pter duplicem ꝓfessionē. s. vnā factā in instrumēto diuisionis: et alterā in vltima voluntate videtur induci plena p̄batio. q; si q̄libet p se 7 sola facit semiplenā p̄batiōem per ea q̄ primo loco allegata sunt sequit' q̄ ambe simul iūcte debent facere plenā p dictū. c. fi. de succes. ab intest. 7 p id q̄d no. bar. in dicta. l. admonendi. dicit plus dicit idem bar. notabiliter. C. de agrico. 7 censi. l. cū scim⁹: post p̄in. 7 etiā in fi. q̄ licz vnica ꝓfessio non inducat obligatōem p̄batiōem dicta. l. publia. §. fi. ff. de posi. bina tñ 7 reiterata cōfessio sup eodē est maioris efficacie. 7 inducit dispositōem 7 obligatōem sicut ꝓfessio iudicialis. Concludit' ergo dicta dñam satis habere intentōem suā fundataz p̄ dicta. 7 ista est ps benignioz. c. in obscuris: de re. iur'. Sup alio ꝙro an sit ei ius quesitū nō expedit aliter scribere. q; satis ptz ex p̄dictis. Sup vltimo dicendū est q̄ cū hodie pater nō veniat iur' patrio: nec titulo singulari. sed tanq̄ heres infantis: vt ibi no. bar. i. l. gerit: ante fi. ff. de acq. here. sicut hereditatē infantis nō aditā nō trāsmittit. C. de iur'. delib. q̄n soroze: de cadu. tollen. §. in nouiss. mo. Jta nec aliā here. delatā infanti 7 p eā nō aditā: cū sit eadē vel maioz ratio. Laus deo.

Consilium. LXXXV.

Confessio patris asserentis in testamēto talē esse filium suū legitimū an p̄bet legitimatōez filij in p̄iudi-

tum ipsius matris testatoris vel aliorum agnatorum.
Quidã ex cõcubina inter quã & ipm poterat matrimoniũ cõsistere. & cuz quo longo tpe habitauit: habuit ex pdicta vnũ filiũ masculuz q̃ viuit. & aliquas filias femias de quib9 due tm̃ viuũt: mortua fuit dicta mulier. Et exinde accepit aliã cõcubinã ex q̃ plures filios & filias habuit. Et antecẽ cũ illa vltima matrimoniũ cõtraheret cõdidit duo testamẽta: in quib9 vnũ filiuz ex prima cõcubina habitũ heredẽ vniuersalẽ instituit: et eũ appellauit & nomiauit in pdictis testamentis suũ filiũ legitimũ & naturalẽ. Deinde ꝓxit matrimoniuz cũ secũda cõcubina & postea p aliquos ãnos decedẽs tertiũ cõdidit testamentũ: in quo eundẽ filiuz natũ ex prima cõcubina heredẽ instituit vniuersalẽ: et eũ simplr nominauit filiũ: p hec verba videlicet. in oib9 autẽ bonis mobilib9 & imobilib9 iure & noibus pñtib9 et futuris quocũq̃ nomĩe & iure censeat' & censeri possint. i. filiuz suũ heredẽ instituit. ipẽq̃ oia bona pdicta donauit & fit p eius libito voluntatis. Sorores aũt dicti filij sui utrinq̃ cõiunctas & ex prima cõcubina natas appellauit filias suas legitimas & naturales: et decessit. Oritur cõtentio inter filias natas ex secũda cõcubina: et filiuz natuz ex prima. dicit eñ dict9 filius q̃ ex eo q̃ est heres instituto & simplr noiatus fili9 non adijciẽdo naturalis psumit cõtractũ matrimoniũ int' pñtem suũ & olim matrem suã primã cõcubinã. Et potissime cũ sorores sup̃tex. in aut'. vt licet matri & auie. §. ad hec. & §. sequẽ.
Cõsiderato etiã q̃ prima duo testamẽta fuerũt cõfecta ãn legimatõez filiarũ ex scõda ꝓcubina. Sz pro pte aduersa dicit' q̃ vltimũ testamentuz non ob. quia §. ad hec intelligitur quãdo non extãt alij filij legitimi cum veniat ad interpretatõem. §. si ꝙo. in aut'. quibus mo. natu. effi. sui. qui pdicto tm̃ casu loquit'. Ad alia prima duo testamenta ante legitimatiõem per subsequentiã matrimonij cum secũda cõfecta respõdent q̃ non habuerũt effectũ: & p vltimũ testamentũ fuerunt renocata. Sed pro pte filij heredis instituti dicitur q̃ dict9 §. ad hec: nõ recipit illam restrictõem: de qua in. §. si ꝙo. sed loquit' in diuerso casu. quia. §. si ꝙo loquitur de legitimante subsecuta principis auctoritate bandi verum legitimũ. s. psumendo matrimoniũ contractũ cũ matre quãdocũq̃ mortua. Item pma duo testamẽta licet nõ habuerũt effectũ: tm̃ instrumenta sunt & fuerũt. Itẽ. §. si ꝙo videret' intelligẽdus in alijs suis legitimis q̃ p subsequentiã matrimonij. Querit' ergo quid iur'. & petit' ꝓ filiũ i fauorẽ here. vl'r instituti.

Nchristi nomĩe Amẽ

Presupposito q̃ iste pater & testator aliquid reliquerit iur'. institutiõis filiabus secũde ꝓcubine que p subsequẽs matrimoniũ fuerũt effecte legitime: et sic testamentũ nõ sit nullũ ex causa preteritionis. Super eo de quo querit' faciũt dubium cõtra filiũ prime cubine & pro filiab9 secũde dicta & notata p bar. i questione disputata p eũ: que incipit habens filiũ ꝛc. in q̃ p intellectu dicti. §. ad hec: qui est. § .j. in aut'. vt licet matri & auie: posita. C. de natu. libe. aut'. Item si q̃s liberos: ponit plura que dicit requiri & fore necessaria vt fiat legitimatio ꝑm tenorẽ ipsaꝝ: & aliter legitimati onem nõ fieri: que cum requisita p bar. non exprimũtur in dicto corpe aut'. sed ipe dicit ex illo tex. colligi: q̃ tm̃ hic nõ sunt. Nam primo ipe requirit' q̃ concubina ex qua natus erat ille filius viueret tpe testamẽti: et sic tpe quo ptulit illa verba de quib9 ibi: & hoc per tex. illius aut'. dum dicũt verba cum q̃ nuptie cõsistere pñt ꝛc. q̃ illud verbũ pñt est pñtis tpis. & sic dicit ipe debere intelligi. s. tpe dictoꝝ verboꝝ platoꝝ q̃ hic non fuit. qz tunc erat mortua prima. Sed istud certe non viget. qz imo potest illud verbũ possunt determinare participiũ habens q̃ in pcedenti posuerat. vt sit sensus q̃ si q̃s habens filiũ vel filiã ex muliere cum qua nuptie cõsistere pñt tpe quo habuit. & hoc est ꝓgruenti9 vel nõ min9 cõgruũ que referre ad sequẽs verbum. s. dicat. ꝛc. Et rationabilius & fauorabili9 est ita exponere debet vt inspiciat' tẽpus natiuitatis pueri quo tempore nõ est certũ q̃ mater sup viueret: vt sic impediat' actus legitimatõis: d̃ qua ibi. Quid eñ si viueret & nõ esset tũc sua cõcubina: sed alteri nupsisset. & sic cũ ea nõ poterat tũc nuptias ꝓtrahere: sed tpe quo eã tenuit. & quo filios suscepit potuerũt esse nuptie. nõne poterit p illũ modũ legitimare: nõ puto aliquẽ dubitaturũ q̃ sic: alꝰ daretur illi materia nõ nubẽdi alteri desiderãs filios posse fieri legitimos p illũ modũ. Et sic pseuerã di in cõcubinatu et fugiẽdi vitã matrimonialẽ: qd̃ non debet esse. ar. l. cõuenire. ff. de pac. dota. vel quid si ipse met pater relicta vel nupta ꝓcubina alteri nubat & ipe dicet quid ad nos q̃ perdãt potestatẽ legitimãdi p illum modũ: cũ forte filios nõ habeat ex vxore. Certe impium & inhumanũ hoc esset q̃ ppter bonũ opus qd̃ factũ sit pdãt priuilegiũ legitimãdi datũ p illã aut'. cũ de eo qd̃ fecit veniat potius ꝓmẽdãd9. ff. de peri. & cõmo. rei ven. l. j. §. licet. de custo. reoꝝ. l. diu9: circa fi. C. d̃ natu. libe. cũ quis. depositi. l. iij. Sic econuerso non est iustum quẽ ꝓsequi lucrũ ex actu de quo venit puniẽdus Unde dictũ bar. pfatũ non placet. nec credo q̃ sit de mente illi9 tex. sed solũ q̃ potuerũt esse nuptie tpe quo natus est puer qui legitimat'. nec requirit' q̃ possint. esse tpe q̃ dicta ꝛba pferũtur. Et hoc dicitur fuisse in casu nostro. Secũdo dicit bar. requiri q̃ non solum possit vel potuerit ꝓbere matrimoniũ cum illa de iure vt q̃ nullũ suberat impedimentũ canonicũ inter eos: sed etiã q̃ de facto honeste & ꝑm bonos mores: alꝰ secus. vt si vir esset nobilis & diues: illa ꝛo ignobil' & pauper. qz non censetur quis posse qd̃ honeste nõ potest. l. nepos ꝓculo: de ver. sig. Sed hic non cõstat de hoc igitur ꝛc. Sed certe nec cõstat de cõtrario & ĩ dubio si nõ apparet cõtrariũ ꝓsumitur fuisse digna de facto sicut de iure. ff. de manu. testa. ꝟuos: de le. ij. cuz pater. §. rogo: extra de scrutinio. c. j. cum ibi no. maxime d̃ iure canonico: ꝑm q̃ solũ inspicit' an subsit impedimentum canonicũ vel nõ: cum sit matrimoniũ hodie sacramentũ. Et reputatur inter opa charitatis hodie q̃ q̃s capiat in vxorẽ interdũ indigniorẽ se. c. inter opa charitatis: de spon. Uñ posito q̃ illa aut'. intellexerit: vt dicit bar. qz tũ ius canonicũ in matrimoñijs ꝓualet non dedignabit' hodie sacros canões imitari: facit qd̃ no. glo. in. l. si rogatus: de mari. vni. Tercio dicit bar. requiri q̃ verba de quib9 ibi fuerint ꝓlata principaliter ppter se sec9 si ppter aliud: vt fuit ĩ casu nr̃o. vbi ipm instituendo nominauit filium. ar. de testa. mili. C. l. ex his verbis: in pun. Sed per eandẽ l. in versi. at cñ: potest dici contrariũ. vt sicut speciale est in milite fauore militie vt verba enũciatiua emissa principaliter ppter aliud inducãt dispositiõem: ita & in casu nostro fauore legitimitatis in qua vertitur fauor publicus vt ciuitas repleatur bonibus legitimis et habilib9 ad officia publica vl' dignitates. ar. l. j. ff. solu. matri. quia tex. dictarũ autenticarũ non ita arctat ad dicendũ qd̃ dicit bar. quin possit intelligi eo modo quo dixi. naz dici q̃ si dicat filios suos esse ꝛc. Sed hoc ita cadit in eo qui principaliter propter aliud: sicut in eo qui principaliter propter se. quia vtroq̃ modo verum est cum dixisse illum filiũ suũ esse. Preterea cũ institueret ipsum censetur voluisse dicere meliori mõ quo potuit vt valeret institutio. l. miles qui testmanerat. ff. de testa. mili. & sic taliter q̃ legitimus efficeret'. Quarto dic' bar. requiri vt talis pater cum dixit talia verba de quibus ibi nõ haberet filios legitimos & naturales: vt in aut'.

quib⁹ mo.na.effi.le.§.si igit᷑ licentia. ℞si.si ℞o solū mō
z quib⁹ mo.na.effi. sui.§.si ℞o. qz extātib⁹ legitimis et
naturalib⁹ nō fit legitimatio nisi in duob⁹ casib⁹.s.per
obligatōem curie:z p cōsequēs mrimoniū.e.ti.§.gene
raliter:in fi.in tex.z glo.z allegat bar.hosti.hoc exprez
se tenentē in sum.q̄ fi.sint leg.circa fi. et Jo.an.in.c.p
tuas.e.ti. Sed certe hic habebat legitimos z natura
les tpe quo fecit dictū testamētū: videlicet natos ex se
cūda ꝓcubina cū q̄ postea mrimoniū ℨxerat. et sic erāt
effecti legitimi z naturales. z p ꝓseqns nō videt facta
legitimatio p ꝓlatōem taliū verboꝝ. Breuiter licet
istud videat᷑ satis vigere ꝑma facie ꝓpter auctoritā
tem hosti.z Jo.an. Jacob⁹ tñ de bel.i dicto.§.ad hec.
tenet ℨriū:videlicz q̄ hoc nō reqrat᷑. qz tex.hoc nō di
cit:ß soluz facit vim in hoc q̄ dixit eos esse filios suos.
nec appellauit eos naturales ⁊c̄. quo casu legitimātur
aūcte iur̄.scripti in dicto.§. ad hec:absq; alio rescrip.
p̄n.p qđ patz nō obstare tex.supra allegatos in ℨriuz
q̄ requirūt illud qđ dicit bar. qz loquūtur qñ pat᷑ fate
bat᷑ filios esse naturales:quo casu non loquit᷑ ille.§.ad
hec. Sz illi tex.q̄ requirūt q̄ testamētū in quo eos fili
os appellauit oñdat᷑ puncipi: z tūc ꝓnceps facilit᷑ p su
um rescriptū legitimabit eos si nō extāt legitimi et na
turales.z sic tūc legitimatio fiet nō aūcte iur̄.scripti:ß
p rescriptū p̄n. q̄ ꝓtestat᷑ se nolle legitimare per rescri
ptū stantib⁹ legitimis z naturalib⁹.vt in dicto.§.gene
raliter.sed in casu nr̄o nō appellauit eū naturalez:sed
dūtaxat filiū quo casu nō expedit oñdere testamentū
puncipi.nec aliud rescriptū ab eo impetrare:sed aūcte
illi⁹ aut᷑.effect⁹ ē legitim⁹: ⁊ extarēt dć̄i legitimati p ſb
sequēs matrimoniū cū tex.illius aut᷑.i.§.ad hec.nō re-
quirat legitimos nō extare. Et erubescim⁹ sine lege lo
qui in aut᷑.de trien.z semiſ.§.cōsideramus.C.de colla.
l.illā:circa mediū. Et sic Jaco.de bel.videt᷑ meli⁹ ꝓsi-
derasse q̄ hosti.Jo.an. z bar.al's illi tex.videntur int᷑
se ꝓtrariari dum primi dno requirāt non extare legi-
timos z testamentū ostēdi puncipi et impetrari reſcri-
ptū:z tñ tex.in.§.ad hec.nullū de p̄dictis trib⁹ requirit
sed solū q̄ dixerit eos filios si loquerent᷑ in vno et eo-
dem casu. Sz non ita est:īmo in diuersis.qz. §.ad hec
loq̄tur ad eos qñ dixit eos filios et nō dixit naturales:
quo casu p̄sumit ille tex. matrimoniū fuisse ꝓtractū in
ter testatorē z matrē filioꝝ.sed ꝓstat q̄ tūc legitimant᷑
etiā extātib⁹ legitimis: vt in.§.generaliter. in fi.ī aut᷑.
quib⁹ mo.na.effi.sui. Mimiruz ergo si tex.in.§.ad hec
vt liceat matri z auie nō reqrit q̄ legitimi nō extent.ß
alij tex.in ℨriū allegati loquūtur qñ fatebat᷑ eos natu-
rales q̄ casu ex solis ℞bis q̄ vult eos effici legitimos nō
efficiūtur legitimi:nec p̄sumit᷑ ℨctū mrimoniuz. Ideo
tūc requirūtur illa tria de quib⁹ supra:quoꝝ nullū re-
quirit᷑ in.§.ad hec q̄ nihil hz agere cū casib⁹ paragra-
phoꝝ allegatoꝝ in ℨriū. Et posito q̄ dictū bar.ho-
sti.z Jo.an. foret verū deberet intelligi q̄ extarēt filij
legitime nati. z sic in potiori scripto.l.j.§ q̄ imppetuū
ff.de agri.⁊c̄ ti.nō qñ legitimati p subsequēs mrimo-
nium:vt est in casu nr̄o.qz nō debent esse melioris ꝓdi
tionis:ex eo q̄ sint legitimati p verꝝ subsequēs mrimo
nium q̄ iste q̄ legitimat⁹ est p mrimoniū a iur̄. p̄sump-
tū cū tante efficatie sit iur̄.p̄sumptio quāte est ipa ve
ritas.qz iur̄.p̄sumptōes sunt liquidissime,pbatōis ve-
ritatis.l.licet impator.ff.de le.j. Videt᷑ ergo posse ꝓclu-
di p filio p̄me cōcubine nō ob.no.p bar.ī dicta disput
atōe q̄ faciliter possunt tolli:vt ptz ex p̄dictis. Pre
terea in casu quē bar.ponit piū erat irritare legitimati
onem.qz q̄ dicebat legitimatū p verba ꝓlata in testa-
mento dicebat se testamētū ex hoc fore nullū.qz in eo
erat p̄teritus:qđ erat absurdū vt sumeret fundamen
tum ad impugnāduz bene dicebat se ꝓsecutū ꝓmodū
z honorē legitimatōis tanq̄ ingrat⁹ vt i illa regula iur̄.
Sed in casu nr̄o piū est legitimatōem defendere.qz le
gitimat⁹ defendere vult ꝑ boc testamentū cū in eo fu-
it institutus ℨ volentes impugnare. Et si iste casus fu
isset,pposit⁹ bar.sic ille laborasset p ista parte sicut ibi
laborauit p illa vez.qz nō parua est auctas ei⁹.nec mi
nor hosti.et Jo.an.in locis supra allegatis forte desti-
tissem ꝓsulere,p vel ℨ. nec viderer p̄sumptuosus: nisi
qz fuit oñsa quedaz legitimatio facta p comitē palati-
num habentē potestatez ab impatore karolo qrto de
dicto filio p̄me cōcubine iā sunt ānі. xxxiij.q̄ tollit oēz
dubitatōem.qz facta fuit vt dicit᷑ viuēte puma ꝓcubi
na mre eius.nec ibi vidi nec ꝓbendi defectum aliquē
q̄stū ad hūc pposit̄. Nec ob.qđ in p̄ulegio dī q̄ p
legitimatōez fiendā nō debeat fieri p̄iudiciū legitimis
z naturalib⁹ quo min⁹ eq̄liter succedāt.qz debet intel-
ligi.s.ab intestato.sed hic factū est testamentū in q̄ pa-
ter potest facere filios inequles dūmō nulluz eoꝝ fran
det legitima ctiā si sint omnes legitime nati. in aut᷑.de
nup.§.fi.vel pen'ti.quā potestatē nō credit᷑ puncipis
voluisse pat᷑ tollere p dicta verba. Sz hic vt dī aliq̄ na
ti ex secūda cōcubina z legitimati p ꝓsequēs matrimo
nium nō sunt fraudati legitima.quia fuit eis relictum
iur̄.instī. vñ si nō tm̄ qđ sufficeret agere p̄nt ad supple
mentū. Cōcludo ergo,p dicto filio p̄me ꝓcubine nō
obstātib⁹ obiectis in ꝓtrariū.

Consilium.LXXXVI.

Confiscatio generalis an ꝓpendat sita in aliqs lo-
cis vl' vigoze illi⁹ intelligant᷑ ꝓfiscata alteri fisco vbi sit.

Architrinomie Ime

Primū quesitū habet duo dubia. Primū est
an p ꝓfiscatōez factā florētie debitū in q̄ pfat⁹ comes
poppi tenebat᷑ fuerit ꝓfiscatū fisco coīs florētie. Secū
dū ē posito q̄ boc nō sit:an saltē censeat᷑ ꝓfiscatū fisco
comitis poppi:z sic inducat᷑ ꝓfusio. Circa primū vi-
detur q̄ sic.qz ꝓmune florētie p ꝓfiscatōem p̄fatā cen
setur dictoꝝ ꝓdēnatoꝝ z succedisse tanq̄ heres.C.ad
l.iul'.de vi publica.l.tutozes: in fi.iūcta glo.posita in.l.
j.C.si cer.pet'.l.int' eos:in fi.ff.de fide. Sz nulli dubiuz
q̄ si successisset iure hereditario:puta ex testamēto dī-
ctoꝝ ꝓdemnatoꝝ adeūdo heredi. acq̄siuisset dictū cō
mune florētie ius in dicto credito z ī bonis quibuscū-
q̄ dictoꝝ ꝓdēnatoꝝ vbicūq̄ sitis.ff. de acq̄.pos.l.cuz
heredes:in p̄n.licet alibi sita cōsequi nō posset nisi me
diāte aūcte iudicū p̄sidentiū in loco vbi eēnt dicta bo
na.C.de iudi.l. pperandū.§.sin aūt reus: de foro ꝓpe.
c.romana.§. ℨbentes.z no.ff.de iudi.l.heres absens.§.
j.in glo.magna:q̄ incipit supplēt:in fi.ergo z idez hoc
casu:si cōmune florētie cōfiscatiōem agnouit.ff.de fi-
deicō.liber.l.iij.§ si bona.de iure fisci.l.j.§.an bona iū
cta dicta. l.inter eos fideiussores.§.j.ff.de fide.vbi eq̄-
parat fiscū heredi.p cōfiscatōem. Preterea iudex qui
habet p̄sonā sub sua iurisditōne pōt statuere etiā sup
reb⁹ eiusdē lz sitis extra suā iurisdictiōz.ff.de reb⁹ eoꝝ.
l.magis puto.§.illud q̄ri.qz bona sequūtur cōditōem
p̄sone tanq̄ accessoria.C.de imponē.lucra.de le.j.ff.ō
acq̄.here.l.paul⁹p.pcuī.in fi.de iur̄ pīo.in.c.si laic⁹:in
fi.li.vj.vñ habēs p̄sonā sub q̄ iurisditōem pōt indice-
re eidē onera p̄sonalia etiā p reb⁹ extra iurisditionem
positis.qz inspicit᷑ p̄sona tanq̄ p̄ncipal'.vt no.in.l.re-
scripto.§.fi.de mu.z bone.z p Jo.an. i.c.j.de īmūi.ec.
li.vj.l'cz g̃.sentiat ℨriū q̄ tñ nō tenet᷑.C. de mulie.et q̄
loco.l.j.sup ℞bo possederit. Itē tutoz dat⁹ a iudice de
micilij vl' originis q̄ hz p̄sonā ī sua iurisditōe cēset᷑ da-
tus ad vniuersuz p̄monium etiā alibi sitū.z acq̄rit ī illo
ptātez admīstrādi:licz possit se excusare.ff. de excu.tu
to.l.ꝓpter litē.§.licet.z no.bar.p⁹ Dy.i.l.pupillo.ff.
de tuto. z cura.ab his.z Dy.in.l.j.C. vbi petant tuto.
Sz eodē mō videt᷑ q̄ ptās florētin⁹ q̄ habebat ptātez

sup̄ ꝑsonā p̄dictoꝝ ꝯdēnatoꝝ q̄ erat p̄ncipalis habue
rit etiā sup̄ reb̄ vbilibet sitis: vt sic potuerit ea ꝯfisca-
re.i.trāsferre ius qđ hēbāt p̄dicti ꝯdēnati ī cōe flozen
tie.7 p ꝯseq̄ns veniāt ī generali ꝯfisca. bōa etiā alibi si
ta:lz executio nō possit fieri nisi p iudicē territozij vbi
rea ꝯcludit q̄n ius actōis 7 dñi fuerit q̄sitū cōi flozētie
possit actōez mouere in q̄cūq̄ loco. C. de p̄scp̄.lō.tēp.
l.fi. Preterea cum nomē debitozis sit ius mere incoz-
pozale sicut nō dz esse vbi est instrumētū debiti.l.gayꝰ
de le.ij.7 de le.iij.si mihi menia. ita nec vbi est debitoz:
§ pothꝰ vbi est creditoz apud quē ius obligatōis actiue
resideꝫ.7 sic ius crediti de quo agit videtur fuisse flozē
tie.§ venit ī cōfiscatōe sicut alia bōa flozētie residētia.

Sup̄ secūdo dubio q̄ si nō cōi flozētie saltē fisco co-
mitis poppi sit cōfiscatū dictū debitū: 7 sic iducat ꝯfu
sio ne suipius debitoz 7 creditoz repiat̄.l.si ab eo. C. đ
de neg. ge.7 qđ no.in.l.frat̄ a fre. ff. đ ꝯdi.inde. videt
ꝓbari p id qđ dēt̄miat bal.ī.l.cūctos populos: circa fi.
C. de sū.trī. vbi dicit q̄ q̄n p̄ꝰ ꝯdēnatōez sup̄ crimīe sta
tus p̄sone sic mutat̄ q̄ nō pōt hīe ꝓprietatē bonoꝝ
vt cū cōdēnet̄ ad mozte naturalē vl̄ ciuilē: tūc bōa vbi
q̄ sita ꝯfiscāt nō tn̄ fisco iudicis ꝯfiscātis. § fisco illius
loci vbi sita sūt 7 illa p̄t ea occupare allegat qđ no. In-
no. de fo. ꝯpe. postulasti. Sz hic tā flozētie q̄ bononie
fuit bānit 7 ꝯdēnatꝰ ad mozte. 7 bonōie facta fuit exe
cutio. 7 sic reddit fuit incapax retentōis bonoꝝ cū fue
rit factꝰ seruꝰ pene 7c. Breuit̄ licz ista satis vigere vi-
deant̄ ꝑma facie 7 paꝝ p̄ doc. scribētes fuerunt rumia
ta iudicio meo 7c. stat tn̄ dēt̄miatio doc. cui ꝯdicere te
meranū videt̄ q̄n iurisditōes sunt distincte 7 etiā burse
fiscales sūt diuerse: 7 ꝯfiscatio nō sit facta de iure cōi: §
de iure spāli alicuiꝰ terre nō pozrigit̄ ad bōa alteriꝰ ter
ritozij q̄ ꝯfiscātis: vt inq̄t bar. ī dicta.l. cūctos pp̄los:
circa fi. Pro solutōe ꝯo eoꝝ q̄ supza in ꝯriū sunt alle
gata distinguēdū puto q̄ iterdū iudex q̄ bz p̄sonā sb
cōcernit p̄sonā secūdario res. 7 tūc talis actꝰ extēditur
ad bōa vbiq̄ sita. Ita loq̄tur qđ dixi de tutoze q̄ dat̄
a iudice originis vl̄ domicilij. naz p̄cipal̄r dat̄ p̄sone
secūdario reb̄.l.q; p̄sone: cū.l. p̄ce. ff. đ testa. tute. Idē
in coll̄ta q̄ ponit̄ p̄cipal̄r p̄sone ꝑ reb̄. vt.l. rescp̄to:
de mu. 7 bone. ī fi. 7 aut̄. Itē nulla cōitas. C. de epis. et
cle. Ideo etiā ꝑ reb̄ alibi sitis indicit̄. 7 ī generali indi
ctōe imposita ꝑm facultates: puta q̄ q̄libet soluat soli
dū ꝑ q̄libet libza. Nā 7 alibi sita cōputarēt̄ si aliud nō
apparēt ex ꝓiectura. Et iste nō est casus noster. q; actꝰ
cōfiscatōis p̄ncipal̄r nō exercet̄ ī p̄sonā: § circa bona.
vt pz ex no. ꝑ bar. ī dicta.l. cūctos pp̄los: ī vlt. q. Int̄-
dū exercet actū p̄ncipal̄r circa bōa. 7 tūc aut ī volētē
7 petentē. 7 idē vt cū int̄ pōit decretū ī alienatiōe facta
ꝑ minozē subditū sue iurisditōi de re sita extra iurisdi-
tōez: vt dicta.l. magis puto. §. illud: de reb̄ eoꝝ. fauo
rabilis est em̄ actꝰ q̄ ꝑm volūtatē exercet̄ 7 extēdendꝰ.
ar. eoꝝ q̄ no. glo. ff. q̄b̄ mo. pig. vl̄ ypo. sol. l. soluit̄: ī fi.
p̄n. sup̄ ꝟbo discedat̄. 7 qđ no. glo. ff. de acq̄. poss. l. j.
circa p̄in. q̄ icipit: secꝰ si aliꝰ 7c. 7 hic etiā nō ē casus no
ster. 7 sic nō ob. §. illud: supza ī ꝯriū allegatꝰ. Interdū
exercet talē actū in iuitū vl̄ ig̃rantē: 7 tūc aut generaliꝝ
sup̄ eꝰ bōis 7 nō extendit̄ nisi ad bōa sita ī iurisditōem
ff. đ bo. auc̄. iudi. posſ. l. cū vnꝰ. §. is q̄. Et iste ē recte ca-
sus nr̄: q; flozētie facta fuit generaliꝝ cōfiscatio de bōis
p̄dictoꝝ. Nā ad sita ī territozio flozētino dūtaxat ex
tendit̄. Si ꝟbo exp̄sse disponeret de bōis alibi sitis. et
tūc fiet executio ꝑ iudicē illiꝰ vbi sunt: de fo. ꝯpe. c. ro-
mana. §. ꝯbentes. 7 no. ī. l. beres absens: de iudi. p glo.
ꝯ p̄ bar. ī dicta. l. cū vnꝰ. Nā est actꝰ fauorabil̄ 7 nō tē
dit ad imediatā iur̄. acq̄sitōez: § mediāte facto illiꝰ iu-
dicis. An aūt sic posset ī casu nr̄o. ſ. exp̄sse ꝯfiscare bōa
alibi sita: putarē q̄ nō. q; ē actꝰ odiosus 7 tēdit ad īme
diatā acq̄sitōez. i. vt statim acq̄rat̄ dñiū: qđ facere nō
pōt sic vt manꝰ mittēdo ī messez alienā. ff. l. sicuti. §. a-
risto. hoc tn̄ nō est p̄ntis speculatozis. Pdz igit̄ ex p̄-
dictis q̄ cū hec cōfiscatio fiat ex forma statutoꝝ flozē-
tie: nō de iure cōi. vt ī aut̄. bōa dānatoꝝ. nō veniūt bo
na alibi sita. 7 p ꝯseq̄ns nec debitū q̄ tenet̄ dictꝰ comes
q; lz ius actiōis sit ico;pale 7 penes creditozes: p̄sonas
tn̄ sup̄ q̄ ꝯpetebat illud ius. 7 ꝯ quā venit exercenduz
est ico;pale 7 extra t̄ritoziū. 7 sic alibi censet̄ esse sic ī
reb̄ īmobilib̄. q; lz dñiū sit ius ico;pale: si tn̄ res sup̄
q̄b̄ ꝯpetit sint extra t̄ritoziū reputat̄ etiā dñiū ee ex-
tra t̄ritoziū vt nō veniat ī ꝯfiscatōe eo modo q̄ veniūt
res site infra t̄ritoziū vt ex p̄dictis pz. Et sic nō ob. qđ
§. dixi đ iur̄ ico;pali. dico et̄ q̄ nec fisco comitis pop-
pi cōfiscat̄ dictū debitū. nec ꝓtute cōfiscatōis facte flo
rētie seu dānatōis ad mortē. q; cū lata fuerit ī ꝓtuma-
cez 7 nō fuerit facta executio: nō fuit adeo stat̄ eiꝰ mu
tat̄ q̄n potuerit alibi bōa acq;rere 7 etiā retinē. l. si tibi
§. is cuiꝰ. ff. mā. đ le. ij. si deposztati cū ibi no. Et nō ob.
dēt̄miatio bal. in. l. cūctos pp̄los: ī fi. nec etiā ꝯfiscatio
facta ꝑ sn̄iam latā bonōie. q; cū stati facta fuerit execu
tio lz priuatꝰ fuerit dñio vl̄ reddit̄ inhabil̄ ad retinen
dū. ꝓprietatē: tn̄ imediate succedūt venientes ab itestā-
to: 7 sic cessat rō 7 fundamētū bal. qđ hz̄et locū de iure
veteri ide posztato vl̄ dānato ī metallū q̄ supuuit. 7 bo
na nō pōt retinē. nec venientes ab itestato succedūt: cū
adhuc viuat: ideo necessario venit fiscus. nō sic ī casu
nr̄o. Et breuit̄ hoc est đ mēte bar. ī dicta. l. cūctos po-
pulos. q̄ bōa alibi sita nulli fisco cōfiscaret̄ si bn̄ inspi-
ciatur. Cōcludo § vnacū supzascripto eximio cōsulto
re dño an. debitū p̄fatū nō ee ꝯfiscatū: § ptinē ad here
des dictoꝝ cōdēnatoꝝ de q̄b̄ infra subiiciā. Super
secūdo q̄sito facit dubiū. q; dēt̄minatio bar. ī. l. cūctos
pp̄los: ī vlti. q̄stiōe vult q̄ cōdēnatꝰ ad mortē sit vbi-
q̄. 7 q̄ ad bōa vbiq̄ posita itestabil̄. q; nō pōt esse p̄o
pte ꝟuꝰ. l. si piter: ī fi. ff. de lib. cā. videt̄ itelligētia q̄n es
set cōdēnatꝰ: ꝑ eo q̄ esset vbiq̄ delictū. sed occasio di
ctoꝝ bānitoꝝ nō reputabat̄ delictū flozētie. vñ si cō-
dēnati euasissent 7 remissent flozētiaz fuissent rebāniti
7 p̄miati 7 habiles redditi q̄ ad oīa. 7 sic videt̄ q̄ saltez
quo ad bōa existētia flozētie nō cōfiscata valeat testa-
mentū. q; lz nō possit q̄s eē ꝟuꝰ ꝑ pte visibili 7 coz;pa
li: pōt tn̄ ad q̄dā reputari seruꝰ: quo ad q̄dā liber diū-
sis respectib̄ ar. eoꝝ q̄ habent̄. ff. de iudi. l. vix certis
7c. Cōtrariū tn̄ puto veriꝰ. nā inhabilitas testādi non
resultat ex titulo crimis: lz ex sn̄ia vl̄ eiꝰ q̄litate. ff. đ pe
nis. l. q̄ ad statū. Posito § q̄ nullū crimē cōmissz dā
natꝰ: tn̄ ad mortē efficit̄ seruꝰ pene 7 itestabilis sic dā-
natꝰ de furto efficit̄ infamis: lz furtū nō cōmiserit: vt
no. ff. đ ifa. l. athletas: ī fi. glo. 7 sic p̄dcī euasissent fuis-
sent flozētie itestabiles: ꝑm bar. ī dicta. l. cūctos pp̄los.
de illa muliere q̄ euasit. Nec ob. q̄ ex forma statuti flo
rētie potuerūt occidi 7 q̄ fuissēt flozētie habiles. q; de
rū est si alibi nō fuissent cōdēnati: alꝫ secus nisi aduer-
sus inhabilitatē ex dicta sn̄ia resultantez fuissent resti
tuti. l. fi. de sen. paſ. 7 re. Sup̄ ꝟcio q̄sito dico idez qđ
supza cōsultꝰ est. ſ. testamētū cōdēnati ad mortē etiā q̄
ad pias causas nō valere. 7 vltra allegata p̄ supzascri-
ptū cōsultoꝝ dēt̄miat hoc Jo an. ī addi. spe. ti. de in-
stru. edi. §. cōpendiose: in addi. q̄ incipit q̄d de dānā-
to. Sup̄ vltimo q̄sito dico p oīa qđ supza consultū
est. q; satis est allegatū: vñ vlterꝰ non me int̄mitto.

Consilium. LXXXVII.

Consiliū requirit̄ ꝑ iudicē triby modis 7 de effectu
illiꝰ quocūq̄ modo ex dictis triby requirat̄.

Nchristi nomie Amē

Pro declaratōe eius qđ q̄ritur sciendū est q̄ tres sunt cause. Nā interdū petitio ⁊ p̄cessio filij sapiē tis fit et mittit aūcte statuti. Interdū ꝑsensu partiuz. Interdū neutro. Primū tūc habz locū cū fit p̄m for mā ⁊ infra tp̄a statuti: ⁊ tūc bz q̄tuor effect⁹. Primus q⁹ iudex p̄mo teneť ⁊ necessitať ꝑmittere ꝓpter māda tū statuti. q⁹ qđ p̄cipit imp̄ator necesse est fieri: vt di cūt canones. Secūdus effect⁹ est q⁹ si nō ꝑmittit pōt puniri ⁊ teneť pti ad int'esse. Tercⁱ⁹ est q⁹ si ꝑmittit te neť seq̄ ꝑsiliū. Quart⁹ est q⁹ si sequit': excusať. etiaz si malū sit ꝑsiliū ne recipiať aūcte legis. ff. cōmo. l. si incō modato. §. sicut: ī fi. C. de bis q̄ ven. eta. īpe. l. j. ⁊ ī cle. j. de rep. pmu. pōt tm̄ a sn̄ia lata p̄m tale ꝑsiliū appella ri. C. de ap. l. q̄. ⁊ ibi no. Secundo ꝓ casu q̄n mittit' ⁊ fit solo ꝑsensu ptiū. vt puta si statutū de hoc nō dispo nit: ꝑ tm̄ ptes ꝑsentiūt: tūc videdū est q̄liter. Nā si cō sentiūt q⁹ iudex req̄rat ꝑsiliū sapiētis dumtaxat tūc iu dex nō teneť seq̄ ꝑsiliū. ⁊ si sequit' nō excusať si est ma lū. Si ꝓ ꝑsentiūt q⁹ req̄rat ꝑsiliū ⁊ p̄m ip̄m ferat sen tētiā: tūc siq̄dē ip̄m sequať excusať a mala sn̄ia ꝓpter ꝑsensuz ptiū: vt. l. si ꝓuenerit. ff. de re iudi. et ibi p̄ bar. nisi cōsiliū esset euidēter iniquū. q⁹ ꝺ tali nō videť par tes intellexisse. q⁹ ip̄m seq̄tur: vt no. bar. in. l. j. §. si plu res. ff. de insti. ⁊ hoc idē de quo ī superiori casu. Si ꝓ nō vult seq̄: dico q⁹ isto casu nō cogit': p. l. q̄lē. ff. ꝺ alb. Et sic ī hoc est differētia vtrū fiat aūcte statuti: q⁹ tūc teneť seq̄. q⁹ sic statutū mādat vel ꝑsensu ptiuz tm̄. q⁹ tūc nō teneť seq̄. nō em̄ pōt ptes cogere iudicē ad dā dam sn̄iaz certo mō. ⁊ ita itelligo. l. q̄lē: q̄ allegať ꝑ ꝯ ria in. l. si ꝓuenerit dō ꝯriū si bñ inspiciať. Sz bñ dī q⁹ iudex pōt dare sn̄iam p̄m volūtatez ptiū. Dico ḡ q⁹ si sequit' ꝑsiliū bñ excusať ꝑ dictā. l. ꝑ seq̄ nō teneť q⁹ eti am ptz. q⁹ nō teneť cōmittere ad req̄sitiōez ptiū si nō vult: ⁊ statutū nō artat. ⁊ si cōmittit pōt ꝓmissionez re uocare. vt no. bar. ff. de ap. l. ad p̄ncipē Si ḡ nō neces sitať ad cōmittendū vl' ad expectandū: ergo nec ad se quendū. ⁊ ita ⁊ p̄m p̄dicta itelligo qđ no. can8iste i. c. si ꝑ debilitate: de offi. dele. de elec. cū in vteri. ⁊ ī regu la null⁹ ex cōsilio ꝑ Jo. an. in mercu. Dico etiā q⁹ isto casu si iudex seq̄tur cōsiliū pōt ab ei⁹ sn̄ia appellari: li cet ꝺ volūtate ptiū req̄sierit vt. l. j. §. j. ⁊ ibi ꝑ bar. ī fi. ff. de ap. Tercio ꝓ cosu cū nō interuenit aūctas sta tuti: nec ptiū ꝓsensus: tūc clarū q⁹ nihil aliud opeť: ni si q̄ndā informatōem vl' instructōem iudi. respectu ve ro ptiū nihil. q̄a nec teneť seq̄: nec excusať si sequitur.

Nūc videndū est ī casu nr̄o. p̄mo vtz petitio isti⁹ cō silij ⁊ cōmissio mittanť et foueanť aūcte statuti: vt sic iudex teneat seq̄. ⁊ si sequit' excusetur an neutro. et sic nec teneat seq̄: nec si seq̄tur excuseť. Circa primuz si nos cōsideram⁹ primā requisitōez. et cōmissionē: clarū est q⁹ nō mittit' nec foueť aūcte statuti q⁹ nō fuit facta p̄m formā ⁊ infra tp̄a statuti. Cū igit' statutū dispōat q⁹ certa forma ⁊ tp̄e petať cōsiliū: clarū est q⁹ extra illā formā vel tēpus dispositio statuti nō extēdit'. ff. ꝺ leg. j. l. statu lib. §. sticbū: de libe. agnos. l. j. §. si mulier. con iūcto p̄in. facit. l. cū p̄tor. de iudi. C. de p̄cu. si maritus cū sy. Statutū ḡ qđ mādat iudici vt ferat sn̄iaz p̄m cō siliū debet itelligi de illo cōsilio qđ p̄m formā ⁊ infra tē pus declaratū ab illo statuto fuerit petitū ⁊ cōcessum. Si ꝓ ꝑsideram⁹ pnūciā factā p dn̄m capitaneū die xvj. mēsis decēbris: videť dicendū ꝯriū. s. q⁹ dicať ⁊ cē seať facta aūcte statuti ⁊ ei mittať. Nā ita ꝓtineť ī di cta pnūciatōe. s. dictā cōmissionē factā in dictū cōsul torē fuisse ⁊ esse legitimā: ⁊ debito mō ⁊ tp̄e factā: ⁊ va lere ⁊ tenere ⁊ cōsilio stādū esse: ac si infra legitimū ⁊ tē pus debitū petitū ⁊ cōmissuz fuisset. Cū igit' res iudica te ꝑ veritate habeanť. l. si res iudicata. ff. de re iudica. ⁊ post eā nihil q̄rit'. ff. e. ti. l. post rē. ⁊ eā q̄ semel decisa sit' in vno iudicio nō debeāt ampli⁹ in dubiū verti. l. si q̄s cū totū. §. si ācillā. ff. de excep. rei iudi. videť q⁹ oīa ꝓtē ta ī dicta pnūciatōe debeāt reputari ꝑ verꝰ: ⁊ p̄cise sit ac si ī rei veritate ita fuissent: put in pnūciatōe dicit'. Paria ḡ sunt ista: videz q⁹ infra tp̄us statuti vere fue rit ꝑsiliū petitū ⁊ cōcessuz. ⁊ p̄m formā ei⁹ vel q⁹ cinde habeať ac si ita esset: licz veritas sit in ꝯriū: sicut in sy. dicum⁹ q⁹ paria sūt aliquē esse talē ciuē vl' haberi ꝑ ciue Jz reuera sit: iux. no. ꝑ bar. ff. ꝺ adulte. l. si marit⁹. ⁊. l. si is q̄: de vsucap. Sz certe ista ꝓcederent si cozā capita neo fuisset de hoc mota q̄stio ꝑ ptes ⁊ ip̄e seruatis ser uādis sic pnūciasz. talis ei pnūciatio diceret' tūc sn̄ia ⁊ trāsisset in rē iudicatam. Nam tūc capitaneus assum⁹ psisset sibi ptes iudi. q̄ sunt vt de litib⁹ ⁊ q̄stiōib⁹ motis cozā eo causa cognita pnūciet. C. de sen. ex peri. recī. j. Sz nō ita fuit hic. Nā nulla lite mota cozā eo super hoc: ꝑ solū p̄suppositō ꝑ cōstāti q⁹ infra tp̄a statuti ⁊ p̄m formā nō erat petitū. Capitaneus volēs talē petitio nem ⁊ cōmissionē licz nullā validare ⁊ roborare de vo luntate ⁊ cōsensu ptiū ꝑ curatoꝝ vtriusq; ptis sic pnū ciauit. vñ dico ꝑ hoc nō sufficit ad dictā valitudinez etiā interueniēte ptiū cōsensu: ita de miat glo. ī fi. C. de trāsac. l. si diuersa: ī fi. glo. q̄ dic⁹ q⁹ sn̄ia lata ꝯ sn̄iaz etiā de cōsensu ptiū nō valet nec dz: nisi de hoc fuisset q̄stio cozā iudice an p̄ma sn̄ia lata fuerit vl' nō: ⁊ iudex seruatis ꝓuādis pnūciasz. Jn casu igit' nr̄o nō dī ista pnūciatio esse sn̄ia diffinitiua q̄ nō ferť sine ꝓcessu et aliis solēnitatib⁹ iur̄. licz ꝺ cōsensu ptiū iuxta. no. in. c. de causis: de offi. deleg.

Consilium. LXXXVIII.

Anno dn̄i. M. cccl xxxviij. indictōe septima mēse au gusti Titi⁹ suū vltimū cōdidit testamētū. Jn q̄ int'cete ra disposuit ⁊ clausulas sbsequnter posuit vt sequitur. Jn oīb⁹ aūt aliis bonis sive mobilib⁹ ⁊ īmobilib⁹ iu bus actōib⁹ ⁊ rōnibus ad ip̄m titiū testatoꝝ ꝑtinētib⁹ ⁊ ꝑtinere debētibus heredes suos vniuersales instituit it noīat ⁊ appellat filios legitimos si habuerit vel habet tp̄e sui obit⁹ vnū vl' plures eq̄lib⁹ portiōib⁹: ita q⁹ suc cessio de vno ad aliū ꝓueniat pleno iure. Et si filias ha buerit idē testatoꝝ si fuerit vnica libras centū ꝑ ipa do tāda semel dat ⁊ legat. ⁊ in ip̄is centū libris ip̄am vult ⁊ iubet esse tacitā ⁊ cōtentā de ⁊ sup̄ bōis suis. Et si fu erint due filie: cuilibet ip̄aꝝ duaꝝ filiaꝝ cētū libras se mel dat ⁊ legat. ⁊ in eisdē q̄libet eaꝝ sibi heredē vni uersalē instituit. Et ī casu q̄ idē testatoꝝ filiū aut filios heredes suos masculos legitios nō habet. Jn eodē casu idē testatoꝝ heredes suos vniuersales sbstituit vulga riter ꝑ fideicōmissuz: videz meniū singularit' ī certis bonis ip̄i⁹ testatoris: ⁊ heredes legitimos ip̄ius meniū ⁊ ip̄m meniū sil' ⁊ cōit' eq̄lib⁹ portiōib⁹ ī oīb⁹ aliis bōis te statoris vt sup̄ sbstituit. Jtez vult iubet ⁊ ordiat dict⁹ testatoꝝ q⁹ in casu quo non haberet heredes masculos de suo ꝓpꝛio corpe legitime ꝓcreatos ⁊ genitos q⁹ alij heredes primi substituti seu alij post ip̄os debeāt ⁊ te neātur maritare filias ip̄ius testatoris ad consiliū gay ⁊ sey. Et in casu quo ip̄i dictas filias maritarēt sine cō silio p̄dictoruz gay et sey in eo casu dictus testatoꝝ di ctas filias suas in oīmbus et singulis bōis suis p̄dictis heredes suos vniuersales instituit nomiat ⁊ appellat.

Cōtingit q⁹ dictus titi⁹ testatoꝝ in eadē ꝓsitēs volū tate decessit ab hūanis nullis filijs masculis sibi relictis relicta sibi tm̄ vnica filia naturali ⁊ legitima: que anno dn̄i. M. cccxcvij. die. viij. mensis augusti fuit nuptijs collocata seu maritata ꝑ dictos meniū ⁊ sēpronū fra tres heredes vniūsales sbstitutos: vt supra libos dicti testatoris vinētib⁹ dictis gayo ⁊ seyo sine scia et ꝓsilio ip̄oꝝ gay ⁊ sey. Jtem postea decessit dict⁹ sempronius

nullo sibi supstite filio masculo nisi dñta ꝛat vnica filia sibi herede vniuersali ꝙab intestato. Jtē decessit postea dictus meus ab hūanis relicto sibi vnico filio ꝛ herede masculo legitimo: q filꝰ dicti meuꝫ ꝛ filia dicti sem ꝓnꝫ renēt ꝛ possidēt hereditatē dicti ticꝫ testatoꝛis: q filia dicti testatoꝛis sp postea tacuit. Et qꝛ dicti me uus ꝛ semꝓniꝰ ꝑ dictā filiā dicti testa. maritauerit si ne ꝙsilio ꝑdictoꝝ gay ꝛ sey. Queritꝝ an ipa filia sit he res dicti testatoꝛis eiꝰ ꝓxis vigoꝛe illiꝰ clausule supiꝰ in ferte. Et q̄ritꝝ etiā q̄d iur. ꝛ q̄d ꝛ q̄litꝝ petē debeat. An videatꝝ sup eo qꝝ ps aduersa dicit filiā testatoꝛis ꝙfes sam fuisse recepisse ī exoneratis dotis ī dicto testō ꝙsti tutis q̄nginta libꝛas ex q̄ ꝙfessiōe dicit ipm testm̄ ap pbasse ꝛ intātū qꝝ nō pōt vlteriꝰ ꝝ dictū testm̄ q̄relare Quid ā testoꝛ pcepit herediby vt filiā suā maritare de beat ꝙsilio dicti gay ꝛ sey alꝫ ipaꝫ filiam here. instituit heres maritauit illā sine ꝙsilio dicti g. ꝛ ei dedit dotē q̄ postea tacuit p aliqđ tpus. deinde petebat hereditatē paꝛnā ex eo qꝛ heres ꝛuenerat pcepto testa. heres op ponēdo dicebat qꝝ patiēdo se maritari sine cōsilio gay ꝛ sey. renūciauerat iuri suo q̄d iuris. Et qꝝ licitū ē filio facere q̄q̄d pōt vt hereditas pꝛis ad eū pueniat.

Nchristi nomie Amē

Videt dicēdū qꝝ dicta filia ñ sit heres testato ris p̄dicti. Nec aliq̄d possit petē licꝫ fuerit maritata si ne scitu ꝛ ꝙsilio illoꝝ qꝛ pceptū illud de req̄rēdo ꝙsiliū in actu maritādi videt spnēdū tāq̄ a iudice rꝓbatū ꝛ inducē valēs viduitatē. ff. đ cōdi. ꝛ demō. l. cū tale. §. sic ꝓpt inobꝺuātiā eiꝰ nō videt illi heredes incidisse ī penā pꝛiuatōis hēditatis. C. de his q̄ pene noīe. l. j. ī fi. ff. e. ti. l. j. Sz aduertēdū qꝛ casus iste. §. rescriptū alle gati ꝑ ꝛio differt a casu nro in pluribꝰ ꝛ sic nihil facit ad ꝓpositū pꝛio qꝛ ibi voluit nubē arbitratu tal ꝛ sic te nebat req̄rere ꝙsiliū ꝛ seq. merito dicit qꝝ pōt inducē viduitatē hic ꝛo de cōsilio taliū vñ sufficiat req̄rē cō siliū ꝛ nō tenebāt seq̄ extra de arbi. c. cū olim ꝛ plene p bar. ī. l. j. §. stipulatōes de exerci. ꝛ sic viduitatē nō po terat inducē ideo nō spnit nec rꝓbat a iure. Et ita repio determiasse pe. de bel. ꝛ limitasse dictū. §. ī. l. tur pia. §. j. de le. j. sup alt. Et allegat de ꝺ casuꝫ ī. l. theopō pus de dote plegata i greco vel eiꝰ expositōe. Jtē alle gat ratōez qꝛ req̄rē ꝙsiliū ꝙsāguineoꝝ ꝛ amicoꝝ ī mri monijs ꝓtrahēdis nō est ꝓriū mrimonijs imo ē de ipo rū ꝙsueta natura. C. de nup. l. vidue ꝛ. l. in copulādis. Uñ ꝙcludit pe. qꝝ ꝙdcō si nupserit đ ꝙsilio talꝫ nō spni tur nec apꝓbat a iure. Jtē differt qꝛ ī dicto. §. rescri ptū fuit appositū illud onꝰ nubēdi arbitrio talis ipi mu lieri honoꝛate hic ꝛo heredib grauatis. Jtē ibi p mo dū ꝙditōis hic ꝛo p viā pcepti. Jtē ibi ꝙditō tēdebat ad impediēdū ꝓncipū acq̄sitōis legati. l. q̄ heredi. §. fi. e. ti. hic ꝛo ad resoluēdū acq̄sitōez hereditatis iā factā si pceptū ab herediby ñ impleret. Jtē ibi intererat mu lieris cui legatū erat factū sub ꝙditōe illa qꝝ illa ꝙditio babet ꝓ nō appositā vt sic ea nō impleta p ipaꝫ mulie rē nihilomiꝰ admittat ad legatū ꝺ ꝛo intererat istiꝰ mulieris qꝝ illud pceptū nō habeat ꝓ nō appositum im mo ꝓ appositō seu qꝝ nō spnat vt sic heredes p eius in obseruātiā inciderit in penā pꝛiuationis hereditatis ꝛ deueniat hereditas ad ipaꝫ mulierē ꝛ sic recte ꝑ ꝓriuꝫ. Ex q̄bꝫ videt inferēdū qꝝ cū dictū pceptū fuerit licitū ꝛ honestū ꝛ nō fuerit ꝓnatū pfati heredes fuerit ꝓnati hēditate nō ipso iure. Sz ī effectu qꝛ in re fideicōmissi tenēt restituē vel ipi vel eoꝝ hēdes hēditatē p̄dictā p fate filie i penā inobediētie. C. de his q̄ pene noīe. l. j. ꝛ q̄d no. bar. ī. l. pꝛfa. testō ī fi. ff. de hēdi. instit. Sic q̄ ꝛba illa testatoꝛis inquātū dictā filiā heredē instituit ſꝺ cō ditione si hēdes eā maritarēt sine cōsilio illoꝝ nō pos sunt opari iur. dircō ꝛ eo mō q̄ sonāt cū sint collata pꝰ adhibitōez hereditatis ꝛ eiꝰ acq̄sitōnez factā herediby quiby nō cēsēt voluisse pdicta ꝛba dare coheredē dictam filiā. l. ꝛbis ciuilib de vul. ꝛ pu. nec potuit eos fa cere desinere eē heredes. l. Et si sine. §. ꝺ qꝝ papa. ff. de mīo. opāt ergo iure fideicō. ꝛ eo mō q̄ possunt. l. ex facto ī pncn. ꝛ. l. sceuolis. ff. ad trebel. iūctis his q̄ notāt ꝑ bar. ī. l. pꝛfami. testō ī fi. Nec ꝺz obstare qꝝ illa dña tacuit plurib ānis qꝛ nō ꝓpterea pdidit ius petēdi fidei cō. si nō est lapsuꝫ tpus pscriptōis. l. lib. quos. §. j. ff. de alimen. ꝛ ciba. lega. Jtē nō habet obstare qꝝ recipit do tem sibi relictā in testō qꝛ ꝑ hoc repelleret nūc si vellet testm̄ impugnare cū videat illud apꝓbasse. l. si ꝑs. §. fi. ff. de inoffi. testa. cū sy. Sz hic nō intēdit impugnare testamētū petēdo dictā hereditatē ab herediby tāq̄ a pꝛiuatis ꝓpt inobꝺuātiā iusti ꝛ liciti pceptī ꝺ potiꝰ ap pꝛobare ꝛ velle seu petere qꝝ obꝺuet. C. đ fideicō. auē. hoc ampliꝰ. bene tñ videt impugnare factū heredū. i. eoꝝ indeuotōnez ꝛ inobediētiā petēdo coherceri. Et sic ꝓpt legatū nō repellit qꝛ nec ecōuerso ꝓpt hoc re pelleret a legato. ff. de le. ij. lucꝰ. §. sempꝛonia. Pꝛet ea nullo mō pōt dici qꝝ recipiēdo totē aliq̄ mō renūciaue rit iuri petēdi fideicō. ī penā heredū relictū: tū qꝛ ñ ap paret qꝝ tūc sciss ius suū seu ꝓtinētiā testi ꝛ sic ī dubio ꝑsumit ignoꝛasse. ff. de ꝓba. l. veriꝰ ꝑ ꝛc. de inoffi. testa. l. mī decedēs. de peti. hē. l. legitimā: tū qꝛ mīoꝛ ānis erat q̄ suo iuri renūciare nō pōt saltē cū effectu: tū qꝛ videt recepisse potiꝰ vt eēt sibi magis cautū q̄ vt sibi pīdi ciū facēt ꝑ ea q̄ no. Jnno. ī. c. sup hoc de renū. ꝛ bar. in l. iiij. C. qꝝ metꝰ cā. Jtē nō habet obstare si dicat qꝝ ista mulier pmisit se maritari sine req̄sitōne cōsilij illoꝝ nō ꝓtradicēdo ī aliq̄ qꝛ nō ꝑ hoc sibi pīdicauit ī petēdo ab illis vel eoꝝ herediby penā scz dictā hereditatē ī pe nam eoꝝ sibi relictā tū qꝛ nō apparet qꝝ scauerit ꝓtinen tiā testi ꝛ sic nō videt fuisse passa q̄ ignoꝛasse ꝑsumit. Sz ille tm̄ dicit pati q̄ scit ꝛ nō ꝓtradicit. ff. de tributo. l. j. §. sciaz de exerci. l. j. §. si is q̄ nauē. versi. ꝺ sciente tū qꝛ minoꝛ erat vt dixi tū qꝛ etiā si maioꝛ ꝛ scisset tū li cuit sibi tacē ꝛ pati vt sic illi pꝛiuarēt hereditate pīna ꝛ applicaret sibi. Et hoc ideo qꝛ ꝑ illoꝝ institutōez ꝓ uabat ipa filia hereditate pīna q̄ erat sibi debita de iu re naturali. l. cū rō. ff. de bonis dā. l. scripto vnde liberi vnde licituꝫ fuit sibi facē q̄d q̄d potuit vt ad se rediret etiā ꝑter volūtatē defūcti. l. cū pr̄. §. ticio. ff. de le. ij. ī fi. si q̄s ob cā te. l. excusat ꝛ. l. qꝛ aūt. §. nō simplr ꝛ ibi no. de inoffi. testa. papꝰ. §. q̄rta circa fi. Et pulcre per bar. ꝛ bene ad ꝓpositū inducūt ī sy. in decisiōe q̄stiōis dispu tate ꝑ eū q̄ incipit pupillꝰ in penul. colū. versi. his pmis sis quā ponūt in. l. ij. ff. q petāt tuto. multo fortiꝰ licuit pati ꝛ tacere ad eā pueniat ex volūtate defuncti vt est in casu nro. l. ticia seyo. §. fi. de le. ij. Laus deo.

Consiliū. LXXXIX.

Constitutio nō extendit ad ꝑterita etiā si in ea dicatur qꝝ extēdi debeat nec etiā habet locū in impeditis in iudicio tpe ꝙstitutōis facte.

Nchristi nomie Amē

In cā ffoꝛcij que vertit inter coītatē de thesis petentē ꝛ agentē ex ꝑte vna ꝛ coītatē maniaci ream ꝛ cōuentā ex altera sup quātitate. xxx. curruū feni dicte coītatis de thesis cōbusti vt dicit per coītatē maniaci mihi cōmissa p duos auditoꝛes nouos sentētiarū cō munitatis venetiarū coꝛā q̄bꝫ vertit ꝑ appellatōez. Ui sis actis ꝛ actitatis in cā ꝛ etiā snīa lata in fauoꝛē dicte coītatis de thesis de ꝙsilio sapiētis sup eo qđ q̄rit que

sint vel esse debeãt ptes pdictoꝝ iudicũ in pnũciãdo. Respõdeo q nouiter coꝝ me fuit pducta ꝙstitutõ q̃dã patrie foꝛis iulij q̃ cauet q a sentẽtijs latis in causis ffoꝛcij seu sup ffoꝛcio non possit appellari vñ dico q si illa ꝙstitutõ hz locũ 7 ẽ in obſuãtia officiũ ipoꝝ essz in pnũciando male 7 nulliter fuisse appellatũ. Si ꝛo sibi derogatũ est p ꝯriã cõsuetudinẽ put asserit p illos de maniaco sup q̃ informatõez haberi nõ potui. Sz eam relinq̃ pfatis dñis iudicibꝫ appellationũ 7 sic appellatõ fuisset 7 esset valida tũc dico ptes eoꝝũdẽ esse in pnũciando totũ ꝯriũ scz bene fuisse appellatũ 7 male pnũciatũ vel sniatuz p dñm locũtenentẽ patrie foꝛisiul' qꝛ quicqd dixerit cõsultoꝛ veritas ẽ q intẽtio agentiũ super eo quod petũt nõ est fundata ꝯ coitatẽ maniaci ꝯ quã petitio ipsoꝝ pncipaliꝫ dirigit'. Dicũt.n.agẽtes q ipa coitas maniaci fecit cõburi dictũ fenũ ad qd̃ pbanduz 7 vt ꝯ coitatẽ agi posset put fuit hic actũ non sufficiebat pbari q pfati homines dicti castri etiã oẽs fecerint nisi etiã pbet' q hoc fecit deliberato 7 coꝛcato cõsilio al's nõ cõtra ipam coitatẽ sed cõtra singulares psonas faciẽtes erat agendũ put determiat bar.in l.aut facta.§.fi.in vltima colũ.ff. de penis p.l.semp.§.j.ff.qd̃ vi aut clã.7 qd̃ no.glo.in.l.aliud.§.refert'.ff.de re.iur.7.l.sed si ex dolo.§.j.ff. de dolo. Sed istud nullo mõ est pbatũ tres eñ testes vel q̃tuoꝛ tñ sup hac cõbustiõe deponũt duo pducti p coitatẽ d thesis quoꝝũ vn9 soluz dicit se audiuisse ab illo famulo q̃ ignẽ imposuit q illud faciebat de mãdato dñi dicti castri. Certe est etiã si pbaret qd̃ dicit qd̃ tñ nõ videt p ea q̃ no.p doc.ff. de iur.fisci.l. deferre.§.idẽ decreuerũt iũcta.l.liber homo in pncin.la.ij.ff.ad.l.acq̃l.tamẽ non pbaret ꝯ ipaz coitatẽ sed ꝯ ipm dñm q̃ sunt psone diuerse vna vera altera ficta ideo de vna ad alterã nõ infert'.l.papa exuli.ff. de mio.7 delictũ vni9 alteri nõ noceret. Ali9 testis dicit se audiuisse dici a dño dicti castri 7 a q̃busdã hoibꝫ eiusdẽ q ipi faciebãt hoc fieri. Istud etiã nõ pbat ꝯ ipaz coitatẽ sed ꝯ ipos cõfitẽtes.s.p vna dimidia ꝯ dñm p altera iuxta no.p cy.in auẽ.cã que cũ moniaco. C. de epis.7 cle.7 hic nõ fuit actũ cõtra illos sed ꝯ coitatẽ totã. Vnde cũ p libꝛã 7 solidũ sit exigẽda quãtitas iuxta no.in.l.iij.§.si actoꝛ.ff. de re iudi.iniustum esset q puniret' innocẽtes ꝓpter nocẽtes.ff. de penis.l. absentẽ. Alij duo testes sunt de pductis p illos de maniaco 7 vn9 dicit se audiuisse a q̃busdã hoibꝫ dicti castri seu se illos vidisse ꝯburẽ 7 iste pbat ꝯ illos tñ non ꝙtra coitatẽ. Ali9 testificat' de auditu alieno 7 iste non pbat. Juxta plene no.in.l.testiũ. C. de testi. nec adminiculat' hic ꝙstitutõ pñe foꝛisiulij quacauet' q vbi p testes oñi exceptõe maioꝛes nõ posset in talibꝫ cauꝫ liq̃do pbari tũc in odiũ delinquẽtis sufficiãt bone 7 sufficientes pbatões cũ iuramẽto dãni passi ꝛc. pluribꝫ rõnibꝫ. Prima qꝛ hic nõ adsunt bone 7 sufficiẽtes psumptiones q coitas maniaci pulsata cãpana 7 ex ꝯmuni ꝙsilio 7 deliberatõe ꝫ fieri fecerit cũ hoc nõ fuerit allegatũ p agẽtes nec aliq̃d dicat sup hoc aliq̃s ex testibꝫ. Nec ẽ verisimile licz bene adsint aliq̃ ex hoibꝫ dicte ville 7 etiã dñs ei9 hoc fieri fecerit. Scdo qꝛ nõ est deferẽ dñ iuramẽtũ sup eo qd̃ iurans verisiliꝛ scire nõ põt vel debz iuxta no.ĩ.l.admonẽdi.ff. de iur.iur. 7 in.c.fi.extra e.ti. Sz hic q̃liꝫ coitas d thesꝫ vel ei9 hoies possunt haberi d hoc verisiliꝛ notitiã q hoies maniaci coĩcato cõsilio fecerũt cũ si hoc fuisset nõ taliꝫ fecissent q in notitiã aduersarioꝝ posset ꝓuenire. ĩmo poci9 ꝙtrarium ne ipsoꝝ ꝓpositũ possent impedire nec ẽ de more ĩ ꝙsilijs coitatũ admittere extraneos vñ nõ est eis sup hoc deferẽdũ iuramẽtũ ne iudex sit auctoꝛ piurij. C. de indictã vidui.l.ij. debet g̃ dicta ꝙstitutõ intelligi q̃ est dubiũ de illis q̃ verisiliꝛ possent ĩ verã notitiã iurãtis de facili trãsire put eẽt in casu isto si sufficẽt pbare q homines de maniaco fecerit possent eñ notitiã d hoc habẽ de facili. Sz q coĩtas dicti castri hoc declarauerit ĩ ꝙsilijs nõ potuerit de hoc notitiã verisiliꝛ habẽ qꝛ hoc fuisset potius factũ eis ignoꝛãtibꝫ q̃z eis sciẽtibꝫ. Jd nõ ẽ eis sup hoc deferẽdũ iuramẽtũ nec de dicto casu põt ꝙstitutõ intelligi. Tercõ qꝛ dicta constitutõ vt mihi scp. dñs locũtenẽs pñe foꝛisiulij nõ incepit habẽ vigorem nec ligare nisi a mense octobꝛis pꝛ. pterito citra 7 ista cã fuit incepta dudũ ante 7 etiã factũ de quo agit' dudũ ante accaderat. Nec obstat q in ea ꝙtinet' q etiam ad pterita trahat' qꝛ hoc nõ hz locũ in pteritis pẽdentibꝫ ĩ iudicõ cause pncipalis vel appellatõis ꝫ soluz in nõ deductis ĩ iudicõ nec deciꝫ iuxta plene no.p bar. in.l.oẽs ppli.ff. de iusti.7 iur.in q̃rta q̃stiõe pncipali per tex.in auẽ.ĩ medio litis nõ fieri satis ius coll'.ix.7 auẽ. vt cũ de appella.cogno. Sz hic pẽdebat ista cã in iudicio cause pncipalis tpe dicte facte ꝙtestõis. Preterea dñ dicit ꝙstitutõ in odiũ delinquẽtis ꝛc. videt' debere intelligi q̃n constat de delinquẽte. Sz dubitat' de aliq̃ alio scz de mõ delinquẽdi vel de quãtitate rei sup q̃ delictũ fuit cõmissuz iuxta ea q̃ in siliꝫ habẽt' ĩ.l.si q̃n.C. vñ vi 7 in.c.fi.extra qd̃ met9 cã 7 qd̃ in sy. habet' ĩ.l. diuus de testa.mli.7.l.j. qd̃ vi aut clã.p bar. Sz hic nõ ꝙstat q coitas maniaci deliq̃rit: vñ etiã si ꝙstaret q aliqui hoies ex eis deliq̃ssent nõ sufficẽt hoc ad deferẽdũ iuramẽtũ ꝯ ipaz coitatẽ. Et pdicta q̃tũ ad cãz ffoꝛcij 7 cõbustionis 7 emẽdatõis feni de q̃b dũtaxat agitur. De cã ꝛo petitoꝛij vel possessoꝛij inter dictas ptes me nõ impedio qꝛ nec de ipis pñtialiꝫ agit'. Vnũ tñ incidẽter dico nã determiando qꝛ nõ expedit cũ sufficiãt pdicta. vt dictũ ẽ ꝫ allegãdo 7 coꝛroborãdo q̃ dicta fit q coitas maniaci p ea q̃ deducta sũt videt' debẽ eẽ poꝛ cioꝛ nõ solũ ĩ ppꝛietate ꝫ etiã in possessiõe qꝛ licz hoies de the9 pbauerint se fuisse vsos dicta cãpanea etiã vel tra viã triuianaz testes tñ coĩtatis maniaci deponũt se vidisse illos multocies pignoꝛari. Et licz testes ville de the9 hoc nõ dicãt ꝫ q pacifice ꝛc. Plus tñ credit' testibꝫ ville maniaci hoc affirmãtibꝫ q̃z illis negãtibꝫ iuxta no.p glo.ĩ.l.diẽ.§. si plures.ff. de arbi.7 ĩ.c. cũ eccl. de cã pos.7 ppꝛi. Et sic pz q nõ fuerit vsi pacifice. Jtẽ pducũt illi de maniaco instrm̃ q̃ cõtinet' q de grã consensio vel vsus pdict9. Preterea cõstat de titulo illoꝝ de the9 7 tñ illã negat' fuisse pacificã. Cũ igit' non appareat pfumit' iustioꝛ esse possessio illoꝝz de maniaco ꝓpter titulũ 7 sic illos debẽ obtinere in possessorio retinẽde iuxta ea q̃ habent' in.c.licz cãz de pba.7 in materia ti. vti possi. p legistas et facit lex in pba. C. de acq̃.poss. Cõcludo g̃ q si dicta appellatio est valida qꝛ dicte ꝙstitutõni fuerit derogatũ p ꝯriũ vsum ptes dictoꝝ iudicũ sunt in pnũciãdo vt supra dixi bñ appellatũ 7 male iudicatũ. Et pfatos de maniaco debere absolui a petitis p illos de the9 saluo iudicio ꝓprietatis 7 possessiões inter pdictas ptes q̃by p pdicta nullũ fiat piudiciũ de expẽs etiã litis vident' cõdẽnãdi dicti de the9 qꝛ succũbit ex pmis et ex eisdẽ actis iuxta no.p Jo.an.ĩ.c.ignoꝛãtia de re.iur.li.vj. Et p bar.ĩ.l.ppe-randũ.§.j. nisi iudices pdicti ex aliq̃ iusta cã viderit ꝯrium eẽ fiendũ.l.q̃ solid̃.§.etiã.ff. de le.ij.7 in auẽ. de iudi.7.C. de epis.7 cle.auẽ.generaliꝫ.cũ ibi no.qd̃ eoꝝ relinquo arbitrio 7 discretioni.

Consiliũ.XC.

Jn articulis dubijs diuersitas inter opiniones doctoꝝum excusat a lata culpa.

Nchristi nomie Amē

Ad primū q̄sitū videt dicēdū q̄ dicta vēditō sit valida ñ obstāte dicto statuto q: debz intelligi p̄fatū statutū q̄n vēditō fit eo aīo vt statim valeat 7 sortia tētio possessiōis est p̄ria intētioni ptiū 7 etiā forme cōtract⁹ merito d̄ facili p̄sumit simulatō matie si ī instrō p̄tinēt tractā fuisse poss. l. sicut. §. supuacuū. ff. q̄ mo. pig. vel yp. sol. Et no. bar. ī l. p⁹ p̄tractū. ff. de dona. nō aūt hz locū statutū p̄dictū q̄n vēditio nō fit ea intētōe vt statim valeat ß p̄fert in tp̄us certū vel incertū puta post mortē dōnātis put fuit ī casu nr̄o 7 tūc voluit eaz effectū sortiri nā tūc retētio possessiōis nō p̄riat intentioni ptiū nec nature seu forme p̄tract⁹ 7 ideo nō p̄sumit simulatō nec hz locū statutū 7 hoc pbat p ea que no. bar. in l. j. circa fi. ff. de reg. catho. vbi dicit q̄ ideo regula illa nō hz locū in legatis cōditionalib⁹ q: illa nō fuit cū hac intētione vt statim valeāt vt no. glo. ī l. in tp̄s. l. pōt q̄s. ff. de heredi. inst. Q̄n inducit ipe ad. q. statuti dicētis si q̄s nō soluerit pēsionē infra mēsez puniat q̄. qđ debz intelligi q̄n locatō fit ea intētōe vt statim vel infra mēsez soluat nō q̄n in tp̄s vlteri⁹ 7 alij inducūt illud dictū in ar. ad. q. nr̄az de statuto disponēte q̄ p̄tract⁹ p̄sumat simulat⁹ si vēditor remāsit ī possessione post certū tp̄s vt habeat locū q̄n vēditō fit ea intētione vt emptor statim possideat 7 sic pure nō aūt q̄n sub p̄ditōe vel q̄n p̄fert post mortem vēditoris al's esset dicē q̄ nō posset fieri vēditio p̄ditōnalis q: sp̄ p̄sumeret simulata si p̄ditō staret ī pendēti p triēnū 7 sic vēditor sp̄ stetisset in possessiōe 7 hoc ē absurdū dicere retētio ℊ vsufruc. facit vt iste p̄trac. nō p̄sumat sil'at⁹. C. de dona. l. q̄gs 7 dictū statutū dz intelligi q̄n vsufruct⁹ sibi nō reꝑuauit: ß simpl'r 7 pure vēdidit q̄ casu de facili resultat p̄sūptō sil'atōis vt dicto. §. supuacuū q: statutū q̄ntū fieri pōt dz itelligi vt aptet ad ius cōe libe. ī fi. magne glo. Et hic satis opat q: p̄figit certum tp̄s qđ a iure cōi nō est p̄fixum. Juxta no. p bar. ī dicta l. p⁹ p̄tractū de dona. Sup scđo dicēdū q̄ p̄suppositā p̄dicti tñ inq̄siti possunt se excusare q: statutum sup̄ dicit turbata possessiōe vēdicat sibi locū q̄n ille: q̄ bar. ī l. j. §. nō aūt. ff. de testa. libe. eē iust. ī l. inste in fi. de acq. pos. Sz isti inq̄siti nō fuerūt ī dolo cū q̄libz cā etiam si eet iusta excuset a dolo. l. igit. ff. de libe. cau. 7 no. in l. j. in fi. magne glo. ff. si q̄s iusdicē. nō obtēp. Sz isti habuerūt cāz satis apparēter iustā de intrādo dictā possessionē scz p̄dictū instrm̄ vēditōis cū licētia ingrediēndi. ppria auctē p⁹ mortē. Itē nec ī lata culpa q: potuit credē eā validā p rationes q̄s sup̄ dixi 7 habuerūt etiā auctez iudi. p̄cipiētis laboratori q: ei⁹ respōdēt de fructib⁹ q̄ auctas iudi. videt excusare a mala fide vera vel p̄sumpta ar. l. 7 general'r. ff. de nox. Itē in articul' dubijs auctas doc. excusat a lata culpa p̄m ea q̄ no. Jnno. in. c. ne imitaris de p̄sti. 7 p bar. ī l. fi. C. de pena iudi. q̄ male iudicauit. 7 in. l. bonor. ff. de bonor. pos. 7 anctes doc. sunt sup̄ ista p te q̄ p̄fatū statutū nō habeat locū q̄n vēditio nō fit vt statim sortiat effectū sed p̄fertur eius effect⁹ post mortem vēden. vt supra dixi lata aūt culpa ē nescire id qđ oēs indubitāter sciūt. Sup vlti vēdicare debēt restituere p̄ciū qđ legitime 7 sine suspitione fraudis p̄bauerit vēditricē recepisse tāq̄ in snam vtilitatē q̄uersuz. l. emptor in prin. 7 ff. de rei vin. 7 qđ no. in. l. q̄. C. qđ met⁹ cā cū sy. Laus deo.

Consiliū. XCI.

An decretū p̄sumat' inꝑpositū cū causę cognitōe et maxīe si iudex in ipo attestat' causę cognitōz p̄cessisse.

Nchristi nomie Amē

Sup eo qđ q̄rit' vtrū viso statuto supra scripto 7 etiā instrō circa fi. possit dici dictū instrm̄ 7 obligatio facta fm tenorē dicti statuti scz cū causę cognitione. Et an credat' verbis dicti instrī dū attestat' notari⁹ de causę cognitōe adhibita. Et videt' breuit' dicē dū q̄ sic, put exp̄sse videt' de mīare spe. in ti. de empti. 7 vēdi. §. nūc dicēdū restat versi. 7 breuit' scias vbi per plures leges 7 rationes tenet q̄ q̄ñcūq̄ in aliq̄ p̄tractu reperit' interpositū iudi. decretū p̄sumūt' oīa solēniter acta 7 q̄ ex iusta cā fuerit interpositū 7 q̄ tali p̄tractui etiā cū pupillo gesto debeat stari nisi pupill⁹ ostendat iudicē fuisse fallis allegationib⁹ circūuentū. C. de p̄dimin. ocū. l. si p̄ses p hoc facit q: p iudice p̄sumit' 7 pro actu celebrato ab eo vel cora ipo sz q̄ fecerit suā diligentiā 7 q̄ sibi incūbebat. C. de offi. ciui. iudi. l. ij. extra de p̄cura. c. ī nr̄a 7 qđ no. Jnno. ī. c. innotuit de eo qui fur. ordi. sus. Jn cōtrariū facit id qđ no. spe. in e. versi. in fi. vbi q̄rit q̄d si iudex inꝑposuit decretuz sine causę cognitōe ꝛc. Et remittit ad no. p eūdē ī ti. d̄ p̄cur. §. j. versi. Sz q̄d si solū ꝛc. Et sic innuit q̄ ea q̄ in p̄cedētibus dixerat habeāt locū q̄n appareat de causę cognitōe q: p̄q̄siuit 7 postea decretū inꝑposuit vt tūc ex iusta cā videat' inꝑposuisse: sec⁹ si nullo mō p̄q̄sinit: ß fidē adhibuit mīoi vel tutori asserētib⁹ cāz iustā subesse qđ facere nō debuit. ff. d̄ reb⁹ eor. l. magis puto. §. in primis 7 ita ipe declarat ī dicto. §. j. versi. ß q̄d si soluz in ti. de p̄cur. Dicēs q̄ etiā si vera subsistebat cā si tñ iudex d̄ ea nō inq̄siuit nō valet inꝑpositō decreti tāq̄ inꝑpositi sine causę cognitōe. Et hoc videt' pbare exp̄sse in. l. cū hi. §. si p̄tor. ff. de trās. 7 dictā l. magis puto. §. nō passim 7. §. ī primis 7. §. nō tñ 7. §. si res. ff. de reb⁹ eor. Nā iudex debet de causis allegatis inq̄rē 7 sic debuit ī casu nr̄o p̄mittere alicui cū iuramēto q̄ se informaret 7 referret. vt ē tex. in dicto. §. nec cū titulo tenet. ī fi. ibi dare q̄ viatorē q̄ sibi renūciet ꝛc. 7 ponit' ibi 7 colligit' practica hui⁹ articuli p quo etiā. l. j. 7 qđ ibi no. bar. C. de p̄di. curia. li. x. vbi⁹ habet' q̄ q̄n decretū req̄rit' in aliquo actu debēt allegari causę iuste cora iudice 7 pbari Sz hic ista nō apparēt facta nec credit' verbis notarij attestātis fuisse adhibitū causę cognitōez cū dicta diligēs inq̄sitio 7 inuestigatō q̄ req̄rebat' fm ea q̄ habent' in dicta. l. magis puto. §. ne passim cū se nō posset fieri tpe quo instrumētū p̄dictū celebrabat': imo req̄rebat' tp̄is interuallū ℊ ꝛc. iuxta no. p glo. 7 bar. in. l. j. C. de fide instru. 7 iure ciste. fiscal' li. x. sciendū de ver. ob. p eūdem nec etiā si essent verba iudicis crederet' sibi cuz nō esset in sua ptāte obmittere dictā causę cognitōez igit' ꝛc. iuxta no. in. l. si forte de castrē. pecu. p bar. 7 in auē. si q̄s in aliquo documēto. C. de eden. iuxta fi. Et quod no. p cy. 7 bar. in dicta. l. sciendū ff. de verbo. obli. 7. l. p̄ dia de acq. pos. 7 in addi. spe. ti. de sen. §. vt aūt iuncta dicta. l. cū hi. §. si p̄tor. ff. de transac. Debuit ℊ de p̄dicta inuestigatōe 7 p̄quisitōne veritatis causę fieri scriptura de p se diuersa ab isto instrumēto in q̄ p̄tinētur narratio 7 petitio facta p dictū mīorē volētē ad dictū instrm̄ p̄uenire cū allegatōe causar. Juxta no. ī spe. ti. de p̄cur. §. j. ꝛ̄si. ß q̄d si solū p libellū vbi ponit hāc p̄cticā. Itē p̄missio iudicis facta alicui cū iuramēto q̄ se de p̄dictis informaret. C. d̄ fide instru. l. p̄atōes 7 dicta. l. magis puto. §. ī p̄is vbi ter. Itē relatō vt. e. l. §. nec tñ. Sic vt q̄n agit' de alienatōe rei eccl'iastice dz fieri scr̄ptura p se d̄ tractatu: q̄ dz p̄cedē iuxta ea q̄ habētur ī spe. ti. de loca. §. seq̄t ꝛ̄si. 7 scias q̄ d̄ ipo tractatu ꝛc. vbi ponit formā. Cū ℊ hec nō appareāt facta decreti inꝑpositō videt nulla q: nō negligēda ß p̄quirenda

res ista sibi erat ꝓmissa dicto .§. ꝓtor. l. ß si hac .§. fi. ff. de in ius. vocan. & qđ ibi p bar. Et hoc de iure scripto. de ꝓsue. ℞o nescio si aliud fuer: ideo me ñ intromitto.

Consiliũ. XCII.

An p diuisionẽ videat remissus reciprocũ fideicõmissus. Et filꝰ ꝑmi gradꝰ an ꝓputet sibi fructꝰ i trebellianica. Et añ p ñ ꝓfectõs inuẽtarij filꝰ pdat legitimã.

ℵ christi nomie Amẽ

Quia dubia supra formata satis trita sũt & examinata p doc. scribẽtes q̃rũ dicta & scripta coĩter per oẽs habẽt nõ insistã in supflua recitatõne ipor. Sed more ꝓsulẽtiũ breuit dicã q in singulis sentiã eo maxime q dñs allegãs sup satis plene & seriose mõq; disputatio vt suã virtutẽ ostẽderet retulitq; vt p nr̃os antiq̃s & maiores & modernos scripta repenũt. Et super ꝑmo dubio q̃ q̃rit an p dictã diuisionẽ factã inter fratres p̃dictos cẽseant inuicẽ remisisse reciprocũ fideicõmissus relictũ: si aliq̃s eor decedẽt sine liberis nõ multũ expedit insistẽ q̃ clarissimũ ẽ q nõ si solã diuisionẽ attẽdim. ff. de le. ij. l. cũ pat. §. hereditatẽ lo. ij. vbi. casus & p bar. in. §. duo fratres i ꝑma q̃stiõe. Nec etiã p illa verba i fi. instrũ diuisiõis apposita dũ inuicẽ ꝑmiserũt ꝑm eã firmã & ratã habẽ & in nullo ꝙfacere vel venire p se vel aliũ mõ aliq̃ rõe vel cã ff. de q̃b verbis plusq; de aliq̃b alijs cõtẽtis in dicto instrõ videbat dubitandũ q dy. tenuit p ea remissionẽ fideicõmissi induci si fideicõmissus ipm sciebãt. Sz bar. ipm reꝓbendit p plures rõnes dicẽs dictã opi. fore falsam & falsissimã p plures rões: inter q̃s ẽ ista q petẽdo fideicõmissus pꝰ morte in nullo facit ꝙ diuisionẽ si em facẽt nõ possz petere etiã ꝑmissiõe p̃dicta nõ facta rõ est q nõ põt venire ꝙ factũ suũ. l. post mortẽ. ff. de adop. Nec ꝙ id qđ semel voluit. l. in cõcedendo. ff. de aq̃ plu. arcen. rõ q de euict. tenet alter alteri. l. ĩ fami. her. cũ ibi no. C. fami. her. iũcta. l. vẽdicãtẽ. ff. de euic. Et tñ cõstat q simpliciter facta diuisiõe sine appositõe dictor ℞bor nõ ꝓbiberet alter pꝰ mortẽ alterꝰ fideicõmissus petere. vt dicto .§. hereditatẽ g̃ sequit q petẽdo nõ facit ꝙ diuisionem. Et si sic seq̃t q nõ facit ꝙ ꝑmissionẽ q̃m nihil aliud ꝑmisit nisi non venire ꝙ diuisionẽ debet g̃ intelligi ꝑm naturã diuisiõis sup q̃ facta ẽ & nihil amplꝰ importat. l. si legati ꝑ fui noĩe & ibi no. ꝑm vnã lec. ff. de le. j. & l. si stipulatꝰ. ff. de vsuris. Sz natura diuisiõis hec est q ꝑpter ipm solã nõ cẽsẽt q̃s renũciasse fideicõmisso vt supra dixi ergo nec ꝑpt dictã ꝑmissionẽ allegat etiaz p casu. l. fi. §. Jdẽ q̃ siqt. ff. de cõdi. indebi. & cõcludit q etiã si diuidẽtes sciuerint dictũ fideicõmissuz p dictã ꝑmissionẽ. Et postea subdit in. iij. q. hoc verũ nisi fuerit adiectũ in dicta ꝑmissiõe de nõ veniẽdo ꝙ scz etiaz rõne fideicõmissi debiti vel debẽdi ex testõ pĩno dũmõ dicat inspectis & cognitis verbis testi vt appeat q de ipis noticiã habuerit & sic req̃rit spãlẽ & exꝑssaz mẽtionẽ de dicto fideicõmisso ad hoc vt videat ei renũciatũ ℙostea ℞o in q̃nta vel. vj. q̃stiõe videt velle q suffici at generalis puta q remiserit ius fideicõmissi qđ habz vel habẽ sperat ex quocũq; testõ dũmõ renũciãtes sint de illis q̃ ꝑsumant scire & possint renũciare & nõ sit aliud ius ad qđ dicta ℞ba possint restringi als restringerent ad illud. C. de trãs. l. si de certa. Sz ĩ casu nr̃o nulla ꝓtinet renũciatõ ꝺ aliq̃ iure fideicõmissi nec ĩ specie nec in genẽ & erãt sui heredes in qb ꝑsumebat ignorãtia ꝓtentor in testõ ar. l. eꝰ qui in ꝓuincĩa in fi. ff si cer. pe. Et isti q̃ nũc petũt erãt minores q̃ nõ poterãt eorũ iuri renũciare vnde ꝙcludit sine dubitatõne quacũq; q dicto fideicõmisso nõ censẽt renũciatũ p dictã diuisionẽ vel aliqua ℞ba iꝑius. Etiã p illa in quib dedert inuicẽ licentiã alienãdi ea q̃ cuilibet eor venerũt i portionẽ si alienatio nõ est secuta vt idẽ determiat eodem §. q. viij. Et hoc de primo quesito seu dubio. Super secũdo quo queritꝰ vtrũ filius ꝓpter nõ ꝙfectões inuẽtarij pdiderit ius deducẽdi legitimã debitã iur. nature pro ꝙcordantia opi. puto distinguẽdos. iij. casus. Mãaut vult eam deducere ꝙtra creditores hereditarios si forte facta deductõe bona nõ sufficiãt ad satisfaciẽdũ eis & est dicẽdũ sine dubio q nõ q etiã si factuz fuisset aduersus eos deducere nõ posset cũ legitima nõ sit nec debeat nisi ere alieno deducto seu de eo qđ supẽ debito cre. alieno. l. papa. §. qm̃ aũt q̃rta. ff. de inoffi. testa. Et sic es alienũ p̃cedit legitimã aut q̃rit an possit eam deducẽ aduersus singulares legatarios vel fideicõ. generis vel quãtitatis & tũc habet locũ varietas opi. secũda p ptes supra ĩ allegatõnib mihi placet opi. secũda. & ptes negatiua. vt deducẽ nõ possit etiã ad minuẽdũ legata. Et ideo disputãdo istũ articulũ alio ãno padue teneo bã p ratõez illã cui nõ video posse dari respõsuz: quia heres nõ ꝙficiẽs inuẽtariũ etiã vez debitũ in q̃ sibi tenebat defunctꝰ nõ posset deducẽ aduersus tales legatarios q̃b si bona nõ sufficiũt hereditaria tenet solucre integraliter de suo ĩ auc. de here. & faci. §. si ℞o nõ fecerit. Et sic tales legatarij ꝓparãt bodie creditoribꝰ aduersus q̃s nõ detrabit verũ debitũ nõ ꝙficiẽs inuẽtarium. Sed eiꝰ actio penit ꝙfundit. C. de iur. delibe. l. fi. §. in maz: q̃ nõ est verũ debitũ. ß q̃si vt no. in. l. ij. C. de iur. & fac. igno. & l. si q̃s legatũ. ff. de falꝺ. Et dicẽ illud qđ dicũt doc. q si detractõ vt minuãt legata tãq; in illo facta sint vltra vires primonij & p reliq̃ pstent insolidũ ar. eiꝰ qđ in sy. habet ĩ. l. si pꝰ missionẽ & ĩ. l. in quãtitate. §. fi. in fi. ff. ad legẽ falci. ẽ vna fantasia. Mã in illis legib deducit primo loco q̃tenꝰ sũt vltra vires primonij & reducũt ad vires. Sz p istã deductoz legitime factã nõ reducũt ad vires. Quid em̃ si adhuc remaneret vltra vires certe integraliter soluerẽt ad q̃d ergo illa deducto soliꝰ legitime tãq; in illo sint vltra vires postq; p eo q remanet facta deductõe p̃dicta soluũt insolidũ etiã si remaneat vltra vires vt si habebat ĩ bonis ducẽta. Si deducat tercia ps ducẽtor & p legitima adhuc vltra vires remanebũt. Si ergo deducẽt tercia vt efficiãt intra vires debẽt deduci etiã vltra videlicz integra ducẽta. Si hoc ñ fit ad q̃d ꝓdest t̃ciã tãtũ deducẽ ñ video. Pret ea legata p̃stãda sũt insolidũ sicut credita etiã si sint vltra vires hereditatis ergo fieret deducto legitima tãtũ q̃i in hoc sint vltra vires cũ istud nõ noceat q minꝰ insolidũ p̃stẽt etiã de ꝓprio heredis. Interdũ q rimꝰ vtrũ possit deducẽ legitimã aduersus fideicõmissum vniuersale. Et hic puto dicẽdũ q sic indistincte quotale fideicõmissuz vniũsale nũq; põt excedẽ vires hereditatis vel bonor cũ nõ fiat nisi de eo qđ est i hẽditate vel ĩ bonis. Et si ĩ eis nihil repiret teneret heres etiã iuẽtariũ nõ ꝙficiẽs & sic nõ teneꝝ aliq̃d ponẽ vel dare de suo tali fideicõmisso vniuersali. Sz legatarijs pticularib generis vel quãtitatis sic q illa legata possunt ꝙpari cres hẽditatis trãscẽdẽ vñ illa legata possunt ꝙpari creditoribꝰ. Sz fideicõmissuz vniuersale nõ cessat g̃ rõ p dicta ĩ tali fideicõmisso vñ sicut de iur. ff. q̃ nõ erat int ductũ bñficiũ inuẽtarij poterat heres adũsus fideicõ. tale vniuersalẽ deducẽ verũ debitũ. l. irritũ. C. ad. l. fal. l. debitor. ff. ad tre. & etiã legitimã q̃ ĩ tali fideicõ. ff. ꝺ vul. & pupil. Et tñ adũsꝰ creditores hẽditarios q̃b tenebat etiã vltra vires. l. q̃ dotis. so. ma. ñ poterat. Nec etiã aduersus pticlares bodie legatarios generis vel quãtitatis: q̃ ꝓpãt bodie creditoribꝰ iuẽtario ñ facto vt supꝝ dixi. Jta & bodie ñ ꝙfecto iuẽtario poterit heres adũsus fideicõmissũ vniũsalẽ deducẽ verũ debitũ & etiã legitimã

quia remanet in illis termīs in quib⁹ erat de iure. ff. z nō in deterioribꝫ q̄stū ad fideicō. vniuersale: cui nō tenet trahere ergo z hodie. Sed q̄stū ad legata pticularia que vires facultatū possunt trāscēdere remanet in terminis. vel cōdi. q; tenet soluere de suo z vltra vires de iure. ff. qđ in fideicō. vniuersali nō ē. Et ista est rō dēmōstratiua z subtilis z vera sicut euāgeliū vt puto: licet p doc. nr̄os nō tacta. Et ꝛcludo q in casu isto mat̄ istā potuit detrahē legitimā illi marco filio testōris in qua successit filiꝰ eius z ipa postea filio cū isti. q̄ cū ea litigāt sint fideicōmissarij vniuersales nō pticulares p iam dicta. Sup tercio q̄sito an p nō ꝓfectōez inuētarij per dat hodie trebellianica. Ergo als ꝓsulēdo fui secutus opi. bar. quā ponit in auc. Sed cū testōr p ter. quē alleget in corpe vñ sumit̄ vbi dicit esse casuz p doc. nō poteratū. Et ppter rationē illā q; p̄sumit̄ subtraxisse ꝛc Et cuz ista opi. que etiā p modernos approbat̄ q̄s refert supr̄ascriptꝰ dñs allegās videt posse trāsiri p nūc.

Sup vltimo quesito de fructib⁹ an ī trebellianicā cōputent̄ posito q̄ ī casu nr̄o detrahi posset. Ego als dixi z puto verissimū esse z posse de iure defendi q̄ etiā si dicam⁹ istud fideicō. fuisse relictū a filio sub duplici cōditione si ipe decederet sine liberis vel liberi sine liberis videat̄ relictū a filio nō aūt a liberis ei⁹ quib⁹ nō videbat̄ aliud relictū ne ex hoc reddat̄ fideicōmissuz inutile ſm bal. in. l. ab eo. C. de fideicō. Et dixi in alio ꝓsilio nihilomin⁹ in trebellianicā ꝓputāt̄ ſm regulā generalem posita in. l. in fideicōmissa. ff. ad trebel. Nec obstat q̄ erat de liberis primi grad⁹ vt. l. iubem⁹. C. ad trebel. q̄m lex illa loquit̄ q̄n vnā tātū quartā detrahebat filiꝰ sz trebellianicā vt ibi ptz dñ dicit. to drās restituat̄ q̄ casu ideo fructꝰ nō ꝓputat in cā q̄ illa trebellianica tūc cōputat̄ in legitimā debitā iure nature in q̄ licz olim tales fructꝰ cōputarēt̄. l. papa. §. si ꝺditioni. C. de inoffi. testa. lex illa iubem⁹ voluit nō cōputari ī liberis primi gradꝰ postea in l. scim⁹. §. repletōez de inoffi. testa. que noviozē impator generalr statuit in q̄buscūq; q in legitima nō ꝓputarēt̄. Verū si ponam⁹ q̄ detrabat dupl̄ea trebellianicā qđ licet de iure ciuili nō videat̄ posse fieri ꝺ iure tñ canonico approbat̄ qđ fieri possit q̄n est in diē vel sub ꝺditōe fideicōmissuz iuxta no. in. l. q̄q̄. C. ad. l falci. nō habeo legē dicētē q tūc nō trebellianicam nō ꝓputent fructꝰ iudicio testoris ꝓcepti nec tūc subest illa rō que est q̄n trebellianica tantū deducit̄ vt patet ex his que dixi. Et ideo puto standū regule: que est in ꝓtrariū in dicta. l. in fideicōmissaria. ff. ad trebel. Et ita legēdo als dixi z ꝓsului.

Consiliū. XCIII.

An p̄sumat̄ diuisio si socij diuisim possiderint per magnum tempus.

Nchristi noie Amen

Nō sequēdo ordinē supr̄a scriptoꝝ dubioꝝ: q; p̄ctus supr̄ascriptꝰ fuit impfecte parū intelligibiliter ꝓpositus tota dubitatio put ꝓpendēdo ex informatione oreteꝰ habita vertit̄ circa admīstratōez z administrata ante diuisionē. Naz de tpe post diuisionē nō queritur q; sepatim z diuisim dicte ptes vixerūt z administrarūt ꝺ tpe ꝺo quo durauit societas: petit̄ p filios dicti iohānis a filijs dicti antonij reddi rō admīstratō nis dictarū apothecaꝝ tāq̄ recte et gubernate fuerūt p solū antonū q̄usq; vixit z post eiꝰ mortē p filios eiꝰ z sic p tim ipoꝝ gerētiū noie z p tim noie dicti petri iohānis tanq̄ ab ipo ꝓpositi p p̄te q̄ spectabat ad ipm petrū iohānis. ff. de exercito. l. si tamē plures versi. pumo ibi ꝑ si plures exerceāt ꝛc. z si cer. pe. l. eiꝰ qui in pro uincia in fi. Ideo volūt dicti agētes vt dicti q̄nēti reddant ratōez admīstratōnis de eo q ipi q̄uenti z pater ipoꝝ gesserūt ipoꝝ noie agētiū. z sic p dimidia quoꝝ agētiū intētō fundat̄ in. l. q pprio. §. pcur. vt ī ceteris ff. de pcura. in prin. p socio. l. verū. §. si cū tres sed hoc fundamētū sublatū ē p testes supr̄ascriptos: q̄ filij dicti antonij q̄nēti dicūt z p dictos testes bñ z sufficienter pbāt q imo nec dict⁹ antoni⁹ pr̄ eoꝝ nec post mortem ei⁹ ipi filij vnq̄ dictas apothecas rexerūt z gubernauerūt soli ꝑ coiter vna cū petro iohāne z filijs eius z q dict⁹ petrus iohānes claudebat de sero apothecas z portabat pecunias ad domū suā. Et q coiter oia faciebāt z nō magis vn⁹ q̄ alter. Ex q̄ sequit̄ q alter alterū nō cēset̄ ꝓposuisse z sic quilibet cēset̄ admīstrasse p se. Et ex hoc seq̄t̄ aliud q alter ab altero nō pōt petere si bi reddi ratōez generalē admīstratōis geste q̄m ab eo qui mō noie nō gessit ꝑ suo nō possuz hoc petere z hic vt dixi q̄libz suo ppriο noie z p p̄te quā habebat ī societate z p indiuiso gessit z admīstrauit nō noie ꝓsocij vel p p̄te illi⁹ ergo ꝛc. casus vr̄ in fy. ff. de admīs. tuto. l. actoꝝ vbi tutoꝝ a cōtutore hoc petē nō pōt. Nā quaratōe vn⁹ posset petere ab altero sil'r z alter ab illo ido iur. cuius dā tacite ꝓpēsatōnis alter ab altero ꝺz esse liber ar. ff. de le. ij. l. vnū ex familia. §. ꝑ si vno in fi. de cōpensa. l. si ambo. Si tū ad man⁹ vni⁹ plus q̄uenisset ex pecunia ꝓmuni seu ex mercib⁹ q̄ ad alterū nō ꝓhibet̄ alter agere p socio vt refundet̄ q̄ten⁹ plus p̄cepisset ñ vt ratōez generalis admīstratōis redderet. vt dicta. l. verū. §. si cū tres z. l. actōe. §. si coīs p quo. §. poti⁹ videt̄ q filij dicti antonij possent agere ꝯ filios petri iohānis q̄ petrus iohānes vt dicūt testes ꝓsueuerat portare pecunias ad domū suā q̄ cōuerso vnde si illi tacent honeste facerēt etiā isti tacē z supuganeā litē nō instituere. l. j. ff. de inoffi. testa. Tollit̄ etiā er altero intētio dictoꝝ agentiū q̄m dict⁹ petrus iohānes fecit diuisionē dicte societatis cū filijs dicti antonij iā sūt. xx. anni vel circa. Et ex post steterūt diuisi z sepati nec vnq̄ petita fuit reddi dicta rō. Unde credēdū ex taciturnitate tātis tpis z rōne societatis q̄ est q̄daz fraternitas q oīa in dicta diuisiōe fuerūt inter eos terminata. Et ratio hincinde reddita qđ si nō esset nō est credēdū q tāto tpe tacuissent vel q diuisionē fecissent: que nō solet fieri nisi sup certis z indubitatis ar. ff. famil'. her. l. j. z p hoc. ff. de pba l. pcula. Diuisio aūt q̄stū ad bona īmobilia dicit̄ pbari p instrm̄ publicū q̄stū ꝺo ad īmobilia pbat̄ p̄sumptōne iur. posito q testes de ipo non disponerēt scz q; p longū tpus. x. annoꝝ z vltra steterūt sepati z diuisi z q̄libz p seipm habuit suā apothecam er q̄ resultat p̄sumptio diuisionis ē glo. ordinaria que coiter tenet̄ in. l. pennl. C. ꝓmūi diui. z p bar. in. l. cū de in rē verso. ff. de vsuris. Sūt etiā duo testes q̄ dicūt se fuisse p̄sentes diuisioni ꝓdicte sz tercⁱ⁹ z sextus Nec sunt singulares q; nō discordāt in loco vniuersali tpe licz de ipis sz loco z tpe nō deponāt q; nō fuerūt interrogati. ꝑ hoc nō viciat dictuz ipsoꝝ p ea q̄ no. in. l. solā. C. de testi. z. ff. eo. l. ob carmē. §. fi. z p Jnno. in. c. q̄liter z q̄n de accu. z in spe. de inq̄si. §. nūc tractemus versi. Ité sufficit z licz tercⁱ⁹ testis sit affinis z sic videatur aliq̄liter detrahi fidei sue. Attamē q; adsunt alij q̄ testificāt̄ de auditu z q publica vox et fama tollit̄ p h̄ suspitio z supplet̄ dictū illi⁹ p ea q̄ no. in. l. si duo ꝓponi in prin. ff. de iur. iur. z. l. excusant̄ in prin. ff. de excu. tuto. z. l. iij. §. j. de testi. z in. c. fi. de succes. ab intesta. Ex q bus pz r̄spōsio ad oīa q̄sita sup̄ facta z ꝛcludo dictos agētes debere succūbere in quātū petūt a filijs dicti antonij sibi reddi ratōez admīstratōis dictaꝝ pecuniarū z in expēsis debeat ꝓdēnari. Laus deo.

Consilium.XCIIII.

Diuisio facta p duos de re pmũi int̃ tres tercio nõ psentiẽte nõ valet etiã int̃ illos duos z etiã si lata fuerit sententia.

Inter spectabiles z generosos ser nicolaũ ex vna et vluinũ ac henricũ adultz ipsi⁹ ser nicolai nepotes scz ipsi⁹ filios duoꝝ fratrũ ser nicolai ex alia orta materia q̃stionis sup hereditate diuidẽda q̃ in cõmũi int̃ ipos possidebat instãte z petẽte ipo ser nicolao vt ipa diuisio fieret qm̃ volebat bona sua cog̃scẽ vt appꝛet i q̃dã citatõe ꝛc. pducto libello i iudicio ipsi⁹ ser nicolai diuisionẽ petẽtis d̃ pmũi psensu ser nicolai z ser vluini ipo adulto hẽrico excluso pmissuz fuit i egregiũ decretoꝝ doctorẽ. D. A. de belguado pmiserũt tñ ipe ser nicola⁹ z ser vluin⁹ se facturos z curatores p posse q hẽricus adult⁹ arbitriũ obꝛuaret siue licẽtiã arbitri z oĩa z singula pẽta i pmisso ꝛc. Tãdẽ p arbitratorẽ arbitratiũ ẽ z primo q ser vluin⁹ habeat certã ptẽ bonoꝝ cũ onere certo vt in snĩa. Deinde de resto toti⁹ cumuli ipe ser nicola⁹ z ser henric⁹ adult⁹ debeãt detrahẽ vnã marchã in reditu p q̃libet vbicũq; voluerũt dũ tñ nõ de vulnesono. Itẽ arbitrator postea sup vna marcha etiã detrahẽda d̃ vna q̃rta p ipm nicolaũ z postema reliq̃ bona eq̃lit̃ diuidit p ser nicolaũ z ser vluinũ laudatur snĩa arbitri henric⁹ adult⁹ nõ laudat z licet citatus fuerit ad psentiẽdũ nũq; voluit psentire snĩe ipsi⁹ arbitri z post snĩaz noluit laudare reputat se grauatũ imo citat⁹ ptestat⁹ est ꝛc. vt in pcessu finalit̃ p iudicẽ ordinariũ deputãt boni viri vt cognoscãt si ipe henric⁹ lesus ẽ cui deputatõi ipe nõ psensit. Postremo declarauerũt ipi boni viri vt appet in ipoꝝ declaratõe. Et inter cetera declarauerũt q ipe henric⁹ adult⁹ nõ grauabat i eo q ser nicola⁹ eius patru⁹ debebat eligẽ vnã marchã z ipse aliã de toto cumulo a q̃ declaratõne ipe henric⁹ siue ei⁹ curator appellauit nec fuit p iudicẽ admissa ipa appellatio nec voluit q scriberet. Litant ipi ser nicola⁹ z ser vluin⁹ advidendũ restitui ipm henricũ in integrũ nec audit̃ p iudicez henric⁹ imo repellit̃ ꝛc. Ex bis d̃ infrascriptis dubitat̃. Primo an ser nicola⁹ nõ ꝓuãdo snĩaz incurrat penã pmissi cũ p eũ ñ stet q̃n pmissuz siue snĩe fuer̃t ꝑ p henricũ adultũ q̃ cõ pmisso z snĩe nõ vult psentire z p psequẽs nõ sua culpa ipsi⁹ ser nicolai ꝑ henrici q̃ nõ pmittit ipm ser nicolauz eligẽ vnã marchã vbicũq; vult iuxta tenoꝛẽ snĩe arbitri. Itẽ qꝛ i ista hereditate sũt certa bona q̃ vocãt habitatões siue puisiões z hec bona pcedunt̃ p ipsos nobiles ad beneplacitũ q̃buscũq; volunt ꝓpter aliqd̃ seruitiũ puta aduocatõez vel q̃d sile an ipa bona debeant diuidi qm̃ p ser vluinũ allegat̃ ipa bona nõ debere diuidi nulla assignata rõe z sic an ser nicola⁹ possit eligere de ipis bonis habitationũ p illa marcha q̃ sibi debebit̃ vbicũq; voluerit eligẽdo iuxta tenoꝛẽ snĩe. Itez an teneat̃ ipe ser vluin⁹ ipi ser nicolao reficere fructus q̃s pcepisset ex duab⁹ marchis de redditu iuxta tenoꝛẽ snĩe ac si assignate fuissent sibi ipe marche cum ipe ser vluin⁹ in possessiõe fuerit fruct⁹ recolligẽdo certaz terrarũ z mãsoꝝ sibi ex cumulo p snĩaz arbitri assignatoꝝ nec tñ ipe ser nicola⁹ poterit habere fruct⁹ dictaz marcharũ q̃ sibi assignant̃ p ipam snĩaz sine culpa sui. Et an de dãnis teneat̃ ille ser vluin⁹.

Nchristi noie Amen

Circa primũ q̃situm notandũ ẽ ad euidẽtiã q snĩa diuisoꝛia lata p dñm antoniũ nõ valuit nec valet in aliq̃ etiã q̃ ad nicolaũ z vluinũ postq; henric⁹ terci⁹ psors nõ psensit i pmisso nec ipm ratificauit. Et p psequẽs illi dño nullũ potuerũt illi facẽ pindiciũ in cõ pmittendo noie nec etiã arbiter ab eis assumpt⁹. ff. de re. iur. nõ dz alteri p alterũ iniq̃ ꝓditio afferri. Et ẽ q̃si casus in termis. C. famil. her. l. cohered i dby facit. C. si in vna eadẽq; cã. l. j. i prin. de re. credi. l. neq; fili⁹. ff. d̃ publica. cotẽ. §. dñs ad trebel. q̃dã. §. si q̃s filiũ: vñ cũ nõ valeat snĩa respectu illi⁹ nec etiã põt valẽ respectu alterũ duoꝝ p. l. i hoc iudicio. ff. famil. her. vbi casus q; reputat̃ esse vnũ negociũ hec diuisio licz plures tãgat q sonas. ff. de q̃b⁹ reb⁹ ad eũdẽ iudi. eat. l. j. d̃ iurisdi. omn. iudi si idẽ z sic dz i totũ termiari nõ p ptes als snĩa nõ tenet in aliq̃ vt no. C. si aduersus rẽ iudi. l. j. de voli. excep. ff. l. apud celsũ. §. vnde q̃rit̃ lo. j. de arbi. q̃lem. §. j. als ẽ lex dicẽ z ibi i glo. q̃ incipit nota. facit qd̃ no. glo. ij. q. vj. §. Itẽ cũ certa z i spe. de sen. §. iuxta versi. Itẽ est nulla rõe quãtitatis z qd̃ no. glo. ff. de iurisdic. omn. iudi. l. fi. z cy. C. de erro. cal. l. j. de re iudi. z canonistem. c. cũ inter de re iudi. Põt g̃ dictus nicola⁹ venire ꝓtra dictã diuisionẽ z snĩaz postq; ẽ nulla. Et petere iterũ diuisionẽ fieri z facẽ ambos dictos suos psortes citari l. quẽadmodũ. C. de agri. z cẽsi. li. x. z p pseq̃ns nullam penã põt timẽ q; illud legitime fit penã ñ meret. l. gratus. C. de adul. Nec põt vluin⁹ sibi iputare cur ñ faciat illũ henricũ ratificare sicut pmisit q; pmissio fuit reciproca z sic admittit̃ hĩcinde ꝓpẽsatio culparũ z negligẽtiarũ. ff. de ꝓpẽsa. si ãbo so. ma. l. viro atq; vroꝛe. fiat ergo iterũ diuisio de cõsensu oĩm nec põt dñs locũ tenẽs ꝓpellẽ dictũ henricũ ad ratificãdũ pmissuz vel snĩaz etiã si nõ doceat de lesiõe. C. de iur. deli. nec emere licet possit eũ cogẽ ad diuidẽduz alio puocãte. l. si pupillo⁹ i prin. ff. de reb⁹ eoꝝ nec etiã põt cogẽ ad pmittẽdũ nisi statutũ hoc disponet iuxta no. p bar. in l. furti. §. q̃ iussu. ff. d̃ ifami. Dz ipo recusãte pmittẽte iudex ipe debebit diuisionẽ facẽ si alr int̃ se nõ ꝓcordãt. C. de nup. l. i copulãdis cũ sy. z hoc sufficiãt d̃ primo dubio. Et facit ad pdicta glo. q̃ ẽ i. l. ij. §. dubitãdũ. ff. famil. her. Ad scdm ꝛho q̃situ respõdeo dicta bona debere diuidi si possunt ꝓmode diuidi postq; aliq̃ bona rõi ꝓriũ nõ allegat̃ p ter. i. l. cetere q̃ ẽ lex q̃rta i pri. ff. famil. her. vbi dat̃ regla q oẽs res diuisibiles veniũt i diuisorio iudicio ercep. q̃busdã de q̃b⁹ hec nõ sũt. Debem⁹ ergo adherẽ regule alio nõ dato sicut bononiẽs adherent carotõ vt no. glo. i. l. oĩs diffinitio de re. iur.

Ad terciũ q̃situ respõdeo q si dict⁹ ser nicola⁹ vult adrescidẽdũ istã diuisionẽ q̃ten⁹ de facto pcessit petẽdo iterũ eã fieri ꝑm eã q̃ primo loco dixit nõ põt petẽ a dicto vluino sibi solui fruct⁹ q̃s pcepisset ex duab⁹ marchis si ipas habuisset iuxta tenoꝛẽ snĩe tũ qꝛ esset sibi ꝓtrari⁹ cũ hoc petẽdo dicẽt snĩaz validã z debẽ effectũ sortiri z dicẽdo primũ dixit ꝓriũ ergo ꝛc. l. q̃. ff. q̃ appsit. C. de fur. l. j. Tũ qꝛ ñ ipe vluin⁹ ipediuit ipm habẽ ꝑ ipe henric⁹ q̃ nõ psensit ꝓmisso vel snĩe. Sed bñ põt petẽ vt ipe vluin⁹ coĩcet fruct⁹ q̃s ipe sol⁹ ex sua pte pcepit quã sibi de facto occupauit tãq; nõ iuxte occupauerit postq; diuisio nõ valuit vt supꝛa dixi z sic cut dict⁹ ser nicola⁹ coĩcauit suos ac si nulla diuisio facta foꝛet. ff. p socio. l. actõe. § si coĩs cũ. §. seq̃nti i fine.

Consiliũ.XCV.

Si dico me occupasse rẽ que nõ erat alicui⁹ z ex tũc possedisse p̃sumoꝛ dñs z etiã p̃sumit̃ rem illã nõ fuisse alicui⁹ z dicens ꝓtrariũ debet ꝓbare. Et fodere cotes aut metalla subtus terrã an liceat cuilibet etiã si alteri noceat. Et de venis cottarijs.

Nchristi nomie Amẽ

Visis allegatõib⁹ supꝛascriptis. Ego paul⁹ de castro vtriusq; iur. doctoꝛ idẽ pcludẽs dico vicz q ex

Pbationibꝫ factis satis apparẽ videt saltẽ iur. pſũptõe
q̃ p̃dicti p quibꝫ int' cedit dict⁹ ser antoni⁹ fuerũt i poſ
ſeſſione iſtꝰ ꝓtis ven. vel cuniculi de q̃ ꝓtẽdit poſtq̃ p
batũ eſt vt euident' appaꝛet q̃ in ꝑte illa fuit cauatũ ab
antiquo tpe in magna quãtitate. Totũ et ñ apparet q̃
ali⁹ cauauerit q̃ iſti vel eoꝝ auctoꝛes z iſti dicũt ſe vel
eoꝝ auctoꝛes cauaſſe: nam licet poſſibile ſit q̃ alij ca
cauauerint. Et iſta paꝛs veriſimilioꝛ eſt poſtq̃ ſunt in
poſſeſſioen oſtij vel introit⁹ ſine q̃ nõ potuiſſet ita ca-
cit ad ꝓnũciandũ p eis. Et p hoc induco tres auctes
doc. in ſy. Pꝛima cy. z alioꝝ in. l. ſi qua p calũniã d̃ epi.
z cle. q̃ dicũt q̃ ſi ꝓduco vnũ inſtrumẽtũ in q̃ ticius fe
cit ꝑcuratoꝛẽ gayũ ad agẽdũ. Et ego aſſero me eẽ illũ
gayũ. Aduerſari⁹ ꝛ̃o negat incũbit ſibi on⁹ ꝓbãdi q̃
ſim ali⁹ z niſi ꝓbet poſtq̃ habeo inſtrumẽtuz meũ. Et
aſſero me eſſe illũ p̃ſumoꝛ eſſe ille de q̃ fit mẽtio i inſtrõ
poſtq̃ poſſibile ẽ q̃ ego ſim ille licet et ã q̃ ſit poſſibile
q̃ ali⁹ ſit z iſta p̃ſumptõ eſt efficax ad ꝓnũciãdũ qꝛ eſt
iur. Alia auctoꝛitas ẽ bar. in. l. ſi ꝟuñ. §. ſi inter duos in
fi. ff. de le. ij. z in. l. demõſtratõ de ꝓdi. z demõ. q̃ vult q̃
ſi. ꝓduco teſtẽ in q̃ fit legatũ ticio petri d̃ tali loco. Et
ego ꝓbo me vocari ticiuz petri de illo loco z aſſero me
eſſe illuz de quo teſtõꝛ ſenſit. Aduerſari⁹ ꝛ̃o negat di-
cens q̃ põt eſſe alius eiuſdẽ noĩs incũbit ſibi onus pꝛo
bandi hoc alꝰ p̃ſumoꝛ eſſe ille de quo teſtõꝛ ſenſit poſt
q̃ hoc aſſero z habeo p̃ſumptõez ꝓ me z iſta etiã pꝛe-
ſumptio ẽ ſufficiens ad ꝓdẽnationẽ. Alia ẽ eiuſdẽ bar.
in. l. rem q̃ nobis. ff. d̃ acqui. poſ. z. l. rem alienã de pig.
acti. q̃ vult q̃ ſi nõ poſſuz aliter ꝓbare d̃niuz rei quaz
poſſideo ſi aſſero q̃ tpe quo ipſaz occupaui nõ erat in
alicui⁹ bonis niſi aduerſari⁹ ꝓbet q̃ erat in bonis alic⁹
p̃ſumptio eſt ꝓ me z ſic ꝓbo d̃niuz qꝛ qd̃ in nulli⁹ bo-
nis eſt occupãti ꝓcedit. Sic in ꝓpoſito iſti ſunt i poſ-
ſeſſione oſtij z introit⁹ ſine quo nõ põt accedi ad illũ lo
cum z fuerũt longiſſimo tpe. Et etiã ꝓbo verũ eſt z no
toriũ q̃ fuerũt in poſſeſſiõe cauãdi in alijs ptibꝫ dicte
vene z cuniculi. Et apparet q̃ in ꝑte de qua ꝓtenditur
fuit cauatũ licet teſtes eoꝝ nõ dicerẽt q̃ fuit cauatũ ꝑ
eos. Ex quo tamẽ ipſi hoc aſſerũt z ꝑs aduerſa nõ ꝓ-
bat ꝓtrariũ q̃d mouere debet aiuz iudicãtis ad p̃ſumẽ
dum poti⁹ ꝓ illa ꝑte cũ nihil habeat ꝓ ſe ex quo poſſit
reſultare dicta p̃ſumptio niſi q̃ ſic ẽ poſſibile q̃ ali⁹ vl
alij fuerint cũ iſti agẽtes habeãt ſimile fundamẽtũ pꝛo
se qꝛ etiã eſt poſſibile q̃ ipi fuerint z vltra hoc etiã ha-
bent alia ꝓ ſe ſcz antiq̃ſſimã poſſeſſionẽ tã oſtij vel bu-
che q̃ aliarũ ptũ cuniculi. Certe bon⁹ iudex declinare
debet aim ꝓ ꝑte agẽtis ꝓ qua plura ſunt ꝓ ea q̃ plene
no. bar. in. l. admonẽdi. ff. de. Sz ꝓdeo q̃d expedit in
hiis friuol' imoꝛari. Nã vt alꝰ in iſta cã pluries ꝓſulen-
do diri z credo dixiſſe veritatẽ niſi penit⁹ careã intelle-
ctu q̃d nõ puto. Cuniculꝰ iſte vnic⁹ eſt a principio vſq̃
in fi. qꝛ ſine illa diſtinctõe facta ꝓ regiões ꝓ quã diſtin-
ctionẽ reſultat pluralitas z nõ pu⁹ vt. l. ſi qs duas. §. j.
ff. coĩa p̃dio. z idẽ eſt dicẽdũ de vena ꝓpt quã fact⁹ eſt
cuniculꝰ z ꝓpt q̃d vnũquodq̃ z illud magis. Igit' ap
ꝓhenſa poſſeſſiõe cuniculi z venę ĩ vna ꝑte cẽſet app̃-
hẽſa in toto. l. iij. in pꝛin. ff. de acq. poſ. ſi alie ptes ñ oc-
cupabãt ꝓ aliũ alꝰ ſec⁹. l. q̃d in eo. §. fi. ff. de acqui. poſ.
Nec ob. violẽtia z cauilloſa reſpõſio ꝑt' aduerſe dicẽ
tis q̃ imo iſte cunicul⁹ nõ d̃z cenſeri vnic⁹ ꝫ plures ꝑm
q̃ plura ſũt p̃dia ſupioꝛa q̃bꝫ ſubẽ cũ cedat eis ꝓ regio
ne cuiuſlibet eoꝝ ideſt ꝓ regione cuiuſlibꝫ ipoꝝ. ff. de
acq. re. d̃. l. ꝓ regiõe. ꝓ ſocio. l. pet'. qꝛ leges ille faciũt
de directo in cõtrariũ naz quouſq̃ lapis nat⁹ in ꝓfinio
duoꝝ p̃dioꝝ coheret ſolo z ſic nõ reputat' vt lapis ſed
vt ſolũ eſt coĩs ꝓ diuiſo ſicut ſoluz. Sz poſtq̃ ẽ euul-
ſus a ſolo z ſic ꝓſiderat' ꝓ ſe vt lapis tunc eſt vnic⁹ z eſt
coĩs ꝓ indiuiſo vt in dictis legib⁹ dicit'. Sic dico in ꝓ
poſito anteq̃ iſta vena eſſet apta nõ ꝓſiderabat' tãq̃
vena ſed tanq̃ ſolũ nec ꝓ ſe. Et ideo poſſum fateri q̃
cedebat a ſupficie vſq̃ ad centrũ cuilibet d̃noꝝ ſupio
rum ꝓ regione z ſic ꝓ diuiſo vnde vnus eoꝝ nõ pote
rat fodere niſi quouſq̃ ſuuz prediũ ꝓtendebat' iuxta
no. in. l. fluiuz. §. fi. cuz. l. ſe. ff. de dam. infec. Sz poſtq̃
fuit apta: ꝓſiderat' de ꝓ ſe z nõ ſimplicit' tanq̃ ſolũ ſed
tanq̃ vena. Et ideo debz equipari lapidi euulſo vt ſic
ꝑſuppoſito ſine p̃iudicio veritatis q̃ remãſerit i d̃nio
d̃noꝝ ſupioꝛũ erit eoꝝ ꝓ indiuiſo qꝛ diuiſio illoꝝ fun
doꝛũ nõ ſe extẽdit ad hãc venã q̃ mediãte cuniculo ſe-
parata ẽ a ſolo qd̃ ẽ ſupꝛa celũ cuniculi z qd̃ ſuſtinet ſu
perficiẽ p̃dioꝝ ſupioꝝ. Et ſic cũ illa diuiſio ſe nõ extẽ-
dat ad hãc venã z ipa de ſe ẽ tota ꝓtinua ſine linea z ſi
ne diuiſiõe actuali nõ põt dici niſi vna qꝛ diuiſio ẽ illa
que de vno toto facit plura. l. ſi qs duas. §. j. coĩa p̃dio
rũ. Igit' ſequit' bene q̃ app̃hendẽdo poſſeſſionẽ ꝑtis
cẽſent' app̃hendiſſe poſſeſſionẽ toti⁹. Nec ob. ſi dicat'
hoc nõ eſſe verũ qñ ꝑs altera erat ꝓ aliũ occupata vel
poſſeſſa qꝛ dico q̃ d̃ni p̃dioꝝ ſupioꝛũ licz poſſiderẽt z
poſſideãt illos fũdos nũq̃ tñ poſſiderũt hãc venã poſi
to etiã q̃ eſſent d̃ñi iſti⁹ vene qꝛ nõ apparet eos app̃hẽ
diſſe poſſeſſionẽ ei⁹ tanq̃ vene niſi a tpe iſti⁹ inuaſiõis
de q̃ ꝓtendit' ergo ꝛ̃c. licet eñ ante aptã venã poſſet di
ci q̃ poſſiderẽt ſolum rõne cohentie z tãq̃ ſolũ z ſic in
vniuerſo poſt ipaz inuẽtaz cũ ſit res penit⁹ diuerſa re-
quirebat' noua app̃henſio ar. l. euz q̃ edes. ff. de vſuca.
de acq̃. poſ. l. cũ heres in pin. Potuerũt ergo p̃ſcribẽ
iſti agẽtes ex quo tãto tpe totã venã poſſederũt poſito
q̃ remãſiſſet in d̃nio illoꝝ d̃noꝝ ſupioꝛũ poſt inuẽtio
nẽ ei⁹. Sed etiã dico hoc falſuz qꝛ fuit effecta inuẽto-
rũ ꝑ ea q̃ no. in. l. cũcti. C. d̃ metal. Et ꝑ ea q̃ pluries di
cta ſunt alꝰ. Et p ꝓſequẽs eſt iſtoꝝ. Nã aut iſti cauſã
habuerũt ab illis et habeo ꝓpoſitũ. Aut dicit' ꝑ alterã
ꝑtẽ q̃ nõ habuerũt ab illis cauſaz z tũc oſtẽdat q̃ tpe
quo iſti z ſui auctoꝛes inceperunt occupare ali⁹ vel alij
eſſent d̃ñi iſti⁹ vene qd̃ cũ facere nõ poſſint qꝛ q̃ſi ẽ im-
poſſibile diceret' effecta occupãtiũ ꝑm theoꝛicã bar. in
dicta. l. rem q̃ nobis. ff. de acq. poſ. Obmiſſis ergo alijs
rationib⁹ alꝰ factis ꝓ iſta ꝑte z etiã rõnib⁹ ꝑtis aduer-
ſe q̃ poti⁹ ingerũt difficultatẽ q̃ realitatẽ dico z ꝓſulo
ſine ſcrupulo z ſine dubitatõe quacũq̃ ſniaz ferendã
ꝓ ꝑte agentiũ. Nec vnq̃ vidi aliquã bonã z vigentẽ
rationẽ ꝓ alia ꝑte licz ſuas multiplices allegatões z di
uerſa ꝓſilia viderim que me ab hac ſnĩa nõ retraxerũt
in bona z pura cõſcia. Et videt' mihi q̃ ſibi fuerit alꝰ
facta magna iniuſticia. Et ſi haberẽ ferre ſnĩaz in nul-
lo dubitarẽ ferre ꝓ ea. Laus deo.

Conſiliũ. XCVI.

De probatione d̃ñij principaliter in iudiciũ deducti qualiter ſit fienda.

Ne chriſti nomie Amẽ

Viſo quodã ꝓceſſu agitato forliuij ſup qua
dam terra z quadã vinea inter quãdã d̃ñaz iohãnã vi
duã vxoꝛẽ z heredẽ cuiuſdã marci ſeu ꝑcuratoꝛẽ eius
agẽtes ex ꝑte vna z quoſdã poſſeſſoꝛes dictarũ rerum
habẽtes cãz in illis reb⁹ a d̃no forleueſio leguz doctoꝛe
ſeu dictũ d̃ñm forleueſiũ veniẽtẽ ad cauſas p̃dictas de
fenſorio noĩe dictoꝝ poſſeſſoꝝ ex altera ſup eo q̃d q̃ri
tur que ſint vel eſſe debeãt ptes in ꝓnũciãdo z ſentẽti
ando. Reſpõdeo q̃ eẽ debẽt in abſolvẽdo dictũ d̃ñm
forleueſiũ ſeu poſſeſſoꝛes ad quoꝛũ defenſionẽ venit a
petitis ꝑ dictã d̃ñaz vel ab obꝑuatõe iudicij ꝓpt nul-
litatẽ ꝓceſſus q̃ eſt null⁹ vt no. in. l. ꝓſentaneũ in ꝓma
glo. C. quõ z qñ iudex z in auc. q̃ ſemel. ſ. ti. in glo. q̃ in
cipit ſcz citatio z in. l. fi. §. illud de tẽp. appel. de his qui

ad eccleſiã ꝓfu.l.p̃ſenti ꝺe ſen.7 interlo.om.iudi.l.,pla tam cũ ibi.no. Nec ob. q ꝓmiſſio fuit facta ꝑ dñm gu bernatoꝛẽ ſeu mãdatũ factũ fuit ptãti q in dictis cauſis ꝓcedẽt ſumarie 7 ꝺe plano ſine ſtrepitu 7 figura iu dicij ꝛc.q; hoc facere nõ potuit etiã ſi eſſet legat⁹ ꝺe la tere ſine ſpãli ꝓmiſſione vt no.glo.q̃ ad hoc coĩter alle gat in.c.fi.ꝺe here.li.vj. q; nõ põt inferioꝛ tollere legẽ ſuperioꝛ vt ĩ cle.ne romani ꝺ elec. Primũ añt q ꝺebeãt abſolui a petitis 7 ſic diffinitiue poſito q ꝓceſſus vale ret ,pbaꝛ ex ꝺefectu ,pbatõis nõ facte. C. ꝺe eden. q̃ ac uſare ꝺe ,pba.l.actoꝛ que ſnĩa lata q; nõ ,pbatũ q ſit diffinitiua 7 ſic poſtq̃ in rẽ iudicatã trãſiuit nõ poſſit amplius ,pbari ,pbaꝛ in.l.argẽtarius.§. cum añt.ff.ꝺe eden.ꝺe re iudi.l.impatoꝛes 7 exp̃ſſe ꝑ glo.ĩ dicta auẽ. qui ſemel q̃ incipit ſcz citatio in fi. q añt hic ꝺeficiãt in ,pbando ptz q; iſta dña egit rei vẽdicatõe 7 ſic ꝺebuit ,pbare dnĩum directũ vel vtile.l. in rẽ in prin.ff. ꝺe rei ven.etiã ſi q̃s agat ꝓtra illũ qui habuit ab eo cauſã pu to ꝓmodatariũ vel ꝺepoſitariuz 7 imputet ſibi cur ele git rei vẽdi.nõ añt actionẽ ꝓmodati vel ꝺepoſiti in q̃ bus nõ req̃rebaꝛ ,pbatio dñij vt ptz iſta ex his q̃ habẽ tur 7 notantꝛ in.l.ita vt ſi fur.ff.ꝓmo.in glo. Cõſtat au tem q ad ,pbandũ dnĩuz nõ ſufficit agẽti ,pbare ſe vl̃ ſuũ actoꝛẽ aliq̃n poſſediſſet q; cũ poſſeſſio ſit diuerſa a dnĩo.l.naturaliꝛ.§.nihil ꝓmũe.ff.ꝺe acqui.poſ. Et ſic poteſt eſſe q poſſederit tamẽ nõ erat vel eſt dñs p̃fata ,pbatio nõ ꝓcludit per regulã non ,pbat hoc eſſe ꝛc.l. nõ hoc. C. vnde cogna,ꝺe ,pba.l. ad ,pbationẽ 7 ita di cunt glo.7 doc.in.l. cũ res. C.ꝺe ,pba. vnde 7 alibi doc. dicũt q q̃ agiꝛ ꝺe dnĩo directe ſeu q̃ dnĩuz ,principaliter ꝺeducit in iudiciũ nõ ſufficit poſſeſſio p̃terita ad ip̃m ,pbandũ niſi ſit tanti tẽpoꝛis q̃ ſufficiat ad pꝛe ſcribẽdũ cum aliꝭ req̃ſitis puta longi temporis cũ ti.7 bona fide vel lõgiſſimi cũ ſola bona fide vt no.in.l.pe nul.ff.ꝺe ꝓdi.inſti.ꝑ bar.extra ꝺe p̃ſump.c. illud ꝑ Jo. an.7 no.in dicta.l. cũ res. C.ꝺe ,pba. Sed iſta dña nõ ,pbauit niſi poſſeſſionẽ marci a q̃ habuit titulũ ,p here ꝺe nõ añt tanti tẽpoꝛis vel cũ taliꝭ q ex ea reſultet ,pbatio dñij ſilr 7 ꝺe ſe nõ ,pbauit niſi ſolã poſſeſſionem alicuiꝰ tẽpoꝛis ergo ꝺebet ſuccũbere ꝑ iam dicta ſupꝛa 7 alĺ. Jmputet ergo ſibi dicta dña cur egit rei vẽdicatione ꝺebebat eĩm agere petitõe heredi.in qua ſuffeciſſet ,pbare poſſeſſionẽ ꝺefuncti. Sed certe nec illa pote rat agẽ poſtq̃ ipa ſemel poſſedit bona hereditaria vt ipa aſſerit ſm q no.7 ſenſit glo.in.l.j.ff. ꝺe fideicõ.be re.peti.7 fuit opi.azo.in ſũma 7 ibi etiã ꝑ bar. Debuit ergo agere poſſeſſoꝛio ſcz ꝓdi.ex.l.ſi coloni. C. ꝺe agri. 7 cenſi.vt exp̃ſſe voluit Jnno.in.c.ſepe ꝺe reſti.ſpo.vl̃ ꝓditione ex.l.fi. C. ꝺe acqui.poſ.ſi ,pbare poterat dñm foꝛleueſiũ noĩe dicte dñe poſſediſſe quã ergo viã ele git hec ſibi pateat.l.penl̃.§.fi.ff. qꝺ me.cau. Nec põt obtinere in hoc iudicio ex illo capite q in alio potuiſſz poſtq̃ viã ꝓpetentẽ nõ elegit etiã ſi ex ,pductis in hoc iudicio ꝺe altera ſibi cõpetẽte appareat.ff.ſi ps heredi. peta.l.nõ poſſimus.7 no. Jnno.in.c.j.ꝺe libel.obla. Et patet ex no.in p̃all̃.l. ita vt ſi fur.ff.cõmo. vbi poterat agere ꝓmodati 7 obtinuiſſet licet dnĩuz nõ ,pbaſſet et tamẽ ſi egit rei vẽdi.7 nõ ,pbat dnĩuz nõ obtinet.facit ler habebat in prin.cũ ibi no.ff. ꝺe inſtitoꝛia. Sic ergo ptz q nihil ,pdeſt huic agẽti q dñs foꝛleueſius tenue rit iure familiaritatis cuz 7 ſi ,pcuratio noĩe dicte dñe tenuiſſet nõ potuiſſet dicta dña etiã agẽdo ꝓtra ipſuz ꝺe directo rei vẽdi.obtinere nõ ,pbando dnĩuz ad qꝺ ſe artaſſe videreꝭ ſic agẽdo multo minus agẽdo ꝓtra illos in quos p̃fatus dñs foꝛleueſius trãſtulit q; ſic vi ꝺetur poſſeſſ. intuertiſſe dicta.l.fi.ff. ꝺe acq.poſ.ff.eo. l.iij.§.7 ſic etiã fuiſſet ꝓtinuata poſſeſſio marci in dictã dñaz ex forma ſtatuti foꝛleueñ tamen ꝺeſit dicta dña poſſidere ex dicta trãſlatõe facta in alios ꝑ dictũ dñm foꝛleueſiũ vt dicto.§.q ſeru⁹ 7 ſic nõ potuit dicta dña p̃ſcribere.l.naturaliꝭ.ff. ꝺe vſuca. Sequiꝭ ergo id qꝺ dixi: q; duri⁹ ẽ euellere a dictis poſſeſſoꝛibꝫ: q̃ꝑ a dicto ꝺño foꝛleueſio q̃ nõ poſſediſſet. Predictis ꝛo videt obſtare dictum dñi nicolai ꝺe matta. qꝺ refert 7 tenet bal.in dicta.l.cũ res. C.ꝺ ,pba. q̃ tenuit q ſufficiat agẽ ti rei ven. ,pbare q ille a quo titulũ habuit diu poſſede rit intelligẽdo diu ſcz arbitro boniviri ſeu iudicis. Sz illud dictũ non placet 7 coĩter alij ꝺoc. dicunt ꝓtrariũ. Nã ſi illi auctoꝛi nõ ſuffeciſſent ,pbare ſuã poſſeſſionẽ ꝓteritã ſi ipſe egiſſet ꝑ no.ꝑ bar.in dicta.l.penul.ff. ꝺe ꝓdi.inſti.7 ꝑ Jo.an.in dicto.c.illud ꝺe p̃ſump. ſilr nõ ꝺebet ,pdeſſe ſucceſſoꝛi ſuã cauſaz habẽti ab eo ar.l.fi. §.j.ff.ad vell̃.ꝺe regu.iur.l.in his.§.nõ ꝺebeo 7.l.here dem. Ex his apparet nil ,pdeſſe dicte dñe iuramẽtũ ſi bi ꝺelatũ in ꝺefectũ ,pbatõis tamẽ q; hic nõ ẽ dare etiã ſemiplenã ,pbatõez q̃ fit ꝑ vnũ teſtẽ ꝺeponentẽ ꝺe eo qꝺ expedit 7 ꝺe quo ſi duo ꝺeponerẽt facerẽt plenã ,p batiõnẽ vt no.in.l.admonẽdi. Sed hic ꝺeponũt de fũ cti ꝺe qua ſi mille ꝺeponerẽt nõ ,pbaretꝭ dnĩuz ſed ſola poſſeſſio p̃terita 7 ſic nil eſt qꝺ ſuppleat tamẽ etiã quia tale iuramẽtũ nõ ꝺebet nec põt ꝺeferri poſt ꝓclusionẽ in cauſa vt no.bar.in.l. admonẽdi circa fi. dicẽs q ita obſeruat ꝓſue. Certe etiã iur.fulciꝭ cum p̃fatũ iuramẽ tum vim ,pbatõnis habeat q̃ poſt ꝓclusionẽ in cã fieri non põt ꝑ ea q̃ no. Jnno.in.c.paſtoraliꝭ ꝺe cã poſ.7 ꝓpꝛie.hoc etiã tenet bal.in.l.generaliꝭ in fi.pꝛi.C.ꝺe iur. iur.dicẽs ibi eſſe caſum. Cũ etiã q; in cauſis nõ paruę quãtitatis nõ ꝺebent ꝺeferre actoꝛi ſed potiꝰ reo ſi pe tat vt hic fuit vt no.in dicta.l. admonẽdi 7 hic non eſt ꝑua quãtitas. Cõcludiꝭ ꝑ vt ſupꝛa dixi ſcz dictos con uẽtos ꝺebere abſolui ſeu dictũ dñm foꝛleueſiũ eos ꝺe fendentem.

Conſiliũ. xcvii.

Exiſtente berede maſculo quomodo intelligantur iſta verba.

Nchriſti nomie Amẽ

Proponiꝭ in caſtro ꝺe mõzono vigeꝛe ſtatu tũ quo cauetꝭ q filia nupta ſeu ꝺotata nõ ſuccedat pri exiſtẽte herede maſculo. Nũc q̣ꝺã ſaladinꝰ ꝺeceſſit re licta quadã filia nupta 7 ꝺotata noĩe katherina relicta quadã nepte ex filio p̃defũcto relicto etiã q̣ꝺam agna to ex linea trãſuerſali maſculo. Queriꝭ nũc ad quẽ pti neat hereditas dicti ſaladini p̃ſuppoſito q teſtatꝰ q; ꝺe teſtõ ꝺubitaꝭ. Et ꝺe iure ꝓmũi clarũ eſt q ptineat ꝑ dimidia ad dictã katherinã filiã. Pro alte ra ꝛo dimidia ad dictã neptẽ ex filio noĩe antoniã. C. ꝺe legi.heredi.auẽ.in ſucceſſiõe. Sz ꝺubiũ eſt ,ppt̃ dic ctũ ſtatutũ. Et ꝓmo ꝺubitaꝭ vtrũ ,ppt̃ dictũ agnatũ maſculũ excludãt dicte femie 7 videꝭ q ſaltẽ katheri na excludat: q; ipa erat ꝺotata tpe ꝺelate ſucceſſionis Et verũ eſt ꝺicẽ q extabat alꝰ heres maſculꝰ nã q̃libz agnatꝰ exiſtẽs infra gradũ infra quẽ poſſit admitti ad ſucceſſionẽ põt ꝺici largo mõ heres habitu: etiã ſi alꝰ p̃cedat ĩ gradu: ſicut videmꝰ in ſuis heredibꝫ: q; nõ ſo lũ tenẽs primũ locũ ꝺicitꝭ ſuꝰ ſed etiã ſequẽtes rõne ba bitꝰ 7 poſſibilitatis.l.ſuꝰ q̃z in prin.7 ibi hoc colligitꝭ.ff. ꝺe here.inſti.vñ verba ſtatuti ꝺicẽtis ſi nõ extiterit he res maſculꝰ vel exiſtẽte herede maſculo: poſſunt optie intelligi.i. ꝺe q̃libz agnato vel agnato maſculo ad ſuc cedendũ ab inteſtato: ſi nõ p̃cedat in gradu ab alio q̃ a filia. Cũ igitꝭ hic extet: locũ habẽt verba ſtatuti: ergo 7 eiꝰ diſpoſitio vt iſte agnatꝰ ꝺicẽ poſſit. Ego eſto qui ſum heres maſculꝰ ergo tu katherina excluderis. Con trariũ puto vriꝰ q; ꝺico ſtatutũ ꝺebẽ intelligi ꝺe bẽde

masculo.i.de alio filio testatoris existēte in eodem gra
du cū filia sic eā assumit' 7 restringit' illud verbū heres
qm̄ si largius assumeret' incōueniēs vt.l. ex facto.§.fi.
7 ibi no.ff.ad trebel. Sed hic sequeret' magna absur-
ditas q̄ ista verba statuti intelligerent' ita large.s.p q̄
agnato vel cognato masculo apto ad succedēdū sic ei
agnatus vel cognatus decimi gradus: cui parū debita
est hereditas: excluderet filiā cui multū debita est de iu
re nature.l.scripto.ff.vnde liberi.l. cum ratio de bonis
dā.7 esset magna iniq̄tas. Cum igit' istud statutū con-
tineat odium respectu filie quā excludit restringat' vt
quāto minus possit odiū ꝓtineat. videlicz vt intelliga
tur de herede masculo eiusdē gradus cū ea 7 sic nō de-
ficit eius linea cū descēdentib⁹ masculis ex eo qui locuz
patris ingrediūtur insti. de erbere.libe.§. postumoꝝ.
Unde filius ex eo nepos 7 ꝓnepos excludent filiā fe-
minā. put disputādo tenuit Jaco.bu. quē etiā refert
7 tenet bar.in.l.liberoꝝ.ff. de ver.sig. In antepelt. co-
lū. ver.his ꝑmissis. nō aūt intelligat' de qnolibz agna-
to masculo de re.iur.l.odia cū sy. 7 p notata in dicta.l.
ex facto.§.fi. Secūdo dubitat' an dicta neptis exclusa
rit dictā katherinā. Respondeo nō q̄ licet descēderit
ex masculo: nō tamē est ipe masc⁹ sed femina. Et sic
deficit in ea q̄litas req̄sita p statutū ad excludēdū. Et
ita determiat bar.in dicta.l.liberoꝝ 7 in dicta ante pe
nul.colū. versi. q̄ro pone retēto eodez themate 7 cy.in
l.j.C. de adul. Et Jo.an.in addi.spe.ti.de succe.ab in-
tes.sup rubrica post mediū magne additōnis in versi.
sifez questionē ꝛc. Sic igit' ꝓcludo nō obstante dicto
statuto qō in casu nr̄o cessat dictū statutū: cuz cessent
req̄sita p ipm ad excludēdū filiā 7 dictā hereditatē de
latam fuisse de iure ꝓmuni p vna dimidia ad dictā ka-
tberinā filiā ꝓ⁹ altera ad dictā antoniā neptē: que an
tonia cū decesserit in pupillari etate trāsmittit suā di-
midiā iure suitatis ad suū heredē.l. ventre cū ibi plene
no.p bar.de acq̄.here. Eius aūt heres succedit cuz di
cta katherina nō obstante q̄ extiterit mater vt dixi in
alio ꝑsilio. Et p̄dicta si nō ꝓstat de testō dicti saladini
als illi statur.

Consiliū.XCVIII.

Donatio inter virum et vxorem an firmetur jura-
mento.

Nchristi noie Amen

Notandū est p̄mo q̄ licz donator iste dixerit
se donare cā mortis tū ex alīs apparet q̄ voluit donare
inter vivos qō pz q̄ ꝓmisit 7 iurauit dictā donatōem
attēdere 7 obꝑuare 7 nullo vnq̄ tpe ꝓfacere vel veni-
re de iure vel de facto 7 sic eā nō revocare qō est ꝯ na-
turā donatōis cā mortis insti. de dona.§.j.ff. de dona.
cā mor.l.seya i fi.7 no.in.l.nō oīs circa prin.ff. si cer.pe.
7 sic pactū ꝓtrariū nature sue facit eā transire in dona.
inter vivos.ff. de dona.cā mor.l. vbi ita donat' 7.l.cum
ꝓcario.ff.ō pca.q̄ donatō facta int' ꝓinges sine iuramē
to nō valet vt in ti. de dona.inter vi.7 vxo.p totū.ff.et
C.licet sec⁹ in dona.cā mor.ff.e.ti.si eū.§.fi.cū.l.sequē-
tū. Et est videndū qd de ista in q̄ fuit interpositū iuramē
ti. Et est videt' q̄ valeat ꝓpter iuramētū qō pōt seruari
sine interitu salutis eterne.c.cū ꝓtingat de iur.iur.7 ita
determiat guil. de cu.in.l.§ 7 si possessoꝝ.ff. de iur.iur.7
bar.in.l.si qs p eo in fi.sui ꝓmēti.ff. de fideius.7 in.l.se-
ius 7 angen⁹.ff.ad.l.falcidiā. Sed ꝓtrariū videt' deter
minare ipe idē bar.in.l.j.7.ij.ff. de dona.inter vi. p ra-
tionē: q̄ ibi dicit' q̄ talis donatō est ꝯ bonos mores: q̄
facit vt mr̄imonia sint venalia 7 p̄bēt cām sepādi mr̄i-
monia si valeret qō est odiosuz 7 turpe.l. rep̄hendēda
C. de insti.7 substi. sub ꝓditōe fac. 7 facit vt poti⁹ attē-
dat' spoliatōi ad inuicē q̄s educatōni liberoꝝ. Constat
aūt q̄ etiā hodie de iure canonico iuramētū p̄stitū con
tra bonos mores nō tenet. vt in.c.nō est obligatoriū d̄
re.iur.7 etiā ipe idē bar. hoc tenet in dicta.l.si q̄s ,p eo.
ff. d̄ fideius. Preterea p statutū ānullat' hoc instrumē
tū nō insinuatū 7 sic dictū instrumentū nullā fidē facit
nec ꝑbat dictā donatōem vel iuramētū int̄uenisse. vñ
etiaz si prima opi. guil. 7 bar. in locis sup allegatis esset
vera q̄ talis donatio firmaret' iuramēto: locū habēt: si
de ipa apparēt p instrumētū: cui fides esset dāda. Sed
hic nō apparet p hoc instrm̄: cui fides ñ est dāda: q̄ ñ
est insinuatū. Et sic ē pinde ac si facta nō esset cū paria
sunt nō esse 7 nō apparē. l. duo sunt ticij. ff. de testa. tu.
7.l. ruptilia polla 7.l. in.l.ff. de ꝓtrahē. emp. lōga em̄ est
dāa inter instrm̄ 7 ꝓtractū in instrō ꝓtentuz iuxta ea q̄
plene no. bar. in.l. si libzari⁹. ff. de re. iur. Unde pōt cō
tract⁹ esse de se valid⁹ 7 tū instrm̄ esse inualidū q̄ caret
solēnitatib⁹. 7 ,pderit validitas: si alio mō q̄s p illud in
strumētū pot ,pbari: q̄ substantia ꝓtract⁹ nō ꝓsistit in
instrō. Sz ,pbatio. ff. de pig. l. ꝓtrahit'. Et sil'r econtra
pōt valere instrm̄ q̄ habet oīa solēnia instrī. de quib⁹
habet' p glo. in.l. generali. C. de tabula. li. x. 7 q̄ ptinent
ad notariū 7 tamē ꝓtract⁹ pōt esse null⁹ q̄ ꝯ legē vel sta
tutū vel ꝯ bonos mores. l. pacta q̄ ꝓtra. C. de pac. vel nō
habet solēnitates req̄sitas in ꝓtractu. l. iubem⁹ 7 auē.
hoc ius. C. de sacro. sanc. eccl. Et si dicat' statutū lay-
coꝝ nō pōt aliq̄d statuere sup iuramēto qō nō est ho-
die de iure seculari ß de ecclesiastico vt in.c.fi. de fo. cō
pe. li. vj. 7 pz in. c. licz mulieres de iur. iur. e. li. Respon
det' verū esse de circō: vt si statuerint q̄ talis ꝓtract⁹ ñ
valeat nec firmet' iuramēto ,put dicebat' olim in. l. nō
dubū. C. de legi. 7.l. iur. gen. §. fi. ff. de pac. Nam ille le
ges sūt hodie correcte p ius canonicū: si iuramētū pōt
ꝑuari sine pctō 7 nō est ꝯ bonos mores. nec ꝯ publicaz
vtilitatē p̄ncipalit'. iuxta plene no. p bar. ī dicta. l. si qs
p eo de fideius. Sicut g̃ nō valēt leges impiales ꝯriā-
tes iuri canonico circa obꝑuātiā iuramēti. Ita 7 m'to
min⁹ statuta laycoꝝ: quoꝝ oīs virtus dependet a iure cō
muni. l. oēs populi. ff. de iusti. 7 iur. Sz ī casu nr̄o nihil
de directo statuit hoc statutū sup obꝑuātia iuramēti:
ß statuit sup verbis instrī: qō attestat' d̄ iuramēto vt si
bi nō credat' 7 ß nō ꝓhibēt' laici facē q̄ instrā notario
rū sunt de foro sec'lari. Pl⁹ dicit bar. q̄ possunt statue
exp̄sse sup iuramēto nō p̄ncipalit' q̄ nō obꝑuet' si vali
dū est: ß in ꝓsequētiā statuēdo q̄ nisi talis solēnitas ob
seruet' p̄sumat' simulatū vel dolo p̄stitū vel vi aut me-
tu qō si esset verū etiā de iure canonico nō esset obser-
uandū. vt in.c.ij. de pac. li. vj. vñ nec obseruabit' de iu-
re ciuili q̄ ꝑ nō vero habet' ex dispositōe statuti: quia
multa licēt in ꝓsequētiā: q̄ nō licēt p̄incipalit'. ff. de au
cto. tuto. l. j. 7 ita determiat bar. in. l. oēs populi. ff. d̄ iu
sti. 7 iure. dicēs q̄ tale statutū excludit peccatū q̄ ñ sta
tuit q̄ iuramētuz validū nō seruet' nec ip̄m de directo
ānullat' ß statuit aliq̄d circa ip̄m qō si ceēt verū etiā ius
canonicū ip̄m ānullaret. Et licet d̄ isto dicto ego sim
dubi⁹ p. c. cū qd vna via. de re. iur. q̄ exp̄sse statuūt su-
per iuramēto vnde videt' q̄ sicut nō possunt directo
statuere. Ita nec p indirectū p dictū. c. cū q̄d. De casu
tamē nr̄o nullā habeo dubitatōez: q̄ statutū istud nec
directo nec p indirectū statuit aliqd exp̄sse sup iuram̄
to: ß statuit sup instrō ꝓtinēte iuramentū qō nō ꝑbet
ergo ꝛc. Et si p aliū modū posset ,pbari: statutū talem
,pbationē nō ānullat: ß deberet obseruari tenēdo pri-
mā opi. Cōcludo igit' tale instrm̄ nō valere nec fidez
facere. Donatōnez 2o p̄dictā si al'r q̄s p dictū instrm̄
posset ,pbari firmaret' iuramēto p̄m opi. bar. in locis p̄
all'. licet p̄m opi. eiusdē in dicta. l. j. 7. ij. sit sec⁹ sup quo
que sit verior ꝓncipalit' me nō intromitto: q̄ puto ñ
fore expediēs posteq̄s instrm̄ ānullat'.

Consiliū.XCIX.

Donatio facta marito ab vxore cum pacto q̄ nō liceat reuocare nisi maritus p̄moriat': an sit causa mor. vel inter viuos.

Domīa appolonia vxor.q.egregij arciū ⁊ medicine doctoris magistri nicolai de cauazol'. de vincētia sana existēs ⁊ sine vllo ꝓtūc mortis piculo donatōez fecit eidem marito suo ⁊ effectualit' sub hac forma dedit tradidit ⁊ donauit eidē marito suo ibi p̄nti stipulāti ⁊ recipienti ꝓ se ⁊ suis heredib⁹ titulo donationis cā mortis oīa ⁊ singula bona sua mobilia ⁊ īmobilia vbiq̄ sistentia p̄nția ⁊ futura ⁊ quecūq̄ iura ⁊ actiones q̄ ⁊ q̄s ipa dña appolonia hz de p̄nti seu in futurū habitura esset ꝓtra quācūq̄ psonam quacūq̄ ratōe ⁊ cā adeo q̄ ipa dña appolonia p̄cedēte sine liberis anteq̄ dict⁹ magister nicola⁹ idē donatari⁹ habere debeat oīa bona mobilia ⁊ īmobilia ipsi⁹ dñe appolonie. Et q̄cūq̄ iura sua ⁊ de ei⁹ disponere ꝓ suo libito tāq̄ dñs ⁊c. Sub certa modificatōe cuiusdā legati ad pias cās ⁊c. quā suā voluntatē asseruit esse velle ⁊ ex cā donatōis cā mortis valere ⁊ tenere. Que oīa ⁊ singula p̄dicta p̄fata dña appolonia p se ⁊ suos heredes p solēnē stipulatōez ꝓmisit ipi magistro nicolao ibidē p̄nti ⁊ recipiēti. Et iurauit corp̄alit' ad sancta dei euāgelia manu tactis scripturis habē ꝑpetuo firma rata ⁊ attēdere ⁊ obs̄uare ⁊ nullo vnq̄ tpe ꝓtrafacere vel venire aliq̄ ratōne vel cā de iure nec de facto sub pena p̄iurij ⁊ ducētoū ducatoū auri solēni stipulatōe ꝓmissa totiēs ꝓmittenda ⁊c. Et pena soluta vel nō p̄dicta oīa ⁊ singla attēdere teneat' ⁊ ꝓtract⁹ iste in sua firmitate ꝑduret. Primo queritur an dicta donatō cēsenda sit cā mortis vt sonat vel potius inter viuos cū ipa p̄morīēte nō habuerit ptātē reuocādi sed p stipulatōz penalē fuerit obligata donatario ⁊ hēdib⁹ suis. Scdo an attēto statuto coīs padue inquātū dicta donatio censeat' inter viuos valeat vel ne ⁊ quid de iure ꝓmuni.

Nchristi nomie Amē

In ista donatōe fuit actū vt nō retractet' nisi donatario p̄morīēte q̄ casus ponit' in.l.si alienā.§.j.ff. si.ß ⁊ sic donari ⁊ in.l.fenat⁹.§.mortis cā ante fi.ibi. Et sic donari p̄t vt nō al'r reddat' q̄s si prior ille q̄ accepit decesserit ⁊c.ff. de dona.cā mortis. Est g̃ videdū an tale pactū faciat ipaz trāsire in donatōez inter viuos sicut qñ agit' q̄ nullo casu reuocet' quo casu nō ē dubiū q̄ sic. Et glo.in dicta.l.si alienā.§.j.que incipit sed antūc videt' velle q̄ nō q⁹ dicit q̄ nō obstāte dicto pacto poterit reuocari si toci⁹ volūtatis peniteat. Sz glo.in dicta.l.fenat⁹.§.mortis que incipit ⁊ tūc p penitentiā dicit exp̄sse ꝓtrarium. Dy.ibi videt' tenere primā glo. duz sup illa glo.apostillat hoc mō. īmo dic vt supra si alienā.§.marcell⁹ dy. Jaco. ẋpo de ra.tenet ꝓtrariū dicens sup eadē glo.sic glo.no. ꝓtrariū ß male supra e.si alienā.§.j.bar.in dicta.l.si alienā distinguit aut fuit facta ī vltima volūtate vt testō vel codicill' ⁊ p̄cedit glo. que ē ibi aut p viā ꝓtract⁹ ⁊ tūc ꝓcedit alia glo.⁊ dictū Ja.dy.etiā in dicta.l.si alienā.§.j.ver.ß sic donari p̄t videt' tenere istā ptē duz apostillat hoc mō sup verbo subaudi:⁊ hoc ē extra naturā donatōis cā mortis vt infra e.q mortis.si cer.pe.nō oīs.insti.de dona.in p̄i.dy. Et istā ptē puto verā nam ista donatō cēset' facta sub ꝓditōe si donās p̄moriat'. Si ẋpo p̄moriat' donatarius nō fuit facta sicut g̃ si fuisset facta cū alia ꝓditōe facta foret ⁊ irreuocabilit': puta si nauis ex asia venerit diceret' inter viuos illo casu adueniēte.l. donatō sine.C. de dona.ita ⁊ nūc ex quo fuit actū de nō veniēdo ꝓtra eo casu q̄ facta fuit licet alio casu q̄ nō fuit facta nil fuerit actū ⁊ ita p̄t intelligi.s.quo facta fuerit nā eo casu q̄ fuerit facta ineptū foret pactū de nō reuocādo q⁹ cū reuocatō sit p̄uiatō p̄supponit habitū.l.x.de ver.obli.⁊ sic cā fore factā ß aliqñ fit pure ⁊ simplr ⁊ tūc in omne casuz cēset' facta ideo tūc cadit pactū de nō reuocādo vllo casu. Aliqñ fit sub ꝓditōe ⁊ tūc cēset' facta in casu ꝓditōnis euētus nō aūt in casuz deficiētis ideo pactus de nō reuocādo nō cadit in omne casuz sed solū in illuz in q̄ facta est ⁊ tātū dz opari dictū pactū in faciēdo ea trāsire in donatōz inter viuos dicto casu q̄ntū vbi nullo casu reuocet' qñ pure ⁊ in oēm casuz facta ē. Et hoc credo voluisse bar.in dicta.l.si alienā.§.j.in fi.dū dicit sicut p̄t fieri p pactū ne vllo mō reuocet' ita ne aliq̄ casu. Sup secūdo an ista donatō valeat clarū est q̄ si interuenisset iuramētū etiā de iure ꝓmūi esset inualida posteq̄ dicis q̄ ē inter viuos p ti.de dona.inter virum ⁊ vxo. Tamē morte donātis nō facta p p̄ius reuocatōe videt' ꝓfirmata.l.cū hic status.§.j.e.ti. Nec tūc statutū qđ incipit mulierū fragilitatib⁹ aliq̄d oparet' q⁹ dictū statutū dz intelligi vt aliq̄d operet' in alienatōnib⁹ q̄ de iure ꝓmūi essent valide si hoc statutū nō esset. Et ad illas infirmādas tēdit ß in his q̄ dē iure ꝓmūi essent inualide dictū statutū foret sup fluū q⁹ qđ nullū est ampli⁹ ānullari nō p̄t.l. nā ⁊ si sub ꝓditōe de iniusto rupto ⁊ irrito testō. Unde nō est dicēdū q̄ in talib⁹ voluerit nicipales. Nec p̄t dici q̄ saltē in hoc dictū statutum posset opari sc̄z q̄ ānullet ꝓfirmatōez q̄ fit p morte q⁹ cū dicta ꝓfirmatō soreiat' vim vltime volūtatis p ea q̄ no.in auē.ex testō. C. de colla.in.q.illa an donatō facta p patrē filio veniat ꝓferēda cū fratrib⁹. Nā dicūt q̄ si fuit nulla a prin.ß morte fuit ꝓfirmata nō ꝓferūt ⁊c. Sz istud statutū nō intēdit ānullare legata sed ꝓtract⁹ tātū.l.verba ꝓtraxerūt.ff. de ver.sig. Verū q⁹ interuenit iuramēto ꝓfirmari etiā si hoc statutū nō esset videret' iuramēto ꝓfirmari valere vel valuisse ab ipo prin.put determinat bar.in.l. seius ⁊ augen⁹ ad.l.falci. ⁊.l.si qs ꝓ eo in fi. de fide. Est ergo videdū an istud statutū potuerit disponē ꝓtractū nō valeat um sc̄z q̄ nō obstāte iuramēto talis ꝓtract⁹ nō valeat Et istud dubiū tāgit ⁊ decidit bal.in auē.sacrā pubez. dicit q̄ sic ß in cōtrariū facit q⁹ layci sup iuramēto qđ nō est de foro ipoz nō videret' posse aliq̄d statuere ⁊ leges impiales statuētes nō valere iuramētū sūt coz recte vt.l.nō dubium. C. de legi.l.iur.gen.§.fi. de pac. Breuiter sup istis nō videt' insistēdū primo q⁹ si non fuisset int' positū iuramētū p̄fata donatō nō fuiss⁹ mote ꝓfirmata q⁹ nō apparet ex instrō q̄ fuit p̄cessum ad traditōez verā vel fictā g̃ ⁊c. l. papinian⁹. ff. de dona. inter vi. ⁊ qđ no.in l.qđ de suo. C. de dot.cau. nō nu. Jtē nec p iuramētū fuerit ꝓfirmata q⁹ cū fuerit facta d'omnibus bonis p̄ntib⁹ ⁊ futuris si ꝓfirmaret' iuramēto ⁊ efficeret' irreuocabil' ⁊ auferet' p eā testī factō q⁹ nō repiret' q vellet esse ei⁹ heres ꝑm ꝓmunē sniaz doc. de q̄. l. fi. C. de pac. ⁊.l. stipulatō hoc mō. ff. d' ver.ob. ⁊ sic iuramentū esset ꝯ bonos mores vt dictis legib⁹ ꝑ tātō nō valet etiā de iure ꝓmūi ⁊ canonico. c. nō est obligatoū de re.iur.li.vj. ⁊ no.bar. in.l. si qs pro eo. ff. de fideiuss. Unde etiā si dictū statutū nō esset p̄fata donatō ⁊ etiam iuramētū nō valeret de iure ꝓmuni tū q⁹ facta ꝓinteris nec cōfirmaret' morte q⁹ nō fuit p̄cessum ad traditionē nā g̃ oportet disputare de ptāte statuētiū.

Consiliū.C.

Donatio nō insinuata an firmet' iuramēto. Et an possit renūciari insinuatōni cuz iuramēto maxime interuideos.

Nchristi nomie Amẽ

Visa quadã scriptura inter musetũ filiũ sabbati iudeũ habitãtẽ in mõtagnana ex pte vna 7 quosdam suos nepotes videlicz bonifacium bonauẽturã 7 elyã filios dactali p̃mortui filij dicti museti 7 dictũ sabbatũ patrẽ dicti museti 7 aũ dictoꝝ nepotũ recipiẽtẽ vice 7 noie ipsoꝝ ex altera q̃ quidẽ musetus vt dicitur erat emãcipatus a dicto sabbato pr̃e suo. In qua scriptura continet̃ q̃ dictus musetus dat 7 relaxat dictis suis nepotib⁹ bãchũ in p̃sti qđ habz in mõtagnana cũ oĩb⁹ existẽtib⁹ in eo 7 ad ipm ptinẽtib⁹ ac etiam certis massaricijs 7 libris legalib⁹ 7 hebrayc? necnõ certa iura 7 actões que 7 q̃s habẽt ꝛ certos suos debitores de verona 7 de bononia 7 de senis que oĩa (vt dicit̃) ascẽdebãt ad sũmaz duoꝝ miliũ ducatoꝝ 7 satis vltra. Vlso etiam q̃daz publico instrõ ꝓfecto bononie inter p̃dictos 7 qđ dictus musetus cõfirmat oĩa 7 singula ꝓtenta in dicta scriptura ꝓuata ex cã mere 7 pure donatõis 7 irrenocabilis inter vuos 7 ꝓmittit nõ venire ꝛ cũ iuramẽto. Vlsa etiã quadã petitõe nouiter porrecta p dictũ musetũ coram ptãte montagnane ꝛ p̃fatos donatarios 7 q̃ nitit̃ reuocare dictã donatõez certis de causis 7 ptẽtis in ea maxime qz dicit q̃ nõ fuerũt obseruata ex pte dictoꝝ nepotũ seu dicti sabbati pacta 7 ꝓditiones ꝓtẽte in prima scriptura ꝓuata. Dubitat̃ vtꝝ ex aliqua cã possit dict⁹ musetus reuocare donatõez p̃dictam. Et breuiter postpositis alijs causis p ip̃m allegatis. Una videt̃ vrgẽs subesse ꝓpter quã reuocare possit quatenꝰ excedit sũmã q̃ngẽtoꝝ aureoꝝ qz nõ interuenit insinuatõ. C. de dona. l. donatõ siue in fi. 7 l. si q̃s ꝓ redẽptõe. §. fi. Nec hz obstare q̃ donatarij sint nepotes ex filio q̃ potꝰ cõfirmare qđ dixi p. l. datã iã eo. ti. vbi casus 7 l. donatões. C. de dona. inter vi. 7 vxo. in quib⁹ pz q̃ multo magis regrit̃ insinuatõ inter cõiunctas ꝓsonas qz magis subest fraudis p̃sumptõ ꝓpter quã excludẽdã solẽnitas insinuatõis inuẽta est. Sed videt̃ obstare iuramẽtũ qđ sine interitu salutis eterne p̃t saluari vt ar. in. c. cũ cõtingat de iur. iur. qđ videt̃ firmare Jo. an. ĩ addi. spe. de instru. edic. §. porro ĩ vltima magna addi. vbi tãgẽdo istũ passum arguit ꝓ et cõtra. Et finaliter videt̃ inclinare q̃ si nõ sit dolo vel metu p̃stitũ sit seruãdũ 7 sic cum iuramẽto videt̃ posse renũciari iuribus de insinuatõe loquẽtib⁹ licz sine iuramẽto sec⁹ p̃m eũdẽ in eadẽ addi. Bar. aũt tangẽs istũ passum in. l. modestin⁹. ff. de dona. in fi. nil decidit ꝑ remittit ad no. p euz in. l. si q̃s ꝓ eo. ff de fideiuss. 7 ex ibi no. boc specifice nõ apparet. Sz ex diuersis dictis p eũ ibi dem posset colligi varia determiatio. Bal. aũt ĩ. l. illud C. de sacrosanc. eccl. vbi ponit hãc materiã pt⁹ guil. de cu. in. v. q. determiat expresse ꝓtrariuz. s. q̃ nõ valeat renũciatio etiã cũ iuramẽto qz donatões clãdestine sunt ꝓhibite p legẽ ꝓpter publicã vtilitatẽ ad obuiandum fraudib⁹ 7 ibidẽ no. guil. de cu. p dictã. l. datã iam 7 intendit etiã de iure canonico. c. si diligenti de fo. ꝓpe. et no. bar. in dicta. l. si q̃s ꝓ eo de fideiuss. Et quia hoc nõ est introductũ in fauorẽ renũciantis. Sed in odiũ recipientiũ clãdestinas donatões 7 ne q̃s pdigal'r vtat̃ re sua. Et qz legi statuẽti certã solẽnitatẽ seruari nõ põt renũciari. l. nemo põt. ff. de le. i. Etiã cum iuramẽto vt no. bar. in dicta. l. si q̃s ꝓ eo. ff. de fideiuss. Nõ tamẽ allegat bal. Jo. an. sentientẽ ꝓtranũ in loco supra allegato. Opi. bal. videt̃ verior qz pluribus suffulta rationib⁹ maxime in casu nr̃o scz inter iudeos qz iuramentũ homagi. 7. l. iur. gen. §. fi. ff. de pac. de die maiorẽ habet auctoritatẽ de iure canonico q̃s olim habẽt de iure ciuili. Nã olim si nõ valebat ꝓtract⁹ ꝓpter q̃ multo magis regrit̃ insinuatõ inter cõiunctas ꝓsonas qz magis subest fraudis p̃sumptõ ꝓpter quã excludẽdã solẽnitas insinuatõis inuẽta est. Sed videt̃ obstare iuramẽtũ qđ sine interitu salutis eterne p̃t saluari vt ar. in. c. cũ cõtingat de iur. iur. qđ videt̃ firmare Jo. an. ĩ addi. spe. de instru. edic. §. porro ĩ vltima magna addi. vbi tãgẽdo istũ passum arguit ꝓ et cõtra. Et finaliter videt̃ inclinare q̃ si nõ sit dolo vel metu p̃stitũ sit seruãdũ 7 sic cum iuramẽto videt̃ posse renũciari iuribus de insinuatõe loquẽtib⁹ licz sine iuramẽto sec⁹ p̃m eũdẽ in eadẽ addi. Bar. aũt tangẽs istũ passum in. l. modestin⁹. ff. de dona. in fi. nil decidit ꝑ remittit ad no. p euz in. l. si q̃s ꝓ eo. ff de fideiuss. 7 ex ibi no. boc specifice nõ apparet. Sz ex diuersis dictis p eũ ibi dem posset colligi varia determiatio. Bal. aũt ĩ. l. illud C. de sacrosanc. eccl. vbi ponit hãc materiã pt⁹ guil. de cu. in. v. q. determiat expresse ꝓtrariuz. s. q̃ nõ valeat renũciatio etiã cũ iuramẽto qz donatões clãdestine sunt ꝓhibite p legẽ ꝓpter publicã vtilitatẽ ad obuiandum fraudib⁹ 7 ibidẽ no. guil. de cu. p dictã. l. datã iam 7 intendit etiã de iure canonico. c. si diligenti de fo. ꝓpe. et no. bar. in dicta. l. si q̃s ꝓ eo de fideiuss. Et quia hoc nõ est introductũ in fauorẽ renũciantis. Sed in odiũ recipientiũ clãdestinas donatões 7 ne q̃s pdigal'r vtat̃ re sua. Et qz legi statuẽti certã solẽnitatẽ seruari nõ põt renũciari. l. nemo põt. ff. de le. i. Etiã cum iuramẽto vt no. bar. in dicta. l. si q̃s ꝓ eo. ff. de fideiuss. Nõ tamẽ allegat bal. Jo. an. sentientẽ ꝓtranũ in loco supra allegato. Opi. bal. videt̃ verior qz pluribus suffulta rationib⁹ maxime in casu nr̃o scz inter iudeos qz iuramentũ homagii. 7. l. iur. gen. §. fi. ff. de pac. de die maiorẽ habet auctoritatẽ de iure canonico q̃s olim habẽt de iure ciuili. Nã olim si nõ valebat ꝓtract⁹ ꝓpter

ri sine peccato dicto. c. cũ ptingat 7 hoc ꝓpter piculuz aĩe qđ ius canonicũ ꝑsiderauit circa xp̃ianos quoꝝ papa est ꝓtector 7 director q̃ tũ ad spũalia 7 ꝓcernentia periculũ aiarũ ideo in illis seruãdũ est ius canonicũ nõ ciuile ꝓtradicẽs ei in. c. ij. de regu. iur. li. vj. p glo. Sed in deoꝝ aĩe nil ptinẽt ad ꝓtectõez pape vel ecclesie cũ nihil ad eã de his que foris sunt. q. q. j. multi de diuor. c. gaudem⁹. Si tamẽ iurasset iudeus in cõtractu inito cũ xp̃iano cogeret̃ ei stare nõ ex eo q̃ deũ offendũt nõ fuãdo ꝑ q̃ hoiez xp̃ianũ offenderẽt ar. eoꝝ que notãtur p glo. in. c. post miserabilẽ de vsuris. Cũ ꝙ iurat ĩ ꝓtractu celebrato cũ iudeo nullo respectu videt̃ q̃ ecclesia debeat se intromittere. Jdeo tale iuramẽtũ videtur destitui aucte iur. canonici 7 remanẽ in sola aucte iur. ciuilis veteris. Et p ꝓsequens habere locũ dicta. l. nõ dubiũ cũ alijs supra allegatis videlicz ex quo nõ valet principalis ꝓtract⁹ vltra quingẽtos aureos sine insinuatõne nõ valeat etiã iuramẽtũ vel si q̃s dubitaret boc fateri cũ tamẽ ꝓbabilissimũ videat̃ saltẽ nõ debet vereri posse ex hoc saltẽ ĩ casu nr̃o roborari aucte bal. in loco supra allegato 7 vt hoc iuramẽtum nõ validet hãc donatõez quo p̃supposito aptãdus erit libell⁹ porrectus p dictũ musetũ in alia forma q̃ stet vt ad ꝓpositum ꝓcludat 7 dirigẽdus erit cõtra omnes tres nepotes donatarios 7 illis qui sunt minores dãdus erit curator. Laus deo.

Consiliũ. CI.

Donatio cã mortis oĩm bonoꝝ p̃sentiũ 7 futuroꝝ cum pacto q̃ nõ possit reuocari 7 interposito iuramẽto an sit donatio inter viuos. Et ãnullato instrõ vtrũ etiã ꝓtract⁹ in eo cõtentus videat̃ ãnullatus.

Nchristi noie Amen

Notãdũ est q̃ p̃fatũ statutũ ãnullat instrm̃ si nõ reperit̃ insinuatũ statuendo q̃ nulla fides ei adhibeat̃ 7 q̃ nullas vires habeat. De ꝓtractu xo ꝓtento in instrõ nihil disponit 7 clarũ est q̃ ista sũt diuersa qz in instrõ nõ ꝓsistit substãtia ꝓtract⁹ ꝑ ꝓbatõ. ff. de pigno. l. ꝓtrahit̃ nisi in casib⁹ in q̃b⁹ scriptura cẽt de substãtia qđ hic nõ est qz nõ ẽ de casib⁹ enumeratis p glo. in dicta. l. ꝓtrahit̃ 7 in. c. j. de cẽsi. li. vj. g̃ ꝛc. l. pr̃e furioso. ff. de bis q̃ sunt sui vel ali. iur. Patz etiã qđ dixi qz instrm̃ 7 e⁹ substãtia ꝓsistit in bis q incũbũt notario 7 q̃ ad ip̃m ptinẽt ꝑ ꝓtract⁹ 7 ei⁹ substantia ꝓsistit in bis q incũbũt ptib⁹ 7 q̃ ipe ptes voluerũt vt pz ex plene no. p bar. in. l. si libtari⁹ de re. iur. Ex his sequit̃ q̃ põt esse instrm̃ nullũ 7 tm̃ ꝓtract⁹ de q̃ ibi fit mẽtio est valid⁹ et ecõuerso qz ex sepatis 7 diuersis de vno ad aliud nõ infert̃. ff. de mio. l. papinian⁹ exuli. de calũ. l fi. de acq̃. l. naturalit̃. §. nihil ꝓmũe ad carbo. l. de bonis. 7 ibi no. Et sic q̃dito instrõ nõ ãnullat̃ ꝓtract⁹ imo põt p testes ꝓbari vel p aliud instrm̃ ꝓfectũ de eodẽ. C. de fide instru. l. j. 7. l. sicut iniquũ 7. l. solẽnib⁹. 7. l. nõ idcirco q̃ loq̃t̃ de instrõ donatõis iũcta. l. vnũ testm̃. ff. de testa. ita 7 vicinato instrõ rõne alicui⁹ solẽnitatis obmisse seu alteri⁹ req̃site qm̃ paria sunt nõ repiri instrm̃ vel repiri 7 eẽ nullũ ar. l. j. §. qbz ĩ fi. ff. qđ cuiusq̃ vniuer. no. Vñ si instrm̃ testi nõ ꝓtinet nisi. vj. testes non põt ꝓbari nisi p tale instrm̃ qz notari⁹ nõ põt tũc tenere locũ testis 7 notarij simul 7 sic tale instrm̃ ẽ nullũ vel nulli⁹ valoris seu efficatie. Et tm̃ nõ est nullũ qz potent ꝓbari p illos sex testes 7 p notariuz si viuũt deponẽtes cũ iuramẽto put tradũt doc. nr̃i in. l. hac ꝓsultissima ĩ fi. C. q̃ testa. facere pos. 7 ĩ. l. domici⁹. ff. de testa. Et si dicat̃ q̃ imo dictuz statutũ nõ solũ ãnullat instrm̃ dum dicit q̃ nulla adhibeat̃ sibi fides imo etiã ꝓtractũ dũ subdit 7 nullas vi-

res habeat ꝛ ꝑ hoc aliq̃d addat. Respondeꝫ nõ esse ve
rum qꝛ dictũ verbũ habeat refertũ ad verbuz ꝛ instrm̃
illud ꝛtermiat. cõstat aũt qꝫ ꝑ ista verba instrm̃ nullas
vires habeat nõ ãnullaꝫ ꝓtractꝰ de ꝓprietate verboũ
cũ ista possint simul stare. ſ. qꝫ instrm̃ nullas vires habe
at. ſ. ꝓprias ꝛ q̃s ꝓsueuit habere. ſ. fidẽ facere de cõten
tis in eo in hoc ei stant vires eiꝰ ꝛ tamẽ ꝓtractꝰ in eo cõ
tentus bene habet vires si põt ꝑ aliũ moduz ꝓbari. vt
in iurib⁹ supra allegatis vnde a ꝓprietate verboꝝ non
est recedẽduz. l. nõ aliter de le. iij. l. j. §. si is q̃ naue. ff. de
exerci. ꝛ frequẽter accidit qꝫ in legib⁹ vel statutis repeti
tur idẽ licet ꝑ alia ꝛba ad maiorẽ exp̃ssionẽ vnde glo.
iuris ciuilis solẽt dicere qm̃ hoc reperiũt in aliq̃. l. incul
catio verboꝝ ꝛc. vt no. ff. si cer. pe. l. certi ꝓdcõ in ꝓin.
in ſcda glo. magna in ꝓin. ꝛ l. lecta circa ꝓin. in glosel
la q̃ incipit inculcatõ verboꝝ ꝛc. Et ita hic duz primo
dixit qꝫ tali instrõ nulla adhibeat fides. Et postea sub
dit em̃ dixisse primuz ꝛ sic fuit inculcatõ verboꝝ. Jdis
ergo visis qꝫ ꝑ hoc statutũ nõ infringat donatõ sed so
lum instrm̃ videdũ est si viuãt testes ꝛ notariꝰ an pos
sint examiari sup ea ꝛ si deponũt prosint dicte dñe vt
possit retinere dicta bona ex dicta donatione. Et ad
primũ clarũ est qꝫ sic. C. de testa. l. publicati extra de te
sti. c. significauit. ꝛ. c. alberic⁹. Etiã si adhuc sibi ꝑ bis
que possidet nõ est lis mota sed sperat moueri. C. de te
sti. auc̃. si q̃s ab aliquo extra vt li. nõ ꝓtes. qm̃ frequẽt
§. sunt ꝛ aliꝫ forciꝰ si est mota. Quum ꝛo ad scdm fa
cit dubiũ qꝛ ista videt fuisse donatõ inter viuos licz di
xerit se donare cã mortis cũ voluerit eã posse reuocari
nisi donataria p̃mouẽte qđ ptz qꝛ ꝑmisit nõ ꝓtrafacẽ
vel venire sed ꝑpetuo attẽdere ꝛ obſuare ꝛc. ff. de do
na. cã mortis. l. vbi donat uncta. l. alienã. §. j. ver. ß ꝛ sic
ꝛ qđ notat in glo. ꝛ ꝑ bar. post Jaco. de are. ꝛ dy. ꝛ l. se
naꝰ. §. mortis ante fi. ꝛ ibi donatariꝰ ꝛc. Et qđ ibi no.
in glo. q̃ incipit ꝛ tũc ꝛ ꝑ ꝓseq̃ns fuit inualida de dona.
inter vi. ꝛ vxo. l. papꝰ. Sed ꝓtrariũ videt verius ꝑpter
iuramẽtũ qđ interuenit ꝛ videt fuisse a principio vali
da ꝛ nõ indiguisse ꝓfirmatõe qꝛ hodie de iure canoni
co donatõ inter ꝓinges firmat iuramẽto qꝛ põt salua
ri sine interitu salutis eterne ꝑut ꝛtermiat bar. in l. si
q̃s ꝑ eo in fi. comẽti sui. ff. de fideiuſ. ꝛ in l. seyus ꝛ auge
riꝰ ad. l. falci. ꝛ guil. de cu. in l. ß ꝛ si possessoꝝ de iur. iur.
Nec videt obstare si dicat qꝫ cum fuerit facta de oĩb⁹
bonis p̃sentib⁹ ꝛ futuris si dicamꝰ qꝫ possit dona. inter
viuos ꝛ irreuocabile ꝑpter iuramẽtũ. Alia ratõe vide
tur esse nulla. ſ. qꝫ aufert liberã testi factõez qꝛ ipa stan
te valida non reperiet q velit esse heres suꝰ iuxta no. ꝑ
doc. in l. fi. C. de pac. ꝛ l. stipulatõ hoc mõ. ff. de ver. ob.
ꝛ ꝑ ꝓsequẽs nõ videt firmari iuramẽto tanq̃ si q̃ bo
nos mores vt in. c. nõ est obligatoꝝũ de re. iur. li. vj. et
no. ꝑ bar. in legib⁹ supra allegatis qꝛ doctores in dicta
l. fi. dicũt qꝫ si reſuauit sibi vſufructũ in vita sua vale
bit qꝛ in fructib⁹ poterat testari ꝛ habere heredez. Sz
hic dicẽdo se donare cã mortis censet sibi voluisse reſ
uare vſumfructũ in vita sua qđ etiã ptz qꝛ voluit qꝫ si
donataria p̃moreret dicta donatõ haberet ꝑ nõ facta
Soluz ergo videt inter viuos ꝑpter hoc qꝛ voluit qꝫ
esset irreuocabil qđ nõ est đ natura cã mortis vt. l. qui
mortis iuncta. l. vbi ita donat de dona. inter vi. ꝛ vxo.
Sz q̃ſtuz ad ꝓmodũ fructuũ ꝓcipiendoꝝ habet vim
donatõnis cã mortis vt nõ nisi post mortẽ donãtis ta
le cõmodũ ꝓcipiat. Jgit tanq̃ si exp̃sse sibi reseruasset
vſũfructũ erit valida ꝛ in fructib⁹ interim ꝓceptis po
terit donatoꝝ habere heredẽ vel aliter qꝛ dicta reſpon
sio nõ multũ placet eo qꝛ nec de vſufructu posset testa
ri cũ morte eius finiat. C. de lega. l. vroꝝ patrui nec de
fructib⁹ qui ex eo supessent qꝛ illi ꝓrebẽderet appella
tione bonoꝝ futuroꝝ ꝛ sic cederẽt in donatione vnde
supesset adhuc ratõ p̃dicta qꝫ tolleret facultas testãdi
Potest dici mcli⁹ ꝛ subtili⁹ qꝫ imo isto casu postq̃ fuit
facta de oĩb⁹ bonis p̃sentib⁹ ꝛ futuris cuz pacto ꝛ iura
mẽto de nõ reuocãdo p̃fatũ pactũ nõ facit ipam trãsfe
re in donatõez inter viuos ꝛ irreuocabilẽ qꝛ si hoc esſz
redderet donatõ nulla ratõe p̃dicta qm̃ auferret libe
ram testamẽti factõez ꝛ regula est qꝫ nõ debet fieri tal
interp̃tatio ex qua reddat actus nullꝰ sed potiꝰ ex qua
valeat. l. quoties de reb⁹ dubijs. l. si qs a filio ꝛ ibi no. i
glo. ꝛ. l. talis scriptũra ꝑ bar. de ver. ob. l. ticia. §. idẽre
spondit. Tũc aũt tale pactũ facit ipam trãsire i dona.
inter viuos ꝛ irreuocabilẽ qm̃ ex hoc redderet valida ꝛ
sic tale pactũ posset opari effectũ ad quẽ factũ est ꝛ ita
intelligat illa lex vbi ita donat. ff. de dona. cã mortis.
Sed cũ in casu nostro tale pactũ nõ possit hoc opera
ri qꝛ si hoc faceꝫ redderet nulla ex alio capite qꝛ facta
de oĩb⁹ bonis p̃sentib⁹ ꝛ futuris. Dicẽdũ est potius qꝫ
ipm pactũ ꝛ iuramẽtũ vicietꝫ tanq̃ p̃stitũ q̃ bonos mo
res ꝛ p̃fata donatio remaneat donatio cã mortis sicut
facta fuit ꝛ sicut esset si dictũ pactũ de nõ veniẽdo con
tra nõ interuenisset qꝛ fuerũt apposita post donatõem
factã ꝑm ea q̃ no. in ſy. in. l. ꝑ seruũ. ff. de vſu ꝛ habi. fu
per verbo. deniq̃ per glo. ꝛ in auc̃. ingressi. C. de sacro
sanc. eccl. Possunt em̃ ista abinuicẽ ſepari scz donatõ
facta cã mortis a pacto de nõ reuocãdo. Jdeo vtile ꝑ
inutile nõ viciat vt in regula iur. ꝛ plene habẽt in. l. ſi
spõsus. §. ꝛ generaliꝫ. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. Sed si
nõ dixisset ſe donare inter viuos nõ valeret. l. fili⁹. ff. đ
dona. ideo rõne talꝫ pacti ꝛ iuramẽti redderet donatio
nulla rõne p̃dicta qꝛ auferret liberã testi factõez nõ qꝛ
esset facta inter ꝓinges qꝛ illud vicũ seu defect⁹ tollit
ꝑpter iuramẽtũ vt supra dixi ꝑm bar. Viciaret g̃ tũc
ratõe ꝓlixitatis qꝛ videret voluisse valere vt donatio
inter viuos ꝛ irreuocabiliꝫ ꝑpt iuramẽtũ. Et ista duo
simul stare nõ possunt postq̃ facta est de oĩb⁹ bonis ꝑ
sentib⁹ ꝛ futuris g̃ ꝛc. l. si ticius ꝛ seyus de ver. ob. Sed
qm̃ dixit se donare cã mortis ita demũ censet ab hoc ꝑ
posito recessisse si pactũ qđ postea subijcit ꝛ iuramẽtũ
de nõ veniẽdo ꝛ possint simul valere cũ dona. Sed qꝛ
nõ possunt se ꝓpati cũ donatõe nõ censet voluisse rece
dere a dicto ꝑposito qꝫ valeat mõ quo dixi scz iur. do
nationis cã moꝛ. qꝛ talis donatõ cũ sit reuocabil nõ au
fert liberã testi factõez. Et ideo nõ reddit nulla ex eo
qꝫ facta fuit de oĩb⁹ bonis p̃sentib⁹ ꝛ futuris vt no. i
eta. l. fi. C. de pac. ꝑ doc. Et ꝑ ista interp̃tatõe benefa
cit. l. si iur. ff. de le. ij. vbi licet regula sit qꝫ ꝑ sequens te
stamẽtũ cẽseat qs velle recedẽ a primo vt inſti. qb⁹ mo
dis testa. infr. §. posteriore tn̄ dicit in dicta. l. ſi iur. qꝫ
istud est verũ si sequẽs est validũ alꝫ nõ cẽſet⁹ voluisse
a primo recedẽ sic in ꝑposito dicẽdũ est qꝫ nõ cẽſet⁹ vo
luisse recedẽ a donatõe cã mortis quã dixit se facere ꝑ
ꝓsequẽs pactũ ꝛ iuramẽtũ de nõ reuocãdo nisi tale pa
ctum ꝛ iuramẽtũ de nõ reuocãdo possint valere ꝛ opa
ri in trãsferẽdo ipam in donatõz inter viuos ß hoc esse
nõ põt hic ergo ꝛc. Et hoc p̃supposito qꝫ fuerit dona
tio cã mortis ꝛ fuerit morte ꝓfirmata postq̃ reuocata
nõ fuit nec req̃rit qꝫ fuerit ꝓcessuz ad traditõez veraz
vel fictã qđ ptz qꝛ põt talis donatõ fieri nõ solũ cũ inci
pit a traditõe sed etiã cũ a ꝑmissione siue interueniat
stipulatio siue pactũ nudũ hodie vt no. in. l. cuz pr. §.
meuio. ff. de le. ij. ꝑ glo. ꝛ doc. in. l. j. de dona. cã mortis.
ff. ꝛ C. ꝑ doc. Nõ sic in donatõe facta inter ꝓinges in
ter viuos qꝛ illa est ꝓhibita a lege ideo non ꝓfirmat si
nõ interuenit traditio vera vel ficta. l. pap. ff. de dona.
inter vi. ꝛ. l. ij. C. de vote cau. Sed donatio cã moꝛ. nõ
est ꝓhibita etiã inter ꝓinges. ff. de dona. inter vi. l. si eũ
in fi. cũ. l. ſe. Cõcludit ergo qꝫ si dicta dña facit exami
nari testes qui interfuerũt dicte donationi inter quos
etiam notarius esse poterit iuxta no. in. l. domitius. de
testa. ꝛ testes deponãt ꝓ dicta donatione licz instru
mentũ non faciat fidẽ: quia nõ registratũ fundata erit
intentio dicte dñe sup dicta donatõe tanq̃ sit donatõ

causa mortis 7 morte fuerit confirmata non obstantibus in contrariū all'.

Consiliū.CII.

Donatio facta a minore nō valet etiam stante statuto q̄ minor obliget'.

✠ christi nomīe ihmē

Nō est dubiū q̄ dicta donatio quaten⁹ excedit summā q̄ngentor aureor nō valet ꝓpter defectū insinuatōis nō facte. C. de dona. l. fi. in fi. Nec aliq̄d prodest illa cautela q̄ fuerit dictū vt plures intellgant' donatōes ne fiat in ptāte donātis legē eludere vt no. doc. in l. modestin⁹. ff. de dona. 7 in. l. illud. C. de sacrosanc. eccle. Sz dubiuz est an valeat vsq̄ ad q̄ngētos aureos. Nā in illo dict⁹ defectus nō nocet. vt dicta. l. fi. ī fi. C. de dona. Sz est dubiū an nocet mīor etas. Et hic aduertendū q̄ si dictū statutū nō esset clarū esset de iure cū quia nō fuit interpositū decretū iudicis nec intervenit auctas curatoris q̄ requirit' in alienatōe rerū immobiliū mīoris vt in toto titulo. C. de ꝑdi. mīor. 7. ff. de reb⁹ eor. Et sic nō solū fuit impedita dñij trāslatio in qua ꝓsistit alienatio. l. alienatōis verbo. ff. de ver. signi. sed etiā natiuitas obligatōis ciuil' aut naturalis: q̄ ordinar' ad illā sczi dñij trāslatōnez 7 alienatōnez. ff. de spon. l. oratio 7 est tex. in. l. si ad resoluendā. C. de ꝑdi. mino. 7 no. bar. in. l. multū. ff. de ver. ob. ante fi. 7. l. j. de noua. in penul. colū. ibi ꝑdicta dixi ꝛc. 7 q̄ habet' in. l. cū ler. ff. de fideinſ. Cū etiā q̄ donatō rerū immobiliū facta a mīore etiā cū decreto iudicis nō valet. C. si maior factꝰ ra. habeat. l. fi. §. cū aūt si aduer. dona. l. fi. etiā. Et cū iur. auctē q̄ donare nō cadit in generali ꝓcessiōe etiam cū libera. ff. de manu. l. ab ignoto de pac. cōtra iuris dicit' erat pfami. nullū habēs curatorē 7 se regebat et faciebat facta sua p seipm afflictādo 7 locādo possessiones suas 7 affictus recipiēdo 7 in suā vtilitatē ꝑ libito quertēdo. Et videt' q̄ dicta donatio fuerit 7 sit valida virtute dicti statuti q̄cq̄d sit de iure ꝓmuni videt' per statutū derogatū q̄ loquit' generalit' in quolibet ꝓtractu 7 donatō est ꝓtractus. C. q̄ me. cau. l. si dona ꝓtractu 7 donatō est ꝓtractus. C. q̄ me. cau. l. si dona facīat ꝛc. Sz in cōtrariū videt' veritas tā de rigore iuris q̄ de eqtate. Cuiꝰ rei grā ꝓsiderādū est q̄ intentio dicti statuti fuit introducē duos casus vltra ius ꝓmune in quib⁹ mīor. xxv. ānor maior. xxiij. habēs curatorem 7 ꝓtrabēs sine ipso mero iure obligaret' q̄ nō erāt nec sunt de iure ꝓmni si habet curatorē mero iure non obligat' sine ipsi⁹ auctē. l. si curatorē habēs. C. de ī inte. resti. Itē ꝓsiderādū est q̄ cū in dictis duob⁹ casib⁹ satis operet' statutū ꝑdictū ꝓtra dispositōez iur. coīs nō est tradendū ad alia q̄ essent ꝓ ius ꝓmune. Cū q̄ vitanda est legū correctio vbi dispositio pōt sine ea nec verbo cessant' statutētes omnē iur. obſuatōez subuertere voluisse posteꝫ statutū sine hoc nō est supfluū iuxta ea q̄ habet' in tex. 7 glo. C. de inoffi. testa. si q̄n. Cū etiā q̄ regulariter tradit' q̄ statuta 7 cōsuetudines debent semp intelligi scdm ius ꝓmune. Et taliter q̄ quātocius fieri pōt ius ꝓmune offendāt maxime ne q̄s indebite dānū paciat'. l. q̄. C. de noxalib⁹ 7 no. glo. in. l. fi. §. in ꝓputatōe in fi. magne glo. de iur. delibe. 7 de mundtib⁹ 7 bono. l. vt gradatim. §. 7 si lege 7 in. c. cū dilectus de cōsue. nisi resultaret ex hoc supfluitas. l. j. in fi. ff. ad mūi. Ex his sequit' q̄ cū in dictis duob⁹ casibus statutū ꝑdictum voluerit minorē obligari sine curatoris auctē sicut de iure ꝓmūi obligaret' cū ea similit' nec in dictis casib⁹ obliget' sine ea ne dicti duo casus sint efficatiores ad obligādū ex forma statuti q̄ esset auctoritas curatoris de iure ꝓmūi. Nā hoc mīme voluit dictum statutū sed potiꝰ oppositū q̄d ex eo ptz q̄ in versi. eo saluo ꝛc. vult q̄ si fuit clamatū ꝑ ꝑconē q̄ nullus ꝓtrabat cū eo q̄ tūc nō obliget' in duob⁹ casib⁹ sine curatoris auctē licz sit publicꝰ mercator vel licet ꝓtrabat publice vt pfami. 7 tamē statim subiūcit ī versi. nisi cōtraxerit q̄ cuz auctē curatoris bene obliget' etiā tunc. Et sic vult in effectu q̄ efficatior sit curatoris auctoritas ad obligādū q̄ ꝑualet ꝑconio q̄ esse publicū mercatorē vel cōtrahere vt pfami. q̄ ꝑconiū ꝑualet istis. Sz sic est vt in ꝓncipio ꝓmisi q̄ curatoris auctas 7 etiam iudicis decre. nō sufficerēt de iure ꝓmūi ad faciēdū valere istā donationē factā de re īmobili g̃ multo minꝰ esse publicū mercatorē vel agere se ꝑ pfami. 7 sic cōtrahere. Valde em̄ esset absurdū dicere statutū hꝫ voluisse q̄ ista duo essent maioris auctis 7 efficatie q̄ iudicis decretum 7 curatoris auctas ꝑ quo facit optime imo q̄si videt' casus in. l. ij. versi. ita tamen 7. l. eos. C. de bis q̄ ve. eta. impet. vbi etatis venia q̄ facit quē ꝑputari maiorē. xxv. in ꝓtrahēdo nihil opat' in alienatōib⁹ bonor īmobiliū si nō interuenit iudicis decretū 7 eadem ratōe nō oparet' si int'ueniret eo casu q̄ eiꝰ interuētus nō facit ꝓtractuz valere vt ī donatōib⁹ q̄ vtrobiq̄ est eadē ratio eodez ergo mō ꝓuiso huiꝰ statuti in dictis duob⁹ casib⁹ in q̄b⁹ quodāmō ꝓcedē videt' venia etatis. Debet g̃ statutū ꝑdictū intelligi solū in casib⁹ in q̄bus auctas curatoris ꝓdesset de iure ꝓmūi ad obligandū q̄ in eisdē ꝓsit esse publicū mercatorē vel publice 7 pfami. ꝓtrahē 7 vbi auctas curatoris nō ꝓdesset nec etiā aliq̄d istor duor ꝓsit. Ité dico q̄ cū de iure ꝓmuni ꝓtrahēdo cū curatoris auctē nihilomin⁹ restitueret' in integrū si esset lesus. C. si tu. vel cura. inter. l. etiā et ꝑ totū silr 7 in dictis duob⁹ casib⁹ q̄ statutū solū voluisse censet' facē ꝓtractū validū mero iure 7 etiā obligabilē. Nō aūt censet' voluisse auferre bñficiū restitutōis ī integrū 7 facē irrescissibilē ratōne lesiōis ꝑ id q̄d plene disputādo determiat glo. ī. l. j. C. si de momē. pos. fuerit appel. 7 etiā in auc. si captiui. C. de epi. 7 cle. 7 q̄d ibi plene ꝑ bar. 7 in auc. q̄s actōes de sacrosanc. eccl. Ꝑo posito sine ꝓiudicō veritatis q̄ ista donatō fuerit valida mero iure q̄ ad efficatiā obligādi ꝓpt' dictū statutū q̄d tn̄ est falsuz vt supꝑ dixi tn̄ q̄ negari nō pōt q̄ ex ea fuit lesus q̄ donare ē dissipare. l. filiꝰ. ff. de dona. l. interdū. §. q̄ tutelā. ff. de fur. ꝓpetet g̃ heredi isthꝰ donātis restō in integrū si tpa petēdi suffragāt'. s. q̄driēni cōtinui a dicta donatōe facte 7 nō sit excessus maioris etatis trāsmisit em̄ bñficiū resti. ad heredē suū. l. nō solum ff. de inte. resti. Nec incepat currē tps m vita sua iuxta plene no. ī. l. interdū. ff. de mīo. ꝫ incepit currē in ꝑsona heredis maioris ab adita hēditate 7 si añ lapsuz tpis ille decessit relicto hēde mīore ꝑut audio q̄d est residuū tpis ñ currit ipo iure durāte mīore etate huiꝰ iuxta ea que plene habet' in. l. ea q̄. C. de tēpo. in inte. resti. Nec ob. si dicat' q̄ dispositō huiꝰ statuti erit inutilis si dicatur ꝓpetē restō ī inte. q̄ negat'. Nā ē vtilis vbi nō cōtingit lesio 7 etiā vbi ꝓtingit q̄ si ꝓtract⁹ nō rescindit' ꝑ restitutōez infra q̄driē. remanebit firmꝰ q̄d nō essz si statutū nō faceꝫ ipm validū mero iure. Ité nō ob. si dicat' q̄ statutū disponit ipm valē ac si factꝰ fuisset a maiori. xxv. q̄ istud dz sane intelligi sczi ipo iure 7 cū effectu q̄n in ꝛctu nō ꝓtingit lesio vel ꝓtingit ꝫ nō petitio restitutō. infra debitū tps: alsi ipo iure ꝫ nō cū effectu ꝑ ea q̄ no. glo. ī dicta. l. j. C. si de momē. pos. fuerit appel. Nō g̃ expedit inuestigare ꝑ q̄s actꝰ 7 q̄ntū tempꝰ

requirit' ꝙ mior egerit 7 ꝓtraxerit vt pfami. 7 publice
Ad hoc vt statutū vēdicet sibi locū qz vt supra ꝓba-
ui etiā si hoc eēt in casu nro vel etiā si fuisset mercator
public⁹ nihilomin⁹ statutum pdictū 7 ei⁹ dispositio nō
pōt in casu istius dona. locū habere nec ex dispositōne
ei⁹ reddit' valida postqz nec ex int'uētu cura. aut iud.
valida redderet' de iure ꝓmūi. 7 postqz etiā si foret va-
lida daret' aduersus eā restō. Posset tn dici ꝙ nō suf
ficit semel ꝙ req̄rat' actuū reiteratō sicut ad hoc ꝙ di-
cat' mercator iuxta no. ꝙ bar. ī. l. legatis suis. ff. de le. iij.
cū simul illa duo ꝙiūgant' ī statuto ꝙ ꝛc. ar. l. iā hoc iu-
re. ff. de vul. 7 pu. Sz in ꝓtrariū ꝙ sufficiat semel. facit
qđ habet' ꝙ eūdē in. l. mella. §. j. ff. de alimē. 7 ciba. lega.
z. l. j. C. quō 7 qn̄ inder. nō determiō alr nūc. Quod
aūt querit' an ad allegādū inualiditatē dicte dona. suf
ficiat ostēdere ꝙ dict⁹ donās semp remānsit in possessio
ne rerū donatarū videt' ꝙ sic si instrm̄ ꝓtinet qđ tradi
dit qz iste actus retētionis eēt huic verbo ꝓtrari⁹ 7 sic
ꝓsumeret' simulatio. l. sicut. §. supuacuū. ff. q̄. mo. pig.
sol. nisi reꝛuasset sibi vsumfructū in vita sua vel cōsti-
tuisset se illius nōie possidere iuxta no. ꝙ bar. in. l. post
cōtractū. ff. de dona.

Consiliū. CIII.

De q̄dā donatōe facta vni 7 ꝙ illū postea alteri an
valeat in ꝙsonā sc̄di q̄ten⁹ in ꝙsonā ꝓmā nō valuisset.

Nchristi noie Amen

Sup primo q̄sito dicēdū est dictā dispositōz
valere iure donatōis intervinos postqz dicta dña fuit
ꝓsens 7 ꝙsentiēs 7 donator exꝑssit ea q̄ illi donatōi con
ueniunt sc̄z ꝙ esset irrenocabilis 7 ꝙ donataria posset
disponē de sūma donata etiā si p̄cederet donāti 7 ante
ꝙditionē impletā vt ptz ex. l vbi ita donat'. ff. de dona.
cā mortis. iūcto eo qđ no. bar. in. l. cū q̄s de cedēs. §. co-
dicill'. đ le. iij. Constat aūt in testō posse talē donatōez
7 alios ꝓtract⁹ fieri. ff. de testa. hēdes palā. §. fi. 7 ibi no.
fuit aūt ꝙditional' ꝙditōe casuali si donās decesserit si-
ne liberis q̄ ꝙditio nō habet eā abstrahē a natura ꝓtra
ctus ar. ff. de ꝙdi. indebi. l. nā 7 si cū maior. Sup sc̄do
quesito dicēdū est eā nō valere vltra quingētos aure-
os sine insinuatōe. C. de dona. si q̄s ꝙ redēptōe. §. fi. li-
cet donataria eēt sor̄ donātis e. ti. l. data. iā. l. ꝛc. Su
per tercō q̄sito videt' dicēdū ꝙ donatō facta ope per
dictā dominā donatariā censeat' facta a primo donāte
postqz illi dedit ptātez disponēdi q̄litercūqz vellet ar.
ff. ꝙ cuiusqz vni. no. l. Jtē cor̄. §. si decuriōes de le. ij.
l. vnū ex familia. §. si de falcidia. C. de iudicijs aptissimi
7 qđ ibi no. in vltima glo. Sz istud eēt verū si dixisset
se illi donare cui illa donaret vt ptz in dicto. §. si decu-
riones dic si in dictā dñaz nō trāstulisset ius ꝓprieta-
tis sed nudā eā mīstrā fecisset ad donādū alteri ar. ff. đ
reb⁹ dubijs. l. vtrū. §. cū quidā. Sz qz voluit in eā trās
ferre ꝓprietatē sūme quā donabat censet' ꝙ supra scri-
pta verba voluisse ꝙ dicta dña magis iure suo posset
alteri donare vel alr disponē q̄ iure 7 noie dicti primi
donantis verba sunt bar. in fy. ff. de opti. legis. l. ij. circa
medīū in ver. Sz tūc quero sic in fy. videm⁹ in substitu
to a ꝓcuratore nā si substitut⁹ est postqz ꝓcur. effect⁹
est dñs litis licet habuerit potestatē substituēdi nō di-
cit substitut⁹ a dño sed a ꝓcuratore 7 inter ipm 7 pro
cur. oriť actio mādati nō inter ipm 7 dnm 7 no. ꝙ eun-
dem bar. in. l. si ꝓcuratorē. §. fi. ff. mādati. Predicta
ergo verba 7 licētia disponēdi videtur fuisse superflua.
Nam postqz sibi donauerat poterat disponere ꝙ libi-
to volūtatis etiā sine dicta exꝑssa licētia. imo etiā ꝓtra
voluntatē donātis, l. hoc iure. §. si gs dederit 7 qđ no.
e. ti. l. ij. §. si pecuniā in glo. iiij. C. de ꝙdi. ob cām. l. ea. l.
cum sua materia fuit ꝑ magis quedā monitō seu decla
ratio inducta ꝙ dicta verba sc̄z ptātis collate ex ipa do
natione quā noua ꝓcessio ar. ff. de tutel. l. unuto. §. sub
ꝙditione. C. de iure doti. l. si mulier. facit. c. licet de offi.
ordi. Dicendū est ꝑ ꝙ dicta opa censet' habere a dicta
dña donataria nō a ꝓmo donatore. Sup quarto di-
cendū est ꝙ postqz ꝓdicta donataria disposuerit de ea
ante ꝙditōes existentiā 7 etiā anteqz decessit cū dispo
sitio ꝙ eā facta in opam valet 7 tenet qm̄ ꝙ eius mortē
ante ꝙditōis existentiā nō fuit ānihilata donatō sibi fa
cta insti. de ver. ob. §. ex ꝙditionali: sicut non ānihilat'
qñ donator sic decedit. ff. de dona. l. ij. §. si pecuniā. Jgi
tur potuit de spe. quā habebat 7 q̄ erat ad hēdes trans
missibiles disponere. C. de dona. l. spez cū ꝙcor. ibidem
in glo. Sz vidēdū est vlt. vltra quesita in pūcto q̄ntū
trāstulit in opam. Ad qđ respōdeo ꝙ cū donatō facta
ope dicat' facta ab ipa donataria nō ab ipō primo do-
nāte vt supra dixi. Nō potuit plus trāsferri in opam
qz̄ apud donatariā esset. l. traditō in prin. ff. de acq. re-
rum do. Unde posito ꝙ rōne pie cause potuisz dona
ri ope vltra sūmā quingētor qđ tamē nō assero qz ti-
pi dñe nō potuit plus donari a primo donatore vt su
pra dixi nō est tractādū an in opam sit trāslatū ins vl-
tra sūmā quingētor cū constet in ipam donatariā a q̄
opa cām habuit nō fuisse in plus trāslatū ꝙ ea q̄ dicta
sunt. Sz vidēdū est an insolida quingēta fuerit ins
trāslatū. Et dicēdū est ꝙ nō. Nā dicta donataria cre
dens donatōez valere ī mille noluit tota mille in opaz
trāsferre qz reꝛuauit sibi trecēta de qb⁹ voluit posse fa
cere velle suū. Si ꝑ de dictis trecētis in aliā ꝙsonā vel
alio mō disposuit qz in dictā opam debet fieri diminu
tio de dicta sūma quingētor. Jn qb⁹ reuera valet do-
natio ꝙ ea rata ꝙ qua fieret si valuisset ī totis mille vi-
delicet in tribꝫ ptibꝫ de decē debet ꝑ diuidi q̄nqz in de
cem ptes quarū q̄libet facit q̄nq̄ginta 7 tres ptes de ꝙ
dictis videlicet q̄nq̄ginta ptinebūt ad illū ī qué dispo
suit de trecētis residuū videlicz trecēta q̄nq̄gita ad di
ctam opaz 7 hoc ꝓbat'. ff. de libe. 7 postu. l. si ita de be
redi. insti. clemēs p̄ion⁹ ad trebel. marcell⁹ cū sq̄.

Consiliū. CIIII.

An in generali donatōne veniant ea que specialiter
alteri fuerunt donata.

Nchristi nomie Amē

Uiso dicto puncto obscuro 7 male formato,
Tria sunt subtiliter videnda ꝙ clara respōsione ad id
de quo querit'. Primū est vtrū generalis donatio de
toto pensionatico toti⁹ ville de lanzade facta antonio
7 michaeli fribꝫ ꝓhebēdat etiā peciā terre specialr do
natā blasio q̄ ad ꝓprietatē q̄rte ptis 7 cū capulo 7 pa-
sculo 7 sic dict⁹ antoni⁹ 7 michael habeāt pēsionatū
sup dicta pte q̄rta terre. Et videt' ꝙ dicta generalr do
natō terrā illā nō ꝓhebēdat. Et sic sup illa p̄dicti an
toni⁹ 7 michael pēsionaticū nō habeāt sup dicta pecia
terre spālit' donata dicto blasio q̄m spālis donatō p̄di
cta derogat generali facte p̄dictis fribꝫ 7 facit illā peci
am ēre sub illa generali nō ꝓhebēdi. ff. đ lega. iij. l. vro
rē. §. felicissimo 7 qđ ibi no. ī vltia glo. de re. iur. in toto
cū sy. Et ꝫ videt' exꝑsse determiare bal. ī. l. q̄stiēs ī vltia
q. C. famil'. her. ꝙ. l. si fideicōmissor̄. ff. vtī pos. leg. Sz
in cōtrariū ē veritas. Nā qđ dixi. p̄cedēt si generalis
spālis dispositō cēnt vniformes puta ambe de ꝓprie-
tate vel ambe de vsufructu vel si i casu nro fuissent ābe
de pēsionatico sic loq̄t'. §. felicissimo cū sy. Sz ī casu no
stro dicte donatōes fuerūt diffōrmes qm̄ generalis fuit

de pensionatico tocius dicte ville quod habet similez cū usufructu. Specialr ꝯo facta blasio fuit de ꝓprietate q̄rte ꝑtis dicte r̄e vñ generi p speciē nō derogat nec de genē talis species eximit casus ē in.l.sempronio ff.de usufruc.lega.7 ibi expsse p bar.qui p hoc notabiliter dicit q̄ uxor cui relict9 ē usufruc. oīm bonoꝝ generaliť habebit ipm etiā in reb9 aljs specialr legatis q̄ ad ꝓprietatē p illū ter. Et bal.q̄ videť expsse dr̄ mianio. Nec de dicto bar.ibidē nec ipm allegat. Jdo nō est tenēdū cū eo. Nec aliq̄d facit ꝑ eo.l. fideiussoꝝ qr ibi ambo legata erāt spālia ꝫ vnū ꝙsistebat in pecunia aliud i specie certa vñ prim9 ꝑ suo spāli pecuniario nō est mittēdū i poss.rei alteri spāliter lega.qr i illa specie pferēdus ē legatar9 speciei. Nos ꝯo loq̄mur i aljs termīs penit9 diversis qr donatō fuit generalis de pensionatico altera spālis de ꝓprietate. Secūdo videndū est posito q̄ ita sit vt dixi q̄ illa pecia r̄e includať sub dicta generali donatōe vtrū in pēsionatico ꝙcurret tā spālis donatar9 ꝫ etiā generaľ. An ꝯo nō ꝙcurrant ꝫ esse dr̄eat in solū dicti antonij 7 michaeľ generaliū donatarioꝝ. Et videť pīa psvera p illā eandē.l.sempronio cū ibi no.p bar.7 p.l.si alij e.ti. vbi videť clarius p bari. Sz certe hoc posset ꝓcedē si verba spālis legati vel donatōnis possent de sui natura ꝓprehēdere id qđ esset generaľr legatū vel donatuz vt si vni esset donat9 usufruct9 oīm bonoꝝ alteri ꝯo fundū qđ verbū fūdū importat ꝓprietatē 7 usufruc.e.ti. de usufruc.lega.l.si ticio fundū.de ver.ob.l.q̄ usūfructū vel si vni q̄ viu9 prestabat alteri domū 7 ipe pstabat habitatōem vt no.ī.l. cū antiqtas. C. de usufruc. Sz in casu nr̄o in ver.spāl donatōis nō includit pēsionaticū generaľr donatū: qr donauit vnā pecīā terre. Nā hoc importat ꝓprietatē 7 nō pensionatū 7 licet subdat cū capulo 7 pasculo ꝛc. verba ista fm qđ mihi dicit q̄ sunt vulgaria dicti loci habēt significatū diversuz a pēsionatico videlicet vt possit p se 7 suo usu boscare et suas bestias pasculare. Pensionaticū ꝯo importat vt aljs possit pascua loca r̄e dictū a pensione q̄ ꝓcipit ex locatōe. Jdeo ī verbis spālis donatōis nullo mō ꝙprehēdit pēsionaticū 7 per ꝙsequēs nō ꝙcurrūt: sed eē dēbet dūtaxat dictoꝝ fra trū sicut si vni eēt legata ꝓprietas alteri vsufruct9. Sz esset illi9 dūtaxat cui legat9 erat vt colligit ex dicta.l.si aljj versi. Nā dr̄acto ꝛc.ff.de usufruc.lega. Tercio videndū est vtrū dict9 spālis donatar9 vel q̄ ei9 loco successit cū habeat ꝓprietatē cū capulo 7 pasculo potuerit alteri locare capulū 7 pasculū. Respōdeo nō si vez est qđ mihi dicit 7 supra dixi q̄ fm vulgarē sensum et intellectū dicta ꝯba importēt 7 ꝑ suo usu possit capulare. i. buscare 7 pasculare. Nā usuari9 nō pōt alteri sessum a suo usu locare.ff.de usu.7 habi.l.sed neq̄ locabūt que ē lex septima in pūn. Preterea si aliud eēt nō esset dīa inter ista duo vocabula. s. pasculū 7 pēsionaticū qđ nō est dicendū.l.si idē.C.de codicil. Vñ nō sine cā usus loquēdi distinxit. Preterea si aliud eēt parū valeret aut nihil dictuz habere pēsionaticū in dicta terra spāliter donata. Jtē statutū supra relatū iuuat dictos fratres qr soli fuerūt in q̄si possessione dicti pēsionatici ꝑ annū. Jdeo sunt ī eo seruādi. Ex quib9 oīb9 infertur ad id dr̄ q̄ querit dictū manifestatū fore ꝙdēnādū si ꝓbata sunt alia necessaria ad hoc.

Consiliū.CV.

Donatō inter patrē 7 filiuz olim vel hodie quō 7 q̄ rōne nō teneat 7 quō intelligať illud qđ olim ex cā donatōis vel donatōis an nuptias filiuffa. poterat sibi acq̄rē.

Dñs vbert9 miles filio suo vbertino volēti nuptias ꝙtrabē donauit duas ptes cuiusdā castri vt mīmoniū citius sortiret effectū dicēs se ꝑ ꝓpť nuptias donare motus dilectōe 7 sanguīs affectōe quā habebat ad filiū et ꝓpter multa ꝓuitia q̄ sibi q̄tidie impēdit hoc acto q̄ si filius masculus ex eo mīmonio nasceret ad ipm devenirēt q̄ donať nō ad femias. Jurauitq̄ 7 renūciauit iuribus de insinuatōe loquētib9 nec rē corpaliť tradidit ꝫ retinuit sibi usūfructū ad vitā. Constituens se precario possidere nat9 est ex eo mīmonio filiꝰ mōdonet9 decessit filius prim9 donatar9 vivo pr̄e suo supstite filio ex eo eodēq̄ nepote au9 huic nepoti iterum dictas duas ptes castri donauit in forma q̄ supra voluitq̄ q̄ si sine liberis decedēt dicta donatō esset ꝑ nō facta. Deinde dictū nepotē emācipauit eidēq̄ iteruz donauit tā dictas duas ptes q̄ ꝫ secūdas duas ptes oīm bonoꝝ suorū 7 sine liberis decedēt voluit dicta bona devenire ad eū donātē vel ei9 heredes institutos vel substitutos dictūq̄ nepotē heredē instituit 7 substituit sibi sororē suam amitāq̄ dicti nepotis si decedēt sine liberis 7 si dicta filia margarita sil'r sine liberis decedēt substituit sibi alasiā neptem suā sororēq̄ dicti nepotis prio instituti mortuo aūt auo dict9 mōdonetus institut9 omnia sua bona donauit dicte margarite pie substitute 7 sine liberis decessit sil'r margarita decessit sine liberis instituto marito qui possedit oīa bona dñi vberti primi testōris. mō petit alasia dicta bona tā ex substitutōe facta ī testō q̄ ꝫ in donatōe queriť ad quē ptinēt dicta bona. Secūdo dicit q̄ mōdonet9 instituť9 ꝑmisit cū iuramēto nullā legitimā retinē si sine liberis decesserit q̄riť ad quē dicta legitima ptineat. Tercō dicit q̄ margarita pīa substituta fuit dotata p dñm vbertū hoc acto q̄ si sine liberis decesserit dicta dos deveniret ad dñm vbertū vel ei9 heredes ad quē dicta dos ptineat.

Nchristi nomīe Amē

Circa bona q̄ fuerūt dñi vberti. Notādū ē q̄ de tercia pte bonoꝝ q̄ penes eū remāsit post vtrāq̄ donationē. Nō est dubitādū qn ad alasiam ptineat cū illa pvenit ad mōdonetū ex institutōe in q̄ alasia fuit substituta si mōdonet9 7 margarita ei9 substituta decederēt sine liberis qđ evenit. Et si dicať illa tercia ps pvenit ad margaritā primo substitutā ex donatōe mōdoneti q̄ cū esset sibi rogat9 sub ꝙditōe restituere si decesserit sine liberis ante ꝙditōez eventā sibi donauit qđ potuit 7 in eā trāstulit dnūz ex donatōe cū esset dns. vt C. de fideicō.l.post mortē.ff.de acti.emp.l.cui res. Nō ergo videť venire in substitutōe facta de alasia cū illa tm̄ venire debēat q̄ ꝙsecuta sit margarita ex testō dñi vberti nā cū legatar9 ꝙseq̄ť rē ex alia cā ꝫ legati puta ex donatōe fideicō. sibi iniūctū inane efficit.ff.de le.iij. l.vxorē.§.testō ī fi.§.i scō respōso q̄ multū facit ꝓtra Sz ad ista respōdeť verū esse q̄ margarite fuit dnūz illoꝝ q̄situ ex donatōe ꝫ adveniēte ꝙditōe substitutōis qr instituta sine liberis decessit mutata fuit cā dñij 7 vidť habuisse ex testō vt.ff.ad.l.falci.l.fūdo vbi casus dicit here.insti.l.si ꝓu9.§.q̄ fideicōmissariā. Nec potuit hec donatō iuri alasie derogare.ff.de le.iij.vxorē.§.seya de le.ij.cū pr̄.§.a filia 7.§.hēditatē de le.j. filiuffa.§.diui. Nec obstat.§.testō qr donauit ibi testōr q̄ pōt volūtatē mutare 7 fideicō.adimē de adi.lega. per totū de le.j. plane ī pūn. Sz hic donauit institut9 q̄ nō pōt volūtati testatoꝝ derogare de libera.lega.nō solū.§.fi. Veūt ꝙ ī fideicō.cū advenerit tps fideicō.7 ipa margarita ex testō fuerit illā ptē secuta. Sil'r de illis duab9 ptib9 bonoꝝ qs donauit dns vbert9 mōdoneto tpe emācipatōnis nō ē dubiū q̄n ad alasiā ptineāt. cū in illa donatōe fuerit actū q̄ si sine liberis decedēt mōdonet9 deveniret bona ad dñm vbertū vel ei9 hēdes institutos vel substitutos 7 hec alasia ē heres substituta. vt.ff.q̄ cū eo.l. si filiꝰ ad tre.q̄ q̄dragīta 7.l.postulāte. Possit hic silis

oppositio fieri vt supra & eodē modo respondet. Aduertendū est em̄ q̄ ille due ptes bonor ad margaritas deuenerūt ex cā fideicō. & p̄ p̄sequens in sc̄o fideicōmisso de alasia cadūt. Nam cū mōdonetus obligatus esset dño vberto ex pacto apposito in donatōe adeundo hereditatē eius p̄fusa est illa actō de ptractu & conuersa est in cām fideicōmissi vt.ff.ad.l.fal.l.fi.in p̄n. Et no.ad trebel.l.ita tamē.§.si ex trebellianico ī glo.ordi. Restat nūc dubiū de illis duab⁹ ptib⁹ castri dona.dño vbertino filio dñi vberti. Nā si illa donatō valuit peruenerūt ad mōdonetū ex ea scz prima donatōe que cū in p̄sona mōdoneti nullā habet substitutōez vel grauamē potuit dictus mōdonetus illa donare margarite libere & expedite. Sz si nō valuit prima donatō puenerunt ad eū ex secūda donatōne in qua fuit actū q̄ si sine liberis decederet donatō esset irrita & sic rediret ad donantē & eius heredē nō ergo potuisset tūc mōdonetus donare q̄ eo sine liberis morīēte illa bona efficiunt hereditaria & sic in substitutōe veniūt. Ad q̄d dico saluo meliori iudicō donatōez illam primā nullam fuisse. Primo q̄ facta fuit filio in ptāte p̄fis existenti. vt sup̄ de dona.inter vi.& vxo.l.donatōnes & de inoffi.dona.l.ij. Nec dici pōt morte p̄firmatā cuz q̄ filius p̄decessit ff.de reb⁹ du.l.si inter vi. cū q̄ nō interuenit vera traditio q̄ requirit vt ex morte sequat p̄firmatō.ff.de dona.inter vi.& vxo.l. papinian⁹.C.de inoffi.dona.l.ij.p cy.si q̄s alteri vel sibi.l.ij.p glo.ordi.sed certe hic interuenit ficta q̄ sufficeret si pat p̄decessisset vt.C.de dote cau.l.ij.& ibi no. Sz huic dicto obstāt plura. Primo q̄ filiusfami.etiā de iure antiq̄.ff.capax ē dotis & donationis ꝓpter nuptias vt.ff.famil.her.l.pomp. filadelfus & no.ī dicta.l.ij.de inoffi.dona. Sz hec donatio facta fuit filio ꝓpter nuptias mulieris & q̄ filio vel filie q̄rit actō p repetitōe dotis & donatōnis ꝓpter nuptias & hui⁹ actōnis sunt capaces q̄ in alijs non p̄tingit q̄ tpe iur.p filiū querit pri nec mōēto penes filiū cōsistit & in hoc vertit specialitas dotis ꝓpter nuptias p̄ quam quidē actionē mortuo p̄re vel emācipatōe secuta propter p̄solidatōez p̄sequūt etiā dominiū & ita intelligitur.l.pomp.& glo.dicte.l.ij. Sz si pater rē aliquā donet filie vt det in dotē vel filio vt in donatōez ꝓpter nuptias vt in casu nr̄o fuit nō reperies cautū q̄ donatio valet & dñiuz eis querat nā anteq̄ res ille in dotez vel in donatōez deuent p filiū vel filiā nō dicunt dotales vel ante nuptiales.ff. de p̄di.& demō.l. ticio ꝓpter nuptias ꝓprie nō habet locū illud priuilegiū. Dicit autē donatō ob cām nuptiarū facta que diuersa est a donatione ꝓpter nuptias vel ante nuptialē vt colligit ex.l. cuz multe.C. de dona.ante nup. Postq̄ ꝙo tradite p filiū vel filiā nō ipi dñiuz habēt sed vir vel vxor ipi ꝙo actionē vt dictū est si aliud diceres semp posset fingi cā dotis vel ante nuptialē donatōez in donatōe que fieret filijsfami.vt circūueniret.l.q̄ euitare debem⁹ vt.ff. de transac.l.cū hi.§.si cū lis. Secūdo videt obstare q̄ que dicta sunt locū habebāt de iure antiquo q̄ iure q̄d q̄rebat p̄ri sed hodie cū filij⁹ sibi hodie querat aduēticia q̄m ad ꝓprietatē videt donatōez valere vt.C. de inoffi.testa.auc̄.vnde si parēs & ibi no. Sz respondeo hoc verū esse si p̄r donaret filio tāq̄ extraneo ꝓpter bene merita exp̄ssa in spē & vera fuitia. Nā tūc q̄d donatur reputaret aduēticiū vnde licet aliter nō teneret q̄ aduēticia q̄rebant p̄ri sibi donare hodie tenet q̄ q̄rit filio & cessat absurditas. Sz si donat sibi tāq̄ filio adhuc hodie subest rō cui nō valeat. Nā babēdo respectū ad filiū videt habere respectū ad seip̄m tāq̄ ad mēbrū corpis sui & vnā carnē secū ar.ff.de colla.bonor.l. dedit dotē & si subest illa ratō qui sibi p̄i videt velle donare donat.n. sibi ꝓtemplatōne suimet p̄ris & sic sibi p̄i ff.de vul.& pu.l.ß si plures.§.si in arrogato & hec est cōmunis opi.vt no.in.l.si donatōe.C.de colla. Sz hic p̄

donauit filio tāq̄ filio vt ptz ex verbis instr̄i que dicit mot⁹ dilectōe & sanguis affectōe ꝛc. Et si dicat q̄ fuerit in donatōe exp̄ssa cā meritor ibi ob multa fuitia sibi impēsa ꝛc. Respōdeo cā sanguis p̄ponderat cum illa exp̄ssio fuerit in genē facta vt.ff. de excu.tu.tutor.§.q̄ tutoribꝫ de tutel.q̄ habet de libe.lega.aurelius.§.tic⁹. Itē q̄ cū sic in genē facta nō dat ei fides q̄ p̄sumit in fraudē apposita cū nō sit in ptāte donātis simplr̄ donare. Et ideo req̄rit veritas meritor vel exp̄ssio in spē ad hoc.ff.de castrē. pecu.l.si forte de le.ij. cū quis decedēs §.ticia de pba.qui testm̄.C. de sacrosanc.eccl.l.illud & ibi no. Tercō videt obstare iuramētū in p̄positū p̄ patrez p̄ q̄d videt validari donatō filio facta de pac.ꝓtuis li.vj.de iur.iur.cū ꝓtingat dicit quidā ꝓtractū inter patrē & filiū esse nullū nec ex eo naturale obligationē oriri. Ideo nō ꝓfirmat iuramētū q̄ ipso iure nulluz est ar.de le.j.si q̄s in q̄linos.§.fi.de pac.iur.gen. §.vlt. Sed hec respōsio parū valet nā licet act⁹ sit ipso iure nullus & ex ea nulla oriat obligatō. Attamē iuramētū est ꝑnādū de iure canonico si pōt sine interitu salutis eterne dicto.c.q̄uis de pac.li.vj.de iur.iur.sicut & c.cū ꝓtingat. Nā nō ideo ꝑnādū est iuramētū q̄d contra nullū ꝓfirmat q̄d facere nō pōt vt dicta.l.si q̄s in q̄linos.§.fi.& de legi.l. nō dubiū sed q̄ de se obligatorium est q̄ ad deū vnde nō seruat iuramētū iuris actōis que nō oriē ex actu nullo licet iuramēto vallato nec etiā ex ipso iuramēto nascit actio nisi in ope. libertor vt.ff.de ope.li.l.vt iur.iur.§.si liberi & ff. de fideiuss. si quis & eo in prin.& ibi.no.sed ꝑnat iudi.officio ad quē spectat iuramēta tueri de iur.iur. ad nr̄az & e.ti. licet mulieres li. vj.& ad p̄dicta facit e.ti.c.debitores. Itē dicere q̄ inter patrē & filiū nō oriat obligatō naturalis falsū est tn̄ cū int̄ eos sit ꝓsensus ex q̄ naturalis obligatō nascit.ff.de p̄di.inde.l.frat. Nec ob. leges dicētes int̄ eos emptio nē nō ꝓtrahi. Et tn̄ emptio solo ꝓsensu pficit. Nā verū est q̄ ad effectū p̄tende actionis vel ciuilis obligatōis Sz naturalis obligatō bene nascit. Preterea q̄d attinet in ꝓposito de iure naturali vel ciuili obligatio tractare cū in donatōne non nascat cum a p̄cedenti traditione incipit.ff. de dona.l.aristo.C. de iur. do.l.j. non videtur ergo habere sensuz qui talia dicunt. Dico ergo melius q̄ hec donatio iuramēto nō confirmat ex eo q⁹ cum pater filio vt filio donauit videt sibi p̄i donasse p̄pter quod reddit iuramentuz frustratoriū & inutile et quasi sup impossibili vnde est obligatorium de re. iur.li. vj.quis nanq̄ dubitet q̄ si mihi p̄i dono.& immo nullius vtilitatis vel mom̄eti est tam donatio q̄ iuramentum. Preterea licet iuramentū astringat iurantē non tamen facit capacē illum cui iurat si als erat incapax. ar.ff. de condi.& demō.cui fundus nec hoc reperiē iur. cau. Sed cum huic filio donaret vt filio non vt extraneo incapax erat vnde per iuramētuz capax nō potuit fieri & hec est vera solutio ad contrariuz. So. p̄ncipaliter dico donationē illam nō valere saltē vltra quingentos aureos quia caret insinuatōne vt.C. de dona. inter vi.& vxo.l.donatōnes & de dona.l. si quis pro redemptione in fi. introducta enim est insinuatio fauore publico & ad tollendū fraudes que in donationib⁹ clādestinis contingi solent ne quis effusa largitata & inordinata affectione patrimoniū suuz exhauriat quia interest reipublice ne maior asperitas q̄ vel maxime interiter coniunctissimas necessarias q̄ p̄sonas cōuenit custo diri inter quas plerūq̄ tales fraudes cōtingunt vt.C. de dona.l.datam iam p̄dem. Sed huic similiter obstāt plura. Primo q̄ hec donatō fit propter nuptias que insinuatione nō indiget ī auc̄.vt spon.largi.in prin.coll. ix. Sed illud verū ex parte mulieris que donatione recipit secus ex parte viri vt in auc̄. vt fratrū filij in p̄i. e.coll. Preterea in p̄sona istius filij nō potest propie dici donatio ꝓpter nuptias vt supra ostensuz est licet

sit sibi facta ob causaz nuptiaz. nō em facta fuit in re-
cōpensatōem do. qđ est ꝓpriū talis donatōis. Sed fa
cta fuit vt matrimoniū ꝯhat: vt patz ex verbis instru-
mēti dū dicūt vt titi⁹ mrimoniū sortiat effectū ꝛc. Et
hec est euidēs rō ꝑ quā hoc clare demōstrat. ad qđ bn
facit qđ no. bar. in. l. titio centū. §. titio genero. in fi. de
ædi. ⁊ demō. ⁊ de le. ij. luci⁹, vbi dic esse alicui vt nubat.
Primū em legatū peti nō pōt: nec ꝯct⁹ nuptijs fm sic
quia factū ob actū nubēdi q̄ expen. pōt hꝛe etiā āteqū
fiant nuptie. Secundo videt obstare. qz fm ꝓdictā
hec dōatio fuit ob causaz nuptiaz: ⁊ donatōes ob cau
sam nō requirūt insinuatōem. vt. ff. de dona. l. aq̄li⁹ re
gul. ⁊. l. si pat. Sed rñdeo verū est si causa est de pteri-
to: puta meritoꝛiū p̄cedentiū. qz tūc nō est: tā donatio
q̄ debiti exolutio. sec⁹ si fiāt ob causaz de futuro: vt est
casus apt⁹. C. de dona. l. donatio siue. ⁊ hec causa fuit
de futuro. Tercio videt obstare. naz hic fuit ob cām
meritoꝛ facta: vt ex ꝓbis instrumēti patz, ꝓpter multa
seruitia ꝛc. Rñdeo seruitia debent esse specialit exp̄s-
sa: ⁊ esse talia q̄ psone cōueniāt: alꝫ talib⁹ verbis nō cre
ditur. qz hoc nō fuit. vt. C. de sa. sanc. ec. l. illud. ⁊ ibi est
exp̄ssim. ⁊. ff. de castren. pecu. l. si forte. de pbat. l. q̄ te
stamentū. de leg. ij. cū quis. §. titia. Et hec est cōis opi.
doc. causa em filiatōnis ⁊ sanguinis p̄ponderat: vt su
pra ostensuz est. Quarto videt obstare qz donatio
facta filio videt facta: vt in legitimā cōputet: vt. ff. ad
l. falci. l. cum quo. de peculio. §. fi. Videt ergo potius
debiti exolutio q̄ dōatio: ⁊ sic nō requireret insinua
tōem. vt. C. de impoñ. lucra. descrip. l. j. ⁊ dicta. l. aq̄li
us regul. ⁊ tenet hoc spe. in ti. de dona. ⁊ dñs baldus de
perusio in. l. illud: de sa. sanc. eccl. q̄ donatio facta filio
emancipato vsq̄ ad legitimā nō requirit insinuatōez
p rōnē supradictā. Sz isti doc. loquūtur cū dicta do-
natio ꝓputaꝛ in legitimā: nō aliꝫ. hoc aūt tunc verꝫ est
cū actū fuit exp̄sse: nō aliter. vt. C. de inoffi. test. l. si qñ.
§. fi. ff. e. si nō mortis: in pin. ⁊ ita dicit fecisse accursi⁹:
dū filiū suū emācipasset ⁊ qdā sibi donasset. dixit enim
q̄ legitimā ꝓputaret. ad qđ facit. ff. de bo. libe. si ꝛo.
oppositio cessat. qz dicti nō fuit. Et sic dicta
sed gratuita donatio. Tercio p̄ncipaliter videt di-
cendū q̄ licet prima donatio facta filio valuisset et ex
ea puenissent ad mondonetū que donata sunt: tñ ad
alasiā p̄tineant cum actū fuerit in vlti. donaꝛ. cum due
partes aliorū bonorum sibi donabātur: q̄ si sine libe-
ris decederet omnia bona tam p̄mo donata q̄ de p̄se-
senti pueniret ad dominū vbertum vel eius heredes
institutos vel substitutos cui mōdonetus assensit ꝓpt
qđ obligatus fuit domio vberto actōe p̄scrip. verbis
ex pacto in traditōe appositō: vt. ff. de pac. l. traditio-
nibus. potissime si tantū ꝓcepit interim ex vlti. dona.
qđ equiualet prime donatiōi. vt. ff. de lega. j. l. filiuffa-
mi. §. apud marcellum. de leg. j. l. imperator. §. si centū.
que quidē obli. per additōem hereditatis ꝓfusa fuit ⁊
uersa i causaz fideicō. vt. in. l. fi. in p̄n. ad. l. falci. ⁊ su-
pra dixi. q̄ qđ patet q̄ licet ad margaritā deuenerit ex
donatōe mōdoneti: aduenīte tñ conditiōe substituti
onis de ipa facte mutaꝛ cā dñij ⁊ dicunꝛ esse penes eā
ex cā hereditaria: ad. l. falci. l. fūdo. et sic cadūt i fideicō
missō facto ꝑ alasia. Alij dicūt ꝛo q̄ et si ipa donatio
valuit fuit nouata p secundā qua plus ꝓtinebit quod
truſa est: cū nouatio nō sit nisi de vna obligatōe i aliā
vt. l. j. de noua. ß hic fieret ꝑ vna causa dñi ad aliā cāz
qđ nunq̄ legi nec ꝓcedere pōt. qz q̄ ex vna causa ē do
min⁹ nō pōt āpli⁹ effici dñs vel mutare cāz dñij ex cau
sa q̄ nō habuerit oꝛtū añ p̄mā acq̄sitōez. vt no. i dicta
l. fundo. alꝫ seq̄ret q̄ si rē meā emerez vel mihi legaret
emptio ⁊ legatū valēt. qz possez cāz dñij mutare: qđ ē
ridiculū. nō em pōt q̄s nuda voluntate desinere ee dñs
ex vna causa ⁊ acq̄rere ex alia. vt. ff. ꝺ acq̄. pos. si q̄s vi.

§. differētia. Unū obmiserā circa p̄cedēte articulū ꝺ
insinuatōe obmissa. qz videt nō nocere cū fuerit renū
ciatū cū iuramēto iuriꝫ ꝺ insinuatōe loq̄ntib⁹. Rñdeo
nec renūciatō tenuit nec iuramentū: cū introducta fue
rit insinuatio fauoꝛe publico: ne q̄s re sua male vtaꝫ:
⁊ ad ꝓcludēdas fraudes q̄ ꝓmitti solēt: ⁊ in odiū recipi
entis clādestinas donatōes: vt dicta. l. iaz. C. de dona.
⁊ s. dixi. ñ g̃ ꝑ ꝓbatū pt̄ iuri publico rēnūciari. ff. ꝺ pac.
l. iurisgē. §. si paciscar: solu. mr̄imōio. l. alia cā. §. elegā-
ter: de postulā. l. quos, phibet: ꝺ iura. calū. l. ij. §. ß qz re
remur. ⁊ hoc tenēt doc. guil. de cu. in. l. illud: de sa. sanc.
eccl. Itē iuramētū ꝓ publicā vtilitatē prestitū nō va-
let: etiā ꝺ iure canōico: vt i. c. si diligēti: ꝺ fo. ꝓpe. ⁊ qđ
no. bar. i. l. sey⁹ ⁊ augeri⁹: ad. l. falci. ⁊ de fideiuſ. siqs ꝑ
eo: in p̄n. Nec etiā iur̄. in odiū alteri⁹ introducto pōt re
nūciari. vt. ff. ad mace. Tā etsi iuramētū etiā qđ daret
viā fraudib⁹ nō est seruādū. qz ꝓ bonos mozes: de reg.
iur̄. nō est obligatoꝛiū. li. vj. ⁊ hoc tenet bal. de pusio i
dicta. l. illud: summe auctis vir. Subseq̄nt g̃rit de il
legitima quā iurauit mōdonet⁹ se nō retēturū. ad quē
ptineat. Rñdeo iuramētū valuit de pactis. c. q̄uis. li. vj.
et ideo ad alasiā ptinet. Videt em testatoꝛ q̄ iuramē-
tum erigit suis heredi. ⁊ substitutis ꝑsperisse. ff. de pig.
acti. l. necessarias. §. de pignoꝛe. de pba. l. si pactū. ⁊ ad
substitutā ptinet q̄ supest. ar. ff. ꝺ coll. bo. l. ij. §. si duo
fratres. de bis q̄b⁹ vt indig. l. post legatū. §. amittere: i
fi. §. de le. ij. l. peto: in p̄n. Sz videt spectare ad marga
ritā vel eius heredē. naz cū heres nō detrahit g̃rtaz: qz
nō vult aut nō pōt: applicat primo substituto nō secū
do. vt. ff. ad trebel. l. j. §. idē neraci⁹. ⁊. l. marcellus. §. q̄
si suspectā. sed margarita fuit p̄ma substituta. Rñdeo
illud verū cū heres nō detrahit: volēs p̄mo fideicōmis-
so facere g̃am testatoꝛi cui iurauit. Itē ei⁹ facto ꝑua-
tus est q̄ iuramētū exigit testatoꝛ: aut nō videt ꝓuidis
se p̄me tm̄ substitute: ß etiā secūde. Cū g̃ rogata sit pri-
ma substituta oīa restituere si sine liberis decesserit: eti
am hec legitima venit i restitutōe. vt ar. ff. ad. l. falci. l.
penales. §. fi. ad trebel. marcell⁹. §. qdā liberis. Po-
stremo q̄rit q̄d ꝺ dote margarite: an aliq̄d ex ea ptine
at ad alasiā. Rñdeo sic: q̄ vltra legitimā est cū grauā-
ta fuerit ꝑ testatoꝛē in testamēto restituere si sine libe-
ris decesserit. tenet aūt fideicōmissum in dote in eo qđ
vltra legitimam est. vt. ff. de le. q̄. l. fi. §. filie. ⁊ ibi casus
fm marsy. q̄ ita disputādo determinauit. ⁊ Dy. Bar. ⁊
Ly. de quo ꝑ esū. C. ꝺ rei vx. ac. §. videam⁹. Laus deo.

Consilium. CVI.

Vir donauit vxoꝛi domū in q̄ viuētes cōiter habi-
tabāt: nec alia inꝛuenit traditio vera vel ficta: q̄rit vtꝛ
talis donatio ꝑ mortē viri effectualiter ꝓfirmet: ita q̄
vxoꝛ possit se defendere aduersus heredes contra eam
agentes.

In christi noie Amen.

Dicta donatio sine dubio ꝺ fuisse int̄ viuos
ppt̄ cl̄az illā q̄ eēt irreuocabil̄ et int̄ ꝓinges. iō fuit ab
ipo ꝓncipio nulla. casus ē de vtroq̄ ff. ꝺ dona. cā moꝛ.
l. vbi ita donaꝛ. Sz nūc videdū est an fuerit morte cō-
firmata postq̄ donās p̄deceſſit ex oꝛone diui seueri ⁊
anto. C. de dona. int̄ vi. ⁊ vxō. l. si marit⁹ cuiusdā. ff. e.
cū hic stat⁹: in p̄n. ⁊. §. j. Et videt q̄ nō. qz dicta oꝛatō
locū sibi vēdicat qñ ꝓcessuz fuerit ad traditōez veraz
vel fictā: nō qñ stetit in finib⁹ p̄missiōis dūtaxat. e. ti. l.
papinian⁹. ⁊. C. de dote cau. l. qđ ꝺ suo. ⁊ qđ ibi ꝑ doc.
q̄ sic cōiter itelligūt q̄ requraꝛ traditio ad hoc vt moꝛ-
te ꝓfirmet. ß hic nulla ēditio facta, ppōit. g̃ ꝛc. In ꝓri
um facit ī illa. l. papinian⁹: in qua hoc vulgare dictum

fundat' que nõ videt' dicere hoc si bñ inspiciat'. s. q̃ requirat' traditio. ß bñ dicit q̃ qñ interuenit sola stipulatio nõ ꝓfirmat' q̃ztũ ad hũc finez vel effectũ vt possit agi ꝯ heredẽ donãtis. Si g̃ donatar⁹ nõ posset agẽ: ß retinere z ꝯ heredẽ donãtis se defendere: non videt' sibi ꝓhibitũ p illã. l. a ꝯrio sensu. l. j. §. q̃ mãdatã: de offic. ei⁹ cui mã. est iurisdi. qm̃ facili⁹ ꝓcedit retentio q̃z actõ l. si ī archa: in fi. ff. de ꝓdi. indebi. Posito etiã q̃ nulla traditio interuenerit. non em̃ decisio illi⁹. l. papi. videt' fundari in traditõe q̃si p eũ donatio magis dicat' pfecta cũ p illã etiã si facta fuerit nõ trãsferat' dñiuz viuẽte donatore. nec magis pficit q̃z si facta nõ fuisset. l. sed interest. §. si vxor. ff. de dona. int' vi. ß fundat' in eo qđ supra dixi. s. q̃ facili⁹ ꝓcedit' retentio q̃z actio: ideo ad agẽdũ nõ cõfirmat': sed ad retinendũ sic. Verũ q̃ qñ ꝓcessuz est ad traditõez donatar⁹ hz retentiõez. ideo doc. cõiter dicũt traditõem requiri. Sz certe etiã si facta nõ fuerit et alio mõ donatario ius retinẽdi habeat sine traditõe ꝓut est in casu nr̃o: videt' idem dicendũ scz vt ꝓfirmata sit ad hũc finẽ: vt possit excipe cũ oratio p̃dicta de ꝓfirmãdis donatõibus p̃dictis p mortẽ donãtis sit generalis ad oẽs donatões: vt dicta. l. cuz hic statu⁹. §. j. z nõ repitur limitata nisi in dicto casu p papinianũ. g̃ ꝛc. q̃ exceptio facit regulã in nõ exceptis. ff. de postulã. l. j. §. ait p̃tor. in aut'. de non alie. §. vt aũt. z no. in. l. bis. ff. đ legi. Bzenit' si ista dña nacta eẽt possessionẽ rez donataz iuste z sine vicio possem⁹ fateri ea q̃ supra dicta sunt. ar. eoz q̃ habent' in sy. ī. l. filiã fratrib'. ff. ad trebel. sed nõ sic est. Nã viuente marito domũ illã donatam nõ possidebat nec detinebat: ß ipa dña detinebat' in ea a marito. ff. de p̃ca. l. z hz. §. j. cum ibi no. de his q̃ decce. vel effu. l. j. §. penl'ti. de acq̃. poss. l. q̃ iure familiaritatis. quib' mo. vsufruc. amit. l. si mulieri vsus dom⁹. silr res mobiles ibi existẽtes non possidebat: sed p marito custodiebat. Et nulli dubiũ est q̃ si nõ fuit ei facta dicta donatio mortuo marito tenere tur exire domũ: z ipam cũ dictis reb' dimittere filijs et heredib' mariti libere z expedite. nec aliqđ ius retentõis hz̃et. z sic tã ī iudicio petitorio hereditatis q̃z possessorio. l. edicto. C. đ edi. diui adri. tollẽ. si factũ fuisz testamentũ. succũberet igit' z nũc idẽ esse debet. q̃ non potuit sua ꝓpria aucte mutare sibi causaz possidendi in p̃iudicium dictoz filioz. videlicz vt ibi viuẽte viro res mobiles custodiebat p eo post ei⁹ mortẽ inceperit possidere post se. ff. de acq̃. pos. l. cũ nemo. requirebat' eĩ ad hoc vt iustã causaz detẽtõis hz̃et q̃ interuenisset volũtas mariti. s. vt ea suo ꝓprio noĩe acciꝑet z retineret: quo casu q̃si p traditõe haberet'. ff. de rei ven. l. quedã mulier. C. đ acq̃. pos. l. ij. Sz in hoc non repit' maritus ꝓsensisse: z ei⁹ ꝓsensus z volũtas ei⁹ morte finitus est. ff. loca. l. iij. vñ post mortẽ mariti saltẽ ꝓsensus filioz z heredũ tacit⁹ vel expressus requirebat' ad hoc vt iuste z sine vicio diceretur adepta possessiõe apud q̃s heredes ẽ dñiuz. l. si ego. §. si res. ff. đ iure dot'. Cuz g̃ nec volũtas defuncti nunq̃z inᵛenerit. s. vt suo ꝓprio noĩe vxor p̃dicta in vita mariti possideret pro se. nec volũtas heredũ vt post mortẽ p̃dictã. silr p se possideret nõ põt dici q̃ iuste potuerit sibi causaz possessionis ĩmutare: ĩmo dz̃ p̃do etiã si hz̃et talez titulũ qui morte nõ eẽt finit⁹. ff. đ acq̃. pos. l. si ex stipulatõe. multomagis si hz titulũ q̃ morte finit' seu ꝓpri⁹ loq̃ndo q̃ nunq̃z habuit principiũ validũ: sed sperabat' validari post mortẽ. Preterea talis dõatio q̃ post mortẽ donãtis tm̃ sortitura est effectũ compat' legato: vt dicta l. cũ hic stat⁹. §. j. in fi. legatari⁹ iacente hereditate non põt ꝓpria aucte z sine volũtate heredis capere possessionẽ rei legate. z si capit tenet' restituẽ hẽdi volẽti retinere falcidiã. ff. quoz leg. l. j. §. redigunt' eodem g̃ modo vxor cui facta fuit donatio z nõ traditio a marito non posset eo mortuo ꝓpria aucte et sine volũtate heredũ capere bona donata: cũ nullo modo essent sua. z si capere: tenere' eisdẽ herediby volentibus eis totas z integras p se retinere. Ideo q̃ donatio nõ sit cõfirmata: ß poti⁹ infirmata restituere: q̃ eadẽ. ĩmo maioz viget ratio cũ titul⁹ legati sit validus: sed titul⁹ dicte donationis nõ. Igit' si habẽs primũ tenet' restituere: erg̃ propria auctoritate occupauit. fortiꝰ habẽs secundũ. Et si idẽ est eodẽ mõ si erãt apud eaz nõ suo noĩe: sed proprio marito nõ põt ꝓpria auctoritate sibi causaz possidẽdi ĩmutare z velle p se retinere. sed tenet' restituere quocunq̃z iudicio cõuenta fuerit: siue petitorio siue possessorio. z nõ est legitima ꝯdictor. q̃ nõ sine vicio possidet: vt no. in sy. ī dicta. l. filiã fratrib'. ff. ad treb. p barctũ quoz bonoz q̃ đ' dat' herediby iur'. ciuilis ex testamẽto z ab intestato. sed directũ dat' bonoz possessori dere suã possessionẽ detentaz quomin⁹ teneat' restitucio hz. Igit' cessant ea q̃ prius loco allegaui de iure retinẽdo. q̃ restituta possessiõe necesse habebit agere ex stipulatõe facta ex causa donatõis. z ideo tũc deueniet ad dispositõez dicte. l. pap. ff. đ dona. int' vi. q̃ nõ fuit adhuc ꝓfirmata. Preterea cũ ista non habuerit ius retinẽdi p se z ex causa dicte donatõis quousq̃z maritus vixit: sequit' q̃ in p̃ncto mortis dicta donatio ipso instãti fuit ãnihilata: qm̃ nõ repit apud ipam donatariam ius aliqđ retinẽdi. Licet g̃ postea dicta dña nacta fuerit in aĩo suo se velle retinere p̃o se z ex causa dicte donatõis nihil egit. q̃ nõ potuit donatõem iaz ãnihilatã facere reuiuiscere. ar. l. bonoz. ff. rez ra. ha. Et q̃si impossibile est q̃n int' punctũ mortis et aĩm dicte dñe in ꝓstituẽdo p se fuit internallũ tp̃is. Preterea q̃ requirat' traditio sic. ꝓbatur ante oratõem diui seueri z antonini status donatõis inter cõiuges: hic erat vt post mortẽ ꝓfirmaret'. Per illam aũt oratõem effectuz est vt morte donãtis ꝓfirmarent' vt sic aliqđ de rigore iuris relaxaret': vt dicta. l. cum hic status. z. §. j. Papinianus autẽ interp̃tatus est z restringit dictam oratõez ad donatõem rerũ: dicens eam nõ p̃tinere ad stipulationẽ. Donatio autẽ rerum est cum incipit a traditio ne. nam donatio est doni datio. l. senat⁹. §. donatio. de donat'. cau. mor. Datio autem est dñij trãslatio. l. fi. ff. de cõ di. ob cau. Papinian⁹ ergo dicit illam oratõem habere locũ in veris donatõibus. non aũt in ꝓmissõibus factis ex causa dona. q̃ non sunt vere donatões. Vere autem donãtes sunt qñ ad traditõem ꝓcessuz fiunt. Ratione autẽ est. q̃ facilius cõfirmat' donatio q̃z ꝓmittendum q̃z ad donãdo. q̃ facilioz est quis ad ꝓmittendum mulieri ꝓmittendum ꝓ alio subuenitur. non autẽ subuenitur ei qñ ꝓmittens vel soluit ꝓ alio. q̃ adhuc nõ sic faciliter inducit. ff. ad vell. l. si ego. z. l. q̃ꝑuis. §. interdũ. ita z cõiugibꝫ donantibꝫ nõ sic subuenit' sicut ꝓmittentibꝫ. q̃ ꝓmo casu cõfirmat' donatio morte: secũdo nõ: eũ ideo sint donatões ꝓhibite inter cõiuges. q̃ faciles sunt et mutuo amore possent se spoliare. l. j. ff. de dona. int' vi. z papinian⁹. Ergo ꝓsiderauit int' hũc rigorẽ z eq̃tatẽ i qua fundatur oratio p̃dicta quãdam mediaz viam de si nõ fuit ẽdita expresse vel tacite. q̃ cessat rõ in q̃ pap. se fundauit. Cõcludit g̃ dictã dõatoez ꝓfirmatã nẽ: z dicta dñaz ius retẽtõis ex dicta causa nõ hie. Sz an salutem iur'. legati et vltime voluntatis valeat ibi videtur

q̄ sic: ex eo q̄ dixit q̄ si ab heredibꝫ molestaret oīe id in quo fuerit molestata relinq̄t eidē vroꝛi: qđ verbum uenerūt q̄nq̄ testes: ideo sufficiunt. l. fi. C. de codicill. Hꝛeuit si simplr dixisset in dictū casuꝫ molestie ei relinquere posſz hoc p̄cedere. sed ipe addidit: dicens q̄ donabat relinquebat ex causa p̄sentis donatōis causa mortis ꝛ irrenocabilis ꝛc. q̄ verba ex causa p̄sentis donatōis doctoꝛes det̄miant ꝛ declarāt verbū reliq̄t: nō aūt verbū donauit. qꝛ tali det̄minatōe ꝛ declaratōe nō indiget cū illa de se importēt. Igit̄ noluit relinq̄re in re legati: ꝑ ex causa donatōis p̄dicte. ꝛ sic nihil impoꝛtat dicta repetitio facta in dictū casum. ꝛ potiꝰ sepius locutꝰ videt̄ dictus donatoꝛ q̄ diuersimode disposita cadē dīa in eodē iure ꝛ titulo donatōis. l. j. §. si proponat. ff. siq̄s omiſ. causa testamēti.

Consilium. CVII.

Si donatio excedens summā legitimā fuit p̄firmata p̄ impatoꝛē post moꝛtem donatoꝛis an valeat talis cōfirmatio in p̄iudiciuꝫ eoꝝm ad quos p̄tineret si illa cōfirmatio nō fuisset.

ℵ christi noīe ℑmen.

Donatio p̄dicta tenet sine dubio vsq̄ ī sum maꝫ q̄ngentoꝝꝫ licꝫ insinuatio non interuenerit. C. de dona. l. penul. §. fi. iūcta. l. penul. §. fi. iuncta. l. sanci mus: circa p̄n. eo. ti. Supꝛa ℵo dictā summā clarū est q̄ de iure cōi nō valuit: vt in dictis iuribꝫ. Videdū ꝑ vtq̄ p̄dictā p̄firmatōeꝫ recōualuit in p̄iudiciū dictaꝝ neptū. Et si facta fuissent viuēte donatoꝛe non est dubiū q̄ recōualuisſz. qꝛ tūc nullū ius erat acquisitū in bonis dicti donātis p̄fatis neptibꝫ. nec in re nec ī specie p̄ babili. l. j. §. siq̄s impuberi. ff. de colla. bo. l. post emāci patōem: cū ibi no. de libe. leg. vñ cū nō tractet̄ de aliqua iuris p̄iudicio: potuit p̄nceps ꝯtū innalidū ex defectu iuris positiui p̄firmare ꝛ validum facere. ff. de adop. l. adoptio nō iuꝛ. facta: de rebꝫ eoꝝ. l. ij. in fi. extra d̄ trās act. c. j. in fi. Cōstat em̄ q̄ rex romanoꝝ p̄coꝛdit̄ electꝰ natus, put est iste dn̄s sigismūdus: pōt p̄cedere p̄ multe gia impialia ꝛ alia facere q̄ ptinēt ad impatoꝛē: vt plene no. Ly. fm Ja. de are. q̄ sic disputādo tenuit ī. l. bn̄ a zenone. C. de q̄driēnij p̄scrip. ꝛ p glo. in cle. j. de iure iuꝛ. ꝛ Jo. an. in addi. spe. ti. de rescrip. p̄sen. §. fi. et bar. in extrauagāti: ad reprimēdā: supꝛ ℵbo reges. Remanet ergo dubiū. qꝛ facta fuit dicta p̄firmatio post moꝛtem donātis. ꝛ sic post ius acq̄sitū dictis neptibus. vel plene si iā adiuerāt hereditatē patrui. ꝛ sic erāt effecte dn̄e oīm bonoꝝ p̄dictoꝝ etiā possessiōe nō appꝛhensa l. cū heredes: in pn. ff. de acq̄. poss. Nec em̄ erat aliqua spes de ista p̄firmatōe fieda vel obtinēda q̄ dep̄dēret a mera volūtate p̄ncipis. ꝛ sic nō debebat inspici vel p̄sideraꝛi q̄ poterat fieri. l. iuꝛ. ff. q̄ ꝛa q̄bus: de leg. l. apud iuꝛ. §. fi. Aū nō fuerūt impedite dicte neptes adire eo modo quo impedirent̄ ſtāte spe postliminij de illo qui ſto test. siq̄s filio. §. ß si p̄. vel si nō adiuerāt q̄sitū erat eis ius saltē semiplene. qꝛ delatū erat eis ius adeūdi licet nō videat̄ esse in bōis nr̄is anteq̄ additio fiat. l. p̄cia rex. ff. ad. l. falci. nō tn̄ debet nobis ĩnitis auferri: si cut nec alia iura p̄fecte acq̄sita: vt sentit bal. ī. pbemio C. circa fi. Videt̄ ꝑ q̄ dicta cōfirmatio non potuerit validare. dictā donatōem in p̄iudiciū dictarū neptuꝫ vt auferat eis dicta iura q̄sita posteq̄ nō fuerūt reāsite ff. d̄ adep̄. l. nā ita din. q̄nimo etiā si fuissent req̄site si tn̄ nō p̄sensissent. ff. de nata. restī. l. ij. ꝛ. l. fi. qꝛ non debēt rescripta p̄cedi ī iniuriā alteriꝰ vel p̄iudicium iuris alicui. C. d̄ emā. lib. l. nec au. ꝛ. ī. c. supꝛ eo: d̄ of. dele. de ℵ. sig. c. dilecto: d̄ vsu pal. ex tuaꝝ. ff. ne qd ī loco pub. l. ij. §. merito. ꝛ. §. siq̄s a p̄ncipe. ne inde nascat̄ iniuria: vñ iura nascunt̄. C. vñ vi. l. meminerint. Esset aūt iniuria ius q̄sitū auferre sine volūtate eiꝰ cui q̄sitū est. ff. d̄ re. iurꝛ. id qđ nr̄m. Aū posito q̄ hic p̄staret d̄ volūtate p̄ncipis q̄ voluerit p̄firmare ī p̄iudiciū illaꝝ ꝛ ius eis q̄sitū auferre videt̄ q̄ nō valeat p. l. q̄tiēs. C. d̄ p̄ci. impa. offe. Et qꝛ dictū ius est de iure nāli seu gētiū. l. j. ff. d̄ acq̄. re. do. lꝫ mod̄ acq̄rēdi p̄ successiōeꝫ sit de iure ciuili: vt ibi. no. ī glo. Jdeo videt̄ q̄ p̄ceps nō potuerit ipm auferre nisi ex causa publice vtilitatis p̄ viā rescripti vel p̄uilegij. l. Jtē si ℵbera: cū. §. j. ff. de rei ven. ꝛ plene p̄ bar. ꝛ doc. ī. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. pub. Et p̄ hoc facit qđ no. bar. ī. l. gall. §. ꝛ qđ si tn̄. ff. d̄ lib. ꝛ posth. De legitimatōe facta p̄ moꝛtē patrētis q̄ nō p̄iudicat agnatis: nisi citati fuerint ꝛ p̄senserit: nec retrahit̄ in illoꝝ p̄iudiciū. c. q̄uis. d̄ rescp̄. li. vj. Hijs nō obstātibꝫ dicendū est ꝯrū: q̄ imo dicta p̄firmatō validauit dictā dona. in p̄iudiciū dictaꝝ neptū ꝛ iuriū p̄dictoꝝ eis acq̄sitoꝝ. Et p̄mo videdū est de volūtate p̄ncipis vtrū appareat ex dicta p̄firmatōe q̄ p̄iudicare voluerit. Si eī nō apparet clarū est q̄ ī dubio nō p̄sumeret̄ illud voluisse: vt ī iuribꝫ supꝛa allegatis q̄ loquūtur in casu dubio. Secūdo posito q̄ de volūtate appareat: videdū erit d̄ ptāte. s. an potuerit. Circa p̄mū dicendū est q̄ ex tribꝫ apparet d̄ eiꝰ volūtate q̄ eis p̄iudicare noluit: ꝛ etiā auferre ius eis acq̄sitū. Et primo qꝛ d̄ ipis neptibꝫ ꝛ d̄ iure qđ eis posſz cē acq̄sitū ī dictis bonis facit expssaꝫ mētōeꝫ circa mediū dicte p̄firmatōis ibi. ꝛ cōit̄ in dictis rebꝫ dōatis ius aliqđ acqsitū neptibus dicti donātis ꝛc. Et postea subiūcit q̄bꝫ oībꝫ intelligat̄ expsse ꝛ d̄ plenitudine ptātis derogatū ꝛc. Secūdo qꝛ dixit ī plibꝫ locis se illd facē ex certa scīa. q̄ ꝛc. l. idē vulpiā. §. j. ff. d̄ excu. tu. d̄ re iud. q̄dā p̄sulebat. ꝛ qđ no. p̄ glo. mag. ī fi. ī. c. ad hꝫ: ex̄ d̄ fisc. Tercō qꝛ vlt q̄ ista p̄firmatō ēhat̄ retro: ꝛ hēat̄ pide ac si fcā fuisſz tpe fcē dōatōis. ß si tūc vere fcā fuisſz sn̄ dubio p̄iudicasset istis neptibꝰ q̄bꝰ tūc nullū ius erat acq̄sitū ī istis bonis. sic p̄ eā impediret̄ acq̄sitio fienda qđ facilꝰ fieri poterat q̄s q̄ acq̄sita tollerētur. l. p̄e furioso. de his q̄ sunt sui vl alie. iuꝛ. ergo idē censet̄ voluisse q̄ sit nūc: vt licet facta fuerit habeat̄ p̄ nō facta: alꝰ frustra dixisset q̄ haberet̄ p̄ro retrofacta si talis effectus non sequeret̄: qđ nō est dicendū. vt in. c. si papa: de p̄uil. li. vj. iūcta. l. si quis filio. §. sed si pater. ff. de inīuſ. testa. Nūc est videndū an potuerit. et hic dicendū est q̄ sic p̄ iura supꝛa in cōtrariū all. Et p̄mo per. l. ij. §. si quis a pain. in fi. ff. ne qđ in loco publi. vbi dicit̄ q̄ licet p̄nceps nō soleat aliq̄d cōcedere in p̄iudiciū iuꝛ. alterius. si tamē cōcesserit valꝫ. Jtez per. l. ij. in fi. de nata. restī. vbi dicit̄ q̄ princeps nō de facili cōcedit. Innuit ergo q̄ si vult pōt: licꝫ cū difficultate hoc faciat. Tercio p̄ c. q̄uis: in fi. de rescrip. li. vj. vbi dicit̄ q̄ restitutio p̄cipis vbi aliud nō exprimit̄: intelligit̄ fieri sine p̄iudicio iuꝛ. alieni. ergo si aliud exprimit̄ pōtest fieri etiā cū p̄iudicio alterius alieni. Quarto si dicte neptes non adiuerāt hereditatez tempoꝛe dicte facte cōfirmatōis cū ius adeūdi ꝛ acq̄rēdi essꝫ delatū q̄ nō dī eē in bonis ei⁹ cui delatū ē. l. p̄cia rex: circa mediū. ff. ad. l. falci. potuit de facili tolli p̄ id qđ no. glo. ī sy. C. d̄ iuꝛ. ꝛ fac. iq̄. l. ij. ꝛ bal. ī. l. deo nob: circa. fi. C. d̄ epiſ. ꝛ cle. ī q̄ne d̄ fremio. fcō ep̄o si tpe q̄ erat frī delata fuit hēditas alicui⁹ p̄sanguinei suꝰ ꝛ anteq̄ eēt adita p̄ alios veniētes ab intes. capaces effectꝰ fuit ep̄us. ꝛ sic factus capax. an obstat alijs quos p̄cedebat in gradu. ꝛ tenet ipe q̄ sic. qꝛ ill ñ erat adhuc ius pfecte q̄sitū. Et hoc etiā habetur in cōsilijs frede. de senis: consilio. xxvj. Quinto

ꝑ id qđ no. Dy. in cõsilio suo. xvj. qui tenet q legitimatus post mortẽ pris succedit. 7 ob. alijs quibꝰ fuerat ius adeũdi relatũ qnĩmo aufert eis bona etiã si adueratˉ. qz retrahit 7 fingit a ꝓncipio legitime natꝰ. Sexto qz ius adeũdi ẽ de iure positiuo seu ciuili. l. lege obuenire. ff. de ver. sig. 7 sic de facili põt tolli ꝑ principem iuxta no. in dicta. l. fi. C. si ꝙtra ius vel vti. pub. 7 ꝑ Jnno. in. c. q̃ in ecclesiarũ: de ꝙsti. sicut 7 actiões: vt ibi no. Si ꝺo hereditas erat adita: 7 sic erat acquisitũ dñiuꝫ dictis neptibꝰ: tũc est magis dubiuꝫ an illud potuerit ꝓnceps eis auferre ꝓpt id qđ no. Jnno. ī dicto. c. q̃ in ecclesiarũ. 7 bar. in dicta. l. fi. C. si ꝙ ius vl vti. pub. Lamen adhuc idẽ dico: qz q̃ supra dixi in ꝙnũ possent ꝓcedere qñ dñium esset acq̃sitũ ꝑ modos iuꝝ. naturalis vel gentiũ. tũc em̃ ꝓnceps nõ põt auferre qđ nõ dedit ar. l. si arrogator. §. j. ff. de adopt. ibi: qz hoc nõ in dicio eius ꝛc. Sꝫ hic acq̃sitũ ꝑ modũ iuentũ a iure ciuili: vt no. in. l. j. ff. đ acq. re. do. ꝑ glo. Qñ põt ꝓnceps circa illam additionẽ q̃ a iure ciuili hꝫ fomẽtũ statuere qđ nõ valuit. 7 q ꝓ nõ facta habeat 7 auferre sibi fomentuꝫ dicti iuris cũ ipe sit supra illud ius. c. ꝓposuit: de ꝙcess. põbẽ. nõ sic põt auferre fomẽtũ iuris naturalis: đ vsufruc. earũ rer q̃ vsu. cõ. l. ij. Jtẽ septimo qz ipe ꝓnceps censet istã cõfirmatõeꝫ feciſſe de volũtate donatoris. qz postq̃ ipse donauit censet voluisse q donatõ soꝛtiret effectũ: et q ipleat ar. l. siq̃s locuplex: i fi. 7 qđ ibi no. ꝑ glo. ff. de manu. test. Jgit quicq̃d fit ad istum fi. 7 effect⁹ censet fact⁹ fm mentẽ 7 voluntatẽ donãtis cũ qua illud cõcoꝛdat. Jgit nõ pñt iste neptes ꝙqueri: nec ad iuriã reputare q ꝓnceps abstulerit eis dñiũ istaꝫ postq̃ abstulit de volũtate donatoris q̃ poti⁹ illis auferre sine aliqua iniuria instituẽdo heredes istos donatarios: vel eis legãdo vel faciẽdo dictã donatiõeꝫ insinuari vel cõfirmari. potuisset em̃ de suo disponere modo valido ī psonã istoꝝ absq̃ iniuria illaꝝ. nec poterãt ille ꝙqri. qz dicere potuiſſꝫ donatoꝛ meũ nõ vĩm vobis dare nego: iuxta no. in. l. assiduis. C. q̃ poci. in pig. ba. Et ꝓ tãto dico q valet 7 trahit retro dicta cõfirmatio vt auferat eis dicta bona etiã si hereditatẽ aduerãt. sicut si pat⁹ disposuiſſꝫ q filiꝰ illegitim⁹ legitimaretur vel de ipius volũtate: apparet q voluit ipm legitimari. Nã tũc etiã post mortẽ posset legitimari in pñdiciũ legitimoꝝ etiã ipis irreq̃sitis vel ꝙdicẽtibꝰ: put no. bar in. l. gallus. §: 7 q̃d si tm̃: đ libe. 7 postu. Et hoc rõne p̃dicta. qz pr̃ potuiſſet ipm facere legitimari etiã inuitis legitimis 7 in illoꝝ ꝑindiciũ. nec potuiſſent conq̃ri. ar. ff. de adop. l. cũ adoptio. g̃ 7 ipe põt post mortẽ facere se legitimari de volũtate pr̃is etiã illis requisitis Sic dicendũ est in ꝓposito postq̃ ista ꝙfirmatio censetur facta fm voluntatẽ donatoris vt debeat hãi ꝑinde ac si ipe donator eã fieri fecisset in ei⁹ vita: quo casu nõ esset dubiũ q istis neptibꝰ nullũ ius fuisset q̃sitũ. ergo 7 nũc q̃sitũ auferet. qz de iniurioſa ablatiõe ꝙqri nõ pñt. Et iura in ꝙnũ all'. loquũtur 7 debent intelligi de ablatõe iniurioſa q̃lis ista nõ est postq̃ fulcit volũtate dona. q̃ poterat alijs dãdo istis auferre sine iniuria. ad qđ facit qđ in fy. no. in. l. si fundũ ꝑ fideicõmissum. §. fi. cũ. l. se. ff. de le. j. ꝑ Dy. 7 alios in q̃stiõe illa: q̃re potest pr̃ grauare veniẽtes ab intestato pupilli filꝫ sui in bonis ipi⁹ pupilli: 7 tñ ipm pupillũ grauare nõ potuiſset. l. coheredi. §. cum filie. ꝛ si. Nec fideicõmisso. ff. de vul. 7 pu. Et dicũt q ideo. qz veniẽtes ab intestato cẽsent habuisse ab ipõ pẽ qui potuit eis auferre aliũ pupillo sb̃stituẽdo. g̃ eos sine iniuria grauare põt. Jta et in casu nostro. qz iste dõator poterat istis neptibꝰ sine iniuria auferre faciẽdo insinuari donatõem vel eã confirmari. igit 7 mãdare q impetret ꝙfirmatio: ꝑ tacite hoc videt voluisse: g̃ ꝛc. vt supra dixi. Vltimo potest dici q hic ꝓpter publicã vtilitatẽ hoc fecerit volendo remunerare donatorẽ ꝓpter seruitia impẽsa romano imperio: vt in dicta. confirmatiõe narrat: ꝓpt qđ voluit q sua volũtas soꝛtiret effectũ etiã auferẽdo illis ius q̃sitũ: qđ facere potuit. vt. l. Jtẽ si verberatum. §. j. ff. de rei ven. de cuic. l. lucio. 7 notat in dicta. l. fi. C. si ꝙ ius vel vti. pub. ꝑ doc. Et ex p̃dictis patꝫ ñsio ad oĩa supra in ꝙnũ allegata.

Consilium. CVIII.

Stante statuto q mulier extãte masculo nõ succedat ꝑ dote si debeat dotari an mlr ī dote possit istituẽ heredẽ.

Nchristi nomĩe Amẽ

Sup eo de quo q̃rit clara 7 indubitata est respõsio. videlicet q dicta doꝛothea nõ potuit testari ꝑ eo qđ sibi relictũ fuit ꝓ dote cũ maritabit. qz cum ipa nõ admitteret ad succedendũ pr̃i ab intestato extãtibus masculis ex forma dicti statuti nõ debebat sibi legitima. qz illa est poꝛtio poꝛtõis debite ab intestato querit. 7. l. parẽtibꝰ. C. đ inof. test. Sꝫ ab intestato nulla poꝛtõ sibi debebat ex forma dicti statuti. ergo nihil erat de quo sibi poꝛtio aliqua deberet ꝓ legitima. Et ꝓpter hoc potuiſſet a pr̃e ꝓteriri. 7 ei⁹ ꝓteritio nõ redidiſſet testamentũ nullũ. vt no. bar. ff. ad tertu. l. fi. et bal. in. l. maximũ vicũ. C. de libe. ꝓte. Licet em̃ statutum disponat q sic dotãda: nõ tamẽ disponit q debet habere iure institutionis. Et ista dotatio debet fieri tempe rõnabil' etatis. Et sic ptꝫ q dudũ post delataꝫ successionẽꝫ dotãda ẽ. Jđo nõ est necesse q sibi aliq̃d relinq̃tur in testamẽto. sed ipa põt ꝙditõe ex dicto statuto petere se dotari ꝙcedẽter. Ex his sequit q relicto ꝑfato de. ccc. ꝓ dote: potuit addici ꝙditio. s. tpe q̃ manebit vel nõ. q. ꝛba p̃dicta faciebãt ꝙditõꝫ. l. tali stipulatõe. ff. de iure dot. sicut cũ alicui relinquit cũ pueneritad etatẽ legitimã. ff. de le. j. l. si cui legat. §. hoc autẽ legatũ. Et potuit addici dicta ꝙditõ postq̃ dicta dos nõ succedit loco legitime hoc casu: put expsse dicit bar. in. l. titio cẽtũ. §. titio genero. ff. đ ꝙdi. 7 demõnat bar. in. l. titio cẽtũ. §. titio genero. C. de nup. videat alit sentiliczꝫ Ly. 7 bal. in. l. sancim⁹. C. de nup. videat alit sentire. Sꝫ dictũ eoꝝ posset ꝓcedere qñ statutũ loqueretur aliomodo: videlicet q filia dotata nõ succedat cũ fratribus. Nã tũc nõ excluderet a successiõe nisi tpe delate successiõis esset dotata. qz cũ statutũ req̃rat ad ipam excludẽdã istã q̃litatẽ: debet necessario adesse: alꝫ non inducit exclusio. l. fulcini⁹. §. cuꝫ aũt. ff. quibꝰ ex cau. in pos. ea. Sed si tale relictũ essꝫ cõditionale interim ante ꝙditõis euentũ nõ posset dici dotata. l. cedere die. ff. đ verr. sig. Tenẽdo g̃ q exercẽdo actũ dotãdi q fit cũ legat ꝓ dote sit dotare. 7 q ex hoc dicat filia dotata ꝓut dicit bar. in dicto. §. titio genero. necesse esset dicere q tale relictũ diceret purũ ad hoc vt induceret exclusionẽ. 7 sic trãsmitteret ad heredẽ. Vnde ī t'minis in quibꝰ loquit bar. in dicto. §. q̃ sunt qñ statutũ dicit q filia dotata nõ succedit cũ masculo: meli⁹ dꝛmiat bal. in dicta. l. sancim⁹. q̃ facit bar. i dicto. §. titio. Sꝫ in t'minis in q̃bꝰ loquit bal. q̃ sunt qñ statutũ dispõit q existẽte masculo femia nõ succedat vel nõ admittat ad succedendũ meli⁹ dꝛmiat q̃ bal. qz tũc inducit exclusio ex sola superistẽtia masculi: nõ ex dotatõne. vñ nõ expedit dicere q sit pura dotatio seu relictũ ꝓ dote. Et ita pluries ꝙsului sup isto passu. Postq̃ igit dictũ relictũ fuit ꝙditionale: 7 ipa decessit añ ꝙditõis cuẽtũ defecit dictũ relictũ 7 ñ fuit trãsmissuꝫ ad heredẽ: ꝑ remãsit penes heredes oẽs grauatos. C. đ cadu. tol. §. fin aũt sb̃ ꝙditiõe. 7. §. ꝓ secũdo. Jgit posito q fuisset purũ: tñ postq̃ nõ succedit loco legitime vt dictũ est: potuit testatoꝛ ī eo addicere on⁹ sb̃stitutõis: qz cessat. l. qm̃ in priorib. C. de inof. testa. vnde cum hic omnes

heredes fuerũt eidẽ filie substitute in casu quo decede ret anteq̃ maritaret. Cõstat q̃ substituti pferunt he redi dicte filie. C. de test. mili. l. j. ℞si. mõ si i ei⁹ loco ℨc. 7 dicta. l. j. §. sin aũt sb cõditõe. C. de cadu. tol.

Consilium. CIX.

ℵ christi nomie Amẽ

Rñdendo breuiter dnbus supra formatis: dico ad primũ q̃ si nõ esset statutũ excludẽs feiaz de succssiõe intestati extãte masculo potuisset dicta dña teneri de dicto relicto facto p dote q̃ten⁹ essz sibi necessariũ 7 debitũ p sua legitia. qz tũc legitia sibi deberet de q̃ rejcit oĩs ꝯditio. l. qm̃ im ꝓuby. C. de ĩoffi. tes. 7 sic licet relictũ p dote de sui natura cõditõez tacitã habeat si nupserit. ff. de iur dot. l. stipula. 7. l. tali. tũc tñ rejcitur vsq̃ ad legitimã. l. qm̃ in ꝓuby. C. d ĩof. tes. put determinat bar. in. l. titio centum. §. titio. Sz qz vt vidi viget statutum in loco q̃ non succedat femina cum masculis: sb dote legitima nulla debet: cũ illa sit pozõ eius qd ab intestato debet. l. cũ q̃rit. 7. l. parẽtiby. C. de inof. tes. Et ĩõ ꝯditio ꝑdicta nõ rejcit. vt no. bar. ĩ dicto. §. titio genero. 7 q̃ cõsequẽs ipa mortua añq̃ nuberet cõditio deficit. ergo 7 relictũ ꝑdictuz. C. ad trebel. iubem⁹. §. penult. ibi cũ dicit. Et ideo deficit fidei cõ. petitio ℨc. q̃ ꝓñs testari de dicto relicto non potuit qd morte ei⁹ fuit finitũ. C. de leg. l. vroꝝ patrui. ff. de leg. l. qd in rey. §. j. d vsufrnc. leg. l. sticho. Nec ob. q̃ pfatũ statutũ disponit q̃ extãte masculo femia non succedat eq̃lit. Et sic ĩnuit q̃ ieq̃liter bñ succedat a ꝑrio sensu. l. j. de offi. ei⁹ cui mã. ẽ iurisdi. l. q̃ testamto. §. mulier: de testa. 7 q̃ ꝓñs nõ excludat eã ex toto 7 poterit testari. qz dico q̃ cũ nõ declaret q̃liter ineq̃lit debeat succedere nõ censet voluisse q̃ ieq̃lit succedat cũ sint paria nõ esse 7 nõ apperẽ. ff. de le. j. titie textoꝝ. 7. l. si q̃s legauerit fundum cornelianũ. exceptis vineis de ꝯben. emp. l. i lege. 7. l. rutilia polla. Fuit ĝ intẽtio statuti dicere cõ: imo nullo mõ posteq̃ nõ declarat in q̃ succedat. Credendũ esñ est q̃ si voluisset eã succedere i aliq̃ declarasset. C. d cadu. tol. §. sin aũt deficiẽtes. Et hoc breuit d ꝓmo. Qtũ ad secundũ videnda sũt duo. Primũ vtrũ dicto guidoni nouit decedẽti pfati supstites ceasant sbstituti q̃ fideicõmissuz. Et hic breuit est dicẽ dñ: visis ℞bis dictaꝝ cõstitutionũ q̃ ab illo ℞si. Et ex nũc ꝑdictos andreã 7 christofey ℨc. vbi icipit sbstitue re vsq̃ ad ℞si. q̃ salua sp ℨc. nulla substitutio q̃hẽdit facta pfato guidoni. Sz solũ int andreã 7 christofey de supuiuẽte ipoꝝ seu de filijs pmortui alteri sine liberis morieti. 7 ista fuit sbstitutio spãl int ꝑdictos tñ nepotes. Postea ℞o in ℞si. q̃ salua. vsq̃ ad ℞si. et si ꝓtĩ mẽto ponit alia sbstitutõ generalis int oẽs sbstitutos adiuicẽ: vt altero ipoꝝ decedẽte sine liberis vocent alt. s. pstites. 7 filij pmortuoꝝ in stirpẽ. salua tñ ꝑdicta spãli substitutõe facta int dictos nepotes. vt sit sensus q̃ si alt dictoñ nepotuz decesserit sine liberis voceť alt. s. ei⁹ frat dũtaxat si supest vl filij pmoriẽtis si supsunt: sñ si supstites 7 filij pmortuoꝝ. Et idẽ si ex alijs institutis aliqs sine liberis decesserit. In illo ℞o ℞si. sed si ꝓtĩge nt: ponit tercia sbstitutio facta filijs filioꝝ seu institutoꝝ de eis adiuicẽ 7 de pmortuoꝝ filijs q̃ nõ ꝓhende bat in pcedẽti generali. Nã licz illa fuerit facta d filijs seu liberis institutoꝝ: nõ tñ erit facta ipis liberis institutoꝝ: 7 de ipsis adiuicẽ si bñ inspiciat. iõ ille ℞si. et si nũc ĝ ad ꝓpositũ dico q̃ aut illi supstites volũt veni re ad portõez dicti guidonis ℞tute p̃me sbstitutõis facte ab illo ℞si. exnũc: vsq̃ ad ℞si. sz salua. 7 nõ pñt. qa illa fuit spãlis int solos nepotes. Aut volũt venire virtute secũde sbstitutõis ꝓtente i ℞si. sed salua: vsq̃ ad ℞si. et si cõtingẽt ℨc. Et dico tũc q̃ pñt cũ illa sit generaliter facta cuilibet ex institutis de supstitiby 7 de filijs pmortuoꝝ. Ex seqnti ℞o ℞si. et si cõtingẽt venire nõ pñt. qz sbstitutio ibi ꝓhẽsa fuit facta filijs dictoꝝ institutoꝝ de alijs filijs vel filioꝝ filij q̃. etiã fieri potuit: iuxta no. p bar. ĩ. l. si sic. ff. de le. iij. de vul. et. pu. l. cẽturio. Iste ℞o guido erat de p̃mis istitutis q̃by erat facta sbstitutio in pcedẽti ℞si. sb salua ℨc. Secũdo videndũ ẽ an dict⁹ guido potuerit cessari de q̃rta sua i q̃ erat institut⁹ vel in aliq̃ pte ipius nõ obstã. dicta substitutõe. Et hic breuit dicendũ q̃ q̃ten⁹ poterat detrahẽ de dicto fideicõmisso potuit testari cuz illud trãsmittat ad suos heredes. C. ad. l. falc. l. q̃z q̃. q̃ten⁹ ℞o detrahẽ nõ poterat nec testari potuit cũ illud sbiaceat restitutiõi. C. cõia dele. aut. res q̃. cũ cõcoꝝ. Potuit aũt detrahere legitimã debitã iur. nature q̃ t cia ps illi⁹ q̃rte. C. d ĩof. test. aut. nouissima. qz testatoꝝ eã ꝓhibere nõ potuit: ĩ aut. vt cũ: d ap. 7 cõ. §. cetez. Trebellianicũ ℞o nõ potuit detrahere cũ testatoꝝ eã exp̃sse ꝓhibuerit: vt ptz ĩ illo ℞si. Et si cõtingeret ibi dũ dicit sine aliq̃ detractione legitime vl trebel. ℨc. Et referunt illa ℞ba ad oẽs substitutões supra factas. vt ibi colligit. Potuit autẽ testatoꝝ eã ꝓhibere p̃m qd detrimiat bar. ĩ. l. marcell⁹. ff. ad trebel. cui assentio licz d hoc fuerũt opi. diuerse int glo. 7 doc. vt ipe ibi refert. Virtute ℞o ℞boꝝ positorum in pcedẽti ℞si. vbi ponit p̃ma sbstitutio 7 dz sine aliq̃ diminutõe ℨc. hoc nõ deberet. qz illa ℞ba nõ censent repetita ĩ seqnti sbstitutiõe posita ĩ diuisa ozone. ar. l. q̃ fundũ. ff. d ꝯben. emp. Et qd no. bar. ĩ. l seye. §. gayo. de fun. instru. d le. iij. i repetẽdis: d cõdi. 7 demõ. l. illis libertis. 7. l. mlieri 7 titio. Sup tercio 7 vltimo dico q̃ filij dicti cardi. admittunt vna cũ dicto ãdrea 7 christofero 7 bonzilio ad dictã sbstitutõez ĩ stirpes vt fiãt tres ptes de illis duaby tercijs illi⁹ q̃rte: q̃z vnã habeat bonzili⁹ filius. alterã andreas 7 christofer⁹ nepotes. alterã filij dicti cardinalis. qz testatoꝝ sic voluit dũ substituit nõ solũ filios 7 nepotes institutos: sed nepotes ex eis p̃mortuis filijs in stirpes: vt patet in loco supra per me signato.

Consilium. CX.

An dotata possit dicere se incõpetenter dotatã.

ℵ dei nomine Amẽ.

Anno sue incarnatõis. M. cccc. ĩdictõe octaua: 7 die vicesimanona mensis maij. Vir prudens atq̃ discretus antonius cuinsdã ser bugonis de ozlãdis populi sancti symonis de floz. suũ condidit testamentum. In quo inter cetera disposuit in hũc moduz videlicz in primis ℨc. Item iure institutiõis legauit Jo. filie ipius testatoris legitime 7 naturali nate ex se 7 domina margarita vxore sua et filia olim antonij de padua florenos quadringentos auri. 7 deponi voluit et mandauit super arte lane ciuitatis floz. statim post ei⁹ mortem. Et q̃ deinde leuari vel tolli nõ possint quoq̃ modo dõec dicta Johãna filia sua fuerit etatis ãnoꝝ tredecim: quaz natam esse asseruit. die. xxiij. mensis ianuarij Anno dñi. M. ccc. xcviij. Et voluit 7 mandauit q̃ omne donuz 7 remuneratio qd magister artis lane dicto tempore pro dicta q̃ntitate dare voluerit ex sua discretõe qd in eiusdẽ artis arbitrio relict put deus ipi arti bñfecerit de dicta pecunia ponat et scribatur ad pedem dicte quantitatis put ipius artis mor

est. Et q aduenięte ãno terciodecimo etatis dicte Jo
bãne: ipa Johãna mariter ꝛ maritari debeat. ꝛ ipa qn
titas florenoꝝ qdringętoꝝ auri cũ oi dono lucro ꝛ p
uisiõe quãtitatis eiusdẽ der ꝛ dari debeat atq legauit
iure pdicto in votez Jobãne pfate. Et iusp vsq ad
tẽpus nuptꝝ legauit eidez Jobãne vltra pdicta reddi
tum morã ꝛ habitatõez: atq alimẽta ꝛ vestimẽta decẽ
tia i domo ipi testatoꝛis fm facultatẽ hereditatis suc:
ac etiam i casu viduitatis et necessitatis cuiuscunq iu
bẽs eandẽ Johãnã d pdictis foꝛe ptẽtã. Jtẽ de bõis le
gauit dnẽ margarite vxoꝛi sue et filij olim antonij de
padua votes suas p ipm testatoꝛẽ pfessatas quas eẽ et
fuisse dixit floꝛe. sex cẽtos q̃ngẽta sex auri: put d di
cta cõfessiõe pstare dixit p ser vincentiũ de ciconia no.
vel al'. not. floꝛẽ. Jtem vltra dictas votes legauit eidẽ
dnẽ margarite vxoꝛi sue floꝛ. centũ auri quos ad eius
manꝝ puenisse asseruit idez testatoꝛ de pecunia vxoꝛis
sue. Jtẽ legauit eidẽ vxoꝛi sue vltra pdicta si ꝛ in q̃ntũ
ad secũda vota trãsierit infra vnuz annũ a die mortis
ipsi testatoꝛis floꝛ. centũ auri. ꝛ oẽs et singulos pãnos
ꝛ vestimẽta tã de lana q̃ de serico ꝛ oẽs pelliceas repu
tatas ad vsuz ꝛ doꝛsuz vxoꝛis sue cũ oib ꝛ singul' boꝛ-
tonib varijs ꝛ alijs q̃buscũq ornamẽtis ptinẽtib ad
dictos pãnos ꝛ vestimẽta. Jtẽ vltra pdicta legauit oꝛ-
dinauit ꝛ voluit dictã dñam margaritã vxoꝛẽ suã esse
dñam ꝛ fructuariã. i. alimẽtariã oim bonoꝝ sue here-
ditatis q̃diu ipsa vixerit ꝛ vitã viduale seruauerit: et
cũ infrascriptis filijs suis habitauerit ꝛ votes ꝛ legatuz
nõ petierit. Jtez ꝛc. In oibus aũt ꝛ singul' alijs bonis
suis turib noibus ꝛ actõib pñtib ꝛ futuris sibi here-
des vniuersales instituit filium ꝛ filios suos postumos
masculos legitimos ꝛ naturales nascituros ex se testa-
toꝛe: ꝛ dnã margarita vxoꝛe sua quã ex se asseruit foꝛe
pgnantẽ ꝛ seu ex alia q̃uis eiꝰ vxoꝛe legitima eq̃s poꝛ
tiõib in dimidia sue hereditatis et substãtie: eoſq ad
invicẽ substituit vulgariter ꝛ pupillariter ꝛ p fideicõ-
missuz. In alia ꝛo dim dia Johãnez fratrẽ carnalem
ipius testatoꝛis: ꝛ silvestrũ eiꝰ filiũ nepotẽq ipiꝰ testa
toꝛis eoſq ad invicẽ substituit. Voluit tn q dicti fi
lij eiꝰ postumi cõiter habitẽt ꝛ viuãt cũ dictis Johãne
ꝛ silvestro ꝛ quolibet supueniẽte. ꝛ sub eoꝝ guberna-
tõe q̃libet videlicet donec fuerit etatis ad minꝰ viginti
ti annoꝝ. Voluit insuper ꝛ mãdauit q de pecũia
sue hereditatis deponant ꝛ debeãt p infrascriptos exe
cutoꝛes suos sup arte lane pdicta statim nato aliq̃ po
stumo masculo legitimo ꝛ naturali dicto testatoꝛi ꝓ
dimidia hereditatis dictoꝝ filioꝝ eiꝰ postumi nascitu
ri vt pdicti floꝛ. duo milia auri. ꝛ ibi teneant' donec di
cti eiꝰ filij postumi fuerint etatis viginti annoꝝ: ita tñ
q̃ iteri donũ et fructꝰ qd̃ percipiet' ex dicta quãtitate ꝓ
dimidia veniat ad dictos filios eiꝰ: ꝛ pro alia dimidia
ad dictũ Johannẽ ꝛ silvestrũ. Et si dicti filij ipius te-
statoꝛis instituti in dicta dimidia oẽs i pupillari etate
vl' pea q̃cũq decederẽt sñ filijs vl' filio masculo legitis
ꝛ naturalib ꝛ seu si ipe testatoꝛ decesserit nullo relicto
filio masculo legitimo ꝛ naturali in dictis casib ꝛ quo
libet eoꝝ sibi heredẽ instituit dictũ Johãnez frẽz car-
nalẽ ipius testatoꝛis. ꝛ dictũ silvestrũ eiꝰ filiũ ꝛ nepotẽ
carnalẽ ipius testatoꝛis. ꝛ eoꝝ ꝛ vtriusq ipoꝝ filios ꝛ
descẽdẽtes masculos legitimos ꝛ naturales. Si ꝛo cõ
tigerit dictuz Johannẽ ꝛ silvestruz decedere q̃cũq
tẽ. Tutoꝛes aũt ꝛ post tutelã curatoꝛes dictoꝝ filio
rum suoꝝ tã nato. q̃ nascitu. atq executoꝛes ꝛ fideicõ
missarios huiꝰ sui testam̃ti ꝛ vltime volũtatis oꝛdina-
uit reliq̃t ꝛ esse voluit Johannẽ ꝛ silvestꝝ supradictos
ꝛ vtrũq ipoꝝ q̃ supuixerit ꝛ post mortẽ ipsoꝝ nicola
um Johãnis d vrano ꝛ carcinũ frãciſci delcascia: ꝛ Jo
bannez zenobij cambij oꝛlãdi ꝓ sorte suã. ꝛ quoscunq
duos ex eis i cõcoꝛdia ꝛ seu quẽlibet coꝝ insolidũ alijs
absentib ꝛ nõ dẽtib in ptib. Dans ꝛ cõcedens di
ctus testatoꝛ dictis tutoꝛibus ꝛ curatoꝛib atq execut
toꝛibus suis fm modũ ꝛ fo:mã pdictis plenã ꝛ liberaꝝ
ptãtẽ ꝛ auctez ꝛ baliã ꝛ mãdatũ fm oia et singula per
ipm testatoꝛẽ disposita ꝛ ordinata ꝛ executoꝛẽ mãdã-
duz. Et supradictis tutelã ꝛ curã gerendũ ꝛ admistrã
dũ fm dictã fo:mã: ꝛ put supius p dictũ testatoꝛẽ ex-
titit oꝛdinatũ. Deinde i ãno dñi ab eiꝰ incarnatione
M. cccc.xj. indictõe quarta ꝛ die. xxiij. mensis augusti.
pudus vir silvester cuiusdã Johãnis ser vgbi de oꝛ-
lãdis lauaniolꝰ dicti ꝑli sancti symõis heres insolidũz
ꝛ vniuersalis dicti antõij suũ cõdidit testam̃tũ. in quo
inter cetera disposuit ꝛ reliq̃t in hunc modũ videlicz.
Jtem reliq̃t ꝛ legauit dnẽ katherine vxoꝛi sue dicti te
statoꝛis ꝛ filie olim de bardis votes suas q̃s dixit dict'
testatoꝛ fuisse ꝛ esse florenos q̃ngentos p eũ ꝓfessatos
manu ser georgij ser canoch not. floꝛ. Jtẽ reliq̃t vo-
luit ꝛ mãdauit q dicta dnã katherina eiꝰ vxoꝛ indua-
tur honorabiliter. put requirit' tpe mortis dicti testa-
toris. Jtẽ reliq̃t et legauit dicte dnẽ katherine vltra
pdicta florenos ducẽtos auri. Jtẽ reliq̃t ꝛ legauit di
ctã dñam katherinã vsufructuariã oim bonoꝝ dicti
testatoris toto tpe vite dñe katherine donec vidua et
honesta ꝛ cum alijs filijs suis ꝛ dicti testatoris stabit et
ad scda vota ñ trãsiet. ꝛ votes suas ꝛ dictũ legatũ flo-
renoꝝ ducentoꝝ nõ petet. Et in casu quo essẽt sine re
mansent absq̃ alio filio ꝛ velle venire vidua ꝛ honesta
in domo dicti testatoris: tũc ꝛ in dicto casu reliq̃t eidẽ
dnẽ katherine quolibet ãno florenos q̃ngẽta auri:
dũmõ nõ petat dictas votes nec dictũ legatũ floreno
rum auri ducẽtoꝝ: nec vsufructũ votis ꝛ legati. Et si
ꝛ in q̃ntũ ꝛ i casu quo dicta dña katherina vellet redd
tus seu vsufruc. dicte sue votis ꝛ dicti legati floꝛ. nec ꝛ
auri statim sibi deri': stãdo vidua et honesta: put sup.
dictũ est. Jtẽ reliq̃t ꝛ legauit nãne filie olim antonij
ser vgbi florenos auri mille ꝓ sua vote ꝛ ꝓ ea nubẽda
cõputando i dicta sũma floꝛ. auri mille ꝛ oẽ legatũ idẽ
nãne factũ p dictũ antoniũ olim piez dicte nãne in te
stamento vel codicillo dicti antõij ꝛ oẽz vtilitatẽ ꝛ fru
ctꝰ dcõ legati. qd̃ legatũ ꝛ q̃ vtilitas ꝛ fructꝰ dicti testa
toꝛ eẽ d societate philippi vgbi d' nerijs ꝛ socioꝝ.
Et cum hoc pacto cõditõe modo q̃ anteq̃s dicta nã-
na habeat dictos florenos mille renũciet ꝛ renunciare
teneat': ꝛ debeat omñi suo iuri ꝛ oĩbus ꝛ singulis que
petere posset cõtra dictũ testatoꝛẽ vl' suos heredes q̃-
cunq ratõne. quia sic voluit dictꝰ antoniꝰ pater dicte
nãne: put dixit ꝛ asserit dictꝰ testatoꝛ. Jtem ad om
ne dubiũ euitandũ dixit ꝛ declaranit dictꝰ testatoꝛ ꝓ
oĩes ꝛ singulas quãtitates pecuniarũ ducatoꝝ ꝛ flo-
reno. auri scriptas sup libris mõtis cõis floꝛẽ. videlz i
ꝛ sup monte qui vocat' elmõte de pisa: vel alio quocũ
q̃s monte dicti cõis floꝛẽ seu in ꝛ sup libris acca. vel alte
rius cuiuscũq montis seu acca. vel in aliquo alio quo-
cunq loco in ꝛ sub nomie domie katherine vxoꝛis dicti
cti testatoris. ꝛ seu margarite filie dicti testatoris et de
eiusdez. ppijs denarijs emptis ꝛ solu. Et ideo voluit ꝛ
reliq̃t disposuit ꝛ mãdauit ipas oĩes ꝛ singulas quã-
titates ꝛ ipsoꝝ credita ꝛ romia esse heredũ dicti testa-
toris. In oibus aũt alijs suis bonis suos heredes vni
uersales instituit fecit ꝛ reliq̃t ꝛ esse voluit ãtoniũ filiũ
suũ masculũ legitimũ ꝛ naturalẽ natũ ꝛ nascitur ex di
cto testatoꝛe ꝛ ex dcã dña katheria vl' alia q̃cũq eius
vxoꝛe legitima: ꝛ eos adinvicẽ substituit vulgariter ꝛ pu-
pillariter ꝛ ꝓfideicõmissuz. Et in casu quo oẽs dicti sui
filij masculi decederẽt sine filijs masculis legitimis ꝛ nãli
bus: voluit q filie femie dictoꝝ filioꝝ dicti testatoris
siq remãerẽt legitie ꝛ nãles: habeãt ꝛ hĩe debeãt votes
ꝓ ipis nubẽdis: ꝛ q sint bñ votate honorabiliter. put de
cet fm facultatẽ dicte hereditatis. et donec ꝛ quousq
inerint ad maritũ habeãt victũ vestitũ ꝛ alimẽta hono
rabiliter. put dez ꝛ i casu pdicto q dicti eiꝰ filij decede-

rent sine filijs masculis legitimis ⁊ naturalib⁹ suos he-
redes fecit.⁊ substituit nicolaũ nerij ei⁹ ꝓsanguineũ et
filios masculos legitimos ⁊ naturales natos ⁊ nascitu-
ros in octaua pte dicte hereditatis:et in residuo dicte
hereditatis substituit infrascriptos Cabiuz Franci-
scum Neriũ ⁊ Dominicũ Antoniũ ⁊ Laurẽciũ infra
scripto mõ: videlicz Cambiũ orlãdũ ⁊ filios masculos
legitimos ⁊ naturales dicti Cabij natos ⁊ nascituros ī
quarta pte dicti residui dicte hereditatis.ita tñ ꝙ ꝑ-
mo renũciẽt oĩ et toto alij qd̃ petere possent. Frãciscũ
zenobij Cabij orlandũ ⁊ filios masculos legitios ⁊ na
turales dicti frãciſci natos ⁊ nascituros ī alia q̃rta pte
dicti residui dicte hereditatis:ita tñ ꝙ primo renũciẽt
oĩ ⁊ toto alij qd̃ petere possent. Neriũ masini et filios
masculos legitimos ⁊ naturales dicti nerij natos ⁊ na
scituros ī alia q̃rta pte dicti residui dicte hereditatis.
ita tñ ꝙ ꝑmo renũcient oĩ ⁊ toto al'.qd̃ petere possent
saluo q͛ supradictis et legatis dicto nerio suprafactis.
Dominicũ antoniũ ⁊ laurenciũ filios olim laurẽcij ⁊
filios legitimos ⁊ naturales dicti dñici antonij ⁊ laurẽ
cij natos ⁊ nascituros in alia q̃rta pte dicti residui di-
cte hereditatis.ita tñ ꝙ primo renũciẽt oĩ ⁊ toto al'.qd̃
petẽ possent saluo q͛ al'. legatis eis suprafactis ⁊ de q͛
bus supra fit mentio. Et si tpe mortis dicti testatoris
null⁹ superesset fili⁹ masculꝰ dicti testatoris legitim⁹ ⁊ na-
turalis:substituit suos heredes filios ⁊ descẽdẽtes dicto
ruz suoz filioz masculoz legitimos ⁊ naturales si sup
esset:⁊ eosdẽ adinuicẽ substituit vulgariter ⁊ pupillari
ter ⁊ ꝙ fideicõmissuz. Et si dicto tpe mortis dicti testa
toris null⁹ ex dictis filijs ⁊ descẽdentib⁹ dictoz filiorũ
dicti testatoris superesset eis supradictos Nicolaũ Cã-
biũ Frãciscũ Neriũ Dñicũ Antoniũ ⁊ Laurẽciũ su-
pradictis ptib⁹ dicte hereditatis: put supra declaratũ
est cũ ꝺditõe ꝙ si ex dictis filijs vel descẽdẽtib⁹ masculꝰ
legitimis et naturalib⁹ dicti testatoris remanerẽt filie
femie ꝙ dicte tales filie femie ꝑmo dotent ⁊ alimẽtent'.
Tutores ⁊c. Itẽ postea dicto ãno inditõe q̃rtadeci
ma mẽsis septẽbris in dicto ꝑpio ⁊ domo. Certũ est ꝙ
quid⁹ ser silnester cuiusdã Johãnis ser vghi de orlan
dis lauaniol⁹ ꝑpij sci symõis ꝑdicti ⁊c.codicillauit ⁊ su
os codicillos fecit ī hũc modũ vicz. In ꝑmis q̃dẽ vlt̃
legata facta ꝑ dictũ silnestrũ in dicto suo testõ nãne fi
lie olim antõij ser vghi:⁊ vltra legata facta ꝑ dictũ sil
uestrũ ī dicto suo testamẽto filiab⁹ femis legitimis ⁊ na
turalib⁹ dicti silnestri tã natis q̃s nascituris ꝑ ꝑntes co
dicillos reliqt ⁊ legauit dicte nãne ⁊ filiab⁹ femis legi-
timis ⁊ naturalib⁹ dicti silnestri tã natis q̃s nascituris:
videlz cuilibet earꝝ.s.nãne ꝑdicte ⁊ cuilibet dictaꝝ fili
arũ ꝑ virili portõe si ⁊ inq̃ntũ ⁊ ī casu quo filij masculi
legitimi ⁊ naturales dicti silnestri decederent sine filijs
masculis legitimis ⁊ naturalib⁹ vsufructũ redditus et
puentũ medietatis totiꝰ hereditatis dicti silnestri to-
to tpe eoꝝ vite ⁊ donec ipe vixerint.cetera aũt ī dicto
testamẽto ꝓtẽta ꝙfirmauit. Et hãc suã asseruit ⁊c.mõ
ꝺictis oĩbus ⁊ singulis diligẽter cõsideratis dubitat'
de plibus. Et ꝑmo vtrũ dicta sbstitutio facta dicto
antonio filio dicti silnestri dicat' esse directa vel fidei-
cõmissaria:ꝑsupposito ꝙ decesserit in pupillari etate.
⁊ mat' vinit q̃ ab intestato excludit' a sororib⁹ dicti an
tonij pupilli q̃ viuũt ⁊ sbstitute sunt ꝑm formã statuti
q̃liter mulier ab intestato decedat. Secũdo si dicta
nãna filia dicti antonij ser vghi de orlãdis cũ ei⁹ pr̃ nul
los filios masculos reliqt:⁊ tñ fratrẽ ⁊ filiũ fratris de-
bet hẽre legitimã in bonis pr̃is ei⁹:vel debet dote sibi re
licta esse cõtenta. Attẽta forma statuti floꝛ. q̃liter mu
lier ab intestato succedat: qd̃ statutũ esse videat' ī pri-
mo q̃sito. Tercio q̃rit' vtr̃ dicta nãna ⁊ filij dicti sil-
uestri q̃ ꝙ mortẽ antõij pupilli vocãt' ad dimidiã vsu
fruct⁹ hereditatis veniãt ī virilẽ. Quarto vtr̃ si vna
istaꝝ f.liaꝝ vel dicta nãna moriat' portõ vsufructꝰ mo
rientis reuertat' ad heredẽ pupilli an accrescat alijs le-
gatarijs. Et si accrescit: an accrescit portio legatarijs
Et si accrescerit. an accrescit portio vni⁹ ex sororibus
al's sororib⁹ ⁊ nõ nãne q̃ nõ ẽ filia silnestri ꝑ ato. an ꝟo
etiam nãne. Quito q̃rit' circa dñaz katherinã vxo-
rem dicti silnestri an debeat hẽre alimẽta:an vsufructũ
bonoꝝ. Attẽta forma relicti sibi facti. Sexto q̃rit' cũ
dicto ãtonio pupillo filio dicti silnestri imposite sunt
ꝑstãtie q̃s debeat aggscere dictũ onꝰ ꝑstãtiarũ an isti sb
stituti:an ꝟo cũ eo debẽt coĩcare in hoc onere dicte fi
lie silnestri ⁊ dicta nãna vocatis ad dimidiã vsufructꝰ
hereditatis. Et ī hoc ꝙsiderat' an si sbstitutõ illa sit fi-
deicõmissaria vel directa quõ fiat distributio istiꝰ pre-
stãtie. Septimo q̃rit' cõsiderato ꝙ silnester reliquit
nãne dotẽ cũ onere vt nõ plꝰ possit petẽ: vt ptz ī testa-
mẽto dicti silnestri. Et ꝑsupposito ꝙ ꝑm formã relicti
facti ab antõio dos relicta a silnestro nõ excedit sũmaz
dotis relicte ab ãtonio pre dicte nãne cõputata sorte ⁊
int'esse qd̃ fecit dicta sors ī arte lane. Et ꝙsideratis eti
am ꝟbis positis ī testamẽto dicti ãtonij circa dictã nã-
nã filiã suã vtr̃ his nõ obstãtib⁹ dicta nãna possit di-
cere ꝙ nõ sit cõpetẽter dotata a pre suo si pr̃is faculta
tes excedãt sũmã sex milia floꝛ. Et an nõ obstãtib⁹ di-
ctis possit petẽ dotẽ mr̃is ⁊ vsufru. dicte dotis mr̃is sue
Et si ꝟba dictoꝝ testamẽtoꝝ nõ ob. q̃rit' vtrũ attẽtis
codicillis dicti silnestri ⁊ maxime dñ dicũt vltra lega-
ta facta ⁊c.illd̃ onꝰ qd̃ amplꝰ nõ possit petere videat'
repetitũ ī legato vsufructꝰ facto nãne ⁊ filiabus silne-
stri in codicillis dicti silnestri.

Consilium.CXI.

✠ In christi nomie Amẽ

Sup ꝑmo q̃sito dicendũ videt' dictã sbstitu
tõez ꝙpẽdiosaz factã ꝟbũ cõmune sbstituit:exq̃ ma
ter erat in medio fuisse fideicõmissaz etiã infra pupil-
larẽ etatẽ. Nã sic post multaꝝ opinionũ recitatõez vi
detur tenere bar. in. l.centurio:in tercia q̃stiõe prin
cipali:de vul.⁊ pupil. Sz ei⁹ opinio debet intelligi cuz
mater esset successura filio ab intestato cessante pupil
lari sbstitutõe quo casu ei⁹ fauore vt succedat bar.in-
terp̃tatur eam obliquã. Sz in casu nostro ꝓpter sta
tutũ disponẽs ꝙ extãte sorore defuncti pupilli nõ eẽt
ab intestato successura. Unde co hec interp̃tatio non
possit matri ꝓdesse nil bonũ est ei fauere. ff. de cõtrata
bul'.si post mortẽ. §. liberi. ⁊ nocere substitutis cõtra ꝑ
priũ significatũ verbi cõmunis q̃ est vt possit importa
re directã. Sed nec opi. bar. vnq̃ placuit:ĩmo etiaz si
mater existẽs in medio successura esset:dicendũ videt'
dictã substitutõez esse directã infra tpa pubertatis. ca
sus videt' in. l. p̃cib⁹. Nec ob. rñsio bar. quã facit ad il
lã legẽ. nã licz loquat' in milite: tñ exquo fuit ibi vsus
ꝟbo cõi nõ ꝑsumit' facere voluisse militarẽ sbstitutõz
q̃ est de iure spãli: nisi exp̃sse dixerit: vt. l. ī testamẽto. C.
de testa. mili. in fi. ⁊ exp̃sse ꝑ bar. in. l. luci⁹: de vul. ⁊ pu.
in fi. ꝑme colũ. ꝟsi. Tu dic ⁊ meli⁹ ⁊c. Non est q̃ verũ
qd̃ dicit bar. in. l. cẽturio: videlicz ꝙ ī dicta. l. p̃cib⁹ cuz
sbstitutio esset facta a milite valitura erat iure directo
ꝓpter ꝓuilegiũ militare. ꝑ q͛ mat' pupilli sberat cessat
ꝓuilegiũ fauore matris. Nã ĩmo etiã si mater nõ fuis-
set ī medio nõ erat valitura iure directo rõne ꝓuilegij
militaris: exquo nõ fuit vsus ꝟbis directis. nec cõsta-
bat de ei⁹ intentiõe ꝙ vellet militarit' testari: ꝑ hoc ibi
cõtingit ex significato ꝟbi coĩs: qd̃ ẽ aptũ cõprehẽdẽ
vtrãq̃ sbstitutõez. ⁊ sic idẽ si fuisz ibidẽ pagan⁹. Est
q̃ casus ibi exp̃ssus ꝙ cõpẽdiosa facta ꝑ ꝟbũ cõe infra
tpa pubertatis est directa etiã si mater sit in medio. et
ita semꝑ mihi fuit visuz. Est etiam casus in. c. si pater.

de testa.li.vj. Nec ob.respõsio bar.ad illud.c. quia illud verbũ moriat nõ est mere directũ: sed magis accedit nature verbi cõmunis: vt patet ad sensum. Et qa tex.illi videnᵗ satis ꝓbare: non videt mihi tutũ ab eis recedere ꝓpter dictã opi.bar.in qua solꝰ ipe est. Pretera in casu nostro fuerũt etiã verba directa: qꝫ dixit suos heredes fecit: vt.l.verbis ciuilibus: ꝺ vul. 7 pupi. Et sic nullũ dubiũ ꝙ no.ꝙ eundẽ bar.in dicta.l.centurio: in ꝑma.q.et dicta.l.verbis. Nec ob.q dixit suos. Nam et si ad testatorẽ referat illud verbũ nõ habz impedire quomin⁹ intelligatur pupillaris.l. si ita. §.si filio de secũ.tab. 7 ibi no. Cõcludo dictã substitutionez infra tpa pubertatis fuisse directã. Ad secundũ q̃situm videt mihi attento dicto statuto qꝺ excludit filiam feminã ab intestato extãte fratre defuncti vel filio eius: iubet tñ eam dotari ꝙ talis filia debeat esse cõtenta dote. dum tamẽ sit cõdecens inspecta conditõe personarũ 7 quãtitate bonoꝝ: ffm.l.quero. ff. de iure dot. Et ꝙ non possit petere supplemẽtũ vsqꝫ ad legitimã: si illa trãscendit cõgruã dotem. 7 hoc ideo. qꝛ vigente dicto statuto filie non debet legitima: sed dos tm. vnde 7 tũc relictũ ꝓ dote est cõditionale si mrimoniũ contrahatur: qꝺ non esset si legitima deberetur. Et ita de termiat bar.in.l.titio centũ. §.titio genero. ff. de cõdi. 7 demõ. Non est ergo tractanduz de legitima in casu isto: sed de sola dote an sit ꝯgrua vel nõ. Nec obstat si dicat statutũ prefatũ excludẽs filiam extãte fratre vel filio fratris loquit ab intestato: sed hic factũ fuit testamentuz. Nam hec opi. posset ꝓcedere si alius a fratre vel filio fratris fuisset institut⁹. qꝛ posset dici ꝙ cũ statutũ prefatũ factum fuerit in fauorẽ fratris 7 fratris filij exquo nõ potest opari fauorem eorũ tercio instituto nõ debet opari odiũ 7 exclusionẽ filie. Sed in casu nostro ille idem frater defuncti et filius fratris q̃ erant successuri ab intestato fuerunt instituti. vnde non debent esse deteriozis conditõis cum habeant expressam voluntatẽ defuncti q̃s essent si decessissent ab intestato quo casu haberent tacitã. 7 si tũc excluderent filiaz fortius nũc: quinimo etiam si extraneus foret institutus idem videt. quia succederet loco dicti fratris et filij eius. vnde sicut ipi excluderent filiam ab intestato: sic 7 institutus positus loco ipoꝝ. Super tercio q̃sito si filie dicti siluestri tpe testamẽti non fuissent nate: sed post certũ est ꝙ vocarẽtur inuiriles. qꝛ testatoꝛ eas singulariter nomiare non potuit qꝺ fecisse presumet: si nate tũc fuissent ex qua singulari nomiatiõe fuissent ad viriles vocate: tex. est vt ibi ꝑ Dy. 7 bar. ff. ꝺ rebus dubijs.l.quidã relegatus. §.fi. cũ legiby sequẽ. 7 est i.l. vtrũ. ℞si.si aũt natus fuit. Si ℞o nate erãt tempe testamẽti tũc videtur omnes vocari in vnaz portiõem. i. in dimidiã dimidie. 7 dicta nãna in alterã dimidiã dimidie: cuz filie dicti siluestri fuerint cõiunctim 7 simul nomiate per nomẽ collectiuũ. ff. ꝺ here. instit.l.titius.l. interdũ: in ꝓin. Contrariũ teneo. qꝛ licz ꝓmo eas cõiunxerit ꝙ nomen collectiuũ: postea diuiꝺit per nomẽ distributiuũ cuilibet: dum dixit videlicet cuilibet earuꝫ nãne ꝑdicte 7 cuilibet dictaꝝ filiaꝝ ꝛc. vnde pinde est ac si omnes singulariter nomiasset: 7 sic veniũt omnes inuiriles. C. de impube. 7 alijs substi.l.fi. vbi casus facit l.nõnunq̃: ad tertu. Tantũ eñ valet disgregatio facta exposto facto ꝙ nomen ꝑdictũ distributiuũ cuilibet quãtum si a principio facta fuisset. ar. ff. ad trebel. lucius. §.q̃ habebat. Preterea nõ est credendũ ꝙ voluerit testatoꝛ dictam nannã plus habere q̃s vnam ex filiabus ipius testatoris quas plus dilexit. ar.l.publi⁹. §. titia. de cõdi. 7 demõ. 7 qꝺ no.bar.in dicta.l.quidaz. §. fi. Super quarto quesito duo sunt videnda. Primũ an portio vsufruct⁹ vnius ex dictis legatarijs defficientis accrescat alijs: an reuertat ad ꝓprietatez. 7 hic clarum est ꝙ accrescit nec ad ꝓprietatẽ reuertit. quia in vsufructu habet locũ ius accrescendi etiam post acquisitõem semel factã 7 resolutã: licet secus sit in legato ꝓprietatis. ff. de vsufruc. accresc.l.j. §. interdũ. versi. qꝺ in. sed in vsufructu hoc plus ꝛc. per ratõem ibi allegnatam in tex. Illud autem cõstat predictas legatarias fuisse verbis cõiunctas. quia i eadem oratõe 7 re. qa sine distributiõe partiũ quarũ cõiunctionũ altera requiritur vt accrescat. l.j. de vsufruc. accresc. Secunduz est si ꝓtingat deficere portiõem vnius ex filijs siluestri an accrescat omnib: 7 sic etiam nãne ꝓ viribus portionibus put in legato originaliter habent iuxta ea q̃ dicta sunt. an ℞o sororibus tm. Nam nãna cõiuncta est vnica tm cõiunctõe filiabus dicti siluestri. l. ea que resultat ex vnitate oratõnis. Sed ipe filie siluestri vltra dictam cõiunctiõem quã habent inter se: 7 cum dicta nãna cõiuncte sunt iter se tm absqꝫ dicta nãna duplici alia cõiunctõe. l. nomis collectiui sub quo fuerit omnes nomiate: que cõiunctio facit eas inter se ꝑferri. ff. de vsufruc. accresc.l. si quis titio. per quã hoc tenet bar. in.l.re.cõiunctim: de le.iij. in secũda principali. q. in ꝑn. vbi tactat quis cõiunctus alter preferatur. Item est et alia cõiunctio inter eas. quia sororeꝫ carnales. sed nãna est eis patruelis: 7 sic est cõiunctio potioris sanguinis. ergo ꝛc. ar. dicte.l.re ꝙiũctim. §. ꝑferatur. vbi duplex cõiunctio preferꝛ vni fortius tres. Contra puto. nam sola cõiunctio prima resultãs ex vnitate oratiõis est attendẽda et non alie due. sed illa est equalis inter eas. Nec vna magis est cõiuncta q̃s altera. quia omnes in eadem fuerũt cõiuncte: 7 sic possunt dici re 7 verbis cõiuncte pariter. ergo nulla ꝑfertur alteri: iuxta no. ꝙ bar.in.l.supra allega.in prin. secũde.q. prin. Quãt alia cõiunctio resultãs ex nomĩe collectiuo non sit attendẽda patet. quia testatoꝛ in ea non stetit: sed ab ea recessit: distinguẽdo postea per nomen distributiuũ quilibet seu cuilibet ꝛc. vt supra dixi. 7 hoc voluit bar. i dicta.l.re cõiunctim: supra allegata in secũda. q. principali post prin. ibi dum dicit: secus esset in nomiatis ꝙ nomen distributiuũ ꝛc. Sed in cõtrariũ facit qꝺ idẽ no. e.l. in prima. q. ꝓncipali articulo secũdo. vbi tractat de cõiunctis verbis tm. versi. sed quero. vbi tenet ꝙ pnomina distributiua inducatur cõiunctio sicut ꝙ collectiua solũ ñ tm. 7 si ita est sequeret ꝙ adhuc int̃ istas esset duplex cõiunctio que preferet vni. Sed respõdeo ꝙ alia est intentio bar. non eñ vult ꝙ dictio distributiua inducat cõiunctiõem: sed vult ꝙ verbalis cõiunctio inducatur ex vnitate oratiõis 7 sermonis. 7 ꝙ talis cõiunctio vbi est vnitas sermonis nõ tollatur: licet ibi sit amixtio nomis distributiui. Si eñ dico lego cuilibet ex fratribus meis. x. isti sunt omnes ꝯiuncti ex eo ꝙ in vna oratõe sunt positi: licet per nomen distributiuũ. qꝺ quidem nomen nõ impedit illam verbalẽ cõiunctõem. quia non disgregat oratõez. Nec ꝓpterea ꝑ se aliam cõiunctionez inducit: q̃nimo tollit illã que resultaret ex nomine collectiuo fratribus si non esset apposita dictio cuilibet. qꝺ patet. quia tũc vocaretur in vnam si cũ tercio essent cõiuncti. sed dicta dictio apposita facit eas inuiriles vocari. vt.l.fi. C. de impu. 7 alijs sbsti. 7 hec est intẽtio bar. Sic ergo dicte filie sunt cõiuncte cõiunctõe sermonis et orationis: in qua omnes sunt pares non ꝯiunctiõe nominis collectiui: quia illa sublata est per nomen distributiuũ. nec etiam coniunctõe nomis distributiui: cum illud de se non induca cõiunctõem: sed potius tollit cõiunctõem licet nõ omnẽ: quia non verbalem. Itẽ dico ꝙ alia cõiunctio sanguinis non est cõsiderãda in iure accrescẽdi. vt no. bar. in dicta.l.re cõiunctim: in vlti. colum. in prin. ℞si. tercio quero iuxta hec. Cõcludo quecũq̃s portio debeat omnes viriliter vocari ꝙ ius accrescendi. Sup quinto puto ꝙ dicta vxoꝛ habere debeat alimẽta tm: 7 non vsufructũ viuente filio instituto. qꝺ ptz. Nam

si voluisset testator eã habere vsufructũ plenũ viuẽte filio forte dixisset etiam post eius mortem cum illa interpretatio fiat fauore filiorum vt habeat alimẽta tm̃ bere integrum vsufructũ sed solum viuente filio. Quo luit ergo eo viuẽte habere alimẽta incerta ⁊ non taxata sed post mortem taxauit quantitatem nec video a liquid in modo legandi hic facto per quod ꝺebeam? recedere a ꝯmuni doctrina. l. j. C. si secũdo se. nup. mu. Super sexto videtur dicendum ꝙ onus dictaꝝ prestantiarum ptineat indistincte ⁊ in totum ad substitutos dicti pupilli qui sunt eius heredes et non ad filias dicti siluestri nec ad dictas legatarias vsufructꝰ. Nã dictum onus imponitur psonis pro rebus sicut colle cte ⁊ sic ipsa psona principaliter obligatur. Igitur ad heredes illius cui fuerunt imposite ꝺebet transire per sonalis obligatio: non autem ad legatarios reruꝫ sin gularium. l. si fideicõmissum. §. tractatum. ff. ꝺe indic. ad trebel. l. j. §. si heres: vnde sicut non ptinet ad sin gulares legatarios proprietatis ita nec ad legatarios vsufructꝰ tm̃. In ꝙtrariũ quia istud censetur onꝰ fruc tuum: ⁊ sic ad fructuarios ptinere. ff. ꝺe impen. l. ne ꝙ stipendium. ⁊ ibi exꝓresse per Bar. ꝺe colle. que im ponuntur psonis pro rebus. vt ptineant ad fructua rium ad hoc. ff. ꝺe vsufruc. si pendentes. §. si quid clo acarij. Hic aduertendum qꝛ relictus fuit vsufructus medietatis totius hereditatis non singularium reruꝫ qꝺ verbum hereditatis importat etiam onera ꝺefuncti. l. si quis seruum. §. fi. cum l. se. ff. ꝺe le. ij. ⁊ ꝺe vsufr. lega. l. fi. per quas. l. ⁊ p ea que in eis notant puto hec onera dividenda inter substitutos pupilli ⁊ dictas le gatarias vsufructus ꝓ dimidia vt ad quoslibet eorum ptineat dimidia dicti oneris vel põt dici ꝙ psonalis obligatio qua tenebat ꝺefunctus pupillus pro dictis pstantijs in solidum transeat ad substitutos nõ ad le gatarias: quia nõ sunt heredes licꝫ relictus sit vsufr. uent recup abunt ꝓ dimidia a dictis legatarijs: tũ ꝗa testator censet voluisse ꝙ subeant onera hereditatis er quo ꝙ nomẽ vniuersitatis reliquit scꝫ hereditatem ff. ꝺe le. ij. cum filiꝰ. §. j. ⁊ l. cũ pater. §. mense. ⁊ ita ꝺebe at intelligi dicta. l. si seruum. §. fi. cum l. se. eo. ti. ⁊ l. fi. vsufructꝰ vt vsufructuariꝰ substineat dicta onera eti am si non ꝙ vniuersalia noia reliquisset sed certarũ re rum ꝙ dictam. l. necꝫ stipendium: et per. l. si pendente §. si quid. Distinctio autẽ illa que ponitur in dicta. l. si quis seruũ. §. fi. ⁊ dicta. l. fi. ꝺe vsufruc. lega. ꝓcedit cum tractat ꝺe alijs oneribꝫ ꝺefuncti scꝫ ꝺebitis iaꝫ cõ tractis. Sed ꝺebitum ⁊ obligatio pstantiaꝝ nõ est a ctualiter inesse ꝓducta nisi post inductas prestantias vnde ꝓ indictis post mortem pupilli ꝓtrahit modo ꝺicto ꝺebitum ꝙ actualiter ꝓtractũ in psona ꝺefun cti transit ad eius heredem tm̃ qui põt ꝓ parte recu perare ab eo cui legata fuit ps hereditatis non ab eo cum certe res sed ꝺebitũ nõ actualiter ꝓtractũ vt pre stantiaꝝ nondũ indictaꝝ tẽpe mortis sed pꝰ similiter transit ad heredẽ: sed si totũ soluit recuperat indistin cte allegatarijs tam singulaꝝ rerũ cꝫ portõnis heredi tatis vel vsufru. eorum: ꝗa talia onera inducunt psonis ꝓtemplatõne rerũ. Vñ si iam est indictũ ꝺefuncto tm̃c legando res singulares simplr videtur voluisse ꝙ tale onus apud heredes eiꝰ remaneat ac si eẽm hoc voluis set aliquid exꝓsse dixisset sed cũ onus nõ est adhuc in dictũ nõ est imputandũ testatori cur hoc nõ dixit. Et ideo si postea indicat heredi ꝓtemplatõe rerũ legata rum equitas dictat vt recupet a legatarijs post cꝫ oc casione rerũ illaꝝ gravatus est. Cõcludo ꝙ ꝺicte vsu fructuarie tenebunt subire onera pstantiarum ꝓ di midia pte hereditatis cuiꝰ vsufruc. fuit eis legatus si ue directe sive indirecte ꝑm ea que dicta sunt. Sup septimo ⁊ vltimo plura sunt videnda. Primũ an dicta nãna possit dicere se nõ esse ꝓpetenter ꝺotataꝝ ex eo ꝙ non tantũ fuit relictum ꝓ ꝺote qꝺ sufficeret ad integrã legitimã. Et hic dico ꝙ non ꝓ ea que dixi supra in secundo quesito. Secũdo an possit hoc ꝺicere ex eo ꝙ inspecta quantitate bonorum patris nõ habuit ꝓgruam ꝺotem ⁊ videtur ꝙ sic ar. l. quero ꝺe iure doti. In cõtrarium quia illud videtur tunc ꝺebere inspici cum ꝺotatur ab alio cꝫ a patre ꝺe patris bonis vt a curatore sed cum ipse pater ꝺotat non videt sibi referẽda qõ ꝙ nõ ꝓpetenter ꝺotauit. Luꝫ ipe melius cꝫ aliquis alius consilium sciat capere ꝓ liberis. l. nec in ea ꝺe adul. ⁊ qꝺ sibi ꝓpetẽs visuꝫ fuerit pro filia ꝺare nõ ꝺebet alteri videri incompetens arg. ff. ꝺe cura. furio. l. si furioso puberi in fi. Nec redargui potest ab aliq̃ cum nullus amor vincat paternum. l. fi. C. eo. ti. ꝺe cura. fu. Et hoc videt ꝺe mente statuti cõis flor. ꝺicentis ꝙ si non fuerint ꝺotate ꝺebeant ꝓuenienter ꝺotari ꝺe bonis patris. Notandũ ꝙ cum loquitur ꝺe ꝺota. a pre nõ apponit verbum ꝓuenienter sed simpliciter ꝺicit si non fuerint ꝺotate sufficit ꝙ sint ꝺotate nec est curandũ ꝺe quanto qñ pater ꝺotauit ꝓpter ꝺba ꝺicti statuti q̃ boc patiunt cum loquant ꝓditõnaliter ar. eius qꝺ in fy. no. ff. ne quis eum qui in ius vocan. l. pe. in fi. ꝑ glo. cum ꝺo fienda est ꝺotatio ꝓ alius post mortem patris qui nõ ꝺotauit ponit verbuꝫ cõuenienter patris g̃ ꝺotatio semꝑ ꝓsumit ꝓuenienꝫ Et hanc ptem puto vrã: nisi ex magno excessu appareret manifeste contrarium ita ꝙ ꝺolus patris posset redargui ar. ff. pro socio. l. vnde si neruе. cum. l. sequẽ. Sepe enim parentes maligne se habent erga filios. ff. ꝺe inoffi. testa. l. iij. Quid enim si ꝺiues ꝺe. x. milibus vnicam habẽs filiã fratre instituto reliqueret filie ducenta tm̃ in ꝺotem cum inspecta quantitate bonorũ ⁊ ꝓditõne psone bene mereretur duo milia certe manifeste apparet indiscreta ꝺotatio cui nõ erit standum ⁊ in ꝺubio ꝓsumam patrẽ ꝺiscrete et ꝓuenienter ꝺotasse nec fiet in eiꝰ ꝺotatõne subtilis indagatõ nõ sic ĩ facta ab alio. Et hoc totũ relinquã arbitrio bonorum virorꝫ. Tercio videndũ an dicta nãna possit petere ꝺotem maternã ꝓsupposito ꝙ pr̃ ⁊ eiꝰ heres nõ plus ei relinquerit cꝫ fuerit cõpetens ꝺos. Breuiter puto ꝙ sic qꝛ ista erãt ꝺebita diuersa. s. ꝺotis sue ⁊ illud erat legale ⁊ ꝺotis materne ⁊ illud ꝓuentõnale iuxta no. ĩ. l. si cum ꝺotem. §. si pater solu. ma. Vñ soluto vno remanet alterũ. facit. l. si quidẽ. C. ꝺe transact. Quinimmo si pater eius plus reliquisset cꝫ esset sua cõpetens ꝺos. Idem ẽ qꝛ non ꝓsumit relictũ animo ꝓpensandi nisi fuerit exꝓsse dictũ. ⁊ sic vtrunq̃ posset petere. Et idez vr̃ si heres dicti pr̃is sui. s. siluestri plꝰ reliq̃sset eidem cꝫ ei teneret ꝺotte estẽ paterne ꝓ. l. j. §. sciẽduꝫ ꝺe rei vx. ac. ⁊ sic vtrũq̃ posset petere. s. relictũ et ꝺotẽ per illum. §. secus esset si dictꝰ siluester inter vivos ipsam ꝺotasset ꝺe maiori q̃ntitate cꝫ pr̃ eidez sibi reliq̃sset: qꝛ tũc censeret ꝺedisse aio ꝓpensandi cũ ꝺote materna: ad quã eidez tenebat ꝙ ea q̃ no. in. l. fi. C. ꝺe ꝺotis ꝓmis. ⁊ l. cũ pꝰ. §. j. ff. ꝺe admi. tu. ⁊ l. vxorez. §. pat naturalis ꝺe le. ij. et ꝺe peti. here. l. fi. in quib apparet ꝙ ꝺans ꝺotẽ inter vivos ꝓ illa cui erat obligatus: cẽsetur ꝺedisse aio ꝓpensandi cum ꝺicto ꝺebito: nõ aũt velle ꝺe suo ꝺotare et idem puto ꝺe heredibꝫ ꝺicti siluestri si ꝺedissent ei maiorez q̃ntitatẽ cꝫ esset ei relicta ꝓ sua ꝺote vt videant ꝺedisse aio ꝓpensandi cũ ꝺcõ ꝺebito dotis materne ad qꝺ tenebant ꝙ ꝺicta iura.

Quarto videndũ est an eo casu q̃ possit petere ꝺotẽ maternã possit etiã petẽ fructꝰ ⁊ emolumẽta ꝺicte dotis a tpe q̃ ꝺebuit restitui ꝓceptos ꝓ ꝓcepta seu q̃ ꝓcipi potuerunt. Respondeo ꝓ tpe q̃ vixit pater ꝺicte nanne non possunt peti quia vsufructus ꝺicte dotis

ptinebat ad eum.l.j.C.de bonis maternis. Sz p tempore post mortē pāis pōt petere dictos fructꝰ 7 emolumenta pceptos.l.j.§.exactio. C.de rei vx.acti. De pciendis aūt ꝓsiderandū qz si heredes dicti silvestri nō fuerūt relicti tutores 7 administratores dicte nāne videtur q nō teneant nisi fuerint cōstituti in mora ar.l. domū. C.de rei ven. Vel melius dici pōt eos indistincte teneri: qz minoribꝫ cōmittit mora re ipsa.l.in minorū. C.in qui.cau.in integ.resti.nō est necesse. Et idē si fuerūt ei relicti tutores vel administratores: qz debuerūt a se exigere.l.divortio.de nego.gest.cum sy.7 ponere ad licitū questū. Vñ quatenꝰ potuit pcipi ex licito questu tenebunt pdicti heredes siue fuerūt administratores siue nō p ea q̄ que determinat expōsse bar.in l.divi.ff.ad.l.falci.7 bal.in.l.j.in fi.C.de ꝓdi.inde. Et hoc si dos materna ꝓsistebat in pecunia. si ꝙo in speciebus magis est clarū qui sint fructus eaꝝ. Octauo 7 vltimo videndum est pōsupposito q possit dicta nāna petere dotē maternā 7 eius redditus vltra dotē suam. Utrū si vult habere vsufructū ex codicillis silvestri teneatur renūciare iuri petendi dictā dotē 7 eiꝰ emolumenta 7 oīmodꝫ alīs q̄ petere possit. Et dubiū facit qz in relicto facto p silvestrū in suo testō dicte nāne fuit apposita dicta ꝓditio 7 dictū onus q debueret āte omnia renūciare iuribꝫ pdictis vtrū ergo dicta ꝓditio vl onus censeat repetitū in legato facto eidem dñe p eūdem silvestrū in codicillis de dicto vsufructu. Et videtur q sic qz factū fuit p dictōem vltra q̄ est repetitiua sicut dictio hoc amplꝰ vt no.bar.in.l. cum ita.ff.de dote ple.post Ja.de are. Sz dictio hoc amplꝰ nō solum est repetitiua pcedentis legati vt.l.legata inutiliter.ff.de le.j.7.l.si tibi pure de le.iij.ß etiā q̄litatis 7 cōditōnis ei inserte: qz repetit eam in sequenti legato vt no.p glo.7 bar.in dicta.l.si tibi pure. Et.l.in repetendis co.ti. etiā si sequens legatū factū fuerit in codicillis.ff.de ꝓdi.7 demō.l.quia vbi videt casus hꝰ questionis. Contrariū tñ puto qz nō intelligat repetitū dictū onus 7 ꝓditio in dicto legato vsufructꝰ pluribꝫ rationibus. Prima ꝑm theoricā bart.in.l.in repetendis de le.iij.tūc em̄ est verū q dictōnes repetitiue repetitionem inducunt qualitatis pcedentis legati in sequenti q̄n ambo fiūt in eadem oīone 7 ita intelligit illa iura. secus si in diversis p.l.q̄ fundū.ff.de ꝓtraben.empt.ß si negari nō pōt q in diversis orationibꝫ fuerūt facta qz in diversis voluntatibꝫ g̃ ꝛc. Secūda rō qz cōditio apposita hic in primo legato facto in testamēto nō itaꝙgruit relicto facto in codicillis de vsufruc. sicut relicto facto in testō de quātitate qđ ptz. Nam relictum quātitatis factū in testō nō fuit factū ex liberalitate ß ex quadā necessitate 7 aīo ꝓpensandi cū eo qđ ei reliquerat eiꝰ pr̄: qđ ptz qz dixit q in dicta q̄ntitate mille florenoꝝ quā relinq̄bat debeat ꝓputari q̄ntitas relicta p antoniū pr̄ez dicte nāne 7 oīe emolumētū eiꝰ 7 sic nil voluit dictꝰ silvester relinq̄re de suo ß solū illud qđ debebat dicte nāne qđ ptz qz vt ponit in themate nō plꝰ reliq̄t q̄ ei deberet ꝓgruebat g̃ dcō legato conditio p̄fata 7 onꝰ vicz q renūciaret oī eo qđ sibi debētur nō sic ꝓgruit legato vsufru. facto ī codicillis cū illud ex mera liberalitate factū fuerit g̃ nō intelligit repetita p ea q̄ no. idez bar.in dcā.l.in repetēdis pᵐ medium vers.itez aduerte. Tercia rō qz legatū factū in testamēto de dcā q̄ntitate nō tenuit. Exq̄ idē nāne debebat ex testō paterno. Et exq̄ reliq̄t silvester eodem mō q̄ antoniꝰ. s.p dote 7 sic eadē suspensione q̄ suspēdebat primū suspendebat scōm: 7 sic nil intererat dicte nāne sibi relinq̄a silvestro cū 7 sine hoc petē potuisset.ff.de lib.lega.l.si debitor de le.j.l.sinautē. Et ꝓpt hoc dico q illa dictō vltra posita in legato vsusfruc. facto in codicillis nō repetit legatū dicte q̄ntitatis factū in testō qz talis repetitō eēt inutilis sic 7 factū in testamentū inutile fuit. Vñ nō est danda dicte dictōni interptatio superflua 7 inutilis iuxta ea que in sy.no. in l.talis scriptura de le.j.p glo.7 doc. Ex q̄ sequit q cū ipm primū legatū nō censeat repetitū p dictā dictiōꝫ sibi nec ei q̄litas intelligitur repetita in seq̄nti legato qz repetitō ipius legati ē p priꝰ 7 principaliorꝫ repetitio ꝙo ꝓditōnis ē p posteriꝰ 7 accessoria 7 si non tenet ꝓncipale ꝛc. Preterea sic fuit inutile legatū pfatū factū in testō ita 7 q̄litas ei annexa q̄ est: stare nō pōt sine ꝫ iecto.ff.de acti.emp.si seruū. §.si modꝰ et sic pinde ꝫ ac si nec legatū p̄dictū factū fuisset nec apposita fuisseꝫ dicta ꝓditio q̄ nō pōt dici facta repetio eiꝰ qđ nō fuit vel fuisse nō p̄sumit. Nec ob.lex auia de ꝓdi.7 demō. q̄a ibi cessant p̄dicte rōnes: nā ibi ꝓditio fuit apposita in institutōne q̄ est ꝓncipalioꝝ 7 potētioꝝ ps testi vnđ facilꝰ censet repetita in legato facto eidē q̄ apposita in vno legato censeat in alio coeq̄li repetita. Nā etiā sine dictōne repetitiua censet facta repetitō de cōditione apposita in institutōne ad legatū eidē factū i eadem voluntate etiā si in diuersis oīonibꝫ facte sint.l. duos. de ꝓdi.7 demō. Nō sic ē de ꝓditōne apposita in vno legato vt cēseat in alio repetita q̄n in diuīsa oīone ꝑm doctrinā bar.in.d.l.in repetēdis. Cōcludo conditionē p̄fatā nō intelligi repetitā dictāq̄ nānā posse ꝓseq̄ vsumfructū absq̄ alia renūciatōne fienda.

Consilium.CXII.

Itez stāte dicto statuto an masculꝰ excludat eā si ē dotata ab alio q̄ a testatore 7 q̄d si sibi auferat dos.

In christi nomie Amē

Sup primo dubio seu q̄sito videt dicendum q dicta luchisina successerit pri suo vnacū fribꝫ suis masculis nō obstāte dicto statuto. Prio qz illud req̄rit duo seu videt req̄rere ad exclusionē filie. s. q extet frater masculꝰ. Itez q sit dotata ab illo ascendēte de cuiꝰ hereditate agit seu q illi seu frater aut patruus obtulerint se paratos velle dotare ꝓdecēter ꝛc. Sed hic lz primū extet nullū tñ ex alijs duobꝫ fuit q nec fuit ista dotata a p̄re vel ab aliq̄ tenoīato in dicto statuto nec fuit sibi dos oblata ab aliq̄ illoꝝ ß dotata fuerat a mre g̃ ꝛc. ff.de here. inst.l. si heredi plures. Nā em̄ duo req̄rūt p legē vel p statutū nō sufficit alterum ff.de transf.cū hi.§.si ptor de tute.7 ra.di.l.j.§.ꝑterea ff.qui.ex cau.in pos.ea.l.fulcini.§. cū hoc edictum vt no.ff.de adopt.l.nō aliter. Et si hoc eēt transmississet ista luchisina terciā ptem hereditatis p̄me iure suitatis ad suos heredes vel etiā extraneos. C.de his q̄ a̅ ap. tab.7 transmisisset ad suos descendētes cū esset heredi tas ascendētis tanq̄ adeūdā si se nō immiscuisset. Et sic dictus tutor adeundo noīe dictoꝝ pupilloꝝ hereditatem dicte luchisine mr̄is p priꝰ in qua ius adeūdi vel immiscēdi se p̄me requisset posset etiā illam paternā p tercia pte adire vel illi se immiscere.l.si q̄s filium.§.j.ff.de acqui.here. Et sic ipsam habere iure trās missō ex psona matris illoꝝ nō directa via 7 ex persona ꝓpria illoꝝ cum mater p̄cederet eos in gradu C.de verbo.signi.l.fi.versi.nullo etenim ꝛc. Nec videtur ꝓdesse si dicatur ista erat dotata a matre vñ non cadebat alia dotatio vel dotis oblatio quasi ista sit cā non reiterabilis: sicut causa alimentoꝝ. ff.de alimen.7 cibaria.lega.l.alimenta.§.basilice 7.l.stichus.7.l.libertis in priꝰ.cum ibi no. Et patet in secundo statuto versi. ita tñ q vnica dote sint ꝓtente ꝛc. Et sic videt q statutum in ista nō habeat locū quia nō cadebat in ea id qđ statutū requirit vñ cū verba statuti sibi nō ꝙueniret nec etiam statuti dispositio.l.iiij.§. totiens. ff.de

dam.infec.de accu.hos accusare.§.omib. q̃a põt ad
hoc rñderi p no.p bar.in.l.lucius.la prima.in fi.ff.de
le.ij.q; dos poterat augeri cõstante mr̃imonio.C.de
dona.añ nup.autẽ.ß iam 7 sic nõ cessabant verba sta-
tuti.s.q in ea nõ caderet ampli⁹ dotatio: q; ĩmo cade
bat cũ nõ esset dotata vñ adhuc poterat 7 debebat ꝺ
illis dotari ad hoc vt excluderet ab ei⁹ successione au-
gendo dotẽ quã habuerat a mr̃e. Et p̃ dicta pz non
obstare statutũ qꝺ vult eam esse ꝓtentam vnica dote
q; verũ est de bonis eiusdẽ psone. Tñ his nõ obstan-
tibus dico ꝓtrariũ. s.q ista nullo mõ potuit succedere
pr̃is: q; tota pr̃is hereditas fuit delata fratrib; q; ls sta
tutum p̃dictũ videat primafacie req̃rere duo ad filiã
excludendã vt dixi 7 ita ꝟba ei⁹ vident sonare tamẽ
mens ei⁹ q̃ potius ẽ attendenda.ff.ꝺ legi.l.benign⁹.nõ
talis videt fuisse ß solum q extaret mascul⁹ q̃tum ad
boc vt excludat 7 vult in effectu dicere q extante fi-
lio masculo nõ succedat femia debeat tñ dotari si non
est dotata vel dos offerri 7 si p eam staret q̃ min⁹ reci-
peret sibi imputet 7 boc eẽ verũ pz q; si ad eã excludẽ
dam, voluisset req̃rere dotatõez cũ exclusio a succe-
dendo inducat 7 induci debeat tpe q̃ successio deferr
insti.de here.q̃ ab intesta.§.ita demũ requireret statu-
tum q esset dotata tpe mortis pr̃is q̃ tpe successio de-
ferr 7 si tũc nõ esset dotata cum'cã excludens nõ sub-
esset deferret sibi successio 7 dotatio q̃ postea fieret
nõ excluderet eam a successione iam delata: q; quali-
tas iuncta ꝟbo ꝺz adesse ꝑm tps verbi.l.ĩ delictis.§.si
extran⁹.ff.de noxa. Si g̃ dotatio ꝺz esse cã excluden
di q̃ succedẽdo ꝺz subesse tpe q̃ deferr successio vt sic
excludat a iure devoluendo qꝺ facili⁹ fit.l.pr̃e furioso
ff.de bis q̃ sunt sui iuris.supueniens aũt post nõ debe-
ret excludere q; sic excluderet a iure devoluto qꝺ dif-
ficilius fit dicta.l.pr̃e furioso 7 argumentuz.ff.de ver.
ob.l.insulã infra biennĩ ibi. Ex postfacto mutat ẽc.
7 in dicto.§.ita demũ. Et tñ videm⁹ q etiã si tpe mor-
tis nõ reperiat filia dotata statutũ vult ipsam excludi
q̃ succedendo. Vult tñ q postea dotet vel dos ei ꝺf-
ferat. Non g̃ põt dici q tũc excludat ꝓpter dotatõez
q; esset ꝓtra ratõnez cũ illa nõ subesset tpe delate suc-
cessionis.s.q excludat ꝓpter solam superistentiã filĳ
masculi q̃ tũc bene suberat. Debet cum masculis do
tem dare vel offerre si petat als si recusaret 7 cet ĩ mo-
ra forte femina secũ succederet ex mente dicti statuti
boc etiam colligit ex sequẽti statuto ꝺñ primo exclu-
dit si dotata est si nõ est dotata vult q dotet cõditio
§ illa si dotata fuerit sane intelligendo ñ nõ ꝺz referri
ad actũ excludendi a successione ß ad actũ future dõ-
tationis vt sit sensus q extante masculo femina sit in
totũ exclusa a succedendo vel aliq̃d aliud petendo si ẽ
dotata ß si nõ est dotata licet excludat a succedẽdo ñ
tñ ob.aliq̃d aliud petendo imo possit petere se dota-
ri cũ igit in casu nr̃o extaret masculi licet ista non fue-
rit dotata ab aliq̃ ꝺ psonis in statuto notatis nec dos
oblata fuit tñ exclusa a succedendo si tñ viueret possz
petere se dotari de bonis pr̃is et sic dotem suã augere
sed q; mortua antecẽß fratres essent p eã in mora con-
stituti defecit boc ius petendi: q; nõ cadebat amplius
dotatio 7 sic remãsit dos p̃dicta penes fratres 7 eorũz
heredes ar.C.de cadu.tol.§.pro ꝺo cum sy.et hoc de
primo dubio vel quesito. Circa scꝺm quesitum no
tandum est primo q mortuo primo fratre sua hereditas
vnacũ dimidia hereditatis pr̃ne sibi iuncta p im-
mirtionẽ.l.ß si plures.§.filio.ff.ꝺ vul.et pu. delata fuit
suo supstiti exclusa dicta luchisina virtute sequentis
statuti de successionib; ab intestato fratrũ ẽc. In qua
etiam exclusione sufficit super existentia fratris absq;
alia dotatõne vt colligit ex dicto statuto. Et ex bis q̃
diri in p̃cedenti articulo: quia tamen ille nõ adiuit eã
nõ transmisit ad heredes suos scz directo hereditatez
ipsam.C.de iur.delibe.l.quoniam sororẽ. Sed ius de
libe.sit si decessit infra annũ co.ti.cum antiquioribus.
Videndũ est igit de hereditate ipsius vltimo moriẽ-
tis in qua reperit dictum ius delibe.ac etiam de here-
ditate p̃io morientis si ius delibe. nõ fuit transmissuz
7 sic p̃de eet ac si ñ eet delata.l.si infãti circa mediũ cui
sit delata 7 si viueret dicta luchisina an sibi diceret de-
lata hereditas p̃dicta. Anꝟo dicto ghibertino agna
to virtute dicti scꝺi statuti versi.non existentib; autẽ
fratrib; ẽc. Videt prima pars verior q; statutũ p̃dic-
tum in illa pticula excludit feminas extantib; agna-
tis si dotate fuerint ẽc. Et nihil dicit q̃ nõ essent do-
tate quid esse debeat qꝺ est intelligenduz scz de bonis
illius de cui⁹ hereditate agit p id qꝺ no.p glo.7 bald.
in.l.j.C.dele.bered.in vltima glo. Sed boc ß nõ erat
igit dicta luchisina si viueret posset venire ad dictaz
hereditatẽ fratris excluso agnato q̃ est in gradu r̃mo-
tiori. Et boc de iure ꝓmuni vt in autez.post frẽs.la se-
cunda.C.de legi.bere. Et posito q eam non adiverit
videt q eius filĳ sil'r p̃ferant agnato predicto non ex
psona mr̃is nec iure trãsmisso ß ex sua psona 7 iure di
recto: quia etiam si luchisina mortua fuisset ante fra-
tres filĳ eius in hereditate fratrum postea decedentiũ
p̃ferrent de iure ꝓmuni dicto agnato vt in dcã au-
ten.post fratres fratrũq; filios ẽc. Nec videt posse iu
uari dictus agnat⁹ ad excludendũ filios dicte luchisi-
ne ex forma tercij statuti sub rubrica q mater nõ suc-
cedat filio circa finem dum dicit q eã q̃ supra dixerat
locum habeant in quibuscunq; ascendentib; 7 descẽ-
dentib; 7 collateralib; seu transversalib; ex linea ma-
terna quasi filĳ dicte luchisine dici possunt transver-
sales ex linea materna quo ad dictũ antonium et bar-
tholomeum auñculos: quia istud sine dubio nõ est ve
rum sed dicunt transversales illoz ex linea sororĳ eo-
rum. Nam transversales eoz ex linea materna ipsoz
dicerent illi qui attinerent illis p matrẽ ipsorũ scz isti
nõ p matrẽ ipsoz sed p ipsoz sororem attinebant ill'.
Preterea nõ dicũt transversales ex linea sororis ß de
scendentes: transversales aũt ex linea materna dicere-
tur frater matris illoz q; intentio dicti statuti ẽ a suc-
cessione alicuius excludere matrẽ eius 7 omnes attinẽ
tes illi p matrẽ tã ex linea ascendentiũ q̃ descẽdentiũ
7 sic fratrẽ vterinũ q̃ etiam collaterales 7 sic auuncu-
lum si existant attinẽtes p ptem vsq; ad quartuz gra-
dum 7 sic dum statutũ dicit ex linea materna ꝺz expo
ni.i.matris ei⁹ de cui⁹ successione agit et sic est ver⁹ in-
tellectus dicti statuti.s.hic ista luchisina nõ fuit mater
illoz ꝺ quoz successione agit ß sororꝺ 7 attinebat illis
p patrem nõ aũt dũtaxat p matrẽ illoz igitur sine du
bio p̃fatum statutum in dicta particula 7 vltima par-
te nõ nocet dictis pupillis nec pdest agnato ad exclu
dendos illos cum ita illis attineat p patrem sic et iste
agnatus si bene inspiciat q; p matrẽ eoz que attine-
bat illis p patrem cum esset sororꝺ germana ipsoz. l.le-
ge.xij.tab.C.de legi.bere.statutũ ꝟo voluit exclude-
re attinentes dũtaxat per matrem nõ attinentes per
patrem per alios similiter attinentes per patrem. bis
tamen non obstantibus puto cõtrarium scz q prefa-
tus agnatus in successione p̃dictorum antony et bar-
tholomei p̃ferentur ipsi luchisine si viueret et multo
fortius filĳs illius qui sunt remotiores 7 prouchiũt ex
radice exclusa.x.coll'.qui feu.da.pos.§.cum ꝟo co-
radus.versi.boc autem notandum 7 ar.ff. quibus ad
liber.procla.non licet.l.ĳ.in fi. Et no.per Ly.in.l.ij.
C.que sit lon. consue. et per Bartholum in. l.ĳ.§.fi.
.ff.ad tertu.7 per Balduz. in.l.maximum vicium.C.
de libe.prete.7 Jo.an.in addi.Specu.ti.de testa.§.j.
q autem excluderet sororez licz non esset dotata a pa
tre vel a fratre patz per ea que dicta sũt supra quia p̃-
fatum scꝺm statutũ in illo versi.non extantibus antez

fratribus dicit si dotate fuerunt vt supra ꝛc. Notandum vt dicit vt supra. Et sic intelligit eo mō quo dixerat supra de fratre q̄ excluderet sororē ℔ sup̄ de fratre voluit q̄ eā excluderet siue eēt dotata siue non q̄ ptz q̄ eo casu quo nō eēt dotata mādat eā dotari ergo idem dz dici in agnato q̄n frater nō extat q̄ statutum vult ipm subrogare in locū fratris ad excludēdū vtz ex verbis dicti statuti dū dicit vt supra. Non ē g̃ curandū q̄ statutū loquat̄ prio loco ꝙditōnaliter scz si fuerint dotate: q̄ ex eo q̄ statim subijcit si ꝺo nō fuerint dotate ꝛc. ptz q̄ idem voluit si dotate nō essent scz vt excluderent̄ voluit tñ q̄ tūc dotarent̄ ꝺba nāq̄ p̄cedētia legis p̄ seq̄ntia declarātur. ff. de peti. here. l. vtrū. versi. z puto seq̄ntez cl'am ꝛc. vbi est bon⁹ tex. ad ꝓpositū nr̄m p̄fatum tñ on⁹ dotandi expirauit per mortē cū nō ꝙstituerit agnatū in mora: nam nō debēt ee deteriozis ꝙditōnis masculi ad excludendū istā feminā a succesione p̄ris z fratrū: q̄ ipsa erat maritata a mr̄e z dotata ℔ si a nullo imo deberēt ee meliozis q̄ in prio casu nō videt̄ prima facie necessaria alia dotatio cum sit cā nō recipiēs iteratōez vt supra dixi. Secundo sic igit̄ si masculis excludit in scdo casu fortius in primo q̄ excludat in ꝺo pz ex bis q̄ supra dixi et ex tex. statuti si bñ inspiciat̄ bis igit̄ patis pz rñsio ad ea q̄ ꝓtinent̄ in ꝺo quesito. q̄ illa luchrisina adire nō potuisset: q̄ agnatus ei p̄ferebat̄ z multomin⁹ filij e⁹ periam dcā. Ex bis pz etiam nō esse necessariū rñdere ad terciū quesitū: q̄ expeditū est p̄ p̄dicta.

Consilium. CXIII.

Stante eodem statuto an p̄ possit substituere filie in dote.

Pater filie legauit q̄ngenta ꝑ dote z q̄ posset augeri vsq̄ ad alia ducta ad arbitriū talis. Et si decederet sine liberis dedit in illa substitutū. Postea in vita sua dotauit dictā filiā de sexingentis. Quer̄ an sb̄stitutio duret in dcā dote data int̄ viuos si filia sine liberis decedat. Et notandū q̄ p̄ dixit q̄ volebat eaz eē ꝓtentā ꝑ omīū iure q̄ d̄ hr̄e poterat filia in bonis p̄ris rōne legitime vel in alijs bonis maternis dicte filie qui pater tenebat.

In christi nomie Amē

Substitutō facta fuit huic dragonete cū decederet sine liberis vt dos deueniret ad heredē testatoris fuit fideicōmissaria z sic erat onerosa. ff. de vul. z pu. l. coheredi. §. cū filie. z ibi no. z ꝑ cy. C. de inoffi. testa. l. ex trib. Nūc g̃ ꝙsiderandū q̄ p̄ cū dicta dotem legauit voluit eā esse ꝓtentā ꝑ legitima quaz poterat petere in bonis maternis ꝓtinētib⁹ ad filiā q̄ p̄ possidebat. Primo g̃ de dcā dote dz deduci quātitas sufficiens ad legitimā q̄ est tercia ps ei⁹ q̄d erat habitura ab intesta. in bonis p̄rnis. C. de inoffi. testa. l. parentibus. z antē. nouissima. z in illa nō potuit filia grauari q̄ post ei⁹ mortē restitueret heredi testatoris. vt. l. q̄m in prioribꝫ. z. l. oīmodo. C. de inoffi. testa. z plene ꝑ cy. in dicta. l. ex trib. sequit̄ g̃ q̄ vsq̄ ad illā quātitatem dicta dos ꝓtinet ad heredē dragonete nō ad heredē testatoris vigore substitutōis. Et si tota dos nō trāscenderet sūmā debitā ad ltīmam tota ꝓtinet ad heredez dragonete. Si ꝺo trāscēdit tūc ꝺo loco dz ꝙsiderari q̄ntū valebāt bona mr̄na q̄ ꝓtinebāt ad dragonetā z vsq̄ ad illā summā silr ꝓtinet ad heredē dragonete: q̄ sic in ip̄is bonis mr̄nis nō poterat dragoneta g̃uari q̄ erāt sua vt. ff. de le. iij. l. iij. §. si rez. ita nec in eo q̄d relictū sibi fuit ꝓloco illoꝝ vt. ff. d̄ dote p̄le. l. iij. ī p̄n. z §. mulier dotē als ē lex vbi hoc apte ꝓbat̄. Dr̄ enim ibi q̄ sic marit⁹ legādo vxori dotē nō pōt eā grauare. Ita si legat aliq̄d ꝑ dote vel ī recōpensatōez dotis sic in ꝓposito si p̄ reliq̄sset filie bona mr̄na nō potuisset illā in illis grauare vt. d. l. tercia. §. si rē. ita nec cū legauit dotē vel q̄ntitatē loco illoꝝ. Et ista sūt vera z clara etiā si de dragoneta nō fuisset ꝙsecuta dotez p̄dictaz in vita p̄ris ℔ p⁹ mortē vigore testi. Sz nūc est videndū q̄d si illa: q̄ p̄ in dotē dedit in vita sua trāscendat summā ltīme z bonoꝝ mr̄noꝝ. Puta ltīma pōtascēdere de ducēta. bona mr̄na silr ad ducēta ista ptinēt ad heredē dragonete indubitant̄ vt dctm̄ est ℔. Sed q̄d de alijs trecētis rñdeo ꝙsiderandū ē q̄ lz p̄ ī testō legauerit q̄ngenta z illa voluit puenire ad heredē ium z sic videret̄ prima facie q̄ substitutio nō se vlteret̄ us extenderet tñ q̄ anteq̄ substitutōez faceret voluit q̄ posset augeri dos de ducētis z postea substituit dicta substitutio se extēdit ad oīa sexingenta vt. C. de fideicō. l. cū virū. z q̄d ibi no. Si g̃ q̄rit̄ vtrum in eo q̄d transcēdit summā ltīme z bonoꝝ maternoꝝ dcā substitutio valeat z sic ad heredē testatoris ptineat vī q̄ nō: q̄ q̄n q̄s ꝙsequit̄ legatū in vita testatoris nō videtur hr̄e ex cā legati ℔ vigore donatiōis int̄ viuos nisi sit exp̄sse dcm̄ p testōrem q̄ ip̄e dat ex cā legati vt no. ff. de le. ij. l. legatū est ꝑ glo. z bar. Q̄n aūt q̄s legatum nō ꝙsequit̄ ex testō ℔ int̄ viuos nō tenet̄ ad on⁹ sibi iūnctū vt. ff. de le. iij. l. vroꝛē. §. testō q̄ filiū in fi. vbi vī exp̄ssus tex. cū glo. Sz certe si dicem⁹ dragonetaz nō habuisse dotē p̄dictā ex cā testi ℔ int̄ viuos sequit̄ inconueniēs q̄ testm̄ erat nullū q̄d patz: q̄ nihil poterat ex ea dragoneta petē: tū q̄ p̄ ita voluit cū dedit dotem. s. q̄ relicta in testō ꝙcludezent̄ z sic ex eo nil possz petē: tū q̄ etiaz si nō dixisset ita eēt de iure. ff. de le. ij. luci⁹. z. l. ticia. §. q̄ in vita et sic tanq̄ ꝑterita redderet testm̄ nullū q̄d nō p̄sumit̄ p̄ voluisse iuxta no. in. l. ij. §. sed vtrū de mio. vbi no. glo. q̄ nō sufficit filiam hr̄e dotē int̄ viuos nisi sit in aliq̄ instituta in testō: ido pto q̄ ex cā testi videat̄ sibi dotē dedisse z testm̄ valeat ar. de reb⁹ dubijs q̄tiens de re. iur. l. in testis. z q̄dez tam dotē ne diuso iure censeat̄ de vsu. cuz q̄ edes ex q̄ sequit̄ q̄ in illa ꝑte durat substitutō posteq̄ iure legati ꝙcēset̄ z oīa d illa deducēda sūt sic si p⁹ mortē p̄ris ad ipsam deueniss et. ff. de libe. lega. l. iij. in prin. z exp̄sse ꝑ bar. in. d. l. legatū de le. ij. z sic ptinebit ad heredem testatoris vigore substitutōis nō ad heredē filie. Ceterū illud ꝙstat q̄ in dote pōt filia grauari q̄tenꝰ ē vltra legitimā vt no. in. l. fi. §. filia. de le. ij. ꝑ marsil. z bar. z per Ly. in. l. j. §. videam⁹ de rei vxo. act.

Consilium. CXIIII.

In christi nomie Amē

Substitutō p̄dicta facta antonio fuit directa pupillaris: q̄ facta fuit filio in ptāte testōris ꝙstituto z ī etate pupillari z ꝑ ꝺba directa. s. sit heres z decessit in pupillari etate z sic ꝙcurrūt oīa req̄sita ad pupillarem g̃ ꝛc. ff. de vul. z pu. substi. l. ij. in prin. cum ibi no. mortuo igit̄ dctō antonio delata fuit ei⁹ hereditas ex dcā substitutōe p̄fate iacopine vnacū hereditate primi testatoris p̄ris dicti ātonij q̄ iure suitatis posteq̄ n̄ apparet antoniū ille se īmiscuisse vel ab ipsa se abstinuisse fuit trāsmissa ad heredē dcī antonij cuz potētia se īmiscēdi vel ab ea se abstinēdi. ff. de acq̄. here. si q̄s filium. §. j. cū ibi no. retenta cōi z vera opi. q̄ est q̄ ernītia sui heredis op̄et trāsmissionem hereditatis nō appreh̄ense. C. de iur. delibe. l. iij. de suis z legi. l. ap̄d hostes. ff. de tes. mil. ex militari. §. fi. z. l. vētre de acq̄. hered. et vtrobiq̄ no. ꝑ bar. Prefata ꝺo iacopina postea mator facta immiscēdo se bonis p̄rnis z ipsa dādo ī dotē

ceyſet adiuſſe ꝙ ꝓius hereditatem antonij fratris ex
pupillari 7 ꝙ posterius hereditatē pris ex iure trans-
misso cū talia bona nō potuerūt apprehendere 7 ī vo-
tez dare nisi sic videat fecisse seu citra ius 7 nomen he
redis tam filij qꝫ pris igit' ꝛc.l.gerit.ff.de acq̄. here.cū
bis q̄ ibi no.ꝙ bar.in.v.pr̄icipali qōne facit lex si auia
C.de iure del.iūcta.l.ꝓ herede.§.papi.ff.de acq̄.here.
cum sy.iūcta.l.illud eo.ti. Nūc est videndū de ſbstitu-
tione facta iacopine lz in pūcto de eo nō querit supra
qua vel q̄lis fuerit 7 q̄d in ea veniat 7 certe illa nō pōt
dici fuisse pupillaris postqꝫ ipsa decessit maior facta.
ff.de vul.7 pu.l.ꝟbis ciuilib.7.l.in pupillari. Sz ē vi-
dendū vtrū sit vel valeat tanqꝫ fideicōmissa. et videt'
q nō:qr restricta fuit ad tp̄us pupillaris etatis:qr di-
xit si ambo decesserint in pupillari etate 7 sine filijs q
bona vendant' 7 dispensant' in ꝓstructōne monaste-
rij ꝛc. Cum g̃ copulatiue fuit locut⁹ dicendo ī pupil-
lari etate 7 sine filijs ꝛc. 7 copulatio facta fuerit respe-
ctiue ad aliud videt' req̄ri ꝓcursus vtriusqꝫ copulati.
l.si heredi plures.ff.de ꝓsti.instī. Sz hic deficit alterū
qr nō decessit in pupillari etate: ꝫ post 7 ꝓstat q ſbsti-
tutio restricta ad vnū tp̄s vel casum ad aliud tp̄us vel
casum nō porrigit'.ff.de vul.7 pu.l.si ita q̄s.7.l.si mat'.
7 ibi no.ꝙ bar. Sz in ꝓtrariū facit 7 est veri⁹:qr copu-
la illa si sumat' ꝓprie sed extraneū copulatuz supfluo
censebit' appositū. Si em̄ voluit substituere nisi eo ca
su quo decederet in pupillari etate 7 nō post ad quid
supflue subiūxit 7 sine liberis cū sp̄ 7 indistincte q̄ de-
cedit in pupillari ꝑm cōem cursum nature decedat si-
ne liberis sufficiebat g̃ dicere p̄imū.s. in pupillari eta
te. Sz verba cū aliter fieri pōt nunqꝫ sic sunt exaudiē
da vt frustra vel supfluo fuerit vl' censeāt' apposita si
alīqs ali⁹ san⁹ intellect⁹ dari pōt eis.ff.ad munici.l.j.in
fi.de iur.iur.l.iij.§.nō frustra de le.j.si q̄n cum sy. Do
test' aūt sanior intellect⁹ dari vt ꝓpter illa ꝟba 7 sine li
beris censeat' voluisse substituere etiam in tempe q̄ li-
credendū.§.si ꝟo marit⁹ cum ibi no.7 q̄d no.ꝙ glo.in
l.precib⁹.C.de impu.et alijs substi.vt sic illa copula et
ponat' ꝙ disiūctiua.s.vel:sic̄ econūso ꝓtingit interdū:
q̄ disiuncta ponit' ꝙ ꝓiuncta ꝙ saluāda mente de fū-
cti.C.de instī.7 substi.l.generaliter.ff.de hered.instī.l.
luci⁹.la ꝑa.de reb⁹ dubijs si is q̄ ducenta.§.ꝫ si pr̄:nec
est nouū vt vna dictō ponat' ꝙ altera cum expedit.ff.
de ꝓdi.7 demon.l.eas causas.cuz ibi no. vl si volum⁹
q̄ stet ꝓprie de vna oratōne faciamus duas 7 vbi co-
pulātur sub vno verbo subaudiat' aliud hoc mō vicz
si decesserint in pupillari etate 7 si decesserint sine libe
ris vendant' bona ꝛc. Si em̄ sic fuisset locut⁹ testator
nō esset dubiū q̄ ista substō locuz nūc haberet. Idem
g̃ dz esse in casu nr̄o qr celeritate verbor loco pluriuz
verbor possint vnū 7 de duab⁹ oratōnib⁹ fecit vnam.
ar.l.ij.§.fi.ff.de dona.inter vi.7 mu.7 sic de vna pōt
fieri resolutio in plures.l.falsa.§.fi.de ꝓdit'.7 demon.
Mā de peritia ist⁹ notarij manifeste apparet ex tenore
testi.qr inepte loquit' 7 ꝙ ꝟba incongrua mō ſpdicto
potu⁹ est ascribendū sue imperitie q̄ nō dz officere vo-
luntati.C.de testa.l.errore potissime cū de ipsi⁹ impe-
ritie loquendi appareat q̄ testator ita voluerit ꝓut ꝟ
ba sonāt cū talis intellect⁹ esset abson⁹ vt supra proba
tum est. Concludit' g̃ q̄ locus est fideicō. substitutōni
de pia cā in casu nr̄o:qr casus euenit cū decesserit am-
bo sine liberis.s.masculis:qr ꝑm naturā hr̄e nō potu-
it in etate pupillari 7 fem̄a q̄ 7 si hr̄e potuit casu alite
tñ accidit q̄ nō habuit et sic in vtroqꝫ ꝟba testatoris
verificant'.C.de here.instī.l.ij. Nunc g̃ est videndū
quid veniat in fideicōmisso. Et breuiter de duab⁹ pti
bus de trib⁹ oīm bonor nō est dubiū q̄ ille venūt:qr
cū fideicōmissuz sit ad pīa cām cessat trebel.sicut 7 fal
cidia ꝑm opi.bar.quā pluries fui secut⁹ in.l.marcellus
ff.ad trebel.licet glo.dicat al'r in.c.si pater de testa.li.
vj. sed postea in nouellis loquit' aliter. De tercia ꝟo
pte hereditatis q̄ erat legitima dicti filij est magis du
bium. Et certe si hoc fideicō. fuisset relictū a dicto an-
tonio clarū esset q̄ in eo legitima nō veniret:qr in illa
nō potuisset ꝙ fideicōmissuz grauari sicut nec ī bonis
ꝓprijs.l.coheredi.§.cū filie.ff.de vul.7 pu.versi.nec in
fideicōmisso.7.l.qm̄ in p̄rioribus. de inoffi. testa.7 no.
eo.ti.l.ex trib⁹.ꝙ cy. Sz istud fideicōmissum fuit reli-
ctuz a substituto impuberis vicz a dicta iacopina que
cū ex substitutōne pupillari ꝓsequat' dictā ltīmam et
sic a pr̄e qui potuisset aliuz substituere potuit etiam a
patre per fideicōmissuz grauari tam in ea qꝫ in alijs q̄
buscūqꝫ bonis impuberis q̄ aliunde qꝫ a pr̄e habuisset
qr licet hoc sit verū in ipso filio impubere q̄ aliūde ha
buit qꝫ a pr̄e ipse tñ substitutus pupillaris censet' ha-
buisse a patre:qr ex dispōne p̄ris.s.substitutōe predi-
cta sic g̃ venientes ab intestato impuberis si pater nō
substituisset pupillariter potuissent a pr̄e grauari ī bo
nis quibuscūqꝫ impuberis et sic etiā in ltīma decedēte
pupillo in pupillari etate: qr censet' hr̄e ex tacita vo-
luntate patris qui potuit eis auferre aliū pupillariter
substituendo 7 nō abstulit.l.si fundū ꝙ fideicōmissuz.
§.fi.cum.l.se.ff.de le.j.7 q̄d ibi ꝙ Dy.7 ꝙ cy.in dicta.l.
ex trib⁹.7 bar.in dicto.§.cuz filie iuncta.l.si quis cum
nullum de iur.codi.7 ita fortius substitutus pupillari
q̄ hz ex exp̄ssa dispōe p̄ris ꝙ notata in dictis locis. Et
sic ꝛcludo q̄ etiā dicta tercia q̄ debebat' filio ꝙ legiti
ma venit in hoc generali fideicōmisso q̄d cū fuerit re-
lictū ab vltimo moriente.ff.de vsufruc.lega.l. codicil.
circa prin.7 ibi no.ꝙ bar.7 sic a substituta pupillariter
q̄ potuit grauari in legitima filij 7 in alijs quibuscūqꝫ
bonis eius licet ipse filius nō potuisset ꝙ iaz dicta 7 ve
niet integraliter sine detractōne trebellianice sicut su
pra dixi de alijs duab⁹ tercijs. Ceterū de alia legitima
detrabenda de hac tercia nō est tractandū:qr sororī ī
bonis fratris nō debet' legitima nisi turpi ꝑsona habe
re de instituta q̄d hic nō est.C.de inoffi.testa.fratris 7
l.fratres. Et sic omnia bona testatoris que fuer̄t apd̄
antonium filium sine aliqua diminutōne debent in pi
am causam ꝓuerti nec maritus potest de illis aliquid
lucrari ex forma statuti:quia illud statutum loquitur
7 debet intelligi de illis bonis que simpliciter potuisset
in totem dari sed ista non sic cum subiacerent fideicō
misso sub ꝓditōne.l.fi.C.ꝓmunia delega. vñ transiue
runt ad maritum cum sua causa 7 sic resoluto iur.da
tor.resolueret' ius acceptoris.ff. de pig.l. lex vectigali
de le.ij.peto.§. predium de iure fisci statius.§. cornē-
lio extra de dona.inter vi.c.nuper. Quatenus ꝟo
dicte domine fuit relictum a patre suo p̄o dote vide-
licet mille quingēte libre videtur dicendum q̄ dictus
maritus debeat illas integras habere: q̄a illas potuit
simpliciter in dotem dare:nec enim in hoc fideicōmis-
so vniuersali veniunt quia nec specialiter in eis videt'
potuisse grauari eo quia succedunt loco legitime iux-
ta no.per Ly.in.l.sanctimus. C.de nupt. et filia in sua
legitima non potest grauari per fideicom.dicta.l.qm̄
C.de inoffi.testa. Nec in dote quatenus concurrit cū
legitima iuxta no.per Bart.post mar.sill' in.l.fi.§.fi-
lie.ff.de le.ij.7.l.lucius.§.maritus a trebel. 7 Ly.in.l.j.
§.videamus.C.de rei vxo.acti.7 Bal. in.l. quoniam
nouellis.C.de inoffi.testa.et Jo.an.in addi. Spec.ti.
de sen.§.vt autem in addi. que incipit sed incidit alia
questio ꝛc. Et sic dimidiā dicte dotis habebit vt ma-
ritus et tanqꝫ lucrum ex forma statuti. Alteraz ꝟo di-
midiam tanqꝫ beres vxoris. Sed hic incidit dubium
qualiter possit hoc procedere cum dictum relictuz vt
dicitur nunqꝫ fuerit a fratre consecuta 7 sic videtur q̄
iur.confusionis fuerit extinctum cuz ipsa fuerit beres
fratris sui qui erat ad illud debitor.C.de pac.l.debito

ri. Sed respondetur verum esse q extingnit̃ qz̃tuz ad effectũ agendi: qz ꝓtra seipsam agere nõ poterat ꝫ nõ qz̃tum ad effectũ retinẽdi aduersuz fideicõmissuz vniuersalem. ff. ad trebel. l. debitor. C. ad. l. fal. l. i imponẽda. z. l. irritam. Item posset opponi q non indistincte sit verũ qd supra dixi de relicto ꝓ dote ꝫ ita demum si non excedat legitimã alꝫs quatenus excedit põt in illo grauari vt no. ꝑ doc. in iuribꝫ supra ꝓxi. alle. Sed respondeo illud verũ de iure cõi sed qz ex forma statutorum femine cõiter excludunt a succedendo extantibꝫ masculis debẽt tñ dotari puto q tota dos q̃ eis datur vel relinquit̃ loco legitime habeat tũ illius ꝓtemplatione excludat̃ ideo videtur velle statutuz q illa sit sua portio ar. l. qui volebat. ff. de bered. instit. Ideo in ea z in nulla ꝑte eius põt grauari tanqz ipsam hẽat ex dispositõe statuti ar. ff. de adop. l. si arrogator. §. sed an impuberi in fine.

Consilium. CXV.

Quid si filia succedat fratri q̃ eam tenebat̃ dotare ex forma statuti z nõ ꝓfecerit inuentariũ. Et sic priuari debeat hereditate. An retineri poterit dotẽ. Et an ius illã retinendi ꝓpetat heredibus eius.

ℵ christi nomie Amẽ

Ultra ea que tanguntur in puncto suprascripto ꝑsupponit̃ in facto vt mihi assert̃ q ꝑfata patiẽtia fuit maritata a fratre suo francisco et tñ de bonis maternis nunqz aliqd habuit in dotez vel alio modo. Presupponit̃ etiã q licet ex forma statuti dicti loci ñ succederet patri vnacũ fratre debeat tñ dotari de bonis prnis ꝓcedeceẽt. Ex q̃ sequit̃ q dicta patiẽtia erat creditrix fratris sui in quantitate declaranda arbitrio boni viri. l. quero cũ. l. sequenti. ff. de iur. do. de le. iij. l. filie z hoc ex forma statuti z sic creditrix successit debitori in dimidia et paul⁹ barbanus illi⁹ in alia dimidia. Videnda sunt ꝯ plura. Primũ est vtrũ ꝓpter hoc solũ q debitori successit dicta dña ius sui crediti fuerit extinctũ ꝓfusione. Rñdetur q fuit extinctũ ꝓ dimidia tñ sicut ꝓ dimidia tñ successerit. C. d pac. l. debitori cũ ibi plene no. Et hoc q̃ztum ad effectũ agendi: quia nõ potuit sibi remanere ius agendi contra seipsum. l. frater a fratre cum ibi no. in fi. prime glo. magne. ff. de ꝓdi. indeb. ꝓ altera ℞o dimidia remãsit ius agendi ꝓtra coheredẽ eius. s. dictũ paulũ dicta. l. debitori. C. de pac. Scdo queritur vtrum saltem remanserit sibi ius crediti q̃ztum ad effectum retinẽdi cõtra eꝫm petentẽ bona virtute fideicõmissi z sic q̃ ad effectum excipiendi. Rñdetur q sic qz q̃ztum ad hũc effectum ꝓfusio q̃ resultat ex adoptõne nõ nocet. C. ad. l. falcidiã. l. in imponẽda. ff. ad trebel. l. debitori cũ ꝓcor.

Tercio q̃rit̃ vtrũ istud ius retinẽdi z excipiendi ꝓdiderit ꝓpter nõ ꝓfectõnẽ inuẽtarij. Rñdeo nõ quia video q ꝓpter hoc nõ ꝑdit̃ legitima debita iure nature ꝫm opi. oĩm doc. vt no. in autẽ. hoc amplia. C. de fidei com. Ergo nec ius retinendi ꝓ ista dote q̃ loco ltime succedit iuxta no. ꝑ cy. C. de nup. l. sanctim⁹ poterit ergo heres dicte patiẽ retinere bona hereditaria aduersus dñm eꝫm ꝓ dote ꝓgrua z ꝓdecenti q̃ debebat̃ illi dñe in bonis prnis postqz̃ nupserat z sic extiterat cõditio sub q̃ sibi debebat̃ iuxta no. in. l. ticio centũ. §. ticio genero. ff. d ꝓdi. z demõ. ꝑ bar. qd q̃dez ius retinẽdi cãtum originalr in ꝑsona dicte patiẽ trãsiuit ad ei⁹ heredẽ. C. ad. l. fal. l. qz̃tz̃. Quarto q̃rit̃ an fruct⁹ ꝓcepti ꝑ dictã patiãz in ei⁹ vita debeãt ꝓputari i dcãm dotẽ qz si ꝫ eẽt bũisset forte plus qz̃ ascenderet q̃ntitas dotis. Et vr̃ q nõ ꝓputent̃ qz in liberis primi gradus fruct⁹ nõ ꝓputant̃ an q̃rtaz. l. iubem⁹. C. ad trebell. ꝫ nec in hãc dotẽ q̃ succedit loco illi⁹ quarte vt dixi. Imprimis vr̃ casus aptus. ff. ad trebel. l. mulier. §. cũ ꝓponeret in fi. Breuit̃ dicendũ ẽ vt qd ibi no. ꝑ bar. in fi. q si dcta dña ꝑfatos fruct⁹ ꝓsumpsit bona fide nõ in exercionẽ fideicõ. nõ ꝓputant̃ in dcãz dotẽ sec⁹ si fuisent repti tpe mortis ei⁹ nõ ꝓsumpti et ꝫ ꝑ. l. ticius. ff. ad trebel. in fi. Quito loco z vltio videndũ est an cõpetat heredibꝫ dcẽ dñe ius retinẽdi dcã bona ꝑ ꝓsecutõe integre dotis. An ℞o dimidie tñ ratõne diminutõe integre dotis. An ℞o dimidie tñ ratõne dimidie in q̃ successit illa dña fri suo z ꝑ altera dimidia cõpetat heredi dcẽ dñe ius agendi q̃ heredẽ dcẽ dñe. s. dcm paulũ qd vr̃ qz ꝑ aditõez hereditatis fuit vt supra dixi extinctũ ius agẽdi ꝑ dimidia z ꝑ altera remãsit q̃ dcm paulũ coheredẽ dcã. l. debitori. C. d pac. sine dicam⁹ q illd sit ius actõis. s. cõditio ex dicto statuto qd mãdat filiã excluſaz a successione dotari. ff. de ꝓdic. ex lege. l. vnica siue dicam⁹ q sit iudicis officiuz iuxta no. ꝑ Ja. de are. z bar. in. d. §. cũ ꝓponeret. z. l. obligamur. §. lege. ff. de acti. z obli. de ritu nup. q̃ liberos habet ꝫ ius retentõis adũsus dũm eꝫm ꝓ dimidia ꝑ altera ℞o dimidia ius agẽdi q̃ coheredẽ dcẽ dñe. Breuiter si dicam⁹ q ꝑ mortem dcẽ patie sine liberis tota hereditas ꝓmittestatoris debeat inter pauperes distribui q̃si in dcm casuz fiũt relicta pupillis nõ soluz illa dimidia in q̃ fuit instituta dicta patia ꝫ etiã illa i qua fuit institut⁹ paul⁹ barban⁹ qd ꝓma facie videt̃ qz dictus testõr in dcm casum q̃ decederet dicta patia sine liberis ꝓ certa spãlia relicta mãdauit omĩa alia bona sua distribui int̃ pauperes z q̃ omne dicit ꝛc. l. iul̃. ff. de le. iij. z ꝑ hoc. l. qdã testõ ꝓculũ. ff. de vul. z pu. z tunc hꝫet ius retinẽdi ꝑ tota dote qd ꝓz: qz ꝑ ꝑte dcã pauli restituta pupillis hꝫet ius agendi q̃ eos tanqz cõtra fideicõmissos vlres post restitutã hereditatẽ sic añ restitutã bẽbat ꝓtra ipm paulũz. l. j. in prin. ff. ad trebel. iũctis bis q̃ supi⁹ dixi fortꝫ ius retinendi. l. j. §. quod ait. ff. de supfici. Si ℞o dicam⁹ q ꝑ mortẽ dcẽ domie patiẽ nõ debeat devenire ad pauperes nisi illa dimidia in q̃ fuerat illa instituta q̃si testator videat̃ solũ sensisse de oĩbꝫ bonis suis. s. illi⁹ dimidie ñ alteri⁹ in q̃ fuit institutus paul⁹ qd videt̃ rõnabili⁹ z tũc posset retinere soluz ꝑ ꝓsecutis dimidie dotis ꝓ altera ℞o dimidia apud quẽ reperit̃ altera dimidia hereditatis prne sic habebat dicta dña. hoc añt. s. añ oĩa bona debeãt ad eꝫm devenire vel dũtaxat dimidiã q̃ fuit dcẽ dñe patientie ꝓnũc aliter nõ determino qz de hoc in puncto nõ queritur ꝫ alia inuestigatõne opus est.

Consilium. CXVI.

An in dubio mulier intelligat̃ dedisse omnia bona sua in dotem.

ℵ christi nomie Amẽ

Viso pũcto suprascꝑto cũ ad annullãduz testamentũ solũ z dũtaxat i effectu alleget̃ sillatio instrorum deposito z ꝑ ꝓs nullitas debiti z sic tanqz̃ surrepticia z facta ob falsuz debitũ reddat̃ nulla. l. j. §. hec ꝓba. ff. ne vis fiat ei z qd no. in. l. fulcini⁹. §. j. ff. qui. ex cã. pos. eat̃. ꝑ glo. Et ꝯnectit̃ ꝑ excipiẽtez spẽs z cã simulatõnis qd fiendũ est alꝫ. nõ audit̃ excipiens de simulatõne ꝫm bar. q̃ ita no. i suo vulgato ꝓsilio qd incipit petri⁹ nicole. Et dr̃ fuisse ꝓfecta dcã instra vt ꝑfat⁹ iohes de positarij⁹ metu dcõr depositor obꝺuaret⁹ z effectualr adimpleret laudãdo ꝑ istos dcõs deponẽtes in qs ea dez die z hora fuit factũ ꝓmissuz int̃ depositarius z cessionariũ nõ añt q reuera vllũ depositũ int̃uenit

dico q̄ bene ꝓsidera. p̄dic. p̄fata exceptio simulatōnis
z allegatio ex suimet tenore reddit nulla inefficax z nō
ꝓcludens ad nullitatē dicte tenute z p̄ ꝓsequēs rejci-
enda cum ita debeat esse apta exceptio sicut actio alīs
succūbit excipiēs. ff. de flumi. l. j. §. labeo. z ibi p̄ Bar.
z p̄ eūdem in. l. j. ff. de excep. Nam ex tenore dicte exce
ptōnis z ex ꝓtentis in ea apparet q̄ cessionarius vel he
redes ei⁹ nō p̄tendūt falsum debitū ꝑ verū z q̄ nō defi
cit obligatōnis substantia licet fuerit alterat⁹ mod⁹ z
facta fuerit quedā fictio seu simulatio de stipulatione
penali ad ꝓtractū depositi q̄ quidem simulatō nō p̄ōt
objci ꝓtra instrm̄ ad ipsi⁹ annullatōez. C. si cer. pe. l. si
er p̄cio. Nam intentio dictoꝝ deponentiū fuit astrin
gere dictū depositariū ad pene p̄missionē si laudum
nō seruaret. Sz paulo honestiori vocabulo vsi sunt
verbo depositi simulauerūt g̃ facere vnū z fecerī aliō
q̄ casu si res p̄ōt valere vt revera egerūt rejcit simu-
latū z valet. p̄ut revera fuit actū z sic in casu nr̄o cen-
setur depositari⁹ cuilibet de dictis deponētibꝫ obligat
se ad ducatos q̄ngentos noīe pene si laudo ferēdo p
eos nō obtemparet: q̄ sic inter eos revera fuit actū. p
ut ex tenore dcē exceptōis colligit. Jsta nanq̄ stipu-
latio fuit act⁹ occultat⁹ q̄ p̄ualet z depositū fuit actus
ficticie exp̄ssus q̄ rejcit. C. plus valere qđ agit p totū
Et hoc vult bar. in l. emptor. ff. de aq̄ plu. arce. z. l. lu-
cius. la. tj. ff. depositi. Dicens q̄ vera simulatio dr̄ q̄n
ptes simulauerunt aliq̄d facere: z tn̄ inter se egerūt q̄
nihil fiat vt cū timore tyrāni vel criminis ab eo ꝓmissi
simulat q̄s se vendere hoc acto q̄ venditio nō fiat sic
loquit. l. emptor p̄all. z. l. imaginaria. ff. de reg. iur. de
ꝓtrahen. emp. l. nuda. Sz q̄n simulāt vnū ꝓtractū fa
cere puta venditōnis z faciūt vnū aliū. s. pignor valz
vt pign⁹. C. plus valere qđ agit. l. emptōne. z in. c. illo
vos. extra de pigno. z. c. ad nostrā. de emp. et ven. hoc
etiā voluit bal. in l. cū p̄cibꝫ. C. de pba. Dicēs q̄ q̄dā
est simulatō nihil agentiū z ista est ꝓprie silatō. Que
dam aliud agentiū z ista nō est ꝓprie simulatio ex qua
vicief instrm̄. Si illud qđ revera agitur p̄ōt valere vt
agit alīs valet vt simulate ꝓcipit dicta. l. lucius. ff. de
positi. Cum igit in casu nr̄o dictus depositari⁹ potu-
erit se obligare p stipulatōez ad penam si nō seruaret
laudū pinde est ac si se obligasset licet obligatō depo-
siti fuit pura ꝓcepta. C. de postul. l. si sub spē. Et cum
nō seruauerit laudū vt in dicto p̄supponit licet ipsuz
approbauerit qđ nō sufficit ar. ff. d̄ acti. emp. l. si heres
in prima carta tituli vbi heres damnat⁹ vendere a te-
statore nō satisfacit volūtati vendendo nisi etiā cete-
ra q̄ sunt de natura venditōis adimpleat ideo p̄ōt ad-
huc ꝓueniri actōe ex testō ad illa q̄ censet cogitatū de
effectu. l. j. §. fi. ff. q̄ quisq̄ iur. sequit q̄ incidit ī penā
z obligatōez dicte quātitatis q̄ simulate fuit indepo-
situm deducta: ꝑ existenter p̄ pena p̄missa z sic tenu-
ta. Et fuit surrepticia nec capta p̄ falso debito ꝑ p̄ re
ro. Et p̄ ꝑs cessat fundamentū excipiētis q̄ in hoc so
lo ꝓsistit. Et sic ex isto capite simulatōis nō p̄ōt impu
gnari. Ex quibꝫ sequit q̄ nō fuit necessariuz inducere
statuta de quibꝫ supra ad reprobatōez testiū de simu-
latōne loquentiū. Cum q̄ dicta simulatō nō est talis
q̄ irritet instrm̄ depositi: ꝑ alterat faciendo ip̄m trāsi-
re in aliā spēm obligatiōis ar. ff. de dona. cā mor. l. vbi
ita donat: tum q̄ z si irritaret q̄ fuisset vera simulatō
nihil agentiū dicta statuta nō sufficerent q̄ loquunt
q̄n q̄s vellet p̄bare p̄ testes ꝓtra instrm̄ ꝓtinēs verum
debitū vt eoꝝ ex tenore apparet. Et sic bn̄ p̄ōt p̄bari
p̄ testes q̄ debitū nō est verū si simulatū z sic q̄ cessant
dcā statuta p̄ ea q̄ habent in. l. diu⁹. ff. de testa. mili. p
bar. z in. l. j. in prin. qđ vi aut clam p̄ eundē. Nec etiaz
obstat q̄ heredes deponentiū nunq̄ habuerūt posses-
sionē naturalem vel ciuilē licet deponentes eā habue-
rint p̄ ꝓstitutōez p̄carij ꝑm ea q̄ plene no. bar. in. l. in-
terdum. in prin. ff. de acqui. pos. Et sic possidebāt aīo
suo z corpe ꝓstituentis sicut q̄s possidet p̄ colonuz. l.
j. C. cōia. l. vsu. Nam z illa p̄dita fuit in morte deponē
tium nec transiuit ad eoꝝ heredes ff. de acq̄. pos. l. qui
vniuersas. §. qđ p̄ colonū vbi casus sicut illa quaz q̄s
retinet aīo z corpe suo. l. j. §. scenola. ff. si q̄s testa. lib.
esse iusserit. Nam sufficit q̄ deponētes habuerīt li-
centiā ingrediendi ꝓpria auctoritate. C. de pign. l. iij.
quā transmiserūt ad eorū heredes. Et ipsi heredes in
cessionariū. Et cessionari⁹ in suos heredes iuxta no. p
bar. in. l. p⁹ dotē ante fi. ff. solu. ma. Et his paucis rele-
catis supfluis suz ꝓtent⁹ pz etiā q̄ debeant esse partes
iudi. s. in ꝓnunciādo p̄ tenuta z immittēdo eā execu-
tioni si purgādo morā laudo nō paret qđ facere p̄ōt
heredes depositarij. C. de transs. siue apud in fine. z. l. si
maior.

Consilium. CXVII.

Utrū gratia expectatiua facta ad certū tp̄s et po-
stea ꝓrogata censeatur vna z eadem p⁹ ꝓrogatōez et
habeat ꝓrogatiuā datam sicut prius.

Stante statuto q̄ mortua filia relictis filijs si filij
moriant dos reuertat ad auū maternuz z factū fuerit
pactuz de dote lucranda si marit⁹ p̄decedat vxori vel
vxor marito sine liberis quoꝝ neutrū euenit: q̄r p̄de-
cessit vxor relicto vno filio an dos debeat reūti ad auū
maternum.

Nchristi nomīe Amē

Si ꝓsiderem⁹ tenorē ꝓrogatōis ad quē debe
mus recurrere de p̄uil. porro z accedētibꝫ ar. ff. d̄ fide-
ius. l. fideiussores in gratus. §. p̄ aurelio z qđ no. C. de
iur. iur. l. fi. ip̄ius q̄ ꝓrogatōnis attēdam⁹ naturā clare
patebit ip̄az nō ꝓtinere nouā grāz ꝑ primā q̄ limitata
erat extēdere sicq̄ attēptatō z p̄uisio facta p̄ reuerē-
dissimū in xp̄o p̄rez dn̄m cardi. anxi. licz p⁹ primū trie
nniū debere p̄rie gre xti z tanq̄ vigore ip̄i⁹ p̄uilegij fa-
ctas debē ꝓrogatiuā ꝓlatiōis sortiri ac si infra primū
triēniū facta eēt vel ꝓpri⁹ ac si p̄ria gra ꝓtinuisset a p̄n
cipio sex ānos qđ sic oñdit. Nā in dcā ꝓrogatōe con
tinēt p̄rio quedā x̄pba enūciatiua d̄ ꝓterito in q̄bꝫ pa-
pa narrat se fecisse gram p̄fato dño triēnio limitatā p
q̄ x̄pba ꝓstat q̄ nouā graz facere nō intēdebat ꝑ denū
ciare qđ fecerat. ff. de le. ij. l. ticia. §. gayus. z qđ plene
no. de dona. ex hac scp̄tura deinde sb̄jciunt verba di-
spositiua in q̄bꝫ papa nihil aliud facit nisi q̄ triēniuz
triēnij tollit z aliud triēnū adicit p̄ quā adiectōez no-
uam graz nō facit ꝑ primā extendit vel crescere facit.
Constat. n. q̄ ali⁹ ē aliq̄d de nouo fieri aliud qđ factū
est crescere vel extēdi. ff. de impē. l. qđ dr̄ ver. ꝑ si impē
sis de peculio. l. peculiū. §. si ere et qđ vtrobiq̄ nō per
glo. Hoc luculēter pz in hoīe q̄ cū puul⁹ nascat z q̄ti-
die crescat nō diuersificat ꝑ vsq̄ ad centū ānos idem
bō est. ff. de indi. l. ꝓponebat tūc em̄ dr̄ q̄d nouū cum
primū totaliter extinctuz est z reuiuiscit. ff. de in diem
adiec. l. Jtem qđ. §. fi. vt in lazaro resuscitato no. ff. d̄
legi. l. ex his. Cum g̃ gra p̄fati dn̄i nondū eēt extincta
licet mille ꝓrogatōes interuenissent adhuc durat ea-
dem aucta tn̄ cū ampliatio nouū q̄d nō faciat vt dcm̄
ff. de testa. ho. l. non sunt liberi in fi. hic est q̄ talia au-
gmēta nō p̄ se indicant sed ꝑm illa quibus accedūt di
indicant. ff. de publi. l. si ego. §. quod tamen p̄ aluuio-
nem de vsufruc. Jtem si fundi. §. huic vicinus de pac.
dota. inter socerum. §. cum inter. Jtez hoc patet in a-
ctionibꝫ que. xxx. annis tollunt: nam si p̄scriptio inter
rumpatur z perpetuentur ad. xl. vel ad mille et si mille
fierent interruptiones nemo diceret eas esse nouas: ꝑ

rémanent eedem. C. de anna. excep. l. j. quō ēm̄ possent dici noue cū p interruptōnes nō adiciat noua materia ex qua possent oīri. ff. de pac. l. lege iur. gen. §. 7 iō puto de acti. 7 obl̄. l. j. in prin. prima gr̄a ꝓtinebat duos sc̄z ipsaz gr̄az 7 tp⁹ triennij q̄ sūt diuersa. ff. ō arbi. l. celsus. §. j. de do. et ꝓtuma. cū dilecti: licet g̃ extendat tēpus nō mutat gr̄a: q: in sep̄atis et diuersis de vno ad aliud nō infert. ff. de calum. l. si 7 qō no. ad car. l. de bonis in prin. C. de donat. inter vi. et vro. l. si marit⁹ ꝓrima gr̄a principis de sui natura ꝑpetua est. C. de diuīsis rescri. l. flo. et si tps adiciat ℔ ē ex accidēti lz g̃ tollat tps vel extendat nō variat gr̄a q: accidēs variari p̄t p̄ter ſbiecti corruptōz ℔ pz̄ſ sili si in legato adiciat tps vel ꝓditio et postea p testatorē tps vel ꝓditō adimat: nō ēm̄ nouū legatū est sed idē. ff. de adim̄. lega. l. iij. §. cōditio. Item si delegatus fuit iudex ad certū tps 7 partes tps ꝓrogent anteq̄ labat nō dicit iudex ex prorogatōne ꝑtium nouā iurisditōem acquirere: q: nō p̄nt ptes illā sibi dare. C. de iur. dic. an. l. primator. Sz illa quā habebat dicit extendi qō facere p̄nt ptes. ff. de iudi. l. ij. §. si iudex. de offi. dele. de causis. Et ex ℔ dicunt doc. q iurisditio ꝓrogata eiusdē ꝓditōnis 7 nature est cū prima. i. dicere q nō est diuersa ℔ eadē per qō determinat plures alias qōnes vt no. per cy. C. de epis. audi. l. si q̄s ex ꝓsensu circa fi. Ultimo ꝓbat per leges cōes 7 vulgares. ff. de p̄ca. l. ℔ si manēte de dam. infec. l. ij. circa prin. vbi renouare cautōne 7 ꝓrogare ponunt tanq̄ diuersa vtz ex disiunctiua vel q̄ ibi ponitur et nō solet nisi int̄ diūsa poni. ff. de iniurijs. l. j. § ait prētor sicut nec copulatiua ra. ff. de reb. dubijs. l. si s q ducēta in prin. Ex his omib⁹ tales elicio ꝓclusiones. Prima est q p hāc ꝓrogatōez nō fuit inuouata gratia ℔ tps prime gr̄e platū. Scōa q: primo triēnio additū fuit aliud triennū p hāc ꝓrogatōem pinde ac si in prima gr̄a fuissent a principio sex ānj positi q ℔m triennū fuit ꝓiunctū 7 ꝓtinuatū cum primo nullo medio interueniēte. Tercia est q acceptato 7 ꝓuisio ꝑfati dñi initunt̄ principal̄r prime gr̄e 7 secūdario huic prorogatōni q̄ prime gr̄e coheret inq̄ntum illā extēdit. Et hoc vult dicere ter. bulle q accepta possit taz vigore primar̄ q̄ p̄ntium l̄rar̄. i. dicere vigore p̄marum prorogatarius p presentes. Quarta ꝓditio est q cū gr̄a prima ꝓtineat meliorē datā p̄dicta acceptatio 7 ꝓuisio sortiunt̄ ꝓrogatiuā ꝓlationis quo ad posteriores iuxta cōclusionem p̄mo loco premissam.

Consilium. CXVIII.

Filius ꝓsentiendo venditōni rerū p̄nar̄ facte per p̄rem licet videat renūciasse ypothece quā habebat i bonis venditis pro dote materna nō tñ videt renūciasse doti vel ypothece in reb⁹ nō alienatis p p̄rem.

Nchristi nomie Āmē

Breuiter i casu p̄nti dicendū est q p̄fat⁹ Jacobus p ꝓsensuz p̄stitum p eū in alienatōnib⁹ dictar̄ rerū p̄nar̄ factis p p̄rez suū cēsef renūciasse iuri ypothece qō hēbat i illis ꝑ dote mr̄na. l. sic. §. si volūtate. ff. q̄. mo. pi. vel ypo. sol. nō aūt ipi doti mr̄ne nec actōi ꝑsonali quā hēbat ꝑ ipa recuperanda. Nec ēt iuri ypothece qō hēbat i alijs bonis p̄rnis nō vēditis nec aliēnatis ℔ penes p̄rem remanēt⁹. C. ad velley. a. l. iubem⁹. vbi casus. Et iō cū in illis bonis ꝓcuret ipse iacobus cū filio ℔ mr̄ionij tanq̄ p̄tendēs cāz ꝓriorē 7 anteriorem tpe dz illi p̄ferri. C. q poti. in pi. ba. l. assuduis. §. exceptis. Dtum ad bona alienata si q̄rit an valeat alienatō q̄ ad dñij translatōez clar̄ est q sic q facta ab ipso dño q potuit dñiuz qō hēbat in aliū trāsferre q̄ ad sui et heredis sui p̄iudiciū nō q̄ ad p̄iudiciū creditor̄ habentiū illa obligata q̄ min⁹ a quolibz possore possent illa aduocare. l. si quenerit. §. si fundū. ff. de pigno. acti. l. si fund⁹. §. in vendicatōne. ff. de pigno. l. si nisi ꝓsenserit alienationi vt fecit iste iacob⁹ vt dicta. l. sic. §. si volūtate. Sz si q̄rit an emptores p̄scripserint dicendū est q q̄tuz ad p̄iudiciū iacobi nō ē de hoc q̄ rendū sibi alia p̄scriptōne non fuit op⁹ ar. l. sequit. §. lana. ff. de vsuca. Sz q̄tum ad filiū ℔ mr̄ionij q̄ habebat dicta bona obligata si dos sue mr̄is fuit data ante venditōez dicendū ē q p̄scriptio nō potuit currere ni si a tpe soluti mr̄ionij q̄ dos peti potuit. C. de iur. do. l. in rebus circa fi. Videndū est g̃ an ab illo tpe citra recurrerit tātū tps q sufficiat ad p̄scribēdū vel nō. Mā nō valenti agere nō potuit p̄scriptio currere. C. de anna. excep. l. j. in fi. tps aūt q̄ p̄scribit ypothecarie p habentē titulū 7 bonā fidem est. x. annor̄ inter p̄ntes. et xx. inter absentes. C. si aduer. cre. l. j. 7 ij. licet p nō habentē titulum nō p̄scribat nisi spacio. xxx. annor̄. Et ipse debitor nō nisi. xl. annis. l. cum notissimi. C. de p̄scrip. xxx. an.

Consilium. CXIX.

Si marit⁹ ꝓfitet se in vita recepisse dotē an videat ꝓfessus in fraudem donatōnis.

Nchristi nomie Āmē

Vilis 7 ꝓsideratis oib⁹ de q̄b⁹ ꝑ. vī dicendū ꝑtes indi. eē in ꝓnunciādo dcm̄ instrūm dotale nō merēri executiōez p̄ mgr̄m petrū bettini de q̄ ꝑ. obstante p̄ria exceptōe opposita. s. q dcā ꝓfessio mariti fcā cōstāte mr̄ionio de dote recepta cū al̄r de receptōe nō appareat cēs ex dcā ꝓfessiōe p̄sumit fuisse fcā in fraudez donatōis ꝓhibite int̄ ꝓinges 7 port⁹ alio donādi cēs ꝑ veritatē p. l. q̄ testū. ff. de ꝓba. 7 p. l. cū q̄s de cedēs. §. ticia. ff. ō le. ij. q̄ donatō nō potuit ꝓfi mari mōte mariti donantis cū vxor donataria p̄cesserit q: req̄rit q donās p̄decebat vt ꝓfirmato fiat. C. de do. cau. non nūc. l. ij. de do. int̄ vi. 7 vx. l. donatiōes. Nec ob. glo. q̄ in dcā. l. q̄ testū dū dic lex illā loq̄ in ꝓfessiōe fcā in vltia volū. ad vtilitatē incapac⁹ vt p̄sumat fcā in fraudē legis 7 sec⁹ dic eē q̄n fit int̄ viuos. Mā doct. illā glo. reꝓbāt dicētes pot⁹ p̄sumi fraudē i actib⁹ int̄ viuos cēs in vltia volūtate ar. l. ex ℔ edicto. §. ℔ heredē. ff. de ali. iudi. 7. l. j. C. de ꝓna. lib. 7 ita no. ibi Ja. de bel. in q̄dā sua disputatōe quā ibi ponit 7 bar. exp̄sse i. l. si is q̄. ff. ō vul. et pu. in fi. 7 azo in summa de natu. lib. §. q̄ aūt ex dānato 7. §. neq̄ p̄termittēdū facit lex quē admoduz C. de agri. 7 cēsi. 7 qō no. glo. in autē. de nup. §. de augmētis q̄ icipit q nō dz 7 i autē. de eq̄li. do. §. primuz q̄ icipit. Also nō de do. cā mor. l. qō ꝓditōis fac etiā ad ꝓdicta. s. q dcā ꝓfessio p̄sumat fuisse fcā i fraudē donatōnis ꝓhibite int̄ ꝓinges qō hī 7 notat in. l. si forte. ff. de cast. pecu. p doc. 7. l. si donatōne. C. de colla. 7 qō no. in addi. spe. sup rubrica de re. ec. nō ali. et de instru. edi. §. nūc vo aliq̄ in addi. q̄ icipit ad istū fi. Prio ℔ et facit instrūm ꝓfessiōis in q̄ als fuisse sile instrūm cōfectū 7 tñ nullā nūeratiōez int̄uenisse q: ex p̄terito p̄sumit in p̄ns. l. ij. C. ō ꝓba. Rō ēm̄ p̄teriti scire futura 7 p̄ntia intelligē facit ar. 7 qō no. i. l. ij. ff. de ꝓba. p gl. Dōt g̃ dcā exceptō sil̄atōis 7 fraudi objci ꝑ dictum instrūm ad impediēdū ei⁹ executōez cū sit notoria i iure 7 extrinseca ꝓbatōne nō egeat iuxta no. p doc. i. l. ij. §. ꝓdemnatā. ff. de re indi. et. l. a diuo. §. si sup rebus 7 l. ille a quo. §. si de testō ad tre. nisi p statutū dispone-retur ꝓtrariū q̄ instrā mittant̄ executōni nō obstant. quacūq̄ exceptione iuxta no. in. l. j. in prin. ff. quod vi

aut clam ꝑ bar. ℙosito ꝙ ꝙ predicta cessarent et ꝙ dictꝰ instrumentꝰ ꝓbaret verã numerationẽ totis adhuc dictus magister petrus auus paternus heres dicti xꝑoferi infantis ꝓpter se iuuare q̃tꝰ ad dimidiam dicte totius ex alio capite. Nã hereditas materna fuit delata filio ⁊ filie ꝑdicte de iure cõi: vt in auten. de succes. C. suis ⁊ legit. here. ⁊ dictus filius masculus suam dimidiã et nõ aditã transmisit ad filiũ suuꝫ perti. C. de his q̃ añ ap. rabu. q̃ vult ꝙ hereditas ascẽdẽtis cuiuscũq; trãsmittit ad descẽdentes. ℙrefatꝰ aũt infans si eã nõ adiuit ex iure transmisso licet eã nõ trãsmiserit mero iure ad auũ maternũ: transmisit tñ beneficiũ restitutionis in integꝝ aduersus additionẽ obmissaz: ar. l. pantonius. ff. de acq̃. here. Et no. doct. in. l. si infanti. C. de iur. delibe. et l. q̃ duos. ff. de reb. dub. ꝑ bar. ⁊ est summa cõis. Si ꝯ nõ est trãsactũ q̃dñenũ ꝓtinuũ a morte dicti infantis petat dictꝰ magister pecuniã vel fiet ꝑstita cautiõe: vt in aut. q̃ supplicatio. C. de ꝓci. impa. offe. et extra de resti. in inte. c. suscitata. in fi. Ad auũ xvo paternũ transmisissent mero iure vt dicta. l. si infanti. Et ista ꝓnũc sufficiãt. Cetera xvo tracta in puncto ⁊ in allegatiõibꝫ s̃. factis consulto et tangꝫ nõ necessaria. Laus deo.

Consiliũ. CXX.

Quidã rector ꝓchialis ecclie ꝑ violẽtiã adulterauit quandã suã ꝓchianã alteri nuptã et ꝑgnãtez fecit ꝫ quẽ facta fuit secreta informatiõ ꝑ officialẽ epi ⁊ recepti sunt q̃dã testes q̃ deponũt de anditu. Itẽ ipa mulier stupꝛata q̃ deponit de ipa rei euidẽtia et etiã q̃dã clericus q̃ sociauerat dictũ rectorẽ q̃ deponit de visu: licz ipe fuit ꝓsentiẽs. Officialis videꝫ non sufficienter ꝓbari dictũ rectorẽ admisit ad ꝓpositionẽ ad euitandũ suã iam ⁊ sumptꝰ litis. Dictꝰ rector soluit. xxx. francos ⁊ dictus officialis absolvit eũ ab ꝺomi ma ioꝛi pena si quaz incurrisset ex dicta cã ⁊ hoc sine alia inq̃sitione solenni et attenta volũtate epi tũc absentis q̃ de nouo inq̃rat ⁊ debite puniat ecõtra excipit de nũc epꝰ dictã ꝓpositionẽ nõ vult habere ratã: ꝫ vult eꝑo cũ vnum et idem sit tribunal vtriusq; . Item q̃a dicta absolutione: q̃ cũ facta sit ab officiali ꝺz nocere de delicto vnius sepius q̃ri nõ ꝺz. querit quid iuris.

Nchristi nomie ſ̃ime

Notandũ ꝙ adulteriũ est ꝯue ⁊ capitale crimẽ. xxv. di. ℌ. crimis. circa mediũ. xxxij. q. vj. q̃d in oibus potissime in casu nostro vbi plura crimia sil ꝓcurrunt. s. violenta lesio pregnantis ⁊ ꝑtus ⁊ iõ grauius reddit. ff. de priuꝫ. delic. l. nn q̃ plura. C. ꝺ epi. audi. en. l. iij. extra ꝺ peis. c. j. Et etiã exq̃litate ꝑsone adl'te ri. qꝛ rector erat ꝓchialis a q̃ ꝓcedere ꝺñt salutifera monita et ministrari ecclesiastica sacramenta. Uñ tanto detestabilius reddit quãto magis ꝓfessioni cõtrariat. ff. ad. l. iul'. maie. l. famosi. in fi. C. de epi. ⁊ cle. l. presbri. in fi. ff. de penis. l. quedã. in aut'. vt defuncti sen funera. ℌ. j. ꝓpter qꝺ patet ꝙ dictus rector venie bat priuandꝰ beneficio si ciuiliter agat' ⁊ etiã deponẽ dus ab ordine si criminaliter accuset' de accu. c. qualiter et q̃n post mediũ. et. ℌ. fi. Et nõ solũ cũ verũ adultẽrium ꝓmisit. Sed etiã si iactat se ꝓmisisse idez est si ex illo secutũ sit aliqꝺ scãdalũ de ercess. ꝑla. quã sit grauis boc. c. si q̃s epũs. et. c. si quis sacerdotũ. lxxxj. dis. Nec ob. c. quesitũ. de tempo. ordꝫ. vbi dicit' ꝙ criminosi ꝑter reos homicidij ꝑ pactã pniaz tolerant' si crimen ẽ occultũ. Nã illud verũ si penitus est occultũ: adeo ꝙ ꝑ

bari nõ ꝑst. Alꝫ nõ tolerat' nisi ꝑ dispensatiõnẽ ꝺ iu. di. c. at si clerici. ℍoc aũt ꝓbari ꝑõt vt ℌ. ostendetur Ex quibꝫ ꝑz ꝙ illa ꝓpositio facta ꝑ officialẽ nõ valuit ⁊ ea nõ obstante ꝑõt epꝰ de nouo inq̃rere. Nõ. n. potuit officialis penã ꝺepositionis vel priuatiõis a beneficio mutare in penã pecuniariã qꝛ nõ licet hoc nisi habentibꝫ ꝑtãtẽ dispensandi supꝛ crimine: vt in. c. liczꝫ de penis. et ibi ꝑ glo. de rap. c. archiepatu. ꝑ hostiẽ. de collu. dete. c. j. ꝑ glo. et Inno. Sed officiali nõ licz super adulterio dispensare cũ dispensatio ꝓtineat gratiã ⁊ sic liberalitatẽ. vt in. c. fi. de transact. q̃ liberalitas nõ videt' sibi ꝓcessa nec cadit in eius mandato de offi. vica. c. q̃. li. vj. ff. de pac. l. ꝓtra iur. ℌ. si filius. licz. n. episcopus dispẽsare posset nõ tñ videt' officiali ꝓcedere ꝑtãtẽ dispensandi. facit qꝺ no. bar. ff. de decre. ab ordi. faci. l. q̃. ℵ. Itẽ ex vigiꝛe alicuiꝰ dictoꝝ ꝛc. Rursꝰ nõ solũ officialis ꝫ epꝰ ꝺelinqueret penã ꝺepositõis in pecuniariã transmutãdo de offi. ord. c. irrefragabili. C. de ser. l. j. li. xij. ꝑ glo. v. q. q̃. si primates. ꝑ glo. nõ est ꝯ verisimile ꝙ hãc ꝑtãtẽ ꝓcesserit officiali cum ipe verisiꝫ nõ eẽt ꝫ factur. ar. ff. ꝑ socio. de off. ꝓfec. ꝓt. l. j. circa fi. ibi. credit. n. princeps ꝛc. ꝙ q̃sq; iur. l. iij. ℌ. si. pcur. ℙreterea dispensatio ꝺz fieri cum aliq̃ iusta cã de elect. c. innotuit. alꝫ peccat q̃ sine cã dispẽsat vt no. Inno. in. c. diuerꝫ falla. de cleri. ꝓiuga. de fil. ꝓsb. c. veniẽs. Uñ posito ꝙ videret' officiali dare ꝑtãtez dispẽsandi intelligi ꝺz cã rõnabili subsistẽte nõ aliter Nõ. n. videt' plꝰ ꝓcedẽ q̃ sit penes se. j. q. vij. dayberti. de iur. patro. qꝺ aũt. ff. de le. j. si dom. ℌ. fi. Sz hic nulla cã subsistebat dispensandi q̃nimo scãdalosa esset dispensatio ꝓpt' enormitatẽ termiꝫ ⁊ ꝓli rumorẽ ⁊ detestationẽ: et iõ nõ videt' aliq̃ mõ hoc casu pmissa nõ solũ officiali ꝫ nec epo. Sed potꝰ ẽ exagerãda pena. ar. ff. de penis. aut facta. ℌ. fi. Et aũt in officialatu ꝓtinet' ꝙ possit ꝓpositões recipe ꝺz intelligi eo cãu q̃ de iure recipiẽde st' puta in crimiꝫ leuiꝫ ⁊ extraordinariis in q̃bꝫ imponit' pena iudi. arbitrio: qꝛ nõ ẽ a iure determinata. ff. de effrac. l. j. ℌ. expilatiões. nã tunc mulctas pecuniarias indicẽ ꝑ tiuxta facti q̃litatẽ: ⁊ de talibꝫ ꝓpositionibꝫ intelligit' . c. dilectus. de offi. ordi. ⁊ qꝺ ibi no. et de penis. c. j. Sed in casu nr̃o pena ordinaria statuta est a iure cũ sit graue crimẽ: vñ mutari nõ ꝺz sine cã. ff. de infami. l. q̃d ꝯ. ℌ. pena grauior. cũ sua materia. C. c. et si seuerior. ℙreterea in crimine adulterij nõ licet trãsigere vel ꝑ pecuniã se redimere. C. ꝺ transact. l. transigere maxime de iure canoĩco qꝺ prio crimine nõ imponit penã sanguis ꝫ ciuilẽ. s. ꝓuatiõnẽ a beneficio vel crimialẽ. i. ꝺepositionẽ ab ordine q̃ pene sunt ecclesiastice: qꝛ nõ meret' crimiosi ꝺeo miꝫstrare et iõ nõ ꝺz ibi locũ ꝓpositio. vt no. v. q. vij. si ꝓmates. ff. de pac. l. iurisgẽtiũ. ℌ. si paciscar. et. ℌ. itẽ ne expiar.

Sed oppo. ꝯ ꝓdicta crimia semel dimissa vltionem nõ merent' de peni. di. iij. diuina clemẽtia. de accu. c. de his. etiã si ꝑ inq̃sitionẽ fuerit q̃s set' absolutꝰ amplius supꝛ eodẽ crimie nõ ꝑt inq̃ri ne de eodẽ facto sepiꝰ queratur: vt no. Inno. de elec. c. cũ dilecti. ꝑ bar. ff. ꝺ accu. si cui. ℌ. hisdem. Sed respõdeo ꝑ ꝙ hic nõ fuit absolutꝰ sñialiter qꝛ nulla fuit inq̃sitio. Nã facta fuit dũtaxat secreta informatio ꝓpatoria ad solennẽ inq̃sitionẽ q̃ nõ põt dici inq̃sitio cum fiat dumtaxat ad animũ iudicis informãdũ. vt no. Inno. de elec. c. bone. de postu. c. bone. Nec seruat' ibi forma inq̃sitiõis cũ fiat etiã ñ pẽdẽte ifamia vt ibidẽ Inno. no. secꝰ i inq̃sitõe solẽni de accu. nõ oporteat. Itẽ fit ꝓte ñ vocata ⁊ nõ data copia defensiõis ⁊ articꝺoꝝ secꝰ vera ⁊ solẽni. ꝺ accu. q̃lit'. ℌ. ꝺz. cũ ꝯ nulla fuit fozata iq̃sitio nõ ꝑt dici ꝙ fuerit sñialit' absolutꝰ. nã sñia nõ põt cẽ nõ pendẽte iudicio. de symo. c. licet bely. C. de sen. l. platã fuit aũt hec quedã illicita redẽptio vel collusio. Uñ nõ obstãte ea põt denuo inq̃ri. vt dicta. l. transigẽt. extra

de collu. dete. c. fi. Preterea cū prima inquisitio nō ē solenniter facta vel in aliquo est errauit potest iterū inqri de accu. c. qualiter et qn̄. c. in prio. Idē si p primā nō fuit debite punitus. ij. q. j. notū. arg. de calūp. c. j. in fi. et qđ no. de iudi. ac. si clerici. in glo. fi. Sed ista prima inqsitio nō fuit solennis vt dictū est nec fuit p eā iste pūbr debite punitus. Ad p̄dicta facit qđ no. bar. ff. de accusa. l. senatus. vbi determinat q̄ si fuit aliqua qualitas obmissa in accusatione & fuit reus ꝺdemnat⁹ pecunialiter vbi ꝓpter qualitatē debebat ꝺdēnari corꝓraliter poterit iterū ꝓtra eū ꝓcedi: ar. ff. cōmo. l. vnde q̄ ritur. Sed si diceret q̄ imo fuerit hic sn̄ialiter absolutus nam nolēs expectare euentus iudicij nec sn̄iam soluit ꝓpter quod absolutus fuit ab instantia iudicij. ff. de ꝓcur. l. si re⁹ para. Sꝫ ista absolutio hꝫ vim diffinitiue. vt no. ff. de accu. l. ticia. cū testamentū. p bar. Sed respōdeo tūc est illud verū cū ꝙuentus soluit illud qđ petebat & qđ debebat: vt insti. de ppe. et tem. acc. §. fi. Sed hic nō fuit solutū id quod debebat. nā debebat pati penā priuatōnis et ipe soluit pecuniam male g̃ fecit officialis. Nam aut de crimīe sibi ꝙstabat & nō debebat recipe pecuniā aut nō ꝙstabat tūc idez. Sꝫ debebat eū relaxare. ff. de publi. iudi. l. custodias. C. de cust. re. l. ij. ꝓpter quod patet q̄ illa pecunia nō fuit soluta p pena maleficij cū adhuc officiali nō ꝙstaret p legitimā inqsitionē. Sed ad hoc vt iudex nō inquireret vlterius soluit qđ fuit illicitū vt dictuz ē. Sꝫ dicet̄ lz male fecerit: tñ epūs non pōt venire cōtra cū reputet̄ factū suū. ff. de vi & vi ar. l. j. §. deieciſſe. l. iij. § geſſiſſe. ꝺ admi. tu. Est em̄ idē ꝙsistoriū officialis & episcopi de ꝙsue. c. ij. li. vj. Sed si ipse epūs ꝓpositōnē admisisset nō posset eam retractare licet male fecisset de cle. cōiu. c. diuersis fallacijs. Sed rn̄deo tūc factū officialis censet̄ factū epi cū bn̄ agit als secus: naz cū male agere nō est sibi ꝓmissuz et iō facit tunc tāq̄ priuatus nō tanq̄ officialis. ff. de cura. furio. l. ab agnato man. l. creditor. §. lucius. et ideo dn̄s nō tenet̄ illi facto stare cū in illo nunq̄ ꝓsenserit etiā in tpe quo ipm̄ officialem ꝓstituit. Nec dꝫ culpa officialis nocere dn̄o episcopo: de excess. pla. c. cū venerabilis. si q̄s ius di. non obtemp. l. j. §. si ꝓcur. Preterea dico q̄ etiaz idēmet epūs si fecisset posset venire ꝓtra cū illa ꝓpositio sit a iure reprobata de elec. c. nosti. de vita & hone. cle. c. vt clericoꝝ. Nec ob. c. diuersis fallacijs: nā ibi loq̄t in casu quo potest episcopus dispensare. Sed hic nō videt̄ posse cū hoc adulteriū ꝓpter alias qualitates anneras reputat̄ grauius q̄ simplex adulteriū vt dictū est. Ēpo ꝺno nō lꝫ dispensare nisi in simplici adulterio vel minoribꝫ criminibꝫ. vt in. c. at si clerici. de iudi. ad hoc dictū. c. qualiter in primo. ꝺ accu. & ij. q. j. c. notū. Nūc querit̄ vltimo vtrū attestatiōes recepte sufficiant ad ꝺdēnationē vel ad torturā. Rn̄deo dictuz mulieris nō puto sufficere ad ꝓba. ff. ad sill'. l. si q̄s in graui. §. j. Sed facit magnā p̄sumptionē potissime ī crimine adulterij qđ nisi p ꝓiecturas ꝓbari nō pōt extra testibꝫ. p̄terea. ff. de ꝓbat. l. cū ꝓbatio de edil'. edi. q̄ro. §. fi. Et idē dico de illo clerico q̄ licet fuerit particeps tñ q̄ nō pōt bn̄ adulteriū hoc alit̄ ꝓbari in defectū admittit̄ dictū eius. ff. de questio. l. diuus. C. de repu. l. ꝓsensu. §. seruis. de testi. c. vemens. in fi. Nā in defectū ꝓbatiōis admittunt̄ q̄ als nō admitterēt̄: ar. C. de his q̄ ad ec. ꝓfu. l. p̃nti. §. sicubi. nisi stat̄ in ramēto ptis. in defectū ꝓbatiōis de iure delibe. l. fi. §. licētia de elec. cū dilecti. Nec audeo dicere q̄ ꝓpter illam solutionē illicitā videat̄ reus ꝓfessus crimē cuz soluerit vt euitaret iudiciū nō vt ꝓsiteret̄. ff. de ꝓcura. l. si re⁹. et qđ no. bar. de publi. iudi. is q̄ circa. fi. Nec ob. l. qm̄ ff. de infami. q̄ ibi solutū fuit pti. hic iudici. Iste siq̄dem attestationes sine dubio sufficiūt ad torturā cuz ad illā sufficiāt p̄sumptiōes q̄ ex dictis istoꝝ vehemēter resultant & etiam ex communi fama et ex solutōne sua: vt ar. de succeſſ. ab inteſt. c. cum dilectus.

Consiliū. CXXI.

Frater dotando filiaz fratris an videat̄ dotasse de suo. Et legitima nō debet̄ filie excluse p statutū q̄ excludente masculo ꝛc. Et ideo dos eius et alia donata nō cōputantur in legitimam.

In christi nomie Amē

Si dicta cornelia p. l. municipalē est exclusa a successione patris ꝓpter patruū nulla legitima sibi debet̄. Et sic questio ista videt̄ superflua cuz sit porcionis debite ab intestato. l. parentibꝫ. & l. cū quer. C. de inoffi. testa. & nō debet̄ sibi nisi vt heredi iō sicut excluso a successione patris p suā repudiationem nō debet̄ legitima: vt no. cy. de impube. & alijs substi. l. heres instituta. ita et exclusa p. l. municipalē cum sit eadē rō. Hinc ē q̄ derelicto p patrē tali filie sic exclu se nō reijcit̄ ꝺdito qđ nō succedit loco legitime q̄ tunc nō debet̄: vt plene no. bar. in. l. ticio centū. §. ticio genero. ff. de ꝺdi. & demon. Et ꝓteritio talis filie nō reddet̄ testm̄ nullū fm̄ cōem opi. vt no. bart. in. l. fi. ff. ad tertul. & bal. in. l. marimū vicū. C. de libe. ꝓcte. qđ nō eēt si legitima deberet̄: frustra g̃ queri⁹ an dicta dos & ornamenta ꝓputent̄ in legitimā. Si ꝺno ex forma statuti saltē legitima sibi debet̄ posito q̄ a residuo sit exclusa tūc ꝓcedit questio: in qua dicēdū ē indubitāter totā dictā dotē et ornamēta debere in ipam legitimā imputari p. l. qm̄ nouella. C. de inoffi. test. tanq̄ ꝺbonis patris ꝓfecta nā de dimidia nō est dubiū q̄ ipa fatet̄ de altera ꝺno dimidia q̄ censet̄ habita de portione patrui habentis tūc bona coīa cū patre ei⁹ adhuc idē est dicendū q̄ posito q̄ esset verū qđ dicit̄ vt ille censeat̄ voluisse donare talis tñ donatio potius censet̄ fuisse facta patri suo cuius ꝓtemplatōne frater ei⁹ nepte ex eo ꝓ parte dotauit vel dotasse p̄sumit̄ ar. de collat. dotis. l. dedit dotē quā sibi plus. n. afficiebat̄ fratri tanq̄ ꝓpinquiori q̄ nepti ex eo q̄ erat remotior. C. de ꝺbsig. l. fi. & sic fratri ꝓ ꝓri⁹ p̄sumit̄ voluisse donare. l. cū ita. §. fi. ff. de leg. ij. & qđ habet̄ et no. in. l. gall⁹. §. j. ff. de libe. & postu. & sic censet̄ dos ꝓfecticia nō aduenticia. ff. de iur. do. l. ꝓfecticia. circa prin. ibi q̄ si q̄s patruus ꝛc. de vul. & pup. l. sed si plēs. §. in arroga to. in fi. Et ꝓ ꝺnīs in legitimā ꝓputat̄ qđ nō esset sic set aduēticia. l. scim⁹. §. repletionē. C. de inoffi. te. Deri⁹tñ q̄ hic nō p̄sumit̄ facta donatio a dicto patruo: cū illa nō p̄sumat̄ vbi subesse pōt alia cā. l. si cū auruz ff. de solu. de ope. liber. l. cāpanius. l. eleganter. §. q̄re⁹ prohos in fi. et ibi no. ff. de pig̃. act. Sed hic pōt ꝺbesse & suberat alia cā. s. vt tantūdez posset dare ꝓ filia: sua q̄ntū frat̄ eius dabat p ista. ff. ꝓ socio. l. si socius. ꝓ filia. postꝫ prīcipiū: vel si filiā nō haberet vt tātūdē aī partē possz recipe in diuisiōe societatis q̄m eq̄litas inter socios ē seruāda: vt. d. l. si socius. ꝓ filia. et. l. si non fuerit. in prin. C. cōi. diui. l. pe. in fi. Et sic poti⁹ de patre patris censebit̄ dotata q̄ patrui: vt not. in specula. de iudi. §. seq̄t. ꝺno. si q̄ si vn⁹ ex fratribꝫ & ar. ff. de collat. do. l. j. §. pe. Nec ob. c. de rei vx. acti. §. accedit. quia ibi q̄n nō suberat ali⁹ ad quē ptineret onus dotādi q̄ ipa mr̄ ꝓ qua extraneus dedit dotē. Sꝫ ꝛ suberat pri istius mulieris ad quē ptinebat. l. fi. C. de do. ꝓmiſ. l. q liberos. ff. de ritu nup. Q̄n poti⁹ p̄sumit̄ aī o repeten di ab eo vel de cōi ꝓuti ī sy. videm⁹ ī matre filiū alēte q̄ p̄sumit̄ ī dubio feciſſe aio donādi & pietatis gr̃a. l. alimēta. C. de nego. gest. nisi suberat pr̄ ad quē ptineret onus alimentādi. l. si q̄s a liberis. §. si mater. de liberis

agno. de nego. gest. l. nen seniue. et ibi nota. Unde cō
cluditur totā dictā dotē ⁊ ornamenta forē in legitimā
dicte filie ꝑputandā tāq̄ a pre, pfectā cū partim a pa
tre ptim occasiōe patris puenerit. Et hoc sufficit: vt
no. bar. in. l. in quarta. ff. ad. l. falsi. in vltima colū. in ꝓ
si. forno aliā qōnem quā bis habeo de facto ꝛc. p. l. oī
modo. C. de inoff. testa. in. §. fi. Laus deo.

Consiliū. CXXII.

Dos an pdat ppt̄ stupr̄ ꝑmissuz in viduitate sic
propter adulterium.

Nchristi nomie Amē

Renocat in dubiū si mulier existens in vidui
tate cōmittat stupr̄ unde agat ꝑtra fratrē ⁊ heredē
eius dā mariti ad repetitōem dotis. An possit repelli
⁊ dos debeat cedere lucro dicti heredis ratōne prędi
cta. Et videt dicēdū q̄ nō debeat lucro cedē nec pos
sit repelli triplici ratiōe. Prima q̄ iura loquentia de
hac materia loquunt in adulterio qđ ꝑmittit a nupta
et ꝓpter ipm debeat dotē pdere q̄ p ipm violat ma
trimoniū. C. de repu. l. cōsensu. post mediū. et in. c. ple
rūq̄. de dote post diuor. resti. Sed in vidua ꝑmittit
stupr̄ nō adulteriū. ff. d adul. l. inter liberas. §. j. Nec
p ipaz videt violari mr̄imoniū qđ nō est igit ꝛc. Sz
ad hoc pōt rnderi q̄ nō solū ꝓpter adulteriū p qđ vi
olat verū mr̄imoniū mlr̄ p dit dotē. Sed etiā ꝓpter stu
pr̄ p qđ violat mr̄imoniū putatiuū: vtz cū putatur
matrimoniū tenē et tn̄ nō tenet. vt no. p glo. in. di. c.
plerūq̄. ⁊ etiā p alios doc. et etiā in. d. l. ꝑsensu. in glo.
magna sup ꝓbo aīm. in fi. que hoc tenet p tex. i aut.
de nup. §. si ꝓ ab initio. eodē mō videt q̄ pdat ppt̄
stupr̄ p qđ violat mr̄imoniū fictū qđ ē durāte vidui
tate q̄ tpe censet ⁊ fingit p̄cedens mr̄imoniū durare
in aut. de nup. §. soluto. C. de bo. mater. l. fi. ff. ad mu
nicip. l. filij. §. vidua. de senat. feie. in fi. ⁊ qđ no. in. c. ex
ptē. in fi. magne glo. de fo. ꝓpe. Sic. n. durāte vidui
tate gaudet ꝓuilegio ꝓmi mr̄imonij: vt dictis legib⁹ ⁊
qđ i eis no. ita dz eā inuiolatā ꝓtuare als dz puniri si
cut violās mr̄imoniū putatiuū rōne cui⁹ sortit ꝓule
giū i q̄sti dote sic in vera dote. l. si cū dotē. §. fi. ff. sol. ma.
Sic. n. nō lz violare vere mr̄imoniū ita nec opinionez
mr̄imonij vl fictionē: ar. no. in dicto. c. plerūq̄. Naz
exns i viduitate debēt ali de bonis q̄ndā mariti si eēt
egena: etiā si dotez nō hūisset. vt no. cy. in. d. l. fi. C. de
bo. mater. ppt̄ memoriā bn̄ trāsacti mr̄imonij. l. vnū
ex familia. §. fi. ff. de le. ij. Itē ⁊ penā d ipius violatiōe
sustineat iuxta illud: ꝓmoda q̄ sentis iugas on⁹ emo
lumentis. de regu. iur. ꝓm naturā. Sc̄do facit ꝓ hac
muliere q̄ res nō dz incipe ab eo casu q̄ cepta finiret
ff. de usufruc. l. ticio cū moriet. Sz si adulteriū fuisset
ꝓmissuz viuēte viro. Et sic fuisset acq̄situ viro ius ac
cusandi eā ꝓ lucro dotis eo mortuo ⁊ in iudiciū illo ñ
deducto nō trāsmittēt ipm ad suos hēdes ꝙ extingue
ret morte. l. rei iudicate. §. j. in fi. ff. sol. ma. C. de reuo.
dona. l. fi. no. in spe. de do. int vi. ⁊ vxo. §. forma. ꝓsic.
q̄d si mlr̄. Igit nō dz ꝝ ius q̄rele i psona heredū locū
hīe. Sz ad ꝝ rndet q̄ nō ē eadē rō: iō nō valet argu
mētatio. Nā si ceptū eēt i psonā viri iō nō trāsiret ad
eius heredes q̄ morietdo cēseret ipz remisisse: sic ⁊ alias
actōes tēdētes ad vindictā vt iniuriar̄. ff. si q̄s can. cū
q̄. §. q̄ iniuriarū. de ꝓua. delic. l. j. Sz si nō erat ortū vi
uēte viro nō pōt dici remissuz p eū: iō nō ꝓhibet inci
pere in psonā heredū. Sile videm⁹ i exceptōe dilato
ria q̄ si orta erat añ litē ꝓte. et nō fuit opposita nō pōt
postea opponi q̄ cēset remissa. C. de ꝓcur. l. ita demū
Et tn̄ si oriat p litē ꝓte. nō ꝓhibet opponi: q̄ nō po
test dici remissa p ꝓtestationē q̄ tūc nata nō erat ꝙ na
ta est p⁹. C. de ꝑsor. eius dē litis. l. ij. Et in mora: q̄ cō
missa añ lit. ꝓtest. nō pōt postea purgari: et tn̄ si ꝓmit
tat post purgari pōt vsq̄ ad sn̄iaz. C. de trāsac. si ma
ior. et ibi no. ⁊ in. l. siue apud acta. ⁊ ibi no. circa fi. glo.
fi. eo. ti. Tercio facit ꝓ hac muliere q̄ tūc vir lucra
tur cū accusat vxorē de adulterio ad sepatiōez matri
monij olim ⁊ se inscribit ad penā taliōis in aut. vt lic.
ma. ⁊ auie. §. q̄ ꝓo. ⁊ no. bar. in. l. miles. §. ij. ff. de adl
te. vel hodie ad sepatiōez thori. vt in. c. plerūq̄. ꝙ. alle
gato. Sz ꝝ neutq̄ istoꝝ fec̄. Sz certe ꝓmū nō ē verū:
q̄ cū accusat criminalit ⁊ inscribit se dos nō cedit lucro
viri. Sz mulier vnacū dote ⁊ alijs suis bonis detrudi
tur i monasteriū ne sit ei onerosa certa pte ipōrū assi
gnata ꝑsanguineis in aut. vt nulli iudi. §. adulteram
posita. C. de adulte. aut. sed hodie. ꝼm ꝓo q̄ agit ci
uilit ad sepationē thori bn̄ ē nc̄ariū. vt. d. c. plerūq̄
⁊ no. glo. i. l. ꝑsensu. ꝙ. all. in glo. magna. in. iij. solut. et
pbat in. c. tue. de ꝓcura. tn̄ tūc est illud nc̄ariū cū ma
trimoniū ꝑstat: ꝝ si solutū erat olim diuortio sufficie
bat exceptio: vt colligit ex. l. cū mlr. ff. solu. mat. et qđ
no. spe. in. d. §. forma. ꝓsi. q̄d si mulier. in fi. ꝼm alber.
pap. cū q̄ Jo. an. ibidē in addi. dicit ꝑcordari accur. i
l. j. §. illo ꝓcul dubio. in ꝼma glo. C. de rei vx. acti. Jd
g̃ in cāu nr̄o vbi solutū ē morte stātibꝫ his de q̄bꝫ sup̄.
Quarto facit ꝓ ista dna q̄m pena amissionis dotis p
pter adulteriū imponit ppt̄ offensaz ⁊ iuriā q̄ fit ma
rito. d. l. ꝑsensu. C. de repu. Sed mortuo nō vr̄ posse
inferri iniuria vl offensa q̄m defunct⁹ nō hz aīm q̄ pos
sit ad iracundiā ꝓuocari g̃ ꝛc. C. de inoffi. te. cū te. ⁊ l. fi
lia inorbitate. ⁊ qđ plene no. bar. in. l. licitatio. §. qđ il
licite. ff. de publica. Sz ꝝ rndet q̄ imo defunct⁹ pt of
fendi. ff. de bis q̄. vt indi. l. j. Et no. C. e. tit. l. sorore. ff.
de reli. et sūp. fune. l. et si q̄s. §. inder. ⁊ ꝓsecutio talis
iniurie vel offense ptinet ad ei⁹ heredes. ff. d iniur. l. j.
§. et si forte. Predictis g̃ nō obstātibꝫ sb correctōne
potioris sn̄ie. ff. q̄ po. in pig. bab. l. claudi⁹ felix. Vide
tur dom de iur. rigore dictā m lierē ppt̄ dictū stupr̄ū
in viduitate ꝓmissuz debē dotē pdē ⁊ sic eā posse repel
li exceptiōe si eā petit ⁊ q̄ dz apud frēm dicti defun
cti ⁊ heredē ei⁹ remanere tāq̄ ꝓncipaliter offensuz et
offensa facta defuncto intelligit esse facta heredi suo
p iura s̄. alleg. et etiā p ter. cū glo. ⁊ p id qđ ibi no. bar
to. in. l. pe. C. de adul. vbi pz q̄ vidua nō dz viduitatē
stupro maculare. Et si ꝑr̄ū facit marit⁹ si vivit q̄ ma
trimoniū fuit solutū diuortio ꝓncipalit offendit ⁊ p̄
fert in accusatōe oīb⁹ alijs si ꝓmisisset adulteriū dura
te mr̄imonio. Et eodē mō si solutū ē p morte viri taz
ipe vir defunct⁹ q̄ hēdes ei⁹ ꝑsanguinei silr ꝓncipalit
offendunt. vt ibi signāter no. bar. Jgit pnt petē eaz
pūiri sic debēt si durāte mr̄imonio ꝓmisisset adulteriū
⁊ q̄ pena debeat eis tanq̄ principalit offensis applica
ri. ff. de litigio. l. fi. ⁊ d. l. j. §. si forte. ff. de iniur. iuncto
d. c. plerūq̄. de dote post diuor. resti.

Consiliū. CXXIII.

Quid si frat maritat filiā ⁊ sciēte ⁊ ꝑsentiēte fratre
dotet eā de cōi an videat ꝑsentire aio donādi.

Nchristi nomie Amē

Ad primū rndetur q̄ dictū legatū q̄ngento
rū fuit extinctū q̄ collatū in diē incertū an et q̄n va
let cum frater testatoris legatarius perueniret ad di
uisionem cum herede suo qui dies incertus facit ꝓdi
tionem marime in vltimis voluntatib⁹. l. dies incert⁹.
ff. de conditionibus ⁊ demonstra. et tales legatari⁹ nō
dum impleta ꝓditione decessit g̃ ꝛc. l. j. §. sinautez sub

cõdicione. C. de caduc. tollen. Ad scõm respondet q̃ posito q̃ nõ esset extinctũ nõ tamẽ põt adhuc maritari vel ꝓfiteat̃ 7 sic deficiat spes maritandi. Cũ frat̃ dicti testatoris legatarius mandauerit heredib suis ꝓ dictã quantitatẽ nõ petãt quousq̃ nepos eiꝰ maritauerit sorores suas 7 habuerit eas maritandas. Sed nõ dicit̃ ille maritasse sorores suas si vnã tm̃ maritauit: qr qñ plura copulant̃ ꝓpter aliud q̃ ꝓpter se requiritur ꝯcursus oim̃ copulatorꝝ ad hoc vt sequat̃ effectꝰ ad qõ copulant̃. l. si heredi plures. ff. de ꝯdi. instit. Et qñ oratio sumit̃ in vniũso si in vno est falsa dicit̃ ĩ toto falsa. l. si is q̃ ducenta. §. vtr. de reb du. Et qr pluris locutio non verificat̃ in vno tm̃. l. fi. ff. ad trebel. et qõ no. in. l. meuius. §. eũ q̃. in vlti. glo. ff. de lega. ij. Et qr altera lz sit in monaste. qr tm̃ nõ est ꝓfessa põt dici q̃ habeat̃ maritanda quousq̃ spes maritãdi deficiat C. de indic. vidui. aut̃. cui relictũ. 7 tũc deficiẽte dicta spe vel ea maritata posset peti si legatũ nõ foret extinctũ cuiꝰ ꝯriũ s. dixi. Ad terciũ puto q̃ mero iure nõ possint pdicti petẽ partez dicte dotis postq̃ ipis sciẽtibꝫ 7 ꝯsentiẽtib fuit maritata 7 dotata d̃ cõi: qr fauore dotis ꝓsumit̃ animus donandi etiã si credebãt se teneri cũ sint attinẽtes. l. cũ bis. §. si mulier. ff. de ꝯdi. indebi. iuncta. l. j. §. accedit. C. de rei vx. act. Nec obstãt notata ꝑ glo. in. l. fi. C. de do. ꝓmis. qr loq̃t̃ in illo qui admistrabat bona mulieris q̃ ꝓsumit̃ dotasse de bonis illius. ar. l. fi. ff. de pe. here. hic isti nõ admistrabãt bona illius licet haberent bona cõia cum fratre illius Jtẽ nõ erãt debitores mulieris qr tũc aio cõpensandi viderent̃ dotasse. l. vxo. §. pater naturalis. cũ ibi not. ꝑ bar. ff. de leg. iij. Jtẽ nõ ob. no. in spe. de iudi. §. seq̃t̃ versi. Quid si vnus ex fratrib: qr fateor q̃ nõ tenebant̃ ꝓsentire q̃ maritaret̃ de cõi. Sz poterant dicẽ q̃ maritaret̃ de portiõe pũis sui eiusdẽq̃ patrui pdicti ꝯ vt ibi no. Sed si nõ ꝓtradiderũt imo ꝓsenserũt videnꝫ fecisse aio donandi. Si tm̃ erãt tunc minores tanq̃ lesi videnꝫ posse petere restitutionẽ in integrũ. Nec puto dictũ gayũ fratrẽ ticij voluisse grauare heredes suos de maritando filias ticij de cõi ꝓpter ꝓ̃ solũ q̃ ipe in vita sua vnã ex filiab ticij ꝓsenserit de cõi maritari si aliud nõ expressit. vt est casus in. l. iij. §. fi. in fi. ff. de mune. et one. cũ ibi no. ꝑ bar. 7. ff. fa. her. si filia. §. idem scribit. et. l. si filius. in fi. ꝑ que iura dicunt doc. q̃ licet pater ꝓ vno ex filijs fecerit expẽ. nuptiarũ vel studij nõ videt̃ ꝓterea voluisse q̃ ꝓ alio pꝰ eiꝰ mortẽ fiant de cõi sed de sua tm̃ ꝑte. Et expredictis videret̃ dicendũ q̃ si dictũ legatũ nõ foret extinctũ. Et dicti heredes gayj peterent restitutionẽ in inte. adũsus dotationẽ factã de cõi ipsis ꝓsentiẽtib q̃ facta divisione 7 maritata vel ꝓfessa illa que est ĩ monasterio possent dicti heredes gay petere tã dictũ legatũ quingentorꝝ q̃ etiaz ꝑtẽ dotis date de cõi inspecto rigore ꝟborꝝ. Sed in ꝓtrariũ videt̃ fuisse mẽs dicti gayj. dũ mãdauit heredib suis q̃ si venirent ad divisionẽ añ̃q̃ eius nepos maritaret sorores nullo mõ possent nepotem suũ grauare de dicto legato qõ põt intelligi. s. nec añ̃q̃ maritent̃ nec post ꝓpter illã dictionez nullo modo. Sz si veniret ad divisionẽ pꝰ ꝓpas maritatas: tunc posuit in eorꝝ arbitrio. Si g̃ bene ꝓsideret̃ eiꝰ intentio nõ põt dari alia sufficiẽs rõ dicte distinctiõis: nisi qr primo casu si dividant añ̃q̃ maritent̃ veniunt postea maritande nõ de cõi: sed de ꝓpria ꝑte dicti nepotis. Jdeo testatorꝰ iste voluit tũc dictũ legatũ eis remittere quasi ꝑm intẽtionẽ ticij ꝓmi testatoris posset peti si nõ esset extinctũ cuz ille voluerit simplicit̃ peti posse facta divisione siue filie eius sint maritate siue nõ 7 sic maiorẽ affectionẽ videt̃ bũisse gayus ad filiuz ticij q̃ ipe ticius. Si ꝟo veniãt ad divisionẽ illis maritatis. Jdeo tũc voluit dictũ nepotẽ grauari posse d̃ dicto legato qr cogitauit ipas maritandas de cõmuni sicut maritata erat prima. Et sic tacite videt̃ q̃ de cõi maritent̃ ambe filie: vnde cũ illa que est in monasterio nõ est maritata de cõi: nec speret̃ maritari pꝰ facta d̃ divisionẽ de cõi q̃ etiã ꝓpter cauz dictũ legatũ licz nõ fuerit extinctũ morte fuit extinctũ repudiatiõe legatarij: qui noluit posse peti nisi ambab maritatis de cõi lz g̃ dictꝰ gayus ꝓpter illud solũ q̃ vnã filiã ticij cõsensit de cõi maritari nõ cẽseat̃ voluisse suos heredes grauare sikr de alijs vt s. dixi ꝑ. l. iij. §. fi. ff. de munerone. ꝓpter ꝟba tm̃ pdicta censet̃ voluisse cõtrarium q̃ vel ambe dotent̃ de cõi 7 añ divisionẽ 7 tunc possit legatũ peti vel si nõ fuerint ambe de cõi dotate añ divisionẽ 7 sic veniant a solo nepote dotãde legatũ prc dictũ nõ petat̃. Et si nõ erit dare casuz in q̃ filij dicti gayj possint petere vtrũq̃ s. 7 legatũ 7 ptẽ dotis date de cõi. Et ꝑ ꝯns restitutio in integrũ peti nõ potent: qr nõ sẽt decepti ipꝰ facilitate & fecerũt id qõ eis fuit a patre mandatũ.

Consiliũ. CXXIIII.

Dos ꝓmissa an cedat lucro mariti q̃ nõdũ ad dom̃ mariti fuerit traducta vel añq̃z fuerit soluta.

In christi nomie Amẽ

Sup̀ primo q̃sito licet dñs bartholome⁹ de sa liceto in. l. cũ te. C. de dona. ante nup. ꝑ rõnes satis exq̃sitas q̃b rñdẽ potiꝰ ẽ laborosum q̃ subtile tenuerit maritũ nõ debere dotẽ lucrari. Ego tm̃ puto ꝯriũ verius eẽ de iure sequẽdo opi. bar. q̃ ita sensit. in. l. nihil. ff. rei vx. ãmo. et bal. q̃ expsse sic determinauit. in. l. deo nobis. C. de epi. et cle. vbi dicit esse casuz. et. l. nõ sine. C. de bo. q̃b lib. Ac etiã ꝑ ratiõez qr vbi verba legis vl statuti loqũtur habent similiter et ipsius legis vel statuti dispositio dz locũ habere posito etiã q̃ ratio motiua legis ꝓdende vel statuti q̃ tm̃ in ipis nõ fuerit expssa cesset: vt est casus in. l. ꝓspexit. ff. q̃ a q̃b. debem⁹ emi in dubio ꝟbis seruire. l. j. §. si is q̃ naue. ff. exce. Nã 7 cãcessant ꝟba cessat dispositio. l. hos accusare. §. omnibus. ff. de accusa. de dam. infec. l. iiij. §. toties. de aq̃ co. et ex. l. j. §. loq̃tur. Sed in ꝓposito statutũ req̃rit triplicit̃ ꝓpta. Jtẽ q̃ pdecesserit sine filijs ex illo mr̃imonio. Jtẽ q̃ haberet dotẽ & hic locũ sibi vendicant oia ista tria. De primo patet. ff. de ꝯdi. et demõ. l. cui fuit. sub hac vbi ꝯditio si nupserit implet̃ ꝑ soluz ꝯsensuz ꝓ ꝟba d̃ pñti sine copula carnali. Et si ꝯditio nuptiarũ nõ accipit̃ ꝓut est in fieri vt ibi g̃ ꝓut est in facto esse exple tis verbis 7 habitis ꝑ absolutis dñ nupta cuz sit ꝓtinus ꝓ ꝟbi nubo 7 ab eo dicit̃ nupta. Scõm ꝓz in. l. centurio. ff. de vul. et pup. et extra de testa. si pater. li. vj. vbi ꝯditio si decesserit sine liberis verificat̃ etiã in illo q̃ liberos habere nõ potest. Tercium ꝓz in. l. decimq̃. cũ l. se. q̃ incipit iõ. ff. de ritu nup. vbi dicit̃ q̃ etiã virgo dñ habere dotẽ 7 actionẽ de dote vel si ꝯrit ꝑ ꝟba d̃ pñti. Nec dũ ꝯsummauit mr̃imoniũ: igit̃ statutũ disponẽs de dote porrigit̃ etiã ad dotẽ tal ꝟginis. Que añ̃ fuerit cã statuti ꝯdẽdi igr̃amus qr i statuto nõ exprimit̃ & ꝓsumam⁹ q̃ fuerit ꝓpter expẽsas q̃s solet maritus facẽ i ducẽdo vxorẽ. Sz qr hec cã nõ fuit in statuto exꝑssa sed a nobis potius q̃ a iure ꝓsumpta quasi alia subesse non poterit: ar. C. de fideic. l. q̃uis. cuz ibi no. in glo. nõ est de ipo curandũ posito q̃ cessaret: qr non essent expense facte postq̃ ꝟba statuti locuz habẽt: vt est casus expressus in dicta. l. ꝓspexit. 7 bar. etiã sentit in. l. liberoꝝ. ff. de ver. sig. in. j. q. ꝓncipali. i fi. duz dicit: & prior ratõ magis placet qr hec ratio vt agnatorꝝ salua sit dignitas nõ est expssa i statuto ff.

Consiliū.CXXV.

An iuri agendi ad supplementū prescribat quinquennio.

An vos mat'na pputet in legitimā filioꝝ.

Nchristi nomie Amē

Dubia de qbꝫ queritꝫ ſ. satis sunt trita et ruminata ꝑ doc. ⁊ in qlibet eoꝝ fuit varietas int' doctos. potissime bar. et bal. et ideo nō est opus in eis multos sermones effundere cū ipi tāgant oēs rōnes q̄ q̄si fieri possint. Et qdē in primo dubio vtrū iuri agēdi ad supplemētū sit p̄scptū q̄nq̄nnio sic q̄rele bar. in ꝓsilio qd incipit q̄rit' an iuri agēdū ꝛc. vbi pleni⁹ loq̄t' q̄s in lectura tenuit ꝙ sic. Prio ꝑ l. si q̄s filiū. i fi. C. de inof. fi. tes. Scdo ꝑ l. fi. C. de inof. dona. q̄ satis vrget. nā q̄rela ioffi. dona. ꝓponit' int'dū ad similitudinē ⁊ modū iuris agēdi ad supplemētū vt qñ ē facta i filiū vl' nō ē inofficiosa ꝓsilio. C. de inof. dona. l. si mr̄. et. l. siliq̄at. et no. e. ti. l. j. ⁊ de inoffi. test. aut' vñ si parēs. q⁹ tūc non reuocat nisi q̄ten⁹ fuit īmoderate gestū ⁊ tñ dr̄ in. d. l. fi. ꝙ tollit' eodē tpe q̄ q̄rela ioffi. te. Itē ꝑ rōnē q⁹ succedat loco querele. vt. l. oī mō. C. de inoff. te. ḡ est eius dē vite cui⁹ est illa ꝑm ei⁹ ꝑmoꝛdialē naturā. l. j. §. hec actō. ⁊. ff. si q̄s cau. l. eū q̄. §. q̄ iuriaꝝ. ⁊ no. i. l. certi cōditō. in fi. scde glo. magne. ff. si cer. pe. Nec ob. ꝑm eū ꝙ dat' ꝓditō ex. l. q̄ ē psonal' ⁊ durat. xxx. ānis. vt. l. ij. C. d ꝓsti. pe. q⁹ illud est vꝛ regl'arit': fallit tñ in multꝫ casib⁹ ibi no. ⁊ plib⁹ alijs q̄ ibi n ponūt'. vt ibi dic glo. int' q̄s ē iste p dictas. l. ⁊ rōes. Itē nō ob. ꝑm eundē ꝙ q̄rela ē odiosa ⁊ totū testm̄ rescindit. qd nō ēi hac cōditiōe ex. l. nā saltē pure rescat īstitutionē ⁊ legata. l. si libert⁹. §. libert⁹. ff. de bo. q⁹ lib. ⁊ iō. l. si qñ. i fi. C. de ioffi. test. appellat hoc ius agēdi ad supplemētū q̄rele sicut. n. p q̄relā ius de toto testō ꝙrit' ita p illud ius cō q̄rit' de modico delicto. Nec ob. ꝙ q̄rela tollit' si exheredat⁹ acceptat relictū. ff. de inoff. te. l. fi. qd nō ēi iur. agēdi ad supplemētū. vt. d. l. si qñ. qꝛ illud ꝓtingit pro pt' diūsitatē rōnū q⁹ exheredat⁹ acceptādo approbat et sic facit actū ꝓtrariū querele que tēdit ad reꝛobādū ꝫ institut⁹ in minoꝛi pte legitima acceptādo illam nō facit actū ꝗriū iur. agēdi ad supplemētū īmo ꝓformem: vtꝫ ad sensuꝫ. Sed ꝙ vtrūq⁹ ius tollat' q̄nquēnio eadē rō est in vno q̄ in altero. Nā sicuti ille q̄ agit q̄rela venit ꝫ volūtatē defuncti ita et ille q̄ petit supplementū q⁹ oīs petitio legitime vl' trebellianice vl' alteri⁹ portiōis debet' ꝫ volūtatē defuncti. l. in q̄rta. ff. ad. l. fal. hec ille. Bal. ꝛo in aut'. p̄sbri. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ in. d. l. si q̄s filiū. in fi. C. de inoffi. test. tenet ꝗriū p rōnes q̄s referre nō expedit q⁹ p oēs hñt' c⁹ opi. ego discipul⁹ ei⁹ amplector. Tū q⁹ plurimoꝝ snīa roboꝛat': de offi. de le. c. prudētiā. p⁹ ꝑn. nā moderni vtplīmū eā opi. sequūt' ⁊ antiq eiusdē opi. fuisse videt' cū null⁹ añ bar. dicē attētauit id qd bar. audact' p̄sumpsit tū q⁹ ī dubio tutioꝛ via ē eligēda de sponsalib⁹. c. iuuenis. et tutōꝛ ē ista p quā ius ꝓbuat' ⁊ benignioꝛ q̄ illa p quā p mittit': ar. C. de vsuca. trāsfer. p⁹ ꝑn. de edic. di. adri. tol. l. fi. §. fi. Tū q⁹ in dubio adherendi ē regle sic cartatio. de re. iur. l. oīs diffinitio. Et regula ē ꝙ oīa iura sunt ꝑpetua nisi repiat' exp̄sse ꝗriū: vt. d. l. ij. de cōsti. pecu. Sed ꝙ hoc ius tollat' q̄nquennio nec in ter. nec in glo. repit'. ḡ ꝛc. Tū q⁹ leges i qbꝫ bar. se fundat in veritate nō ꝓbāt. Nā. l. si q̄s filiū. in fi. si nō cauille tur inq̄tū de taciturnitate q̄nquennij loq̄t' refert' ad querelā de q̄ ꝓxime ⁊ immediate fecerat mentōnē nō ad ius agendi ad supplementū si bene inspiciat'. vnde magis facit ꝗ bart. q̄ ꝑ: q⁹ qd de vno dicitur de alio videt' negatū vt in. c. nonne. de p̄sump. ⁊ ꝙ ad ꝓxima

Et si aliud diceremus sequeret' ꝙ etiā si ꝓsummatuꝫ esset matrimoniū nō tñ essent facte expense nō lucrarent' qd est ridiculosum dicere: statutū. n. non req̄siuit vt expense sint facte ad hoc vt lucret' ꝑ solū illa tria licet motuꝫ fuerit ex eo ꝙ fieri solent. Sed certe solent fieri etiam anteq̄ ducat' in prepamentis iuxta nota. p bar. in. l. lucius. de leg. ij. de cōdi. ⁊ demō. ticio centū. §. ticio genero. in fi. Et ꝙ experientiā videmus tā florē. q̄ bononie vbi nō q̄uenit' ad ꝛbba de p̄nti ⁊ anuli dationē nisi ea die qua ducit' vel p̄cedēti. Et tñ oīa prelta paramēta sunt facta ⁊ expense vestū ⁊ iocaliuꝫ vt tota quasi dos sit ꝓsumpta. Si ḡ vera esset opi. ꝗria diceremus mariti lucrari etiā anteq̄ ad verba de p̄senti quentū esset q⁹ expense sunt facte si hec ratio debēt attendi potius q̄ꝫ verba statuti. l. scire leges. ff. de leg. qd esset absonū dicere vel postq̄ꝫ esset quentū ad verba de p̄nti si eadem die anteq̄ꝫ esset ducta mozeret' ⁊ sic nec ductio nec carnalis copula esset attēdēda ꝑ solū an essent facte expense vel nō ⁊ essemus semp in incerto vel inuolutiōe qd nō est dicendū statutū voluisse postq̄ꝫ nō expressit. Preterea idē dñs bartholomeus in fi. dicte legis cū te dicit si essꝫ ducta in domū viri nōdū tñ cognita locū haberet statutū q⁹ de prio erat cognoscēda ⁊ sic habebat' p cognita. Sed certe etiā si nōsit ducta in domū. Sed tñ de primo duxerit cognoscēda ⁊ ipa mortua est de mane deberet esse idē q⁹ rō' eēt eadē: vel ꝙ si eēt ducta p amicos matriti absentis ⁊ nō de primo redituri: put habet' in dicta. l. deniqꝫ. in tex. ⁊ glo. prima. ff. d ritu nup. ⁊ sic nō de primo cognoscēda cessaret eius rō ⁊ similit' essemus in incerto. Nō ḡ est curandū sic ducta vel nō cognita vel nō facte sint exp̄sse vel nō q̄ et ista ꝓsiderāt nō recte ꝓsiderat'. Sed solū ꝓsiderandū est an eēt nupta p ꝓsensuꝫ ⁊ p verba de p̄nti: Ita vult tex. expres. sus in similib⁹. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. penul. q̄ incipit seya: Nam senatus p̄hibet donationē inter virū ⁊ vxo. ⁊ rō motiua fuit ne mutuo amore se spolient q̄ ratio tunc maxime viget cū mr̄imoniū esset ꝓsummatū sit vel ad domū ducta locū ⁊ tñ etiā añ ꝙ ꝓsummatū cū p̄hibitio: q⁹ locū habent ꝛbba senatus. vt. d. l. seya vbi etiā dr̄ nō p̄babilit' fuisse ibi quesituꝫ de ductiōe vel de tabulaꝝ dotis ꝓfectione que nil ad factū faciūt ⁊ ille tex. optime facit ad ꝓpositū. Ad ratiōes aūt dicti dñi bartholo. nō multū curo respondere: q⁹ satis sunt friuole si bene inspiciant' cū vadat p grām:atica les expositiones vocabuloꝝ dicēdo ꝙ vxor dicit' q̄a in vsu viri ⁊ maritus dr̄ maris ritus ꝛc. q̄ ꝛbba et si. pe nes legistas debent esse derisoria q⁹ statutū ⁊ statuentes nō ꝓsiderauerūt tales expositiones q̄ paucis notꝫ et maritus dicūtur statim ꝙ mr̄imoniū est ꝓtractum ꝙ verba de p̄nti vt pꝫ in dicto ti. de dona. inter vir et vx. l. seya. l. cū hic status. §. si mulier. iuncta. l. libroꝝ. §. ꝙ tñ cassius. de leg. iij. et quod no. in. l. ꝙ si nepotes. ff. de testa. tu. questio nanq̄ꝫ vocabuloꝝ ptinacib⁹ est relinquēda. vt dicit glo. ff. solu. ma. sup rubrica. Denicq̄ si ꝑbaret' ꝙ dictā vxo. stetisse quo minus ad domū mariti diceret' aliter q̄ꝫ ꝑ rn̄siones factas ⁊ articulos q̄s puto nō sufficē p. l. qd te. ff. si cer. pe. vbi nō dr̄ in mora int' pellat⁹ nisi ꝑ eū stet ꝙ ex dictis rn̄sionib⁹ nō apparet q⁹ nō fuit articulatū adhuc eēt res clarior q⁹ bal. in. d. l. nō sine. C. de bo. q̄ libe. hoc tangit dicēs ꝙ etiā eo casu q̄ req̄rēt' ductio ⁊ ꝓsummatio q⁹ statutū diceret in mr̄imonio copulata ꝛc. sufficēt si ꝑ eam stetisset quo minus duceret' ad qd facit. l. in executōe cōdi. et demon. l. iure ciuili. ꝑ q̄ oīa relinquunt' cetera dubia superflua. Igit' sup istis non insisto.

sit fiēda. Relatō pz. ff. ꝺ postu. l. j. §. uēnieꝫ aꝺꝺit. de iurisdic. om. iuꝺi. si iꝺē cū eoꝺē. in fi. 7 qꝺ no. in. l. si q̄s filiū. quando ꝺies lega. cedat. Jtē. l. fi. C. de inoffi. ꝺona. loqtur in querela illa ꝑ quaz retractaꝫ ꝺonatio q̄ cū sit ꝓtractus. l. siquis ꝺonatiōis. C. qꝺ me. cau. ꝺuorum ꝓsensu ꝓficiꝫ. l. j. ff. de pac. l. absenti. de ꝺona. 7 qꝺ no. i. l. illud. C. de sacrosanc. ec. Uñ difficili⁹ retracta tur q̄ꝫ vltima volūtas q̄ ꝓficiꝫ volūtate vni⁹ tm̄. l. inter uestē. de aur. 7 ar. lega. 7 qꝺ ibi nota. iūcta. l. admonendi. et quod ibi nota. in scꝺa glo. ff. de iureiuran. et C. de pactis. l. j. in glosa. Jtem cum ꝺicitur succedit in locū querele. Respōꝺeo aꝺ ꝓtrariū effectū q̄ illa inducebat oꝺiū. Jstuꝺ ꝟo ius 7 fauorē q̄ ꝓseruat testamētū 7 puiꝺet filiꝰs ne circūscriptionē patianꝫ vt in auꝫ. vt cū. de appell. co. §. aliuꝺ qz. c. l. oino. C. ꝺ inoffi. testa. 7 sic nō pōt ꝺici subrogatū loco querele exq̄ nō tenꝺit aꝺ illū finē ꝙ potius de nouo inductuz g̃ ꝺe bet esse alterius vite. l. Jtē illa. §. qꝺ aꝺꝺiciꝫ. ff. de cōsti. pecu. vbi casus in sy. in uersic. prouiꝺe. Et posito q̄ petens supplementū legitime ueniat ꝓtra voluntatē ꝺefuncti nō tn̄ seq̄tur q̄ tale ius sit oꝺiosuz cū non semꝑ volūtas ꝺefuncti sit sequenꝺa. s. cū est irratōnabilis. ff. de ꝓfir. tute. l. vtilitatē. de ꝓꝺi. insti. l. fi. et ista ē hmōi q̄ ꝓtra ius naturale. l. cū rō. de bonis ꝺam. vnꝺ libe. l. scripto. cū sy. Preterea ius agenꝺi aꝺ supplem tū est mere ꝓsecutiuū q̄ ꝑ illuꝺ solū ius suū prosequitur filius querela ꝟo remeꝺium penale quia non nisi in penam ꝺefuncti potest hoc esse q̄ totū testamentū rescinꝺat tam institutiōes q̄ legata ꝺm iura noua et sic nō solū ꝓsequiꝫ ius suū: ꝙ tollit etiā alienū. Jgitur ratio optima ꝺictat q̄ p̄mū sit ꝑpetuuz: scꝺm tꝑale: sicut in actionib⁹ ꝓsecutoꝝ 7 penalib⁹. insti. de ꝑpe. et tēpo. ac. in prin. et ibi no. sup ꝟbo plerūq̄. Postremo posito q̄ p̄ꝺicta cessarēt 7 q̄ opi. bar. uera esset in casu tn̄ nr̄o nō cucurrisset quinquenniū q̄usq̄ neptis fuit in sui p̄ris potestate. C. de anna. excep. l. j. in fi. et hoc de primo ꝺubio. Sup scꝺo q̄ queriꝫ an ꝺos ꝺata filie ipa postea ꝺefuncta imputeꝫ nepti ex ea in legitimā si in aliquo institutа ab auo petatꝰ supplementū ab alīs filīs uel filiab⁹ testatoris vniuersaliter instītutis. Bar. sequēꝺo Jac. de but. cōsuluit et tenuit q̄ sic ꝙ pulcras et subtiles rōnes. in. l. in quarta. ff. ad. l. fal. Bal. ꝟo q̄ hanc q̄ꝫ habuit ꝺe facto cū eoꝺē bar to. 7 fuerūt aꝺuocati ꝯrij vt ab eo auꝺiui in voce sequēꝺo Ja. de bel. q̄ ꝓsuluit oppositū tenuit ꝯrīū in. l. illā. C. de colla. et uerbis satis morꝺacib⁹ reprehenꝺit bar. ꝺicēs: q̄ erꝛauit 7 q̄ eius rōnes sunt fantastice: ꝙ pcat reuerentia ꝓceptoris mei sue rōnes nihil penit⁹ ꝓcluꝺunt ꝯ bar. Nā ipe moueꝫ ex eo q̄ nepos uel neptis hz ꝺictā ꝺotē tanq̄ heres sue matris. l. inter socerū. §. cū inter. 7. l. beblī. de pac. ꝺot. et habuit eā ꝺuꝺū ante mortē aui materni igitꝫ mortuo auo non ꝺz mutare sibi cāz ꝺn̄ꝫ. s. vt incipiat habere vt heres aui. ff. de heredi. insti. l. iij. §. qui fideicōmissa. 7 cum legitima ꝺebeat euelli ꝺe corpe patrimonij illius ꝺe cuius hereditate agitur. l. scimus. §. repletionem. C. de inoffi. testa. ista ꝺos nō euelliꝫ ꝺe corpore patrimonij ꝺicti aui inspecto tempe mortis eius cū ꝺuꝺū añ mortē ei⁹ eēt cuulsa sine spe redeuncli. l. fi. in fi. ff. de colla. ꝺotis. et l. pater. in prin. ad. l. fal. Certe inq̄ꝫ tuz ꝺicit q̄ neptis habz tanq̄ heres sue matris: istuꝺ nō pōt ꝓcꝺere in ꝺote ꝓfecticia nisi eo casu quo pater sue filie ꝓꝺem q̄ matri sue neptis ꝺonasset ꝺotem. i. q̄n filia fuisset stipulata supra reꝺꝺi patre ꝓsentiēte uel ipe iꝺē paꝫ stipulatus fuisset soli filie reꝺꝺi nō etiā sibi uel fuisset stipulatus reꝺꝺi in vnū casum q̄ casu viꝺeꝫ in aliū casū filie ꝺonasse ꝑ in ea q̄ habenꝫ in. l. si cū ꝺotē. in prin. ff. solu. ma. ꝑ bar. et ꝑ eūꝺē. in. l. post ꝺotē. e. ti. in. iij. qō ne. Et ita loqtur ꝺisputatio Jac. de beluiso. q̄ sic intelligit. §. cum inter. 7. l. beblius. de pac. ꝺota. Uz cer-

te tunc bar. illuꝺ iꝺem sentit qꝺ bal. vicz vt nō imꝑꝫ tet ꝺicta neptis vtz ꝑ eū i ꝺicta. l. in quarta uersi. Uz si ponꝺeremus q̄ pater fuisset stipulatꝰ ꝛc. licz nō ꝺeciꝺat ꝙ ꝺicat se ꝺubitare. Ex quo apparet q̄ ꝺe terminationē sua quā s. posuerat ꝑ inꝺubitata. s. q̄ ꝺeberet ꝓferri nō intellexit i ꝺicto casu qn̄ ꝺos fuit ꝺo nata filie ita q̄ nepos uel neptis habeat eā vt hēs filie sed solum quanꝺo nō fuit ꝺonata quo casu ꝺe iure cōmuni filiafami. nō hz heredē in ꝺote. l. nupta. solu. matri. et ꝑ eundē. l. post ꝺotē. in q̄nta. qō. Et sic nepotes magis habent vigore cuiusꝺaz ꝓsuetuꝺinis q̄ aufert eā immediate ab auo 7 tribuit nepotib⁹ 7 sic euelliꝫ ꝺe corpore p̄monij ipius aui immediate et ab ipso immediate habet neptis ergo ꝺebet computari: quo casu rationes bal. nō militant. vt patet si quis ꝺiligēter inspexerit eorum ꝺicta. Nec ob. q̄ ꝺudum ante mortem aui fuit cuulsa ꝺe corpore sui patrimonij. s. tēpore quo fuit ꝺata: uel tꝑe quo filia mortua fuit nazꝫ pma cuulsio nō facit quo minus in legitimā ꝓputeꝫ vt patet. C. de inoffi. testa. l. qm̄ nouella. nam sem. ꝑ uideꝫ euelli ꝺe patrimonio patris eoipo qꝺ ꝺataꝫ. vt ꝺicta. l. fi. et. l. j. in fi. ꝺe colla. ꝺotis. et. l. pater ad. l. fal. et tamē hoc nō facit quo minus imputeꝫ q̄ euelliꝫ cum spe reꝺꝺi si ꝺecꝺat filia sine liberis cū remaneat actō cōmunis inter patrē 7 filiā. l. ij. §. q̄ si patris. solu. ma. iūcta ꝺicta. l. quoniā. inq̄ꝫtū loqtꝫ ꝺe patre. Sꝺa cuulsio que fit tꝑe mortis filie remanentib⁹ filīs ꝟtute cōsuetuꝺinis. ꝺe qua in. l. ꝺos a patre. et ꝑ quam aufert patri sine spe redeuncli aꝺ eius patrimoniū similiē nō facit quo minꝰ imputeꝫ in legitimā vtz in ꝺicta. l. qm̄ nouella. inq̄ꝫtū loqtꝫ ꝺe matre uel eius linea ꝺāte ꝺotem. Nā statim exꝛt patrimoniū eius sine spe reꝺeuncli cū ꝺeat ꝺonasse. C. de rei vxo. ac. §. accediꝫ. et tm̄ in legitimā ꝓputaꝫ cuz ꝺe eius hereꝺitate tractaꝫ. vt ꝺicto. l. qm̄. nō g̃ est curanꝺū q̄ ꝺudū ante mortē ei⁹ ꝺe cuius hereditate agiꝫ 7 ꝺe cuius patrimonio cuulsa est ꝺūmoꝺo immediate ab illo ꝓuenerit aꝺ eum ꝺe quo queritur. an ꝺebeat uel nō ꝺebeat imputare. hoc tamen fallit in ꝺonatiōe simplici uel ob merita: q̄a q̄n valet ꝑfecte in vita patris nō computaꝫ nisi fuerit ꝓesse ꝺictū. l. si q̄n. §. fi. ꝺe. inoffi. testa. et ꝑ bar. in ꝺicta. l. in quarta. cuius ꝺiuersitatis ratio est: q̄ illa est mere voluntaria. Jō nō semꝑ ꝓferꝫ: vt no. in aut. ex testamento. C. de colla. Sed ꝺos ē onus necessarium et patri p̄ciſuz. l. fi. C. de ꝺo. ꝓmiſ. matri. ꝟo uel eius nec licet nō sit p̄ciſuz regulariter aliq̄n tn̄ est 7 etiā ex quoꝺā stimulo naturali ꝓcꝺit sicut alimentatio filioꝝ. l. j. §. ius naturale. ff. de iusti. et iure. Et ideo magis subueniꝫ ꝓntib⁹ tā paterne q̄ꝫ materne linee vt ꝓferaꝫ et in legitimā ꝓputeꝫ ad tollenꝺū ꝓpugnatio nē testōꝝ suoꝝ. l. vt liber. C. de colla. et ꝺicta. l. q̄n. q plus succurriꝫ facienti actū ex necessitate q̄ꝫ ex voluntate. l. si fideiussor. §. si necessariā. ff. q̄ satisꝺa. co. Jtē nō ob. illa rō bal. q̄ nō pōt mutare sibi cām ꝺn̄ꝫ nam hoc est ꝓtra. l. quā ipe allegat s. l. iij. §. q̄ fideicō. ff. ꝺe bere. insti. 7 ꝯ ꝺictā. l. illā. ꝺe colla. vbi ipe hoc ꝺic. nā glo. intelligit illā. l. q̄ filia erat emancipata 7 q̄ ꝺos ꝺata sibi a pre suo ꝓuenit aꝺ filios filie tāq̄ aꝺ heredes ipius filie vt euaꝺat opi. mar. 7 tamen ibi, filie sibi mutāt cām ꝺn̄ꝫ cū veniūt aꝺ hereditatē aui materni q̄a ꝓferunt patruis 7 sic incipiūt habere vt hēꝺes aui materni: cū tn̄ in ei⁹ vita habuissent vt heredes sue mris: est etiaz ꝯ. l. in fundo. aꝺ. l. fal. 7. l. penl. ff. de coll. bo. vbi fit talis mutatio. Uz g̃ q̄ bal. nō bene pōꝺeraꝫ. bar. 7 nō multū fideliter ipm refert nec bene respōꝺz. Quicq̄ꝺ sit cū in casu nr̄o ꝓponaꝫ q̄ pr̄ fuerit stipulatus filie restitui uel illi cui ipa cesserit ius suū sicut cōmuniter hoꝺie fit. Nos sumus extra ꝺictas contentiones: quia non est ꝺubium q̄ ꝺicte filie censeꝫ ꝺos ꝺonata 7 q̄ neptis ex ea habet vt heres sue matris: et

sic nō immediate ab auo potissime in locis vbi est cō-
suetudo q̄ filia nō succedat extante masculo ꝫ sit do-
te ꝓtenta cui tñ in casu nostro locꝰ nō esset q̄ nō ꝓpo
nit extare masculos et ideo dico q̄ in casu nr̄o tenen
da est opinio bal. q̄ dicta neptis nō ꝓputet in legiti-
mā. Nec in hoc bar. ꝺicit ꝫ sub dubio relinq̄t. mihi
aūt videt tunc clarū p rationē ꝓdictā. Nā pr̄ in casu
nostro nō habuisset ius ꝓsolidatiōis etiā si filia nō re-
liquisset filios vtq̄ ex no. p bar. in dicta. l. post dotē. in prin.
ta. q. et. l. si cū dotē. in prin. so. ma. Laus deo.

Consiliū. CXXVI.

Quidā gentilis maritauit franciscbinā eius filiaꝫ
cuidā egidio cui ꝓmisit q̄ngenta solu. ma. morte egi-
dij supstitib⁹ coiūgib⁹ liberi ꝓdicti petūt ab ipso gē-
tili auo materno residuū dotis ꝓmisse vicꝫ alia duce-
ta q̄nquaginta. Itē etiā petūt centū dicētes q̄ ille ti-
tius cuius ꝺeclaratōni ꝓmissuꝫ fuit augmētū dotis ve-
risiliter tātū fuisset arbitratus et petūt etiā alimenta
ꝓ dictis ducētis q̄nquaginta et alijs centū nō solutꝫ
ad rationē ꝺecē ꝓ cētenario. Queritꝰ vtrū possint
hec petere. Et q̄ pater ꝺat dotē ꝓ filia et stipulatur
eam sibi reddi vel filie vel sibi ⁊ filie q̄liter intelligatur
ista stipulatō. Et etiā vide ꝺeclaratōnē ad. l. ij. ꝺe do.
ꝓmiss. q̄ vult q̄ quātitas dotis pōt ꝓmitti arbitrio al-
terius ⁊ si ille nō fuerit arbitratꝰ recedit a psona. Itē
q̄ alimēta ⁊ interesse q̄ currūt ꝓpter moram debitoris
nō currūt si creditor fecerit debitori suo terminuꝫ ad
arbitriū tercij ⁊ ille nūcꝫ ꝺeclauerit ipm terminum.

Nchristi nomie Amē

Viso dicto libello et ꝓtentis in eo ꝓsidero q̄
dicto ⁊ petūt a gentili auo materno tria. s. residuuꝫ do-
tis specificate vicꝫ. cccl. ꝺe octingētis. Itē id q̄d re-
stabat specificandū q̄ esse dicūt. cc. Itē alimēta vtri-
usq̄ summe supra dicte nō solute q̄ ducūt eē ꝺecē ꝓ
centenario. Et si bñ pscrutemur in oīb⁹ ꝓdictis male
⁊ inepte petūt ⁊ ex narratis ⁊ ꝓtētis i libello apparꝫ q̄
succūbē ꝺēnt q̄ sit oñsuꝫ ꝛ. Incꝫtū petūt r̄sidū octi
gētor nō solu. dico q̄ ꝫ male petunt. Aut. n. ꝫ petūt
ad hunc finē vt eis remaneat ⁊ tanq̄ habētes ius i di
cto residuo. aut vt restituāt eor viri. Primū facē nō
pñt q; postq̄ mrimoniū est solutū morte viri supsti-
te vxore et liberis dos ꝓdicta etiaꝫ si esset integraliter
soluta nō ꝺeberet etiā si esset factū pactū ꝺe hoc q̄ pa
cū tāq̄ ꝓ publicā vtilitatē reprobat imo teneret di
cti filij heredes pūis etiā restituere nō obstāte q̄cunq̄
pacto ad ꝫ vt ex ea possit eor mater iter nubere. ff. ō
pac. ꝺo. l. ij. C. e. ti. l. iij. in q̄b⁹ ē casus. Et sic nō pñt di-
cti filij nūc agē ⁊ ꝺicere se ius hīe aliq̄ in dicta dote
ex psona seu facto pūis nec etiā ex psona matris tāq̄
eius heres cū adhuc viuat. ff. ꝓ here. l. j. Nō g̃ pñt eti
am petere vt sibi retineāt cū et si haberēt restituere te
nerent. Aut eā petūt vt restituāt matri eor ad cuius
ꝓmodū ꝺz restitui. Et tūc istud possent si ꝫ exp̄sse di
ceret in libello et etiā natura carēt aliq̄ ex q̄b⁹ apparēt
ipam dotē fore restituendā ipi mr̄i filieq̄ gētilis et nō
ipi gentili q̄ eā ꝓmisit. Hoc aūt q̄ dos data restitua
tur filie ⁊ nō patri tūc ē verū q̄ñ actio ꝺe dote foret ef-
fecta ꝓpria ipsius filie p ꝓsolidationē vel ꝺonationeꝫ.
Cōsolidat aūt cū filia effecta ē sui iur. p emācipatōeꝫ
vel p morte pr̄is. C. ꝺe rei vxo. act. §. videam⁹ ⁊ tūc si-
ne dubio posset ab istis filijs peti nō vt sibi retinerēt:
ꝫ vt mr̄i restitueret: cui restituere teneret casus in. l. si
soc. §. lucius. ff. solu. ma. Nec possent repelli tūc p ex-
ceptionē ꝺolo fac. cū nō ipi a q̄ peterēt ꝫ alteri. s. eor̄ū
mater essent restituturi vt ibi dicit. Idē si actō dotis
esset effecta ꝓpria filie p ꝺonationē patris puta q̄ fi-
lia stipulata fuit sibi soli restitui q̄b⁹ casib⁹ videt pat
idē ꝺonare ⁊ valet ꝺonatio iuxta no. ff. solu. ma. l. post
dotē. p bar. in quarta. q. principali. ⁊. l. si cū dotē. i pn
ci. et fami. her. l. pōponi⁹ fiadelph⁹. Sz exc dictos ca-
sus licet actio ꝺe dote ꝓfecticia sit cōis pr̄is et filie tñ
solus pr̄ hz exercitiū ⁊ solus pōt eā petere et exigē nisi
filia ꝓtradicat ⁊ cām habeat iustā ꝓdicendi. ff. so. ma.
l. ij. §. q̄ si in pr̄is. et ibi no. in glo. et. l. si cū dotez. §. eo
aūt tpe. In casu igit nr̄o cū isti nō dicant in libello se
petere vt mr̄i restituant nec sibi dicerēt narrāt aliq̄d
ex q̄ appareat ipi mr̄i fore restituendā rōne ꝓsolidati-
onis vel ꝺonatiōis seq̄t manifeste q̄ male petūt: q; cū
in dubio si soluta fuisset foret restituēda ipi gētili rōe
exercitij q̄ hz in actōne ꝺe dote seq̄t q̄ possint ab eo
dicti agētes repelli p exceptionē ꝺolo facitis petē q̄
si soluissez mihi eētis nūc i ꝓtinēti restituturi vt. d. §.
lucius a ꝓtrario sensu. Quinimo pōt dictꝰ gētilis ab
eis petere. cccl. que in libello narrant soluta vt ea re-
seruet p sc̄do matrimonio si ꝓtingat filiā eiꝰ iterū nu
bere vel si nō nubat remaneāt in suo pr̄imonio inter
cūctos eius liberos diuidēda: casus est in. l. fi. C. cōia
vtriusq̄ iur. vbi dr̄ q̄ talis dos recupata p patrē effi-
cit ꝺe pr̄imonio ipius patris. Et idē iudicat ꝺe ipa q̄
ꝺe alijs reb⁹ paternis videlicet q̄ mortuo patre diui-
ditur inter filiam ⁊ alios filios eiusdēq̄ fratres eius p
portionib⁹ hereditarijs nec est p̄cipua ipsius filie nisi
alij frēs eius tātundē et simili cā fuissent ꝺe substātia
patris lucrati vel nisi extraneꝰ foret a patre institutus ⁊
filia nō nubat itez si ꝫo nubat tūc habemus aut. q̄ꝫ-
uis. C. ꝺe rei vxo. act. vbi dicit q̄ nō licet pr̄i q̄ dotem
recupauit diminuere prioris dotis mensuraꝫ nisi pr̄i-
monij eius sit diminutū ex qua aut. pz q̄ pater ē ille
q̄ recupat ⁊ nō filia q̄d pz q; si diminueret pr̄imoniū
filie nō teneret tantundē ꝺare in sc̄do vicꝫ illam eadeꝫ
quā ꝺedit in primo ꝫ sufficit q̄ ꝺet tantundē vel equa-
lentē. vt ibi colligit ꝛm docto. Patꝫ igit q̄ si iste gen
tilis integrā dotē soluisset soluto nūc mrimōio p mor-
tē viri foret remāsura etiā si expressuꝫ pactū foret i cō
trariū apositū ex q̄b⁹ seq̄tur dictos agētes male ⁊ in-
epte agere. et ipos p exceptōnem ꝺoli fore repellēdos
q̄nimmo etiā ipos fore ꝓpellendos ad restituendū id
q̄d eor pater vel auus p̄cipit. s. cccl. si gētilis vult. Sz
dicet aliq̄s cōiter bodie in instrumentis dotaliꝫ ma-
ritꝰ ꝓmittit restituē dotē mulieri vel cui ꝺe iure ꝺz re-
stitui soluto matrimonio igit videt q̄ actio dicat ꝓ-
pria ipius mulieris ⁊ sibi soli ꝺebeat restitui et nō pa-
tri p ꝓsequens cessant p̄dicta ⁊ pro hoc. l. gaius. et q̄d
ibi no. bar. ff. solu ma. Respondeo illud ꝓcederet q̄ñ
ipa mulier ꝺaret dotē vel alius in cuiꝰ ptāte nō erat. ꝫ
q̄ñ ꝺat a patre in cuius erat potestate tūc talis ꝓmis
sio intelligit ꝛm ordinē iur. q̄ est vt restituat patri ni-
si in his casib⁹ q̄b⁹ p ꝓsolidatōnē actio cēt effecta mu-
lieris. Ita ꝺetermiat bar. l. vxo. §. testō. ꝺe leg. iij. ⁊ pz
in l. post dotē. solu. ma. in tercia lectura. Itē ꝺicē iura
ꝺicūt q̄ dos est ꝓpriū patrimoniū mulieris. ff. ꝺe mino
ri. l. iij. §. sed vtrū ⁊ ꝺe bonis ⁊ pr̄imonio ꝓpatris videt
discessisse. ff. ad. l. fal. l. pater filiā. in prin. et ibi not. ꝺe
colla. ꝺo. l. fi. in fi. Et sic videt q̄ dos ista ꝺebeat eē ꝑ-
pnes istā dominā frāciscbinā. Rn̄deo iura illa loquun-
tur constante matrimonio ⁊ etiā eo soluto in casibus
in quibus actio ꝺe dote est ꝓpria mulieris iuxta ea que
supra dixi. Sed q̄ñ pater solut. matrimonio recupa-
uit vel habet ius recupandi tūc ꝺicit dos ꝛediss̄e in pa
trimoniū pr̄is ⁊ ꝺe ipo pr̄imonio effecta nec ampliꝰ ē
pr̄imoniū mulieris tex. ē in. ꝺ. l. fi. C. cōia. videt iudi. i
pluribꝫ locis ipius legis. Sz hic hz ipe gentilis pater
ius recupādi vt dixi: igit nō ꝺz effectū pr̄imoniū ipi-
us dñe ⁊ p ꝓsequens apud eam non ꝺz esse sed apud

eius patrem vt eam sibi ꝓseruet si nubit iterum vel si
nō nubat sit coīs int' ipam et alios eius fratres. vt in
dicta.l.fi. ꝓuncta dicta aut'. Sed q̄uis nec etiā pñt
isti agentes dicere q̄ apud eos ꝺebeat esse ista dos q̄
matri ꝓestant alimēta nā hoc faciūt voluntarie pōt
eīm dicere gentilis ad me ꝑtinet alimētare q̄ pater et
volo ꝺotē esse apud me. Ite licet plerīq; mulieres ma
rito mortuo remaneāt cū liberis cū ꝺotib' suis nec re
deāt ad patrez retinēt sibi ꝺotes suas tā q̄ ꝓprias cer
te hoc fit volentib' ⁊ patiētib' parentib' ꝫ ex hoc nō
mutat' iur. dispositio q̄ vult q̄ pater possit recupare
ꝺotē et ꝑ ꝓsequens si soluta nō erat nō pōt ab eo peti
ꝑ rōnes iam dictas. Cōcludit' ꝯ q̄ residuū octingen
torꝝ ducatorꝝ petere nō potuerūt. Ite ad scd̄m duz
petūt.cc.florꝝ.ꝑ supplemento ꝺo. idē est dicendū ⁊ fortius triplici rōne. Prima q̄ si nō pñt petere residuū
summe specificate vidz octingentorꝝ florꝝ.casib' et rō
nib' suprascriptis multominus summā non specifica
tā eisdē rationib'. Scd̄o q̄ cū ille tercius in cui⁹ arbi
trio fuit ꝺeclaratio ꝓmissa nō ꝺeclarauerit ꝓinde ē ac
si nulla mentio ꝺe hoc augmēto fuisset facta. q̄ nō de
bet recedere a ꝑsona.ff. ꝺe verbo.obliga.l.si quis ar
bitratu. Nec ob. q̄ ista ꝺeclaratio fuit ꝓmissa sup cō
tractu iam ꝑfecto igit' ꝛc.l.ꝺomū.et.l.sue rei.cum .l.se
quenti.ff. ꝺe ꝓtraben.emp.et qd̄ no.bart. in.ꝺ.l.si q̄s
arbitratu.et qd̄ habet' in.l.iq̄. C. ꝺe ꝺo. ꝓmis. Nā ad
uertendū ad talē regulā que est verissima q̄ncūq; in
certitudo ꝓmissa nō viciaret ꝓmissionē si veniret ꝺe
clarāda arbitrio iudi. tali casu si est ꝓmissa in terciuz.
Et ille nō ꝺeclarat recedit' a ꝑsona ⁊ itur ad iudicem
ita loquūt' illa iura. Et ita loq̄tur bar. q̄ sup eis se fun
dat si bene inspiciat'. Et ita esset in casu nostro si fuit
set incertitudo ꝓmissa sup tota ꝺote puta q̄ ꝓmisisz
ꝺotē quā talis ꝺeclarasset tunc.n.illo nō ꝺeclarāte fie
ret ꝺeclaratio ꝑ iudicē rō q̄ in illū terciū nō eēt ꝺecla
ratio ꝓmissa ꝫ simpliciter ꝺos ꝓmissa et nō esset nulla
ꝓmissio rōne incertitudinis imo fieret ꝺeclaratio per
iudicē ꝑm facultates ꝓmittētis ⁊ ꝓditionē ꝑsonarū ⁊
ꝫ fauoꝛe ꝺo. et ne mr indotata remaneat. vt.l.cū p⁹.
§.gener.ff. ꝺe iur.ꝺo.⁊.l.iq̄. C. ꝺ' ꝺo. ꝓmis. Et qd̄ no. i
l.si i emptiōe.in p̄n.et.l.ꝺomū.ff. ꝺe ꝓbē. emp. Sz q̄n
certa quantitas ꝺotis fuit ꝓmissa ꝺeinde aliq̄d plus ꝑ
ut talis ꝺeclarauerit sicut fuit in casu nostro ⁊ in ꝺecla
ratiōe illius pluris nō recedit' a ꝑsona ratio est q̄ si il
la ꝺeclaratio nō fuisset ꝓmissa in terciū ꝫ simplicit' fuis
set ꝓmissa octuagīta ⁊ vltra seu plus nō valeret ꝓ-
missio nisi in octuagīta nō aūt i illo pluri incerto tūc
enim cessat ratō.l.iq̄. C. ꝺe ꝺot. ꝓmis.⁊ dicti. §. gener
.s.fauoꝛ ꝺotis ⁊ ne indotata remaneat. satis.n. remāe
at ꝺotata in octingēta maxime si ꝓditio ꝑsone nō pl⁹
exposcat cū ꝯ talis incertitudo viciaret si nō fuisset in
alterius arbitriū ꝓmissa seq̄tur q̄ si fuit cōmissa et ille
nō arbitret' nō recedit' a ꝑsona q̄ censet' potius com
missa sup actu fiendo q̄ sup iam facto. Nā q̄ ad illaz
summā ꝺeclarādā ita principalis esset dispositō sic s.
iam ꝺeclarata et sic nō ob.l.ꝺomū. cū alijs allegatis ꝑ
bar.in.l.si q̄s arbitratu q̄ loquunt' cū est incertitudo
sup aliq̄bus accessorijs rei sup q̄ principaliter fuit cō
tractus celebratus. Tercio ꝺico q̄ isti nō possint pe
tere ꝺictam summaz nō ꝺeclaratā ex alio capite quia
cū ꝓponatur q̄ pater mulieris gentilis esset ꝺe maiori
et nobiliori stirpe seu nobiliori stirpe seu progenie q̄
maritus ꝓsumendum est q̄ ꝺicta ꝓmissio quatenus
excessit summā octingentorꝝ q̄ erat cōgrua ꝺicto ma
rito fuerit ficticia ⁊ sic'ata ar.ei⁹ qd̄ no. ꝑ glo. et ꝺocto.
C. ꝺe ꝺo. ꝓmis. l. si voluīate et hoc ꝺe primo et secūdo
petitis in ꝺicto libello. Ite tum ad tercium quod peti
tur videlicet alimenta ꝺico q̄ quatenus petuntur ꝺe
cem pro centenario ꝺe summa ducētorum que vt di
cunt veniebant ꝑ illam ꝺeclaranda: sine ꝺubio male
petunt quia illa nec fuit ꝺeclarata nec venit ꝺeclaran
da vt ꝺixi et si nō ꝺebetur principale nec eius accesso
ria nūq̄. n. illa.cc. fuerūt ꝺebita ex quo ꝺeclaratio non
fuit facta. Sed in q̄ntum petunt.x. pro centenario ꝺe
summa.cccl. florꝝ. que restabant soluēdi ꝺe octingē-
tis tūc aduertēdū: Nam quatenus petunt' ꝑ tempo-
re post solutū matrimoniū sine ꝺubio male petūtur.
nam cū extunc illa quantitas.cccc.l. florꝝ. si fuissent iam
ꝑ gentilem soluta fuisset in casu restitutiōis fiēde eidē
gentili vt patet ex supradictis nō pōt ꝺici gentilis fu-
isse in mora soluendi a tēpe soluti matrimonij ex quo
etiā si soluisset recupare ꝺebuisset a ꝺicto tempe sue
aut ꝺo. seu alimēta petunt' rōne more.l. insulā. §. vlti-
mas. solu. matri. et qd̄ infra ꝺicā. Sed nō fuit in mora
gētilis so. matri. vt ꝺixi ꝯ ꝛc. Quaten⁹ aūt petūtur ꝑ
tpe currēte matrimōio durāte adhuc idē ꝺico q̄ peti
nō possunt qd̄ sic ostendit' tūc est verū q̄ ꝓtracto ma
trimonio ⁊ marito mortuo sustinēte onera matrimo-
nij mulier ⁊ eius pater ꝺicūtur in mora eoipso q̄ ꝺotē
nō soluūt q̄ ipe fuit impletus ꝓtractus ex pte mariti
iuxta no. ff. solu. matri. l. ꝺe diuisione vel etiā lapso bi
ennio in extraneo ꝓmittente. l. fi. §. ꝓterea. C. ꝺe iur.
ꝺo. q̄n ipe maritus aliū terminū vel ꝺilationē in ꝺote
soluēda nō apposuit tūc enim est verū q̄ eoipō q̄ ma
ritus sustinet onera. Et sic implet ꝓtractū ex pte sua
mulier vel eius pater ꝓstituit' in mora nō soluēdo etiā
sine aliqua interpellatiōe. ar. C. ꝺe acti. empt. curabit
et extūc tenent' ad vsuras loco alimentoꝝ vel si fuit
extraneus ꝓmittēs ꝓstituitur in mora lapso biennio.
Sed in casu nostro nil faciūt ad ꝓpositū ꝺicta iura:
q̄ q̄n maritus ꝺat aliū terminū vxori vel patri vel ex
traneo ꝓmissori iura illa nō habent locū imo tūc non
incidūt in morā nisi lapso termio apposito ꝑ maritu.
ff. si cer. pe. l. lecta. §. ꝫ cū sor. nec interim currūt vsure
vt ibi ⁊ qd̄ no. cy. C. ꝺe p̄ci. impe. offe. l. q̄tiens. in. v. q.
videret'. n. tūc maritus recedere a ꝓuisione legis igit'
ꝛc. C. ꝺe ꝺo ꝓmis. l. fi. Et ꝓstat q̄ hoc facere pōt. sma
iorē ꝺilationē ꝺare ad soluēdū ꝺotē q̄s lex ꝺet. l. si ma-
rito. §. j. ff. so. ma. Sz i casu nr̄o isti gentili ad soluēdū
residuū ꝺotis fuit ꝺat⁹ ille t'min⁹ quē ille t'ci⁹ ꝺeclarassz
mō sic ē q̄ si ille ꝺeclarassz t'minū q̄ten⁹ ille t'min⁹ ꝺu-
rassz nō fuisset gētil' i mora q̄ retardasset solutiōz nō
ex ꝺolo vel ex culpa sua sed ex voluntate mariti q̄ cō-
sensit in ꝺilatione ⁊ termino: vt ꝺicto. §. ꝫ cū sor. idez
ꝯ est si nō ꝺeclarauit ille tercius terminū. Nā cū man
tus potuerit a iudice petere illū astringi ad ꝺeclaran-
dum hoc non petendo vel petere negligendo videt'
tacite consensisse q̄ ꝺictus gentilis tantum plus ha-
beat ꝺe termino ad soluendum q̄ntum est illud qd̄
currit in negligendo petere ꝺeclarationem. argu. ff. q̄
bus ex cau. maio. l. ab hostib'. §. sed quod simpliciter.
in fi. Negligentia. n. ꝓmissa in non faciendo ꝺeclara-
ri terminum cuz posset computatur in termino vt sic
tantus terminus esse statutus quātū est ille qui fuerit
ꝺeclaratus ⁊ quātū est tempus q̄ in negligēta cucur-
rit ad qd̄ facit q̄ negligentia cōmissa in vno nocet in
alio ad qd̄ p illud ꝓuenit'. C. ꝺe his q̄ a non dño. l. fi.
Sed ꝓstat q̄ nisi terminus ꝺeclaret' et incipiat nō po
test finire negligētia ꝓmissa in faciendo ꝺeclarari etiā
sic in faciendo incipit videt' ꝓmissa in faciendo finiri:
et ꝑ ꝓsequēs ꝓsentiēdo q̄ nō incipiat videt' consen
sisse q̄ nō finiat totū ergo tempus currens in negligē
do facere terminū ꝺeclarari videt' esse ꝺe termino. Et
ꝑ ꝓsequēs illo durante nō fuit gētilis in mora. Ad qd̄
etiā facit q̄ idē est censendū ꝺe termino appellationis
interponende q̄ ꝺe tpe appellationis inꝑposite vt sic
in hoc scd̄o nil ꝺebet innouari ita nec in primo ꝫ qd̄
ꝓuenit' ad hoc scd̄m. vt in.c. nō solum. ꝺe appella. lib.
vj. Dico igit' q̄ sicut gentilis nō fuisset in mora durā
te t'mino si termin⁹ fuisset ꝺeclaratus et sic nō teneret'

ad alimenta que ratione moꝛe veniunt. vt dc̃. l. lecta. §. sed cum soꝛtis. et hoc ideo qꝛ nõ retardaret solutio nem ex dolo vel culpa ꝑ ex volũtate mariti ⁊ sic nõ po test maritus ei retardationez imputare facit lex si tibi mandauero. §. j. ff. man. Jta nec põt dici fuisse in mo ra quousq; dc̃laratõ termini fiũt facta vel ꝑ illuz cui fuit ꝓmissa vel ꝑ iudicẽ qꝛ cũ potuerit maritus petere dc̃larari terminũ ⁊ non fecit videt ꝓsensisse tacite q tantũ plus habeat vltra terminũ dc̃larandũ quantũ est tps in negligendo ipm facere dc̃larari ꝑ iura ⁊ rõ nes ꝑ allegatas. Ex quib; oĩb; ꝓcluditur ꝓmo q isti male iniuste inepte petũt illa tria que petunt. Jtez q si gentilis vult potest ab eis petere vt restituãt. cccl. d̃ dote soluta ⁊ offerze filie sue dare alimenta ⁊ q ad do mũ suã redeat si vult ⁊ cũ filijs non stet sub spe dotis que nõ dz eẽ apud illos sed apud se. Jtẽ ꝓcludenduz videtur q et emolumenta ⁊ reddit⁹ pcepti ex illis pos sessionib; quarũ tenutã habuerũt iã sunt vt dicit an ni. xiij. transcẽdũt summã alimentoꝝ interim dicte do mine p̃stitoꝝ ꝓputato numero. cccl. floꝛ. solutoꝝ q quatenus trãscẽdũt alimenta attẽta ꝓditiõe psone re stituere debent sic dicto gentili licet. n. fruct⁹ dotis q̃n tũcũq; ampliet excedentes onera mr̃imonij cedãt lu cro mariti ⁊ boc in recõpensationẽ qꝛ si nulla eẽt dos: debent onera subire. hoc est vꝛũ ꝓstante mr̃imonio. Sed eo soluto cũ dos omne eius emolumentũ redire debeat ad patrẽ si heredes mariti retardant solue ea tenus deducũt q̃tenus onera substentuturi erunt. Sz q excedit restituere tenent. Et ꝑ est subtile et vꝛissi mũ. Ań si sufficiebant q̃nq̃ginta ab alimenta vidue Et illi pceperũt centũ pcipiẽt quinq̃ginta. Et ex bis apparet q isti agẽtes melius fecissent si litẽ istã nõ mo uissent potiꝰ. n. doꝛmiẽtẽ ꝫ se excitarunt sumptibusq; se in actionib; veꝛauerũt cũ obtinere spem non vale rent. ff. de offi. testa. l. j.

Consiliũ. CXXVII.

Si mlier fuit stipꝛata dotẽ sibi restitui in casu resti tuẽde dotis a viro suo et alio idẽ ꝓmittẽte vtꝛ ille vi goꝛe talis ꝓmissiõis ꝓueniri possit viro vergẽte ad in opiam.

Nchristi nomie Amẽ

Queꝛit viso dicto instr̃o ⁊ ꝓmissiõe facta ꝑ dictã dn̄am antoniã ⁊ andreã ⁊ laurẽtiũ dc̃ dicta do te restituẽda in oẽm casuz restituẽde dotis ꝓstãte ma trimoio vel soluto. Et p̃supposito q dictus andreas mariꝰ ꝫgat ad inopiã ⁊ male fuerit vsus ſba ſua vtꝛ dicta dn̄a mathea vxoꝛ possit agẽ hypoteca ꝫ dictaz dominam antoniam tam pro rebus et bonis dicti au dree et laurentij filioꝝ suorũ que fuerunt patris eoꝝ et que dicta dn̄a antonia detinet ꝑ dictis filijs su is vel ꝑ suis dotib; ꝑ quib; pater dictoꝝ filioꝝ ⁊ eius maritus erat obligatus vnacũ bonis suis et dicti filij similiter tanq̃ heredes eius virtute legis. l. adhuc. C. d̃ iure do. Rndet q sic q̃ztũ ad andree mariti sui poꝛ cionẽ sibi ꝓtingẽtẽ in dictis bonis. Sz dicta dn̄a an tonia detinet ea sine iusta cã seu cũ iusta tn̄ posterioꝛe illi cause quã ꝓtendit dicta dn̄a Mathea sine dubio posset agere hypotecaria ꝓtra dictã dn̄az etiã si nõ pos set ꝓtra eam agere actione psonali virtute dicte pro missionis qꝛ sufficeret ꝓpetere actionẽ psonalem con tra maritũ ad hoc vt posset agi hypotecaria ꝫ quẽcũ q̃ possessoꝛẽ bonoꝝ suoꝝ nõ ꝓtendẽtẽ cãm potioꝛez et hic est casus. l. vbi adhuc. Sz si ꝓtẽdit ī ꝑdictis bo nis antiq̃oꝛem hypotecã ⁊ ex cã: tũc n̄ põt agi cõtra eam hypotecaria ꝑ dictis bonis nisi etiaz p̃supponat q ꝓtra eandẽ possit agi etiã actiõe psonali ꝑ dictã dc̃ te ꝛtute ꝓmissionis ꝑdicte qd̃ pz qꝛ si solutũ eẽt ma trimoniũ p̃ mortẽ dicti andree nõ posset agi hypo. p̃ dicta ꝑ dictis bonis si ipa nõ eẽt ad dictã dotẽ psona liter obligata ⁊ dicta bona possideret ex cã ꝑdicta põ re et potioꝛe q̃z sit dicte dn̄e mathee. C. q̃ po. in pig. habe. l. assiduis. §. exceptis. multo ꝯ minus debz pos se agi cõstante mr̃imonio ꝓpter inopiã quo casu agi tur dc̃ iure speciali: vt dicit bar. in. l. si ꝓstante. ff. solu. ma. in quinta. q. principali. q. iij. ꝑ eo soluto agit d̃ iu re cõi. e. tit. l. iij. in prin. quod ẽ potẽtius q̃zuis spãle in auten. de nõ alie. §. qꝛ ꝛo verisile. et no. in. l. j. C. si ad uer. vendi. in vlti. glo. Ań si dc̃ iure cõi nõ posset agẽ dicto casu mꝛtomin⁹ dc̃ iure spãli. ar. l. ei⁹ militis. §. mi litia. ff. de testa. mil. Jdẽ dico ⁊ multo magis in bonis ꝓpꝛijs ipi⁹ dn̄e antonie vt si ꝛtute dicte ꝓmissiõis nõ posset ꝓueniri psonaliter nõ possz etiã ꝓueniri ꝑ eis qꝛ eo casu tm̄ censet dicta dn̄a bona sua obligasse ⁊ eti am iura q̃ bz in bonis ꝑ eã possess. q̃ etiã suã psonam obligabat ⁊ nõ in alio ad hoc. ff. qb; mo. pig. vel hyp. sol. l. soluit. §. si paciscẽt. ff. d̃ pactis. pig. cũ soluẽdo ⁊ qd̃ no. glo. in. l. vbi adhuc in fi. p̃me glo. magne. Nũc ꝯ videdũ ẽ vtrũ ꝛtute p̃dicte ꝓmissiõis ꝑfata dn̄a an tonia teneat in casu inopie actiõe psonali qꝛ tũc pos set etiã ꝓueniri hypo. ꝑ bonis p̃dictis. s. tã suis q̃z dic toꝝ suoꝝ filioꝝ in q̃b; ius hypo. ex sili cã ⁊ etiã anti q̃oꝛe p̃tẽdit an ꝛo nõ sit obligata nec teneat in ꝑ ca su: qꝛ tũc nec etiã bona vel iura p̃dicta sint obligata. Et vr̃ dicendũ ipaz nõ teneri qꝛ se obligauit solũ ī ca su dotis restituẽde ꝑ ꝓstãte mr̃imonio ꝓpter inopiam nõ fit vera restitutio cũ debꝰuiat oneriby mr̃imonij. vt d. l. vbi adhuc. Nec ob. q dixit ꝓstãte mr̃imonio. q̃a etiã dicto casu ꝓtigit int̃dũ fieri vera restitu. vt cũ sit sepatio thoꝛi ex aliq̃ iusta cã vt ad illũ casuz ꝓsigtiõis q̃ fit ꝓpter inopiã ita clare dc̃ termiat bar. ī. l. si q̃s ita stipulet. solu. ma. Nõ. n. debem⁹ recedẽ a ꝓpꝛio signifi catu ꝛtoꝝ nisi q̃n ille ñ possz aliq̃d opari vel q̃n ꝓsta ret de p̃ria intẽtiõe vel gra vitãdo absurditatis. vt. ff. de leg. iij. nõ aliter dc̃ exercito. l. j. §. is q̃. et no. bar. C. de legi. l. nõ dubiũ. ⁊. l. oms ꝑpli. de iusti. et iure. Sz ꝑpꝛi. significatũ ꝛtbi restituẽ nõ extẽdit ad casuz inopie in quo magis ꝓsignatio fit q̃z restitutio vtz ⁊ no. ꝑ cy. in d. l. vbi ad hoc in. v. q. in fi. ⁊ ꝑ bar. in. d. l. si ꝓstãte. in ij. q. principali. q. v. Nec apparet hic dc̃ p̃ria intẽtõnẽ ptiũ et põt satis opari ꝑm dictã ꝑꝛiã intẽtiõem ꝑm bar. in palle. l. si q̃s sit stipulat⁹ ꝯ ẽ. Et int̃ ꝑtatio dz fieri ꝫ eũ vel eã in cuius fauoꝛẽ factum est pactum ob scuꝝ. l. veteriby. ff. dc̃ pac. postq̃z põt aliq̃d opari. Sz ꝫ hoc opponit. et ꝑ dc̃ no. ꝑ cy. ⁊ bar. in locis s. allega tis vbi tenẽt q lz mulier stipulata fuerit dotẽ sibi red di solu. matrimõio nihilominus põt agere ꝓstãte ma trimonio in casu inopie. Sed respondet q loq̃t q̃n fuit stipulata a marito quo casu agit ꝓstãte matrimo nio nõ ex illa stipulatiõe q̃ nullo mõ põt ad hũc casuz extendi ꝑ agit dc̃ iure cõi cui nõ videt remistrasse sti pulãdo restitutionẽ ī vnũ tm̄ casuz qd̃ ꝑma facie vi debat ar. l. iure socerũ. §. cũ inter. ff. dc̃ pac. do. ꝑ nõ est vꝛũ ꝑm eos ibidẽ ꝑ iura ⁊ rões ꝑ illos alle. ibidẽ. Et ad hoc vt possit agere ꝫ virũ in dicto casu lz eẽnt vꝛ ba stipulatiõis ꝑdicte ⁊ hoc ꝓtingit ex eo qꝛ etiam si nullo modo fuit mlier ab illo stipulata cũ ex hoc solo q dotẽ recipit põt ꝫ eũ agere tam solu. matrimonio: q̃z eo ꝓstante ꝓpter casum inopie. vt. l. j. C. dc̃ rei vxo. act. et dicta. l. vbi. et. l. si ꝓstante. Sed hoc non est in alijs ad quos dos nõ puenit. quia illi nõ tenent nisi q̃ tenus verba ꝓmissionis eoꝝ patiuntur. ff. dc̃ fide iuss. l. si fideiussoꝛes magistratuum. §. ꝓo aurelio. Et ista domina antonia est huiusmodi quia ad cã dos nõ peruenit sed ad dictũ andreã ꝯ ẽ. Sed ꝫ hoc oppo nitur scdo qꝛ dicta dn̄a confessa fuit in supꝛascripto

instrumento vnacū dicto andrea se dotē recepisse et insolidū ꝯ poterit cōueniri ex hoc solo posito ꝙ ꝛba ꝓmissionis hunc casum nō ꝓhendāt qz ꝓ vero hoc reputaꝝ iuxta no. in l. si nō singuli. C. si cer. pe. 7. ff. de duo. reis. l. eadē vbi in obligatione q̄ re cōtrahit ꝑñt ꝓstitui plures rei debendi. Et sic quilibz tenebit ac si vere recepisset. Sz ad ß rñdet ꝙ q̄cq̄d fuerit cōtraria rei veritas dicit esse in facto ꝙ ipa nō recipit ß andreas 7 ita dicit posse ꝓbari vt mihi verbo asserit: et satis est verisimile ꝙ ille recepit q̄ onera matrimonij subiturus erat 7 apud quē dos esse debebat. ff. de iur. do. l. si is q̄. §. j. fam. her. si filia. Confessio aūt illa ꝑsumit potius ad cautelā emanasse 7 q̄sito colore sic i sy. ff. ad vell. l. mulier. §. si cū eēt. et potius vt voluerit eq̄ principaliter cū viro obligari in casuz vere restitutionis ꝑm ꝙ ꝛba sonant ac si dicto casu vere recepisset: Sed in casu nō vere restitutionis sicut est sue de quo agim⁹ sec⁹. Et sic dicta ꝓfessio ꝺ recepto solū opaꝝ in illo casu ī q̄ se obligauit 7 ad illū tm̄ restringit nō ī alio postq̄z vt dixi dicta dña erat ꝑsona exn̄ea q̄ nō erat ſbitura onera 7 ꝑ ꝓñs apud eā nō erat dos remāsura 7 verba ꝓtrahentiū debent intelligi ꝑm ꝙ verisilius ē fuisse. Aut ꝑm ꝙ plerūq̄z fieri solet. ff. de reg. iur. l. iij. obscu. Et hoc esse vērū fortificaꝝ ex statuto florētino sub rubrica de dote 7 donatiōibz restituentibz vbi p⁹ principiū dicit ꝯ tales obligatos ꝛc. Et sic vult eos in effectu haberi ꝙ fideiussoribz. Itē postea circa finē in versi. Et q̄libet obligatus ꝛc. dat talibz obligatis ꝑncipaliter regressuz ꝯ maritum pro toto eo ꝙ soluerit et vult ꝙ ꝑ toto cedaꝝ sibi actio ꝓtra virū q̄ quidem nō esset si ad eos dos effectualiter pueniſſet iuxta no. in l. modestius. ff. de solu. Et ideo dictū statutū statuendo ꝓdicta videt statuere ꝙ ꝓpter talē ꝓfessionē de recepto alius a viro nō habeaꝝ ꝑ vero recipiēte ß ipe sol⁹ vir. Ex q̄bz ꝓcludit ꝙ nō ē bona argumētatō de viro ad alios extraneos ꝑm eos qz vir pōt ꝓueniri etiam in casu q̄ nō ꝓmisit nō sic alij. Tercio et vlti. opponit fortit ꝓtra ꝓdictā decisionē de notatis ꝑ glo. ꝑmā dicte legis vbi adhuc ver. q̄d si ābo. 7 ꝑ cy. ibi in ij. q. ꝑncipali. q. viij. q̄ tenēt ꝙ qñ sunt plures eq̄ principaliter obligati ad dotē vt maritus 7 socer vno ꝛgente ad inopiā pōt agi ꝯ alterū siue sint socij illius obligationis siue non ꝑm bar. dūmodo sint vt plures rei debendi qz simul se obligauerint. Et sic vnus ꝓtēplatione alterius qz sicut tunc mora vnius alteri nocet q̄ ad ꝑpetuandā actionē. vt l. fi. C. de duob⁹ reis. ita et pauptas vni⁹. Breuit ꝛz illa determinatio possit impugnari inc̄tū sic generaliter loquit ꝙ vno vergēte ad inopiā possit agi ꝓtra alterū qz sine dubio nō esset vera si alius q̄z vir vergeret ad inopiā. satis. n. absurduz et extraneū videret dicere ꝙ viro abundāti in facultatib⁹ posse agi ꝓtra eū ꝓpter inopiā vnius ex pluribus cozreis suis cū satis ꝓuisuz sit mulieri. Quia tam̄ in casu econuerso. s. qñ vir vergit ad inopiā 7 non alij videt equa qz si nō posset agere ꝓtra alios posset fame pire si vir nō habēt facultates sufficientes ad dotē Ex quib⁹ posset sustentari. Rñdet ꝙ dicta determiatio ꝺz intelligi eo casu q̄ verba ꝓmissiones facte ꝑ correū viri sint ita lata 7 pinguia ꝙ possint ꝓhendē casum ꝓsignationis fiēde ꝓpter inopiā qz sic exꝓresse direrint q̄ casu posset esse dubiuz. An req̄raꝝ ꝙ omnes deuenerint ad inopiā vel sint verisiliter deuenturi qđ videbaꝝ: qz in facultatib⁹ viri videbant ꝓputāde facultates suoꝝ fideiussorū vel cozreoꝝ. ff. ꝺ fideius. l. si plures. §. ꝑterea. si quer. vnde nō videbaꝝ posse dici deuenisse ad inopiā si facultates illoꝝ abūdant: glo. 7 doc. ꝓdicti determināt ꝓtrariū cui⁹ est rō qz cū dicta ꝓsignatio fiat vt dos deseruiat oneribz mr̄imonij: vt d. l. vbi. adhuc nil ꝓdesset vxoi ꝙ nisi qñ marit⁹ 7 fideiussozes nō essent soluendo ipa nō posset agere: q̄a non haberet vnde se sustentaret. Tūc autē sufficeret illos esse soluēdo cū de sola securitate dotis ageretur. Sed si verba ꝓmissionis nō ꝓhenderēt casuz cōsignationis ꝓpter inopiā: vt est in casu nostro tūc dictum ad patrē 7 actio in eū ꝓsolidaꝝ: licz ex filia sup̄sint filij vnde filia dictam dotē donare nō posset. Et quādo dos ꝓstituit ꝓ oī eo qđ filia in bonis patris vel matris haberi potest. Itē donatō facta ꝑ filiāfami. de dote vel iocalib⁹ sibi a viro relictis 7 sic de aduēticijs ante valeat in ꝓiudiciū pr̄is 7 si nō valet an reconualescat mortuo pr̄e. Casus sequētis cōsilij.

Quidā maritauit filiā suā mariā 7 ꝓstituit ei totī dotē ꝑ oī iure qđ habē posset in bonis paternis 7 maternis. Itez fuit actū ꝙ maritus donaret sibi iocalia ꝑ capite ad valorē centū flor. Itē ꝙ si dictus maritus ꝓcederet in matrimonio donabat sibi centū q̄ maria veniēs ad mortem vltra ꝓdicta donauit in quadā vltima voluntate cuidam capellanie dictam dotem.

Item dicta iocalia 7 dicta centum sibi debita ex donatione. Item dictum legatum de centum repudiauit et hoc facto sine ꝓsensu patris in cuius erat potestate 7 mortua est nūc pater ab heredib⁹ viri petit dotem 7 dicta centum donata 7 etiā alia centum legata et vlterius illa centū ꝑ iocalib⁹ heres mariti dicit illa fuisse donata capellanie queritur q̄d iuris.

Consiliū. CXXVIII.

Dos reuertit ad patrē filia decedente cū liberis si vir ꝓdecesserit 7 sic ꝓsuetudo de qua in l. dos a patre. q̄ est vt dos remaneat apud filios ꝓcedit vxore mortua in mr̄imonio cū liberis: ß si vir ꝓdecessit dos reuertit ad patrē 7 actio in eū ꝓsolidaꝝ: licz ex filia sup̄sint filij vnde filia dictam dotē donare nō posset. Et quādo dos ꝓstituit ꝓ oī eo qđ filia in bonis patris vel matris haberi potest. Itē donatō facta ꝑ filiāfami. de dote vel iocalib⁹ sibi a viro relictis 7 sic de aduēticijs ante valeat in ꝓiudiciū pr̄is 7 si nō valet an reconualescat mortuo pr̄e. Casus sequētis cōsilij.

Quidā maritauit filiā suā mariā 7 ꝓstituit ei totī dotē ꝑ oī iure qđ habē posset in bonis paternis 7 maternis. Itez fuit actū ꝙ maritus donaret sibi iocalia ꝑ capite ad valorē centū flor. Itē ꝙ si dictus maritus ꝓcederet in matrimonio donabat sibi centū q̄ maria veniēs ad mortem vltra ꝓdicta donauit in quadā vltima voluntate cuidam capellanie dictam dotem.

Item dicta iocalia 7 dicta centum sibi debita ex donatione. Item dictum legatum de centum repudiauit et hoc facto sine ꝓsensu patris in cuius erat potestate 7 mortua est nūc pater ab heredib⁹ viri petit dotem 7 dicta centum donata 7 etiā alia centum legata et vlterius illa centū ꝑ iocalib⁹ heres mariti dicit illa fuisse donata capellanie queritur q̄d iuris.

Nchristinomie ℣mẽ

Primo vidẽdũ est qualis fuerit ista ordinatio facta p mariam filiã factã vtrũ fuerit vltima volũtas vel ꝓtractus qđ est necessariũ scire ꝓpter id qđ statim querã. Scđo videndũ est vtꝝ valuerit quo ad ista bona de quib agit. Tercio posito q valuerit: vtꝝ iste guilhelmus heres mariti possit se defendẽ aduersus patrẽ petentẽ de iure illius capellanie. Quo ad primum videt dicendũ q fuerit vltima volũtas cũ facta ꝓtemplatione mor. & de morte facta fuerit mentio & in multis collata post mortẽ. vt. ff. de vote p̃lega. l. seya. et plene no. solu. ma. l. que votis. et sic videt nõ valere: qr filiusfa. nec testari nec codicillari potest: vt ff. de testamentis. l. q̃ in ptãte. de le. iij. l. iij. §. si filius. de lega. j. l. ij. Rñdeo fateor q q̃ ad mlta fuit vltima voluntas sed quo ad bona de quib agit fuit ꝓtractus. s. donatio inter viuos: vt pz ex tenore instrumenti duz dr q donauit inter viuos donatione pura ẽ. q̃ ℣ba nõ faciũt vltimã volũtatẽ ß ꝓtractũ. ff. de ℣bor. sig. l. verba gesserunt & ꝓtraxerunt. & C. qđ me. cã. l. si donationis. qui ꝓtractus põt fieri in vltima voluntate: vt. ff. de assig. libe. l. j. §. assignare. Et. l. fi. et no. in. l. bedes palam. §. fi. de testa. Et posito q vltima volũtas non valeret tñ valeret post ꝓtractus in ea factus: qr nõ dependet ab ea. vt. ff. de inoffi. testa. l. etiã. & qđ ibi nota. facit qđ no. p pe. et cy. C. de nõ nu. pecu. l. generaliter. et p bar. de leg. iij. cũ q̃s decedens. §. codicillis et de reb eor. l. fi. Itẽ ex alio patz q fuit donatõ qr facta fuit notario pñti et stipulãti noie capellanie: quod in vltima voluntate nõ req̃rit. vt. ff. de lega. ij. cum pater. §. donationis. qr nõ refert in vltimis volũtatib cum quo testator loquat ẽ. de lega. j. seruo legato. §. si testator. et. l. si seruus. §. q̃ margaritã. de le. ij. fideicõmissa. §. interdũ. Scđo queritꝰ vtrum ista donatio facta p mariã valuerit. Et primo quero de tur q nõ qr illa q̃ vnꝰ ꝓiugũ lucrat ab altero sunt adventicia. C. de bo. q̃ libe. l. j. et. l. quecũq̃. Sed aduẽticia nõ põt filiafa. dona. sine ꝓsensu pris nec alio modo alienare. e. ti. l. cum non solum. §. filius aũt. not. ff. de dona. l. filiusfa. in glo. fi. Cõtrariũ credo nã illud est verum in casib in quib pr in aduenticijs hz vsuz fructũ qr tũc ꝓhibet ne fiat p̃iudiciũ patri. Secus si talia sunt in qb vsumfruc. nõ habeat: vtz in dicto. §. filijs. in verbo dumtaxat. qđ importat affirmationẽ in ctrario casu cũ sit dictio taxatiua: ar. ff. de alimẽ. lega. l. ij. §. cũ ticio. C. de transac. l. si q̃dẽ. de ꝓba. l. rõnes. de causa poss. et ꝓpie. c. cũ ecclesia sutrina nam in illis põt libere disponere cũ nullum p̃iudiciũ resultet patri sicut posset de castren si peculio vel quasi: vt no. ff. de dona. l. ij. Sed in illis iocalib null9 cadit vsus fructus ß vsus tm: iuxta no. ff. de rei vendi. l. cum in rẽ agit. in fi. prime glo. Itẽ ille vsus nõ põt ptinere ad patrem: qr sunt ornamenta muliebria quib vir non põt vti sine vitupatiõe & decore. vt. ff. de aur. et ar. leg. l. vestis. §. vestimenta. vnde nõ dicit habere posse qđ sine decore habere nõ põt: vt ibi no. in glo. & de verb. sig. l. nepos. ꝓcul. de cõdi. insti. l. filius. nam talia nõ vident ad aliũ vsum pari nisi ad vsum mulieris. de aur. et ar. legat. l. argento. §. ornamenta. vnde vir donando videt voluisse q ad mulierem tm̃ ptineat vsus et nõ ad patrem. g̃ ad ipm nõ ptineat: vt. C. de bo. q̃ libe. aut. excipit. Ad hec facit qr filia hec iusta rõe motꝰ solute aĩe q̃ causa iusta est. ff. de dona. inter vi. & vx. l. si sponsus. §. decessa. ℣. Pinde et si maritus. Sed p causa iusta potest filius donare etiã de pfecticio pecu lio: vt dicta. l. filiusfa. ff. de dona. post prĩ. Ponit autem ibi exemplũ glo. sic donat matri vel cõiunctis pso nis. Ista autem donauit ecclesie que dicit mater nostra: qr sicut mat carnalis generat nos ad seculuz hec ita etiam regenerat nos ad seculũ futurũ & licet donauerit vni capelle totũ tamen ecclesie q̃ vna est donasse videt. ar. xxiij. q. j. c. loquitur. Si ℣o queritꝰ de donatione centum florenoꝝ sibi facta p maritum vtruz potuerit donare in p̃iudiciũ patris vel refutare. Respondeo nõ qr in pecunia ꝓsistit ꝓmoditas q̃ solũmodo vsumfructũ ꝓpat: vt. ff. de vsufruc. eaꝝ rex q̃ vsu ꝓsu. l. ij. et. l. hoc senatus. et. l. qm̃ que cõmoditas sine vsufructu põt ptinere ad patrem ideo sine licẽtia sua ordinare nõ potuit: vt dicta. l. nõ solũ. §. filijs autez. Preterea filiusfa. nõ põt legatũ vel hereditatẽ añ donationẽ factã inuito pie repudiare etiaz vbi solꝰ vsus fructꝰ q̃rit pri & si fecerit totũ q̃rit pri si vult: vt ĩ. l. cũ oportz. §. j. de bo. q̃ libe. vbi pt colligi det miatio huius dubij. Si ℣o queritur de vote. Rñdeo ꝓstitutõ votis fuit facta huic filie p omni iure qđ habebat taz in bonis paternis q̃z maternis ꝓpter que quedã bona paterna & ma. pmisit maritus facere q ipa q̃etaret & remitteret pri voranti nõ tñ ꝓstat mihi ex pductis q remiserit. Dico g̃ sic q aut ista filia nõ remisit & tunc ꝓstitutio votis fuit simplex et ideo solu. ma. p mortez viri debebat redire ad patrem a q̃ pfecta erat. vt. C. solu. ma. l. vos a patre. nec habet hic locũ retẽtio ꝓpter liberos ꝑm opi. mar. postq̃z vir p̃deceserat. vt not. ff. so. ma. l. si votale. de vote p̃leg. l. j. in prin. Item mortua filia etiã solu. ma. ꝓsolidata fuit actio de vote ĩ patrem etiã si tpe quo filia decesserit supuixisset filiꝰ vel filia ex ea. vt no. ff. solu. ma. l. post votẽ. p bart. in vltia vel penulti. colũ. in ver. Itẽ facit ad aliud ẽ. Qui refert ita fuisse determinatũ bononie bene p octo doct. isto g̃ casu nõ potuisset hec filia donare in p̃iudicium patris: vt. ff. solut. mat. l. ij. §. Item si voluntate. Si ℣o dicta bona paterna et materna remisisset tunc videret istã votẽ habuisse in recõpensatõnẽ illoꝝ bonorũ g̃ esset idem de eo censendũ qđ de illis: vt. l. eũq̃z. §. q̃ iniuriaz. si quis cau. modo si certũ ẽ q de bonis paternis nõ potuisset disponere in vita patris qr nullũ ius formatũ videt habere etiã quo ad legitimã. vt. ff. de colla. bono. l. j. §. si impuberi. de liber. agnos. l. fi. et no. C. de sacrosanc. eccle. aut. si q̃ mulier. Itẽ silr de bonis maternis disponẽ nõ poterat: vt dicto. §. filijs aũt. g̃ nec de ista vote q̃ successit loco iporz nisi q̃s diceret q dando votẽ p illis bonis videat dedisse q̃ ad ꝓprietatẽ & vsumfruc. et tũc disponere potuisset p̃m ea q̃ s. dixi: sed hoc nõ est mihi bene clarũ iõ vellẽ super hoc maturius deliberare. Patet g̃ ex predictis: q illa donatio valuit tm̃ quo ad iocalia: quo ad votẽ ℣o vel donationẽ centũ floze. nõ valuit de p̃ñti nec põt iste guilhelmus se defendere aduersus patrez vxoris. Dicũt tamẽ q̃dã docto. q post mortẽ patris recõualescit qr cessat patris int'esse in cuius fauorez ꝓhibita erat alienatio: ar. ad hoc. ff. de vsuc. cũ vir prediũ. ad trebell'. l. filiã fratrib. in aut'. de nup. §. qm̃. solu. mat'. l. ij. §. denicq̃z. ad macedo. l. iulianus. §. si filius. Sed hoc videt ꝓmẽtẽ. §. filijs aũt. ꝓiuncta. l. qđ ab initio. de reg. iur. nec est presentis speculationis qr pater viuit: ideo omitto. De tercio et vltimo si queritꝰ vtrũ iste guilhelmus possit se defendere aduersus petentem q̃ ad illa iocalia ꝓpter donationez factã capellanie videtur q nõ p ea q̃ no. ff. de rei ven. l. fructus. in vlti. glo. si ager vec. vel emphi. pe. l. ij. Sz respõdeo q p illã donationẽ transiuit vtilis actio in capellaniã ꝓtra heredes mariti directa ℣o remansit penes donãtẽ & heredẽ eius: ar. C. de acti. et ob. l. ij. q̃ vtilis p̃fert directe ff. de ꝓcur. l. in causẽ. §. si remediũ est. g̃ ꝓclusio q pt9 q̃z iste guilhelmus nonduz soluit patri petenti penes quem sunt directe actiones q rectoꝝ capellanie penes quem sunt vtiles renunciet sibi q non soluat et

tunc ſoluere nõ tenent. vt. C. de noua. l. iij. 7 ibi no: ꝙ doc. qcq̃d glo. ibi ſentiat. ĩmo videt ꝙ nec req̃rat denũciatio exquo iſte guilbelmus ſit alteri ꝓpetere vtiles: vt no. ff. de tranſac. l. fi. ꝑ glo. verũ q̃ alia glo. ẽ cõtraria. C. que res pig. obli. poſ. l. nomẽ. ideo ſecurior eſt p̃ma opi. ꝙ ille rector renũciet vl̃ vr̃iat ad cãz. fac ad p̃dicta qõ no. ꝑ bar. ff. ad trebel. l. facta. §. ſi heres.

Conſiliũ. CXXIX.

De q̃dã repetente dotẽ cui oponebat adulterũ.

Nchriſti nomie Amẽ

Hec mlier nõ dz excludi a petitõe dotis ſue: triplici de cã. Primo q̃ vt dr̃ vir eius legẽ ſm̃rimonij violauit ſicut ipa tenendo ꝓcubinas 7 ſic adulteriũ ꝓmittẽdo 7 ſic crimina paria pari ꝓpenſatiõe tollunt de diuor. c. ſignificaſti. de adulte. c. penul. xxxij. q. vj. c. j. 7 ꝑ totũ. ij. q. iij. c. nemo. Scdo q̃ dict⁹ vir vt dr̃ ſciẽs ipaz adulterã detinuit 7 carnaliter cognouit Mã ſi hoc fecit pnĩa nõdũ pacta ꝑ vxorẽ 7 tũc reus ẽ lenocinij. xxxj. q. j. c. j. et. ij. et. §. crimie. C. de adul. l. caſtitati. ff. e. ti. l. ij. §. lenocinij. extra eo. ti. c. ſi q̃s ſciens. Ergo nõ põt ꝑ heredẽ mariti mulier excludi a petitione dotis q̃ replicatio lenocinij facta ꝑ vxorẽ excludit exceptionẽ adulterij factã ꝑ virũ cũ agit de ꝓditione dotis. ff. ſolu. ma. l. viro atq; vxore. et. l. cũ mulier. vbi eſt caſus. Aut hoc fecit poſt pactã pnĩam et tũc videt eã ſibi recõciliaſſe 7 crimen adulterij remiſiſſe. xxxij. q. ij. c. qnod aũt. et. c. nõ erit. de iureiur. et. c. quẽadmodũ de dona. int̃ vi. et vxo. c. plerũq;. et ſic nõ poteſt de adulterio oponi: ar. ff. de edil. edic. l. querit. §. ſi venditor. Tercia rõ eſt q̃ marit⁹ in vita ſua de ꝑ nõ fuit ꝙqueſtus vñ non põt heres eius ꝙr̃i q̃ tales odioſe querele nõ tranſmittũtur ad heredẽ niſi mote ſint ꝑ teſtatorẽ. in. c. fi. de dona. C. de reuo. do. l. fi. Ex q̃bꝫ dico ſm̃ ea q̃. ꝓponerent vxorẽ a repetitiõe dotis nõ fore repellendã. Laus deo.

Conſiliũ. CXXX.

Maritus recepat decẽ ĩ dotẽ 7 ſic int̃ viuos ꝓfeſſus erat. In teſtõ ãt ꝓfeſſus fuit ſe. xvj. bũiſſe q̃r̃ an iſta xvj. ex teſtõ. et illa. x. ex ꝓfeſſione inter viuos peti põt An ꝑo. xvj. tm̃. ſ. x. ex ꝓfeſſione inter viuos: et. xvj. ex legato. ſ. ex teſtamento.

Nchriſti nomie Amẽ

Primo q̃ro cũ marit⁹ recognouerit in teſtõ ſe habuiſſe ab vxore. xvj. flo. auri ꝑ do. 7 alꝫ recognouerit inter viuos ſe habuiſſe ꝑ dote. x. flor. quos reuera habuit 7 nõ plus querit quantũ debeat ipi vxori: an vtraq; ſumma ĩ vtraq; recognitiõe ꝓtenta vel altera tm̃. Rñdeo ſciendũ ẽ ꝙ recognitõ facta in teſtõ nõ ꝓbat numerationẽ dotis niſi ꝑ alias legitimas ꝓbatiões ꝓbet: vt. ff. de le. ij. l. lucius. §. q̃ſq;s. licet inducat fideicõmiſſi petitionẽ: vt ibi habet. Vera igit̃ numeratio dotis nõ ꝑ illã recognitõnẽ factã ĩ teſtõ ꝓbatur: ꝫ ꝑ aliã factã inter viuos: ex q̃ ſeq̃t ꝙ vſq; ad ſũmã ꝓtentã in p̃ma recognitione vicz. x. flor. p̃nt peti tãq; debitũ. Reſiduũ ꝑo vſq; ad. xvj. p̃nt peti tanq; legatũ. Et ſic dico ꝙ nõ debet niſi ſumma ꝓtenta in recognitione facta in teſtõ. q̃ illa dz includi ĩ alia recognitione. ff. de ꝓb. obli. l. ſi diuortio vbi ẽ caſus. cũ n. recognouerit illa. xvj. habuiſſe in dotẽ et reuera de illis. xvj. nõ habuerat niſi. x. nõ valuit in illis legatuz ꝫ ſolũ ĩ alijs ſexta. vt. ff. de dote ꝓlegã. l. ij. in p̃n. 7 l. iij. et de leg. ij. l. menius. p⁹ p̃n. Nec eſt credẽdũ ꝙ voluerit heredes ſuos duplici onere grauare vicz in ſũma ꝓtẽta in p̃ma recognitiõe 7 ĩ ſcda: ĩmo credẽdũ eſt ꝙ in ſcda in q̃ ꝓtinebat maior ſumma volnerit includi. p̃mã. ff. de le. ij. l. ticia. §. q̃ in vita. Ex q̃bꝫ ſeq̃t ꝙ cũ heredes ſeu fideicõmiſſarij ſoluerint illi vxori. xvj. flore. ſoluerũt vnũ pluſq; debeãt: 7 iõ p̃nt illuz repetere. q̃ ꝑ errorẽ ſoluũt. ff. de ꝓdi. inde. l. j. nec tenet pl⁹ ſoluere. Nec ob. ſi dicat ꝙ ipi ꝓmiſerũt ſoluere ſummã ꝓtẽtã in vtraq; recognitiõe: q̃ illa ꝓmiſſio facta fuit ꝑ errorẽ 7 iõ tuti ſunt exceptione. vt. ff. ſi q̃s cau. l. ꝫ et ſi q̃s. §. fi. Preterea illa ꝓmiſſio intelligit̃ ſm̃ naturã rei ſup q̃ fuit int̃poſita 7 ſm̃ ei⁹ cãs et ꝓditiões. vt. ff. vt legatoꝝ noĩe caueat. l. j. §. ſi q̃s ſub ꝓditiõe. de le. ij. l. cũ q̃s decedẽs. §. j. Sed vt dixi de iure nõ debet ni ſi vna ſumma. q̃ in vna recognitiõe includit̃ in altera g̃ videt eodẽ mõ ſe obligaſſe. Scdo quero vtrũ iſti fideicõmiſſarij teneant ſoluere dicte vxori bladũ et vinũ legatũ annuatim et etiaz pecunias. Rñdeo ſi vez eſt ꝙ fideicõmiſſarij dicũt ꝙ de bonis teſtõris nõ plus ꝓcipit̃ annuatim q̃ illud qõ ſufficit ad ſoluẽdũ cenſus 7 ꝫuitia onera regis certũ eſt ꝙ nõ tenẽt. Primo q̃ ipi fecerũt ĩuẽtarũ nõ tenent vltra vires hereditatis: vt in. l. fi. C. de iur. delib. Scdo ꝙ teſtor vult ꝙ illud bladũ 7 vinũ ſoluãt de bonis ſuis vtz ex teno re teſti. Si g̃ de bonis nõ põt ꝓcipi nõ debet. vt. ff. de vino 7 oleo lega. l. cũ cert⁹. de ꝓben. emp. l. ſi debitor. §. veriſi'. de annu. lega. l. liberto. §. j. Nec ob. ſi dicatur ꝙ iſtd legatũ nõ eſt ꝑpetuũ ꝫ tpale g̃ cũ ꝓprietas ſit ſp remanſura penes fidelcõmiſſarios tenẽt ſoluere de ſuo: q̃ dz hoc cũ ꝓprietate ꝓpenſare: ar. ff. de leg. j. l. filiuſſa. §. apud marcellũ. Nã illud eſſet verũ ſi ſimpto dicto legato ꝓprietas eẽt ꝑficua ad aliquã vtilitatẽ fideicõmiſſarijs: ꝫ vt dicũt q̃q̃d ꝓcipit̃ ex dicti bonis deductis impẽſis etiã ſi legatũ nõ deberet vir ſufficeret ad ſoluẽdũ cenſus et ſeruitia 7 onera regis 7 ꝑ ꝓprietas erit ſp inutil̃: nõ g̃ dz pati dãnũ nec g̃uari vbi nõ habẽt vl̃ bituri ſunt ꝓmodũ. C. de fideicõmiſſis. l. ab eo cũ ſiliby. Itẽ nõ ob. tranſactio 7 ꝓmiſſio facta ꝑ eos q̃ facta fuit ꝑ errorẽ cũ adhuc ignorarẽt vires hereditatis 7 ſic ſunt tuti exceptione: vt. d. l. ꝫ et ſi q̃s. §. fi. ꝓſumit aũt ignorãtia. ff. de ꝓba. l. vrius.

Conſiliũ. CXXXI.

Grauat⁹ de reſtituẽdo hereditatẽ recepit dotem ꝑ cuius reſtitutiõe ꝓſtitit fideiuſſores 7 obliganit bona ſua et tpe dicte obligatiõis portio ſua hereditaria veldz legitima et trebellianica ſufficiebat ad reſtitutõnẽ dotis. Sz expoſt facto dicta legitima et trebellianica ꝓſumpte fuerũt ſolu. ma. morte viri querit̃ vtrũ portio ſubiecta fideicõmiſſo obligata ſit huic mulieri ꝑ reſtitutiõe dotis.

Nchriſti nomie Amẽ

Circa ea q̃ ſupius pleniſſime tacta ſũt ꝑ ꝫ. ſcriptos eximios docto. nõ inſiſtã: q̃ ſup fluũ eẽt ſoluz tẽdã ad declarãdũ tria ſup q̃bꝫ vt videt de p̃nti inſiſtit. Primũ ẽ q̃ tex. in aut. res. C. cõia de le. et in cor. vñ ſumit̃ dicit ꝙ res ſubiecte reſtitutõni p̃nt alienari et obligari in do. cãm ſi legitima nõ ſufficiat. Et in nõ tpe ꝓtracti mr̃imonij et recepte do. ltũma et trebellianica ipi⁹ B. guati ẽ erat dimidia ſue t̃cie ſufficiebat ad dotẽ et eius quãtitatẽ poſtea ꝑo dicta dimidia cõſumpta fuit in cãm captiuitatis dicti B. et ꝑ ei⁹ redẽptiõe. Querit̃ vtr̃ altera dimidia q̃ erat in cã reſtitutõis remãſerit obligata vt ſic hodie ꝑ hypo. poſſit ad-

uocari ꝑ dictã mulierẽ a fideicõmissario fratre mariti
et q̃tũ ad porcionem tãgẽtẽ illũ. C. q̃ cuꝫ dicto B. se
obligauit q̃ est dimidia illius dimidie ⁊ sic q̃rta pars
totiꝰ tercie ptis tãgẽtis ꝓsonã B. nulli dubiũ cuꝫ ipe
obligauerit se et sua pntia et futura ⁊ sic venit illa q̃r
tã in obligatione: vt s. tactũ est ꝑ alios restat solũ du
biũ de altera dimidia illiꝰ dimidie tangens ꝓsonaꝫ. d.
q̃ se ad dictã dotẽ nõ obligauit. Et videt q̃ illa nõ sit
obligata. nã ex q̃ tpe ꝯcti mr̃imonij ⁊ dotis recepte le
gitima ⁊ trebellianica sufficiebat videt ꝑ hypoteca ꝑ
tote restituẽda q̃ tũc tpis ꝯcta fuit: vt no. in. l. assidu
is. C. q̃ po. in pig. hab. solũ fuerit ꝯcta in illa dimidia
q̃ sufficiebat ad legitimã ⁊ trebellianicã. Altera ꝙo
dimidia q̃ subiacebat restitutioni remansit libera vel
obligata. nã ex q̃ tpe ꝯcti mr̃imonij ⁊ dotis recepte le
gitima ⁊ trebellianica sufficiebat videt ꝑ hypoteca ꝑ
tote restituẽda q̃ tũc tpis ꝯcta fuit: vt no. in. l. assidu
is. C. q̃ po. in pig. hab. solũ fuerit ꝯcta in illa dimidia
q̃ sufficiebat ad legitimã ⁊ trebellianicã. Altera ꝙo
dimidia q̃ subiacebat restitutioni remansit libera vel
hypoteca q̃ ꝙtrahebat ex dispositõe dicte auth. ꝓpter
ter. ipius que vult obligationẽ ꝯbi si legitia et trebel
lianica nõ sufficiebat: vbi q̃ sufficiebat nõ ꝯbit. Si q̃
dimidia illa sufficiens ad legitimã et trebellianicaꝫ sit
ꝙsumpta videt hoc nocere ipi mulieri q̃habebat ius
suũ solũ in illa dimidia. Igit si ꝑit eius piculo perit.
ar. C. de pig. ac. l. pignus. nõ aũt doꝫ nocere fideicõmis
so: q̃ cũ ab initio in portione sibi restituẽda nõ fuerit
hypoteca ꝯcta nõ ꝯbit expost facto ꝓpter supuenien
tem casum: ar. ff. de fur. l. serui ⁊ filij. post pn. ibi. neq;
em ꝛc. nulli. n. dubiũ q̃ si q̃s ꝑ debito rẽ vnã tm̃ mihi
obligat illa pẽpta lꝫ remãeat mihi ꝓsonal actõ nõ tm̃
alia res sua mihi ex hoc obligat nisi expsse et de nouo
obligẽt: vt etiã pꝫ ex dicta. l. pignus. ꝑ hoc bene facit
l. in quãtitate. in ꝙsi. ⁊ ex diuerso. ff. ad. l. fal. vbi habe
tur: q̃ si tpe mortis testatoris tm̃ superat in hereditа-
te deductis legatis q̃d sufficiebat ad quartã falcidie ⁊
sic legata nõ veniebãt diminuenda ꝑ falcidiam puta
habebat centũ in bonis legauit. lxxv. lꝫ postea añ adi
taꝫ hereditatẽ illa. xxv. nõ legata pierint illud nõ no
cet legatarijs ß heredi: ⁊ sic nõ debẽt legata defalcari
ꝓpter supuenientẽ casuꝫ exq̃ a principio assumpserũt
sibi talẽ statũ nõ deberẽt defalcari ⁊ sic in ꝓposito cuꝫ
dico: Nã puisio illiꝰ auth. q̃tũ ad dotẽ restituendã fa
ctа ẽ in fauorẽ mulieꝝ ne suis dotib defraudent nõ q̃
doꝫ inspici tps dotis date vt sciat a legitima sufficiat:
ß tps restitutionis eius alꝫs. n. eluſoria esset legis pui
sio q̃d nõ est dicendũ. ff. ne q̃d in loco publico. l. fi. q̃d
em. ꝑdesset mulieri si legitima ⁊ trebellianica sufficiẽs
re nõ possit si eo soluto cũ restitutõ fienda est nõ ẽ suf
ficiẽs certe nihil iõ dico tps restitutiõis inspiciẽdũ ad
hoc vt puisio legis effectũ habeat. Nec obstant i cõ
trariũ allegata nã dico non solũ illa dimidia q̃ suffici
ens erat ad quartã et trebel. fuit obligata ꝑ dote pu
re et simplr ß etiã alt̃a q̃ ſbiacebat restitutõi: itelligit
fuisse obligata ſß ꝙditõe si pma nõ sufficiet tpe resti
tutionis fiende. Prouisio. n. illius auth. facta est ꝑ do
te restituenda doꝫ q̃ intelligi si legitima sufficiẽs erit tẽ
pore restitutiõis dotis: ar. l. in delictis. §. si extraneꝰ. ff.
de noxa. Itẽ nõ ob. l. in quãtitate. ad. l. fal. naꝫ solutio
colligit ex eo q̃d ibi doꝫ in tex. q̃ si illud q̃d superat in
hereditate deductꝫ legatis periit añ aditã hereditatẽ
et q̃d imputet heredi postea adeũti cũ adeat pꝰdam
nũ et pꝰ cãm iã occurſaꝫ ß in casu nr̃o nõ q̃d imputet
mulieri q̃ dedit dotẽ añ casum si postea casus fortuitꝰ
euenit quẽ ipe cogitare nõ debebat. Preterea ibi tra
ctat de lucro captãdo: hic de dãno vitãdo igit ꝛc. C.
de codi. l. fi. Pro hoc facit q̃ etiã fructus pcepti ex re
subiecta restitutioni ꝙputari dñt in dotẽ ⁊ excludunt
diminutionẽ fideicõmissi: vt. l. mulier. §. cũ ꝓponere-

tur. ad trebel. Et tm̃ si ꝙsumpti sunt nõ dolose ꝑ gua
tũ nõ ꝙputant nec impediũt diminutionẽ: vt ibi det̃
minat bar. Idem q̃ in legitima q̃ sine dolo ꝙsumpta ẽ
Preterea si aliq̃d de hereditate perijt añ ꝙditionem fi
deicõmissi toti hereditati pire doꝫ nõ solũ ei portõni q̃
debet grauato ꝑ legitima ⁊ trebellianica ß ei q̃ venit
restituẽdũ ar. l. ticiꝰ. ff. ad trebel. et sic postea adueniẽ
te ꝙditõe de eo q̃d tũc repit detrahet legitima trebel
lianica sic in ꝓposito videt vt debeat ꝙsiderari tps
restitutionis: et de eo q̃d tũc repit in bonis legitima ⁊
trebellianica sic detrahenda q̃ ꝙsideraꝫ ex tpe q̃ detra
hit ⁊ si illa nõ sufficiet ꝑ residuo erũt alia bona obli
gata: et hec de ꝓmo. Scdo principaliter dubitat cũ
in casu nostro mulier ista sibi ꝓspexerit ꝑ fideiusso
res ꝑ q̃d sibi plene ꝙsultuꝫ fuit q̃d in fine apparuit q̃a
ab vno ipoꝝ vicꝫ. J. dotẽ suã ꝙsecuta fuit vtr̃ ꝑ ß ces
set ꝓuisio illius auth. vt sic dicamus bona subiecta re
stitutiõi q̃tenꝰ nõ fuerũt expresse obligata nõ cadẽ in
hypotecã ⁊ sic dictũ infra fideiussorẽ ⁊ cessiõariũ mu
lier. n. dicto. J. cessit hypotecariaꝫ ꝓtra fideiussores ⁊
sic dubitat vtrũ potuerit cedi ⁊ eã nõ posse petere. et
certe videt dicendũ ꝓuisio dicte auth. cesset triplici ra
tione. Prima q̃ illa fuit in subsidiũ introducta vicꝫ
ne si aliud diceret mulieres suis dotib defraudẽt: vt
hr̃ in cor. vñ sumit. Ergo q̃n sibi aliũde cõsultũ ẽ ꝓut
est in casu nr̃o cessꝫ illa ꝓuisio q̃ cessat rõ ob quã fuit
ītroducta: ar. ff. de eo ꝑ quẽ fac. ẽ. l. fi. in prin. ⁊. §. pla
ne. et tũc tm̃ locũ habeat cũ aliunde nõ posset mulieri
esse ꝙsultũ de lega. j. §. plane. la. ij. in. §. j. in fi. Scdo
ad idẽ q̃ ꝓuisio illius auth. ẽ extraordinaria q̃d ptꝫ q̃
ordinarie ⁊ regularit̃ bona subiecta restitutiõi nõ pnt
alienari vel obligari q̃n existẽte casu restitutiõis resol
uat alienatio et obligatio. l. fi. cõia de le. ß in fauoreꝫ et
priuilegiũ dotis spãliter statutũ fuit ꝯriũ in illa auten.
negari nõ põt q̃ illa spãlis ꝓuisio ꝯ regularẽ cursuꝫ ⁊
ordinariũ sit extraordinaria. q̃ omne q̃d nõ est de or
dinario cursu est extraordinẽ debet q̃ cessare exq̃ ꝓ-
uisuꝫ fuit de fideiussoribus quoꝝ ꝓuisio est ordinaria
q̃ cessat extraordinaria. ff. de mio. l. in cause. ⁊ no. op.
nũci. l. in ꝓuincali. Tercio ad idẽ ꝓuisio illius auten.
est prouisio legis. debet ergo cessare exquo ꝓuisuꝫ
est de fideiussoribꝫ q̃ est ꝓuisio hois. C. de pactis. con
uen. l. fi. ff. de vulga. et pup. cũ ex filio. His nõ obstã-
tib dico ꝙtrariũ q̃ ꝓuisio illius auth. nõ debet cessare
licet mulier ad maiorẽ sui cautelã sibi ꝑspexerit de fi
deiussoribꝫ. Primo ꝑ tex. ff. de manu. l. cãm. §. puellã
vbi bene ꝓbat. Scdo q̃ nõ adhibuit fideiussores vt
aliq̃d diminueret ⁊ tolleret de iure suo ß potius vt ad
det q̃ non debet operari diminutionẽ sicut ne ecõtra
l. cum tale. §. fi. de ꝙdi. et demon. de alim̃. lega. l. legata
inutiliter. Tercio quia abundans cautela non debet
nocere sed ꝓdesse. C. de testa. l. testamentũ. Quarto
q̃ ea que dubitationis causa adhibẽtur ius cõmune
non ledunt. ff. de re. iur. l. que dubitatiões mãdati. l. q̃
mutuã. Quĩto ex multis remedijs ꝑ securitate ⁊ cau
tela inuen. põt quis vti quo vult nec per hoc preiudi
cat alijs. ff. ꝑ socio cum duob. §. Idem respondit de
ventre inspi. l. j. §. quid q̃. vers. sed finge. Sexto q̃ cõ
tẽplatione ⁊ respectu iur. q̃ ista mulier nõ obligasset.
l. si stipulatus. ⁊ quod ibi notatur. ff. de fideicõmissis.
Nec obstãt in contrarium allegata. Nam quo ad ꝓ-
mum q̃ ꝓuisio illius auth. licet posset dici facta in sub
sidium ⁊ defectum aliarum prouisionum legaliuꝫ ꝙd
patet quia nõ cõpetit nisi in defectum legitime et tre
bellianice et etiam fructuꝫ tamen non reperitur q̃ fu
erit facta in defectum ꝓuisionis proprie illius mulie
ris nec subest eadem ratio nã q̃n sufficit legitima ⁊ tre
bellianica equum est q̃ de illa satiffiat et nõ de alio: ß
quando non sufficit non esset equum q̃ satiffieret de
bonis fideiussoris et si fideiussor postea remaneret re

gressus contra aliquem vnde positis his duobꝫ min⁹ iniquũ est ꝙ fideicõ. patiat' hoc damnũ cuz illa bona semel fuerunt mariti grauati et patris eius cꝫ ꝙ patiatur ipe fideiussor hoc dãnũ ad quẽ nil ꝑtinet de negocio 7 q̃ intercedendo liberalitatis vsus vnde nõ est equũ ipm ex sua liberalitate piclitari. Jtẽ nõ ob. scdz qr et si dicam⁹ ꝓuisionẽ illi⁹ aut'. fore extraordinariã põt tñ ꝓcurrere cũ ordinaria qñ ꝓpetũt ꝫ diuersas ꝑsonas. C. si tutor vel cura. interue. l. etiã. Jtem nõ ob. terciũ qr ꝓuisio legis tm̃ cessat ꝑ ꝓuisionẽ hois factã sup eo 7 tendentẽ in oĩb⁹ ad idẽ cũ prouisione legis. 7 ita loquũt' illa iura. secus qñ tendit ad aliud: vt dicta l. causaz. §. puellã. de manu. Hmõi aũt prouisio illi⁹ aut'. tẽdit ad obligationẽ realẽ q̃ ad bona subiecta restitutioni 7 ꝫ fideicõmissuz. Sed prouisio fideiussor' tendit q̃ ad obligationẽ ꝑsonalẽ et quo ad ipm fideiussorẽ vel bona sua et sic nõ sunt supflue sicut qñ tẽdunt ad idem nã benefateor posse dici ꝙ q̃ ad illũ fideicõmissuz q̃ ꝓsensit se et sua obligauit cesset prouisio illius aut'. qr exq̃ portio sua est obligata ex obligatiõe exꝑssa ipius fideicõmissi nõ ẽ necesse dicere ꝙ sit obligata ex tacita et ex dispositiõe dicte aut'. qr tẽdũt ad idẽ 7 esset supflua. qr ꝓpter exꝑssum cessat tacitum et hoc de scdo. Tercio principaliter instat' et dubitatur de pñti an ꝓuilegiuz seu prouisio illius aut'. q̃ fuit introducta fauore mulier ne remaneãt indotate trãsire possit in istũ fideiussorẽ cessionariũ. Et videt' ꝙ q̃ sit ꝓuilegiũ ꝑsonale 7 qr cã et rõ q̃ vigẽt in ꝑsona mulieris cessant in ꝑsona cessionarij g̃ ꝛc. Cõtrariũ est verũ triplici rõe. Prima qr cessio ꝓdicta fuit facta ex necessitate. Scda qr ius ꝓpetẽs ex dispõne dicte aut'. fuit in esse formatũ añ cessionẽ g̃ ꝛc. Et ex his duabꝫ rõnibꝫ vel quoti. altera istaꝝ ꝓcurrit determinat bar. in. l. post dotẽ. solu. ma. circa fi. in. l. j. C. de priuil. do. trãsire in fideicõmissuz ꝓuilegiũ mulieris. Tercia ratio qr illa q̃ sunt transmissibilia in heredes sunt cessibilia. l. ex pluribꝫ. ff. ꝺ admi. tu. §. ius hypotece ꝓpetẽs ex dispositõne illius aut'. sine dubio transmittit' ĩ heredes mulieris igit' ꝛc. Nec ob. ꝓria qr locũ habẽt ĩ his q̃ nõ sunt in esse ꝓducta vel q̃ sunt mere ꝑsonalia qꝺ nõ est hic. Et ex his ꝓcludit' nõ obstãtibꝫ q̃buscũqꝫ nouiter obiectis mulierẽ istã fore iusticiam.

Consiliũ. CXXXII.

De quadã filia maritata sine dote cui frater in testamẽto legauit certã quantitatẽ apposita clausula vt occasione dotis sibi debite in bonis paternis nihil amplius possit petere q̃d iuris. Et an filia maritata sine dote possit petere ab herediby patris dotẽ maxime stãte statuto q⁹ femĩa nõ succedat si debeat dotari.

In christi nomie Amẽ

Licet ista dña lisa viuẽte pie suo postꝫ erat nupta nõ potuisset petere prem cogi ad se dotanduz iur. actiõis vel officio iudicis ꝑm opi. doctoꝝ de q̃ per bar. in. l. obligamur. §. j. ff. de acti. 7 obli. Iz glo. ibi teneat ꝫriũ de quo ad pñs nõ disputo. Post eius tamẽ mortẽ cũ ꝑ statutũ ab eius successione excludat' bene potuit hoc petere ab heredib⁹ patris iur. actõis ad q̃s ꝓmodũ successionis puenit. ff. de libe. agno. l. si q̃s a liberis. §. Jtẽ ꝑscriptũ. in fi. et qꝺ no. cy. C. de neg. gest. l. alimenta. in fi. tũ qr statutũ exꝓssit disponit ꝙ debeat dotari: g̃ dat' actio. ff. de acq̃r. re. do. l. statuas. in fi. tũ qr et si nõ dispositiue loq̃ret' ex q̃ tñ ꝓtemplatione dotis dande filiã excludit a successiõe intelligit' ꝑ ipa dote actionẽ tribuere. ff. de here. in sti. l. q̃ volebat filiam exheredare. ibi ꝑ bar. et qꝺ no. glo. ff. solut. ma. l. si socer. §. lucius. Et erit ꝓclusio ex dicto statuto. C. de peti. here. l. fi. ꝛ si. postꝫ. in fi. Et venit dotãda ꝑm facultates seu q̃ntitatẽ bonoꝝ q̃ erãt tpe mortis patris q̃ tpe exclusio a successiõe pat'na cepit oriri assumere: 7 ꝑ ꝓñs etiã ius petẽdi dotẽ: ar. ff. de aur. 7 ar. lega. l. ij. de noxa. l. in delictis. §. si extraneus. et etiã statutũ dicit q̃ s. hoc exꝓsse vult. Nec. n. ꝓfata dña ꝺz eẽ exteriꝝ ꝓditionis q⁹ nupta repta est tẽpe mortis ꝑis q̃ si nupta nõ fuisset exquo dotata nõ erat vt ꝓponit' cuz statutũ hoc soluz ponderet. s. si nõ erat dotata tempe mortis patris nõ aũt si nõ erat nupta vt ex verbis ei⁹ colligit' que diligent' sunt ꝓsideranda manifeste apparet. qꝺ. n. si pater ꝓpter pauptatẽ nõ potuit eã dotare ꝑ ut in facto fuit in casu isto. Nõne iniquuz esset q̃ auctis postea facultatib⁹ ex ꝑs solo q⁹ nupta eẽt excluderet' a beneficio statuti qꝺ est vt possit petere se dotari cũ a successione excludit' ꝓtra intẽtionẽ nãq̃ ꝑris hoc esset: ar. ff. de mune. et one. l. bis oneribꝫ. §. auctis. Si. n. nõ posset petere se dotari nec eẽt a successiõe intestati patris excludẽda: ar. ff. de inoff. testa. l. nihil. §. si certi fil'. Et hoc clarissimũ puto de iure. Sed videndũ est scdo 7 fortius an ꝓdiderit hoc ius petẽdi se dotari ex hoc q⁹ acceptauit legatum sibi cum hoc onere relictũ q⁹ nil plus petere posset in bonis fratris legantis eiusdemq⁹ heredis et debitoris qꝺ. n. voluit hoc dictus frater: qr reliqt sub ꝓditiõe 7 onere q⁹ deberet dicta dña facere finẽ et q̃etationẽ ꝛc. ꝑz g̃ de sua intenta one q⁹ voluit heredes suos nõ posse molestari a dicta dña. Perinde g̃ est ac si cuz hoc onere reliqsset q⁹ nil aliud petere posset: ar. ff. de leg. iij. l. fideicõmiss. §. hec verba. ibi licz nõ satis exꝓssim' ꝛc. sed agnoscẽs legatũ tenetur agnoscere etiam onus eidem inscertũ. ff. de lega. ij. l. cum ab vno l. imꝑator. §. si certum. 7 no. glo. exꝓsse ad ꝓpositũ. e. ti. l. ticia. §. q̃ in vita beneficit capl'm officij de testa. Posito aũt ꝙ ex sola agniti one legati ꝓtinentis hoc onus nõ excluderet' saltẽ tñ ex sua quietatione fine seu liberatiõe generaliter facta videt' excludẽda. C. de pactis. l. si quis in ꝓscribendo. ff. e. l. pactũ inter heredẽ. Aliqꝺ etiam videt' plus operari dicta liberatio q⁹ simpler agnitio legati. Iz illud onus ꝓtinentis. arg. ff. de libe. lega. l. si q̃s rationes. Nec q̃cq̃ videt' facere in ꝓtrariũ. l. si qñ. §. fi. C. ꝺ inoffi. testa. §. ista vos licet debita ex forma statuti debet' sub ꝓditione. si nupserit vt plene no. bar. in. l. ticio cẽtum. §. ticio genero. de condit. 7 demon. Posito g̃ q⁹ esset ista dos subrogata loco legitime nõ tñ sapit eandẽ naturã cum sint res diuerse et diuersam naturam in se habeant. ff. de iur. do. l. cũ in fundo. §. si fundus. et quod no bar. in. l. j. §. hec actio. ff. si quis te. li. eẽ ius in scdo mẽbro distinctis. His nõ obstãtibꝫ puto neutrũ ꝓdictoꝝ obstare quo minus dicta dña lisa possit peterẽ supplementũ dotis tali rõne satis clara 7 demõstratiua: Nam frater eius erat debitor suus et tenebatur ad dictã dotẽ ex forma suprascripti statuti vt supra scriptum est nõ ergo potuit legando minus q̃ deberet apponere aliqꝺ onus in legato. ff. de dot. ꝓleg. l. ij. §. idẽ iulianus querit. circa ꝑn. de adop. l. si arrogator. §. sed an impuberi potissime illud qꝺ plus petere nõ posset: sicut nec pater cuz reliquit minus legitima in aut'. vt cum. de ap. co. §. ceterũ. Sicut. n. legitima ẽ debita de iure cõi: ita 7 ista dos ex forma dicti statuti. Et non debet esse in potestate debitoris per talia verba se eximere ab obligatione in totũ vel ꝑ ꝑte. ar. cox que no. C. de neg. gest. l. alimenta. ꝑ glo. j. 7 doct. Cuz g̃ apposito dicti oneris nõ teneret ipo iure: ar. ff. ꝺ inoffi. testa. l. sancim⁹. in prin. 7 l. qñ dicta domina simpliciter acceptando dictũ legatũ sibi nõ preiudicauit qr nõ dicit' acceptasset legatũ cũ onere vel habẽs on⁹ q̃ casu loq̃t' lex allegata in ꝫriũ: sed legatuz nõ habẽs onus qr paria sunt non habere vel inutile habere. ff. q̃

satisfda.cog.l.quotiens.qđ cuiuscꝫ viuũ noĩe.l.j.§.q̃-
bus.in fi.de reg.iur.l.nihil interest.ꝛ ita determiat ex-
presse bal.in sy.C.de secũdis nupt.l.hac edictali.in.v.
de.vbi cꝫ ad lrãm casus noster determiat. Et idẽ no.
p eundẽ.C.de inoffi.te.l.si gñ.§.fi.qđ puto verũ etiã
si scienter acceptasset rõne p̃dicta quevtrobiqꝫ locuꝫ
sibi vendicat. Nam sciebat ius suum durare.ff.quib
mo.pig.vel hypo.sol.l.sicut.§.nõ videt. Tũc aũt no-
ceret scienter facta acceptatio qñ oneris impositõ va
leret ꝛ potuisset fieri de iure: vt qñ q̃s reliq̃t illđ ad qđ
nõ tenet. Pro quoꝛ intelligẽtia notãdũ q̃ qñ debi-
bitoꝛ legat creditoꝛi si q̃dẽ sub nomine debiti puta le
go qđ debeo: vel centũ q̃ debeo ꝛ tũc nõ valet nisi p-
net habeat in.l.si creditoꝛi.de leg.j.cũ.l.se. Si ℞o nõ sb
nomine debiti tũc valet ꝛ tres sunt casus. Interdũ le-
gat simplr ꝛ tũc distinguit: aut legat debitũ necessari-
um ꝛ ꝓpensat cũ debito. vscꝫ ad ꝓcurrẽtẽ quantita-
tẽ.l.si cũ dotem.§.si pater.sol.ma. Aut nõ erat neces-
sariũ ꝛ tũc ꝓsequtur creditoꝛ vtrũq̃.l.j.§.sciendu.C.
de rei vxo.ac. Interdũ legat nõ simpliciter ꝫ ai̯o cõ-
pensandi q̃ hec ℞ba vel eq̃pollẽtia ꝛ tũc indistincte fit
ꝓpensatio vscꝫ ad ꝓcurrẽtẽ quãtitatẽ ꝛ q̃tenus debi-
tũ excedit põt peti licꝫ legatũ fuerit simplicit accepta
tũ.ff.de ali.ꝛ ciba.lega.l.antepe.§.j.ibi si nõ minuszc
Interdũ apponit etiã alia verba.s.dicẽdo q̃ plus pe
tere nõ possit ꝛ tũc si debitũ ꝓsistebat in pecunia et le
gata fuit spẽs minoꝛis valoꝛis vel ecõuerso aut speci
es p̃ specie ꝛ tũc simpliciter acceptãdo p̃iudicat sibi
vt amplius petere nõ possit: qꝛ tm̃ videt ꝓsuũ debituꝫ
estimare.l.imperatoꝛ.§.si centũ.versi. enimuero.de le.
q̃. Quolibꝫ.n.istoꝝ casuũ satis opari põt legatũ licꝫ
minus sit q̃ debitũ de lega.j.l.et si eq̃. Si ℞o debitũ
ꝓsistebat in pecunia ꝛ legata fuit pecunia minoꝛ ani-
mo ꝓpẽsandi cũ dicta clausula q̃ plus petere nõ pos-
sit et iste est casus noster tũc talis adiectio nõ tenet p
rõnes s. assignatas qꝛ dictũ legatum nõ imporꝛtat ali
quã vtilitatẽ postꝫ ꝛ relictũ aio ꝓpensandi et iõ sibi
nõ potuit onus addici.l.sil.§.idem marcellus.de leg.
§. Et ideo simplex acceptatio legatꝝ etiã sciẽter facta:
nõ excludit q̃ petitiõe residui p ea que s. dixi. Nec eti
am a petitiõe alteri debiti si dict frater ad aliud vl-
tra dotẽ tenebat. Nũc restat videre an saltẽ excluda-
tur dicta dña ꝓpter fi.ꝛ q̃tationẽ generalẽ quã fecit
hec.n.est foꝛtioꝝ cꝫ simplex acceptatio. Respndeo
adhuc idem q̃ nõ. Nam aut dicta domina credidit
onus p̃dictũ.s.q̃ plus nõ peteret seu q̃ finẽ et q̃tatõ
nem de oĩb faceret: potuissꝫ a testatoꝛe apponi cũ nõ
posset. Ex q̃ debitũ totis erat maius ꝛ etiã certuꝫ. Et
tũc dicta q̃tatio tancꝫ p errorẽ iuris facta põt retra-
ctari vel petendo q̃ se reponat in pristinã obligationẽ.
Si prima obligatio erat ipo iure sublata non dico p
ꝓditiõ idebiti: cũ ñ fuerit facta ex causis obligatoꝛia:
Sed ꝓditiõe sine cã: vel ob cãꝫ fuit cũ q̃s soluit eã im
plendę ꝓditionis quã implere nõ tenebat. ff. de ꝓdit.
indebi.l.fi.in prin.ꝛ qđ ibi no.p guil.de ꝓdi.ob cau.l.
§.si parẽdi.iuncta.l.si q̃s accepto tulerit vel ope.repli
cationis si nõ fuit sublatũ.l.sub p̃textu.C. de transac.
la.j. Hoc aũt q̃ errauerit ꝛ crediderit tenere dictum
onus p̃sumẽdũ est in dubio cũ sit mulier in q̃ p̃sumit
iur.ignoꝛantia.l.cũ de indebito.de pbat.ꝛ.l.regla.de
iur.ꝛ fac.igno. Nec nocẽt illa ℞ba si sint in instrumẽ-
to.s.sciẽs se ad infrascripta nõ teneri ꝛc.vt no.p bar.
in.l.fi.§.idẽ quesijt. de ꝓdi.inde. Aut sciebat q̃ dictũ
onus nõ potuissꝫ apponi ꝛ nihilomin̄ q̃tauit ꝛ tunc
q̃tũ ℞o ad totẽ nõ: qꝛ negari nõ põt q̃n p statutũ vos
p̃dicta sit subrogata loco legitime q̃ debet de iure cõ
muni qꝛ sicut legitima necessario est danda ꝛ sine in-
rta cã nõ põt auferri de iure cõi: ita ꝛ talis vos. Und

sicut in legitima nõ valet renũciatio nisi sit spãliter fa
cta vel ꝓprie loquẽdo generalis renũciatio non exten
dit ad legitimã vel eiꝰ supplementũ: vt dicta.l. si qñ.
§.fi.C.de inoff.te.ꝛ p guil.de cu.in.l.de bis.ff.de trãs.
ita in vote cũ sit eadẽ rõ. Nec ob.q̃ est alterius natu-
re vos cꝫ legitima: qꝛ fateoꝛ in hoc q̃ legitima debet
pure vos ℞o sub ꝓditiõe si nubat sed in alijs in q̃bꝫ ñ
repit exꝑsse diuersitas idẽ ius censendũ est in vna qđ
in altera. Cũ res subrogata loco alterius illiꝰ natura
in oĩb fungat si potest et sue nature nõ ꝓtrariat.l.fi-
lia.§.ticia.de ꝓdit.ꝛ demõ.extra vt lit.pen.c. ecclesia.
Sed ꝓstat q̃ ĩ hoc pñt eẽ eiusdẽ nature lꝫ nõ in illo. s.
q̃ vos debeat pure sicut legitia: qꝛ hec ꝓriaret natu-
re votis q̃ est vt req̃rat matrimoniũ. C. de donat.ante
nup.l.fi.C.de iur.do.l.iij. Concludendo g̃ dico q̃ nec
p acceptationẽ dicti legati nec p generalẽ quietatio-
nẽ vel liberationẽ factã a dicta dña lisa exclusa est a
petitiõe supplementi votis ꝓdecentis ꝑm quantitatẽꝫ
bonoꝝ q̃ dictus pater habebat tpe mortis eius ꝓpu-
tatio tñ dicto legato in vote p̃dicta. C. vnde vir ꝛ vx.
aut. p̃tereq. in fi.ꝛ dicta.l.si cũ votẽ.§.si pr̃.solu.ma.

Consiliũ. CXXXIII.

An ꝓbet facta vera venditio: si nõ ꝓbet solutõ in
tegrum p̃ciũ vel habita fides de precio nec fuerit con
fectũ instrumentũ de reb̃ immobilib̃.

Nchristi nomie Amẽ

Viso puncto primo loco formato ꝛ attesta-
tionib̃ s. scriptis clarum videt q̃ dictus reus ꝛ pos-
sessoꝛ debeat obtinere et sic debeat pnunciari bñ iu-
dicatũ ꝛ male appellatũ nõ dico ꝓpter defectũ numeri
testiũ. qꝛ statutũ in primo loco descriptũ qđ loq̃tur d̃
q̃tuoꝛ testib̃ qñ nõ extat instrñ videt intelligi de-
re qñ q̃s vellet ꝓbare p testes ꝓfessionẽ ꝓmissionẽ vl
obligationẽ ex q̃bꝫ ipe ageret vel exciꝑet. Sz hic isti
agentes nõ agũt p̃ possessoꝛẽ rõne alicuius ꝓmissiõis
vel obligatõnis aut ꝓfessiõis facte ab ipo possessoꝛe ꝫ
agunt rõne dñij qđ asserũt se habẽ ꝛ rõne possessiõis
quã ꝓuẽtus bz. C. de ali. iudi. mutã. cã. l.j. cũ sy. Quĩ
imo obligatio vẽditoꝛis fuisset extincta si vꝛ esset q̃
isti agẽtes asserũt. s. q̃ pater eoꝝ fuerit effectꝰ dñs rõe
venditionis sibi facte qꝛ hoc nõ potuisset fieri nisi me
diante traditione. l. traditionib̃. C. de pac. qua facta
venditoꝛ fuisset liberatus: iuxta no. in aut. sacrã pube
rũ. C. si aduersus ven. in glo. fi. añ fi. et sic nõ põt dici
q̃ ex ea agat ꝫ potius actũ videt ex effectu secuto ex
illa obligatione mediante traditõne. Dico igit dcõs
actoꝛes debere succũbẽ qꝛ testes sui etiã si ꝓbarẽt ven
ditiõez factã pr̃i eoꝝ quã ptẽdũt nõ tm̃ ꝓbant alia q̃
necessaria sunt ad acq̃sitionẽ dñij. vicz traditiõz ve-
rã vel fictam vel q̃ venditoꝛe sciẽte ꝛ patiente fuerũt
ingressi possessionẽ ꝑm ea q̃ habent in.l.q̃dã.ff.de rei
ven.l.si ager.C.eo.ti.l.penul.iuncta.l.ex stipulatione
ff.de acq̃.poss.q̃ vult q̃ dicat p̃do si occupat ꝓpria au
ctoꝛitate nulla facta traditione nec p̃sumit scia.l.veri
us.ff.de ꝓba. Nec ob.q̃ vnus testis dicit vendidit ꝛ
tradidit ꝛc. qꝛ nõ ꝓbat nisi venditio facta esset in ipo
fundo.l.p̃dia.cũ ibi no.ff.de acq̃.pos. Silr erat neces
saria integ̃ solutio p̃cij vel q̃ fuerit bita fides de ipso:
alꝫ dñiuꝫ nõ potuit emptoꝛ acq̃rere.ff.de tribu.act.
l.ꝓcuratoꝛis.§.pe.insti.de rer̃ di.§.vendite. Et hãc
integrã solutionẽ p̃cij nullꝰ testis ꝓbat si bñ inspiciã-
tur ipoꝝ dicta ꝛ vnꝰ dicat de certa pecũia q̃ fuit tra
dita tpe vẽditiõis p pte solutõis cuiꝰ p̃riũ videnꝫ alij
dicere. scilꝫ q̃ nulla pecunia inꝛuenit ꝫ q̃ ꝓmisit em-
ptoꝛ tradere certã mercãtiã: de qua q̃dã dicũt ipsum

transmisisse ptē. Sed quātū trāsmiserit null⁹ eoꝝ scit dicere. vñ nō ꝓstat ex coꝝ dictis q integraliter fuerit venditori solutū vel satisfactū de pcio vel q habuerit de illo fidē. igit nō ꝓbant dñiuꝫ erquo agūt. Et p cō sequēs debent actores succūbere. C. de rei vendi. l. fi. C. de alie. iudi. l. j. et. l. q accusare. C. de eden. de ꝓbat. l. actor. Videntur etiā nō bene ꝓbare venditionē ꝓpter varietatē que est inter eos. Cū vnus. s. xpoferus dicat int' uenisse pecuniā. Alij dicūt ꝫriū q ꝓmisit ꝓ toto precio dare ferrarinā. l. q falsa vel varia. ff. de testi. resultat etiā p̄sumptio ꝫ agētes ex eo q de ista emptione nō fuit ꝓfectū instrumētū cū ꝓsuetudo cōiter sit in ꝫriū. vicꝫ de talib⁹ venditionib⁹ possessionuꝫ et rerū immobiliū solēt ꝓfici instrumēta. Et non solent haberi ꝓ factis nisi postq notarius fuit rogatus ꝫ potius censent' quecūq ꝛba p̄cedētia. q. dā rōcinū de vendēdo q̄ venditio. ar. l. fideicōmiss. §. j. de leg. iij. in simili. et iuncto eo qd no. in. l. j. C. de arbi. de argu. cōmuniter accidentib⁹. Resultat etiā p̄sumptio ꝫria ex eo q dicit' patrē istoꝝ post venditionē: quā p̄tendūt iterū emisse eadē bona a camera cōmunis: q si prius emisset nō est credendū q iterū emisset ꝛ iterū soluisꝫ preciū: ar. l. q bis idē. de ver. obli. Et que nō ꝓsunt singula ꝛc. l. si stipulat⁹. ff. de vsuris. ꝛ in dubio ꝓ reo indicandū in decidendo: iuxta no. in. l. de die. in ꝓinc. q̄ satisfda. cogantur.

Consiliū. CXXXIIII.

An et qñ substitutio ꝓpendiosa facta pupillo obliq̄tur post pupil. etatem.

In ecclesiā transit fideicōmissum ꝛ eius possessorē etiam sine verbali restitutione.

Nchristi nomie Amē

Viso puncto et dubijs subscriptis ꝛ allegationib⁹ factis sup eis dico q ille q allegauit ꝓ hospitali vidit ꝛ dicit meritatē ꝛ allegatiōes facte ꝫ hospitale nihil penit⁹ valent. Procederēt. n. si ista ꝓpendiosa substitutio fuisset facta p verba mere directa et ciuilia sine adiunctiōe ꝛboꝝ ꝓmuniū vel directoꝝ nō ciuiliū et a iure ciuili non inuētis ꝫ ab vsu loquēdi puta si dixisset qñcunq filius meus decesserit talis sit heres vel talē instituo verba. n. ista sit heres ꝛ instituo sunt directa ꝛ ciuilia ꝛ a iure ciuili inuenta ad faciendū directā int' institutionē vel substitutoꝝ ꝛ cū eis nō fuit adiunctū aliquod verbū cōe vel directū nō ciuile ꝫ ꝓsuetudinariū qd hꝫ vim cōis ꝛ verbū moriat' de q in. c. j. de testa. li. vj. Isto g casu licet ista substitutio q ad verba videat' ꝓpen. q sub ꝓpendio illius ꝛbi qñ cūq ꝓlectit' plura tpa. s. tā pupillaris etatis q̄ post. tñ in effectu nō ꝓbendit nisi substitutionē pupillarē ꝓuenientē primo tempori nō aūt fideicōmissariam cōueniētē tpi: q cū facta fuerit p verba mere directa ꝛ valere potuit semel ꝛ effectū habere iure directe pupillaris si filius decessisset in pupillari etate nō obliq̄t: si nō decedat infra illā. ꝫ post nec trahit' ad fideicōmissum. Et iste est casus in. l. verbis ciuilib⁹. et. l. in pupillari. ff. de vul. et pup. ꝑm itellectū glosaꝝ ꝛ antiq̄ꝝ docto. Et ita etiā loq̄t' bar. in. l. centurio. e. ti. in. j. cōne. de ꝓpendiosa facta p ꝛba directa. Isto etiā mō possent ꝓcedere illa q dicūt' ꝛ scribūt' p dñm allegātē ꝫ hospitale. licꝫ Jo. an. in. d. c. si pater. de testa. li. vj. voluerit ꝑm. d. pe. de cer. q disputauit q indistincte obliq̄t': et q ꝛba ꝛ directa intelligāt' iure directo: ꝛ iure obliq̄ ꝑm diuīsitatē tempoꝝ ad q referūt'. p. l. pē feueri nā. §. additionū verba. ff. de ꝓdi. ꝛ demō. quā opi tenet bar. eo casu q essent directa nō ciuilia: vt verbū moriatur vel succedat qm̄ habēt vim cōiuꝫ ꝛ potius cōia q̄ directa dicuntur. sic intelligit Barto. c. si pater. et c. raynūcius: vbi Jo. an. se fundat. Sꝫ si sunt directa et ciuilia tūc tenet ꝓmā et cōem opi. q nō obliquūtur post pupillarē etatē. Bal. ꝛo in. l. ꝓcib⁹. C. d ipube. ꝛ alijs substi. tenet q etiā illa obliquūtur qñ nō fuerit relata solū ad ꝓsonā filij: ꝫ etiā ad ꝓsonā testōr: vt si dixisset qñcūq filius meus decesserit talis sit mihi heres nā tūc possunt verba saluari in fideicōmissaria substitutione p⁹ etatē pupillarē: q fideicōmissari⁹ largo modo dici pōt heres. l. si filius. ff. qd cū eo. et sic verus sit dicere q sit heres testatoris licet ꝓ fideicōmissum. Sed si referant' dūtaxat ad filiū puta sit illi heres ꝛc. tūc dicit ꝓcedē opi. antiq̄ꝝ ꝛ bar. ꝛ dictā. l. verbis ciuilib⁹ cū nō obliquet' q si obliquaret' nll⁹ nō possꝫ saluari verbū illud: si. n. succederet ꝓ fideicōmissuꝫ post pupillarē etatē nō esset ꝓpter hoc heres filio put important ꝛba: ꝫ ipi pīi. l. coheredi. §. cū filie. ff. de vul. et pupil. Et ista videt' ipa veritas. At in casu nro cū verbo instituit. qd est directū ꝛ ciuile fuit adiunctuꝫ verbū substituit qd ē cōe. et etiā ꝛbū succedat qd p̄cedit qd ē cōe. l. restituta. in fi. cū. l. se. ff. ad trebell. ꝛ per bar. in. d. l. centurio. circa fi. vl si est directū nō tñ mere ꝫ fuerunt ꝓlata in rem. s. in dicta hereditate ꝛc. et sic potius ad testōrē cui⁹ erat illa hereditas in qua substitutionē faciebat et etiā exp̄resse dixit sibi ꝛ dicto vē turino ꝛc. Quācūq g opi. de p̄dictis teneam⁹ vel io. an. q voluit indistincte obliq̄ri q ꝓ salubāda mente defuncti etiā qñ fuit facta p ꝛba mere directa: sine bal. q tenuit idē qñ ꝛba directa nō fuerūt relata mere ad filiū: sive bar. q voluit idē qñ sunt directa nō ciuilia q̄ habēt vim coiuꝫ. Dicendū est illā substitutionē ꝓ pupillarē etatē valuisse et valere iur. fideicō. sive cōsiderem⁹ ꝛbū directū istituit tenēdo opi. Jo. an. ꝛ bal. sive ꝛbū substituit ꝛ ꝛbū succedat tenēdo opi. bart. qñ significatū istoꝝ ꝛboꝝ q̄ sunt cōia nō restringūt ꝓpter ꝛbū directū q: sic resultaret superfluitas ꝛborū et eoꝝ inculcatio qd eē nō dꝫ. ꝫ potius ꝓa addūt ad dictū verbū et significāt q testōr nō solū directo voluit substituere si ꝓtingeret filiū mori infra pupillarē etatē ꝓp' verbū istituit ꝫ etiā p fideicōmissuꝫ: si decederet p⁹ ꝓpter ꝛbū substituit ꝛ ꝓp' verbū succedat verbū nanq instituit qd ē directū fac vt infra pupillarē etatē valere potuit iur. directe pupillaris ꝛ mater esset in medio qd nō cēt si solū apposuisset ꝛba cōia ꝑm bar. q ita tenet in. l. centurio. in. iij. q. prin. de ꝓpen. facta p ꝛbū cōe et etiā illa ꝛba que in oib⁹ bonis ꝛ sine diminu. ꝛc. ꝑm eūdē bar. q dicto casu qñ mī ē in medio tenet opi. antiq̄ꝝ q ꝓpendiosa verba p verbū cōeva leat sp vniformiter. s. iur. fideicō. nisi ex aliq̄b⁹ ꝓiecturis appareat de ꝫria volūtate. s. q voluerit valere iur. directo infra pupillarē. Sic g̃ qñ facta fuit p verbuꝫ cōe null⁹ dubitat qn post pupillarē etatē ꝛ valeat iure fideicōmissi et sic sit vniformis. p toto tpe ꝛ ꝫ tenuerūt glo. ꝛ doct. antiq an possit valere iure directe pupillaris. Et bar. distīguit an mī sit in medio vel nō. et an ex ꝓiecturis possit ꝓstare ō mente. Hic aūt pōt cōstare q voluit illo tpe valere iur. directō ꝓpter directū verbū instituit. Econtra ꝛo qñ facta fuit p verba directa nō ē dubiū de tpe pupillaris etatis qn illo tpe valeat iure directo ꝫ de tpe p⁹ pupillarē an obliquet'. Nos ꝛo sum⁹ in tercio casu q: ē appositū ꝛbū directū ꝛ etiā ꝛba cōia ꝛ sic sum⁹ extra omnē dubitationē: q: ꝓpter verbū directū potuit valē sine dubio iure directo infra pupillarē etatē posito q mater esset ī medio ꝛ ꝓp' verba cōia sine dubio p⁹ pupillarē etatē valuit iure fideicōmissi: fuerit. n. apposita ꝛba cōia ad agēdū significatū directi vt sic aliq̄d operārē ñ ecō tra ꝛbū directū fuit appositū ad astringēdū significatū

ꝑmuniū qz sic cõia nil o ꝑarent et fuissent supflua qđ nõ est dicenduz ar. l. si qñ de le. j. iuncta. l. ea tñ adiectio de le. iij. Prefate igit allegatões in ℨrium facte non bñt locū in casu nro ß haberēt locū si solū verbū directū fuisset appositū 7 si fuisset relatū ad solū filiū quoz neutrū hic est iō locū bñt allegatões facte ꝑ hospitale singula quesita. Et ad ꝓmū ñdet qz aut querimus an dictū hospitale sit heres dicti cuiusdā accursiui directus 7 q̄ ad directa iura 7 est dicendū qz non: qz nec ex sua ꝑsona cū ipsum nõ fuerit institutum a dicto accursiuo ß venturin⁹ filiꝰ eius q̄ adiuit ideo ipse fuit directus heres nec desijt esse ꝑ mortē. l. ei q̄ soluēdo. ff. đ here. insti. Et duo nõ ꝑñt esse heredes eiusdē rei insolidum. l. qđ ꝓtra. §. vni duo. ff. de re. iur. Nec ex persona venturini filꝛ pōt dici direct⁹ heres accursiui licet venturin⁹ ipsum hospitale instituerit postq̄ heredi tatem ei⁹ repudiauit. si añt adiuisset tūc esset heres directus illi⁹ accursiui mediante ꝑsona venturini ꝑ duas regulas quaz vna est qz heres heredis testatoris ē heres. C. de here. insti. l. fi. Alia est qz talis heres habet ois q̄lis est is ꝑ quē heres efficit. ff. de acq. here. l. q̄ alias hena. §. interdū. Et etiā ꝑ terciā regulam qz tūc fuisset heres directus venturino ß et ei cui vēturin⁹ fuerit posito etiā qz alio iure venturin⁹ fuisset ꝑ id qđ legitur et no. in. l. q̄. ff. de peti. here. in glo. ordi. magna. Si ꝛo q̄rimus an dictum hospitale sit heres accursiui nõ directus ß obliqu⁹. s. fideicõmissari⁹ vniuersalis 7 sic q̄ ad ultra vtilia dicendū est qz sic 7 sic in effectu dicitur heres accursiui poti⁹q̄ ß noie. ff. qz cuz eo. l. filius. cum ibi no. postq̄ acceptauit hereditatē venturini: naz intelligit acceptasse fideicõmissum ab accursiuo relictū post mortē venturini 7 verba intelligant ſm subiectā materiaz. l. ß 7 si possessori. §. ß et si rerū. ff. de iur. iur. 7 sic debetur ab herede venturini vicz a matre que illius hereditatem acceptauit aduersus quā transiuit actō ex testō q̄ venturinus tenebat post ei⁹ mortē. iuxta no. in. l. 7 epistola. C. ad trebel. maxime añt ꝓpter dictā clausulā codicillarē. Nam posito qz dicta substitutio facta fuisset ꝑ verba mere directa 7 sic nõ deberet obliquari ex natura ipsoz verboz ꝓpter illaz tamen clam obliquaretur ſm bal. et an. q̄ sic limitant illā. l. verbis ciuilibz ꝑ quibus videt glo. ordi. insti. de pup. substi. §. masculo. 7 ter. C. de fideicõ. l. si fratris tui in fine. Ad ſm quesitum respondet qz facta restitutiõe verbali ꝑ matrē heredē dicti venturini de dicto fideicõmisso vniuersali prefato hospitali vel habita ꝑ facta cuz illa tm̄ operaretur in fideicõmisso vniuersali quo ad iura vtilia quantuz aditio hereditatis in herede q̄ ad iura directa. ff. đ trebel. l. facta in ꝓin. 7 l. restituta. 7 de fideicõ. here. peti. l. j. cum ibi no. in glo. 7 in heredē directā post aditā hereditatē ꝓtinuat 7 transfert possessio q̄ erat apđ defe ꝛ ex forma statuti qđ ē validum. Et pōt hoc facē sic ꝑsuetudo iuxta no. ꝑ cy. C. de ꝓdi. ob cau. l. ea lege iūcto. c. ij. de ꝓsue. licet de iure cõi hoc nõ sit. l. j. §. sceuola. ff. si quis testō liber esse iuss. 7 de acq. pos. cum heredes in ꝓin. dici pōt qz sicut dñium 7 alia iura trãsmissibilia de iure cõi translata sunt in ipm ꝑ restitutõem ꝓdictā factā vel habitā ꝑ facta. l. j. in ꝓin. cū aliis supallegatis. ff. de trebel. ita 7 possessio q̄ fuit apud accursiuū defunctū 7 ꝓtinuata fuit inuēturinū heredez diuinā vtilia dicendū est qz sic 7 sic in effectu dicitur heres accursiui poti⁹q̄ ß noie. ff. qz cuz eo. l. filius. cum ibi no. postq̄ acceptauit hereditatē venturini: naz intelligit acceptasse fideicõmissum ab accursiuo relictū post mortē venturini 7 verba intelligant ſm subiectā materiaz. l. ß 7 si possessori. §. ß et si rerū. ff. de iur. iur. 7 sic debetur ab herede venturini vicz a matre que illius hereditatem acceptauit aduersus quā transiuit actō ex testō q̄ venturinus tenebat post ei⁹ mortē. iuxta no. in. l. 7 epistola. C. ad trebel. maxime añt ꝓpter dictā clausulā codicillarē. Nam posito qz dicta substitutio facta fuisset ꝑ verba mere directa 7 sic nõ deberet obliquari ex natura ipsoz verboz ꝓpter illaz tamen clam obliquaretur ſm bal. et an. q̄ sic limitant illā. l. verbis ciuilibz ꝑ quibus videt glo. ordi. insti. de pup. substi. §. masculo. 7 ter. C. de fideicõ. l. si fratris tui in fine. Ad ſm quesitum respondet qz facta restitutiõe verbali ꝑ matrē heredē dicti venturini de dicto fideicõmisso vniuersali prefato hospitali vel habita ꝑ facta cuz illa tm̄ operaretur in fideicõmisso vniuersali quo ad iura vtilia quantuz aditio hereditatis in herede q̄ ad iura directa. ff. đ trebel. l. facta in ꝓin. 7 l. restituta. 7 de fideicõ. here. peti. l. j. cum ibi no. in glo. 7 in heredē directā post aditā hereditatē ꝓtinuat 7 transfert possessio q̄ erat apđ defe ꝛ ex forma statuti qđ ē validum. Et pōt hoc facē sic ꝑsuetudo iuxta no. ꝑ cy. C. de ꝓdi. ob cau. l. ea lege iūcto. c. ij. de ꝓsue. licet de iure cõi hoc nõ sit. l. j. §. sceuola. ff. si quis testō liber esse iuss. 7 de acq. pos. cum heredes in ꝓin. dici pōt qz sicut dñium 7 alia iura trãsmissibilia de iure cõi translata sunt in ipm ꝑ restitutõem ꝓdictā factā vel habitā ꝑ facta. l. j. in ꝓin. cū aliis supallegatis. ff. de trebel. ita 7 possessio q̄ fuit apud accursiuū defunctū 7 ꝓtinuata fuit inuēturinū heredez diuinum quesitū bal. in. l. penul. C. ad trebel. determiat ex ꝑse qz in eccliam vel piū locū transferunt iura heredi taria sine ꝛbali restitutõne ipso iure per. l. fi. C. de sacrosan. ec. cui⁹ auctoritas nõ parua ē in causis decidē dis nõ apparēte alio in ℨrium. l. labeo. §. idem tubero. de supplen. lega. cū etiā sunt alij casus in quibz ipso iure transeunt vt dicta. l. penul. Preterea si cepit pos. sine vicio puta cū auctoritate iudi. l. iuste. ff. de acqui. pos. vel sciente vel patiente mīn dicti venturini. l. q̄daz ff. de rei ven. 7 ar. l. labeo. de aq̄ plu. arce. videtur legitimus ꝓtradictoꝛ vt aduersus dictā matrē possit se defendere: licet illa nõ fecerit verbalem restitutõez si agere interdicto quoz bonoz vel quoz legatoz ad adipiscendā ad pos. l. j. §. redarguit. ff. quoz legatoꝛū et hoc ꝑ. l. filiaz fratribz. 7 qđ ibi no. ff. ad trebel. 7 ibi per bar. 7 sic pinde pōt retinere ac si verbalis restitutō fuisset facta. Circa quartū 7 quintū clarū est dictā matrem tanq̄ heredē venturini posse retinere legitimaz debitā iure nature filio suo sicut 7 alia debita. quia illa non credebat in fideicõmisso vniuersali licet relicto pio loco. l. qm̄ in ꝓiorib. C. de inoffi. testa. et qđ no. e. ti. l. ex trib. et epis. 7 cle. si quis ad decli. de vul. et pup. l. coheredi. §. cum filie versi. nec fideicõmisso. 7 qđ no. in. l. pap. post ꝓin. ff. de inoffi. testam̄. in glo. q̄ allegat auctoritatem augustini q̄ legitima debet heredi dicti venturini. l. q̄q̄. C. ad. l. falci. Trebellianicā ꝛo ñ potest detrahere aduersus piū locū: sicut nec falcidiaz đ singularibz relictis ſm q̄ determinat bar. in. l. marcellus. ff. ad trebel. quā determinatõez fui semp secutus. Et vidi eā cõiter teneri 7 obseruari licet Jo. an. alꝛ ī c. j. de testa. li. vj. in glo. Sz in nouella loquit alꝛ ideo ista tanq̄ tutoꝛ tenēda. ff. de reli. l. sunt ꝑsone in fi. cū sy. Sup sexto 7 vltio dicendū est qz ex q̄ dcā amita 7 soroꝛ legatarie decesserint añ euentū ꝓditõnis legatoꝛum eis factoꝛ. s. añq̄ venturinus decederit sine liberis: legatū ꝓdictū fuit effectum caducum: 7 non fuit transmissum ad heredē eaꝝ. s. dictam mrem: ß remansit penes grauataz ꝑsonam. s. dictum hospitale ad qđ illud onus ꝑtineret si ꝓdicte legatarie hodie viuerēt. C. ad trebel. l. fi. iuncta. l. j. §. sinañt sub ꝓditõne. C. de cadu. tollen.

Consilium. CXXXV.

Eccl'ia est de vniuersitate territoꝛiꝝ in q̄ illa est. Et locus exempt⁹ etiaz dicit de illo territoꝛio in q̄ est. Et ꝑ generalem dispõnem nõ videt supioꝛ voluisse derogare priuilegijs singuloꝝ graduū ꝛc. Et an iurisdictio vniat in generali ꝓcessione ville vel castri.

Casus sequentis consilij.

Wenczelaus dei gratia romanoꝛum rex semp Augustus et bohemie rex. volens et intendens ꝓprio motu non ad alicuius petitõnis instantiam in p̄clarū 7 strenuum militem dominum Jacobum de verme ciuē veronensem fidelem 7 dilectum eius virtutibus 7 probitati munificentiā impialem exercere tale priuilegiū in frascripti tenoꝛis disponēdo indulsit 7 ꝓcessit donatiõnē 7 ꝓcessionē tali factā ꝑ nobiles antoniuz et bartholomeū frēs de lascbala ciuitatū verone et vincētie impiales vicarios de oīb 7 singulis villis terris bonis 7 possessionib reb ꝓprietatib iuribz et rõnib titulis iurisditõnib. dignitatib bonoꝛib domib cortiuis 7 alijs quibuscūq̄ q̄ fuerūt. q. nobilis petri de vermis militis aui tui et nobilis Jacobe matris tue cum eisdē dependentib 7 connexis de qua donatõne 7 concessione publicum apparet instrumentū traditū ꝑ thomeuz filium franciſci de montagna impiali auctoritate notariū publicū ac oīa 7 singula in dcā donatõe 7 ꝓcessione ꝓtenta non ad tue petitõnis instantiam sed ꝓprio nostro motu nec ꝑ eroꝛem sed ex certa nostra sciētia 7 plena cause cognitõne p̄habita sic rite 7 rõnabiliter ꝓcesserūt sano principiū 7 ꝓcerū nr̄oꝝ accedēte cõsilio approbam⁹ ratificam⁹ ꝓfirmam⁹ roboramus 7 validam⁹ omnē iuris 7 facti defectū supplētes q̄ quõlibet fuisset ī eis 7 pinde hrī decernim⁹ ac si tenoꝛ ipi⁹ donatõnis 7 cõcessionis in p̄nti ꝓuilegio nr̄o esset de verbo

ad verbū descriptus. Attendētes quoq; quantuz tua fidelis z obsequiosa deuotio nos inuitet ad exhibēdā grām plenioꝛē ꝓdictas omnes z singulas villas terras bona possessiones res ꝓprietates iura rōnes titulos iurisditōnes dignitates honoꝛes domos coꝛtinos et alia quecūq; q̄ fuerūt. q. petri de verme ꝓdicti z iacobe supradicte ac castrū z villas loca z terras substinentie et sanguenedi veronēsis dyoces. Jterū terrā z villā pupilli pmensis dyoces. quā a iohāne galeac vice comite ꝑ sacra maiestate nꝛa mediolani per me ꝛc. vicario generali habes z tenes exemptā penit9 z immunē cum eoꝛ z eaꝛ etiā cuiuslibet z eaꝛ foꝛtilicijs pñtib z futuris terreno territoꝛijs limitib atq; distentib honoꝛāc̄ijs aquaticis z pasquaticis vasallis vasallagijs iuribz iurisditōib hoib habitātib z habitaturis in eis ac q̄buscūq; regalib q̄ in ipsis imperiū hre dinoscat cum mero mixto imperio omoda iurisditōne z plena gladij ptāte nō ꝑ eroꝛez aut in ꝓuide ꝑ ex certa scia nec ad tue petitōnis instantiā ꝑ ꝓprio nꝛo motu et de nꝛa regie romanoꝛ plenitudine ptātis de nouo dam9 ꝓcedimus z gratiose ac irreuocabiliter int̄ viuos donamus tibi liberis z descendētib ac successoꝛib tuis: z inte liberos z descendētes ac successoꝛes tuos pleno iure transferim9. Jta z taliter q̄ tui liberi et descendētes ac successoꝛes tui oīa z singula supradicta z oīa bona tua z descendentiuz tuoꝛ pñtia z futura vbicūq; sint vel vnq; in futurū esset repiant̄ ac hoīes habitātes et habitaturi sup eis cū eoꝛ redditib fructib z ꝓuentibus sitis et sint exempti exempte exempta liberi libere libera ab oñib z singulis oneribz et munerib realib z ꝑsonalib atq; mixtis. oꝛdinarijs z extraoꝛdinarijs z quibuscūq; alijs quecūq; illa sint z quocūq; noīe nūncupent̄ impositis z imponēdis ꝑ cōia vincētie verone z parme aut aliud qōcunq; cōe vel ꝑ aliā quācūq; singularē ꝑsonā cuiuscūq; status z ꝓditōnis existat. Et cū totali sepatōne a ciuitatib districtib et dyocesib z officialib eoꝛumdē ꝛc. Deinde ꝛo post indultū dictum priuilegiū z gratiose ꝓcessum ꝑfato dño iacobo de verme ꝑ ānos tredecim vel circa. Speetabilis dñs franciscus de barbauarijs ꝓcuratoꝛ z ꝓcuratoꝛio nomine dñi iohānis galeac. tunc ducis mediolani ꝛc. vt ꝓstat dcē ꝓcuratōnis instr̄o publico z autentico titulo. Et ex cā pmutatōnis z cambij dedit tradidit et ꝑmutauit ꝑdicto strenuo multi dño Jacobo de verme ibi pñti stipulanti z recipiēti infrascripta oīa et singula posita z iacentia in territoꝛio veronensi ꝑ egregium virū faciolū de ripꝛandis factoꝛez factorie verone iuxta formā lr̄aꝝ ꝑlibati dñi transmissaꝝ spectabilib dñis m gr̄is intrataꝝ extraoꝛdinanaꝝ dñi memorati vicz de spirūbecho. Primo vnā petiā terre arat. prat. valine paludine buschine cū domib ptim copatis iacentis in villa sperūbecbis cū oīb suis dacijs decimis vicaria regulis bānis manifestatōnib z ꝓdemnatōnib z cū oīb alijs bonis iuribz honoꝛib suis z iurisditōnib sitis infra hos deganios z ꝓfines: cui coheret ꝛc. De carpi primo vnā petiam terre pratine arat buschine vigre valine paludine z cassis cū domib paleatis q̄ appellat̄ carpi cuz oīb suis iuribz cui coheret ꝛc. De castagnario prīo petiā vnā terre cassis cuz domib paleatis cū vna turresella cū t̄ris aratoꝛijs ꝑtinis buschinis vallinis z palludis cū oīb suis iuribz z bonoꝛib q̄ appellat̄ castignariū cuz villa bona: cui coheret ꝛc. Jtem z oīa iura oñesq; comoditates iurisditōes z vtilitates spectātia z ꝓpertentia z spectātes z ꝓpetētes quouisimō cā z iure ꝑfato dño duci in ꝑdictis superius pmutatis z quolibz ipsoꝛ. Et versanice suprascriptus strenuus miles dñs iacob de verme dedit tradidit z pmutauit ꝑfato viro dño francisco de barbauarijs ꝓcuratoꝛi z ꝓcuratoꝛio noīe ꝑlibati dñi iohis z recipiēti galeac duc̄ mediolani ꝛc. ibi pñti stipulāti totā z vniuersam illā possessionem quā ꝑfatus dom̄nus iacob hz tenet z possidet in territoꝛio de vigano comitatus mediolani et q̄ solitus erat habere tenere z possidere q̄ndo dñs galeac de vice comitib z successe siue dñs Johannes galeac dux mediolani ꝛc. videlicz castrum vnum situm in loco de vigano muratuz circum circa de lapicidib coctis cū fossato vno et alijs suis iuribz z ptinēcijs ꝛc. Et hoc in ꝓtra cambiū z pmutatōnez ꝑdictoꝝ bonoꝝ ꝛc. put de ꝑdicta pmutatōne ꝓstat publicū instrm̄ ꝛc. Postmodū ꝛo a dicto tempoꝛe pmutationis citra ꝑfatus dñs Jacob de verme et post eiꝰ moꝛtem magnificus ludouicus de verme eiꝰ filius exercuerūt merū z mixtū imperiū z omnez iurisditōnem tam in locis supraꝛscriptis sic pmutatis q̄ in perpetuali auctoꝛitate ꝓcessis z ꝓfirmatis z maxime a vigintitribz annis citra vt ꝓbatur per scripturas publicas tabellionū de exercitatione meri et mixti imperij in dictis locis vicz denuncijs institutis ꝑ massarios dcōrum locoꝝ accusis z inquisitōnib factis z institut̄ ꝑ vicarium generalem ꝑdicti aluisij de verme z sententijs ꝓdemnatoꝛijs in de subsecutis ꝓtra malefactoꝛes et delinquentes in dictis locis. Nunc ꝛo oꝛta est exercitatio z altercatio vtrū stantibus et attentis puncto gio impiali z instrumento pmutationis suprascriptis ac duabus lr̄is ducalib serenissime dñationis nostre vna subdata in millesimo. cccc̄xv. altera subdata i millesimo. cccc̄xxviij. quaꝝ tenoꝛ videri pōt z quadā sententia dñi ptātis verone lata de millesimo. cccc̄xxviij. de mense septēbris ac etiā possessione vel quasi iurisditionis cum mero z mixto imperio quā exercuit z habuit ꝑfatus aluisius de verme in locis suprascriptis spectent z ptineant de iure ꝑfato aluisio de verme suprascripta bona z spāliter sic pmutata cuz mero et mixto imperio z gladij ptāte. Jtem vtrum dicte possessiones z castra magnifici aluisi de verme z hoīes habitantes in eis possint de iure grauari aliquib oneribz realib et ꝑsonalib seu mixtis oꝛdinarijs seu extraoꝛdinarijs nisi quatenus sit de voluntate et ꝓsensu ꝑfati magnifici aluisij.

Nchristi nomie Amē

Notandū est q̄ ista impialis ꝓcessio tres partes hz principales. q̄tum attinet ad nr̄m ꝓpositū. Jn prima pte q̄ durat vsq; ibi attendētes ꝛc. ꝓfirmatoꝛez factā ab illis de laschana. Et in ista ptic̄la nulla fit mentio de mero z mixto imperio. Vñ cuz de natura ꝓfirmatōnis sit solum dare robur ꝓfirmato non aūt aliq̄d addere. ff. de libe. lega. l. aureli9. §. testō q̄ est §. primus. Et no. bal. ꝑ illū text. in. l. iij. in fine. C. si aduersus re. iudi. et ar. in cle. prima in primo z ibo casu de ꝑben. virtute istius particule non diceretur donatarius et eius heres habere merum et mixtum imperium nisi quaten9 in donatōne facta ꝑ illos de laschala hoc ꝓbenderet etiā in rebus donatis ab illis ꝑ ꝑdcta. Jn ista ꝛo ꝓticula q̄ durat ab illo versiculo attendentes vsq; ad ver. Jta z talit̄ ꝛc. ꝑfata bona donata ꝑ ducē mediolani tūc tamen non ducem q̄ imperialem vicariū tam in veronēsi districtu q̄ parmensi de nouo donat pleno iure. Et in ista ꝓticula bñ apponit̄ clausula illa cū mero z mixto impio. Sz aduertendū q̄ pōt determinare verba q̄ ibi ꝑcedunt. s. habes et tenes. Et tunc idem videret̄ qd̄ supra videlicet q̄ ita de mū haberēt si ꝓbarent fuisse ab illis donata cū impio et nō aliter. Pōt etiā determinare verba sequētia scz donam9 damus ꝛc. Et tunc imporꝛtaret augmentū videlicz q̄ etiam si illi non donassent cū impio. Jpse tñ ꝓceps donabat q̄ dictō cū auget. l. si cui manoꝝ rex cū impio donabat q̄ dictō cū auget. l. si cui fui in ꝓin. de le. j. Et hec interꝓtatō i dubio ē assumēda cum hoc indultū ꝓtineat bñficium ꝓncipis qđ lar-

gissime, est interpretandū. ff. de ꝓsti. prin. l. beneficium extra de dona. cum dilect⁹. C. de bonis vacā. l. si qñ. li. t. Et qr ista est noua donatio in q̄ etiā si verba illa cū mero ⁊ mixto imꝑio nō fuissent apposita tñ tacite vi-deret imperiū ex natura rei donate cū donat⁹ castrum vel villa. ff. de offi. ꝓfec. vr. l. j. §. cum vrbē. Et ex quali tate donātis qr princeps. C. de agētib⁹ in reb⁹. l. hac sa luberrima post mediū li. xij. extra de dona. c. j. Et ex q̄ litate ꝑsone donatarij qr nobilis ⁊ strēnuus miles ⁊ ē ꝓsuetus habere talia ar. ff. de iudi. sed et si suscepit. §. sed ⁊ si ꝓponis de au. ⁊ ar. le. l. ticia. §. fi. Et hoc tenu-it. old. in ꝓsilio suo. cclxxxvij. incipiente ad qōnem q̄ querit⁹ q̄ donando castrū censeat⁹ donasse iurisditio-nem ⁊ imperiū posito etiā q̄ ꝑ se nō possent transfer-ri q̄n cum vniuersitate castri vel ville transferunt⁹. ff. de ꝓtraben. emp. l. in modicis. ⁊ ꝑ Jnno. exꝑsse in. c. ex lris de iure ꝓbat⁹ ⁊ ō hoc plene in spe. de iur. di. om. indi. §. j. ⁊ ꝑ Jo. an. in addi. ⁊ exꝑsse ꝑ bart. in. l. j. in fi. ff. de iurisdi. om. iudic. maxime qr hic dixit pleno iure naria ⁊ ar. et⁹ qō no. Jnno. de offi. dele. ꝓterea sup verbo ple-nē in vltima glo. sup ꝛbo plenū de verbo. obl. si ita stip. §. j. in fi. de annu. lega. ticia p⁹ prin. C. ad tercul. l. mater ꝑ bal. Et qr posito q̄ illa clausula cum mero et mixto imꝑio determinaret verba p̄cedentia. s. tenes et possides tñ qr hoc affirmāt ⁊ ponūt ꝑ ꝓstanti faciunt sup hoc plenā fidez lz sint de alieno facto cum videat⁹ sup eis fundari intentō ꝓcedentis etiā si alr nō ꝓbet vt in cle. j. de pba. cū ibi no. in glo. Item ḡ ad dicta bona donata nulli dubiū dicto aluisio ꝓpetere merū ⁊ mixtū imperiū. in eisdem ꝛbtute dicte ꝑ pticule p̄fa-ti indulti ꝑ ea q̄ supradicta sunt. Jn tercia ꝛbo pticu-la q̄ incipit in ꝓsi. ita ⁊ taliter ⁊c. p̄fata bona donata ⁊ etiā omia alia bona q̄ tūc habebat dict⁹ donatarius ⁊ etiā q̄ in futurū taz ipse q̄z filij sui acq̄rent ac etiā di-cti donatarij ⁊ ei⁹ filios ⁊ etiā boies morātes sup eis-dem liberat ab oñib⁹ muneribus realib⁹ ꝑsonalib⁹ atq̄z mixtis. Et hic etiā fit mentio de imꝑio sicut nec ī pria pte nec ꝓueniebat ita facere sicut facta fuerat ī ꝑa q̄a in illa pte bona illa de nouo dabant⁹ ideo cōueniebat etiā datio imperij tanq̄z accessorij. Sz hic nō dant⁹ ꝑ eximunt⁹ a muneribus q̄ exemptio non sic dz excludere datiōnē imperij cū similitudinē habeant int⁹ se. s. da-tio cum alia datōne. Sz non exemptō cum datōne ⁊ ꝓstat q̄ in babētib⁹ symbolū facilior est transit⁹ qō nō est in nō habentib⁹. l. sed cū patrono ⁊ ibi no. ff. de bo. pos. Resultat ḡ satis ꝓbabile dubiū vtruz ꝛbtute isti-us indulti ꝑfatus donatarius ⁊ ei⁹ heres habeat mer̄ et mixtū imperiū in alijs bonis suis q̄ tūc habebat et q̄ postea acq̄stuerūt aliūde q̄z ex donationib⁹ de q̄b⁹ fe-cerat mentōez in ptib⁹ p̄cedentib⁹ et spāliter in dictis bonis acquisitis ex dicta pmutatione dudū postea fa-cta. Cum em̄ in illis nō hēant titulū dominij a ꝓncipe qō dñium est q̄d ꝓncipale ꝑ solā exemptōez a muneri-bus nō videt⁹ q̄ in ꝓsequntiā veniat imperiū qō nō dz attrahi a q̄litate rerū p̄dictar⁹ ꝑ a dño in q̄ ꝓsistit sub-stantia. Nec etiā repetit⁹ exꝑsse in hac tercia pte et sic nec in tercia pte tacite videtur repetitū ar. ff. de le. j. l. si cui seruꝰ oñs. §. j. ⁊. l. si q̄s a filio. Sz bis nō obstanti-bus ꝛbtrarū est dicendū q̄ lz nō veniat in istis imperi-um ꝛbtute tacite repetitōnis nec ex natura ei⁹ qō cōce-dit⁹ in hac tercia pte. s. soli⁹ immunitatis et nō dominij ⁊ sic q̄litatis ⁊ nō ſbe qr q̄litas nō dz ad se trahē sub-stantiā cū sit min⁹ potēs: ꝑ vna ſba pōt tāq̄z ꝓncipalis aliā ad se trahere. l. ⁊ si nō sint. §. ꝓueniam⁹. ff. de auro ⁊ ar. le. Attn ꝛpter aliud videt⁹ p̄fatus donatari⁹ in p̄-fatis bonis aliūde vel p⁹ acquisitis hr̄e merū ⁊ mixtum imperiū virtute dicte tercie pticule p̄fati indulti licet in ea nulla fiat mentio de imꝑio. Et hoc ex eo qr dctā oñiq̄ bona totaliter eximunt⁹ ⁊ sepant⁹ in illa tercia ꝑ

ticula a ciuitatib⁹ quibuscunq̄z et ab earuz districtib⁹ ⁊ officialib⁹ quar et quoz iurisditōni ⁊ imperio ꝑ pri-us suberant. l. q̄ ex vico. ff. ad munici. ⁊ ꝓsequēs cen-sent⁹ dicta loca ⁊ bona exempta et sepata ab imꝑio et iurisditōne dictar⁹ ciuitatū ⁊ officialium suoz postq̄z sunt sepata ab eaz districtu ⁊ territorio q̄ hoc impor-tant. ff. de ver. sig. si pupillus. §. territorium. ⁊ in. c. vbi periculuz de elec. li. vj. Cum ḡ hec sepatio facta fuerit fauore ⁊ ꝓtemplatōne dicti donatarij sequit⁹ q̄ omis iurisditio ⁊ imperiū que pri⁹ in dictis locis ⁊ bonis cō-petebat ꝑfatib⁹ ciuitatibus vel ex pace ꝓstantie vel ex antiqua ꝓsuetudine ꝑm ea q̄ notant⁹ ꝑ glo. magnā in fi. in autē. ō defenso. ciui. §. nulla. fuerit attributa ⁊ at-tributū seu ꝓcessum ꝑfato donatario tali ratōne quo niam facta sepatione p̄dicta nouo p̄side indigebant dicta loca ⁊ bona ⁊ nouo magistratu. ff. de offi. asses. l. si eadem vbi casus ⁊ qō no. in. l. j. C. de metropoli beri torals remansissent a cephala ⁊ sine capite vel supioze qō minime credendū est ꝓncipē voluisse ar. vij. q. j. c. in apibus. de maio. ⁊ obe. c. ij. Cum igit⁹ de alio supe rioze nō ꝓuiderit quo ad iurisditōnem ⁊ imperiū cen-setur ipsam ⁊ ipsum transtulisse in dictū donatarium cuius ꝓtemplatione dictam sepationem fecit ar. l. ser no legato. §. si testator. ff. de le. j. de le. iij. l. fideicōmissa §. Jnterdum. ⁊ quod no. Bar. in. l. ij. §. fi. ff. ad ter. et cui committebat regimē dictoꝛum locoꝛum et bono-rum ar. l. j. §. cum vrbem. ff. de offi. ꝓfec. vr. et. l. illici-tas. §. qui vniuersas. de offi. ꝓsi. in verbo regūt. nec ob. q̄ no. Bar. in. l. j. C. de exeu. mu. li. x. vbi dicit q̄ cū ꝓmittitur regimen alicuius terre non videtur conces-sum merum imperium sed solum quando ꝓuincia vt in autē. de defen. ciui. per totuz ⁊ de man. prin. p totuz fallit in ciuitate romana in qua dicit esse speciale vt di-cto. §. cum vrbem quia illud qō ipsa dicit. procedit ō iure ꝓmuni ꝑm q̄ imperiū non erat⁹ apud vniuersita-tem ciuitatū vel inferioꝛum locoꝛum. Sed apud illaz q̄ faciebat ꝓuinciam ꝓut ēt ipse not. in. l. j. ff. de dam. infec. Sed dato q̄ ex ꝓuilegio vel ex cōsuetudine sit apud ipsam ciuitatem vel eius vniuersitatem sic olim erat apud vrbem romanā tūc ꝓmisso regimine illi⁹ ci-uitatis censeret⁹ ꝓmissuz imperium qō esset apud eam vt ī dicto. §. cuz vrbem: nam in hoc ꝓsistit specialitas vrbis rome. q̄m apud ipsam solam tanq̄z vnā ciuita-tem erat olim imperiū. quia nō suberat alicui alteri p̄-sidi alie sic. Jdeo apud alias nō erat. Sz apud p̄sidez cui suberāt. ff. de offi. ꝓsi. l. ex oīb⁹. Cum igit⁹ apud ci uitatē verone ⁊ ꝑ me ⁊ reliquar esset imperium per to tum suū districtū vel territoꝛium. iuxta no. ꝑ glo. ī di-cto. §. nulla de defen. ciui. dicendū est q̄ sicut in ꝓmissi one regiminis dictar⁹ ciuitatuz cū suis territoꝛijs ⁊ di-strictib⁹ añ dictā sepatiōez veniss̄et imperiū sup toto. vt dicto. §. cū vrbē ita ⁊ post factā dictam ꝓmissionē eoꝛumdē locoꝛ dicto donatario cens̄et⁹ saltem dicto donatario q̄ ad illa transtatū imperium ar. de toto ad ptem. ff. de rei ven. l. q̄ de tota. Et qr iurisditō dicitur coherere territoꝛio ꝑm q̄s plurimos. C. vbi ⁊ apō quē l. fi. ⁊ sic ꝑ rata territoꝛij transit in solidum cuz q̄libet particula sicut seruitus diuiso fundo remanet insoli-dum apud quālibet ei⁹ ptem. ff. de serui. rusti. p̄. l. via ꝓstitui. §. fi. ⁊. l. si ptem. Et qr diuiso territoꝛio et di-strictu quelibet ps retinet totū. l. plane. §. fi. la prima. ff. de le. j. Et sic idem eē dz de qualibet ꝑte ō per se qō erat prius de ambabus simul vt dicta. l. si eadez. ff. de offi. asse. Preterea dux mediolani q̄ pmutauit dicta bona habebat in illis sine dubio imperium. Cum igit⁹ ex cā pmutatōnis transtulerit ea in dictū dominū Ja cobum cum oñib⁹ iuribus ⁊ iurisditōnibus suis vt ptz ex tenoꝛe pmutatōnis ⁊ nomen iurisditō ē generale et ꝓbendit merum ⁊ mixtū imperiū tanq̄z spēs eius: iu-xta plene no. in. l. imperiū. ff. de iurisdi. om. iudi. et per

glo.in dicto.§.nulla cum sit potestas de publico ītro
ducta cum necessitate iurisdicendi 7 equitatis statuē
de,vt no.in.l.j.ff.de iurisdic.om.iudi.q̄ diffinitō cōue
nit mero 7 mixto imperio g̃ est diffinitū.iuxta no.in.l.
j.§.j.ff.de dolo. Et sic oīe imperium dicit iurisditio
dicendū est q transferendo dicta bona ex dicta cā p̄
mutatōnis cum oīi iurisditione censeret transtulisse
cum oīi spē iurisditiōis ar.ff.de le.iij.l.iul. 7 sic cū im
perio mero 7 mixto. Ex quib⁹ ꝯcludit dictū aluisium
habere merū 7 mixtū imperium in dictis bonis pmu
tatis sicut in illis bonis donatis. Et hoc tam ꝛtute di
cte tercie pticule p̄fati indulti inq̄tum p eam sepant
a districtib⁹ 7 territoriis aliaꝝ ciuitatum in fauorē di
cti dñi Jacobi patris ei⁹ 7 de alio supiore q̄ in illis ex
erceat imperiū nō ꝓuidet ne remaneāt sine superiore
pticulari.q; generalis supioritas imperatoris licet re
manent nō sufficerēt ad bonū regimē ipsoꝝ locorum.
vñ fuit necesse ꝓuidere de pticulari.nec de alio credē
dum est p̄incipē censisse q̄ de dicto dño iacobo q̄ ex
translatōne etiā facta de dictis bonis in eū ex cā pmu
tatōnis cum oīi sua iurisditōne p illū qui hēbat ī eis
imperiū. Cum insup p̄fatus aluisius merū 7 mixtū im
perium in dictis locis exercuerit iam sunt āni.xx. et in
puncto ponitur sciente 7 patiente dñatione venecia
rū cui subsunt dicta loca ꝓstitutus fuit in quasi posses
sione.l.j.7.ij.C.de ser.7 aq̄. Et cuꝫ habuerit titulū sal
tem putatiuū ꝓuenientez ex p̄incipis rescripto videt
q̄ p̄scripserit ſpacio longi tp̄is ar.C.d̄ appari.l. viros
li.xij.7 qd̄ no.Ly.C.de eman.libe.l.j. Et posito q̄ nō
p̄scripsisset negari tñ nō p̄ot quin dictus aluisius tpe
ducalū lr̄aꝝ directaꝝ ptāti verone in ei⁹ fauore fuiſſ
solitus exercere dictū imperiū cum istud verbuꝫ solit⁹
etiā in vna vice verificat.l.mela.§.j.7 ibi p Bar.ff.de
ali.7 ciba.lega.7 p eundē bar.in.l.j.C.quō 7 qñ index
cū igit lr̄a saltem vltima ducalis mandet ip̄m ꝓseruā
ri in suis iuriby 7 iurisditōnib⁹ solitis sequit q̄ in pos
sessione vel quasi dicti imperij cōseruand⁹ sit etiam si
oīa alia in primo q̄sito in quo tota vis dicit ꝓsiste
re nō esset verba. Q̄tum ꝛo ad sc̄dm pautioꝛa suffi
ciunt. Et certe q̄ztum ad onera q̄ imponerent per co
mitatē verone nō ꝓueniētia ducali a dñatione clarus
est q̄ illa nō tenet subire p̄fatus aluisius seu dcē pos
sessiones 7 castra 7 boīes eoꝝūdem qm̄ ab illis speciali
ter 7 exp̄sse reddunt immunes 7 immunia per dictum
indultum. Et etiā ducales lr̄e de illis sine dubio intel
ligunt vt p eis molestari nō possint. Sz p illis que p
ueniunt a ducali dñatione 7 que imponunt verone 7
veronensi districtui seu comitatui vel territorio et per
comitatem verone postea distribuunt per illas de ter
ritorio maioꝛ est dubitatio. Eo quia p̄fata ducalis
dñatio exercet in illis supremam superioritatem sicut
imperatoꝛ 7 in ea superiorē non recognoscit. Et si vel
let specialiter p̄fatis terris 7 castris seu possessionibus
vel hominib⁹ eorum dez imponere seu dicto aluisio p
eisdem posset nō obstante dicto indulto seu p̄uilegio
q̄ sicut non ligat manus ipsius p̄incipis concedentis
ita nec dicte dñationis que loco eius succedit. Et q̄
non liget manus ꝓcedentis patet primo ex tenoꝛe ipsi
us. Nam solum liberat illa a muneribꝫ 7 oneribus im
ponendis p comitatem veronevincentie 7 p me seu p
quācunq̄ aliam comitatem seu singularem p̄sonam.
Non aūt dicit aliquid de imponendis p ipsum p̄inci
pem ꝓcedētem. Unde sibi noluit imponere bāc legez
imponere ne talia onera posset ipse imponere ar.opti
mum ad hoc.ff.de dona.inter vi.7 vxo.l.qd̄ aūt.§.pē
ulti.vbi dum dicit quia vendituꝛ siue donatoꝛ non si
bi vult legem imponere ne possit:sed ei qui accipit ꝛc.
similiter hic non sibi voluit legem imponere:sed alijs
inferioꝛibus a se facit.l.si quis in prin.ff.de le.iij. Cum
igtur negari non possit quin dicta loca et possessiōes
sint infra vniuersitatem territoꝛij seu districtus vero
nensis licet sint exempta et immunia q̄ztum ad onera
imponenda p comitatem verone. q; hoc non facit q̄n
de territorio 7 districtu dicant. Sicut vides in eccle
sijs que sunt de vniuersitate territoꝛij in quo sunt licz
sint exempte. Et in cle.qui sunt de ꝓmunitate 7 popu
lo laicoꝝ licet sint exempti a potestate eoꝝ,put dete
minat Jo.an.in no.in.c.fi.post p̄in.de offi.dele.li.vj.
sup verbo districtu q̄ allegat ad hoc.c. accidēs.cle.ij.
vt li.non ꝓtest.7.c.principes.xxiij.q.v. et idem old.in
ꝓsi.qd̄ incipit questio est.facit.l.si quis in hoc gen⁹.C
de epi.et cle. Et sicut de vniuersitate gregis mei dicit
ouis que est infra illam licet ipsa non sit mea.l.iij.ff.de
rei ven.7 lapides 7 tigna de vniuersitate domus mee li
cet ipsa non sint mea.l.eum qui edes.ff.de vsuca. Ui
detur dicendū p p̄dicta q̄ cum iniungit p ducalē de
minatōez aliqd̄ onus ꝓmunitati 7 districtui veronen
si vt ꝓhendant etiam possessiones 7 bona dci aluis
ij postq̄ infra illum districtū dicunt esse. Et postq̄
imponit p dictam ducalez dñationez que posset spe
cialiter 7 exp̄sse dictis possessionib⁹ et locis iniungere
cuꝫ tātū valeat generalis dispositio quo ad omia sub
generalitate ꝓhensa quantum specialis in quibus
dam.l.si duo.ff.de admi.tu.l.si chorus de le.ij. cum sy
onem his qui vel q̄ sunt infra districtū seu de districtu
vel territorio intelligat,put de facto sit d̄ vniūsitate di
cti territorij 7 district⁹ q; sit infra ꝓfines nō attēta dcā
sepatione facta a p̄incipe q̄ potius in iure q̄ in facto
ꝓsistit ar.optimū.ff.de his quib⁹ vt indignis.l. cū q.§.
p pte. Et etiā lr̄e ducalis dñationis dū mādant illaꝝ
vel ei⁹ bona nō g̃uari vident restringende ad alia gra
uamina nō ad illa q̄ imponerent ei⁹ auctoꝛitate arg.
eoꝝ que no.glo.in.c.petitio de iur.iur. 7 ar.Linq̄sitō.
C.de solu.7 ar.l.q̄ insulā in fi.ff.locati. Sz tñ his non
obstantib⁹ ꝓtrariū est dicendū pluriby rōniby. Pria
q; licet fateremur q̄ ducalis dñatio si vellet spāliter
7 exp̄resse grauamina dictis bonis 7 p̄sonis imponere
posset in generali tñ impositōne facta per eā comitati
verone 7 veronensi districtui nō est p̄sumendū ipsam
voluisse includi dictū aluisiū 7 ei⁹ bona q̄m p̄ genera
lem dispositionē nō intelligit superioꝛ voluisse dero
gare p̄uilegijs singulariū p̄sonaꝝ. Etiam si genera
lis dispositio fiat p modum legis 7 sic ptineat ad pu
blicam 7 ppetuam vtilitatem vt est tex.in ha ꝓsti.co
dicis.in.§.si que ꝛo pragmatice et de silentiarijs.l.de
curionib⁹.li.xj.7 glo.in.c.j.de capel.mo.li.vj.in glo.an
penulti.7 aredi.in.c.renouantis.xxij.disti. et facit.c.
ex mult.de ꝺeci. Ideo q̄n summi pontifices imponūt
decimas vel alia onera dyocesib⁹ si volūt includi exē
ptos hoc exp̄sse faciūt in bullis apponi alīs nō veniret
facit.c.cum ordinē de rescrip. Secda rō est q; licz loca
exempta 7 p̄sone exempte ꝓhendant in vniuersita
te territorij 7 populi in his que ꝓcernunt ipsoꝝ 7 eaꝝ
fauoꝛem puta vt gaudeant 7 vti possint p̄uilegijs 7
statutis territorij 7 populi pro se ar.x.di.si in aduto
rium 7 no.bal.in.l.cūctos pp̄los.C. de sum.trin.in.q.
illa. An clerici ꝓhendant in statutis laicoꝝ. Q̄tum
tñ ad q̄ ea ꝓcernerent ipsoꝝ exemptoꝛum odiū 7 gra
uamen non ꝓhendunt ꝑm Bal.ibidem imo eēp
parantur locis et p̄sonis existentib⁹ extra territoꝛium
xvij.q.ij.c.luminoso 7 ꝓz in.c.cum eps de offi.ordi.li.
vj.vbi locus exemptus non censet esse infra dyocesiz
vt epus possit ibi tribunal.erigere licet in quolibz alio
loco non exempto existēti infra dyocesim possit. Ex q̄
bus patet responsum ad id quod supra in cōtrarium
allegādo dixi sc̄z q̄ sunt de territorio et districtu non
obstāte exemptōe: q; vez in ꝓcernentib⁹ eoꝝ fauoꝛez
7 nō derogantib⁹ exemptōni sec⁹ in derogātib⁹ vt esiz
boc q̄ tenerent ad munera. Silr non ob.l. eū qui.§.

ꝑpte de his quib⁹ vt indig. qm̃ etiaz ibi agit de fauo-
re si fiat illa interꝓtatio z inducit ex ea fauoꝛ si bñ cō-
sideret ß hic inducent odiū z derogatio ꝓuilegioꝝ si
intelligeret facta impositio illis q̊ vel q̃ sūt de facto in
fra territoꝛiū z districtū lz videant nō esse de iure ꝑpt
exemptōez. Nec etiā nō ob. id qđ dixi de generali di
spositōe q tātū operat generalis dispō in oīb⁹ q̃n-
tum spālis in quibusdā: qꝛ hoc non est sp verū īmo in
multis plus opat spālis z specifica vtz ex his q̃ habēt
sibi in quib⁹ nō sufficit generale mādatū q̊ no. ꝑ glo. ī
c. qui ad agendū de ꝓcu. li. vj. Procedit g̃ illud vbi ē
eadez rō sub generalitate ꝓbensoꝛ iuxta no. in. c. qꝛ
circa de elec. li. vj. ꝑ glo. z. l. si pluribꝫ. de le. ij. ꝑ Dy. et
bar. Sz hic nō est eadē rō exemptoꝝ z nō exemptoꝝ
g̃ ꝛc. Sz z tercio dico ꝑfata loca z bona nō ꝓbendi
in generali impositōe facta ꝑ ducalē dñationē q̃n ex
hoc ꝑfata ducalis dñatio nō ledit in aliq̊ īmo tota re
sidet in alijs nō exemptis q̃s solos censet dñatio vo-
luisse gravare nō faciēdo aliā mentōez de exempt⁹ ma
xime cū sciat dcm̃ aluisiū z bona sua z hoīes suos exē-
ptos z exemptas. Et q plus ē mandādo q nō graue
tur ß sua ꝓuilegia obseruent z hoc ꝑ. l. ab oīb⁹ in ꝑn.
ff. de le. j. ꝑ id qđ ibi no. bar. ꝑm Jaco. de are. Redū-
dat g̃ hoc in grauamē alioꝝ nō exemptoꝝ nō in dam
nū dñatōnis posito q dcm̃ aluisiū et bona sua nō in-
telligat voluisse includere in generali impōne grava-
minis facta ꝑ eā z sic nō ob. no. in. c. peti. de iur. iur. qꝛ
ibi inducer⁹ g̃ quāmē loq̃n. hic nō vt dixi. Postremo
cū ꝛbalegis vel alter⁹ dispōnis debeāt intelligi in his
q̃ frequntius accidūt z in illis adaptant. ff. de legi. l. naz
ad ea grauamia q̃ imponunt ꝑ cōitatē verone suis di
strictualib⁹ vt plurimū hñt oꝛiginē a ducali dñatōne
q dcē comitati verone cū suo districtu iniūgit. Dicē-
dum ē ꝛas ꝑfate dñationis mādātes dcm̃ aluisiū, z bo
na sua nō gravari debere intelligi etiaz de dcis grava-
minib⁹ q̃ a dcā dñatione ꝓcedūt z q̃ magl frequntant.
Et sic ꝛcludit dcm̃ aluisiū z ei⁹ hoīes z bona nō tene-
ri subire aliq̊ gravamina ꝑsonalia vel realia vel mixta
q ꝑ dictas ꝛas manifeste apparet etiā si sint talia one-
ra q ꝑ donatōez factā generaliter iniungerent comi-
tatui verone z suo districtui vel territoꝛio.

Consilium. CXXXVI.

Emphiteota nō solues canonē an ꝓuiet ipso iure
Et an dñs possit incōtinenti aliū inuestire. Et q̊d sit
exfortiū et vñ dicat. Et q̃n ꝓmittat ꝓtra aliquem.

In christi nomīe Amē

In casu ꝑnti puto sic dicendū q ꝑpter cano-
nem nō solutū nō fuerit ille livellarius ipso iure ꝓiva-
tus: ß requirebat snīa p. l. ij. C. de iure emphi. et ꝑ autē.
q rem. C. de sacrosan. ec. z ibi bar. hoc expresse determinat spe. in ti. de loca. §.
z hoc plene disputādo determinat spe. in ti. de loca. §.
nūc ꝛbo aliq̃. vers. xlvij. z rōnes q̃ ad hoc inducuntur
ponunt ibidē p eos: iō nō curo referre. Sz ꝑpter alie-
natōez factā nō requisito monasterio supioꝛe dño fuit
bñ ꝓuat⁹ ipso iure et absq̃ alia snīa: tū qꝛ int ptes in
dcā ꝓcessiōe fuit ß expresse actū. s. q si ꝑ fieret nō vale-
ret z dcm̃ ius statī reuersuz eē intelligat in ipm mona-
sterū ꝛc. Nā ex illo ꝛbo statim z ex illo ꝛbo reuersuz
qđ ē ꝑteriti tpis ß colligit ꝑ id qđ no. C. de sacrosan.
ec. l. ubem⁹. §. sane. in glo. sup ꝛbo ꝓuet. z in autē. de
incest. nupt. circa ꝑn. glo. z ꝑ bar. in. l. impator. ff. de iur.
fisci. iūcta. l. j. z fi. C. de iure emphi. in q̃b⁹ dr̃ pacta cō-
tenta in instr̃is taliū rerū emphiteoticaꝝ foꝛe seruāda
tū etiā q̊ z si dcm̃ pactū nō eēt appositū. Jdez tm̃ esset
ꝑ. l. fi. in fi. et qđ ibi no. in fi. sup ꝛbo cadat. C. de iure
emphi. z in vsi. feu. in ti. de phi. feu. alie. ꝑ fride. l. impi-
alem. §. callidis. in glo. sup ꝛbo reuertat q̃ boc expresse
determinat. Sil⁹ etiā ꝑpter finitas ꝑsonas seu defici-
entia heredū. qꝛ ꝓcessio ꝑdicta durat q̊sq̃ durāt he-
redes ꝑpr̃j corꝑis ipsis g̃ deficiētib⁹ finit ꝓcessio ipso
iure: qꝛ ꝓcessuz ad tps p⁹ illud censet ꝓhibitū. l. statu
liberū. §. sticbū. ff. de le. ij. z. l. impatoꝛ. ff. de postula. de
le. ij. l. pr̃ filiū. §. fundū. Ex his sequitur q dñs abbas
potuit illos inuestire absq̃ alia snīa ꝓuatōnis cuz il-
le iam eēt ꝓuat⁹: sic in sy. no. ꝑ bar. in. l. cū q̃rebat. ff.
de reiudi. z. C. de sent. q̃ sine certa q̃ntitate ꝓfe. l. fi. in
q. qua q̃rit q̃n ꝓxima snīa nō valet an valeat ꝑa nō fa-
cta declaratōne sup nullitate ꝓtie. z in. c. audītis. z in.
c. ꝓsidera. de elec. Nō tm̃ posset repelli possessoꝛ nō fa-
cta declaratōne ꝑdicta ꝑ snīaz: z boc totū ꝓbat in. c.
si eps. de ꝑben. li. vj. z qđ no. in. l. iij. §. si cā cognita: et
in. §. bonoꝝ. ff. de bono. pos. ꝑ glo. z. l. j. C. q̊ admi. ad
bo. pos. pñt ꝑ bal. Erat em̃ apertū dcm̃ libellus ꝑfato
dño abbati absq̃ alia snīa z ꝓcessio seu inuestitura po
tuit fieri sine ꝑiudicō possessoꝛis nō sic abbatie posses
sionis q̃n ꝓcessio hz in se ꝓditōez si ꝑfato dño abbati
erat apertū z si boc erat nulli fiebat ꝑiudiciū: qꝛ null⁹
habebat ius q̃z dñs abbas si boc nō erat simplr nō fie-
bat ꝑiudiciū hñti ius: qꝛ illud intelligit reseruatum: z
boc no. glo. in silib⁹ in. l. iij. §. bonoꝝ. ff. de bo. pos. ß ē
etiā q voluit glo. in. di. l. impialē. §. callidis. sup ꝛbo
reuertat q̃ dicit q ipso iure reuertit ad dñm q̃ztum
ad vasallū nō q̃ztum ad emptoꝛē nisi mediāte snīa vl⁹t
dicere q vasall⁹ cadat a iure suo ipso iure z pōt illud
in aliū trāsferre: ß emptoꝛ nō pōt repelli a possessione
nisi mediāte snīa vt dcō. c. si eps. de ꝑben. li. vj. De ꝑ-
iudicio aūt creditoꝝ nō ē tractandū: quia in generali
ypotheca nō veniebat emphiteos ß q̃ spāliter nō pote-
rat obligari. l. obligatōe generali. ff. de pigno. z quod
no. in. l. j. i ꝑn. ff. de offi. ei⁹ cui man. ē iurisdi. in glo. no.
ar. tripler. Et posito q cecidisset seu vissz finito tm̃ iu
re datoꝝ. s. libellar̃j finiri vr̃ ius pignoꝝ. l. lex vectiga
li. ff. de pigno. Hoc tm̃ ꝓcedit solū q̃n finit ex cā nccia
vt ꝑpter defectū heredū nō sic q̃n ex volūtaria vt ꝓ
pter alienatōnem. l. j. in fi. quibus mo. pig. vel ypo. sol.
no. bar. in. l. in diē. de aqua pln. arc. Non g̃ transit ad
ꝓos inuestitos cum onere obligatōnis qđ aut nullum
fuit aut fuit finitum vt ꝑz ex ꝑdictis.

Consilium. CXXXVII.

Emphiteosis eccl̃iastica non transit ad filios nisi
sint heredes ꝑr̃is nec trāsit ad heredes extraneos. Et
in feudis succedit ꝑm oꝛdinē inuestiture.

In christi nomīe Amē

Visō instrumēto cuiusdā inuestiture de qua
dam emphiteosi eccl̃iastica facte in anno dñi millesi-
mo. ccclxxxviij. p. d. thomam ꝓioꝛē sancti nicolai de
ꝛgian. dyoces bꝛixiē. in q̃ndā iacobū de chizol. ꝑ se z
suis heredib⁹ recipiēti. Et visō etiā q̊dā alio instr̃o re-
nouatōnis inuestiture de eadem refecte ꝑ modernuz
ꝓioꝛem eiusdem loci in ꝑsonas quoꝝūdā extraneoꝝ
heredū dicti iacobi non descendentiū ab eo. Quer⁹
qꝛ dictus dñs ꝓioꝛ modernus vellet ipsam vltimam
ꝓcessionem seu renouatiōez infringere z renouare an
possit tanq̃ male facta fuerit et in ecclesie ꝓeiudiciuz
Et videt q nō pluribꝫ ratōnib⁹. Prio qꝛ illa pria cō
cessio facta fuit dcō iacobo ꝑ se z suis heredib⁹ appel-
latis quoꝝum ꝓzehendunt quicunq̃ heredes etiam

extranei in infinitum.l.sciendum.¶.l. heredis appel.ff. de ver.sig.etiã cum ꝓfert in ꝓcessione emphi. vt not. in Spe.de loca.§.nũc ꝙo aliqua.versi.c. xiij. maxime qñ apponit verbum ꝓpetuo seu ꝓpetuaꝫ qm̃ heredes saltem extranei videnꝫ ꝓpetuo durare ꝫ descendentes nõ iuxta no.ff.ad trebel.l.ex facto.§.fi. ꝑ glo.¶ doꝫ bic in ꝓcessione pape illud ꝓtinet ꝙ possit ꝓcedere i perpetuã emphi.illi iacobo ¶ suis heredib ꝙ ꝛc. C. de sacrosan.ec.antẽ.si quas ruinas.¶ antẽ.ꝓpetua.et qđ no.in Spe.allegato titulo ¶.§.ver.vij. Et si sic ẽ data ꝓcessio ¶ renouatio in ꝓsonam ꝑdictoꝝ videt debito mõ facta:qꝛ fieri debebat ¶ si facta non fuisset eis facta fuisset iniuria.l.j.§.ꝓmittit de aqua quoti.¶ esti. immo videt nõ fuisse necessaria si non fuit hoc expresse actum qđ fieret quia ipso iure transiuit in eos nec ab eis poterat auferre ius semel quesitum eis sicut nec ab ipo Jacobo qui potuit ꝑ suis heredib accipere ¶ eis acquirere.l.anus.cũ ibi no.¶.l.si tibi.§.si pactus.ff.de pac.multomin⁹ nũc post renouatõeꝫ:nõ em̃ erat finita emphiteosis ꝑ mortẽ Jacobi nec ad eccliam reuersa si vera sunt ꝙ supra dixi. Sed̃o qꝛ posito ꝙ fuisset finita ¶ ad eccliam fuisset reuersa ꝙa non transiuisset ad extraneos heredes. Attamen dñs prioꝛ solus ¶ sine alia licentia pape vel forte etiam sui ꝙuentus si euꝫ haberet poterat alteri ꝓcedere etiã si iuramento tenebatur astrictus nõ alienare bona monasterij romano pontifico inconsulto:qꝛ istud deberet intelligi de bonis ꝙ essent demensa nõ de bis ꝙ desierũt esse demensa ꝑ ꝓcessionem legitime factam in feuduꝫ vel emphi.c. fi.extra de feu.vbi casus postꝙ em̃ semel fuit licite alienata effecta est ꝓpetuo aliena.ff.de le.iij.l.pater filiũ. §.xv.¶ ibi no.ꝑ bar.C.de imponẽda lucra descrip.l.j. §.ꝓtra quoꝙ.li.x. Potius aũt fienda erat renouatio in ꝑsonas dictoꝝ heredũ ꝙ alioꝝ extraneoꝝ vt dicta l.j.§.ꝓmittit de aqua quoti.et esti.al's fuisset eis facta iniuria vt ibi no. Nec dicat quis ꝙ illud.c.fi. de feud. loquit de re ꝙsueta dari in feudum vel emphi. Et ista nõ apparet nec põt dici ꝙsueta ꝓpter vnicã vicem:ꝙa illud posset ꝓcedere si non appareret ꝙ semel licitũ fuisset in emphi.ꝓcessa tũc enim ex ꝑscripta ꝙsuetudine ꝑsumeret licite fuisse data. Sed hic appet cõcessione pape vnde si ille Jacob non tenuisset vltra.viij.dies ¶ reuersa fuisset ad eccliam potuisset prioꝛ alteri concedere tanꝙ effectam emphiteoticã ꝑ tex.illius.ca.fi. qui nõ requirit aliud nisi ꝙ ꝑ mortẽꝫ vasalli res sit ad eccliam reuersa.i.eius qui verus sit vasallus ¶ idẽ eẽt in vero emphi.Si verus vasall⁹ vel emphi.est ille quẽ ꝙstat semel habuisse iustum titulum feudi vel emphiteosis.Sꝫ si non ꝙstat de origine iusta recurritur ad ꝙsuetudinẽ prescriptam.c.cum de bñficio de preben. li.vj. Tercio facit ꝓtra dñm prioꝛẽ quia non videtur posse venire ꝓtra factũ suum.ff.de adop.l.post mortẽ ¶ qđ no. Inno.in.c.diuersis fallacijs de cle.cõiu.de fi. ꝑsby.veniẽs nec ꝓtra iuramẽtũ qđ põt seruari sine interitu salutis eterne.c.cũ ꝙtingat.de iur.iur. Quarto facit ꝓtra eũ qꝛ dicit ꝙ dictus Jacob melioꝛauit rez faciendo illi molẽdinũ ꝓpter qđ videt ꝙ etiã si al's nõ transisset ista res ad extraneos heredes nũc tñ eis auferri nõ possit ꝑ tex.¶ ꝑ id qđ ibi no.bar.in.l. quicunqꝫ.C.de oñi agro deser.li.xj. Quinto ¶ vltimo facit ꝓtra ipm statutum brixie quo disponitur vt extranei succedãt in emphiteosi etiã ecclastica. Nam ꝙsuetudo in hoc esset seruanda vt no.bar.in autẽ.si ꝙs ruinas C.de sacrosan.ec.¶ tãtũ facit ¶ operat statutũ ꝑ vnã horã quantũ ꝙsuetudo ꝑ longissimũ tps vt in sy.not. C.de do.pmis.l.ij.¶ ꝑbat in.l.de quib.ff.de legi.vbi n refert suffragio ꝛc. His tñ nõ obstantib ꝓtrariũ videtur verius ꝙ imo dictus dñs prioꝛ possit venire cõtra:qꝛ oñia dicta fundamẽta tollunt. Nam primum ꝓcederet in emphiteosi ꝓuati vt transeat ad extraneos heredes vel rei publice laicoꝝ:ꝫ emphiteosis eccl'ie nõ transit nisi ad liberos vt no.ꝑ glo.ꝙ cõiter tenetur in.l.etiã in ꝓin.ff.solu.mat.ꝑ tex.in autẽ.de nõ alie.§.emphi.¶ expresse in spe.de loca. §. nũc ꝙo aliqua supra allega.in versi.c.xiij.in fi.vbi facit istã differentiam ¶ si esset eccl'ia ꝙstantinopolitana.non nisi vsqꝫ in tertiã generatõeꝫ vt no.in eo.§.versi.c.v. ¶ ver.cessij Sed in casu nõ videt fuisse actũ expresse ꝙ nõ transiret nisi ad masculos ꝓpter illud pactũ appositus iuxta fi.instrj ꝙ solo affectus fieret ꝑ vnã manũ tñ ex successoribus ipsius Jacobi ex linea masculina descendentibus ꝙ succedũt descendẽtes masculi dũtaxat. Et ꝙ si sint pl'es nõ possint eã diuidere saltẽ quo ad solutõnes fructus vt hẽat fieri ꝑ vnũ nomine omniũ. Si em̃ transiret ad extraneos heredes vel ad feminas dictũ pactus seruari nõ posset vt patet ad sensum. Qui aũt volũt vnũ censent etiã velle aliud sine quo illud esse nõ põt. ff.đ acqui.here.l.illud. Constat aũt pacta appositam tali ꝓtractu si licita sunt forẽ seruanda.C. de iure emphi.l.j. Sed̃m fundamentũ etiaꝫ tollit ꝙ ꝓcederet si ꝓfatus dñs prioꝛ sciens feudũ seu emphiteosim ad se reuersam ꝓpter defectũ masculoꝝ ¶ se nõ teneri ad investiendum extraneos heredes vltra qꝫ vellet sponte ¶ ex certa scientia eos inuestiuisseꝫ. Sed in casu nostro colligit ex verbis instrumenti ꝙ ipse putabat se tenere ¶ necessitatum eẽ ad hoc faciendũ vel qꝛ illi erãt heredes Jacobi licet extranei vel ꝓpter renũciationẽ eis factam a filia de omni iure qđ ad eam spectaret in dicta emphiteosi ꝓut colligitur manifeste ex illis verbis instrj dum dicit ꝙ dictus dominus prior habens noticiã ¶ scientiã de morte dicti Jacobi ¶ de eius testõ in quo ꝑdictos quos noiat instituit heredẽ sciens illos de iure forẽ inuestiendos ꝛc. Notandũ est ꝫ verbum inuestiendos qđ importat necessarium ad ꝓ de eden.super rubrica. Et subdit ꝙsiderata dicta renũciatõne facta ꝑ filiam uestitura ¶ ꝙsiderata dicta renũciatõne facta ꝑ filiam ꝛc. Ex quib manifeste patet ꝙ erauit in iure credẽs se teneri cum nullo iure teneret ꝓpter pactũ ꝑdictum qđ transiret ad masculos tñ et sic potest repetere qm̃ iur.erroꝝ inducit repetitõnem soluti qđ nullo iure debebat ciuiliter ¶ naturaliter.l.sed ¶ si me putem.ff.de ꝙdi.indebi.¶ plene no.in.l.j.co.ti.C.de iur.¶ fac.igno. l.cum quis male ergo scinit ꝙsilare instrm̃ ille notans quia potius debuit dicere totum oppositum.sꝫ sciens se ad infrascripta non teneri de iure ꝛc.prout traditur ꝑ bar.in.l.fi.§.idem quesijt.ff.de condi.indebi. ¶ cõiter fiũt instra ꝑ cautos notarios.ipse aũt dixit ecõtra sciẽs se teneri de iur.ꝛc. Et sic tanꝙ erronee facta põt retractari. Tertiũ etiã fundamentũ tollit qꝛ erat inualidum ecclie põt venire contra factũ suũ exꝙ erat inualidũ posset noie ecclie ꝙtrauenire.l.iubem⁹.§.sane.¶.§.ycono mus.C.de sacrosan.eccleꝭ. Proprio autem noie vbi non verteretur vtilitas ecclesie non ¶ sic loquuntur in ꝙtrarium allata. Juramentũ etiã nõ obstat: qꝛ interpositũ ꝑ erroꝛẽ sicut ipsa principalis inuestitura.l.fi. C.de nõ nu.pecu.¶ sic nõ obligat qꝛ caret voluntate iurantis ¶ aĩo cũ erroꝛ impediat aĩm.l.si ꝑ erroꝛeꝫ.ff. de inrisdic.om.iudi.¶ iuramentum non obligat nisi erroꝛ aĩo iurantis. Nec etiã põt ꝓiudicare ecclesie sicut nec alicui tercio.c.ij.de pac.li.vj.¶ qđ no.bal.in.l.cum ꝙs §.ticia.ff.de le.ij.¶ bal.in.l.j.ff.de inoffi.dona.in.v.colum.¶ bar.in.l.ticia seya.§.impa.de le.ij. Quatũ etiã fundamentum nõ obstat qꝛ bar.in.di.l. quicũꝙ de oi agro deser.loquit dubitatiue ¶ in.l.affirmat nec ꝫ ꝓcedere põt dictũ suũ qꝛ fuit actũ expresse ꝙ deberet rez meliorare ¶ tamen videt fuisse actũ ꝙ deficiente linea masculina rediret ad eccliaꝫ. Quintũ etiam ¶ vltimũ

nō obstat qz ꝓcederet in ꝯsuetudine vel statuto eccīe
7 ita loquit bal. in autē. si quas ruinas. Sz statutuz et
ꝯsuetudo laicoꝝ nō pōt ecclie nocere. c. eccl'ia. de con
sti. maxime qñ est actū exp̄sse ꝯtrariū. Nam etiam lai-
egerint quib nō intendit viā claudere. Ultimo per
alterā viā posset ꝯsului priori. s. p restitutionē in inte
grum si est lesa: qz maior fictus reperiet vt in. c. j. de in
integ. resti. 7 no. in bar. in autē. qui rem. C. de sacrosā.
eccl. circa fi. Laus deo.

Consilium. CXXXVIII.

In christi nomīe Amē

Viso puncto supra scripto cum bis q̄ sup eo
scripta 7 ꝯsulta sunt. Cōsiderandū est primo q̄ in bis
bonis de quib agit dz succedi fm tenorē inuestiture
postq̄ p illā dat⁹ est ordo succedendi nō fm formam
statuti vel decreti summi pōtificis q̄ tūc debēt locū ha
bere qñ de ordine inuestiture alr nō appet. Als ille p-
cipue seruand⁹ ē vt in vsi. feu. de duo. fra. de nouo. be.
inuesti. c. j. ad fi. 7 qō ibi p bal. exp̄sse. C. de iure emph.
l. j. circa prin. ff. de ver. ob. l. si q̄s stipulat⁹ stichū aut pā
philū ibi respiciend⁹ erit sermo ꝛc. Tenor aūt inuesti-
ture dicit p se suisq̄ filijs 7 nepotib masculis 7 eis de
statuti vel decreti summi pōtificis q̄ tūc debēt locū ha
ficientib feminis legitimis 7 libe. q̄ viros legitimos ba
beāt vel accipiāt 7 res p̄is possideāt ꝛc. Notanda sūt
ad ꝓpositū ꝟba illa 7 res p̄is possideāt q̄ exponunt. i.
bona seu hereditatē. C. de pac. l. lz circa prin. 7 ibi bar.
boc notabiliter colligit. facit. l. nam qō in fi. cū le. se. in
prin. ff. ad trebel. Perinde ē ac si dem fuisset p se 7 su
is liberis 7 heredib primo masculis deinde feminis et
sic req̄rit q̄ sint heredes inuestiti liberi q̄ petāt se ad-
mittant ad successionē istoꝝ bonoꝝ licet si dicta ꝟba
nō fuissent apposita secus: tū nō succedēt p portiōib
hereditarijs ꝧ viriliter vt hec habent ex no. p Bar. in
l. vlt. ff. aurandi. §. si liberi. ff. de ope. lib. de lib. 7 postu.
l. gallus. §. j. añ fi. 7 bal. C. de ope. libe. l. liberti libertiq̄
in. viij. colū. versi. q̄ro q̄d si fili⁹ renunciauit. Pol⁹ dicit
bal. in. l. ij. C. de suis 7 legi. q̄ emphiteoꝛ eccl'ia ñ tran-
sit ad filios vel nepotes nisi sint heredes p̄is vel aui 7
q̄ ista duo req̄runt q̄ sint descendētes 7 q̄ sint here-
des. ꝓbat p tex. in autē. de nō alie. §. emphi. 7 p glo. q̄
est in. .etiā in prin. ff. solu. ma. sic in feudo vt in vsibus
feudo. ti. an. ag. vel fi. c. j. nisi fuerit dcm expresse ꝯrium
q̄ transeat siue sint heredes siue nō. Et ea q̄ no. bar. ī
§. fi liberi dicit ꝓcedere in alia emphi. non ecclīastica
fm q̄ etiā si hec ꝟba p̄dicta 7 res p̄is possideāt nō fu
issent apposita inuestitura idē eēt vt nepotes nō pos-
sent venire ad ista bona nisi eēnt heredes aui modo ex
bis q̄ narrant in p̄ncto appet q̄ iste nepos 7 neptis ñ
sunt heredes aui qō patz qz dicit q̄ p̄ instituit filias
tm̄ 7 de nepotib ex eis nō fecit mentiōez. Et q̄ due d̄
dictis filiab ex quibusdam nepotes nati sunt mortue
sant viuēte p̄e eodēq̄ testatore supstite tercia filia. s.
vsolina sicq̄ portiones illaꝝ defunctaꝝ sibi accreue-
rūt. C. de cadu. tollen. §. p scdo 7. §. bis ita circa medi
um exclusis nepotib q̄ nec ex testō p̄nt venire: qz non
fuerūt substituti. ff. de bere. insti. quidā cuz filiū nec ab
intestato stāte cā testati. l. q̄dm. ff. de acquir. heredit.
Nec iur. transmisso qz spes instituendis nō trāsmitti
tur sic nec substitutōis. l. ß si plēs in prin. 7 l. q̄ hēbat.
ff. de vul. 7 pu. Nec br̄ nō adita. C. de iur. delibe. l. qm̄
fore. Nec ob. si dicat q̄ imo testm̄ istō dz dici nul-
lum qz dicti nepotes reperiunt in eo fuisse p̄teriti sine
cā tpe mortis aui materni sōductis mīb eoꝝ de me-
dio ꝯ ꝛc. ff. de iniusto testa. l. postumorū. iunctis his q̄
no. p glo. ī autē. de bere. 7 falci. §. exheredatos qz si ve
rum est qō in p̄ncto ꝓponit q̄ extaret agnat⁹ q̄ ex for-
ma statuti filias feminas excludit 7 p ꝑns descenden-
tes ex illis a successione ab intestato iuxta no. p bar. in
l. ij. §. fi. ff. ad trecul. 7 p bal. in. l. maximū vicīū. C. de li-
be. pte. p̄teritio ipoꝝ vel ab eis descēdentiū nō viciat
testm̄. vt ibidē no. qm̄ eis nō debet legitima cū sit por-
tio portōnis debite ab intestato. l. cū q̄rit. 7. l. parētib
C. de inoffi. test. Et hic nulla portio portōis debite ab
intestato debet stāte agnato: lz ipse filie sint dotande
Sz hec dos nō est portō quota hereditatis. ꝓp̄ quaz
possit dici eas succedē 7 legitima deberi eis. Constat
aūt q̄ p̄teritio nō viciat nisi cuz sit ex illis quib debet
legitima: vtz ex no. p doc. in locis p̄allegatis 7 p bart.
in. l. ticio centū. §. ticio genero. ff. de ꝯdi. 7 dēmō. Pre
terea si dict⁹ agnat⁹ fuisset heres excluderet filias 7 de
scendētes ex eis a rūpendo rōne p̄teritiōis sic exclude-
ret eas a succedēdo ab intestato ne sit deteriozis ꝯditi
onis cū hēat volūtatē defuncti exp̄ssam q̄m cuz nō hz
ar. ff. de le. ij. l. ticia scyo. §. fi. de vulg. 7 pu. si fili⁹ q̄ p̄ri
ꝟsi. p̄sertim. Eodē g̃ mō si fuit instituta filia vel etiaz
quidā extrane⁹ ipso agnato p̄termisso qz talis institu-
tus subrogat in locū dicti agnati ꝓut in sy. no glo. in
autē. hoc ampl⁹. C. de fideiuss. circa medū 7 in corpo-
re vñ sumit 7 sic excludere dz a rūpendo sic exclude-
ret ipse agnatus institut⁹ cui⁹ loco subrogat ar. ff. de
ꝯdi. et demon. l. ticia. §. filia si quis cau. l. si cum qui. §.
qui iniuriarū. cum sy. Item nō obstat si dicat ī bonis
ecclesiasticis de quib agit non succedit ab intestato
fm formam statuti sed fm formam iuris ꝯmunis vir-
tute decreti aplici vnde ab intestato nepotes isti suc-
cessissent in istis bonis vnacū filia testatoris coꝝ ma-
tertera postq̄ nō extabat fili⁹ masculus. Et sic videt
q̄ saltem q̄tum ad ista bona dz censeri testamentum
istud nullū. Nec videt hoc incōueniens qm̄ iste testa
tor censet habuisse duplex p̄imonium postq̄ hēbat
bona diuersaꝝ ꝯditionū in quoꝝ quibusdā succede-
bat ex forma iuris sicut dicūt doc. de illo q̄ hz bona in
diuersis territorijs in q̄b sunt diuersa statuta in mō
succedēdi vt no. cy. 7 alij in. l. cūctos pl'os. C. de sum.
trini. Sz rñdet q̄ imo isto casu nō successissent isti ne
potes ab intestato vnacū filia in bonis istis. Postq̄
stante isto agnato nō successissent in alijs. Et ꝫ ꝓpter
tenorē inuestiture q̄ req̄rit q̄ res p̄is vel aui habeant
ad hoc vt succedāt in istis 7 sic q̄ sunt heredes p̄is vl'
aui in alijs bonis qō hic nō ē. Prefatū g̃ decretū locū
haberet qñ inuestitura fuisset facta simpliciter p se et
suis descendētib seu filijs 7 nepotib 7 sic nō req̄reret
q̄ essent heredes. Presuppositā tamē opi. bar. q̄ sen-
tit q̄ tūc nō requirat q̄ sint heredes in dicto. §. si libe
ri: licet bal. ꝯtra vt supra dixi in dicta. l. ij. C. de suis et
legiti. et in dicto casu ꝓcederet oppositio supra facta
vicz q̄ saltem q̄tuz ad hec bona testm̄ posset dici nul
lum et p ꝯsequēs in alijs bonis sola filia succederet ex
testō. In istis ꝟo tam filia q̄ nepotes 7 neptes ab in-
testato sicut videm⁹ in milite qui pōt in vno p̄imonio
decedere testat⁹ in alio intestat⁹. C. de testa. mili. l. j. 7. l.
q̄q̄ cum ibi plene no. Et constat q̄ nepotes 7 ulteri-
ores ex vno filio succedunt cuz patruis et materteris
filijs 7 filiab testatoris. C. de suis et legit. l. ij. Non g̃
excludūt isti nepotes 7 neptes ab ist(bois p statutū p-
dictum cui decretum pape vult derogare q̄tuz ad ec
clesiastica vt nō deferant fm formam statuti. Sz fm
formā iuris ꝯmunis. Sz excludunt ꝓpter tenorē inue-
stiture cui papa derogare voluit: qz req̄rit vt quis sit
heres patris in alijs bonis ad hoc vt succedere possit
in istis nō succedūt in alijs stante agnato ex forma statu
ti cui papa in hoc 7 q̄tū ad alia derogare noluit. Igi-
tur nec in istis. Et p p̄dicta tollunt pl'es plixitates ta-
cite in allegationib si bñ inspiciat. Nec ob. q̄ iste est
nepos masculus 7 sic ꝓcedendi videtur inuestitura

nam ꝓtrariū determinat Spe.in ti.de locato.§.Nūc ꝙ aliqua ꝙſi.clxvj.q nō cōprehendit niſi deſcēdat ex maſculo:7 bal.in.l.j.C.de ꝓdi.incer.et in autē.ſi qs ruinas in fi.C.de ſacroſan.ec.7 riczar.mal.in qōne diſputata ꝑ eū q incipit ticius hñs duos fratres quā refert Jo.an.in addi.Spe.de teſta.ſup rubrica in vltia qōne.Preterea etiā in eo viget defect⁹ dictus q nō hz bona aui materni.Qd aūt dicit de ordine inter filios 7 nepotes nō multū viget:q illud ꝓcederet de filijs ad nepotes vel neptes ex eiſdem: q illi ꝓcedunt a parentib⁹ eoꝝ ideo debēt vocari poſt illos iuxta plene no.in.l.gallus.§.j.ff.de libe.7 poſtu.Non aūt ꝓcedit de filijs 7 nepotib⁹ ſeu neptib⁹ ex alijs filijs vel filiabus q illi ſuccedūt loco parentū ſuoꝝ 7 ꝓcurrūt cū patruis auūculis amicis 7 materteris ſic 7 parētes eoꝝ concurriſſent.C.de ſuis 7 legit.l.iij.Concludit g ꝑ ꝑmas rationes tm̄ ſimilia dictā ꝓferendā in his bonis emphiteoticis ꝓfatis nepotib⁹ et neptib⁹ heredi.aui materni nō habentibus.

Conſilium.CXXXIX.

Que res eccleſiaſtice ꝑñt dare in emphiteoſim et ī quo differat emphiteoſis a feudo 7 libello.

Nchriſti nomīe Amē

Dubiū facit circa primū q eccl'ia non pōt infeudare de nouo rem nō ꝙſuetā infeudari maxime de cimā laico de decimis.q̄uis 7.c.phibem⁹.7.c.ad hec d̄ loca.c.vr̄a.xvij.q.vij.in venditōnib⁹:7 in vſi.feu.ī ti. ep̄m vel abb.Sed dicit q iſta decima nō fuit ꝙſueta dari in feudū ſed in libellū cui⁹ ꝓditio eſt diuerſa a cōditōne feudi igit ꝛc.Tum ꝫ nō obſtante puto ꝓbiuz q̄ qd̄ ſupra dixi ꝓcederet in reb⁹ q̄ eēnt de menſa ꝓlati in quib⁹ eccl'ia hꝫet dominiū directū 7 nullus ali⁹ vtile iuxta no.in.c.vt ſup de re.eccl.nō alie.p Inno.7 p glo.in cle.frequēs de exceſ.ꝓla.7 p bar.in.l.fi.C.de bonis vacan.li.x.Sz iſta decima nō erat hmōi.Sed ticius ab antiq̄ 7 ſui p̄deceſſores habuerūt iſtam decimam iure libelli.nam ſi de tpe nō apparet ꝓſumuntur habuiſſe añ ꝓſilium qd̄ ꝓhibet de nouo ꝓcedi vt no. Jo.an.7 anto.de bu.in.c.cum aplica de his q̄ fiūt a ꝓlatis 7 ſic licite tenebat et p ꝙſequēs nō erat de menſa. Sz erat alienata reſpectu vt ſic dicam vtilis iur.Si g renunciauit vt ali⁹ inueſtiret iure feudi 7 factum fuerit nō pōt dici alienatio noua ꝫ ꝓtinuatio veteris ſic ticius habuiſſet iure feudi 7 ſic fieri potuit p.c.ex p̄te de feu.Nec ob.q alia eſt ꝓditio libelli 7 alia feu.q ꝓ eccl'ia melior eſt conditio feudi q̄ꝫ libelli cū feudum nō tranſmittat niſi ad deſcēdētes.Et verbū heredib⁹ in ꝓceſſione feudi ſumit ꝓ filijs vel deſcendentib⁹ de alie.feu.§.7 ſi clientul⁹.Sz libell⁹ vt mihi dicit de cōſuetudine tranſit ad quoſcunq̄ heredes etiā extraneos q̄ ꝙſuetudo ſeruanda eſt vt no.bal.in autē.ſi quis ruinas.C.de ſacroſan.ec.licet de iure cōi emphiteoſis eccl'iaſtica tranſeat ad filios tm̄ vt no.in.l.etiā in pri. ff.ſolu.ma.Jtez in feudo iurat fidelitas nō in libello. Jtem dz feudatari⁹ petere inueſtiturā infra annuz et die a nouo dño vel ſucceſſione al's ꝓdit feudū ti.de ꝓhi.feu.alie.p.fre.§.ꝑterea ſi q̄s.nō ſic in libello 7 ſic cōditio eccl'ie ex iſta variatōne de libello ad feudū efficit melior 7 nō deterior igit ꝛc.de locato.c.vr̄a cuz ſil'ib⁹ ꝙcludo q potuit infeudare. Ad ſcdm dicendū eſt q ſi gay⁹ q̄ fuit inueſtit⁹ iure feudi deceſſit ſine deſcēdētibus relicto herede ſemꝓronio nato ex ſorore ꝑfatum feudū reuerſuz ē ad eccl'iaz qm̄ in ꝑſonā dcī gay fuit feudū nouū cū habuerit originē in ꝑſona ſua ꝛ reſpectu eccl'ie poſſit dici antiquū q ꝙſuetū alienari ꝑm ea q̄ ſupra dcta ſunt.Et ex ꝫ ſequit q ad collateralē nō trāſiuit vt in ti.de gra.ſuc.in feu.§.j.et de duo.fra.de nouo bñfi.inueſtit.c.j.Sz reuertit ad dñm vt ibi bn. Et hoc ſi ſempꝛoni⁹ nō fuit inueſtit⁹ ad inſtantiā gay vel fuit ſed ſ̄b ꝓditōe ſi dñs ꝓꝛior tenebat.Et ſic ꝓditio illa de pñti tanq̄ falſa rediſſet inueſtitura nlla z.ff. ſi cer.pe.l.cū ad pñs de iniuſto teſtō.l.cū in ſcdo 7 non tenet.pz q dñs nō cogit recipe aliū vaſallū q̄ꝫ ā ſibi placet.ſic nec vaſall⁹ aliū dñm de.l.cozadi.c.j.§.j.ff.de rō q̄re vaſall⁹ nō ꝑt alienare feudū ſine voluntate domini ne dñs aliū q̄ꝫ ſibi placet recipe cogat vt in iuribus vulgaribus.

Conſilium.CXL.

Utrū emphiteoſ ꝓcedi poſſit p ſindicū mōaſterij cū pacto vt res nō incidat in ꝓmiſſum ꝓpter canones non ſolutum.

Nchriſti nomīe Amē

Primo videndū eſt vtrū dñium ferat ꝓſolidatuz directo ex his q̄ in themate ꝓponunt niſi em̄ ſit ꝓſolidatū qō de recupatōe ſumptuū melioꝛationum nō ꝓcedit.Et prio videndū ē an ſit ꝓſolidatū ex eo q penſio nō fuit ſoluta.Rñdeo q nō ꝓpt cl'am appoſitam in dctō ꝓtractu q ſi dict⁹ theri⁹ nō ſolueret liceat dicte abbatiſſe ingredi ꝓpria auctre et detinē quouſq̄ ſit eis integre ſatiſfactū.Nam ꝫtus illi⁹ dictōnis q̄ꝫ ē vt poſtq̄ꝫ fuerit eis ſatiſfactū integre detinē nō liceat.ſic iſti⁹ dictōnis tādiu.ff.d vē.impoſ.mit.l.j.§.fi. 7 l.ſine.§.tādiu.de ꝓdi.fur.de ꝓdi.inde.ſufficit et iſti⁹ talis 7 qd̄ no.bar.in.l.fi.ff.ad tercul.Jgit videt actū ꝓ hoc q nō incidat in ꝓmiſſuz.q ſi incideret vtriq̄ liceret.ſ.ſemꝑ retinere 7 penſione ꝓteriti tpis petere 7 ſic poſt ſolutōem retinere.vt plene no.ꝑ cy.C.de iure emphi.l.ij.in.iiij.q.7 eſt caſus in.l.colon⁹.ff.locati 7 in c.querelā.de elec.7 ibi no.in glo.ij.7 no.in ſpe.de locato.§.nūc ꝫo aliq̄ verſi.xj.Qd aūt iſtud pactuz ꝓtuerit apponi ꝑ monaſteriū q res nō incidat in ꝓmiſſum exꝑſſe no.bar.C.de fun.patri.l.fundū.li.xj.tene⁹ bat aūt monaſteriū acceptare ꝓctū in ea forma q̄ eccl'ia ꝓbatus fuit ꝑ ſindicū ar.ff.de admi.tu.l.cū q̄rit de poſſ. l.publica.§.fi.in fi.Naz 7 poſtq̄ꝫ incidiſſet in ꝓmiſſuz ꝓpter dictā cām poterat gubernator monaſterij hoc remittē recipiēdo ſolutōez ꝑ futuro tpe vt no.in dcō ti.ꝫſ.xxvj.p.l.adūſus.C.de vſur(.fortī⁹ g anteq̄ꝫ inci derit potuit dcm̄ pactū apponē ar.ff.d his q ſi ſint iur. l.pr̄e furioſo.Jllō aūt ꝓſtat q ſi p⁹ ceſſatōez 7 poſtq̄ꝫ nē ꝑ futuro tpe dcā pena cōmiſſi fuiſſet remiſſa ar.l. p⁹ die.ff.de lege ꝓmiſſo 7 no.cy.in dcā.l.ij.in.iiij.de in re emphi.in ſpe.in dcō ꝫſi.xxvj. Scdo videndū eſt an incideret in ꝓmiſſuz ex eo q vltimus deſcendēs ex iſto cui primo loco ꝓceſſio facta fuit deceſſit ſine liberis 7 ſic ꝓpter defectū linee.videt q ſic ꝑ glo.q̄ eſt in.l.eri am in prin.ff.ſolu.ma.q̄ dicit q emphiteoſ eccl'iaſtica nō trāſit ad heredes extraneos ꝑ ter.in autē.de nō alie.§.emphiteoſ.Sz ſpe.in dcō.§.nūc ꝫo aliq̄ ꝫſi. vij.plene tractās de ꝫ ar.vī illū.§.corrigi ꝑ aliā autē. poſteriozē de alie.emphi.§.licentia vbi dī q ecclia 7 monaſteria ciuitat⁹ Cōſtātinopolitane nō pñt ꝓcedere niſi in terciā generatōnez. Alie ꝫo imꝑpetuū 7 ſic vī q ad q̄ſcunq̄ heredes trāſeat.Alij ꝫo ꝓcedūt q impetuū pñt reſpectu tpis nō reſpectu q̄litatis ſucceſſorū:q ſi deſcēdētes durarēt i infinitū ſp durarez ꝓceſſio ꝫ eis deficiētib⁹ ñ niſi expedirz eccl'ie q ex eo ꝑt colligi ſi res melioꝛata vt no.bal.ī autē.ſi q̄s ruinas.C.d ſacro

san.eccle. Breuiter cū non habeamus tex. exp̄ssum q̄ non trāseat ad extraneos: nisi emphi. ecclesie cōstanti nopolitane: sed solū aut. dicte glo. q̄ fundat se ī dicto §. emphiteosim. qui est correct⁹ p. §. licētia. & ille. §. lium: non video q̄re debeam⁹ restringere & glosare mō dicto. & q̄re nō debeat intelligi quo ad extraneos bedes cū satis hoc possit importare dicta dictio imper petuū: cū exponat & quouisq̄ soluat pensio: vt in aut. si q̄s ruīas. quo p̄supposito q̄ dari possit taliter vt ad extraneos transeat. in casu nostro satis videt hoc: cuz in toto instrumēto nō fiat mētio de filijs & descendētibus: ß de heredib⁹. qđ verbū p̄hendit etiā extraneos heredes. ff. de ver. sig. l. sciendū. Nec ob. no. p bar. in. l. gallus. §. nūc de lege. ℞si. etiā: ď libe. & postu. q: loquit q̄ pfert in materia feudali: quo casu clarū est q̄ non cōprehendit extraneos. q: nec feudū trāsit ad eos. sed de emphiteosi ecclīastica q̄ non trāseat non habemus tex. exp̄ssuz. vñ stabo significatui vocabuli vt comprehendat oēs: maxime si expedit ecclie: nisi alia cōsuetudo ꝓbaret. qđ tñ ſß dubio dico. p quo etiā faciūt verba dicti ℞ctus dū dicūt q̄ fiat semp renouatio ď. xxix. anis in. xxix. anis in infinitū. & sic videt habuisse respectū ad quoscūq̄ successores qui p̄sumunt in infinituz durare: iuxta not. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebell. non sic in descendētib⁹: vt ibi no. Sed in p̄riū facit qđ statim subiungit quouisq̄ fiat cōsolidatio ꝛc. Nam quo alio modo pōt fieri cōsolidatio: nisi vel p cessatōem solutōis canonis. & iste ſßlatus est p pactuz de quo supra dixi. vel p defectū linee: & istū si etiā sublatū dicam⁹ verba illa quouisq̄ fiat cōsolidatio nunq̄ poterūt verificari. ℔z rñdeo imo verificari possunt i alio casu. s. si rē deteriorē fecerit: vt in aut. q̄ rem. C. de sa. san. ec. et sic pōt ſßtineri qđ dixi vt ad extraneos heredes transierit. & sic de recupatōe exp̄ssarū nō sit tractandū. p̄sup posio aūt q̄ nō ita sit qđ mihi adhuc dubiū est ꝓpter aut. dicte glo. Sup eo qđ queritˢ de recupatōe sumptuū: clarū est q̄ si res incidisset in ꝓmissuz ꝓpter canonem nō solutū: nō possent recupari p tex. dicte aut. q̄ cidisse p iam dicta: puto dictū Jacobū doc. egregium supra optime cōsuluisse q̄ possint recuperari p indire cti. s. q̄ aut monasteriuz soluat: aut p̄mittat edificata remoueri salua p̄stina facie. q: tex. est ī sy. in dicto. c. si clericus: in ti. hic finit lex. & bal. exp̄sse in locis allegatis p cū. ℙreterea si hoc colono p̄mittit: vt. l. sed addes. §. in quib⁹. ff. loca. fort⁹ emphiteote q̄ nō debet eē dete riōris cōditōis: ex eo q̄ potius ius habeat. ff. ď iniur. l. sed si vni⁹. §. si seruo. Laus deo.

Consilium. CXLI.

De p̄batōe minoris etatis. Casus seq̄ntis p̄silij. Mariotus frācisci vel brequilita fuit tutor datus ī testamēto q. Jozo Johānis ser Jozi cuidā Johāni filio pupillo dicti Jozi Anno. M. cccxcviij. q̄ mariot⁹ eodem āno & mense iunij assumpsit tutelā auctē iudicis ꝓ quo fideiussit. Quidā petrus viue cansor & renūcia uit beneficio de fideiussoribus. & oī legū & statutoz bñficio quo oq̄ mō p eo faciente: in q̄bus oīb⁹ iudex auctez interposuit. & decretū demū p̄tingit q̄ dict⁹ tutor fecit inuentariuz: in quo plura descripsit. videlicet q̄ multi erāt creditores dicte hereditatis: et multi debitores ex grano vino & pecunia & alijs reb⁹. Item in inuentario posuit oīa bona mobilia massaricias et īmobilia. ℙposita dicta bona mobilia massaricias et īmobilia. Et illis finitis infirmat⁹ est grauiter. vñ melosus auunculus dicti pupilli fuit cū dicto marioto. et dixit. tu es nūc inutilis dicte tutele. dimittas nūc me facere. Et accepto vno calculatore q̄ videret ratōem inter dictum tutorē & dictū melosuz patruum dicti pupilli p̄ dicto pupillo reuisa est ratio & paruz erat inter data & accepta vt p̄senti dict⁹ calculator deponit: lz aliq̄ scriptura nō appareat: deinde dimissa sic ista tutela dict⁹ melosus & pupillus reintrarūt in bonis īmobilib⁹ & in domibus eoz absq̄ licētia. & p̄missa dicti tutoris vt ī positōibus nūc factis dict⁹ Johānes ꝓfitet. & in dictis suis domib⁹ & possessiōibus stetit p ānos. viij. vinēte postea dicto tutore quib⁹ nil dixit dicto tutori. nec de eo cōquestus est. nec aliter petijt rōnē sibi reddi. nec etiaz postea a nicolao filio dicti tutoris nunq̄ petijt sibi rōnez reddi. Nūc ℞o post mortez dicti tutoris p plures annos dictus Johānes ad p̄sens etatis. xxviij. annoz agit ꝓtra dictū petrū fideiussorē p̄ reddītōe rationis administratōis & reliqua. Et petijt oīa credita ꝓtenta in inuētario tanq̄ ad ip̄m tutorē vere p̄uenerint. Jtē res mobiles. Jtē reddit⁹ & fruct⁹ & p̄uent⁹ dicti Johānis de anno in annū. Jtē q: retinuit pecuniā ociosam & nō emit p̄dia p̄ dicto pupillo vsuras petijt: cui petitioni excipit plurib⁹ causis. ℙrimo q̄ ipse petr⁹ tpe obligatōis fideiussorie erat minor. xxv. ānoz. igit mō aliquo non tenet obstante & resistēte forma statuti ciuitatis florētie. qđ vobis cōsultoribus trāsmittit. q̄ minor etas p̄bata est p sororē p̄puā dicti petri. & p sobrinam q̄ambe deponūt de visu. Et q̄ interfuerūt parui & natiuitate dicti petri. & oīa alia necessaria ad testē recte deponūt. Jtem p̄bata est p duas alias mulieres: quarū vna dicit q̄ erat vicina dicto petro. & vidit dictū petrū q̄n viuebat pater dicti petri mortu⁹ est. Et ip̄m tenuit in domo dicte testis. & q̄ non vestiebat⁹ neq̄ loquebat⁹. & q̄ plures suos filios & p̄pinquoz & vicinoz vidit & semp indicauit tūc petrū tūc tp̄is fuisse et esse quinq̄ mensiū: & ita deponit p no. p bar. in. l. cōtinuus. §. cū ita: de ver. ob. Et eodē modo deponit quedam alia mulier: nisi q̄ dicit q̄ in domo sua q̄ non erat in vicinia fuit ad dictā testem dict⁹ petr⁹ adductus vt allegaret. & in omnib⁹ de aspectu deponit vt p̄cedens mulier. Et ex aduerso dict⁹ Johānes induxit nouē testes sup eta. dicti petri & ipsi ex aspectu sex. & sic maior ps deponit p dicto petro. Secūdo q: dictus Johānes rñdendo positōib⁹ dicti petri inter quas erat vna iur. tenoris. videlicet q̄ in obligatōe dicti petri nō interuenerit cōsensus vnius ex cōiunctis suis ſm formā statuti florētie. Et ipse Johānes rñdet q̄ imo interuenit ꝛc. & p ꝓsequēs tacite videt fateri q̄ tempe obligationis dicti petri ipe petrus indigebat cōsensu p̄pinqui: & sic q̄ erat minor. xxv. annoz. Tercio dicit per dictū petrū q̄ est quidā libellus in filijs paruis cartaz nūero. xxiij. intitulatus tñ sub nomīe tutele. in quo libro paruo est ď script⁹ exitus dicti marioti tutoris. Et in exitu suo sunt tot: quot sunt pecunie & alia ꝓtēta in petitōe dicti Johānis. inter que multa sunt q̄ verificāntur p libros alioz mercatoz. Et q: multa de dictis expensis verificant p̄ scripturas publicas: de quib⁹ omnibus dictus liber facit mentōem. vnde dum in magnis sūmis dict⁹ liber ℞ificet nccio p̄ publicas scripturas & p̄ scripturas aliorū mercatoz: nccio sequit q̄ fides in alijs paruis quātitatib⁹ dicto libro est adhibēda. Jtez ad verificatōem & cōpatōez dicti libri q̄ sit descriptus manu dicti tutoris, p̄duxit dictus petr⁹ multos libros apothece dicti tutoris. Et facta compatōe quinq̄ testes qui omnes bene deponūt se habuisse & habere plenissimā noticiaz līe dicti marioti: q̄a in apotheca dicti marioti steterūt indicant & deponūt solēniter dictū libū exit⁹ fuisse scrip. manu dicti tutoris. Quarto dicit dictus petrus q̄ massaricias domum dictus Johānes petere ab eo nō potest. quia sua p̄pria auctoritate & non p̄missu tutoris reintrauit vnacū melosо auun-

culo suo suas possessiões domus ⁊ alia īmobilia: igitur ⁊c. facit. l. si q̄ntū: ibi no. vnde in primo. c. fi. vel penlt. extra qō met⁹ cau. ⁊ de introitu dictaꝝ domuū sine licē tia tutoris ꝓfitet dictus Jo. in positōnib⁹ dicti petri.

Quinto q: vsuras petere nō pōt. primo q: nō ꝓbauit dict⁹ Johānes q tūc tpis erāt p̄dia venalia ⁊ acta dicto pupillo fm quātitatē quā dicūt fuisse de tpe in tēpus ociosaz. igit dictus petrus nō tenet: fm qō no. bar. in. l. tutor q reptorū. §. si post. ff. de admini. tuto.

Preterea statutū floī. qō ꝓmittit dictas vsuras: videlicet duoꝝ duc. p libra p quolibet mense nō valet. bal. in. l. cū alias. C. de vsur. maxime cū sit p dinumeratiōē mensiū ⁊ solidi et libre p no. p doc. in. l. j. C. de sū. tri. ⁊ fi. ca. ⁊ p glo. in. l. cū duob⁹. §. Itē ex facto. ff. p socio: cū sy. Igitur cū dict⁹ Jo. nō ꝓbauerit pecuniā fuisse ociosaz: nec ꝓbauerit p̄dia cōdecentia fuisse empti onalia cōgrua dicto pupillo. ⁊ cū exit⁹ sit tātus q̄ntuz introitus. ⁊ cū dictū statutū tanq̄ nutriēs peccatū nō valeat: igit dictas vsuras petere non pōt. Sexto q: cōdecens est q dicto tutori salariū decernat officio iudicis: qō salariū debeat diſcōputari de illa summa quā dict⁹ Johannes petit a dicto petro: fm no. p bar. in. l. inter eos. §. fi. ff. de testa. tu. ⁊ nil a tutoribus. §. fi. et ibi glo. ⁊ bar. ff. de admini. tu. ⁊. l. j. §. si pupillus. de tute. et rati. distra. ⁊ qō no. Ja. de are. ⁊ Ly. in. l. j. in fi. C. mā.

Septimo dicim⁹ q fruct⁹ redditus ⁊ ꝓuentus dicti Johānis quos dictus Johānes in sua petitiōe ponit nō sunt ꝓbati ꝓ pte dicti Johānis. naz solus vnus testis sobrinus dicti Johānis deponit de redditib⁹ et de extimatiōe dictoꝝ fructuū posita in dicta petitiōe interrogat⁹ de causa scientie: dixit q sic fructauit sibi post depositōem dicte tutele tanq̄ factori dicti Johānis. nō aūt ꝓbat aliq̄d q ad man⁹ dicti marioti tutoris ꝓuenerit. igit nō ꝓbat: nec a nobis illud exigi pōt. ⁊ maxime cū sit sobrin⁹ ⁊ vicin⁹. Preterea de extimatiōe dictoꝝ fructuū redactoꝝ ad pecuniā nō ꝓbat: fm no. p doc. in. l. ij. C. de rescin. ven. ⁊. l. p̄cia rerū: ad. l. falci. ⁊ l. j. §. si heres. ff. ad trebel. naz de suo facto ⁊ inditio deponit. igitur ⁊c. Preterea alij testes inducti ꝓ parte dicti Johānis sup dictis fructib⁹: solū deponūt singulariter quilibet de p se. q: oēs sunt laboratores terraꝝ ⁊ quilibet deponit de p se q ipe solut decē sunt grani. ⁊ aliq̄ fabas ⁊ aliqui vinū dicto marioto. vñ tanq̄ singulares ⁊ deponētes in causa ꝓpria: ne itez ad solutionem dictoꝝ fructuū ⁊ pensionē possint p dictū Johānem ꝓueniri sic deponūt. igit nō ꝓbant p no. p bar. in sy. i. l. de ferre. §. j. ff. de iur. fisci. igit ⁊c. Et esto sed nō cōcesso q essent ꝓfomes ⁊ cōtestes ⁊ nō deponerēt in causa ꝓpria: tū nō deponūt nisi de quinq̄ ānis omnibus computatis ⁊ ad plus. igitur non debet dictus petrus ꝓdēnari per uomē annis quib⁹ dict⁹ mariot⁹ gessit dictā tutelā. Octauo q: esto q in inuētario descripti p debitoribus. tū q: ille Jorus testator erat hospes: ⁊ multi ex dictis debitoribus tanq̄ aduenis et viatoribus credidit: vt moris est hospitantū: recesserūt ⁊ non soluerūt dicto marioto tutori. Nec ppter hoc aliq̄ culpa vel negligētia dicti tu. pōt aliquo mō imputari. igitur nō tenet dictus petrus. Preterea manifestissime demōstrabit q ipe Johānes olim pupillus post depositōem dicte tutele exegit ab aliquib⁹ de dictis debitoribus creditū suū: ⁊ cū aliquo trāsegit: ⁊ finē fecit de receptis p ipm Johannē. igit ⁊c. No. q dict⁹ Johānes volens impedire dictū petz q nō gauderet beneficio dicti statuti de obligatōib⁹ minoꝝ: fecit vnā postea q tpe obligatōis dicti petri ipe publice mercabat ⁊ art. cāpsoriā publice retinebat. volēs dict⁹ Johānes cōtendere. deinde statu. in dicta pte dō saluo q si filiaster esset minoꝝ. xxv. ānoꝝ ⁊ publice mercaret ⁊c. ⁊ aliū mīorem q̄ nō bz p̄em. ⁊ multos testes induxit q oēs deponūt de minori tpe. ⁊ q post dictā obligatōem p annos decē non exercuit aliquā artē exceptō vno qui dixit q vidit dictū petrū publice exercere dictā artē tpe dicte obligatōis. igit ⁊c. Preterea iste nō est intellect⁹ dicti statuti. q: qñ loquit de arte: loquit de filiosa. q patrem nō habet. ⁊ sic min⁹ instruct⁹ ignoraret facere facta sua licz publice mercaret. Ex quib⁹ oib⁹ queritur Primo an dicta minor etas dicti petri sit sufficienter ꝓbata p dictas mulieres ⁊ p cōfessionē dicti Jo. Secūdo an dictū statutū dicto petro vt minori prodicet qz renūciauit oī legū ⁊ sta. auxilio in p̄tia vide. Tercio an dicto libro in oib⁹ summis etiā in illis puis q nō p̄nt ꝓbari p scripturas publicas vel p scripturas aliorum mercatoꝝ sit plena fides adhibenda. Et maxime attento statuto floī. quo cauet q ānuatim tutor tenetur reddere rōnez cozā duob⁹ ꝓpinquis ip̄ius pupilli. ⁊ summatim scribi faciat p notariū publicū introit⁹ ⁊ exitus dicti āni: qō nō fecit dict⁹ marioꝝ. ⁊ sic videtur attenta forma dicti statuti q scripturis p̄uatis. ⁊ sic ip̄ius tutoris non sit fides adhibēda. Quarto an dicte massaricie possint peti ⁊ exigi p dictū Jo. a dicto petro: maxime attenta cōfessiōe dicti Johānis q ipe reintrauit domos suas sua ꝓpria auc̄te. Quinto an dictū statutū ꝓmittēs vsuras valeat. ⁊ p ꝓseqūns an dicte vsure possint exigi: ⁊ maxime attendo q dict⁹ Johannes nō ꝓbauit pecuniā vel aliquā quātitatez fore ociosam: ne p̄dia aliq̄ acta dicto pupillo fuisse emptionalia. Sexto an dicto marioto tutori ⁊ p ꝓseqūns petro eius fideiussori possit decerni p officiū iudicis salarium cōdecens qō de oib⁹ summa debeat cōputari.

Septimo an dicti fruct⁹ ⁊ reddit⁹ p dictū Johannē sint ꝓbati q ꝓuenerint ad dictū tutorē.

✠ Christi nomie Amē

Ad bene examinandū dubia de quib⁹ supra oportuisset videre acta cause: potissime articulos ⁊ attestatōes. tū ꝓut ex narratōe supra facta colligere posſum breuiter rñdebo. Et sup primo q̄sito nō video dubiū q̄re nō sit ꝓbata minor etas posit⁹ extant due mulieres de ponētes q interfuerūt partui: vt no. bar. i. l. de etate. ff. de mino. q dicit q maxime p tales pōt probari directo ⁊ re. s. per obstetrices. Nec obstat q ille sunt attinētes dicti petri p quo testificant. q: per hoc nō redditur testimoniū ipaꝝ nullū: cū etiā frat⁹ possit testificari p fratre. vt plene no. in. l. q testamēto. ff. de testa. sed aliq̄ntulū attenuat eaꝝ fides. q: nō dicunt omni exceptōe maiores. sed hoc repat⁹ q alias mulieres sunt per hoc deponētes: q̄ licet nō interfuerint partui talit⁹ tū de aspectu deponūt qō sufficit: vt idē bar. no. in dicta. l. de etate potissime iūcte cū p̄cedentib⁹. q: que nō ꝓsunt singula ⁊c. ff. d vsur. si stipulat⁹. ⁊ ar. coz q̄ no. in. l. excusant. ff. de accu. tur. in prin. p glo. de iurisd. si duo: in prin. iūcta. l. ij. §. cinsdē quoq̄ principis. quia etas minor difficulter ꝓbat. vt dicit bar. in dicta. l. de etate. ergo ⁊ habēs ꝓbare magis releuat. l. non offices. §. a barbaris. ff. de re milit. ⁊ qō no. Ly. ad. l. cornel. de sicca. l. j. in fi. ⁊ de iniu. si nō cōuicij in oppositōe. ⁊ ex de testi. c. p̄terea: cū sy. Super secūdo breuiter rñdetur q dictū statutū patrocinat dicto petro. q: nō obstante dicta renūciatiōe non potuit se obligare p forman dicti statuti eadē ratōe. nec potuit eidez statuto renūciare. ff. de nouā. l. voli. §. diuersum. ⁊ qō no. bar. in. l. fi. §. idem que sūt. ff. de libe. lega. als parata essz facilis via ad eludendū dictū statutuz: qō esse nō debet. ar. ff. de dolo. l. arbitrio. §. dolo cui⁹. ibi ne lex circūscribatur ⁊c. ar. ff. de arbit. l. ne in potestate: cum concordātys. Nec obstat p̄sentia ⁊ auctoritas iudicis p quā videt renūciatio fortificari sicut renūciatio vell. ff. ad vell. l. fi. §. penult. quia statutū supra relatū vltra p̄sentiam ⁊ auctoritatē iudicis requirit etiā p̄sentiam vni⁹

exbi.l.nõ ignorabit. Et idꝺo si petit ꝛ nõ ꝓbat eas ꝺe ꝓditas videt ꝺe p̃da. sollicit⁹ ꝛ nõ ꝺebet audiri. ff. ꝺ̃ aꝺministra. tuto. l. si minoris actum in fi. Super quinto quesito clarum ꝛ ꝺeterminatum est ꝙ statutũ permittẽs vsuras nõ valet: sicut nec leges impiales q̃ sunt maioris auctis: iuxta no. in. l. cũctos pp̃los: ꝺe sum. tri. q; nutrit peccatũ: et ẽ ꝓtra legẽ diuinã: ergo ꝛc. vt no. bar. in. l. omnes pp̃li. ꝛ qꝺ̃ no. i. c. possessor: ꝺe re. iur̃. li. vj. ꝑ glo. ꝛ ꝙ vsure pupillares nõ possint bodie peti ꝺe termiat bar. i. l. tutor q̃ reptoriũ. §. si ꝺe poni. ff. ꝺe admini. tuto. Item ꝙ nõ teneat ad interesse ex eo ꝙ nõ emit p̃dia si nõ apparet ꝙ fuerit p̃ dia ẽptionalia ꝺeterminat idem bar. in. §. p̃cedenti q̃ incipit q̃ post. ꝺeberet etiã apparere ꝙ tanta pecunia veniret ad man⁹ ꝺicti tutoris q̃ suffeciret ad emẽda p̃dia: alꝫ non cõuiceretur ꝺe negligẽtia. l. ita aũt. §. j. ff. ꝺ̃ admini. tuto. Idẽ si pueniret et nõ durauit. l. ij. §. pueniss̃e. ff. ꝺe heredi. vel acti. ven. Sꝫ ex supra narratis apparet ꝙ licꝫ puenerit nõ durauit: ꝑ in necessitates pupilli fuit expensa ergo ꝛc. Sup sexto ꝺicendũ ꝙ salariũ ꝺecernit tunc tutori cũ est paup ꝛ aliũꝺe nõ pot se sustẽtare. l. j. §. pupillus. ff. ꝺe tutel. et rati. diſ. vel si ꝺz necesse ꝓficisci ꝑ factis pupilli q̃ten⁹ nõ esset i ꝺomo sua impẽsur⁹. l. sed si hereditas. ff. ad exbi. q; officiũ nõ ꝺebet sibi esse dãnosuꝫ. l. si q̃s ex signatoribꝫ: quemad. testa. ape. Et ita ꝺebet intelligi. l. a tutoribꝫ. §. fi. ff. ꝺ̃ admi. tuto. alꝫ nõ ꝺebet hꝫe salariũ. ita vult glo. ff. man. l. j. in penul. glo. sup ꝝbo gratuitũ. Sup septimo ꝙ ꝑ illos qui solverunt nõ sit ꝓbatũ ad illũ tutorẽ tales reddit⁹ pueniss̃e patet. q; quilibet est singularis i ꝺicto suo: ergo ꝛc. c. licet: ꝺe ꝓba. Et q; quilibet testificat in causa ꝓpria: q; posset etiã adult⁹ eos cõuenire ꝛ ꝺeberent ꝙdenari nisi ꝓbaret se solviss̃e: etiã alr q̃ ꝑ scripturã tutoris. l. lucius. §. tutele. ff. ꝺe admi. tuto. ꝛ ibi ꝑ doc. g̃ ꝛc. l. oĩbꝫ. C. ꝺe testi. l. l. ꝺeferre. §. idem ꝺecreuerũt: cuꝫ ibi no. ꝑ bar. ff. ꝺe iur̃. fisci.

Consilium. CXLII.

Si minoris etatis ꝓbatio introducat a statuto: an ꝑ hoc tollat alius modus ꝓbãꝺi minorẽ etatẽꝫ. Et ꝺe illo q̃ iurat se minorẽ. xxv. iuret etiã rõne minoris etatis nõ ꝓuenire ꝓctui ꝛc. Et si mior iurat se maiorẽ nõ possit venire allegãꝺo nullitatẽ ꝓ iuramentũ.

In christi nomie Amẽ

Visis ꝛ ꝓsideratis oĩbꝫ p̃ dictis videt mihi ꝺicendũ p̃fatã vẽditricẽ ñ ꝺebẽ audiri veniẽꝺo ꝓ ꝓpriũ fcm ꝛ ꝓ ꝓpriũ iuramtũ nõ obstãte statuto ꝺ̃ q̃ s. nã ꝺicto statutũ tria facit. Primo eĩm limitat aut. sacram pubex. ꝛ eã restringit ad maiores. xx. ãnis: cũ tñ loquatur in maioribꝫ. xiiij. vel xv. vsqꝫ ibi. ꝛ qꝺ̃. Secundo inducit ꝺe nouo quẽꝺam modũ ꝓbãꝺi etatẽ maiorem xx. q̃ ꝺe iure cõi nõ est introduct⁹. ſ. qñ tria ꝓcurrũt: viꝺelicet ꝙ ꝓct⁹ fuerat celebrat⁹ coram vno ex ꝓsulibꝫ. ꝛ ꝙ ille ꝓnũciauerit talẽ iurantẽ ꝑm tenorẽ ꝺicte aut. forte maiorẽ. xx. ãnis. ꝛ hoc fecerit habita informatõe ꝛ etiã suã auctem ꝛ cõis brixie int̃posuerit vsqꝫ ibi. saluo ꝙ.

Tercio excipit vnũ casuꝫ a ꝓma limitatõe ꝛ restricti one. mõ circa itellectũ ꝓme et vltime ptis nõ est ꝺe presenti insistendũ. q; clare sunt. Circa secũꝺã ꝝbo ptez notandũ ꝙ licet inducat moduꝫ ꝓbandi ꝺe nouo qui ꝺe iure cõi nõ erat inuẽtus: nõ tamẽ est ꝺicendũ ꝙ tollat alios a iure cõi inuẽtos: qm̃ p̃ ꝺicta particula venit ad augendũ ius cõmune: nõ ad ꝺiminuendũ. ar. bonũ ad hoc. ff. ꝺe exerci. l. si eũ. §. Item si seruus: in fi. ꝺe neua. l. ahã. Ridiculũ eĩm esse ꝺicere ꝙ si ꝓbens cũ minore nõ coraꝫ vno ex cõsulibꝫ vellet ꝓbare ꝑ testes vel ꝑ

ex ꝓsanguineis ad hoc vt possit se obligare. g̃ ꝛ eodeꝫ modo requirebat ad hoc vt posset eidẽ statuto renũciare cũ ꝓcedãt ad paria ꝙ ꝑ q̃ bñ facit qꝺ̃ no. ꝺoc. in. l. si curatorẽ habẽs. C. ꝺe in integ. resti. potissime bar. q̃ ꝺicit ꝙ vbi req̃rit auctoritas administratoris ꝛ etiã iudicis vt i alienatõe rei imobilis mioris nõ sufficit soli⁹ iudicis. nec põt tũc iudex supplere ꝺefectũ tutoris vl cu ratoris. q; ꝺeficit vnũ ex substãtialibꝫ. l. cũ bi. §. si p̃tor ff. ꝺe trãsac. cum sy. Sꝫ hic ꝑ ea q̃ narrant nõ apparet interuenisse p̃ntiã vni⁹ ꝺe ꝓximctis. ergo ꝛc. Sup tercio ꝺico ꝙ standũ est ꝺicto codici rõnũ ꝺefuncti tutoris in expẽsis paruis i quibꝫ nõ cõsueruẽt parari ꝓbatões: vt no. bal. c. ꝺe epi. ꝛ cle. l. id qꝺ̃ pupillus: in fi. ꝛ. l. nulli: in. iij. colũ. ꝛ qꝺ̃ no. in spe. ꝺe instru. edi. §. nũc ꝝo aliq̃. ꝝsi. ꝑ nunq̃ ꝑm ꝺictũ iur̃. ꝛc. et qꝺ̃ no. i. l. fi. §. in ꝓputatõe. C. ꝺ̃ iur̃. ꝺelib. Nec obstat ꝙ ipi videnꝫ vnacũ codice req̃rere iuramentũ. q; illud ꝓcedit cũ scribẽs viuit. sed si mortu⁹ est nõ req̃rit: tum q; ꝓcstari nõ põt. g̃ ꝛc. ar. ff. si cui plusq̃. ꝑ. l. falci. l. cũ nõ facile. ꝛ qꝺ̃ no. e. ti. l. nisi. §. q̃uis. tuꝫ q; ꝛ moris nõ minorem fidem facit adhiberi q̃ iuramẽtũ: iuxta no. ꝑ bar. in. l. admonẽdi. ff. ꝺe iureiur̃. q̃ ꝺicit ꝙ ꝑ scriptura ꝺefũcti ꝑsumit⁹ p. l. rõnes. C. ꝺe ꝓba. q; nõ est verisimile ꝙ fuerit imemor sue salutis. C. ad. l. iul̃. repetun. l. fi. ꝝo tissime. q; vt supra narrat: mlte partite ibi ꝺscripte ve nificant⁹ ꝑ scripturas publicas vel ꝑ libros alior ꝛ i nulla redarguit⁹ ꝺe mendacio. Unde sicut scriptura qñ i vno reperit⁹ falsa p̃sumit⁹ etiaꝫ in alijs esse falsa. vt no. Inno. ꝺe bere. c. fraternitatis. Ita et si in aliqbꝫ reperitur vera p̃sumit⁹ etiã in alijs vera vt eaꝺẽ sit ratio cõtrariorꝫ. ff. ꝺe ꝛta. vul. ꝛ pu. l. et si ꝛ ꝺe le. ij. l. fi. ꝛ q; favorabilior interꝑtatio: ꝛ ideo magis extendẽꝺa. l. cum quiꝺã. ff. ꝺe lib. ꝛ postu. Nec etiã obstat ꝙ ꝺict⁹ codex nõ est scriptus manu publici notarij. naꝫ et si scriptus esset: nõ tñ potuisset notar⁹ attestari: nisi ꝺe ꝓfessione ꝺicti tutoris qui ꝺixisset se tantũ expẽꝺisse et tantũ recepisse. non eĩm credendũ est statutũ voluisse vt in singulis receptõibꝫ ꝛ expẽsis aꝺhibeat notariũ vt sic attestetur ꝺe veritate. q; hoc esset nimis ꝺifficile ꝛ ꝺispendiosum. g̃ ꝛc. ar. l. ꝑ locis. ꝛ. l. mediterranee. C. ꝺe an. ꝛ tribu. li. x. sed est credendũ ꝙ voluerit scribi introit⁹ et exitus manus publici notarij. ꝑ ut ipe tutor sibi retulerit. Et si ita est sicut staret scripture notarij ꝺe assertione tutoris: ita stari ꝺebet scripture ipi⁹ tutoris q̃ ꝺe eo cõstat. ff. ꝺe posi. l. publia. §. fi. cũ sy. vñ nõ refert q̃ꝺ ꝺe equipollẽtibꝫ fiat. l. cũ seru⁹. ff. ꝺe ver. ob. C. ꝺe ꝙꝺi. instl. l. si mater. Sed si esset scriptus manu alteri⁹ q̃ꝫ ꝺicti tutoris q̃ nõ esset notari⁹: posset ꝺici ꝙ non faceret fidem. ꝛ hoc opabit⁹ ꝺictũ statutũ: ne supfluũ ex bis q̃ supra ꝺicta sunt reꝺꝺat⁹. l. j. in fi. ad municipa. Preterea etiã si esset script⁹ manu notarij nõ esset scriptus in publica forma. ar. eoꝝ q̃ no. bar. in. l. senat⁹ ff. ad turpill. Ergo nõ ꝺebet ei⁹ scriptura maiorẽ fiꝺẽ facere q̃ꝫ scriptura ꝺicti tutoris. q; reputat⁹ privata licꝫ sit scripta manu notarij si nõ habet ea q̃ requirunt⁹ ad publicam. ꝺe quibꝫ in. l. generali. C. ꝺe fabula. li. xj. Super quarto q̃sito si ponerem⁹ ꝺictum fideiussorẽ potuisse obligari: ꝺicendũ ꝙ ꝺicte massaricie peti possent posito ꝙ ad man⁹ ꝺicti pupilli pueniss̃ent. q; si ꝓꝺite fuerũt culpa ꝛ negligẽtie illi⁹ meloſi cui ꝺictus tutor reliquit administratõem vel ipius pupilli ꝺicitur ꝺamnũ ptinere ad ꝺictũ tutorẽ ad quez ptinebat cusiodia a q̃ nõ potuit ꝓpa auctẽ se exonerare: etiã rõne senectutis vel alteri⁹ impeꝺimẽti: ꝑ ꝺebuit ꝺenũciare iudici vt ꝺaret curatorẽ vel coaꝺiutorẽ. ff. ꝺe tutel. l. sollet: iũcta. l. sigs alicui. §. si mandatũ. ff. mã. et qꝺ̃ ibi no. ã. l. j. C. ꝺe trãsac. Sꝫ certe cũ sel⁹ ad eũ pueneꝛit vt ꝺicitur ꝓbari ꝑ reingressuꝫ in ꝺomũ ꝛc. Presumunt⁹ etiã quis ex argentarijs. §. fi. cũ ibi plene no. ꝑ bar. ꝛ C. ad

scripturam natalitiũ illum tempore cõtractus fuisse maiorem. xx. annis nõ posset obstante dicto statuto: cum ipsum non loquat limitative vel taxative in dicta secũda particula. videlicet q dũtaxat ille intelligat maior qui cõtraxit coram vno ex cõsulibus ꝛc. Et si hoc faceret iniquũ esset. q auferret modos pbandi veritatem: etiam iur. naturali inuẽtos: qd esse non debet. l. qm. C. de hered. 7 sequeret inconueniens q etiam si esset fact⁹ a sexagenario: non tñ coram vno ex cõsulibus nõ posset pbari qd foret factus a maiore. xx. annis si hoc negaretur: qd esset absurdum. ergo nõ est credendũ statutum hoc voluisse. ar. de bõis liber. l. nam absurdum. Dicendum est ergo q dictũ statutũ noluit angustare facultatem pbandi etatẽ: sed ampliare. Nec i merito. quia cum in prima pte restrinxerit dispositiõem dicte aut. sacrã ad maiores. xx. an. tm: ꝑsequẽs fuit in secũda parte ampliare materiã. pbatõis etatis p̃dicte. ar. ff. de iur. iur. eũ qui. Stant ergo alij modi pbandi indirecti a iure ꝑmuni vnacũ modo inducto a p̃fato statuto. ar. dicte. l. si eũ. §. Item si seru⁹. 7 dicit. l. aliam supra alla. et qd no. in. l. j. C. de iudi. 7 ff. de iureiur. naz postea. §. fi. Hoc aũt onus pbandi dictã venditricẽ fuisse maiorẽ xx. ãnis tpe ꝑctus nõ incũbebat huic emptori cum ipe sit in possessiõe. nec agat: sed ꝑ eum agit. ß incũbebat venditrici pbare ꝓriũ. s. q erat minor. xx. ãnis: ꝑm ea q no. p glo. 7 doc. in. l. si te minorẽ. C. de in integ. resti. et l. de etate. ff. de mino. p bar. Hec autẽ pbatio cũ veniat fienda coram iudice. 7 ipsa hoc asserẽdo veniat ꝑ prioriũ iuramentũ corporaliter prestituz: p qd tpe ꝑct⁹ iurauit ꝓriũ nõ debz admitti p iudicẽ ne fiat auctor piurij: ꝑm ea q no. p Jo. an. in regula qd semel: de reg. iur. in mercu. 7 bar. in. l. siqs: in ꝑn. testamẽti. ff. de le. iij. circa prin. 7 est casus in. l. si alterius: in fi. C. si mior se maiorem dixerit. Nam circa dispositõem illius. l. si alterius: in fi. nihil innouat dictũ statutũ: ß solũ circa dispositionẽ aut. sacrã. Constat aũt q loquũtur in iuramẽtis 7 casibus diuersis. q. l. si alter⁹ loquit de iuramẽto assertorio. 7 sup eo qd dicebat esse de p̃senti. sed dicta aut. loquit de iuramẽto cõfirmatorio 7 de futuro. s. qñ iurat nõ venire ꝓtra ꝑctũ. Jn casu aũt nõ vtrũq; iuramentũ interuenit. Cum igit de illa. l. si alter⁹ nil sit immutatũ p dictũ statutũ. 7 illa dicit in fi. q minor ꝓhẽs iurat corporaliter se esse maiorẽ: nullũ sibi superest auxiliũ sequit q saltẽ virtute hui⁹ iuramẽti excludit a veniendo ꝓtra. vel q. ppter ip̃m denegat sibi facultas pbandi ꝓriũ: ne iudex sit auctor piurij vt dictũ est. 7 p cõsequens cum sibi incũbat hoc onus q agit vt dixi. 7 ipa hoc facere nõ potest etiã si verũ esset in se qd asserit. ex quo tñ illud pbare nõ potest qd debet succũbere. ff. d manu. testa. l. qui habebat: in fi. 7 qd no. ff. si cer. pet. l. lecta: in glo. que incipit: infra mensem. vel ex eo repelli tur q et si emptori incũberet onus pbandi etatez. xx. annor. q ageret satis videret pbare p confessionẽ dicte venditricis iuratã ꝓtra quã venire nõ potest. vt dicta. l. si alterius. 7 ar. l. si generaliter. C. de nõ nu. pecu. vel ex eo q cẽset voluisse decipe ꝓhentẽ. vñ sibi nõ debet opitulari ꝑuilegiũ etatis: sicut nec mulieri ꝑuilegium sexus. C. ad vell. si sine. ff. eo. l. si decipiẽdi. Et si cõtra pbatõem fuerunt facte in ꝓriũ 7 admisse: videt q non valeãt. q factuz ꝑtoris iuri publico derogare nõ dz. l. j. §. j. ff. d feriis. 7 q testes q ñ debẽt examiari examiati non pbant. ff. de q̃stio. l. marit⁹: cũ ibi no. Et q p̃sumat p̃dicta fuisse in dolo 7 dixisse causa decipiẽdi videt tenere Jo. an. ꝑm Jaco. de bn. in addi. spe. ti. de sen. §. vt aũt. 7 in ti. de resti. in integ. §. ij. licz Cy. 7 bar. aliẽ sentiãt in. l. si alterius. Sz primũ dictũ veri⁹ videt nisi videretur q per errorez dixerit: vel nisi probetur q per errorem dixerit: vel nisi aduersario minoris potuisset esse nota etas ex aspectu: vt si iurasset se maiorez. xx. ille: q ex aspectu apparebat esse quindecim 7 nõ vltra. tũc em̃ scienti vel scire volẽti dolus nõ diceret illatus. C. de trãsac. l. cum donatõis. posset qs forte sub tiliter dicere q p illud iuramentũ de quo loquit. l. si alterius. s. cũ iurat qs se maiorẽ excludit iurãs a beneficõ restitutõis in integ. qd est de iure speciali nõ a iure dicendi ꝑctũ nullũ: put videt sentire Jo. an. in loco pallegato. §. ti. d sen. §. vt qũt: i addi. spe. Et ista dicit cõtractũ nullũ ex eo. q nõ interuenit decretũ iudicis cuz esset res imobilis: vt in ti. de reb⁹ eor: 7 de p̃dijs mino. ff. 7 C. Sz iuramentũ de futuro de quo loquit aut. sacrã pube. bene excludit nõ solũ a beneficio restitutiõis in integ. sed etiã a iure dicendi nullũ rõne minoris etatis ꝑm cõmunẽ 7 verã opi. ibi no. p doc. licet quidã dixerint ꝓriũ: vt ibi no. in glo. q opi. non teneat vt aliqd addat illa aut. ad. l. codi. Breuit ad hec rñdetur q Jo. an. loqt ꝑm Ja. d bel. i dicto. §. vt qũt solũ: qñ simpliciter asserit se maiorẽ sine iuramẽto. tunc em̃ talis assertio licet aliqñ excludat a bñficio restitutõis: aliqñ non ꝑm distinctõz dicti tituli si minor se maio. dixerit. l. j. ij. iij. 7 iiij. nunq̃ tñ excludit a iure dicendi nullum. q iure cautũ nõ est siue nullitas pueniat a statuto: sue a iure cõi. Sed qñ iurauit se maiorẽ ꝑm Ja. p̃dictũ tũc distinguit inter ius ciuile 7 canonicũ. 7 sic sentit q saltẽ de iure canõico nõ possit venire ꝓ. vel aliter dicere possum⁹ q si hoc solũ iuramentũ interuenisset posset pcedere allegatio facta i ꝓriũ. Sz q int̃uenit vtrũq; tã de p̃senti q; de futuro p̃fata mulier repellat a iure dicendi nullũ virtute iuramẽti de p̃senti. i. virtute dicte aut. sacrã pube. q locũ hz in casu nr̃o tanq; prestito tum sit a maiore. xx. ãnis. qd pbatur p iuramentũ cuius q sic iurauit tpe ꝑctus: cõtra qd iuramentũ nõ pot venire: vt supra dictũ est. nisi doceat se errasse vel emptorem scisse ipam non esse. xx. ãnor: 7 sic nõ fuisset decept⁹. Ex duob⁹ ergo capitib⁹ simul iũctis. i. ex duplici iuramẽto p̃dicto excludi debet a causa vẽditrix q ex altero tm̃ nõ excluderet. ar. ad hoc. ff. d libe. 7 posth. gallus. §. ille casus. Sed postremo subest et alia fortis ratio. q licet statutũ laicoꝝ potuerit restringi 7 limitari 7 tolli aut. sacrã pubeꝝ. q est de iure positiuo 7 ciuili. 7 sic subest dispositiõi statuentiũ in territorio ipsoꝝ vt. l. oẽs ppli. ff. d iusti. 7 iur. q. cõcernit tpalia non tñ sic potuit tollere vel limitare dispositõem iuris canonici qd cõsiderauit periculũ anime: q̃mo nec lex imperiales hoc posset ex toto tollere: iuxta no. in. c. ij. d regu. in. li. vj. Unde statutuz non posset ex toto tollere aut. sacrã ꝑm ius canonicũ: quo cauet q iuramentum ꝑstituz a pubere qd potest seruari sine interitu salutis eterne sit seruandũ: vt in. c. cum cõtingat: de iur. iur. q tale ius canonicũ nõ subijcit dispositiõi laicoꝝ: nec aliquid qd cõcernat periculũ vel salutẽ anime. vel quod non sit de foro laicoꝝ put est hodie iuramentũ. vti. c. fi. de fo. ꝓpe. li. vj. Constat aũt q minor. xxv. ãnis licet sit pubes: tñ si iurat non venire cõtra cõtractũ. phibetur venire cõtra tam ex dispositõe dicte aut. sacram: quod olim non erat. l. non dubium. C. de legi. q etiã ex dispositõe iuris canõici. quia iuramentũ potest seruari sine interitu salutis eterne. Posito ergo q prima phibitio esset sublata per dictũ statutũ si non erat xx. annoꝝ. Secunda non tamen nõ fuit sublata: nec tollí potuit. Et ideo emptor potuit habere recursuz ad iudicem eccleſiasticũ. 7 facere mãdari iudici seculari q illa cõtra ꝓpriũ iuramentũ non audiat: vt in. c. licet multi lieres: de iureiur. li. vj. Et sic p̃fatũ statutũ parũ aut nihil operat: exquo sublata phibitõe dicte aut. rema net altera 7 fortior. s. inf. canonici. ff. de bere. instit. l. si non lex eliscẽtia. 7. l. liberoꝝ. §. notãter: de infami. cum ibi no. Et ista est optima 7 solennis ratio per quaz veritas huius rei manifeste patet. 7 facit cessare oẽs difficultates prius tactas. Illud autez constat: sed necessarium nõ est dicere attentis p̃dictis q si dictus contra-

ctus rescinderet: deberent oīa reponi in pristinū sta
tum. i. restitui preciū cōuersum in vtilitatem venditri-
cis: als sollicita esset de preda: qđ esse non debet. l. si mi
nor is actū: in fi. ff. đ admini. tu. facit. l. si minor. §. resti.
ff. de mino. C. si aduer. trāsac. l. j. z. ij. z de repu. q̄ fiunt
in iudicio. l. vnica.

Consilium. CXLIII.

Exceptio an possit esse de iure tercij.

Nchristi nomie Amē

Ad id de quo q̄rit rñdeo q monasteriū san-
cte iulie potuit z potest excipe đ iure tercij. s. monaste
rij sancti faustini duplici ratōne. Prima est: qz qñ ius
tercij est exclusiuū iur. agentis ipso iure: ita demū si ille
tercius declaret se vti velle iure suo: tūc licet ante q̄ ille
tercius declaret se vti velle iure suo nō possz aduersus
agentē ꝯ me excipe de iure illius: iuxta no. ff. si ager ve-
ct. vel emphi. peta. l. ij. p glo. C. de rei vendi. l. solēnib⁹
p gul. de cu. z bal. z in spe. de locato. §. nūc ꝯo aliq̄. ꝯ-
si. xlvj. z p bar. in. l. ij. ff. de re iudi. Postq̄ tñ ille terci-
us declarauit se velle vti iure suo bñ possum de iure illi
us excipe. vt no. bar. C. de sa. san. ec. aut. q̄ rem bmōi.
maxime si incepit litem mouere. ff. ad trebel. l. ita tñ. §.
quotiēs si cui plusq̄ p. l. falci. l. hec aūt: in prin. vbi col
ligit in ꝯbo nondū illata ꝓtroversia a ꝯrio sensu. Sz
hic est bmōi. nam posse extrahere aquā de flumīe pu-
blico nō nauigabili sine iuria vicinorū cōpetebat istis
agentib⁹ aī ꝓmissum factū cum monasterio sancti
faustini iur. cuiuscdā facultatis: sicut ire p viā publicaz
l. viam publicā: de via pub. Et sic de iure naturali vel
gentiū: non aūt ratōe alicui⁹ iur. quesiti. put dñiuz vel
seruitus: nec alicui⁹ ciuilis obligatiōis. Potuit g̃ vir-
tute cōpromissi et laudi subsecuti tolli dicta facultas
ipo iure sicut tollit naturalis obligatio solo pacto vel
cōsensu. l. stichū. §. naturalis. ff. de solu. de iur iur. l. fi. cū
fy. q: a pari potentia cause efficiētis, pcedūt. s. a iure gē
tium. l. boc ampli⁹. §. bis natura debet. ff. de reg. iur. de
solu. l. put quisq̄. Item monasteriū sancti faustini iā
declarauit volūtatē suā q vult vti iure suo: et sentētia
dicta arbitrali: imo etiam litez mouere icepit. ergo zc.
Secunda ratio est: qz posito q nō esset exclusiuū ipso
iure: 8 ope exceptōis. tñ regula est q̄ tradit p bar. in dicta. l. ij. ff. de excep. rei iudi. q qñ ius tercij est tale đ sui
natura vt aliter ordinatū qđ mihi pdest p seipm z ex
solo vsu illi⁹ tercij: tūc de iure illi⁹ possuz excipe etiaz il
lo tercio tacente. z pbat ista regula in. l. si post mortē.
§. fi. ff. de ꝯtabu. Sed hic est bmōi. qz monasteriū san-
cti faustini est infer⁹: z moria. sancte iulie super⁹. vn-
de si mona. sancti faustini vtitur z fruit iure suo vt isti
us aq̄ cursus non impediat trāsire ad ipm de necessita
te vt vi ipa mōa. sancte iulie qđ ē supi⁹ sensit vtilitatē
vt ptz ad sensuz. Igit pōt excipe de iure dicti mōaste
rij sancti faustini: vt dicta vtilitas sibi nō auferat. po-
tius eīm videt excipe de iure suo q̄ de iure monasterij
sancti faustini. Nā sicut nō potes mihi auferre cōmo-
dū qđ licite pcipio ex publico. ff. ne qs in loco pub. l. ij.
§. merito. ita nec illud qđ licite pcipio ex puato cuz sit
eadē rō: licz puat⁹ ex cui⁹ solo pcipio cōmodū bñ pos-
set faciēdo i suo ad suā vtilitatē: z nihil imittēdo i me
um. l. fluminū. §. fi. cū. l. se. z qđ ibi plene no. ff. de dam.
infec. Cōcludo ergo vt in pn. dixi.

Consilium. CXLIIII.

Exceptio q̄ orit ex lege dicēte actōez nō dabo im-
pedit lit. ingressuz. Et quid de exceptōe precij nō soluti. z de exceptōe p quā emptor vult rez retinē donec re
fundat pcū: an possit opponi in executiōe sentētie. et
hereditatis petitiōe ꝙuētus pōt excludere agentē a li-
mine iudicij si statim opponat q̄ titulo possideat zc.

Nchristi nomie Amē

Visis actis z actitatis in ista causa z etiā sen-
tentijs diffinitiuis latis taz ī causa ꝑncipali q̄ appella
tionū z eis matura deliberatōe pōderatis z examinatis
ꝙpendo q istis de gozijs reis z possessoribus ī hac cau
sa petitiōis hereditatis fuit facta magē z manifesta in-
iusticia p duas diffinitiuas sentētias. quarū vnā tulit
dñs dauid z ser petr⁹ eius collega. alterā ꝙfirmatoriaz
tulit dñs baptista de padua in ea pte q̄ ꝙdēnauerūt dic-
tos frēs reos et possessores ad restitutionē oīm posses-
sionū q̄ finierūt de hereditate de q̄ agit nō ꝙpensarū
in duob⁹ instrumētis emptionū, pductis p dictos re-
os aī libelli datōem in petitōe hereditatis q̄ntūcunq̄
dicti fratres sup illis silez titulū emptōis hīent ab alio
coherede: licz instrumētū emptiōis nō, pduxerint aī li
belli datōez: 8 post litē ꝓtestatā. Et q ille sentētie tan
q̄ iniuste z iniq̄ssime remedio supplicatōis veniunt re
tractāde: ne tāta iniq̄tas p trāseat tolerata. Et primo
q̄ viden⁹ fecisse aliq̄le fundamentū in eo q dicti frēs
in termīo interrogatorij eis assignato fm formā statuti
noluerūt rñdere an possiderēt titulo: z q̄ dicentes nō
se teneri dicere titulū sue possessiōis: z fuerūt male con
sulti. q̄ licz in rei vendi. hoc sit verū. Sec⁹ tñ in petitio
nem hereditatis. q̄ si volebāt agentē excludere a limi
ne iudicij sup illa actōe q̄ nō dat ꝯ titulo possidentez.
C. in q̄b⁹ cau. cess. lon. tēp. pscrip. l. hereditatē. debebāt
titulū allegare: z ꝓbare: vt. l. cogi. C. de peti. here. ī te
rtu. z glo. Et rō. q̄ nō allegauerūt titulū, pnūciatū fu
it p ꝙsules interrogatoria haberi, p cōfessatis fm for-
mā statuti. Et sic q possidebāt, p herede vel, p posses.
z p ꝙsequēs q poterāt cōueniri peti. here. Et dicit q
ista, pnūciatio fecit ius. Nā dico q ista, pnūciatio po-
sito q trāsiuisset in rez iudicatā z fecisset ius vt dicūt.
nō tñ potuit plus opari q̄ fuissz opata vera cōfessio. s.
q possideret, p herede vel, p possessore: qm̄ ista, pnūci-
atio iūcta cum cōtumacia cōmissa in nō rñdēdo vt de-
bāt hz vim ficte cōfessiōis ex forma statuti q̄ nō pōt
pl⁹ opari q̄ vera. l. q̄ ad certū. ff. locati. l. filio: de lib. et
postu. z hoc est clarissimū. Sz si p̄dicti fuissent exp̄sse
cōfessi se possidere vt heredes vel se possidebāt: z sic, p
possessoribus: z p cōsequēs apuisse aditū volenti agere
petitōe hereditatis z iustā causam dedissent porrigen
di libellū sup dicta actōe: nihilomin⁹ licuissz dictis re-
is ante lit. ꝓtes. penitere dicti rñsi z reuocare dictā con
fessionē vere z exp̄sse factam si actor nō erat cōtra aliā
p̄sonā acturus: et potuissent dicere se possidere titulo
habito a tali z excludere agentē. similiter a limīe iudi-
cij, pbando dictū titulū ante lit. ꝓtes. et esset tūc pinde
ac si nunq̄ fuissent cōfessi se, p herede vel, p possessori-
bus possidere. ff. de intro. ac. l. de etate. §. fi. maxime si
actor sciebat eos titulo possidere vt dī esse hic. ff. đ rei
ven. l. si is q̄ se obtulit: cum. l. se. Ergo z eodē mō licuit
istis hoc facere post dictā fictam cōfessionē z pnūcia-
tōem p̄dictaz que nō potest valere plus q̄ vera: vt su
pra dixi. Sed isti fratres vt dicit hoc fecerūt. qz peni-
tentia ducti z vsi sanior⁹ cōsilio statim post dictā pnū-
ciatōem allegauerūt titulos suos. igit illa ꝑma ficta cō
fessio z pnunciatio non nocet eis quomin⁹ possint ex-
cludere agentē: sicut nō noceret eis vera ꝓfessio facta
In cōtrariū videt: videlicz q istud pcederet si termi
nus nō fuisset pfixus a statuto vel a iudice. sed hic fuit
pfixus z si nō videt hoc licuisse p ea q̄ no. Inno. in. c.
cum in tua: qui mī. accu. pos. quia factū ꝓtra sō: mam

legis. Naz dico q lapsus terminus fecit istis hoc pre-
iudi. qz potuerũt pnunciari haberi pro cõfessis: ß non
abstulit eis licentiã datã a iure. s. reuocãdi cõfessiõem
pdictã re integra in bis pparatorijs iudiciorũz q̃ non
sunt magni piudicij. ideo mitius agit in eis qz̃ in deci-
sorijs. l. et si post tres: cũ ibi no. z. l. si seru⁹. §. si plurimũ
ff. si quis cau. Procederet etiã allegatio facta in ǒnũ:
si ius cõmune nõ precederet banc licentiã penitẽdi. ß qz
cõcedit: nõ est dicendũ q statutũ pfigens certũ termi
num ad rñdendũ ad lites volens quẽ haberi p cõfesso
voluerit auferre illã licẽtiã postq̃ satis operat in vno
l. si qñ. cũ ibi no. C. de inoffi. test. nisi dicat expsse q po-
stea nullo modo audiat volẽs penitere: qd hic nõ est.
z satis opatur lapsus termin⁹. qz non admittent ad re
uocandũ primã cõfessionẽ: nisi refusis expẽsis factis p
pter illã forte in dando libellũ quẽ habebit retrahere.
C. de eden. l. edita: in fi. et p bal. in. l. cogi. de peti. here.
Non ergo hic ponit temp⁹ ad purgatõem more: ß so
lum ad inducendũ fictã confessionẽ. Hoc igit fundа
mentũ q non alligauerit titulũ a principio et infra ter
minũ penitus nõ est bonũ: nec cõcludit intentõez acti
onis obtinendã. Nec primi iudices fuerũt hoc secuti:
licz quidã psultor de ipo fecerit magnũ fundamentũ.
qz video q pmi iudices absoluerũt pfatos reos et quẽ
tos ab illis possessionibus q̃ ptinet in duob⁹ instrumẽ
tis pductis corã eis ante libelli datiõez. z sic in illis ad-
miserũt penitentiã z reuocatõem prefataz. z in hoc be
ne fecerũt. sed melius fecissent repellere a limine iudicij et
nõ pellere eos rñdere libello sup petitõe hereditatis
postq̃ illa nõ datur cõtra titulo possidẽtẽ. z hic eis cõ
stabat de titulo: z p psequẽs impediebat lit. ingressus
p ea q̃ no. bar. in. l. nam et postea: in pn. ff. de iureiurã. q̃
dicit exceptõem orientẽ ex lege: dicente actiõez nõ da
bo lit. ingressuz impedire. z hic est hmõi: cuz multe le-
ges hoc dicãt peti. here. nam dari cõtra titulo possidẽ
tem. Debebãt ergo pnũciare dictũ agentẽ audiri nõ
debere. nec libello suo forte respõdendũ tanq̃ cõtinẽti
actõem ineptã: q̃ pnũciatio fuissz interlocutoria. Jpi
bo pmiserũt litẽ cõtestari: z absoluerũt diffinitiue. et
sic pmiserũt actorẽ fatigari sup vacanea lit. in qua vi-
debãt ipm obtinere nõ posse: qd facere nõ debuerit. ff.
de inoffi. test. l. j. sed trãseat hoc postq̃ pdictos absolue
runt a p̃dictis sicut debuerũt. Oz inq̃tuz pdemnarũt
in alijs quoz tituli non fuerũt pducti post male fece-
runt z pessime forte cũ se fundarũt sup glo. dicte. l. co
gi. q̃ vult q ille qui allegat titulũ debeat ipm statim p-
bare: alias habebit p nõ allegato. ß illa glo. debet intel-
ligi sane: vt ibi no. z declarat bal. in. v. colũ. scz q̃ tũ ad
excludendũ agentẽ a limine iudicij. qz si hoc facit libell⁹
super petitõe hereditatis: nõ debet recipi: nec tenet re
us illi rñdere. Non aũt debet intelligi glo. illa q sit ne-
cesse docere de titulo ante lit. cõtes. p victoria obtinẽ-
da p diffinitiuã ferendã sup petitõe hereditatis: quo
niam iura q̃ pducunt p tali diffinitiua obtinenda de-
bent pduci post lit. ptest. nõ ante: extra vt lit. nõ ptes.
p totũ. C. de proba. l. exceptõem: cum ibi no. Vel forte
moti fuerũt ex bis q̃ no. Ly. in addi. in dicta. l. cogi:
in fi. Et dñ fuisse opinio riazar. malũ: videlicz q excep-
tio tituli dicit dilatoria. z sic est pbanda ante lit. pte.
Sed certe debuissent videre bar. guil. de cu. z bal. q̃ di
cunt q est etiã pemptoria. qz limit ius agentis. z ideo
põt pponi z pbari post lit. pte. in vim pemptorie pro
diffinitiua obtinẽda: si nõ fuit ppposita vel pbata an-
te lit. pte. licz etiam sit dilatoria: z possit ppponi z pba-
ri ante lit. pte. ad impediendũ pcessum: vt supra dictũ
est. sicut videm⁹ de exceptõib⁹ lit. finite vt rei iudicate
trãsactõis: z de iurĩur. l. elegãter. §. siquis post. ff. d cõ
di. inde. z in. c. j. de lit. ptes. li. vj. Debuerũt ergo absol
uere diffinitiue etiã ab illis quarũ tituli z instrumenta
fuerũt pduc. post lit. ptes. sicut ab illis quoz instrumẽ
ta fuerũt ante pducta: in illis que fuerũt ante pducta
poterat libere a principio opponi vt supra dixi. sed in
alijs nõ. Sed sentẽtia diffinitiua debuit obtineri sine
quacũq̃ dubitatõe cũ iudicaby ǒstaret de melioꝛ z for
tiori iure q̃ ptenderet agens: ꝑm ea que plene no. per
doc. in dicta. l. cogi. Fuit ergo dicta ǒdẽnatio iustissi-
ma: maxime qñ agentes nõ solum poterant repelli per
exceptõem tituli: sed etiam p excep. quez de euic. tenet
actio: cum pater istius agentis diuiserit ista bona cum
auctore istorũ fratrũ z se obligauit ad defensam. et ille
cessit istis fratribus oĩa iura z actones quas habebat
occasione illaz rerũ. z sic isti fratres nõ solum habebãt
exceptiõe que transit in singularẽ successorẽ. ff. de euic.
de libe. l. etiam in rez. sed etiã actõem. ff. de euic. l. si res.

Sed si querit an in execu. dictaz sententiaz si con-
tingeret eas nõ retractari: posset opponi dicta exceptõ
quem de euic. tenet actio. Rñdeo q nõ sine fuit oppo
sita z repulsa: sine nullo modo opposita. sed debet agi
als frustratorie essent dicte sentẽtie clusorie. Nã pem
ptorie excep. non possunt opponi post sententiaz que
transiuit in rem iudicatã. l. pemptorias. C. sen. rescin.
non po. exceptis illis de quib⁹ in. l. j. C. de iurĩ. z fa. igno.
z de illis ista nõ est. Nam per eam impugnaret sentẽ
tia de iniquitate si posset opponi ad impediendũ execu
tõem simpliciter. ideo nõ debet admitti cum sententia
postq̃ transiuit in rẽ iudicatã nõ possit de iniq̃tate re
dargui: nec d illa que insit re ipa: nec d illa que fraude
z cõsilio. l. si ptor: in prin. ff. de iudi. sed exceptio q quã
nõ ipedit simplr executõ. Oz modificat vt ẽ exceptio
ne quis exigat vltra q̃ facere possit: vel exceptio inue
tari: ne vltra vires hereditatis quis cõueniatur: q ma
gis cõcernũt executõem q̃ sententiã bene possunt op
poni in executõe. l. nemsemi⁹. §. fi. ff. de re iudi. solu. ma.
ex diuerso. §. fi. et vtrobiq̃ no. Et ad p̃dicta facit qd
no. spe. in ti. de excep. sen. §. fi. ꝑsi. illud querit, qui di-
cit excep. pcij non soluti nõ posse opponi post senten
tiam in executõe: sed p viam agendi debet peti: qd eti
am refert z tenet bar. in. l. si duo patroni. §. siquis iura
uit: in fi. ff. de iurĩur. Nec etiam est tractandũ de exce-
ptione dolo fac. petere qd restituturus est: quoniã nõ es
set iste actor cõuentus z cõuictus de euictiõe restitutu
rus ista eadem bona: sed precũ z interesse. Sed bñ vi
detur pbabiliter dici posse q possit opponi exceptio
retentõis istorũ bonorũz quouscz̃ sit istis fratribus re
stituta pecunia quã soluerũt in emptõe z omne inter-
esse ab isto agente qui ex psona patris sui cuius est he-
res z qui ad hoc tenebat: cum se obligauerit ad defen
sionem ad hoc tenẽtur: cum oĩs actio cõpetẽs aucto
ri istorũ fratrum occasione istorũz bonorũ fuit eis ces
sa. z sic pro illo debito qd possunt in cõtinenti p ostem
sionez instrumẽti ostendere: vident habere rerentio-
nem istarũz rerum. tum ex eo quia occasiõe dicti pre-
cij soluti ad eos puenerũt dicta bona: p ea que haben
tur z no. in. l. si non sortez. §. si centũ: de condi. indebi.
in fi. per bar. et in. fi cum auruz. ff. de solut. de pig. acti.
eleganter. §. qui reprobos. et per Ly. in. l. fi. C. cõmo.
p quo etiam ter. in dicta. l. si duo. §. marcellus: de iurĩ
iurĩ. Tum quia ista exceptio non impedit simpliciter exe
cutõem: sed differt ad tempus. z sic non redarguit sen
tentiam de iniquitate: sed limitat executõem respectu
temporis. z sic videtur idem q in illa que limitat respe
ctu rerum. l. miles ita heredez. §. z quia diximus: de re
sta. milit. secus in illa q̃ simpliciter impediret: vt supra
dixi. ppter que videtur dicendum: quicqd dicat spe. z
bar. in locis supra allegatis. q exceptio precij nõ solu-
ti possit opponi in executõe sententie si in primo iudi-
cio non fuit opposita. quia non impugnat sententiaz:
nec impedit simpliciter executõem per dictum. §. mar
cellus. Et bec vera: nisi aliqd opponeret cõtra instru-

menta ꝓpter que redderet dubiū: an iste teneretur de
cuictōe vel nō: qm̄ exceptiōes requirētes altiorē inda
ginem nō debent retardare executōem eor̄ que liqui
da sunt. l. ille a quo. §. si de testamēto. ff. ad treb. l. ij. C.
de edi. diui adri. tol. Et hoc relinquerē arbitrio iudicis
exequētis. qr̄ nō est simplex executor: sed cū iurisditio
nis in quo pater istī⁹ agentis obliganit se ad defen
sam ꝛ ad nō veniendū ꝓtra sint ꝓbabilia: ꝛ tunc faciat
executōem: ꝛ illa reseruet in ordinario iudicio quo ad
ea q̄ no. bar. in. l. a diuo pio: de re iudi. i ꝓin. iūcta. l. nā
vel fideicōmissor̄ seruā. noīe caue. ꝛ qđ no. in. c. decete
de leg. Et hec dicta sint q̄ ad ꝓncipalia bona.

Consilium. CXLV.

Si querit̄ an aliquis sit exercitat⁹ an talis causa re
mittenda sit ad epm̄. Et an progatio iurisditōis pos
sit fieri de vna specie iurisditōis ad aliam. Et cū queri
tur an possit esse matrimoniuz inter aliquos in ista sit
questio iur̄. an facti. ꝛ si est facti an sit remittēda ad cu
riam etiā si opponat̄ post lit. ꝓtes.

Nchristi noīe ſ̄men.

In puncto ꝓsenti tria veniunt discutiēda.
Primū est vtrū attenta forma excipiēdi dicte Johā
ne q̄ est ꝙ non fuit nec esse de iure mr̄imoniū int̄ pdi
ctos iur̄. Secunduz est p̄ suppositō ꝙ esset q̄stio facti
vtrū tanq̄ spūalis sit remittēda ad curiam epi. an ꝛo
tanq̄ ꝓbana debeat et possit tractari coꝛā dño pote
state. Nam si dicat̄ ꝙ sit q̄stio iur̄. nulli dubiū ꝙ venit
remittenda. Tercū est p̄ suppositō ꝙ de sui natura fo
ret remittēda si fuisset apposita ante lit. ꝓte. vtrū ex eo
qđ opponit̄ postea debeat cessare r̄missio. Et circa p̄
qđ vertit̄ questio de ipo matrimōio an fuerit ꝓtractū
vel non saltem quatenus in eis fuit: puta an interue
nerint verba de p̄senti ꝛ etiam cōsensus: iuxta. l. nupti
as. ff. de reg. iur̄. iūctis his que no. p glo. in. l. cū notissi
mi: in ꝓin. C. de p̄scrip. xxx. an. ꝛ. c. tue: extra de spon.
tunc dicit̄ questio facti. qr̄ cōtrahere vel non cōtrahe
re facti est ꝛ in facto cōsistit. l. cōsilio. §. fi. ff. de cura. fu
ret esse questio iur̄. ar. l. aretusa. cuz. l. se. ff. de statu ho.
Si ꝛo questio vertit̄ nō sup matrimōio an fuerit cō
tractū per ꝛba de p̄senti vl̄ non. imo ponit̄ ꝓcōstan
ti ꝙ sic. sed dubitat̄ an ex illis verbis resultaverit vl̄ re
sultare potuerit validū matrimoniuz vel nō: obstante
aliquo impedimēto canonico vl̄ legali. et sic potius de
virib⁹ matrimōij tunc dicit̄ questio iuris. Et in ista di
stinctōe nō vident̄ alij doc. discrepare a bar. qr̄ neutra
pars ipsius si recte inspiciat̄ potest ꝓbabiliter negari.

Circa secundū articulū i quo cōsistit tota vis q̄stiōis
repit̄ bar. in seipo variasse ꝛ etiam alij doc. iur̄. vtriusq̄. Nam idez bar. in dicta. l. q̄tiens. C. de iudi. dicit ꝙ
prima questio examiari debz in curia seculari qr̄ facti.
secunda ꝛo in curia ecclesiastica qr̄ iur̄. Sed idez bar. i
l. titia. ff. solu. matri. tenet indistincte ꝙ sive discepter
de matrimōio an fuerit cōtractū vel nō: sive d̄ viribus
matrimōij. s. an potuerit cōtrahi vel esse matrimoniū
inter eos. talis q̄stio debeat remitti ad epm̄. Et sic q̄stū
ad hoc vtroq̄ casu poterit dici questio iur̄. qñ ꝛo nō
de matrimōio vel de eius viribus disceptat̄: sed de p̄
le. puta an talis sit natus ex illis vel nō: tūc q̄stio tanq̄
oīno facti disceptāda est i curia seculari. Et ꝓmā ptē
tenent etiā canonistę. s. Jnno. ꝛ Jo. an. i nouella. in. c.
tuam: de ordi. cog. dicentes ꝙ cum matrimoniū sit ho
die sacramentū: iuxta illud qđ deus cōiunxit homo nō
separat nullus alius super eo. s. ꝙ sit vel nō sit aut fuerit:
pōt ꝓnūciare q̄s ille q̄ vicē dei tenet in terris. s. papa vl̄
ecclesia seu iudex ecclesiastic⁹. hoc idem tenet bal. i di
cta. l. quotiēs: dicēs p̄ bar. ibi ꝙ sive sit q̄stio sup facto
. i. ante cōtractū vel nō. sive sup iure. s. an potuerit cō
trahi: remitti debet ad curiā epi: et dicit ita ꝓbari. Sz
idem bal. in. l. cū ꝓponas. C. de bonis aut. iudi. pos. vi
detur tenere id qđ no. bar. in dicta. l. quotiens. Jdem
tenet do. pe. de ancha. i repetitiōe. c. ea q̄: de reg. iur̄. li.
vj. Pro opi. tū quā sentit bar. in dicta. l. titia. ꝛ quam
etiā tenent canōiste. facit. c. si iudex laicus: de sen. excō.
li. vj. Naz quē esse clericū vel nō esse est facti: qr̄ ex fa
cto causar̄. s. ex canonica ordinaz colla. ꝛ tū iudex laic⁹
de hoc nō cognoscit: vt ibi patz. Jtez quē esse excōica
tuz vel nō esse: vel esse vl̄ nō esse hereticū vel symoniacū est facti: ꝛ tū si de his incidēter opponit̄ coram iudi
ce seculari nō cognoscit: vt no. Jo. an. in dicto. c. tuā.

Breuiter in casu nostro potest dici ꝙ sit questio taz
facti q̄s iur̄. facti quidez dum excipiēs dicit ꝙ inter il
los nō fuit matrimoniū. Potest em̄ intelligi ꝙ nō fu
it matrimoniū. s. validū: posito ꝙ verba interuenerint
ꝛ tūc esset q̄stio iuris. Jtez ex eo ꝙ subjcit̄ nec esse po
tuit: sil̄r clarū est ꝙ est q̄stio iuris. ideo quācunq̄ opi.
teneam⁹: dicenduz est debere remissionē fieri ne cause
cōtinentia dividat̄. C. de iudi. l. nulli. Sed i causa vsu
raria qñ est q̄stio facti. s. an talis recepit vsuras vel nō
receperit tunc est mere ꝓbana: ꝛ pōt retractari in cu
ria seculari ꝛ ꝓpelli ad restitutōem. l. si nō sortē: in ꝓn.
ff. de ꝓdi. indebi. Si ꝛo est questio iur̄. puta an cōtra
ctus ille sit vsurarius vel nō tūc sec⁹. vt no. pau. de lia
za. i cle. j. de vsur̄. ꝛ p bar. in dicta. l. titia. Sed questio
matrimōialis etiam cuz dubitat̄ de facto videt̄ spūa
lis: ex eo qr̄ matrimoniū est sacramentū ecclesiasticuz.
ideo distinctio illa sit questio iuris vel facti. nō sic attē
ditur ꝑm doc. sup̄adictos: licet secus qñ de sola ꝓle di
scerpat̄. Circa tercū ꝛ vltimū articulū videt̄ dicen
dum ꝙ cū dicta exceptio et petitio remissionis ad curi
am epi cōcernat iurisditōem secularis. qr̄ negat̄ eā: ha
bere debuerit opponi in limitio. i. ante lit. ꝓtest. l. fi. C. d
exce. ff. de iudi. ß et si suscepit: in prin. Contrariū est ve
rius. qr̄ non potuit opponi anteq̄ articularet̄ de mr̄i
monio ꝓ agentē. ß ante lit. ꝓte. nō fuit articulatuz. nec
articulari potuit de matrimōio. qr̄ istud ꝓcernit nego
cium ꝓncipale de quo agitur: cum in hoc fundet̄ agē
tis intētio: iuxta illud si filius ergo heres: iuxta no. i. l.
si cum dotez. §. trāsgrediamur. solu. ma. ꝛ sic veniebat
articulandū post lit. ꝓtest. sicut ꝛ ꝓbandū: extra vt lit.
non ꝓte. ꝓ totū. Jgitur nō est imputandū dicte domi
ne si ante lit. ꝓte. non opposuit. qr̄ nec opponere potu
it. ar. l. petende. C. d temp. ꝛ integ. resti. ꝛ. l. siquis liber
tatem: post medium. ff. de peti. here. Preterea tūc p̄in
dicat sibi quis si non opponit exceptōem fori a ꝓncipio qñ potest iurisditōem iudi. ꝓgare. qr̄ tūc nō ꝓ
rogare videt̄. qr̄ censet̄ cōsentire in iudicē ꝙ sup alijs
ꝓnunciet. vt dicta. l. ß et si suscepit: in ꝓin. Sed in ca
su nostro iurisditio iudicis secularis nō esset ꝓgabi
lis ꝓ partes vt d causa spūali posset cognoscere ꝛ ꝓnū
ciare cum talis iurisdi. ꝛ potestatis sit incapax. c. decer
nim⁹: d iudi. de p̄scrip. causam q̄. c. sacrosan. ꝛ. c. massa
na: de elec. qr̄ sunt separate inrisditiōes. c. nouit: de iudi.
ꝛ in aut̄. quo oportz epis. in ꝓin. cum ibi no. Et iurisditio non potest ꝓgari de vna specie iurisditōis ad
alterā. vñ i iudicē nō habentē impiū nō pōt fieri ꝓro
gatio vt habeat: iuxta no. ꝓ Jnno. i. c. de causis: d off.
de leg. ꝛ p legistas in. l. j. ff. de iudi. Sed iudex secularis
bz cognitōem de ꝓbanis non de spiritualibus etiam
inter suos subditos. igitur ad spūalia non potest ei s
iurisditio ꝓgari expresse. Jgitur nec videtur tacite
ꝓgata per non oppositōez excep. a principio. l. qui

ad certuz.ff.locati. Cõcludo reimitti debere cognitõez dicti articuli.s. an fuerit matrimoniũ: vel etiam potuerit inter p̃dictos ad ecclesiasticã curã p.c.tuã supra alleg. vbi casus fm cõmunẽ lecturã nõ obstante q̃ antelit. ꝓtes. hoc nõ fuerit petitũ p ea q̃ dicta sunt.

Consilium. CXLVI.

Si testator cõmittit vt executor debeat deputare aliquem vel aliquos post eius mortem an valeat talis dispositio.

✠ Christi noĩe Amen.

In q̃stiõe q̃ vertit inter reuerẽdissimũ in xpo patrem ⁊ dñm. d. petr donato paduanũ antistitẽ ex parte vna. ⁊ dñm archipbũm paduanuz ⁊ priorẽ hospitalis dom⁹ dei: ac etiã priorez sancti benedicti ex altera: supr gubernatõe collegij scholariũ de padua vocati vel sancto ꝓstructi et fundati a recolẽde memorie dño pilleo cardinali dicto d̃ rauenna seu p suos p cõmissarios de bonis suis. Visso testamẽto p̃fati dñi cardinalis ⁊ executõe cõmissa taz sup dicto collegio q̃z sup alijs pluribus executoribꝫ. Et spãliter spectabili militi dño paulo de leone: ⁊ eximio doctore frãcisco de zabarellis postea facto cardinali florẽtino. Visaq̃z deliberatiõe postea facta p p̃fatos dñm paulũ ⁊ dñm frãciscũ ap̃d camerã impẽstor de venetijs: ad quos videlicet post eor obituz deberet ptinere gubernatio dicti collegij. s. ad p̃fatos tres d̃ quibꝫ supra. saluo tñ ⁊ refuato iure dñi epi paduani q̃ esset p tpe etiaz pte ragator serenissime ducalis dñatõis venetiar: cui⁹ vigore p dictũ dominũ archipbũm asserit secuta ⁊ emanata p̃dicta declaratio facta ad camerã impẽstitor q̃ tñ ps rogatorũ nil facere videt ad ꝓpositũ. Visa etiã ꝓmissiõe nobis ficta p spectabilẽ ⁊ magnificũ virũ dñm nicolaũ capello potestatẽ paduanũ d̃ mãdato ducalis dñatõis ⁊ audito p̃fato dño archipbõ in his q̃ suo ⁊ suor noĩe dicere voluit ꝫ nr̃am ꝓmissionẽ ⁊ etiã a nobis appellãte Req̃sita tandẽ vt debeam⁹ saltẽ p viã ꝓsilij declarare q̃d nobis videt ⁊ ad quẽ ptineat gubernatio dicti collegij de iure: an ad dictũ dñm epm: an ad p̃fatũ archipbiter ⁊ socios attẽtis p̃dictis de mandato p̃fati dñi ptãtis oĩ via iure ⁊ mõ q̃bꝫ possumus: vel vt iudices ⁊ cõmissarij deputati inter dictas ptes: vel vt simplices cõsultores. Dicim⁹ ⁊ declaram⁹ gubernatiõez p̃dictaz de iure spectare ⁊ ptinere ad p̃fatũ dñm epm padua-num ⁊ suos successores, ꝓpter defectũ executor deputator in testamento dicti dñi pillei q̃ oẽs mortui sunt cuz iste sit locus deputat⁹ p pauperibꝫ scholaribꝫ quor epus est ⁊ esse debet pi ⁊ gubernator ⁊ caput taz de iure ciuili: vt. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ aut. licet ibi posita. ⁊ de eccle. ti. §. siq̃s, p redẽptõe: extra d̃ testa. tua. Nec aliq̃d valet vel opat declaratio facta in ꝓiudicio p p̃fatos dñm paulũ ⁊ dñm franciscũ q̃ ad p̃fatos tres. s. ad dominũ archipbũm ⁊ dictos duos p̃ores post eor mortem deberet ptinere, ꝓpter plura. Primo q̃ ex tenore testamẽti nõ apparet hoc eis fuisse cõmissuz vt aliquẽ vel aliquos post eor mortẽ deputarẽt. vñ cũ tota potestas taliũ executor testamẽtarior pendeat ex testamẽto, put in sy dicit de ptãte arbitror. l. nõ distinguemus. §. de officio. ff. de arbit. querẽtibus de ptãte arbitror inspiciẽdus est tenor testamẽti vt alibi dicit tex. in. l. si stipulat⁹ suz stichũ aut phamphilũ. ff. de ver. obl. Et ita dic bal. ĩ. l. id q̃d pauperibꝫ. C. d̃ epis. ⁊ cle. ĩ. iij. colũ. ꝑsi. venio ad q̃rtũ. ⁊ id q̃d nõ repit eis cõmissum ex tenore testamẽti, p non ꝓmisso habet ar. l. fideinssores magistratuũ. §. p aurelio. ff. de fideins. ibi: lecta sbscriptõe ꝛc. Et hoc p̃supposito q̃ nõ fuerit eis hoc ꝓmissuz a testatore: sequit necessario q̃ alijs hoc ꝓmittere nõ potuerũt. tum q̃ ꝓmiserũt ꝓ tpe quo ipsi ptãtẽ nõ erãt habituri. s. post eor mortẽ: cũ mors oĩa soluat: in aut. de nup. §. deinceps: iuncta. l. eũ q̃. §. fi. ff. d̃ iurisdi. om. iudi. ⁊. l. fi. ff. de penis. Luz q̃ illis erat ꝓmissa executio ĩ re certa certificãda eor arbitrio. ⁊ sic videt fuisse electa industria p̃sonaꝝ illor. ideo alijs hoc ꝓmittere nõ potuerũt. ff. d̃ diuer. ⁊ tẽp. p̃scrip. l. penlt. §. fi. de off. dele. c. is cui. li. vj. ⁊ q̃d no. Ly. ĩ. l. j. ff. de ioff. pcur. te. ⁊ bar. in. l. si pcuratorem. §. j. ff. mãda. ⁊ ita tenet archidi. ⁊ Jo. an. in. c. fi. d̃ testa. li. vj. ⁊ bal. in. l. nulli. C. d̃ epis. ⁊ cle. ĩ ver. p sua ꝓsciẽtia ꝛc. p illũ tex. Secũdo q̃ posito q̃ testator hoc eis ꝓmisisset. s. q̃ deputarent aliquẽ vel aliquos certũ vel certos: videt q̃ nõ valuisset ꝓmissio. Jta det̃miat Jo. an. ĩ nouella: in. c. j. in fi. d̃ pcu. li. vj. p. l. ij. ff. d̃ pcur. et p illũ tex. in q̃bꝫ dr q̃ pcur. nõ debet dari incert⁹. ß certas. q̃ nec cõmissio põt fieri de icerto eligẽdo bar. tñ aliter videt distinguere ĩ executore vltime volũtatis ĩ. l. q̃dã relegat⁹. ff. de reb; dubijs. ⁊ bal. ĩ l. id q̃d pauperibꝫ: ĩ. iij. colũ. ꝑ. venio ad q̃rtũ. Tercio q̃ posito q̃ eis spãliter ⁊ expresse dixisset ĩ secreto q̃ voluisset post mortẽ illor ptinere gubernatõez ad p̃fatos tres: cũ tñ p̃fati dñs paul⁹ ⁊ dñs frãcisc⁹ declarauerũt apud camerã impẽstor ita fuisse de mẽte testatoris debãt iurare. q̃ tãq̃z testes viderent fuisse locuti: ⁊ aliter nõ erat eis credẽdũ. l. theopũpus. ff. d̃ vote ple. ꝺ nec hoc sufficiebat si nõ apparet ex tenore testamẽti q̃ eis ꝓmiserit declaratõez volũtatis sue secreto illis specificate. Et etiã q̃ aliq̃ ꝓiecture ꝓcurrerẽt q̃ ita fuerit volũtas defuncti: vt ptz ex dicta. l. theopũpus. ff. d̃ vote ple. iũcta. l. quez heredi. ff. de rebus dubijs. et q̃d ibi no. ß nullũ istor fuit hic: igit ꝛc Nã ⁊ ipi cũ fecerũt illam declaratõez nõ dixerũt istã fuisse voluntatẽ defuncti q̃ regimẽ dicte dom⁹ foret apud illos tres post eor mortẽ: ⁊ q̃ ß eis ꝓmiserit ĩ secreto. ß solũ dixerũt volũtatem defuncti fuisse q̃ facerẽt ordinatões ĩ dicta domo: ⁊ q̃ inter alia ordinãda hoc erat p̃cipuũ de quo ipsi ptãtẽ nõ dum indi fuerũt nudi declarators volũtatis defuncti: sed arbitratores. q̃ eor arbitrio hoc fecerũt ⁊ cõmunicato cõsilio inter eos: nec iurauerunt. Quarta ratio est q̃ reseruauerũt ius ⁊ potestatẽ dñi epi paduani. ⁊ sic videtur dictã electõez ⁊ declaratõez fecisse sub ꝓditõe si et inquãtuz p̃fata gubernatio nõ ptinet ad epm padua-num. vel si ptinet nollet eã acceptare: als nõ intendebant. nec poterãt illi pudicare vel derogare cũ nec testator potuerit. C. d̃ epis. ⁊ cle. aut. licet ⁊ ĩ corpe vnde sumit. Repto ergo q̃ nõ facta dicta declaratõe pfata gubernatio ptineat ad p̃fatũ dñm epm: put ex suprioribꝫ satis ptz. sequit q̃ dicta declaratõ cessare debz p̃fato dño epo volente dictã gubernatõez acceptare ꝓpter dictã reseruatõem. ⁊ sic habet dicta declaratio p nõ facta sicut ĩ silibꝫ cũ prestat cautio sub exceptõe ff. de dã. infec. q̃bꝫ mo. pig. vel ypo. sol. l. iij. §. j. ibi misi salua causa pignoris ꝛc. de libe. exhibẽ. l. iij. §. penlti. d̃ aq̃ quoti. et esti. l. pti. ibi sine p̃iudicio ꝛc. C. de agri. et cens. l. litibꝫ. §. hmõi. Cõcludim⁹ vt supra.

Consilium. CLVII.

Executor testamẽti an teneat reddere ratõez.

✠ Christi nomie Amẽ

Sup secũdo pũcto ꝓ declaratõe ei⁹ de q̃ q̃rit videnda sunt plura. Primũ vtr dicta cõuentio fuerit ⁊ sit valida. ad q̃d rndetur q̃ inq̃ntuz ꝓtinet q̃ neuter eor alienet inter vivos sine dubio est valida p ea que

plene habent in.l.ea lege.C.de condi.ob cau. & inquã
tum ꝙtinet q̃ nõ possit alienare qđ in vltima volũtate
videt nõ valere qsi ꝓpter hoc impediat libera testi fa
ctio.ff.de ver.ob.l.stipulatõ hoc mõ ⁊ videt casus in.l.
licet.C.de pac. Cõtrariũ est dicẽdũ qz ibi loquit qñ eẽ
facta ꝙuentõ de oĩb bonis. Et sic de vniuersali succes
sione hic nõ sic sed de certis ꝑticularib bonis in quib
nõ stat vniuersalis successio ergo ꝛc.ar. eoꝝ q̃ notant
in.l.fi.C.de pac. Et in dicta.l.stipulatõ hoc mõ in que
stione de donatõe oĩm bonoꝝ qz si aliqua reseruãt p-
sentia vel futura valet qsi ꝑ eam non tollat libera testi
facto. Pro quo etiã facit qz licet nõ possit ꝙs se astrin
gere ad nõ reuocãdũ vniuersalẽ institutõnez vt plene
no.in.l. si qs in principio testi de le.iij.ꝑ bar. post dy.
Bene tamẽ potest se astringẽ ad nõ reuocãdũ ꝑticu-
lare legatũ cũ in casu quo reuocaret ⁊ tunc res legatas
donat vt no.bal.C.de testa.l.sanctim⁹ ad finẽ ⁊ etiã ad
relinquẽdum titulo legati ꝑm quosdã ⁊ dicit fuisse di-
ctum bar.in antiqs recolectis ꝑ tex.cum glo.in.l.iube-
mus.§.fi.in glo.desiderabãt qdã.C.de sacrosanc.eccl.
Hoc tamẽ ꝑ certo nõ est ponẽdũ. Secũdo videndum
est ꝑsupposita validitate ꝙuentõnis qs esset ei⁹ effect⁹
si fuisset ꝙta factũ. Respõdeo qz fuisset impedita trãs
latio dñij, ꝓpter expressam ypothecã ⁊ obligatõez bono
rum factã ꝑ eius obseruãtia ꝑm opi.bar.ꝑ.l.si creditor
pignoris.§.fi.ff.de distra.pig. ⁊ no.ꝑ bar.in dicta.l.ea
lege. Et fuisset purificata donatõ facta alteri ꝑti de di
ctis bonis in dictũ casum nõ tamẽ dico q̃ in ipam esset
trãslatũ dñiuz nisi in instrõ ꝙtineret ficta traditio per
cõstitutõez precarij vel aliũ silez modũ. C.de pac.l.tra
ditionib cũ sy. Tercio videndũ est de effectu dicte cõ
uentõis in casu quo nõ fuerit ꝙta factũ, put est in ca-
su nostro reuera vt dicã in sequẽti. Ponam⁹ enĩ q̃ di
ctus seyus decessisset nullo relicto filio ⁊ ab intestato et
ctus repudiasset hereditatẽ suã que puenisset ad aliũ
vtrũ posset ꝑfatus ticius petere dicta bona virtute di
cte ꝙuentionis ab illo herede. Respõdeo nõ cum in di-
cta ꝙuẽtione nulla ꝙtineat ꝓmissio affirmatiua de dã
do dicta bona fratri supstiti in dictũ casum sed solum
ꝓmissio negatiua de nõ alienãdo dicta bona licet ad-
iecta fuerit cã.s.vt ꝓueniãt de vno in alterũ si contin-
gat alterũ decedere sine liberis que verba sine dubio in
vltima volũtate inducerẽt dispositõem post q̃s fierũt
plata ꝑ modũ cause vel ratõnis.ff.de le.iij.l.fideicõmis
sa.§.hec verba ⁊.l.nomẽ debitoris.§.fi. licet secus si nõ
per modũ cause sed enũciatoris futuri euẽtus.l. pater
filiũ.§.fundũ e.ti.⁊ ibi ꝑ bar. Sed in ꝓtractib hoc nõ
reperit ⁊ modus vel verba in modũ cause ꝓplata habe-
ant vim ꝓmissionis nã ea que no.bar.in.l. ex hac scri-
ptura.ff.de dona.in versi.venio ad ꝑm de verbis enun-
ciatiuis platis ꝑ modũ cause loquũt in vltimis volun
tatibus. Et ita patet ex legib ibi allt.s.l. emptor.§.fi.ꝺ
rei ven.l.si socer.§.lucius solu.ma. Jtez patet exꝑsse ꝑ
no.ꝑ bar.in dicta.l.ex hac scriptura ante fi. vbi dicit q̃
verba inter viuos nõ faciũt dispositionẽ nisi qñ emit-
tunt ad liberandũ alis faciũt ꝓbationẽ si emittunt ꝓn
cipaliter ꝓpter se alis secus ⁊ hic nec ad liberãdum nec
principaliter ꝓpter se. Vident ergo dicti fratres per
dictã ꝙuentionẽ voluisse inter se rebuare legitimã suc-
cessionez sicut in silib.ff.de vul.⁊ pu.l.vel singulis.C.
de impu.⁊ alijs substi.l.penul. aliter alteri in illis succe-
deret ab intestato ꝓut in sy.habet in tex.⁊ glo.ff.ꝺ he
redi.instĩ.l.lucius cũ enĩ inter eos vigeret dictũ ius suc
cedendi ab intestato iuxta no.ꝑ bar.in.l.is põt.ff.de le.
iij.censent illud reseruare voluisse ꝓut in sy. de iure ac
crescẽdi habet in.l.codicill.ff.de vsufruc.lega.C.de im-
pube.⁊ alijs substi.l.q̃uis in fi. Sic ergo si repudiasset
hereditatez ab intestato nec dicta bona posset habere
ar.eius qđ no.cy.in.l. heres instituta.C.de impube. et
alijs substi. Jdẽ dicendũ ⁊ multo magis si seyus dece-

sit cuz filio sed eius filius sine liberis ꝓut hic fuit q̃ agi
nõ potest ex dicta ꝙuẽtione. Nam isto casu etiã si fuis
set dispositio vltime volũtatis nõ posset agi cũ de ipo
tãtũ seyo dictũ fuerit si decederet sine liberis nõ de ei⁹
liberis si ⁊ ipi sine liberis decederet. Et ideo ipo dece-
dente cũ liberis cõditio illa euanuit.C.de instĩ.⁊ substi.
l.si quis heredẽ ⁊ patet ex notatis ꝑ bar.in.l. si sic.ff.de
le.iij.⁊.l.centurio de vul.⁊ pupil.in tercia q̃stione ꝓn
cipali de ꝙpẽdiosa facta ꝑ verbũ ꝙmune versi.q̃ro vlte
rius q̃dꝫ si testoꝝ dixit nõ ob.auc̃.sed ⁊ si q̃s.C.de secũ.
nup.qz ibi casus est spãlis quia dispositõ facta si aliqs
decederet sine liberis locũ habet si decessit cũ liberis ta-
men ei⁹ liberi sine liberis ⁊ ita exꝑsse determĩat ibi cy.in
fi.⁊ Jo.an.in addi.spe.ti.de testamẽtis.§. in ꝑmis ver
si.fi.in vltima q. vbi ita exꝑsse determĩat ꝑ.l. cuz vxori
C.q̃n dies lega.ce.⁊.ff.ad trebel.l.heredib in ꝓncipio

Quarto loco videndũ est vtrũ in casu nostro dicat
fuisse contra factũ. Respondeo ꝑ seyuz clarũ est q̃ nõ
quia nec inter viuos nec in vltima volũtate ipe aliena
uit in extraneos sed ꝑ filiũ sey videt contra factũ quia
ipe videt alienasse in extraneos instituẽdo matrẽ ⁊ so
rorem. Nã omnes vident haberi ꝑ extraneis excepto
ticio ⁊ descẽdentib suis ad quos fuit eoruz intentio q̃
puenirẽt illo decedente sine liberis. Constat aũt q̃ ꝓ
hibita alienatione in extraneos etiã heredis institutio
de ipis censet ꝓhibita.l.peto.§.fratre.ff.de le.ij. Sed
contrariũ est verius. Nam ibi res ꝓhibita alienari erat
ipius ꝓhibẽtis ⁊ fiebat ꝓhibitio in vltima volũtate ꝑ
quã potuit ꝓhibens facere q̃ nõ trãsiret in heredẽ ex-
traneũ ipius ꝓhibiti. Nec ad hoc resultabat incõueni
ens aliqđ.s.q̃ ex hoc videret sibi sblata libera facultas
testãdi qđ ei ibi notat vt videat ꝓhibita heredis ĩstitu
tio & nõ importat vt heredẽ extraneũ instituere ñ pos
sit.sed hoc vt in illud dñiuz rei ꝓhibite nõ trãseat sed
ad familiã redeat. Nec ꝑ hoc videt decedere ꝑ parte
testatus et ꝑ parte intestatus. Sed in casu nostro res
ꝓhibita alienari erat ipius ꝓhibiti. Et si diceremus q̃
non potuisset instituere extraneas psonas censeretur
per hanc cõuentionẽ restricta vel adempta liberi facul
tas testãdi ⁊ sic non valeret per.l. licet.C.de pac. Et
ideo vt supra dixi nõ est dicenduz q̃ dicta conuentio
hoc illicitũ contineat iuxta no.in.l. si quis sub cõditio-
ne.ff.de condi. insti. Jtem si diceremus q̃ dñium illa-
rum rerum nõ transiret in dictũ heredem sequeretur
absurdum q̃ decederet ꝑ parte testatus ꝑ parte inte-
status contra regulã.l.ius nostrũ de regulis iur.dicen-
dum est ergo q̃ ex vi necessarie consequẽtie dicta bo-
na sequant heredes scriptos.ff.de here.instĩ.l.si ita q̃s
heres institutus fuerit excepto fundo ⁊ q̃ dicta ꝓhibi
bitio solũ habeat locum quãdo fieret alienatio per vl-
timam voluntatẽ ꝓ dictis bonis expresse ⁊ speciali-
ter non autẽ quãdo vniuersaliter ꝑ institutionẽ here-
dis sicut ⁊ alibi contingit quãdo fit ꝓhibitio per.l.ge
neraliter ⁊ in quoscũqz.l.j.ff.de fun.dota.licz nõ sic q̃
incertũ genus psonarũ dicta.l.peto.§.fratre. Nam et
multa transeũt cum vniuersitate que ꝑ se ⁊ specialiter
non transirent.l.quedã.ff. de acquiren.re.do.l.in mo-
dicis ⁊ cõtraben.emp. ⁊ sic si dicta mater ⁊ sororꝝ fuis-
sent sole institute vel substitute transiret ad eas domi-
nium dictarũ rerum. nec per hoc censeret fuisse con-
tra dictũ factuz quia ista species alienationis per vni-
uersalẽ institutionẽ nõ potest comꝓhendi in dicta ge-
nerali ꝓhibitione ne sequant incõueniẽtia de quib su
pra ⁊ per cõsequẽs nõ potest dictus ticius agere ad di
cta bona tanqꝫ donata ex dicta cõuentione quia ꝓtra
factam fuerit quia ꝓtra factũ nõ est. Quinto loco vi
dendũ est ex cui⁹ facto censeri posset ꝓtra factũ in casu
nostro. An ex facto sey tm̃ paciscen.an etiã ex facto fi-
lij dicti sey. Et videt prima ꝑs vera post q̃s de seyo fuit
facta mẽtio si decesserit sine liberis nõ de filijs ei⁹ ⁊ ipsi

eodem modo decederẽt vt dixi. Contrariũ est verius. Nam illud verũ q̃stuz ad hunc effectũ vt ꝓuenirẽt dicta bona ad suꝑstitẽ si nõ esset contra factũ ꝓpter mortem alterius eoꝝ vt dixi. Sed q̃stuz ad hoc vt ꝓuenirent ex donatõe si contra fieret ad nõ contra facientez etiã filij z heredes alterius eoꝝ ꝓhibẽdũt vt patz in illa ꝑte dum quilibet eoꝝ ꝓmittit ꝑ se z suos heredes ꝓmissa seruare z in illa ꝑte dum dixerũt q̃ factũ per alterũ dictoꝝ fratrũ z heredũ eorũdem cõtra p̃dicta intelligeret ipo iure irritũ z nullũ z sic ꝓmitteret stipulatio donationis ꝑ factũ filij. sicut per factũ alterius eoꝝ.

Sexto z vltimo videndũ est vtrũ dictus ticius saltẽ possit petere dicta bona virtute institutõis facte de bonis obliga. z de illo cui obligata sunt quasi ipe sit ille z ista sint illa bona de quib⁹ testõꝝ sensit. Et videt breuiter dicendũ q̃ nõ. Nam aut dicim⁹ q̃ ista sint illa bona obligata ex eo q; sunt obligata ꝑ obseruãtia ꝙuentionis. Et certe de tali obligatione testõꝝ non sensit q; ipe distinxit inter bona obligata z non obligata instituendo in singulis diuersos. Sed ꝑ obseruãtia ꝙuentionis oĩa bona erant obligata ergo de ista indistincta obligatione nõ sensit postq̃ distincte locutus est. Aut dicim⁹ q̃ ista bona dicant obligata ex eo q; de ipis fuit facta ꝙuentio q̃ nõ alienarent z certe istud nõ est verũ q; talis conuẽtio de se non afficit res sed ꝑsonam iuxta plene no. in l. ea lege. C. d̃ condi. ob cau. Et ideo videt q̃ ꝓprie loquendo nõ reperiant aliqua bona obligata in quib⁹ possit verificari dicta institutio facta de bonis obligatis. Et ideo nihil excipiũt dicta verba de vniuersali institutione q; exceptio obscura ꝓ nõ facta habet l. ticie tertoꝝes. ff. de le. j. z l. si quis legauerit fundũ cornelianũ exceptis vineis iũcta. l. si sic. §. j. e. ti. C. de fal. cã. l. si nõ designata verũ quia credẽduz est testõꝝez sensisse de illis cũ nulla alia sint de quib⁹ sentire potuerit potius de benignitate q̃ de rigore z ꝓprietate verboꝝ videret ad illas admittẽdus frequenter eñ contingit q̃ testatoꝝes errore labunt in loquẽdo ipꝛopꝛie. l. qui fruct⁹ p̃dioꝝ. ff. de vsufruc. iega. vbi talis erroꝝ z imperitia viciare videret dispositõez z in casu nostro credidit illa bona obligata ex eo q̃ ꝑsona erat ꝑ illis obligata z nõ erat verũ vnde videt hic habere locũ lex in ambiguo. ff. de reb⁹ dubijs scz q̃ q̃ aliud dicit q̃ qd̃ vult neq; id dicit qd̃ significat vox q̃a id nõ vult neq; id qd̃ vult q; id nõ loquit. Remitto ꝙ hoc in ꝓscia ptis ꝓ qua cõsulo si certa est de intentione testõꝝis. Laus deo.

Consiliũ. CXLVIII.

Executoꝝ deputat⁹ ꝑ hec verba videlicet vt distribuet inter pauꝑes vel ꝑ aĩa defuncti vtrũ possit distribuere in vnã tm̃ ꝑsonaz.

N christi nomie Amẽ

Sup primo q̃sito videt dicẽdũ q̃ testamẽtuz p̃dictũ nõ valeat vel q̃ nõ posset dici testm̃ cũ careat institutõe heredis q̃ est caput testi. ff. de his q̃ in testõ. de le. l. prime. C. de testa. l. nõ codicillũ cũ ibi no. Cõtrariũ est postq̃ mãdauit executoꝝib⁹ q̃ distribuerẽt oĩa bona ꝑ aĩa sua q; videt pauꝑes instituisse vt dicti executoꝝes noĩe pauperũ vident instituti ꝑm ꝓmunẽ opi. per. c. si tibi cũ ibi no. de testa. z fuit opi. Roffre. in ti. de acti. ex testa. z no. spe. ti. de instru. edi. §. nunc vero aliq̃ versi. Itẽ pone q̃ aliq̃s z ibi Jo. an. in addi. q̃ incipit ꝓstat q̃ tenet. Et no. bar. in l. centurio. ff. de vul. z pupil. in scda q̃stione p̃ncipali. Et valet dicta institutio a iure p̃sumpta de dictis pauꝑib⁹ licet facta coꝝã q̃nq̃ testib⁹ tm̃ q; valeret etiaz coꝝã duob⁹ ad piam cãm de testa. c. cũ eet z. c. relatũ z plene no. in l. j. C. de sacrosãc. eccl. Sup scdo z tercio q̃sito simul videt dicendũ q̃ cũ dicta dispositõ valeat iure spãli dũtaxat ꝓpt̃ fauorem pie cause nõ debeat valere nisi q̃tũ ad ipam piam cãm. vt sic oĩa veniãt distribuẽda ꝑ aĩa. q̃stuz vero ad legata nõ pia nõ videt valere ar. C. de testa. l. hac ꝙsultissima. §. ex imꝑfecto. Cõtrariũ est verius. Nam ex q̃ est ibi nũerus testiũ sufficiẽs ad legata licz institutõ valeat de iure spãli dat robur lega. vt valeant de iure cõmuni q; nihil est qd̃ habeat legata viciare. Nec defectus institutõis nec defect⁹ nũerus testiũ. Et sic nõ obstat. §. ex imꝑfecto q; veruz esset qd̃ ibi dicit de extraneis quib⁹ esset aliq̃d relictũ q̃n nõ essent ibi saltem tot testes quot sufficiunt ad relinquẽdum extraneis. puta duo tm̃ qui sufficiunt institutõni filioꝝ. sed nõ institutioni vel legato facto extraneis sed si coꝝã q̃nq̃ testib⁹ fieret testm̃ inter liberos sine dubio valet legata facta in eo extraneis ꝑsonis de iure ꝙmuni. licet institutõ eet valida de iure spãli. Preterea hic fuit apposita cla. dicil. si nõ valet iure testi ꝛc. que intelligit. i. quatenus nõ valet. ff. de le. j. l. sticbũ qui meus erit. Unde q̃stum ad institutõnez factã de pauperib⁹ vel de executionib⁹ cũ illa possit valere iure testi licet iure spãli nõ operat cla sed q̃stũ ad legata si dicamus ea nõ posse valere iure testi operabit z faciet ea valere iure codicillor vt infy. no. ꝑ doc. in auc̃. ex cã. C. de libe. ꝑte. in vltima glo. magna ecõuerso scz quãdo institutio nõ pot valere iure testi ꝓpter p̃teritã vel exheredatõez legata nõ sic vt dicta auc̃. ex cã. Nam tũc causa codicillaris operat circa institutõez quia ꝙuertit eã in fideicõmissuz. Nõ autẽ operat circa legata que valida remanẽt iure testi vt no. in principio dicte glo. z ita tenent ibi doc. Et sic ꝙcludit q̃ illa veniebãt distribuẽda que sup erant deductis legatis z ꝑticularib⁹ iudicijs. Et sic soluit scdm z tercũ quesitũ. Sup quarto z qnto q̃sito cadit duplex inspectio. Prima est q; dicit q̃ executoꝝes fuerit negligẽtes vtrũ ipi fuerũt moniti ab epo q̃ exequeret vel nõ ꝙstat eñ q̃ aliter nõ possent dici negligẽtes. C. de epi. z cle. auc̃. licet in verbo admoniti de fideicõ. auc̃. hoc amplius de testa. c. nos quidẽ z. c. tua nos q̃ iurare quirũt moni. p̃cedere. Vel sicut in curia epi ꝙstitutõ ut in oib⁹ ep̃atib⁹ coĩter solet esset talis eñ ꝙstitutio ꝑtra scientes vel suppine ignoãtes ꝑm bal. qui hoc no. C. de cadu. tollẽ. circa prin. in tercia colũ. Cõtra legitime ꝛho ignoãtes nõ nec ligat eos etiã si exꝑsse contineret ꝑtrariũ ꝑm bal. ibidẽ ꝑ ea que no. bar. in l. generaliter ff. de infamib⁹ z ita p plres solẽnes fuit ꝙsultũ hactenus. Jꝑe tamẽ bal. in l. fi. §. j. C. coĩa de. l. dicit de facto ꝑtrariũ obseruari q; nõ debet ignoãtia executoꝝ excusit. pie cause tardare ar. ĩ ratõe sui. C. de testi. l. si qñ melius facit. ff. q̃ in fraudẽ creditoꝝ. l. qui aũt. §. si qd cuz pupillo. Idem dicit bal. C. de testa. multi. l. captatorias ante fi. Quicq̃d tamẽ sit in casu nostro nõ potuit esse ignoãtia nisi suppina quia sciebãt se executoꝛes cũ fuerint ꝑsentes testõ vt mihi asserit. Et si ignoauerũt cõstitutu. ep̃alez eos monẽtẽ fuit ignoãtia iniusta z sic suppina. l. liberoꝝ. §. notãter. ff. de infami. Et licet non sit cõstitutio iure coĩs tamẽ quia in volumie ꝙstitutõez habet z coĩter vbiq; viget nõ potuit iuste ignoari. ar. ff. de publica. l. fi. §. licz z qd̃ ibi no. bar. z in materia stat tutoꝝ. Quia dicit q̃ in illis que vbiq; vigent non est licita ignoãtia etiam foꝛẽsib⁹ z sic limitat. l. fi. de decre. ab ordi. faci. Concludo q̃ si dicta cõstitutio nõ pot dici nulla ex defectu vt puto p̃fata cõstitutio nõ pot dici nulla ex defectu monitõnis nõ facte. Secũda inspectõ est q; oĩa dicta bona fuerunt distributa in vnã tm̃ ꝑsonam. Et certe si verba testi starent eo mõ quo narrat in puncto scilicet q̃ distribuerent inter pauꝑes nõ potuissent assignari vni tm̃. vt exꝑsse no. bar. ff. ad trebel. in l. fi. ꝑ

tex.ff.de optio.lega.l.j.z p.l.iij.de ānuis lega. q; plura lis nūerus reqrit plures.ff.ad trebel.l.fi. Licet ergo si mādasset distribui in vnū pauperē potuisset distribui in plures vt idem bar.no.ff. de le.ij.l.vnū ex familia.§. si duos z.§.sed si fundū:sed q; verba nō dicūt in pauperes sed p aīa testōris nō video quare nō potuerunt fieri in vnā psonam tm.postq̄ nō in seipm.ff.mandati.l.si tibi mandauero.§.si tibi centū.z hec de quarto z quinto quesito. Super sexto quesito respōdeo q; in dictā dnam Tingam trāsiuerint oīa iura hereditaria quia ipa est heres testōris cum.n.fuerit electa z noīata a dño epo qui successit loco executor; testamētariorū censet electa z noīata ab ipo testōre.l. vnus ex familia in prin.z.§.j.ff.de le.ij.z no.bal.C.de epis.z cle.l.si quis ad declinādā in.xv.colū.in versi. Sz si ponon⁹ testōr reliquit bona sua zc. z in.l.id qd pauperib⁹.xix.q. Et quia vt dixi videt instituti paupes qui eligēt z pfata dña censet instituta z sic in eā transiuerint oīa iura hereditaria excepta possessione.l. cū heredes de acqui. pos.quā postea adepta fuit p curiā secularē vt debuit C.edic.diui.adri.tollen.l. edicto z posito q; ppie nō esset heres tamē est vniuersalis successor bonor; quod est idem.l.cogi.in prin.ff.ad trebel.de bo.pos.l.j.C.ad l.iul.de vi.l.ij. Potest ergo dicta dña exigē debita hereditaria tanqs̄ heres vel vniuersales successor. Sup septimo iam respōsuz est q; ad ipam ptinent oīa bona z iura z q; potest vendicare ea ab occupatoribus qui teneāt ad restitutōez rerum z fructuū malefidei vel bonent ad restitutōez rerum z fructuū malefidei quaten⁹ sunt locupletes.ff.de peti.here.l. Itez veniunt.§.p die cū silibus. Sup octauo respondeo q; postq̄ pfatam dñaz tingam epus noīauit z in eam fecit distributōez dictor; omniū bonor; funct⁹ est officō suo. Nam si aliqua bona occupant sunt occupatores quemēdi coram suis iudicib⁹ vel secularibus: si sunt layci vel foro ppe.c.clericus laycū. vel ecclesiastico si sunt clerici non tamē virtute executōnis: que iaz facta est ex testō sed iure ordinario.ff.de re iudi.l.a diuo pio.§.si p⁹ adi tam. Pro hoc facit id qd no.bal.in dicta.l. id qd pauperib⁹ in.xv.q.vbi dicit q; ad officium executoris testi non ptinet inducere heredē in poss.bonor; qd est verū sine dubio in executore cōstituto circa institutōnez vt in casu isto. Idē si bona occupant p aliquē non debet expelli sine cause cognitōe que nō ptinet ad talem executorē sed ad iudicē ppetentē de pben.licet epus li.vj. Sed si sunt bona vacantia z p neminē occupata bene posset executor tradere pos.sicut z vendere z alienare. iurta plene no.p bar.de ali.z ciba.lega.l.alio. Sz in casu nostro nō expedit q; hoc faciat cū tamen p curiā secularem fuerit adepta poss. Nō video ergo q̄ possint esse ptes dicti dñi vicarij in causa que coram eo mota est sup istis inter istā dñam tingam z executores nisi in remittēdo ptes ad iudicē ppetentē z pnūciare dominuz epm fuisse functū officio suo quo ad executionē testi. z tunc dicta dña tinga vtet iure suo z dicto instrō assignationis tibi facte coram iudice ppetēte z illi adiudicabunt res que meliora iura repiet babere.l.edicto circa medi. C.de edict.diui.adri.toll.possent etiā deteriores bonor; meliora iura ptendere. Sup nono z vltimo dubio dicendū est q; sub cōpromisso nō apparet dictum laudū nullius est effectus cū omnis virtus laudi a cōpromisso dependeat.l.nō distinguemus.§.de officio.ff.de arbi.non tamē ptinet ad dictuz vicariū epi sup dicto laudo pnunciare sed ad iudicē ppetentē ad quem ptes remittent vt dixi. Decimo vltra p̄dicta posset opponi q; dns epus pfatus nō potuerit nomiare dictā dnam tingā quia executores testārij licet fuerit i mora nominād non ppterea fuerūt priuati ptāte nominād sed potuerūt morā purgare. Nam licz epus propter negligentiaz executor; succedat post annū in iure exequendi non tamē succedit in iure nominād vt

no.ff.de le.ij.l.cū quidā. Sed bal.in.l. captatorias.C. de testa.mili.ante finē dicit illud dictū bar.nō esse verū in executore vel in noīatore ad piā causā quia ptās nominand nō durat vltra annū de epis.z cle.l.nulli.Pre terea hic illi executores testārij fuerūt cōstituti ad exequendū nō ad noīand dūtaxat quo vltimo casu loquitur bar.ideo pcludo vt supra. Laus deo.

Consiliū.CXLIX.

De quo religioso intelligi debet.c.fi. de testa.li.vj. vbi simpliciter dicit q; religiosus nō potest esse executor sine licētia abbatis an sez locuz habeat in religioso qui sit prior cōuētualis. Et de multiplici priore. Et an substitutio facta si oēs filij decesserint in pupillari etate expiret:si decesserint in vita testōris. Itez an testm vsurarij manifesti qui nō pstitit cautionē:valeat: si reliquit bona pauperib⁹.

In christi noie Amen

Sup primo dubio sciendū est q;.c.religiosus de testa.li.vj.potest in tribus casib⁹ indubitabilib⁹ locuz habere. Primus in simplici religioso nullā habentē administrationē vel superioritatē. Secūdo in religioso existente priore claustrali sez in eodē monasterio in q̄ est abbas maior de quo in.c.cū ad monasteriū.§.por de statu monachor;. Isti.n. sunt vere claustrales habitu z actu. Tercio in priore misso p abbatē extra monasteriū ad aliquē locū in quo non est quentus sed tm bona z sic habet administrationē erga bona nō erga p̄sonas de quib⁹ scribūt glo.q; nō debet stare sol⁹ in prioratu sed debet habere solū sui ordinis de quo no.in.c. ne in agro.§.ad hec de sta.mo.in cle. in glo.sepius dixi qui etiā vere claustralē vt ibi no. Et isti sunt tres casus indubitabiles. Est z quart⁹ indubitabil' p altera pte videlicet q; illud exēplū nō habet locū in religioso qui esset ppetuo instituto ad curā aiarū in aliqua prochiali ecclesia q; ille dicit monasterio plene translat⁹ z licz sit religiosus tamē nō est sub obedientia abbatis nec habz aliqd ꝓmune cū monasterio ideo dicit habere velle et nolle.xvj.q.j.ne p cuiuslibet cū sy.z qd no.in dicto.§ sepius. Unde sine licētia abbatis potest esse executor.

Restat quintus casus dubitabilis sez an locū habeat in priore quētuali misso extra monasteriū ad regendū aliquē quentū factuz sicut est prior montis olineti ppe senas. Et videt q; sic z q; nō possit eē executor sine licētia abbatis nā z ipe dicit claustral' eo q; reuocat ad claustrū p libito abbatis licz vt plurimū ꝓsueuerit esse ānuales.ad qd fac qd habet i cle.j.de supplē.neg.pla. facit cle.j.de testa.ibi etiā si plat⁹ fūgat officio zc. Nō ergo pōt dici habē velle vel nolle ex q̄ phibitio reuocatur. Contrariū dico:nā licz ꝑ respectu posset dici claustralis q; reuocari pōt ad claustrū:tamen plus iuris hz q̄ claustralis merus z pur⁹ vt in cle.z si principalis de rescrip.vnde z difficil⁹ tales priorat⁹ ꝓcedūt.vt i cle.ne in agro.§.ceterū de sta.regu.Preterea z si repellēt ex isto capite q; claustralis tū ex alio debet admitti: q; cōcessa ē sibi generalis administratō erga illū cōuentū z sic pōt oīa ibi facere q̄ posset abbas excepta imobiliū alienatōe i cle.monasteriorū de re.ecc.nō alie. ꝓiūcta.l.procur.totor;.ff.de ꝓcura.z p ꝓsequēs posset vni religioso illius quentus licentiā ꝓcedere tale officiū exercere qd patet q; imediate superior eam ꝓcedit vt ibi no. Unde monacho alicui⁹ prioratus ipe prior q̄ est imediate sup prior ꝓcedit nō abbas. Et si ita ē absurdū esset q; ipe qui habet alīs bāc licētiā ꝓcedere habēt eā abbas p se petere vt concederet vt ar.ff. de cden.l. si quis ex argentarijs.§. phibet. z quod no.glo.C.de epis. et cle.l.

cum cle.in glo.no.ꝛc.qui bene faciũt. Preterea si ipse haberet ꝓ se licentiã petere nõ posset alijs eam ꝓbere esset.n.hec feda cõfusio ar.C.de.tuto.l.fi.ꝙ sequẽs est falsum. Igitur ꝛ antecedens. Preterea exquo abbas ipm ibi posuit videt ꝙ tacite licentiã talem concedere ar.ff.de iudi.l.si longius.§.si filius esset cm dispendiosum licentiã abbatis qui forte longe abest in talib exquirere ꝛ sic pias difficientiũ voluntates detractare ergo ꝛc.ar.C.de ãno.ꝛ tribu.l.pro locis ꝛ.l.mediteranee. vnde ꝓpter distãtiã supiozis aliqua ꝓcedunt.de tẽp. oz.cuz nullus li.vj.bene facit.l psenti in prin.C.de his qui ad eccl.cõfu. Et ita reperio consultuz per dominũ gasp.de cul.ꝙ illud.c.religiosus nõ habet locũ in priore quentuali ratione admistratõnis quã habet. Circa scdm dubiũ non videt insistendũ ꝓpter ea q̃ dicta sunt. Sz posito ꝙ ꝓdicta cessarẽt ꝛ ꝙ requireret licẽtia vtruz dicta licentia ꝓbet ꝓ literas de quarũ sigillo vel subscriptõe notarij dubitat. Et videt ꝙ non exq̃ sigillum vel notariat⁹ negant iuxta no.in spe.de instri edic.§.testa.videre.versi.illud aũt notãdũ. Sed ego intelligo illud dictũ ꝓcedere cũ ageret de ꝓiudicio alterius puta si ꝙtra me ꝓducit instrm debiti. Et ego nego illum fuisse notariũ. Sed in casu nr̃o non video ꝙ hoc tendat in ꝓiudiciũ alicui⁹ non.n.agit de ipo officõ executionis qz illud non est p lras istas sed p testm fuit ꝓcessuz sed agit de licẽtia abbatis qui si nõ interuenisset in solius abbatis ꝛogatõez tenderet nõ alterius. Videt ergo ꝙ exquo abbas ipe nõ ꝙtradicit cui⁹ pncipaliter interest ei⁹ licentiã requiri nõ possint alij quorum nõ interest hoc obijcere postꝙ ostẽdunt lre ifozma solẽni ꝛ ꝓducẽtes nõ sunt psone suspecte imo fide digne tam ex eo ꝙ sunt religiosi ꝛ nõ psumũt imemores sue salutis. Tamẽ ex eo qz nõ querũt in hoc eozum ꝓmodũ sed potius tendũt ad subeundũ onus piũ ꝛ meritoziũ. vnde satis est eis credendũ nisi contra ꝓbet ꝛ ita intelligo qđ idẽ spe.no. in dicto.§.restat.ĩ versi.§ quid si ꝓducit cui⁹ dicta bene faciũt non em de facili psumẽd uz est istos falso fabricasse dictas lras ar.C.ad l.iul.repe.l.fi.circa fi.ꝛ qđ no.bar.in.l.admonẽdi đ iur. iur. Ad p̃dicta bene facit glo. que ẽ in cle.j.de priuil.q̃ incipit. Sed nũqꝫ que vult ꝙ de talib licẽtijs que nõ tendũt in ꝓiudiciũ alterius sit credendũ asserenti.ad p̃ dicta facit.c.p⁹ cessionẽ de ꝓba.ff.de publica.l.si publicanus.§.de reb ꝛ qđ ibi no. Illud ꝓstat talẽ licentiaz posse p lras ꝓcedi.ff.de curio.l.bonozes in fi.ꝛ no.bar. in.l.si qs mihi bona.§.iussuz in fi.de acqui.here.ꝛ per doc.in.l.cũ non solũ.§.necessitate.C.de bonisꝙ libe.et in auc.cã que fit cũ monacho.C.de epis.ꝛ cle.p pe.cy.ꝛ bal. Ex his sequit ꝙ duplici capite possunt isti priozes officiũ hoc exercẽ. Circa tercũ dubiũ quo queritur an tres executozes supstites possint exequi mortuis alijs trib ꝛ hic nullũ facio dubiũ ꝙ sic. Exquo tot sunt superstites quot iam mortui qz viget hic ratio.c.fi.de testa.li.vj. Scilicet ne voluntatem testõzis impediri vel differri cõtingat p quã rationẽ cõsueuerũt idem esse etiam si plures sint mortui q̃ supstites licet alij contra vt Lapus Abbas. sed đ casu nr̃o null⁹ dubitat. Circa quartũ an dicti executozes possint cõstituere ꝓcuratozem ad repetendũ occupata ante lit.ꝓt. videt ꝙ nõ sed debeat actozẽ cõstituere cũ decreto iudi.C.de procur.l.neꝙ ꝛ qđ ibi per cy.hanc questionẽ mouet spe.inti.de instru.eden.§.nũc vro aliqua versi.sed nũquid ante lit.ꝓt. Et arguit pro ꝛ cõtra Jo.an.ibi in additõnib tenet ꝙ tales executozes ad pias causas possint ꝓcuratozẽ ꝓstituere quia nõ dicunt meri executozes cũ non sequant lucrũ sed meritũ quo ad deuz sed omnes tenẽt ꝙ executozes nõ meri cũ habeant actionẽ nomie propio possunt cõstituere. Et hanc ꝓtem teneo p rationem in spe.ꝛ alioz facta ꝓ hac parte quia tales executozes cõstituti ꝓut fuerunt in casu nostro loco here

dum habent.l.nulli ꝛ.l.si quis ad declinandã de epis.ꝛ cle.ꝛ sic videnꝫ ex ꝓsona ipsoz ꝛ nomie ꝓpio habere actionẽ licet ad ꝓmodũ pauperũ: facit qđ idez spe.no. c.§.versi. Item pone ꝙ aliquis ꝛ.l.j.de bonis mri.cum sy.igit ꝛc.l.j.ff.de ꝓcur. Venio nũc ad quintũ quod plus est in põdere ꝛ videt ꝙ oĩa supra dicta sunt superflua qz substitutio facta de pauperib expirauit qz cuz facta fuerit sub ꝓditione si omnes filij decederẽt in pupillari etate sine dubio fuit pupillaris. Cum igit mortui fuerit viuo testatoze dicta substitutõ expirauit taz quo ad pupillarẽ exp̃ssam q̃ quo ad tacitam vulgarez ff.de captiuis.l.ꝙ si filius vbi est casus fm dy. Qđ etiam tenet bar.eo casu quo pater tãtũ vixit post mortez filioz ꝙ potuit testm̃ mutare ꝛ sibi ꝓuidere ꝛ nõ fecit videtur em velle ꝙ substitutus nõ habeat.casus est fm eum in.l.tractabat.ff.de testa.mili.ꝛ ita no.ꝓ eum in.l. lex cornelia circa fi.ff.de vul.ꝛ pu.substi.ꝛ.l.j.c.ti. duz tractat de tacita vulgari. Et sic videt ꝙ ista bona nõ sint inter paupes distribuẽda. Sed aduertendũ subtiliter ꝛ diligenter ꝙ istud esset verum si ista fuisset talis pupillaris que ꝓtineret vulgarẽ oĩno tacitam ꝛ interp tatiuã puta si testõz dixisset isto modo filios meos instituo ꝛ si heredes erũt ꝛ in pupillari etate decesserint volo ꝙ bona distribuant ꝛc. put aliquãdo solet fieri vt in.l.j.§.j.ff.de vul.ꝛ pu.licet enim ista verba si heredes erunt nõ sint de ista pupil.substitutõnis qz ad ipaz sufficeret dicere si decesserit in pupillari etate.vt no.bar. in dicta.l.j. Tamẽ aliquãdo illa verba ponunt ꝛ tunc operant hoc qz faciunt ꝙ illa est mere pupillaris substitutõ quo ad verba ꝛ mẽtẽ nec aliquo mõ quo ad mẽtem vel verba cõtinet vulgarẽ quia vulga. concipit: si heres nõ erit: sed hic fiat dictũ si heres erit. Sed bene est verũ ꝙ ex leg. interptatione in tali pupillari continetur tacita vulgaris que neq̃ ex verbis nec ex mente testatozis colligit. sed inducit a iure per interptationẽ quia interptat ius ꝙ si testator de hoc cogitasset faliter dicet ꝙ non adiret de tali casu ꝓuidisset. Vnde ista dicitur vulgaris oĩno tacita nõ ex verbis vel mente vera testa. ꝓcedens sed ex interptatione iur.ꝛ mente ex cõiectura de qua loquit.l.iam hoc iure de vul.ꝛ pu. Dico ergo ꝙ illa.l.qđ si filius ꝛ dictuz cy.ꝛ bar. debeat mitelligi de tali tacita quia ista totaliter dependet a pupillari exp̃ssa quia ex ea resultat. ista cõiecturatio mergo igitur extincta pupillari exp̃ssa extinguit ista tacita vulga. ab ea dependens. Sed in casu nostro fuerunt aliter verba concepta quia testator instituit filijs dixit si contingat omnes mori in pupillari etate volo ꝙ bona mea distribuant inter pauperes ꝛc. non em apposuit illa verba si heredes erunt. Ex quo infero ꝙ illa ꝛba si omnes filij decesserint in pupillari etate sunt ita generalia ꝙ de sui natura ꝛ significato possunt intelligi tam ante aditam hereditatẽ q̃ post possunt cm filij decedere in pupillari etate post aditam hereditatem ꝛ ante ꝛ si decessissent post aditam hereditatẽ fuisset tm̃ pupillaris. Si vro decedant ante aditam tunc respectu bonoruz defuncti dicitur vulga. facta sub illa duplici cõditione si decesserint in pupillari etate ꝛ ante aditam hereditatẽ. Vnde cum isti decesserint in vita testõzis ꝛ sic necessario ante aditam hereditatem loco cum habet substitutio vulgaris que quidez non dicitur oĩno tacita cum ex verbis testõzis possit colligi sed dicitur expressa verbis generalib sicut videmus in illa que continet in cõpendiosa: naz si testõz dicit quãdocuq̃ filius meus decesserit talem substituo cm ꝓbendit vulgarẽ si decedat ante aditã hereditatẽ ꝛ dicitur expressa verbis generalib fm em nes vt no.bar.in.l.j. ꝛ.l.centurio de vulga.ꝛ pu.idem ꝛ ea que cõtinet in reciproca.vt no.doct.in.l.pcib sic ꝛ in ꝓposito si dico si filius meus decesserit in pupillari etate talem substituo quia ꝛba possunt intelligi scz ante aditã hereditatẽ ꝛ

tūc erit vulga. in bonis testōris etiā si habēt aliūde bona. Possunt etiā intelligi si decedat post aditā heredi tatē dico q̄ in casu nr̄o duplex substitutō facta fuit et trag̃ exp̄ssa verbis generalib⁹. sc̄z vulgaris ⁊ pupilla rns vnde cū decesserint viuo testōre fateor q̄ expirauit pupilla: q̄ filiusfa. nō p̄t habē hēdē ex testamēto. Sz vulga. nō expirauit. q̄ illa ē exp̄ssa ⁊ nō dependet ex pupillari nec ex interp̄tatōe sed stat p se eque p̄ncipaliter ⁊ colligit tam ex verbis q̄ mente. Et ideo locū habet q̄ exp̄ssa vulga. locū sibi vendicat mortuo instituto in vita testatoris. vt est casus in. l. thais. §. splēdofor⁹. ff. ō fideicō. liber. ⁊. l. j. §. ij. C. de cadu. tol. ⁊ no. bar. in. l. j. de vul. ⁊ pupil. dum tractat de scō effectu substitutōnis lez expirauerit dicta substitutō pauperū quo ad pupillarem nō tamē expirauit quo ad vulgarē cū fuerit vulgar. exp̄ssa oriens ex verbis testōris valētib⁹ hoc impotare ⁊ p̄ sequēs ex mēte nō aūt fuit tacita inclusa in expressa vulgari illa em̄ bene expirasset ⁊ in illa loquit. l. q̄ si filius ad dictū di. Et sic ista bona venīūt inter pauperes distribuēda virtute vulga. exp̄sse verbis tamen generalib⁹. Restat nūc vltimū si p̄bet q̄ testator fuerit vsurarius manifestus an vicier dicta substitutio si cautionē nō p̄stitit videt q̄ sic p. c. q̄q̄ ō vsuris li. vj. ⁊ ptra formā illius. c. Sed aduertēdum diligēter q̄ illa cautio debeat p̄stari introducta fuit in fauorē eor̄ qui busfienda est restitutō ergo si nō expedit eis q̄ prestetur nō est p̄standa ar. ff. de carb. edicto. l. iij. §. due cause. Restitutō aūt ista fienda erat p̄sonis a quib⁹ erant extorte si erāt certe als pauperib⁹ de vsuris cuz tu. ⁊. c. cū sit. Dico igit̄ q̄ si testator substituisset alios q̄q̄ pauperes tūc sine dubio nō valeret testm̄ exquo cautō nō est p̄stita q̄ saltez ⁊stat q̄ pauperū intererat cautionē p̄stari quib⁹ fienda erat restitutō incertor⁹ ⁊ ita p̄cedit c. q̄q̄. Sz exquo fuerūt substituti paupes quib⁹ fienda erat restitutō dico ille q̄ vult impugnare testm̄ habet articulare ⁊ p̄bare quot erāt p̄sone certe quib⁹ restitutio veniebat fienda ⁊ quarū intererat cautōez p̄stari quo p̄bato testm̄ erit nullū. Sed si hoc nō p̄bet sūmūtur oia incerta ⁊ sic pauperib⁹ distribuēda cuz igit̄ paupes sint substituti dico q̄ nō viciat substitutio triplici ratōne. Prima q̄ ex statutū est in ipsor⁹ fauorem redūdaret in eor⁹ odiū qd̄ nō est dicendū dicto §. due cause. Secūda q̄ ⁊ si vsurarius ille cauisset ⁊ sic ius fuisset acquisitū pauperib⁹ ip̄is postea succedētib⁹. Jus illud extingueret tam quo ad p̄ncipalē cautionē q̄ quo ad fideiussores exq̄ creditor debitori succedit. ff. de fideiuss. l. hēdes a debitore. §. q̄ si stipl'a. Et qd̄ pleneno. C. de pac. l. debitori. Tercia q̄ ex tali cautōe nō possent paupes p̄sequi nisi quaten⁹ reperiret i facultatib⁹ ⁊ nō vltra. vt dicto. c. q̄q̄. sed cū illas habeant ex substitutōe nō expedit ampli⁹ querē. Et hec p̄cederēt marime tenēdo opi. archidi. q̄ dixit vsurariuz posse p se ⁊ suos executores distribuē incerta de qua p Jo. an. in. c. fi. de testa. li. vj. in nouella. Sz tenēdo opi. hosti. qui dixit ptrariū ⁊ dixit debē distribui p ep̄m dico etiam p̄dicta p̄cedē q̄tuz ad hec vt substitutio facta de pauperib⁹ valeat nec irriter ratōe cautionis nō p̄stite q̄ rationes q̄s dixi. Sz inquātū ⁊stituit executores ad noiandū nō potuisset q̄ fienda essz noiatio p ep̄m. Et sic dicta opi. hosti. nō ptradicēt p̄dictis honesti⁹ est ex q̄ testōr tales ydoneos executores cōstituit eps eos nō impediat q̄ pot⁹ eis assistat ꝑm opi. alior⁹ de qb⁹ oib⁹ i dicto. c. fi. Sz nō est ad p̄sens speculatōis ⁊c.

Consiliū. CL.

Factores finita factoria an possunt p̄ueniri ex ptractib⁹ celebratis factorie tp̄e. Et an p̄stitutio inferioris a p̄ncipe facta ptra ius p̄mune valeat.

✠ Christi nomie Amē

Visis ⁊ p̄deratis oib⁹ supra narratis negocium istud reducit ad duo p̄cta. Primū est p̄supposito p̄ q̄stanti q̄ iste dactolin⁹ esset factor alienus ⁊ exerceret fenus p̄ illo moyse vtrū ipse finito officio teneat ex ptractib⁹ celebratis cū eo durante officio ⁊ sic possit p̄ueniri pignoraticia actōe ad restitutōez pignor. Et videt q̄ nō etiam si ignorātes fuerūt ptrahētes q̄ videtur eis imputādū cur de p̄dītione p̄sone illius nō explorauerūt p. l. qui cū alio. ff. de re. iur. Videt ergo q̄ dn̄s comes Johānes debuerit ip̄m dactolinū dimittē postq̄ ip̄e dactolinus allegauit se fuisse factorez illius moysi ⁊ q̄ debuerit retrabere libellū datū ptra dactolinum ⁊ dare nouū ptra moysen ⁊ matrē eius sicut in sy. cuz quis p̄uenit rei vendicatōe ⁊ ip̄e dicit se alieno nomine possidere ⁊ illū noīat in iudicio. l. ij. C. vbi in rem actō. cum ibi no. nō q̄ simus in casu illius. l. q̄ loquitur q̄n quis cōuenit ratōe possessionis. Sz in casu nostro cōuenit ratione ptractus celebrati cū eo. vnde nō habet locū noīatio de qua ibi. Sed q̄ ibi videt ptraxisse vt institutor ali. Et sic finito officio nō videt teneri. l. fi. ff. de instito. Sed ille q̄ eum p̄posuit tenet actōe institoria. l. j. e. ti. ⁊ p̄ totuz. Et ita videt tenere Jaco. de are. vt refert cy. C. qd̄ cum eo. l. ei qui circa finē ⁊ etiaz bal. ibi qui reprobat alios tenētes ptrariū: dicens q̄ in istis ptractib⁹ ⁊ obligatōnib⁹ que recōtrabūt nō obligantur institores isti licet gerāt officiū voluntariū nisi fidem suā exp̄sse astrinxerit. l. p̄curator qui p̄ euictiōe ff. de p̄cur. qd̄ facere videret si aliquid p̄mitterēt qd̄ hic iste dactolinus nō p̄ponit fecisse. Hoc etiā videtur exp̄sse determinare dn̄s ange. de pu. in. l. eadem. ff. de duob⁹ reis dicens q̄ factores moderni nō tenētur per dictā. l. fi. ff. de instito. Sed in cōtrariū videt tex. exp̄ssus in. l. j. §. est aūt. ff. de exercito. vbi magister navis p̄repositus ab exercitore tenet ex contractib⁹ celebratis p eum tanq̄ p magistruz seu factorē alienū. Et est in electione creditor⁹ quem cōueniant an exercitorem vel magistrū. ⁊ probat in. l. si quis mancipijs. §. j. de institoria. qd̄ etiam videt tenere bar. in dicta. l. fi. e. ti. Licet sub dubio dicens q̄ indiget maiori deliberatione. Et respōdet ad illū tex. q̄ ibi nō cōtraxit ꝑ quādam literā scripsit cōtinentē quedā verba enūciatiua que nō habent obligare. Videt etiā esse casus de questione nostra in. l. solutū. §. per liberā. ff. de pig. act. vbi dicitur q̄ pignoraticia cōtra ip̄m p̄curatorem cui tua data fuerūt pignora: non aūt contra dn̄m p̄ quo ipse recepit. Pro hoc etiā. l. seruū ticij. ff. mandati vbi procur. obligat ex solo cōtractu venditōnis celebrato procuratorio noīe posito q̄ aliter se nō astrinxerit nec aliquā p̄missionē fecerit. Breuiter licet iste passus videatur mihi dubius p̄pter p̄dictas cōtrarietates ⁊ p̄pter no. per bar. in. l. p̄cur. qui p̄ euictione. ff. de p̄cura. ⁊. l. si pupilli. §. j. de nego. ges. tamē in casu nostro videtur mihi indubitāter q̄ dictus dactolin⁹ potuerit cōueniri postq̄ vt p̄ponit ⁊ narrat in facto illi qui eū p̄posuerunt nō habitabāt illi sed venecijs. Et sic cōtrahētes nō cōtraxerunt p̄templatōne illor⁹ habentiū quos de facili conuenire nō poterant cum ibi etiam nō haberent bona sed p̄templatōne illius dactolini quez de facili cōuenire poterant cēsent contraxisse p. l. cū qui. C. si cer. peta. Et sic potuit p̄fatus comes dirigere libellū contra ip̄m dactolinū. Et ip̄e dactolinus nominando p̄fatum moysen ⁊ matrē eius. Et dicens se fuisse factorem illor⁹ ⁊ de mādato illorū contraxisse nō potuit se ab isto iudicio liberare. Sed bene poterat petere dilationem ad denunciandum illis habentibus vt

venirent ad ipm instruendū 7 defendēduz casus est in auc. qua in pncia versi. eo añt. C. vbi de crimi. agi. oz fm terciā lec. glo. dū dicit ibi. Item 7 in eo qui ptraxit te mādante. ff. de instito. l. cuiuscūqz. §. fi. 7. l. se. ZC. quā lecturaz 7 als dicit ibi bar. esse bonas de se 7 veras. Et sic ex illo tex. pncta illa glo. que ponit ibi casuz in insti toze quento ex ptractibz celebratis institozio nomie vi detur determiari casus noster 7 poni practica q debuit teneri p securitate dactolini p qua. c. cōstitu. extra de pcur. qd bar. ibi reputat notabile. sed sibi imputet cur dilationē nō pecit ad denūciādū illi. Judiciū añt istud vitare nō potuit p hanc noiationē vt ibi declarat bar. quia puenit ex ptractu celebrato secū. Non sic in casu l. ij. C. vbi in rē actō. vbi cōuenit nō ex suo ptractu vel qsi sed ratōe possessionis quaz tenet alieno noie vt ibi patet. Secūdus passus hui⁹ questionis ē in videndo vtrū dactolinus possit se defendere virtute capl'oz̄ 7 pactoruz factoz inter dnm pensari 7 dictos moysen 7 matrē eius qui eū cōstituerūt factorē p̄supposito q dicta capitula fuerint pducta in forma debita cuz inter ipa ptineat q lapso anno 7 mēse liceret eis vendere pignora 7 facere velle suū 7 hic transiuerūt qz plures anni a die pignoratōnis. Et hic breuiter dico q si p̄fat⁹ dns m alatesta p̄fata capla nō reuocaret in dubiū posset se defendere qz haberēt vim legis vl statuti 7 essent seruāda p subditos sicut ipius dni statutū vel lex. ff. de publica. l. cesar. 7 quod no. bar. in. l. ciuitas. ff. si cer. pe. post principiū. Sed qz vt dicit p̄fatus dns habuit dicere 7 dicit q si nō potuit dicta pacta facere in piudicium subditoz eius nō vult q ptent si vult ea seruari quaten⁹ de iure valent 7 sic reuocat in dubiū suam potestatē vel patit ipam in dubiū reuocari. Et sic queritur an potuerit dicta pacta facere in piudiciū subditorum eius licētia p hoc data loquēdi 7 venia postulata videt q de iure illa facere nō potuerit. Primo p capitulū post miserabilē de vsur. vbi papa mādat principibus secularibz q pellāt indeos ad restituendas vsuras xpianis. Jgit nō possunt nec debent p̄fati principes seculares pcedere eis q possint eas extorquere ar. ff. si quis vendi. l. alterius ibi dū dicit quia qd alium facientē phibere ex officio necessarie habuisti id ipe cōmittere nō debuisti: facit. ff. de admīs. tu. cuz hereditas facit. c. duduz. cle. ij. de elec. 7 qd no. in. c. prio d nat. ex li. ven. p glo. Secundo dico q nō potuit facere qz ipe equipat p̄fecto vel pretori: sicut epi vel legati de latere iuxta no. p bar. in. l. v. ff. de verbo. obli. et p bal. C. qui adunt ad bo. pos. sup rubrica in penul. colū. Constat añt q tales nō possunt facere leges vel statuta vel paginaticas sanctōes ptra dispositōez iuris coīs. C. de in offi. p̄fec. p̄to. l. formā. xxv. q. ij. c. institutōes 7 in cle. nerōni de elec. 7 qd no. p glo. in. c. statutū de bereti. li. vj. maxime in piudiciū subditoruū vt no. Jnno. in. c. fi. de inoffi. delega. 7 Jo. an. in. c. fi. de app. li. vj. in nouel. in ij. colūna versi. q. inducit ZC. Et habet in. c. ij. de loca. scz q epi in piudiciū subditoz statuta facere non possunt ergo nec talia pacta iuxta no. de dec. decu sup rubrica 7. l. nō impossibile. ff. de pac. Sed q possint vendi pignora nō requisito debitore est cōtra ius pmūe. l. si cōuenerit. ff. de pignoraticia act. C. de distrac. pigno. l. creditor ypothecas ergo ZC. Plus cm posset populus in hoc faciendo statutū vel pacta q̄ potuerit p̄fatus dns quia popul⁹ potest facere statutū ptra ius cōmune in sui 7 singulariū de populo piudiciuz p. l. omnes populi. ff. de iusti. 7 iur. nō sic dns in piudiciū subditoz quādo recognoscit superiorē vt est de malatesta. qui est vicarius ecclie p iura supra all'. Prefatus autē dactolinus poterit pqueri de dño p̄fato qui dedit sibi ad intelligēduz q poterat illa capla facere sub quoruz pfidentia fuit ibi erectū dictū imp̄stum. Nec potest dici dactolinū fuisse in dolo vtendo dictis pactis cū deret ea valere et error iur. excusat a dolo. l. sed si lege. §. scire. ff. d peti. heredi. 7 no. glo. magna in fi. ff. si quis ius dicen. nō obtempa. Ex p̄dictis ptentus ad alia me nō extendo. scz in videndo sup quiby reby sit fundata 7 pbata intētio dicti comitis Johānis cū sint multe multe res alique cōfessate alique nō 7 testes recepti q̄ rum dicta si vellē minutim examiare put expediret requirerētur q̄ plures dies. Nec ego alys occupat⁹ possum sup hoc tempus pdere qz esset magis laboriosum q̄ subtile 7 subsistit pot⁹ in facto q̄ in iure. Jdeo hoc relinquo iudici cause: qui ex p̄dictis poterit animū suum informare q debeāt esse ptes in pnūciando.

Consiliū. CLI.

An in donatione cā mortis possit phiberi falcidia 7 per que verba videat phibita.

In christi nomie Amē

In cā que vertit inter petrū Johānis de corbinellis de florentia ex pte vna 7 heredes cuiusdā dñe marie filie cuiusdā egregij doc. dñi Johānis ser Risto rij de dicta ciuitate 7 vxoris cuiusdā dicti petri ex altera sup detractōne falcidie de quadā donatōne cā mortis facta p dictā dñaz mariā p̄fato petro vizo suo quā detractionē p̄fati heredes asserūt posse 7 debere fieri 7 eam facere volūt. Prefatus ꝯo petrus ptradicit pro pter quedā verba apposita in dicta donatōe que dicit sapere phibitōez falcidie. Visis instrō donatōis cōsiliysq solēnū doctoz reddi. p vtraq pte qui subtilibz rationibz nec nō auctoritatibz antiquoz nostroz maiorū nō quis monēt taliter q licz sint ptraria colozata tamē sunt p vtraq pte ipsisq 7 eoz rationibz diligenter maturaq deliberatōe digest. Sup eo qd primo paliter a me querit quid mihi videt in p̄cto iuris. Et sic sedeam medius arbi. inter tantos onus quidē mihi graue sed salua honestate nō euitabile dico submittēdo correctioni cuiuslibet meli⁹ sentiētis ea que dictum sum dico q dicta donatrix sine dubio si voluit potuit phibere detractionē dicte falcidie. C. ad. l. fal. auc. §. cū testōz 7 in corpe vnde sumit de here. 7 fal. §. fixzio expressim. Tamē ei qui dicit ipam voluisse vti tali facultate sibi a iure cōcessa in piudiciū heredū 7 in derogationē dispositionis iur. que est vt de tali donatōe sicut delega. possit fal. detrahi. C. ad. l. falci. l. si mor. Nisi clare 7 manifeste appareat q ita voluerit. C. de testa. mili. l. intestō in fi. vbi hoc bene phat in sy. tūc añt dicit clare 7 manifeste apparere q ita voluerit quando hoc dixit expsse et specifice q nolebat falcidiā detrahi vt i dicto. §. si ꝯo expsim vel quādo nō dixit expsse fuit tamē vsus talibz verbis que nō nisi illud possunt importare tunc cm q frustratoria nō debet esse aliqd importare cum sit de le. j. si qñ cū pcor. Probatōes añt resultātes ex presumptionibz iur. manifestissime dicūt esse. C. de piculo tuto. l. si tutor. ff. de le. j. l. licet impator. Si ꝯo verba quibz testōz fuit vsus possent importare illud 7 etiā aliud tūc ex illis nō diceret apparere manifeste de volūta te testōris vel donāt. qz phibitōes debēt necessario concludere. C. de pba. l. neqz natales 7. l. ad pbatōz. C. vi cognati. l. nō hoc tūc nō necessario pcluderēt cū potuerit aliud voluisse qz hoc qz qd mltiplicit exponi potest qd significet ignorat. ff. de iure fisci. l. ita fidei. Et fm istā distinctōez intelligo dicta doctoz. Jn ista materia vz vt nō sit necessariū q expsse 7 specifice diceret phibeo falcidiā detrahi. Et sufficit q p vrgētes 7 necessarias pjecturas resultātes ex dictis ab eo platis de lega. l. in le- intētione pstare possit q talis fuerit. C. de lega. l. in le-

ga de testa.l.qm̃ indignū. Si em̃ ad inducēdū fideicō-
missuz sufficit volūtas tacita z ꝓiecturata necessaria et
ꝓbabili ꝓiectura.ff.de le.ij.l.cū ꝓponeret z.l. vnuz ex
familia.§.fi.de le.iij.l.fideicōmissa.§. hec verba p que
fideicōmissa grauat heres in eo qđ habet ex volūtate
defuncti silr z forti9 debet sufficere ad ꝓhibendū falci-
diam quā heres detrahit ꝓtra defuncti volūtatē.l.ticia
ff.ad.l.faci. Et regula est qꝫ tātuz valet volūtas tacita
quātū exꝑssa.l.cuz quid si cer.pe.de pac.l. Item qz nisi
vbi requirit exꝑssa vt in institutōe heredis in q̃ de ma
gno agit̃ ꝓiudicio.C.de testa.l.iubemus. Et no.in di-
cta.l.cū ꝓponeret de le.ij.ꝑ glo. Sz in casu nostro licz
§.si ꝙ exꝑssuz videat requrere volūtatē exꝑssam non
tamē est hoc verū qz illud nō dicit expositive sed enū-
ciative vel enarratiue dum dicit exꝑssim designauerit
ꝛc.nō.n.ꝑ hoc negat vel negare videt quidē sit si non
exꝑssim sed tacite ꝑ vigentes ꝓiecturas ꝓut in sy. no.
glo.mag.C.de lega.l. cū questio qñ vni relinquit totū
alteri ꝑs an videat transire ad bipondiū. Et dicit ibi
glo.qꝫ si primo totū secōdo pars nō videt trāsire nisi cō-
stet exꝑsse qꝫ voluerit qz ꝑm relictū partis pōt intelligi
factū alia intētione qꝫ transeūdi ad bipondiū videlicz
animo adimēdi de toto. Si ꝙ ecōuerso primo ꝑs se-
cūdo totū tūc tacite censet qz non pōt ꝑm legatū vide
ri factū animo adimēdi de primo cū totū nō comꝑhen
dat in ꝑte z sic nō pōt adimi de ꝑte.l.marcellus.ff.ad
trebel. sic dico in ꝓposito forte inspiciēdū an testōr fue
rit vsus verbis talib9 que nō possunt sapere nec aliqd
aliud opari nisi ꝓhibitōez falcidie z tunc ꝑ illa censet
fuisse tacite ꝓhibita q̃ tacite ꝓhibitio debet idē opari
qđ exꝑssa.cū nullus tex.sit q̃ dicat dispositive req̃ri ex
ꝑssam. Nec subsit ratō quare debeat req̃ri eo mō quo
requirit in institutōe heredis qz nō agit̃ de tanto ꝓiu
dicio sicut ibi. Nūc ergo ad ꝓpositū in casu nr̄o nō ꝑ
bibuit ista donatrix exꝑsse falcidiā detrabi § apposuit
quedā verba ex quib9 dicit ipaz boc tacite voluisse scz
qꝫ donauit oia z singula bona ꝛc. Item qz dixit pleno
iure. Item qz posuit donatariū loco ei9 vt facere posz
oia z singula que ipa donatrix facē poterat ꝛc. Et cer
te si dixisset qꝫ dicta bona donata ꝑtinerēt ad donata-
riū integraliter z sine aliqua diminutōne clarū esset qꝫ
tūc videret ꝓhibita detractō falcidie qz nō pōt vide-
ri qd aliud possent dicta verba opari.l. de cē in fi.in tex.
z glo.ff.de fideicō.lib.z no.bal.in aut.sed cū testōr z in
l.paby.C.de ꝓube.z alijs substi. Sz dubiū est de ver-
bis supradictis q̃b9 dicta donatrix vsa fuit vtrū idem
importēt z allegat qꝫ sic ꝑncipaliter auctoritas bar.in.l.
ceturio.ff.de vul.z pupil.in tercia q̃stione ꝑncipali de
ꝑdiosa facta ꝑ verbū ꝯmune. Sz si bene z subtiliter
ꝑsiderent dicta bar. videt potius voluisse totū oppo-
situm etiā in verbis q̃ ego dixi opari ꝓhibitōez videlicz
qꝫ haberet tota z integra z sine diminutōe. Nam ipse
vult qꝫ dicta verba operent vt videat facta substitu-
tio directa pupillaris qz si videret facta obliqua seu fi
deicōmissa ꝑ dicta verba nō possent saluari in suo ꝓ
prio significatu qz de obliqua detraheret trebellanica
z sic nō ꝑtinerēt ad substitutū bona integraliter z sine
diminutōe.put testōr dixit z voluit ad hoc ergo vt ꝑ
ueant put dixit z noluit interꝑtat ipe.z si dicta int
pretatio nō fieret z sic dicerem9 eam fideicōmissariam
fieret detractio nō obstantib9 dictis verbis z sic venire
mus cōtra significatū verboꝝ z cōtra id qđ testōr vo-
luit.scz qꝫ haberet bona integralit z sine diminutione.
Unde sentit opi.illoꝝ qui dicūt requiri exꝑssam ꝓhi-
bitionē z qꝫ nulla alia verba sufficiūt etiā que nihil ali-
ud opari possunt quā opi.recitat Ange. in dicto.§.si
ꝙ exꝑssim z ista est intētio bar. Possent em̃ opera-
ri ꝓhibitionē trebellianice z si possent aliquid operari
in substitutōe obliqua nō oportuisset facere interꝑta-
tionem quā facit bar. videlicet qꝫ operent substitutio-
nem directā cum talē interꝑtationē nō faciat bar. ꝓ
pter aliud nisi vt dicem9 cōtrariū scz qꝫ sit fideicōmis-
saria z sic dicta verba integra z sine diminutōne nihil
operent. Sz bal.qui ꝑcepit istū fuisse intellectū bar.in
ꝑfata.l. ꝑcaby bar. reꝑhendit z vult qꝫ dicta verba nō
habeant opari hunc effectū scz qꝫ faciant censeri sub-
stitutionē directā quia etiā si sit obliqua possunt aliqd
operari scz ꝓhibitionē trebellianice ꝑ.l. de cē in fi.cum
glo.ff.de fideicō.liber. Unde vult bal.qꝫ cū ꝓpendio-
sa facta ꝑ verbū ꝓmune pupillo sit omni tpe fideicō-
missa ꝑm qꝫ tenet glo.ibidē etiā si dicta verba fuerunt
apposita postq̃ possunt in ipa fideicōmissaria aliquid
operari z sic nō debem9 recedere ab opi.glo. ꝓpter di-
cta verba ne nihil operent maxime qñ mater est in me
dio. Et qñ testōr se restringit ad bona sua. Et nisi mō
ꝑdicto intelligam9 verba bar.z bal.nō possemus bene
discernere diuersitatē que ē inter eos. Et in quo bal.
velit reꝑhendē bar. Sic ergo sequit ex ꝑdictis qꝫ illi q̃
dicūt in casu nostro censeri ꝓhibitaz falcidiā ꝑ verba
supra allegata nō habent ꝑ se nisi auctoritatē bal.ī di
cta.l. ꝑcaby. Sed auctoritas z sensus bar.in dicta.l.cē-
turio est in cōtrariū intelligēdo dicta sua ꝓut necessa-
rio debet intelligi mō quo supra dixi. Item in cōtrariuz
est auctoritas ange. ꝓut ipemet allegāt. Preterea in
casu nostro nō fuerūt opposita verba illa scz qꝫ integra
liter z sine diminutōe ꝛc. quo casu credere bal.melius
sensisse q̃ bar. vel ange. scz qꝫ dicta verba sufficerēt ad
ꝓhibitionē falcidie cū aliud opari nō possint z nō de-
bent esse frustratoria vt supꝝ dixi. Unde sufficiūt post
q̃ testōr vel donator potuit z ꝑ verba ꝑdicta ꝑsumit
qꝫ voluit ne frustratorie fuerit locut9 licet exꝑsse nō di
xerit. Sz fuerūt in casu nr̄o apposita alia verba scz ple
no iure. Item omnia bona. Item ponēs eū in loco suo ꝛc.
que quidē verba possunt importare aliū significatū et
sic nō necessario importāt istū. Nam verbū pleno iure
habet diuersos significat9 potest ei intelligi in iure di
recti z pleni dñij. i.a quo nō est sepatū vtile sed cuz eo
concretū ad dām directi a quo sepatū est vtile qz tūc
nō est plenū z hoc habet.ff.de rei ven.l.iul. in glo.sup
verbo plenū. Item potest intelligi pleno iure scilicet ꝑ
prietatis z vsufructus.l.si ita stipulatus.§.j.in fi.de ver-
bo.ob.de an.lega.l.ticia post prin. z quod no.bal.in.l.
mater.C.ad tercul.z.l.impecudū de vsuris. Unde po
sito qꝫ falcidia detrahat post dictuz verbum operari z
verificari in residuo scilicet vt illud ꝑtineat ad donata
rium pleno iure. scilicet directi z concreti dñij. Itez qꝫ
ꝓprietatis z vsufructus ideo nō potest dici qꝫ propter
appositionē dicti verbi censeat prohibita falcidia post
q̃ potest aliud operari. Et ita expresse determinauit
oldra.in consilio.ccxlvj.vbi etiaz dicit qꝫ talis ꝓhibi-
tio nō debet fieri per coniecturas sed palam z nō ver-
bis generalib9 quod ego intelligo modo quo supra.s.
quādo sunt talia que possunt habere z importare ali-
um sensum z significatuz.alꝫ secus.vt supra dixi et sic
habemus triplicē auctoritatē in casu nostro qꝫ nō cen
seatur ꝓhibita falcidia scilicet oldra. Item bar.in di-
cta.l.centurio qui hoc sensetur voluisse etiaz in verbis
que nō possunt aliud importare. Item ange.z nullaz
aliam habemus in cōtrariū nisi bal.in dicta.l.precibus
qui potest verum dicere in verbis que aliud importare
nō possint. vt sunt illa integraliter z sine diminutione
nō in illis que possunt aliud importare. vt est verbum
pleno iure. Item verba illa omnia bona ꝛc. Nam illa
important vt veniant omnia nullo excepto qđ quidē
verbū omnia cuz sit signū vniuersale facit vt plura in-
cludantur q̃ si nō esset apposituz tunc em̃ esset indefi
nita locutio que nō equipatur vniuersali quādo nō ē
eadem ratio omniū subindefinita comꝑhensoriuz in-
xta plene no.in.l.si pluriby.ff.de le.ij. z in.c.vt circa. de
clec.lib.vj. sed sign. vniuersale facit omnia indistincte

compbendi nullo excepto q; qui omne dicit ꝛc.l. iul. ff.de le.iij. Et sic ista possunt simul stare scz q; oia bona fuerūt donata nullo excepto 7 omnia puenire debeant ad donatariū nō tamē integraliter sed cū diminutione falcidie sil'r verba illa q; posuerit illū in locū suuz ꝛc.possunt verificari 7 opari in residuo scz in tribz partibz de quatuor que ad donatariū sunt puentura.l.qui quadringēta.ff.ad trebel. Plus videt' q; etiam hodie si rogatus esset heres restituere totā hereditatē nō censeretur ꝓhibita detractio trebellianice q; hoc verbuz totā potest aliud importare q̄si diceret nō dimidiā vel terciā sed totam nō tamen sequit' ergo integraz 7 sine diminutione. Nā trebellianice detractioni nō est locꝰ nisi qñ totam hereditatē rogatus est restituere.si enim partē nō fieret detractio q; alia ps que remanet ꝓputatur in quartā 7 ipius detractionē excludit.l. in quarta cū ibi plene no.ff.ad.l.fal. vnde cū intentio testatoris potuerit esse alia 7 potuerit habere aliū respectū q̄z velle impedire dispositōez iuris circa detractionē non est dicendū q; p tale verbū dubiū hoc voluerit.sic possunt intelligi verba oldra.7 ange. 7 alioz qui dicūt requiri verba clara 7 nō sufficere generalia ar.l. in testamento in fi.C. de testa.mili.leges autē que allegant' de iure scilicet.l.j.§.inde neracius.ff.ad trebel.7.l.qui totam cū sy. paruz vel nihil faciunt ad ꝓpositū quia illo iure nō poterat falcidia vel trebellianica ꝓhiberi.l.qd de bonis.§.j.ad.l.falci. vnde in legibz illis detrahit' nō obstante appositōe dicti verbi nō ex eo q; ꝓpter ipsuz non censeat' ꝓhibita ꝑm q; vnus ex cōsultoribz qui illas allegat. 7 qui facit in eis magnū fundamentū videtur intelligere. sed ex eo q; 7 si censeret' ꝓhibita p apꝓpositionē dicti verbi totā non valebat dicta ꝓhibitio iure illo vnde hodie fundamētuz qd̄ sumit' ex illis legibus satis est debile q; posset dici q; hodie nō ꝓcederent ille leges. Inquātuz volunt q; nō obstāte appositione dicti verbi totā detrahit' trebellianica q; cū hodie possit ꝓhiberi sicut falci. vt no.bar.in.l.marcellus e.ti. p dictū verbū totam posset dici q; censeret' ꝓhibita q; non diceret' restitui tota si retineret' quarta sicut nō diceret' restitui integra 7 sine diminutōe. Tamē ratio quā supra feci ꝓbat' contrariū. Et illud qd̄ dixi q; testōr potuit habere aliū respectū in appositione dicti verbi totam q̄z qd̄ voluerit ꝓhibere trebellianicaz scz vt nō partē sed totam cū onere tamē legali quē respectum nō potest dici habuisse apponēdo illa verba integre 7 sine diminutōe que verba nihil aliud importare possunt nisi q; nulla fiat detractio 7 si fieret essent supflua 7 nullius effectus. Concludo ergo breuiter q; cū in casu nostro verba que fuerūt apposita in dicta donatione scz pleno iure. Itē omnia bona. Itē ponens euz in locū suū ꝛc.possint habere aliū significatū. Et aliud operari q̄z impedire detractionē falcidie nō possumus dicere q; p ipa cōstet de intētione donātis q; voluerit falcidiā ꝓhibere 7 derogare dispositōi iuris coīs 7 etiam iuri dictoz heredū p dictam.l.in testō in fi.C. de testa.mili.7 p rationē quia ꝓbatio debet ꝓcludere necessario 7 sic nō inducit' ꝓhibitio. Et isto modo intelligo dicta doctoz.s.oldra.7 ange.7 alioz dicentiū q; requiretur exꝓssa 7 clara ꝓhibitio 7 nō p ꝓiecturas. Nā intelligo d̄ ꝓiecturis que possunt se habere ad esse 7 non esse 7 in bis nō teneo bal.in.l.ꝓcib. q̄uis generaliť loquēdo dicit q; illa verba pleno iure. Itē oia bona ꝛc. inducūt ꝓhibitionē falcidie. Sz si fuissent apposita illa verba que nō possent aliud importare vt sunt illa q̄ integraliter 7 sine diminutōe tunc q; ex illis resultat cōiectura que nō potest se habere nisi ad esse teneo opi. bal. q; induceret' ꝓhibitio nō aūt id qd̄ sentit bar.in.l. centurio. Nec id qd̄ ꝓpria facie censet' censissent oldra. 7 ange. scz q; nō nisi p verba exꝓssa 7 specifica inducat' ꝓhibitio q; nō est ratio quare debeat requiri dicta expressio si de volūtate potest ex verbis ꝓba. manifeste et necessario cōstare. Et ꝑm dictū modū reduco ad ꝓcordiam auctoritates doctoz scribentiū que videnť inuicez discordare sed credo si fuissent interrogati hoc idē dixissent 7 ꝓfatā distinctionē que rationabilis est approbassent.

Consiliū.CLII.

Si aliquis falsauerit vnam postam in libro suo prinato vtrum ꝓ tali falsitate veniat puniēdus ordinarie vel extraordinarie.

ℵ christi noīe Amen

Videt' dicendū q; dictus ꝓsbyter veniat puniēdus nō pena ordinaria q̄ est deposītōnis 7 detrusionis 7 imponit' ꝓ crimine falsi ꝓfecte de iure canonū.l. di.c.si epus aut ꝓsbyter. Sed pena extraordinaria ꝓ motu iudicis ecclesiastici q; licet crimē nō ꝓfecerit: tuz quia nō falsificauit sequentes ptitas: ex quibz apparet q; ipe erat debitor illius dñe non creditor ꝓut fecerat cantare primā ptitam: tuz quia scriptura illa erat 7 est priuata. In qua cū ei fides nō detur nō ꝓmittit' falsificare vt no.glo.C. de falsb.l. damus tamen negari nō potest quin attēptauerit 7 conatus fuerit ꝓmittere quia voluit imutare veritatē. In quo cōsistit falsitas. vt in auctē. de instru.cau. 7 fide in ꝓin.colł.vj. 7.ff. de fal.l.qd̄ sit falsum 7 ꝓmittit' scribēdo 7 delēdo veruz de fide instru.c.inter dilectos. 7 inter liniādo de religi. domi.cuz venerabilis. C. de testa.l.si vnus in fi. ꝓ quo conatu et imponit' pena extraordinaria seu minor q̄s si ꝓfecisset ff. de extraor.crimi.l.j.in ꝓin. 7.§.fi.C. de seruis fugi.l. si fugitiui cū ibi no.in glo.nam est grauissimū crimē falsitatis:cum nullū sit qd̄ ita vituꝑet famā 7 statū hominis:sicut ipm:intātū q; pene morti simile est 7 ideo potest sup eo transigi:sicut in crimibz inferentibz penam mortis. C. de trāsac.l.trāsigere 7 fi. 7 ibi no. ꝓ doc. ergo etiā conat⁹ est puniēdus. C. de epis. 7 cle.l.si q̄s nō dicatur rapere cū ibi no. Hiis nō obstantibz dico ꝛnū scz q; dictus ꝓsbyter nō venit puniēdus. Primo ꝓ glo. ordinariā que ē in.l.dam⁹. C. de fal. sup verbo priuatas: q̄ dicit q; ex falsitate ꝓmissa sup scriptura priuata que nullam fidē plenā vel semiplenā seu iudiciū facit q̄s nō punitur. 7 idē tenet ibi bar. 7 in.l.j.§. q̄ rationibz. ff. e.ti. et oēs. Sed ista scriptura est hmōi: qz est liber priuat⁹ vt ꝓmittit' qui nullā fidē facit plenā vel semiplenā aut etiam iudiciū ꝓ scribēte: q̄n ipe viuit vt est hic. ff. de edē. l. quedā. §. nūmularios 7 ibi no. licz si mortu⁹ esset facere aliquale iudiciū ꝑm bar. in.l. admonēdi. ff. ꝺ iur. ꝓ.l. rōes. C. de ꝓba. 7 no. ꝓ eūdē in.l. nuda. ff. de dona. Et si dicat' erq̄ post ei⁹ mortē facit iudiciū videt' illud sufficere. Sz respōdeo imo nō sufficit qz ꝑsumit' q; n debeat esse imemor sue salutis 7 sic q; ante mortē talem falsitatē remouebit. l. fi. C. ad. l. iul. repetūdarū. Preterea ponit' in puncto q; ipe iam successit illi mulieri ꝙ quā dictā falsitatē videt' voluisse ꝓmittē 7 sic post ei⁹ ꝓsbyteri mortē dicta scriptura si n fuisz falsificata nulli esset fortitura effectū cū nemini posset nocē q; ad illū tps post mortē nō est habēdus respect⁹ erq̄ igit' in tali scriptura ꝓuata nō pōt ꝓfici crimē falsi ꝑm dictā glo. 7 oēs doc. q; nec pōt dici fuisse inchoatū. hoc cū posset ꝓcedē in scriptura publica in q̄ cū possit ꝓfici pōt etiaz inchoari. nō aūt in tali ꝓuata 7 sic nec ordinarie nec extraordinarie venit puniēd⁹ scz rōne inchoatōis vl' conatus rei ei sue q̄libet ē moderator 7 arbit'. C. mādati. l.i re mādata. Vñ pōt q̄s i libro suo ꝓuato mille mēdacia scribē nec veit puniēd⁹ qz posset ipm i ignē ꝓicē 7 ex tali mēdatō null⁹ pōt ledi: qz ei nō credit' in aliq̄ ex-

go ꝛc. vt no: glo. ff. de euic. l. fundū in fi. que dicit q ex
mēdatio qs nō punit qñ alius nō ledit ad qd facit ī ra
tione sui. ff. ne qd in loco pu. l. y. §. aduersus vbi qs nō
teneť ex aliquo actu qñ aliū nō ledit erquo si ledēt te
neret. Ad hoc etiā facit qñ qs venit puniēdus ex actu
aliquo q sit fortitur⁹ effectū si ille actus non est de iure
validus ꝛ sic nō est fortitur⁹ effectū nō punit. ff. quod
quisq; iuris. l. j. in fi. & scriptura fuit inuēta vt fortiret
effectū. i. faceret ꝓba. ff. de pigno. l. ꝓtrabit cum sy.
ꝛcor. Si ergo ē talis q ꝓba. nō facit cū talē iur. effectū
nō fortiat nō debet qs puniri ex falsitate ibi ꝓmissa qz
dici nō pōt ꝓprie falsitas ar. dicte. l. j. in fi. qđ q̄sq; iur.
ꝛ qđ no. cy. in. l. si qs nō dicā rapere i prima oppositōe
in addi. C. de epis. ꝛ cle. Ad idē facit qz qñ maleficiū ñ
pficit ꝓpter impedimētū iur. tūc ex conatu qs nō pu
nitur. ff. de fur. l. inter oēs. §. recte versi. p ꝓtraniū ꝛ no.
cy. in dicta. l. si qs nō dicā rapere in q̄nta oppositōne ꝛ
indistinctōe. Sz hic nō pficit ꝓpter impedimētū iur.
qđ requit ad hoc vt dicat ꝓmitti crimē falsi qz scriptu
ra sup qua ꝓmittit sit tal q̄ aliquē fidē faciat. vt no. in
dicta. l. damus. Jtē qz qñ crimē nō pficit qz delinquēs
nō vult vel penitet sitr qs ex primo conatu. non punit
ff. de fal. l. q falsaz. Et no. cy. in dicta. l. si qs nō dicā in
quarta oppo. sed hic est hmōi. Nam ex quo in dicto li
bro sunt plures ptite ꝓtinuate ꝛ quarū qlibet appare
bit ipm plbyterū esse debitorē ꝛ nō creditorē ꝛ ipe fal
sificat primā ꝛ nō alias ꝛ fecit eam cantare ꝓtraniū. s. q
esset creditor: psumit ipm penituisse ei⁹ qđ fecerat: nō
eñ est psumēdū q ex inaduertētia fecerit scz falsificā
do vnā ꝛ obmittēdo falsificare alias cū oēs essent in eo
dem loco ꝛ ꝓtinuate vt supra ꝓmittit: vnde nō pōt di
ci q de aliqs nō ꝓpenderet. vt. l. nō ē ferēdus. ff. de trās
ac. Sz potius q penitētia ductus ei⁹ qđ fecerit in pri
ma obmisit. i. facē in sequētibꝫ ḡ ꝛc. vt dicta. l. q falsaz.
Et sic ꝛcludit dictū plbyterū in nullo puniēdū esse.

Consiliū. CLIII.

De quodā ticio qui scripsit se soluisse cētū q̄nqua
ginta de sūma quingētoꝝ in qua erat debitor ꝛ verum
erat qđ soluerat sed nō de illa sūma an ꝓmittat falsū.

Et vbi etiā tangit de crimīe baratarie.

Casus sequētis consilij.

Quidā ticius ꝓduxit quādā gabellā portarū ꝓ an
nis q̄nq; incipiēdis die prima mēsis Januarij milleſi
mo. cccc. xvij. ꝛ vt sequit finiēdis ad ratōez falsariorū
centū triginta ꝓ quolibet āno q̄ quātitas in dicto tpe
q̄nq; annoꝝ ascēdit ad sūmā florenoꝝ sexcētū. l. ꝛ in tā
ta sūma fuerit descript⁹ debitor in libro eōs dicto āno
ꝛ die videlicet in sūma floꝛe. sexcētū. l. Postea in anno
sequēti videlicet millesimo. cccc. xvij. ꝛ de mense iulij
augusti octobris ꝛ februarij soluit certas quantitates
ita q die. xx. mēs marcij dicti āni millesimo. cccc. xvij.
restabat debitor deductis dictis quātitatibꝫ solutis in
florenis q̄nq;cētū. xxv. ꝛ ita fuit assuātus ī dicto libro
post oēs ptitas p̄dictas boc mō videlicet posco de da
re a lib. specbio dellassi florenī q̄nq;centū. xxv. Inter
dictas ptitas erat vna de florenis. l. quos dict⁹ ticius sol
uerat vltimo loco videlicet die decima mēs februarij
dicti āni millesimo. cccc. xvij. q̄ erat vltimo loco descri
pta in dicto libro ante tamē dictā assumatōem de qua
supra scz posco de dare. Prefatus liber qz scriptus erat
in cartis bōbicinis fuerat trāscript⁹ in quodā alio libro
de cartis pecudinis ex deliberatōe p̄sidentiū in gabella
qui liber secund⁹ appellat specbio qz in eo descripti sunt
oēs restātes soluere ꝛ quātitates in q̄bus restāt. fuit ḡ di
ctus ticius descript⁹ in dicto scdo libro die vicesimo mar
cij millesimo. cccc. xvij. ꝓ debitore dicti cois in dicta
quātitate florenoꝝ q̄nq;cētū. xxv. ꝓ resto maioris sū
me p̄dicte scz sexcētū. l. cōtēte in alio veteri libro nō tñ
fuerūt in dicto scdo libro descripte ille ptite particulari
um solutionū descripte in veteri libro ꝑ solū dicta sum
ma q̄nq;cētū. xxxv. in q̄ restabat debitor dicti coīs pro
ut erat assumatū in alio libro. Et cū dictus scdus liber
describeret accidit q dict⁹ ticius q̄ erat etiaz deputat⁹
ad mīsteriū gabelle p̄sidētes qñ gabelle supueīt ꝛ vi
dens se descriptū ꝓ debitore in floꝛe. q̄nq;centū. xxv.
ꝓ resto vt dictū est. Et dubitās vt asserit vtrū illa vlti
ma ptita de floꝛe. l. solu. die. x. februarij esset aptata seu
descripta in veteri libro vel nō. Et per ꝓsequēs an re
stum pfatū ascēderet ad tantā quātitatē vel nō scilicet
q̄nq;cētū. xxv. dixit puisoni q erat ibi p̄sens vos non
aptastis talem ptitā ꝛ puisor respōdit si nō est aptata
aptes tumet qz bene scio q mihi soluisti. Et respexit p
uisor solū bastardeliū suū in quo posuerat dictā sūmā
ad introitū. Et nō respexit libū grossuz veterē in quo
reuera erat aptata ꝛ descripta. Prefat⁹ aūt ticius hoc
audiens scripsit de sua manu sup dicto libro scdo ꝛ p⁹
dictā ptitaz in qua erat descript⁹ erat debitor in dicto
resto florenoꝝ q̄nq;cētū. xxv. die. xx. marcij millesimo
cccc. xvij. hec verba videlicet āne dato a die. x. die fe
bruario floꝛe. l. paga. a tale ꝛc. Camerlingho ꝛc. xlij.
floꝛe. l. Postea sequūt alie ptite ꝛ solutōes facte in an
no millesimo. cccc. xxix. de dicto resto ꝛ sūma q̄nq;cētū
xxv. floꝛe. Dicit nunc q dictus ticius incidit in penas
statutoꝝ disponētū cōtra eos qui sunt in aliquo offi
cio publico ꝛ ꝓmittunt falsitatē furtū vel barataniā seu
fraudē in officio seu de pecunia reuera coīs qz ptita. l.
florenoꝝ esset semel descripta in libro veteri ad diminu
tionē maioris sūme scz flor. sercentū. l. q̄ deducta rema
nebat ꝛ restabat debitor in floꝛe. q̄nq;centū. xxv. de q̄
sūma vel resto flor. q̄nq;cētū. xxv. nihil adhuc solue
rat nō debebat eā iterū describere in libro nouo ad di
minutōez p̄fati resti qz falsuz erat qz de dicto resto seu
sūma q̄nq;cētū. xxv. soluisset dicta q̄nq;cētū ꝓut so
nat sua scriptura sua manu facta licet veruz esset q ea
soluisset de sūma sexcētū. l. Et hoc si sensit de illis. l. que
vere soluit. sed si sensit de aliis qz eadē die potuisset du
as solutōes facere eidē camerario quālibet de. l. adhuc
istud est falsius ꝛ intollerabili⁹ qz reuera nō soluit nisi
semel seu vna q̄nquaginta ꝛ nō plura. Queritur ergo vi
sis statutis quid iuris.

In christi nomie Amē

Videndū est primo posito q ꝑ p̄fatus ticius malicioſe hoc fecisset: vt qz sciuisset illam ptitaz aptatam
in alio libro vtrū videat ꝓmisisse furtū de pecunia cō
munis qđ vocat crimen peculatus in pecunia publica
vel ciuitatis. ff. ad. l. iul. pecu. l. j. ꝛ. l. iij. §. fi. sen de resi
duis e. l. iij. §. l. iulia. Nam hoc crimē grauius punit ꝑ
statutū cum de arbitriū rectori q vsq; ad mortē posſit punire qñ transcēdit sūmā. l. libraruū. Et in hoc bre
uiter clare dicēdū est q nō quia crimē tunc ꝓmittit cū
quis in admīstratōe positus ex ipa admīstratōe pecu
niam publicā suscipit ꝓter voluntatē principis seu rei
publice qđ hic nō pōt dici fecisse cum esset debitor rei
publice. Sz potius videret voluisse negare se esse de
bitorē in tāta quātitate in quāta erat descript⁹ debitor
ꝓ resto scz in quinq;centū. xxv. ꝛ sic nil cōtractauit ꝺ
eo qđ esset reipublice ergo ꝛc. ff. ad. l. iul. pecu. l. penul.
de acqui. pos. l. iij. §. si rem de nego. ges. l. quis sine vsu
ris vbi bonus tex. adhoc. Constat. enim q debitor ne
gando se debitorē non cōmittit furtū: quia ipe est do
minus pecunie debite anteq; eam tradat ergo ꝛc. ff. de
furtis. l. falsus. §. j. de condi. ob cau. l. penul. Sed po
tius dicitur fallax seu verbis fraudem adhibere quoni
am furtum facere ea. l. falsus. §. si quis nihil in personā
ꝛc. Secundo videndū est vtrum videatur cōmisisse

barratrīā quā etiā ſtatuta puniūt. Et hoc etiā dicendum eſt q̄ nō q; barrataria vt puto tūc p̄prie eſt cum officialis pecunia corrupt⁹ aliq̄d facit vel non facit q̄ quidē crimē de iure ꝓmuni cohercet̄ per titulū. ff. de cā lū. ⁊. C. de pena iudicis qui male iudicauit. Auc. ß nouo iure nō em̄ video cui plus poſſit aſſimilari nā eſt vocabulū inuentū ab vſu loquēdi ⁊ ſicut in vſu loquēdi ꝓtractus ꝓmutatōis vel alius innoīatus do vt des vel vt facias dicit̄ quoddā barratrū licitū ita cuz dat̄ pecunia officiali vt aliq̄d faciat nō fiendū vel aliq̄d fiendum obmittat dicit̄ quoddā barratrū illicitū. Et inde dicit̄ barrataria q̄ hic factū nō fuit ergo ꝛc. Tercio videndū eſt vtrū ꝓmiſerit falſitatē ⁊ videt̄ q̄ ſic. quia ſcripſit id q̄ nō erat verū. ſcz ſe ſoluiſſe. l. de ſāma quingentoꝝ. xxxv. in qua erat aſſumat⁹ debitor ꝓ reſto maioris ſūme q̄ erat falſuz q; de dicta ſūma quingētoꝝ xxxv. nihil adhuc ſoluerat q̄ ſic ſcripſit ergo ꝛc. l. j. §. qui rationib⁹. ff. de fal. ⁊ q̄ no. e. ti. l. qui falſaz per bar. iūcto tex. in auc̄. de inſtru. cau. ⁊ fide circa pun. Solue rat. n. dicto q̄nquagīta de ſūma maioꝝ ſcz ſexcentū. l. nō de mīoꝝ ſcz q̄ngentū. xxxv. Breuiter ſi ſcripſiſſet ſe ſoluiſſe dicta q̄nquagīta poſt vigeſimā diem menſ marcij qua dicta aſſummatō ſcripta fuit in libro nouo clarū eſſet q̄ fuiſſet falſitas q; nihil haberet in ſe veritatis illud q̄ ita ſcripſiſſet. Et idē ſi ſimpl'r ſcripſiſſet ſe ſoluiſſe ſine appoſitōe alicui⁹ diei ſolutōis facte q; cum ſcripſerit ꝓ hec verba ſcz āne dato ꝛc. q̄ intelligit̄ ſcz de dicta ſupra ſcripta ſūma neceſſario ſeq̄ret̄ q̄ dediſſet poſt dictā aſſummatōem factā die viceſimo menſ marcij al's nō debuiſſet aſſumāri debitor in q̄ngentū xxxv. ſi ꝓ prius de ea ſoluiſſet. Sz q; ſcripſit ſe ſoluiſſe die decimo mēſ februarij q̄ intelligit̄ ſcz ꝓxime p̄teriti. l. cum qui de verbo. obli. Et iſtud erat veriſſimū q; dicta die ſoluerit. l. ⁊ illi camerario cui ſcripſit ſe ſoluiſſe nō pōt dici falſitas licet ſcripſerit ſe ſoluiſſe de q̄ngentū. xxxv. q̄ tamē verū nō erat ſed ſoluerat de ſūma ſexcentū. l. q; primū. ſ. q̄ ſoluerit ꝓſiſtebat in facto ſuo ⁊ erat principal⁹. Secūdū vero ſcz q̄ dicta ſūma cederet in diminutōez ſūme q̄ngentoꝝ. xxxv. vel ſūme ſexcentoꝝ. l. nō ꝓſiſtebat in facto ſuo ß in facti ſerie ⁊ veritate. Et nō erat q̄d principale ß acceſſoriū ſeu erat effectus dicte ſolutōis. Poſtq̄ ergo id q̄ erat principale. Et in facto ſuo ꝓſiſtens erat verū nō poteſt dici falſitas licet ſcām verū nō eſſet q̄ erat acceſſoriū q; non dicit̄ falſum id q̄ iuuat ꝓmodio veritatis. ff. de le. ij. l. cū filius. §. heres meus. Et q; primū cum ꝓſiſteret in facto ſuo poterat adeo falſificari q̄ veritas nō de facili fuiſſet repta. Et ideo inſpici debz an in illo fuerit cōmiſſa falſitas vel mēdaciū. Sz in ſcdo nō ſic. Nā poſt q̄ erp̄ſit diem qua ſolutio facta fuit nō pōt dici falſitas: ex quo p̄ inſpectionē libri veteris poterat videri in cui⁹ ſūme diminutōez cederet dicta ſolutio ſcz vel veteris ſūme ſexcētoꝝ vel q̄ngentoꝝ. Nō ergo curāduz q̄ in hoc ſcdo fuerit mētitus poſtq̄ ex inſpectōe libri veteris poterat ſciri de ꝓtrario ſcz q̄ nō de ſūma q̄ngentoꝝ ſed de ſūma ſexcētoꝝ dicta q̄nquagīta fuerāt ſoluta ⁊ dictū mēdaciū nō poterat ſic eē nocuū reipublice ergo ꝛc. vt no. in. l. damus de fal. C. ⁊ no. ff. de cuic. l. fundū in fi. in glo. fi. in fi. Unde ſi q̄s teneret̄ creditori ſuo in cētū ꝓ ſorte ⁊ in. l. ꝓ vſuris ſolueret ſimplicit̄ q̄nquagīta nō exp̄ſſo in quā cauſā certū eſt q̄ cederēt in ſolutionē vſurarū nō ſortis. C. de ſolu. l. j. Pone ergo q̄ ex interuallo ſcribēt ſe ſoluiſſe ꝓ ſorte nō putarē ꝓmittere falſitatē ſed poti⁹ circa diſpoſitōez iuris erraſſe. ſicut ī ſimili dicit̄ in dicta. l. falſus. §. ſi q̄s nihil de furtis quā diſpoſitōez iuris ꝓ ſuā ſcripturā mutare nō poterat ita nec hic iſte ꝓ ſuā ſcripturā poterat īmutare vel offuſcare veritatē ſcz in cui⁹ ſūme diminutōez dicta ſolutio tēderet. Sufficit ergo q̄ in eo q̄ erat p̄ncipale erat reperiat̄ veritas. Preterea nō p̄ſumit̄ iſte dolo feciſſe duplici ratōe. Prima q; palā hoc fecit ⁊ int̄rogato priuſa. priuſore ad cui⁹ officiū ptinet ptitas deſcribere ad libzū. An illā ptitā deſcripſiſſet vel non. Et cū ille nō clare reſpōderit ⁊ ꝓmiſerit dicto ticio q̄ apponeret ſatis videt̄ ſine dolo ⁊ fraude feciſſe q̄ſi inductus ex reſpōſione priuſoris ad que facit. l. queſitū cuz ibi no. ff. q̄ acto. de pecu. eſt āna. iūcta. l. nō criſtimo d̄ admiſ. tu. ⁊. l fi. de ri. nup. Secūda ratio q; iſte act⁹ ſcribendi nō erat de genere ꝓhibitoꝝ ergo dolus nō p̄ſumitur niſi p̄bet̄ ſcz q̄ ſciens illā ptitam deſcriptā in libro veteri. Iterū eam deſcripſit in nouo ſed poti⁹ p̄ſumitur fuiſſe error vel ignorātia ar. l. quotiēs. §. qui dolo. ff. de ꝓba. cū ſy. Posſet forte imputari vtriq; ipoꝝ culpā. ſ. cur nō inſpexerint libzū veterē in quo reperiſſent dictā ptitam deſcriptaz. Sed falſitas nō ꝓmittit ſine dolo iuxta no. p̄ bar. in. l. j. §. non aūt. ff. ſi quis tē. liber eſſe iuſſus. ⁊. C. de falſis. l. nec exemplū. teneret ergo puniri leuius ratōe culpe iuxta no. p̄ bar. ff. d̄ adul. l. fi. Quarta ⁊ vltimo videnduz eſt an iſte poſſet dici ꝓmiſiſſe ſaltem fraudē ⁊ ſic maleficiū innomiatū q̄ de iure ꝓmuni punit̄ vel p̄ titulū de crimīe ſtellionat⁹ vel vero ſtatutoꝝ q̄ in officio coīs deliquit videt̄ puniri ſicut falſitas ⁊ barrataria cū oīa ſimul copulent̄ in ſtatuto. Et breuiter ſolutō hui⁹ patet ex ſupraſcriptis nā fraudi ineſt dolus ⁊ ſine eo nō eſt. ff. de pac. in regentū. §. ſed ſi fraudādi. dolus aūt nō pōt dici ꝓmiſſus poſtq̄ priuſor ad quez hoc ptinebat ſciuit ⁊ paſſus eſt. imo licētiā dedit exp̄ſſe q̄ ſcriberet vt in p̄ncto. C. de tranſ. cū donatōis. Itē etiā q; poti⁹ p̄ errorē p̄ſumit̄ ſcripſiſſe ex quo ſcriptura ſua iuuaret̄ p̄modio veritatis niſi p̄baret ꝓtrariū ſcz q̄ malicioſe ⁊ ſciēter feciſſet q̄ in dubio nō p̄ſumit̄ p̄ dicta. Ex quib⁹ ꝓcludit̄ q̄ iſte nōnit puniēdus pena ordinaria q̄ imponit̄ p̄ ſtatuta illis qui ꝓmittūt furtū barratariā falſitatē vel fraudē in officio vel pecunia coīs licz forte de culpa ⁊ temeritate venīat aliqualiter ⁊ leuiter puniēdus iuxta no. in dicta. l. fi. ff. de adul. p̄ bar.

Conſiliū. CLIIII.

An in dubio poſſeſſiones p̄ſumant̄ feudales. Itez ſi aliquis fecerit ſe inueſtiri de reb⁹ allodialib⁹ an p̄ hoc ille efficiant̄ feudales vbi etiā habeat̄ de feudo tā antiq̄ q̄ nouo q̄ nō p̄tinet ad agnatos qui nō conſēdūt a p̄mo inueſtito ꝛc. Itē an illa ꝓditio ſi vxor honeſte ⁊ caſte vixerit poſita in vno relicto facto vxori videat̄ repetita in alio vel in ſubſtitutōe facta de ipa vxore.

In christi nomīe Amē

Super primo queſito inquātuz queriť vtruz dicte poſſeſſiones cenſeant̄ feudales. Reſpondeo q̄ ſi conſtat epiſcopū vel eccleſiā ſuā habere in eis directuz dominiuz quia forte al's eas cōceſſerat in feudū. Sed q; forte erant alienate ⁊ in manib⁹ aliquoꝝ qui nō recognoſcebant ab epatu p̄fatus domin⁹ epūs ad finem q̄ recuparent̄ per dictū dominū gualdinellū appoſuit dictum pactū q̄ intelligerent̄ eſſe de feudo poſſeſſiones que per dictum dominū gualdinellū vel per eius heredes acquirerent̄ in ptinentijs dicte ville ⁊ tunc clarus eſſet q̄ intelligerent̄ eſſe de feudo vt eſt caſus in. c. ex p̄te de feu. in fi. ꝓiuncto verſi. alia quoq;. Si vero nō conſtat q̄ epūs vel eccleſia ſua directuz dominiuz habeat vel vnq̄ tanq̄ directus domin⁹ conceſſerit in feudū poſſeſſiones exiſtētes in dictis ptinētijs. Et tunc eſt dubium q; ſi primo fuiſſent acquiſite p̄ dictum dominū ſpinellam ⁊ ſic fuiſſent effecte illius propie ⁊ allodiales et poſtea de ipis feciſſet ſe inueſtiri ab epo. Et quereret

an ꝑ hoc effecte sint feudales. Et translatū foret dire-
ctum dñiz in ecclesiā 7 ciuilis possessio remanēte vtili
dño 7 naturali possess. penes dñm spinellā esset disti-
guendū put distinguit bar. in.l. si aliquā rē. ff. de acq̄.
pos. Qđ añt ab ecclesia 7 epo recepisset seu recogno-
uisset tanq̄ suas scz ipius dñi spinelle nō tanq̄ epi vel
ecclesie q: bene sciebant q nō erāt illius sed sue 7 tunc
fuissent effecte feudales q: censeret' voluisse donare di
rectū dñiz 7 sic esset fictus titulus. Et q: in ecclesiam
träfferr' dñiz sine traditōne. l. fi. C. de sacrosanc. eccl.
nō noceret q nō fuisset facta traditio q: illa nō erat ne
cessaria 7 sic nō ꝯcurreret duplex fictio circa idē. Se-
cus in alio in quē sine traditōe dñiz nō transfert ꝑm
no. Ibidē ꝑ bar. 7 ꝑ cy. in.l. qui rem. C. loca. Aut reco-
gnouisset 7 recepisset eas tanq̄ essent ipi⁹ epi q: sic cre
debat 7 tūc nō fuissent effecte feudales q: cū esset non
censet voluisse träfferre dñiz directū in ecclesiā. l. iij.
§. subtilius. ff. de cōdi. ob cām. Et sic nō valeret dicta
recognitio tanq̄ erronea. Sic videt distinguendū in
casu ꝓposito vbi p̄cessit investitura 7 ꝑ ꝯsequēs reco
gnitio de possessionib⁹ acquirēda in ꝓtinētijs dicte vil
le. Et postea fuit secuta acq̄sitio de p̄dictis ꝑ p̄fatum
spinellā nam investitura trahit' ad tp̄us acquisitōnis.
Et est pinde ac si tūc eū acquisiuit fuisset investitus de
dictis possessionib⁹ 7 pinde ac si tūc eas recepisset 7 re-
cognouisset epo nō añt ecōtra acquisitō ad tp̄us inue
stiture facte. d. gualdinello cū acq̄sitio fuerit actus vo
luntarius 7 sic nō trahit' retro sicut nec ꝯditio potestati
ua. ff. q̄ res pig. obli. pos. l. fi. qui poti. in pig. habe. l. j.
Sicut ergo si tūc cum acq̄siuit eas ꝑ fato spinella vere
fuisset de ipis investitus ab epo dicti loci 7 eas ab ipso
recognouisset adhiberet' predicta distinctio scz q aut
eas recognouit tanq̄ suas sciens eas nō esse epi 7 tunc
essent effecte feudales. Aut tanq̄ epi credēs eas esse il
lius cū tamē nō essent vel nō appareret q essent 7 tūc se
cus vt supra dixi p ea que no. bar. in dicta. l. si aliquaz
rem. ff. de acq̄. pos. in iij. coll'. ibi habui bāc questionē i
hac ciuitate ꝛc. vbi colligit' determiatio huⁱ⁹ dubij ita
7 nūc cum fingit' fuisse investit⁹ dictus spinella tūc cuz
eas acq̄sinit q: investura facta de ꝑuo suo trahit' ad
illud tp̄us vt supra dixi. In dubio ꝛo quid credide-
rit. Et qua mēte fecerit standū est circūstantijs 7 cōie-
cturis q̄ ex serie tocius rei ꝯtrahendi possunt. l. si serui⁹
plurīū. §. fi. ff. de le. j. Sed ꝑsupposito q fuerint effecte
Et sint feudales sup eo q querit' an ptineāt ad agna
tos q: dictus dñs spinella nō potuisset testari vt in vsi
bus feudoꝝ ti. de succes. feu. c. j. in fi. prin. Respondet'
q etiaz si hoc esset feudū antiquū 7 pauitū q: ꝑuus
dicti spinelle fuit vere investitus ipe spinella cū acquisi
uit vt supra dixi nihilomin⁹ ad dictos agnatos nō pti
nerēt nisi descēdissent ab isto q̄ primo loco fuit investi
tus scz a dño gualdinello. Sed reuerteret' ad ep̄m vt
est casus in vsib⁹ feu. ti. de gradib⁹ suc. de feu. versi. bis
vero deficiētib⁹ ꝛc. Ibi si em̄ ticij anus ꝛc. Et multomi
nus ptinerēt ad agnatos si dicerem⁹ q esset feudū no-
uū etiā si spinella simul cū dictis fuisset de ipius posses-
sionib⁹ investit⁹ vt in. c. j. de duob⁹ fra. de nouo bñ in-
uestitus. 7 hec de primo quesito. Etum ꝛo ad scd̄m
videt' dicendū q ꝯditio viduitatis apposita in primo
legato vsufruct⁹ nō intelligat' repetita in substitutōe
postea facta filio de dicta vxore 7 filia q: fuit facta in
diuersa oratōe ar. l. qui fundū. ff. de ꝯtrahē. emp. 7 tra-
ditur ꝑ bar. in.l scye. §. gayo. ff. de fun. instruc. 7. l. i re-
petendis 7 in. l. si pure de le. iij. etiā si fuisset apposita di
ctio repetitiua. Itez vel hoc ampli⁹ vt ibi ipe bar. no.
potissime q: inter relictū vsufructus 7 dictā substitu.
quedā alia extranea interserunt' in testō vt ptz ex eius
tenore que quidē intermedia solēt impedire repetitō-
nem vt no. insti. de re. divi. §. Itē lapilli 7 colligit' in. l.
fi. ff. de re. du. In verbo ꝯiuncta scriptura a ꝯtrario sen-
su facit lex tria ꝑdia. ff. de ꝑ. rus. ꝑdi. In ꝯtrariuz facit
ꝑsumptio q: si testōr noluit eā habere vsufructū si nu-
beret quāto min⁹ est credendū q noluerit eā habere ꝑ
ꝓximitatē. Nā indignat' anima mariti de trāsitu vxoris
ad scōa vota in auc̄. de nup. §. q: vero et ad theoricas
bar. supra in ꝯtrariū allegatas. Respōderi pōt q ha-
bent locū qñ ꝯditio est talis q eius effect⁹ nō offendit
maritū. Secus videt in ista ꝯditōe viduitatis cui defe
ctus testōrē etiā mortuū 7 animā eius videt offendere
vt dixi. Hinc ē q ꝓpter dictā ratōez verba illa si ho-
neste 7 caste vixerit ꝓlata a marito importāt. i. vidua-
liter q̄si nō videat' caste viuere ꝑm intētionē mariti lo
quētis qui affectat viduitatē si nō nubit licet si ꝓlata
essent ab alio secus. l. mulier. §. cū ꝓponeret'. ff. ad tre-
bel. Et ita no. ꝑ bal. in auc̄. cui relictū. C. ō iudi. vidui.
7. l. iusticia. §. j. de iusticia 7 iure 7 sic verba intelligant'
ꝑm qualitatē ꝑsonarū ꝓferentiū ea. Sic eodē mō pōt
dici q licet alia ꝯditio cui⁹ defectus nō offenderet ma-
ritū seu testōrē loquētez nō intelligeret' repetita in di-
uerso relicto 7 in diuersa oratōe posito ꝑm theoricam
bar. in dictis locis. Secus tamē est in ista cui⁹ defectus
offendit maritū 7 ei displicet vt ex ꝑsumpta eius volū
tate censeat' repetita ꝑ quo facit in ratione sui. l. iij. §.
fi. ff. de admī. legatis.

Consiliū. CLV.

Investitura facta de descēdentib⁹ post mortē feu-
datarij intelligit' in dubio facta de feudo veteri nō au
tem vt ꝓstituat' nouū feuduz. Et licet vasallus delin-
quēdo vel renūciādo nō ꝓiudicēt trāsuersalib⁹ ꝓiudi-
cant tamē descēdentib⁹. Et an feudū transeat cūm cō-
fiscatione ceteroꝝ bonoꝝ.

In christi noie Amen

Circa p̄sentē casuz notandū est q Singofre
dus 7 henricus filij dñi gualdinelli primi investiti q̄ di
uiserūt inter se feudū in duas dimidias 7 renūciauer't
in manib⁹ dñi epi vt dicit' 7 fecerūt se de nouo inuesti
ri q̄libet de vna dimidia renūciassent hoc acto vt inue
stirent' tāq̄ de feudo nouo 7 ita fuisset factū tūc d̄ vno
feudo veteri facta fuissent duo feuda 7 quodlibz ip̄oꝝ
habuisset ꝓncipiū i ꝓsona sui investiti ar. ff. de le. j. l. pla
ne la ꝑma in. §. fi. cū ꝓcor. Et ideo ad ptē Singofredi
nullo mō potuisset vel posset vocari henric⁹ vel aliqui
descēdentes ab eo etiā in defectū masculoꝝ descēdenti
um ex dicto Singofredo. Sz aut vocaret' femie si ex
tarēt put extatī casu p̄senti dicta maria ꝑm tenorē in-
uestiture facte dicto Singofredo vel deficiētib⁹ tā ma
scul' q̄ femīs reuerteret' ad dñm vt in ti. de gradib⁹ suc
infec. c. j. ꝛsi. q ita est intelligēdū ꝛc. In vsib⁹ feudoꝝ
iūcto. c. j. ī fi. ī ti. de eo q̄ finē fecit agna. defen. p̄ ibi vel
nisi ad ꝛ refutauerit ꝛc. 7 tūc esset clarū q istud feudū
de q̄ agit' ptineret ad dñam mariā filiā thomasi nō au
tem ad Matheū Jacobū 7 Johānē agnatos. Si ꝛo
fuerūt investiti tāq̄ de feudo veteri q̄d esse potuit licz
fuerit inter eos facta diuisio. i. cū ꝯditōnib⁹ 7 q̄litatib⁹
prime investiture facte ī ꝓsonā gualdinelli videlicz q
deficiētib⁹ masculis ex eo descēdentib⁹ venirent femine
tūc talis diuisio oparet' hoc videlicz q in pte obueniē
te Singofredo masculi descēdētes ex eo ꝑferer't ma-
sculis descēdētib⁹ ex henrico q̄d nō essz si diuisio facta
nō facta. Sz nō oparet' dicta diuisio quomin⁹ deficiē
tib⁹ masculi deficiētib⁹ ex Singofredo vocarēt' masculi
descēdētes ex henrico etiam anteq̄ femie descēdētes
ex Singofredo attēto tenore investiture facte gualdi
nello ꝑmo investito a quo oēs descēderūt vt hec habē
tur 7 colligunt' ex. c. vnico versi. dūmodo scias in ti. de

natu.ſuc.feu. ꝛ in fi.dicti.c.iñcto etiã.c.j. de eo qui ſibi ꝛ heri.ſuis maſculis ꝛ femis verſi.nõ.n.patet ꝛc.in vſi. feu. Jn dubio aũt poſtq̃ cõſtat ſaltẽ per cõfeſſionem partiũ de inueſtitura antiqua dñi guadinelli p̃ſumũt ſequẽtes facte in p̃ſonis deſcẽdentiũ ex eo facte tanq̃ de feudo veteri ꝛ antiquo. Et ꝑm ꝓditõnes ꝛ pacta cõtenta inueſtitura illius primo p̃ tex.in dicto.c.j. de eo q̃ f.nem fecit agna.in fi.qui innuit q̃ ad hoc vt dicat nouum requirit q̃ exp̃ſſe dicat q̃ fiat renũciatio vt tanq̃ de nouo inueſtiat. Jtẽ ſatis innuit in.c.j. de duob fra.capi.inueſti. in quib notãter dicit de nouo nõ de p̃no ꝛc. Et ſic innuũt q̃ qñ duo fratres inueſtiunt de beneficio qđ fuit paternũ cenſent inueſtiti tanq̃ ỏ paterno nõ tanq̃ de nouo ꝑ hoc etiã ratio qꝛ ſequẽs diſpoſitio cenſet in dubio facta ꝑm tenorẽ ꝛ naturã p̃cedentis facte ſup eodem ar.ff. de vſuris.l.ſi ſtipulat⁹ et l.j.§.belliſſime vt le.no.caue.ꝛ.l.ſi eum.§.qui iniuriaꝝ ff.ſi quis cau.qꝛ ꝑm ſubiectã materiã verba ſunt intelligenda.l.ſi vno in p̃in.ff.loca.ꝛ.l. ſed et ſi poſſeſſori.§. ſed ſi rerũ de iur.iur. Si ꝙo non cõſtaret de veteri inueſtitura ꝛ eſſet ꝓtentio cui incũberet onus ꝓbãdi an eſſet nouũ vel antiquũ tunc eſſet dicendũ q̃ incũberet agenti vt in.c.j.§.fi. de gradi.ſucce.in feu.ꝛ ibi no.ꝛ.l. ei qui.ff. de ꝓba.cũ ſy. Nunc ergo eſt videndũ poſito q̃ ita ſit hoc ſcẽdo caſu. Et q̃ iſti agnati deberent p̃ferri dicte filie vtrũ ceciderint a iure ipſoꝝ ꝓpter delictuꝫ Singofredi qꝛ rupit cõfinia ꝓpter qđ fuerunt bona cõfiſcata. Reſpõdeo nõ ſed potius roboratũ fuit quia cum dictuꝫ delictũ non ꝙcerneret p̃ſonã dñi feudi vel eccleſiã a qua tenebat in feudũ ſed ꝙcernebat dñm terre p̃fatum feudũ facta cõfiſcatione generali oĩm bonorum fuit ſtatim apertũ agnatis excluſis deſcendentib dicti Singofredi nõ aũt tranſiuit in fiſcũ licet de facto per camerã fiſcalem fuerit occupatũ vt in.c.ſi vaſallus culpã ſi de feu.fuerit cõtrouer.ꝛ in.c.j.de vaſ.feu.ꝓue. cui deſe.ꝛ que fuit prima cã bene cũ.c.j.§. deniq̃ ꝛ no. bar.in.l.ſi finita.§. ſi de vectigalib de dam.infec.facit qđ no.bar.in.l.euꝫ qui de interdic.ꝛ rele. Sed ex alio ſibi videnť p̃indicaſſe dicti agnati videlicet q̃ cũ feudum eſſet eis aptuꝫ ꝛ poſſent ipm repetere a camera fiſcali tanq̃ de facto detentuꝫ ꝑ ea que dicta ſunt ſupra ꝛ tacuerũt ꝑ annos.xl. vel circa amiſerũt ius ſuũ p̃ſcriptione. C. de preſcrip.xxx.an.l.ſicut ꝛ.l. omnes ꝛ.l.j. de ãua.excep.ꝛ ar.c.ſi quis p.xxx.ãnos ſi de feu.fuerit cõtrouer. Et videť eſſe q̃ſi caſus de hoc in.l.fi.C. de fundis p̃imo.li.xj.que incipit iubemus. Et ſic videť fuiſſe acquiſitũ camere ſi illa tenuit tãq̃ feudũ ꝛ recognouit dñm vt in dicto.c. ſi quis p.xxx.an. Et ſi dicať camera fuit in mala fide qꝛ ſciebat vel ſcire debebat non ꝓtinere ad ſe ſed ad agnatos. Et ſic nõ potuit p̃ſcribẽ de regulis iuris.l.poſſeſſor. Reſpondeť q̃ uno credebat ad ſe ꝓtinere ex cõfiſcatione ꝛ licet iſte fuerit error iuris qui nõ ꝓdeſt ad vſucapionẽ triẽnij vel ad p̃ſcriptionẽ longi temporis que currũt cum titulo.l.nunq̃ ff. de vſuca. bene tamẽ ꝓdeſt ad p̃ſcriptionẽ lõgiſſimi temporis qui currit ſine titulo ꝓut ſentit glo.in.c. de quarta de p̃ſcrip. ꝛ ita debet intelligi ꝛ limitari qđ no. bar.in.l.celſus.ff. de vſuca.in pe.coll.ibi dum dicit.dic ergo q̃ bona fides p̃ſumit ſi p̃cedat titulus verus vel putatiuus etiã erroꝛe iniuſto ꝛc.ꝛ cy.in.l.venditoꝛi.C. de vſuca.ꝑ empto.de p̃ſcrip.xxx.an.l. ſi quis emptõis §.j.in prima oppo.ꝛ.l.j.C. de fui.ꝛ aqua in q̃rta op.et qđ no.in.c.cũ ꝓſone de ꝓuiſ.li.vj.in nouel.facit.l.igit ff. de libera.cã ꝛ.l.ſed ꝛ ſi lege.§.ſcire de peti.here. Poteſt etiã dici q̃ p̃iudicauerint ſibi dicti agnati ꝙducendo dictum feudũ a camera ꝓpter qđ videť renũciaſſe omni iuri ſuo vtilis dñij ꝛ ipm in cameram tranſtuliſſe ꝑ l.qđ in eo in prin.ꝛ.l.ſi aliquã rem cũ ibi plene no.ff. de acq̃ren.poſ. Vel ſi dicamus q̃ illud ius nõ potuerit in aliũ trãſferre ſine licentia dñi feudi ſaltẽ ad dñm feudi reuerſuꝫ fuit ar.inſti. de vſufruc.§. finit. Et ſic qđdcũq̃ iſtoꝝ teneamus cũ poſtea dux mediolani qui fuit ceſſit dño vronẽſi ꝛ ꝑ ꝙſequẽs in iure camere ꝓſecerit q̃ dñs epus vicẽtinus inueſtiret thomaſiũ deſcendentẽ ex Singofredo cenſeť in eius p̃ſona feudũ nouum fuiſſe in quo nõ debꝫ haberi aliquis reſpectus ad inueſtituraꝫ primo loco factaꝫ in p̃ſona dñi guadinelli quia ius cõpetens ex illa inueſtitura deſcẽdentib ex dicto dño guadinello fuit extinctũ ſcꝫ ꝓ dimidia que obuenit Singofredo ꝓpter ſui delictuꝫ ꝛ apertũ fuit henrico fratri ꝛ deſcẽdentib eius ꝛ poſtea ius dicti bẽ. militer fuit extinctũ p̃ſcriptione vel tacita renũciatione. Si ergo illi qui neglexerunt petere tãto tempore a camera ꝛ qui ꝙduxerũt a camera p̃cedebãt alios agnatos in gradu ꝛ ſic.ius dicte dimidie ad eos ſpectabat. Et iſti agnati qui nũc petunt ſcꝫ Matheus Jacobus ꝛ Johãnes deſcenderũt ab illis. Clarũ videť q̃ ex perſona illoꝝ qui iam a iure ſuo ceciderant venire nõ poſſunt iuxta notata ꝑ bar.in ſy.in.l.qui ſupſtitis.ff. de acq̃ qui.here. Sed ex ꝓpria p̃ſona venire poſſunt ꝑ nota ta ibidem ꝑ bar.ꝛ per.c.j.§.j. de ſucceſ.feu.ꝛ.c.j. de alie na.feu.pat. vbi vaſallus non poteſt renũciare feudo ꝛ facere inueſtiri filiam in p̃iudiciũ agnatoꝝ illis nõ conſentientib. Si ergo nõ p̃iudicat eis exp̃ſſa renũciatio ſimiliter nõ debet p̃iudicare tacita reſultans ex p̃ſcriptione vel negligentia ſeu ex ꝙductione facta a camera. Sed in cõtrariũ videť quia quicq̃d ſit de agnatis ex tranſuerſo venientib vt vaſallus non poſſit eis prejudicare nec delinquẽdo niſi cum delinquũt in dominũ vt in.c.ſi vaſallus culpam ſi de feu.fue.controuer.ꝛ in c.j.ſi vaſallus feudo priuet nec renũciando ſeu exp̃reſſe vel tacite vt in dicto.c.j. de alie.feu.pater ꝛ ỏ ſucceſ. feu.c.j.§.j.ſuis tamen deſcendentib poteſt p̃iudicare delinquẽdo ꝛ ſic in hoc ſunt deteriores conditionis q̃ trãſuerſales vt eſt caſus in capitulis ſupra allegatis ſi licet ſi vaſallus culpam ſi de feu.fue.cõtrouer. ꝛ ſi vaſallus feu.priue.cui de feu.c.j. Et eodem modo videtur q̃ poſſit p̃iudicare renunciando tacite vel exp̃reſſe per id qđ no.archidy.in ſy.in.c.j. de iure p̃o.li.v. in re patronatus eccleſie qđ deuoluit ad deſcendentes ꝛ agnatos quaſi ꝑ eundẽ modũ ſicut feudũ. Nam tenet ibi archidy.licet quidã tenuerunt ꝓtrariũ q̃ p̃on.poſſit in p̃iudiciũ filioꝝ ſuoꝝ ꝛ ab eo deſcendentiũ renunciare iuri patronatus ꝛ priuat filios eius vt etiã exp̃reſſa ficauit de teſti.in fi. Eodẽ modo videť dicendũ tam in tacita renũciatione q̃ exp̃reſſa vt facta a patre p̃iudicet filijs ꝛ deſcẽdentib quia tranſire ſolet ad filios vt filios ſicut illud ius patronatus. Unde videtur dicendũ concluſiue q̃ dicti Matheus Jacobus ꝛ Johãnes cum ſit deſcẽderunt ab illis excluſis per preſcriptionẽ ꝛ renũciationẽ non poſſint nec ex p̃ſona parentum nec ꝓpria venire contra iſtam mariam quia quo ad eos cenſeť fuiſſe feudũ nouũ in perſona patris dicte marie. Et per conſequens deficientib maſculis venit dicta femina ꝑm tenorẽ fue inueſtiture. Et ſi dicta femina nõ eſſet potius deuolueret ad epiſcopũ minum feudi q̃ ad dictos agnatos. Sed ſi dicti agnati nõ deſcenderent ab ipis excluſis ſed ab alijs ad quos forte nõ ſpectabat ꝓ tũc recuꝑare a camera quia forte erant alij qui eos p̃cedebant in gradu: tunc ſecus eſſet quia negligentia illoꝝ p̃cedentiũ ꝛ etiam tacita renunciatio reſultans ex cõductione facta a camera non noceret eis ſicut nec exp̃ſſa renũciatio vt in dicto.c.j. de alie.feu.pater ꝛ de ſucceſ.feu.§.j.

Consiliū.CLVI.

Repetens vsuras solutas quomō possit vel debeat ꝓbare de quātitate vsurarū solutarū.

In christi nomie Amē

Visis et pōderatis omnib⁹ de quib⁹ supra fit mētio sup primo ⁊ secūdo dubio videt dicendū q; licet ex tenore instri appareat de vera nūeratōe ⁊ etiā ex dispositōne notarij ⁊ testiū nō ꝓpterea euitat ꝑsumptio statuti ꝑfati qm̄ potuit vel in ꝓtinenti vel ex intervallo restitui tercia ꝑs pecunie nūerate hoc acto inter eos q; prius ⁊ sic dicta nūeratio habet ꝙ nō facta quo ad dictā terciā ptem. l. qui sic solvit. ff. de solu. ⁊ qđ notat. in. l. singularia ante finē. ff. si cer. pe. Et hoc factū esse ꝑsumit stante dispositōne dicti statuti vt sic vsq; ad terciā ptem sortis ꝑsumat nūeratio fuisse simulata ⁊ q; oīno ne apud debitorē remaneret sed mutuāti restitueret ar. ff. de manumis. l. iij. §. si ab ignoto. Et hoc ꝓpter versucias ⁊ cautelas vsurariox iuxta no. ꝙ cano in aut. ad nostram de emp. ⁊ vēn. ⁊ de pigno. c. illo vos. Si tamē aduersarij ꝓferent totaz pecuniā quā receperāt remāsisse apud eos cessaret dicta ꝑsumptio qm̄ contra ꝑsumptiones iuris ⁊ de iure admittit ꝓbatio ꝙ confessionez ꝓtis vt no. in auc. sed iam necesse. C. de dona. ante. nup. ꝙ cy. Et in corpe vnde sumit per glo.

Ertum ꝓo ad terciū dubiū ego puto q; cū iste contractus nō fuerit vnq; dissolutus ꝙ solutōes sortis vel ꝙ confessionē creditoris de sorte ipa recepta non habeant locū ꝑsumptio suprascripti statuti videlicet q; ꝑsumant isti debitores semp solvisse vsuras ꝙ tota quātitate a die mutui facti vsq; ad ꝑsentē diem ad rationē denariox quatuor ꝙ qlibet libra ⁊ quolibet mense. Nec etiā ꝙ vno anno quicq̄d in cōtrariū fuerit ꝓsulto ꝓfatum statutū ꝑsumit a coīter accidentib⁹ a quib⁹ longe maior est ratio ꝑsumēdi fuisse solutas vsuras ꝙ toto tpe quo durauit ꝓtractus qm̄ appet ꝓtractū fuisse dissolutum q; qm̄ hoc nō apparet. Constat nanq; q; tunc dissoluit cum creditor cōfitet sibi sortem solutaz ⁊ liberat debitorem ab ea: vnde qm̄ sibi restituit instrm̄ debiti. ff. de pac. l. labeo sed creditor vsurarius nō ꝑsumitur hoc facere sz liberare debitorē a sorte nisi de sorte sibi sit satisfactū. Et etiaz de vsuris medij temporis. Et in dubio ꝑsumēdū est q; quicq̄d interim fuerit solutū ꝑ ꝑfatum statutū ꝑsumit a coīter accidentib⁹ a quib⁹ licita ē argumētatio. C. de arbi. l. j. cū ibi no. Qđ si vsurarius hodie liberat me a sorte qđ videat ⁊ ꝑsumat similiter quib⁹ verisile est q; me nō liberasset super vsuris sine quib⁹ verisile est q; me nō liberasset super vsuris ꝓmissionē nec ꝓsueuit fieri liberatio q; nec de illis recipiūt ꝓmissionē nec ꝓsueuit fieri liberatio q; nec de illis recipiūt ꝓ ra retinēt loco cautionis. Et ea nō restituūt: nisi de sorte ⁊ vsuris fuerit eis integraliter satisfactū. Si ergo vsurarius liberauit debitorē a sorte. Et ꝙ ꝓsequens restituit pignora ⁊ etiā instrm̄ debiti quis dubitat q; cēsetur sibi de omnib⁹ satisfactū. vnde etiā si statutū nō eēt videret hoc debere ꝑsumi licz quidā ꝓtra. vt no. ꝙ cy. in. l. j. C. de ꝓba. sed statutū hoc disponit ideo tūc ꝓbandum fm qđ ibi no. bal. Itez statuit de certa quātitate sz ad rationez quatuor denarij ꝙ qlibet libra ⁊ ꝙ quolibet mense. Cū vero ꝓtract⁹ nō apparet dissolut⁹ nec q; creditor liberauit debitorē ⁊ restituit ei instrm̄ vel pignora nulla rō naturalis vel ciuilis vel ꝑsumptō a coīter accidentib⁹ suadet vt talis ꝑsumptō ꝓtra eū resultet cū nihil gesserit creditor ex quo ꝑsumptō ꝓtra eū resultet ⁊ coīter nō videmus q; debitores vadāt ad soluendum vsuras ⁊ dimittant pignora ꝙ sorte. Nam ex hoc nullum ꝙmodū reportarēt nec est aliq̄d q; ipm debitorez astrin. ad hoc faciendū sed ad soluendū sortē sic sz ne cōtra eum currāt. Tunc aūt ꝓsueuerūt debitores soluere vsuras cū contractū dissoluūt recolligēdo pignora vel sortē vel faciendo ab ea se liberari vel sibi restitui instrm̄ debiti ⁊ nō ante. Igit tūc locū habet ꝑsumptō statuti ⁊ nō ante vt dixi a coīter accidentib⁹. Probat etiā qz de iure ꝓmuni posito q; appareret ꝓtractus dissolutus ⁊ soluta sors ac etiā ꝓbaret illū fuisse ⁊ esse vsurarium ⁊ ꝓsueuisse mutare ad ratōnez tot denariox ꝙ libra nō esset ex his fundata intētio repetentis nisi ꝓbaret illas se soluisse vt no. cy. ⁊ bal. in dicta. l. j. C. de ꝓba. Per statutū aūt istud dispon it ꝓtrariuz hoc casu qm̄ constat ꝓtractū dissolutū ⁊ ponunt duo casus per statutū qm̄ constat dissolutū ⁊ etiā constat qm̄ fuit dissolu. ⁊ tunc vult q; ꝑsumat solvisse ꝙ toto tpe quo durauit ꝓtractus. Secūdus est qm̄ constat q; fuit dissolutus nō tamen cōstat qm̄ ⁊ tunc vult q; ꝙ vno tātū anno videat soluisse. Casum vero qm̄ nō constat ꝓtractū dissolutū statutū nō tangit ideo remanet in dispositōne iuris cōis. l. si totem in prin. solu. ma. de ꝓdi. ob can. si extraneus. Sz dispositō iuris cōis est q; nunq̄ sufficiat repetēti vsuras ꝓbare illa de quib⁹ supra nisi etiaz ꝓbet se solvisse etiā si constet ꝓtractū fuisse dissolutū. vt no. in dicta. l. j. C. de ꝓba. multomin⁹ qm̄ nō constat fuisse dissolutū vt cum dixi maior ratio sit ꝑsumēdi in ꝑcedenti casu q; in isto cum in illo interueniat factum creditoris liberan. a sorte ꝓpter qđ ꝑsumit ꝓtra eum quia nō ꝓsueuerūt liberare a sorte nisi recepta sorte et vsuris. Preterea si aliud dicerem? sequeret absurdum q; si ꝙ mille ānos starent ptes q; ꝓtractus nō dissolverent ꝙ mille ānos ꝑsumeret solvisse ⁊ sic vsure ꝑsumpte possent in infinitū ascēdere et totū primonium creditoris absorberet. Vitāda est ergo ꝑsumptio infinitatis. l. qui bona. §. fi. ff. de dā infec. cum. l. se. Nec placet respōsio facta ī suprascripto ꝓsilio sz q; hec ꝑsumptō cessabit si debitor petat declarari vsuras solutas sortē extinxisse qz debitor nunq̄ hoc peteret. Ad hoc vt sp duret ꝑsumptō nec ē etiā imputādū creditori cur ipse hoc nō petijt qz si nō vere recepit fatue faceret hoc petere qz ꝓtra seipm peteret. Posito em̄ q; statutū ita ꝑsumeret hoc etiā casu tamē admitteret ꝓbatō in ꝓtrarium ꝙ ꝓfessionē ꝓtis iuxta no. in auc. sed iā necesse. C. de dona. ante nup. ꝙ cy. et in corpe vnde sumit ꝙ glo. Nō ergo debuit creditor sibi auferre hāc ꝓbatōem in ꝓtrariū quā posset facere ꝓtra ꝑsumptōz statuti ⁊ agē ⁊ petere mō ꝑdicto. s. declarari vsuras ꝑsumptōe dicti statuti solutas extinxisse sortē qz fatue sic petendo faceret. Et sic remaneret incōueniēs de quo supra sz in finitatis. Preterea posito q; ꝑsumeret in casu nr̄o solvisse a die mutui recepti quousq; tātū esset solutū ꝓ vsuris q; extenuaret sortē nulla ē tamen ratō ꝑsumēdi q; postea soluerit. Et sic videat soluisse nō solū sortem sed etiā vltra ⁊ possit illud vltra repete ꝓut dicit ī pūcto q; isti volūt facere vel faciūt qz si debitū sortis erat extinctū ꝙ solutōez tot vsurarū que equivalebāt sorti cū ipi essent ipo iure liberati. l. si nō sortez in prin. ff. de condi. ⁊ demon. nō est ꝑsumēdū q; vltra solverint iactando pecunias suas. l. cū de indebito. ff. de ꝓba. et q; voluerint soluere ⁊ postea repetere. l. iij ff. de ꝓpē. Cessat ergo ꝑsumptō statuti saltē in hoc qz vna ꝑsumptō tollit aliā dicta. l. cū de indebito ⁊. l. diuus. ff. de in. resti. Cōcludo ergo q; postq̄ nō constat ꝓtractū istuz fuisse dissolutuz nec q; sors fuerit vnq̄ soluta vel ab ea fuerint dicti debitores ꝙ creditores liberati vel q; fuerit eis restitutū instrm̄ debiti cessat dispositō dicti statuti qm̄ cessant ei⁹ verba ⁊ ratō. l. iij. §. tociens de dam. infec. ⁊ maxime cessat ꝑsumptō q; videat solvisse ꝙ vsuris vltra quā esset necessitas sortis. Et dico q; nec etiaz ꝓ vno anno ꝑsumunt soluisse quia illud

ꝓcedit qñ constat ꝓtractū fuisse dissolutū sed qñ non constat tpe seu qñ vt in casu nostro sum⁹ in termīs iuris coīs ꝑm q nō ꝓsumit' quis soluisse vsuras nisi ꝓbet etiā si creditor ꝓbet fuisse vsurariū z cōsuetū mutuari ad tātū ꝑ libra ꝑm no. in dicta. l. libra. C. de ꝓba. Super vltimo dubio dicendū q a tpe more tenent' quāti plurimi fuerūt ducati seu florēni q̄ hodie valeant valore extrinseco ꝓsiderato vt no. doc. in. l. cum quid. ff. si cer. pe. vbi ꝑ bar. z in. l. paulus. ff. de solu.

Casus sequētis consilij.

Egregius z nobilis miles dñs petrus de verlatis simul cū ceteris de familia snīa generali cui⁹ tenor infra subjcit' qua z ceteri solēt ob innestiturā tpe debito nō petitā feudo quodā antiquo priuati sunt exinde egregius z nobilis miles dñs franciscus dottus de predicto feudo inuestit⁹ est idem postea feudū ꝑfatus dñs franciscus in manib⁹ dñi epi paduani renūciauit prout ex instrō sequēti constat qui dñs epus de vno eodē feudo ꝑdictū dñm petrū inuestiuit tenore z forma qui inuestitura sequēti patet. Contingit q ꝑfatus dñs petrus mortu⁹ est supstitib⁹ duab⁹ tm filiab⁹ alijsq agnatis. Nūc in dubiū vertit' ad quos feudū ꝑdictus ꝓtineat an filiab⁹ ad se tanq̄ ꝑ parentē nouiter acquisitū ꝓtinere ꝓtendētib⁹ an agna. id tanq̄ vetus familie feudum ad se spectare allegantib⁹. Cui⁹ dubitationis cā principalis videt' esse ꝓpter illa verba inuestitura infrascripta apposita tanq̄ de feudo veteri ꝛc. nūq̄d intelligant' respectu epalis curie que nouū feudū inuestituere nō posset. An vero respectu ipius dñi petri inuestiti cum iam ipe dñs petrus priuatus fuisset ꝑ snīam generalē supradictā. Et exinde dictū feudus fuerit tercium vasallū collatus. Et demū per ipius tercij vasalli renūciationē sit idē dñs petrus inuestitus ꝑm formam infrascriptā. Item dubitat' an illa snīa generalis qua priuat⁹ est predictus dñs petrus valuerit eo q̄ post terminū citationis ad audiendā snīam ꝑ quinq; dies lata fuerit etiā si pars in vltima die termini ꝓ contumace nō fuerit reputata. feudū nobilis z egregij militis dñi petri de verlatis de vincentia sub dño albano epo paduano. Ibiq; coram reuerendo in xpo patre z dño dño albano michaele de venecijs dei et aplice sedis grā epo paduano ꝑsonalit' ꝓstitut⁹ nobilis z egregius miles dñs franciscus dottus condā nobilis z strenui militis dñi pauli de dottis de padua sponte libere pure z ex certa scientia in manib⁹ prefati dñi epi libere acceptan. renūciauit omnib⁹ z singulis iurib⁹ decimalibus que ipe habebat z habere posset in feudis nobilium viroꝝ strenui militis dñi petri de verlatis de vincētia ꝓ vna parte cū dimidia z Jacobi z Huberti fratrū de verlatis ꝓ vna parte cum dimidia habito respectu ad quatuor ptes rātōe inuestiture ꝑdictoꝝ z infrascriptorū feudaliū al's eidem facte ꝑ venerabilē virū dñm paulū de portugruario olim reuerendi in xpo patris z dñi dñi stephani dei z aplice sedis grā electi paduani in spūalib⁹ vicariū generalē prout de dicta inuestitura constat in actis z in breuiaturis bartholomei nicholini publici imperiali auctē notarij scriptis in milleſimo q̄dringenteſimo q̄nto in dictōe terciadecima die dñico viceſimo nono mēſ nouēbris a me notario infrascripto vīſ z lectis ꝓmittens dictā renūciationē ꝓpetuo firmam gratā z ratam habere z tenere z nō ꝓtrafacere vel venire aliqua ratione vel cā de iure vel de facto sub suoꝝ omniū obligatōe bonoꝝ quaꝝ renūciationē sic ꝑ prefatū dñm franciscū factam ꝑfatus dñs epus acceptauit benigne pariter z admisit. Et dicta renūciatione sic vt premittit' acceptata statim ꝑlibatus dominus epus volens suoꝝ predecessoꝝ vestigia in bonis actib⁹ imitari. Et in dictis feudis z iurib⁹ feudalib⁹ decimalibus infrascriptis sic vt premittit' renūciatis sibi z epatui paduano in dicto z infrascripto feudi decimali fidelem vtilem z ydoneū vasallū acq̄rere z prefato strenuo militi dño petro condā nobilis viri dñi angeli de verlatis de vincētia suo ꝓpio noīe ac etiā tanq̄ heredi z hereditario noīe condam nobilis viri dñici eius fratris z filij condam dicti dñi angeli in sua ꝑsentia debite ꝓstituto in hac pte grāz facere spālem attento etiaz q̄ dicte z infrascripte ptes feudi decimal' infrascripti fuerūt sue tanq̄ veteres z antique licet a iuriby suis cessidisset ꝓpter innestiturā tempore debito sub prefato dño stephano electo paduano nō petitā eundē egregium militem dñm petrū predictū de verlatis coram se flexib⁹ genib⁹ constitutū z ꝑsentē innestiturā humiliter z devote suo ꝓpio noīe ac hereditario nomīe quo supra z de speciali grā petentē recipientē ac acceptantem de ꝑdicta z infrascripta ꝓte feudi decimalis ꝑ indiviſo cum ꝑdictis Jacobo z huberto fratrib⁹ z filijs condam dñi Johānis de verlatis de vincētia z alijs cō sortib⁹ suis ac de decima z iure decimationis ac ꝓpie di colligendi z habendi omnes z quascūq; fruges fructus z redditus decimales omniū z singularū terrarū sedimniū z possessionū infrascriptarū vnius ꝓtis cum dimidia habito respectu ad q̄tuor ꝓtes vt supra tanq̄ de ꝓte feudi decimalis veteris z antiqui de quo feudo seu ꝓte feudi decimalis al's vltimo vbertus dictus verlatus suprascript⁹ ꝓcur. z ꝓcuratorio nomīe ꝑfati dñi petri fuit innestitus sub reuerēdo in xpo pre z dño domino hugone de robertis de tripoli olim eadē grā epo paduano ꝓut de dicta innestitura cōstat publico instrumento scripto ꝑ bartholomeū de putis publicum imperiali auctē notariū in milleſimo tricēteſimo tercio in dictōe prima die mercurij q̄nto mensis Junij a me notario infrascripto viſo z lecto iuxta ꝑdictarū z antiquarū innestituraru tenorē z formā per ānulū aureū quē tenebat in manib⁹ gratioſe z liberaliter innestiuit succedentib⁹ in ipa ꝓte feudi iuxta formā ꝑfatarū innestituraru heredib⁹ masculis existentib⁹ femīe succedere possunt cedāt sed deficiētib⁹ masculis femīe succedere possint z debeāt ita tamē q ꝑter ꝑsentē innestiturā nemini in suis iurib⁹ ꝓiudiciū generet' vnde intuitu innestiture hmōi ꝑfatus dñs petrus iurauit ad sancta dei euāgelia coꝛpaliter z tactis scripturis fidelitatē veram z debitam ꝑfato dño epo z epatui paduano ac successoribus suis debite z canonice intrantib⁹ se ꝓpetuo fideliter seruaturū cū omnib⁹ z singulis clausulis z capitulis in sacrō fidelitatis z vasagalij ꝓtentis z in iure explīs ꝛc.

Consiliū. CLVII.

Si dñs innestiuit vasallus postq̄ cecidit a iure suo dicatur nouū vel antiquū. Cui incūbat onus ꝓbandi feu. nouū vel antiquū. Et quid si in innestitura ponant' illa verba tanq̄ de feudo antiquo an ꝑ illa verba ꝓbet' antiquū. An etiā in feudo nouo femie excludāt agnatos. An feudū intelligat' acceptatū ꝑ se z heredibus suis non aūt agnatis.

In christi nomīe Amē

Quod istud fiendū ꝓtineat ad filias dicti domini petri z non ad eius agnatos videtur posse multipliciter ꝓbari. Primo quia dictū feudum erat nouum penes dictum dominū petrus ex hac nouacōcessione z non antiquū vt ꝓbabo igit' agnati nō succedunt vt in ti. de gradib⁹ suc. in feu. post ꝓin. z de duob⁹ fratrib⁹ de nouo bene innesti. c. j. in vsi. feu. Primum patet q̄ ꝓcessio ista facta fuit post finitā primaz z veterem ꝓcessionē ꝑ snīam ꝓmatōis z executionem factā de ipsa igitur dicit' concessio nouā z feudū nouū non cōfirmatio vel ꝓrogatio veteris. ff. de ꝓcca. l. iij.

datur eo modo quo succederet si esset antiquum quo casu sine dubio agnati masculi pferrerēt vt in.c.j. de eo qui sibi 7 heredib⁹ suis masculis 7 femis. Sed certe istum intellectū non videret posse recipere verba pdicta q⁹ vt dictū est dictus dñs petrus nō potuit recipe nec est verisimile q⁹ voluerit recipe pro suis agnatis q̄ nō essent eius heredes 7 sufficit q⁹ dicta verba possunt habere alium sensum ꝑm quē non ꝓtinebūt aliquid repugnans iuris dispositōi videlicet vt intelligant tāq̄ reddens similitudinē q⁹ sicut illud vetus 7 antiquū fuit ꝓcessum primo inuestito a quo descendit dominus petrus ꝑ se 7 heredib⁹ suis masculis 7 his deficientib⁹ feminis. Ita 7 hoc nouuz tibi concedo ꝑ te 7 heredib⁹ tuis ꝛc. 7 hoc fuisse de mente patet ex sequentib⁹ verbis dum subdit iuxta formā antiquarū inuestiturarū ꝛc. Vel possunt intelligi idest q⁹ istud fuit semel feudum tuū vetus 7 antiquū licet finitū nūc volo in te renouare ꝑm formam prime veteris inuestiture que non fuit nisi de primo inuestito 7 heredib⁹ suis non de alijs eius agnatis.

Consiliū.CLVIII.

An qui mādat rem emi ꝑ certo ꝓcio 7 fuerit empta ꝑ pluri etiā si vtiliter empta fuerit q⁹ illa res tātū vale at vel etiā plus: teneat illud plus effundere mādaturi.

In christi nomie Amē

Sup differētia que vertit inter magnificum ꝯmune senarū ex parte vna 7 quosdā ciues senēses numero.xviij. qui fuerūt gubernatores pascuoꝝ dicti cōmunis ex pte altera de 7 sup quātitate septingētoꝝ super expensoꝝ ꝑ dictos ciues vltra summā eis ꝓmissaz ꝑ reformatōem dicti ꝯmunis facta in.cccc.xj. videlicet an possint deducere de dimidia pte sup lucri eos de sūma quinq̄ miliū florenoꝝ qui sunt de sup lucro attenta forma dicte reformatōis anteq̄ ꝓueniat ad ꝓputationē fiendā ex virtute scde reformatōis dicti cois facta in āno.cccc.xvj. qua disponit q⁹ non possit lucrari nisi centū ꝑ qualibet 7 residuū sit cois que deductio si fieret ꝑm q⁹ volūt dicti ciues nullū remanebit residuū de dicta dimidia q⁹ ad dictū cōe ꝓueniat. An ꝙo deduci nō debeāt pinde ac si expēse nō fuissent postq̄ ꝫ dispositōez dicte ꝓme reformatōis expēsi sunt ꝑm q⁹ asserit cōe senaꝝ q⁹ si fiet cū dicta dimidia q̄nq̄ miliū ascēdat ad.xxv. ꝑ cētenario deductis ꝓmo dece 7 octo cētenarijs ꝑm nūerū cozūdez officialiū residuū.i. septīgenta deductis ꝓmo ꝑ cētenario ꝓueniat ad dictū cōe ꝑm tenorē dicte scde reformatōis dicta ꝙo.xv. ꝑ cētenario apud dictos officiales remanebūt. Visis dictis reformatōib⁹ 7 allegatōib⁹ hīcinde factis. Et ꝑsuppositis his q̄ narrāt in facto de trāsitu nouē miliuz ad.xj. milia 7 de nouē ciuib⁹ adde.xviij. dico saluo meliori iudicio q⁹ cōe senarū hz ius 7 q⁹ dicta quātitas sup expēsa nullo mō deducēda est cū aliquo ꝓiudicio cois ꝑdictis. Hz pinde debz haberi ac si expēsa nō cēt vt sic ad dictū cōe ꝓueniat totū residuū ad decēocto cētenarijs supra deductis ꝓmo ꝑ cētenario pinde ac si expēsa ꝑdicta facta non fuisset q⁹ esset verū ꝓbat. Nā postq̄ virtute ꝑme reformatōis ꝓhibitū fuit eis q⁹ nō expenderet vltra sūmā septingētoꝝ q̄ ad ꝓiudiciū dicti cois dicta expēsa habet ꝑ nō facta licz vtiliter facta fuerit q⁹ redditus pascuoꝝ fuerūt ex hoc augmētati. Hz totū cedere debet ad vtilitatē dicti cois. s. augmētū 7 ad dānū dictoꝝ ciuiū vt deducē nō possint vt. ff. de neg. ges. l. q̄ aliena. §. libertos mādati. l. si ꝑ te d⁹ pecu. l. si creditor. §. j. C. de neg. ges. l. fi. 7 ibi no. ꝑ glo. 7 doc. in q. illa si mando q⁹ emas mihi rem pro decem 7 nō vltra tu

§. fi. 7. l. sed si manēte in fi. 7 no. in. l. si cum dies in prin ff. de arbi. ꝑ glo. 7. l. iiij. de dā. infec. et hoc etiam videt fateri ꝑfatus dñs petrus in instrō ꝓcessionis facte sibi ꝑsenti 7 petenti 7 intelligenti dūmodo in eo narrat q⁹ ꝓpter inuestiturā non petitā ipse ceciderat in iuribus suis 7 q⁹ als dicte ptes feudi fuerūt sue. q. d. nunc non sunt que verba instrī faciūt fidem 7 ꝑiudiciū sibi ꝑsenti 7 intelligēti cū quo celebratū est. l. optimā. C. de ꝓtra ben. ſhip. 7 recepit ipm tanq̄ vocans 7 aptū dño ꝑ renūciationē dñi francisci dotti. Igit non tanq̄ vetus 7 ꝑseuerās in sua ꝑsona. Et ꝑ hoc patet nō obstare q⁹ no. glo. in. l. si peculiū. §. si ere. ff. de peculio 7 in. l. q⁹ dicitur. ff. de impenſ. q⁹ ille glo. loquit 7 debent intelligi q̄n feudatari⁹ nondū erat priuatus feudo licet ꝓmissset fellonią ꝑ quā poterat priuari. non em ꝑ hoc priuatus est suo iure sed requirit snīa vt in ti. de feudo sine cul. nō amit. ante igit latam snīam priuatōnis si dominus remittat fellonicā remanet idem feudū vt in illis glos ꝑ illos tex. in quib⁹ posite sunt. Secus est post latam snīam priuatōnis quia vetus feudū finitum est. Et ita dicit exꝑsse dy. in dicta. l. q⁹ dicit. ff. de impenſ maxime post factā executionē ar. l. qui ob rem nō defensam 7. l. penē cū ibi no. ff. de cōdi. indebi. Secūda ratio est q⁹ prefata ꝓcessio vltima fuit facta ad ꝑtitionem 7 instantiā prefati dñi petri ꝑsentis 7 petentis vt ex tenore ipsi⁹ patet. Sed ipe dñs petrus nō potuerit petere nec acqrē nisi ꝑ se 7 heredib⁹ suis vel sibi 7 suis heredib⁹ non aūt agnatis etiā si de illis mētionē exꝑssam fecisset imo ꝑsone illoꝝ ꝓ nō adiectis habētis. l. si mihi 7 ticio in prin. ff. de ver. ob. nisi noīe illoꝝ recepisset tanq̄ illoꝝ ꝓcur. vel negociorum gestor 7 secuta esset hoc vltimo casu ratihabitō. l. si ego. ff. de neg. ges. Sed hic de agnatis nullā fecit mentionē in dicta vltima inuestitura. Igit nō potest dici q⁹ illoꝝ noīe receperit 7 ꝑ ꝓsequēs dici nō potest q⁹ dicti agnati quoq̄ modo ꝓzebēdant in dicta vltima ꝓcessione 7 inuestitura q⁹ nec ꝓzebēdi poterāt ergo ꝛc. l. libertus. ff. ad munici. l. j. in prin. cū ibi no. in glo. no. ar. triplex in fi. ff. de offi. ei⁹ cui man. est iuris. Et si ita est nō potest videri vel ppendi ex quo capite dicti agnati petant se ad mitti. Nam ex virtute veteris ꝓcessionis facte illi a quo descenderūt non q⁹ illa fuit finita q̄tū ad ipsi⁹ portionēs 7 reuerse fuerūt ad dñm ꝑ snīam priuatōnis. Nec etiā virtute hui⁹ noue inuestiture q⁹ prefat⁹ dñs petr⁹ non censet eam recepisse nisi ꝑ se 7 heredib⁹ suis nō ꝑ agnatis vt dicta. l. si mihi 7 ticio. Nec ob. c. j. de nouo bene inuesti. q⁹ ibi ambo fratres receperūt beneficium nouū cum ꝑacto q⁹ alter alteri succederet vnde ibi nō ꝓdest alteri pactum alterius sed ꝓprium hic vero solus domin⁹ petrus recepit cuius pactū non potest ꝓdesse agna. insti. de inuti. stip. §. alteri. ff. de verbo. obli. stipulatio ista. §. alteri. Tercia ratio est q⁹ si ꝑfatus dominus franciscus nō renūciasset. Et iste casus in eius persona accidisset filia sua preferreretur sine dubio istis agnatis dñi petri q⁹ ista ps feudi diuisa et sepata erat ab alia parte 7 effecta erat alterius nature. Igit 7 filia dñi petri similiter deberet ꝑferri q⁹ subrogat⁹ fuit do minus petrus in ius et locum ꝑfati dñi francisci ar. l. si cum. §. qui iniuriaruz. ff. si quis cauci. Et in. c. j. vt lite pen. cum sy. Quarta ratio est q⁹ si verba illa tanq̄ d⁹ feudo veteri 7 antiquo nō fuissent apposita in dicta vltima inuestitura res esset clara q⁹ cum istud sit feuduz nouū 7 nullo mō potest dici vetus vt dictū est recipiēdo ꝓ se 7 heredib⁹ suis masculis 7 eis deficientib⁹ feminis filie ꝑfati dñi petri ꝑferrētur agnatis etiam si sibi 7 agnatis fuisset facta cōcessio q⁹ quilibet censeret primo loco prosperisse suis heredib⁹ q̄s alijs ꝓut est casus in. c. j. de duob⁹ fratrib⁹ a capi. inuesti. Verba antē illa tanq̄ de parte feudi decimalis veteris 7 antiqui faciunt dubiū quasi ꝑ ipa censeat actum q⁹ in ea succe-

antẽ expendisti.xx.vtiliter qui tãtũ valet vel plus certe nõ repetis nisi.x.7 residuũ cedit lucro mei. Et est casus in quo q̃s põt locupletari cũ aliena iactura qr ẽ qd imputet illi: cum cui⁹ iactura locupletat' sc̃z quia fecit ꝓtra ꝓhibitionẽ. Item ꝓbat' quia ꝯmune senarũ dũ sibi ꝑspexit q vltra septingẽta nõ expẽderent' ad sui in cõmodũ censet' ꝑspexisse nõ soluz vt diminueret' ei ꝓuenturũ virtute illius prime reformatõnis. In qua respexit qđ erat ꝯmoduz dimidie tm̃ tocius sup lucri. Sed etiã ne diminueret' quodcũq; aliud ad ipm̃ ꝓuenturũ virtute cuiuscũq; alterius reformatõis in futurũ fiende qđ est in ꝑsenti totuz residuũ alterius dimidie tangentis dictos officiales deductis centis ꝑ quolibet ipo cẽtenario ar.ff. de ser. vrba. ꝑdi.l. si fructus de libe. 7 postu.l.placet 7 qđ no.bar.in.l.si mihi 7 tibi.§.in legatis in fi. de le.j. de ver.ob.cũ stipulamur al's.l.si stipul' §.cũ stipulamur 7.l.si acolono e.ti. Sz si ista deductio fieret ꝑt petũt dicti ciues diminuer'ẽt imo in totum ãnichilaret' ꝯmodũ ꝓuenturũ virtute sc̃de reformatõnis. Et sic fieret ꝓtra ꝓuisionẽ ꝑdictaz ergo ꝛc. Preterea omnes ratões allegate ꝑ parte dictoꝝ ciuiũ tendunt ad hoc qr reformatio sc̃da vult eos habẽ de vtilitatis lucro seu fructu florenos cẽtũ ꝑ quolibet sed vtilitas ꝯmodũ seu lucrũ nõ dicunt' nisi deducto oĩ dãno.l.mutuis.ff.ꝑ socio. Vñ nisi fieret dicta deductio nõ dicer'ẽt lucrari 7 sic fieret ꝓtra intẽtionẽ dicte sc̃de reformatõis. Sz remissio oportet regulari ꝑm regulã iuris que ẽ in qđ dãnũ qđ quis sua culpa sentit sentire nõ videt' at hic fuerũt in culpa faciendo ꝓtra ꝓhibitionem vnde etiã nõ facta deductõe dicunt' lucrũ sentire Nam 7 si sunt duo socij dãnũ qđ venerit culpa vnius nõ deducit' de ꝯmuni lucro.l.cũ duobz.§.dãna ver.q 7 si a furibz.ff.ꝑ socio.7 tãtũ ꝓsequit' ꝑtem tanq̃ de lucro 7 lucrari dicit' ac si dãnũ nõ sensisset. Preterea cã senarũ potuit istis dare dictos cẽtos florenos tanq̃ lucrum cũ hoc onere q ꝓpensaret eos cũ dãno dictoꝝ septingentoꝝ nõ minus ꝓpterea dicent' lucrũ habere ff.ad.l.fal.l.si debitor nisi etiã ꝓpter hoc dicent' deduci qr deductio fit de ꝯmuni 7 ante ꝓtitionẽ cum dicat' ꝓceptio.ff.famil'.her.l.si filia.§.j.ij.7.iij.7 in.l.fruct⁹ cũ l.diuorcio in prin.solu.ma. Et ideo nõ debet fieri nisi de eo qđ iuste exp̃ssum est s.ex volũtate socij tacita vel exp̃sse. Sz imputatõ fit de ꝑte ꝓpria quã põt quis sibi imputare etiã ꝑ iniusta expẽsa nam 7 si nihil supesset vltra summã taxatã sc̃z.xj. miliũ ꝑdicti ciues nil cõsequer'ẽt de dicta impẽsa alioꝝ. Sed sibi 7 de suo ꝓ ꝓuo expẽsam ferrẽt. Jgit' si habẽt centũ ꝑ quolibet satis lucrari dicunt' qr euitant dãnũ qđ de suo erãt laturi vel expensuri. Et hoc q̃tum ad se vt dicant' lucrari ex quo euitant dãnuz ar.eoꝝ que no.in.l.si quis a filio §.si plures.ff.de le.j. circa fi.glo. magne licet q̃tum ad hoc vt quis teneat' alteri tanq̃ locupletioꝝ nõ sicut.ff. de dona.inter vi.7 vxo.l.si sponsus.§.ꝓcessa post prin. ibi nam et si pauperioꝝ ꝛc. Preterea 7 ante sc̃dam reformationẽ debebat apud eos remanere integra dimidia tocius debiti: qđ superat vltra summã taxatã 7 remanebat tanq̃ lucrũ vel vtilitas 7 tamen talis impẽsa facta ꝓtra ꝓhibitionẽ non fuisset deducta. Et alias dicta ꝓhibitio ludibrio 7 nugatoria fuisset qđ nõ est dicendum. C. de bonisq; libe.l.fi.§.non aũt filio damus. Sic ergo dicta dimidia erat lucruz 7 tamen nõ fiebat dicta deductio. Jta 7 nũc post sc̃dam reformationẽ dicta centũ ꝑ quolibet possunt dici lucrũ licet dicta deductio nõ fiat ratões ergo allegate ꝑ parte dictoꝝ ciuium vendicarẽt sibi locũ in expensa nõ ꝓhibita. Sed expensa ꝓhibita habet' ꝑ non facta 7 sic nõ facit quo minus dicat' lucrũ quicq̃d ꝓsequũt' licet plures videãtur faciũt tamen vnã solam quã ꝓtraditi vere essent 7 ꝓcederẽt. Sequeret' q dicta' septingẽta sup impensa non deduceret' solũ de dimidia tangẽte dictos ciues ꝺ dictis quinq; miliꝝ. Sed ante oĩa 7 postea fieret diuisio residui inter ꝯmunes 7 dictos ciues ꝑ me dño qđ patet. Nam 7 dimidia que a ꝯmuni debet ꝓuenire ẽ sup lucrũ ꝓuenit si ergo lucruz nõ potest dici nisi deducta tali impẽsa. Jgit' vt videat' quanta sit dimidia vtriusq; ꝑtis deberet ante oĩa fieri deductio dictorum sicut fit alioꝝ quos licet expẽdere virtute dicte reformatõnis vt ex eius tenoꝛe patz. Et postea fieret diuisio �something dictas reformatõnes sicut ꝑ medium vt in prima ita tamen qđ dimidia ꝑdictoꝝ ciuiũ non ascẽdat vltra quã vt quilibet eoꝝ lucrat' centũ 7 residuũ sit cõmunis sic em̃ sane posset intelligi dicta sc̃da reformatio cõsequens est falsum. Nam 7 dicti ciues fatent' de toto coꝛpoꛛe quinq; milium ante aliquã deductionez ꝑtim dimidia ad ꝯmune senarum 7 de ipsoꝝ dimidia tãtũ debent postea deduci dicta septingenta 7 residuum dimidi ꝑm tenoꝛẽ sc̃de reformatõnis. Ex quo patz q rationes eoꝝ nõ sunt bone nec ꝓcedunt quia si ꝓcederent ꝯcluderẽt q etiã ante assignatõez dimidie fiendam debẽt dicta deductio fieri. Non em̃ est ratõ quare magis de vna q̃ de altera ex quo vtraq; dimidia ꝑuenit ad quãlibet ꝑtem eoꝝ vt lucrũ. Aut ergo fatẽtur q de neutra dimidia deducant' tanq̃ illicita 7 nulliter expensa 7 tanq̃ mihi facientia quo minus dicant' ambe dimidie 7 tunc habebim⁹ intentũ. Aut dicant q de vtraq; dimidia deducant' 7 sic anteq̃ alteri diuisio fiat inter eos 7 ꝯmũe 7 tũc sequeret' inconueniẽs qđ supra dixi q dicta taxatio impẽsarũ vsq; ad summã ꝓ dictã erit nugatoria 7 ludibrio facta ex quo nõ solum septingẽta sed etiã quicq̃d vltra ꝑ eos expedit' deduci debeat ad damnũ ꝯmunis: qđ non est dicendũ. Tenẽda est ergo pars cui⁹ ratio est quã pluries dixi quia ꝑ non impenꝺ habent'. Et si dicatur imo eorum tm̃ debent deduci ꝓpter sc̃dam reformationem que nihil voluit imutare de prima nisi quia voluit dimidia illorum taxare videlicet vt de ea nõ possint habere lucruz nisi centuz ꝓ quolibet 7 sic de illa tm̃ dimidia disposuisse. Respondeo si ita est ergo nec tollere voluerit ꝑ hibitionem factam in prima q nõ expendant vltra septingenta 7 per consequens voluisse censetur hec secunda reformatio q lucrum ꝓuenturum ex ea videlicet residuũ quod est vltra centum ꝓ quolibet perueniat absq; aliqua deductione eius qđ super impediret 7 sic tollitur quanta ratio facta ꝓ parte dictoꝝ ciuiuz que si bene inspiciatur pocius facit contra eos q̃ ꝓ. Nam ꝑm eaz statuentes censerent' voluisse q dãnum dicte expense debeat deduci seu ercõputari detrilorum dimidia qđ contradicit verbis suismet dum in prin.dicte rationis dicit q sc̃da reformatio nihil immutat de prima sed solum vult q ea tota seruata non possit aliquis su ꝓlucrari vltra centum certe si hoc est ergo non imutat ꝓhibitionẽ 7 taxam impense quod etiam ipse fatetur 7 si ita est questio possumus concludere eo modo quo ipe concludit videlicet q de ipsoꝝ dimidia debeat deduci dãnum quod virtute prime reformationis contingeret. Nam si hoc vellet approbare videretur dictas impensas reꝓbare 7 sic implicatur cõtradictões eius verba cum nõ mutando ꝓhibitionem censeat' similiter reꝓbasse qualiter contra ꝓhibitionem expenderet' 7 sic ꝑm allegantem approbaret 7 reꝓbaret dictam impẽsam que sunt contraria. Preterea nõ debet esse in potestate dictoꝝ ciuium eludere dictam sc̃dam reformationẽ 7 auferre cõmuni lucrum ꝓuenturi ex ea ar.ff. de iudi.l.ij.§. sed si agant in fi. de arbi ne in potestate. Sed si dicta impẽsa facta ꝓtra ꝓhibitõez prime reformatõis deberet deduci eo mõ quo ipe dicunt in potestate eoꝝ erit facere qđ nunq̃ ad ꝯmune aliquod ꝯmodum ex dicta reformatione ꝓuenit. s. expendẽdo quatenus est supra cẽtũ florenos ꝑ quolibet ergo ꝛc. Pro quib⁹ etiaz tollitur

prima ratio facta p dictis ciuib⁹ que est q facta de du
ctõe dictor⁹ septingentor⁹ cessabit inconueniens qõ de
dit causam secũde reformatõi. s. excessiuũ lucruz. qz di
cti ciues nõ reperient lucrari vltra centuz p quolibet.
Nam ista ratio nihil cõcludit: quoniã secũda reforma
tio voluit duo. s. q nõ lucret vltra centuz p quolibet.
Et q residuũ ptineat ad lucruz cõmunis. Posito er
go q facta deductiõe pdicta nõ ferret cõtra primũ fie
ret: tñ cõtra secundũ q̃tũ ad cõmune ne ꝓueniret resi
duũ ad cõmune: ß remaneret apud eos p dictis erpen
bet. Cõcludo ꝙ ex pdictis oĩib⁹ dictã sup impẽsam
baberi p nõ facta: nec aliq̃ modo debere deduci de di
ctis q̃ntß milib⁹ q̃ supsunt vltra dicta septẽcentũ: que
beat ꝓmo integrã dimidiã. Deinde altera dimidia de
ductis mille octingẽtis: ac postea q̃ndecim p centena
rio. de reliqs septingẽtis q̃ inter dictos ciues eq̃liter di
uidi debẽt. Residuũ ꝯo ad dictũ cmunẽ ꝓueniet vir
tute secũde reformatõis. Laus deo.

Consilium. CLIX.

In feudo nouo nõ hz locũ ius accrescendi. Et an
vasall⁹ q nõ possidet feudũ si nõ petat se inestiri infra
annũ z diem illud pdat. Et si dñs nõ ꝙquirit ī vita
ri. Et q̃d si dñs nõ sit ꝙquest⁹: qz ignorabat iniuriã
tem a se habere feudũ. Et an inestit⁹ p papã prefera
tur inestito p eum p pri⁹. Et an dicto casu papa p
sumat voluisse piudicare inestiture facte p eum z illaz
tollere. Et an laic⁹ delinq̃ndo perdat feuduz qõ reti
net ab eccl'ia. Itẽ an agnat⁹ ꝙsentiẽdo tacite vl' exp̃s
se aliũ agnatũ inuestiri de cõmuni feudo videat' suo iu
ri renũciasse Et an bis q̃ nõ petit inestiturã infra an
num z diem priuetur feudo ipo iure. Et quid si non
stat per eum.

Nchristi nomie Amẽ

Viso z examinato pũcto supdicto sup eo qõ
querit' an heredes dicti antonij possint aliq̃d petẽ de
dictis decimis. Notandũ est ꝑmo q q̃stio nõ hz q̃si
torũ q q̃tũ ad positões q̃ fuerũt illor⁹ repudiatiũ: vi
delicet Jacobi de trenis: dñi antonij nicolai Johãnis
georgij alloisij bartholomei pauli de dottis fratr⁹ z he
redũ dñe zilie. q̃m cũ in psonis istor⁹ inestitor⁹ p dñm
Johannẽ papã feudũ istud esset nouũ. qz ipsi fuerunt
primi inestiti: portões illor⁹ repudiantiũ non accreue
runt huic dño antonio vel alijs nõ repudiãtib⁹: sed re
dierũt ad dñm feudi: videlz dñm eꝑm. vt in. c. j. de du
obus fratrib⁹ de nouo bñ inesti. z. in. c. j. ℌ. qõ ita intel
ligendũ: de gradi. suc. ī feu. z plene p bar. post Dy. i. l.
siqs titio. ff. de le. ij. z sic al's potuerit ꝙcedere dicto pe
troſicut ꝙcessit. Nec ob. qõ no. in spe. de loca. ℌ. nunc
ꝯo aliq̃. ℣s. lx viij. cũ se. qz loquit' qñ ꝙcessio fit duob⁹
vel plurib⁹ cũ clausula q post eor⁹ mortẽ redeat ad cõ
cedentẽ. quo casu ꝓpter illã clausulã censet' actum vt
post mortẽ tantũ oĩm redeat z nõ pri⁹. z sic q alter al
teri succedat ꝓmoriẽti. ar. l. penlt. C. de impube. z alijs
substi. q̃ clausula in casu nr̃o in dicta ꝙcessiõe Joban
nis pape nõ fuit apposita. ideo nõ sum⁹ in q̃stione seu
casu specu. Vltuz ꝯo ad ptẽ cõcessam dicto dño an
tonio d anzoleſß. q nõ fuit repudiata vtr⁹ heredes ei⁹
possint eam petere: attento q p annos. xvj. vt dī tacu
erũt. nec vnq̃ ipi vel dict⁹ dñs antoni⁹ dietas l'ras pa
pales ꝓsentauerũt. Si q̃rit' an p hoc dicte litere pdi
derit ipar rigorẽ. rñdet' q nõ. z q ꝓpter hoc nõ ꝓsu
bent petere. qz nõ pdiderũt ꝓpter hoc solũ vigorẽ su
um: imo de sui natura sunt perpetue. C. de diuerß re
scrip. l. falso. nisi alie litere in ꝯrariũ emanassent. qz tñc
p negligentiã anni primi pdidissent suũ vigorẽ. vt ī. c.
si aũt: z in. c. plerũq̃. extra de rescꝑ. qõ hic nõ fuit. Sz
si querit' an ex eo q nõ petierũt se inestiri infra annuz
z diem ceciderint a iure ipor⁹ p. l. impialẽ. ℌ. j. siq̃s ꝺ p
hibi. feu. alie. p frederi. videt' adhuc dicendũ q nõ. qa
ipsi nõ possidebãt. sed dict⁹ petrus cui dñs epus cõces
serat. z sic videt' q eis nõ curreret dictũ temp⁹. vt no.
bal. post guil. de cu. in. l. solẽnib⁹. C. ꝺ rei vẽn. Sz in cõ
trariũ facit. qz illud dictũ posset ꝓcedere si fecissent di
ligentiã in aduocãdo possessionem ab illo z aduocare
nõ potuissent. Sed qz diligentiã nõ fecerũt: ß malici
ose vt videt' tacuerũt et neglexerũt: talis negligẽtia vi
detur eis debere nocere. qz non vident' fuisse in posses
sione: exquo stetit p eos quomin⁹ essent. Et hoc pter.
cũ glo. in. c. fi. extra ꝺ elect'. quia negligentia commissa
in vno censetur commissa in alio ad quod deuenitur
per illud. ad quod bene facit lex sed et si per pretorem.
ℌ. hec clausula: in fi. ff. quibus ex cau. maio. et. l. j. ℌ. q̃d
ergo. ff. de contrario inde. tute. z qõ no. Ly. ī. l. ea que.
C. de tempo. in inte. resti. in vlti. q. z bar. in. l. quib⁹ die
bus: in prin. ff. de cõdi. z ad quor⁹ dicta bene faciũt ad
ꝓpositũ. facit etiam. l. iij. ff. vi bo. rap. C. de his q̃ a nõ
dño. l. fi. vbi negligentia cõmissa circa vnũ nocet ī alio
Et qõ ad idem plene no. in. l. ab hostib⁹. ℌ. sed qõ sim
pliciter. ff. quib⁹ ex cau. maio. Similiter dicendũ est q
si dictus dñs antoni⁹ assalierit pfatuz dñm eꝑm: vo
lens ipm interficere: pdere debeat dictũ feudum: vt in
ti. quib⁹ mo. feu. amit. ℌ. similiter. z que sit prima causa
bene amit. ℌ. porro si dñm. Sed vnũ facit hic dubiũ.
qz dñs epus pfato dño antonio quousq̃ vixit de hac
iniuria questionẽ nõ fecit. z sic eã remisisse videt': put
tenet glo. magna in dicto. ℌ. porro ī fi. per. l. fi. C. de re
uoca. dona. z de ioffi. testa. l. oĩmodo: in pn. z. ff. ꝺ cõ
trata. l. iij. ℌ. si emãcipatus vxorem. z sic dicta pena pri
uatõis non videt' ad heredẽ trãsire. ff. ꝺ iure fisci. l. ei⁹
qui delatorẽ. z qõ ibi no. p bar. z per eũdẽ. ff. solu. ma.
l. rei iudicate. ℌ. j. Sed breuiter responderi potest q
prefatus dñs epus nesciebat q pfatus domin⁹ antoni
us ptenderet se ius habere in dicto feudo virtute lite
rarũ dñi pape: postq̃ illas nũq̃ sibi psentauit. ideo si
bi non est imputandũ si ad priuatõem eius ꝓpter dic
tam culpam proceſſisse censeatur. ff. de actio. z oblig.
l. ex maleficijs. ℌ. longeminus. C. de tabula. l. generali.
de iurisdi. om. iudi. l. si per errorez: cuz sy. z sic cessat ra
tio dictar. l. que fundat' in tacita renũciatiõe resultã
te ex dissimulatõe iniurie. Sed vltra pdicta siq̃s for
te dubitaret in eisdez: possit aliud fundamentũ z non
paruũ sumi pro dicto petro primo inuestito a prefato
domio episcopo tanq̃ de feudo sibi aperto per mortẽ
iam petri decedentis sine liberis z vltimi feudatarij: et
contra dictum antoniũ z heredes eius: qui antoni⁹ ha
buit ex cõcessione pape Johãnis facta vt compẽhendo
post inuestiturã dicti petri; al's superflua fuisset decla
ratio dicti pape Johãnis de reseruatione facta viuen
te iam petro. Constat enim q si precessit inestitura pe
tri facta p dominũ episcopuz fuit illi petro acquisituz
ius vtilis dñj: iuxta. no. que plene habent' p glo. ī. c. j.
de capitulis contra. in. ℌ. preterea. Concessio ergo po
stea facta per papã dicto antonio z socijs de dicto feu
do non vacante valere nõ potuit z esse illius petri in
solidum ex cõcessione episcopi. z istorum insolidum ex
cõcessione pape. l. si vt certo. ℌ. si duobus vehiculum.
ff. cõmoda. Nec presumitur voluisse auferre papa ius
alteri per prius quesitum ex collatõne: de concess. pre
ben. c. fi. li. vj. de rescrip. q̃uis: eodem libro cũ ibi no. et
quod no. bar. in. l. totiens. ff. de pollicita. z. l. ij. ℌ. siquis
a principe. et. ℌ. merito. ne quid in loco publi. extra de
offic. delega. c. super hoc. de verbo. significa. c. dilecto.
de autentica. et vsupallij. c. ex tuarum. de decimis. c. ex

multiplici. Restat nūc dubiū. quia papa postea motu. ppio declarauit se reseruasse collatiōi 7 dispositiōi sue dictū feudū decimarū tpe quo adhuc nō vacabat. qz viuebat iam petrus. et inhibuisse dño epo vicentino q̄ cuz vacaret p mortem dicti iam petri ip̄m alteri nō conferret. qđ si vez foret sine dubio collatio facta p dominū ep̄m seu inuestitura dicto petro nō valuisset cū dicto episcopo fuisset adempta potestas cōferendi p papam q̄ potuit adimere: de cōcess. p̄ben. quia cūctis li. vj. cū ibi plene no. 7. e. ti. c. j. in cle. Cū enim ip̄e concedat 7 auferat vniuersalē administratiōem toti⁹ episcopat⁹ potest per cōsequēs illam quo ad q̄d restringere. ar. ff. de pac. l. iur. gen. §. adeo. versi. nam si potest. de in litem iur. l. videam⁹. §. pen'ti. et l. in actionib⁹. de vul. substi. qui plures: & insti. sed et si pupill⁹. §. sed et si denūciauit. facit in ratione sui. l. iudiciū soluit. ff. & iudi. de pollicita. l. totiēs: in fi. Verisimile tñ non est q̄ ita sit vel fuerit in veritate. qz istud est contra omnez stilū et vsum romanoz pontificū: q̄ licet soleant sue collationi reseruare beneficia ecclesiastica q̄ cōcedūtur in titulū. nunq̄z tamē audiui vel vidi: licz in curia romana cōuersat⁹ sim: non credo q̄ aliq̄s sit q̄ viderit talem reseruatiōem de collatiōe vel inuestitura feudi ecclesiasti ci q̄ sit per viaz cōtract⁹. Et nō fit in titulū. nec est res spūalis: sed in ppietatez pot⁹ vtilis iur. dñij. 7 est res pphana. qz nō de iure decimādi qđ in laicū non cadit sed de fructib⁹ decime q̄ cadūt: extra de dec. c. tua. vnde tanq̄z cōtra omnez cōsuetudinē nō est verisimile q̄ talis reseruatio facta vnq̄z fuerit. ar. extra d crimi. fal. c. q̄z grauī. 7 etiam auget p̄sumptōem ꝓditio 7 mos dicti pape Johānis qui multotiens faciebat tales declaratōes cōtra rei veritatē 7 exoribitātes causa seruiendi amicis. Sed licz sit ita: tñ ex quo papa attestat de eo qđ cōsistit in facto suo: videt standū literis intātū vt etiā ꝓrū ꝓbari non possit. vt in cle. pena d. pba. 7 ista sunt paria. s. ita fuisse vt papa asserit vel nō fuisse q̄đ est verisimilius istud tñ ꝓbari vel allegari non posset: vt habetur in. l. qui habebat: in fi. ff. de manu. testa. 7 no. per glo. in lecta. ff. si cer. pe. q̄ incipit infra mensez: extra d excep. cū ecclesiastice. 7 no. p bar. in. l. vbi pactuz. C. de trāsac. ante fi. Sed aduertendū est diligenter q̄ decisio illi⁹ cle. est cōtra dispositōem iuris cōmunis nisi in duob⁹. Primo inq̄z vult q̄ credat talib⁹ literis de eo q̄ p̄cessit collatiōem alteri factaz: 7 sic tendit ad tollendū ius alteri quesitū. vnde in p̄iudiciuz alteri⁹ 7 ad ius alteri quesitū tollendū vel sibi p̄iudicandū tali confessione nō videret standū. qz potuit fieri repetita die 7 sic falso modo. ff. d fide instru. l. repetita. 7 ibi est tex. cū glo. iūcta est seya mancipia. ff. ad vell. in aut. de eq̄li do. §. primū quidez illud. Ysi. sin aūt mulier. C. de testa. l. verba. 7 qđ no. in spe. de instru. edic. §. postremo. versi. sed nūquid. 7 Ly. in. l. vbi adhuc. C. de iur. do. in xij. q. 7 qđ no. per glo. C. de pigno. l. p̄ses. Item in alio est cōtra ius cōmune decisio illius cle. qz talis approbatio tendit ad pbatōem nō ad dispositōem: cū contineat enūciatōem eius qđ fuit de preterito. nō aūt disponit de p̄senti: licet loquat⁹ eo casu quo dispositio pape fundat⁹ a tali enūciatōe. Constat aūt q̄ enūciatio eius q̄ fuit de p̄terito vel est de p̄senti dicit⁹ tendere ad p̄bationē non dispositōem. l. pblia. §. fi. ff. de posi. Sed regula est q̄ ois pbatio regulariter recipit aliam pbatōem in cōtrariū. l. siue possidetis. C. de pba. Sed fallit hoc casu vbi non potest ꝓrū ꝓbari: vt habet⁹ in dicta cle. Videndū est ergo q̄ cū sit cōtra ius cōmune in duob⁹. 7 tendat in p̄iudiciū iuris alteri quesiti: locū habet solū in cleri. in quoz p̄iudiciū potest papa aliquid statuere. qz sunt sibi subditi: ñ aūt in laicis q̄ subditi nō sunt: 7 in quoz p̄iudiciū statuere nō potest in his q̄ nō cōcernūt piculū aie vel causam mrimonij. Nec potest eis auferre ius q̄sitū. c. p venerabilē: q̄ fi. sint le. de iudi. c. nouit. 7 qđ ibi no. p Inno. sup verbo theodosi⁹. vbi dicit q̄ imperator nō p̄t reuocare. l. suā p quā cōcesserit aliqđ p̄uilegiū eccle. qz cū p eā sit ecclesie ius q̄sitū 7 illa nō subest imperatori: nō p̄t sibi ius p̄dictū auferre. Sec⁹ in p̄uilegio cōcesso subdito q̄ p̄t imperator ei auferre: cū p illud nō sit sibi obligat⁹. vt no. bal. hm ni co. mat. in. l. q̄ se p̄is. C. vñ libe. facit qđ no. Inno. in c. in nra: de iniur. Sicut igit imperator non p̄t auferre ius q̄sitū nō subdito suo: hm Inno. in dicto. c. etiaz si erat q̄sitū p suā. l. vl p̄uilegiū: ita et pari rōne nō p̄t papa auferre ius q̄sitū laico sibi nō subdito: cū iste potestates p̄cedāt ad paria respectu suoz subditoruz. in aut. quō oporet. epos in p̄n. cū ibi no. facit qđ no. Inno. in c. fi. de arbi. li. vj. Nō est g̃ seruāda decisio illi⁹ cle. in casu nro vbi papa attestat se reseruasse sue dispositōni collatiōem dicti feudi viuēte iaz petro postq̄ dicta attestatio facta est post ius q̄sitū dicto petro et tēdit ad illud sibi auferendū cū sibi auferre nō posset: qz laic⁹ 7 sibi nō subdit⁹. Sz si de dicta reseruatōe appareret aliter q̄ p attestatōez pape: puta p bullas ip̄am reseruatiōem cōtinētes: tūc etiā int laicos dicte bulle essent seruande. qz nō tenderēt ad auferendū ius iaz q̄sitū: & ad impediendū ne q̄rerēt: qđ facili⁹ fieri p̄t. l. p̄ze furio. so: de his q̄ sunt sui vl ali. iur. Pol⁹ videt q̄ etiā si dict⁹ petr⁹ esset cleric⁹ adhuc dicte lre sibi nō p̄iudicaret in casu nro. qz licz papa possit auferre alicui clerico bñficiū suū qz in illo nō h̄z aliq̄ dñiuz directū vel vtile: nec d̄z dñs: & p curator. vt in. c. ij. de dona. Dñiū tñ rei sue directū vel vtile q̄sitū ex ꝓtu nō potest papa auferre alicui clerico: sicut nec imperator alicui laico: nisi ex causa publice vtilitatis. l. Itē si verberatū. §. j. ff. de rei vē. de cuic. l. luci⁹. 7 ē casus. 7 ibi p bar. exp̄sse l. l. ij. C. d fil. paterno. li. xj. vbi bar. in fi. dicit ista verba. Itez p hāc l. ptz. q̄ sicut dñiuz directū nō p̄t auferri p rescriptū p̄ncipis absq̄ causa. vt no. supra in fide instru. et iure asce. fiscalis. l. fi. Ita etiā nec vtile: vt hic. Sz cōstat q̄ in feudo feudatari⁹ h̄z vtile dñiuz vt supra dixi: facit etiā. l. p̄dia. C. de loca. p̄dio. ciui. eo. li.

Consilium. CLX.

In christi noīe Amen.

Questio ista vertit vt audio int conradū lodouicū 7 guidonē filios philippini 7 pnepotes dicti Jacobi vltimo morientis ex conradino fratre suo ex vna parte qui p̄tendunt dictuz feudum per mortem dicti Jacobi deuolutuz ad se tanq̄z ad primiores agnatos descendentes a domino lodouico qui fuit primus investitus. Et guidonem abnepotem dicti Jacobi ex alio fratre. s. feltrino ex parte altera: qui p̄tendit totum qđ erat apud dictum Jacobuz de dicto feudo pertinere ad se virtute infeudatiōis facte sibi post mortem dicti Jacobi de dicto feudo per dominū Johannez francisco presentez dominū mantue: ad quem dicit pertinuisse etiam viuente dicto Jacobo vigore inuestiture facte patri suo. s. francisco de toto dicto feudo per ep̄os mantuanos tanq̄z reuerso ad eos ppter inuestituraꝝ nō petitā. 7 confirmate vt dicit p sedē aplicam. de qb⁹ inuestituris. s. factis guidoni et dicto dño francisco non fit mētio in p̄cto: licet vt dicit dict⁹ Jacobus quousq̄z vixit possederit. nō aūt dict⁹ dñs francisc⁹ pater p̄sentis dñi nec ip̄e p̄sens dñs. s. Johānes franciscus possederit. dubitat ergo an p̄tineat ad dictos guidonē lodouicū 7 conradū filios philippini pnepotes dicti Jacobi. an vo ad dictum guidonem filiuz feltrini abnepotem eiusdem. Et hic est primo notandū id qđ in p̄cto narrat q̄ post mortē dñi lodouici p̄mi inuestiti fuerunt inuestiti q̄nq̄z tm descendētes ex eo: licet dicatur

habuisse nouem filios ex diuersis vxoribus. Fuit enim
inuestitus guido primogenitus cui remansit dominium
ciuitatis: qui erat ex vna vxore. Item azo Johannes
iacobus qui erant ex alia vxore et vtrumque inuicem con
iuncti. Item philippinus filius conradi fratris eorum pre
mortui viuente patre. Et sic de dicto feudo facte fue
runt quinque partes p indiuiso: sicut quilibet fuerunt pso
ne inuestite. Quare sunt alij filij dicti dñi lodouici nō
fuerunt inuestiti sicut isti quilibet nō dicit in pncto. vnde
ne cure de hoc intromitto. ß ꝓsuppono q totum istud
feudū remanserit penes dictos quinque inuestitos alijs ex
tinctis: vel morte vel repudiatione expssa vel tacita: seu
etiam negligentia non petite inuestiture: vel quacunque
alia causa. Secundo notandum q de quinta parte di
cti feudi q obuenit in ptē philippino vni d dictis q̄n
que inuestitis nō est dubiū q illa ptinet ad conradū lo
douicū et guidonē filios suos quā ipsi hodie possident
vt audio. Remanet ergo dubiū solum de alijs quatuor
partibus que fuerunt guidonis azonis Johānis et iacobi
fratrū inuestitorum. Et hic est tercio loco notandum q por
tio dicti guidonis primogeniti et dñi mantue deuenit ad
dictos azonem Johannē iacobū et philippum ex tacita
eius guidonis vel filiorum eius repudiatione. q licet fuerit
inuestitus vnacum alijs quatuor: dicitur tamen q ipse nun
quam possedit: sed passus est alios quatuor inuestitos in to
tum et insolidum possidere. et post eius mortem filij et ne
potes eius passi fuerunt dictos azonē Johannē iacobū
et philippinum insolidum inuestiri. imo dicitur q de ipsorum
voluntate. s. filiorum et nepotum dicti guidonis pfati azo Jo
hannes iacobus fuerunt inuestiti: et insolidum possiderunt
illis scientibus et patientibus tam ante confirmationem apo
stolicā quā habuit dñs franciscus pater psentis domi
ni de inestitura facta in eum de toto dicto feudo q̄ post
eam. q: non fuit dictus franciscus nec filius eius psens
dñs vnquam ea vsus vinente dicto iacobo. Propter que
dico q si de ipsorum expsso consensu adhibito in dictis in
uestituris factis azoni Johanni iacobo et philippino
insolidum: apparet q dictus guido et filij et descendentes
ex eo sic consentientes statim ceciderunt a iure quod habe
bant in quinta parte dicti feudi: p. l. sicut. §. si volun
tate. ff. quibus mo. pig. vel ypo. sol. C. de rei vendi. ma
ter. ꝓsi. si autem postea: in verbo proprietatem amisisti ꝛc.
Si vo de expresso consensu non apparet: sed de sola sci
entia et patientia: tunc per lapsum anni videret omnium in
uestitorum dictorum agnatorum inuestitorum insolidum: et possiden
tium illis scientibus et patientibus: tex. est no. cum glo. in
propria materia feudorum: in. c. titius: si de feu. fue. cōtro.
in fi. p quo etiam facit. c. primum: de ali. feu. pater. versi.
et licet. ibi dicit q licet regulariter sit phibita alie. feu
di: tñ secus est inter agnatos. ar. C. de fideicō. l. volun
tas. Eodem modo inducit et psumit consensus et repu
diatio ex patientia minoris tempis qui fit agnato q̄ qui
fit extraneo. q: per solum cursum et patientiam anni. vt di
cto. c. titius. Sed si extraneo requireret cursus longis
simi tpis. s. xx. annorum. vt ibi no. glo. Quicquid ergo di
ci soleat in alia materia sup illo pncto an ratio sangui
nis faciat psumi donationem: d quo plene per. bar. in. l.
que don. ff. solu. ma. In materia tñ feudi et propria habe
mus ter. cum glo. nobili in dicto. c. titius. q cōcurrente
fauore agnatorum et patientia anni psumitur donatio et
renunciatio iuris sui que ambo hic cōcurrunt. q: dicti
azo Johānes iacobus et philippinus inuestiti erant pri
miores agnati ad quos qrta portio dicti feudi ptinēs
ad guidonē primogenitum erat puentura ipo guidone
sine liberis descēdente et etiam patientia anni filiorum di
cti guidonis q pdicti inuestirent d toto et starent inue
stit: qnimo etiam lōgissimi tpis: vt dicit. igitur ab eis
vel habentibus ab eisdem causam molestari nō poterant
etiam si nō fuissent agnati: p glo. que est in dicto. c. titi
us: et p. l. fi. C. de fun. pri. li. xj. si affuisset patientia et cur
sus. xl. annorum. Et qd dixi de dicta quinta portione feu
di: idem dico de omni alia portione: in qua ius habuissent
filij et descendentes dicti guidonis primogeniti ratione
inuestiturarum factarum eis et confirmatarum p sedem apo
stolicam. quia eadem ratio subest in ea. l. j. ff. d fonte. licet
illa papalis confirmatio videat modici effectus. q: fuit
in forma communi. vnde nō plus iur. confert q̄ prius ha
bebat: iuxta plene no. p bar. in. l. ꝓuilegia. C. de sa. san.
ec. extra de confir. vti. vel inuti. cum dilecta: de priuileg. ex
parte. et de cōcess. pben. q: diuersitate. de consti. ex par
te: cum ibi no. in glo. Et ex tenore inuestiturarum appa
ret illos ex eis nō acquisiuisse ius eo q: fuerunt inuesti
ti portionibus aliorum filiorum q̄ eorum de quibus supra facta
est mentio: tanquam de reuersis ad dñm epm ꝓpter inue
stituram non petitam: qd fieri non potuit nisi pceden
te sententia priuatiua. quia lapsus ānī et diei vel anni
et mensis nō priuat quē ipso iure feudo ꝓpter inuesti
turam nō petitam: sed venit priuandus per sententiam
vt patet in. c. j. quo tpe miles: in fi. in verbo damnētur
et in. c. fi. e. ti. qd etiam patet p ratōem. quia si iustam cau
sam habuissent. s. iusti impedimēti non erāt priuandi.
vt in. c. fi. de ꝓbi. feu. alie. Per hoc igitur debebant ci
tari ad dicendum causam quare non debebāt priuari: p
l. iij. §. si ad diem: cum ibi no. p bar. ff. de re mili. et requi
rebatur sententia declaratiua p ea que no. Inno. i. c.
bone: de eta. et qli. et p bar. in. l. fi. ff. ad tertul. d qua sen
tentia hic nō apparet. nec etiam fit de ea mentio i dictis
inuestituris q interuenerit. ideo nec interuenisse presu
mitur sm ea que no. bar. in. l. sciendum. ff. de ver. ob. iun
cta. l. quecunque. ff. de publi. Confirmatio ergo papalis
fuit surreptitia. q: facta fuit tanquam sup validis inuesti
turis que erant inualide. ergo ꝛc. c. sup literis. et. c. ad au
dientiam: de rescrip. facit. l. fi. ff. de cōsti. pecu. Rema
nemus ergo q dictum feudum remanēte azone Johanne
iacobo et philippino pfatum feudum erat ipsorum. Et q fi
lij et descendentes dicti guidonis primogeniti et apud
quos fuerit dominium ciuitatis: et nullum ius habuerūt in
dicto feudo. ideo ex ipsorum patientia et ratione digni
tatis eorum multomagis psumitur liberalitas et magni
ficentia erga agnatos. ar. ff. de indi. sed et si susceperit.
§. ij. et quod ibi no. de vsu. et habi. l. plenum. §. equitij. de
au. et argen. lega. l. antepenult. §. fi. de ali. le. l. pe. j. R. de
acti. et obl. l. vl. in fi. extra de dona. c. j. de symo. et si om
nes. et no. Jo. an. in addi. spe. ti. de feu. §. j. versi. sic igi
tur cōficietur instrumentum ꝛc. Subsequent mortuus
est azo: cuius portio devoluta est ad Johannē et iaco
bum fratres eius: et ad philippinum filium fratris exclu
so domino Johāne frācisci: qui erat abnepos ex fratre
et sic remotior. vt in. c. j. §. his deficiētibus: de gradibus
succe. in feu. Siquā ergo portiones habuit pfatus dñs
Johānes frācisci d dicta portiōe azo. de facto habuit
et non de iure. et sic illam in aliam trāsferre non potuit.
quia nemo dat qd non habet: de acqui. re. domi. l. tra
ditio. extra de iure patro. qd autem: cum cōcord. alle.
ibi in glo. Guido etiam filius feltrini qui litem facit in
p̄senti causa nullum ius habuit in dicta portione azo
nis. q: similiter erat abnepos dicti azonis sicut domi
nus Johānes franciscus: et sic remotior. Postea mor
tuus est Johānes et sua portio. et etiam illud quod ad
eum puenit de portōe azonis devoluta est ad iacobum
si philippinus mortuus erat aliis exclusis tanquam remotio
ribus. q: primiores vocant: vt in. c. j. §. deniq: i fi. i glo.
sed ad primos. que fuerit prima causa bene amit. Lā
dem et vltimate mortuus est iacob sup̄stitib guidone
lodouico et conrado filijs philippini: qui erāt sibi pne
potes ex cōradino fre. et sic in qrto gradu de iure ciuili
et dño Johāne frāciſco: q erat sibi abnepos ex guido
ne fre. et sic i qnto gdu. et guido feltrini q silr erat abne
pos ex alio feltrino fre. et sic i quinto. Quis g dubitat

q̄ dicti guido lodouicus ⁊ conradus tanq̄ primiores ⁊ in q̄rto gradu excludūt illos q̄ sunt i q̄nto. Et sic p̄fatus guido feltrini nec ex persona sua pōt venire: nec ex pſona dñi Johānis frācisci q̄ ipm̄ inuestiuit de iure qđ ipe habebat: cuz nullū ius hb̄et. et sic inuestitura fuit facta de nihilo seu de vento. ar. C. de fal. causa. l. si non designata. ff. đ here. vendi. l. q̄ si nulla. Sz si ius aliq̄đ habuisset bñ potuisset de illo ipm̄ guidonē inuestire bona fide: ꝫ calide p̄cio accepto ſm ea q̄ plene no. ⁊ habent̄ p glo. magnā in. c. j. de capi. cor. et in. c. j. post p̄n. q̄liter olim feu. ali. po. et de. phi. feu. alie. p federicū. §. calidis. Nec ob. id qđ in ꝯrū allegat̄ p dictū guidonē scz q̄ dict⁹ Jacob⁹ pdiderat dictū feudū ꝓpter inuestituram nō petitā. ⁊ sic erat voluntū ad ep̄m q̄ inuestiuit dñm Johannē frācisc̄ū. ⁊ ipse dñs Johānes inuestiuit ip̄m guidonē. q: đ̄ ⁊ asserit̄ posse pbari ꝯriuz q̄ imo petijt eā infra tēpus debitū: licz ip̄am obtinere nō potuerit. Et hoc sufficit. ſ. q̄ fecerit qđ in eo erat: vt ptz in. c. j. quo tpe mi. inuesti. pe. de. ⁊ in. c. j. post p̄n. đ capi. cor. ⁊ in. l. impialē. §. ꝓterea siq̄s: de phi. feu. alie. p fre. q̄ tex. solū dicūt q̄ vasall⁹ debet infra annū ⁊ mensz si est miles adire dñm ⁊ petere inuestituram ⁊ polliceri fidelitatē. nec ei debz nocere q̄ dñs sine iusta causa nō inuestiuit: ne sit i potestate dñi ip̄m p̄uare feudo sine iusta causa. ar. l. iij. §. j. ff. de iureiur. ⁊ in ti. đ feu. siue cul. nō amit. Preterea vt supra dixi etiā si nō petijsset nō fuisset p̄uat⁹ ipso iure: sed veniebat p̄uādus p sentētiam. q: illi tex. dicūt pdat feudū ⁊ dānet̄ ꝛc. nō aūt dicūt p̄uat⁹ sit: iuxta ea q̄ habent̄. C. đ sa. san. ec. l. iubemus. §. sane: per glo. ⁊ in aut̄. de incest. nup. post p̄n. in glo. q̄ incipit: ꝫ nunq̄z req̄rit̄ q̄ sine iusta causa nō petierit: vt in dicto. c. j. quo tpe miles. ⁊ i. c. fi. de phi. feu. ali. per loc. ⁊ đ hoc oportet ꝓstare. Jdeo req̄rit̄ cause cognitio ⁊ sententia declaratoria. facit. c. ponzo: de diuor. ⁊ qđ no. Inno. no. in. c. bone: de eta. ⁊ q̄li. de q̄ sententia q̄ interuenerit hic nō apparet. Nec etiā ob. q̄ papa dicit se ex certa sciētia ꝓfirmare inuestituā factā dño frācisco p̄i p̄ntis đ. Johānis frācisci. et sic videt eas validare etiam si fuissent inualide p id qđ no. glo. i c. ad hoc: de rescrip. in fi. glo. ⁊ p. l. idē vulpianus. ff. de excu. tuto. ⁊. l. quidaz ꝓsulebat. ff. de re. q̄ia habz plenitudinē potestatis ⁊ pōt auferre ius alteri⁹. c. ꝓposuit de cōcess. p̄ben. ⁊ no. in spe. ti. de legato. §. nūc onden dum. ℞ si. lxxxix. q: istud esset verū si sciēs eaz inualidam tanq̄ inualidā: volēs eaz facere validā ꝓfirmaſſz ⁊ volens alteri p̄iudicare: vt in. c. j. đ trāsac. Sz hic ꝓfirmauit eā tanq̄ validā ignorās esse inualidā ⁊ se alteri p̄iudicare. q: nō fuit aliq̄d exp̄ſſuz de inualiditate vel de p̄iudicio qđ alteri fiebat. vñ nō p̄sumit̄ voluisse tollere defect⁹ suppressos ⁊ tacitos. l. ꝫ si hac. §. patronū. ff. de inius vocā. de pecu. l. cū dñs: p Jaco. đ are. Nec alicui p̄iudicare nisi hoc dixit exp̄ſſe. l. j. ⁊ l. fi. ff. de na. resti. et in. c. q̄uis: de rescrip. li. vj. đ ver. sig. dilecto. de off. de leg. sup eo. ⁊ qđ ibi no. in glo. q̄ incipit ar. Nec ob. illđ verbū ex certa sciētia. q: nō opat̄ aliq̄d in his q̄ apparent ignorata: vt ptz ex plene no. p bar. in. l. fi. §. idem queſyt. ff. de cōdi. indebi. Si igit̄ attētis p̄dictis ferat̄ sentētia p dictis cōrado lodouico ⁊ guidone filijs philippini sup dicto feudo put fert̄ debet: silr sup fructibus interim p̄ceptis a tpe quo aduersari⁹ indebite occupauit: ⁊ malā fidē habuit vel hīe debuit: ferenda est. ff. de rei vendi. l. ex diuerso. §. j. licz a p̄cipiēdis excuset ꝓpter ti. C. e. ti. l. si fundū. cū ibi no. in glo.

Consilium. CLXI.

Jnuestitura facta pendēte appellatōe an ꝓsit appellanti. Jtem an debeat reuocari.

Nchristi nomīe Amē

Jn causa appellatōis que vertit̄ inter francischum petri ⁊ andreā vict. de la fontana appellā. ex parte vna. ⁊ faciū ⁊ victorē fratres ⁊ filios cuiusdā ser Jacobi appellatos ex altera sup̄ decima fogola. cuiusdā ser Jacobi minus: in q̄ lata est sentētia ꝓ dictis facio ⁊ victore tanq̄z si ipi ⁊ eor⁹ auctores fuerit đ decima dicti sediminis inuestiti: q̄m cōprehendit̄ sub coherētijs inuētarij ad qđ inuestiture p̄dicte se referūt: dubitat̄. q: p̄dicti appellātes p̄duxerūt in dicta causa quādaz inuestituā eis facta a dño ep̄o feltrēsi de decima fogola. dicti sediminis habeat ī aliquo reuelare dictos appellātes ⁊ nocere appellatis. ⁊ vtrū debeat p ep̄m p̄dictū reuocari. put colraz eo petitū est p dictos appellatos. Et breuit ad primuz rñdet̄ q̄ nō reuelat nec aliquid facit ad ꝓpositū. nec fundat intentōem appellantiū in aliquo. ⁊ sic tanq̄z impertinens debet reijci: iuxta no. in ſy. in. l. si duo patroni. §. idem iul. ff. de iureiur. l. siquis libertatē: de pecu. ti. here. ⁊ qđ no. in. l. mometanee. C. qui legi. pso. đ p. ba. ad. pbatōnem. ⁊. l. neq̄z naturales. Quānt̄ sic impertinens. pbat̄. q: dicta inuestitura nouiter facta p dominum ep̄m habet in se tacitā conditōem a iure subintellecta. ſ. sine p̄iudicio iuris alieni. ⁊ ita dicimus si alius vel alij nō sunt vel nō fuerūt p p̄z⁹ đ dicta decima inuestiti quib⁹ non credit̄ p̄fatus dñs ep̄us voluisse p̄iudicare potuit. nec eis auferre ius p p̄z⁹ acquisitū ex alijs p̄cedētib⁹ inuestituris. ista pbāt̄ ex his q̄ habent̄ p glo. in si. ff. đ bo. pos. l. iij. §. bonoꝝ. ff. ne aliq̄d ī loco publi. l. ij. §. merito. et. §. si q̄s a p̄incipe. extra de vsu pallij: ex tuaꝝ: đ of. dle. sup hoc. đ ꝛ. sig. c. dilecto. C. đ fū. p̄n. l. p̄imōiat̄. li. xj. ⁊ qđ ibi p bar. i fi. fa. c. si ep̄us: de p̄be. li. vj. Sz isti appellati fuerāt de ista decima p p̄z⁹ inuestiti. q: de oīb⁹ ꝓtētis ⁊ ꝓbēsis in inuētario. Et istud sedimē ꝓbēdit̄ sub coherētijs inuētarij. put als fuit cōsultū ⁊ clare dem̄ōstratū. igit̄ dicta inuestitura p nō facta habet̄. q: deficit ꝓditio tacita sub q̄ fingit̄ ⁊ p̄sumitur fuisse facta. cui⁹ ꝓditōis defect⁹ facit eē et bū pinde ac si facta nō fuisset. ff. si cer. pe. l. pecuniā: añ fi. de pict. ⁊ cōmo. rei vēdi. l. necessario. §. j. q: tacita ꝓditō p ex̄ssa debet haberi. l. Jtem q:. ff. de pac. si cer. pe. cū qđ. Et ex hoc sequit̄ rñsio ad secundū q̄ p p̄fatū vomi num ep̄m debet reuocari q̄tenus de facto p̄cessit. ff. de acti. emp. l. ex empto. §. is qui vīa. đ rescin. vēn. l. fund⁹ qui lucū titij. l. minor: in p̄n. ⁊ qđ ibi no. ff. de euic. habēt̄ em̄ dicti appellātes in causa appellatōis si nolebāt obtinere: solum hoc ostendere. ſ. q̄ sedimē de quo agit̄ nō ꝓbendit̄ sub coherētijs inuētarij: ⁊ hoc sufficiebat eis. ꝫ hoc nō pbarūt nec pbare possunt. q: reuera ꝓbendit̄ si ꝓsideret̄ simul cū sedimie vendito. put dñs vicari⁹ q̄ tūc erat: ⁊ rex oculis subiecerat p suā informatōem mihi missaz ī scriptis asserūt. Et hoc presupposito q̄ etiā inder appel. recipe poterit: intentio appellātiū ruit: ⁊ intētio appellator fundata est cū de omib⁹ ꝓbēsis ꝫ dictis coherētijs p̄fati faci⁹ ⁊ victor habeāt inuestituras p se vel p suos ātecessores si q̄s locū successerit. ⁊ si ita est inuestitura postea facta de dicto sedimine p̄fatis appellātib⁹ nulli⁹ fuit vl est valoris. q̄a facta fuit đ re nōdū apta dño ep̄o inuestiēti. ꝫ alēi ifeudata cui dñiū vel ius p̄fat⁹ dñs ep̄us auferre nō potuit: dicta l. p̄ioniales. C. đ fū. p̄. li. x. Et posito q̄ potuisset: nō p̄sumit̄ ꝫ voluisse p ꝛra sup̄ allegata. Valde ꝫ fuit imp̄tinēs ꝓductio dicte noue inuestiture i causa.

appellationis:cum in nullo possit relevare,pducentes
qz intelligit facta sine piudicio iuris alieni.et si alij de
dicto feudo non fuerint p pr̃s iuestiti p glo.q̃ est ī di-
cta.l.iij.§.bonoz.ff.de bono.pos. Tūc g̃ locū vendica-
ret si dicti appellātes ipsa circūscripta obtinerēt ī cau
sa appellatōis:vt qz.pbarent dictū sedimen nō ꝑtinere
di sub coherētijs inuētarij. Sed tūc certe tali inuesti-
tura nō indigerēt.nec etiā fuit necessariū appellatiōez
petere cozā eo dictā iuestiturā cassari et revocari.qa
de hoc incidēter habebat cognoscere iudex appellati-
onis:7 erat 7 est articul9 piudicialis ad primā litē.vnd
poterat opponi exceptio litis pēdētis.l.fundi:7.l.fun-
dum.7.l.ß si ante.ff.de except. Sz qz nō fuit opposita
7 regula est q de q̃ re cognouit iudex:pnūciare debet
de ea.l.de q̃ re.ff.de iudi. Pfatus dñs epus volēs sequi
semitā iuris 7 iusticiā,pprio ꝑmodo pferre debet,pnū
ciare sue intentōis nō fuisse dictis appellatiōibz 7 eoz̃
dicare.7 q̃ten9 dicta vltima iuestitura posset in ꝑnum
interpetari:sicut de facto emanauit ita 7 de facto ipsam
revocat p iura 7 ratōnes supza allegatas. Et posito q
nō fieret ista revocatio q epm:nō multū esset curandū
postq̃ dicta iuestitura ñ nocet.7 forte mel9 essz dictā
litē cozā eo ceptā nō,pseq̃:ß solū causaz appellatōis.

Consilium.CLXII.

In feudo ex cōsuetudine nō succedunt clerici.7 va
let talis cōsuetudo.

Nchristi nomīe Amē

In p̃senti causa q̃ vocat maiozie hyspalensis
visis 7 examinatis allegatōibz hincinde factis taz p ad-
uocatos buius causę: q̃ etiā p antiquos doctozes q̃ pas
sum istū multū pomposę examinarūt.7 p exquisitas ni-
mīā ratōes.qz ꝑtingit in magnis successionibz regnoz
videlicet 7 dnoz:ideo meruit dotē p̃capuā.ar.ff.d lib.
lega.l.legaui:circa pri. Visa etiā quadā lege regni hi
spanie de successiōe fienda in regno q̃ vult q filius ꝑmo
genitus p̃defuncti viuo patre suo preferat secūdogeni
to.q̃ cuetudo ꝑm bal.in.l. cuz antiquiozibz.C. de iur̃
delibe.multū inoleuit etiā in alijs magnis regnis.s.frā
cozz 7 angloz:cui9 quidē tanti viri relatōi standū est.
tū ꝓpter eius auctozitatē qz credendū est q nō ita af
firmasset si nō sciuisset vel nō vidisset ita obseruari.ar.
eius qd in sy.no.glo.in.l.ij.C.si secūdo nupserit muli
re.7 bar.in.l.cōficiūtur.ff.de iure codi. multo em̃ tem-
pore vixit me teste. q̃ discipul9 eius fui.vnde tpe suo
potuit videre ita obseruari. Et etiā qz agit de re anti
qua:7 sic p talia iudicia fit plena ꝓbatio.ar.extra d.p-
ba.c.cū causaz.7 qd no. Inno.in.c. veniēs: de ꝛb. sig. de
iura.calū.cū in causa.7 bal.in aut. quas actōes:circa fi.
C.de sa.san.ec. Visō etiā tenoze cōcessiōis facte p re
gem hujic petro affan. de riblera:p cui9 mortez orta est
7 verisim cōtentio inter nepotē eius ex filio primogeni-
to 7 filio secūdogenito. Videt dicendū q nō expedi-
at intrare difficultatē illā in q̃ doctozes antiq̃ tot 7 tā
ta disputādo dixerunt tam ol.in ꝑsilio. ccxxiij.q̃s Jo.
an.i ti.de feu.ī addi.spe.q̃s bal.in.l. cū antiq̃oribz:d in
re delibe.7 in.l.si viua matre:de bo. mat. vbi etiaz per
Cy.7 bar.in aut. post fratres:de legi.here.7 idem bal.
in.l.liberti libertę.C.de ope.libe.7 in.l.iij.de suis 7 le
gi.qz oīa illa loquuntur q̃n nō repit aliq̃d sup hoc sta-
tutū. Sz hic apparet 7 repit statutū ꝓ nepote ex pri-
mogenito. Primo ex dicta.l. regni:q cū facta sit ī suc
cessiōne regni qd est caput.debz seruari etiā in mēbris
7 in successiōibus inferioz dignitatū 7 maioziaz 7 feu
doz existentiū infra regnū. Et que deferunt primo-
genito tum qz non debent a capite membra discedere:
vt in.c.cum nō deceat:de ꝓscrip. tum qz videm9 in sy.
q̃ cōsuetudo vbis rome que erat caput mūdi seruan
da erat in puincijs vbi deficiebat ius scriptū. Et etiaz
specialis cōsuetudo.ff. de legi.l.de quibus:p9 prin. Et
cōsuetudo ciuitatis q̃ est caput cōmunitatis.l.j.§.cuz
vrbem.ff.de offi.pfec.vr. Et etiam statutū debet ꝑua-
ri in comitatu.vt no.glo.ff.de postu.l.ex ea. Tum etiā
qz in negocijs dubijs 7 a iure nō decisis cōsuetudo vi-
cinoz locoz̃ etiam que nō sint vt caput seruāda est si
non est cōtra ius:sed laudabilis 7 ratōe subnixa:extra
de cōsue.cum olim.7 p Inno.in.c.dilecto.de offic.ar-
chidi. Sed hic est hmōi. quia hoc dubiū nō reperitur
a iure scripto decisum. Et multe 7 fortes rōnes allegā
tur ꝓ nepote ex primogenito.7 non solū in regno hy-
spanie:sed etiam in alijs regnis obseruat hm bar.q ne
pos ex primogenito succedat:tum qz de similibz ad si-
milia debemus,pcedere non solum in decisis a iure scri
ptis in vno casu vt extendātur ad aliū similē:sed etiā
in decisis a cōsuetudine:vt no.glo.ff.d legi.l.non pos-
sunt. Et est tex.in.l.j.C.q̃ sit longa consue.quia debet
inspici ratio ꝓpter quā fuit inducta cōsuetudo ī vno
casu:que si habet locuz in alio fit extensio sicut in iure
scripto.ff.ad.l.aquil.l.illud de fonte.l.j. Sed nulla ra-
tio potuit esse statuendi hoc in successiōe regni q̃ eti-
am locuz sibi non vendicet in ista successione.ergo ꝛc.

Secūdo dico dubiū istud tolli ex tenoze regie cōces-
sionis qui inspiciēdus est:vt in.c.ponzo:de priuileg.ff.
d ver.obli.si ita stipulatus.§.grisogonus:in fi.7.l.siqs
stipulatus sit stichū:d fideius.l.fideiussozes magistra-
tuū.§.prio aurelio:ibi lecta subscriptōe ꝛc. Sed ex te-
noze 7 ex verbis dicte cōcessionis apparet manifeste q
rex voluit filiū primogeniti eundemq̃ nepotē debere
ꝓferri filio secūdogenito. Dicunt em̃ verba sic:q post
obitum virū succedat 7 hereditet dictam medietatem
ꝛc.vester filius maioz quē habueritis de legitimo ma-
trimonio. Et alij filij 7 filie 7 heredes qui ab ipso vel a
vobis descenderint ex recta linea ꝛc. Notandū est di
ligēter q illa verba 7 alij filij 7 filie et heredes q̃ ab ipo
vel a vobis ꝛc. sane intelligēdo non possunt intelligi
nec locū habere:nisi eo casu quo filius maioz de q̃ pri-
mo fuerat locutus p̃moriatur viuente patre ad quem
sermo legis dirigebatur.ar.ff.de libe.7 postu.l. gallus.
§.j.in tex.7 glo.7 per doc. Et patet manifeste.qz si sup
viueret patri rex voluit q ipse solus hereditaret.non
autem filij eius vel alij filij minoz̃es vnde esset cōtradi
ctio in verbis quam euitare debemus. ar.cozī que no.
Cy.in.l.cum falsa.C.de iuris 7 fa. igno.in fi.7 bar.in.l.
fi.§.idem que sijt.ff.de cōdi.indebi. Et si dicat q etiaz
si supviuat locū habeāt dicta verba non vt filij eius 7
alij filij fratresq̃ ipius simul cū eo admittant:sed solū
post mortez eius. Respondet q in dicto casu prefata
verba fuissent superflue apposita.qz tūc si filius maioz su
puixisset 7 sic successisset. Et postea relicto filio decес-
sisset non esset dubiū q ad ipm trāsmississet exclusō fra
tre:vt in sy.habet in feudo in ti.de natura suc.feu.7 in
ti.de gradi.suc.feu.7 ipso filio nō relicto venissent alij
fratres.quia est successio antiqua seu paterna:vt ī di-
ctis textibz. vnde non fuisset necesse hunc casum decla
rare in dicta cōcessiōe. Dicendū est ergo q dicta ver
ba intelligātur in casu magis dubio vt ille est de quo
supra dixi.s.q̃n filius maioz p̃moreret viuēte pre. ar.ei9
qd habet in tex.7 glo.i.l.j.ī fi.ff.ad municipa. vl saltez
negari nō pōt q̃n dicta ꝛba cū sint generalia nō speci
ficātia casuz aliquē si locuz hñt eo casu quo filius maioz
supviuat pri et sic succedat. Et postea moriat relicto
filio vel nō relicto cū sint apta ꝓhendere vtrunq̃ ca
sum:sicut in sy. dicimus de cōpendiosa q,ppter gene
ralitatē verboz ꝓhendit etiā casuz q̃n decedit gra
natus viuēte testatoze vel aī aditam hereditatē.7 sic

cõprehendit vulgarẽ. vt plene no. ꝑ bar. in. l. centurio ff. de vul. z pupil. Nũc ergo sic arguo: certũ z indubitatũ est q eo casu quo filius maior seu primogenit⁹ fuisset relicto filio ex eo verba ꝑdicta deberent intelligi q ille deberet ꝓferri in succedẽdo pri suo filio maiori seu ꝑmogenito alijs filijs minoribꝫ fratribꝫ prijs sui. q sic est de iure: vt in titulis supra allegatis. z ꝟba cuz fieri potest sunt intelligẽda ꝑm ordinẽ iuris z ad illum sunt redigẽda. ff. de iure dot. l. sed hoc. nisi cuz sua glo. z. l. ij. in fi. de admini. rerũ ad cui. pti. Sed si fili⁹ maior seu ꝑmogenit⁹ decederet post mortẽ patris nõ relicto filio: tũc succederet secũdogenit⁹. qđ etiam ptz ex verbis dicte cõcessionis dum dicit ex recta linea. et duz dicit gradatim vnus post aliuz ꝛc. q nepos ex primogenito est ꝑ rectã lineã: sed frater ꝑ indirectã z trãsuersalem. Et sic est in casu isto q qñ filius maior decederet post mortẽ sui patris relicto filio: ipe filius ꝓferretur patruo secũdogenito. Et istud nõ est dubiũ vt dictũ est: tam de iure qz de intentõe cõcedentis que creditur esse cõformis iuri. Et quia dicto casu cessaret potissima ratio q allegat cõtra nepotẽ eo casu quo pat ꝑdecessit viuo auo. s. q tũc non potuit trãsmittere ad nepotem ius qđ nõ habebat adhuc in re: sed in spe. quia ista ratio cessat qñ moritꝫ post mortẽ prijs sui: ciusdẽqz aui. q tũc habebat ius in re: z sic potuit ipsum trãsmittere: Sequit etiã q eo casu quo decessit viuo auo prefatus filius maior relicto filio eodem nepote q ipe nepos debeat ꝓferri patruo nõ ex vi trãsmissioms: sed ex forma cõcessionis ꝑdicte. et ex volũtate ꝓcedẽtis q potuit rei sue legem quaz voluit apponere. l. legem. C. de pac. que quidẽ volũtas colligit ex eo q qñ vna determinatio respicit plura determiabilia: debz ea parit z vniformiter determiare. l. iam hoc iure. ff. de vul. z pupil. cũ sy. Sz hic illa ꝟba z alij filij z filie ꝛc. respiciũt z determinãt duos casus. Unus est qñ filius maior nõ supesset. q decessisset viuo patre suo. Alius qñ nõ supesset. q decessisset post mortẽ patris sui. qñ aũt supesset dicta verba locũ habere nõ possent. q ipse solus succederet z nõ filij eius vel alij filij minores: vt supra dictũ est. Constat aũt q secũdo casu qñ decessisset post mortem patris ꝑfata ꝟba censerẽtur determiare modo q supra dixi. s. q si decessit cũ filio ille ꝑferatur patruo. si ꝟo sine filio tũc patruus admittat. Igitur z eodẽ mõ censeret determiare casum primuz. s. qñ non supesset q decessisset vinẽte patre suo. vt si decesserit relicto filio ille ꝑferatur patruo qui est fili⁹ secũdogenitus seu minor. vt sic ꝑ z vniformis sit determiatio vtriusqz casus ꝑ dictã. l. iã hoc iure. ff. de vul. z pu. cum sy. Si ꝟo volum⁹ q illa verba z alij filij z filie ꝛc. solum intelligãtur z locũ habeant in primo casu. s. qñ filius maior nõ supesset. q ꝑmortuus esset patri suo: non autẽ in secũdo qsi in illo essent superflua: vt supra tetigi. Et sic cessaret ratio supradicta de. l. iam hoc iure. tũc adhuc sbsit alia ratio fortis ꝑ quam idem est dicendũ. s. q fili⁹ primogeniti ꝓferatur secũdogenito. q primo noiant filij maioris filij qz alij minores. ergo tanqz in hoc magis dilecti: ꝑ. l. quoties. ff. de vsufruc. ꝑ quam hoc bene probatur. z. C. de fideicõmiss. aut. hoc amplius. ff. de leg. ij. l. cum ita. §. fi. ibi qui nomiati sunt aut post cos omes ꝛc. Et ar. ff. de stip. ser. l. si cõmunis seruus ita ꝛc. in ratione sui. Item filij maiores filij fuerũt nomiate cũ patre copulatiue. q dixit vester filius maior z alij filij z filie ab ipso descendentes ꝛc. Sed alij filij minores fuerũt nomiati alternatiue duz subiunxit vel a vobis ꝛc. Et sic primi vident ꝓferendi secundis ex natura istarum dictionũ quarũ vna regulariter cõiungit. z sic nõ significat regulariter ordinez: altera disiũgit z sic ordinem significat. l. cum pater. §. penult. ff. de leg. ij. ad trebel. heredes mei. §. peto. iũctis his que noiant ꝑ bar. in l. gallus. §. j. post prin. ff. de libe. et postu. in solu. quam

dat ad illam. l. cũ pater. §. penult. Nepos ergo ex primogenito tanqz magis cõiunctus patri suo per copulam z ꝓferri debet patruo disiuncto. z sic in posteriori gradu posito. Et ista satis habundeqz vident debere sufficere ꝑfato nepoti ex primogenito pro victoria retinenda in casu nostro. Nec expedit respondere argumẽtis z ratiõibus que fiunt cõtra nepotem per antiquos z modernos doctores. q locum habent si lex ꝑfata de successione fienda in regno ꝑ nepotez non esset. Et si ex tenore cõcessionis de iusticia nepotis nõ apparet: cuius cõtrariũ est hic: vt ex ꝑdictis apparet. Et no. bal. ꝑm nico. de mac. in. l. liberti liberteqz. C. de oper. vbi dicit primo z ante oĩa recurrẽdũ ad verba testis ex illis possit comꝑhendi cõcedentis intentio vel non. z qđ idem no. in. l. cuz antiquioribus. Posito autem q ꝑdicta cessarẽt. z q oporteret nos venire ad antiquũ dubiũ seu disputatõem obmissis pluribus rationibus que plus vident terrere qz edificare: z maioribus sunt apparẽtie qz existentie: facio solum vnaz quã etiam sentit ol. sed eaz non plene explicat: z ad quam nõ reperio fore respõsum. nec de ꝑsenti bonam video responsionẽ. s. m fauorem nepotis ex ꝑmogenito vt excludat patruũ. Et est ista. l. q ipse potest dicere se primogenitum: sicut poterat z posset dicere pater eius si viueret eo quia portio paterni corporis trãsfusa fuit in procreatiõem filij. C. de agri. z censi. l. cuz scim⁹: anpte fi. vbi est tex. exꝑssus q filius est portio paterni corporis: que portio licet cõuersa sit in nouũ hominẽ ꝓpter nouam z diuersam animam: negari tamẽ nõ potest qn remãserit vera caro z corpus patris: qui vt dicunt naturales ꝑbet formaz in creatõe filij z mater materiã. Et forma est que dat esse subsẽtiã rei. ff. de cãs. rerũ domi. l. adeo. §. insulam: ad fi. et ad exbi. l. iul. §. si quis rem: in fi. ad. l. falci. si is qui. cccc. §. quedam. nõ capio formaz ꝓ anima quã solus deus infundit. Licz ergo residuũ corporis quod apud patrem tanqz radicem remanserit extinctuz sit: hec tamẽ portiũcula que in procreatõem filij fuit transfusa non est extincta: sed aucta z augmentata est et noua anima z nouo spiritu infusis adhuc viuit. Et ideo per respectu ad solũz corpus potest dici corpus et caro filij vere corpus et caro patris: licet ꝓpter nouam animã. i. nouam radicez seu alimentum dicat arbor nouus. ff. de acqui. re. dom. l. sed si ex meis. §. arbor. sicut etiam nepos isto respectu dicitur nouus homo: licet non respectu substãtie corporalis. Sed adducamus exempla legalia. Uidem⁹ eniz q si vna actio puta ex testamento trãsfundatur in alteraz puta ex stipulato animo nouandi: licet prima extinguat: non tamẽ censet extincta ex quo supest aliq̃ loco ei⁹ subrogata in quã fuit transfusa substãtia prime. nec est falsuz dicere q illud sit debitũ ex testamẽto: liez nõ debeat actõe ex testamẽto. ff. de le. ij. l. cũ fili⁹. §. heres meus. q nõ titulus actõis: sed originalis causa inspiciẽda est. ff. de cãs. iust. l. tutor: de dona. qui id qđ. Et ad hoc vt aliqđ dicatur verum sufficit q habeat aliquid veritatis amittum. ff. de cõtraben. empt. quid tamẽ. Et vt aliquid dicatur extare sufficit q quãtumcũqz modicuz de illo extet. e. ti. l. domuz. versi. si ꝟo quãtacunqz. de vsufru. l. si cui vsufruct⁹ insule. Et istas duas leges allegat ol dre. Seqt g ex ꝑdictis q nõ dz ꝑmogenit⁹ mortu⁹ vel

cto gaudeat ꝓuilegio excludendi patruũ: licet sit poti
or in grādu cui ipse nepos. ita ꝛ in dicta questiõe queri
tur an nepos ex masculo gaudeat ꝓuilegio excluden
di amitaz que erat potior in gradu cui ipse. Et determi
nant ꝓdicti doc. ꝙ dictus nepos tali ꝓuilegio gaude
at ex ꝑsona sui patris: licet ꝓdefuncti viuẽte auo. et sic
non iure trāmissiuo. qz non potuit trāsmittere ius suc
cedendi ꝛ excludendi: qđ viuente suo patre nõ habe
bat in re: sed in spe ꝓut dicũt illi qui allegant ꝓtra ne
potem. sed ex eo quia beneficiuz datum filio ꝛ ꝓuile
gium ꝛ bonor trāsit ad nepotes. C. de questu. l. milites.
ꝛ l. diuo marco: de penis. l. decurionũ: de sena. l. eman
cipatum. C. de ꝓuileg. doc. l. j. Et notandũ quia ꝓce
fati doctores inducũt illas leges etiaz ad hoc ꝓuilegi
um excludendi per successionẽ: vt quãtumcũqz viuen
te patre dicatur cõsistere in spe ꝛ nõ in re. l. j. §. impu
beri. ff. de colla. bo. ꝛ. l. ij. §. interdum. ff. de vul. ꝛ pu. et
sic non sit trāsmissibile. l. sed si plures: in ꝓin. ꝛ. l. q̃ ba
bebat. e. ti. Tamẽ transeat ad nepotez ex dispositõe
illarũ legum: sicut beneficia ꝛ ꝓuilegia de quibus ille le
ges loquũtur: non tamẽ iure trāsmissiuo: ꝫ tanqz am
bulet de persona ad ꝑsonam. ꝓut in sy. ff. de vsufruc.
l. sed et si quid. §. si operas. Vel melius ꝛ subtilius di
co ꝙ non ambulat: nec trāsit: nec trāsmittit in casu no
stro vel illius questiõis mote per doctores ius succedẽ
di qđ erat apud ꝓmogenitũ vel apud masculuz vna
cum iure excludendi secũdogenitum vel feminaz: imo
cum persona illius finitur. Et extũc incipit locũ habe
re aliud ius penitus diuersuz quod erat in persona ne
potis cum dicto ꝓuilegio similiter excludẽdi: quod ta
men viuente filio erat obfuscatũ: quoniam ab ipo ini
tio cum nepos fuit natꝰ: fuit in esse ꝓductũ aliud ius
diuersum ab illo quod erat apud filium. ꝛ similiter na
to ꝓo nepote crearet aliud in personã illius diuersuz
a predictis duobus. ꝛ sic quot sunt persone descendẽ
tes ex ꝓmogenito: tot creãtur ꝛ producũtur inesse di
uersam tamẽ eandem naturam excludendi habentia.
Primuz tamen quod est in persona filij suspenditur
vna tm̃ conditõne: scilicz si supuixerit suo patri. Se
cundum ꝯo quod est in persona nepotis suspenditur
sub duplici: scilz si filius ꝓmoriatur auo. ꝛ si nepos su
peruixerit auo. Tercium ꝯo sub triplici conditiõe: vt
ptz intuẽti mortuo. ꝫ filio viuẽte auo ius qđ erat apđ
ipsum extinguit: ꝛ ius quod erat apud nepotez ingre
ditur locum illud: ꝛ purificatur ab vna conditõe ꝛ re
manet suspensum. altera tm̃ sicut si filius nunqz fuissz
in rerum natura: sed iste nepos fuisset filius ꝛ imedia
te ꝓcreatus. Et ꝙ ita debeat dici ꝛ considerari: patet
primo per. l. si seruus cõmunis menij ꝛ castrensis pecu
lij. §. fi. ff. de stip. ser. vbi si seruus fructuari⁹ locat ope
ras suas ꝛ stipulat aliquid annuũ loco mercedis: dici
tur ibi ꝙ quousqz durat vsufructus ipe vsufructuari
us agit ex tali stipulatõe. sed eo finito agit ꝓprietarius
non ꝙ stipulatio semel quesita fructuario deambulet
in ꝓprietariũ: sed imo illa finitur ꝛ incipit noua que fu
it radicata in ꝑsona ꝓprietarij: tamẽ non habebat lo
cum durãte vsufructu. Et hoc sic, ꝓbat. qz ab ipo ini
tio cũ seru⁹ fuit stipulat⁹ vnicuiqz ipor fuit actio acq̃
sita ꝓut ꝛ quãtũ ratio iuris ꝓmittit. i. vsufructuario ꝓ
tpe quo durabit vsufruct⁹: ꝛ ꝓprietario ꝓ tpe post il
lum finitũ. ꝛ sic necessario oportz dicere ꝙ tot censent
fuisse stipulatiões ꝛ actiões: quot erant persone: tamẽ
habentes ordinẽ successiuũ. Et prima extincta incipit
altera vigorẽ habere ꝛ loco illius subrogari. Itẽ osten
ditur hoc si ponantur plures fuisse vulgariter sb̃stitu
tos gradatiz vnũ post alterꝫ. Nã mortuo ꝓmo añ adi
taz hereditatẽ ius adeũdi ꝓpetẽs illi seu spes extinguit
ꝛ seq̃ns sb̃stitut⁹ venit ex iure suo ꝛ ĩ ei⁹ ꝑsona inchoã
te. nõ autem ex iure ꝓmi trāsmisso vel deambulãte vel
trāseũte ĩ seq̃ntẽ gradũ. l. q̃diu. la. grãde. ff. đ acq̃. be
re. in fi. Hinc est ꝙ vltim⁹ sb̃stitut⁹ seductis prioribus

desisse extare: ex quo superest est nepos ex eo in quem
corpus ꝛ substãtia patris fuit trāsfusa ꝛ viuit. ff. đ ad
mini. tu. l. tutores qui post. §. adolescẽs: in fi. qui bñ fa
cit. Sequit etiam ꝙ nepos ꝓdictus potest etiam vere
dicere se ꝓmogenitũ sicut poterat pater eius atten
ta natiuitate patris sui cui⁹ corporis pars vnacũ cohe
rentia q̃litatis tempis fuit in ipm̃ trāsfusa. Et licet ite
rum sit nata ex vtero matris ipius nepotis: ꝛ sic rena
ta non tollit ꝓpterea q̃n ꝓ ꝓius fuerit nata ex vtero
auie. §. matris sui patris. ar. ff. de ver. sig. l. verbũ reddẽ
di: de le. ij. cum quidã. de le. iij. huic⁹. §. j. Et hoc sic ostẽ
ditur. qz video ꝙ nepos dicit natus ex auo. ꝛ ex ꝓprio
corpe ipsius ani. Et ideo conditio illa si decesserit sine
filijs ex se vel ex suo corpe descendentibus deficit si de
cessit relicto nepote ex filio ꝓdefuncto viuẽte patre. vt
est casus in. l. lucius: la secũda. ff. de here. instit. dum cir
ca ꝓin. dicit ꝙ fuit apposita cõditio si filiuz filiam: ne
ex se natũ non habebit. Et postea in fi. dicit ꝙ si decess
sit liberis relictis cõditio illa deficit. ꝛ tm̃ constat ꝙ illđ
verbũ liberis est generale. ꝛ verificat etiaz in nepote et
ꝓnepote. l. liberor. ff. de ver. sig. Et hoc expresse tenet
bar. in eadem. l. liberor: per illã. l. lucius: in vlt. colũ. in
fi. ꝛ ibi quid si in aliqua dispositõe. Et bal. etiaz hoc
dicebat ꝙ. l. j. C. de cõdi. inser. vbi dr etiam ꝙ annus ma
ternus post est plus dr suscipe nepotem ex filia. ergo dr
nasci ex corpore aui etiã materni fm bal. tm̃ maior ratõ
est in materno ꝓpter ea que dixi supra. Patz ꝫ ꝙ di
cit. l. lucius: ꝙ nepos ex filio ꝓdefuncto potest dici fi
lius de ꝓprio vel ex ꝓprio corpe aui natus qm̃ dispositi
one nõ sumpsit originẽ in ꝑsona filij. ꝓut fuit in casu no
stro. ꝛ voluit bar. in dicta. l. liberor: in loco ꝛ ibi. si. supra
allegato. Cõstat autẽ ꝙ illa dictio ex vel de significant
causam primã ꝛ imediatã. l. eo tpe: in fi. ff. de pecul. de
incen. rui. ꝛ nau. l. j. §. ex incen. de ali. ꝛ cibaria. lega. l. iiij. in
ꝓn. ibi ex ꝓdijs. vel ꝓpter ꝓdia. C. si ser. ex. te. l. j. Sed
hoc ꝙ nepos dicatur imediate nasci ex auo vel ei⁹ cor
pore nõ potest esse ꝓpter aliam causam ꝫ illaz de qua
supra dixi. qz in ipo est portio paterni corporis q̃ vna
cũ patre nata fuit imediate ex auo. et postea renata ex
filio. Et si ita est sequit ꝙ si filius erat ꝓmogenit⁹: simi
liter ꝛ nepos ex eo natus eodẽ respectu potest dici pri
mogenit⁹. qz generatio habet secuz ꝓcomitantiã tem
poris necessariam: vt in. c. abbate sane: de re iudi. li. vj.
Unde si dicit genitus ꝛ natus ex auo ꝓpter hoc quia
pater eius cui⁹ ipse est portio genitus ꝛ natus ex illo est
sequit ꝙ etiã tũc tempis dicit genitus et natus qm̃ ille
genitus ꝛ natus fuit: licet etiam iteruz natus fuerit: q̃
iterata natiuitas nõ tollit nec obfuscat veritatez ꝓme.
ar. ff. de libe. ꝛ postu. l. filio quẽ pater: ad municip. l. as
sumptio: in ꝓin. Et ꝓpter hoc dicũt iura ꝙ pater ꝛ fi
lius natura reputant eadem ꝑsona. l. fi. C. de impube.
ꝛ aliijs substi. ante fi. Notandũ dum dicit natura: q̃si
diceret nõ ꝑ fictõem iuris positiui: sed fm veritatẽ iu
ris naturalis: ꝓpter rões supra tactas. Sed vlterius
ꝓ dicto nepote ex ꝓmogenito induco determiatiõem
expssam Ja. bu. in. q. disputata per eum quã etiã bar.
refert ꝛ tenet in. l. liberorũ: supra alle. ff. de ver. signi. in
ꝑsi. bis ꝓmissis ꝛc. in q̃stiõe statuti dicentis ꝙ existẽte
filio masculo nõ succedat filia femia: sed debeat dotari
Et aliquis decessit relicto nepote ex filio ꝓdefuncto ĩ
eius vita: querit vtruz dictus nepos gaudebit ꝓuile
gio statuti ꝓfati: vt excludat amitã que erat in ꝓpinq̃
ori gradu. Certe ista questio est oĩno similis q̃stiõi no
stre. qz sicut ĩ nostra filius ꝓmogenitus, ꝓpter ꝓmoge
nituram ꝑfertur fratri suo secũdogenito: licz sit in eo
dem gradu secũ. ꝛ sic ꝑsone eiusdez gradus reducun
tur ad instar diuersor graduũ. ita et in casu questiõis
ꝓdicte Jaco. bu. filius masculus ꝓpter sexum masculi
num preferr sorori existenti in eodez gradu secũ. ꝛ re
digit ipam ad instar secũdi gradus. Item sicut in q̃sti
one nostra querit an nepos ex ꝓmogenito ꝓdefun-

venit pinde ac si ipse solus fuisset substitutus: 7 ingreditur locū p̄cedentiū. l. coheredi: in p̄n. ff. de vul. 7 pu. nō iure trāsmisso: sed ex suo iure 7 ppria psona. Itez videmus hoc in successiōe intestati si sunt plures gradus sbordinati. Nā cuilibet gradui 7 d̄ p se defert̄ successio p legē. Et exclusio primo gradu a iure suo p expressaz vel tacitā repudiatōem ius illi⁹ nō trāsmittit̄ ad seq̄ntē gradū. q̄ ius repudiatū nō trāsmittit̄ vt patet in. l. si q̄s filiū. C. de inoffi. testa. sed extinguit̄. ß 7 sequēs venit iure suo 7 ex sua psona: vt ptz ex no. p. bar. in. l. q̄ supstitis. ff. de acq̄. here. 7 p bal. in. l fi. C. de pac. in. q. illa q̄ renūciauit hereditati pat̄ ne cū iuramento ad hoc noceat nepoti vel nepti ex ea. Et certe si vellet venire tanq̄ heres filie noceret. ß si vult venire ex sua psona p successoriū edictū nō nocet: q̄ illd̄ est ius nouum cui renunciatū nō fuit. Et hoc maxime oñditur si filia q̄ renūciauit mortua fuit in vita p̄is sui: f̄m bal. in dicta. l. fi. q̄ tūc ea subducta neptis venit ex sua pro pria psona: 7 ex iure radicato in ea cui renūciatū nō fuit. Patet hoc etiaz in q̄rela inofficiosi testamēti repudiata p filiū tacite p lapsuz tp̄is vel ex p̄sse. Naz nepos ex eo nō admittit̄ ad illā querelā repudiatā iure trāsmisso. 7 ex psona repudiātis dicta. l. siq̄s filiū. C. d̄ inof fi. test. Et tñ f̄m oēs bene p̄ōt venire ex sua ppria psona ad nouā querelā ppetentē sibi. q̄ ipe censet̄ exhere datus licz fuerit p̄teritus. q̄ nō tenebat primū locū in suitate f̄m bar. in. l. pater filiū. ff. de inoffi. test. l. i suis: d̄ libe. 7 postu. 7 venit p successoriū edictū. l. si is q̄. ff. d̄ inoffi. test. 7 q̄ sit noua et diuersa ab illa q̄ ppetebat filio repudiāti. 7 nō ppetat nepoti ex psona filij: sed ex psona ppria: ptz. q̄ in ea nō attendunt̄ merita vel demerita filij: sed ipius nepotis. l. iij. §. si emācipat⁹ fili⁹. ff. d̄ bo. pos. ptrata. Applicando igit̄ ista ad nostrū casum dico q̄ idē debet esse q̄ñ q̄s recipit feudū vel emphiteosim seu maioriā p se 7 filijs 7 liberis suis: vt i quolibet gradu filioz 7 liberoz censeat̄ esse vna receptio 7 stipulatio de p se: vt sic excluso p̄mo gradu filioz veniat sequēs nepotū iure suo: nō iure trāsmisso. l. stipulatio ista. §. siqs ita. ff. de ver. ob. Et si fuit actū q̄ p̄mogenitus primo loco vocet̄: tūc si hz plures filios reducunt̄ adinstar capitū q̄ habebat edictū p̄toris in succedēdo p bonoz possessionē. q̄ erat caput librorz primo: 7 postea legitimoz 7 agnatoz secūdo. 7 postea cognatoz. Et quonsq̄ aliq̄s supat d̄ p̄mo capite: ido veniebat sequēs caput. ff. si tabu. testa. nulle exta. l. j. §. j. Et patz ex ordine tituloriū. q̄ p̄mo vñ liberi: postea vñ legitimi: postea vnd̄ cogi. iūctis bis q̄ notant̄. C. ne fide. do. den. sup rubrica. Si ergo decedat talis relictis tribz filijs: censent̄ esse tria capita successiue. vnū facit p̄mogenitus: alterū secūdogenit⁹: alterz terciogenit⁹. quousq̄ igit̄ aliq̄s extat de primo capite. Et de radice primogeniti nō vocat̄ sequēs caput secūdogeniti: merito nepos ex p̄mogenito 7 etiam pnepos. Et deinceps tanq̄ de p̄mo 7 potiori capite excludit secūdogenituz q̄ est de capite sequēti. facit. l. j. §. quib⁹. ff. de suc. edic. Et nō veniet nepos iure trāsmisso: vel eo a quo pater eius fuit exclusus. sed iure suo nūc purificato per seductionē filij de medio. ppter q̄d̄ nepos licz sic in secūdo gradu incipit tenere locū filij 7 efficit̄ de primo: vt inquit bar. in dicta. l. liberoz: in añ penūlt. colū. in q̄stione de qua supra p tex. insti. de exhereda. libe. §. postumorum: de here. q̄ ab intesta. §. cū fili⁹. 7. l. gallus. §. videndum. de libe. 7 postu. 7 p hoc facit textus i. c. j. de natura successiōis feudi. Vbi si ad vnū ex fratrib⁹ veniat feudū ex diuisiōe quousq̄ extat aliq̄s ex illo seq̄ns excludit̄ 7 descendētes ex eo. Et ista est determiatio doc. i q̄stiōe p̄fata: quā etiā tenet bal. in. l. maximū viciū. C. de libe. prete. 7 Jo. an. referēdo Ja. bu. in addi. spe. ti. de succes. videt̄ pp̄ñissima ad casuz n̄rm 7 decisiua bu ius dubiū p nepote. per quā etiā de leui potest rñderi

ad principalia fundamēta que fiant p̄tra nepotē 7 ma gis apparentia: vt est illud. l. q̄ fili⁹ viuente p̄e nō ha bebat ius in re: sed i spe. 7 sic nō potuit in nepotē trās mittere. Et q̄ qualitas iūcta verbo debet intelligi f̄m tempus verbi. vnde cū loquat̄ cōcessio de successiōe fienda post mortē p primogenitū debet intelligi de illo qui tpe mortis reperit̄ primogenitus. ar. l. titius: de testa. milit. l. in delictis. §. si extrane⁹. ff. de notaliby. 7. ff. d̄ suis 7 legi. l. ij. §. fi. Nam ad primū respondet̄ q̄ nepos non venit iure trasmisso p filium: cum posset venire etiā si nō sit heres filij. l. si operarū: in ter. 7 glo. ff. de ope. libe. 7 no. bar. in. l. vt iurisiurādi. §. si liberi: d̄ ope. libe. 7 bal. in aut̄. siquas ruinas. C. de sa. sanc. eccle. Et ius succedēdi non transmittit̄: nisi ad heredez: vt no. p glo. C. de his qui ante ap. ta. l. j. que incipit: no. §. ibi. sed quid si hi. Sed venit ex iure suo 7 ex donatōe regis que censet̄ fuisse facta primo patri: postea filio suo primogenito: postea nepoti ex eo. Et potuit per patrem recipientē 7 stipulantē nomine illoz illis acquiri. l. q̄d dicit̄ cum ibi no. 7. l. quodcūq̄z. §. j. ff. de ✠. ob. q̄nimo etiam extrane⁹ dicto casu. l. in donatōe ex quotiēs. C. de dona. que sub modo. Et q̄ per subductōem sui patris de medio redactus est ad cōditōem illius. l. sed si in cōditiōe. §. nepotes: in fi. qui bene facit. ff. de here. instituendo. et si sic cum censeat̄ facta donatio primogenito. et toti stirpi cui debet p̄desse p̄rogatiua primogeniture patris: sicut 7 alie p̄rogatiue p̄uilegia 7 honores per iam dicta. Ad secūduz respondet̄ q̄ aliud est cuiq̄ succedit̄. deferet̄ primiori: aliud cum primogenito. Naz primū primior intelligit̄ per respectū ad alium cui succedit̄. Si ergo tempe quo titius decedit ego reperior sibi primior mihi de primior licet ante mortez alius fuerit primior mihi defertur. quia verū est me esse sibi nunc primiorez. Sed scd̄m verbum. s. primogenitus non dicit̄ per respectū ad illum cui succedit̄: sed per respecta ad secūdogenita. facit. l. siquis ita heredes. ff. d̄ here. insti. Si g̃ nunc cum titius moriat̄ ego sum secūdogenitus licz sim primior titio: nō tamē est verū q̄ ego fuerim primogenitus: ß frat̄ meus q̄ p̄mortuus est. Et ido si aliq̄s extat ex eo descendēs: non possuz vendicare mihi ius p̄mogeniture. Sed ipe sibi primo nascendo vendicauit p se 7 suis posteris. q̄ est qualitas habens actū instantaneum. et acquirit̄ in momēto cum nascit̄. Sed primitas habet tractū successiuū. vt patet ratiōe 7 subtiliter intuere volenti. Ideo f̄m qualitatē temp̄is variatur: sed altera non. sic ar. l. insulā infra biennium. ff. de ver. obli. ✠ si. neq̄z eniz. Preterea 7 fortius contrariuz formatum p̄cedit in successione intestati que potest auferri per illū cui succedit̄ alium instituēdo. l. conficium tur. 7. l. siq̄s cum nullum. ff. de iure codi. 7 q̄d̄ no. in. l. si fundū per fideicōmissum. §. fi. cum. l. se. ff. de leg. j. Si nos loquimur de successione fienda p̄o primo recipiēte hanc donatōez non ab intestato: nec per vltimā voluntatem tacitam vel ex p̄ssam: sed ex dispositōe inter viuos 7 ex lege apposita in donatōe per ipm regem d̄ nantem q̄ succederet primogenitus. quam legem ipe donatarius tollere nō poterat. nec facere q̄ alius succederet q̄z primogenitus. ar. ff. de solut̄. l. aliud. vbi alter ex cōtrahentib⁹ non potest legem cōtractui apposita imutare: iūcta. l. legē. C. d̄ pac. vnde nec ipe rex donans poterat dictā legez mutare vel variare. C. de dona. que sub modo. l. p̄fecta. ff. de dona. l. aristo. Nō debet ergo ista successio regulari f̄m naturam successionis ab intestato. Et ideo volendo sustinere q̄ primogenitus trāsmiserit: posset per dictam ratōem reputari ad ratōem que fit in cōtrarium: scilicz q̄ illa q̄ debentur ex vltima volūtate non transmittūtur viuente testatore: cuz ipse possit illa reuocare. quia hoc non cadit hic: imo debetur ex p̄tractu iure vocabuli: vt dictum est. ergo ✠. insti. de ver. obliga. §. ex cōditionali.

facit quod no. in spe. de loca. §. nunc ꝓo aliqua. versi. lxxviij. in primis argumentis. Nec ob. si dicat q̄ filij primi recipientis dicant habere ex mortis cā capione ab ipso recipiente. ff. de dona. cā mor. l. mortis causa capiū. §. sine. et sic poterat ipe primus recipiēs sum primogenitū priuare et attribuere scōgenito p l. femine. C. de secū. nup. Et p id quod not. in specul. in dicto versi. in scda pte argumentoꝝ et bal. in autē. si q̄s ruinas. C. de sacrosanc. eccle. q̄ istud posset ꝓce dere si q̄s recepisset p se et liberis suis simpliciter: q̄a assignādo vni verificarent verba receptiois non sic posset oīs priuare ⁊ assignare cuidaz extraneo q̄ nō verificarent verba ꝓcessionis. Et eodē modo si recipit ꝓo se et ꝓo primogenito q̄ vinēte primogenito nō posset assignare scōgenito q̄ verba nō verificarent ⁊ alteraret ꝓcessio qō facere nō posset: ar. dicte l. aliud. ff. de solu. Et sic nil facit ad ꝓpositum dicta rō de mortis cā capione. Preterea tunc posset reuocare legatū vel institui sub ꝓditiōe si daret dece ticio: Nā sicut possum reuocare legatū vel institutionē ita ⁊ cō ditionē dandi q̄ dicit mortis cā capio. l. qō ꝓditōnis. ff. de dona. cā mor. iūcta. l. iij. §. ꝓditio. ff. de admi. leg. Sed in casu nostro dicta mortis cā capio nō dat pri mogenito a recipiēte tm̄. ß etiā a donante q̄ donauit cū illa lege et pacto vt ad primogenitū transiret quā legē donatarꝰ reuocare non pōt cū ab illo solo ꝓprio genitus non habeat. facit. l. si cū fundū. ff. de pac. et. l. fi. Sed ꝓtra hoc facit qō expresse no. bart. in. l. qui rogauit ticio rem tradēdā seyo post certū tpūz illi seyo ius queraī. vt. l. quoties. C. de dona. que sb modo. tm ego solus vel ego et ticius possumus reuocare dictuz pactum inuito illo seyo licet heres meus non p illū. §. flauius. et p. l. iij. ff. de ser. exporꝝ. et sic habet vim vltie voluntatis q̄ ad illū seyum cuius ꝓtrariū supra dixi. Sed illud dictū bar. nō est verū et ꝓtrarium tenet ex presse Jo. an. in addi. spe. ti. de insti. edi. §. nūc ꝓo aliqua in addi. que incipit p supiora p. l. ij. §. si q̄s dedit. ff. de dona. Et idē tenuit solennis doctor dōs frā ci. de albergottis de aretō in dicta. l. iij. ff. d̄ ser. exporꝝ. Nec ob. illa. l. et dictus. §. flauiꝰ. q̄ ibi nō erat illi ter cio ius pfecte quesitum cum esset seruus cui non pōt acq̄ri ciuilis obligatio. Et actō etiā ꝓditōnaliter. Sz hic primogenito potuit acquiri saltem ꝓditionaliter vel ad tempus. s. post mortē sui patris iō potuit trās mittere tanq̄ ius quesitū ex ꝓtractu patis et qō ipse pater vel rex in p̄iudiciū ipius primogeniti cui erat q̄ sitū auferre nō poterant. ff. solu. ma. l. insulaz. §. fi. de pact. l. fi. Et hoc volendo tenere q̄ iste nepos possit venire iure trāsmisso. Sed vt supra dixi nō bz necesse venire p istam viam cū possit venire iure ꝓprio ⁊ ex sua pson̄a. Jtē nō ob. qō no. bar. in. l. si mihi ⁊ ticio. ff. de ver. ob. q̄ ipe logt q̄ vnus ex fratrib decessit sine ple quo casu porcō sua p̄ue emphiteoß accrescit fratri suo tanq̄ mortis causa capio. ß si reliq̄sset prolem bar. innuit ibi. Et ita est verū q̄ tunc nō accresceret ß ad illā transmitteret: ß in casu nostro decessit primogenitus cū ple. Jtē nō ob. l. seya. ff. de dona. cā mort. de qua fit magnū fundamentū: q̄ imo nihil penitꝰ facit. Nā logt in dona causa mortis quā donās pōt revocare. Et ideo q̄uscq̄ viuit nō pōt astringi ad soluē dū nec etiā ad vlterius ꝓmittendū de dando cuz ipe morietur et iō dicit impfecta anteq̄ donator moriat Sed hic fuit ista donatio inter viuos ⁊ irreuocabilis tam in pson̄a ipius primi recipiētis q̄z etiā illoꝝ ꝓ quib ipe recipit ⁊ iam erat pcessum ad traditionē. et sic erat pfecta ibi nō bene ß potuit primogenitꝰ trās mittere si volemus ire p istam viam transmissionis q̄ nō impediret transmissio ꝓpter impfectionē donatio

nis. Jtem non ob. q̄ gratia principis eq̄parat vltime voluntati: q̄ ꝓditio apposita in ea nō trahit retro vt in. c. si p te. de rescrip. li. vj. sic ī vltimis volūtatib. l. j. §. j. ff. ad sill. Sed secus in ꝓtractib. l. potior. et. l. qui balneū. q̄ po. in pig. habe. quia dico q̄ illud ꝓcedit in gratia que potest reuocari q̄ non fuit facta p viā cōtractus sed ad similitudinē priuilegij iuxta plene no. per bal. in. l. q̄ se patris. C. vnde libe. ſm nico. de mac. vnde nimiꝝ si tūc retro nō trahit q̄ dicit mere potestatiua cū pendeat a mera volūtate eius. Nā idē esset in ꝓtractib. l. fi. C. q̄ res pig. obli. pos. et. l. j. q̄ poti. in pi. habe. Nō sic q̄n p viā ꝓtractus q̄ tūc nō pōt revocari cū etiā p̄inceps teneat seruare ꝓtractū celebratuz cū subdito: vt no. in. l. digna vox. C. de legi. p cy. ⁊ pz in. c. j. de ꝓba. Sed hic p viā donationis q̄ est ꝺctus. l. si donationis. C. qō me. cā. q̄ pficit ꝓsensu vtriusq̄z l. absenti. de dona. et sic non esset ista ꝓditio ptātiua si fuisset apposita. Et ideo traberet retro q̄ nō penderet ex volūtate donantis eā reuocare p ea q̄ no. bal. in dicta. l. q̄ se patris. Jtē nō ob. ratio quā quidā faciunt vicz q̄ de equitate non de rigore fuit introductū q̄ nepos ex filio q̄ est in gradu inferiori succedat auo vnacū patruo qui est in potiori. ff. de suis et legiti. l. j. §. si filius. q̄ equitas cessat q̄n nepos solus vult venire ⁊ patruū excludere: q̄ dico q̄ imo nō cessat nā q̄ rōne in hereditate diuisibili inter plures nepos in portiōe sui patris etiā ex sua ꝓpria pson̄a patruū suū excludit: cū tm̄ de rigore videret debere puenire ad patruū qui est in potiori gradu sicut in successiōe liberti videmꝰ ꝓtingere. l. si libertus ꝓterito. §. j. ff. de ope. liber. quia equū est q̄ nepos q̄ est eadē pson̄a cum suo patre succedat in locū illius et censeat esse de illo gradu de quo erat ille vt dicit bar. in dicta. l. liberoꝝ. de verb. signi. in loco s̄. allegato eadem rōne in hereditate indiuisibili ⁊ que nō nisi ad vnū pōt puenire q̄ hoc cōtingit ex natura rei nō ex eo q̄ augeat eqtas ex vna parte ⁊ inducat iniqtas ex altera. Et hoc videmus ꝓtingere in eo q̄ stipulatus est vel acq̄sinit seruitutem itineris p fundum alterius: q̄ licet ipe sit solus. Et ex hoc fūdo seruiens nō multū graueī si tū decessit pluribꝫ heredib relictis quilibet agit ⁊ vtit insolidū ⁊ sic multū grauabit ß patienter ⁊ equo aīo bz dōs illius fundi sustinere: q̄ hoc ꝓtingit ꝓpter naturam rei: arg. ff. de aqua plu. arcen. l. j. §. penul. et fi. nō vt iniqtas augeatur vel inducat ita et hec bz patruus patiēter tolerare: q̄ natura hereditatis hoc inducit. Et eadē rō eqtatis viget in tota hereditate q̄n est indiuisibilis q̄ viget in parte q̄n est diuisibilis. l. q̄ de tota. ff. de rei vendi. ſm ol. in allegationib suis q̄ tāgit hanc ratōnem.

Jtē nō ob. rō bar. ī aut. post fratres q̄ q̄ nepos succedat in locū sui patris cuz agitur de succedendo auo fuit introductū ex illa eqtate q̄ reputat eadē pson̄a cum eo cum sit ps corporis illius vt in iuribꝫ primo loco allegatis. Sed ista rō ita locū habz q̄n agit de succedēdo non hereditaria sed feudali vel simili sicut q̄n de hereditaria q̄ ꝓpter hunc respectū q̄ successio sit hereditaria nō fuit illud introductū. Sz ex eo quia si filius succedere debet patri quia est eadem pson̄a secum ita et nepos auo quia est eadem persona cum patre suo qui est eadem cum auo. Et p hoc respondet ad. l. si libertus ꝓterito. de operis libe. quia ibi succedit liberto in qua successione dicta ratio identitatis cessat: quia filius patroni non succedit liberto ex eo q̄ ipe sit eadem pson̄a cuz liberto sicut succedit filius patri. Jtem non obstat q̄ in his que sunt contra ius commune non recipitur casus fictus. sed verus. l. iij. §. hec verba. ff. de nego. gest. quia dico q̄ in casu nostro non est contra ius commune q̄ solus primogenitus succedat postq̄ ita fuit actum in donatione regis qui potuit apponere legem quam voluit ⁊ de iure cō-

muni est seruanda.l.lege.C.de pactis. Et quia etiam ꝑm veritatem nepos potest dici primogenitus attenta genitura sui patris cuius patris corpalis porcio in eo est que et si iterꝝ genita fuerit non tamē negari pōt quin etiā tunc fuerit genita vt supra tetigi. Item non obstat q̄ in primogenitis regum sit alia ratio q̄ in p̄mogenitis aliorꝝ:quia babent certas preeminentias: etiam patre viuente quod nō est in alijs:vt no.vij.q. j.c̄ periculosum.quare illas preeminentias babēt nō ꝓpter ius quod tunc habeant sed ꝓpter id quod sperant habere in futurū. Et ille preeminentie tanq̄ p̄sonales.nō transmittūtur.l.qꝝ psonale.ff.solu.matri. Et sic nō est maior ratio in illis q̄ in alijs. Si g̃ ius p̄geniture in succedēdo transmittit in successiōe regni g̃ et idē in alijs maiorꝝ vel successionib⁹ que deferūtur primogenito quia eadem est ratio cuꝝ vtrunq̄ sit in suspenso viuente patre. Preterea vt dixi vtrobiq̄ filius p̄geniti venit ex sua psona nō iure transmisso sed tanq̄ subrogatus in locū patris sui et in gradū illius. Itē nō obstat dum dicit q̄ cōcessio facta regni karulo erat magis dubia:qꝝ ibi nō fuit facta mētio d̄ secūdogenito sed tm̄ de filijs primogeniti ꝛ tamen papa pnunciauit p̄ rege Roberto scdogenito fortius hic vbi mentio facta fuit quia dico q̄ ibi postq̄ d̄ secundogenito nō fuit facta mentio sed solum de p̄mogenito. Et filius eius nō potuit denotari ordo aliq̄s i verbis. Exquo potuerit p verba dubiū decidi iō fuit recursum ad alias rationes que ꝓtunc mouerunt papam. Sed in casu nostro postq̄ fuit facta mentio p̄mo de filijs primogeniti ꝛ postea de alijs filijs secūdo vel terciogenitis apparet ex ordine verborum q̄s debeat preferri: q̄a primo nominato ꝑm ordinem scripture.vt.l.quoties.ff.de vsufruc.ꝛ.l.cum pater. §.penul.de leg.ij. Nec est tolerabile quod in ꝓtrariū dicitur et allegat̄ p aduocatum alteri⁹ partis.s.q̄ illa nominatio de filijs primogeniti postq̄ de scdogenitis fuerit facta p̄ inaduertentiā scribentis.quia cuꝝ in curia principis sint periti et litere transeunt p multas man⁹ peritoꝝ nō est credendū q̄ talis inaduertentia fuisset tolerata si per errorem ꝛ preter intentionem ꝓcedentis contigisset:ar.coꝝ que habentur in.c.ad audientiam.l.primo.de rescriptis.in tex.et glo.in.c. q̄ graui.d crim.falſ. Nec etiā ob.q̄ verba plata inter psonas inter quas cadit affectio ordinata debēt intelligi ꝑm ordinem affectionis dicta.l.gall⁹.§.j.de libe.ꝛ postu. cum ibi no. Sed hic petrus cui fiebat cōcessio maiorem affectionem presumit̄ habuisse ad filiū suū q̄ ad nepotē:vt dicta.l.gallus.§.j.cum ibi notatis.ergo filius preferendus est nepoti. Nam ad hoc respondet̄ dupliciter. Primo qꝝ illud est verum q̄n̄ psone int̄ quas cadit affectio copulant̄ seu p copulam cōiungātur seu nominantur quo casu cum per verba nō possunt denotari ordo sicut p disiunctā quia quando copula coniungit recurrit̄ ad ordinē affectionis ex conlecturata mente sed quando p disiunctiuam tunc nō attenditur ordo affectiōis sed scripture: vt est casus expressus in dicta.l.cum pater.§.penul.de leg.ij.quia ibi primo nominat̄ illi ad quos testatrix minorē habebat affectionē.s.liberi heredis instituti.s.mariti postea illi ad q̄s maiores.s.ꝓpinq testatricis. Et tm̄ ibi dicitur q̄ attendit̄ ordo scripture vt veniāt primo noīati. Et idē ꝓbat̄ in.l.heredes mei.§.peto.i fi.ff.ad trebel.et.l.cum ita.§.fi.de le.ij.qꝝ cū de colligenda mente loquētis agit̄ primo ꝛ ante oīa debeamus recurrē ad verba vtrū ex eis vel eorum ordine possit de ipa p pendi. Postea ad alias plecturas iuxta no.in.l.si seruus plurimū.§.fi.ff.de leg.j.et.l.semp in stipulationibus.de reg.iur.qꝝ g̃ primo veniat primogenit⁹. Preterea eius filij etiā si fuissent filij primo noīati: ꝑ alij filij fuerunt noīati disiunctiue. Et ideo non curat̄ ordo affectionis sed scripture. Sc̄do respondetur q̄ cōtrarium ꝓcedit de affectione loquentis ꝛ eius ordine ad ꝓsonas de quib⁹ loquit̄ vel ad quas loquit̄.vt ꝓꝝ in dicta.l.gallus.§.j. Sed hic rex nō maiorem affectionem habebat ad scdogenitū petri q̄ ad nepotem ex primogenito.licet ipe petrus haberet. Unde cū tractemus de impetrandis ꝛ bis ipius regis:qꝝ ab ipo fuerunt ꝓlata nō debemus recurrere ad affectionē petri ad quem fuerūt verba directa postq̄ q̄ ad regē non erat ordo affectionis sed ad ordinē verborꝝ vt dictꝝ est. Itē nō obstat auctoritas pape bonifacij: qꝝ vt dicit bal.in.j.ij.C.de suis et legit.papa fuit magis monitus ꝓpter prudentiaꝝ regis Roberti q̄ fuit alter salomon ꝛ qꝝ filio primogeniti sufficē debebat regnū vngarie q̄ alia ratione. Et ipse idem bal.dicit in.l.si vna matre.C.de bonis mater. q̄ rex robertus conscia ductus statuit regnū apulie trasferre ad regem ꝛ regnum vngarie dū fecit reginam Johannaꝝ despōsare a rege andrea filio regis vngarie. Et sic satis ibi sentit ꝓ filio vel nepote ex primogenito. Itē ipe idem rex robertus in aunnone,pnunciauit ꝓ nepote ex pgenito vt referūt scripta oldra.et tm̄ allegatiōes facte p ol.in fauorē nepotis s̄t vt plimū fundate in iure cōi magis q̄ in aliqua constitutione regni:licet Joh.an. in addi.specu.dicat nō esse credendū q̄ pnunciauerit contra scip̄sum nisi ꝓpter tales constitutiones. Sz certe etiam hic est in successione regni ꝛ in forma concessionis vt supra dixi. Uñ ꝛ si d̄ iure esset dubia intentio primogeniti ex vno tm̄ capite debet iuuari ex altero.ar.in.l.si stipulatus.ff.de vsuris. Item nō obstat auctoritas cy.et Rizar.malū.in.l. si vina matre. quia ille tex.parum facit ꝓ eis. Non enim dicimus q̄ alius sit deterioris conditionis q̄ nepos. Sed q̄ ēt esse debet deterioris conditiōis q̄ pater nepotis in cui locū et gradum ipse nepos subrogatus est. Et sic sapit ꝛ retinet illius naturam et priuilegiuz.l. si dona te.§.si sponsus.de dona.inter vi.et vxo.de ꝙdit.et demon.l.filie.§.ticia si quis testam̄.lib.esse ius.l.j.§.hec actio.extra.vt lite pen.c.ecclesia. Preterea pro nepote est auctoritas Jo.an.qui fuit talis et tantus ꝛ arguendo pro nepote vltimo loco. Et respondendo allegationib⁹ factis in ꝓtrariū sentit ꝓ ipso ar.coꝝ q̄ notant̄ in.l.qui filium.§.sabinus.ff.ad trebel.Cōcludit̄ ergo tam ex primis fundamentis q̄ ex alijs ꝓ dicto nepote ex primogenito:qꝝ si prima ꝓ se nō sufficerent iuuāt̄ ex scdis vel ecōuerso. Et hoc de ꝑ et principaliori quesito. Sup alio quesito vtrū valeat cōsuetudo q̄ clerici nō succedant in maioꝝjs videt̄ clare dicendū q̄ nō sicut ne statutuz:qꝝ disponit ꝛ extēse in ꝓsonas nō subiectas.ff.de iurisdi.om.iudi.l.fi.et in.c.ecclesia.de ꝙsti.et p bar.in.l.cunctos ꝑpl⁹s.C.de sum.trin.in qōne illa an statuta laicoꝝ ligent clicos ꝛ ecclesias. Itē qꝝ retrahent̄ hoies a vita clericali ꝛ. ar.in aut̄.de sanctiſ.epiſ.§.ꝑ hoc presenti.C.ad trebl. aut̄.c̄ rogatus.cū ibi no. Nec ob.q̄ in feudis talis cōsuetudo valet:vt in vsu feu.si de feu.fue.ꝙuersi.c.qui clerici⁹.ꝛ de mili.vas.qꝝ arma bel.depon.c.j.et d̄ no. glo.in.l.de qb⁹.ff.de legi.et Jo.an.in regula sine cul. in mer.qꝝ dico q̄ ista maiora nō est feudū cū in ꝓcessione verbū istud feudum nō fuerit in aliqua ꝑte expsum q̄nimmo fuerūt expssa aliqua ꝓ que apparet contrariū q̄ nō sit feudū qꝝ fuit dictū q̄ haberet tanq̄ rē suā ꝓpriā ꝛ liberam ꝛc. Constat aūt q̄ res ꝓpria ꝛ libera dicit̄ illa q̄ non est data in feudum: ꝑ in ea habetur plenū ꝛ directum dominiū vt est tex.expssus i vsibus feu.ti.de cōten.inter dñm ꝛ vasallū de inuestitura.c.j.post medium: ibi qui dicunt rem esse ꝓpriam domini nō infeudatam ꝛc. Item fuit dictū q̄ succederet in ea fili⁹ legitimat⁹ qđ nō est in feudis.vt in.c. naturales.si de feu.fuerit ꝓtroū. Itē qꝝ feuduz dī a fide

litate vt in ti. ꝙ quos fiat inuesti. c. fi. Sed hic nulla ꝑ
stat fidelitas vel fidelitatis iuramẽtuz: vt patet ex illo
verbo liberam. Nec ob. ꝙ appellat cum fidelem ꝛc. qz
verum est ꝙ fidelis est alio respectu ⁊ qz subditus non
ratione harum reruz. Nec etiã ob. ꝙ reperiũt feuda
libera et frãca ꝛc. qz illd verũ qñ cõstat de intentõne
ꝓcedentis qz ꝓcessit in feudũ cum illo tñ pacto. Et ita
loqtur ti. de feudo nõ habente ꝓpriam feudi naturaz
Sed qñ hoc nõ ꝓstat presumit ex illo pacto ꝙ nolue-
rit dare in feudũ vt patet in sy. qz indeposito nõ trãs
fert dñium ꝛim suã naturã si tñ fuit translatum ⁊ fuit
actũ expresse ꝙ esset depositũ adhuc dicet deposituz:
si. sed si nõ dixisset expresse depono nõ esset depositũ
ex quo dominiuz fuit translatum iuxta plene no. ꝙ do-
cto. in. l. ij. §. j. ff. si cer. peta. Nec ob. ꝓsilium fre. de se-
nis. lxxvij. qz ibi statutum nõ fuit factũ in odiũ eccleſi
arum vel clericoꝝ sed laycoꝝ magnatũ q̃ erant subditi
ne possent recipe cessiões: vnd nec a clericis vl ecclijs
possunt nec damnificant clerici vl ecclesie qz possunt
alijs cedere nõ magnatib. Sed hic damnificãt cleri-
ci et cessat ratio predicta: vt etiã ptz in qõne oldra. ꝙ
frede recitata: et ꝙ Jo. an. in. c. eos. de immu. eccle. lib.
vj. Itẽ nõ ob. ꝙ ꝓtra ecclesiã ꝓscribit spacio. xl. anno
rũ. §. ⁊ ꝓsuetudo laicoꝝ silr inducit: qz nõ est silitudo
bona. Nã prescriptio reꝝ ecclesie roborat iure com-
muni cũ ꝙ eã nõ ꝓpterea clerici vel ecclesie efficiãt de
iurisdi. laicoꝝ licet rem earum vel ipsoꝝ ꝙdant: ꝫ ta-
lis ꝓsuetudo nõ tolerat a iure improbat: qz efficerẽt
de iurisdit. laicoꝝ qd nulla prescriptione põt induci:
vl ꝓsuetudine introduci sicut ne ꝙ expressuz ꝙversuz
vt in. c. si diligenti. de fo. ꝓpe. iuncto. c. fi. de ꝓsue. cum
sy. Laus deo.

Consiliũ. CLXIII.

In feudis an delictũ patris noceat filio.

Casus sequentis cõsilij.

Cũ epi taruisini inuestierũt ab annis centũ ⁊ plus
aliquos nobiles successiue de feudo nobili exĩte in pa
duana dyocesi videlicz ad feudũ ⁊ iure feudi sine fi de
litate ⁊ omatico ⁊ aliquo seruitio ꝓpter qd semel i an
no debeant esse in termio vasalloꝝ in ciuitate padue:
si fuerunt req̃siti ⁊ tam si essent q̃s si nõ essent vel ali-
quã culpã ꝓmitterẽt: vel qd hui⁹ feudi inuestitura nõ
fuerit postulata ꝙ se vel alios suos heredes vel succes-
soꝛes nõ obstat istud feudũ nõ admittat. Nec ob. ꝫ
ꝑpetuũ duret ⁊ valeat ita ꝙ ꝓdicti inuestiti ⁊ heredes
sui tã masculi q̃ femine ⁊ ceteri sui heredes q̃ in bonis
succederent hoc feudũ debeãt habere possidere ven
dere ⁊ alienare ⁊ ꝙ anima iudicare ⁊ omnẽ suã volun
tatẽ facere ex eo feudo de toto vel parte sine dicti epi
successoꝝq̃z suoꝝ ꝓtradictiõe et alijs pactis antiquis
immo antiquissimis q̃ in suis antiq̃ssimis iuribꝫ pleni-
us ꝓtinet. Et ita ꝓstat ꝙ plures inuestituras. Vltra
te q̃dã ticius de agnatõne successoꝛ bis vel ter inuesti
tus. Et in vltima inuestitura ꝙ ꝓcuratorẽ acceptata
vt s. Sed in fine adiecta sunt ista ꝛba saluo et reser-
uato omni iure dicto dño epo. Et successoribꝫ epat⁹
cũ in alijs inuestituris nõ essent ista verba nec ꝓcura.
esset ad hec ꝓstitutus in anno millesimo. ccc. nonage-
simo dñs padue ꝓfiscauit omia bona sua. Et ab epo
fuit inuestitus pure. ꝫ in fine illius inuestiture ꝙ epm
adiecta sunt ista verba ꝙ nulli fiat ꝓiudiciũ. Et saluo
iure oim ꝓsonarũ: et de dicto feudo fuit inuestit⁹ frat
dñi q̃ erat spurius q̃ decessit sine filijs masculis ꝫ filia
sui inuestitura ꝙ. xx. annos possedit ⁊ vltimate: ali⁹ est
inuestitus. filij dicti ticij puberes tpe exilij q̃ ꝙ annos
xvj. absentes reuersi ꝙmutationẽ stat⁹ vnus annoruz
xx. et nepos ticij annoꝝ. ij. tpe reuersionis tacuerũt ꝙ
annos. xxij. modo facti scientes huius feudi petunt
inuestiri debere. Primo an dicte inuestiture antiq̃
cũ illis ꝓditionibꝫ teneant. Et si reseruatio facta in vl
tima inuestitura ꝓiudicet pactis appositis. Secdo an
ꝓfiscatio facta ꝓiudicet filio an etiã nepoti vt trãseat
ad fiscũ vel reuertat ad epm cũ sit stipulatũ iusbere-
dibꝫ ⁊ descendentibꝫ. Tercio an reseruatõ quã fecit
eps inuestitura dñi reseruet iusipis liberis. Quar-
to an lapsus trigintanouẽ an. ꝓiudicet iur. istoꝝ libe
roꝝ cũ nunq̃z fuerũt citati. et an possit recuꝑare feu-
dum.

In christi nomie Amẽ

Circa id qd primo queritꝫ in ꝓmo quesito vl
articulo. s. an inuestiture antiq̃ facte cuz illis ꝓditioni
bus que videnꝫ repugnare nature feudi valeant bre
uiter et sine argumentis decisiue ꝓcedendo dicẽduz
est ꝙ sicꝫ dicet feudũ nõ habens ꝛpriã naturaz vt in
vsi. feu. de feu. nõ ha. ꝛpriam naturaz. c. j. et in ti. ꝙ qa
fiat inuesti. c. fi. sic in sy. habemus depositũ nõ haben-
tẽ ꝛpriam naturam depositi vicz cũ nõ venit restituẽ-
dũ illud idẽ corpus pecunie qd fuit traditũ ꝫ tantũdẽ
in genere. ff. depositi. l. lucius. la. j. Nã ⁊ pacta facta ꝫ
naturã seu ꝓtra naturalia ꝓtractus valent. ff. de pac.
l. paciſci. et qd no. in. l. pacta quenta. de ꝓtraben. em.
sed ꝓtra ſbalia ꝓtractus nõ valent. l. cũ precario. ff. d
preca. vel faciũt ipm transire in aliã spem ꝓtract⁹ cui
cõueniat pactũ. ff. de dona. cã mortis. l. vbi ita donat.
Cõtra substantialia esset in casu nostro fuisset actũ ꝙ
feudatarius nullo mõ recognosceret ecclesiã in dñaz
vel supioꝛẽ et tunc foret potius ꝓcessio in allodiũ q̃ i
feudũ ⁊ transisset omne dñiuz. Sz in casu nostro nõ
sic fuit actũ licet actũ fuerit ꝙ teneret ad fidelitatem
seu fidelitatis iuramentũ nec ad aliqua fuitia ꝓter q̃
ꝙ semel in anno in termino vasalloꝝ deberet esse pa-
due. Et sic ꝓz ꝙ eccl'ia retinuit sibi supioritatẽ ⁊ ꝙ cõ
sequẽs directũ dñiuz et vtile transtulit iuxta ea q̃ ple-
ne no. ꝙ glo. magnã in. c. j. de capicoꝛ. Sed pactuz ꝙ
nõ teneat ad omaticũ et ꝙ nõ ꝓdat feudũ ꝛpter inue
stiturã nõ petitã ⁊ ꝙ possit alienare nõ req̃sita eccl'ia
nõ dr ꝓtra ſbam feudi qd ptz. qz ista pñt remitti exp⁹
facto ⁊ tñ remanet feudũ. facit in sy. l. si ꝙuenerit. ff. d
pac. in vltima carta. Nam si ꝛpter inuestiturã nõ pe-
titã infra annũ ⁊ diẽ vel ꝛpter alienationẽ factã irreq̃
sito dño feuduz esset ꝓditũ ⁊ reuersum ad dñm poss.
dñs remittere hanc iniuriã ⁊ penã. Et remaneret feu
dũ ex veteri ꝓcessiõe ac si nũq̃z fuisset ꝓditũ. ff. peculꝫ. l.
peculiũ. §. si ere. et ibi no. ꝙ glo. igitꝫ et a principio po-
tuit hoc pactũ apponi ad impediendũ ꝙ nõ ꝓdat ar. ĩ
l. patre furioso. ff. de bis q̃ sunt sui vel ali. iur. lz in ꝛriũ
faciat. l. ꝙuenire. ff. de pac. dota. ⁊. l. si vnus. §. illud nul
la. ff. de pac. q̃si ꝙ ꝫ pactũ inducat ad delinquẽdũ. sed
certe nõ est vez qz act⁹ de se nõ sunt de genere ꝓhibi-
toꝝ nisi qñ deficit volũtas dñi ꝫ in casu nro adest igi
tur nõ delinqt nõ petẽdo inuestiturã vel alienãdo sine
req̃sitione. ar. in. l. inter oñes. §. recte. ff. de fur. va-
luerũt g̃ dicte inuestiture. Et põt dici dictũ feudũ fo-
re et fuisse seu dici posse frãcũ et liberũ ꝛpter dictũ pa
ctũ ita determinat expsse Jo. an. in addi. spe. ti. de pscꝑ.
vbi plene tangit ⁊ examinat ꝙ nõ obstãte q̃cunq̃z pa
cto generali dãte libertatẽ remanet feudatari⁹ obliga
t⁹ ad ea q̃ ꝓtinẽt ĩ foꝛa fidelitat ĩ ti. d noua foꝛ. fide. ⁊
xrij. q. v. de forma. ꝙ q̃ facꝫ optie. l. fi. C. d ope. lib. vbi
q̃ntũcũq̃z patron⁹ libẽt libertũ a iure pronat⁹ nihilo-
min⁹ remanet libert⁹ ſbdit⁹ q̃ ad q̃dã q̃ ꝓcernũt fidem
et reuerentiam et talia sunt illa q̃ ꝓtinẽt in forma fide
litatis. facit etiã. l. que sub ꝓditione. ff. de ꝓdi. insti. cuz

ibi no. vbi habet q licet remittatur ꝺditio iurisiurandi nõ tñ remittit illud quod virtute iuramẽti erat explicandũ: vt ibi habet in. §. si qs sub iurisiurandi. Et ꝑdicta procedunt ꝑsupposito q istud sit feudũ antiquũ quo casu solus dñs epus potuit sub eisdẽ pactis alienari. Sz si non fuisset antiquũ nõ potuisset solus epus in feudum concedere qz alienatõ esset: ß necesse fuisset intervenire cõsensuz capli et alia de quibus in c.j. de re.ecc.nõ alie.li.vj. z.c. fine excep.xij.q.ij. Ꝓresumitur aũt interuenisse solẽnitas de qua in dictis iuribꝫ tempore quo fuit facta prima inuestitura: qz tũc fuit facta alienatio sed inuestituris factis post nõ fuit necessaria ß solus epus potuit eas facere. c. fi. de feudis qz fuerunt executiones alienationis semel facte solenniter: iuxta no. ꝑ Jnno. in. c. qz cunctis. de ꝓcessi. ꝓbẽ. li.vj. post principiũ. ibi nisi primo colla. fuisset ꝛc. Circa secõm de quo queritꝫ in primo capto. s. si reseruatio facta in vltima inuestitura preiudicat pactis appositis in primis. Respondeo q si illa pacta fuerunt repetita in vltima inuestitura expliciteꝫ vel implicite: puta faciendo eam ꝑm tenoreꝫ primaz: clar est q ꝑ dicta verba nõ censet recessuz a dictis pactis: qz resultaret ꝓtrarietas qꝺ nõ est dicẽdũ iuxta no. ꝑ bar. in .l.fi. §. idem queryt. ff. de ꝓdi. inde. z ꝑ cy. in. l. cum falsa. in fi. C. de iur. et fac. igno. debet ergo dicta reseruatõ intelligi. s. de omni iure qꝺ haberet epũs stantibꝫ dictis pactis ꝓut sunt illa de qbꝫ habetur in dicto. c. de forma. et in. c.j. de noua for. fideli. iunctis his que no. ꝑ Joh. an. in dicto ti. de ꝓscrip. in addi. spe. ne resultat ꝓtrarietas iuxta no. ꝑ bar. in dicto. §. idẽ queryt. et qꝺ notat cy. in. l. in exercendis. C. de fide instru. in. ij. q. z bar to. in extrauagãti ad reprimendã sup verbo nõ obstantibꝫ. Si ꝛo in dicta vltima inuestitura nõ fuerũt repetita dicta pacta explicite vel implicite. Et tũc qntum fuit in dño epo videt ꝑ dicta verba voluisse recedere a dictis pactis z voluisse dictam inuestituram facere ꝑm rectaz naturã feudi dũ reseruauit sibi z successoribꝫ suis omne ius qꝺ videt intelligendũ. s. q cõsuevit dominus in vasallũ ꝑm rectam naturaz feudi. quia q omne dicit nihil excludit. l. iulꝫ. ff. de leg. iij. tñ si ille ꝓcur. q recepit dictaz inuestiturã nõ habebat ad hoc speciale mandatũ. s. q posset eo modo innouare naturã feudi et dicte inuestiture antique non potuit fieri preiudicium dño eius nec auferri pacta cõsueta apponi in alijs inuestituris. l. nõ abstulit. C. de nouati. ff. e. sicbũm. §. fi. in quibꝫ est casus. facit. l. fi. et qꝺ ibi ꝑ bar. no. in prin. ff. q in frau. cre. Cõstat aũt q ipe dominus solus et sine voluntate vasalli nõ potuit in ꝓiudiciũ vasalli tollere dicta pacta et immutare qualitatem et naturam dicti feudi quã habebit et acqsiuit ex primis inuestituris ar. optimũ. ff. de solu. l. aliud. et l. fi. C. de bona. que sub. mõ. l. ꝓfecta. et in. c. primo. in prin. de ali. feu. pater. Circa secõm principale quesitum an dicta ꝓfiscatio preiudicet filijs z descendentibus ex dicto feudatario. Videt q sic licet. n. dictũ delictum de directo nõ fuerit ꝓmissuz ꝓtra dñm feudi: vt sic fecerit feudũ ad ipsum reuerti iuxta. c.j. §. deniqꝫ. que fue. prima cã bene amit. nec etiã fecerit ipsum transire in fiscum: qz fiscus habetur loco extranei beredis in quẽ nõ transit feudũ: vt patz in ti. de alie. feu. §. et si clientulus. Et ꝑ ea que not. ꝑ glo. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebel. iuncto eo qꝺ no. bar. in. l. si finita. §. si de vectigalibꝫ. ff. de dam. infec. fecit tamen ꝓfatũ delictum vt feudũ deuoluerit ad agnatos exclusis filijs. vt in ti. si vasal. feu. ꝓpue. cui defe. c.j. z in. c. si vasallus. culpã si de feudo fuerit ꝓtrouer. Et no. bar. in. d. §. si de vectigalibꝫ z deficientibꝫ agnatis videt deuolui ad dñm potius qꝫ ad descendentes qbꝫ videt debere nocere delictũ parentis vt dictis iuribꝫ. z sic sunt deteriores ꝺditionis filij qꝫ agnati. l. qsqs. C. ad. l. iul. maiest.

ninũrum: qz censetur esse pars corporis eius z eadem ꝑsona cum eo. l. fi. C. de impube. z alijs sub. de agri. et censi. cũ scimus. z presumptio est ꝺ eos q debeant esse silꝫes patri. ff. de ali. et cibaria lega. l. cum vnus. in prin. et qꝺ ibi no. in glo. et ista potuit esse rõ dicti. c.j. si vasallus. si de feu. fue. ꝓtrouer. Breuiter ꝑdicta viderent ꝓcedere qñ quis simpliciter recepisset feudũ nõ dicendo ꝑ se et liberis vel descendentibꝫ eius quo etiam casu venirent liberi posito q de eis nõ fuerit facta expssa mentio. vt in. c.j. §. cum ꝛo corrad. q feu. da. possit et tunc qz qlibet ex liberis censet habere a pre suo potius qꝫ ab auo delictum patris nocet filijs directo descendentibꝫ ex eo. Sed qñ prima inuestitura fuit facta expresse ꝑ se et liberis et descendentibꝫ censet habere seat habere a patre suo immediato q nõ fuit primus inuestitus z ideo delictũ patris sui a quo nõ habz nec habere censet nõ nocet sibi. Nec põt vel dz esse causa auferendi filio qꝺ ab eo nõ habet sed ab alio. ar. ff. de senato. l. emancipatũ. in fi. l. ad optimũ. §. fi. de adop. z de interdic. z relega. l. ij. vbi est bonus ter. Etiaz ira videt expresse determinare cy. in. l. ij. C. de lib. et eorũ liber. q videt velle q tũc filius possit habere feudũ etiam si nõ sit heres patris z q tũc nõ habeat locũ titul? an agna. vel filius in vsibꝫ feu. sed solum habeat locũ ille titulus qñ feudũ fuit alicui simpliciter ꝓcessuz nõ facta mentione de filijs quo casu adhuc veniunt filij: vt in dicto. §. cũ ꝛo corradus. dũmodo sint heredes patris: vt in dicto ti. an agna. vel filius merito delictũ patris nocet tũc filio: qz facit vt filius non possit esse heres patris si bona ꝓfiscant. Et ipe nõ põt habere feudũ nisi sit heres. Sed qñ ꝓcessum fuit alicui et suis liberis vel descendentibꝫ videt velle illi cy. post petruz q tũc liberi possunt habere posito q nõ sint heredes patris ꝑ. l. stipulatio ista. §. si quis ita. ff. de vr. ob. Et hoc etiã sentit Bal. in dicto ti. an agnatus vel filius. ideo tũc delictũ patris nõ nocet filio ad qꝺ etiaz facit l. si arrogator. §. j. ff. de adop. ibi qz hoc nõ iudicio etc ꝛc. in ratione sui. Et hoc expresse etiã determinat bar to. in dicta. l. ij. ff. de interdic. z rele. añ fi. vbi tenet ꝑfatam distinctionem cy. qñ delictũ nõ est ꝓmissuz ꝑncipaliter ꝛ dñm. Et sic ad dñm nõ reuertit vt distinguat an filiꝰ venit: ideo bene qz heres et nocet sibi delictũ patris aut nõ qz heres ß qz filius et tũc secus: vt in dictis legibꝫ. Et sic patet ꝑm eum q filiꝰ põt interdũ venire ad feudũ patꝛnũ nõ qz heres. et ß nõ video posse ꝓtingere nisi qñ primus recipit ꝑ se et liberis expresse ꝓut ponit cy. z pe. in dicta. l. ij. de libe. et corr liber. ad quoꝝ dicta bar. se refert igit ille ti. an agnat. vel filius debet limitari mõ quo dixi. Et ita sentit baldus exposse ibidem. Cum igit in casu nostro fuerit receptum ꝑ primũ inuestitũ ꝑ se et liberis eius seu descendentibꝫ ꝑz q delictũ illius ꝓmissum nõ ꝓtra dñm feudi sed ꝓtra dñm ciuitatis nõ potuit nocere filijs et q isto casu nõ habet locũ ille titulus si vasal. feu. pu. nec illud. c. si vasallus culpã. in ti. si de feu. fue. ꝓtrouer. s. q veniãt agnati filijs exclusis immo veniunt ipi filij ex prudentia primi inuestiti et ab illo censeret habere nõ a pre suo merito delictũ patris filijs nõ nocet. et ꝑdicta maxime ꝓcedũt si agnati nõ sunt q habeant filijs nocere. ar. eius qꝺ habet in. l. ea sola. ff. de reg. iur.

Circa tercium principale quesitum dicendũ est q ꝑ dictã reseruationẽ factam ꝑ dñm epm in inuestitura quã fecit de dicto feudo in ꝑsonam fratris dñi ciuitatis qui vt dicit erat bastardus fuit ꝓfuatũ ius quod habebãt ꝑfati filij delinquẽtis ꝑm ea que s. primo articulo dixi. Posito etiã q fuisset in ptãte dñi epi ius illꝺ auferre ꝑfatis filijs qz ꝑfata reꝛuatio declarat animũ eꝰ qꝺ noluit auferre. ad qꝺ. ff. qbꝫ mo. pig. vel hypo. sol. l. iiij. §. j. ibi qũ dicit. nisi salua cã pignoris ꝛc.

de libe. exi. l. iij. §. penul. de aqua quoti. et esti. l. penul. ibi. sine ꝑiudicio ꝛc. de testa. tu. l. idē fiet ibi sine nullo litis ꝓiudicio ꝛc. quas leges ꝓsueuit allegare do. ol. q ꝓtestatio conseruat ius sup quo ꝓseruando fit sic C. de agri. et censi. litib. §. hmōi. de his qui spōte mu ne. fusce. l. j. li. x. Certe etiā sine dicta ꝓtestatiōe vel re seruatione intelligebat reseruatū: qz non potuit dōs epūs ꝓuare filiū ꝓfati delinquentis sine insta cā et ipo nō ꝙucto vt in ti. de feu. sine cul. nō amitt. postꝫ delictū pris sui sibi non nocuerat ꝑm ea que s. dixi.

Circa vltimū quesitū videt dicēdū q nō solū lapsꝰ xx. annoz immo etiā lapsus anni z diei infra quē nō petierit ꝛestituram ꝑfati filij ꝑindicauerit eis vt i ti. de pbi. feudi alie. ꝑ frede. §. preterea si qs. cū sy. Sz cer te istō nō bz eis obstare cū ñ possederit, nec possedeāt feudū. Et illud tps datur dūtaxat z assignat ei q̄ est i possessiōe feudi nō ei q̄ non est q̄ nō artat ad petēdā inuestituram ꝑm guil. de cu. z bal. q̄ hoc notāt elegan ter i. l. solennib. C. de rei vendi. Item saltē videt ex dudendi ꝑ lapsuz. xxxix. an. vt i. l. sicut. C. de prescrip. xx. an. Sed breuiter dō ista debent deduci etates pu pillares infra qs ipso iure nō currit dicta ꝑscriptio lō gissimi tpis vt dicta. l. in fi. Si ꝛo facta dicta dedu ctōne remanēt adhuc tps sufficiens ad ꝑscptōnē de bet videri vtrū fuerit aliqua iusta cā ignoratie quare nō egerūt ꝑ recuperatōne dicti feudi: qz tūc rōne illi daret i integrū restitutō ex clausula generali si q mi bi iusta cā. l. j. in fi. ff. q̄b ex cau. ma. ꝑm bar. q̄ ita not. in. l. j. §. si qs. ꝓpter inundatōem. ff. de itine. actuq; ꝑ ua. z i. l. ab hostib. §. sed q̄ simpliciter q̄b ex cau. ma io. z dy. in regula. si qs i ius. de reg. iu. li. vj. z glo. ord. ī. l. si sic. ff. q̄ ad ser. admit. in fi. glo. magne. z i. l. si par tē. e. ti. i ꝓma glo. z sic poterūt petere restitutōnē ifra quadrieniū ꝓtinuū a die scie ꝓputandū aduersus cur sum dicte ꝓscptōnis qua ꝓhibita poterūt feuduz re cupare. Et satis defacili videt posse ꝓbari ignoratia sin nō ꝓbet ꝙ aduersam ptem scia. ar. l. verins. ff. de ꝓ ba. l. si nō apparet q̄ penes dictos filios fuerūt inuesti ture ꝓioz parētū: qz tūc ignoratia causata fuit ex in sta z ꝓbabili cā q̄ sufficēt ad restitutionē petendam.

Consiliū. CLXIIII.

An vasallus possit disponere q̄ primogenitus suc cedat in feudo alijs exclusis. Et an ꝑsumat res feuda lis seu allodialis si non constat de feudo.

In christi nomie Amē

In cā quā magnificus dōs titus habet cū do mina telda sua nouerca sup dōio z diuisiōe quarun dā terraz in curia capitolij coā senatore vbis rome. Sup eo q̄ primo loco et principalius ꝑ alijs dubijs querit vtrū theobaldus ꝓgenitor antiquus ipius et ancelmi sui fratris scō geniti potuit in suo testō di spōnere put disposuit q̄ sp et in ꝑpetuū primogeni tus suoz descendentiū succederet insolidum in dōio et iurisditioe dictarū terrarū alijs exclusis q̄b tū vo luit prouidere ꝑ ꝓmogenitū put decēs fuerit ꝑ eoz statu retinēdo nō insistendo in supfluis allegatiōib: qz multa subtiliter z copiose fuerūt allegata ꝑ aduo catos dicti titi q̄ sic. Sz veniēdo ad id qō magis stri gere videt ꝑ decisione dubij videt dicendū clare q sic. Primo qz postq̄ nō ꝓstat dictas terras fuisse per ipm tebaldum et alios suos ꝓgenitores seu etiaz po steros eius z descendentes detentas in feudū a roma na ecclesia in cuius territorio sunt site nec ꝑ eis ꝑsti tū fuisse vnq̄ homagiū vel iuramētuz fidelitatis, put in facto ꝑsupponit videt q̄ nō presumant feudales: sed allodiales. i. ad plenū dōnium z directū dicti theo baldi z descēdentiū ꝓtinētes: vt exp̄sse determinat bo. et Jo. an. post eū in. c. nimis. de iureiur. sup verbo re spondere in q̄b ipi dicūt q̄ nō hocipo q̄ aliq̄s tenet tpalia infra regnū vel ꝓuinciā alicui⁹ dz illi fidelitatē ꝑ eis nisi ipe se in feudū habere recognoscat ab illo. Nec ob. xvj. q. viij. oms basilice qz nō ꝑsumit res feu dalis nisi ꝓbet cuz multa sint allodia z iure primeno ois ꝑsona z ois terra libera est nisi incꝫtū violentia ē illata insti. de iur. naturali. §. ius aūt gentiū. z de liber tinis. §. j. z qō no. in. c. q̄ꝫ. de censi. in glo. legit li. vj. in auctē genesis ꝑ quā pz q̄ nō omnis res tpalis. sed ois ecclesiastica in dyocesi alicui⁹ epi ꝓstituta certum est q̄ sbest epo z est sub ipius dispositione. xj. q. j. eps de priuil. cū et plātare. §. in ecclesijs. nec in ecclīasticis sicut in tpalib⁹ repiunt allodia. Nec patit ius canonicū aliquā ecclesiasticā psonā accephala. xxiij. distī. nulla. Et exquo subsunt psone fortius et res: xij. q. j. precipimus ꝛc. Et postea subdūt pōt. n. tale castꝫ cū territorio ad talē dōm ptinere. Et dicet ꝑ se, puicia vel territoriū. ar. de ver. sig. l. pupillus. §. territoriū. dō iurisdi. om. iudi. l. fi. de ver. sig. cū in ptib⁹. §. fi. hec sūt verba Jo. an. ꝑm hosti. in dicto. c. nimis. Et hoc idez tenent moderni doct. ibi scribētes. Sz ꝓstat q̄ in allo dialib⁹ et in bis que ad aliquē ptinēt iure directi dōnij vt no. glosella vlti. in. l. iul. scribit si boiez. ff. de reivē. posset q̄s hoc facere q̄ vn⁹ sol⁹ succederet vl'iter. alij ꝛo sint heredes ptic̄lares in certis reb⁹ relictis iure institutionis ꝑ legitima dōm odo nō defraudent ea. vt in aut. vt cū. de appel. co. §. aliud q̄z caplm. vel etiam eos in eccl̄ib⁹ portiōnib⁹ instituere: vtz in. l. hac edi ctali. §. j. et ibi ꝑ bal. C. de secun. nup. q̄ allegat in aut. de nup. §. penul. multo fortius pōt facere q̄ vnus so lus succedat in aliq̄ re singulari iure institutionis vel ꝑlegati. Et vniuersalis successio fit apud oms eccl̄. ff. de here. insti. l. ex facto. Iagrande. q̄ vt pōt esse ī ca su isto qz successio in istis terciis nō dz successio vl'is re spectu hereditatis ß poti⁹ ptic̄laris qz nō est hereditas nec quota ps hereditatis. l. hereditas. ff. de pet. he re. ß sunt res hereditarie: vt ibi. Et qō not. bal. de illo q̄ succedit in vote. C. de here. act. l. si adulta. lz alio re spectu successio ī istis terciis possit dici successio ī vni uersitate sicut successio in vote seu peculio q̄ sunt vni uersitates iuris. l. qō dicit. ff. de impen. nō tn eo mō q̄ hereditas q̄ dicit successio in vote seu peculio q̄ sunt vniūsitates iuris. l. qō dicit. ff. de impen. nō tn eo mō q̄ hereditas que dī successio in vniuersum ius qō defū ct⁹ hēbat. ff. de re. iur. l. nihil aliō hēditas ꝛc. Et ō bo. pos. l. j. et. l. iij. in prin. et. §. j. Et sic repūtat psonā de functi. l. hereditas. de acq̄. rer. do. Sz successio in istis terciis nō ꝓponit aūt in puncto q̄ dict⁹ theobald⁹ oms filios suos heredes instituit lz in istis terciis voluerit so lū primogentū succedere. Et sic successio vl'is heredi tatis fuit apud omnes. ß iste terze tanq̄ res hereditarie fuerūt soli primogenito relicte iure ꝑleg. seu fidei cōmissi qō fieri potuit sine dubio dicta. l. ex facto. ff. de here. insti. C. fami. hercis. l. quotiens. non tamē de bet detrahi falcidia vel legitima de dominio taliuz ter rarum sed insolidum debet ad primogenitū ptinere: iuxta no. in. c. licet. extra de voto. ꝑ glo. Si autem di ceremus dictas terras teneri in feudum ab ecclesia ro mana postq̄ sunt in eius territorio licet de tali ꝓcessi one nō appareat nec de seruitō impense vel homagio facto: ar. in. l. j. §. cum vrbem. ff. de offi. prefect. vrbis. Et quod no. in spe. de iurisd. omniū iudi. in prima co lumna. in versi. magis. non obstantib⁹ his que supius dicta sunt et no. per hostien. z Jo. an. in locis ꝑalleg. tanq̄ non veris tunc videt dicendū q̄ talis dispositio testatoris non valuerit eo quia in feudis debent fi lij equaliter succedere licet inequaliter sint heredes:

vt in prima constitutione feudorum qui feudum da. pos. §. j. in fi. ibi equaliter ad omnes pertineat ꝛc. Et l. vt iur. iur. §. si liberi. de ope. libe. Et dispositō patrī facta in ꝓtrariū in nullo valet vt est tex. expressus ī ti. de succes. feu. in prin. Nec videt̄ q̄cq̄ facere q̄ istud censeri debeat feudū francū in q̄ plus possit pater q̄ in feudo nō franco q̄ tz francū in hoc differat a non franco q̄ nō prestat homagiū seu iuramētū fidelitatis nec aliq̄ seruitū iuxta no. p Jo. an. in addi. spec. ti. de pscript. nō tū differt quo ad potestatem alienādi q̄ sicut nō francū nō pōt alienari sine volūtate domini vt in ti. de phi. feudi ali. p fre. ꝛ p loca ita nec frā cū. vt no. bal. reprehendēdo Hosti. in principio vs̄ feudor ꝛ pz p rōnem: q̄ saltē tenet̄ feudatari⁹ ad illa que ꝓtinēt in iuramēto fidelitatis q̄ habēt in titu. de noua for. fideli. cū ti. se. et. xxij. q. ij. de forma. Et no. io han. an. in loco p̄allegato ti. de pscript. ad q̄ optime facit l. fi. ad fi. C. de ope. liber. vbi tz patronus remiserit liberto ius patronatus tū tenet̄ ad reuerentiam et fidelitatem. Et iō ꝓpter ingratitudinē pōt in seruitutē reuocari. facit etiā l. que sub ꝓditione. in prin. cū ibi no. in glo. ij. ꝛ. §. q̄ties. ff. de ꝓdi. insti. vbi licet remittatur iuramenti pstatio nō tū remittit̄ id q̄ virtute iuramēti veniebat expediēdū postq̄ ḡ ita ē nō dz posse alienare vasallus feudū francū sine voluntate dñi ne dñs inuitus aliū q̄ quē voluerit habeat vasallū: vt in ti. de fratrib. de nouo bene inuesti. c. ij. Et q̄ tz sit frā cum nō tū habet feudatarius nisi vtile dñium et dns directū sicut in nō franco iuxta no. ī. c. j. de caplis cor. in glo. ma. q̄ si aliud diceremus esset opositū in obiecto. s. q̄ esset res feudalis ꝛ allodialis simul si feudatarius haberet directum. Sed iste due qualitates tā q̄ ꝓtrarie nō possunt ꝓcurrere ī eodē subiecto. l. si ancillā. ff. p suo. et q̄ nō. in. l. dam possidere. §. q̄ ad nū dinas. ff. de acq̄. pos. in glo. fi. magna. s. in possessione: q̄ nō pōt esse clandestina ꝛ violenta simul: q̄ ista se inuicem nō ꝓpatiūt̄ q̄ sunt qualitates ꝓtrarie que simul stare nō pñt. l. vbi repugnātia. de regu. iur. l. si q̄s ante. de acq̄. re. pos. ℬ ad positionem vnius seq̄tur destructio alterius. vt no. in. l. sed et si pupillus. §. penū. ff. de instituto. videt̄ ḡ q̄ sicut dispositio paterna q̄ vnus tm̄ filior habeat feudū nō valeret in nō franco ne fieret ꝓiudicium dño q̄ ꝑ pluribꝫ vasal. habeat vnū tm̄ si de feu. fuerit ꝓtrouer. c. omēs. iuncto dicto c. j. de suc. feudi. ita nō valet in franco q̄ eadē ratō cū etiā in illo sit dare vasallagiū. Et sicut in emphiteota qui bz vtile tm̄ dñiuz nō pōt alienare sine voluntate dñi. l. fi. C. de iure emphi. ita nec talis vasallus. Et q̄a filij nō censent̄ habere feudū a patre maxime q̄n ē antiquū: ℬ a genero suo et a supioribꝫ ꝓgenitoribꝫ: vñ sicut delictū patris eis nō noceret. l. emācipatū. in fi. ff. de sena. cū ibi no. ꝛ. l. ad optimū. §. fi. ff. de adop. ꝛ. l. ij. ff. de interdic. ꝛ rele. et q̄ nō. cy. in. l. ij. C. de libe. et eorū liber. ita nec eius dispositio ne sit in sua potestate filiis feudum auferre. ar. l. ne in ptāte. ff. de arb. Et q̄ q̄ alicui nō dedi ℬ alius nō possum sibi auferre. l. si arrogator. §. j. in fi. ff. de adop. de vul. et pup. sed si plures §. in arrogato. ꝛ ꝑ hoc q̄ nō. bar. in dicta. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. de ope. liber. in re emphiteotica. ℬ in ꝓtrarium facit q̄ ītmo etiam si sint terre feudales potuit pater disponere q̄ ꝓmogenitus tm̄ succedat maxime si sit francū. p. l. ij. post principiū. C. de sec. nup. vbi in bis que mulier fuit ꝓsecuta a primo viro ꝛ que tenet̄ reseruare filijs primi matrimonij pōt eligē vnū quē vult ꝛ alios excludere et licet illa lex corrigat̄ q̄ntum ad illū casum ꝑ aut̄. lucrū hoc. ibi positam nō tm̄ corrigit̄ in rōne. Item facit ꝑ ista pte lex. j. in princi. ꝛ p totū. ff. de assignandis libertis: vbi licet ius patronatus descendat in omnes liberos eq̄liter. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ℬ. allega Attamen potest pater vnū ex liberis in illis preeligere. et illud sibi assignare ꝛ alios excludere. Item si aliquis rogatus est post mortē suam relinquere aliquam rē familie vel in familia pōt vnū solū de familia eligere. l. vnū ex familia. ff. de lega. ij. de lega. j. filiusfamil. §. penul. ibi. verū est enim in familia reliq̄sse licet vni reliquerit de le. ij. l. is q̄ cū plures. Et videt̄ expresse determinare specu. in ti. de locat. §. nunc ꝛo aliqua. ℣si. lxx viij. q. lz q̄s receperit emphiteosim ꝓ se et filijs suis pōt vnū ex illis in illa pēligere et alios excludere ꝛ in fi. ille versi. dicit idem fore dicendū in feudo. Idē tenet bal. in autē. si quas rumas. C. de sacrosanct. eccle. in quarta vel q̄nta colū. Sz adtex. in. c. j. de succes. feu. vbi dicit̄ nō valere dispositionem paternā in feudis patz rōnio ex his q̄ prefati doctores notent in locis p̄allegatis. Unde videt̄ dicendum q̄ si dictū eor ꝓcederet in emphiteosi nō tū in feudo cuius est diuersa natura vt patet ex his q̄ not. ꝑ bar. in dicto. §. si liberi. iuncto eo q̄ habet̄ in ti. augna. vel filius. c. j. in vsi. feu. Vel melius pōt dici volendo ꝓcordare dictum spe. cum illo tex. q̄ in psonaz extranei nō potest disponere feudatari⁹. vt in dicto tex. sed in psonā vni⁹ ex filijs sic maxime q̄n ꝓ bono hoc facit et q̄n ex hoc resultat vtilitas publica vt contingit q̄n est feudū iurisditionale vt cuitatū castroz vel terrarū. q̄ vtilius est subditis regi p vnū q̄ ꝑ plures. ff. de origi. iuris. l. ij. §. nouissime. vij. §. j. in apib. Et ꝓpter discordias q̄ inter plures p̄sidentes pnt oriri rōne cōionis. ff. de leg. ij. l. cum pater. §. dulcissimis. vnde etiā si nō esset bo c equū q̄ alq̄ filq̄ priuent̄ iure suo. ff. de his q̄ sunt sui vel ali. iuris. l. ij. § j. q̄ tamen ē bonū ꝓpter bonū q̄ inde seq̄t̄ dz tolerari: iuxta not. ff. de iusti. et iure. l. j. in prin. in glo. que incipit: hic pōt intelligi. ad finē. Et ꝓpter ꝓsuetudinem que solet esse in dñys terraz vt primogenitus succedat ar. l. vendidor. §. si ꝓstat. cōia predi. et no. in dicta. l. ij. §. j. de his q̄ sunt sui vel alie. iuris. in glo. Nā frequenter ētigat q̄ qs ꝑuatur iure suo sine culpa sua nō tū sine cā dp̄ uileg. c. antiqua. Et ibi no. in glo. ꝑ dy. de re. iuri. sine culpa. Item facit p̄o ista pte q̄ nō est verū q̄ delictū patris nō noceat filijs in feudo immo etiā si sit quitus nocet sine sit ꝓmissum in dñm ꝛ tunc nō solū filijs sed agnatis nocet: q̄ reuertit̄ ad dñm. vt in ti. que finit̄ ma causa bene amit. §. denicz. in vsibꝫ feu. sine nō contra dñm et tūc nocet filijs nō agnatis si erat antiquū. vt in ti. si de feu. fue. controu. c. si vasallus culpam. ꝛ si vasallus feudo ꝑuet̄ cui defe. c. j. Et vtrobicz no. Et boc si fuit ꝓcessum simpliciter quo casu de sui natura transit ad descendentes q̄ censent̄ habere a patre. vt in. c. j. §. cū ℣o conradus. q̄ feu. dare possunt. Sec⁹ si accepit ꝑ se ꝛ suis filijs vel descendentibꝫ q̄ tunc filij habent iure suo quesito ex tali ꝓtractu tāq̄ facto ipō rū noīe ideo tūc delictū patris eis nō nocet: vt voluit pe. et cy. in. l. ij. C. de libe. et eor liber. quod bart. dicit esse verū eo casu quo deliquit nō contra dominuz alias indistincte nocet filijs vt ipe no. limitando dictū pe. ꝛ cy. in. l. ij. ff. de interdic. ꝛ releg. Cum igit̄ in casu nostro non appareat de inuestitura ꝛ ꝑ ꝓsequens nec de forma ꝛ qualitate eius an fuerit ꝓcessum simplicit̄ vel ꝑ se et suis descendētibꝫ. Et possibile est q̄ fuit facta ꝓcessio primo modo quo casu indistincte delictuz illi ns primi testatoris potuisset filijs preiudicare vt i tertib⁹ et auctoritatib⁹ supra allegatis sequitur q̄ multo fortius ipsius patris dispositio debuit posse preiudicare: quia delictum ē odiosum dispositio fauorabilis est vtilis. ar. l. cum quidā. ff. de libe. et postu. Item nō appareat de inuestitura expressa resultat tacita experientia summoz pontificum a quibꝫ censentur habuisse: vt in. c. j. de consue. rec. feu. et argu. ff. de ererci. l. j. § magistrum autem. et. ff. quod cum eo. l. ticianus talis ḡ resultat tacita inuestitura qualis fuit patētia

qr.l.j.§.iul'.ff.de itine.actuq; prima.et quod ibi not.et qđ no.bar.in auten.q rem.in fi.C.de sacrosanct. ecc. 7 glo.in cle.sepe.de verbo.signi.circa finē que incipit: videt p plurale ß ipi passi st vt dispositio testatoris duaret p annos.xl.et vltra qr vt dicit publice 7 palā duata § videt fuisse facta pcessio cū illa ptāte vt posset disponere q in solum primogenitū trāsiret. Prterea qr nō est a iure pbata nec iniq nec irrōnabilis: immo vtilis et in bona ratiōe 7 publico bono illaq; terrarum fundata 7 sic sufficere debuit vel lōgū tps. l. diuturna.ff.de legi.vel.xxx.an.de iure ciuili: vt no.glo.in.l.d; q; eo.ti.et.C.d agri.et censi.l.dñi predioꝝ vel.xl.d; c.fi.li.vj.p glo. Nec obstat.c.sup q;busdā.§.preterea de verbo.sig.qr ibi loq; in his que sunt expresse a iure reprobata 7 iniq;tatem ptinēt. vñ regritur tantū tps cuius ptrarij memoria nō existat.l.hoc iur.§. ductus aque.de aqua q;ti.et esti. Itē nō ob.q postea pater et patruus illoꝝ posuerūt ambo simul officiales nō aūt primogenit⁹ solus: qr nō censet primogenitus p hoc renunciasse iuri sibi quesito tā ex testamēto illiusanti qui q; ex obseruantia 7 psuetudine cuz in dubio non censeat; qs velle suo iur. renūciare si alia pjectura pōt haberi.l.cū de indebito.ff.de pba.l.7.l.sicut.§.nō vi-deā.q;d mo.pig.vel hypo.sol. Sed hic pōt pjectura et domesticitatis 7 hoc fecerit 7 d gratia seu pcario po-tius q; ex debito. Et ad significādū bonā pcordā que erat inter eos vt sic positio officialiū censeat poti⁹ fuisse facta a solo primogenito cui cōpetebat ius et potestas eos ponēdi tñ de psensu 7 volūtate et beneplacito fratris sed ogeniti q; censeat facta fuisse ab vtro q; tā; vterq; ius 7 ptātem ponēdi haberet.arg. ff.de acq.re.poss.l.q iure familiaritatis. q;d mo. vsufruct⁹ amitta.l.si mulieri vsus domus: qr cū tam ex dispositione testamēti q; ex obseruantia lōgissimi tps po-neret ad primogenitū ille qui vult dicere q ab hoc in-fuerit recessuz p hoc q secūdogenitus simul cū primogenito posuerit officiales habet necesse pbare q secdogenitus fecerit hoc iure suo et ex debito. Et p in-re sibi ppetente nō ex gratia.l.fi.ff.quēadmodū fruct⁹ amitt.l.j.§.aristo.ff.de aqua quoti.7 esti. Et q p̄genitus hoc sciuerit.s.q secdogenitus hoc facere voluerit iure suo 7 ex debito nō de gratia cū p̄sumptiōes sint q primogenitus potius de gratia ipsuz admiserit q; ex debito. Et ß ptz ex plene 7 pulchre nota. p Inno.in c.bone.el grande de postu.prela. post principiū super ꝟbo requisitis.in glo.que incipit: querit cū lex dicat ꝛc vbi dicit q requit q dixerit hoc expresse ego facio ß iure meo vel q fecerit ptra expressam phibitionē q; ssēt alie pjecture in ptrariū et ad idē qđ ipe no. in.c. cū ecclesia de pos.7 ppie sup verbo affuisse.in fi.glo. vbi dicit q si aliq;s in domo alterius mille vicib; pranderet vel hospitaret nō acq;reret ius vel quasi possessionem hoc faciendi qr nō est verisile q hoc fecerit in re suo 7 q; ille in cuius domo hoc fecerit fuerit passus q hoc fecerit tā; vtens iure suo nisi probet expresse q tanq; ex debito petebat 7 vtebat ß potius rōne familiaritatis 7 amicicie vel domesticitatis censet ille fecisse et aliē passus fuisse ita 7 hic rōe fraternitatis et ex cansis supradictis cū secdogenitus sciret se ius non habere vt dicta.l.j.§.aristo.ff.de aqua quoti.et esti. Et p hoc etiā qr put dicit sp primogenitus retinuit dignitatē 7 prioritatē et reuerentiā 7 dñatum. vñ posti to q nō ad plenū fuerit vsus dominatu q; fratrē suū admisit secū in ponēdo officiales: tamē censet retinuisse oia iura su prioritatis exercēdo etiā vnū cū sciret il a sibi ppetere.ff.quib; mo.vsufruc.amitt.l.is q; vsum fructum.et quod no. Inno.de capel.mo.dilectus. su per verbo possessoriū.et qđ no.de censi.c.olim .et per cy.C.de pscrip.xxx.an.cū notissimi.§.in his.7 bar.ff. de aqua plu.arcen.si primus.in prin.in spe.de loca.§. nūc aliqua.xxsi.xlij.de prescrip.versi. q;d si cū deberez de iurisdic.om.iudi.§.j.versi.illud etiā. circa fi.§. Et hec dicta sint de primo puncto seu dubio. Sup secundo xxo dubio vtrū sup ista causa ptra dictū tytuz poterit adiri senatoꝛ vbis. Breuius loquendo si dicamus dictas terras teneri in feudū ab ecclesia romana nulli dubiū q nō ß ipe papa dñs feudi erat adeūdus: vt in.l.impalem.§.penul.de phibi.feu.ali.p fre. et in.c.ceterū.de iudi.de fo.ppe.vtrū cū ibi plene no. q dicta domina telda cum veniat ex psona filioꝝ venit vt feudataria. Et sic vertit questio int plures vasallos seu feudatarios q; ꝛc. vt dictis iuribꝫ. Si xxo dicamus nō presumi eas teneri in feudū ppter id qđ notat host.in locis supra allegatis circa principiū pcedētis articuli tunc adhuc videtur q papa fuerit adeundus et non senatoꝛ. Si ita est vt asserit q sit in territorio subiecto romane ecclesie immediate et nō pp̄lo romano mediante. Cum et ipe populus romanus subditus sit 7 etiā vrb. ipsa p donationem constantini: vt no.glo.in.l.j.§.cū vrbem.ff.de offi.pfec.vrbi.et hoc p expressam determinationē specu.in titu.de iurisd.omniū iudi.§.j.versi.magis.ibi est et argumentū. q q;d est in regno vel comitatu aliquo sit de iurisditi. regis vel comitis p illum.§.cum vrbē. In ptrariū qr posito q ita sit tamen quia dictus tytus dicit esse ciuis romanus saltē rōne originis vel domicilij videt potuisse adhuc trahi coram senatoꝛe. Nam actio realis licet possit moueri in loco vbi est res. Et coram iudice illi⁹ loci potest etiam moueri coram iudice domicilij vel originis.l.fi.C. vbi.in rem actio. licet sententia p eum lata nō possit mitti executoꝛi p eum sed p iudicem loci: vbi res est. Ad literas tñ ipsius.ff.de re iudic.l. a diuo pio.§.sententiam rome dictam.C.de iudicis. ppetā-dū.§.sin aūt reus.de fo.ppe.postulasti. Breuiter p mam partem puto veriozem q papa fuerit adeundus 7 q; inuitus nō debeat trahi coraz senatoꝛe pluribus rōnibus. Prima qr cū reuocet in dubiū vtrū iste terre teneant in feudū ab ecclesia vel nō. Et primo casu senatoꝛ nō esset iudex ppetens vt in iuribꝫ supra allegatis ß papa. In secundo xxo casu nō solū senatoꝛ esset iudex rōne originis et domicilij. ß etiam papa tanq; princeps 7 cui subest roma 7 romani ciues 7 a quo senatoꝛ habet iurisditionem: vt in.c.fundamenta. de elec.li.vj. Dico q ī re dubia debet eligi illa via p quā satisfit vtriq; casui.ff.de ritu nupti.l.adoptiuus.§.fi. in fi.ibi sed in re dubia ꝛc. Et hoc notat bal. per illuz tex.in.l.bonoꝝ.C.qui admit.in bo.pos.pro quo extra de spon.c.iuuenis.iuxta illud tene certū. Et relinque incertum.de peniten.dist.vj.baptizatus. de homici.ad audientiam.xiij.dist.sicut. quia sic faciendo vtriq; casui satis fit igit ꝛc.ff.qui in frau.credito.l.ex bis.in fi. Sed si litigetur coraz papa satis fit vtriq; casui quia in quolibet casu reperietur esse iudex ppetēs nō sic in senatoꝛe igitur eligenda est via per quam iudicium nō reddatur elusoꝛium.ff.de iudi.si pretoꝛ.circa principium.ne quid in loco publico.l.fi. Et p hoc bene facit.c.si a subdelegato.de offi.delega.libro.vj. vbi in dubio debet appellari ad papam de cuius iurisdit.non dubitatur. nō autem ad subdelegantem q; iurisditionem negatur habere posito q negatio possit esse calumniosa. Et q reuera iurisditionem haberet. Sed in dubio est eligēda iurisditio indubitata vt ibi patet ita et hic. Secunda ratio est quia et si pro constanti poneretur q iste terre nō dicerent teneri ī feudum quo ad ipsa coꝛpoꝛa locoꝛum: negari tamen nō potest quin iurisditionem quaz habent domini p̄fati

in homines eis subditos dicantur habere ab ecclesia i cui⁹ solo ⁊ territorio ille terre sunt eo q̄ iurisditio nō potest haberi iure priuato. sed publico: vt patet in. l. j. §. huius studij. ff. de iusti. et iur. vbi dicitur q̄ ius publicum ꝓsistit in magistratib⁹ quod est ratione iurisditionis et patet in diffinitione iurisditionis q̄ est potestas de publico introducta vt no. in. l. j. ff. de iurisdi. omniū iudi. et in aut. de defen. ciui. §. insiurādū ꝑ glosam magnam circa mediū ⁊ ius publicum originalit̄ ꝓsistit in principe ⁊ sic in impatore: et nunc in papa q̄ successit impatori in illo iure vñ ipe creat ordinarios ꝑpetuos ⁊ tꝑales in terris sue iurisditionis. Et ois iurisditio inferiorum tanq̄ minus plena deriuatur a sua tanq̄ plenissima ⁊ tanq̄ a radice. Et ab illo recognoscit̄ vt colligit̄ ex. l. j. in prin. ff. de off. eius cui man. est iurisdi. in prin. Et q̄d plene no. in. l. et q̄ de iurisditiom. iudi. et in spe. c. ti. circa prin. Igit̄ de tali iurisditi. sup̄ homines liberos ad quem ꝑtineat an ad dictum tytum solum an etiā ad alios nullus alius debet posse ꝓgnoscere q̄ papa ad quē originaliter ꝑtinet ne sibi fiat in illa p̄iudiciū sicut et de rebus corꝑalibus feudalib⁹ ne fiat preiudiciū dño vt in iuribus supra allegatis ⁊ quod nota. in. l. j. §. et post opis. ff. de ope. no. nunc. ꝑ bar. q̄ eadem est ratō ne cogat̄ habere aliū ingratum q̄ velit sicut et dñs alium vasallū: vt in vsib⁹ feudor. tit. de duob⁹ fra. de nouo bene inuesti. c. ij. Et q̄ ista possint simul stare q̄ corpora locor⁹ teneant̄ iure priuato nec recognoscant̄ ab alliquo superiore in feudum sed sint allodialia iurisditō ꝓ̄ iure publico ⁊ teneatur ⁊ recognoscat̄ in feudū pōt patere ex not. per Inno. in. c. verum. de iudi. ante fi. vbi facit differentiam inter feudū rerū et feudū iurisditiōis. Tercia rō est: quia et si predicta cessarēt quia nec loca nec iurisditio recognoscerent̄ a papa negari tamen nō potest: q̄n papa sit iudex ꝓpetens duplici ratōe. s. tā rei de q̄ agit̄ q̄ etiā originis ⁊ domicilij. Et nulli dubium q̄ plura vincula fortiora sunt q̄ vnū ⁊ plures rōnes vincunt vnam. C. de adop. cū in adoptiuis. §. si ꝓ̄ pat. naturalis. ff. de leg. ij. l. re ꝓiunctim. §. preferr̄. de qōnib⁹. l. si q̄s viduā. de iudic. l. ij. §. omnes. vbi bene ꝑbatur ad nostrum ꝓpositum vt ibi no. in glo. j. C. de rap. vir. l. j. post prin. extra de treu. et pace. c. j. Igitur papa est adeundus maxime aūt hoc ꝓcedit q̄ frustra fit ꝑ plura quod potest fieri ꝑ pauciora: et frustra fit ꝑ circuitū quod recta via fieri potest. l. dñs testamento. de ꝓdi. inde. l. cū fund⁹. §. seruū tuū. ff. si certum peta. Sed si adhibitur papa ipemet poterit suam sentētiam executioni mandare non sic senator vt supra dixi. Et papa ita de facili potest adiri cum sit rome sicut senator ergo ꝛc. ff. de damno infec. l. iiij. §. si tamē vicinū. Nec ob. predictis q̄d dicitur de opidanis q̄ cōsueuerunt ꝓueniri coram senatore q̄ ista ꝓsuetudo nō extendit̄ ad alias ꝑsonas iuxta no. ꝑ Inno. in. c. dilecto. de offi. archidyac. in glo. magna. Et in. c. dilect⁹. de capel. mo. et ꝑ cy. in. l. j. in fi. C. de emanci. libe. facit q̄d no. bar. in. l. j. §. si quis hoc interdicto. ff. de itinere actuq̄ priua. et glo. in. c. cum ꝓtingat. de rec. Sup̄ tercio ꝓ̄ dubio de libello porrecto ꝑ dicā dñaz teldam sup̄ diuisione dictar⁹ terrar⁹ q̄ nō procedat oñdit̄ sic: Nam aut ipa fatet̄ dictas terras nō esse feudales ad hoc vt possit agere coram senatore quod ē sibi necessariū ad fundandam iurisditionem aut dicit eē feudales quod est sibi necessarium pro victoria consequenda: quia si nō sunt feudales potuit ille progenitor ipsor⁹ ordinare in suo testamento q̄ solus primogenitus succedat ⁊ sic titus deberet obtinere. q̄ terre non essent communes sed solius tyti. Sic ꝑ videt̄ q̄ in omnē euentum ista dña se excludat q̄ si dicat hoc ꝓm. s. q̄ sint feudales excludit se ab ingressu iudicij ꝓpter incōpetentiā iurisditionis domini senatoris si dicit primū. s. q̄ non sint feudales excludit se a fine et victoria ꝓsequenda. Et sic cum in omnē euentū ipsa necesse habet succumbere quia necesse habet alterus de his duobus dicere nō est necesse declarari q̄d istorū rerum sit sed tāq̄ calumniose petēs sit repellēda argu. ff. de libe. et postu. l. gallus. §. si eius. in fi. de acq̄r. heredi. l. q̄ si dubitet. iunctis his que notant ꝑ Inno cen. in. c. constitut⁹. de filijs ꝑsby. Item si dicat terras nō esse feudales se excludit ab alio capite q̄ petit diuisionem a tyto q̄ possidet et negat terras eē cōes et eas dicit ad se insolidū ptinere: necesse ḡ fuit prius agere rei vendicatione vel petitione hereditatis. Et petere declarare terras esse cōes et agēdo cōi diui. anteq̄ h fiat obstat sibi exceptio ne preiudicium fiat indicio ꝓprietatis: q̄ nō debet peti diuisio ꝑ illum qui nō possidet ab eo qui possidet ⁊ cōionē negat aūq̄ ꝓstat de ꝓprietate. ff. de excep. l. fundi. in fi. famil. herci. l. j. ⁊ ibi no. in glo. que incipit: recte ageres. in fi. Et. l. si id q̄d. Nec obstat dicta domina egit iudicio ꝓprietatis contra ancelinū et obtinuit ꝑ se sententiam quia illud iudicium et sententia nō nocet tyto nō citato vt dicit̄: et qui a dictō ancelino nullam causaz habebat nec ei⁹ ius a iure dicti ancelini dependebat. l. si deserta. C. si ꝓpter pu. pen. et quod nota. in. l. cancel. la prima. §. interdum. ff. de mino. et in. c. inter quatuor. de maiori. ⁊ obe. ⁊ l. pomponius. §. si is q̄ ꝑcario. in fi. glo. magne. ff. de acq̄. poss. Jn iudicō aūt ꝓprietatis nō pōt obtinere coraz senatore: q̄ necesse habet dicere q̄ nō sint feudales. al's senator nō esset ꝓpetens iudex et hoc diffinitiōem habebāt in istis terris ergo nec ista domina que venit ex persona vnius ex filijs ⁊ hoc ꝓpter dispositionem primi testatoris: que adhuc durat vt supra probaui. Item testator ꝓhibuit eas alienari in extraneas ꝑsonas. Et heredis institutio censet̄ alienatio. l. pe. to. §. fratre. ff. de lega. ij. Si ꝓ̄ dicat istas terras esse feudales ad infringendum iudicium testatoris hic ex alio capite se excludit nō solum ꝓpter incōpetētiaz iurisditiōis. s. ex eo q̄ feudum nō trāsit ad feminas etiā que sint de genere et descendētib⁹ feudatarij quousq̄ est aliquis masculus ex eo vel ex genere suo etiaz si fuerit ꝓcessum ꝑ masculis et femis: vt in. c. j. §. j. de succes. ibi ⁊ here. suis masculis ⁊ femis: vt in. c. j. §. j. de feu. multo minus ad extraneas femias: vt in casu nostro cum extēt masculi. Sed si non apparet receptum ꝓ femis nullo modo femine admittunt̄: vt in. c. j. §. hoc aūt notādū. in ti. qui feu. dare pos. Ex quib⁹ patet q̄ quocunq̄ se vertat dicta domina telda necessario habet succumbere ergo libellus tanq̄ calumnios⁹ lacerādus. Et posito q̄ sup̄ ipo ꝓcederetur debet contra ipsam ferri sententia. Similiter et ratione inepti tudinis debet reici: quia iurisditio tāq̄ ius incorporale nō diuiditur. l. arbor. §. fi. ff. cōi diui. nisi q̄tū ad commoditatem. l. lucio. ff. de aqua quoti. et esti. et q̄d no. barto. in. l. inter tutores. in fi. ff. de admin⁹t. tuto. Nec ipse terre debent diuidi per quotas ꝓut per adnocatum tyti fuit sup̄ hoc solenniter allegatuz. Sup̄ per quarto ꝓ̄ dubio q̄ prefatus tytus habeat iustā causam impediendi executiōem sentētie late ꝓtra ancelinum etiam in parte ancelini presuppositō q̄ habeat ꝓptem ꝓpter hoc ne cogat̄ habere socium sibi nō acceptum ⁊ cum quo verisimiliter habeat rixari. Est textus expressus in. l. si ꝓuenerit. in fi. ff. ꝑ socio. in ꝓma carta tituli: et q̄d ibi no. bar. qui dicit ꝑ illū text. istam fore iustam cām pronocandi ad diuisionem etiam illis qui pronocare regulariter nō possunt vt pupillor. in ꝓhibitis alienare. ff. d̄ rebus eor. l. si pupillor. in ꝓn. Ergo fortius est iusta causa ipm non recipiēdi iuxta illud. Turpius ejcit̄ q̄ nō admittat hospes ⁊ ar. l. pater furioso. cum ibi not. ff. de his qui sunt sui vel alie.

iuris ꝙ cū nonerca p̄sumptio est q̄ debeat nutrari. l. iij. ff. de inoffi. testa. Item habet instam cām ex alio sed p̄ pter quentionē quā habet cum ancelino q̄ neut̄ pos- sit alterū infra certū tp̄s ad diuisionē puocare. Nam talis quentio valet ꝛ sic ipsi ancelino petenti ante la- psum temporis diuisionez sine iusta cā obstaret excep- ptio ex dicta cōuentione ita ꝛ ei qui causam hz ab illo vt est casus in. l. idemq̄ in fi. ff. p̄ socio que sequit̄ pt̄ illam. l. si quenerit. Sz ista domina videt̄ habere cau- sam ab ancelino q̄ nitit̄ ex sententia quā obtinuit cō- tra eum vt pbat̄ in. l. pomponi. §. si iussu. ff. de acq̄r. poss. vbi pōt quis vti accessione ex persona illius p̄tra quē obtinuit sniam etiā in reali. Et tn̄ p̄stat q̄ accessi one q̄s nō utit̄ nisi ex p̄sona illius a quo causaz habz. ea. l. pomponi. §. ex facto ꝛ ibi no. in vltima glo. Itgi tur obstat dicte domine exceptō q̄ obstabat ei a q̄ cau sam habuit. i. dicto ancelino p̄tra quem obtinuit sen- tentiā post factā dictā quentōnez. l. si superat̄ in fi. ff. de pigno. ꝛ qđ no. C. ea. l. p̄ses in glo. Est etiam iusta cā impediendi execu. si offert se paratū incōtinenti p̄- rarū ad se solū titum ptinet virtute testamenti. Et de facto ostendit. Et er q̄ fundat̄ sua intentio. Naz etiā summaria iudicia differunt̄ qn̄ talis exceptio oppōni tur. Et in pmptu offert̄ pbatio. l. a divo pio. §. si su- per reb. ff. de re iudi. ꝛ. ff. vt in posse. lega. si is a quo ī fi. C. de edict. di. adria. tol. l. ij. Preterea docto. dicūt q̄ tercius pōt impedire execution̄ fieri qn̄ pretendit in- teresse q̄ damnificat̄ ex executōne. secus si nō dāmifi- catur vt no. bar. in. l. penul. ff. de peti. here. ad trebell. l. ita tn̄. §. quotiens. Et illud qđ allegat̄ p̄ Inno. in c. veniens de testi. de possessione vacante vel nō vacan te gratia exempli ponit̄ qđ regulā n̄ artat. l. dāni infe cti in fi. ff. de dam. infec. l. regula in fi. de iure et fac. ig. vñ etiam si snia lata sit sup̄ re cui p̄ possessio nō sit va- cans adhuc erit idem si tercius interesse p̄tendat: etiā si solus victus possideret vt si vincens esset potentior cā quo ille tercius difficilius litigaret vel si nō p̄staret cautionē defendendo victū p̄tra illū tercū fortius er- go si nō insolidū possidebat victus ꝙ simul cuz illo ter cio vt in casu nostro. Sup vltimo p̄cernente meri- ta cause pz responsio ex his q̄ supra dixi. Naz p̄sup- posito q̄ iste terre sint feudales clarū est q̄ femia non pōt in eis succedere maxime extantib masculis. Un- de etiā si ille defunctus agnouisset hereditatē sui p̄ris Et etiā dictū feudū nō transmisisset ad matrē: ḋa nec ad filiam ppriam. Sed si nō sunt feudales excluditur dicta mater ppter non petitū tutorē infra annū vt in iuribz vulgaribz. Et ex eo q̄ videt̄ collusisse cuz filio tn̄ rone p̄iunctōnis p̄sonaz. l. si plusquio in prin. ff. de appel. Et qđ no. bar. in. l. post p̄tractum. ff. de dona. ex eo q̄ clam. i. nō citato tito litiganit cū ancelino ar. l. fi. ff. de ritu nup. ꝛ in. c. j. vt eccle. bene. Item ex eo q̄ ancelin̄ nullā fecit defensionē sed pmisit se vinci ꝛ fu- it p̄fessus intentōez matris ergo ꝛc. ar. l. qui repudiā- tis in fi. Et. l. si suspecta in prin. ff. de inoffic. testa. et sic fecit ancelin̄ p̄tra quentionē factā cū tito de nō di uidendo. Et p̄tra p̄hibitōnem factam in testamento vnde videtur incidisse et incurrisse penas cōtentas in eis. Laus deo.

Consilium. CLXV.

In restitutōne fideicommissi non venit id qđ ad heredem nō vt heredem puenit. Et an heres pupilli grauari possit restituere bona pupilli decedentis pt̄ pupillarē etatē. Et heres nō p̄ficiens inuentariū licet teneat̄ ad legata vltra vires tamen pōt dedurere de- bitum ppriū.

Nchristi nomie Amē

Visa facti narratione satis longa respondeb bo singulis dubijs p̄ ordinem. Et ad primum dico sine dubio q̄ rata totis materne que obuenit rudolfo venit ad detrahenda de dicto fideicommisso quoniā in fideicommisso vniuersali non veniunt bona ppria grauati. ff. de vul. ꝛ pupil. l. coheredi. §. cum filie vers. nec fideicommisso. sed dos materna est d̄ proprijs bo nis grauati igit̄ ℟. Nec obstat q̄ actio de dote ē cō- fusa p̄ aditionem hereditatis non p̄fecto inuentario. l. fi. §. in p̄ntatōne. C. de iure delib. a p̄trario sensu ḋa dico q̄ istud erat etiam iure veteri. Et ante illaz. l. ḋa creditor̄ successit debitori. C. de pac. l. debitori ꝛ tamē poterat deducere debitum aduersus fideicommissum vniuersalem vt. l. debitori. ff. ad trebel. Et etiā aduer sus legatarios p̄ticulares. l. imponenda. Et. l. iuritum C. ad. l. falci. quia illis non tenebatur vltra vires here ditatis. ff. ad trebel. l. j. §. si is qui ecclesiastica vers. Et mihi videtur. C. de lega. l. f. vniuerse. Sed aduersus creditores hereditarios nō quia illis tenebatur vltra vires hereditarias. C. de iuī. delibe. l. si te bonis. ff. sol. matri. l. que do. Hodie ℣o si confectum est inuenta- rium similiter confunduntur ipso iure: sed in effectu q̄tum ad hoc vt possit deducere etiam aduersus cre- ditores non censentur confuse: quia non tenetur illis vltra vires hereditarias vt in dicto. §. in computatō ne. Sed si non est confectum inuentarium tunc quia hodie tenetur non solum creditoribus vltra vires he reditarias: sed legatarijs etiam vt ī auten. de heredi. et falci. §. si ℣o non fecerit. Et notatur in. l. fi. §. fi. de iure delibe. aduersus neutros pōt deducere ꝙ fideicō- missario vniuersali nō tenet̄ vltra vires hereditarias etiam hodie nō p̄fecto inuentario q̄ in illo non venit nisi ipsa hereditas ꝛ ea q̄ in ipsa sunt cum debitis ꝛ cre ditis nulla facta deductōne onerū. Igit̄ nō nocet ob- missio inuētarij q̄ min̄ ppriū debitū licet sit p̄fusuz de ducere possit sic̄ iure veteri poterat deducere. vt dicta l. debitor̄. Cōclusio est ḡ q̄ qn̄ creditor̄ succedit debi- tori taz olim qz hodie p̄fecto ꝛ nō p̄fecto inuētario cō- fundit̄ actio ipso iure q̄ si nō p̄funderetur esset dice- re q̄ creditor̄ esset obligat̄ sibipsi qđ esse nō pōt. vt. l. frater a fratre ꝛ ibi plene no. in fi. prime glo. magne. ff. b condi. indebi. Sz si querit̄ an p̄fundant̄ cū effectu q̄tum ad hoc vt deducere vel retinere nō possit. Est distinguenduz inter iura vetera ꝛ noua vel nouissima De iure veteri ffor̄um aduersus fideicommissarium vniuersalem. Et etiaz legatarios deducebat quia eis nō tenebat̄ vltra vires hereditarias aduersus ℣o cre ditores nō quia eis bene tenebatur vltra vires. Hodie ℣o si p̄fectum est inuentariū aduersus oēs du- cit q̄ nullus tenet̄ vltra vires. l. fi. §. etiaz si p̄fatā. Si ℣o non est p̄fectum tūc aduersus creditores idem ho- die q̄ olim aduersus legatarios particulares aliud ho die qz olim q̄ hodie tenet̄ eis vltra vires olim nō. Ad uersus ℣o fideicōmissariū vniuersalē sit̄ idem hodie qđ olim q̄ sicut olim nō tenebat̄ ei vltra vires: ita nec hodie et sic potest deducere. Et si dicatur quare aliḋ in fideicommisso vniuersali qz in singularib. Rnd̄et̄ q̄ singularia relicta possunt fieri vltra vires heredi. q̄ nō fiunt de ipsa hereditate sed de alijs reb: nam q̄ habet centū in bonis pōt legare ducenta ꝙ fideicom- missuz vl̄e nō pōt fieri vltra vires heredi. cū fiat de ip- sa hereditate. Et ista sūt clara ꝛ q̄ palpant̄ manib et sunt ipa veritas. Quantum ad secundū quesitū respō deo q̄ dicta domus quā rudolfus habuit insolutū ab alexandro nō venit restituēda: q̄ in fideicōmisso vni- uersali nō cadit nec venit id quod grauat̄ nō habuit iudicio testōrum ꝙ aliunde. s. ex contractu inter vivos p̄out est in casu nostro. Et sic non vt heres textus est

plurium legum de hoc. ſ. ff. ad trebel. l. debitor. §. fi. et l. ſi res in prin. ⁊ ita ibi ſummat bar. de vote. ꝓle. l. iij. §. vxor in fi. de le. iij. l. vxorem. §. teſtamento in fi. ⁊ quod not. in. l. ſi mulier in principio in glo. que incipit quid ſi inter. Et ſi dicatur ſaltem portō hereditaria peruenit ad eum tanꝯ ad heredem in dicta domo. Reſpō detur verum eſſe a principio ſed illam portionez ꝑ diuiſionem tranſtulit in alexandrū. Ad quem deuenit in ptem ⁊ loco eius habuit in alijs rebus portionez tangentem alexandro que in fideicōmiſſo venit ſicut veniret portio ſua domus ſi eam ꝑ diuiſionem nō tranſtuliſſet in alexandrū. l. cum pr̄. §. hereditatem. lo ꝓ. ff. de le. ij. Non ergo debet venire portio domus q̄ ad ipſum a principio puenit poſtq̄ venit portio aliarum rerum q̄ loco illius fuit ſubrogata ſicut non veniret ſi p̄fata portio domus nunq̄ ad ipſum rodulfum peruenijſſet ſed tota dz remanere apud heredē grauati: qa tota videt ad rodulfum puenijſſe aliunde q̄ ex vltia voluntate. ſ. ex ⁊tractu vel datione inſolutū. Et non tanꝯ ad heredē ſed tanꝯ ad rodulfum ꝑ iura predicta. Circa tertiū queſitum rñdeo q̄ ꝓpter nō confectionē inuentarij nō ꝑdit trebellianica licet perdat falcidia. Et ita diſputando tenuit Ja. de bel. Et ponit in auten. de here. ⁊ falci. §. huic nobis. in. xij. q. Et inducit roffre. ibi idē tenentē idem tenuit Old. in. l. fi. C. de iure delibe. idem tenet Jo. an. in addi. Spec. de inſtru. edi. §. fi. in addi. que incipit ō trebellianica. Et adducit hanc rōnem. ſ. q̄ heres heredi ſuo non tenet facere inuentariū ſed ſolum creditorib et legatarijs. ſed fideicommiſſarius reputat heres. l. ſi filio. ff. q̄ cū eo hoc idem ſequit ⁊ firmat bar. in. l. marcellus. ff. ad trebel. in vltima qōne a quoz opinionib temerariuz videt recedere indecidendo licet Bal. in autē. ſed cū teſtator. C. ad. l. falci. videat tenere contrariuz ꝑ tex. in corpore vnde ſumit verſi. illo adiecto quē dicit nō fuiſſe ponderatum ab alijs ſed tucius eſt tenere communem opinionem. Ad aliud dum querit an per verba ſupra relata in queſito cenſeat prohibita trebellianica ꝓſuppoſito q̄ poſſit ꝓhiberi. Reſpondeo q̄ non tum qz verba illa non fuerūt apposita in ſubſtitutione de qua agit tum qz non ſunt ſufficientia ad prohibitionem eo qz prohibitio debet fieri expreſſe in auten. ō here. ⁊ falci. §. ſi vo expreſſim. Et tūc dicitur expreſſe fieri quādo ſaltez apponunt talia verba q̄ nō poſſunt aliud importare vt ſi dixiſſet q̄ reſtitueret hereditatem totā integram ſine aliqua diminutōne. l. decez cū ibi no. ff. de fideicom. libe. Et bal in auten. ſed cum teſtator verſi. quero ſi teſtator dicit. Et bar. in. l. centurio. ff. de vul. ⁊ pu. in tercia qōne principali de ꝓpēdioſa facta ꝑ verbū cōe poſt principiū. Sz dicendo q̄ reſtituat totā hereditatē iſtud verbū totaz hoc neceſſario nō importat qz. Et ſi ſimplr iuſſiſſet hereditatem reſtitui intelligeret iuſſiſſe de tota non de ꝑte. ff. de rei ven. ſi in rem ⁊ ibi notat in ſy. ꝑ glo. ſup ꝟbo totā. Et tñ nō cenſeret ꝓhibita detractō trebellianice. Bald. tñ. in. l. ꝓcib. C. de impub. ⁊ alijs ſubſti. in. xv. coll. ver ſi. ꝓcedo vlteri⁹. videt tenere q̄ ꝑ dicta ꝟba cenſeatur facta ꝓhibitio ß min⁹ ꝓſiderant loquit. Et largi⁹ q̄ expediat vtz ꝑ rōnem ſupra tactā. facit. l. qui totā. ff. ad trebel. ⁊ ita vidi alias ꝓſultum ꝑ valentes viros florentie vt inſpiciat aut ſint talia verba que non pñt aliud importare an poſſint. Circa quartum q̄ſituz dicendū q̄ illud qđ obuenit rodulfo ex portiōe ſeu ex ꝑſona Jobānis tanꝯ heredi ipſi⁹ nō iure fideicom. ⁊ ex reciproca ſubſtitutōne ꝓut eſt illud qđ poterat iobānes retinere ꝓ l̄tima ⁊ trebellianica. Et ꝓ vote materna que nō cadebāt in fideicōmiſſo relicto a Jobāne ß m ea q̄ dixi in primo q̄ſito. Et que tranſmiſſa fuiſſent ad quēcunq̄ aliū qui fuiſſet heres Jobannis puta ex teſtamēto eius. Dico q̄ illa ſimiliter non veniūt in fideicommiſſo relicto a rodulfo eo quia ipſe rodulfus non fuit illa ꝓſecutus tanꝯ fideicōmiſſarius ex iudicio primi teſtatoris ſed tanꝯ heres Johannis ab inteſtato ⁊ ex diſpoſitōne legali vnde ſicut ipſe iobānes non potuit in illis grauari ita nec heres eius. facit l. ſi arrogator. §. ß an impuberi in fi. ff. de adopt. Et ſi in fideicommiſſo relicto a Johanne non cadebāt nō poſſunt deberi ab herede eius vel ab herede heredis: quia ipſi non tenentur ex perſona Johannis. Et ad id ad qđ tenebatur Johānes. Nec obſtat q̄ licz Johannes nō poſſz grauari in p̄dictis heres tamen eius videtur potuiſſe grauari. l. ſi funduz ꝑ fideicōmiſſuz §. fi. ff. de le. j. ⁊ quod no. Ly. poſt Dy. in l. ex trib. C. de inoffi. teſta. quia illud procederet ſi Johannes deceſſiſſet in pupillari etate quo tempore ſubſtituendo pupillariter potuiſſet auferre rodulfo. Et alijs fratribus in poteſtate ab inteſta. venientibus hereditatem Johannis vnde non ſubſtituendo videtur eis tacite reliquiſſe. l. ſi quis cum nullum. ff. de iure codi. Jō potuiſſet eos gravare ſed poſtq̄ deceſſit poſt pupillarez etatem ſecus eſt prout eſt text. in. l. fideicommiſſum. ſtatim ſequit poſt illam. l. ſi fundum ꝑ fideicōmiſſum. quia tunc ceſſat dicta ratio cum poſt pupillarem etatem non potuerit illi Jobāni ſubſtituere directō. l. ꝟ bis ciuilibus. ff. de vulga. ⁊ pupil. Et ſic nō potuit auferre venientibus ab inteſta. legitimam ſucceſſionem Johannis. Et per conſequens non cenſet illaz eis tacite reliquiſſe igitur eos in illa gravare nō potuit quā ab eo dictus rudolfus non habuit nec habuiſſe fingitur ſed a lege. vt dictum eſt. Et ita no. Ly. poſt Dy. in dicta. l. ex tribus. Quartum ꝟo ad illud qđ prefatus rudolfus ſecutus eſt ex perſona Johannis non tanꝯ heres Johannis ſed tanꝯ fideicommiſſarius ⁊ ex reciproca ſubſtitutōe facta inter filios inſtitutos prout eſt reſiduum bonorum que fuerunt patris deductis legitima ⁊ trebellianica et portione dotis materne dico quod illud venit in fideicommiſſo qđ debetur gentili ⁊ Alexandro per mortem Rudolfi virtute illius reciproce ſubſtitutōnis predicte caſus in. l. here des mei. §. cum ita. Et ibi ꝑ bart. ff. ad trebel. et notat per eundem. eo. ti. l. ſceuola in fi. quia non cenſet ꝙ libet ex filijs rogatus ſolum de portione ſua quo caſu nō veniret portio quā habuiſſet a fratre. l. pr̄ filiū. §. quidecim. ff. de le. iij. Sz etiā de portōne quā a frē iure fideicommiſſi. Et ſic ex iudicio defuncti conſecut⁹ eſſet vt in dictis legib habet ⁊ notat per Bart. Circa quintum queſitū nō video quare dicta Jeronima vel ſi tra illa de quib s. nō poſſet retinere libras q̄ngentas ſibi relictas in caſu q̄ rudolfus moreret ſine filijs maſculis. Et cū filia femia poſtq̄z ꝙditio extitit ⁊ voluntas teſtōris ſeruāda eſt in eo qđ nulla iure ꝓhibēte diſponere potuit ß ñ eſt dubiuz q̄ tale onus in reſiduo bonoz potuit apponere vt reſtitueret fratrib de ductis libris q̄ngentis nec potuit apponi niſi in reſiduo bonoz ſicut nec onus fideicommiſſi vniuerſalis cum ſit eadē ratio igit de illo veniāt detrahēde dicte libre q̄ngente nō de eo qđ ꝑ l̄tima ⁊ trebellianica ⁊ ꝑ vote materna retinendū eſt. Nec obſtat q̄ iſta Jeronima nō fuit nata vel ꝙcepta viuēte iacobo ꝓio teſtōre quia iſtud haberet nocere ſi vellet venire ad ſucceſſionem Jacobi ab inteſtato tanꝯ eius deſcendēs vel attinens ⁊ ex ſua perſona. l. j. §. ſi quis proximior. ff. vnde cogna. l. ticius. cum. l. ſe. ff. de ſuis et legiti. Non ſic cum vult venire ex diſpoſitione expreſſa ipſius intervivos vel vltime voluntatis vt no. Bar. in dicta. l. ticius. et in. l. quod dicitur in fi. ff. de verbo. obl. Et ex. in. l. ſi quis filiū. C. de inoffi. teſta. in prima glo. vel etiam ex iure ad eum tranſmiſſo ꝑ alium vt idem cy. ibi no. Et etiam in. l. j. C. de his q̄ an aper. tab. Et Dy. in lege. gallus. de libe. et poſtu. in magna diſtinctione

Circa sextū quesitū quod est sat' inoluppatū. Cō
sideradū est q̄ si dictū magazenū q̄d vt dicit fuit ex
timatū.cxxiij.duc.nō fuisset traditū in solutū genti
li p̄ duc.centū sed remansisset penes ipsum rudolfus
cui obuenit in ptem dimidia ipsius veniret in hoc fi
deicōmisso relicto rudolfo ⁊ altera dimidia possz reti
neri q̄ Jeronimā heredem rudolfi debita nūc q̄a fuit
traditum ⁊ de voluntate alexandri nō pōt aliquid pe
oib⁹ de le.j. Szpōt peti de estima.ipi⁹ q̄ cēsef ad ipm
rudolfum puenisse p̄ dationē in solutū que fuit q̄daz
venditio.l.eleganter in p̄in.ff.de pigno.acti. ⁊ longa
manu censef. Ad dictū rudolfum puenisse p̄ciū ⁊ po
steā deundē retraditū gentili vsq̄ in centuz aureos q̄
sibi debebant in residuuz ℞o remansisse videf apud
dictum rudolfum de dicto p̄cio vz.cxxiij.p quib⁹.c-
xxiij.⁊ etiā p.xl viij.q̄ eidem rudolfo debebant ab ip
so gentili censef ipse rudolfus reemisse dictū magaze
num a dicto gentili cum p̄ bis habuerit in solutū ipm
ergo magazenū etiā si esset penes ipam Jeronimā nō
posset peti rōne hui⁹ fideicōmissi rōnez quā supra di
pl qz alexander ꝓsensit tum q̄a nō esset apud Jeroni
mam vel rudolfum tanq̄ penes heredē ꝫ ex suo ꝓtra-
ctu ꝫ in fideicōmisso nō cadit.l.debitor.§.fi.ff.ad tre-
bel.cum alijs supra all'.sed venit ⁊ cadit in fideicō.esti
mato q̄ loco eius successit.ff.de le.j.si fundū ꝓ fideicō.
de dicta dimidia possunt deduci.duc. quinquaginta
in quib⁹ alexander tenebaf gentili de summa centum
quā debebat habere ab vtroq̄. Et que quinquagin-
ta ipse rudolfus censef soluisse dicto gētili p̄ ipō alex
andro ⁊ sic erūt in fideicōmisso sexaginta duo de pre-
cio dicti magazeni ⁊ nō vltra nec etiā ipm magazenū
venditū. Et ista sexaginta duo potuerunt ꝓputari in le
gitimā et trebellianicam detrahendam de alijs rebus
si ꝓmode nō possunt alie res dimidi ar.l. nō ampli⁹.§.
fi.ff.de le.j.cum.l.se.in rōne sui. Ad septimū quesi-
tum videf dicendum q̄ ex quo tempe mortis dicti ru-
dolfi quo extitit casus ⁊ cōditio substitutōnis p̄dicte
vivebāt filij masculi dicti bona cursij vocati fuerunt
ad dictā substitutionez sicut alexander instirpē quia
nō solū sup vivente filij fuerūt substituti ꝫ etiā p̄mor-
tuor filij ibidem q̄ nepotes vt ex tenore substitutiōis
apparet vñ cū dies fideicōmissi cesserit i psonā ipsor
transmiserūt portiones ipsor ad suos heredes lz nun
q̄ ipsum agnouerint vel acceptauerint nec fuerit re-
stitutum eis.l.postulante in p̄in.⁊.l.cogi.§.idē meci-
anus.ff.ad trebel. C. de fideicō.l.ij.⁊.l.si in psonaz et
plene no.p bart.in.l.cū filio in vltīa colū.ff.de le.j. Si
q̄ sor ipsor est eor heres venit ad ptem dimidiā di
cti fideicōmissi iure trāsmisso. Et sic dicta Jeronima
pōt excludere agentes ad totū p̄ vna dimidia ex iure
tercij q̄d est exclusiuū iur' agentiuz ipso iure. C. de rei
vin.l.fi. Circa octauū quesitū notandū q̄ ꝓ auten.
res q̄. C. cōia delega. gravat⁹ tūc pōt diminuere fidei-
cōmissum ob cām dotis q̄n sua legitima ⁊ trebellani-
ca nō sufficit ad eā. Si aūt sufficit secus vt ibi habef.
Et in corpevñ sumit. Si q̄n in casu nō illud q̄d venit
detrahendū p̄ legitima ⁊ trebellianica debita rudol-
fo sufficeret ad dotez vroris restituendā poterit vxor
p̄dicti quōdam rudolfi eligere de bonis illis q̄ p̄ dicta
legitima ⁊ trebellianica assignabunt rem quam volet
p̄m formā ꝙuentōnis. C. de pign.l.ij. De alijs ℞o seu
de residuo subiecto restitutioni nō poterit eligere seu
diminuere al's sec⁹ q̄n psona grauata pot diminuere
fideicō. nō solū p̄ dote sua sic mulier vel filie sieſt ma-
sculus ꝫ etiā p̄ dote sue vroris restituenda vt in cor-
pore vñ illa autē. sumit de resti. ⁊ ea q̄ parit. §. q̄z obiē
Circa nonū ⁊ vltimū quesituz dico q̄ iudex q̄ tulit
illam sniam. s. q̄ supuacuo fuerit appellatū pōt ⁊ debz
illa interpretari ⁊ declarari ob quā causam fuerit supu-
acuo appellatū cum plures ⁊ diuerse cause possint sō
esse. ff. de appel. l. ab executore cum sua materia. Cessante tñ tali interpetratōne notandū q̄ nec tutor di-
cte Jeronime dando insolutū iaz possessionē. Nec iu-
dex prius interponēdo auctoritatē ⁊ decretū potuerit
mō p̄dicto facere p̄iudiciū dicto gentili ⁊ alexandro.
Et citra ordinē iudiciaz ⁊ sententiā diffinitiuam au-
ferre eis ius si q̄d habeat. C. cōi. epis. l. iudex. hoc autē
an ius habeat vel nō est impēdenti ⁊ pendet ex futuro
euentu: litis ꝓtentis int' ipsos gentilē ⁊ alexandruz ex
pte vna ⁊ dictā Jeronimā ex altera q̄ si p̄nunciabit'
ipsaz Jeronimā posse detrahere legitimā ⁊ trebellia-
nicā. Et p̄ eis fuerit eidē assignata dicta possessio tūc
datio p̄dicta insolutū remanebit firma. Si ℞o nō as-
signabit' Jeronime p̄ legitima ⁊ trebellianica sed dcis
gentili ⁊ alexandro p̄ fideicō. et ea que assignabuntur
Jeronime p̄ legitima ⁊ trebellianica sufficientia erūt
ad restitutionē dicte dotis tunc datio p̄dicta reuoca-
bitur etiam si appellatuz nō fuisset. si ℞o nō sufficient
secus ꝑm ea que supra dixi in precedenti articulo. In
terim ergo est impendēti ⁊ ex futuro litis euentu appa-
rebit de virtute bui⁹ donatōnis sicut in sy. dicit'. ff. de
acqui. pos. l. exitus. ꝓ trouersie de reb⁹ dubijs. l. quedā
merito igit' videf supuacuo. Appellatū cum etiā ap-
pellatōne nō interposita ius istor remanebat saluum
facit q̄d no. glo. in. l. ij. §. bonor. ff. de bo. pos. Interī
ergo stabit' huic datōni quousq̄ p̄ euentū litis appare
at quid iuris esse debeat ar. l. peto. §. p̄dium. ff. de le. ij
de iure fisci. l. statuis. §. cornelio. in ratione sui. Laus
deo.

Consilium.CLXVI.

Fideicōmissarius vniuersalis añ restitutōez verba
lem sibi factā an possit agere ꝓtra possessores bonor
hereditarior. Et an libellus ei⁹ sustentet' ex cla gene-
rali que ꝓsueuit apponi in libellis petens ius et iusticie
ꝓplementū. Et an heres nō ꝓficiens inuentariuz pos-
sit deducere debitū suum aduersus fideicommissariuz
vniuersalem.

Nchristi nomie Amē

Querit' primo vtrum heres qui nō ꝓfecit in-
uentariū possit aduersus fideicō. vl'em deducere id in
q̄ sibi tenebat' defunct⁹. Ad q̄d sine dubitatōe dicen
dum ē q̄ sic primo q̄ tūc remanem⁹ in dispōne iur⁹ ve
teris q̄ nō ꝓsiderabat ꝓfectō inuentarij. Szde iur ve
teri lz talis heres teneret' creditoribꝫ hereditarijs inso
lidū etiā vltra vires hereditarias. ff. solu. ma. q̄ dotis.
C. de iur. delib. l. si tebanis. Et p̄ ꝑns aduersus eos nō
poterat deducere id. In q̄ sibi tenebat' defunctus cuz
etiaz de suo ꝓprio teneret' eis satisfacere ꝑut in sy. di-
cunt doc. in autē. ß cū testōr. C. ad. l. falci. in qōne illa:
an talis heres p̄uenet' ltīma debita iure nature. Attā-
men aduersus fideicōmissariū vniuersalē. Et etiā ad-
uersus legatarios ⁊ fideicōmissarios pticulares q̄bus
non tenebat' olim vltra vires hereditatis bene pote-
rat deducere debitam sibi a defuncto q̄ licet p̄ aditio
nem hereditatis tale debitū esset extinctū q̄tum ad ef-
fectum agendi ⁊ q̄tum ad sūam obligatōnis: q̄a non
poterat esse obligat⁹ sibi ipi nec ꝓtra seipsum agere vt
no. in. l. frater a fratre. ff. de cōdi. inde. in fi. p̄me glo.
magne tñ q̄tum ad effectū retinendi nō censebat' ex-
tinctū. C. ad. l. falci. l. irritum. ⁊. l. imponenda in q̄bus
est casus. Et si aditio fiebat coacte tale debitū etiā na-
turaliter tm̄ nō extinguebat'. l. debitor. ff. ad treb. mul
totiens autē ꝓpetit retentio ß non actio. l. si in arca in

fi.ff.de condi.inde. Et posito q̄ istud hodie corrigat q̄ztum ad legatarios z fideicōmissarios ꝑticulares eo q̄ talia legata z fideicō. ꝑticularia pñt excedere vires hereditatis. Et talis heres nō ꝓficiens inuentariū videt talib⁹ legatarijs z fideicōmissarijs teneri insolidū hodie etiā vltra vires hereditatis sicut creditorib⁹ hereditarijs in autē. de here. z falci. §. si ꝙo non fecerit z notat q̄ glo. in. l. fi. in fi. C. de iure delibe. qđ olim non erat in legatarijs. l. si vniuerse. C. de lega. Et not. ī. l. j. in fi. ff. ad trebel. licet in creditoribus sic vt supra dixi. Attñ in fideicō. vniuersali nō corrigit hodie quia tale fideicō. vniuersale nō potest excedere vires hereditatis cum nō fiat nisi de ipsa vniuersitate vel quota ꝑte ipsius. Sed legata z fideicōmissa particularia fieri possunt etiā de his que in hereditate nō sunt vt cū legant res aliene a sciente vel cum legant quātitates vltra valores rerum hereditariaꝝ. Nam aliud sunt res hereditarie vel quātitates q̄ inde possunt redigi aliō est ipsa hereditas. ff. de peti. here. l. hereditas. Et res hereditarie pñt variari: q̄ plures pñt eē in vna hereditate q̄z in alia. Et sic vna hereditas pōt eē pignior quā altera respectu rerū hereditariaꝝ z corꝑoꝝ: ī quibus nō ꝓsistit ſba hereditatis. Sz respectu iuris in q̄ ꝓsistit ſba vt dcā. l. hereditas etiā sine aliquo corꝑore vt ibi. z. l. hereditas nihil aliud est. ff. de ver. sig. nō differt vna hereditas ab altera cum q̄libet hereditas magna vel parua diuidat⁹ in. xij. vncias. l. seruū meū. §. fi. ff. de here. instī. Cum ꝫ fideicō. vl̄i principal⁹ relinq̄tur ipsa hereditas vel ei⁹ quota nō pōt tale fideicom. transcēdere vires hereditatis q̄ nō pōt vnq̄z ꝓphendere vltra. xij. vncias nec vltra quā in hereditate sit ñ sic in ꝑticularib⁹ relictis vt pz ad sensum non ꝫ diminuit aliq̄d de fideicōmissario vl̄i si debitum heredi a defuncto detrahat⁹ quia q̄ztum ad effectum nō intelligebat⁹ deducto ere alieno ꝫ non sic in ꝑticularibus q̄ non. Consistūt in iure ꝫ in corꝑoribus quia si fieret deductio diminuerent⁹ vt pz ad sensum iō lege cauetur q̄ ꝓpter debita non corꝑoꝝ ꝫ iur⁹ pōt fieri diminutio l. quod dicit⁹. ff. de impēſ. Pena ꝙo nō ꝓficiētis inuentarium ē hodie vt nihil possit diminuere de eo qđ debet⁹ vel relictum ē alteri ꝫ teneat⁹ adimplere vsz ad vnum quadrantē etiā de bonis ꝓprijs facultatib⁹. Cū igit⁹ deducēdo debitum aduersus creditores⁹ z legatarios particulares diminueret⁹ de ipsis debitis vel legatis non pōt deducē ꝫ deducēdo adūsus vniuersalē nō diminuit fideicom. Nam nihilomin⁹ remanēt. xij. vncias sicut erant prius iō deducē pōt: q̄ nō diminuit ꝺ vniuersitate seu de iure ꝫ de corꝑibus q̄ sunt diuersa.

Preterea vidē⁹ in sy. q̄ licz non ꝓficiēs inuētariū nō deducat adūsus ꝑticulares legatarios z fideicommissarios. vt in autē. ꝫ cum testō: veruntamē deducit trebellicanicā adūsus fideicō. vniuersalē ꝫm opi. cōmunē vt no. in. l. marcell⁹. ff. ad trebel. ꝙ Bar. non ē ꝫ curandū si aliq̄ deducio pōt fieri aduersus singulares vt ē illa de q̄ agim⁹ z hec ꝺ prīo. Sc̄ō dubitat⁹ si fideicōmissari⁹ vl̄is añ restitutionē ꝟbalē sibi factā egerit ꝙra priorē bonoꝝ hereditarioꝝ petitōn e hereditatis rei vēn. vel publiciana seu ꝙditōne ex lege z in fine libelli⁹ ꝙtineat⁹ clausula ꝙsueta. s. petens in ꝑdictis. Et circa ꝑdicta fieri mihi ius z iusticie ꝓplementū oīmodo. via. iure z forma quib⁹ magis et melius de iure fieri pōt ꝛc. vterq̄ ex ista clausula libellus ei⁹ substineatur. Et ꝓcedat⁹ ꝓpter ea que no. Inno. Et alij canoniste in. c. cum dilect⁹ circa prīn. sup ꝟbo iustiā de ordi. cogni. Ad qđ breuiter rñdeo q̄ ego non video q̄d illa clausula dicto casu possit ꝓdesse ad substentationem libelli. Nam añ restitutōez ꝟbalē nullū ius dominij vel quasi fideicōmissari⁹ habet in reb⁹ hereditarijs q̄ illud acquirit⁹ ꝙ ꝟbalem restitutōnez nō añ. l. facta in principio. z. l. si ei⁹. §. si quis. ff. ad trebel. Nam illō opat⁹ restitutio verbalis ī fideicō. ꝫtuz ad vtile vñ z q̄ opat⁹ aditio hereditatis in herede directo ꝫtuz ad directā q̄ fideicommissarius facta restitutōne loco heredis est. l. filius. ff. qđ cum eo ad trebell. q̄ quadringenta. Sz heres ante q̄z adeat nullū ius reale habet in reb⁹ hereditarijs. ff. quoꝝ legato. l. j. §. qđ ait ꝙtor in fi. ad. l. falci. l. ꝑcia rerū circa mediū ibi esse emz ꝑposterū ꝛc. igit⁹ nullā actionē realem vel mixtā habere pōt ꝙtra possessorē fideicōmissarius ante restitutā hereditatē. Et sine actione nemo experit⁹. l. si pupilli. §. videmus. ff. de nego. ge. Et ꝙ ꝙsequens nō pōt stētari libellus virtute dicte clausule al⁹ esset in ptāte vniuscuiusq̄ nullam actionem habentis agere posse ꝙtra aliquem z obtinere scz apponendo illam clausulam quod esse non debet ar. ff. de arbi. l. ne in potestate de iure delibe. l. iij. §. j. qđ vi aut clam. l. ij. Tūc ergo potest dicta clausula operari. Et esse vtilis qñ ꝺs habet actionem vel ius agendi sed per ineptum modum deduxit illam vel illud in iudicio. Et ita loquit⁹ Inno. in dicto. c. dilectus. si bene inspiciat⁹ q̄ hic non est cōtra illum possessorem contra quem non potest habere nisi actionem realem vel mixtā. Personalem autē ex testamento bene habet fideicōmissari⁹ vniuersalis ante restitutā hereditatem scz ꝙtra heredē grauatuz vt no. in. l. z sine scriptura. ff. ad trebel. non ꝙtra singulas rem possessorem bonoꝝ. C. de vona. l. heris alieni. arb. tute. l. iij. de here. instī. l. quotiens. Videt⁹ ergo dicē fideicō. ꝑ dictam clausulam potius petijsse ꝙtra se ꝫ ꝓ se q̄ petijt iusticie ꝓplementū omnimodo ꝛc. quibus de iure pōt ꝛc. sed de iure nullo mō pōt fieri iusticie ꝓplementum ad sui ꝓmodum cum actiōez habeat ꝙtra illum. Importent ꝫ dicta verba id qđ importare possunt. s. vt fiat cōtra ipsum scilicet q̄ reus absoluatur arg. l. pediculis. §. cum quereretur. ff. de auro z arg. lega.

Consilium. CLXVII.

An fideicommissarius absente herede repudiante possit.

Casus sequētis ꝓsilij.

Fideicōmissarius vniuersalis absente herede vl⁹ e⁹ heredib⁹ dixit se nolle esse heredem primi testōris. Et in pñtia iudicis petijt dari curatorem bonis a q̄ volebat debitum petere in q̄ defunctus sibi tenebat⁹ nunc tanq̄z heres vult agere ꝺ debitorē defūcti opponit⁹ sibi q̄ hereditatē repudiauit. Quer⁹ quid iuris.

Nchristi nomie Amē

Ut attigamus radicem facti ex quo patebit clara determinatio ꝓsideranda sunt tria. Primo q̄ domina Marta heredem instituit maritum suum secundum et voluit q̄ post mortem suam hereditas deueniret ad antonettam sororem suam ꝓout mihi asseritur que fuit substitutio fideicommissaria. ff. ad trebel. l. ex facto in princi. de lega. primo filiusfami. §. vt qui heredem. Secundo q̄ dicta Marta premortua est z superuixit maritus qui vt dicitur vt hereditatez eius adiuit sicq̄z hereditas domine Marte iūcta cepit esse cum bonis mariti nec potuit amō dici hereditas marte vel hereditas vacans aut bona vacantia sed bona ipsius mariti. ff. de vulga. z pupilla. l. ꝫ z si plures. §. filio facit quod notat. in. l. j. §. veteres de acquiren. pos. z de peti. heredi. licet nō tm. §. quia si ꝙ emptore. z. l. q̄ si ī diē. §. si q̄ is. Tercio q̄ dict⁹ marit⁹ heres incepit esse post aditōez obligat⁹ dicte antonette ꝫ cōditōne si p̄moreret⁹ actōne ꝙsonali ex testō ad restitutionē dicte hereditatis. vt no. C. ad trebel. l. z si scrip-

tura ꝛ ff. eo. l. si legatus que conditio extitit ex eo ꝙ di
ctus maritus heres ꝑ decessit sicꝫ heredes eius remã-
serũt eodẽmodo obligati pure. ff. ad trebel. l. si ei⁹. §. si
quis rogatus. C. de fideicõ. l. eã quã in fi. de ꝓdi. ꝛ de-
mon. l. publius. §. ticia. Jus ergo qđ habebat dcã an-
tonetta erat actio ꝓsonalis ad dictã hereditatẽ petẽ-
dam q̃ hereditas vt dictũ est nõ erat vacãs nec pote-
rat dici ipsius marte ante restitutõez sed bona ipsius
heredis. Ex quibꝫ sequunt tres ꝓclusiones. Prima
est ꝙ petitio curatoris ꝛ datio de ipso facta ꝑ iudicez
hereditati marte tanꝫ iacenti vel tanꝫ bonis vacan
tibꝫ nõ valuit ipso iure qꝛ errabat in cã q̃ error reddit
decretuꝫ ipso iure nullũ. ff. de tu. ꝛ cu. da. ab bis. l. seye
egresse. ꝛ l. tutor petitus de fideicõ. liber. l. si ꝟo. §. sub
uentũ. ꝛ l. j. §. hec verba ne vis fiat. Secda est ꝙ tacita repudiatio q̃ resultabat ex petitõne dicti curatoris similiter nõ valuit: qꝛ cũ ñ valuerit exꝓssum ꝛ princi-
pale nõ potuit valere tacitũ. ff. de seruitu. rusᵗ. ꝓdia. l. iij. §. q̃ habet austum in fi. Tercia est ꝙ verba dicta ꝑ antonettam ꝙ nõ erat heres nec bona tenẽs nec eẽ intendebat se heredẽ dicte dñe marte non inducunt nec inducere potuerũt aliquam repudiatõnem nec si-
bi possunt ꝓiudicare triplici rõne. Prima quia erat
error ꝓsensum impedit. ff. de iudi. l. ij. Et ꝑ ꝓsequens
repudiationẽ de peti. here. l. legitimã et exꝓsse ꝑ bart.
de acqui. here. l. elodius. Secda qꝛ erabat in cã pu-
tabat em sibi delatam directo ex quo petebat dari cu-
ratorez tanꝫ hereditati iacenti. Et sic putabat se eã
posse adire directo et nuda voluntate q̃ omnia falsa
erant: quia delata erat ꝑ fideicõ. nec adire poterat nu-
da voluntate. Sed req̃rebat restitutio. ff. ad trebel. l.
restituta licet error in causa impedit repudiatõnez sic
aditõnem. ff. de acqui. here. l. si is ad quem. l. is qui pu-
tat. ꝛ l. is q̃ putat. ꝛ l. in repudiãda ꝓincta. l. is potest.
Tercia est quia posito ꝙ fuisset certa de modo q̃ dela
ta erat tamen ꝑ dicta verba ꝛ ꝑ dictam repudiatõem
tollere nõ potuit actionẽ ꝓsonalez que sibi ꝓpetebat.
Ꝓo cui⁹ intellectu est sciendũ ꝙ repudiatio inititur
voluntati vnius tm̃ vt no. C. de pac. l. j. Et ideo ꝓprie
nõ cadit nisi in bis q̃ dependent a solo repudiante vt
est dominiũ qđ in solo repudiante fundat nec habet
aliam dependentiã vel extremuꝫ idem est in facultate
adeunde hereditatis directo delate. Nam illa depen-
det a solo instituto et in eius nuda voluntate fundat
hoc intelligit ex. l. postꝫ liti. C. de pac. ꝛ ex his q̃ not.
Inno. de tem. or. veniens. Sz in bis que nõ dependẽt
a solo repudiante ß bñt duo extrema in quibꝫ fundã-
tur sicut est actio ꝓsonalis q̃ fundat in ꝓsona debito-
ris ꝛ creditoris ibi nõ cadit ꝓprie repudiatio q̃ cõsistit
in voluntate duoꝝ sicut est acceptilatio vel pactũ de
nõ petendo in quib⁹ requirit ꝓsensus liberãtis ꝛ libe-
rati. Hinc est ꝙ inter absentes nõ pñt pfici nisi inter-
ueniente nũcio vel epla loquor de pacto. Nam acce-
ptilatio requirit pñtiam ad hoc de acti. ꝛ ob. l. ex ꝓsen
su. Ad̃ dicit glo. ordinaria quam sequunt doct. ff. de
pac. l. idem in duob⁹ ꝙ si creditor debitorẽ suũ absen
tem liberaret ꝑ pactũ ꝓfitendo ipm̃ nõ teneri ꝛ null⁹
qreret absenti exceptio pacti vel doli: qa pactũ pficit
ex ꝓsensu duoꝝ eo. ti. l. j. in prin. Et ex illo oritur obli
gatio ad nõ petendũ. e. ti. l. si vn⁹. §. pact⁹ ne peteret q̃
similiter req̃rit duoꝝ ꝓsensuꝫ vt dicta. l. ex ꝓsensu. de
acti. ꝛ ob. hãc etiã opi. sequit bar. in l. nõ soluꝫ. §. si li-
beratõnis ꝟba de libe. lega. Hũc ad ꝓpositũ cuꝫ dña
antonetta solũ bret actõez ꝓsonalem ex testõ ꝫ here-
des dicti mariti sicꝫ dicta ꝟba ꝑ ipam̃ ꝓlata nõ po-
terant opari in vim repudiatõnis ß pacti. Et ĩ eis nõ
fuerint pñtes dicti heredes nõ potuit eis q̃ri liberatõ.
Et sic actio ex testõ remanet sibi salua. Nec ob. si di-
catur ꝙ dicta ꝟba fuerũt ꝓlata in iudicio ꝛ sic ꝑ iudi
cem fuit quesita liberatio absenti. vt. ff. rem publi. sal-
forze. l. nõ quasi. Nam illud est verũ qñ iudex recepit ꝑ
absente alis non sufficit actũ fieri in pñtia iudicꝭ vt ab
senti querat vt patet. ff. de interrog. act. l. fi. ꝛ dꝰ ꝓfess. l.
certum. §. si q̃s absente. ita notãt exꝓsse petrus ꝛ Ly.
in aute. sacrã puberũ in. x. q. Hic añt nõ apparet ꝙ iu
dex voluerit querere liberatõnez dictis heredib⁹ cum
ignoraret eos obligatos imo putabat hereditatẽ va-
care ex eo ꝙ ꝓuidebat de curatore ꝛ sic errabat fortiꝫ
in iure nõ ergo debet eiꝰ pñtia opari vltra intententõ
nem suam. ff. de excep. rei iudi. l. si ex testamento. et. l. si
cum testõ post pñn. Preterea posito ꝙ dicta verba
haberent vim pacti non tñ esset sublata actio ipso iu-
re sed ope exceptõnis cum ꝑ ipsum non tollat obliga-
tio ciuilis sed solum naturalis. l. stichum. §. naturalis.
ff. de solu. ꝛ dicta. l. si vnus. §. pactus. de pactis que q̃-
dam exceptio ꝓpetit illis solis heredibus. Et ꝑ ipsos
solos potest opponi. Si ergo ipsi tacent non potest si
bi opponi ꝑ alios ꝓtra quos agit antonetta tanꝫ he-
res; vt no. ff. famil. her. l. bis ꝓsequenter post princi. in
glo. ordinaria notabili quotiens eñ ius tercij non est
expulsiuũ iuris agentis ipso iur. sed ope exceptiõis ibi
non potest alꝰ de illo opponi. vt no. ꝑ doc. C. de seruis
fugi. l. cum seruus quispiã ꝛ ꝑ bar. in l. ij. de excep. rei
iudi. facit qđ no. in. l. fructus. in vltia glo. ff. de rei vẽ.
ꝛ si ager vectigal. l. ij. Isti añt heredes viri dictã exce-
ptionem nolunt opponere imo vt dicit dicũt se illam
hereditatem marte nolle retinere. Et sic eam restitue
re vident vt dicta. l. restituta ad trebell. Perindeq̃
habet ac si dicta verba nunc̃ emanassent ꝑ antonet
tam. Nam si debitor noluit vti exceptione pacti ꝓue-
niri potest ac si factum non esset ar. ad hec ad exhibẽ.
iulianus. §. quãtũ ꝛ qđ no. per bar. in l. ij. de vote plẽ-
ga. ꝛ de verbo. ob. l. si ticius ꝛ seyus separatim. Cõclu-
ditur ergo dictam antonettam a repetitione debitis ex
ꝑsona sororis sue non esse repellendam.

Consilium. CLXVIII.

De materia autentice hoc amplius. C. de fideicõ-
missis.

In christi nomie Amẽ

In facto isto ꝓlongã disceptationez ꝛ ꝓmedi-
tationẽ obmissis superfluis ꝛ impertinentib⁹ duo potis-
sime videntur facere dubium ꝙ ex his q̃ gesta fuerũt
inter dñm xpoferum ꝛ vibanum non debeat ipse vi-
banus vel eius heredes perdere hereditatem mei pa-
tris dicti vibani. Primum est qꝛ postꝫ ꝑ parte mei
pdicti fuerunt opposite exceptiones ꝓtra ꝓceptũ sibi
factũ a iudice videt ꝙ sup̃ eis debuerit ꝓnũciari. s. ꝙ
eis nõ obstantib⁹ parendũ erat ꝓcepto ꝙ cuꝫ factũ
non fuerit videt ꝙ dictũ ꝓceptum nõ artauerit viba
num qꝫ fuerit resolutũ in vim simplicis citationis ptꝰ
ꝓperitõez. Et ꝓtraditõez dicti vibani iuxta no. i. l. de
pupillo. §. meminisse. ff. de ope. no. nũ. Et effectũ fuit
adeo dubiũ ꝙ in rem iudicatã nõ trãsiuit. C. dꝰ re iud.
l. iij. in ꝟbo nõ ꝓuocaueris a contrario sensu q̃b⁹ ad
liber. ꝓcla. nõ licet. l. iij. ꝛ l. ij. ꝛ ꝑ totũ. C. comi. vel epi.
Stetit em̃ ꝑ iudicẽ quo minꝰ ꝓnũciaret postꝫ fuerꝭ
opposite. Et sic nõ dz nocere ar. C. de temp. ap. autẽ.
Item si appellatione vnde remansit nuduꝫ ꝓceptum
nõ iustificatum cui parendũ nõ fuit dubietate pẽden
te sic̃ nec sñie diffinitiue ꝑ appellatiõez recepisse quo-
niã hec ꝓdictõ ꝛ exceptionũ opposito loco cuiusdã ap
pellatõis succedẽ vident ar. ff. de arbi. l. nõ distingue-
mus. §. cũ q̃dã facit in rõne sui. ff. de doli. exce. l. fi. §. ex

quadrante in fi. Nec videtur obstare statutum q̄ p⁹ decem dies reiecit exceptōnes quia loquit̄ de q̄busdā exceptōnib⁹ ibi ꝓtentis ꝓcernentib⁹ efficaciā vel ineffi caciam debiti. Sz hic fuerunt opposite q̄ plures excep tiones ꝓcernentes in efficaciā z formaz p̄cepti: quia dicit̄ q̄ fieri nō potuit z q̄ nō valebat. Et q̄ non po terat incipi a tali via executiua. Vñ necessario ꝓnun ciandū erat sup eis q̄ prius ꝓstare oportebat q̄ esset p̄ceptum validum. Et in forma debita q̄ parere tene retur ar.ff. de testa. mili. l. diuus. Et q̄d no. bar. in. l. j. in prin. ff. q̄d vi aut clam. Et isto modo videt̄ posse re duci ad ꝓcordia textus autenticorum q̄ dicit annum currere a tempore monitōnis iudicis que monitio vel. p̄ceptum dicit̄ mere interlocutoria cum nihil diffini at z nullo iure ordine seruato emanat. C. cōi. epis. per totum cum textus nouellaꝝ q̄ dicit q̄ a tempe ꝓnun ciatōnis que saltem in hoc dicit̄ diffinitiua q̄ diffinit dubietatem aliquam que est inter partes. l. si quis ius iur. cum ibi no. C. de rebus credi. Et quod no. bart. in l. si cum exceptōne. §. hec actio. ff. q̄d me. cau. z. l. ticia. de acen. de quo textu nouellaꝝ glo. facit mentionez in autē. hoc amplius z nō soluit. Alij quos cy. videt̄ seq̄ ibidem dicunt standū textui autenticoꝝ alio reiecto. Sed melius z ꝓbabilius videt̄ dicendū q̄ textus au tenticoꝝ locum habeāt eo casu quo monitus vel iuss⁹ nō ꝓtradixit monitio vel iussui sed si ꝓtradixit tūc ne cessaria est ꝓnunciatio que ꝓtradictio nō obstet ad q̄ vt monitio remaneat firma z iustificata. Et antiquaz hoc fiat nō habeat arctare rationib⁹ supra allegatis. Scdo principaliter facit dubiū quia dominus xp̄ofe rus nullam quantitatē certam expssit vel exprimi fecit in p̄cepto iudicis vnde nō videtur potuisse aliq̄d im putari vrbano si nō soluit vel si nō deposuit q̄ ig nauit quid haberet soluere vel deponere cū quantitas incerta non possit solui vel deponi. ff. de acquir. pos. l. locus ver. incerta. Et q̄ licet instrumentū ꝓtinens in certam quantitatem mereat̄ execu. tamen debet a p̄n cipio vel ex postfacto specificari. vt no. bar. in. l. j. circ ca fi. C. de sen. que sine certa quantitate maxime quā do fuit hoc petitum vt fuit in casu nostro vt patet in. vj. z. ix. exceptōne. Nam z licet interdum admittatur libellus incertam quantitatem ꝓtinens debet tam̄ po stea lite pendēte specificari als sententia sequi nō po test p actore sed debet reus absolui vt not. p glo. in. l. j. §. si quis argentum. ff. de po. Et in spec. de libel. cō. ver. cau. etiam. Nam hic fuerunt legate expense stu dij. Et sic precium eorum que in studio necessaria sūt iuxta no. ff. de condi. z demon. l. quibus diebꝫ. §. j. per Dy. z bar. Et censet̄ legatum annuū q̄d ꝑ primo an no est purum ꝑ sequentib⁹ ꝓditionale ar. l. legatuz in prin. ff. de ānu. lega. Et facile fuit eidem domino xp̄o fero exprimere quantitatē necessariā ꝑ primo āno er go sibi imputet. Alia ꝓo de quib⁹ fuit per aliquos du bitatum nō me mouent. s. q̄ hic iudex nō monuit ꝫ p̄ cepit. Nam si monitio artat vt faciat in penaz incide re quāto magl p̄ceptū. xiij. q. j. q̄d p̄cipit iūcta. l. idēq̄z §. si q̄s ea. ff. mā. z q̄ no. glo. i. l. j. i glo. i prī. monitio ei iudicis loco p̄cepti est ar. eoꝝ que no. ff. q̄d iussu. l. j. in prin. in glo. q̄ incipit ex hoc q̄d etiam voluit bar. in q̄ dam ꝓsilio q̄d incipit statuto cōis gualdi sup materia autē. hoc ampli⁹ vbi nō facit dīam inter monitionez z iussum dum dicit monitus vel iussus ꝛc. Nec etiam illud monet q̄ hic nō fuit iussus soluere infra annum ꝫm formā illius autē. hoc ampli⁹ quia negat̄ q̄ ista for ma ibi tradat̄. Non em̄ requirit illa autē. q̄ terminus anni apponat̄ in monitōne vel p̄cepto iudicis. Sz ip sa autē. dictū terminū assignat ei q̄ monit⁹ est. Vñ eti am si nullū terminū apponat iudex in p̄cepto succedit immediate post p̄ceptum ille termin⁹ legalis sicut qui dat̄ indicatis. C. de vsuris rei iudi. l. fi. Et si iudex mi norem terminum apponat vt fuit hic q̄ decem dies ꝑ si termini appositi a iudice facit vt fieri possit execu tio quatenus aūt deficit de termino anni q̄tum ad fa ciendum ipsum incidere in penam dicte auctoritatis autē. suppletur ꝑ. lege. ff. de rei iudi. l. iij. §. si quis con dēnatus q̄ iudex illū terminū anni nō potest abbrevi are de re. iur. c. indultum. li. vj. Nec etiam mouet q̄ h dominus xp̄oferus non fecit fieri dictuz p̄ceptum ad finem faciendum dictum vrbanum incidere in penas dicte autē. Sed ad finem executōnis obtinendevt ex eius petitōne colligit̄ ꝛc. ar. l. non omnis. ff. si cert. pet. Naz q̄ sit necesse q̄ ad hunc finem fiat monitio scili cet vt in penam illius auten. incidat nescio vnde colli gant qui hoc dicunt. Et satis esset absurdum hoc di cere immo potius fit ad finem vt non incidat quia fit vt soluat sicut interpellatio extra iudicialis licet si nō soluat etiam preter omne ꝓpositum iudicis precipien tis vel etiam legatarij facientis precipi sequitur dicta pena priuationis q̄d patet quia non applicatur ipsi le gatario sed substituto vulgari si ipsum habz heres vl coheredes de quorum ꝓmodo legatarius precipi faci ens non creditur esse solicitus ridiculum est ergo de h dubitare. Nec insuper mouet q̄ dominus xp̄oferus cui petijt fieri preceptum vrbano non obtulit cautio nem de studendo iuxta. l. quibus diebus. §. fina. de co di. et demon. Nam et si illa foret prestanda nō tamen habuit necesse eam offerre sed pars aduersa debuit eā petere. ff. de le. ij. l. peto. §. fratre ver. cau. quod nō fe cit. Solum ergo videntur vrgere illa duo que primo loco allegaui in ꝓtrarium sed si bene cōsiderentur nō obstant. Et ad primum dum dicebam q̄ videbat ne cessaria ꝓnunciatio super exceptionibus oppositis q̄ non haberent obstare ad hoc vt preceptum illud ar taret. Respondetur q̄ hoc ē veruz est q̄tum ad finez et effectum vt possit fieri executio per capturam per sone vel bonorum. Nam ad ipsam executionem impe diendam fuerunt dicte exceptiones oppositе vt ex ea rum tenore deprehenditur. Et q̄tum ad ipsam exe cutionem impediendam reddiderunt preceptū adeo dubium q̄ quousq̄z per pronunciatōnem iudicis el sent repulse non cucurrerunt decem dies dati ad fa uendum per iudicem vt sic post eorum lapsum possit fieri executio realis et p̄sonalis ex forma statuti. Naz ad hoc vt possit fieri statutum requirit preceptum p cedere cum lapsu decem dierum: sed non videtur pre cessisse si fuit in dubium reuocatum ex defectu forme quousq̄z super dubio fuerit pronunciatum. Et ita, p cedunt omnes rationes in contrarium allegate. Lete rum q̄tum ad finem constituendi heredem in mora. Et faciendum ipsum incidere in penam dicte auten. non requirebat dicta ꝓnunciatio tali ratione quia z si facta fuisset nihil quo ad hoc fuisset opta sed solum quo ad executionem ꝓcedendam vel denegandam vt probabo quia fieri non debuit quia non debz fieri q̄d factum non reuelat. C. de proba. l. neq̄z. z. l. ad proba. q̄ non reuelasset nec alicui de fuisset operata sic oste ditur. Nam posito q̄ pronunciasset exceptionib⁹ nō obstantibus parendum esse dicta pronunciatio fecis set vt possit fieri executio non tamen abstulisset here di defensiones quas haberet super veritate negocij. Nam possunt esse tales exceptiones que non possunt impedire vel retardare execu. quia forte requirūt alti orem indaginez vel prohibentur a statuto opponi ad ipsam retardandam et tamen postq̄ facta esset execu tio possent proponi per viam agendum ad ipsam ex ecutionem retardandā in ordinario iudicio z ꝓnūcia tio postea facta in executorio z summario nō haberet in ordinario p̄iudicare. l. a diuo pio. §. si sup reb. ff. d re iudi. l. si q̄s a liber. §. si parēs de libe. agno. z no. bar. in. l. j. C. q̄n ꝓnoca. non est neces. in vltima colum. fa.

cit quod idez no. in. l. j. in fi. prin. ff. quod vi aut clam
et. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de ver. obli. Cū posi-
to q fuisset pnunciatum parendū fuisse p̄cepto. Et
post hanc pnunciationē stetisset heres p annuz q nō
soluisset si soluisset infra annum licet coactus non tra
ctaret de pīnatione post annum. Et q plus est facta
fuisset post annū executio 7 coactus heres ad soluen-
dum deinde ageret ad penam ꝑditōne autē. hoc am-
plius qđ iudicium penale sine dubio deberet esse or-
dinarium dico q heres in hoc ordinario iudicio q̄ pe
teretur pena posset assumere in se onus pbandi 7 p-
bare q illud legatū non erat soluendū vel qz inualidū
vel qz als solutum 7 sic allegare 7 dicere se nō incidis-
se in penam licet ad mandatū iudicis infra annum nō
solueret qz resoluendum erat 7 p ꝑsequens nō incidit
in penam qm̄ ad hoc vt incidat requirit q vere solue-
dum esset 7 q vere deberet als non incidit vt patet in
corpe vnde illa autē. sumit 7 bal. no. in dicta autē. in
vlti. colum. quia non pōt dici fuisse in mora si revera
nō debebat ar. l. vir bonus. ff. iudicatū sol. 7 q licz fa-
cta fuerit executio tm̄ venit retractanda: nam ista pos-
sunt simul stare q executio rite 7 debito mō facta fue-
rit. Et tamen nō recte inspecta veritate negocij. Et
sic venit retractanda ar. c. debitores. de iur. iur. 7. l. ille
a quo. §. si de testō. ff. ad trebel. Et hoc ꝑbato in di-
cto iudicio penali 7 ordinario sine dubio iudex debe-
ret pnunciare ipsum nō incidisse in penam dcē autē.
nō obstante dicto p̄cepto et pnunciatōne facta q ei
esset parendum nō obstantibz exceptionibz ꝓtra ipm
oppo. nō obstante etiam dicta executione. Erat ergo
isto casu pnunciatio facta sup dictis exceptōnibz licz
fuisset operata q̄tum ad faciendum ipsum heredē in
cidere in penam dicte autē. Similiter ecōtra si fuisset
pnunciatum executōnem nō esse fiendam obstantibz
exceptōnibz hoc ñ relevasset heredē quo minus si re-
vera legatum debebat incideret in penaz dicte antē.
quod patet. Nam de iure ꝯmuni nō est incipiendum
ab executōne. C. de execu. rei iudi. l. j. de pac l. si pacto
quo penam in fi. de acqui. pos. l. nec ex vera. Et tamen
si post preceptū vel monitionē iudicis heres tardave-
rit soluere p annum incidit in penam illius autē. Et
tamen ꝑstat q etiam intervenīente p̄cepto 7 lapsu an
ni licet heres incidisset in penam pīnatōnis heredita
tis nihilominus non posset ꝓtra eum super legato q
fuit iussus soluere procedi via executiua: sed deberet
dari libellus 7 ꝑdemnari. C. de sequestra. pecu. l. j. 7 sic
nec isto casu talis pnunciatio q talis executio nō fu-
isset fienda licet opata fuisset ad eam impediendā nō
tm̄ fuisset operata ad excusandū heredem a mora vl'a
pena. Et ꝑcludam⁹ q ista possunt stare simul. s. q exe-
cutio sit fienda 7 parendum fuerit p̄cepto. Et tamen
in penā illius autē. nō incidit. Et econverso q nō fue-
rit fienda et tm̄ in penam illam incidit qz nihil ꝯmune
habet cā executōnis q̄ est summaria cuz causa pene q̄
est ordinaria ergo ꝛc. l. papinian⁹ exuli. ff. de mio. Nō
ꝯmuniatū in cā executiua sed solum inspiciendus est
an in iudicio ordinario quo pena petet heres dicti vi
bani possit oñdere 7 oñdat aliq̄d ex quo dictū legatū
appareat esse nullū vel nō debitū qz tūc absolvent a pe
na an boc nō possit oñdere. Et tūc apparet recte ipm
vbanū fuisse in mora 7 ī ꝓtumacia 7 tps āni supra cu
currisse etiā pendente dubietate sup exceptōnibz per
maiores. Et bar. de dam. infec. si finita. §. iul'. ver. ß q̄d
si in prima citatōne ꝛc. 7 p eundem in. l. ij. §. nō solum
ad tercul'. nisi iustam habuisset causam nō solvendus.
ꝑm cy. in dicta. l. ꝓtra maiores. Nec etiā obstat tex. in
nouellis qz non loquit de tali pnunciatione de q̄ nos
loquimur. s. fienda in iudicio summario ꝓut erat istō
sed loquitur de ꝑfinitiua sententia vt ptz ex illo tex.
si bene inspiciat dum loquitur de sententia qđ verbū
in dubio intelligit de diffinitiua. l. qđ iussit. ff. de re in
di. Et etiam loquit de calculo qđ similiter ꝓ diffiniti
ua ponit. C. de appel. l. si actor. 7 no. in. l. j. de erro. cal.
in prima glo. Cui⁹ rei gratia notanduz q quando he-
res denegat legata soluere duplex est via. Una q le-
gatarius det libellum et agat ordinarie faciatq̄ here-
dem condemnari diffinitive 7 tunc a die sententie p⁹-
q̄z tamen transiuit in rem iudicatam incipiet currere
annus 7 ita loquitur ille tex. in nouellis. Et est vtilis il
le modus quia in iudicio quo postea pena petetur nō
poterit istud amplius in dubium refricari cum semel
fuerit decisum. C. de fide instru. l. fina. et quod no. bar.
in. l. iul'. ff. de condi. indebi. et in. l. qui rome. §. duo fra
tres. de verbo. obli. post Dy. in. q. illa cum petitur pe-
na quia petijt laudum reduci ad arbitrium boni viri.
Secundus modus est q faciat fieri heredi preceptuz
per iudicem q soluat licet enim regulariter non inci-
piatur a precepto de iure communi nisi in confessum.
ff. de iudi. l. si debitor vel in condemnatum. ff. de auc.
tuto. l. defendente. Et ibi no. tamen in casu isto ꝑmit-
tit illa auten. Et in corpore vnde sumitur q possit in-
cipi a precepto vel monitione quos textus cum indi-
stincte loquant intelligo sive heres confiteat se teneri
sive neget in hoc tamen est differencia quia primo ca
su nō poterit postea in iudicio penali contradicere ex
quo semel in iudicio coram iudice confessus est. C. de
non nu. pecu. l. generaliter. Secundo casu secus 7 tūc
in iudicio quo pena petet plene d̄ hoc discutietur an
hoc legatum debeatur vel non. Et sic an fuerit solvē-
dum vel non 7 si reperiat q debuerit solni revera ꝓ-
nunciabitur ꝓtra eum sup pena vt supra dixi. Non
autem debet hoc discuti tempe p̄cepti facti si contra
ipsum opponerent exceptōnes immo q̄tum ad hunc
effectum debent reservari in dicto iudicio ordinario
cum istud iudicium p̄cepti nō sit iudicium ß quedam
monitio. Et qz nil ꝑdesset discussio vt supra dixi. Cū
ergo in casu nostro fuerit electa hec via precepti dicē
dum est q alia pnunciatio non fuerit necessaria imo
ex eventu futuri iudicij sup pena apparebit an fuerit ī
mora 7 cōcurrerit sibi ānus vel nō vt supra dixi facit.
l. nemo. §. fi. ff. de verbo. obli. ex quibus patet clara re-
sponsio ad primam obiectionem. Q̄tum ꝛ̄o ad se
cundum sez q quantitas non fuit specificata p̄ domi-
num xp̄oferū istud nō habuit releuare vbanū a mo-
ra 7 ptinacia seu in dcuotionē rōne quoꝝ imponitur
pena illius autē. licet enim q̄tum ad ꝑsequendaz sen-
tentiam vel executionē requirat exp̄ssio q̄ntitatis vt ī
iuribz 7 auctibz in ꝯrium all'. In interpellatione tamē
vel monitōne que fit ad ꝑstituendū quez in mora hoc
nō requirit quando interpel. eo modo 7 parit potest
esse certus quo interpellās vt sufficiat dicere solue qđ
debes vt patet in. l. fi. ff. de aucto. tu. vbi iudex fecit p̄-
ceptum nulla expressa quantitate dicendo facias iudi
cata. Sed hic tm̄ poterat esse certus vban⁹ de eo ad
quod tenebat seu de quantitate debita quaz debebat
dominus xp̄oferus. nam istud dependebat ex arbi-
trio iudicis ꝑm generalitatem ꝑsonarum 7 quantita-
tem bonoꝝ. l. j. 7. l. quidam testō in fi. ff. de le. ij. 7. l. q̄ro
7. l. sine generalis. ff. de iur. doc. Unde nō est quid im-
putari potuerit domino xp̄ofero si quantitatem non
specificauit qz hoc facere nō poterat cum ad iudicem
ptibz audi. ꝓtineret hec declaratio nō ad ipsum solu
sed fuit imputandū vbano cū 7 statim facto sibi p̄ce-
pto sine quacūq̄z alia ꝓtradictōne se non subiecit de-
claratōni iudicis offerendo se paratum soluere quic-
quid p iudicē fuerit declaratū 7 se iterū ꝑpiturū coram
iudice ꝑ dicta declaratōne fienda ꝑ libito voluntatis
dicti domini Christoferi. Et si sic fecisset apparuisset

ipsum noluisse litigare nec moram facere dicto dño xpōfero ⁊ nō incurrisse penam: sed ipse hoc nō fecit imo plures exceptiones opposuit semp ex quib⁹ apparet manifeste q̄ voluit ꝓtendere ⁊ litigare ⁊ q̄ posito q̄ quantitas fuisset specificata adhuc soluere nō intendebat vt ex eis et earum tenore manifeste colligit. Et potissime in illa in qua opposuit cōpen. dum dixit et si aliq̄ supradicta erant non obstarent ꝛc. inter que erat illa de liquidatōne non facta ꝛc. tñ obstabat exceptio ꝓpensationis. Appentib⁹ igit alijs exceptionib⁹ friuolis ⁊ legatum debitū fuisse apparebit. Et per ꝓsequens ipsum vrbanū fuisse indeuotū testatoꝛ ⁊ voluisse potius litigare q̄ soluere ⁊ hoc est q̄ illa antē. Intendit punire. s. indeuotionē heredis qñ nō spōte soluit q̄ cum litigio ⁊ mora vt̄ in libro nouellaꝛ ⁊ ar. insti. de acti. §. Item mixta est actio ꝓtra eos. Jtē illam exceptionē de specificatōe quātitatis nō facta nō opposuit simpliciter sed cum malicia ⁊ sub verboꝛum involucro dicendo q̄ nō erant liquidata q̄ liquidanda erant ꝛc. que ꝛbba poterant intelligi de liquidatōne q̄ ad alia q̄ꝫ quo ad specificationē quātitatis ⁊ idō tanq̄ maliciose ⁊ obscure loquens dꝫ puniri sicut si dcāꝫ exceptionē nō opposuisset ar. eoꝛ que no. Ly. in. l. j. C vt q̄ desunt aduoca. pti. in. sup. Cum g̃ dicit q̄ nō potuit imputari vrbano cur nō soluit vel deposuit cum nesciret quantuꝫ hr̄et soluere vel deponere. Rñdebit q̄ sibi debuerit imputari cur nō sic fecit vt posset q̄ q̄ potest facere vt possit videt posse vt in regula iurl q̄ potest ⁊ quod no. in. l. cum notissimi. C. de p̄scrip. xxx. an. Jn glo. que incipit quid g̃. Poterat aūt facere vt posset nō stando in ꝓtentionib⁹. Et in oppositōne aliarum exceptionū sed offerre se paratū pure ⁊ simpliciter id qđ p iudicem partib⁹ auditis fuerit declaratum ⁊ se velle ꝓparere coꝛā iudice p dicta declaratione fienda p libito voluntatis dicti domini xpōferi qđ cū non fecerit tanq̄ꝫ volens poti⁹ litigare q̄ soluere cobercet. l. nemo. §. fi. ff. de ver. obli.

Consilium. CLXIX.

Fideiussoꝛ de presentando infra octo dies an p lapsum octo dierum si adhuc non ē sibi preceptum per curiam q̄ repūtet ꝓstituatur in mora. Et an dictum tempus octo dierū censeat appositū gratie finiēde obligationis. An aūt deferende pūtationis.

Nchristi nomie Amē

Videt q̄ dictus Johannes paulus teneat soluere debitum quo tenetur dictus gayus ex q̄ ipsuꝫ non p̄sentauit infra octo dies sic̄ ꝓmisit ⁊ sic p lapsuꝫ octo dierum non sit liberatus sed potius in obligationem dicti debiti ad qđ ꝓius non tenebat inciderit: licet possit purgare moꝛā infra alios octo dies ipsuꝫ presentando. Et se a dicto debito liberare. C. de fideiuss. l. sanctimus. vbi videt ista qō determinari in tex. ⁊ glo. Jn ꝓtrariū videt q̄ non dicat fuisse in mora pñsentandi p lapsum octo dierū ex q̄ nō fuit sibi p̄ceptū p curiā q̄ illū gayum pūtaret: qꝛ dicta ꝓmissio de pretando videt hr̄e ꝓditioneꝫ istam. s. si et qñ iussus fuerit pūtare ⁊ extūc incipiat curꝛere dictū terminū octo dierū ⁊ nō añ. ff. q̄ satisda. cogā. l. si decesserit ibi nō debebit ꝓtoꝛ iubere ꝛc. Absurduꝫ em̄ videt q̄ debuerit pūtare non req̄sitis cum pūtatio psone fieri soleat ꝓpter aliquid explicandū circa eam p curiam. Et sic anteq̄ꝫ curia requirat ignoꝛat an pūtatio sit accepta curie sicut videm⁹ in operis officialib⁹ debitis a liberto. qꝛ dies eaꝛ nō cedit anteq̄ꝫ fuerint indicte. ff. de ope. liber. si q̄s hac. §. iudiciuꝫ in fi. anteq̄ꝫ fuerint a patro- no petite qm̄ cuꝫ ꝓcernant ꝓsonam patroni absurdū est q̄ aliquis faciat seruitium ꝓsone mee anteq̄ꝫ velim vt inquit bar. ff. de condi. inde. si nō sortez. §. libertus l. cum patronus in prin. de ope. lib. ⁊ l. ope in rerum q̄ bene faciūt ad ꝓpositū. Sic videt in pūtatōne persolue fienda curie q̄ fit ꝓpter aliquod explicandū per curiam circa ipsam. Et anteq̄ꝫ curia petat presentatiōeꝫ fieri ignoꝛat an sit p̄parata ad illud faciendum vel explicandum. Et hoc maxime videt verum in casu infra vbi ꝓmisit pūtare ꝓ libito ⁊ voluntate ꝛc. qđ ē intelligendum scz ipsius curie non em̄ pōt intelligi scilicet ipsius ꝓmissoꝛis: quia nō valeret ꝓmissio. ff. de acti. ⁊ obli. l. sub hac. Requirebat ergo voluntatis curie expressio. ff. de le. j. l. si ita legatuꝫ. §. illi si volet. Sz tunc ꝑm predicta non esset adhuc in moꝛa. Et sic non inciderit in obligatōneꝫ dicti debiti. qꝛ ꝓfatus terminus octo dierum datus ad p̄sentandū non cucurrisset nō facto iussu vel p̄cepto p curiā de presentādo. Sz dubium est si nunc fiat an incipiat curꝛere. Et ad hoc respondet q̄ si dictus Johānes paulus refusset habere facultatem p̄sentandi sine sua culpa qꝛ p̄sentandū esset mortuus vel ꝓdidisset ciuitatē nō valeret iussus sibi postea factus de p̄sentando vt dicta. l. si decesserit. ⁊ dicta. l. sanctimus ante fi. C. de fideiuss. imo esꝛ liberatus. Sed si adest facultas p̄sentandi tūc si nō fuisꝛ appositum in ꝓmissione tempus sine dubio posset tūc iussus fieri. Sed quia fuit appositum gratia finiende obligationis qꝛ tūc esset sensus ꝓmitto presentare infra octo dies ab ista die quando cūq̄ curie volet. Sz vltra dictos octo dies non teneri. Et tunc transactis octo dieb⁹ curia nō iubente q̄ p̄sentet eēt dictus ꝓmissoꝛ liberatus ope exceptōnis nō ipso iure. l. obligatorium fere. §. placet. ff. de acti. ⁊ obli. de ver. ob. l. cuꝛ q̄ ita. §. q̄ita. An ꝛbo censeat appositū dictū tp̄s cause differende pūtationis. Nam tūc p lapsum temporis nō liberaret sed ꝓstitueret in moꝛa presentādi. Et sic incideret in obligationem debiti ꝓncipalis. l. magnam. C. de ꝓtraben. stip. sicut qñ tempus apponitur causa differende solutōnis qꝛ eēt sensus ꝓmitto p̄sentare infra octo dies a die iussus mihi facti als ꝓmitto soluere debitum. Breuiter intellectus p̄cedēs videtur verioꝛ qꝛ dixit infra octo dies pro. x. venturos. ⁊ sic voluit q̄ iciperet statim curꝛere nō a die iussus facti p curiam de p̄sentando qm̄ illi nō essent prime venturi ar. eoꝛ que habent in. l. senatus in fi. ff. ad turpil. p bar. ⁊ l. si vsusfructus mihi in biennū. ff. de vsufruc. lega. Est ergo sensus verboꝛum ꝓmitto presentare infra octo dies ꝓme venturos ad libituꝫ. Et beneplacitum curie. Et sic si curia iussisset die sequenti q̄ presentaret tenebat p̄sentare. Añ nō pōt dici tp̄s appositum gratia differende pūtationis: qꝛ tūc añ lapsum ipsius non posset ꝓpelli ad p̄sentandum cum ante lapsum talis tempis male agat. l. j. in fi. quādo dies vsufruc. lega. ce. Et hic poterat statim quādocūq̄ placuisset curie infra dictos octo dies ꝓpelli ad p̄sentādum. Necesse est g̃ dicere q̄ fuerit appositus gratia finiēde obligationis qꝛ voluit teneri ad p̄sentandū nꝛ. vsq̄ ad octo dies ꝓme venturos ⁊ non vltra. Et infra illos dies voluit teneri q̄ndocūq̄ curie placebit. Sic ergo terminus octo dierum nō fuit appositus ad presentandum. Hic enim posset dici si non fuisset dictum ad libitum ⁊ voluntatem curie. Sed quia illud fuit dictū dico q̄ terminus infra quem fienda eēt presentatō debebat apponi p ipsam curiam cum iussisset. Terminus autem iste octo dierum fuit appositus vt infra illum minum curia posset iubere presentari. Et vltra illum nolebat teneri ad presentandum. Jgitur si postea nō presentat cum non teneatur non incidit in moꝛam in presentando incidere potest. l. lecta. §. sed cum sortis. ff. si certum petatur.

Consilium.CLXX.

Tempe ꝓtracti matrimonij quidã ꝓmisit mulieri q̃ qñ dos soluet obligabit se eidem ad restitutionem dotis. Queritꝫ de modo tenendo vt obligatio ꝛ ꝓmissio talis valere possit nõ obstante titulo ne fideiussores dotium tentur.

Nchristi nomie Amẽ

Prefati ꝓmissores ꝓmiserũt cum dotem reciperent facere instrumentuz ꝓmissionis et ꝓfessionis taliter q̃ de iure valeat vt patet in fine instrumẽti ni si ergo sic faciãt dotem petere non possunt: qz frustra petit debitum qui qd̃ debet nõ impedit. ff. de edi. edi. l. ediles in fi. Et quod ibi no. ī. c. j. de mutu. peti. ꝑ glo. Nec obstat q̃ matrimoniũ sit iam ꝓsummatũ ꝛ q̃ vir subsineat onera ergo debeat habere dotem licet illd̃ nõ fiat nec fieri possit. C. de iure do. l. ꝑ onerib quoniam ꝓmissio dotis aperte mulieri facta videt nõ solum facta sub spe q̃ marit⁹ substineret onera ꝫ etiã ꝫ spe q̃ ipsam securaret modo valido ꝑ ꝑdictos et gerentes nõ debent decipi. C. de pac. si q̃s in ꝓscribendo circa mediũ. ff. de arbi. l. iij. §. j. de institoria. l. ꝫ si pupillus. §. sed si alias de exerci. l. j. §. mgr̃m ꝓmo. l. incõmodato. §. sicut in fi. forte em̃ si sciuisset dicta domina dotem ꝑdictã nõ posse securari ꝑ ꝑdictos nõ ꝓtradidisset mr̃ioniũ cum ꝑdicto vel dotẽ nõ ꝓmisisset licz ex defectu ꝑdicte ꝓmissionis mr̃ioniũ nõ irritet ꝓmissio dotis nõ sortiet effectũ. Nec est incõueniẽs q̃ matrimoniũ teneat ꝛ dos nõ soluat cũ mr̃ioniũ posset eẽ sine dote licet nõ ecõuerso. C. de dona. añ nup. l. fi. et sic si vir nõ subiret onera mr̃ionij dotẽ petere nõ posset. ff. de doli excep. l. fi. in prin. ita ꝛ si non subit onera q̃ a principio deuenerũt in pacto ꝛ quentõe quoz templatõne dos fuit ꝓmissa. Nec obstat titul⁹. C. ne fide dotiũ den. vbi satisdatio a viro inuito exigi ñ potest qz illud est verũ qñ a principio nõ deuenit ī pacto als sibi imputet marit⁹ q̃ recepit ꝓmissionẽ dotis sub hac ꝛditõe vel mõ vt sucurraret: qz nõ põt eã petẽ nisi seruet ꝓmissa lz si eẽt soluta forte ad hoc cogi ñ posset. Sz multotiens ꝓsulit alicui ꝑ modũ retentõnis ꝛ cta ꝓfirmant. ff. de fideiuss. l. iij. Nũc est videndũ an ꝑ dicti possint se obligare taliter q̃ valeat. Breuiter in boc als ꝓsultus reperi hũc modũ aduersus illũ titulũ ne fideiuss. do. det. s. q̃ ille q̃ vult ꝓmittere dotẽ ꝑ marito ꝓmittat eã nõ simul cũ marito nec de mãdato mariti ꝫ sepatim ab eo ex sua ꝓpria liberalitate ꝛ volũta te tanꝫ principalis debitor ad maiorẽ cautelã. Nam ille titul⁹ loquit qñ fideiussor vel ali⁹ intercessor dat a marito. Et sic se obligat mandato mariti vtz ex rubrica tũc em̃ sequit pfidia inter maritũ et ꝯiugẽ ꝓpt quã emanauit illa ꝓhibitio vtz in. l. iij. eo. ti. q̃ vir quodã nõ cogit esse ser⁹ illi⁹ quẽ dedit in fideiussorẽ cũ sibi sit obligat⁹ act. mãdati ꝛ possit ab eo q̃tidie obiurgari ꝛ impugnari q̃ illũ tenet in obligatõne ꝛ q̃ faciat eũz liberari. l. q̃ntus. ff. mãdati. Sz si aliq̃s sine mandato viri ex ꝓsso vel tacito qd̃ resultat ex ꝑntia viri. ff. mandati q̃ patit se obligat ad restitutõez dotis nõ video qz nõ teneat obligatio: qz nõ põt dici datus a marito nec aliq̃ pfidia oritur inter ꝯiuges: qz cũ ipse nõ possit improperare marito ex q̃ sine ei⁹ mãdato ꝓmisit et potuisset etiã marito inuito hoc facere. l. si ꝑ te. ff. mãdati nec etiã marit⁹ põt improperari vxori. Et sic cessant ꝛba ꝛ rõ ill⁹ tituli seu ꝓhibitõnis g̃ ꝛc. l. adigere. §. Quis. ff. de iur. patro. Dicant g̃ ꝑdicti cũ se obligabunt se hoc facẽ nõ ꝑcib nec mãdato mariti ꝫ a seipsis sciẽtes se nõ teneri. Poterũt tn̄ repetere ꝑ actiõez neg. gest. ff. de nego. ge. l. fideiussor. et dicta. l. si ꝑ te a cõtrario sensu secus si maritus ꝓhiberet vt ibi. Quis em̃ dubitat q̃ si marito ꝓhibẽte aliq̃s se obligaret ad dotem teneret obligatio qz cessaret rõ dicti tituli ergo reo ignorãte qz sic cessat licet em̃ habeat hoc secundo casu maritũ obligatũ acti. nego. ge. nõ tn̄ prio cum ꝑter voluntatẽ suã hz eum obligatũ vñ non est de q̃ possit improperare marito vel sibi obiurgare antecz ꝑ eo soluat ꝫ pot⁹ imputet sibi nõ sic est qñ mandato mariti q̃ casu ex obiurgatõne ꝛ improbatõne fideiussoris sequit improbatõ inter ꝯiuges q̃ est pfidia g̃ ꝛc. Põt etiã dici q̃ talis obligatio firmet iuramento quicq̃d dicit bar. in. l. si q̃s ꝑ eo. ff. de fideiuss. qz ꝓhibitio dicti tituli nõ dirigit ad fideiussores ꝫ ad vir non em̃ dicit q̃ nõ intercedat sed q̃ nõ det ꝛ sic nõ potest dici q̃ tales promissores faciãt ꝓtra ꝓhibitõnez legis ꝛ sic peccent mortaliter ꝓut dicit Bartho. licet enim hoc possit dici in marito qui dat tamen in eo qui dat non ergo cum possit seruari sine interitu salutis eterne seruandum erit. Concludo ergo q̃ predicti se obligent sepatim a marito ꝛ tanꝫ principales promissores ꝛ dicant se facere sine mãdato ꝛ ꝑcib mariti ꝛ iurent nõ venire ꝓtra ꝛ renunciẽt illi titulo quib cõcurrentib puto eos efficaciter obligari.

Consilium.CLXXI.

Nchristi nomie Amẽ

Cum tpe ꝓtractus mr̃ionij quidã tercius extran⁹ ꝓmiserit mulieri q̃ qñ dos marito soluet se obligare eidẽ ad eius restitutõez. Queritꝫ q̃s mod⁹ sit tenendus vt idem extran⁹ se efficaciter obliget ad dcãz restitutõez in casum restituẽde dotis nõ obstãte titulo. C. ne fideiuss. doti. den. Ad qd̃ rñdeo q̃ glo. in. l. j. eo. ti. videt approbare hũc moduz vicz q̃ ille extran⁹ non obliget se accessorie tanꝫ fideiussor vel ꝓstitutor vel mãdator ꝫ eque ꝓncipal̃r cum marito. s. recipiẽdo dotem solus vel vna cũ marito. Et q̃libet se obliget ī solidũ tanꝫ duo rei debendi. Pro q̃ opi. videt eẽ casus in. l. fi. C. de dote cau. nõ nũe. Itẽ videt casus ī. l. ij ne fideiuss. do. den. in eo dñs dicit satisdatõez nullã vel mãdatũ ꝑ dote exigẽda vl̃ a marito vel a mr̃e ei⁹ vl̃ ab bonis q̃ dotẽ suscipiũt quoz verboz sensus põt eẽ duplex. Prim⁹ q̃ nec a marito dñs ipse suscipit nec a matre vel alia ꝑsona q̃ dotẽ susciperet dari põt satisdatio. i. fideiussor d̃ dote exigẽda. Et ꝫm istũ sequitur q̃ mr̃ mariti vel alia ꝑsona q̃ dotẽ suscipet bñ obligatur ad restituendũ. qz nõ accessorie obligat ꝫ ꝓncipaliter fideiussor ꝯo datus ab eius non obligatur sicut nec dat⁹ a marito qz ille accessorie obligaret qd̃ ꝓhibet ille titulus q̃ autẽ ipsa mater vel eius suscipiens dotem obliget ꝑz ibi dñs dicit ꝑ dote exigenda ꝛ sic innuit q̃ ab eis põt exigi. Est g̃ ibi casus de eo qd̃ dicit glo. ī. l. j. e. ti. ꝫm dictũ intellectũ lz illa glo. videat illã legẽ allegare in ꝓmiũ. Sz põt dari ali⁹ sensus illis ꝯbis ꝫz quẽ eẽt ibi casus in ꝓmiũ vicz q̃ neq̃ mater mariti vel alia ꝑsona q̃ dotẽ suscipit põt se obligare ad eandẽ restituendã. ꝫ iste sensus nõ est bon⁹ primo qz nõ ꝓuenit lr̃e. Nam ibi ꝓiungit maritus cum matre vel alia persona suscipiente dotẽ. Si g̃ vellet dicere q̃ satisdatõ. i. promissio mr̃is vel extranei eẽt nulla sil̃r diceret q̃ ꝓmissio mariti q̃ dotẽ susciperet eẽt nulla qz qñ vna determinatio determinat plura determiabilia parit ipsa determiat. ff. de vul. ꝛ pu. l. iam hoc iure. Sz hoc est falsum qz maritus sine dubio obligat recipiendo dotez etiam si expresse se nõ obliget. C. d̃ rei vxo. act. ꝑ totũ g̃ dictus intellectus esset absurd⁹ non ergo tenendus sed precedens. Secundo dictus intellectus est cõtra

dictam.l.fi.C.de vxo.cau. vbi mater ⁊ alie ꝓiuncte ꝑ
sone possunt obligari ꝓ dote restituēda qñ recipiūt
dotem quinimo ꝫm bar. in.l.si ꝓstante in prin.in pri-
ma qōne principali.q.viij.⁊ in.§.quotiens etiā si non
reciperent qr in eis cessat causa perfidie.s.in dicta.l.ij.
Tenendo ꝫm intellectū supradictū diceret oppositū
q etiā qñ reciperet ñ obligaret. Et sic dict⁹ intellect⁹
tanqꝫ legi ⁊ rōni ꝓtrarius non est tenendus ꝫ primus
ꝫm quem est ibi casus de eo qđ dixi quā etiam opi. te-
net bar. simpliciter in dicta.l.fi. dicendo in fi. q in do-
te possunt ꝓstitui duo rei licet non possit interuenire
fideiussor ꝓ illam.l.idem bal.ibi. Et in.l.j.C.ne fideius
sor do.den.in quib⁹ expresse hoc firmat sine quacūqꝫ
dubitatione. Nec reperio aliquid qđ ꝓtradicat huic
sñie nisi dictū bar.in dicta.l.si ꝓstante.§.quotiēs vbi
intelligit illud verū in psonis cōiunctis marito non in
extraneis. Sed ista restrictio est expresse ꝓtra tex.ī di
cta.l.fi.dum dicit oīmodo psone ⁊c. Et sic generaliter
vult q non solum ꝓiuncte psone de quib⁹ supra dixe-
rat ꝫ etiā omnes alie q̄ dotem suscepisse ꝓstituunt ob
ligant sed habent exceptionē non nu. dotis infra tē-
pora sicut maritus. Idem ptz expresse in dicta.l.ij.ne
fideius.dot.den.dum dicit vel ab hominib⁹ ⁊c. Et sic
generaliter loquit de quibuscūqꝫ suscipientib⁹ dotem
vna cum marito vel sine etiā extraneis. Preterea cō-
iuncte psone non solum principaliter sed etiā fideius-
sorio nom̄e possunt se obligare. Et etiam si dotem nō
suscipiūt si rōnem bar. attendamus qr in eis cessat ra-
tio pfidie ergo ⁊c. l. adigere. §. cuius de iure patr. Ali
quid ergo plus deberent opari illa duo. s. q principa-
liter se obligaret ⁊ q dotem suscipiāt vt. s. faciant ex-
traneū efficaciter obligari ꝓpter ergo verba Bart. in
dicto. §. quotiens nō debemus recedere ab auctorita-
te glo. in dicta. l. j. que est talis ⁊ tanta neqꝫ textibus q̄
videt ita exp̄sse dicere maxime ꝓcurrente auctorita-
te eiusdem bar. in dicta. l. fi. et etiā bal. in dictis duob⁹
locis. Et etiā maxime qr ipse bar. dubitauit de ꝫ pas-
su in dicta. l. si ꝓstan. in prin. Cōis etiā vsus videt ap
probare hāc opi. Consulo ergo in casu isto q pecunia
soluatur illi extraneo presente marito ⁊ ꝓsentiēte. Et
ita dicat exp̄sse in instrumento ita q notarius atteste
tur de nūeratōne non d̄ cōfessione tm̄. Et subdat hoc
acto ⁊ expresse ꝓuento inter ptes p̄dictas ꝑ solennez
exstipulationez vt quilibet ex p̄dictis sit insolidum ⁊
principaliter obligatus ad restitutōnez dicte dotis in
omnē casum dotis restituende tanqꝫ duo rei debendi
tam re qꝫ verbis pōt eiñ hoc fieri vt. l. eadez in prin. ff.
de duob⁹ reis et ibi exp̄sse ꝑ bar. Naz pecunia nume-
rata illi⁹ extraneo censebat nūerata marito ⁊ cuilibet
insolidū postqꝫ de voluntate mariti ⁊ postqꝫ fuit hoc
actū q insolidū teneat re. vt ibi no. ꝑ Bar. ⁊ non fiet
transfusio obligatōis q̄ re ꝯbit ī illā q̄ꝫbis lz incōtinē
ti inuenerit stipl'atō p. l. si ita stipl'at⁹. §. fi. cū. l. se. ff. d̄
noua. postqꝫ fuerit actū exp̄sse ꝯriū. s. q vterqꝫ rema-
neat tam re qꝫ verbis insolidū obligat⁹ iuxta not. in. l.
certi. ğ. §. qm̄. ff. si cer. pe. Uñ si ꝙueniret obligatōne
q̄ re ꝓtrahit nō poterit allegare se intercessorē qr ꝑ il-
lam nō ꝓstituit nisi p̄ncipalis obligatio. Idem dicat
dict⁹ extrane⁹ se hoc facere ꝑ executōne prime fue ꝑ-
missionis quā fecit de obligando se ad restitutōez cuz
dos soluet. Et hoc ideo dico qr si illa ꝓmissio fuit va
lida reddit etiā validā ꝓmissionē q̄ fiet ꝑ ipsi⁹ execu-
tione. ff. de acti. emp. si quis seruū vbi ꝓmissio de he
reditate viuentis redd̄it valida rōne p̄cedentis ꝓtra-
ctus ⁊ obligatōnis valide q̄ tñ de ꝑ se valida non esset
C. de pac. l. fi. et ibi no. Qđ aūt sit illa valida videtur
ꝓbari qr forte contemplatione ipsius: mulier ꝓtrahit
matrimoniū qđ forte alꝫs cōtractura nō fuisset. Et sic
videt fuisse quidā ꝓtractus innoīatus sez ꝓtrahо vt
te obliges ex quo secuto implemēto dat actio. l. iuris-
gentiū versi. ⁊ ideo. ff. de pactis. Et nō obstat glo. in. l.
j. C. ne fideius. do. den. que dicit post prin. q etiā ante
ꝓtractū matrimoniū nō pōt dari fideiussor qr iste nō
fideiussit sed ꝓmisit se obligare ⁊ ꝓpter exp̄romissiōez
mulier ꝓtraxit alꝫs nō ꝓtractura vnde non dz recipi:
que ratio videt sufficere ad tollendam dcō extraneo
exceptōnem ex illo ti. C. ad vell. l. si sine. de pac. si quis
inconscribēdo ibi ⁊ ꝓtrahentes recipere ⁊c. ff. de arbi
tris. l. iij. §. j. de instituto. l. sed ⁊ si pupillus. §. ꝫ ⁊ si alꝫs
de exerc. l. j. §. mgīm. Hoc aūt p̄sumo in dubio q alꝫs
nō fuisset ꝓtractura nisi sub spe illius ꝓmissionis tan-
qꝫ causa inherens p̄sumit finalis. l. cum tale. §. falsam.
de condi. ⁊ demon. Preterea si extraneus ꝓmitteret
mulieri. x. animo donandi si ꝓtrahet matrimoniū cum
ticio sine dubio valeret: quia sub spe p̄mij ꝓmissi ab
extraneo pōt induci ad ꝓtrahendum. l. ticio. §. j. ff. de
condi. ⁊ demon. de qdi. insti. l. vter. ex fratrib⁹ licz ma-
rito non. l. si ita stipulatus fuero. §. fi. de verb. obli. Et
no. eo. ti. l. ticia ꝑ bar. Ideo ergo si promisit se obliga-
re ad restitutionem dotis si mulier contraheret et nō
esset absurdum dicere q vbicunqꝫ fideiussio de dote
restituenda est causa matrimonij ꝓtrahendum. quod
alꝫs ꝓtractum non fuisset cessat ille titulus ne fideiuss.
doli. den. Cum enim matrimonia fauorabilia sint. Et
publice vtile est ea non impedire si ꝓuisio illius tituli
etiā ob publicam vtilitatem emanasset tamen forez ⁊
causa impidiendū matrimoniū non debet habere lo-
cum ne qđ ob publicam vtilitatem ⁊c. tendat ad no-
xam ⁊ quia maior vtilitas p̄ponderat minori ⁊ magis
bonum minori bono. C. de pac. conuen. l. hac legū te-
xtus ⁊ glo. que bene facit ad ꝓpositum sicut maior eq̄
tas minori equitati. ff. de furtis. l. si seruus. §. quod ꝯo
Sed magis bonum est q matrimonia fiant qꝫ q̄ ser-
uetur dispositio illius tituli. Et ipsa matrimonia im-
pediantur ⁊ hoc propter replendam liberis ciuitatez
ff. solu. matri. l. j. Presumo autem eam non fuisse alꝫs
contracturam quandocunqꝫ ante matrimonium cō-
tractum voluit promissionem ab extraneo quis se ob-
ligabit pro dote melius tamen esset si appareret exp̄s-
se ex instrumento talis promissionis. Item et tercio
apponatur iuramentum dicti extranei de. obseruādo
omnia que promittit. ⁊ de non opponendo aliquā ex-
ceptionem maxime ex illo titulo quod iuramentuz si-
ne dubio valet ⁊ est seruandum quia potest seruari si
ne pacto ergo ⁊c. de iur. iur. cum contingat qnicquid
dicat Bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fide. cuius dictum
ꝓmuniter reprobatur a modernis. Et contra ipsuz a
pluribus excellentibus viris scio consultum. Nā fun-
damentum Bar. q ille qui facit contra ꝓhibitionez
legis peccat mortaliter: nam tunc illud est verum quā
do prohibetur aliquid in fauorem alterius qꝫ prohi-
biti vel quando id quod prohibetur est de genere ꝓ-
hibitorum vel turpium vel tendit ad alterius noxam.
Sed quando prohibitio fit mere in fauorem prohi-
biti puta q mulier vel minor non contrabat sine con-
sensu consanguineorū dico q faciens contra nō pec-
cat mortaliter quia tūc prohibitio facta in eius fauo-
rem operaretur odium qđ non est dicendum. ff. de le-
gibus. l. nulla ad carbo. l. iij. §. cause. Solum ergo ope
ratur prohibitio quia reddit contractum ⁊ obligatio
nem nullam si expendit eis q sint nulla sed si expedi-
ret q valeret non redditur contractus nullus vt si ali
um sibi obligaret. C. de procura. l. non eo munus. Si
cut ergo talis prohibitio nou operatur odium in hoc
q reddat actum nullum quem expedit prohibitō ita
nec in alio vt faciat ipsum mortaliter peccare sed me-
rum fauorem operatur vt reddat actum nullum si hoc
expedit prohibitio. Sed prohibitio dicti tituli ne fi-
deius. do. den. fit in fauorē ꝓhibiti dūtaxat principali-
ter ergo ⁊c. Preterea vt alꝫs dixi prohibitio illa vir-

gitur ad dantem .i. ad maritū. Et p̄ p̄sequens ad recipientē tangē ad correlatiū vt ibi no. ī fi. glo. magne 7 ar. C. de indic. vi. l. fi. et de cupiessis. l. j. li. xj. Posito ꝙ illi peccarent mortaliter vt dicit bar. fideiussor tamen qui dat nō peccat qz p̄hibitō ad eū non dirigit vt ibi patet. igit iuramentuz eum ligat. Et si dicat ex quo mulier illicite 7 peccat ḡ iuramentū eum nō ligat. Ñdeo p̄sequentia nō est bona: qz iuramentū principaliter obligat deo: qz nō illicite recipit vt expsse videmus in sy. qz licet vsurari⁹ illicite recipiat 7 cū peccato qz tamen q̄ soluit nō peccat si iurat soluere obligatur qz pōt sine peccato seruare iuramentū. Et ideo obligat deo p̄ iuramentū qui non illicite recipit rōne cui⁹ obligatōnis pōt vsurari⁹ iudicis ecclīastici officiū implorare vt cogat soluere extra de iur. iurā. debitores. Et ibi no. p̄ doc. 7. ff. ō condi. inde. l. veracius. Uñ indubitāter 7 intrepide p̄cludo p̄tra bar. ꝙ talis fideiuss or obligat iuramento ꝙ p̄dicta aūt practica seu cautela. sed q̄ ipsi extraneo soluat et ꝙ ex hoc efficaciter obliget bene facit. l. si mulieri soluero. ff. ad vell. Nec ob. l. f. iul. in prin. ff. ad mace. qz macedonianū fuit introductū principaliter in odiū creditoris ideo facili⁹ p̄sumit fraus. Pronisio ꝛo dicti tituli ne fideiuss. do. den. principalr in fauorē p̄ximum ne inter eos oriatur p̄fidia ideo nō sic de facili. imo p̄ dictū modū pōt effugi dicta p̄hibitio sicut p̄hibitio vell. que similit infa uoriz facta fuit vt dictis legib⁹ si mulieri. Et. l. fi. C. ō do. cau. Laueat tamen p̄s mulieris vt faciat ꝙ dictus extraneus pecuniā quā recipiet nō tradat illo instāti. Et coram eisdem testib⁹ marito ne ex hoc p̄sumatur fraus facta 7 color quesit⁹. Sz recedat inde cum ea 7 seperat se 7 postea faciat q̄d vult 7 quanto mai⁹ interuallum imponat melius est ita ꝙ idem testes non possint scire ꝙ eadem pecunia fuerit tradita marito. Et p̄dicta possunt fieri vno instrumento. Possent etiaz fieri diuersis instrumētis 7 sepatim hoc modo vicz ꝙ primo dictus extrane⁹ recipiat tantā quantitatē inde positum a muliere quā p̄mittat restituere in omnem casuz q̄ dos a tali marito ueiat restituenda 7 nō ante 7 hoc cum ypotheca bonoꝝ deinde fiat aliud ex intervallo 7 coram aliis testib⁹ in quo maritus p̄fiteat se recepisse tantā quantitatē nomine dotis quam p̄mittat restituere in omnē casum ꝛc. cum hoc tn̄ pacto expsse acto ꝙ si talis extraneus restituet tale de positū eidem mulieri vel heredi ei⁹ ante restitutōez dicte dotis p̄fatus maritus sit liberatus a restitutōne dicte dotis. Et si p̄fatus maritus p̄ius restituerit eidez mulieri dcāz dotem ꝙ sit⁹ dictus extrane⁹ sit liberat⁹ a restitutōe dicte dotis. Et de posito. Et hoc ne dicta mulier bis eādez quantitatē possit petere a diuersis. Item etiā in instro de positi apponat ꝙ quādocūqz mulier vel ei⁹ heredes agēt ad restitutōez dicti de positi debeāt in actu restitutōnis ei⁹ p̄mittere 7 cauere dicto extraneo vel ei⁹ heredibus ꝙ non exigerit nec in futurū exiget dotē a marito 7 ꝙ si ꝛtrariū apparebit de positū restituet 7 hoc occasione p̄dicta. Item inter ipsum extraneū 7 maritum fiat aliud instrm̄ put eis placuerit p̄ securitate dicti extranei cum pecuniā ipsi marito tradet. Et ex his duabus p̄tibus eligat p̄s mulieris quaz vult. Proniso ꝙ etiā in hac sēda apponat iuramentū cū generali renūciatōne omniū exceptionū que possunt p̄petere 7 super hoc placeret mihi videre instrm̄ extensum anteqz publicet. Et si quid deesset suppleret vel si aliq̄d esset superfluū remoueret. Sup eo ꝛo qd vltimo loco q̄ritur a me si p̄fatus extrane⁹ obliget se seu p̄mittat dicte mulieri 7 ei⁹ heredib⁹ p̄ terqz filis secundi matrimonij. Utrum dicta exceptio habeat viciare promissionem. Respondeo nō. Quinimo ipsa viciatur si contingat dictam mulierem relinquere heredes taz illos qz alios. Nam ius petendi competit omnibus etiaz illis filijs exceptuatis cum in his que in dando p̄sistunt non possit quis stipulando p̄undere quibusdam heredibus 7 quibusdā non imo stipulando sibi 7 talibus heredi censet etiam alijs stipulari 7 cōpetet actio illis alijs quib⁹ competere noluit. ff. de verbo. obli. l. continuus. §. fi. 7 ibi plene per bart. Si ꝛo non relinqueret alios heredes qz illos exceptuatos esset forte maius dubiuz Et ideo consulo ꝙ si casus accidat etiā alium quēcūqz cum illis faciat heredem et erunt sibi securi per dictum. §. fi. cum ibi no. Et licet ibi glo. dicat ꝙ illi quibus stipulator noluit acquiri repelluntur excep. bart. tamen reprehendit nisi esset casus in quo alijs quib⁹ acquiri voluit totum acquireretur de quo dat exemplum qui casus non esset iste. Nam stipulando dotez sibi 7 heredibus non potest cuiqz heredum acquiri nisi p̄ro hereditaria portione quia non in plus representat p̄sonam stipulantis igit omnib⁹ acquireret etiam illis quib⁹ acquiri noluit vbi plene no.

Consilium. CLXXII.

Appellatione filiorum continet nepos in materia fauorabili. Secus si tractet de grauamine.

Nchristi nomīe Amē

Presens casus modicā videt habere dubitationem: nam de iure p̄muni tam dicte filie qz dicti nepotes ex filijs p̄defunctis admitterent pariter ad hereditatē prīs. Et matris filie in capita nepotes in stirpes. C. de suis 7 legi. autē. in successione 7 in corpe vñ sumit. Sz ex forma statuti sub rubrica de successione ascendentiū masculi excludūt feminas lz femine debeant dotari si nō sint dotate qđ quidē statutū validum est 7 vbiqz quasi viget 7 seruat p̄ ytaliam ne bona p̄ueniant ad extraneas familias. Et p̄ p̄seruatōne masculoꝝ 7 agnatoꝝ iuxta no. in. l. j. C. de adul. p̄ cy. et in l. liberoꝝ. ff. de ver. sig. per bar. Sz posset forte dubitari de aliquib⁹ primo an statutū loci de q̄ hic habeat locū in successione materna qz de paterna nō dubitatur vt colligit ex narratis in punctō. Et breuiter dicendū est ꝙ sic quia tam rubrum qz nigrum dicti statuti loquit generaliter in hereditate ascendentiū ꝑ ex p̄prio significato p̄prehendit appellatōne ascendentiū etiā mater vel alius ascendens p̄ lineam maternam vt colligit ex autē. cessante. C. de legi. here. in ꝛbis illis 7 ea q̄ sola sit ascendētis ꝛc. iūcta autē. defuncto. C. ad tercul. ad quam se refert que loquit etiam in mīe 7 ī corpore vñ sumit. Sicut 7 appellatōne parētis p̄tinetur pr̄ 7 mater. ff. de inius vocan. l. quicqz. §. pentes q̄a est verbum generale sicut verbum ascendens. Itez posset dubitari circa dictum statutum an debeat intelligi dum loquit in masculis scz de filijs tm̄ vt excludāt filias nō aūt de nepotibus ex filio. Et videt ꝙ sic quasi statutum istud debeat dici odiosum quia tendit ad exclusionem feminaꝝ q̄ de iure p̄muni et naturali deberent vocari. Sed p̄tra.ium est verum qz loquit generaliter de masculis descendentibus ꝛc. Constat autem ꝙ nepotes p̄prehendunt appellatōne descendentiū de p̄prio significato sicꝫ filij: qz descendētes sūt sic cū appellatōne liberoꝝ. ff. de ver. sig. l. liberoꝝ. Preterea etiam si loqueret de filijs extenderet ad nepotes ex filijs licet nepotes de p̄prio significatu non dicant filij sed bene possunt dici liberi. Et hoc quia statutuz p̄dictum non reputat odiosum sed potius fauorabile saltē respectu filiorum quos vocat ideo fit extensio de f. lio ad nepotem iuxta no. C. de inius vocā. l. ij. per glo. 7 Bal. Et ita quasi p̄ omnes doctores p̄cluditur

vt plene no. Bar. in dicta.l.liberoꝝ.ff.de verboꝝ sig. Et idem tenet Jo.an.in ti.de succes.ab intes.ab intes. in addi.Spe.vbi recitãt doctores legistas disputantes ꝛ hoc tenẽtes:multo ꝯ magis si statutũ loquit' per verba generalia.s.de liberis vel de descendẽtib' vt cõprehendant' nõ solum filij sed nepotes ex filijs in quibus viget eadem rõ.s.ꝓseruãde agnationis q̃ ꝓsumit' fuisse rõ statuti ꝛ sic posito q̃ nõ fuerit expꝛssa tñ vbicunq; illa locum hz silr ꝛ statuti dispõ dz locũ habere cum nulla alia rõ possit assignari ꝑ ea que no. ꝑ glo.et Bal.C.de fideiuss.l.q̃uis. Et in.l.maximũ vicũ de libe.ꝛ postu.iuncta.l.illud.ff.ad.l.aquil'.ꝛ.l.j.ff.de fonte. Etiã si statutũ loqueret' de filijs quoꝝ appellatõ ꝺ ꝓprio significatu nõ extendit' ad nepotes. Sz ex int'pretatõne.l.iusto.ff.de ver.sig.ꝑ Bar. Et sic ꝯcludit' q̃ nepotes ex filijs cum veniãt ex ꝑsona parentũ suoꝝ excludũt filios. licet ille sint in potiori gradu:q̃ in descendentib' nõ attendit' potioritas gradũ vt in dicta autẽ.in successione.C.de suis ꝛ legi.ꝛ in cor.vñ sumit'. Sicut eñ de iure cõi etiaz ꝓnepotes vel vlteriores ex filio veniũt simul cum filiab' licet ille sint in potiori ꝯdu ita ex forma statuti ꝓferunt' filiabus. ℙ Dosset etiaz dubitari q̃ statutũ loquit' de descendentib' ꝑ lineam masculinaz. Et sic videt' loqui solũ de successione paterna. Sz certe etiã in materna possunt dicta ℞ba verificari q̃ descendẽtes ex filijs masculis feminaꝝ dicũtur descendere ex linea masculina ipsaꝝ. Concludo ꝯ q̃ dicti nepotes ex filijs soli veniũt ad successionẽ patris ꝛ matris exclusis filiab' feminis ex forma dicti statuti de successione ascendentiũ. Laus deo.

Consilium.CLXXIII.

ℵ christi nomie Amẽ

Ne in ꝓmijs vtamur vocabulis notandũ est q̃ hereditas dicti adulti differt lõge ab hereditate dicti testatoris aui q̃ sui seu a portõne hereditatis dicti aui que primo ꝙuenit ad m.filium postea ad hũc adultum filiũ eius eundemq; nepotẽ:naz cum hereditas sit successio in vniuersum ius qd̃ defunctus habuit tẽpore mortis.l.hereditas.ff.de ver.sig. Potest hereditas dicti adulti eiusdemq; nepotis ꝙprehendere non solũ bona q̃ fuerũt primi testatoris: ꝫ etiam illa q̃ non fuerũt vnq; illi⁹ ꝫ fuerũt acquisita post ei⁹ mortem per m.eius filiũ ꝛ transmissa in hũc adultum eius filium ꝛ heredem ac etiaz potest ꝙprehendere bona quesita ꝑ dictũ adultũ. Et ideo si de dicta hereditate queritꝰ nõ est dubiũ q̃ illa tota debet remanere penes matrẽ institutam ab eo nec virtute alicui⁹ de dictis substitutionib' põt in totum vel ꝑ aliqua ꝑte ꝙuenire ad dictos L.ꝛ.℘.supstites.q̃ in illa nõ potuit testõr post pupillarẽ etatẽ substituere directo vel ꝑ fideicõ.l.verbis similibus.ꝛ.l.in pupillari.ff.de vul.ꝛ pu.iũcta.l.coheredi.§.cũ filie versi.nec fideicom.e.ti. Et.l.ex facto in prin.ff.ad trebel. Si ℞o queritꝰ de tercia ꝑte hereditatis q̃ fuit primi testõris ꝛ q̃ tercia ꝙuenit ad m.filiuz ꝛ de ipso ad dictũ adultũ filium ei⁹ illa desijt esse hereditas ꝑ aditõez vel immixtõez iuxta no.in.l.j.§.veteres ff.de acqui.pos.ꝛ.l.seruũ.de acq̃.here.ꝛ.l.ei⁹ q̃ in puicia.ff.si cer.pe.añ fi.in glo.sup verbo hereditati. Nec ista bona dicunt' hereditas vel quota ps dicti adulti ꝫ quedã bona in ei⁹ hereditate.l.hereditas.ff.de petihere. Si ꝯ querit' an illa bona veniãt restituenda põfatis. L.ꝛ.℘.patrius in totũ vel ꝑ ꝑte virtute alicui⁹ ꝺ põdictis substitutõnib' q̃ q̃ ad ipm si qua ipsaꝝ facta diceret' nõ posset dici fideicõ. post pupillarẽ etatez ꝑ iura supra allegata tũc ꝓcedit qõ in q̃ similit' dicendũ videt' q̃ nõ:sed debeãt remanere penes matrẽ institutam tam tali ratione. Nam ex ℞bis testameti supra relatꝰ tres colligunt' sbstitutões. Pria fuit facta de filijs supstitutis et premortuoꝝ liberis masculis ei q̃ ex filijs institutis sine filijs masculis seu liberis decederet. Et ex ista q̃ magis videret' posse venire:q̃ ipsi sunt de silijs supstitutis. Et sic ꝙprehendunt' in psonis substitutis venire non pñt eo q̃ illa substitutio fuit facta filijs institutis dũtaxat nõ aũt filijs eoꝝ qd̃ patet q̃ dixit testatoꝛ si aliquis dictoꝝ filioruz suoruũ ꝛc. Et supra nõ fecerat mentionẽ nisi de tribꝰ suis filijs nõ aũt de filiorum filijs. Et ꝙstat q̃ appellatõne filioꝝ non veniunt nepotes ex ꝓprio significatu nec etiã ex interpretatione in quacũq; dispositõne legis vel homis qñ nõ tractatur de ipsoꝝ nepotum ꝙmodo. Sed de grauamie vt est hic quia fideicõ.substitutio est grauamẽ dicta. l.coheredi.§.cum filie versi.ne fideicõ. Ideo reiicitur de legitima.l.q̃m in priorib⁹.C.de inoffi.testa.ff.de legitima.l.q̃m in priorib⁹.C.de inoffi.testa.ff.de le. ij.cum patronus iunctis his que plene no.in.l.liberorum.ff.de verb.sig.ꝑ bar. Oportuisset ergo dicere ad hoc vt venire possent põfati patrui ex dicta substitutione hoc modo videlicet q̃ si aliquis dictoruz filioruũ suoruz decesserit sine liberis masculis aut eius liberi sine liberis ꝛc. Et tũc etiam esset dubiũ qd̃ tangit bar. in.l.qd̃ si sic.ff.de le.ij. Et in.l.centurio. de vul. ꝛ pu. ꝛ Bal.in.l.ab eo.C.de fideicom.allegatis supra i pun cto. Sed in casu nostro non ita dixit sed solum si aliquis põdictoruz filioruz suoruz decederet sine liberis. Et ille m.decessit relicto filio substitutio facta dcõ m.filio expirauit:quia defecit conditio sub qua facta fuit nec reuiniscit licet dictus filius relict⁹ postea mortuus sit.l.si quis heredem.C.de insti.et substi.sub condi.fac.quando dies lega.cedat.l.cum vroze. Et sicex illa non possunt venire nec etiam ex alia que censeat facta vt dictum est quia illi non comprehendunt' appellatione filioruz boc casu vt dictum est. Et ita determinat expresse Joban.an.in additio. Specu.ti.de testamentis.§.in primis in fi.vbi format ad litterã istũ casum et ita decidit. Nec ob.auten.sed ꝛ si quis.C.de secũ.nup.in fi.vbi dispositio facta sub ꝙditõne si filij decesserint sine filijs locum sibi vendicat etiam si decedant cum filijs si illi postea sine filijs decedant q̃ prout ibi dicit Cy.qui etiam istum casum determinat modo quo supra spãlis casus est ille. Et spãlem rationez habet in se nec debet trahi ad' sequentiam vnde ipse format questionẽ cum decisione superioris. Et determinat ꝓut supra dixi q̃ non habeat locum in psonis filioruz filij. Secunda substitutio contenta in verbis testõris supradictis generalior est q̃ facta fuit sub nomine liberoꝝ dum dixit. Et si omes filij masculi ꝛ liberi descendẽtes ipsius testõris ꝛc. Nam appellatione liberoruz ꝙprehenduntur etiam nepotes de ꝓprio significatu dicta.l.liberoruz de ver.sig. Et sic illa facta fuit non solum filijs ꝫ nepotib' vnde videt' q̃ licz nõ possint isti venire ex illa que facta fuit filijs primi gradus tamen potest venire ex illa que fuit facta nepotibus. Tamen ꝓtrarium est verius duplici rõne. Pria q̃ illa fuit facta sub conditõne si omnes masculi decederent sine masculis ꝛc. que conditio facta cum expssione nominis collectiui non destitit per mortem primi morientis alijs supstitibus.l.penul.C.de impu. ꝛ alijs substi. Secundo quia illa substitutio fuit facta de feminis non masculis vnde isti cum sint masculi nõ cõprehendunt' inter personas substitutas nec audeo dicere q̃ verbum liberi positum in hac ꝑa substitutione censeat' repetitũ in prima ꝙsequẽtia nõ sic censent' repetita in sequentib' sic ecõuerso vt no.in.l.q̃s.ff.de le.ij.in prima glo. Tercia vera substitutõ q̃ fuit generalis q̃tum ad psonas quib' facta fuit q̃ omnib' descendentibus tam masculis q̃ feminis tamẽ adhuc non possunt ex ea isti venire:tum quia facta fuit sub

conditione que non exstitit. s. si omnes masculi 7 femine decederint sine liberis tuz qz illa est facta de paupe deo q̄ isti possunt venire virtute primoz in ver. Item volunt ꝛc. dum dixit q̄ si aliquis filiꝰ 7 descendēs masculus decesserit ꝛc. Et postea subdit q̄ supuiuentes ad quos illiꝰ hereditas deuoluet ꝛc. Et sic videtur voluisse supuiuentes substituere nō solum filijs sed etiaz aliis descendentiby dū dixit filius 7 descendēs ꝛc. Sz certe verba illa ad qs deuoluet ꝛc. nō importāt substitutionē: qz nō sunt verba dispositiua: sed enūciatiua futuri euentꝰ. l. iuſ. §. ex his. Et. l. pī filium. §. fundū. Et vtrobiq̄ no. ff. de le. iij. pbar. Item loquit de hereditate p̄cedente quaz ipse testōr ex fideicōmissario non poterat facere deuolui ad supstites: vñ nec in illa possunt verba testōris oparī: qz nō poterat nec in hereditate ꝓpria qz de ea non dixit. ff. de reby dubijs. l. in ambiguo. Preterea loquit qñ decessit cū filia femīa qđ hic nō est g̃ ꝛc. l. ꝓmodissime de libe. 7 postu. Et sic ꝯcludit q̄ exꝑtute verborū de quiby supra p̄dicti nō sunt admittendi ꝙ debent remanere penes matrem 7 eius heredes quousq̄ oēs descendentes defecerint. Et tunc deuoluentur ad pauperes virtute vltime ꝙ-stitutionis.

Consilium. CLXXIIII.

Ad filios primi mrimonij redunt omnia lucra que mater ex illo primo mrimonio habuit etiam si nō sint heredes vel nō sint heredes insolidū vel etiā si nō habuit a primo marito ꝙ ab herediby eius. Et de filio secūdi mrimonij cui mater pōt relinq̄ quantū vult licz sēdo viro nō possit nisi q̄ntū vni ex filijs p̄mi mrionij.

In christi nomie Amē

Viso casu 7 allegatōniby suprascptis satiustum 7 rationabile piumq̄ videt iuuare filias p̄mi matrimonij aduersus impietatē matris eaz que ipas ita odio ꝓtempsit 7 male tractauit quinimo ꝓtempsit legi con filiū 7 suasionem. Nam impator iustinianꝰ in autē. de nup. §. penul. q̄ incipit illud instruit consulit 7 suader parentiby qui tam ex primo mrimonio q̄ ex secundo liberos habent si volunt boni pij 7 iusti videri q̄ non relinquant filijs primi mrimonij legitimā tm̄ q̄ perlegem necesse habent relinquere 7 filys secundi mrimonij totum residuū: quia sic viderent obliti priozis matrimonij 7 nullā liberalitatez exercere circa liberos ex illo cum in necessitatiby non dicant fuisse liberales. l. rem legataz. ff. de adi. lega. Et sic viderent nullū amorem vel dilectōem habere ad filios primi mrimonij: ꝙ totū ad liberos secundi qđ est iniustū 7 impium si filij primi nō sunt ingrati. Unde cōsulit q̄ faciat eos eq̄les imitando dispōnem legis q̄ ipsos vocat equaliter ab intestato si tm̄ habent vnū vel aliquē filiū ita festinum 7 eis gratuz q̄ ipsum vltra alios diligūt p̄mittit q̄ sine reprehensiōe aliq̄d vltra alios sibi relinq̄re possint nō tm̄ taliter vel tantū q̄ alijs nō nisi legitimā relī quant imo debent eis relinquere aliquid plus alis non solū inuidia generat inter fratres: ꝙ etiā odiū interdū mortale vt ꝓtingit in filijs iacob q̄ ioseph vltra alios filios in mese diligebat. dicit em̄ sancta scriptura q̄ ꝙ inter alios ꝓtra eū inuidie 7 odij fomitē subministrāt. Ideo lex mādat inter filios eq̄litatē seruari. C. ꝓmuīa vtriusq̄ iuꝺ. l. fi. mater aūt ista nō solū aliq̄d vltra legitimā filiaby ex primo nō relinquit ꝙ nec ipsam legitimā relinquit ꝙ parū q̄d vt sic videat nō solū sprenisse legis ꝓsilium ꝙ ipsam legē 7 legis ꝓditorem derisisse ideo 7 aduersus gesta p̄ eam leges insurgere debēt ar. C. de adul. l. cum vir. quia nō erubuit vocari velle mater impia ingrata 7 crudelis erga carnē suā quā videt potius odio habuisse q̄ amorem ꝓtra ea q̄ notantur in. l. j. 7 ij. ff. inius vocati. vt eant. Debet g̃ in dubijs fieri interptatio ꝓtra eam 7 gesta p̄ ipsam ar. ff. de fui. vlb. predi. si arborem. §. fi. Nunc g̃ ad ꝓpositum propijs accedendo dico si ꝓstat verum esse qđ in themate p̄supponit videlicz q̄ ista mulier nullam dotez habuit in primo mrimonio. Et q̄ heres primi mariti cōstituerint sibi dotem de bonis ipsius primi mariti. Et virtute autē. Preterea. C. vnde vir 7 vxor. quia erat pauper 7 apta ad nuptum et defunctus diues tūc res esset clara q̄ ea mortua dos p̄dicta tanq̄ ꝓfecta ex bonis primi viri 7 occasione primi mrimonij deberet integraliter ad filios ex illo matrimonio redire p̄ dictaz auten. Preterea. 7 p. l. femine. cum. l. se. 7 se. C. d secū. nupt. Nec obstat q̄ cum filiaby primi mariti successerunt etiam agnati ex illo ꝑ duaby tercijs 7 sic ista mulier non habuit a filiaby primi matrimonij nisi terciaz ptem dicte dotis: 7 sic illa tm̄ tercia videtur ad filias illas debere redire tanq̄ ab eis profecta non autez alie due tercie que ab illis agnatis sunt ꝓfecte quare respondetur contrarium cum istud sit priuilegium filiozum primi matrimonij vt ad eos redant bona inde ꝓfecta etiam si in nullo sint heredes illius primi cōiugis a quo profecta sunt. C. de secun. nup. l. generalit. §. in his. 7 auten. he res. 7 in corpore vnde sumit multo fortius si sunt heredes in aliquo de quo etiā est casus in sy. in auten. de nuptijs. §. si ꝛo filios colt. iij. scilicet q̄ si primo coniugi successerunt liberi 7 extranei lucra tamen ab illo prouenientia redeunt ad solos filios non ad extraneos vt ibi dicitur. Item non obstat dicatur q̄ lex femine cum concor. loquuntur i lucris que coniunx habuit a primo coniuge sed hic nō a primo viro sed ab heredibus eius habuisset dicta mulier si vera sunt que presupponuntur quia immo 7 ab illo censet habuisse q̄ recipiendo illaz sine dote censetur consensisse in eo qđ disponit autē. Preterea ar. ff. de diuer. 7 tem. p̄scri. l. de accessionib in fi. Item dicta. l. femine post prin. loquit si bene inspiciat in rez nō in p̄sonā disponendo de quibuscūq̄ lucris obuenientiby de bonis primi mariti nec requirit q̄ ab ipo marito: g̃ ꝛc. ff. de acqui. here. l. si seruus. §. non dixit. de constit. pecu. l. cum qui. §. qđ exigimus. Nec etiam obstāt p̄dictis ꝛba instri q̄ dicta dña de dictis bonis possit facere velle suū ꝛc. qz intelligit. s. ꝑ tempore quo vixerit 7 quo penes eū sunt māsura nō aūt censent per dicta verba renunciasse iuri de futuro videlicet q̄ pillius mortem redeant ad filias predictas si superunt vel eorum filios ar. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verb. obli. cum ibi plene no. de lega. iij. l. paulo calimaco. §. j. Nunc est videndū vtrum ex verbis dicti instrumenti datōnis insolutū sit fundata intentio dictaz filiarum primi mrimonij videlicet q̄ mater earum non dederit dotem in primo matrimonio 7 q̄ virtute autē. Preterea. C. vnde vir 7 vxo. p̄fata bona fuerunt sibi data. Et videtur q̄ sic: Nam dicte filie hoc asserūt 7 verba dicti instrumēti ad hoc vt aptant: qz dicūt q̄ ꝑ bono pacis 7 amicoz interuentu fuit dicta dos p̄fate domine per heredes primi mariti constituta ꝛc. Si enim dedisset dotem in primo mrionio non dixisset constituta sed reddita verbū enim constituta significat q̄ de ꝓprio ipsoz heredū. Et aliud est reddere aliud q̄si de suo dare. ff. depos. l. j. §. eleganter in fi. Verbuz ergo ꝓstituta positū in instrumento nullo mō ꝓuenit ei qđ asserunt filie secūdi mrionij videlz q̄ mr̄ pdicta dedisset dotem primo marito 7 q̄ ꝑ restitutōne ipsius fuerūt sibi data insolutū dicta bona. tūc em̄ dos nō fuisset ꝓstituta p heredes cū dudū primo 7 tpe mrionij contracti ꝓstituta fuisset ꝑ ipsam dominam consentiente

marito in dicta quantitate. Et regula est q̄ in obscu-
ris id q̄ verisimilius est debet assumi 7 alio nō appare-
te statur ꝓprietati verboꝝ de reg.iuꝝ.in obscuris. et.l.
semp̄ instip̄.cum ibi no. Nec fuissent necessaria verba
illa q̄ p̄ bona pacis et interuentu amicoꝝ ꝛc.si prefa-
ta domina ꝓbasset se dotem dedisse. īmo dicta ꝟba ꝓ-
bant clare q̄ ipsa nō ostendebat se dotez dedisse 7 pa
ria sunt dedisse 7 nō oñdere nec appareze q̄ dederit.l.
duo sunt de testa.tu. Et si dicaꝯ potuit esse q̄ nō oñ-
debat plene ꝫ aliqualiter. Et ꝓpter hoc puenerūt ad
transactōez. Rñdeꝯ nō esse verisimile q̄ p̄ transacti-
one in re dubia tam magnam quantitatem. ſ. M.cc.
duc. ꝓstituissent se soluturos. Nam etsi vere dedisſz 7
ꝓbasset se dedisse ꝑm tamen ea que ꝓprehendo ex q̄li
tate p̄sone nō dedisset tantam dotem: quia forte non
erat ita dives ipsa vel eius pater q̄ tantam dotez da-
re potuisset vñ nō est credendum q̄ p̄ transactōne et
vt a lite recederet fuerit plus vel tantū datū quantuz
petebaꝯ potius ergo est verisimile q̄ hoc factum fue-
rit virtute autē. Preterea. C. vnde vir 7 vxor. Et p̄-
pter qualitatem 7 ꝓditōnem primi mariti: q̄ erat di-
ues 7 illa pauper 7 sine dote huic eīm sensui 7 interpre
tationi bene ꝓuenit talis 7 tanta quantitas nō trans-
actōni in qua modicū quid dari solet respectu quan-
titatis petite. C. de transacti l. transactio. Si eīm totū
q̄d petiꝯ datur nō transactio ꝫ solutio dici pōt: ideo
solet ptim dari ptim retineri 7 hic nō est verisimile q̄
dederit vltra mille ducentos ducatos sed nec eīm er q̄
litate p̄sone ergo nō est p̄sumendum q̄ p̄ transactio
ne quantitatis p̄ eam petite tanq̄ tradite primo viro
Sed bñ est verisimile q̄ cū ipsa assereret se debere suc
cedere viro suo in quarta ꝑte virtute dicte auten. q̄
erant tres filie 7 mrimoniū erat sine dote et mlier erat
paup̄ defunctꝰ dives. Prefati ꝟo heredes resisterēt
quia nō sole filie succedebāt sed agnati. Et sic erat q̄
stio in q̄ztum succederet illa transegerūt p̄ M.cc. Et
si hoc est q̄ adaptaꝯ negocio 7 ꝟbis instrumenti ba-
bemus intentū q̄ virtute dicte autē. Preterea. dicitꝯ
habuisse dicta mulier nō añt insolutū p̄ dote: quam
dedisset nec ex transactōne facta sup̄ debito dotis da-
te sed ex facta sup̄ quantitate debita virtute dcē au-
ten. Preterea. 7 p̄ ꝓsequens debent ad filias p̄mi ma
trimonij integraliter redire vt ibi. Et posito q̄ trans
actio facta fuisset sup̄ debito dotis date q̄ tamen illō
erat dubiū al's transactōni nō fuisset locus. ff. de trās-
act. l. j. censenꝯ dicti heredes fuisse moti principaliter
ꝓpter hoc: q̄ sive fuisset data erat restituēda sive nō
saltem venire poterat virtute illius autē. Preterea.
vnde cum in omnem euentum foret aliquid habitura
deliberauerūt p̄ bono pacis dare 7 sic cum ista causa
magis vigeret q̄ꝫ aliqua alia. ſ. ꝓtemplatio dcē auten.
censeꝯ habuisse virtute illiꝰ potius q̄ꝫ ex alia cā sez q̄a
dotem dedisset. l. j. cū se. ff. de solu. Et sic adhuc dicen
dū erat idem q̄d in casib̄ p̄cedentib̄. ſ. vt ad dictas fi
lias debeat dicta dos integraliter redire tanq̄ habita
mere ex bonis primi mariti 7 ex liberalitate legali do-
tis date forte eīm dicti heredes nō transegissent si non
fuisset timor dicte autē. Preterea. ꝓpter quā in oēm
euentū erat aliq̄d habitura sive dotez dedisset sive nō
7 ita est verisile posteq̄ꝫ nō oñde bat se dotē dedisse al's
transactio 7 interuentꝰ amicoꝝ nō fuisset necessarius.
Sed p̄supposito q̄ predicta cessarent 7 q̄ dicta bona
fuissent data in solutum pro dote data in primo mrio-
nioz sic nō deberent redire integraliter ad filias primi
mri monij virtute autē. Preterea. C. vnde vir 7 vxo.
vel virtute. l. femine. C. de secū. nup. que dicto casu lo-
cum non haberent. Utrum saltem redire debeāt pro
parte virtute. l. hac edictali. e. ti. videlicet vt p̄mo ha-
beant legitimaz debitam iure nature 7 de eo quod su-
pererit habeant viriles portiones. Nam vtrunq̄ de-
bent habere ꝑm Bald. Ibidem qui dicit se plures ita
consuluisse scilicet q̄ illud quod reuocatur virtute di-
cte legis nō ꝓputatur in legitimā sed debet ipsum ha-
bere vltra legitimā licet quidam ꝓtra vt ibi refert q̄.
Et hic breuiter facit dubium quia per. l. illam non re
uocatur dos nisi quando data est cum pacto de lucrā-
do q̄ hic non fuit. Et licet sit statutum tamen locum
nō habet quia loquitur quando decederet sine liberis
7 hic decessit cum liberis sed ad hoc potest responderi
fatēdo hoc de plano q̄ hic non agitur de retractādo
titulum 7 datōnem dotis ratōne predicta. Sed institu-
tionem factam de filiabus secundi matrimonij que
fuerunt insolidum institute. Sed tunc occurrit dubi
um quia Bal. fuit in opinione q̄ licet non possit reli
quere secundo marito plusq̄ꝫ vni ex filiꝭ primi matri
monij per illam legem bene tamen potest relinquere
filiꝭ secundi matrimonij plusq̄ꝫ filiꝭ primi dummo-
do filij primi suam habeant legitimam et hoc per tex.
in auten. de nupt. §. penul. qui incipit illud. vbi dicit
esse casum licet male faciat 7 contra consilium ibi tra-
ditum ab imperatore et hoc plene disputando ponit
in. l. j. C. de inoffi. doti. 7 in dicta. l. hac edictali. Et ita
consulunt licet alij consuluerint contrarium scilicet do
minus franciscus de albengottis de aretio dominꝰ io-
hānes de lignano. Et dominus Rizardus de saliceto
de quorum consiliꝭs Bal. qui ea vidit trufatus est et
miratus est de tantis viris q̄ consuluerit cōtra casum
dicte auten. in dicto. §. penul. 7 ad rationes eorum si-
gillatim respondit. Item quia lex hac edictali solum
prohibet relinquere plus secundo coniugi non ergo
debemus extendere prohibitōnem ad filios ex eo caz
l. cautū nō reperiaꝯ ar. C. de colla. l. illam. ff. solu. ma-
trimo. l. si ꝟo. §. de viro. Nec ob. tex. dicte legis dum
dicit omni circumspectiōe cessante ꝛc. quia fatetur q̄
alteri q̄ꝫ secundo viro non posset quando eēt reditus
ad virum sed hic non sic. Breuiter tex. quē bal. alle-
gat pro casu ñ ꝓbat suam opi. quia solū loquit in mu
liere que habet filios ex primo et ex secūdo matrimo-
nio nec exprimit q̄ viuat secundus maritus. vnde po
test intelligi q̄ñ etiam secundus maritus mortuus est:
7 tunc est clarum q̄ nō pōt dici q̄ relinquerit filiꝭ se-
cundi mariti ꝓtemplatione p̄ris eorum nō loquimur
quando supest et viuit secundus vir. Unde possunt
hic distingui tres casus ꝓut in ſy. distinguit bar. i q̄e
de nepote ltimo 7 naturali quē quis ḥz ex filio spurio
vt ipse no. in l. gallus. §. quid si is. ff. de liberis 7 postu.
qui dicit aut constat q̄ ex cōtemplatione patris vt illi
acquiratur vsufructus 7 nō valet vnde i termiꝭ i q̄by
ꝓsuluit Bal. videlicet q̄ pater stipulatus est p̄o filiꝭ
nascituris videtꝯ q̄ illi alij melius consuluerint q̄ꝫ bal.
quoniā ad nascituros non poterat mulier habere af-
fectionē q̄ causaꝯ ex gratitudine ar. in dctō. §. illud in
ꝟbo festiuū q̄ nō pōt cē in nō nato. sic nec in gtitudo.
l. si q̄s in suo. C. de inoffi. testa. Aut constat q̄ institu-
it ꝓtemplatione ipsorum filiorum tm̄ vt si. p̄hibuit pa
tri vsumfructū acq̄ri 7 tūc valebit institutio. Aut du
bitaꝯ q̄ instituit iam natos ad q̄s poterat habere af-
fectionē 7 nō p̄hibuit acquiri patri vsumfructū 7 tūc
censeꝯ instituisse ꝓtemplatōne filiorum tm̄. Et sic ta-
cite voluisse q̄ vsufructus nō acq̄raꝯ p̄ri nec acquire-
tur 7 valebit institutio p̄ ea q̄ idem no. in. l. j. ff. de auc.
tu. In casu autem nostro instituit filias secundi matri
monij iam natas 7 non prohibuit patri vsumfructuz
acquiri 7 si vltra nō p̄cessisset posset dici locū habere
id q̄d dicit Bart. in dicto tercio casu dubio videlz q̄
censerentur fuisse institute ipsarum tm̄ ꝓtemplatōne
non p̄ris earum 7 sic patri nō acquireretur vsus 7 va-
luisset institutio 7 non retractareꝯ p̄ filias primi mri-
monij 7 isto casu posset procedere determinatō 7 opi. bal.
in locis p̄allegatis. Ex hic vltra p̄cessit quia filiab⁹ de

scendentib9 substituit maritū in vsufructu toto tem-
poze vite sue ex quo apparet eam voluisse etiā viuen-
tib9 filiab9 dictū maritū acquirere 7 hre vsumfructum
7 p2sequens q ei2 2templatōne instituerit eas vnde
fecit fraudē legi de psona ad psonā. l. p impzessionez.
in fi. C. qd me. cau. de 2tractib9 iudi. l. j. in fi. 7 sic vide-
tur q possit reuocari p filias primi mrimonij ac si ipm
maritū instituisset ar. l. queritf. ff. de bon. libe. Nec ob.
q saltem pprietatem nō censef reliquisse 2templatio
ne secundi mariti: q2 illi nō veniebat acquirēda g quo
ad illā nō venit institutio retractanda. Naz si i ea in-
stituisset secundū virū veniret institutio retractanda
7 tū ipse secund2 vir eam optasset ad filias puenire. l.
nihil. §. facilioz de bonis libe. Presumit g hoc fecisse
ad postulatiōez 7 voluntatē secūdi viri qui tātū dili-
gebat illas institui in ea quantū se 7 sic in necē filiazuz
primi mrimonij qd est psumendū: q2 tales secūdo nu-
bentes nō solū bona sed etiā vitā filioz primi mrimo-
nij solet adūcere secūdo viro vt sibi cōplaceat. l. lex q
tutozes añ fi. C. de admi. tuto. Et p hoc. l. mulier als
incipit sulpicius. ff. de dona. inter vi. vbi sufficit q vo-
luerit aliquid acquiri incapaci licet nō totū ad hoc vt
actus dicaf nullus.

Consilium. CLXXV.

Filiusfamilias an si dicat se pfemfamilias in instro
redda actus suus validus.

In christi nomie Amē

Ad primū quesitū clara est responsio q con-
tra dictum fideiussozē agi potest licet reperiant tercij
possessozes bonoz principalis debitozis. Et hec mani
festa rōne: q2 2tra dictos possessozes agi nō pōt ypo-
thecaria quousqz prius sit actum tam 2tra principa-
lem debitozem qz 2tra fideiussozes 7 mandatozes 7 q-
7 obli. autē. sed hodie de pigno. autē. hoc si debitoz et
in corpoze vnde sumū in auten. de fideiuss. Et sic daf
iudi. l. si de in. C. de reiven. ordinarij de interdictis. l. i-
certi. Nam si nō posset agi quousqz extarent possesso
res nunqz posset agi cum 2tra possessozes non posset
agi quousqz extant fideiussozes 7 sic ne hoc sequatur
dicendū est agi posse. ff. si cer. pe. l. fi. in prin. vbi pba-
tur hec ratio. Sup scdo quesito similiter ē clara re-
sponsio q licet fuerit actū p primus 2tra tercium posses-
sozem 2tra quē agi poterat nō phibef dicta domina
katherina agere cōtra fideiussozem qa per id qd fecit
nō censef renunciasse iuri qd habebat 2tra fideiusso-
rem. nec sibi pactū aliqd de nō petendo fecisse tex. est
in sy. in dicta. l. fi. ff. si cer. pe. in versi. ac si cuz seyo sm
verū intellectū quez tenet ibi bar. reprobato quodam
alio intellectu quē ip se glo. ponit q vult ōriuz. Nam
qñ inter duos ē ozdo vt primus 2ueniaf vn2 qz alter si
cut p 2uentōez primi nō facta exactōne nō liberaf se-
cund2 ita nec ecōuerso. Et ita summat bar. illā. l. ß hic
est ozdo inter istos vt diri 7 exactio non fuit secuta ex
2uentōe possessiōis g ⁊c. Circa tercū q̄situ dicēdū
est q 2pter hoc solū q dict2 mgr xpoferus in instrum
to fideiussozis appellauit se pfemfami. cū nō esset non
redderef obligatio ei2 valida facta sine prīs 2sensu ꝯ
formā statuti put determinat exp̄sse Ja. de bel. in qōe
disputata p eū q incipit lege pusinaz ⁊c. Et refert Jo.
an. in addi. spe. ti. d sen. §. vt ān i additōib9 q̄ incipit ad ß
i pn. dci. §. Sz ex alio q2 se gerebat vt pfemfa. oia p se
gerēdo sicvt i dcō statuto 7 l. zenodoz2. C. ad mace. ff.
eo. l. iij. in prin. Nec ob. q statutū req̄rit ētvt p se babi
tet 7 sic habitabant simul: quia presuppositis his q̄ di
cunt in themate censebaf pr̄ habitare cū filio nō ecō-
uerso. ff. de pca. l. 7 hz. §. j. statutū añt voluit tūc filiuz
requirere prīs 2sensum qn̄ habitat cū pr̄e ita q pr̄ est
principalis in domo 7 fili2 accessozius. Et tūc dr̄ vine-
re vt filiussa. Sed qn̄ habitat seozsum a pr̄e tunc stat
7 viuit vt paterfa. Et ita qn̄ retinet patrē secū. vt di-
cta. l. 7 hz. §. j. 7 qd no bar. in. l. sempzonio. §. j. de vsu-
fruc. lega. q2 nihil gerit pater ß solus fili2.

Consilium. CLXXVI.

Quidam antonius natus fuit ex quadam muliere
nupta ticio nūc dicit p aliquos ipsum fuisse filiuz sy-
monis q̄liter hoc pbari possit. Videt em̄ q impossi-
bilis sit hmōi pbatio q2 psumptio est q sit filius legi-
timus 7 naturalis ticij non añt q sit filius spurius sy-
monis.

In christi nomie Amē

Sup prīo videt dicendū q dict2 symō vene
rit ꝯ phibitōez q2 phibita venditōne phibit2 censef
omīs act2 alienatōis sine phibitō facta sit a. l. ff. d sta.
libe. l. statu liberi a ceteris. §. q̄ntus sine a testōze. C. de
fideicō. l. voluntas. 7 ibi p bart. ar. ff. de le. ij. l. codicill.
§. instituto. de le. iij. l. pater filiū. §. fundū. vbi pz recte
intuēti q etiā heredis institutio videf phibita: nā iō
ibi ñ 2tinef istitutio q2 facta fuit ipstitutō iuita phi-
biti. Si g facta fuisset simpl'r 2tineref. Et ita etiā no.
p guil. de cunio post glo. C. de vsuc. p emp. l. ij. 7 per
bar. l. filiussa. §. diui. de le. j. añ finem. Breuiter lz vo-
ctozes sic simpl'r loquanf. Non tū sic est simpl'r intel-
ligendū: sed sm terminos dictaz legū. Nam d pprio
significatu vocabuli hoc nō 2tingit q2 aliud ē vende-
re aliud donare pignozare vel pmutare cum diuersi
sint tituli. Et tractatus de p̄dictis. C. de codicillis. l. si
idem. Et pz in. l. j. 7. l. fi. C. de iure emphi. iūcta. l. fi. C.
de p̄dijs cu. ff. de pigno. l. in quoz. Et p glo. in dicta.
l. statu. liberi. §. q̄ntus. de sta. libe. Procedit g ex con-
iecturata mente defuncti vel legis qñ ex aliq̄b9 2iectu-
ris pōt apparere q phibuit venditōnez 2pter eius ef-
fectum. s. aliena. q̄ ex illa sequif magis q̄ 2pter modū
seu titulum quo casu expzesso vno mō veniunt omnes
alij habētes effectū eundē. C. de insti. et substi. l. si maf
ad trebel. mulier. 7 no. p bar. 7 p2 pe. in sy. in. l. gallus.
§. 7 quid si tm̄ de libe. 7 postu. Constat nanqz volun-
tatē testatozis p̄ferri significatui verboz. C. d fideicō.
cū virū de le. cum qō ante fi. ff. de le. iij. fideicō. §. Jtez
si quis de condi. et demon. l. j. in 2munib9 primū locū
mens añt testatozis colligif ex rōne p ipsum apposita
in phibitōne de le. ij. cum pater. §. dulcissimis de le. iij.
nomē debitozis. §. fi. mō in legib9 allegatis p q̄s doc.
dicūt pbari q phibita venditōe censef phibita om-
nis alienatio apparet de voluntate testatozis q habu-
it magis respectum ad effectum venditōnis si ipaz ali
enationem que ex ea sequif q̄z ad ipsum titulum ven-
ditionis quod ex eo colligif quia in illis non se restrī-
xit ad vendi. tm̄ sed expzessit etiam q nō posset pigno
rari vt pz in dcā. l. volūtas 7 dcā. l. codicillis. §. istitu
to. 7 in dicta. l. p̄ filiū. §. fundū. phibuit etiā donatio-
nē 7 adiecit rōnē dicendo. Jta em̄ fiet vt fund2 de no
mine meo nunqz exeat ⁊c. Ex quib9 apparet q voluit
se restringere ad solā venditōez postqz phibuit alios
actus ex quib9 sequif alienatio: z censef habuisse re-
spectū ad ipam alienatōez. Sz in casu nro de sola vē
ditōne fec mentōez. Et ad illā se restrinxit bis in xbis
dicēdo q nō posset vendē vel aliqs 2ctus venditōnis
fieri nec aposuit aliquā cām 2pter quā posset colligi

q̄ sen serit etiaz de alio actu alienationis vnde cū pos sit subesse alia causa ꝑpter quam voluit se tm̄ ad vēditione restringere.s. quia fratres interdum ꝓpter discordiam que naturaliter solet inter eos oriri maxime ratōne cōionis bonorum dicta.l.cuz pater.§.dulcissimis in fi.sibinuicem emulantur z alter iniuriā alterius vendit partem suam z det fratri socium risosum quem interest non habere.ff.p socio:idem q̄z z sic voluit ꝓhibere alienatōnem iniuriosam sed heredis institutio de extraneo nō est iniuriosa:q̄ nec animo iniuriandi fieri p̄sumitur.de alie.iudi.l.hoc edicto.§.sed heredem. Non recedam ergo a significatu vocabuli nec ipsum extendam postq̄z de mente testatoris ꝑ nullas coniecturas apparet de leg.iij. non al̄r postq̄z alia pōt subesse p̄sumptio z ratio ꝓhibitōnis ꝺ qua supra que solam vēditōnem ꝓcernit z nō alium titulū alienationis maxime oīno dissimilem sed vltime volūtatis.l.verba ꝓtraxerūt de ver.sig. Si em̄ hoc fecisset q̄ noluisset extra filios exire vel hoc dixisset vel cuz vēditione fecisz mentionē etiam de aliquo alio ꝓtractu alienatōnis sicut fecerit in legib⁹ de quib⁹ supra et tūc etiam heredis institutio ꝓhebenderet̄.l.peto.§. fratre.de le.ij.z ibi plene per bar.maxime aūt p̄dicta procedunt quia in penali dispositōne testatoris sicut nō recedit̄ a psona expressa.l.mulcta non ꝓmittit̄ de condi.z demon.ita recedi nō debet a ꝓtracto expresso cuz sit eadem ratio scz odium pene ergo ꝛc.ff.de fonte.l.j. z q̄ bona est argumentatō ꝺ psonis ad res.ff.de vul. z pu.l.qui plures liberos.z no.in.l.miles ita heredem. §.z q̄ diximus.ff.de testō mili.ac etiam ꝓpter eniam voluntatē q̄ testatoz nō sine ministerio credend⁹ est de vēditōne tantū fecisset bis z eodem ꝓtextu verborum mentionem nisi vt daret intelligere q̄ de illo tm̄ intelligebat al̄s su ꝑfluo fuisset locutus vel repecijsset qꝺ dicenduz non est qñ aliquis sanus intellectus pōt dari.l.j.in fi.ff.ad municipati.et ibi no.iuncta.l.cum pater.§.filijs matrē de le.ij.ibi naz obnixe voluntatis ꝛc. Concludo ergo dictū symonē nō fecisse ꝓtra ꝓhibitionem testatoris instituendo dn̄m antoniū et q̄ ꝓhibitio p̄dicta hoc casu nō ꝓhebendit alias alienationes dissimiles oīno a vēditione vt est donatio vel vltima voluntas ß similes vt ꝑmutatio bene ꝓhebēderet C.de rerū ꝑmu.l.ij. z no.in.l.j.coz̄ vtriusq̄z iudicij.q̄m ad illam posset mouere iniuriam fratris sicut in vēditōne qꝺ nō sic facile ad donandū vel instituē dum vt dictū est z q̄ ista respectum censet̄ habuisse testatoz ratōnib⁹ supradictis. Sup secundo quesito non expedit insistere attentis his que suprascripta sunt sed vt querenti satisfaciaz dico si p̄supponerem⁹ ipsum venisse ꝓtra ꝓhibitōnē p̄iudicaret̄ vsufructui relicto dicte sorori q̄tum ad dictum casamentū q̄ illud deberet venire ad fratreꝫ dicti symonis pleno iure z ex dispōne testamenti primi testatoris.z sic nō potuisset symon legare vsumfructū dicti casamenti sorori p̄dicte cum legatū p̄dictuz collatum fuerit in temp⁹ q̄ ipse symon.et eius heredes erūt priuati. facit de mā testō.l.stichus seruus me⁹ innecta.l.cum pater.§. libertis.ff.de le.ij.sed q̄tum ad vsufru.aliaz rerū nō fit sibi p̄iudiciū q̄ in illis nō fuit apposita pena ꝑ primum testatoreꝫ ß solū sup casamento g̃ ꝛc.quia in penis nō fit extensio vt dicta.l.mulcta.de libe.z postu.l. cū quidam z q̄ sepatoz ꝛc.ff.de calup.l.fi. de mino.l.papa. exuli. Sup tercio clarū est q̄ si pōt ꝓbari illū antonium fuisse filiū spuriū testatoris institutio de ipso facta fuit nulla in aut̄.qui.mo.na.effi.sui.§.penul.C. ꝺ natu.libe.aut̄.licet z in aut̄.ex ꝓplexu.C.de intes.z plene per bar.in.l.fi.de bis quibus vt indignis z sic locus est cause intestati.l.j. in fi.ff. si tabule testamenti nulle extabunt. Nec prodesset cautela qua testator vsus ē. scilicet non nominando ipsum filium suum ne sit in sua potestate legem fraudare.ff.de ꝓba.l.qui testamentum de le.iij.cum quis.§.ticia.z ar.ff.de volo arbitrio cuius ibi ne lex circumscribatur ꝛc.z de iur.iurā.l. iij.§.j.ibi alioquin ꝛc.z ad carbo.l.j.§.sed z si quis ibi naz si aliter ꝛc.de arbi.l.ne in potestate de iurisdi.omn. iudi.s.idem cum eodem.§.j. His ergo p̄supposit̄is dico dictam margaritam que ꝓponitur fuisse illi comūctā ex dcō vtroq̄ latere posse scilz ab intestato succedere in omnib⁹ bonis.C. de legi.heredi.aut̄, cessante etiā in dcō casamēto nō obstante dicta ꝓhibitōne. Et posito q̄ talis ꝓhibitio comprehenderet etiaz institutionem heredis extranei quia non ꝓpterea comprehendit legitimam successionem ab intestato vt est casus singularis ꝑm dy.z bar.in.l.cū pr̄.§.cū inē.ff.de le.ij.z ibi per eos z per cundez Bart.e.ti. peto.§.fratre ante fi. Et.l.si ita quis.§.ea lege. de verbo. obli.et hoc est clarum z indubitatum. Super vltimo vo q̄ sito qualiter possit ꝓbari dictum antoniuz fuisse filium spurium dicti symonis cum mater eius esset tempore conceptionis sue et natiuitatis nupta alteri maioz hesitatio est. Nam videtur ista ꝓbatio impossibilis quia p̄sumptio iuris videtur esse q̄ potius fuerit filius legitimus z naturalis dicti mariti in cuius domo scientibus vicinis natus est. C. de nup.s. vicinis.ff. de bis qui sunt sui iuris.l.filium q̄z q̄ fuerit spurius ex adulterio conceptus.ff. de adul.l.miles.§.que propter in fi.vbi videtur casus etiam si mater eius asseret contrarium cui non est in hoc credendum si maritus connersabatur tunc cum ea vel erat presens tempore conceptōnis ita q̄ possibile sit ipsum fuisse conceptum ex marito per illum tex.iuncta.l.iij.§.penulti. ff.de iur.iur.de ꝓba.l.fi.etiam si ꝓbaretur tunc ipsum symonem pluries fuisse cum illa connersatum:vt patet in dicto.§.que ꝓpter. Nec in hoc aliquid faceret in ꝓtriū q̄ dictus antonius simularet̄ dcō symoni.ff.ad munici.l.fi.§.penul.q̄ hoc fore ꝓtingere ꝓt cogitatōnem mulieris tempe ꝓceptōnis vt nota.in.l. queret aliquis.ff.de ver.sig. Breuiter in hoc passu dicendum est q̄ si maritus dicte domine non erat p̄sens vel non ꝙuersabatur cum illa tempe ꝓceptionis dicti antoniꝫ quod potest ꝓstare faciliter tunc cum nō potuerit esse illius facilius est ꝓbatio q̄ essz dicti symonis ꝓbando q̄ tunc ipse habebat accessum ad illam z cum ea se ꝓmiscebat quod ꝓbatur z iudicijs et cōiecturis extra de testi.c.preterea cum vere ꝓbari nō possit iuxta no.in.l.lucius.ff.de condi.z demon. Nam ex hoc ꝓbaretur q̄ esset filius symonis sicut si illa fuisset soluta per ea que no. Innocen. expresse in.c. michael de filijs presbyte.postq̄z enim constaret q̄ ille cū illa ꝓmiscebat z de alio nō apparet nec p̄sumitur nisi ꝓbetur et p̄sumentur in dubio filius illius argumento eorum que in sy.no.in.l.si seruum.§.si int̄ dnos de lega.ij. Sicut p̄sumitur ex marito quando est nupta quia eadem ratio est. Sz si maritus erat p̄sens z ꝙuersabat̄ cum ea tempe ꝓceptōnis tūc posito q̄ p̄sumeret̄ natus ex eo p̄sumptōne iuris,z de iure tm̄ admittitur ꝓbatio in cōtrarium per ꝓfessionem ꝑtis: vt no.C.de dona.ante nupt.aut̄.sed iam necesse per cy. z in corpe vñ sumit̄ per glo. Ratio est q̄: ꝓfessio nō est ꝓprie ꝓbatio sed releuatio ab onere ꝓbandi. vt not. per Jo.an.in.c.bone.de elec.de ꝓba. super rubrica in nouella z no.vj.q.vlti.actoz.facit de iudi. at si clerici. Unde nulli dubium q̄ si dictus antonius in iudicio vel extra parte tamen hoc vltimo casu p̄sente cōfiteretur se filiū spuriū dicti symonis fuisse talis cōfessio sibi p̄iudicaret posito q̄ ita nō esset.ff. de interog. act.l.fi.C.nō nu.pe.l.generaliter. Et posito q̄ de hoc nō possit scire veritatē ꝑ sensuz corporeū q̄ potuit scire ꝑ ltimas informatōes iuxta no.ꝑ Inno.i.c.fi. de iure calum.et per glo.cum contingat de rescrip.z quod

no.glo.in.l.in bonefidei.C.de iureiur. Et si ita ē seq̃t q̃ si ipse fac̃ se publice 7 cõiter appellari filiũ dicti Symonis 7 ita se vocat 7 reputat videt̃ mihi satis esse ꝫ ad ꝓbandũ ita eē ꝑ glo.ord.que ē in dicto.c.michael q̃ videt̃ ꝫ determinare etiã cũ agit̃ de ꝓindicio et exclusione filij 7 ꝑ ter.in.c.ꝑ tuas.de ꝓba.et.l.generaliter. ſ.allega.ꝑ q̃s apparet q̃ posteq̃ sic publice se nũcupauit 7 nũcupat et facit ab alijs nuncupari nõ possit postea in iudicio ꝙuentus asserere ꝛriũ. Et maxime ꝓcedunt ꝓdicta ꝙcurrentibꝫ alijs iudicijs 7 assertiõe materis. Et institutiõe facta de ipso q; nõ ē credẽdũ q̃ alter instituisset ar.l.quidã tñ filiũ cũ ibi no.de ver.obli. 7 qd̃ no.bar.in.l.j.ſ.iul'.ff.de libe.agno. 7 Ja.bu.in.l. j.ff.de ꝓba. Et ꝑ canonistas in.c.ex transmissa.q̃ fi.sit legi.ac etiã quia que nõ pñt de sua natura faciliter ꝑ bari directo ꝓbãt̃ ꝑ ꝙiecturas 7 indicia ꝑ idirectũ.ff. de re mili.nõ oẽs.ſ.a barbaris.et qd̃ no. glo. satis ad ꝓpositum.ff.de ꝓba.l.j. in fi.glo.et cy.C.ad.l.cor. de no.de ꝛb.sig.c.veniẽs.cũ sy. Nec ob.q̃ cõfessio facta de ꝙfes.q; verum est nisi sit frequẽs et ꝓtinuata et tiens repetita q̃ transeat quasi in publicã vocem 7 famã tunc.n.puto q̃ ꝓindicet ac si dicta fama portaret dictã ꝙfessionẽ ad ptẽ vñ sic̃ qñ interuenit nũcius vel epla ꝓindicat.l.publia.ſ.fi.ff.de posiri. Et idẽ si ꝓtineat in libro ipius ꝙfitẽtis sua manu scripta q̃i ꝑ hoc videat̃ voluisse q̃ qñcũq; ad ptẽ pueniat fidẽ faciat: vt no.bar.i.l.nuda.ff.d donа.ita puto q̃ fidẽ faciat 7 ꝓindicet qñ tã frequẽter 7 publice ꝙfessus ē q̃ ī famã publicã transiuit q̃ nõ min⁹ opat̃ ad deducẽdũ eaꝫ in ptis noticiã q̃ sc̃ptura 7 sic loco medij seu mediatoꝛ habeat̃ dicta fama q; ꝑ ls in cui⁹ aures diuulgat̃ loco cuiuslibet absentis cuius int̃est videt̃ recipere potissime q; nõ est ita simplex ꝙfessio ꝫ ē iũcta cũ tractatu q; se tractat et tractari facit tã q̃ filiũ symonis g̃ ꝛc.ff.ad macedo.l.ij.in ꝓin.7 ꝛb.j.C.e.ti.zenodoꝛ. Et q; ꝛeputas in ꝙscia sic se hꝫ vt satis ꝙbẽdit̃ ex narratis in puncto caute faciet aduocatus dicte margarite pare fibi ꝓbatiões ꝑ ꝙfessionẽ dicti antonij extra iudiciuꝫ cũ oi cautela 7 idustria añ q̃ litẽ moueat 7 ps alta machinet̃ iuxta no.ꝑ Jnno.i.c.olim.d restit.spolia.quod suo arbitrio 7 industrie relinquo.

Consiliũ.CLXXVII.

Filius viuente patre mente capto recepit dotẽ. Queritur vtr ꝑ restitutiõe illius bona patna sint obligata si filius viuo patre decesserit.

Nchristinomie Amẽ

Proponit̃ in facto q̃ quidã franciscus hns patrem nomine guidonem q̃ pater erat mente capt⁹ 7 sine intellectu et mẽte recipit vxorẽ et ꝙfessus est ab ea recepisse certã quantitatẽ noie dotis deinde viuente dicto suo pre mortuus est postea decessit dict⁹ guido pr̃ eius. Queritur nũc vtr ꝑ restitutõe dicte dotis sint obligata bona q̃ fuerũt olim dicti guidonis pris dicti frãcisci. Et videt̃ q̃ nõ qr ipe guido nõ recipit dotẽ nec se ꝑ ea obligauit sed ipe tm̃ frãcisc⁹ et ei⁹ bona sunt obligata: Guido ꝛo nõ nisi vsq; ad vires peculij si peculiũ francisco ꝙcesserat.ff.solu.ma.l.si cũ dotẽ ſ.transgrediamur.cũ ibi no.q̃ actio de peculio est ꝑsonalis.l.summa.in fi.ff.de pecu.et plc.no. in.l.frater a fratre.ff.de ꝙdi.indebi.ꝑ bar. Contrariũ videt̃ veritas in ꝙscia sic se hꝫ vt satis ꝙbẽdit̃ ex narratis in puncto caute faciet aduocatus dicte margarite pare fibi ꝓbatiões ꝑ ꝙfessionẽ dicti antonij extra iudiciuꝫ cũ oi cautela 7 idustria añ q̃ litẽ moueat 7 ps alta machinet̃ iuxta no.ꝑ Jnno.i.c.olim.d resti.spolia.quod suo arbitrio 7 industrie relinquo.

Consiliũ.CLXXVIII.

De quadã filia maritata a patre q̃ recepta dote renũciauit cũ iuramẽto 7 ꝓmisit nihil petere ampli⁹ inducta a dicto patre suo q̃ mlta bona materna ptinẽtia ad dictã filiã habebat apud se an valeat.

Nchristinomie Amẽ

Contra superius ꝙsulta facere videnṫ aliq̃. Primo qr scienti 7 volenti nõ infert̃ dolus.C.de trãsact.l.cũ donatõis. Sed ista elena sciuit factuꝫ 7 ius qr sciuit quot et quantum remittebat tam de bonis maternis q̃ paternis et sic factum et fuit certiorata a notario de virtute iuramenti 7 eius importantia vt ipse notarius attestatur 7 sic ius et bis non obstantibꝫ voluit iura sua remittere. Jgitur nõ videt̃ trãsactio facta dolo vel iuramentum dolo prestitum 7 sic videtur seruandum cum possit a iurante seruari sine peccato suo de iureiuran.cum cõtingat.nec relaxandum quia est sine peccato eius cui fuit iuratum nam tunc est locus relaxationi quando sine peccato iurantis põt seruari et sic ipo iure valet sed non sine peccato recipiẽtis.de iureiuran.c.debitores.et.e.ti.c.j. Et quod not. bar.in.l.si quis pro eo.ff.de fideiuss.versi.circa quartã

Sed ad hoc respondetur q̃ immo potest dolus cõmitti interdum etiam circa voluntatem 7 scientez sci licet quando caliditate seductus 7 solicitatus vult et consentit.ff.de libe.bo.exbi.l.iij.ſ.si quis volentẽ.versicu.sed et si volentez.de seruo.cor.l.j.ſ.q̃.ibi persuadere ꝛc.vbi habetur q̃ nimia psuasio ꝑ quam q̃s inducitur ad aliq̃d loco ꝙpulsionis 7 coactionis habet̃

Talis autem dolus patris p̃sumitur interuenisse erga filiam.scilicet multa psuasio 7 solicitatio ad id qd̃ erat vtile ipsi patri 7 damnosuꝫ valde ipi filie que solicitatio et psuasio non sine magna caliditate et machinatione patris facta presumit̃ que caliditas et machinatio idem est quod dolus.l.j.ſ.dolũ.ff. de dolo. et faciũt predicta vt licet p̃fata elena ꝙsenserit sciẽter et

voluerit coacta tamen et cõpulsa videat consensisse et voluisse vt dicta.l.j.§.ij.ff.de ser.cor.per.pfuadere Nec aũt pfuasio multa 7 sollicitatio caliditas et machinatio patris satis deprehẽdit prima facie interuenisse ex natura rei gest.et ex nimia 7 enormi lesione dicte filie que pro q̃ngentis sibi dandis de bonis pprijs ipius filie scz de dote materna renũciauit residuo qđ ascendebat ad triplũ et etiã hereditatis paterne 7 doti de suo dande. Et hoc est qđ videt esse de mẽte tex. in.l.si supstitis.in fi.C.de dolo.dum dicit sane si lesa est immodice ꝛc. Naz innuit manifeste q eoipo q er transac.facta cum patre filia repitur īmodice lesa censeatur fuisse lesa dolo et circumuentiõe patris q autẽ ista sit īmodica lesio nulli dubiũ est p.l. vñ si nerue.ff. p socio.et qđ ibi p Bar. Qualitas etiã psone facit vt defacili pmiserit sibi pfuaderi tuz qz femina. ff.ad velley.l.ij.§.verba.tum qz minor.ff.de mino.l.j.in pn ci.tũ qz filia.qz faciliter inducit a patre ar.l.j.§.q̃ bonorande.cum ibi nota.ff.quarum rer actio non det. Nec ob.quod ibi no.bar.in fi.s.q oportet pstare deminis precedentib⁹ alis nõ psumit bocipso factũ metu nimie reuerẽtie p ea que no. Inno.in.c.causaz matrimonij de offi.delega.qz istud qñ nõ pstaret de enormi et euidenti lesione sed hic est secus g̃ ꝛc.p dictam l.si supstitis.nisi in fi.C.de dolo. Concludit g̃ dictũ iramentũ tanq̃ dolo patris psumpto ex tanta lesione pstitũ debere relaxari qz nõ sine pctõ patris põt obꝑnari licet sine pctõ filie sit ideo ppria auctoritate non debet venire contra:iuxta no.p Inno.in.c.venerabilem in fi.de elec.7 archidyac.in.c.ij.de pac.li.vj. iũcto dicto.c.debitores.cũ his que no.in.c.j.e.ti.et p barto. in dicta.l.si quis p eo versi.ad quartũ. Et tanto magis pater iste fuit repẽhendendus q introduxerit filiã ad tam damnosaz transactionem quanto filie plꝰ tenebatur 7 debebat ex voto pentis plꝰ puidere filie q̃z vni alteri.l.nihil.§ facilior de bonis liber.vnde liberi. l.scripto.sicq̃z simul officiũ qđ homo debet homini.l. vt vim.ff.de iusti.et iur.offendit.vt ibi.in fi.Et etiam pietatem quam etiam pater debet filie.C.de neg.gest. l.j.et no.e.ti.l.officio.et naturalẽ rõnem.l.cũ ratio. de bo.dam.Nec ob.q decretum iudicis facit cessare p̃sumptionẽ fraudis.l.j.C.de predijs curi.7 quod ibi p bar.Et etiaz q fuerit adhibita cause cognitõ:vt no. in spe.de emp.7 ven.§.nunc dicendũ.xsi.et breuiter Quia illud verũ nisi ex manifesta enormi lesione cõtrariũ appareat qz nulla ẽ maior pbatio q̃z p facti euidentiã:iuxta nota.p Inno.de pbati.c.proposuisti.ff. de inoffi.testa.l.si ps.ibi nisi apte iudicẽ inique ꝛc. de pe.here.l. postq̃.in fi.Et qđ no. Inno. de re iudi. cũ bertoldus.in glo.no.q post diffinitiuã: Nam hic fuit interpositũ decretũ ex arrupto. Nec apparz q super his que hincinde allegabant aliqua discussio facta fuerit vel cãe cognitio.et sic paz optatur.l. cuz hi §.pretor.ff.de transac.l.magis puto.§.si es alienũ. et l.q̃uis.ff.de reb eor.vna nanq̃z p̃sumptio tollit alteram.l.diuus.cũ ibi no.ff.de in integ.resti.l.cũ de indebito.de pba.fortius tollit presumptio p euidentiam facti in ptrariũ. Preterea dicebat bal.in dicta.l. cuz hi §.pretor.tunc esse verum dictũ spe. q decretũ iudi.faciat presumi cause cognitionẽ adhibitam quando de hoc fit mentio in instrumento alis secus. p̃serti quando agit de magno p̃iudicio 7 allegabat no.ī dicta.l.j.C.de fide instru.7 iure ast.sisca. Et ita me audiente limitabat illud dictũ. Preterea vnusq̃sq̃z cogitet qualiter vna puella nundũ nupta et existens in manib⁹ patris 7 potissime carens matre que ipam habeat pfortare sed habens potius forte nouercã q̃ habeat eam terere et in odio patris ponere.ff.de inoffi. testa.l.iij.in fi.nec sci uit aut potuit vel ausa fuit ptra dicere patri tale q̃d ab ea poscẽti vnde sufficit fundare intentionẽ istius filie in iusticia naturali quã vnusquisq̃z in mente sua sentit vel sentire põt.l.scire oportet.§.sufficit.ff.de excu.tu.videlz q ista filia nõ libera voluntate sed a patre seducta psuasionibus 7 calliditatib⁹ 7 machinationib⁹ voluit:qz vt dixi dolus interdum volenti.vt.l.ij.§.si quis nolentem.de libe.exi.et.l.cũ qui.C.de aposta.7 de rap.virg.l.j.ante fi. Et etiã dico q illud qđ no.bar.in.§.que honorãde ꝑm Inno.videlicet q oportet constare de minis precedentib⁹ ꝓcedit in vxore que audacior est ad ptradicendum marito q̃z vna puella innupta 7 sic naturaliter timida minor annis 7 carens matre ad ptradicendũ patri a q̃ melius debebat 7 poterat sperare q̃z vir a viro maxime in tamdamnosa trãsactione 7 enormi lesione:argu.in.c.sup hoc.de renunct. Nec obꝙuis.de pact.li.vj.vbi tex.innuit q nõ presumit patrem induxisse filiã vi metu vel dolo nisi appareat: qz ibi nõ sic enormiter filia ledebat a patre sicut hic. Nã ibi pater dotabat filiam de suo 7 voluit q dote pteta nõ haberet amplius ad bona sua regressuz certe pater poterat illi auferre ceta bona sua p testm si dos sufficiebat ad legitimaz vl si nõ sufficiebat parz restabat in miz si per ptractum id facere potuit non enim auferebat filie id qđ erat ipius filie sed id qđ futurũ erat si nõ abstulisset qđ facilius fieri poterit.l.patre furioso. ff.de bis qui sunt sui iur.cum ibi no.potissime cum per aliũ modũ posset auferre vt dixi. Et sic nullaz iniuriaz faciebat filie que nullum ius formale habebat in bonis patris eo viuente.l.j.§.sed an impuberi. de colla.bo. l.fi.de libe.agno.Et qđ no.in aut.si qua mulier.in fi. p glo.C.de sacrosanct.eccle.vnde dicere poterat pater meum non tuũ tibi denego auxilium:iuxta notata in.l.assiduus.C.qui potiores in pig.habe. Sed hic non sic:quia nil dabat de suo sed partem paruã de eo qđ erat filie 7 visus fuit auferre residuum in triplo plus et etiam id ad quod sibi dandũ tenebatur de iure nature vnde non potest videri cuz qua conscientia hoc fecerit.Et sine dubio in foro conscientie deberet agere penitentiam de tamcalido cõmento 7 tanto asperiorem quanto erga cariorem 7 cui magis tenebat exercuit nec potuit vel posset in tali foro absolutionem impetrare nisi restituto ablato.vt in.c.peccatũ.de regulis iuris libro.vj.merito ergo dictum iramentuz venit relaxanduz quia ipius observantia sine dubio tendit in peccatum et interitum anime ipius patris licet non ipsius filie ergo ꝛc.vt patet ex no.per bart.in dicta.l.si quis p eo.versi. ad quartum.Et parz in c.j.de iureiur.Et vidi bonos et discretos pentes babentes bonam 7 scrupulosaz pscīam relinquere interaliter bona et dotem maternam filie primi mimogenij quãtũcũq̃z plures filios etiaz masculos haberẽt ex sco:qz lex pscientie ad hoc eos inducebat. Et est etiam hic presumptio fraudis contra patrẽ ppter nimiam cautelam quã adhibuit faciendo p viã transactionis 7 fingendo litẽ 7 codẽ instanti oia expediendo: ar.eor que no.ī.l.si quis sub ditione.ff. de pdi.insti. Lcum hi.§.si cum lis.ff.de transac.extra de resti.in integrũ.cũ ex bonis.Et qđ no.in.c.ad nostram. de empt. et ven.de caute.vsurarior.p hosti. Sciendum tamẽ est q cum petet iuramentum relaxare debebit hoc allegare q fuit seducta vel circumuenta tẽperando tamen verba iuxta.l.nõ debet.in fi.ff.de dolo. Nisi cuz allegaret deceptionẽ nõ presumeretur qz sup nõ allegato presumptio nõ resultat verba sunt bal.C.de pactis.l.si certis annis.in fi.tercie colũ.p.l. si adulterium cũ inestu.§.idẽ pollioni.ff.de adul.qđ etiã vult bar.ī l.cũ q̃d.ante fi.ff.si cer.peta.ß hoc allegato resultabit p̃sumptõ ex his que s̃.dixi et ß de pño dubio. Sup est aliud qz sublato iuramento remanebit transactio valida mero iure:qz dolus rei seu debitoris resistentis

nō reddit trāsac. nullam: licet dolus actoris sic ſm ea que no. p glo. in. l. ſub ptextu. la. j. C. de trāsact. et. l. in ſumma. i pn̄. ff. de pdi. indebi. Nec competit in integ. reſti. ex ti. de mino. quia vt dicitur transactum eſt tps vt. in. l. fi. C. de tempo. in integ. reſti. Et quia etiam ſi non eſſet trāſactum ꝓtra patrem nō datur reſtitutio ex edicto de mino. C. qui et aduerſus quos. l. fi. Nec poteſt agi actione prima quia ſublata eſt ipſo iure p acceptilationem z aq̄li. ſtip. precedentem que inter-uenerunt vt patet ex inſtrumēto. Sed ad iſta rn̄det facilter q; dabitur actio in factū ſuccedēs loco pme: tū q; ꝓtra patrem quē ſi viuit nō dat actio ꝺ dolo ß in factū dicta. l. ſi ſupſtitis. tū quia transactū ē bi-enniū poſt quod nō datur actio de dolo de eo q̄ ad aduerſariuz puenit. l. itaq; z. l. ſabbinus. ff. de dolo. et no. co. ti. l. fi. in prima glo. Item eſt alind dubiuz: q; ſi nō valet iur. trāſactiōis tāq̄ fuerit ficta lis. l. cuz bi. re pacti vel ſimplicis quentiōis: q; in inſtrumēto fue-rūt apoſita verba illa ad hāc quētiōem trāſact. z pacta z amicabilem ꝓpoſitiōez ꝛc. ſm ea que no. bar. in l. ſi de certa. et. l. ſi cā cognita. C. de trāſact. Sed ad ß rn̄det q; licet ſimplex pactū vel quētio nō viciat ex eo q; factū vel facta ſup eo de quo nō erat lis bene tamē viciant ex eo q; dolus interuenerit q; verba edicti p-torꝭ ſunt generalia. ſ. que dolo malo facta eſſe dicēt ff. de dolo. l. j. §. j. Concludo g̃ ex oīb iuramentuz eſſe relaxandū z poſt relaxatiōem p̄fatam belenā poſ-ſe contra dictam quentionem venire ꝓpter nimiaz le-ſionem nam apparet q; dicta domina non habuit ani-mum donandi: q; nō tranſegiſſet. Laus Deo.

Conſiliū. CLXXIX.

Fodere cotes aut metalla ſubtus terram an liceat cuilibet etiaz ſi alteri noceat. Et de venis coztareis vi-de plura.

Nchriſti nomie Amē

Fundamentū p̄fati domini vicarij nō eſt bo-nū neq; verū et male prenunciauit z peſſime ſalua ſui reuerentia. Et primo dum dicit q; ille vene cotarie erāt illoz ſub quoz p̄dīs fuerūt inuente nō eſt veruz cū eſſent occlte añq; repte cēnt ſicut nec thezarus. oc añq; fuerit rept⁹ ß efficit inuētoris. l. nūq;. §. thezaur⁹. ff. de acq̄r. re. dō. ita et iſte vene facte fuerūt inuentoꝝ-rū nō liceat ingredi fun dū alienū inuito dño. ff. ꝺ acq̄rē. ſtatim q; fuerūt inuēte. et licet p inueniēdo thezaurū re. dō. l. iij. etiā ſi nihil ſibi noceat. Pro repiēdo tn̄ ta-les venas q̄ mag. par ät agone bn̄ licet fodere ſub ali-enis predijs ſine damno dn̄i ꝓpter publicā vtilitatez vt dicit azo in ſum. C. de metallarijs. li. xj. et eſt glo. oz ꝺi. in. l. q̄ſdam. eo. ti. et pbat p illam. l. cūcti. e. ti. Nec ē bona rn̄ſio facta p p̄fatū dn̄m vicariū. ad illas. l. ſ. q; loquunt in venis metalloz et q; cotes nō ꝓtinent ap-pellatiōe metalloz z dicit azo tenere in ſumma illius ti. q; ſit ſpeciale in metallis: q; ipe dn̄s vicarius nō vi-det vidiſſe tex. illarum legū ß menteten⁹ fuiſſe locut⁹. Nam ille leges nō loquunt in venis metalloz: ß ī ve-nis ſaxoꝝ z ex eis plene z clare patet licet alie leges illius tituli loquāt de metallis z etiaz rubrica. z ſic ni-grū illius tituli eſt generalius et plenius q̄ rubr. ſicut ecōuerſo interdū ꝓtingit. C. de ſportulis. in rubro et nigro. Nec eſt verū q; azo in ſumma illius ti. dicat eē ſpeciale in metallis: immo dū allegat. l. quoſdā. e. tit. p quā ſe fundat ſumēdo argumētū a ꝓtrario ſenſu illi⁹ l. que loquit q̄n fiebat cum preiudicio domini ſentit expreſſe q; idem ſit in venis ſaxoꝝ z cotum cū illa. l. de talib⁹ venis loquatur. Conſtat autē q; ita vertitur publica vtilitas in iſtis cotib⁹ ſicut vertitur in metal-lis q; ſine ipſis cotib⁹ nō poſſent homines eoꝝ exer-citia facere. Similiter cōſtat q; nullū vertitur preiu-dicium dominoꝝ dictoꝝ predioꝝ cuz dicti in-uentores nō fuerint ingreſſi ſupficiem fundoꝝ ſuo-rum ſed in alio predio fecerunt foramen et cuniculuz nec impediuntur domini ſupra ſupficiem fundoꝝ ſuorum ſerere et arare z fructus recolligere nec in alio minuunt redditus ac ſi dictus cuniculus factus nō eſſet nec cotes foderentur. Nec dubitatur debere labe factari vel coꝛruere ſupficiem predioꝝ. Et ſic non obſtat. l. venditoꝝ. §. ſi cōſtat. ff. communia predi-oꝝ. q; ibi loquitur et debet intelligi quando cuz dam-no domini volebat quis hoc facere: qa forte in ſupfi-cie fundi volebat fodere z ita intelligit glo. in dicta. l. quoſdam dum reſpondet ad illam legem. Preterea longa differentia eſt inter lapidicinas z venas ſaxoꝝ: nec ſic vertit publica vtilitas in lapidicinis nec cū tā-to agone z ſumptu laboreq; parant cū lapidicine ſo-leant eſſe in ſupficie et in aperto. Nec in longuz mul-tum extendūtur ß vene ſunt ſubterranee z pfunde et occulte z in longū extendūt et ſunt de ſaxis magis ne-ceſſarijs vt ſunt cotes et marmora que nō defacili vel in multis locis repiuntur ſed paucis. iſte. n. cotes p to-tum mundum portant z forte in italia nō repiuntur tales vene ſicut ibi: cum tamen lapidicine quaſi in q̄li-bet terra et loco reperiūtur nec ad alia loca trāſportā-tur eo mō quo cotes z marmora que ſunt magis pci-oſi lapides q̄z illi q̄ de lapidicinis fodiūt. facit. l. ceſar. ff. de publicanis. nō eſt ergo bona argumentatio ꝺ la-pidicinis ad venas cotarias z marmorias de quib⁹ lo-quunt ille leges in ti. de metal. merito ponūt ille due leges in illo titulo de metallarijs. ad ſignificandum q; debet eſſe idem iuris. in illis quod eſt in venis metal-loꝝ propter eandem publicā vtilitatē que vtrobi q̄z vertitur et eandez ſeu ſimilem pcioſitatē z iſta poſ-ſet eſſe alia reſponſio notabilis et ſolennis ad illā. l. vē-ditoꝝ. §. ſi conſtat. volendo defendere gloſam. et azo q; liceat dominis inuitis tales venas ſub alienis fun-dis reperire non ergo bene conſiderauit prefatus do-minus vicarius. Et poſito q; predicta ceſſarent ſaltē pars dicti martini acquiſiuit dictam venam per pre-ſcriptionem. Nec obſtat q; nō habet cauſam contin-nuam vel quaſi quia hoc negat: put clare oſtendi in alio conſilio. Nec etiam obſtat q; nō eſt pbata ſcien-tia et patientia partz aduerſe ſine qua nō poteſt in ta-libus iuribus haberi quaſi poſſeſſio nec per ſequens procedere preſcriptio. C. de ſer. et aqua. l. q. quia pu-blicum et notoꝛium fuit in ciuitate pergami per totū tempus preſcriptionis qualiter martinus cum ſuis ſe-quacibus fodiebat ſub predijs illoꝝ vnde domini p̄ ſumuntur habuiſſe noticiam de eo quod per oēs pu-blice ſciebatur. l. cumquidam. §. quod dicit. ff. de acq. re. ha. debere. inſti. l. fi. cum ſy. et. l. regula. de iur. z fac. ignorantia. Quinimmo vt mihi dicitur illi qui nunc faciunt controuerſiam huic martino pluries iuerunt ad laborandum in dicta vena pro dicto martino z ſic iſta allegatio eſt mere cauilloſa q̄a contra euidenter vera. l. ea eſt natura. ff. de regulis iuris. Item ad p-nunciationem factam per dictum vicarium et inhibi-tionem factam dicto martino q; nō debeat aduerſaz partem moleſtare et ſic fecit martinū actorē z adūſa-tū reū q̄ fuit actor et ſic euidenter iniq̄ z intolerabilis cū ecōuerſo debuerit facere clare p ſe patet q; poſito q; predicta omnia ceſſarent z q; dict⁹ martinus nō eſ-ſet effectus dn̄s dicte vene negari ſine rubore non po-teſt q̄n pbatum ſit ſufficientiſſime q; fuit in poſſeſſiōe vel q̄ſi ipius z etiā iuris canādi cotes ī ea p anos. xl. vl̄ vltra. Pars ät adūſa a paucis ānis citra cauare cepit

z cum ad venam ꝓuenit reperiꝝt ibi cauatores martini qui sibi ꝓtraduxerũt z ipe tunc retrocessit nec vlterius ꝓcessit nec vnq̃ cauauit ante pronunciationem dicti iudi. qua ḡ fronte potuit prefatus vicarius pronunciare q̃ nõ turbet in possessione in qua nũq̃ fuit. exq̃ in dicta vena nõ cauauerat licet ad eã ꝓuenisset. et posito q̃ cauasset possessio martini fuit antiquior: vnde etiã si fuisset iniusta fuit in ea defendẽdus q̃ nõ licuit pti aduersꝰ ꝓpria aucte de ipa expellere. ff. de vi et vi ar. l. j. § q̃ via me. c. in. literis. de restit. spolia. Nec ipm martinũ in ea turbare q̃ nõ habebat eã vi clã vel ꝑcario: vt no. doc. i materia interdi. vti poss. Et eo ipo q̃ est antiq̃or debet prevalere in illo interdic. vt in. c. licet causam. de pba. q̃ altera censet improba. et vicio sa. C. de acq̃r. poss. l. improba. Debet ḡ dicta pnunciatio in cã appellationis merito revocari cũ ex inspectione actoꝝ z testiũ manifeste patet de ipius iniq̃tate. ff. de inoffi. testa. si pars. ibi nisi apte iudicẽ ꝛc. Exprimit enim id qd̃ euidenter ꝑ falsum. s. q̃ altera ps erat in possessione dicte vene tẽpe adepti dñũ ꝑ dñium venetoꝝ qd̃ est expresse falsum: cũ in act. nõ appareat ꝓbatum q̃ ps aduersa vnq̃ in dicta vena cauauerit lz ad eã ꝓuenerit. Sed martin⁹ bene ꝓbauit ꝑ ꝗplures et longissimo tẽpe. Nescio ḡ quo spũ motus est ꝑfatus iudex ad sic ꝓnunciãdũ. Debet ḡ ꝓ iudicẽ appella. ꝓnũciari male z ꝓperã fuisse ꝓ illũ ꝓnunciatũ z insuper ꝓnũciare ꝑfatũ martinũ esse in possessione dicte vene z melius dꝰ poss. ꝓbasse. et inhibitionẽ facere alteri pti q̃ ipm martinũ z alios q̃ꝝ noie ipe venit nõ turbet nec molestet quousq̃ egerit ordinarie: et obtinuerit ꝙ dictũ martinũ in iudicio ꝓprietatis. ff. de aqua quoti. et esti. l. pennl. z plenius dixi in alio cõsilio z in. c. cũ venisset. cum ibi no. per Inno. extra de insti.

Consiliũ. CLXXX.

De eadem materia vene cotarie.

In christi nomie Amẽ

In cã mota per guasparem z Johannẽ fabri cium fratres z filias cuiusdã dñi Jacobi d̃ soardis de pergamo ꝙ martinũ de rumis z socios super q̃dã vena cotaria visis actis z actitatis in cã videt clare dicẽdũ ꝑfatos guasparẽ z Johannẽ actores debere in cã succumbere: ꝑfatũq̃ martinum z socios fore absoluẽdos a petitione illoꝝ causis et rõnib⁹ infra scriptis. z ꝓmo q̃ dicti agentes nõ ꝓbarũt que eis principaliter probanda incumbebant ꝑm tenorẽ libelli ipoꝝ. Nã si bene inspiciat ipi videnꝫ intentare negatoriã eo q̃ narrant se fore dños duaꝝ peciarũ terre tãq̃ heredes dicti dñi Jacobi patris eoꝝ quem dicunt fuisse dñm z q̃ dicto martino et socijs nõ cõpetit ius eundi ad dictas pecias terre nec ad venas sb̃ illis terris exũtes nec ibi fodendi z sic agũt ꝓ tuenda libertate reꝝ suaꝝ qd̃ ptinet ad naturã actõis negatorie. ff. si ser. ven. l. ij. circa prin. igitur ipa censet intentata. ff. de libe. z postu. l. gallus. §. j. et ibi no. z ꝑ bar. in fi. Debebant ḡ articulare z ꝓbare de dño suo in dictis pecijs terre sicut i libello narrarunt: q̃ dicta actio nõ cõpetit nisi dño sicut nec ꝓfessoria vt patet i dicta. l. ij. in prin. dũ dicit. negatoria dño dũ negat ꝛc. z in. §. j. si vsufruc. peta. l. vti frui. post prin. ibi. q̃q̃ ꝛc. et ver. q̃ si forte. tñ q̃a dñium deducit in iudicio incidenter nõ principaliter sufficit minoꝝ ꝓbatio nã sufficit ꝓbatio solius possessionis de ꝑnti qd̃ nõ esset si deduceret principaliter iuxta ea ã no. in. l. sicuti. §. si querat. ff. si ser. ven. z habetur in. l. j. fami. ber. et plene ꝑ bar. in. l. penul. ff. de cõdi. insti. z ꝑ cy. in. l. ij. in quarta. q. ꝓncipali. C. q̃ sit lon ga ꝙsue. z in. l. nõ ignorat. q accusa. nõ ꝑnt. q̃ dñio ta liter ꝓbato nõ habuissz necesse ꝓbare libertatẽ q̃ res ꝑsumit libera nisi ꝓ trũ ꝓbet. l. altius. C. de ser. et aq̃ z no. in dicto. §. si querat. ꝑ glo. et dicta. l. vti frui. §. q̃ si forte ſup verbo potiores. Jsti aũt agentes bene articularũt de dñio z de possessione dictaꝝ peciaꝝ terre tã patris ipsoꝝ q̃ꝫ ipoꝝmet. Sed de neutro ꝓbarunt si bene inspiciant dicta testiũ q̃ sup dicto dñio vel possessione nihil deponũt z posito q̃ deponerẽt z ꝓbarent de dñio patris eoꝝ quod tamen non est verum nõ tamen probant istos filios fuisse dicti domini Jacobi nec etiã q̃ sint eius heredes q̃ nec aliquid de istis fuit articulatũ et ꝑ tanto isti deficiunt in probando id quod ꝓbandum eis principaliter incumbebat. et ꝑ ꝙsequens debẽt succumbere eo iure q̃ actore nõ ꝓbãte possessores sunt potiores dicta. l. vti frui. §. qd̃ si forte. ff. si vsufructus peta. vbi tex. expressius. Jsti n. ꝙuenti sunt in quasi possessiõe huius seruitutis cauãdi sub dictis pecijs terre: nec istud negant agentes et testes etiã hoc deponũt. Nec isti agentes ꝓbant aliquid ꝓpter quod appareat eis ꝙpetere ius defendendi libertatẽ dictaꝝ terraꝝ: Jgit debent succũbere posito q̃ rei et conuenti non haberent ius cauandi vt in dicto. §. q̃ si forte. et in. l. j. circa princi. ff. si ꝑs here. peti. C. de rei vendi. l. fi. de edẽ. q accusare. cũ sy. Et istud fundamentũ solũ clarissimũ est et sufficiẽs ꝑ absolutione ꝑdictoꝝ reoꝝ. Sedo debent succumbere q̃ et si predicta cessarent tamen dicti ꝙuenti habẽt intentionẽ ipoꝝ fundatã sup dicta seruitute z iure cauãdi et duplici capite vt alꝫs dixi ꝙsulendo ꝓ dicto martino in alia simili causa quã habet cũ alijs psonis s. de iure cõi ꝑm qd̃ ꝓmittit vnicuiq̃ fodere sb̃ predijs alienis ꝓ dictis venis inueniendis. vt. C. d̃ metalla. l. si quos z. l. quosdam. etiã sine voluntate dñoꝝ z efficiunt tales vene illoꝝ qui suis sumptib⁹ illas reperiunt et hoc ꝓpter publicam vtilitatem z q̃ cũ magno labore z sũptu reperiunt. vt ibi no. ꝑ azo. in summa licet in lapidicinis nõ sic in quib⁹ nec etiã est vtilitas publica cuꝫ vbiq̃ repiant nõ sic in venis saxorum magis ꝑciosorũ nec tantus labor nec tanta impensa reꝙrunt. z hec ẽ rõ diũsitatis int dcãs. l. et. l. vẽditor. ff. cõia ꝑdioꝝ. z etiã alia q̃ pro cauandis lapidib⁹ ex lapidicina ingredi untur supficiem fundi et sic impediunt vtilitatẽ domini q̃ ex supficie nõ ex fundo vtilitatẽ capit nõ sic ꝑ cauandis venis sed itur subtus supficiẽ z in fundo et sic dñi vtilitas nõ impedit. Nec ob. si dicat q̃ hic cessat illa ratio de publica vtilitate cum isti agentes sint etiam parati fodere ꝓ vtilitate publica z sic videretur ꝑferendi rõne dñij q̃ respondet q̃ locus fuit ꝑoccupationi sicut in alijs reb⁹ que in nullius bonis sunt. ff. de acqui. re. do. l. ij. in prin. Nam et talis vena lapidicina anteq̃ fuerit inuenta in nullius bonis erat licꝫ esset sub fundis alienis sicut nec thezaurus igitur efficitur inuentoris. l. nunq̃. §. thezaurus. e. titu. Nec obstat q̃ testes deponunt q̃ illorum sunt dicte vene q̃ꝝ sunt predia superiora quia istud non possunt nec potuerunt percipere aliquo sensu corporeo sed solo intellectus cum istud stet in iure non facto ideo testimonium ipsoꝝ in hoc nihil valet nisi reddant sufficientem causam dicti sui etiam non interrogati. vt notat Innocen. in. c. causam que. de testib⁹. et not. bar. in. l. solam. C. de testi. sed hic nullam sufficientem causam reddunt nec ꝙcludentẽ necessario si bene dcã omniũ ꝓcunctentur ḡ ꝛc. l. nõ hoc. C. vnde co. Et veritas est in ꝓtrarium ꝑ ea q̃ dicta st̃ s. et arg. dicti. §. thezaurus lz sit defossus in fundo nr̃o nõ ꝓpterea est meus. Preterea posito q̃ ita esset vt testes dicũt tamen ꝑfati dñi sciẽdo et patiendo ꝑ xxx. annos et vltra illos fodere in dicta vena perdiderunt omne ius quod

habebant et illi fodientes ꝓscripserunt sicut prescri-
ptissent vsufructū si dñi ꝓmisissent eos vti frui supfi-
ciem iuxta no. ꝑ cy. C. de ser. et aqua. l. q. in. vj. q. quia
ista ꝛmoditas fodiēdi potius simulat ꝙ vsufructui ꝛ sic
pōt dici seruitus ꝓsonalis seu ꝓsonale ius qđ debet a
re ꝓsone cꝫ seruitus realis que nō debet a re rei iuxta
no. in. l. pecoris. cū. l. sequenti. ff. de seruitu. rusti. ꝑdio.
ꝛ sic censetur habere cām ꝓtinuam ꝛ factū homis ad
eius vsuz reqrat sicut et vsufructꝰ vel vsus: iuxta no.
p bar. in. l. insto. §. nō mutat. ff. de vsuca. iō potuit pre
scribi long. tēp. cū ti. ꝛ longissimo sine titulo: qz ipius
quasi possessio retinet aīmo licet nō sit in seruitutib
realib: in quib quasi possessio nō retinet aīmo vt di
xi in dicto alio cōsilio qđ feci ꝑ dicto martino in alia
sy. causa. Supflua ḡ fuit dicta ꝓbatio. s. ꝙ dicte ve-
ne sunt illoz quoz sunt predia supioza postꝫ patien
do tanto tpe ius omne ꝑdiderunt nec ꝑnt negare ꝙn
sciuerunt tñ qz ipimet actores ponūt in eoz articulis
ꝙ qñ cauat in dicta vena nō pōt esse ꝙn sit notoriuz
et manifestum cum plures ꝓsone illud vadant igit ꝑ-
sumit in noticiā oim et singuloz deuenire maxime do
minoz qz interest. l. regula. in princi. ff. de iur. et facti
igno. l. miles. §. penl. de adul. ꝺ here. insti. l. fi. Ex qua
scia vel patientia dñoz inducta fuit ḡsi possessio ipo
rum fodientiū. l. q. C. de ser. et aqua. Tū etiaz qz ex q̄-
dam instrumento ꝑducto in cā dī apparere ꝙ ante-
cessores istoz agentiū fuerunt socij ꝛ ꝓceperint ꝛmo
dū ex dicta vena. Itē nō habet obstare ꝑdictis ſ aliud
qđ prefati agentes nisi sunt ꝓbare. s. ꝙ tot sint vene
quot predia ꝑ q̄ subtus trāseūt. Primo qz testes hoc
nō ꝓbant cū sup hoc nō potuerint reddere rōnē nec
etiā reddiderūt ꝑ aliquē sensuz corporeuz qđ req̄rit
vt valeat testimoniuz. l. si qs testiū. C. de testa. Nam
vt de ceteris sen sib taceam ꝰ ꝓstat ꝙ ꝑ visuz q̄ sensus
esset magis appropriatus si fieri posset talis ꝓbatō nō
potuerunt hoc ꝓcipe qz licet diuersitatē ꝑdioz ī ipa
supficie potuerit visu ꝓcipe eo qz distinguūtur ꝑ se-
pes ꝛ fossata et regiones. l. si quis duas. §. j. ff. cōia pre
dio. Hec tñ nō cadunt nec apparent in dicta vena. et
dicti termini q̄ sunt in supficie ꝛ distinguunt vnum
fundū ab alio. Et sic inducūt diuersitatē ad venā ſb-
forniter subtus plura ꝑdia iō dicit vna: licet predia
sint plura. Sic videmus in sy. in illa mensura q̄ dicit
canna cū qua mensurat pannus. Nam ibi sunt plura
signa denotantia brachium medium brachium tamē
mensura seu canna est vna tm̄ nec ex illis signis multi
plicat. vt dicit bar. in. l. si solus. ff. de acq. here. Et eti-
am in fundo qñ diuidit ḡra vberioris culture. nā nō
ꝓterea fiunt plures fundi. l. gaius. ff. de leg. ij. Et sic
videmus in lapide q̄ est in ꝛfinio duoz dñoz. Naz
licet sit vnius cuiusqꝫ dñoz ꝑ regione ꝑ qua coberet
illi fundo ꝛ sic ꝑ diuiso vnicus tamen lapis est ꝛ post-
ꝙ inde est eiusdus est cōis oīm ꝑ indiuiso. ff. de acqui.
re. do. l. adeo. in fi. cū. l. se. ꝑ socio. l. penul. coīa predio.
l. arboz. Ita et in ꝓposito posito ꝙ ista vena transeat
subtus plura predia ꝛ ꝙ esset vniuscuiusqꝫ ꝑ regiōe
cuiuslibet predioz nō ꝓpterea ex hoc ꝓbaret ꝙ eēnt
plures vene. imo vnica est tm̄ cōis pluribz eo mō q̄ la-
pis est in ꝛfinio duoz fundoz. Et ex hoc seq̄tur ꝙ
nō ꝑdest agentib illd quod allegant supra. etiā si es-
set verū. s. ꝙ. xx. annis citra predicti martinus ꝛ socij
nō foderūt in dicta vena q̄t. est subtus ꝑdia ipoz. qa
dico ꝙ cuz vnica sit vena in quacunqꝫ ꝑte ipius vene
foderunt retinuerunt quasi possessionē totius fundi
poss. acquirit. l. ij. in prin. ff. de acqui. poss. et qui anim
colam tangit totū corpus videt. l. vulgaris. ff. de fur
tis. Negari ānt nō pōt q̄n sp et ꝓtinue in aliqua ꝑte
dicte vene cauauerint ḡ ꝛc. Preterea posito ꝙ eēnt
tot vene quot sunt predia bucus tñ et filonus est vni
cus a prima buca vsqꝫ ad vltimū terminū cum igit dī
ctus martinus et socij retinuerint bucum et ipo sem-
per vsi fuerint saltem in eundo ad cauandū vltra di-
cta predia sub quib aliqn̄ cauauerunt licet postea de
stiterint cum saltē retinuerint aptitudinē. l. foramen.
in fi. ff. de seruitu. vrba. predio. vbi est casus ꝑ suppo-
nendo ꝙ istud ius nō dicat habere causaz discōtinu
am sicut nec ius vsufructus vel vsus ꝑ ea q̄ supra di-
xi. Patet ḡ ꝙ prefati agentes supfluo et inuanuz la-
borarunt in probando ea que deduxerunt in articu-
lis secundis. Laus deo.

Consiliū. CLXXXI.

De eadem materia vene cotarie.

Nchristi nomie Amē

Uisis allegatiōib supascriptis ꝛ quibusdā
alijs factis ꝑ eundē allegantē sup eodē articulo. s. an
sufficienter sit ꝓbatū ꝑ ptē ꝙ ista ps vene vel cunicu-
li de q̄ est ꝓtroversia sit ps fundi ptis aduerse. i. de di-
recto et ꝓpendiculariter vt solent astrologi dicere ſb
fundo seu supficie fundi dicte partis adūse ꝑ testes
q boc asserūt. Sed in cā scie interrogati nullā aliā as-
signant nisi ꝙ viderunt ꝛc. Teneo cum predicto alle
gante ꝙ hoc nō sufficienter ꝓbatuz īmo nullo modo
ꝑ tales testes qz istud ꝙ ꝓpendiculariter ꝛ ꝑ directaz
lineā subiaceat supficie dicti fundi nō pōt sensu ocu-
loz vel visu ꝓcipi ꝫ solum iudicio et discursu rōnis ꝛ
em ipa supficies possit videri et etiā cuniculus atten-
ta tamen distantia ꝛ ꝓfunditate que ꝓponitur in fa-
cto non sic potest videri ꝙ subiaceat de directo sicut
nec pōt videri dñm sed comprehēdi ex his que vide-
ri possunt vt actib possessionis vñ sicut ad ꝓbationē
dñij nō sufficeret reddere rationem ꝑ visum ipius do
minꝰ qz potius iudicaret testis q̄ iudicaret ꝫ etiā ne-
cesse ꝙ aliam rōnē assignet ꝓm ea que not. Jnno. in. c.
cū cām. de testi. et ꝑ doc. in. l. solam. c. eo. Ita debāt
hic testes aliam rōnem annectere ꝑ quam iudicio ra-
tiōis possent illud ꝓprehendere puta ꝙ buca dicti cu
niculi est de directo ꝛ ꝑ rectā lineaz ex opposito fundi
vicini. Et ꝙ cuniculus vene semꝑ a principio vsqꝫ in
finem vadit ꝑ dictā lineā ꝛ ī nulla ꝑte distorquet ꝛ sic
de alijs. Nec sufficiebat dicere vidi cū videri nō pos-
sit vt dixi. Quinīmo ꝓm figuram quā vidi de isto cu-
niculo ꝛ foramine ricabone manifeste et ad oculū vi-
det ꝓbari ꝓtrarium cū illud foramen qđ incipit in fū
do ptis aduerse nō tendat totū ꝑ rectam lineā i hunc
cuniculum. Sed cum distortione que est in vltimo ꝑ
fundo qz distorquet a linea recta ꝑ quē fecit distēsuz
Et incipit ire ꝑ transuersuz. Quicqd sit iudex vel cō
sultor q̄ pōt rē subiicere oculis et certificari ꝑ rei evi-
dentiam qua maiorē nō est dare. vt no. Jnno. ī. c. ꝓpo
suisti. de ꝓba. nō ꝫ plus credere dictis testiuz de ista
re cꝫ ipe possit suo sensu et visu ꝛ iudicio rōnis ꝓpbē
dere. Videat ḡ locū ꝛ ꝓpbendet an dicti testes neces
sario vel presumptiue et sic ꝓpbendit ꝙ nō potꝰ cre-
dat sibipi cꝫ illis. l. si in ruptione. §. ad officiuz. ff. fun.
regum. q̄ tex. nō ꝓpter aliud q̄ ꝓpter dictas qōes ꝛ si-
miles factus est querere. n. visum alteriꝰ vbi possumꝰ
habere. ꝓpriā demencia videt sicut dicit aristo. ꝙ q̄re
re rationem vbi habemus sensum est infirmitas intel
lectus vt vnum sciamus ꝙ alteri ꝑti incumbit onꝰ ꝑ-
bandi ꝙ ista ps cuniculi et vene subiaceat ꝑ rectā li-
neam ꝑdio suo cum ꝑ hoc intendat excludere intenti
onem agentium. l. in exceptionib. ff. de ꝓbat. cum sy.
Laus deo.

Consiliũ. CLXXXII.

Fratalia an possint ĩstitui ꝛ adire. Et an videaꝯ ĩsti tutus locus vbi ꝯgregaꝯ. Et an de tali relicto debeatur quarta episcopo. Et an illi q̃ sũ de fratalia censeantur meri laici. Et grauamen adiectũ administratori videtur adiectum ei cuius bona administrat.

ℵ christi nomie Amẽ

Dicendũ est q̃ dicta fraternitas seu fratalia põt dictã hereditatẽ adire qꝛ dicta ĩstitutio facta ꝺ ipa valet cũ sit societas seu ꝯgregatio appꝛopꝛiata qꝛ ad pũ vsum ordinaꝯ iuxta no. in l. j. in pꝛin. ff. q̃. cuiuscũq; vniuer. no. Et ita tenet archidy. xlij. di. c. j. et glo. ordina. xj. q. j. c. si qui epõꝝ. et bal. in l. si q̃s ad de cli. C. de epi. ꝛ cle. igiꝯ ꝛc. C. de here. ĩsti. l. collegiuꝝ a cõtrario sensu. ff. de reb dubꝫs. cũ senatus. ad trebꝯ. l. oĩby. Nec ob. dicta reformatio de qua ſ. qꝛ vel dicimus q̃ dicta ĩstitutio censeaꝯ facta ꝯtẽplatione hospitalis exñtis ĩ loco vbi dicta societas ꝯgregaꝯ ꝛ pauperũ exñtiũ in eo vt sic sit pinde ac si dictuꝝ hospitale fuisset ĩstitutũ qꝺ videꝯ in dubio pſumendũ exq̃ q̃c q̃d capit dicta societas distribuit ꝛ ꝯuertit in vsuꝝ dicti hospitalis ꝛ pauperũ. Et sic videꝯ ĩstituta tanq̃ executrix ꝛ admĩstratrix dicti hospitaliꝯ ꝓpter qꝺ censeꝯ habitus respectus potius ad hospitale seu pauperes q̃ debẽt commodũ pcipe q̃ ad pſonas dictoꝝ hominũ societatis: q̃ nullũ ꝯmodũ sunt ꝓ se pcepturi. ff. de leg. iij. §. fideicõmissa. §. interdũ. de leg. l. j. seruo legato. §. si testatoꝛ. et ar. de leg. ij. peto. §. mater. vbi si fuit grauatus pupillus idẽ videꝯ eẽ qn̄ oneraꝯ administratoꝛ tãq̃ administratoꝛ. Et tũc si hoc dicim⁹ pfata reformatõ nõ habet nocere dicto hospitali: qꝛ ĩ quantũ dicit q̃ nõ possit fieri ĩstitutio de eccl'ia vel hospitali nõ valet dicta reformatio tãq̃ ꝯ libertatẽ eccl'esiastic̃a ꝓut disputãdo tenuit. d. oldra. quẽ bar. refert ꝛ tenet in l. fi. C. de sacrosanct. ec. et in l. filiusfami. §. diui. in fi. q̃. col'. ff. de leg. j. ꝛ Jo. an. in c. j. de immũi. eccl'. seu in c. cos. li. vj. in nouella. licet si generaliꝯ loq̃reꝯ: q̃ nõ posset fieri alienatio in nõ subiectũ nõ specificãdo eccl'ias vel hospitalia valeret ꝑ eccl'ias vel hospitalia nõ ꝓhenderetꝯ. vt no. Jo. an. in dicto. c. ꝛ bart. in l. si quis ſb ꝓditione. ff. de ꝓdi. ĩsti. qꝛ nõ est verisimile q̃ sub generalitate ꝛboꝝ voluerint statuere qꝺ non poterant: ar. l. si pater. ff. q̃ in frau. credi. ad mũici. lucius. §. penulti. de rit. nup. l. q̃q̃. Sed q̃n specificant eccl'ias vel hospitalia tunc apparet q̃ voluerꝯ statuere id qꝺ nõ poterant. c. eccl'. sancte marie. de ꝓstit. Jõ dicim⁹ q̃ nõ valet statutũ. C. de sacrosanc. eccle. aut'. cassa. Nam hospitale pdictũ cũ habeat eccl'esiaꝫ sibi annexã ĩ q̃ celebrant' diuĩa cũ campanali et alijs signis eccl'esiasticis pſumit' ꝓstructũ cuꝫ auct'e epi ĩuxta no. ꝑ glo. in cle. qꝛ ꝓtingit. de relig. do. circa fi. ꝛ p ꝓñs subest epõ sicut eccl'ia de relig. do. c. de synodochiis. Cum ḡ subsit iurisditõi laycoꝝ nõ potuerũt aliq̃d statuere in eius piudiciũ qꝛ statuere iurisditiõi ẽ ꝛ circa nõ subditos fieri nõ põt. l. oĩs ppli. de iusti. et iure. de sum. tri. cũctos pplos. cũ sy. Si ꝺo dicerem⁹ q̃ nõ censeaꝯ ĩstitutũ hospitale seu locus ipe pius. ꝑ tm̃ p sone dicte societatis qꝛ nõ sunt ãnexe vel obligate loco eo mõ q̃ canonici vel rectoꝛ pꝛochialis eccl'ie cũ possint recedẽ ꝓ libito voluntatis ꝑ canonici vel rectoꝛ nõ de renũc. c. admouet. et iõ licet ĩstitutis oĩby canonicis seu rectoꝛi videaꝯ ĩstituta eccl'ia. ff. de reb du. l. ciuiby. ꝑ bar. de annu. lega. l. annua. §. fi. nõ sic videꝯ ĩstituta fraternitas alicuiꝰ loci vel hospitalis: ꝑ ipe tm̃ pſone ꝓut tãgit bal. allegãdo nõ decidẽdo in. l. si qs ad declinandã. C. de epi. ꝛ cle. in. x. q. Et tũc alia rõne dicendũ erit valere dictã ĩstitutionem. ſ. qꝛ nihil eꝯ factũ ꝯ dictã reformationẽ cũ illa ꝓhibeat fieri alienationẽ in pſonas ꝛ loca nõ subiectas. Sed pſone dicte societatis sunt subiete cũ sint mere laici. Et ido de relicto eis facto nõ deberetꝯ quarta epõ tenẽdo opi. ꝑ dictã ſm bal. in loco ꝑdicto. Ln̄ pcedentez opi. puto verioꝛẽ. ſ. q̃ videaꝯ ĩstitutũ hospitale ad qꝺ pũctu rũ ẽ ꝯmodũ ĩstitutiõis ꝛ cuiꝰ ꝓtẽpla. ꝛ intuitu. censeꝯ dicta societas ĩstituta ꝑ dictã. l. fideicõmissa. §. interdum. ff. de leg. iij. cũ alꝫ s. alleg. Cõcludit ḡ q̃ in oĩn casuꝫ ꝛ euentũ ꝛ qꝺcũq; ꝑdictoꝝ teneamus pfata ĩstitutio valida est ꝛ põt dicta societas adire hereditatem.

Consiliũ. CLXXXIII.

ℵ christi nomie Amẽ

Põñs ꝯsultatõ nullã vel modicã hꝫ dubitationẽ penes habẽtes noticiã iurũ. Ridiculũ nãq̃ videtur esse dubitare vtꝝ ex capite de q̃ s. pfata substitutio reddaꝯ nulla dicendũ est. n. sine dubitatiõe q̃ nõ nam q̃ volũt dicere ꝯ rũ forte mouenteꝯ ex. l. verbis ciuiliby. et. l. in pupillari. ff. de vulg. et pup. in q̃by habeꝯ q̃ ꝛbis directis ꝛ ciuiliby frustra pꝰ pupillare etatẽ ꝛ post aditã hẽditatẽ fit substitutõ a pagano. ꝑ hic in substituẽdo ꝯsoꝛtiũ fuit vsus ꝛbis directis et ciuiliby dũ dixit q̃ ſbstituebat ipm vlꝫ hẽdẽ ꝛc. ſm ea q̃ notabar. e. ti. l. cẽturio in pꝛia. q. ꝓncipali in q̃ tractat de cõpẽdiosa facta ꝑ ꝛba directa q̃ ꝛba sonãt potiꝰ in pupillarẽ q̃ ĩ fideicõmissaꝫ. et tñ illi q̃by facta fuit oẽs cessarãt pupillarẽ etatẽ tpe testi: Jgiꝯ frustratoria videꝯ fuisse dcã ſbstitutõ ꝑ dcãꝫ. l. ꝛbis ciuiliby. Sz certe aduertendũ ẽ ad id qꝺ no. ĩ glo. ꝛ p doc. q̃ ille leges loquũꝯ et dñt intelligi q̃n ille cui facta ẽ ſbstitutio pertinet dicta ꝛba directa erat pupillus ꝛ sic substitutõ potuit valere semel iure directe pupillaris si infra dictam etatẽ decessisset ꝛ pꝰ mortẽ testoꝛis: tõ postea nõ obliq̃tur ne ꝓtingat variatõ circa eadẽ ꝛba. ſ. q̃ aliq̃n sẽt ꝓpꝛie ꝛ ĩ significatu directo ꝛ ꝓpꝛio et postea assumat indirectũ ꝛ ipꝛopꝛiuꝫ. arg. ff. de ꝛbo. ob. l. insulaꝫ infra bienniũ. Si ꝺo tpe testi erat pubes vt erãt in casu nostro isti q̃by hec substitutio facta fuit tunc: qꝛ nullo tẽpoꝛe pfata substitutio potuit valere iure directo pꝰ aditã hẽditatẽ pfata ꝛba directa obliq̃nt' ſm glo. et doc. ibidẽ qꝛ tradũt ꝑ regula q̃ ꝛba directa q̃ nunq̃ potuerũt valere iure directo siue rõne pſone testãtis siue pſone cui ſbstituebat' vt ẽ ĩ casu nr̃o siue rõe voluntatis: in q̃ dicta ꝛba sẽ plata: vt qꝛ in codicillis ſtalia verba directa obliq̃nt'. i. importẽt substitutiõꝫ fideicõ. ꝑ. l. sceuola. ꝛ ꝑ. l. cũ qs. §. seya. ff. de le. iij. ſm glo. dy. bar. ꝛ oĩs in. d. l. verbis ciuiliby. Nõ. n. ꝓtingit hec variatio de q̃ s. qꝛ oĩ tpe valet iure obliq̃: nec põt dici q̃ substitutio que a principio certam foꝛam assumpsit postea ipm mutet ꝛ sic cessant ratões facte s. in ꝓtrariũ. Non ḡ fuit hic substitutio frustratoria: nec pupillaris que esse nõ potuit sed fideicõmissaria que esse potuit. Nã credendũ est testatoꝛẽ talẽ voluisse facere substitutionẽ q̃lis ꝓueniebat illis q̃by substituebat. ar. ff. de legat. iij. cũ filio. l. plenũ. §. equicij. de ꝛtuebat. de vsu et habi. de testa. mili. l. ex militari. Preterea hꝫ fuit substitutio ꝓpendiosa et constat q̃ ꝓpẽdiosa etiam facta a nõ milite ꝓtinere põt directã substitutõꝫ ante aditam hereditatẽ ſcz vulgarem et ctiã si fiat puberi ſm omnes doctoꝛ. ꝛ no. bar. in. l. centurio. in fine. ſi. Que q. ꝓncipali de ꝓpẽdiosa facta ꝑ ꝛbũ cõe ꝓtineat vulgarẽ. Sed hic fuit facta ꝑ ꝛbũ cõe ſbstituit ꝛ fuit adiunctũ verbum directum. ſ. heredem vniuersalem ꝛc

qđ verbum potest verificari in vna specie substi-
tutionis ibi ꝓhensę. ſ. in vulgari ſi decederent non
adita hereditate igit̃ tale verbū nō est ꝓtra naturam
istius substitutionis facte puberib⁹ et ꝑ ꝑs nō habet
viciare tanꝯ noluerit qđ facere nō potuerit: qa ĩmo
potuit etiã directo illis substituere ante aditam here
ditatem licet nō post. Preterea etiã fideicō. vniuersa
lis dicit̃ largo mō heres. ff. qđ cũ eo. l. fili⁹. Igit̃ dictū
verbū directū nō abhorret ex toto ſignificatum sub-
stitutionis fideicō. intelliget̃ ꝙ ꝑ ipsum verbum facta
substitutio fideicō. que fieri potuit: et sic erit valida:
qr verba nō oino repugnant. ff. de here. instī. l. talem.
in fi. prefatū ꝙ ꝑsortium pōt venire virtute substituti
onis fideicōmisse ꝓtra heredes dictor̄ filior̄ ad duas
tercias de trib⁹ totius hereditatis. Altera vo tercia ꝑ
legitima ipor̄ remanere debet penes dictos heredes
C. ad. l. falci. l. ꝙꝙ. qr in illa ñ potuerūt ꝙuari filij. l. q̃
niã in prioribus. C. de inoffi. testa. iam nō venit ĩ substi
tutōne predicta que dr̃ grauamen: vt no. cy. eo. ti. l. ex
tribus. ff. de vul. ꝛ pup. l. coheredi. §. cũ filie. versi. nec
fideicō. Trebellianica vo nō venit detrahenda cuz
facta fuerit substitutō ad piã cãz: vt no. bar. in. l. marcel
lus. ff. ad trebel. licz glo. aliter in. c. si pater. de testa. li.
vj. sed precedens opi. bar. plus placet. Illud añt cer-
tū est ꝙ talia ꝑsortia seu fraternitas laicor̄ cum sint
ad piũ vsum sunt licite ꝛ capaces: vt no. ꝑ glo. in. c. si
quis clericor̄. xj. q. j. et ꝑ bal. in añ. hoc ius porrectū.
C. de sacrosanc. ec. ꝛ ꝑ bar. in. l. cũ senatus. ff. de rebus
dub. Quis añt sit heres predictor̄ filior̄ penes quez
debeat remanere dicta quarta seu legitima debita in-
re nature ꝛ a quo ꝑfatū ꝑsortiū habeat petere restitu
tionē dicti fideicōmissi. ſ. an dicta ricadona ex ꝑsona
dōne magdalene sororis sue ꝛ matris filior̄ illor̄ an ali
us de pīti nō declaro. qr de hoc nec queritur nec ex pī
cto cōprehendo an dicti filij adierint hereditatem
paternã. Et an mater adierit hereditatē filior̄ suo-
rū vel non. Et si sit alius ad quē ptinere possit qñ au-
dez formaretur punctus super hoc et ponerentur ne-
cessaria in facto ꝑsistētia, rndērē de iure qd mihi vide-
retur.

Consiliũ. CLXXXIIII.

In appellatione fratris ptinet̃ frat̃ illegitimus.

In christi nomie Amē

In cã que vtit̃ coram dño vicario ꝛ locũ tenē-
te dñi capitanei ciuitatis trigestis inter ser albericũ d̃
iasparis de venecis petētē annullari q̃ddã laudum la-
tum ĩ fauorē bartholomei de iasparis nepotis sui ex fra-
tre nō legitimo. Et dictū bartholomeũ resistētē ex al
tera. Visis actis quibusdã plura occurrunt videduz
ꝑ quor̄ euidentia ꝑmittēdū: ꝙ pater dicti bartholo
mei. lz nō esset legitimus nō tñ erat in cestuosus qr nō
ꝓponit̃ ꝙ natus fuerit ex ꝑsanguinea nec etiam erat
adulterin⁹: qr nō ꝓponit̃ ꝙ natus fuerit ex ꝑsanguinea
nec etiã erat adulterin⁹ qr nō ꝓponit̃ ꝙ nat⁹ fuerit ex
ꝑsingatis. lz pr̃ eius esset vxoratus ĩmo vt testes dicūt
erat vidua et soluta ꝙ ꝛc. iuxta ea que plene no. in. l. j.
C. de adul. ꝑ glo. ꝑ potius ex stupro ꝓdicebat̃ nat⁹. ff.
de adul. l. inter. §. lex iul̃. Item dictum stuprum nō fuit
punibile: qr illa non viuebat honeste ꝑ meretrix erat.
vt dicit quartus testis ꝙ ꝛc. e. ti. l. si vxor. §. iã si. cũ ibi
no. C. e. ti. l. si ea. Qm̃ etiã si fuisset nupta tũc tēpo. et
fuisset talis idē esset ꝑm dy. q̃ ita de facto ꝑsuluit licet
glo. sentiãt ꝓtrariũ vt refert cy. C. de rapt. vir. l. j. ĩ ad
di. ꝛ ꝑ bar. in. d. l. si vxor. §. j. Item nō poterat ille di-
ci simpliciter naturalis qr talis nō ē nisi q̃ nascitur ex
soluto et soluta retenta ꝑ cōcubina ꝛ indubitato affe
ctu vt no. Jo. an. in addi. spe. ti. q fi. sint legiti. sup ru
brica dicebat̃ ꝙ supius. i. immūdus a purgatiōe. ff. vñ
cogna. l. spur. de sta. bo. l. vulgo. lz. n. cogit̃ ex quo na
tus fuit nō esset punibilis tñ fuit illicitū et improbatū
qr solus matrimonialis ꝛ cōcubinarius videt̃ licitus
vel saltē nō reprobat⁹ a iure ciuili: ꝑ si mater sua fuisz
honesta als fuisset punibilis. C. de adul. l. penul. ꝛ no.
ibi in glo. ꝛ ꝑ bar. hoc premisso videndū est ꝓmo vt ꝑ
ueniamus ad noticiã eius de quo queritur ꝑ debitos ꝙ-
dus vtrū pater dicti barto. spurius vt dictū est ꝓhe-
benderet̃ in statutis ciuitatis trigestī. disponentis ꝙ
cause que vertunt̃ inter patruū ꝛ nepotē debeant cō-
prohutti vt inter fratrem ꝛ fratrē sit talis qō que ho-
die ẋtitur inter istos verteret̃ cũ illo qa viueret. Cuz
reuera ipe esset frater licet nō legitimus. stat ꝙ dubiū
an statutum loquens de fratrib⁹ debeat intelligi de le
gitimis ꝛ naturalib⁹ an etiã de non legitimis. Et qr in
hoc iura et auctes videnr variare qñ talia ẋba ꝓfe-
runt̃. a. l. iur. cōis. Reperio quatuor vel q̃nqꝫ casus ĩ
quib⁹ ꝓhendūt̃ etiã nō legitimi. Primus qñ ꝓui
sio talis legis ꝓcerneret actum matrimonij naturalez
vt patet in ꝓhibitōne matrimonij rōne ꝓsanguinita
tis. ff. de ritu nup. l. nupt. cum. l. seq̃n. et. l. adoptiuuz.
§. j. ꝛ fuerunt verba guilhel. de cu. in. l. parentis. ff. de
in ius vo. Item patet in punitione delicti ꝑ ꝓsangui-
neũ in ꝑsona ꝓsanguinei. ff. de accu. l. hos accusare. §.
omnib⁹ qr ꝫ naturalē charitatē. Scds est qñ ꝓcer-
nit ius q̃si naturale vt reuerentiã adhibendã filio pr̃i
de cã leg. parētis de in ius vocã. iñcta. l. veluti. ff. d̃ iu-
sti. et iure. Et eo ꝙ no. glo. in. l. regula. de iur. et fact.
igno. Tercius est qñ ageret̃ de puniēdo filiū ꝓpt̃ de
lictū patris nam si punit̃ filius legitim⁹ fortius dz pu
niri nō legitimus nec habeat plus castitatis luxuria: ĩ
añt. de restit. et ea que parit in fi. Et isto mō loqt̃ qđ
no. cy. C. ad. l. iul̃. maiest. l. quisquis. et glo. in. c. statu-
tis. de bereti. li. vj. el. ij. Quartus casus est quando
tractaret̃ de puniendo ipm illegitimū ꝓpter delictuz
eius ꝛ lex sic puniendus loqueret̃ ꝑ verba naturalia:
puta filius nepos frater vel natus patre nobili: qr licz
statutū punitiuū sit odiosuz tamen odiuz est rationa
bile cũ reipublice expediat delicta puniri. l. ita vulne-
rat⁹. ff. ad. l. aquil̃. l. bona fides depos. l. si a reo. §. qđ
vulgo. de fideiusso. Et sic large interpretat̃ iuxta no-
ta. in. c. odia. de reg. iur. li. vj. ꝑ dy. Et isto mō loqt̃ de
terminatio bar. ĩ. l. tutelas. de capi. dimi. ff. et. l. ꝓnun-
ciatio. de ver. signi. Quintus est casus vbicūqꝫ etiã
extra casus ꝓdictos tractaret̃ d̃ aliquo damno vel p̃
iudicio ipius solius. Si vo essemus extra casus predi
ctos ꝛ tractaremus de preiudicio alterius tunc illegi-
timus non comprehēditur. Et hic est casus in. l. lege
iulia. §. hoc capite. ff. de ritu nup. Item si tractarem⁹
de honore ꝓmodo vel beneficio ipsius illegitimi. Et
hoc dicit glosa ordinaria in cle. j. de baptis. Idem si es
set dispositio mere iur. positiui vel ciuilis extra casus
de quib⁹ supra. Et hoc voluit guilh. de cu. in dicta. l.
parentis. et allega. l. libera. C. de suis et legit. l. genera
liter. C. de instī. et substi. sub conditione fact. ꝛ adult.
l. iij. facit. l. filium. Guil. autem de suc. in questōne illa
de statuto disponente ꝙ pater teneatur soluere ꝓdē
nationem pro filio. Et sic cum agit de p̃iudicio vlteri
us qꝫ filij videtur voluisse ꝙ saltem filius naturalis na
tus ex concubina comprehendatur alius autem ille-
gitimus non: vt refert Joban. an. in additō. specula.
titulo qui filij sint legiti. super rubrica. Item quando
ꝑferūtur verba a lege municipali vel statuto bal. vi-
detur velle indistincte ꝙ debeat intelligi de legitimis
ꝛ naturalib⁹ et nullo mō de illegitimis. vt ipe no. in di
cta. l. qsqs. a d. l. iul̃. maie. modo ad ꝓpositū hic plura
cōcurrunt ꝑpter que hic dicere debemus ꝙ prefatuz

statutum nō comprehendat illegitimos et sic non cō-
prehendisset patrē istius bartholomei si viueret et ha
beret hanc litem cum ser alberico ꝛ qꝫ nō gauderet be
neficio dicti statuti. Primū est qꝛ agit de piudicio
alterius partis nolentis et remittentis ex q̄ solo dicit
verti suū preiudiciū. ff. de vsu ꝛ habi. l. fi. et de vsufru.
l. vsufructuarius riuū nouū. ꝛ qđ no. glo. ff. de solu. l.
paulus. ꝛ si cer. peta. l. vinuz. in glo. ij. Et qđ in simili
econuerso habet in pennl. ff. de pdi. ob cau. Uñ etiā
tenēdo opi. guil. de suc. pcedit quod dixi quia ille nō
erat natus ex pcubina. Unde sufficit qꝫ esset illegiti-
mus licet nō ex coitu punibili ꝛ qꝫ nō esset naturalis:
ꝛ sic tolerat a lege. Sed potius reprobatur non enim
est congruum dicere qꝫ pater illius potuerit talem fili
um nequam acquirere in preiudicium aliorum filioꝝ
et psanguineoꝝ vt cōtra eos posset vti et gaudere ta
li statuto sicut nec p actum ciuilez. s. adoptionem for
te posset: licet sit actus approbatus ꝫ matrimonialiter
et pcubinaliter hoc facere potuisset. ar. l. si ita q̄s. §. fi.
ff. de leg. ij. Scđm est quia hic agit de pmodo et be-
neficio dicti llegitimi. s. vt possit compellere fratrem
ad ppromiss. vigore dicti statuti ꝛ sic qꝫ gaudeat bñfi
cio eius g̃ ꝛc. vt no. glo. in dicta cle. j. de baptis. Ter
cium est qꝛ probatum est dictum verbum a. l. munici-
pali g̃ ꝛc. ꝫm bal. in dicta. l. quisquis. Quartū ē q̄a
dispositō dicti statuti est contraria iuri communi: nā
de iure commūi null⁹ potest cogi ad compromittēdū
de lite sua ab īferiori a principe. C. iure delib. l. nec eme
re. ff. de euict. si dictum. §. si ppromisero. et tenet exp̄s
se bar. in. l. furti. §. quid. ff. de infami. et bal. C. de arbi
tris. l. j. q̄uis p principem aliqñ q̄s ppellat de electi. c.
inter seniorem. Debet g̃ restringi ad legitimos tm̄ vt
quanto minus possit corrigat ius cōe de cōsue. c. cū di
lectus. et qđ no. in aut. quas actiones. cū sy. Nec ob.
qꝫ ꝫm cōem vsuz loquendi compellaretur frater ꝛ qꝫ
verba statuti debent intelligi ꝫm dictū cōem vsuz ar
bitran. l. liberoꝝ. §. qꝫ tm̄ cassius. ff. de leg. iij. qꝛ. veruz
est qñ nō esset cōtrari⁹ interp̄tationi legali. Naz ista
possunt simul stare qꝫ talis sit frater meus ꝛ tamen nō
est talis frater de quo sensit statutum: quia statutum
sensit de legitimo ꝛ ipse est illegitimus. Unde cōmu-
nis vsus loquendi verificatur in tali fraternitate qua
lis est videlicet dicendum qꝫ si aliqs attenta dispositi
one iur. cōmunis nullo modo possit nūcupari frat et
ꝫm vsum loquendi appellaret frater tunc statutū in-
telligeret ꝫm illum. Sed si ꝫm ius commune pōt qs
quoq̄ modo appellari frater: vt in casu nostro naz il-
legitimus pōt appellari frater ꝫ nō simpliciter īmo cū
adiectione illegitimitatis: sicut cū dicit homo mortu
us. ff. de ver. ob. l. si homo mortuus. Et qđ nō simpli-
citer patet in. l. hos accusare. §. omnib. ff. de accusat.
ibiqꝫ in seruos q̄stū ad verba ptinet nō cadit ꝛc. tunc
statutū loquens de fratre debet intelligi in potiori si-
gnificato vt s̄. de illo q̄ simpliciter potest dici frater ꝛ
sic de legitimo et naturali. Et nō de illo q̄ ꝫm qđ arbi-
trat. ff. de leg. iij. et hoc legatū. qꝛ ille est potior signi-
ficatis et se habet p prius g̃ ꝛc. l. ij. §. q̄ imppetuū. ff. si
ager vecti. et. l. si cui. l. ante. de leg. iij. Sed vsus loq̄n
di est cōmunis ad vtrūqꝫ significatū. s. tam ad illos q̄
simpliciter ꝛ per prius q̄ꝫ ad illos qui ꝫm quid ꝛ p po
sterius appellant fratres. Et sic possunt simul stare vt
dixi. Item nō ob. qꝫ in statuto sit vnū in quo dicatur
qꝫ statuta sint intelligenda grosso modo put iacent
ꝛc. qꝛ hoc parū opatur et nō tollit necessariā vel iuri-
dicam interpretationē. vt no. bar. in. l. omnes ppli. de
iusti. et iure. in sexta. q. principali. q. vij. Ex quib om
nibus pcluditur qꝫ pater dicti bartholomei nō perti
nebat ad hoc statutū. Et qꝫ nō possit vti beneficia ei⁹
si hodie viueret ꝛ haberet hanc qōnem cuz dicto ser
alberico sicut habet ipe bartholomeus p predicta qꝛ
non sumus in aliquo de casibꝫ in quib verba plata a
lege intelliguntur etiam de illegitimo ꝫm qꝫ in illis in
q̄bus solum de legitimis vt patet ex pdictis. Secun-
do videndū est an hoc idem sit in bartholomeo pdi-
cto qui est legitimus ꝛ naturalis licet natus ex illegiti
mo. Et videt qꝫ nō: qꝛ illegitimitas patris non videt
debere sibi nocere sed potius sua legitimitas sibi pro-
desse: ar. ff. de adop. l. adoptiuum. §. fi. Contrarū est
verū qꝛ ipse nō pjungitur ser alberico: nisi mediante
patre suo: vnde sicut pater suus erat ser alberico fra-
ter illegitimus ita bartholomeus dicitur eidez nepos
illegitimus: quia ex illegitima radice pcessit et orina
tur. licet quo ad patrem suum sit filius legitimus ꝛ na
turalis. Unde cū beneficium dicti statuti fundet in
coniunctione necesse est qꝫ ad nepotem transeat me-
diante psona patris fratrisqꝫ dicti nepotis. Et iō si i
psona fratris non fecit principium et fundamentum:
nō potuit ad nepotem transire. C. de q̄. l. diuo mar-
co. de op. liber. q̄ libertinos. §. fi. in prin. ibi qꝫ pficisci
liberatio ꝛc. de bonis liber. si ex patronis. §. j. versi. qꝫ
si a patre. de falc. l. filius. §. sed si pater naturalis. Nā
medium inabile impedit transitū ad extremū. l. tria p̄
dia. in fi. de ser. rusti. pre. fa. l. penul. §. j. de diu. et tēp.
prescrip. Non enim debet bartholomeus esse melio-
ris conditionis q̄ꝫ suus auctor. i. pater. ff. ad velleya. l.
fi. §. j. de excep. doli apud celsuz. §. de anto. de reg. iu.
in his. §. nō debeo. Et ad hoc facit determinatio doc.
in questione de filia exclusa a successione. Nam et om
nes ab eo descendentes censent exclusi. x. coll. in vsu
feu. q feu. da. pos. §. notandū. de succes. feu. §. penul.
ꝛ no. bar. in. l. ij. §. fi. ff. ad tercul. et bal. in. l. maximus
vicium. C. de libe. prete. facit qđ inde. bal. no. in aute.
si quas ruinas. in fi. C. de sacrosanct. eccle. Et exponesse
ad ppositū nostrum in. l. fi. C. de verbo. sig. in fi. ꝛ qđ
no. in spe. de loca. §. nunc ꝛo aliquē. ꝛsi. cxxvj. q̄. n.
non pficit sibi minus alijs. l. qui aliena. §. quemq̄. ff.
de nego. gest. ad mace. filium. ꝛ in. q. rizar. malū. q in-
cipit ticius habens duos fratres ꝛc. in secundo articu
lo. Tercio querit posito qꝫ predicti nō potuerit uti
beneficio statuti predicti nec petere cogi ser albericū
ad ppromittendum an iudex ipso bartholomeo non
petente potuerit hoc facere ex officio suo naz hoc nō
apparet fuisse petitū et etiā statutū nō videt hoc req̄
rere sed solum imponere necessitatis iudicij et videt
qꝫ potuerit: qꝛ nō sequitur denegaret petitio ergo et
iudicis officium: ar. eius qđ no. ar. C. de pe. l. j. ff. de pe
ti. here. l. fi. ꝛ. l. plane. ī fi. Et ita cōsuluit. d. bartolus
de ꝓatis antiqu⁹ aduocatus bononie in questione si
bi ꝓmissa. Contrarium puto p ea que no. bar. ꝫm Ja-
bu. qui solenniter disputando sic determinauit. ff. de
iniurijs. l. nō solum. §. q̄q̄. de in ius vocan. l. questiū.
Nam ad eius instantiā censetur factuz erquo ei⁹ vti
litatem concernit: ar. l. seruo lega. §. si testator. de leg.
j. Statutum g̃ predictū videt intelligenduz vel aliq̄
ex litigantib postulāte. l. iiij. §. hoc iudiciuz. de dam.
infec. vel eis existentib abilib ad postulandū als sec⁹
Et hoc nō erat in dicto bartholomeo: vñ nec inder
p eo potuit supplere: qꝛ vltra casum ꝛ psonas de qui
bus sensit statutū index eius virtute se intromittē nō
debuit nec potuit. Quarto queritz nō debuerit cō
pellere an nihilomin⁹ validum fuerit ppromissuz per
talem ꝓpulsionē factam. Et videt qꝫ sic qꝛ multa fie-
ri phibent ꝛc. de his q̄ sunt sui iur. l. patre furioso. nā
qñ index est ꝓpetens vt hic erat ꝓpulsio eius nō redit
actū nullū. ff. quod fal. tuto. auto. l. interdū. Contra-
rium est verum. Primo qꝛ debuit sibi fieri fides de pa
rentela que erat cā unde ipsi iudici ptātis vt posset
cogere ad ppromittenduz quod vt s̄. dixi nō poterat
facere de iure cōmuni que fides facta nō fuit p ea q̄ er
actz colligi pñt ꝛ sic ignorabat index id qđ erat cā sine

potestatis in cogẽdo p̃dictos igitur nõ valuit ipo in-
re qđ egit. ar. l. quero. ff. de eo qui pro tutore. l. hec añt.
quibus ex cau. in pos. eatur: ibi cõstare, liquere que de-
bet p̃to. ꝛc. Et ibi per bar. ⁊ per eundẽ in. l. p peran-
dum. §. et si quidam. C. de iudi. C. de. cõdi. ⁊ demon. l.
multum. de pap̃. in feu. si finita. §. iulianus. Quinimo
debebat sibi cõstare q̃ bartholomeus non solum esset
ne posesset fratre de quo potuit fides fieri ⁊ facta non
fuerit: sed etiam q̃ esset ex fratre legitimo et naturali.
Et quia de tali loquit̃ ⁊ intelligi debet statutum vt su
pra dixi. ⁊ hoc nec factũ fuit nec fieri potuit: quia non
erat. Preterea hic agebat̃ de iurisditõe danda arbit̃.
qđ ptz. qz statutũ facit eos iudi. Et posito q̃ hoc non
deberet expresse: tñ ex quo auctoritate statuti eligunt̃
idem esse videt̃. qđ ptz. qz. ab eis appellat̃ cum habeãt
vim iudicũ delegatorũ. C. đ iudi. l. fi. ⁊ ibi bar. l. ab arbi
tro. ff. qui satisda. cog. de off. dele. l. c. arbi. li. vj. Sz qñ
agitur de iurisditõe danda ei qui non habet. debet es-
se consensus liber. ⁊ quelibet coactio impedit ipo iure
iurisditõem dictam dari. l. ij. ff. de iudi. Et est casus spe
cialis sicut ⁊ alij in quibus metus ⁊ coactio reddit actũ
ipso iure nullum. l. si mulier. §. si dos. ff. qđ me. cau. exq̃
non tenebar hoc facere: vt supra dictum est. Nec cu-
ro q̃ coactio facta fuerit a iudice cõpetente. qz imo et
hoc nõ erat competẽs cum reuera in casu isto talem po
testatẽ non haberet cõtra ser albericũ per supradicta.
Et illa sunt paria q̃ quis sit ex toto incõpetens: vel sal
tem quo ad casum de quo agit̃: put in fy. dicim⁹ in p.
curatore habente mandatũ: sed talis q̃ ad illam causam
non porrigit̃. l. als. ff. de iureiur. ⁊ qđ ibi notat̃. Et qđ
no. in. l. j. §. fuit quesitum. ff. ad trebel. in glo. ⁊ per bar.
Preterea hic agebat̃ de danda iurisditõe arbitris: q̃
nulla habebãt. vnde nõ refert a quo facta fuerit coa-
ctio indebi. vel ab ipis quibus erat danda: vel ab alio.
qz vtrobiq̃ viget ratio. l. ij. de iudi. Et per hoc nõ ob.
l. interdũ. q̃ fal. tuto. qa ibi nõ erat iudex cõpetens ad
dandũ iurisditõem non habenti: sed ad litigandũ co-
ram se: qđ facere nõ poterat ex mera potestate seu or-
dinaria cum iudicia reddant̃ in iuitũ. l. inter stipulan-
tem. §. j. ff. de ver. obli. Item posito q̃ mero iure valu-
isset cõpromissum: ex quo tñ non sponte sed p̃ indebitã
coactõem factũ fuit: debet iudicis officio rescindi: ⁊ qc-
quid secutũ est ob illud. sicut factũ metu reuerentie. et
multo magis. l. j. §. q̃ bonorãde. ff. quarũ rerũ actio nõ
det: de furt̃. l. pfti. vbi est bon⁹ tex. ⁊ ar. de vatijs cog.
l. medicus. C. ad trãsac. interpositas: cum ibi no. c. cau-
sam matrimõij: de offi. deleg. cum ibi no. p Inno. facit
generalis regula que ponit̃. C. qđ me. cau. l. fi. de offi.
pfi. l. illicitas: in prin. cum sy. Et hoc si fecit resistentiã
in coactõe sibi facta: als non videret̃ inuitus vel coa-
ctus fecisset dicta. l. ij. đ iudi. ibi añt si cum restitissz ꝛc.
de mino. ait p̃to. §. pmittit̃: ibi puto autez ꝛc. Et no.
bal. C. de testi. l. parẽtis: de bere đ. act̃. l. sub p̃textu: qđ
pbatũ repio p vnũ testem. Sed ⁊ posito q̃ resistenti-
am nõ fecisset. ⁊ q̃ ex capite coactõis non deberet irri-
tari saltẽ ex primo capite: vel ex eo q̃ per errorẽ iur̃ de-
uenerit ad cõpromissum credentes esse in casu, puiso a
statuto cum nõ esset. l. si per errorem. ff. de iurisdi. om.
iudi. Et qz vicarius in p̃cipiendo fundauit se in statu
to p̃dicto qđ facere nõ poterat. ergo ꝛc. ar. c. ex parte
asserẽ. đ cõcess. pben. post mediũ: ibi facta occasiõe cõ
filij memorati carẽ debet roboris firmitatis ꝛc. Ex qui
bus omnibus cõcluditur dictũ cõpromissum ⁊ quicquid
ex eo secutum fuit debere irritari ex defectu potestatis
arbitror: aut nulliter dator: aut reuocabiliter. C. đ le
gi. l. non dubium. Nec ob. q̃ cõtra lauda talium arbi-
trorum nil potest obici ex forma dicti statuti. qa istud
est verum in qñ fuerũt electi inter personas de quib⁹ lo-
quitur statutũ. ⁊ put ipm statutum disponit. ⁊ de hoc
cõstare debet primo: als secus vt ex ipomet statuto ap-

paret. ⁊ ptz in. l. diuus: cũ ibi no. ff. de testa. mili. ⁊ l. j. ĩ
prin. qđ vi aut clam: per bar. Et hic nõ sic. qz int̃ pso-
nas de quib⁹ statutũ non loquit̃: cum istũ natum ex il-
legitimo nõ compẽbendat: vt supra dixi. Item q̃ qua
tenus ex defectu iurisditõis ⁊ potestatis venit nullitas
non censet̃ per tale statutum excluſa: vt no. in cle. j. đ
sequest. possess. ⁊ fruc. Quinto ⁊ vltimo videndum est
p̃ suppositio q̃ ista nõ cessarent: an saltẽ possit peti re-
scisio dicti laudi, ppter euidentẽ ⁊ enormem lesionem q̃
ponitur fuisse facta. Et videt̃ q̃ non, ppter statutũ
qđ claudit ⁊ tollit omnẽ viam etiã appellãdi. Nam cõ-
stat q̃ qñ tollitur appellatio etiã si sentẽtia ledat enor
miter et in magna quãtitate nõ potest appellari. ergo
hic nec appellari potest. Nec peti reductio ad arbitri-
um boni viri. quia ista duo simul ponũtur in statuto.
ar. l. fi. C. đ sen. l. iam hoc iure: de vul. ⁊ pupil. iũcto to-
to titulo. C. quor. appella. nõ reci. Contrariũ videtur
verius primo p. l. si pars ff. de inoffi. testa. vbi licet stet̃
sententie que est in testamẽto inter plures discordan-
tes: tñ istud limitat̃: nisi cõtineat aptam iniquitatẽ: vt
ibi in versi. nisi ꝛc. Item p. l. si posteq̃: in fi. de peti. he-
re. vbi manifesta calũnia excipit̃ de generali dispositi-
one legis. Item ppius ad casum nostr̃ p. l. dicit pro-
ferre. §. stari. ff. đ arbi. vbi dicit̃ q̃ sentẽtie arbitri stan
dum est: siue sit equa siue iniqua: iũcta. l. ita tenũ. e. ti.
⁊ c. eo. arbitror. vbi hoc limitat̃: nisi interuenerit do-
lus partis. ⁊ glo. in dicta. l. arbitror dicit idem si solius
arbitri qđ est notandũ, p quã glo. facit. ff. de arbi. non
distinguem⁹. §. cum quidã. Sed qñ est enormis ⁊ evi-
dens lesio ⁊ iniquitas apparet de dolo arbitri ſm bar.
in. l. si societatẽ. §. arbitror. ff. pro socio: p. l. omnes. §.
lucius. ff. que in frau. credi. ergo ꝛc. Nam de omni di-
spositõe censet̃ dolus exceptuat⁹: vt in generali: bo ver
bis nõ includat̃: maxime cuz alter alterius iactura lu-
craretur. l. creditor. §. lucius. ff. manda. l. tres fratres: đ
pac. Nec debet dolus vnius alteri esse nocivus ⁊ alte-
ri lucrosus. ff. de dolo excep. l. j. ⁊ l. apud celsuz. §. quesi-
tum. Item video q̃ renũciatio generalis de reducẽdo
ad arbitriũ boni viri per quã quis excludit seipm limi
tatur: nisi sit enormis lesio. et in minis magna quãtita
te ſm bar. in dicto. §. arbitror. Et Jo. ⁊ Dy. in addi.
spe. ti. de arbitris. §. sequit̃ de quibusdã: in addi. q̃ in ci
pit clarius sic formar̃ fortius. boc idez dicere debem⁹ ĩ
exclusione que fit p legẽ vel p testamẽtũ: cuz tũc nil sit
qđ parti possit imputari: sicut põt imputari ĩ casu p̃ce
denti. Ad qđ idem bar. no. in dicto. §. arbitror: su per
l. vnde si nerue in cõtrario. de le. ij. C. đ rescin. vendit̃.
Unde nõ agitur nisi pro lesione q̃ excedat dimidiam
iusti p̃cij eo quia seipm ibi decepit: vnde ẽ quid im pe
tetur. Sed quãdo decipit̃ per alium agit pro lesiõe in
sexta parte ſm eundez bar. vt ĩ dicta. l. vnde si nerue.
Item facit q̃ minus agit̃ cum. l. ꝛc. ff. de arbi. si cuz di
es: in fi. iuxta. l. celsus: in prin. Item dispositio legalis
facilius recipit limitatiõem q̃ dispositio homis. l. cum
pater. §. ab instituto. ff. de leg. ij. iuxta. l. si cum serui. §. j.
de leg. j. ⁊ cum ibi no. p glo. Nec ob. allegatio supra fa
cta in cõtrariũ. quia loquit̃ et procedit in illis qui essent
meri iudices ⁊ nõ arbitratores: a quorũ sententia si re
moueret̃ appellatio debet regulari ſm naturam redu
ctõis ⁊ arbitriũ boni viri. qđ sic patet. pone enim q̃ ta-
les lederẽt in modico vel nullo modo lederẽt: certe nõ
possent peti cum effectu reduci ad arbitriũ boni viri:
etiam si statutũ vel pactũ cõpromittentiũ non tolleret
talem petitiõem. quia tollit eam ius cõmune. Nam lici
tum est talibus ĩ modica quãtitate ledere ⁊ auferre de
iure vnius ⁊ dare alteri. l. si đ meis. §. recepisse. ff. đ ar.
⁊ ibi no. ⁊ multomin⁹ qñ ĩ nullo lederet. Et si nõ pos-
set peti reductio ad arbitriũ boni viri ĩ dictis casibus.
quia laudum non dicit̃ iniquũ. similiter nec appellari.
Et tñ secus esset si sententia illius qui est merus ⁊ sim-

plexiudex: qui etiam si modicū ledat vel in nullo ledat, potest appellari cū indistincte ꝓmittat appellatio a tali sententia. nō autē sub ꝯditōe si est iniq: vt ptz in.l.j. circa prin.ff. de ap. ubi licet nōnunqꝫ ꝛc. Sed qñ est iudex & arbitrator tūc demū ꝓceditur appellatio si ledat & ī modice ledat: alꝫ nihil oparet ista q̄litas arbitratoris iūcta cū verbo iudex: qd̄ non est dicendū. Sic ḡ dicto casu cū non est ꝓhibita appellatio vel petitio reductionis ꝑ statutū vel pactū: nihilomin⁹ non potest appellari eo casu quo nec peti posset reductio ad arbitrium boni viri vt dixi. ergo & ecōuerso in casu quo vtraq; sit ꝓhibita a statuto vl̄ pacto debent vniformit̄ regulari: videlicet q eo casu quo hoc nō obstat posſz peti reductio: posset etiā appellari: vt est qñ lesio essz immoderata et in nimis magna quātitate ꝑm ea q̄ dicta sunt vt ꝓtrariarū eadem sit disciplina: & qd̄ operat̄ ꝓpositū in ꝓposito: sil̄r & oppositū in opposito. ff. de leg. iij. l. fi. de vul. & pu. l. et si ꝓtra. Nam ex ista mixtura iudicatus cū arbitratu beneficiū appellādi qd̄ ꝓuenit iudi. trabit ad se naturā petitōis reductōis ad arbitriuz boni viri: & vbi possit illa peti & etiam appellari. et vbi nō potest illa peti nec etiā appellari. Et ecōuerso petitio reductionis potest attrahere ad se naturā appellatōis: vt possit fieri ꝑ viam appellatōis et cozā supioze seu iudi. appellatōis & infra si talia: put in sy. & ad ꝓpositum videm⁹ in iure accrescēdi qñ iungit̄ substitutōi pupillari. ff. de acqui. here. l. q̄ patri. l. si is qui duos. ff. d̄ libe. leg. in rōne sui. & l. si cōmunez: in prin. q̄ ad ser. admit. Laus deo.

Consilium. CLXXXV.

Fratres qñ diuidūt an libros ꝓferre teneant̄.

Casus seqnt̄ ꝓsilij. Quidā nobil̄ de dragonerio de pedemontiū vocat⁹ stephan⁹ azardi habuit filios octo masculos ex duabꝫ vxoribꝫ. ex ꝓma habuit istos sic vocatos: videlicz guliermū zoffredū leonellū lodouicum. Ex secūda habuit istos: videlicet cōstantiū guliermum bartholomeū & martinū et Johannē. Dictus pater duos istoz omniū fecit studere. vnus quidaz ex ꝓma vxore videlicet lodouicus doctorat⁹ in vita patris. Altero ꝯo ex secūda vxore videlicz guliermo adhuc studente pater vita functus est oīmbus relictis heredibus equaliter. modo hi volūt diuidere hereditatem: dubitatio oriť an isti duo fratres videlicz doctor & scholaris debeāt libros cōferre: cū satis exinanitū sit amplū pīmoniū patris ꝓpter multiplices pticulas inter fratres omnes. Et dubiū facit. qz pater quondam ī quodā suo rōnali siue libro rationū: siue q̄terno: siue memoriali: in quo dict⁹ pater vt faciūt nobiles describebat data seu mutua per eū facta & etiā recepta. Cui libro tali dicti oēs filij maximā dant ac dederint fidez ei q̄ assistūt tanqꝫ euāgelio. In isto libro reperit̄ sic descriptū in vulgari stilo. Jtez per denari en presta alui so ꝑ cōprar vn codego ducati trenta. Jtē ꝑ ꝓprar vn bartolo. Al predito io pōsta duodeze ducati. ꝛc. Eodē modo & eodem tenoze reperit̄ descripsisse de libris emptis ipsi dño guliermo filio secūde vxoris. Dubiū ergo facit inter alios fratres. qz pater vsus fuerit ī suo libro illo sermone en pōsta ꝛc. Tum etiaz potissime facit dubiuz. qz dict⁹ pater qñ viuebat aliquas nurus recepit in domo: & expensas nuptiales satis amplas fecit tā circa vestes nuptiales q̄ circa nuptias quarū expensarum memoria illo modo quo supza dictū est ī dicto libro patris reperit̄ descripta: videlicet sic. Jtem mi stephano azardo ho espeso en le noze de zofre fiozeni tāti. Jtem ho espeso ꝑ vna veste de malines ꝑ la muliere del dito zofre fiozeni tanti ꝛc. & sic de alijs filijs ꝛc. ꝓiugatis. Resolutio ergo dubij stat in hoc. qz in expensis factis circa libros filioꝝ. Et ꝙuentū alteri vtil̄ hoc sermone eho espeso ꝛc. Jtez in casu ꝑsupponit̄ q ꝑ ꝙuos ānos anteq̄ mozeret̄ fecit testamētū. Et cū illo mozt⁹ est: queritur ergo quid in ris an dicti libri ī diuisione ipsa veniāt cōferendi. & etiā expense facte ī doctoratu fratris doctoris de q̄ supza ꝓpt̄ ꝓdicta verba.

In christi nomie Amē

Videtur dicendū q dicti libri nō veniāt cōferendi cū fratribꝫ: sed debeāt esse ꝓcipui in diuisione hereditatis illoꝝ quoꝝ nomie fuerūt ꝑ patrē cōparati: & eisdem traditi ꝑ id qd̄ habet̄ per glo. et doc. C. fa. mil. her. l. filie: cui⁹ cum censeant̄ illis ꝑ hoc donati paterna pietate que tales expensas facere ꝑ filio recusare nō debet. ff. e. l. que pater. vbi videt̄ esse casus q̄ donatio si fuisset filius emācipatus fuisset statim et a ꝓncipio valida dicta. l. que pater. Sed si in potestate nō ꝓcipio valuisset a ꝓncipio: sed secuta emācipatiōe vel etiam secuto doctoratu illi⁹ primi filij fuit cōfirmata. Et inceperūt esse quasi castrensis peculij. vnde doctor dicit militare militia legali. & sic potest habere peculiū quasi castrense. cui⁹ est capax viuente patre tam quo ad ꝓpietatē q̄ quo ad vsufructū. C. de aduocatis di. iudi. l. fori. et. l. aduocati. & ita no. ꝑ bar. in illa. l. filie. et in. l. j. §. sed nec castrense. ff. de colla. bo. & in tractatu de duobus fratribꝫ ꝓpilato per eum. Jtez ꝑ glo. que est in. l. macedoniani. C. ad macedo. que dicit q si filius est in studio de volūtate patris tenet̄ ei pat̄ emere libros. et sic videtur esse sui ꝓcipui tanqꝫ sibi debiti sicut legitima: & sicut vos vel vestes quotidiane: quas pater facit & facere tenet̄ filio. iuxta id qd̄ habet̄ & no. in. l. id vesti mentū. & l. peculiū nascit̄. §. j. qd̄ no. bar. de vestibus vxoris in legibꝫ supza allegatis. Jtez ꝑ aliam glo. que est. ff. ad mace. l. sed iulianus. §. qd̄ dicit̄. que vult plus sez q̄ etiam si nō de volūtate patris exꝑssa: si tñ nō contradicat: tenet̄ pater illi ministrare expen. necessarias. & sic ad debitū cōtractū ꝑ filiū occasione illarū. Et idē si contradicat: si tñ filius est aptus ad studiū & studeat qd̄ tenet̄ pater hoc ratū habere tanqꝫ vtiliter gestuz. facit. ff. de carbo. l. de bonis. §. non solum. vbi pupillus educari debeat. l. ij. de rei vx. l. sin autē. §. fi. cum. l. sequē. & in aut̄. neq̄ viruz qd̄ ex vote. §. penult. quod etiam tenet guil. d̄ cu. in dicto. §. qd̄ dicitur. Sed hiis non obstātibus contrariū est dicendū. videlicet q̄ immo dicti libri sunt cōferendi fratribꝫ tales quales sunt Non dico q debeant diuidi inter fratres. quia nec cō mode posset hoc fieri: nec alijs nō studentibus cōueniunt: sed debent remanere penes eos penes quos sunt. Et preciū eorum debet eis computari in eoꝝ portione sicut & dos data filie cum venit ad diuisionem cum fratribus. C. de. colla. l. dotis. licet pater necesse habuerit eam filie dare. C. de do. ꝓmis. l. fi. ff. d̄ ritu nup. l. qui liberos. non tamen tenet̄ pater eam filie donare: ideo remanet adhuc ꝓfectitia si nō fuit donata. et debet cōferri sicut & alia ꝓfectitia. C. famil̄. her. l. certum. Secus si pater dotem filie donasset: vt si fuisset eam soli si lia stipulatam: ſm ea que habent̄ ꝑ bar. in. l. post dote ff. solu. matrimo. in. iij. questiōe. Et ex his respondet ad glo. l macedoniani: & illius. §. quod dicit̄. quia dato q̄ essent vere: scilicz q pater teneret̄ & ei libros emere in supradictis casibus: non tamē tenetur eos sibi donare si non vult. & hoc exꝑsse voluit bal. in dicta. l. macedoniani: licet bar. in tractatu de duobus fratribꝫ. & §. sed nec castrēse. sentiat q nec emere tenet̄: nec ipm in studio tenere: cum non reperiat̄ in iure cautum de eo quod reperit̄ de alimentis & de vote. Sed precedēs opinio plus placet si pater potest et filius est aptus ad studium: non tamen iure actionis. Nec ob hoc astringit̄: sed iudicis officio d̄ equitate d̄ iure naturali sicut

ad dotem dandã ⁊ alimenta prestãda: iuxta ea que habentur ⁊ notant in. l. obligamur. in. §. lege. ff. de acti. ⁊ obli. ⁊ alie expense facte per patrem in studio que non extant: sed sunt cõsumpte. nec cõferunt: nec in portio nem sibi debitã cõputãtur. sed expense librorũ q̃ extãt ꝑ accessario fuerint a patre empti si non fuerunt filio donati bene cõferunt ⁊ in portiõem debitã computantur: vt dixi. Et ista voluit bal. in dicta. l. filie. C. famil. her. ⁊ in dicta. l. macedonioni. Per hec etiam tollunt̃ prima allegata in cõtrarium. s. dicta. l. filie: cum glo. ibi posita. ⁊ cũ no. ibi ꝑ bar. q̃ loquũtur et debent intelligi q̃n fuerunt filio per patrem donati: qđ presumitur ꝑm glo. eo ipso q̃ filij noĩe pater emit. ꝑ ꝑm bar. hoc non sufficit: nisi etiam tradiderit: p. l. ij. C. siq̃s alteri vel sibi: de castrẽsi pecu. Et ita bar. reducit ad concordiã doctores sup hoc variãtes articulo. Sz ista ꝓsumptio cũ sit iur̃. non de iure recipit ꝓbatiõem in cõtrariũ: iuxta no. in. l. sine possidetis. C. de ꝓba. Hic autem apparet q̃ ex exꝑssa voluntate patris in cõtrariũ dõ̃ scripsit in libro suo se illis ꝓstitisse pecunias de quibus emit ꝑdictos libros: qđ verbum cõtrariat̃ nature donatõis: quoniã ꝓstare dicit̃ quis cum habet animũ repetendi. sed donare q̃n non habet: iuxta no. in. l. ij. ĩ ꝓin. ff. si cer. pe. Constat autẽ q̃ ex tali scriptura ꝓbatur animus scribentis: iuxta no. ꝑ bar. in. l. si patruus. C. cõmunia vtriusq; iudicij. ⁊ l. gerit. ff. de acqui. here. ⁊ l. nescẽnus. ff. de neg. ges. Probat̃ etiã dictus actus ex verisimilib cõiecturis: puta ex nũmo liberorũ: ꝑm bal. qui ita no. in dicta. l. filie. q̃ cum haberet octo filios masculos: inter quos diuisa hereditate parum tangit quẽlibet eor. non est verisimile q̃ voluerit tales ex pactu donare. Et idem dicendũ est de vestibus precio fis ⁊ iocalib emptis ꝑ patrem ꝓ nuribus ⁊ eis traditis vt non censeãtur donate: sed cõmodate: licet non eodem modo scripserit in dicto libro de ipsis q̃ eis presterit sicut scripsit de liberis: put determiat bar. et bal. in locis ꝑallegatis. ⁊ sic veniũt cõferende ⁊ cõputande sicut de aliis expensis factis tam in studio q̃m in emptione librorũ. Nec possent aliq̃ fratres nũc post mortem patris petere q̃ tales expense fiant ꝓ se de cõmuni: sed debent de sua ꝓpria portõe facere. l. si filia. §. idez scribit: cum sequẽ. ff. fami. her. vbi mũe. ⁊ one. l. iij. §. fi. ⁊ qđ no. in l. lucius. §. j. ff. ad municipales. ꝑ bar. ⁊ in spe. de in. §. sequit̃. ℞si. quid si alter ex heredibus. ⁊ ℞si. quid si vnus: in q̃rta parte specu. Cõcludo ergo q̃ dicti libri ⁊ dicte vestes p̃ciose et iocalia debent cõferri. i. p̃cipte ⁊ vestes quotidiane facte nuribus non debent conferri: nec in portiõem illor cõputari. que oĩa colliguntur ex no. ꝑ bar. ⁊ bal. in locis. s. in q̃rũ allegatis.

Consilium. CLXXXVI.

De duobus fratribus in cõmunione bonor̃ remanentibus post mortẽ patris. quor̃ alter erat maior: alter minor. qui minor creuit ⁊ in apotheca cõmuni ministrauit: an lucra sint cõmunicanda.

Casus sequẽtis consilij.

Plures fratres remãserunt mortuo patre simul. et in cõmunione bonor̃ hereditarior̃ Johannes maior exercuit artẽ speciarie: ⁊ multũ lucratus est. Raphael qui tpe mortis patris erat paruus: postea creuit ⁊ in apotheca se exercuit: cõfectãdo. pistando: ⁊ alia faciẽdo. ⁊ ad diuersa loca ꝑ fratrẽ suũ missus est ꝑ emendo mercãtias ad dictã apothecã. s. in alexandriaz: damascum: ⁊ in flandriã. Petit nũc raphael a Jobãne vt se cum communicet lucra per ipsum acquisita: queritur quid iuris.

Nchristi nomie Amẽ

Ex die quo iste raphael factus maior incepit operari in apotheca cũ Johãne fratre suo: ⁊ lucra secum cõmunicare. videt̃ inter eos tacite cõtracta societas. ⁊ extũc que dictus Johãnes lucratus est: secum cõmunicare tenet̃. ar. ff. de ꝓba. l. ꝓcula. q̃ insimul lucran. lucror̃ in cõmune collatio. ⁊ eius qđ alter suplucrat̃ inuicem nõ reddita ratio faciunt ꝑsumi tacitam societatem: ꝑm ol. ⁊ Jaco. de are. in. l. titiũ ⁊ meuiuz. §. altero. de admini. tuto. Et etiam re ipa ꝓtrahit̃ societas ex tacito cõsensu ꝑsumpto. vt. ff. pro socio. l. iij. sicut ⁊ tacite dissoluitur cum sepatim agere ceperũt. e. ti. l. itaq;. Et si aliter dicerem⁹ resultaret iniquitas: q̃ dictus raphael tanto tempe laborasset sine fructu. Nam si alteri locasset opas suas aliquid fuisset suplucratus. Non ergo decens est q̃ si lucrũ laboris sui puenit ad fratres q̃ ipse nudus remaneat. Nam tũc ad extremũ malorũ puenitur cuz inde damna puenũt vnde sperãtur auxilia puenire. ar. C. vnde vi. l. meminerint: de rescript. C. nõnulli. sed a fratre vel cõsanguineis nõ damna: ꝑ lucra ⁊ auxilia puenire debent. ar. de hoc ff. de recepta torib⁹. l. eos: de libe. lega. l. aurelius. §. titius testamẽto: de excusa. tuto. l. tutor. §. que tutoribus. ad. l. iul̃. repeten. l. j. in fi. Nec debet vnus fratrũ de fraudare aliũ laboze suo vel spoliare: sed ipm equanimiter ⁊ miseriocorditer tractare. ar. ff. ꝑ socio. l. verũ: in ꝓin. Item equalitas est inter eos seruãda. ar. C. de fruc. et li. expẽ. l. fi. vt sicut raphael participauit Jobãni lucrum laboris sui: sic ⁊ Jobãnes ecõtra debet. q̃ ex tali participatione facta ab ipo raphaele Jobãnes sibi fuit obligatus ab antidoza: q̃ videt̃ inducẽ debere vicissitudinez cõmunionis. ar. ad boc. ff. manda. l. si ꝙo non remunerandũ. §. idem papi. ⁊ qđ no. de condi. indebi. si nõ sortem. §. libertus. de peti. here. sed si lege. §. cõsuluit. de fideiuſ. l. si testamẽto. §. j. Non enim ꝓsumit̃ dictus raphaelem voluisse de ipo cõmunicare: nisi ita et sibi cõmunicaretur. ff. de solu. l. si cum ad nostrã. de ope. libe. l. campanus: de ꝓba. l. cum de indebito. Unde si Johannes cõmunicare recusat quod Jobãnes lucratus fuit: retinere nõ deberet cõmoda que sentit a raphaele ꝑ regulam illaz: cõmoda qui sentis iũgis onus emolimẽ. ꝛc. ff. de reg. iur̃. l. ꝑm naturam. Esset cũ huic raphaeli labor suus luctuosus: et lucrũ merorum si sibi nõ ꝓficeret: sed fratri tm̃: quod esse non debet. vt in sti. ꝑ quas psonas nob. acquirit̃. §. j. in fi. Sed cõtra predicta posset opponi pluribus modis. Primo quia ex parte raphaelis nulla pecunia intervenit: ꝑ pcessit lucrum istius Jobãnis ex pecunia sua industria acquisita. et sic non videt̃ contracta societas que videt̃ requirere rei interuentũ hinc inde vt sit equalis. Nam etiã dicitur q̃ iste Jobãnes erat dives sui industria: ⁊ dictus raphael nihil habebat. Sed respondet̃ q̃ imo ex cõmuni pecunia dictus Jobãnes auxit facultates suas quod presumit̃: nisi constet in quas causas redegit ex venditiõe rerum hereditariarũ que ad manus suas puenerũt: vt ꝑsupponit̃. ar. de dona. inter virũ. l. q̃ntus. Item posito q̃ hoc nõ esset: sufficit q̃ raphael posuerit operas suas que succedunt loco pecunie: ⁊ supplent q̃ alteri per operatiõem patrimõij deest. ff. ꝑ socio. l. cum duobus. §. si in coherenda. Hinc est q̃ etiã inter eos qui non sunt equis facultatib⁹ contrahi potest societas vt vn⁹ ponat pecuniam: alter operam. e. ti. l. v. §. j. Nam dict⁹ raphael solus nauigabat: solus peregrinabat̃ in alexandriaz ⁊ alia loca piculosa persone subibat. vnde industria sua plurimũ conferebat societati: ⁊ plus erat amissurus q̃m Johannes. quia ipe personam perdere poterat: sed Johannes pecuniam. Que ergo equitas dictat q̃ dictus raphael solum pericula debeat subisse ⁊ dãna: sed Jobãnes lucra quasi

sicut inter eos fraternitas leonina vel lupina. iniquissimum em̄ est hoc genꝰ fraternitatis vel societatis. ff. p socio l. si non fuerit. §. ita coiri. 7. §. aristo. Secundo opponit si Johānes nō fuit lucratꝰ nomīe fratris vel societatis: sed pprio. ergo cōmunicare nō debet. Sed rn̄det q̄ inter socios nō est fienda hec distinctio vtruz noīe pprio vel societatis q̄siuerit. Nam 7 q̄ pprio nomine alter q̄sierit cōmunicare debet actiōem p socio: vt. ff. p socio. l sed et si socꝰ. §. si absenti. 7. l. actōne. §. dicimꝰ. 7 l. siquis societatē cōtraxerit. Nam si nomine cōmuni acquireret: tunc statim esset cōmune: nec esset agendū vt cōmunicaret. C. de acqui. pos. l. p. pcur̄. ff. d̄ acquir̄. re. do. l. ea q̄ ciuili. Tercio videtur p̄dictis obstare. l. titiū 7 meuiū. §. altero. de admini. tu. vbi patruus nō participat nepoti lucrū quesitū suo nomīe ex pecunia quā redegit ex rebus ipius nepotis. Sed rn̄det clare q̄ ibi nepos pupillus in nullo fuit negociatꝰ: nec aliq̄d lucrū cum patruo participauit. 7 sic cessant omnia p̄dicta. q̄a non potest videri cōtracta societas inter eos. Sed in casu nostro secꝰ. qz ex mutua negociatione: 7 participatiōe p̄sumit societas cōtracta vt dictum est. ar. ff. de ritu nup. l. in libe. 7 de cōcubinis. l. cū cōcubinatus p̄m bar. Quarto 7 vltimo opponit: quia presumit quis velle sibi 7 heredi suo querere: nō alteri vt. ff. de pba. l. pactū. nec subintelligit psona extrinseca: de ver. obli. si ita stipulatꝰ. §. grisogonꝰ. Sed illud est verum: nisi alia causa subsistat que hoc impediat. nam et liber homo q̄ bona fide seruit hoc idem p̄sumitur: 7 tn̄ nō sibi querit: sed illi cui seruit iure disponēte Ratio ergo societatis tollit cōtrariū. qz eoipo q̄ contrahit societatē videt habere animū redigendi in cōmune quicq̄d querit.. Juxta p̄dicta queritur que societas sit ista: vtrū omniū bonoz. Rn̄deo nō. qz illa non p̄trahit nisi specialiter 7 exp̄sse agatur: q̄ hic non fuit vt. ff. p socio. l. iij. §. j. ß dicetur tn̄ illiꝰ negociatōnis 7 questꝰ in quo opabant. s. speciarie: non alteriꝰ questꝰ. qz cū sit tacita nō extendaz eam vltra dictū ex quo resultat. ar. ad hoc. ff. de pac. l. si tibi decē milia. secꝰ si esset expressa. nam tūc simpliciter cōtracta videnꝫ vniuersi questus: vt. ff. p socio. l. coiri.. Ex his patet solutio a duo. Primo q̄ si dictus Johānes quefuit aliq̄d ex alia negociatōe q̄ speciarie: nō tenet illud cōmunicare raphaeli. Secūdo si ex lucro dicte speciarie dictus Johānes aliq̄s possessiōes emit: non tenet illas cōmunicare. qz nō sunt societatis: sed pprie postq̄ nō est societas omniū bonoz. ar. ff. de furt. l. q̄ vas. §. fi. 7 extra de vsur̄. cū tu per locū a speciali. Sed illud qđ ex pecunia dicte societatis et arte speciarie exposuit in dictis emptōib⁹ tenet dicte societati refundere. sed si essz societas omniū bonoz̄: bene teneret cōmunicare res emptas, vt dicta. l. siq̄s societatem cōtraxerit. Secūdo querit pro quota parte sit huic raphaeli cōmunicandū 7 a quo tempore. Respōdeo ad primū pro rata ip̄m cōtingente inspectis aliis fratrib⁹. Nam si erāt quatuor fratres opātes in apotheca. debet habere q̄r tam partē: si tres hanc terciam. qz videt in dubio contrahi societas vt equales ptes fiant. vt. l. si nō fuerint: in prin. p socio. 7 bar. etiam hoc tenet in dicto. §. altero: in fi. Ad secundū respondeo. qz a tempore quo dictus raphael incepit negociari debet Johānes cōmunicare: nō ante. ar. ff. p socio. l. si id qđ. §. fi. alꝰ incōuenientia que sequeret ex parte raphaelis sequerent ex parte Johānis si tenerent cōmunicare eo tempe quo raphael de nullo operabat. Ultimo querit de materia dicta per vtrūq̄ quid operet. Respōdeo tota tendit ad hoc vtrū ista lucra p̄uenerat ex pecunia cōmuni hereditaria: vel ex ppria Johannis. Sed ego dico q̄ istud non expedit quere raphaeli. naz etiam si ex ppria pecunia Johānis p̄uenissent: nec aliquid de pecunia raphaelis interuenisset: sufficit sibi q̄ interposuisset operas suas: taz in laborādo in apotheca q̄z in peregrinādo. vt dicta. l. si nō fuerit. §. j. 7. l. v. §. societas. 7 supius dictū est. Laus deo.

Consilium. CLXXXVII.

An fructꝰ bonoz̄ parafernaliū vir lucret.

Casus sequentis cōsilij.

Proponit q̄ domina katherina heredem sibi vniuersalem instituit ad vitam ser hectoreꝫ maritum. Et post eius mortem sibi instituit d. Jacobaz ipius testatrices neptē ex fratre p̄mortuo: defuncta testatrice ser hectoꝛ hereditatez adijt: 7 inuentariū cōfecit diminutum quidē et non iustum. in quo multa dolose suppressit de bonis hereditatis. demū mortuo ser hectore interfuit domina Jacoba ab herede ipius ser hectoris inter alia fructus multos certoruz imobilium: que dicta domina katherina in mr̄imonio vltra dotē habuit. Eius petitionis tenoꝛ fuit talis. Coram vobis ꝛc. Procurato domine Jacobe agendo contra ser Johannē heredem ser hecto. exponit et dicit q̄ domina katherina supradicta habebat et habuit in villa morteglani infrascripta bona 7 mansos: videlz tale 7 tale ꝛc. quos mansos 7 bona ipa domīa katherina incepit possidere in. M. cccc v. 7 deinde successiue possedit donec vixit: videlicet vsq̄ ad. M. cccc xiiij. Et per dicta tempora fructus 7 redditus ex dictis bonis percepit. Jtē q̄ eadem domīa katherina a tempore mortis quōdaz domīe margarite matris eius quousq̄ vixit ipsa domina katherina. videlicet. M. cccc ix. vsq̄ ad. M. ccc. xxiiij. habuit 7 possedit etiā certos alios mansos 7 bona imobilia que fuerunt dicte domine margarite 7 ser odoꝛici eius filij p̄mortui. 7 redditus fructus 7 prouētus ex eisdem bonis p̄cepit 7 habuit. Insuper dicit et exponit q̄ fructus redditus 7 prouētus quos domina katherina seu ser hectoꝛ eius maritus pro ipa et ei⁹ nomine percepit 7 habuit tam ex bonis antescriptis sitis in villa morteglani: q̄z etiam ex aliis bonis que fuerūt quondaz domine margarite 7 ser odoꝛici predictoruz possessis per eandem dominā katherinam: ipsa domina katherina sibi lucro fecit. 7 eidem fructus ipsi cesserunt 7 ipsius fuerunt. Non autem dicti ser hectoꝛ. Et q̄ ipi fructus redditus et p̄uentus seu eoꝝ estimatio post mortem ser hectoris pertinebāt ad dominam Jacobam supradictaz: 7 sibi restituendi erant. Quare cum p̄dicta ita sint: petit procuratoꝛ domine Jacobe p̄dictus per vos sententiari fructus bladoruz 7 alteriusmodi p̄ceptos per quādam dominaz katherinā ex mansis sitis in villa morteglani: et etiam perceptos 7 habitos per eandem ex mansis qui fuerunt quondā domine margarite 7 ser odoꝛici possessis per ipām dominaz katherinam: qui fructus seu eoꝝ estimatio 7 precū ad manus dicti ser hectoꝛis p̄uenerunt: seu estimationem fructuū predictoruz restituendos esse p heredem predictū ser hectoꝛis domine Jacobe predicte tanq̄ heredi substitute domīe katherine: 7 etiam tanq̄ persone ad quē spectant et pertinēt de iure. et ad ß petit eundem heredem ser hectoꝛis per vos sententiari cōdemnari: 7 cōdemnatuz iur̄. remedijs ꝓpelli. Petens in premissis 7 circa p̄missa per vos sibi iusticiā ministrari oīmodo 7 forma quibus melius fieri potest. Et ad p̄dicta vestrū officium requirit, put sibi magis expediat. Et hoc saluo iure addendi minuēdi declarā di. ꝛc. Idem, procuratoꝛ domīe katherine certa capitula in causa fecit 7 p̄durit in hac forma: videlicet. Coram vobis ꝛc. pbare intendit ꝛc. Item q̄ ser odoꝛici eius frater domine katherine in. M. cccc xiij. de mense septembꝝis emit pro ipsa domīa katherina et de ipsius pecunijs mānsos infrascriptos sitos in villa morteglani

rē. Jtez q̄ de mense aprilis tūc sequēti idem ser odo
ricus accepit tenutam 7 possessiōem corporalē dictoꝝ
mansoꝝ nomīe p̄dicte dñe katherine. Jtem q̄ a tem
pore dicte emptiōis 7 tenute vsq; ad tēpus quo decess
it dña katherina in domo ser hectoris existēs p̄ se seu
per ipm eius virum exegit 7 p̄cepit affictus 7 redditus
bonoꝝ supradictoꝝ tanq; ipsoꝝ bonoꝝ dña ppriata
ria 7 possedetrix. 7 de hoc fuit cōmunis opinio notoꝛi
um 7 publica vox 7 fama. Jtem q̄ si hectoꝛ 7 domīa
katherina vxoꝛ eius a tpe mortis quōdam dñe marga
rite: videlicz a. M. cccc rix. de mēse octobris vsq; ad tē
pus quo decessit dicta domīa katherina: videlicz vsq;
ad. M. cccc xriij. de mense aprilis possiderūt mansos 7
bona certa infrascripta q̄ fuerūt partim de bōis quon
dam dñe margarite: et partim que fuerūt de bonis ser
odoꝛici eius filij p̄mortui. Et p̄ dicta tpa affict⁹ 7 fru
ctus ex bonis ipis perceperūt annis singulis. Jtez q̄
p̄ tpa p̄rime supradicta massarij 7 colloni bonoꝝ
p̄dictoꝝ soluerūt annis singulis affictos debitos 7 con
suetos p̄dictis iugalibus 7 ipos ad domū conduxerūt.
Testes añt q; plures dñe Jacobe probant q̄ ipse ser
hector p̄dictus p̄cepit a colonis affictuarijs bonoꝝ
supradictoꝝ: p̄sertim sitoꝝ in villa morteglani ma
gnā partē affictuū petitoꝝ. Judex ꝛo absoluit here
dem ser hectoris a petitōe fructuū p̄dictoꝝ motus cer
tis cōsideratōibꝫ suis: vt apparet in sentētia. Appel
lauit dña Jacoba. Jam igit̄ in causa appellatōis que
ritur an dicti fructus parafernaliū rerū p̄cepti p̄ mari
tum vxoꝛe sciente 7 patiente 7 cōsumpti cōputari de
beant in hereditate dicte vxoꝛis. Et sic veniāt i fidei
cōmisso vniuersali relicto dicte dñe Jacobe. Secū
do si sic: vtrū virtute libelli p̄dicti 7 verboꝝ in eo p̄ten
soꝝ 7 p̄bationū factarū sup articulis d̄ quibꝫ supra
heres dicti mariti veniret eidē domine Jacobe p̄dem
nandus vel non.

Nchristi noīe Amen.

Sup̄ p̄mo reperio diuersas opiniōes. Pri
ma fuit opinio glosarū q̄ fructus rerū parafernaliū
nō seruāt viro: nec cedant lucro eius: licet veniāt vxo
ri restituēdi. 7 sic augeāt ei⁹ hereditatē: p. l. pl̄ti. in p̄n.
ff. ad. l. fal. vbi videt̄ esse casus de eo q̄ principalit̄ que
ritur quasi in terminis. Nec ob. l. fi. C. de pactis p̄uen
tis. quia loquit̄ in vsuris pecunie parafernalis exactis
vnacū sorte p̄ maritum a debitoꝛe vxoꝛis quas potest
maritus circa se 7 vxoꝛez expendere. 7 non tenetur de
illis ratiōem reddere. quia in exigendo laboꝛez habu
it: non sic in fructibus p̄m glo. que hoc tenet i dicta. l.
fi. 7 in. l. vbi adhuc. C. de iure dot̄. que incipit. sic ergo
Potest etiam assignari alia ratio in vsuris. quia sunt
lucrum inhonestū 7 odiosum: ideo circa ipsas facilius
p̄sumitur remissio. ar. l. cum post: in p̄in. ff. d̄ iur̄. dot̄.
7. l. qui semisses: in p̄in. de vsur̄. et. l. cum quidam. §. j.
eo. ti. 7. C. eo. l. vsuras. et no. bar. in. l. que do. solu. mri.
in p̄ima vel secūda columna per illas leges. Et q; non
habemus textū aliq̄em qui facit p̄ viro: nisi tex. illi
us legis fi. in versi. 7 vsurans ꝛc. qui loquitur de vsur̄.
Sed p̄ vxoꝛe videtur casus i terminis in dicta. l. pe
nult. ff. ad. l. fal. Videtur inter diuersas opiniones do
ctoꝝ securius in cōsulendo 7 iudicando sequi senten
tiam glosatorū ꝓpter eorum auctoritatem maximam
p̄ ceteris. Sicut enim dicit alibi Jaco. bu. 7 cōmuni
ter dicunt doctoꝛes fiendū esse Secunda fuit opinio
Lyni: qui arguedo ex ratione glo. dicit q̄ vbi in recol
ligendo fructus esset laboꝛ: vt cōtingit in fructibꝫ in
dustrialibus esset idem qd̄ in vsuris. secus si nō esset la
boꝛ: vt sunt fructus naturales vt poma in quibus ha
beat locum sentētia glosarū. Sed aduertendū q̄ licet
industrialibꝫ sit laboꝛ: non tamē talis qualis est in exi
gendo vsuras ab inuitis. ideo glosa que sciebat in ta
libus fructibꝫ esse laboꝛez. quia tamē non talem qualē
in vsuris: indistincte voluit ꝓpter cuz tales fruct⁹ nō
cedere marito: licet vsure cedant. vnde dictum Ly. cō
trariatur de directo intentiōi glo. Preterea Lyn⁹ nō
p̄siderauit q̄ in vsuris subest etiā alia ratio. s. odij quā
supra dixi: licet glo. eam non ponat que non subest in
fructibus. ideo argumētatio de vsuris ad fruct⁹ indu
striales nō est bona: posito etiam q̄ laboꝛ esset in illis.
vt. ff. de here. insti. l. si non lex. de infami. l. liberoꝝ. §.
notātur: cum ibi no. insti. de nup. Preterea q̄ marit⁹
teneatur reddere ratiōem vxoꝛi de pomis 7 non de se
getibus vino et oleo est cōtra rationem: cum poma cō
sueuerint esse modice estimatōnis: 7 cōsueuerint con
sumi in p̄miscuo vsu vtriusq; 7 cōmunis ratiōis. ideo
esset amare 7 tanq; inter infestos agere. 7 sic potius sit
dicendū ecōuerso q̄ de illis non teneat̄ vir reddere ra
tionem: sicut nec de quibusdā operis seruoꝝ vxoris
p̄stitis viro. l. si id quod. §. ij. ff. de dona. inter vir̄. Sz
de frumento vino 7 oleo 7 alijs que possunt ascendere
ad magnā summā secus. quia in illis non p̄sumit̄ vxoꝛ
per patientiaz voluisse vti liberalitate sicut in paruis.
Et idem in naturalibꝫ magni p̄recij vt fetubus peco
rum: per ea que habent̄ in. l. omīno. et. l. qd̄ dicitur: in
fi. ff. de impens̄. 7. l. vtrū. de dona. inter virū. 7 per bar.
in. l. que dotis: supra alleg. in secūda columa. 7 per glo.
in. l. cum quid: in fi. glo. magne. ff. si cer. peta. 7. C. d̄ do
na. inter vi. l. filij tui.: que incipit cū p̄ eis. Nam eo ca
su quo dicti fructus cederent lucro viri, puenit hoc ex
tacita donatiōe que resultat ex patiētia vxoris. qd̄ pa
tet. quia doc. omnes tenēt q̄ si contra vel p̄ter volū
tatem eius vir percipet nullo modo eos lucraret̄: ꝑ ani
mus donandi int̄ cōinges p̄sumit̄ circa parua vel mo
dica non circa magna. vt patet ex dictis iuribus 7 au
ctoribus. ergo illa distinctio potius erat fienda q̄ di
stinctio Lyni. Preterea posito q̄ distinctio Ly. esset
vera: in casu tamē nostro non faceret cōtra dominam
Jacobam petentē. quia Ly. vult q̄ in fructibus indu
strialibus sit idem q̄ i vsuris. sed de vsuris pecunie pa
rafernalis exactis tūc demuz nō tenetur rationem red
dere vxoi quādo eas expendisset circa se 7 vxoꝛez vel
cōmunem vsum vtriusq;. put dicit tex. in dicta. l. fi. ꝑ
si al's in suam vtilitatem cōuertisset secus: vt ibi colligi
tur a cōtrario sensu et articulo eius qd̄ in simili habet̄
in. l. titius rogatus. ff. ad trebel. vbi licet rogatus resti
tuere quicquid superit possit cōsumere: 7 cōsumendo
nō teneat̄ reddere ratōem. si tamē nō cōsumpsit vel in
ꝓprios vsus cōuertit bene tenet̄. vt ibi iuncta. l. impa
toꝛ. §. fi. cū. l. se. ff. de le. ij. Sed q̄ iste marit⁹ cōsumpse
rit in cōmunē vsum sui 7 vxoris hoc non apparet: nec
presumit̄. q; vt audio, pbatum q̄ erat dives et nō in
digebat eis pro sustentatōe cōmunis familie cum ha
beret de ꝓprijs. 7 sic etiaz stāte dicta opiniōe Ly. non
tollitur intētio dicte dñe Jacobe petētis. Tercia fu
it opinio martini sillimāni: qui disputādo hanc questi
onez termīauit q̄ in duobus casibꝫ maritus teneatur
restituere. s. si extant vel si sunt ꝓsumpti et fuerūt ꝓtra
vel p̄ter voluntatē vxoris p̄cepti. Extra istos casus te
nuit indistincte ad restitutōem ipm nō teneri: siue sint
naturales siue industriales: p̄ illā. l. si id qd̄. vbi non te
netur restituere operas serui q̄ possunt equipari natu
ralibus cū in eis null⁹ laboꝛ mariti versetur. Bar. tn alit̄
recitat opi. martini in dicta. l. penlt. 7 appropriat mar
tino distinctōem illam inter naturales et industriales,
quā reuera ipe non facit: ꝑ Ly. Et ad. l. ff. ad. l. fal. vbi
videtur esse casus cōtra eum rndet: q̄ si dicimus cā lo
qui in fructibus: licet illa lex dicat maritum teneri ra
tionē: nō tamē dicit q̄ teneat̄ eos restituere si sint con
sumpti. Breuiter ista distinctio in primis duobus ca
libus sine dubio est vera. ꝑ in tercio q̄ extra illos nul-

lo modo teneat quicūqꝫ sint fructus videt oīno falsa ꝛ cōtra tex. dicte. l. penulti. q̄ simpliciter loquit. ꝛ sic tam de extātib⁹ qꝫ de cōsumptis: ꝛ tam de naturalibus qꝫ de iudustrialib⁹. Et querit de hoc. s. an id qđ ex administratōe apud maritū resedisse cōstiterit cum ceteris bonis restitui debeat ꝛc. Et postea rndet q illđ qđ venit in ratiōem ꝛc. vnde vt rnsio adaptet interrogationi qđ fieri debet: insti. de inuti. stipu. in. §. pterea: videtur dicere q sit restituendū. Certū est em q illa verba id qđ ex administratōe rerū resedisse penes maritū ꝛc. possunt optime verificari in fructib⁹ per eū pceptis ꝛ in suā vtilitatē cōsumptis. Verū est em q illi resederunt ex quo eos nō restituit vxori ꝛ velle restringere illam legē ad res principales. et q nō loquat de fructib⁹ nulla lex vel necessitas seu ratio ad hoc nos compellit: ſ poti⁹ in cōtrariū vt statim dicā. Item intellect⁹ quē dat illi legi: videlicet q licꝫ ibi dicat vt qđ teneat reddere ratiōem: nō tn dicit q teneat restituere: est cōtra illum tex. de directo. qz de hoc ibi queritꝫ an restitui debeat. Preterea si nō debet restitui: nec ratio esset reddenda: per. l. iulius paul⁹. ꝛ. l. cum seru⁹. ff. de condi. et demon. Preterea ratio suadet vt teneat. qz đ reb⁹ alienis ꝛ quas sciebat alienas pcepit. vnde nō potest dici bonefidei possessor vt sic eos lucret p cultura ꝛ cura: qm̄ ille dicit bonefidei possessor quo ad hoc q̄ possidet cogitatōe dñi. C. de furt. apud antiquos. i. credit se dñm. ꝛ sic pcipit tanqꝫ ex re sua. ꝛ p ꝛsequēs suo nomine videt pcipe. Sz qn̄ scit se nō dñm ꝛ tanqꝫ de re aliena pcipit: videt pcipere noīe domi: sicut cuꝫ quis vendit rem alienā tanqꝫ alienā. C. đ neg. ges. l. ab vno. famil. her. l. in familie. ꝛ vtroqꝫ p bar. Et sic statim fuerūt effecti vxoris sicut si ipa pcepisset: ꝛ extantes poterat vendicare cōsumptos cōdicere: iuxta no. in. l. certum. C. de rei vxn. vl actiōe mandati: vl negocioꝝ gestorū petere. Nec potest pſumi animꝰ donandi in muliere. qz si hoc esset etiaꝫ extātes petere nō posset quos passa est cū percipe. Cuius cōtrariū ipse martin⁹ vult Nam pceptio fit ea sciente ꝛ patiente: sed cōsumptio posset fieri ea ignorāte. vnde si animꝰ donādi presumeretur: poti⁹ esset in patiēdo: cum cōsumere. Item quia circa magnā quātitatem nō presumit animus donandi: vt in iurib⁹ s. allegatis: sed in paruis tm̄ ne amare. Et tanqꝫ inter infestos inter eos res gerat. Et ita loquit tex. ille in quo martinus sill. se fundat: in. l. si id qđ. §. si quas. ff. de dona. inter vi. ꝛ sic non est bonū fundamētum. Unde sua opinio cōtra tot ratiōes ꝛ cōtra textū expressuꝫ nō mouet me cōtra istam dominā Jacobam licet sua auctoritas nō sit parua: a qua tn̄ recedendum est p vrgentes ꝛ bonas ratōes. ff. đ supple. leg. l. labeo. ante fi. Quarta fuit opinio bar. quꝫ bal. in. l. si vina matre: in fi. C. de bonis maternis. q̄ refert cōsuluisse cōtrariū. s. virū teneri heredibus mulieris ad iporꝝ restitutionem: licet in dicta. l. penul. videat transire cū distinctōe marsill. ꝛ Ly. Quinta fuit opinio bal. in dicta. l. si vina matre: limitātis bar. vt eius dictū sit vrū quaten⁹ excedūt vsum cōmunem. Hoc idez videt tenere ange. de pusio in dicta. l. penul. videlicet vt quatenus essent cōsumpti in cōmunem ꝛ pmiscuuꝫ vsum nō teneat restituere: quaten⁹ aūt esset vltra secus. Cū igitur in casu nostro nō appareat q eos cōsumpserit in pmiscuū vsum: nec sit vrisimile. qz vt dicit est pbatum q erat diues ꝛ nō indigebat eis p sustentatōe cōmunis familie cuꝫ haberet đ ppꝛijs. siue teneam⁹ opi. glosarū cum qua secun⁹ est transire in cōsulendo ꝛ decidendo: vt supra dixi. siue opi. bal. et ange. siue etiam bar. in dicto cōsilio vt bal refert: habet hec domia suā intentōem fundatam vt heres mariti fuerit: ꝛ sic condemnādus ad extimatōem dictorū fructuū perceptorum tanqꝫ ex eis augeat hereditas testatricis: ꝛ cadāt in fideicōmisso vniuersali. vt dicta. l. plti. ꝛ qđ no. glo. ff. de leg. iij. l. qđ bis verbis: in glo. j. Circa secundum quesitū videt posse dici q attentis narratis in petitione: videlicet q dicta dña katherina fructꝰ dictorꝫ mansorū pcepit q pluries in dicta petitōe repetit: nō potuerit heres dicti mariti cōdemnari: quonia dictus maritus non tenebat: nisi ad illos quos ipse percepit. ꝛ in suaꝫ vtilitatem cōuertit. Et sic cōclusio dicti libelli dum petit heredem mariti cōdemnari nō sequebatur ex narratis. Et per cōsequens libellus videt fuisse nullus: p ea que no. bar. in. l. edita. C. de eden đ. in articulo de mutatōe libelli. Debuit em narrare q ipe maritus pcepit: ꝛ in suam vtilitatemꝫ cōuertit. ꝛ tunc bene potuisset cōcludere heredeꝫ eius cōdemnari. Nec vident sufficere pbatōnes facte q marit⁹ percepit. cum hoc in libello nō fuerit deductū per id qđ no. Jnno. in c. j. de lit. cōtesta. Sed cōtrariū est verius q imo potuit ꝛ debuit condemnari. ꝛ q libellus non fuit ineptus.

Circa qđ notandū q fm cōmunem doctrinam qn̄ libellus ꝛ eius verba possunt quoquo modo sustētari ꝛ adaptari ad intentōem petentis debet semꝝ hoc fieri: vt exp̄sse dicit Jnno. in. c. examīata: in fi. de iudi. etiam si sit necesse aliq̄liter verba improprijs: vt dicunt doc. in. l. sed ꝛ si possessor i. §. q si rerū. ff. đ iurisd. p illū tex. qz in pmordio litis fauendum est actori in sustentatiōe libelli: iuxta no. in. l. de die. ff. q̄ satisda. cog. Et qđ no. bar. C. de bis qui ex pub. ratōibus. l. sciant: i. fi. li. x. vnde dicit Ly. in. l. nec exemplꝫ. C. de fal. Et qui narrat aliquē cōfecisse falsum instrumentū licꝫ nō dicat per dolū: si tamē petit ipm puniri ꝛ cōdemnari: censet illud dixisse cū aliter hoc petere nō posset. l. qđ sit falsum. ff. ad. l. coꝛ. de falſ. vnde censet dixisse omne illud sine quo sua petitio nō pcederet. ꝛ spe. in ti. đ obligꝫ ꝛ solu. §. sequit. versi. qđ si libellus. ꝛ bal. in. l. scim⁹ C. de sa. san. eccl. dicūt q siquis petat rem et estimationem copulatiue: nō est aptus libellus: sed exponitur pro vel. ꝛ sic videat petisse eo ordine quo debet. s. rez si extat ꝛ si nō extat estimatōem: iuxta no. in. l. vinū. ff. si cer. peta. Habemus etiam aliam cōmunem theoricam q verba plata in iudicio p actorem vel p reū intelligūtur: put melius expedit pferenti. l. siquis intentionem. ff. de iudi. de ver. obli. inter stipulantez. §. j. cum his que ibi plene notantur per doct. Cum igit ad positū veniendo duplex sit pceptio. s. vera quaꝫ quis facit per seipm: et ficta quam facit per alium. quia qui per alium facit non vere facit: sed facere videtur. l. j. §. vecciſſe. ff. de vi ꝛ vi armat. Dicendum est q ista domina Jacoba dicendo in suo libello dominā katherinam pcepisse fructus ꝛ petendo heredem mariti condemnari ad ipsorum estimatōem censetur sensisse non de vera perceptōe: sed de ficta quam videtur fecisse p maritum. i. q ipe maritus vere pcepit: sed nomie vxoris. Et sic vxor ficte pcepit. i. pcepisse videtur. Et hoc ideo. quia si aliter intellexisset conclusio libelli nō, pcessisset qđ ipe minime censet voluisse per auctoritates iura supra allegata. Sed intelligendo hoc modo pcedebat optime. quia maritus vere pcepit nomine vxoris ꝛ vxori nō restituit. ꝛ sic ad eorū estimationem tenebatur. Hoc ergo totū videtur dixisse: quia sic sibi expedit pro sustentatiōe sui libelli ꝛ sue intentiōis: ꝛ hoc roboratur ex verbis libelli in duob⁹ locis. Primo dñ postea subdit quos dicta katherina seu ser hector eius nomine pro ipa suscepit ꝛc. Et ibi clare colligit quaꝫ ter intelligit verba pcedentia duꝫ pluries repetendo dixit dominā katherinam pcepisse simpliciter ꝛc. cum ex sequētibus pcedentia declarent. l. si seruus pluriuꝫ. §. fi. de lega. j. Item manifeste colligitur ex his que postea subdit qui fructus seu eorum extimatio et precium ad ipsius ser hectoris manus puenerunt. i. primo fructus postea precium eorum. quia eos vendidit ꝛ precium non restituit. Jsta nāqꝫ interpꝛtatio non est im-

tinens nec incõgrua: ĩmo congruissima 7 necessaria et sustentalis. ideo qui cõsuluit reum absoluendũ ꝓpter dicta verba supstitiose 7 cauillose se babuit in hoc: nõ cõsiderans p̃dicta que summe cõsiderãda erant. Nec eĩ credendũ est, ꝓcura. actricis ita fatuũ fuisse qꝫ volu erit narrare contra seip̃m. 7 qꝫ intellexerit illa verba eo modo quo intellexit ipe consultor. ar. ff. de testa. mili. l. miles qui destinauerat. ꝑ eo modo quo ego supra di xi. Ideo dicta sententia est retractãda: et aduersarius cõdemnandus declarãte dicto ꝓcuratore se vel dicta dña sic intellexisse vt dixi. 7 petente sententiã reforma ri postꝫ probatũ est dictos fructꝰ fuisse traditos et so lutos dicto ser hectori per plures testes. nec est proba tum qꝫ eos restituerit.

Consiliũ. CLXXXVIII.

An dupler gabella solui debeat si, pmissa fuerit pe cunia. 7 si illa nõ solueret qꝫ certa res daretur insolu tum. s. de pmissione 7 de datõe insolutũ. Circa finẽ tan gitur qliter intelligat illud qd̃ incerte partis possessio 7 dominiũ nõ potest acquiri.

Casus sequẽtis consilij.

Punctus questiõis sup quo petitur consiliũ exhi ben talis est. Semproni⁹ sen. obligauit se titio pisiensi in mille floꝛ. auri quos sibi dare debere cõfessus fuit ex veris 7 iustis causis. pmisitꝫ dicto. L. p. dictos mille floꝛ. auri soluere infra vnũ annuꝫ ꝓ quib⁹ obseruãdis ypothecauit 7 obligauit eidez oĩa bona sua p̃sentia 7 futura. 7 nomiatim aliqua ĩmobilia que in ipo cõtra cto declarauit p sua nomĩa 7 cõfines cum pacto adie cto in dicto cõtractu obligatõis qꝫ si dictos mille floꝛ. auri non solueret ei infra dictuꝫ tempus liceret dicto creditoꝛi intrare 7 accipe corpalem possessionẽ dicto rum bonoꝝ: 7 nomiatim p̃dictoꝝ que specificata fue runt in cõtractu sua ꝓpria auctoritate sine alicui⁹ iu dicis vel curie requisitõe vel decretoꝛi p̃actꝫ vendere et alienare vel ꝑ se retinere ꝓut ei placuerit vsqꝫ ad inte gram satisfactõem dicti debiti sui 7 expeñ. damnoꝝ et interesse cum iuramẽto. Et omnib⁹ clausulis opoꝛtu tuis: qui cõtract⁹ extitit celebratus in ciuitate sen. ꝑ pu blicum instrumentũ. Postea ꝙo dicto debitoꝛe nõ soluente infra dictũ terminuꝫ p̃fatus creditoꝛ volens vti legib⁹ 7 iuribus suis: ipsasꝫ exercitare. 7. l. cõuen toꝛem suũ intrauit. 7 cepit possessionẽ 7 tenutaꝫ supra scriptoꝝ bonoꝝ dicti sui debitoꝛis ꝓ dicto debito ac expeñ. damnis 7 interesse: de qua apprehensione 7 ca ptione possessionũ similiter factũ fuit solẽne instrumẽ tum cum omnibus capitulis 7 clausulis opoꝛtunis ma nu publica notarij. Et cum per plures menses ipse cre ditoꝛ tenuisset et possedisset dicta bona taliter appre bensa ipo debitoꝛe etiam nõ soluente volens vrbanus agere fecit citari dictum eius debitoꝛem in curia pote statis sen. Et dicta bona subastari 7 seip̃m creditoꝛez recognosci foꝛe verũ dñm 7 possessoꝛẽ dictoꝝ bonoꝝ ꝓ dicto suo debito expeñ. damnis 7 interesse ab inqli nis 7 colonis ipoꝝ: quib⁹ omnib⁹ solenniter pactis di ctus creditoꝛ vendidit de dictis bonis plus offerendi. Et pro se retinuit sicut sibi placuit obseruata foꝛ. sub astatõis facte vt ipa haberet meliorẽ conditiõem offe rens. Nũc autem insurgit dubiũ de gabella soluen da in cõmuni sen. ex dictis ꝓtractibus 7 acquisitõibus factis: quoniã pro parte dicti debitoꝛis soluta fuit ga bella simplicis obligatõnis dictoꝝ mille florẽn. auri q̃ est parua 7 modica gabella. 7 solui debet solũ per reci pientem obligatõem: vt patꝫ in statutis infrascriptis. Et per officialẽ gabelle dicti cõmunis sen. petatur sol ui etiam gabella dicte noue acquisi. facte 7 possessiõis adepte per supradictũ creditoꝛem de dictis bonis im mobilibus sui debitoꝛis ex causis 7 vigoꝛe supradictis iur̃. veri dominij, ꝓprietatis 7 possessiõis saltez vsqꝫ ad ratã cõcurrentem dicti debiti et expen. damnoꝝ ũ 7 in teresse ꝓ quibus translatũ fuit dominiũ 7 possessio di ctoꝝ bonoꝝ in ipm creditoꝛez aduenięte casu 7 cõ ditione dicti debitoꝛis non soluẽtis in termino ꝓmisso 7 captiõe facta dictoꝝ bonoꝝ per ipm creditoꝛem ꝑm formã pacti 7 cõuentõis positis in cõtractu oblig. p̃dicte. Et petitur dictam gabellã solui ad instar con tractus emptõnis 7 venditõis ꝑm formaꝝ infrascripti statuti ꝓ quo emptoꝛ 7 venditoꝛ soluere debent maio rem gabellam quilibet ꝓ dimidia qꝫ pro cõtractu sim plicis oblig. ꝓ quo solum recipiens obligatiõem solue re debet modicam gabellã vt preferꝛ dicaturqꝫ per di ctum creditoꝛem aliam gabellã solui nõ debere qꝫ sim plicis oblig. sicut soluta est. Et per dictũ officialem ꝓ parte dicti cõmunis dicaꝛ solui debere etiam aliam ga bellam per creditoꝛez 7 debitoꝛem ad instar emptõnis 7 venditionis vigoꝛe statuti infrascripti. vel quasi fue rint duo cõtractus in eodem cõtextu dicte obli. vnus purus: videlicet dicte simplicis obligatiõis facte. s. per debitoꝛem de soluendo infra annũ dictos mille floꝛe nos auri suo creditoꝛi. 7 ꝺ hoc soluta est gabella. Alius sub conditõe ꝓpter pactum posituꝫ in eo qꝫ si non soluerit infra dictũ terminũ liceat creditoꝛi ad placitũ suuꝫ capere bona ipius debitoꝛis maxime declarata, ꝓ satisfactõe dicti debiti: 7 ipsoꝝ bonoꝝ effici verus do minus. que conditões euenerũt cuꝫ dictus debitoꝛ nõ soluerit infra terminũ: 7 creditoꝛ acceperit possessionẽ dictoꝝ bonoꝝ: vt supra patꝫ cum sic purificatis cõ ditõibus sit contractus emptõis 7 venditõis sine dati one insolutũ vel equipollens: de quibus dicta alia ga bella solui debet vt p̃ferꝛ. Visis ergo statutis infra scriptis cõmunis sen. que cum p̃senti puncto destinan tur consultatõi queritur quid iuris. Tenoꝛ autez di ctoꝝ statu. de quibus in dicto puncto fit mentio et rubricarũ suarum hic est: videlicet. Jstud est statutuꝫ qꝫ gabella soluatur de re in aliũ trãslata ac si empta fo ret quãdo non apparet de ti. rubꝛica. Siqua persona quocũqꝫ ti. iur̃. vel causa acquisiuerit dominiũ vel ꝓ prietatem alicui⁹ possessiõis vel rei ĩmobilis: aut tenu erit aliquã rem ĩmobilem vel possederit de nouo de q̃ non sit soluta gabella: debeat gabellã soluere cõmuni sen. ac si venditõis 7 emptõnis titulo acquisiuisset nisi ostendat legitime infra terminũ assignandũ ꝑ notari um gabelle: quo titulo teneat vel possideat talem rem ꝺ nouo quesitã dũmodo titulus non probeꝛ fictitius quia in p̃iudiciũ gabelle fraudulẽter factus per duos testes de veritate: vel quinqꝫ de fama: vel de cem de cre dulitate: etiam nõ reddentes causam sui di cti. qua ꝓ batione facta 7 per officialez approbata, ꝓ egitima et sufficienti soluat gabella ꝑm estimatõez facta m ꝑ esti matoꝛes eligendos per dictũ officialem gabelle. Se quũtur illa statuta noua facta ĩ. M. ccclxxv. que sunt in eodem cõtextu 7 compilatiõe per oꝛdinem: vt infra sequit in vulgari. Jn prima che ogni 7 ciaschuna ꝑ sona chu fara alcuno cõtracto de ven dite: 7 cõpreoue ro di matrimonio paghi. iiij. denari per ciaschuna li bra si veramente che non pagara infralmese valdi del de cõtracto facto pagi el quarto piu. 7 se non pagasse infra tremesi paghi el dobio senza el q̃rto. 7 se non pa gasse infra el ãno paghi dogne denaro sey intẽdasi sen za ponere doppio o quarto su. Ancho e ꝓueduto 7 oꝛdinato che qualunqua ꝑsona prestara de poꝛra oue ro accomandara ad alchuna persona quantita alchu na de pecunia. in fine ala quantita de. l. libre ouero cõ para asosta biado vino olio o zafframo ouero p̃stara o accomandara in fine alaualuta de. l. libre che contra cto siane fato phagi de ciaschuna libra vno denaro et

da inde in su duo libre a denaro e che si pagbi qualcũq; psona receuera alchuna obligatõe dalchuna quantita de denari e se fosse biado vino o altre cosse faccia si iaschuno se dechiarato non fusse e paghi come di sopra se cõtiene. Et simile statutũ est in antiquis subditis eisdem verbis z effectu: qđ est in compilatione vbi est primũ statutum supra positum: quod incipit siqua psona ꝛc. Ancho ꝓuidero z ordinaro se alchuna psona aquistasse o tenesse ouero possedesse alchuna possessiõe de nouo ouero casa imobile de che cõtracto nõ apparisse z chi sera ꝓuato per dui testimoni di verita ouero cinque di fama ouero diece de credulita paghi la gabella come di comprare vẽdita segia nõ mostrasse che gabella per lui non foisse pagata.

Supradicta statuta sunt ad contextum scripta et edita per ordinem sub eadem die ī libro rubeo gabello ad fo.

Nchristi nomie Amẽ

Videtur dicendũ q; dictus creditor non debuerit soluere gabellam triplici ratiõe. Prima quia quãdo soluta est de principali ꝓtractu obligatorio nõ debet solui de executõe ipsius: etiam si executio transeat in alium cõtractum. vnde siquis promisit mihi rem vendere: deinde vendat si soluta fuit de promissiõe nõ soluitur de venditiõe ẽm bar. qui ita no. ff. de publica. l. fi. §. quotiens: in fi. z tamen diuersi sunt contractus. z per secundum tollitur obligatio ꝑmi z noua obligatio incipit. ff. de solu. l. in numeratõnibus: in fi. z qđ ibi per bar. z. l. si fideiussor. §. meminisse. de leg. j. per eundem fortius vbi executio non transit in alium contractum. vnde si soluta est de venditõe non debet solui d traditione: licet ibi sit noua acquisitio dominj per q̃ ꝑ solum contractũ facta nõ erat. ff. de rei vendi. l. si ager. C. eo. ti. l. penulti. cum ibi no. Executio nanq; contractus venit ex necessaria cõsequentia ꝓcedentis obligationis. C. ad vellei. l. fi. Et sic non videtur per se consideranda: sed cum obligatione ꝓcedenti cum qua vna reputat quasi tunc fuerit facta cum obligatio fuit cõtracta. ar. ff. de minoribus. l. iij. §. scio. d dam. infect. l. damni. § sabini. ad. l. aquil. l. huic scripture. §. fi. versi. quia verum est ꝛc. Gabella ergo soluta ꝓ cõtractu z obligatione censetur etiam soluta ꝓ executõe. Et sic amplius non est soluenda ꝑm bar. in dicto. §. quotiens. In casu autem nostro receptio possessionis et tenute facta per dictum creditorem fuit executio primi cõtractus: vt etiam ex themate circa principium puncti ꝓponitur vt colligit. ergo ꝛc. Secunda ratio est quia prefatus creditor non videtur per eam fecisse fuisse aliquam nouam acquisitõem dominj. quod sic ꝓbatur. Nam actum fuit q; posset capere z sibi retinere vsq; ad concurrẽtem quãtitatem sortis damnorum z z expensarũ. Quia ergo dicta bona poterant valere plus necesse erat q; extimarẽtur per iudicem. l. fi. in fi. C. de iure domi. impetrã. ad hoc vt videretur ꝓ quota parte efficerẽtur dicti creditoris. Non enim fuit intentio debitoris q; insolidum efficerẽtur creditoris: sed ꝓ rata debiti damnorum z expensarũ. hic autem fuit incertum quousq; per iudicem certificaretur: scilicz rerum estimatio. Item damnorum z expen. que similiter erant incerte. Sed hoc non ꝓponitur fuisse factũ ante acquisitionẽ possessionis z tenute. nec etiam post ante venditionẽ. Ergo videtur q; dictus creditor nũq; fuerit effectus dominus quousq; apud se tenuit cũ incerte partis dominiũ vel possessio acquiri non possit ff. de acquiren. possess. locus. z. l. iij. §. j. in fi. et. l. si fur. §. fi. de vsur. Et sic nec primum nec vltimum statutum supra relatum videtur locum habere: cum hic nulla fuerit acquisitio dominj vel possessionis: sed dumtaxat soluenda fuit de venditione postea per dictum creditorem alteri facta sicut si nullo modo recepisset pro se. vel vt sibi acquireret dominiũ: sed solum vt alteri venderet quo casu nullius esset. Tercia ratio est per eam q̃ no. bar. in. l. a diuo pio. §. si pignora. ff. de reiudi. vbi dicit q; si debitor dat rem suam creditori in solutũ: nõ specificando pro quanta quantitate: non tenet datio sicut nec venditio facta pro precio incerto: institut. de empt. z vendit. §. precium: coniuncta. l. iij. §. pro empto. Sic econuerso videtur quando est incertitudo ex parte rei seu quote que insolutũ traditur: cuz sint correlatiua res z precium in contractu venditionis. l. j. §. de rerum permu. Et quod iuꝛ. est de vno debet esse de alio. l. fi. de acceptil. Sed hic fuit incertitudo quote q̃ dabatur. quia nec debitor sciebat cum concessit licentiam capiendi pro quantitate debita et expensarum quotam portõnem dicta quantitas capiebat: nec etiam creditor. z si non valuit datio insolutum non fuit noua acquisitio dominj: sed executio prime obligationis. z sic ipe creditor non habuit soluere: sed vltimus solum emptor. Breuiter his non obstantibꝫ contrarium dico q; dictus creditor debuit gabellaz tanq; de noua acquisitõne dominj sibi facta z q; facta fuit. Et quia responsio ad ea que supradicta sunt in contrarium est declaratio et probatio eius quod volo: ideo simul respondendo z probando: dico ad primum q; vt narratur in themate: si hic fuit facta solutio gabelle d contractu simplicis obligationis. Et sic in re debita fateor q; non deberet solui alia gabella: z ita loquitur q; primo loco dixi. sed hic fuit facta executio i rebus que non debebantur virtute illius obligationis contracte ad pecuniam. Et pro qua fuit soluta gabella que erat obligatio pura: sed debebãtur virtute alterius contractus conditionalis contenti in dicto instrumento obligationis debiti seu pecunie: qui ꝓtractus erat d dando insolutum si pecunia non solueretur. pro quo quidem contractu conditionali nulla fuit soluta gabella que si fuisset soluta non debuisset amplius solui de ceptione tenute que fuit executio ipi⁹ que dicta sunt. Sed quia non fuit soluta: debet solui de dicta recepti one tenute. z perinde est ac si de cõtractu conditionali: de quo non fuisset soluta gabella aduenientе condicione et executione ipsius petereꝛetur gabella: nam sine dubio soluenda esset. Hic autem extitit conditio: tamen in termino non fuit pecunia soluta. Et cum ipse creditor recepit tenutam: quia tunc declarauit animũ suum in quem pendebat dictus contractus. z sic concludo q; de executiõe illius contractus de quo fuit soluta gabella nõ debet amplius solui. Sed ista fuit executio alterius contractus pro quo nulla fuit soluta. ergo debet solui: licet emanauerit occasiõe illius ꝑ quo fuit soluta. Nulli enim dubiuz q; si debitor non valeꝫ soluere dat rem insolutum de tali datione solui debet licet de primo fuerit soluta cũ sit diuersus eo quia censetur venditio. l. eleganter: in principio. ff. de pignora. actio. et perinde est ac si per debitorem pecunia fuisset creditori soluta. Et per creditorem eidem debitori re tradita pro precio rei. l. iij. §. fi. ff. de donat. inter viruz. q; si factum fuisset nulli dubium q; solui deberet. quia essent duo contractus veri separati et diuersi. Idem est ergo quando fictione iuꝛ. similiter sunt et reputantur diuersi: cuz non minus operaretur fictio iuꝛ. q̃ veritas: iuxta ea que plene no. in. l. j. §. hoc autem senatus. ff. ad sille. per bar. Ctum ad id quod secundo loco dixi in contrarium: respondeo per ea que notat Bartholꝰ in. l. emptor. ff. pro empto. vbi dicit q; si totum funduz trado transferendo quicquid iuꝛ. habeo tamen quia fundus fuit totus traditus non nocet incertitudo. nã tunc nocet quãdo est respectu loci z q̃te Sed quando totus traditur non est respectu loci: sed

quote tm̃ vnde nō nocet quo min⁹ acquirat illa pars que in veritate ptinet ad tradentem licet sit incerta vt idem no.in.l.iij.§.j.de acqui.pos. Sed in casu nr̄o de bitor voluit transferre res illas integras cū dedit licen tiam eas ap̄hendendi licet ꝓ quota portione efficere tur dn̄s fuerit incertū dicam ergo eum vel factū fuis se dn̄m insolidū ad euitandū ꝓmunionē 7 teneri eum ad refundēdū quātuz res plus valebant.l.fi.§.penul. C.de iur.doci.in pe. Uel si hoc videret durum qz illa loquit cum datur insolutū a principe dicam eum fuis se effectum dn̄m ꝓ illa parte quā capit sūma debiti q ex futura estimatōis iudi.declarabit. Et quia de facili potest dicta declaratio fieri reputat a principio facta fuisse ꝓm qđ no.glo.in dicta.l.locus per.l.si quis extra neus.§.sciendū de acqui.here. Ctum ad tercium re spondeo q incertitudo p̄cij tunc nocet quādo non cō mittit in aliquē certum euentū declaranda. Alias sec⁹ .hec venditio.§.hmōi.ff. de cōtraben.emp.7.l.si quis fundū sed ī casu nostro incertitudo quote ꝓmissa fuit declaranda in euentū certū sed in quātitate debiti cla ram 7 dānoz 7 expensaruz que etiam reputat clara et certa cum per subtilitatē iudi. declarāda sit ergo ꝛc. vt no.in.l. certi ꝑditio.ff.si cer.peta. ergo nō nocet dicta incertitudo p dicta iura. Et sic ꝯcludit dictum credi torem 7 debitorē ꝓ venditore habet debuisse gabellaz solvere de dicta noua acquisitōne quā censet fecisse ac cipiendo tenutā ꝓm legem ꝓuentōnis. Laus deo.

Consiliū.CLXXXIX

Veneri p̄ speciē quādo 7 quomō derogef.

Nchristi nomie Amē

Videt q p̄dictus agere possit contra dictuz Joseph 7 ab eo petere possit id q pignora plus vale bant q̄ esset sors 7 vsura. Et hoc virtute lr̄arum du calium primarū datarum millesimo.cccc.xxij. per quas recessum videt fuisse a pactis que dictus iudeus habe bat cū coitate feltri vt patet in capl̄is pactoꝝ vbi post annū. Et post factas potest facere de pignoribꝫ quod vult tanq̄ de rebꝫ suis ꝓprijs et nihil tenet restituere. Et ita dicit fuisse dictū capitulū intellectū 7 practica tum. Sed dicte lr̄e que vt in eis cōtinent emanuerūt de ꝓsensu iudei volunt oppositū scz q pignora post an num p eum nō vendant. sed p massariū ꝓmunis posi tum sup pignoribꝫ. Et q si vendant vltra restituatur illud vltra illi cui⁹ fuerunt pignora si minus teneat illi indeo refundere quaten⁹ defecerit 7 sic cōtrario pacto facto cū dominatōne videt a primo recessum. C.de pa ctis.l.pacta nouissima. Nec vident obstare lr̄e secūde date in millesimo.cccc.xxix. duplici ratione. Prima quia sunt generales scz vt dicto Joseph seruent pa cta que habet cū ꝓmuni feltri que plura ꝓtinent capl̄a Sed litere prime sunt speciales q̄tum ad septimū tm̄ capl̄m de quo supra 7 ꝓstat q in om̄i quasi materia ge neri p̄ speciē derogat etiaz si in speciali dispositōe nul la fiat mētio de generali 7 siue p̄cedat specialis siue se quat.ff.de le.iij.l.vxorem.§.filicissimo de p̄ben. q̄uis tibi 7.c.duduz circa mediū li.vj.de re.iur.generi eo.li. Et qđ no.Jo.an.in nouella 7.c.eos de īmunita.eccle. eo.ti. post principiū 7 bar.in.l.quesitū.§.fi.de fun.in strū. Et habet in.c.j.de rescriptis. Secūda ratio est quia dicte prime lr̄e emanauerūt de cōsensu iudei 7 sic continent pactū 7 conuētionē per ea que in sy.no.in.l. ij.C.coīa vtriusq.iudi. cui pacto 7 ꝙuentioni nō videt dn̄atio voluisse derogare per lr̄as sequentes de dei.c. ex multiplici. Sed his non obstantibꝫ contrariū vide tur verius ꝓpter dictas secūdas lr̄as per quas videt re cessum a primis qz eis contrariant cū in secūdis conti neat q pacta seruent qđ est intelligendū de omnibꝫ qz indiffinita equipollet vniuersali quādo est eadē ratio omniū sub indefinita cōprehensoꝝ.l. pluribꝫ 7 ibi no. per doct.ff. de le.ij.et in.c.vt circa de elec.li.vj.per glo. Nec obstat prima ratio facta in contrariuz.s.q prime sunt speciales secūde generales quia ꝓcederet si alie,p cessissent ab eadē superioritate vel potentia sed hic nō sic qz prime solum a dn̄atione.i.domino duce 7 cōsilia rijs. Secunde vero a consilio rogatoꝝ quod est maio ris auctoritatis vnde non debent limitari vel restringi per primas speciales sicut nec restringerent per eas si fuissent secunde 7 secunde generales fuissent prime.ff. mandati si hominē. Sicut enim dn̄s dux cum solis cō siliarijs suis nō potest in totuz tollere vel revocare lr̄as primas generales que emanassent a consilio rogatoꝝ quia inferior legē superioris nō potest tollere cle.ne ro nani de elec.C.de inoffi.p̄fec.p̄to.l. formā ita nec pos set eas limitare vel restringere.ff.ad.l.falci.quod de bo nis in fi. Et quod no.cy.in.l.cōperit in fi.in addi.C.de p̄scrip.xxx.an.facit quod no.in.c.cum venisset de iudi cijs. Et si non posset tollere vel limitare primas simili ter nec secūdas quia species sequens fortior esse debet ad derogandum generi p̄cedenti quam sequenti quia vltima voluntas vel posterior p̄ualere debet priori.l.si mihi 7 tibi.§.in legatis.ff. de le.j.7 dicta.l.petā nouissi ma.C.de pactis. Nec etiam ob.alia ratio facta in con trarium scz q iudeus ꝓsensit in primis lr̄is specialibus quod dicit mihi q nō fuit iste Joseph. Sed quidam alius socius suus in bancho fenoris cuius pactū vel cō sensus nō potuit huic Joseph p̄iudicare.ff. de pactis si vnus in prin.et ibi per bar.ff.ad.l.falsi.l.in lege falci. hoc obseruandū 7 per eundē in.l.ex duobꝫ d duo.reis Preterea in illa prima lr̄a continetur q debeant huic Joseph seruare pacta que habet cū coītate 7 aliter nō teneat ipe seruare cōtenta in lr̄a. Sed ipe dicit pacta in quibusdā sibi nō fuisse seruata sed fuisse violata er go si veruz est nec ipe tenet seruare ꝓtenta in dicta lr̄a ff.locati quero.§.inter locatorē.C.de pactis.l.cum pro ponas. Nec obstat si dicat istud ꝓcederet si in nullo fuissent pacta seruata quia imo etiam si in vno serua ta nō fuerunt verū est dicere pacta nō fuisse sibi serua ta qz quādo oratio sumit ex vniuerso si in vno est fal sa reputat in totum falsa.l.si is qui ecclesiastica.§.vtꝫ ff. de re.dubi.non ergo possunt dici pacta seruata si in vno fuerūt violata 7 ꝙ ꝓsequēs possunt dici nō serua ta quia duoꝝ ꝓtrarioꝝ hec est natura q ad positionē vnius sequit destructio alterius. Et econuerso.l.ß si pu pillus.§.penul. Et ibi no.ff. de instito. Et si ista est pe na tota ꝓmittit vel id qđ loco pē. fuit appositū licet in vno tm̄ pacta seruata non sint.l.eadaz.§.cato.circa fi. ff. de ver.obli.facit.l. quonia diu.C.de distrac. pigno. Et quod no.glo.in.l. ꝓmuni dixi.in prin.ff. ꝓmuni di ui. Et in auc. qui rem.C. de sacrosanc.eccle. Preterea vltra p̄dicta allegat sentētia lata p vicariū dn̄i pote statis inter massariū ꝓmunis positū super pignoribꝫ re ducendis ad cameram ꝓmunis. Et istum iudeum a quo dictus massarius petebat pignora ꝓm tenorem prime lr̄e ducalis vt reducerent ad cameram 7 p ip̄m vende rent. Et vicarius absoluit dictū iudeum 7 ꝓnūciauit seruanda fore pacta ꝓm tenorem secunde litere duca lis. Et sic voluit primam per secundā formam revoca tam 7 transiuit sentētia in rem iudicatā que sentētia vi detur p̄iudicare coītati et singularibꝫ hoibꝫ cum istud negocium nō tangeret vniuersitatē tanq̄ vniuersita ti sed tanq̄ singulari de ipa ar.C. si snia de sen.excō.li. vj. ante finem. Unde cum dictus massarius habeat mandatum vt dicitur a coītate feltri de reducendo pi gnora ad cameram 7 de faciendo ꝓpellere ꝓtradictos res. Et per ꝓsequens ad omnia sine quibus hoc expe

diri nō posset sez de litigando ꝓtra resistentē. Et de faciendo declarari si expedit. l. ij. ff. d̄ iurisdic. om. iudi. cē setur q̄tum ad hoc de quo querim⁹ habuisse de singularib⁹ psonis quos negociū tangit vel tāgere posset vel a coītate de ipsoꝝ volūtate. Et p ꝓsequēs snīa lata cōtra dictū massariū illis p̄iudicat a quib⁹ habebat mandatum. ff. de pcura. l. in cause circa prin. Laus deo.

Consiliū. CXC.

Si fiat mētio in statuto de gradu an intelligat' ꝑm ius ciuile an ꝑm ius canonicuz. Et si testōr inter viuos dicit se velle instituere talē z postea moriat' ab intestato an p̄sumat' illum voluisse esse heredē.

ℵ christi nomie Amē

In causa que vertit' pgami coram ꝓsulib⁹ inter ꝓsortiū misericordie seu iudicū esse petentē ex parte vna. Et ysabettā de totelinaus seu ꝑcuratorez eius reum et ream ex altera sup̄ hereditate frederici fratris dicte ysabette. Viso libello seu petitōne dicti ꝓsorcij z articulis eius z attestationib⁹ eius receptis sup̄ eis et toto ꝓcessu. Videt' prima facie dictū ꝓsortiuz debere obtinere dictāq; ysabettam fore condēnandā trib⁹ rationib⁹ quib⁹ non obstantib⁹ ꝓcludam ꝓtrariū scilicet ipam fore absoluendū. Et primo facit p cōsortio qz institutio facta de ipso quam p̄tendit videt' probari p cedulam quā scripsit notarius de mandato testatoris. Nam licet ꝓstitutio ibi ꝓtenta dicat' esse impfecta ratione solēnitatis quia nō fuit corazz testib⁹ publicata. l. fideicō. §. j. ff. de le. iij. fuit tamen pfecta ratōne volūtatis qz testōr habuit ipam pro pfecta z absoluta z nihil plus volebat disponere vel aliter circa ipam licet q̄tū ad suos parētes z ꝓsanguineos dixerit se velle cogitare si vellet eis alit' relinquere. Et sic quo ad eos fuit impfecta ratione voluntatis. l. si is qui z quod ibi no. per bar. ff. de testa. versi. q̄ro quid si testōr scripsit in cedula ꝛc. Q̄tum ergo ad dictos ꝓsanguineos babet' p impfecta vt in dicta. l. si is qui z ar. l. ij. ff. de here. instit. C. de instit. l penul. Q̄tum vero ad ꝓsortiū videt' q̄ non qz impfectio rōe solēnitatis nō nocet in relictis ad piā causaz si adest pfectio ratōe volūtatis iuxta plene no. in. l. j. C. de sacrosanc. eccl. Et in. c. cū esses z. c. relatū de testa. Unde sicut valet inter liberos talis voluntas coram testib⁹ nō publicata z vult bar. in dicta. l. fideicōmissa. §. j. de le. iij. ar. l. hac ꝓsultissima. §. ex impfecto ꝺ testa. Et q̄tum ad libertates. l. intestō de fideicō. liberqz saltem p̄bat' volūtas. l. fi. ff. de reb⁹ eoꝝ ita debet valere ad piam cām cū ista eqparent' vt no. in. l. eā quam C. de fideicō. Sed ꝓtrariuz videt' verius. Nam oia ista ꝑcederēt si dicta volūtas legitime p̄baret' vel per scripturā publicā vel p̄ duos testes qui req̄runt' ad minus ad p̄bationē veritatis licet nō ad solēnitatē. put in sy. dicit' in. l. diuus. ff. de testa. mili. al's p̄inde est ac si facta nō esset postq̄ de ipa nō constat. l. duo sunt de testa. tute. Sed in casu nostro nō p̄bat' ista ꝓstitutio legitime. Nam p̄ solā scripturā nō licet sit a notario cōfecta qz nō est in forma publica sed p̄riuata. Et sic nullam facit fidē. Per testes vero nō p̄bat' nisi p̄ ipm notariū qui p̄ ea attestat'. Secundus eñ testis qui erat in camera dicit nō audiuisse testatorē instituisse cōsortium qz ibat p̄ camerā hicinde licet p̄ prius bene audiuerit ab eo qz volebat instituere. Sed hoc nō sufficit ad p̄bādū q̄ instituerat poterat mutare ꝓpositū. Similiter z alij testes nō deponūt de ista institutōne quia nec poterāt deponere cū nō fuerint p̄sentes licet deponant de verbis p̄dictis q̄ intēdebat instituere q̄ nō sufficit vt dictū est. Ideo dicta volūtas dispositiua ꝓtenta in dicta cedula remanet nullo mō p̄bata nisi p̄ vnū testem q̄ nō sufficit vt dictuz est ar. coꝝ que no. in dicta. l. diuus de testa. mili. cū alijs supra allegatis. Itē secundo facit pro cōsortio deposito p̄dictoꝝ testiū qui dicūt se audiuisse q̄ volebat instituere ꝓsortiū qō videt' sufficere ar. l. pamphilo. §. ꝓpositum. ff. de le. ij. Sed ꝓtra est qz ibi loquit' quando testator ꝓtulit dicta verba animo deliberato z animo cōdendi vltimam voluntatē vt ibi patet dū dicit q̄ accersitis amicis dixit se velle relinquere tali tale quid. Et postea interrogatus an ita vellet dixit q̄ sic sicut dicit' in sy. in. c. fi. extra de succes. ab intes. Sed hic nō dixit eo tunc vt tūc cum dicebat velle concedere vltimā voluntatē z instītutionem facere. Sed dicebat se velle in futurum. Et sic nihil facit ille. §. ꝓposituz. Tercio facit p̄ ꝓsortio quia negari nō potest q̄m verba de quib⁹ testificant testes fuerint verba enunciatiua que vident' sufficere in relictis ad piam cām. vt in. c. fi. de succes. ab intes. Et p̄ bar. in dicta. l. j. de sacrosanc. eccl. in sexta questiōe p̄ncipali. q. ij. sed certe hoc verū in enūciatiuis de p̄terito. Et ita loquit' illud. c. fi. Et ita credendū est bar. intellexisse dum in illo se fundat. Et etiam quādo hoc dixisset vel illa p̄tulisset deliberato animo cōdendi vltimaz voluntatē vt ibi dicit' exp̄sse in tex. Sed hic neutrum istoꝝ fuit qz non fuerunt de p̄terito sed de futuro que regulariter dispositōez nō inducūt. l. iul'. §. ex his z. l. pater filium. §. fundum de lē. ij. Et no. per bar. eo. ti. l. p̄aphilo in prin. z quod habetur in. l. ticia cum testō in p̄ncipio. ff. de le. q. licet de p̄terito bene inducant aliquādo. l. ex hac scriptura. ff. de dona. Item nō fuerūt emissa animo ꝓdendi tunc cū p̄fitebant' vltimā volūtatem sed animo declarandi qō in futurū facere volebat. Et p̄ manus notarij. Unde cū nō constet legitime ipm eam feciss̄e nihil operant' dicta verba ar. dicte l. ij. de here. instit. Et dicte. l. penul. C. de instit. z substit. z l. cū pater. §. fi. ff. de le. ij. Non video ergo ex quo capite possit ꝓsortiū obtinere nā dicti testes fuit omnes singulares qz nō deponūt de eisdē verbis eodez tempore platis sed diuersis temporib⁹. Et sic nulla earū remanent p̄bata nisi p̄ vnuz testem ergo ꝛc. c. licet de p̄ba. cum diuersitas temporꝝ diuersitatez verborꝝ inducat iuxta plene no. per bar. in. l. denūciasse. §. quid tamē. ff. de adulteriis. Ideo concludit' dictam ysabettā absoluendam in puncto iur.

Consiliū. CXCI.

Mater substituit filie si decederet sine liberis matrimonij eiusq; heredes mortua mre filia z marito filie relictis heredib⁹ extraneis an isti admittant' virtute substitutionis facte de marito z eius heredib⁹ an nō quasi testatrix videat' sensisse de heredib⁹ descendentib⁹ de dicto marito z filia.

Casus sequentis consilij.

Dña mathea vltimo suo testō instituit katherinaz eius filiā legitimā z naturalē. Et vxorem Johānis de bulgaris heredē vniuersalē in oib⁹ suis bonis ꝛc. Et si dicta domina katherina ei⁹ filia decederet quādocūq; sine heredib⁹ ex se z dicto Johāne eius viro legitimis descēdētib⁹ substituit sibi testatrici z dicte dñe katherine dictū Johez de bulgaris eiusq; ei⁹ heredes in oib⁹ suis bonis. Et si filiū vel filiā vnū vel plures ipsa domina katherina natū vel natos ex ipis siu galib⁹ reliquerit tunc voluit z substituit sibi testatrici. Et dicte dñe katherine eā vel eos heredez vel heredes vniuersales ꝛc. Et ipos ad inuicē substituit vulgariter pupillariter z q fideicōmissuz. Et si oēs p̄dicti filij decederēt sine heredib⁹ ex se vel eoꝝ altero legitime descēdentib⁹ substituit sibi testatrici z eidem dñe katherine dictū Johānez

eiusq; heredes. Post hꝫ supdicta.d.mathea decessit re
icta hꝫ supstite dicta dña katherina. Deinde supdict⁹
Johānes substitut⁹ decessit relicta 7 supstite dicta do-
mina katherina ei⁹ vxore herede instituta vt supꝫ nul-
isq; relictis descendentiby ex se 7 domina katherina in
bi heredes instituit Jacobam 7 barthaz 7 quosdā ali-
os fratres nepotes ex fratre ipius Johānis. Deinde 7
successiue dicta katherina decessit nullis ex ea relictis
descendentiby. Queritur nunc vtrū ipi nepotes di-
cte dñe mathee virtute substitutōnis per eam facte
dum sibi substituit 7 domine katherine ipius filie Jo-
hannē de bulgaris eiusq; heredes. Et sic an dicta sub
stitutio intelligat de suis herediby dicti Johannis an
vxo etiam de extraneis.

Nchristi noie Amen

Videt dicendu; q; dicti heredes Johānis q̄
non sunt de descēdentiby eius sed extranei heredes re-
putant.l.si alienū.§.in extraneis.ff.de here.insti.nō vo
centur ad hanc substitutōnem factam domine kathe-
rine sub ꝯditione si decesserit sine liberis quasi testatrix
substituendo filie sub illa ꝯditione prefatū Johānem
Et eius heredes intellexerit d̄ heredib; ex proprio cor
pore Johānis descendentiby non aūt de extraneis. Et
hoc ideo q; sicut filiaz suam 7 eius liberos ptulit dicto
Johāni substituto ita credendū q; extrancos heredes
filie voluerit pferre extrancis heredib; dicti Johānis
fm bar.qui ita videt determinare.ff. de libe.7 postu.l.
gallus.§.etiam circa medium fm rizar.mal.in quadaz
sua disputatōne quā etiam refert Jo.an. in addi.spe.
ti.de testa.sup rubrica ante fi. Et ita videt bar. in di-
cta.l.si is qui.cc.§.vtrum.ff. de reb; du.in penul.colū.
dum tractauit de materia copulatiue ibi dum dicit cu
ius occasione formo tibi hanc questionez ꝛc. Sed in
contrariū videtur veritas. Nam que supradicta sunt
possent ꝓcedere si verbū illud 7 eius heredes posset cō
modo intelligi de filiis seu de heredibus ꝓpriꝫ corporis
vt si alius cūq; maritus 7 eius heredes fuissent substituti
filie seu libe. ita loquūtur auctoritates de quib; supra.
Sed in casu nostro verbū illud eiusq; heredes nō pōt
intelligi nisi de heredib; extraneis qd̄ patet qz substitu
tio fuit facta filie si decederet sine heredib; ex se 7 dicto
Johāne descendentiby quod intelligit in filiis vel libe
ris. Et facta fuit de Johāne. Et eius heredib; certe in
quātuz fuit facta de Johāne debet intelligi si Johā-
nes supuiueret tempore mortis filie.l.heres me⁹ in ꝑn.
ff.de condi.7 demō. Inquātuz vero fuit facta de here-
dib; Johānis debet intelligi facta eo casu quo Johā-
nes nō supuiueret tēpore mortis filie. Et sic ordine suc
cessiuo intelligat facta fuisse substitutio.l. gallus.§.j.
cum ibi plene no.ff. de libe. et postu. Sed constat q; si
Johānes ꝑmortuus est filie 7 postea existat ꝯditō sub
stitutōis qz filia decesserit sine filiis susceptis ex se 7 Jo
hāne nō potest repire in rerū natura filios Johānis le
gitimos 7 naturales. Nam aut dicemus q; possint tūc
reperiri filij susceptī ex eadem filia 7 falsum qz ista eēnt
inter se contraria videlicet q; filia decesserit sine liberis
ꝯmuniby vel ex illo susceꝑ. 7 q; tunc cū decedit reperi-
at filios ꝯmunes vel ex illo susceptos qui sibi sint substi
tuti ngz posito vno ꝓtrario destruit reliquū.l.pōpo-
nius.§.si is in fi.ff. de ꝓcura.7.l.sed 7 si pupillus.§.pe-
nul.ff.de instito. Aut dicim⁹ q; possint repiri filij susce
pti ex alia vxore quam habuisset ante istam. Et tunc li
cet istud esset in se possibile si tamen ante istam nō ha-
buerat aliam vel si habuerat non tamen habebat ex ea
filios tempore testi. Et tunc nō est verisimile q; testa-
trix cogitauerit de illis quos nō habebat. Et per con-
sequens non erat possibile eos reperiri tempore mor-
tis filie sue quia fatua fuisset quod in dubio nō ꝓsumi
tur. C. de here.insti.l.fi. Aut dicimus q; potuerint re-
periri filij legitimi 7 naturales ex se 7 ex alia vxore susce
pta postq; cōtraxit matrimoniū cum ista filia testatri-
cis. Et istud est etiam impossibile pōponēdo q; Jo-
hānes p̄deceserit in mr̄imonio dicte katherine prout
est necesse pōponere ad hoc vt illa pars substitōnis
facta de heredib; Johānis locum habeat quia durāte
mr̄imonio cum dicta katherina nō poterat nec potu-
it ꝓtrahere cum altera de iure.l.eum qui ꝓbabilem.C.
de adul. Et licet potuisset de facto ꝓtrahere 7 suscipe-
re filios nō legitimos 7 facere eos legitimari nō est veri
simile q; testatrix de talib; senserit cum essent sibi odio
si.l.lucius ticius damani.ff. de le.ij. Cum igit illud ver
bum eiusq; heredes positū in substitutōne facta domi
ne katherine sub ꝯditione si decesserit sine heredib; ex
se 7 dicto Johāne suscept. non possit intelligi de filiis
susceptis ex se 7 dicta katherina qz esset implicare con
tradictionē. Nec de liberis susceptis ex alia vxore quā
habuisset ante dictam katherinā quia nullos habebat
tempore testi. Et sic ad tales nō potest dici q; habuit
respectum. Nec etiam possit intelligi de filiis susceptis
ex alia vxore suscepta constāte mr̄imonio cū katheri-
na quo durāte mortuus esset Johānes qz illi nō essent
legitimi sed spurij 7 adulterini 7 exosi. Et sic de illis nō
videt cogitatū. Nec etiā potest intelligi de filiis susce-
ptis ex alia vxore suscepta post mortē katherine quia
ꝓponit q; ipe Johānes ꝑmortuus sit katherine ad
hoc vt illa substitutio facta de heredib; suis locum ha-
beat alꝫ non illa locū haberet sed solū facta de ipo Jo
hāne vt supra dixi. Sequit necessario q; illud verbū
eiusq; heredes ꝛc. nō potest intelligi de filiis sed soluz
de extraneis heredib; dicti Johannis ꝑut sunt isti de
quib; principaliter agit. Et ideo debēt admitti ex sub
stitutione p̄dicta ex mente defuncti que ꝑualet omi in
terp̄tationi.l.in ꝯditionib; in prin.ff. de condi.7 demō.
C. de lega.cuz qō. iunctis his que habent in sy.in.l.he
redib.§.j.ff. ad trebel. vbi verbum libe. ad alꝫ quod re
latum intelligit de his quos habere potest sc̄dm subie
ctam materiā eodem modo verbum heredes ꝑlatum
in ista substitutōne debet intelligi de his quos Johā-
nes habere poterat eueniente dicto casu q; ipe ꝑmor-
tu⁹ fuerit dicte katherine 7 q; katherina postea decesꝰ
serit sine liberis ex ea 7 Johāne susceptis 7 existentiby
heredibus dicti Johānis. Et clarum est q; his stanti-
bus nō poterant existere nisi extranei heredes ergo de
illis censetur testatrix sensisse. facit etiam in ratione sui
quod habet in.l. quib; dieb;.§. dominus.ff. de condi.
7 demō. vbi verbum debeo relatum ad seruū intelligi-
tur de naturali tm̄ debito quia de ciuili non potest in-
telligi secus si posset.l.si is cui.§. flauius.ff. de solu. Au
ctoritates ergo p̄dictoꝝ doc. allegatoꝝ in contrariaz
partem locum haberent quando verbuz heredes pos-
set congrue intelligi de filiis vel descendentibus q; hic
non. Certe clarum est q; de proprio significatu ver-
bum heredes importet etiaz quoscūq; extraneos 7 nō
solum primos sed vsq; in infinitum.l.sciendū.ff. de ſ.
sig. nisi in materia restringibili. C. de vsufruc.l.antiq-
tas. Cōcludo ergo dictos heredes Johānis ex dicta
substitutōne fore admittēdos.

Consiliū.CXCII.

Si heres priuet hereditate si molestauerit vxorem
vel ꝓpt aliā cāz nō priuat ipo iure.§ q fideicō. Et si ñ
disponat cui applicet ad quē hēditas puenire debeat
institutō etiā facta d̄ vno vsufructu tm̄ in vita 7 d̄ alio
in ꝓprietate ñ facta mentōe vsufruct⁹ ille ē eqlis qātū

ad quotas licet vni vsufructus alteri ꝓprietas videa-
tur prelegata.

✠ In christi nomie Amē

Anteq̄ veniaz ad dicta dubia: ꝑmittenda sūt aliqua per que videbunt dubia prefata relinqui sup-flua. Primū est q testator non potuit remittere vxo ri sue quā in effectu relinquebat vsufructuariā bono-rum suoz cautionē solitam ab vsufructuario prestari. scz de vtendo fruendo arbitrio boni viri. z de restituē do res finito vsufructu. ff. vsufructuarius q̄admodū caue. l. j. in prin. quia non sui testatoris cā fuit inuenta sed fauore hered., ꝓprietarij z vt auferat materia delin quendi. C. vt in pos. lega. .scire z ibi no. ff. e. l. pecunie. C. de vsufruc. l. j. in quib⁹ est casus. facit. l. ꝓuenire. ff. ꝺ pac. dota. z qꝺ no. bar. in. l. nemo potest. ff. de le. j. Ex q̄ sequit q nec valuit ꝓhibitio inuentarij ꝓficiendi que ordinat ad p̄dicta. Non em̄ bene posset sciri an fuerit vsa arbitrio boni viri. Et an plenam faciat restitutio-nem eoz que ad suas manus puenerunt nisi de illis fa-cta fuerit descriptio que inuentariū appellat. ff. ꝺ ven. impos. mittē. l. j. §. pelt. C. de iure fisci facultas li. x. cuz ibi no. Et si ita est sequit q etiam si dictus calimac⁹ vi uente vxore testatoris peciisset z obtinuisset ab ea dictam cautionē p̄stari z inuentariū confici nō incidisset in penam priuatōnis hereditatis cum p̄cesserit p̄ceptū seu ꝓhibitio impossibilis z reprobata de iure. C. de his que pe. no. l. j. in fi. ff. e. ti. l. j. ꝺ lega. iij. l. vxore. §. heres Similiter nō incidit in dictā penam priuationis pro-pter occultationē aliquarū rerum hereditariarū quia per hoc non dicit ꝓprie turbasse inquietasse vel mole stasse dictā vxorem in vsufructu p̄dicto. Cum p̄dicta supponāt violentiā quādam illatā in psonam ff. de vi. z vi. ar. l. vim facit z qꝺ no. bar. in. l. j. §. j. ff. si quis te. li. esse inf. sue. z. l. itaq̄ fallo de fur. quod hic nō est. Se-cundo p̄mitto q etiam si dictū p̄ceptuz vel ꝓhibitio testatoris valuisset si tamē dictus calimacus pecit cau tionem p̄stari z inuentariū ꝓfici z nō obtinuit sed fuit repulsus ꝓpter dictaz ꝓhibitionē similiter nō incidit in dictā penam priuatōnis vt est casus in. l. licet vt le-ga. nō caue. z de cōdi. z demon. l. aluia. §. fi. Quid em̄ obfuit conatus ꝛc. l. j. §. fi. ff. qui quisq̄ iur. Nec suffi-cit de facto fieri ad talem penā ꝓmittendā si nō est se-cutus effectus ar. C. si mana. ita fue. alie. l. ea quidē. ff. de vr. ob. cōtines. §. cū quis. bene facit. l. q̄uis. ff. de in iuf. vocā. z quod no. C. ne lice. potē. l. j. in glo. que inci pit videt ergo. Ex quib⁹ videt ꝓcludendū p̄fatum li-bellū porrectū p̄ sindicum dictoꝝ pauperū non ꝓce-dere quia fundat in contrauentionē que hic facta nō fuit duplici ratōe vt dixi z sic pena nō est nec fuit ꝓmis sa per ea que no. bar. in. l. paterfami. testō. ff. de here. in sti. Et etiam inquātuz petit declarari ip̄m fore priua-tum ip̄o iure quia hoc nō est verū etiam si fuisset con-trauētum imo iure fideicō. vt no. bar. in dicta. l. pater fami. in fi. z patet in. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad tre-bel. Sz z tercio posito q valuisset ꝓhibitio z q pena fuisset ꝓmissa quod negat tamen testōr nō declarauit in quē deberet deuenire bona seu ꝓprietas relicta cali-maco in dictuz casum priuatōnis eius. Et ideo videt q debuerit applicari dicte vxori offense p. l. fi. ff. de liti gio in fi. z quod no. glo. C. de his qui potē. no. ti. assi. l. j. que incipit sed cui dabit. Et etiam qui erat coheres dicti calimaci licet eā fuerit instituta dūtaxat in vsu-fructu z calimacus dūtaxat in ꝓprietate ip̄a viuente. Attamen detracta mentione vsufructus z ꝓprietatis habent z habebant ꝓ institutis equaliter quo ad quo-tas idest quilibet in dimidia. Sed vsufructus censeba tur p̄legatus vxori z ꝓprietas calimaco. ff. de here. in-sti. ex facto la grāde z. l. si alterius atq̄ alterius co. ti. iū

ctis his que no. bal. C. de epis. z cle. l. id quod pauperis bus in. xiij. q. Bar. aūt in. l. vxorem. §. heres. ff. de le. iij. dicit q quando legat vsufructus vxori z mandat he-redi q eam non molestat al's priuat eum hereditate et non dicit ad quem pueniat q debet puenire ad substi tutum vulgarem si ipsum habet vel si non habet tunc ad coheredem. In casu vxo nostro nō habebat iste ca limacus tempore cōfractionis substitutum vulgarem Sed bene habebat coheredem scz dictam vxorē vn-de posito q ista nuda ꝓprietas quam habebat calima cus tempore cōfractionis z priuationis non debuisset peruenire ad dictam vxorem tanq̄ ad offensam ex cō trafactione quasi illud locum habeat in penis legalib⁹ vt dicta. l. fi. C. de litigio non in testamentarijs saltem debuit ad eam deuolui tanq̄ ad coheredem cum defi-ciat substitutus vulgaris ꝑm ea que no. bar. in dicta. l. vxorem. §. heres. ff. de le. iij. quoniā si alius fuisset cohe res q̄ ip̄a puenisset ad illum multo fortius posteq̄ ip̄a erat heres debuerit ad eam peruenire quia non debuit esse deteriorīs �conditionis q̄ vnus alius extraneus imo melioris cum in ip̄a concurrent duplex ratio. scz quia coheres z quia offensa ex conuentione sed in alio vna sola cui due p̄ferende sunt. ff. de le. iij. re ꝓiunctim. §. ꝑ fertur de q̄stio. si quis viduam. C. de rap. vir. post pu. Hoc igitur p̄supposito ꝓ fundamento q debuerit di cta ꝓprietas puenire ad dictam vxorem ꝑ priuationē z sic cōiuncta fuerit cum vsufructu mortua postea di cta vxore sup stite dicto calimaco locū habuit institu-tio vel substitutio postea facta in ver. testi qui incipit. Et ip̄a lucia naturaliter mortua ꝛc. vbi post mortem naturalem dicte lucie vult ꝓprietatem z vsufructum simul vniri z ptinere ad calimacum. Et si dicat in quo ergo dicetur fuisse nociua dicta priuatio dicto calima co. Ex quo ꝓprietas z vsufructus ad eundem reuerti tur. Respondet q potuisset esse nociua in hoc quia si calimacus decessisset post priuatōnez z ante dictā vxo rem vel suos heredes transmisisset quia nihil habuis-set imo tam ꝓprietas q̄ vsufructus illi conūctus re-mansisset penes vxorem sine onere z eos transmisisset ad suos heredes quod nō fuisz si dictus calimacus nō fuisset pure institutus in ꝓprietate transmisisset eā ad suos heredes decidendo viuente dicta vxore cuz qua postea vxore mortua fuisset vsufructus consolidatus verum quia dictus calimacus supuixit dicte vxori dicta proprietate fuisset priuatus per cōtrafactionem quod tamen nō concedo z transiuisset ad vxorem ip̄o iure per mortem tamen vxoris fuit reuersa ad euz vna cum vsufructu virtute institutōnis vel substitutionis de qua supra contente in illo versi. testi. Et ipsa lucia naturalia mortua ꝛc. Nec est hoc incōueniens vt pa tet ad trebel. epistolam. §. fi. ad. l. falci. si quic. C. de l. fi. Et hoc p̄supposito q dicta bona redduerūt ad ca limacum ꝓ mortem vxoris succedit vltima substitutio de pauperib⁹ z de sempronio facta sub cōditione si ca limacus decesserit sine liberis que adhuc pendet z post existere vel deficere ideo nō potest sindicus pauperum interim z ante ꝓditionis euentū agere l. bonem. §. sub conditione. ff. de edilic. edic. Ex his respondet ad pri mum quesitū videlicet q licet dictus calimacus cōtra-uenisset z fuisset priuatus nō fuit effectus locus substi-tutioni fideicōmissarie facte de pauperib⁹. Et de sem-pronio sub cōditōne si calimacus decesserit sine liberis cum illa conditio pendeat adhuc ꝓ quo bene facit qꝺ no. bar. in. l. peculium. §. fi. in fi. ff. de le. ij. qui dicit q fi deicōmissum relictū alicui post mortē instituti. Si ipsi instituto auferat hereditas ex causa preteritionis vel ex heredationis z vadat aduenientes ab intestato non debetur statim vel pure. Sed dūtaxat post mortem in stituti licet hoc nihil ꝓficiat instituto qui nō habet bo na. Sed venientib⁹ ab intestato qui habet nam suffi-

cit ad exclusionē f. deicōmissarij q̄ ꝓdito sub q̄ fideicō
missum fuit relictum nondum euenit. Et quia vt dixi
non extāte substituto vulgari factus est locus cobere-
di scz dicte vxori p dictā priuationē que erat pure im-
stituta fm bar. in dicta. l. vxorez. §. heres. ff. de le. iij. nō
fideicōmissarie facte sub ꝓditione que adhuc non eue
nit vt supra dixi. Ad scōm vero quesitū respondet q̄
posito q̄ p dictū calimacū fuisset contrafactū. Et pe-
na fuisset cōmissa videt tamen q̄ anteq̄z hoc esset de-
claratum cum de se esset z sit dubium nō debuerit pro
cedi ad electionē z nominationē pauperū per executo
res z cōmissarios testi quia erant incerti de ipsoꝝ pote
state. Primo q̄ p testm datur eis potestas in vno tm̄
casu scz si calimacus decesserit sine liberis vnde est du-
bium an extendat ad alium scz si fuerit priuatus de be
neditate per cōtrauentionē. Secundo quia erat pba
bile dubium an per ea que ꝓponunt facta per calima
cum videret fuisse contrafactū z pena cōmissa. Et cō-
stat q̄ in altero istorum casuū potestatē eligendi habe
bat z nominādi pauperes in altero non. Luz ergo es-
sent incerti an eam haberēt vel non videt posito q̄ re
uera ipam haberent nō potuerunt ea vti per. l. quero.
ff. de eo qui p tuto. z per. l. hec aūt. §. j. ff. qui. ex cau. in
poss. ea. z per id quod no. bar. in. l. multum. ff. de condi.
z demō. z. l. pperādū. §. j. C. de iudi. Et in pluribꝫ alijs
legis de iudi. qui ignorat posse se pcedere cum tamen
possit. Et per id qđ no. in cle. illa de pcura. de iudi. dele
gato nōdum pśentato rescripto de pcuratore nondū
presentato instrumento pcuratoris in glo. super ver.
recep. Et spe. in ti. de pcura. §. j. versi. sed quid z archi
di. e. ti. c. q̄. li. vj. z bal. tangit in. l. falsus. C. de fur. q̄ li-
cet habeant potestatez non tamen habent exercitium.
Et per id quod plene habet in. c. audit. de elec. q̄ si p̄-
ma electio est nulla si nullitas non erat notoria nō po-
test procedi ad secundā prima non cassata vel nulla p
nunciata. Et per id quod in sy. no. bar. in. l. si vt ꝓpo-
nis la prima. C. quomō z quando iudex z. l. cum quere
batur. ff. de re iudi. quādo prima fnīa est nulla an pos-
sit ad secundā procedi anteq̄z sit cogitatum vel pnun
ciatum sup nullitate vbi videt distinguere eodē mo-
do. Super hoc tamen non multum videt oportunuz
insistere quia reuera calimacus nō videt contrauenis-
se nec in penam priuatōnis incidit per ea que in puncti
pio dixi. Et sic claruz est electionē z nominationē pau
perum fuisse z esse clusoriam. Super tercio responde
tur q̄ dicti cōmissarij non potuerunt ꝓmittere electio
nem puellarū maritandarū dictis pauperibꝫ quos ele
gerunt cum in hoc videat fuisse electa psonarum sua
rum industria vt in. c. is cui de offi. de le. li. vj. Et no. in
c. fi. de testa. li. vj. in nouella et in addi. spe. ti. de instru.
edi. §. nūc vero aliqua in addi. magna que incipit hoc
dictum placet nicolao de. circa finem ibi querit ipe ni-
colaus de. z bal. in. l. nulli. C. de epis. z cle. z bar. in. l. si p
curatorem. §. j. ff. mandati. Ad vltimum respondet
q̄ omnis exceptio per quam concludit agenti non cō-
petere actionem ipo iure de iure ꝓmuni impedit lit. in-
gressum per. l. si pupillus. §. videamus. ff. de nego. ges.
per quem hoc tenet bar. in. l. nam z postea in principio
ff. de iur. iur. z per. l. cuz querebat versi. pinde. ff. iudi.
sol. quod etiam tenet spe. in ti. de excep. §. dicto versi. ē
z alia in. viij. coll. circa finem. Sed hic est huiusmodi
quod vt dicit ex narratis in libello dicti sindici paupe
rum dicit apparere cōsideratis bis que supra dixi. Et
sic videt libellus reiciendus nec sup eo fore proceden-
dum per glo. odi. notabilē que est. C. de iur. calū. l. ij.
§. q̄ si actor que incipit p hoc apparet z per aliam que
est. C. de transac. vbi pactū circa medium glo. magne z
ff de pac. si vnus. §. pactus in glo. in opponēdo z de as
sisso. l. j. z p Inno. de fi. fy sby. ꝓstitutus.

Consiliū. CXCIII.

Quidam cum dictum esset sibi a quibusdaz q̄ eius
vxor erat adultera congregatis fratribꝫ vxoris vno se
ro illum expectauit in domo propria. Et cum venisset
z primo fuisset ab eo pcussus cum baculo ipe cum ran
core eum occidit: queritꝫ an ipe occisor z alij qui secum
fuerunt pena capitis puniantꝫ.

Nchristi nomīe Amē

In causa incarceratoꝝ per dominum potesta
tem ciuitatis mantue pro homicidio: viso casu z allega
tionibꝫ amplis sup eo factis. Pro responsione ad id ꝺ
quo queritꝫ videlicet qua pena debeant puniri an pe-
na mortis vel alia mitiori. Nam pro homicidio vnius
hominis plures possunt ad mortem dānari vt no. per
glo. z doc. in. l. quoniam multa facinora. C. ad. l. iul. de
vi publica. Premittēda sunt aliqua. Primo q̄ qñ
imponitur pena mortis per stat. requiritꝫ dolus ad hoc
vt illa pena statutaria locum habeat sicut quādo im-
ponitur per ius ꝓmune vt. l. in lege. ff. ad. l. cornē. de sic
ca. Nec sufficit culpa etiam lata vt ibi habet z ita ex-
presse determinat bal. in. l. data opera. C. qui accu. non
pos. in quarta colū. cuius verba hec sunt. Item si sta-
tutum punit homicidam ad mortem. Et non facit do
li mentōnem tamen iudex vbi non est dolus debet sen
tentiam tpare vt in. §. pena grauior cum sua materia
Et dicta. l. qui edes de incen. ruina z naufra. Nam sta
tuta restringuntꝫ per rationes iuris ꝓmunis. l. si fui no
stri. C. de noxa. z voluntas. Et prope. distinguūt male
ficiū. ff. de fur. l. qui iniurie. Et affectio tua opi tuo no
men imponit. C. de iniurijs. l. si non cōuitus. Ista sunt
verba sua formalia. Et in precedentibꝫ bene per vnaz
colū. dicit eī multa bona tendentia ad idem. Et ad ꝓ
positum ex cuius verbis confundit error multoꝝ iudi
cum asserentiū in penis statutarijs etiam mortis nō de
bere inspici animū sed factum per id quod no. in. l. j. §.
diuus z. l. fi. circa medium. ff. ad. l. cor. de sicca. Et non
intelligentes verba bar. nec eius mentē credunt q̄ pro
homicidio etiam sine dolo cōmisso sit imponēda pena
mortis ex forma statuti cuius verbis sit inherendū mo
re iudeorum. iuxta no. in. l. non dubiū. C. de legibꝫ non
cōsiderantes scripturā dicentem lr̄a occidit spūs autē
viuificat. Nec inconueniens q̄ sequeret ex isto intelle
ctu videlicet pro homicidio ꝓmisso etiam culpa leuissi
ma quinimo. Etiaz casu deberet imponi pena mortis
quia licet deficiat animus tamen interuenit factum qđ
solum statutū punit z sic innocens puniret pena mor-
tis cōtra ea que no. p bal. in dicta. l. data opa tam an-
te verba p̄dicta q̄z post per vnam colūnam z etiaz per
bar. i. l. j. §. j. ff. si quis testa. libe. esse iuss. fue. qui vult q̄
pena statutaria corpalis etiam si nō sit pena mortis re
quirat dolū posito q̄ statutū de dolo non faciat men-
tionem. Et q̄ nō sufficiat lata culpa. Nec obstant no.
p eundē in dicto. §. diuus z in. l. fi. qz ipe vult ibi dicē
q̄ in penis statutarijs nō inspicit animus sed factū scz
quātum ad hoc q̄ solus animꝰ sine facto subsecuto pu-
niat pena statuti licet de iure ꝓmūi secus in grauiorib
delictis. l. si quis cū telo. C. ad le. cor. de sicca. z. l. si quis
non dicā rape. C. de epis. z cle. Et ita pz ex verbis suis
in dicto. §. diuꝰ si bene inspiciant. Nō aūt vult dicere
q̄ nō inspiciat animꝰ quātum ad hoc q̄ factū sine aīo et
dolo puniat pena mortis qz sibipi cōtrariaret in eo q̄
dicit i dicta. l. j. §. j. z sequeret absurditas quā sup dixi
Si ergo in casu nr̄o pōt ostendi q̄ in istis captis ac eti
am in occidēte nō fuit dolus statutū mantuanū puni-
ens interficientē pena capitis locū nō habet nec in ipo
principali nec in alijs tāq̄z p̄stantibꝫ opē z fauorē quia

statutuz loquit eo casu quo vnus proposuit occidere et alij ipm iuuare. Si bene inspiciat. Sed hic non p posuit occidere sed bastonare licet preter propositum vnus occiderit primo vulneratus ab illo vnde dici nõ potest q aliquis aliorum voluerit ipm iuuare ad homicidium ꝓmittendum qđ ex impetu 7 indeliberate p cessit l. respiciendum. §. delinquũt. ff. de pe. Et hoc etiam determinat an. de pusio in l. qm̃ multa facinora. C. ad l. iul'. de vi. publi. dicens q in casu illius legis quando vnus fecit cõgregationẽ ad violentiam cõmittendam 7 vnus eorum interfecit. Ille solus tenetur de occiso 7 etiam caporalis qui congregat̃onem hominum fecit non alij etiam tanq̃ prestãtes auxilium qua non venerunt eo posito vt ꝓmitteret homicidium 7 vt ad ipsum prestarent auxiliũ 7 fauorem. Sed vt fieret violentia respectu rei recupande vel occupãde secus quãdo congregatio fuisset ordinata ad homicidium ꝓmittendum quia tunc alij tenerent' tanq̃ operam prestantes. Ego aũt ostendam contra q nec ille qui interfecit nec qui congregationem fecit potest dici q teneat' de homicidio quo ad imponẽdaz penam capitalem quia principaliter nõ dederunt operam rei illicite sed licite nec fuerunt in dolo posito etiam q fuerint in culpa in excedendo modum iuxta ea que plene no. in fine questionis posite in regula q quis mandato de reg. iur. in mercu. 7 in regu. cum quis inius multo minus alij assistentes ar. l. si is qui. §. si. tu ticiũ. ff. de fur. 7 hoc de primo. Secundo p̃mittendũ est ad euidentiam q quelibet causa etiam iniusta puta ignorantia iur. excusat a dolo. vt no glo. C. ad l. fauiã de plagrarijs. l. plagij crimis la. ij. per. l. igitur. ff. de libe. cau. Et idem no. glo. magna in fi. l. j. ff. si quis ius dicen. non ob. facit. l. sed si lege. §. scire. ff. de peti. here. 7 quod no. glo. in. c. de q̃rta extra de prescrip. Dolus 7 mala fides tunc est cum quis mouet' ad aliquod malũ propter solam malignitatem animi cum nõ propter aliquid aliud credo esse bonum. Tercio p̃mittendum q in confligentib ad idem dolus 7 culpa censetur ꝓuenire principaliter ab ipso ꝓuocante 7 agrediente 7 in ipo residere non a ꝓuocato. ff. si qua pau. fecit. dicatur. l. j. §. cuz arietes ad fi. ad. l. acquil'. l. si ex plagis ante fi. ver. culpaz ẽc. de bonis lib. qui cum maior. §. si libertus versi. ignoscenduz est em̃ facit. l. que omnia. ff. de ꝓcura. vbi patet esse idẽ in contentõne verbali. Quarto p̃mittendũ q in casu nostro prouocans ad rixam. Et prebens illi causam fuit originaliter occisus ille miser qui nulla iniuria recepta ab istis carceratis 7 nulla p̃cedente causa per eos incepit eis iniuriari multipliciter videlicet appellando pudicitiam vxoris vnius ex eis que aliquib ex eis iure sanguinis attinebat vt interfectõni qui erat frater ei?. Et a quib iure affinitatis qui erant fratres mariti quibus omnib per hoc faciebat iniuriam 7 eam affectando 7 frequentando. ff. de iniurijs. l. apud labeonem. §. si quis virgines cum sequentib. vsq̃ ad. §. ait pretor. Deinde cum dicit' premissa iactatõne q in domũ mariti dicte domine noctis tempore ingrederet' ad asportandum caules tandem 7 finaliter contra voluntatem eius hostiliter 7 cum telo. i. cum ronchono iniuriose fuit 7 de nocte ingressus est. ff. de iniurijs. l. qui in domuz alienam 7 tanq̃ fur 7 latro quia non per hostium sed aliunde vt in euangelio dicit' de illo qui non intrat per hostiũ in ouile sed aliunde. Et hoc totum fecit ex sua prana 7 iniqua consuetudine quia talia facere vt dicitur consueuerat ꝓut est publica vox 7 fama. iuxta illd Qui male consueuit cui prauus mos inoleuit. Raro deleuit q consuetudine creuit. xlix. di. hinc 7 enim. et no. in spe. de instru. edi. §. instrumẽtuz versi. Item opponitur q tabellio versi. vnde versus. Non quidam prouocatus sed prouocans ad iniurias predictas depellendas. Unde licuit marito istius domine sic de impudicitia appellate vroi sue iniungere q fingeret se p bere aures 7 daret sibi tempus 7 horam q ad domum suam veniret nec ex hoc culpam aliquam incurrit ter. est no. C. de fur. l. si quis seruo. Et cum hoc etiam congregare fratres suos 7 fratres vxoris quibus omnibus fiebat iniuria ar. l. j. cum sequen. ff. de libe. causa non vt irent ad saluandum ad domum ipsius quia tunc verecundaret sibi locum. l. quoniam multa facinora. C. ad. l. iul'. de vi sed vt starent secum in domo ad custodiã et? et sue vxoris quia poterat ignorare an ille veniret solus vel sociatus 7 premuniti bastonibus non armis ferreis quia poterat dubitare an ille cuz socijs veniret cũ armis vel sine armis vnde non sine ipsorum periculis stare poterant manibus vacuis 7 sine magna ipsorum verecundia tales iniurias sub silentio pati ideo parendum fuit eis etiam si modum excessissent in hoc preparamento licet non excesserint per ea que no. cy. in l. j. C. vnde vi. in fi. ij. colũp. versi. adhuc questio pone q quidam iunctis his que no. per glo. in. l. iij. §. cum igitur. ff. de vi 7 vi ar. in glo. que incipit. i. anteq̃ que vult q licet congregare amicos pro depellandam circa rem fortius circa personam. Et quando conuocat attinentes qui possunt esse impune iuuare ne iniuriam recipiat vt no. in. l. vt vim. ff. de iust. 7 iure per glo. et. l. culpa caret de re. iur. 7 quod no. bar. in. l. si quis in seruitute. ff. de furtis facit de dolo. l. eleganter. §. si quadrupes et. l. j. §. fi. ne quis cum qui in ius. vo. de sen. ex dilecto in vi cũ ibi no. Ex his sequitur responsio ad id de quo queritur scilicet qua pena veniant isti puniendi. Naz regula traditur per doct. Refert Johãnes an. in reg. quod quis mandato de re. iur. in mer. in fi. questionis que sunt antiqui doct. nico. de mat. de mutina florent. padue q quando ista tria cõcurrunt scilicz q quis aggreditur factum non dolosum et delictum sequitur in personaz eius contra quem aggreditur preter propositum aggredientis 7 tale delictum habet aliquam probabilem excusationem nulla pena venit imponenda. Sed si non haberet excusationem probabilem vel sequeretur delictum in personam alterius q̃ illius contra quem aggreditur tunc mitior pena imponitur q̃ sit a iure statuta 7 ordinata pro illo delicto quia inde ex iusta causa potest penas augere vel minuere. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de infami. C. e. 7 si seuerior cũ l. sequen. ff. de penis. l. hodie etiam statuarias cum statuta debeant limitari sc̃dm ius cõmune etiam in talibus penis vt dicit bal. in dicta. l. data supra allegata. Ita colligitur ex distin. quam ponit Johãnes an. in dicto. c. q quis in fi. Et allegat iura prosbã singula membra distinctionis. Nunc ad propositum in marito istius domine 7 in fratribus suis quorum ictu occisus pretus non perit omnia ista tria concurrunt quoniam fuerunt aggressi factum non dolosum in cõueniendo 7 congregando se ad inuicem 7 fulciendo se bastonibus quia ille interfectus prebuit eis causam que excusauit eos a dolo vt dixit in secundo euidentiali 7 sequutum fuit homicidium in personam illius contra quem factũ hoc aggressi sunt 7 non alterius. Item preter propositum vt patet ex genere armorum qui si dispositi fuissent ipsum interficere alia arma cepissent. l. j. §. dimus ad. l. cor. de sicca. intendebant ipsum castigare 7 non mortificare. Item q fecerunt iustam habuit excusationem quia de talibus iniurijs quales ille faciebat salicz in appellando pudicitiam dicte domine 7 insectando ipam et attentando peruenire ad factum non solet querela proponi coram iudice nisi per viles homines 7 impotentes qui de verecundia pensi homines et vulgus nõ curant cum sm̃ iudicium vulgarium hoim non pariua sequeretur ex hoc verecundia quia reputarentur viles et corrupti q̃ propijs manib (si possent) de talib se non vindicant sed expectant per iudicem vindicari.

Sz nec iudices de talib⁹ solent ius reddere sed trufari
& cachinari & ridere vnde iustã habuit occasionẽ mari
tus si ad iudicez nõ habuit recursus sed propria aucto
ritate disposuit iniuriã repellere & ppulsare quaz sine
graui verecũdia pati nõ poterat. ff. q vi. aut clam si ali
us. §. bellissime in fi. & qd ibi no. glo. puta si iudic. nõ ha
buit copiam ꝛc. Et qd no. C. de iude. l. nullus & l. ait p
tor. §. si debitorem. ff. de priui. credi. Nec ob. l. q̃ mul
ta facinora quia locum haberet si isti cum bastonib⁹ ac
cessissent ad domũ dicti interfecti causa ipsum castigã
di & sic ipsum aggressi fuissent vt patet ex illa. l. si bene
verba eius & mens cõsideret quod quidẽ isti minime fe
cerunt sed in domo propria expectauerũt vt ille potiꝰ
eos aggrederet sicut aggressus fuit cũ telo & sic animo
offendendi si quos reperiret cõdictores. Concludit er
go q cõcurrentib⁹ p̃dictis p̃fati maritus & fratres nul
lo modo debent puniri de dicto homicidio quod non
ipsi sed quidã frater vt dicit dicte domine qui captus
nõ est fecit quia non habuerũt intentionẽ cõmittendi
aliquid punibile. vt dicit bar. in. l. diuus ad. l. cor. de sic
ca. per. l. idem apud. §. si quis virgines. ff. de iniurijs et
quod no. in regula cum quis in mer. Neq; em̃ isti fe
cerunt aliquid quod scdm̃ cõmunẽ hoim̃ & vulgi opi
nionem fuerit malefactũ sed potius ꝓtrariuz q̃ fuerit
bene factũ quilibet audiens statim responderet & iudi
caret aut q̃ nõ fuerit turpe vel contra bonos mores si
turpe fuisset eis si non fecissent quod fecerunt attenta
vulgi opinione que nota est iudici vnde reputandum
est potius naturale insti. de iure naturali gen. & ciui. pꝰ
principiũ in versi. q̃ nõ naturali ꝛc. quod ius semp bo
num & equum est. ff. de insti. & iur. l. penul. in principio.
Et cum constet cuiꝰ ictu periit alij qui non habuerunt
animũ occidendi nõ tenent de occiso nec tanq̃ opem
prestantes cum homicidiũ impetu & pter ppositũ fue
rit ꝓmissuz l. fi. ff. ad. l. cor. d̃ sicca. Et p ange. de pusio
in dicta. l. q̃m multa facinora & p glo. et bar. in dicta. l.
fi. in prin. ff. de sicca. vbi determinat ista questio. Nec
ob. q̃ postea bar. subijcit circa mediũ scz q̃ alij punian
tur vt opem prestãtes quia verum est quando a primo
habuerũt animum occidendi tamen vnus solus occidit
assistentib⁹ alijs etiam si non vulnerarunt secus quan
do talem animũ non habuerũt & sic intelligit quod ipe
no. in prin. illius legis. Dictum vero ad illum qui int-
fecit & qui captus non est dicendũ est q̃ non tenet pe
na capitis sed debet pena mitigari quia fuit ab illo pri
mus percussus cũ ronchono & grauiter vulneratus vn
de temperare nõ potuit iustum dolorem. l. gratiꝰ in fi.
C. de adul. & p cy. C. vnde vi. l. j. in vlt. colũ. versi. Item
querit pone ꝛc. Ipse tamen loquit ibi quando primo
percutiens fugiebat & percussus fuit ipsum insecutus et
interfecerit tunc em̃ cum nõ timeret iteratã percussio
nem videt occidisse potius ad vindictam que non est
licita. l. scientiaz. §. qui cum aliter in fi. ff. ad. l. acq̃. ideo
punit sed mitius ppter iustum dolorem. Unde vidi
bal. papie consulentem q̃ non debebat decapitari: sed
pena mitigari per dictam. l. gracius & per. l. si adulteri
um cum incestu. §. impatores. ff. de adul. & per id quod
no. cy. in dicta. l. j. C. vnde vi versi. item querit. Sz in
casu nostro prefatus primo percutiens nõ fugiebat sed
instabat vnde poterat percussus iteratam repercussionẽ
per consequens potius ad sui defensionez censet ipm
repercussisse in capite de quo mortuus est q̃ ad vindi
ctam & sic nullo modo videt teneri de occiso per. l. si ex
plagijs. §. tabernari⁹. ff. ad. l. acquil. Et quod no. In
no. in. c. olim el primo super ver. innotuit de resti. spo.
Nec ob. si dicatur iste occisus percutiens cum roncho-
no fuerat primo percussus cuz bastano a predicto. Et
sic culpa videtur residere penes primo percutientẽ vt
dicto. §. tabernarius in fi. Nam respondetur q̃ si erat
percussus cum bastono non debebat repercutere cum
ronchono & amputare digituz vt audio quod fecit qz
per hoc excessit moderamen inculpate tutele. C. vnde
vi. l. j. & ibi per cy. in prima questione quia ibi loquitur
quando aliter se tueri non poterat fugiendo sicut po-
stea aufugit. Preterea ipe prebuerat causam verberi
bus illatis cum bastonib⁹ ingrediendo taliter domum
illius. Preterea sicut furem nocturnum licet occidere
& etiam diurnuz si se telo defendat. l. iij. §. fi. cum. l. se
quen. ff. ad. l. aquil. Et ita videt de isto qui plus de-
linquebat & plus iniuriabat.

Consiliũ. CXCIIII.

Quidam Nicolinus interfecit quendam doctum
quem in bello ceperat & de tali homicidio pacẽ habue-
rat postea fuit interfectus a dominico filio dicti docti
qui erat infans tempore quo doctus eius pater fuit a
nicolino interfectus queritur an p tali homicidio domi-
nicus veniat puniendꝰ stante statuto q̃ liceat filio vin
dicare impune necẽ patris.

In christi nomĩe Amẽ

Uiso processu & inquisitione formata per do-
minum capitaneum ciuitatis pistorij contra domini-
cum docti & socios de homicidio cõmisso in nicolinum
francisci comitatus pistorij. Uisaq; compitione bar-
tholomei pcur. dicti dominici & contentis in ea p de-
fensione ipsius dominici & sociorum & attestationibus
testium receptorum super articulis per eum datis. Ui
detur dicendum q̃ ipis non obstantib⁹ debeat proce-
di ad condẽnationem predictorum inquisitorum tri-
plici ratione. Prima quia homicidium cõmissum p
dictum nicolinum interfectum in personam dicti pa-
tris dicti dominici ratione cuius dictus dominicus se
defendit quasi licuerit sibi vindictam facere ex forma
statutorum cõmunis florentie proponit fuisse factam
tempore guerre sambuce & per inimicos ꝓmunis pisto
rij. Unde posito q̃ esset plene probatum non erat pu
nibile pena fori iudicialis quia licitũ est inimicos in bel
lo vel guerra occidere. ff. ad. l. cor. d̃ sicca. l. iij. §. fi. & hoc
a iure belli quod a iure gentium introductuz est & per
missum. ff. de iusti. & iur. l. ex hoc iur. Et sicut nostris li-
citum est occidere alienos in bello ita & econuerso cum
equa debeat esse conditio vtrorumq; sicut in captiuis
videmus. ff. de capti. l. postliminij ius in fi. prin. et. l. in
bello in prin. vnde facta pace etiam si alia remissio fa-
cta non fuerit de precedentibus homicidijs et iniurijs
factis in bello non potest fieri punitio per magistratꝰ
alterutrius partis ergo nec summi potuit vindicta per
priuatuz qui in hoc loco magistratus succedit & est po
tius executor rei publice q̃ vlter pprie iniurie. C. quã-
do licet vnicuiq; sine iudi. vindi. l. j. cum ibi no. Unde
vbi res publica per suos magistratus non puniret ibi
nec priuatus intelligitur permissa vindicta que in de-
fectum magistratus permittitur vt patet ex plene no.
in addi. specu. ti. de constitu. ante finem. Et in questio
ne Jaco. de are. quam refert Joh. an. in dictis addi. d̃
accu. §. sequitur super tercio mẽbro questionis in ma
gna addi. & ex no. in. l. in laqueum. ff. de acqui. re. d̃. et
l. iij. §. fi. ad. l. cor. de sicca. per bar. & l. libertas de statu.
bo. per cy. Secundo quia hic non solum pax sed etiaz
generalis remissio facta fuit de omnibus robarijs & in-
iurijs hinc inde factis per cõmune floren. q̃ locũ prin-
cip. tenent inter eos. Et sic posito q̃ de illo homicidio
cõmisso in doctum fuisset sumenda publica vindicta
fuit tamen remissa per habentem potestatem. ff. de pe
nis. l. relegati in fi. & l. moris. §. iste fere. ff. de questio. l.
j. in fi. C. de gene. abo. l. fi. Potuit etiam cõmune flo.

remittere iniuriam priuataz factam filio dicti docti eo etiam inuito 7 de ea facere pacem sicut 7 patris iniuriã 7 de iniuria filij.ff. de iniurijs.l.sed 7 si vnius.§.filio fa. 7 quod ibi no.per bar.in.l.in psonã.§.j.ff.de pac. Cuz princeps siue res publica erga subiectos locum parentis teneat.C.de inoffi.testa.l. si quis filiuz post prin.de defen.ciui.l.iij.in auc̃.vt iudices sine quoquo sufra.§. eos 7 ius iur.quod prestita.ab his.§.deuotos. Et statutum fuit q ipe dominic⁹ 7 similes qui tales iniurias recepissent tenerent' requisiti reddere pacem 7 eam seruare. Constat aũt q si dictus dominicus requisitus a dicto nicolino fecisset cum eo pacem nõ potuisset postea impune ipm offendere.x.coll.de pace tenẽ. 7 eius vio. ergo nec etiam ea nõ facta postq̃ ad eam fiendaz poterat cogi ar.optimum.C. de fideicõmiss.l.si credi.7 quod no.glo.ff. de condi.inde.l.si non sortem.§.adeo que incipit q̃uis facit.l. si finita.§.eleganter de dam. infec. 7 de fideicõ.lib.l. cum prio post prin. vbi pro libero habet' qui de necessitate mañtendus est 7 quib ad liber.pcla.non licet.l.licitus 7 qõ no.bar.post dy. in.l.iij.§.si seruus de acqui.pos.de illo qui debet rebã niri q anteq̃ rebãniat' nõ potest impune offendi quasi habeat' pro rebãnito ex quo potest petere se cancellari 7 est cancellandus õ bãno prout hic erat in sy. Et in dicta.q. Jaco.de are.de qua in addi.spe.ti.de accusa.§.sequit' in quarto ar.in tercia parte specu. Tercõ 7 vltimo quia 7 si predicta cessarent tamen homicidiũ cõmissum in doctum patrem dicti dominici nõ est proba.cum nullus testis deponat de visu sed solũ de auditu. Unde clarum est q nõ sufficerent ad condẽnandum nicolinum de dicto homicidio quia in talib⁹ debent esse pbationes luce clariores.C. de pba.l. sciant cuncti ergo non sufficere debuerunt ad faciendu dictam execution̄e quia vt supra dixi qõ non esset licitũ iudici nõ debet esse licitũ priuato qui loco iudicis succedit per no.in locis ꝑallegatis. His non obstantib⁹ licet prima facie satis vigere videant' inclino in partem contrariã q ĩmo debeant absolui. Et hoc primo quia factum lege vel statuto pmittente penam nõ meretur vt.l.gracius.C. de adulteris. Sed statutũ cõmunis flozen. pmittit filio facere vindictam patris interfecti cũ comitiua necessaria. Quod quidem statutum valet propter publicam vtilitatẽ que suadet maleficia puniri.ff.ad.l.aquil'. ita vulneratus. Et si talia statuta nõ essent multa remanerẽt impunita vt plene disputando concludit' in questione disputata quam refert Jn.an. n dicto ti. de cõstitu.ad fi. in dicto spe.7 dicta l.j.C.quando lice.vnicui.vin.7 in.l. accusationis in fi. go.magne.C.qõ me.cau. Item quia voluntas 7 propositum distinguũt maleficia.ff. de iniurijs.l.qui iniurie in prin.7.l.verum 7 sine dolo non cõmittit' homicidium punibile.ff.ad.l.coz. de sicca l.j.§. diuus qõ etiã habet locum in statutis punientib⁹ homicidiũ vt patet ex no.per bar.in.l.j.§.non autẽ.ff.si quis testa.libe. esse iussus. Sed iste dominicus nõ fuit in dolo quia nõ animo pmittendi homicidiũ hoc fecit sed causa faciendi executionẽ sibi a statuto permissam 7 sic nullam iniuriam censet' fecisse cum iur.executio nõ habeat iniuriam.ff. de iniurijs.l.iniuriaruz.§.j.ad qõ bonus tex.ff. de ventre inspi.l.j.§.si omnes ver. ceterum si non iniurie faciendo sed quia iuste credidit ꝛc. Nec obstant in contrariuz allegata per que clarius apparebit veritas. Et primo non ob.prima ratio quia habet locũ in bello licito sed bellum in quo doctus fuit interfectus non fuit licitũ ex parte qua erat nicolinus quia motũ per ciuem contra propriaz ciuitatem.l. si quis ingenua.§.in ciuilib⁹.ff. de captiuis. Unde homicidia cõmissa p adherentes illi erant puniẽda non ecõuerso.l.minime.ff. de religi.7 sup̃.fu. Preterea etiam in bello licito nõ est licitum occidere inimicum postq̃ captus est.l.libertas ff. de sta.ho.7 ibi per q.7 in dicta questione disputata per Jaco. de are. in quarto articulo. Sed vt dicunt' testes ille doctus vt dicitur fuit captus per nicolinum et se sibi dedit arrẽdẽdo se vnde nõ debuit interfici. Ite̅ non ob.secunda ratio in contrariũ facta quia dict⁹ dominicus tempore pacis facte erat infans. Et sic nõ potuit habere noticiam dicte pacis 7 contentoz̃ in ea cum careret intellectu vt.C. de fal. mõe.l.j.7.ff.de iur. iur.l.qui iurasse. Unde cum excusatus fuerit a principio si ignozauit dictaz pacem durauit excusatio propter hoc quia non fuit doctũ aliter de scientia.C.in q̃bus cau.m inte.resti.non est necessaria.l.j. de his quib⁹ vt indig.l.minoz⁹ sicut em̃ scientia que fuit a principio presumit' durare nisi probet' contrariuz.ff.de adile.l.fi.in fi.prin.C. de cõtraben.stip.l.magnã. Jta ecõuerso ignozantia.ff. de proba.l.verius. Et vt contrariozum sit eadem disciplina.ff. de le.iij.l.fi. Debuit ergo dictus nicolinus denunciare dicto dominico q euz non poterat impune offendere propter dictaz pacem et remissionem factam in ea 7 sibi protestari. Et de dicta pace 7 de contentis in ea fidem facere ostendendo instrumentũ vel aliam scripturam autenticam 7 reqzi rere eum ad pacem priuatam scd̃m cõtenta in pace p̃dicta publica ita determinat bar.in.l. non solum.§.fi. ff. de ope.no.nunc.in secũda q. principali de protestatione inhibitoria.q.ij. quando quis protestatur q nõ fiat id qõ prohibitus non tenebat' facere dicens q nõ tenetur aliter credere nisi modo p̃dicto fiat sibi fides quando p̃cessit causa propter quã credebat se posse facere prout fuit in casu nostro. Cum ergo hoc non fecerit non est imputandũ dicto dominico et socijs postq̃ p̃cessit causa iusta propter quaz si parum p̃dicta facta non fuisset poterat illum impune offendere.ff. manda ti.l.si fideiussor in fi.prin.7.§.si cum debitor cum.§.sequenti. Nec ob. si dicatur q saltem de culpa debeant puniri quia debuerunt expiare anteq̃ ad tam pcindi cialem actum procederent per ea que no.bar.in.l. penul.ff. de adult.7 in questione disputata de qua in addi.spe.ti.de obli.7 solu.super rubrica in fi.7 ti. de accu. §.sequitur in questione Ja. de are. in vltimo articulo in magna addi.ad quod benefacit.ff. de re.iur.l.qui in alterius in fi. Nã respondeo q bar.in dicta.l. de adul. loquitur quando quis fuit motus ad offendendu causa que nunq̃ fuerat habilis ad hoc licet putaretur esse vt propter bãnum non rite latum tunc.n. est bene q sibi imputetur si non expiet an bãnum propter qõ mouebatur erat rite latum vel non.l.iij.§.condemnatum.ff. de re iudi. de contratabul'.l. non putauit.§.nõ quenis. Sed quando processit causa habilis puta bãnum rite latum licet postea fuerit effecta in habilis vt quia fuerat cancellatus de libro bãnitoz̃um tunc non imputatur offendenti si non expauit an esset rebãnitus vel non ĩmo econtra imputatur offenso si non notificauit offendenti rebãnitionẽ. Et de ipsa fidem non fecit. Jta loquitur bar.in dicta.l.non solũ.§.fi. de ope. no.nunc. Et isto modo debent reduci ad concordiam dicta sua als fuisset sibi contrarius dum in dicta.l.non solum sentit q non facta denũciatione 7 fide predicta nullo modo debeat offendens puniri. sed in.l.penul.ff. adul. vult q puniatur õ culpa quia non explozauit q in diuersis casib⁹ loquitur 7 habentib⁹ rationes diuersas vt supra dixi. Sed in casu nostro p̃cessit causa habilis. scilicet homicidium in patrem dicti dominici licet propter pacem effecta fuisset in habilis 7 sic non est locus dicto bar. in dicta.l.penul. de adul. sed ei qõ dicit in dicta.l. non solum.§.fi. Item non ob. dicta Joh. an. in locis preallegatis qui loquitur eo casu quo precessit causa habilis que est effecta ex postfacto inhabilis 7 tamen dicit idem vt saltem de culpa teneat' quia si bene consideretur dictum suum vendicat sibi locum

quando offendēs sciebat factum sed errauit in iure vt quia sciebat bānitum soluisse 7 se debere cancellari tamen quia nōdum erat cancellatus putabat se posse impune offendere q̄ non poterat 7 tunc est bene quid si bi imputet. Et idem esset in casu nostro si probaretur q̄ sciuisset iste illam pacem 7 remissionem sed credidisset q̄ anteqū ipse redidisset aliam pacem posset eum offendere quod tamen nō esset vt in iuribus allegatis supra in secunda ratione ad partem contrariam. Sed si ponatur q̄ offendens ignorabat ius 7 factum puta q̄ bānitus soluisset 7 deberet rebāniri non posset procedere determinatio quam Jo.an.ponit in locis p̄dictis scilicet vt de culpa puniat quia tunc in nulla culpa posset dici cuz in facto alieno iustissima sit ignorantia.ff. pro suo.l.fi.l. doli.in fi.ff.de noua. 7 per bar.in.l. celsus de vsuca. 7 ignorato facto nō est quid imputetur si nō inuestigauit de iure disponente de illo facto ad quod optime.ff.mandati.l. si fideiussor.§. non male vbi dicta distinctio probatur. At in casu isto tam factum q̄m ius ignorauit dūicus quia a principio propter defectū etatis ignorauit pacem factam. Et illa ignorantia presumitur durasse nō probato contrario vt supra dixi 7 sic nil est q̄d sibi imputet si non expiauit de facto q̄d ignorabat licet quādo scit factum bene imputet si nō explorauit de iure disponente de illo facto 7 ita loquitur Jo.an.in locis p̄allegatis. Item non ob.l.qui in alterius de re.iur. que generaliter loquit etiam quando ignorauit factum nam licet tunc impetendo 7 aliuz molestando non obstante ignorantia incidat in penā conuentionalem ipo iure.l. ad diem de ver.ob.7.l.cuz filius.§.in hac tamen propter iustam ignorantiam restituitur in integrum ex clausula generali vt in nihiluz teneatur vt in omnib dictis locis no.per glo. Sed in casu nostro cum tractet de pena coporali talis restitutio non est necessaria sed ipo iure seruatur illesus quia de maiori agitur p̄iudicio.l.fi.C.in qui.cau.in inte.resti. Vel ipse iudex sine omni alia petitione cum ex suo officio debeat quere excusationes innocentis.l.si non defendatur.ff. de pig.l.j.in fi. de questio. etiam inuito reo.l. non tātū de appel. debet eos absoluere. Restat respondere ad vltimum dum dicitur q̄ dictum homicidium factum in doctum non est probatū 7 sic perinde est ac si factum non fuisset.l. duo sunt ticij de testa. tute. Ad hoc dupliciter respondet. Primo quia posito q̄ non esset sufficienter probatū q̄tum ad condēnandum nicolinum de ipso homicidio si viueret quia de maiori p̄iudicio 7 de odio tractaretur. Et sic cauci? esset agendum.l.j.§.sed 7 si quis.ff.ad carbo.C.de appel.l.ne causas 7 ibi no.7.l. additos 7 sic clariores probationes requirūtur.l.sciant.C.de proba.tamen in casu nostro vbi agitur de fauore.i.de absolu.videtur sufficienter probatū cum probetur fama saltem per duos testes scilicet primum 7 quartum que facit semiplenam fidem quando habet iustum fundamentū 7 causam vt hic dicitur habuisse vt no.in.l.iij.ff. de testi.7 p bar.in.l.de minore.§.tormenta.ff.d̄ questio. Item p plures testes probatur confessio dicti nicolini facta extra iudicium 7 partis presentiam que in ciuilibus facit semiplenam probationem vt no.bar.in.l. admonendi ff.de iur.iur. Et bal.C.de fur.l.j. in ante pe'lt.colū. que due semiplene probatōes licet sint diuersi generis facti vnam plenam probationem ꝑm bar.7 bal.in dictis locis 7 est tex.in.c.fi.de succes. ab intes. Et si dicatur q̄ improbanda confessione sunt testes singulares quia non apparet q̄ sint concordes in loco 7 tempore. Respondetur q̄ imo censentur concordare scilicz nel lus 7 andreas franciſci qui dicunt q̄ pluries et coram pluribus fuit nicolinus confessus vnde propter generalitatem illorum verborum censentur inuicem cōcor dare quia cum possibile sit eos vno et eodem tempore et loco audiuisse licet non recordetur alter de altero q̄ fuerit presens cum equo verba ipsorum dum dicūt q̄ pluries 7 coram pluribz ꝛc. possunt hoc includere 7 p̄sumūtur de eadem confessione deponere ita notabiliter ponit Jnno.in.c. qualiter 7 quando de accu.in prima colū. versi.7 notandum ꝛc. Et in spe.de inquisitione.§.nunc tractemus in.iij.colū. versi. Item sufficit sine eodem tempore circa finem. Si ergo talis confessio probata faceret in ciuilibus semiplenam fidem eodem modo in casu nostro vbi tractatur de absolu.facit.c.q̄ sit graue cum ibi no. de excess.p̄la.7 quod no.in.c. cum super de confes. Sed respondetur q̄ etiam dicta testium predictoꝝ non resultaret directa probatio saltem quia resultat indirecta tum quia eam vehementer adminiculantur q̄d animū iudicis debet inducere ad perfectam credulitatem. Nam ex multis 7 diuersis ar. debeat informare animi sūmotuz.L.iij.ff.de testi. et dicto c.fi. de succes.ab intesta. tum quia sola probatio fame videtur sufficere cum illa det iustam causam credulitatis. Et exculcet credētē. C. si ser. aut lib.ad decur.aspi. l.preses 7 ibi no.per glo.7 bar.7.l.ꝓprietatis.C.de p̄ba.l.cum quidam.§.quod dicitur de acqui.here.de bere.instī.l.fi.l.miles.§.penul.de adul. Nec em̄ iste dominicus habuit potestatē recipere testes super morte patris cum ad priuatuz non pertineat vt no. Jnno.in.c, cum nobis olim de elec.sed sufficere debuit q̄ sic publice diceretur per fide dignos nam ex hoc quasi certus redditus fuit q̄ ita erat etiam si ita non fuisset.ff.de testa.tu.l.si quis ita.§. si quis cum ver.pinde vbi bonus tex.potissime quia fuit requisitus vt redderet pacem. Et sic videbat ille fateri q̄ occiderat: sicut ille qui petit se absolui ab excōmunicatōne videtur fateri se excōmunicatuz.c. venerabilem de elec.7 ibi no.7 per bar.in l.x.ff.de bo.ob. Non ergo credidit delinquere sed sibi licitum esse 7 dabat operam rei que si ita fuisset vel sicut fama ferebat erat licita propter p̄missionem statuti ergo ꝛc.l.j.§.si omnes ver. ceterum de ven.in spi.allegata. Tercio 7 vltimo respondet q̄ 7 si omnia predicta cessarent negari non potest quin dicta dictoꝝ testium reddant rem dubiam.l.iij.§.cause cognitō.ff.ad carbo.7 no.in.l.j.C.de ꝓcura.per glo.7 doc. Et in criminalibus regula est q̄ in dubio sanctimus est nocentem absoluere q̄m innocentem condēnare.ff.d̄ penis.l. absentem ergo ꝛc.

Consiliū.CXCV.

Quando violentia infert iuste a iudice puta in capiendo aliquez vel a priuato puta offendente illū quē licite potest offendere defensio nō est concessa nec homicidium subsecutū imputat.

Nchristi nomie Amē

Visis suprascripto puncto 7 statutis de quibus in eo fit mentio videtur dicendum prima facie dictum metum 7 socios deberi puniri rationib infrascriptis. Prima quia ipsi videntur dedisse operam rei illicite 7 sic de omni eo quod sequutum est etiam preter propositum videntur teneri.C.ad.l.iul. vi publica .l. quoniam multa facinora.ff. de iniurijs cum qui nocentem.§.penul.extra de homi.c.fi.li.vj.7 no.in so.q.posite in regula q̄ quis mandato in mercu. q̄ autem dederint opera rei illicite probatur quia tenebant ad offendendum quod est prohibitum iure naturali gentium 7 ciuili.ff.de iusti.7 iur.l.vt vim versi. Et cum inter nos. Nec obstare videt q̄ dictus poterat impune offendi tam ratione banni q̄m ratione vindicte de quib? in puncto etiam in dictis statutis quia non ꝓpter hoc

offensio in eius persona videbat licita licet esset impunita sunt enim ista diuersa cum in multis casibus maleficia sint impunita nõ tamen per hoc sunt permissa. Sed tollerata dicunt vt plene no. per glo. iij. dis. omnis autem lex. Nam aliud est dicere q bãnitus possit licite offendi quia tunc offensa esset licita 7 pmissa aliud qõ possit impune offendi quia tunc offensa nõ redditur licita nec pmissa sed impunita que duo simul stare possunt vt patet ex dicta glo. c. omnis. iij. dis. Si sic ergo licebat dicto nicolao se defendẽ. ff. de iusti. 7 iur. l. vt vim. Et eodem modo licebat dicto bolongnino eius fratri eum defendere. vt ibi no. per glo. que incipit fortibi dum dicit affectõez considerari ꝛc. Quinimo ꝑm Ja. de ra. pe. 7 cy. alteri cuicũq; etiam nõ coniuncto ipsum nicolaum defendere quia si negocia nostra possunt iuuari per alium quẽcunq; .ff. de neg. ges. l. j. 7 per totum fortius persona nostra que dignior est C. de sacrosanc. eccl. l. sanctimus vt no. cy. in. l. j. C. vn de vi. versi. vlterius quero 7 videtur casus in. c. dilecta de sen. ex. li. vj. licet a n teneat vel non sit maius dubiũ vt no. in regula culpa caret de re. iur. li. vj. Si ergo licebat bolõgnino defendere fratrem suum ergo non licebat ipsuz offendere vt probat in dicta. l. videlicet de inius 7 iur. Secunda ratio quia si contra nicolaũ offensa fuisset non solum impunita sed licita et permissa non tamen si erat in personam bolongnini qui nõ erat bãnitus. 7 in quem non poterat fieri vindicta igitur deberet puniri posito q darent operaz rei licite. Et posito q inaduertenter fecissent. ff. ad. l. acqui. l. scientiaz qui cum aliter versi. sed si defendendum. Et Jo. an. in dicta regula quod quis mandato et bar. in. l. diuus. ff. ad. l. cor. de sicca. post medium ibi predicta vera quando deliquit quis plus circa personaz ꝛc. potissime quia metus non fuit percussus a bolongnino nec proponitur q timeret geminata repcussio ergo ꝛc. vt no. Jno. de resti. spo. c. olim sup verbo innotuit in fi. Tercia ratio quia statutũ sub rubrica de pena facientis vel fieri facientis vindictam ꝛc. permittit offendi illũ qui impedit vindictam fieri eo modo quo poterat offendi ille in quem fienda erat vindicta dum dicit sicut poterat ille ꝛc. Sed iste nicolaus nõ poterat occasione vindicte offendi simpliciter sed cum moderamine scilicet vsqz ad cõpetentem vindictaz eo quia non cõmiserat in dictum metum aliquod de illis grauibus maleficijs cõprehensis in principio dicti statuti vt patet ex puncto: in quibus fuisset licita offensio simpliciter 7 indistincte. Sz in casu nostro permissa erat eo modo quo dixi vt patet in dicto statuto versi. 7 si quis aliquo modo ꝛc. Si hoc est ergo nec bolongninus potuit offendi vsqz ad mortem ex quo nec ipe nicolaus poterat sibi offendi. Et per consequens remanemus in statuto de pena homicidium ꝓmittentis quia negari nullo modo posset quin studiose 7 pmeditate in illum proiecerit lapidem ergo ꝛc. His tamen non obstantibꝫ que volui vt veritas clarius eluceſcat que per pdicta videtur obfuscari. Dico contrarium. s. q predicti metus 7 socij non debent puniri: aut si debet non tamen pena homicidij sed alia leuiori. Et sic non de dolo sed de culpa pro quo ostendendo assummo fundamentuz contrarium eius quod supra dixi. sez q iste metus et socij dabant operam rei licite propter bannum nicolai. Et propter offensam factam in dictum metum per dictũ nicolaum vt in statuto de pena receptantis ꝛc. Et in statuto de pena facientis aut fieri facientis vindictam que pmittunt ipsum nicolaum potuisse impune offendi. Et sic illa non poterat dici offensa postq̃ erat impunita. ff. ꝺ manu. testa. l. testamento centurio. §. fi. loquor de offensa prout est delictum cum regulariter delicta sint punienda. ff. ad. l. acquil. l. ita vulneratus ante finem de fideius. si a reo. §. quod vulgo 7 non prout summit offensa pro eo q ad iracũdiam prouocat quia tunc dici potest offensa 7 illa que non punit. ff. de his quibus vt indig. l. j. 7 ibi no. per bar. 7 per eundem. C. de inoffi. testa. cuz te. 7. l. filia inorbitatis. ff. de publica. l. licitacio. §. quod illicite. Potius ergo dicitur fuisse executio vindicte publice seu publice iniurie inquãtũ nicolaus erat bãnitus 7 poterat a quocũq; impune offendi. Et sic metus non vt metus sed tanq̃ quilibet de pupillo poterat eum offendere. Item erat vindicta pro uate iniurie inquãtum ipe metus vt metus poterat se vindicare de iniuria sibi illata quod sibi ponit a statuto cõmitti tam in primo q̃ in secundo casu. C. vt licet se sine iudi. vin. l. j. Et quod ibi no. 7 ar. eorum que no. in l. iuste. ff. ꝺ acq. posses. 7. C. vñ vi. l. meminerit per glo. que dicunt q iudex potest cõmittere alicui executionem in propria causa ergo fortius statutũ constat aut q iur. executio non habet iniuriam. ff. de iniurijs. l. iniuriarum. §. j. Et quod legitime factum est pena non meretur. C. de adul. l. graccus. Cum igitur dictus metus tanq̃ executor constitutus a statuto super iniuria tam publica q̃ priuata fuerit nicolaum aggressus. Et sic licite non licebat dicto nicolao nec alteri ex pte sua facere resistentiam aliquam seu defensam et faciendo contrarium tanq̃ ipsi fuerint in culpa non tenetur metus de homicidio sub secuto casus est notabilis. C. de his qui ad eccle. confu. l. si seruus versi. sed si illuz. ff. ad l. acquil. l. q̃admodum. §. ingrãtus versi. sed quid ramen pro quo etiam glo. or. in dicta. l. vt vim de iusti. et iur. in prima glo. que tenet q quando violentia infertur a priuato iuste non est licitum sibi resistere p. l. iiij. ff. ad. l. acquil. Et idem dicit si infertur a iudice facit. l. iij. ff. q me. cau. Et si hoc est ergo resistendo est in culpa 7 per consequens sibi debetur imputare casum in suam personam seu culpã contingentem. ff. ad. l. acquil. l. item mela post prin. ibi q̃uis nec illud ct. l. prete. §. fi. Hoc etiam quod dixi tenet Jaco. bu. C. his qui latro. l. ij. vbi dicit q si aliquis se defendat 7 non permittit se capi a familia publica que iuste ipsum capere potest et propter hoc contingat ipsuz interfici a familia tale homicidium est impunitum per dictam. l. si seruus. C. de his qui ad eccle. confu. Idem ergo in casu nostro cum licita esset offensio ibannitum. Et dictus metus tanq̃ publicus executor seu publica persona exequeretur actum licitum vt dicta. l. j. C. vt licet se sine iudi. vin. di. licet eiꝰ non esset executor necessarius. vt no. q me. cau. l. accusationis per g. erat tamen voluntarius 7 q̃c. quid faciebat auctoritate statuti faciebat pro vtraq; vindicta tam publica q̃ priuata vt dixi 7 sic erat licitus actus eius vt dicta. l. gratius. C. de adul. 7 dicta. l. iniuriarum. §. j. ff. de iniurijs 7 sic resistendum sibi non erat xj. q. j. qui resistit. ff. de rei. ven. q restituere. facit q no. in. c. j. ne prela. vic. suas. Et hec est prima ratio p quaz concluditur dictum metum ad nihilum debere puniri. Nec obstant allegata in contrariuz. Nam dico q interdum maleficium redditur impunitum non propter culpam eius in quem cõmissum fuit sed ad euitandum maius malum 7 tunc fateor q ex hoc non redditur actus licitus vel cõmissus sed tolleratus. Et ita loquitur glo. in dicto. c. omnis lex. iij. dis. et procedit arimo loco factum in contrarium. Interdum offensa redditur impunita propter culpaz 7 defectum illius in quem cõmittitur vt est in casu nostro quia propter cõtumaciam banniti in non soluendo condemnationez redditur offensa facta in eius personaz impunita que contumacia est delictum ei. l. contumacia. ff. de re iudi. de suspectu. l. impuberem 7 tunc offensa redditur licita ex dicta impunitate quia vt dixi potius est executõ pene delicti contumacie q̃ sit de se maleficium cum ea propter dictam contumaciam possit iudex facere execucionem pene primi delicti: in quo fuit condemnata.

indicit statutum bellum vt impune possit offendi ꝛ sic timore hoc cõpulsus soluat vnde potest dici pena medicinalis sicut excõmunicatio de sen.ex.c.j.li.vj. Non curo ergo qualiter statutum dicat an ꝙ bannitus possit impune offendi an ꝙ pro offensa facta in bannitum non possit inquiri vel processus fieri prout dicit in presenti statutum prati quia cum intelligentia verborum etiam ex causa sit assumenda de verbo.sig.c.intelligentia.facit.ff.de le.ij.cum pater.§.dulcissimis. de his qui intesta.def.l. cancellauerat cum in quolibet dictorum casuum sit impunitas propter delictũ contumacie ipius banniti sequitur ꝙ dacõ impunitatis est promissio offense quia dicta offensio est potius pena contumacij offensi cũ delictum offendentis.ar.ff. de inlitẽ.iurã. l.j. Et quod ibi no. Sequitur ergo ꝙ non erat licitum resistere actui licito vt supra dixi. Preterea posito ꝙ primum ar.factum in contrarium procederet videlicz ꝙ offensa in bannitum non esset licita vel permissa sed tm impunita et tolerata. Et sic fuisset licitum resistere in se defendendo cũtum ad hoc vt si se defendendo offenderet offendentem non deberet puniri tancꝫ licite se defenderit.l.scientiam.§.qui cum aliter.ff.ad.l.ac quil.ad quod recte considerando tendit illud ar. Nõ tamen sequitur ꝙ ex offensa facta in ipsum resistentes se defendentem debeat puniri offendens:cum ipe vt dixi exequiretur actum licitum ꝛ a statuto permissum saltem quo ad punitatem. vnde ista possunt simul stare ꝙ bannitus possit impune se defendere contra offendentem ex permissione statuti. Et tamen si offenda tur nõ debeat offendens puniri per dictam.l.graccus de adult.non ergo concludit dictum primum ar. Per que potest responderi ad ea que notauit domin⁹ Jo. de lignano in tractatu de bello super articulo de bello primato articulo primo vbi salua sui pace non videtur bene sensisse dũ dicit ꝙ bannito licita est defensio quã do offensio non est effecta licita per statutum sed solũ impunita. Nam immo videtur ꝙ indistincte ꝛ posito ꝙ esset licita defensio non tamen concludit ad casum nostrum. Sed cũtum ad punitionem offendentis per rationes quas dixi supra. Si ergo in casu nostro non licebat ipi nicolao nec se defendere nec etiam dicto bolongnino licebat ꝛ sic homicidium in eius personam se quutum tancꝫ sui culpa euenerit debet esse impunitũ vt dicta.l. Item mela post prin.ff.ad.l.acquil.qui metuit carnit culpa ipe bolongninus non ꝛ sic sibi impu tet de re.iur. dãnum quod quis ꝛc. Ad secundam racionem in contrarium factam respondetur per predicta ꝙ licet bolongninus non esset bannitus nec offendisset ꝛ sic nec poterat impune offendi. Respondetur circa si non se implicasset rei ad se non pertinenti.i. ad impediendum executionem quã dictus metus iuridice faciebat ꝛ ita loquitur.§. qui cum aliter versi. Sed si defendendi et alia contra in contrarium allegata in illa tercia ratione in contrarium facta scilicet quando talis tercia persona non fuit in culpata al's secus vt dicta.l. Item mela prin.ꝛ.l.item si obstetrix.§.fi. Sz hic secus vt dixi.ff. de re.iur.l.culpa est imissere se rei ad se non pertinenti. Nec obstat illa.l. Item si obstetrix.§. fi.in fi. ibi qui tamen data opera ꝛc. quia ibi loquitur quando ioculator fuit in dolo quia data opera ꝛ nulla subsistente causa rationabili percussit illum qui fuit in culpa intrando locum ludi quo casu dolus preponderata culpe. Sed in casu nostro dictus metus non fuit in dolo:cum exequeretur actuz licitum ꝛ resistit ei ꝙ ipsum impedire volebat. Sed in dicto.§.fi. ille percussus non impediebat actum licitum. Ideo nullam causam habuit ludens ipsum percuciendi non sic in casu nostro. Constat autem ꝙ quelibet causa non solum iusta sed etiam iniusta excusat a dolo.l. igitur.ff. de libe.cau. de abige.l.j.ꝛ no.in.l.j.in fi.magne glo.ff. si quis ius di

cẽ. non ob.temp. In casu igitur nostro dictus metus non dicitur fuisse in dolo ex quo sibi volenti actum licitum facere resistebatur. Et sic non dicitur data opera fecisse nec habet locum ille.§.in fi. Occisus vero bene fuit in culpa ergo ꝛc.per predicta. Item non ob.ꝙ metus non fuit percussus seu socius meti quia iniuriaz fecit socio censetur facta ei:in cuius societate erat et potest a socio propulsari vt no.cy.C. vnde vi.l.j. in vltima colũ.versi. vlterius quero.per.l. Item apud labeonem.§.si quis virgines.ff. de iniurijs. Ad terciam rationem supra factam in contrarium respondetur ꝙ licet dictus metus virtute statuti loquentis de pena facientis vindictam non debuerit dictum bolongninuz grauius offendere cũ sibi liceret offendere nicolauz scilicet vsqꝫ ad cõpetentem vindictam per illa verba statuti sicut poterat ille ꝛc. Tamen virtute alterius statuti de pena receptantis ꝛc. sibi licebat offendere quacũqꝫ graui offensione quia cum illud permittat bannitũ offendi seu mandet ꝙ de offensa facta in eum non ꝓcedatur quod idem est vt supra probaui sub dictis verbis cõprehendatur etiaz ꝙ impune possit occidi per.l. iij.§.fi.ꝛ quod ibi no.per bar.in fi.ff. admendis legatis ꝛ consuluit bar.in consilio quod incipit statuto castri plebis ꝛ Jo.an. hoc tenet in addi.spe.ti.de homicidio super rubrica sicut ergo poterat impune occidere nicolaum ita et alium quẽcunqꝫ sibi in hoc restentem. vt dicta.l.si seruus.C. de his qui ad eccle.confu. Preterea posito ꝙ sibi non licuisset in plus offendere cũqꝫ vsqꝫ ad cõpetentem vindictam attamen plus offendendo non punitur tancꝫ de dolo sed tancꝫ de culpa quia cum vt dixi aggrederet factum licitum non potest dici fuisse in dolo sed quia non temperauit ꝙ est difficile fuit in culpa ideo punitur micius vt est casus in.l.gracus in fi.C. de adul.expresse per Jo.an. in dicta rubrica de homi.in addi.spe.in fi.vbi tenet ꝙ excedens modum in vindicando punitur de culpa nõ de dolo. Ad predicta facit ꝙ dictus bolongninus incepit percutere vnde aut timebatur iterata repercussio alia vt meto percutere.l.si ex plagijs.§.tabernarius.ff. ad.l.acq̃. ꝛ no. Jnno.in.c.olim de resti.spo. super verbo innotuit ꝛ sic nullo modo deberet puniri: quia ita poterat dubitare de repercussione in personam socij. Aut non timebat iterataz repercussionem ꝛ tunc saltem agnoscẽdum est sibi vt micius puniatur postqꝫ prouocatus fuit ex prima percussione ar.ff. de bo.lib.l.qui cum maior §.si libertus ꝛ per cy. in dicta.l.j.C. vnde vi.versi. Itẽ queritur pone ꝙ quidam. Preterea cum dictus metus haberet ensem ꝛ percussit cuz lapide apparet ꝙ nõ habuit animum occidendi.ff. de sicca.l.j.§.sed si claua. ꝛ sic non habet locum statutuz de pena homicidij que requirit vt studiose repensa,ob hunc finem fecerit qõ hic esse non potest vt dixi. Laus deo.

Consiliũ.CXCVI.

Mulier an teneatur subire onera pr̃imonialia pro bonis que habet in loco originis licet mutauerit domicilium propter mr̃imoniũ.

Nchristi noie Amen

Posset quis dicere ꝙ statutum nõ valeat tãqꝫ sit contra libertatem ecclesiasticam per ea que no. doc.in.l.fi.C. de sacrosanc.eccl. Sed respondetur ꝙ istud posset procedere inquãtum loquitur de ecclesijs ꝛ pijs locis ꝛ ecclesiasticis personis vt eius non possint bona mobilia alienari tancꝫ non subiectis ꝛ non sustinentibus onera. Non autem inquantum loquitur de laycis ꝛ secularibus vnde cũ ipsi possint separari a pri-

mis sequitur q̄ vtile per inutile non viciatur. l. pecunie fenebris. ff. de vsuris de dona. inter vi. 7 vro. si sponsus. §. 7 generaliter cum ibi no. et in regula iuris vtile.

Secundo posset dici q̄ nec q̄tum ad laycos nō subditos valet vt possit eis auferre facultatem emendi et acquirendi concessum a iure cōmuni vel gentium. ff. de iusti. et iur. l. ex hoc iure gentium. iuncta. l. ij. in fi. ff. de vsufruc. earum rerum que vsu consu. 7 l. dudum. C. ō contraben. emp. iuncta etiam. l. cunctos populos de sūma tri. in vr. quos nostre clementie regit imperiuz ꝛc. a contrario sensu. Sed respondetur q̄ imo tale statutum valet ne forenses 7 non subditi possint acquirere de contraben. emp. l. si in emptōne. §. j. ibi vel mores ciuitatis ꝛc. Et. l. in quorū. ff. de pigno. 7 quod no. bar. in. l. multum. ff. de ver. ob. C. non licere babi. met. l. j. li. xj. maxime in casu nostro quia prohibitio dicti statuti dirigitur in personas alienantes que subdite sunt statuentibus non in eas in quas fit alienatio que nō sunt subdite 7 etiam effectus prohibitionis dirigitur in res existentes infra territorium statuentium que similiter sunt subdite. Et sic potuerunt statuentes eas afficere hoc onere ne in alios transferantur: sicut et alio onere reali. ff. de mune. 7 one. l. rescripto. §. fi. 7 quod no. In no. de fo. cōpe. c. postulasti. Tercio posset dici q̄ dictum statutum non habeat locum in ista domina xp̄o fora matre quia si reliquisset bona īmobilia in dicta ciuitate bellun. vnde est oriunda sustineret onera patrimonialia in dicta ciuitate bellun. pro illis bonis licz alibi nupta sit. vt est tex. in. l. j. in fi. C. de mulieribus et in quo loco li. xj. Sic ergo non sustinet hoc accidit ex eo quia bona nō habet ibi non ex eo q̄ sit inhabilis ad acquirendū sicut nec quilibet alius de dicta ciuitate bellun. qui ideo non sustineret quia nulla bona haberet nam absurdum esset dicere q̄ propter hoc esset inhabilis ad acquirendum quia dictum statutuz debet intelligi dum loquitur de non substituente onera scilicz habitu vel actu. Secus in eo qui habitu licet non actu q̄ bona non possidet ne sequatur inconueniens de quo supra. Sed ad hoc respondetur verum esse q̄ si dicta domina reliquisset ibi bona īmobilia vel ea ibi haberet ibi sustineret onera p̄imonialia scilicet mere realia vt intributiones que in ipis rebus imponūtur 7 sunt onera ordinaria. C. de epis. 7 cle. l. iij. 7 ita debet intelligi. l. illa. j. C. de. mulierib⁹. Et in quo loco in fi. Sed illa que imponuntur personis propter res vt sunt collecte que similiter dicuntur patrimonialia. l. rescripto. §. fi. ff. de mune. 7 one. Sunt tamen extraordinaria quia nō semper nec vniformiter sed aliquando 7 sc̄dm occurrentiam casuum imponūtur non sustineret quia illa nō imponuntur nisi subditis 7 municipibus non autem non subditis licet bona ibi possideant. dicta. l. rescripto. §. fi. quia sola possessio non facit eos subditos. l. libertus §. sola. ff. ad municipa. C. de incol. l. cum neq̄. Et hoc voluit glo. fi. in dicta. l. vnica. C. de mulie. 7 in quo loco dum opponit de illis legibus. mulier autem alibi nupta nō est subdita vt sic possint sibi imponi onera que imponuntur persone propter res 7 multo minus mere personalia. l. fi. §. idem rescripserunt. ff. ad municipa. l. cum quedam. ff. de iurisdi. om. iudi. non est ergo bona compatio de dicta muliere ad aliud oriundum de bellun. vel ibi habentem domicilium sed nō bona quia ille licet non sustineat onera patrimonialia sustinet tamen mere personalia. Et si haberet bona non solum sustineret onera mere realia que rebus imponūtur sed etiam illa que personis propter res. vt dicta. l. rescpto §. fi. Sed ista nec mere psonalia sustinet in bellun. nec si haberet bona sustineret illa patrimonialia que imponunt psonis ꝓpter res vt dictū est. Et si cōtrariū fieret hoc esset potius de facto q̄ ō iure: igitur potius cō paratur penitus extraneo vel forensi qui non propterea reputatur habilis ad acquirendum q̄ si ibi haberet bona sustineret onera mere realia quia statutū cuz loquatur simpliciter requirit q̄ persona cui fit alienatio sit subdita 7 habilis ad sustinendum omnia onera tam personalia q̄ realia vel mixta ad hoc vt alienatio valeat al's eius esset statutum predictum si sufficeret q̄ esset habilis ad onera mere realia. nam statim q̄ acquiretur efficeretur habilis ad illa igitur inhabilitas respectu personalium illa enim nō tollitur nec purgatur per acquisitionem bonorum. vt dicta. l. cum neq̄ 7 dicto. §. sola. Ad notata vro per bar. in fi. §. Item rescripserunt responderi potest vt supra. sponsum est per dominum primo consulente quia ipe loquitur in statuto prohibente fieri alienationē in forensem. Hic in non subditum 7 non subeuntem onera licet enim talis mulier non possit oīno dici forensis potest tamen proprie dici non subdita et non subiens munera. Hec enim duo consistunt in iure. Primuz vro in factum quod non potest ita tolli 7 obfuscari. l. absumptio. ff. ad municipa. forenß enim est ille qui ibi natus non est. Si vro est nō est mere forenß licet pro forensi possit haberi: si desit esse subditus 7 subire onera 7 aliud est esse talez 7 aliud haberi pro tali iuxta no. in. l. si maritus. §. j. ff. de adult. Sed bene potest dici q̄ vere non sit subdita nec sustineat onera per iura supra allegata quia que in iure consistūt induci possunt p̄ veritatem ideo non inducunt p̄m fictionem. iuxta no. per bar. in. l. si is qui per empto. ff. de vsuca. Concluditur ergo vt supra per precedētes eximios consultores est conclusum dicta bona pertinere potius ad auiam maternam q̄ ad matrem quia si contrarium dicerem⁹ peruenirent de matre ad filios secūdi matrimonij qui sunt penitus forenses quod esset contra intentionem statuti. Laus deo.

Consiliū. CXCVII.

Incidens decisum an possit in alio iudicio reflicari.

In christi noie Amen

Ut plene attingamus id de quo queritur plura per ordinem sunt videnda. Primum est vtruz cōmune tetri possit intentōnem suam fundare super sententia primo loco data in sui fauorem. Ad quod breuiter 7 sine dubitatione dicendum est q̄ non quia sentētia illa principaliter fuit lata super reuocatione cuiusdam litere seu precepti facti q̄ quedaz casaria que tūc facta erat deberet remoueri: vnde in illo iudicio nō fuit deductum principaliter ius petitorij vel possessorij vtriusq̄ partis: sed solum incidenter principaliter antem solum fuit discussum an illud preceptum deberet reuocari vel non. Et fuit illud iudicium sūmarium q̄ sine libello 7 lit. cōtes. 7 sicut de facto emanauerat. Ita petitum fuit de facto reuocari. l. si minor in prin. cum ibi no. ff. de euic. sententia ergo in illo iudicio lata solus fecit preiudicium super eo super quo lata est principaliter scilicet super reuocatione precepti non autem super his que deducta fuerunt incidenter scilicet super iure vel quasi possessione retinendi casariam quo minus non obstante. talis sententia possit nunc principaliter deduci in ordi. iudicio pfessorie vel negatorie vel vti possidetis. per. l. si quis a libe. §. si vel parens. ff. de libe. agnos. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. pe. de re iudi. l. a diuo pio. §. si super reb⁹. Et quod plene no. bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verbo. obli. in quarta colū. in distinctione magna quam facit an sententia lata sup principali preiudicet incidenti. 7. l. j. C. de or-

di.iudi.7 quando prono.non est necessl.ſ.in vlt.colũ. versi.videndum est qñ de nullitate ꝛc.7 p Inno.in.c. fi.in fi.magne glo.de ordi.cog.de causa pos.7 proprie. c.cum etiam superna in vlt.col'.super verbo faciendos facit.l.si pri.ff.de ope.no.nunc.de aqua quoti. 7 esti.l. fi.Et hec esse vera illi hidem consultores ad quozũ cõ silium lata fuit illa prima sententia dixerunt expresse eius tenor fuerit in dicta sententia incertus 7 ad ipsuz se referat sententia predicta perinde est ac si hoc idem fuisset per dictam sententiam declaratum videlicet q in principali causa petitorij vel possessorij nullum faci at illa sententia preiudicium ar.l. asse.toto.ff. de here. insti.de condi.7 de.l. si ita prescripsero. Et per conse quens non facit ar.ff.de le.iij.si quis in prin.§. miles et quod no.in.l.7 puto.ff.famil'.ber.in parua glo. Nõ er go potest dicta cõmunitas tetri se fundare super dicta sententia prima tanqꝫ per eam sit vel fuerit declaratuz habere ipsam ius retinendi dictam casariam vel esse in quasi possessione dicti iuris retinẽdi per ꝓdicta. Se cundo videndum est an possit intentionem suam fun dare super possessione vel quasi in qua erat tẽpore la te sententie predicte. Et in qua fuerat per aliquod tẽ pus ante 7 etiam fuit per post in totum vt dicitur per annos nouem vt sic per hoc probetur dictam cõmuni tatem tetri habere ius retinendi dictam casariam in lo co predicto. Et ad hoc etiam respondetur clare q nõ quia possessio vel quasi possessio pterita que hodie nõ fit non sufficit ad probationem iuris super proprieta te vel iure in re.ff.de pigno.l.7 que nõdum.§. quod di citur 7 no.bar.in.l.penul.ff.de condi.institu.et Jo.an. in.c.illud de presump.circa medium magne glo.in no uella 7 quod no.bal.C.de rei ven.l.iudicia sed illa pos sessio fuit ꝺ preterito 7 nunc non est nec fuit a.xxiij.vt dicitur annis citra qs dicta casaria stetit remota. Jsta vero que nunc est a tempore repositionis dicte casarie dicitur 7 est noua possessio de qua nunc nõ querimus 7 est improba 7 clamdestina que non prodest. C.de ac qui.pos.l.improba.de proba.l.ius eius. Quod autem illa prima possessio fuerit perdita per remotionem ca sarie si ipsimet remouerunt probatur in.l.qꝫis saltus ff.de acqui.pos. vbi dicitur q possessionem perdi per actum contrariñ ei per quem fuit acquisita.facit.l.pro ut quisqꝫ.ff.de solu. de regu.iur.l. nihil tamnaturale: sed acquisita fuit per actum ponendi 7 retinendi casa riam ergo per actum contrarium scilicet remouendo 7 destruendo fuit perdita statim.l.iij.§. in admitten da.ff.de acqui.pos.Si vero per alium sine ipsoruz vo luntate fuit remota tunc eo ipso q potuerunt repone re et neglexerunt similiter perdiderunt ciuilem quam animo retinebant.naturalẽ vero statum etiam ante ne gligentiã per ea que plene no.per bar.ff.de acqui.pos. fi.ideo.§.si forte et per Inno.in.c. querelam de elec.in glo.que incipit dicunt quidam maxime stando per de cennium vt ibi no.per eum cum etiam ignorans natu ralem occupatam negligens per.x. annos recuperare perdat ciuilem per oblivionem.l.furtum.§.j.de vsu.et no.in.l.si id quod.in prin.ff.de acquirẽ.pos.per glo.in stitu.de vsuca.§.quod glo.7.C. de acqui.pos.l. licet p glo.7 per Inno.in.c.ij.de in inte.resti. in prima colũ. tbi fateor ꝛc. Nec potest dici q retinendo dictam ca sariam in loco predicto tanto tempore 7 etiam maiori 7 sufficienti ad prescribendum prescripserint ius reti nendi vt sic ea remota vel dirupta ex iure acquisito p pscriptionẽ possint eam reponere cum solum sit publi cum vt patet er vltima sententia cui partes habent ne cesse stare ergo cessat talis prescriptio: vt hoc probat. ff.de vsuca.l.fi.in prin. Quinimo si ex sola preoccupa tione fuisset acquisitum ius retinendi ea remota 7 pre occupatione cessante ius predictum fuit extinctum nõ

solum ipsa quasi possessio.ff.de acqui.re.do.l. quod in litore versi.illud videndum. vel statim vt ibi. vel per la psum anni iuxta plene no. per bar.in.l. quo minus.ff. de flũi.in.xv.q.in fi. vel per biẽnium iuxta no.in sy.per eundẽ in.l.pretor in fi.ff.de bonis auto.iudi.possi. Sic ergo in lite presente prefata cõmunitas tetri talis stat? et conditionis est qualis esset si dicta prima sententia lata non esset in eius fauorem. Et qualis si als in quasi poss.huius iuris.ſ.eam retinendi nunqꝫ fuisset cum ex illis non possit in aliquo suam intentionem fundare.

Tercio loco videndum est bis presuppositis. vtrum cõ munitas scledi possit suam intentionez fundare cõtra dictam cõmunitatem tetri ex scõa et vltima sententia ad prohibendum ne dictã casariam reponant. Ad qõ est dicendum q sic quia in illa sententia continetur in ter alia q homines dictarum cõmunitatuz possint pa schulare fm q soliti sunt ꝛc.que verba referunt ad vl timam consuetudinem.ſ.que fuit in tempore magis p pinquo illi vltime sententie.ff.de alimẽ.7 ci.lega.l.me la.§.j.C.ne de sta.defunc.l.si mater in fi. 7 ar.ff.qui or. in bo.pos.ser.l.ij.post prin. vbi inspicitur vltima opi. seu fama. Sed hic vt dicitur per tres annos ante latã vltimã sniiaz fuerat ꝛmota dcta casaria 7 sic paschura uerant 7 paschurari consueuerant per dictum tẽp? triennij sine dicta casaria 7 sine impedimento eius: igi tur eodem modo virtute dicte sententie. Et ex ei? ver bis debent paschuare. Jllud autem constat q illa ver ba soliti sunt ꝛc. verificantur in paschuratõne facta p triẽnium.immo si per solum annum licet verbum con suetum pro sui verificatione requirat decẽnium. de ꝓ ben.cum de beneficio li.vj.7 patet ex no.per bar.in di cta.l.mela.§.j.ff. de ali.ciba.7 lega. 7 in.l.j.C. quomo do 7 quando iu.facit.l.iij.in fi.C.de epis.audi. Quar to loco videndum est vtrum dicta cõmunitas scledi possit fundare suam intentionẽ ex alio qꝫ ex verbis di cte sententie supra relat. ad quod dicendũ est q sic ex pluribus. Unde notandum.primo q per dictã sen tentiam scõam declaratur solũ dicti montis 7 paschui esse publicum.i.pertinere ad illustrem dominationem venetorum. Usum vero paschurandi ad dictas ꝛmu nitates pro indiuiso. Et sic habentes dicte cõmunita tes hanc seruitutez vsus super 7 in dicto monte seu so lo si ergo altera turbat alteram in vtẽdo habent inter se interdictum vti possi.ff.vti possi.l.fi. Videtur autẽ dicta cõmunitas tetri turbare cõmunitatem scledi in vtendo ex quo fecit dictam casariam quia non permit tit eaz vti iure suo quo vsu est 7 vti consueuit a tempo re dicte sententie.ſ.per annos.xx.quibꝫ vsa est sine im pedimento dicte casarie ex qua vt dicit suus vsus mul tum incõmodatur ab eo q vti consueuit. Et vsus cõ munitatis tetri augetur vltra solituz. Et istud fieri nõ debet immo debet vtraqꝫ cõmunitas vti eo modo quo vti consueuit per tempora preterita. Et nulla debet fi ri nouitas.ff. de aqua plu. arcẽ.l.si pri.§. recte placuit. de serui.vr.predio.l.qui luĩbꝫ.dum dicit sciat se formã 7 statum.anti.seruare debẽt ꝛc. max.cuz illud quod fa cit tendit in preiudicium vel ꝓprietarij vel alterius ha bentis eandem seruitutez secu.ff.de aqua quoti.7 esti. l.hoc iure.§.bis qui 7 ibi est tex.optimus cum glo. su per ver.coꝛriualibꝫ.de serui.ruſ.predio.l.diuus vel sal tem quando maius damnuz infert alijs cꝫ ipsa sentiat vtilitatis. vt hic dicitur.7 ꝓsupponitur esse.ff. de riuis l.j.in fi.7.l.iij.in fi.prin. Et ibi no.ple.per glo.sup ver bo aduersarij in quibꝫ est casus huius questionis. Est autem casus in e.l.iij.ff.de riuis.in.§.si quis nouũ cana le.vbi dicitur q si ille qui habet serui.vult aliqd de no uo facere in loco q hactenus facere vel habere non cõ sueuit ita demum potest si sibi prodest 7 alteri non no cet vel ius alterius nõ incõmodat. Si vero noceret tũc distinguitur aut infert damnũ. Et non potest qũt au-

fert vel diminuit lucrum. Et tunc distinguit quid eo rum sit maius vt in textib supra all. Potest etiam se iuuare dicta cõmunitas scledi ex titulo seu edicto prẽto. ne quid in loco publico vt patz in.l.ij.in prin.7.§.j. Nam vt supra dixi solum illius montis 7 paschui declaratum per dictam vltimam sententiã esse publicuz 7 in publico pr̃imonio.l.sed celsus cum ibi no.ff.de cõtrahẽ.emp. Et in loco publico non debet quis aliquid de nouo facere per qd̃ auferatur p̃uato vtilitas quã ex illo publico p̃cipiebat vt dicta.l.ij.in prin.7.§.j.7 potior est conditio prohibentis vt ibi habetur. Et in.l.sabinus.ff.ꝑmuni diui. Item sicut prio quasi poss.aliarũ serui.habentium causam discõtinuam tuendam prodita sunt interdicta ne quis impediat vti eo modo q̃ anno p̃senti vel p̃terita estate vsus est.ff.de iti.actuq̃ p̃ua.7 de aqua quoti.7 esti.per totum ita q̃ prio tuẽda quasi pos.huius iur. vtendi qd̃ dicitur habere causam continuã quia est seruitus personalis cuius quasi poss. retinetur animo licet secus in reali iuxta no.in.l. iusto.§.non mutat.ff.de vsuc.per doc.C.de p̃scrip.lõ. temp.l.fi. debet cõpetere vti interdic. vti pos.ff.de serui.generali.l.penul.si seruitus vendicet.l.sicuti.§.aristo.s.ne impediatur vti eo modo quo hucusq̃ vsa est a tempore dicte vltime sententie. Quinto 7 vltimo queritur si casaria non esset reposita 7 sic res esset integra p̃cederent p̃dicta 7 possent illi p̃hibere eam reponere. Sed quia fuit reposita cessat p̃hibitio que respi. futura opera non p̃terita quod ergo remedium dabitur vt tollatur. Respondeo interdictũ q̃ vi aut clam ff.de ope.no.nũc.l.j.§.j.q̃ vi aut clam 7 per totuz hec igitur pars mihi verior videtur vt ꝑmunitas scledi debeat obtinere aduersus cõmunitatem tetri. Et q̃ possit eam cõpelli facere ad remouendum dictam casariã remedijs de quibus supra vel etiam vtili interdicto vti possi. quia nõ aliter potest vti iure suo prout solita est vti nisi dicta casaria remoueat.iuxta no.in sy.per glo. 7 doc.in.l.clam possidere.§.qui ad nũdias.ff.de acqui. pos. Laus deo.

Consiliũ.CXCVIII.

De iudicijs ad torturam.

Copia 7 casus sequentis consilij.

Hec est quedam inquisitio quã faciunt 7 facere intendunt magnificus 7 generosus miles dominus Andreas donato dignissimus p̃tãs pad̃.7 distr. Et egregius iur.peritus d.nico.de ydrũto eius iudex maleficiorum ex eorum mero 7 puro officio 7 bailia 7 cum deliberatione totius sue curie ꝓtra 7 aduer.d.cortesiam filiã quõdam domini regis de trapolinis 7 vinciguerraz de armo de venecijs eius maritum homines veneficos homicidas adulteros ac maledicos 7 male fame in eo de eo 7 super eo q̃ fama publica referente 7 clamosa insinuatione subsequente nõ quidez a maliuolis personis nec suspect.sed ab honest.et fidedignis ad aures 7 noticiã ipsoz domini potestatis 7 iudi.auditu pue.q̃ viuente quõdam francisco de fozliuio olim marito dicte.d.cortesie. Et etiam post eius mor.ipsa.d.cortesia deuz pre oculis nõ habendo sed potius inimicum humane nature contraxit in honestam familiaritatem 7 consue.improbatam cum dicto vinciguerra de armo mediante quadam katherina vxo.adriani blauaioli vicina dicte d.corte.postq̃ se carnaliter immiscendo 7 cognos.que d.cor. non contenta de predictis sed potius mala malis addenda tanq̃ ĩmemor salut.eter.dolose 7 pensate animo 7 intentione infrascripta malefi. ꝑmittendo machinata est mortem p̃dicto condam francisco de fozliuio eius quõdam viro cum toxicando 7 malo veneno vennando pluribꝫ vicibus 7 temporibꝫ tam in ciuita. pad̃.q̃z in villa de casali in do. habi.ipsoz quodaz frã. de fozli.7.d.cor.7 maxime de anno.m.cccc.iiij.de mense maij ipsa.d.cor.dolo. 7 pensate toxicauit et venenauit dictum quõdam frã. de fozli.tunc eius mari.incert.rafioꝛ quos sibi dicta.d.cor.misit ex villis de casali padu am per quendam nico.famulum tunc dicti quondam fran.de fozli.quos rafio.cum ꝑmedi.dictus quondaz fran.de fozli. ipse cum duobꝫ eius famul videlicet ꝓpo fo.teutonico 7 nico.predicto subito cepe. maxime pati 7 vomere 7 nisi medicinis 7 reme.se iuuas.forte tũc mortui fuis.et etiam non ꝓtenta predictis predicta.d.cor. sed mala peioribꝫ aggregando de dicto mille.ẽt.7 mẽse sept.illo die quo mortuus fuit dictus quõ.frã.de fozli.etiam dolo. 7 pensate venenauit et toxi.ipsum quõ. frã.tunc eius vi.in pisce siue in brodeto qd̃ ipsa.d.cor. tunc fecerat 7 dederat ipsi quõ.frã.de foz.ad ꝑmedendum ex quo pisce sine brodeto sic toxi. 7 venena.cũ gustasset. 7 ꝑmedi.cepit venire sangui. de naribus 7 ore adeo q̃ post aliquas horas mortuus fuit 7 est. Item etiam ipsa d.cor.tempore quo morabatur in villa de casali tenebat in eius domo vẽnum malum. Et predicta fecit 7 ꝑparabat ipsa.d.cor. dicto vinciguerrã de armo nãc eius viro 7 tunc eius adultero 7 ipsius quõ.frã.de fozli.ĩprobo thoꝛi violatore dante 7 prestante ipsi.d.cor. auxilium consilium. 7 fauorem ad predicta malefi.venationes 7 toxi.ꝑmitten.tam in ciuitate pad̃.q̃z in villa de casa.in domi.habita.ipsius quõ.frã.de fozliuio et domine cortesie dando ipsi domine cortesie malum venenum ꝓ pluribꝫ vicibus 7 max.semel in quadam pecia ingropata vbi erant certa scarnucia intus habentia ipsuz toxi.7 mal.ve.quo dictus frã. venenat 7 toxifuit per ipsam.d.cor. Et hoc in villa de casali in quadã camera domus seu terris ipsius quõ.frã.de foz. de anno 7 mense maij predictis 7 coheret domui posite padue in ꝓtrata sancti leonardi ab intra ab vna parte sicco not.a parte anteriori via a ꝓte posteri.here.quõ. xp̃ofo.de brauis coheret domui siue turri de casali ottabus parti.via ꝑmunis. Super quibꝫ omnibꝫ 7 singulis ꝑnexis 7 dependẽ.ab eisdez prorsus extraneis dicti domini potestas 7 eius iudex intendunt inquirere 7 procedere 7 condẽnare 7 punire ipsam.d.cor.7 vinciguerram 7 socios culpabi.ꝑm foz.iur.7 statu.cois pad̃.

In christi nomie Amẽ

Visa inquisitione suprascrip.ac etiam testibꝫ examit.super ea queritur an ex eis sit fundata intentio curie super condẽnatione dictorum inquisito.de venenatione dicti frã.vel de retentione mali veneni cã ipm venenandi. Et circa hoc reiecta multi.verborum que habet obfuscare mentem iudica.debẽ. Breuiter 7 clare videtur dicendũ q̃ non tali ratione nam ad hoc vt inquisitus vel accusatus de crimie possit diffinitiue cõdemnari requiritur alterum de tribus. scilicet vel q̃ sit ꝑsponte confessus vel q̃ sit conuictus testibꝫ necessario vel p̃sumptiue concludentibꝫ p̃sumpt.iur.i. a iure approbata. Vel q̃ ꝓuic.sit p̃sumptionem iur.7 de iure contra quã non admittitur probatio in contrariuz vt hec habentur 7 colliguntur ex lege qui sententiam.C. de penis quorum ap.non recipi.l.ij. de proba.l.fi.C.de custo.reo.si ꝓfessus. Sed hic nullum istorum est sed de ficiunt omnia licet assint quedaz vehementes p̃sumptiur.que non possunt dici p̃sump.iur. cum nõ reperiantur a iure approbate sed potius dici suspitiones hominis que non sufficiunt ad condẽ.ff.de penis.l.absentez seu iudicia que sufficiunt 7 requirũtur ad torturam.l. j.circa prin.7.l.fi.cuz ibi plene no.ff.de qõ. Ecce.n.hic deficit primum quia nõ adest aliqua confessio victoriũ inquisito.non solum spontanea sed nec per torturam extorta cum p̃seueratione. Et non soluz iudicialis sed

nec extra iudicialis que etiam si adesset non sufficeret in criminali ad condē. sed ad torturaz iuxta no.in.l.ca pite quinto.ff.de adulte.z de excef.prela.c.q̄ sit graue cum ibi no.licet secus in ciuili.C.de nō nu.pecu.l.gene raliter. Item deficit ꝑm quia non assunt testes neces sario concludē.quod videtur requiri ad perfectam p̄ ba.C.vnde cogna.l.non hoc.de proba.l. neq; maxime in criminali vbi requirant' probationes luce meridia na clariores.e.ti.l.sciant cuncti maxime etiam vbi agi tur de vita hominis z non solum vnius sed duoruz q̄ vbi maius periculum: ibi cautius est agendum.l.j.§. pōponius.ff.ad carbo.de elec.vbi periculum maius li. vj.Dicta nanq; omnium testium si bene inspiciantur versantur circa quatuor vel quinq; quorum nullū per se sufficit sed nec omnia simul iuncta.l. spadonem.§. qui multa iura.ff.de excu.tuto. Quidam.n.eorum de ponunt de fama vel auditu dici z hoc non sufficit quia fama non facit proba.plenam vel semiplenam sed pro ba.factam adiuuat.l.iij.§.tu mag.ff.de testi.z no.exp̄s se per glo.in.c.preterea de testi.z per bar.in.l.de mino re.§.tormenta.ff. de questi.in vlt.colū. vbi tractat de effectu fama. Et quia testiuz debet reddi de his que p̄ cipiuntur sensu corporeo non de auditu alie.l.testium cum ibi no.C.de testi. Quidam vero z q̄ plures depo nunt de confessione dicti frā.qui pluries dixit q̄ vxor sua ipsum venenauerat. Et isti etiam nihil probant q̄ non est standum dicto illius prout est tex. expressus et ibi per doc.in.l.si quis in graui.§.j.ff.ad silla. Non er go creditur testib; quorum aucto. repelleretur.c. fra termita.de hereti.iij.q.iij.nullus. Et quod no.bar.in.l. admonendi.ff. de iur.iur.in arti. de priuata scrip.an fi dem faciat pro scribente. Quidam vero deponunt de illis rafiol' missis de villa paduaz qui nocuerunt dicto frā.z duobus famulis eius z isti similiter nihil probant quia nullus eorum dicit q̄ viderit in eis aliquid vene nosum poni per dominā cor.qđ erat necessariū ad per fectam z concludē.deposi. als non probat hoc esse ꝛc. dicta.l.non hoc. Potuit.n.hoc accidere propter aliaz causam q̄ propt.dolum z maliciaz.d.cor.vnde licet sit suspitio contra eam propter id qđ dicit vna testis vi delicet q̄ clausit hosti.quādo ipsos fecit et q̄ cum vna recepisset duos z posuis. supra ignem ipsa.d.cor.acce pit eos z cum pedib; eius posuit z teruit. Itta.possibi le est q̄ alio respectu hoc fecit ideo non resultat cōclu dens proba.vel deposi.maxime ad penam corporalem Nam z post assump.illorum stetit sāus z hylar(.p plu res meses quod verisimiliter non fuis. si venenati fuis. Quidam vero deponunt de illo brodeto qđ sibi dedit vx.sua propter qđ euomuit z dixit se forte venenatum Et illi etiam non probant eadem ratione quia non di cunt se vidisse in dicto brodeto poni aliquid veneno sum per dictam.d. Et q̄ cognoscerent esse venenosuz qđ vt dixi erat necessarium ad concludē. z necessariaz proba.seu depositionem. Potuit.n.ille vomitus pro uenire ex alia causa q̄ ex veneno videlicz infirmita.co lerice quā paciebatur que inducit simul vomitum. Et secessum vt dicunt duo solēnes medici quorum dictis tanq; exp(. est standum.C.de re.mili.si semel li.xij. et qđ no.bar.in.l.fi.circa finem.ff.ad.l.cor.de sicca. Naz z eorum depositio purgat omnem suspitionem resul tā.ex dictis alio. testium quia dicunt q̄ nullum signū venena.cognouerunt nec aliqđ remedium contra ve nenum adhibue.sed solum contra dictaz infirmi. Itē purgatur dicta suspitio ex depositione mulierum ex quo nullum sig. venena.cognoue. sicut solet apparere in venenatis vt ipse als viderunt. Itē purgatur ex eo q̄ dicta.d.cor.sicut z ipse frā. mandauit reseruari bac cile cuz materia euomata vt ostenderetur medi.quod verisimiliter non feciſ.si sensis.se culpabi. Item alique deponunt de certis pulueribz quas viderunt eam te nere z q̄ viderunt per dictam.d.de ipsis pulvib; vici bus poni in ferculo dicti frā.iste etiaz non probant q̄ non dicunt q̄ cognoue.illas pulueres fuis.venenosas Nec hoc presumitur ex quo pluries infinit.vicibus di cit vna se vidis.Nec ex dicto eius nec aliorum apparet q̄ ex assumptione talium ciborum lesionem assumpse rit aliquam quā si aliquādo assumpsis.verisimiliter p̄ cauis.ab altera solum.n.de rafiol' z de illo vlt.brodeto qđ nocuerint dicunt testes z non de alio vel alijs vici bus. Ex quib; conclu. q̄ non potest dicta.d.puniri de retē.mali veneni:tum quia non constat de aliquo ma lo veneno retento per eam tum quia vt dixi testes non dicunt se cognouis.dictas pul. esse venenosas nec di cunt vidis.eas poni in ferculo nec nocuis.sed pot?cō tra.apparet ex dicto illius que dicit pluries z infinit.vi cibus vidis.poni. Et non dicit z nocuis.q̄ autem in di cto brodeto fuit appositum non dicunt sed solū q̄ no cuit tum etiam z si retinuis.tamen nec apparet q̄ causa interficiendi frā. nec inquisitio hoc dicit z sic non con cludit per.l.j.circa prin.z per.l.iij.ff. de sicca.ibi homi nis necandi causa ꝛc.iuncta.l.pretor.§.vocere.ff.vi.bo. rap.quib; ex cau.impos.ea.l.fulcius.§.cum autē. Pa tet ergo ex predictis q̄ ex testib; necessario concluden. non est fundata intē.curie super venatione vel sup re tē.mali veneni hominis interficiendi grā. Nam opor tēt q̄ essent duo vel tres qui dixissent vidis.z cognouis se dictas pulueres z ipsas fuisse venenosas z retētas cā venenandi dictum frā quod tamen nullus testis dicit. Preterea si aliud statu.non est hic licet de iure ꝓmuni pro solam retē.veneni mali causa necandi hominis in cidat quis in legem cor. de sicca.sicut ille: qui cum telo dicta de causa ambulauerit.C.de sicca.si quis cum telo de consue.tamen z de equitate. Et etiam ex for.statu. ꝑm que consideratur effectus potius q̄ affectus secus ꝑm doc.vt no.bar.in.l.j.§.diuus.ff.ad.l.cor.de sicca.fa cit ler autē facta.§.euentus cum ibi no.in glo.ff.de pe nis de extraordi.crimi.l.j.§.fi Et sic etiam si foret pro bata retē. predicta non sufficeret ad condēna. mortis nisi venenatio fuerit secuta z etiam interitus ꝓpter eā ar.l.j.§.fi.ff.qđ quisq; iur. qđ hic minime probatū est vt patet ex depositione medicorum z mulierū que vi derunt cadauer. Sed nec ex dictis predictorum testiū resultat aliqua p̄sump.iur.aut de iur.vt sic predicta di cantur proba.saltem p̄sumptiue aut per indicia indu bitata quia si totum cor.iur.pquiratur non reperietur hec iur.p̄sump.vel casus noster in terminis determina tus licet repiatur in quibusdam casib; in quib; ius pre sumit z statuit vt in casu leg(si qui adult. z auc̄.si quis ei.C.de adul.z leg(quoniā intelligitur.ff. de infami.de iure fis.l.eius qui delatorem. Et isto modo vel in illis q̄ repiuntur determinati in iure ponit exempla gandius de indi.iud.vita.l. que vident sufficere ad condē. per l.fi.C.de proba.vel in casib; in quib; directa ꝓba.non potest haberi.l. non omnes.§.a barbaris.ff.de re mili. Et in.c. preterea cum ibi no. de testi. Qđ hic non est. imo bene poterat probari directo ideo non sufficiunt argu.quātūcūq; vigentissima etiam si sint talia q̄ men tem iudicantis adeo coartent q̄ aliud credere non po test vt si visus est aliquis exire de domo vel camera cuz gladio sanguinolento z pallio z repertus est ibi homo interfectus vel probatur q̄ scius erat inimicus ticij qui reptus est mortuus in agro z q̄ minatus fuerat illū in terficere z visus est exire de agro cum gladio sanguino lento non tamen dicunt testes illum vidis.pcutere sed alius q̄ ille seyus esse non potuit licet tho. de piperata disputando tenuit posse dictum seyum condēnari li cet non fuerit confessus tanq; ex iudicijs indubitatis proba. sit homicidium licet non directo vt etiam no. Jo.an.in addi.spe.ti.de proba.§.videndum. Ipse ta-

men gandinus ī opere suo solēni rubrica.xvj.vel.xvij. que incipit de presump.7 indicijs quib9 proceditur ad condē.in prin.seu in.j.q.Et etiam circa fi.dicit q9 omnes doc.qui erant bononie tempore suo dixerunt 7 ita etiam vidit vbiq3 practicari q9 talia indicia sic vigentia non sufficiunt ad condē.pene corporalis sed dumtaxat pecuniarie.Et propter eius dictum non est diu q9 quendam defendi a pena capitali contra quem erāt ita fortia 7 indubitata indicia q9 animus 7 intellectus non poterat credere q9 alius fecis. homicidium q3 ipse

Concludendū est ergo in tutiorez 7 benignio.ptem s.absolutoriam postq3 crimina deducta in inquisitōne non sunt probata nec per spontaneā cōfessionē. Nec per testes necessario concludē. nec etiam presumptiue presumptione iur.tm̄,aut p̄sump.iur. Et de iure quaz tūcūq3 magnificus dominus potestas certitudine credat per ea que testes depo.illos fore culpa.quia hic nō sufficit cum habeat iudicare ꝑm acta 7 proba. non ꝑm conscientiam.l.illicitas.§.veritas.ff.de offi.p̄si. Unde narrant doc.q9 cuz potestas bononie stans ad fenestrā vidis. seyum occidere ticium si tamen coram eo tanq3 coram iudice non fuit ticius confessus nec per testes legitime probatum fuit sibi consultū per doc.bononien. q9 deberet eum absoluere quāto magis in casu nostro in quo non est certus de istis maleficijs per proprium sensuz aut per propriā scientiam sed ex p̄sumptionib9 7 suspitō.resultantib9 ex dictis aliorum. Nam in multo fortiorib9 casib9 7 magis coartantib9 mentem iudi. loquitur gandinus magnus practicus maxime ī materia maleficiorum vt refert Jo.an.in addi.spe.ti.de.p. cura.§.j.in addi.que incipit per hoc videtur ꝛc. Et tamen dicit omnes doc. bononienses qui tunc erant tenuisse q9 non poterat procedi ad condē.personalem p tamurgentia indicia sed si erat tale malefi. de quo imponebatur pena pecuniaria bene potest fieri condemnatio.7 ita dicit vidisse vbiq3 seruari cum toto tempore vite sue semper inerit per diuersas ciuita.7 loca pro iudice maleficiorum.foret.n.temerarium facere cōtra decisio.tanti viri 7 tamexperti in materia. Preterea si bene inspiciatur testes sunt singl'. omnes non contest. in tēpore.Et ideo sicut nullus per se sufficit ita nec omnes simul iuncti.c.licet causam extra de proba. Preterea iudex debet esse pronus potius ad absoluendu3 q3 ad condē.de penis.l. absentem et querere defensiones rei etiam si ipe non querat.l. si non defendantur.ff.de penis. Preterea crudele foret familiam istorum coniugum per vera orbare vtroq3 parēte vnde summa pietas debet iudi.trahere ad misericor.potius q3 ad rigorem tum quia optime potest de iure cum honore curie per ea que supradicta sunt 7 satis est q9 fecit curia suū debitum in inquirendo tum quia hic non est accusa.q̄ suam iniuriam p̄sequatur: tum quia questionis mod9 relinquitur arbitrio iudi.vt.ff.de questio.l.questionis Et in arbitrarijs iudex de eo qō facit redargui nō potest quia semper p̄sumit' moueri ex iusta causa vt no. Jnno.de accusa.q ualiter.facit.l.j.C. de offi.cini.iudi. Et ideo si bis vel ter torsu.adhibuit 7 non fuerunt cōfessi debet habere indicia pro pur.als videret' velle eos habere pro convictis ex solis indi.si disponeret eos nō dimittere quousq3 confite.contra id qō dicit bar.7 abhominat'.Et appel.iudi.fatuos qui hoc faciunt in.l.fi. ff.de questio.cum debeat moderate procedere in torsu.l.de mino.§.tormē.de questio. Et īmode.videntur facere si vltra tres vices diuersis temp.questionem repeteret cum sit preiudicialis ar.l.fideicō.§.si quis dece. ff.de le.iij. Et quia istud est malefi.inuetera.l.si diutio ff.de penis. Et non potest dici fuis.occul.si verū est qō dicunt test.q9 ab ipo initio cum frāci.mortuus est surrexit hec infamia 7 publice hic dicebatur vnde nō potuit inquiri ꝑm fori.sta.paduani quod prefigit certum terminuz sicut 7 in multis als lo.statu.tale viget. His ergo omnib9 tact'.7 talibus conside.sanctius 7 cōmenda.7 huma.est predictos absol.q3 condem.qō optime fieri potest saluo honore cur.quē sine dubio plus consequitur ex absolu.q3 ex condē.dominus sit in corde iudicare debentium. Laus deo.

Consiliũ.cxcix.

Condemnatus de crimine in absentia ex forma statuti disponẽtis q̃ cõtumax habeat̃ pro cõfesso nõ efficitur infamis de iure.

Casus sequẽtis consilij.

Quidã ser laurentius de senis in absentiaz suam z cõtumaciam fuit cõdemnatus de duplici crimĩe vt apparet ex cõdemnatõibꝫ duabus: quarũ vna lata fuit p cõsules artis notarie: altera per senatorẽ. Nunc visis actis cõdemnatõibꝫ z pcessibus: visis etiã statutis vniuersitatis notariorꝫ z etiã cõmunis senarum: queritꝫ an dict⁹ ser laurẽtius possit hãre officia in cõmuni senarꝫ.

In christi nomine ℟lmẽ. Super

hoc puncto interrogatus al's a regulatoribus nõ visis nec ostẽsis dictis ꝑdẽna. dixi q̃ ꝑsuppositis dictis ꝑdẽnatiõibꝫ ꝑ validis: z q̃ habeant oĩa q̃ req̃runt̃: non poterat hãre officia. q̃ irrogãt infamiã propter quã dicta officia publica denegant̃. vt no. in l. ij. §. ignominie. ff. de infami. Nam in pũcto mihi trãsmisso nõ ponebat̃ latas esse in absentẽ vel ꝓtumacẽ. Dixi insuper q̃ ex eaꝝ inspectiõe posset aliud apparere q̃ suaderet aliud esse dicendũ. Nũc aũt dictaꝝ ꝑdemnationũ inspectio necnõ pcessuũ z statutorꝫ q̃ tũc nõ oĩa fuerũt ostensa me in aliã sententiã trahit. Videnduz est primo quid dicendũ sit de iure cõmuni. Secundo quid de iure municipali: attento statuto cõmunis senarum quo cauet̃ q̃ cõdemnat⁹ de falso nõ possit habere officiũ in cõmuni. Et ad euidentiã primi ꝓmitto duo. Primo q̃ ex dictis ꝑdemnatõibꝫ ita demũ prohibetur ab officijs cõmunis si ex illis irroget̃ infamia. Propter infamiaz quis arcet̃ ab officijs publicijs: vt no. glo. in dicto §. ignominie. z l. eadem. §. hac lege: ad l. iul̃. repe. Als autem ꝓpter dictas cõdemnatões z pecias si nõ irrogarent infamiã dicta officia nõ denegarentur. Nam cũ ipsa officia pro maiori parte dicãtur munera ꝓsonalia. ff. d̃ mune. et one. l. munerũ: in prin. z quasi p duas colũnas a talibꝫ muneribꝫ sentẽtia criminis vel pena p eam irrogata liberare nõ debet: cũ pena nõ debeat tribuere imunitatẽ. ff. d̃ inter. z relegatis l. relegatorꝫ. §. fi. et ibi ter. boc bene ꝓbans. Secũdo ꝓmitto q̃ sentẽtia lata sup crimĩe publici iudicij tunc irrogat infamiã cum fertur cõtra ꝓsentẽ vel cõtra absentem ex veris ꝓbatõibus. Si autem ex ꝓbatiõibus fictis z cõtra bannitũ qui ex forma statuti habetur pro cõfesso tũc est secus. quia cũ grauet̃ cõdemnatus in ꝓbatõe quia sola absentia habet̃ ꝓ vera ꝓbatõe: qd̃ est cõtra iura. ff. de custo. reo. l. diuus: circa mediũ ibi non ẽsi ꝓ cõdemna. ꝛc. de publi. iudi. l. inter accusatorem: ibi dum dicit ne ꝑ triduũ ter citatus reus damnet̃ ꝛc. z ꝑ cõsequẽs grauet̃ in sentẽtia videt̃ cum infamia dispensatiũ: vt. l. quid ergo. §. pena grauior: de infami. z l. si possidoneũ. z. l. z si seuerior. C. e. Et ita tenet̃ magis presse bar. in l. ictus fustiũ: in fi. ff. d̃ infam̃. Hoc idẽ affirmauit in quodã cõsilio suo qd̃ incipit ser Johãnes. hoc etiã tenere videt̃ spe. ĩ ti. de sen. §. j. ℟si. q̃d de illis. Ad qd̃ facit quia bãnũ equiparat̃ mulcte z ꝑ mulcta habet̃: vt no. in l. j. §. ex hoc rescripto. ff. de ven. inspi. in glo. sup ver. mulctis. z l. illicitas. §. fi. de offi. ꝓcõsi. per hoc. Sed mulcta nõ irrogat infamiã: vt no. in l. j. C. d̃ modo mulct̃. ergo nec bannũ: z p cõsequẽs nec sentẽtia lata occasiõe dicti banni. Pro quo etiã bene facit ter. cum glo. C. de requiren. reis. l. fi. vbi dicit̃ q̃ in criminalibus edictum peremptoriũ contra lactitantẽ posi-

situm non irrogat infamiam iuris: sed facti. Ad premissis dico q̃ cum ambe cõdemnationes iste sint late i absentem ex contumacia non factis veris z legitimis probationibus ꝓ suppositio q̃ in se valerent: cuius contrarium apparebit infra saltem q̃tum ad vnum eorũ infamiam iuris. non irrogãt vt dictum est. z per cõsequẽs non impediunt dictum ser laurentium habere officia communis senarum de iure communi. Et per hoc responsum est ad primum quesitum. Dicet aliquis licet non irrogent infamiam iuris: irrogant tamen infamiam facti. vt dicta. l. fi. C. de requiren. reis. z talis infamiã repellit quem a dignitate. vt no. C. de infami. l. nullam. et de dignita. l. j. Sed respondeo q̃ in officijs cõmunis senarum nõ video q̃ aliquis eorum dicatur habere dignitatẽ excepto officio prioratus: loquor de officijs que decernũtur ciuibus: non de his que forensibus vt est officium potestatis z senatoris: de illis non loquor. Quod ad illa que decernũtur ciuibꝫ fateor q̃ officium prioratus habet honorem z dignitatem annexam. qd̃ patet. quia est supremuz officium in ciuitate ad instar senatorũ qui erant in vrbe romana: quos constat habuisse dignitatem. ff. de sena. l. emancipatũ. in fi. Item dicuntur decuriones. iuxta ea que no. in. l. nulli. ff. quod cuiusq̃ vni. no. super ver. ordo: de dolo. l. sed si ex dolo. §. sed an. C. de curi. in rubrica quos cõstat habere honorem z dignitatez. ff. de curi. l. ij. §. penultimo. z fi. z. l. spurij: in ꝑn. in ver. dignitas. Et ideo posito q̃ cõdemnationes predicte valeant: dicenduz videtur vt impediant dictum ser laurentium habere officium prioratus propter infamiã facti. ff. d̃ curi. l. eos. vbi videtur tex. cum glo. Sed alia officia inferiora nõ habent dignitatem: sed dicuntur simpliciter munera personalia z publica. constat enim q̃ munera publica sine titulo dignitatis sunt. ff. de mune. et one. l. honor. §. j. versi. publicum munus est ꝛc. Ecce enim discurrẽdo per singula. Esse notarium ad banchum est publicum z personale munus. ff. de mune. z one. l. muneruz §. hi quoq̃ in verbo tabularij. Esse potestatem alicuius castri vel terre subdite cõmuni senarum idem e. l. §. iudicãdi. Habere aliqd̃ officium in gabellis idẽ. e. l. §. j. ibi kalendarij quoq̃. z. §. sed z curatores. Et sic d̃ singulis que possunt aptari ad ea de quibus fit mentõ in. l. illa cum igitur ista appellentur: ibi munera publica. constat q̃ dignitatem non habent annexam: vt dicta. l. honor. §. j. eo. ti. Secundo posset obijci supradictis. ego dixi supra q̃ iste sententie non fuerunt late ex veris probationibus: sed ex fictis. istud videtur falsum saltem in sententia lata per officiales vniuersitatis notariorum. Nam in ea dicitur habita plena inuestigatione de predictis per scripturã predictam quam viderunt. z per confessionẽ factam per dictum ser laurentium pluribus de suppositis dicte vniuersitatis. et sic videtur q̃ veris probatiõibus fuerunt late. Respõdeo z dico q̃ dicta verba nihil important. Nam q̃ ꝑ inspectionem scripture predicte potuerunt habere veram informationem q̃ illa falsificatio fuerit facta manu dicti ser laurentij hoc negatur. nam cum possit esse quasi omnimoda similitudo inter scripturam vnius z alteri⁹ de facili potest quis decipi vt credat eẽ scripturã vnius cum sit alterius. Et ideo lex statuit q̃ nõ credatur soli compationi literaruz in appocha: sed requirantur testes qui viderint illã scribi. C. de fide instrumen. aut̃. z si contractus. z in corpore vnde sumitur. Hic autem nec comparatio literarum facta fuit per illos officiales: nec testes super hoc recepti. sed sola inspectio scripture: vt ex tenore sententie apparet. que cuz sit fallax non est ei standũ vt dixi. Item nec est standũ alijs verbis dũ dicunt de cõfessione dicti ser laurẽtij facta pluribꝫ de suppositis dicte artis. Naz de hoc nõ constat ex ꝓcessu: sed solum ex assertiõe dicte-

rum officialiũ quibus in hoc non est credenduz: vt in c.quoniã contra falsam: de ꝓba. Preterea illi suppositi dicte artis non iurauerũt: nec in forma testiũ depo suerunt de dicta cõfessione ser laurẽtij. ergo nõ erat ei standũ. C. de testi. l. iuriurãdi. Ex quibus oĩbus concluditur ꝙ dicte sententie 7 cõdemnatiões tanq̃ late non ex veris ꝓbatõibus: sed fictis nõ irrogant infamiam iur. de iure cõmuni. Et ideo prohibet dict⁹ ser laurentius ꝓpterea habere officia cõmunis senarũ: excepto officio priorat⁹ qđ habet honorem 7 dignitatem annexã. Illud añt cõstat ꝙ infamia facti nõ habet nisi duos effectus: de quib⁹ per glo. in dicta. l. nulla. C. đ infamia. Et tercius ibi additur per doctores: vt etiam no. in. l. cunctos populos. C. đ sum. tri. inter quos non est iste ꝙ repellat ab officijs publicis nõ habentib⁹ dignitatem. ergo ꝛc. ff. de his qui sunt sui vel ali. iur. l. patre furioso: de acti. et obli. l. obligationũ fere. §. placet. ibi nam ꝙ alicui ꝛc. Nunc videndũ est quid iuris attenta. l. municipali. Et hic de duobus est videndum. Primo quo ad cõdemnatõem factaz per consules de falsitate videndũ est quid iuris sit: attento statuto cõmunis senarum: quo cauet ꝙ condemnatus de aliqua falsitate non possit imperpetuũ habere officium in cõmuni. constat autem ꝙ iste cõdemnatus fuit de falsitate: 7 quidem tali que descẽdit ex. l. cornelia: de fal. ff. ad l. cornc. de fal. l. j. §. qui ratiõibus. 7. l. paulus. versi. sed 7 ceteros. Si ergo verba statuti cõueniunt i isto: ergo 7 statuti dispositio. l. adigere. §. cuis. ff. de iure patro. l. hos accusare. §. omnib⁹: de accusa. a contrario sensu. Preterea statutuz debet sic intelligi vt non sit superfluum: sed aliquid addat ad ius cõmune. ff. ad municipal. l. j. §. fi. 7 ibi no. al's non diceretur statutuz: sed ius cõmune: iuxta ea que habẽtur in. c. j. de rescrip. 7 in. c. j. de constit. li. vj. ff. ad. l. fal. l. j. in prin. per bar. Luz ergo de iure cõmuni requiratur ꝙ ex cõdemnatione sequat infamia ad hoc vt quis repellat ab officijs publicis vt supra dixi. videt ꝙ ex isto statuto non requirat sed sufficiat esse cõdemnatũ de falsitate. maxime quia statutum aliud cõmunis senaz dicit ꝙ in statutis nulla fiat interpretatio: sed simpliciter eorum verba intelligantur ꝓut iacent. Videtur ergo ꝙ attentis dictis statutis non ꝓcedant ea que supradicta sunt. sed cum iste sit de falsitate cõdemnatus eorum statutorũ vigore officia non possit habere. Sed his non obstantib⁹ dico contrariũ: pro cuius euidentia ꝑmitto ꝙ dictuz statutum de cõdemnatis đ falsitate debet intelligi: qñ cõdemnatio tenet: al's si esset nulla non dicitur habere nomen cõdemnatõnis. C. đ senten. ex pericu. reci. l. fi. de re iudi. c. pastoralis: in cle. nec diceretur cõdemnatus. ff. de re iudi. l. iiij. §. cõdemnatum de contra. l. non puta. §. non queuis. Et sic istam interpretatõem recipit que ꝓcedit ex significatiõe ipsius vocabuli nõ obstante alio statuto quo cauetur ꝙ non admittat interpretatio. Nam debet intelligi de extensiua non de declaratiua. Nam cum istud statutũ dicat ꝙ condemnatus de falsitate ꝛc. ad hoc vt istud statutum locum habeat requiritur primo ꝙ sit condemnat⁹. Et hoc presupposito vendicat sibi locum aliud statutum ꝙ non admittatur interꝓtatio. probat hoc. ff. de testa. milit. l. diuus. 7 per ea que no. bar. in. l. j. §. j. qđ vi aut clam. Sed cum cõdemnatio est nulla: non potest dici condemnatus: vt dictis iuribus supra allegatis. ergo neutrum statutum habet locum. Nũc ad ꝓpositum dico ꝙ ista condemnatio facta per cõsules est nulla ipso iure: quod patz ex multis. Primo quia contra formã cuiusdam statuti vniuersitatis notariorum quo cauetur ꝙ quãdo consules ꝓcedũt contra aliquem de vniuersitate delinquẽtem debeant facere ipm requiri duobus diebus. videlicz prima die semel: secunda die iterum 7 peremptorie. et tunc si citatus non comparuerit infra terciam diem: habetur pro confesso. Sed iste ordo non fuit hic seruatus. quia ser laurentius fuit citatus die. vj. mensis martij vt comperet mane sequenti scilicet. vij. ciusdem 7 sequẽti mane: que fuit. vij. ciusdem mensis ipo non comparẽte fuit cõdemnatus. Et sic non fuit citatus bis: put statutum illud vult: sed semel tm̃ nec etiam fuit expectat⁹ per tres dies: put etiam vult dictum statutum. imo nec per vnaz: ergo sententia nulla. ff. de transac. l. cum hi. §. si pretor. Prete rea sententia non debet ferri nisi in cõuictum vel confessum: al's non valet. ij. q. j. non in quemq̃. no. glo. in c. ecclesia sancte marie: de consti. quod intelligo quando ꝑmisso leg timo spacio quo probatões fieri potuerunt lata est. Sed in casu nostro nulle fuerunt facte probatões. nam testes non fuerunt recepti: vt patet ex tenore processus. Nec potest dici ꝙ iste habetur pro confesso: cum non fuerit citatus bis ꝑm formã statuti. ergo non debuit cõdemnari nullis habitis probationibus ex eo solo ꝙ fuit semel citatus et non comparuit. ff. đ publi. iudi. l. inter accusatorem. Nam sententia debet ferri mature 7 cum deliberatõe: al's si precipitanter et sine cause cognitiõe non valet. C. de sen. ex pericu. reci. l. j. de sentẽ. 7 inter. omni. iudi. l. ex stipulatione. maxime in cõmunibus: vt requiritur proba tiones luce clariores. l. sciant. C. de proba. Sed ista sententia lata fuit cum magna ꝑcipitatõe 7 festinatiõe. quia citatus fuit semel tm̃: scilicet sero pro mane ad diendum causam: quare non deberet cõdemnari. Et dima ne fuit cõdemnatus quod nunq̃ fuit auditum. Nam in tam breui spacio temporis non potuerunt plene informari: de restit. in integ. c. cum ex literis. 7 quod notiens. ergo sententia est ipso iure nulla: vt expresse determinat bar. in. l. prolatam: in fi. C. de sen. Nec obstant alia statuta que dicunt ꝙ cum consules procedunt per inquisitiõem non teneãtur seruare aliquem ordinem iuris. nam verum est nisi sit datus ordo pal. ud statutum. quia ille non excludit: vt no. C. de adul. l. ita pudor. 7. l. j. §. j. ff. qđ vi aut clam: per bar. Sz hic datus est. ergo. Itez dico ꝙ propter dictum statutum licet ordo iuris tollatur: non tamen debet ita lis abbreuiari ꝙ probatões necessarie 7 legitime defensiones excludantur: sicut videmus in eo cui cõmittitur vt procedat summarie 7 de plano ꝛc. vt in cle. sepe. đ verbo. signi. versi. non tamen iudex ꝛc. Nunc est videndum secundo quo ad aliam condemnationem latam per senatorem quid iuris sit: attento statuto seu reformato re de cõmittentibus peccatum contra naturam: cuz ꝙ illud statutum seu reformatiõem prohibeatur cõdemnatus de tali crimine habere officia cõmunis senaruz. 7 non ꝓponitur aliquod per quod dicatur illam sententiam esse nullam. Sed respondeo ꝙ per tale statutum prohibetur habere officia vsq̃ ad duos annos a die condemnatiõis. Ergo vltra duos annos videtur permittere quecũq̃ officia habere. quia prohibitũ ad tempus videtur: alio tempore permissum. ff. de leg. iij. l. pater filium. §. fundũ. Sic econtra permissuz ad tempus videtur post tempus prohibituz: đ lega. ij. l. statu liberum. §. stichum. l. j. §. si mulier: de libe. agno. cõiuncto prin. Sed isti duo anni iam sunt elapsi a die dicte condemnatõis. ergo cessat omnis prohibitio statutaria. ff. de lega. j. l. si cui legetur. §. j. Concludo ergo ex omnibus ꝓdictis tria. Primuz est ꝙ de iure cõmuni ꝓsupposito ꝙ ambe cõdemnatiões iste valeret cũ sint late in absentẽ 7 cõtumacẽ. 7 nõ ex veris ꝓbatõib⁹ nõ irrogãt infamiã iuris: ꝑ facti tm̃. 7 sic non ꝓhiberet ab officijs cõmunis: excepto officio ꝓorat⁹. Secũdo ꝙ sentẽtia lata ꝑ cõsules est ipo iure nulla. 7 ꝑ ꝓsequens nec iuris nec facti infamiã irrogat. ex q̃ sequit ꝙ nõ impedit aliqđ officiũ ꝓmunis habere etiã officiũ ꝓorat⁹

sue loquamur de iure ꝯmuni ꝑm q aliqua infamia re
quiritur vt quis ab officijs repellat: sive de iure muni
cipali. quia statutū loquens de condem. de falso vt ab
officio perpetuo repellant debet intelligi qñ ꝯdemna
tio tenet z est valida ista est nulla. z sic statutū non ha
bet locū. Tercia cōclusio est q sentētia lata p senato
rem licz sit valida: tñ virtute ipius phibet habere offi
cia solū vsq ad duos ānos a die cōdemnatōis: vt ptz
in statuto de peccātibꝫ cōtra naturā. vnde cū iam duo
anni sunt elapsi cessat ois phibitio. Et ideo dictus ser
narū etiam officiū prioratꝰ z quecūq alia habentia di
gnitatē vel non. Laus deo.

Consilium.cc.

Si testator habens filios in testamēto: dicat relin
quo p eorū pte et falcidia: an ista filia q ex forma statu
ti certāte masculo non succedit: potest quoq relicto ti
lio institui. Et fideicōmissuz relictū post mortē oīm
filioū: an videat relictū aduenientibꝫ ab intestato qui
successerūt vltimo morienti. z sic veniet i eo legitima.

Nchristi noīe Amen.

In casu p̄senti q̄stuz ad id qd primo loco q̄ri
tur de valore testamēti facit dubiū. q: filiabus feminis
nō fuit relictū iure institutōis. ideo videt testamentuz
nō valere. vt in aut. vt cuz de appel. co. §. aliud quoq
capitulū. Et qd no. in illa. l. institutio. et. l. bis ꝛbis. ff.
de bere. insti. per bar. post alios. Sz ꝓtrariū est verum.
qz reliquit eis p eaz pte. Et falcidia que verba impor
tant z videat reliquisse iur. institutionis: put determi
natur bar. in aut. vñ si parēs. C. de inoffi. testa. z bal. i. l.
hūanitatis. C. de impube. z aliꝫ substi. Itez qz solēt es
se statuta q extātibꝫ masculis z filie femie nō succedāt
sed debeāt dotari. quo casu tales filie possunt ꝓteriri.
z bal. in l. maximū. C. ō libe. ꝓte. Et si aliqd eis relinq
atur sub ꝯditōe nō reijcit inde ꝯditio. vt ptz ex no. per
bar. in l. titio centuz. §. titio genero: de cōdi. z demon.
Et eadē rōne pōt eis relinqui dos quoquo relicti titu
lo. l. oīno. C. de inoffi. testa. Qrtuz ꝛbo ad id qd que
ritur q̄liter succedat in hereditate p̄dictoꝝ: sciendum
est primo q de hereditate primi testatoris nō est q̄stio
nam in illa successerūt dumtaxat filij masculi instituti.
Querendū est ergo de hereditate filioū in quo repiū
tur esse bona paterna p expressaz imixtōem si eā fece
rūt filij. l. sed si plures. §. filio. ff. de vul. z pu. vel p ptrā
sationē iure suitatis. C. de iure delibe. l. ij. Sz de exp̄s
sa imixtōe non apparet. Et breuiter in hereditate pri
mi filij morientis successit frater supstes ex substitutiōe
reciprocā facta inter eos q̄cūq alter ipsoꝝ decederet
sine liberis cū decesserit in pupillari etate. qz licet facta
fuit p verbū cōmune accrescat: z licz mater esset in me
dio valuit iur. pupil. infra. pupillarē etatē. vt est casus
in. l. p̄bus. C. de impube. z aliꝫ substi. z in. c. si pat: de
testa. li. vj. p̄m intellectū cōmunē modernoꝝ. Sic q re
periūtur oīa bona paterna in hereditate vltimi morie
tis. qz frater supstes hereditatē p̄mortui iure suitatis
trāsmisit ad suos heredes etiā si de exp̄ssa imixtiōe nō
apparet p. l. sed si plures. §. quos possum. ff. de vul. et
pu. Substitutio q postea facta sub ꝯditōe si oēs decesse
rint sine liberis cēset facta vltimo morienti. l. codicil.
in p̄in ff. de usufruc. lega. Videndū est q quis succe
dat vltimo morienti. Et hic aduertenduz qz testator si
oēs decederēt sine filijs fecit plura legata particularia
Et postea in fine subiūxit q residuū bonoꝝ suoꝝ da
retur z distribueret p aīa sua z parentū suoꝝ: z nō di
xit per quē vel per quos. Et nō pōt intelligi. s. p execu
tores in p̄n. testamēti noiatos. qz put ibi apparet ex ver
bis testatoris fuerūt solū deputati ad exeqndū legata i
p̄im. facta z ante deputatōem executoꝝ. non aūt illa q
postea fierēt. qz dedit eis potestatē vendēdi ꝛc. Et po
stea dixit usq ad integrā satisfactōem oīm ꝛc. supra
scriptoꝝ ꝛc. q verba suprascp̄. nō ꝓpōbēdūt relicta po
stea descripta: put determiat exp̄sse bar. in. l. talis scri
ptura: circa fi. ff. de le. j. Debet q̄ intelligi dū in fine di
cit q residuū det z distribuat p aīa sua ꝛc. s. p illū ad
quē ptinet distributio relictoꝝ pioꝝ. i. p epm. l. siquis
ad declinandā. z. l. nulli. C. de epis. z cle. Videndū est q̄
vtrū ex dictis verbis resultet substitutio pupillaris vel
non. qz si resultaret tūc cū sit exp̄ssa mater z sorores exclu
derent in totū. z oīa deberēt sumi per epm z distribui
vt in dicto. c. si pater: de testa. li. vj. Breuiter bar. de-
termiat istā questionē in. l. centurio. ff. de vul. z pu. ī. q̄.
q̄stiōe p̄ncipali de substitutōe ꝯpendiosa facta p ver
bum obliquū. Et dicit q si testator dixit q bona den
tur z distribuant p suos executores tūc est directa pu
pillaris. qz executores tenēt tūc locū heredū. et vident
instituti p id qd habet in. c. cum tibi: d testi. in tex. et p
Inno. Sz qñ nō dixit p quos tūc verba illa dent z di
stribuant sunt de se obliq. z nō erit directa pupillaris
sed fideicōmissaria. Et ep̄us veniet eo iure quo veni
unt paupes. qz talis heres habeor q̄lis est is p quē he-
res efficior. l. q aliena. §. interduz. ff. de acq. here. Sed
ep̄us venit loco pauperū: z si paupes sunt directo in
stituti vel substituti vt ep̄us censebit institutꝰ vel sub
stitutꝰ: vt dicta. l. siquis ad declinandā. Si ꝛbo p fidei
cōmissuz: z ip̄e ep̄us silr erit p fideicōmissuz. Dico igi
tur q dicta substitutō est fideicōmissaria. qz facta per
verba mere obliq ī qua nō veniūt bona ipius filij. z sic
nō venit legitima q̄ reputat de bonis filij. l. coheredi.
§. cū filie. ꝛbi. nec fideicō. ff. de vul. z pu. z p eā nō suc
cedere ipi filio: sed p̄mo testatori vt ibi. Sic q̄ heredi
tas predicti filij vltimo morientis est in causa intestati
z sic succedit mater z soror vterq cōiuncta. C. ad ter
tul. aut. defuncto. mater tamen quia transiuit ad secū
da vota tunc reseruare debet filie sue ꝓprietatem bo
norum que fuerūt mariti sui si tempore sue mortis fu
pererit filia nō aliter: sive trāsiuit ad secūda vota ante
mortem filij: sive post. C. de secundis nupt. l. ij. §. pe
nulti. seu fi. z aut. ex testamento ibi posita: ad tertul. l.
mater. Si ergo prefata mater et soror potuerunt adi
re hereditatem prefati filij vltimo morientis: z retenta
legitima debita filio soluent legata particularia facta
in dictum casum. z residuum distribuetur per episco
pum inter pauperes trebellianicam non detrahet cuz
sit fideicōmissum ad piaz causam: iuxta no. per bar. in
l. marcellus. ff. ad trebel. sed falcidiam de relictis parti-
cularibus non factis ad piam causam que ascendūt ad
centum detrahent. primo terciam: et sic centum p̄o le
gitima. z de centuz particulariter relictis ad non piaz
causam detrahent. xxv. p̄o falcidia. De aliꝫ centum
que continētur appellatione residui distribuendi in-
ter pauperes nihil detrahent. Illa autez centum. xxv.
erunt cōmunia inter matrem z sororem quousq vive
runt. et si mater premorietur non poterit de sua parte
testari si filia tunc reperietur viuere: sed tenebitur eaz
illi reseruare: vt in legibus supra allegatis. Sed si filia
tunc non reperietur viuere: poterit mater de sua por-
tione facere quicquid vult. quia onus sibi iniūctuz est
cōditionale si aliꝫ filij reperientur viuere. vt dicta. l. fe
mine. §. fi. Et sic decedens filia conditione pendente
non transmittetur ad suos heredes. C. de cadu. tollen.
§. sin autem sub conditiōe. ff. de vul. z pupil. sed si plu
res in p̄in. Qz autem dixi debere detrahi terciam toti
us hereditatis p legitima intellige p̄tim ex p̄sona p̄mi
morientis: p̄tim ex p̄sona vltima. Et si dicat q ymo nō

videtur detrahenda. quia licet filius nõ possit p fideicõmissum grauari in sua legitima: si tñ moriat in pupillari etate bene possunt grauari eius veniẽtes ab intestato. p.l. si fundũ. §. fideicõmissus. §. fi. cũ. l. se. ff. de le. primo. hm Dy. vt refert Ly. in. l. ex tribus. C. de inoffi. testa. Et istud fideicõmissus relictũ post mortẽ omniũ filiorũ censet potius relictũ ab herediby veniẽtibus ab intestato dicti vltimi morientis q̃ ab ipo vltimo moriente: vt no. bar. in. l. qui duos. ff. de vul. z pu. Breuiter cõtrariũ videt exp̃sse. pbari in. c. si pater: d̃ testa. li. vj. a p̃rio sensu. Nã ibi facta fuit substitutio de pauperibus post mortẽ oĩm filiorũ. Et dicit ibi q ido nulla fit detractio legitime vel trebellianice. qr illa substitutio fuit directa pupillaris. Innuit ergo q si esset fideicõmissaria bñ fieret detractio saltẽ legitime. z sic videtur q nõ censet relictũ a veniẽtiby ab intestato impube. sed ab ipo impubere: vt etiã no. idez bar. in. l. coheredi. §. cũ filie. ff. de vul. z pu. Concludo ergo vt s. dixi cũ ista substitutio facta de pauperibus p verba de quiby supra fit fideicõmissaria vt dixi. Laus deo.

Consilium. CCI.

Si uxor relinquat dña z gubernatrix an videatur instituta. Et legatũ debetur etiam si legataria viuo testatore p illã maritata fuerit.

In christi noie Amen.

Ad ꝑmũ breuit̃ rñdeo q dicta uxor potiꝰ intelligit̃ relicta usufructuaria q̃ heres instituta. Prio qr verba illa dña z gubernatrix potius ex cõsuetudine loquẽdi ad hoc adaptant̃: iuxta no. C. si secũdo nupserit mlr. l. j. z ant. ibi posita. z. ff. de leg. q̃. l. titia. §. fi. per Dy. z bar. Secũdo qr de vniuersali herede specialit̃ z expresse puidit in ipsi. In oĩby aũt suis bonis ꝛc. Et ideo verba illa dña z gubernatrix cũ sint dubia nõ importãt institutõem per ea que no. in sy. de verbis illis. relinquo oĩa bona mea tali. ꝛc. qr si alius est institutus vniuersaliter nõ importãt institutõez: sed fideicõ. als institutõnem. l. his verbis: in prin. et ibi plene no. ff. de here. insti. Preterea generalis clausula nõ refert̃ ad ea de quiby spãliter est puisum. nec illa compbendit. l. voli clausula. ff. de ver. ob. de postulan. l. j. §. deinde. Et sic verba illa dubia nõ ꝑbendũt vniuersalẽ institutionem de qua spãliter fuit puisum in psonã sempronij z gaij. Ex his patz rñsio ad secundũ quesitũ q heres uxoris nõ debet habere quartã hereditatis. tum quia nõ fuit uxor heres: vt patz ex p̃dictis. z quarte detractio nõ cõpetit alteri q̃ heredi. l. lex falcidia. §. nunq̃. ff. ad. l. falci. ad trebel. l. j. §. penul. z fi. z ibi plene no. tñ qr directa institutio facta de sempronio z gayo nõ patitur defalcatõem. l. siq̃s ad declinandã. C. de epi. z cle. z in. c. si pater: de testa. li. vj. Nam heres detrahit legatario vel fideicõ. nõ ecõuerso. ß hic eẽt ecõuerso. Qtũ ꝺo ad terciũ quesitũ videt dicendũ q heredes instituti possunt adire z potuerũt etiã ab ipo initio: qm̃ eorũ institutio nõ fuit cõditionalis nec collata post mortez uxoris: sed simplr z pure facta vt patz ex eius tenore: licet usufructꝰ viuente uxore pertineret ad eaz. Et ista pñt simul stare. ff. de usufruc. l. oĩm. de usufruc. lega. l. uxori. z p additõem ipoz relictũ usufructꝰ potuit cõfirmari. Non g̃ est eis restituẽda hereditas p heredes uxoris. qr ist̃ ꝺ pcederet si uxor fuisset instituta: qd̃ hic non fuit: vt supra oñdi: sed ipis sempronius z gayus. vnde nõ bñt recipe de mãdato alteriꝰ: sed p seipos: iuxta no. in. c. in p̃sentia: de pba. p Inno. ff. de acq̃. poss. cũ heredes: in p̃n. z. l. fundi trebaciani: de usufruc. leg. q̃ satisda. cogã. l. inter oĩes. Nec venit distribuenda inter pauperes. qr testator hoc mãdauit fieri si uxor trã siret ad secũda vota. sed iste casus nõ euenit: z aliꝰ casus q̃ expressus nõ ꝓprehendit̃. l. cõmodissime: de lib. z postu. l. si cũ dotẽ: in prin. solu. ma. de ꝺi. ob cau. si extraneꝰ. Nec põt dici q institutio istoz censeat̃ collata dũtarat in illũ casuz si trãsiuerit ad secũda vota. qr sic fuisset inutilis z sine fructu cũ tũc voluerit expsse bona distribui inter pauperes: aduersus quos nõ possent detrahere trebellianicã: iuxta no. in. c. si pater: d̃ testa. li. vj. in nouella. z in. l. marcellus: ad trebel. p bar. Sed dico q dicta institutio censet̃ z fuit facta simplr z pure. z potuerũt statim adire: z dicta dña manente in viduitate debuit habere usufructũ z ea moriẽte in viduitate. z nõ transeũte ad secũda vota usuffructus cõsolidari debet cũ pprietate. Et sic debent esse bona penes institutos pleno iure pprietatis z usufructꝰ. Sz si ad secũda vota trãsisset tũc fuissent distribuẽda inter pauperes quiby p̃fati instituti censent̃ fuisse rogati d̃ restituẽda. z ista est sentẽtia z effectꝰ verboz testatoris z sonus eoz: licz sua dispositio videat̃ fuisse idiscreta z irrationabilis. qr non põt ꝓpbendi q̃re magis voluerit eam distribui inter pauperes finito usufructu uxoris p transitũ ad secunda vota q̃ p mortem eius. Et quare dicta uxor potuerit facere p̃iudicium dictis institutis transeũdo ad secũda vota q̃ p mortẽ quicq̃d sit ꝓbatis testatoris sic cantãt: a quiby nõ est recedenduz. l. j. §. si is q̃ nauẽ. ff. de exercito. z forte fuit defect̃ notarij q ne sciuit intentõnem testatoris exprimere. Et licz si de ea ꝓstaret error notarij nõ deberet ei officere. l. error. C. de testa. Erquo tñ de ea nõ ꝓstat aliter: standũ est verbis. ff. de usufruc. leg. si alij. qr talis p̃sumit̃ fuisse intentio q̃lez verboz pprietas importat. ff. de le. iij. l. nõ aliter de suppellec. lega. labeo. Laus deo.

Consiliũ. CCII.

Institutio ad piam causaz factã p filiũ familias an teneat. vbi etiã habet̃ si fuerit p̃familias z putauerit se tñ filiũfamilias foze: an talis institutio ad piam causam valeat. Et an institutio semel facta posset renocari ipo iure in alia pte testameti. Et an p̃ p̃sumat̃ pter moztuus filio. Et de pluribus vtilitatibus que ex hoc sequũtur.

In christi nomie Amẽ

Ad primũ q̃situ videt̃ rñdendũ dictũ o. p̃em p̃sumi p̃decessisse filio suo. qr sic ẽ ordo nature z votuz parentũ. l. nam et si parẽtiby. ff. de inoffi. testa. l. sẽpto. vñ liberi pro quiby lex p̃sumit vt hm eos casus euenerit. ff. de rebus dubijs. l. qui duos. §. cũ in bello. et. §. fi.

Sed certe bar. in dicto. §. cũ in bello text̃ illos intelligit quando cõstat q pater z filius simul moztui sunt puta vna ruina: vel vno naufragio: vel vno bello: als si hoc nõ constat z sit diuersis temporibus potuerunt moui. Et dubitat̃ quis prior tenet ipe q intentio illi? qui dicit aliquem decessisse sine liberis sit bocipo fundata iuris p̃sumptõe nisi cõtra ꝓbetur. per. l. ex facto. §. siquis autem. ff. ad terbel. tamẽ ille. §. loquit̃ quando constabat q simul moztui sunt. Dictũ tamen eius videtur verum. quis si ille qui agit ex morte filij asserat illum superuixisse patri. Et in hoc fundetur sua intentio videtur q illud habeat necesse ꝓbare per regulã ei qui. ff. de ꝓba. et per. l. quod de pariter: cum ibi plene no. ff. de rebus dubijs. Et hoc cum agit ex dispositione hominis inter viuos: vel in vltima voluntate vt est hic in ista ecclesia que agit ex institutiõe facta de eo per illuz b. foze sui iur̃. per id qd̃ dicam in seqnti q̃sito. Ideo nõ põt se fundare in iur̃. p̃sumptiõe: quoniã ad

hoc vt ex dispositõne hominis quis agere possit ex eo q̃ ille vel alius supuixit non p̃sumit supuixisse nisi p̃ betur: vt dicta.l.qd̃ de pariter.sec9 si ageret ex dispo sitõe legali. Et ita loquit.§.cũ in bello.7.§.fi.supra in cõtrariũ all. Concludit ergo nec esse probatũ: nec in re p̃sumptũ q̃ dictus b.filius superuixerit o.patri: ni si aliter vere probetur. Et sic non est fundata intẽtio dicte ecclesie agentis. Secundũ quesitum habet du os passus. Primus est p̃supposito q̃ dict9 b. fuerit mortu9 primo q̃ pater 7 sit filiusfa. vtrũ propter hoc tale testamentũ vel institutio facta ad piam causam de dicta ecclesia sit nulla. Certũ est enim q̃ si facta fuisset ad non piam causaz esset nulla. ff. d̃ testa.l.qui in pote state: etiam si habuisset peculiũ aduenticiũ cuius vsus fructus non esset patris. C. qui testa.fa. poss.l.penulti. Secus si habuisset peculiũ castrense vel quasi.l.fi.e.ti. Sed dubiuz est q̃ ex eo quia facta fuit institutio ad piam causam in qua ꝑm opi.bar. si testator est ĩ mortis articulo etiam de iure ciuili dispensat contra omnem defectum iuris positiui: siue q̃ veniat ex defectu perso ne testantis: siue illius circa quam testatur: siue rei de q̃ agitur: siue ipius dispositõis vel solẽnitatis. Et rema net in sola dispositiõe iurisgentiũ sicut testamentũ mi litis per.l.j.C. de sa.sanc.eccle. quam ipse sic intellexit: iuncta.l.j. in prin.ff. de testa.milit. Secus dicit esse q̃ non esset in mortis articulo de iure ciuili per.l.genera li.C. de sa.sanc.eccle. Sed de iure canonico idem vide tur statutũ per.c.cum cesses.7.c.relatuz: de testa. Hic autem erat in articulo mortis.7 sic vtroq̃ iure tam ci uili q̃ canonico videtur sustentãda talis institutio: li cet facta ab eo qui de iure mere positiuo testari nõ po terat: vt in iuribus primo allegatis. Sed contrariuz est verius naz p̃dicta procederẽt si dictus testator ha buisset peculiũ aduenticiũ in quo pater non habuisset vsufructũ: quo casu potuisset testari in eo etiã sine vo luntate patris quia tunc non subesset nisi impedimen tum iuris positiui: ꝑm bar. in dicta.l.j. circa quem de fe ctum censetur dispensatũ ꝑm eum: licet ipe idem bar. in.l.qui in potestate.ff. de testa. videatur velle q̃ etiaz tunc requiratur volũtas patris: per.c.licet: de sepul.li. vj. Et idem bal. in dicta.l.j. reprobans primuz dictuz bar. per illud capitulũ. Sed certe potest intelligi quã do pater habebat vsũfructum: vel quãdo testabat de bonis mere paternis. vnde retento fundamento bar. 7 suis ratõnibus primũ dictum magis placet. Sed in casu nostro non presupponit q̃ haberet peculiũ ad uenticium. 7 sic si viuebat pater videbitur fuisse testa tus de bonis paternis quo ad ꝓprietatem 7 vsũfructũ in quibus viuente patre nullũ ius habebat filius vo eti am quo ad legitimã: que non nisi post mortem patris sibi debebat: vt no. glo. in aut. siq̃ mulier. C. de sa. san. ecclẽ. in glo. fi. 7 patz in.l.j.§. sed an impuberi. ff. de col lat. bonoruz. Suberat ergo impedimentũ iuris natu ralis. quia non poterat de alieno disponere sine illius voluntate. ff. de donat. causa mort. tam is. circa quem defectum non est dispensatũ. vnde cum voluntas pa tris hic non affuerit valere non potest: als valet per il lud capitulũ licet: de sepul. in fi. Secundus passus est posito econuerso q̃ pater fuerit p̃mortuus: 7 sic filius erat sui iuris reuera: an ex eo q̃ ipe hoc ignorabat: vel de hoc non erat certus: sed dubius: dicta institutio fu erit nulla: per.l. de statu. ff. de testa. Bar. tenuit q̃ nõ. sicut nec facta a milite.l. ex militari.§. si miles. ff. de te sta. milit. Bal. contra in dicta.l.j. C. de sacrosan. eccle. Sed nõ expedit super hoc insistere propter ea que su perius dicta sunt: 7 dicetur in sequẽti cuz alia ratione fit nulla. Quum ad tercium quesitum clarum 7 indu bitatũ est q̃ si dictus testator anteq̃ haberet testamẽ tum p̃ perfecto 7 absoluto penitentia ductus: dixit se nolle aliquid facere: quicquid prius fecisset habebi tur p̃ non facto: etiam si prius deliberato animo di xisset talem ecclesiam beredem instituo: quoniã habet in se conditõem si permanebit in eodem ꝓposito quo usq̃ actus ille absoluatur. Et hoc probat in.l.j.§. pe nulti. d̃ his que in testa. delent: ibi sed quasi non data ꝛc. 7.l. si ita scriptũ: de lega. j. ante fi. ibi 7 hoc ante cõ pletum testamentũ ꝛc. licet in contrariũ faciat.l. si cer tarum.§. si eodem.ff. de testa. milit. et q̃d no. bar. in.l. paterfamilias testamento: circa mediũ: ibi pone q̃ titi us.ff. de bered. instit. per illũ.§. si eodem. Breuiter il le.§. non obstat. quia debet intelligi ꝑm literaz affirma tiuam. vel si intelligatur ꝑm negatiuaz: debet intelligi ꝑm q̃ glo. intelligit: non ꝑm q̃ intelligit bar. qui vide tur velle q̃ institutio iam facta etiam in eodem testa mento. i. anteq̃ ad actus extraneos perueniat nõ pos sit reuocari: quod nec rationem habet: nec equitatem. Et contrariũ determinat bal. ꝑm nico. de mat. in.l. be reditas. C. de his quibus vt indig. in principio secũde columne: in distinctõe vbi hoc quod dixi expresse de terminat. Preterea etiam si non appareret q̃ penitu isset: si tamen anteq̃ haberet eam pro perfecta 7 abso luta morte p̃uentus fuerit dicetur nulla ratõe imper fecte voluntatis 7 non valeret etiam ad piam causam sicut non valeret inter liberos nisi eẽt scripta manu te statoris: vt no. bal. in auteñ. quod sine. C. de testa. per l. si is qui. ff. eo. ti. 7 per.l. fideicõ.§. j. ff. de leg. iij. quic quid bar. ibi dicat. Et tamẽ institutio facta inter libe ros gaudet eodem priuilegio quo facta a milite vel ad piam causam. l. hac cõsultissima.§. ex imperfecto. C. d̃ testa. Defectus enim volũtatis est defectus iuris natu ralis nõ positiui: circa quẽ non cẽsetur dispensatũ: vt patet ex no. per bar. in dicta.l.j. C. de sacrosanct. eccle. in prima 7 secũda q̃stione: de furioso 7 pupillo. facit.l. contractus. C. de fide instru. Super quarto non ex pedit insistere per ea que dicta sunt: que satis sufficiũt ad probandũ nullitatem hui9 institutiõnis. Fuerunt autem opini. diuerse in dicto q̃rto quesito. Naz bar. in dicta.l.j. C. de sacrosan. eccle. in penult. columna: in q̃stione illa: an in relictis ad piam causam requirat solennitas testium. tenuit q̃ non requirit vt test. sint ro gati: qd̃ videt necessariũ dicere tenendo suum funda mentũ. quia hec videtur solennitas iuris positiui: non naturalis circa quam videtur dispensatũ ꝑm eum idẽ licet dubitando dixit bal. in eadem.l. circa fi. Aliq̃ con tra per.c. relatum: de testa. in verbo adhibitis. et per.l. diuus. ff. de testa. mili. Et ita dicendũ est. Sup q̃n to 7 vltimo quesito dicendũ est debere stari dicte trãs actioni postq̃ in causa valde dubia pro ecclesia facta est per.l. preses. C. de transact. 7 per.l. tutor: in prin. ff. de iureiur. Et cuz interuenerit consensus 7 auctoritas vicarij episcopalis habentis ad hoc mandatum 7 au ctoritatem debet esse perpetua: per.c.q̃. extra d̃ transi acti. Nec videtur q̃ ecclesia possit petere restitutõem in integrum. quia factum fuit a rectore quod quilibet diligentissim9 fecisset in re tamdubia: licet exposi fa cto alie probationes supuenirent: per.l. verum.§. scie dum: cũ seq̃n. ff. de mino. in fi. Laus deo.

Consilium. CCIII.

De institutõe facta in vita instituti tm̃.

Punct9 seq̃ntis consilij talis est.

Anton9 buti suũ vltimũ ꝓdidit testamentũ: in quo p9 multas particulares dispositões talẽ fecit institutõez In oĩb9 añt alijs suis bonis mobilib9 7 ĩmobilib9 iu rib9 7 actõib9 tam p̃sentib9 q̃ futuris: et tam ꝓpijs q̃ emphiteotic9 vbicũq̃ sit 7 repiri poterũt d̃naz sitham suã vxorẽ: 7 d̃naz gaudẽtẽ sibi hẽdes vniũsales ĩstituit Et fecit ipe testator plẽo iure in vita eaz tm̃. Et que

cũq̃ earum decessit substituit alteram superuiuentez. z non ꝓuiso de alio herede vniuersali post earũ mortem fecit multa legata particularia. Nũc queritꝫ mortuis dictis herediby institutis in vita earũ tm̃:ad quez ptineat hereditas dicti antonij. an ad succedentes ab intestato dicti antonij:an ẏo ad heredes dictaꝝ institutarũ in vita earũ tm̃:cuz dicta gaudens primo decedens instituerit dictã dñam sithã q̃ veniens ad mortem cõdidit testamentũ. Et de herediby sibi,puidit.

Nchristi noĩe Amen.

Super hoc pũcto duo sunt videnda. Primuz est vtrũ dicta institutio fuerit ab ipo ꝓncipio viciosa ꝓpter hoc.qz instituit illas in vita earũ tm̃.z per ꝓsequẽs totũ testamentũ:cuz institutio est caput.l.proxime.ff.de his que in test.delen.z sine qua valere nõ potest:nec etiã dici testamtũ. C.de testa.l.ñ codicillũ. Et sic hereditas dicti antõij ab intestato ptinuerit ad eiꝰ veniẽtes ab intestato z ab ipo ꝓncipio. Non añt nũc ad heredes dicte sithe quasi nõ potuerint dicte mulieres heredes effici ex dicta institutõe nulla. C.de fideicõ.l.eam quã. Et videt hoc esse vꝝ ꝓpter naturã illius dictõis taxatiue tm̃ apposite in institutõe:q̃ est exclusiua vlteriozis tempis sicut aliaꝝ reruz:iuxta no.p glo.in.l.rõnes. C.de,pba.z.in.c. cum ecclesia:de causa pos.z,ppue.sicut. Et alie dictões taxatiue.l.iij.§.cũ titio.ff.de adimen.lega. Et sic videt testator voluisse facere institutõem seu causam testati tempalez quousq̃ ille institute viuerẽt. Et eis mortuis illã finiri.z incipere causam intestati:qđ facere nõ potuit ꝑ.l.hereditas ex die.ff.de here.insti.qz sic decederet ꝑ parte tempis testatus:ꝑ parte intestatꝰ qđ esse nõ potest in pagano sicut nec ꝑ parte rerũ:de reg.iuꝛ.l.ius nr̃m.licet secꝰ in milite.:vt.l.miles ita heredem: in prin.ff.de testa.mili. Videtur ergo q̃ dicta dictio tm̃ tanq̃ cõtra naturã institutõis viciet eam.ar.eius qđ habet in tex.z glo.fi. ff.de vsu z habi.l.ꝑ seruũ. §.fi. qz ex verbis p̃dictis inducit q̃dã ꝓplexitas z incõpassibilitas inter volũtatez testatoris z iuris dispositõem: que perplexitas dispositiõem etiam vltime volũtatis viciat.ff.de cõdi.insti. l.si titius. z istã partẽ tenuit bar.,put ipse examinat et determiat expresse in dicta.l.hereditas ex die:in fi. Et si dicat bar.loquit q̃ quis instituit ad diem certã an z q̃:puta vsq̃ ad.x.annos cum adiectiõe q̃ vltra dictum tempus nullo modo sit heres. Sed ĩ casu nostro fuerũt p̃dicte institute ad tempus incertũ:saltez q̃.s. quousq̃ vixerint:qđ tempus incertũ nõ videtur vitiare:sed institutõem conditionalẽ reddere.l. in tempꝰ. ff.de here.insti.z.l.cũ filio.z no.glo.ĩ dicta.l.hereditas ex die .Respondet q̃ illud verbũ q̃ in tempus mortis extranei qđ ante veniat viuente instituto vel non: incertũ est.z sic est tempus certum ideo rejcit. Sed et si esset incertũ rejceretur exq̃ est appositũ ex ꝑte post. tũc em̃ ĩcertũ nõ rejcitur q̃ ponit ex parte ante.hoc vult sequẽs solutio. Tempus ergo certum indistincte rejcitur.sed incertum si est a ꝑte ante nõ rejcit.sed si a parte post bene rejcit. Nos loquimur q̃ in tempꝰ mortis ipsarũ institutarum qđ certum est eventurum ipsis viuentibus.quia viuẽs moritur.l.qui duos.ff.de ma.testamẽto.l.nam et si cuz moriar.ff.de condi.inde. dum non facit conditiõem:vt no.in.l.extraneum:ꝑm vnam lec. C.de here.insti. Item est verum quãdo tempus apponit ex parte ante ad inchoatõem institutionis. Sed ex parte post ad ipam finiendã nullum tempus potest apponi:etiaz oĩno incertum vt faciat institutõem:que simul inchoauit per aditõnem hereditatis.z nomen hereditarium infixit adeunti possit finiri z esse desinere:sicut dicimus in obligatõe personali. l.nemo potest.ff.de lega.j.l.obligationuz ferre.§.placet.ff.de acti.z oblig.de serui.l.iiij. Et hoc voluit bal.ĩ dicta.l.extraneum:post prin. per vnam columnã. Et si dicatur mors omnia soluit:in autent. de nupt.§.deinceps.z sic adiectio predicta non videtur contra naturam dispositõnis seu institutõnis:sed ꝑm eam. z sic eaz non viciare. Respondeo q̃ ĩmo non soluit ea que transmissibilia sunt ad heredez:cuiusmodi est nomen hereditarium. Hic dicimus q̃ heres heredis testatoris est heres ex primi heredis persona in ipsum transmittentis. C.d here.insti.l.fi.z talis qualis fuit primus heres:scilicet ex testamẽto vel ab intesta.vt no.in.l.iij. ff.de peti.heredi. Sed his non obstantibus veritas est in contrarium q̃ institutio predicta ꝓpter appositionem verbi z dictõis predicte taxatiue non fuit a principio viciosa.nec ꝓpter mortem institutarum finita sed ad heredes vltimi morientis transmissa. Primũ ꝓptz tali ratiõe. qz si dicta dictio non fuisset apposita:ꝑdumtaxat fuisset institute quousq̃ vixerint subintelligebatur z non vltra.quia permissum ad tempus cessetur post tempus prohibitum. l.statu liberum.§.fichum.de legat.ij.l.j.§. si mulier. de libe.agno.de pact. epla.§.fi.z tamen non fuisset institutio ex hoc viciosa ĩmo tempus rejceretur. vt dicta.l. hereditas. ergo et nunc.quia expressio eius quod tacite inest nihil operatur. C.de fide.l.non recte.de legat.j.l.ij. Item quia vltima voluntate rejcitur conditio impos. de iure vel de facto seu de natura. ff.d condi. institu.l.j.z demonstra.l.obtinuit. ergo et inutilis modus seu modificatio tam circa res. ff.de here. insti.l.fi.ita quis heres institutus excepto fundo in penulti.carta:q̃ circa tempus.ar.in.l.miles ita heredem.§.z quia dixim. ff.de testa.milit. Item quia verbum quod potest dupliciter intelligi. Debet intelligi ꝑm sensum qui nõ viciat dispositõnem non ꝑm illam qui viciat.l.quotiens in stip.ff.de verbo.obliga.cuz cõcordant tijs. sed hic dictio illa taxatiua potest taliter intelligi q̃ nullus resultat inconueniens vel perplexitas aut impossibilitas:vt statim dicam per quod soluitur contrariuz de dicta.l. si titius.quia loquitur quando perplexitas non potest dissolui:alꝫ secus vt ibi notatur. Eodem modo tollitur determiatio bar.in dicta.l.hereditas:in fi.quia posito q̃ esset vera:non tamẽ facit ad casum nostrũ.quia loquitur quãdo testator dixit expresse q̃ nolebat institutum vltra tempus appositum in institutiõe quo quo modo foze heredem: quod intelligitur nec ipso iure:nec quo ad effectum vel cõmodum.quia qui omne dicit nihil excludit.l.iulianus:de lega.iij. Et ideo quia primum scilicet q̃ post tempus non sit heres facere nõ potuit testator.l.ei qui soluendo:in fi.ff.de here.insti. redditur institutio totaliter viciosa:ne fiat contra voluntatem testatoris:scilicet q̃ fiat heres z non desinat prout testator desinere voluit.ar.in.l.penulti.ff.de iusto testamẽto. Et quod idem bar.no.in.l.quotiens.§. si duo.ff.de heredꝫ.instit. Sed in casu nostro dictio illa taxatiua tm̃ non importat ꝺ necessitate vt post mortem non sint heredes ipso iure saltem per earum heredes:ĩmo potest restringi q̃tum ad effectum vel commodum. Et ista possunt simul stare vt remaneant heredes nomine non quo ad effectum.quia hoc est tolerabile in iure vt in fideicõmisso vniuersali post heredi tatem restitutam.ff.ad trebel.l.j.in principio.et.l.si heres institutus. Prima determinatio bar.etiam in terminis in quibus ipse loquitur reprehenditur per bal. in dicta.l.extraneum. Et puto q̃ bal.dicat verum posito etiam q̃ determinatio bar. quam ponit in.l.quotiens.§.si duo. ff.de heredꝫ. instituꝫ. esset vera:scilicet q̃ prohibitio iuris accrescendi de quota viciet institutionem.qz dico q̃ nõ sit in ꝺpe.qz ꝑma opat circa ꝑn. institutõis z ex ꝑte ante : videlicz vt q̃s sit heres ex testamẽto in dimidia z in altera nullꝰ:quo casu volũtas

ferebat.ar.dicte.l.fi.C. de leg.et.l. titia cum testamēto §.fi.de le.ij.7.l.peto:post prin.ꝑsi. idem dicemus.eo. ti. Bal.ergo in eadem.l.extraneū: dū reprehendit bar. in eo qđ dicit in dicta.l.hereditas:in fi.scz institutiōez viciari si dixerit testator ꝙ post tempus volebat instituta esse heredem:melius dixit cꝫ bar.ꝑm omnes.qz ĩmo nō viciatur: sed viciant dicta verba vt eis nō obstantibus heres erit perpetuo mero iure:sed imꝑfecte fuit locutus.quia non declarauit an dicta verba viciētur ex toto:an non.sed inducūt saltem tacitū fideicōmissum 7 in cui⁹ ꝑsonam. Et similiter illi qui cōsulerunt in fauorē heredū vltimo morientis sequētes bal. bene cōsuluerūt ꝙ non viciet institutio.nec fuerit tēpore finita iꝑo iure: ꝫ ad illos heredes transmissa. Sz obmiserūt tangere hunc secundū punctum:in quo stat tota vis questionis. Nā de primo nunc̄ dubitaui rationibus quibꝫ supra.sed de secūdo sic.quia tactū non reperio. Sed mihi videt dicendū vt supra dixi salua correctiōe melius scientis. Institutus ergo vsq̄ ad diem est:post diem est heres. sed tenetur restituere. Sz quid de instituto ex die. Nam ante diem tenebit restituere venientibus ab intestato donec veniat dies. Sicut em̄ instituendo ad diem post diem voluit esse venientium ab intestato:a quibus abstulit vsq̄ ad diem ita instituēdo ex die voluit esse venientium ab intestato:a quibꝫ non abstulit vsq̄ ad diē. Laus deo.

Consilium.CCIIII.

An detur fides instrumēto cōfecto a notario ꝙdēnato de falso vel ꝓducto a ꝙsueto facere fabricari falsa instrumenta.

Nchristi noīe Amen.

Ponitur in facto quod in causa ꝓducitur ꝙ vnū ex litigātibꝫ quoddā instrumentū:contra qđ excipitur ꝑ alterū ꝙ non debet ei fides dari duplici ratione. Prima quia notari⁹ qui cōfecit fuit condemnatus de falso instrumēto ꝑ ipsum cōfecto.7 sic presumitur etiam istud falsum. 7 etiam videt nullū tanc̄ confectum a notario qui erat priuatus officio notariatus ꝓpter cōdemnatōem Secundo qz ꝓducēs est persona suspecta de falsitate.quia dicit ꝙ fieri fecit cꝫplura falsa instrumēta. 7 ꝙ eis fuit vsus. Et de omnibꝫ ꝓdictis dicit cōstare ꝑ acta 7 attestatōes receptas. Queritur ergo quid iuris:an stabit dicto instrumento. Et breuiter quātum ad primum si tempore cōfecti instrumenti erat cōdemnatus de falso instrumēto.7 sic de delicto cōmisso in officio. et etiam in eadem sentētia fuit expresse priuatus officio tabellionat⁹:nō est standum tali instrumēto tanc̄ cōfecto ab eo qui nō habet potestatem cōficiēdi:vt no.in spe.de instru.edi.§.restat. ꝑsi.quid si tabellio . Idem videt si solū fuit cōdemnatus de falso cōmisso in officio:licz non fuerit expsse priuatus officio. quia censetur hoc ipo tacite priuatus:ꝑ l.si aliquid.C.de suscep.7 archa. et quod habet et no. in.l.siquis ex argētarijs.§.j.ff.ꝺ edendo. Et per Inno. qui hoc sentit in.c.fraternitatis:de here.7 spe.eo.ti.§. instrumentū. ℞. Itē opponitur ꝙ tabellio in fi.vbi sic inquit. Si tamen publica persona accusata 7 cōdemnata fuit de falso extunc instrumenta 7 dicta eius ratione persone roboze carebunt ꝛc. Et idem bar.in.l.eadem.ff.ad.l.iul'.repe.7 bal.in.l.7 militibus.C.de testa.milit'.et.l.ij.C.de sentē.7 interlocu.omni.iudi. Secus si condemnatus non esset: licet multa falsa instrumenta cōfecisset.qz quousq̄ tolleret in officio,ppter publicā vtilitatē:nō ꝓhibet alia instrumēta facē ꝑm Inno.ī dicto.c.fraternitatē.7 spe.ī locis ꝓalle.Et isto casu locū

7 causa intestati trahit ad se causaz testati. Sed in tpe operatur ex posifacto. vult em̄ ꝙ sit heres certo tempore. Et eo finito desinat quo casu causa testati q̄ sed cepit effectū sortiri trahat ad se causam intestati.7 eā absorbet etiā vbi de voluntate testatoris in cōtrariū manifestissime ꝓstat ꝑ dictā.l.si ita quis heres insti. fuerit excepto fundo supra allega. qz inutilis adiectio facta post actū ꝑfectū 7 cōsūmatuz viciatur: 7 nō viciat actū.l.cū precario.7 qđ no.glo.in.l.ꝑ seruum:de vsu.7 habi.supra alle.ꝑsi si aūt prius.7 in aut'.ingressi.C.de sa.sanc.ec.7 qđ no.in.c.fi.de cōdi.appo. Secūdo loco dictū est ꝑ suppositō vt dixi ꝙ ꝑfata institutio non fuerit a principio viciosa.7 sic dicte dñe adeūdo fuert effecte heredes ex testamēto.7 ꝙ ꝑ eaz mortē causa testati nō fuerit finita:sed ad heredes earuz trāsmissa.et ꝓcōsequens causa intestati locū habere nō possit quo ad directā successionē:an saltē virtute taciti fideicommissi possint venientes ab intestato petere bona dicti testatoris sibi restitui ab herede vltime morientis ex dictis mulieribꝫ deducta quarta trebellianica. Et hic videtur dicendū ꝙ sic ꝓpter illā dictōem taxatiuā tm̄:q̄ debet aliquid opari.l.si qñ.de leg.j. Nec frustra videri apposita.l.iij.§.nec frustra.ff.ꝺ iureiur. Nec potest heredis suppstitis,nec in ꝑsonā morientis:nisi fauore venientiū ab itestato.l.peto.ff.ꝺ le.ij.in ꝓmo ꝓsi.idem dicem⁹.7 quod no.bar. in dicta.l.quotiēs.§.si duo:dum allegat illā.l.peto:vt sic prima moriēs videatur fuisse rogata partē suam restituere suppstiti cohe redi.7 vltimo morientes venientibꝫ ab intestato.7 ꝑ ver.l. fi.C.de le.7.ff.de le.ij.l.titia cū testamento.§.fi.vbi ille cui relinquit ad certū tēpus vite censet rogat⁹ post tē pus vel post mortē restituere heredi. Et sic cuz prime morienti succesit supuiuens ex testamēto quartā ptem dimidie illius habuit vt heres illi⁹ que nō subiacebat restitutōi.7 quibꝫ alius heres potuisset eaz retinere ex ꝑsona prime morientis ꝑ trebellianica illa defuncte debita.l.cꝫ§.C.ad.l.falci. Alias ꝛo tres partes dicte dimidie habuit dicta suppstes nō tanc̄ heres ꝑ morientis: sed tanc̄ fideicōmissaria ex duplici substitutōe:quarum vna fuit expresse facta:altera resultabat ex illa dictōe taxatiua tm̄ apposita in institutōe illius ꝑ morientis. Deinde cū altera mortua fuit extitit:quo substituto ꝙ censet sibi facta de venientibꝫ ab intestato testato risin quo veniūt tres ꝑtes dimidie vltimo morientis. 7 etiam ille alie tres quas habuit a prima morientē:ꝑ ea nō.ꝑbar.in.l.scevola.in fi.ff.ad trebel.7 in.l. marcel lus.§.quidam liberis.7 ꝓbatur in.l. heredes mei.§.cū ita.ff.e.ti. Due aūt quarte q̄.ꝑ trebellianica venīūt detrahende de vtraqꝫ dimidia: debent remanere penes heredes vltimo morientis. qz ille nō cadūt in aliqua dictis substitutōibꝫ.l.titia:ad.l.faci. Et ꝑ ista decisionem facit determiatio bal.in dicta.l.extraneū:repbendentis bar. ꝙ tenuit in dicta.l. hereditas ꝙ si vnus est institut⁹ vsq̄ ad annū: alter post annū:tempus rejcit de institutōe cuiuslibet.et sic erūt coheredes ꝑ illam.l. hereditas.sed hoc est falsum ꝑm bal.7 cōtra intentionem testatoris qui noluit eos cōcurrere eodē tempore in eadē hereditate.7 est casus in.l. verbis ciuilibꝫ.ff.de vul.7 pu.ꝑsi.sed qui non admittit.7 etiam in fi.7.l.cū in testamēto:in prin. de here. insti. vnde dicit bal.ī dicta.l. extraneū. ꝙ in dicto casu prim⁹ institut⁹ vsq̄ ad annū erit heres perpetuo mero iure.sed post annuz tenebitur restituere hereditatē secūdo instituto post annum:vt sic mens testatoris saluet eo modo quo melius saluari potest nō offendēdo iur'.regulas . Idē ergo de quousq̄ vixerit.et post dicta tempora nō disposuerit ad quē deueniret. Nā presumit voluisse ꝙ veniat ad venientes ab intestato:a quibꝫ vsq̄ ad illud temp⁹ au-

habent iura ꝛ ratões que in ꝓtrariũ allegãtur per spe. sic ꝺebẽt intelligi notata per bar. ꝛ bal. in locis ꝓallegatis. ꝛ ꝓ eundẽ bal. in. l. iubem⁹. §. sane: ꝺe sa. sanc. ec. ꝛ ĩ l. cunctos populos: ꝺe sum. tri. ꝛ. in. l. cassius. ff. ꝺe sena.

Sed si foꝛet cõdemnat⁹ ꝺe alio crimĩe nõ cõmisso in officio: tũc nõ esset exꝓsse ꝓuinatus officio licet ꝟeniret ꝓuinãdus non ꝓhibeꝛ instrumẽta cõficere ꝓm bar. ĩ dicta. l. eadem: ad. l. inl. repe. Sed si post instrumẽtuꝫ cõfectũ fuisset ꝓdemnat⁹ ꝺe falso: videꝛ ꝙ instrumentuꝫ ex hoc non viciaꝛeꝛ. ar. ff. testa. qui in potestate. §. fi. ꝛ qꝺ no. glo. ĩ. c. vt officiũ: ꝺe bereti. ĩ. vj. in glo. ꝓ hãc. ꝛ bal. ĩ dcã. l. j. C. ꝺ testa. qꝛ res pueit ad casũꝫ a q̃ nõ potuit incipe post sui cõsummatõeꝫ ꝛ pfectõeꝫ ergo ꝛc. ꝓ ea que tradunꝛ ꝓ ꝺoc. in. l. pluribꝫ. §. ꝛ si placet. ff. ꝺe ꝟer. obli. ꝛ. l. ꝟerbũ: ad. l. fal. puta tñ ꝙ hoc reddat aliq̃liter instrumentũ suspectũ: qm̃ ex ꝓsenti resultat ꝓesumptio in ꝓteritũ. C. ꝺe ꝓba. l. ij. ff. ꝺe ꝓba. añ fi. glo. magne. Circa secundũ videꝛ ꝺicendũ ꝙ dictũ instrumentũ reddatur suspectũ ex ꝑsona ꝓducẽtis ipm quẽ constat cõsueuisse talia fieri facere et eis vti: ꝓ ea q̃ no. exꝓesse in spe. ꝺe instru. edi. §. instrumentũ. ꝟsi. Item opponiꝛ ꝙ tabellio. Nam semel malus in codeꝫ genere mali semꝑ ꝓsumiꝛ malus: vt in regula iuꝛ. et. l. si cui. §. bijsdẽ. ff. ꝺe accu. Sꝫ certe videꝛ ꝙ istꝺ fit modici effectus. qꝛ nõ per hoc videꝛ reddi inefficaꝛ: ꝟel ꝙ sic cassandũ: nisi aliter ꝺe ipsius falsitate ꝓbeꝛ qñ cõtra ipm sunt alique ꝓsumptões que nõ resultãt ex sui forma serie ꝟel tenoꝛe. puta qꝛ esset rasura ꝟel aliud viciũ patẽs ad oculũ. qꝛ tũc secus ꝑm Jnno. qui ita no. in. c. j. ante fi. extra ꝺe fide instru. ibi sed objciens si est suspectum ꝛc. ꝛ ita limitat ꝛ intelligit. l. iubem⁹. C. ꝺe ꝓba. Et idẽ videꝛ tenere ibi Jo. an. referendo ꝟerba Jnno. ꝛ spec. ꝺe instru. edic. §. breuiter. ꝟsi. Et no. ꝙ tabellio sp ꝺebet ꝺicere ꝛc. ibi: sed si suspectũ est videꝛ abjciẽduꝫ nisi ꝓducẽs appꝛobaueꝛit illud. C. ꝺe ꝓbaꝛ. l. iubemus ꝛc. postea subꝺit. Sed ibi loquiꝛ qñ scriptura viciata est ꝟel alꝫ est suspecta ex sui foꝛma: ꝟel ꝓpter rasuram: alꝫ secus. qꝛ licet suspitiões aliq̃ assint. tñ ꝟalet nisi alꝫ ꝟel aliter ꝓbaꝛeꝛ contra illud. nec ꝓpter solam suspitionem cassandũ est ꝛc. Sed certe idez spec. se ibi remittit ad no. ꝓ eundẽ. eo. ti. §. restat: in ꝑn. Et ibi ꝺicit ꝙ si est suspectũ aliquo ꝺe illis modis qui continenꝛ in se §. qui incipit instrumentũ: alꝫ incipit postremo oportet ꝓducentẽ appꝛobare ꝟeritatẽ eius. qꝺ si non facit ꝑsumiꝛ falsarius: per illam. l. iubem⁹. C. ꝺe ꝓba. qꝛ calumnioſa scriptura vim ĩ iudicio habere nõ potest ꝺebet ꝛc. Sꝫ ĩ illo. §. seq̃n. q̃ incipit instrumtũ inter alias ꝓesumptões q̃ reꝺꝺũt instrumentũ suspectũ ponit illa. qꝛ ꝓducens cõsueuit falsa instrumẽta facere fabricari ꝛ ꝓducere. vt ꝓꝛ in eo. §. ꝟsi. Item opponiꝛ ꝙ tabellio. Ergo ꝺicendũ est ꝙ oportet istum ꝓducentem cõtra quem ꝺicunꝛ ꝓbari illa ꝺe quiꝫ supꝛa purgare ꝺictam suspitõeꝫ q̃ resultat ex illis: alꝫ ꝺicto instrumẽto nõ stabiꝛ quo ad plenã fidem: tanq̃ ex ꝺicto instrumento nõ resultat ꝓbatio omni exceptõe maioꝛ: nisi fides eius alijs adminiculis adiuueꝛ: iuxta ea q̃ no. ĩ sy. in. l. si duo patroni: in ꝓin. ꝺe iureiuꝛ. ꝛ. in. l. ij. in ꝓin. ff. ꝺe excu. tuto. et ꝓ hosti. ꝛ Jo. an. in ꝺicto. c. j. ꝺe fide instru. ante fi. Laus ꝺeo ꝛ beate Marie virgini.

Consilium. CCV.

Si in instrumẽto ponit ꝟerbum actum ꝛc. ꝺenotatur ꝓfectio iustrumenti.

Casus sequẽtis consilij.

Titius infirmitate grauatus nolens ab intestato recedere ꝓ sacerdotẽ parrochialẽ. vocari fecit notarium ꝓ suo cõficiendo testamẽto. qui notari⁹ vocatis testibus in numero sufficiẽti et in cameꝛã introductis: in q̃ ꝺictus titius infirmus iacebat: interroganit ꝺictũ titium an ꝟellet facere testamentũ. qui rñdit ꝙ sic. qui notarius videns ibidem exiſtere numerũ sufficiẽte testium ꝺixit post rñsionẽ factam ꝓ ꝺictũ titiuꝫ ꝙ ꝟellet facere testamentuꝫ. Ego ero rogatus ꝛ vos eritis testes Et statim ꝺictus notarius incepit scribere. In xpi nomine Amen. Anno natiuitatis ꝛc. In primis quidem elegit sepulturã suã ꝛc. Jtem reliquit ꝛc. heredes vniuersales instituit equis ꝑtõiby ꝺñam katherinã ipius testatoꝛis matrẽ: ꝛ zesiã ipius testatoꝛis filiã infantem. Et si ꝺicta zesia eius filia ꝺecesserit sine heredib: substituit ei gayũ ꝛ semꝓroniũ. Jtem ꝺictus notariꝰ infi. scripsit Actũ bononie ꝛc. ꝛ nomina testiũ. hoc facto statim ꝺictus testatoꝛ expiranit anteq̃ ꝺictus notariꝰ ꝺictũ testamentũ totũ simul publicaret coꝛã ꝺictis testibus. Aduertendũ tñ qꝛ ꝺictus notariꝰ anteq̃ ꝺictum testamentũ totũ simul publicaret coꝛã ꝺictis testiby: ꝺe capitulo in capitulũ legeꝺat coꝛã ꝺictis testatoꝛe ꝛ testiby. ꝛ semꝑ interrogabat: et vos testatoꝛ facitis sic. qui rñdebat miser si: put ꝺe ꝑꝺictis omniby latecõstat.: tam ex ꝺictis et attestatõiby ꝺictoꝛ testũ examinatoꝛ ad perpetuã rei memoꝛiã: q̃ etiã ex copia ꝓtocolli: quas vobis vidẽꝺas et examinãdas transmittimus moꝛtuo ꝺicto testatoꝛe relictis ꝺictis ꝺ. katherina eius matre ꝛ zesia eius filia: ꝛ ꝺictis ſbstitutis ꝺ. antonia ꝺicti testatoꝛis vxoꝛe ꝛ matre ꝺicte zesie. Contigit ꝙ ꝺicta zesia moꝛtua est ĩ pupillari etate relictis ꝺictis ꝺ. katherina matre ꝺicti testatoꝛis ꝛ auia paterna ꝺicte zesie: ꝛ ꝺicta ꝺña antonia ei⁹ matre ac ꝺictis ſbstitutis. Ꝺicta ꝺña antonia mater ꝺicte zesie petit bereditatem ꝺicte zesie ei⁹ filie moꝛtue ab intestato. Ꝺicta ꝺña katherina auia paterna ꝺicte zesie petit ꝺimidiam ꝺicte hereditatis vigoꝛe ꝺicti testamẽti supꝛafacti ꝓ ꝺictũ titiũ eius filiũ. Jtem ꝺictus gayus ꝛ semꝓronius ſbstituti ꝺicte zesie petunt aliam ꝺimidiam hereditatis vigoꝛe ſbstitutõis ꝺe eis facte in ꝺicto testamento. Respondet mater ꝺicte zesie: ꝛ ꝺicit ꝙ ꝺictus testamentum nõ ꝟalet. quia non fuit publicatũ nec lectuꝫ coꝛam ꝺictis testatoꝛe ꝛ testibus. ꝛ sic ꝺictam auiam paternam ꝛ ꝺictos ſbstitutos admitti non ꝺebere vigoꝛe ꝺicti testamenti. Sed ipam matrez ꝺicte zesie admitti ꝺebere ab intestato. Exprimitur ꝓmo an ꝺictum testamentum possit ꝛ ꝺe iure ꝺebeat autenticari ꝛ in publicam foꝛmam rediꝛi: non obstan. ꝙ per ipsum nõ fuerit simul lectum ꝛ publicatum. Secundo ꝓesuppoſito sine ꝑiudicio ꝙ ꝺictum testamentũ autenticari non possit: an saltem ꝺicta auia paterna ꝛ ꝺicti ſbstituti vigoꝛe ꝺictaꝛuꝫ attestationuꝫ possint ꝛ ꝺebeant admitti.

Alius casus.

Titius infirmitate grauatus volens facere testamẽtum: fecit vocari notarium ꝛ testes in numero sufficienti. Qui poſtq̃ ꝟenerunt notarius interogauit euꝫ an ꝟellet testari: et an ꝟellet ꝙ ipse esset rogatus. Et respondit ꝙ sic. Unde notarius se reꝟoluit ad testes: ꝺicendo vos eritis testes. Deinde incepit scribere ꝺictatez testatoꝛis. put testatoꝛ sibi ꝺictabat. ꝛ scripta qualibet particula statim ipam relegebat testatoꝛi: ꝛ testatoꝛ ꝺideret si esset scripta ꝑm suam intentiõem: ꝛ testator approbabat. ꝛ sic fecit ꝛ scripsit vsq̃ ad bereꝺuꝫ institutiones inclusiue: apponendo in ꝺicta scriptura annum ꝛ mensem: etiam locuꝫ. ꝛ in fine apposuit hec ꝟba. Actum ꝛc. ꝓesentibus talibus ꝛc. scribendo nomina testium insufficienti numero. Deinde anteq̃ releꝛet ꝺictam scripturam iteruꝫ totam coꝛam testibus put est moꝛtis testatoꝛ expiranit: testes tamen audiuerunt ab oꝛe testatoꝛis omnia per eum ꝺispoſita ꝛ contenta in ꝺicta scriptura. Queritur hic ergo ꝺe ꝺuobus. Primo vtrũ ꝺicta scriptura quia non est autẽticata cum sigillo ꝛ subscriptione notarij: nec reperitur

descripta in libro ꝓtocollorum eius: sed inter scripturas eius: & ipe est mortuus an possit peti a iudice ꝙ faciat eum autenticari. Et an sit autenticãda per alium notariũ de mandato iudi. ꝑm dispositiõem. c. p. tabellio: de fide instru. vt sic sufficiat ad ꝓbãdũ testamentũ predictũ. Secũdo posito ꝙ non esset autenticanda vtrũ dictum testamentuz possit ꝓbari per illos testes q̃ fuerũt ꝑsentes & audiẽtes. Et si ipi deponũt vera esse cõtenta in dicta scriptura: vtz debebit scriptura de positionũ ipsorũ autenticari & publicari ꝑm formaz et dispositõez. l. publicati. C. de testa. cũ ibi notatis.

Nchristi nomie Amẽ

Ad primũ quesitum videtur dicendu ꝙ dicta cedula non debeat publicari ꝓ id qđ habet in tex. & glo. & per bar. ff. de leg. iij. l. fideicõmissa. §. j. Sed certe id qđ ibi no. bar. potius facit in cõtrariũ. s. ꝙ debet publicari & autenticari per alium notarium de mandato iudi. dum ipe no. & intelligit illũ tex. cuz glo. quãdo talis cedula non cõtinetur ꝙ testamentũ fuerit factum coram testibus. Et sic cõtinet dũtaxat voluntatem defuncti: non aũt testes coraz quibus fuerat explicata. Item intelligitur quando ꝓtinet voluntatẽ imperfectam & non cõsummataz. qđ ex eo perpendit. qz ibi non contineretur actum tali loco ꝛc. que verba demonstrarent ꝙ testator habuit voluntatez ꝓ perfecta & cõsummata. vt no. bal. super intellectu illi⁹. §. cũ glo. in aut. qđ sine. C. đ testa. Sed quãdo boc nõ contineretur: tunc volũtas videretur impfecta. & ideo nõ valeret. l. si is qui. ff. de testa. Innuit ergo bar. ꝙ si dicta cedula contineret nomia testiũ. & ꝙ coram eis esset factum ꝙ tũc bene deberet publicari. sed bic est buius modi. quia dicit in ea manu eiusdem notarij actuz ꝛc. ꝑsentibꝫ ꝛc. Et enumerat testes qđ est intelligendũ & iutelligentes. ff. de arbi. l. diem ꝓferre. §. coraz. de ver. signi. l. coz̃. & qđ no. in. l. j. C. de erro. aduoca. Et sic patet ex illo verbo actum ꝙ volũtas de se fuit perfecta & sic non habet obstare. l. si is qui. de testa. Item dum subdit ꝓsentibꝫ ꝛc. apparet ꝙ fuit solẽnis et audita & int: lecta a dictis testibus per os testatoris: & etiã vt dicitur per singularẽ repetitiõez notarij in singulis dictis & positis: licet postea iterum nõ fuerit tota simul recita per notariũ coram testibus vt moris est. Sed istud non habet viciare quãdo duo precedentia interuenerunt: vt infra dicam. Breuiter ergo dicendum ꝙ si cut ista scriptura si cõtineretur in libro ꝓtocollo: essz publicanda de mandato iudi. quia cõtinet illa que cõtinere debet ad finem buc vt publicet: vt in. c. cum p. tabellio: de fide instru. vt no. Ly. in. l. cõtractus. in fi. C. de fide instru. Ita & nũc. quia non debet nocere pars negligentia notarij ꝙ eam non posuit ad libruz. ar. ff. de libe. causa. l si pariter: circa prin. Qz aũt assint partes. Nam vt inquit bal. notabiliter in dicta. l. contractus. tres sunt ꝓfectões que requirũtur ad boc vt scriptura notarij fidem faciat. Prima ꝙ cõtineat locuz & tempus actus celebrati & testes necessarios. Secunda ꝙ cõtineat perfectõem actus. Tercia ꝙ cõtineat subscriptõem notarij cum signo. Primas duas perfectiones habet scriptura ꝓtocolli: sed non vltimã. quia nõ est adhuc redacta i mundũ. & ideo de se non facit fidẽ. nec deberet in iudicio recipi tanqz̃ publica: vt no. Ly. ibidem in fi. Tamen ille due perfectões sufficiũt vt ꝓueniat ad vltimaz: etiam per alium notariũ de cõmissione iudicis: si ille qui cõfecit est mortu⁹. vt dicto. c. cũ p. tabellio. & tũc tanqz̃ autentica fidem faciat. Cũ igitur scriptura de qua loquimur duas primas perfectiones habeat vt ex superioribꝫ patet. quia cõtinet tempus & locum & testes necessarios: & sic primaz. Item cõtinet illa verba actum ꝛc. Et sic secundã: scilicet ꝙ habuit volũtatem pro perfecta & cõsummata. Et qz nolebat aliquid plus disponere: sequit ꝙ licz nõ esset autentica nec in mundũ redacta cum signo & subscriptione notarij: debet tamen autenticari cũ illa duo ad hoc sufficerent si esset in libro protocollorũ vt dixi. Puto tamen ꝙ requirat specialis cõmissio iudicis cum cause cognitione & examinatione testium super ipsa volũtate. Et ꝙ generalis cõmissio facta alicui super protocollis defuncti non sufficeret. quia bec scriptura nomine protocollorũ non videtur contineri: cum ꝑm cõmunẽ vsum loquendi protocolla dicantur libri notariorum ꝓtinẽtes originales scripturas: licet de iure magis ista possit dici ꝓtocollus q̃z illi libri: eo quia ista est magis originalis & prima cum nullam habeat p̃cedentez: sed libri sic. quia conficiũtur ex talibus cedulis. Et protocollus dicitur a protos ꝙ est primũ: vt no. in aut. đ tabel. §. penulti. & fi. tamen verba cõmissionis intelligerẽtur ꝑm cõmunem vsum loquendi. l. cum delamõis. §. asinam: de fun. instruc. Et boc de primo. Super secundo q̃sito posito ꝙ dicta scriptura non deberet autenticari vtrum virtute attestationũ prefatorum testium possit dictuz testamentũ probari per dictos testes & eorũ dicta publicari. Et videtur dicendũ ꝙ nõ possit per dictam. l. fideicõmissa. §. j. cum sua glo. et dictis doc. quod intelligit quando quis vellet probare testamentum per scripturam notarij confectã inter ipsum notarium & testatorem sine ꝑsentia testium: vt plerũq̃ fieri cõtingit. Et postea coram testibus et testatore per notariũ non lecta nec publicata. Et idem si fuisset facta in ꝑsentia testium. tamen ipsi non fuerant adhibiti nec rogati: quibus casibus talis scriptura non dicitur continere testamentũ: sed preparatõem ad ipm. vt patet ex illo tex. dum dicit exemplũ testamenti preparat ꝛc. & C. qui testam. facere pos. l. hac cõsultissima §. at cuz humana. Sed si vellet probare per testes q̃ fuerunt presentes & rogati vt audiverunt totam volũtatem nulla est ratio quare hoc non possit: licz illa scriptura coram eis non fuerit relecta. cũ etiaz si nulla scriptura interuenisset taliter probari posset testamentuz nuncupatiuũ. l. heredes palam: in prin. ff. de testa. post q̃z dictum testamentũ fuit completũ respectu voluntatis & habitu pro perfecto: ꝓut colligitur ex illis verbis actum ꝛc. ꝑm bal. in dicta aut. ꝙ sine. Et ita reperio quosdam solẽnes doctores antiquos tenuisse: scilicet dominũ andream zaff. de pisis & dominũ nicolaum de neapoli: qui super illo. §. dicunt ista verba formaliter. Intellige istum casum quando confecta esset scriptura continẽs voluntatẽ sine testibus: alꝫ ei staretur cum stetur ꝓtocollo: in aut. de tabel. §. fi. C. de discus. l. ij. Item quãdo quis probare vult voluntatem per illam scripturaz. secus si per testes qui interfuissent. vt l. heredes palam: in prin. de testamen. ꝑm an. de pis. et nicolaum de neapoli ꝛc. Ita babeo super libro meo licet bar. de boc non faciat mentõem. Sed credendum est ipsum sic intellexisse: vt patet ex verbis eius duz dicit đ scriptura in q̃ nõ reperitur scriptũ ꝙ testamentũ fuerit factum coram testibus. Plerũq̃ enim boc contingit ꝙ testatores ne testes nimio interuallo temporis attendient: faciunt primo scribi totam eorum intentionem per notariũ quod nõ fit in breui tempis interuallo. & plerique tenent per q̃z plures dies. et postea faciunt vocari testes. & coram eis legũt. & eos rogãt in paruo spacio tempis. Isto casu loquit iste tex. cum glo. et cum bis que ibi no. bar. & probat in dicto. §. cũ bũana Nam anteq̃z vocent & legatur coram eis talis scriptura nil valet: nec potest ꝓbari testamentũ p illã scripturam: nec p testes. qz non sunt qui audiverint. boc etiã modo intelligit Jo. an. in addi. spe. ti. de instru. edi. §. cõpendiose: in addi. q̃ incipit ad lr̃am fuit iste ꝑsi. ꝛc. ibi. sed fuit questio de facto ꝛc. vbi recitat casum dicte

legis fideicõ. §. j. Et ponit in terminis q̃ testator fecit scribi suã intentõem solũ coraz duob⁹ testib⁹ z scripto re nõ notario. z mandauit q̃ traderet notario p quez cõfici possit instrumentũ adhibito numero testiũ: z an teq̃z hoc fieret mortu⁹ est. Dicit em̃ q̃ licet illi duo testes deponãt: de hoc tñ nõ probãt testamentũ: ß ppa ratiõez ad testamẽtũ. z ideo nil valet illa scriptura. nec illa depositio p dictã. l. fideicõmissa. §. j. vbi dicit esse casum. Ecce ergo q̃ intelligit illũ tex. cũ glo. qñ tpe cõ fectõis illius scripture testes nõ fuerũt pñtes in suffici enti numero: sed veniebãt adhibendi postea cum tota scriptura simul legeret. Sed in casu nostro fuerũt te stes pñtes a principio vsq̃z in finẽ: et totã voluntatẽ audiuerũt. Vnde posito q̃ p scripturaz illã nõ posset volũtas ꝓbari: qr nõ est autentica. z posito q̃ autenti cari nõ deberet: non sequit quin p testes ꝓbari possit: qr testator licz elegerit viam ꝓbatõis fiende p publicã scripturã adhibendo notariũ: nõ tñ censet renũciasse ꝓbationi fiende p testes. ff. de testa. milit. l. miles q̃ de stinauerat. vbi hoc bene z soleniter ꝓbat.

Consilium. CCVI.

In instrumentis nõ requirit subscriptio testiũ. Et de forma inuentarij.

In christi nomie Amẽ

Non multuz videt necessariũ discurrere p di cta dubia. qr subscriptio dicti testi. non est necessaria ex quo notari⁹ rogatus de inuẽtario attestat ipm̃ int fuisse. Nam credit ei de pñtia dicti testi. licet ipe te sta. dicat se nõ recordari an interfuerit. hoc em̃ nõ di minuit: de fide instru. vt no. Inno. z Jo. an. in nouel la: in. c. cũ Johes: de fide instru. z bar. in. l. j. §. fi. ff. quẽ ad. testa. ape. Postq̃z ergo cõstat de pñtia ipius nõ est necessaria subscriptio. qr null⁹ tex. hoc dicit: vt ptz in. l. fi. §. sin aũt dubius. C. de inf. delib. vbi mentõnem solũ facit de subscriptõe heredis si scit scribere vel alte rius notarij ꝓ eo si nescit scribere. de testib⁹ ꝛo nõ di cit eos subscribẽdos: sed assumẽdos. Item in aut. ß cũ testator ad. l. falci. z in cor. vnde sumit. dicit q̃ loco le gatarioꝝ z creditoꝝ absentiũ requirit pñtia triũ testi um. nõ aũt aliquid dicit de subscriptiõe eoꝝ. Constat aũt q̃ de pñtia testium credit notario de hoc attestãti etiam si de centũ testib⁹ faceret mentõez qñ contrariũ non ꝓbat. qr tot testiuz vices obtinet instrumentum quot ibi sunt descripti ſm opi. Jo. tam de cõsue. q̃z de iure approbataz. vt plene no. C. de fideicõmiss. l. fi. per glo. z p Dy. z bar. ff. de testa. l. heredes palaz: in prin. Nec etiã repio glo. aliquã vel doctorẽ dicentẽ requiri testiũ subscriptiõem. Sed bñ dicit bar. in dicto. §. sin aũt dubi⁹: q̃ requirunt primo duo testes q̃ heredẽ co gnoscãt ad cõfectiõem inuẽtarij: in quoꝝ pñtia res vi deantur vt possint deponi apud heredẽ nullius mali gnitatis conscii. Item requirũtur alij tres testes eius dem ciuitatis locupletes z bone opinionis loco credito rum et legatarioꝝ absentiũ. vt in aut. ß cũ testator. ff. ad. l. falci. q̃ aũt subscribãt non dicit: nec etiam spe. in ti. de instru. edi. §. fi. Ysi. nũc dicam⁹. vbi ponit formã inuẽtarij heredis: dicit aliquid de subscriptõe testiuz. Habeo etiam formã inuẽtarij quã bar. dicit habuisse a Jaco. bu. q̃ dicebat in ea interfuisse quinq̃z doc. vbi q̃tum ad testes sic inquit. Adhibita nãq̃z pñtia infra scriptoꝝ testiũ fidedignoꝝ z ydoneas facultates pos sidentiũ z asserentiũ affirmantiũ se cognoscere dictaz talem heredem ꝛc. Nota verbũ infrascriptoꝝ. naz di cit infra subscriptoꝝ. z sic verificat illud verbũ de testi bus de quib⁹ notarius attestat q̃ interfuerint licz sb scripti nõ sint. illi em̃ sunt descripti licz nõ subscripti. z sic inq̃tuz dicti doctores cõcipiũt verba in pson̄a no tarij volũt q̃ de oib⁹ credat notario de inuẽtario ro gato. s. de pñtia testiũ: de ydoneitate z ipsoꝝ assertiõe. Glo. etiã i corpe vnde sumit aut. sed cũ testator de q̃ bal. ibidẽ facit mentõem. z eã notat z tenet q̃ si i inue tario se subscripserũt tres notarij vltra illũ qui princi paliter fuit de ipso rogatus: licet nulli alij testes fuerũt adhibiti: sufficit qr vnus videt alteri attestari. nec mi nus credit eis q̃ sint tabelliões: imo plus. In casu an tem nostro vt ꝓponit cõtinet subscriptio principalis notarij z triũ alioꝝ qui vicẽ testiũ tenẽt. z sic affuit suf ficiens numerus cũ ad plus quinq̃z requirãtur cũ ab sint creditores z legatarij. et hic interfuerũt ser. s. tres notarij z tres alij testes: licz vnus eorũ se nõ subscripse rit. ex quo videt q̃ etiaz si necessaria foret subscriptio sufficit in casu nostro subscriptio dictoꝝ triũ notario rum z alioꝝ duoꝝ testiuz. Nec etiã reperio in tex. vel glo. q̃ requirat vt testes cognouerint defunctũ: ß suf ficit q̃ cognoscãt heredẽ: vt ptz in dicto. §. sin aũt du bius. nec aliquis doctor hoc dicit. Difficile eniz esset si forte stetit heres per longũ tẽpus anteq̃z sciret sibi de latã hereditatẽ. Nam ius adeũdi durat ãnis. xxx. l. licz z ibi no. C. de inf. delib. vnde difficile esset reperire te stes qui defunctũ cognouissent si i fi. xxx. annoꝝ heres adiret. Circa citatõez ꝛo creditorũ cõstat q̃ si de cer tis creditoribus non cõstabat sufficiebat citatio genera lis ꝓut facta fuit: iuxta no. p Inno. de ꝓcura. c. in nra. qui matri. accusa. pñt: cũ in tua. C. de remis. pig. l. si eo tpe. z tenẽt doc. in dicta aut. sed cũ testatoꝝ. z. in aut. si omnes. C. si vt se ab here. absti. Et sic dicta citatio fu it solennis: maxime si seruata fuit forꝝ statuti vt ꝓponi tur. z facta fuit cũ dimissiõe cedule ad domũ hereditã riã. ar. ff. de dam. infec. l. iij. §. totiens. Ex quibus ego cõcludo dictũ inuentariũ nõ viciari ꝓpter defectũ sb scriptõnis dicti testi. sicq̃z superflua relinquũtur dubia ꝑfata: ꝓut in sy. dicit: de offi. dele. prudentiã.

Consiliũ. CCVII.

An instrumẽtũ illi⁹ de q̃ dubitat an sit notari⁹ fidẽ faciat si adsit lra officialis loci asserẽti illũ esse notariũ.

Casus sequẽtis consilij.

An instrumentũ testamẽti factũ in longinq̃s parti bus p illũ de quo dubitat an fuerat notari⁹ fidẽ faci at. maxime qr vna lra officialis loci attestat illũ esse no tariũ. Item de tenore dicti testamẽti in quo instituit postumos: z vltimo morieti guidonẽ substituit. et po stumi nati nõ sunt: an ad guidonẽ aliq̃d ptineat rõne dicte substitutõis: vel virtute clausule codicillaris.

In christi nomie Amẽ

Videndũ est vtz fides sit adhibẽda huic q̃ dã asserit instrumentũ testamẽti. Circa q̃ repio tres opi. Prima est q̃ cũ ꝓducit instrumẽtũ factũ in longinq̃s ptib⁹ p illũ cui⁹ noticia non habet z qui negat esse no tarius. z testes etiã ibi descripti sunt ignoti. q̃ siquidẽ ꝓducens sit hõ bone fame q̃ nõ cõsuevit ꝓmittere fal sitates. Et instrumentũ sit i bona et publica forma nõ abolitũ. nec cancellatũ q̃ iudex debeat illi fidẽ adhibe re nõ obstãte ꝙdictõe ptis: nisi ille q̃ negat illũ esse no tariũ hoc ꝓbet. z hoc dicũt ꝓbari insti. de inuti. stipu. §. Item verbor. 7. §. fi scriptũ: de fide inf. §. fi. z aut. de insti. ca. z fi. §. apparet aũt. et hãc opi. tenet ibi azo i summa. quã etiam repio tenuisse cõsulendo dñm frã ciscum tigrũ de pisis magne auctoritatis virũ. alias emz esset ꝓcessus in infinitũ si ꝓducens haberet neces se illã ꝓbare notariũ. qr si ꝓduceretur instrumẽtuz notarius

tus simliter negaret q̄ ille qui cōfecit esset notarius: z sic numq̄ possit ꝓbari notariatus ꝑ instrumentuz qđ esset miquū. Secunda opinio est ecōtra q̄ iudex nullam fidē debeat adhibere nisi ꝑ ducēs ꝓbet illū esse notariū. q̄ testimonia documentoꝝ debent esse nota. C. dicitur ignotis sigillis: ita nec ignoto notario. ar. de cleř. pegri. c. j. z. c. ij. z qđ ibi per Inno. z per eundē de fide instru. Tercia est vt distinguat. Nam aut ille cōtra quē ꝓducit negat illum esse notariū. z tūc oportz ipm ꝓbare notariū ꝑ testes vel instrumentū tabellionatus vel q̄ ita publice se gerebat. ar. ff. de ritu nup. l. q̄ in p̄ uincia. §. diuus. Aut nō negat: z tūc siquidē agat de magno p̄iudicio. z ille ꝓtra quē ꝓducit sit absens de beat illi iudex adhibere fidē: recepto tm̄ ꝑ ꝓ iuramēto a ꝓducente q̄ instrumentū sit verū z a publica perso na factū. ar. in aut. de fide instru. §. si ꝓo moriant. z. §. si ꝓo nihil. Presumit enī ꝑ ꝓducente q̄ non ꝓmittat falsitatē: in. q. vij. sci mor: sue salutis. z q̄ non ꝓmittat falsitatē: in. q. vij. sci mus. als si agit de modico p̄iudicio: vel pars sit p̄sens indistincte illi stet. ar. eius qđ no. in dicto. c. ij. de cleri. pegri. ꝑ Inno. Et hanc distinctōem teneo: z videtur colligi ex dictis spe. in ti. de instru. edic. §. restat. versi. ß quid si. ꝓducit. z ꝓ si. z scias. z ꝓ si. illud aūt. Pro quo etiam bene facit qđ alibi dicūt canōiste q̄ decreto cle ricis sit fides adhibenda si nō apparet cōtradictor: als secus: vt no. de do. et cōtu. in. c. cū olim: ꝑ Jo. an. de elec. cu piētes. li. vj. Cum ĝ in casu nostro agat de ma gno p̄iudicio: z ille cōtra quē ꝓducit negat illū esse no tariū: debet ꝓducens hoc ꝓbare. Sed nūc est viden dum vtrū lra testimōialis potestatis vt dicit illius loci sufficiat ad ꝓbatōem. Rndeo nō. q̄ dictio vni⁹ q̄ntū cūq̄ p̄sidiali honore refulgeat nō creditur. iij. q. ij. §. vni⁹ vere: đ testi. c. cū a nobis. vj. q. ij. §. qđ aūt. z. c. qđ placuit. C. de arbi. l. ne. in arbitris. Jtez talibz lris testi monialibz cū sunt narratiue de eo qđ nō ptinet ad of ficiū iudicis. z cū agit de magno p̄iudicio nō creditur ar. C. si ꝑ vim vel alio modo. l. fi. z no. ꝑ guil. de cu. C. đ epis. z cle. l. siq̄ ꝑ calūniā: in fi. et ꝑ archi. expresse i. c. vt đ testi. cū a nobis ꝑ Jo. an. đ ꝓba. c. post cessionē. Nō em̄ testimonijs: sed testibz tradendū est. ff. de testi. l. ij. §. idez diuus. Nec debet plus credi lris alicuⁱ q̄ viue voci: in aut. de testi. §. siquis cuz. Hoc aūt qđ iste in dex testificat nō ptinet ad officiū suum. nō em̄ ad hoc eligit potestas. Jtem magnū p̄iudiciū importat. ꝑte rea nec de potestate nec de suo sigillo noticia habetur: cū sit in valde remotis ptibz. ergo non datur sibi fides etiam vbi de modico p̄iudicio ageret: sed req̄rent lre vel sigilla pluriū. Et ar. de accu. cū dilecti. Sed nunc videndū restat secūdo loco de tenore dicti asserti testa menti: posito q̄ instrumentū faceret fidem vtrū vigo re ipius potuerit iste guido hereditatē appꝛehēdere. vbi considerandū est q̄ testator instituit postumos si bi nascituros: z eos iuicez substituit. vltimo ꝓo morie ti substituit guidonē: que quidē substitutio guidonis in dubio videt fideicōmissaria. ff. de leg. ij. l. titia seyo. §. seya: de vsufruc. le. l. codicillis. Videt em̄ vltimo de cedens grauat⁹ de restituēdo. Cū ergo nullus postu mus natus sit: institutio p̄dicta videt ꝑ non scripta: si cut cū instituit ille qui nō est in rerum natura. C. de ca du. tol. §. cū triplici. ꝓ si. ea em̄. ff. đ his q̄ ꝑ nō scriptis ba. l. pen't. Per qđ ptz q̄ hereditas est in causa inte stati. z sic ad fororez testatoris ptinet que est ꝓximior. Nec potest dict⁹ guido vigore substitutōis facte vlti mo morieti hereditatē obtinere. Nam aut vult veni re iure directo z nō potest. q̄ cuz substitutio de sui na tura sit obliqua nō trahitur ad directā: nisi ī certis ca sibus speciaļibz. vt no. ff. de vul. z pu. l. verbis ciuilibus de mili. test. l. nec ĝ em̄. §. fi. de fideicōmis. libe. l. pantoni us. Aut vult venire iure obliquo z idem. q̄ nō est qui sibi restituat cū nullus natus sit. z sic substitutio predi cta effecta est inutilis. ff. đ iure codicill. l. quidē referūt. sicut cū heres rogatus de restituēdo ante aditaz here ditatem decedit efficit fideicōmissuz inutile. ff. ad tre bel. l. ille a quo. §. si de testamēto: in fi. z no. plene. C. đ fideicō. l. eam quā. Sed quero vtrū vigore clausule codicillaris que est in dicto testamento. q̄ testator di rit se velle valere iuꝛ. testamēti et codicil. vtrum dicta substitutio videat repetita a venientibz ab intestato. z sic teneat dicta fororez restituere hereditatē dicte gui doni. Videt q̄ non. quia testator voluit ad guidonez deuenire cū vlteri⁹ morereť. sed nullus natus est. ergo cōditio nō potest existere. q̄ nō potest dici mori q̄ nūq̄ natus fuit. ar. ff. de condi. z demō. l. titio vsufruct⁹ Contrariū puto. s. q̄ si ꝑsupponeremus instrumentuz facere fidem: licz hereditas ab intestato pertineret ad ipam fororem q̄ postumi nati nō sunt. tamē fororez vi gore clausule codicillaris teneret restituē guidoni pu re et simpliciter. Naz paria sunt clausulā codicillarem apponere: vel a venientibus ab intestato relinquere. vt no. C. đ fideicō. l. ex testamento. z. l. quid autē. in prin. siquis ob cau. testamēti: de leg. ij. l. lucius. §. filiam. z. l. codicillis. §. fi. per Dy. Nec ob. q̄ illa cōditio non pos sit existere. nam ex quo non sunt reddit impossibilis. et sic habet ꝓ non apposita: de condi. z demō. l. multa. §. si seruos: de leg. j. l. ab oīibus. §. in testamēto. Jtez q̄ redderet fideicōmissum nullū videtur repetita ī ve nientibus ab intestato: de le. j. l. siquis a filio: đ ver. ob. l. titia. §. idem rndit. Sequit ergo q̄ fideicōmissuz est purum. z si instrumentū faceret fidez teneret dicta fo ror restituere statim guidoni deducta q̄rta. Sz nūc queritur vltimo posito q̄ nō faciat fidem: z sic restitue re nō teneatur. vel posito q̄ faciat: z sic possit retinere quartā ab intestato: vtrū remissio z quietatio facta ꝑ dictam fororem ipam excludat a p̄dictis. Respondeo q̄ non. quia ipa remisit ius qđ habebat contra fratrē ratōne substitutōis paterne: non autem successioni ab intestato. Quotiens aūt quis habet duas vias diuer sas repudiendo vnā non excludit ab altera: siue am be sint ab intestato vt in. l. j. §. sed videndū: đ suc. edic. siue ambe ex testamēto vt in. l. recusare. §. titius: ad tre bel. C. đ codicil. l. fi. siue vna ex testamento z altera ab intestato: đ leg. ij. cum pater. §. titio: de inoffic. testa. l. paꝑ.. §. quarta autem: in fi. Preterea hic expsse reser uauit sibi ius succedēdi ab intestato ipi fratri: z per cō sequens dictū ius sibi cōseruauit. ff. quib⁹ mo. pig. vel ypo sol. l. debitor. §. j. de libe. exhiben. l. iij. §. penulti. de aqua quoti. z esti. l. pen't. Preterea etiaz si expsse vo luisset non poterat. quia spes succedendi ab intestato non est in rerum natura viuo testatore: nec cadit in re pudiatiōe. ff. đ transl. l. qui cuz tutoribus. z ibi per bar. đ libe. lega. l. post emancipatōem. đ coll. l. pactum: cuz sy. Ex quibus patz q̄ ius habeat dicta fororez in here ditate fratris sui ꝓtra dictū guidonē. Laus deo.

Consiliū. CCVIII.

Utꝝ vilitas z infamia notarij viciat instrumentū.

Nchristi nomie Amē

Super primo dubio dicenduz est q̄ cum di uersitas temporis quo dicit maleficiuz cōmissum faci at diuersificare maleficiū quādo in se est reiterabile: iu xta plene no. per bar. in. l. denūciasse. §. quid tamen. ff. đ adulte. per. l. testium. C. đ testi. z ar. đ condi. indeb. si non sortem. §. libertus. z qđ no. in. l. pantonius. §. rei. ff. đ acq̄. here. z express. in. c. cū Johānes: đ fide instru.

de re iudi. abbate. li. vj. ⁊ per bar. in. q. disputata p eaz q̄ incipit per italiam cōmuniter sunt statuta ⁊c. Et in casu nostro maleficiū sup quo inquirit erat reiterabile. qz potuit cōfici falsum instrumentū de augmēto octis die secunda augusti. Item aliud die. xxij. eiusdem. Et in ista inquisitiōe fuit deducta falsitas cōmissa die secūda augusti: deinde fuit pductū instrumentū cōfectum die. xxij. eiusdem. ⁊ nullū aliud confectū die secūda. Dicendū est q̄ si esset: esset probata falsitas instrumenti istius pducti qđ tamē negatur: nihilomin⁹ non potest sequi cōdemnatoria sententia: sed absolutoria. eo q̄ falsitas in inquisitiōe deducta: scilicet facta die secunda non fuit pbata: ⁊ falsitas pbata non fuit deducta. ar. ad primū. C. de eden. l. qui accusare. Et ad secūdum. ff. cōmu. diui. vt fund⁹. C. de fideicō. lib. l. fi. ⁊ qđ no. Inno. in. c. j. de lit. cōtest. qui dicit q̄ si causa i libello deducta nō probet: licet alia fuerit pbata. vt qz petit. rem ex causa depositi. et pbau de cōmodato non cōdemnabitur reus licet appareat debitor: sed absolvetur. facit. l. habebat. ff. de instito si ps here. pe. l. nō possumus. ⁊ qđ no. in addi. spe. ti. de acti. seu peti. §. sequitur videre. Multo ergo minus debet sequi cōdemnatio si nō est pbata falsitas istius instrumēti pducti cōfecti die. xxij. quia possibile est q̄ in die secūda fuit cōmissa ⁊ in die. xxij. nō fuit cōmissa. ergo ⁊c. ar. l. nō hoc C. vnde cognati: de pba. l. ad pbatiōem. Super secundo ꝓ quesito bar. in. l. eos. ff. de fal. ꝓ si. quero pro declaratōe. ⁊c. tenet q̄ sit in arbitrio iudicis admittere talem depositōem vel eam repellere. Sed bal. C. de testi. l. iurisurādi: post prin. et eo. ti. in. l. fi. circa fi. tenet expresse q̄ talis testificatio vel depositio nihil valet. qz testis debet testificari specifice: nō autez cōfuse per relatōem. Si tñ se referret ad suam ppriam scripturam quā ipe testis fecisset p memoria ipius testis videt valere p. l. iubemus. §. sed ne aliq̄. C. de testa. Tamē bar. in. l. j. ff. si cer. pet. in vlti. seu penlt. colū. ibi dum dicit: quedaz est auctoritas priuata ⁊c. exemplificat ⁊ declarat illam. l. quādo in testificādo specificaret ptenta in sua scriptura. ⁊ postea in redditōe cause q̄liter satis se referret ad illā. Sed in casu nostro nec se refert ad ppriam scripturaz notarij licet de ppria testifica. Item nō specificant cōtenta in priori testificatōe. ⁊ sic videtur testificata non valere ꝑm bal. in. l. palle. maxime in hac causa criminali vbi agitur de maiori diudicio. et sic cautius est agendū. ff. ad carbo. l. j. §. sed et siqs. de elec. c. vbi periculū. li. vj. Illud autem cōstat testificatiōes factas in causa ciuili tanq̄ minus plena fidem non facere in criminali tanq̄ magis plena ad finem condemnatōnis ꝑm bar. qui ita no. in. l. ij. ff. vi bo. rap. p glo. q̄ est in. l. siquis ad se fundū. C. ad. l. iul. de vi. facit qđ in sy. dicim⁹: qñ vtraq̄ causa est ciuilis: tñ vna plenaria: altera summaria. qz acta facta in summaria ⁊ etiā sententiam nō faciūt diudiciū in plenaria. l. siquis a liberi §. si vel parens: de liberis agnos. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. penlt. ⁊ qđ no. ple. p bar. in. l. q̄ rome. §. duo fratres. ff. de ver. oblig. i distinctōe i. ij. coll. Sup tercio quesito. rñdeo q̄ vilitas psone notarij etiaz cū infamia iur. non habet viciare instrumentū de quo fuit ab vtraq̄ pte rogatus: ex quo nondū erat depositꝰ ab officio: etiam si post cōtractā infamiā vel vilitatez fuit rogatus ꝑm bar. qui ita determiat. ff. ad. l. iul. repet. l. eadem. Quinimo etiam si cōmisisset falsitatem in officio tabellionatus ꝓpter quam veniret priuandus officio: si tamē adhuc nō est priuatus potest instrumenta cōficere ꝑm Inno. in. c. fraternitatis: de here. et spe. in ti. de instru. edic. §. restat. ꝓ si. quid si tabellio. ⁊ bar. in quodā cōsilio qđ incipit: ser Jo. ⁊ bal. in. l. iubemus §. sane. C. de sa. sanc. eccle. Sed idem bal. in. l. cunctos populos: qđ sum. tri. allegat cōtra bar. glo. que est in. l. ij. §. miles. ff. de infam. Sed illa glo. nō ob. quia fateor quādo infamia iur. est sufficiens causa ad priuandum notariū officio ꝓnotariatus. Et ita debet intelligi illa glo. Sed anteqū sit priuatus notarius est: ⁊ potest instrumenta cōficere q̄ sumūt efficaciā ab officio sibi collato ⁊ nondū adempto. ⁊ ita intelligūtur auctoritates supra allegate. Et idem videtur idez bal. declarare in l. militibus. C. de testa. mili. Item idez bal. distingue re videtur in dicta. l. cūctos populos: an crimen vel infamia sit notoria vel nō. ⁊ allegat glo. in aut. de tabul. §. penul. p qua distinctōe facit. C. ad pbandum de re iudi. Sed certe ista distinctio p̄cederet quādo cōmisset tale crimen: ex quo ipo iure priuatus esset officio notariatus per sententiā legis. quia talis sententia nō faceret instrumēta que postea fierēt esse nulla: nisi crimen ex quo fuit priuatus esset notoriū. Sed q̄n priuatus est per sententiā hominis: tūc talis distinctio nō adhibetur: imo indistincte nō valerent instrumenta postea cōfecta. Et intelligit et declarat bal. illam glo. que est in dicto. §. penult. in aut. de tabelli. in. l. ij. C. de sen. Similiter si est tale crimen ex quo nec per sententiam legis: nec per sententiā hominis est priuatus officio. vt in casu nostro p̄dicta distinctio locum nō habet. quia indistincte valet postq̄ in officio tolerat. Negari tamen nō potest quin aliqualiter fides attenuet quādo deliquit in officio faciendo instrumentuz falsum: licet adhuc ab officio nō sit depositus. C. de suscep. ⁊ archi. l. si aliquid. ff. de eden. l. siquis ex argentarys. §. j. cum sua glo. secus si aliquo alio modo deliquisset vt dictus iuristis no. Si ergo non viciātur instrumēta post cōfecta: multomin⁹ cōfecta prius: seu de quibꝰ primo fuit rogatus q̄s crimen essz contractū seu infamia: vt no. in spe. de instru. edi. §. restat. versi. quid si contractum sit. Nec eoz̄ fides attenuatur etiam si postea publicata fuerint. quia publicatio trahit retro ad tempus rogatus cum habeat necessariā consequētiam ad illud. l. ij. §. minozem. ff. de mino. ⁊ in. §. j. qđ no. in. l. damni §. sabini. ff. de dam. infec. Inhibitio autem seu precepti cozrectoris qđ non cōficeret vel publicaret instrumenta ⁊c. non habet afficere vel viciare instrumenta. quia nō tollit officium. C. comi. vel episto. per totum. sed afficit personam illius vt de cōtemptu p̄cepti posset puniri: per ea que plene in sy. habentur. C. de cōdi. ob cau. l. ea lege. Super quarto quesito breviter clarum est q̄ cōtradic r.o vnius ex testibus descriptis instrumento non viciare nec facillare facit fidem eius posteaq̄ sunt alij testes in sufficienti numero qui nō cōtradicunt: vt plene no. per glo. ⁊ bar. in. l. j. §. fi. ff. quē ad. testa. ape. Nec aliquid facit in cōtrarium eius fuga. quia illa aggrauat conditiōem ipius fugientis scu cōtumacis. ff. ad sill. l. lege iul. nō autez aliorū ad quos pertinent instrumēta. ar. l. si ideo. ff. de euic. ⁊. l. qui repudiantis. §. fi. cum alijs sy. ff. de inoffi. testa. Super quinto dicendū est q̄ pbatiōes facte super innocentia probanda per quemcūq̄ p̄sunt inquisito vel accusato etiam absenti ⁊ ignozāti ad absolutōem. quia etiam si nullus faceret: iudex tamen ex suo officio querere debet p innocētia. ⁊ ea reperta inquisitū absolvere. ff. de penis. l. si nō defendātur. Fortius ergo debet admitti quilibet ad probādum innocentiā: put in similibꝰ iuribus arguit. ff. de bo. pos. l. seruus. Non dico q̄ admittitur nomīe inquisiti etiam cuz mandato. quia sic posset inquisito nocere. ergo ⁊c. l. penulti. §. ad crimen. ff. de publi. iudi. sed admittit̄ nomīe suo. quia quilibet censetur interesse ratione humanitatis ne innocēs puniatur. l. non tm̄. ff. de appel. vel nomīe rei publice cui⁹ interest. similiter de penis. l. absentem. sicut eius interest ecōtra q̄ nocentes puniātur. l. si a reo. §. quod vulgo. ff. de fideiuss. l. ita vulneratus: ad. l. aquil. l. bona fides. versi. latro spolia. ff. depositi. ⁊ neutro casu possit nocere: sed p̄desse inquisito: put in sy. dicimus in cōiuncta

persona agente p cõiuncta.l.iij.§. sed si forte. ff.iudi. fol. Et p hoc qđ no.bar.in.l.seruũ.§.publice.ff.de p cura.7.C.de transl.l.vbi pactum:ante fi.maxime autez in casu nostro cuz istius bugolini interesit pecunialiter defendere instrumentũ a falso ꝓdesse debent dicte ꝓ bationes saltez respectu sui interesse per ea que no.in l.si suspecta.ff.de inoffi.testa. Super sexto et vltimo dicendum videt q et si dictus inquisitus veniret cõ demnãdus ppter suam cõtumaciam tanq habit ꝓ cõfesso ex forma statuti:tamẽ hoc non deberet nocere dicto bugolino. Sed quo ad ipsuz debet reputari in strumentũ pro vero.quia magis ppter cõtumaciã su am videret damnari q̃ qz foueret malam causam.l.si ideo.ff.de euic.de inoffi.testa.qui repudiantis.§.fi.et qđ plene no.bar.in.l.cũ filius.ff.de ver.obli.in questi one disputata per eũ. Et per cõsequẽs sequitur q bu golinus habet iustam causaz petendi a iudice inquirẽ te q si eum cõdemnat declarat talem cõdemnatõnem bugolino nõ nocere:per ea que plene et ad ꝓpositum no.bar.in.l.a sententia.ff.de appel.7 Inno.in.c.cũ su per:de re iudi.ergo debet exaudiri.ff.de bis q̃ sunt sui vel alie.iuſ.l.j.§.primo. Laus deo.

Consiliũ.CCIX.

An sufficiat subscriptio notarij q̃ totũ instrumen tum scriptũ est manu alterius. 7 in quib casib notari us possit delegare 7 cõmittere alteri scripturã.

Nchristi noie Amen.

Cum sup ista materia pisani me als cõsulerẽt: ꝓponebant casum q prima grauedo de florenis.xxx. milibus in ãno fuerat imposita solũ p trib ãnis. Et q postea cũ restarẽt menses.xiij. de primo triẽnio fuit re ducta ad florenos.xviij.milia.p quolibet ãno. Et pro alio triẽnio ppter qđ ego cum quibusdaz aliis cõsului q nil soluere tenebant dicte opere. qz nullã gratiã vi debãtur recepisse cum pro.xxxv. milibus florenis que restabãt soluere p dictis.xiij.mensibus impositũ fue rat eis onus quinq̃ginta q̃tuor miliũ soluendorum pro alio triennio:qđ intelligi poterat cõputatis dictis tri ginta q̃nq milibus que soluere restabãt p dictis.xiij. mensibus.7 sic de ipis nulla intelligeret facta remissio sed potius tempus ꝓrogatũ cuz adiunctõe alioꝝ.xix. miliũ de nouo.vnde cum p dicta termini ꝓrogatione quia soluere habebãt dicta. xxxv.milia in.xiij.mẽsib 7 ꝓrogatũ fuerat ad tres annos grauati fuerint de no uo in.xix.milibus alijs:que cũ alijs computatis faciunt quinq̃ginta q̃tuor milia ī trib ãnis vt primo dixi nul lam gratiam vel beneficiũ censebãtur recepisse. ar.ff.de leg.j.l.ciuitatib:in fi. Nũc autem mihi ꝓponitur et asseritur primũ fundamentũ non esse verum.quia pri ma grauedo fuit perpetua 7 sine temporis pfinitõne. Et q postea p triẽnio fuit reducta ad.xviij.pro quo libet anno. Deinde ad.xv.pro vno ãno postea ad.xij. milia imperpetuũ 7 sine tempore. demũ 7 postremo in totum ãnibilata pro decẽnio:ppter quod cessant alle gata et deducta in alio cõsilio.qz non potest dici facta dumtaxat termini prorogatio de eo qđ restabat đ tri ennio:sed potius remissio đ mille florenis quolibet mẽ se per primã exgranatoriã q̃ reduxit. xxx.ad.xviij. Si cm dicta exgranatoria nil voluisset remittere: sed solũ ꝓgare terminũ soluendũ ad trienniũ de eo qđ erat soluendum infra.xiij.menses tm̃ non statuisset q̃ sol uerent.xviij.tm̃ quolibet anno dicti triennij.sed.xxx. quolibet ãno virtute prime aggranatorie:7 etiam vl tra quatinus tã geret pro rata de.xxxv.milibus qui de bebant solui infra dictos q̃tuor decim mẽses.vnde ne gare nõ possunt pisani quin obtinuerint remissionem pro dicto triẽnio.quia cum deberent soluere quolibet mense duo milia quingẽta reducti sunt ad mille quin genta. Nec dicere possunt q per secundam reformationem factam in.M.cccc.xvij.fuerint in aliquo grauati:sed solum exonerati.grauati enim fuissent si pri mo reformatio de.xxx.fuisset facta pro triennio tm̃ vt ꝓponebatur. Nam tunc secunda cõtinens aliud triẽnium nouũ onus cõtinuisset etiam ꝓrogatiõem đ par te primi triẽnij:vt in dicto consilio deduxi.sed sine tẽ poris pfinitione nõ potest dici q secunda reformatio cõtinens minorem quãtitatem cõtineret nouũ onus: sed solum diminutõem primi:vt patet recte intuenti. Ex quibus dico conclusiue dictos pisanos teneri di cte opere hoc modo videlicet. quia quousq̃ durauerit prima reformatio đ.xxx. milibus:quia nõ fuit ex toto sublata:sed ad tempus suspensa:tenẽtur soluere p ea summa quã minus soluerũt ratiõe suspensionũ. vñ quousq̃ soluerũt.xviij.tenẽtur soluere pro.xij.milib remissis.7 postea cum per aliam reformatõnem reducti fuerũt ad.xv.quousq̃ dicta.xv. soluerunt cõmuni tenẽtur soluere ope,p alijs.xv.remissis. Quz dictis casibus verificata fuerunt in eis verba reformatõnis facte in fauorem opere:que loquitur quando onus erat perpetuuz ĩmutatum ad tempus:vt ex tenore eiꝰ apparet. Postq̃ đo per reformatõem factã in.M.cccc. xvj.recessum fuit ab illa prima imperpetuũ:quoniam actum est vt perpetuo soluerent.xij. quia reformatio facta in fauorẽ opere loquit de exceptione temporali ab onere perpetuo:vt patet circa fi.dum dicit q̃ solu ant quolibet anno quo durabat dicta ĩmunitas ꝛc. Sed reformatio facta in ãno.M.cccc.xvj.non continet exceptiõem temporalem:sed potius onus nouum perpetuũ.xij.milium.7 per eam recessum fuit a ꝓma de xxx.quia non debent eodem tempore concurrere duo onera perpetua:7 sic iuſ.cuiusdam nouatiõis transitũ est de.xxx.ad.xij.ar.ff.de pacto.stipũ.l.valerianus.ff.lo ca.l.cum in plures.§.lege dicta. Non ergo vendicant sibi locum verba reformationis facte in fauorem ope re loquẽtis de temporali exceptione.igitur nec eius di spositio.ff.de accu.l.hos accusare.§. omnibus:de dã no infec.l.iij.§. totiens:de aqua quotid.7 esti.l.j.§.lo quitur. Sed secuta vltima reformatõne facta in.M. cccc.xvij.que fecit ipos in totum exemptos pro decen nio:dico eos soluere debere durante dicto decẽnio p xij.remissione.quia in hoc casu locũ sibi vendicant ver ba dicte reformatiõis.non autem habent soluere pro xxx.quia per vltimam reformatiõem non fuit conces sa ĩmunitas a triginta milibus:a quoꝝ grauamie iam fuerat recessum per vltimaz reformatõnem in totum. intãtũ q illa ꝑma reformatio erat in totum sublata:ꝫ concessa fuit ĩmunitas a.xij.in dictis per penultimam reformatõem. Pro illis ergo tãtũ soluere debẽt vt cõ cludamus q ab anno.M.cccc.j. quo facta fuit prima reformatio de.xxx. milibus vsq̃ ad annũ.M.cccc.xvj. soluere habent p eo q minus soluerũt de summa.xxx. virtute reformationũ interim factarũ de minori sum ma. Et hec est prima conclusio. Secuta đo penulti ma reformatõne in.M.cccc.xvij.reducente eas ad.xij. nil habet soluere opere quousq̃ soluerunt dicta.xij. cõmuni. Et sic pro vno anno quo durauit. Et hec est secunda conclusio. Sed secuta vltima reformatiõe re mittente dicta.xij.milia pro.x. annis extũc soluere ha bent opere pro dictis.xij.et non vltra quousq̃ dura bit eis dicta exemptio decẽnalis que dicitur exemptio a.xij. non a.xxx. Et hec est tercia conclusio. Et quia tempore quo facta extitit non durabat grauamen de xxx.milibus:sed de.xij.milibus:per quod recessum fu erat a primo:vt supra dixi. Et ita etiam colligit ex di cto consilio als pro me reddito vbi dixi eos teneri pro

summa quã constare posset eis fuisse remissam. Et hic constat apte quid ꝛ quãtum. restat rñdere allegata in cõtrariũ. Et primo nõ ob. ꝙ ciuitas pisaruꝫ nõ erat de cõmunitate florẽtie tpe dicte reformatiõis edite in fauorẽ ope. qz nihilomin9 dico dictã reformatõez ad eos extendendã. qz nõ loquit̃ p verba pñtis tẽpis. s. ꝙ ciuitates ꝛ terre q̃ sunt de cõmunitate ꝛc. Tũc enim posset pcedere cõtrariũ. ar. l. si ita. ff. de au. ꝛ argẽ. le. ß loquor ꝙ verba indefinita sine verbo pñtis tpis. s. ꝙ omes ꝛmunitates de comitatu ꝛc. et sic ꝛpõhendit etiã futuras. l. si seruit9: in prin. ꝛ primo rñso. ff. de serui. vr. pdi. de dã. infec. l. dãni. §. si is qui vicinas: in fi. cũ concor. Preterea etiã si cõtineret verbum pñtis tpis adhuc idem est: exquo pfert̃ a lege. qz lex semp loquit̃ l. ariani. C. de here. ff. de condi. ex lege. l. vnica. Et nota. bar. in dicta. l. si ita: de au. ꝛ argẽ. lega. in primo mẽbro distinctõis. Item non obstat cle. lras: de rescrip. qz ibi ibi est quedã ratio specialis de qua ibi no. in glo. fi. que nõ habet locũ in alijs. vnde decisio illi9 cle. econtra iuꝛ. rigorem: vt patz ex multis exemplis ibi positis p glo. ĩ cõtrariũ. Et sic ad alios casus non est trahenda. Item nõ ob. ꝙ ciuitas pisana ex pmissione cõmunis florentie habet ppria statuta. ꝛ sic nõ subijcit̃ statutis cõmunis florẽtie: nisi ea no. in. l. si cõuenerit. §. si nulla: de pig. ac. p doc. ꝛ in. c. j. ne se. vacã. qz illud pcedit q̃tum ad statuta disponẽtia inter seipos pisanos. Istud añt statutum seu reformatio facta in fauorẽ opere nõ disponit inter eos: sed cõtra eos. vnde sine dubio sibi subijciũtur: nec aliquid in cõtrariuꝫ faciũt no. in dictis locis si bene inspiciãtur. Item nõ obstat ꝙ pisani erãt nimis excessiue grauati. ꝛ sic nõ videnť ꝛsecuti beneficiũ. q̃a debebãt exgrauari ex debito. ff. de aq̃ quoti. ꝛ esti. l. j. §. penulti. ibi nec est hoc beneficiũ ꝛc. vbi videť tex. ꝛ sic cessant ꝛbba reformatõis edite ĩ fauorẽ ope. Nec obijci nõ põt si petať ꝙ solvãt ꝙ vltima exemptiõe q̃ eximit eos in totuꝫ cum saltem aliquid soluere deberent. Preterea cũ dicte exemptões semp fiant vel vt ĩplurimũ ꝓpter dictam causam oneris excessiui nunq̃ sibi locum vendicaret reformatio pdicta si nõ haberet locuꝫ in casibus pdictis. Credendũ est ergo ꝙ de talib9 exemptõib9 senserit. ar. ff. de legi. naꝫ ad ea. Preterea cum cõmune florẽtie potuerit imponere dictuꝫ onus licet graue tolerandũ erat centesima. dis. cõtra morez: in prin. Igitur hoc respectu remittẽdo censeť beneficium cõtulisse. qz beneficiũ est beninola actio gaudiuꝫ tribuẽs. ꝛ ista descriptio hic verificať. Preterea prelatus tenetur beneficiũ vacans cõferre: ꝛ tamẽ cõferendo dicit̃ beneficiũ ꝛ gratiam cõcedere: de pben. c. relatum: ꝛ ibi no. Preterea licꝫ teneretť cõmune florentie ex vrbanitate: nõ sic tamẽ vt posset cogi cum nõ recognoscat superiorem seu indnci poterat. ar. l. penlt. §. illo. C. de necess. ser. ergo ꝛc. Et sic nõ ob. l. j. §. penlt. de aqua quoti. ꝛ esti. qz quodã respectu nõ dicit̃ cõsequi beneficiũ qui cõsequit̃ debitum: vt ibi dicit̃. Sꝛ si nõ est oñino debitũ taliter ꝙ ad ipm possit inuitũ cõpellere illũ a quo cõsequit̃ bene dicit̃ beneficiũ illo respectu: vt in similib9 habeť in. l. in bello. §. siquis seruũ. ff. de capti. vbi potest quis habere obligatã rem suã que nõ est simpliciter et irrenocabiliter sua. Item potest quis pscribere rem suam quãdo nõ est simpliciter ꝛ irrenocabiliter sua. C. qñ me. cau. l. iij. vbi no. in magna glo. fi. Cõcludit̃ ergo vt supra. Extuꝫ ꝛo ad causaꝫ fex miliũ de quib9 vltimo loco queriť patz respõsio ex suprascriptis. qz ꝙ pena remissa. i. illo quarto puta dicũt soluere dicti pisani. Sed ꝙ fex milib9 de quib9 habuerũt solũmodo terminũ ad soluendũ ꝛ non remissionem soluere nõ debent: ne duplici onere grauenť. s. ꝙ soluant cõmuni ꝛ etiam opere. ff. de leg. ij. l. titia. §. qui in vita. ꝛ l. nauis. §. cuꝫ autem. ad. l. rodi. de iac. Nam quãtitas ista q̃ soluẽda est opere venit soluẽda ꝙ gratia facta cum recõpensatõe eius de eis dimittit̃. igitur non debꝫ solui nisi quatenus remittit̃. qz limitata causa limitatũ pducit effectũ: de his que in testa. dele. l. cãcellauerat: de itine. actuq̃ priua. l. j. §. iul. Nec ob. verba reformatõis q̃ dicunt ꝙ debeant soluere ꝙ toto: ꝙ solvissent si gratiam ꝛ remissionem non habuissent. quia debet intelligi sane cum hac suppletiõe videlicet. quia dum dicit ꝙ qualibet libra quaꝫ soluere deberet ꝛc. subaudi ꝛ nũc ꝓpter dictam gratiam non debent: ꝛ ita innuit illud verbum deberẽt quod est ptenitum ꝓ perfecti. Et sic innuit ꝙ de pñti non debent. Et hoc me sequať absurditas. Nam si deberent soluere opere ꝙ eo ꝙ eis nõ remittit̃: posset attingere ꝙ gratia ex hoc redderetur inutilis. puta si aliquis deberet solvere cõmuni viginti milia libras: ꝛ sibi gratia de centuꝫ libris: certe si solvẽt denarios ser ꝙ qualibet libra de. xx. milibus tantũ vel plus ascẽderet id qñ solueret opere quãtum sibi remitteret: qñ esset absurdum. et ideo nõ est credendũ populum florentinũ cum fecerit dictã reformatõem hoc voluisse. ar. ff. de leg. iij. qui cõcubinã §. qui hortos. ꝛ l. patronus. §. codicillis: de lega. j. si res obligata. ꝛ qñ no. ꝙ doc. e. ti. l. cuꝫ seruus. ꝛ l. apud iul. §. si fundus. ꝛ quod no. Ly. C. de cadu. tol. §. ne autez. Quia igitur verba dicte reformatõnis possunt sic intelligi ꝙ non teneãt absurditatem: dandus est eis talis intellectus tanq̃ benignior. ff. de legi. l. benignus: de bonis liberto. Nam absurdum de neg. gest. l. nemse. Alius autem intellectus esset inhuman9. Preterea beneficia largissime sunt interptanda contra cõcedentem. ff. de consti. prin. l. beneficium: extra de donat. cum dilectus. Laus deo.

Consiliũ. CCX.

Non cõficiens inuentariũ an perdat trebellianicã. Et an minor nõ ꝓficiẽs inuẽtariũ teneať vltra vires.

In christi noĩe Amen.

Super primo dubio fuerũt opiniões inť doctores iur. ciuilis. Naꝫ Jaco. de bel. disputando tenuit ꝙ ppter nõ cõfectõem inuentarij non perdatur trebellianica. quia nõ reperit̃ iuꝛ cautũ. Et inducit Rofre. hoc tenentem vt ipe Jaco. no. in autẽ. de hereditate. ꝛ falci. §. hinc nobis: in qrta decima qñstione. quaꝫ opinio videtur sequi Jo. an. in addi. spe. de instru. edic. §. edicto: in addit̃. que incipit de trebellianica dubitať. vbi etiam ponit alias ratiões quas dictus Jaco. pro se adducit. ꝛ transit cũ illius decisione non reprobãdo ipaꝫ vnde tacite videtur eam approbare. Idem etiam tenuit bar. in. l. marcell9: circa finẽ principij. ff. ad trebel. Alij tenent contrarium quos refert Jo. an. ibi. Ly. in añt. sed cum testatoꝛ: in addi. arguẽdo pro ꝛ contra. finaliter tenent ꝙ aut hereditas veniebat restituẽda statim. ꝛ tunc nõ incumbebat heredi onus cõficiendi inuentarium. ꝛ sic non venit pñãdus. Aut ex interuallo: ꝛ tunc secus. Et ꝑm hoc in casu nostro cum veniret restituẽda non statim: sed sub conditõe si decesserit sine liberis incumbebat onus. et sic debuit perdere trebellianicam si nõ cõfecit. Bal. in dicta añt. sed cum testatoꝛ: in prima collatõe dicit ꝙ primi doctores quitenent ꝙ trebellianica non perdať: non ponderauerũt tex. ĩ añt. de here. falci. §. hinc nobis. versi. illo adiecto ꝛc. vbi dicit ipse expresse ꝓbari contrariũ ꝙ imo perdatur. quia ille tex. generaliter loquitur de legatarijs ꝛ fideicõmissarijs citandis in cõfectione inuentarij. ꝛ sic loquitur non solum de particularib9 fideicõmissarijs: sed etiam de vniuersalibus quos constat citari debere quia pretendũt interesse. ergo ꝛc. l. nam ita diuus. ff. de

adop. ⁊ tamen ibi tex. dicit q̄ hoc facere ꝺebet nō solū qui timet ne patiatur ꝺamnū: sed etiam si vult lucrū cōsequi scilicꝫ ꝺetractōis quarte ergo est ibi expressū q̄ si non conficit lucrum tale non cōsequitur. Prete rea inuentarium fit ne heres subtrahat et occultet res hereditarias: vt i ꝺicto. §. hinc nobis. Et sic ita inter est fideicōmissarij vniuersalis q̄ fiat sicut particulari um legatariorum vel fideicōmissariorū. ⁊ hoc quando heres attingit bona hereditaria ante restitutōem. quia tunc suspitio subtractionis imminet. Sed si non attin gat sed aꝺijt ⁊ statim solo verbo restituit: tūc cessat di cta suspicio. Et potest procedere prima op. ⁊ id quod no. Ly. in ꝺicta auᵗ. qꝺ̄ satis placet. Et sic in casu no stro: quia attingit. Et ꝺudum post restitutōnem imi net restitutio facienda. ⁊ multa potuit occultare. ꝺicē dum est q̄ non sit locꝰ ꝺetractōi trebellianice que pre sumptio etiam fortificaᵗ ex eo q̄ presupponitur in fa cto q̄ multa alienauit ⁊ dissipauit in ꝺerogationem fi deicō. sic ⁊ subtrahere ⁊ occultare potuit. Et propter bonam fidem non seruatam nō sit locus ꝺetractōi: vt ꝺicto. §. hinc nobis. quia presumendū est q̄ tot alia es sent que nō apparent propter non cōfectum inuenta rium: que sufficiunt ad quartaz. Nec obstat si ꝺica tur q̄ predicti heredes vel aliqui ipsorum erant mino res. xxv. ānis tempore quo ꝺebebant inuētarium con ficere. ⁊ sic videtur q̄ fuerint excusati: vt in auᵗ. ꝺe he re. ⁊ falᶜ. §. pupillus. Et q̄ excusatio ꝺuret licꝫ postea fuerint maiores: iuxta no. per glo. C. ꝺe his quibus vt indig. l. minoribus. et in. l. j. C. in quibus cau. in integ. resti. non est necesse. quia ꝺicendum est q̄ nō fuerūt ex cusati ipso iure: imo penas mero iure incurrerūt: licet competeret eis restitu. in integ. vt ibi habetur in tex. ⁊ glo. Sed in casu nostro trāsactum est vt ꝺicitur tem pus restitutiōis petēde. ergo ꝛc. C. ꝺe tempo. in integ. resti. l. fi. cum sy. Super secundo clara est responsio. quia ꝺiuersum est inuentarium tutoris ab inuentario heredis. ⁊ in ꝺiuersis ⁊ sepatis nō est bona argumen tatio ꝺe vno ad aliud. ff. ꝺe calum. l. fi. ꝺe mino. l. papi anus exuli: ꝺ̄ ver. obliga. inter stipulātem. §. sacraz. ibi sed hec ꝺissimilia sunt ꝛc. Nam olim iure veteri di gestorum non erat inuēta cōfectio inuentarij heredis nec aliquid proderat: sed fuit inuenta per iustinianuz l. fi. C. ꝺe iure ꝺelib. Sed confectio inuentarij tutoris sic: vt l. tutor qui repertoriū: in prin. ff. ꝺe admini. tu to. licet hoc in casu nostro testator remiserit tutori cō fectionem inuentarij que sibi incumbebat quo ad cre ditores ⁊ legatarios ⁊ fideicō. ergo non fuit heres ex cusatus ab illa quo minus non cōficiendo perdiderit trebellianicam. ⁊ sic alienare non potuit vsq̄ ad eam.

Ettum ad tercium similiter clara est responsio q̄ nō intelligatur remissum ius fideicōmissi ꝓditionalis per ꝺictam sententiā que continet meram ⁊ simplicem ꝺi uisionem. vel posito q̄ cōtinet clausulam ⁊ promissio nem ꝺe non veniendo cōtra aꝺhuc iꝺem esset. vt. l. qui rome. §. ꝺuo fratres. ff. ꝺe ver. obliga. ꝑm cōmunē in tellectum q̄ ibi fuit male iuꝺicatū. Et ibi plene ꝑ bar. in ꝑma ⁊ secūda questione Etiam si fuerunt ꝺicti fra tres scientes ꝑm bar. licet Dy. cōtra quem bar. repre hendit multis ratōibus: ideo me vlterius nō extendo. quia clara sun. Laus ꝺeo.

Consiliū. CCXI.

Heres non conficiens inuentarium licet teneatur ad legata vltra vires: tamen potest ꝺeducere ꝺebitum propium sum. Et vtrum heres non conficiens inuē tarium possit ꝺeducere ꝺebitum suum aꝺuersus fideicōmissarium vniuersalem.

Nchristi noīe Amen.

Dubium facit in omnibus predictis quesitis: excepto vltimo. quia ista non cōfecit inuentariuz. Si enim cōfeciſſet nulli ꝺubiū esset q̄ omnia predicta pos set ꝺeducē aꝺuersus fideicōmissarios vniuersales. C. ꝺe iure ꝺelibe. l. fi. §. in computatōe. sicut posset ea pe tere a quolibet alio instituto herede. ar. aꝺ hanc ratio nem in. l. sequens questio. ff. ꝺe lega. ij. Sive ꝺicamus q̄ per aꝺitōem hereꝺitatis actio que primo competis set filie cōtra patrem fuisset cōfusa ne inueniretur ob ligata sibipī: iuxta no. in. l. frater a fratre in fine prime glo. magne. ff. ꝺ̄ condi. inꝺebi. Vel q̄ faciendo ꝺictas impensas nō potuerit sibipī contra seipam obligatio ⁊ actio oriri. quia vera essent ista q̄ꝫtum aꝺ effectum re tinendi cōtra predictos. l. in imponēda. ⁊ l. irritum. C. aꝺ l. falᶜ. Sive ꝺicamus q̄ facto inuentario fingatur quo aꝺ predicta hereditas nō fuisse aꝺita: sed iacens. ⁊ sic actio primo competēs contra ꝺefunctuz non sit cō fusa: sed ꝺuret cōtra hereditatem sicut ꝺuraret si aꝺi ta non fuisset. ⁊ etiam noua potuerit contra eam inci pere: ꝑm q̄ intelligere videtur bal. illum. §. in compu tatione. tam ibi q̄ꝫ in. l. ꝺebitorī. C. ꝺe pactᵗ. Nec potu it testator ꝓhibere ꝺetractōem legitime: sicut nec eam ꝺiminuere: in auᵗ. vt cum ꝺe ap. cog. §. ceteruz: iuncta l. quod ꝺe bonis. §. fi. ff. aꝺ l. falci. Et quod no. bal. i. l. si quādo. §. fi. C. ꝺe inoffi. testa. Verum quia nō cō fecit inuentarium: videtur secus ꝺicendum per illum eundem. §. in computatiōe a cōtrario sensu. Sed aꝺ uertendum est subtiliter ⁊ ꝺiligenter q̄ hoꝺie nō con fecto inuentario: remanemus in illis terminis in quib⁹ erramus olim ꝺe iure ꝺigestorum quo non fuit cogni ta cōfectio inuentarij: ⁊ etiaz in ꝺuriorībus q̄ꝫtum aꝺ legata ⁊ fideicōmissa particularia: quoniaz aꝺ ea non tenebaᵗ heres vltra vires hereditatis. ff. aꝺ trebel. l. j. §. is qui. cccc. in fi. Sed hoꝺie non cōfecto inuentario tenetur aꝺ ea insolidum etiam vltra vires: ⁊ sic ꝺe suo soluere. vt in auᵗ. ꝺe here. ⁊ falci. §. si ꝓpo non fecerit. ⁊ no. C. ꝺe iure ꝺelibe. l. fi. §. fi. per glo. Et sic hoꝺie iꝺez in eis q̄ in creditorībus quibus olim ⁊ hoꝺie tenetᵗ in solidum l. que ꝺotis. ff. solutᵗ. matrimo. C. ꝺe iure ꝺeli be. l. si te. licꝫ olim inter eos essz ꝺifferentia vt supra ꝺi xi. Nunc aꝺ ꝓpositum ꝺe iure veteri ꝺigestorum he res aꝺuersus creditores hereditarios nō potuisset ꝺe ducere verum ꝺebitum in quo ꝺefunctus sibi teneba tur. nec etiam legitimaz ꝺebitam iuᵗ. nature: nec fune ris impensaz: nec aliquid aliuꝺ si per talem ꝺeductio nem efficeretur: ne integra ipsorum credita conseque rentur: cum ꝺe propio teneretᵗ eis integraliter solue re. vnde frustratoria esset ꝺeductio si qꝺ̄ ꝺeductum es set per vnam manuz: per alteram postea re integran ꝺum esset: iuxta no. in sy. per ꝺoc. in auᵗ. sed cum testa torī. C. aꝺ. l. falci. Aꝺuersus ꝓpo legatarios et fideicō. particulares quibus olim nō tenebatur insolidum ꝺe ducebat ꝺicta. l. imponenda. et. l. irritum. Et similiter contra fideicommissum vniuersalem. ff. aꝺ trebel. ꝺe bitorī. ⁊ no. eo. ti. ita tamen. §. si ex trebel. in glo. j. Hoꝺie non cōfecto inuentario iꝺem quod olim in credito ribus quibus olim tenebatur insoliduz. In legatarijs ꝓpo ⁊ fideicōmissarijs ꝓticularibus que possunt trāscē ꝺere vires hereditarias in facto: licꝫ nō in iure. ff. ꝺe le. j. l. siquis testamēto. §. fi. Aliuꝺ olim: aliuꝺ hoꝺie: quo niam olim poterat ꝺeducere: hoꝺie nō confecto inuen tario: nō tamē equiparētur creditorībus hoꝺie vt eis insolidum teneatur. vnde est in eis eaꝺez ratio que in creditorībus. Sed in fideicōmissario vniuersali ꝺico esse iꝺem hoꝺie qꝺ̄ olim: vt aꝺuersus eum possint ista ꝺeduci. quia tale fideicōmissuz non fit nisi ꝺe propia hereditate vel eius quota. Et sic non potest trāscēꝺe re vires hereditarias sicut possunt transcēꝺere legata

particularia vnde etiã hodie nõ ꝓfecto inuentario nõ
potest heres teneri fideicõmissario vniuersali vltra id
qd̃ reperitur in hereditate licet singularib⁹ legatarijs
possit cum legata ꝓsistunt in maiori quãtitate q̃z pos-
sit redigi ex venditiõe rerũ corporaliũ hereditaria-
rũ. Cessat ḡ in vniuersali fideicõmissario illa ratio nõ
detrahẽdi predicta que adest in ꝑticularib⁹ legatis. ſ.
ne qd̃ ꝑ vnã manũ detrahit ꝑ aliã remittat qi nõ põt
hoc ꝓtingere in fideicõmissario vniuersali cui nõ põt
in plus teneri heres q̃z in bonis hereditarijs sic⁊ in illis
nõ dicitur esse nisi illud qd̃ supest ere alieno et funeris
impensa deductis l. pap. §. quoniam aũt quarta. ff. de
inoffi. testa. Nec talis deductio dicit fieri de ipsa here
ditate que est ius cum fiat de corporib⁹ que nõ possũt
ex iure deduci. ff. ad trebell. l. cogi. §. inde queritꝰ. Sed
dicit fieri de hereditarijs seu reb⁹ que nõ sunt hereditas. l. hereditas. ff. de peti. here. ideo nõ videt diminue-
re fideicom. quod principaliter ꝓsistit in ipsa heredita
te licet in ꝓsequentiam veniant ille res. Et ꝓpter ista
als dixi ꝓsulendo et dico q ꝓpter nõ confectionẽ in-
uentarij nõ ꝑdat heres ius deducendi legitimam debi
tam iure nature. Nec etiam verũ debitũ in quo defun
ctus sibi tenebat vel alteri cui ipse heres successit ꝓut
est in casu nostro. Nec expensas factas ꝑ eum in funẽ
que deduci solent vt es alienũ defuncti. vt in dicto. §.
quarta. et in. l. j. §. fi. ff. ad. l. fal. Nec aliq̃d aliud quod
ipse impendisset ꝑ soluẽdo creditorib⁹ hereditarijs et
legatarijs q̃m ista sunt onera ꝓtinẽtia ad fideicom. si
restitutio fideicommissi preueniret solutionem eorũ
l. fi. C. ad trebel. et. ff. e. l. q̃. cccc. ⁊. l. marcellus. Et vtro
biq̃z not. et in. l. is qui. et in. l. j. §. fi. in glo. vnde sicut si
fideicõmissarius fuisset directo institutus alius soluẽs
predicta posset ab eo repetere ꝑ actõem neg. gest. C. d̃
peti. here. l. fi. Ita si solum fuit institutus et illi de resti
tuendo grauatus põt aduersus eũ deducere sicut ⁊ q̃-
libet bonefidei possessor aduersus verum heredem. l. si
quid possessor. §. sed et ipi. ff. de peti. here. sicut ⁊ pote
rat olim de iure digestorꝝ cum ꝓpter non ꝓfectionem
inuentarij non in plus teneatur heres fideicõ. hodie
q̃z olim videlicet aliquid dare de suo vltra vires here-
ditarias. Sed solum id quod in hereditate repitur. ff.
ad trebel. l. in fideicõ. §. quotiens. Et nõ dicit reperi-
ri nisi id qd̃ sup est deductis ꝑdictis et illud tm̃ in effe-
ctu censet eẽ in fideicõ. e. ti. l. q̃ quadringẽta. versic. et
qd̃ heres: vbi casus non sic possunt ista deduci aduer-
sus legatarios singulares hodie quorũ legata possunt
transcẽdere vires hereditarias si ꝓsistũt in quãtitati-
bus vel corporib⁹ nõ hereditarijs cũ teneat illa cõple-
re et in solidũ soluere hodie licet olim nõ sic. Et istam
ꝓclusionem puto verissimã. Et semel vidi quoddã ꝓsi
lium do. rapha. fulgo. idem tenentis. Ex quib⁹ rema-
net responsum ad omnia quesita excepto vltimo. quia
ista filia fuit post suaꝝ mortem grauata onere fideicõ.
vniuersalis videlicet de dimidia omniũ bonorꝝ suorũ
dãda pauperib⁹. Et de altera dimidia dãda filijs ipi-
us filie licet non sub nomine hereditatis sed bonorum
l. nam quod. §. fi. cum. l. sequen. ff. ad trebel. et ꝑ bart.
in. l. si quis seruum. §. fi. ff. de leg. ij. ver. sed quero q̃d si
testatorꝰ instituit me ibi idem si rogatus sum restitue-
re medietatem bonorum vni medietatẽ alteri ꝛc. Et
sic poterat omnia predicta deducere q̃m si pauper et
eius filij fuissent heredes directo instituti: posset dicta
filia predicta omnia cõsequi ab eis ꝑ viam agendi fo-
rtius nunc ꝑ viam retinendi. arg. l. j. §. qd̃ ait de supfici.
iuncta. l. sequens questio. de leg. ij. in ratõne sui ibi q̃a
ea habitura eẽt ꝛc. Cõfectio nanq̃z inuentarij potius
incumbit fideicõmissario vniuersali: si nõ vult vltra vi
res hereditatis teneri cũ ad ipm̃ sint omnia onera he-
reditaria deuentura q̃z ad heredem a quo sunt affutu
ra. l. j. §. j. ff. ad trebel. iunctis his que no. ꝑ bar. in. l. in
tõne. §. quod vulgo. ad. l. falci. Ideo obmissio nõ no-
cet heredi nõ solũ in predictis in quib⁹ certat heres de
damno vitando. Sed nec in detractõne trebellianice
in qua certat de lucro ꝑm cõem sententiã doct. de qua
ꝑ bar. in. l. marcellus. ff. ad trebel. Et Jo. an. in addit.
speculi. de instru. edi. §. fi. licet bal. ꝓtra. in aut. sed cũ te
stator. Circa vltimũ quesitũ duplex occurrit inspe-
ctio. Prima est cũ dicta filia instituta ⁊ de restituen-
do grauata post eius mortẽ adhuc viuat et sic nõ ẽ lo-
cus restitutioni fiende quo tpe. ſ. cum restituit solet fi
eri deductio vtrũ ipsa possit nunc ꝓtra oẽs adire iu-
dicem et petere de dictis bonis quãtũ sufficiat ad om-
nia predicta sibi ꝓsignari: vt sic d̃ illo possit testari ⁊ fa
cere velle suum. Breuiter bal. determinat q̃ sic in. l. in
bemus. C. ad trebel. et de pac. l. debitori. dicens: q̃ de-
bebat fieri citato fideicõmissario. Et sic i casu nostro
citata filia huius filie ⁊ requisito episcopo vel eius vi-
cario tanq̃z patre pauperũ. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ eti
am executorib⁹ testamenti. Sedo videndũ est quis
erit iudex ꝓpetens respondeo ptãs pad. q̃tum ad fili
am huius filie que sue subest iurisditioni. Sz etiã idẽ
videt q̃z tũ ad paupes q̃ sunt etiã layci licz quo ad eos
etiã eps sit ⁊ esse possit iudex ꝓut determinat bar. i ſ.
in. l. iij. ff. de alimẽ. et ciba. lega. versi. quero corã quib⁹
vt. l. cũ senatus. de reb. dub. et. l. semꝑ. §. quibusdam.
de iure immun. et glo. in cle. j. de relig. do. ⁊ bal. in aut.
hoc ius porrectũ. C. de sacrosanc. ecc. in ver. sedo que-
ro. Et in. l. si q̃s ad declinandam. in versi. x. q̃r. de epi.
et cle. et. l. illud de sacrosanc. eccl. Potuisset etiã totũ
expediri corã vicario episcopi de commissione domi
ni potestatis per notata per eundem barto. in dicta. l.
iij. versi. quomodo quid si heredes de alimen. et ciba.
lega. quia ista videtur causa delegabilis maxime con-
sensu ptium. Laus deo.

Consiliũ. CCXII.

Inuentariũ an proficiat in legatis hereditarijs ad
pias causas. Item quid si in inuẽtario sint descripta
bona mobilia sed etiam valor non sit descriptꝰ nec eti
am bona extant quid sit fiendum. Si legatarij asserit
vnam extimationẽ heres ꝛo affirmat aliam. Et q̃d
si heres soluerit quedã legata integra vbi preiudicas
uerit sibi vtrum non obstante inuentario teneat solu
uere etiam alijs legatarijs integra legata.

In christi noie Amen.

Supradicta omnia quesita reducuntur ad q̃
tuor puncta principalia. Primũ est vtrum confectio
inuentarij prosit in legatis ad pias causas vt heres nõ
teneatur ad ea vltra vires hereditarias. Et dubiũ fa-
cit quia talia legata sunt priuilegiata. Et non patian-
tur diminutionem falcidie. C. ad. l. falci. auten. simili
ter. de episco. et cleri. l. si quis ad declinandaz. §. penul.
Sic nec aliam diminutionem videbantur debere pa-
ti. ar. ff. de religi. l. sunt pone. Sed contrarium est ve
rius quoniam lex finalis. §. ⁊ si prefatam. C. de iure de
libe. generalis est et generaliter loquitur ergo ꝛc. l. ſ.
§. generaliter. ff. de le. prestan. Nam aliud est heredes
non sentire lucrum de talibus legatis vt dicta aut. sic
militer quod ideo permittit: qz sufficere debz sibi me
ritum apud deum in auten. de here. et falci. §. si ꝛo. et
quod no. Bar. in. l. nemo potest. ff. de lega. j. in prima
colum. Aliud est quod sentiat damnum. Et teneatur
soluere de suo si bona non sufficiunt quod minime ad
mittẽdũ ẽ ꝓpter talia legata ar. no. ff. de inof. te. l. pap.
§. ij. in glo. j. nã etiã ille q̃ nõ ꝓfecit inuẽtariũ nõ tene-
tur in foro ꝓscie creditoribus vl legatarijs vltra vires

hereditatis q; lex diuina nõ assumit hereditatẽ eo mo-
do quo lex humana vt no.bar.ff.de acqui.here.sup ru
bꝛica. Sed omnis fauoꝛ quẽ lex humana dat talib; le-
gatis ꝓcedit respectu ꝛ ꝓtemplatione legis diuine igi
tur fortius ille qui ꝓfecit inuentariũ teneri nõ debet vl
tra vires hereditarias ꝓ talib; relictis ꝓterea etiam iu-
reditarias posito ꝙ inuentariũ non fecisset q; nec erat
inuenta iure illo dicta cõfectio. C.de lega.l.si vniuerse
ff.ad trebel.l.j.§.fi.nec etiaz iur.C.ꝛ iustiniani patieba
tur aliud dãnuz non ꝓficiens nisi quia ꝑdebat falcidi
am vt dicta.l.fi.§.si vꝛo postꝙ.ꝛ.§.si quis añt temera
rio.Sed hodie ꝑ auẽ.de here.ꝛ falci.§.si vꝛo statutũ
est quod teneat insolidũ ad legata in penaz contẽnen
tis legi consiliũ. Sed ille qui cõfecit inuentariũ nõ cõ-
tempsit ergo nec penã pati debet.ar.C.de penis.l.san-
ctimus. Concludo ergo confectionẽ inuentarij ꝑdesse
in dictis legatis. Secundũ est posito ꝙ ꝓsit vtruz
credat heredib; dicentib; non fuisse alia bona in here
ditate ꝙꝫ descripta in dicto inuẽtario vt sic asserentib;
plura fuisse incũbat onus ꝓbandi. An vꝛo dictis be-
redibus incũbat dictum onus ꝓbandi ꝙ nõ fiunt plu
ra ꝑ alium modum ꝙꝫ ostensionẽ dicti inuentarij. Ad
qõ breuiter dicendũ intentionẽ dictoꝛum heredũ asse
rẽ.plura bona nõ fuisse fundataz esse de iur.boc ipo ꝙ
inuentariũ producunt nisi ꝑ alteram ꝑtem ꝓbet cõ
trariam.C.de iur.delibe.l.fi.§.licentia danda.ff.de ꝓ-
ba.l.cuz de lege.ꝛ ibi no.per glo.ꝛ qõ no.bar.ff.sol.ma
tri.l.si constante in prima.q.principali ar.primo ꝛ hoc
est clarum ꝛ indubitatũ scom omnes. Tercium dubi
um est cum bona descripta in dicto inuentario que vt
plurimum sunt mobilia nõ extent nec apparere potest
qntũ valuerint si dicti heredes dicunt nõ valuisse tãtũ
ꝙ sufficeret. Legatarij vꝛo dicant oppositũ quid fa-
ciendum sit cum non possit apparere qntũ valuerint si
dicti heredes dicunt nõ valuisse tãtũ ꝙ sufficeret. Le-
gatarij vꝛo dicant oppositum quid faciendum sit cuz
non possit apparere qntũ valuerint. Et videt deferẽ-
dum iuramentũ in litem legatarijs ꝓpter difficulta-
tem ꝓbationis ꝛ dolum hereduz in quo ꝑsumunt cuz
res apud eos semel fuerint nisi ꝓbent deperditas etiaz
sine ipsoꝝ culpa.C.de pigno.act.si creditoꝛ in fi.Et
l.si quis ex argentarijs.§.fi.ꝛ qõ ibi per bar.ff.de eden.
igitur deferendũ est iuramentum in litem qõ est verita
tis.ff.de in litem iur.l.in actionib; in fi.cum.l.se.ꝛ.l.nũ-
mis.e.ti.ꝛ ibi no.C.vnde vi.l.si quando extra qõ me.
can.c.fi.Et quod ibi per Jnno.Sed contrariũ est de
rius duplici ratione. Prima quia ꝓdicta ꝓcederent
in primis heredib; ad quoꝝ manus puenerunt sed
in heredib; eoꝝ de quib; loquitur in ꝑsenti non q;
in dolo nõ sunt si non ꝓbent ad eoꝝ manus pue-
nisse vt patet ex notatis per bar.in dicta.l.si quis ex ar
gentarijs.§.fi.Et ex dolo defunctoꝝ nõ debet con-
tra eos heredes eoꝝ in litem iurari vt.l.penul.C.de
in litem iurã. Et per bar.in dicta.l.in actionib;. Se-
cunda ratio quia cum dicti heredes ostendant vt mi-
bi asseritur executionẽ plurium legatoꝝ ascenden-
tium ad summã plurium milium florenoꝝ ꝑsumen
dum est ꝙ illa bona vendiderint ꝛ in executionẽ predi
ctam cõuerterint.ar.C. de ali.pu.pstan.l.ij. Et qõ ibi
no.per bar. Et per eũdem in.l.cum seruus.ff. de verb.
obli. Et sic carere omni dolo vt dicta.l.fi.§. Et si pre-
fatam.C.de iur.delibe.in fi.ibi nec eos qui ab eo cõpa-
rierint ꝛc. Et sic etiam si essent primi heredes non vi-
detur ꝙ contra eos posset iurari. Debent ergo dicti le
gatarij asserentes plus valuisse dicta bona hoc ꝓbare
aliter ꝙꝫ per iuramentũ.C.de sen. que pro eo.l.vnica ꝛ
ibi plene per cy.ꝛ bar.in vltima questione. Quartuz
dubium est cum dicti heredes soluerint quedam lega
ta quib;sdã vtrum sibi ꝓiudicauerint vt teneant sim-
liter alijs soluere vel saltem quatenus soluerũt plus qꝫ
debuerũt quasi fuerint in culpa eo quia si bona nõ suf-
ficiebant debebat cuilibet solui ꝑ rata sicut cuilibet ꝑ
rata fiebat diminutio. Circa primum videt ꝙ tenea
tur omnib; insolidũ soluere ex quo quibusdã soluerit
insolidum.C.ad.l.falci.auẽ.sed cum testoꝝ.Sed certe
ibi loquitur quãdo legata resecant per falcidiam que
resecatio fit qꝫtum ad ciuilem obligationẽ non qꝫtum
ad naturalem cũ saltem naturaliter debeant integrali-
ter ſm opi.glo. vt no.in.l. cum quis.C.de iur. et facti.
igno. vnde heres soluẽs integraliter nõ videtur plus
debito soluere sed plus fidem implere.C.ad.l.falci.l.j.
merito de facili sibi ꝓiudicat in alijs soluendo quedam
vt dicta auẽ.sed cum testoꝝ. Nos vꝛo loquimur in le-
gatis que resecant ꝓpter defectuz facultatũ testoꝝis
que resecatio fit ipo iure etiam qꝫtum ad naturalẽ obli
gationez vt.l.si vniuerse.C.de lega.vnde cum sint om
ni iure indebita quaten' excedunt vires ꝓmi ordi dico
ꝙ soluendo quibusdaz nõ ꝓiudicant sibi quo ad alios
ar.ff.de le.ij.lucius testoꝝis.C.de excu.tu.l.voluntarie
de ope.liberto.l. operꝛ.nõ impositis.C.ne vx.ꝓ mari.
quia ipo iure nulla est ꝓmissio.ff.de iur.do.l.si genera-
lis. Et.C.si aduer.do.l.j.per glo.ꝛ cy. Qtum vꝛo ad
secundum dicendũ est simpliciter ꝙ licet dicti heredes
soluerint quibusdã insolidũ non possunt alij legatarij
hoc eis iputare nec ꝑmittere eos molestare dictos be-
redes qui ꝓpter ꝓfectionẽ inuentarij ꝛ ꝓpter bonã
fidem excusati sunt si primis venientib; satisfecerũt vt
dicta.l.fi.§. et si ꝓfatam.C.de iur.delibe. Et ibi no.in
glo.sup verbo satisfaciant que incipit si puta ꝛc. secus
si mala fide vt ibi no. Sed hec non ꝑsumit nisi probet
ff.de ꝓba.l.quotiens.§.qui dolo. Videt tamen ꝙ eis
ꝓcedenda sit conditio indebiti ab heredib; quatenus
illi plus receperunt qꝫ deberent. Et posito ꝙ nõ cede-
retur dicti legatarij habeant eam vtilem sine cessione
ꝓtra illos quib; solutũ est quatenus vltra debituz fuit
solutuz vt.e.l.fi.§.licentia el.j.ꝛ el.ij.ꝛ.iij.ꝛ.l.dñs.ff.de
condi.indebi.ipi vꝛo heredes tuti sunt. Laus deo.

Consiliũ.CCXIII.

Si heres simpliciter adeat hereditatem vel faciat
actum per quẽ inducat tacita aditio vtrũ videatur re
nũciasse beneficio inuentarij:si de ipo inuentario non
fuerit ꝓtestatus.

In christi nomie Amẽ

Passus de quo queritꝫ tangitꝫ per dominũ an-
gelum in.l.j.in.§.hec stipulatio.ff.cui plus qꝫ per.l.fal.
vbi ipe ponit materiam inuentarij circa finem vbi vti
tur his verbis formaliter. Caueãt añt omnes heredes
qui volunt gaudere beneficio inuentarij cũ adeunt vl
se imiscent vt semp asserant se velle inuentariũ ꝓficere
ꝛ eius beneficio gaudere alʒ tanqꝫ certi d hereditarijs
viribus viderent hereditatem agnouisse nec conficiẽ-
do postea inuentariũ quicqꝫ eis ꝓficeret.vt dicta.l.fi.
§.cum igitꝫ ibi nullo indiget inuentario quod exponit
riczar.s.ꝙ sibi ꝓsit. Sit ergo cautus aduocatus agen-
tis ꝓtra heredem qui obijcit de inuentario iam cõfecto
vel ꝓficiendo dum asserit supesse de tempoꝛe vt repli-
cet ꝙ nec ꝓficere potest nec iam ꝓfectũ euz iuuat eo ꝙ
ante ipm inchoatũ vel vt certus de hereditarijs viribꝫ
hereditatẽ agnouit vel ei se imiscuit vel ꝑ herede se in
gessit pure ꝛ simpliciter nulla ptestatõe ꝑmissa ꝙ vel-
let ꝓficere inuẽtariũ. Et ad hoc ꝓbandũ articulũ ꝙ di
ctus heres fecit tales ꝛ tales actꝰ inducẽtes i dubio adi
tionẽ d quib; in.l.gerit de acq̃.here. Unde ꝑ eos intel
ligitꝫ ꝑ herede gessisse simplr ꝛ sic nõ potest hodie fa-

cere inuentariū tene menti hec sunt verba sua. Nec reperio per aliquem scribentē ante angelum passum istū ita specifice fuisse tractatū. Nec ipe allegat ad hoc auctoritatem alicuius doctoris nec tex. aliquem nisi illum qui est in. §. cum igitur. Reperio tamen spe. idem sensisse in ti. de instru. edi. §. fi. in penul. colū. circa finez vbi dicit inter alia que requirunt vt inuentariū prosit requiri q adeat hereditatē dubitatiue nō secure vt supra in versi. ad hec aūt dixerat q si recta via adijt pro certo volēs esse heres nullo indiget inuentario et q ex confectione illius nullum consequit̄ ꝓmodum nisi forte quo ad beneficium legis falcidie ꝛc. z sic etiam ibi satis innuit idem quod supra dixi. Dic etiam audio fuisse ꝓsultum florentie per plures antiquos doctores iaz mortuos quorū tamen consilia nō vidi in quodaz pūcto mihi inde transmisso sup hoc vt allegabat̄ per aduocatū. Sed dñs bar. de saliceto in dicta. l. fi. §. sin autem dubius in. iij. colū. vtit̄ his verbis. iuxta hoc quero de quo vidi dubitari an si simpliciter quis adeat hereditatem sine ꝓtestatione de inuentario ꝓficiendo et eius beneficio. An postea infra legitimū tempus faciēdo ei prosit. Et videt̄ q non quia spe certissima dicit̄ adiuisse. Et sic inuentario nō indiget vt. s. e. l. cum igitur. Incōtrarium est veritas q licet ꝓtestatio sit vtilis nō tamen necessaria. Item quia non constat q spe certissima fecerit. Item quia z si constet non ꝓpterea excludit̄ quo minus facere possit. Item ibi loquit̄ quādo reuera ita ē q hereditas est locuples. Hec sunt verba que forte vidit angelus z eius opi. voluit reprobare licet ipsum nō alleget. hoc idem videt̄ sentire bal. in illo. §. cum igitur dum repbendit illam expositionem riczardi qui exponebat z supplebat tex. dum dicit nullo indiget inuentario scz q sibi prosit. Et sic innuit q quando hereditas est locuples nihil prodest inuentarij cōfectio. Nam bal. dicit contrarium q imo etiam tunc ꝓdest cum multa sint beneficia inuētarij fm bal. Ecce ergo q bal. vult vt etiam si spe certissima adeat sciens hereditatem esse locupletem nō perdit beneficium inuentarij. imo potest facere ipsum vt consequantur alia beneficia licet q̄tum ad hoc q de suo non habeat soluere creditoribus non indigeat eo quia z sine ipso non solueret de suo postq̄ hereditas est locuples. mihi autem videt̄ distinguendū in hoc dubio pro cōcordia harum opinionū salua tamen correctione melius sentientis q aut ex verbis ipsius adeuntis apparet q spe certissima adiuit: vt quia in instrō aditionis continetur qualiter talis sentiens talem hereditatē sibi delatam z eam esse vtilem z lucrosam potius q̄ dānosaz eam adiuit ꝛc. put dici consueuit in talib⁹ instris aditionis sicut in instris repudiationis dicit̄ ecōuerso scz sciens ipsam esse dānosam ꝛc. Et tunc procedit prima opi. per illum. §. cum igit̄ in fi. qui bene facit duz dicit cum omnib⁹ creditoribus supposit̄us est ꝛc. Videt̄ enim renunciasse beneficio inuētarij per appositōnez dictorum verborum put dicebant illi doctores consulētes vt audio vnde nec incontinenti postea q̄ ad extraneos actus diuertisset conficere quia remittentibus iura sua ꝛc. ff. de edili. edic. l. querit̄. §. si venditor. Non nego tamen quin etiam tunc si dixisset se velle facere inuentarium possit facere vt consequat̄ beneficia plura de quib⁹ in dicta. l. fi. Et ita intelligo dictum bal. Debet tamen per ꝓtestationem tale beneficium sibi conseruare al's censeret̄ noluisse vti. facit. l. modestinus cū ibi no. ff. de solu. Interdum vero ex verbis adeuntis ñ apparet q spe certissima adiuerit quia in instrumento aditionis non continent̄ illa verba sciens hereditatem esse lucrosam ꝛc. sed simpliciter adiuit. Et tunc q iste actus est indifferens z potuit esse q adiuit spe certissima z etiam q non sed dubitans tamen non fuit protestatus de inuentario quia sciebat ius suum durare cuz lex det facultatem inuentariū conficiendi vsq; ad certum tempus ab adita hereditate incipiendum licet alij dicant aliter vt no. in dicto. §. sin autez dubius ꝓ glo. z doc. ideo ꝛc. l. sicut. §. non videtur. ff. qui. mo. pig. vel ypo. sol. Non puto q videatur tunc per hoc renunciasse beneficio inuentarij: sed ex postfacto apparebit quo animo adiuit quia si infra tempus debitum non confecit inuenta. censetur adiuisse spe certissima z animo renunciendi beneficio inuentarij si vero ipsum fecerit infra tempus debitum tunc apparet de contrario scilicet q adiuit dubitans z cum intentione vtendi beneficio inuentarij. Nam ex sequentib⁹ apparet z depre henditur qualis fuit animus in precedentib⁹. ff. rerum amo. l. si concubinam. §. res amotas ad mace. l. sed inlianus. §. proinde. C. de natu. libe. l. cum quis circa fi. ibi neq; enim verisimile facit. j. q. j. constat. Et qō no. xviij. di. peruenit maxime si incontinenti vel infra modicum spaciuz post aditionem hoc fecit. ar. l. ventri. §. in bonis in fi. ff. de ꝓuil̄. credi. extra de elec. c. officij cū ibi no. in prima glo. Et quod no. per bar. in. l. post contractum de dona. Et multo etiaz fortius in casu nostro puto dictos heredes posse conficere inuentarium tum quia per prius non adiuerant sed fecerant actum per quem inducebatur aditio seu pro herede gestio. s. obligando fructus rerum hereditariarū nam ilto casu cessant verba illius. §. cum igitur: dum dicit si quidem recta via adire maluerit ꝛc. Nam ille qui facit actum cū alio qui non potest geri circa ius z nomen heredis licz gerat pro herede z fingatur adiuisse non tamen dicit adire recta via sed habetur p adeunte per indirectuz. Et in ꝓnām illius actus non. n. mouetur principaliter ad faciendum illum actuz ad istum finem vt efficiatur heres sed mouetur principaliter ad istum finem vt efficiatur heres sed mouetur principaliter ad illum actum expediendū licet in ꝓnām veniat hoc vt efficiatur heres sicut in sy. habetur in. l. j. ff. de aucto. tu. z. l. quod dicimus in fi. prin. e. ti. Et alibi habemus in sy. q verba enunciatiua plus operātur quādo emittunt̄ principaliter propter se q̄ propter alterū iuxta plene no. in. l. ex hac scriptura. ff. de dona. sic dico q plus operat̄ z plus nocet exp̄ssa z directa aditio facta sine protestatione de inuentario quia cum illa fiat animo z ꝓposito deliberato vt fiat heres censet̄ renūciasse beneficio inuentarij q̄ operetur gestio pro herede que resultat ex certis actib⁹ quia illa interdū non fit isto animo nec isto ꝓposito vt quis efficiat̄ heres sed solum vt ille actus expediatur. Et tamen preter ꝓpositum gerentis lex facit ipsuz gerentem heredem quia presumit actum fuisse factum ea intentōne. Nam quādoq; contingit q extra id quod agitur tacita obligatō resultat. l. si is qui. §. fi. ff. como. Non sic ergo conueniens est q talis actus extendatur. Et faciat preiudiciū gerenti sicut si est aditio facta recta via z animo z ꝓposito deliberato. Unde dominus angelus fuit nimis generaliter locutus scilicet tam in adeunte recta via q̄ in gerente se pro herede quia tex. illius. §. cuz igitur in quo se fundat loquitur in adeūte recta via et similiter ratio in non gerente actum ex quo per indirectum resultat aditio. Item etiam in illo qui recta via adijt adhuc loquitur nimis generaliter quia dictum eius solū procedit quando apparet q spe certissima adijt q facit exp̄ssam mentionem q hereditas est soluendo non sic quando hoc non apparet quia nihil dixit q tempore aditionis q hereditas esset soluendo. Et sic pōt intelligi q dubitatiue adiuit z cum intentione conficiēdi inuentarium z gaudendi eius beneficio. Et ita presumitur fecisse: si postea infra tempus debitū. Et mariame infra breue spacium vel incōtinenti hoc faceret per iam dicta tum etiā quia in casu nostro incōtinēti post q̄ gessit illuz actum scz p duos dies post vt dicitur q

reputat' modicũ tempus.l. 7 si post tres.ff. si quis can. recta via adiuit cum ꝓ testatione de inuentario. Naz ex hoc resultat ꝓsumptio q̃ quando fecit illum actum seu celebrauit dictũ contractũ cum executorib⁹ non fe- cit hoc ꝯo ad eundi nec credidit se heredẽ effici al's fru stra postea exꝑsse adiuisset. Item non spe certissima q̃ hereditas esset locuples. Sed potius dubitando quia sic nõ cito verisimiliter mutasset ꝓpositũ ar.l.nã ad ea de condi.7 de. Cõcludo ergo dictos heredes posse ad- iungi ꝑfectione inuentarij. Laus deo.

Consilium.CCXIIII.

Judeus habens potestatẽ post annũ vendendi pi- gnora nõ vendidit sed ꝓseruauit multis annis 7 modo omniũ annoz vsuras petit queritur vtrum possit.

Casus sequentis consilij.

Aloisius i millesimo.cccc.xix.recipit mutuo ab abra bam hebreo ducatos ducẽtos.xxv. ad rationẽ.xvj.ꝓ centenario ad rationẽ.iiij. denarioz ꝓ libra in mẽ se.fm q̃ ꝓuilegiũ ꝓcedit vt mutuare possit vsure tãtũ ascenderent ad rationẽ.xx.ꝓ centenario in ãno vnde hebreus fecit sibi bonum fozum qui de.xvj.ꝓ centena rio ꝓuenit.put i libro dicti hebrei ꝑtinet. Et pignora dedit ꝓ isto mutuo aliq̃ pigꝛa argẽtea i.m.cccc.xxj.fa- cta rõe cũ dicto hebreo et soluta certe pecũie q̃ntitate s.cẽtũ.xxv.q̃ntitas ꝓ sorte. Et vsu. dictoz duoz ãno rũ remãsit debitoz ꝓ sorte i ducatis cẽtũ sexagintaq̃q Et hebreus aliqua ex dictis pignoribus restituit. Alia vero apud dictum hebrẽũ remanserũt. Et postea mul tis ãni ꝑterierũt.s.a.xvj.7 a dicto.m.cccc.xxj. vt ad.m. cccc.xxxvij.quib⁹.xvj.annis nihil ꝓ vsuris dictoz cen tum.lxv.solutũ fuit modo hebreus petit vsuras dicto rum.xvj.annoz que ad rationem.xvj.pro centenario ascendunt ad ducatos quingentos.xxviij. Queritur vtrum eas petere possit attento q̃ de ꝓmissione dicta rum vsurarũ aliter nõ apparet nisi ꝓut reperit scriptũ in libro hebrei scz q̃ aloisius ꝓmisit.xvj.ꝓ centenario Et attento priuilegio dicto abrahã concesso in ea ꝓ te vbi dicit q̃ si quãtitas mutuata sub pignoꝛib⁹ argẽ teis transcenderit sũmã.xxv.lib.quãtacũq̃ fuerit pos- sit recipere ꝓ vsuris ad rationẽ.iiij. denarioz ꝓ libra in mense. Et post annũ debeat obseruare in pignoꝛuz vendicione certa solẽnitas quib⁹ seruatis post annum pignora hebrei. Et in liberã potestatẽ eius transeant ꝛc. Cum igit transiuerit dictus ãnus ĩmo.xvj. vt dixi Aloisius nollet vel heres eius aliquid soluere nec sortẽ nec vsuras. Sed q̃ post dictũ annũ de dictis pignori- bus videat hebreus sibi satisfeciss̃e modo queritur quid iuris. Et certe si pignora que ĩdeo remanserunt fue- runt vendita. Et idem si cepit insolutuz 7 nõ sufficiũt ad vrã sortem centũ.lxvj.quatenus deficit vsq̃ ad il- lam. Et vsuras eius videt q̃ etiam ꝓ istis.xvj.ãn.pe- tere possit qz nõ nocet creditori si pignora nõ sufficiẽ- tia vel ydonea suscepit sed adhuc quantitate in quam pignus non sufficit petere potest.ff. de distra.pigno.l. quod pignoꝛib⁹ si cer.peta.l.creditorem. C.eo si ꝓ mu tua cum sy. Sed de vsuris tocius sortis centũ.lxv.di- ctoꝝm.xvj.annoz est dubium. Si pignora non fue- rint vendita licet hebreus vendere potuerit 7 q̃ hebre us illas petere possit facit nam ex tenoꝛe priuilegij pa- tet q̃ statur libris eoz. In libro autẽ continet q̃ aloisi us ꝓmisit ꝛc. quod debet intelligi per stipulationẽ.l.ti cia.§.idem respondit de ver.ob.7 sic subesse videt vin culum stipulationis sine qua vsure ex contractu stricti iur.non possent peti.l.j.cl.iij.C.de vsuris.l.j.C. de con di.inde.cum sy. Sed 7 si nulla cõuentio vsuraruz in- terc̃nisset vsure consuete 7 concesse peti possent quia ꝓmisse censerentur.l.q̃ si nolit.§. qui assidua de edi. edic.l.si prius in.§.recte de aqua plu.arcẽ. Nec obsta- re videt q̃ post quinquẽniuz a.m.cccc.xx.7 postea nõ fenerandi facultas concessa non est. Nam aliud est de nouo fenerare q̃ post quinquẽniuz nõ licet 7 aliud est fenus mutui facti infra quinquẽnium exigere quod li- cet etiam post quinquẽnium ad hoc.ff. de nego.gest.l. nam 7 seruus.§. si viuo in fi. Priuilegium autem in fi. post dictum quinquẽnium quo durat facultas fenerã di prefigit sex mẽses quib⁹ hebrei necessitant' expecta- re volentes luere pignora. Et inter dictos sex menses illa non possunt vendere vel sibi iure dñij vendicare. Et sic non obstat intentioni hebrei vt post sex menses non possit vsuras petere. Queritur consilium ꝓ par- te dicti aloisij.

In christi nomie Amẽ

Si dicta pignora fuerunt vendita per iudeũ vsq̃ ad quantitatẽ redactam ex venditione fuit extin- cta omnis obligatio sortis cuz in eam ꝓputet' iuxta ea que habentur 7 notant' per cy.in.l.j.7.q.C. de pigno. acti.in quantitate redacta ex venditione fructuũ reruz obligatarum qui sunt obligati sicut res ex quib⁹ perce pti sunt.ff.in quib⁹ causis pignus tacite contrahit'.l.in p̃dicꝭ.C.e.ti.q̃uis. Et per cõsequens vsq̃ ad dictam q̃ntitatẽ desierunt currẽ vsure.C.de vsuris.l.acceptã. vbi p⁹ obligatoz depositoz 7 ꝓsignatoz sortis q̃ habẽt vim solutois.C.de solu.l. in obsignatõe desinũt vsure currere fortius post veram solutionẽ seu ꝓpensationẽ que vim solutionis habet.ff. qui poci.in pig.habe.l.si debitor. Idem videtur dicendũ si non vendidit ex die qua vendere potuit.s.post lapsum anni quoniã ex tũc effecta erant sua virtute ꝓuentõnis predicte. Et sic cũ videantur insolutũ data fuit obligatio sortis extincta 7 cõuersa in ꝑcium 7 ꝓpensationẽ.l. eleganter.ff. de pi gno.acti. Nec ob.si dicatur q̃ istud est verum seruata solẽnitate certa que hic nõ fuit seruata quia illa solẽni tas requirit' in fauorem debitoris. Sed si expedit debi tori q̃ etiam ea nõ seruata dicta pignora intelligatur fuisse indei ex die quo potuit vendere ne de cetero cur rant vsure non est curandũ q̃ non fuerit seruata sicut in sy.no.in.l.eleganter.ff. de dolo quando dolus dedit causam cõtractui bonefidei quia cõtractus est nullus in fauorem dolum passi vt possit reuocare si vult sed si non vult valet.benefacit.l.ij.ff. de lege ꝓmis. de indiem adiecti.l.sabinus de pigno.acti.l.q̃uis in prin.in ratio ne sui. Et si dicatur ĩmo lex illa q̃uis facit in contra- rium qz vult q̃ licet fuerit actum q̃ creditor possit ven dere pignus tamen si nõ vult vendere non tenet'. Re- spondet' q̃ hic dicit' aliter scz q̃ pignora sint ꝑius iu dei lapso anno 7 seruata solẽnitate certa de qua solẽni tate si nihil dixisset lapso ãno. Statim fuissent effecta sua qz semel sic voluit 7 sicut debitor postea nõ audire tur inuito iudeo si vellet pignora sibi restitui ita nec e conuerso deberet audiri iudeus inuito debitore si dice ret nolo q̃ fuerit effecta mea nec q̃ obligatõ sortis fue rit extincta sed volo tibi restituere et q̃ mihi restituas sortẽ 7 vsuras que interim cucurrint 7 hoc p.l.iij.q̃ in- cipit ꝑterea in fi.ff.mandati. Et p rationẽ quia nõ de bet quis audiri postulãs id cui⁹ contrariũ nõ est postu laturus. C. de solu.l.plt.ff. de peti.heredi. si 7 rem 7 p̃ci um. Et sic iudeus nõ posset post lapsum anni renũcia re dicto pacto licet videat' fuisse apositũ sui fauore si erat casus quo posset ꝓcernere fauorem debitoris, put est in casu nostro inuito debitore. ar.ff. de pac.l. si cum fundum. Sed posito q̃ posset vendere bene posset re nunciare quandocũq̃ quia fauore creditoris dũtaxat censetur fuisse appositum cum requirat' factum ipsius creditoris ĩ vendẽdo qđ impẽdere nõ tenet' si nõ vult

Nam ꝛ si nondum vendidit ꝺebitor offerendo sortem posset petere sibi restitui. Solēnitas autem que ex forma pactorum colligitur solius ꝺebitoris fauorem respicit cui potest renūciare vt ꝛ si sua interest ꝙ intelligantur pignora facta iudei etiā ea non seruata effecta sua sunt: ne qꝺ eius fauore ꝛc. vt in iuribꝫ vulgaribꝫ. C. ꝺe rei vx. act. §. accidit in fi. ff. loca. l. ea lege in prin. Et si dicatur etiam hic fuit conuentum ꝙ iudeus post certum tempus posset vendere. Et sic sumus in terminis legis p̄dicte q̄uis. Respondeꝯ ꝙ illud fuit dictum in p̄nām dn̄ꝫ quesiti ꝺe quo prius dictū fuerat qꝺ quidē foret etiam si dictū non fuisset: cum dn̄s effectus facere posset ꝺe re quicqd vult. ff. ꝺe pac. l. penul. Et sic est perinde ac si non fuisset exp̄sse dictum cum exp̄ssio eoꝝ que tacite insunt nihil operetur. C. ꝺe fideius. l. non recte. ff. ꝺe le. j. l. iij. In. l. vlto q̄uis ꝺe pigno. act. non fuit actum ꝙ dnius pigno. acquirent creditori sed solum ꝙ posset post certum tempus vendere si pecunia non fuerit soluta quo casu subintelligit conditio scꝫ si voluerit non aliter quia sui tātū fauore censet tale pactum appositum vt ibi patet qꝺ etiam signat verbum possit quod affirmatiue ꝓlatum in disputationibꝫ inter viuos non importat necessitatē. ff. ꝺe offi. p̄si. l. sepe ꝺe iudi. vlto quicqd ꝛ no. per bar. in. l. gallus in prin. ff. ꝺe libe. ꝛ postu. Sed pactū ꝙ transacto certo tempore pignora sint creditoris nō continet dictū verbum possit ꝛ sic est p̄sciſum nec subintelligit dicta conditio si voluerit cum non expectet aliud factum suuꝫ sicut expectatur impotētia vendendi. Et constat ip̄m iudeuꝫ semel hoc voluisse tempore ꝙuentionis. Et sic vlterior voluntas non expectat ar. ff. ꝺe aqua plu. ar. l. in diem cum ibi no. ℣ Prefatum ergo pactum censet factuꝫ gratia vtriusqꝫ. s. iudei si pign⁹ plus valet q̄s sors ꝛ vsure ꝛ gratia ꝺebitoris si minus valet quia tunc p̄sumitur ip̄m non ꝺebere pignus luere. l. qui habebat. ff. ꝺe le. iij. ꝛ ibi no. Et sic habere ipsum pro ꝺerelicto apud creditorem. Et interest sua ꝙ cedat insolutum ne vlterius currant vsure: vnde in p̄iudicium eius iudeus nō potest huic pacto renūciare sicut nec econuerso vt dictum est. Nunc est videndum ꝺe eo qꝺ est vltra precium redactum ex venditione pignorum. Ponamus em̄ ꝙ pignora valebant centum. xxv. tempore facti saldi. Et ꝙ tātū fuit redactum ex eis sed ꝺebitum sortis ascendebat post factum saldum ad centum. lxv. vt dicitur ꝺe quibꝫ ꝺeductis, c. xx. remanserunt. xl. pro sorte que a. xvj. annis citra nō fuerunt soluta nec petita vtꝫ possint nunc peti cum vsuris currentibus a dicto tempore citra. Et q̄tum ad sortem scꝫ dicta. xl. videt clarum ꝙ iudeus possit ea petere per certi conditionem ex mutuo quia sibi non p̄eiudicauit retinendo pignora minoris valoris tempore saldi ꝛ restituēdo reliqua pignora sic si ab ip̄o principio sic accepisset. ff. si cer. pe. l. creditor qui non ydoneum cum concor. ℣ De vsuris vero est magis dubium quia p̄ illis nulla cōpetit actio et cū nulla fuerat orta obligatio ciuilis vel naturalis omnium iure tam diuino q̄s humano tam canonico q̄s ciuili. ff. ꝺe condi. indebi. si non sortem in prin. iunctis his que notantur per glosas ꝛ doc. in. l. j. C. ꝺe sūma trini. Et in auc̄. ad hec. C. ꝺe vsuris. Nec dicta cōuentio facta cum cōmunitate que habet vim legis vel statuti. ff. ꝺe publicanis. l. cesar. C. ꝺe dona. inter vi. l. donationes potuit hoc inducere sicut si per viā statuti fuisset hoc factum quia nō valeret imo facientes essent excōmunicati vt in cle. j. ꝺe vsuris licet pignora possent retineri virtute dicte cōuentionis que facilius potuit inducere retentionem ꝛ exceptionem q̄s concedere actionem ar. ff. ꝺe pac. l. iur. gen. §. igitur nuda ꝛ. l. rescripta. §. fi. iuncta. l. fi. C. per quas p̄so. no. acqui. Sed in contrarium facit quia ꝑm hoc dicta cōuentio fuisset ludibrio sa ꝛ nullius valoris. Et sic dicti iudei remanerent ꝺecepti ex eis quod nō p̄sumitur voluisse cōmunitas. ar. C. ꝺe pac. l. si quis in cōscribendo circa medium. Si em̄ non potuit facere vt pro vsuris soluendis nasceretur obligatio ꝛ actio. Similiter non potuit facere vt pro eis possent pignora retineri quia si p̄sona ꝺebitoris nō est obligata similiter nec eis res ꝺate pignori sunt obligate cum ypothecaria que est accessoria sine principali non possit a prin. contrahi licet ex postfacto possit remanere. C. ꝺe luicione pigno. l. intelligē. Et quod no. in. l. si heres pecuniam. ff. ad trebel. cum ergo dicta cōuentio ꝺet facultatem dictis iudeis p̄standi ad vsuras tam super pignoribꝫ q̄s super instrumentis sine pignore videtur voluisse concedere tam retentionem pignorum q̄s etiam actionem ar. ff. ꝺe acqui. re. ꝺo. l. statuas. Et posito ꝙ stricto iure non potuerit hoc facere tamen videtur voluisse ꝙ ꝺe facto seruet ꝛ ꝙ ꝺ hoc non possit in iudicio opponi. Et sic tātū erit q̄ntus esset si ꝺe iure valeret. ff. ꝺe manu. testa. qui habebat i fi. in ter. ꝛ glo. extra ꝺe excep. cuꝫ ecclesiastice ꝛ quod no. glo. ff. si cer. pe. lecta que incipit. infra mensem et bar. C. ꝺe transac. vbi pactum in penul. coll. ꝺe iudi. prope randum in prin. ℣ Parum enim fuisset dictis iudeis posse mutuare ad vsuras si eas per viam agendi nec per viaꝫ excipiendi vel retinendi possent consequi sicut in ſy. dicitur. ff. ꝺe origine iuris. l. ij. §. post originē. Breuiter ꝺici potest ꝙ cum dicta cōuentio preter omnem ꝺispositionem iuris imo contra omnem vt supra diri tolleret propter hominū necessitates ꝛ sic ꝺe facto positus q̄s ꝺe iure sit restringenda vt quāto minus possit ius offendatur. Et sic quaten⁹ imminet necessitas pur. ꝙ aliquid operet ꝛ non sit superflua obseruet ar. ff. ꝺ leg. l. quod contra ꝺe regu. iur. que propter necessitatē ꝺe offi. p̄si. l. senatus ꝺe iudi. Sed et si restituatur. §. sed ꝛ si dies. C. ꝺe inoffi. test. l. si quando in prin. cū multis similibus. ℣ Hoc autem fiet si dicamus ꝙ per viam tm̄ retentionis pignoris possint eas consequi quando ꝺata sunt pignora ꝛ per viaꝫ exceptionis si nō sunt data ꝛ vsure fuerint sponte solute. Et sic non coguntur eas restituere nec pignora nisi eis soluantur: quod tamen ꝺe iure ꝛmuni non est imo possent cōpelli ad restituendum tam vsuras q̄s pignora sine solutione vsurarum. c. post miserabilem extra ꝺe vsuris. Et sic dicta cōuentio non erit iudeis inutilis cum dictis casibꝫ operatur satis. ℣ Potuit autem ꝛmunitas ꝺenegari facere auꝺientiam volentibꝫ iudeos molestare et repetere vsuras solutas vel pignora. Et tollere suis iudicibꝫ iurisditionem vel eius exercitium. iurta no. in auc̄. statuimus C. ꝺe epis. ꝛ cle. per bal. Et iuxta illud meū non tuꝫ tibi ꝺe nego. auxilium vt no. in. l. assiduis. C. qui pocu. in pig. ba. Unde non tolleret sub dictis auxilium quod haberēt aliunde puta in curia ecclesiastica maxime romana si dictos iudeos ibi repirent sed mgr̄atus ipsius comitatus habent iurisditionem ab ipa ꝛmunitate q̄s ꝛmunitas sine iniuria cuiuscūqꝫ potest eis auferre vel exercitiū suspendere vel tollere. Non sit potest cōitas suis mgr̄atibus ꝺare iurisditionē in reddendo iniustis ꝺeis vsuras petentibꝫ cum illaꝫ nō possint habere ꝛ sic nec cōitas pōt eis ꝺare sine iniuria subiectoꝝ etiaꝫ cōsentientiū quia nō possunt in hoc ꝛsentire cum etiaꝫ si velint nō possint se ad vsuras obligare sine iuramēto c. ꝺebitores ꝛ. c. ad nostrā ꝺe iur. iur. Laueant ergo iudei q̄ vel mutuent cum bonis pignoribꝫ vel talibꝫ ꝙs. ꝺe quibꝫ confidant ꝙ sponte soluant nec sperant posse consequi iusticiam sup vsuris soluendis virtute dicte cōuentionis que nec istud cōtinet exp̄sse nec sic ꝺebet interp̄tari vt cōtineat id qꝺ ꝺe iure facere non potuit cōitas ar. l. si pater. ff. que in frau. credi. l. q̄s q̄ veritu nup. l. si quis sub conditione. ff. ꝺe condi. insti. cū ibi no. per bar. ꝺe ope. liber. l. he ꝺemuꝫ ꝛ no. in. c. j. ꝺe consti. li. vj. in nouella super verbo noscuntur ꝺe immuni.

ecle.eos.e.libro. Postq̄ talis q̄uentio nō est eis peni
tus inutilis sed aliquid potest opari qđ sine ea nō pos
sent habere vt supra ostensuz est. Et hoc q̄tū ad vsu
ras. Rtum vero ad sortem que restat soluenda videt
q̄ sicut pignora etiaz si multo plus valeant transacto
tempore sint ipsius indei qđ tamen a iure improbatuz
est. C. de pac. pi. l. fi. ita si minus valeant dānum sit ipi
us. Et sic nō habeat locum illa lex creditor. ff. si cer. pe.
per titulū q̄ quisq̄ iur. z vt contrarioz eadem sit disci
plina. l. z si contra. ff. de vul. z pu.

Consiliū. CCXV.

Judex an possit p̄cise q̄pellere ptes ad litem q̄testā
dum. Et si p̄nūciauerit q̄ lis habeat̄ p̄ q̄testata si re
us noluerit contestari an a tali snīa possit appellari vbi
etiam habetur si in iudicium deducta sit vna causa pu
ta depositi z probatum sit in alia causa an possit sequi
sententia.

Nchristi nomie Amē

In causa: que vertit in curia domini ptātis ci
uitatis castelli inter thomā z antonium fratres z filios
cuiusdā z heredes dñici cuiusdaz mathei de dicta ciui
tate agentes z petentes ex pte vna. Et Johānem an
gelmānis reum ex pte altera sup summa florenorum.
xviij. depositorū per dictum dominicū patrem dicto
rum agentiū penes dictū Johānem z non restitutorū
vt asserit. Sup eo qđ queritur a me paulo de castro vtri
usq̄ iur. doctore: cui dicta causa q̄missa fuit cōsulenda
de q̄sensu partiū per dominū collateralē p̄fati domi
ni ptātis. s. que sint vel esse debeant ptes eius in p̄nun
ciando p̄ dictis actoribz. Et in contēnando dictū Jo
hānem in dicta quātitate. xviij. florenorū petita vna
cum expensis legitime factis. Et hoc ideo q̄ per duos
testes videlicet floridū z nostrū satis p̄bauerunt eorū
intentionē videlicet q̄ dictus Johānes habuit dictaz
quātitatē a dicto dñico. Et p̄ partē aduersam nō est
p̄batū q̄ fuerit restituta nec aliquid aliud p̄ quod de
beat absolui ergo ꝛc. C. de p̄ba. l. sine possidet. Nec
obstant allegata in contrariū. Et primo dum dicit q̄
nō constat dictos agētes factos heredes p̄ris eorū. s. di
ci dominici q̄ cum ex actis appareat q̄ ipi sunt mino
res. xxv. an. Et sic nō potuerūt se imiscere sine q̄sensu
z auctoritate curatoris. l. potuit cū ibi no. C. de iur. de
libe. Et q̄ hoc fecerint nō apparet ex actis vnde videt
q̄ debeāt subcūbere cum nō doceant se esse tales: qua
les se appellant scz heredes dicti dñici tamen tanq̄ be
redes eius agant. ar. C. qui accu. nō pos. l. nō ignorat.
Sz ad hoc respondet q̄ cū ipi agant vt heredes dñi
ci cū q̄sensu z auctoritate curatoris videt ex hoc adire
quia cū iste actus nō possit fieri citra ius z nomen here
dis sicut si essent maiores. xxv. an. agendo p̄ seipos vi
derent adire vel se imiscere. l. p̄ herede et. l. gerit. ff. de
acqui. heredi. cum ibi plene no. ita z nūc agendo cū au
ctoritate z q̄sensu curatoris. Nam qui vult vnū cense
tur velle aliud sine quo illud velle nō potest. l. illud. e. ti.
C. de fideicō. l. q̄nis cū ibi no. per bar. Sed iste cura
tor noluit p̄stare auctem p̄ dictis in agendo hereditа
rio noīe ergo etiā in hoc q̄ efficerent heredes sine quo
agere nō possent vel inutiliter agerēt. Preterea dicta
obiectio tollit clare p̄ responsionē Johānis factaz ad
articulū. xj. dictoz actoz: in quo ponunt se esse here
des p̄ris. Et ipe respondit p̄ verbuz credit sed hoc esse
nō possent nisi cum omni debita solēnitate se imiscuis
sent ergo ꝛc. Item nō obstat aliud qđ in contrariuz
allegat videlicet q̄ hic fuit intētata causa depositi. Et
tamen nō fuit p̄bata nisi p̄ vnum testem scz nostrum.
Nam floridus dixit se ignorare ex qua causa tradidit
Et sic videt q̄ debeant succūbere q̄ quando intenta
tur vna causa debiti si illa non p̄betur posito q̄ p̄ba
retur alia z sic constaret iudici reum esse debitorem ta
men debet eum absoluere q̄ non constat eum esse de
bitorem ex causa in iudiciū deducta z sup qua lis con
testata est z sic noua interpellatōne opus est. l. nō po
test videri. ff. đ iudi. ita patet exp̄sse per no. per Jnno.
in. c. j. de lit. cont. Et no. in addi. spe. ti. de actione seu
petitione. §. sequit videre facit quod no. guil. de cu. in
l. de quib. ff. de legi. in. viij. colū. z. l. habebat. ff. de insti.
in p̄in. Nam respondet q̄ imo dicta causa depositi
est p̄bata scilicet per dictū nostrum vere z per floridū
p̄sumptiue quod tātūdem videlicet in testibus. iuxta
plene no. per bar. in. l. j. ff. si cer. pe. nam p̄m q̄ dicit glo.
prudenter allegata per aduocatū actoruz scz in. l. cuz
quid in fi. magne glo. e. ti. si cer. pe. talis traditio nō p̄
sumitur facta ex causa donationis sed ex causa depositi
vel mutui. Quod aūt istorum potius p̄sumatur bal.
post cy. C. e. ti. l. incendium determinat q̄ depositū qz
vtilius est agenti habere actionem depositi que est bo
nefidei q̄ mutui que est stricti iur. Dicit tamē q̄ istud
depositum habet regularem naturam depositi postq̄
tradita fuit innūerato z sic vt quātitatem quia censet
translatū dominiū. Et data lnia vtendi z actum cense
tur q̄ restituat̄ tātūdem nō aūt eadem corpora nūmo
rum que omnia sunt contra naturā depositi regularis
tamen depositū erit. l. lucius z. l. die sponsaliorum z. l.
publia. §. lucius. ff. depositi. Et hoc etiā voluit aduo
catus actoris licet bal. in dicto loco non alleget. Et ibi
hoc determinat quicquid dicat in dicta. l. cum quid.

Item nō obstat qđ vltimo loco allegat̄ scz q̄ in hac
causa non reperit̄ in actis facta q̄testatio quia Johā
nes respondet libello non aio q̄testandi quo casu q̄te
statio nō fit p̄m doc. Et maxime per bar. in. l. j. C. de lit.
q̄test. Sed ad hoc potest responderi q̄ iudex precepit
vt litem q̄testarent̄ anteq̄ inde discederent. Alis vo
luit q̄ haberet̄ p̄ q̄testata. Et si dicat̄ q̄ iudex nō po
test nolentem q̄testari cōpellere p̄cise ad q̄testandum
sed debet cōtra eum p̄cedere admissionē ex primo de
creto vt no. glo. z bar. post eam in auc̄. qui semel quō
z quando in. z in dicta. l. j. C. de lit. cōtest. Respondet
q̄ posito q̄ illud esset verū qđ tamen nō est qz est con
tra casum in. l. j. §. quid ergo. ff. de ven. inspi. vbi exp̄s
se habet̄ q̄ iudex potest quez p̄cise cogere ad respon
dendū z miror q̄ bar. sequat̄ illam glo. auc̄. qui semel.
Attamen postq̄ iudex dixit alis habere litem p̄ conte
stata talis interlocutoria fecit ius. Et transiuit in rem
iudicatam postq̄ non fuit appellatū z sic habet̄ pinde
ac si contestata esset. Sicut cum p̄nunciat se iudicem
cōpetentem licet nō sit dūmodo iurisditionē aliquam
habeat vt no. Jnno. in. c. super lr̄is de rescrip. sup ver
bo forsitan alis esset in ptāte ptis facere q̄ nunq̄ ferat̄
snīa diffinitiua z eluderet actorem q̄ non est q̄sentiē
dum ar. ff. de iurisdic. om. iu. si idem cū eodē post p̄in.
ibi ne in potestate ꝛc. Quid enim si reus nulla habet
bona in loco in quib possit fieri missio z tamē interest
sua habere snīam per quam declaret̄ debitum vt si po
stea acquirat bona p̄ueniat ad suum certe p̄uidendū
ei est vt possit precise iudex cogere vel p̄nunciare ha
bere p̄o cōtestata sicut p̄nunciat haberi p̄o confesso
denegantē respondere positionib. l. ij. §. quod si actor
C. de iur. calū. z in. c. j. de q̄fess. li. vj. quando est p̄sens.
Et iussus est respondere vt hic fuit p̄ hoc quia quan
do stat p̄ reum quo minus q̄testatio fiat habet̄ lis p̄o
cōtestata quo ad alios effectus scz vt actio p̄petuetur
z fiat transitoria ad heredes. l. eum qui. §. qui iniuria
rum in fi. ff. si quis cauci. Et no. per bar. in. l. j. ff. de p̄
ua. deli. Cōcludo litem haberi p̄ q̄testata in casu isto
postq̄ stetit p̄ reum z ipe presens fuit iussus. Et iudex

ita ꝓnũciauit nam etiam interlocutoria transit in rem iudicatam.c.dilecti in fi.de elec.de accusa.cum dilecti.

Ex quib omnib que satis sufficere puto in hac causa satis iudicio meo clara. Et equa ꝓpter qđ multum me vlterius extendo qz non expedit. Concludo vt in ꝓncipio dixi ꝓ dictis auctorib. Laus deo.

Consiliũ.CCXVI.

Proximus pubertati si iurat sup ꝓtractu an cogatur seruare iuramentũ: sicut pubes. Et si non tenet seruare qua actione repetet rem traditam.

Nchristi noie Amen

Si nõ interesset iuramentũ istius impuberis in hac ꝓmutatione nõ esset dubiũ ꝙ ipse posset venire contra z retractare eam: qz est nulla: licet emphiteotica vel censualis ꝓut est casus.C.de ꝓdijs mino.l.nõ solum in ver.ꝓmutationis iũcta.l.iij.§.si ius habeat pupillus.ff.de rebus eoꝝ quia ꝓdia minoꝝ rustica vel vrbana non possunt alienari: nisi ex necessaria causa eris alieni z cum decreto etiã si subesset alia causa vtilitatis ff.de rebus coꝝ.l.magis puto.§.nõ passim.de transac. l.cũ hi.§. si ꝓtoꝝ als decreti interpositio est nulla vt ibi z dicto.§.si ius versi.ꝓinde z.l.q̃us fortius si nec allegata fuit causa iusta.C.de ꝓdi.curi.l.j.li.x. Et qđ ibi no.bar. Sz hic nec fuit allegata nec ſuberat nec iudex de ipsa inquisiuit sed ex abrupto z sine cause cognitõe decretũ interposuit z sic nulliter dicto.§.si ꝓtoꝝ. Sed iuramentũ prestitũ ab ipõ pupillo cũ esset ꝓximus pubertati qz excesserat annum.xij. Et sic erat doli capax iuxta no.ff.de nouationib.l.j.videt obstare qz dicunt canoniste qz cõpellit ipm seruare cũ non seruãdo delinquat z sic puniẽdus vt in.c.j.de delic.pue.ergo ne incidat in ꝓiurium debet ꝓhiberi a veniendo ꝓtra sicut z pubes ꝓout notauit hosti.in.c. cum ꝓtingat de iur. iur.cum quo videt transire Jo.an.in nouella z archi. in.c.ij.de pac.li.vj. Et videt casus in.c. ex lris lo.ij.de sponsa.cũ glo.vbi impubes cõpellit seruare iuramentum qz erat doli capax ꝓm glo.ibidẽ. Et bar. in auẽ.sacram puberũ videt tenere dictam opi.licet nõ allegat canonistas de quib supra dicens doc.coiter ita tenere Sed certe pe.z cy.tenent ibi ꝓtranũ exꝑsse. Et etiam glo.accur.ibidẽ z in.l.fi.§.fi.ff.de libe.cau.z etiam glo. colũbi in ti.de pace iur.fir.§.sacrã z bar.in dicta auẽ.z in.l.pactũ.C. de colla.post prin. dicens ꝙ licet pupill? ꝓiurando delinquat suũ tamen iuramentũ non habet iudicem defensorẽ quia iuramentũ eius caret iudicio.i. discretione ꝓfecti intellectus. Et ꝓstat iuramentũ debere habere tres coites.s.veritatẽ. iusticiã.z iudiciuz.i. discretionẽ.xxij.q.ij.aĩaduertendũ z no.glo.in.l.ĩpialis.C.de nup. Nec obstat ꝙ erat ꝓximus pubertati qz istud non tãtũ operat q̃ntuz ꝓfecta pubertas qđ patet: qz si esset pubes obligaret ex suo cõtractu efficaciter sz ciuiliter z naturaliter licet si esset lesus haberet restitutionẽ in integruz z tamen si est ꝓximus pubertati non obligaret ꝓpterea efficaciter sed ciuiliter z naturaliter licet si esset lesus haberet restitutionẽ in integrũ Et tamen si est ꝓximus pubertati nõ obligaret ꝓptera efficaciter sz ciuiliter sed naturaliter tãtũ.iuxta ea que plene habent in.l.j.ff.de noua.Sed si cõpelleret seruare iuramentũ censeret in effectu efficaciter obligari. Nec etiam obstat ꝙ ex ꝓiurio punitur qz tex.in c.j.de delic.pue.dicit ꝙ non tãtũ q̃ntuz si esset pubes z vnũ exemplũ est ꝙ ꝓpter iuramentũ non repellit a retractatione alienationũ bonoꝝ suoꝝ factarũ cõtra formam iuris per dictam auẽ. sacraz que figit sedes in puberib z si voluisset idem esse in puberib ꝓximis pubertatib sciuisset hoc dicere.l.j.§.sin autẽ deficientis. C.de cadu.tol. Quod ad alia coget iuramentũ seruare dicta.l.fi.§.fi.cum sua glo.ff.de libe.cau. Nec etiam obstat ꝙ cum tutoris auctẽ poterat efficaciter.i.ciuiliter z naturaliter obligari licet habeat restitutionez sicut adultus quia illud in his in quib potest auctorari. Sed in alienatione bonoꝝ ĩmobilium nõ potest auctorari nisi subsistente causa debiti: imo est eis interdictum vt.l.j.in prin.ff.de rebus eorum. Et sic in effectu videtur concludendũ ꝙ licet q̃tum ad alia possit procedere opi.canonistarũ z quoꝝdam legistaruz de qua supra vid elicet vt iuramentum ꝓstitum ab impubere doli capace sit seruandũ. Et ad obseruantiã eius possit cõpelli q̃ntuz tamen ad hoc vt ꝓpter ipsum repelatur a retractatione alienationũ bonorum suorum factarum contra formam iuris secus per illam auẽ.a contrario sensu et per glo. que in dicta.l.fi.ff. de libe.cau. Et sic reducent ad concordantiã dicte opi. Et seruabitur equitas z vitabit iniquitas quia pupilli de facili inducunt ad iurandũ ideo xx.xxij.q.ij.Quuli. Respondendo igit formaliter ad primũ quesitum dicendũ est ꝙ dicta ꝓmutatio fuit nulla nec fuit iuramento firmata causis z iuribus de quibus supra. Super secundo vero dubio scz que actio cõpetit huic adulto. Respondeo ꝙ sine dubio ꝓpetit sibi rei vendicatio.l.magis puto.§.penul.ff.de reb eoꝝ. Sed quia in ea necesse haberet ꝓbare dnium qđ est difficile iuxta no.in.l.ita vt si fur.ff.ꝓmoda.melius z vtili? est ꝙ implozet iudi.officium petendo declarari dictã ꝓmutationẽ foze nullã z se nõ teneri ad eius obseruantiã narrando factũ z etiam causas nullitatis qua declaratione facta ꝓdẽtur eadem snia ad restitutionẽ illius bonus z offerẽdo restitutionẽ possessionũ quaz practicã ponit spe.in ti.de re.ecc.nõ alie.in prin.in tercia ꝑte speculi. Et ꝙ possit implozari dictũ officium sup dicta declaratõe patet ex no.ꝑ Jnno.in.c.fi.de offi.iudi.z ꝑ bar.in.l.que sub conditione.§.fi.ff.de ꝓdi.insti.z in.l.j.de ferijs. Et ꝙ possit petere vtrũqz in eodẽ libello alterũ sub ꝓditione alterius. Et sic rescindẽs z rescissoꝝ iudiciũ simul cumulari ptz in.l.sine herede.§.int̃posito.ff.de admiſ.tuto. z.l.qđ tpe.C.de resti.mili.ꝑ cy.facit qđ idem no.in.l.j. C.de iudi.z qđ no.glo.in.l.qui de inofficioso.ff.de inoffi.testa. Nec poterit referre questionẽ dñij cũ habeat causaz ab agẽte iuxta no.ꝑ glo.in.l.cũ res.C.de probatione. Et qz nõ fundabit actor intẽtionẽ suaz sup dnio ꝑ sup dicta causa iuxta plene no.i.l.si alienã.ff.solu.ma. ꝑ bar.z dicta.l. ita vt si fur ꝓmo. Sup tercio z vltimo questo dicendũ est ꝙ licet dictus olim pupill? nõ soluerit debitũ canonẽ a tpe ꝓmutatõis facte nõ ꝓpterea incidit res in cõmissuz ad dãnũ ipius tum ex eo qz aduersari? eius ꝓtinue soluit vt dicit in pncto cui? solutio ꝓdest z ꝓfuit huic tunc pupillo.l.lex vectigali ff.de pigno.z ar.in.l.qui fundũ z.l. nam satis cũ legibꝫ pcedentib.ff.quẽadmodũ seruitu.amit. tum qz si ille nõ soluisset iste tamẽ ex quo nõ erat in possessione non tenebat solvere nec sibi nocet nõ soluisse ꝓut determinat guil.de cu.z bal.in.l.solẽnib.C.de rei vẽ.facit qđ no.bar.in.l.sequit.§.si viã in fi.ff.de vsuc. Laus deo.

Consilium.CCXVII.

Juramentum de vsuris soluendis an possit remitti per episcopum.

Nchristi nomie Amẽ

Circa primũ q̃sitũ dubitatio videt in hoc ꝙ sistere ꝙ cuz statutũ sub rubrica q̃ dies sunt iuridici z q̃ feriati velit ꝙ acta z gesta tempore feriato ꝓpt̃ messes

sint ipo iur. nulla videt velle q̄ per ꝯsequens q̄ talib⁹ feriis non possit renũciari sicut nec feriis inductis in re uerentia dei q̄ si posset eis renũciari acta ⁊ gesta cõtra psentem ⁊ sponte litigantẽ ⁊ non opponẽtem exceptio nem non essent nulla sed valerent. ff. de feriis. l. j. §. j. et l. si feriatis de arbi. Et per ꝯsequens p̄dicti dies tanq̄ vtilium quibus cõpromissum durat ex forma statuti. non vtiles non vident cõputandi in numero. xl. dierũ Et sic sententia arbitrorum non videt lata extra ter minum statuti. Sed in contrariũ quia si cena duci po test sine correctione ducẽda est vt dicit glo. ff. de dam. infec. l. dãni. §. si is qui vicinas circa fi. in glo. pl̄t. Sed si hoc esset corrigeret per dictuz statutũ tamen regula generalis que est q̄ quilibet potest renunciare his que pro se introducta sunt. C. de pac. si quis in conscriben do cum ꝯsequens q̄ etiam specialis que colligit ex legibus supra allegatis. Et ideo p̄fatum statutũ quatenus an nullat acta ⁊ gesta temporib⁹ ⁊ diebus feriatis de qui bus supra fuerat locutum videt intelligenduz ꝑm ius ꝯmune videlicet inquãtuz se refert ad feriatos in ho minem dei indistincte. Sed q̄tum ad feriatos propter messem quando ꝓcessum esset contra absentem ⁊ non cõsentientẽ per ea que no. glo. C. que iur. delibe. l. fi. §. in ꝓputatione in fi. glo. magne. Vel q̄ intelligatur eo casu quo non fuerit exp̄sse renũciatum ⁊ vellet corrige re solum specialẽ regulam que colligit ex dicta. l. j. §. j. de feriis. l. q̄ non videat tacite renũciatum sponte liti gando non aũt generalem scz quo minus possit exp̄sse renũciari fortior em̄ debet esse renũciatio expresse que ꝓuenit ex indubitata voluntate q̄ tacita que ꝓuenit ex cõiectura quia in incertis non certis ꝛc. l. cõtinuus. §. cuz ita. ff. de ver. ob. ⁊ pro hoc bene facit. l. iiij. in prin. ff. de manu vin. Nulla em̄ bona ratio possit assignari quare dictũ statutũ voluisset dictis feriis non posse re nunciari saltem expresse. Cum igitur hic fuerit expres se renunciatum feriis sequit q̄ dicti dies erant vtiles. Et sic ꝓputabant in numero. xl. dierũ p̄fixorum a sta tuto ad causas arbitrales terminãdas quod etiã pars aduersa pro qua sententia lata est fuisse videt confes sa rebus ipis ⁊ factis quia dicto tempore feriato ꝓdu xit testes ⁊ aliquos actus iuridicos vt dicit fecit qui fi eri non potuissent: si dies non fuissent iuridici: que cõ fessio tacita resultans ex dictis actis tantũ videtur va lere quanta exp̄ssa. ff. de legi. l. de quibus. C. de instit. et subst. l. rep̄hendẽda. Et sic sequit q̄ in numero dicto rum. xl. dierum vtilium p̄fati dies ꝓputabant. Et per cõsequens dicta sententia lata est extra terminos com promissi. Et sic est nulla tanq̄ lata ab eis quorum po testas erat finita. ff. de arbi. l. ante penul. ⁊ l. labeo ⁊ hec de primo. Circa scõm quesitum dicendum est q̄ cuz in iudicijs equalitas sit seruanda. C. de fruc. ⁊ lit. expẽ. l. fi. ⁊ etiam in arbitris. ff. de arbi. l. si cũ dies. §. penult. ⁊ ibi no. per glo. que allegat plures ꝛcor. in spe. c. ti. §. j versi. circa hoc cuz se. si dicti dies non erant vtiles quo ad ꝓmodum dicti baptiste vt ꝓputent in numero die rum ꝓmissi q̄ pro eo faceret: vt sic sentẽtia sit nul la: postq̄ lata est contra: cum similiter dici deberet nõ fuisse vtiles q̄tum ad ꝓmodum partis aduerse scz vt valeant actus iudiciales gesti per eum dictis diebꝫ fe riatis: quia nõ debent esse validi: cum nõ debeant esse vtiles quo ad vnam partẽ ⁊ inutiles quo ad alteram: quia sic claudicasset iudicium vel arbitrium: quod esse non debet. de excess. cũ inter. Unde posito q̄ dicta sen tentia esset valida mero iure foret tamen iniqua si arbi tri secuti gesta per alteram partẽ dictis diebꝫ tulissent pro ea sententiã. Et sic deberet revocari. C. si ex fal. in ſti. l. penul. extra de re iudi. cum i. ⁊ a. Circa terciũ q̄si tum dico q̄ statutũ non potuit re vera ãnulare vires iuramenti que sibi dantur a iure canonico de cuius fo ro est hodie iuramentuz. iuxta no. in. c. fi. de fo. compe. li. vj. licet bal. videat dicere contrariuz in auc. sacram puberuz. C. si aduer. vendi. ⁊ de op. lib. l. ne pr̄onus be ne tamen posset statutũ auferre iuramento illas vires quas ei dant iura ciuilia propter potestatẽ datam po pulis a iure ciuili condendi sibi leges inter se etiam cõ trarias iuri ꝯmuni. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iur. qđ non facit ius canonicuz. Ideo inferiores non possunt illud ius tollere vt in cle. ne romani de elec. Potuit eti am statutum facere q̄ a sententia arbitrorũ posset ap pellari ⁊ peti reductio ad arbitrium boni viri: non ob stante quacũq̄ ratione vel pacto facto in contrarium quia ista erant de foro statuentium inter subditos. Et ideo in casu nostro valuit appellatio per baptistam in terposita licet interponendo fuerit periurus sicut cuz quis iurat non cõtrahere vel non testari: nam tale iu ramentum non viciat nec reddit nullum talem contra ctum vel testamentuz quia sunt actus extra iudiciales sed reddit iurantem periurum. iuxta no. per Jnno. in c. dilecto de p̄ben. ⁊ per Jo. an. plene in c. pia de exce. li. vj. Appellatio vero videtur potius actus extra iu dicialis qđ patet quia potest fieri die feriato. C. de feriis l. j. Et sic fuit valida q̄tum ad impediendũ ne senten tia transiret in rem iudi. sed ad ꝓsequendũ appellatio nem iudex ipsum non deberet admittere contra ꝓ prium iuramentũ quia non debet iudex esse auctor p iurij: si iuramentum erat validum. Debet ergo petere absolutionem a iuramento si vult ꝓsequi als curre rent sibi tempora appellatõnis ꝓsequende: sicut si pos set ꝓsequi: quia potest facere vt possit vt in regula iur. ⁊ probatur in. c. fi. de elec. Circa quartum ⁊ quintum dubium: si pecijt absolutionem an fuerit sibi concedẽ da. Et an potuerit concedi parte absente non vocata per episcopũ. Notanduz est q̄ si arbitratores fuissent in vero dolo tale iuramentum non ligaret baptistã ad eius obseruantiã quia in generali iuramento talis ca sus non includit: cum de omni generali locutione vo lus intelligatur exclusus ⁊ exceptuatus. l. creditor. §. lu cius. ff. mandati. Et quia etiam si specialiter ⁊ expresse iurasset obseruare laudum etiam si arbitri dolo se lau dauerint non valeret tale iuramentũ tanq̄ contra bo nos mores quia inducerent arbitros ad delinquendũ c. non est obligatorium de re. iur. li. vj. Juncta. l. cõue nire. ff. de pac. dota. ⁊ l. si vnus. §. illud nulla. ff. de pac. Et hoc expresse determinauit Jo. cal. in questione di sputata per eum quam Jo. an. refert in addi. spe. ti. de arbi. §. fi. in addi. que incipit clarius sic formatur dicta clausula ꝛc. Et sic nõ foret necessaria absolutio episco pi postq̄ iuramentum est nullũ licet posset peti ad cau telam. iuxta no. per bal. C. de ope. lib. l. ne pr̄onus iun cto. c. solet ꝺ sen. ex. li. vj. ⁊ qđ no. glo. in. c. ij. de iur. iur. Si vero fuerunt in dolo p̄sumpto qđ esset si mode rate lesissent iuxta no. per bar. in. l. si societatem. §. arbi trorum. ff. pro socio: tunc ex quo specialiter ⁊ expresse talem licentiam dederunt in casu nostro q̄ non cõcur rerentur etiam pro maxima lesione. Non tamen aliter de vero dolo apparet tunc tale iuramentum mero iure ligat iurantem quia potest ipsum seruare sine pacto li cet fuerit interpositum super pacto nullo: quia statu tum istud tale pactum ãnullat cum disponit q̄ eo non obstante possit conqueri: iuramentũ tamen non ãnul lat non q̄ nolit imo exp̄sse vult sed quia nõ potest vt supra ꝓximo articulo dixi q̄m hanc in se tacitam cõdi tionem habet videlicet vt sit semp seruandũ: si potest seruari: sine interitu salute eterne etiam si sit interposi tum super contractu nullo. Nec ipsuz statutum dedit vires iuramento nec etiã ius ciuile a quo statutũ reci pit auctez nisi in casu auc. sacrã puberum: quãdo con tractus esset nullus ex ꝓuilegio minoris etatis vt ibi notat imo ius ciuile regulariter ãnullat iuramẽtũ eo ca su quo ãnullat ꝓtractũ. C. de legi. l. non dubium. Sed

ista vim dat iuramento ius canonicū qđ fundat a iure diuino a quo statutū non habet vires igit non potest statutū predictū auferre vires: quas ipm non dedit nec ius ciuile a quo statutus recipit auctoritatē. l. si arrogator. §. sed an impuberi. ff. de adop. ibi dum dicit hoc nō iudicio eius ad ipm puenit sed ex principali prudentia ꝛc. Stant ergo ista simul q pactū de nō appellando nō valeat ppter statutū. Et tamen valet iuramentum z ligat de iure canonico ex quo iurans pōt ipm seruare sine pacto suo. Sed aduertendum quia non sine pctō ptis aduerse tale iuramentū potest fna ri quia laudū est iniquū. Jdeo pars que aliquid extorquet ex eo peccat iuxta no. per Jnno. in. c. quia pleriqz de immuni. ecc. Jdeo dixit hosti. q dicto casu iudicis officio. scz ecclesia prudendū est qr potest adiri z peti ab eo q absoluat a iuramento quia nō debet esse iniquitatis vinculū vt Jo. an. refert in addi. de qua supra z in c. quinta vallis de iur. iur. sicut videmus in iuramento de soluendis vsuris qđ ligat iurantem qr potest ipsum fuare z soluere sine suo peccato. c. debitores d iur. iur. Sed quia nō sine peccato recipientis pōt peti absolutio. Et est pcedenda etiam altera parte inuita. c. j. z ij. z. c. ad nostrā de iur. iur. Dicut iuramentū metu extortum ligat mero iure. Sed ab eo potest peti absolutio dicta de causa vt in. c. abbas et ibi plene no. quod me. cau. de elec. venerabilē per Jnno. circa finez z p archi. in. c. ij. de pac. li. vj. Dico igitur ad ppositum redeundo q cum hic allegetur dolus arbitroz z iniquitas laudi quia nō solum ledit in maximo sed in toto quia cuz sit questio an venditio sit retractanda vel nō per errorem iuris iudicauerūt eam in totum retractandū cum in nihilum retractanda foret put apparet clare ostensum per alia cōsilia super hoc reddita. Dico q absolutio a dicto iuramento pcedenda fuit z est per dominū episcopū siue ad cautelaz si fuerit verus dolus arbitratorum siue ppie si de illo non apparet quia saltem fuit p̄sumptus qui colligit ex enormissima lesione per quā laudum redditur iniquissimū. Et pro hoc determinatio bar. in. l. si quis p eo de fideius. in quinta specie iuramenti. Sed remanet dubium quid si fuit concessa alteri parte non vocata an valeat respondeo q̄tuz ad habilitandū ipsum baptistam ad iudicium. Et q̄tum ad hoc vt nō incurrat periurū petendo se admitti ad pbandum dolum arbitrorū z iniquitatē laudi nō fuit necessaria partis aduerse citatio quia nō agitur de aliquo p̄iudicio ipius sed solum de excludendo p̄iurium petentis igitur ꝛc. l. recusare in prin. ff. ad trebel. sed talis absolutio non facit quo minus in pbatione postea fienda per eum necessaria sit partis vocatio quia tunc de ipsius p̄iudicio agitur iuxta ea que in similib⁹ habētur in. c. licet eōus de pben. li. vj. facit etiam ad p̄dicta qđ in similib⁹ habemus in bonorū possessione nam ille que ius non faciunt. Et sic p̄iudicium graue non afferunt cōcedant summarie z de plano etiā parte nō vocata. Secus in his que ius tribuūt z p̄iudiciū faciunt vt plene no. in. l. iij. §. causa cognita. ff. de bonorū possess.

Et si dicat intererat alterius partis q iuramentū nō relaxaret z q baptista non habilitaret quia p hoc euitasset eius molestiā ergo debuit citari ad talem relaxationem. Respondeo q sua conditio nō potuisset impedire eam fieri postq̄ petebat ex causa ex qua ius permittit q fiat als esset in eius potestate beneficiuz iuris alteri concessuz auferre cōtra. c. indultū de re. iur. li. vj. Unde cuz ipa altera parte inuita cōcedenda foret fortius ea absente z non citata. ff. de re. iur. qui pōt inuitz. de fideius. lib. l. iij. §. ij. Ille aut citandus est qui pparē do potest actū impedire als secus. l. recusare in prin. ff. ad trebell. Predictū ergo interesse nō est iustū. Prefata enim relaxatio iuramenti habebit in se tacitā conditionem si vera sunt que asserunt scilicet q dolus arbitroris vel enormissa lesio interuenerit. put in sy. nō. glo. ff. de bo. pos. l. ij. §. bonorum in glo. magna. z. §. si causa cognita in fi. glo. Et sic alteri parte reseruat ius pmune cuius posset contradicere z impedire relaxationem iuramenti. scz quando dolus vel enormis lesio nō interuenisset. Aut ergo pbabit interuenisse z nō potest sibi denegari relaxatio aut nō probabit z relaxatio non intelligit facta. Et sic incurret baptista periurium veniendo contra iuramentū ex causa nō concessa z relaxatione iuramenti nō facti. Et sic nō obtinebit retractationem laudi. Non ergo interfuit alterius partis citari in relaxatōne fienda quia reseruat ius eius sed sufficit q citetur cum sup allegatis recipient pbationes. Posset etiam dubitari an si p̄dicta dictus baptista pbabit erit necessaria alia relaxatio iuramenti: videt q sic quasi predicta non fuerit plena relaxatio sed solum quo ad effectum agendi vt habilitaret ad illud vnde videtur necessaria alia scilicet ad effectuz obtinendi retractationez laudi: ar. extra de testi. c. veniens z qđ no. bar. in. l. nam z postea. §. si minor. ff. de iur. iur. Contrarium dico quia si per relaxationez iuramenti data fuit sibi licentia vt agat videt data etiam vt pagat parte tamen vocata in pagenda. ff. de pcura. l. qui pcurato rem dat. Et p hoc facit vt licet a principio nō fuisset plena repleat ex postfacto pbatōnibus. facit id quod in sy. habetur in bonorū pos. fm tabu. petita per beredem scriptū sub conditione ea pendēte quia licet tunc non tribuat ius sed nudam facti administrationē. l. si gs instituat. ff. de heredi. insti. Existente tamen vel defficiente conditione plenior efficit quia conuertit in sedim tabulas vel contra tabulas tribuentes ius ne sit necesse iterum bonorū possessionē petere. l. ij. §. si sub condicione. Et ibi no. ff. de bo. pos. fm tabu. ita et hic ne sit necesse iterum absolutionez petere sufficere debet prima vt licet fuerit cōcessa ad finem agendi pficiat ad finem obtinendi z pagēdi ne sit necesse eam de nouo superfluo petere. Nec obstat. c. veniens d testi. qr in alio casu loquit scilicet in pbatōne interesse ad effectū agendi: sed hic pariter z eodem modo fieret secūda vice sicut facta fuit prima cū cōsistat i facto solius absoluentis z sic secūda fieret supfluo ergo ꝛc. Hec stipulatio. §. diuus. vt legat z. no. caue. Sup duobz vltimis quesitis nihil dico qr non expedit. Laus deo.

Consiliū. CCXVIII.

De modo succedendi in feudo.

In christi nomie Amē

Visa supra scripta facti narratione cum duobz. Notandū q dictū feudum virtute primarū investiturarū factaruz in psonis masculoz fecisse finem in psona marci fratris bonfrāciscus et iordanus eius filius p̄decesserunt marco. Et ipe solus marcus masculus remāsit: in quo remansit totū feudū exclusa domina iohāna nepote marci ex fratre sororeqz dicti iordani. Et in pnām excluso francisco de caldogno filio dicte iohāne: qr masculo supstite nō patebat locus femie nec descendentibz ex femina in visibus feu. de eo qui sibi z heredibz suis mascu. z femi. c. j. iuncto. c. j. §. hoc autē notandū qui feu. dare pos. mortuo vero dicto masculo marco incepit feudū facere transitum ad femias. Et sic transiuit ad dnam antoniam et dnam katherinā filias marci remanēte exclusa dna iohāna sororе iordani z nepte dicti marci z etiam dicto frāciscо de caldogno filio suo: q semel fuerūt excluси p pter super existentiā marci patrui. vt in. c. j. §. quia z

epiſcopum vel abbatem. Et inſti. de here. ab inteſtat. Ita demum. Et qđ no. Bar. in. l. ij. §. fi. ff. ad tercu. Et quo patet q̄ non valuit inueſtitura facta in pſo/nam dicti franciſci de caldogno de toto dicto feudo cū ipſo nihil ad eū ptineret: ſ ad dictas dñas ātoniā 7 dñam katherinā filias marci. Et ſic fuit inueſtit⁹ de alieno feudo pure ꝑ nō valuit vt in titulo de clerico q̄ inueſti. accepit. c. primo 7 quo tempe miles. c. ij. Et ex boc ſequit aliud ſcz q̄ per renunciatōez factam p̄ domiñū franciſcū de dicto feudo in manib⁹ dñi epi non fuit ad ipſum dñm epm reuerſum qz iuri qđ nō habebat renunciare nō poterat cum p̄uatio p̄ſupponat habitum. l. decem. ff. de ver. obli. ff. de le. ij. ſi ita ſit ſcptuz §. ſi ſub ꝯditione vbi caſus in fi. §. Non ergo valuit inueſtitura poſtea factaz in pſonam domine antonie 7 domine katherine tanq̄ de voluto ad epm p renunciationē predictā. Et ſic tanq̄ de feudo nouo: ſ erāt inueſtiende tanq̄z de feudo veteri 7 antiquo cum antiq̄ inueſtiture fuerint recepte etiā p feminis defici entib⁹ maſculis 7 in talem inueſtituram dicere poſſumus illam fuiſſe q̄uerſam ar. ff. de tranſ. et poſt rem. §. j. 7. l. cum hi. §. ſi eidem in ratōne ſui. mortuis ꝙo prenominis dicte katherine ſuꝑſtite alio marco ex domina dictis dñab⁹ ſcz antonia 7 katherina ac etiā filiab⁹ fe/antonia portio dñe katherine deuoluta fuit ad dictū marcum natum ex dña antonia poſtq̄z erat feudum antiquum nō ānt ad epm fuit reuerſa non obſtāte renunciatōne facta p vltimam filiaz dicte katherine. ſ. agnetem que fieri nō potuit in p̄iudicium dicti marci ſine eius conſenſu vt in. c. j. de alie. feu. pater. Non videtur ergo q̄ pfatus dñs Jacob⁹ de tienis potuerit inueſtiri de medietate dñe katherine vxoris ſue tanq̄ d⁹ voluta ad dominū epm per mortem p̄dictaꝝ triuz filiarum ei⁹ ſeu p renunciationē vltimo morientis cum illa foret ad dictū marcum reuerſa. Reſtat nūc vide re de ꝯpoſitōne facta inter dictū marcum 7 dictū dominū Jacobū qui marcus cum auctoritate et conſenſu ſui patris legitimi adminiſtratoris ipſius approbauit 7 ratificauit inueſtiturā factaz ī pſonam dicti iacobi: vtrum ex hoc fuerit illa confirmata: que a prin. non valuit ſine illius conſenſu.

Conſilium. CCXIX.

Juramentum minoris ſuꝑ ꝯtractu an poſſit remitti. Et per quem.

Caſus ſequentis conſilij.

Orta lite inter ſpectabilez militem dñm Jacobum de thienis ratōne cuiuſdā feudi 7 baptiſtaz de repetic. facientē nomine 7 vice marci puberis ei⁹ filij ad quez dictū feudū ſpectare dicebat ſuprāſcripti baptiſta et marcus de conſenſu patris ad ꝯpoſitionē cū añdicto domino iacobo venerūt. Et inueſtituram feudi de q̄ controuerſia erat factā dño iacobo p epm vincētinū laudauerūt 7 approbauerūt vt in inſtrō laudationis ptz. Nūc ꝙo marcus maior fact⁹ qui p̄nam hereditatez repudiauit q̄rit dcm inſtrm infringere 7 annullare q̄ q̄ mō. Querit in genere vtrū ſit via vel p formā dispenſatōnis vel ſupplicatōnis vel aliq̄ alia via ānullādi dcm inſtrm qđ diligētiſſime examinet conſultor. Jtē queritur vtrū p vias infraſcriptas poſſit ſuprāſcriptuz inſtrm infringi 7 primo. Utrum poſſit fieri abſolutō facti in ꝯtractu in q̄ minor. xxv. ānis maior tm̄ fact⁹ dicitur leſum: in q̄ etiam ꝯtractu interuenit p̄ris auctoritas 7 plures ſunt clauſule de nō ꝯtraueniēdo ſub certa pena 7 de petendo in integrū reſtitutōez ꝛc. put in inſtrō plene ꝑz. Jtem p̄ſupoſito q̄ dicta relaxatio poſſit fieri an poſſit leſus in integrū reſtitutiōz petere ſiue ꝯtractu interuenit p̄ris auctoritas 7 renunciauit reſtitutioni cercioratus ꝛc. put in inſtrō ꝯtinet neq̄ infra q̄driennīū in inte. reſti. peciērit. Jtem an poſſit reſtitui vt ñ incurrat penā quā p̄miſit vt in inſtrō ꝯtinet. Jtem p̄ſupoſito q̄ aliqua via nō ꝯpetat dicto marco. An filij marci poſſint petere feudum antiquum marco viuente cui feudo marcus renunciauit 7 p̄miſit ꝓ ſe 7 deſcendentib⁹ ſuis nunq̄ aliquid petere ſub pena tricentoꝝ ducatoruz ꝛc. vt in inſtrō laudationis ptz. Jtem an dictus marcus poſſit reſtitui aduerſus p̄ſcriptionē annoꝝ. xx. poſtq̄ eſt factus minor. Jtem an ſtatuta laicoꝝ habeant locum in feudis inter priuatas pſonas.

Nchriſti nomie Amē

Preſupoſito ſine p̄iudicio veritatis q̄ dict⁹ domin⁹ Jacob⁹ non potuiſſet inueſtiri d̄ dicto feudo ſine conſenſu dicti marci. Queritur primo an dicta inueſtitura fuerit confirmata ex ratificatōne dicti marci cuz patre ſui auctoritate ſibi poſtea facta. Reſpondeo q̄ ſic. qz ſi a principio conſenſiſſent valuiſſet. vt in. c. ij. quo tempore miles a ctrario ſenſu et in titu. qui ſucce. tene. c. j. ibi conſentiente eo ꝛc. ſ ratificatio ꝯperat mandato 7 retro trahit. l. fi. C. ad mace. Et quando actus eſt nullus ꝓpter defectū conſenſus alteri⁹ ſecuta ratihabitōne illius validat ſm theoricā omniū doctoꝝ. ff. d̄ iudi. l. licet. Et q̄ cōſenſit ipſe ſua iura p̄dit. C. de admi. tu. l. cū quedā poſt mediuz de rei ven. l. mī. Et hec ſine dubio eſſent vera ſi marcus p̄dictus fuiſſet maior xxv. tēpe dicte ꝯpoſitōnis 7 ratificatōnis. Sz qz erat minor licet maior. xiij. vt narrat in inſtrō 7 vt ipe dicit ex ea fuit leſus. Eſt dubiū tm̄ ꝓpter iuramentuz qđ interuenit ſ ceſſat dubiū p̄ autē. ſacrā puberum. C. ſi aduerſus ven. q̄ tollit tam nullitatē que ꝓueniret ratione minoris etatis q̄z etiā beneficiū reſtitutōnis in integrū ſm cōem opi. glo. 7 doc. Sed dubitat nunc an poſſit peti abſolutio a iuramento vt ſic ſit p̄inde ac ſi iuramentū non interueniſſet. Rūdet q̄ ab ordinario iudice puta epo nō qz ille nō p̄ōt talē abſolutiōez petere niſi q̄n iuramentū fuiſſet inique extortū puta dolo vel metu vel ſuꝑ re illicita puta ſuꝑ vſuris p̄ſtandis ita q̄ obſeruatio iuramenti petīm induceret in eo cui obſeruaret licet nō in iurāte iuxta no. p Jnno. in. c. ſi ꝙo de iur. iur. de elec. c. venerabilē circa finē de pac. c. ij. li. vj. Alſs fruſtratoriū eſſet iuramentū ſi ſemp ordinarius poſſet ip̄m relaxare. Et fruſtratoria eſſz diſpō dicte autē. ſacrā puberū. q̄ eſt confirmata p̄ ius canonicum nō infirmatuz cum illud augeat vires iuramenti nō minuat: ſed ordinarius epūs ius canonicum tollere non p̄ōt quia inferior legem ſuperioris ꝛc. vt ī clene romani de elec. 7 no. in. c. ſtatuta de here. lib. vj. per glo. facit quod no. Jnno. in. c. dilectus. de temp. ordi. quod epiſcopus non poteſt diſpenſare contra diſpoſitōnem iuris. Sed dubiū eſt de papa qui eſt ſupra ius 7 poteſt illud tollere vt in. c. ꝓpoſuit. de conceſ. p̄ben. 7 etiam ius alteri queſitum vt no. glo. in dicto. c. ſtatuta. de here. li. vj. 7 in Spe. ti. de lega. §. j. verſi. habet etiam in. x. colum. Reſpondeo licet poſſit tollere ius canonicum non poteſt tollere ius ciuile non inducens peccatum quia ptātes 7 iuriſdictōnes ſunt diſtincte 7 ſeparate iuxta no. in auten. quō oportet epos in prin. extra de iudi. nouit. qui fi. ſint legi. per venerabilem. Et licet poſſit tollere ius queſitum ſubditis arg. eorum que no. Jnno. de iniurijs in noſtra non ſic queſitum non ſubditis vt laicis non ſolum per legem imperialem ſed nec ſi per ius canonicuz ſicut econuerſo non p̄t impator tollere ius queſitum eccleſie vel clericis plegē imperialem. vt no. Jnno. in. c. nouit. de ind. ſuper ver. theodoſius. Sed per auten. ſacram puberum fuit ius queſitum domino Jacob⁹ ſuꝑ cōtractu

celebrato cum dicto marco vt ꝓpter iuramentū effi-
ceret validus ⁊ inexpugnabilis ratōne minoris etatis
qz ſm oēs repūtat eum maiorē ⁊ facit videri et fin-
gi ipſum tpe ꝓtractus fuiſſe maiorē. xxv. q; ſi fuiſſet cō
tractus nō ſubijceret alicui rōne minoris etatis g̃ pa-
pa abſoluendo p̄dictum a iuramento nō pōt iſtō ius
tollere dño iacobo vel eius heredib⁹ qz nō fuit ei que
ſitum cū aliqua iniquitate puta dolo vel metu ſeu cuꝫ
aliquo pctō licet poſſit facere q; nō incurrat peccatū
veniendo ꝓtra qz hoc eſt de foro ſuo iuxta no. in. c. ij.
de re. iur. li. vj. Et poſito q; poſſit tollere ⁊ facere vt p-
inde habeat ac ſi iuramentū nō fuiſſet interpoſitum.
Attñ qz dictus ꝓtractus factus a pubere ⁊ cū auctori
tate pris fuit validus mero iure licet potuiſſet petere
reſtitutōeꝫ in integrū. Et iam temp⁹ petēdi eaꝫ tranſi
uit qz eſt etatis. xxxvj. annoꝝ. C. de temp. in integ. re-
ſti. l. fi. nō poſſet dict⁹ marcus cā petere etiaꝫ ſi obtine
ret abſolutōeꝫ a papa p quā reponent in eo ſtatu ī q̄
fuiſſet ſi iuramentū nō p̄ſtitiſſet ne plus operetur fictio
q̄ veritas. ff. loca. q̄ ad certum. Sꝫ ⁊ ſi ꝓtractus vel ra
tificatio p̄dicta circūſcripto iuramento fuiſſet ipſo iu-
re nullus. Attñ p̄fatus dñs Jacob⁹ habens titulū in-
veſtiture potuit p̄ſcribere longo tpe. x. annoꝝ inter p̄
ſentes de iure cōi que tñ p̄ſcriptio nō potuit incipere
curzere durante minori etate. l. fi. C. in quib⁹ cau. ī in
tegrum reſti. nō eſt neceſſaria tpe añt prime inueſtitu
re dñi Jacobi que fuit facta in. M. cccc xj. dictus mar
cus erat etatis. xij. annoꝝ qđ patet qz tempe trāſacti-
onis ⁊ ratihabitōnis tranſiuerat etatē. xiiij. annorum
que facta fuit p̄ duos annos poſt: ſed in. M. cccc xiij.
Et ſic ſunt. xvj. anni vel circa qđ dñs Jacob⁹ habuit
titulum. Deducant g̃. xiij. anni minoris ab. xj. in quo
erat. xiiij. annoꝝ vſq; ad. xxv. reſtat. xij. vel. xiij. in q̄b⁹
potuit p̄ſcribere de iure cōi. Nec ſubeſt vicentie ſta
tutum diſponens aliꝫ. Et ſic ꝓpleta eſſet p̄ſcriptio in
maiori etate ⁊ longe poſt. xxv. annū vñ reſtitutio cō-
tra curſum eius nō ꝓpetit iuxta no. in. l. fi. C. de temp.
in inte. reſti. ⁊ de reſti. mili. qđ tempe. Ex p̄dictis pa-
tet reſponſio ad tria prima queſita. Sꝫ ad quartum
rñdetur q; filij marci viuente marco qui eis p̄ferē nō
poſſunt ex ꝓpria p̄ſona venire ꝓtra dñm Jacobū vel
eius heredes cum eo viuente nullum ius habeant. fa-
cit. l. fi. C. de ver. ſig. ff. de colla. bo. l. j. §. ſi q̄s impuberi
⁊ poſſent prius decedere q̄ pater ergo ꝛc. tex. eſt in ſy.
ff. de le. ij. l. peto. §. p̄dium de iure fiſci. l. ſtacius. §. cor-
nelio bene facit. l. querit. ff. de bo. lib. mortuo ꝓpo mar
co ſi filij ſui erūt heredes ſiliꝫ nō poterunt venire ꝓtra
factū patris qui p̄miſit p ſe ⁊ ſuos heredes nō venire
ꝓtra vt patet ex tenore inſtrumenti vñ etiam ex ꝓpria
p̄ſona nō poterūt ꝓtrauenire. C. de rei ven. l. cū a ma-
tre. ſecus ſi nō eſſent heredes eius: vt ibi patꝫ. Et no.
p̄ Bal. ſm nico. mat. in. l. qui ſe patris. C. vnde liberi.
Statutū añt laicoꝝ generaliter diſponens nō ſpe. de
bonis eccleſiaſticis videt habere locum inter laicos ſeti
am ī feudis eccleſiaſticis q̄tum ad ius: qđ ipſi habēt nō
in p̄iudiciū eccleſie p ea que no. bar. in. l. cunctos ꝑplos.
C. de ſum. trī. in queſtione illa an liget clericos. per. c.
cum veniſſet de eo q̄ mit. impoſ. Laus deo.

Conſilium. CCXX.

De iuramento ſuper ꝓtractu ipſo iure nullo quid
operetur. Et quomodo iurans teneat ad obſeruātiā
iuramenti.

N chriſti nomie Amē

In cauſa que vertit coꝝ dño vicario domi-
ni ptātis ciuitatis feltri inter dñam conteſſam vx. pa-
ſqualis ꝑdā ſer benedicti ex parte vna: ⁊ ſer vinaldus
ꝑdam ſer petri creditorem dicti paſqualis poſitis ad
incantū ad inſtantiā dicti ſer vinaldi ꝓ ſuo credito
ꝓſequendo viſis actis ⁊ actitatis ⁊ ꝓtradictōne dicte
domine ꝓteſſe aſſerentis ſe habere in domo p̄dicta me
liora et potiora iura q̄ dictus ſer vinaldus habeat et
petētis ita ꝓnunciari. Et viſa rñſione dicti ſer vinal-
di dicentis ⁊ aſſerentis ipſam dñam ꝓteſſam renuncia-
aſſe iuribus ſuis in inſtro crediti dicti ſer vinaldi. Et q
ꝓſequens non poſſe amplius ad ipſa regreſſum habe
re. ff. de edili. edict. l. querit. §. ſi venditor. C. de remiſ.
pigno. in. l. fi. Viſis etiam inſtrumentis p̄ductis per
vtrancq; partem. Super eo qđ queritur an ſit pnun-
ciadum p predicta domina ⁊ ſm ſuam petitōnem. Et
an poſſit impedire tenutam apprehenſam per dictuꝫ
ſer vinaldum. Conſideranduꝫ eſt primo q; dicta do-
mina in p̄fato inſtrumento crediti plura fecit in ſuuꝫ
preiudicium. Quia primo interceſſit p dicto paſqua
li ſuo marito dum pro ipſo ſe ⁊ ſua bona obligauit. C.
ad vell. l. ſenatus. ⁊. l. ſi ſine. Et dum conſenſit q; ipſe
paſqualis obligaret dicto ſer vinaldo bona ſua ſibi
mulieri obligata. Nam ⁊ hoc dicitur interceſſio. l. vl
vxori. §. j. ff. ad vell. Et no. per Ly. C. co. ti. aute. ſine
auie. Et q̄tum ad hūc actum videt dicendum q; ſibi
nō p̄iudicauerit. Et q; omnia p̄dicta ſint ipſo iure nul-
la tanq; facta contra legis ꝓhibitionem que eſt q; p
marito nō poſſit intercedere ſe vel rem ſuam p ipſo ob-
ligando vel patiendo obligari. C. ad vell. ante. ſi qua
mulier. Nec ſi opus exceptione vell. que ſolum habet
locum: quando intercedit pro alio non pro viro vt ibi
patet. Et q; etiam non valuerit iuramentuꝫ vt ibi no.
in prin. gloſe primo. Et per. l. non dubium. C. de legi
bus. Et ad hoc etiam facit quod ibi no. Bal. dum re-
mittit ad. l. cum quis decedens. §. ticia. Et qđ ibi no.
Bar. ff. de le. iij. Secundo dicta domina renunciauit
dicte auten. Et hoc ſimiliter facere non potuit ſm do-
cto. ibidē vt ibi no. Ly. in fi. quia eſt ius ꝓhibitoriuꝫ
ergo ꝛc. vt no. C. de fide totū den. ſuper rubrica: naꝫ
eadem facilitate cenſetur fuiſſe inducta ad renuncian-
dum qua fuit inducta ad ſe obligandum. l. ſi mali. §
diuerſum. ff. de noua. Item ⁊ fuit tercio loco confeſ-
ſa pecuniam perceptam per virum fuiſſe conuerſam:
vel eſſe conuertendam in ſui vtilitatem. Et hec etiam
confeſſio non valuit qz preſumitur fuiſſe facta in fraꝰ
dem dicte auten. in fine per. l. qui teſtamentum. ff. de
ꝓba. ⁊ hoc tenet Nico. mat. ⁊ Bal. in dicta auten. ſu-
per verbo probetur. Quarto renunciauit iuri ꝓpo-
thecarum quod habebat in bonis viri ꝓ totibus ſu-
is ⁊ hoc videtur potuiſſe facere quia non cenſetur in-
tercessio nec ex hoc cenſetur depauperari. C. ad vell. l.
etiam. ⁊. l. iubemus. Tamen ſi verum eſt id quod ipſa
dicit ⁊ allegat vꝫ q; non extabant tempore quo renū
ciauit alia bona ex quibus poſſet dicte domine ſatiſfi-
eri de ſuis totibus adhuc dicta ſua renunciatio non
valuit. vt no. per Bar. in dicta. l. iubemus. C. ad vell. l.
et in. l. meuia. §. ſi fundum. ff. ſolu. matri. Et pbat in.
antē. ſiue auie. C. ad vell. ⁊ in. c. puenerit. extra de ēp.
⁊ vendi. Et hoc videtur ꝓbari eo ipſo q; contrariuꝫ
non ꝓbatur per id qđ habetur in tex. ⁊ glo. in. l. cū de
lege. ff. de ꝓba. C. de iure delib. l. fi. §. licentia. ⁊ p bar.
in. l. ſi conſtante. ff. ſolu. ma. in prima queſtione prin-
cipali. Sed breuiter his nō obſtantib⁹ videt dicendū
contrarium q; immo dicta mulier ſibi p̄iudicauerit p
pter iuramentum p ipſam ſponte p̄ſtitū quo p̄miſit
non venire contra ea que p̄miſerat ⁊ ea rata et firma
habere ⁊ certificata fuerat de ſuis iuribus. Cum enim
dictum iuramentum poſſit p ea ſeruari ſine peccato
ſine interitu ſalutis eterne ⁊ non tendat in p̄iudicium
alterius q̄ ipſius iurantis. Et non fuerit preſtituꝫ vi
dolo vel metu debꝫ ſeruari quamtumcunq; contract⁹

super quo fuit ꝑstitus de sui natura esset nullus ipso iure ꝛ ꝓtra. l. dispositõez vel inhibitionẽ vt pz in alienatione rei dotalis. C. de rei vxo. acti. §. cũ lex de fundota. ꝓ totũ. iuncto. c. cum cõtingat de iur̃. iur̃. Et per ipsum iuramentũ videt ꝓfirmare ꝓtractum quasi sic cum iuramẽto liceat ꝓtrahere ꝛ cessat prohibitio legis vt no. in autẽ. sacrã puberũ. in vltima glo. ꝛ ꝑ bart. in l. si quis ꝑ eo. ff. de fideiusso. vel si nõ ꝓfirmaret saltem ꝓpellit obseruare officio iudi. ecclĩastici. c. lz mulieres de iur̃. iur̃. li. vj. de fo. ꝓpe. c. cum. c. laicus. e. ti. Nec obstat glo. que est in dicta autẽ. si qua mulier. qz loquit̃ d̃ iure ciuili. vtz ex. l. nõ dubiũ. C. de legi. quã allegat pz qd̃ tamen nõ valebat ꝓtractus principalis non valebat etiaz iuramentũ nec aliquid aliud qd̃ in ꝓñam et ꝑ obseruantia ipsi⁹ fieret vt ibi. ꝛ. l. iur̃. gen. §. fi. ff. de pac. de le. j. sis ꝗs inq̃linos. §. fi. qd̃ nõ ꝓsideranit vinculũ anime sicut hodie ꝓsiderat ius canonicũ qd̃ etiã seruandũ est inter laicos cũ igit̃ de periculo anime vt no. in. c. ij. de regu. iur. li. vj. Allegata pro in cõtrariuz ꝓcederent: si iuramentũ nõ interuenisset. Ex quibus videt̃ nõ esse ꝓnunciandũ ꝑm petita ꝑ eam nec eẽ iam pediendũ tenutaz dicti ser vinaldi maxime: qz adhuc ꝓstat mr̃imoniũ inter ipsam ꝛ debitorẽ dicti ser vinaldi. Et sic nõ est sibi nata actio de dote. l. ij. in prin. ff. d̃ dote ꝓle. Ergo nec ypothecaria põt intentari. l. solui tur. §. j. ff. qui. mo. pig. vel ypo. sol. Et exꝑsse ꝑ cy. in. l. cũ tibi. C. qui pot̃. in pig. ba. et. C. de iur. do. l. vbi adhuc in fi. prime glo. magne. Nam primo dz agere cõtra virũ ꝛ petere sibi dotem cõsignari quia vergat ad inopiam vel incipiat male vti sua. Et anteq̃z hoc faciat nõ põt impedire creditores petentes se immitti i tenutam bonoꝝ viri. Et ita consulit Bar. in ꝓsilio qd̃ incipit. Queritur vtrum etiam ꝑ viam retentionis iure ꝓta no. ꝑ Cy. in. l. j. C. etiam ob. Cy. pecu. in. vj. q. per l. quesitũ. ꝛ qd̃ ibi no. ff. de pigno.

Consilium. CCXXI.

Juram entũ non requirit ꝓsentiam partis.

Casus ꝓsequentis ꝓsilij.

Ticius ꝓcuratorem seyum ꝓstituit ad manuleuãdum aut mutuo recipiendũ nomine ipsius ꝓstituentis quascũq̃z pecuniaz summas eidẽ ꝓcuratori cõstituto necessarias ꝛ ꝑ ipsi⁹ pecunijs manulevarl. ꝑ ipm ꝓcuratorẽ noĩe ꝓstituentis aut noĩe ipsius ꝓcuratoris reddendis ꝛ restituendis dedit eidem ptãtem obligandi oĩa bona ꝛc. ꝓstituentis. Nũc iste seyus ꝓcurator noĩe suo ꝛ ꝓstituentis ꝛ quidã sempronio⁹ ambo simul ꝛ vterq̃z ipsoz insolidũ mutuo receperũt q̃ndam pecunie quantitatẽ mõ creditor agit ꝓtra constituentem de tota summa mutuata seyo ꝛ sempronio q̃ritur an põt. Allegat creditor q̃ sic. ꝑ ea q̃ satis apparent ex forma ptãtis date in cõtrariũ alle. ꝑ pte cõstituentis: nam licet seyus noĩe ipsius ꝓstituentis potuit ꝑ pecunias mutuo recipe ꝛ ipsum obligare nõ tñ potuit eũ obligare ꝑ pte cõtingente sempronii qui condebitor eius est. Queritur nunc quid iuris.

In christi nomĩe Amẽ

Consideranda sunt ẏba in strũ: nam si põt ex ipsis aliq̃ mõ ꝓstare q̃ iste ꝓstitut⁹ ꝓcurator totã pecuniã receperit a mutuãte tũc ꝓstituẽs tenet̃ insolidũ: vt. C. de instito. l. si mutuã. ꝛ. ff. de nego. ge. l. si pupilli. §. j. Et ibi plene no. q̃ actio ꝓpetat. Nec obstat tunc q̃ alĩ se obligauerit insolidũ vnacũ ꝓcuratore. Naz qz ille dr̃ principalis ad quẽ ꝓuenit tota vtilitas ꝓtractus etiã si se fideiussoreꝝ appellat. ff. ad vell̃. l. aliq̃n de libe. lega. l. si quis reuz post prin. in ver. sed ꝛ hoc puto Hinc ẽ q̃ si ꝓueniret̃ ille cõreus posset petere q̃ excuteret̃ primo ille ad quẽ ꝓuenit pecunia: sicut fideiussor. vt ꝓbat̃. ff. ꝓmo. l. vñ queret̃. et in. l. actõus. §. si cõis ꝑ socio ꝛ locati. l. cũ in plures. §. ij. no. ꝑ glo. i auten. de fideiuss. in glo. magna ꝑ cy. C. de te. l. dictantibus ꝑ bar. in. l. ij. de duo. re. ꝛ. l. si vt certo. §. si duoby. ff. ꝓmodati. facit qd̃ no. guil̃. de cu. in. l. vnica. C. vt nemo inuitus. Si ẏo hoc nõ põt apparere tũc in dubio ꝑsumit̃ qd̃ ad quẽlibet ꝓuenerit dimidia ar. ff. de du. re. l. reus. §. cum tabulis. de exercito. l. si tñ plures i ꝑn. Et ideo q̃tum ad obligatõez que trahit̃ quilibet eorum teneret̃ ꝑ pte ar. C. si cer. pe. l. si nõ singuli. Et. l. cum te. in gallia de nõ nu. pe. l. cum vltra. Q̃tum ẏo ad obligatõez que ꝓtrahit̃ verbis quilibet ẽ obligat⁹ insolidũ: qz quilibet ꝓmisit insoliduz: vt dicta. l. si nõ singuli ꝛ hoc q̃tum ad ipsos ꝓmittentes. Q̃tũ ẏo ad illum qui ꝓstituit alterum ex eis ꝓcuratorem adũtendum quia ipse non obligatur ex ꝓmissione procuratoris: quia alter alterum verbis obligare non potest sed ex mutuo sibi facto bene obligatur. Et sic obligatio illa que contrahit̃ re non illa que contrahitur verbis. Cum ergo non ꝑsumat̃ ad ipsum ꝓcuratorem ꝓuenisse nisi medietas pecunie vt dixi videret̃ dicendũ q̃ ad medietatem solam teneret̃: nam ipse constituit procuratorem ad recipiendum non ad ꝓsitendum vel ꝓmittendum vnde quia non ꝑsumit̃ recepisse nisi medietatem vt dixi. Et tamen fuit ꝓfessus se recepisse totum. Et promisit talis ꝓfessio ꝛ ꝓmissio nõ obligat cõstituentem. vt. ff. si quis in frau. pa. l. j. §. mutuam. Et no. ꝑ bar. ff. si cer. pe. l. j. in fi. facit. l. penul. C. de nõ nu. pe. Et hoc puto verum nisi duoby ꝓcurrentibꝫ scilicz q̃ isti ꝓmittentes renunciauerint bñficio diuisionis. Item q̃ ille ꝓstituens in instrõ ꝓcuratoꝛi iurauerit se gratum ꝛ ratum habiturũ ꝛ impleturũ ꝛ obseruaturz quicq̃d ꝑ procuratorẽ factum fuerit nam tũc videtur iurasse non solũ de eo qd̃ receperit sed de eo qd̃ promiserit qz promissio facti est. ff. d̃ cura. fu. l. ꝓsilio. §. fi. C de vsuris. l. j. ꝛ qd̃ not. ibi. Et sic non solũ obligat̃ re ꝫ etiam verbis. s. iuramento in quo nõ fuerit necessaria ꝑsentia ptis: qz ꝑstatur etiã deo quiꝫbiq̃z pñs ẽ. C. de iudi. ꝓperandũ. §. cum aũt hermodiciũ maxime autez me mouet qz iste non ꝓstituit istum procuratorem ad vtilitatem ipsius ꝓstituentis ꝫ procu. patet ex tenore instrumenti vnde nõ ita restringit̃ iuramentum sicut si ad vtilitatem suã ꝓstituisset vicz vt pro ipso ꝓstituente pecuniã reciperet tũc eẽ ne ꝓstituens defraudet̃ in omibus promissionibꝫ ꝛ iuramentis subintelligeretur ꝓditio si vere pecuniã recipiet. C. de nõ nu. pe. l. fi. Sed posteq̃z hoc facit ad vtilitatem procuratoris licz reuera non totam pecuniam receperit non defraudatur constituens tenet enim magis locum fideiussoris vel mandatoris q̃z principal̃. ff. ad vell̃. l. cũ is. §. si cũ essem vnde non magis pertinet ad ipsum constituentem q̃ protunc insolidum pecuniam promiserit q̃z si reuera totum recepisset. His igitur duoby ꝓcurrẽtibus puto ꝓstituentem teneri insolidum. Altero ẏo deficiente tenet̃ pro pte nam si non renunciasset bñficio diuisionis tunc illa exceptio sicut ꝓpeteret ꝓcuratori ita ꝛ ꝓstituenti vt. C. de non nu. pe. l. tam mandatori: si nõ iurasset vt dixi: quia tũc non obligaret̃ nisi obligatõe que re ꝓtrahitur. Illa ẏo non in plus contractat̃ q̃z peruenerit. ff. si cer. peta. l. rogasti. §. si tibi. ꝛ ff. de pac. l. si tibi. Non autem ꝑsumitur in dubio ꝓuenisse nisi medietas: quia eandem pecuniam duo insolidum non possunt habere ergo ad solam medietatem tenetur. vt dictum est. Laus deo.

Consilium.CCXXII.

Preteritio legitimati reddit testm nullm. Et quid de pteritone illius cum quo est dispensatm vt cuz patre succedere possit. Et vtrum valeat legitimatio facta p verba generalia vicz ex quocuqz nati sint si specialis nō fuerit expressio.

Nchristi nomie Amē

Super puncto isto plura subtiliter z copiose scripta sunt tam p alios qz p suprascriptm egregiū cōsultorem. Ego aūt qz breuius potero tangam illa sola: in quib principaliter versat dubitatio mea. Premittens primo q in verbis illis apositis in substitutō ne vicz si decesserit sine filijs masculis testator censet intellexisse de filijs veris. z nō fictis ar. C. his qui veni. eta. impetra. l. fi. de nup. l. sanctimus. Dicunt autem veri illi: qui nascunt et suscipiunt fm naturā. ficti vo qui suscipiunt fm iuris dispositōez. Nam primi possunt suscipi citra fraudē substituti. Secundi vo possent cum fraude suscipi cū de illis testator censisse non videt. ff. de le. q. si ita quis. in fi. Ex hoc dico q filj legitimi z naturales ideo substitutuz excludunt qz sunt veri filj. i. naturaliter suscepti et sic sine fraude. Non aūt ex hoc q sint legitimi nam ista qualitas nō est illa que faciat eos admitti cū magis tendat ad fictōez videlicet vt faciat eos filios fm legem sicut sunt fm naturam de q testator nō cogitauit qz tendat ad veritatem: qz illa resultat solū ex naturali natiuitate. Opat ergo dicta qualitas legitimitatis. qz facit q veritas z naturalitas in eis vigens tanqz non impedita ab aliq accidenti. Sz existens in suo vigore substitutū excludit. Ceterū ipsa naturalitas z veritas filiatōnis est illa que excludit nō legitimos sicut in sy. dicit tex. i. l. pr ex prouincia in fi. ff. de manu. vin. Ex hoc etiaz dico q filj nō legitime nati z postea legitimati ideo substitutum fm omnes excludūt qz veri filj sunt. i. naturaliter suscepti nō ex eo q ppter legitimatōez dicunt legitimi talis em legitimatio solū opatur hoc qz tollit impedimentū accidentale qd impediebat ipsam naturalitatem z veritatē existentē in filijs substitutū excludere z eum obūbrabat q̄ sublato psonalitas ipa z veritas p seipsam substitutū excludit absqz qualitate legitimitatis. Anteqz vo legitimaret talis naturalitas obfuscata, z impedita a dicto accidentali defectu nō potest opari suū effectuz eo q filius spurius licet sit ver filius tamen nō habet pro filio iur. fictōne nec oz vocari filius z sic nec habere debet effect veri filj. vt. C. de ferijs. l. nullo. ꝓiūcta aūt ex plexu. C. de incest. nup. z sicut nō hz quo ad succedendū. l. spurius. ff. vñ cogna. ita nec quo ad excludendū. Ex his infero tercio ad ppositū q licet iste bernardus nō fuerit fm veritatem legitimat p pāpā sed solū fuit secum dispensatū quo ad certos act z sic revera nō posset dici legitim Sed ad instar legitimi redact q ad ea sup quib fuit secū dispensatū z sic nō sum in terminis qōnis terminate cōiter p doctores de q p Jo. an. in addi. spe. ti. de succes. ab intesta. Attn hoc solū q nō pōt dici ltimus nō impedit ipsum substitutū excludere dūmodo p talem dispensatiōez sublata sint ea q impediebāt naturalitatē filiatōnis existentē in eo dem effectum exclusionis opari. Videndū est ergo de hoc an dicta dispensatio sit talis q tollat defectū vel impedimentum qd impediebat veram naturalitatē existentē in dō andrea substitutū excludere. Et hic breuiter tria sunt q faciūt mihi dubiū. Primo est natura dispensatiōis que est stricti iur. z nō extenditur vltra casus sup quibus ꝓcessa fuit facit. c. nō potest. de preben. li. vj. de filijs presby. c. fi. Constat autem q ortus illegitimus in eo vigens plura impedimenta inferebat scz q nō poterat succedere pentib nec ꝓsanguineis nec ad dignitatem poterat admitti. Et isti defectus reperiunt sblati p dispensatōez. Jtez erat aliud qz nō excludebat substitutionē factam patri suo si decederet sine lib. vt no. bar. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad trebel. et iste nō reperit expresse sublatus p dictā dispensationem vnde videt q remaneat radix vnde descēdit dictum impedimentū scz ortus illegitimus. vt est in dicto. c. fi. de filijs pbi. li. vj. Propterea em ipsum ortum illegitimum nō tollit sed eo nō obstante dispensat in quibusdā p quā nō obstantiā nō tollit radicem sed aliquos eius effectus. ar. in cle. j. de preben. Undesublatis quibusdam remanēt alij nō sublati de condifur. si pro fure in prin. z quod not. in. l. si duo. §. idem inf. ff. de iur. iur. secus si fuisset sublata radix ipsa: quia tunc similiter z omnes effectus ex ea orientes vt dctō §. idem inf. facit. l. si dom. ff. de ser. vr. predia. de aqua plu. ar. l. si prius. in prin. Sed aduertendū est subtiliter z diligenter q dictus bern. ante dispensatōez impediebat excludere substitutum nō ppter ortū illegitimuz immediatate sed ppter effectus supra dictos precedentes ex dicto ortu. Nam ex eo q erat illegitim sequebatur q non poterat succedere patri et ex eo q succedere non poterat sequebatur similiter q nec substitutum excludebat ita q ortus illegitimus producebat impedimentum succedendi et ex dicto impedimento succedendi sequebatur aliud scilicet q substitutum non excludebat et hoc vltimum procedebat a primo mediante secundo sicut dicimus in ptractu obligatōnis z actōnis. l. licet. §. ca obligatio de procura. l. certi conditio. in prin. si cer. pe. Et de causa mediata z immediata. vt no. in. l. iij. §. ex plurimis de acquire. pos. in glo. q hoc sit verum patet: nam posito q ipse fuisset legitim z naturalis: si tamen fuisset talis q non potuisset patri succedere vt deportatus vel frater miles qui supra ius est ipsum ad gram z dispensatiōez recepit per quam ome remisisse videt z ad grāz reintegrasse. ff. de adi. lega. l. q si iterum. de leg. ij. lucius. §.

lucius ticius damã. cum sy. Si ergo ꝑ dictam dispen
sationem restitutũ fuit sibi nomen ergo ⁊ effect⁹ ex eo
resultans scz ꝙ tanꝯ filius excludere possit substitu-
tum. vt dicta. l. ꝙ si iterum. ⁊ qz ex nullo alio impedie
batur excludere nisi quia fili⁹ non poterat dici añ di-
spẽsatõnem licet reuera filius esset ergo sublata causa
ta tollañ ar. ff. qõ vi aut clam. l. naz origo. C. d nup.
tollit effectus vt que ex vna radice prodeũt ea subla-
l. fi. Concludit ergo ꝙ licet non sit sublatus defectus
natalium vel ortus illegitimus ꝑ dictam dispensatio-
nem attamen sublati sunt duo effectus ex quib⁹ orie-
batur impedimetũ sublatum ⁊ sic excludet ac si vere le
gitimat⁹ fuisset de quo nõ est dubiũ ꝑm doc. Dicet ali
quis licet effectus fuerit habilis ad succedendũ ab in-
testato ꝑ dictam dispensatõnez attamen nõ succedit
ex quo factum est testm ⁊ alius institutus ⁊ ipse prete-
ritus. vnde nec ex testamento nec ab intestato nec cõ-
tra testm admittit cum in hoc casu nõ fuerit secuz di-
spensatum. Respondeo nõ est vis sufficit enim ꝙ fue
rit redditus habilis ad succedendũ ab intestato: lz em
iudicio patris ꝓtereuntis fuerit exclusus: non tm ob-
stat quo minus substitutũ excludat: sicut si fuisset legi
timus ⁊ naturalis et fuisset exheredatus: naz exclude-
ret nihilominus. vt no. glo. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad tre-
bel. ⁊ ꝙ doc. in dicta. l. filiussa. §. cum quis. de le. j. Lo-
gitaui etiam vnũ ꝙ dicam nõ determinando sed tan-
gendo videlicet ꝙ subtiliter ꝓsiderãdo posset dici te-
stamentũ patris dicti bernardi fore nullũ ratõne ꝓte-
ritõnis ipsius. Et sic ipsum ab intestato succedere qõ
sic ostendit. Certũ est ꝙ preteritio filij legitimati red-
dit testm nullum vt no. Ja. de bel. in autẽ. qui. mo. na.
effi. sui. nam cum in eo reperiant omnia iura legitimo
ruz põt dici legitim⁹ et sic dz instituiꝝ exheredari sic
si fuisset legitime natus ⁊ sicut videm⁹ in filio adopti-
no ꝑm antiqua iura. Licet bodie secus. C. de adop. l.
cum in adopt inis. §. sed ne. Item certum est ꝙ legiti
matio facta de illo qui fuit natus ex illis: inter ꝙs non
poterat esse mrionũ. l. diuina ꝓhibente non est ꝓprie
legitimatio nec restitutõ nataliũ sed dispensatõ. quia
cum sibi non potuerit a principio inter illos esse veri-
tas mrimonij: nec etiam imago põt fingi. l. j. C. de lat.
lib. tol. et ita tenent canoniste in. c. ꝙ venerabilem. Et
ita reperio ꝓsultum esse ꝙ collegium bonoñ. in qõne
valde ardua in qua etiam bal. ⁊ frater eius d. pe. con-
sulerũt in ciuitate parusij. Tũc ergo non est differẽ-
tia inter legitimatõez ⁊ dispensatõnẽ nisi in hoc quia
legitimatio sumit ꝙ quadã vniuersali remotõne ob-
staculoꝝ ⁊ impedimentoꝝ orientium ex ortu illegiti-
mo remanẽte tm ipso ortu. Sz dispensatio dicet in q̃
busdam articulis tm nõ in oibus: vt in. c. fi. de fil. p-
byte. vt si dicam⁹ ꝙ dispensatio vniuersalis assumit
sibi hoc spãle nomẽ qz appellat legitimatio. i. habilita
tio vniuersalis ad omnia iura legitimoꝝ. Si ꝛo non
vniuersaliter nõ fiant ß in quibusdam tm casib⁹ dice-
tur dispensatio retento nole generali. cum oẽs legi-
timatio sit dispensatio nõ ecõtra sicut in transactõne
⁊ in ramto dici⁹. ff. d iur. iur. l. ij. ꝙ neutra tm tollit de-
fectus nataliũ: tunc q̃ arguo sic. si ꝓteritio legitimati
reddit testm nullum ꝑm Ja. de bel. ⁊ ltimatio facta de
illa q̃ natus est ex illis inter ꝙs nõ poterat esse mrimo-
nũ lege diuina ꝓhibente nil aliud ẽ q̃ꝫ vniuersalis di
spensatio vt dixi. Sequit ꝙ sic ille cum q̃ vniuersaliꝛ
dispensatum est ⁊ sic dicit ltimatus si sit ꝓteritus red
dit testm nullũ: Idem videt dicendũ de illo cum q̃ di-
spensatũ est spãliter vt possit ab intestato succedere.
Probo ãt hanc ꝓñam nã ltimatus simpliꝛ ꝓpter nihil
aliud dz instituiꝝ exheredari ⁊ aliter testm est nul-
lum nisi qz effectus est habilis ad succedendum ab in-
testato patri suo. Nam princeps qui ipm ad hoc ha-
bilitat videt ipsum habilitare ꝑm ꝓditõez sue ꝓsonc.
videlicet tanꝯ filium ar. ff. de mili. testa. l. ex militari. i
prin. de vsu ⁊ habi. l. plenum. §. equicy. Et videt vo
luisse ꝙ ipse tractet a patre suo tanꝯ filius ⁊ sic ipsuz
instituat vel exheredet. l. quidã cum filiũ. Si igit hoc
est qñ ista potentia succedendi ⁊ habilitas restituetur
ꝑ generalem dispõnem q̃ dicit legitimatio ꝑm Jac.
de bel. Et idem multo fortius erit qñ restituit ꝑ spe-
cialem dispõnem: qz illa potentius dz operari q̃ꝫ gene-
ralis. ff. de iniur. item apud. §. Cum igitur in casu no-
stro ꝑ spãlem dispensatiõez habilitas illa fuerit resti-
tuta dicto bernñ. tanꝯ filio item cum ꝙ hoc actum vi
deatur vt tanꝯ filius succedit patri. Conditio añt fi-
lij hec est vt instituat vel exheredetur sequit ꝙ cuz ß
factum nõ fuerit testm est nullum. Nec ob. si dicaꝛ ꝙ
actum legitimatõnis redigeꝛ in potestatem ꝓris. Sz
ꝙ istam spãlem dispensatõnem non ⁊ sic non videtur
bona equipatio. Sed ad hoc respondeo ꝙ ista dña
non est hodie curanda nisi qñ preteritõ fit cuz causa
tunc em̃ bene distinguit an filius erat in ptãte ⁊ testa
mentum est nullum an non ⁊ tũc secus. Sed quando
fit sine causa ⁊ tũc indistincte ꝓteritio ascendentium
reddit testamentũ nullũ etiam si a matre vel eius linea
que nõ habet in ptãte ⁊ etiam si fuerit filius emãcipa-
tus. ꝙ tex. in autẽ. vt cum de ap. co. §. aliud quoq; ca-
pitulum. ⁊ no. glo. d here. ⁊ falci. §. exheredatos. d mi-
no. l. si filius. ⁊ ꝙ bar. in. l. filio ꝓterito. de iniusto testa.
ꝛcludendo ergo videt dictum testamentũ fore nullũ
ex ꝓteritõne dicti bernñ. ⁊ sic nõ tanꝯ successibilis pa-
tri suo substitutionem excludet: sed etiam tanꝯz vere
⁊ realiter succedens ab intestato ⁊ hoc vt dixi magis.
tangendo q̃ꝫ determinando, pnunc dico quia de hoc
non queritꝫ in puncto. Venio nunc ad secunduz qõ
facit rem dubiam, quia videt ꝙ dispensatio predicta
non tencat cum in ea non fiat mentio de defectib⁹ ille-
gitimitatis vicz ꝙ ex ligato ⁊ ligata ⁊ etiam ex attinẽ-
te natus sed generaliter ⁊ pfunctorie fuit narratũ ip-
sum fore illegitimuz vn de videt dolose subticuisse ar.
ff. de euic. l. qui libertatis. §. fi. de acti. emp. l. j. ⁊ l. que-
ro. Poterat em̃ illud verificari in vna causa tm̃ illegi
timatis: vnde princeps vnam tm̃ causam censet volu
isse remouere non plures quia duplex defectus diffici
lius tollitur. C. de adop. l. penul. §. si ꝛo pater. de ra-
ptu. virgi. l. j. in auten. de consang. ⁊ vte. fra. §. penul.
de adul. vim passam. §. duos. de questio. si quis viduã
ad hoc optime. ff. de in ius vo. ß si hac. §. prõnũ. d pe-
cul. leg. cum dominus. et sic videtur fuisse dispensatio
surrepticia. Et ita reperio fuisse ꝓsultum per Oldra.
in consilijs. clxvj. Sed certe iura dicta ⁊ determinatõ
Oldra. procederet quando vnus defectus fuisset ex-
pressus ⁊ alij fuissent subpressi tunc fateoꝝ ꝙ ad expſ-
sum tm̃ videtur princeps habuisse respectum. facit. c.
cum pro causa. de sentent. excom. Sed in casu nostro
nullus fuit expressus ⁊ princeps vsus fuit verbis gene
ralibus videlicz qualitercunq; ex quocunq; coitu na
to ꝛc. Et sic implicite videtur cogitasse de omnib⁹ de-
fectibus qui essent in eius origine vel esse possent quos
omnes tollere volnit. Unde posito ꝙ ignouerint qui
et quales essent tamen ex quo fuit istius propositi om
nes tollere si sciuisset dico ꝙ oẽs sunt sublati. casus
est. ff. de milita. testa. l. qui iure. militari. Potest enim
de aliquo in fine. vel aliquibus cogitari generaliter li-
cet non specialiter. C. de transacti. l. sub pretextu spe-
cierum in fine. vbi hoc bene probatur. Concludo igi-
tur ex omnibus predictis vnacum suprascripto egre-
gio doctore domino guasp. dictum Bernardum ex-
cludere substitutõez ꝓfatam. Laus deo.

Consilium.CCXXIII.

An legitimatio pape in terris imperij valeat & cõcludit q sic.

✠ christi nomie Amẽ

Visa quadam dispensatõne papali facta cũ paulo filio siluestri buchenato ex ipso siluestro cõiugato & ex quadam muliere soluta p dñm Johannem papã.xxiij.& ꝓfirmatam p dñm papam martinũ presentem ad instantiã & supplicatõnez dicti siluestri buche de pisis vt possit succedere dicto siluestro nõ habenti tũc nec postea liberos ltimos & naturales. Queritur an valeat & vtruz ex ea fuerit effectus habilis ad succedendũ eidem siluestro ex testõ vel ab intestamento exñte dicto siluestro tempe mortis ex quodã nepote ex frẽ carnali & attento q facta est in terris imperij nõ subiectis pape quo ad tempalẽ iurisditõez. Circa qd discutiendũ est q vtus ẽ questio & tractinata per doc.summatim & ꝓclusiue ꝓcedẽdo videt tex.clar⁹ et apertus q nõ valeat in.c.p venerabilẽ.qui fi.sint leg. nam diuisuz imperiũ cum ioue cesar hz.in autẽ.quomõ oportet epis.in prin. Nec debet alter de alteri⁹ iurisditõne se impedire de iudi.c.nouit.qui filij sint leg. causam. Breuiter istud procederet si ita ltimatio vel dispensatio facta esset sine ꝓsensu patris puta posterius mortem. Sz q facta fuit ad postulatõez dci siluestri patris ille tex.c.p venerabilem.p⁹ mediũ in vers. rõnibz igit ꝓbat cõtrarium.s.q valeat q ibi papa legitimauit filiũ regis francie qui nõ erat sibi subdit⁹ in tempali iurisditõne:q pater ꝓ hoc supplicauerat nulli etiã fit ꝓiudiciũ etiam venientibz ab intestato q̃bus sine aliqua illoz iniuria potuit siluester sua bona auferre relinquẽdo alteri etiam penitus extraneo.iuxta no.p bar.in.l.gallus.§.& quid si tm̃.ff.de libe.& postu. ante finẽ ar.l.cum adoptio.de adop. Et q pater consentiendo videt ꝓrogasse iurisditõnez pape qd fieri potuit maxime q ꝑm opi.quam tenet eccl'ia iurisditõ tempalis impery pendet ab eccl'ia q̃ substantia sibi reseruata ꝓmisit exercitiuz eius impatori p ea que not. Jnno.in.c.licet ex suscepto.de fo.ꝓpe. Et ideo dicũt q donatio ꝯstantini fuit quedam resignatio in manu supioris. Sic ergo papa & eccl'ia in terris imperij habet iurisditõez habitu nõ actu facilius ergo põt prorogari de habitu ad actũ p ꝓsentientẽ & sine ꝓiudicio et iniuria alicui⁹.l.j.& q.ff.de iudi.& qd no. Jnnocẽ.in.c. prudentia.de offi.dele.nõ põt cõqueri superiori dicti siluestri q sibi & sue iurisditõni in hoc deroget ar.l.fi. ff.fami.her.& l.j.§.& post ope.ff.de no.ope.nũ.item q̃a iste ẽ act⁹ iurisditõnis volũtarie q̃ põt inter ꝓsentientes exerceri extra iurisditõez exercentis. ff.de adop.l. eũ qui.§.apud .p ꝓsulem.de offi..p ꝓsul.l.ij. Nec ob. q papa in dicto.c.p venerabilẽ.voluit hoc facere ad postulationem patris de quo ibi in suprascriptione habetur.quia istud non fuit ex eo q non possz: sed ex eo quia sibi nõ placuit q pater ille vxorem expulerat sine iudicio eccl'ie & alterã supduxerat in ꝓtentũ eccl'ie vñ debuit eccl'ia sibi in penã claudere gremiũ ar.l. auxilũ.ff.de moribz. Et istã opi.firmat ibi hosti.& Jo. an.videt etiã sentire in vers.rõnibz. sup verbo requisiti. Pro q etiã facit q econtra impator vel hñs auctoritatem ab eo põt in terris suppositis eccl'ie romane quo ad tempalem iurisditõez ltimare ad requisitionem patris vt ibi no.p Jo.an.& anto.de bu.& p bal. exp̃sse in prima ꝓsti.c.ante fur.fortꝰ econuerso q̃a vt dixi ꝑm opi.eccl'ie quã tenent canoniste papa ī terris impery hz iurisditõez saltẽ in habitu. Sz impator in terris eccl'ie nõ hz habitu nec actu cũ totalr donando se spoliasse videt:vt no.in addi.spe.ti.de iurisd.om.iu. Constat añt q facilius dz posse ꝓrogari iurisditio de habitu ad actũ q̃ de nulla ad aliquã vt.l. priuatoruz C.de iurisdi.om.iudi.& qd no.in.l.si testm̃.ff.de testa. Concludit g dictã dispensatõez valere. Jtez nõ obstat q in dispensatõne dr q nõ ꝓiudicet venientibus ab intestato:q hec cl'a vendicaret sibi locũ si decessisset intestatus q̃ q decidit testatus non dicit fieri ꝓiudiciuz aliqd venientibz ab intestato. Et q̃ pater sic vo luit.p no.in dicto.§.& quid si tantũ p Bart. Et facit quod idem no.ff.si quis testari aliquem ꝓhibuit.l.j.

Consilium.CCXXIIII.

An legitimatio vicief si in ea nõ fuerit vocatus is: cui ltimatus successurus est ꝓpter ltimationem. Nec etiã fuerint vocati hi:q̃ successuri fuissent si legitimatio facta nõ fuisset. Et an de illis saltem sit fienda mẽtio. Et vtrũ comes palatinus notari⁹ infamis & de crimine ꝯdemnatus possit legitimare. Et an frater legitimat⁹ excludat sororem ex forma statuti.

✠ christi nomie Amẽ

Sup eo qd prio loco querit qs succedat dicto antonio an dicti frẽs sui naturales postea ltimati viuẽte antonio an ꝑo sorores ltime & naturales dicti antonij attenta forma statuti lucani q̃ masculi germani ꝑfer unc femis germis in successione fris germani. Occurrit primo videndũ vtrũ dicta legitimatõ possit infringi ex eo q dict⁹ antoni⁹:ad cui⁹ successionem ltimabat. Et ꝓfate sorores:q̃ p ltimatõez dictã venebant excludẽde:si foret valida:nõ ꝓsenserũt nec vocati fuerũt ad dictã ltimatõez. Et in hoc breuiter vidicendũ q nõ:q ꝓdicta nõ req̃runt:nisi rõne ꝓiudicij & lesiõis:q̃ eis inferrent.l.nam ita diu⁹.ff.de adop. de nata.resti.l.ij.in fi.& l.fi. Sz hic nullũ ꝓiudiciũ infe rebat istis ꝓpt qd qd eoz ꝓsensus vel vocatio deberz requiri.q ꝓz. Et primo de antonio:q p istã ltimatõez nõ ligabant sibi man⁹:q̃ min⁹ posset de bonis suis disponere ꝓ libito volũtatis. Et si disponere noluit:nõ est sibi ꝓiudiciuz q ad ꝓdictos ltimatos sua successio devoluat:q censet ad ipos devolui ex sua tacita volũtate.l.si q̃s cũ nullũ.ff.de iur.co. Constat añt q nolẽti nõ inferꝛ iniuria sine damnũ.C.de transac.l.cũ natõnis. Quinimo sibi vtile fuisse videt q numerus successoz ltimoz augeret ne sua bona deuenirẽt in fiscum alijs deficientib⁹.ff.de interrog.act.l.& q.de successor.edic.l.j.in prin. Et q naturalr poterãt ei nasci legitimi successores etiã eo inuito. Jgit & ciuiliter potuerũt sibi inuito fieri coopante natura.ꝑm ea q̃ no. Jason de are.in quadã sua qõne disputata de q̃ facit mentõnem Jo.an.in addi.spe.ti.de succesꝛo.ab intesta.in fi. Et in autẽ.qui.mo.na.effi.legi.§.si q̃s igit.vers.si.sic solũ ibi dñ dicit nature simul & legis ꝛc. De sororibz etiã ei⁹ ꝓz q nõ req̃rent eaz ꝓsensus vel vocatõ:quia cũ tũc ꝓpis viueret antoni⁹ non erat eis delata hereditas ei⁹.l.j.ff.ꝓ herede. Et sic nõ ꝓtendebat aliqd ines̃e formatũ rõne cui⁹ hr̃ent ꝓsentire vel requiri als videreñt fuisse solicite de hereditate viuentis q quod a iure reꝓbatur.l.ij.§.interdum.ff.de vulga.& pupil. l.post emancipatõnem cum ibi no.ff.de libe.lega.licet eiñ sperare possent success.dicti antonij tñ dicta spes non erat consideranda:tuz quia fundata in morte alterius et sic in tristi euentu.l.fi.C.de pac.l. inter stipu. §.sacram.ff.de verbo.obli.iuxta illud. Jn morte alterius spem tu tibi ponere noli. Tum etiã q̃ dcã spes erat fallibilis cuz ipse possent ꝑmori antonio & sic euanuisset ergo ꝛc.l.naturalem.§.j.ff.de acquiren.re.do.

Et ꝓpter dictas rationes Jo.an.in addi.ſpec.in loco
ſupra allegato de ſucceſſo. ab inteſta. §.fi. determinat
ſm vber. de bobio non reddi vicioſam ex iſto capite.
Nam ibi videt ad litterā formare dubium caſus no-
ſtri de illo qui poſt mortē patris fecit ſe legitimari cū
clauſula q̄ poſſit ſuccedere agnatis ⁊ cognatis et de-
terminat q̄ licet q̄tum ad hereditatem paternaz que
iam erat aliꝭ delata nō valeat legitimatio illis nō cō-
ſentientibꝫ vel nō vocatis ſupple. ⁊ non facta mentiōe
principi. de illis que ſi facta fuiſſet potuiſſet illis ꝓiu-
dicare ſi voluiſſet etiā inuitis ⁊ nō vocatis: q̄a tale ius
hereditatis delate ſeu adeundi eſt de iure ciuili. iuxta
no. in.l.j.ff. de acqui.re.do. ꝑ glo. qđ imperator pōt i-
uito auferre iuxta no. ꝑ doc. in.l.fi.C. ſi contra ius vel
vti.pub. ⁊ in.c.que in eccleſiaꝝ. de conſti. Attamē q̄-
tum ad hereditatē agnatoꝝ ⁊ cognatoꝝ qui tūc viue
bant bene valet etiam illis nō ꝓſentientibꝫ vel requiſi
tis illis qui poterant illis ſuccedere qđ etiaz tenuit d.
Anto. de bu. in.c.ꝑ venerabilem. qui fi. ſint le. licz Ja.
de bel. i autē. qui. mo. na. effi. ſui. videat tenuiſſe q̄ re
quirat ꝓſenſus vel vocatio illoꝝ: qui poſt mortem illi
us ſperabant ſibi ſuccedere. Sed non placet rōnibus
ꝓdictis. Nec obſtāt no. ꝑ bar. in. §. et quid ſi tm̄. quia
loquitur de illis: quibꝫ iam delata erat hereditas et ſic
erat in eorum ptāte ſpem ſuccedendi quaz habebant
deducere ad rem vel ad actum. ſ. adeundo hereditatē
vt ſatis inferet eius p̄iudicium ſi talis ſpes eis auferat
quia cenſet eis auferri ipſa res ar. l. qui actionē habet.
ff. de re. iur. non ſic in illis quibꝫ ſucceſſio adhuc delata
non eſt ꝑ iam dicta. Nec tamen vera quādo impera-
tor legitimat in terris imperij. Sed ſi in terris eccleſie
ſolo ꝓſentiente ⁊ agnatis eius ꝑ notata in.c.ꝑ venerabi
lem. qui fi. ſint leg. ꝑ Jo.an. ſup̄ verbo inſup. Et idez
ſi papa legitimaret in terris imperij. Poſito aūt q̄
ex dicto capite citatōis ñ facte de p̄dictis vel ꝓſenſus
eoꝝ non adhibiti p̄fata legitimatio nō videat poſſe
impugnari. Tamē ex duobꝫ aliꝭ videtur impugnare
poſſe videlicet ex defectu ptātis legitimātis: qz nō cē-
ſetur ſibi data poteſtas legitimandi quo ad ſucceden
dum patri vel agnatis niſi eo caſu quo deficiant ſuc-
ceſſoꝝ legitimi cum eīm ſatis operetur dicta legitima-
tio etiam in caſu predicto in quo nulli penitus fit iniu
ria nec p̄iudicium niſi fiſco ad quem bona tanq̄ va-
cantia deuoluenda eſſent non debet extendi ad caſuz
in quo non ſine aliquali iniuria ⁊ aliquali p̄iudicio le
gitime prolis fieri non poſſit ar. ad hoc in.l.ſi quādo.
C. de inoffi. teſta. cum ibi no. qđ etiam patet nam q̄-
tum ad ſucceſſionem paternam legitimatio etiaz per
ipſum principem fienda non eſt in p̄iudiciuz prolis le
gitime. i. ſi extant filij legitimi ⁊ naturales nec eſt tunc
ab ipſo poſtulanda vt eſt caſus in autē. quibꝫ mo. na.
effi. ſui. §. illud tñ vbi pluries in text. hoc repetit et in
autē. qui. mo. na. effi. legi. §. ſi quis. igit maxime in ſi.
ibi cino eīm ſuis exiſtentibꝫ ꝛc. Si ergo princeps ipſe
non eſſet legitimaturꝰ quo ad ſuccedendū patri eo ca-
ſu quo filij legitimi ⁊ naturales extarent nō eſt dicen-
dum q̄ voluerit alteri ꝓcedere faciendu ar. ff. de pig.
l. obligatōne generali. Et poſito q̄ ipſe princeps poſ
ſet ſi vellet ex plenitudine ptātis: qz non potuit ſibi vl
ſucceſſoꝝ legem imponere. l. ſi quis. in prin. teſti. ff. de
leg. iij. extra de elec. innotuit non ꝓpterea cenſetur per
generalia verba hoc alteri ꝓceſſiſſe. iuxta no. ꝑ Bar.
ff. de pollici. l. totiens. de decretis ab or. fa. l. ambicioſa.
Et hoc eſſe verum ptz ex tenore ꝓceſſionis dum dicit
ſine p̄iudicio ltime prolis. Proles eīm legitime dicun
tur liberi. C. de epiſ. ⁊ cle. l. officiales. de agri. et cenſi. l.
ne diutius. li. x. Legitima aūt portō liberoꝝ pōt ſumi
duobꝫ modis. Primo pro eo quod eis debetur ab in-
teſtato: ⁊ tunc tota hereditas comprehenditur appel-
latione legitime portionis quia tota hereditas eis de-
betur cum prima cauſa ſit liberorum. C. de legi. here.
auten. in ſucceſſione ⁊ in coꝝ. vnde ſumitur. Et ſumen
do iſto modo eſſet ſenſus q̄ ſi extarent liberi legitimi
⁊ naturales legitimatus ad ſucceſſionem paternā ni-
hil poſſit conſequi de hereditate patris quia non poſ
ſet aliquid conſequi quin fieret p̄iudicium portōni le
gitime cum tota hereditas illis debeat ſine aliqua di-
minutōne. l. ſcripto. ff. vnde libe. l. cū ratio. de bo. dā.
Et q̄ iſto modo poſſit ſumi hic poſito q̄ dixerit por-
tionis patet quia appellatōne portōnis ꝓprehenditur
interdum totum quando eadez ratio eſt in toto: ⁊ nō
poteſt diſcerni quare magis de vna parte q̄ alia. ff. de
lega. ij. l. lucius. §. filiam. in glo. ſup̄ verbo dimidio. de
leg. iij. l. vxori. in prin. cum ibi no. ſic econuerſo. Int̄-
dum totum ſumitur pro parte de le. ſ. lucius in princi.
cum ſua glo. Et q̄ etiam ita debeat intelligi patet: q̄a
ſic intelligendo ꝓcordabit iſta conceſſio cuz iur. com-
muni cum dicatur in dicto. §. illud tamen in autē. q̄.
mo. na. effi. ſui. q̄ exiſtentibus filijs legitimis ⁊ natura
libus non debeat fieri legitimatio in ipſorum p̄iudi-
cium. Valebit ergo q̄tum ad honores ⁊ alia non q̄-
tum ad obtinendum aliquid de hereditate pat̄na ne
fiat p̄iudicium proli legitime in ſua legitima portio-
ne. i. in eo qđ ſibi debet ab inteſtato ex legis diſpoſitō
ne que facit eam appellari legitimaz. ff. ꝑ ſocio. l. iij. §.
de illo et iſte eſt bonus et ſanus intellectus. Secundo
modo poteſt ſumi legitima portio ꝑ legitima debita
iure nature que eſt aliquādo tercia aliquando ſemis
eius portionis quam ab inteſtato foret quis habitur⁹
ſm numerum liberorum. vt in auten. nouiſſima. C. de
inoffi. teſta. Et iſto modo non video q̄ hic poſſit ſu-
mi quia ſi non legitimatur niſi vnus poſito q̄ ſucce-
deret patri etiaz extantibꝫ legitimis non tamen fieret
eis p̄iudicium in tali legitima ſine ſit vnus ſiue plures
ipſi legitimi etiam ſi verba predicta non foret appo-
ſita. Et ſic dicta verba eſſent ſupflua quia cenſeretur
voluiſſe q̄ poſſit legitimare etiam vt ſuccedat p̄ri ex-
tantibus legitimis dummodo illis non diminuat le-
gitima debita iur. nature quod dicere nō expediebat
ſi quis recte inſperexit. Sed quando legitimarentur
plures bene poſſet hoc ꝓtingere q̄ per hoc diminue-
retur aliꝭ legitima que illis deberetur illis non legiti-
matis. Iſte ergo intellectus non placet in caſu noſtro
maxime quia tunc deuiaret reſcriptum a diſpoſitione
iur. cōis que eſt q̄ nullo modo legitimatus ſuccedat
cum legitimis ⁊ naturalibus cum velit q̄ eis extantibꝫ
legitimatio non fiat. Sed ſm iſtum intellectuz ſucce-
deret: tenendo ergo primum intellectum videtur di-
cendum q̄ ſic tam de iur. communi q̄ ex forma dicti p̄
uilegij. Prefat⁹ comes palatinus non cenſet habere
ptātem ltimandi aliquē ad hereditatē paternā niſi cū
deficiūt aliꝭ filij ltimi ⁊ naturales eiuſdez grad⁹ ſiue fi-
at ltimatio viuente patre ſiue p⁹ eius mortē vt ex pre-
dictis patet ita videt ꝑ eandem rōnem q̄ nō cenſeat
ſibi data ptās ltimandi aliquē ad hereditatē fratr̄ ni
ſi cū deficiūt aliꝭ fratres ⁊ ſoroꝝ ltimi ⁊ naturales ei⁹-
dem gradus cū ſatis poſſit opari ltimatio etiā dcō ca
ſu qz ſine ea etiā tūc ſuccedere nō poſſit. l. ſpurius. ⁊. l.
hac pte. ff. vñ cognati. Secda ratō quare videt poſſe
impugnari dicta ltimatio eſt q̄ poſito q̄ p̄dicta ceſſa
rent ⁊ q̄ p̄fato comiti palatino cenſeat data ptās le-
gitimādi ad hereditatē p̄ris etiā exñtibꝫ aliꝭ filijs legi
timis ⁊ naturalibꝫ ſic poſſet ipe impator ſi vellet: lz in
dubio nō p̄ſumat velle ⁊ q̄tum ad hereditatē frīs eti
am exñtibꝫ aliꝭ fribꝫ ⁊ ſororibꝫ tñ ad ꝟ vt videat hoc
voluiſſe nccē erat in impetratōe dcē ltimatōis facere
de ipis exp̄ſſaz mentōez viz nō obſtāte q̄ ſint aliꝭ fi-
lij vel aliꝭ frēs aut ſoroes qđ pz qz credendū eſt prin
cipem voluiſſe dcm̄ comitē non alr foze legitimaturū

q̄ ipse imperator esset ar.l.ſ.in fi.ff.de offi.prefec.pre-
to.de reſcrip.ſup litteris in fi. Sed cum legitimatō im
petrat a principe etiam ab illo cui debz legitimat⁹ ſuc
cedere neceſſe ē in tali impetratōe mentionez facere d̄
agnatis quib⁹ tollitur aut diminuit ſucceſſio ad hoc
vt princeps cenſeat hoc voluiſſe licet dicto caſu pt⁹-
q̄ fit de voluntate illius qui poteſt illis agnatis here-
ditatem auferre non requiratur illorum agnator cō-
ſenſus aut vocatio ar.ff.de adop.l.cum adoptio 7 qd̄
no.bar.in.l.gallus.§.7 quid ſi tm̄.ff.de libe.7 poſt. At
tamen vt diri bene requiritur q̄ fiat d̄ illis mentō ad
hoc vt cenſeat voluiſſe illis preiudicare quia facilius
eam facit quando non ſunt agnati q̄ quando ſunt p
ut expreſſe notatur per dominū anto.de bu.in.c.p ve-
nerabilem.qui fil.ſint le.in articulo illo an requiratur
citatio agnatorum qui dicit vber.de bobio 7 Ja.bul.
hoc tenere vt refert Jo.an.in addi.ſpe.ti.de ſucceſſo.
ab inteſta. Igitur eodem modo fienda eſt expreſſio 7
mentio de agnatis quando legitimatio impetratur a
comite palatino ad hoc vt ipſe comes cenſeat voluiſ
ſe illis facere p̄iudicium: ſed hic minime facta fuit ſed
ſimpliciter ltimat vt poſſit ſuccedere parentib⁹ et co-
gnatis nec dicit etiā ſi extent alij ltīmi ſucceſſores ei⁹-
dem gradus quo caſu dictis forozibus fieret preiudi-
cium p̄ ſuppoſita poteſtate ltīmantis: quia cenſeretur
concurriſſe etiam voluntas. Sed cum hoc non dixe-
rit redditur ltīmatio ſurrepticia: quia credendum eſt
q̄ ſi ſciuiſſet iſtum antonium habuiſſe forores ltīmas
7 naturales talem ltīmatōnem in illarum preiudiciuz
non feciſſet hec eſt enim cauſa que habet mouere p̄n-
cipem ergo ꝛc.c.ſuper litteris.7.c.ad audientiā.de re-
ſcrip. Alterius etiam videt poſſe impugnari dcā le-
gitimatō p̄pter infamiam notoriam dicti comitis qui
vt dicit fuit publice cōdemnatus de publico crimine
leg.iul'.peculatus.l.j.ff.de infami.de publi.iudi.l.infa-
mem q̄ infamia non ſolum repellit ab honore vel di-
gnitate ſeu publico officio obtinendo: ſed etiam deji-
cit ab obtento.C.de decurio.l.infamia.li.x.in text'.et
glo. Et licet non ſit priuatus dignitate vel officio q̄-
uſq; ſequitur ſententia priuatiua iuxta no.in ſpec.de
inſtru.edic.§.reſtat verſi.quid ſi tabellio.7.l.iubem⁹.
§.ſane.C.de ſacroſanc.eccle.p bal.7 per bar.in conſi-
lio quod incipit ſer Jobānes. Et in.l.eadem.ff.ad.l.
iul'.repetū. Attamen quia ſententia 7 infamia erat no
toria videt q̄ ſaltem fuerit priuatus executione dicti
officij vel dignitatis p̄ut expreſſe no.bal.in.l.cunctos
populos.C.de ſum.tri.in.v.colum.per glo.que eſt in
auten.de tabel.in fi.a contrario ſenſu. 7 alia que eſt in
l.ij.ff.de infami.§.miles vbi glo.dicit q̄ infamis n̄ po-
teſt exercere publicum officiū 7 ſic illa glo. videt ſen-
tire q̄ eoipſo q̄ eſt infamis eſt priuat⁹ exercitio publi-
ci officij ſine alia ſnīa priuatiua. Breuiter diſtinctio
bal.in caſu nr̄o n̄ ē neccia q: qn̄ qs hz dignitatē vel of-
ficiū ex publico qd̄ exercet inter nō p̄ſentientes vt eſt
eſſe notariū ad bancuz iudicis ſola infamia p̄tracta ex
p̄demnatione alicui⁹ famoſi criminis etiā ſi nō ſit no-
toria priuat ipſum executōne talis dignitatis vel offi-
cij poſito q̄ nō eſſet p ſnīam adhuc priuatus tali offi
cio nec poſſet ipſum vel ipſam exercere: vt idem bart.
exp̄ſſe determinat in eodez.§.hac.l.ff.ad.l.iul'.repetū.
p.l.ij.C.de digni.7 ita eſt in caſu nr̄o q: eſſe comitē pa
latinuz eſt dignitas.C.de man.prin.l.j. ibi dum dicit
comitis dignitatem ꝛc. Et eſt officiū qd̄ exercet etiā
p̄tra agnatos q: ad ſucceſſionē venirent nō facta legi
timatōne nō p̄ſentientes vt eſt in caſu nr̄o. Et ſic vi-
detur etiam ſm Bar. ſufficere ſola infamia ſine noto
rietate. Et ſine alia priuatōne ab officio et digni tate
q̄tum ad priuandū ipſum ab execu. eius p̄ glo. que ē
in dicta.l.ij.§. miles. Si vo eſt officium publicum ſi-
ne dignitate 7 quod exercetur inter conſentientes vt
eſt eſſe ſimplicem notarium.l.fi.C.qui mili. nō poſ.et
qui conficit inſtrumentum inter partes ipſum rogan
tes. vt no.glo.in.l.p̄to.§.j.ff.de eden.tūc aut ipſe cō-
miſit crimen: exquo ſecuta p̄demnatōe venit infamā-
dus 7 priuandus officio nondum tamen aliqua con-
demnatio legis vel hominis ſecuta eſt. Et tunc habet
locum id quod dicit ſpe.in ti.de inſtru.edic.§.reſtat.
verſi.quid ſi tabellio q̄ etiam ſi deliquit in officō quia
fecit inſtrumentum falſum non p̄hibetur alia inſtru-
menta facere 7 ſunt valida ſi crimen illud erat notori-
um.facit.l.ſi quis ex argentarijs.§.j.ff.de eden. vbi et
humilis et deplora.edit inſtrumentum licet minor fi-
des ei adhibeatur aut lata erat ſententia priuatiua of-
ficij: 7 tunc aut a iure ſcripto 7 habet locum glo. q̄ eſt
in auten.de tabel.§.fi.que videtur diſtīguere an erat
occulta an notoria. Aut erat lata ab homine legis mi
niſtro et tunc talis diſtinctio non eſt adhibenda. imo
indiſtincte non valent inſtrumenta poſtea p̄fecta. ver-
ba ſunt Bal.notabilia declarantis illam glo. 7 limitā-
tis eam in.l.ij.C.de ſen.7 interlo.om.iudi. Aut fuit la
ta ſententia ſolum ſuper crimine nō autem priuativa
officij ex qua ſententia incurrit infamiam tunc habet
locum id quod idem Bar.no.in dicta.l.eadez.§.hac
l.ff.ad.l.iul'.repetū. 7 in dicto cōſilio quod incipit ſer
Johannes 7 Bald⁹.in.l.7 militibus.C.de teſta.mili.
qui ſimpliciter dicunt ipſum nō p̄hibere alia inſtru
menta conficere p̄pter hoc. Sed idem Bal.in.l.cun
ctos populos ſupra alle.dictum iſtud limitat 7 intelli-
git quando infamia non eſſet notoria al's ſec⁹. Et idē
videtur ſentire in.l.j.C.de teſta. q̄ idem ſi ſit nō tamē
in loco vbi confecit inſtrumentuz facit.c.ad reprobā-
dum de re iudi. Et ex his remanet iſte paſſus declara
tus. Et tollitur omnis contrarietas que videtur eē in
ter predictos doctores 7 ipſorum met dicta in locis p̄-
allegatis. Et etiā patet q̄ in caſu noſtro taz ſm bart.
q̄ ſm Bal.prefatus comes p̄pter dictam infamiā
non potuit facere dictam legitimatōnem quia eſt ex-
ecutio dignitatis. Et exercuit eam contra dictas ſo-
rores non conſentientes ſm Bartho.in dicta eadem
Tum quia erat infamia notoria ſm Bal. Nec ob.q̄
fuit p̄ceſſum per viam inquiſitionis quia hoc tolli-
tur ex notatis per bart. in.l.infamem. ff.de publ.iudi.
qui tenet q̄ etiam tunc infamatur quia loco accuſati
onis ſuccedit ex forma legis vel ſtatuti 7 crimē erat fa-
moſum. Item non obſtat q̄ iſtam dignitatem non
habuit ab ipſo iudice condēnante. Et ſic videt q̄ nō
potuerit eam vel ipſius executionem ſibi auferre ar.l.
ſi arrogator.§.ſed an impuberi in fiñ.ff.de adopti. ibi
quia hoc non iudicio eius ꝛc. nam hoc tollitur per id
quod no.glo.in.l.imperator.ff.de poſtu. quia hoc cō
tingit ex diſpoſitōne 7 cenſura iuris p̄munis p̄pter in
famiam remanentem p̄pter quam ius cōmune ipſum
priuat executione talis officij 7 dignitatis. C. d̄ digni.
l.ij.quod hoc facere poteſt cum ſit roboratum aucto-
ritate principis ipſum confirmantis. C. de veteri iure
enu.l.j.§.p̄munia enim a quo principe dignitatem p̄-
dictā habuit. Ex quibus etiam patet q̄ ſi ex his q̄ pri
mo loco dicta fuerunt iſta legitimatio non impugna
retur: ſaltem tamē impugnatur ex iſto capite infamie
ſi poſt eam contractaz fuit facta ſecus ſi prius p̄ glo.
que eſt in.c.vt officium in glo.per hanc.de here.li.vi.
7 p̄ bar.in.l.j.C.de teſta. de infamia ſuperueniente no
tario poſt p̄fectum inſtrm̄.q̄ ipſum nō viciat. Nunc
videndum eſt vlterius p̄ſuppoſito q̄ dicta legitima-
tio valeat 7 nō poſſit ex dcis capitib⁹ impugnari vtrū
prefati ltīmati: q̄a ſunt maſculi excludant ſorores et
forma ſtatuti ac ſi fuiſſent a principio ltīme nati. Et i
hac q̄one bal.in.l.cū acutiſſimi. C. d̄ fideico. vī exp̄ſſe
tenere q̄ ſic dicens q̄ in ltīmatis eſt verus ſtat⁹ ltimo-
ruz lz nō ſit verū principiū. Pro b̄ facit determinatio

dñi Ja. de are. in questione disputata per eum quam refert Jo. an. in addi. specu. de successi. ab intesta. circa fi. de substitutione facta filio suo sub ꝓditõe si decesserit sine filijs legitimis et naturalib⁹. Dicit. n. q si relinquat filios legitimatos excludit substitut⁹ q; tales dicunt filij legitimi ⁊ naturales natura et lege coniget. ante fi. ibi sit donũ patris ⁊ pncipis. i. dñntie nature simul ⁊ legis. Et q legitimati dicãt vere nõ ficte legitimi videt ꝓbari in. l. ij. C. de iure annu. au. vbi libert⁹ restitut⁹ nataliby ẽ vere ingenu⁹: ly nõ sit ingenu⁹ nat⁹. Secus si cũ eo esset dispensatũ sic legitimatus dr vere natus ꝓ matrimoniũ q; tunc diceret legitime natus vt no. ꝓ glo. in. c. innotuit. de elect. Hoc etiã q legitimatus ꝓhendat appellatõe legitimor⁹ patz ex no. ꝓ bar. in. l. fi. is q ꝓ emptore. de vsuca. vbi dicit q esse legitimũ est iuris nõ facti. Et iõ qualitas ista ꝓ legitimatione vere nõ ficte infert qđ etiã pz q; legitimare ẽ abstergere maculã in legitimatis qua expulsa detegit legitimitas. que iure naturali inerat sed erat obfuscata. Sed ipe idem bal. in. l. eam quã. e. ti. C. de fideicõ. in xvj. coll. dicit q de pprietate vocabuli appellatõne filij legitimi ⁊ natural nõ ꝓphẽdit legitimat⁹ alle. c. naturales. si de feu. fue. ꝓtrouer. in vsi. feu. Idẽ etiã bal. in l. fi. C. de his qui ve. eta. impetra. dicit p illã. l. q si qs recipit emphiteosim pro se et filijs suis legitimis ⁊ naturaliby nõ ꝓphendũt legitimati q; nõ sunt naturali. c. p venerabilẽ s. alleg. in vlt. qõne vbi tractat de effectu legitimationis dicit hanc qõnem fuisse disputatam. Et se ignorare qđ fuerit determinatũ. Ipe tñ tenet q legitimati p sequẽs matrimoniũ vl p alios modũ nt appellatiõe legitimor⁹ plata a statuto. Dz legitimati p rescriptũ nõ ꝓphendunt q; dato q nõ possit negari eos vere eẽ legitimos nõ tñ sunt legitimi de iure cõi ꝑ de iure speciali de quib⁹ statutũ non censet cogitasse maxime in piudiciũ alior⁹ seu ad alios excludendũ. facit. l. iul. ff. q et a quib⁹. ꝑ censet sensisse solũ in hoc passu ⁊ multa dici possent. Tñ attẽta varietate opi. pter auctem tanti viri sicut fuit do. anto. at tẽto etiã q statutũ excludens femias pter masculos est ꝯ ius cõmune videt sua opi. ⁊ distinctio amplectẽda cũ p eam opiniones reducant ad cõcordiam ⁊ vitat correctio iuris cõis et vitat etiã materia fraudis: ne legitimari se faciant in piudiciũ alior⁹: arg. l. si ita quis. in fi. ff. de lega. ij.

Lonsiliũ. CCXXV.

Statutũ disponens de certo mõ succedẽdi nõ cõprehendit bona alibi sita: nec forenses si loqt in psonam. An infamis possit esse pcurator. In generali mandato pcuratori facto nõ venit vt possit transig. vel ꝓponere sup reb⁹ liquidis.

Nchristi nomie Amẽ

Circa primũ quesitũ notandũ est q cũ statutũ racanati excludat matrẽ a successione filior⁹ existẽtib⁹ ꝓsanguineis defuncti ex pte patris put hic erat vsq; ad tertium gradum preterq̃ a quarta pte bonorum loco legitime debite iur. nature: si pfata stella extat de racanato ⁊ sic legatur isto statuto q̃tum ad bona ibi sita seruandũ est illud statutũ: si etiam filij de q̃ rũ successione agit erant inde origine ppria vel pater ter exclusa p statutum racanati cum sit odiosum in ꝑ sed deberet in successione illor⁹ seruari vl statutũ paduanũ vel dispositio iuris cõis si illud nõ esset vt hec habent ex no. ꝓ bar. in. l. cunctos pp̃os. C. de sum. tri. in fine sexte questõnis principalis. Et etiã bal. ibi idẽ tenet et idem bar. in eadem. l. in. vij. questione vbi tractat de statutis pmissiuis in vltima questione de ꝓsuetudine anglicana in distinctione ibi dũ dicit aut talis decedens erat anglicus ꝛc. et qđ ibi p Cy. et in spe. de sen. §. qualiter. ℟si. sed pone. Si ℟o dicta stella nõ ê nec erat de racanate sed de padua videt q etiã in bonis existẽtibus in racanate possit succedere de iure cõmuni insolidũ excluso patruo nõ obstante statuto racanati qđ ipsam ligare nõ potuit maxime cũ loq̃tur ĩ psonam. vt. l. extra territorium. ff. de iurisdi. om. iud. et dicta. l. cunctos populos. a ꝓtrario sensu. ⁊ p id qđ idem bar. ibi no. in preallega. q. vij. in fi. dum dicit: q qñ statutũ loquit in psonam non porrigit ad forenses vt etiam idem dicit in eadẽ. l. in tercia qõe. ꝓ quo etiam bene facit qđ no. idẽ bar. in. l. fi. C. de pact. in tercia coll. in qõne de statuto dicẽte q ingressa mon. nõ succedat patri q nõ valet q; ꝓfert effectũ suum in tẽpus quo desijt esse subdita. ℟ro hoc etiam facit ratõ nã eo casu quo esset de racanato non excludet p illud statutũ a bonis nõ subditis statuentib⁹ vt supra dixi ℟m bar. et bal. in dicta. l. cunctos populos. in fi. vj. qõnis. eadem rõne arguendo de rebus nõ subditis ad psonam nõ subditam. l. qui plures liberos. ff. de vulg. ⁊ pu. et qđ no. in. l. miles. ff. de testa. mili. Dicenduz ẽ vt dictum statutum excludens matrem a successione filij ꝑter agnatum tercij gradus nõ extendat ad matrem forensem nõ subditam statuentib⁹: nam et si dicti filij de quor⁹ successione agit nõ fuissent de racanato origine ppria vel paterna prefatum statutum cum loquat in psonam cum dicit q filijs decedẽtib⁹ ab intestato tm̃ mater quartam partem petere possit ꝛc. locum in successione ipor⁹ nõ haberet etiã q̃tum ad bona ibi sita ꝓut expresse determinat bar. in loco prealle. et tamen q̃tum ad eos de quor⁹ successione agitur nullum ꝓtinet odiũ multominus dz locum habere in casu nostro si mater que p statutum venit excludenda nõ sit statuentib⁹ supposita cum tractet de ei⁹ odio et sic magis debet restringi. l. cũ quidã. ff. de libe. ⁊ postu. de reg. iur. odia. li. vj. Et hec pars videt mihi eq̃or et verior salus semp correctione melius sentientis vt prefatum statutum debeat restringi ad psonas dũtaxat subditas. Q̃tum ad secundum quesitum videt dicendum q dictus alentius non potuerit esse ꝑcurator postq̃ erat infamis q; de crimine publico dãnatus. l. infamem. ff. de publi. iudi. iuncto eo quod nota. in specu. de pcur. §. j. in. x. coll. ver. Item q est infamis. iij. q. vij. infamis. Preterea si penderet causa criminalis contra eũ non posset esse pcur. C. de pcur. l. reum. fortius si finita erat ⁊ ꝺemnatus: q; pter vnũqđq̃ et illud magis. Contrarium tamẽ puto. Prio ꝓ tex. in sti. de excep. §. fi. vbi dicit q infamis potest eẽ pcurator. Secundo quia ad contrahenduz potest ꝓstitui procurator etiam qui als in iudicõ fuisset inabilis. l. sed et si quis. in fi. cuz. l. se. ff. de instito. de mino. l. cum mandato. Tercio q; de tali inabilitate psone põt excipere aduersarius non autem qui illum constituit: cũ ei⁹ psonam approbauerit. C. de testi. l. si quis testibus. iuncta. l. ita demum. C. de pcurato. cum pcor.

Sup tercio dicendum est dictam finem: quietationẽ et ꝓpositionem factam p dictum alentiũ nullo mõ piudicare dicte stelle q; fuit mere gtuita: ⁊ p ñs ambitiosa cũ facta fuerit sup debitis liq̃dis nllo ꝑsistẽte litigio. ff. de trãsact. l. j. in fi. C. e. l. pses. ff. de iureiuran. l. tutor. in principio. Et sic ꝓtinet donationẽ que ĩ generali mandato etiam cum libera nõ venit. ff. de pact.

l.contra iuris.§.si filius.et sic censetur dolose egisse q̃ nõ fecit id qđ diligens homo fecisset et q̃ facere debebat.l.dolus.ff.man.et.l.si ꝑcura.§.fi.qui etiam intelligitur exceptuatis de generali mandato etiam cum libera.l.creditor.§.fi.ff.man. Habuit.n. iste mandatũ ad transigendũ:ꝛ trãsactio nõ est nisi sup re dubia et lite incerta.alꝰ dicit gratuita pactio.vt dicta.l.j.ff.đ transac.ꝛ hic nulla fiebat dubitatõ sup iure dicte stelle qm̃ haberet ius saltem in quarta parte hereditatis cuiuslibet istor filior et etiam in sua dote. Nec ex ista compositione ꝑsequit hec dña stella vt dicit nisi dãnũ et nullam ꝑsequit vtilitatem q̃ille remisit rem ꝑ vmbra seu vento.s.hereditatem filior ipi? sibi debitã vel in totũ vel saltẽ ꝑ quarta parte ꝑm ea que supradicta sunt ꝛ etiam dotem suam ꝑ bonis que sunt padue cũ nulla bona vt dicit sint padue que sint ex hereditate filior. Et posito q̃ esset illa sine dubio pertinerent ad ipam matrẽ de iure cõi. Nec aliqđ ius i eis poterat ille patruus ꝓtendere ꝛtute statuti racanati: qđ ad illa nõ extendit vt supradixi. Et sic ꝑ dictaꝫ remissionẽ quã ille patruus fecit nullum ius vel commodum sentit dicta mater cũ etiã sine ea ius haberet ipsa sola si qua essent bona padue de hereditate filior. igitur in recõpensationẽ dicte remissionis nulle ꝛ vacue nõ potuit dictus ꝑcur.remittere ius clarum:qđ habebat dicta mater in bonis exñtib racanati vel in omnibus vel in quarta ꝑte. Sed ita demuꝫ si maiorem vel equalẽ vtilitatem fuisset censura:vt in dicta.l.contra iuris.in fi.ff.de pac. Preterea ista stella post mandatũ generale datũ dicto alentio in alio instrumẽto eadem die ꝛ loco facto dictũ mandatuꝫ limitauit q̃ per ipsum nõ intẽdebat dare ꝓtãtem transigendi vel cõponẽdi quominus haberet dotes suas ꝛ alimẽta q̃s dixit ascẽdere ad quantitatẽ trecentor q̃nquagin. florenor sup quib nõ intẽdebat ꝑfatã ꝓtãtẽ trãsigẽdi et cõponẽdi dare nec quietãdi nisi quaten? ostenderet fuisse solutuꝫ salomoni fratri dicte stelle đ dicta dote Paria ꝛo sunt a principio limitatũ dedisse mãdatũ vel exposst facto limitasse.l.luci?.§.que babebat.ff.ad trebel. Item nõ dedit mandatũ de q̃tãdo nisi de receptis. Ideo nõ stat̃ sueꝛfessioni de receptis: Sed ẽ necesse q̃ ꝓbetur aliter.l.j. §.si mutuã.ff.si q̃d in fraud. patro.et no.bar.in.l.in fi.ff.si cer.peta. Iste añt remisit et quietationẽ fecit de eo qđ nõ recepit ꝑ iuribꝫ q̃ ille patruus habebat in bonis existentibꝫ padue de hereditate illor que tamen bona et iura nulla erant ꝛ ꝑ ducatis.cccc.in quib solomõ frat̃ dicte stelle tenebatur illi patruo in quib actionẽ cessit dicto ꝑcur.ꝫ certe nõ cogebat̃ dña soluere debita fris sui nec iura sua remittere ꝓcessione sibi fiẽda ꝓtra fratrẽ:ideo hoc in mandato ꝑdicto nõ cadebat.ꝛ sic illud facere non potuit. Concludo q̃ q̃ finis quietatio transactio ꝛ ꝓpositio facta ꝑ dictũ alentiũ in nullo nocent dicte stelle. q̃ mãdatũ qđ illi dederat ad hoc se nõ extẽdebat̃. C. de ꝑcur.si ꝑcur.ad vnã. Sup vltimo dicendũ ẽ dictam dominã habere regressum ꝓtra dictuꝫ ꝑcur.ad omne suum interesse si ꝓpter id quod colludendo extra mandatũ fecit ꝓtingat ipam damnificari.l.elegãter.§.penul.ff.de dolo. Quando legitimatio fit cuꝫ clausula vt nõ ꝓeiudicet̃ venientib ab intestato:ista verba habent locũ q̃n pater decedit ab intestato. Si añt testatus põt in ꝓiudiciũ venientiũ ab intestato instituere legitimũ. Et an filij sacerdotis possint legitimari. Et an in generali ꝓcessiõe legitimãdi veniat legitimatio filior clericor vel natoruꝫ ex illicito coitu. Et an legitimatus excludat substitutũ sicut legitime natus. Et bona testatoris cõfiscata in eius vita et restituta filio granato ꝑ fideicommissum vniuersale an poterit dictus filius retinere cum fuerint sibi gratiose restituta.et neptis cuius auus reliquit dotem an etiam poterit detrahere legitimã ex ꝑsona patris de bonis que pater erat granatus restituere.

Consiliũ.CCXXVI.

In christi nomie Amẽ

Videndum est primo q̃ de ipso alarico: qui habet filias feminas legitimas et naturales: qualiter possit eis prouidere q̃ nõ obstante dicto testamento succedant in tota portione paterna. Circa quod occurrunt duo casus videndi. Primus est si ipse alaricus decederet relictis dumtaxat dictis filiabꝫ feminis et nullo malꝰsco:et relicto dicto dño bartholomeo vt eius filijs legitimatis qui ex forma dicti testamenti et reciproce substitutionis facte inter eos deberẽt vocari ad portionẽ dicti alarici:presupposito q̃ dicta legitimatio valeat ꝛ effectum sortiat:qđ an sit verũ infra subiũciam. Et hic faciliter potest prouideri ꝑ suppositum eo qđ mihi asserit q̃ dicti fratres sint in ꝓcordia ꝛ alter alteri assentiat vt suam voluntatẽ erga suos filios mittat executioni vicz vt dictus dominus bartholomeus et etiã pe.dicti filij eius renuncient ꝑ pactuꝫ de nõ ꝓueniẽdo contra eum et cuꝫ iuramento ꝓfato ficõmisso deferendo eis in dictũ casuꝫ si euenerit qđ sine dubio facere posset.C.de pac.l.j.et in.c.ij.de pac. li.vj. Hoc acto exꝑsse q̃ dicta bona remaneãt penes dictas filias feminas ꝛ earꝫ descendentes ad qđ etiam l.nihil ꝓponit̃.§.oĩb.ff.de le.j.et.C.de fideicõ.l.quoticns.la ꝑma. Alius casus est:si ꝓtingeret dictũ alaricum mori relictis dictis filiabꝫ feminis et nõ supstituto domino bartholomeo vel eius filijs quo casu locus esset substitutioni facte in piam causam ex dictis codicillis:qualiter aduersus eã dicte filie defendere se possint. Et hic est dicendũ q̃ q̃stũ ad terciã ptẽ dicte dimidie que debebat̃ ꝛ debet̃ dicto alarico ꝑ sua legitima clarũ est:q̃ illa nõ veniet dicto casu in dicto fideicõmisso.ff.de vul.et pup.l.coheredi.§.cum filie.ꝛsic. nec fideicõ.iuncta.l.quoniam in prioribꝫ.C.de inoffi. test. Sed dubiñ est si pater dictas filias totaliter ad dotes eis date deberẽt ꝓputari in dictã legitimã quaz ipe alaricus patꝰ possit detrahere de dictis bonis restitutioni ꝛ fideicõmisso subiectis qđ videt̃ q̃ aut̃ restitutioni ꝛ fideicõmisso subiectis qđ videt̃ ꝑ q̃ aut̃ resc. C.coĩa de le.ibi si legitima portio nõ sufficit ẽ. ꝑ quã videt̃ q̃ debeat eas dotare de sua legitia si sufficit. Incontrariũ q̃ ibi loq̃tur q̃n granat? dotat filias nõ ex expressa voluntate defuncti ꝫ ex dispõne legali ꝛ ex mẽte ꝓtente vt sic de residuo detracta legitia nõ petãtpluius se dotari cũ causa sit impleta iurta no.in.l.luci?. la prima.ff.de leg.ij.ꝑ doct.nõ vt imputẽt easi dictã legitimã ꝛ impediat̃ eius detractõ ex ꝑsona patris ꝑ quo ꝓnunc aliter me nõ extendo q̃ casus nõ euenit. Trebellianica ꝛo nõ esset tunc detrahẽda de dicto fideicõmisso relicto ad piam cãm iurta no.ꝑ bar. in.l.marcellus.ff.ad trebel.licet glo. dicat contrariuꝫ in.c.si pater.de testa.libro.vj. Sed in nouella Jo.an. ibidem aliter dicit. Et qđ supradixi pluries seruan ꝛ consuli vidi nec ab illo recedẽdũ est fauore pie cause.

Restat q̃ videnduꝫ de residuo quod est vltra legitimam. Et breuiter si verũ est quod ĩ puncto asserit̃ videlz q̃ viuẽte dicto testatore bona sua fuerit ꝓfecta ꝛ dissierũt cẽ sua.l.ꝓmissa.ff.de publica. vñ cum tẽpe

mortis eius non esset sua nunqꝫ fuerunt hereditaria et p̄sequens in generali fideicōmisso venire nō possent. l. in fideicō. §. fi. ff. ad trebel. Et si postilli⁹ mortez dñs marchio donauit ea filijs illius illi nō dicūtur habere ex vltima voluntate defuncti sed ex liberalitate dñi. C. de peti bono. subla. l. j. Et p̄sequens etiaz in generali fideicom. nō cadunt. ff. de leg. iij. l. vlt. rem in glo. que incipit: quid si inter. ad trebel. l. si debitor. §. fi. de dote prelega. l. iij. §. vltr igit. in fi. et l. si res. in prin. ad trebel. Et sic per istum modum possent dicte filie se defendere etiam a substitutione facta in causaz piam. Oportet tamen de predicta p̄fiscatione et donatiōe legitime p̄stare. Secūdo loco videndum est de ipso domino bartholomeo habēte filios masculos nō legitimos qualiter possit illis p̄sulere vt sua portio vel dimidia remāeat eis. Et hic occurrūt plura videnda. Primum est an illi potuerint legitimari. Et videt q̄ non q̄z cum pater eoz esset in sacris ordinib⁹ p̄stitutus tpe quo eos p̄cepit cum nulluz poterat matrimonium cōtrahere et sic legitimos et naturales vere nō poterat acquirere §. nec ficte p legitimationem. ar. ff. qui ad certum. ff. loca. et de adop. l. adoptio breuiter. Sup hoc nō insisto q̄z cōiter tenet⁹ p̄trarium q̄ etiaz filij sacerdotis possunt legitimari maxime p papā vel eius auctoritate cū sacerdotes nō sint ꝓhibiti lege diuina vxores habere sed p̄stitutione canonica cui pōt papa derogare. Et ista no. Hosti. in sum. ti. q̄ fi. sint legit. §. qualiter. versi. nūqꝫ ergo cum adulterino ꝛc. ibi sed cum filio sacerdotis possit ꝛc. et est in antepenult. colū. ti. in fi. Et idem no. in. c. p venerabilē. q̄ fi. sint legiti. post prin. in glo. sup verbo adulterinis q̄ etiam sentit glo. magna que primo dicit tā de illis qꝫ de alijs natis ex damnato coitu nō valere legitimationē p dictū tex. Postea dicit valere si princeps ex certa scientia et derogando illi iuri eam faciat. Sed ista legitimatio facta fuit ab habente ptātem a papa et in t̄ris subditis ecclesie romane quo ad tpalem iurisditionē scz ferraria §. ꝛc. iuxta no. in sy. in. c. cum esses. et. c. relatū. de testa. et de arbi. c. fi. libro. vj. Secūdō est an i generali ptāte p̄cessa dictis comitib⁹ veniat q̄ possint legitimare filios eoz qui sunt in sacris. Et breuit̄ nō video quare nō cum data fuerit generaliter circa natos ex quocūqꝫ damnato coitu seu illicito et nō est magis illicitus iste q̄ adulterinus. arg. xxxij. q. vij. quid in oīb⁹ adulterio grauius ꝛc. iuncto eo qd̄ habet⁹ in dcō ralia. ff. de le. p̄esta. Et qui omne dicit nihil excludit: l. iust. in prin. ff. de leg. iij. Tercio videndū est an valeat dicta p̄cessio facta p papā q̄ ad natos ex illicito coitu: cū in sua p̄cessione nō p̄tineat⁹ clausula derogatoria dicti. §. fi. cū sua glo. in aut⁹. qui. mo. natu. effi. sui. Et videt⁹ q̄ nō p. l. si q̄s. in princ. testi. ff. de leg. iij. et p no. in. l. fi. c. si ꝓtra ius vel vti. pub. Contrariū dico q̄z ex certa scia ꝫ p̄cessit dū expresse dicit q̄ possent legitimare natos ex illegitimo et illicito coitu qd̄ tantūdē valet quātū clausula derogatoria cū appareat de voluntate sua q̄ noluit illi iuri derogare ex quo dicit cōtrariū. s. tales nō habere illius. l. p̄cipiū et hoc suffic: §. ostare principem ita voluisse postq̄ in eo dat⁹ ptās. Et hoc no. in. c. ad hec. in fi. glo. magne. de rescript. et ꝓbat⁹ in. l. Itē vulp. §. j. ff. de excusa. tuto. et. l. quidaz ꝓsulebant. et ibi no. ff. de re iudi. Quarto videnduz est q̄ tam ptās data p papā qꝫ etiā dicta legitimatio facta est cū clausula q̄ nō p̄iudicet successuris ab intestato an hoc habeat impedire quominus sequat⁹ effectus de quo supra. Rndeo nō q̄z si dñs bartholome⁹ instituat dictos filios suos prefatos venientes ab intestato nō possunt ꝓqueri de aliquo p̄iudicio q̄ eis fiat cū nō possint aspirare ad dicta bona nisi ex voluntate dicti dñi bartholomei expressa vel tacita. vt. l. si quis cū nullū. ff. de iure codi. Unde si nō placet ei qd̄ habeant nō possunt ꝓqueri de p̄iudicio sed si eos filios nō instituet tūc posset dici q̄ ab intestato possent venire et i dcō casu tātū opabit⁹ dcā clausula q̄ nō fiat illis p̄iudicium. Et p hoc benefaciūt no. p bar. in. l. fi. ff. si quis aliquē testari ꝓhibuerit: si bene et diligent⁹ pcūctent⁹. Quinto et vltimo videndū est an dicti filij legitimati excludāt substitutos sicut filij legitīe nati. Et breuiter nō insistendo determinatuz fuit q̄ sic p Jaco. de are. in publica disputatione vt refert et sequitur Jo. an. in addi. spec. ti. de success. ab intesta. circa fi. et d. anto. de bu. in. c. p venerabilē. q̄ fi. sint le. Qd̄ etiam tenet in sy. bal. in qōne de statuto q̄ stante filio masculo nō succedat femina: vt habeat locū in masculo legitimato: vt ipe no. in. l. cū acutissimi. et in. l. eam quā. C. de fideicō. Predicta q̄dē sufficere videntur ad intentionem dictoz fratz: ꝫ si ad cautelaz facerēt expresse p papam p̄dicta ꝓfirmari vtile esset.

Consiliū. CCXXVII.

An legitimatus excludat agnatos vel filios filie exclusе a successione ex forma statuti extante masculo. Et an legitimatio facta sine p̄iudicio legitimoz ꝓheredum intelligit⁹ de filijs vel alijs descendētib⁹ nō collateralib⁹ quantūcūqꝫ proximis.

Casus inferioris consilij.

Casus est talis. A. decessit ꝓdito testō in quo. b. ꝛ. c. filios suos illicite natos legitimatos tamen ꝓsine p̄iudicio legitimoz heredū heredes instituit. Et supstitutib⁹ dictis filijs ꝛ dña sua nepte nata ex quadā sua filia legitima et naturali p̄mortua. Et supstitutib⁹ aliquibus agnatis ipius. A. intra quintū gradū mō p̄supposito iure municipali q̄ cauet⁹ q̄ nulla mulier succedat nisi sit filia sororꝫ vel amita nō maritata. Itē q̄ existentibus agnatis cognati nec cognate nō succedāt modo questio est inter suprascriptos filios et suprascriptaz neptem et supscriptos agnatos ad quas ꝓsonas ex p̄dictis p̄tineat dicta hereditas.

Nchristi nomie Āmē

Dicendū est dictā hereditatē p̄tinere ad dictos filios legitimatos exclusis dicta nepte ex filia ꝛ dictis agnatis tali rōne. Nam si essent legitime nati nulli dubiū q̄ ita esset q̄z de iure cōi succederent exclusis agnatis. C. vñ liberi. l. ij. Et ex forma s̄. dicti statuti excluderēt filiā si viueret erat nupta ꝛ p ꝓsequēs neptē ex filia tanq̄ ortam ex radice exclusa iuxta no. p bart. in. l. ij. §. fi. ff. ad tertul. et p bal. in. l. maximū vicinz. C. de lib. prete. ꝛ ꝫ etiā ab intestato fortius ex testō q̄z melioris est ꝓditionis q̄ bz volūtatē defuncti qꝫ q̄ nō bz. ff. de lega. ij. l. q̄ ticia seyo. §. fi. Igit⁹ et nūc licet nō fuerint legitime nati exq̄ fuerunt legitimati p habentem auctoritatē a p̄cipe q̄z tales legitimati nihil differt a legitime natis: cū ꝛ ipi dicant⁹ legitimi in aut⁹. quibus mo. na effi. sui. §. illud tn̄. versi. sit g̃ licentia ꝛc. ibi dū dicit a legitimis filijs differentes ꝛc. coll⁹. vij. et quibus mo. na. effi. legi. §. si q̄s g̃ als. §. si q̄s sit igit⁹. ibi nihil a legitimis ꝛc. Nec ob. si dicat⁹ isti legitimati nō fuerūt p̄sentes legitimationi q̄z sufficit q̄ pater potuerit supplicationē: vt in dicto. §. illud. versi. sit g̃ licentia. ꝛ q̄ ipi legitimati postea ratificauerint: vt in. e. aut⁹. §. generaliter. Itē nō ob. q̄ ille comes q legitimauit habebat ptātē legitimādi limitatē. s. sine p̄iudicō legitimoz heredum. Nam illud debet intelligi. i. filioz non aūt quoscūqꝫ etiā extraneoz: ar. eoz q̄ not. in. l ex facto. §. fi. ff. ad trebelli. Et si dicatur hic erat neptis

Ex filia que videt comprehẽdi appellatiõe filiorũ in his que ꝓcernũt fauorem iuxta plene no. in l. liberoꝝ. ff. de verbo. sig. Et sic videt q cũ fuerit ꝓterita sine cã testm̃ sit nullũ. iuxta no. in auten. de bere. 7 falci. §. exheredatos. p glo. Rndet non esse verus qz si testatoꝛ iste decessisset intestatus etiã nõ relictis ꝓfatis legitiatis filijs ꝓfata neptis ex filia non succedisset stantibus agnatis virtute statuti prefati quod excludit omnez feminam a sucessione ꝓter filiam sororem et amitam: 7 ista nõ est hmõi. Et si dicat licet nõ sit filia erat tam neptis ex filia q̃ videt ꝓtineri appellatione filie cũ tractatur de eius fauore. iuxta nota. in dicta. l. liberorũz. Rndetur nõ esse verum hoc casu qz non deberet esse melioris cõditionis q̃ eius mater. C. de bo. mat. l. si viua matre. Sed mater si viueret cuz esset nupta excluderet ab agnatis ꝛtute dicti statuti g̃ et eius filia. Et p hoc qd̃ no. bar. in dica. l. ij. §. fi. ad tercul. et Bal. in dicta. l. maximũ vicium. Et in vsi. feu. qui feu. da. pos. §. cum ꝛo cõradus. Postq̃ g̃ ita est q ista neptis nõ posset succedere ab intestato etiã si legitimati nõ eẽnt ß succederẽt agnati patet q ista legitimatio non facit preiudiciũ nepti ß agnatis ꝓdictis quiby aufert hereditatem quã essent habituri si legitimati essent. Sed dicta legitimatio licet nõ potuerit fieri in preiudiciũ filioꝝ seu descendencium bene tñ potuit fieri in preiudicium collateralium qz ꝛba illa priuilegij. s. sine ꝓiudicio legitimoꝝ heredum ꝛc. restringunt ad heredes de ꝑprio corpore als dicta legitimatõ nullius esset vtilitatis: p no. in dicta. l. ex facto. §. fi. Nõ g̃ ipsa legitimatio preiudicat nepti sed statutum est illud quod ei preiudicat auferendo illi ius succedendi 7 tribuendo ipsum agnatis. Deinde legitimatio aufert agnatis 7 tribuit legitimatis: Unde sicut agnati prefererent dicte nepti ab intestato ita 7 isti legitimati qui ingrediuntur locũ agnatoꝝ et eoꝝ loco ponũtur 7 substituunt p ea que no. glo. in aut. hoc amplius. C. de fideicom. que incipit: nam nullo. Et in corpe vnde sumitur. ibi dum dicit cuz lex faciat eos heredes loco repulsi ꝛc. Concludo g̃ ꝓteritionẽ dicte neptis nõ viciare testm̃ postq̃ ab intestato nõ succederet stantibus agnatis: vt no. bar. in dicta. l. fi. ff. ad tercul. 7 bal. i dicta. l. maximũ vicium. prefatosq̃ legitimatos debẽ ex testõ succedere tã ipa q̃ agnatis exclusis. Laus deo.

Consiliũ. CCXXVIII.

Potestas legitimandi est de reseruatis principi. Nec venit in generali ꝓcessione. Et an valeat legitimatio facta ab inferiore a principe. Item an in ꝓiudicium legitimoꝝ qui nõ ꝓsenserũt. Et an reqrat cõsensus filie nõ successure ex forma statuti. Item qd si legitimatus nõ est natus ex ꝓcubina. Itẽ an legitiatus possit substitui filio legitimo et naturali. Itẽ an legitimatio facta ꝓst mortez patris noceat ꝓsanguineis defuncti q̃by est acq̃sita hereditas ab intestato.

Nchristi nomie Amẽ

Sup primo dubio videt dicenduz q legitimatio istius Johannis nõ valeat plurib rationib q̃bus tñ singulariter et sigillatim respondebo qz ꝓtrarium tenere intẽdo. Et videt primo nõ valere ex defectu prãtis legitimantis qz si totꝰ tenor priuilegij ducatus mediolani ꝓcessi dño duci inspiciat nõ repit sibi facta ista ꝓcessio. s. q possit legitimare spurios q̃ tenor diligenter inspiciendus est extra de priuil. c. poꝛro. ff. de fideiuss. l. fideiussores mgr̃atuũ. §. pro aurelio ibi lecta subscriptiõe ꝛc. de verbo. ob. si qs stipulatus stichum aut panphilũ. ibi querentib inspiciendꝰ erit sermo ꝛc. Constat aũt q potestas legitimandi est de reseruatis principi quod patet qz ab ipo debet postulari et impetrari. nõ ab inferiore in aut. q. mo. na. effi. sui. §. illud. coll. vij. et qui. mo. nat. effi. legiti. §. si qs g̃ nõ babens filios. coll. vj. Nam est quedã restitutõ nataliũ vt in dictis testibus que debet a principe. i. impetratore impetrari. ff. de nata. resti. l. j. et. l. queris. C. de nata. resti. l. j. Sicut restituere fame. l. j. §. de qua ff. de postu. extra de reiudi. cũ te. p Inno. Et creare tabelliones de fide instru. cum p. p eundem. Constat autẽ q ea que sunt specialiter reseruata principi generali ꝓcessione ducatus vel comitatus nõ tranjeũt ß requiritur spãlis. ff. de offi. eius cui man. est iur. l. j. in princ. extra de offi. lega. qõ translationẽ. Sed ad ista respõdetur q primo pquirendũ est an dñs dux mediolani habeat aliquod priuilegiũ ab imperio i quo dicta potestas legitimandi sibi ꝓcedat specialiter qz non é verisimile q talia attemptasset si nõ haberet. Si ꝛo nõ repiatur aliud tũc adhuc est dicendũ dictã legitimationez valere iure ordinarie potestatis quo ad terras sue iurisditioni 7 principatui ꝓcessas 7 bona ibi existẽtia suosq̃ subditos. Sicut videmus in notarijs creatis ab aliquo principe vel dño inferiore a papa vel imperatore nã valet creatio quo ad terras sibi suppositas vt ibi. Et inter eius subditos possint instrumenta ꝓficere. Et idẽ si ab aliqua communitate iuxta plene no. in spe. de instru. edi. §. restat. ꝛsi. si quis põt. in fi. 7 versi. quid de bis. 7 ar. extra de fide instru. c. cũ dilect. et no. p bar. et bal. in l. cũctos pplos. C. de sum. trinita. In hoc g̃ est drñtia qz si haberet ptãtem specialẽ cõcessam ab impatore. diceret legitimatus ancẽ cessationem 7 sic vbiq̃ p totũ romanũ imperiũ haberet ꝓ legitimo et quo ad bona paterna vbiq̃ sita. Sed si talez potestatem non haberet dicit legitimatus ancẽ ducatale 7 sic ordinaria 7 q̃ ad terras dicti ducatus 7 bona ibi sita 7 nõ vltra. put etiã pz de legitimata a papa q̃ ad terras impij 7 econuerso de legitiato ab impatore q̃ ad terras eccle. in. c. ꝓ venerabilẽ. q̃ fil. sint le. 7 ß voluit bar. in l. cũctos pplos. C. de sum. tri. circa medium versi. Ecce dicit statutum q filiusfami. 7 etiã vbi dicit q spurius possit institui ꝛc. Et vo. an. de bu. in dcõ. c. ꝓ venerabilẽ. qui fi. sint legiti. ibi nunq̃ aũt possit ciuitas aliquez legitimare ꝛc. vbi plene examinat et in fi. hoc tenet nõ dico tñ q ista sit vera legitimatio remote gratiua totalis statꝰ: qz illã etiã impator facere nõ potest hodie cum nõ possit legitimare quo ad spũalia ß solus papa dispẽsando circa radicez matrimonij sim bosti. in sum. qui fi. sint legi. 7 p canonistas in dicto. c. ꝓ venerabilẽ. ß est quedã habitatio seu dispẽsatio q̃ põt fieri q̃ ad q̃dã 7 q̃ ad q̃dã nõ. Cũ igit ciuitas pgaꝛ mẽb eẽt tũc de cõitatu mediolani 7 sic d iurisditõe ducti dñi ducis licet p aliũ de facto 7 ꝓtra voluntatez eiꝰ occuparet 7 agat de bonis ibi vel in eius territorio sitis 7 inter tunc eius subditos dicendum est dictã legitimationẽ valere 7 debere seruari. Nec ob. predictis id quod no. bar. in l. iij. ff. de testa. et bal. in l. cunctos populos qui tenent nõ valere statutũ q̃ spurius possit a patre heres institui: qz inferior a principe hoc facere nõ põt: qz dico q ista nõ est rõ. Sed est qz tale statutũ est ꝓtra ius diuinũ quo cauet nõ erit heres filius ancille ꝛc. Et quia inducit homines ad peccandum 7 ad contemnendum matrimonia ꝓpter quam rationẽ tenuit Hosti. in sum. ti. q̃ fi. sint legiti in penul. colla. versi. qd si impator. Et refert Jo. an. in addi. specul. de successi. ab intesta. ante fi. q etiam impator talẽ legem generalem facere non possz lz possit spurios legitimare qz dolꝰ 7 delictũ ꝓteritum pnt remitti. sed futurus non. l. si illud. §. illud nulla. ff. de pactis. et de pact. dota. l. ꝙuenire. Cñ fateor q dux mediolani nõ potest ctiã i suo territorio talẽ ꝓstitutionẽ facere ß bene

potuit istum Johannez sibi subditū quo ad bona in suo territorio sita legitiare p iā dicta. Itez nō obstat l.j.C.de nata.resti. vbi etiā legitimare nō pōt inferior a principe.s.ordo decurionū qz verū est vt habeatur vbicz p legitimo ß vt habeat solū in territorio legitimantis videt distinguendum q aūt impator in dicto territorio exercebat iurisditionē p seipm seu p officiales suos tēpales missos per eum de tempore in tēpus. Et his duobus mōis pōt intelligi dcā.l.j.C.de nata. resti. Aut nullā iurisditōnē ibi de facto exercebat vt in ciuitatiby nō recognoscentiby superiorem. Aut p vicarios ppetuos et comites z duces z similes barones et tunc tales popli z dñi sunt in dictis locis loco principis iuxta no.p cy.C.de pdi.ob cau.l.ea lege.ante finē et bar.in.l.hostes.de capti.et in.l.ambitiosa. de decte ab ordi.fa.et sic possunt in terris et locis predictis facere omnia que impator potest facere p totū orbez p ea que dicta sunt supra. Ratio autem dicte distinctionis clare pōt apparere vnicuicz subtiliter intuenti ideo nō insisto amplius demonstrando et ista etiā patent ex no.in spe.in loco supra allegato d notario cremato a talibus. Secundo principaliter videtur dicta legitimatio non valere: qz extabat filius legitimus et naturalis dñi petri patris istius quo casu etiā ipe impator nō legitimat vt in aut.qui.mo.natu.effi.sui.§. et generaliter.in fi.et in.§.illud. Et qui.mo.natu.effi. legi.§.si quis xo. Sed certe verū est in preiudiciū legitimoz. Et sine coz volūtate.ff.de nata.resti.l.fina. Sed hic facta fuit sine preiudicio dicti filij legitimi: qz ipe solus successit quousqz vixit z ipo psentēte: vt in instrumēto dicte legitimatiōis ptinet. Et sic valuit vtz in dicta.l.fi.ff.de nata.resti. Et qd not. Jo.an. in addi.spe.loco supra allegato de successi.ab intestato circa fi.in forma legitimationis quaz dicit se vidisse.s.q si extent legitimi nō cocquētur eisdē zc. Tercio principaliter videtur nō valere in preiudiciū filie legitime et naturalis dicti domini petri patris et filioū suoz que nō psensit nec fuit citata. Sed ad ß rn detur q nec eius psensus nec citatio requrebatur cum quia ipse dñs petrus in suo testamēto mandauit ipm legitimari qui cum relinqueret filiū masculū legitimū et naturalē potuit filiam feminā in testamento totaliter excludere q succedendo ex forma statuti ipam excludentis ab intestato iuxta no.p bar.in.l.ij.§.videndū.ad tercul.et bal.in.l.maximū viciū.de libe.preter. Et p psequens illius psensus vel citatio nō requrebatur. Aut determinat bar.in.l.gallus.§.et quid si tātū. ff.de libe.et post.tamē etiā qz ipe filius legitimus z naturalis ad quē solū ptinebat hereditas paterna tā ex testamento q ab intestato psensit vnde nō intererat sua citari.s.dicte femine ad quam hereditas paterna nō poterat ptinere z sic quo ad illam nō tractabatur de aliq pindicio ipsius g zc. Juxta no. in.l.iij.§. causa cognita.ff.de bo.poss. Et.C.qui admit.ad bo.po. l.j.p bal.qd in actu alteri nō preiudiciali nō requrit illius citatō. Similiter q tū ad hereditatē illius fratris legitimi et naturalis q poterat sororē suam a sua hereditate excludere postq psensit in ista legitimatōne nō fuit necesse illam sororem citari vel psentire p ea q no.bar.in dicto.§.et qd si tantū.potuit g dictus Johannes legitimatus succedere in hereditate sui patris ex testamēto paterno iur.fideicōmissi sibi vt dicitur relicti si filius legitimus et naturalis institutus sine filiis decederet que cōclusio extitit. Et similiter potuit succedere fratri suo ab intestato excluſa sorore ex forma statuti quo cauetur q extāte masculo femina nō succedat. Nam legitimatus p rescriptum non solum agnascit patri ß etiā alijs agnatis etiam illoz psensu non intercedente. sicut adoptat⁹.ff.de adopt. l.cum adoptio.et.l.q in adoptōnē etiā q tū ad succedendū

eis vt patet et plene no.per Jo.an.in dicto ti.de successi.ab intestato.ante fi.in questione disputata recitata ibi p eum licet secus sit ī legitiato p oblationez curie vt in.§.filium xo.in auten.q.mo.na.effi. et ibi etiam pbatur a ctrario. Et ita etiā tenet dy.in quodā tractatu successionū ab intestato quem quidem attribuunt bar.maxime quando in legitimatōne dicitur hoc expresse q succedat agnatis et cognatis sm ea q̄ not. p Jo.an.in loco preallegato. Similiter in isto masculo legitimato vt excludat feminā locū habet statutuz sicut in legitime nato per ea que no.in eo loco in additio.specula.de success.ab intesta.in fi.sm Jacobuz de are.quod etiam tenet expresse Bal.in.l. cum acutissimi.C.de fideicom.post principium per vnam columnam.ibidem puto de legitimatis zc.qz in eis viget verus status legitimoz licet nō verū principium cum legitimitas psistit in iure et ea que sunt iuris non inducuntur sm fictionem sed sm veritatem sm bar.in.l.si is qui pro emptore.de vsuca. Idem sentit bal.co.ti.l. eam quam.in princi.xj.coll.ibi fuit a me quesitum zc.

Quarto principaliter videtur nō valere legitimatō ista, qz iste Johannes nō fuit nat⁹ ex pcubina z sic nō pōt dici fuisse naturalis sed natus fuit ex coniugato z soluto nō retenta p pcubina z sic ex pplexu illicito et dicebatur spurius vnde legitimatio facta de ipso videtur q nō potuit valere nisi cū appositione clausule .s.in obstante.§.fi.in auten.qui.mo.natu.effi. sui.sm ea que ibi habentur in tex.et glo. Constat autez q inferior a principe.idest imperatore vel papa tales clausulas derogatorias iurium communiū nō potest in suis rescriptis apponere iuxta no.p glo.in.c.statuta. de here.libro.vj.cum iura tollere nō possit.C.de offi.pfec.preto.l.formam.et in cle.ne romani de elect. Sed ad hoc respondetur dupliciter. Primo q istud est verum in inferiori magistratu qui habeat officium tēporale nō ppetuum vel habeat perpetuum sed ecclesiasticum vt episcopus qui magis astringitur canonibus.xxv.q.ij.q princeps secularis legibus.l.omēs populi.ff.de iusti.et iure. Si xo ppetuum et temporale tunc in suo territorio loco principis habet vt sunt reges duces comites et sy. Sicut et populi quorum nō debet esse maior auctoritas cum non sint digniores. immo nec tam damni. Et tamē territorio pōt facere statuta generalia derogatoria in communi.l. omēs populi.ff.de iusti.et iur. fortius pcedē speciale rescriptū ar.eoz que no.post.in sum.q̄ fi.sint legiti.in penulti. col. Item si.qd si impator.et ad predicta quod no.in spe. de instru.edi.§.restat.versi.sed quis pōt facere.in fi. cum se.z se. Secūdo respondetur q tex.in dicto.§. fi.in auten.qui.mo.natu.effi.sui.loquit de illis spuriis qui nati sunt ex matrimonijs reprobatis z punibilibz quod pringit pluribus modis qui no.insti.de nup. §.sunt et alie.que quidē matrimonia non merent dici matrimonia nec nuptie ß cōplexus illicitus vt dicit tex.in dicto.§.fi. Unde si pater dicti Johannis cū haberet vnā vxorem duxisset aliam vxorē.s.matrē dicti Johannis qz ex tali pplexu incidisset in.l.iul'.de adulterijs.C.de adul.l.cum qui duas. prefatus Johānes non mereret filius nuncupari et non potuisset legitimari p modos qui habentur in auten.qui.mo.natu. effi.sui. Sed solum per rescriptum continens clausulam derogatoriā vtz ex ibi no.iūctis bis q̄ no.in dicto §.sunt z alie.insti.de nup.p glo.et tunc haberet locuz contrarium supra formatum. Sed hic non duxit eaz in vxorem et sic fuit simplex fornicatio p quā nō incidit in.l.iul'.de adulte.postq̄ facta fuit in volentē nec psisit adulteriū de iure ciuili nec veniebat puniēdus vtz ex notatis in.l.j.C.de adulte. Unde dict⁹ Jo.nō pōt dici filius nephan⁹ vel incestuosus aut ex dānato coitu nat⁹ de quibz loqtur ille.§.fi.dicēs q tales non

habent illius legis participiũ qz immo in casu nostro habet sicut z filij simpliciter naturales qui nascuntur ex coitu non punibili sicut nec iste fuit z sic potuit legitimari absq; appositione dicte clausule derogatorie ab ipso impatore ergo et ab inferiore ab eo qz cessat ꝓtrarium de quo supra. Et ex bis patet dictã legitimationẽ ꝓfati Johannis fore sustentatam. et ab oibus impugnationiby defensatã ipmq; tam ad hereditatẽ paternam ex testamento si fuit substitutus fratri sine liberis decedẽti que ꝓditio extitit potuisse admitti ex cã fideicõ. q̃ etiam ad hereditatem fratris sui ab intestato exclusa sorore ex forma statuti pferẽtis masculum femine qõ habet locuz in masculo legitimato sicut in legitime nato ꝑut determinat bal. in dicta .l. acutissimi. C. de fideicom. et sic non patiet in hereditate paterna detractionẽ legitime z trebellianice qz il le debent ptinere ad heredẽ grauati. C. ad .l. falc. q̃ q̃. ℟ ipemet Johannes fideicõ. est heres fratris sui grauati q̃ aduersus seipm nõ detrabit. Habebit q̃ oia bona tã patris q̃ fratris. Et bec sufficiãt de pmo z pncipali dubio de hac re. Sequitur videre de scõo et breuius quo queritur an dictus Johannes qui ad int'rogatorium factum p volentem agere ꝓtra eum petitione hereditatis respondit se tenere bona hereditaria. Item q̃ ea tenet tanq; heres patris z fratris z sic ꝑ herede nõ ꝑ possessore vtrũ teneat' vlteri9 respondere. s. an ex testamento vel ab intestato. Et videt' eẽ casus q̃ sic si agere volẽs ptendat in hoc interesse deliberationis. ff. de interroga. acti. l. si defenso. §. illud. sed certe ille. §. loquitur qñ actor vult agere actione psonali ꝯ aliquem tanq; ꝓtra heredem. Nos loquimur qñ vult agere peti. hered. que est actio mixta. C. de peti. heredi. l. hereditatis. et vult agere tanq; ꝓtra nõ heredem z sic sumus in casu diuerso in quo glo. et doc. q̃ ponũt formã interrogatorioz in ista actõe de ℟ nõ faciunt mentionẽ. imo simplicit' dicunt q̃ si cõfitetur se possidere et pro herede possidere nõ debet vl trius interrogari sed debet dari libellus. vt dicit q̃. in. l. cogi. C. de peti. here. in quinta. q. et bal. ibidem ex pressius dicit q̃ ideo vlterius nõ est interrogãdus: qz ex illa responsione apta est sibi via ad petitionẽ hereditatis: vnde nõ bz vlterius querere: Nam in petitione hereditatis iõ tenet' possessor respondere de qualitate possessionis et nõ in rei venditõne: qz sola possessio aperit viam ad rei vendicatiõem sed ad petitionẽ hereditatis nõ sola sed qualificata quãdo ꝓ.o herede vl possessore si ergo exprimit' q̃ ꝓ.o herede satis est. sed si diceret q̃ nõ tenet ꝑ herede tunc bene est vlterius interrogandus. s. ex qua cã tenet: qz si allegaret titulum nõ aperiretur via ad petitõnẽ hereditatis sed ad rei vendi. vel publiciana si nullum ti. allegat tũc apparet q̃ possidet ꝓ.o possessore et idez q̃ in primo. Breuiter ista ps videtur verior oĩby predictis. s. q̃ nõ teneat' in casu nostro respondet' an ex testõ vel ab intestato maxime qz iste actor specificat et allegat interesse qõ ptẽdit dicẽs q̃ si dixerit se heredẽ ex testõ vult ipm testũ impugnare v̊ falso. Certe istud int'esse nõ est sufficiens ad ꝓpellendũ istũ rñdere. Primo qa nõ ꝓcernit interesse deliberationis ꝫ victorie interrogationes. Aut fiunt in isto iudicio vt sciat actor quã actionem habeat intẽtare. s. an peti. here. an rei vendi. iõo dicunt' prepatorie. Nunc autem ex responsiõe facta certus est actor q̃ potest intentare peti. here. Ipse autẽ vellet vlterius scire. s. qualiter posset se ꝑparare ad vincendũ in dicta actione ꝓpter hoc aũt non fiũt dicta interrogatoria vt patet vnicunq; noticiam iuriũ habenti. Secundo q̃ ista impugnatio de falso nõ venit fienda nisi reus vti velit et vtat' testõ. l. fi. C. de fide instrumen. Sed iste vsus nõ venit fiendus ante litẽ ꝓtest. sed post cũ instrumenta sicut et testes nõ ꝓdu cantur ante litem ꝓtestatam sed post extra vtilitẽ nõ ꝓtest. per totum. igitur ista interrogatio nõ est nunc fienda ante litem ꝓtest. Sed dic libellum et facta litis ꝓtes. videbit an Johannes ꝓducat testamentum vel non. ℙ Posito enim q̃ nũc responderet se heredẽ ex testamento quousq; tamen esset datus libellus z lis cõtestata z testamentũ ꝓductũ in causa non auctoretur actor volens ꝓducere testes sup falsitate nec cogeretur reus exhibere et ꝓducere testamentũ ante lit. ꝓtesta. ad intentionem istius agentis: videlicet vt posset ipm de falso impugnare qz nõ ad alterius vtilitatem sed ad suam debet quis instrumenta sua ꝓducere. C. de eden. q accusare. et nunc ante li. ꝓtes. nõ produceret ad suam sed ad intentionẽ actoris vt ipam redargueret de falso. Et ista ratio manifestissime ostendit calumniã istius agere volentis dum petit nunc ante lit. ꝓtest. tali interrogatorio responderi. s. an sit heres ex testamẽto. Nam aut hoc petit qz velit arguere de falso ante lit. ꝓt. z hoc nõ potest facere: ideo nõ debz audiri. Aut vt possit redarguere post lit. ꝓtes. et tunc non expedit nunc tale interrogatorium facere: sed expectet an producatur testamentuz. Et impugnabit an nõ ꝓducat' et tunc nõ expedit impugnare. Istud q̃ interrogatorium aut est calumniosum aut sup fluũ ꝑut in sy. dicitur. ff. de pac. l. si vnus. §. sed si fraudandi. Ideo repellendus sicut et positio captiosa vel impertinens iuxta no. in. l. ij. §. quod obseruari. C. de iura. calum. ℙ Preterea si responderet se heredem ex testamento videretur quodammodo se astringere ad illam viam. ar. ff. de insti. l. qui habebat. extra de pbẽ. c. licet causam. et sic auferret' sibi beneficium iuris. quod est vt reus possit vti pluribus vijs etiam ꝓtrariis. ff. de excep. l. nemo ꝓhibetur. de regu. iuris. l. nemo ex bis. §. quotiens. Hoc autem fiendum nõ est vt in c. indultũ. de re. iuris. Igitur nõ tenet' tali interrogatorio respondere p quã incidit in captionem. l. qui in rasse. §. si pater. ff. de regu. iur. cũ ibi no. Ex quibus apparet q̃ ipse fuit iniuste grauatus respondere z sic iste potuit appellare. Et in causa appellatiõis debet obtinere vel reuocet iudex grauamẽ. Nec possum ꝓcedere quẽ effectum possit habere int'locutio iudicis q̃ habeat' ꝑ ꝓfesso q̃ ex testõ possideat: nã p ℟ nõ hẽbit actor intẽtũ suũ vt possit redarguere de falso nisi testũ realiter ꝓducat ipe aũt nõ põt ꝓducere ante lit. ꝓtest. nec etiã post ad istũ finẽ vt possit redargui de falso nisi primo fuisset eo vsus qz ꝓdurisset ad suam exceptionẽ fundandã. C. de fide instru. l. fi. Alis superflua esset reprobatio z ad hoc. l. j. §. edenda sunt omnia. ff. de eden. Ad qd q̃ facta fuit dicta ꝓnũciatio et qd opet' vel quẽ effectũ possit hre nõ video. Necesse q̃ hẽbit iste actor inuitis dẽtiby deuenire ad dationes libelli z lit. ꝓtest. z expectare q̃ ille ꝓducat testũ. sic si dictũ interrogatoriũ et dcã ꝓnũciatio facta nõ foret etiã si dictus Johes tacuisz z nõ appellasset nec poterit eẽ actor anteq; ista ãfit peruenire ad actõez falsi ℟ si ageret ꝯ aliquẽ tanq; ꝓtra heredẽ ex testõ forte ad legata tunc talis ꝓfessio vera vel ficta ꝓdesset actori qz fundaret intentionẽ suã bz reuera nõ esset heres. ff. de interr. act. l. q̃ int'rogat9. in fi. z. l. fi. etiã q̃ ad victoriã in cã pncipali vt dictis legiby. Sed in petitiõe here. et in rei vendicatione ꝓfessio que fit ad int'rogatoria ꝓpatoria solum ꝑparat actionem non autem fundat intentionem ad victoriam licet enim reus respondeat se possidere vel pro herede possidere nõ propter hoc actor vincit nisi ꝓbet se dominum vel heredem sup fluũ q̃ fuit dictũ int'rogatoriũ et sup flua fuit dcã ꝓnunciatio ex qby nullus effect9 seq̃ põt: igit' reijcienda. l. nõ cogẽdũ. ff. de ꝓcur. l. hec stipulatõ. §. diu9. vt le. no. caue. Ex pdcis ꝑz nõ eẽ necẽarium ad vltimum dubiuz respondere. Vltrius etiã dicitur: q̃ dictus

Johannes tenuit 7 possedit ista bona spacio .x. anno
rum pacifice et quiete tanq3 heres patris et fratris ꝟ
tute dicte legitimatõnis. Et qđ ꝑgami viget statutũ
q̃ possidẽs pacifice ꝑ decẽniũ: titulo ꝟo vel putatiuo
prescribat que si vera sunt dici põt q̃ eciam cessãtiby
bis que primo loco dicta sunt p̃fatus iobãnes tutus ẽ
prescriptione aduersus istos agere volentes peti. he-
redi. posito etiam q̃ legitimatio esset nulla ex defectu
potestatis dñi ducis q3 saltem prebuit tituluz putati
uuz iusto errore. Nam legitimãdo videt asseruisse se
habere ad hoc potestatem sicut iudex vel assessor ac-
ceptando officiũ videt asserere se peritum. l. ij. cuz ibi
no. ff. q̃ quisq3 iuris. Et ꝓpter ipsius excellentiã iuste
et rationabiter potuit sibi Johannes credẽ. xcvij. di.
nobilissimus. et quod no. in. c. cũ olim. cl primo. de pre
ui. et qđ no. de appel. ꝓstitutus. sup verbo assertõne in
nouella 7 in. c. j. de officio lega. li. vj. similiter in nouel-
la. nec habuit vlterius querere de sua potestate. Et
sic dicit potius errasse in facto q3 i iure 7 error fuit in
stus et ex causa a iure approbata. Et posito q̃ fuisset
error iuris et iniustus ꝑm ea que notantur plene in. l.
celsus. ff. de vsuca. qui de iure cõmuni non prodest ad
prescribendum longo tempore. l. nunq3. ff. de vsuca.
In casu tamẽ isto videtur sufficere ex forma dicti sta
tuti quod ne sit supfluũ quod euitandum est. l. j. in fi.
cũ ibi no. ff. ad munici. videt debẽ intelligi dñ dicit ti
tulo ꝟo vel putatiuo siue interueniat error facti siue
iuris quia quando interuenit error facti iustus talis ti
tulus putatiuus quo quis credit se heredem cũ nõ sit
sufficit ad prescriptionez longo tempore. s. x. annis in
ter ꝑsentes. petitioni heredi. etiam de iure communi
glo. est ordinaria. que ita determinat in. l. hereditatez
C. in quib⁹ ca. cess. lon. tempo. prescrip. in glo. magna
circa mediũ. ibi dñ dicit. in casu tamen puto prescribi
decennio ꝛc. Ad hoc ergo vt dictum statutum aliq̃d
addat ad ius commune videtur debere intelligi dum
loquitur de titulo putatiuo. s. quocunq3 errore inter-
ueniente iuris vel facti siue sit iustus siue iniustus: licz
vt supra dixi satis dici potest hic fuisse iustus q3 in fa
cto et nõ in iure credidit enim q̃ potestatẽ haberet ab
imperatore postq̃ vel exp̃sse vel tacite hoc asseruit vel
asseruisse videt vt dictum est. nõ autẽ credidit q̃ nõ
habens ab illo potestatem legitimare posset q3 eẽt tũc
iuris. Dicitur etiã vlterius q̃ presens dñs dux me-
diolani qui legitimationem factam a fratre suo cõfir-
mauit supplendo omnem defectuz qui fuisset in illa bz
di q̃ si verum est res esset clara et ageret ex cõfirman-
te nõ ex ꝓfirmato: iuxta plene no. in. l. et q3. ff. de iuris
dictione om. iudi. Sed tunc queritur cum dicta cõfir-
matõ facta fuerit post mortẽ viscardini fratris sui nõ
citatus nec ꝓsentientibus alijs ꝓpinquis quib⁹ delata
erat hereditas dicti viscardini et erat soror viscardi-
ni vel filij eius qui nunc agere volunt vtruz dict⁹ Jo
hannes virtute dicte legitimationis potuit succede-
re dicto viscardino ab intestato presupposito q̃ non
posset doceri de assensu vel voluntate dicti viscardi-
ni prestito in dicta legitimatione si enim posset de illo
ꝓstare res nõ haberet dubiũ: vt supra dixi p ea q̃ no.
bar. in dicta. l. gallus. §. et qđ si tantum. Et breuit dy
nus in ꝓsilio suo. xvij. videt expresse determiare q̃ va
legt legitimatio in p̃iudicium illoz quib⁹ erat ius que
situm quia adierant hereditatem quia trahit retro
bar. licet nõ alleget sentit contrariuz in dicto. §. 7 qđ
si tantum. mihi videtur sic dicendũ q̃ debemus inspi
cere an haberet specialem potestatem legitimandi in
preiudicium eorum quibus esset ius quesitum vel nõ
si enim non haberet tũc posito q̃ impator posset ius
illud tollere nõ ꝓpterea censetur p generalem cõces-
sionem talem potentiam in alium transtulisse put in
sy. determinat bar. in. l. toticns. ff. de polici: et. l. ambi-
ciosa. de dec. ab ordi. faci. p. l. ij. §. merito. et. §. si q̃s a
principe. ff. ne qđ in loco publico. saluo tamen eo qđ
infra dicam in fine huius consilij. Si ꝟo dictam po-
testatem scz legitimandi in preiudiciũ illoz quiby fo-
ret ius quesituz tunc aut legitimauit simpliciter 7 nõ
censetur voluisse legitimare in preiudicium illoz qui
bus ius erat quesitũ. vt dicto. §. merito. 7. §. si quis a
principe. si illos citari vel vocari non fecit ita intelligo
no. p bar. in dicto. §. et quid si tantũ. q3 cum nõ appa-
ret de sua voluntate q̃ preiudicare voluerit i dubio
nõ censetur voluisse preiudicare per iura predicta. si
ꝟo apparet q̃ voluerit preiudicare vel quia hoc dixit
expresse vt fuit in casu nostro vel quia fecisset illos ci-
tari nam ob alium finem non censetur hoc fecisse ꝑ
ut in sy. dicit glo. in. l. ij. §. cum dicit. ff. si cui plusq3 p
l. falci. tunc dico q̃ fit in illis p̃iudiciũ q3 imperator hoc
facere posset: si vellet licet nõ sine peccato hoc faceret
ꝑut expresse determinat hostien. in summa qui fi. sint
leg. i penul. colũ. ibi q3uis aũt ꝟ facẽ possit ꝓnceps ꝛc
et ibi imperator aũt potest auferre ꝛc. Qđ ego ꝓbo
vltra ip̃m tali rõne. Nam hereditas et ius adeũdi he-
reditatẽ sunt de iure ciuili nõ de iure gen. vel naturali
l. lege obuenire. ff. de ver. sig. 7 exp̃sse hoc determinat
glo. in. l. j. ff. de acqui. re. domi. in prin. dum enumerat
modos acq̃rendi dñiuz de iure ciuili. Sz p regla tra-
dit q̃ ea q̃ nobis acq̃runt de iure ciuili seu q̃ de iure ciui
li st possunt nobis auferri p imperatorem licet non sit
ea que sunt de iure gentiũ vel naturali. vt no. Inno. i
c. que in ecclesiarum. extra de constit. et no. p legistas
in. l. fi. C. qui contra ius vel vti. publi. Et sic videt q̃
etiam si hereditas erat adita per alios veniẽtes ab in
testato auferatur illis omne ius quesitum ex aditione
quando apparet q̃ imperator hoc voluit vel si dice-
retur q̃ tunc cum sit acquisitum dominium et illud de
se sit de iur. gentiũ. l. ex hoc iure. ff. de iusti. et iure. licet
modi acquirendi quidam sint de iur. gen. quidã de iu
re ciuili. iuxta ea que habentur in dicta. l. j. ff. de acq̃r.
rerum do. nõ possit p imperatorez tolli nisi ex causa pu-
blice vtilitatis. l. item si verberatũ. §. j. ff. de rei vendic.
Negari tamen non potest qn ius adeundi añq̃ here-
ditas sit adita sit mere de iure ciuili p glo. que est in di
cta. l. j. in principio. de acquiren. here. Et per cõseq̃ns
tolli nobis potest per imperatorem sicut et actio que
est de iure ciuili: vt dicit Inno. in dicto. c. que in eccle
siaruz. maxime quia non videtur esse in bonis nostris
nec ex ipso efficiuntur locupletiores anteq3 hereditas
adeat. ff. ad. l. falc. l. precia rerũ. circa mediũ. Et d istо
iure delato loq̃tur hosti. in summa loco supra allega.
7 isto casu. s. quando apparet de exp̃ssa voluntate le-
gitimantis q̃ voluit tollere ius quesitũ. Et habet ad
hoc potestatem potest procedere opi. dy. in dicto ꝓsi
lio. xvij. fateor tamen q̃ si similiter legitimasset etiam
in preiudiciuz huius iuris adeũdi nõ valeret legitima
tio nõ citato illo cui delatũ est ꝑut sentit hosti. in pal-
legato loco et bal. expresse in ꝓhemio. C. circa finem.
licet in. l. deo nobis. de epi. 7 cle. in vltima. q. sentiat cõ
trarium ꝑm frede. de senis. Postq̃ igitur imperator
potest tollere hoc ius dominij acquisitum per addi-
tionem hereditatis vel saltem ip̃m ius adeundi delatũ
anteq̃ hereditas adeatur vt dictum est sequitur q̃ si
talem potestatem transtulit in prefatum dñm ducez
potuit similiter ipe dominus dux si voluit sed ex dic-
ta legitimatione seu confirmatione que facta fuit in
casu nostro apparet expresse q̃ voluit igitur ablatum
fuit posito q̃ alia citatio facta nõ fuerit. Nam citato
fit vt veniat ad z dicẽdũ si vult q3 forte allegabit ali-
quã causam ꝓpter quã imperator sibi nõ auferret 7 sic
dz fieri eo casu q̃ de voluntate imperatoris nõ appet q̃
p̃cise voluerit tale ius absenti tollere nisi p̃mo ipsum

audierit: Sed in casu nostro apparet q̃ precise voluit sibi auferre vnde alia citatio nõ erat necessaria q̃ posito q̃ venissent nõ poterant volũtati legitimatis precise cõtradicere vel obuiare. Et citatio de illo q̃ non potest ꝓtradicere vel impedire actum non est necessaria. ff. de fideicommiss. liber. l. iiij. in. §. j. ibi. Et cũ invitis alijs ꝛc. q̃ aũt precise voluerit illis preiudicare patet q̃ eos vocari nõ fecit et tñ dixit nõ obstãte q̃ hẽditas viscardini esset ꝑ alios adita ꝛc. tunc ꝯ nõ fieret illis ꝓiudiciũ in tali iure qñ ista tria ꝙcurrerent. s. q̃ ñ consensissent nec fuissent citati nec apparet de volũtate legitimantis q̃ eis absentibꝫ ꝓiudicare voluerit et iũs predictum eis auferre ⁊ quodcũqꝫ istoꝝ deficeret secus esset de primo patet in. l. fi. ff. de nata. resti. de secundo ꝑꝫ ex no. ꝑ glo. in ſy. in. l. j. §. cum dicit. ff. si cui plus ſcꝫ. per. l. falci. in glo. que incipit. si igit non venerint ꝛc. De tercio patet ex dicta. l. iiij. §. j. de fideicõ. et in hoc tercio casu sumus de presenti. Concludit ꝯ q̃ si prefatus dñs dux modernus habet specialem potestatẽ legitimãdi etiã cũ preiudicio agnatorum q̃ bus delata esset hereditas et q̃ eam adissent, put i multis priuilegijs vidi cũ impator hoc facere possit ꝑꝫ bostien. vbi s. Et hoc apparet ex tenore legitimationis: seu ꝙfirmationis facte ꝑ dñm ducem ꝓsentẽ de legitimatiõe facta ꝑ fratꝝ eius q̃ tale ꝓiudiciũ facere voluit agnatis dicta hereditas viscardini ꝓtinet ad dictũ Johannẽ posito q̃ dicti agnati nõ fuerint citati nec ꝙsenserint q̃ si potuit eis invitis auferre hoc ius ꝯ et eius absentibꝫ ⁊ nõ citatis. dicta. l. iiij. §. j. ff. de fideicõmiss. liber. que sic debet intelligi si. n. fuissent citati ⁊ cõtumaces haberent ꝑ pñtib. C. de iudi. l. ꝓperãdũ. §. cum aũt plus videt ꝓbabiliter dici posse q̃ etiam si alia ꝓtãs legitimãdi specialiter data nõ appareat duci mediolani. Ex eo tñ solo q̃ ꝙcessus fuit sibi ducat? mediolani cum alijs terris inter quas est ciuitas ꝑgami. et sic factus est in dictis terris princeps ꝓpetu? nõ temporalis censet in ipm translata in ꝙsequentiã omnis ptãs imperialis in terris ꝑfatis vt ea posset vti vice imperij cum impatori ibi nullã iurisditionem exerceat ꝑ aliũ ꝯ ꝑ ipsum dñm ducem. et sic videt q̃ ꝯ tuꝫ ad dictas terras ⁊ bona ibi sita. Et subditos suos potuerit legitimare cũ preiudicio agnatoꝝ saltem q̃ ad hereditatem delatam et nõ aditam sicut posset ipe impator. ar. ff. de offi. prefec. preto. l. j. §. penul. ibi. credit. n. princeps ꝛc. Et ad hec bene faciũt verba priuilegij prefati dñi ducis in duobꝫ locis. Primo ibi duꝫ dicit et alia gerere et facere in ducatibꝫ mediolani ꝛc. Predictis que nos et romani reges et impatores gerere et facere ⁊ exꝑediri possemus etiã de plenitudine pãtis ꝛc. Et etiã ibi decernentes q̃ tui heredes ⁊ successores tui ꝛc. omni dignitate et nobilitate iur. ptãte vt tutor et curator subdit quibꝫ alij principes signati in dicto priuilegio qđ aũt dixi supra i generali mãdato nõ ꝓhendi ea que principi spãliter sunt reservata. ꝓcedit in generali mãdato facto magistratui tẽporali q̃ nõ ꝓstituit princeps nec dñs puincie ꝑ simplex et nudus minister. Secus in ꝓpetuo q̃ cõstituit princeps ⁊ dñs et sic hꝫ ius in re et fructus ⁊ cõmoda suos ⁊ sua facit: vnđ plus iuris censet habere. Sicut in ſy. videmus q̃ simplex admistrator legitimus q̃ nõ hꝫ ius in re nec fructus suos facit vt tutor et curator nõ põt ꝓstituere ꝓcuratorẽ añ lit. ꝓtest. C. de ꝓcura. l. neqꝫ. et tñ secus in eo q̃ hꝫ ius in re ⁊ fructus suos facit vt est pater in aduenticijs. l. j. C. đ bo. mater. ⁊ ꝓlati ecclesiarꝝ: vt no. in dicta. l. neqꝫ. ꝑ doc. vel ꝓcedit qñ ꝛba de q̃bꝫ supra nõ essent apposita in priuilegio generali. Reges ꝯ vt duces comites et marchiones in eoꝝ terris vident esse principes. Et oĩa posse q̃ ad ſb ditos eoꝝ q̃ posset ipe impator in ꝑñaꝫ dictaꝝ dignitatum maxime in casu nostro ꝑ appositionẽ dictoꝝ verboꝝ de quibus supra. nõ sic in ꝓlatis ecclesiarum licet sint ꝓpetui q̃ non dñi ſ ꝓcuratores esse dicunt extra de dona. c. ij. et magis est stricta eoꝝ potestas respectu pape ꝯ dñoꝝ temporalium respectu impatoris. Sed extra terras eoꝝ manus extendere non pñt: sic intelligo no. in spe. de instru. §. restat. versic. sed q̃s potest facere tabelliones ꝛc.

Consiliũ. CCXXIX.

Casus sequentis ꝙsilij.

Accusatur ticius de anno presenti. Mccccxxxij. mense Junij presenti ꝑ bertã ⁊ sempronium eius filium q̃ de anno. Mcccc. xxxj. de mense februarij ꝓxi sit stuprũ cũ seya filia ipsius berte et sorore dicti sempronij: et petũt ipm ꝙdẽnari et puniri, put in supra scripta accusatione ꝓtinet. Dictus ꝝo titꝰ negat se ꝓmisisse tale stupꝝ cũ dicta seya ꝓpterea opponit ꝑ ipm q̃ ex forma statuti cõis vincentie nõ põt accusari nec põt nec debet ꝓtra ipsuꝫ ꝓcedi ꝑ dictũ ptãtem ⁊ eius curiã ꝓpter lapsuꝫ tꝑis. Replicat ꝑ dictos bertam ⁊ sempronũ q̃ immo põt accusari et ꝓtra ipsuꝫ põt et debet ꝓcedi ꝓpter dictũ stuprũ ꝓmissum pluribus rationibꝫ ⁊ causis ⁊ maxie q̃ ex forma dictoꝝ statutoꝝ põt quilibet accusari. Et ꝓtra quẽlibet põt ꝓcedi quando delicta sunt enormia ꝑm formã dictoꝝ statutoꝝ sicut in ꝓposito nam dicunt istud delictũ eẽ enorme. Et q̃ ita debet declarare ⁊ arbitrari dñs potestas et eius curia q̃ istud delictum sit enorme ex forma dictoꝝ statutoꝝ modo queritur visis dictis supra scriptis statutis ⁊ visa dicta accusatione q̃d iuris.

In christi nomie Amẽ

Videtur q̃ ista accusatio sit admittẽda licet lapsus sit annus a die maleficij ꝓmissi q̃ hic cõcurrũt due qualitates ꝓpter quas statutũ vult posse accusari infra tꝑs legale qđ est. xx. annoꝝ. ꝑm no. in. l. querela. C. de falſ. videlicet q̃ maleficiũ est enorme cum sit publicum ⁊ puniat pena legis iul. de adul. insti. de publi. iudi. §. sed et eadẽ: nũctis bis que no. ꝑ glo. in. l. auriliũ. §. in delictis. ff. de mino. et ꝑ bar. in. l. non solũ. §. si mandato. ff. de iniurijs. Item fuit clam ⁊ occultum missum vt patet in statuto sub rubrica vsqꝫ ad qđ tẽpus ꝛc. in versi. ⁊ saluo q̃ si delictũ esset enorme ⁊ occultũ et clam ꝓmissum ꝛc. ibi infra tꝑs a iure ꝓmissum ꝛc. In contrarium facit q̃ posito sine preiudicio veritatis q̃ sit enorme ⁊ q̃ fuit clã ꝓmissum ⁊ sic a principio fuerit occultum. Attñ occultũ nõ remãsit: q̃ sunt iaꝫ duo anni ⁊ vltra vt mihi dicitur q̃ incepit eẽ manifestum cũ dicta puella fuerit ingrauidata ex dicto stupro ⁊ peperit iam sunt duo anni vel circa et mater dicte puelle retinet puerũ quẽ fecit in domo secũ nutrire ⁊ nũqꝫ voluit ipm restituere dicto iuueni accusato patri suo sperans illũ inducere ad recipiendũ illaꝫ puellam in vxorem. Uñ cum a tẽpore quo venter puelle cepit intumescere ⁊ fortius post partũ incepit matri esse notum filiam suam ꝓmisisse stuprum. Et est verisimile et iur. presumptio q̃ sciuerit cum qua ꝑsona ex ore ipius filie que certa erat de facto suo. c. ab excõmunicato extra de rescript. Et presumendum ẽ ipsaꝫ reuelasse matri sue. ar. l. octaui. ff. vnde cogna. et. l. de tutel. C. de in integrum restitu. quia cõsanguinei presumuntur scire facta consanguineorum: vt no. Bartolus ꝑ illas leges in. l. j. ff. si certum peta. Sequit q̃ a die seu tempore noticie incepit sibi currere annꝰ a statuto concessus generaliter ad accusandum de crimine nõ occulto sicut si a principio fuisset non occultuꝫ: vt in dcõ statuto ī versi. de alijs ꝛo maleficijs ꝛc.

subducto tempore quo fuit occultū ⁊ hoc p.l.annus. in fi.ff.de calum.vbi videt vtilis a pncipio qz nō incepit currere ignoranti sed supueniēte scia currere in glo.ff.de diuer.⁊ tēpo.prescrip.sup rubrica. Et si dicat sufficit q fuit occultū a pncipio: vt ppter hoc de beat pcedi tempus legale ad accusandū licet postea desierit esse occultum cū initiū sit inspiciendū ar.l.claz possidere.in pnci.ff.de acquir. poss. Respondet nō esse verum qz statutū req̄rit q maleficiū sit occultum in q̄tum dicit clam pmissum denotat pncipiū. Inq̄ tum vo dicit occultū ne sit verboz inculcatio superflua denotat pgressuz vt sit sensus q req̄rat vt sit occultū a pncipio. Et expost facto quo casu durat potestas accusandi p totū tempus legale videlicet.xx.annoz iuxta no.in dicta.l.querelam.C.de falsō. Et si infra dictuz tps nunq̄ pueniret ad lucē nibilominus pfatum tempus.xx.annoz curreret ignorantiby q̄a est pntinuum etiam ab ipso initio vt curzat tam scientiby q̄ ignorantiby.l.fi.C.de prescrip.lon.temp. Sz si infra dictū tps ad lucez puenit: extūc incipit currere tēpus statuti.s.annus: q prius ppter ignorantiam currere nō inceperat.quod etiam pbatur in dicta.l. annus. Et p rationē qz cessante ignorātia que erat cā impediendi cursuz:cessare debet effectus.scz dictū impedimentum.c.cum cessante.de appell.et.l. ticia seyo. §. vsuras.cum ibi no.de lega.ij.cum habeant causaz successiuam tam ignorantia q̄ temporis cursus.l. generaliter.C.de epis.et cle.cum ibi plene no. Nec obstat l.clam possidere.qz ibi ne due qualitates ptrarie concurrant in eadē possessiōe quia dicatur clādestina et violenta quod esse nō debet.l.si quis ante.e.ti.statuitur illud q inspiciat initiū idest illa que primo affuit. Sed hic nulla ptrarietas adest.s. q maleficiū p vno tempore fuerit occultum p alio vo incipiat esse manifestum cū tempus recipiat diuisionē et distinctionem iuxta no.in.l.apud antiquos.C.de fur. Et sic concluditur q illi quiby ex forma statuti pmittit q habeant arbitrari an sit occultum vel nō debeant declarare fuisse occultum a pncipio sed expost facto incepisse eē non occultum sed manifestuz ⁊ a tanto tempore q accusatio non sit recipienda tanq̄ porrecta post tempa statuto prefixo. Laus Deo.

Consiliū.CCXXX.

Legitimatio non validat institutionē pcedentē et an nati ex damnato coitu possint legitimari.

Nchristinomie Amē

Viso testamento reliq̄ani dicti patricelli filij cuiusdaz petri de poluerio comitatus brixie: in q̄ filium suum nomine Johannē petrū natū et pceptū ex ipo reliq̄ano tunc piugato et ex q̄daz muliere soluta et postea legitimatum p comitē palatinū ad instātiā dicti reliq̄ani nullis extantiby dicto reliq̄ano filijs legitimis et naturaliby masculis et feminis dubitat an dicta testū et institutio valeat visis duaby legitimationiby factis de ipo. Et certe scda legitimatio nō videtur posse reddē dictā institutionē validā qz facta fuit post ipam institutionē factā vnde si dicta institutio sine dicta legitiatōne scdo loco facta foret nulla nō recōvaluisset ex ea quia tempus testamenti inspicitur. An quis habeat testamenti factionem actiue et passiue nec recōvalescit ex abilitate supueniēte.l.quod ab initio.de reg.ur.de leg.iij l.j.§.j.de heredi.insti. si alienum.§.in extraneis.cum ibi no.p docto.q̄ dicūt idem in filijs q̄tū ad tps testamenti licet secus q̄tū ad tpus aditionis cuz in filijs in ptāte nō sit dare mediū inter mortem et aditionē.l.si post mortem. §.j.ff.delega.j. l.iul'.de conditionib⁹ ⁊ demonstra. Sed quia subest alia legitimatio solennis facta añ testū a comite creato ab impatore karulo nō video q̄d dici possit quare nō valeat nisi forte qz tunc dictus legitimatus erat infans et sic non poterat psentire cum tamen consensus legitimati req̄ratur vt in aut'.qui.mo.na.effi.sui. §.generaliter.ß certe istud magis pdest qz cōsensus req̄rat in valente psentire:ß in infante q̄ nō pōt psentire nō req̄rit vt pbat' in.l.inbemus.C.de eman.lib. facit qđ no.bar.ff.ad municip.l.placet. de iure delibe. si infanti. Item posset dubitari qz iste nat⁹ est ex dā nato coitu qz ex piugato.igit' videt' q non potuit legitimari qz tales nō habent beneficiū legitimitatis in aut'.qui.mo.natu.effi.sui.§.fi. Sed hoc est verū nisi fuerit apposita clausula nō ob.illa.l.vt ibi no.p glo. Sed hic fuit apposita qz fuit dictū nō obstāte eo qđ legit' in aut'.qui.mo.na.effi.sui.p totum. Itē fuit facta ex certa scia quia de hoc fit expresse mentio in legitimatione igit' ꝛc.l.idē vulpi.§.sunt q̄dā.ff. de excus. tuto. Posset tñ iste testator cū adhuc viuat itez reficere dictū testū vt cesset prima obiectio ⁊ sic valida ret' ex duplici legitimatōne qđ pdest si validior esset vna q̄ altera.iuxta no.in sy.p Inno.in.c.cum ex officij.de prescrip.sup ver.auctoritate.et bal.C.de fur.l. j.in fi. Alia dubia nō video posse occurrere ideo pcludo institutionē valere sicut valeret de filio legitimo ⁊ naturali:qz legitimatus nihil differt q̄tū ad oēs defectus ⁊ capacitatē a filijs legitimis ⁊ naturaliby vt dicit tex.in pluribus locis in dictis aut'.qui.mo.na.effici. legiti.et quib⁹ mo.na.effi.sui. Laus Deo.

Consiliū.CCXXXI.

An comes palatinus possit legitimare in terris ecclesie. Et an ptās legitimādi possit pcedi cuz generali clausula nō ostante q̄cūq̄ lege ⁊ pstitutiōe ꝛ in ꝛriū disponente. Et in hoc casu ille cui pcessa est ptās legitimādi an potuerit legitimare cū clausula spāli. Et qui hz ptātē legitimādi quoscūq̄ exceptis filijs regū marchionū ⁊ nobiliū q̄ veniāt appone nobilium. Et si comes cū legitimat appellat eū nobilē vel filiū nobilis an pbet ex hoc nobilis. Et si plures heredes diuidūt inter se hereditatē vtz aliq̄ ex eis possint venire ꝛ diuisionē dicentē vnū ex eis nō fuisse coheredē. Et vtz dicti coheredes veniendo ꝛ diuisionem ⁊ molestādo coheredē incurrāt penā pmiuatiōis hereditatis apposita eis a testatore si molestauerint. Et an coheredes litem mouētes vni ex eis teneant' ad dānuz ⁊ interesse ⁊ ad penā iuxta pmissionez ptentā in instro diuisiōis si venirent ꝛ. Et an instrm publicū p̄sumat' falsuz si nō repiat' originale vel repiat' nō tm scriptū manu notarij ß subscriptōnē. Et an heredes possint diuidere in piudiciū filioz substitutoz in defectū ipoz heredum Et an papa pfirmādo legitimatio pualescat.

Nchristinomie Amē

Dubitat' primo an comes palatin⁹ habēs potestatē legitimādi ab impatore possit legitimare ī terris q̄ sunt de tpali iurisditōne ecclesie. Et q̄tū ad bona sita in dictis terris et eaz territoriis p̄supposito q nō sint feudalia ß allodialia. Et qz qō ē trita ⁊ discurrit p multa scripta supfluū est ire p ar. Jac. de bel. disputando tenuit q sic et disputationē suā posuit in aut'.q̄ mo.na.effi.sui.et Jo.an.in.c.p venerabilem.q̄ fi.sint legiti.et Jo.cal.qđ etiā psuluit bar.in psilio. lxxxj. vt refert bal.in.l.j.C.d iure anu.aure. Ja.bu.quē

sequitur Bal. in dicta.l.j. tenuit contrarium et etiaz anto. de bu. in dicto.c.p venerabilem. quoniam cū papa nō legitimet in terris imperij vt ibi satis essz absurdum q̄ impator vel eius comes posset in terris eccliecuz sint iurisditiones sepate in aut. quō opor. epis. in prin.c.nouit. de iudi. Breuiter dici potest sup ꝫ: q̄ aut illa terra nō est subdita immediate romane ecclesie sed alteri ecclesie inferiori vt sunt plures epātus i almania et vt est patriarchatus aquilegiensis: ad q̄s ecclesias p̄sumuntur ex donationib impialib pueniisse tp̄ales iurisditiones terraz. Et in illis potest imp̄rator ⁊ eius comes legitimare q̄ p tales donatōnes nō censent impatores totalem iurisditionē a se abdicasse sed retinuisse penes se supiozitatē intantū q̄ aplatis dictaz ecclesiaz appellat ad dictū impatorē: ita determinat expresse Jo. an. in addi. spe. ti. de iurisdit. om. iud. §. j. in addi. que incipit. vidisti duas opi. in factum. Aut dicta terra subdita est immediate ecclesie romane vt sunt ille quas habuit ex donatiōe ꝓstantini et tunc in illis nulla ptās vel superiozitas remansit apud imperiū: ꝫ omnis translata fuit in ecclesiam: vt inquit Jo. an. in addi. specu. in loco prealleg. et patet in.c.fundamenta. de elec. libro. vj. ⁊ in cle. j. de iureiur. Et q̄tum ad tales terras p̄cedunt varietates doctorum de q̄b s̄. Et hoc casu placet distinctio bal. quaz ponit in ꝓhemio eodē in fi. q̄ aut legitimatio facta ē viuente patre. Et ad eius instantiā ⁊ tunc valet: q̄ ex hoc nō infert alicui p̄iudicium si sibi p legitimationē succedat cum posset sua bona p̄ijcere in mari ⁊ null⁹ eo viuente ius habebat in eius successione. l. j. §. si impuberi. ff. de col. bo. Et sic nullus fuit citandus in tali legitimatione iuxta no. p bar. in. l. gallus. §. et quid si tm̄. ff. de libe. et postu. Et hoc etiam voluit hostiē. expsse in dicto.c.p venerabilem sup verbo requisiti licz loquat in casu econuerso q̄n papa legitimat in terris imperij ꝺ volūtate patris aut legitimatō fit post mortem patris. Et tunc si fieret de ꝓsensu illoz quib fit p iudiciū in succedendo idem fm hosti. in loco predicto ad qd̄ lex nam ita diuus. ff. de adop. de nata. resti. l. fi. ⁊ l. j. cū actus sit voluntarie iurisditiōis ⁊ sic int̄ ꝓsentientes pōt exerceri etiā in alieno territorio ab eo qui habz iurisditionē a p̄incipe. l. emācipari. §. apud. ff. de adopt. l. ij. ff. de offi. ꝓconsu. ⁊ lega. Si ꝺo fieret sine ꝓsensu illoz tūc locū habeat alia opi. dicentiū legitimationē nō valere p rōnes coz. Bal. autē in. l. eam quā. C. de fideicom. in. xj. colum. adducit vnā rōez ad ptem negatiuam q̄ nō possit legitimare. s. ne fiat p̄iudicium fisco ecclesie ad quē deuenire deberēt bona in defectū legitimi successoris quā rōem tāgit specu. i ti. delega. §. fi. ꝺ si. sed illud queritq̄ rō locū habere etiā si patre ꝓsentiēte fieret legitimatio. Sed certe de isto p̄iudicio solus fiscus ecclesie posset ꝓqueri. l. bis cōsequenter. in p̄inc. cū ibi no. ff. fami. her. Preterea ter. notabilis. in. l. cū rō. §. si plures. ff. de bo. dam. tollit ꝫ ꝓtrariū seu istam rōem. s. q̄ fiscus et impator seu alī⁹ p̄inceps apud quē sit ipe fiscus nō curat de hoc p̄iudicio: dicit. n. ibi p̄inceps in fauorem filioz vt ad eos transeant bona paterna potius q̄ꝫ in fiscū deueniant q̄ ampliari imperiū hoīm adiectione potius q̄ꝫ pecuniaz copia malim: ideoq̄ꝫ illis paterna sua ꝓcedi volo ad qd̄ ectiā bon⁹ tex. C. de cadu. tol. §. penul. vbi vult vtilitates subiectoz p̄ferri fisco et ipm fiscū nō nisi in defectū omniū venire. facit etiā. l. j. C. de secū. nup. ibi ne fisci nostri videamur habere ratōez ꝛc. et hoc de p̄mo dubio. Sc̄o dubitatur si in p̄iuilegio comitis palatini: quo sibi ꝓcedit ptās legitimādi: sit apposita clausula generalis nō obstātib legib et ꝓstitutionib quibuscūq̄ ꝛc. nō tm̄ fiat expressa mentio de aliq̄ speciali lege an valeat. Et bal formal boc dubium in dicta. l. eam quā. in. xj. colum. Et refert Jo. cal. tenuisse q̄ nō req̄rat talis clausula nō obstantium etiam generalis sed sufficiat q̄ ipe comes cum postea legimat ponat ipe tm̄ bal. post plura verba tenet ꝓtrarium nō tm̄ declarat an sufficiat generalis an req̄rat q̄ fiat specialis mētio de tali lege: puta de. §. fi. in aut. quib mo. na. effi. sui q̄ prohibet spurios et incestuosos legitima ri. Sed Jo. an. plenius in. c. j. de excess. pla. li. vj. i nouella. refert quinq̄ opi. antiquoz q̄n̄ p̄inceps reserbit ꝓtra ius positiuū an regrat clausula nō obstante: et qualis ⁊ nō apparet in qua se firmet. glo. in aut. hoc inter liberos. C. de test. tenet q̄ req̄rat specifica ⁊ singularis mentio dicendo non obstante tali lege. Breuiter si concederet potestatē legitimādi naturales nos ex ꝓcubina nō esset necessaria aliqua clausula: nō obstante q̄n̄ q̄tuz ad illos nō procedit aliqua lex habens clausulam derogatoriā q̄ nō possint legitimari sed potius ꝓtrariū q̄ iura p̄mittunt eos multis mōis legitimari vt in aut. qui. mo. natu. effi. legiti. ⁊ q. mo. na. effi. sui. et ꝓstat q̄ clausula nō obstante nō requiritur nisi q̄n̄ p̄cedunt iura clausulam derogatoriam habentia. l. si q̄s. in p̄in. testi. de lega. iij. Et isto casu p̄cedit opinio illoz qui dicunt dictam clausulam nō obstantiū nō requiri sed sufficere q̄ p̄inceps ex certa scientia rescribat. l. idem vulpia. §. j. ff. de excusat. tuto. l. quidam cōsulebant. de re iudi. Sed q̄n̄ ꝓcedit q̄ possit legitimare spurios ⁊ natos de damnato coitu tunc in illis p̄cedit clausula derogatoria: in aut. q. mo. nat. effi. sui. §. fi. vbi dicit q̄ tales nō habēt illius legis p̄cipiuz vt debeant vel possint legitimari modis de quibus in illa auten. Jō quo ad illos req̄ritur clausula nō obstātiū vt ibi no. in glo. Sed si requirit qualis debeat esse. Rndeo fm doctrinā bar. i. l. fi. C. si ꝓtra ius vel vti. publi. ⁊ in extrauagāti ad reprimēdū. sup. verbo nō obstantib q̄ non sufficit generalis puta nō obstante aliqua lege vel iure. Nec req̄rit singularis puta nō obstante tali lege noiando eam. Sed sufficit specialis puta nō obstante aliqua lege ꝓtrariuz disponente vel habente clausulā derogatoriā. per. l. si q̄s. in p̄incipio testamenti que loquitur de speciali non de generali vel singulari. Si g̃ dicat clausula non obstantib quibuscūq̄ legib impialib quib omnib inq̄ꝫtum dicunt igitur ꝛc q̄ de equipollentib verbis idem debet eē. dicū. l. mulier. ff. ad trebell. C. de inst. et substi. si mat. cuz sy. de acqui. here. si quis mihi bona. §. sed et si q̄d Et ita est in casu de quo queritq̄. Tercio dubitat si in p̄iuilegio comitis sup legitimatiōe spurioz sit apposita clausula nō obstāte generaliter tm̄ nō spāliter vel singulariter puta nō obstāte aliqua lege vel iure. Et sic nō est sufficiens vt s. p̄me dictū est vtruz comes cum postea legitimet possit apponere specialem: dicendo non obstante alia lege que ꝓtrarium disponeret vel singulariter puta nō obstante. §. fi. in autē. qui. mo. na. effi. sui. Et sic faciat legitimationem valere ⁊ sic derogatum illi. §. vel alteri legi. de qua nomina tim sit facta mētio. Et ad hoc breuiter est dicendū q̄ non ne sit in sua potestate attribuere sibi officium et potestatem a p̄incipe sibi non concessam. ff. de testatuto. l. ex sententia. iuncta. l. ne in potestate. et. l. nō distinguemus. §. quesitum. ff. de arbitris. Nam exq̄ p̄inceps in p̄iuilegio ꝓcessionis spālem clausulam nō obstante nō apposuit nō censet voluisse cōcedere ptātez legitimandi spurios ꝑ clausulā derogatoriā ꝑttaz in dicto. §. finali. que remouet voluntatem p̄incipis

abactu ſequenti niſi illius clauſule ſpecialiter ⁊ expſſ
ſe peniteat. vt. l. ſi quis in principio teſtī. ff. de lega. iij.
de leg. j. ſi mihi et tibi. §. in legatis. Si g̃ princeps non
dedit quō poſſet comes apponere verba aliqua in legi
timatione quā facit p que pinde faceret eaz valere ac
ſi princeps eā ſibi dediſſet vel cōceſſiſſet nō video. Nō
em poteſt ſibipī poteſtatem attribuere vt dictū eſt ſi
cutem ſi princeps p ſeipm legitimaret ſpuriū nō ap
poſita ſupraſcripta clauſula ſpāli nō obſtantiū nō va
leret legitimatio vt colligit ex notatis in dicto. §. fi. p
glo. ita et ſi ꝯcedit alteri poteſtatem legitimādi nō va
let cōceſſio: qualiter g̃ poterit comes facere ꝙ valeat
p appoſitionem ſuoz verboz. facit. ff. de iureiur. l. iij.
§. j. ibi alioqn ꝛc. Iſta tī nō habent locum in caſu de
q̃ querit ꝗa ibi fuit priuilegio comitis appoſita clau
ſula nō obſtante ſpāliter ⁊ in bona forma vt dixi in p
cedēti articulo circa fi. Ideo potuit comes in legitīa
tione quam poſtea facit apponere illam eandē vt ſimi
lem. Quarto dubitat ſi in priuilegio comitis ꝓtine
atur hec exceptio: vicz natis illuſtrium. principuz. co
mitum. baronum. et nobilium dumtaxat exceptis ꝛc.
qui dicant eſſe nobiles vt ſciamus an filios eoz potu
erit legitimare. Rndeo puto ſtandum in hoc ꝓſuetu
dini loci vbi fit legitimatio ꝓut videtur determinare
bar. in. l. ſi vt ꝓponis. C. de dignitatiby libro. x. ī. xij. co
lī. verſi. quarto infert etiā. ⁊ verſi. iij. ex predictis ꝛc.
vbi dicit ꝙ p ſtatuta ⁊ ꝓſuetudines locoz poteſt ali
quis dici nobilis et aliqs pōt eſſe nobilis in vno loco
ſm ſtatuta et ꝓſuetudines illius loci qui in alio nō eſt
nobilis: vt patet venecijs vbi omes q̃ ſunt de officijs
publicis ſeu de ꝓſilio ſunt nobiles ⁊ tī hoc in aliis ciui
tatiby nō reputur. licet etiam de iure communi hoc ſit
l. ſpurij. in prin. de decurio. Item pz quia in multis ci
uitatiby milites ſunt nobiles qđ nō eſt de iure commu
ni niſi in militiby vbis rome. C. de equeſt. dignit. l. j.
⁊ ibi no. li. xij. ſed florentini hanc dignitatē nō admit
tunt. Nam nō omnis militia facit quē nobilē ſ quam
ppſs acceptat vnde milites curiaz ſeu byſtriones non
ſunt nobiles. Et ad p̄dicta facit qđ no. archidyac. in.
c. j. de ꝓſue. li. vj. verba aūt principis ſeu reſcripti vi
dentur intelligenda ſm ꝓſuetudines et diuſitates loz
quoz ad que referunt: ſicut ſm qualitates perſonaruz
l. plenum. §. equicij. de vſu et habi. l. ſi quis filio. §. ir
ritum. de iniuſto teſta. Quinto queritur ſi comes cū
legitimat appellat eum nobilem vel filiū nobilis an p
betur ex hoc nobilis. Rndeo poſſe dici ꝙ ſtetur huic
narrationi quouſqz ꝓbet ꝓtrariū ſicut ſi ab ipſo pri
cipe facta eſſet dicta narratio: iuxta ea que habentur
in cle. literas. de pba. in ter. et glo. et in. c. ſi papa. de p
uileg. li. vj. Cum pferant a comite qui tenet locuz pn
cipis. ar. l. j. in fi. ff. de offi. prefec. preto. Sed illud. c. ſi
papa. facit in ꝓtrarium. Et etiā glo. in dicta cle. litte
ras ſup verbo fundat: qz in hac narratione ſeu nobili
tate nō fundat intentio legitimantis. Et ideo videt
q̃ ex illis verbis nō ꝓbet nobilis: niſi alſ doceat ꝙ ſit
iuxta no. in ſy. in. l. optimum. C. de ꝓtraben. ſtipu. ⁊ l.
cum aliquis. C. de iure deliber. de verbis inſtrumenti
narratuis ꝙ nō probant fines plebanatuū quoinam
atteſtant de eo qđ nō eſt in ptāte atteſtantium indu
cere. C. de teſta. l. verba teſtī. et p id quod no. glo. ſu
per dicta cle. literas. in verbo fundat. Sexto dubi
tatur ſi plures coheredes diuiſerunt inter ſe heredita
tem vtrum aliqui ex eis poſſint poſtea venire ꝓtra di
uiſionē dicentes vnū ex eis nō eſſe coheredem ⁊ aduo
care ab eo partem. Rndeo ſic: ſi per erroꝛem iur. vel
facti cum illo diuiſerunt ignorantes ipm nullū ius ha
bere in hereditate. ff. famil. herciſ. l. qui familie. Et ar
gu. ff. de iur. fiſci. l. ij. §. fi. Et mltomagis filij predicto
rum heredum qui fuiſſent eis ſubſtituti poſt mortem
nam nō potuiſſent parentes diuidendo ſuis filijs pre
iudicium generare quia ex propria perſona veniunt:
ſicut nec aliter alienando. l. peto. §. fratre. ff. de legat.
ij. cum ſy. Septimo querit vtrū dicti coheredes ve
niendo ꝓtra diuiſionem et moleſtando coheredē in
curant penam priuationis hereditatis appoſitaz eis
a teſtatore ſi moleſtauerint. Videt ꝙ ſic p ea que no
tant in. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad trebl. p glo. ⁊ do
ctoꝛes. Breuiter dicendum eſt ꝙ ſi preceptum de nō
moleſtando fuiſſet turpe vt quia ille fuiſſet ſpurius te
ſtatoris qui ꝓbibet capere eius bona odio ipſius pa
tris ad ꝓtinentiam refrenandam. l. fi. C. de natu. libe.
et tunc penam nō incurrent: qz teſtator aduerſus iſtū
defectū non potuiſſet diſpenſare. Et ideo nec penam
apponere ſi propter ipſuz veniretur contra et p̄ceptū
ſperneretur. C. de his que pene nomine. l. j. et. ff. eo. ti.
l. j. et de legat. iij. l. vxorem. §. heres. Sed ſi preceptuz
non fuiſſet turpe: vt quia ille erat legitimatus tūc aut
habuerunt iuſtam cauſam veniendi contra: quia de
viribz legitimationis potuit ratiōabiliter dubitari et
tunc excuſantur a pena qm̃ iuſta cauſa veniendi con
tra excuſat ab omni pena tam legali: vt nota. in. c. j. de
electi. lib. vj. in nouella. q̃ ꝓuentionali et arbitrali: iu
xta nota. p bar. poſt dy. in eo qui petijt laudum redu
ci ad arbitriuz boni viri in. l. qui rome. §. duo fratres.
de verbo. obliga. et in. l. iul. de condi. indebit. et iō Jo.
an. in addi. ſpe. ti. de arbi. §. fi. in penul. col. in addi. q̃
incipit dy. in regula ſcienti. de re. iur. tractat plene ꝛc.
in fi. ſm guido. de ſuza. allegat. l. fi. ff. de re iudi. de ap
pel. l. negocioz. de vſur. l. tutoꝛ. ⁊ bal. in aut. generali
ter in fi. ij. colum. C. de epi. et cle. et facit quod no. bar.
in dicto. §. tres heredes al's ſi nō habuiſſent iuſtā cau
ſam. pena ꝓmitteret. Sed cui applicaretur dubiuz ē
ſi teſtatoꝛ nō expreſſit p ea que notant et habent ī di
cta. l. vxorem. §. heres. ff. de leg. iij. p bar. ⁊ Bal. in. l. j.
C. de his que pene nomine ꝛc. Octauo querit an di
cti coheredes litem mouentes vni ex eis teneantur ad
dāna ⁊ intereſſe ⁊ ad penam iuxta ꝓmiſſionem cō
tentam in inſtrumento diuiſionis ſi veniret contra.
Ad quod pōt reſponderi vt in precedenti ꝙ aut ob
tinebunt quaſi per erroꝛem facta fuerit illa diuiſio ⁊
promiſſio de non veniendo contra et tunc nō tenebū
tur ad predicta: quia dicta ꝓmiſſio intelligi debet qñ
veniretur contra indebite et iniuſte ſed cōtrariuz ap
paret ſi obtinerent: vt patet ex nota. p Bar. poſt dy.
in. l. iul. ff. de ꝓdi. indebi. et. l. qui rome. §. duo fratres.
de verbo. obli. in queſtione de illo qui promiſit nō pe
tere reduci laudum ad arbitriū boni viri ſi poſtea pe
tijt et obtinuit quia nō incidit in penam ꝓmiſſi qz
promiſſio ſua intelligit ſi laudū fuerit equuz: et ſic in
debite veniret cōtra: aut ſuccumbēt dicti coheredes
in dicto iudicio quo venient contra: tunc aut habue
runt iuſtam cauſam veniendi cōtra que excuſat a do
lo et culpa. Et idem ſm Jo. an. in loco ſupra allegato
in primo precedenti articulo. Aut non habuerunt iu
ſtam cauſam et ſi fuerunt in culpa vel dolo et tunc te
nerent ad penam ⁊ etiam damna et intereſſe: vt in di
cto. §. duo fratres. vbi caſus et nō ſolum ex forma di
cti cōtractus ſed etiam de iure communi q̃ſtuz ad dā
na et intereſſe. C. de fructi. ⁊ lit. expen. l. nō ignorat. et
facit quod no. bal. in dicta aut. generaliter. C. de epi.
et cleri. Et in precedētiby duobus caſibus alter pro al
tero tanq̃ manutentoꝛ nō teneret qz ſi nō committe
retur ſtipulatō cōtra principalem nec contra manute
nentem ſeu fideiuſſoꝛez. l. poſtq̃. in principio. ff. vt le
ga. et no. cane. In vltimo ꝛo caſu alter pro altero te
netur: ſi promiſerunt defendere aduerſus quamcun
q̃ perſonam q̃ intelligitur: etiā aduerſus ſeipſos ar.
ff. de tuto. et curato. datis ab his. l. romanus appoll⁹.
uncta. l. frater a fratre. in fine prin. ſcilicet in ꝛſi. poꝛ
ro. ff. de condi. indebi. cū ꝓcoꝛ. ibi alleg. in glo. No-

no dubitatur si reperit instrumentum legitimatõnis scriptũ manu publici notarij iã defuncti. Sed int' suas imbreuiaturas seu pthocollos nõ repit ista vel iste de ista legitimatione lz repiat quedã nota in quodaz folio sepato nõ posito in libro sed scripta manu alterius z suprascripta manu dicti notarij. Quert vtrũ ex hoc vicier dictũ instrumentum legitimationis. Et videt q sic quasi presumat falsum exq nõ repit matrix z originalis scriptura manu eiusdez notarij: vt in auten. de tabel. §. fi. qm ad originalẽ debet recurri qñ orit dubitatio de fide instrumẽti inde sumpti. l. si qs ex argentarijs. §. penul. ff. de edẽdo. et p bar. in. l. sem pronius. ff. de lega. ij. de reg. iur. l. si liberarius. ante fi. ptrariũ videt expresse terminare bal. fm nico. de matta. C. de fide instru. sup rubrica in. viij. colum. in vers. sed secũdo quero si ista imbreuiatura originalis nõ reperit zc. dicens q spãle est in instrumentis pfectis in ciuitate pstantinopolitana q nõ valeant si nõ repit originalis et matrix scriptura seu pthocollus z q sec9 est in alijs locis si alia nõ repit originalis nisi celebratus esset actus in scriptis q tunc in pria scriptura stat sba fm bal. Posset qs dicere q dicti doctores loquũtur qñ nullo modo repitur liber pthocollor quo casu q potuit casualiter pdi potius hoc presumitur qz q nõ fuerit pfectus z sic non debet nocere amissio. C. de testi. l. testium. versi. si vo facta. z qd no. in. l. in emãcipatiõib. C. de emancipa. libe. p glo. z Cy. Sed hic repitur originalis scriptura sb vicioſa q scripta manu alter9 qd fieri nõ debuit qm originalis scriptura seu pthocollus debet scribi manu illius qui fuit rogatus: vt no. Bal. sup dicta rubrica in sequenti colũ. dicens tria esse que notarius alteri pmittere nõ debet. s. audire partes scribere pthocolluz z sbscribere instrumẽto publico. Sed põt dici q postqz illa cedula erat subscripta manu eiusdẽ notarij pinde sit ac si tota foret scripta manu eiusdẽ. l. emptor. §. lucius. et ibi p bart. ff. de pact. Decimo dubitat si fuerint due mulieres instirute z p9 eaz mortem liberi eaz z ille institute diuiserunt hereditatem cũ quadam tercia tanqz cũ coherede vtrum potuerint banc diuisionem facere in põ iudiciũ filior substitutor eis post earum mortẽ. Rndeo: si illa erat vera coheres sine dubio potuer z portiones que pro diuiso obuenerunt eis succedunt loco portionum in quibus fuerant institute pro indiuiso. Et in illis remanet ius fideicõmissi filior. Casus ẽ fm vnã lecturã quã bar. etiam approbat in. l. cum pat. §. hereditatẽ post mortẽ zc. ff. de le. ij. Sed si diuisissent cum nõ vera herede p errorẽ sicut nõ piudicauerunt sibipis ita et multominus filijs earũ quib9 preiudicare nõ potuerũt alienando cum subiacerent bona restitutioni eis fiende. C. cõia de le. l. fi. et auc. res que. cum sy. Undecimo z vltimo: si papa confirmat legitimationem factã p comitẽ palatinũ in terris ecclesie an faciant eã valere z tollat eius defectus et causas nullitatz Rndeo sic si fuerunt expressi vel expresse z sic ex certa sciẽtia confirmauit. ff. de adop. l. adoptõ nõ iur. facta. ð reb9 eor. l. ij. extra ð transac. c. j. sed defectus suppressos nõ tollit. l. sed si hac. §. patronum. de in ius vocan. de pecu. lega. cũ dñs. p Ja. de are.

Consiliũ. CCXXXII.

In christi nomie Amẽ

Qztum ad primũ dubiũ seu qsitũ: an dicta legitimatõ fuerit nulla ex defectu potestatis legitimãtis q nõ poterat legitimare filios illustrium principũ comitũ baronũz nobiliũ. Et pater istius legitimate erat nobilis vt dicit et põt pbari et etiã patet ex verbis legitimantis ad eam directis dũ dr dilecte nobis. m. magnifice nobilis viri zc. facere põt dubiũ: q illud verbũ nobilium qd est generale videt restringẽdũ ad nobiles siles expressatis puta regũ marchionũ z alior habẽtiũ supioritatẽ aliquã et iurisditionẽ in subditos seu dignitatẽ nõ añt videt debere sic generalit intelligi put iacet. s. vt pprehendant simplices nobiles nõ habẽtes aliquas maiorias seu peminentias in aliquos subiectos sb simplicia bona patrimõialia, put habẽt ignobiles: q in illis nõ videt fuisse aliqua ratio excepiuandi eos de ista potestate tributa huic comiti sb esse debere in eis idem qd in alijs nõ nobilib9. Et p hoc. l. sb si addiciat. ff. p socio. vbi verbum generale lucri restrigit p speciale prime pcedens. vt. c. sedes. de rescript. vbi generalis clausula restringit ad siles expssis. Sz breuiter nõ audeo hoc dicere sed tutũ fore puto verbis a pricipe platis. Et eor significatui deseruire p9, qz de intentione ipi9 qui ita restringi voluerit: nobis nõ pstat. ff. de exerci. l. j. §. si is q nauem. de vsufruc. le. si alij cum ad ipm principem ptineat interpretatio et restrictio suor priuilegior et rescriptorũ. l. neracius. de reg. iur. nam nobiles habentes maiorantias seu sb ditos z iurisditionẽ possunt pphendi appellatiõe baronum. Et sic nihil adderet verbum nobiliũ qd non est dicendũ: ar. l. ea tñ adiectõ. ff. de lega. iij. g verbũ nobiliũ fm q verbum sonat z de omnib9 qui que habent in. c. j. de pscr. libro. vj. p archidyac. et p bar. C. de dig. l. vt pponis. li. xij. Potissime in casu nostro: q dicit mihi in facto z asserit q est quidã nobilis in patria illa q habet potestatem legitimandi nobiles vnde fortius impator huic ignobili z filio cuiusdã notarij noluit hanc potestatem concedere in nobiles sed in sibi similes: Nobiles añt et eor filios voluit nobilib9 reseruare. Dicitur etiã q pater dicte legitimate non habebat simplex z ignobile patrimoniũ sb cum aliq peminẽtia z maiorãtia q fm vsuz patrie faciebat ipm discerni ab ignobilib9 ideo videt cadẽ sb exceptione cõtenta in priuilegio z sic dictam legitimationez nõ valuisse ex defectu potestatis legitimantis z eã cõtinere expressum erorem cum appellet eam filiam seu natam nobilis viri zc. Et ipe sciebat seu scire poterat se non posse legitimare tales. l. si expressim. ff. de appt. In banc autem sententiam pclinior sum de presenti pterea quia dicitur dictam legitimatam mortuã cẽ sine liberis z fecisse heredẽ maritum suum penitus extraneũ a cognatione sui patris z velle illum concurre re in maiorantia dicti patrimonij nobilis cum alijs de genere quod posset esse causa scandali inter eos et nõ est credendum patrem hoc voluisse si cogitasset hoc euenturum vnde istud mouet me ad fauendũ dictis ignobilibus institutis vna cum illa ne patrimoniuz defuncti deueniat ad extraneũ ignobilem sed remaneat in familia. Nõ g obstat. c. sedes. quia ibi ipemet princeps interpretatum suum rescriptum: hic non. Nec etiam. l. sed si addiciatur pro socio. Nam patere põt responsio ex bis que notat Bar. in. l. quesitum. §. fi. ff. de fun. instruct. Et hec breuiter de primo. Circa secundum de pfirmatione facta auctoritate apostolica post mortem patris dicte legitimate videtur q illa reddat eam validã: licet de se fuerit nulla. ff. de adoptio. l. adoptio nõ iure facta. de rebus eoruz. l. ij. extra de transact. c. veniens. In ptrarium q si ista legitimatio fuit nulla etiam confirmatio sit nulla. l. si constat. z qd ibi p bar. ff. de appellationib9. Et. l. si expressim. C. e. l. notationes. et quod ibi plene p bal. z quod habet in regula: non firmatur in mercu. Breuiter qstũ ad defectum qui fuit specificatus pape in libello supplicationis videlicet q dicta legitimatio erat facta in terris ecclesie p habentem auctoritatem ab imperatore.

Et sic erat dubium an valeret fateor q̄ censetur papa voluisse ex certa scientia dispensare et q̄ censeret dispensatum ꝯcurrentib⁹ alijs: sed q̄tum ad defectū de quo principaliter agit q̄ nō fuit pape specificatus immo fuit obreptum et ascriptum ꝯtrarium vicz q̄ ille comes habebat potestatem legitimandi dictam legitimatā eo⁹excepto q̄ erat de terris ecclesie nō censetur papa voluisse dispensare nec talem defectum tollere q̄ legitimatio et dispensatio nō porrigit ad defectus suppressos. ff. de in ius vocā. l. sed si hac. §. patroni. Et qđ no. Jo. an. in addi. spe. ti. de clandest. despō. Et qui fil. sint legiti. super rubrica. facit. c. ex parte. de offi. ordi. de sen. excō. cum p causa. Quinimmo mandauit expresse q̄ ꝯfimaret ita demū si reperiret illum habuisse ptātem legitimandi. Et iste nō habebat potestatem legitimādi filios nobiliū z sic ꝯfirmatio fuit facta p ꝯmissarium pape p̄ter formam mandati q̄ ꝛc. c. dilect⁹. de rescrip. Per hoc etiā respondet ad tertium quesitum q̄ illa clausula posita in rescripto pape et nihilominus cū eadem auctoritate dispenses ꝛc habet in se illam eandem conditionez de qua supra vidicet et q̄tum ad dictum defectum expressum nō tm̄ ad tacitos z suppressos. Preterea dictus cōmissarius nō recte fuit priv⁹ suis functus: vt in sy. dicit tex. in. l. si pupillor. §. si pretor. ff. de reb⁹ eor. q̄ cū haberet in mandatis se informare de potestate dicti comitis debuit requirere illos qui ledi poterant ex illa ꝯfirmatione. l. nam ita diuus. ff. de adop. de nata. restit. l. fina. z in. c. fi. de elect. li. vj. z quod no. in. l. gallus. §. z qđ si tantū. ff. de libe. z postu. Nō enim poterat aliter se informare legitime. l. fi. C. si p vim vel alio modo. Et sic dicit facta sine causa cognitiōe z non nocet nō vocatis iuxta no. p Inno. de causa poss. z ꝑprie cū olim. iunctis his q̄ no. dōs frede. de senis in opere suo consilio ꝯsilio. clxxx. Et hoc breuiter de secundo et tercio quesito. Sup vltimo clarum est q̄ nō valentib⁹ dicta legitimatione et ꝯfirmatione diuisio facta p illas dōas nō potuit afferre preiudicium filijs earz subtutis post earum mortē q̄ nō fuerunt presentes nec consenserunt. C. famil. ber. l. coheredib⁹. si in commu ni eadē causa. l. j. in prin. ff. de libera. causa. si pariter. C. de reb⁹ cre. l. neqz filius. de aqua plu. arcē. si aūt plures. z sic oīa reuocātur existēte casu substitutionis filior. l. peto. §. predū. ff. de leg. ij. Laus Deo.

Consiliū. CCXXXIII.

Si pater legat dotem filie excluse ꝑpter masculuz a successione vtrū in tali legato possit apponere ꝯditionem q̄ post mortem filie legatū illud ad heredes suos reuertat. Et si maritus recipiat talē dotē vtruz, videatur eam recepisse cū sua ꝯditione. Et an tale legatum p dote sit ꝯditionale vel purū stante supradicto statuto.

In christi nomie Amē

Pro p̄ enioꝛi rnsione ad id de q̄ queritꝰ videnda sunt quatuor. Primū est vtrū dictus Jobes testator potuerit in legato predicto facto filie vltime decedēti p dote apponere illā ꝯditionez vt dos reuertat ad suos heredes si ꝯtigerit eā mori in matrimōio sine filijs. Ad quod sine argumentis supfluis dicendū est q̄ si ꝑtute statuti lucani femine sunt excluse a successione patris extante masculo ꝑut p italiā cōiter sꝰ statuta et tunc potuit apponi: q̄ tūc nō debet filie legitima que est tercia ps vel dimidia eiꝰ q̄ ab intestato debet. l. cū queritur. z. l. parentib⁹. C. de inoffi. testamē. Ān si nihil ab intestato debet ex forma statuti nulla pōt esse legitia p qđ determinat bar. in. l. ticio cētū. §. ticō genero. ff. de ꝯdi. z demō. qđ dicto casu pōt pr̄ tali relicto cōditionē apponere. s. si nupserit que nō rejicit: et nisi extet nō debet. Sicut g̃ pōt apponere ꝯditionem impeditiuā a principio ita et impeditiuā acq̄sitionis iam facte quia eadem est ratio. Et si dicat licet dicto casu nō cogat pater relinquere filie legitimaz cogit tñ eam dotare. Et ita cōiter solent dicere statuta. Dotatio aūt esse nō potest nisi sequat matrimonium. C. de dona. ante nup. l. fi. ff. de iur. do. l. ij. Mirum si ꝯditio a principio z impeditiua acq̄sitiōis pōt apponi q̄ etiam si nō fuisz apposita a patre tacite inhereat ex mente statuti nā disponendo q̄ debeat dotari ex vi verbor cēset tacite inesse ꝯditio si nupserit: sed postq̄ nupsit iam est impleta conditio que inerat ex mente statuti. Unde q̄ soluto matrimonio sine liberis dos reuertat ad patrē vel eius heredes hoc non inest ex verbis vel mente statuti. Sic g̃ videt q̄ ppetuo debeat esse apud mulierē vel heredes eius sicut legitima cui⁹ loco videt dicta dos succedere postq̄ est impleta ꝯditio. Nō g̃ videt q̄ pr̄ aliqđ onus potuerit in dicta dote apponere seu resolutiuā ꝯditionē sic nec in legitima. l. oīa. et. l. gñ. C. de inoffi. testa. Breuiter licet motiuū sit bonū nō obstat q̄ dicta dotatio nō iudicat ad paria cū ltīma debita iur. nature debet pure z ppetuā habet cāz si dotatio debet sub ꝯditiōe si mr̄imoniū ꝯtrahat z nō hz causaz ppetuā ꝑ duratūrā q̄sq̄ viuit filia z nubē pōt post mortē vo ei⁹ nō debet z solutus est pater a dicta obligatione vñ pōt agere seu disponere q̄ post mortē filie redeat ad eum vel eius heredē qđ ꝓbat expresse. ff. de leg. ij. l. fi. §. penul. Nā etiā de iure cōi pater cogit dotare filiā. l. q̄ liberos. ff. de rit. nupt. C. de do. ꝓmis. l. fi. etiā si expedit pl⁹ dare q̄ꝫ sit legitima. C. cōia de leg. aut. res que. Et tñ video q̄ pōt pater grauare filiam vt dotē quā sibi necessariā tradidit faciat ad aliū post eius mortez devenire: vt dicto. §. penul. Si vo p statutū filia femina nō excluderet a successione patris ꝑpter existentiam masculi tunc dicta ꝯditio resolutiua potuisset apponi quatenus haberet vltra legitimā. vt no. bart. in dicta l. fi. §. penul. fm dy. z in. l. a filia. ff. ad trebel. z cy. in. l. j. §. videamus. C. de rei vx. act. Et refert Jo. an. in addi. spe. de instru. edi. §. vt aūt. in addi. que incipit. ꝑ incidit alia qō ꝛc. et bal. in. l. qñ nouella. C. de inoffi. te. Et hoc de ꝓmo puncto. Scdo videndū est an maritus possit renūciare statuto de lucro dotis. Et videt dicendū q̄ nō q̄ tale lucz debet sibi ꝑpter onera matrimonij. vt no. ff. ꝺ ꝯdi. ob cau. l. si donatur⁹. ī fi. ī vlti. vel penul. glo. sic et fruct⁹. C. de iur. do. l. ꝓ oneribꝫ Sed marit⁹ nō pōt facere p pactū ne lucret fruct⁹ dotis ne dos sit apud ipm̄ sterilis. ff. de pactis dota. l. cuz pater. et. l. si quenerit. Itē videt casus. e. ti. l. si liberis. vbi si maritus remittit pactū de lucrāda dote nō valz remissio fm lec. glo. ibidē. Breuiter ꝯtrariū puto verius. Primo quia pactum p quod efficit cōditō mulieris melioꝛ valet tāq̄ fauorabile sit doti. l. de die. cuz se. e. ti. sed hic est hmōi. Item q̄ a principio cū dos datur pōt dans apponere legē quā vult. e. ti. l. cū. dos. in prin. ff. de pact. l. legem. Item oīa pacta sunt approbata et seruanda in ꝯtractu dotis nisi repiant expresse prohibita. C. de rei vxo. acti. §. illud. Nec obstat quod ꝓmo dixi in contrarium. Nam licet non valeat pactū q̄ nullos fructus dotis lucratur vir quia esset oīno inutilis dos bene tamen valet ne certam partem lucret vt probatur in. l. queris. de pactis dotali. v. valet pactum appositum ante nup. q̄ vir de fructib⁹ dotis solvat creditoꝛi mulieris. Nam per hoc non efficitur vt videat indotata ꝑ vt minorē dotē cēseat hūisse. Sed ꝯstat q̄ ꝑ lucrū dotis est pars fructuum nō autez om

nes fructus ergo ꝛc. Item valet vt nullos fructus lucret sed omnes in totem cõputet si p hoc plus fuit in totez q̃ datum fuisset: q̃ sufficit q̃ maritus habuerit vsufructum: vt in dicta.l.si ꝙuenerit.que est lex quarta de pac.dota. Sed hic fuit hmõi quia plus reliqt ꝓ dote huic filie.s.octingenta vt dictam ꝙditionem resolutiuã apponeret nõ g̃ reddita fuit dos sterilis ꝓpter hoc pactũ. Item nõ ob.l.si liberis: q̃ ibi ꝙstãte matrimonio remisit maritus dictũ pactũ. Et etiam nõ spõte sed quadaz necessitate causatiua illata a muliere q̃ iurgiũ cum eo fecit et redire noluit nisi pactũ lucri remitteret vnde redditꝫ nullũ ne malicia mulieris sibi ꝓsit 7 de ipsa lucrum sentiat. 7 detur materia iurgandi ar.e.ti. ꝙuenire. secus ꝛ̃o si ante ꝙtractum matrimonium vel in ipso ꝛ̃ctu et spõte.ar.dcẽ.l.queris. Tercio videndũ est vtrum dictus michael recipiẽdo totez p̃ dictam mõ quo ꝙtinet in instrumento totali videat renunciasse dicto statuto de lucro totis 7 assensisse cõditioni apposite in dicto legato. s. vt ea moriente ĩ matrimõio sine liberis tota dos reũtat ad heredes testatoris. Et videt q̃ nõ p̃ ꝓpter ꝛ̃ba dicti instrumẽti q̃ ꝓmisit restituere solũ in casu totis restituẽde ex fora statuti. Et sic magis dici põt q̃ dicti heredes seu filiꝰ testatoris sic patiendo ꝓmitti renunciauerit ꝙditõni predicte q̃ facere potuit: ar.ff.de leg.j.l.nihil.§.omnibus. Secũdo q̃ in sy. videmus q̃ si quis relinquat filio aliquid cum clausula q̃ amplius de bonis suis petere nõ possit. Et filius simpliciter acceptet relictũ nõ preiudicat sibi q̃ minꝰ plus possit petere si illud nõ sufficit ad legitimã. C. de ioffi.testa.l.si quãdo.§.fi.7 q̃ ibi no.bal.ac etiã totẽ maternã: vt no.bar.in.l.vt iur. iuran.§.si liberi.de ope.liber.et bal.C.de here.act.l.si adulta. Breuiter ꝓtrarium puto verius. nã exq̃ in instrumento totis est facta mẽtio de dicta ꝙditiõe p̃sumendũ ipm maritũ hũisse noticiã de ea 7 sibi fuisse predictam. C. de ꝙtraben.stip.l.optimã. Et p ꝙñs censet dicte ꝙditioni assensisse exqno exp̃resse non ꝓtradixit ff.ad mace.l.si filiussa.ab intestato patre et q̃ no.bar to. de ꝙsti.pecu.l.ticius.in fi.facit cle j.de ꝓcur. Et de hoc videt casus in sy.extra de testa.c.officiq̃. vbi si aliq̃d relinquit epõ a prochiano vt illo loco debeat esse ꝓtentus 7 epũs simpliciter acceptauit videt renunciasse residuo assensisse conditioni predicte. ℞o ꝟ etiam tex.in.l.cum ab vno.ff.de le.q̃. vbi si relinquit vxori animo ꝙpensandi cũ tote debet vroꝛ ꝓtẽtari aut iudicio defuncti aut actione de tote. Et sic si eligit relictũ plus petere nõ põt si hoc exp̃sse fuit dictũ alꝰ eẽt secus vt.l.antepe.ff.de alimen.leg.ibi si nõ minus ꝛ̃c. facit q̃ no. Bal.in dicta.l.si adulta. C. de here.acti. Nec ob.primũ allegatũ in ꝓtrarium q̃ illa ꝓmissio fuit facta dicte mulieri ꝑ qua dabat dos vnde nõ nocet ipi danti ad quẽ debebat referri etiã preter formã statuti. ar.ff.de pac.dota.l.cũ dos. in fi.de pac. si vnus. §.ante omnia. Nec ob.q̃ passus est et tacuit dictꝰ filius totans talem ꝓmissionẽ fieri sue sorori q̃ ꝑ hoc sibi nõ p̃iudicauit exq̃ actus nõ gerebat secũ et ipe sciebat ius suum vbiq̃ durare. ff.quib mo.pig.vel hyp. sol.l.sicut.§.nõ videt. Et q̃ illa ꝓmissio intelligit facta solũ eo cãu quo dos fuisset restituẽda ipi sorori: vt si matrimoniũ dissolueret morte mariti vel si ipe vergeret ad inopiã nõ in casu quo veniret restituẽda ipi totanti fm formã testamẽti q̃ nõ potuit ipi fratri auferre ius ꝓpetẽs in dictũ casuz. ff.de solu.l.stichum.§. fi.de neg.gest.l.soluendo. et dicta.l.cũ dos. de pac.dota. Item non ob. quod dixi scdo in ꝓtrarium. s. de legitima q̃ illam nõ potest pater auferre filio sine iusta causa etiã erheredãdo vt in auth. vt cũ de app. cognoscit. §. aliud quoq̃ caplm. eodẽ modo nec talem ꝙditionẽ apponẽdo q̃ plus petere nõ possit ne vna via ꝑ hiberet 7 alia ꝓmitteret de reg.iur.cũ gd vna. lib.vj. merito talis adiectio habet ꝓ nulla. Sed hic nõ tenebatur iste frater: q̃ sororem totabat tradere huic michaeli sororẽ suã 7 etiã dictã totẽ absq̃ dicta ꝙditõe si nolebat nam illo recusante accipe cũ dicta cõditiõe potuisset dictus frater alteri eam tradere q̃ cuz dicta ꝙditione libenter eam acceptasset debuit g̃ dictꝰ Michael expresse ꝓtradicere si nolebat alꝰ sibi imputat nõ tradenti q̃ dictam ꝙditionem sibi notam fecit ne remaneat deceptus. C. de pact. l. si q̃s in ꝙscribendo. ¶ Preterea nec ipe pater tenebat tãmagnã totẽ ꝛelinquere forte si nolebat vnde cũ ꝓtẽplatione dicte ꝙditionis reliquerit debet dictꝰ maritus de dicta ꝙditiõe ꝓtentari. et etiã filia: ar.ff.de here.instit.qui volebat. Et de pac.dota.l.iiij.circa mediũ. Concludo g̃ dictũ maritũ videri assensisse dicte ꝙditiõi sic simpliciter recipiendo ꝓ ea que supra dicta sunt. Quarto et vltimo videndũ ẽ posito q̃ dictꝰ michael nõ videt dicte cõditioni assensisse sic simpliciter recipiendo an nihilominus transiuerit in ipm dos predicta cũ dicta cõditione que sibi inerat vt sic ad totantem debeat redire non obstante dicto statuto. ℞ndeo sic. Casus videt in.c.nup.extra de dona.inter virum et vxo. vbi res dote in totem aut donationem ꝓpter nuptias transeunt cum in illa causa que ipis in est benefacit. ff. de manumiss.l.gayus.in fi.de serui.rusti.predi.l.ꝙvia ꝙstitui. §. si fundus. de pigno.act.si ꝙuenerit. §. si fundus. ¶ Dre fatum g̃ statutũ debet intelligi de reb̃ non habentib̃ aliam ꝙditionem ꝓtariã. Ex quib̃ ꝙcludit dicta totem debere totaz redire ad heredes dicti totantis nõ obstante statuto predicto de lucro totis. Laus deo.

Consiliũ. CCXXXIIII.

ℵ christi nomie Amẽ

Sup eo quod queritur an domina Johanna vxoꝛ cuiusdam petri Johannis de ciuitate castelli possit petere ab heredib̃ ysabette filie sue centũ florenẽ. sibi relictos iure institutionis in testamẽto ysabette. Dubium stat in hoc vtrum relictũ factũ dicte ysabette in testamento paterno de centum quinquaginta florenẽ. dũ nuptui traderet expirauerit et eo q̃ ysabetta nõ nupsit tanq̃ defecta ꝙditione. q̃ si hoc esset nil reperiret in eius hereditate 7 sic heredes eius qui ꝓfecerunt inuentarium non tenerentur. An ꝛ̃o fuerit transmissum ad heredes tanq̃ reiecta ꝙditione fuerit legatum purum quia tunc tenerentur cum in hereditate tantum esset q̃ sufficeret ad soluendum. Et notandum q̃ si non vigeret ibi statutum excludẽs feminam a successione extante masculo clarum esset q̃ dicta conditio dum nuptui traderetur ꝛ̃c. reiceretur licet sit conditio casualis vel mixta retenta opi.bar.q̃ tenuit in.l.suus quoq̃.ff.de here.instit. tales ꝙditõnes reiciendas ꝑ.l.sancimus.§.cum aũt. C. de inoffi.test. quia non extante tali statuto filie deberetur legitima etiam masculo extante. l. maximũ vicium. C. de liberis ꝓteri. Et si simpliciter pater reliquisset ꝛ̃o dote non apponendo exp̃ressam conditionem dum nuptui tradetur tale legatum esset de se purum et verba illa ꝛ̃o dote facerent potius ammonitionem q̃ ꝙditionẽ fm ticio genero. ff. de ꝙdi. et demon. Et sic non expediret dicere q̃ conditio reiceretur ꝑ. l. omnimodo immo nunq̃ videretur in se conditionem habuisse fm eum etiam si transcenderet summam legitime. Sed apponendo dicta verba dum nuptui tradetur non potest negari quin conditio non fuerit apposita: quia dictõ dum facit conditionem sicut alia ad uerbia tempis ixta no.in.l.j.ff.de ꝙdi.et demõ. 7 sic oportet dicere q̃

reiciatur vsq; ad legitimaz et nõ vltra. Et in hoc dif
fert iste casus cũ exprimitur ꝯditio a precedenti cum
non exprimitur: qz in precedenti totum legatum esset
puruz etiam si legitimã transcẽderet ꝑm bar. Jn hoc
ꝙo cum exꝓmitur purificatur ꝓ amotionem conditi-
onis dumtaxat vsq; ad legitimã ꝓ.l.quoniam.cuz sy.
Verum qz hic viget statutũ excludens filiaz dotatã
extante masculo res est dubia. Et due fuerunt in hoc
op.antiquoꝝ. Prima fuit opi.riczardi malũ.q̃ di-
putando tenuit ꝙ tunc dos que ex forma statuti dã-
da est tali filie succedat loco legitime vñ sic de legitia
reiciẽ ꝯditõ ita de tali relicto ꝓ dote seu cũ nupserit.
Jtẽ tenuit ꝙ filia nõ possit petẽ vlẽ q̃ sibi sit a pẽ reli
cũ.etiã si sit min? q̃s sibi deberet ꝓ legitia d̃ iure ꝯmu
ni ꝓpter dictum statutum qđ eam excludit a successi-
one ꝓpter masculum quia videtur tale statutum mu
nire legitimã et reducere eam ad quantitatẽ dotis qđ
facere potest licet nõ possit tollere in totũ ꝑm eũ quã
disputationẽ refert Jo.an.in addi.spe.ti.de sta.mo.7
videt transire cum eo et cy.in.l.sancimus.C.de nupt.
qui videt voluisse tenere cũ riczardo ma.tamen male
potest ꝓpendi quod voluerit tenere. Et aduertendũ
ꝙ riczar.7 ꝑ dicti ipm recitantes formant questionez
quando statutum dicit ꝙ filia femina nõ succedat ex-
tante masculo ꝙ debeat dotari a masculo si nõ est do-
tata a patre. Et sic ꝓpter solam existentiã masculi re-
perit se filia exclusam etiam si dotata nõ sit licet fratri
incumbat onus dotandi post exclusionẽ. Sed in casu
nostro statutum aliter loq̃tur. s. ꝙ filia dotata existen
te masculo nõ succedat vnde duo req̃runt ad hoc vt
statutum locum habeat. Et ꝙ filia excludatur videli
cet ꝙ extet masculus tempore quo deferẽt successio ab
intestato. Et ꝙ tunc reperiat filia dotata qz qualita-
tes iuncte verbo intelliguntur ꝑm tempus verbi. l.in
delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. Et ista opi. riczar-
di facit ꝓ dña Johanna. Scda fuit opi. bar. in dcõ
§. ticio genero qui format questionẽ quando statutũ
dicit ꝙ filia dotata nõ succedat extante masculo pro-
ut est in casu nostro. Et tenet ꝙ si relictum factum fu
erit ꝓ dote dicat dotata vt sic statutum sibi locuz ꝛn
dicet. Et hoc infert ꝯtra riczar. ꝙ cũ ꝓpter dictũ sta-
tutũ excludat filia a succedendo nõ debeat sibi legitia
Nam cũ sit portio eius qđ debeat ab intestato. C. d̃ in
offi. test. l. parentib: si nihil debeat ab intestato nil po
test deberi pro legitima. Et sic non debeat nisi filie suc
cessibili. Constat añt statutũ posse facere filiam vl fili
um in successibilem ex iusta cã vt ꝓpter suum delictuz.
l.j. §. fi. ff. de ꝯtratab. vel ꝓpter publicam vtilitatẽ vt
feminam ꝓpter masculũ iuxta no. in. l.j. C. de adulte. ꝓ
cy. et ꝓ bar. in. l. generaliter. C. de epis. et cle. Et ꝓ ꝯs
legitimam in totum auferre vt ibi no. Et sic vult bar
to. ꝙ dotatio illa facta in testamento licet conditiona
lis faciat esse locũ statuto exclusorio a successiõe qz sa
tis dicitur dotata illa circa quam pater actum dotan-
di exercuit et satis dicitur exercuisse relinquendo licz
ꝯditionaliter. Et ista opi. est de directo ꝯtra dictã do
minã Johannã: qz si relictum fuit hic cõditionale cũ
ꝯditio defecerit deficit etiam relictũ. l. inbem?. §. fi. C.
ad trebel. Et tanto plus est ꝯtra dictaz dñam. qz hic
statutum in fine disponit expresse ꝙ intelligatur do-
tata si in testamento vel vltima voluntate fuerit sibi
assignata. Constat añt ꝙ assignatio licet ꝯditionalis
sit: vñ posito ꝙ ꝓprie loquẽdo aliꝺ sit mu-
lierem esse dotatam aliud dotem fuisse sibi assignataz
qz dotata nõ videt posse dici nisi pure sit sibi relicta:
sicut filius institutus sub ꝯditione dicit interim non
institutus: Jdeo testamentum erat olim nullum tan-
q̃ si esset preteritus. Assignatio ꝙo videtur posse di-
sy. ff. de picu. 7 co. rei ven. l. necessario. §. si ita. in tex. 7
glo. Et sic posito ꝙ statuto nõ disponẽte expresse ꝙ
dicatur dotata illa cui dos fuit in testamento assigna-
ta posset de terminatio bar. impugnari quasi nõ possit
dici dotata si relictũ dicat ꝯditiõalis vt ipe dicit. Ex
quo tamen statutũ in casu nostro disponit hoc expsse
videtur determinatio bar. sine dubio ꝓcedẽ. Qui
dam ꝙo moderni nouiter in hoc eodem facto ꝯsulẽ-
tes dicunt in casu nostro nõ esse locum statuto exquo
assignatio facta fuit conditionaliter cuius ꝯtrariũ te-
nent tam riczar. q̃ bar. q̃ in hoc ꝯcordant ꝙ est locus
statuto. Tamen in hoc discordãt qz riczar. vult ꝙ cõ
ditio remoueat de assignatione. bar. ꝙo vult ꝙ non
remoueat: qz dos nõ succedit loco legitie i ꝑ casu cũ
legitima nõ debeat de quoꝝ riczar. et bar. opi. prefa-
ti consulentes mentionem non faciũt nec vident de il
lis cogitasse vel eos ponderasse. Et ꝓpterea non vide
tur eoꝝ dictum ꝓcedere sed sibiꝑis contrariari: qz po
stea fatent de tali relicto ꝯditionali debere ꝯditionem
reiici ꝑm vnam opi. s. bar. que est communis. Et cer-
te si ita est deberet esse locus statuto sicut si fuisz pu-
re assignatio facta quo casu esset dotata et locus esset
statuto sine dubio. Jdem ergo deberet esse si conditi
onaliter exquo lex statim reiicit ꝯditionem ꝑm eos. et
sic supplet defectum testatoris quod haberi debet ꝓ-
inde ac si ꝓ testatorem factum esset. ar. l. si pecuniam.
§. j. ff. de ꝯdi. ob cau. et tamen ipsi tenent ꝯtrariũ. scz
nõ esse locũ statuto. Breuiter in hoc passu puto sic
dicendum ꝙ si statutũ loqueret eo mõ quo ponit ric-
zar. videlicet ꝙ filia femina nõ succedat extante ma-
sculo sed debeat dotari a fratre si nõ est dotata tũc op
time procederet determinatio bar. et nõ determina-
tio richzar. et sequentiñ: qz tunc ad exclusionẽ ei? nõ
requiritur dotatio sed sufficit sola superistentia ma-
sculi: vnde cum tpe mortis etiam nõ dotata repiat ex
clusa a successione intestati licet possit petere se dota-
ri nulla legitima sibi debeat et ꝙ ꝯsequens non potest
dici ꝙ dos succedat tũc loco legitime vñ tunc sic si nõ
esset relicta dos in testamento non posset petere se do-
tari nisi cum nuberet. ff. quando di. leg. ce. l. quod pu-
pille. et. l. nec semel. §. si inhabitationez ita et si sibi fu-
erit relictũ ꝓ dote censetur relictum ꝯditionale et nõ
debet nisi nubat vt dicto. §. ticio genero. et. l. tali sti-
pulatione. ff. de iure do. Sed dicendo statutũ ꝑut di
cit in casu nostro ꝙ filia dotata non succedat extante
masculo tunc fateor ꝙ si assignet sibi dos in testamẽ-
to etiam cõditionaliter dicitur dotata q̃tum ad hoc
vt sit locus statuto. Et sic legitima non debeatur 7 ꝓ
ꝯsequens non posset filia petere vltra q̃s sit relictum:
licet illud ad legitimam nõ sufficiat sine hoc dicat sta
tutũ ꝙ pro dotata habeatur illa cui in testamento fu
it dos assignata sive non: qz non sufficit patrem actuz
dotandi erga eam exercuisse vt dicit bar. Et isto mo-
do procedunt supra iã in contrariũ allegata 7 q̃tũ ad
hoc teneo bar. qui idem sentit. Sed tñ dico ꝙ tale re
lictũ nõ erit conditionale imo vel puruz si testator ex
pressam conditionem non apposuit sed dumtaxat le-
gauit pro dote vt sic illud verbum sonet in immoniti-
onem vt dicit bart. ꝓ. l. muto. §. sub conditione. ff. de
tutel. Vel si fuit expresse apposita debet reici de toto
relicto etiam si transcendat quantitatez legitime. Et
sic in hoc teneo opinionem riczar. non tamen ꝓ ratio
nem suam scilicet ꝙ ista dos succedat hoc casu loco le
gitime immo legitima non debetur vt supradixi. Sz
ex eo ꝙ statutum censetur ipsam exclusisse a succesꝛio-
ne propter dotem et per consequens videtur voluis-
se ꝙ dotem effectualiter habeat. ar. l. qui volebat fili-
am exheredare cum ibi n. ff. de bere. insti. arguendo
de exheredatione testatoris ꝓpter dotẽ ad exheredati
onem seu exclusionem statuti 7 quod no. in. l. emptor
§. fi. ff. de rei vend. et. l. si socer. §. lucius. soluto matri.

Sed si relictum esset conditionale posset contingere q̄ non haberet scilicet si non nuberet vel quia nollet: vel q̄ morte p̄uenta et sic careret vtroq̄ tam relicto q̄ successioni: quod esset valde iniquū et inhumanuz et contra mētē statuti qua cōsiderata nō potuit testator conditionē apponere: quia sic auferret per indirectam q̄ statutum voluit eam habere ergo ꝛc. arg. l. si arrogator. §. sed an impuberi. de adopt. Et sic transmittet dicta filia dictum relictum tanq̄ purum etiam si non nupsit. Et ita reperio bal. tenuisse ⁊ determinat se in l. sancimus. C. de n̄p. vbi videtur reprehendere opinionem bar. et adherere opinioni riczar. in terminis in quib⁹ bar. loquitur licet distinctionem supradictam nō ꝓsiderauerit nec eam fecerit. Jn terminis ergo statuti in quib⁹ loquitur riczar. melius et subtilius determinat bar. q̄ riczar. Sed in terminis statuti in q̄bus loquitur bar. econtra melius et equius determinat riczar. q̄ barto. quod etiam bal. sequitur. Nā ad sensum patet q̄ plus est excludere filiam propter solā existentiam masculi licet postea mādet dotari q̄ sit excludere eam ita demum si dotata sit. Et sic cum dotatio sit causa exclusionis debet esse magis effectualis q̄ in casu precedenti. Et ex istis reducūtur multa ad cōcor. et rigor cum equitate. Et concluditur pro dicta domina Johanna vt debeat habere legatū. Illud autem quod in fauorem eius allgatur q̄ statutum predictum eam excludat a successione intestati nō debz trahi vt excludat a successione testati satis impertinēter dicit: quia fateor q̄ exclusus a successione intestati limitat ⁊ modificat causam testati ⁊ facit q̄ vbi als⁹ institutio reputaretur pura vel deberet purificari p reiectionem conditionis nunc sit conditionalis et non purificetur.

Consiliū. CCXXXV.

Quidam testator legauit cuidam noffreo ⁊ suis filijs et heredib⁹ certum palacium vtrum requirat veritas istius copulatiue videlicet q̄ sint filij et heredes noffrei.

Nchristinomie Amē

Visis et ꝓsideratis omnibus diligenter que tanguntur in puncto ⁊ etiam verbis testamenti dicti nicolai. Super eo quod primo loco queritur vtrū societas sancti michaelis in horto possit venire ad dimidiam hereditatis ⁊ bonor̄ ex capite priuationis ⁊ cōtrauentionis facte per filios in alienando bona ꝓtra ꝓhibitionem testatoris ante. ſ. etatem. xxx. annorum: videtur dicendum q̄ sic et q̄ possit venire iure directo. Nam si pater īstituisset dictos filios in vna dimidia que sufficiebat eis pro legitima. C. de inoffi. testa. aut. nouissima. ⁊ dictam societatem in altera dimidia nihil esset de quo filij p̄dicti vl eor̄ successores possent conq̄ri vel impedire dictā societatē ad suā dimidiam venire: e. ti. l. cum queritur. ff. e. l. pap. §. quoniā autez quarta. Sed ita videt fuisse hic licz. n. primo filios instituerit insolidū postea tū in sexto capto testamēti videt institutionē predictā p vna dimidia reuocare et in ea instituere dictā societatē sub ꝓditione si dicti filij fecerint aliquē ꝓtractū alienationis dū dicit ex nūc reliq̄t ꝓtrafacientib⁹ dimidiā ꝛc. Et alterā dimidiaz reliquit societati ꝛc. quod verbum reliquit importet institutionem q̄ est appositū vniuersitati et ali⁹ nō ē principalis institutus. ff. de here. insti. l. bis verbis īpn cipio. et ibi no. Uñ cum hoc in dictum casum aliena tionis non sit p principali⁹ instituti filij q̄ societas immo piter vtriusq̄ fuit relicta vna dimidia in qua fuit instituta societas sub dicta ꝓditione et fuerit dictis filijs sub contraria cōditione data. ff. de ꝓdi. ⁊ de. l. ali q̄. in fi. ⁊ l. quib⁹ diebus. §. quidā ticio. et q̄d no. bar. in. l. paterfa. testō in. j. q. ff. de here. insti. Et sic iure directo tenebit dicta ademptio ⁊ societas poterit venire tanq̄ directo heres p dicta dimidia. Et habebit locum q̄d no. l. ij. ff. si ps heredi. pe. p glo. de here. instit. si quis ita p dy. de leg. j. plane. §. si ꝓinctim. p bart. Jn ꝓtrarium facit q̄ dicta priuatio fuit collata post adi tam vel apprehensam heredi. cū fuerit collata in casū in q̄ alienauerit quā alienationē nō nisi apprehēsa hereditate facē poterāt: q̄ ꝛc. ar. C. ad. l. fal. l. fi. ff. de condi. ⁊ demon. l. pater seuerinam. Et p ꝓnis non potuit valere nisi iur. fideicom. vt no. bar. in dicta. l. paterfa mi. testa. in vltima. q. ff. de heredi. instit. quod eñ ipse idem no. in prima. q. illi⁹. l. ꝓcedit quādo ademerit ſb conditione casuali que non dependet a voluntate instituti. Sed q̄n sub conditione q̄ ab eo dependet vt si molestauerit si alienauerit ꝛc. tūc tenet iur. fideicom. q̄ censet collata in tps adite heredi. p⁹ q̄d nō pōt de sinere esse heres. l. et si sine. §. ſ quod pap. ff. de mino. Et si ita est videt q̄ non valeat dicta ademptō. q̄ cū omne fideicō. sit grauamen. l. coheredi. §. cū filie. ff. de vulga. et pup. si precedit preceptum nullum. Et improbatum tale grauamē factū in defectū dicti p̄cepti nō valet de his q̄ pene noīe. l. j. ff. ⁊. C. Sz hic ē bmōi: q̄ p̄ceptū de nō alienando vsq̄ ad q̄ntitatē legitime fuisse videt nullū. vt. l. q̄n. i pozib⁹. et. l. oīmō. C. de inoffi. te. Jsti aūt añ etatē. xxx. annor̄ nō alienauerūt vltra ltīmā ſ intra q̄d facere potuerūt nō obstante dicto p̄cepto. Et p ꝓnis in nullam penā videt incidisse: vt dcā. l. j. de his q̄ pene noīe. C. de adul. l. grace? ⁊ sic p dictā alienationē factā infra etatē. xxx. annorū. Et infra legitimaz nō potest dici dictā dimidiā trāslatā in societatem predictam. Et per ꝓsequens nec alienatio infra dictam etatem nec facta post videt posse reuocari quasi neutra facta sit ꝓtra ꝓhibitionē: q̄ secūda facta fuit de bonis nō translatis in societatē predictā ⁊ vltra tēp⁹ ꝓhibitiōis. Nec ob. si dicat q̄ cū legitima debeat de singulis reb⁹ vt. l. sancimus. §. repletōnem. C. de inoffi. testa. nō potuerūt dicti filij sibi eligere alias res p eor̄ legitima nō ꝓsentientib⁹ substitutis. ff. de leg. j. l. nō amplius. §. fi. q̄ immo potuerūt hoc facere aliendo ⁊ res alienate ꝓputant in legitimā etiam fideicommissarijs ⁊ substitutis inuitis: vt no. voc. ad trebel. l. marcellus. §. res q̄. et q̄d no. in. l. in quarta ff. ad. l. fal. Breuiter his nō obstantib⁹ dico ꝛriuz: nā fateor q̄ dicta ademptio tenet iur. fideicō. nō iur. directo p prime allegata. Et q̄ in p̄cedentib⁹ ptib⁹ testamēti vbi sic̄ adeunt apparet q̄ modo predicto voluit adimere dū grauauit cōtra facientē q̄ noīe pene darent ⁊ restituerent que sunt verba obliq̄. ff. q̄ satisda. cog. l. inter oīs. et q̄d ibi no. Unde credendū est eodē mō intellexisse in verbis supradictis. ar. ff. de leg. j. q̄ filiab⁹. et. l. si ꝑnus pluriū. §. fi. cū sy. de here. insti. q̄ nō militabat. §. lucro. cū ibi no. Līt dico nō esse verū q̄ dictū preceptum sit nullū ⁊ q̄ reiciat de legitima: q̄ nō ꝓtinet grauamē cū nō diminuat legitimā reloco tpe vel causa q̄ casu loquunt leges in ꝓtrarium allegate. Sed cōtinet ꝓuisionem filiorum quorum infirmitati pater voluit prouidere vt ex eius tenore manifeste apparet. et ar. ff. de vsur. si fideicom. §. pollidius. de lega. ij. si ita relictum. §. pegasus. q̄d facere potuerit. C. p emptore. l. q̄. cum p ipis ꝓsilium capere solet. ff. de adulte. l. nec in ea. Et ideo non reiicitur etiaz hodie: vt no. doct. C. de inoffi. testa. l. filijs matrē. ff. de vul. et pu. l. cū ex filio. p bar. de libe. ⁊ postu. l. multi nō note. Et posito q̄ nō reddat alienationē factaz vsq̄

advires legitime nullam fecit tamẽ dictos alienantes incidere in penaz ꝓuinatõis dicte dimidie quaz pr̃ poterat eis sine aliqua illoꝝ offensa auferre. Et valet ablatio etiam facta in casu quo non obseruauerint ꝑceptum factum in eoꝝ fauorem postq̃ testatoꝛ declarauit ad quem deberet deuenire in dictum casum. quia non dicit ꝑceptum nudum dicto casu vt no. cy. C. de condi. ob cau. l. ea. l. post medium in distinctiõe ꝓhosum z turpe ꝓcessit, seu reꝓbatum hic nõ vt ex ꝑdictis patet. Sicut ergo potuit pater ꝑdictus filios ꝑdictos grauare in dicta dimidia sub quacũq; alia cõditõne ita potuit sub ista. Et nullam fecit eis iniuriaz Sed si non declarasset ad quem deberet deuenire i dictum casum potuisset eoꝝ fauori renunciare qz diceretur nudum ꝑceptum vsq; ad legitimã. l. pater. §. iulius agrippa. de le. ij. Et plene no. l. filius. §. diui. de le. j. Sed vltra legitimam non quia exprimit causa ꝓpter quaz ꝓhibuit. s. vt remaneat sue posteritati. Cõcludo ergo dictam societatem posse venire ad dictaz dimidiam ex capite ꝑdicto. s. ꝓuinatõnis z ꝓtrauentionis z q̃ potuit incontinenti post dictam alienatiõez postq̃ illi fecerũt ꝓtra ꝓhibitõnem expꝛessam de le. ij. cum pater. §. libertis. Et qd ibi not. Ex hoc sequit q̃ mortuis postea filijs omnibus sine filijs non fuit locus substitõni facte ꝺ dicta societate ꝓ vna dimidia. Et de duabus alijs societatibus ꝓ altera dimidia. Nam dicta substitutio debet intelligi facta eo casu quo filij non essent ꝓuinati ex capite ꝓtrauentõnis al's cum integra dimidia. Et sic totum qd restabat vltra legitimam deuenisset ad dictam societatem orti sancti Michaelis amplius ꝓ substitutõnez ꝑdictam pueniret nõ posset sicut in sy. videmus in stipulatõne facta ſ duplici ꝺitione alternatiua. Nam si vna illarum prior existat facit stipulatõnem ꝓmitti z altera postea exñs amplius eam committi non facit: sed euanescit. ff. inꝺica. sol. l. cum quereb atur versi. ecce enim sic hic societas fuit substituta sub duplici conditõne scilicz si illi ꝑdictis conditõnibus in idem cõcurrentibus celerioꝛ sine aquis. Nec est dicendum q̃ ꝓ dictaz vltimã sub stitutõnem voluerit aliquid adimere dicte societati ꝺ eo qd ad eam pueniss et virtute prime substitutionis. Et ex capite ꝓuinatõnis nisi doceat ꝓtrarium ar. ff. de le. ij. lucius. el primo. vbi nõ ꝓsumit mutatio voluntatis. Et quia facta fuit vltima substitutio quo magꝭ admittatur non quo minus ergo ꝛc. l. iij. §. si emancipatus. ff. de ꝓtrata. z de cõdi. z demon. l. cuz tale. §. fi. Et sic casu quo ex ꝓxima substitutione non foret vocata plus eñ eã dilexit testatoꝛ q̃ alias societates: quia illas in plures euentus substituit alias ꝓ in vnum tm̃. Et sic credẽdũ est voluisse ei ꝓ vltimã substitutõez ꝓrem auferre ar. ff. de ꝓdi. z demon. l. publi⁹. §. ticia. Ex bis sequitur q̃ alienationes facte vltra ltimaz etiaz q̃ post. xxx. annũ facte sunt possunt reuocari. Et specialiter alienatio facta de pallatio exñte florentie lz facta fuerit vni ex eis cui testatoꝛ voluit posse fieri ꝑ annuz xxx. z hoc iõ qz ꝓpter alienatõez factã ante trigesimũ: licet intra ltimã z sic licet de se sit irreuocabilis inchoati ꝑ consequens non valuit alienatio non ꝓpter ꝓhibitionem expꝛessam testatoꝛis quia illa expiranem que est q̃ res subiecte restitutõni non possunt alienari: vt. l. marcellus. §. res que. ff. ad trebel. z. l. fi. z autem. res que. C. cõia de lega. que tacita ꝓhibitio z legalis resultat ex eo q̃ ante. xxx. facta fuit alienatio cõtra ꝓhibitionem expꝛessam que valebat z tenebat q̃ctuz ad hoc vt faciens ꝓtra ꝓuaretur eo qꝺ erat vltra legitimã qꝺ sponte z ñ coactus testatoꝛ eis reliquerat. Et sic ꝓhibitio voluntatis potuit eis auferre etiaz ex eo q̃ spreuerunt ꝓsilium z ꝓuisionez paternaz de nõ alienando. Nec ob. ei quod dixi de alienatõne pallacij quod testatoꝛ voluit ipsum posse alienari ꝑ trigesimum annum isti cui facta est alienatõ z facta fuit ꝑ annum trigesimum quia istud esset verum si dicti filij per alienationem factam de alijs rebus ante. xxx. nõ incidisset in penam ꝓuinationis ꝓdicte tunc enim fuissent domini irreuocabiles z potuisset seruata forma data a testatoꝛe. Sed quia iam inciderent et sic erant ꝓuinati. Et per consequens non erant domini aut si erant tamẽ reuocabiles quia societas potuisset eos incõtinenti cogere ad restituendum quicquid habebat vltra legitimã alienatã nõ potuerit in ꝓiudiciuz societatis cui iam quesitũ erat ius in dictis vel ad dicta bona ꝓpter ipsoꝝ inobediẽtiaz z contrauentionẽ alienare vt lege supꝛa alleg. Et sic sane debet intelligi ꝓuisio testatoꝛis facta de dicto pallacio vt post. xxx. annum posset alienari certa forma seruata quod patet: quia in pluribus locis dicit z semper repetit saluis ꝓhibitõnibus ꝓdictis ꝛc. vt det intelligere q̃ dictis ꝓhibitõnibus z penalibus dispositionibus non intendit per aliquam aliam dispositõnem dicti testamenti derogare. Sz ꝓstat q̃ si postq̃ incidissent in penã prinationis possent in ꝓiudicium societatis cui iam quesitum erat ius alienare derogaret dictis probibitionibus ergo ꝛc. Ex quib⁹ patet primum dubiuz declaratum. Super eo ꝓo quod secũdo loco queritꝰ in primo quesito videlicet an posito q̃ ꝑdicti ꝓtrafecerint solum ꝓ parte sua vel etiam eoꝝ duoꝝ fratrũ precedentium quoꝝ portiones ad eos deuenerant cõtrafecerint dico q̃ istud quesitum habet duo puncta. Primum est si dicti tres filij alienauerũt solum portiones fratrum precedentium nõ ꝓprias an videãtur ꝓtrafecisse. Secunduz est si alienauerũt ꝓprias non illas quas a fratribus habuerunt vtrum ꝑ hoc ꝓuati fuerint etiam illis. Circa primum videtur dicendum q̃ non quia cum ꝓhibitio fuerit directa ad ꝑsonas filioꝝ vt ex verbis testi patz quilibet censetur ꝓhibitus alienare suã ꝓtez nõ ꝓtez coheredis ar. ff. de leg. j. si fundus sub conditõne. §. si libertus. Et si ita est sequitur q̃ ab illis precedentibus nõ potuissent portiones illoꝝ alienari: per alios tamen ad quos ꝛm voluntatem patris peruenerunt videntur alienari potuisse quasi per transitum ad eos exiuerint ꝓhibitionem textus videtur in. l. pater filium. §. quindecim. ff. de le. iij. Cõtrauñ dico q̃ attẽta causa ꝓhibitõnis quã testoꝛ expssit. s. q̃ volebat dcã bona sua venire ad suam posteritatem. Et ea deficiente inde fieri quedam que infra disponebat dicta ꝓhibitio dicitur potius fuisse realis cũ ꝑsonalis et perinde habet ac si in rem fuissent verba concepta vicz ꝓhibeo bona mea alienari ꝛc. quo casu nec ꝓprias portiones nec quas a fratribus habuissent potuissent alienare. l. peto. §. fratre. de le. ij. Et nõ. per docto. in dicto. §. quindecim. Potius enim attenditur ratio z causa decidẽdi cũ verboꝝ coꝛtex. ff. de le. ij. cũ pater. §. dulcissimis. de le. iij. l. nomẽ. §. fi. de acq̃. pos. si is qui animo. Per quod respondet ad. §. libertus allegatus in contrarium quia ibi causa grauaminis non extendebat vltra portõnem cuiuslibet de ꝑ se z ꝓferebatur dispõ in tẽpus quo quilibet suam ꝑtem habebat z non ꝑtez coheredis merito dispõ non trahit vltra quam habeat Sz sic ꝓhibitio ꝓhebendit vtrũq; tps g̃ ꝛc. Sup secundo dicendum est q̃ ꝑdicti ꝓtrauenientes nõ solum ꝓuant portionib⁹ ipsoꝝ: ſ etiam illis que a fra-

tribus ⁊ heredib⁹ peruenerũt ad eos ꝑm dispositiõez testatoris.p.l.scenola.⁊ qđ ibi no.ff.ad trebel.p quam dicit bar.in fideicõ.vniuersali venire etiã portionem quaz grauatus iure fideicõ.habuit a coherede.Sed hic est fideicõ.vniuersale in casuz ꝓtrauentõnis restituendum societati vt supra tetigi circa principiũ p ea que no.bar.in.l.paterfa.in testõ de herede instit.in fi. ergo ꝛc.Sup tercio quo queritᷣ an sit locus ꝓstructioni monasterij quã testator fieri mandauit si omes filij decederent sine liberis. Et etiam legatis relictis in dictum casum videtᷣ q non: qz ꝑdicta fuerint collata in temp⁹ substitutõnis ꝑdicte q locum nõ habz postq ex primo capite priuatõnis puenerũt bona ad societatem vt supra dixi. Cum g̃ societas nõ habeat ex capite substitutõnis sed ex capite priuatõnis.qz nõ fuit grauata nõ videtᷣ q teneat. Et hinc est q interdũ interest nostra habere potius hereditatẽ ex nostra substitutõne q ex altera qñ vna est grauata nõ ex altera ff.si quis obmiss.cã testa.l.j.§.si ꝓponatᷣ.ad trebel.l.recusare.§.ticius. Contrarium tamẽ puto qz ista onera nõ fuerũt iniũcta societati tanqz substitute sub illa cõditione si decesserint sine filijs: sed fuerũt in rẽ ꝓcepta qz testator mãdauit monasteriũ ꝓstrui in tali pallatõ ⁊ talia bona sibi in dotem assignari in casu quo omes filij decederent sine liberis. Qñ qñcunq; cõditio existat debent de illis bonis fieri illa q̃ disposuit testator penes quemcũq; reperiantᷣ ⁊ ex quocũq; capite testamenti ar.bonũ.ff.de adminis.lega.l.iij.§. si ticio. cum ibi no.p bar.⁊ de iur.iur.si duo.§.iulᷣ.secus si fuisz inciunctũ dictũ onus vltime substitutõni vel societati ꝑdicte. Sup vltimo dico q cum legatuz factũ fuerit sub duplici qualitate.s.filiatõnis ⁊ hereditarie dũ dixit filijs ⁊ heredib⁹ nostrei nõ sufficit q sint filij nisi etiam sint heredes effectuales sicut eã determinat bart. in eo qui recipit emphiteosim ꝓ se ⁊ filijs ⁊ heredibus ff.de ope.lib.vel iur.iur.§. si liberi.sic etiã sentit bal.in auten.si quas ruinas.C.de sacrosan.eccle.circa medium in qõne illa quã plene disputat in versic. ingẽtum ꝛc.in primo articulo ad ꝑtem affirmatiuã ⁊ etiã specᷣ. in ti.de loca.§. nunc aliqua versi.lxxviij.ibi dum dicit admitti g̃ debent filij vt filij nõ vt heredes nisi fuisset exꝑsse dictũ ꝛc.vult eã q qñ recepit ꝓ se ⁊ filijs ⁊ heredib⁹ q tũc debent esse heredes vniuersales ad ℏ vt admittantᷣ:nec eã ꝓdest nudũ nomen sicut nec noz ff.ad tertuli.l.ij.§. si sunt. Nec obstat q per eundem bar.no.ff.de libe.⁊ postu.l.gallus.§.nunc de lege.ver. etiã vbi dicit q substitutio facta de filijs nõ ticij.et de heredib⁹ tm̃ ⁊ ita videtur hic in legato vbi reliqt meo bartholi ⁊ ei⁹ filijs ⁊ heredib⁹ dictũ pallatiũ ꝛc. Nam dico q imo sua determinatio facit ꝓ qz quicqd sit de rigore verboz ipse tm̃ dicit aliud esse ꝑm mentez testatoris qñ substitutio ẽ facta filijs testatoris sub dcã cõditõne si decesserint sine liberis de ticio ⁊ ei⁹ filijs ⁊ heredib⁹ dicit eã q q̃ quid sit de rigore nõ sufficit eẽ heredes tm̃ ticij nisi etiam sint filij dicti ticij ne ꝓtingat dici q plus dilexerit heredes extraneos ticij q̃ heredes extraneos filij qđ nõ est credendũ ꝑm ricz̃ar. malñ in sua qõne disputata ar.dicte.l.publi⁹.§. ticia.de condi.⁊ demon. Qñ nõ est intentio sua dicere q sufficiat aliqs esse filios ticij tm̃ licet non heredes ad hoc vt vocentᷣ ex substitutõne.Sz intendit dicere q imo nõ sufficit esse heredes tm̃: sed ⁊ filios nõ extranei heredes ticij ꝓferantᷣ extraneis heredib⁹ filioꝝ. Alibi ꝛo magis ad ꝓpositum vbi qõnem hãc magis examinat.ff.de reb⁹ dubijs.l.si is qui ducẽta.§. vtrũ in materia copulatiue versi.tercia ltimatio ẽ ꝛc.tenet exꝑresse q requiratᷣ ꝓsensus vtriusq; q̃litatis.s. q sint filij ticij Item q sint heredes ei⁹ ad hoc vt ad substitutõez vocentᷣ dicto casu.Sz in casu nr̃o sic est q legatũ factũ nostrei ⁊ ei⁹ filijs ⁊ heredib⁹ fuit factuz sub ꝓditõne si filij testatoris decederẽt sine filijs ergo in filijs nostrei requiritur concursus ambarum qualitatum per predicta. Laus deo.

Consilium.CCXXXVI.

Qñ debitor legat creditori ⁊ ĩ legato apponit clausulam q ille amplius petere nõ possit.⁊ creditor simpliciter acceptauit tale legatum vtrũ ꝓhibeat petere q̃tenus plus est in credito q̃ in legato. Et pone casum de quadam filia maritata sine dote cui frater in testamento leguit certam quantitatem clausula apposita occasione dotis debite in bonis paternis nihil amplius petere possit. Et queritᷣ ibi de pluribus. Prio vtrũ filia maritata sine dote possit ab heredibus patris dotem petere maxime stante statuto q femina non succedat sed debeat dotari. Scdo queritᷣ presupposito q possit petere ⁊ sic q fuerit creditrix fratris vtruz accepтando legatũ sibi factum a fratre eius debitore cum clausula supradicta ipa possit aliquid amplius petere occasione dotis.Si forte ea rõne amplius sibi debatur q̃ sit legatũ. Tercio dubitatᷣ ꝑ suppositio q amplius petere possit vtrũ generalis quietatio facta per ullam qñ legatum accepit saltẽ sibi noceat.

In christi nomie Amẽ

Licet ista dña lisa viuente pr̃e post q̃ erat nupta nõ potuisset petere pr̃em cogere ad se dotandum iur.actõnis vel officio iudicis ꝑm opinio.doctorum de qua ꝙ Bar.in.l.obligamur.§.lege.ff.de act.⁊ ob.licet glo.ibi teneat contrarium de quo ad presens non disputo. Post eius tamen mortem cum per statutũ ab ei⁹ successione excludatur bene potuit hoc petere iur. actionis ab heredibus patris ad quos commodũ successionis ꝓuenit.ff. de lib.agnos.si quis a liberis.§. tãtuz rescriptũ in fi.Et quod no.Ly.C.de nego.gest. l.alimenta.in fi. cum quia statutum expresse disponit q debeat dotari ergo datur actio.ff.de acqui. re.do.l. statuas in fi.tum quia ⁊ si dispositiue non loqueretur intelligitur ꝓ ipsa dote actionem tribuere.ff. de hered.instit.l.qui volebat filiam exheredare.⁊ ibi per bartholum.⁊ quod no.glo.ff.solu.matrimo.si socer.§.lucius.Et erit conditio ex dicto statuto.C.de petit. heredi.l.fi.versicu.post q̃ in fi.Et venit dotanda ꝑm facultatem ⁊ quantitatem bonoruz que erant tempore mortis patris quo tempore exclusio a successione paterna cepit ortum assumere.Et per consequens etiaz ius petendi dotem ar.ff.de auro ⁊ argento lega.l.ij.de noxa.l.in delictis.§.si extraneus.et etiam statutuz de quo supra.etiam hoc expresse vult nec enim ꝑfata domina lisa debet esse deterioris conditionis q nupta reperta est tempore mortis patris q̃ si nupta non fuisset ex quo dotata non erat vt proponitur cum statutum hoc solum ponderet scilicet si non erat dotata tempore mortis patris non autem si non erat nupta ex his eius que diligenter sunt consideranda manifeste apparet. Quid enim si pater ꝓpter pauperтatem nõ potuit eam dotare ꝓut de facto fuit in casu isto nõne iniquum esset q auctis postea facultatib⁹ ex hoc solo q nupta esset excluderetᷣ a beneficio statuti qđ est vt possit petere se dotari cum a successione excludiᷣ ꝓtra intentõnem nanq; patris hoc esset argumentuz.ff. de mune.et bono.l.bis honorib⁹.§.auctis.Si enim non posset petere se dotari nec esset a successione intestati patris excludenda ar.ff.de inoffi.testa.l.nihil.§.si cuz filius.Et hoc clarissimum puto de iure. Sed videduz est secundo ⁊ fortuse an ꝑdiderit hoc ius petendi

dotari ex hoc q̄ acceptauit legatum sibi relictus cum hoc onere q̄ nil plus petere posset in bonis fratris legantis eiusdemq̄ heredis 7 debitoris q̄ enim voluit hoc onere q̄ deberet dicta domina facere finez 7 quietationem ꝛc. patz ergo de sua intentõne q̄ voluit heredes suos nõ posse molestari a dicta domina. Perinde ergo est ac si cum hoc onere reliquisset q̄ nihil aliõ petere posset ar. ff. de leg. iij. l. fideicommissa. §. hec ver ba. ibi licet non satis exprimant ꝛc. Sed agnoscens legatum tenet agnoscere etiam hoc ius eidez iniunctũ. ff. de leg. ij. cum ab vno. 7 l. impator. §. si centuz 7 nõ. glo. expresse ad ꝓpositum. e. ti. l. ticia. §. qui in vita benefacit. c. officij. dõ testa. Posito autẽ q̄ ex sola agnitione legati continentis hoc onus nõ excluderet saltẽ tamen ex sua quietatõne fine seu liberatõne generali ter facta videtur excludenda. C. de pac. l. si quis ĩ conscribendo. ff. e. l. pactum inter heredem. Aliquid enim plus videt operari dicta liberatio q̄z simplex agnitio legati licz illud onus ꝓtinentis ar. ff. de libe. lega. l. si q̄s quando. §. fi. C. de inoffi. testa. cum ibi not. per docto. rationes. Nec quicq̄ videt facere in contrarium. l. si quia loquit in legitima. Nos loquimur in dote que ẽ alterius nature 7 qualitatis quod patz quia legitima debet pure. l. quoniã in prioribz. de inoffi. testa. Sed ista dos licet debita ex forma statuti debet tamen sub conditõne si nupserit: vt plene no. bar. in. l. ticio centum. §. ticio genero. de condi. 7 demon. Posito ergo q̄ esset ista dos surrogata loco legitime non tamen sapit eandem naturam cum sint res diuerse 7 diuersaz naturam in se habeant. ff. de iur. do. l. cum in fundo. § si fundus. 7 quod no. bar. in. l. j. §. hec actio. ff. si q̄s testa. lib. esse in fi. in secundo membro distinctõnis. His nõ obstantibus puto neutrum p̄dictorum obstare q̄minus dicta domina lisa possit petere supplementum dotis tali ratione satis clara 7 demonstratiua: naz frater eius debitor suus 7 tenebat ad dictam dotẽ ex forma suprascripti statuti vt supradictuz est nõ ergo potuit legando minus q̄z deberet apponere aliqd onus in legato. ff. de dote prele. l. ij. §. idem iul. querit circa prin. de adop. si arrogator. §. sed an impuberi potissime illud qd̄ plus petere nõ posset sicut nec pater cum reliquit minus ltima in antẽ. vt cum de appell. cognoscitur. §. ceterum sicut enim legitima est debita de iure ꝓmuni ita 7 ista dos ex forma dicti statuti 7 nõ debz esse in potestate debitoris q̄ talia verba se eximere ab obligatõne in totum vel pro parte ar. eorum que no. C. de nego. ge. l. alimenta. per glo. j. 7 docto. Luz ergo apposito dicti oneris nõ tenet ipso iure ar. C. de inoffi. testa. l. sanctimus. in prin. 7 l. qm̃ dicta domina simpliciter acceptando legatum sibi nõ p̄iudicauit q̄ nõ dicit acceptasse legatum cum onere vel habens onus quo casu loquunt iura allegata in ꝓtrarium sed legatum nõ hñs on9 q̄ paria sunt nõ habere vel inutile habere. ff. q̄ satisda. cog. l. quotiens. Ad hoc optime facit qd̄ no. Bal. in. l. hac edictali. §. de secũ. nup. in quarta colum. versi. hoc ergo. sequit alia questio. pone quod filie femine primi mrimonij ꝛc. qd̄ cuius. vniuer. no. l. j. §. quib9 in fi. de regu. iur. l. nihil interest qd̄ puto verumetiam si scienter acceptasset rõne p̄dicta q̄ trobi locũ sibi vendicat. Nam sciebat ius suũ durare. ff. qui. mo. pig. vel ypo. sol. l. sicut. §. nõ videt. Tũc autẽ q̄ esset ista dos surrogata loco legitime non tamen sapit eandem naturam cum sint res diuerse 7 diuersaz naturam in se habeant. ff. de iur. do. l. cum in fundo. § si fundus. 7 quod no. bar. in. l. j. §. hec actio. ff. si q̄s testa. lib. esse in fi. in secundo membro distinctõnis. His nõ obstantibus puto neutrum p̄dictorum obstare q̄minus dicta domina lisa possit petere supplementum dotis tali ratione satis clara 7 demonstratiua: naz frater eius debitor suus 7 tenebat ad dictam dotẽ ex forma suprascripti statuti vt supradictuz est nõ ergo potuit legando minus q̄z deberet apponere aliqd onus in legato. ff. de dote prele. l. ij. §. idem iul. querit circa prin. de adop. si arrogator. §. sed an impuberi potissime illud qd̄ plus petere nõ posset sicut nec pater cum reliquit minus ltima in antẽ. vt cum de appell. cognoscitur. §. ceterum sicut enim legitima est debita de iure ꝓmuni ita 7 ista dos ex forma dicti statuti 7 nõ debz esse in potestate debitoris q̄ talia verba se eximere ab obligatõne in totum vel pro parte ar. eorum que no. C. de nego. ge. l. alimenta. per glo. j. 7 docto. Luz ergo apposito dicti oneris nõ tenet ipso iure ar. C. de inoffi. testa. l. sanctimus. in prin. 7 l. qm̃ dicta domina simpliciter acceptando legatum sibi nõ p̄iudicauit q̄ nõ dicit acceptasse legatum cum onere vel habens onus quo casu loquunt iura allegata in ꝓtrarium sed legatum nõ hñs on9 q̄ paria sunt nõ habere vel inutile habere. ff. q̄ satisda. cog. l. quotiens. Ad hoc optime facit qd̄ no. Bal. in. l. hac edictali. §. de secũ. nup. in quarta colum. versi. hoc ergo. sequit alia questio. pone quod filie femine primi mrimonij ꝛc. qd̄ cuius. vniuer. no. l. j. §. quib9 in fi. de regu. iur. l. nihil interest qd̄ puto verumetiam si scienter acceptasset rõne p̄dicta q̄ trobi locũ sibi vendicat. Nam sciebat ius suũ durare. ff. qui. mo. pig. vel ypo. sol. l. sicut. §. nõ videt. Tũc autẽ noceret scienter facta acceptatio q̄m̃ oneris impositõ ad qd̄ nõ tenet. Pro quoz intelligentia notandum q̄ quando debitor legat creditori si quidem sub noie debiti puta lego qd̄ debeo vel centum que debeo 7 tũc nõ valet nisi prout habetur in. l. si creditori. de lega. j. cum. l. se. Si vo non sub nomine debiti tunc valet: et tres sunt casus interdum legat simpliciter. Et tũc distinguitur aut erat debitum necessarium 7 compensatur cum debito vsq̄z ad ꝓcurrentem quantitatem. l. si cum totem. §. si pater. solu. matri. Aut non erat necessarium 7 tunc consequit creditor vtrunq̄z. l. j. §. sciendum. C. de rei vx. acti. Interdum legat nõ simpliciter sed animo ꝓpensandi vel equipollentia. Et tũc indistincte fit ꝓpensatio vsq̄z ad ꝓcurrentem quantitatez 7 quatenus debitum excedit potest peti licet legatum fuerit simpliciter acceptatum. Et licet legatum cõstat in specie 7 debitum in pecunia. ff. d alimen. 7 ciba. leg. l. antepenul. l. j. ibi si non minus ꝛc. Interdum apponit etiaz alia verba scilicz dicendo q̄ plus petere non possit. Et tunc si debitum ꝓsistebat in pecunia 7 legata fuit species minoris valoris vel econuerso aut species ꝓ specie. Et tunc simpliciter acceptando p̄iudicat sibi vt amplius petere non possit: quia tñ videtur suum debitum extimare. l. impator. §. si centum. versi. enimuero de le. ij. quodlibet enim istorum casuum satis operari potest legatum licet minus sit q̄z debitum de leg. j. l. 7 si equo. Si vo debitum consistebat in pecunia 7 legata fuit pecunia minor animo cõpensandi 7 cuz dicta clausula q̄ plus petere non possit 7 iste est casus noster tunc talis adiectio non tenet per ratiões superi9 assignatas q: dictuz legatũ non importat aliquã vtilitatem postq̄z est relictum animo compensandi 7 ideo non potuit sibi onus addici. l. filius. §. idem marcellus. de leg. j. Et ideo simplex acceptatio legati etiam scienter facta nõ excludit a petitione residui p ea que supra dixi nec etiam a petitõne alterius debiti: si dictus frater ad aliud vltra totem tenebat. Nunc restat videre an saltem excludatur dicta domina propter finem 7 quietationem generalem quam fecit hec enim est fortior q̄z simplex acceptatio. Respõdeo adhuc idem q̄ non. Nam vt dicta domina credidit on9 p̄dictum. s. q̄ plus non peteret seu q̄ finem 7 quietationem de omnibus faceret potuisse a testatore apponi cũ nõ posset ex quo debitũ totis erat maius. Et etiam certum 7 tũc dicta quietatio tanq̄z per errorem videtur facta potest retractari vel petendo q̄ se reponat i ꝓstinam obligatõnez si prima obligatio erat ipso iure sublata 7 nõ dico p ꝓditionẽ indebiti cũ non fuerit ex facta causa obligatoria z conditõne sine causa vel ob causam sicut cum quis soluit causa implende cõditionis quã iplere nõ tenebat. ff. de condi. inde. l. fi. in ꝓn. 7 qd̄ no. ibi per glo. de condi. ob cau. l. j. §. si parenduz iuncta. l. si quis accepto tulerit vel ope replicationis: si non fuit sublata. l. sub p̄textu. C. de transl. la prima. Hoc aũt q̄ errauẽit 7 crediderit tenere dcm̃ on9 p̄sumendum est in dubio cum sit mulier in q̄ p̄sumit iurẽ ignorantia. l. cũ de indebito de ꝓba. 7. l. regula de iur. 7 fact. igno. Nec nocent illa verba si sunt in instro scz sciens se ad que scripta non teneri ꝛc. vt no. p bart. ĩ. l. fi. §. idem quesijt de condit. inde. Aut sciebat dictum on9 nõ potuisse apponi 7 nihilominus quietauit et tũc q̄tum ad alia debita q̄z totem quietatio generalis teneret. Qtum vo ad totem non quia negari non potest quin q̄ statutuz dos p̄dicta sit subrogata loco legitime q̄ debet de iure cõi vt sicut ltima nccio ẽ dãda 7 sine iusta cã nõ pot auferri de iure cõi ita 7 talis dos hñ sicut in legitima nõ valet renũciatio nisi sit spãl facta vel ꝓprius loquendo generalis renunciatio nõ extendit ad ltimam vel eius supplementum. vt dicta. l. si quando. §. fi. C. de inoffi. testa. Et p Guil. de cu. ĩ l. de bis. ff. de transl. ita in dote cum sit eadẽ rõ. Nec obstat q̄ sit alterius nature dos q̄z ltima quia fateor in hñ q̄ legitima pure debetur dos vo sub conditõne si nubat. Sed in alijs in quibus non reperitur expresse diuersitas idem ius censendum est in vna qd̄ in altera. Cum res subrogata loco alteri9 illius vice in oĩbus fungat: si potest 7 sue nature non ꝓtrariatur. l. filie. §.

ticia. de condi. ⁊ de mon. extra vt lite penden. c. eccl'ia. Sed ꝓstat ꝙ in hoc possunt esse eiusdem nature: licet nō ille. s. ꝙ vos debeat' pure sicut ltīma q̄ hec ꝓtrarie-rentur nature votis que est vt requirat matrimoniuz C. de dona. ante nup. l. fi. ff. de iur. do. l. iij. Concludo ḡ ꝙ nec ꝑ acceptatōez dicti legati nec ꝑ generalez quietationē vel liberatiōez factam a dicta dña lisa exclusa est a petitōne supplementi votis ꝓdecentis ꝑm quātitatem bonoꝝ que dictus pater habebat tempe mortis eius ꝓputato tamē dicto legato in vote p̄dicta. C. vñ vir ⁊ vx. auten. ꝓterea in fine. ⁊ dicta. l. si cū votem §. si pater. solu. matri.

Consiliū. CCXXXVII.

Si testator soluat in vita sua legatum factuz in testamento vel quātitatē iure institutionis filio relictaz vtrū legatari⁹ vel filius dicat' illud habere inter vinos an aūt ex testō. Et vtrū onus tali legato adiectū amplius sit implendum.

Nchristi nomie Amē

Dubitatio vertit' de bonis dicti cuiusdā frāciſci an ptineant ad dictā katherinā supstitem. Et ex quo capite nō obstante fine et quietatōne de q̄ supra An ꝙo ad dictam dñam magdalenā matrem ⁊ heredem dicte margarite vel ꝑ qua parte ad alterā ipsarū Et an dicta katherina que fuit dotata teneat' adimplere onus testō iniunctū in relicto quantitatis quam a patre viuente recepit. Circa primū notanduz ꝙ p̄supposita validitate testamēti q̄ fuerit instituta katherina in maiori quātitate q̄ꝫ ꝑ dote materna sibi deberet' alꝫ em̄ in nullo videret' instituta ⁊ tanq̄ꝫ si pretenta esset nō valeret testm̄ vt sentit glo. in. l. iij. in. §. sed vtrum. ff. de mino. ⁊ Bal. exp̄esse. C. de inoffi. testa. l. sanctimus. §. repletōnem. Dico ꝙ ꝑ repudiationem dñe magdalene que fuit vx̄ īstituta devoluta fuit hereditas ad dictā katherinam ⁊ margaritā iur. directo ⁊ eq̄liter altero de duob⁹ modis. s. vel virtute vulgar' substitutōnis ꝓtente in ꝓpendiosa facta dicte domie post eius mortē. Constat em̄ ꝙ vulgarē ꝓhendit: vt no. bar. in. l. centurio. ff. de vul. ⁊ pu. in tercia qōne p̄ncipali ver. quero vtrū substitutio ꝓpendiosa cōtineat vulgarem vel iur. accrescendi cum ipse filie fuerint institute in certis quantitatib⁹ ⁊ sic eis ꝓpetit ius accrescendi repudiante vniuersali herede vt no. bart. ī. l. ex facto. de here. insti. Et no. C. e. ti. l. quotiens. vel etiaz vtroq̄ iure tam substitutōnis q̄ꝫ accrescendi cuz se in uicem ꝓpatiantur. de acqui. here. l. si quis heres insti. cum ibi no. Nec ob. primo dicto ꝙ substitutio de filiabus facta fuit post mortem dicte dñe magdalene: et sic videtur ꝙ in eius vita locum sibi nō vendicat. l. peculium. §. fi. cum ibi no. ꝑ bar. ff. de leg. ij. q̄ vulgaris ꝓcepta in vnū casum extendit' ad alium seu ad om̄es quib⁹ instit⁹ potest esse heres. ff. de libe. ⁊ postu. l. gallus. §. ⁊ quid si tm̄. ⁊ ibi no. ꝑ bar. de vu. ⁊ pu. l. j. p duas colum. igit' hoc p̄missō quero vtrū substitutio fctā in vnuz casum ꝛc. Licet ergo vulgaris ꝓhensa ī hac ꝓpendiosa videat' ꝓcepta in hūc casum. s. si decesserit hereditate nō adita. iuxta no. ꝑ bart. in dicta. l. centurio. in tercia qōne. ver. quero vtrū substitutio ꝓpendiosa ptineat vulgarē ⁊ sic in casum q̄ nō sit heres mortis p̄uenta tm̄ extendit' ad hūc casum q̄ nō sit heres ꝓpter repudiatōnem. Nec ob. ꝙ substitutio facta vno tempe nō extendit' ad aliud temp⁹. ff. de vul. ⁊ pup. l. si ita quis. q̄ tūc diceret' facta vno tempe si dixisset si vxor mea decesserit infra tantū tp̄us talem substituo. Nam si decessisset post substitutio locum sibi non vendicaret vt ibi. sed hic non sic facta fuit: sed in om̄e tēpus quo decesserit. Unde non querit' an extendatur ad aliud tempus. Sz an extendat' ad alium casum. s. si non erit heres ꝓpter repudiatōz ⁊ ꝓstat ꝙ sic vt no. in locis ꝓallegatis. Sc̄do aūt dico ꝙ possint venire in re accrescendi videt' obstare quo ad katherinā: q̄ ipsa habuit in vita patris quantitatē: in qua fuit instituta ⁊ sic videt' eam habere inter vinos ⁊ nō ex institutōne vt no. in. l. legatum. ff. de le. ij. ⁊ sic videt' evanuisse institutio: cū amplius ex institutōe nō debuēit habere. C. de lega. l. filia legatoꝝ. ff. de le. ij. lucius. el primo. ⁊ plene no. de le. j. huiusmodi. §. cum pater non ꝙ-test habere ius accrescendi: si in ea nō durat titul⁹ institutōnis qui est causa dicti iur. Sed ad hoc respondeo ꝙ licet haberet vel habere videat' inter vinos nec amplius habere debeat non tamen dico titulum institutionis in ꝓsonam eius collatum per hoc evanuisse saltem q̄tum ad effectuz iuris accrescendi duplicā-tione. Prima ne ꝑ hoc ꝓcludatur nullitas testam̄-ti. q̄ diceret ꝙ tempe mortis reperisset se ꝓteritaz ar. bonum. ff. de bo. libe. l. si ꝛo. §. si seruo. versi. ceterum ⁊ arg. ff. de heredi. insti. l. quod sabinus ver. aliter atq⁹ sub. §. sed si asse. ⁊ quod no. bar. in. l. suus quoq⁹. ff. de heredi. insti. in fi. prin. ⁊ Bart. de cunio. ⁊ bal. C. de inoffi. testa. l. scimus. in. q. illa quando res in qua fuit instituta ꝓempta est viuente patre fauore ergo testamenti ne rumpant' dicendū est ꝙ licet viuente patre dicatur habuisse ⁊ ex causa inter vinos eo tamē mortuo mutat sibi causam ⁊ incepit habere ex causa institutionis ar. ff. de here. insti. l. si seruus. §. qui fideicommissam. de colla. bo. l. pe. ad. l. falci. l. fundo. sicut in ſ. habetur filius institutus mutat conditionem quia adhuc durat institutio fauore testamenti. l. filio quē pater. §. fi. ff. de libe. ⁊ postu. non enim deficit pater tradēdo in vita sua quod post mortem reliquerat ⁊ sic non debet sibi nocere. vt per hoc eius testamentum infirmetur: sed ꝓdesse ar. ff. loca. l. sed addes. §. si quis. cuz ibi no. Sed vt sibi in nomen conductionis proficeret hac eadem ratōne vt testamentū substineretur institutus in re certa loco heredis habetur: vt not. in. l. si q̄s ꝓioze. ff. ad trebel. Secunda ratō est quia pater nō potest institutionem filij factam ꝓ legitima in certa re vel quantitate revocare per codicillos vel aliaz voluntatem minus solennem q̄ cū ab ea dependeat validitas testī ⁊ tota ei⁹ substantia ꝑ institutionē habet' q̄ nō pōt revocari nisi ꝑ aliam voluntatē solennē. ff. de testa. heredes palā. §. si qd post. C. e. ti. sanctim⁹. cum ibi no. et ita determinauit Jaco. de bel. in aute. de heredi. re. ⁊ fal. ⁊ no. per doc. l. sanctim⁹. C. de inoffi. testa. multo ergo minus potuit revocare per hunc actuz factū a patre inter vinos dum ꝓ ea tradidit dictaz quantitatem: tum q̄ iste actus in solennitate iur. nō ꝓsistit tum q̄ nō est ordinat⁹ ad revocandū institutōez ꝑ ordinarios ad eā celeri⁹ implēdū ar. l. cū falsaz. §. fi. de ꝓdebi. de contratabu. l. iij. §. si emancipatus. ibi cum rescissio fiat q̄ magis ꝛc. Concludit' ḡ ꝑ dictis nō obstāte hereditatem p̄dictā devolutam fuisse iur. directe substitutōnis vulgaris ⁊ etiā iur. accrescendi ad dcās filias. Sc̄do loco videndum est vtrum dcā katherina ꝑ finē ⁊ quietatōnem de q̄ supra ius dcē substitutionis repudiasse vel a se abdicasse videat'. Rndeo puncta ꝙ nō: triplici rōne. Prīa q̄ꝛ ꝛba nō ꝓuenūt nam fuit facta ꝑ viā pacti ⁊ liberatōnis q̄ non ꝓuenūt nisi vbi p̄supponitur aduersarium obligatur tendit' ad tollendū obligatōez. l. stichū. §. naturalis. ff. de sol. Et vbi nō est habitus nō pōt esse p̄uatio. li. x. de ver. ob. Item requirūt ꝓsensum duoꝝ verū vel interpretatiuum. l. j. §. j. ff. de pac. Sz indirecta substitutōe nō ꝑsumit' aliq̄s obligat⁹ cū a seipso possit substitut⁹ capere iuxta nota. in. l. inter omnes. ff. si satisda. cogan. Nec

abdicatur ab aliquo per pactum vel liberationez:sed
p repudiatõnem que ꝓsistit in voluntate z fato soli-
us repudiantis.facit qđ no.in.l.j.z.l.postꝯ.C.de pa-
ctis.Cum igit ex modo loquendi colligatur loquẽtis
intentio.C.de testa.l.non codicillum. z hic p viam li-
berationis z pacti fuerit domina katherina locuta est
dicendum q voluerit tollere iura solummõ sibi ꝓpe-
tentia ꝓtra hereditatem vel ꝓtra heredes: in quib ip-
sa hereditas vel heredes essent sibi obligati vt iura do
tis materne z fideicõmissi quib venit dictus mod⁹lo-
quendi.non aũt substitutõnẽ directã:cui non ꝓuenit
liberatio z pactum:sed repudiatõ. qz vbi nõ ꝓueniũt
verba nec dispõ.ff.de accu.hos accusare.§.omnib.de
dam.infec.l.iij.§.tociens. Scđa ratio est qz ad re-
pudiandũ hereditatẽ directo delatam requirit q re-
pudians sit certus q sic delata sit z ex quo capite.ff.đ
acqui.here.l.iij.repudianda. Sed ex modo loquendi
apparet dictam katherinã non fuisse certã q dicta he
reditas iam esset sibi ꝓprietate delata viuente domina
magdalena iure directe substitutõnis z p repudiatõ-
nem eius. ĩmo credebat sibi debere deferri post illius
mortem iure fideicom. vt patet quia fecit pactum de
non petendo sup iure substitutõnis qđ sibi compete-
re posset post mortez domine magdalene. Non ergo
credebat iam ꝓpetere: sed ꝓpetere posse als fatua fu-
isset sic loquendo.qz si sciuisset iam ꝓpetere:p ꝓseqns
sciuisset amplius ꝓpetere non posse p mortem ar.ff.đ
ver.ob.l.si ita stipulatus siue nauis.indi.sol.l.q̃rebat.

Tercia ratio principalis qz restrinxit se ad vnũ ca-
sum tm scz ad substitutõnez:cui locus esset p mortem
vnde cum omnis repudiatio et remissio ꝓprij iuris sit
stricti iuris est restringenda z ad alium casum nõ extẽ
ditur ar.ff.de serui.vr.predi.l.si demo.đ aq̃.plu.arcẽ.
l.si prius.in prin.Sed huic substitutõni nõ est factus
locus p mortem domine magdalene sed p repudiatio
nem.ergo ꝛc.ar.C.de testa.l.sanctimus. ibi quod enĩz
nõ mutat ꝛc.de appel.l. prescimus de fur.l. inter eos.
§.testator.de ope.lib.l.operis non impositis.C.de ex-
cu.tuto.l.voluntarie.cuz sy.in ratõne sui. Concludo
ergo dictam katherinam posse se miscere dicte here-
ditati paterne p dimidia ipsam tangente non obstã-
te dicta fine liberatõne vel pacto. Tercio loco viden
dum est principaliter vtruz in portione margarite de
functe locus factus sit substitutõni facte de hospitali
clerepo post mortem p̃dictarum katherine z mar-
garite. Et videtur q sic.p.l.lucius.§.gayo.ff.ad treb.
constat enim dictam substitutionem ꝓceptaz p⁹ mor
tem fuisse ꝓpendiosam z continuisse fideicommissum
post aditam hereditatem vt plene habet in.l.p̃cibus.
C.de impube.z aliꝫ aliter de hoc nõ apparet ꝓpter existentiã sui
adita licz aliter de hoc nõ apparet ꝓpter existentiã sui
heredis q̃ ꝓfirmat fideicõmissuz vle.l.ita tñ.§.si pr̃.cũ
nois collectiui locũ sibi vendicat in portõne vni⁹ pre-
mortientis vt dicto.§.gayo.z p bar.in.l.penulti.C.de
impu.z aliꝫ substi. Breuiter bar.in.l.heredes mei.§.
cum ita.ff.ad trebel.z exꝑsse in.l.quidã testõ.de vul.et
pu.intelligit illum.§.gayo.qñ talis substitutio esset fa
cta extraneis. Si aũt duab filijs:tũc tenet q etiam si
substitutio facta fuerit sine exꝑssione nois collectiui
ille nõ vendicat sibi locũ p mortem p̃mortientis sed re-
quirit ꝓcursum vtriusq z hoc ideo qz primo mortuo
fuerit alter qui ex p̃sumpta mente defuncti substitu-
tum excludit.l.si is qui ducenda.§.si pater.de reb du
bijs.Secus si exister et ꝓditio in psona vltimi morien
tis vt dicto.§.cum ita.Et licet idez bar.in dicta.l.pẽ-
ulti.C.de impube.z aliꝫ substi. videat tenere q idez
quando facta est filijs sine exꝑssione dicti nominis
collectiui qui videtur applaudere ibi bal.in substituti-
one fideicommissaria licet secus in pupillari. Ego pu
to q idem bar.potius per inaduertentiam et incursu
lectionis fuerit ibi locutus qz ex ꝓposito quod patet:
quia non facit aliquam mentionem determinationis
p eum in dicto.§.cum ita.z in dicta.l.quidaz testamẽ
to. Unde licet als propter predicta super hoc passuz
dubitauerim nunc tamen motus potissime ex his que
postea reperi per eum in dicta.l.quidam testamento.
adhereo opinioni predicte a qua non videtur tutũ in
consulendo recedere postꝯ in duobus locis tamex-
presse eam firmat scilicet vt quando facta est filijs nõ
vendicet sibi locum per mortem primi morientis licet
facta sit sine expressione nominis collectiui pro hoc in
sy.l.cum acutissimi.C.de fideicom.z l.cum quis.ff.de
condi.z demon.ne extraneos sue posteritati z cetera.

Quarto loco videndum est apud quem debet esse
interim dimidie dicte margarite an apud eius matrẽ
suam heredem quousq; viuat katherina z ea morien
te perueniet ad dictum hospitale quod videtur ar.ff.
de iur.fisci.l.statuis.§.cornelio.de le.ij.peto.§.p̃diuz.
An autem debet restitui domine katherine virtute ta
rice substitutionis quasi videatur superstitem substi-
tuisse premorienti:cum ideo videatur noluisse substi-
tutum admitti ad portionem premorientis: quia vi-
detur voluisse coniunctum preferre substituto. Et si
ita est censetur coniunctum tacite sustituisse premori
enti per fideicommissum in quo sufficit qualiterc̃q;
de intentione testatoris constare.de lega.iij. fideicom
missa.§.hec verba.de lega.ij.cum ꝓponeret. In con-
trarium facit quod in sy.habetur per glo.z doc.l. luci
us.ij.de here.instit. qui tenent q si substituo filio meo
sub conditione si decesserit sine filijs licet filij excludãt
substitutũ ex expressa dispositiõe mea attamen nõ cẽ-
sentur tacite substituti filio. Et ideo filius potest alie-
nare z alium heredem instituere in bonis meis z nihi-
lominus substitutus excluderetur extantib⁹ filijs nec
possunt filij predicti reuocare dictam alienationez de
lega.j.filiusfa.§.cum quis. Et dum dicitur q apponẽ
do dictam conditõnem voluit filios perferri substitu-
to hoc intelligit isto modo.s.quia cogitauit q filij pos
sunt ab intest.succedere filio. Non aũt q voluerit eis
aliquid relinquere quã etiã opi.tenet bart.in.l.centu-
rio.de vul.z pu.in añpenul.colum.vers.quero quid si
testator ꝛc.in.l.si sic.de lega.iij. Et si ꝟ est in filijs ap-
positis in conditiõe expresse per testatorem fortius in
tacite subintellectis ꝟm.l.cum acutissimi.z.l.cuz quis
multofortius in casu nostro. Nam tenendo opini.de
qua supra scz q substitutio facta de hospitali locũ si-
bi non vendicet. Hoc est ideo quia substituẽdo dua-
bus cuilibet earum censetur substituisse sub ista tacita
ta conditione scilicet si decesserit altera nõ supstite sic
substitutio facta filio intelligitur sub conditione si de
cesserit sine filijs. Si ergo filij appositi expresse in con-
ditione non censentur substituti tacite:fortius illi qui
censentur appositi in conditione tacita.pro hoc exꝑs-
se dicta.l.penulti.C.de impube.et alijs substi.vbi ha-
betur q qñ est apposita dictio collectiua censet inter
eos reseruasse ius ltime successionis no.verbũ. Non ꝯ
per hoc censetur alterum alteri substituere ꝯ cogitas-
se q inuicem possunt succedere ab intestato q̃ succes-
sionem nõ censet voluisse tollere dando substitutum
modo p̃dicto:non aũt per hoc superstitem substitue-
re ad idem.l.vel singulis.ff.de vul.z pu. Preterea tũc
videtur alterum alteri substituere quando substituit
vltimo morienti in tota re vel hereditate qz videt per
hoc voluisse q portio p̃morientis pueniat ad supsti-
tem:z supstite vltimo moriente ad substitutũ.ff.de le.
ij.l.ticia seyo.§.seya.ĩctis his q̃ no.ff.đ ali.z ciba.leg.
l.alio.in fi.prime glose.de pecu.lega.l.deniq;.§.inter-
dum. Sed hic non fuit hospitale substitutum vltimo

morienti in tota hereditate sed simpliciter vterqꝫ 7 sic cuilibet in sua portõne. Non g̃ voluit q̃ tota hereditas ꝓueniret ad hospitale ex ꝑsona vltime morientis quo casu ꝓcederent allegata in ꝓtrariũ qꝛ ꝑ ꝓsequẽs censeret voluisse q̃ portio p̃morientis ad substitez ꝓueniret et ꝑ ꝓsequẽs ipsum tacite substituisse vt si dixisset post mortem filiaꝫ meaꝫ grauo vltimo morientem q̃ totam hereditatẽ restituat hospitali: ꝫ cum ita nõ dixerit licet videat voluisse q̃ hospitale nõ admittatur nisi ambabꝫ mortuis cũ secuta ꝓditõne videtur voluisse portõnem cuiuslibet ex sua ꝑsona ad hospitale ꝓuenire. hec satis sunt clara intelligentibꝫ 7 babẽtibꝫ fundamenta iur. quibꝫ loquor. Videt g̃ ꝓcludendum q̃ licet testator voluerit supueniente p̃ferri substituto nõ ꝑ hoc eum sustituit p̃morienti: ꝫ cogitauit q̃ posset sibi ab intestato succedere et hoc sibi voluit tollere vnde cũ nõ ipsa ꝫ mater successerit prefata katherina ꝓficit matri dicte margarite vt ad hospitale nõ ueniat quousqꝫ viuit katherina nõ aũt sibi dicta. l. filiussa. §. cũ quis. de le. j. Reperio tñ Bal. in antiqꝫ recollectis. in. l. j. C. de cõdi. inser. tenuisse ꝓtra glo. dicte. l. lucio. de here. instit. et ꝓtra cõem opi. videlꝫ q̃ filij appositi in ꝓditõne expressa vel tacita censeant tacite vocati 7 substituti: nam si testator fauore ipsoꝝ et vt habeant bona videt apposuisse dictã ꝓditõnem vt expresse dicit glo. in dicta. l. filiussa. §. cum q̃s. Vel etiaꝫ lex que talem ꝓditionem subintelligit ex coniecturata mente defuncti: vt. l. cũ acutissimi. 7. l. cuꝫ anus. q̃d repugnat dicere q̃ ex hoc tacite videant substituti licꝫ verba vsqꝫquaqꝫ nõ ꝓueniant. qꝛ sunt ꝓuentualia vt dicit text. in fy. in dicta. l. fideicõmissa. §. hec verba de le. iij. facit. l. vnũ ex familia. §. fi. 7. l. peto. in prin. 7. l. cũ ꝓponet. de le. ij. vbi fideicommissum inducit ex tacita voluntate ex qua extent aliq̃ coniecture licet ꝛba sint defectiua. Per hoc respondet ad. l. penul. C. de ipu. 7 alijs substi. 7 ad. l. vel singulis. de vul. 7 pu. qꝛ loquũtur in directa pupillari in qua nõ sufficiũt ꝓiecture: ꝫ debet expresse fieri ar. l. heredes. palam de testa. 7. C. e. l. iubemus. nisi q̃ fieret vulgaris expressa. Certe nullum tex. expressum habem⁹ de eo q̃d dicit glo. in dcã. l. lucius. de here. instit. sed solam eius auctoritatẽ cum ratio faciat in ꝓtrariũ. Et ista opi. in puncto iur. semper mihi plus placuit. Attamen qꝛ cõis opi. est in contrariũ quã etiam sequi videt Jo. an. in addi. spe. ti. de testamẽtis. in. §. in primis. in addi. que incipit huic q̃stioni in tercia. q. vbi est etiã sciendũ ꝛc. Non auderẽ ꝓpter hoc solũ dictũ bal. dicere: qꝛ ista katherina videatur tacite substituta. Sed aliud est gd̃ subtiliter cõsiderando me mouet ad hoc dicendũ qꝛ testator dixit q̃ substituebat filias suas toto tempe vite ipsaruꝫ 7 cuilibet eaꝝ. Per hoc eñ voluit q̃ substitutio de filiabus duraret quousqꝫ ambe viuerent vel altera ipsarum vñ dico q̃ ex hoc inducit quedã repetitiua substitutio de supuiuente in portione p̃morientis ꝓut in fy. determinat bar. dicens se ꝓsuluisse q̃ si quis recepit emphiteosim ꝑ se 7 ꝑ filijs suis vsqꝫ in terciã generationeꝫ 7 ipse decessent relictis duobꝫ filijs deinde vn⁹ de dictis filijs decesserit sine filijs portio sua nõ reuertitur ad dñm licet defecerit generatio in sua ꝑsona: ꝫ transit ad fratrem virtute cuiusdam tacite repetitionis ex illis verbis vsqꝫ in terciã generatõeꝫ ar. l. repeti. 7. l. si cum in annos. ff. qui. mo. vsufru. amit. ipse ita determinat in. l. si ticio. ff. de ver. ob. Sic in ꝓposito quia hic intelligitur illa dictio quousqꝫ ipse vel altera ipsaruꝫ viueret ꝛc. que dictio est repetitiua sicut dictõ donec vt dicta. l. si cum in annos. Suadet hoc etiã mẽs testõis: qꝛ si volnit substitutũ. s. hospitale excludi ꝓpter suam existentiam alterius ex filiabus fortius quẽcunqꝫ extraneum heredem ipsius ꝓmorientis q̃ non habeat voluntatem eius ar. ff. de vulga. 7 pupilla. qui liberis. §. hec verba. Sed si contrarium tenerem⁹ mater dicte margarite retineret interim excluso hospitali 7 dicta katherina q̃d videtur ꝓter testatoris rogitatum. Junctis ergo oĩbus ꝓdictis adhereo ꝓme isti opinioni: sed si illa verba 7 cuiuslibet earum dicta substitutõne non essent tenerem contrarium ꝑ prima allegata. Et sic concluditur q̃ mater dicte margarite tanqꝫ eius heres tenet restituere dimidiaꝫ dicte margarite deducta legitima 7 trebellianica ipsi katherine vt si tenes q̃ aduersus hospitale nõ sit detrahẽda trebellianica ꝑm opi. Bar. in. l. marcellus. ff. ad trebellia. Nec etiam aduersus katherinam erit detrahenda q̃a quousqꝫ viuit tenet locum hospitale solum ꝓpter eã prohibeatur venire 7 non debet esse melioris conditionis heres margarite aduersus katherinam q̃ eet ad uersus hospitale: quia katherina debet ꝓficere sibi non heredi dicte margarite ar. l. nam 7 si. §. j. de iniusto testa. vbi preteritus iam rumpit vt sibi locum faciat alteri. Quinto loco videndum est an katherina teneat adimplere onus sibi iniunctũ in testamento relicto quantitatis ꝓ dote cum eã receperit in vita testatoris. Respondeo casus est q̃ nõ. ff. de le. iij. l. prorem. §. testõ. q̃ filios in fi. 7 ibi no. in fi. glo. magne. l. q̃ qñ legatarius ꝓsequit a testatore viuente legatũ non tenet adimplere on⁹ testõ iniunctũ: qꝛ nõ ex testõ videt habuisse. Preterea q̃ten⁹ necessariuꝫ est ꝓ ltima etiã on⁹ remouet ipso iure vt. l. qñ in prioribꝫ. C. de iniusto offi. testa. Et ideꝫ dicendũ de relicto facto margarite ꝫ quaten⁹ relictũ factũ margarite etiã ꝑ dote trãseat deberet ltimam bñ potuit apponi on⁹ 7 nõ reiecit. l. fi. §. filie. 7 ibi no. de le. ij. 7 ꝑ cy. C. de rei. vx. act. §. videam⁹ defecta g̃ ꝓditõe illa si nupserit mr̃i dicte margarite solam ltimam habere deꝛ: vtꝫ ex supradictis. Sexto et vltimo q̃rit an dicta katherina possit cogere dictam dñam ad reddendã rõnem 7 reliq̃ de adminis. nõ obstante liberatione sibi facta a testatore. Rñdeo sic de dolose gestis: qꝛ talia nõ veniũt in generali liberatõne maxime ab administratõe futura: qꝛ futura volent remittenti nõ põt. l. si vn⁹. §. illud nulla. ff. de pac. de administ. tu. l. quidã decedens. vt plene no. ꝑ bar. in. l. aurelius. §. gayo. de libe. lega. ꝓterqꝫ dicta katherina ipaꝫ magdalenã revocare a dicta administratõe. l. funduꝫ. §. Item si amicus. de acquis. pos. in verbo non prohibetibus a contrario sensu sicut posset ipse si viueret non obstante quocunqꝫ ligamine quod se fecisset: vt not. in. c. fi. de procura. li. vj. per glo. super verbo revocatis. et per Bal. C. de epis. et cleri. id quod pauperibus in fine. Et idem dico in liberatione facta per dictum Franciscum in instrumento procurationis vt in ea ñ veniat dolus exquo aliquid adest dicte domine et sic reliqua remissa non videntur: vt tenet Bartholus in dicto. § gayo. per. l. tres fratres. ff. de pact. 7 per. l. lucius. de libe. lega. Logetur ergo dicta domina restituere reliqua et etiam liberos et codices rationum ostendere in. l. si seruos vtitus. de condi. 7 demon.

Consiliũ. CCXXXVIII.

Utrum qualitas apposita in legato facto primo loco intelligatur repetita in legato facto eidem in secundo loco.

Casus sequentis ꝓsilij.

Casus sup q̃ iuris ꝓsiliũ postulat sic sꝫcit. Quedã mlier helena nũcupata mrionũ ꝓtraxit cũ monsio de morixijs ciuc ast. qui ab eadem dotem florenorum ducentorum recepit. Ex ipsisqꝫ iugalibus ꝓcreatus 7 natus est filius masculus georgi⁹ nũcupat⁹. Jdẽ ꝓ morixius mort supstitibus vxore 7 filio predicto que

vxor ad secunda vota transiuit. z matrimoniũ secun-
do ꝓtraxit cum odone lupo ciue ast. qui ab ea ꝓfessus
est habuisse z recepisse dotis nomine florenos ducen-
tos. xxv. cum renunciatõnibus opportunis quos flore-
nos ducentos. xxv. Jdez odo ꝙ se et suos heredes ꝓ-
misit eidez helene ꝓsenti stipulanti z recipienti pro se
z suis heredibꝫ dare soluere z restituere eidem hele-
ne vel suis heredibꝫ in omnez casum et euentum dotis
restituende ꝑm vsum z ꝓsuetudines z statuta ciuita-
tis ast. vt ꝓstat publico instrumento. Ex ipsis ꝝo in-
galibꝫ ꝓcreati z nati sunt antonius z iohannes. Et de
mum mort ipsa helena supstitibꝫ ꝓdictis georgio ex
primo mrimonio nato z dicto marito secũdo z dictis
duobꝫ filijs videlicet antonio et iohanne infantibus.
Ex postꝙ idem odo ad secunda vota transiuit z ma
trimonium ꝓtraxit cum b. ex qua ꝓcreati sunt etiã fi-
lij. Estꝙ mortuus dictus iohannes pubertati proxi-
mus supstite antonio fratre z odone pre. Demũ idẽ
georgius asserens se heredem matris ꝓ dimidia libel-
lum obtulit ꝓtra odonem secundũ virum ꝓdictum in
quo effectu petijt ab eo dimidiã dicte dotis vigore l.
hac edictali de secũ. nup. qui odo suo nomine z pater
no nomine dicti antonij eius filij tunc puberis cõtra
dictum georgiũ z dictam petitionez se opposuit asse-
rens dictuz georgium fore excluſum a petitõne dicte
dotis vigore statutoꝝ ast. quoꝝ copia vobis traditur
z inferius sunt descripta. Ex post ꝝo moritur idẽ an-
tonius pubes factus supstite dicto odone patre z di-
cto georgio ei⁹ fratre vterino et alijs filijs ꝓgenitis ex
alia secũda vxore ipsius odonis vicz. A. z. b. Postre-
mo post annũ z paucos dies mort dictus odo super
stitibꝫ dicto georgio mortuo z alijs filijs ipsi⁹ odonis
et vltima eius vxore ꝓgenitis. Querit igitur an idẽ
georgius aliquo iure possit dotem ꝓdictam seu ꝓtem
ꝓsequi a filijs z heredibꝫ dicti odonis.

Nchristinomie Amẽ

Supscriptus dñs ꝓsultor egregius bñ con-
siderauit omnia que bene sunt ꝓsideranda in casu ꝓ-
senti. Ego autem breuiter me expediam nõ insistẽdo
in verbis quia res videt nubi clara z nõ multũ labori-
osa. Dico enim ꝙ hereditas dicte domine helene de-
cedentis ab intestato fuit deuoluta pariter ad tres fili
os quos reliquit vicz vnũ ex primo viro duos ex secũ-
do vt in autẽ. de nup. §. penul. qui incipit illud versi. si
eñ intestat. z sic ad quemlibet ꝓ tercia nec cessit dos
lucro secundi viri vigore ꝓsuetudinis vel statuti quia
loquunt cum mulier decessit sine liberis ꝑ hic decessit
cum eis z sic liberi fecerũt deficere ꝓditõnem sub qua
vir vocat ad lucruz: igit z dicta vocatio cessauit. C.
ad trebel. iubem⁹. §. penul. ff. de le. j. filius. §. cũ ꝙs. cũ
ibi no. ad trebel. ex facto. §. fi. Nec etiã cessit lucro fili-
orum secũdi mrionij: qz ipsoꝝ ꝓtemplatõne vt habe-
ant videat in statuto apposita dicta conditio. Juxta
no. ꝙ glo. in dicto. §. cũ ꝙs. tum qz cõis snia doctorum
est ꝙ ꝓdicta ꝝba ꝓditõnalia liberi nõ vident ꝓpterea
vocati: vt no. ꝙ glo. z dominũ bar. in. l. lucius. la sc̃da.
ff. de here. instit. z bal. in. l. cũ acutissimi. C. de fideicom.
z Jo. an. in addi. spe. ti. de testi. §. in primis. in addi. q̃
incipit huic qõni accedit ꝛc. et est casus in. l. ex facto.
§. ex fato. ff. ad trebel. i primo casu si bene inspiciatur.
Nec obstant nota. ꝙ bar. in. l. ij. §. videndũ. ff. ad ter-
cul. qz diuersus est casus. Nam aliud est aliquem vel
aliquaz excludere si tales extant puta ꝙ existentibus
agnatis mater excludat z tunc agnati qui ponunt in
ꝓditõne affirmatiue vident vocati. sic loquit bar. ꝙa
frustratoria esset exclusio matris si agnati non forent
vocati: nam possent subesse cognati propinquiores
ꝙ agnati qui vocarent excluſa mre z sic exclusio ma-
tris que fieret ꝓpter agnatos z eoꝝ cõtemplatione
ꝓdesset alijs q̃ agnatis qd esse nõ debz. C. de pac. l. si
actionem cum ibi no. l. seruo legato. §. si testator. ff. de
le. j. l. fideicõ. §. interdum. ff. de le. iij. Aliud est aliquez
vocare post mortem alicuius si ex illo nõ extabũt libe
ri z sic liberi ponunt in ꝓditõne negatiue quo casu li-
beri si extant nõ censent vocati sed faciũt deficere vo
cationem alterius: tum qz liberis illis aliter ꝓuidetur
videlicet quia vocari possunt ab intestato ad bona ꝺ
quibus agitur. vt no. glo. in dicta. l. lucius. la secunda
ff. de here. instit. et in causa intestati non est dare alios
potiores q̃ sint liberi. C. ꝺ suis z legi. auten. in succes.
z in corpore vnde sumitur: tum etiam quia quãdo po
nunt negatiue si non extiterint z ipsi extant: tunc non
extant ꝓditio expressa a testatore vel a statuto sed ex-
tat conditio ꝓtraria expresse. Sed quando ponũtur
affirmatiue puta ꝙ existentibꝫ agnatis mater non suc
cedit tunc si extant dicitur extare conditio expressa a
statuto que debeat esse fortiozis nature q̃ eius cõtra-
ria non expressa cum ar. a contrario sensu nõ semper
sit validum. l. iij. C. de condi. inser. Sed ab expressis ꝝo
bis semper est validum. l. j. §. si is qui nauem. ff. de ex-
ercito. l. prospexit. ff. qui z a qui. tum etiam quia statu
tum disponens ꝙ vir lucretur dotem vxoris premoꝝ-
tue sine liberis censetur liberos pretulisse marito siue
extent ex eodez viro siue ex priore quia non distiguit
ideo statutum tale non preiudicat dispositioni. l. hac
edictali facte in fauorem liberoꝝ primi matrimonij
ꝑm omnium doctorum sententiam immo intelligitur
ꝑm illarum iuxta no. per docto. in dicta. l. hac edictali
z per Bal. in. l. j. C. de offi. do. z. l. ea lege. C. de condi.
ob causam. Sed nec obstat in casu nostro filio pri-
mi matrimonij statutum quod incipit de testanda ꝛc.
ibi excluſis liberis primi matrimonij ꝛc. quia statutuz
illud loquitur eo casu quo mulier disposuit de bonis
suis in preiudicium filioꝝ primi matrimonij z vult
ꝙ valeat eius dispositio z ꝙ possit derogare dispositi-
oni. l. femine cum alijs pluribus ad idez tendẽtibꝫ et
etiã dispositõni. l. hac edictale. qd facere non poterat
si statutũ hoc nõ esset eo. ti. autẽ. lucrũ. hoc in fi. Sed
ista dña Helena nõ disposuit de suis bonis in ꝓiudi-
cium filioꝝ vel filij primi mrimonij nisi qz ea tradi-
dit in dotem scdo viro q̃ traditio intelligitur facta q̃-
usq̃ vixerit z matrimonium durauerit. Jgitur eo so-
luto per mortez eius finita est illa traditio z dispositõ
temporalis. l. statu liberum. §. stichum. ff. de le. ij. de po
stula. l. imperator. Et sic remanemus in dispõne iuris
cõis que est vt ad successionem eius tam liberi primi
mrimonij q̃ secũdi vocent vt in dicta autẽ. de nup. §
penul. nõ obstante statuto ꝓdicto qz eius verba ꝺ cess
sant ergo z eius dispõ. l. adigere. §. q̃uis. ff. de iur. pa.
cũ alijs similibꝫ. Presuppositio autem ꝙ hic filius pri-
mi matrimonij successerit matri sue in vna tercia si he
reditas predicta ꝓ alijs duabꝫ tercijs delatis filij se-
cundi matrimonij non fuit per eos addita nec per pa-
trem eoꝝ nomine si erant infantes. iuxta. l. si infan-
ti. C. de iure delibe. portiones ꝓdicte accreuert filio pri
mi matrimonij. ff. de suis z legi. heredi. si ex pluribus.
C. de cadu. tol. §. is ita cum sy. Neq̃ enim transmise-
runt ad patrem potentiam adeundi hereditatẽ mris:
nisi decesserint in etate infantuli vt dicta. l. si infanti.
cuz ibi no. z. l. non ꝑ numero. C. de or. fici. Posito au
tem sine preiudicio veritatis ꝙ vel illi vel patri eoꝝ
nomine si erant infantes adiuisset hereditatem mris
vel viderentur adiuisse ꝑm determinationem Bar. in
q. disputata per eum que incipit debitor in diem. et in
l. gerit. ff. de acqui. here. quam tamen determinatõem
bar. reprehendit bal. in multis locis, put prudẽter ꝓce
dens dominus ꝓsultor allegauit dicit tamen ꝙ hic nõ
apparet aliquo modo patrem predictum adiuisse he-

reditatem nomine filiorum suorum natorũ ex eadem vxore: in quoꝝ filiorũ hereditate dicta hereditas matris esse tũc diceret. l. ß si plures. §. filio. ff. de vul. ꝛ pu. Nec eas nõ aditas transmittere potuit ad suos heredes: qꝛ nõ est de casibꝫ enumeratis in. l. ventre. ff. de acqui. here. Et sic est standuꝫ regule de qua. C. de cadu. tollen. §. in nouissimo. Et sic hereditates ꝓdictoꝝ deuolute sunt ad fratres eoꝝ quoꝝ vnus erat vterinus. scꝫ dictus georgius alij ꝓsanguinei. s. nati ex vltia vxore odonis: ideo in bonis q̃ peruenissent ad illos a matre ꝓferreret georgius vterinꝰ. iuxta no. ꝓ glo. ordinarias ꝛ doc. C. de legi. heredi. autẽ. post fratres ꝛ cõia ỽ succes. ꝛ añtitaqꝫ ꝛ supius ꝓ dñm ꝓsulutem bñ ꝛ subtiliter tactũ est ꝛ ista pauca sufficiãt. Laus deo.

Consiliũ. CCXXXIX.

Testator legauit filio mille ꝓ vote. Postea subiũxit qꝺ volebat eam petere posse dicta mille tempe nubilis etatis ꝛ qꝺ interim dicta mille ponant in loco securo ꝓ dicta filia. Et de vsufructu illoꝝ debet alimẽtari: querit si filia ista fuerit alimentata a fratre herede vniuersali et dicta mille nunqꝫ fuerint deposita. Utruꝫ ipsa vel maritus possint petere illud qꝺ vltra alimenta dicta mille fructassent si fuissent deposita ꝓ ut testator disposuit. Et testator mandat qꝺ ematur domus ꝓ vsu ꝛ habitatõne vxoris sue si vidua steterit ꝛ filie sue si vidua remanserit. Si domꝰ empta fuerit ꝛ affitata ad quem. s. ꝓtinebũt pensiones vtrũ ad heredem an autem ad vxorem. Et dominij omnẽ vtilitatem ad se trahit. i. omnis vtilitas rei pertinet ad euꝫ qui est dominus.

In christi nomie Amẽ

Uiso testõ Ambrosij mei boni in ea pte in q̃ reliquit iure institutõnis cuilibet filiaꝝ suaꝝ florenos mille si ꝓtingat eũ relinq̃re filias q̃tuoꝝ ꝓ dotibꝫ ipsarum. Et postea in alio capꝺo testi dixit qꝺ volebat eas ꝛ quãlibet eaꝝ hr̃e dictas quãtitates hr̃e ꝛ petere eas posse tempe nubilis etatis ꝛ qꝺ interim debent dcẽ q̃ntitates deponi in loco securo ꝓ dictis filiabꝫ ꝛ ex vsufructu denarioꝝ debeant alimentari ꝛ indui. Queritꝫ cũ post mortẽ dicti testatoris tres filie femine q̃ remãserũt fuerint semꝑ alimentate de bonis hereditarijs ꝓtinentibꝫ ad fratrẽ eaꝝ pupillũ ꝛ dicte quãtitates eaꝝ nunqꝫ fuerꝭ deposite ꝓut testator disposuit. Utrũ ipse vel earum mariti post earum nuptum possint petere a dicto herede vel tutoribꝫ eius illud plus qꝺ deest: si fructassent pecunie vltra necessariuꝫ ꝓ alimẽtis ꝛ indumentis. Et videt primo dicendũ qꝺ nõ quia dictum relictũ cum factũ fuerit pro dote videt ꝯditõnale si mrimoniũ ꝓtraheret. ff. de condi. ꝛ demon. l. ticio. centũ. §. ticio genero. cum ibi plene not. ꝓ bar. Uel si ꝓuenit ad nubilẽ etatem. vt. l. si cui. §. j. ff. de le. j. et sic ꝯmodũ medij tpis non videt ꝓtinere ad dictas filias quaꝝ gr̃a dicte ꝯditõnes vel eaꝝ aliqua non pñt dici apposite vt no. bar. de condi. ꝛ demon. l. illis libertꝰ. C. de lega. l. j. ß ad heredem cuiꝰ gr̃a censet apponi cõditio in legatis. vt sic ꝯmodũ medij tpis ꝓtineat ad eum tanqꝫ ꝓceptũ iudicio testõris. l. in fideicõmissaria cuꝫ ibi plene no. ff. ad trebel. Quatenꝰ g̃ de lucro esset supra id qꝺ est necessarium ꝓ alimentis videt ad heredem ꝓtinere. ff. de le. ij. lucius. §. a te mandati. l. creditor. §. cum inter. In ꝓtrarium facit qꝛ testator mãdauit deponi ꝓ dictis filiabꝫ qꝺ interpretanduꝫ. i. ad earum vtilitatem. ff. de le. iij. fideicõ. §. interdum. Et sic videtur qꝺ quicqd superfluũ est vltra alimenta sit ipsarum. ff. de ali. ꝛ cibaria. lega. l. iiij. in principio ꝛ dcõ. §. cum inter. Preterea dictũ relictum licꝫ factuꝫ fuerit ꝓ dote nõ videt ꝯditionale si matrimoniũ ꝓtrahatur qꝛ de ꝓtraria voluntate testatoris apparet cuꝫ dixit qꝺ volebat habere ꝛ petere posse cum puenerint ad nubilem etatem ꝛ sic etiam anteqꝫ nuberẽt vt patꝫ. C. de nup. l. sanctimus. qꝺ nõ esset si penderet sub ꝯditione illa si nupserint vel si matrimoniũ ꝓtraheret. ff. de cõdi. ꝛ demon. l. qui heredẽ. §. fi. Et ꝯstat qꝺ voluntas testatoris est illa que regit ꝛ disponit ꝯditõnẽ. l. in ꝯditõnibus primũ locũ. ff. de ꝯdi. ꝛ demon. Item nec videtur pendere sub ꝯditione si puenerit ad nubilem etatem: tum quia eis reliquit simpliciter deinde in alia oratione apposuit illud tempus nubilis etatis ad petitõnem dicti relicti nõ ad substantiã debiti: qꝛ nõ dixit qꝺ velet tũc deberi quo casu fecisset ꝯditionẽ: sed peti posse et sic potius. facit diem. l. ex bis. C. qñ dies lega. cc. tũ qꝛ et si in eadem oratõne totuꝫ dixisset: idem videt ex quo iste erant filie ꝛ impuberes ꝛ sic earum fauore videtur tempus appositum potius vt faciat diem qñ cõditionem ad trebel. l. seyus. §. sanctimus. ꝛ no. in dicta l. si cui. §. j. Et si sic est qꝺ faciat dumtaxat diem illud tempus nubilis etatis non ꝯditionem cum censeatur appositum fauore ipsarum filiarum omne commodũ interim ꝓcipiendum ad eas ꝓtinere debet. ff. de le. ij. l. si ita relictum. §. pegasus. de vsuris. l. in fideicõmissi. §. cum pollidius. Breuiter in hoc passu dico qꝺ certe quãtitates pecuniarũ fuissent deposite fm qꝺ testator disposuit quicquid fuissent lucrate vltra necessaria alimenta pertinuisset ad ipsas filias per ratões ꝛ iura vltimo loco inducta. Sed hic non est casus de quo queritur: quia pecunie non fuerunt deposite ꝓ dictis filiabꝫ vnde est questio an heres ꝓdictus teneatur ꝓdictis filiabꝫ ad illud lucrum qꝺ ꝓcipi potuisset honeste si deposite fuissent circa qꝺ dico qꝺ si dictꝰ heres fuisset in mora: qꝛ ipse cum auctoritate tutoris vel solus tutor fuisset interpellatus nomine dictarum filiarꝫ ab aliquo quo potuisset euꝫ interpellare puta a tutore de quo eis spãliter ꝓuidisset. ff. de verb. ob. si ex legati causa cum. l. se. tũc bene teneret heres predictꝰ ratõne dicte more ad dictum lucrum qꝺ honeste hodie ꝓcipi posset ꝛ verisimiliter fuisset ꝓceptuꝫ sic olim post mora tenebat ad vsuras. C. de vsu. ꝛ fruc. lega. l. j. cum ibi no. iuncto eo qꝺ no. bar. in. l. diui. ff. ad. l. fal. ꝛ. c. ꝓ vestras. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ iũcto eo quod habet in. l. j. C. de senten. que ꝓ eo. ꝛ. l. iij. §. fi. ff. de eo qꝺ certo loco: vbi habet qꝺ venit intereſſe lucri ratione more quando est certum et verisimile. Alis secꝰ secundo quia dictꝰ heres nõ fuit ĩ mora qꝛ nunqꝫ fuit interpellatus vt faceret dictum depositũ qꝺ erat necessarium vt ꝓstitueret in mora: vt plene no. in. l. mora. ff. de vsuris ꝓ glo. et. l. si penul. qñ dies lega. cedat et dico qꝺ sic de iure veteri nõ tenebat ad vsuras: vt dicta. l. cũ ibi no. C. de vsuris ꝛ fruc. leg. Ita nec hodie tenet ad dictũ lucrum licite ꝓcipiendum qꝺ eo casu venit qꝺ olim veniebant vsure vt no. in dicta. l. diui. ad. l. falcid. per bar. ad hoc. ff. de pigno. acti. l. q̃uis in fi. ꝛ mandati. l. idemqꝫ. §. ij. in quib⁹ patet qꝺ ex mora tm̃ vel si in suos vsus conuertat quis pecuniam alienam tenet ad vsuras et si non tenuit eam ociosam et sine mora. Et iste heres dicere potest se tenuisse istam pecuniã ociosam ꝛ sic non teneri exquo non fuit in mora. Nec obstat si dicatur qꝺ cum dicte filie essent pupille fuit eis cõmissa mora ipso iure et sine interpellatione. ff. de le. ij. l. tricio seyo. §. vsuras. et. l. in minorum. C. in quibus cau. in integ. restitu. non est necesse. quia istud nõ ꝓcedit in casu nro: vbi etiã heres fuit ꝛ hodie ẽ pupillꝰ ꝛ sic ꝓcurrit ꝓuilegiatꝰ cũ ꝓuilegiato. Jõ ꝓuilegia inuicẽ ꝓsunt ꝛ meliorẽ in pari causa ꝯditõ possidẽtis. ff. ꝺ imi no. l. verum. §. penul. de ver. ob. l. si seruum. §. sequitur in fin. facit. C. qui potio. in pig. ba. l. finali. §. excepti.

redem ptinere debet quia nō est dare alīū qui iustiorem habeat cām vel petitōnem.ff. depositi.l.bona fides.x.exempli loco ꝛc.ibi vt non distrahat hoc ꝛc. nam ad dictas filias non pōt ptinere cōmodum dicte domus anteq̄ ad ipas ptineat cōmodū habitationis.l.nec semel.§.si in habitatione.ff.quādo dies lega.ce.ꝛ.l.firmo.§.fi. Tūc antē poterunt etiaz locare si volent exq̄ relicta fuit eis habitatio lz secus si vsus tm̄.C.de vsufruc.l.cum antiquitas.l.sed nec.ꝛ.l.si habitatio.Sed habitatio eis non debet nisi cuz vidue remanebūt ꝛ non aī.C.de vidicta iudi.l.fi.§.ß quia apud.ergo nec cōmodum pensionis.Et sic cōcludo ad ipm heredem ptinere ipmq̄z posse dictam domuz interim locare ꝛ pensionem recipe quia cum sit dns interim debet ad ipm oīe cōmodum ptinere ex natura dominij quod ē ius pleniss̄imū ꝛ oēm vtilitatez ad se trahit iuxta no.p Bar.in.l.si quis vi.§.differētia.ff.de acqui.pos.Laus deo.

Consilium.CCXL.

Si testator legat alicui bona sua mobilia vtrū in tali legato veniat frumentū ꝛ alij fructus pendentes tempe testamēti.Et ibi ponit limitatio ad.l.si ita.de au.ꝛ ar.lega.

Nchristi noīe Amen.

Videtur dicendum q̄ dictum frumentum ꝛ alij fructus qui tpe testam̄ti conditi erāt pendētes nō debeant puenire ad manus dictoꝝ executoꝝ sed remanere debeant apud heredem eo q̄ testator fuit vsus verbo seu pticipio p̄tis tpis dum dixit ad euz ptinentia.ꝛ sic videtur dicta dispositō testatoris restringi ad illa que tpe testamēti erant mobilia.Non aūt extendi ad illa que post tēpus testamēti ceperūt esse mobilia.ff.de le.iij.l.vrorem.§.testō.el primo.de au.ꝛ ar.le.si ita cum cōcor. Sed dictuz frumentū et ceteri fructus qui tpe testamēti pendebāt in fundo ꝛ sepati nō erant a solo erāt tunc pars soli ꝛ sic reputabant ꝛ erant res immobiles.ff.de rei ven.l. fructus pendētes que in frau.credi.l.fi.§.penul.de act.emp. l.iul.§.si fructib.Post mortem ꝝo inceperunt esse res mobiles ergo ꝛc. In contrariū facit quia illd verbum ptinentia non refert ad qualitatem seu cētiā mobilitatis vt sic voluerit dicere q̄ illa que tūc tēpe testamēti erant mobilia peruenirēt ad manus predictoꝝ sed refert ad ips ipsius testōris. Vñ significat q̄ illa tm̄ que tpe testamenti ptinebant ad eum et in quib⁹ ius habebat tunc tp̄is illa puenirent ad man⁹ pdictorum. non autē illa que post testamētum inciperet ius habere. Sed frumentū ꝛ fructus de quib⁹ querit bene pertinebant ad testatorem tpe testam̄ti lz non essent a solo sepati ꝛ in eis habebat ius sicut in ipo solo quia qui habet ius in toto habet etiam in q̄libet pte totius.l.si quis cum totum .ff.de excep.rei iudi.ꝛ p3 in.l.q̄ vas.§.si ancilla.ꝛ.§.idem in pecudibus.ff.de fur.vbi cum surripit ancilla vel vacca pregnans censet etiā furtū cōmitti in partu ꝛ fetu quod non eēt si ad dnm ancille vel vacce non pertinerent. Sufficere ergo videt q̄ tpe testam̄ti ad testōrem ptinerēt fructus pdicti vt ad hoc vt illud verbū ptinentia ꝛc.saluet lz tūc nō essent res mobiles qm̄ nullum verbū p̄tis tpis continet in testam̄to pdicto p q̄d videat hoc req̄ri vt tūc eēnt mobiles. Breuiter posset dici q̄ lz non fuerit exp̄ssum a testōre tm̄ subintelligit ex ꝝtute illoꝝ verboꝝ mobiles vl mobilia. nā sbintelligit.s.existētes vel existētia sicut cū testōr dicit lego argentū meū ꝛc.nā tex.in.d.l.si ita de au.ꝛ

de verbo ob.cum filius.§.in hac.i fi. Jtēnō ob.si dicatur q̄ hec dies euētus nubilis etatis interpellauit l.ad diem de verbo.ob.ꝛ.C.si aduersus ven.pig.l.ij. quia hic illud tp̄s non fuit apposituz a testatore gra differende solutōnis seu ad soluendū quo casu interpellat quia non iussit heredi vt solueret tali tpe quo casu posset pcedere si fuit apposituz dictis filiab⁹ vt possent petere ꝛ sic non interpellat potissime q̄ erat dies incertus dicto heredi qui iuste poterat ignorare an euenisset vl non ꝛ iura que dicūt lapsum diem interpellare loquūtur de die certa an ꝛ q̄n. C. d̄ contraben.sti.l.magnā nō sic incerta.l.quotiens in diez de verbo.ob. Jtez non ob.si dicat q̄ ß non erat qui interpellaret q̄ hoc potius excusat dictum heredez a mora q̄z accuset. C. de vsuris.l.cum quidā.§.si pupillo.ꝛ.l.pecunie.§.fi. Jtem nō ob.si dicat dict⁹ pupillus habet pecunias suas sup monte cōis florentie vnde cum sibi fructēt dicte pecunie debent de eisdē fructib⁹ respondere dictis filiabus per dictā l.idēcta.l.cuius.§.fi de pigno.acti.primo respō. Sed ad hoc respondet q̄ testator non legauit illis filiab⁹ de pecunia montis sed in genere quod patet q̄ mādauit eam deponi in loco tuto. ß pecunia montis est in loco tutissimo. vnde si de ipsa sensisset nō mandasset eam deponi quia iam deposita ē.ꝛ inde nō potest extrahi vnd nec heres tenebat de illa soluere. Potest ergo dicere se habuisse aliam pecuniam de qua solnisset si fuisset requisitus. sed q̄ non fuit tenuit eam ociosam. Und nō esset equū q̄ pateret damnū sine mora ꝛ culpa.s.soluendo interim vsurā medij tēpis q̄d ipe nō pcepit potissime postq̄z istis p̄stitit alimēta.Ex quib⁹ oibus concludit in.l.posse peti a dicto herede occasiōe p̄dicta. Secundo dubitat q̄ dict⁹ testator in dicto testamēto mandauit p suos executores emi vnam domū p florenis quingētis que domus stante ꝛ filiaꝝ suaꝝ ipsis viduis remanētib⁹. Queritur si per dictos executores emat dicta domus de pcepta vna ad quam ptineat pensio. An ad dictū heredem vel ad dictas filias. Circa quod cōsideradus tionez dicte domus. Proprietatez ꝝo eaꝝ reliquit postea mortem hospitali sancte marie noue. Videndū est ergo ad quem ptineat interim ꝓprietas añ mortem ipaꝝ. Et certum est q̄ ad ipas filias nō ptinet quia non fuit eis legata sed seruitus habitatōnis ꝛ vsus que cum ꝓprietate non cōcurrūt quia res sua nemini pōt seruire.ff.si vsufruc.peta.l.vtifrui. i p̄n. cōia predioꝝ.l.quicquid. Nec etiam ptinet ad hospitale quia sine dicas q̄ relictum factū hospitali p⁹ mortem illaꝝ sit conditionale ꝛm Bar. qui dicit q̄ hospitale pōt pati capitis diminutōem. ꝛ ideo idem in eo qđ in hoie qui pōt mori vt relictum factuz sibi p⁹ mortē alteri⁹ sit ꝙditionale.ff.de cōdi.ꝛ de.l. heres meus in prin.et p eum.ff.de here.instī.l.hereditas ex die p.l.hereditatū.ꝝ.sic deniq̄z.ff.ad.l.fal. Sine teneamus opi.alioꝝ dicentiū contrariū q̄ non sit conditionale quia nō pōt nec p̄sumitur mori vl destrui de qua p Bal.C. de here.instī.l.extraneū saltē negari non pōt quin sit in diem incertū.an.ff.de cōdi.in debi.l.nam si cū moriar cū ibi no. Sed cōstat i legato facto in diez etiam certū an et quādo non transiret dñium ante euentū diei in legatariū.ff.d̄ vsufru. lega.l.sempronius attalis. Oportet ergo dicē: q̄ interim sit heredis quia nō debet volare p aera p ea q̄ no.in.l.si ego.ff.de nego.gest.ꝛ de solut.cum qs.§.j. ꝛ eo.ti.l.q̄ hoiem.§.si debitorem p doct.lz glo.ibi cō trarium sentiat. Jgit cōmodum interim ad ipm he-

ar.le.dicit q̄ istud verbū seu ꝓnomen meum significat pñs tps certe hoc non pōt ꝓcedere exꝓpria natura dicti ꝓnominis meū.qm̄ ꝓnomini non accidit tēpus ꝫ genus numer⁹ figura ⁊ casus ꝑm donatū. Cōtingit ergo rōne subauditi ꝓticipij videlicet existens meū ꝛc. Cui ꝓticipio accidit tp̄us sicut et verbo: ꝑm eundē donatum. Et iō textus in.d.l.si ita dicit q̄ dicendo meum pñs tps intelligit quod verbū intelligitur ⁊ importat aliquid tacitum qđ non fuit expꝝssum ꝫ ꝓ expꝝsso habet vt dictum ē ꝓticipiū existens ꝛc. Ita ergo in casu nostro videt dicendū q̄ dicēdo lego bona mea mobilia debeat subaudiri ꝓticipiū hoc scz existentia ꝛc. Et sic dicta dispositio testōris habet duplicem restrictōnem vnā q̄ illa tm̄. voluit ad ꝑdictoꝝ manus ꝓuenire que tunc tpe testamēti erāt mobilia ⁊ que tūc ad ipm̄ ꝓtinebāt. Illa vo que post testamētū inciperēt ee mobilia vel inciperēt ad ipm̄ ꝓtinere noluit ad illoꝝ manus ꝓuenire. Sed in dictis frumēto ⁊ fructib⁹ lz vna dictaꝝ conditionū extiterit.quia tpe testamēti ad eū ꝓtinebant sicut ⁊ fundus in quo erant alt era tm̄ non extitit q; tunc ñ erāt res mobiles ꝫ inceperunt esse post. Unde non videt q̄ in eis habeat locum dicta dispositio.l.scz heredes plures.ff.de condi.insti. Breuiter ergo puto cōtrarium qm̄ lz tpe testamēti non eēnt dicti fruct⁹ res mobiles in actu erant tamē in habitu ⁊ sperabātur ꝺ ꝓximo fieri res mobiles ⁊ ad hoc erāt ordinati ⁊ destinati ꝑm suam ꝓpriam naturā ⁊ pinde est ac si tpe testamenti fuissent res mobiles ar.l.ex eo.ff.de test.mi. ⁊ ar.l.fundo in fine.ff.de acti.emp.vbi destinatio ad vsum in quo primo fuit habet ꝓ facto ⁊ no.plene ꝑ Bar.in.l.cetera.§.fi.ff.de le.j. Sed frumētū anteqꝫ sereret erat a fundo sepatum ⁊ segetes inde nate ad hunc vsum. Et finem erāt destinate vt separentur a solo sic a principio fuit eaꝝ origo ꝫ ꝛc. Per hoc qđ no. Bar.ff.de requi.reis.l.fi.vbi dicit in fructib⁹ coherentib⁹ solo cadere sequestrum sicut si essent a solo sepati lz sint pars soli q; sperātur separi ⁊ sic censet res mobiles. Preterea rō quare pñs tps nō extēdit ad futura ē q; testator non censet de futurꝛ cogitasse.q; rō locum habet in futuris non ex cā de pñti seu ortum habēte tpe testamēti vt si testōr q̄ legauit argentum suū post testamentū emeret aliō argētum nam illud nō venit q; de dicta emptione nō ꝓsumit cogitasse. Sed si ꝓuenit ex cā que tpe testamēti habuisset ortum puta q; tunc iaz emerat ꝫ sibi traditum non fuerat ꝫ post testamētū fuit traditū certe tale argentū bene videt cogitasse postq̄ tpe testamenti spēm habebat habendi ex cā precedenti ar.l.si rem §.fi.de pig.act.mandati.l.si mandauero tibi .et quia q̄ actionem habet tpe testamēti rem habere videtur vt in regula iuris. Et ideo legando generaliter dūmodo esset casus in quo illud posset a venditore vendicari alꝫ secus.l.quintus.§.argēto ⁊ auro.⁊ ar.lega.ꝫ hoc ex causa.quia tpe testamēti habebat ortum frumentū predictum post testamētum fuit effectum res mobilis.q; tpe testamēti erat satum ergo de ipo censetur testōr cogitasse.facit qđ no.Bart.in.l.si vxor. §.diuus.ff.de adult.⁊.l.q̄ seruus. de condi.ob cām. Concludo q̄ dictum frumētum ⁊ fructus debere ꝓuenire ad manus ꝑdictoꝝ vt distribuant ꝓut testōr ordinauit. Et ita videt mihi Paulo de castro.

Consilium.CCXLI.

Si testōr ꝑlegat certas possessiōes vni ex heredibus ⁊ postea generaliter legat vxori vsufructum suoꝝ bonoꝝ.vtꝝ ipa vxor vigore legati sibi fcti hre debeat vsufructū dictaꝝ possessionū ꝑlegataꝝ ⁊ ꝓ q̄ ꝓte.

Nchristi noie Amen.

Prefati vānucius ⁊ Frācisc⁹ cū fuerit heredes instituti in dictis reb⁹ eis plegatis dimidiā habuerunt ⁊ habent iur. plegati a filiab⁹ testōris et alteram dimidiaz iure hereditario a seipsis.l.miles ad sororem.§.fi.cū ibi no.ff.de le.ij.ꝓ illa dimidia quā habuerūt a filiab⁹ iur. plegati. constat dictā vxorem non potuisse vendicare vsufructū qm̄ si non fuissent res ille plegate. ⁊ sic apud ipsas filias dicta dimidia remansisset.non fuisset in ea debitus vsufructus preter fate domine sed dūtaxat alimēta potuisset petē ꝑm ꝓsuetudinem generalē.de qua in.l.ij.C.si secūdo nupserit.de qua ꝓ dy.⁊ Bar.in.l.ticia.§.fi.ff.de lega.ij. Unde sicut ab ipsis filiab⁹ non potuisset vsumfructum petere ꝓ illa dimidia si ꝑlegata non fuissz eodem modo nec petere potest a dictis vānucio ⁊ frācisco prelegatarijs qm̄ in illa dimidia succedūt loco ipaꝝ filiaꝝ.ar.eius quod no.in.l.id tps.ff.de vsuca. Pro altera vo dimidia quam hūt dicti vannucius ⁊ Franciscus iure ꝓprio seu hereditario videtur dicendū q̄ dicta dña debuerit plenū vsumfructū habē quia dicta ꝓsuetudo solum filijs ꝓficit vt faciat dicta verba importare solū alimēta nō aūt extraneis cū filijs institutis vt idem Bar.no.in.d.l.ticia.§.fi.naz si ipsi soli fuissent instituti in integrū vsumfructum ⁊ plenū debuisset habere dicta dña in bonis ꝑdict⁹ virgore dictoꝝ bonoꝝ.ergo si ꝓ pte ꝓ illa saltez parte debuerit habere ꝫ ꝓ dimidia tm̄ illius dimidie quia vident ipi ꝓprietarij cōcurrere cū ipa dña vsufructuaria.ff.de vsufruc.le.l.si alij.⁊.l.sempronio.in ꝓn. ⁊ quod ibi no.expꝝsse ꝑ Bar.⁊ ꝓ Bal.in.l.ij.C.ꝺ imꝑdict.vidui.ibi dum dicit cane ibi tamen ꝛc. Sed ille leges haberent locum q̄ cuidā extraneo nō ipsi heredi legate essent alique res spāliter ⁊ ipsi vxori esset relictus vsusfructus generalr tunc eē teneret legatum ꝓprietatis ꝫ in vsufructu cōcurrerēt ꝓprietarij ⁊ vxor. At in casu nostro legatuz ꝓ illa pte qua sunt heredes nō tenuit.l.legatū.§.heredi.de le.j. Et ideo nō hz locū qđ ibi dicit ideo in integrū vsufructū videt fuisse debitū dicte dñe nisi ei⁹ valor excesserit valorem dodrantis dicte dimidie.ff.de vsufruc.l.oim. Bal.vo in.l.quotiens.C.fam.her. videt aliter loq; ꝗ loquat Bar.in.d.l.sempronio.lz ipm̄ nō alleget eti am eo casu q̄ cuidaz extraneo fuissent res ille legate. Quicqđ tn̄ sit nō expedit de ꝑdictis disputare pro nūc. Naz ꝓcederēt si dicta dña vxor testōris viuēt ⁊ peteret vsumfructū ꝓ illa dimidia q̄ casu esset disputandū de ꝑdictis. Sz q; ꝓponit q̄ ē mortua et q̄ ī eius vita nō petijt nec obtulit se paratā ꝑstare cautionē vsufructuariā dicēdū ē fructus ꝓceptos ꝓ ipm̄ vānuciū ⁊ frācisc⁹ ad ipos ptinere nec eē restringendos heredes dicte dñe que nō potuit facē fruct⁹ suos dicta cautio nō ꝓstita ⁊ fructib⁹ ab ea nō perceptis vt plene no.Bar.in.l.vxori vsumfru.bonoꝝ.ff.de vsufruc.lega. De vsufructu vo ꝓcipiēdo post mortē dicte dñe clarꝝ ē q̄ ad hēdē ei⁹ ñ fuit trāsmiss⁹ cū etiā si cautōnem ꝑstitisset dicta domina: ⁊ sic ei⁹ ꝑsona fuisset iniciatus ꝓ mortē tn̄ eius fuisset finitus ergo ꝛc.l.ticio cum moriet.ff.de vsufruc. Laus ꝺo.

Consilium.CCXLII.

Legatum totꝫ vtꝝ veniet ī generali remissiōe ⁊ liberatōe quā facit vxor de oib⁹ legatꝫ sibi factis.

Nchristi noie Amen

Prio videdū ē an ī generalib⁹ vbis ꝑmi covicilli quib⁹ dicta dña fatet sibi integre satisfactum et solutum de omnibus et singulis in dictis legatis et prelegatis eidem domine relictis in testamēto sui vi-

ri comphendat de pprietate verboꝝ legatum dotis attetoꝝ pfata dña vel eius heres de datõe dicte dotis habet publicũ instrm vt asseritur. Et videt q cõtineatur quia cum dicta dos fuerit in testamẽto sui viri expresse legata negari nõ põt quin appellatõne legatoꝝ contineat put istud verbũ legatũ sumit p eo quod i facto cõsistit. l. consilio. §. fin de .cura. furi. & ff. de vsufru. l. quid ergo. in fi. iuxta fi. tit. Sed cõstat q verba testõris faciẽtis mentõnem de legatis sibi factis posse referri etiã ad illa legata que in facto consistunt. i. que vere facta sũt posito q propter aliquã iuris subtilitatem nõ habeant iuris mysteriũ seu efficaciam sicut et verba legis. ff. de his quib vt indig. l. tutorem. §. p parte iuncto. §. disponat. in auc. de nup tijs. Posito ergo q dictũ legatum dotis nõ valuisset p. l. sinautẽ. ff. de le. j. tñ quia vere factũ fuit contineꝫ appellatione legatoꝝ. Cũ igit dicta dña fuerit confessa sibi integre solutũ & satisfactũ de oibus legatis sibi factis. & istud sit vnũ de illis ergo & de isto censetur confessa. Sed tal confessio facta pte pñte & accepte pbat solutõꝝ iuxt plene no. i. l. cũ quis. §. codicillis. ff. de le. ij. immo postq̃ iurauit faceret pbationem etiam si pars non fuisset pñs vt dicto. §. codicillis. Jgit intentio heredum mariti asserẽtiũ dictã dotem fuisse solutam & redditã videt fundata ex dicta confessione etiã si heres dicte dñe in repetẽdo ñ imitat ex testamẽto ſz ex instrumẽto dotali q solutio sic vere facta fuit liberauit dictos heredes ab oi obligatõne & actione qua possent teneri ad restitutionem dicte dotis etiam si pluribus actionibus tenebant. l. Jtem illa. §. fi. de consti. pecu. Preterea qd plus ẽ dictũ legatũ vadiat etiam quo ad iuris mysteriũ. i. quo ad producẽdam act. ex testõ non solũ p cõmodo repetitionis & p tota sũma dotis cum actione de dote nõ deberet nisi post annũ. C. de rei vx. act. §. exactio. que dilatõ facit vt valeat legatũ p tota summa nec irritetur ſz postea supueniat dies solutõnis: etiam si esset casus prin. insti. de legatis. §. sed si vxori maritus. Jgit dubitandũ non videt quo minus appellone legatorum contineat. erquo vere factũ fuit vt supra dixi. Et etiã habet iuris effectũ in pducendo actõnem ex testõ. & sic non solũ in facto sed in iure cõsistit. Sunt ẽ amactiones sublate tã ex testõ q̃s de dote rõne dicte solutõis q̃ psumit facta rõne dicte pfessiõis. l. publia. in fi. ff. depositi iuncta dicta. l. Jtez illa. §. fi. Preterea negari non põt quin cõtineat appellatõne plegatorum. ff. de dote ple. p totum. imputet ergo sibi & ei heredi q tam largo & effuso pmone locuta ẽ. C. de dotis pmis. l. fi. Nam pfata confessio quia facta pte psente & acceptante dicitur inter vivos ſz facta fuerit in forma codicilloꝝ. l. heredes palaz. §. fi. ff. de testa. cum ibi no. Et sic non potuit revocari p sequentem codicillũ psupposito q de sui natura & pprietate verboꝝ cõtineat legatũ & etiam psupposita ipsius confessio. validitate p ea que no. p Bar. in. d. l. cum qs. §. codicillis. de le. iij. & per Ly. in. l. generaliter. de nõ nu. pe. nisi ex cã insti. erroris. ff. de confess. l. nõ fatet. C. de falsa. ca. adie le. l. j. in fi. Etiam si pbaret veritatem ẽ in contrariũ. q cum facta fuerit ad liberãdum continere videt dispõnem. ff. de pac. l. tale pactum. in prin. Unde quesitam liberatõem auferre ñ potuit ar. ff. si ser. amit. l. si ptem. §. fi. & quod not. ff. de le. j. si fundum. §. ticius. & l. si mihi & tibi. in prin. p Bart. & C. de dona. inter vi. & vxo. l. si quidem. ff. de bo. liberto. l. liberto octoginta ſz secus sit in simplici confessione cum dispõnem non contineat q etiaz si scienter fuerit emissa põt revocari pbando cõtrarium de iur. & fac. igno. l. cum falsa. nisi facta fuerit in iudicio. C. de cõfes. l. vnica. cũ ibi plene notat. His tamẽ non obstãtib puto contrariũ dicendum d iure ſz q dictum legatũ seu prelegatum dotis non cõtineatur in generalib verbis dicti primi codicilli tali ratione. q quãdo verba possunt dupl intelligi. s. p prius & p posteri seu in potiori & posteriori significatu intelligi debent in priori & potiori significatu. ff. si ag. vecti. vel emphi. pe. l. j. §. qui ppetuũ. Jtẽ quãdo possunt intelligi simpliciter et fm quid in dubio intelligunt simpliciter nõ fm quid. ff. de le. iij. l. hoc legatum. Sed verba pfate codicillantis pñt intelligi de illis legatis & plegatis que simpl & i potiori significatu dicũtur legata. q non solum ista dos q̃ erat debita sed et plura alia que debita ñ erãt fuerit legata & illa dicũtur legata simpl et in potiori significatu qñ non nisi act. ex testõ peti poterant et oia que sũt de natura legatoꝝ locum habebãt in eis. Sed legatum vel plegatum dotis non dicit legatum simpl & fm quid. Et sic non in potiori significatu eo q etiã actione de dote peti poterat. l. cũ ab vno. ff. de leg. ij. & in eo non habebãt locum oia que de legatis dicũt. vt falcidia & similia. ff. de dote ple. l. ij. §. idem iul. q̃ritur de le. prestã. l. virit. §. fi. de le. ij. cum ab vno in fine Jgit de tali legato verba prefata non sũt intelligenda postq̃ pñt intelligi in alijs que sunt pprie et simplicit legata als secus eẽt. ff. d fundo instruc. l. fund q̃ loca. de au. et ar. lega. l. pediculus. §. itez quereret. Et si dicatur pdicta pñt pcedere quãdo ꝓba pferrent a lege vel a testatore. & quãdo a contrahente vident intelligenda contra pferentem put magis expedit alteri pti. ff. d pact. l. veteribus. Rñdetur q ista verba fuerunt plata hic a confitẽte que cõfessio non ẽ pprie vltima voluntas vel contractus. l. labeo. de verb. sig. & cum dependeat ex volũtate vni tm. s. cõfitentis iuxta no. C. de pact. l. j. vident intelligenda potius in ipsius confitẽtis fauorem vt q̃minus possint noceant ar. coꝝ que no. in. l. inter vestem. ff. d au. et ar. le. & quod no. Bar. i. l. cẽtesimis. §. fi. ff. de ver. sig. Vel si dicamus q sit contractus coq̃ importãt pactum de non petẽdo & tale pactum dicit cõtract vt no. glo. ordi. ff. de act. & obli. l. j. in prin. i fi. magne glo. dicemus q fieri non poterit sine ꝓsensu consanguinei et forma statuti lucani p ea que no. Bart. in l. si vnus. §. pactus. ff. de pact. q̃ tale pactuz obligat ad non petendũ vt ibi ergo ꝛc. Et sic concludit dictam confessionẽ non obstare quo minus dicta dos peti possit ex instrumẽto dotali: sed si non constaret instrm esſz pprie legatum & ideo secus eẽt dicendum Juramentũ autẽ non habet obstare q̃ non includit vltra q̃s includant verba sup quibus fuit appositum C. de non nu. pe. l. fi. Ex quib apparet fm codicillum revocatoriũ seu declaratoriũ non fuisse necessariũ. quia & sine ipo idem fuisset. Et si verba importarẽt hoc legatum. tamen talis renũciatio non tenet psupposita inualiditate vt. s. dixi.

Consilium. CCXLIII.

Quedam mulier fecit aliqua legata cuidã capelle quia & vir suus eidem capelle alia legata facturus erat. Queritur si vir legata illa fecerit vtrum possit illa revocare. Et vtrũ heredes vxoris possint petere dotes quas vxor in vita sua non petijt: & tanq̃ vsufructuaria bonoꝝ mariti vigore legati sibi facti reb ipis mariti incubuit.

In christi noĩe Amen

Circa primũ quesitũ facit dubiuz q si dict

Johānes possit reuocaē dicta legata facta dicte capelle remanebit decepta dña agnes defuncta q̄ contemplatione dictoꝝ legatoꝝ fiendoꝝ p Johannez eius maritum pfate capelle etiaz ipa plura legata fecit eidem que p eius mortem sunt ꝓfirmata' z reuocari non pñt. Unde etiam facta p Johannē videat' facta irrevocabilia ne illius dñe frustret' intentio vt C. de pac. l. si quis in conscribēdo. ℣. sanctimus. ff. ō arbi. l. iij. §. j. de insti. sed z si pupillus. §. si ambo ō exercito. l. j. §. magistrū. C. de bis qui ne. eta. impe. l. j. in fi. Et qđ no. glo. C. de peti. here. l. si putas. in fi. ꝑme glo. His tñ non obstantib⁹ dico q̄ revocare potest p generalem regulam q̄ ambulatoria est vltima voluntas vsq; ad vltimū vite spiritum. l. si mihi et tibi. §. in legatis. de le. j°. cum concor. etiam si fit ad pium vsuz. C. de sacrosāc. eccle. l. j. Nec potuit exp̄sse vel tacite nec aliquo quesito colore se astringere ad non revocandū nec sibi talem ptātem adimere. ff. de le. j. l. si q̄s in prin. testamēti cum cōcordantijs. l. stipulatio hoc modo. de verbo. ob. C. de trāsac. l. cum donationis in fi. Nec obstant allegata in cōtrariū q̄ potius seipam decepisset dicta domīa agnes si hoc credidisset q̄ nō revocaret cū scire debuerit revocabilia esse legata de sui natura. Unde hunc casum euenire posse ꝓspicere debuit. l. si quis domū. §. j. ff. locati. si ergo non ꝓsperit seipam circūuenit. ff. de libe. cau. l. immo. post principiū. de rei ven. l. nam si actor. Quare non subest aliqua bona ratio ꝓpter quam sit p̄sumendum ipam fecisse sua legata contēplatione legatoꝝ fiendoꝝ p Johannē als nō facta nisi probet' cuz in dubio hoc non p̄sumat' nisi q̄n exp̄imitur aliqua cā coherens legato. l. cum tale. §. falsam. de ꝓdi. z demon. z quod no. Bar. in. l. demōstratio. §. q̄ aūt iuñ. e. ti. Potius eñ ī dubio p̄esumit' babuisse respectum ad piam cām ꝓpter quaz relinquebat. z ex qua motus fuit q̄ ad legata fienda p alterū de quib⁹ nullum cōmodum erat apud deum susceptura ß de suis tm̄ ar. eoꝝ que no. Bar. in. l. pater filiū. §. tusculan⁹. in fi. ff. de le. iij. z ista cā non deficit ergo ꝛc. Circa secundū quesitum notandū est q̄ aut querimus vtꝝ ꝓpter consensum dicti Johānis p̄stiti dicte agneti ī testando z relinquendo dicta legata aut p additōez hereditatis dicte agnetis fiende. p Johānem factuz fuerit vel fieri possit aliquod p̄iudicium dictis fratribus z nepotib⁹ dicti Johannis: inter quos dicta bona legata p agnetem erāt cōicanda. dicto Johanne qui dicta bona acquisiuit per dationem insolu. sibi factā z ea postea cōmunicauit cum fratrib⁹ z nepotibus predictis ponēdo ea ad libram cōem. z qui erāt inter se socij oim bonoꝝ eo quia negociabant' et oīa lucra z damna cōicabant ꝑm ea que no. in. l. ticium z meuiū. §. altero. ff. de admi. tut. z. C. cōia vtri. iudi. si patruus. z tunc est claꝝ q̄ non sit illis p̄iudiciū. l. nemo ex socijs. in prin. ff. p socio. z. C. si in cōi eademq; cau. in inte. resti. po. l. j. famil. ber. l. coheredib⁹ in pn. de re. credi. z iur. iur. l. neq; filius ergo nec cogēt' fratres z nepotes p̄dicti portiones eoꝝ tradere dicte capelle etiam si Johannes vellet eis soluere p̄cium. l. ñ dubium. §. fi. ff. de le. iij. Aut querimus vtrū sit fcīm vel fieri possit p̄iudicium ipsi Johanni postea adeūti cū bñficio inuētarij. Et tūc aut querim⁹ q̄tum ad portiones dictoꝝ fratrū z nepotū videlicet vt teneatur eas redimere si pōt. Et similiter dicendū ē q̄ nō quia nō apparz q̄ dicta dña agnes scīuerit dicta bona esse aliena immo credebat esse sua: z non reliquit p̄sone cōiuncte ergo ꝛc. C. de le. l. cum alienā. maxime cū ipsa possideret tanq; paterna vt ibi no. Bal. aut querimus q̄tum ad portōnem suam quā habet ī dictis bonis vt teneat' eam tradere dicte capelle et tūc videt' q̄ sic tam rōne cōsensus p̄stiti dicte agnetiꝫ legando p ea que no. Bar. in. l. cum quis decedens. ī fi. prin. ff. de le. iij. q̄ etiam si nō consensisset expresse exquo erat res heredis: etiam si testatrix ignorabat l. vnū ex fami. §. si rem. ff. de le. ij. Sz circa primū advertendū est q̄ Bar. in. d. l. cum quis decedēs loquitur eo casu quo testator legans rem alienam ꝓsentiente dño instituit heredez aliū q̄ dñm quo casu dicit valere legatum q̄ legauit rem alienam scient. et sic heres tenet' legatario nō aūt dñs rei. tñ dicit here dem habere actionē mandati cōtra dñm rei. q̄ consentiendo censet' mandasse z ipe testāt̄ p̄sumit' non fuisse als relicturus. Jdeo heres liberat' cedendo legatario hanc actōnem mādati nec aliter tenet' restituere. Sed cum in casu nostro fuerit institutus ipse Johannes qui erat dñs rerum legatarij ꝓ certa parte z ipsa testatrix ignorabat res p̄dictas esse heredis immo credebat esse suas ex successione paterna z habebat iustam cām credendi q̄ fuerant semel patris. non pōt dici q̄ inter ipam testatricem fuerit celebratus aliquis ꝓtractus mādati. quia posito q̄ Johannes sciret esse sua z haberet intentōnem mādādi ipa tamen testatrix nō erat huius crudelitatis nec intentionis nec contemplationis dicti mandati vel cōsensus p̄stiti a Johanne mota fuisse p̄sumatur ad legādum. Sed quia credebat esse sua ꝓpria bona. Cum igitur discensus in substātia ꝓtractus viciet contractū. l. si ego. ff. si cert. petat'. z hic nō fuerit celebratus talis cōtractus z sic non potuit oriri dicta actio mādati cōtra dictum Johannē. Et posito q̄ fuisset orta z acquisita testatrici si Johānes adꝛt hereditate eius confundit'. l. ab eo. C. de nego. gest. cum ly. quia debitor succedit creditori. l. sticbuz. §. aditio. ff. ō solu. z sic non pōt cedi legatario. Igit' nisi capella possideat quo casu contra ꝓsentiētem possit se tueri exceptione non pōt p viam agendi cōsequi a dicto Johanne ꝓpter dictū solū cōsensum. vt no. Bal. ī. d. l. cū alienam. C. de legi. circa medium. Quum ꝛo ad secundū sez. an sibi p̄iudicet ꝓpter solam aditōem. Etiam si expresse non cōsensisset p. l. vi. ex famil. §. si rez. ō le. ij. Respondeo sic dūmodo tātuz sit in hereditate deductis delatis q̄ equivaleat portioni quam dict⁹ Johānes bz in dictis bonis als tamen si conficiet inventariū cum nullū damnū debeat sentire preterq̄ hoc vt multus cogat' rem tradere z exquo remanet sibi valor vt. l. fi. §. z si p̄fatū. C. de iur. delibe. iuncto dicto. §. si rem. Sed vt mihi asserit' nō remanet tātū quia de heredi. dicte agnetis que fuit heres p̄is sui debet deduci dos domine angele matris dicte domine agnetī ad quā bona p̄ris dicte agnetī z ipa agnes se tenebat' q̄ lz hēditas dicte dñe angele fuerit debita dicte agneti tñ ipa agnes ñ repit' eā adiuisse z sic eā ñ transmisit ad heredem extraneū. l. j. §. in nouissimo. de cadu. tol. ß soluz ad descendētes. l. j. de his q̄ ante aptas tabulas. Et sic ptinet hereditas dicte domine angele ad alias sibi ꝓpinquiores. iuxta not. in. l. qui se patris. C. vnde liberi qui poterūt petere dictā dotem. qua deducta de dicta hereditate non remanet tātū q̄ equivaleat dicte portioni. Ex quibus p̄z dictum Johannē adeunte cum bñficio inuētarij nō teneri dicte capelle ad legata predicta. Et sic respondsum est ad omnia ꝓtēta in secūdo quesito. mlto etiā minus si repudiaret tunc eñ lz cessat illa ratio de cōfusione actionis mandati subsunt tamē alie que sufficiunt. l. si non lex. in principio. ff. de heredi. instituti.

Ulteri⁹ queritur quia dicitur q̄ dicta domina angela post mortem Michaelis mariti sui stetit in bonis eius tanq; vsufructuaria per. xxx. annos vel circa. quia maritus eam reliquit dominam z vsufructuariam et massariam. Nec vnq; repetyt dotes suas: vtrum heres eius possit repetere vel an repellat' ex

ceptione prescriptionis. Respondeo petere potest. quia contra eam non cõcurrit prescriptio exq̃ stetit in bonis sibi obligatis sine violentia. l. cũ notissimi. §. immo. C. de pscrip. xxx. an. vbi casus. Et hoc sine loquamur de pscriptiõe iuris cõis sine statutarie quia illa debet intelligi z limitari ꝑm ius cõe. C. de noxali. l. si serui vestri. z quod no. glo. C. de iur. delibe. l. fi. §. in ꝓputa. in fine magne glosselle extra de ꝓsue. c. cum dilectus. ff. de mu. z one. l. vt gradatim. §. z si lege.

Consilium. CCXLIIII.

Testator leganit certas terras ꝓ vote cuius dã capelle vt ex fructib illaꝝ dicta capella ornet z fulciatur. Queritꝫ vtꝫ fratres illius ecclie in qua ẽ capella cogẽ possint heredes ad relaxandũ dictas ẽras. et si oẽs fructus terraꝝ non ꝙuertant in capellã cui debeat residuuꝫ. Itẽ an de tali relicto debeat epõ epatio in ꝓsilio ꝙsequẽti post istud.

Nchristi noie Amen.

Sup primo quesito respondeo ꝙ dicti fratres non pñt cogere dictos fideicõmissarios ad relaxandũ eis dicta duo petia terraꝝ quia testor non reliquit ea fratrib ꝫ ꝓ vote capelle vt ex fructib eaꝝ ornet fulciat z augmentet. z cõstat ꝙ relicta ad aliquem certũ z determinatũ vsum pũ si pñt in illũ cõuerti non sũt in aliũ cõnertẽda nisi de licentia summi pontificis vt in cle. qr ꝙtingit de reli. domi. z. ff. de vsufruc. lega. l. legatũ. z ibi plene no. ꝑ Bar. z ꝑ bal. i. l. si quis ad declinandã de epi. z cle. in. iij. colũ. Sz si dicta petia terraꝝ assignarent dictis fratrib vt ipi petunt fiic aut petunt vt ipas in suas necessitates ꝙuertant z tũc fieret ꝙ iura supdicta. qr ista esset ꝙuersio in aliũ ꝙ deputauerit testor. Aut hoc petunt vt executus ad hoc deputauerit executores ipsis existentib volentib z valentibus exeq̃: non põt alius se intromittere cũ testamẽtarij ꝓferant ltimis z datiuis. C. de epi. z cle. l. nulli post prin. z in primoꝝ negligẽtiã dũtaxat succedũt secũdi vt in auc. ibi posito. z extra de testa. nos quidẽ. z. c. tua nos. dicti nanq̃ executores censent hic deputati non solum ad ꝓstruẽdum capellã ꝫ etiam ad regẽdum eã quousq̃ ipi viuãt z ad ornandũ z oia que successiuis tpibus requirũtur qõ patet. quia dixit. Et ad pdicta faciẽdũ ꝛc. z sic refertur ad oia supiora. ff. de le. j. l. talis scriptura. in fi. de reb du. l. fi. Et sic ꝙcludo ꝙ ad dictos executores ꝑtinet locare dictas terras z pensiones recipe z eas in necessitates dicte capelle ꝙuertere ꝓut testor disposuit z ꝑm eoꝝ bonam ꝙsciam vt. d. l. nulli post prin. C. de epi. z cle. non põt eis referri questio ꝙ male cõuertant exquo ipoꝝ ꝙscientie relinquit a ure vt. d. l. nulli ꝙncto eo quod no. in. c. statutum. in. §. assesso rem. d rescrip. li. vj. Unde si videt eis ornãda certo modo non pñt fratres ꝓtradicere per ea que ibi no. Bal. sup secũdo questito videt dicendũ ꝙ pfati executores debeant reddere rõnem heredi quia sua sollicitus interesse videt eo ꝙ si qs minus expẽsum ẽ d ducentis florenis in dicta capella venit eis restituẽdum le. ij. l. lucius. §. a te. Jn ꝓtrariũ ꝙ reddẽda sit rõ epo vt in cle. j. de testa. quia quatenus minus expẽsum ẽ in ꝙstructione pdicta videt distribuendũ in aliã pian cãm arbitrio epi vt. d. l. nulli. Nam Ja. de are. tenuit ꝙ si certa quãtitas relicta fuit ꝑ incertis z male ablatis z non repiant tot: residuũ dz distribui i aliũ piũ vsum arbitrio epi vt refert Bal. in. l. si qs ad de clinandã. in. iij. colũ. ℣. quero testor. Jo. an. in addi. Spe. ti. de instru. edi. §. nũc ℣o aliqua circa medium sup ℣bo forefactis. ita si certa quãtitas relicta sit ꝑ ꝙstructione capelle z tota non sit necessaria. Sed qr rõ reddenda sit dictis fratrib videt ꝓbari. qr ecclesia in qua dicta impẽsa facta ẽ ptinet ad eos ꝙ ꝛc. vt in cle. quia ꝙtingit. de reli. do. ℣s. illi autẽ ibi seu alijs quib subsunt ꝛc. z qđ no. Paul⁹ de liaza in. d. cle. j. de testa. Breuiter istam vltimam ptem puto veram qr quicqđ minus expẽsum est in edificatiõe dicte capelle ꝫ testor disposuerit z quicqd minus expẽdet in eius ornatu vel necessitatib ꝫ sint redditꝰ dictarum terraꝝ debet ꝙuerti in necessitates dictoꝝ fratrum. put in sy. not. Bar. in li. ij. minoricaꝝ distin. v. que incipit quãdoq̃ relinquit fratribus res mobil. ꝛc. in fine. vbi determinat ꝙ quando aliquid relinquit ecclie fratrũ minoꝝ ꝑ fabrica si fabrica non indiget tanta pecunia residuũ distribui debet in alias necessitates dictoꝝ paupeꝝ. Idem g̃ in eo qđ relinquit ꝑ cõstructõne capelle in ecclia dictoꝝ vel similium fratꝝ mendicantiũ qđ etiam suadet rõ. quia dicti fratres sustinẽt onera dicte capelle g̃ sustinere debẽt cõmoda vt in regula q̃ sentit. de re. iur̃. li. vj. Itẽ qđ in ea offeret devotiõe fideliũ ptineret ad eos ar. ff. de ãnu. lega. l. gayus. z quod nota. in. l. statu. ff. de vsufruc. Ergo z quantitas oblata sibi ꝑ suis necessitatib quaten⁹ necessitas nũc imminet debet ad eos ptinere ar. de condi. z demon. l. que ꝙditio. in fi. nec ob. l. lucius. §. a te. de le. ij. quia ibi nõ suberat alia ꝑsona vel locus in cuius vtilitatẽ dicta distributio deberet fieri. ideo restituit heredi hic sic. Item ibi causa pia ob quam relinquebat nõ ꝙcernebat aĩam. put hic cõcernit. sed corpus seu cadauer iõ quaten⁹ supfluum ẽ reddit heredi ne pdat. hic aũt distribui debet qr non pdit in quẽcunq̃ distribuat ꝑ aĩa z potius in fratres ꝫ in alios. Sequit ergo ꝙ eis reddẽda sit rõ cum eoꝝ interfit ꝑ ea que no. Ly. in. l. id qđ pauplib. in. ix. q. de epi. z cle. z in Spe. de instru. edi. §. nunc ℣o aliqua. ℣. sed an simplex cõmissari⁹. Ex quibus pz responsio ad terciũ quesitum ꝙ epo Lucano non tenent reddere rõnem cũ ea que agere debent cõcernant ecclĩam dictoꝝ fratꝝ: in qua dictus epus nullam hz iurisditõem. Etiã sic non ob. cle. j. de testa. q̃ loquit cũ executio fienda ẽ in iurisditõez epi qđ hic non ẽ. qr locus exemptus equipat loco extra dyocesim. xviij. q. ij. luminoso. Et not. in. c. vt aĩarũ de consti. libro. vj. z in clemen. q̃uis. de fo. cõpe.

Consilium. CCXLV.

Nchristi noie Amen

Videt mihi dicẽdũ indubitanter dictã canonicam portionẽ nõ deberi dño epo de dispõne ꝑ dicta pluribus rõnib. ℙria aut dicem⁹ eã deberi d fructib possessionũ emẽdaꝝ z falsum ẽ cũ dicti fructus sunt deputati z relicti ad ꝑpetuũ cultũ diuinũ. vt in ca. fi. de testa. z hoc fatet ille q̃ ꝙsuluit in fauorem dñi epi. Aut dicem⁹ eã deberi d ꝓprietate dictarum possessionũ ꝓut dixit dict⁹ cõsultor z silr ẽ falsum. qr si bñ cõsiderent verba testoris de quibus. ꝫ. testor dictas possessiões non reliqt ecclie maiori in q̃ voluit cõstrui dictũ altare ꝫ solũ disposuit z mãdauit ꝙ de pecunia redigẽda d quibus dã panis emerẽtur dicte possessiones quã etiã pecuniam nõ le ganit dicte ecclie. Sic g̃ ꝓprietas dictaꝝ possessionũ ẽ apd heredes scꝑtos lz fruct⁹ deputati sũt ad sustẽtatiõz sacerdotis. ꝑ q̃ pz nõ obstare dictũ dñi petri d pusio

qđ allegat ꝓsultor vicz ī tractatu suo đ. iiij. epali. §. venio ad septimū ℣. qđ si aliquid instituat heredez ꝛc. quare ipe loquit si bñ inspiciat eo casu q̄ ppetas fuit relicta eccl'ie cū onere distribuēdi z assignādi fructus ad ppetuū cultuz vni⁹ altaris vel capelle. vel qñ fuit relicta pecunia eccl'ie z mādauit ex ea emi possessiones quaz fructus deputatos eē voluit ad huiusmodi capelle. ℔ hic nec ppietas nec pecunia ex q̄ deberent emi possessiones pdicte fuit relicta eccl'ie ℔ ꝛc. Nam epo nō debet quarta nisi de relictis factis ppijs ecclesiasticis locis vt in. c. officij. z in. c. re q̄siti. đ testa. z in. c. cōquerēte. de offi. ordi. sec⁹ in factis psonis etiā eccl'iasticis nō tñ cōtemplatōne eccl'ie vt. đ. c. req̄siti. §. fi. z qđ no. in. c. ij. de sepul. multo min⁹ de his q̄ nullo mō relicta sunt vt in casu ꝓposito. Secundo q̄a si dicta ppietas censeret fuisse relicta qđ nō est vez ī censeret relicta eccl'ie maiori pdicte ℔ altari ꝓstruendo p eius vote cū non debeat erigi altare vel capella vel si ē erecta nō debet consecrari nisi ei assignet dos cōpetēs de cōsecra. eccle. vel alta. cū sicut. đ cōsecra. di. j. nemo. z in auc. vt null⁹ fabri. ora. §. j. xv j. q. vlti. pie mētis. Intelligit ℔ testor voluisse relinquē ppietatē dictaz possessionū in cām in quā tenebat. s. ī dotem postq̄z mādabat altare cōstrui. ff. de dona. int' vi. z vxo. l. ℔ si vir lana. z qđ ibi no. in prima glo. cōiunctis iuribus supdictis. ℔ de eo qđ relinquit p vote altaris seu capelle construēde aut etiā cōstructe z non habētis dotē nulla canonica portio debet epo. q̄ dicta dos dz esse libera z absq̄z vllo onere de censi. c. j. z ita exp̄sse determinat idē dñs pe. ī dicto. §. venio ad vij. ℣. qđ si testor instituit heredē vniuersalez altare ꝛc. q̄ ℣. sunt post illū ℣. qđ si aliqđ instituat heredez eccl'iam ꝛc. quē consultor allegat bñ p duas colum. z vltra. Ex cui⁹ dictis in ℣si. supdictis colligit manifesta determinatio in oppositū ei⁹ qđ cōsultū extitit. nā determinatio dicti cōsilij posset ꝓcedere si ppietas dictaz possessionū vel pecunia ex qua voluit eas emi fuisset relicta eccl'ie maiori in q̄ mādauit altare cōstrui vel ipi altari hñti dotē congruā. Et ita loquit dñs petrus in loco allegato p dictū cōsultorē. At ℔ neutrū ē q̄ nec alicui eccl'ie vel altari fuit relicta ppietas seu pecunia ex q̄ deberēt emi. Vel si dicam⁹ censeri relictam videbit. i. censibil'r relicta altari construēdo p dote qđ altare nullā aliā dotē bēbat congruā de quo relicto pro dote nulla canonica portio debet ℔m do. pe. pdictū. Preterea z tercio etiaz si ppietas fuisset relicta eccl'ie maiori tñ exq̄ reddit⁹ fuerunt deputati ad ppetuū z diuinū cultū dicti altaris. pinde habet ac si ipa ppietas fuisset relicta ad diuinum cultū q̄ ipa ppietas nuda p seipam non dz considerari cum nullius vtilitatis sit. ℔ dz considerari ad quē vsū sint deputati fruct⁹ z ad eundē cēseat deputata ppietas z sic ex ea non debeat canonica portio sic nec de fructibz ita tenēt quidam moderni doctores canoniste valētes viri reprehendentes dñm petrū in loco alle. p consultorē z dicētes distinctionē ei⁹ eē magis verbalem q̄z realē z ꝯ mentē. c. fi. de testa. vt in coz scriptis z appostill' vide supdicto tractatu. Et puto q̄ bñ dicant q̄ non posset defalcari ppietas q̄n defalcarēt etiā fructus z reddit⁹. ℔ ipi non sunt defalcādi erq̄ deputati sunt ad diuinū cultū ℔ nec ppietas p cui⁹ declarationē deueniret ad defalcationē fructuū. q̄ vno prohibito censet prohibitū omne aliud p qđ deueniret ad illud. ff. de spon. l. ozo cū concor. Et quibz oibz sine vlteriori psecutione concludo nullā canonicam portionē deberi pfato dño epo nec de fructibus nec de ppietate dictaz possessionū emendaz p sustētatione sacerdotis deputādū ad dictū altare sic si testor predict⁹ mādasset quarundā possessionū qs habuisset tēpe mortis deputari ad dictū ppetuū z diuinuz cultū q̄ casu ppietas remaneret ppetuo apō here⁹ dem. Nā z idē censet hic voluisse cuz mandauit emi possessiones z nulli eas reliqt. ℔ solū fructus deputauit ad dictū vsum. vel sicut si dictas possessiones reliquisset pro dote altaris ad qđ dotandū tenebat: vt dictum ē.

Consilium. CCXLVI.

Grauat⁹ solue legata an teneat ad plegata tot⁹.

In christi noie Amen

Viso codicillo facto p ser pilleuz notarium de pad. in quo int' alia reliquit matri sue quousq̄z viueret z post eius mortē puenire deberet ad quendaz ser marcum loisium quēdam suū liuellū cū cōditōne tñ si ipe ser marcus voluerit soluere oīa legata facta p dictū ser pilleum in suo testō. Visio etiā testō pdicto in quo facta fuerūt plura z diuersa legata. s. qdā parua cōsistentia in quantitate et pro anima quedaz magna. s. de dote plegata mri sue q̄ mr̄ vt dicit habz instrm totale z etiā vxori reliqt z etiā quibusdā suis creditoribz quātitates in quibz dicebat se ill' tenere q̄ etiā creditores vt dī hñt instra suoz debitoz fecit etiam legata de quibusdam rebz suis z bonis īmobilibus quibusdam. Dubitat nūc de onere conditiōis apposite dicto ser marco vicz si voluerit solue oīa legata facta ī testamēto ꝛc. qđ intelligit. i. si voluntarie soluerit vt no. ff. de rerū diui. l. fi. in glo. sup ℣bo vo luerit. z de le. ij. l. prima in glo. ij. de q̄bus legatis hoc intelligat an p oībus vt ℣ba sonant an đ q̄busdā z de q̄bus. Et videt q̄ de oībus q̄ dicit oē nihil excludit vt. l. iul'. ff. de le. iij. z q̄ ℣ba generalia generaliter sunt intelligēda. l. j. §. z generalr. ff. de le. pstan. Et q̄ ℣ba testōris vident debere intelligi de legatis put facta sunt z ī facto ꝓsistūt non put hñt iur. effi-cacia. ar. ff. de his q̄bus vt indig. l. cum q̄. §. fi. ℔ ℔ puto. s. q̄ non intelligant đ plegate totis facto mri z vxori. si ipe hñt instra totalia q̄ pfata legata ñ valent nisi in cōmodo repñtationis qđ hodie cessat. l. j. §. j. ff. de dote ple. z non pñt peti tanq̄z legata ℔ tāq̄z debita. l. si creditori in fi. cum. l. se. ff. de le. j. Constat añt q̄ mandatū generale testōris de soluēdis legatis debet restringi ad legata valida z efficacia: sicut de soluendis debitis. ff. de solu. l. si is cui⁹. §. flauius Jauolenus. non autē extēdi dz ad inualida et inefficacia put sunt ista. Et idē de alijs legatis factis creditoribz de quantitatibz eis debitis pure de quibz hñt instra vel testes eadē rōne. Jtē legatum factū mri đ sua dote non valet etiā ī ꝓmodo repñtationis q̄ iam trāsierat tps soluēdi z sic erat debitū oīno pur vt. d. l. si creditori in fi. cum. l. se. et posito q̄ non bret instrm dotis adhuc esset nullū p ea pte q̄ fuit heres instituta. s. p dimidia. l. legatū. §. heredi. ff. de le. j. Jtē plegatū dotis factū vxori sibi non pōt valē etiā si ñ bret instrm dotis eo q̄ nullā certaz quantitatē exp̄ssit. C. de fal. cau. adiec. legat. l. si non designata. ff. de le. j. l. si sic. §. j. Preterea si pfatus ser marc⁹ bret soluere dictas dotes z debita legata nullā vt mihi dicit contineret vtilitatē legatū sibi factū de manso q̄ nō ante valet vl' non vltra. Unde non ē verisile q̄ testor de ill' soluēdi senserit p tex. cū glo. ff. de le. iij. l. q̄ cōcubinam. §. q̄ ortos. de lega. j. si res obligata. l. bis verbis. in fi. de le. iij. Concludit ergo q̄ testator non censet sensisse de dictis dotibus seu debitis legatis vel plegatis sed de alijs que sunt proprie legata. et possunt peti tanq̄z legata. Nec obstat generalitas verborum quia frequenter restringitur ne sequatur in-

conueniēs ꝛ ꝑ alia iura iuxta no. in l. omēs. C. sine cen. vel re. Nec etiam ob l. eū qui. §. fi. ff. de his q. vt indig. qz ibi ne fiat diuisio voluntatis vt vnius ꝛ eiusdem legati que ratio cessat hic cum sint plura legata. vnde non resultat inconueniens ꝙ ad quedam referatur ꝛad quedam non propter diuersitatem rationum. l. talis scriptura. ff. de leg. j. Dico etiam ꝙ nec censeꝛ testōr sensisse de bonis immobilibꝫ suis legatis alteri. qz cum illa non possint tradi vel solui ꝑ istuꝫ sermarcū cui non fuerūt relicta ꝫ solum ꝑ heredes non ē verisimile ꝙ voluerit euꝫ ad hoc grauare ꝛ ad hoc adduco specialr textum in rōne sui in l. si fundū sub conditōne. §. si libertus. ff. de le. j. ff. l. q. l. cūpī. i ꝑn. et l. deducta. §. nūmis ad trebel. cū non sit verisile ꝙ voluerit ipsuꝫ teneri ad impossibile. l. si iō. C. de bis qui. vt indig.

Consilium. CCXLVII.

Causa legati adiecta in fauoꝛē legatarij nō astringit legatū. Et petitio hereditatis an ꝛ qñ deꝛ contra titulo possidentem.

In christi noīe Amen

Qꝛ dicta substitutio fuerit directa pupillaris non obstāte ꝙ facta fuerit ꝑ verbū cōe postꝙ filius decessit in pupillari etate nec supesse ꝓponiꝛ matꝛ pupilli cuius fauoꝛe dicaꝛ obliqua. Et posito ꝙ essꝫ fauoꝛ tm̄ psone substitute que fuit matꝛ testōris fuadeꝛ cōtrariꝫ ꝛ sic matris pupilli fauoꝛem excludent videꝛ determinare Bar. plene disputādo in l. centurio. ff. de vul. ꝛ pu. in. ij. q. principali de compēdiosa facta ꝑ verbum cōe quicqd glosatoꝛes dixerint q deꝛ in hoc variarūt. Et hāc opi. seruari vidi ꝛ ꝑm eā cōsului ꝛ ita teneꝛ cōiter ꝑ modernos etiaꝫ eo casu quo mr̄ pupilli esset in medio quicqd dicat Bar. qui reꝙrit ꝙ non sit. Sed moderni dicūt idem si sit ꝑ l. precibus. C. de impube. ꝛ alijs substi. vbi mater erat i medio ꝛ tm̄ infra pupillarem ē pupillaris. Nec est bona solu. Bar. ad illam. l. ꝙ ibi testōr erat miles qz nulla specialitas est ibi i milite prout pulchre ꝓbat ꝛ adducit Jo. an. in. c. si pater. de testa. li. vj. Et ibi etiaꝫ ē casus lꝫ Bar. dicat ꝙ ibi iō ꝙ facta fuit substitutō ꝑ verba directa. Sed certe lꝫ essent directa nō tamē ciuilia ꝛ sic idem in eis ꝙ in oībus ꝑut idem Barto. sentit in eadem. l. centurio. Vere ergo est casus in dictis iuribꝫ ꝙ compendiosa facta ꝑ verbū cōe etiaꝫ si mater sit i medio valet iure directo infra tpa puberitatis postea ꝛo iure fideicom. Potissime videꝛ hoc in casu nostro vbi testatoꝛ dixit ꝙ oīa bona sua puerent ad matrem dicti testōris qz ꝓpter verbuꝫ oīa videꝛ voluisse ꝙ nulla fieret diminutio: qđ cōtingē non posset in fideicōmissaria ꝛ qua detrahiꝛ trebellianica. Jō interptemur eam ꝛ directam de q̄ dicta detractio non fit. l. si qs ad declinandā. C. de epi. ꝛ cler. Et ita determinat expsse Bar. in. ꝛ. l. centurio. in. iij. questione principali de cōpendiosa facta ꝑ verbū cōmune ibi vel quid si dicit oīa bona mea ꝛc. Nec etiā videꝛ obstare ꝙ testōr se restrīxit ad sua tm̄ bona qđ ē contra naturam pupillaris in qua veniūt oīa etiaꝫ pupilli. l. si plures. §. ad substitutos. eo. ti. nam hoc nō facit quo minus sit pupillaris vt pꝫ ex no. p Bart. in loco pallegato. s. in illo ℞. si. vel quid si dixit oīa bona mea. Et plenius ꝑ eundē in. l. si ita. §. qui filio. ff. ꝛ secundis tabulis q̄ dicit ꝑ illum textū ita fuisse deꝛmiatum ꝛ idem no. in. l. j. de vul. ꝛ pu. His tm̄ non obstātibꝫ cōtrariū videꝛ dicendū ꝙ nō fuerit pupillarꝛ directa ꝫ fideicōmissaria non ꝓpter hoc soluꝫ qz sit facta ꝑ verbū cōe quia cum illud de sui significatu possit compbendere directā ꝛ obliquaꝫ non contrariaꝛ interptationi directe ꝑut plene no. Bar. in. ꝛ. l. centurio. Sed ꝓpter aliud cōiunctum cū illo. s. ꝙ testatoꝛ se restrinxit ad bona sua tm̄ que restrictio cōtrariatur nature directe pupillaris. in qua veniūt etiam bona pupilli vt. ꝛ. l. sed si plures. §. ad substitutos. ꝛ sic in dubio censeꝛ voluisse facere fideicōmissariam cui verba quibꝫ fuit vsus conueniūt ar. l. si vno. i ꝑn. ff. loca. Nec ob. lex illa si ita. §. q̄ filio. de secū. tabu. in qua Bar. se fundat quia ibi testōr fuit vsus verbis directis dū dixit ticius mihi heres esto ꝛc. que iūcta etiam rei singulari trahunꝛ ad vniuersa bona si apponanꝛ in institutione. l. j. §. si ex fundo. ff. ꝛ here. insti. siue in substitutione. l. coheredi. §. fi. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ contrarianꝛ fideicōmissarie substitutioni. Nos loquimur qñ fuit vsus verbo cōi quod ē dubium ꝛ potest adaptari ad vtrāqꝫ substitutōez. ideo importat illam que ex sequētibꝫ verbis declaraꝛ vt sic verbum cōe ꝛ dubiū declareꝛ ex verbis sequētibꝫ ꝛ claris. sed verba directa que sunt clara ad significādū directaꝫ non alteranꝛ ex sequentibꝫ verbis. que ita pñt trahi ad directam ꝑ attractionē significationis verbi directi sicut ad obliquam. sed non ꝑ attractatōem verbi cōis ꝛ ita voluit subtiliter Bal. in l. ꝑcibus. C. ꝛ impube. ꝛ alijs substi. in. xvj. colū. ℞. ꝓcedo vlteriusꝛc. Et ita intelligit illū. §. q̄ filio si bene inspiciāꝛ verba sua. Et ita vidi consultum florentie ꝑ valentissimos viros. Et ista sit ꝯclusio ꝙ quādo testōr se in substituendo restrinxit ad sua tm̄ bona ꝛ in illꝰ tm̄ substituit. aut substituit ꝑ verbū cōe ꝛ nunqꝫ censeꝛ voluisse facere pupillarem ꝫ solum fideicōmissariam qz si fuisset interrogatus verisile ē ꝙ dixisset se in suis tm̄ substituere voluisse ꝛ inqt Bal. in loco ꝑalle. Aut substituit ꝑ verba directa ꝛ tūc restrictio illa ad sua tm̄ bona non facit quo minus censeaꝛ facta pupillaris si cōuenit psone cui fit. Et ita ꝓbat ille. §. q̄ filio. et sic potest saluari dictum Bar. ibidem ꝑm bal. notabiliꝛ in dicta. l. ꝑcibus. in. xvj. colū. ℞. ꝓcedo vlterius. Nec etiam ob. ꝙ dixit oīa bona mea ꝛc. Nam ꝑm Bald. ibidē talia verba. s. oīa integra ꝛ sine diminutōneꝛc. potius importent ꝓhibitiōem falcidie ꝛ trebellianice q̄ꝫ importent substitutionem directā maxime qñ alia verba repugnant significatōni ꝛ nature directe ꝑut est hic vt inqt Bal. ibidē p. l. x. ff. de fideicō. lib. quicquid dicit Bart. in. ꝛ. l. centurio. quem ipse reꝓhendit ꝛ ꝓz in. l. q̄ totam. ff. ad trebel. Vult enim̄ significare testōr cū dicit oīa ꝛ totam ꝛc. ꝛ non quedā nec ptem ꝫ oīa ꝛ totam. Vñ non necessario important ista verba directā cum etiā ꝙ obliquā substitutionē possint oīa bona ꝛ tota hereditas relinq̄ vt. ꝛ. l. q̄ totam. ꝛ no. in. l. nam qđ. in fi. cum le. se. ff. ad trebel. cuꝫ pluribꝫ alijs. Ex his sequiꝛ ꝙ mortuo dicto pupillo sua hereditas non fuit delata dicte auie paterne ex substitutione pupillari directa cum non fuerit pupillaris vt dixi. Sed delata fuit ab intestato dicto baptiste agnato mascꝛo exclusa auia ex forma statuti primo loco relati si gradus ex forma dicti statuti vel alterius assumeretur ꝑm ius canonicū. quia ꝑm illud ius ꝓfatus baptista fuissꝫ illi defuncto. s. filio testatoꝛis in secūdo gradu cum essent filij duoꝝ fratrū sꝫ si intelligeretur gradus ꝑm ius ciuile qđ in dubio ꝓsumitur quādo statutum loquiꝛ in materia successionis ꝑm Ja. bu. quia ita disputando tenuit vt refert Barto. C. de succes. edic. l. j. tunc esset secus. q̄a ꝑm ius ciuile filij duoꝝ fratrū sunt in quarto gradu cum eoꝝ parentes inꝛ se essent in scō. l. j. §. ij. et. §. iiij. gdu. ff. de gradi. Et statutū req̄rit ꝙ agnati sint in tercio ad hoc vt matrem et auiam excludant. Eo igitur casu quo ad dictum baptistam fuisset be-

reditas predicta delata ab intestato transiniſſz iūs deliberandi ad dictam pupillā ſuā beredē ſi sciebat eam ſibi delatam z decessit infra annū vt .l.cū atiq̄oribꝫ.C.de iur.delibe.Et sic tutores illius possent eaz adire.vt.l.ſi infanti.co.ti.Si ꝓo non esset locꝰ dicto ſtatuto tunc dicta bereditas fuisset ab intestato delata auie p̄dicte vt in auc.defuncto.C.ad tercul'.Et sic non ꝓcederent dubia formata ꝑ in casu p̄cedenti sic in quo esset dicendū q̄ tutor predictus posset nomine dicte infantis postꝫ ꝓ ipsa adiuisset aduocaē a dicta auia bona dicti Johannis que non fuerāt petri patris sui ꝑ fuerūt materna z etiam ltūmaz bonorum paternoꝝ q̄ in illis non potuit testator filiū suū p̄ fideicōmissuz grauare.l.coheredi.§.cū filie.ꝛ.nec fideicom.ff.de vul.z pu.Et substitutio facta de matre testōris eadēꝫ auia Johānis fuit fideicom.vt dictum ē.s.Posset etiā ꝓbabil'r dubitari vtrū substitutio facta de dicta auia quousqꝫ viueret censeat' facta in ꝓprietate an ꝓo in vsufructu dūtaxat.nam in primo casu relictū postea factū dicto baptiste.ſ.d' dictis bonis post mortez dicte domine foret effectum caducum per mortem dicti baptiste aī p̄ditōis euētum.Et sic remanet penes ipam d'nam grauatā que postea transmitteret ad suos beredes dicta bona.et posset de ipsis facere quicq̄d vellet.C.de cadu.tollē.§.sinautē sub conditōne iuncta glo.l.beres meus.ff.de condi.z demon.ſ.excepta ltūma filij z bonis eiꝰ maternis vt.s.dixi. Secūdo ꝓo casu secus.q̄ oīa bona etiam paterna deuoluta essent statim ad dictū baptistam q̄tum ad ꝓprietatē lz vsufructus esset dicte auie z videt' q̄ vsufructus tm̄ fuerit relictꝰ dicte auie ꝓpter verba adiecta dicto relicto.ſ.q̄ ipa possz oīa eius bona opari ꝑ eius sustentatione in vita sua tm̄ vicz vsufruges ꝛc.que verba indicant q̄ vsufructum tm̄ voluerit relinquere ar.ff.de vsu z habi .l.ſi habitatio .ꝛſ.ꝑ ſi sit relictis ꝛc.de le.ij.l.ticia .§.fi.in contrariū q̄ cā adiecta legato in fauorem legatarij: legatum non restringit.l.iij.in prin.ff.d' ali.z ciba.lega.z ibi plene ꝙ Bar.de vsufruct.eaꝝ rez que vsu. ꝓsu.l.fi.de au.z ar.leg.l.species in quib' videt' casus de dona.l.donatōes in ꝓcubinam.§.speciez.Breuit' si testōr dixisset relinquo bona mea mīri mee vl' ipaz in eius vita substituo in bonis meis tūc ꝓpter verba p̄dicta que postea adiecit.ſ.vt posset eis vti z frui.et de ipsis sustentare quousqꝫ viueret ꝛc.non restrigeret' relictum p̄cedens quo minꝰ ipsa ꝓprietas videt' relicta non autē solus vsufructus.ita ꝓbant dicta iura.Et ita loquit' q̄ no.Bar.in.d.l.iij.de ali.legat.ſz q̄ hic nō dixit relinquo bona mea ꝑ solū dixit q̄ volebat ea puenire ad matrē suam que puentio p̄t intelligi de puentione facti z nuda a trāslatione ꝓprietatis ꝑ solū vt eis posset vti videt' q̄ ex verbis postea adiectis declaret' solum vsufructū non ꝓprietatē fuisse relictum .q̄ verba dubia ex adiūctis declarantur z limitāt'.l.ꝑ si serꝰ plurīū.§.fi.d' le.ꝓ.d' le.iij.vroꝝ in prin.z.l.quesitum.§.fi.Et sic post mortē dicte domine reuerterent' dicta bona ad dictā pupillā penes quā de p̄nti ē ꝓprietas p̄suppositō vt dixi :q̄ dictus baptista cēt illi Johāni infra terciū gradū z sic q̄ dictam d'nam excludet' ab intestato ex forma dicti statuti non aliter.Et pro ista distinctione benefacit q̄d in simili no. Bar.in.l.ſi quis ticio.ff.de le.ij.in q̄ne illa qual'r cog̃scat' an q̄s sit legatariꝰ vl' executō ꝛc.

Consilium.CCXLVIII.

Legatum factum filie vel alteri si tūc cum morietꝫ vroꝝ erit vel erunt vidue cedit si illo tpe sit vidua et si eēnt plures illa que tūc reperiret' vidua bz legatū

alie nō etiam si viduent'.

Nchristi noie Amen

Supscriptus egregius d'ns consultor bene z sufficienter ꝓbauit ꝙ bona z ptinentia argumenta z iura q̄ dicta d'na Jsabetha nō debeat ꝓdere legatum p̄dictum ad quod sibi semel fuit apta via .quia tpe mortis vroris testōris repit se eē viduam.Et q̄ ipm̄ pcipiendū semel fuit admissa lz postea nupserit. q̄ testōr non req̄siuit in filiab' suis q̄ pseuerent in viduitate ꝑ solum q̄ repiant' vidue tm̄ mortis vroris: lz in ꝓsona vroris bn̄ hoc req̄siuerit.nam legatū vroris fuit factū ꝙ hec verba donec duxerit vitam vidualem.Sed legatuz autē filiaꝝ ꝙ hec.ſ.q̄ habeat filia vel filie q̄ tunc foret aut forent vidua vel vidue :nec dixit quousqꝫ vel donec vidua erit vel vidue :nec duxerint vidualem sicut in p̄cedēti legato factor oꝝ dixerat q̄d est ponderandū.ꝑ dixit donec vixerit vel vixerūt. Vñ cum non adiecerit ꝓditōem vel q̄litatē.ſ.in viduitate non ē ꝙ nos adꝺcienda .l.j.in p̄n. ff.de condi.z demon. Sed breuit' omissis argumētis de hoc ē casus in terminis.C.de indic. vidui.l.fi.§.ſz q̄ cum sua glo.ſup̄ verbo permaneat que incipit sufficit g̃ ꝛc.q̄ si alicui mlieri fuit factū legatuz simpler vl' et annuū put est in casu nro sub ꝓditōne si vidua erit sufficit q̄ semel fuerit effecta vidua z aperta sibi via ad legatū. Et quātumcūq̄ modico tpe pseuerauerit in viduitate q̄ nupserit non ꝓpterea ꝓdit legatum. Vñ Bal.ibi post prin.determinādo q̄nez nostram clare z apte dicit :q̄ si pater legat filie alimēta sub ꝓditione si aduersa fortuna vidua erit nō potest añ petere legatum q̄ sit vidua ꝑ statim q̄ est vidua: apta ē sibi via ad legatum nubat postea vel non nubat.ista sunt verba bal.formalia. Quid g̃ vltra egemus testib' vel argumentis.multa cūm possent adduci qm̄ veritati oīa consonant.legatum nāq̄ isto cenſetur factū cuilibet filie sub ista ꝓditōe si vidua erit quia factum fuit ꝙ hec verba que vidua erit cum relatiuū qs vel qui iunctum verbo futuri tpis conditionem importet.l.ſticbum qui meus erit. ff.de legat.j. Nec obstant motiua facta in contrariū per d'nos executores testamēti in quadam cedula porrecta ꝙ eos in qua petūt reuocari sn̄iam iuste z iuridice data;p ista ꝑte dū dicūt q̄ si hoc ꝓcederet sequeret' q̄ si cōtingat alias filias que tpe mortis vroris nō erant vidue viduari nihil habebunt de dicto legato seu de dicto ꝓde ꝑ totū erit dicte Jsabethe quod videt' ēē contra mentem patris.quia respondet' fatendo hoc q̄ nihil habebūt. quia in illis non implebit' conditio per testōrem apposita que fuit illa scz si tūc.ſ.tēpore mortis vroris erit vel erunt vidua vel vidue cuz isse tunc non esseut sed postea facte sunt. q̄m illa dictio tunc requirit qualitatē illā illo tpe adesse als fac legatum vanescere.l.in substitutione filij.§.fi.ff.de vul.z pu.per quod patet non eē verum q̄ istud sit contra intentionem testatoris cum illa censeatur fuisse testatoris intentio per que verba ab eo prolata z ꝓpria signi ficatui eorum standū est si aliter de sua intentōne nō constat ex alijs verbis ab eo prolatis vel aliter .ff.de le.iij.l.nō aliter etiam si reuera alia fuerit.ff.de vsufruc.lega.l.si alij. Nemo em̄ censetur velle quod nō loquit' si aliter non apparet.l.labeo.ff.de suppel.leg. Et quando verba testatoris sunt clara. Et habent certum et determinatum significatum a iure :prout sunt ista vt patet ex textu et glosa.et per Bal. in dicta.l.fi.de indic.vidui.non admittitur questio voluntatis.l.ille aut ille.§.cum in verbis.ff.de leg.iij. Si ꝑ sic testōr censet' voluisse ꝓut fuit locut' ꝓut ꝛba ei

importāt nō est verū q̄ aliquod absonū ꝛ irrōnabile subsequat: si ista sola legatū habeat: alie nō. q̄ potu it hoc facere testator de suo sine iniuria aliarū. mari me q̄ conditio ista potuisset existere in alijs ꝛ in ista deficere. ꝛ tunc alie nō reputassent hoc iniquū. nō ꝑ poterunt si hoc accedat dicere illud q̄ si conditio in earum psona extitisset nō fuissent dicture. ar. l. penū. C. de solu. ff. d̄ peti. here. l. si ꝛ rem ꝛ precium cū ibi no. sustineant ergo equo animo id q̄ voluissent istaꝫ su stinere. si casus econuerso contigisset. ar. C. de transl. de fideicōmisso. Si ergo questio ista debet termi ri de iure scripto: veritas est illa quaꝫ suprascripsi q̄ dictū legatū nō pdic̄. licet dicta dña desierit esse vi dua. ꝑ durat quousq̄ vixerit. ꝛ alie filie licet postea viderēt ad illud nō admitterēt. ꝛ p̄fata sñia iuridi ce lata fuit. Et q̄ in cōtrariū allegant de iure nō pce dunt: ꝑ potius arguunt testatorē q̄ aliter facere de buit q̄ fecerit q̄ q̄ id quod fecit infringāt. Si q̄s em diceret. nōne melius et rōnabilius fecisset testator si dispositionem q̄ q̄cūq̄ aliqua ex filiabus remanebit. vidua consequat legatū pdictum etiā si alia prius fuisset ad totū admissa. posset dici q̄ sic. Sed si que ritur an quia hoc nō fecit possit eius dispositio irri tari ꝛ reduci ad id qd̄ rōnabiliter facere debuit. Prō pta est responsio q̄ nō: qm̄ quilibet suoꝝ bonoꝝ est moderator ꝛ arbiter. l. iure mandata. C. mādati. Et eiꝰ dispositō ē seruāda: si nō ē a iure improbata vl̄ cō tra bonos mores vel inhūana vel inepta licet rēpḥē sibiliter disposuerit. l. meminus. ff. de ꝓdi. et demon.

Consilium. CCXLIX.

Si testator legat vxori alimenta ꝛ vsūfructū i do mo si filias rexerit ꝛc. An videat velle vt quousq̄ p cipit alimenta nō possit dotes repetere.

Nchristinoīe Amen

Legatū p̄dictū q̄ vtat ꝛ fruat ꝛc. importat dumtaxat alimēta existētib⁹ liberis testatoris ꝑm ea que no. C. si secundo nup. mulier. aut. hoc locum. et Bar. in. l. ticia. §. fi. ff. de le. ij. quod est priuilegiatuꝫ vltra alia. ff. de transac. cū bi. Sed si aliud legatū nō priuilegiatum fuisset huic vxori factum posset illud petere ꝛ etiam dotē. C. de rei vx. act. §. si sciendū. for tius idem hoc casu. Preterea si testator voluisset do tem nō repeti quousq̄ prestarent alimenta nullū cō modum contineret legatū alimentoꝝ. potius em̄ ali mentaretur de fructibus sue dotis q̄ de patrimonio testatoris. quod nō est presumendū testatorē voluis se sed potius voluisse grauare heredes suos q̄ vltra dotē prestent alimenta. etiā ar. ff. de le. ij. meuius. i pri cipio ibi nā incredibile. ꝛ ꝛ. Sed verisimile. d̄ le. ij. l. qui cōcubinā. §. qui ortos. ꝛ l. patronus. §. codicil lis. Et q̄ bar. c. ti. l. bis verbis. in fi. de le. j. cuꝫ seruus. ꝛ l. apud iul. §. si ticius. ꝛ. si fundus. ꝛ Ly. C. d̄ cadu. tollen. §. ne autē: in quibus patet q̄ ne legatū redda tur inutile p̄sumit testator voluisse interdū grauare heredē duplici p̄statōe. qd̄ alīs nō p̄sumeret. ff. de le. ij. ticia. §. q̄ in vita. ante finē. maxime i casu nostro. q̄ granat vxorē duplici conditōe si volebat legatū ali mentoꝝ. s. q̄ viueret i viduitate. Et q̄ regeret ꝛ gu bernaret filios ꝛ eoꝝ bona. Vñ nō ē verisile q̄ vo luerit etiā grauare ꝛcio onere. s. q̄ dotē nō repeteret ar. ff. de le. j. l. licet impator. ꝛ. quid em̄. Si em̄ ꝑ vo luisset: verisile ē q̄ exp̄sisset sic exp̄sit p̄cedētia duo tū ē q̄ illi qui volunt ꝑ exprimūt dicēdo post sup̄scri ptas ꝯclusiones. Et dotē suā nō repetierit ꝛc. q̄ casu doctores querūt q̄d si recepit eā a spōte solueēte an p dat legatū alimentoꝝ. de quo dic vt no. bar. in. l. am plius nō peti. ff. rē ra. ba. ꝛ bal. C. de lega. l. j. Et esset hic legatū cū onere ꝛ sine vtilitate: vt patet ex predi ctis. Preterea i casu nr̄o dicti filij cōsignauerūt ma tri certa bona spōte p pte dotis: vt dicit i themate. ꝛ sic dicte ꝯditōi posito q̄ fuisset ꝛ exp̄sse apposita cē seret renūciasse: vt dicit bal. i dic. l. j. C. de le. ꝑ quo facit aut. sed cū testator. ℞. Itē si que dicenda. C. ad l. fal. Nec obstāt illa ℞ba testatoris quēadmodū vte bat ꝛ fruebat. ꝛ sic sicut viuo testatore non poterat repetere dotē: ita et nūc nō possit i vita testatoris ꝛc. q̄ dicta verba fuerunt apposita i fauoreꝫ vxoris cui legabat. et sic debēt ꝛ p̄nt intelligi vt ꝺpent fauorē: videlicet q̄ habeat sine diminutōe aliqua. put habe bat i vita testatoris. inspecta tū qualitate psone. q̄ de bebit habere vestē non vt nupta sed vt vidua. iuxta no. ꝑ bar. in dic. l. j. C. de leg. Nō ergo dicta ℞ba po sita in fauorē vxoris debēt ꝺpari odiū ꝛ diminutiōeꝫ videlicet vt nō repetat dotē sicut nō repetebat i vi ta testatoris. ar. ff. de fun. instruc. si mācipia ibi. cū nō minuēdi ꝛc. de au. et ar. lega. l. si quis legauerit aurū ꝛc. Concludendū ergo dictā dominā posse repetere residuū dotis et alimenta postq̄ ꝑ eaꝫ nō stat quomi nus stet cū filijs ꝛ eos ꝛ eoꝝ bona regat ꝛ gubernet. p ut testator voluit. sed ꝑ filios cū pseueret i viduitate ff. de cōdi. et demon. l. iure ciuili. de le. iij. qui ꝯcubinā §. vxori. in fi.

Consilium. CCL.

Si testator legat filie centū pone cū nupserit ꝛ añ q̄ꝫ nubat hīdes assignat aliq̄ bona ꝑ dicta quātitate Deinde filia nō nubet ꝛ moriat. An dicta bona ꝓsig nata reuertant ad heredes. ꝛ si reuertit ad heredes An ad heredē heredis: q̄ forte decesserat ante filiā.

Copia.

In millesimo q̄dringētesimo decīo indictōne tercia die sabbi primo mēsis febr̄. Nobil ꝛ egregi⁹ vir dñs nicolaus. f. q. nobil ꝛ egregij viri dñi Jacobi de paiet ciuis vinē. suū vltimū cōdidit testamentū i quo inter cetera ꝓtenta i dicto suo testamēto legauit: vt infra

Legatum dotis dorothee.

Itē legauit ꝛ de bonis suis dari iussit dorothee ne pti sue ꝛ filie. q. petri filij sui in dotē nomine dotis ꝛ ꝑ portione hereditatis sibi sperātis tēpore quo mari tabitur trecentos ducatos auri computatis arnixijs condecentibus. Et in ipsis trecētis ducatis auri eaꝫ sibi heredē instituit ꝛ iussit fore tacitā ꝛ ꝓtentā et in terim habere debeat victū et vestitum ac tractari be ne ꝛ honorifice ꝑm condecentiā i domo hereditaria ꝛ de bonis ipsius testatoris. Et si contingeret dictā dorotheā decedere in pupillari etate vel postea q̄ncunq̄ ante matrimoniū contractū et legitime consū matū eidē dorothee substituit infrascriptos suos he redes vniuersales vulgariter. pupillariter et ꝑ fidei ꝓmissum. ꝛ oī mō. via iure ꝛ forma quib⁹ melius fieri pōt ita q̄ dictū legatum libere ꝛ sine vlla diminutō ne ad dictos suos heredes vniuersales infrascriptos reuertat. Item legauit ꝛc.

Institutio heredum.

In omnib⁹ autē alijs suis bonis mobilib⁹ ꝛ immobili bus ꝛ se mouētib⁹ generis cuiuscūq̄ ac iurib⁹ et actio nibus tam p̄sentibus q̄ futuris Guidonē filium suum legitimū ꝛ naturalē. Ac. f. q. nobilis dñe. d. anne ipsi us testātis vxoris legitime ꝑ quarta pte hereditatis bōziliū nepotē suū et. f. q. petri filij sui ꝑ quarta par te hereditatis. Andream ꝛ christoferum nepotes su os. et. f. q. anthonij filij sui ꝑ quarta pte hereditatis

ꝛ cardū filiū suū legitimū ꝛ naturalē natū ex domina katherina eius legitima vr. p alia quarta parte hereditatis sibi vniuersales heredes instituit ꝛ esse voluit. Et exnūc ꝓdictos andreā et xp̄ofer nepotes suos pupillos inuicē substituit: ita ꝙ si eorū alter decederet ī pupillari etate vel postea q̄ncūq; sine liberꝭ masculis legitimis ꝛ naturalibus p̄mortī supuiuēs succedat in totū sine aliqua diminutiōe. Et p̄mortui fratris filij seu liberi masculi legitimi ꝛ naturales succedāt. Et sic successiue donec masculi legitimi ꝛ naturales erāt de stipite illo vulgariter ꝛ exp̄sse p fideicōmissū ꝛ oīmō ꝛ forma quib melius fieri pōt. ℔ salua sp ꝛ sane intellecta ꝓditōe substitutōis dictorum andree ꝛ xp̄oferi fratꝝ vt supra. si ꝓtingat vnum vel plures ex filijs vel nepotib suis suprascriptis legitimis et naturalib ī pupillari etate vel postea q̄ncūq; decederē sine filijs legitimis ꝛ naturalib defūcto seu defūctis substituit ꝛ heredes esse voluit fratrē seu superuiuentē. ꝛ nepotes ex dictis filijs suis masculos et descendētes eoꝝ supuiuentes in stirpē ꝛ nō in capita ꝛ hoc vulgariter. pupillarit. exp̄sse. ꝓpēdiose p fideicōmissum ꝛ omni mō. iure. via ꝛ forma quib melius fieri potest. Et si contingeret ꝙ vn⁹ vel plures ex p̄dictis filijs legitimis ꝛ descēdentibus masculis eis defunctis substituit et heredes esse voluit ceteros filios suos ac descēdentes suos masculos legitimos ꝛ naturales intelligēdo sp in stirpes ꝛ nō in capita sic ꝛ taliter ꝙ eorū hereditas libere deueniat ī substitutos sine aliqua detractōe alicuius quarte legitime seu trebellianice seu falcidie insup̄ rogat illos ꝛc.

Copia.

Jn millesimo quadringētesimo q̄ntodecīo indictōe viij. die Jouis vndecimo mensis aprilis ꝛc.
Assignatio facta p̄ infrascriptos heredes suprascripte dorothee vigore legati suprascripti.

Cū hoc sit ꝙ Guido. f. q. ꝛ heres ꝛ hēditario noīe p̄ vna quarta pte nobilis viri dñi Nicolai de paielis. q. eius p̄is Cardus. f. q. ꝛ heres ꝛ hereditario nomīe dicti dñi nicolai faciēs p̄ se ꝛ xp̄ofero eius frē ꝛ filio. q. dicti anthonij p̄ quo p̄misit ꝙ habebit firmuꝝ ꝛ ratū similiter heres ꝛ hereditario noīe dicti domini nicolai. q. eoꝝ aui paterni p̄ vna alia quarta pte. Et bōzilius. f. q. petri. q. filij p̄fati dñi nicolai silr heres ꝛ hereditario noīe dicti dñi nicolai. q. eiꝰ aui paterni p̄ vna alia quarta fecissent diuisionē omniū suorū bonoꝝ possessionū ꝛ iurium que. q. fuere dicti dñi nicolai de paielis nō alienatorū excepto q̄ꝫ de infrascriptis ꝛ ipsi Guido cardus andreas vt supra faciens ꝛ bōzilius volentes ꝛ intendētes assignare infrascripta bona ꝛ possess. dandas ꝛ assignādas dñe dorothee. f. q. petri. q. filij p̄fati dñi nicolai de paiel p̄ eiꝰ vote assignauerūt mihi notario infrascripto tāq̄ꝫ publice p̄sone stip̄. recipiēti p̄ dicta dña dorothea d̄ cā infrascripta bona ꝛ possessiōes infrascriptas sibi dāda ꝛ assignāda p̄ eius vote cū omnib fructib ipsaꝝ possess. infrascriptas decetero p̄cipiēdis et habēdis p̄ dictā dominā dorotheā. quā quidē assignatiōz dicti guido ꝛ cardus andreas vt supra faciēs ꝛ bōzilius p̄ miserūt mihi notario infrascripto tāq̄ꝫ publice p̄sone stip̄. ꝛ recipienti vt supra se sp̄ habere ꝛ tenere firmā. ratam ꝛ gratam. Et nunq̄ꝫ contrafacere vl̄ venire aliqua rōne vel causa sub obligatōe sui ꝛ omniuꝝ suorum bonoꝝ mobiliū ꝛ immobiliū p̄ntium ꝛ fu. ad pignus ac sub pena refectionis ꝛ restitutōis damnorum omniū interesse ꝛ expensarum factaꝝ et passarū p̄ dictā dominā dorotheā seu alios eius noīe in faciēdo p̄dictos guidonē. cardū. andreā vt supra faciētis ꝛ bonzilii p̄dicta attendere ꝛ obseruare ꝛ eis solutis vel nō nihilominus p̄dicta attendere teneantur. ꝛ p̄ns contractus in sua maneat firmitate. Renū ciantes dicti guido. card⁹. andreas vt supra fac. ꝛ bōzilius exceptōi nō sit facte dicte assignatiōis dictarū infrascriptaꝝ poss̄. ꝛ nō sit facti ꝛ stip̄. p̄ntis cōtractus mō et forma p̄dictis exceptōi doli mali met⁹ cā. simulatōi. deceptōi ꝛ fraudi benefic. restitu. ī integꝝ minori etati concesso et omni alij leguꝝ auxilio quib possent contrafacere vel venire: ac oīmi remedio appellatōis quā pacto exp̄sso remiserūt. Pro quib oībus ꝛ singulis sic attēdendis ꝛ pleni⁹ obseruādis dicti guido. cardus. andreas vt supra faciētis ꝛ bonzili us obligauerūt mihi notario infrascripto tāq̄ꝫ publice p̄sone vt supra stip̄. ꝛ recipiēti sese et oīa sua bona mobilia et īmobilia p̄ntia et futura ad pign⁹. Et dicti guido et cardus andreas vt supra fac. et bōzilius manu tactis scripturis ip̄is delato sacro p̄ me notario infrascriptū iurauerūt ad sancta dei euangelia nō ꝓtrauenire p̄dictis cā minoris etatis. nec aliq̄ alia rōe vel cā. sed oīa et singula p̄dicta sp̄ firma hāc ac inuiolabiliter attēdere et obseruare. Quibus oībus ꝛ singulis p̄dictis p̄fatus dñs iudex rōis rōem suā et qua fungit̄ p̄ cōi vincētie anctē interposuit et iudiciale decretū. Bona assignāda et vt supra assignata. p̄ dote dicte dñe dorothee. f. q. petri. q. dñi Nicolai de paiel. de qb. s. fit mētio sūt infrascripta vz d̄ cereda Primo vnus campus terre ꝛc. Jtē vna pecia terre ꝛc. Jtē vna pecia ꝛc.

Copia

Jn millesimo quadrīgētesimo vicesimonono indictiōe septima die sabbati vigesimoprimo mensis maij vincentie ꝛc.

Nstrumentū permu

tatōis facte occasiōe hereditatis. q. guidōis supscripti heredis instituti defūcti. Jbiq̄ xp̄oferus q. anthonij de paiel ciuis vincētie facit p̄ se ꝛ andrea frē suo. et p̄mittēs se factuꝝ et curatuꝝ cū effectu ꝙ idē andreas p̄ntē ꝓtractū ratū hābit. et ip̄m ad oīes voluntates infrascripti leonardi laudabit ꝛ ratificabit. et bonzili⁹. q. petri de paiel ciuis vincētie noīe actitulo cambij et p̄mutatōis dederūt. tradiderūt et p̄mutauerūt ad p̄priū et iure p̄prio p̄ libero et expedito allodio. saluo tñ iure ꝓductoꝝ respondētiū vt infra leonardo. q. cardi de paielis ciui vinē. ibi p̄sti. p̄sentī se et suis heredib recipiēti infrascripta bona. possess̄iōes et iura vicz primo vnā peciā terre p̄rat̄ ꝛc. Et dictus leonard⁹ p̄ cābio et p̄ mutatōe dictaꝝ peciarū terre. domoꝝ et affictuū sibi datoꝝ et p̄mutatoꝝ vt sup̄. dedit. tradidit et p̄mutauit dicto xp̄ofero recipienti p̄ se et dicto andrea frē suo et mihi notario vt publice p̄sone p̄ eodē andrea recipiēti et facienti ac dicto bōzilio recipiēti p̄ se et suis heredibus terciam partē hereditatis et bonoꝝ cuiusdā guidonis. q. dñi nicolai de paielis cuius vincē. quā terciā partez idē leonardus dixit ad ip̄m spectare et p̄tinere hereditario noīe p̄dicti. q. guidonis de paielis p̄ tercia parte dātes et p̄mutātes dicte p̄tes sibi adinuicē dictas res poss̄. domos. affict⁹. iura et hereditatē vt supra se p̄mutatas ad habendū. tenendū et possidendū et quicquid eis et suis heredibus deinceps placuerit faciendū vnacum omnibus et singulis que infra p̄dictos continet̄ confines vel alios si qui forent accessibus et egressib suis vsq̄ ī vias publicas. Et generalit̄ cū oīb et singul̄ q̄ habēt supra se intra se seu infra se omniq̄ iure et actione. vsu seu requisi. eis pro dictis reb et bonis ac poss̄. a se p̄mutatis et ip̄is modo aliquo spectātibus et p̄tinētibus. Et cā hui⁹ permutatōis dicti cōtrahentes vicissim sibi cesserūt. trāstulerunt atq̄ mandauerunt omnia sua iura et actiones reales et p̄sonales vtiles et directas. tacitas et

expressas generis cuiuscunq; eis competētes 7 ꝓpeti turas i dictis reb⁹ a se pmutatis 7 ꝓ eis contra quem libet sese adinuicem competentes 7 competituras in dictis rebus a se pmutatis. Et ꝓ eis cōtra quemlibet sese adinuicē ꝓcura. constituentes in ꝑdictis vt in rē suam. Jta q; ꝯcetero vtraq; pars dictoꝝ ꝓtrahentium possit actionibus vtilibus et directis sibi vicissim cessis vti 7 expiri quemadmodū cedentes facere potuerāt et potuissent. Et ꝓstituerunt dicte ptes videlicet vna ps ꝓ altera res a se pmutatas et vtraq; ps rex sibi pmutaꝝ 7 dataꝝ possessis. corporaliter apphenderit quā appbēdi 7 accipiēdi ꝓpria auctoritate. 7 deinde retinēdi vna pars alteri adinuicē omnimodā licentiā ꝓtulit atq; dedit. Promittētes quoq; dicti pmutatores vna ps alteri pro se 7 suis heredibus stip. mutuis 7 solēnibus stipulatōibus hincinde interuenientib⁹ litē vel controuersiā de rebus a se permutatis alteri parti 7 eius heredibus litē vel controuersiam vllo tempore nō inferre: nec inferenti consentire. Sed vnaquaq; pars rem 7 res a se pmutatas alteri 7 eius heredibus adinuicē ab omni homīe 7 vniuersitatis semp legitime defendere. guarentare. manutenere autorizare 7 disbrigare. Et ꝑdictā pmutationē ꝓpetuo firmā. ratā. habere. tenere. 7 nō cōtra facere vel venire ꝑ se vel alios aliq; rōne vel cā de iure vel de facto sub pena dupli extima. seu valoris rei a se pmutaꝝ solēni stipulatōni adinuicē hincinde ꝓmissa inter dictos ꝓtrahentes 7 refec. 7 resti. damnoꝝ omniū interesse 7 expē. lit. 7 extra. Et ꝓ ꝑdictis omnibus 7 singulis attendendis firmiter 7 obseruandis dicte ptes obligauerūt sibi adinuicē sese et oīa sua bona mobilia 7 īmobilia pñtia 7 futura ad pign⁹. Cōstituētes se dicte ptes vicissim vna ps ꝓ altera dicta bona sic obligata possidere vsq; ad integrā satisfac. cim ꝑdictoꝝ. Insup dictus leonardus iurauit ad sancta dei euāgelia manu tactis scripturis ei ꝑ me notariū infrascriptū delato sacro huic pñti ꝓtractui cēdo tñ se maiorē esse annoꝝ. xx. Et renū. bñficio restii. in integ; habēti minorē etatē concesso.

Statutum.

Et ꝑsupponit statutū ciui. vin. disponēs q; dicta Dorothea ab intestato supradicto testa. auo suo pat no nō potuisset succedere sed debuisset dotari qđ statutū vigebat tpe vite dicti testa. vltra scripti. cui⁹ tenor talis est videlicet. Jtē statuimus 7 ordinamus q; sorores cū fratribus. neptes cū nepotib⁹. pneptes cū pnepotib⁹ 7 deinceps. equaliter nō succedāt ab intestato. nec hereditatē paternā. maternā. auitā 7 pauitā 7 deinceps equaliter dividant: sed dotētur sīm facultates hereditarias. Et q; pax finis et remissio ꝓ ipsas facta de dicta hereditate valeat et teneat 7 infringi nō possit aliquo modo vel iure. 7 si in alterius potestate consistant ꝛc.

Aliud statutum.

Jtē ꝑsupponit aliud statutū disponens q; dñius et possessio bonoꝝ subiacētū restitutōi ipō iure transeant i fideicōmissariū 7 sine aliqua apprehensione.

Casus talis est.

Dñs nicolaus de paielis civis vincētie suū solēne cōdidit testamentū apposita clausula codicillari ꝛc. in quo testō multa legata fecit. Et inter cetera legauit Dorothee nepti sue ex filio premortuo put supra cōtinetur in tenore legati sui. Jtē fecit institutōes et substitutōes put supra cōtinet. mortuo ꝯo dicto testatore remanserūt supstites omnes heredes instituti. Et i hereditate se immiscuerūt. Deindeq; ipi heredes ꝓ publicū instrumentū tenoris supradicti assignauerūt dicte Dorothee certas possessiōes rōe supscripti legati dotis quentas in ipsos heredes ex hereditate dicti testatoris. Que quidē Dorothea dictas possessiones postea certo tpe possedit. deinde card⁹ supdictus heres institutus decessit relicto leonardo pupillo ei⁹ filio herede vniuersali. Deinde ipsa Dorothea adulta decessit anteq; nuberet ꝓdito ꝓ eā testamēto 7 instituto herede vniuersali bōzilio supdicto sciente se heredē institutuz. Postea ꝯo dict⁹ guido decessit nullis relictis descēdentibus. post cuius guidonis mortē supascripti bōzilius. andreas 7 xpōfer⁹ 7 leonardus fili⁹. q. cardi supradicti mīoꝝ annis. xxv. deuenerūt inter se ad conuētiōes et pmutationes de quibus apparet i supascripto publico instrō pmutatōis. i qua pmutatiōe sepe dicti bōzili⁹ andreas et xpōferus assignauerunt dicto leonardo multas possessiones inter quas assignauerūt ipsi leonardo mīori annis. xxv. posit. supascripte Dorothee alias assignatas ꝑ dictos heredes ꝓ legato dotis ignorante dicto leonardo dictas possessiones fuisse d̄ possessionibus als assignatis dicte Dorothee. Et tamen dictus Leonardus in dicta pmutatiōe 7 vlterius lesus fuit. qa portio hereditatis sibi leonardo spectans ꝑ mortez guidonis ex substitutione erat maioris preciꝝ q; bona sibi assignata in pmutatione ꝑ substitu. ꝛc. Et ex premissis eliciunt infrascripta dubia: videlicet.

Primum dubium.

Primo vtruz moriente Dorothea post mortē cardi heredis ꝓ quarta parte. 7 ante mortem aliorum heredū dicta Dorothea potuerit testari de dictis bonis sibi assignatis: vel potius ipsa bona debeant remanere seu deuenire apud heredes. 7 dictum leonardum filiū cardi: licet ipse cardus decesserit ante mortem dicte legatarie presertim tanq; legatuz illud cē seri debeat conditionale. 7 similiter assignatio ꝑ heredes facta ipsi Dorothee. dici debeat fuisset conditionalis attento q; ipsa Dorothea nūq; nupsit ꝛc.

Secundum dubium.

Secundo vtrum dictus leonardus possit infringere dictam permutationem. 7 quomodo. et presertim ex quo capite. quia bōzilius. andreas et christoferus videntur hoc egisse: vt transferent dominium in Leonardum bonoꝝ sibi leonardo assignatoꝝ. Cuz tamen portione spectante dicto leonardo ꝓ parte ipsius leonardi in bonis predictis Dorothee assignatis nō videantur transtulisse cum videatur dici posse dominū ꝓ illa parte fuisse dicti Leonardi ignorantis tamen ius sibi competere in illis bonis. et de conclusione libelli. Et q; dictus Leonardus possit habere regressum ad quotam hereditatē Guidonis: q̄ sibi leonardo spectabat ñ obstante pmutatōe

Tercum dubium.

Tercio vtrum bona dicte Dorothee assignata debeant equaliter dividi inter predictos Bonzilium ex vna parte: Andream et christoferum ex altera: et dictum Leonardum ex altera. Et subsequenter. An dictus leonardus possit petere reddditus perceptos ꝓ tercia parte spectante dicto Leonardo: anteq; leonard⁹ dicta bona ex pmutatōe possideret

Quartum dubium.

Quarto vtz dictus leonardus possit petere partē sibi spectantē de bonis guidonis de vigore substitutionis cū fructibus ꝑceptis a tpe mortis dicti guidonis vsq; in pñtem diem.

Nchristi noie Amen

Pro euidētia dicendoꝝ ꝑmittēdū ē q; pfatū relictū factū Dorothee fuit conditionale. tuz quia collatum fuit in tempus quo nuberet quod erat incertū an 7 quādo ideo facit conditionem taz in vlti-

mis voluntatib⁹.l.dies incert⁹.ff.de ꝓdi.ꝛ demõ.cꝫ ĩ actis inter viuos.l.stipulatõ ista.§.inter incertã.ff.d̃ ver.ob.tum qꝛ relictũ ꝓ vote ꝛ votis ꝓiõe.ff.d̃ iur̃.vo ti.l.ꝓmittẽdo.ꝛ.l.tali.ĩ ꝓin.ꝛ plene ꝑ bar.in.l.ticio centũ.§.ticio genero.ff.d̃ ꝓdi.ꝛ demon. Nec cõditõ reiciꝫ vsqꝫ ad quãtitatẽ legitime.qꝛ tuꝛ ex forma statuti vicẽtini nõ possent succedere cũ masculis ab intestato nõ debebaꝫ sibi legitima q̃ est portio portionis debite ab intestato.l.parẽtibus.C.de inoffi.testa. qd̃ etiã determinat bar.in dicto.§.ticio genero. Secundo p̃mittendũ ẽ ꝙ ĩ assignatõe facta dicte vxoꝛi thee ꝑ dictos fratres institutos subintelligiꝫ repetita eadẽ ꝓditõ.ar.ff.de ver.ob.l.q̃ sic stipulaꝫ.ꝛ.l.j.§. si quis sub ꝓditõe.ff.vt inpos̃.leg.de le.j.si legati serui noie cũ ibi no.nõ em̃ credendũ est illos voluisse alicui iuri ipsoꝛuꝫ futuroꝛ renunciare. Et postꝫ hoc expꝛesse nõ continetur in instrumẽto assignatiõis p̃dicte:vt plene no.ꝑ doc.in.l.q̃ rome.§.duo ffres.ff.d̃ ver.ob. Nã omnia verba et pmissiones de nõ veniẽdo contra ibi contẽte possunt ꝛ debent sane intelligi. scꝫ si conditio legati vel relicti extiterit vel quousqꝫ existere poterit.sicut cum fit pactum de nõ veniẽdo contra diuisionẽ:vt no.in dicto.§.duo fratres.in secũda questiõe.plenissime ꝑ bar.ꝛ ar.l.quero.§.inter locatoꝛẽ.ff.locati.sed ea deficiente locum nõ habent dicte pmissiones. Et si dicaꝫ.quare ergo fecerũt dictã assignationẽ ante conditionis euentuꝫ si nolebãt conditionẽ remittere: Respondeꝫ vt dicta domina de assignatis bonis et ꝓmoditate seu interusurio medij tempoꝛis seipsam aleret cuꝫ haberent necesse sibi alimenta pꝛestare.l.q̃ filiũ.ff.vbi pu.edu.debeat. Et etiã in testamento habeꝫ vnde nõ fuit ista assignatõ facta ad plenũ ius.ar.ff.de leg.ij. cum pater.§. si sub conditione.ꝛ.l.sub conditõe iuncta.l.filiussa.§.apd̃ marcellum.ℵ.certe.ff.de le.j.in ratione sui. Ex quibus sequitur ꝙ deficiente conditione relicti.qꝛ mortua anteqꝫ nuberet. ꝓinde ẽ ac si relictũ nunqꝫ factũ fuisset.ff.si cer.pe.l.pecuniaꝛ.circa fi. Et sic remanſit penes grauatos ꝛ heredes eoꝛ:licet aliqꝫ ex eis moꝛtuus esset tempoꝛe deficientis cõditiõis.l.j.§.sin autẽ sub conditione.C.de cadu.tollen. sicut em̃ ad heredem defuncti transiuisset onus soluendi: si assignatio p̃dicta vel solutio facta nõ fuisset.ꝛ ꝓditio fuisset impleta ff.de cõdi.ꝛ demõ.l.legato relicto:ita ꝛ deficiẽte cõditione debet ad heredẽ eius transire emolumentũ vt sic dicã remansionis.e.ti.l.publius.§.ticia vbi bñ ꝓbaꝫ in rõne sui.ꝛ.l.sern⁹ si heredi.post ꝓin. ff.de sta.libe. Nec obstat ꝙ spes substitutõis ꝓditõnalis ad heredẽ substituti nõ transmittiꝫ.l.sed si plures.ĩ ꝓin.et.l.qui habebat.ff.de vul.ꝛ pu.quia dico ꝙ heredes p̃defuncti vt est dictus leonardus nõ venit ad partẽ relicti facti voꝛothee p̃defuncti:vt ẽ dictus leonardus nõ venit ad partẽ relicti facti voꝛothee ℵtute substitutõis cõditionalis facte de pte ei⁹ ꝛ de alijs fratribꝫ suis.qꝛ etiã si illa facta nõ fuisset veniret.sed venit ex defectu conditionis apposite ĩ relicto facto voꝛothee que facit ipm̃ relictũ haberi pꝛo nõ facto vt dixi.sed si factũ non fuisset bona illa relicta venirent diuidẽda inter supuiuentes ꝛ heredem p̃moꝛtui ergo nũc. Et sic posito ꝙ ꝑ moꝛtẽ vni⁹ euanuisset substitutio quo ad eũ: nõ tamen euanuit ius: de quo supꝛa simile.ff.de acqui.here.l.qui ꝓin. Et si dicaꝫ. ĩmo etiã illud ius euanuit. qꝛ portio que tetigisset cardũ patrẽ leonardi si tempoꝛe moꝛtis ipsius vixisset:accreuit fratribus suis supstitibꝫ virtute substitutõis facte de omnibus filijs ꝛ heredibus p̃fate voꝛothee excluso herede dicti cardi.scꝫ leonardo.qꝛ q̃ ad illos supstites substitutio non deficit.casus videꝫ ad lr̃aꝫ in dicta.l.ß si plures.in ꝓin.ꝛ glo.ĩ dicta.l.q̃ patri.in solutõe contrarij deducta.l.ß si plures. Respondeo ꝙ loquunꝫ in hereditate pupillari q̃ ad heredes extraneos defuncti nõ erat quentura nisi substitutio pupillaris substitutõis. de qua ibi nos loq̃mur de pupillaris substitutõis. de qua ibi nos loq̃mur de relicto cõditionali facto huic voꝛothee ꝙ deficiente conditõe nõ erat nec cõputabaꝫ in bonis vel hereditate puelle. Et sic in substitutione facta dicte voꝛothee posito ꝙ esset pupillaris nõ cadebat tanqꝫ ĩ pupillari sed tãqꝫ ĩ vulgari poterat cadere. q̃ vulgaris facta fuit sup eo sup quo etiã si facta nõ fuisset reuersum fuisset ad eosdem ℵpter defectũ cõditionis.ꝛ sic censeꝫ facta ꝑ executione dicti iuris reuertendi vnde sapit eandẽ naturam.ar.l.si stipulatus.ff.de vsu. de le.j.si legati serui nomine cũ ibi no.vbi stipulatio super aliquo contractu vel obligatione apposita ꝑ executione intelligitur ꝛ limitatur ꝑm naturam illius.l.i.§.si quis sub conditione.ff.vt inpos̃.leg.sed illud ius reuertendi ad grauatos in defectum conditionis transmittebatur ad heredẽ pꝛedecedentis sicut onus soluendi si conditio defuisset vt supꝛa pꝛobatum:cum sit sequela illius.ergo ꝛ spes istius substitutionis vulgaris facte pꝛo executione dicti iuris.quꝛatio cessat in casu dicte legis. sed si plures:si bene inspiciaꝫ.qꝛ substitutio pupillaris:d̃ qua ibi nõ fuit facta ꝑ executione alicuius iuris transmissibilis. quod habuisset locũ substitutione nõ facta.licet ea facta locus sit iuri accrescẽdi:etiã ĩ hereditate pupilli qd̃ est transmissibile:vt dicta.l.qui patri. Et sic dici põtoi ctũ leonardũ venire posse etiã virtute substitutionis vulgaris que nõ expirauit ꝑ moꝛtem cardi sicut nec ius remanẽdi vel reuertẽdi ad grauatos coheredes i defectũ conditionis legati. Et hec sunt subtilia ad pscrutandũ ꝛ vera.q̃ etiam ꝓbo ꝛ roboꝛo auctoꝛitate bar.quasi in sy.ff.de le.ij.ticia cũ testamẽto.§.fi. Nã si lego ticio fundũ quousqꝫ vixerit: claꝫ est ꝙ etiam alio nõ dicto post eius moꝛtẽ reuertiꝫ ad heredes: si ꝓimi heredes tunc nõ viuunt:vt in dicto.§.fi.et i.l. fi.C.de lega. Pone ergo ꝙ testatoꝛ post moꝛtem tiꝫ substituit in illa re suos heredes ꝛ tẽpoꝛe moꝛtis ꝗ ꝓimi heredes erant moꝛtui an veniant eoꝛuꝫ heredes determinat bar. ꝙ sic. qꝛ censeꝫ substituti vt heredes ꝛ contemplatione hereditatis ad quã redituisset etiã substitutione nõ facta et cũ dicta qualitas hereditarij nomĩs reperiaꝫ apud heredes hereditarij nomĩs reperiaꝫ apud heredes hereditarij C.de here.instĩ.l.fi.sibr ꝛ ius substitutionis facte illius ꝓtemplatione. Ex quibus patet responsio ad omnia ꝓtento ĩ ꝓimo quesito si bñ inspiciaꝫ. Et his patet responsio ad secundũ quesitũ videlicet ꝙ dictus leonardus põt dicere dictã ꝓmutatõem foꝛe in totũ nullã.qꝛ recepit ꝑ ea partẽ dictoꝛ bonoꝛum assignatoꝛuꝫ dicte voꝛothee que erat ipsius leonardi ꝑ ea q̃ dicta sunt in ꝑcedenti articulo.ꝛ tamen non recepit eã vt suam sed vt alienam.ſ. aliozum qui ꝓmutabãt cum eo vnde credidit dominũ acquirere ꝛ nõ acquisiuit.l.sequiꝫ.§.si viã.in fi.ff.de vsucap.de ꝓtraben. emp.l.rei sue. Et ĩ ꝓmutatõe requiriꝫ hinc inde trãslatõ dominj in totũ.ff.de reꝛ ꝓmu.l.i. Et si in aliq̃ pte nõ tranſferꝫ tota ꝓmutatio viciaꝫ ipso iure.ff.de solu.l.si quis aliã: vbi causa sicut redactõ in solutuꝫ viciaꝫ ex toto si in modico fuit erratũ.l.si nõ foꝛte.§. si centũ.ꝛ ibi ꝑ bar.circa finẽ.ff.de ꝓdi.inde. Nec obstant ꝓmissiones d̃ non veniendo contra. quia nõ nocent ꝓbato erroꝛe ꝙ recepit partẽ dictoꝛuꝫ bonoꝛum tanqꝫ alienã credens aliquid vel eam de nouo acquirere cum esset sua:ꝛ sic acquisiuit eaꝫ. vnde non debet remanere deceptus.eo.ti.d̃ ꝓdi.inde.l.fi. §.idem queꝛit.nõ em̃ decipiendi sunt ꝓtrahentis.ff. de institutoꝛia.l. sed ꝛ si pupillus.ℵ.sed si alꝫs.C.de pac.l.si quis in ꝓscribendo.circa mediuꝫ. Potest ergo dictus leonardus partẽ sibi tãgentẽ de hereditate dicti guidonis petere restituẽdo:tñ q̃quid aliud

babuisset ex dicta ꝓmutatõe vltra illã porrõem bonoꝝ que ptinet ad eũ de bonis assignatis dorothee. 7 ꝑ eius mortẽ ad eos cõiter reuersis postꝙ ꝓmutatione stare nõ vult. ff. de condi. inde. l. elegãter. §. sed si post. Ad terciũ quesitũ patet etiã respõsio ꝑ prãdicta. s. ꝙ dicta bona assignata dorothee fuerũt eꝙ liter reuersa ad prãdictos heredes institutos vnacum dicto leonardo ꝑ hereditarijs porrõibus. Et sic ad dictũ leonardũ ꝑ quarta parte sicut a patre suo recesserunt ꝑ quarta ꝑte. ar. ff. ad trebel. l. quotiens. in prin. de le. j. turpia. in fi. cũ debeant remanere penes grauatos. l. j. §. sin aũt aliquid sub conditõe. C. de cadu. tollen. ergo quatenus grauati erant. 7 sic emolumentũ correspõdeat oneri. facit in rõne sui. l. plauci. us. ibi. nã quemadmodũ. ff. de condi. et demõ. sed posica cũ leonardus successerit guidoni ꝑ tercia debet habere terciã sue quarte. Et sic ĩ effectu ptinet ad dictũ leonardũ tercia ꝑs bonorũ assignatorꝝ dicte dorothee. 7 illã potest retinere postꝙ ad eum quenit sine vicio ꝛc. restituere si vult rescidere ꝓmutationez 7 petere terciã partẽ hereditatis guidonis: vel saltez ea offerre. An aũt possit petere fructus ꝓceptos ꝑ coheredes ex illa tercia anteꝙ sibi tradita fuisset ex causa ꝓmutationis videndũ esset an illi fuerint ĩ mala fide scientes eaꝝ ad leonardũ ptinere. 7 possent peti an in bona fide. 7 tunc an ex illis fuerint facti locupletiores 7 idem an nõ. 7 tunc secus ꝑ ea que habentur. ff. de peti. heredi. l. Item veniunt. §. cum anteꝙ ibi. eos. 7 ibi. eos autẽ. et. l. sed 7 si lege. §. quod autem. cum sequentibus. 7. §. consuluit. In dubio nõ video qualiter possunt dici fuisse in bona fide. et quare debuerint credere potius ad se spectare ꝙ ad dictũ leonardũ cũ omnia que vigebant in psonis eorum viderent ĩ psona dicti leonardi. Et si aliter crediderũt fuit supina ignorãtia. Et si nulla aliqua causa potuerat colorare nõ debet ꝓdesse in lucris acquirẽdis cuꝝ debuerint 7 potuerint ꝙsulere pitiores. ff. ꝺ bo. pos. l. in bonoꝝ. de iuris 7 facti. igno. l. iuris ignorãtia. ß si aliquã excusatõem haberet dicta iuris ignorãtia. ruissent dolo etiã si fuisset iniusta. 7 nõ potuissent dici pdones. l. ß si lege. §. scire. ff. de peti. heredi. Ad vltimũ respondet idẽ quod in pcedenti quo ad reditus. Itẽ quo ad porrõem hereditatis guidonis sua responsũ ẽ si prãdictis delata ẽ bẽditas guidõis ab intestato vt portio certa spectãs ad guidonẽ iure institutõis deuolnta ẽ ad istos iure fideicõ. ꝛtute substitutõis. Nã idẽ ĩ ea dicẽdũ qꝺ ĩ portiõe bẽditatis.

Consilium. CCLI.

Hñ agit de successiõe aui materni: vtꝝ neposteꝝ ꝙputare ĩ legitima dotẽ maternã. 7 tenet ꝙ nõ.

Nchristinoie Amen

Circa primũ q̃situ dicẽdũ ẽ testamentũ prãdictũ fore nullũ ꝓpter ꝓteritõꝝ dictoꝝ nepotũ. qr ꝓterito linee mat̃ne reddit hodie testm̃ nullũ qñ fit sine exp̃ssione cãe sicut olim reddebat ꝓterito pat̃na. vel linee. ꝓter. ĩ aut̃. vt cũ. de appe. cogno. §. aliud quo ꝙ capitulũ vbi dicit̃. ꝙ nõ licet parẽtibꝫ ꝓterire vel exheredare sine cã ꝛc. Et hoc exp̃sse tenet bar. ĩ. l. filio ꝓterito. ff. de iniusto testa. sup secunda parte. Et no. ĩ aut̃. de here. et fal. §. exheredatos. ꝑ glo. et hoc est clarum. Qtum ad secundũ respondet ꝙ clausula codicillaris opatur effectũ suũ qñ testamẽtũ ẽ nullũ ex causa ꝓteritionis: vt no. bar. in. l. j. ff. de iure codi. in quita questione reprobatis glosis que contrañ tenuerunt. et sic licet instituti non possint habere bona iure directo habebũt iure fideicõ. ff. de iniusto testa. l. posthumus. §. si paganus. 7. l. ex ea scriptura. §. fi. de testa. ad trebel. l. si quis prioꝛẽ cũ sy. Qtuꝝ ad terciũ quesitũ cum queritꝰ an due quarte possint detrahi: videlicet legitima 7 trebellianica. de legitima nõ est dubiũ cũ testatoꝛ nõ possit eã auferre filys etiam si instituat ad piã causã: vt in aut̃. si qua mulier. C. de sacrosanc. eccle. De trebellianica ꝛo qꝺ ad primũ institutũ cui fienda ẽ restitutio pure ꝙstat aduersus eum nõ posse detrahi vnacuꝝ legitima iuxta no. in. l. qꝺ qꝺ. C. ad. l. fal. 7 in. c. raynũcius. 7. c. raynaldus. de testa. Qtũ ꝛo ad hospitale cui fienda ẽ restitutio post mortẽ primi instituti mains ẽ dubiũ. Naꝝ questio ẽ antiqua 7 trutinata an ꝺ fideicõ. relicto ad piã causam detrahat̃ trebellianica. Et licet bar. teneat ꝙ nõ. in. l. marcellus. ff. ad trebel. 7 bal. idẽ ĩ. l. si quis ad declinãdã. de epi. 7 cle. tamẽ alij qꝺ plures cõtra: inter quos Jo. an. 7 archi. 7 de modernis doctoribus. D. frãciscus ꝺ rãpo. hoc cõsuluit dicẽs ꝙ fundamentũ bar. et alioꝝ tenentũ suam partẽ non ẽ bonum. qr dicunt ꝙ sicut in relictis ad pias causas cessat falcidia: vt in aut̃. similiter. C. ad. l. falci. et in corpore vnde sumit̃ ita debet cessare trebellianica. ꝑ dictã. l. marcellus. Nã dicit ipse ꝙ falcidia nõ cessat nisi quãdo heres ẽ in mora ꝓpter plectandã eius cõtumaciã: vt patet ĩ corpore aut̃. vnde dicta aut̃. sumitur: ita nec trebellianica debet cessare nisi ĩ casu more 7 contumacie heredis. Quicquid sit ꝑcerto intẽtum textuum fuit ꝙ trebellianica detrahat̃: vt patꝝ in. l. si quis ad declinandaꝝ. vbi dat̃ consilium ꝙ ad declinandã trebellianicaꝝ quis instituat paupes xpi directo. qr tunc nullus erit q̃ possit eã detrahere. nõ autẽ instituat aliquẽ specialẽ heredẽ 7 roget ipm de restituẽdo paupibus: qr tunc ille detraheret̃. 7 ad ß principaliter emanauit ꝙsiliũ illius. l. si bñ inspiciat̃. Unde videt̃ ibi casus ꝓtra bar. Hocidẽ voluit ĩ. c. si pater. de testa. li. vj. Et huic opi. possemus inhere re maxime cũ canoniste hoc teneãt. quibus in ß contra eos credendũ videtur. Uerum si partẽ alterã tenere volumꝰ: restat dubiũ vltimũ quod ẽ difficilius omnibꝫ supradictis. An videlicꝝ dicti nepotes debeant sibi computare in eoꝝ legitimã dotẽ maternam cum hic agat̃ de successione aui materni. Et in hoc dñs bar. ꝙsuluit ꝙ sic. Et idẽ firmauit in lectura sua in. l. in quarta. ff. ad. l. fal. Bal. vt ab eo audiui ĩ scolis semp̃ tenuit contrariũ. 7 dicebat se habuisse banc questionẽ cũ bar. 7 obtinuisse. 7 ita firmat ipe in. l. illam. C. de colla. fundamentuꝝ tamẽ baldi nõ placet. qr ipe fundat se ĩ hoc ꝙ nepotes sunt dñi dictedotis ex successiõe materna duduꝝ añꝙ auus moreret̃. vñ nõ possũt fieri dñi ex alia causa. nec sibi mutare causam dñi. Nam istud, pcederet eo casu quo dos fuisset donata filie. vel ex eo ꝙ filia fuit stipulata voluntate patris. vel pater ipsi filie simpl̃r vel sibi ĩ vnũ casum tm̃: tunc filia in dote p̃dicta haberet heredẽ. 7 pcederet dictũ baldi. qꝺ etiã ipse bar. fatet̃. Sꝫ si ponimus ꝙ dos nõ fuerit donata filie fundamentũ bal. nõ ꝓcedit. qr tunc filia nõ habet heredem ĩ dicta dote: vt. l. nupta. solu. matri. Et ĩ hoc casu loquit̃ bar. Breuiter in casu nostro cõsidero ꝙ hodie cõiter in instrumẽtis dotalibus quãdo pater dat dotez ꝑ filia stipulatur ipsi filie reddi. Si igit̃ instrm̃ dotis ꝺ qua loquimur stat isto mõ ꝙ pater stipulet̃ filie dotez restitui. Clarꝝ est etiã fm bar. ꝙ dos p̃dicta nõ ꝓputat̃ nepotibꝫ ĩ legitima quo ad successionẽ aui qr nõ haberẽt eam ab auo sed a matre ipsoꝝ. nec de patrimonio aui ß matris cui fuerit acq̃sita iure donatõis. Juxta ea q̃ no. bar. in. l. post dotẽ. solu. ma. in quarta q. iõ nõ deberet ꝓputari. l. fãcimus. §. repletionẽ. C. de inoffi. testa. Et ĩ hoc tã bar. qꝺ bal. cõcorꝺãt. test.

Si ꝙo ponamus q̄ pater nō fuerit stipulat⁹ filie sed simpliciter sibi aut filie quib⁹ casibus videt stipulatus ordine successiuo: vt no.bar.in.l.vxorez.§. testamento.de le.iij.z.l.post dotē.solu.matri.ī.iij. lectiōe. z sic nō possit dici dos filie donata. Tūc restat dubiū in quo bar.dicit esse computandū nepotib⁹ in legitimā. z fundamentū suū principale est hoc. q̄ dicti nepotes habent dictaz dotē principaliter ab ipso auo. Nā de iure cōi est vera opi.bul. q̄ dōiuz reuertitur ad auū nō obstāte q̄ ex filia remāserint nepotes. licz de consuetudine seruetur opinio Martini. q̄ remaneat apud nepotes. Consuetudo ḡ p̄dicta aufert ab auo. z euellit de suo patrimonio z tribuit nepotib⁹. Igit̄ ipi nepotes hñt īmediate ab ipso auo z ex eius patrimonio medītē dispositōe ꝙsuetudis q̄ eq̄pollet dispositōi ipsius aui. ar.l.si ob cām. de euic. ꝙiuncto dicto.§. repletōz. Certe p̄cat mihi reuerētia tāti viri fundamentū istud ē minus pfectū. Nā fateor q̄ habēt ab auo z ex p̄monio aui īmediate vt ipe dicit. Sed hoc nō sufficit. īmo requirit̄ aliud. videlicz q̄ nō habuerīt pfecte ī vita aui. ꝫ ꝙsequant̄ pfecte ī eius morte. Alīs ꝙo id q̄d pfecte filius ꝙsequit̄ a p̄te ī vita p̄is: ita q̄ alia mors patris nō sit necessaria nō computat̄ ī legitimā nisi sit expresse dictū. Hoc patet ī donatōe quā pater facit filio emācipato vel existenti ī potestate ꝓpter bñ merita. quibus casib⁹ statim valet. nō eīm computat̄ ī legitimā nisi sit dictuz: vt.l.si q̄ñ. C. de offi.testa. Et hoc etiā idē bar. tenet ī dicta.l.in quarta. z refert Accursiū sic fecisse. Et est rō. q̄ tunc statim exit z euellit̄ de p̄monio p̄is pfecte. ita q̄ tpe mortis in eo nō repit̄. Cōstat añt q̄ legitima ē tercia ps eius q̄d repitur tpe mortis. l. cum querit̄. C. de inoffi.testa. et no.in.l.j. C. de inoffi.dona. ḡ illud quod nō repit̄ ī patrimonio tēpore mortis sed euulsū p̄ donatōem validā nō ꝙputat̄ ī legitimā. Secus est in dote z donatione ꝓpter nuptias nō donatis illis. Et si dicatur patrimoniū filioz: nō tamē penit⁹ exiuerunt de patrimonio patris ꝓpter cōi onē quā pater habet in eis. z spem quā habet recuperādi a mortua filia. merito mortuo p̄ie viuente filia debet ipa filia ī legitimā sibi ꝙputare. q̄ reperit eaz adhuc ī p̄monio patris. Et idē in nepote ex filia de iure cōi si nō esset cōsuetudo que disponit apud nepotes remanere. z iste ē casus in.l.q̄ñ nouella. que in q̄stū de nepotib⁹ loquit̄ intelligit̄ attēta dispositōe iuris cōis p̄m quā dos mortua filia statim debuit restitui p̄i. Et sic eo postea morīēte reperit̄ ī eius p̄monio. Et ita ꝓcedūt oēs rōes bar. Sz p̄supposita ꝙsuetudine q̄ statim mortua filia tribuit dotē predictā nepotib⁹ pfecte dictū suū z determinatō nō ꝓcedit. q̄ statim z dudū añ mortē aui effecti fuerunt dicti nepotes dñi dicte dotis pfecte non ex successione mris: vt dicit bal. q̄ dos ipa nūq̄ pfecte fuit mris ex q̄ nō erat donata. ideo ī ea nō habuit heredē. ꝫ ex cōsuetudine p̄dicta. Et idcirco nō debet dictis nepotibus ī legitimā ꝙputari q̄ ad successiōz. aui ī cui⁹ p̄monio tpe mortis nō fuit repta: sicut nec cōputaret̄ donatio eis facta nisi fuisset dictū. Et ista opi. videt̄ mihi ipa veritas quicq̄d bar. dicat vt concludamus q̄ siue pater p̄dictus stipulatus fuit ī p̄dictā dotē restitui filie nō ꝙputet̄ ipis nepotib⁹ ī legitimaz etiam p̄m opi. bar. siue nō fuerit eā stipulatus illi adhuc nō cōputetur per rōnes supratactas: quicq̄d bar. dicit substinēdo ī hoc opi. doctoris mei qui semp et vbiq̄ ꝙtrari⁹ fuit eidē bar. ī ꝫ passu. p aliud tñ fundamētū vt dixi. Cōio eīm inter patrē z filiā durat in tali dote quousq̄ viuit filia. sed ea mortua cū filijs dissoluit. ꝓpter dictā ꝙsuetudinē q̄ dictā dotem aufert auo. z tribuit nepotibus ex eodē matrimonio. Et sic nō reperitur ī patrimonio aui tpe mortis: ꝫ ꝛc.

Consilium.CCLII.

Ad idem.

In christi noie Amen

Visis z pōderatis oībus supradictis abbre uiādo ꝟba. dico q̄ iste laurētius pōt añ ptē reducere q̄ntitatē sibi adiudicatā p arbitros tāq̄ heredi matris sue. q̄ illā nō habet necesse sibi ꝙputare in legitimā cū illa dudū añ mortē aui sibi deberet tāq̄ heredi matris sue. z sic nō fuit repta ī bonis aui tpe mortis eius. et postq̄ habuit vt heres matris nō debet sibi mutare z incipe habere vt heres aui. ita plene ꝙputādo tenet bal. C. de colla. l. illā repbēdēdo bar. ī l. in quarta. ff. ad. l. fal. in penul. colum. qui videt determinare contrariū. Et audiui ab eo q̄ istā questiō nē habuit cū bar. sed reuera nō sunt contrarij si bene inspiciant: q̄ bar. loquit̄ eo casu quo nepos ex filia habet dotē matris p̄mortue: nō vt heres sue matris. sed ex cōsuetudine. de qua no. in. l. dos a patre. C. solu. ma. vt q̄ñ filia erat in p̄tate. et dos erat pfecticia: nō donata filie in aliquē casum: ita q̄ de iure cōi debebat ad patrē reuerti. Sed consuetudo aufert patri eidemq̄ auo z dat nepoti. tunc eīm habet nepos post mortē matris nō vt heres eius: nec ab ea: sed immediate ab alio cui cōsuetudo abstulit z deo debz sibi cōputare cū venit ad successionē auitā tanq̄ pfectū ex suba aui. Et ī hoc casu loquit̄ consiliū bar. de quo supra fit mētio. z illud q̄d ipse no. ī dicta.l. i q̄rta. in vlti. vel penul. colum. ff. ad. l. fal. Sed quando nepos haberet vt heres filie vt contingit q̄ñ filia esset emancipata vel alio modo sui iuris effecta: vt est in casu nostro virtute statuti pisani mulier nupta. et sic potest habere heredē ab intestato in tali dote. pfecticia seu etiā ī p̄tate tū pater fuisset stipulat⁹ i vnuz casum puta nō existentiū liberorum. et sic in aliū cōtrariū casum censetur donasse filie. z tunc nepos ex filia venit vt heres sue matris. l. inter socerum. §. cum inter. ff. de pact. dota. z no. bar. in. l. post dotē. ff. solu. matri. in quarta questione. z in. l. si cū dotem. in prin. co. ti. Et isto casu licet filia si viueret haberet sibi ilegitimā cōputare: q̄ñ habuit īmediate ab illo de cui⁹ successione agit̄. An cū nepos ex eo habeat eodē mō sibi cōputare cū tractat̄ de successione aui a quo immediate nō habuit. bar. ī dicta. l. in quarta relinq̄t indecisū dicēs se als dictuz. Rationes añt bal. ī l. illā: vbi multū mordaciter repbēdit bar. vendicāt sibi locuz omnes ī isto casu vnde bar. nō meruit repbendi. q̄ videt̄ sensisse idē quod bal. videlicet vt nō habeat cōputare p̄dicta rōne. z etiam alijs ibi notatis p eum. Cum ergo ista filia esset sui iuris. et sic iste laurentius habet vt heres eius: z ita fuit sibi adincata sine dubio nō habet cōputare in legitimaz quo ad hereditatē aui. z sic ante etiam potest deducere. l. imponēda. C. ad. l. fal. Et residuū bonoz debet dīi in tres partes equales. Et quilibet instituto⁹ debet habere terciā. put testator ordīauit. Si ḡ facta deductione remanēt in bonis ponamus mille oci ingēta quilibet habet sexcēta. Nūc ergo videndū ē q̄ testator mādauit vt dictus laurētius imputaret sibi in suā legitimā totā dotē dataz p ipsum matri ipsius laurentij etiam quicquid vltra illam dederat secundo viro in supplementū. Et etiam omne id quod ex successione mris ꝙsequeret̄ q̄ ex substātia ipi⁹ testatoris p̄cessisset quid operat̄ hoc mandatū. Nā si sit validū z intelligatur put sonat. s. q̄. ꝙputet nihil fore te reperiet se habere d̄ bonis que tempore mortis reliquit testator. quod sic ostenditur. Nā si bona que

tunc tempore mortis habebat: valebant mille octingenta legitima ipsius laurentij ascēdebat ad sexcentū. 7 si fuisset institutus in vno nummo. 7 haberet sibi computare omnia p̄dicta legitimā repiretur habere plusq̄ sibi deberet p legitima. 7 sic nil posset petere ꝺ residuo: immo totum esset coheredū suoruꝫ. facit quod no. in l. iij. §. sed vtrū. ff. de minori. Idem ergo erit hic: licet fuerit institutus in tercia parte omniuꝫ bonorū que tēpore mortis haberet. nā videtur voluisse testator p illa verba q̄ nihil tangat nisi quatenꝰ computatis omnibus p̄dictis esset necessariū p supplemēto legitime facta cōputatione legitime ꝑm q̄ntitatē bonoꝝ tempore mortis existentiū. 7 q̄ residuum sit cohereduꝫ. ar. l. peto. in prin. ff. de le. ij. Si ꝙo intelligātur hoc modo q̄ computet sibi in legitimā. l. q̄ conferat coheredibus dictas dotes: quod videtur magis tolerabile eo quia computatioꝝ tunc locum esset quando esset institutus in minori pte q̄s legitima esset sed hic fuit institutus ī integra legitima. s. in quarta pte omniū bonoꝝ que testatoꝝ haberet tēpore mortis: vñ nō p̄t esse locus computatōi que tendit ad supplendū qꝺ deficit. ff. de inoffi. testa. l. si nō latōni que tendit ad augendū totū patrimoniū. 7 sic portiones omniū 7 singuloꝝ heredum. Nec est nouum vt vnum verbum vel vocabulū interdū ponatur ꝑ altero: vt. l. veteres. ff. de acti. emp. de condi. et demon. l. eas causas. Et tunc idē sequetur effectus licet ꝑ alium modū. nam ꝑm precedentē sensum si laberetur sibi cōputare predicta haberet illud in quo rentius fuisset institutus. 7 etiam predicta integra posito q̄ fuisset institutus. 7 etiam predicta integra posito q̄ transcēderent supplementū legitime. et nihil de illis teneretur cōmunicare coheredibꝫ. sed tenēdo q̄ hoc verbū imputare ponat in casu nostro ꝑ ꝓferre tunc debebit habere terciā bonoꝝ que repta sunt tempore mortis 7 terciam omniū predictoꝝ que conferenda sunt. Relique due tercie conferende essent coheredibus: 7 sic tanto minus accipiet de bonis repertis tempore mortis quantū est illud qꝺ habet ꝑ heredibus ꝓferre. de colla. l. dotis quidez. in fine. Breuiter neutrum istoꝝ fiendū est. quia preceptuꝫ dicti testatoris nihil valet. 7 fuit fatuū. 7 ab impito consiliū habuit. Cum em̄ p̄dictus testatoꝝ in p̄cedenti capitulo testamēti fuerit ꝓfessus se rehabuisse dictā dotē post mortē patris dicti laurētij. 7 ipsam de disse secū do viro cū argumēto. 7 sic nō esse nec remānsisse apud dictū laurentiū. que fatuitas fuit q̄ ipe mandauerit dicto laurētio vt ipsam totā ꝓputet sibi in legitimā qualitercūq̄ em̄ accipiat illud verbū sustineri nō ꝑ test. qꝛ illud nihil est in suba veluti ventū vel chimera quod esse nō debet. de regu. iur. cū quid vna. iūcta l. omnimodo. 7 l. qm̄ ī priorib. C. de inof. testa. ꝑ hoc optime. ff. ad. l. fal. l. paterfamilias filiā. in princi. vbi nō seruat p̄ceptū testatoris q̄ filia cōputet sibi ī q̄rtā dotē que erat extra patrimoniū. facit qꝺ no. cy. C. de iure do. in fi. l. ij. Potuisset autē p̄cedere ꝑ babili ter dubitatio si prefata domina bartholomea prede cessisset in primo mr̄imonio 7 sic remānsisset dos apud primū virum ꝓpter dictū laurentium vigore consuetudinis. de qua in dicta. l. dos a patre. Et isto casu loquit disputatio que fuit inter Bar. et bal. de qua in locis supra allegatis. Et in qua breuiter est concludendū q̄ si dictus laurentius veniret ad dictam dotem nō vt heres matris sue: sed tm̄ vigore consuetudinis. quod esset si dicta domina bartholomea fuisset in p̄is sui p̄tate. Et dicta dos nō fuisset sibi dota. q: pater eius nō fuisset stipulatus reddi mulieri in dictū casum existentiū liberoꝝ vel expresse vel tacite stipulādo sibi ī casu liberoꝝ nō existentiū. Juxta no. ꝑ bar. in. l. post dotē. solu. mr̄i. in quarta qōne. 7 tunc seruanda esset opi. bar q̄ deberet sibi imputare sicut imputaret ipsa mater si viueret. q: tunc haberet immediate ab auo a quo consuetudo aufert statī mortua filia. 7 tribuit nepoti: vt no. bar. in dic. l. ī quarta. ad. l. fal. in vlt̄. colum. Et hoc etiā si auus p̄dictꝰ nihil de hoc dixisset ī suo testamento. Si ꝙo veniat vt heres sue mr̄is. qꝺ ē in casu nostro vbi filia fuit effecta sui iuris statim q̄ fuit maritata. 7 sic actio ꝺ dote nō fuit cōis inter patrē 7 filiā sed solius filie: vt. l. j. §. videamus. C. de rei vxo. acti. Et sic de iure cōi nō debuisset redire ad patrē soluto matrimonio p mortē viri. ß ad ipsā filiā. ergo ecōtra soluto matrimōio p mortē vxoris nō habet locū ratio bar. videlicet vt cōsuetudo auferat ab auo cū ad eum de iure nō esset reditura filia supstite. Unde etiā nulla existēte consuetudine de iure cōi veniret de filia ad nepotē tanq̄ eius heredē. Et isto casu seruāda esset opi. bal. notata in dicta. l. illā. C. de collati. cū omnes sue ratōes tendāt ad hunc casum: videlicet vt dictus nepos nō habeat sibi imputare in legitimā cū tractat de successione aui: licet ipa dña bartholomea si viueret deberet sibi imputare cū ipa repiat se tunc hīe immediate a suo p̄e. Nepos ꝙo non. ß ab ipa filia mr̄eq̄ sua cui primo loco facta fuit acquisitio. Et sic illa argumentatō de qua supra in pūcto p̄mittit nō est bona: videlicet ipa domia bartholomea si viueret deberet sibi computare: vt. l. quoniā nouella. C. de inoffi. testa. ergo 7 filius eius 7 heres. Nam hoc nō sequitur duplici rōne. Primo q: in casu nostro si viueret dña bartholomea haberet penes se dotē. Ideo non grauaret si eā sibi imputaret: ß iste nepos nō habꝫ imo restituit dotē datā patri suo. g̃ non dictat eq̄tas q̄ sibi ip̄utet. Secūda q: dicta dña bartholomea si viueret hīet immediate a suo patre. et sic esset pfecticia: vt. l. pfecticia. in fi. ff. de iure doti. Sed hic nepos ex ea posito q̄ nō haberet īmediate ab auo sed a sua matre vt heres eius. ergo nō debet sibi vt heredi aui computare. q: censet aduenticia nō pfecticia Nec est mir̄ q̄ interdū ꝓcedat heredi qꝺ nō concedit defuncto. 7 q̄ sit interdū meliozis conditōnis: vt patet. ff. ad. l. fal. l. repitur. 7 de enic. i. si ꝑ imprudentiam. §. nō minus. Et isto casu dico q̄ etiā interueniēte iussu testatoris nō tenet dictus nepos ꝓputare sibi ī legitimā positq̄ de iure cōi nō teneret imputare nō interueniēte iussu. ar. l. p̄ filiā: ad. l. fal. q: dos in dicto casu nō eēt ī dispositōe ipi aui. nec posset eaꝫ auferre nepoti sicut nec filie si nō fuit a principio sibi stipulat. Sꝫ si posset mādare q̄ sibi ꝓputaret vl̄ q̄ ꝓferret ꝑ indirectū sibi auferret aut dotē aut legitimā. l. si debitor. ad. l. fal. Sed neutꝝ facere pōt: ergo ꝛc. Per qꝺ patet nō obstare leges que dicūt interdū de cōferēdis ex mādato exp̄sso. qꝺ alꝰ nō ꝓferret. s. facto testamēto. q: loquunt in his q̄ testator pōt auferre vel nō dare. hic nō sic. Cū igit nō sum de p̄senti in dicto casu q̄ ista p̄deceserit ī primo matrimonio. Et q̄ dos primi matrimonij sit apud dictū nepotē nulla subest pbabilis dubitatō an teneat dotē totam datā suo p̄i conferre vl̄ imputare. ideo dicendū ē q̄ nō vt dixi. Posset tamē pbabiliter dubitari de quantitate que fuit eidē laurentio adiudicata de dote secundi matrimonij: videlicet de dimidia vtꝝ illā sibi debeat imputare cū illā habeat 7 testator ex exp̄sse mandauit. Ad quod dicenduꝫ est q̄ nō rōnibꝰ supradictis. qm̄ illā habet vt heres sue matris. 7 testatoꝝ nō potuit sibi auferre. Et si dicat immo nō potuit hīe vt heres mr̄is cū p̄ id ēq̄s auus fuit stipulatus eā sibi restitui soluto mr̄imonio. 7 quatenus fuit restitutū de dicta dote debet esse cōmune omniū heredum. l. j. §. j. ff. ꝺ iure do. Respondeo ex-

quo habuit ab heredibus primi viri: videt nec secda successisse in locū prime. et si prima erat tenēnta ad ipsum tanq̄ ad heredē quod mihi nō constat. q̄ nō vidi instrumentū prime dotis an in illo pater sibi fuerit stipulatus vel nō. vnde si nō fuit stipulatus. 7 sic quentura erat ad ipsum nepotē tanq̄ ad heredē similiter 7 hec secūda que loco illius successit: vt. l. q̄nis. C. de rei vxo. act. Preterea semel adiudicata fuit sibi tāq̄ heredi sue matris. 7 a laudo nō fuit reclamatū. Et sic assēsisse videt. C. de postu. l. j. Preterea 7 si p̄dicta cessarent attēto q̄ subest alia filia testatoris que habet dotē videt q̄ iste laurētius debeat habere eā precipuaz excluso extraneo coherede. p. l. fi. C. cōia vtriusq̄ iudicij. Concludendo ḡ dico dictū laurentiū debere habere p̄cipuā illā quantitatē sibi p laudū adiudicatā. Itē tercio in pte oīm alioz bonoz que tēpore mortis erāt dicti testatoris facta deducte. Itē q̄ mandatū testatoris q̄ debeat sibi iputare totā dotē datā suo p̄ri nihil valz. 7 q̄ nihil de dicta prima vel secda teneat imputare vel ꝓferre.

Consilium. CCLIII.

Testator habens masculū 7 quatuor feminas masculū instituit i legitima feminis fecit certa legata.

Queritur quāta sit legitia dicti masculi stāte statuto q̄ extātibus masculis ꝛc. vtz sit semis an autē triēs

Et sic queritur vtz femina excluſa a statuto cōnumeret i numero liberoz ad imponēdū rōem legitie.

Scdo posito q̄ numeret. et sic legitima masculi sit semis. Queritur vtz in isto semisse ꝓnumerētur legata facta filiabus ita q̄ ille faciant partē masculo i dicto semisse vsq̄ ad valorē legatoz.

In christi noie Amen

Sup primo p̄cto quāta sit legitima istius masculi. An semis an triēs totius hereditatis. nō multū intēdo insistere. q̄ supuacuū esset cū vtraq̄ ps in hoc ꝓcordat q̄ sit semis. Licet i contrariū faciat. q̄a parēs nō teneat filiabus relinquere legitimā q̄n extāt masculi sed solis masculis. Igit videt attēdend⁹ dūtaxat numerus masculoz quib debet legitima. non aūt vident ꝓputāde femine quib nō debet. q̄ videtur hāi vt extranee. Sed respōderi pōt q̄ licet nō teneat relinquere femis. hoc tn̄ non fuit introductū p statutū in fauorē patris sed filiorum masculoz. Igit nō debet inducere patris releuamen. quod esset si trientem dumtaxat teneretur relinquere masculo non computatis feminis si nō essent excluse tenerētur inter omnes relinquere semissem. quod facere nō cogitarunt statuētes sed solum masculis prouidere. Igitur operetur ipsorum tn̄ masculorum prouisionem videlicet vt semissem quem inter omnes tenētur relinquere de iure cōmuni relinquat masculis tn̄ sic eīm saluabitur mens statuti. arg. ad hoc. ff. de minorib. l. iij. §. sed vtrum. post prin. iuncta. l. seruo alieno. §. testator. et. l. si cui. §. penul. et fi. de le. j. de le. iij. fideicō. §. interdum. de colla. bonorū. l. ij. §. si duo. de his quibus vt indig. l. post legatū. §. amittere. de litigiosis. l. fi. 7 qō no. bar. i. l. vxorē. §. heres. ff. de le. iij. Ex quib oībus apparet legē sic interpretandā esse vt illi ꝑsit cui statuens ꝓdesse voluit. nō illi cui nō voluit. hoc aūt statutū parētibus ꝓuidere noluit vt diri. nō ergo releuent parētes ex feminaz exclusione: vt dicto. §. sed vtruz. Et si hoc erit necessario sequeret q̄ legitima istius masculi erit semis. s. partim suo iure. 7 ex ꝑsona sua partim tanq̄ ablata feminis p statutūz applicata sibi. nō dico iure accrescēdi de iure cōi sed p tacitā adiudicationē resultantē ex dicto statuto inter que est longa differēntia: sicut patet i duobus coheredibus vel collegatarijs ꝓiunctis. q̄ si alter alteri substitutus est p testatorē venire potest ex dicta substitutione. 7 repudiare ex iure accrescendi 7 ecōtra. ff. de acqui. here. si quis heres. 7 ibi no. 7. l. si tu ex parte. Et sic patet q̄ sūt vie diuerse. nā ius accrescēdi penit ex lege. xij. tab. et de portōe deficiēte. Nec ꝓ applicatio ꝓuenit a statuto et de portione nō deficiente sed ablata feminis. Et sic quācunq̄ partē teneamus vel illā q̄ i legitima locuz habeat ius accrescēdi. p. l. sine patronus. als sine libertus. §. duobus. ff. de in repatro. 7 de bo. lib. l. cōi liberto: siue illam q̄ nō habeat locū. quam tenet bar. p. l. 7 pculo. de le. §. Adhuc vez sit dicere dicto masculo deberi portōes legitime que deberent femis q̄ iure cōi postq̄ p statutuz sunt excluse ipsius masculi fauore p iam dicta.

His igit premissis descendo ad secundū dubium sup quo vertit de p̄senti disceptatio inter partes videlicet an i dicto semisse masculo ꝓ legitima ꝓputetur legata facta filiabus vt sic tn̄ masculo diminuat 7 dicte filie faciāt i illo partes masculo. Et videt q̄ nō. primo q̄ masculus censet p dictū statutū subrogatus i portiōes dictaz filiaz: vt supra dixi. 7 sic loco ipsaz debet in portionibus illaz haberi. ff. ad trebell. qui quadringēta. si quis cau. l. eū qui. §. qui iniu riarū. cū sy. Sed si femine nō fuissent excluse p statutū debuissent habere portiones earū sine aliquo onere de dicto semisse. seu dictus semis debuisset omnibus filijs masculis 7 femis relinqui sine aliquo onere inger quo ad ꝓprietatē 7 vsufructū: vt in aut. nouiss. ma. C. de inoffi. testa. Et in coꝛ. vnde sumit. et. l. q̄n in prioribꝫ. Igit eodē modo videt nūc debere relinqui soli masculo integer semis. 7 in nullo diminutus Preterea si filie nō essent excluse p statutū nō potuisset parens disponere nisi de vno semisse p libito voluntatis: vt dicit in aut. de trien. 7 semiss. post prin. p. vnā colum. statutū ꝓo excludens feminas nō censet parentibus dare maiorē potestatē q̄ prius haberet de iure cōmuni cū non sit factum fauore parentum: vt supra dixi in primo puncto. Sed si diceremus dicta legata cōputari: sequeret oppositū q̄ parēs nō soluz de vno semisse posset disponere sed etiā de alio debito ꝓ legitima. q̄ cū sit debitus masculo tn̄ propter statutū excludens feminas: vt supra dixi: poterit de ipso disponere etiaz in feminas. quod nō videtur facere posse. ar. ff. de adop. l. si erogator. §. sed an impuberi. i fi. q̄ statutū oparet vltra mentē statuentiū. Preterea si dicta legata cōputarent masculo q̄ dicte femine haberent ꝓ mortuis et non cōputarent i numero. q̄ tūc haberet integz triente q̄ q̄ ꝓputent ad finē vt habeat semissē postq̄ ipsuz semissem habet cōicare cū feminis. 7 sic paz potent sibi remanere: cuius tamē cōtrariuz patet ex bis que dixi primo loco. Et sup primo passu. quia in fauorē masculi. 7 ad hoc vt maior sit legitima eius videlicz earum portione substitutus censetur ex forma statuti. sed tenendo q̄ legata facta feminis cōputent i dicto semisse redundabit in odiū masculi. q̄ō esse nō debet. ar. de q̄ fauore. Sic ḡ videt ex p̄dictis q̄ legata facta dictis feminis censeant facta de alio semisse de quo testatrix potuit disponere sicut si facta fuissent ꝑsonis extraneis q̄ nō habeāt i aliquo diminuere de semisse debito ꝓ legitima. Breuit bis nō obstantibus dico ꝓtrariū tali ratōne. nā siue dicamus portiones feminaz de dicto semisse accrescere masculo tāq̄ defectas ꝓpter statutū excludēs feminas extāte masculo siue dicamus ad masculū debere deuenire nō tāq̄ defectas. sed tanq̄ ablatas feminis: et applicatas

sibi ꝑm ea q̃. ſ. dixi. Neutꝛ tñ iſtoꝝ dici põt niſi eo caſu q̃ filie ꝑ ſtatutũ excludũt ⁊ q̃ten⁹ excludũt. De primo ꝓz quia ius accreſcendi locũ non hꝫ niſi ī poꝛtionib⁹ oĩno ꝺeficientib⁹ iuxta plene no. in. l. hmõi. §. ſi ticio. ff. ꝺe le. j. ⁊ ꝺe iur. iur. ſi duo. in ꝓin. De ſcꝺo patet qꝛ quod applicaꝛ vni ꝑ ablatõem ab altero nõ põt applicari niſi q̃ ⁊ quatenus ab altero auferꝛ ar. l. nec vtilem in fi. ff. quib⁹ ex cau. maio. ⁊ ꝺe acq̃rend. poſ. ſi me in vacuam. Sed per ſtatutũ ꝺe quo loquitur filie non excludũtur extante maſculo niſi cum voluntatem patris non habẽt in aliquo ⁊ tunc eẽnt ꝺe ꝓcederẽt ſupra in cõtrariũ allegata. ſ. qꝛ maſculus haberet integrũ ſemiſſem ꝓtim tanq̃ ſubſtitutus in poꝛtionib⁹ feminaꝝ. Cum ꝛo volũtatem parẽtis habẽt tunc non excludũtur a ſtatuto: immo ꝓmittiꝛ ꝑ ipm eis relinqui ⁊ quo ad id q̃ꝺ eis relinquiꝛ. ꝓin ⁊ ꝺe cenſendum ẽ ac ſi dictum ſtatutũ non eẽt in reruꝫ natura cum caſus in quo feminas excludere intendit non extet. ſ. q̃ parens ꝺeceſſerit inteſtatus ⁊ nil eis relinquerit. Sed extat caſus in quo non intẽdit excludere ſeꝫ qꝛ ꝺeceſſit teſtatus et eis reliquit. Unde ſumus in terminis iur. cõis ⁊ in caſu ī quo a ſtatuto nulla eſt inducta excluſio. Non g̃ poteſt dici poꝛtiones ei non põt maſculum ad eas quoquo modo venire ſeꝫ ꝑius accreſcẽdi aut ꝑ ſubrogatõem. Nec põt cõqueri maſculus quia ſtatutum hoc caſu ſibi non ꝓuiꝺet. §. poti⁹ gꝛas agere. quia ꝓuiꝺet in caſu. quo nil aufert maſculo in hoc caſu ꝙ feminas in ſuo iure conſeruat. Et q̃ ꝓdicta ꝺeterminatio ſit vera ꝓbatur ꝑ auctoritatẽ Bal. qui videt in ſi. hoc ꝺeterminare in l. pater filium. ff. ꝺe inoffi. teſt. in vltima carta. ℣. vlterius quero. hoc ſuꝑpoſito ibi. ſed ſi eſſet talis exheredatus ℟. vbi ꝺeterminat q̃ lꝫ exheredatus habeatur ꝑ mortuo ⁊ non computet in numero vt augeat ſũmam. ⁊ faciat eam trãſire ꝺe triente ad ſemiſſem ſ̃ ẽ verum q̃ ſibi relictum ẽ alꝫ ꝺicit ipm facere numerũ ⁊ ꝓtẽ ſi non repuꝺiat. ⁊ allegat glo. ma. in auct. ꝺe triente ⁊ ſemiſ. poſt ꝓin. ꝓ vnam colũ. ſuꝑ ℣bo octauiuncium que videt caſum noſtrũ ꝺeterminare voluiſſe. Per que patet reſponſio ad ꝓimũ ar. factum in contrariũ. quia ꝓceꝺeret filiab⁹ excluſis oĩno ꝑ ſtatutum. Sed hic non ſunt excluſe q̃ eis relinquitur. Et ſi ꝺicatur cenſetur eis relictum vt extraneis: Reſponꝺetur non eſſe verũ. qꝛ ſtatutuꝫ ꝓmittens eis reliqui cenſet voluiſſe q̃ relinquaꝝ vt filiab⁹ ar. ff. ꝺe vſu ⁊ habi. l. plenum. §. equicq̃. ꝺe iniuſto teſta. ſi q̀s ob. ſtipulatio iſta. §. hi qui. et ꝑ conſequẽs cenſet voluiſſe q̃ relictum factum eis in ltĩma computet. l. oĩ modo. C. ꝺe inoffi. teſta. Item non ob. ar. ſecũdo loco factum in contrariũ. quia etiam ſtãte ſuꝑꝺicta ꝺeterminatione non ꝺicit parens hẽre poteſtatẽ ꝺiſponendi niſi ꝺe vno ſemiſſe ꝑ libito volũtatis ⁊ ī quoſcunq̃. Ꝺe altero ꝛo ſemiſſe non ꝺicit ꝺiſponere ꝑ libito voluntatis cum ſolum inter filios ⁊ filias. arg. C. ꝺe ſecũdis nup. l. femine. vbi mulier q̃ ꝺ lucris habitis a primo marito non põt ꝺiſponere ſ̃ tenet reb⁹ ex ꝓimo matrimonio ꝺiſponere. facit. C. ꝺe fideicõ. l. voluntatis. ⁊ patet clarius qꝛ ⁊ ſi non eſſet dictũ ſtatutum poſſet ꝺiuiꝺere ſemiſſeꝫ vnũ inter liberos eq̃liter lꝫ ler eis ꝺet ⁊ ꝺe altero ꝺiſponere in quoſcũq̃: ꝑ in ꝺicta auc. ꝺe trien. ⁊ ſemiſ. §. j. Statutum autẽ ſ̃ facit vt illuꝫ ſemiſſem quem inter liberos ꝺiuiꝺere poterat ⁊ tenebaꝝ poſſit ſoli maſculo relinquere ſi ſ̃ vult vt q̃ nil vult relinquere filiab⁹ ⁊ in hoc recedit a iure cõi. Si ꝛo non vult totum relinquere maſculo ſ̃ etiam filiab⁹ tũc ſtatutum reſeruat parentem in ſtatu iuris cõis vt poſſit vnũ trientem equaliꝫ ꝺiſtribuere inter filios ⁊ filias ſicut poterat ante ſtatutum factum. non ergo ſequiꝫ ex ꝺeterminatione ſuꝑꝺicta aliquod incõueniens vel iuri contrariuꝫ nec aliq̃ poteſtas ſibi parenti reſultat vltra quã ꝓius habẽt immo illa quam habebat ſibi reſeruaꝝ ⁊ ſolum eo caſu quo nil vult relinquere filiab⁹ ꝺaꝝ ſibi ꝑtãs maioꝝ q̃ a iure cõi haberet non q̃ vult filiab⁹ relinquere. Item non ob. vltimũ ar. ſ. q̃ vtilius eſſet huic maſculo habere trientẽ totius hereꝺitatis ſine onere q̃ ſemiſſem cũ ꝺicto onere. quia nõ ſequiꝫ ꝓpterea q̃ ꝺictum ſemiſſeꝫ ꝺebeat habere integrũ ⁊ ſine onere. nã etiam ſibi eſſet vtilius quo ad hoc q̃ ꝺicte femine ñ eſſent nate tñ exq̃ nate ſunt non poteſt conqueri. q̃a inculparet naturam. l. maximũ vitiuꝫ. C. ꝺe libe. ꝑte. Et ſi ꝺicatur interꝓretatio hec q̃ filie in hoc caſu faciant numerum fit in fauoꝛem maſculi: ergo ꝺebet taliter fieri: q̃ ſibi proſit et ſic q̃ non faciant ſecum partem. Reſpondeo verum eſt eo caſu quo ſtatutum voluit fauere maſculo in ꝑiuꝺicium feminarum vt quãꝺo feminis nil relniquiꝫ: ꝫ q̃ ꝓuiꝺere noluit vt eſt cum relinquiꝫ eis tunc faciunt numeꝝ ad commodum eaꝝ quatenus eis relictum eſt uſq̃ ad poꝛtionem tangentẽ quãlibet eoꝝ ꝺe ꝺicto ſemiſſe nõ aũt ad cõmoꝺum maſculi ⁊ ſic ceſſat ꝺicta argumẽtatio que modici valoꝛis ẽ. Cõcluꝺo g̃ legata facta ꝺictis filiabus computari in ꝺicto ſemiſſe ꝺebito ꝓ legitima ꝺummoꝺo nulli earũ ſit relictum vltra poꝛtõez tangentem quãlibet eaꝝ ꝺ ꝺicto ſemiſſe ltĩmam qui poteſt venire ꝑm voluntatẽ ꝺefuncti ⁊ ꝑm ipam ſperare nego ꝙſequẽtiam. qꝛ alia eſt rõ in filiab⁹. alia in extraneo. nam filie habẽt ſpem ꝺe ꝓpinquo extrane⁹ nullam vel valde remotam iuxta no. ꝑ Bar. l. is põt. ff. ꝺe acquiren. here. l. q̃ ſeruis. ff. ꝺe condi. ob cau. l. qui rome. §. ꝺuo fratres. ꝑ Barto. ff. ꝺe verb. ob. Et maſculus qui vult legitimã tranſire ꝺe triente ad ſemiſſem ꝓpter feminas habet neceſſario fateri ꝺe ipis haberi conſideratõnem vt ꝺe filiab⁹ ⁊ ñ vt ꝺe extraneis. ⁊ ſi ꝺicat pars eaꝝ mihi ꝺebet: Reſpondet hoc eẽ verum quãꝺo ſunt excluſe. ſed hic non ſũt excluſe ergo ℟. Exiſtis puto ſatiſfactum queſitis quãta ſit legitima vtꝫ ſemiſ. vel trient. quãta ſit poꝛtio filij et filiaꝝ an poſſit auferre aliq̃ꝺ a filiabus ⁊ legata computentur in legitima. l. quoniaꝫ nouella. C. ꝺe inoffi. teſtamento.

Conſilium. CCLIIII.

Ad idem.

In christi noie Amen

Qm̃ fũdamẽtũ b⁹ articuli ꝙſiſtit vt ih videt in eo q̃ ꝺicit text. in. l. paꝑ. §. qm̃ aũt. ꝺe inoffi. teſta. vicz q̃ ltĩma ẽ poꝛtio ei⁹ q̃ ꝺebet ab inteſtato. ⁊ ſic hodie vel tercia totius vel ꝺimiꝺia totius ꝑm nũerũ liberoꝝ hẽditatis ꝺebite int oẽs ꝺiuiꝺẽda equaliter vt i auc. nouiſſima. Jõ ꝑ pleniꝛem examine puto cõſiꝺerandos quatuoꝛ caſus. Nã interꝺũ aliq̃s filiꝰ excluꝺit ꝑ legẽ tã a ſucceſſiõe teſtati q̃ inteſtati. Jnꝺm a ſucceſſione inteſtati non teſtati. Jnterꝺum a neutra excluꝺitur per legẽ. ſ̃ ꝑ teſtõrem exheredando ⁊ ſic ꝑ teſtm̃ vel ꝑ ſeipm filiũ renũciando vel ꝺelinquẽꝺo taliter q̃ ltĩma ꝓmaneat. Jnꝺm excluꝺit ñ ꝺico ꝑ teſtm̃ ſ̃ ꝓpt teſtm̃ q̃ ſi fẽtm ñ eẽt ab inteſtato admitteret vt in fre inſtituta nõ turpi ꝑſona. Prio caſu ſine ꝺubio ñ ꝙputat in nũero ſ̃ habet ꝑ mortuo. et inꝺe ꝺiſponit ꝺe ltĩma ac ſi nõ eẽt in reꝝ natura. Et ſic ꝑm numerum liberoꝝ alioꝝ remanentiũ vt in

dēportato et effecto fratre minore.l.j.§.fi. dē contra tab.z.l.si necesse.§.si dēportatis.dē bo.li.z not.in.d. auc.nouissima.p Guil.z Bal.Cū enim nulla portio sibi dēbeat ab intestato vēz est dicere q nulla ltīma fuit sibi dēlata tpe mortis testōris ꝫ nō pōt dici q accrescat fratrib⁹.qr ius accrescēdi p̄supponit q quoq; modo sit portio dēlata ab aliqua dispōne vel de facto vt in p̄ non scripto quod saltem a testōre dēferr lz de facto vel de iure vt in caduco vel quasi qđ a p̄n cipio tenuit ꝫ ex post facto annihilar ceteruz portio que a testatore nullo mō fuisset dēlata nō pōt dici q accrescat in p̄ticulari successione vt si vnam p̄tez fr di alicui relinqueret altera nulli relicta nō accrescēt non sic in vniuersali ne contingat incōueniens.l.j.§. si ex fundo.dē bere.institu.Sic dico in portionibus que dēferūtur a lege qr in illa tm̄ que quoquo modo fuit a lege dēlata locum dēbet hr̄e ius accrescēdi nō in illa que nullo mō.Sed tali incapaci nullo mō dē lata fuit.Ergo si vnus de quinq; filijs sit deportat⁹ vel frater minor non pōt dici q dimidia sit semis et q quinta portio que illū tāgeret accrescat ꝫ erit tri ens ac si ille non esset in rer natura. Eodē mō si vn⁹ ex quatuor vel trib⁹ esset talis ceteri non habebūt in tegrū trientem p ius accrescendi. Sed iure suo ac si soli existerent z eis solis totus trien dēlatus eēt z sic p āmonitionē obstaculi z cōcursus. Idem si vnus d̄ ex esset talis ceteri habebūt integrū semisse3 iure suo Secūdū casum q ē magis dubitabil z est casus nost reseruo in fine vt melius declarē. In tercio casu di co q computar in numero q̄tum ad hūc finē vt sci atur an ltīma sit trien vel semis.nō q̄tum ad hoc vt capiat quia ꝓponit excl⁹us. Et sua portio tāq; de fecta alteri accrescit.nam a lege dēlata fuit ꝫ p testa torem ablata vel p renūciationē exp̄ssam vel tacitam iō ꝓprie dici pōt q accrescat diuersimode.tamē nā si quidē est exclusus p exheredatōem tūc cum princi paliter fiat in odium exheredati z secūdario i fauorē instituti apud quem voluit sine dubio remanere qđ exheredato auferebat distinguendū erit. Aut alij fi lij sūt instituti vniuersal r z tūc portio remāebit apd eos non ex eo q filij sed ex eo q instituti. Aut nō fue runt instituti vniuersal r ꝫ in certa re.z sic babēt agē ad supplementū z tunc portio exheredati nō applica bit eis ꝫ instituto p̄m dēterminatōem Bar.in.l.pat filium.in quarta.q.quam verissimam puto.nō tamē p illam rōnem q in ltīma non ha beat locū ius accre scendi vt statim dicam. Sed ex eo q exheredati se cundario facta dicit in cōmodū instituti.z qr sic p̄su mit voluisse testōr.z sic non ꝓprie habebit institut⁹ ex iure accrescendi ꝫ virtute vniuersalis institutiōis que trahit ad oē id quod alteri assignatum non fuit z sic ad portōem exheredati. Sic̄o sit exclusus repu diatione vel dēlicto z sic facto suo dico indistincte fra trib⁹ accrescere siue sint instituti vniuersal r siue p̄ti cular.qr in ltīma locum hz ius accrescendi quicq̄d dicat Bart.p.l.siue patronus al's siue libertus.§.ex duob⁹.ff.dē iure patro.z dē bonis libe.l.cōi liberto.ī q̄b⁹ ē ꝫ exp̄ssū i ltīma p̄tioni. Idē forti⁹ i ltīma filij q̄ ē magl dēbita vt no.ī.l.si legatū.ff.d̄ fal.z ꝫ qñ dēficit ipo iure p repudiatōz secus si ope exceptōnis: vt.l.si duo in prin.z ibi no.ff.dē iur.iur.Nec ob.l.z ꝓculo. ff.dē le.q.quia ibi non erāt coniūcti in dēlatōne ꝓmo di sed in dn̄io serui cui legabat z sic non bn̄ vidētur allegari q sint coniūcti coniūctōne legali ꝫ ī casu no stro oēs filij sunt coniūcti in dēlatōne ltīme que fit a lege dēfert em̄ vtlrientē vel semissem oibus simil eq̄ liter inter eos dividēdos vt in auct.nouissima. et sic sunt coniūcti verbis legis que coniūctio non dēbz mi nus opari q̄ verbalis cuniūctio testōris ad inducen dum ius accrescēdi.vn̄ in hoc sequor Dy.z Ja.bu. z bal.nō bar. In quarto casu principali qñ qs ex cludit ꝓpter testm̄ notandū q lz fratri dēbeat here ditas fraterna ab intestato non tm̄ dēbet sibi ltīma: nisi sit factū testamentū z turpis p̄sona sit instituti si cut z alqs venientibus ab intestato dēbet hereditas ab intestato z tm̄ non dēbet ltīma.nam illi quib⁹ debe tur nisi relinquat possunt querelare. Isti vo nō p̄nt ꝫ eis non dēbet. Si ergo frater instituat non turpez p̄sonam fratrē p̄tereat z matri aliquid relinquat fra ter excludit ex eo q factum ē testm̄ z qr turpis p̄so na non fuit instituta nūq̄ sibi fuit ltīma dēlata ꝫ nō pōt dici q accrescat matri p theoricam supra data z in hoc sequor opi.Bar.Sed puto q inde habe atur ac si dicto fratri nunq̄ fuisset dēbita ab intesta to sed soli matri ex quo frat repitur totaliter exclus⁹ Et sic ltīma matris erit tercia totius ac si tota here ditas fuisset ab intestato sibi dēbita z sic iudicari de bet ac si cā intestati fuisset eo modo quo cā testati in hoc sequor opi.Ja.bu.z Bal.in auc.nouissima.cir ca finem.Aliud em̄ est qñ excluditur filius cui debet ltīma.Aliud qñ alius veniens ab intestato cui debet nam potior dz esse conditio alterius concurrētis se cum.s.matris cui dēbebat ltīma vt p exclusionē illi⁹ censeat tota hereditas sibi fuisse dēbita vt sic habe at terciam totius. Restat em̄ expedire secundum casum.s.quādo filie excludūtur p legem ab intestato non succedūt extante masculo nec etiam p̄terite p̄nt dicere testamentū nullū iuxta no.p Bar.in.l.ij.§.vi dēdum ad tercu.z p bal.in.l.maximū vitium circa fi nem.Sed ex testō cape possunt in quo dubitatur an tales filie computent in numero vt sciamus an legi tima masculor sit trien vel semis.Et videt q sic qr ista non ē tanta exclusio quāta est illa de qua dixi in primo articulo z sic non pōt dici q habeat ꝫ mortu is ex quo p̄nt ex testamēto cape.vnde sufficit q extēt lz ab intestato nō succedant vt sic tamē filie faciant numer ar.l.filius.§.cum qs.ff.dē le.j. Item qr exclu duntur fauore masculor quor interest vt faciāt nu merum non tm̄ admittant vt sic masculi habeant se missem ergo talis interptatio fienda est ar.ff.locati. si merces in prin.coniūcta.l.seruo alieno.§.si testōr. dē le.j.dē le.iij.fideicom.§.interdum. Vel pōt dici: q si nihil eis relinquat habeātur ꝓ mortuis qr q̄ ad eas intestati obitum fecisse videt. Unde cum ab in testato excludantur hoc casu ꝓ mortuis habeantur secus si aliquid eis relinquat etiam minimū. qr cū ex testamēto admittantur non possunt dici haberi pro mortuis exquo aliquid eis est relictuz z acceptaēvo lunt quod videt attētasse Bal.sed nō firmat in di cta auc.nouissima in fi. Breuiter his non obstantib⁹ credo q legitima dicto casu sit trien postq̄ ei semi ne ab intestato non succedunt cū masculis nulla de betur eis ltīma que ē portio portōis ab intestato de bite vt.d.l.papi.§.qm̄ autē.de inoffi.testa. Et patet quia non rumpūt p̄terite vt no.Bar.in.l.ij.§.vide dum ad tercul.qđ facerent si deberet eis ltīma ad ꝫ de contratab.l.si post mortem. §.liberi. Igitur tāq; extranee nō comput tant in numero filior quib⁹ de bet ltīma. Et quib⁹ oibus simul defert equalr inter eos dividenda. Cum em̄ lex repiat eas extra debitū ltīme non dēfert eis ꝫ masculis ꝫ p̄m numer⁹ masc lor quib⁹ defert nō p̄m numer⁹ oīm quib⁹ oibus nō defert dispō em̄ legalis relata ad masculos debet in telligi et limitari p̄m numerum eorum.ar.l.plenum go potest dici q portio semissis filiarū accrescat ma §.equicq.de vsu et habi.de le.iij.l.cū filie.Non er sculis cum nulla portio fuerit dēlata eo quia tempo re delationis id est mortis reperiuntur tales quibus nil debetur ab intestato ergo lex sibi legitimam non detulit ergo nō potest dici deficere et accrescere vt

supra dictum est. Nec ob. q ex testamēto sunt capaces. nam 7 penitus extranei sunt capaces 7 tamē non faciunt numer inter filios. nam ltīma non regulatur a causa testati sed a causa intestati sicut ius rumpēdi quod a debito legitime causaf. ff. de contratab. l. j. secundo respon. C. de libe. pte. l. maximū. ℣. sanctim⁹. Item non ob. q gra masculor sunt excluse. quia sequitur q in successione intestati non tamē seant numer ad cōmodum masculor videlicet vt faciant deberi semissem omnib eis 7 postea portiōem eaz masculis accrescere. Nescio em videre vnde ista cōsequētia descendat q̄nimmo nullū inconueniens ē dicere ß potius iuri consonū est q sicut masculi ß volunt p se. s. vt femine secum non concurrāt in successione intestati sed habeātur vt extranee penitus 7 q eis solis tota hereditas deferat. ita 7 teneant aliō recipe contra se quod ex illo necessario descendit videlicet vt postq̄ß non computātur in numero vno respectu non computentur etiam alio vt vitet variatio. l. in cause. ff. de pcura. 7 contrarietas in quaz incurrent masculi contrarium dicēdo. Et quia q̄ vult vnum p se 7 aliud sibi annexum 7 necessario inde descendens teneat recipe contra se vt no. ff. de posi. lu. l. j. §. j. ad. l. falci. Cū ergo p statutum femine excludā tur ab intestato 7 redacte sint ad instar extranearum ius cōe de ipsis in delatōe ltīme nūq̄ß cogitasse cēsef. Sz solū de masculis qb debef hereditas ergo ipsis solis defert ergo p̄m eor numer tm̄. Preterea non debent masculi petere seu postulare vt femine cōputent in numero p se cū contrarū non essent postulaturi contra se ar. l. si 7 rem 7 pcium. de peti. heredi. de solu. l. j. Nec possunt cōqueri masculi de hac interpōtatōne sicut nec possent conqueri si femine non cēsef de semisse ad trientem. Naz 7 nūc p mortuis habentur ciuiliter que ciuilis mors equipatur naturali l. gallus. §. 7 quid si tm̄. 7. d. l. j. §. fi. de contratab. Et sicut nec de grauamine legis non p̄t conqueri dicti masculi: de grauamine nature. ff. de verb. sig. si q̄ pena maxime quia ex hoc grauamine q habeātur pro mortuis sentiunt cōmodum in successione intestati. compēsent ergo cum eo hoc incōmodū scz q ex hoc restringaf ltīma ad trientē p̄m numer masculor. ff. de aqua plu. ar. l. j. §. fi. ibi compēsareq̄ ꝛc. de publica. l. cotez. §. qui maximos. de iur. iur. eum qui. Nec ob. qd in diuersis effectib admitti potest variatio. l. pap. §. fz nec impuberis. ff. de inoffi. testa. q ibi vtraq̄ pars variationis poterat esse simul vera. nam pupillaris substitutio vere est testamētū patris respectu ordinatōnis q ipse ordinauit. 7 sic respectu cause efficientis. Item vere ē testamētum filij respectu effectus seu successionis. quia p eam filio succedit 7 non patri. l. patris 7 filij cōiuncta. l. coheredi. §. cum filie de vul. 7 pupil. Bene ergo potest pupillaris substitutus vtrūq̄ allegare in diuersis instantijs ad diuersos effectus. quia non ē sibi contrarius sed filias cōputari i numero 7 non computari. ista sūt cōtraria. vñ si eligat eas non computari p se tenetur hoc idē recipe contra se vt supra dictum ē qd ē sustentabili⁹ de iure q̄ß dicere q possit vtrūq̄ dicere 7 sibi cōtrariari 7 maxime quia vt dixi non possunt dicere se ex hoc grauari quia nō auferf eis aliqd ius quod vnq̄ß fuerit eis datum. sed potius impeditur q non deferatur id est q non deferatur semis ß triens p̄m eor numer ar. l. qui antē. ff. que in frau. credito. Predicta in successione matris ß cum tractaf de successione p̄is aliter dicerem. Nam filie non totaliter excludūf a bonis paternis ꝓpter masculos. Sed debēt dotari. nō ergo pōt dici q habeantur p mortuis seu extraneis ß q portio eis debita ab intestato redacta sit ad dotem. 7 si quid vltra sit totum ptineat ad masculos. iuxta no. in. l. sanctimus. C. de nup. sicut igif hoc est in tota portione intestati cum testm̄ factū non est ita dici debet in portōne ipsius portionis. i. in ltīma si factū est testm̄. ff. de rei vēn. l. que de tota cum sy. Ex hoc dico q facto testō 7 institutis masculis vel extraneis vniuersaliter lz femine sint p̄terite non rumpūt exquo a successione repellūtur tñ faciunt numer vt faciāt legitimam inter oēs cē dimidiaz si sunt vltra quatuor qua dimidia inter oēs equaliter diuisa tam masculos q̄ß feminas videbif an portio tangens feminis sufficiat ad dotem vel non. Et si sufficit in dotem computatur si dos non est tāta quanta est portio ltīme residuum accrescet masculis sicut residuū totius debite portionis ab intestato cum statutū velit eas contētari dote. Si ℣o non sufficiat vtplurimū cōtingit ꝑm consuetudinem loci 7 qualitatis psonarum tūc q̄tenus deficeret ad dotem deberet extrahi de altera dimidia hereditatis non autē deberet aliqd detrahi d portōne ltīme debite masculis ne statutū factū i eor fauorem opetur eor odiuz. Et sic si extrane⁹ cēt institutus vniuersaliter cedet hoc in eius grauamē vel in grauamen fideicōmissarij vniuersalis si filij sint instituti 7 grauati vel in grauamine legatarior quod est conuenientius q̄ß si in grauamen masculor q tractant de damno vitando 7 illi d iure. l. fi. §. licentia. C. de libe. de codicill'. l. fi. Non sic est cum agif d successione matris que nō tenēf dotare filias. 7 sic ab ea successione filie sunt penitus excluse ab intestato. igitur concludendo dico q non computent in numero filior vt faciant ltīmam esse semissem vt dictum est Et hanc ptem tenendo oia plane procedere 7 sine involutionib. Vel si tenere vellemus in casu nro filias p̄dictas in numero computari 7 sic q ltīma omnium sit semis totius hereditatis dico q iste semis non ptinet totus ad masculum vt ipse petit tūc em̄ possz a quolibet legatario diminuere p rata. Sed dico q in eo debet computari legatum factum filiab 7 q̄tenus est vltra ptinet ad masculos: qd sic ꝓbo si masculus vult q computētur in numero 7 q portōnes ltīme ptinentes ad illas accrescat ipis masculis nec habet dicere q dicte portiones fuerunt illis filiabus delate. sed ipse repudiasse censent vt sic sit locus iuri accrescendi als si dicerent non delatas non habēt locum ius accrescendi ꝑm ea que in principio dixi. sed hoc q videantur repudiasse non pōt dicere: misi qm̄ eis nil fuisset relictum. 7 sic eēnt excluse tam ab intestato q̄ß ex testamento. Sed postq̄ß est eis relictum vt acceptant p repudiantibus haberi non possunt quatenus relictum. est ergo illud non accrescit masculo quia non pfecte deficit. l. si duo. in principio de iur. iur. iuncta. l. q repudiantis. de inoffi. testō. Et si dicatur dictum legatum censetur eis factum vt extraneis 7 non pro legitima eis debebatur 7 sic d altera dimidia non de illa que debetur masculo pro legitima. Respondeo q immo vt filiabus non vt extrāneis ar. ff. de excu. tu. l. tutor. §. que tutorib. in fi. de castren. pecu. l. dotem in fi. extra d testa. req̄siti. Itē pro ltīma ad quam 7 si ex forma statuti non teneret tenebatur tñ de iure cōi. exquo vt dixi ꝓponim⁹ q ius cōe eis deferat per consequens defert eam vt debitam. 7 si ita est potius censetur mater legasse p eo ad quod tenebatur saltem de iure cōi. et de iure nature q̄ß gratis. Et pro eo ad quod non tenebatur. ff. de dona. inter vi. 7 vxo. l. ß si vir lana in prin. 7 ibi no. in prima glosa de leg. iij. vxorem. §. pater naturalis. de peti. here. l. fi. l. si cū dotem. §. si pater. solu. matri.

Jtem si dicat̃ lz ius cõe deferat filiabꝫ ltĩmam tñ̃ i eo tem instanti eos priuat ꝛ ipam totam attribuit ma sculo ꝓpter dispõnem statuti igit̃ non debet eẽ in arbitrio matris ipsam masculo auferre ꝛ dare feminis. ar. C. de secũ. nup. auc. lucrum hoc. Sed rñdeo verũ est ꝙ eodem momento quo defert eas priuat et masculo attribuit si reperit eas priuatas etiã a mr̃e. Sz si non repit hoc non facit. Pro cuius euidẽtia consi dero ꝙ ltĩma deferr̃ tpe mortis ꝛ non prius cuz post nullum ius habeat filius. l. j. §. sed impuberi de collabo. ꝛ no. in auc. si qua mulier. de epi. ꝛ cle. Eodẽ autẽ momẽto mortis cõcurrit dispositio testatricis attribuens ꝛ etiam dispositio legis sil̃r attribuẽs. Priuatio aũt necessario sequi debet cũ habitus debeat ꝑcedere. l. x. de ver. ob. cedat. Preterea statutuz ꝑmittit matri ꝙ possit quoquo relicti titulis relinquere filiabus si vult ergo dz intelligi scz ꝺ illa dimidia que est debita ꝑ ltĩma non de altera. quia nullum habẽt dubium. l. j. in fi. ff. ad munici. fuit ergo intentio statuti: ꝙ femine non possent ltĩmam petere cõtra volũtatẽ matris vel ꝑter. Sed si ipa mater vellet eis relinquẽ posset ꝛ sic ꝙ relinquit̃ eis in dicto semisse computatur alꝫ supflua fuisset ꝑmissio relinquẽdi quam facit statutum. Cõcludo ꝙ dicta legata deducenda eẽ de semisse debito ꝑ ltĩma. residuũ ad masculuz ꝑtinere.

Consilium. CCLV.

Mater an habeat ltĩmam in bonis que ꝓuenerũt filio ab auo paterno. Et si pater instituit filiũ in dimidia hereditatis et nepotes ex altero filio in altera dimidia ꝛ oẽs invicem substituit An intelligãt̃ facte hoc casu due reciproce vna inter nepotes tñ̃ altera inter ñepotes ꝛ filium ita ꝙ si ambo nepotes moriãt̃ mr̃ eoꝝ excludat̃ etiaz a legitima. ꝛ an reciproca ꝙtineat pupillarẽ ꝛ quã. et an reciproca excludat mr̃z.

Casus sequentis ꝙsilij.

Bartholomeꝰ de fossalõga decessit supstite odorico eiꝰ filio ltĩmo ꝛ naturali maiore annis. xxx. ꝛ supstitib matheo ꝛ leonardo eꝰ nepotib ex filio ꝑmortuo ꝙdito priꝰ ꝙ ipm bartholomeũ testõr̃ ꝙ dictũ eꝰ filiũ ꝑ dimidia et dictos eiꝰ nepotes ꝑ alia dimidia pupillos sibi vniuersales hẽdes instituit ꝛc. Postea dicti mattheꝰ ꝛ leonardꝰ nepotes dicti berthi decesserũt i pupillari etate supstite bertha eoꝝ mr̃e ꝛ dicto odorico eoꝝ patruo mõ dicta bertha petit ltĩmam. quer̃it̃ quid iuris.

Nchristi noie Amen

Si bñ ꝙsideret̃ iste Odoricus bz intentõez suam fundatam cõtra dictã mr̃em non solum ex dictis testium de quib supra ꝫ etiam ex verbis notarij ꝙnimmo videt̃ ꝙ etiam multoplus: qd̃ sic ostendit̃. Notarius attestat̃ ꝙ testõr instituit ipm Odoricuz filiũ in dimidia ꝛ illos duos nepotes in altera dimidia hoc est vnũ. Jtem ꝙ fecit inter eos vnicam substitutionez reciprocam ꝙ si ꝑdicti Odoricus Matheus ꝛ Leonardus decederẽt in pupillari etate sine heredib descendentib vnũ alteri substituit ꝛ eẽ solvit ꝛc. ꝑm corticem ꝫ verboꝝ moriente primo nepotẽ pupillari etate vocatꝰ videt̃ ad eiꝰ hereditatẽ ex dicta sbstitutione ꝛ ex capite pupillaris inte. pupillaris non solum frater eius ꝫ etiam Odoricus eius patruus. quia videt̃ ꝑmorienti ex institutis substituisse supstites. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. ꝫ premoriente vno ex nepotib superat alter nepos ꝛ patruus ambo instituti ergo ambo videbãt̃ vocari. cũ ꝺo postea mortuus est alter nepos qz tunc solꝰ Odoricus supererat ipe solus vocat̃. ꝑm aut̃ verba testiũ dictus testõr fecit duplicem substitutõem reciprocã vnam de ipsis nepotib adinvicem ꝙ si vnus ipoꝝ. f. mathei ꝛ leonardi decederet in pupillari etate alter supstitem sibi substituit alterã substitutõem fecit de ipis ambob n epotib ad dictum Odoricũ ꝛ ecõtra lez ꝙ si ambo decederent in pupillari etate eoũ hereditas pueniret i Odoricũ et ecõtra si dict̃ Odoricus frater non Odoricus patruꝰ virtute prime reciproce facte inter nepotes ꝛ mortuo postea altero nepote fuit vocatus Odoricus virtute secunde reciproce facte de nepotibus ad eum et econuerso. Et sic videtur ꝙ melioris conditionis fuerit iste Odoricꝰ ex verbis notarij qꝫ ex verbis testium cum ex primis vocatus videatur statim vno mortuo. Jtẽ et postea mortuo altero. sed ex secundis non nisi mortuis ambob. Tamen reuera ꝛ ꝑm interptatõem iuris tãtũ imporꝛtant verba notarij quantum verba testium. lz em notarius de vnica tm̃ reciproca videat̃ attestari ius tm̃ interpretatur ꝙ sint due cum enim nepotes fuerint simul instituti in vna dimidia ꝛ Odoricus in altera dimidia substituendo eos postea invicem scilicet ꝑmorienti superstites censetur iuris interpretatõnem duas fecisse reciprocas: vnam de ipsis nepotib adinvicem vt si alter ipoꝝ moreret̃ alter solus vocaretur simul cum eo in vna dimidia instituto alteram de ipis ambobus seu vltimo morieẽte ex eis ad dictũ Odoricum et econuerso. Et sic in effectu idem important verba notarij quod important verba testiũ casus est de hoc expressus. ff. de vul. ꝛ pupilla. l. cohe redi. §. q̃ discretas. Lz ergo notarius de vna tm̃ reciproca attestetur: ius tamen interpretatur ꝙ fuerint due sicut deponunt testes. et sic prefati testes nõ deponunt aliq̃d ꝺ testamẽtum seu ꝺ verba notarij ꝫ ipa verba notarij exponũt ꝑm ꝙ ius exponit ꝛ interpretatur: ergo non potest dici ꝙ redarguant notarium ꝺ falso. fateoꝛ tamen ꝙ notarius melius fecisset specificare ambas dictas reciprocas: postq̃ testatoꝛ specificauit et non cõmittetur verba sua iuris interpretationi ar. l. quia ratio. ff. de condi. insti. Bene ergo sequitur ꝙ prius dixi vt prefatus Odoricus habet intentionem suam fundatam tam ex verbis testiũ qꝫ ex verbis notarij ad excludendum matrẽ a legitima quia ex vtriscꝫ vocatur ex pupillari expressa que excludit matrẽ. C. de impube. et aliis substi. l. preciby de inoffici. testamẽ. papꝫ. §. sed nec impube. etiam a legitima extra de testamẽ. si pater. lib. vj. Illud autez constat ꝙ ea que per notarium fuerunt omissa ꝑ testatoꝛem ꝺo non possunt per testes probari etiam si ius illa non subaudiret et valebit ꝑm dispositionem testiũ testm̃ nõ ꝑm errorem scribẽtis. quia minus scriptum plus nuncupatum fuerit. C. de testa. l. errore. ff. de lega. ij. cum proponeretur de heredi. institu. l. quotiens cum ibi nota. Nunc contra predicta possz opponi dupliciter. Primo ꝙ dicta reciproca substitutio facta de nepotibus ad patruum ꝛ econuerso non contineat pupillarem cum facta fuerit personis imparibus. quia patruo nõ poterat substitui pupillariter cum esset maior. l. ij. C. de impube. ꝛ alijs substi. ff. eo. l. iam hoc in re. §. j. Sed certe illud verum si dixisset: eos invicem substituo ꝛc. non conferendo substitutõnem in casu mortis tunc enim videtur fecisse vulgares tm̃ que locum habent ante aditaz hereditatem: sed hic contulit substitutionem post mortem et sic voluit substituere etiam post aditã heredi tatẽ ꝛ negari nõ põt quin censeat̃ facta fideicõ. que ẽ

fauorabilis.l.extrib.C.de inoffi.testa. Itē fecit men
tionem de pupillari.7 sic apparet de cōiectura mēte
defuncti qđ vult includi in pupillarē.7 hoc sufficit.l.
iam hoc iure.ℵ.penul.ibi ita eñ in altero ꝛc. Pre-
terea ſm q̄ deponūt testes non fuit facta dicta reci-
proca sub vno ꝯceptu verboꝝ.s.eos inuicē substituo
ꝛc.ß sub duplici qꝫ predictis nepotibꝫ si decederent
in pupillari fuit substitutus Odoric⁹ 7 p̄dicto odo-
rico si decederet sine descendentibꝫ fuerūt substituti
nepotes.7 sic cessat dicta obiectio q̄ solū bz locū qñ
ß vno ꝯceptu verboꝝ vt dicta.l.iā hoc iure.ℵ.si.sed
si aliter. qñ ℵo sub diuersis conceptionibꝫ qualibet
iudicat de p se 7 ſm q̄ conuenit illi psone cui fit. iō
iurisconsultus dat consiliū q̄ fiat sub diuersis conce
ptionibꝫ si testōr vult pupillarem comp̄hendi vt in
ea.l.ℵ.hoc itaqꝫ. Satis esse colligit ex verbis nota-
rij si singula singul' referāt. Dicit enīz q̄ substituit
vnū alteri si decesserint in pupillari sine heredib⁹ de-
scendentibus.nam illa verba seu conditio si decesse-
rint in pupillari sine heredib⁹ descendentib⁹ i pupil
lari non p̄nt congrue referri ad odoricū q̄ erat ma-
ior ß ad nepotes tm̄ qui erant pupilli. Et econuerso
verba illa seu ꝯditio sine liberis congruentius ad-
aptant' ad odoricum q̄ poterat hre liberos qꝫ ad pu
pillos q̄ non poterāt hre vt no.glo.ī.l.p̄cibus.C.de
impube.7 alijs substi.7 in.l.credendū. §.si ℵo mari-
tus.ff.qui pe.tuto. Si ergo singula singulis referan
tur.C.de nego.gest.si negociū in tex.7 glo.pinde ē ꝯ
ac si fecisset duas conceptiones vnam in psonaꝫ ne-
potū si decederēt in pupillari etate.alterā in psonaꝫ
Odorici si decederet sine descendētibꝫ 7 quelibet in-
dicari debet de per se 7 sic facta pupillis pupillar' q̄
talis eis congruebat ar.l.cum filio.ff.de le.iij.l.plenū
§.equicij de vsu 7 habi.l.ex militari.in prin.de testa.
mili.l.si q̄s filio.§.irritum.de iniusto testa. Secundo
posset obijci q̄ hic mater erat in medio 7 sic ei⁹ fauo
re videt' q̄ ea infra pupillareꝫ etatē non debeat cen-
seri directa pupillaris p quā m̄ excludit' etiam a le-
gitima sed fideicom.p quam poterit cōsequi ltimaꝫ
7 trebellianicam debitas filijs ei⁹. C.de impub.7 alijs
substi.l.p̄cibus.in fi.ſm sniam Bar.in.l.centurio.ff.
eo.ti.in.iij.q.principali.de compēdiosa facta p ℵbū
cōe. Sed ad hoc multiplr rñdetur. Primo q̄ ipe lo
quit' de compendiosa.nos de reciproca :in q̄ ſm oēs
comp̄hendit' pupillaris exp̄ssa verbis generalibꝫ per
quam m̄ excludit' vt.l.lucius.eo.ti. Et ita tenet glo.
fi.in.l.p̄cibus.7 in.l.fi.de instit.7 substi.sub conditōne
fac. Preterea etiam in cōpendiosa facta p verbū cō
mune q̄ substitutus ē filius testōris comp̄hendit' pu
pillaris etiā si m̄ sit in medio ſm eundē Bar.in.l.
centurio.in.iij.q.principali. secus si extraneus ſm
eum ß hic fuit substitutus odoricus filius ꝯ ꝛc. Pre-
terea quicqđ dicat Bar.sua opi.cōiter non tenetur
p modernos.q̄ est contra dictā.l.p̄cibꝫ. vbi erat m̄
in medio. Et tñ infra pupilla.etat.comp̄hendit' pu-
pillaris que matrē excludit. Nec ob.finis istius.l.qa
loquit' qñ decessit post pupillarem etatē. Nec etiam
ob.responsio data p Bart.ad illam.l.p̄cibꝫ.q̄ iō ibi
c.si pater de testa.li.vj.ibi nulla spālitas est in milite.
7 pinde est ibi ac si esset factū a pagano 7 p̄bat ß mul-
tipliciter. Ego etiam probo : q̄ ibi substitutio facta
fuit p verbum cōe ſm eundem Bar.in.d.l.centurio
Sed qñ miles vsus est verbo cōi non censet' voluisse
testari iure militari sed iure cōi si aliud non apparet:
vt est tex.in.l.in testō.in fi.C.đ testa.mili. Et no.idē
Bar.exp̄sse ibidem 7 in.l.lucius.ff.de vul.7 pupil.in
iij.q.principali.q.j. Igit' est ibi casus cōtra Bart.q̄
compendiosa facta p verbum cōe etiam a pagano cō
p̄hendit pupillareꝫ exp̄ssam etiā si m̄ sit in medio
vt cā excludit etiā altima.ē etiā casus in.d.c.si p̄.de
testa.li.vj. Concludit' ergo q̄ in casu nr̄o p̄fata mat'
petēs ltimam non dz audiri ß hereditatē p̄dictorum
nepotū ptinent ad odoricū ex pupillari exp̄ssa q̄ ma
trem excludit.7 hoc tam ex verbis notarij qꝫ etiā te-
stium q̄ non cōtradicūt notario ß exponūt ei⁹ verba.
Non ꝯ expedit tractare de alijs de quibꝫ in puncto:
cum p predicta prefatus Odoricus habeat intentū.
Laus deo.

Consilium.CCLVI.

An cōditio ex.l.que competit ad supplementum
ltime det' cōtra legatarios vbi etiā habet' d quibꝫ re
bus ltima sit detrahēda.

N christi noie Amen

Visis oibus suprascriptis notandū est q̄ le-
gitima dictoꝝ nepotū 7 pnepotū non est tercia to-
tius hereditatis lz in eoꝝ petitione videant' hec in-
numere. Sed tercia ei⁹ portōnis quā fuissent habi-
turi ab intestato.7 sic cum veniāt ex psona m̄ris 7 per
cōsequēs in stirpem.C.de suis 7 legi.auc.in successio-
ne tres portiones ab intestato fuissent quaꝝ vnā filia-
am alteram nepotes alteraz pnepotes fuissent habi
turi. Est ꝯ tercia tercie ltima cuuslibet 7 tercia toti⁹
ē ltima oīm diuidenda int' eos in stirpē.l.cū querit'.7
l. parentibꝫ.C.de inofficio.testa.cum ibi no. Et ideo
si bona hereditaria valent tria milia librar̄ vt ppo-
nit' ltima oīm sunt mille quoꝝ terciaz ptem videlicz
trecētas.xxxiij.7 vnam tercia dz hre filia testōris. Si
eñ dom⁹ sibi legata valet libras sexcētas ꝓputat' dz
sibi p ltima sua trecētas trigīta tres.ff.d bo.lib.l.si li
bertus sub conditōne. §.libert⁹ patronū.7 illa nō po
test sibi auferri p nepotes 7 pnepotes.q̄ non debet
p recoperiēdo vnū altare discoperiri aliud vt in gl̄a.
no.7 habet' in.l.assiduis.§.exceptis.C. qui po.ī pig.
ba.7 q̄ cum eandez cām p̄tendant dz eē potior filia
q̄ possidet seu tenet ptes rei.l.si seruū.§.sequit'.ff.de
verb.ob. Remanet ꝯ questio solū de residuo vicz de
liberis.cclxvj.7 duabus tercijs quas hre repit' dicta
filia vlt' qꝫ sibi debeat p ltima vtꝝ possit sibi auferri
p nepotes 7 pnepotes ī totū si tātuz eis deficit p eo
qđ debet' eis p̄o eoꝝ ltima ꝓputatis legatis eis fact'
7 eo q̄ ex transactione facta ipsi heredes p̄ceperunt
vel an saltē teneat' filia contribuere p rata cum here
de p eo qđ habet vltra ltimam ad faciendū dictum
supplementū quod vltimū videt' p dictā.l.si libert⁹
sub conditione.§.libertus in fi.đ bo.lib.7 p id quod
no. Bar.in.l.in quarta ante fi.ff.ad.l.falci. Sed cō-
trariū est verius.q̄ per supplementū ltime fiende cō
petit conditio ex.l.oīno.7.l.sanctimus.C.de inoffic.
testa.vt pz ex no.p Bar.eo.ti.l.si quis filium.que cō
ditio cum sit actio psonalis dat' cōtra vniuersalē he
redem nō cōtra singulares successores seu possesso-
res aut legatarios.C.de here.instit.l.quotiens.de he-
redi.actio.l.fi.q̄ psonalis actio non sequit' fundum
l.fideicōmissum.§.tractatum.ff.de iudi.l.j.§.si heres
ad trebel.C.de dona.l.eris alieni. Itē legatarijs non
auferunt' legata nec hñt cōtribuere p soluēdo verū
debitū hereditariū nisi in subsidiū qñ apud heredez
nihil remāsit vel non vltra quartā sibi debitā p fal-
cidia vel trebellianica.C.de iure delibe.l.fi.§.licētia
creditoribꝫ. Vñ si in bonis erant q̄dringēta 7 debi-
ta ascēdebāt ad cētū:legata ℵo ad ducēta eis solu-
tis integral'r creditores debēt p̄uenire heredē p cē-
tum eis debitis cū penes cū remaneāt cētū q̄ sunt vlt'
quartā sibi debitā q̄ nō debet' nisi d eo qđ superest

deducto ere alieno. Et sic de tricētis tātū quorū qrta sunt.lxxv.7 ipe hz centū.ß si legata ascenderēt ad .cccc.7 ipe soluisset.ccc.retentis.c.p falcidia tunc qz non debeat nisi de trecentis 7 sic retinuit.xxv. plus qz sibi deberet tūc creditores quib debent centū tenētur p illis.xxv.7 legatarij in residuo. Et iste ēet casus in quo taz heres qz legatarij contribuerēt ad soluendū rrū debitum 7 silr ad supplendū ltīmam que dicit quasi debita non antē qñ heres habet tātuz vltra qrtā sibi debitā qđ sufficit ad soluendū totū rrz debitum vt est in casu nostro vt ꝓponit in facto.naz testōr pōt grauare heredē vsqz ad dodrantē eius qđ supereſt deducto ere alieno.l.j.circa prin.ff.ad.l.fal. vnde potuit in casu nostro ipm grauare de tota legitima soluēda que ascēdit ad mille 7 in residuo.s.i duobus ciuilib potuit ipm grauare vsqz ad dodrantē 7 sic vsqz in mille quingēta.qz satis est q sibi remaneat quarta pars de duob milib videlicet quingenta ß hic remanēt satis vltra si alia legata non sunt.nam deducto eo qđ debet dicte filie p sua ltīma delegato sibi facto non remanēt in legato nisi.cclxvj.7 due tercie cum tñ testōr potuerit heredē grauare in mille quingentis vt supꝝ dixi. Et si anteqz legatū fuisset solutū filie fuisset actum p supplemēto cōtra heredē 7 ipm integralit fecisset dictis nepotib 7 pnepotib qz nec potuisset recusare cum tota hereditas essz penes eū iuxta plene no.in sy.p glo.in.l.j.§.fi.ff.ad trebel. deinde filia egisset ad rem legatam 7 debuissz eā eonseq totam 7 nihil diminueret g nec nūc debet diminui de eo qđ hz in dicto legato vltra id quod sibi debet p ltīma p faciēdo dictū supplementū. Et p p̄dictis allego determinatōz doc.s.Ly.in.l.ij.seu.ij.C. qui po.in pig.ba.7 Bar.in.l.is cui.§.postqz.ff.vt in pos.lega.qui dicunt q quando heres ē soluēdo creditoribz 7 legatarijs tunc legatarij in rebus legatis p̄ferūtur creditoribz.qz creditores non debēt agē contra legatarios sed cōtra heredes vt.d.l.fi.C.de her. acti. Sed quādo nō eēt soluendo tūc agere possunt cōtra legatarios vt.l.fi.§.licētia creditoribz.C.d iudelibe. Et hoc vult exp̄sse glo.in.d.§.licentia que incipit prius in fi. Eodem g mō debēt p̄ferri legatarij ire legata ei que p̄tendit supplementum ltīme que est quasi debitum vt no.in.l.si qs legatum de fal.7.l.cuz emancipata.C.de iur.7 fac.igno.qñ hereditas ē soluenda p vtroqz vt ꝓponit esse in casu nostro. Preterea lz lex dicat q ltīma debet ex ipsis rebz heredi tarijs.C.de inoffi.testa.l.sanctimus.§. repletiōez.tñ docto.dicunt q non est sic intelligendum: vt in singulis rebz possit peti ltīma.quia ex hoc sequeret magna incōmoditas.ß pōt peti vt vna vel due vel plures res integraliter assignent p ea put iudici visū fuerit.nec cogit filius eam recipe in quātitate vt notat Guil.de cunio.in.l.sanctimus pall'.7 Bart.in.l.suus quoqz.in fi.prin.ff.de here.insti. Et si sic ē aut isti nepotes 7 pnepotes petunt ab ista filia certā ptē dicte domus eis legate tanqz eis debeat in singulis rebus 7 sic actio sit realis vel in rem scripta.7 hoc facere non possunt p ea que no.doct.in dictis locis. Aut petūt totam illam domū sibi assignari p eo qđ eis deficit qz forte tātū deficit 7 hoc etiam facere non pñt quonia equius ē vt p hoc agant cōtra heredem q plures res hereditarias hz 7 potest vnam vel duas assignare et alie sibi remanebūt qz contra filiā que non habz nisi vnam.7 si illam traderet alia sibi nō remaneret.arg. eius qđ dicit de habēte vnam ouem seu pcellū.ff.de inoffi.p̄si.l.illicitas.§.ne tenuis.7 qđ ibi not.7 de habente vnū bn̄ficium vt no.in cle.de p̄ben.in glo.que incipit de isto iure maxime qz heres vniuersalis ē extraneus qui non hz tantā affectōnem ad res hereditarias sicut ipa filia.l.in emptione.ff.de mino.de bo. libe.l.libertus q soluendo.vñ durius eēt et molestius filie si hec vnica res paterna sibi legata sibi auferret & non ē auferēda ar.l.si domus.§.qui confitet.ff.de le.j.cum ibi no. Sed agendū est cōtra heredē q plures alias res hz 7 cui non erit ita duz si aliquam assignant. Aut isti nepotes 7 pronepotes petūt fieri sibi supplementum in quantitate 7 tunc non intentāt aliquam actionem realem vel in rem scriptam sed merc psonalē.iō debeant agere contra heredem non contra legatarū.d.l.fi.C.de here.acti. Non ob.l.libertus sub conditione.§.libertus.7 id quod no.Bart.i l.in quarta circa fi.qz debēt intelligi p̄m ea q dicta sit qñ hereditas non sufficeret ad supplemētū alis procedunt ea que dixi.

Consilium.CCLVII.

Ltīma an suppleri debeat ab heredib solū.an ab eis ab heredib 7 legatarijs parit.

In christi noīe Amen

Super primo dubio Bart.i.l.i quarta.ff. ad.l.falc.ante finem tenet q supplementum legitime debeat fieri non soluz ab herede ß etiam a legatarijs p.l.libertus sub conditione.§.libertus.in fi.ff.de bolibe.7 ad.§.ceteruz in auc.vt cum.de ap.co. q dic q fit ab here de Respondet q ibi statim subijciunt ista verba in textu.s. p̄m nostras leges ꝛc. que verba dicit ipe q referūtur ad illum.§.libertus.vt sic non in totū ab heredib ß p rata.bal. ꝓo in.l.oīmodo.C.d inoffi.testa.7 in.l.suus quoqz.ff.de here.instit. dic hoc esse verum qñ legata ꝓsistūt in speciebz hereditarijs. qz tunc cuz ltīma debeat de ipsis rebus hereditarijs vt.C.de inoffi.testa.l.scimus.§.repletōnem pōt filius de singulis rebus vendicare ptem.qz tale supplemen tū ipo iure fit 7 resecat singulas res quo ad dīnium licut 7 falcidia debita iure institutōnis vt.l.plaucius. 7 l.linea margarita.ff.ad.l.falci. Sed si legata consistāt in quātitatibus vel generibus solus heres habz supplere certe etiam Bar.in eo qđ dicit loquit quādo debet consistebāt in speciebus. Aliū ꝓo casum quando in quantitatibus non tāgit.7 sic p̄m vtrinsqz opi.cū ꝓponat hic legata consistere in speciebus: videt q dicta suppletio non potuerit peti a solo herede ß debuerit peti etiā a legatarijs. ß tex.in.l.oīmodo circa mediū videt pbare simplr q ab heredibus vniuersalibus debeat peti dū dicit q si tali petēti nō imputauit defunctus ingratitudinē ipi heredi eā sibi imputare nō pñt. Sz si peteret a legatarijs etiā d ipis loqueret sicut loquit de heredibus. Preterea petitur cōditione ex illa.l.que ē actio psonalis et non sequit fundum ß vniuersitatē.l.si fideicōmissuz.§.trectatū.ff.de iudicijs cū sy. Dzeuiter in isto articlo veritas ē ista saluādo dicta 7 mentem oīm q qñ legata consistūt in quātitatibus q non sūt res hereditarie ß et eis redegi pñt tūc filius pōt 7 dz agere cōtra solutz heredē vniuersalē nō cōtra legatarios. q nihil hereditariū possidēt ß pecuniā solutā forte consumpserit Et sic nō cadit hic illa resecatio respectu dīnij d qua supra dixi nec etiā dispositio.§.repletōem. Sz si cō sistant in spēbus hereditarijs tūc si filius vult habere ptem in illis sicut in alijs pōt ab eis ptes vendicare nō autē ꝓtradicere ppter.§.repletiōem.7 ita intelligāt Bar.7 Bal.tamen dicti legatarij potest ab heredescripto recuperare extimatōem ptīs euictaz si deducta legitima et ere alieno: cum potuerit gravari vsqz ad dodrantem eius quod supest facta dc̄a

deductione eris alieni ꝙ prius ⁊ ltīma ꝙ posterius. l. j. in prin. ff. ad. l. fal. iuncta. l. paꝑ. §. quarta. et. §. qm̄ aut quarta. ff. de inoffi. testa. ⁊ cum pater sciret vl̄ sci re posset ms filij. s. ꝙ poterat vendicare a singul̄ par tes videt voluisse heredem teneri illis de euictōe iu re pleno. in. l. si domus. §. de euictione. ff. de le. j. C. de lega. l. cū alienam. Sed si non curat fili⁹ habē ptem in singulis reb. § ꝓtentatur habere supplementuz in extimatione ptium. dico ꝙ poterit agere contra so lum heredē conditione ex illa. l. oīno. quia non sub est rō quare non possit. nec heres pōt ꝙqueri ꝙ ipm solū grauet ⁊ non legatarios. qm̄ ⁊ si legatarios gra uasset agēdo cōtra eos ꝓ indirectum etiā heres gra uaret vt supra dixi. Nam et si anteqz̄ heres tradidis set res legatas fuisset actum cōtra ipm ad supplemē tum habuisset heres necesse supplere ⁊ postea legata soluere si sibi remansisset integra sua ltima ⁊ quarta ergo ⁊ nūc idem esse debet. Et sic concludo ad ꝑmū dubiū ꝙ agi potuit contra solū heredem vniuersalē si solum egit vt suppleat ltima ⁊ debebit suppleri de extimatōne non de corporib⁹ rerum legatar. ꝓ illis em̄ debuisset agi cōtra illos tm̄. Circa secundū du bium dicendū est ꝙ cum ltima debeat ex ipis corpo ribꝫ rez hereditariaz. Et ꝑfati redditus annī q̄ post mortem veniunt ꝓcipiendi nunqz̄ fuerūt hereditā rij. l. in fideicommissaria. §. j. ff. ad trebell. non tenet monasteriū illos in ltima computare vt in. d. §. ꝓple tionē. Sed quia possessionem illā testōr prefate filie assignauit quo ad redditus. ⁊ illaz sibi ꝓoptauit ⁊ ꝓ dilexit poterit monaste. petere ꝙ illa sibi pleno iure consigner ꝓ dicta ltima etiam quo ad ꝓprietatem ⁊ ꝓpetuo ꝑm ea que no. in. l. filium. C. fami. her. ꝓ glo. ⁊ doct. ⁊ l. marcellus. §. res que. ff. ad trebel. ꝓ Bar. ⁊ l. non amplius. §. fi. cum. l. sequenti de le. j. Et debe bit dari si alia ltima causa nō obsistat. ꝓ no. in locis ꝑallegatis ⁊ tunc in ltīmam computabit. Ad ter cū ⁊ vltimū dubiū dicēdū ē ꝙ dicta rñsio intelligit non facta deductōne dicti fideicommissi. tum qz̄ hoc vtilius est ipsi rñdenti. quia tanqz̄ minus fuerit ī bo nis ⁊ hereditate minor erat ltima ⁊ verba in iudicio ꝓlata ab actore vl̄ reo itelligūt ꝓut magis expedit ꝓ ferenti. l. si qs intentione. ff. de iudi. l. inter stipulātez §. j. cum ibi plene no. ff. de verb. ob. tum etiā qz̄ ꝓprie tas verboz̄ hoc patit et intentio non refragat ꝙ ꝛc. l. ab oībus. in prin. ff. de le. j. Nam ista erat substitu tio fideicom. in q̄ā restitutōem verbalē factā nulluz ins hz fideicōmissarius ß demum ea facta. ff. ad trab. l. facta. ⁊. l. restituta vnde verum erat dicere vl̄ eē po terati bonis illius defuncti remansisse sex milia tam subiacebant restitutōni que anteqz̄ fierent saltē ꝛbo erant in hereditate illius. Tum etiam qz̄ verba pdi ta debent intelligi ꝓut de facto remanserūt non ꝓ ut iuris rō se pabat ptem que veniebat restituēda per fideicōmissa. a pte que remansura erat ꝓ ltima ⁊ tre bellianica penes heredem grauati ar. ff. de his q̄bus vt indig. l. eum qui. §. prio parte. Ex quib⁹ sequitur: ꝙ si. vj. milia remanserūt in bonis illius cū tria milia cadāt in fideicōmisso ⁊ alia tria milia veniant redimē da pro ltima ⁊ trebellianica debitis illi defuncto illa tria milia tm̄ reputabāt eē in bonis defuncti qz̄ erant restituēda. ff. de le. j. l. non q̄cūqz̄ in prin. ⁊. §. j. Et sic d illi tm̄ tribꝰ milibꝰ q̄ restituēda ñ erāt debebat ltima filiabꝰ dicti coztisim̄ q̄ ē tercia ⁊ sic mille si erāt pauti ores quinqz̄ inter oēs diuidenda ꝑm ea que habē tur in auc. nouissima. C. de inoffi. testa. Ex quib⁹ pa tere pōt quātum erat supplend̄ monasterio pdicto ꝓ ltima dicte felicis monialis.

Consilium. CCLVIII.

An filius possit petere ltīmam si repudiauerit hereditatem paternam.

In christi noie Amen

Visis actis ⁊ actitatis coram dño astorgio viceptāte ciuitatis ⁊ arimini ⁊ commissario magnifici dñi Karoli de malatestis inter Raymūdū filiū cuiusdam gaspis de malatestis ex prima vroze agentē ⁊ petentē ex vna pte. ⁊ Andronicū ⁊ Tramōtanū fratres ⁊ filios ⁊ heredes vniuersales dicti ciuisdā gasparis ex alia vroze reos ⁊ conuētos ac etiā recōueni entes ex altera sup q̄ꝫpluribꝰ contētis in eoz petitō nibus ipisqz̄ mature ⁊ diligēter examīatis sup eo qd̄ querit a nobis doctoribꝰ infrascriptis quibꝰ dicte cāe fuerūt consulende cōmisse videlicet que sint vel esse debeant ptes iudicis in eisdem erimus breues. licz cu mulus scripturaz̄ sit magnus tum qz̄ vt credim⁹ istō erit consilū decisiuū: de cuius natura solet eē vt ī eo sole decisiones ponātur. tum qz̄ bene pōderatis ⁊ di gestis oībus non plus de substantia colligit ex eis q̄ꝫ ex inferioꝛibꝰ apparebit. tum etiam qz̄ si sup singulis petitis ⁊ exceptis vellemus longas disputatōes texē vix papirus sufficeret ⁊ eēt potius tediare religionē iudicātis atqz̄ confundere q̄ꝫ eam instruere. Et veni endo primo ad petitōnem Raymūdi notandum est ꝙ ipe petit quedam vt heres domine Jacobe sue p me vroris ⁊ ista sunt quinqz̄. Primo nanqz̄ petit de tem ipius domine Jacobe: quā dicit totam peruenisse ad manus dicti gasparis ꝓut colligit ex quodam li bro scripto manu eiusdem recognito et confessato ꝙ dictum andronicū ⁊ Tramōtanū lz̄ in instrumēto de tali contineat ꝙ tam Raymūdus q̄ꝫ gaspar confite tur se recepisse. ⁊ sic si aliud non appareret censet ad quēlibet eoz peruenisse dimidia. ar. l. reos. §. cū tabul. ff. de duobus reis ⁊ ꝙ Bar. in quodam ꝙsilio qd̄ in cipit domina bertha nupsit Petro ꝛc. Sed quia ꝑ ticulares solutōnes postea factas ꝑz̄ apparet ꝙ ad manus raymūdi nihil peruenit dicta confessio sibi ni hil ꝓiudicat. qz̄ de falsitate eius pez̄ dictas solutōnes postea factas apparet manifeste ꝓ ea q̄ no. glo. ⁊ bal. C. de non nu. pe. l. ij. iuncta. l. cum falsa. C. d̄ iu. ⁊ fac. igno. Igit soli heredes gasparis tenent. ff. solu. ma. si cum dotem. §. transgrediamur. Et quia hoc satis putamus sufficere ad intentōnem Raymūdi dicim⁹ sup hoc ferendam esse cōdemnatoriam in fauoꝛē dicti Raymūdi vsqz̄ ad quantitatē quam colligūt oēs ptite descripte in dicto libro gasparis ⁊ confessate ⁊ non vltra. Secundo petit vt heres domine Jacobe illud qd̄ gaspar plus percepit in pecunia numerata q̄ꝫ deberet de lucro apothece lignaminis cū debuerit habere ptem sibi tangētem de credētijs seu de debitoribꝰ malpagis dicte apothece de q̄bꝰ nihil habuit ß totū habuit in pecunia numerata et dicte credentie remanserūt oēs in apotheca ꝓ capitali qd̄ eē nō debuit vt dicit dictus Raymūdus ⁊ in hoc multū instat. Sed nobis videt ipum debere in hoc succumbere ⁊ aduersarios debere absolui. primo quia ß pōt Raymundus imputare ꝓsidentibꝰ apothece cur illi soluerunt totum in pecunia numerata ⁊ ꝓ se ⁊ Raymundo retinuerūt omnes credētias. hoc em̄ facē nō debebāt in ꝓiudicium Raymūdi: cuius in hoc videbant esse ꝓcuratoꝛes. ar. l. j. in fi. cum ibi not. ff. vsufruc. quēad. ca. ⁊. l. j. in fi. de ope. no. nūc. Et iō ñ poterant hoc imputare Raymūdo nec eum cogē ad recipiendū dictas credētias ar. eiꝰ qd̄ no. glo. j ff. d̄ cō. inde. l. cū indebitū in ꝑn. ⁊ iō nil pōt repetē dēs Raymūdus a dictis andronico ⁊ Tramōtano. qz̄ gaspar eoz ꝑ nō recepit vltra q̄ꝫ sibi deberet. ar. ff. d̄ cōdi. inde. l. repetitio. Dz̄ aut agat ꝯ ꝑfatos ꝓsidētes q̄ in

hoc culpam vel dolū cōmiserunt respectu dicti Raymundi soluēdo scz illi non recepta cautōne de restituendo si contigeret credentias non posse exigi arg. ff. ad l. fal. l. dolo. cuz concor. Aut sibi imputet si dictas credentias scienter recepit a dictis psidentiby p suo capitali. qz bonū nomen eoz fecisse videt sic fcipiendo. ff. mandati. l. inter cās. §. abesse. cum sy. Secundo quia pfatus Raymūdus tanqz heres Jacobe sue vroris non pōt hoc petere nisi appareat q ipa Jacoba adiuerit hereditatez dñe Katherine cuius fuit dicta apotheca z ex psona cuius dicit ad eū pervenisse. Sed de dicta aditione nō apparet nisi vt dicitur p receptōem dicti lucri factam a dicto gaspare tanqz pīe z ltīmo administratore dicti Raymūdi. sz certe hoc non sufficit qz nec Gaspar nec Raymūd⁹ potuerūt exp̄sse adire hereditatez dicte dñe Katherine p dicta domina Jacoba. sed ipius domine Jacobe actus z volūtas requirebat postqz erat pubes. C. de iur. delibe. l. potuit. ergo nec tacite p tales act⁹ ne plus operet tacitum qz exp̄ssum. l. qui ad certuz. ff. loca. cum sy. Tercio qz non apparet ex actis q aliq debitores sunt non soluendo cū non fuerit facta discussio put petitum fuit fieri p dictuz Raymūduz lz ex libro appareant credentie z debitores sed non seq̄tur ergo nō sunt soluēdo ar. C. de arbi. tu. l. si defunctus in fi. Tercio dictus Raymūdus petit vt heres domine Jacobe ducatos ducentos. xxx. quos dicit ad manus dicti Gasparis pueniſſe ex quodaz depositō ptinente ad dictam dñam Jacobam ex persona dicte Katherine. Et in hoc etiam putam⁹ dictū Raymundū debere succumbere z aduersarios debē absolui. tum ꝓpter id quod supra ꝓme dictum est qz non apparet q dicta domina Jacoba adiuerit hereditatem domine Katherine. tum etiam z fortiꝰ qz q ad manus dicti Gasparis puenerit dicta pecunia similit non apparet nisi p confessionem dicti gasparis factā pte absente de q̄ deponūt duo testes scz domina clara de qua habet in primo quiterno actorū sup. xij. capto a car. lxxxvj. Item antbonius bruni ō quo habet in quarto quinterno actoz a car. xij. q testes non ꝓbant dictam confessionē. qz non sunt cōtestes cum non cōcordent in loco vel tpe. c. cum eccl'ia. de cau. pos. z ꝓpie. z posito q eam ꝓbarent tamē exquo facta fuit pte absente non facit plenam fidem sz semiplenam. l. certum. §. si quis absente. ff. de cōfess. z no. p Bar. in l. admonendi. de iur. iur. Nec ē locus delationi iuramenti in defectum ꝓbatōnis cū quantitas sit magna. z Raymūdus in hoc est actor vt plene no. in. d. l. admonendi. deposuit etiam sup ß brunellus de quo in quinto quiterno sup. xiij. capitulo. ß de auditu tm̄ nec dicit a Gaspare z sic nullā fidem faciat vt no. in l. testium. C. de testi. Item domīa michelina in eodem quaterno ß illa laborat eodez morbo cum p̄cedentiby. Petit etiam quarto z quito tāqz heres dicte domine libras centū z pecudes. xxv. ß sup his nulli testes deponūt si bene inspiciant z iō debet Raymūdus succumbē. C. de ꝓba. l. actor. Quedam ꝓ petit Raymūdus vt heres domine Richematris sue videlicet duos cophinos plenos certz rebus consuetis quos dicta mater eius portauit ad domum dicti Gasparis item duas cultras. Qtū ad cophinos plures testes vident deponē sufficienter q viderunt eos conduci ō domo p̄is dicte domine richead domū dicti Gasparis scz dña margaretha ō qua in primo quinterno a car. lxxxxiij. Item dña Clara de qua eodem quinterno a car. lxxxxviij. Item Fantinocius de quo eodem quinterno a car. cj. Dicunt tm̄ de contētis ibidem se non recordari nec aliq̄d scire. vnde videt q cum per dictos testes appareat dictos cophinos ad Gasparem pueniſſe. z sic etiā bo-

die p̄sumūtur esse non apparente cōtrario iuxta not. C. de pigno. acti. si creditor. ff. de eden. si quis exargentarys. §. fi. q debeant dicti andronicus z tramōtanus condemnari ad restituenduz eos tales quales sunt. ff. de iur. doti. l. plerūq; in prin. cum ex actis z ꝓductis appareat Raymūdum esse heredez dicte sue matris. z si non restituerent tanqz dolo detractantes restitutōnem deberet contra eos deferri iuramentū in litem sup vera extimatione ipsoz. l. in actionibus ff. de in litem iurando nisi alio mō doceret de pdītōe ipsoz. Sup contētis xo in dictis cophinis qz mille ꝓbationes adsunt p Raymūdo debet sequi absolutoria potissime qz p̄sumūtur consūpta in pmiscuo vsu ḡzc. ar. dicte. l. plerūq; in prin. Jpō etiā raymūdo ꝓsentiente ex quo passus est ḡzc. ar. l. ex duobus. §. fi. ff. de nego. gest. Simr de cultris debet soq ab solutoria. quia vna tm̄ domina videlicet dña Margaritha de qua in primo quinterno actoz a car. lxxxiij. z. lxxxv. deponit de visu. s. q eas vidit portari sed non probat quia vnica. C. de testi. l. inf. iurandi. Alia testis videlicet domina Clara deponit de audiru a Gaspare parte absente. et sic nec veritatem probat cum de ea non deponat. nec confessionem qz mica. et pos. to q eam probaret nō faceret nisi semiplenam fidem vt supra tactum est. Item altera domina Clara vroz Johannis: de qua in eodem quinterno a car. lxxxix. simpliciter dicit de auditu z non dicit a Gaspare z sic non facit fidem vt not. in. d. l. testium. C. de testi. Unde non adsunt hic due semiplene ꝓbationes diuersarum speciez vt sic possint conūgi ad plenam ꝓbationem faciendam: iuxta. c. fi. de succ. ab intesta. Illud em̄ ꝓcederet si duo saltē testes deponerent de confessione Gasparis parte absente qđ hic non est. sed subest vnica tm̄ semiplena probatio resultans ex dicto prime testis deponētis de veritate. sed illa non sufficit ad deferendum iuramentum. tum quia non agit de modico. z qz Raymundus est actor tum quia cū tunc non esset natus non potest esse informatus de veritate p noticiam pueniente ex suo sensu corporeo nisi p auditū. vnde non posset esse in boc testis p alio ergo nec p seipō. iuxta no. in dicta l. admonēdi. z. l. maritus. ff. ō questi. Quedā ante petit Raymūdus noīe suo non vt heres alicui⁹. Et primo petit ptem de quibusdam reby emphiteoticis de quib⁹ dicit Gasparem fuisse inuestitū ab ecclia romana p se suisq; filiis z nepotiby. z sic dicit se debere habere ptem licet non sit heres sui p̄is quia vocatur vt filius non vt heres iuxta no. in. l. vt iuri. siur. rādi. §. si liberi. ff. de ope. liber. z in. l. quod dicit. de vr. ob. p bar. Et in hoc omisso examine an in tali emphiteosi ecclie req̄ratur q sit heres vel non p. §. emphiteosim autem in auc. de nor. alie. qz non expedit hic examinari dicimus q debet dictus Raymūdus succūbere primo quia non specificat dictas res p latera z confinia put debuit cū intentet vtilem in rem. ff. de rei vin. si in rem ūcto ti. si ag. vecti. vel empbi. peta. lz dicat generalr de bonis q̄ fuerūt Johānis palazini de cesena z in curia de cesena. Sz ex hoc nō reddit libell⁹ certus qz potuit hr̄e plura bona z quedā fuerūt renouata quedā non ḡ zc. l. ita fidei. ff. de iure fisci. Secdo qz nulla instra de tali renouatōne ꝓducta nec ipam alio mō ꝓbauit. nā in ꝓductiōe instroz facta p eū i secdo ḡnterno actoz nō ꝓtinet aliq̄d instrm de tali renouatōe bonoz existētiū i curia cesene licet ꝓtineat de q̄busdā existētiby i curia pēsauri. silr vno instra renouationū facta z a q̄busdam abbatibus et contenta in quinto quinterno actorum ante finem: non sunt de illis bonis que petuntur. sed de quibusdam positis in curia pensauri. Preterea illa nō fuerunt ꝓducta a Raymūdo sed ab andronico z

tramõtano ad ꝓbandũ ꝙ quedã bona que tenet ray
mundus tanq̃ bona angeli aui sui materni nõ sũt ipi
us solius sed cõmunia cũ eis. qz de illis fuit gaspar in
uestitus ꝓ se z filijs. Sed Raymũdus respõdet ꝙ im
mo sunt sua dũtaxat qz dicta renouatio facta gaspa
ri fuit facta cõditionaliter. s. si recte petebat innoua
sio facta angelo ꝓ se filijs z nepotibꝫ adhuc duraret
z sic in effectu nil faciunt ad ꝓpositũ dicta instrumen
ta. Scdo petit legitimã in bonis paternis. Et ibꝫ
videt ꝙ male petat postq̃ repudiauit hereditatẽ pa
tris ꝓ notata ꝑ Ly. in. l. heres instituta. C. de impub.
z alijs substi. nã ex testamẽto nõ põt cã petere postq̃
repudiauit ab intestato sibi nõ põt stãte cã testamen
ti. l. q̃diu de acq̃. here. cũ sy. Qz istud ꝓcederet si ray
mũdus nõ fuisset grauatus i eo quod ibi fuit relictuz
ꝓ legitima. tunc em̃ nõ posset diuidere institutõez. s.
partẽ acceptando. partẽ repudiãdo. ita loquit Ly. i
dic. l. heres instituta. p. l. j. cũ sequẽtibꝫ. ff. de acq̃. he
re. z bar. i. l. qz poterat. ff. ad trebel. nec repudiare ex
testamẽto z amplecti ab intestato. Sed qñ est graua
tus tunc etiã si vltra legitimã fuit sibi relictũ põt fili
us diuidere z acceptare vsq̃ ad legitimã sine onere.
residuũ ꝙ repudiare. ita determinat bal. in. l. scim⁹.
§. repletionẽ. C. d inoffi. testa. in. vij. q. p. l. si libertus
patrono. ff. de ope. lib. z etiã sentit i dicta. l. ij. vbi eti
am ange. Et fuit etiam mens bar. in. l. gerit. ff. de ac
qui. here. ꝙ. sed quero si quid aliq̃d dixit. et allegat
dictã. l. si libertus. z. in. l. j. ff. de vul. z pu. i fi. primi ef
fectus. i ꝙ. itẽ quero. Et ita fuit bic. vñ videt ꝙ ray
mũdo nõ noceat dicta repudiatõ institutionis facta
cũ reseruatione legitime. qz debet intelligi ibꝫ mõ. vi
delicet ꝙ nõ intẽdit habere eo mõ quo pater reliq̃t.
sez cũ onere nõ petendi ꝛc. Sed eo mõ quo ius di
sponit. s. reiecto onere: vt. l. qm̃ i prioribꝫ. C. de inof
fi. testa. Et fuit sibi expediens z necessariũ sic facere.
qz si simpliciter acceptasset videretur acceptasse cuz
onere sibi iniũcto a patre: licet iniũgere nõ potuerit.
ar. ff. de lega. ij. l. cum ab vno. z ideo voluit et debuit
sibi prospicere in repudiãdo modo z forma põdictis.
Fuit ergo repudiatio nõ valuit ꝙ notata in. l. excusa
tus. ff. si quis ob cau. testa. z remanet ei saluũ ius suũ
ꝙ dictã. l. qm̃. Aut valuit z intelligit vt dictũ est su
pra. Ex quibus concludimus dictũ raymundũ debe
re in hoc obtinere z aduersarios condẽnãdos ad dã
dum quod ei tangit ꝓ legitima deducto ere alieno z
funeris impensa. ff. de inoffi. testa. papi. §. quanta. cũ
sy. Nec venit primandus ex eo ꝙ fecit contra ꝓhibi
tionẽ testatoris petendo dotẽ vroris. qz ꝓhibitio nõ
tenuit in dicta legitima sed ipso iure reiicit. facit. l. cũ
patronus. ff. de le. ij. et quod habet ꝙ bar. in dic. l. ex
cutus. Tercio petit raymũdus non vt heres ali
cuius sed suo nomine pecuniã quã soluit ꝓ pãnis fu
neris. z in hoc sine dubio debet obtinere. qz cꝑplures
testes deponũt se fuisse põtes quando andronicus et
tramontanus requisierunt eum ꝙ hoc faceret. z pro
miserũt ei restituere. Et posito ꝙ de hoc non appare
ret posset repetere. quia expensa ista incumbebat di
ctis heredibus. z sic competit repetitõ. ff. de religi. si
quis sepulcꝝ. §. ptor. De q̃ntitate aũt quidaz testes
deponũt. s. galeottus circa finẽ sexti quinterni. scz de
cclxxv. libris. sed ex libris mercatoris põt declinari.
z ad illuz potest se iudex referre. l. ait pretor. §. j. ff. d
re iudi. z quod habetur ꝑ Ly. in. l. vna. C. de sen. que
pro eo quod inter. ad finẽ. Debet tamen sibi compu
tare Raymũdus libras. lxx. quas habuit a Nicolao
de rimandellis de pecunijs tramontani. de quibus in
fra dicetur. Petit vltimo dictus raymundus in
quadã noua petitione que continet in tercio quiter
no a car. ij. pnunciari quedam bona ibi specificata q̃

fuerunt quondã angeli aui sui materni spectare z p
tinere ad se tanq̃ heredẽ vniuersalẽ dicti angeli ex
psona domine riche matris eius z filie dicti angeli in
qua petitione sine dubio succumbere debet ꝓpter re
pudiationẽ hereditatis dicti angeli factã ꝑ dictã do
minã richam: vt patet in instrumento publico ꝓduc
to. cuius tenoz cõtinet in quinto quinterno. añ finẽ
Nam si domina richa nõ fuit heres angeli. ergo nec
raymundus ex psona ipsius dñe riche potuit vel po
test esse. Nam in his que debent facere transitum ad
vnũ ex psona alterius dato impedimento in psona il
lius ꝑ quem fit transitus impedit ipse transitus. C. d
questio. l. diuo marco. facit. l. qui libertinos. §. fina. i
princi ff. de ope. lib. ibi ꝙ pficisci liberatio ꝛc. de fal.
filius. §. sequens questio. in fi. Et posito ꝙ domina ri
cha reseruauerit sibi super dictis bonis quedã iura.
z ꝙ ipse raymũdus sit heres dñe riche: non ꝓptera
potest raymundus consequi vt pnũcietur heres an
geli eo modo quo petit. licet ex psona sua z ꝑ succes
soriũ editũ potuerit effici heres illius ꝓpter repudia
tionẽ matris si conceptus saltez erat tempore mortis
aui. insti. de succ. agna. §. placebat. z plene nota. in. l.
qui se patris. C. vnde liberi. Sed qz nõ petit ex isto
capite debz succũbere. nõ tamẽ dicimus ꝙ auferẽda
sit sibi possessio dictoꝝ bonoꝝ altera pte nõ ꝓbante
ꝙ ad se ptineat. C. de rei ven. l. fi. cuz sy. Et hec d pe
titis ꝑ raymundũ. Veniamus ad petita ꝑ andro
nicũ z tramontanũ que sunt multa. sed in eis nõ ẽ in
sistendũ. qz in oibus debent succũbere. Tuz qz nul
lo mõ ꝓbat. Tum qz quedã sunt que z si ꝓbata esset
sibi nõ debent exceptis tamẽ duobꝫ i quibus debent
obtinere. quia confessata ꝑ raymunduz scz quedam
gerlanda de plis quaz dicunt se accomodasse raymũ
do. z ipse fatet licet neget extimationẽ centũ ducato
rum quam illi ponunt. Item libras. lxx. quas habuit
Raymũdus a quodã nicolao de pecunijs tramonta
ni. quod etiã raymũdus fatet: vt patet in. xxxj. z. xxx
iij. positionũ dictoꝝ andronici z tramõtani z respõ
sionibus factis ad eas contentis in primo quinterno
actoꝝ a car. xxij. Debent tamẽ dicte. lxx. libre cõpen
sari cũ expensis pannoꝝ ꝑ quibus dicitur illos feciꝫ
se sibi solui: vt supra dixi. In alijs autẽ debent succũ
bere. s. in bonis quibusdã que dicunt fuisse possessa ꝑ
gasparem tempore vite sue z mortis. z nõ probant.
z raymũdus nõ fatet nisi cũ qualitate. s. ꝙ iure fami
liaritatis z tanq̃ bona quorũ ꝓprietas ad ipm̃ ptine
bat vnde vel debet dicta confessio in totũ acceptari
vel in totũ respui: vt no. Ly. in. l. j. de cõfes. in. xiij. q. z
no. in. lipublia. in fi. ff. de po. z i. l. aurelius. §. idẽ que
sit. de libe. lega. ꝑ totũ. Et. C. de excep. l. si quidem.
Et idẽ est dicendũ de quibusdã alijs petitis ꝑ eos q̃
dicũt gasparẽ emisse vel possedisse. z nõ ꝓbant. Idẽ
de quibusdã qui dicunt raymundũ emisse de bonis
quibusdã aduenticijs. Nã z si probaret repetere nõ
possent. p. l. tum oportet. §. sin aũt res. C. de bonis q̃
liberis. Item inq̃tũ petunt hereditatem duorum
filiorũ dicti gasparis ex prima vroze similiter succũ
bere debẽt. qz et si probatũ esset tenebat pater post
q̃ trãsiuit ad secũda vota reseruare raymũdo nato
ex illo matrimonio: vt no. ꝑ glo. z. bar. in. l. ij. C. d se
cũ. nup. Et breuiter petitiones dictoꝝ andronici et
tramõtanoꝝ vident date potius ex quadã iracũdia
vel impetu animi q̃ ad finẽ obtinẽdi cũ nullas ꝓbati
ones fecerint sup̃dis.

Consiliũ. CCLIX.

Libellus in petitorio ꝓcedit si solũ petat aduersa
riũ condemnari ad restitutionẽ rei.

ℵ christi noie Amen

Jn cã mota ꝑ ser Jacobũ ꝓcuratorez symonis zantis de titulo 7 zãtis antonij contra dominũ fabiũ maximũ in qua ꝑfatus dñs fabius fuit absolutus de consilio dñi Jacobi alnorotti sup eo quod queritur an a dicta absolutoria possit appellari. Videtur q nõ. qr inspecto tenore libelli videt dumtaxat possessoriũ adipiscende possessionis intentatũ: vt patet ex conclusione libelli q̃ principaliter est in hoc attendenda. qr que actio videat intẽtata cognoscit ꝑ me diũ cõcludendi: put no. bar. in. l. certi ꝓditio. ĩ prin. ff. si cer. pe. 7 Ly. in. l. edita. C. de edẽ. Sed ĩ ꝓclusiõe dicti libelli soluz petit ꝑfatũ dñm fabiũ amoueri de possessione vel partẽ suã in eam induci 7 inductũ defendi. que verba ptinent ad simplex possessoriũ. ff. ne vis fiat ei. l. si quis missũ. ergo ꝛc. C. si de momẽ. possu. app. l. vnica. Sed in contrariũ videt veritas. naz nõ solum conclusio inspicit sed etiaz narratõ. qr illa actio videt intẽtata que ex narratõe libelli ꝓcipi põt ff. de libe. 7 postu. l. gallus. §. j. Et ibi no. ꝑbar. in fine Sed hic ĩ dicto libello nõ fuit deducta aliq̃ materia ex qua possit resultare aliquod possessoriũ restituende vel adipiscẽde possessionis si bñ inspiciat: sed solũ materia ex qua resultat petitoriũ. i. vtilis rei vẽdicatio. Narrat eñ qualiter ꝑdicti quoꝝ est ꝓcurator fuerũt inuestiti iure feudi. 7 sic habẽt vtile dñiuz: vt plene no. in. c. j. de capitulis corradi ꝑ glo. ordi. Et illud censet in iudiciũ deduxisse. 7 sic vtilẽ rei vendicationẽ intẽtasse. ff. si ag. vecti. ꝑ totũ. Nã inutili 7 directa rei vendicatõe petit aduersariũ condẽnari ad restitutõem possessionis officio iudicis sicut in peti. heredi. l. regulariter. in fi. ff. de peti. here. qr nõ nisi cõtra possessorẽ vel debitorẽ dant. C. de alie. iud. l. vnica. Et sic ꝓclusio huius libelli licet ꝓueniat possessorio conuenit etiã petitorio. Et ꝑ consequẽs potiꝰ cẽ set deductũ petitoriũ. qd colligit ex narratõe q̃ possessorium quod ex illa nõ colligitur. Nec ob. quod ĩ petitorio petit quis declarari de iure suo. et sic se dominũ quod hic factũ nõ est. l. ex diuerso. §. j. ff. de rei vendi. Nam vt ibi no. bar. exp̃sse licet hoc fieri posset et debeat: nõ ꝓpterea reprobat libellus ĩ quo hoc nõ fit. sed dumtaxat petit condemnari aduersarius ad restitutiõez possessiõis. nã dicit ipse q ꝫ exp̃sse petendo censet tacite 7 in ꝓsequentiã petysse etiã se dominũ declarari. qr qui vult vnũ censet etiã voluisse aliud sine quo illud esse nõ põt. l. illud. ff. de acq. here. de ꝓcura. ad rez. 7 l. ad legatũ. Et ideo iudex põt ipm declarare dñm licet expresse nõ fuit petitũ. quia nõ solum sup petitꝫ. põt ꝓnũciare sed etiã sup causa petẽdi: vt no. Jnno. exp̃sse in. c. cũ ecclesia sutrina de causa pos. 7 ꝓprie. parum post principiũ ibi. Jtẽ no. hic q nõ solũ fert sniа sup eo quod petitũ est ꝛc. qd etiam vult bar. in dicta. l. ex diuerso. §. j. Et dicit rofre. 7 spe. ita formare libellũ in rei vendicatõe vt dñtaxat petat aduersariũ cõdemnari ad restitutõz rei. Absolutio igit facta censet facta ex eo. qr narrata in libello nõ sunt ꝓbata: vt plene no. in. l. inf. ff. de cõdi. inde. 7 sic est diffinitiua: vt no. glo. C. quõ 7 quando iudex: aut. qui semel. sup verbo locũ. in fi. 7 sic potest ab ea appellari. l. 7 ĩ maioribꝫ. C. de appella. quia si appellari nõ posset istis agẽtibus nõ posset ꝑ alium iudiciũ consuli. qr nõ esset dare aliud quod in isto non fuerit disceptatũ. ergo ꝛc. vt no. bar. in. l. ij. ff. de appella. reci. Preterea vt ipse bar. ibidez subijcit illa. l. vnica. C. si de momen. pos. nõ dicit q a sniа lata sup causa momentanee possessionis nõ possit appellari. ꝫ dicit q appellatio nõ impedit executõem sniе. ꝫ executio postea retractabit si apparebit bñ appellatũ sicut appellatio ab interlocutoria: ꝫ hic hoc non expedit de executõe tractare. qr sniа ab interlocutoria ẽbit secũ executõem. 7 bal. refert hãc fuisse originaliter sniam canonistarũ: vt ipse no. in. l. ij. C. de epis. audi. Concludẽdo ĝ dico q ꝓpter nullã causam ꝓhibẽda est appellatio in casu nostro.

Consiliũ. CCLX.

An petitoriũ 7 possessoriũ cumulari pñt ĩ eod libello

ℵ christi noie Amen

Jn cã q ꝟtit coraz dño locũtenẽte patrie foris iulij inter cõitatẽ et hoies ville seu castri buye pertentes ex pte vna et cõitatẽ vel hoies ville osopij ex altera sup dñio et ꝓprietate nec nõ possessione cumulandi qd hoies dicte ville osopij dicunt ad se in re dominij 7 possessiõis insolidũ ptinere. 7 ꝓt ꝫ fecerũt pignorari q̃sdã de dicta villa buye reptos ibi pascuare. ꝑfatus ꝟo de villa buye dicũt dictũ pascuũ cõi ter ptinere tã ad eos q̃ ꝫ ad hoies dicte ville osopij. et etiã ad hoies q̃rũdã aliaꝝ. 7 se cõiter cũ ill esse i possessiõe. 7 petũt ꝫ declarari. 7 etiã dictas pignorationes reuocari 7 reẽctari 7 eis pignora restitui. Viso libello recto ꝓ hoies d buya 7 respõsiõe facta ad ipm vnacũ toto ꝓcessu 7 attestatõibꝫ testiũ hincinde receptoꝝ 7 ꝓductoꝝ videt dicẽdũ homies d dicta villa osopij debere absolui pluribꝫ rõibꝫ. Et primo rõe ineptitudinis libelli. qr ĩ eo ꝓponit petitoriũ inq̃tũ petũt declarari dictũ pascuũ ad se ptinere ꝓ pte. 7 etiã possessoriũ retinẽde inq̃tũ petũt declarari se eẽ i possessiõe cõiter cũ homibus dicte ville osopij 7 aliaꝝ. Cõstat aũt q ĩ duo iudicia sil ꝓponi nõ pñt rõne ꝛtitat. qr in possessorio retinẽde asserit se possidere. in petitorio vero videt asserere ꝓ ĩriũ. qr illud nõ ꝓtit possessori possidẽti oi genere possessiõis. l. j. §. int dñi autẽ. in fi. ff. vti posside. nisi ꝓponeret rõne diuersaꝝ possess. quod hic nõ apparet iuxta ea q̃ plene habent ĩ. l. si de vi. ff. de iudi. C. de interdictis. l. incerti. de reiven. l. ordinarij. 7. l. naturaliter. §. nihil cõe ff. de acqui. pos. iuncta. l. j. C. de furtis. Sindic aute ville osopij ꝓtestatus est de ineptitudine libelli tẽpe q̃ ad ipm rndit litẽ contestãdo. 7 sic censet reseruata postea censet retro nullũ fore quicquid sup dicto libello factũ est. l. nã 7 postea. §. j. ff. de iur. iur. l. pretor. §. j. qui incipit ꝓtrouersia. ff. de dam. infec. 7 his que no. bal. C. de rei vendi. l. domuz. s. q libellus ineptus est ipso iure nullus. 7. C. d iur. iur. l. actori. in fi. 7 qd no. insti. de obli. circa prin. in glosa que incipit istud. Et quod no. in addi. spe. de eta. seu peti. §. sequit vi dere. et de inoffi. iudi. §. deseruit. ℵ. quid si libellus

Secundo 7 fortius veniunt absoluẽdi illi de osopio. qr ex confessione dictoꝝ agentiũ apparet q ipsi de osopio sunt domini et possessores dicti pascui. dicunt tamen agẽtes q nõ insolidũ sed vnacuz eis. Ex quo igitur constat ꝑ confessionẽ predictoꝝ ipsos fore dominos 7 possessores ꝑ parte ꝑsumunt domi in solidũ: nisi dicti agentes ꝓbauerint se esse dños vna cum eis ꝑ alia parte eo quia dictũ pascuum est vnuz quid integrꝫ 7 nõ dmisum in aliquo. Et regula est q de ꝓnexis 7 insepabilibus idẽ est iudiciũ. ff. de sepat. l. j. §. preterea. de administra. tuto. l. ita autẽ. §. si tutor. 7. l. tutor qui tutelã. post principiũ. d dam. infec. l. si finita. §. ex hoc. ℵ. si ℵo vnica. C. de nego. gest. cognatis. maxime quãdo est eadem ratio conneroꝝ vt no. in. c. preterea. de offi. dele. in fine glo. magne. Vñ si cõstat me esse dominũ in certa ꝑte vnius fũdi integri 7 vniti ꝓsumor esse dñs omniũ aliarum sibi

coherentiū ⁊ connexarum nisi probetur aliq̄ esse de minū illarum. ar. iurū predictor. facit. l. vxori. ī pn̄. ff. de le. iij. vbi appellatione partis totū ꝓtinet. ⁊ dispositio facta de parte trahit ad totū qn̄ est eadē ratio. In aliis partib⁹ facit etiā. l. gayus. §. fi. ff. de le. ij. ⁊ quod no. bar. in. l. j. ff. de reb⁹ du. Isti aūt agētes de dominio nullo mō ꝓbauerūt. Ex quo sequit q̄ etiā si probassent de possessione debent in possessorio retinende ꝓualere et obtinere dicti de osopio q̄ habēt scuo cū in dicto possessorio existentibus paribus pro ꝓprietate ei qui nō probat vel nō ita bene probat. vt habeat et probat in. c. licet causam. de pba. ⁊ in materia interdicti vti possi. quia modicū additū vni ex pares reducit ea ad imparitatē. c. duob⁹. d. rescrip. li. vj. Et sic veniunt absoluendi dicti de osopio tam a petitorio q̄ a possessorio q̄ etiā a restitutōne pignorum q̄ capta fuerunt pro defensis possessiōis. Ter cio veniūt absoluēdi dicti de osopio. qr ꝓ multos bonos testes ꝓductos ꝓ eos deponitur q̄ dictū pascuū est de ptinentijs vel infra ptinentias dicte ville d̄ osopio. i. infra eius territoriū. et ꝓ consequēs p̄sumit ad eos ptinere tā rōne dominij q̄ possessionis. ⁊ si quam possessionē habuerunt dicti agentes in dicto pascuo postq̄ infra territoriū est dicte ville de osopio presumit̄ iniusta nisi iustificet ex aliquib⁹ causis. q̄d factū nō est. ar. c. ad decimas. de resti. spol. li. vj. iūctis his q̄ no. de ptinentijs castri in. c. cū ad sedem. de resti. spo. in antiquis. ꝓ Inno. et alios. Quarto veniūt absoluēdi dicti de osopio a possessorio retinēde. quia ⁊ si agentes de possessione vel quasi ꝓbassent: nō tamē esse talis q̄ ptineat ad huius iudicij vigorez. Qm̄ ad hoc vt quis vincat in dicto possessorio debet possidere nō vi non clam nec precario ab aduersario. l. j. in ꝓin. ff. vti possi. Sed hic nō sic. quia imo ꝓ testes illor⁹ de osopio qui p̄dictos reptos pascuare pluries ⁊ pluries pignorauerūt vt dicūt multi testes etiā qui fuerunt officiales. ⁊ dicunt se ita fecisse. ⁊ q̄ fuerūt restituta pignora soluta pena. ⁊ sic patet q̄ vi possederunt. l. j. §. quid si vi factū. ff. quod vi aut clā. q̄ debēt de plano ipsos de osopio fore dn̄os ⁊ possessores licz dicant q̄ etiā ipsi sunt vnacū eis. Laus deo.

Consiliū. CCLXI.

Nchristi noīe Amen

In causa que vertit inter cōmunitatez brazani agentem ex parte vna. et cōmunitatez comoni ex altera ream ⁊ se defendentē super quibusdam pascuis ⁊ iure pasculandi in eis coram egregio doctore domino Guidone de alano cōmissario ducali. Uidi libello porrecto ꝓ parte dicte cōmunitatis brazani ac etiam actis ⁊ actitatis ī causa ⁊ testibus ꝓ vtraq̄ pte inductis ⁊ examinatis sup eo quod petit q̄ sint vel esse debeāt ptes in dicis. Uidet primo dicendū q̄ debeat absoluere partē reā ab obseruatiōe iudicij ꝓpē libellū male ꝓceptū iuxta. l. j. §. j. ff. si messor fal. mo. dix. ⁊ c. examinata. d̄ iudi. qr pars actrix deduxit in libello possessoriū retinēde dn̄ asseruit se fuisse ⁊ esse in possessione dictor⁹ pascuor⁹. ⁊ se in ea principaliter turbari. ⁊ petit partē aduersam compesci a turbatōe. Itē petitoriū declarari dicta pascua ptinere ī ꝓprietate ⁊ possessione ad se. ⁊ ꝓstat q̄ ista duo iudicia nō p̄nt ī eodē libello cumulari tanq̄ sibi ꝓtraria. quia in vno asserit se possidere cū possidenti non dr̄ rei vendicatio. l. j. §. interdum. ff. vti posside. ⁊ plene no. in. l. si dui. ff. de iudi. C. de rei vēdi. l. ordarij. vnde vi vel incerti. et. l. naturali. §. nihil cōmune. de acqui. pos. Sed ad istud facili respōdet q̄ ꝓcederet si cū possessorio ꝓponeret petitorium ratione rei corporalis. ⁊ sic rei ven. que nō datur possidenti oīm genere possessionis. Sed hic fuit ꝓpositū petitoriū ratione iuris incorporalis. s. pasculādi. nō em̄ petit pronūciari simpliciter illa pascua ptinere ad se rōne proprietatis. Sed subiūxit q̄ ad dicta iura buscandi ꝛc. ⁊ sic nō rei ven. sed confessoriā vel quasi que ꝓ talib⁹ iuribus ꝓponit. ⁊ competit. l. ij. §. j. ff. si cer. vēdi. ⁊ per Inno. ī. c. bone. de postu. prela. censet ꝓposuisse. qm̄ illa actio censet ꝓposita que ex materia deducta in libello colligi pōt. ar. l. gallus. §. j. ⁊ ibi ꝓ bar. in fi. ff. de libe. ⁊ postu. ⁊ no. Ly. in. l. edicta. C. de eden. Sz cōfessoria vl̄ quasi competit possessori seu quasi possessori iuris incorpalis. l. et si forte. §. j. ff. si cer. vendi. in fi. de act. §. eque. Et sic ꝓcurrere pōt cuz interdicto vti possi. vtili q̄d ꝓ iure incorpali pōt ꝓponi. ff. si per. vēdi. l. sicuti. §. aristo. in fi. ⁊ no. in. l. penul. ff. deseruit. Et ad p̄dicta facit quod no. bar. ī. l. si pr⁹. d̄ opere. no. nūci. in q̄nta oppositōe. Itē adhuc videt q̄ debeat iudex ptē reā absoluere ꝓpter defectū ꝓbatiōis tā in possessorio q̄ in petitorio. Nā in possessorio retinēde debebat ꝓbari de p̄nti possessione. Sed testes quasi omnes deponūt de possessione ꝓterita. ⁊ nō se quit olim possederūt ergo nūc possident cū possessio faciliter ꝓdatur. l. ij. §. in amittenda. ff. d̄ acqui. pos. Sed certe hoc verum est quādo ille qui semel possedit nō asserit se hodie possidere: alias bn̄ p̄sumeret hodie possidere: vt plene no. ꝓ doc. in. l. siue possidetis. C. de pba. ⁊ l. nō ignorat ad exhiben. Preterea sunt hic q̄plures testes qui deponūt de p̄senti possessiōe ⁊ gervasius pauli ⁊ Johānes quondā pauli. Itē sup petitorio nō vident probare intētōem suā. qr nō deponūt de aliquo titulo sed de nuda possessione ergo ꝛc. l. nūq̄ nuda. ff. d̄ acqui. rer. do. ⁊ dicto. §. nihil cōmune. Sed respondet q̄ probāt de possessione tāti tpis quod sufficit ad p̄scribendū. s. xl. annor⁹ ⁊ vltra: si bene ꝓsiderent eor⁹ dicta. l. sicut. C. de p̄scrip. xxx. anno· cum sy. in qua p̄scriptōe longissimi tempis nō requirit titulus vt est clarum. Probāt etiam q̄ vsi fuerunt sciētibus ⁊ patiētibus aduersarijs quod req̄ritur in istis iuribus incorpalibus in quib⁹ nō potest aliter haberi quasi possessio. l. iij. C. de ser. ⁊ aqua. et no. Inno. ī dic. c. bone. d̄ postu. p̄la. Hiis ergo nō obstātibus dico ptes iudi. esse in pronūciando scōm petita ꝓ dictā cōmunitatē brazani. qr plenissime probauit suā intētōem. s. a. xl. annis ⁊ citra fuerunt vsi ⁊ hodie vtunt dictis pascuis vsq̄ ad confines descriptos in eor⁹ libello pacifice ⁊ quiete excepta p̄nti cōtrouersia sciētibus ⁊ patiētibus aduersarijs p̄terq̄z a duob⁹ vel trib⁹ annis citra. ⁊ ista sufficiūt ī vtroq̄ iudicio. Pars ꝓ altera nihil deduxit vel ꝓbauit q̄d habeat tollere vel elidere intētionē agentiū. q̄d ostēdit. nam ipa articulauit de alijs penitus diuersis cōfinibus q̄z articulauerit pars actrix. d̄ quo valde mirandū est ⁊ maxime d̄ procuratore suo et aduocato. nā sciebant vel scire debebant q̄ etiam si probarēt deducta in eor⁹ articulis nihil concludebant cōtra intētionē agentiū postq̄z deduxit confines diuersos. qa p̄nt demōstrare pascua penitus diuersa. ⁊ sic intētō actor⁹ pōt esse vera. et etiā intētio reor⁹ respectu diuersor⁹ pascuor⁹. debebāt ergo facere vnū articulum postq̄z alios cōfines deduxerūt: videlicet q̄ pascua ꝓbensa infra cōfines deductos in articulis actorum ꝑm theoricam et practicā traditam ꝓ bar. C. si vnus er pluribus ap. et ꝓbatur in. l. demōstratio. ff. d̄ ꝓdi. ⁊ demon. in. l. ij. C. d̄ erro. aduo. Vel deducere illos

eosdē confines quos deducunt agētes in eoꝝ articulis. ꝛ tunc aliquid conclusissent contra intentōꝫ agētium: si suos articulos pbassent. Preterea nec eorū articuli sunt pbati p eorum testes. quoniā ipsi deponūt de alijs confinibus q̄ deductis in eoꝝ articulis. ꝛ sunt omnes singulares. ḋa quilibet loquit de alijs et alijs confinibus penitus diuersis. ꝛ vnus nō concordat cū alio. nec dicunt q̄ scientibus ꝛ patiētiby actoribꝫ fuerint vsi dictis pascuis. imo dicūt hoc se ignorare. ꝛ tamē istud erat necessariū cū aliter nō potuerint esse ī dicta quasi possessione dicti iuris vt supra dixi. Posset etiā opponi q̄ ius pasculādi et boscādi cū sit quoddā ius vtēdi pōt ꝓpetere cuilibet pti insolidū. l. si vt certo. §. si duobus vehiculū. ff. vsum aūt ff. cōmo. Unde cū in nulla parte libelli dixerint agētes se solos fuisse in possessione conclusio libelli cum petunt pnunciare dictos hoīes comoni ꝛ fla. nullum ius habuisse nec de p̄senti habere nō videt pcedere. q̄ non sequit ex p̄missis. ꝛ sic redditur libellus ineptus ex defectu cōclusionis p ea que no. bar. in. l. edita. C. de eden. in articulo illo de mutatione libelli: ꝛ p glo. ī l. ij. §. circa. ff. de voli excep. Sed respondet q̄ imo ī precedenti parte satis videt dixisse se solos fuisse in possessione ꝛ ad se solos spectare ius prefatū duꝫ dixerunt q̄ homines dictaꝝ cōmunitatū ausu temerario a modico tempore citra buscare ꝛ ligna incidere in dictī pascuis sine ipoꝝ licētia ꝛ etiā pignorare. Et posito q̄ hoc nō dixissent: sed solū q̄ ipsi agentes fuerunt ꝛ sunt ī possessione dictoꝝ pascuoꝝ. Ex q̄ tamen postea concludūt pnunciari dictas siluas et nemora ad se spectare ꝛ parti aduerse nullū ius ꝓpetere satis p hoc declarat intētio libellantis. ꝛ q̄liter ꝛ ba narratiōis intellexerit. l. aurelius. §. sticho. ꝛ ibi p doc. ff. de libe. lega. ꝛ quod no. in. l. nec exemplū. C. de fal. contrarium ergo ꝓcederet quādo narratō precedens est talis cui nullo mō pōt adaptari ꝓclusio etiā p subauditū. vt q̄ rex est in francia ideo peto centū. sed hic nō sic. Dico etiā agentes q̄ hoc pbauerunt: videlicet q̄ ipsi soli ꝛ nō aduersarij possederūt. ꝛ vsi sunt dictis pascuis cū dicāt q̄ quotiens aliqs de aduersarijs reptus est ibi pasculare fuit pignoratus: vt patet p andreā quondā thomasij sup secūdo capto. ante finē. Item p Thomasium quondā bertholotti sitr sup. ij. c. Itē p paulū quondā dñici sup eodē ca. Item p galluciū sup secundo ꝛ tercio. Item p domiciū nicolai ꝛ symonē martini qui dicūt q̄ semel iuerunt ad locū ꝓpter quandā pignorationē factam ab aduersarijs infra dictos confines. ꝛ q̄ illi reputauerūt se ꝓuictos ꝛ restituerūt pignora. Et ita etiā p alios testes apparet de p̄dict. Ñōt ḡ dicti actores intētōꝫ suā fundatā ī petitorio ꝛ possessorio. iō snīa. p eis ꝑm petita ferenda est vt supra dixi. Laus deo.

Consiliū. CCLXII.

Libellus iste an ꝓcludat in ꝓfessoria dico q̄ aqua mea solita ē descendere in curiā tuā. ideo peto te condemnari ad dandū locū vt possit transire.

Nchristi noīe Amen

Videt q̄ nō possit sequi nisi absolutō vel ꝑpter ineptitudinē. l. j. §. fi. ff. si mes. fal. mo. dixe. extra de iudi. examinata. vel ꝓpter defectū pbationis. C. de edē. qui accusare. Primū patet. q̄ ꝓclusio libelli nō sequit ex narrtais. narrat enī q̄ aqua pluuia descendens de suo tecto in suā curtē solita erat intrare curtē domus sue aduersarij. ꝛ p ipsam transire ad aliū locum. et q̄ nūc aduersarius impedit dictū transitū. et nihil aliud substantiale narrat. Et ex hoc concludēdo petit aduersarium condemnari ad dandū locum transitus. certe ista conclusio ꝛ petitio tammale seqtur ex premissis sicut ista rex est ī francia. Ideo peto te condemnari ad dandum mihi centū. Constat cīm q̄ iste libellus esset ineptus ꝛ nullus. ꝛ ī quacūq; parte iudicij posset de ineptitudine opponi: vt no. bar. in l. edita. C. de eden. in articulo de emēdatōe. ꝛ allegat glo. in. l. ij. §. circa. ff. de voli excep. Et sniā lata p acto re super ipso foret nulla: vt no. glo. que incipit istud insti. de acti. Et bal. in. l. actori. in fi. de iur. iur. de reiven. domuꝫ. de procura. licet. C. vt que desunt adno. partiuꝫ. l. j. p Ly. Hoc sic ostendit. nam si actori vel eius domui nō erat quesita seruitus sup domo istius cosmini recipientis dictā aquā: licitum fuit ipso cosmino ipsam aquam a se excludere. ꝛ aliquid ī suo solo facere. ꝓpter quod aqua in suam curtem nō ingredetur: etiam si ex hoc nocumentū actori vel eius domui inferat. ff. de aqua plu. arcen. l. ij. §. penul. multo magis si non nocet. quia eque bene et cōmode ꝛ sine sui damno potest actum p alium locum eam diuertere quod facere tenetur: exquo alteri prodest. ꝛ sibi nō nocet ea. l. ij. §. Itez varijs. in fi. Sed nō sequitur solita ē ita currere. ergo seruitus est acquisita. quod patet. quia illud solita potest verificari in vna tīn vice. l. mella. §. j. C. quomodo ꝛ quādo iudex. licz aliud sit in verbo consueta. quia intelligeret p decenniuz. c. cum de beneficio. de p̄ben. li. vj. Sed ad talem seruitutem acquirendā acquiritur continuus vel quasi continuus cursus longi temporis. l. si quis vinturno ff. de seruitu. vendi. l. j. C. de ser. et aqua. requireba tur etiam q̄ diceret et probaret aliquid interuenisse ꝓpter quod merito dict actor et sui antecessores putauerunt sibi banc seruitutez competere supra dictā domū. puta vel quia interuenit aliqua cōcessio abilo facta qui eā facere nō poterat vel fama. vel q̄ ita audiuerunt a suis antecessoribus: alsnō censebit fuisse vsus iure seruitutis. quod requirit. l. fi. ff. quēad. serui. amit. Nec etiā q̄ bona fide qđ sitr requirit: vt ibi no. in glo. cū ius cōmune faciat ꝯtra pscribentem vt hec habent plene ꝛ clare per Bar. in. l. j. §. sed si iure. alsiti. actuq; pri. qui allegat ad hoc. l. j. §. sed si ure. alsē ꝛ. sub. §. hec interdicta. de aqua quoti. ꝛ esti. ꝛ per Inno. in. c. bone. de postu. pla. la secūda. Ac etiam q̄ scientibus ꝛ patientibus dñis domus in qua seruitus acquirebat cū aliter nō dicat haberi quasi possessio dictoꝝ iuriū. l. quotiens. ff. de seruitutib sine q̄ nec longo nec longissimo tempore possunt pscribi. c. sine possessione. de re. iur. li. vj. Nō constat aūt q̄ illi qui tenuerunt domū quā nūc habet cosminus fuerunt illius domus sine quoꝝ scitu dicta aqua currere sic nō potuit. ꝛ potuerunt esse simplices conductores quorū scia ꝛ patientia nō potuit vero domino nocere: vt nota. in. l. j. C. de ser. et aqua. in tercia ꝛ vltima lectura glose magne. Preterea potest esse q̄ dicta aqua p seipsaz sine opere manufacto naturaliter descēdebat in curtē dicti cosmini. vñ nō censeret dict agēs ipsaz sic tenuisse ꝛ habuisse iure seruitutis. sed ita de mū si ope suo hoc cōtingebat: vt patet ex no. p bar. ī dic. l. j. §. j. de iti. actuq; prima. de actib quos q̄s licite facit in alieno etiā si seruitutē ꝛ ius faciēdi nō acquisiuit. ꝛ p Inno. ī dic. c. bone. hoc aūt licite sic hāc potuit si curtī vicini erat inferior. l. j. §. fi. ff. đ aq̄ plu. arcē. Preterea si aliqs dñs dom dicti cosmini fecit bona fide aliquod opus p quod aquā excluſit. et ab inde citra transierūt. x. anni inter pītes q̄ aqua ide nō trāsiuit vt dicit pscripta fuit libertas etiam si seruitus prius fuisset quesita. l. hec aūt. de serui. vr. p di. Cōcludo ḡ vt supra. q̄ ista necessaria nec narrata nec pbata fuerunt. Laus deo.

Consilium.CCLXIII.

An p ista verba, pbet mãdatũ de homicidio faciẽ do vadas z nõ reuertar z ad domũ q̃n sẽtiã noui ỽ tali

Nchristi noie Amen

Videt q̃ p p̃dicta nõ sit pbatũ dictũ Johã nẽ habuisse ratã dictã spoliationẽ taliter q̃ agẽti suf ficiat ad obtinendũ sniam contra eũ sup spoliatiõe. Primo p casũ in.c.cuz ad sedẽ. de resti. spo. vbi vi det expssum. Nã ibi erat pbatũ q̃ nuncius epi spoli auerat hospitalarios. z epũs possidebat ecclesiam de qua facta fuit spoliatio. et tamen ibi fert snia contra actores z addicit causa qz p hoc nõ apparet q̃ epus mandauerit. aut q̃ ratã habuerit spoliatõez. Se cundo p rationẽ. qz tria requirunt ad hoc vt q̃s te neatur de spoliatõe facta p alterũ ac si eẽt facta p se eo casu quo nõ pcessit mandatũ de ỽ. videlicz q̃ spo liatio sit facta noie ipsius quẽ volumus teneri. Et q̃ ipse eaz ratã habuerit. z q̃ habuerit ratã cũ dicta q̃ litate. s. facta fuerit nomine ipsius ratũ habẽtis. et al tero deficiente nõ tenet. ff. de vi z vi ar. l. j. §. quotiẽs z ibi no. in glo. duo vident zc. Sed hic posito q̃ sit pbata spoliatio facta p petz vt ponitur: nõ tñ ap paret q̃ eam fecerit nomine Johãnis. z q̃ Johãnes ratã habuerit q̃ facta fuerit. z q̃ suo nomine posito q̃ reperiat bodie possidere. qz possibile est q̃ petrus nõ retulit se spoliasse. sed a sponte relatãte recepisse put Johãnes respõdendo positõibꝫ de quibꝫ supra dicit se illi mandatũ dedisse. qd̃ vez esset. s. q̃ sic retu lisset dicto Johanni cessarẽt omnia: vel saltẽ duo ex supra requisitis. ergo zc. qz cũ sit possibile q̃ sic retu lerit nõ est pbata in tẽtio frãciscẽ agentis cui incũbe bat pbatio de p̃dictis. qz nõ pbat hoc esse zc. C. de p ba. l. ad pbationẽ. l. nõ hoc vñ cogni. Et si dicat exq̃ petrus habuit mandatũ a Johãne vt ipse fatet cen sef nomine Johãnis spoliasse. ff. de acqui. bere. l. qui in aliena. §. si is qui. z ibi no. p bar. z de manu. l. iiij. §. si ab ignoto. z quod ibi q̃ eundẽ. Respõdet q̃ istud pcederet si Johannes dedisset mandatuz q̃ spolia ret. sed hoc hic nõ apparet. ℔ solũ q̃ accipet possef. z ita ipse respondẽdo positõibus dicit se fecisse. Sz boc videt intelligendũ. s. mõ licito nõ illicito q̃ non venit i generali mãdato iuxta ea que habent in. l. iij. §. si procur. ff. q̃ quisq̃ iuris. z. l. si. pcur. de condi. in debi. cum sy. facit. l. q̃ q̃. ff. de ritu nup. z quod nota. in. l. si quis sub conditõe. de condi. institu. p bar. Hiis tamen nõ obstantibus videt dicendũ contrariũ. s. q̃ tãtũ sit pbatũ q̃ sufficiat actori ad sniam obtinendã sup restitutione contra dictũ Johannẽ postq̃ vt p ponit. pbata est spoliatio facta p petz. pcuratorem Johãnis. Et primo qz licet nõ habuerit speciale mã datũ ad spoliandũ. sed ad accipiendũ possef. z vt as serit in rnsione sua dict⁹ Johãnes: tamẽ ppter nimiã generalitatẽ dicti verbi accipiendũ si secuta fuit ac ceptio iniuste. s. spoliãdo: videt q̃ teneat victus Jo bãnes ac si de hoc mandatũ dedisset spãle cũ dict⁹ p cur. verisilr credere hoc potuerit. vñ iputet sibi Jo bãnes qui tam effuso sermõe vsus ẽ in dãdo tale mã datũ. qui sermo trahi potuerit ad vtrũq̃ sensũ. arg. ad hoc. C. de rebus pmis. l. fi. i fi. de acqui. here. d. si qs tñ no. bar. ỽ illo qui recepta iniuria a quodã dixit fa mulo. nõ redeas domũ nisi ego sentiã aliq̃d de isto ne gocio. Et ille famulus iuit z illuz interfecit. nam dñs fuit decapitatus z punit⁹ ac si illi specialiter hoc mã dasset. qz saltẽ pstitit causã q̃ hoc faceret sic genera liter sibi loquẽdo. vñ in pudiciũ ei⁹ sic effuso sermo ne loquẽtis sic sunt verba intelligẽda sicut ille mãda tari⁹ intellexit nõ put intellexit mandãs. ar. xrij. q. v. c. q̃cunq̃. Et posito q̃ hoc illicitũ i tali mandato nõ caderet. pinde tñ tenet ac si caderet. arg. ff. ad. l. aq̃l. qui occidit. §. in hac. ibi nã et qui occasione pstat zc. facit aut. qua in puincia. ỽ. eo aũt absente zc. sm po sitionẽ casus doctorũ. Nec ob. ratio supra facta i cõ trariũ. quia loquit et habet locũ quando in generali mandato pcuratiõis nõ esset facta mentio q̃ accipe ret possef. talis ecclesie. tunc em̃ non subest aliqua iu sta causa quare credat procur. in generali mandato: includat q̃ delinquat. Et illo etiã casu loquit. c. cum ad sedẽ. qz nõ dicit ibi q̃ ille nũcius haberet manda tum ad accipiendã possefꝫ. talis ecclesie. sed erat ge neralis nũcius factor seu pcura. in factis dñi epi. als posset dici nõ habere locũ quod supra dixi p ratõez supra tactã vt dominus teneat vl tanq̃ ederit mã datũ de omni eo quod secutũ fuit: vl tanq̃ pstãs oc casionẽ ei quod fuit secutũ. arg. l. si quis ad se fun. C. ad. l. iul. de vi publica. Preterea ex sequentibus ap paret qualis fuerit annis in precedentibus. ff. rerum amo. l. qui cõcubinã. §. res amotas. ad mace. l. sed iul. §. pinde. de priuil. credi. l. vẽtri. i fi. C. de natu. liber. cũ quis circa finẽ. Et no. xviij. di. puenit. Et ex ver bis sequentibus apparet qualiter intellexit pcedẽtia de le. iij. vxori. §. fi. z de libe. lega. aurelius. §. sticho. z quod ibi p bar. post alios. sed hic, pbatũ est, ppositus, q̃ ille petrus spoliauit. z hoc est notoriuz Johanni si testes sunt publici. z nihilominus Johannes retinet possessi. quã sit nequiter acquisitã. Igit ex hoc presu mitur q̃ in generalibꝫ verbis mandati senserit q̃ ac ciperet etiã spoliando. qz nisi hoc sensisset postq̃ bo die sit verisimile est q̃ possefꝫ. relaxaret. quod nõ fa cit vel saltẽ videtur ratificare quod gestũ fuit. ar. eo rum que habent in. l. j. C. de fur. Et si dicat nõ suffi cit bodie post litẽ contesta. ratificare ex quo a princi pio litis nõ fecerat. ar. l. nõ quemadmodũ. ff. de iudi. Respondet q̃ imo sufficit. tum qz retro trahit ratificatio. C. ad mace. l. fi. tum qz supuenit ius actori ex causa de pterito z habẽte ortũ ante lit. contest. g̃ suf ficit ad sniam consequendã. l. si rem. §. fi. ff. ỽ pigno. acti. Preterea verba libelli de quo supra sunt ita la ta q̃ nõ solum cõprehendunt interdictũ vñ vi i quo p̃dicta sunt necessaria sed etiam cõditio ex canone se pe. de resti. spo. i qua sufficit q̃ scienter successerit in vicĩ: vt patet i verbis libelli dũ dicit scienter i vici um succedens zc. Sed q̃ vicĩ scienter successerit in vicĩ vt patet i verbis libelli dũ dicit scienter in vi cĩ succedens zc. Sed q̃ in vicium scienter successe rit et succedat saltẽ bodie post probationẽ factaz de spoliatione facta p petrum: satis apparet ex actis. Et istud q̃ saltez bodie succedat sciẽter sufficeret bodie ad agendũ de nouo conditiõe ex illo canone posito. q̃ a principio tũ successit nõ pbato q̃ scienter nõ suf ficeret. z hoc p ea que no. bar. in. l. eũ qui. §. i pupilla rib. ff. de iur. iur. Igitur z nũc debet sufficere ad ob tinendũ sniam in hoc iudicio cũ ex causa de pterito trahat originẽ vt supra dixi. Itẽ pñt comprehen dere conditõem ex canone reintegranda. iij. q. j. que locũ habet contra quemcunq̃ possessorẽ qñ agẽs q̃ litercunq̃ iniuste cecidit a possef. rei ecclesiastice sm Joh. cal. in. c. cum ad sedem. Ex hoc patet ex libello ibi iniuste peruenit zc. Item possunt comphendere conditionẽ ex. l. fi. C. de acqui. pos. que datur cõtra illũ cui, procurator meus possef. meã indebite tradidit Et sic cũ petierit sibi insticiã mistrari sup deductis in libello qualitercunq̃ z quocũq̃ capite de p̃dictis appareat actorẽ fouere iusticiã satis est ad sniam ob tinendũ. facit quod no. glo. in. c. q. de rescrip. z index debet i hoc esse fauorabilis actori qz ppendit x itatẽ

esse in ipo ⁊ iniqtatē ꝓtra reū. Nec ob.c.cū ad sedez. qz ibi agēs se restringit ad int̄ dictū vñ vi vt ibi patz ideo succubuit nō ꝓbando necessaria. Laus deo.

Consilium.CCLXIIII.

Ille qui scit aliquē sua negocia gerere ⁊ domos et alia sua bona locare videt̄ mādatū dedisse de supdictis fiēdis. ⁊ tenet̄ stare ꝓtractibus factis p talē etiaz qtum ad pticularia pacta i dictis ꝓtractib apposita. licet ipe dicat q illa pticulariter ignorauit.

Nchristi noie Amen

Si iste nerius sciēte ⁊ patiēte dña franciſca gerebat ipsi⁹ dñe frācisce negocia possessiones locabat ⁊ alia faciebat q̄ ꝓsueuerūt facere factores generales seu institores videt̄ ab ipsa dña ꝑpositus. ⁊ ꝓinde est ac si habuisset a dicta dña mādatū. Et ideo gesta p euz seu ꝓtractus p eum celebratos debet ipsa domina ratos ⁊ rata hīe ne contrahētes decipiantur ter. est in.l.j.§.magistz. ff. de exerci. ⁊.l.fi. ff. qō cū eo Sequitur ergo q cū dicta dña nō possit venire contra contractū istum p dictū Nerium celebratū nō potest etiā venire contra aliquod pactū in dicto cōtractu appositū. qz a quo remouetur genus remouet̄ q̄libet ei⁹ spēs. C. de transac. l. si causa cognita. ⁊ ibi no. facit. l.j.§. quod ait. ff. de alea. ⁊.l.j. in fi. de suis et legit. ⁊.l.fi. C. de usuris rei iudi. Potissime i tali pacto de quo pmittit̄ videlicet q expensas vini. frumēti et carnīū deberet dictus Andreas facere de suo ꝓprio. Sed expēse salis. olei ⁊ lignoz fierēt sup ipso hospitio. Tale em̄ pactū satis cōe ē ⁊ potius tēdit i vtilitatē locātis seu dicte dñe q̄ ipius Andree. vnde tanq̄ cōe pactū ⁊ equū satis videt̄ cadere sub generali mādato dicti nerij qō ex patīa dicte dñe resultat: vt supra dixi: cū nō appareat eā euidēt̄ ledi. ar. l. tutor. ff. de iur. iur. cum ibi no. Preterea posito p ea que supra dixi cessarent saltē istū contractū: videt̄ dicta domina ratificasse eo qz faciebat singul̄ annis reddi rationē lucri a dicto andrea. ⁊ sic videt̄ approbasse cōtractū vsq̄ ad tempus locationis facte p dictū nerium. ⁊ vltra illud tempus ipsa videt̄ de nouo rēlocas̄ se. ff. loca. Itē querit̄. §. impleto. vnde vsq̄ ad tps locationis facte p nerium dicit̄ locatio facta ab ipso nerio. Sed ab ipo tpe citra videt̄ facta ab ipsa domīa vt dicto. §. magistz. Ex quo igit̄ dicta domina nullā fecit querimoniā d̄ dictis expēsis salis. olei ⁊ lignorum cū faciebat sibi reddi rōem admīstratōis: videt̄ ꝓsensisse dicto pacto. ar. ff. de pba. l. pcul̄. Nec ferēda ē si dicat se ignorasse pactū pdictū. naz ex quo sciuit dictū contractū societatis ⁊ ipm approbauit psumit̄ sciuisse oia q̄ i dicto ꝓtractu interuenerūt. ar. ff. de trās. l. nō est ferēdus. l. alteri. i fi. de re. iur. maxime qz tanto tpe passa est ⁊ nunq̄ i redditōe rōnis d̄ hoc cōtrouersiā monuit: vt dixi p dicta. l. pcula. Ad pdicta facit. qz dicta dña debet dictū cōtractū vel in totū approbare vel in totū reprobare. ff. de admīs. tuto. l. cū querit̄. de bonis lib. l. nā. ⁊.l. si ita. in fi. de ope. lib. Cōcludit §. q dicta dña nō pōt molestare dictū andreā sup dictis expensis salis. olei ⁊ lignoz. nō obstāte q dicat se nō interfuisse dicto cōtractui vel sciuisse dictum pactū. nā sufficit q ex postfacto approbauit faciendo sibi rōem annuatim reddi ⁊ de dictis expensis nō fecisse mentōez. qz p hoc videt̄ sciuisse dictum pactū ⁊ ratificasse vt dictū est. Laus deo.

Consilium.CCLXV.

Mater que trāsit ad secunda vota nō reddita administratione filio: an hodie puniat̄ pena auctentice bis penis. C. de secun. nup.

Nchristi noie Amen

Pro ista dña q nō ꝓdiderit dictū legatū facit primo. qz pene legis prime. C. de secun. nup. ad qs refert̄ dicta aut̄. eisdē penis sunt hodie sublate p. c. cū fm. extra de secun. nup. s. qtum ad mulierē nubentē infra annū luct⁹. §. ⁊ sublate videnť qtū ad nubentē nō reddita administra. tute. cū equiparent̄ vt ibi patet. §. quod statuit̄ i vna censet̄ statuz i altera p eam no. glo. ff. de iudi. l. heres absens. §. j. i glo. magna. ⁊ ar. C. de nup. l. fi. in fi. Sed respōderi pōt q conseqntia nō est bona. qz nō est eadē ratio corrigēdi. nam et plus videt̄ delinquere secunda q̄ prima: vt in corpe vnde sumit̄. de nup. §. sin autē tutelā. Naz ⁊ auctas apli i qua fundat̄ correctio quo ad nubentē infra annū luctus videlicet mortuo viro nubat in dño: nō vē dicat sibi locū in nubente nō reddita rōne tutele cuz intētio apli nō fuerit pūdicare filijs sed impunitam reddere nimiā festinantiā. igit̄ ꝛc. quod em̄ nō mutatur ꝛc. C. de appel. l. pcipim⁹. de testa. sancim⁹. Glo. ꝛo in. l. heres absens facit p ista pte. qz vult q eā patio intelligat̄ quo ad illa q̄ erāt statuta tpe facte eiusdem pationis nō quo ad ea que post. sed ista correctio facta p. c. cū fm post illam aut̄. hisdē penis §. ꝛc. Secundo facit p dicta domina. qz ille pene videt̄ imponi nisi quādo tria copulatiue concurrūt. s. q. mulier non petijt tutorē aliū dari nec reddidit rōez admīstratonis nec reliqua. Sed hic petijt tutorē. ⁊ sic nō est verum dicere q illa tria nō fecerit. qz oratio q̄ sumit̄ ex vniuerso si in vno falsificat̄ tota falsa reddit̄. l. si is q̄ ducēta. §. vtz. ff. de re. du. Sed ad hoc pōt responderi q ex mēte legislatoris que potius ē attendenda q̄ verba. ff. de legi. l. benignus. ⁊.l. scire leges, illa cōpula ponat̄ p disiunctiua vt sit sensus q oīa illa tria facere debeat si nō vult incidere i illas penas. ⁊ si aliquod illoz obmiserit incidat. nō aūt si omnia. nā als nō ꝓuideret̄ indemnitati filioz cui voluit illa aut̄ ꝓuidere si sufficeret sola petitio alteri⁹ tutoris. nunq̄ eiū plus faceret ad euacuādū illas penas ⁊ sic frustra dixisset imperator de redditione rationis et reliquoꝝ. Et ad hoc dicta lex si is q̄ ducenta. §. vtrū. et. §. cuz ita. et. l. generaliter. C. de insti. ⁊ substi. sub condi. facit. cum sy. Tercio facit p matre. qz pene predicte aut̄. videnť imponi principalit̄ ꝓpter hoc. qz nuben do veniebat ctra sacrm cū tunc iuraret nō ꝓnubere. Sed hoc sacrm ista nō pstitit. qz nec pstare tenebat hodie. C. si sc̄do nupserit mulier: aut̄. sacrm hoc. Et sic videnť sublate pene dicte aut̄. Et ita sentit glo. ibi in fi. Sed contra determīat ibi Ly. ⁊ etiā glo. C. i qui. cau. pig. ta. contra. l. penul. Quarto facit p ista domīa. qz dicit̄ q nō renūciauit secūdis nup. nec vell̄. nec alijs auxilijs cū suscepit tutelā. ⁊ sic non fuit legitime cōstituta nec vera tutrix. iuxta ea que plene no. bar. in. l. si quis sub conditione. de te. tute. Et in aut̄. matri ⁊ aue. C. quādo mu. tute. offi. fundi. pōt. sed ille pene ponunt̄ ei que vera fuit tutrix. §. eas nō patit̄ ista que nō fuit. put videmus in sy. in ea q̄ non fuit vera vxor ꝓpter affinitatē vel consanguinitatē. licet putaret̄. qz nō incurrit adulterātis penā vt per dat dotē: quia nō fuit adulteriū sed stupz vt no. glo. mag. per tex. in autē. de nup. §. si ꝛo ab initio. Sed certe contrariū determinat glo. ⁊ cōmuniter doc. in c. plerūq̄. extra de dona. inter vi. ⁊ vr. quia debz punire affectus cum ope subsecuto. c. nup. de biga. nec debet ista esse melioris conditionis ex eo q nō legitime fuerit decreta tutrix q̄ foret si decreta fuisz. ar.

ff.quod vi aut clã.l.seruus qui ad lib.ꝓcla.nõ licet.l. iij.de sta.lib.cũ heres.§.ij.extra ō ꝑben.eũ qui.li.vj. cum sy. Preterea que nõ legitime suscipit tutelaz fi- nat glo.no.7 doc.in.l.ij.§.si mat'.ℵ. quid si pater .ff. ad tercul'.i verbo nõ legitime. Igit' nec ipsas penas debet euitare. Sed põt dici sequẽdo humaniorẽ sen- tentiã q̃ istud pẽdeat ex futuro euentu.qz si reddita rõne admiſtratõis tutele appareat penes illaz nulla fuisse reliqua que restituenda forent nõ puniat' ꝑfa- ta dña.qm̃ ex eo q̃ nõ restituerit reliqua que nõ erũt nõ debet puniri. Nec ex eo silr q̃ rõem administrati onis nõ reddiderit.qm̃ redditio rõis nõ nisi ꝓpter re liquoz restitutõem fienda est.7 vbi nulla sunt reliq̃: nõ est necessario ratio reddẽda vnde libertas relicta sub cõditione si ratiões reddiderit.si nulla sunt reliq̃ censet pure relicta.7 competit statim adita hereditа te etiã rõne nõ reddita.ff.de ꝓdi.et demõ.l.iuli.paul'. de euic.qui libertis.§.seruus.cũ ꝓcoz.ibi alleg.i glo. Itẽ et petitio tutoris incũbebat fieri ꝓpter duo pce- dentia.s.vt posset sibi reddi ticio.et restitui reliqua. qm̃ reliqua forent als nõ.ꝓpter hoc q̃ tutoreꝫ nõ pe- tisset deberet pati dictas penas.si em̃ tutelã nõ assũ- psisset nõ pateret penas.l.j.C.de secũ.nup.ꝓpter q̃ nupsisset nõ petito tutore filio.qz hoc nõ repitur iu- re cautũ nisi cum tutelã assumpsit.in aut'.de nup.§. sin aũt tutelã. licet si nõ peteret infra annũ etiam si tutelã assũpsit ideo artat' ad petendu tutorẽ vt ei reddat rõem et reliqua. Si g̃ reliq̃ nulla sunt cũ excu set a restitu.illoz silr et a reliquis duobus que ꝓpter illud sunt videt excusari. qa vbi duo vel tria ꝓpter vnũ tm̃.vt dicta.l.qui libertatis.§.seruus.et no.Ly. C.de iur.calum.l.ij.§. qõ si actor.in fi. Als sequeret inconueniens q̃ si decreta tutela cũ adhuc nõ cepisset aliud ministrare.nec alia reliqua penes eũ forent nu- beret non petito tutore et nõ reddita ratione incur- reret tãtas penas.qz offendisset cortice ℵ boz̃ dicte aut'.quod tamẽ nunq̃ fuit de mẽte ipsius.sed solum q̃ admiſtrauit et apud se erant reliqua q̃ veniebãt restituenda.qñ ℵo nulla tunc satis est q̃ ꝓpter nõ pe tiũ tutorẽ infra an.excludat' ab hereditate filij dece dentis in pupillari etate.ar.ff.de ver.obl'.l. si ita stip. facta.Si ℵo reddita rõne admiſtratiõis apparebit apud eam forе reliqua que veniebant restituẽda ꝛc. debebit ista mulier pati dictã pnã.7 pdere dictũ le- gatũ nõ solũ ꝓpter defectũ nõ reddite ratõis 7 nõ re- stitutoꝛum reliquoꝛ. Sed etiã nõ petiti tutoris.qm̃ licet ipsum petierit pfuctorie 7 nõ legitime petijt. de- bebat em̃ ipm petere cũ effectu.i.facere q̃ daret' ad- miſtratoꝛi legitie de 7 admiſtra.legitime sumeret añ 7 glo.7 p Bar. Et expsse Jac.de bel. in corpe vnde sumit' illa aut'.de nup.§.sin aũt tutelã.qđ hic non fe- at.Sed vna die petijt 7 altera nupsit eo non dato. Et sic petijsse nõ videt'.ff.de tercul'.l.ij.§. nõ solũ. in verbo pfunctorie. de euicti.l.qui libertatis.§.penul. i verbo pfuctorie. de admiſtra.tuto.l. tutor q̃ rept'. §.ibi debuit em̃ ptibꝫ suis fundi. nõ q̃dẽ pcipit festi natoz ꝛc. Et ß nõ obstãte q̃ legitime nõ fuerit decre ta tutrix postq̃ nõ fecit debitas renũc .exquo realit' administrauit licet nõ legitime ne ex hoc sit melioris conditionis q̃ si legitime vt supra dixi ꝓiura supra allegata. Laus deo.

Consilium.CCLXVI.

Mater an prinet' añ lapsum anni successione filij sibi nõ petierit tutorẽ.an ℵo domũ eo elapso.

ℵ christi noie Amen

In pũcto suprascripto fuerũt apposita plu ra verba q̃ expediret.nã in effectu querit' in ipso de triplici hereditate. Primo de bĩditate anthonij: qui decessit intestatus relictis duabus filiabꝫ: videli cet maria nata ex prima vxore que erat nupta: et fe cerat patri finẽ et refutatõem de hereditate paterna et materna vt dicitur. Et miliana pupilla nata ex se cunda vxore:ad quam istarũ dicta hereditas deuo luta sit.constat em̃ q̃ de domina beatrice matre di cti Anthonij nõ est tractandũ stantibus descenden- tibus et valentibus succedere cũ prima cã i succesſio- ne sit descendentiũ. C.de suis 7 legi.aut'.i succesſiõe. nec etiam est tractandũ de Johãne filio baldassaris. qui erat agnatus cũ ipse esset transuersalis qui de iu re cõi nõ venit stantibus descẽdentibus: vt in dicta aut'.in succesſione. Nec habet obstare statutũ sub ru brica quo ordine ꝛc.p quod excluditur a succesſione ascẽdentis femina stante masculo.qz loquit' quando extaret masculus descendens. et in eodem gradu cũ ea qui simul cum ea concurreret si statutũ nõ esset: ꝫ statutum ipsum prefert:ac i casu nostro extat mascu lus nõ descendens sed collateralis qui cum ea nõ cõ curreret si statutum nõ esset.ideo nec sibi prefert'. qz nimia iniuria afficeretur filia si a tali excluderet'. nec statutum hoc voluit.nec eius verba hoc patiuntur. Solũ ergo videndũ est de dictis filiabus. Et breui- ter dicta maria postq̃ renũciauit succedere nec po- tuit. Tamen ex forma statuti quod dictã renunciati onẽ approbat etiam sine iuramento.licet de iure cõ- muni nõ valeret talis renũciatio tanq̃ facta ꝓtra bo nos moꝛes:ut in.l.pactum.C.de colla.7 de pac.l.pa ctũ.sed statutũ potuit facere ipsã validã. quia nõ est contra ius diuinũ vel naturale: sed soluz contra ius positiuũ.iuxta plene no.in.l.omnes populi.ff. de iu- sti.7 iur. Tum etiã ex forma iuris cõis interuenit iu- ramentũ:vt in.c.q̃uis.de pac.li.vj. quod etiã de iu re ciuili seruat' cũ illud statuat' ꝓ euitatõz pacti.quo casu ius ciuile imitat' canones iuxta plene no.i.c.q.ō pacl.i.vj.7 in.l.priuilegia.C.de sacrosanc eccle. Ex- clusa g̃ dicta maria ꝓ suã repudiationẽ vocata fuit ꝑfata miliana altera filia 7 pupilla sola ad heredita- tẽ anthonij pris sui quasi ꝓ ius accrescẽdi.l.qui repu diatis.in principio.ff.ō inoffi.testa.C. qñ nõ petere par.l.j.q̃ miliana in re suitatis hereditatẽ pris etiã nõ additã trãsmisit ad suos heredes.C.de suis et legit.l. apud hostes.ō iure delib.l.iij.cũ ꝓcoꝛ. 7 plene ꝓ bar. in.l.ventrẽ.ff.de acqui.here. Secundo loco vidẽ dum est de hereditate dicte miliane in qua repit' he reditas dicti anthonij patris sui q̃ decessit: vt dicit' infra pupillarẽ etatẽ 7 infra annũ a mortе testatoꝛis Et i illa breuit' ẽ dicẽdũ q̃ si katherina mater ei⁹ nõ foret excluſa ꝓpter non petitũ tutoreꝫ: vt qz erat mi- noꝛ.xxv.annis.C.si aduer.delic.l.fi. Vel qz fuisset ꝓ nẽta mortalitate filie quia decessisset filia infra annũ cum adhuc restaret tantũ de anno qui sibi dabat'.in sti.ad tercul'.§.fi.quod infra illud quod restabat po tuisset congrue suscipe tutelã vel facere alium tuto- rẽ dari.ff.ad tercul'.l.ij.§.confestim.in fi.7 nõ eẽt du biũ.qz sola dicta dña katherina mater vocata fuisz ad hereditatẽ dicte miliane excluſa maria soꝛore ex vno latere tm̃. Et excluſa beatrice auia paterna: vt i aut'.defuncto.C.ad tercul'. Si ℵo dicta dña kathe rina foret excluſa ꝓpter nõ petituz tutoꝛem vel tute- lam nõ susceptã vt quia erat maioꝛ.xxv.tẽpoꝛe mor tis.7 distulit tutelã suscipe vel tutorẽ petere tm̃ q̃ in fra id qđ restabat de anno tempoꝛe quo mortua est dicta pupilla nõ poterat tutelã suscipe vl facere ab alio suscipi scdm ritum et consuetudinem seu stilum

curie feltrēsis,put mihi asserit.qz dicit mihi q nō restabāt de anno vltra tres vel quatuor dies.z tunc est pinde ac si totus annꝰ trāsiuisset.ff.si quis cau.l.ij.§. si quis.tamē cū posset.de ver.ob.l.hoc iure.et.l.cū stipulatꝰ sim mihi a pculo. Nec ob.c.ꝓmissa.de elec.li. vj. Quia solutio colligit ex no.p Dy.z bar.pꝰ glo. in dicta.l.hoc iure.et.l.in illa stipula.si kl'is.ff.de ver. obl'. Nam erat in potestate istius matris petere tutorem vel facere tutelā decerni.ideo ꝓmittit pena mero iure ante lapsum termini qñ nō restabat tm̄ q sufficeret ad petendū: vt dicta.l.cum stipulatus sim mihi a pculo. Vel aliter et melius.qz in dicto.c.cōmissa videt esse casus in contrariū eius quod dixi.qa in casu nr̄o pena prīuatōis hereditatis ē pena legal': videt q nō fuerit cōmissa nisi transacto toto anno q̄ntūcunqz trāsiuerit tantū de anno q infra residuū qđ restabat petere tutorē vel tutelā nō potuisset p illuz tex.et p.l.insulā infra biennū.ff.de ver.obl'.licet.secꝰ in conuentionali que cōmittit.sed nō pōt exigi ante lapsum totū tempus: vt dicta.l.cū stipulatus sim mihi a pculo.et ibi plene p bar.e.ti. Et p consequēs videtur q cū nō esset adhuc prīuata de iure succedendi tēpore quo mortuus est pupillus. quia adhuc restabant quatuor dies vt mihi asserit potuerit dicta mater p̄fato pupillo succedere.et adire eiꝰ hereditatē.qa sibi fuit delata. et sic de ipsa hereditate potuerit facere velle suū sicut dicūt canoniste ī dicto.c.cōmissa q ille poterit ꝓmutare illā ecclesiā q̄ veniebat prīuādus.sed adhuc nō erat prīuatus ante lapsū anni. Et habet' p Oldra.in quodā consilio suo qđ incipit factū tale est.Breuiter ad istā opinionē q̄ est difficilis. Respondet' q possumus fateri dictā matrem nō fuisse prīuatā iure succedendi ante totuz annū lapsum p dicta iura. Et q hereditas dicti pupilli fuit sibi delata.et q potuit eam adire. tamē anno postea integraliter lapso prīuabitur ea. quia sua negligētia nō debet remanere impunita.z hoc p illud idē.c.cōmissa.in principio.quod vult vt eccl'ia illa dicat' vacare z ea prīuatus esse lapso toto anno.licet añ nō fuerit.et eo mō in.l.insulā.de ver.ob. licet ante lapsum termini nō dicat' ꝓmissa stipulatō ad totale interesse qz est pena legalis.cōmittit tamē lapso termino. Et hoc esse vez pbo expresse p.l.ij.§.cōfestim.in fi.ff.ad tercul'.vbi dicit' q mater nō prīuat' quādo fuit preuenta mortalitate filij. quia mortuus est filius añ lapsum anni qui sibi debatur ad petendū tutorē.constat q̄ūt q tunc dicit' fuisse ꝓuenta qñ prius nō fuit ī mora.als secus. vt habet' in.e.l.ij.§.si quis tamen.ff. si quis cau. Igitur nō dicit' fuisse prenēta mortalitate filij.z p consequens a contrario sensu illius tex. lapso anno debet puniri et hereditate prīuari. licet aū ip̄m totū lapsum nō fuerit punita nec prīuata. z pro ista sīa facit opi.bar.qui voluit p illum.§. cōfestim q sit prīuata statim q transiuit tm̄ d anno quod cōmode potuisset petere si voluisset.z fuit negligēs etiam si superat adhuc tantū qđ petere ꝓmode potuisset.licet bal.z alij dictā opi.nō teneant p illum.§. fi. insti.ad tercul'. Concludo ergo dictā matrē ꝓpter suam negligentiā saltem lapso anno fuisse prīuatā hereditate filij sui.posito q infra annū nō fuisset. quia nō posset dici fuisse ꝓuenta mortalitate filij ex quo p prius frustrata fuit. z hoc p illum.§.confestim. ī fi.a contrario sensu iūcto.§. sed si forte vbi ē exp̄ssum si bñ inspiciat'. Nūc est videndū ad quez fuit delata dicta hereditas an ad auiā paternā an ad Johannē filiū baldassaris agnatū. Et videt' q ad Johannem qz dicta auia censet' fuisse negligēs sicut z mater. qa annus pariter cucurrit vtriqz.ar.l.si maritꝰ preuenerit.ff.de adul. Et ita videt' terminare bar. ī qōne disputata p eum que incipit.pupillus ante fi.ibi. sed si mater z auia cuz vtriqz imponat' necessitas ꝛc. Sz cōtrariū est verius.qz istud potuisset ꝓcedere iure veteri quo neutra poterat' esse tutrix.sed ambe artabātur ad petendū. vñ poterāt ambe esse diligētes ī petendo.g̊ si nō petūt ambe sunt negligētes.sed hodie cuz possint esse tutrices z mater p̄fertur auie. C.qñ mul' er.offi.fun.pōt. Et licz mater prīuata sit hereditate vel ꝓpter suā negligentiā vel ex alia causa:non ꝓptea prīuata est a tutela: vt no.p bar. post glo. in.l.ij. post prīn.ff.de legi.tu.nō potest imputari auie si nō petijt tutorē vel tutelā sibi decerni q̄uscqz extitit mater que poterat tutelā assumere. Et ita determiat ex presse bal.subtiliter z notabiliter ꝓtra bar.in.l.preclbus.C.de ipu.z alijs substi.z in.l.ij.C.ad tercul'. Et sic dico q hereditas dicte iuliane pupille p prīnatiꝰ onē matris deuoluta est ad dictam dominam beatricem auiaz paternā. Sup eo ꝙo quod tercio loco querit de hereditate dicti bartholomei dicendū ē q illa ptinet ad filiū eius postumū: videlicet bartholomeū exclusis omnibus alijs descendentibus z collateralibus: vt in aut'.in successiōe.C.de suis z legi.z hoc nullū habet dubium.

Consilium.CCLXVII.

An sīa in causa matrimonij transeat in rē iudicatā ita q̄ post tps appellādi si forte lata sit sīa dinortij alter coniugū possit secundo nubere.

Casus sequentis consilij.

Quedā mulier postq̄ p triēniū steterat cuz viro petijt se ab eo separari dicēs ip̄m ee frigide nature z q nō potat esse p̄. z acta causa fuit p sīaz auditor'ca mere separata z data sibi licētia cū alio ꝓtrahendi. a q̄ sīa vir appellauit q̄ dicebat se nō ee frigidū. Sz q mulier nō ꝓmittebat se cognosci pēdēte appellatiōe annos stetit.infra quos primꝰ vir nō fuit,pset' appellatōem.sed decessit mortuo secūdo viro z institutohered e filio ex illa suscepto opponit' p̄ sanguineos ejusdē secundi viri contra filiū dicētes illud mīmonū nō tenuisse.qz nupta erat alteri cū quo litem adhuc hēbat.et ipsā lite pendēte vel appellatōe nō potuisse ꝓtrahere cū scdo.z p cōsequēs filiū esse illegitimū.z sic eius institutōem nō valere. Jtē q dicta mulier nō pōt dotē suā repetere postq̄ nō fuit matrimonū nō potuit esse dos nec actio de dote. Queritꝰ ergo vtr ꝓpter dictā sīam sepatōis nō obstāte appellatōe potuerit hec mlier cōtrahere cū secūdo. Et an filiꝰ sit legitimꝰ. Et an dotē repetere possit.

In christi noie Amen

Videt' dicendū nō valere secdm matrimoniū.z sic,plē inde susceptā illegitimā.z hoc ió. qz cōtraxit cū primo p verba de p̄senti.vnde nō potuit contrahere cū secūdo nisi constiterit primū matrimonium nō tenuisse de spon.duorum.c.j.ij.et.iij. imo contrahendo cū secundo cōmisit adulteriū.C.de adulter. l.eū qui duas. Et ideo nō videt' etiaz mortuo primo posse remanere cū secundo cū quo adulteriuz pollueta est de eo qui dux.īmatri.quā pollu.p adul.c.cum haberet. Hic autē ꝓpter sīam dñi auditoris camere nō videbatur cōstare primū matrimoniū nō tenuisse:tuz quia fuit p appellationem suspensa vel recisa.ff.ad turpil'.l.j.et sic interim nullum effectum produxit.ff.de infami.l.furti.§.j. de testa. qui a latronibus.§.j.tum quia sīa in matrimonijs nunqz trāsit in rē indicatā sed sp potest retractari de re iudi.c.tenor et.c.consanguinei.et ipsius effectus semper dependeti

ex futuro de frigi. c. fraternitatis in fi. Item q; cõtra ctum fuit lite ꝛ appella. pendẽte quod fieri nõ debuit ũ videt nullũ vt lit. pendẽ. p totum ꝛ nil innoua. ap pel. pen. p totum fuit emẽ vt ita dicã hec materia fa cta litigiosa. ꝛ ideo scipam in aliũ non potuit aliena ri de iurepatro. c. ex literis de cõsti. c. cũ. m. ferrarien sis in fi. ꝛ ibi p Inno. c. d litigio. auc. nũc si heres. Itẽ q; cum tãtũ iteterit hec mulier: q; de frigiditate viri non reclamauerit non videt q; postea possit d frigi male. c. j. potissime q; cum vir ꝓtrariũ asseueret vi detur sibi credendũ tum q; caput mulieris tum quia stat p matrimonio de despo. impube. c. cõtinebat. p que videt q; illa sñia fuerit erronea. His non obstãtibꝫ ꝓtrariũ dico. s. secũdũ mrimoniũ valere. ꝛ plem eẽltimam. Et hoc ideo q; fuit a primo sepata p sen tentiam cũ auctoritate eccl'ie cui nupsit dꝫ emẽ secum remanere. de fri. c. fraternitatis circa mediũ. ℣. ꝛ si p dicta. ꝑsumit emẽ p sñia. ff. de euic. l. herem. §. ga ya. etiam si p appella. sit suspensa quousq; fuerit re cissa. ff. de inoffi. testa. l. suspecta. §. j. ꝛ pꝫ in cle. j. d se questra. pos. ꝛ fruc. ad hoc de renũ. c. in pñtia. d elec. c. bone memorie magũtino. ff. de pba. ab ea pte. Nec obstat pendẽtia litis vel appell'onis q; illa nõ impedit mrimonium cõtrahi de spon. c. veniẽs. c. cũ aplica. de ma. cõtrac. contra interdic. eccle. c. ij. que iura sequũ tur cũ prima lis pendeat ꝛ nulla sñia lata erat p con trahẽte. ꝛ sic nullũ habebat colorẽ cõtrahẽdi. fortius ꝑcedunt in illo qui iam hꝫ vnam sñiam p se vt in casu nostro. Itẽ non obstat: q; in mrimonialibꝫ sñia non transit in rem iudicatam. q; vꝛ est quo ad ß vt non possit ꝓbari contrariũ q; põt ꝓbari quãdocũq; ß anteq; ꝓbet vel impugnata sit sñia bene fingit p lapsuꝫ ltimi tpis in rem iudicatam transisse als nũq; sñia in cã mrimoniali meret executõni. ꝛ sic tale iudi cium eẽt in iudibrio q; non eẽt dicenduꝫ. ff. de iudi cis. l. cum ꝓtor ad hoc dictũ. c. fraternitatis. de frigi. ꝛ gd no. Inno. in dicto. c. tenor de re iudi. vbi dicit: q; talis sñia sine magna ꝛ euidenti cã nõ debet rescin di nec ps admitti ad ꝓbandũ cõtra ipam nisi euidẽ tibꝫ ꝓbationibus ꝓcedentibꝫ. p quod innuit q; habꝫ effectum anteq; ꝓbet contrarium. Item posito q; a principio non fuisset mrimonium qd tñ negat mor tuo primo viro p cõtinuã cohabitatõem cum secun do recõualuit q; cessauit impedimẽti cã d cõiu. ℔uo. c. ij. de spon. c. ad id qd. de eo q; dux. in ma. quã pol. p adul. c. significauit. q matri. accusa. pñt in sup. Et in tantũ ẽ hoc vꝛ q; non admittit ꝓbatio in contrari um de spon. is qui de condi. appo. c. de illis facit. ff. de ritu nup. l. minorem. Nec ob. pdictam. c. cũ haberet de eo qui dux. in ma. quam pol. p adul. q; posito q; a principio non cõmiserunt adulteriũ. q; ꝓtraxerũt cũ auctoritate eccl'ie. Et ideo ꝑsumũt habere bonã fi dem ar. ff. de nora. l. ꝛ generalr. ff. de acqui. poss. l. iu ste possidet de infamibꝫ. l. furti. §. q; iusso qd fal. tuto. aucto. l. interdum. de admini. tu. l. qui tutores qui. §. interdum. ß habentes bonã fidem vel ignorãtes non cõmittunt adulteriũ. xxxiij. q. ij. in lectum. ff. d adul. l. penul. Et posito q; ista mulier non habuisset bonã fidem vt q; sciebat primũ virũ potentẽ ꝛ sic p errorẽ fuisse sepatam ab eo. tñ sufficit q; secũdus vir fuit in bona fide ad hoc vt post mortez primi recõualescat matrimoniũ cum secũdo ꝛ secũ cogat stare de eo qui duxit. in matrimoniũ quam polluit p adult. c. j. ꝛ c. ve niens. Hoc autẽ negari non põt quin secũdꝰ vir ha buerit bonam fidẽ quam habere ꝑsumit ꝓpter sñiaꝫ diuortij latam vt. d. l. generalr de nora. Preterea po sito q; nec a principio nec ex postfacto mrimoniũ te nuisset tñ ꝓpter ignorantiam etiam vnius ꝯiugis fi dei censet ltimi quo ad vtrũq; qui fi. sint legi. c. ex te nore. ꝛ. c. cum inter. ꝛ no. glo. in. d. c. j. de eo q; dux. in ma. quam pol. p adul. ꝛ de clãdesti. despon. c. cũ inhi bitio. ꝛ C. d incest. nup. l. qui cõtra. Sufficit g huic fi lio bona fides ꝑis vt sibi succedere possit ꝛ cẽseat ul timus posito q; matrimoniũ secundũ nunq; tenuis set a pdicta facit q; si duo stant p longũ tps: ꝛ tanq; vir et vxor. s. p. x. annos vt hic fuit ꝛ p ignorantiã iur. status filioꝝ cõfirmat vt inde nati dicant ltimi lꝫ ve re non sint cõiuges. ff. de ritu nup. l. qua in ꝓuincia. §. d inus. Ex quibus patet rñsum ad prima dubia et etiam ad vltimũ. q; cum fuerit matrimoniũ tum se cundo põt mulier repetere dotẽ. Et posito q; nõ fu isset idem est q; possit repetere ꝓbatur in. c. ij. d ꝓiu. ℔uo. ß tunc non haberet locum actio de dote ß cõdi tio sine cã. ff. de condi. sine cã. l. auũculo. et diceretur tũc quasi dos et eẽt priuilegiata sicut vera dos. ff. sol. matri. l. si cum dotem. §. fi. ꝛ de ꝓui. credi. l. q.

Consilium. CCLXVIII.

Mulier que non põt conferre in secundũ virum plus q; ꝓtulerit in filium ex primo mrimonio an pos sit plus ꝓferre filio ex secũdo mrimonio.

Casus sequẽtis consilij.

Quidam g. dedit cuidã f. ꝓ dote dñe A. eius filie ꝛ vxoris dicti f. centuꝫ ex quibꝫ iugalibꝫ natus est b. eoꝝ filius mortuo dicto f. vxor venit ad secũdas nũ ptias ꝛ assumit in virꝫ quẽdaꝫ m. cui postea dicta do mina A. cõstituit dotes ꝛ dedit centũ florenos auri ex quibꝫ m. ꝛ dña A. natus ẽ quidã filiꝰ. Postea ℣o dicta dña A. moritꝫ superstitibꝫ dicto b. nato ex ꝑmo ma trimonio ꝛ filio nato ex secũdo. modo b. filiꝰ dicte do mine an vult petere ꝛ cõsequi dimidiam dotis cõsti tute p dictam dñam A. penes secundũ virꝫ. mõ que ritꝫ viso instrõ dotali dotis dicti mã. dictꝰ b. possit pe tere ꝛ quã partem.

In christi noie Amen

Mihi videt: q; dictꝰ b. filius ꝑmi mrimoniꝫ possit petẽ ꝛ condicẽ dimidiã dicte dotis date secun do viro ꝓ eo q; data fuit cũ pacto q; vir lucret dotẽ p mortẽ mulieris noie filioꝝ vt in instrõ dotali ꝓtine tur ꝛ hoc p. l. hac editali. C. de secũ. nup. ꝛ in corpe d nup. §. oprime. colla. iij. nisi constaret q; dicta mlier contulerit tantũdem filio primi mrimoniꝫ. quantum dedit viro sub dicto pacto. Nec ob. q; pactũ predi ctum de lucrãdo factũ est noie filioꝝ. q; ita ẽ ꝓhibi tum viro in dicto casu paciscifilio sicut sibipsi vt. d. l. hac editali. ibi oĩ circumscriptiõe cessante paria sũt emẽ dari viro vel alij cui vir dari volnit. vt. l. solutũ. §. solutam. de pig. act. Videt emẽ patri datũ cũ dat filio ex pacto pñs vt. l. ij. §. fi. ꝛ. l. si sponsus. §. gene raliter. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ ꝑsertim cum dat ꝑsone ptinenti ad virꝫ cui vxor dare ꝓhibet nã cen set factum in fraudem vt. d. l. si sponsus. §. generalr. ꝛ. ff. de ꝓba. l. q; testm. Pro hoc q; id quod acquirit filio ex facto patris censet ꝓfecticium. ff de iure do. l. ꝓfecticia. C. de colla. l. vt liberis. ff. de vul. ꝛ pupil. l. ß si plures. §. in erogato. et pro hoc quia hoc quod dat vxor filio in potestate viri constituto videt da re contemplatõne viri. ff. de dona. inter vi. l. iij. §. ℣ bum. ꝛ quod no. C. eo. l. si constante. ꝓpter vtilitatẽ emẽ quam vir inde cõsequitur censetur factum tale pactum. ff. de dona. inter vi. l. sulpicius. ff. de fal. l. im puberem. §. si filio. Item non obstat statutum q; ro bur dat pactis dotalibꝫ exceptis aliquibus. q; id sta tutum intelligit qtum ad cõmodũ ipoꝝ paciscẽtiũ quasi voluit statutum q; fauori suo renũciari possit ac etiam inequaliter paciscī. contra. l. ex morte. cum

l.sequẽ.de pac.doc.cum sy. Non autẽ intelligendũ ẽ q possint paciſci in pudicium filioꝝ primi mrimo-nij qꝛ libera facultas diſponendi de ppꝛijs intelligit ſemp cõcedi abſq; pudicio iuris alterius.ff.de teſta. milit.l.i fraudẽ.z.l.cũ filiuſſa.miles.z.l.ij.§.merito.et §.ſi quis a principe.nequid in loco pu. Pꝛo hoc ꝯa ex pmiſſione generali libere diſponẽdi nõ intelligit cõcedi ea que ſunt in ſpecie ꝓhibita diſpõi.ff.de te ſta.milit.l.a milite cuꝝ ſe.z pſertim cũ iniuria alicuius ff.de here.inſti.l.q ſoluẽdo.C.d emã.libe.l.nec anus cum ſy. Et ẽ ꝟ in dubio indicãda mẽs legiſlatoꝛis vt nemini ius ſuũ detrahere velit.ff.de his q ſunt ſui vl alie.iur.l.ij.ff.de vul.z pu.l.ex facto. Ex pdictis con-cludo indubitãter ꝓ filio primi mrimonij vt predixi z q oppoſitũ ſentit deuiat a tramite veritatis.ff.de le gi.l.in ambiguo.z.l.benigni⁹. Et ita videt mihi eſſe z ita ꝙſulo ego franciſcus Albergottis de aretio ciuis flozentin⁹ legum doctoꝛ.

Conſilium.CCLXIX.

Nchriſti noie Amen

Viſis pũcto z inſtrõ pdicto ſciendũ ẽ q pa-ctum de lucrãda dote in inſtrõ appoſitã nõ reſecaꝛ ꝓ .hac editali .C.de ſecun.nup . qꝛ illa loquit vbi lucꝛ ẽ collatum in ſecundũ vixꝛ ꝓ ſeipſo quo caſu non va let vltra modũ ibi taxatũ vt non lucret plus vir ſecũ dus qꝫ quicũqꝫ fili⁹ primi mrimonij. Pactũ em̃ pdi-ctum fuit appoſitũ noie filioꝝ ſecundi mrimonij qb⁹ mater donare potuit ipiſqꝫ filijs ſecundi mrimonij q ritur ius. Pr̃ em̃ in hoc fuit vt miniſter z ſua incapa citas non fuit ꝙſiderãda ꝟ capacitas ei⁹ cui queritur ff.ad.l.falci.l.cum dotẽ.ff.de dona.inter vi.z vx.l.mu-lier al's incipit ſulpicius filius ergo primi mrimonij ñ pr̃ ex iſto inſtrõ ageꝝ ꝟ casu ꝟ dꝫ ageꝝ ꝗrela i inofficoſe dot(vl donatõis z ꝛuocat vſqꝫ ad ltimã ſuã z ñ vltra C.de inoffi.teſta.auc. vñ ſi parens facit qd no. C.de inoffi.dõ.l.j. Nec obſtat q ſit ſtipulat⁹ ſibi z ſuis he-redib⁹ z iſte ſit heres p dimidia.qꝛ verba de lucrãdo reſtringũt ſequẽs genus.C.famil.her.l.quotiẽs.d le. ij.l.legatoꝝ.§.q plures.

Et ego Baldus de peruſio vtriuſqꝫ iuris doctor ſic dico z conſulo.

Conſilium.CCLXX.

Nchriſti noie Amen

Unum eſt ſupponẽdũ aliud diſcutiendũ q ſi marit⁹ fuiſſꝫ pact⁹ ſibi z noie ſuo d tota dote lucrã da nõ pudicaret illd pactũ filijs ꝑmi mrimonij q mi nus haberẽt dimidiã dotẽ hoc ſuppoſituꝫ ꝓbat in.l. hac editali.C.de ſecũ.nup.z in coꝛpe de nup.§.opti-me.colꝛ.iij. Sꝫ qꝛ marit⁹ pactus ẽ noie filioꝝ iſtd eſt diſcutiendũ.ſ.an pactũ excludat filiũ primi mrimo-nij preterqꝫ altima z in caſu in quo nihil relinquere-tur vel traderet filio ſecũdi mrimonij al's non ꝓce de ret dubiũ vbi tm̃ tradidiſſet filio ꝑmi mrimonij. Pꝛo cuius dubij decisiõe ẽ attendẽdum q lex ex mẽte z ex verbis ꝓuidere voluit filij primi mrimonij cõtra ſe-cundũ maritum.qꝛ defacili induceret ad dotalem ex-clu ſionẽ eoꝝ vt in iuribꝫ.ſ.allegatis quo attẽto con cludi dꝫ q pactũ factũ noie filioꝝ nõ pudicat filijs primi mrimonij ꝑmo attento q.l.hac editali dicit oĩ circũſcriptione ceſſante ꝟ excludit fraudes et ꝓptẽa no.ibi ad excludendã fraudẽ cuꝝ mulier relinquebat non viro ꝟ fratri vl cõſanguineis ſuis.ſic in ꝓpoſito excludit hoc pactum vt puta in fraudẽ factũ. Item vꝛor eſt ꝓhibita dari viro ſecũdo in pudiciũ filioꝝ primi mrimonij ꝟ cũ ſit paciſci ſibi ꝟ z noie filioꝝ ſe-cũdi mrimonij cũ datũ videaꝛ patri ſi alteri ex facto z ꝙſenſu ipius.ff.de pigno.act.l.ſolutũ.ff.de donati. inter vi.z vxo.l.iij.§.fi.z.l.ſi ſponſus.§. generaliter. nã illud queſitum ex facto pr̃iscenſeꝛ ꝓfecticiũ.ff.de iur.do.l.profecticia.z.l.ꝟ ſi plures.§.in erogato.de vul.z pupil.cum datũ videaꝛ ꝓtẽplatõe viri vt.l.ij. §.verbum.ff.de dona.inter vi.z vxo.cum pr̃ pact⁹ ſit filijs in ptãte cõſtitu. videt ſibi z ſui ꝓtẽplatiõe factũ ff.de dona.inter vi.z vxo.l.ſulpicius.ff.de fal.l.impu berem.§.ſi filio. Ego Johannes de lignano ꝙſului ſcripſi z ſigillaui.

Conſilium.CCLXXI.

Nchriſti noie Amen

Ego Bald⁹ de puſio vtriuſqꝫ iuris doctor cõſului contrarium ei⁹ qd iſte ꝙſulẽs cõſulit. Et mi-noꝛ de tãto viro z ſibi ſibi qũo ſic ꝙſuluit ꝙſiderandũ em̃ ẽ q mr̃ hñs filios ex primo mrimonio põt eis di-miſſa ltima totum dicẽ z relinquẽ filijs ſecundi mri-monij ſi ad eos magis moueret affect⁹ ſicut econtra plus ꝑmis qꝫ ſecundis vt in auc.de nup.§.illd quoꝫ i fi.ti.vbi ẽ exꝑſſum coll.iij. Videam ꝟ donatõnem nr̃am in cui⁹ ꝑſona loquat an ſecũdi viri an liberoꝝ qꝛ i eos cõferꝛ effectus vt ipſi ſunt q mortis cã capi-unt nõ pr̃ eoꝝ certe pr̃ interuenit vt miniſter ꝙſilium ꝓ liberis capiẽdo de pac.dota.l.bebi⁹.ſicut qcũqꝫ ex-traneꝰ feciſſet hoc ꝓcipiẽ recipiẽdo ꝓ poſtumis na-ſciturisnec ei ẽ deteriꝰ ꝙditio eoꝝ iõ qꝛ pr̃ fuerit eo rum miniſter z nõ extraneꝰ pr̃ hic nõ ẽ vt cõmodum capiẽs tanqꝫ in titulo a ſe exacto ꝟ tãqꝫ miſter ꝙſide-randus ẽ.qꝛ rõne filioꝝ pactus ẽ nõ noie ſuo vñ non geſſit negociũ ſibi ꝓpriũ ꝟ filioꝝ ad qs habita ẽ cõtẽ platio naturaꝛ z principaꝛ.ff.de excuſa.tu.l.tutoꝛ.§. q tutoꝛib⁹. Lꝫ ꝟ ꝓhibeaꝛ donatio marito nõ tñ ꝓhi beꝛ miniſteriũ mariti ad donatõem vt.d.l.ſulpicius. vbi ẽ caſus cõtra allegantẽ. Nã ꝑſona capiẽtis ſpe-ctanda ẽ ñ ꝑſona miſteriũ adhibẽtis .ff.ad.l.fal.l.cũ dotẽ.ff.ad trebel.l.cogi.§.hi q ſolidũ. ff.d fligi.l.oſſa. §.fi.z de manu.vindi.l.pr̃ ex puincia. Et dicẽ q cõtẽ platio z motꝰ naturaꝛ reſpicit filium qd collatũ ẽ pũ vt miſtro.i. ꝓ filio dicaꝛ ꝓfecticium ẽ factum i fraudẽ le erubeſcẽda qꝫ tenẽda z ſic dicaꝛ ẽ factum i fraudẽ le gis allegat Ly.q dicit totum ꝙtrariũ. qꝛ dicit ꝓba-ta fraude non ĩ dubio. Quero ꝟ q lex ꝟ dicit q pſumantꝛ fraudes inter ꝓhibitos pſumiꝛ fraus qñ pe-nes ipos ꝑm intentõem ꝙtrahentium dꝫ ꝙmodũ re-manere de ꝓba.l.q teſtm.ꝟ hic nõ ſibi ꝟ liberis ſaltẽ i ꝓpꝛietate.z iõ glo.in.d.§.optime.l.ĩ ꝛbo ſuppoſi-tas dicit q tunc ẽ fraus qñ dꝫ ad ipm̃ ꝓhibitum pri nere ſeu redire. Cõcludo ꝟ q id qd nõ põt donaꝛ viro põt donare filio ſicut extraneo de do.ple.l.ſeya. ĩ auc.de nup.§.j.ſi quidẽ in glo.ſupꝛ ꝛbo ſi quidem.

Et ego Baldus de puſio ita dico z ideo ſcripſi z ſigillaui.

Conſiliuꝫ.CCLXXII.

Reclariſſimi patres

dñi mei ſingulariſſimi pcipui tam grauiter z abunde tãſubtilr z ꝓfunde tãbumiliꝛ z iocũde alle-

garunt predicti consultores & doctores q eorum subtilitas pspicua videt fecisse rem dubiaz vbi res pspicua erat & clara p tex.l.& casum.C.de secū.nup.l.hac editali.in prin.vsqz ad.§.bis illud adiūgim⁹ Trinitatis noīe inuocato dico q b.ex primo mrimonio natus dz hre tantā portōem de bonis maternis quantā ex secūdo mrimonio natis nō obstantib⁹ aliquib⁹ pactis in instro dotali comphēsis que ipa dña fecisse sequando viro vt hoc qz quicquid ē datū titulo quocūq3 etiā dotis secūdo marito ē cōtra.l.& habet p non scripto.p nō dato.p nō relicto .igit nullū est pactū sup hoc appositū inter vxorē & maritū. Et inualiduz nec potest habere effectum primū vel remotū vt.C. de le.l.nō dubiū.& ff.de pac.l.iur.gen.§.& generalr. §.si vo plusqz statutū ē cōtra legē. vñ nec principal nec accessorium valet vt.d.l.non dubiū.& ff.d fideius. l.cū ler cū.p illo pluri qd excedit dotis datio vl mortis cā capio non pōt recipe pactū noīe ppio vel filiorum natoz vel nasciturox qz vbi nō ē substātia nō pōt ee accidens neqz qualitas vt.ff.si cer. pe.l.ei⁹ qui in pninciam in fi.nec vllū mysteriū :vt.ff.de furtis.l. si qs pferdū.& l.si qs vxori.§.neqz. Et sic sunt soluta oīa subiecta in cōtrariū allegata. Et ita dico & cōsulo ego Richard⁹ d saliceto d banonia legū doctor.

Consilium.CCLXXIII.

Quidā agebat cora ordinario petitorio in cā matrimoniali dicēdo se nō esse vir cā ista devoluta fuit ad sedem aplicam p appellonem interpositaz ab interlocutoria cora delegato aplico mulier dicebat se restitui debere ad copulā. Queritur vtz sit audienda Et si minor cohabitauerit cū ea cū q̄ ptraxerat mrimoniū an ps̄um af q eā cognouerit. Et an possessorū post litē ptestatā in petitorio ppositū an suspendat ipm petitoriū.

In christi noie Amen

Quia p primū egregiū consultorem diffuse scriptū ē sup singul dubys & quesitis. ideo sup eisdē declusiue pcedā scribēdo q̄ sentio & ad breue cōpendium reducēdo. Et qz tū ad primū quesitū qd ē alijs difficili⁹ vicz an dicta dña actrix potuerit ī curia romana cora dimissarijs pape trāsire ad possessoriū qd in ptib⁹ minime fuerat inchoatū & suspēdere petitorium ptis rei qd in ptib⁹ & cora ordinario fuerat inchoatum & sup eo lis ptestata deinde ab interlocuto ria sup eo lata fuit ad curiā appellatū. Et hic breuit pfidero q si cā ista fuisset agitata cora ordinario sic fuit inchoata.res eēt mlt⁹ dubia ppter diuersas sententias diuersor. Pro cuius euidētia pmitto q qñ ps inchoauit petitoriū altera possessoriū recuperā de re diuersa nō ē dubiū q possessoriū scdo loco intēta postea proponit per modū actionis si quidem super tum nō suspēdit petitoriū ptis aduerse primo intēta tum sive añ litem cōtestatā sup eo apponat possessoriū sive p⁹ & sup vtroqz pcedit tanqz sup duabus petitionib⁹ & iudicijs se minime contingētib⁹ vt in.c.cū dilectus.de ordi.cogni.& hic casus ē indubitat⁹. Si vo possessoriū intentet sup eadē re tūc si añ lit.cōtestatā sup petitorio casus iste similit ē indubitat⁹.qz tūc suspendit petitoriū ptis aduerse & sup solo possessorio pcedendū & hec pm oēs vt ē casus in.c.ex qōne. de resti.spo.pm intellectū quē sonat lra sic pōt intelligi c.lras.eo.ti.ver.ex ordine lre apparet pr⁹ fuisse intentatū petitoriū scdo possessoriū & sup eo tm fuit pcessum vicz vt loquat añ litē cōtestatā.cū tex.aliter non appareat. Si vo p⁹ lit.& te.in petitorio fuit ppositum possessoriū tūc si querim⁹ an suspēdat petitorium ab eodē intentatū dico q sic si agēs vult.& h casus silr ē indubitatus.qz tex.ē in.c.pastoral.de cau.pos.& pro prie.& hoc dūmodo nō fuerit in cā pclusum vel renūciatū vt ibi dicit. Restat quart⁹ casus dubitabil vicz an tūc cum pponit p⁹ lit.& te.sup petitorio & sup eadem re debeat suspēdere petitoriū ptis aduerse. Et hic fuerit opi. Jo.em.q.q.ē.c.j.& Inno.in.d.c.ex qsti one & in.c.q.de cau.pos.& ppie.tenēt q sic potissime in cā mrimoniali qd etiā sequa. Jo.an.et cōiter hoc vident tenere canoniste reprobātes Hostiē. & alios q tenuerūt ptrariū q opinio de iure antiquo non video q aliquo tex.expsso pbaret.qz.c.ex q̄one manifeste videt loq qñ an lit.& test.pm Inno. ad hoc allegat.c.pastoral.de cau.pos.& ppie.qd loquitur de possessorio a se intētato & sic non videt p eo facē nisi inducat hoc mō qz ibi p⁹ lit.& test. in petitorio agētis postqz & testatōem acquisitū erat reo ius instātie vt in auc.q semel.C.qūo & qñ iudex vt possit eā inuito actore psequi & petere snīam ferri nihilomin⁹ permittit agenti inuito reo cui vt dixi ius erat quesitum ipm suspēdere & transire ad possessoriū ergo & pmitti dz eidem suspēdere petitoriū ptis aduerse cum sit eadē rō. Sz hec nō ē bona silitudo.qz maiorē iniuriam facerē aduersario meo si suspēderē petitoriū ab eo intentatū in quo sibi ius est quesitū post lit.& test. suo facto & diligētia qz si suspēdo petitoriū a me intentatū in quo ius est q̄sitū eidem mag.facto meo qz suo & sic meū non suū.i.bñficiū qd a me habuit auferro vel suspēdo qd nō ita odiosum videt ar.cor que no.C.qui pot.in pig.ha.l.assiduis.facit.l.si iudex citm̄uento.ff.de mino.& l.amicissimos.de excu.tu. & qd no.in.l.iul.ff.de le.j.& l.filius.§.erit rubriano.ff.de fideicom.lib.cū sy. Preta cū suspēdo petitorium tuū te excludo ab impugnatōe quā de me facis. Sz cum suspēdo meū te nō excludo cū me nō impugnes z impugnationi p me facte resistis plus g volo facē pmo casu qz secūdo.ergo de secūdo ad primū non ē bona argumētatio ar.l.q cū maior.§.si libert⁹. de bonis li. & qd in silī no.p Bar.in.l.iij.§.nūc de effectu. de lib. lega. Preterea qñ tu principalr intētasti petitoriuz siliqueret de ipo ferret p te snīa declaratoria iurz tui z si ego intētaui tm lz ex actis pstet de iure tuo nō tñ sup tuo iure ferret snīa z tm ab impetitōe mea absolueris iuxta ea que plene no.p doc. in.d.c.ex qōne. vtilius est autē primū qz secundū.l.si inter me & te. de excep.rei iudi.l.sed et si possessori de iur.iur. Pol⁹ ergo facerē tibi piudicium suspendēdo petitoriū tuuz qz meū ergo non sunt isti casus simules. et sic dictum Inno.& sequaciū qz tū ad iura vetera remanet in sola auctoritate cū tex.expssum nō habeamus nec rationem vigentē. Preterea rō videt in ptrarium facere Nā video q si intento cōtra te possessoriū recuperande & tu excipis de ppietate lz hec exceptio me inuito ntō sit admittēda si tñ cōsensi semel q de ipa discutiat debet de ipa discuti & preiudicat possessorio meo vt ē casus in ca.j.de resti.spo. Nec possum amplius penitē g & silr si tu intentasti petitoriū ego consensi litē sup eo testari ñ videt q postea possim penitere & ipm suspendē immo sup eo pcedet nō obstāte meo possessorio qd videt pdere priuilegiū platonis ppter dictum consensum sicut pdit qñ consensi q pcederet sup exceptōe ppietatis vt.d.c.j. Preterea possessoriū p viā actionis intētatū sup eadē re nō pōt bre vim exclusiuā petitorij nisi qz vim hz exceptionis dilatorie.nam inqstū hz vim petitōis non excluderet petitoriū vt in.c.cuz dilect⁹.de ordi.cog. Cū g exceptio dilatoria nō possit opponi p⁹ lit.& test. g nec possessoriū p⁹ lit.& test.intētatum pōt bre vim

exceptionis dilatorie: sicut videmus in exceptõnibꝫ lit. finite que si opponant ante lit. cõtest. impediũt lit. ingressũ & excludũt. quia habẽt vim dilatoriaꝝ secꝫ si post. l. elegãter. §. si quis post. ff. de cõdi. inde. et ibi no. & l. nã & postea. in ꝑn. de iur. iur. & not. in. c. j. de li. ꝓte. li. vj. tunc eã admittit in vim pemptoriarum et non excluderent. Sic ergo possessorium añ lit. cõte. intentatũ hẽbit vim dilatorie exceptiõis & suspẽdet. postea ꝙo vim pemptorie & nõ suspẽdet. & hoc expse tenuit Bart. ff. de acq̃renda posse. l. naturalit. §. nihil cõe. in quinta combinatõne vbi ad lr̃am determinat possessoriũ intentatũ post lit. cõte. supꝫ eadẽ re non suspẽdere petitoriũ ptis aduerse cuius dictũ videtur iuridicũ ꝓ rõnes ꝑdictas & auctoritas canonistaꝝ ei repugnat & certe si Bart. faceret mentionem de clemen. vnica. de cã pos. & ꝓprie. & ad ipam respõderet credẽ sibi potius qꝫ canonistis quia meliores rõnes vident ꝓ eo facere. & quia de illa nõ facit mentionem & sic videt qꝫ eam ꝓtunc non viderit fac̃ mentionem dubitare. Nam quidã dicũt ibi eẽ cãm cõtra eum et ꝓ Inno. & sequacibꝫ. Sed in ꝓtrariũ videt quia illa clemen. voluit aliquã specialitatẽ ponere in cauꝫ beneficialibꝫ vt ibi pꝫ in glo. ꝑma. Cõstat autẽ qꝫ inqꝫtum vult illa clemen. qꝫ cause bñficiales ꝓ appellatio nẽ ltĩmam devoluant ad curiam incõtinẽti hec erat ꝓ prius statutũ. s. p. c. j. de elec. li. vj. & eo. ti. cãm. & cle. Non & voluit illa clemẽ. hic inducere immo ꝑsuppo suit hoc eẽ ꝓ alia iura inductũ vt pꝫ in verbo devoluta. Est ergo necesse dicere qꝫ voluit specialitatez inducere circa ꝓpositõnem possessorij & suspensionem petitorij vt sic cõueniat rubrice sub qua situata ẽ alꝫs seruiuisset nobis de vento vt sic dicamus clemen. illã voluisse hec dicere qꝫ spãle sit in cã bñficiali vt quis possit de petitorio transire ad possessoriũ post lit. cõtest. & suspẽdere petitoriũ etiã aduerse ptis & hoc taꝫ in curia qñ cã devoluta ẽ ad eam ꝓ appell'onem qꝫ ex curiam qñ non esset devoluta. qꝫ eã ibi dicit devoluta ad curiam potius facti accidẽtiam denotaẽ videtur qꝫ iur. mysteriũ. Nec est hoc mirꝫ qꝫ in bñficialibus fit hoc speciale. tum qꝛ & alia spãlia videm⁹. qꝛ ꝓ appell'onem devoluit ad curiã tota cã qñ non ẽ in ꝓpbanis. c. j. de appel. li. vj. Et etiã qꝛ innasio i talibꝫ magis ẽ odiosa qꝫ in alijs vt pꝫ extra. c. j. de eo q mittitur in pos. cã rei ser. li. vj. & c. cũ qui. de ꝓben. eo. lib. Posset etiã quis dicere qꝫ duo requirũtur ad ẞ vt sit dicta specialitas scꝫ qꝫ cã sit bñficialis & qꝫ agitet in curia ꝓ devolutõem: vt bis duob⁹ concurrentibꝫ considerato qꝫ in curia non ita forte de facili possunt haberi ꝓbationes super petitorio permittat eius suspensio & transitus ad possessorium & altero illoꝝ deficiente secus sit. & ita videt colligi ex ter. Et ꝑm hec esset ibi casus ꝓ Bar. & contra canonistas arguendo a spãli. Sed qꝛ glo. ibi & Pau. de liaza. dicunt eẽ ibi casum ꝓ Inno. & sequacibus credo qꝫ habuerit istuꝫ intellectum vicꝫ qꝫ in cã bñficiali sit ista specialitas: qꝫ ꝓ appell'onem etiam super solo petitorio intẽtato devoluat ad curiam non solum cã petitorij & ei⁹ instantia supꝫ qua fuit appellatum & etiam cã possessorij in qua non fuit grauatus appellans & est cã diuersa et hoc addit dicta cle. ad. c. j. de elec. li. vj. & ad cle. cãm. de elec. secus ẽ in alijs causis ꝓpbanis in quibus non devoluerẽt nisi cã petitorij supꝫ qua fuit grauatus si supꝫ eo erat lis iam cõtestata coram ordinario & hoc expedito articulo appell'onis & non ante. In duobus ergo erit differẽtia inter cãm bñficialem et alias ꝓpbanas. primo qꝛ cã beneficialis statim ꝓ appellationẽ devoluit etiam añ expeditõnem articuli appla. et hoc introducit ꝓ. c. j. de elec. li. vj. & alie nõ nisi illo expedito vel de ꝓsensu ptium omisso vt in. c. j. de appella. li. vj. Secunda quia in bñficialibus si appellatum ẽ in petitorio devoluit petitoriũ et possessorium etiam añ expeditũ articulum appellationis. Sed in alijs expedito articulo appellatõnis devoluit petitorium tm̃ supꝫ quo fuit appellatũ non autẽ cã possessorij que erat diuersa & ñ intẽtata. & hoc si lis iã erat contest. supꝫ petitorio. & sic pars obligata erat illi instantie. & si ante lit. contest. tunc ꝓ appella. ambe cause devolute censent. expedito articulo appella. quia cum neutra essent intentata adhuc & ambe poterant intentari: non erat ratio quare magis vna ꝙ̃ altera devoluerẽt & sic ambe devoluũtur. In causa ꝙo beneficiali non distinguit ante vel post. & hunc intellectum videt habuisse pau. de liaza in secũda sua glo. magna supꝫ verbo ꝓ appell'onem. In alijs & ꝓpbanis devoluta causa petitorij tm̃ non posset trãsiri ad possessoriũ in curia. ꝑm hũc ergo intellectum non est in cã beneficiali hoc spãle qꝫ post lit. contest. in petitorio possit transiri ad possessoriũ & suspẽdi petitorium. hoc eã tanqꝫ regulare ꝑsupponit ibi & solum est hoc spãle qꝫ hoc põt fieri coram iudice appellatõnis quia in beneficialibꝫ devoluta fuit ꝓ appellat. vtraqꝫ cã tam petitorij possessorij ꝓpter ꝓuilegium cause beneficialis. coram ꝙo ordinario non expediret vti aliqua specialitate. quia cum apud ipm fit cognitio vtriusqꝫ cause iure ordinario nulli dubium erat qꝫ fieri possit. Et isto modo credo qꝫ intellererint communiter auditores palacij opi. pau. dñ ipm allegant in vna glosa tenet exꝑsse qꝫ illa clemen. non habet locũ in alijs cauꝫ ñ bñficialibꝫ. in alia ꝙo tenet ibi esse casum ꝓ Inno. & sequacibus: qꝫ regulariter in omni causa potest ꝓ possessoriũ secundo intentatũ etiã post lit. contesta. suspendi petitoriũ. fuit ergo ista sua intentio qꝫ coram ordinario qui habet cognitõnem vtriusqꝫ cause põt hoc fieri indist incte & in oi cã. sed coram iudice appellationis in curia romana qñ appellatũ est supꝫ instantia petitorij tm̃ hoc non possit fieri nisi in cã beneficiali. qꝛ & ipe habet cognitionem vtriusqꝫ cause. in cã in qua ꝓ appellatõnem devoluit vtraqꝫ causa. in alijs autẽ non possit qñ est appellatũ post lit. contest. qꝛ tunc non habet cognitionem nisi supꝫ cã petitorij tm̃ qꝛ illa tm̃ fuit devoluta. Nolendo ergo recedere a pred icto intellectu nec ab opi. canonistaꝝ videtur dicendũ qꝫ in casu nostro cum non simus in casu bñficiali. & cũ petitoriũ tm̃ fuerit intentatũ in partibus & supꝫ illo fuerit appellatũ ꝓ appellationem ꝑdictam sola causa petitorij fuerit ad curiã devoluta. Cã ꝙo possessorij remansit & est in cognitione iudi. ordinarij vt pꝫ in. c. romana. §. cũ ꝙo. de appel. lib. vj. & per no. in. c. cum teneamur. eo. ti. ꝓ glo. cum sit diuersa cã ꝓprietatis vt. l. naturaliter. §. nihil cõe. ff. de acq̃. pos. Et si ita est cõmissarij ꝑdicti quibus de voluntate ptium fuit cõmissa cã appellatõnis & negocij principalis nõ vident habuisse cognitionẽ nisi supꝫ causa petitorij tm̃ quia papa non intelligitur eis commisisse nisi principale negociũ quod erat devolutũ seu devoluendũ finito articulo appellationis vel devoluntate partium ab eo recesso. commisit enim papa dictam causam tanqꝫ iudex appellationis & ꝓ appellationem aditus: ergo illam tm̃ causam que ad ipm tanqꝫ ad iudicem appellationis erat devoluta videtur cõmisisse. hec autem erat causa petitorij tm̃ & in illa tm̃ videtur pars rea consensisse vt cõmitteretur non autem causa possessorij que devoluta non erat immo semper in illa contradixit. cum igitur nec de mente pape nec de mente partis rei fuit vel fuisse ꝑsumitur qꝫ alia causa committeret qꝫ illa que devoluta erat et quam vt iudex appellationis potuit cõmittere dicti cõmissarij super causa possessorij tãqꝫ

non cõmissa procedere nõ potuerũt. ⁊ quod elegerũt tanq̃ factum a iurisditione carentiby nõ valet. ℣Nec ob. si dicat q̃ illi cui cõmittit causa petitorij vi detur cõmissa etiam cã possessorij vt est casus in ℓ minis notis in. c. ex qõne de resti. spo. ⁊ no. in. c. j. de sequest. pos. ⁊ fruc. ⁊ l. si de pprietate. C. si a non a compe. iu. q̃ dico q̃ illud ẽ vꝝ qñ papa cõmitteret non tanq̃ iudex appella. ℟ tanq̃ princeps aditus p viam querele tũc cũ videt oẽm cãm commisisse. q̃ non maior ẽ rõ de vna q̃ de altera. ⁊ ipm delegatum quo ad illaz cãm ⁊ ipam contingentia videt surrogasse loco ordinarij de offi. lega. studuisti. ⁊ sic late est intẽptanda commissio cum eam fecerit de plenitudine potestatꝫ ⁊ non iure ordinario secus est quãdo vt iudex appel. quia tunc iure ordinario cõmittit. ⁊ sic illam tm̃ intẽpretamur cõmisisse que iure ordinario competebat ⁊ hic erat solum cã devoluta p appellonem. ℣Posito ergo q̃ opi. Inno. ⁊ sequacium de qua supra sit vera ꝓcederet si cã ꝓsequerẽs coram ordinario vel coram delegato a papa adito p viam querele non per viaz appellationis ex quibus concludit oẽs sñias latas in possessorio pte semp cõtradicẽte ⁊ reclamãte nullas esse tanq̃ latas a carentiby iurisditione. Venio ad scõm passũ q̃ queritꝫ posito q̃ petitoriũ potuerit suspẽdi an articuli Johannis rei debuerint admitti q̃ concernũt cãm pprietatis. Circa quod dicendum ẽ: q̃ q̃tum ad materiam non erant admittẽdi. quia p confessionẽ dicti Johannis q̃ conatus fuerat ipsam cognoscere apparet metũ purgatum si qs fuisset cuz actu illum nõ nisi volens ⁊ sponte fecerit lz eũ p cohabitatõem mutuã possit dici non fuisse metuz purgatum qz durabat eadem cã metꝰ iuxta no. in. c. cum lam mrimonij. de offi. dele. p Inno. ⁊ Bar. in. l. si ob turpem. ff. de condi. ob tur. ca. cũ etiã inuitus ⁊ ñ spõte potuerit cohabitare. nemo tm̃ ipm cogebat ipsam cognoscere. Et sic nixus ⁊ conatus ille tanq̃ sponte ⁊ ꝓprio motu factas purgauit metũ. C. qõ me. cau. l. q. ⁊. d. l. si ob turpem. de cõdi. si ob turpem cãm. ℣Vtũ ꝓo ad materiam etatis adhuc idem videt q̃ non debuerit admitti tanq̃ impẽtinens. Nam actrix allegabat duo que erant sibi necessaria in possessorio scz q̃ contracta fuerãt sponsalia p verba de pñti. Et ex hiꝫ infert titulus qui in tali possessorio est necessarius. Item q̃ interuenerat copula carnalis inter eos et ex hoc infert possessio que similiter est necessari vt in. c. ex transmissa. de resti. spolia. Et ambo ista bẽbat probare vt obtineret in possessorio dicto. c. ex trãsmissa. tunc arguo aut ipa deficiet in pbatione pdictoꝝ vel alterius eoꝝ ⁊ tũc non erat necesse reo articulare de etate. ⁊ sic illa materia tanq̃ supflua veniebat repellenda ar. C. de pba. l. ad pbatõem. aut pbabit vtrũq̃ ⁊ tunc illa materia de etate erat impẽtinens cuz defectus etatis tollat̃ p interuentũ carnalis copule que supplet defectum etatis. c. puberes. de despon. impu. ⁊. c. continebant. eo. ti. cum sy. ⁊ sic in nullũ casum poterat esse dicta materia admissibilis. Nec videt ob. c. ex pte. de resti. spoli. quia ibi non ꝓponebat copulam interuenisse sicut hic. Breuiter dico contrariũ q̃ dicta materia erat pertinens etiam ad causam possessorij. qz pbata poterat excludere ambo fũdamenta possessorij. nam duo sunt necessaria fundamẽta possessorij in casu isto scz titulus qui cõsistit in ꝓtractu sponsaliorꝝ factaꝝ p verba de pñti. Itẽ possessio que consistit in interuentu copule carnalis: vt. d. c. ex transmissa. ℣Probata autẽ minori etate tollebatur primũ qz inter impuberes non põt esse ꝓtractus mrimonij p verba de pñti validus taliter q̃ liget. et sic faciebat deficẽ titulũ. Itẽ dico q̃ pbata minori etate põt defacili excludi pbatio copule carnalis nõ dico copula. Illa eñ si pponat̃ non excludit̃ per defectum etatis immo econuerso defectus etatis per ipam ⁊ ita loquit̃ quod supra dixi. Sed bene dico: q̃ ea non psupposita p vera sed negata put erat in casu nostro necesse erat actrici eam pbare. Sed pbare non poterat directe cum testes in talib̃ non assint Sed pbanda erat p cõiecturas iuxta no. in. c. ptẽa. de testi. que ꝓiecture resultabant ex mutua cohabitatione et ex eo q̃ repit̃ hodie corrupta. ⁊ sic presumit̃ ab eo corrupta iuxta no. in. c. si quis accepit. xxxiij. q. j. Hec autẽ pbatio p cõiecturas põt tolli ⁊ euacuari p alias cõiecturas contrarias iuxta no. in. l. divus. ff. de in inte. restitu. tunc dico q̃ minor etas Johannis poterit esse cõiectura cõtraria maxime quia Johannes ponebat in articulis se fuisse tẽpe contractus sponsalioꝝ p verba de presenti etatis. xj. annoꝝ ⁊ sic non primus pubertati ⁊ cum p actricem ꝓponeret q̃ simul cohabitauerant p annũ cuz dimidio tm̃ apparet ⁊ pbat̃ ipm fuisse in etate. xj. an. tm̃ tempore contractus sponsalioꝝ apparet etiam q̃ tpe discess9 ab ea non erat primus pubertati cum primus dicatur q̃ non distat vltra sex menses vel annũ ad pl9 vt no. in. d. c. ꝓtinebat̃. de despon. impu. arg. ff. de excu. tu. l. non solum. §. j. Et si ita est: non est verisimile q̃ fuerit ab eo cognita cum minor etas non prima pubertati faciat psumi naturalem impotentiã coeundi Cum g̃ potuerit ab alio cognosci. non psumit̃ ab eo cognita stante naturali psumptione p eo. seu coniectura naturalis impotentie que tollit aliam potissime quia lz esset probatum ipam esse corruptam non tamen probatum est ipsam fuisse corruptam quo tempe simul habitabant sed tpe quo fuit ispecta qõ fuit dudum post recessum Johannis. ℣Probatio ergo minoris etatis maxime ñ prime pubertati p̃esse poterat Johanni ad elidendũ pbatones actricis de possessione. i. coniecturãs de copula. ⁊ p consequens ad excludendũ actricem a possessorio vt. d. c. ex pte. de resti. spoli. igit̃ tanq̃ ptinens erat admittẽda cuz agenti possessorio recuppande incumbat de possessione pbare als succumbit. ff. de vi ⁊ vi ar. l. iq. §. fin. Si ergo dicta materia non fuit admissa iuste potuit Johannes tanq̃ grauatus appellare ⁊ snie p9 appellatõem ltimam late debebunt cessare vt in. c. non solum. de appella. li. vj. cum sy. Et hec de secũda materia articuloꝝ. Vtum ad secũdam materiam de iusticia publice honestatis dico q̃ etiam illa erat admittẽda si Johannes vel eius pcurator offerebat p bationes incontinẽti paratas qõ pz. nam tale impedimentũ impedit mrimonium etiam si de ipo offerãtur pbationes incontinẽti non dz fieri restitutio q̃ ad carnalez copulam. sicut dicimus in quocũq̃ alio impedimẽto psanguinitatis etiã divina lege non prohibente vt in. c. lras. de resti. spoli. in verbo pñtim. ⁊ ibi exp̃sse no. in glo. Cum ergo actrix peteret restitutõnem generalez quo ad oia obsequia mrimonialia. ⁊ sic etiam quo ad copulam de qua fecerat in articulis mentionẽ vt pz ex eius conclusione et impedimentum impediat restitutõnem quo ad copulaz qñ pbationes offeruntur incontinenti dicendũ ẽ dictã materiam fuisse admissibilem si dicte probatones oblate fuerunt vt dicto. c. literas. ⁊ iuste fuisse appellatum si fuit repulsa. Tercio principaliter quero posito q̃ supradicta oia cessarent: vtrum viso processu ⁊ depositionibus hincinde receptis sententie late in possessorio pro actrice sint iuste vel non. Et per hoc expediam quatuor vel quinq̃ quesita simul sup̃ formata. et videtur q̃ sint iuste. nam actrix in suo libello ⁊ articulis narrauit ea q̃ necessaria erãt ad victoriam in possessorio scz sponsalia p verba de presenti ⁊ sic titulum. Item copulam carnalem ⁊ sic possessionẽ que sufficiũt vt dicto. c. ex transmissa. Primum

probauit per confessionem Johānis q̄ simplicit cōfessus est. Secundū pbauit p vrgētes ꝓiecturas q̄ i talib⁹ debent sufficere iuxta ea que habētur in.c.pte rea de testi.facit.l.non omēs.§.a barbaris.de re.mili. Cōiecture ꝓo resultant ex pluribꝫ simul iūctis. Primo ex confessione Johānis q̄ confessus ē mutuā cohabitatōnē. Item q̄ conatus fuit carnaliter cognoscere ex quibus duob⁹ si repiat corrupta p̄sumit ab eo fuisse corrupta iuxta illud.a iuuene cupido creda tur reddita virgo.quasi dicat non.z no.in.d.c.si q̄s acceperit.xxxij.q.j. Item pbauit se esse corruptam p tot matronas quibus tanq̄ exptis in arte ipa est credendū.l.compationes.C.de fide instru.cū sy. Itē p medicos deponētes de naturali potētia rei.ex quibus oībus tanq̄ sufficient adminiculātibus videtur pbata intētio actricis. Breuiter contrariū est dicendum. Et primo aduertendū q̄ actrix p̄dicta narrauit in suis articulis dictū Johannē reum tpe contractus spōsalioꝝ pꝛba de p̄nti videlicet die p̄ma maij Anno dñi.M.cccc.viij.attigisse annū.xiij.sue etatis vt ptz in eius articulo.xv. Et p̄m q̄ colligit ex alio articulo.vj.in ordine vbi ponit de tpe natiuitatis ei⁹ videt sensisse q̄ in dicta prima die maij attigerat annum.xiij.de.iij.mensib⁹.i.q̄ habebat annos.xij.z mēses.iij.z ita colligit ex dictis articulis vt sup eis no tauit lz in reiueritate non haberet nisi annos.xj.z aliquid plus vt dicit in articulis Johānis. Sed q̄tuz ad ꝓpositū stemus articulis actricis in q̄tum faciunt cōtra eam z dico sic. Cum actrix narrat Johannem tpe sponsalioꝝ p verba de p̄nti fuisse ānoꝝ.xij.z.iij. mensium z sic attigisse annū.xiij.d.iij.mēsib⁹ z post ea in articulo.xix.narrat q̄ stetit secum p annū cū dimidio z non plus sequit manifeste q̄ tpe quo dictus Johannes recessit ab ea nōdū compleuerat annum xiij.§ deficiebant adhuc menses duo iungēdo annū cū dimidio qui sunt menses.xviij.cum.iij.mensibus z sic faciūt.xxj.restabāt duo ad complendum annuz xiij. Si ergo recessit Johannes ante etatem ltīmam completā non pōt dici q̄ p mutuā cohabitatōz spōsalia que a principio non valuerūt ꝓpter defectū etatis fuerint ratificata.nam r̄quirit cohabitatō post p fectam etatē vt in.c.j.de despon.impu.lib.vj.z.ff.de adult.l.si vxor.§.si minor ante eā sicut non p̄nt contrahi p sensum exp̄ssum ita nec p tacitū.l.q̄ ad certū. ff.loca. Ex quo ptz q̄ non fuit necesse reo de minori etate pbare cū ex articlis actricis appareat de ipa tā p tpe sponsalioꝝ q̄ totius cohabitatōnis.z si ita est sequit q̄ deficit actrici titulus necessarius in tali possessorio cum talis non habeat nisi ex sponsalib⁹ ꝓtractis in etate ltīma vt in.c.ex pte.de testi.spolia. Et si fuisset necesse pbare iam pbauit p testes deponētes adhuc de minori etate. Nūc est videndū an sit pbata copula carnalis. Si eā esset pbata cessaret defectus tituli.q̄ faceret transire in matrimoniū z nduceret possessionē.z breuiter dico q̄ nō. Et primo in q̄tum Johannes confessus est se tētasse non pbatur talis copula que sufficiat vt in.c.fi.d spōsa.vbi est casus. Item in q̄tum pbatū est eam corruptam simil̄r non sufficit.q̄ potuit ab alio corrūpi z ñ sufficit corruptam eē nisi fuit a Johanne corrupta cū corruptō facta p aliū non validet mr̄imoniū. istoꝝ pbationes autē debēt necessario cōcludere.l.non hoc vnō cog. als non releuant.l.non solū.§.sed vt pbari.de ope. no.nunc.l.cum actum.de neg.gest.C.de pba.matrez tuā z vtrobiq̄ no.ad hoc de pba.c.in p̄ntia.cum sy. Et si dicat p̄sumit ab eo corrupta ꝓpter cohabitationem p no.in.d.c.si quis acceperit: Rñdeo illd verum si essent in etate ltīma.§ cum ex articulis actricz appareat q̄ non erat dico q̄ defectus etatis facit cessare p̄sumptōnem.maior em̄ est p̄sumptio que resultat ex defectu nature z cōis cursus eius q̄ illa que ex arte.ar.l.filio.ff.de libe.z post.§ cōis cursus nature ē q̄ minores.xiij.annis nō sūt viri potētes. Hec ergo p̄sumptio tollit p̄sumptōem iuris que est q̄ ex cohabitatione p̄sumat copula. Item dico q̄ ex alio tollitur dicta p̄sumptio.q̄ tpe quo fuit inspecta z reputa corrupta non cohabitabat cum Johāne sed p plures menses añ recesserat illa ꝓo p̄sūptio resultaret si simul cōcohabitassent.sic in silibus videmus q̄ filius natus ex vxore cohabitāte cū viro p̄sumit natus ex eo.l.filium.de his qui sunt sui vel alie.iur. z tamen natus post q̄ ab eo diuertit non sic. vñ quedā debēt obseruari ad hoc vt vir teneat p̄tum agnoscere tanq̄ ex eo natum vt.ff.de libe.agno.p totū.sic ista ex q̄ tpe q̄ repta est corrupta nō cohabitabat cū Johāne non p̄sumet ab eo corrupta.facilius em̄ p̄sumitur ab alio corrupta q̄ si simul cohabitassent. Tercio tollit dicta p̄sumptio ex eo q̄ cum Johannes petijt eam sequestrari ne ab alio corrumperet hec renuit. Nam ex hoc solo resultat p̄sumptio q̄ a Johāne fuerit corrupta.tex.videt d̄ B ad līam in sy.in.l.j.§. si maritus.ff.de libe.agno. vbi si maritus sponte offert custodes z mulier recusat non tenet marit⁹ p̄tū agnoscere tanq̄ ex eo natū ergo nec iste tanq̄ ab eo corruptam. Ex quibus sequitur q̄ dicta actrix defecit tam in pbatione tituli q̄ in pbatione possessiōis Et p̄dicta coadunant ex depositiōe medicoꝝ deponentiū pro Johanne vt sic in dubio debuerit pro eo ferri snīa.C.inter dilectos.de fide instru. Sequit q̄ dicte snīe non vident fuisse iuste ex actis z actatis cum actrix defecerit in probatiōe duoꝝ :que principaliter requirūtur ad obtinendam victoriam i possessorio dicto.c.ex transmissa.de testi.spoli. Ex quibus remanet expeditum terciū principale quesitum cū quatuor suis accessorijs. Item ex predictis omib⁹ ptz vel dictas oēs snīas fore nullas ex defectu iurisdictionis vt ptz ex allegatis in primo p̄cto vel esse iniustas vt ptz ex allegatis in hoc tercio. Restat quartum principale qd̄ est in ordine quesitoꝝ sextuz vicz posito q̄ p̄dicta cessarent an saltem vltima sentētia fuerit nulla ex eo q̄ dominus cōmissarius post appellatōem a b eo interpositam z post delationem abeo factam z post intimatōnem z inhibitōem eam tulit. Et breuiter hic me expedio q̄ sic p.c.cum appellationibus de ap.li.vj.vbi pbat de delatōne.z p.c.romana.eo.ti.z.c.non solum.vbi probat de inhibitōe dūna modo facta sit inhibitio canonice et p̄m stilum quo casu facit reuocari etiam snīam diffinitiuā postea latam vt in.c.ex pte ade.de test.iz ibi p Jo.an.z p motum attētati. Vltimo quo ad petitoriū non est dubium q̄ pbata iusticia publice honestatis debet Jo. obtinere vt in.c.duo pueri.de despon.impube.li.vj. Hic autē pbata sunt sponsalia de futuro contracta p parentes de ista actrice z Guil.fratre Johannis. Item probata est ratificatio Johānis p duos testes z potissime p terciū in ordine q̄ deponit se habuisse i mādatis a Guil.de dando illi osculum z q̄ ei dedit. z illa recepit ex quo probat ratificatio vt not.in.c.j. de despon.impube. Et ei videt standuz q̄ de facto suo testificat.ff. de edili.edic.l.quero.§.fi.de pba.l. cum probatio.tunc autez vident requiri duo testes cum de facto alieno testificant. Sed z posito q̄ sufficienter non eēt probatū tamē ps Johānis confidit posse de facili probare cui mos gerēdus erit.ff.de probatio.l.circa.

Consiliuz.CCLXXIIII.

Statutū q̄ maior.xx.annis sit ltīme etatis an in-

telligit quo ad alienatõnem immobiliũ vt illa possit alienare sicut maior. z si contractus celebrati cũ minoribꝫ. xx. an. debẽt fieri cũ certa solẽnitate ex forma statuti an maiores. xx. possint sine illa ꝓtrahé z et sine curatore vt sic summat argumentũ a ꝓtrario sensu.

✠ Christi noie Amen

Incipiendo a secũdo dico dictas venditiones ꝓdioꝝ fore nullas etiam ꝓpter hoc solum vt facte fuerũt a minore. xxv. annis sine consensu curatoris z iudicis decreto z nõ subsistente ltima cã eris alieni. ff. de reb eoꝝ. p totũ. z. C. de ꝓdiis minoꝝ p totũ Nec ob. id quod allegat in ꝓtrariũ de statuto disponente q debeat adhiberi certa solẽnitas in cõtractibus minoꝝ. xx. an. ꝓpter quod dicũt q a ꝓtrario sensu censet voluisse q si sint maiores. xx. solennitas aliqua non requirat. z p cõsequẽs q etas supra. xx. annum habeat ꝓ ltima etate z supra annũ. xxv. Nã dico vez esse q a contrario sensu dicti statuti bñ possz sumi q solẽnitas requisita a dicto statuto non sit necessaria si contrahens sit maior. xx. annis que solennitas est maior qꝫ solennitas requisita a iure cõi z omissio eius plus vitiat: qꝫ omissio solẽnitatis requisite a iure cõi vt patet ad sensum si quis bñ inspexerit. vñ cum ꝓ statutũ ꝓfigat tps vsqꝫ ad quod requirat: sequit q vltra illud tps non requirit. ar. l. si ita quis ff. de vul. z pu. de le. iij. l. pater filiũ. §. fundũ. de pact. l. epistola. §. fi. z. l. si vnus. §. j. Sed q post. xx. annos non requirat solennitas iuris cõis hoc nullo mõ potest sumi a cõtrario sensu dicti statuti cum de illa statutũ non loquat. Sed si de illa loqueret z statueret q debẽt obseruari in ꝓtractibꝫ minoꝝ. xx. annis fate or q a contrario sensu censeret velle q post. xx. ãnos non requireret. z sic faceret illam etatẽ ltimam ar. l. inter socios. §. cum inter. ff. de pac. dota. de testa. q testamẽto. §. mulier. Sed cũ in casu nostro loquat de alia solẽnitate requisita a dicto statuto dico q post xx. annos lz illa non requirat saltem requiritur solennitas iuris cõis. qz iste casus tanqꝫ omissus relinq̃tur dispõni iuris cõis. l. cõmodissime. ff. d lib. z post. cum sy. Plus dico q etiam infra. xx. annos si alienat ꝓdia non sufficit solennitas statuti videlicet consensus duoꝝ ꝓmoꝝ z curatoris z iudicis decretũ nisi etiam interueniat iusta causa a iure cõi: videlicet es alienũ. l. magis puto. §. non possim. z. §. si es alienus ff. de reb eoꝝ lz eñ statutũ requirat illa tria in qualibet alienatione minoꝝ. xx. annis. z in quolibet contractu vel obligatione ipsius z si vendat mobilia debent illa sufficere cum tñ vendunt ĩmobilia requirũtur illa z etiã vltra requirit cã ltima scz es alienũ qd requirat a iure cõi a quo debet statutũ suppleri arg. ff. de re iudi. l. iiij. §. si quis condemnatus. Sed si q̃dem. statutum eñ ꝓdictum nõ emanauit ad diminẽdum z tollendã solẽnitatẽ iur. cõis sed ad ipãz augẽdam. qz requirit vltra qꝫ requirat ius cõe. Nõ ergo debet opari cõtrariũ effectũ. ar. l. cũ tale. §. falsam. ff. de condi. z demon. vnde requirit id quod req̃rit ius cõe. z vltra hoc etiã requirit id quod req̃rit statutũ. Preterea posito q esset vez id quod dicit ꝓ altera ꝑte vicz vt istud statutũ voluerit subrogare etatẽ xx. ãnoꝝ z abinde sup etati. xxv. ãnoꝝ qd tñ ẽ falsuz. q ꝛba eo ꝓ d necessitate ñ iportãt ꝗ aliud de q̃. s. dixi. Attamen posito q illud eẽt vez non tñ intelligeret boc voluisse facere qꝫtum ad alienatõnem rerũ immobiliũ quo minus requirant illa que de iure cõi sũt necessaria ter. est qui hoc ꝓbat expresse. C. de his q̃ve. etq. l. ij. ℞. ita tñ. z. l. eos vbi si concedit venia etatis ei qui ẽ eta. xx. annoꝝ vel vltra: ꝑ quam sua etas efficit ltima z subrogat loco etatis. xxv. annoꝝ. Hoc tamẽ fallit qꝫtum ad ptãtem alienandi immobilia. qz qꝫtũ ad illam non extẽditur venia quo minus sint necessaria ea que de iure cõi requirũtur. Si ergo hoc est in ltimatione etatis que fit ꝑ principem principaliter z expresse quãto magis dicendũ est esse idem in illa q̃ colligit incidenter z tacite a contrario sensu dicti statuti cum etiam possit esse dubium an colligatur vel nõ. Censet ergo facta dicta ltimatio qꝫtum ad restituti onem in integz vt non possit peti non qꝫtum ad faciendum validas alienatõnes que als non ẽnt. Et ita sola sufficerent z abũde ad retractãdas istas alienationes. Sed vlterius dicit q non valent qz facte ab eo cui erat vel censebat interdicta alienatio z administratio bonoꝝ suoꝝ ꝑ iudicem eoipo q datus fuit sibi curator tanqꝫ ꝓdigo. put determinat Bar. in. l. is cui bonis. ff. de verb. ob. Nec obstant illa que allegant contra istam dationẽ curatoris qd non valet. nam posito sine ꝓiudicio veritatis qd tñ negat q nõ valeret datio tñ interdictio administratõnis z alienationis que resultat ex tali datione firma remanet p. l. plane la. grande in prin. z p. l. si fideiussor. ff. d le. j. Nec ob. q si non valet expressum non valet tacitum l. iij. §. fi. ff. de ser. ru. pdi. quia illud est vez qñ est eadem ratio vitiandi vel quando tacituz per se stare ñ possit non aliter vt plene no. Ly. in auc. ingressi. C. de sacrosanc. eccle. Sed hic non est eadem ratio vitiandi. qñ interdictio censet sibi facta tanqꝫ prodigo. z datio curatoris tanqꝫ minori. put no. Bar. in. l. et habet. ff. de tutel. z. l. si curatorem habens. C. de ĩ integrũ restitu. Item põt stare ꝑ se qñ potest iudex interdicere alienationẽ bonoꝝ alicui absq̃ eo q det sibi curatorem z talis interdictio reddit alienationes postea factas nullas. l. de pollicitationibꝫ. in fine. ff. d polli. l. si creditores ante fi. ff. de priuil. credi. z not. in l. ꝑspexit qui z a quibꝫ ꝑ glo. l. ait ꝓtor. d iur. de libe. cum sy. de peti. heredi. l. diuus. Sed vlterius dicit: q dicta datio curatoris valuit non obstantibꝫ allegatis in contrariũ. nam primũ q non erat ꝓdigus tollit ꝑ ea que dixi in alio consilio z ꝑ id quod no. bar. ĩ dicta. l. is cui. z. l. seye egresse de tuto. z curato. da. ab bis in fi. qz de ꝓdigalitate stat declarationi iudi. nõ sic de etate. Ad secundũ q extabat ltimus z sic nõ erat deueniendũ ad datiuũ Rñdetur q frater dicti ꝓdigi q erat ltimus qz ꝓpinquior fuit pñs et consensit quia fideiussit ꝑ dicto curatore ꝓpter quod colligit consensus. ff. q. mo. pig. vel ypo. sol. l. si gratuitam. §. fi. Et hoc sufficit quia nulli alij fiebat iniuria ꝓ hãc datõez nisi sibi quẽ prima cã tutele ltime tãgebat. vnde sufficit ipm consensisse expresse vel tacite vt si ipse fuisset citat⁹ et non compuisset. ff. d ven. inspi. l. j. §. denũciari. et quod no. Bar. in. l. si quis instituatur. ff. de heredi. insti. et de aqua plu. arcen. l. in diẽ iunctis bis que no. ꝑ eundez in. l. tutor. si petitus. ff. de tuto. et cura. da. ab bis in qõne illa qñ fuit datus tutor cum extaret mater vel alius ltimus vbi distinguit an mat vel ltimus fuerit in mora et valet als secus fortiꝰ ergo valuit si consensit. Ad terciũ rñdetur q censetur datus eo modo quo dari debet. nam Bar. dicit in. l. qui habet. ff. de tute. et in. l. si curatorem. C. de in inte. resti. q debet fieri sibi interdictio vt ꝓdigo als non esset ꝓuisum ꝓdigalitati. qz plus opatur talis interdictio. qz facit ipm obligari naturaliter qd non est in minore curatorem habẽte et dari curator vt minori. In hoc tñ non video magnam vim postqꝫ talis interdictio requirit an det curator postea vt ꝓdigo an vt minori nec bz istd reddẽ cuzã nullã postqꝫ vterq; stat⁹ ei⁹ exigebat datõem curatoris põt eñ iudex eligẽ qd magis expediat. vñ paz ẽ curandũ de ista exceptõe. Ad aliud q fuit data ad certum tempus: Respondetur q durante illo tẽpe

fuerũt facte alienatiões. Ad aliud q̃ fuit facta sine cãe cognitione ꝛc. Respondet q̃ fuerũt p̃ntes et ꝓsentiẽtes q̃ ledi poterãt. vñ dicit facta sine cãe cognitiõe. l. fi. C. si p̃ vim vel alio modo. Ad aliud q̃ dictus curator nõ incepat gerere nec ꝓfecerat inuẽtariũ tpe factaꝝ alienationũ. Rñdet q̃ istud nihil facit ad ꝓpositum q̃ nullitas dictaꝝ alienationuꝫ non ꝓuenit ex eo q̃ curator gereret vel gerere incepisset ẽ ꝓuenit ex eo q̃ dicto ꝓdigo erat ablata seu inhibita admiſtratio ꝛ alienatio suoꝝ bonoꝝ pure ꝛ simplicit ꝛ alteri cõmissa. Cũ ergo ille posset cogi ad gerendũ postq̃ acceptauerat argumentũ. ff. de arbit. l. iij. lꝫ gerere nõ incepisset q̃ tñ poterat incipe impediebat aliã gerere cui erat simpl'r interdicta ꝛ ablata ar. ff. ꝺ condi. inde. l. si nõ sorte. §. adeo. C. ꝺ fideicõ. l. si creditoris. Concludit g̃ q̃ ex multis capitibꝫ dicte alienatões p̃nt retractari. Laus deo.

Consiliuꝫ. CCLXXV.

Mora an ꝛ qñ possit purgari.

Nchristi noie Amen

Videt dicendũ p̃fatũ bartholomeũ ꝛ Anthoniũ non debere audiri post lapsũ anni ad offerendum. q̃ ex pte actoris ꝓ actõne cõsequẽda de nouo put hic est. q̃ isti tractant de acquirẽdo actõem contra illos Zenonẽ ꝛ scutum ꝓ recupatõe illoꝝ bonorum post lapsum tẽporis appositi ad implẽdã ꝓditionem nõ admittit oblatio nec more purgatio et infra dies paucos. l. thais ancilla. §. intra. ff. ꝺ fidicõ. lib. lꝫ ꝓ actione quesita cõseruãda bñ admittat infra paucos dies. l. si ita q̃s. §. seya cauit. ff. ꝺ ver. ob. et ita no. Bar. ff. de verb. ob. l. si insulã. in qõne qñ ẽ dies ꝛ pena ꝓut fuit in casu nostro. q̃ fuit actũ q̃ si infra ãnũ non soluerẽt bona p̃dicta remanerẽt penes illos qꝺ loco pene dici põt apositũ etiã si ꝺ actione q̃sita cõseruãda agat nõ admittit etiã infra paucos dies vt ꝓbat. C. de trãsac. l. si sup̃ possessiõe sicut nec ex parte rei admittit. l. magnã. C. de ꝓtra. stipu. ff. de acti. et obli. l. traiecticie. §. de illo ꝛ multo minus. q̃ lapso tẽ pore facta ẽ executio ipo iure quia quesitũ est ius accipiendi reo. ꝛ ꝓstat q̃ post factã executõem ab hoie vel a iure semp denegat more purgatio. l. q̃ ob rẽ nõ defensam. ff. de condi. indebi. de le. q̃. si is cui. ꝛ ꝓ bar. ĩ. ꝺ. l. insulã etiã reo q̃ fauorabilior est q̃z actor. l. arianus. ff. de act. et ob. fortius actori q̃ tractat de obligando aliũ per suam oblatõem vt ẽ in casu nr̃o. Dicta em̃ pecunia nõ est debita ꝓ dictũ Bartholomeũ ꝛ anthoniũ nec in obligatõne ẽ in ꝓditõe ꝛ in oblatione vt illos possint sibi obligare ad restitutiõem dictoꝝ bonoꝝ. ꝛ sic sumus in articlo illo an ex pte actoris admittat purgatio more que difficilius cõcedit q̃z reo qui tractat de cõsequẽda actiione. Breuiter oia ista ꝓcederent si p̃dicti bartholome⁹ ꝛ anthoni⁹ habuissent noticiã de solutiõe vel ꝓcordia facta ꝓ illos Zenonẽ ꝛ Scutũ cũ illo ꝺ caualcãtibꝫ a quo tpe solutiõis ꝛ ꝓcordie debebat incipe cursus anni ꝑm tenorem cõpositiõis facte inter eos tũc diceret ꝓ dñm Bartholomeũ ꝛ anthoniũ stetisse ꝛ eos fuisse in mora merito nõ admitterent ꝓ lapsu manni qñ annus eis cucurrisset ꝛ hoc pz ex. d. l. thais. §. intra. dñ dicit si ꝓ ipos stetisset ꝛc. nã nõ dicitur fecisse per ipos nisi sint in mora vt pz ex his q̃ habẽtur in. l. si duo. §. fi. ꝺ ꝓsti. pecu. ꝛ ĩ. l. qꝺ te. ff. si cer. pe. ꝛ ĩ mora dicit esse q̃ scit vel scire põt aliq̃d sibi incumbẽ ꝛ illꝺ nõ facit. d. l. qꝺ te. secus si igr̃at vel iustã cãm credẽdi ĩ cõtrariuꝫ habeat. l. si q̃s solutioi. de vsur. Verũ q̃ p̃supponit q̃ ignorauerit de dicta solutiõe vel ꝓcordia ꝛ ꝓ quãs q̃ annus eis incepisset currere dicẽdũ ẽ q̃ curre nõ incepit lꝫ dicat cõiter q̃ in dubio tps intelligitur esse cõtinuũ vt no. ff. de diuerꝺ ꝛ tempo. p̃script. sup̃ rubrica illꝺ ꝺz intelligi ex postfacto. i. postq̃ incepit currẽ. ẽ a principio ẽ vtile scz vt nõ incipiat currere ignoranti vt pz ex plene no. ꝓ bar. in. l. genero. ff. de his q̃ no. infami. ꝛ pz ꝓ bonos ter. ꝛ exp̃sos. ff. de ministra. tuto. l. quidã decedẽs. §. fina. C. ꝺ execu. tu. l. q̃nquagita. ff. de tuto. ꝛ cura. da. ab his. l. fi. de recꝺ. reis. l. j. §. j. ꝛ sic ĩ verbis dicte ꝓpositõis dũ in ea dicitur a die q̃ soluerint vel fuerint ĩ ꝓcordia ꝛc. subaudiri ꝺz ꝛ noticiã dicti bartholome⁹ ꝛ anthoni⁹ ꝺ dicta solutiõe vel ꝓcordia habuerit ter. ẽ cũ glo. ĩ. l. q̃nquaginta. ff. de execu. tu. sup̃ verbo notificãis facit. l. iij. §. si q̃s hẽdi. ff ꝺ. statu. debẽt g̃ dicti zeno ꝛ scutus notificaꝛ p̃fato bartholomeo ꝛ anthonio se nolu isse vl fore ĩ ꝓcordia cũ illo de caualcãtibꝫ si nolebãt dictũ annũ incipe currẽ p̃fatis bartholomeo ꝛ Anthonio put in sẏ. dicũt doc. q̃ assignat termin⁹ absenti. Nam ad hoc vt incipiat ei currere: debeat sibi significari alꝭ non incipet currere vt ẽ text. in. l. ij. C. vbi in rem actio. post prin. ibi eo que ad noticiã eius ꝓducendo ꝛc. ꝛ ꝓ Bar. in. l. labeo. ff. de reg. iur. ꝛ q̃ fert sñia ꝺ absentẽ ad hoc vt tps appellãꝺi incipiat ei currere qꝺ ignorãti currẽ ñ incipit. l. ab eo. C. q̃o ꝛ q̃ iudex. Cõcludit ergo dictum annũ nõ incepisse currere nisi a tpe scientie ꝛ q̃ scia est ꝓbanda. quia i facto alieno p̃sumitur ignorãtia. l. finali. ff. pro suo.

Consilium. CCLXXVI.

An nũcio iurato credenduꝫ sit ꝛ in quibꝫ. ꝛ an datio insolutũ vitiet ex pluribꝫ causis.

Nchristi noie Amen

Visis ꝛ põderatis allegatõnibꝫ sup̃factis ac etiã vtroq̃ ꝓcessu agitato inter ptes p̃dictas videlicet Primo sup̃ obtinẽda licẽtia vel ꝓbola ingrediendi tenutã dictoꝝ bonoꝝ. Secũdo sup̃ datiõe insolutũ cũ eoꝝ depẽdẽtibꝫ ꝛ onerib⁹ videt tãdẽ ex duplici maxime capite dictã datõem insolutũ posse impugnari ꝛ ꝺ nullitate redargui. Prĩa licẽtia ingrediẽdi possessiõem ꝛ mãdatũ datũ nũcio sup̃ ẽ solũ factũ fuit sup̃ bonis q̃ quõdã fuerũt illi⁹ dñi Johãnis de sãcto gallo p̃ris saluum rei in hac cã. Et ingressus fact⁹ fuit ĩ q̃busdã bonis descriptis in ꝓcessu tãq̃ ꝺ bonis ꝺicti Johis. Prio dicto iudici g̃ scꝺo a q̃ petita fuit datio insolutũ liquet ꝓstareq̃ debuit necnõ liq̃dari ꝛ fides fieri qualr dicta bona fuerũt dicti dñi Johãnis tpe sue mortis saltẽ p̃sumptiue ꝓbãdo q̃ erat ĩ possessiõe ipoꝝ iurta no. ꝓ Ly. C. ne vxor ꝓ marito l. ob maritoꝝ. ꝛ ꝓ bar. ĩ. l. a diuo pio. §. si sup̃ reb. ff. ꝺ re iudi. alꝭ nõ debuit scꝺs iudex ea dare insolutũ. tũ q̃ si ñ fuisset dicti dñi Johis ñ valuisset ingressus q̃ fact⁹ ꝺ ꝛ ꝑter formã licẽtie ꝛ mãdati p̃dicti. l. diligẽt ĩ pn. ff. mãdati ꝛ ñ valẽte ingressu ñ potuissent insolutũ dari q̃m statutũ ꝺ datõe insolutũ reqrit q̃ ꝓcedat introit⁹ valid⁹ ꝛ ñ cassus ꝛ sic facerẽt reqsita a statuto g̃ ꝛc. l. cũ bis. §. si ꝓtor. ff. ꝺ trãsac. tũ q̃ iudex ꝺz esse certus de sua potestate ꝛ nisi sit certus posito q̃ eã habeat nõ valet actus quem gerit. l. quero. ff. ꝺ eo q̃ ꝓ tuto. l. hec aũt. post pn. ff. quibꝫ ex can. in pos. ea. cum ibi not. per Barto. et plenius per eundem in. l. multum. ff. de conditi. et demon. et. l. si finita. §. iul'. ff. de dam. infect. et. l. properandum. §. j. C. de iudici. Et sic non sufficit q̃ ista bona fuerint p̃fati domini Johis postq̃ de hoc non fuit facta fides iudici

Tū qz instrumentū nō liquidū nō meret executōem etiā statuto dictāte q instrumēta mittant executōi. qz debet intelligi de liq̄dis.ar.C.de posiri.l.fi.fm bal. qui ita no.C.de execu.rei iudi.l.si cansam. ad qđ facit qđ no.bar.in.l.creditores.C.de pigno.7.l.j.i fi.ff. de le.ij.7.l.j.iudi.sol.C.de sen.que sine certa quāti.l. ij.Sed instrumētū debiti p quo fuit petita executio q̄tū ad bona sup quib⁹ pmittit executiue,pcedi.et p quib⁹ petita fuit executio nō est liquidū.qz loquit de bonis dicti dñi Johānis.Sed an ista sint hmōi non apparet ex tenore instrumēti cū saltē post inceptā executōz.i.post intāoitū debuit fl liq̄dari anteq̄z cōsumeret.i.daret insolutū fm no.p bar.i locis supza allegatis.quod mīme factuz fuit.nec in hoc stat relationi nūcij contra negātem.Tum qz nō plus debet sibi soli credi in hoc q̄z credit duobus vel tribus testibus asserētibus dicta bona fuisse quōdam dñi Johānis.qđ patet.qz de testib⁹ nō dubitat quin fidē faciant cū oia cōcurrēt i eis necessaria. Sed de relatōne nūcij etiā iurati q̄zplurimū fuit inter antiquos dubitatū.quoz opinio diuersas refert.Jo.an.i addi.spe. ti.de citatōe.§.sequit videre.7 Ly.in.l.ea quidē.C. de transac.Sed duobus vel pluribus testibus asserētibus etiam cuz iuramento dicta bona fuisse dicti quondā dñi Johānis nō crederet nisi redderēt sufficiētes cām sui dicti etiā nō interrogati.qz istud nō p cpit sensu corporeo.Sz iudicio intellect⁹ iuxta no. singulariť p Inno.i.c.cāmq̄ de testib⁹.7 p bar.i.l.solam.C.e.ti.de testi.Iste aūt nūcius causā sui dicti q̄ scit fuisse dñi Johānis nō assignāt:igit ꝛc.Tū etiaz qz licet de ꝓmissis sibi credat etiā fm plīmoz sentēti am.ar.l.magis puto.§.ne passim.ff.de rebus eorūz đ nō cōmissis tamē sibi nō credatur.vnde si sibi fuit cōmissa citatio creditur sibi q citauerit.sed de respōsione facta sibi p citatum.puta q dixerit nolle venire vel alia verba iniurioſu seu de cōmissione sibi facta. q citet nō creditur sibi:fm q plene disputando determinat Jo.an.in addi.spe.ti.đ ꝓtuma.§.j.7 quod no.Ly.i dic.l.ea quidē.de accu.7 hec de primo. Secūdo videt posse impugnari de nullitate dicta i solutōe dationis,propterea qz fuit petita 7 ꝓcessa non solū prout ipis petētib⁹ 7 p illos quoz,pcuratorio nomīe nō fuit petita.7 a quib⁹ asserebat se mandatū habere ſ etiam p duobus pupillis seu minoribus a quibus nō asserebant se mandatū habere.sed illoz nomine tanq̄z pſone cōiuncte petierunt. Constat autē q q̄tum ad pſonam illoz minoz datio prefata nō tenuit cum in hoc nō consenserint.nec illi potuerūt tanq̄z cōiuncte pſone illoz eam petere vel recipe.qđ patz. qz datio insolutū est ficta solutio. fingunt em̄ bona insolutū data p primo venditā ei cui data sunt.7 ab ipō pecunia nōie p̄cij recepta.7 deinde eidē loco solutōis et,p solu.debiti reddita 7 restituta.ideo liberator debitor ipō iure sicut de directo soluisset nisi fuerit expſse cōtrariū actum fm ea que plene habent.7 no.i.l.elegā ter.ff.de pigno.acti.in prin.de sol.si quis aliam.C.de sen.l.libera quidā theodora.Sed ꝓstat coniunctaz pſonam tanq̄z coniunctā 7 sine mādato nō posse solutōem recipe etiā volēdo de rato cauere. licet bene possit agere,put ē casus in.l.q.ff.vt.l.nō caue. 7.l.nō solū.soluti.matri.7 ibi no.p doc.ergo nec datiōez in solu. Et p hoc.l.fundus ille.ff.de ꝓtraben.empt.vbi si quis dicat fundus ille sit emptus mihi et ticio a quo mandatū nō habebat nō valet emptō in pſonaz ticij 7 sic in casu nostro nō valet in pſona illoz pupilloz insolutuz datio. qz nō cōpellunt emere.l.nec emere. C.de iure delib.ğ ne insolutū recipe qđ ē emere:vt dicta.l.elegāter.de pigno.act.7 si nō valet i pſona illo rū.ğ tota ruit etiā quo ad pſonas alioz. Tū qz si valeret repiret facta,p maiori quātitate q̄z eis deberet q̄m fuit facta,p tota summa debiti.ſ.p libris octo cētū.7 tamē tota sūma pdicta nō debet eis cum nō sint heredes insolidū creditoris.sed vnacuz illis pupillis put ipsi confitent in eoz petitōibus quib⁹ ꝓtra eos stat.l.cū precū.C.de libe.ca. 7 p consequēs reducitur nulla in totū:put determinat bar.in.l.si nō sortē.§. si centū.ff.de cōdi.indebi.p rationē de qua ibi. Tuz etiā qz fuit iudicialiter facta 7 p sniam iudi. vnde cū vnicū fuit iudiciū.qz contra vnū intentatū licz p plures pſonas ptendētes eādem 7 cōmunē causā.l. si q̄s cum,pcuratorio.§.vnius litis.ff.de,pcura.cū ibi no. p bar.Et p eundem in.l.v.§.fi.ff.de ver.ob. nō potuit,p parte etiā quo ad quosdā valere,p pte.no.ff. famil.herc.l.i hoc iudicio.7 qđ no.in.l.j.C. si aduer. rē iudi.7 p bar.in dicta.l.v.§.fi.ff.đ ver.obli. añ finē Et ex his patet nō obstare dictā.l.fundus ille q̄ vult valere in pſonā loquētis.qz ibi i mera emptiōe nō in datōe insolutū que facilius viciat.qz,pter mīmā q̄ntitatē:vt no.i dic.§.si centū.nō sic i emptione simplici que nō nisi,pter deceptōem vltra dimidiā iusti p cij.nec tunc viciatur ipso iure.l.ij.cum ibi plene not. C.de rescin.vēdi. Itē loquit illa.l.fūdus ille i cōtractu extraiudiciali.nos loquimur i iudiciali datōne q̄ pter materiam indiuisibilē vnius iudicij facilius viciat 7 inutile trahit ad se vtile sicut 7 alibi.ff.de iur. testa.l.penul.nō sic in extraiudicialibus quādo separi possunt.ff.de dona.inter virū.l.si sponsus.§. 7 generaliter.cū ibi plene no.7 in.c.vtile.de re.iur. Ex q̄ bus sequit potuisse de nullitate dicte datōis querelam,pponi.Nec obstare statutū quod inhibet appellari.7 sic presupponit dationem insolutuz.quoniam ab actu nulo supfluo appellat.l. si expressim.cum ibi no.ff.de appella. Tollendo ergo remediū appella.nō censetur abstulisse querelaz nullitatis tanq̄z remedium diuersus.ar.in.l.si vomus.ff.de serui.vr.pdio. et plene no.i sy.p glo.i.l.vnica.C.si đ mo.pos. fue. ap. Et posito q mero iure tenēt ista datio.potuit tū abea tāq̄z idebite facta appellari rōib⁹ q̄b⁹.s.7 nō obstāte statuto pdicto qđ loquit de datōib⁹ fact⁹ fm formā a statuto pdicto traditā.fl hic dicit factā contra formā,pter ea q̄ dicta sunt cū statutū psupponat debere pcedere validū ingressū.7 hic dicit ꝓtrariū.qa negat bona ista fuisse dicti Johānis.7 sic ingressus nō valuit.l.j.§.hec⁊ba.ff.ne vis fiat ei.l.fulcimus.§.cū autē.cū ibi no.quib⁹ ex ca.i pos.ea. Itē psupponit eā factā,p vero creditore.sed hoc nō est hic quaten⁹ illi nō erāt heredes creditoris.igit ꝛc.

Consilium.CCLXXVII.

In generali obligatiōe bonoz veniūt bona q̄ q̄s habet vel i vita sua habiturus est.nō autē illa q̄ post mortē inceperūt esse heredis. Et i libello attēditur cōclusio narrata.

In christi noīe Amen

Visō pūcto supzascripto 7 oīnib⁹ alijs đ q̄bus supza videt finaliter dicendū pfatā sniam lataz in fauorē dicti antonij fore revocandaz in causa appellatōis:dictūq̄ Johannē fore absolnē.a petitōne dicti agētis ea potissima ratiōe. qz pfatus dñs antonius nō,pbauit ea que sibi incumbebāt ad fundādū suam intētōem. Nam ipse egit ypothecaria⁊o nō sufficit.sed ē nēce,pbare dñium directū vel vtile seu aliud ius i re puta q̄i dñiuz vel aliud,pter qđ actor potuisset aduocare rē a possessore.ff.de pigno.l.si ab eo.et l.et que nondum.§.

qđ dicit. vbi dicitur q habet necesse pbare qui agit
ypo. rē fuisse in bonis obligatiuis tēpore obligatiōis
contracte. Et nō dicit fuisse nisi p ea haberet tā acti
onem q̄ exceptionem. l. rem in bonis. ff. de acqui. re.
do. Iste autē dñs antonius nō articulauit nec proba
uit q ille Johānes qui ypotecauit bona sua, p ista vo
te restituenda fuerit dñs istius rei petite directus vl̄
vtilis vel q aliq̄ ius ī re habuerit. sed solus q tenu
it 7 possedit eā, p sua 7 tanq̄ sua. 7 testes eius de sola
possessione deponūt quidā de decē annis quidaz ꝺ
xx. nec aliquid deponūt de titulo. Cōstat autē q so-
la possessio longi tpis sine titulo etiā si sit cū bona fi-
de nō sufficit ad acquisitōem dominij directi vl̄ vti-
lis vel alicuius iuris realis. ꝓpter quod possessor si ca
deret postea a possessiōe posset rez ab alio aduocare
C. de rei vēdi. l. nullo. licet sufficiāt ad acq̄si. seruitu.
p̄dialis. l. si q̄s diu turno. ff. si ser. vēdi. ß ꝓpter eaz nō
pōt res aduocari ß solū ipm ius fruitu. l. ij. e. ti. Ergo
talis possessio sine titulo nō sufficit agēti ypothecā-
ria ita determinat doc. s. spe. in ti. de obli. 7 solu. §. j. x.
quid si, pbo. 7 Ly. in l. cū res. de, pba. 7 bar. in l. rē ali
enā. ff. de pigno. acti. licet quidā distinguant an pos
sessor contra quem agit habeat causam a debitore q̄
obligauit vel nō. Et si habet an ei innitat vel nō: vt
notat in spe. loco supra allegato. x. se. post illum x.
quid si probo. 7 Ly. in dicta. l. cum res. sed bar. illam
distinctionē repbendit in dicta. l. rem alienā dicens
q haberet locū in agente nō in excipiente 7 tenet in-
distincte q nō sufficiat pbare possessionē debitor/ni
si pbetur aliud quod iunctū cum ea sufficeret ad ac-
quisi. dominij puta titulus 7 lōga possessio vel lōgis-
sima possessio sine titulo quoz neutrū ē hic. Nec ob.
si dicat licet nō sit pbatus titulus dicti Johānis. bñ
tñ videt pbatus titulus filij sui. s. bereditatis qui suf
ficiens quo ad prescriptionez longi temporis. ff. pro
berede. p totū. Sed respōdeo dupliciter. Primo
q filius in pāte nō pōt pscribere titulo de, p berede.
nec p suo. ff. de, p hīde. l. nihil. cū ibi plene no. Et po-
sito q potuisset. tamē nō caderet dicta res acq̄sita p
filium 7 berede in generali obligatōe facta p patrez
eius de bonis que habebat vel habiturus erat. tex. est
no. in. l. paulus. in prin. ff. de pigno. Soluz em illa ca-
debant que erant sua tempore contracte obligatōis
vel postea effecta fuerant sua ante mortē 7 ante dis-
solutā obligationē. l. j. in prin. ff. de pigno. Nō illa q̄
nunq̄ fuerunt sua: licet post eius mortē acquisita fu-
erint p berede: vt dicta. l. paulus. Hic xo ex dedu-
ctis 7 pbatis nō apparet q ille Johānes debitor pri-
cipalis habuerit aliq̄ ꝺ dominiū directū vel vtile: seu
quasi dominiū ex quo nō est pbatus titulus nec pos-
sessio lōgissimi tpis sed longi dūtaxat posito etiaz q
dicti testes, pbent longā possessionē ipsius. licet con-
trariū dicat. q añt iste videat intētasse ypothe. 7 nō
saluianā interdic. ī quo sufficit, pbare possessionē au
toris satis colligit ex conclusione libelli que debz at-
tēdi iuxta no. in. l. aurelius. §. sticho. de libe. lega. Nā
petit declarari petiā terre de qua agit fuisse in bonis
dicti Johānis q̄ est necessariū ī ypo. nō ī saluia. int̄-
dic. nō añt ipm tenuisse 7 possedisse. licet ī narratōne
ß posuerit. ß magis inspicit ꝯclusio: vt no. ī di. §. sti-
cho. Utz autē deductis tpibus deducēdis decursuz
fuerit legitimū tps ad p̄scriptōem necessariā. 7 tā ve
tus statutū vel nouū locū habeant ī casu nro ex cā, p-
sequi obmitto. q̄ neq̄ est necessariū, p intē. dicti rei
7 possessoris cū sup̄scripta sibi sufficiāt. l. q̄ accusare.
C. de edē. Sed vnū nō obmitto q p̄suppositō q lo-
cus sit veteri statuto in hac p̄scriptōe ꝺm q ī ypo. suf
ficiebat tēpus. xxx. annoz. 7 q illud tempus sit decur
sum deducto tempore quo dictus dñs antonius ste-
tit ī carceribus ꝓpter decretū dñi mantz. nō est dicen
dū q etiā debeat deduci tps quo stetit absens 7 ī pō
taria. qm̄ talis p̄scriptio lōgissimi tpis 7 etiā lōgi cur
rit contra absentē et ignorantē. l. fi. C. de p̄scrip. lōgi
tpis. 7 de p̄scrip. xxx. an. l. sicut. Nec obuiat statutuz
mantue. q̄ loquit ꝺ illo qui abest ex causa necessaria
vt patet ex eius tenore. sed hic dicit q aberat ex cau
sa volūtaria cū suo ꝯmodo 7 bonore. Et sic ē sibi im
putandū quare nō misit procuratorē ad interrumpen
dū p̄scriptōez. ff. ꝺ diuer. 7 tēpo. p̄scrip. l. j. vbi casus
nec etiā est sufficiens ad impetrandū restitutōz talis
volūtaria absentia iuxta plene no. ff. ꝺ mat. restī. l. fi.
p glo. 7 doc. Silr nec ptēsa ignorātia allega. q ignō
rabat sororē suā cuius dicit se berede fuisse creditri-
cem beredū mariti de dicta vote q nō potuit esse iu-
xta ignorantia postq̄ fecit se berede illius. q̄ debu-
it inuestigare iure illius ad effectū agendi. licet aliud
sit q̄ad effectū excipiendi iuxta ea que habent in
l. qui in ius alterius. ff. ꝺ re. iur. 7 q̄ verisīle est q sci-
uerit facta sororis. l. octaui. ff. vnde cogna. Et q̄ po
sito q aliq̄n ignorasset si postea puenit ad eius noti-
ciā ante completā p̄scriptōz. 7 potuit eā interrūpe 7
nō interrupit. Sed ꝓmisit eaz ꝓpleri si imputet. q̄m
tempus negligētie absorbet tempus ignorātie vt ad
illud nō possit peti resti. mo. vt dicat de p̄scriptōe iu
xta plene no. in. l. qđ tpe. C. ꝺ resti. mili. ff. qui. ex cau.
maio. l. ab hostib. §. sed quod simplr. Et ista ꝓ
nunc dicta sufficiant. Laus deo.

Consilium. CCLXXVIII

Quot modis dicat res occupari. et qualiter tur-
bare differat ab inuadere cū sint diuersa.

Nchristi noīe Amen.

In causa exfortij mota corā domino locum
tenente patrie fori iulij ꝓ ser natalem panzera ꝺ zop-
polla contra quosdam nominatos in sex citationib
7 assumpta quo ad quosdam ex eis p dominos ꝺ val
uassano in se tanq̄ releuatores illoz dicentes quic-
quid illi fecerunt feciisse ꝺ ipsoz dominoz mandato
7 ideo susceperunt in se iudiciū. Visis actis et actā-
tis in causa 7 narratis 7 articulatis p actorē nec non
attestatōibus testiū vtriusq̄ partis: videt dicendū
p̄fatos dominos releuatores fore absoluēdos a peti-
tis in dicta causa maxime a pena exfortij tali ratiōe.
Nā ipe actor videt deduxisse ī iudiciū ꝓstitutōz pa
trie foriiulij posita sub rubrica ꝺ exfortijs 7 bis q̄ in-
grediunt ꝛc. vt colligit ex narratis p eum 7 deducti
impositōibus 7 articulis 7 citatōibus ex q̄bus comp
bendit intētio agnatis. ff. de libe. 7 postu. l. gallus. §.
j. 7 ibi no. p Bar. in fi. 7 etiā constitutionē sequentez
sub rubrica de his qui cū animabus ꝛc. factaz ad de-
claratōem p̄cedentis. Prima xo constitutio di-
cit q tunc cōmittit exfortiuz quādo quis suo ꝓprio
arbitrio 7 auctoritate occupauit māsos vel nemora
quorum aliquis alius fuit possessor vel que aliq̄s pos
sederit ꝛc. Notāda sunt ista verba diligēter. l. j. §. si
is qui nauē. ff. de exerci. Naz occupare vel inuadere
dicit ille q̄ ingredit aīo acq̄. possess. quā ipse nō habe
bat sed eā habebat alius tempore ingressus quē ipse
ingrediens intēdebat spoliare 7 sibi possessionē acq̄-
rere. 7 sic vim 7 violentiaz inferre. Et tūc talis inua-
sio vel occupatio dicit etiā spoliatio. q̄ spoliatio nō
cōmittit sine violentia illata p̄sone. vnde dixit pom
ponius eā nō posse cōmitti sine corpore eius ī quam
cōmittit. ff. de vi et vi ar. l. j. §. vi possidere. §. ideo la-
beo ait ibi ß pōpo. ait ꝛc. Pōt etiā dici occupatio
vel inuasio qñ possessio rei quā quis ingreditur non

erat apud aliquē tempore ingressus sed vacabat. ipe
ante ingrediens intendebat eam sibi acquirere nulla
iusta subsistente causa. z tūc talis occupatō vl' inua-
sio nō dicit spoliatō. qz nō suberat psona possessori
cui facta fuerit violētia ī corp⁹ sine qua spoliatio di-
ci nō potest: vt ī dic. §. habet'. Sed dicit' simplex oc-
cupatio vel inuasio. ff. de vsuc. l. sequitur. §. itē si oc-
cupaueris. C. vnde vi. l. inuasor. contra quas nō pui-
detur p interdictū vnde vi. quod requirit vim z vio
lentiā: sed puidet' p ꝓstitutōes impiales in qbus suf-
ficit quasi violētia: vt dic. l. inuasor. et. l. cū quereba-
tur. C. vñ vi. Si ꝯo ingrediens possessionē nō in-
tendit aliquā possessionem acquirere nec aliquā spo
liare: sed solū damnū inferre nō pōt dici inuadere vl'
occupare rē vel aliquā spoliare cū ista noīa nō dicā-
tur nisi ratione possessionis. qđ patet. qz inducit pos
sessorū recupande vel quasi recupande posſ. iō po-
nunt' in ti. vñ vi. ℞. de tali possessorio tractat'. g̃ ꝛc.
l. impator. ff. de in diē adiect'. Vñ ꝓtra talē sic in-
gredientē nō aio acquirēde possessiōis vacāt' vel nō
vacantis nō puidet' p dictā ꝓstitutōem sub rubrica
ō ffortijs que loquit' de occupatōibus vel inuadēti-
bus res possessas ab alio. vl' quaz possessio vacat ani
mo dictū possessionē sibi acquirendi nisi in vno casu
tm̄. s. quando ingreditur domū alicuius contradicen
te hospite domus. tunc em̄ indistincte etiaz si nō cau
sa occupandi vel inuadendi possessionem dicte do-
mus sed causa cōmittendi furtum vel rapinam dicit'
cōmittere ffortiuz ex solo ingressu: vt dic. j. ꝓstituti
one. ℞. si quis ℞o ex p̄dictis. Ex quo etiā magis de-
clarat' p̄cedens pticula cōstitutōis vt loquat' solū ō
illis qui ingrediunt' cā possessionis acquirēde qui di
cunt' ꝓprie invasores z occupatores rei vel possessio-
nis cū nō ingrediant' illo animo. ar. ff. ō furtis. l. vez.
Voluntas em̄ z ꝓposituz malicia distinguūt. e. ti.
l. qui iniurie. in prin. nisi cum ingrediunt' domū con-
tradicente hospite. z tunc ex solo ingressu: etiā si dā-
num vel rapinam nō cōmisisset puideret' p precedē-
tem particulā ibi seu ꝓprio ꝛc. Per sequentē ℞o cō-
stitutōem sub rubrica de bis qui cū aīabus ꝛc. supple
tur z declaratur precedens constitutio q̄tum ad in-
trātes nō causa occupādi vel invadendi rez vel pos-
sessionem: vt siquidē causa pascurādi cū suis aīalib⁹
indistincte nō ces̄eat' cōmisisse exsfortiū nec incidat ī
penā exsfortij. sed solū teneat' emēdare damnū. si ℞o
dederit aliud damnū cuiuscunq̄ alterius generis: tūc
aut nō transcendit valorem. xxv. flor. z idē nisi dam-
num dans contendat se hoc fecisse ratōne ꝓprietat'
vel possessionis quā dicat se habere in illa re. et in di
cta causa. ꝓprietatis vel possessionis succubuerit. Si
℞o transcendat quātitatis. xxv. flor. vult dicta ꝓsti-
tutio a cōtrario sensu qui potest ex ea assumi. z ei de
bet stari: vt. l. conuenticulā. cū ibi no. p Bal. z cy. C.
de epis. z cle. quod est intelligendū nisi dicat se fecisse
qz est dñs vel possessor z ꝓbaret possessionē. tunc em̄
excusaret' a ffortio tam in casu isto q̄ in p̄cedēti ꝓut
colligit' ex fine dicti statuti. et ꝓbatur ex dicta. l. j. §.
vi possidere. ℞. sed qui p vim. ff. de vi z vi ar. vbi di-
cit' q̄ ille qui p vim suā possessionē retinet nō dicitur
vi possidere. z p consequens nec ffortium cōmittere
quod nihil aliud est dicere q̄z violētiā. vim em̄ vi re-
pellere licet z resistere ne repellamur a possessione. l.
ij. §. eum igitur. ff. de vi z vi ar. Nūc ergo ad propo-
situm redeundo iste actor z accusator in sua petitio-
ne z articulis non dixit q̄ illi damnū dantes invase-
runt vel occupauerunt hoc nemus sicut loquit' pri-
ma constitutio cui⁹ verbis debebat se adaptare si vo
lebat illam in iudiciū deducere. sed dixit q̄ illi violē-
ter z de facto intrauerūt. inciderūt z turbauerunt eū
in possessionē. z ꝓpter ista vult intrare q̄ dicatur di
ctuz ffortiū. certe ipe inepte et insufficienter narra-
uit. quia cū istud vocabuluz exsfortiū nō sit vocabu
lum iur. sed sit inuentum a consuetudine patrie. et a
dictis constitutiōib⁹ nō debemus dicere q̄ cōmittat'
exsfortiū nisi quatenus in dictis constitutōibus caue
tur. ar. eius quod no. bar. de verbo. podere qđ ēa cō
suetudine loquendi inuentū: vt ipe no. in. l. j. circa fi.
de rebus dubijs. z. l. si ita. circa finē. ff. de auro z argē.
lega. ꝓstitutōes antē p̄dicte declarāt z ponūt casus ī
quibus dicat' ꝓmitti ffortiū. Unus est q̄n̄ ps inua
sit vel occupauit rē ꝛc. que inuasio z occupatō nō ve
rificat' ex solo introitu violento nisi q̄n̄ fit in domum
contra voluntatē hospitatis. sed requirit' animꝰ acq̄
rēdi posſ. vt supra dixi. sed iste nō narrauit q̄ illi in-
uaserint vel occupauerint. sed solū q̄ violēter ingres
si sūt: z nō ī domū sed in nemus. g̃ tanq̄ occupatores
vel invasores non p̄n̄t dici exsfortiū cōmisisse postq̄
nō fuit ī eius petitōe allegatū vel ī articulis deductū
etiā si reuera occupassent vel invasissent. qz debebat
ꝺ allegari: alias nō ꝓderat. l. si adulteriū cū incestu. §.
idem pollioni. ff. de adulte. z quod no. bar. ī. l. cū qđ.
ante finē. ff. si cer. pe. Nō ergo potest obtinere actor
ex isto capite nō deducto in iudiciū. Sed nec ex capi
te violenti ingressus. tum quia ex illo nō resultat ffor
tium nisi cum fit in domū contradicēte hospite. Vñ
q̄litates iste erāt specificāde z exprimēde z ꝓbande.
l. pretor. §. decere. ff. vi bo. rap. l. fulcinius. §. cū hoc.
z qđ no. bar. ff. quibus ex ca. ī pos. ea Tū etiā qz di
cta violētia allegata in ingressu nō fuit ꝓbata. nec re
uera fuit ꝓmissa. qz tūc dicerent' illi violēter intrasse
q̄n̄ contra expressam ꝓhibitōem intrassent: alias nō vi
sed clam dicunt' intrasse si illo ignorāte. ff. qđ vi aut
clam. l. j. §. ij. z. l. claz possidere. ff. de acq̄. pos. Sed
hic nō ꝓponit' q̄ illi fuerint ingressi cōtra ꝓhibitōez
dicti agētis vel sui ꝓcura. vel negocioz gestorū. nec
etiā est ꝓbatū. igit' actor debet succūbere. qz q̄litates
violētie allegatā z ad quā se restrinxisset: videtur q̄
nō ꝓbauit. ff. ō instito. l. habebat. ī prin. z qđ no. bar.
in. l. diuus. ff. de re iudi. z habet' ī. c. licet cām. extra ō
ꝓba. Itē silr ex eo q̄ damnū dederint incidendo li-
gna silr cōdemnari nō debēt tanq̄ de ffortio eo quia
ex hoc nō resultat exsfortiū nisi quādo trāscēdit sum
mā. xxv. flor. vt patet ex secunda ꝓstitutōe quod hic
nō fuit allegatum. z sic sola datio damni nō conclu-
debat ad ffortiū. vnde petitio tāq̄z inepta ad exsfor
tiū nō cōcludens fuit. z est reiecienda. l. j. §. j. ff. si mes
sor fal. mo. dix. z in. c. examinata cū ibi no. de iudi. Et
si ꝑim eam ferretur sn̄ia nō valeret: vt no. glo. insti.
de obli. in prin. et Bal. in. l. actori. C. de iur. iur. z qđ
no. in addi. specu. ti. de acti. seu peti. §. sequitur vide
re. z de offi. iudi. §. deseruit. Itē nec ex eo q̄ narra
uit turbari vel turbatū fuisse ī sua possessiōe. qz statu
tū loquit' de occupāte vel inuadēte vt videat' ꝓmit-
tere exsfortiū nō deturbāte aliquā ī possess. inter que
est lōga dr̄ntia. Nā turbare aliquā ī pos. dicit' int'
leuia delicta. l. seruꝰ nō ī oīnib⁹. in fi. ff. de acti. et obli.
nō sic invadere vel occupare alienā rē vel possessiōz
vt. l. inuasor. C. vñ vi. Preterea ista turbatio nō est
ꝓbata. nec est verū q̄ facta fuerit vel fiat. Nā ille di
cit' turbare aliquē in pos. qui nō pmittit colere. ara-
re vel seminare vel fructus recolligere. ff. de vi et vi
ar. l. vim facit. sed ex dicta incisiōe lignoz hoc factū
nō fuit. Itē nō debēt ꝓdemnari dicti dñi ex eo q̄ al-
legauerint se fecisse ligna incidi rōe possessionis quā
habēt ī dicto nemore z succubuerit: vt ī dic. constitu-
tione sub rubrica de bis qui cū aīalibus. ī fi. qa nō
est verū q̄ succubuerint immo testes coz ꝓbant ō an
tiqua z moderna possessione. licet forte non de anno
prime p̄cedēte dictā incisiōz. vñ cū ꝓstet ipos posse-
disse semel. z nūc asserant se possidere p̄sumitur pro

eis q̄ hodie possideant iuxta plene no. p̄ doc. in l. vti possidet. C. de pba. z l. nō ignorat. ad exhibēdū. ī fi. p̄ Cy. Et si dicat actor pbauit se possidere anno prime p̄terito. g̃ illi nō p̄nt dici q̄ p̄sumant eodē anno possedisse. q̄ duo nō p̄nt simul possidere. Rn̄det vez ē insolidū. l. si duo vti possidē. sed nō insolidū sic. l. fi. cū ibi no. p̄ bar. ff. e. ti. Nō em̄ iste actor pbauit se insolidū z solum possedisse. hoc em̄ fuisset difficile cū implicet negatiuā: vt in. c. cū eccl̄ia. de causa pos. et p̄pri. Et quia possessio istius actoris ē nouior. et nō reperio in act. eam iustificatam ex aliquo titulo p̄ducto p̄sumendū est potius p̄ pos. dictorū dominorū antiquorū quasi ista noua sit improba nō docto vnde puenerit. C. de acqui. pos. l. improba. z ī. c. licet causā. de pba. Debēt g̃ excusari dicti dñi de valuassana ab omni violentia z exortio etiā si cessarent alia que dicta sunt supra postq̄ pbarūt d̄ dicta possess. quā iuste potuerunt p̄tinuare z defendere etiam contradicente altera parte: vt in iuribus supra allegatis. Laus deo z sancto Fabiano.

Consilium. CCLXXIX.

Pactū retrouēdēdo an sit p̄sonale. z quō valeat pbari. Et si exceptō sil'atōis remissa fuerit pacto vel iuramēto. Et test̄ singular̄ nō pbat qñ pbatō remanet dubia. q̄ pōt se habere ad esse. al's secus.

N christi noīe Amen

Viso p̄cessu z attestatōibus de quib⁹ supra fit mētio. z allegatōnibus suprascriptis videt primo dicendū q̄ dicti fratres de bulgar. nō sint audiēdi dicentes dictum contractū fuisse ficticiū et simulatū. z potius pignoris q̄ venditionis cū huic exceptiōi rei nō sit geste fuerit expresse renunciatuz ī instrumento vēditionis z iuratuz nō venire cōtra. igit̄ ⁊c. vt not. bar. in l. fi. C. de nō nu. pecu. Sed ad ℔ pōt dupliciter rn̄deri. Primo q̄ isti si bene inspiciat ī eor libello nō fundāt se in simulatione: imo dicūt se fecisse instrumentū libere vendi. sed fundāt se in pacto de restituendo p̄ eodē p̄cio. q̄d fieri potuit etiā p̄supposita veritate p̄tractus. C. de pac. int̄ empto. l. ij. z parit actōz p̄scrip. verbis z act. ex vēdito informatā. q̄ dicit fuisse appositū incontinēti: vt ibi. z. l. in bone fidei. C. de pac. cū sy. Nō ergo veniūt p̄tra iuramentū nec p̄tra renūcia. p̄dictā petendo pactum eis seruari Secūdo respondetur. posito q̄ allegarent p̄tractū simulatum non obstare eis iuramentū: q̄ vt mihi dicit obtinuerunt relaxat̄. a curia eccl̄iastica. q̄ relaxatio fieri potuit z debuit cū sine peccato recipiētiū nō poterat iuramentū obseruari. sicut z iuram ē tūd̄ soluendis usuris. c. debitores. z. c. j. de iur. iur. Et patet ex no. p̄ bar. in dic. l. fi. C. de nō nu. pe. z in. l. si quis p eo. de fideiusso. ℣. iij. Nec etiam obstaret renūciatio exceptionis que cū facta fuerit in eodē instr̄o nō videt valere quasi censeat eadē fragilitate vel imminēte necessitate qua facta fuit etiam simulatio: vt not. bar. in l. in cōtractibus. ante fi. C. de nō nu. pe. p. l. doli. §. diuersū. ff. de noua. Et bn̄ facit ad p̄dicta glo. q̄ est in. l. emptōe. C. pl⁹ valere. q̄d agit̄ que dicit iuramentū nō confirmare contractū simulatū. et merito. qm̄ eadē simulatio subintelligit̄ ī eo de nō nu. pe. l. fi. nō em̄ ligat nisi quatenus est de mente partiū ℔ mēs eor est vt seruet̄ quod vere agit̄ nō q̄d fict̄. cōcipitur. Secūdo videt dictos agētes debere succūbere. q̄ nō. p̄bant p̄actū de retrodādo: ī quo se fundāt z instrm̄ venditionis illud nō continet. Mā nullus testis deponit se fuisse p̄sentem dicto pacto: licet aliq̄ deponāt de confessione alberti. z aliqui de tractatu precedente actū venditionis. Et tamen etiā in illis de q̄bus deponūt vident singulares. q̄ deponūt de confessionibus diuersis z factis diuersis tēporib⁹ igit̄ ⁊c. c. licet cām. de pba. Sed hic diligenter aduertendū q̄ pbatōes requiruntur ī vnoquoq̄ negocio ꝑm negocij qualitatē: vt si sit tale negocium in quo soleāt adhiberi et parari pbationes p̄ testes vel instrumenta: vt sunt p̄tractus qui appareāt z existēt celebrā tur. z alij actus sy. tūc requirunt̄ pbatōnes liquide z exacte. q̄ cōtra nō liquide pbantē est iuris p̄sumptō resultās ex cōiter accidētibus. l. j. cum ibi no. C. de ar bi. Si vo sit tale negocium quod consueuit celebrari occulte z nō adhiberi testes. vel q̄d de sui natura liquido pbari nō pōt. vel nō solet: tunc alleniat onus pbationis. q̄ nō ita exacta requirit̄ pbatio: sed sufficit pbatio p̄ coniecturas tales quales in illo negocio cadūt. ff. de re mili. l. nō omnes. §. a barbaris. z q̄d habet ī. c. p̄terea. de testi. in tex. z glo. Et q̄d no. glo. ī. l. j. in fi. glo. magne. ff. de pba. z. l. q̄ ex libe. ff. de bui. tabu. z Cy. C. de sic. l. j. in fi. de iniurijs. si nō p̄uicij. ī p̄ma oppo. z Inno. de testa. cū in officijs fa. l. p̄sensu. §. sup plagis. C. de repu. Et hoc ne veritas peat cui iura semp volunt esse locū. ff. de pba. l. fi. p̄pter hoc dicit Bar. in. l. si quando. C. vnde vi q̄ pbationes reliquūtur multū in arbitrio iudi. l. iij. §. tu magis. ff. de testi. q̄ nihil aliud est nisi iudicē ad p̄fectā credulitatem p̄ducere: al's inducere. iuxta ea que plene not. p eundē in. l. admonēdi. ff. de iur. iur. quod fieri pōt interdū ex plurimis vehemētib⁹ indicijs. licet nō sint p̄batōes. C. de rei vēdi. l. indicia. Nūc g̃ p ea quilibet sani capitis posset colligere ex dictis testiuz p̄fati de valuassana cōuenti voluerunt habere instrm̄ liberis venditōis z sine pacto de retrouendēdo: dubitātes ne si dictū pactū apponeret̄ tenerent̄ fructus in sorte cōputare tanq̄ fuerit p̄tractus pignoris q̄d ex dictis obus p̄sumit̄. s. ex dicto pacto z ex p̄uitate pcij. c. ad nostrā. de empti. z vēdi. que ambo hic erāt. licet non haberent de hoc dubitare postq̄ nō substituebant onera ma. p. c. salubriter. de usur. Nō g̃ p volnerunt q̄ de dicto pacto appareret scriptura vel testes. ℔ q̄d fide illoz p̄fideret dicti de bulgar̄. sicut illi cōmittebāt p̄sonas sororis z amite: ita z cōmitterēt bona. C. de pac. p̄uenti. l. hac lege. Et ita ipi fecerūt. graue ē g̃ fidē fallere. l. j. in p̄in. ff. d̄ p̄sti. pecu. Dico igitur cōcludendo q̄ istud pactū vel cōuentio de restituendo p eodē p̄cio p̄dictis attētis est talis nature d̄ se. q̄ ad p̄batōem ipsius sufficere deberēt vehemētes p̄sumptōes z cōiecture posito q̄ directe p̄batōes deficerēt attēto q̄ ptes cēsent̄ hoc egisse z voluisse q̄ directe p̄batōes nō adessent p iura supra allegata. Sz hic sunt vehemētissime p̄sumptiōes: que simul iūcte debent sufficere: licet nō tanq̄ directo p̄bantes saltem tanq̄ vehemēter admiculantes: vt in. c. fi. d̄ sucef. ab intest. Non em̄ frustra locutus est iur. cōis in l. ob carmē. §. fi. ff. de testi. q̄ iudex cōfirmare debet motū animi sui argumētis z testimonijs z q̄ rei aptio ra z vero p̄primiora esse cōperit. quod esset si semp requireret exacta p̄batō. imo interdū nō requirit̄. et tūc locū habet q̄d ibi dicit̄. Et si iudex ex multis cōiectis gestis p̄pendit indubitanter ita esse: licet p̄batō directa facta nō sit salua cōscia nō pōt absoluere sed debet condemnare: vt in. c. abbate. de re iud. li. vj. mō hic adsūt vehemētissime cōiecture q̄ dictū pactū interuenerit. Et primo ē vn⁹ testis. s. antoni⁹ fili⁹ quondā gerardi qui deponit d̄ cōfessione alberti facta p̄sente iuliano fre suo z tacēte: p q̄d videt etiā ipse cōsensisse. ar. ff. cōi diui. l. sabin⁹. in fi. de aq̄ plu. arcen. l. labeo mandati. l. qui patitur. z etiam facta p̄sente parte agente, z sic fuit valida. et sibi ex ea ius fuit

ctoꝝ agentiũ sine dubitatione quacunq;. Restat solum respondere ad id quod allegat de lapsu tpis ad quod sufficere videt respõsio supra data p dñm allegantẽ q; cum reuera istud fuerit potius pignus fm intentionẽ partiũ q; vera venditio pactum q; lapso termino nõ possit luere appositus a principio expresse nõ valet cũ sit in pignoribus reprobatũ. l. fi. C. de pac. pigno. Idẽ in tacito quod hic resultat ex appositione termini ne plus valeat tacitum q; expressus. l. qui ad certum. ff. locati. Laus deo.

Consilium. CCLXXX.

Pactum quod nõ liceat debitori soluere vel offerre nisi ad placitum creditoris an valeat.

N christi noie Amen

Pactum istud q; nõ liceat debitori soluere vel offerre nisi ad beneplacitũ creditoris. Et q; semper sit ipsi⁹ creditoris arbitrio z libera potestate accipere z petere nõ valet alia ratione q; ꝓpter fraudẽ vsurarum cum fieri possit in obligatione certaꝝ specierum z rerus immobilium in quibus cessat dicta ꝓsumptio vsurarum. Dico igitur i pm nõ valere. qꝛ ẽ contra publicã vtilitatem. Nam cum debitores sint quodãmodo serui et clientes suoꝝ creditoꝝ. l. fidei cõ. §. si rem. z ibi no. in glo. sup verbo accipe. ff. de le. iij. C. de noua. l. iij. circa fi. in verbo cliente int̃ est cuilibet posse ab hac seruitute liberari ne hoies liberi retineant a q̃q; inuiti i seruitute vel specie seu vmbra vel imagie huiusmodi. d̃ libe. bo. exhi. l. ij. z. iij. ar. d̃ le. j. si hõ. §. fi. Et ideo dispositõ etiã vltime volũtatis q̃ sui natura est fauorabilis p quaz hmõi libertat acquisitõ impedit nõ valet. nec est seruãda. ff. de cõdi. z demõ. l. ticio cẽtũ. §. ij. cũ ibi no. tãq; ꝓtra id qd̃ publice oĩm interest sicut i casu. l. de die. cũ legiby se. ff. de pac. dota. Mã ibi reprobat. qꝛ contra publicaz vtilitatẽ. l. j. ff. so. ma. Itẽ sic in casu. l. cõuenerit. i fi. cum. l. sc. ff. de pigno. acti. vbi nõ seruat pactũ q; nõ liceat creditori vẽdere pignus. imo eo nõ obstãte potest vẽdi interueniẽte triplici denũciatõe. qꝛ pactuz illud est contra publicã vtilitatẽ vt ibi no. Itẽ i casu l. quos phibet. ff. de postu. z qd̃ plene no. i. l. si quis i ꝓscribendo. C. de pac. p glo. z doc. Itẽ in pacto. l. cõmissorie. vel ei silr q; in pignoribus est reprobatũ eadẽ rõne ne hoies indigentes pecunijs depauperent apponẽdo talia pacta ad que ꝓpter indigẽtiã faciles sunt. C. de pac. pig. l. j. et. l. fi. Et ibi videt esse glo. ordi. decidens hoc dubium. dicit em nõ valere pactuz q; debitor nõ possit soluere debitũ. et liberare suam rem datam pignori. si in eo nõ apponitur certũ tempus quasi sit simile pacto. l. ꝓmissorie. Eodẽ mõ non debet valere ne possit soluere. p liberando psonã suam ab obligatione psonali qua tenet cũ libertas psone dignior sit q; libertas rei: sicut z ipsa psona dignior est q; res. ff. de vsuris. l. in pecudũ. C. de sacrosãc. eccle. l. iubemus. Et plus interest hoĩm posse liberare seipos q; res suas eo qꝛ si nõ posset q̃s ꝓ libito volũtatis soluẽdo se liberare cogeret ꝑpetuo esse procurator z custos creditoris in custodiendo rẽ eidẽ debitã quod esse nõ debet. ff. so. ma. l. si mora. ad trebel. l. postulante. §. fi. z dabit materia malignandi creditori. quia petet eo tempore quo tẽpore nõ habebit facultatẽ soluendi. et angustiabit debitorẽ qui obtulit tẽpore quo sine suo incõmodo poterat soluere. z creditor sine iusta cã recusauit recipe qd̃ tolerari nõ debz ff. de acti. emp. l. si pemptorẽ. i fi. cũ ibi no. in glo. que facit satis ad ꝓpositum de pign. z com. rei ven. l. illud.

ba. z. l. generaliter. C. de nõ nu. pe. Et si haberet ꝓte
stẽ etiã vnum solũ clarum est q; sufficeret absq; omnibus alijs testibus receptis. qꝛ ꝓfessio facta pte pñte
vim habet pfecte. pbatõis. qm releuat ab onere. pbã
di: vt no. extra de confes. sup rubrica. i nouella. et. ff.
depositi. l. publia. §. fi. Sed qꝛ nõ habet ꝓtestẽ prefatus antoni⁹ solus nõ facit. pbatõem plenã & semiplenã. qꝛ si duo testes facerẽt plenã: sequit q; vnus facit
semiplenã: vt no. bar. i. l. admonẽdi. de iur. iur. et ista
semiplena. pbatio plus ẽ q; indiciũ vel cõiectura: vt
no. glo. i. l. cũ. pbatio. ff. de. pba. z p bar. in dicta. l. admonẽdi. Videndũ ẽ g; vtz illa que debẽt plures alij
testes. p dictis agẽtibus examinati equaleant vni alteri testi qui foret ꝓtestis dicto antonio: licet ipsi nec
sunt testes antonio nec inter se. Et primo adest Jobes
iacobi primus testis q̃ attestat de cõfessiõe alberti facta pñte bartholomeo qñ ambo accesserunt ad eum
volẽtes ei ꝓmittere drãtiã que erat inter eos q̃ dixit
expresse dictũ pactum interuenisse. z iste silr fecit seq;
loquit. Itẽ adest secundo frater bartholomeus qui
deponit similiter de alia ꝓfessione dicti alberti facta
sic z dicto bartholomeo pñtibus viciby. Et licet videat i pri. sue depositõis dubitatiue loq. qꝛ suo credere iudicio. hoc tñ nõ habet viciare. ar. l. j. post prĩ
cipiũ. ff. de iusti. z iur. i verbo nisi fallor. z ibi p bal. qui
etiã allegat ad hoc tex. ĩ. l. j. in prin. ff. d̃ execu. tuto. fa
l. j. ff. de ven. inspici. Mã interdũ admittit testimoni
um d̃ credulitate: vt no. in. l. ij. §. itẽ labeo. de aq̃ plu.
arcẽ. in glo. sic ergo z in specu. de teste. §. j. verb. Itẽ q;
deposuit de credulitate. Preterea idez testis postea
loquit affirmatiue dicẽdo. q; idẽ albertus sibi hoc se
mel rescripsit p suas lras. dictũ ergo huius religiosi
multũ fidei et auctoritatis debet hãe penes iudicẽ. ff.
de iur. iur. si duo. post prin. verb. multũ. tum qꝛ religiosus q̃ no ꝓsumit mẽtiri. facit qd̃ no. glo. in. l. ticio fundus. ff. de odi. z demõ. de dolo. si q̃s affirmauerit. Tũ
qꝛ testificat de sepius iterata confessione. l. cũ scimus
z quod ibi no. bar. C. de agri. et censi. z. l. si mulier. C.
ad vell. Est etiã ambrosius qui testificat de confessione alberti facta absente pte. Est etiã thomasi⁹ q̃ testificat ita fuisse conclusũ i cõtractu facto cũ tirafer-
ro maiore dictorũ alberti z iuliani. z matrimoniũ fu
isse statim postea subsecutũ. Et ꝓstat q; dicta in pce-
dẽtib⁹ censent i subsequẽtib⁹ repetita. qñ nõ ex lõgo
intervallo sunt secuta. l. ticia. §. idẽ respõdit. ff. de verb. obli. l. Itẽ qꝛ de pac. de vsuris. l. p retentõem. cuz ibi
no. Est em dictũ alterius religiosi. s. fratris nicolai q̃
deponit de confessione eiusdẽ tiraferri fratris maioris. Cuius g; iudicis animus bñ informat⁹ nõ mouere
tur ad firmã credulitatẽ ex tot testiũ dictis in idem z
ad eundẽ finẽ tendentibus z consonãtibus. Non ergo debet nocere singularitas. qꝛ tunc tm̃ nocet quãdo ꝓbatio remanet dubia. qꝛ potest se habere ad esse
z nõ esse. Sed hic tendunt oia ad esse ad eundẽ finẽ
sine quacunq; dubietate: vt patet ex his que no. bal.
exprsse. C. de testa. l. j. circa fi. penul. colũ. Ad maiorẽ
tamen cautelã licet p̃dicta debeant habunde sufficere. qꝛ depositões p̃dictoꝝ debent valere nõ solũ tantum quantum vnus alius testis qui foret cõtestis antonio: sed etiam longe plus consulo q; fiat vnus arti
culus de publica voce z fama. z ꝓbet ꝓpter ea q̃ no. i
l. iij. ff. de testi. z p bar. in. l. de minore. §. tormẽta. ff. de
questio. ĩ vlt. colum. Et etiã petat iuramentũ deferri in defectũ ꝓbationis si quis esset. quod quidẽ minime poterit denegari ꝓsideratis. p̃dictis. z hoc p ea q̃
no. bar. i dicta. l. si qñ. in fi. C. vnde vi. Et dicta. l. ad
monẽdi. ad fi. Et tunc remanebit fũdata intẽtio di-

§.fi.z qđ no.in spec.đ arbi.§.fi.ꝟ.pone igit. Ne igi
tur đet materia ꝓmittẽdi talẽ volũ debet ꝙuẽtio esse
nulla l.ꝙuenire.ff.de pac.dota. Pret ea possz offer-
ri creditori qđ ei debet z se liberare vl etiã rẽ suã qđ
ꝓpetit debitori iuris cuiusdã facultatis:sicut ire pri
am publicã nõ rõne iur.formati ꝓpter qđ dicũt doc.
q buic facultati vel aduersus eã nũqz pscribit. ar.l.
viã publicã.ff.đ via publi. Nõ sic ĩ iure offerẽdi. qđ
habet scđs creditor aduersus primũ vt ꝓfirmet sibi
pignus.qz illud nõ iur.mere facultatis ꝓpetit ꝙ tãqz
ius ĩ esse formatũ:vt p doc.ĩ.l.cũ notissimi.circa pri.
C.đ pscrip.xxx.an.et.ff.đ vsuca.l.pignori.p bar.sed
ea que cõpetũt alicui p modũ nude z simplicis facul-
tatis nõ põt qs p pactuz a se abdicare.qz nõ sunt qđ
sepatũ ab ipsa libertate q ẽ naturalis facultas eis.qđ
cuiqz facere libet.ff.đ sta.ho.l.libertas quã quis so-
lo pacto nõ põt a se abdicare nisi qñ vẽdit se ad pti
um participandũ:vt hec patẽt ex no.p bar.ĩ.l.is põt
ff.de acqui.here.in.j.et.ij.responso.quod etiã cõfir-
mat.nã si debitor p lapsum tpis seu pscriptõz nõ po
test hanc facultatẽ offerẽdi z se liberãdi pdere: mul-
tominus p pactũ.qz potẽtior ẽ in hoc pscriptõ qz pa
ctũ.l.sed si inter cũ ibi no.ff.de serui.vr.pdi. z nd. ĩ.l.
ꝓpũ cõia pdio.z no.ĩ.l.j.C.de seruis fugi.ĩ.iij.op.p
Ly.de diuer.z tẽpo.pscrip.l.lõge. Cõcludõ ꝙ dic-
tũ debitorẽ nõ obstãte dicto pacto posse offerre et
se liberare ipo iur.si ꝑ facit ĩ iudicio.l.si rẽ.§.fi.ff.de
pigno.acti.vel extra iudiciũ si etiã consignet z depo
nat.Lobligatõe.C.de solu.vel ope.exceptiõis. Secꝰ
si nõ in iudicio nec ꝓsignet. Et postea cõtigat frumẽ
tũ pdi.l.qui.x.in prin.ff.de solu. Laus deo.

Consilium.CCLXXXI.

Pensio debet solui in loco habitationis dñi.licet
tpe locationis nõ habitauerit ibidẽ nisi actum fuerit
q soluat in sua habitatione.

Casus talis est sequentis consilij.

Nobilis vir dñs Johãnes butironus origine ve-
ronẽsis.ex priuilegio aũt ciuis vicẽtinꝰ a factoria do-
mi adeptus ẽ certas possessiões sitas ĩ ptinẽtijs ville
maladi vicentini districtus.p quibus quidẽ possessi-
oniby coloni seu cõductores libellari fictus tã denari
orũ qz frumenti z ceterarũ rez soluerũt dicte facto-
rie expensis ꝑpriis ipsoꝝ in ciuitate ipsa vicentie.qui
quidẽ dñs Johãnes post dictarũ possessionũ acqsi-
tionẽ fecit libellos z cõtractus emphiteoticos dictis
ꝓductoribꝫ existẽs ĩ dicta villa maladi. z ibidez tunc
tpis habitãs ĩ quadã eius domo ꝑpria p fictu quarũ
possessionũ pdicti cõductores in ipis ꝓtractibꝫ libel-
larijs seu emphitheoticis promiserunt soluere ipos fic-
tꝰ ꝙuẽtos ad domũ habitatõis añ dicti dñi Johãnis
deinde factꝫ ipis libelloꝝ ꝓtractibꝫ añlatus dñs Jo-
hãnes trãstulit habitatiõz suã in ciuitatẽ vicẽtie vbi
z añ ipos ꝓtractus celebratos z etiã postea sepe z se-
pius oẽs ipsi cõductores soluerũt fictꝰ ipsos dicto lo-
catori eoꝝ oñibꝫ expẽsis qnimo etiãđ pñti maior ps
ipsoꝝ z nũero z quãtitate eadẽ ciuitate soluũt. Qui
dam ꝛo ex ipsis recusant ad pñs velle soluere ĩ ipsa
ciuitate vicẽtie volẽtes soluere solũ in loco celebrati
ꝓtractꝰ. Queritꝫ nũquid ꝓpelli de iure possit solu-
ere ĩ ipa ciuitate vincẽtie vel alio loco vicentini di
strictꝰ vbi reptꝰ fuerit tũc habitare mẽoratꝰ locator.

De vicẽtia sup cã locatõis quarundã possessionũ
emphiteoticaꝝ put ĩ puncto supius continet.

Nchristi noie Amen

Videt q dicta pmissio intelligat de domo
habitationis quam dictus dñs Johannes habebat
tempore contractus et promissionis facte.z sic in dic-
to castro vel villa.ar.l.si cum dies.§.si arbiter.ff.de
arbi.ꝟ.quid ergo si nõ apparet.non em censetur hꝫ
buisse respectũ ad domicilium z bitꝫ.futuraz.de quꝫ
tunc temporis nõ poterat cogitare cum nulla subes-
set causa tunc temporis q deberet domiciliũ mutare
argu.eius qđ nota.in.l.q seruus.ff.de condi.ob cau-
sam. Breuiter cõtrariũ est verius. quia immo debet
intelligi đ domo habita ẽc.qz qualitas iuncta verbo
intelligit ꝑm tempus verbi.l.in delictis.§.si extrane-
us.ff.de noxa.de testa.mili.l.ticius. vnde cum se refe-
rat ad actum solutionis debet intelligi de habitatio-
ne quam tunc habebit. Nõ sic est de iure cõmuni.qa
ille qui tenet soluere occasione alicuius rei aliqđ an-
nuatim debet accedere ad domuz creditoris. Ita de-
mũ si sunt eiusdẽ fori nõ sic si diuersi:vt no.bar.in.l.
Itẽ illa.ff.de cõsti.pecu.ꝑm Guil.de cu. Sed tali di
spositõi iuris cõis põt derogari p pactũ.l.j.§.si cur-
nerit.ff.đ po.l.paciſci.ff.de pac.z derogasse videt et
quo simplr fuit actũ q solutio fiat ad domũ habita.
dicti Jo. Nã hoc nõ censet fuisse actũ rõne habita.
quã tunc ibi habebat.qz sic cõuẽtio pdicta fuisset su-
pflua cũ z si facta nõ fuisset.de iure tamẽ ꝓmuni fuis-
set ibi fiẽda cũ essent eiusdẽ fori:vt no.ĩ dic.l. Itẽ il-
la.p guil.z bar.z modice vtilitatis fuisset et foret dis-
cta conuẽtio pfato Johanni. quod nõ est dicendũ p
ea que no.z habent in.l.j.§.fi.ff. ad municipa. Cũ ꝙ
ꝑpter vtilitatẽ dicti Johãnis facta fuerit debet intel
ligi eo casu quo sibi sit vtilis z pficua. z sic nõ solũ in
domo habita.quaz tunc ibi hẽbat.sed etiã in illa quã
postea alibi acquireret.qz verba indefinita trahunt
ad futura.ff.de serui.vr.pdio.l.si seruit. Nec ob.in
ꝓtrariũ all.qz de futuro domicilio z habitatõe cẽset
saltẽ ĩ genere cogitasse dũ se retulit ad actũ solutõis
future. Nec ob.§.si arbiter.qz ibi si non intelligeret
de loco vbi fuit factũ cõpromissum nõ suberat alius
locus de quo posset videri tacite fuisse actuz. sed hic
secus qz subest locus vbi tpe solutionis habitare re-
pitur. Preterea ibi nõ fuit actũ de certo loco hic sic.
scz de domo habita. z dubitat de qua fuerit verisi-
militer actũ z intellectũ. z certe p tã dicta potꝰ đ illa
quã tpe solutõis hẽret qz de illa quã tpe contractꝰ ne
aliter cõuẽtio reddat supflua z inutilis Jobãni pro
quo facta fuit. Laus deo.

Consiliũ.CCLXXXII.

Pena extrinseca adiecta facto an reddet ipz fãm nllz

Nchristi noie Amen.

Visis statutis cõis vicẽtie ĩ cã q vertit ibidẽ
sup hẽditate dñe desiderate vro.q.aldrigetti de vi-
cẽtia int dñaz manadoraz đ verona vrozez ser petri
notarij de padua petentẽ p vna pte z gẽtilẽ z philip
pũ ffes petẽtes p altera pte dictã hereditatẽ tãqz ad
se ptinentẽ ab intesta.ex pte vna. Et richardũ de re-
petis filiũ quđ.dicti aldrigetti ex alia vroze tenentẽ
dicta bona ex pte altera. Dubitat principaliter đ du
obus. Primo an dicti agẽtes possint ĩ totũ repelli a
petitõe dictoꝝ bonoꝝ immobiliũ ex forma dictoꝝ
statutoꝝ phibẽtiũ bona imobilia vẽdi vl alio qcũqz
titlo trãsferri ĩ forẽses nõ subeũtes onera cõis vicẽtie
cũ ipsi agentes sint forenses. z onera nõ suberat. Se-
cundo dubitat an saltem possint excludi a petitione
dimidie dictoꝝ bonoꝝ quasi dimidiam illam fuerit
maritus idẽqz pater dicti richardi lucratꝰ ex forma
statutoꝝ dicte ciuitatis quoꝝ vno cauet q si mulier

habat nulla dote ꝓstituta censeatur omnia bona sua in dotez dedisse. Et alio cauetur ꝙ maritus lucretur dimidiam dotis vxoris premortue. Et hec cū ꝑsit dicto aldrigetto nō apparet ꝙ aliquā dotē constituit. licet in ꝓcedenti matrimonio quo dicta dña fuerit cū alio fuerit constituta dos .cc. ducatorū put dicit apparere publico instrumēto z ꝓdecessit dicto aldrigetto. Sup primo dubio videt clare dicendū ꝙ nō possint excludi tāq̄ incapaces dictoꝝ bonoꝝ. q; dicta statuta ꝓhibitiua nō habēt locū in isto casu z determinatā ꝑsonā vel ꝑsonas: puta ꝙ nō alienentur in ticiū vel seyum. et tunc etiam ab intestato non possunt in illos ꝓhibitos deuenire. z iste est casus ī. l. codicill. §. matre. ff. de le. ij. Aut fit ꝓhibitio nō ī certas z determinatas ꝑsonas sed in certū genus personarum: puta ne fiat in extraneos nō existētes de familia testatoris ꝓhibentis. z tunc possunt bona peruenire ad extraneos ex causa intestate successiōis. z iste ē casus in. l. codicillis. §. matre. ff. de le. ij. z ibi nota. ꝑ bar. z plenius ꝑ eum in. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de ✠ bo. obſ. Plus voluit glo. fm Jo. in. l. pater filiuz. §. inſt. agrippa. de lega. ij. ꝙ dicto casu. cum ad extraneum possunt ab intestato peruenire. poterit etiam ꝑsona ꝓhibita alienare ꝑ vltimam voluntatem in illum transferre. quia nō censetur fecisse contra ꝓhibitionem: exquo etiam si nō transtulisset fuisset ad ipm quentura ab intestato. Sed hic ꝓhibitio statuti nō ē in certas z determinatas ꝑsonas. sed in certū genꝰ ꝑsonarum. s. in nō soluētes onera cōis. ergo nō compendunt venientes ab intestato. nec poterit cōqueri cōitas de iniuria. quia isti nō negant se velle subire onera cōis ꝑ illis bonis ꝑ tempe futuro a die quo pacificam possessionē ipsoꝝ bonoꝝuz fuerint adepti sed nolunt a se excludere iniuriā incapacitatis q̄ contra eos allegatur etiaz si sint parati subire onera que nō nisi duriciem statuti continet. l. seruus ea. ff. d ser. expoz. Unde humanū est eas admitti ꝑ illā. l. benefa cit ad ꝓdictā. l. milites ꝓhibent. in ꝓin. ꝙuncto fine. ff. de re mili. vbi milites ꝓhibent emere in ꝓuincia ī qua militant. z tamen nō ꝓhibent succedere. facit etiam ratio. q; si bene inspiciant verba vtriusq; statuti ꝓhibitio nō dirigit in rē: videlicet ꝙ bona immobilia nō possunt alienari in nō sustinētes onera nec in ꝑsonas eoꝝum ꝙ nō possint acquirere. tunc em̄ fortior et latior esset ꝓhibitio. z comꝓhenderet forte etiam istum casum successionis. quia fieret formaliter cōtra verba statutoꝝum ꝓdictoꝝ vt patet ad sensuz. sed dirigitur in ꝑsonas alienare volentiū qđ nō possint. sed si eis ab intestato ꝑ nō subeuntes succeditur q; nō ipsi vendunt. donant. relinquūt vl alienāt. sed ipsa lex z ius cōmune transfert. Cū igit cessant ꝛba statuti cessare debet etiaz dispositō ꝓhibitiua. l. hos accusare. §. omnib. ff. de accu. l. iij. §. toties. de dam. infec. Et ꝙ talis distinctio sit fienda ꝓbat ex his que habent ꝙ bar. in. l. peto. §. fratre. ff. de le. ij. in ꝓtrario de. l. pater filiū. xv. de le. ij. quinta distinguit an ꝓhibitō alienatōis sit in rē vel in ꝑsonā. Et qđ idē no. in. l. iij. §. si ticio. ff. de adimē. lega. z hec de primo. Q̄ tum ad secundū dubiū similiter videtur dicendum. ꝙ dicti agentes nō possint repelli a petitione dimidie dictoꝝ bonoꝝum tanq̄ illa cesserit lucro mariti. quia nō videtur verū ꝙ censeant fuisse data omnia bona in dotē virtute dicti statuti tali rōne ꝙ dictuz statutum loquatur eo casu quo nullo dos fuit constituta. que verba cum sint multū generalia debēt generaliter intelligi. s. ꝙ ꝑ nullū modū fuerit cōstituta: videlicet expresse vel tacite. nam tacitū habet ꝓ expresso. l. itē quia. ff. de pac. z si cer. pe. l. cuz quid. Item ꝙ nō sit constituta ꝑ hominē nec ꝑ legē. q; dispositō legis repsentat factum. ff. de condi. ob causam. l. si pecuniā. §. j. ✠. plane. C. d fideicō. aut. hoc amplius ibi l. non repzesentatū ꝛc. Constat autez ꝙ si hoc statutum non esset nō censeretur dedisse in dotē dicta domina omnia bona sua, put determinat bar. in questione disputata ꝑ eum que incipit quedaz mulier habens largū patrimoniū etiā si in ꝓcedenti matrimonio censeret illā in sequenti mrimonio repetysse, put determinat Ly. C. de rei vxo. acti. aut. q̄uis in tercia qōne. z bar. ī dicta qōne disputata ī solutōne qōnis ꝑ. l. dotē. z. l. si serua. ff. de iur. doti. z de pac. dota. l. cuz maritus. §. j. so. ma. l. penul. §. si vxor. que leges licet loquant eo casu quo scdm mri. reintegrat cum codē cū quo fuit primū. tamē ꝓdicti doc. volunt idē esse si contrahatur cum alia persona diuersa quod est notandū. Et si dicat Ly. loquit q̄n in sequenti mrimonio fuit ꝓmissa dos nulla q̄ntitate expssa. Rndet ꝙ cū leges ꝓdicte ī quib⁹ se fundat loquant etiā q̄n nulla interuenit ꝓmissio dicendū erit. Jdē etiaz si nulla interuenit. s. vt dos ꝓcedentis matrimonij cēseat repeti in sequēti ne si aliud diceremus mulier remaneret indotata qđ esse nō debet. l. apud celsū. §. ß si mulier. ff. de doli exceptōe. z ita sentit bar. in dicta. q. disputata vbi simplr dicit dotē datā ī ꝓcedēti mrimonio cēseri repetitā in sequēti etiā ꝓtracto cū diuersa ꝑsona: q̄nimmo etiā si ꝓcedēs mri. nō tenuisset: vt ꝑ bat ī dicta. l. si serua. Nūc g̃ ad ꝓpositū statutum istud satis pōt opari in duobus casibus. s. q̄n mulier nubens nulla certa dote constituta nullū aliud matrimoniū ꝑ prius ꝓtraxerat vel quādo contraxerat. sed in illo nullam dotē habuerat. quibus casibus de iure cōi nō erat, puisuz de dote etiā si mulier habebat plura bona. q; nō censebat illa in dotem dedisse fm bar. in dicta. q. Nec posset astringi ad se dotandū per ea que dotant in. l. obligamur. §. l. ff. d act. z obli. ꝑ bar. post Bul. z colligit si subtiliter inspiciat. ī. l. vxorez §. pater naturalis. ff. de le. iij. z istis casibus locum habent iura dicētia ꝙ matrimoniū pōt esse sine dote. licet nō ecōuerso. C. de dona. añ nup. l. fi. ff. de iur. dot. l. ij. Per istud ergo statutū, puidet in dictis casibus ne matrimoniū sit sine dote ꝙ omnia bona cēseātur in dotē data. Sed quādo in ꝓcedenti mrimonio dederat dotē, puisum erat ꝑ ius cōe vt illa eadē dos censeret repetita in sequēti matrimonio ꝑ dictas leges z auctoritates. Jgit cessare debet puisio statuti. qđ videt fuisse factū ad supplendū ius cōmune. q; generalis puisio dicti statuti nō debet referri ad casū in q̄ specialiter erat puisum ꝑ ius cōe. ff. de verbo. obl. l. stipulatōes cōmodissimū. z. l. doli clausula de penis. l. sanctio legū. de vul. z pupil. l. coheredi. §. q̄ patrē. d alimē. leg. l. alimēta. §. basilice. z. l. stich⁹ nutricī. Satis em̄ esse debet ꝙ suppleat ius cōe. s. in dictis duobus casibus in quibus deficiebat. et sic mulier remanebat indotata. Nō ergo debemus ipm trahere vt corrigat ius cōe. z habeat locū eo casu quo ꝑ ius cōe de certa dote puisum erat: ar. l. si quādo. cū ibi no. C. de inoffi. testa. q; euitanda est legū correctio: vt ī in⁹ribus vulgaribus. Preterea ī primis duob⁹ casibus verificant generalia verba statuti. s. ꝙ nulla dos est constituta nec expresse nec tacite. nec ꝑ hoīem. nec ꝑ legē. sed in casu nostro. q; si nō expsse saltem tacite si nō ꝑ hoīem saltē ꝑ legem censet constituta. Jgit debet cessare statuti dispositō. q; defecit ꝓstitutio statuti cū ibi ablatiui absoluti ꝓditōem faciāt. l. a testatore. ff. de cōdi. z demō. iūcta. l. iubem⁹. §. penl. C. ad trebel. cū sy. Cōcludit ergo ꝙ solū dos data ī ꝓcedēti mri. ꝓtracto cū aldrigetto z dimidiam tm̄ illius fuit lucratus. et nō dimidiā omniū bonoꝝū. Coadiuuatur etiaz hoc ex confessione dicti richardi facta pte

ꝓcuratore dictoꝝ agẽtiũ q̃ dicit ꝓbata ꝑ testes. Et posito ꝙ nõ ꝓfecte: vt qꝫ ꝛcurrit in ris ꝑsũptõ ⁊ euitat legũ coꝛrectõ locus ẽ ei qđ dicit q̃ nõ ꝑsũt singula multa iunãt. l. si stipulat⁹. ff. de vsur. Laus deo.

Consilium. CCLXXXIII.

An papa possit tollere ius alteri quesitũ siue sit clẽricus siue laycus aliter q̃ꝫ in bñficijs. Et an princeps videat voluisse vti supma pꝛate. Et priuilegij tenoꝛ an ⁊ qñ sit inspiciẽdus. Et an ⁊ qñ ius quesitũ ex priuilegio reuocari possit. Et an princeps vl̃ papa põt tollere in s succedẽdi subdito vel nõ subdito sibi.

ℵ christi noĩe Amen

In facto pñti nõ intẽdo adulari. Reuerendissimo ihꝝ pꝛi ⁊ dño meo epo auinionẽsi. ß dicere qđ mihi videt de iure ꝓcedere. qꝛ q̃ adulat decipit. q̃ ꝛo affectõe postposita ꝑm seueritatẽ dicit consulit. Ad qđ ego teneoꝛ ꝛtute pstiti iuramenti. Cõsidero etiã ipi⁹ ummẽsã sciaꝫ cui nihil latere põt. ⁊ frustra iacit rhete añ oculos pẽnatoꝝ. Nec ẽ sit̃atiõib⁹ loc⁹ añ oculos cuncta cernentiũ. Scribã ergo nõ sicut velẽ ß sicut de iur. possum. ⁊ ideo multobꝛeui⁹ q̃ꝫ si cuꝫ volũtate pꝛas ꝛcurreret. Pꝛo declaratiõe igit primi dubij ⁊ multoꝝ alioꝝ sequentiũ põdero ꝛba bulle in tribus. Pꝛimo duꝫ dñs clemens narrat ꝙ misit dñm georgiũ ad diuersos pꝛincipes ⁊ loca ꝑ arduis factis tangẽtibus romanã ecclesiã. Itẽ ꝑ guerra regine Johãne ⁊ regis Ludouici que sit̃ cõi estimatione reputabat tangere romanã ecclesiã. Cuꝫ regnũ cicilie sit eiusdẽ ecclesie feudũ. ⁊ dicta regina dño clementi adheserat. ⁊ sic ptinebat ad euꝫ ipsam ⁊ regnũ defensare a bartholomeo ⁊ eius coherentibus. Itez ⁊ tercio dicit ꝙ ꝑ dictis negocijs dictus georgius expẽdidit de ꝓꝓꝛio. xx. milia florenoꝝ ꝓut repit ꝑ diligentẽ informatõem mõ sic inq̃ꝫtuꝫ dicit ꝙ ipm misit ꝑ dictis negocijs credendũ est sibi. nec posset ꝛtrarium ꝓbari cũ istud sit factũ ipsius pape. ⁊ ĩ eo fundet eius intẽtio: vt ĩ clemẽ. lr̃is. de ꝓba. Inq̃ꝫtuꝫ dicit ꝙ expendidit de suo. xx. milia. hoc nõ erat factũ pape ß ipsius dñi Georgij. ⁊ ideo sit̃ sibi credendũ est iur. ꝑ sumpt. licet de iure cõi posset contra ꝓbari: vt in. c. si papa. ỏ priuil. in. vj. ⁊ no. in dic. clemẽ. lr̃is. facit. c. cũ a nobis. ĩ fi. de testi. Itẽ posito ꝙ illa glo. ĩ clemẽ. lr̃is nõ esset vera. nec seruaret ĩ practica: videlicet ꝙ qñ nõ est factum pape credat sibi nisi contrariũ ꝓbetur. tamen in casu nostro nõ videt hoc habere locuꝫ qꝛ hic papa in fine bulle subdit ꝙ vult ꝙ stetur verbo suo. et ꝙ pñtes litere faciant plenam fidem. sed certum est ꝙ papa potest legẽ facere vt sibi soli credatur: vt in dicta clemen. contractus autẽ pꝛincipis vim legis habet. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. donatões. ff. de publica. l. cesar. ⁊ ibi no. ⁊ sic sibi sit credendũ nisi contrariũ ꝓbetur postq̃ꝫ ita voluit exꝑsse. Ex quibus habemus sũmarie ista fundamẽta ꝑ constãti scꝫ ꝙ dictus georgius fuerit missus ꝑ factis eccl'e romane. Itẽ ꝙ expendiderit. xx. milia de suo. Itẽ ꝙ ex hoc dicta ecclesia romana erat sibi obligata. Itẽ ꝙ non habebat vnde satisfaceret ꝓout ĩ dictis lr̃is attestatur. Hijs ꝑsuppositis respõdet ad pꝛimũ dubium ꝙ potuit dñs Clemens ꝑ dicto debito obligare sibi castꝝ berbentane quod ẽ eccleſie auinionẽsis. quod ostendit sic. certũ est ꝙ dominiũ omniũ rerum ecclesiarũ non est ipsarum ecclesiarũ sed christi quia christo offerunt a fidelibus in remissione peccatoꝝ. xij. q. j. c. futuram. Et plene no. ꝑ Inno. c. j. cum sup. de causa posses. ⁊ ꝓꝓꝛie. Item certum est ꝙ solus papa est immediatus vicarius christi. et ꝙ ipse fecit ab ipso domino fieri: videt de trãsla. pla. c. inter corporalia. post pꝛincipiũ. ⁊. c. quanto. ipse em̃ solus dominus fundauit romanã ecclesiã: cuius ipse papa ẽ caput. xxij. dist. c. j. Alie ꝛo pticulares ecclesie fundate fuerunt nõ immediate a christo sed a petro ⁊ eiꝰ successoꝛibus vt ibi dicit. maxime in ytalia. gallia. hispania ⁊ africa. in quibus nullus alius ap'lus legit predicasse nec ecclesias instituisse nisi petrus ⁊ eius successoꝛes. xj. dist. quis nesciat. Ex quo. c. manifeste patet ꝙ omnẽ potestatẽ quã habẽt epi i dictis pꝛincyb⁹ habuerũt a petro ⁊ eius successoꝛibus. q̃ cũ assumpt⁹ essent a xpo in plenitudine pꝛatꝰ ipsi sibi assumpserũt eos in partẽ sollicitudinis vices suas illis impẽdo ij. q. vj. c. decreto. ⁊. c. qui se scit. iij. q. vj. multũ stupeo facit. c. mãdata. de ꝑsump. Itẽ epi in alienatõe bonorum ecclesiasticoꝝ nõ habent potestatẽ nisi quatenꝰ papa eis cõcedit in casibus a iure ꝓmissis vt patꝫ xij. q. ij. sine exceptõe. ⁊. c. si quis qualibet. ⁊. c. terulas. cũ pluribus alijs. Nũc ad ꝓpositũ si dñs georgius seruiuisset ecclesie auinionensi sicut seruiuit romane ecclesie ⁊ tantũ expendidisset potuisset epus auinionẽsis sibi obligare dictũ castꝝ si pecuniã non habuisset nec res mobiles imo etiã totaliter alienare si aliter fieri nõ poterat. x. q. ij. §. hoc ius. xij. q. ij. c. quicũq; sufragio. ergo multo foꝛtius papa ꝑ debitis romane ecclesie. tũ qꝛ dñium dicti castri est apud xpm vt dixi: licet vsus sit penes epm auinionen. ⁊ papa ẽ immediatus vicarius xpi ⁊ nõ epus auinionẽsis. ⁊ q̃ ipe facit ab ipso xpo fieri videnꝫ: vt dic. c. quãto. Lũ qa papa maioꝛẽ pꝛatez sibi retinuit q̃ꝫ epis ꝛcesserit: vt in. c. dudũ. de electione. li. vj. Itẽ vt alibi dicit Joh. mo. papa pater patꝝ cũ omni plato ⁊ pꝛate ⁊ in illi tione ꝛcurrit: vt ꝓbat. xj. q. vl. c. cuncta ꝙ mundum. Pꝛeterea si ꝑ debito eccl'ie auinionẽsis quã fundauit petrus vel eius successoꝛes potuisset illud castꝝ obligari potius ꝑ debito romane vel vniuersalis ecclesie quã fundauit xps immediate qui ipsius castri habet dñium: vt dic. c. j. xxij. dis. Pꝛeterea tpe necessitatis bona ecclesiaꝝ cõia sunt. xij. q. j. dilectissimis. et. c. ex li. de postulat. pla. c. sequens. eodẽ li. sic et ecõtra debent alie tanq̃ bone filie sibi subuenire cũ opus ẽ. C. de bo. q̃ lib. l. cũ non solum. §. ipsum autẽ filiũ. quia sicut caput subuenit membꝛis: ita et econtra membꝛa debent capiti subuenire. alꝰ deficiente capite membꝛa arescerẽt. xxiij. q. j. c. loquit. xxij. q. vij. quẽadmodũ. facit de pꝛescrip. cũ nõ liceat. Pꝛeterea video ꝙ papa põt rem vnius ecclesie vel clerici vel iuseiꝰ sibi auferre. ix. q. vl. c. ꝑ principalẽ. ⁊ ibi no. ⁊ in. c. constitutus. de reli. domi. multo foꝛtius obligare hoc idẽ põt imꝑatoꝛ. s. rẽ auferre pꝛiuato: ⁊ dare militibꝫ ꝑ premio. ff. de rei vendi. l. itẽ si verberatũ. §. j. de emic. l. finio. ff. de rei vendi. l. itẽ si verberatũ. §. j. de emic. l. finio. C. de quadri. pscrip. l. bene a zenone. foꝛtius ergo papa põt rẽ auferre vnius ecclesie cũ dñium pꝛiuatoꝝ sit apud ipsas ecclesias. facit ad pdicta qđ no. ꝑ Inno. ⁊ alios. de cõsti. c. que in ecclesiaꝝ. Item ad pdicta facit. c. hoc cõsultissimo. de re. ec. nõ alie. li. vj. vbi dicit ꝙ epũs bona immobilia ecclesie sue nõ potest layco supponere vel obligare sine ꝛsensu papa. pe. q̃ si papa facit ꝛtractũ inferioꝛis validũ suã auctẽ interponẽdo foꝛtius seꝑm ꝛtrahẽdo. Nec obstat ꝑ dictis. c. nõ liceat. xij. q. ij. qꝛ. put ibi dicit glo. ille papa nõ potuit imponere legẽ successoꝛibus: sed indigne care dũtaxat. de elec. c. innotuit. C. de legi. l. digna.

vor. Vel potest dici q̄ debeat intelligi quādo nō sub
est causa rationabilis ⁊ apparet manifeste q̄ tendit ad
dilapidationē quia tunc potest sibi in faciē resisti sicut
paulus restitit petro .ij.q.vij.c.paulus q̄ tūc scandali
zat ecclesiā ideo sibi non est obediendū .xl.di.si papa ⁊
no.in.c.p̄ principalē in fi.glo. Nec pōt tūc dici pastor
cuius ꝓpriū est ꝓgregare ⁊ ꝓseruare sed lupus cui⁹ p̄
priū est rapere ⁊ dispgere. Nec etiā dici potest rector
aut administrator cum dilapidat.ff.p emptore.l.qui fū
dum.§.tutor.C. de bo.mater.l.j. de bo.q̄ libe.l. cū nō
solam.§.non aūt licentia. Unde cū tunc nō faciat tan
q̄ pastor sed tanq̄ priuat⁹ sibi pōt resisti.spoli. In ca
su vero nostro assignabat causa legitima scz p remu
neratione seruicij impensi p dictū militem. Unde nō
erat donatio sed debiti exolutio.ff.de dona.l. aquilius
regulus.⁊.l.si pater mandati.l.si remunerandi in prin.
⁊ in.c.q̄pio.xij.q.ij. facit dicta.l. lucius de euict. Item
non obstat q̄ ista obligatio nō sit facta motu proprio
q̄ illud cadit in gratijs seu priuilegijs. Iste vero erat
ꝓtractus qui ꝓficiebat ex ꝓsensu duor scz dñi clemē
dis⁊ dñi gregorij vt.ff. de pigno.ac.l.j. vnde non cadit
motus ꝓprius sed videt factus eo iur.quo melius va
lere potest etiā de plenitudine ptātis ꝓpter p̄rogati
nam principis vt.C. de dona.inter virū ⁊ vxo.l. dona
tiones et sic valeat obligatio pignoris posito q̄ als nō
valeret.ff. de reb⁹ eor.l.ij.in fi. de transc.j. facit.l. oūm.
C. de testa. Nec ob.q̄ non censet papa vel levti absoluta potesta
te nisi dicat exp̄sse se vt no.per Inno.in.c.innotuit de
elec.ad q̄ bene facit.l.in testō.C. de testa.mili. vbi mi
les qui solutus est legib⁹ quo ad instituendū ⁊ substitu
endū non videt velle vti illa absoluta ptāte nisi ꝓbet
exp̄sse. Nam illud est verum in tribⁿ casib⁹. Primus
quando actus potest de se valere sīn ordinatā ptātez
vt.C. de inoffi.testa. si quando secus si nō potest vale
re nisi de absoluta vt.l.etiam.ff. de bo.lib. ⁊ sic solnitur
contrariū illius ibi in dicta.l. si quando ⁊ hoc ne actus
pareat nihil operet q̄ non p̄sumit velle.l. si quādo de
le.j. Et hoc etiā bn̄ ꝓbat in dicta.l.si miles qui destina
verat ⁊ dicta.l. in testō ꝓiuncta.l. centurio de vul. ⁊ pu
pil. Secūdus casus est quo nō poterat valere nisi de
absoluta princeps tamen credebat q̄ valeret de ordi
nata curando in facto nam tunc non p̄sumit velle vti
absoluta.in p̄iudiciū alterius. Ita intelligo Inno. in
c.innotuit ad hoc.l.ij.§. si quis a principe ne quid in lo
co publico cum sy. Si vero sciebat nō posse valere nisi
de absoluta p̄sumit illa velle vti vt actum suum faciat
valere vt dicta.l. si quando.⁊.l. quotiēs ō re.du. Nec
est necesse q̄ de aliquo iur. faciat mentionem. Ex quo
facit ex certa sciētia.l. idem vulpianus.ff. de excu.tu.c.
egm te. de rescrip.⁊ no.in.c.j. de ꝓsti.li.vj. Hic aūt po
sito q̄ nō valeret de ordinata ptāte papa sciebat cum
in eo nō cadat error iuris.l.omnium de testa. ergo ⁊c.
Item nō ob.q̄ nō interuenit subscriptio dn̄or cardi
nalium. Nam licet ꝓsuetum sit in talib⁹ alienationib⁹
eam interuenire q̄ō etiam iur. videt ꝓbari.xij.q.ij. cuz
redemptor.xxxv.q.ix.c.quis ⁊ no.in.c.cum a nobis de
testi. tamen papa ad hoc nō astringit si nō vult. Si
cut videm⁹ in simili q̄ omnia ꝓsueuit expedire de con
silio fratrū cardinaliū non tamen de necessitate tenet
si nō vult qz non potest sibi dici cur ita facis de pe.di.
ij.§. ex ꝓsona ⁊ ita no.in.c. ad aplice de re iudi.li.vj.et
in.c.ij. de de.non resi. de offi.ordi.c. q̄uis p archi.ī glo.
tria facit ⁊ in.c. fundamenta de elec.li.vj. in glosella su
per verbo contingerit ⁊ in extrauaganti Johānis.xxij
di. que incipit execrabilis in glo. que incipit scz cardi
nalium vnde sufficit sola bulla. Hec vera nisi de stilo ⁊
consuetudine contrariū reperet seruatum videlicet q̄
tales alienationes nō haberent rate sed fuerint infor
mate quādo tales subscriptiones nō interuenerunt qz
tunc staremus stilo. Et exp̄sumpta voluntate pape q̄
solēnitatem talem obmisit dicendū eēt dictas ītas nō
valere vt in.c. q̄grani de crimi.fal. de consti.c. ex literis
vbi habetur q̄ stilus facit iur. Ex hoc etiā patz q̄ mul
to minus requirebat cōsensus canonicor ecclesie aui
nionen⁹ quia saltez suberat necessitas ecclesie romane
que illi erat obligata ⁊ aliter satisfacere nō poterat vt
patet ex tenore bulle an stare debemus vt supra osten
sum est ⁊ bona ecclesiarū ita debent esse ad vsum roma
ne ecclesie cum opus est sicut ad vsum ipsarū ecclesia
rum particularium que ab ipa ecclesia fundate sunt ⁊
ab ipa nutrimentū ⁊ fomentum recipiunt vt in iuribⁿ
supra all'. Nunc venio ad secūdum ⁊ tercium dubiuz
simul vtrum dicta impignoratio fuerit personalis vel
realis tam ex parte dn̄i clementis q̄ ex parte dn̄i geor
gij ⁊ respondeo q̄ est realis ⁊ durare debz quousq̄ sit
sibi de pecunia satisfactum. Et sic etiam postq̄ domi
nus clemens ecclesiā auinionen⁹ dimisit ⁊ etiam post
mortem eius. Item ⁊ post mortem dn̄i georgij quo
usq̄ sit sibi vel heredi suo satisfactum hoc ꝓbatur pri
mo ex tenore bulle quia ita voluit ⁊ declarauit papa ⁊
potuit vt supra ostensum est. Item posito q̄ hoc non
dixisset quia hec est natura pigno. vt nō liberet nisi sit
integre satisfactum vt.ff. de pigno.l. grege.§. etiaz ⁊ de
pigno.ac.l.si rem.§. omnis. vnde durat pignoris obli
gatio etiam sublata principali obligatione vel p con
fusionem vt.ff. ad trebel.l. debitor vel p p̄scriptionem
vt.C. de p̄scrip.xxx.an.l.cuz notissimi ⁊ de luit⁹. pigno.
l. intelligere si tamen nō fuit integre satisfactum. C. de
distrat.pigno.l.q̄ diu. Item patet q̄ principalis obli
gatio cui inheret obligatio pignoris est ꝓpetua ⁊ trās
toria ad heredes vtriusq̄ ꝓtrahentis .ff. de vr.ob.cuz
qui ita.§. qui ita de acti. obliga. obligationum fere .§.
plz.insti. de verbo.obliga. si ex conditionali ergo idem
est dicendū de obligatione pignoris accessoria que se
quitur naturaz principalis. C. per quas p̄so.nob.acq̄.
l.fi. nam etiam que als de sui natura nō transiret ad he
redes cum coherent transitorijs efficiunt transitoria.
vt.ff. de sta.libe.l.stichus si heredi.in prin.fa. de cōtra
hen.empt. in modicis. Nec ob.q̄ in bulla fuerint appo
sita verba p̄sonalia si tibi ⁊ parte ⁊ similia quia talia nō
faciunt obligationē personalē que de sui natura est p̄
petua vt.ff. qui mo.pig.vel ypo.sol.l.sicut.§. si debito
ri ⁊ de pigno.ac.l. necessarias.§. de vendendo in quib⁹
est exp̄ssum. Naz per plerūq̄ persona pacto adijcitur
non vt p̄sonale pactum fiat sed vt demonstret perso
na cum qua fit vt.ff. de pac.l.inz gen.§. pactorum ver.
vtrum als sequeret q̄ omnes cōtractus essent p̄sona
les q̄ etiam ex parte dn̄i clementis fuerit realis patet
quia quādo papa confirmat cōtractus inferiorez qui
de sui natura essent p̄sonales facit eos reales ⁊ ꝓpetuos
os: ergo multo magis quando ipsemet contrahit vt in
c. veniens de transac. Ad quartum dubium scz vtruz
sit danda fides narrationi bulle responsum est supra
nec aliud video posse dici vnde nō repeto. Ad quin
tum dubium respondeo q̄ licet dictū castrum non va
leat .xx. milia tamen bene potuit p̄o .xx. milib⁹ obliga
ri quia res potuit obligari p̄o maiori pecunia q̄ vale
at vt patet quia eadem res diuersos obligari ⁊ cuilibz
insolidum vt.ff. de pigno.l.si debitor ⁊ qui poti. impig.
ha.l. qui balneum cum plurib⁹ alijs. Unde attendi de
bet q̄ntum percepit de redditib⁹ dicti castri ⁊ illud ex
tenuat debitum vt in.l.j. de pigno. acti. p̄o residuo re
manet adhuc obligatum vt dicta.l. q̄ diu de distract.
pigno. nisi p̄obet q̄ domin⁹ clemens sibi satisfecerit.

Ad sextum dubium respondeo q̄ nō video qualiter
ecclesia auinionen⁹ possit in integrum restitu. petere
quia non fuit lesa sui facilita. nec dolo aduersarij sed fa
cto domini clementis q̄ quātūcunq̄ sit graue tolerā
dum est .xix. di. c. īmemoriam centesima distinc. cōtra

mozem.iij.q.vj.c.multi.stupeo. Itez quia passa est qđ pati potuit iur. ꝯmuni vt supra ostensum est ergo nō restituit vt in.l.fi.C.de in integruz resti. fateoz tamen q ecclesia quinionenſ agere pōt ꝯtra ecclesiā romanā vt dictū pignus luat vt.ff.de pigno.ac.l.petenti. Ad septimū dubium respōdeo q si beres dñi geozgij ageret ypothecaria ꝯtra dñm epm possit sibi opponi q faceret excuti bona clementis vel ecclesie. Sz si agit possessozio tanqꝫ spoliatus cōdict. ex canone sepe ď resti. spo. nulla exceptio pōt opponi nisi sup alia spoliatōne imo restituēdus est ante omnia vt in.c.fi.de ordi.ꝯgni. C.de dona.inter vi.et vxo.l.si maritus ad.l.iul.de vi.l. si quis ad sepulchrum.

Consiliū.CCLXXXIIII.

Ex sequenti consilio oriunt plura dubia videlicet.

Primo nūquid ex reuocatōne facta p Johānē vigesimūtertiū infringat venditio seu alienatio facta p dictis.p. z Ja.fratribꝫ ꝯfirmata per lras aplicas quiď bonifacij z Innocencij.

Secūdo queritur an lre emanate a Johāne.xxiij.dicantur vel dici possunt in totuz vel in partē surrecticie maxime cū de emologatōne sñie late p arbitros fact. per antedict. B.abbatē eius ꝓprio nomine z sindicario nomīe ꝯuent. nulla fuerit facta mētio in supplica. imo fuit narrata exp̄ssa falsitas qz fuit dictū q nō emologauerat dictā sñiam q̄ius eam approbauerit z emologauerit vt apparet ex instrō ipius sñie. Item maxie etiam cuz de iuramento p̄stito in ipo ꝓmissō nulla fuerit p antedictū. B.abbatē in supradicta supplicatione facta mentio. Item ex eo maxime cū in dicta supplicatione obmiserit narrare qualiter in dicto cōpromisso fuerat ꝓmissum p dictū. B.abbatē suo noīe z nomīe dicti ꝯuentus de nō petendo aliqđ rescriptū aut priuilegiū seu de gr̄a aliqua nō impetrāda quōlicz per se vel p aliū neqꝫ impetratis quouis modo vti ratione alicui⁹ enormis aut enormissimi dāni siue lesionis iuxta formā ꝓmissi ex quib etiā subsequēt.

Tercio queritur an p dictā reuocationē Johānis intelligat ānulatū ꝓmissum factū in arbitros z sentētia arbitralis siue laudū lata p ipos arbitros z ratificatio z emologatio postea secuta.

Quarto queritur an ex impetratōne rescripti Johānis pene contenta in ꝓmisso quo ad ipos videlicet B.abbatē z conuentū dicatur cōmissa ita q possit de iure peti.

Quinto an dicti fratres vigoze dictarū literarum quas vltimo impetrarūt a martino papa possint z valeant aliqua forma tueri.

Nchristi nomīe Amē

Primū dubiū ꝓcedit p̄supposito valoze dicte venditōnis seu virtute primarū lrarū dñi bonifacij seu virtute ꝯfirmatōnis postea facte p eum. Si cū nō valuisset non esset tractandū an infringeret p lras Johannis.ff.de iniusto testa.l.nā et si sub ꝯditione.§. post defectū despon.impub. ad dissoluendū ibi no.p. cedit etiā p̄supposito valoze dictarū lrarū Johānis si cū p̄supponat q sint surrepticie vt tangit in secundo dubio cū nō valeant vel epo iur.vel ope.excep.l.si vero.§.subuētū.ff.de fideicō.lib.l.j.§.hec verba ne ius fiat ei de rescrip.c.ad audiaz z.c.super lris de re iudi.cuz olim.z qđ ibi p Jnno.clarū esset q venditionē p̄dictā nō infringerēt de reg.iur.nō p̄stat sicut nec scđm testamentū inualidū rollit primū.ff.de libe.z postu.si filius q in ptāte de iniusto testa.cū in scđo z.l.ij.in prin. Prie

suppositis igit dictis duob videt dicendū dictas lras Johānis.xxiij. dictā venditionē infringere ꝓpter latam z amplā ptātem pape qui pōt etiam ius alteri q situm auferre sine causa licet nō debeat.xxij.di.c.j.z ibi no.in glo.z in spec. delegato.§. nūc ostendēduz versi. l.vj.z versi.lxxxix. vbi plura dicit de magnitudine potestatis pape dicens q apud eam est p ratōe voluntas z q ei placet legis habet vigozē. Nec est qui ei dicere possit cur ita facis.xix.di.ī memoriā de concess.p̄ben.p posuit. Contrariū tamen puto verius nam p̄suppositā validitate ꝯtractus fuit translatū dñiuz dictarum possessionū in emptozes cum fuerit ꝓcessum ad traditionem.C.de pac.l.traditionib qui emptozes sunt mere layci z non suppositi temporali iurisditioni pape qz nō sunt de terris suppositis ecclesie romane quo ad temporalem iurisditionē scđm narrata in puncto. Et posito q essent tamē idem est vt patebit ex his que sequentur scđm id qđ habet in.c.per venerabilem qui fi.sint le. Et ideo papa non potest eis auferre tale dñium quia iste esset actus iurisditionalis scđm ea que notant p barin.l.fi.C.si contra ius vel vti pub.quā exercere nō potest in laycos nō subditos dicto.c. per venerabilē licet aliquando fallat scz in defectuz superiozis tempozalis vt ibi patet z in.c.licet ex suscepto cum ibi no.de fo.cōpe.in quo casu de p̄senti nō sumus quia locū habet in iudicando inter vnū z alterū non in auferendo ins alterius non subditi maxime sine causa. Preterea videmus ecōtra q licet de natura p̄uilegij vel legis sit vt possint ad nutum ꝓcedentis vel statuentis renocari.c. veniēs de p̄scrip.de ꝓsti.c.j.li.vj.etiam si ex eis esset aliquod ius quesitū alteri.put no.bal.scđm nico.macta in l.qui se patris.C.vnde libe. Si tamen est quesituz ius nō subdito puta ecclesie p legem vel p̄uilegiū specialem nō pōt impator illud auferre scđm Jnno.qui ita sentit in.c.nouit de iudi.sup verbo theodosius. Idē ergo debet esse ecōtra si p lras papales quesitū sit ius laico nō subdito maxime quādo non p viam p̄uilegij ꝑ per viam ꝯtractus qui de sui natura nō est retractabilis.C.de acti.z obli.l.sicut.ff.como.l.incomodato.§.sicut etiaz si celebratus sit a principe.C. de legi.l.digna vox p cy.extra de ꝓba.c.j.z p bal.post nico.mac.in dicta.l.qui se p̄fis in antep̄l.colū. Qui etiam dicunt q per viam ꝯtractus dicit fieri quotiēs intercenit p̄cium. C.de p̄dīs curia.l.fi.li.x.sunt cū ptātes distincte scilicet sacerdotalis z imp̄ialis z quelibz ip̄arū fuit imediate adeo ꝓstituta in auc.quō oportet epis.in prin.cū ibi no.nec alter in messem alterius falcem imittere debz.l. sicuti.§.aristo.ff.si ser.vendi. dimisū q̄ imperiū cū Jo- ue cesar habet z ideo nō debet alter plus sua pte dñaꝫ tionē interponere.ff.de acqui.here.l.duo z dicto.c.no uit de iudi.cum ꝯcor. Nec obstant allegata in cōtrarium supra qz debēt intelligi sane.l.quādo vellet auferre dñiuz vel ius alicui sibi subdito puta vim ecclie tūc posset etiā sine cā licet nō debēt vt no.ī dicto.c.j.xxij.di.ō religi.doī.c.ꝓstitut⁹ z ibi no.ī fi.glo.magne. Vel alicui layco subdito sibi quo ad tpalē iurisditionē z tūc posset eo mō quo posset imperator scz subsistēte cā publice vtilitatis nō alter.ff.de rei vendi. Itē si verberatū.§.j. de euic.lucius z qđ no.in dicta.l.fi.C.si ꝯtra ius vel vtilitatem publicā per doc.de ꝓsti.que in ecclesiaruz p Jnno.qz in illis terris z personis sibi subditis quo ad temporalem iurisditionē exercet iurisditionē impialem ex donatōne imperatoꝝ facta ecclie romane iuxta no.ī dicta auc.quō oz epis.z ptz in dicto.c.p venerabilē.Nō ergo debz vel pōt vti aliter q̄ꝫ potuerit vti imperator q̄ habuit.ff.ď regul iuris.l.nemo pl⁹ de acq.re.do.l.traditio.j.q.vij.dalbertū de iure patro.c. qđ aūt d dona. inter vi.c.nup. Et sic diligēter sunt ꝓsiderādi tres casus. Nā aut queritur an papa possit auferri alicui ecclie dñiuz rei sue vel aliqđ ius illi q̄situz. Et clarū est q sic

ex sola volũtate ⁊ sine aliqua causa licet facere hoc nõ debeat ꝙ ea que habent in dicto.c.j.xxij.di.⁊ dicto.c. ꝓstitutus de capel.mo.de priuil.c.antiqua. Et ratõ est quia dñiuz rerũ ecclesiasticaruz ꝓprie loquendo non est apud aliquã ecclesiaz ꝑticularem sed apud xp̃m vt no. Inno. de causa pos. cum sup cuius papa est vicari us cum oĩmoda ptãte in terris eo quia ecclesia catholica cui⁹ xp̃c est caput est vna cui⁹ principatus est apud ecclesiam romanã que fuit adeo ĩmediate instituta ceterum vero ecclesie tanqz riuoli fuerũt institute ab ipa romana ecclesia vt.d.c.j.xxij.di.⁊.xxiiij.q.j.c.loquit. Et ideo quicqd iuris est apud ꝑticulares ecclesias est etiã apud papã qui vt dicit Jo.mo.est pr̃ patrum ⁊ cũ omni prelato in ptãte ⁊ iurisditione ꝓcurrit vnde quãdo aufert rem alicui ꝑticulari ecclesie potius dicit auferre administrationez qz dñium extra de dona.c.ij. quia dñium est potius apud ipm papam cuz sit apud xp̃m cuius ipe est vicarius vel apud ecclesiaz catholicã que est vna cuius ipe est princeps ꝙ illa verba xp̃i ad petrũ pasce oues meas. Et ideo in casu nostro posito ꝙ venditio facta ꝙ primas lras nõ valuisset quia non fuisset seruata forma lrarũ de rescrip.cum dilecta quia nõ inquisitum fuisset illi de ꝓtentis in supplicatõne ar.ff.de re.eo rum.l.magis puto.§.si es alienũ de tran.cum hi.§.si ꝑ tot saltem ratõne ꝓfirmatõnis postea subsecute ⁊ per sublationẽ omniũ defunctuũ factam scienter ꝙ facere potuit de his que ꝓsistebant in iure positiuo.ff. de ex cu.tu.l.idem vulp.§.sunt quidã fuit dicta vendito cõ firmata et effecta valida.ff.de adop.l. adoptio nõ iur. facta de rebus coz.l.ij.extra d transac.c.j.vt ex tempore ꝓfirmatõnis nõ vt retro p.l.iij.§.fi.ff. de offi.pcon sul.quia hoc casu qui ꝓfirmauit dedit eo qz prius dacum nullã habebat subsistentiã plenam vel semiplenã iuxta ea que plene habent ⁊ notantur in.l.⁊ quia.ff.de iurisdic.om.iudi. Et qz omnia nostra facim⁹ quibꝰ nostram auctoritatez imptimur.C.de veteri iur.enu.l.ij. §.omnia eñ ⁊c. vnde sicut si papa ꝙ seipm dicta bona vendidisset vel donasset dictis laycis sine dubio valuisset ⁊ fuisset in illos dñium translatũ ꝙ rationẽ quã supra dixi ita ⁊ nũc. Aut q̃rit an possit auferre dñium alicui layco non suppositio sue iurisditioni temporali ⁊ tunc est dicendũ ꝙ nullo modo etiã cum causa nõ possit ꝙ rescriptũ cum talem actũ iurisditionalẽ nõ possit in ipm exercere vt supra dixi ⁊ iste est casus noster. Et idem dicendũ est in clerico qui non esset subditus nisi ratione clericatus vt qz nõ esset de terra suppositia tẽporali iurisditioni pape. Nã dico ꝙ dñium rei quã non haberet vt clericus sed vt laycus quilibet puta ex successione vel ex suo ꝓtractu aliũde q̃z de bonis ecclesie nõ posset sibi papa auferre sicut nec alicui layco cũ habebat vt laycus ꝙ ar.dictum tanqz.ff.de adop.si pater.§.j.ad exhibendũ.l.de eo.§.fi.cũ sy. Aut queritur an possit auferre dñium alicui layco suppositio sue temporali iurisditioni. Et idem de clerico similiter suppositio ⁊ tunc est distinguẽdum eo modo quo distinguit in impatore an cũ causa ꝓcernente publicam ⁊ vniuersalem vtilitatem vel sine causa ⁊c.⁊ aliis modis ꝑut distinguitur plene in dicta.l.fi.C.si ꝓtra ius vel vti.pub. per doc. Et iste non est casus noster quia posito ꝙ isti emptores essent de temporali iurisditione pape tamen nõ subsistebat iusta causa ꝓcernẽs publicam ⁊ vniuersalem vtilitatem in auferẽdo eis sed dũtaxat ipius more ꝑdictis ꝙ licet Johannes.xxiij. videat voluisse auferre dictis fratribꝰ ius eis quesitum ex dicta venditione vel ex laudo nõ tamen potuit ꝙ iam dicta etiã si surreptitia nõ esset surrepticia. Et hec de primo ⁊ principali dubio. Ꝟtum vero ad secũdum dubiũ qd̃ procedit ꝓsuppositio ꝙ cessarent ea que supra ꝑx.diri ⁊ ꝙ papa potuisset dictam venditionẽ ⁊ laudum infringere dicendum est clare ꝙ nõ infringit quia eius lre sunt surrepticie ꝓpter exp̃ssam falsitatem ⁊ tacitã veritatẽ scd̃m ea que narrant in dicto secũdo dubio quis enim dubitat ꝙ istud habuit mouere animũ pape scz ꝙ abbas nõ emologauerat sniam arbitralem cuz tamẽ emologasset. Si em̃ hoc expressset verisimile est ꝙ papa sibi aditum p̃clusisset ne contra suũ factum veniret saltem in penam eius ar.eorum que notant in.c.diuersis falla cijs de cle.ꝓiu.⁊ de fi.p̃by.c.veniens.⁊.ff.de adop.post mortem quia in ꝓstantia reprobat maxime in clericis de renũc.cum illusio in clemen. Similiter quia obmisit facere mentionẽ de iuramẽto prestito in ꝓmissio qd̃ si non fecisset verisimile est ꝙ papa noluisz esse auctor piurij ar.eorum que notant in regula qd̃ semel de regulis iur.in marcuri.⁊ per bal.in.l.si quis in prin. testi in.iij.colũ.ff.de le.iij.modica em̃ taciturnitas viciat tales literas.ff.de in ius vocan.l.sed si hac.§.patronuz de nata.resti.l.j.de rescrip.ad audiaz ⁊.c.super lris. Ꝓterea iste litere cum sint alteri ꝓiudiciales non valent parte non vocata.l.nam ita diuus de adop.⁊.l.j.⁊ fi.de nata.resti.l.nec auus de eman.libc.um sy. Et ex predictis patet responsio ad tercium quesitũ quia lauduz ꝑ dictas literas nõ fuit reuocatum. Super alijs dubijs non expedit insistere.

Consiliũ.CCLxxxv.

Possessio p̃sumit cõtinuata si probet de antiqua possessione ⁊ de presenti. Et an ex locatione alijs facta p̃sumat possessio. Et si statutũ facit mentionẽ de patruo an intelligat etiaz de patruo magno.

N christi nomie Amẽ

Videtur dicendũ breuiter debere pnunciari pro dicto ꝓmuni ⁊ hominibꝰ de custodia. Et scd̃m peti ta ꝑ eos videlicet eos esse in quasi possessione affictandi dicti pensionatici seu pascuũ ⁊ dicti xp̃ofori cõ denari ad nõ turbandũ ipos in dicta q̃si possessione et ad restituẽdũ oues ablatas. Et hoc ideo qz satis est ꝓbatũ tam ꝑ scd̃m testem p̃cedentẽ q̃z etiam ꝑ sequẽtes maxime petrũ bonũ dictos boies ⁊ ꝓmũe fore ⁊ esse in quasi possessione dicti pensionatici ⁊ fuisse a.xxx.ãnis citra ⁊ dicit se interfuisse locationi facte ꝑ eos tempore vngaroz. Item ꝑ antoniũ martini qui dicit se ꝓduriss̃e a dictis hominibꝰ iam sunt anni.xxv. Cum ergo cõstet de locatione p̃sentis anni vt patet ꝑ zachariã testẽ p̃cedentẽ ⁊ de ꝓductionibꝰ p̃cedentiũ annoz ꝑ testes sequẽtes p̃sumunt ꝓtinue fuisse in possessione etiaz in annis medijs.l.sicut.§.supuacuũ in fi.qui mo. pig.vel ypo.sol.⁊.l.penul.C.d appo.publi.⁊ no.bar.in.l.celsus ff.de vsuca.⁊ no.cy.i.l.sup lõgi.C.de p̃scrip.lon.tẽp.⁊ qd̃ no.xxvij.di.patruo ⁊ filijs ei⁹.C.ad tertul.auẽ.defuncto. Sz ex forma statuti florẽtini sub rubrica q̃lit mulier ab intestato succedat. In ꝓncipio videt ꝙ ad patruũ exclusa mr̃e in totũ. Contrariũ tamẽ est verius qz eam nõ in totũ excludit qz statutũ p̃dictũ excludens matrẽ exstãte patruo debet intelligi de illo q̃ est simplr patru⁹ ⁊ per prius nõ añt de patruo magno ꝓut determinat exp̃sse bal.⁊ dicit ita esse ꝓsultuz ꝙ q̃z plures doctores ß iste dñicus quo ad dictã agatã erat patru⁹ magnus qz patri suo fuerat patru⁹ simplex. Et qz fuit frater ami dicte agate.ff. de gradi.l.iurisco.§.q̃rto gradu nõ ergo loc⁹ est in casu isto ꝓncipio dicti statuti vbi ponũtur ꝓsone matrẽ excludẽtes in totũ ß est desciẽdẽdũ ad sequẽtem versi. Si tamen talis ꝓsona decesserat ⁊c. vbi ponũt ꝓsone mr̃em excludẽtes ꝑterq̃z in q̃rta pte dũmõ dicta q̃rta nõ excedat libras q̃ngẽtas sũt agnati masculi vsq̃z ad octauũ gradũ cuiusmõi ẽ iste patru-

us magnus qui erat cū dicta agata ī quarto gradu vt in dicto. §. quarto 7 filij eius qui erāt in quinto si ergo bannuz non nocet dnico in hac successione q̄ venit ex beneficio statuti ꝓtra ius ꝓmune cū veniat ad exclusionem mris ipse vocat als vocant filij eius. Noceret autem bānū si posset impune offendi ex forma statuti als secus ſm ea que plene no. bar. in questione disputata per cū que incipit lucane ciuitatis nec incapacitas patris ꝓueniēs ex bāno noceret filijs eius. ff. de ꝓtra tab. l. j. in fi. de sena. l. emancipatū. §. fi. Vocabunt aūt ad tres ptes hereditatis dicte agate mater aūt ad quartā scdm formā dicti statuti in versi. si tamē talis. Videndum est ergo secūdo loco quid repiat in dicta hereditate ad hoc vt sciat q̄ntuz debeat mri ꝓ sua quarta Et dubium est de dicto legato vtrum repiat in ea vel nō nam alia bona credo q̄ nō sint. Et breuiter si diceremus dictū legatū fuisse ꝓditionale si nuptie sequerētur 7 conditionē istam nō rejci de ipo claruz esset q̄ in dicta hereditate nō esset quia ꝓditio nō extitit 7 sic legatum p mortē illius defecisset 7 in hereditate illius reperitur. C. de cadu. tollē. §. sin autē aliquid sub ꝓditione secus si ꝓditio rejciat 7 sic reputet purum. Et breuiter iste testōr q̄ntuz in se fuit voluit facere istud legatum ꝓditionale q̄ voluit sibi deberi vel tradi nisi cum esset nubilis etatis 7 nuptui traderet. Sed est videndum an potuerit hoc facere. Ad qd̄ inuestigandū oz videre vtrū isti agate deberet legitima in bonis paternis q̄ tunc cum illa debeat pure rejceret dicta ꝓditio scdm ea que no. bar. in l. ticio centū. §. ticio genero. ff. de ꝓdi. 7 demō. Et hanc questionē pcedit alia videlicet vtrū dicta agata potuisset succedere pri suo ab intestato vel nō esset successura ꝓpter interuentū alteri⁹ psone iuxta no. in. l. ij. §. fi. ff. ad tertul. p bar. cū sit portio portionis debite ab intestato. l. cum querit 7 l. parētibus. C. de inoffi. testa. Et breuiter ego nō video q̄re nō potuisset succedere pri suo ab intestato q̄ si bene inspiciat statutū in illa parte vbi excludit mulierez a succedendo patri vel alteri ascendenti p patrem nō ponit patruus vel eius descendētes vt possint eā excludere. Oz ex collateralib9 soli fratres vel nepotes ex eis 7 ex ascendentib9 pr̄ 7 anus defuncti. Cuz ergo dictus patruus vel eius filij nō excluderent eā a successione intestati patris sui sequit q̄ sibi debebat legitima. Et p ꝓsequens de dicto relicto vel institutione facta ꝓ vote que succedit loco legitime rejciebat dicta ꝓditio nubendi p ea que plene no. 7 determinat bar. in dicto. §. ticio genero. Et p ꝓsequens tanq̄ puruz fuit ad heredes transmissuz. C. de cadu. tol. §. in nouissimo. Et cōsequenter mater debet habere quartā de dicto legato quia nō transcendit summā quingentoꝝ librarū 7 reperit in hereditate residuū dicti patrui vel filioꝝ eius. Nec obstat dictū statutū ante fi. in versi. si vero testatus ꝛc. vbi dicit q̄ debet stare ꝓtenta eo qd̄ pater sibi reliquit qr ibi loquit quādo extabat filius masculꝰ qd̄ hic nō erat. Itē verba illa debēt intelligi respectu quātitatis vt si relinquat minor quātitas q̄ debeat pro legitima nō possit petere plus nō aūt q̄tum ad modū vt si relinquat sub cōditione vel in diem nam nō tenebit stare ꝓtenta. Et ideo debet rejci. Ita determinat Jabutri. quē etiam sequit bal. in l. qm̄ in prioub9. C. de inoffi. testa. p illam legem. Laus soli deo.

Consiliū. CCLXXXVI.

An in eodem libello possint accumulari plura possessoria. Et sententia interlocutoria an trāseat in rem iudicatam sicut diffinitiua.

Nchristi nomie Amē

Videt dicendū dictū actorē debere succūbere qr̄ī suo libello si bene inspiciat videt deduxisse duo possessoria inter se ꝓtraria. s. possessoriū retinendo duz asserit se possidere 7 in possessiōe turbari 7 petit aduersarium a molestia coberceri. Item possessoriū adipiscēde possessionis dum dicit in eodē libello iminere falcidiam 7 ꝓpter hoc se debere possidere que verba cōueniunt interdicto quoꝝ legatoꝝ iuxta ea que habent i tex. 7 glo. C. quoꝝ legatoꝝ. l. j. 7. ff. eodem. l. j. §. in quo interdicto p̄supponit aliū possidere 7 sic sibi pi videtur ꝓtrariari 7 p ꝓsequens videt repellendus. C. de furtis l. j. ff. quando ap. sit. l. ij. §. j. 7 quod no. in. l. si de vi. ff. de iudi. Item qr interdicto retinēde in quo solo videt cōcludere videt in ꝓbatione deficere cū quasi omnes testes tam a se q̄ a reo ꝓducti videant deponere q̄ reus ꝓ suo legato fuit 7 est in possessione a tempore mortis testatoris 7 duo insolidū possidere nō possunt. ff. de acqui. pos. l. ij. §. ex ꝓtrario. Nec interdicto adipiscendē videt apte concludere qr licet illud videat in libello deduxisse p id qd̄ supra dixi tamen qr solum petit pronūciari 7 declarari se esse possessorē 7 aduersariū a molestia coberceri solū interdicto retinende videt cōcludere nō adipiscēde qr debuisset petē aduersariū ad dimittēdū possessionē ꝓdēnari. Preterea posito q̄ ex forma statuti trāslata fuerit i ipm 7 ꝓtinuata possessio defūcti qd̄ fieri potuit a statuto sicut a ꝓsuetudine iuxta no. p cy. C. de cōdi. ob causam. l. ea lege 7 extra. de consue. c. ij. tamen videt eam ꝓdidisse pusillanimitate qa passus fuit 7 patit illum possidere cū ipm potuisset sua ꝓpria auctoritate expellere p defenſ. sue possessionis. ff. de acqui. pos. l. sed 7 si nolit 7. l. si ideo. §. si forte iuncto eo qd̄ no. in. l. clam possidere. §. qui ad nūdinas. c. ti. p glo. 7 doc. Preterea cū ex forma statuti legata debeant etiam hereditate nō adita videt q̄ p hoc nō habeat legatarius recipe de manu heredis sed possit propria auctoritate occupare als non exstāte herede non possent legata cū effecta debeāt. His tamen nō obstantibus contrariū est dicendū q̄ imo dictus actor debet obtinere 7 pnūciandū est bene fuisse 7 esse iudicatuz 7 male appellatū. Nam posito q̄ primū esset verū. l. q̄ videt deduxisse in libello duo possessoria scz retinende 7 adipiscende possessionis tamen nō fuit sibi pi cōtrarius eo qr diuersis respectib9 potuit hoc facere scz intētare possessoriū retinende respectu possessionis ciuilis que est apud eum tam ex forma statuti q̄m etiam qr possessionem rerū fuit realiter ingressus vt patet p publicum instrumētū. l. cū heredes in principio. ff. de acqui. pos. Et aliud scz adipiscende d respectu naturalis seu respectu detētionis existētis penes reum put in sy. habetur de interdicto retinēde 7 de rei vendi. q̄ possunt simul cumulari dictis respectib9 vt plene no. i dicta. l. si dei. ff. de iudi. 7. l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acq. pos. 7. l. incerti. C. de interdic. 7 de rei ven. l. ordinarij. p cy. Et p hoc etiam tollit alia obiectio de pbatōne possessionis qr potest se referre ad naturalē vel ad detētionem de qua testes potuerūt deponere p sensuz corporeum. Similis aūt de qua sic nō potuerūt deponere est apud heredē ratōe supradicta. Nec pōt dici q̄ eaz āmiserit negligentia quia requirit longū tempus er q̄ inducat oblīuio quod hic non fuit iuxta no. in. l. j. ff. mag. glo. ff. d acqui. pos. 7. l. licet. C. de acqui. pos. Nec pusillanimitatis postq̄ elegit viam ad iudicem ire. l. de pupillo. §. meminisse. ff. de ope. non nu. et no. in dicto. §. qui ad nundinas. Et ex his etiam sequit q̄ conclusio facta in libello q̄ non turbet est apta ad vtrūq̄ interdictum quia cum istud non possit fieri nisi restituatur naturalis vel etiam detentatio censet petitū q̄ ad talem restitutionez condenet p ea que no. in dicto. §.

qui ad nundinas ꝙ glo. ⁊ doc. Et ꝙ ita sit fiendū patet in dicta l. j. C. quoꝫ lega. ⁊. ff. e. l. j. ꝙ totū. Nec ob. statutum qꝫ licet ꝙ repudiationē ⁊ non adhibꝫ hereditatꝫ non irritent legata ſcōm ipm: non tamē ſequit ꝙ vbi hereditas aditur ⁊ ſic heres repit poſſit legatarius ꝓpria auctoritate ꝓtra iuris diſpoſitōez occupare res legatas cum ſit ſtricti iuris ⁊ vltraqꝫ expediat extēdi nō debeat. l. cōſtitutionib. ff. ad municipa. Preterea verendū eſt peius ſcz ne legatarius p̄dictus a ſuo iure ceciderit qꝫ poſt aditam hereditatē ⁊ appzehenſam poſſeſſionem ꝙ heredē occupauit ꝙ. l. non dubiū. C. de legata. qđ ꝓnunc aliter nō determino qꝫ tanqꝫ magis p̄iudiciale maiozi deliberatione indiget. ff. ad carbo. l. j. §. ſed ⁊ ſi quis ⁊ qꝫ de hoc p̄ſentialiter nō queritꝫ.

Conſiliū. CCLXXXVII.

Pupillus an dicatꝫ decedere inteſtatus ita ꝙ in eiꝰ hereditate locum habeat ſtatutum de ſucceſſionib. ab inteſtato.

Nchriſti noīe Amen

Preſuppoſito quodā ſtatuto caſtri de mōzono in tēpozib. lune quo cauet in effectu ꝙ mulier non ſuccedat filio vel filie ſue ab inteſtato ſed ſuccedat ille qui alis ſuccederet ſi mater nō exſtaret. Proponit ꝙ quedā puella nomine antonia ⁊ neptis cuiuſdā ſaladi ni deceſſit ab inteſtato ⁊ in pupillari etate relicta matre ſua ⁊ relicta amita ſua ſozore cuiuſdā p̄ris ſui noīe katherina zono. Queritꝫ nunc ad quem ꝓtineat hereditas dicte puelle an ad eius matrē. An vero ad dictā katherinaz eius amitā. Et videt ꝙ ad matrē nō obſtāte dicto ſtatuto qꝫ illud loquit in decedēte ab inteſtato. Unde ñ videt habere locū in pupillo vel pupilla qui ꝓprie nō dicunt ab inteſtato decedē. ff. de ſuis ⁊ legit. l. j. in p̄n. Et verba ſtatuti debent intelligi ꝓprie ⁊ nō extēdi ad ꝓpriū ſignificatū. l. iij. §. hec verba. ff. de nego. geſ. maxime cū diſponit aliqd ꝓtra ius cōe ꝓut eſt in caſu iſto ꝙ mater excludat a luctuoſa filij ſucceſſione. ff. ad tertul. l. j. ⁊ quaſi ꝙ totū. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub ꝑditōe fac. l. fi. Pro quo facit qđ habet. C. de iure deliber. l. cū antiquoꝛib. in tex. ⁊ glo. ⁊ ꝙ doc. qui videnꝫ dicere ꝙ ſucceſſio i hereditate pupilli nō eſt ꝓprie inteſtati nec teſtati ſed eſt tercia ſpecies ⁊ ſic nō ꝓhibēdit in ſtatuto loquēte de ſucceſſione inteſtati ar. l. ſi dom⁹. ff. de ſer. ru. p̄di. Breuiter qꝫ iſte paſſus ſatis eſt tritus ⁊ rumīatus ꝙ doc. antiquos ⁊ modernos nō multū inſiſto ſed referens ꝙ alꝫ ꝑſului ſequēdo opinionē bar. qui ſic determinat in lect. ⁊ etiā pluries ꝑſuluit vt habet cōſilio eius qđ incipit in q̄ſtione p̄dicta ꝛc. dico nō obſtātib. p̄dictis matrē nō ſuccedere ſed amitā p̄dictā ꝓpter dictum ſtatutū licet em̄ ꝓprie loquēdo pupillus nō poſſet dici deceſſiſſe inteſtatus ſecus tamē eſt ſcōm ꝓmunē vſum loquēdi qui in exaudiēdis etiā ſtatutoꝝ ꝓmotib. multū opat. l. cū delamonis. §. aſinā. ff. de fun. inſtru. ⁊ l. libroꝝ. §. qđ tamē caſſius. ff. de le. iij. Et ita determinat bar. in dicta l. j. ⁊ ita ego alꝫ ꝑſului et plures alios vidi ꝑſulētes licet quidā ꝑſuluerūt ꝓtraziū. Sed qꝫ in ꝑſulēdo temerariū videt recedē a determiatōne bar. licet multa poſſunt dici ꝓnūc tamē ꝓtent⁹ ſua determiatōe quā vt dixi alꝫ ꝑſulēdo tenui. Cōcludo vt ſupza nō inſiſtēdo in alijs argumētis ꝓnūc cū rōes doctoꝝ ꝓ ⁊ ꝛ ſatis ſint note libros habētib. Laus deo.

Conſiliū. CCLXXXVIII.

Error iniuſtus an cauſet bonā fidē. Et quāto tēpore heres p̄ſcribat ꝓtra legatariū nō petentē legatū.

Et an impedimētū iuris ſupueniēs poſt vel ante inchoatā p̄ſcriptōez an illā impediat. Et an p̄ſcriptio actōis p̄ſonalis ꝓcedat cū malafide de iure canonico

Et ꝓteſtatio impedimēti notoꝛij neceſſaria non eſt.

Et ſolutio quādo dicatꝫ coacta vt ꝓſit ſoluēti. Et an ſtatutū ſimplr loquēs extendatꝫ ad ꝓterita.

Nchriſti noīe Amē

Hereditas dicte puelle de iure cōmuni ſi aliud ſtatutū nō obſiſteret delata fuit dicte mri ab inteſtato C. de tertul. aūt defuncto nō aūt dictis ticio ⁊ gayo ex ſubſtitutōe facta de ipis p̄fate puelle ſub ꝑditōne ſi deceſſerit ſine liberis qꝫ ille non potuit eſſe pupillaris per quā ſuccederetꝫ pupillo poſtqꝫ ipa deceſſit poſt pupillarem etatē. l. verbis ciuilib. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊. l. in pupillari ſed fuit fideicō. que potuit fieri in p̄fato relicto ꝓ dote ſcz duc. quadringentoꝝ quaten⁹ excederet legitimā debitā iur. nature. ff. de le. ij. l. fi. §. filie ⁊ ibi no. per bar. poſt alios et ꝙ cy. C. de rei vxo. acti. §. videamus. Prefata vero mater dictā hereditatē nō aditam non tranſmiſit ad dictos ꝓximioꝛes ſuos heredes. C. de ca du. tollen. §. in nouiſſimo de iure delibe. l. qm̄ ſoroꝛez ⁊ ſic dicti ꝓximioꝛes ex pte mris nō poſſent venire ex ꝑſona matris ⁊ ex iure tranſmiſſo. Sed ex ꝑſona ꝓpria ſi ſunt ꝓximioꝛes omnib. alijs poſſent venire ꝙ ſucceſſorium edictū tanqꝫ matre de medio ſublata ꝙ motez inſti. de legi. agna. ſucceſ. §. placebat ⁊ qđ in ſy. no. in. l. ſi quis filiū. C. de inoffi. teſta. Et in dicta hereditate reperirent dictū relictū quadringentoꝝ duc. quatenus neceſſariū eſſet ꝙ legitima iure nature illi debita ſed q̄tenus eſſet vltra illud ꝓueniret in dictū ticium ⁊ gaiuz ex ſubſtitutōe fideicō. p̄dicta ſilr ⁊ cetera bona paterna vltra dictos quīgētos duc. in q̄b illa puella fuit inſtituta ꝓtineret ad dictū gaium ⁊ ticiuz virtute ſubſtitutionis facte de ipis in caſu quo nō naſceretꝫ maſculꝰ ſed femia ſi dictꝰ caſus euenit. Si vero in ciuitate vicētie vigeat aliud ſtatutū in cōtrariū ꝓut audio qđ eſt licet in p̄cto p̄ſcripto nō fiat de ipſo mētio videlicet ꝙ exſtātib. agnatis maſculis vſqꝫ ad certū gradū mater nō ſuccedāt cū hic exſtēt dicti ticius ⁊ gaius agnati dicte puelle ſi ſunt infra gradū ꝓhibēſuz in ſtatuto ceſſarent p̄dicta qꝫ dicta hereditas puelle nō mri ſue ſed dictis agnatis fuiſſet delata. Et ſic haberēt hereditatē ⁊ bona primi teſtatoꝛis ex teſtō ⁊ ex inſtitutōe. Et hereditatē dicte puelle ab inteſtato ex forma ſtatuti vna cū dicto relicto quadringētoꝝ ducatoꝝ ⁊ hec de ꝓmo queſito. Quod ad ſcōm queſitū dicendū eſt ꝙ ſi dicti ticius ⁊ gaius ſciebāt ſe tanqꝫ heredes dicti teſtōris eſſe debitoꝛes dicte mulieris in dicta dote ⁊ legato non potuerūt p̄ſcribere aduerſus petitionē dicte mulieris etiā ex diſpoſitōe dicti ſtatuti qꝫ vl intelligit dictū ſtatutū eo caſu quo debitoꝛ ignorat ſe debitoꝛē ⁊ eſt bone fidei vt ſic excludat pactū ⁊ ſic validū vel ſi loquat etiā eo caſu quo ſit ⁊ ſic eſt malefidei nō valet tanqꝫ includens pactū ꝓut hec habent ex no. ꝙ Jo. an. in. c. fi. de exce. li. vj. ⁊ ꝙ bar. in l. omnes populi de iuſti. ⁊ iur. i tercia q̄ſtione ꝓncipali verſi. ecce aliā iūcto. c. malefidei de regul iur. li. vj. ⁊ qđ no. in. l. ſi q̄s ſub ꝑditōe. ff. de ꝑdi. inſti. ꝙ bar. in fi. Si vero ignorabāt p̄dicti ſe eſſe debitoꝛes dicte dñe potuerūt p̄ſcribere aduerſus petitōez eius tempoꝛe ꝓhibēſo in dicto ſtatuto qđ ſuccedit loco temporis ſtatuti a iure cōmūi. ſ. xxx. an. ar. cuiꝰ qđ habet in. l. ꝓtractib. in fi. prin. C. de non nu. pecu. qđ no. bar. in. l. ij. §. ſi rem alienā. ff. ꝙ empto. iūcto. c. cuz quis in ius cū ibi no. in glo. de regulis iur. li. vj. Et hoc ſine dubio verū eſt ſi ignorātia fuit iuſta quod faciliter eſſe potuit in dote dicte mulieris de qua potuerūt iuſtaz

ignorantiã habere cũ ꝓsisteret in facto alieno qđ iuste potuerunt ignorare. l. fi. ff. ꝓ suo ⁊ in dicto legato si fuisset factum in codicillis ar. l. fi. §. fi. ff. de le. ij. Si vero ignorantia fuit iniusta vt qꝝ in iure cõsistebat vel in facto ꝓprio tunc est maius dubiũ p. l. nunqꝫ. ff. de vsu ca. tamẽ põt dici qꝫ illa loquat' in ꝓscriptione longi tẽporis que non currit nisi cũ titulo vnde requirit' in ea bona fides ex iusta causa ꝓcedens. Sed in ꝓscriptione actionũ ꝓsonaliuꝫ que currit sine titulo ⁊ sic de iure ꝯmuni nõ requirit' in ea bona fides licet de iure canonico secus ꝓpter peccatũ euitandũ cum peccatũ nõ cõmittat' in hoc casu nisi vbi adest dolus ⁊ malafides. Et quecũqꝫ causa etiã iusta excusat a dicto dolo ⁊ malafide. l. sed si lege. §. scire. ff. de peti. here. l. igit' delibe. cau. ⁊ qđ no. in. l. j. in fi. magne glo. ff. si quis ius di. non obtemp. Videt' dicendũ qꝫ quãtũcũqꝫ ignorantia fuerit iusta quia tamen excusat a malafide ⁊ a peccato cesset dispositio iuris canonici de qua in. c. possessor de regulis iur. li. vj. Et sic potuerũt p̃dicti ꝓscribere ꝓscriptõne statutaria nõ tamẽ hoc assero affirmatiue licet prima facie satis ad hoc intellectus inclinet. Laus deo.

Consilium. CCLXXXIX.

In christi nomĩe Amẽ

Visis his que supius narrant' in puncto. Respondebo p ordinẽ ad tria principalia dubia sup quibus vertit' dubitatio p̃ncipalit' in hoc negocio. Et qꝫtũ ad primũ qđ opponit' de defectu subscriptõnis scdi notarꝫ ꝓtra instrm̃ qđ producit' dico nõ obstare p̃dictam exceptionẽ quia sublata est p statutum nouũ qđ in effectu vult sufficere vt fidem faciat qꝫ ambo notarij sint mortui tam p̃ncipalit' rogatus qꝫ secũdus q̃ se debebat subscribere ⁊ qꝫ instrm̃ habeat subscriptionẽ notarij principalis. Et qꝫ ipe nõ sit infamatus de falso quib' ꝓcurrentib' vult qꝫ fidem faciat licet nõ habeat subscriptionẽ secũdi notarij scdm tenorẽ primi vel notarius principalis aut testes descripti non deposuerint pro eo scdm tenorẽ secũdi statuti facti ad supplet̃onez primi que oĩa hic assunt ergo dispositõ dicti statuti locum sibi vendicat in eo qꝫ vbi ꝓueniũt verba legis vel statuti silr ⁊ eius dispositio sicut ecõuerso vbi nõ ꝓueniunt verba nec dispositio. l. hos accusare. §. oñib'. ff. de accu. l. iij. §. totiens de dã. infec. vt ꝓtrariorꝫ sit eadem disciplina. l. fi. ff. de le. iij. l. ⁊ si ꝓtra tab. ff. de vul. ⁊ pu. Nec ob. si dicat' dictũ statutũ nouũ debere intelligi in instrũs ꝓfectis ⁊ rogatis post ipm̃ statutũ ꝓditum ar. C. de legi. l. leges qꝫ dico qꝫ imo porrigit' etiã ad instrumẽta prius ꝓfecta vel rogata p theoricã bar. quaz tradit in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iur. in questione illa an statuta trahant' ad p̃terita dicit em̃ inter alia qꝫ si in statuto nõ disponit' exp̃sse an habeat locũ in p̃teritis vel in futuris tm̃ sed simplr disponit aliqđ vt hic est si quidẽ tale statutũ tendit ad tollendũ exceptionẽ debet distingui. Si querit' an tollat' exceptio cõtra instrumẽta prius facta qꝫ aut exceptio erat iam orta ante ꝓfectionẽ statuti ⁊ tunc p ipsum non tollit' aut non erat iam orta sed sperabat' oriri ⁊ tunc bene tollit'. i. ei' natiuitas impedit' puta si dicat qꝫ cõtra instrm̃ publicum non admittat' nisi exceptio solutionis sit'ationis ⁊ falsitatis ⁊ sic omnes alias tollit. dicit em̃ qꝫ si cõtra instrumẽtũ prius factũ aliqua exceptio legitima inceperat iam ꝓpetere ante cõpilationẽ statuti p ipm̃ statutum nõ tollit' secus si incipiat cõpetere post ex quibus verbis ⁊ doctrina colligit' clara determiatõ p̃sentis dubij. Nam istud statutũ de directo tendit ad tollendũ exceptionẽ que poterat opponi cõtra instrumẽta non subscripta virtute primi statuti vult. n. qꝫ nõ possit qmodo opponi dũmodo adsint illa tria de quib' supra dixi que hic adsunt. Et dico qꝫ ista exceptio nõ inceperat istis ꝓuentis ꝓpetere ante cõpilationẽ istius statuti postqꝫ ꝓtra ipos nõ fuerat dictũ instrm̃ adhuc ꝓductum tali ratõe quia talis exceptio nõ ꝓcernit contractum ius oriens ex ipo contractu sed solũ ipsum instrumẽtũ ⁊ pbationẽ resultantẽ ex ea primuꝫ patet qꝫ posset iste ꝓtractus pbari p testes ⁊ non noceret defectus instrumẽti. C. de fide instru. l. j. ⁊. l. si solẽniby cum sy. Ideo prius qꝫ fuerit ꝓductuꝫ nõ potest dici qꝫ fuerit orta quia nihil oparet' non em̃ elideret ius oriẽs ex contractu puta obligationẽ vel actionẽ eo modo quo elidunt exceptiones ꝓcernẽtes contractũ. l. si vnus. §. pactus. ff. de pact. postqꝫ ꝓtractũ non ꝓcernit nec etiã dicent' elidere pbationẽ resultantẽ ex instrõ non enĩs fit pbatio prius qꝫ fiat ꝓductio. C. si cer. pe. anẽ. §. no no iure in verbo ꝓducente ⁊ patet in. l. j. §. edẽda sunt omnia. ff. de eden. ⁊ quod no. glo. in. §. editiones circa fi. glo. magne tunc ergo ouĩ talis exceptio ꝓcernens pbationẽ resultantẽ ex instrõ cum instrm̃ ꝓducit' ⁊ fit pbatio sicut em̃ vbi nõ est actio non potest esse exceptio actionem elidens vel excludens ita vbi non est pbatio nõ potest esse exceptio pbationẽ elidens quia priuatõ ꝓsupponit habitũ. l. x. ff. de verbo. ob. Junctis bis que notant' in. l. qui se debere. ff. de ꝓdi. ob causam in fi. prime glo. Sic videm⁹ in exceptione doli que cõpetit nõ ratione doli ꝓmissi a principio sed illius qui ꝓmittit in agendo. Nam tunc incipit ꝓpetere cũ incipit agi ⁊ nõ pri⁹. l. ij. §. circa đ doli excep. Et in exceptõe ꝓcessatio nis que nõ elidit obligatõez vel actionẽ anteqꝫ agat' ⁊ cũ incipit agi incipit ꝓpetere ad exclusionẽ agentis vt patet in. l. qui inuicem. ff. de ꝓdi. inde. rerũ amo. si cum dos. Potuit ergo tolli hec exceptio p dictũ nouũ statutũ. i. eius natiuitas impediri secus si ante dictũ statutum cõditũ fuisset dictũ instrm̃ ꝓductũ in iudicio ⁊ cõtra ipm̃ fuisset dicta exceptõ opposita nã tunc ꝓcedẽt illud qđ allegat' p alteraz scz qꝫ nõ potuit sibi tolli ius quesitũ qꝫ exceptõ fuisset orta sed hic nõ erat quesitus sed sperabat' queri si instrm̃ ꝓduceret'. Unde facilius impedit' eius natiuitas iuxta no. in. l. pre furioso đ his qui sunt sui vel alie. iuris. Nec ob. si dicat' qꝫ p primuꝫ statutũ requirunt' duo scz qꝫ interfuerũt duo notarij ⁊ qꝫ ambo se subscripserint. Et hic nõ ꝓstat qꝫ alius interfuerit nisi p assertionẽ istius notarij qui cõfecit hoc instrm̃ ⁊ asserit se fuisse principalẽ cui nõ videt' credendum qꝫ statutũ primũ vult qꝫ instrm̃ sit ipo iure nullũ vnde videt' qꝫ saltẽ debeat pbari p testes de interesse tia scdi notarij qꝫ hic nõ est ergo ẽc. Nam ista allegatio tollit' per statutũ nouũ qđ vult vt ꝓcurrentib' illis tribꝰ de quib' supra dixi scz qꝫ ambo notarij sint mortui ⁊ qꝫ repiat' instrm̃ scriptũ ⁊ subscriptũ p principalem notariũ ⁊ qꝫ ille nõ sit suspectus vel infamat⁹ de falso credat' sibi ⁊ fidez faciat ac si esset subscriptũ manu scdi notarij. Et sic vult qꝫ illa tria succedant loco subscriptionis scdi notarij sed ꝓstat qꝫ si esset subscriptuꝫ a secundo notario nõ requireret' pbatio per testes de interessentia sua quia crederet' sibi hoc asserenti in subscriptõne in qua debet mentionẽ de hoc facere scz qualiter interfuit ⁊ fuit rogatus vnacũ alio principali ⁊ etiam staret' subscriptõni notarij principalis qui similiter in sua subscriptõne debet de p̃dictis facere mẽtionem ⁊ ita est moris. Idem ergo debet esse in casu nostro cum illa tria loco secũdo solẽnis subscriptõnis beantur auctoritate dicti noui statuti. Preterea cum istud statutũ velit qꝫ dicto instrumẽto ſtetur super eo qđ principaliter cõtinet contra ipm̃ conuentũ necessario etiam videt' velle qꝫ probet interessentiam secundi notarij si de ipa principalis notarius facit mentionem sine qua non posset haberi p subscripto si em̃ nõ interfuisset nõ potuisset subscribere. Et istud statutũ vult

q illis cõcurrentib⁹ habeat pro subscripto ergo etiam
vult q probet interessentiã sine qua subscribi non po
tuisset ar.l.illud ff. de acqui.heredi.als sicut requisiuit
illa tria de quib⁹ supra ad hoc vt haberet p subscripto
ita requisiuisset quartũ scz q pbaret p testes de inter-
essentia secũdi notarij si nollet stari relationi principa-
lis notarij de tali interessentia. Constat aũt dictus sta-
tutum nõ posse pmode intelligi nisi de instrĩs in quib⁹
principalis notarius facit mentionẽ de interessentia se
cundi 7 sic nõ deficiebat nisi subscriptio ad cui⁹ subscri
ptionis defectum supplendũ emanauit vt patet sub ru
brica 7 etiam ex nigro in prin. Item nõ ob. id qđ di-
citur incõtrarium scz q dictũ statutũ videt requirere
q etiã in breuiature notarij principalis pducant vna
cum instrõ dum dicit copulatiue qđ credat breuiatu-
rijs 7 tali instrõ ẽc. quia ista non est intentio eius ꝙ alia
videlicet q cum in pcedenti parte posuit duos casus
alternatiue scz cum apperet breuarie notarij defuncti
in forma debita 7 solẽni non aũt instrm̃ publicatus vel
cum apparet instrm̃ publicatũ 7 subscriptũ a principa-
li notario q vtroq; casu si ambo notarij sunt defuncti
debeat illis stari. Et sic singula verba dicte copulatiue
referunt singulis verbis alternatiue pcedentis prout
no. in sy. glo. C. de nego. gest. l. si negociuz als sequeret
absurdum q cum instrm̃ nõ esset publicatũ nõ suffice-
rent sole breuarie sine instrõ sicut nec econtra si ambo
copulatiue requirerent ad fidem faciendam 7 sic alter
natiua primo loco posita nunq; sortiret effectum suũ
q non fuit de mente dicti statuti quia si hoc voluisset
fuisset locutuz copulatiue in parte pcedenti sicut in se
quenti qđ non fecit. Item nõ ob. q istud statutuz no-
num nõ potest pdesse agentib⁹ cum sint forenses qz si
boc esset multominus statutuz vetus posset eis obesse
7 sit contra hoc instrm̃ non posset conuenti excipe de
veteri statuto vnde allegatio ista facit cõtra eos. Pre
terea statutuz sicut afficit psonas subditas ratõne ori
ginis ita 7 actus celebratos in loco statuentiũ quia di-
cunt ibi oriri 7 nasci. C. de testa. l. antiquitas post prin
cipium ibi codicillus nascit ẽc. Et propter hoc in acti-
bus celebratis etiam cum forensib⁹ debet seruari 7 ad-
hiberi solẽnitas requisita a statutis loci in quo celebrã
tur scdm̃ pmunẽ sententiã doc. qui hoc tenent in l. om
nes populi p. l. si fundus. ff. de euic. 7 l. ij. C. quẽ admo.
testa. aper. Sed hic cõtractus fuit celebratus brixie et
instrm̃ fuit ibi rogatum igitur subijcit instrm̃ legibus
7 statutis dicti loci non habita distinctõne psonarum
que ptraxerũt quia statutũ afficit instrumẽta notario-
rum dicti loci nec distinguit ad cui⁹ instantiã sint con-
fecta. Item iudicium agitat ibi ergo ẽc. l. iij. in fi. ff. de
testi. Item non ob. si dicat q primum statutum ãnu-
lat instrumentuz ipo iure 7 sic videt q ante nouũ sta-
tutum erat istis conuentis quesita exceptio nullitatis
cuius cõtrarium dixi in prin. Nam aut volunt dicere
q ex hoc cõtractus depositi redderet nullus 7 hoc est
falsissimũ quia statutũ hoc non dicit sed de instrumen
to fiñ loquit in quo non consistit substantia cõtract⁹
sed pbatio vnde posset pbari per testes. l. j. C. de fide
instru. cum mlt. pco⁹. ff. de pigno. l. contrahit. Aut di-
cunt q ipsum instrumẽtuz erat nullũ 7 tunc etiam est
falsum quia tunc ex subscriptõne que postea fieret nõ
potuisset recõualescere. l. qđ ab initio. ff. de re. iur. de te
sta. si filius de le. ij. l. j. §. j. cuius tamen cõtrarium erat
verum quia subscriptio poterat fieri quãdocũq; ante-
q; pduceret in iudicio 7 etiam post ante cõclusionem
vt infra dicaz. Et sufficiebat cum nõ sit solẽnitas que
requirat a principio sed quãdocũq; poterat adhibe-
ri. Verba ergo statuti duz dicunt q nõ valeat nec te
neat ipo iure possunt stare proprie 7 improprie. Naz
in superiori pte requisiuit duo scz q duo notarij ad-
hibeant. Itẽ q ambo se subscribunt. Et postea sb-

dit q si aliter factum fuerit nõ valeat ẽc. prout g clau-
sula illa refert ad primuz stat proprie quia si nõ fuisset
secundus notarius adhibitus esset nulluz ipo iure nec
exhibitione postea facta recõualesceret quia istud re-
quirebat ab ipo principio. Sed prout illa cla refertur
ad scdm̃ d subscriptione stat improprie 7 exponi debz
non valeat nec teneat scz in effectu 7 illud verbuz ipo
iure tunc importat q etiam pte altera non opponente
iudex possit de facto supplere iuxta no. in l. si vnus. §.
pactus. ff. de pac. in glo. in opponendo quia talis defe-
ctus apparet iudici ad oculum 7 cõstat sibi vt iudici er
go ẽc. Juxta no. in l. vbi pactum. C. de transac. p glo.
Et hec esse vera probat ex his que no. bar. in l. j. ff. de
testa. in reprobatione opi. mar. iuncta l. vniuersa cum
glo. ibi posita. C. de preci. impe. offe. 7 l. j. cum ibi no. in
glo. ff. de offi. procõsul. que dicit q verbum semel posi
tum potest poni proprie 7 improprie, put refert ad di
uersa 7 no. in l. cum mulier solu. ma. Cum igit istud in
strumentũ ante conditũ statutum nouũ non esset nul-
lum sed veniebat ãnulandũ per obiectum exceptionis
propter defectũ subscript. secũdi notarij sed certe nec
proprie veniebant ãnulandũ sed ꝓprius loquendi ve-
niebat repellendũ tanq; fidem nõ faciens qđ patet qz
etiam postq; fuisset pductũ 7 opposita fuisset excep-
ante dictum statutum potuisset subscribi 7 pfuisset in
eadem instantia vel etiam in causa appellationis quo-
usq; potuissent pbatones fieri p instrumẽta puta vs-
q; ad pclusionẽ. c. cuz dilectus de fide instru. Sequit
q istis cõuentis nõ poterat dici ius aliqđ quesitũ con-
tra dictum instrm̃ qđ per ptem agentiũ non potuisset
tolli scz faciendo ipm subscribi fortius tolli potuit per
statutũ. Nam ꝓprie loquendo nõ erat ius sed quedã
potentia in habitu seu facultas opponendi contra in-
strumẽtuz si in iudicio pduceret que potentia fuerat
deducta in actum 7 sic potuit p statutũ nouũ impediri
ne deduceret 7 ne transiret in ius quia non erat excep-
tio quesita sed querenda scdm̃ theoricam bar. in di-
cta. l. omnes populi supra allegata. Patet ergo ex p̃-
dictis satis ineptam fore exceptionẽ que opponitur de
iure quesito q tolli nõ potuit per dictum statutũ vn-
de concludit dictum instrm̃ sufficere ad pbationẽ di-
cti depositi. Super secũdo vero dubio de pscriptio-
ne breuior ero quia adhuc magis est expedita respon-
sio dico ergo q illa exceptio nullo modo obstat tali ra
tione. Nam regula tradit per doc. q quando supue-
nit impedimentũ iuris ante inchoataz prescriptõnem
scz quominus creditor agere possit impedit pscriptio
inchoari. C. de ãna. excep. l. j. §. fi. 7 l. cum notissimi. §.
illud de pscrip. xxx. an. de iure do. l. in rebus in fi. et no.
in. l. ea que. §. cum vero. C. de tempo. in inte. restit. in p̃-
ma glo. 7 tradit per cy. in l. quotiens. C. de preci. impe.
offe. Quinimo videt q etiam si tale impedimentũ iu-
ris supueniat post inchoatam pscriptionẽ idem sit vi-
delicet vt impediat eius cursuz 7 faciat eam dormire q̃
usq; durat impedimentuz. C. de iure delibe. l. fi. §. do-
nec in fi. vbi casus licet bar. in l. naturaliter. ff. de vsuc.
videatur dicere q de iure ciuili hoc vltimum nõ repe-
riatur nisi in casu. l. sicut in fi. C. de prescrip. xxx. an. sed
certe imo inuenit vt patet in dicto. §. donec in fi. Sed
impedimentũ facti nõ impedit ipo iure cursum pscri-
ptionis sed facit restitutionẽ concedi. l. 7 attilianus de
ser. ru. predi. de offi. presi. l. senatus quib⁹ ex cau. ma. l.
Sed si per p̃torem in prin. 7. §. si ferie. Sed constat q
ante liberationẽ factam dicto Johãni debitori per do
minum pandulfum non potest dici q fuerit inchoata
pscriptio in actione psonali contra istos agentes pro-
pter malam fidem dicti Johãnis qui sciebat se debito
rem scdm̃ pmunem opi. per. c. malefidei de regulis iur.
li. vj. Nec ob. opi. bar. posita in l. sequitur. §. si viam. ff.
de vsuc. quia pmuniter illa opi. reprobat vt no. bal. in

l.ij. C. de ser. et aqua. et idem bar. dicere videtur contrarium in l. omnes populi in. iij. questione principali vbi dicit nō valere tale statutū q debitor sciens se debitorem pscribat. Et cuz loquit generaliter debet intelligi in casu in quo possit valere. s. in debitore bone fidei vt no. Jo. an. in. c. fi. de excep. li. vj. in nouella et qđ no. in l. si quis sub pdi. ff. de pdi. insti. p bar. Luz vero postea secuta fuit dicta liberatio si volunt dicere q causauerit bonā fidem et sic licet de se nō esset sufficiens ad liberandū statim saltem causam dedit pscriptionē inchoā de p ea que no. in. c. de quarta de pscrip. in glo. 7. c. si diligenti. c. ti. Et qđ no. bar. in l. celsus. ff. de vsuca. in antepsit. colū. qui dicit q titulus putatiuus etiaz in insto errore interueniēte causat bonā fidem vt sic possit pcedere pscriptionē longissimi temporis in qua titulus non requirit licet nō longi in qua requirit. l. nūqz. c. ti. Et ista pscriptio. xx. an. statutaria succedit loco pscp. longissimi temporis vt no. bar. in l. ij. §. si rem. ff. p empto. et sic in ea videt esse idem qđ in illa cuius loco succedit ar. l. in cōtractib post prin. C. de nō nu. pec. Dico q si vellent hoc dicere dicti conuenti nō possent de iure nec ista allegatio pcederet eo quia statim cuz ipa deliberatōne fuit subsecutū et illatum impedimentum iuris dum dns pandulfus p suum decretum qđ tunc ibi pro lege habebat et faciebat ius voluit q dict⁹ Johannes sup dicto debito nō posset amplius molestari vnde fuerunt isti agentes statim impediti petere p decretum dicti dñi et sic p legem. Unde dicit fuisse impedimentū iuris et supuenit ante inchoatam pscriptōnem igitur impediuit eam inchoari etiam de iure ciuili p dictam l. j. in fi. C. de an. excep. cum alijs supra allegatis. Et p theoricam doc. in dicta. l. quotiēs. C. de pci. impe. offe. Idem et fortius si nolunt dicere q inchoauerit pscriptio post mortem Johānis in psona heredum eius cum ipi fuerint in bonafide licet Johannes non fuerit p ea que habent in. c. cum quis in ius de regu. iur. li. vj. Nam dudum ante mortem Johannis et sic ante inchoatam prescriptionē supuenerat dictum impedimentū iuris ergo fortius impediuit eam inchoari cūz quando eodem instanti quo debebat et poterat inchoari supuenit prout est in casu pcedenti quousqz igitur durauit impedimentum prescriptio nō currit et sic durantib precedentibus dominijs. Item posito q cessasset prefatuz impedimentū iuris tamen fuit aliud impedimentū facti. s. hostilitas inter locum vbi erant creditores et ciuitatem brixie ad cuius curiam oportebat eos pcurrere pro iusticia psequenda sed non potuerunt. Et istud impedimentū non solum impedit pscriptionē inchoari sed etiam inchoatam facit dormire ipo durante vt in. c. ex transmissa de pscrip. et nō solum de iure canonico sed etiam d iure ciuili ꝑm Jnno. ibidem in princi. et bar. in l. naturaliter. ff. de vsuc. quicquid de alijs impedimētis facti notet cy. in dicta. l. qti-ens scz q nō impediunt nec dormire faciunt sed concedi faciunt restitutionē in inte. Jn isto aūt impedimento hostilitatis est speciale vt impediat cursum ipo iure quādo est tanta q ius non redditur in ciuitate scdm no. in dictis locis. Sed hic licet redderet ius ciuib brixiensibus nō sic forensib habentib cum illa guerrā. Unde cūztum ad eos pinde erat ac si ius simpliciter in ciuitate illa non fuisset redditum sicut paria sunt aliquem nullum habere mandatū vel habere mandatū tale qđ ad id de quo queritur non extenditur. l. alias. ff. de iur. iur. no. in l. j. §. fuit quesitum ad tre. Nec ob. q debuerint ptestari se agē nō posse scdm q sentit Jnno. in dicto c. ad qđ facit. l. ij. cum sua glo. ff. de nau. seno. et. l. de pupillo. §. si quis ipi pretori de ope. no. nū. vel experiri volendo illud accedere et agere. l. fi. §. illud post medium. C. de tempo. app. ibi summa opere visum ꝛc. ff. de re mili. qui cum meatum. §. j. et no. barto. in. l. ij. §. si quis equ.

Nam dico q ista pcederent quando aliter de impedimento constare nō potest vel cum agit de constituendo aduersariuz in mora vel cū diligentia potuisset esse pficua vt pater potest ex dictis iurib cum ibi no. si bene inspiciant. Sed quando impedimentū fuit notorium et diligentia nihil pfuisset put fuit in casu isto q non poterant niti et experiri sine ipsoz piculo nec agitur de cōstituendo aduersariū in mora sed de excusando se a negligentia petendi vt hic erat nō expediebat dictam ptestationē inutilem et supfluam facere qz veritas rei patens et manifesta verborum adminicula. nō desiderat. C. si vt se minor ab heredi. absti. l. j. de lib. pte. l. ij. in fi. Nec tenet quis facere qđ factum nō reluat nec pdest. ff. si quis in ius vocā. l. ij. §. fi. de arbi. l. arbiter si kl'dis et. l. fi. §. queri potest in fi. ff. quis or. in bonorum pos. ser. vbi est bonus tex. ad pposituz. Et no. bar. in questione disputata p eum que incipit pupill⁹ posita in. l. ij. ff. qui petat tu. post prin. questōnis in qr. to argumento. Concludit ergo dictam pscriptionez ne dum nō fuisse decursam sed nec vnqz inchoatā obstante malafide a principio et impedimento iuris ex p⁹ facto et ante ipm inchoatam supueniente necnō impedimento hostilitatis qđ licet sit facti tamen impedit pscriptionē inchoari et inchoatam dormire facit. Et licet ista impedimēta cessauerint postqz ciuitas brixie p uenit ad manus illustr. d. d. tamen adhuc non inchoauit obstante malafide supueniente in herediby debitoris et etiam lite mota et sic exceptio pscriptōnis non obstat istis agentib. Et hec de secūdo principali dubio.

Super tercio passu dico liberationē illam factaz per dominū pandulfum nō pdesse in aliquo dictis agentib qđ pluribz modis ostenditur. Et primo quia certū est q si bona illius creditoris patris istoz agentium nō erāt cōfiscata et sic dominus pandulfus vel eius camera non successerat in hoc credito nec fuit secuta solutio sed simplex liberatio ver balis et gratuita nō potuit dominus pandulfus vel alius de suo mandato per pactum vel liberatōnem talem tollere actionem nō suam sed alterius vel non sibi sed alteri cōpetentem nec de rigore nec de equitate. C. de nouati. l. non abstulit. ff. e. in. l. sticbum. §. penul. Sed hic de cōfiscatione vel solutione facta p dictum Joh. debitorem nō constat nisi per confessionē dicti domini pandulfi cōtentam in suo mandato directo suis officialibus vt liberarent. Constat aūt q dicte confessioni non est standū in pīudicium tercij creditoris cui nō potuit auferri actio nisi fuerit facta confiscatio vel nisi fuisset facta solutio a debitore coacto iniuriam creditoris iuxta plene no. p bar. post dy. in. l. creditor in pn. ff. de solu. quo vltimo casu liberaretur potius de equitate cūz de rigore. l. qui hominez. §. si nullo. ff. e. ti. iuncta. l. bonafides nō patitur. ff. de regu. iur. et. l. si merces §. culpe. ff. locati solu. ma. l. penult. in principio que equitas cessat si solutio nō fuit facta quia tunc debitor tractat de lucro captando. i. de consequende liberatione gratuita sed si soluisset tractasset de damno vitando et tunc secus: quia non est par eadēqz ratio ꝛc. C. de codi. l. fi. nō ergo debet stari dicte cōfessioni domini pandulfi de confiscatione et solutione p dictis si aliter non apparet de ipis in preiudicium creditorum vt sic faciat valere liberationem que als non valeret tum quia facte fieri potuit ob gratiam dicti Johānis debitoris q erat consiliarius domini pandulfi ar. ff. de tran. l. cum bi. §. si cum lis. ff. de fide instru. l. repetita cum ibi no. tū quia testibus iuratis et non testimonijs talibus dicendum est. l. iij. §. idem diuus cum ibi no. ff. de testi. et plu ribus non vni etiam degestis coram se iudicialiter. C. de arbi. l. ne in arbitris. §. sin autem in scriptura cuz ibi no. per glo. et doc. de testi. l. iurisiurandi extra eo. ti. cum a nobis. Et breuiter qđ confessioni vnius non stetur

lectus dñi pandulfi: qꝫ ex expressiõe manifeste falsitatis. quia fuit narratũ qꝫ ille creditor erat vel fuerat rebellis dñi pandulfi. 7 qꝫ ppter rebellionem eius bona fuerũt cõfiscata: qd̃ esse nõ poterat postqꝫ mortuꝰ erat anteqꝫ esset eis subditus. ac etiaz ex modo 7 forma rei geste. quia cum essent plures rei debendi elegit istũ Johannẽ qui erat dño pandulfo magis dilectus: cum esset eius cõsiliarius. vnde credendũ est qꝫ elegerit vt illi pficeret: non vt ipm grauaret ad soluendũ. qa tunc elegisset alios minus dilectos. credendũ est qꝫ oĩa ista fuerint ficticia, 7 simulata. s. qꝫ nulla interuenit solutõ sed qꝫ dñs pandulfus volens sibi complacere d̃ alieno stimulatus forsitan ab eo: voluit ipm liberare ab ipso debito sub isto colore ptenso. naz simulatio ex talibus cõiecturis deteg. ff. qui 7 a quib: si maritus: cum. l. sequẽ. 7 de collu. dete. p totum. ideo iniquũ esset maliciam suam sibi pdesse vel heredibus eius 7 de ipa lucruz cõsequi. l. itaqꝫ. ff. de furt.

Consiliũ. CCXC.

De prescriptõe decimarum.

Nchristi noĩe Amen.

In qstiõe q̃ vertit inter capituluz ecclesie tridentine ex parte vna: et quondã abbatem monasterij sancti laurentij extra muros tridentiũ qui hodie dicit pposit̃us ex altera occasiõe cuiusdã decime: seu cuiusdam quarte partis decime site in cãpania: site in finibus dicte abbatie. 7 in limitib⁹ plebis sancte marie maioris in tridẽto dudũ dicto capitulo vnite incorporato. Viso pũcto mihi trãsmisso 7 etiã promisso 7 laudo inde secuto: iam sunt anni centũ 7 vltra quo ptinetur qꝫ dictus abbas recognosceret dictã quartã decime a dicto capitulo 7 ab ipo eã produceret 7 inc̃ductã haberet imppetuũ: qd̃ etiam dicit fuisse factũ 7 p dictum abbatem p plures ãnos solutũ. Dubitat quoniam a longissimo tẽpore citra. s. xl. vel. l. ãnis pfat⁹ abbas nunqꝫ soluit dicto capitulo vtruz pscripserit aduersus ipm ne in futurũ soluere teneat. Et an dictum capitulũ ceciderit a iure suo p lapsum tanti temporis. Ad qd̃ breuiter videt dicendũ qꝫ nõ pluribꝰ rõnibus. Primo ppter malãfidẽ abbatũ q̃ fuerũt p tpe si apparet qꝫ habuerũt noticiã de dicto promisso 7 laudo c. fi. de pscrip. de reg. iur. li. vj. Secundo ppter defectuz tituli. qz ius cõmune faciebat 7 facit ptra dictum abbatẽ: cũ dicta decima sit vt dicit infra limites parrochie dicte plebis: 7 sic ad ipam plebẽ spectabat 7 ptinebat de iure cõmuni: 7 p cõsequẽs intẽtio dicti capituli est fundata. c. ad decimas: de resti. spo. li. vj. Ideo req̃rebat titul⁹ de iure canõico etiã ad pscribendũ lõgissimo tempe. s. xl. ãnis: vt in. c. j. de pscrip. li. vj. q̃ titulus hic deficit. Tercio ppter defectũ possessiõis. qz si apparet qꝫ semel cõduxit a dicto capitulo 7 soluit icepit possidere dictus abbas nomĩe dicti capituli: 7 p cõsequẽs potius capitulũ incepit possidere qꝫ abbas. qz ille possidet cuiꝰ noĩe possidet. l. qd̃ in eo: in pn. ff. d̃ acq̃ren. pos. Et licz postea desierit soluere: si tamẽ nõ apparet qꝫ possessionem interuerterit denegando soluere semp fingitur 7 psumitur possediss̃e ipm capitulum vt sic contra ipm nunqꝫ pscripserit abbas pdictus. vt in. l. male agitur. 7 ibi no. p glo. 7 doc. C. de pscrip. xxx. anno. iuncto. c. sine possessiõe: de regu. iur. 7 quod no. glo. magna in fi. C. de ser. fugi. Quarto quia dictuz capitulum fuit impeditum agere et prosequi ius suuz vt dicitur. tum propter hostilitatem et guerram que fuit ĩ dicta ecclesia 7 expulsionẽ episcopi. tũ qz idẽ abbas fuit 7 stetit vicarius epatus vt dicitur per annos

in preiudiciũ tercij est casus. in. l. seya mancipia in pn. ff. ad vell. quã alleg. spe. ad hoc in ti. de instru. edic. §. postremo. ꝑsi. sed nũquid. 7 in aut. de eqli. dot. §. primum quidẽ. l. siquis in graui. §. j. ff. ad sille. cuz ibi no. p bar. C. de testa. l. verba. et. C. debi. vendi. pig. impe. non pos. l. j. qd̃ no. Ly. C. de iure dot. l. vbi. in. xij. q. et qd̃ no. glo. parua in. l. assiduis. C. qui po. in pig. ba. super verbo data. 7 l. siquis posthac. C. de bonis ꝓscp. 7 qd̃ no. bar. in. l. lucius. §. tutele. ff. de admi. tu. 7 l. ij. ĩ fi. si cer. pet. et. l. duobus. §. a fideiussore. ff. de iureiur. Perinde est ac si habet cõfiscatio p̃dicta 7 solutio facte non fuissent si aliter de ipis nõ apparet qꝫ p cõfessionem dñi pandulfi contentã in dicto mãdato. 7 sic reputat ista liberatio mere gratuita 7 facta ob grãm dicti Johãnis 7 causa sibi cõplacendi: 7 sic tanqꝫ ambici osa nõ valet in piudiciuz dictoꝝ creditoꝝ. C. de tran. l. ꝑses. ff. de decre. ab ord. faci. l. ambitiosa. 7 alijs iuribꝰ supra allegatis. Secundo dico, qꝫ etiam si appareret de solutõe: tñ adhuc nõ pdest dictis cõuentis. qz non potest dici facta coacte postqꝫ nõ condixit p̃cepto facto p officiales dicti dñi: etiam, si appareret dictũ preceptũ fuisse sibi portatũ p nunciũ: qd̃ tñ non apparet. vnde potius dicit fuisse facta sponte: 7 sic non liberat. l. qui hoĩem. §. si nullo. ff. de solu. de cõdi. inde. si vrbanus non obstãte contradictõe ad hoc vt posset dici solutio nõ spontanea: sed facta iussu superioris. et sic. habeant locũ notata in. d. l. creditor: de solut. 7 in spe. de obli. 7 solu. §. nũc aliqua. ꝑsi. illud querit. 7 psit. ff. que in fraud. cre. l. qui aũt. §. apud labeonẽ. est tex. expss in fy. ff. de mino. l. ait ptor. §. pmittit: ibi puto aũt si allegans ꝛc. 7 ibi p bar. 7. l. minor. xxv. annis addito eo. ti. p eundẽ. 7 no. bal. C. de testi. l. parẽtes: post prin. ad qd̃ optime tex. in. l. ij. in fi. prin. ff. de iudi. ibi aut si cum restitisset ꝛc. maxime qz suberat legitima tam resistendi: qz creditor nõ potuit esse rebellis: nec ppter rebellionem eius potuerũt bona sua esse confiscata postqꝫ mortuꝰ fuerat ante adeptũ dñiuz p dñm pandulfuz. 7 p̃ceptũ continebat cõtrariũ. Imputet ergo sibi 7 suis heredibꝰ: quare exceptiõem emptoriã quã sciebat vel scire poterat sibi cõpetere: 7 p quã si eam opposuisset potuisset euitare solutõem nõ opposuit. ff. man. l. si fideiussor: post prin. Tercio qꝫ dicta liberatio nõ prsit cõuentis posito qꝫ appareret de solutõe: pbat. quia non potest videri facta virtute mãdati dñi pandulfi: nisi appareat qꝫ dictum mandatũ fuerit sibi p̃sentatũ p nunciũ cui fuerit hoc cõmissuz. C. de requi. reis. l. nemĩnem: 7 p ejus relatõem: iuxta no. p bar. ff. de cõdi. 7 demon. l. multũ. C. d̃ iudi. ꝓperandũ. §. 7 siquidẽ. quorum neutrũ est hic. Et sic licet repiatur dictũ mandatum seu p̃ceptũ compilatũ in camera: tamẽ exquo nõ apparet executũ presumit ille Jo. de ipo nullã noticiã habuisse. l. verius. ff. de pba. 7 p cõsequẽs ad ipm non habuisse respectũ aliquẽ. nec ppter ipm soluisse: sz spõte 7 sua ppria voluntate. igit non fuit liberatus. quia sic liberat soluens alteri qꝫ creditori quãdo nõ sponte: sed iussu superioris soluit. l. qui aũt. §. apud labeonẽ. ff. que in fraud. cre. qz talis iussus excusat. l. qꝫqꝫ. ff. d̃ acq̃rend. pos. Et licz postea desierit soluere: si tamẽ nõ apparet qꝫ possessionem interuerterit denegando soluere semp fingitur 7 psumitur possedisse ipm capitulum vt sic contra ipm nunqꝫ pscripserit abbas pdictus. vt in. l. male agitur. 7 ibi no. p glo. 7 doc. C. de pscrip. xxx. anno. iuncto. c. sine possessiõe: de regu. iur. 7 quod no. glo. magna in fi. C. de ser. fugi. Quarto quia dictuz capitulum fuit impeditum agere et prosequi ius suuz vt dicitur. tum propter hostilitatem et guerram que fuit ĩ dicta ecclesia 7 expulsionẽ episcopi. tũ qz idẽ abbas fuit 7 stetit vicarius epatus vt dicitur per annos

xl.z vltra.z sic nō poterat esse iudex z pars.l. ps lrārū: de iurisdi.oī.iudi.l.qui iurisditōi.z sic nō cōcurrit pre scriptio dicto tpe:sed totū illud tempus debet de pre scriptōe deduci.c.ex trāsmissa.d pscrip.z qđ ibi p Jno.z p bar.in.l.naturaliter.ff.de acqui.pos.iuncta.l.j. in fi.C.de āna.excepť.z.l.fi.§.donec.C.de iure delibe. Potest ergo dictū capitulū ꝓsequi iura sua ꝓtra dictum ꝓpositū sup dicta decima,pbādo q̄ sit infra parochiaz dicte ecclesie z deducēdo in iudiciū ꝓpromissuz z laudū pdictū.z nō obstabit ei lapsus pdicti tēporis quo abbates nō soluerūt.q̄ non ꝓpterea pscripserunt obstātibus ratōibꝫ pdictis vel aliqua ipsaꝝ vt dictum est si aliud in cōtrariū nō appareat.Et hec de primo. Ctum ad secundū quo queritť q̄ dictus ꝓpositꝰ soluit camere aplice fructꝰ primi āni sit liberatꝰ a fabrica ecclesie sancti virgilij in tridento: cui ex antiq̄ z approbata cōsuetudine debentť fructꝰ primi āni beneficiorum vacantiū cuz dicat se nō teneri bis soluere,ar.in l.bouafides nō patiť.ff.de regu.iuř. Et breuiter istud determīatť p ea que habentť in.c.si,ppter tua debita:d rescriptť.li.vj.in tex.z glo.z in nouella circa fi.vbi Jo. an.refert se vidisse reseruatiōes factas de fructibꝫ pmi anni:p Jo.xxij.in pmo.z.vij.āno sui pontificatꝰ.i quibus ipe declarabat q̄ p hoc non intēdebat facere preiudiciū fabrice vel alteri cui ex consuetudine deberentť fructus pdicti quominꝰ habere debeāt fructus āni sequētis. Et sic annꝰ primus reducitť ad secūdū quo ad fabricam pdictam:sicut etiā in casu illius capituli ꝑm lectť.glo.ibi posite:que p dictas declaratoias Johannis approbatť ꝑm eundē Jo.an. in nouella ibidez in fi. Et hec de secūdo. Snp tercio quesito nihil dico cuz dictus ꝓpositus nō sit de corpe capituli.z ideo non ligatur statutis capituli: sed solū qui sunt de corpe.l.fi. C.de cōsti.pecu.

Lonsiliū.CCXCI.

Utrū filius heres patris z bonefidei possit pscribere ex titulo patris sui q̄ erat malefidei.Et an et in qua pscriptōe malafides patris vel pdecessoris noceat successori de iure ciuili vel canonico.

Nchristi noie Amen.

Uisa supascripta facti narratōe.z psupposito sine piudicio veritatis q̄ dicta domus iuxta viam publicā quā habebat dictus dñicus alsꝰ captꝰ post ipius dñici mortē fuisset reuersura ad dictū augustinū si nō fuisset alienata:tum ꝓpter tenorem inuestiture,ꝓpter illa verba vnū alteri succedēdo ꝛc.x.colť.de duobus fratri.a capiti.inesti.c.j.in.ff.de ver.ob. siquis stipulatus stichū aut pamphilū:ibi respiciendus erit sermo stipulatiōis ꝛc. Tum q̄ est emphiteosis antiq̄ seu anita:sicut videmus in feudo.vt in ti. de gradi. suc.in feu.c.j.Nsi.his deficiētibus.z qui feu.da.pos.§.cū Nocoradus:p bar.ff.de ver.ob.l.si mihi z tibi. Dubitatur.reiectis alijs dubijs supratactis:vtrum dictus matheutiꝰ filius dicti masij pscripserit eam spacio.x.ānorum inter psentes ex titulo patris sui z ex sua bonafide z possessione a tpe quo dictus augustinꝰ agere potuit cōtra eum:videlicz post mortē dicti dñici.Et videtur q̄ nō pluribus rōnibꝫ:quibꝫ tñ sigillatim rñdebo z ptrariū cōcludam. Primo ꝓpter malamfidem dñici alienātis.C.de pscrip.lon.temp.aut.malafidei. Sciebat em̄ vel scire debebat ad illum augustinū fore post eius mortē reuersurā eandez.Sed ad hoc rñdetť q̄ dictus augustinꝰ ad quē erat reuersa sciuit dictā alienatōez factaz:vt patet ex supranarratis.z sic malafides alienātis nō nocet in hoc ei cui facta fuit alienatō vt ea auť.Nsi.si Nco is quominꝰ longo tpe.ť. ·inoruz potuerit pscribere sicut potuisset si alienās ſ.uisset bonefidei:vt ibi patet. Secūdo ꝓpter hoc rāndem illius cui facta fuit alienatio cū oībꝫ illis tribus fratribꝫ.ſ. petro masio z nauzo fuerit facta ꝓtestatio p dictū augustinū q̄ nō emerēt p quā ꝓtestatōem inducit mala fides.C.de rei ven.si fundū.ff.que in frau.cre.ait prętor.§.siquis particeps:de leg.pstan.l.virilis.§.penůt. Sed ad hoc rñdetť q̄ malafides est vicium psonale z psonā non ingreditť.l.an vicium:in prin.ff.de diuer.z tempo.pscrip.z sic non trāsiuit in matheutiū filiū z heredem masij cui facta fuit ꝓtestatio. q̄ pśumit bonefidei.c.qui in ius:de regu.iuř.z eo. ti.c.cū quis in ius.li. vj.z qđ ibi no.in glo. Sed tercio videť idem ꝓpter theoricā glo.dicti.c.cū quis in ius.que vult q̄ istud p cederet in pscriptōe lon.tem.in qua non requiritť titulus vt heres,ppter bonāfidem suaz possit pscribere nō pro qđ defunctus,ppter suam malāfidem pscribere nō poterat.Non sic in pscriptōe lon. tempo.in qua requiritur titulus.in illa em̄ licet malafides auctoris nō nocetur eadem psona cum defuncto.vt est casus in.l.cū heres.ff.de diuer.z temp. pscrip.z de publici.l. eum qui. §.in hac.z ibi plene per glo.Sed ad hoc respondetť q̄ istud,pcederet si defunctus malefidei nō habuisset iustum titulū aptū ad pscribendū.et sic heres eius volēs longo tempore pscribere:necesse haberet allegare titulū pro herede ex sua psona:qui titulus,p herede fuit ipm censeri eādem psonam cum defuncto.z ita sentit glo.in dicto.c.cū quis in ius. Sed hic habuit titulum de se iustū z habilem ad pscribendū:sed sibi solus deficiebat bonafides que repitť in psona heredis,vnde videtur sibi sufficere si nō vult vti accessione temporis z possessionis defuncti:sed inchoare prescriptionem a se.quia ille titulus nō facit ipsum reputari p eandem psona cum defuncto sicut sufficeret singulari successou.vt dicta.l.j.C. de pscrip.lon.tem. Et p hoc dicitur ne facit qđ no.z determīat bar.in.l.celsus.ff.de vsuca. post prin.in ver. pone pater tuus ꝛc. Secundo respōdetur q̄ illa lex cum heres.z ille.§. in hac cum ibi no.p glo.pcedunt de rigore iuris ciuilis.ſ.vt malafides defuncti noceat heredi bonefidei etiam nolenti inchoare a se pscrip.Non sic de equitate canonica,put determinat expresse Dy.in.c.ij.in penůt.q. de reg.iuř.li.vj. Et refert z tenet bar.in dicta.l.cum heres. z Dy.ī.l.nihil.C.p herede.Pro qua opi.facit ratio,quia contrariorum debet esse eadem disciplina.l. et si contra.ff.de vul.z pu.de lega.ij.l.fi.Sed videmus q̄ de iure ciuili bonafides defuncti pdest heredi malefidei.C.de vsucap.transfor.l.ista.z ibi no. Sic econtra debet esse q̄ malafides defuncti debet nocere heredi bonefidei:vt dicta.l.cum heres.Sz de iure canonico bonafides defuncti non pdest heredi malefidei.quia bonafides debet esse cōtinuata a principio vsqz in fine prescriptionis:vt plene no.in dicto.c.ij. de regu. iuris.lib.vj.per Dy.Pari ergo ratōne malafides defuncti non debet heredi bonefidei nocere:vt eadem sit ratio contrariorum:vt supra dixi.Cuz ergo ciuitas camerini in qua questio vertitur sit subdita in temporalibꝫ ecclesie romane debet esse in foro seculari seruari ius canonicum ibidem quando contrariatur iuri ciuili:iuxta not.per glo.in.c.fi.de arbiť.lib.vj. Sed quarto videtur obstare defectus tituli.quia filius in potestate nō potest prescribere titulo pro herede:nec titulus pro suo.C.p herede.l.nihil:cum ibi no.in glo.et sine titulo prescriptio longi temporis non procedit.C. de rei vendiť.l. nullo.Sed respondetť q̄ ista oppositio,pcederet si defunctꝰ nō habuisz titulū. z sic heres īdigeret titulo,pro quā filiꝰ in ptāte non bz p ratōem que colligitur

ex.l.in suis.de libe.7 postu.Sed hic defunctus habuit titulū habilē ad pscribendū:ppter quē potuissz pscribere si fuisset bone fidei.Sed licet ipse nō potuit ppt suā malam fidem potuit filius.heres eñ virtute tituli paterni licz nō,ppij:quoniā ad ipm trāsiuit effect9 tituli paterni qui cōsistit in facto.7,ppter malā fidez defuncti nō est nullus:licet apud eum fuerit sine effectu: sed apud heredem in quo cessat causa erit cum effectu p quo bene facit qd no.in.l.fi.in prin.C.de iure dot. vbi actio que est inutilis apud cedentē potest esse vtilis apud cessionariū quādo in eo cessat ratio inutilitatis que erat in cedente.Pro hoc etiā qd no.glo.in.l.si is qui,p emptore.§.siquis bona fide.ff.de vsuca.s.q interruptio pscrip.7 possessiōis non interrūpit effectuz pcedentis ti.7 non ex noua possess.vnacum ti.pceden ti:potest quis reincipere vsucape si erat bone fidei:vt ibi no.glo.quam bar.ibi dicit esse singularē.Sic dico hic q heres ex noua possessiōe cum sua bona fide potuit incipe vsucape virtute tituli quem habuit defunctus qui cum cōsisteret in facto.l.psilio.§.fi.ff.de curatores.ff.de acqui.pos.Pro hoc etiaz facit qd expresse determiat bar.in dicta.l.celsus.ff.de vsucap.in vsi.po ne pater tuus.vbi vult q filius qui titulo,p herede vl p suo non potest vsucape si non potest,pbare verum titulum defuncti debz ipm allegare 7,pbare p aliquas cōiecturas se putasse illum fuisse verum:7 sufficiet sibi putatiuus titulus defuncti licet careat,ppio.Quāto ergo fortius sibi,pdesse debet verus titulus defuncti si potest ipm,pbare:vt est hic.loquit tamen bar.quādo defunctus erat bone fidei.7 sic poterat ipe ex illo titulo vsucape.Sz ego dico idem si malefidei 7 heres bone fidei:exquo ipe heres potest vsucape de eq tate canonica:vt dictum est supra.quia si bene consideretur est eadem ratio vt heres bonefidei possit pscribere ex ti.defuncti ad qd defunctus,ppter suaz malam nō poterat:exquo illa non nocet heredi de iure canonico:si tut posset illam quam defunctus poterat ppter suam bonam fidem:licz heres nō posset ppter suam malam de rigore iuris ciuilis dicta.l.ista:de vsuca.transfor.et qd no.bar.in dicta.l.celsus.Quinto videt obstare huic pscriptiōi.l.fi.§.sin autem auaricie.C.cōmunia de leg.vbi si res subiecta restitutiōi alienat potest existente cōditōe restitutōis vendicari sine obstaculo prescriptōis.Sed ad hoc faciliter rndet q intelligit de pscriptōe tpis pcedentis ante pditōis exīstentiā.nam illa nō potest allegari.qz nō potuit agere.7 nō valenti agere de iure nō currit pscriptio ipo iure.l.cuz notissimi.§.illud.C.de pscrip.xxx.an.Et ita intelligit glosella illū.§.sin aūt auaricie dū allegat illū.§.illud:assignādo dictā ratōem.7.l.j.§.fi.de an.exce.Sed post eventum conditōis post quē incipit agere posse:bene incipit,7 tra eum pscribi 7 pscribit:vt ptz in.l.iubem9:in fi.C.d iure dot.Et ita vult exposse Ly.i illo.§.sin aūt auaricie:i secūdo notabili,bic aut postq extitit casus restitutōis,i.post mortez dūici currit tēp9 sufficiēs ad dictā pscriptōem 7 vltra:igit ꝛc.Sexto 7 vltimo vide obstare tex.in eodez.§.sin aūt auaricie:ubi q si nec scripta ꝛc.q fingit titulū non interuenisse.sed si nō interuenisset:sicut nō potuisset defunct9 pscribere lōgo tpe sine titulo etiā si fuisz bone fidei vt dicta.l.nullo. ita nec filius eius heres q caret,ppio titulo.Sz rndet q ille tex.intelligit q̄tū ad trāslatōem dūij.qz resolui tur ac si aliēatio facta nō fuisz:nō q̄tū ad pscriptōez postea secuturā:vt ptz ex ibi no.p Ly.Cōcludo g̃ dicum matheutiū tutum fore pscriptōne decem annorum.Laus deo.

Consiliū.CCXCII.

An pscriptio dicat interrupta p iudicium in quo agens succubuit.

In christi nomie Amē

Viso pūcto 7 dubio pscrip.ac etiā viso 7 examinato vtroqz,pcessu tam principalis cause q̄ appellatōis:necnō dictis testiū examinatoz in hac causa:videtur finaliter dicenduz supfluis obmissis 7 inspecta veritate que luce clarius potest iudici apparere:7 quā qulibet bon9 iudex defensare debet toto conatu:quoniam ad nihil aliud positus est nisi vt veritatē tueat. ff.siquis caut.l.si eñ.§.j.de,pba.l.fi.C.de eden.l.ij.i fi. 7 ibi no.in fi.glo.que incipit officio.7 in aut.de tabell. in prin.q iudex appellationis debeat reuocare quicqd factū est p iudicē prime cause.7 pfatis petētib debeat silentiū imponere sup dicto ptenso instrumento obligationis plurib de causis obmisso ordine dubioz supra formatoz.Et primo qz dictū instrumentū nō videtur cōtinere causam,pbabilē 7 efficacez ad obligandū. Dicit eñ ex pcio 7 ex mercato:7 soluit cōmune q̄tuor centum auri ꝛc.que verba sunt obscura 7 possent plurib modis itelligi 7 interp̄tari.s. q eis mutauerit:vl q etiā alteri soluit vel,pmisit:vel ex causa honesta vel turpi et inhonesta:put reuera dicit hic fuisse vm q ex pluribus colligitur.quia vt dicit fecerat quādam promissionem officialibus,p dictis,pmissoribz vt decapitarent quēdam eoz inimicū quem captuz habebant:qd fuit turpissimū etiam si ille erat culpabilis.ff.de calum. l.j.7 p totum.C.d pena iudi.aut.nouo iure:7 p totū. C.quādo,puo.non est necess.l.venales:cum sy.qa iudex tenebatur hoc facere ex suo officio si erat culpabilis.ideo turpiter recipiebat.l.fi.ff.de condi.ob tur.causam.p quod tollitur allegatio facta per aduoca.alteri us partis:qui dicit hoc fuisse licituin quod falsissimuz est 7 contra omnia iura.Nescit tamen negare quin fuerit facta ex ista causa licz dicat eam non fuisse turpez 7 dicit eaz fuisse impletā.qz ille fuisz decapitatus:nec apparet an ille fuerit culpabil vl nō.nec psumit p sententia nisi q̄tū ad illū contra quez lata est:non q̄tum ad alias psonas.C.res inter alios acta:p totū.Cū igitur ad ppositū redeūdo verba pdicta sint dubia 7 obscura:qa pluribz modis possunt intelligi.l.ita fidei.ff. de iure fisci.Et possunt cōtinere nō solum causam efficacem ad obligandū:sed esse inefficacē non dicit prefatum instrumentū continere legitimā et sufficientem causam ad obligandū.et p consequēs ex eo non resultat efficax obligatio:imo obstat doli exceptio ac si nullam cāz cōtineret:cum stipulatio 7,pmissio nō obliget nisi cōtineat causam obligatoriam.ff.de doli excep.l. ij.§.circa.Et qz ex tenore instrumēti,pducti hoc constabat iudici.et p consequēs vt iudici nō fuit necesse per ptez ream opponi.Sz ipe iudex ex officio debuit petē tem repellere iuxta notata p bar.in.l.eū q ita.§.q ita. ff.de ver.obli.7 qd no.glo.in.l.vbi pactū.C.de trāsac. 7 in.l.j.ff.de offi.assess.et per Inno.in.c.constitutus:de fil.presbit.7 quod no.glo.in.l.ij.§.q si actor.C.d iur. calum.que incipit per hoc.Nec ob.si dicatur debere sufficere ad intentiōem petentiuz q dicta verba possunt importare causam efficacem.quia imo dicenduz est econuerso q sufficere debet ad intentionem reorum contra quos dictum instrumentuz inducitur ad probandum q possint continere causam inefficacem: cum dubia probatio que potest se habere ad esse 7 nō esse:nō releuet,pbantē.l.nō hoc.C.vñ cogna.7 in.c.in pntia:de,pba.vñ sicut si testes,pducti ad,pbādū intētōez pdictoz dixissent dicta verba nō,pbaret eā rōne

predicta.ita ꝛ instrumentū ꝓtinens ea nō ꝓbat.ar.C. de fide instru.l.in excedendis. Secūda ratō manifesta ꝛ euidens quare debeāt reuocari gesta per primum iudicez est ꝙ huic debito ꝛ etiā ypothecarie fuit ꝑscriptū:posito ꝙ fuisset efficax cū a tpe instrumēti cōfecti vsqz nūc lapsum sit temp⁹.l.annoꝝ ꝛ vltra.l cū notissimi.C.de ꝑscrip.xxx.āno. Nec obstat statutuz ꝓgami qđ distinguit certa tpa deducēda de ꝑscriptōibꝫ.quia dicit ꝙ fuit nouiter factū:iam sunt duo āni.vnde cuz tūc iam esset decursa ꝛ cōpleta ꝑscriptio:ꝛ ex ea questa parti exceptio statutū predictuz generale qđ tendit ad exceptōem ꝑscrip. tollendū non extendit ad istam ꝑscrip.ita determiat expresse bar.in.l.oēs populi.ff. de iusti.ꝛ iur̄.in.v.q.principali.q̄stiōe vlti.in q̄ tractat an statuta trahant ad ꝑterita.ꝛ determiat in illa q̄stione ꝙ si in statuto nō dicit hoc expresse ꝙ ad ꝑterita trahat ꝛ tendit ad tollendū exceptiōem siquidē exceptio erat iam orta tpe ꝓditi statuti ad casum illum statutū non extendit:p.l.causas vel lites.C.đ trās.ac. Sz si erat in actu oriēdi secus.qz impedit eā oriri qđ facilius fit ꝙz orta tollat.ar.l.pe furioso.ff. đ his q̄ sunt sui vel alie.iur̄. Et licz dn̄s aduocatus alterius ptis alleget illud dictū bar.in ꝑfata.v.q̄stiōe.q.vlt.,p se:tamē bar.expresse ꝛ clare determiat ꝓtra se.ꝛ decidit hoc dubium.s.ꝙ ꝑfatū statutū nil operatur in hac ꝑscriptione iā cōpleta tpe quo fuit editū. Plus etiā idē bar.determinat in ea.q.v.in ꝓma questiōe huiꝰ articuli ꝙ etiam si cōtinet expresse in statuto ꝙ extendat ad ꝑterita:attamē nō attendet ad ꝑterita decisa ꝛ determiata p sententiā trās factōem iur̄.vel ꝑscriptōem. Et iste vltimus est casus noster.ff.ad tertul'.l.j.§.fi. Nec obstāt no. p bar.in.l.naturaliter.ff.de vsuca.ꝛ.c.trās missa.đ prescrip.all'.p aduocatuz partis aduerse. qz loquūtur qñ tpe guerre vel pestis ius nō reddit in ciuitate:qđ hic vt dicit nō fuit tempibꝫ compbensis ī statuto. Et posito ꝙ fuisset non fuit de hoc facta fides ī hoc iudicio. p qđ etiam tollitur alia allegatio facta p aduocatum. scz ꝙ p ꝑscriptōem longissimi tempis actio non tollitur ipo iure:sed parat aduersus eam exceptio:ꝛ ꝙ dicta exceptio fuit sublata per statutū. Nam imo nō fuit sublata,put determiat bar.in loco allegato.qz cuz statutū sit generale nō est verisimile ꝙ voluerit tollere ius alteri quesitū postqz satis potest opari in illis in quibus non est quesitū:sed sperat queri licet specialiter statuēdo potuissent tollere ius quesitū.l.antiocensum:de priuilegi.credit.l.totiens.de pollici. Ita dicit ibi bar.ꝛ in.l.ambiciosa.de decre. ab or.faci.licet ꝑfat⁹ dn̄s aduocatus alleget bar.,p se in dictis legibus. Sz si bene aduertat ꝛ consideret casus noster facit expresse cōtra se. Nec etiam obstat si dicat ꝙ hic p cessionarium fuit interrupta ꝑscriptio contra Johannem de lanzis qui fuit filius ꝛ heres vnius ex duobus reis debendi.ꝛ sic etiam cōtra alterum et eius heredes censetur interrupta.C.de duobus reis.l.fi. quia cum ille cessionarius succubuerit vt dicit cum dicto Johāne nō potest ille,pcessus allegari ad fauorē petentiū:sed potius ad damnū.ar.ff.de excep.rei iudi.l. euidēter:cum ibi no.et ꝙ in simili no.bar.in.l.sepulchri.ff.de sepulc. vio.ꝛ.l.vbi ceptuz.ff.de iudi. Tercia ratio principalis est.qz hic plures euidētes adsunt cōiecture ꝙ ex dicto instrumēto nihil debebat huic dratino.qz nullaz pecuniā soluerat istis,pmissoribus. nec alteri,p eis:vt patet ex dictis q̄ pluriuz testium;quoꝝ plures dicunt audiuisse hoc a dicto dratino.ꝛ ex liberatōe quam fecit leonardus filius eius đ mandato vt asseruit patris sui,ppter causam ꝑdictā. Et licz testes videantur esse singulares:ꝛ sic non faciāt directā ꝓbatōem:tñ cōcurrentibus alijs iudicijs ꝛ ꝑsumptōibus.s.lapsi tanti tēporis ꝙ etiam si ꝑscriptionem non induceret:inducit tū presumptōem que iūcta cum alijs presumptōnibus sufficit ad plenā ꝓbatōem inducendā.l.pcula.ff.đ ꝓba.pruden.all'.p aduocatū reoꝝ: iunctis etiaz his que vulgariter dicūtur in loco ꝙ ista,pmissio facta fuit ob illam causam de qua supra.ꝛ attento,ꝙ plene ꝓbare aliquid nihil aliud est q̄ iudicem ad indubitatā fidem adducere:iuxta no.p bar.in.l.admonēdi.ff. de iureiu. non solum p testes directo,pbantes:sed etiam p indicia ꝛ presumptōes.quia non debet iudex ad vnā speciem ꝓbatōis animū suū alligare:sed argumētis ꝛ testibus iām informare:ꝛ his que aptiora sunt ꝛ verisimiliora.ff.de testi.l.ij.§.eiusdem quoq̄.ꝛ.l. ob carmen.§. fi.q; ꝓbatōes multū dependent ex animo iudicis ꝛ eius arbitrio:dicta.l.ij.§.tu magis.ff.de testi.ꝛ qđ no.bar. in.l.siquādo:in fi.ff.de vi ꝛ vi arma. Jdcirco dicendū est ꝙ licet ex p̄dictis non resultaret directa ꝓbatio:resultat tamē adeo adminiculata qđ sufficit ad intentionem:maxime reoꝝ fundandā:vt in.c.fi.de succes.ab intesta.vbi casus in.l.iudicia.C.de rei vendi. Et quilibet iudex discretus in se cogitet ꝛ pscrutet vtꝝ in animo suo remaneat clarus certus ꝛ indubitatus ex his q̄ coram eo,pducta sunt ꝙ istud debitū non sit efficax.et ꝙ fuerit contractū ex causa turpi.ꝛ si ita tenet in animo suo prout tenet debet postposita omni affectione sine dubio facere qđ dixi. Pro eis facit dispositio iuris cōmunis de qua supra dixi:ꝛ etiam statuti predicti qđ vult ex leuibus p̄sumptōibus ꝓbari sil'atōez:riste non sunt leues:imo vrgentes. Nec obstāt allegata in cōtrarium:de.l.post contractum.ff.de dona. Nam ad ꝓbandū donatiōem factā in fraudem criminis fateoꝝ ꝙ oportz ꝓbare crimen. Sed nos loquimur de ꝓbanda sil'atōe in qua sufficit ꝓbare p cōiecturas ꝙ vnū fuit actum apparēter:aliud existenter.s. ꝙ nihil sit.et ita fuit hic.l.imaginaria:de regu.iur̄.de ꝓtraben.empt.l. cuidam:cum sy. Et est sciendum ꝙ licet in liberatione facta p leonardum istis đ forestis reseruauerit sibi ius contra heredes coreī:tamē hoc nō habuit viciare liberatōem q̄tum ad dictos de forestis qz potest vn⁹ đ coreis liberari etiam p acceptilatiōem reseruato iure contra alterum:put no.bar.in.l.ex duobus:in.ij.que stione.ff.de duobus reis.ꝛ.l.ꝛ.p iusiur̄.§.si legatoruz. ff.de acceptil.ad qđ facit.l.in his.§.j.cū ibi no.ff.đ solu. Illud etiam notandū ꝙ in dicīū executiuuz licet sit summariū ꝛ in eo lis non cōtestetur:nihilomin⁹ iudicium est:et habet suam instantiā sicut ordinariū:vt no. bal.in.l.j.post prin.C.đ iura.calū. Jdeo in eo ita locū habet ꝓoccupatio iurisditōis sicut in ordinario.l.siun dex post q̄ ff.de iudi. Postremo videt posse opponi ꝓtra ꝓcessum ꝙ ad executōnem instrumēti non liquidi non debet procedi:nisi prius liquidetur: vt no.bal. in.l.ij.C.de except.rei iudica.vnde debuit hic liquidari ꝙ isti petentes essent filij ꝛ heredes illi⁹ dratini:qđ factum non fuit.ideo videtur executio nulla:per ea q̄ no.bar.in.l.multum.ff.de condi.ꝛ demon.cū sy.

Consiliū. CCXCIII.

An prescribatur pignoraticia licz adhuc non sit orta:quia est in potestate debitoris ꝙ oriatur offerendo debitum. Et idem vbicunq̄ est in potestate actoris ꝙ actio oriatur an prescribat dicte actōi licet orta nō sit.

In christi nomie Amē

Ego paulus de castro vtriusq̄ iuris doctor pisto iuris esse prout superius est consultū:scilicet ꝙ huic debito sit prescriptum:vt peti non possit. Nec obstat prima ratio facta in cōtrariū ꝙ ante ꝓtestatōez ꝛ re q̄sitōem dictorum communium non videbatur orta facultas agendi ꝛc. quia posito sed non concessa

q̃ esset verum. qz tamen in potestate predictoꝝ cõmunium fuit facere eam oriri faciẽdo ꝓtestatõem predictam p̃scriptũ fuit natiuitati dicte facultatis agẽdi p regulã iuris. qz q̀ potest vel potuit facere vt possit agere potuisse videt̃. ff. de reg. iur̃. l. qui põt. p quã regulã gloſe determinãt pignoraticie actõe posse p̃scribi licz nte in potestate debitoris facere eam nasci offerẽdo debitum: vt no. glo. C. de p̃script̃. xxx. ãno. l. cũ notissimi §. j. in fi. q̃ incipit quid ergo: in fi. bene facit. l. quib⁹ di ebus: in prin. ff. de cõdi. z demõ. z qđ ibi p bar. z qđ habetur in. c. fi. de elec. facit etiã. ff. de ꝛrio iudi. tute. l. ij. §. quid ergo z siquidẽ non postulauit sibi imputet ꝛc. Item nõ ob. l. ij. C. de serui. z aqua. vbi p̃scriptio non currit cõtra ignorantẽ. qz ibi loquit̃ in p̃scribẽda seruitute sup re aliena in qua nõ est dare q̃si possessionẽ nisi cũ scientia et patiẽtia eius cõtra quẽ p̃scribitur. ff. de serui. l. quotiẽs. Sed libertas ꝓtra seruitutẽ bñ prescribit̃ ignorãte eo q̀ seruitutẽ habebat. ff. quẽadmodo. aũt loq̃mur đ liberatõe ab obligatõe vel actõe p̃sonaliũ. z sic nihil facit ad ꝓpositũ. l. illa. ij. C. de serui. z qua. quã reperio allegatã in q̀busdã allegatis in fauorẽ dictarum cõtatiũ. nec etiã ob. l. ãnis. ff. đ calũni. z đ edi. edi. cũ sex. vbi tẽpus nõ currit ignorãti. qz loquũtur in actionibus p̃torijs q̃ pducunt̃ inesse cũ meta certi tẽporis vtilis qđ nõ currit nõ valentib⁹ agere. l. j. ff. đ diuer. z tempo. p̃scrip. Nos loq̃mur in actiõibus ciuilibus de sui natura perpetuis in quib⁹ statuit̃ certus temp⁹ ad agendũ qđ in dubio p̃sumit̃ cõtinuũ si aliud nõ reperiatur iur̃. cautũ. vt no. glo. sup rubrica. ff. de diuer. et tempo. p̃scrip. Nec etiã obstãt notata in. l. genero. ff. de his qui no. infami. qz non loquũtur in tpe p̃fixo ad agendũ. z sic ad aliã molestandũ. sed ad aliũ actũ q̀ fit z exercetur sine molestia alicuⁱ⁹: vt q̃ executor vltime volũtatis exequat̃ infra annũ: tũc annⁱ⁹ nõ currit ignoranti: sed tempⁱ⁹ p̃fixus ad agendũ z ad aliũ molestandum tanq̃ magis odiosus sit aliũ molestare bene currit ignorãti. l. fi. C. đ dolo. Item nõ ob. q̃ aduersus tabellem p̃scriptiõem poterit peti restitutio ꝓpter iustam ignorãtiam: vt no. glo. magna in fi. in dicta. l. si sic. ff. quẽadmo. ser. amit. z bar. in. l. j. §. siquis aũt ꝓpter indatãõem. ff. de itine. actuq̃ priua. q̀a reuera dicit̃ q̃ iste cõitates sciuerũt: qđ probat̃ ex eo q̃ semel requisierunt heredem vt solueret. z sic p̃sumit̃ pseuerasse in scientia. ar. ff. de adi. lega. l. filio: in fine prin. ibi: responderi cũ memor ꝛc. C. de cõtraben. stipu. l. magnã. et qđ no. glo. in. l. qui fundũ. §. seruus meus. ff. p empto. Et sic posito q̃ cõitas diceret̃ semp ignorãs. quia est persona ficta que veram scientiã non habet. ff. de fideiuſ. l. mortuo. ff. de dolo. l. ß ex dolo. §. j. tempus resti. petẽ de incepisset currere a die lesionis complete: vt in cle. cut nunq̃ incipit esse sciens: qđ esset absurdũ. Nec etiam obstat q̃ heredes nõ potuerũt p̃scribere licet fuerint ignorãtes. quia eis nocet mala fides defuncti. l. cũ heres. ff. de diuer. z tempo. p̃scrip. quia lex illa non habet hodie locum de iure canonico si volunt prescripti onem incipere a se ꝑm Dy. in. c. ij. de regu. iur̃. z bar. in dicta. l. cum heres. qđ ius canonicũ in hoc est seruandum hodie: vt no. in dicto. c. ij. de reg. iur̃. Cõcludo er go vt supra. Laus deo Amen.

Consiliũ. CCXCIIII.

Detinens rem ecclesie nõ prescribit si cõstat de titulo habito ab ecclesia.

ℵ christi nomie ℑmẽ

Viso puncto suprascripto confuse obscure z inepte formato: ac etiã tenoribꝫ instrumẽtoꝝ supra relatoꝝ tam in ordine q̃ꝫ impfecte. quia plura deficiunt de narratis in pũcto que videri expediuisset: ex bis tamen que nõ sine labore in intelligendo facti seriez colligere potui. Primo ante oia dico dictã dominã lodouicam fore restituendã ad possessionẽ bonorũ predictorum qua fuit spoliata cum possideret per suos factores colonos z laboratores: quibus deiectis ipsa videtur fuisse deiecta intantũ q̃ ciuilem et naturalẽ possessionem etiam ignorãs perdidit. l. peregre. §. quibus explicitis. ff. de acqui. posse. ideo ante omnia restituẽda est nõ admissa exceptione ꝓprietatis: etiam si offeratur probatio incõtinenti. C. ad. l. iul̃. de vi. l. siq̀s ad se fundum. de dona. inter vi. z vxo. si maritus. z in. c. j. cum ibi no. de resti. spoli. z quod no. Ly. ĩ. l. ij. C. đ edi. diui adri. tol. z qđ no. doc. in. l. si deui. ff. de iudi. super glo. magnã in fi. que videtur tenere contrariũ. sed pcedit in possessorijs adipiscende non recuperande ꝑm omnes doc. vt no. in dictis locis. Secundo sciendũz est q̃ cõcessio facta per dominum abbatem prefato comiti guidoni fratri suo de dictis bonis videtur nulla. quia frater diues z potens: per aut̃. quibuscunq̃ modis. C. de sacrosanc. eccle. z per. c. decenter. lxxxix. distĩ. Nec ob. c. non satis. lxxxvj. dis̃. allegatũ ibi in glo. pro contrario. quia loquitur in elemosynis que dant̃ pauperibus indigentibus. Nam ille potius sunt dande p pinquis q̃ꝫ extraneis. nos loquimur in cõcessiõe bonorum ĩmobiliũ ecclesiasticoꝝ que non est fienda propiquis qui possunt esse formidolosi ecclesie vel successori: alʒ iura illa frustra membranas occuparẽt si restringerentur ad cõsanguineos male vite: prout glo. videtur ibi restringere: cum etiam extraneis male vite non sint cõcedenta. z sic nõ esset differẽdia fienda inter cõsanguineos p̃lati z extraneos. quam tamẽ illa iura facere volunt. Postq̃ꝫ ergo dicta domia lodouica fuerit restituta ad possessionẽ dictoꝝ bonoꝝ potuerit cõtra dictũ dñm guidonem agentẽ vel heredes eiⁱ⁹ obj̃cere exceptõem de non iure ipius vel ipsoꝝ. et debebit absolui etiam si aliter đ iure suo nõ doceret̃. Tercio veniẽdo ad fortiora z ad illud de quo principaliter dubitat̃ dico q̃ intẽtio dicte dñe lodouice sup ꝓprietate dicti casolaris z hodie castri mõtis porci z sue curie fundata est optime q̃ sit ꝓpriũ z nõ emphiteoticuz p instrumẽta suoꝝ auctorũ q̀ acquisierũt titulũ a laicis tanq̃ꝫ de bonis ꝓprijs z nõ emphiteoticis dicti mon. z semp z ꝓtinue possiderũt vt ꝓpria a. xl. ãnis citra. z etiam ipa dña ꝓtinuauit possessionẽ absq̃ eo q̃ vnq̃ pure vel simplr recognouerit ab abbatib⁹ dicti mõasterij vel aliq̀d de eo solueriꝫ eisdez tanq̃ꝫ de re feudali seu emphiteotica: vt ptz ĩ instrumẽto facto in. M. ccclxxj. in q̃ ꝓtinet̃ emptio facta p Jo. guilioz ab antõio guidi et ĩ instruñto facto ĩ. M. xciij. vbi ꝓtinet̃ venditio facta p eundẽ Johãnẽ z filio z procuratori dñi pãdulfi de malatestis: qui postea donauit petro galeotti guaspar z guaspari dicta dña lodouica p oẽs vt dixi tenuerũt dictũ casolare vt ꝓpriũ z iur̃. ꝓpij. Nec vnq̃ꝫ p ipo aliq̀d solueruñt: nec recognouerũt a dicto mõasterio vel ab abbate. Et sic etiaz si directum dñiũ fuisset apud mõasteriũ tãto tpe: imo mĩori. l. xl. ãnis p̃scripsissent. C. de sa. san. ec. aut̃. q̃s actões: cũ pcor. sic p̃scripsissent vtile dñiũ si tãto tpe soluissent z recognouissent vt emphiteote: iuxta no. p Ly. C. de p̃scp̃. xxx. an. l. ꝓpert. in. iij. z. v. q̃stiõe. z in vsi. feu. si de feu. fue. cõtro. c. siq̀s p. xxx. ãnos. etiaz si ꝓstaret de directo dñio monaste. Et ecõuerso si ꝓstaret de directo z pleno dominio laici possidẽtis: si tñ. xxx. ãnis soluissz eccl̃ie tanq̃ꝫ directo dñe p̃scripsisset ecclesia cõtra illũ directum

dominiuz remanẽte alli vtili: iuxta no. p Cy. in dicta. l. comperit. §. fi. Pari ergo ratõe laicus tenendo rem ec clesie tanq̃ suam z nihil ei soluẽdo per annos. xl. pscribit cõtra eam omne dominiũ etiam directuz: posito q̃ constaret illud fuisse apud ecclesiam per dictam aur̃. Nec obstat. l. male agit̃. C. d̃ prescrip. xxx. ãnoz̃ũ. quia loquitur de illo quem cõstat ab aliquo semel cõduxisse. Nam ille cõtra locatorem de quo cõstat nullo tempore prescribit: siue soluat pensiõem: siue non. q̃a non fuit forte petita: quia non possedit. sed detinuit et sine possessione pscriptio nõ procedit: vt in regula iur̃. Non enim potuit solo animo mutare sibi causam possessionis z facere se de nudo detẽtore possessorem nõ interueniente actu extrinseco. C. de acquirẽ. possess. cum nemo. Secus si pensio fuisset petita z denegata. q̃ tunc fuisset possessio interuersa. l. cum fundus. z. l. colonus. ff. de vi z vi ar. z extunc de iure ciuili incipet possidere: vt no. in dicta. l. male agitur. Sed in casu nostro non constãt auctores istius domine ludouice vnq̃ cõduxisse vel recognouisse ab ecclesia dictuz casolare. z sic eos fuisse aliqñ detentores simplices saltẽ respectu directi dominij. ergo potuerũt contra ecclesiã pscribere cuius nomĩe non tenuerũt: sed ipsorum proprio. z sic ciuiliter z naturaliter. Nec ob. predictis quedam recognitio facta per Johãnem guilio gij primuz auctorez istius domine in. M. cccl xij. de qua supra. et sic per vnuz annũ postq̃ ematur ab antonio guidi bartoli vt proprium. quia dicta recognitio si bene inspiciat̃ non fuit facta de dicto casolari montis porci vel de ipsi curia sed de quibusdã aljs ibi descriptis cum suis coherẽtijs existentibus in comitatu quorũdam aliorũ castrorum z etiam in comitatu seu territorio seu curia mõtis porci. Nec apparet que sint illa: z sic nihil operat̃. l. si non designata. C. de fal. causa adie. lega. extra de prescrip. auditis. Et posito q̃ appareret non faceret ad factuz. quia nũc est questio de ipa vniuersitate castri z territorij sub qua comprehenditur iurisditio. l. pupillus. §. territoriũ. ff. de ver. signi. Sed ipa recognitio fuit de certis bonis particularibz. ar. l. j. cum ibi no. C. de euic. vbi cõditor vniuersitatis non tenetur de euictõe rerũ singulariũ. Item etiam nõ obstat quedam alia recognitio facta in ãno. M. cccl xxv. per procuratorem d̃ni galeotti aui dicte d̃ne lodouice z penultimi sui auctoris de ipo castellari montis porci. q̃ illa potius facit contra mõasteriuz vel abbatem q̃m p cum facta fuerit sub cõditõe si vllo vnq̃ tpe apparebit illud castellare fore emphiteoticũ. Et postea subdunt̃ hec verba videlicz. q̃ ad psens nõ videt̃ apparere ꝛc. Et sic videt̃ dictus abbas cõfessus p dicta verba q̃ p instrumẽta facta vsq̃ in illum diem de quibus ipse abbas habebat noticiam nõ cõstabat. nec apparebat dictũ castellare fore emphiteoticũ dicti monasterij: que cõfessio videtur facere piudiciũ dicto monasterio. ar. l. optimaz. C. de contrahẽ. stipu. Et sic instrumẽta facta vsq̃ in illuz diem nõ vident̃ posse induci ad pbatõem hui⁹: nisi appareat ipa fuisse de nouo repta tanq̃ cõfessatum sit per ea non apparere de iure dicti monasterij. Preterea dicta recognitio fuit facta p procuratorẽ d̃ni galeotti qui non potuit in hoc facere piudiciũ hoc d̃no: nisi habuerit speciale mandatũ vel generale cum libera. l. mandato generali. ff. de procur. Nec etiaz ostat hic q̃ essz p curator nisi p dicta verba enunciatiua notarij que nõ pñt facere piudiciũ domino absenti: vt in aut̃. si quis in aliquo documento. C. de eden. Sed vltra predicta dicitur q̃ p alia instrumenta inducta p d̃nm abbatez de quib̃ supra z etiã p aliqua alia d̃ quib̃ fit mentõ in puncto quorũ tenores supra nõ describunt̃ licet in pũcto ponat̃ effectus nõ apparet pbata intentio d̃ni abbatis ꝓtra dictam dominam lodouicã quia quedã eorũ nullã faciũt mentionẽ de isto castellari z illa que mẽtionẽ faciũt nõ fuerũt facta cũ auctorib̃ isti⁹ d̃ne qui potuissent ipi d̃ne piudicare. Sz cũ psonis diuersis a q̃b̃ ista d̃na nõ ptẽdit se cãm habere tõ nõ potuerunt illi facere sibi piudiciũ ptẽdenti se habere cãz a diuersis psonis in dictis instrumẽtis nõ notatis: arg. ad hoc l. z siquidẽ. ff. de publi. Et q̃d no. cy. C. de po. l. deside rium. z ad vell̃. l. antique. in. iij. q. facit. l. ad pbationẽ. la. j. C. de pba. ibi. sed quẽ tenor ꝛc. z quod no. in spe. de instru. edic. §. postq̃. versi. et breuit. Preterea ad pbationẽ d̃nj vel pos. alicuius rei fienda ꝓtra vnum nõ sufficit locatio facta alij vel aljs: extra de fid. instrumen. c. inter dilectos. añ fi. Sed bene sufficeret ad pbationem possessionis solutio mercedis. l. qui vniuersas. §. q̃d p colonũ. cũ ibi notatis. ff. de acq̃. poss. Posito aũt q̃ dicta instrumẽta ꝓtinerẽt locatiões vl̃ ꝓcessiones factas aljs nõ apparet q̃ illi possederẽt z solue rint mõasterio tãq̃ p re emphiteotica. z sic nihil prorant mõasterio tãq̃ p re emphiteotica. z sic nihil prorunt ꝓtra istã d̃naz. Ex q̃b̃ ꝓcludit̃ dictã d̃naz lodouicam q̃ ad dictũ castrũ montis porci cũ suo territorio vel curia q̃d et q̃ veniũt in eius ꝓsequẽtiã. ff. de offi. pfec. vr. l. j. §. cuz vrbẽ debere optinere nõ solũ in possessorio recupande: vt dixi in prin. sed etiã in petitorio: z q̃ d̃z pnunciari ad eã ptinere vt ppriuz z iur. pprij nõ iur. emphiteosis ptense. Item dato ad alia bona q̃ ꝓstat forte emphiteo. et q̃ d̃ns abbas tanq̃ re caduca ppter defectũ masculor antecessor dicte d̃ne lodouice ꝓcessit d̃no cõitati guidoni p dimidia et Johanni lamberti de licentia d̃ni abbatis suam dimidã trãstulit in socerum dicte domine lodouice recipiẽtẽ p ea que licentia dicit̃ fuisse data p dominũ abbatẽ cũ modificatiõe q̃ dicta domina ꝓsentiret vt dictũ castruz montis porci remaneret penes dictũ d̃nm comitẽ guidonẽ. Ipsa d̃na domina huic modificationi nõ assentit imo vult castrũ p se z bona p̃dicta z emphiteotica vel ex dicta ꝓcessiõe et trãslatiõe facta p dictũ Johem lãberti de lñia abb. vel iur. noue iuestiture cũ repiant ples iuestiture facte p abbates pdecessos tã p masculos q̃s inter supiora instrumẽta nõ ꝓtinet instrumẽtũ hcentie date p d. abbatem dicto Johãni lamberti q̃ sine dicta licẽtia nõ potuit in aliũ trãsferre. C. de iur. emphite. l. ij. nec ꝓtinetur instrumentũ dicte concessiõis. Unde super hoc illis non visis male possum iudicare an ex isto capite nõ acquiescẽdo modificationi predicte possit obtinere nec etiam an ex alio capite possit obtinere si dicta ꝓsuetudo fuit obseruata in aljs non istis. An aliquando etiam in istis de q̃ mihi nõ ꝓstat: ideo sup hoc me nõ extendo tãq̃ ad plenum nõ informatus de his que sunt in facto et de quib̃ oportuisset informationem habere. Laus deo.

Consiliũ. CCXCV.

Stante statuto q̃ tam in psonalib̃ q̃ in realibus sufficiat prescriptio. xx. annoz̃ etiam sine titulo et pscriptio sit inchoata ꝓtra maiorem. xxv. annis q̃ postea decessit relictis duob̃ filijs maioribus. xiiij. annis et vno anniculo quãto tempore cõpleat̃ prescriptõ cõtra dictos maiores. xiiij. et cõtra dictũ anniculuz. Et an p talẽ pscriptionẽ. xx. annoz̃ sine titulo inducta a statuto tollat̃ pscriptio minoris tẽporis a iure cõinducta vicz. x. annoz̃ inter presentes cũ titulo.

In christi nomie Amẽ

Uenditio ista videtur fuisse facta p heredes mulieris Anno d̃ni. M. cccc. viuente vnico filio heredis de mariti maioris. xxv. annis ꝛ quẽ d̃ fuisse inchoata pscriptio: q̃ postea p modicũ spaciuz decessit relictis

tribus filijs ꝛ heredibus quoꝝ duo erãt maiores. xiiij. annis. alius ꝙo erat anũculus ꝛ cucurrit ꝓscriptio vsq; ad annũ ꝓsentẽ. M. cccc xxv. quo mota est lis: ꝛ sic ꝓ ãnos. xxiiij. integros. dubitat' ergo an deductis ãnis deducendis ex forma iur'. vel cõstitutõis seu decreti do minatõis ducalis dicatur ꝛpleta ꝓscriptio. xx. annorũ de qua loquif' constitutio patrie vel aliqua alia breui or de qua disponat ius cõmune. Et breuiter q̃tuꝫ ad alios duos filios nepotes ꝛ heredes manti q̃ erãt ma iores. xiiij. tempore venditõis clarũ est ꝙ sic. quia cum ista ꝓscriptio. xx. annorũ inducta per cõstitutõem taꝫ super ꝓsonalibus actõibus q̃ etiaꝫ super realibus cur rat in realibꝫ etiam sine titulo succedit in locum ꝓscri ptionis. xxx. ãnoꝝ inducte per ius cõmune. Et sic ideꝫ per oĩa debet in ista censeri qđ in illa: vt no. bar. in. l. ij. ff. ꝓ empto. bene facit. l. in ꝛtractibus: post ꝑn. de. ibi dum dicit bien. ꝙ quinquẽnio ẽ. si cõtra minoreꝫ. xxv. ãnis post pupillarem etatem currit ꝓscriptio. xxx. ãnorũ de iure cõmuni. l. fi. C. ī qui bus ca. in integ. resti. non est necesse. in fi. igitur et isto. Item etiam ꝓscriptio lon. tempo. vel minoris quãdo fuit inchoata cõtra defectũ maiorem currit contra he redem minorem etiam durãte pupillari etate. l. j. cum sua glo. C. si aduersus vsuc. ꝛ ff. de mino. l. etiã ei. ꝛ no. in dicta. l. fi. C. in qui. cau. Item etiam dicta cõstitu tio nõ exceptuat nisi pupillarẽ etateꝫ. Et sic potuit in choari cõtra ꝑdictos qui dictam pupillarem etatẽ ex cesserant tam ex forma dicte cõstitutõis q̃ etiam de iu re cõmuni. ꝛ. multo fortius cõtinuari postq̃ inceperat cõtra defunctũ minorem. Nec veniũt deducendi q̃tũ ad istos nisi. ix. ãni currẽtes ante annuꝫ. M. cccc xx. d. d. habuit dominũ ꝓxime virtute decreti dicte dñe do minatõis. Quibus. ix. ãnis deductis remanẽt. xx. inte gri ꝛ vltra qui sufficiũt ꝑm dictã cõstitutõeꝫ. Q̃tuꝫ ꝙo ad illuꝫ terciũ filium qui a principio dicte ꝓscripti onis erat ãniculus plus dubitatõis est. quia q̃tum ad illum deduci debent etiã anni. xiij. pupillaris etatis taꝫ ex forma dicte constitutiõis q̃ de iure cõmuni. l. sicut: ante fi. C. de ꝓscrip. xxx. ãno. qui cum ꝓmis nouem faciunt. xxij. Sed quia cauda vnius temporis. s. dicto rum nouem: ꝛ sic inuicem ꝙ duos ãnos se cõfunderũt illis duobus semel tm̃ deductis: remanet in effectu de ductio. xx. annorũ dumtarat. Cucurrit ergo cõtra ꝓ dictum ꝓscriptio ꝓfata ab anno domini. M. cccc xx. ꝛ sic nõ est completa cum requirant'. xx. ꝑm formaꝫ di cte constitutõis. et hic non sunt nisi. xiiij. Etiam posi to q̃ ante dictam constitutiõem que facta fuit in. M. cccc xix. nõ requireretur nisi. xvj. de quibus erant de curti nouem restabãt. vij. quibus addit' vnus ꝙ nouã constitutõeꝫ ꝛ sic restant. viij. vsq; ad complementuꝫ de quibus nõ sunt de curti nisi. v. ꝛ sic deficiunt adhuc tres. Unde fateor de plano q̃ dicti emptores seu he redes emptoris aut qui emit ab eis nõ possunt se tue ri ꝓscrip. xxx. annorũ introducta a dicta cõstitutiõe contra ꝑdictũ. Sed dico q̃ bene possunt se tueri ꝓscri ptio. x. annoꝝ introducta a iure cõmuni cum titulo et bona fide cõtra ꝓsentem. i. in eadem ꝓuincia existen tem. C. de ꝓscrip. lon. tem. l. fi. Talem em̃ ꝓscrip. mino ris temꝑis vel aliam similiter minoris vt vsucapioneꝫ triennij sup rebus mobilibus nõ intendit dicta cõstitu tio tollere vel earũ tempore elongare vel ꝓtelare: ꝑ po tius ecõuerso temꝑ maioris ꝓscriptõis vt. xxx. vel. xl. annoꝝ dcurtare ꝛ abbreuiare ꝛ reducere ad ãnos. xx. qđ patꝫ. qꝛ vult dictam ꝓscriptiõem. xx. annorũ cur rere in actiõibus ꝓsonalibus sui natura perpetuis. C. de consti. pec. l. ij. Et etiam in realibus indistincte non requirens titulũ nec bonam fidem. qđ vltimũ an face re potuit est dubiuꝫ. sed de primo nulla est dubitatio. Constat autem q̃ inducta ad diminutionem non de bent operari augmentũ. ff. de leg. j. l. legata inutiliter: de

adimen. lega. l. lega. de cõdi. ꝛ demon. cum tale. §. fi. si cut nec ecõtra de fundo instruc. si mancipia: de manu. testa. l. titia. §. fi. cum sꝝ. Non enim vult dicta constitutio si bene inspiciat' q̃ ꝓscriptio non possit esse mi noꝝ. xx. annis: sed q̃ non requirat'. Et sic corrigit ius cõmune in maioribus nõ in minoribus: alꝫ sequeretur absurditas. s. q̃ non plus iuris haberet ille qui habꝫ ti tulum et bonam fidem q̃ ille qui non habet si eodem tempore ꝓscriberet' qđ non dicendum: vt patꝫ ex di uersitate titulorũ. C. de ꝓscrip. lon. tempo. ꝛ de ꝓscp. xxx. vel. xl. ãno. Et sic sequeret' duplex correctio iuris cõmunis cum cena duci possit cum vna tm̃ intelligen do vt dixi: quod potiꝰ est fiendum. vt no. glo. ff. de dã. infec. l. damni. §. si is qui vicinus: ĩ fi. que incipit quod iudaice. Et si dicat' ꝓscriptio lon. tempo. de iure cõ muni nõ currit minori. xxv. ãnis etiam post popillarẽ etatem: per. l. fi. C. in quibus cau. et sic non cõcurrisset huic: nisi post annũ. M. cccc xxiij. postq̃ compleuisset xxv. iste qui a principio erat ãniculus. Respõdeo ad huc hoc sufficeret. qꝛ a. xxiij. ãno finito vsq; ad. xxxiij. completuꝫ sunt integri. x. anni qui sufficiunt sine int' ruptione q̃ nõ fit nisi per lit. contesta. C. de rei vendi. l. mote litis. Et hic fuit mota lis post. xxxv. ãnũ inchoa atum. Preterea quãdo ꝓscriptio lon. tempo. incho ata fuit contra maiorem cui successit minor continuat etiam hodie contra minorem: vt dicta. l. j. C. si aduer. sus vsucap. ꝛ supra dixi: liceꝫ detur restitutio finita ꝓ scriptione nisi post minoreꝫ etatem tacuerit ꝛ neglexe rit agere cum posset de iure cõmuni ante ꝓscriptõeꝫ completaꝫ per quatuor annos cõtinuos: vt no. per do cto. in. l. fi. C. de tempo. in integ. restit'. Sed hic negle xit agere ꝑ ãnos. x. post suã etatẽ. xxv. ãnoruꝫ. comple tam. videliceꝫ ab ãno. M. cccc xxij. Preterea tota ista ꝓscriptio. x. ãnoꝝ cucurrit ab illo ãno citra: ꝛ sic post completam minorem etatem. vnde cessant dicte obie ctiones tam de cursu q̃ de restitutõe petenda. Item si dicat' tu ꝑsupponis q̃ iste emptor ꝛ heredes ei⁹ ha beant titulum ꝛ bonam fidem super istis rebus: quod vtrũq; videtur falsum. Primũ ideo. quia si bene ꝓsi deretur instrumẽtum venditõis non fuerunt vendite res iste: sed ius qđ venditor habebat in eis. illud autem erat ius pignoris ꝛ ypothece: et illud transferre potuit in emptorem sine personali actõe: vt no. in. l. si pigno ri. ff. famil'. herc'. ꝛ. l. fideiussor obligari: in prin. ff. de fi deius'. per bar. C. de here. vel act'. ven. l. fi. per Ly. Nec in hoc fuit necessaria ꝓscriptio. l. sequit'. §. lana. ff. d vsucap. Cum ergo res nõ fuerint vendite: sed dictum ius qđ est penitus diuersum nõ videtur q̃ emptor ha bet aliquem titulum in eis, ꝓpter quod potuerit ipe vel eius heredes acquirere dominiũ lon. tempo. quia si nul lum ius habuisset venditor nihil videretur fuisse vendi tum. ff. de here. vendi. qđ si in venditõe. Et videt' hoc determinari per Dy. bar. bal. et. ang. in. l. si sic. §. fi. ff. de leg. j. Sed ad hoc respõdeo: quia si nõ habuisset titu lum emptõis ratione predicta. tamen si credebãt venditorem habere plenum ius dominij: acquisiuerũt titu lum ꝓ suo qui sufficit ad dictam ꝓscriptiõem. ff. ꝓ suo: in rubro ꝛ nigro. ꝛ qđ no. in. l. si ergo. §. partus. ff. de publi. et. l. ancille. C. de furt'. Item videtur q̃ nõ ha buerunt bonam fidem: tum ꝓpter confessionem di cte domĩe factam here. mariti. tum ꝓpter responsio nem factam ab heredĩ. emptoris. q̃ si restituerentur si bi sue pecunie restituẽt res heredibus mariti. Sed ad primuꝫ respondetur q̃ mala fides mulieris non nocet emptori volenti ꝓscriptõnem inchoari a se et nõ vti accessione possessiõis ex persona venditoris cum sit vi cium personale quod nocet successori vniuersali. l. cuꝫ heres: de diuersis et tempo. prescript'. non singulari. l. j. cuꝫ ibi no. de ꝓscrip. lõ. temp. et. l. vicia: de acq̃. pos. Ad secũdum dico q̃ illa rõsio nõ ꝓbat malam fidem.

qz poteſt intelligi facta ſub ꝓditione ſi heredes mariti oſtendent me teneri ad res reſtituēdas quod in dubio nō ꝓeſumit. Laus deo.

Conſiliū. CCXCVI.

Preſcriptio triginta annorum currit etiaz contra ignorantē: licet illa dicatur introducta ꝓpter negligentiam nō petentē.

Nchriſti nomie Amē

Viſis z ponderatis oīibus ſupꝛaſcriptis: ſatis plene z ſubtiliter aggrediꝛ rem de qua agitur ꝓcedendo breuiter z ſine ſupfluitate verboꝝ ꝑut ꝓuenit inter tamperitos z ſolēnes aduocatos: teneo breuiter q dicto agenti debeat obſtare exceptio ꝑſcriptōis oppoſita ꝑ lazarū: dūmodo petitū fuerit ex cauſa ꝓbē ſa in ſtatuto mercātie in cuius curia agit. z hoc ꝑ rationes primo loco factas. ſ. qz tutoꝛes dicti agētis videtur adiuiſſe vel ſe īmiſcuiſſe herditati paterne per ea q ꝓponūtur egiſſe z feciſſe exquo tunc pupillus erat infans. z ſic tutoꝛes poterāt ꝑ ſeipſos hoc facē. C. de inf. delibe. l. ſi infanti. iūcto eo qd no. bar. in. l. potuit. eo. ti. vbi hoc determiat. Nec habet obſtare id qd allegat ī cōtrariuz. ſ. q ex forma ſtatuti lucani tutoꝛes relicti in vltima volūtate ſunt tutoꝛes: z ꝑñt ſe īmiſcere adminiſtratōi etiam nō adita hereditate dūmodo impleuerint ſolennia: z decreta fuerit eis adminiſtratio: qd hic factū fuit. Naz dico q illa allegatio de decreto facit ꝑ iſta ꝑte quā teneo. nō autez ꝓtra quinimo eſt neceſſaria. Nam ſi dictū ſtatutū nō eſſet: z ſic non potuiſſent dicti tutoꝛes adminiſtrare: ſic non potuiſſent pupillo adeūti vel ſe īmiſcēti ꝑſtare aut. qz talis ꝑſtatio de adminiſtra. dicit: ſed dandus fuiſſet alius tutoꝛ a iudice ad hunc ſolū actū. l. cum in vna. §. tutoꝛ. ff. de ap. et no. i. l. ſi nemo. ff. d teſta. tu. ita nec potuiſſent aliquē actū facere ꝑ quez inducereꝫ additio vel īmixtio ſeu geſtio ꝑ heredem. z multo minꝰ qui nō eſſent tutoꝛes an adiꝛtam hereditatē. ergo nullū actū tanꝙ tutoꝛes gerere potuiſſent. Sed qz erant tutoꝛes ex forma dicti ſtatuti z poterāt adminiſtrare ſicut potuiſſent maioꝛi infante volēti adire vel ſe īmiſcere auctoꝛitatez ꝓeſtare: ita potuerūt actū facere ex quo īducereꝫ īmixtio z geſtio ꝑ herede ipo exiſtente infante. Preterea videmus in ſimili q ꝓpter ſolam exiſtentiā ſui heredis confirmaꝫ datio tutele ſine expreſſa īmixtiōe vt poſſet tutoꝛ adminiſtrare ꝑm Dy. in dicta. l. ſi nemo. Et tm nullꝰ dubitat q̄n ex actu talis tutoꝛis cōfirmati ꝑ ſolam exiſtentiam inducereꝫ īmixtio z ꝑ herede geſtio ſi pupillꝰ eſſz infans: z eſſet talis actus q̄ geſtus a maioꝛe infante cuz illius auctoꝛitatē nō potuiſſet fieri citra ius z nomē heredis. Tantū ergo debet opari diſpoſitio ſtatuti ꝓdicti: quātum de iure cōmuni operaꝫ ſolā exiſtētia vt tutoꝛ altero de ꝓdictis modis cōfirmaꝫ ſicut pōt alia gerere z bona pupilli aliūde ꝓuenientia adminiſtrare et hereditate alterius q̄ꝑ patris obuenientē pupillo adire tacite vel expreſſe: ita etiam poſſit hereditatē paternam. Et ſi ita eſt: nō eſt dare ratōem quare faciēdo talem actum non videaꝫ ꝑ herede geſſiſſe. Nam quādo agens eſt liberū: z patiens eſt diſpoſitū volēdo actum gerere: ſtatim geritur: vt. l. paulus. ff. de acqui. hered. Iam dubitari: de here. inſti. z no. bar. in. l. ſerui electione. ff. de leg. j. Id eſt: quādo in ꝓſona gerētis cōcurrit potentia z voluntas: actus geritur z cōfirmaꝫ. Sz ita eſt hic. nā in tutoꝛe teſtamētario adeſt potētia adeundi z ſe īmiſcendi ꝑ infante in hereditate paterna ex forma ſtatuti ꝓdicti nō minus q̄ꝑ in hereditate cuiuſdam extranei delata pupillo ꝓdicto z faciendo actum qui extra ius nomen heredis geri nō poterat cenſeꝫ etiam fuiſſe volūtas. l. ꝑ herede. ff. de acqui. here. igit ꝛc.

Jn iſto caſu nō habet obſtare q dictus agens vel pater eius nō habuerūt noticiam iſtius debiti. z ſic dicit q cōtra eos nō incepit currere ꝑſcriptio niſi a die noticie. Nam hoc ꝓcedit in illis ꝑſcriptōibus in quib⁹ iura ſtatuūt expreſſe tempus fore vtile. ff. d colū. l. ann⁹. de edil. edic. l. cum ſex. Secus quādo temꝓ ꝑſcriptionis eſt cōtinuū: iuxta no. ff. de adulē. l. quinquēniuz. et C. de dolo. l. fi. Sed regulariter omnis ꝑſcriptio ꝓmunis vel ſtatutaria dicit habere tempus cōtinuum: niſi lege vel ſtatuto talem ꝑſcriptōem inducēte cauꝛa tur expreſſe cōtrariū: vt no. glo. ordi. ff. de diuer. z tempo. ꝑſcrip. ſup rubꝛica: qd iſto ſtatuto minime cauꝛet. Preterea ꝑſcriptio hec cum ſit ſup actōib⁹ ꝓſonalib⁹ ſuccedit loco ꝑſcriptiōis. xxx. an. introducte a iure cōmuni in talibus actōibus: quoniā reſpectu materie vl actōnis ſuper qua inducit magis illi cōuenit: ergo ꝛc. ar. eius qd habet in ſimili de cōtractibus īnominatis. ff. cōmodati. l. cum qui. §. j. deposit. l. j. §. ſiquis ſeruū. de ꝑſcrip. l. ſi gratuitā. z. l. naturalis. §. penulti. Et ſic idē ius eſſe debet in hac ꝑſcriptiōe qd̄ eſt de illa cuius loco ſuccedit. C. de nō nume. pe. l. in cōtractibus: in fi. principij. ubi licet bienniū ꝓ quinquēnio ꝛc. Sed ꝓſcriptio. xxx. an. currit ſine dubio de iure cōmuni ignorā ti. qd patet. quia currit qualitercūq impedito: ſiue ꝓpter abſentiā volūtariā ſicut ꝓpter militiā vel ſexuz. l. ſicut. C. de ꝑſcrip. xxx. an. ergo z ignorāti: qm̄ et ignorantia nō eſſe cauſa impediēdi curſuz ꝑſcriptōis ꝓpter ſeipſam: ſed ꝓpter impedimētuz agēdi curſuz talis ꝑſcriptionis nō impedit: vt dicta. l. ſicut. ergo ꝛc. Per q etiaz tollit mea ratio in ꝓtrariū facta dū dicit q ꝑſcriptio xxx. an. fuit introducta in negligētia nō petētis dūtaxat: ꝓpter qd dicit mere odioſa. l. edicto: circa. fi. cum ibi no. C. de edi. adri. tol. Et ſic videtur q non currat ignorāti q̄ nō poteſt dici negligens: iuxta no. ꝑ bal. in. l. j. C. q̄ admi. ad bo. poſ. in. xxiij. op. Nam ſi hoc eſſet verū ſequeret q ꝓ nec aliter impeditis curret. et ſic temꝓus talis ꝑſcriptōis eſſet vtile a principio z ex poſſtacto. qd̄ eſt expreſſe falſum z cōtra textū in dicta. l. ſicut. §. nō ſexus. Q ergo cōmuniter cōſueuit dici ꝓdictam ꝑſcriptōem eſſe mere odioſam: qz fuit introducta ſolū ob negligentiā nō petētis: debet intelligi ſane ne cadamus in hoc incōueniens. ſ. vt capiat verbum negligentia nō. ꝓut ſonat in viciū ſeu culpaz: qd̄ eſt qñ ſciuit et potuit agere ſemꝓ nullo impedimēto ſubſiſtente. qz ſi ita intelligeret paucis vnq̄ curreret ꝓfecte: cū in tanto tꝑe multa z infinita impedimēta occurrāt quoz tē pora deducerent. Debet ergo intelligi negligētia ꝓut ſonat in ſimplicē z nudā ceſſatōem: etiam q vicium vel culpā non habeat ānexā: ꝓut in ſy. habet. ff. d edicic. l. j. §. cauſa. Et eſt ſenſus ille vulgaris dicti q ꝓcta ꝑſcripcio non currit aliquo modo ꝓpter fauorem ꝑſcribentis. qz iſtud nō eſt niſi qñ ꝑſcribēs habet turlum z bonā fidem: quoz nullū in tali ꝑſcriptōe requiritur. Sequit ergo q cū nō currat ꝓpter aliqd qd̄ fit in ꝓſona ꝑſcribētis: nō pōt dici q currat niſi ꝓpter ceſſationem q̄ hic ſumit ꝑ negligētia nō petētis. z illud verbum potiꝰ fuit ex magiſtrali locutiōe inuētuz q̄ꝑ ſit ab aliqua. l. platū. Sicut g̃ dicta ꝑſcriptio. xxx. an. currit ignorātibus z q̄litercūq impeditis vt dicta. l. ſicut. §. nō ſexus: ita z iſta ſtatutaria q̄ loco eius ſubrogaꝫ. ar. dicta. l. in cōtractib⁹. z. l. eum qui. §. qui in iniuriarū. ff. ſiquis cau. cum ſy. Jſta ſunt que me mouent ad dicendum q dicta ꝑſcriptōnis exceptio potuerit opponi. z q ſtatutum curie mercantie z eius forma ſit hic ſeruāda z ſeruanda.

Consiliū.CCXCVII.

De quodam A.et B.qui fecerunt pacem cuz certis capitulis 7 dubitabatur an ibi rupisset pacez 7 ibi in pncipio tangitur an excusatur nimia credulitas.

Nchristi nomie Amē

Uiso supascripto puncto 7 cōtentis in eo. Nos doctores infrascripti ꝙsulti super eo matura examinatione sup omnib habita dicimus vt sequitur. Primo nanqz videndū est vtrū A.venerit cōtra capitulū pacis receptando gentes armoz.B. sine licētia et ꝙsensu dicti.B. Et videt ꝙ nō q; boc nō fecit dolose cū vt asserit. A.dicte gentes asserebant dictuz B.in hoc ꝙsentire vnde videt excusandus. A. si eis credidit q; forte erant psone fidedigne.p ea que not. ff.de ꝙdi.7 demō.l.ticio fundus.p glo.de fal.l.athlet⁹ in ter.7 p bar.de bo.lib.qui cum maior.§.fi. de dolo.si quis affirmauerit.quelibet.n.causa etiā iniusta excusat a dolo.ff.de libe.cā.l.igitur de ambige.l.j.in fi.7 ibi nota.si quis ius dicenti nō obtēp.l.j.in fi. magne glo. Ad predicta qō no.C.de pbat.l.ꝓprietatis. p bart.7 p glo.et p eundem in.l.preses.C.si seruus aut libe.ad curi.aspira. vbi dicunt famā dare iustā causam credulitatis. Idem ꝙ videt si psona erat fidedigna p iura ꝫ.allegata. Contrariū tñ verius est: nā quātūcūqz fidedigni essent qui boc dicto A. asserebant nō tñ debuit dictus A.eis credere in preindiciū alterius.s.B sine instissima causa vt si portassent instrumentuz publicum de assensu B.tūc.n. A.esset excusatus: q; nec in dolo nec in aliqua culpa fuisset posito ꝙ instrumentū fuisset falsum. Sed simplici assertioni ipoz credere nō debuit 7 credēdo vel fuit in dolo quasi ignoziam simulauerit vel affectauerit.C.de incest.nup.l.q ꝓtra. vel in lata culpa: qa curiosus esse debuit postqz se ligatū capitulis pacis sentiebat.ff.de in rem verso.l. ij.§.sed si sic.de solu.qui hominem.§.si nullo. qui benefaciūt nō aūt debuit dictus A.esse credulus in priudiciū alterius.ff.de eo p quē fac.est.l.j.§. j. depositi.l. si quis inficiatus 7 qō ibi no.C.que res pig.ob. pos.l. nomen.in verbo certioz factus. Sed explozare an verum esset ꝙ asserebat facit.C. de exhiben. reis.l. ij.ibi explozare quesitū ꝛc q; scire poterat ꝙ talis assertio poterat fieri nō bonafide.ff.de custo.reoz.l.diuus.iō fuit in culpa lata que sufficit ad faciendum ipsum incidere in penā ꝙmissi cum sufficiat ꝛetiaz ad mozā ꝙmittendam.ff.si cer.peta.l.q te. Cū ꝫ in ptāte dicti A.esset receptare dictas gentes armoz vel nō debuit certificari anteqz receptaret an haberet ꝙsensu dicti B.vel nō.ar.ff.de reg.iur.l.qui in alterius.in fi.et l.qui cum alio.facit de furtis si qs vxoꝛi.§. apud labeonem.7 qō ibi no. Preterea et si iustissimā causaz credulitatis habuisset q; forte instrumentū in forma publica portassent quod tñ erat falsum licet fuisset excusatus dictus A.a principio nō tñ exposst facto: q; dicitur ꝙ dictus B.significauit eidē A.ꝙ suam ītiaz et ꝙsensum nō bēbant debuit.n. A.incōtinēti eos repellere: q; detecta veritate error ei cedit.viij.dis.veritate de fugi.fraternitatis: ad boc.C.de reiven.si fundū.ff. que in frau.credi.ait pretoꝛ.§.si qs ꝓticeps dele.pstā. virilis.§.penul.in qb patet ꝙ denūciatio ꝙstituit in malafide illū q erat in bona: vnde q; retentio dictoꝛū armigeroꝛ babebat actū successiuū 7 qtidie de nouo fiebat: vt in si.dicit.ff.de vsufruc.accrescēdo.l.j.§.interdū.licet ex principio detentionis seu receptionis ñ rupisset pacem si iustissimā cāz babuisset exposst facto 7 ex dicta retentione dicitur rupisse ar.eoꝛ que no.in ly.ff.de iureiur.eum qui.§.in popularib⁹.et in spec.d appel.§.restat.ꝛsi. Sed quid dices.in fi. et versic. et nota ꝓm Uin. Secundo videndū est ,vtrum dict⁹ B.fecerit ꝙtra scōm capl'm pacis emendo dictam ciuitatez ab illo qui erat inimicus A.7 ꝙtra quē ipe A. mouerat bellū tanqz occupatoꝛē dicte ciuitatis quaz dicebat ad se spectare. Et videt ꝙ sic:nā ex dicto capitulo secūdo videt posse colligi tria ad que dict⁹ B. tenebat ipi A. Primo ad faciendū pacem et guerraz p defensione terrarū quas dictus A.tenebat et possidebat tpe dicte pacis facte et istam primā ptem fateoꝛ ꝙ B.nō offendit:q; dictus A.dictā ciuitatē non tenebat nec possidebat nec boc hodie tenet vel possidet: Unde vigoꝛe huius prime partis capituli nō tenebatur dictus B.facere guerram ꝺ occupare volētes ciuitates terras et loca ad ipm A.spectātes 7 spectantia quocūqz titulo ꝛc. Et istam ptem bene videtur ipe B.offendisse q; dictus A.moverat bellū contra dnm dicte ciuitatis tāqz occupatoꝛē terre ad ipm A.spectātis vnde dolose et malafide ꝓsatus fuisse dicto B.videt q; debebat ipm A.iuuare in recupando dictā ciuitatē nō aūt emere et auferre ptātē recupandi.C.de dolo.l.j. vbi videt casus:nec obstare videt si dicat dictū capl'm ꝺz intelligi ꝺ volētiby occupare ꝺ nouo put litera sonat. Sed ista ciuitas iā diu fuerat occupata et sic ad banc occupationē se nō extēdit dictū capl'm.q; ꝓba futuri tpis vel pñtis ad ptērita nō trabunt.ff.de aur.et ar.lega.l.ij.de leg.iij.panphilo.i prin.de verb.ob.q; rome.§.augerius. Et qō ibi not.in glo. Nam pōt responderi ꝙ cū occupatio cāz ḥz successiuā:iuxta no.p bar.ff.de accusa.l.libelloꝛū in prin. añ fi.ibi: Sed pone ꝙ aliqs tenuit ꝛc.licet p preterita occupatiōe nō teneret dictus B.iuuare dictū A. nec ad ipam dictū capl'm se extendat secus tñ videt p futura occupatiōe.l.secutura post dicta capl'a pacis p ea que no.glo.oꝛ.C.ꝺ ser.7 aq̄.l.ij. in glo.magna p⁹ medium.ibi:aliꝫ dicunt ꝙ elapsis.xxx.annis ꝛc.quam etiam sequi videnꝫ doc.et bene facit. Tercio colligitur ex dicto capitulū ꝙ dictus B.teneat habere 7 tenere inimicos p inimicis ꝛc.que clausula vltima pōt largius intelligi q̄ pcedentes.scilicet etiaz si non sunt inimici occasione inuasionis vel occupationis alicuⁱ⁹ terre que tpe dicte pacis possideret p dictum A. seu quam dict⁹ A.pretenderet ad se ptinere occasiōe alicuius tituli cū em̄ sit clausula separata et p se stare possit debet p se opari 7 p ꝓñs generaliter put generalit loquit.ff.de reb dub.l.fi.et qō ibi no.p bar.iuncta.l. j.§.generaliter.ff.de leg.pstan. Iste añt B. emendo dictā ciuitatē nō babuit illū venditoꝛē p inimico prout A.babebat imo p amico 7 censet sibi auxiliū presti tisse ministrando pecunias put no.bar.de mutuante pecuniā bannito q; censet sibi auxiliuz prestare.ff.ad l.iul'.maiest.l.cuiuscūqz.et.l.in furti.§.ope.ff.de furtis. Unde videt venisse ꝺ dictū capitulum.ar.C.de inofficio.testa.l.liberi.ante fi.ibi. vel inimicis suis suas amicicias copulauerit ꝛc.de offi.prefec.vrb.l.j.§.cuz patronus. Nec obstare videt ꝙ adbuc nō sit declaratū per arbitriū qui sint illi inimici alterutrius eoꝛ q̄ p alterū nō debeant teneri p inimicis 7 sic dictum capl'm q̄ ad dictā partē videt ꝙ sit in suspēso et nō babeat executiōez q̄uscqz declaratio facta sit q; dubia cā exclusiōis ḥz vim exclusionis ppetue. ff.de ꝙd.inde.l.suffic. Nā pōt dici ꝙ cū p̄cesserit disp̄ō pura ī scōo capl'o 7 generalis ꝙ inimici debeant teneri p̄o inimicis licet in alio capitulo reseruentur aliqui declarandi per arbitrum in quibus dicta regula sibi locum non vendicet interim ante dictam declarationem regula nō perdit virtutem suā immo debet regulariter obseruari cū vt dixi sit pura et dubiū sit an in futurū inducat exceptō 7 iō dicta exceptō est illa q̄ nullū ḥz effectū anteqz declaret ceterū remāet regla firma 7 interī execut̄oi mā-

danda quouscꝫ exceptio sit inducta ita pulcre determinat bar. in sy. ff. de ꝓdi. inde. l. Julianus vers debitorem. in fi. facit. ff. de rei ven. l. nō ideo minus. q̄ satisfacere cog. l. sciendum. §. q̄ fundū. de ꝓd. furti. si seruus. in prin. facit etiā. ff. de leg. j. l. si quis legauerit fundū communelianum exceptis vineis. et l. ticie textores. vbi exceptō obscura vel que nō reputur nō facit regulā in aliq̄ prodere suum officiū. hic aūt exceptio nōdū ē nec adhuc reputur g̃ ꝛc. Videt g̃ ꝓcludendo dicendū dictū B. offendisse dictum secundum capitulū pacis i duobus vltimis licet in primo nō offendiderit. His nō obstantibꝫ ꝓtrariū est dicendum et capiamus fundamentū eius quod supra diximus vicz q̄ dictū capitulum scōm nō ꝓtinet tria de quibꝫ supra ß vnū tm̃. s. p̄mū ad cuius declarationē venit secundum et tercium qd̄ sic ostendit. Nam in principio dicit q̄ vterq̄ ipōrum ad requisitionem alterius teneat facere pacem et guerram p terris quas vterq̄ ipōr tenet et possidet. Deinde sūbicit ꝓtra quas et dicit. s. ꝓtra occupare volentes terras ciuitates ꝛc. qd̄ est intelligendū de predictis. s. quas quilibet cōr tenet et possidet. Nā post illa verba pacem et guerram ꝛc. nō ponit dictio et qr tūc daret intelligi q̄ aliquid noui vellet addere precedentibꝫ imo simpliciter dicit contra quoscunq̄ et sic dat intelligere q̄ nil noui vult addere sed declarare precedentia videlicet ꝓtra quas debeat dictā pacē et guerram facere p dictis terris ꝛc. vt pbat in. l. ea tamē adiectio. ff. de leg. iij. Et qd̄ in fine subdit et innicem amicos p amicis ꝛc. debet restringi ꝑm supiora videlicet p dictis terris et ciuitatibꝫ quas tenent et possidēt. C. famil. her. l. quotiens. in fi. et qd̄ no. Jo. an. p⁹ Jo. monach. in regula in generali. de reg. iur. in mercu. parū post prin. in nouo modo. Cū. n. sententia sit stricti iuris. et nō oportet vltra q̄ necessario habet importare l. si inder. et ibi no. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. et no. in. l. iul. post prin. ff. de ꝓdi. inde. p bar. et in. l. j. C. si plures vna sen. p eundē imo debeat restringi qn̄ pt salua ratione recti sermonis. ar. l. q̄cquid astringende ff. de verbo. ob. Hic aūt vltima clausula pōt restringi ad p̄cedentia et ꝑm ea vt dictum est igit ꝛc. Itez q ꝑ sit verum pbat p rōnem pulcram et notabilem. Nā per dictum capl̄m scōm vnusquisq̄ ipōr obligat alteri ad futuras guerras ad hoc aūt vt nō ꝓtineat et se q̄t absurditas dz ꝑ intelligi de guerris q̄ tpe dati laudi poterāt taxari vt erāt guerre q̄ pnt inferri p̄ terris q̄s vnusq̄sq̄ ipōr tenebat et possidebat cum. n. ille essent certe et in certo taxato numero si intelligat de guerris q̄ occasiōe illarū tm̃ poterāt inferri nō sequit obligatio in infinitū merito ad eas omnes extendit. ff. de ser. vrb. ꝓed. si seruitus. ß ad guerras que possent inferri p recuperatione terrarum quas neuter ipōr tenebat et possidebat dictū capl̄m nō extendit quia ille nō poterant taxari. Naz posset esse infinite in quibus quilibz cōr posset pretendere se ius habere et moueret guerram pro ipsis recuperandis et sic infinituz alter grauaret si teneret p omnibꝫ iuuare merito de ipis nō intelligitur dictū capl̄m. C. de seruit. et aqua. l. nō modus. et ibi notabiliter dat hanc doctrinā pe. et Ly. et bart. in l. si ita circa prin. ff. de auro et ar. lega. Nō enim ē credendum q̄ arbiter voluerit alterū alteri obligare nisi ad defensam. s. ꝓtra guerras que alteri inferentur pro occupatione terrar quas tenebat et possidebat tēpore lati laudi de q̄bꝫ noticiā habere poterat arbiter nō aūt ad offensam. s. p illis quas alter ipsor cōtra alter voluntarie vellet mouere sic enim posset fingere causam q̄ p recuperatione terre ad se spectantis et omnes terras videri posset dicere se velle tanq̄ suas recupare cum adiutorio alterius quod esset absurdissimum. vt ita in immensum alter pro altero grauaret dicendum est ergo q̄ grauet p necessariis non p voluntariis guerris et pro illis que alteri ipōr molirent nō p illis quas alter ipsor sponte moueret alteri. Naz q̄ tuz ad terras quas vnusq̄sq̄ tenebat et possidebat cō stare potest prima facie alteri q̄ guerra illi iniuste moueatur cum presumat p possessore. C. de rei vendi. l. fi. nō sic de guerra quam alter ipōr contra tercium possessorem vellet mouere ꝓpter eandem rationem et dictum capitulū debet intellig de guerris iustis mouēdis per A nō de iniustis. arg. ff. de ritu nup. l. q̄q̄s. de priuil. credi. si pater. et in vsi feudo. ti. hic finit lex de inde ꝓsue. reg. in ti. c. dño guerram. Juste aūt sunt ille que mouent p defensa in quibꝫ auctoritas supiorꝭ nō req̄rit cū sit pmissa de iure naturali. ff. de iusti. et iure. l. vt viz nō sic ille que mouent ad offensam que nō est licita etiam p recuperatione rei ad se spectantis nisi cum auctoritate supiorꝭ. l. null⁹. C. de indeis. ff. q̄ metus cā. l. extat. xxiij. q. ij. c. j. et ij. et no. Jnno. de restit. spoliat. olim in glo. que incipit quando hoc licuit ꝛc. Plus dicendū videtur q̄ etiā si dictus A. post dictū laudū acq̄reret aliquas terras et postea sup illis pateret guerrā ab alio volente eas occupare nō teneretur dictus B. eum iuuare. quia nō censetur obligatis nisi p̄ terris quas tempore lati laudi tenebat et possidebat cum verba presentis temporis ad futura nō trahantur. ff. de ver. obli. l. cum stipulamur. et l. si a colono. et no. de ver. sñie presentis temporis q̄ ad futura nō trahunt. ff. de ꝓdi. et demon. l. nam ad ea et qd̄ no. in. l. si tibi mandauero. §. bis cuius bona. ff. man. mulcredi. l. qui aūt. et p ea que no. Ly. in dicta. l. non modo. Concluditur ergo q̄ dictus B. non tenebatur guerram facere contra dominum seu possessorem dicte ciuitatis ad petitionem dicti A. virtute dicti secūdi capituli pacis nec ipm̃ habere p inimico et sic emēdo dictam ciuitatem nō fecit ꝓtra dictum capitulum. Nec ob. l. j. C. de dolo. supra in ꝓtrariū alle. q̄ loq̄tur in fideiussore q̄ tenebatur luere et de hoc fidem facere debitori. ff. de ꝓdi. indebi. l. indebitaz. et sic tenebatur debitorem iuuare in redimendo vnde emendo fidem frangit quia potestatē redimēdi aufert. Hic dictus B. iuuare nō tenebat dictū A. in acquirendo dictam terram et sic emendo nō frangit fidem. Item non obstat glo. in. l. ij. C. de ser. et aqua. supra in ꝓtrarium allegata: q̄ obstaret si dictus B. teneret dicto A. vltra terras quas A. tenebat et possidebat tempore facte pacis puta cōtra occupare volētes terras spectantes ad A. aliquo titulo. sed ipse nō tenetur nisi p illis quas tunc tenebat et possidebat. Itez posito q̄ teneret adhuc non obstat quia ibi loquit de actu habente causam successiuam ꝓsistentem ex diuersis actibus interpolatis vt est ire p fundū alienum vnde quelibet ītio dicit actus nouus. Nos loquimur de occupatione que habet actum continuum qui est vnicus p toto tempore vnde inspicitur principium tm̃ et si illo inspecto dispositio sibi locū nō vendicat similiter nō vēdicabit inspecto medio et fine: vt habetur in. l. qui iurasse. §. si pater. et. l. eum qui. §. in popularibꝫ. ff. de iureiurando. in tex. et glo. et p bar. Cum igitur dicta ciuitas cepta fuerit occupari per alium ante dictaz pacem et sic inspecto principio nō cadit sub capitulo pacis quod loquitur de futura occupatōe: vt patet ex ꝑverbis similiter non cadit inspecto medio et fine p notata in dicto. §. in popularibus. Et confirmatur predicta: quia dominus seu possessor illius ciuitatis vt robis verbo asseritur erat et est coniunctus dicto B. cōiunctione spirituali quia compater que coniunctionem non minorem habet effectum q̄ carnalis: vt pater: q̄ impedit matrimonium ꝓtrahendum et dirimit tā cōtractum. extra de cogna. spūali. p totum. et maxime in

c.j.e.ti.li.vj. Et ideo nō cōphendebatur sub generalibꝫ verbis dcī capli si Namsicut nec ipe.B. cōprehendebaꝫ ut contra seipz teneaꝫ iuuare dictum.A. ut in.c.peticio 7 ibi.no.de.iur.iur. Et maxime p.pe.7 ab.7.Jo.an.post eos et p.ber.in.glo.fi.qꝛ in generali hmone non ꝓhendit pson loquentis.l.iquisitio C.de solu.ita nec talit iūcti qui reputant eidem persone secum.ar.l.ii.7.iiii.ff.de libe.causa p quo.c.qnta ualt.de.iur.iur.7.c.ultra de.postulē.7 in regula in gē erali in.glo.ad fi.7 facit optīe.ff.de recepta.l.eos et.l. qui cum vno.§.fi.ff.de re milit.vbi pcit ei qui recepta uit cōiunctum vel affinem qꝛ nemo carnem suam odio habet vt.no.in.l.j.7 ij.ff.de inius. vocan. vt erat per glo.ita 7 si ꝓiunctum spūal 7 cui fidem censet dedisse. Nec ob.quod glo.no.in.c. de forma.xxij.q.v.7 quod habet in vsi.feu.in ti.hic finit lex cornelia.deinde.cō sue.reg.ī ti.c.dño guerzam.§.cōtra omnes scz q vasallus tenetur iuuare dñm etiam cōtra filium et frēm ipius vasalli licet non ꝓtra seipm qꝛ forcius astringitur vasallus qui est subditus q̄ iste qui est coequalis non enim astringitur B. dicto A. iuramento fidelitatis quod est vniuersale et plus importat q̄ promissio facta in capitulis pacis que est generalis iuxta no. ꝙpe.et cy.ff.de offi.eius cui man.est iurisdi.l.j. p.l. in modicis.ff.de ꝓtraben.empt.fac.l.fi.§. q̄ quatuor.ff. de le.ij. Preterea etiā vasallus nō tenetur iuuare dominuz ꝓtra priozem dñm cui fidem tederat: vt dicto c.dño guerzam.§.contra omnes. Sed hic ille vendidor dicte ciuitatis cum esset et sit compater dicti B. et sic B. sibi fidem tederat pōt comparari priori dño vnde nō tenebaꝫ contra ipm prestare auxiliū. Preterea capitulum pacis dicit ad requisitionē mutuam ꝛc. Et requisitio nō fuit vnq̄ facta vt asserit ideo nū q̄ fuit dare tp̄us in quo B. tenet dñm dicte ciuitatis habere ꝓ inimico. Unde cum tempore emptōnis nō teneret ꝓpter nō factā req̄sitionem potuit licite emere amicos ꝓ amicis sicut inimicos pro inimicis exquo in pson illius ꝓcurrebat inimicicia dicti A. et amicicia dicti B. cum quadā obligatione ratione vt dixi ꝓpaternitatis. Aut dicimus q neuter cedit alteri si in uicem se ꝓfundant vt sic non habeaꝫ ꝓ inimico dicti A. q̄tum ad hoc vt B. teneatur eum ꝓtra illū iuuare Nec econtra habeatur ꝓ amico ad petitionem B. ꝑ quo ad eum neuter ipoꝝ alteri teneaꝫ .ar. ff. de excus. tu.l.sed et milites. post prin. ibi: coequalitas eñ ꝛc. de ritu nup.l.nō solū.§.j.ibi: quia par affectionis ꝛc. facē C. de edifi.priua. si quis post hac. ff. de questio.l.extra neo.§.j.versi. cū em in sociū ꝛc. Aut dicimus q inimicicia A. cedat amicicie B. tanq̄ ps odiosa benigne. l.benignus.ff.de legi. vt sic nō solum B. nō teneaꝫ illum habere ꝓ inimico ad petitionem A. ꝑ potius ecō uerso A. teneatur eum habere ꝓ amico ad petitionez B. Et sic dictū capitulū secundū debeat intelligi de illis in qbꝫ non ꝓcurrit pariter inimicicia vnius 7 amicicia alterius que amicicia extimetur ꝑm legez lace.§. amicos. de verbo. signi. vt illud certum sit q amicus vnius cum aliqua ꝓsideratione ꝙuentionali al's legali aut spirituali nullatenus sit p ipm habendus ꝓ inimico ad petitionem alterius qꝛ non tenetur fidez rūpere quod est grauissimū. ff. de ꝓstit. pecu. l.j. Et semp in generali sermone quo quis se obligat vni ꝓtra alios debet hoc exceptum intelligi. s. preterq̄ ꝓtra illos quibꝫ fidem dedisset: ar. ff. q̄ satisda. cogan. l.fi. Et est tex. in. c. veniens. de iureiuran. qꝛ sicut nō fuisset speciali ꝓcessurus contra illos ita dicendū est q in generali sermone nō veniat. l. obligatione generali. ff. de pigno. cum sy. immo si expresse ꝓmitteret contra illum: cui fidem dedit censetur promissio temeraria 7 nō seruanda: ar. extra de iureiuran. c. eam te. et qō no. in spe m, de empti. et ven. §. tercio. versic. ꝓsueuit autem ꝛc.

Sed ꝓtra predicta facit quia ciuitas p̄dicta videbaꝫ litigiosa exquo dictus A. mouerat guerraz ꝓ recuperatione illius. Et sic non fuit licitum dicto B. ipsam emere. C. de litigi. l.fi. ff. de ali. iudi. mu. causa fac. p totum. Rndeo illud procedit in lite judiciali sed dicta guerra erat lis extraindicialis: quia non coram iudice Item posito q incidisset in penas illoꝝ tituloꝝ nil ad ꝓpositum qꝛ nos querimus an per hoc fecerit contra capitula pacis: et vt supra ostendi nō potest dici q in aliquo fecerit ꝓtra ea. Preterea dicti tituli ꝓcedunt in illis qui subsunt vni iudici seu superiori sed predicti A. et B. nō recognoscunt aliquem superiorem supra se nisi arbitrum eo casu quo facerent contra capitula pacis vbi ꝝo ꝓtra ea non faciunt cū neuter ipsorum recognoscat superiorem iudicem imo sibi ꝑi vnus ꝓtra alteꝝ ius dicit videt q melior sit ꝙditio preoccupantis: ar. ff. de rei vendi. l. is a quo. Unde presupposito q emendo dictam ciuitatem non fecerit cōtra capitula pacis videtur dicendū q nō obstante vicio litigioso aūt titulo de alie. iudi. licitum fuerit dicto B. preoccupare ciuitatem predictam postq̄ iudicem inter se cognitionem habentem nō recognoscunt: facit l.ij. ff. de acquiren. rerum do. et quod notat bar. ff. de flumi. l. quo minus. in quinta qōne maxime cū titulo emptionis acquisierit et sic sine violētia illata dicto A. iuxta no. in. c. olim de resti. spolia. p Jnno. Et etiam qꝛ possessio nō vacabat sed erat in manibꝫ tercij ꝑ pter quod videtur magis fuisse licitum dicto. B. occupare de volūtate possessoris q̄ si inter ipm B. 7 A. fuisset questio de re cuius possessio vacaret: iuxta no. p Jnno. in. c. veniens. de testi. et p bar. in. l. ita tamen. §. quotiens. ff. ad trebel. facit qō no. Jnno. de ꝓbati. in presentia. et hec de secundo dubio in quo plus pōderis est q̄ in aliquo alio. Tercio principaliter est videndum posito q dictus B. fecerit ꝓtra pacem emēdo dictam ciuitatem an dicto A. licuerit ꝓtra dictuz B. bellū mouere: et constat q nō ꝓpter capitulum penultimū: et sic bis dicitur fecisse ꝓtra pacez seu laudū scz receptando gentes armoꝝ dicti B. et offendēdo secundum capitulum. Jtem postea guerraz mouēdo 7 offendēdo penultimū capitulum. Ex quo sequit q etiam si B. offendit emendo nō sunt in pari causa cū ipse semel tm̄ et in vno offendit: A. ꝝo in duobꝫ: durior ergo est causa A. q̄ B. sicut si vnus esset in dolo alter in culpa: qꝛ dolus preponderaret. ff. ad. l. aquil. Jtem si obstetrix. §. fi. Jtem si vnus esset in delicto cōsistente in faciendo alter in nō faciendo: primum esset grauius: vt no. glo. ff. ad sill. l. ij. et no. ff. solu. matri. si mora. ff. de iniurijs. iniuriarum. §. si quis de honoribꝫ.

Eodem modo duplex ꝓtrauentio vel delictum preponderat vni. C. de raptu virgi. post principium. ibi: et oportet acerbius adulterij crimen ex hac adiectione puniri ꝛc. de sepulch. viola. l. qui sepulch. ibi: geminum ꝛc. ff. de questio. l. si quis viduam. de adul. si adulterij cum incestu. de vita et honest. clericoꝝ. c. vt clericoruz. ibi: duplici culpa ꝛc. Ex quo sequit q si actū fuit in compromisso q pena totiens ꝑmittatur quoties fuit contrafactum vt moris est prefatus B. tm̄ semel incidisset in penam. Sed dictus A. incidit bis. ff. de arbi. l. si duo in fi. Ex hoc sequitur aliud q licet facta esset compensatio q̄tum ad penam in quaz dict⁹ A. incidit ꝓpter primam cōtrauentionē cū illa in quā incidit dictus B. propter suam cōmissam in emendo dictam ciuitatē. ff. de ꝓpen. l. si ambo. remanet tamen pena ꝑmissa p cōuentionē sc̄dam dicti A. que nō est cū aliq̄ cōpensata tū p illā nō est secuta alia ꝙētio dicti B. Et sic etiā si B. fecisset contra pacem emendo dictam ciuitatē adhuc habet actionez cōtra A. ad penā cōpromissi ꝓpter dictā guerrā. Et si A. ꝙ B. agētē excipiat tu nō potes agere ex eo q cōtra feci: quia

etiam tu ꝓtra fecisti ꝛ nil dolosus doloso nil catelli.te/tego.C.de inoffi.testa.l.in arena replicabit ꝑ B.ego ꝓtrafeci semel: tu bis. Nec ob.q exceptio doli nō tol/lit replicatione doli.ff.de doli excep.l.apud celsum.§. marcellus.qz illud est verū qñ sunt ī pari cā vel qñ in dispari tñ actor est in deteriori secus econtra si actor est in potiori cā et reus in graviori: vt ibi no.ꝑ bart.ꝑ l.viro atq; vxore.et.l.cum mulier.ff.solu.matri. Sed hic vt supradixi reus est in deteriori qꝫ actor qz in du plici dolo cum actor sit in vno tm̄. Itez illud habet lo cum qñ replicaret de eodem dolo de quo fuit actū: et sic bis deduceret in iudicio idem dolus.ſ.agendo ꝛ re/plicando: vt no.bar. in dicta.l. cum mulier. ß hic non sic. Nam B.agit ex scdo dolo seu ex scda ꝯuentione. Et si A.excipiet de ꝓtrauentōe ipsius A. ꝑ quaz fuit purgata ꝓtrauentio ipius B.iur. ꝓpensationis. Nō aūt replicabit de ista scda ꝯuentōne ex q̄ agit ipe B. ad penā et sic nō deducet eam bis in iudicio ß sel̄ tm̄. Unde nō ob.dicta regula.§.marcellus. hec etiā col/ligunt ex plene notatis ꝑ dy.in regula impari. de reg. iuris lib.vj. Sup eo ꝙ dō vltimo querit an arbit posset ptes ꝯdēnare ad aliam penā q̄ ꝓtentaz in com/promisso: Rndet ꝙ nō nisi de hoc specialis potestas sibi data fuerit.ff.de arbitris.l.quid tm̄.in fi.ꝛ.l. nō ex omnib.et quod ibi no.

Consiliū.CCXCVIII.

An hospitale vel edificiū factū sine aūctate episco pi dicatur locus pius ꝛ gaudeat priuilegijs que dant locis pijs.

In christi nomīe Amē

Presuppositā ꝑ vera opi.p̄dicta que de reli ctis ad piā cām nō detrahatur trebellianica: sicut non detrahit falcidia: quā tenet spec.in ti.de instru.edi.§. ꝯēdi ose.ꝛ bar.in.l.marcellus.ff.ad trebel.ꝛ bal.in au ten.similiter.ꝛ.C.ad.l.falci. Pro eo qd dicit ista dña ꝙ istud hospitale: de quo querit: nō debeat gaudere hoc priuilegio si nō apparet ipm fuisse ꝯstructū aucto ritate epi interuenīēte quasi per hoc nō possit dici lo cus pius vel religiosus: facit primo qd habet in autē. de eccle.ti.§.si quis aūt voluerit.ꝛ.§. si quis in sua do mo. Item qd no.host.in sum.de relig.domi.§.ij. ante fi.et.§.iij. Itē facit glo.in cle.qz ꝓtigit.in fi. de reli.do mi. Et ꝙ exp̄sse notare videt bal.in aut. ß ius porrec tū.C.de sacrosanc.ecc.in fi.p̄me colū.in versi.secūdo videndū est.vbi dicit talia hospitalia nō gaudere pri uilegijs pie domus all.xvij.q.ij.quidaz.in glo. Et ad idē qd ipe idē bal.no.in.l.orphanotrophos. de epi.et cleri.ante finē vbi dicit.l.illā.que priuilegiat talia pia loca nō habere locū nisi qñ sūt erecta auctoritate epi scopi: alis em̄ dicunt ꝓfus ꝓbana ꝛ. Sed in cō/trarium diligenter est aduertendū ꝙ istud priuilegi/um ꝙ nō detrahat falcidia vel trebellianica d relictis nō dat loco cui relinq̄tur: ß dat cause ob quam relin quit: vt patet expresse in aut. similiter. C.ad. l.fal. ꝛ in cor. vnde sumit de eccle.ti.§.si aūt heres.in quib dici tur cessare falcidiā de relictis ad pias causas. Non au tem dicit de relictis pijs locis. Unde si relinqueret ꝑ aīa simpliciter vel pauperib generaliter nō restringē do se ad certū locū et sic epūs haberet capere ꝛ distri/buere vel dispensare nō dato executore testamētario vel eo dato et negligente ꝑ annū in auten. de eccle.ti. §.si quis ꝑ redemptiōe. C. de epi.et cle.nulli. et aut. licet locū haberet in tali relicto p̄fatū priuilegiū quar te nō detrahende: vt no.bal.in dicta aut. similiter. et spe.in ti.de instru.edi.§.nunc ꝙ aliqua.versi.ꝛ scias Et hoc nō nisi ꝓpter prōgatiuā causē ob quā fuit reli ctū nō ꝓpter prerogatiuam loci qz nō fuit relictuz lo/co sed psonis incertis. Sed constat ꝙ posito ꝙ esset verum illud qd s. in ꝓtrariū dixi.ſ.ꝙ tale hospitale ñ diceret locus pius qd tm̄ est falsum: vt statim dicā ni/hilominus legata et fideicō. tali loco relicta tanq̄ reli cta pia ꝛ ob piā cāz vel miserabilib psonis capere po test eps nō ipe locus sicut si fuissent facta simplicit ꝑ sonis.i.paupib sine expressione certi loci vt inq̄t bal. in dicta auten.hoc ius porrectū.loco s. allegato: igit cessare debet falcidia vel trebellianica sicut ꝛ in illis q̄ relicta sunt sine expressione certi loci. Si tm̄ ꝓtraria volūtate defuncti ꝙ epūs nō capiat sed rege/tes dictū hospitale ꝛ ꝙ ipsi distribuant illi preferunt epo sicut et tutor testamētari⁹ ꝓferr legitimo. Et ita est in casu nostro qz reputati sunt executores i dicto loco sup bis que relinquūtur vñ relinquētes hoc scie/tes censent eoz iudicia ꝓmittere distributioni illoruz argumentū bonū ad hoc.ff.de acqui.here.l.si duo.in fi. Nō est ꝑ curandū ꝙ locus nō sit religiosus posito ꝙ hoc esset verū seu pius postq̄ cā ob quā fuit relictū: est pia sine dubio qm̄ quicq̄d relinquit ꝑ aīa dicit re/linqui ob piam causam: vt no.glo.que reputat singu laris in.l.si quis ticio.ff.de leg.ij.et bal.ī.l.vltima.§.ß si quis.C.coīa deleg. Et postq̄ hoc priuilegiū datur cause nō loco. Longa em̄ est dñtia inter ista ꝓut in ſy.no.de priuileg.dot.quoꝛ quedā dant rei quedā cō tractu quedā actioni q̄dā cause vel instantie: iuxta ea que plene no.in.l.j.ff.solu.ma. Preterea nō est verū ꝙ nō sit locus pius. imo est cū pius dicat ab opib pie tatis: ꝛ negari nō pōt q̄n ibi exerceant opa pietatis vt dicit spec.in dicto versi.et scias. Sed fateor ꝙ nō est locus ecclīasticus vel religiosus vel sacer vt ibi possint sacra celebrari vel erigi altare vel campanile aut cimi teriū que sunt signa nō dico pij loci sed sacri vel reli/giosi ꝛ ita loquūtur in ꝓfū allegata. Et si aliqō istoꝛ haberet licet aliter de aut. epi ꝙ interuenisset a princi pio nō appareret ex ß tm̄ p̄sumeret vt no.in dicta cle/mē.qz ꝓtingit.in fi. Nec esset locus ꝓpetuus ß posset ad nutū destrui: si nō interuenisset alis secus: vt ibi no. ꝛ in aut. de sanc. epis.§.si q̄s aūt voluit. ver. si ꝙ se/mel. Nec req̄rit solennitas in alienatione bonoꝛ sibi obuenientiū q̄ req̄rit in bonis ecclesiasticis ita loq̄tur bal.vbi s. Sed pius locꝰ ē et relicta sibi facta gaudēt priuilegijs relictoꝛ ad piā causam.ſ. ne patiant detra ctionem vt supradixi. Laus Deo ꝛc.

Consiliū.CCXCIX.

Clenci an dicant esse de ꝓp̄o et statuto laicoꝛ fa/uorabili an dici possint gaudere. Et si statutū dicat ꝙ positio cui nō respōdet habeat ꝑ confessata illud nō bz locū interrogatoria facta cui non rndet. Et dis/ctio taxatiua nō excludit aliud verbū eq̄pollens.

In christi nomīe Amē

Ad p̄mū q̄sitū dicendū est ꝙ clerici p̄nt vti beneficijs statutoꝛ laicoꝛ sicut alij laici de ꝓp̄o q̄ re/putant esse de vniuersitate ꝓp̄i sicut ecclie de vniuer/sitate edificioꝛ.l.j.§.ius publicū.ff.de iusti.ꝛ iur.l. pu pillus.§.terzitoriū.de verbo.signi.sicut determiat ol/dra.in ꝓsilio.xxxj.ꝑ.c.si in adiutoriū.x.dist. vbi casus est Bal.in dicta.l cunctos.C.de summa trini.in. vij. vel.viij.colum. Dicens clericum habentez instrumē tum guarētigie qd ex forma statuti mereꝰ executiōez sicut sñia posse petere executionē sic et laic⁹ lz ecōtra statuta laicoꝛ nō ligent clericos ꝑm cōem opi. Sed aliud est tractare de fauorabili inclusiue aliud de odio sa ꝑm bal. ibidem. Primo enim casu includitur ꝛ sic

poſſet intelligi quod nō. Jo.an.in.c.fi.de offi.delega. in nouella.li.vj.Secūdo loquit tex.in.c.fi.de ſenten. excom.li.vj.vbi interdicto populo nō cenſet interdi ctus clericus et licet clerici munera ciuilia cū laicis nō faciant et ſic appellatione municipū etiā quo ad fauo res nō videant includi.ff.ad municip.l.j.circa iſtō ꝓn cipiū.q; iſtud ꝓcederet in omnino forenſibꝫ a quibus laici nullum bñt ſubſidiū vñ nec debēt gaudere bene ficijs ſtatutoꝝ. Nos loquimur in clericis a quibꝫ laici habent ſubſidia ſpūalia licet nō temporalia vnde nō eſt iniuſtum imo debitū q; ꝓ ſpūalibꝫ metant temporalia: vt dicunt canones. Ctum ad ſcōm queſitum dicē dū videt q; ſi hoc eſt vt ſupradixi fundata ſit intentō dicti dñi abbatis ꝓtra dictum Johannē laicum ex re ſponſione facta ꝓ ipm Johem dicti dñi abbatis: qa nō fuit facta ꝑm formā ſtatuti.ſ.ꝓ verbum credit vel non credit z ſic debet habere interrogatio ꝓ confeſſata ꝑm formā ſupra relati ſtatuti.ſ.pro illa pte que fauo rabilior eſt interrogāti.l.de etate.§.q tacuit.ff.de int rogat.act.et qđ no.in.l.q̄dm la grande.ff.de acq̄ren. bere.ꝓ glo.et docto.de lapſu termini aſſignati ad ali quid faciēdū. Et ſic q; ipe Jo.teneat iur.ꝓducticio.i. tanq̄ ſimplex conductor nō tāq̄ liuellarius. Sed cō trarium eſt verius primo q; dictū ſtatutū loquit ī po ſitionibꝫ q̄ fiūt aliquid affirmando vel ponēdo vt pa tet ibi:et poſitionibꝫ ſeu capitulis. Sz iſta nō fuit po ſitio ſed interrogatio que fit non ponendo aliquid vl affirmando ſed querendo et ſic dubitatiue inter que longa eſt differentia. Qui.n.ponit affirmat et cōfite tur id qđ ponit ideo ſibi poſſet eē nociua talis poſitō ſi cōtineret aliquid ꝓtra ſe.C.de libe.cā.l.cum precz ſed non ſic interrogatio poteſt eſſe noua interrogan ti cum in ea nihil aſſerat interrogans vnde materia in terrogationū fuit inuenta a iure communi ſcripto .ff. de interroga.act.ꝓ totum.materia ꝫo poſitionū non ſed a ꝓſuetudine iuxta plene no.in.c.j.de cōfeſ.ꝓ glo. et in ſpeculo.de poſi.§.j.et ꝓ Ly.in.l.q̄.§.ſed q;.C.de iura.calum.ꝓ bar.in.l.offilius.ff.de leg.Statutz er go ꝓdictum quod loquit in poſitionibꝫ et eſt pena le cum in hoc q; hz ꝓ confeſſo nō reſpondentem ꝑm formā a ſe datā z etiā ꝫ ius commune nō debet exten di ad interrogatōes que ſunt penitus diuerſe quia in diuerſis et ſeparatis de vno ad aliud nō infert.l.pap.ex uli.ff.de mino.de calum.l.fi.ad carbo.in.l. de bonis.C. de donat.inter vi.et vr.ſi maritus.et ſic remane et ī di ſpoſitiōe iuris cōmunis iſte eſt caſus. l. cōmodiſſime. ff.de libe.et poſtu.l.ſi cum dotem.in prin.ſolu. matri. ꝑm q; reſponſum eſt ſufficienter. Sed recte etiā attē ta forma ſtatuti videt reſponſuz ſufficienter: q; cum ſtatutum dicat debere reſponderi ꝓ verbū credit de bet intelligi vel ꝓ aliud equipollens ꝓ id quod not. in ſy.bar.in.l.ab emptiōe.ff.de pact. facit quia lex dicit q; iudex debet dicere in ſententia cōdemno vel abſol uo alīs non valet ſententia.l.iij.C.de ſen. valet tamen etiam ſi aliud equipollēs interuenit.l.in ſumma.ff.de re iudicata. Hinc eſt q; licet ꝓditio debeat impleri in forma ſpecificat.l.meuius.et.l.qui bere.ff.de ꝓdi.z de mon. Attamen ſufficit ſi impleat equipollenter.l.iul. co.ti.et.l.ſi mater.C.de inſti.et ſubſti.ſub ꝓdit. fac.et ff.ad trebel.l.mulier.in prin.de ſtatu liber.l.peculiū.§. ſi fi. Nec obſtat dictio taxatiua poſita ī ſtatuto dū dicit q; per ſolum verbum credit vel non credit. Fn deatur q; non excludit aliud omnino ſimile z idē im portans.C.de predi.mino.l.ob ēs. cuz ibi no.de ſacro ſanc.eccle.l.illud in fi.et in.l.ſerui nomine.ff.de vſuca pi.Satis.n.eſſet abſurdum dicere q; ſi pono te eē de bitorem meū in centum ex tali cauſa et tu nōdeas ne go me eſſe debitorez in aliquo ex dicta cauſa q; dicta reſponſio non diceretur ſufficiens et q; tu haberis ꝓ confeſſo:quia non reſpondiſti formaliter ꝑm q; req̄rit ſta tutum.ſcilicet per verbum non credit: hoc enim non creditur fuiſſe de intentione ſtatuti: quia eſſet quedā ſupſticioſa et verbalis obſeruantia z eſſet lex impoſi ta potius verbis q̄z rebꝫ:quod nō eſt dicēdū.l.j.C.cō munia de legа. Unde nō ſunt verba ſtatuti captāda vel calumnianda.ff.ad exhiben.l.penul. Sed taliter intelligenda vt mens eius ſeruet.ff.de legi.l. ſcire leges. et.l.benignus.et ſic dum dicit q; ꝓ ſolum verbum cre dit debet intelligi nō ꝓ aliud diſſimile vel nō idem im portans.§ ꝓ omnino ſimile ſic vt in iuribꝫ ſupra alle gatis. Jn caſu autem noſtro reſponſuz eſt ꝓverba eq̄ pollentia immo clariora q̄ ſit verbū credit vel nō cre dit. Nam interrogatio continet duo. Primum ſi te nebat z poſſidebat vnā talem peciam terre:et iſta re ſponſio clarior eſt q̄ ſi diciſſet:credit et magis redde bat interrogans certus de eo quod querebat ſcire qđ ſolum creditur ſtatutum voluiſſe:ar.ff.de ꝓfeſſ.l. cer tum.in prin. Secundum eſt qđ ꝓtinet dicta interro gatio.ſ.ſi tenet z poſſidet an tanq̄ ſimplex conductor non iure liuelli vel tanq̄ liuellarius. Et ad iſtam par tem reſpondet Jo.q; nō recognoſcebat eam a dcō ab bate eo mō q̄ abbas fecit interrogationē.ſ.iur. cōduc tio z tāq̄ ſimplex ꝓductor nō iur.liuelli. Certe verba iſta non minus important q̄ ſi diciſſet nō credit nec minus redditur certus interrogās ex eis. Quid eī ali ud querebat abbas ſcire niſi vtrū ille eſſet ſimplex cō ductor qui nullum ius habet in re.l.non ſolū.ff.loca.et ſatis hoc clare ꝑcipit et ſine dubitatione ex dicta re ſponſione ſicut ſi diciſſet non creditur. Et ſic cenſet ſatiſfactum intentioni ſtatuti predicti et hoc ſufficit. l.q̄.§.j.ff.de iudi.nō tamen negauit ſe tenere iur.linel lario:et ſicut ꝓductor z nō ſimplex z vt habēs vtile do minium.l.q̄.§.qui imꝑpetuū.ſi ager.vec. vel emphit. peta.immo ꝓfeſſus eſt in ſuis poſitionibꝫ poſtea factis vnde ſi nō apparet ꝓtrarium eius quod negauerat.ſ. ſe eſſe ſimplicem cōductorem non debet puniri tanq̄ negauerit poſſeſſionem et ꝓpꝛietatem duo virtute al terius ſtatuti ꝓpter hoc ſoluz q; ex ſuis capitulis appa ret ipm liuellarium. Nam iſtud ipe non negauit: nec hoc arguit ipm fuiſſe mendacem in precedenti nega tione cū aliud ſit tenere vt ſimplex ꝓductor ſine domi nio z poſſeſſione ſi cum ſimplici dētentatōe. C. cōmūia de vſuca.l.j.z hoc ipſe negabit aliud de iure liuelli cuz vtili dñio et naturali poſſeſſione. Et hoc nō negauit ſed confeſſus eſt: vnde ꝓ hoc in mendacio nō cōprehen ditur:ergo per hoc penam mendacij non incurrit tā q̄ primo negans vnus et poſtea illud cōfitens. Pre terea dñs abbas in ſuo libello dicit Johannem negaſ ſe ſuam interrogationē:ſi g̃ nunc ad fundandū ſuam intentionem z ad ꝓbandum contrarium negationis predicte diceret illam interrogationem haberi ꝓ con feſſata ſibipi cōtradiceret z ſic nō deberet audiri. l.q̄. ff.qñ app.ſit.et hec eſt rō demonſtratiua contra eum. Sed poſito q; primo negaſſet z poſtea illud idē fuiſſz granatus in onere ꝓbandi cum ꝓ talem cōfeſſionē re leuetur ab illo onere ſimiliter releuat a pena negatio nis quam fuiſſet incurſurus actore poſtea contrariuz probante per ea que plene habentur et not. in tex. et ꝓ docto.in.l.eum qui.ff.de iureiurā.in prin. Sed nec ex alia probatione facta in contrarium per abbatē eiꝰ que defuerat negatum venit puniendus ex forma ſta tuti.ſcilicet primo loco relati: quoniam abbas mini me probauit q; dictus Johannes poſſideret vel tene ret tanq̄ ſimplex conductor cum nullos teſtes indu xerit.ſed potius probauit ipe Jo.q; teneret liuellario tā ꝓ inſtrm publicū de ſua inueſtitura vt dī ī apoſtil la facta ſup.vij.poſitōe q̄ ꝓ libros archiui dñi abba tis in quibꝫ nō ſunt deſcripti ſimplices ꝓductores ſed ſolū liuellarij. Cū cū iſte Jo. ibi repiat deſcriptus ꝓ petz ꝓcedentem liuellarium talis eſſe creditor quales

sunt alij inter quos repitur: ar. C. de ser. expor. l. mo-
neor. tam ex quãtitate quã solvit p affictu: q; tantaz
quãtã soluebat petrus q; pstat fuisse linellarium hui⁹
possessionis: ar. ei⁹ quod not. glo. ff. de supficie. l. j. §. j.
sup verbo exducto. in glo. que incipit agẽdo. in ver
si. sed qualiter dignoscatur. & de reg. iur. l. semp in sti-
pulatiõib⁹. & ex depositione testiũ receptorũ pro par-
te dicti Jo. et primo illoz qui viderunt ipm tenere p
xiiij. annos & sic p longum tps et vltra vnde nõ vide-
tur simplex ꝺductio iuxta no. in. l. codicill'. §. institu-
to. ff. de leg. ij. & in cle. j. de re. eccle. nõ alie. et. l. j. §. qui
in ꝓpetuum. ff. si ager vect. Tũ p vicentinũ qui dicit
se fuisse ꝓsentẽ qn petrus linellarius cessit dicto Jo
hanni iura sua et cũ eo ꝓcordauit. Tũ p petruz q fuit
factor abbatis qui dicit q; aliquo tempore pro abba-
te recepit a Johanne affictũ & postea tali anno recipe
re recusauit q; sciuerat ab eo q; nõ habebat liuellum.
Et hoc sequit' q; p prius recepat tanq̃ a liuellario q;
si recepisset tanq̃ a simplici conductore frustra post-
ea recipere eodem anno recusasset vnde videtur sibi-
ipsi cõtrariari dictus testis. Tum q; primo dicit q; re
cusauit: q; sciuerat ab eo q; nõ erat liuellarius dicit q;
primo recepat ab eo nõ tanq̃ a liuellario sed tanq̃ a
simplici ꝺductore q; si hoc erat frustra recusauerat re
cipere. Et id quod primo colligit' ex suis ꝛbis & ex dic-
ta recusatiõe verisimilius est q̃ id quod postea dixit
et cũ illo ꝓcordãt alie coniecture ꝯ ꝛc. l. ob carmen. §.
fi. ff. de testi. sequit' ergo si prius soluerat vt liuellari⁹
est in quasi possess. dicti iur. p qua psumit'. ff. de pba.
quidã hoc no. bar. in. l. j. §. iuk. de lib. agno. et Ly. in. l.
nõ nudis. et. l. nõ eplis. de pba. Sequit' ꝯ q; cũ dictus
dñs abbas nõ pbauit ipm Johannem fuisse menda-
cem in negando se fore simplicem ꝺductorẽ cum esset
quia nõ est pbatum q; esset imo probatum est ꝓtrari
um nõ incurrit penã statuti primo loco relati. s. vt ce-
ciderit a iure illo: q; statutuz illud requirit q; probet'
cõtrarium eius qd̃ fuit negatũ: vt patet ibi duz dicit.
si predicti vel eoz aliquis ꝛc. Et sic q; deprehẽdat' in
mendacio insti. de act. §. Item mixta est actio contra
eos cum sy. et hoc de secundo quesito. Ad terciũ pa-
tet responsio ex bis que diri in pce. articulo circa pn-
cipium quia dicta interrogatio nõ debet haberi p cõ
fessato ꝓpter hoc solum q; nõ fuit responsum formali
ter ꝼm q; req̃rit statutum vt iudex debet pnunciare
baberi p ꝓfessata p ea que ibi dixi. Laus deo.

Consiliũ. CCC.

Preceptum factum de soluendo ex quib⁹ causis
possit reuocari. Et sup quo fundentur statuta q; in
strumenta mittant' executioni.

In christi nomie Amẽ

Qz dictum preceptum veniat reuocandũ p-
bari potest ex pluribꝫ. Primo q; tpe quo factũ non
constabat iudici prefatum magistrum bartholomeũ
fore heredẽ sue sororis & p ꝓsequens ipm esse debitorẽ
ad soluendũ vel tradendũ dicta legata. Nã ex inspe-
ctione codicilli nõ apparet ibi non ꝓtinet' aliqua insti
tutio de ipso facta nec ex sua ꝓfessione: q; sup hoc nõ
fuit interrogat⁹ nec etiã p testes fuit hoc liq̃datũ. Et
p ꝓsequens dictum preceptum fieri sibi nõ debuit ex
forma dicti statuti qd̃ vult vt fiat p̃ceptum debitori:
vt pz ex principio sui & sic ꝓstare liquereq; debebat p̃
tori p̃fatũ bartholomeũ fore debitorẽ. ff. quib⁹ ex cau
sis in pos. ea. l. hec aũt. §. j. Alsnõ valuit eius decretũ
sen iussus. q; nõ constabat sibi de sua potestate iuxta
plene no. p bar. in. l. multũ. ff. de ꝺdi. et demõ. C. de iu-
di. l. ꝓperandum. §. et si quidem. ff. de dam. infec. si fi-
nita. §. iuk. Talia nanq̃ statuta de instrumentis mit-
tendis executiõi fundant' sup quadã notarietate que
resultat ex inspectione instri saltem prima fronte pro
ut dicit doct. in sy. in. l. edicto. C. de edic. di. adri. tol. et
maxime bar. in. l. creditores. C. de pignor. in vlti. colũ.
et Innoc. in. c. ex insinuatione. in fi. de appel. & hic ista
notorietas resultabat ex inspectiõe codicilli: ideo de-
bebat interrogari dictus magister bartholomeus an
esset heres sue sororis postq̃ agens intendebat ꝓce-
dere ꝓtra eum tanq̃ cõtra heredẽ. ff. de interrog. acti.
l. j. in prin. et. l. quia interrogatus. Et si respondisset q;
sic remansisset liquidũ et notoriũ in dicti ipm esse debi-
torem ꝓtim ex sua ꝓfessione ꝓtim ex ꝓductione codi-
cilli & suffecisset ad executionẽ fiendam: ar. eius quod
no. p doct. in. l. certi ꝓditio. §. qm̃. ff. si cer. peta. sup p̃
ma glo. Sed si negasset tũc ordinarie ꝓcedẽduz erat
et dato libello iuxta ea que no. in dicta. l. fi. C. de edic.
di. adri. tol. et p bar. in dicta. l. creditores. in vlt. colũ.
C. de pigno. Ante igit' factam liquidationẽ predictã
nõ erat ꝓcedẽdũ via executiua q̃ nõ fit nisi sup liq̃-
dis et notoriꝫ. C. de exec. rei iudi. l. j de pbis. seque. pe-
cu. l. vnica. de trãsac. si causa cognita. in fi. Et si dicat
istud fuit liquidatuz postea p cõfessionẽ magistri bar
tholomei quã fecit in cedula quã dedit vbi dixit se vel
le detrahere trebellianicã tanq̃ heres ab intestato sue
sororis. Rndetur duplicit'. Primo q; istud nõ suffi
cit ad validãdũ p̃ceptũ qd̃ a principio fuit nullum p id
qd̃ in sy. no. glo. ff. de iudi. l. lz in fi. glo. & C. de iur. fis. l.
j. li. x. Et in. c. prudentiã. in prin. de offi. deleg. Debe
bat. n. iudici ꝓstare ab ipso initio de sua potestate alis
qd̃ agit nõ est in pendenti sed funditus nullũ ideo nõ
põt reconualescere licet cesset expost facto cã nullita-
tis. l. qd̃ ab initio. de reg. iur. et in iuribꝫ supra allegat.
secus in bis que sunt in pendenti. l. si fundus. §. j. ff. de
pigno. Scdo mõ põt rnderi p̃supposito q; liq̃datõ
potuit fieri expost facto. s. intra terminũ p̃fixũ a statu
to. xx. diez q; prefatus magister bartholomeus in illa
pticula cedule vbi dicit se velle detrahere trebellia-
cam tanq̃ heres sororis sue nõ dicerit hoc aio ꝓfiten-
di se heredẽ simplr cũ dicta cedula tẽdat ad excluden
dũ petentes a sua intẽtione & ad remouendũ & impe-
diendũ dictã executionẽ vñ nõ est dicẽdũ q; p aliqd̃
verbũ qd̃ ibi dixerit voluerit facere ꝓtrariũ. s. intẽtio-
nem illius fundare si alia interp̃tatio dari põt. ff. de ex
cep. l. nõ vtiq; extra. eo. ti. cuz venerabilis. et qd̃ plene
no. in. c. si a iudice. de ap. li. vj. in glo. que incipit: quid
si compareat. Sed hic dari potest alia interpretatio
q̃ etiã colligit' ex ꝛbis ꝓditionalib⁹ ab eo prolatis duz
dixit vbi no. & inq̃tũ nõ obstarẽt q̃ dicta sunt ꝛc. Et
postea subdit se & inq̃tũ artaret' a iure restituere a di-
cto adoardo ꝛc. q; voluit se referre ad casũ q̃ ipe ado
ardus liquidaret. i. dictũ terminũ p̃fatũ magistz bar
tholomeũ fore heredẽ q; tũc & eo casu valebat vt he-
res detrahere trebellianicã ꝛc. nõ aũt q; voluerit fate
ri se heredem. Et istam interpretatõez satis bñ pa-
tiunt ꝛbe dicte cedule si bñ inspiciãt' q̃ dz sufficere si
bi iuxta no. in. l. si quidẽ. C. de excep. p glo. Scdo vi
det' revocãdũ p̃ceptũ p̃dictũ q; nõ fuit liq̃datũ q̃ sint
ille possessiones q̃ fuerunt relicte cũ in dicto codicillo
nõ reperiant' ꝓfinia & solũ ꝓta. vbi sunt ꝓpter qd̃ solutz
nõ reddũtur. certe ideo demonstranda erant ꝓfinia.
ff. de act. emp. l. ticius heres. de ꝓtraben. emptio. cum
seruo. §. si saltem duo. l. forma. in prin. ff. de cen sibo si-
cut em̃ cum ordinario agit' res dz in libello taliter de-
monstrari q; reddat' certa omni certitudine ꝼm q̃lita
tẽ & ꝓditionẽ eius si boc fieri põt a princi. l. si in rez. ff.
de rei ven. de furt. l. in actione. & si ꝼ nõ põt fieri a pn-
cipio saltẽ expost facto lite pẽdẽte vt certe possit fieri
sñia. l. j. §. si qs argẽtum. ff. depositi. et ibi nota. in glo.

ita ꝛ in hoc iudicō summario ꝛ executiuo vt certa possit fieri executō: vt patet ex bis que no. ꝑ bar. in l. j. in fi. ff. de leg. ij. ꝛ de eden. l. j. in prin. vbi dicit ꝙ si instrumentum ꝓtinet summā incertaz vt interesse pōt peti eius executio ꝛ post dictā petitionē pōt liq̄dari quantitas interesse nō aūt viciat obligationē illa incertitudo que pōt ad certitudinē reduci. ff. de ver. ob. vbi ante. §. illud dubitationē. cū se. Poterat aūt liq̄dari ꝟ casu faciēdo articulū ꝙ illa testatrix in tali loco vel cō trata hēbat vnā possessionē vel domū cū talibꝫ ꝓfinibus. Item ꝙ nō nisi illā. Itē ꝙ domus ꝛ magister bartholomeus ad interrogationē dicti petentis cū talibus cōfinibꝫ ꝓfessus est se habere ꝛ tenere est illa eadē domus vel possessio q̄s ꝑfata testatrix tenebat et possidebat in vita sua ꝛ tpe mortis eius q̄bꝫ oībꝫ probatis apparuisset que possessiones fuerūt relicte ꝛ sup q̄bus venit fienda executio iuxta no. ꝑ bar. C. si vn⁹ ex plu. ap. l. j. de erro. aduo. l. ij. ff. de ꝓdi. ꝛ demō. l. demōstratio. et. l. si seruū. §. si inter duos. de leg. ij. alꝫ nō ꝓstat ꝙ possessio vel dom⁹ fuerit relicta cū illa domo vel cō trata plures potuerunt esse ꝓtinētes ad dictam testatricē ꝛ ꝙ multipliciter intelligi pōt eius veritas ignoratur l. ita fidei. ff. de iure fisci. Et si ita dicat quare ꝟ casu liquidatio nō fuit necessario fienda ante p̄ceptū de soluendo imo potuit fieri post ꝛ in p̄cedēti casu sequendo. Rndeo q̄ in p̄cedēti casu ante liq̄dationē ꝙ magister bartholomeus esset heres nō cōstabat de ꝓsona debitoris. Ideo p̄ceptū de soluendo sibi fieri non potuit ꝛ factū nō valet ꝙ nō nisi debitori fiendū est. Sz in hoc casu si cōstaret ꝙ esset heres licet nō ꝓstaret de cōfinibꝫ possessionū appareret ꝙ esset debitor licz non appareat de q̄bꝫ possessionibꝫ ꝛ ista incertitudo nō haberet viciare q̄minus eadē posset fieri p̄ceptū tñ post ea fienda erat declaratio ꝛ liq̄datō ad hoc vt sciretur si nō obtemperat precepto sup q̄bꝫ rebꝫ fiēda erat executio: arg. no. in dicta l. j. §. si quis argentuz de posi. Cū igit̄ ista liq̄datio nō sit facta nō apparet q̄ possessiones fuerint legate ꝛ an iste quas cōfessus est se habere sint ille ꝛ ꝙ ꝓsequēs nō apparet sup q̄bꝫ facienda esset exectio ꝛ sic renocandū est p̄ceptū. Tercio posito ꝙ nō esset renocandū saltē nō est fienda ſexecutio nisi facta detractione q̄rte ꝑ falcidia si fuit ꝓfectū inuēta nū ꝛ legata transcendūt dodrantem. C. ad. l. falci. auten. si cū testator talis. n. exceptio cōfecti inuētarij potest opponi in executiōe: vt no. in l. nēsenius. §. fi. ff. de iudi. so. ma. l. ex diuerso. §. fi. Nec ob. si dicatur iste nō dixit legata excedere dodrantē ꝛ inuētariū cōfecisse: q̄ pōt dici ꝙ dicendo se habere ius detrahendi q̄rtā censet dixisse esse aliud q̄d ad hoc necessariū est. ar. l. ad rem mobilē. ꝛ. l. ad legatū. ff. de ꝑcur. Item si dicat ꝙ nō dixit de falcidia ſ d trebellianica q̄ nō detrahit nisi de fideicō. vniuersali ꝛ hic fuerunt ꝑticularia relicta. Rndet ꝙ fuit error in verbis nō in intētiōe iō nō dz nocere: q̄ sicut falcidia sumit̄ interdū ꝑ trebellianica ꝛ ꝑ debita iur. nature: ita ecōuerso. C. de ioffi. testa. ant̄. vnde si parens. ꝛ ar. l. veteres. ff. de acti. em. Videt̄ etiā ꝙ habeat ius retinēdi ꝑ expensis vtilibꝫ factis in rebꝫ illis relictis. ff. de leg. j. l. domos. cū legibꝫ sequentibus. ꝛ q̄d plene no. doc. in l. si nō sortem. §. si centum. in fine. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ. l. fi. C. commodati. Laus Deo.

Consiliū. CCCI.

Preteritio etiam materia reddit testamentuz nullum etiam si nepotes ex filio sint instituti in defectum ipsius filij.

Nchristi nomie Amē

Dictū testamentū sine dubio a principio fuit nullum: q̄ ꝓtericio materna sine cā reddit hodie testamētū nullū sicut paterna. vt not. in aut̄. de heredi. et falci. §. exheredatos. ꝑ glo. ꝛ ꝑ barto. in l. filio ꝓterito. ff. de iniusto testa. nō obstante ꝙ nepotes ex filio ꝓterito fuerit instituti nā hoc nō excusat testamētuz a nullitate etiaz si nepotes fuerint instituti in defectū filij ꝓteriti: vt no. glo. in l. gallus. in princi. ff. de libe. ꝛ postu. quā tenet bal. et ange. et cōiter moderni ꝑ. §. in omnibꝫ. in. c. l. ꝛ ꝑ. l. si quis eū. §. fi. de vulg. ꝛ pupil. q̄nto magis si nō in defectū: q̄ est filio talis ꝓteritio dānosa cū filij eius idemq̄z nepotes sibi nō acq̄rāt hodie ꝓprietates ſ solū vsumfructū. Nā et olim q̄n ꝓprietates acq̄rebant necessaria erat exheredatio filij q̄n nepotes in solidū instituebant̄ ne ꝓpter ꝓteritionē esset nullū: vt colligit̄ ex. l. q̄ in aliena. §. interdū. ff. d̄ acq̄r. here. quanto fortius hodie cū ꝓprietas ꝑ eos nō acq̄ratur patri ꝓterito. ꝛ sic est hodie dicta ꝓteritō magz sibi nociua q̄z olim. Nec etiā ob. ꝙ dictus filius nūq̄z dixit testamētū nullū. nā nihilominus nullus fuit ꝛ hereditas materna fuit sibi delata ab intestato nō autē nepotibꝫ filiisq̄z suis ex testamēto. l. inter cetera. ff. de libe. et postu. ꝛ. l. j. §. fi. ff. si ta. te. nul. exta. ꝛ est cōis sniā doc. licet glo. videat̄ aliud dicere in. l. is qui. ff. de leg. prestan. que cōiter reprobat̄ ꝑ dicta iura. Prefatus aūt filius tenuit ꝛ possedit tanto tpe bona ꝑdicta et fecit ea que citra ius et nomē heredis geri nō potuerunt ꝛ inter alia vt dicit̄ imposuit seruitutē cuiusdā anni census sup vna re hereditaria q̄d facere nō potuit nisi in suo noīe ꝛ pro iure sibi ꝓpetente nō nomine filioꝝ suoꝝ sine ipoꝝ mandato. Et ideo videt̄ adiuisse hereditatē predictā ꝑ se ꝛ ab intesta. l. gerit. ff. d̄ acq̄r. heredi. et q̄d ibi no. bar. in. q. illa qualiter voluntas probet̄ ꝓfecta in ar. ij. in versic. ad tercium q̄n ille actus ꝛc. Quidā sunt in q̄bꝫ nullo mō talis cadit presumptio ꝛc. vbi hoc determinat si bene inspiciat̄. Ex quo seq̄t̄ ꝙ nec nocuit sibi lapsus. xl. annoꝝ licz si nō fuisset ſ dumtaxat instituti lapsus tanti tpis ꝑ quē excluderet̄ a petitione heredtatis noceret ꝑut hec habent̄ clare ꝑ bar. in l. filio ꝓterito. ff. de in integ. in penul. colum. sup tercia q̄one principali in ꝛ sic. expedita est scd̄a ps. veniamus ad terciā ꝛc. ibi versic. q̄n ꝙz filius nō approbat exp̄sse ſ tacet ꝛc. Ibi idem puto si bona hereditaria possedit ꝛc. Et ꝑ hoc l. si is cui⁹. cū ibi no. ff. q̄. ex cau. maio. Et sic dicta bona materna videnī esse in hereditate dicti filij occupari. Nec etiaz obstat ꝙ dicti filij instituti simul cū patre possederunt q: cū eis nō esset delata hereditas ex testō videnī possedisse iur. familiaritatis. l. q̄ iur. familiaritatis. ff. d̄ acq̄rē. poss. ꝛ ex illo capite q: filius viuente patre censet dñs paternaꝝ rex. l. in suis. ff. de liber. ꝛ postu. q̄ rōne dicte institutiōis que erat nulla ꝛ pater potu⁹ iure suo q̄ sibi erat delata hereditas q̄ videat̄ voluisse approbare testm̄ ꝛ voluisset ꝙ filij adirēt maxime: q: non recōualesceret de iure ciuili ꝛ q̄ſtū ad effectū adeunda ſ de iure ꝓterito ꝛ q̄ſtū ad effectū petēdi ſm tabul̄. ſm cōem opi. in qua opus erat in aditione pretoris viui q̄ hic nō interuenit. Et sic nō pōt dici filios effectos heredes tacita voluntate ipius filij tāq̄ tacite approbātis. ꝑ. l. j. C. de iur. delib. et ibi no. et dicta. gerit. ꝑ bar. Laus Deo.

Consiliū. CCCII.

Solutio annua ꝓbat titulum et causaz. Et an ꝓbatio que resultat ꝑ. l. cū de in rē verso. de vsuris. locū hēat in rusticis mod⁹ ꝓbādi nō dz āgustari ꝑ statutū

N christi nomie Amē

In causa spectabilium virorum dominorum comitum de archo vniuersitatis hominuz de scemito agentium ex parte vna 7 vniuersitate hominū de pinzolo 7 de baldino ex pte altera sup certa annua prestatiõe casei 7 aliaꝝ rez occasione cuiusdam montis vel montium seu pascuoꝝ eius perpetuo locati vel locatoꝝ predictis de pinzolo 7 de baldino per dictos agẽtes vel autores eorum. Visis actis 7 actitatis in cã 7 attestationiby receptis ꝑ parte agentiū super eo qđ queritᷣ. An sñia sit ferenda pro eis ꝯdẽnatoria vel absolutoria ꝑ ꝯuentis. Notandum est ad euidentiã qᷓ put ex tenore et cõclusione libelloꝝ apparet non agitur principaliter 7 de presenti sup iur. directi dominij dicti montis vel pascuoꝝ eius sed agitur de prestationibus annuis subtractis et non solutis a. xvj. annis citra vt cõdemnetᷣ ad soluendū 7 de soluendis in futurum: vt declarentᷣ debere soluere et similiter ꝯdemnẽtur qui libelli sine dubio ꝓcedebant de iure ꝑ ea que habentur. C. de sen. que sine cer. quanti. l. j. ꝑ glo. 7 docto. Ex quo sequitᷣ qᷓ licet in dictis libellis videat fuisse deductū dominium directum dictoꝝ agentiuz dum dicitur in eis dictos montes ꝑtinuisse 7 ptinere ad eos iur. dominij vel quasi et non fuit probatuz plene non tamen hoc nocet agentibus quominus possint obtinere sententiam super eo qđ petunt eo qꝛ nõ principaliter vt sup illo fiat declaratõ ꝑm qᷓ est de natura rei ven. sed incidenter ꝑ iustificatõne petitionis sue deduxerũt 7 sic minoꝛ ꝓbatio requiritur qᷤ si principaliter. s. probatio solius possessionis. ff. famil. herc. l. j. et quod no. in. l. sicuti. §. si querat. ff. si ser. ven. per glo. et bar. in. l. peenul. ff. de iniu. testa. Sed nec illa videt requiri in casu nostro quoniã agit ex locatiõe facta dictis ꝯuentis 7 melioꝛi modo quo agere possunt 7 sic põt dici qᷓ fuerit intenta ꝯditio ex. l. si quis cõductionis. C. loca. contra quam nõ admittitur exceptio dominij non solum tercij sed nec etiã ipsorum ꝯducẽtium vt ibi no. ꝑ doct. 7 agitᷣ etiaz ꝓtra subtrahentes pensionez 7 sic quodammodo spoliantes de elec. t. querelam. exceptõnẽ dñij nõ possunt obijcere etiã si agẽs in libello diceret se dñm qꝛ ꝑsumitᷣ ꝓtra spoliantẽ. l. si quis emptionis. §. hoc sup illis. C. de prescrip. xxx. an. cuz spoliatus añ omnia sit restituendus. C. ad. l. iul. de vi publica. l. si qs ad se fundū. de dona. inter vi. 7 vxo. si maritus. Notandū etiã qᷓ est questõ de dominio directo inter istos agentes et quendã terciū non aũt cõtra istos ꝯductoꝛes tunc esset recurrendū ad materiã prescriptionis qᷤtum ad istos reos qui ostendũt titulum emptionis ab vna cõmunitate 7 possessionem ab istis coitatiby ꝯuentis que soluerunt eis tanqᷤ conductores 7 sic si nõ apparet possessionem fuisse apud aliũ censetur ꝑ hoc in ipõ agentes translata. l. qui vniuersas. §. qđ ꝑ colonum. cum ibi no. ff. de acquirẽ. poss. 7 esset tunc disceptandū de illo subtili articulo. s. an sufficiat habere titulũ ab vno 7 possessionẽ ab altero: de quo in. l. cum nemo. C. de acquir. poss. ꝑ glo. 7. l. cũ solus. de vsuca. ꝑ bar. Sed nũc agitur ad debitum ꝓsonale 7 annuũ ad quod dicuntur isti cõuenti obligati virtute locationis eis facte ad quod solus lapsus temporis sine causa obligatoꝛia nõ sufficit. C. de pact. l. si cer. annis. cum tempus nõ sit modus ꝛc. l. obligationum ꝓbare locationem factam predictis ꝯuẽtis. l. obligationũ fere. §. placet. ff. de acti. et obli. Videᷣ ꝫ qᷓ fuerit necesse ꝓbare locationem factaz ꝑditcis ꝯuẽtis allegatam in libellis agentiũ qđ minime factuz videtur. Et ideo videtur debere succumbere qm̃ ad illã censetur se restrinxisse postqᷓ in eoꝛ libello fuit specificata et ista vel alia similis obligatoria requirebatur ꝫ ꝛc. l. qui babeb. at. in principio. ff. de instito. Sed breuiter contrarium est verius qꝛ licet dicta locatio non sit ꝓbata de directo ꝑ instrumentuz vel testes est tamen probata ꝑ indirectũ 7 ꝑ iuris ꝑsumptionem exq fuit allegata in libello et probate fuerunt solutões annuales facte ꝑ longum tps. x. vel. xx. annoꝝ 7 vltra occasione dicte locationis qꝛ licet solutiones facte ꝑ tãtum tpus nõ sufficiant ad inducendam obligationez de nouo nec ad validandã iam inductam 7 inualidaz vt in iuribꝫ supra allegatis nisi duplici fauore concurrente. C. de fideicõ. l. j. Bene tamen sufficiant ad probandum causam validam allegatam 7 alio modo nõ probatam. ff. de vsuris. l. cũ de in rem verso. ꝑm cõem intellectum extra de censi. c. puenit. cum ibi plene no. ꝑ doct. que ꝓbatio ꝓueniens extra iuris ꝓsumptionem non minus valet qᷤ ꝓbatio testium vel instrumentoꝝ. C. de picu. tuto. l. si tutoꝛ. cum ibi no. et. l. licet impatoꝛ. ff. de leg. j. Nec ob. qᷓ isti testes sunt singulares: qꝛ vnus deponit de solutiõe facta de vno alius facta de alio anno. Nam hec obiectio tollitᷣ ꝑ no. et ꝑ glo. in. l. ob carmen. §. fi. ff. de testi. et ꝑ Inno. in. c. qualiter. de accu. Nec etiam obstat qᷓ nõ ꝓbant solutiones ꝑ longum tempus cõtinue: qꝛ probando extremitates tempoꝝ cẽsentᷣ ꝓbata inter media. l. sicut. §. supuacuũ. ff. quib mo. pig. vel hypo. sol. 7 no. ꝑ bart. in. l. celsus. ff. de vsuca. Nec etiaz obstat si dicatᷣ qᷓ ex dictis testiũ nõ apparet istos soluisse ex causa dicte locationis qđ est necessarium ad hoc vt ex dictis solutionib resultet ꝓbatio dicte cause ꝓut no. ꝑ bar. in dicta. l. cum de in rem verso. in fi. qꝛ dico qᷓ cũ in instrumento dicte venditionis fiat mentio de dicta locatione ꝓ quo etiã ꝓsumitur ratione antiq̃tatis iuxta no. ꝑ Inno. in. c. veniens. de verb. sig. et bal. C. de sacrosanc. eccle. auten. quas actiones. in fi. ꝓsumendã est potius qᷓ dicte locationis licet aliter de illo nõ appareat nisi quatenus instrumentũ ꝓdictũ facit mentionem qᷓ qᷓ ex nulla cã facta fuerit. ar. ff. de rei ven. l. quedam mulier. C. de acquir. poss. l. ij. et qđ ibi no. in. l. triticum. ff. de ver. ob. ꝑ bar. cum em̃ nõ ꝓsumatᷣ quez velle iactare pecunias suas. l. cũ de indebito. ff. de probat. et in dubio nõ ꝓsumatᷣ quẽ velle donare quãdo potest esse sub alia causa vel ꝓsumptio. l. campanus ff. de ope. liber. de solu. l. si cũ aurũ. Et hic subeat cã dicte locationis allegate ꝓsumendũ est qᷓ potius occasione ipsius soluerint qᷓ ex cã nulla 7 potius tãqᷤ debitas qᷓ tanqᷤ donatas ꝑ dicta iura. Nec etiã ob. si dicatᷣ qᷓ illa. l. cum de in rem verso. nõ habeat locũ in rusticis ꝑm quosdam vel ꝑm specu. qᷓ in rusticis nõ sufficiant solutiones facte ꝑ longũ tps. x. annoꝝ ꝑ debãt esse facte ꝑ longissimũ. s. xxx. annos. vt ipse no. in ti. de resti. spoli. §. nunc dicamus. in. iij. colũ. Nam primus dictũ reꝓbat bal. in. l. si cer. an. C. de pact. Dicẽs qᷓ ummo locũ habet etiã in rusticis. Secꝺm reꝓbat. ꝺ. ant. de but. in. c. significauit. de censib dicens qᷓ cois opi. legistaꝝ est in cõtrariũ qᷓ etiaz in rusticis sufficiat longum tps. Et breuiter tex. est cum glo. expressus ꝑ quẽ vtruqᷤ dictum reꝓbat in. l. litiby. C. de agri. 7 censi. li. xj. que loquitᷣ in rusticis 7 dicit sufficere lõgũ tps et ibi bar. expresse dicit hec verba formaliter. Et ex hac lec. ꝓbatᷣ apte qᷓ si ꝑ. x. annos respondisti mihi de pensione tanqᷤ inq̃linus vel tanqᷤ colon ꝯ de reditib qᷓ ex hac pstatione ꝓbatᷣ te esse colonum vel inquilinum meum ꝛc. Et cuius verbis satis clare et apte determinatᷣ casus noster ꝓ dictis agentiby 7 contra dictos conuentos contra quos probatur solutio decennalis 7 vltra si bene pscrutẽᷣ dicta testiũ. Et sic habent dicti agentes frndatã intentionem iꝑoꝝ sup petitorio. Et vt debeat declarari illos teneri in futuꝝ Et posito qᷓ nõ esset ꝓbatũ de tanto tpe adhuc tamẽ haberent intentionem fundatam in possessorium per c. querelam. de electione. ꝑm communem intellectum

7 opi. qđ etiam refert Spe. in dicto ti. de testi. spo. 7 in dicto. §. fuisse obtentũ 7 obseruatũ in qõne de facto p bugolinũ antiquũ glosatorẽ in qõne đ facto sibi commissa licet azo fuit alteri⁹ opi. 7 dictã opi. etiã approbat ꝓfatus dñs anto. de but. in dicto. c. puenit. ꝓter auctoritates illoꝝ qui eam tenent 7 etiã bal. in. l. si cer. annis qñ solutões fierẽt rõne alicui⁹ iuris realis 7 ita est hic: qz rõne ꝓpetue locationis ex q̃ transfert⁹ ius in re. s. vtile dominiũ. l. j. §. qui imꝑpetuuz. ff. si ag. vecti. Et in dicto. c. q̃rela ponit⁹ forma ꝓnunciatõnis fiẽde qz debent ꝓdemnari ad solutõez pensionũ ꝓteriti tẽporis subtractaꝝ 7 ad soluendũ in futurũ quousq̃ cõuenti assumãt in se on⁹ ꝓbandi et ꝓbent ꝓtrariũ. s. nõ esse debitas facit. l. penul. 7 ꝓbent ꝓtrariũ scz nõ cẽ debitas facit. l. penul. ff. de aqua q̃ti. 7 esti.

Consilium. CCCIII.

Probatões quales requirant⁹ ad ꝓbandũ pactũ de retrouendendo.

Nchristi nomie Amẽ

Iudex est mĩster dei in terris. xv. q. j. c. nec is. xxiij. q. v. nõ solũ vt igit⁹ ipsi⁹ ꝓdeat de vultu dei iudicium q̃ est via veritas 7 vita. de app. c. vt nr̃m. vt eccl. bene. c. j. in prin. dz ꝓformare iudiciũ suũ cum veritate 7 ipsa summa ope iuuare 7 ad lucem ꝓducere. ff. de ꝓba. l. fi. in fi. ibi dum dicit veritati locum sup⁹ fore. de offi. ꝓsi. l. illicitas. §. veritas ipsiusq̃ veritatis ꝓbationes ampliare 7 eis fauere vt salue sint. ff. de testi. l. curent de incen. rui. 7 nau. l. nequid. §. de his. de interro. acti. l. ij. cum. l. sequẽti. C. de hereti. l. qm̃. Sinaũt litte ralegis seruata vel cortice repugnãte ꝓscia veritatez offendat vel supplantet edificat ad gehennã 7 animã occidit. Cũ scriptura dicat q̃ littera occidit spũs vivificat 7 ei⁹ iudiciũ non solum in ꝓspectu summi iudicis fordescit ß ab ipsis legib⁹ damnat⁹ cum dicãt q̃ verba tãda. ff. ad exhibẽ. l. exhibẽdũ. Dicũt etiã q̃ cũ de veritate vel de bonafide agit⁹ nimia subtilitas vel scrupulositas iur. sectanda nõ est imo plerũq̃z ꝑ eam ꝓnitio-rat⁹. ff. de ver. ob. l. si seruũ. §. sequit⁹ mãdati. l. si fideinssor. §. quedã. de iniusto testa. l. postum⁹. circa ꝓncipi. His ꝓmissis ad ꝓpositum infero q̃ licz. l. dicat q̃ ad ꝓbationem legitimaz requirant⁹ duo testes vel plures ꝺponentes de veritate quaz ꝓceperunt sensu corꝑoreo. ff. de testi. l. vbi numerus. C. si cer. pe. l. fi. de testi. l. testiũ. Non tñ est hoc ita ruditer intelligenduz vt q̃ alias legitimas seu ꝓbabiles ꝓiecturas q̃ per directũ vel indirectũ possint aĩm iudicis mouere nõ possit ꝓbari. Vñ. l. alia dicat q̃ an sufficienter ꝓbatũ sit vel non remittit⁹ arbitrio iudicis q̃ nulla certa regula dari põt. Naz plerũq̃z sine publicis instrumentis vel solenni nũero testiũ veritas ꝺpbendit⁹ si ꝓcurrãt alia argumẽta vel p̃sumptões: qz nõ dz iudex se astrigere ad vnã spẽm ꝓbatõnis ß aĩm suũ ex diuersis p̃sumptõnib⁹ 7 ꝓiecturis informare 7 si reputet sufficienter ꝓbatum ꝑ illa ꝑte sniam ferre. ff. đ testi. l. ij. §. tu magis. de renun. c. in p̃sentia. de testi. c. ꝓterea. 7 de reiudi. c. causam q̃z. 7 alibi dicit q̃ iudex dz ꝓfirmare motum animi sui ex argumẽtis 7 testimonijs q̃ rei aptiora et vo. primiora esse cõparuerit. ff. de testi. l. ob carmen. §. fi. de ꝓba. c. licet. §. ex premissis. Hinc ẽ q̃ interdum vn⁹ testis cum fama vel cũ fuga vel cuz priuata scriptura seu alijs p̃sumptõnib⁹ faciant plenã fidẽ vt no. in dicto. §. tu magis. 7 in. l. in bone fidei. C. đ iureiur. 7 eo. ti. l. admonẽdi. ꝑ doc. Cum igit⁹ in casu nostro ista mulier habeat vnũ testem qui ꝺponit de certa scientia 7 de visu 7 sic facit semiplenã ꝓbatiõez habeat⁹ etiã vnũ alium. s. primum ꝓductũ iuniorez qui ꝺponit q̃ ille⁹ Jo. fuit ꝓfessus se teneri dicte mulieri i summa petita isti duo sufficiũt ad ferendũ sniam pro muliere. casus est in. c. cũ dilectus. de succes. ab intesta. Habet etiam duos alios qui ꝺponũt q̃ audiuerunt istam mulierẽ repetentẽ a dicto Johãne illud in quo sibi tenebat⁹ 7 vnus eoꝝ dicit de certa summa. s. de. xij. florenis. Ille vo respondit q̃ nõ hẽbat ꝓtũc ß q̃ ticius posset reddere ꝑ qđ videt⁹ ꝓfessus se teneri argumentum. ff. de le. j. l. etiã hoc modo. 7 qđ ibi no. Cuz ergo isti tres testes ꝓbent ꝓfessionẽ alter vo ꝓbet rei veritatem sufficienter ꝓbatũ est vt dicto. c. cum dilectus. Vñ miror q̃ ꝓtra illud sit data sententia. Et si dicat⁹ q̃ isti tres nõ sunt ꝓtestes in ꝓbando ꝓfessionez: quia vnus ꝺponit de ꝓfessione facta modicũ ante quadragesimã. Alij duo de requisitõne facta circa festuz sancti michaelis 7 sic ñ ꝓcordãt in tempe. Rñdeo saltem illi duo qui dicunt circa festuz sancti michaelis st⁹ cõtestes. Item posito q̃ nullo mõ essent ꝓtestes: qz vn⁹ ꝺponeret de ꝓfessione facta die lune alter de ꝓfessione facta die mercurij tamen ꝓbant: qz non inducunt⁹ principaliter ad ꝓbandum ꝓfessionem ß ad ꝓbandũ debitũ qđ ex ipsa ꝓfessione ꝓbatur sicut dicim⁹ in fi. li cum quis vult probare se fuisse in possessione iurisditionis 7 vn⁹ testis dicit q̃ vidit eũ suspẽdere vnũ boẽz die lune. Alt⁹ dic̃ q̃ vidit aliũ suspẽdẽ die mart⁹. Alt⁹ q̃ aliũ die mercurij. Nã isti ñ reputãt⁹ singulaes lz ñ cõueniant in tpe: qz nõ inducunt⁹ ad probandũ suspensiones sed possessionem iurisditõnis q̃ ꝑ suspensiones probat⁹: 7 ideo tales sufficienter ꝓbant vt not. in spe. de inquisitõne. §. j. vbi. q̃ si vn⁹. 7 de teste. §. iaz de interrogatorijs. versi. breuiter. Concluso igit⁹ iudici vt ad maiorem claritatẽ 7 cautelã huic mulieri petẽti deferat iuramentũ 7 si iurauerit ꝑ anima ferat sententiam: vt in. c. fi. de iur. iur. 7. C. e. ti. l. ĩ bonafidei. 7 dcã. l. admonendi: lz etiã si nõ peteret⁹ secure posset ex dcis attestatõnib⁹ idez facere 7 ꝓsciaz suã q̃ cum p̃dictis veresimiliter ꝓcurrere dz 7 etiã veritatẽ saluare vt clare ostensum est. Esset em̃ magnũ peccatũ 7 quasi furtuz tot cõcurrentib⁹ ꝑ ista dña sibi auferre qđ grõse mutuauit 7 q̃ iste reus ingrat⁹ de sua ingratitudine 7 malicia ꝓmodum reportaret.

Consilium. CCCIIII.

Protestatõ qñ 7 quõ ꝓseruat ius ꝓtestantis. Et quando quis repetit vsuras debet probare se illas solusse.

Nchristi nomie Amẽ

In causa q̃ vertit⁹ coram domino vicario episcopi tridentini inter ser antoniũ cuiusdã ser bartholasij de burgo nouo actorẽ ser dñici 7 tutorẽ alexãdri pupilli filij cuiusdã mgri bartholomei de bononia ciuis 7 hĩta. tridẽtim potentẽ ex ꝑte vna. Et mgr̃m antoniũ aurificẽ reũ 7 se defendentẽ ex altera sup⁹ certis quãtitatib⁹ pecuniaꝝ in quib⁹ dicit⁹ dictũ mgr̃m antoniũ fuisse obligatũ dicto mgro bartholomeo patri dcĩ alexandri ei⁹ hẽre. put ꝓstare dr̃ quibusdã publicis instr̃is 7 etiã cedulis 7 scripturis factis mãu dcĩ magistri antonij 7 testiũ subscriptõib⁹ roboratis. Visa petitõne dcĩ ser antonij 7 rñsionib⁹ et exceptionibus dicti mgri antonij necnon instr̃is 7 scripturis p̃dictis 7 etiã testib⁹ hinc inde receptis sup⁹ eo qđ q̃rit⁹ q̃ debeant esse ꝑtes p̃dicti dñi vicarii in sniando plura occurrũt videnda. Primuz est an dict⁹ mgr̃ antoni⁹ vniat ꝓdemnandus in ducentis ducatis q̃s habuisse dicit⁹ in societatem ad partem lucri 7 damni prout constat

instrumēto publici notarij ꝓfecto Anno dñi.m.cccc
xx.de mense ianuarij.7 in hoc breuiter videt mihi di
cendum ꝙ sic qm̄ ex serie dicti instrumenti apparet ꝙ
dictos ducentos ducatos dictus magister antonius
vere habuit 7 recepit 7 ita attestat notarius ꝙ in pre
sentia sui 7 testium cui notario credendū est iuxta no
ta.ꝙ glo.7 doc.in.l.si ex cautione.C. de nō nu.pe. Nec
reperio in aliqua pte actorum ꝙ dictus magister an
tonius negauit se illos ducentos ducatos recepisse li
cet alleget illud instrumentū ficticiū 7 simulatum 7 cō
fectum in fraudem vsurarum. Nam ista verba possūt
intelligi q̄tum ad causam ꝓtentam in instrumento.s.
ꝙ non receperit ex causa societatis ꝑut instrumentū
cantat sed ex causa mutui 7 ad vsuras dicit etiā ꝙ p̄
sumit factum de duplo vere sortis virtute ꝓstitutio
nis synodalis ꝛc. Sed hoc nō sufficit dixisse sed si vo
lebat ꝙ ita p̄sumeret debebat hoc allegare videlicet
ꝙ licet instrumentū cantet de ducentis ducatis reue
ra nō nisi centum. Sed hoc postq̄ nō dixit in aliqua
parte suarum exceptōnum vel capitulor non potuit
allegare pro se p̄sumptōez dicte ꝓstitutōnis prout in
sy. determinat bar.in.l.cum quid.ante fi.ff.si cer.pe.ꝙ
l.si adulterij. §. idem polliom.ff. de adul. Nec est veri
simile ꝙ ita fuerit cum postea dicat se fecisse illi ꝑmis
sionem de duc.xlj.ꝙ parte lucri ꝙ vno anno ad ratō
nez.xx.duca.7 vltra pro centenario. Et ita apparet ex
instrumento publico 7 sic videtur ꝓfiteri ꝙ vera sors
erat ducentor non centum tm̄. Non em̄ est verisimi
le ꝙ ꝑmisisset lucrum vel vsuras pro illis centū quos
nō recepisset. Nec est credendū ꝙ fuerit ita supin⁹ ꝙ
si recepisset centum tm̄ obligasset se ad ducenta et vl
tra 7 etiam ad vsuras ducentor: quia hoc transcēde
ret vsuras centesimas. Presumptio ꝛo dicte ꝓstitu
tionis locum haberet si notarius ñ attestaret de vera
numeratōne: sed de ꝓfessione tm̄. Et quis negaret se
recepisse nō autem in casu nostro. Nam ipsamet ꝓsti
tutio dat facultatem ꝓbandi ꝓtrarium eius ꝙ presu
mitur vnde si posset probari ꝙ testes ꝙ reuera habuit
7 recepit non video quare hoc ꝓbari non possit etiaz
ꝑ instrumentū ꝙ de hoc attestat.l.in exercendis.C. ō
fide instru. Non ergo benefacit denegare restitutōez
dictor ducentorum.ff. de depos.l.j. §. est aūt. Secū
do dicendum est an veniat ꝓdemnādus ad partez lu
cri qđ ratōnabiliter 7 arbitrio boni viri potuit fecisse
dictus magister antonius. Et breuiter dico ꝙ sic: qa
ex quo p̄fatus mgr̄ bartholomeus sustinebat pericu
lum ꝑ pte vt patet ex instrumēto. Justum est etiaz ꝙ
sentiat lucrum ꝑ parte.ff. pro socio.l.si vnus. §. si vn⁹
in fi. de iure doti. si mancipia. solu. ma.l. penul. §. si mā
cipia. 7 qđ no. bar.in.l. quia poterit.in fi.ff. ad treb fa
cit.l.si is qui. §. in fi.ff. como. Nec ob. allegata ꝑ magi
strum antoniū.s.ꝙ iste nō p̄sumit fuisse ꝓtractus so
cietatis sed mutui: qr vsurarij nō ꝓsueuerunt dare su
as pecunias in cām ex qua possit incurrere periculuz.
Nam ista est trufatoria allegatō: posito em̄ ꝙ nō con
suerunt: possunt tm̄ si volunt. Nam 7 vsurarij p̄nt lici
tos 7 veros ꝓtractus celebrare 7 interdum celebrāt vt
dicunt doct. C. plus valere qđ agitur. l. emptōne. Et
hic ꝓstat ꝙ ita fecit postq̄ suscepit in se periculū vnđ
si iste magister antoni⁹ posset ostendere ꝙ dicta pecu
nia⁹ sine sui culpa fuisset ꝑdita cum negociaret cuz ea
posset se iuuare virtute dicti instrumēti vt iste pupil
lus teneret ꝑticipare damnū pro dimidia.ff. ꝑ socio.
l.cum duob. §. quidam sagariā. nō ergo debet audi
ri nūc postulans id cui⁹ ꝓtrarium nō esset postulatu
rus. C. de solu.l.fi.ff. de peti. heredi. si 7 rem 7 preciuz
7 sicut posset se iuuare de isto instrumēto si pecuniam
sine sui culpa ꝑdidisset ita si non ꝑdidit teneat ipsum
ꝓtra se admittere et soluere partem lucri rationabilis
liciti 7 honesti. Et ad hoc estimandum p̄fatus domi-
nus vicarius probos et rōnatos viros qui habeant h̄
videre arbitrari 7 referre.l.arbitrio.ff. qui satis.cogā.
C. de fide instru. ꝙationes. Nec ob. ꝓstitutio syno
dalis quia p̄sumptio de qua ibi debet cessare quando
ex tenore instrumenti apparet euidenter ꝓtrariuz cuz
eadem ꝓstitutio ꝑmittat ꝓbari ꝓtrarium 7 nō est me
lior probatio q̄ illa: que fit per facti euidentiā vt di
cit Inno.in.c. ꝓposuisti. de proba. facit. ff. de inoffici.
testa. si pars ibi nisi aperte ꝛc. Nam et si in instrumen
to nō ꝓtineret hoc ꝙ suscepisset in se periculū 7 vellz
agens quia ꝓbaret vera causa et licita non simulata:
als non posset verificari dicta constitutio in ea parte
qua ꝑmittit ꝓtrarium probari. Et si ita est nō video
quare nō debeat stari tenori istius instrumenti in quo
apparet manifeste de vera causa 7 de vero 7 licito con
tractu non simulato nec in fraudem vsurarum: quia
continet non solum ea que tendunt in fauorem credi
toris. Sed etiam id quod tendit in fauorem debitoris
scilicet vt creditor sustineat partem damni. Vñ ces
sat presumptio fraudis ar.ff. de ritu nup.l. nō solum.
§. j. C. de bonis ꝓscriptorum.l. si quis post hanc. Sz
si contineret solum id quod concerneret fauorem cre
ditoris tunc esset standum p̄sumptioni dicte cōstitu
tionis 7 isto modo sane est intelligenda dicta cōstitu
tio ad hoc vt cessent incōuenientie multe. Tercio lo
co videndum est vtrum veniat condemnandus dict⁹
magister antonius in illis.xxvij.duca. de quibus ci
dula scripta manu sua 7 subscripta testibus. Respon
deo hic puto ꝙ non: quia illa est suspecta de vsuraria
pranitate quoniam illud debitum descendit a debito
maioris sume. s.xlj.du. q̄s p̄fatus mgr̄ anton⁹ ꝑmisit
ꝑ publicum instrumentū soluere ꝙ parte vnius anni
Sz nō est verisimile qđ fuerit lucratus licite quadra
ginta ꝙ centenario in vno anno de tali arte argenta
rie qr talia lucra licite fieri nō ꝓsueuerūt. Jō ꝓsiderato
ꝙ ille mgr̄ Bartholome⁹ pur exercuit vsuras 7 ꝙ ista
quātitas lucri est excessiua 7 nō verisimilis nō p̄sumo cō
tra eum ꝙ potius ꝑ vsuris q̄ pro iusto lucro extorse
rit illam ꝑmissionem qr forte ille non restituebat sortē
7 ꝑtem lucri 7 ille ne ab eo exigeret ꝑmisit plus q̄ de
beret. Et ista possunt stare simul ꝙ ꝓtractus ꝑ parte
fuerit licitus 7 honestus ex forma sui 7 tamē ex posita
cto ꝓpter retardatā restitutionē sortis 7 ꝑtis lucri in
ciderit in vicium vsurarum 7 vtile ꝑ inutile non debet vi
ciari q̄n possunt cōmode separari vt in regula iur. 7.l.si
sponsus. §. generaliter. ff. de do. inter viruz 7 vxorem.

Quarto loco videndum est an debeat ꝓdemnari in
illis octo vncis argenti de quibꝫ etiaz cōstat scriptura
manu ꝓpria dicti magistri antonij ꝙ eas recepit. Re
spondeo puto ꝙ sic qr in nulla pte ꝓcessus reperio ne
gatum ꝑ eū quomin⁹ recepit vel aliquid allegatuz ꝑ
pter quod restituere nō debeat postq̄ recepit nec hic
cadit p̄sumptio vsurarū sicut in casu p̄cedenti vt pz
ad sensum. Quinto loco videndū est an de ꝑte lucri
liciti qđ fuerit iudicatū illum mgr̄m antoniū potuisse
facere debeant deduci quantitates petite ꝑ eū q̄s di
cit se soluisse. Rñdeo sic qr sunt satis verisimiles vt
or quidam dicti magistri bartholomei cū iuramento
ꝛ sup singulis faciat dñs vicarius videri libzum et⁹ per
peritos 7 si referunt sibi ꝙ eis videt ipsum dicere ve
rū deducat illas sūmas de ꝑte liciti lucri in qua dictus
mgr̄ anton⁹ veniet ꝓdemnand⁹ in talibꝫ. n. in quibꝫ nō
ꝓsueuerūt prestari probatōnes 7 confici scripture suf
ficere debet leuior probatio iuxta no. ꝑ bal. C. de epis.
7 cleri. l. id qđ panormitanus circa fi. 7 in. l. sanctimus. C. de
iudi. Et si p̄dicte summe transcenderent ꝑtem lucri ō
ducas eas de sorte. Et ex his patet qualiter dñs vica
rius in expeditione istius cause debeat se habere.
Laus deo. Sexto loco videndum est an sit verū ꝙ

ꝓcedat de iure id qđ asserit dictus magister antoni⁹ i xxij. capitulo suo videlicet q ipse ꝑsumatur soluisse vsuras ꝓ toto tempe ꝓterito quousqꝫ vixit dict⁹ magister bartholome⁹ ad rõnẽ vni⁹ grossi ꝓ quolibꝫ duodecato ꝫ quolibet mense iuris ꝑsumptõne ꝑsuppositi si ne ꝓiudicio q fuerit ꝓbatum ipsum magistrum bartholomeũ ꝓsueuisse tali modo suas pecunias dare ad vsuras licet alio mõ nõ foret vel nõ sit ꝓbatum ipsuꝫ sic solusse vt sic possit dictas quãtitates repetẽ. Breuiter dicendũ est q nõ: ꝫ hoc determinant expresse doc. sez cy. bal. ꝫ alij. C. de ꝓbatõne. l. j. qui eñ repetit vsuras necesse habet ꝓbare se eas soluisse nec sufficit probare q ille a quo repetit sit vel fuerit vsurari⁹ ꝫ q cõsueuit mutuare ad tantũ de floreno ꝑ tm doc. ibidem.

Septimo videndũ est vtrũ fideiussor recept⁹ in primo ꝓtractu fuerit liberatus ꝑ cedulas postea scriptas manu dicti ser antonij iur. ꝑ sumptõne. Rñdeo clarũ est q nõ cum in dictis cedulis ꝓtineat q saluuꝫ remaneat dicto creditori omne ius qđ habet tam ꝓtra ipm principalẽ debitorem qꝫ ꝓtra fideiussorem ꝫ sic nõ fuit facta nouatio. l. aliaꝫ. ff. de noua. talis eñ ꝓtestatio vel reseruatio ꝓseruat ius partis vt patet ex notatis ꝑ glo. ꝫ doc. in. l. eleganter. in ꝓn. ff. de pigno. act. C. de sen. l. libera. l. si quis aliã. ff. de solutõne. ꝫ qđ no. bart. in. l. fi. ante fi. de eo qđ certo loco. ꝫ ꝓbat in. l. iiij. §. in quibꝰ mo. pig. vel ypo. sol. de libe. exhiben. l. iij. §. vlti. cum sy. Illud etiam ꝓstat q ea q̃ deducunt in articulis dicti magistri antonij ad ꝓbandũ q iste ꝓtract⁹ ꝑsumat fuisse simulatus ꝫ in fraudẽ vsuraꝝ ꝫ pot⁹ mutuũ qꝫ societas. s. q ipe creditor voluit se tãtũ cautelare diuersis modis ꝛc. parum valẽt. Nam etiam in veris ꝫ nõ simulatis imo licitis ꝫ honestis prudentes creditores adhibent interdũ tales cautelas ergo ꝛc. l. nõ hoc. C. vñ cogna. Preterea ex tenore instrumẽti apparet manifeste ꝓtrariũ: quia volnit stare ad partem damni sicut lucri ꝫ sic ex illo nõ potuisset ꝙuinci vt supra dixi ergo ꝛc. Nam ꝙiecture cessant vbi res est certa cuꝫ in incertis nõ certis locus sit ꝙiecturis. l. ꝓtinuas. §. cũ ita. ff. de ver. ob. iterum. Laus deo.

Consilium. CCCV.

An socius possit petere sibi reddi ratõnem a socio vel tutor a contutore.

Nchristi nomie Amẽ

Visso ꝓcessu cause vertentis inter clautanuꝫ de fama seu ꝓcuratorem eius petentem ex pte vna: et nobiles viros ser Jacobum ꝫ symonez de pulcinico ex alia reos ꝛc. ꝫ quentos ex altera sup cassatõne quorũdam instrorꝫ recognitõnis ꝫ allinellatõnis de certis bonis quã ꝑfatus clautanus asserit se indebite inscięter et ꝑ errorem fecisse a dictis nobilibꝫ cum asserat dicta bona cuiusdã vualconi patrui dicti clautani pleno iure dominij directi ꝫ ꝓprietatis cui vualcono dicit ꝫ asserit ꝑfatus clautan⁹ se successisse ab intestato ꝫ sic dicit q nõ tenebat recipere ad libellũ nec recognoscere a dictis nobilibꝫ dicta bona et sic instra emanuerũt ꝑ errorẽ. Ideo petit ea cassari ꝫ ãnullari ꝫ dictis nobilibus mandari vt occasione dictorꝫ instrorꝫ nullaꝫ faciant dicto clautano noxiã vel nouitatẽ. Sup eo qđ q̃ritur q̃ sint vel esse debeant ptes iudicis. Visis omnibus ꝓductis ꝫ allegatis in causa. Rñdeo q esse debẽt in absoluendo dictos nobiles a petitis ꝑ dictũ clautanum ꝑ regulam vulgatam q actore non ꝓbante suaꝫ intentõneꝫ re⁹ absoluit. C. de eden. l. qui accusare. de ꝓba. l. actor. Constat eñ q ille q̃ dicit se indebite aliquid solusse feciſſe vel ꝓmisisse dz hoc ꝓbare q indebite soluerit fecerit vel ꝓmiserit qm̃ ꝓtra eũ est iur. ꝑsumptio q imo debite cum nõ ꝑsumat ita supinus q indebite iactet suũ. ff. de ꝓba. l. cum indebito ꝫ hoc cũ aduersari⁹ nõ negauit nec negat solutionẽ ꝓmissionẽ vel factũ ꝓut est in casu nr̃o als si negauit ꝫ postea fuit ꝙuictus sup hoc de mendatio transferet ꝓpter hoc on⁹ ꝓbãdi in ipsuꝫ aduersariũ q debite solutũ ꝓmissum vel factũ fuerit vt dicta. l. cũ de indebito qđ ℔ nõ fuit. Iste añt clautanus ad probandũ suã intentõnem formauit certos articulos q quedã bona ꝓtenta in fine ipsoꝝ ꝫ in suis ꝓfinibus designata fuerũt dicti olim vualconi ꝫ ad ipsum ꝓtinuerũt iure dominij vel quasi ꝫ hoc nõ probãt: q testes sup hoc examinati nõ deponũt nisi de simplici possessione vualconi ex q̃ sola cum allegat de ꝓterito nõ resultat probatio dominij ad effectuꝫ agendi nisi sit iustificata titulo abili ad acquisitõnem dominij ꝫ etiam diuturnitate longi temporis abilis ad prescribendum res immobiles vt plene no. in. l. penul. ff. de condi. insti. ꝑ bar. iunctis bis que no. ꝑ Jo. an. in nouel. in. c. illud. de ꝑsump. et qđ not. Cy. in. l. cum res. C. de proba. sed hic de titulo vualconi. ꝫ de tempore quo possedit testes non deponũt sed dumtaxat q possidebat vt dñs ꝫ aliq̃ ꝫ ꝑplures dicunt q nesciũt si erat dñs an teneret ꝫ recognosceret ab alio. Preterea ꝓbatũ est ꝑ testes dictoꝝ nobiliũ q illa eadem bona ꝑfatus vualconus cũ vixit ꝫ etiam ipse clautan⁹ tenebat ad affictum et recognoscebat a dictis nobilibꝫ. Nam actus possessionis gesti ꝑ vualconum erant differentes: q ita cadebant in colonos sicut in vero dño vnde nõ sequit tenebat ꝫ possidebat ꝫ vtebat illis bonis vt dñs ergo erat dñs alio nõ dato: q etiam non dñs tenet ꝫ possidet et vtit eo modo quo dñs. vnde nõ ꝓbat hoc esse ꝛc. l. nõ hoc. C. vñ cogna. als facilima esset ꝓbatio dominij cũ tamẽ glo. ꝫ doc. dicunt q est difficilis in dicta. l. cum res. de ꝓba. Preterea posito q esset probatũ dominiũ bonorum descriptoꝝ in fi. articuloꝝ fuisse vualconi nõ tamen est ꝓbata intentio agentis qm̃ nõ ꝓstat ex ꝓcessu q illa sint eadem bona q̃ ꝓtinent in dictis instrumẽtis que petit cessari cum describant diuersa ꝓfinia: et nõ fuit fact⁹ articulus de dẽptitate corꝝ et bonorũ sicut debebat fieri in tali casu iuxta no. ꝑ bar. ff. de cõ. ꝫ demon. l. demonstratio in fine princi. ꝫ C. si vnus ex plu. ap. l. ista. ꝫ de error. aduoca. l. ij. Sequit ergo ex ꝓdictis q nõ sit probatũ dominiũ dictoꝝ bonoꝝ fuisse dicti vualconi ꝑ ꝙsequens nec istius clautani ex persona illius non est probatũ ipsum indebite recognouisse a dictis nobilibꝫ q in hoc fundat intentio sua q sua bona ꝓpria recognouit vt aliena ꝟ dictoꝝ nobilium cum eoꝝ non essent qđ probatũ nõ est quinimo illi nobiles videnť ꝓbasse ꝓtrarium. s. q dicti vualconus ꝫ clautanus tenebãt dicta bona ad affictum ante allinellatõez ab eis ꝫ reddebant affictũ ꝫ nunc retinẽt ad linellũ ꝫ solut clautanus linellũ ex qua solutõe affictus ꝫ linelli ꝓbat possessio. C. de agri. ꝫ cen si. l. lutibus. ꝫ. l. qui vniuersas. §. qđ ꝑ colonũ. ꝫ ibi no. ꝑ glo. ꝫ bar. ff. de acqui. pos. Et ꝓstat q q̃tum ad excipiẽduꝫ possessor ꝑsumit dñs si actor nõ ꝓbauit ꝟriuꝫ vt no. in dicta. l. penul. ff. de ꝙdi. insti. p. l. fi. C. de rei vendic. Producit etiã actor iste quedã antiq̃ instrumẽta de emptõnibꝫ quorũdam bonorũ factis ꝑ quosdam que nihil sibi ꝓficiũt triplici rõne. Prima quia non probauit se illis emptõnibꝫ successisse. Scda q nõ ꝓbauit q illa sint eadem bona cũ illis de quibꝫ agit de presenti. Tercia q illa bona potuerunt postea ad illos nobiles redire. Concludo ergo dictos nobiles fore absoluendos a petitõne dicti clautani ipsumq̃ clautanum ꝙdemnanduꝫ in expensis tanq̃ temere litigãtem. Laus deo Amen.

Consilium.CCCVI.

An ꝓmittatur raptus si rapiatur illa que prius inhoneste vixerat.

De pena rapientis mulierem honestam.

.L viij.

Item q̄ si quis p̄ vim rapuerit mulierē honestaz ꝛ ipsam adulteraverit seu stupraverit capite puniatur. Si ꝯo nō p̄ vim rapuerit ꝫ alio q̄uis mō mulierē dūmō nō sit meretrix publica vel famosa stupraverit seu adulteraverit puniaꝫ seu ꝯdēnet in libris centū quorū. Et nō intelligaꝫ quē ꝓmisisse raptum mulieris nec violentiā si de nocte vel de die repta fuerit mulier esse in domo alicui⁹ tercie ꝑsone dūmodo eā in dictā dōmum manifeste nō apparuerit aut ꝓbatū fuerit de violentia seu dolo. Quodq̄z si aliq̄s tenuerit aliquā mulierem publice ꝛ palā p̄ ꝯcubinā aut amasiā vel focariam p̄ mensez ꝛ vltra p̄ ipsam talē nō possit accusari vel denūciari nec p̄ aliquē alium ex eo q̄ diceret ipsuz aliquā violentiā fecisse eidez mulieri seu amasie vel cōcubine vel eam p̄ vim carnaliter cognouisset. Et q̄ q̄ si publice tenuerit aliquā mulierē vt supza nō possit dicta occasione puniri nec ꝯdemnari. Itez q̄ null⁹ corporaliter puniaꝫ nisi lege municipali caveaꝫ ꝫ aliꝫ seu aliter puniaꝫ pecunialiter arbitrio dñi ptātis dē rapine inspecta ꝯditōne ꝑsone ꝛ q̄litate delicti. Et intelligaꝫ l. municipali. cautū de puniēdo quē pena corporali vbi lege municipali cautū sit ꝺ puniendo arbtrio dñi ptātis aliquē inauere ꝛ ꝑsona. Et etiā vbi dictuz sit p̄ hec verba vz inauere vel ꝑsona.

Nchristi nomīe Amē

Viso dicto statuto si aliq̄s rapuit quandam mulierem solutā q̄ ꝓmiserat se stupzari tangi ꝛ oscularī an dicaꝫ rapuisse mulierē honestā vt sic puniaꝫ pena raptus. Videt q̄ sic p̄. l. stuprum. in pr̄in. ff. de ritu nup. Sz glo. illa. l. illā intelligit ī mliere nupta ī q̄ etiā si viuat inhoneste ꝓmittit adulteriū ꝛ stupzū ꝛ sic etiam rapt⁹ nō sic in soluta viuēte inhoneste. C. de adul. l. que adulteriū. cū ibi no. Plus videt velle glo. in. l. j. C. de raptu virgi. in pr̄in. q̄ licet in nupta etiā inhoneste viuente ꝓmittaꝫ adulteriū punibile nō sic ꝓmittit crimē rapt⁹: in quo requirit honestas in muliere quā glo. tenet ibi cy. in additio. Plus dicit ibi ange. q̄ nec adulteriū ꝓmittit q̄tum ad penam masculi: ꝫ q̄tum ad penā ipsius mulieris sic q̄ violat thorum mariti sui. Sed si nō esset nupta nō ꝓmitteret stupzū punibile etiā quo ad eam vt dicta. l. ea que adulteriuz in fi. Et sic in effectu videt dicendū q̄ iste nō ꝓmisit crimē raptus: q̄ honestatē suā amiserat illa mulier p̄ pr̄iā faciendo vel ꝓmittēdo se stupzari ter. est in dicta. l. si stuprum. in fi. ff. de ritu nup. Posito etiā q̄ illa pr̄ia stupratio deberet puniri: q̄ tūc honestatē suā amiserat. l. inter liberas. §. j. ff. de adul. Laus deo.

Consilium.CCCVII.

Si testator instituit filios reliquit q̄ vxor esset gubernatrix ꝛ dña q̄d importat hoc relictum.

Nchristi nomīe Amē

Considerandū est q̄ filij huiꝰ testatoris heredes instituti eo casu q̄ oēs decederent sine liberis masculis ꝛ relictis feminis fuerūt grauati in tota hereditate vicz in vna dimidia quā testator voluit eē penes feminas ꝛ in altera dimidia quā deductis legatis quadraz voluit distribui inter paupes. Et si casus iste euenisset sic fuisset ꝓcedendū q̄ debuissent primo deduci bona quesita p̄ eos aliunde q̄ꝫ a testatore deinde de q̄sitis a testatore debuissz deduci ltima q̄ est tercia ps ꝛ sic q̄tuor vncie in quib⁹ oēs nō potuissent filij gr̄uari p̄ fideicōmissuz nec etiā in eo caderēt dotā bona l. coheredi. §. cū filie. ff. de vul. ꝛ pu. in vers. nec fideicōmisso ꝛ sic ꝓtinuissent ad mēm heredē dictoꝝ filiorū l. q̄ꝫ q̄ꝫ. C. ad. l. fal. De residuo ꝯo dbuissent fieri due ꝑtes eq̄les quaꝝ vna debuisset esse feminaꝝ altera ꝯo deductis legatis debuisset distribui int̄ paupes dedu cto tū p̄ pr⁹ de oēib⁹ ere alieno. Et si dicaꝫ quare vis tu q̄ legata deducant̄ pot⁹ de dimidia distribuenda int̄ paupes q̄ꝫ de re māsura penes filios imo videt de oib⁹ sil de trahēda cū sit ad pias causas de quib⁹ falcidiā nō detrahit ꝛ sic loco eris alieni habent sic relicta libertatū ar. ff. ad. l. fal. l. eris alieni. Et no. bart. expsse in. l. si q̄s seruū. §. fi. ff. de le. ij. circa fi. Rādeo ex cōiecturata mēte defuncti q̄ colligit ex duob⁹. Primo q̄a mādauit primo deduci portiōnez dimidiā quā reliquerat filiab⁹. Secdo legata q̄ ordo loquēdi attendit. ff. de vsufruct. l. quotiens. Secdo q̄ de vna posse ssione voluit quartaz ꝑtem ꝑtinere ad quosdā extraneos et quartā distribui inter paupes ꝛ sic reliquā dimidiam integraz voluit esse penes feminas. Et sic similiter est credendū ipsum voluisse de alijs bonis arg. l. si seruus plurīū. §. fi. ff. de le. j. Et de residuo detrahi legata nisi bil eīm certum reliquit paupib⁹ ꝫ id q̄d superat deductis legatis ꝛ dcā dimidia q̄d est bñ ponderandū per ea q̄ no. idē bar. in dcā. l. si q̄s seruū. in fi. ar. l. q̄ q̄drigenta. ꝛ. l. marcell⁹. ff. ad trebel. q̄ ibi tē casus iste ñ euenit q̄ decesserint sine filijs masculis relictis femis in q̄ solo casu testōr ꝓficit imo deceder̄t sine masculis ꝛ sine femis. Resultat dubiū non paruū an nihil sit inter paupes distribuendū an totū an ꝑs. Pro pria parte facit defect⁹ vni⁹ ex duab⁹ ꝯditōib⁹ sub q̄b⁹ mandauit distribui quaꝝ vna fuit si decesserint sine liberis masculis. Et ista extitit altera fuit si decesserit cum femis ꝛ ista nō extitit ꝛ sic relictū vr defecisse. ff. de ꝯdi. insti. l. heredi plures. Sz ista rō nō est bona ꝛ p̄ ꝑs nec ista ꝑs est vera. Naz nō est vrū q̄ paupib⁹ fuerit relictuz sub illa duplici ꝯditōe imo sub vna tm̄. s. si decederit oēs sine liberis masculis illa eīm ꝯditō includit testōrē ad relinq̄ndū paupib⁹ id q̄d supza dixi. Altera ꝯo cōditio si decesserint cū femis nō fuit cā quare nō pl⁹ relinq̄nt q̄. s. voluit vnā dimidiā integrā cē filiarū. Nō ergo p̄t dici defecisse vnam ex duab⁹ ꝯditionib⁹ appositis imo vna tm̄ fuit apposita ꝛ illa extitit ergo relictum debet habere locum p̄ ar. a ꝓtrarijs quia sic defectus conditionis facit deficere relictum. l. iubemus. §. penul. C. ad trebel. ita ꝛ existentia facit ipsum habere effectum. Pro secunda parte facit arg. a contrario sensu. Nam voluit totū distribui si extarēt femine ergo si nō extarent censet hoc voluisse p̄ ar. a ꝓtrario sensu q̄d est validuz. l. j. §. huius rei. ff. de offi. eiuscui ma. est iurisdi. Sed nec ista ꝑs est vera q̄m a cōtrario sensu ꝯditōnis ꝓdicte nō licet arguere. C. de ꝯdi. insti. l. vbi casus. ꝛ ibi bal. determinat casum si pater exhere dat filiū si nō redierit ad primam. nō ꝓpterea censetur ipsum instituisse si redierit q̄ ex dispositōib⁹ primatinis nō resultat habitus. ff. ꝺ here. insti. l. ex facto. nec resultat affirmatio. ff. ꝺ mān. testa. l. ticia. §. fi. vbi casus de eo q̄d dico ꝛ ꝓriū loquit de dispōne lega. Casus ḡ iste habet p̄ obmisso a testatore nō ꝓ tacite dispōsito. ff. de lib. ꝛ postu. l. ꝓmodissime. Et sic nō venit distribuendū id: q̄d distribuendū nō fuisset exīmbus femīis: q̄ ꝛ si credenduz foret q̄ voluerit hoc testōr nō sufficit hoc postq̄z non dispōsuit expsse vel tacite ff. de vsufruc. lega. si alij de rebus dubijs. in ambiguo. Restat ergo q̄ tercia ps est vera vicz q̄ ps dictoruz

bonoꝝ debet distribui inter paupes ⁊ pars nō sed dꝫ remanere penes matrē. Nūc ergo videndū ē que sit illa que dꝫ distribui ⁊ que sit illa que debet remanere videt dicendum ꝙ illa tm̄ debet distribui que veniꝫ distribuenda si femine extarent ⁊ residuum remanere debet apud matrem. Et sic debeat primo deduci videlicet quatuor vncie deinde de reliquis octo alie q̄tuor pro dimidia debita filiabus. Et iste ptineant ad matrem reliqe ꝯo quatuor deductis legatis distribuant inter paupes qđ enim erat distribuendū existē tibus feminis quas testator dilexisse p̄sumit licet magis paupes in eo qđ voluit distribui multoforti⁹ non existentiby ꝧ vxore tm̄ quam non ita vt filias p̄sumit dilexisse ꝙ argumentū a fortiori. Plus ꝯo q̄ tunc forent distribuendū nō videt debere distribui qm̄ pauperes in plus nō habent voluntatem defuncti ⁊ ꝙ relictum nō reperit remanere dꝫ penes heredes et eoꝝ heredes in cōtrariū videt ꝙ immo aliquid pl⁹: qꝛ non videt ꝙ hoc casu ꝙ cum nō extant filie debeat detrahi ultima añ omnia ꝧ debeat dimidi hereditas in duas partes equales quaꝝ quelibꝫ ꝓtinet sex vncis ⁊ vna pertineat ad mrem altera deductis legatis ad paupes talione. Nam si extarent filie ideo veniebat ultima detrahenda ante omnia: qꝛ tūc fuissent filij grauati nisi i vna dimidia dāda paupibꝫ deductis legatis de ipsa altera dimidia que remanet dꝫ in ultimaꝫ ꝓputari qꝛ capitur ex vltima voluntate et iudicio testōris. l. oīmodo. C. de inoffi. test. §. imputari. ⁊ qđ plene no. bart. in l. in quarta. ad. l. fal. ⁊ postq̄ iste casus euenit iste sol⁹ censet fuisse a testatore dispositꝰ iuxta ea q̄ no. in §. ꝙ bar. in. l. centurio. ff. de vul. ⁊ pu. in. iij. q. principali. de ꝓpendiosa facta ꝙ verbū ꝓmune ꝙ vnam colum. ⁊ vltra post prin. in versi. si ꝯo. neq; iur. nec aliqua illarum ꝛc. Sed si in istum casum solum ꝓuidisset disponendo ꝙ nullis relictis liberis masculis aut feminis dimidia distribueret int̄ paupes deberet ita fieri vt supra dixi: qꝛ nō deberet detrahi ultima cum apud ipos ⁊ eoꝝ heredes esset remansura altera dimidia que ultimam transcendit ꝧ nec nūc augebit ergo nec portio pauperū in duaby vncis nec erit istud augmentū preter voluntatē defuncti imo ꝑm voluntatem que presumitur fuisse ꝑm ꝓtingentiā casus ⁊ ꝑm iur. dispositionem que adaptat ad illam iuxta ea que habent in l. sed nisi. ff. de iur. doti. ⁊. l. iij. §. fi. de admi. rerum ad turi. ptinen. ⁊ qđ no. cy. in. l. fi. C. ad. l. fal. ⁊ bar. in dcā l. centurio. in loco supra allegato. Et ꝓpenset hoc cōmodū cū onere legatoꝝ qđ eis incūbet sicut prius ar. l. j. §. fi. de aqua plu. arcē. habebit ꝧ mater dictoꝝ filiorum sex vncias sine onere legatoꝝ de bonis que fuerunt primi testōris deducto ere alieno ⁊ etiā q̄cq̄d acquisierūt filie qđ p̄ri nō fuerit acquisitum inter q̄s sex vnc. habebit dimidiā integrā illi⁹ possessionis cui⁹ q̄r tam alijs legauit habebit paupes: qꝛ nō plus voluit testator de illa paupib⁹ dari vt patet i ei⁹ testō. Et ista ꝑs mihi equior ⁊ securior videt vt nulla fiat detractio time sed hēat dimidiā que in ultimaꝫ ꝓputet et alterā paupes cū onere legatoꝝ. Et hec sufficiāt de primo p̄cto. Sup secundo ꝯo q̄ querit an mater dictoꝝ filiorum q̄ a marito suo fuit relicta gubernatrix ⁊ dña et sic viuentiby filijs erat habitura alimēta vtrū eis motis debeat hre integrū vsumfructū. Et sic bona non debeāt sibi auferri quousq; vixerit ꝓ distribuēdo inter paupes loquor de illa ꝑte que distribuenda venit dicit in ea qđ de vsufructu. Nam de altera hꝫ ꝓprietatem plenam: vnde non cadi stārent more solito qꝛ reliquisset eā dñaꝫ ⁊ vsufructuariam quousq; vel donec caste ⁊ honeste viueret ⁊ vitam viduale seruaret clarum videret ꝙ viuentiby filijs debuisset habere solum alimenta de cōsuetudine obtenta in curia bul. ꝑm. l. ij. cuꝫ sua glo. C. si ꝯo nup.

mulier ipsis ꝯo mortuis ⁊ succedentiby alijs extraneis integrum vsufructū: qꝛ sic ꝓsuluit bar. in ꝓsilio qđ incipit matheolus ex eo qꝛ legatum censet fuisse ante vnū ꝓpter illam dictōꝫ quousq; ⁊ donec. Et sic ꝙ tē pore post mortē incipit ꝑsona extraneoꝝ heredum filij filioꝝ vt idem bar. not. in. l. tricia. §. fi. ff. de le. ij. in fi. Qđ ergo esset alijs ꝑsonis extraneis institutis heredibus hoc idem dꝫ esse ipsa instituta quo ad portōnem distribuendā pauperibus ar. ff. de cōdi. l. frater a fratre versi. porro. Sed dubium est ꝙ testator nō dixit nec apposuit illud verbum vsufructuariā sed solum dixit ꝙ esset gubernatrix ⁊ domina vnde ex neutro istoꝝ verborum videt ꝙ possit sibi vendicare vsumfructuꝫ ex eo dum dixit gubernatrix quia refert ad verbuꝫ filiorum ⁊ denotat gubernationē facti circa ꝑsonas eorum. Nec ex secundo videtur ꝙ illud verbum dominam qđ refertur ad verbum bonorum similiter significat quendam dñatum facti. i. quandam peminentiam sicut eam habebat in vita mariti: vt in. l. j. ff. reruꝫ amo. Sed in contrarium facit quia hoc sēm est verꝫ fauore filioꝝ sed eo cessante stat ꝓprie ⁊ significat dominatū iur. licet duraturuꝫ quousq; vixerit. l. fi. C. de lega. Añ sic si nō exñtibus filijs testatoꝝ disposuisset ꝙ vxor eius esset dña omniū bonoꝝ suoꝝ hret verus dominiū ⁊ ꝙ ꝓsequens vsufructum causalem quousq; viueret dicta. l. tricia. §. fi. ff. de le. ij. ⁊ dicta. l. fi. C. de lega. ita ⁊ nūc post mortem filioꝝ quia cessat eoꝝ fauor l. tricia seyo. §. vsuras. ff. de le. ij. iuncto eo qđ no. bar. i dicta. l. tricia. cū testō. §. fi. e. ti. ⁊ in dicto ꝓsilio matheolus. Et sic differret distributio quousq; vixerit negari em̄ nō pōt q̄n dicta verba debeant in ea operari quousq; vixerit dicere añt ꝙ solū operent vt hēat nuda alimenta ⁊ sit ꝑcuratrix pauperū ⁊ teneat eis reddere rōnem de fructiby annuatim obseruandū nō videtur. ff. ad trebel. l. postulātis. in fi. qꝛ sic nō prodesset sibi imo noceret dictus dñat⁹ facti ꝙ nec ad ꝓmoduꝫ suū nec filioꝝ hret qđ nō esset qñ ad ꝓmodū filioꝝ q̄bus afficit ⁊ quiby ex voto maternali parat omne commodū post suam mortem. l. nihil. §. facilior. ff. de opere. liberto. Laus deo.

Consiliū. CCCVIII.

De quodā lottario q̄ dedicauit se in eccl'ia sancti marci seculari factis aliquiby reseruatōniby vtrū vicietur dedicatio ꝓpter reseruatōeꝫ an ecōuerso reseruationes vicient ⁊ valeat dedicatio.

Nchristi nomie Amē

Visa quadā ꝓmissione seu dedicatione facta p lottariuꝫ al's bianchum in ecclesiam sancti marci de florentia de se ⁊ omniby bonis suis cū saluis ⁊ reseruationiby in ea ptentis. Sup eo qđ querit an dict⁹ lottarius p eaꝫ sit vere ꝓfessus religionē dicti ordinis: et sic possit ꝓuentus occupare omnia bona sua non obstantibus reseruationibus predictis vt sic ille vicient ⁊ non vicient. An ꝯo econtra vicient professionem et non vicientur. Videtur dicendum primam partem esse veram quia conuersi ⁊ dedicati ecclesie regularis censent ipso ꝓfessi oīa substantialia religionis illius vt no. glo. xxvij. q. j. c. vt lex. ptinentie ex quo seq̄tur ꝙ reseruatōnes ille posito ꝙ essent ꝓtra substantiali religionis viciantur ⁊ non viciant cum non fuerit apposite p viam cōditōnis ꝧ potius p viam modi seu ꝓuentionis ꝓtestationis vel pacti quoꝝ neutrū habet suspendere actum. Et ideo ꝓmissio ⁊ dedicatio q̄ de sui narura professionem inclnditvt dixi tanq̄ pure facta recipit cētiā ⁊ robur ad repellendū modum

ꝓnentionem vel ꝓtestatōnem seu reseruatōez ꝓtrazi-
am ꝓfessioni non sic si ꝑ viam ꝓditōnis fuisset apposi
ta vt hec habent⁹ 7 notant⁹ plene in.c.fi.de cōdi.appo.
ꝑ glo.7 doct.7.C.de sacrosan.ec.autē.ingressi.7.ff.de
vsu 7 habi.l.ꝑ seruum. Quinimo reseruatio bonorū
etiā si ꝓditōn aliter facta fuerit videt⁹ ꝙ nō habeat vi
ciare ꝓfessionē quicqd in dictis iuribꝫ no.ꝑm Jo.an.
in dicto.c.fi.qz abdicatio bonoꝝ non est de originali
substantia ꝓfessionis:sed additū fuit ꝑ ꝓstitutionem
ecclie sicut castitas in sacris ordinibꝫ. Unde si⁹qs reci
peret sacrū ordinem sub ꝓditōne si poterit contrabe-
re matrimoniū reijceret⁹ ꝓditio 7 esset vere ordinat⁹.
xxviij.di.dyaconi. Breuiter his nō obstantibꝫ ꝓtrari
um videt⁹ dicendū ꝙ obstantibꝫ p̄dictis reseruatiōibꝫ
ꝓfatus lottarius nō sit ꝓfessus 7 sic eius bona nō pos-
sint occupari si pacta nō fuerūt sibi seruata. Pro
cui⁹ euidentia notandū ꝙ distinctiones q̄ fiūt in dcis
iuribꝫ supra alꝫegatis ꝓcedūt 7 locum habent qñ con-
stat de intentōne ꝙ quis voluit ꝓfiteri vel pure vel sb̄
ꝓditōne si reseruatōnes valent tūc em̄ aut reseruatio
est ꝓtra originalē naturam seu substantiā ꝓfessionis
puta ꝙ nō teneat⁹ ad obedientiā vel ad castitatē 7 tūc
est distinguendū aut sit reseruatio ꝑ modū ꝓditionis
7 tūc econtra nō viciat⁹ ꝓfessio sed modus vel ꝙuen
tio vt no.in dicta.l.ꝑ suū.ff. de vsu 7 habi. Si ꝙo nō
sit ꝓtra originalem naturā vel regulā vt est d̄ retentō
ne bonoꝝ 7 tūc indistincte viciat⁹ reseruatio 7 nō ꝓ
fessio ꝑm modernos doct.sequētes Jo.an.in dicto.c.
fi. Sed interdū nō constat clare de intentōne ꝙ volu
erit ꝓfiteri vt cum q̄s dedicat se vel facit se cōuersum
alicui⁹ ecclie. Nam isti act⁹ sunt indifferentes 7 ita ca-
dunt in nō ꝓfitente sicut in ꝓfitente qđ patet quia ca
dunt in ecclia seculari in qua nō est dare ꝓfessionez
vt no.in dicta autē.ingressi.7 dicto.c. vt lex ꝙtinētie.
Et tūc opꝛtet ire ꝑ coniecturas ar.l.si seruus plurū
§.fi.ff.de le.j. Coniectura aūt vna ponit⁹ glo.in di-
cto.c.vt lex videlicet ꝙ si dedicat se ecclie seculari nō
intelligat⁹ ꝓfessus ꝫ dedicasse se ꝑm naturam illius ec-
clesie in q̄ nō cadit ꝓfessio ar.ff.de iur.iur.l.ꝫ si posset
sou. §. sed si rerū.ff.loca.l.si vno.in prin. Si ꝙo eccle-
sie regulari tūc ꝑ eandem ratōnem intelligit⁹ ꝓfessus
Certe hoc vltimum recipit ſuppletōnem vt sit verum
si fecit ea que cadūt in ꝓfessum.ſ.quia mutauit habi-
tum 7 vitam als apparet ꝙ noluit ꝓfiteri et ꝑ ꝓseqūs
succedit regula ꝙ actus nō opatur vltra intentionem
agentis.ff.si cer.pet.l.nō omnes. Sed in casu nr̄o iste
lottarius non mutauit habitum imo ex pacto voluit⁹
posse stare in quocūqꝫ habitu vellet 7 ita fecit 7 etiam
qđ posset acceptare officia ꝓmunis ꝑ quod ꝓz ꝙ no-
luit renunciare seculo ex quibꝫ datur intelligi qualit⁹
vtraqꝫ pars intellexerit illam dedicationem seu com-
missionē. Nam ñ videt⁹ voluisse ꝙ esset ꝓfessio regu-
laris sed simplex 7 nuda dedicatio eo modo quo ca-
ret in ecclesia seculari 7 adhuc lacior ꝓpter officia cuz
verba obscura vel duplicem intellectum habentia ex
adiunctis declarare⁹.ff.de le.iij.quesitum d̄ peti.here.
l.vtrum de reb⁹ dubijs.l.j. Et ita videt⁹ fuisse de men-
te bal.in dicta autē.ingressi.vbi in quersis ecclesie re-
gularis distinguit an mutent vitā 7 habitum vel non
7 sic limitat 7 declarat glo.in dicto.c.vt lex. Sed talis
ꝓiectura 7 limitatio nō cadit qñ verba sunt clara quia
dicat ꝓfiteor ꝛc.7 ideo tūc recurrit⁹ ad aliā distinctōz
de q̄ primo loco dixi. Concludo q̄ ꝙ in casu nr̄o ñ ha-
bemus disputare de illo articulo. An reseruatōnes p̄-
dicte vicient⁹ ꝓfessionē vel vicient⁹ ab ea ꝑm ꝙ docto.
tractāt in dictis iuribꝫ. Sz debem⁹ indistincte dicē ꝙ
nō vicient⁹ nec viciāt ꝓfessionē q̄ nūqꝫ facta fuit. Sz
declarant eā nunqꝫ fuisse factā 7 de intentōne taz fra-
trū q̄ꝫ dcī lottarij fuisse pot⁹ facere quēdaz ꝓtractum
innoiatū.ſ.do.vt facias seu facio vt des vel do vt des
quo nō impleto ex vna parte nō tenet⁹ aliter implere.
ff.de condi.ob causam.l.fi.cum ſy. Laus deo.

Consiliū.CCCIX.

De quadam remissione vel liberatōne facta ꝑ filiā
matri que fuit tutrix cōtra quam filia recepta venire
volebat.

Nchristi nomie Amē

Aduertendū ꝙ si de mala redditōne ꝓuntoꝝ
nō ꝓstaret:hec quietatō ꝓdesꝫ matri:vt nō ꝓpellere-
tur iterū rōnes reddere:cum sit iuramēto vallata que
sine fraude facta valet.vt no.glo.ff.de ꝓtrario iudicō
tute.l.iij.§.j.tūc aūt.de fraude nō ꝓstaret. Ceterum
si de mala redditōe ꝓutoꝝ ꝓstare pōt tūc apparet de
fraude 7 dolo matris ꝓtrariū asseuerātis 7 ꝑ hoc quie
tationē hanc extorquentis cum dolus sit falsa voc⁹af-
seueratio scienter facta cum intentōne fallendi:vt.l.j
ff.de dolo.7 no.C.si ꝓtra ius vel vti.pub.l. p̄scriptōe
ꝑ cy.ꝑ ꝓsequens patet ipsam quietationē etiā iuratā
nō valere ꝑ eandem glo. Et sic mater de nouo ꝓpelle
retur rōnes reddere 7 reliq̄ si que sunt restituere 7 hec
dicta sufficerēt. Sz vt particularius attingam⁹ notā
dum ꝙ ꝑ pte filie dicit⁹ matrem aliqua obmisisse in in
uentario ponere.ſ.duas vineas ex quibꝫ ꝓcipe potu-
it fruct⁹ ascendētes ad valorem ducentoꝝ. Jtē quos-
dam alios census. Jtem precium seu restum ei⁹ ex ven
ditione cuiusdam census que si vera sunt p̄sumendū
est de bis non fuisse rōnem redditā:nisi ꝓtrariū dcca
tur per matrem cū ꝓtra obmittentē p̄sumatur dolus
7 subtractio:vt.ff.de admi.tuto.l.tutor qui reprouñ:
ad.l.fal.l.dolo.que p̄sumptio tranſfert⁹ on⁹ probādi
in matrem.C.de proba.sine possidetis.ff.qđ met.cau.
l.nō est verisimile. Dicit⁹ etiā ꝓ ꝑte filie ꝙ mat⁹ ꝓ-
fessa est se mille q̄ de bonis eius percepit in vtilitatez
eius ꝙuertisse nec in relatione facta per auditores cō-
putoꝝ ꝓstat filie in quas causas exposita fuerit. Nec
subest aliqua verisimilis in trib⁹ ānis quib⁹ tutelā re-
xit dicta mille nō potuerint verisimiliter exponi. Nō ergo
tenet⁹ filia huic relationi stare nisi sibi exhibeant⁹ ꝓpu-
ta ꝑ que appareat in q̄s causas fuerint exposita vtz in
l.fi.ff.de exercito. vbi tali asseueranti se inutilitatē dñi
lato asseueranti se in vtilitatem ecclesie ꝙuertisse vt in
autē.hoc ius porrectuz facit.l.si forte.de castrē.pecu.
C.de sacrosan.eccle.l.illud.7 qđ ibi no.7.ff.de lega.iij.
cum q̄s.§.seya.de ꝓba.qui testamentum. Nam bon⁹
paterfami.7 diligens nō sic facere solet vt exhibitis si
bi rōnib⁹ statim se subscribat ꝫ examinat⁹ recipit vtri
deatur an excepta 7 expensa ꝓbe vel improbe referā-
tur.ff.de condi.7 demon.l.cum seruus. Ex quib⁹ patz
q̄ nisi mater doceat se rationem reddidisse de bis que
obmissa sunt in inuentario vel ꝓputa exhibeat et qđ
ꝓstet in quas causas mille fuerint exposita p̄sumitur
ꝓputa male fuisse reddita cū p̄sumptio iuris sit ꝫ ma-
trem. Ex quo sequunt⁹ plura ꝓ filia. Primo ꝙ illa re
peti possunt tanqꝫ reliqua nō restituta nec dici pōt fi
liam per quietationē hanc illa remisisse cū illa ignora-
uerit 7 ignorans remittere nō videret⁹ qz ꝓsensum nō
habet ex quo remissio causat⁹.ff.de transac.l. qui cū tu
toꝛib⁹.§.qui per fallaciam: nam talis nō tam paciscit⁹
q̄ꝫ decipit⁹ ad hoc.ff.de iurisd.om.iu.l.si ꝑ errorē:ꝫ nec
remittere pōt ignorans.ff.de acqui.here.l.elodius.de
in offi.testa.l.mater decedens scientiam em̄ non igno-
rantiam ledi volumus.C.de tabula.l.generali. Nam
licet in generali remissiōe inter vivos facta videat⁹ re-
missus dolus p̄teritus vt no.glo.C.de transa.l.actōne

verum est de illo per quem nihil adest doloso. Sed si aliquid adest remissus nō videtur.ff.de pac.l.tres fratres de lib.lega.l.lucius.vbi casus 7 bar.et ppe no.eo. ti.l.aurelio.§.gayus. Per hūc aūt dolus adest matri. Sed certe nec si velit minor talia remittere pōt cuz sit donatio que non est minori pmissa 7 cuz iudicis decreto etiam matri vt.C.quando decreto op. non est.l.fi. ff.de tutel.et rati.di.l.j.§.j.de admi.tu.cum plures.§. fi. Nec obstat de lib.lega.l.aurelius.§.ticius.quia loquitur in maiore vel in minore testante cui non est necessaria curatoris auctoritas vel iudicis decretuz cum in actu testandi legitimam hanc psonam vt dicto.§. gayus.in.l.aurelio.e.ti.per glo. Sed hec ratio tollere tur ppter iuramentum:quod hic interuenit ei autem qđ supra dixi nō ob.iuramentum quia cuz de illis nō fuerit cogitatū quia filia nesciebat sicut nō videretur remissa per quietatōez vt pbaui sic nec p iuramentuz sup ea interpositum quod ad illa tm extendit ad que extenditur quietatio que est principale cum accessorium iuxta principale regulet. Item quia iuramentum ad incogitata non extendit de iur.iurā.c.penul.et ibi no.7.c.ad nostrā.iij.7.c.veniens.7.c.quintauillis. Nā iuramenta intelliguntr pm intentōnem iurantis.xxij. q.v.humane nec ibi extenditur ad id de quo nō est verisimile fuisse actum si fuisset expressum de homicidio. c.cum iuramento.facit.ff.de pigno.l.obligatione generali. Sed nō est verisimile q filia remisisset illa si uisset nō fuisse exposita vel restituta cum esset donatō quam quis nō p sumitur velle facere.ff.de pba.l. cum debito potissime mulier cuius genus auarissimum est ff.aduel.l.sed si ego in fi.7 ibi no.cuz ergo de nouo ad noticiam filie ueniat nō excludit iuramento ar.in.c. pastoralis.de excep.de testi.p sentium.de elec.vt circa li.vj.7.c.nulli.qz sup his inratū non est cū iuramentō Pcedat ex animo qui nō adest sup eo q quis ignorat Sed si dicet hec filia cum hanc quietationez fecit non ticiam habebat de hac relatione facta p auditores cō putor quā dicit mille fuisse exposita et nō assignatur causa nō ergo pōt postea opponere cum tūc nō opposuerit ar.ff.de decu.l.penul.§. fi.de except. pastoralis: videt remisisse qđ potuit cum iuramento. Sed respondet p contrarium esse quia tpe p positōis illa relatio non fuit ostensa filie quam si vidisset forte excepisset. Preterea posito q ostensa fuisset tamen illa refertur ad prima pputa cum dicat in ea fuisse exposita ī causas pticulares put ī pputis apparet nō ergo adhibet fides nisi pputa exhibeant: vt. C. de eden. autē.si quis in aliquo sicut de libellante dicim? qui si dicat sibi deberi put in instrumento ptinet nō audit.nisi an te oīa instrumentum pducat vt ff. de eden.l.j.§.de edenda. Sic 7 pfitente se debere in vltima voluntate put in instro ptinet nō credit pfessioni nisi instrm pducat: vt.ff.de libe.lega.l.legaui.7 no.in spec.de pfes. §.nūc dicendus versi.sed nunqd. Sicut g hec relatio ad pputa refert 7 nō dat ei fides nisi ostendāt pputa sic etiā p positio 7 quietatio sup ipsa facta 7 iuramentū sub quibus intelligit tacita pditio si vera sunt que in relatōne ptinent quā veritatē p ostensionē cōputorū optet ostendi sicut in rūsione pape subintelligit de rep.sic 7 oīs responsō.ad interrogata restringit 7 refert insti.de inuti.stip.§.pterea.ff.de libe.lega.l.aure. li.§.sticho. Ad qđ optime facit qđ Inno.de exce.cū venerabilis.de censi.cū olim vbi dicit q si qs pfitetur illa q in instro vel priuilegio ptinent intelligit pfiteri sub pditōne si priuilegiū vel instrūm est verū 7 iō reprobato instro de falso nō stat pfessioni q ipsi instro initur.facit etiaz optime qđ no. Jo. an. in decisione quā posuit sup regula inspicimus.de re.iur.li.vj.vbi dicit q si canonici aliquem recipiūt vigore litterarū suarū

pcedentium aliquid contra statutum vel psuetudinē ecclesie puta q non teneat pmoueri cum de consuetudine sit secus 7 ipse receptus iurat seruare psuetudines 7 statuta ecclesie q tam receptio qz iuramentuz intelligūtur fieri pm formā litteraz ex quo vigore ipsarum fiūt vt sic p tale iuramentū non artet ad pmotionem habent enim iuramenta in se tacitas pditiōes vt no.de rep.pstitutus p ber.7 p Jo.an.d regu.iur.c. in obscuris in mercurialib. Ex quib cōcludo q licet relatio ista fuisz tempore ppositionis ostensa filie sic ipsa non habet vigorem nisi ostensis computis per q instificetur sic nec confessio quietatio 7 iuramentū super ipsa interposita cum intelligant pm eam. Et si dicatur matrem fuisse quietataz ab hac summa p decretum iudicis quod transiuit in rem iudicatam respondetur decretum fuisse nulluz ex pluribz causis. Primo quia hec quietatio esset donatio quaz tutor q cōputum recepit facere non potuit etiaz cū decreto nec valet tunc ipso iure decretum. C. quando decreto op. non est.l.fi. Secundo quia fuit in iustum 7 sine causa 7 dolo matris extortum. Jdeo nullum.ff.de rebus eorum.l.magis puto.§.si es.7.l.qzuis.ne vis fiat. 7.l.j.§. hec verba aliam enim naturam habet decretuz qz sententia. Nam cum decretum interponatur fauore pupilli leditur.est nullum ar.C.de legi.qđ fauore. Nempe sententia similiter est nulla ptra pupillum indefensum lata.C.si aduer.rem iudi.l.cum 7 minores quā defensionem constat hic non interuenisse si tutor nō petijt a matre assignari causes in quas exposita fuerit illa quantitas. Scdo principaliter sequitur pro filia q mater iterum tenet reddere pputum nam cum mater assereret se bonum ppurum reddidisse q si verum fuisset liberata erat de iure a filia 7 ipa filia sibi obligata fuisset ad faciendum quietationem de facto vt.C. de condi.exul.l.dissolute.de libe.cau.l.cum affirmes. No.Bar.in.l.iij.§.j.de libe.lega.l.si finita.§.elegan ter.de dam.infec.putans filia ad hec se teneri quietauit credens se liberare non matrem quam putabat iā liberatam si igitur reperitur cōputata fuisse male redita nihil potest operari quietatio:nam non pōt operari liberatione filie ad quod principaliter facta ē cuz filia non intendebat 7 non debet illud qđ fit ad vnuz effectum operari ptrarium vel diuersum vt.l.cum tale.§.fi.de condi.7 demon.7 de sol.qui hominē.§.fi.vnde tam liberatio qz iuramentum habent in se tacitam conditionem si veruz est q mater asseuerat ad hoc.C. de non nume.pecu.l.fi.ex quo sequitur tercium q hec quietatio non potest dici transactio cum per transactionem. Jtem quis remittere actionem sibi competē tem ppter dubium litis et propter id quod petit qđ hic non fuit cum filia non intenderet liberare matrez ab actione qua tenebatur reddere rationes et reliqua cum putaret eam liberatam ex sua assertione. Sz credebat liberare seipsam. Jtem quia hic nil dedit mater de suo filie propter dubium litis 7 aliter nō dicit trās actio licet actum sit q aliqua restituat de bonis filie q restitutio non facit transactionem et est expressum q hec quietatio non dicitur transactio.ff.de dona.l.quidam in iure nec illud ergo iuramentū non ligauit cuz eius conditio defecerit nec est necessaria relaxatio iuris sed facti vt no.per Jnno.de elec.per venerabilem.

Quarto 7 vltimo sequitur hanc quietationē fuisse fraudulenter extortam et erronee prestitam cum facta fuerit ad assertionem matris falsum scienter asseuerantis quod si filia scnuisset non fecisset.ff. de dolo. l.cum affirmes:7 ideo potest qncunqz retractari: vt.l. quesitum.ff.quando act.de pecu.est annalis in fi.glo. magne que optime facit quod cum eo.l.sed et pte nec potest sibi impingere mater cur mihi credidisti.ff.de eo per quem factuz est.l.j.§.j.et ibi per bart: oluz.ali-

us enim posset nō potissime cum matri filia credere de beat que cui⁹ psona sancta 7 honesta sibi videri semp debeat. ff. de obsequijs. l. antepenult. ideo excusanda ē si credidit. ff. de bonis liberto. l. paulus rñdit ex bereditione nepotis. §. j. 7 l. qui cum maior. §. fi. 7 no. glo. de condi. et demon. l. ticio fundus circa fi. magne glo. Nec ob. iuramentū qz per errorem fuit pstitum 7 per dolum ideo nō obligat ar. de regu. iur. l. nō est obligatoriū 7 glo. sentit expsse in. l. iij. §. j. de ptrario iudi. tu. 7 est expssum qz iuramentū dolo pstitum est nullū sic pstitum metu de pac. q̄uis. li. vj. 7 ibi p archidi. vl saltem relaxandū iurta pmissionē de qua supra fit mentio. Nec ob. si dicat pm bec oīs transactio erit dolosa cuz fiat asseuerante reo se nō teneri. Respondeo in transactōne vera q̄s nō pmittit se asseuratōni partis nec illi totaliter credit qō pz: qz aliquid ob dubiū pcipit 7 remittit actōez etiā si in veritate petat si eī putaret eum nō teneri nil pcipet ꝫ simpliciter liberaret. Sz in casu nro filia totaliter credidit matri. Et iō ipsam simplr liberauit nil pcepto de bonis mris. Perinde est ḡ ac si debitorē meū dicentē se soluisse liberarem errans: nam repto ptrario nullū effectū habebit liberatio. Predicta sequunt si mater nō vult ostēdere pputa. Ideo psulo sibi qz si sentit se bonā ratōnez reddidisse in exhibēdo pputa nō faciat difficultatem qz p ipsa pstabat in quas causas fuerit pecunia expensa 7 de bona reditōne rationū. Et p hoc oīa ista eui tabunt alꝫ nō video ipsaz posse excusari sub correctione melius sentientis.

Consiliū. CCCX.

Renunciatio facta p filiam cum iuramento qñ dotem recipit an noceat sibi vel filijs.

In christi nomie Amē

Viso puncto 7 alijs de quib⁹ fit eo mētio breuiter dico qd renūciatio paterne 7 materne hereditatis facta p dñam auriandam tempe nuptus dicti parentib⁹ p filijs masculis eorūdem 7 ex causa in ea contenta vicz qz reputabat se sufficienter dotata de quinquaginta 7 pactum de nō babendo regressum ad dicta bona post mortem parentū cum iuramento canonice prestito 7 cum pacto qd faceret 7 curaret vt filij 7 filie descēdentes ex ea idem facerēt valuit 7 tenuit qz̄tum ad ipsam auriādam de iure canonico 7 fuit seruāda dum licet. l. pactum cū sua glo. C. de colla. dicat ꝫriuz put est tex. in. c. q̄uis. de pac. li. vj. p qō pz qd tale pactū nō est turpe nec ē ptra bonos mores qz si boc esset nō pfirmaret iure canonico p iuramentū: vt in. c. nō est obligatoriū. de re. iur. li. vj. lz sec⁹ sit in pacto de succedēdo qz p illud tollit libera ptās testādi 7 sic ptinet turpitudinē vel est ptra bonos mores. C. de pac. l. pactū dotali ideo nō firmaret iuramēto vt ibi no. bar. 7 in. l. stipulatō boc mō. ff. de ver. ob. Nec ob. ei qō prio dixi statuta in cōtrariū allegata qz primū statutū sub rubrica de dona. in sinuādis loquit in donatōib⁹ q̄ fūt pprie ptract⁹. C. qō me. cau. l. si donatiōis. p q̄s dñiū transfert de donante in donatariū secuta traditione cū donatio sit doni datō. ff. de dona. cā mortis. l. senatus. §. donatio. Et sic dñij translatio. ff. de verb. obli. vbi aūt in fi. Un donādo diminuit q̄s suū primoniū Sz repudians hereditatē prius qz̄ ipam adeat nō diminuit suū primoniū: ꝫ nō acquirit nec transfert i alium dñiuz qō nō hēbat ꝫ abdicat a se potentiā acquirendi q̄ sunt inter se diuersa. Ideo ꝓhibitur dona. ñ ꝓterea ꝓhibetur hereditatez repudiare. ff. q̄ in fraudem credi. qui aūt de dona. inter vi. si sponsus. §. si mari-

tus. Ideo nec insinuatio requiritur. Et posito qd requiretur fuit facta qz insinuare est donatōnem coram iudice facere. Nec requirit causē cognitio vel decretuz iudicis. vt not. bart. in. l. modestinus. ff. de dona. post prin. Sz bic interuenit iudex 7 eius decretū: vt pz ex instrumento. Et si dicat imo cum habeat vim donationis nō valet etiam cum insinuatōne cū dicta aurianda esset minor. xxv. annis: vt inquit dictū statutuz nisi interuenerint illa de quib⁹ in secundo statuto sub rubrica qd minores. xxv. ꝛc. Rñdetur qd etiam si esset donatio cuius ptrariū supra dixi tamen dictuz statutum secm vult vt ptenta in eo locum nō habeat i renūciatōnib⁹ pdictis fiendis p mulieres suis psanguineis vt ibi dicit. Et bic non interuenit. s. pre sentia patris 7 matris: quibus nullus primi or. et q nō presumitur dolum vel deceptionem aliquam facere silijs. C. de dolo si superstite in fi. Et si dicatur dicta renunciatio fuit eis scilicet dictis parētibus facta. Unde non potuerūt prestare presentiam auctorizabilem ad proprium ꝓmodum. l. j. ff. de auto. tuto. Respōdetur qd fuit facta eis non pro se nec ad ꝓmodum ipsoz recipientib⁹ cum effectus dicte renunciationis fuerit collatus post ipsorū mortem postqz nihil essent habituri: qz mors oīa soluit in auten. de nup. §. deinceps sed facta fuit ad commodum filiorum masculorum 7 illorum nomine receperunt dicti parentes 7 sic ē ipsi de ac si facta fuisset filijs masculis frībus dcē auriāde Potuerunt ergo dicti parentes propter parem affectionem quam habebant ad prefatos liberos prestare presentiam auctorizabilem 7 actum reddere validū ar. l. non solum. §. j. ff. de ritu nup. Et si dicatur immo nō potuerint ad ꝓmodū filioz masculorum vt dicta. l. j. ff. de aucto. tuto. versi. si auctor fiat vt filio suo ꝛc. Respondetur qd ibi loquitur quādo finaliter redundabat ad ꝓmodū patris: qz act⁹ ꝓferebat in vita pris 7 illo tempe oia q̄rebant patri per filium: bic vo non poterat redundare renunciatio hereditatis parentū ad ꝓmodum eorum iam mortuorum tempe quo renūciatio sociebatur effectum: sed solum ad ꝓmodū filiorum masculoz 7 fratrū dicte renūciantis. Sic ḡ concludit qd dicta auriāda si viueret non audiret volens venire ptra dictam renunciatōnem 7 pactuz ac etiaz iuramentum per dictū capl̄m q̄uis. de pac. li. vj. Nūc est videndum an sit audiendus filius suus et etiaz pater eius. s. filij idemqz maritus petens dimidiam hereditatis matris sue eiusdemqz auie materne quasi renūciatio dicte auriāde sue mris sibi nō nocuerit. Ad qō sine dubio dicendū qd nō debet audiri sicut non audiretur aurianda si viueret vt dixi supra. et boc triplici vel q̄druplici ratōne. Prima qz vt patet ex tenore libelli porrecti p crescentinū vel ei⁹ procuratorē agentez nomine azolini filij dcī crescentini ipse agit noie 7 ex ꝑsona dcē auriāde matris dicti azolini ad quā auriandam dicit pertinuisse dimidiam heredi. dicte domicelle francisse sue matris 7 auie materne dcī azolini sui filij ex dcā aurianda sua vxore et alteram dimidiam dicit ptinuisse ad Jacobum filium masculum a quo descenderunt cōuenti. Et dicit qd dimidia que ptinebat ad auriandam pertinet ad azolinum filiū ei⁹ qō ē intelligendum sez iure transmisso per titulum. C. de bis qui ante ap. tabulas 7 qō indebite occupat p comentas. Et petit declarari dcm azolinum mediāte ꝑsona dcē dñe auriande eius matris fuisse 7 esse heredē ab intestato dcē dñe francisce p dimidia ꝛc. Aut ergo vult dicere qd renunciatio pdicta facta p auriandā nō valuerit 7 sic dcā hereditas pro dicta dimidia fuerit adita eam delata 7 postea p dctām auriandam ad filiū eius transmissaz. Vel qz fuit adita vel si non fuit adita nō

Fuit etiam repudiata ꝛ sic ad filium transmissa cum sit hereditas ascendẽtis que transmittit etiam nõ adita si tamen nec repudiata ad descendẽtes p illum titulũ. C. de bis qui ante ap. tabu. Et tũc ñ bene dicit qꝛ ĩmo valuit dicta renunciatõ ꝛ pactum iuramento vallatũ nõ obstantib⁹ in cõtrarium allegatis vt supꝛa ostendi Et si dicta hereditas nõ fuit delata dicte auriãde p. pter dictam renunciatõnem iuramentum ꝛ pactum p ꝓsequens non potuit pactum transmittere: quia non transmittit hereditas non delata ꝛ hoc est clarũ apud intelligentes iura. Aut vult dicere dictus agẽs vel libellans qꝺ etiam si renunciatio valida fuerit tamen solũ auriãde nocuit ꝛ ipsam solam exclusit ab hereditate ꝓdicta nõ autẽ filium ei⁹ quia non potuit valere ni si ratõne iuramenti: vtꝫ in dicta. l. pactum. C. de coll. iuncto dicto. c. ꝗuis. de pac. li. vj. Sed iuramentũ etiam de iure canonico est ꝓsonale ꝛ non egreditur personam iurantis: vt no. Jnno. ꝛ alij in. c. veritatis. ꝺ iureiuran. Sic ergo tale iuramentũ facit dictam auriãdam haberi ꝓ mortua viuente sua matre ꝛ sic eaꝫ exiisse de medio viuente illa de cuius hereditate agitur ꝛ p ꝓsequens filium cius subꝛogatum fore in locũ matris vel etiam post mortem auie per successorũ edictũ qꝺ habet locum de gradu in gradum ꝛ sic de auriãda q̃ erat in pꝛio gradu in filiũ ei⁹ eundemqꝫ nepotez q̃ erat i scꝺo g̃du. Et tũc si volebat ꝟ dicẽ ñ debebat petere se declarari heredem ex ꝓsona mr̃is ꝓut fecit qꝛ sic petendo supponit hereditatem pꝛimo loco delataꝫ matri sed debebat agere ex ꝓsona ꝓpria sua tanqꝫ delata fuent sibi pꝛimo loco p successorium edictuꝫ pꝛo pter amotionem matris de medio ꝛ sic non ex trãsmissione facta p matrem in eum sed ex vocatõne sui pre motõnem obstaculi. i. matris que sibi pꝛeferebatur in gradu. Sic ergo inepte egisset ꝛ p ꝓsequens sententiam validam obtinere non posset per glo. que est insti. obliga. in pꝛincipio que incipit istud. ꝛ bal. in. l. actoꝛi. de iur. iu. C. ꝛ quod no. Jo. an. in addi. specul. ti. de actoꝛe. §. sequit videre ꝛ de officio iudicis. §. deseruit vers. quid si libellus. ꝛ hec de prima ratõne. Secunda ratio: principalis est quia etiam si dixisset expresse qꝺ agent ex persona auriande: quia tamen apparẽt ex contentis in libello qꝺ vult succedere domine Franci sce auie materne nõ cum auunculo qui fuit Jacobus ꝛ erat in pꝛimo gradu sed cum filijs Jacobi qui sũt in secundo de iure canonico sicut est ipse agens et etiam cum nepote Jacobi ex vno filio qui est in tercio videtur qꝺ non ex ꝓsona matris videnꝫ agere sed ex ꝓpria ꝛ per ꝓsequens qꝺ renunciatio et iuramentum matris sibi non noceat ꝓut determinat bar. in. l. qui sup̃stitis ff. de acqui. here. licet secus dicat quando vult succedere cum patruo vel auunculo q̃ essent in potiori gradu: quia tũc ꝑm Bar. habent necesse venire ex ꝓsona matris ꝛ p ꝓsequens iuramentũ matris sibi noceat ꝟz bar. Nam dico qꝺ ista distinctio ꝓcederet: si iste filiꝰ auriandus ꝓceptus erat saltem in vita dñe frãcisce ꝺ cuius hereditate agiꝫ quo casu posset venire ad successionem eius tam ex ꝓpria ꝓsona tanqꝫ attinens defuncti de cuius hereditate agiꝫ etiaꝫ ex persona sue matris ꝛ iure trãsmisso. Sed si nõ fuit ꝓceptus vina dña francisca de cuius hereditate agitur nõ posset venire ex ꝓpria ꝓsona tanqꝫ fuerit illi ꝓiunctus in cuius vita nõ fuit in rerum natura ꝛ sic nõ põt dici qꝺ fuit ei ꝓiunctus. l. j. §. si quis pꝛimoꝛ. ff. vnde cogna. de suis ꝛ legi. l. ticiꝰ cũ. l. se. Sed hic nõ apparet qꝺ fuerit conceptus in vita illius dñe francisce. Unde si nõ fuit pꝛopatum nõ põt venire ex ꝓpria ꝓsona sed ex ꝓsona matris iurantis: sed nec ex ꝓsona illius q̃ erat exclusa ꝛ sic non potuit transmittere alꝫ secꝰ vt no. p Jnno. l. j. C. de bis qpi ante ap. tabu. per cy. ꝛ in. l. si quis filium supra per secunda glo. C. de inoffi. testa. Tercia ratõ pꝛincipalis quare non debeat iste agens audiri saltem ĩ effectu est: quia ista aurianda ex cuiꝰ ꝓsona venit superuixit matri sue cuius hereditati renunciauerit cuꝫ iuramento quo casu bal. in. l. fi. C. de pac. determinat eiꝰ renunciatõnez ꝛ iuramentum nocere filijs eiusdemqꝫ nepotib⁹ quod est verissimum ꝛ ꝓbaꝫ tali ratõne naꝫ quousqꝫ vixit mater talis renunciatio non fuit sortita effectum: quia nullum ius habebat filia viuẽte matre in hereditate matris vt no. C. de sacrosan. eccle. auten. si qua mulier in vltima glo. Et quia priuatio pre supponit habitum. l. decem. ff. de verbo. oblig. iuri qꝺ quis non habet nec est habiturus renunciare non potest. Habuit ergo dicta renunciatio talem ꝓditionez tacitam in se. s. si ꝓtingat hereditatem ad me devolui ei renuncio exnunc. Unde si aurianda fuisset ꝑmortua matri non fuisset ad eam devoluta matris hereditas. Et sic renunciatio non fuisset necessaria ꝛ per cõsequens si facta fuisset ãnihilatur tanqꝫ facta supfluo Sed si dicta aurianda superuixit matri dicta hereditas de iure ꝓmuni fuit ad dictam auriandam devoluta pꝛo dimidia ꝛ altera dimidia ad Jacobum fratrez eius tamen eodem instanti quo fuit devoluta successit virtute renunciatõnis ꝛ iuramenti sicut si tũc facta foret renũciatio p ꝗm dicta dimidia delata auriãde defecit ꝛ accreuit fratri suo coheredi excluso filio auriãde et alijs suis heredibus vel descendentibus ad quos non potuit devolui per successorem edictum: quia illud procederet si non extaret alius in eodez gradu cũ aurianda qui posset venire per ius ascendendi. tũc cũ devolueretur ad gradum sequentem sed quando extat devoluitur ad alium. C. de cadu. tollen. §. hoc ita. Sicut ergo dicta renunciatio vel repudiatõ facta fuisset ad auriandam post mortem domine frãcisce sue matris illa portio filij delata ꝛ repudiata accreuissꝫ fri repudiantis ꝛ non fuisset devoluta ad filiam repudiãtis per successorium edictum qui erat in sequenti gradu ita ꝛ si facta fuit viuente domina francisca: qꝛ non fuit tunc sortita suum effectum: sed fuit collatus effectus in tempus mortis. scilicet vt si tunc viueret auriꝺa sortiretur effectum si tunc non viueret haberet ꝓ nõ facta: qꝛ nõ potuit effectũ sortiri vt hec ꝓbant in. l. queri. §. si de noua. ꝛ ꝺ solu. l. sub conditõne. Nec facio differentiã inter renunciationem ꝛ pactum licet bal. debeat eam facere in dicta. l. fi. C. de pac. ꝛ in. l. pactũ. C. de colla. ꝛ vult qꝺ pactuꝫ de non succedẽdo noceat nepoti filioqꝫ paciscentis quasi paciscens videat eodem instanti per prius acceptare p qꝺ filius eiꝰ excluditur et secũdario donare ei cui pasciꝫ. An ꝺo renũciet qꝛ tũc nõ videꝫ acceptare ꝟ se ab acceptãdo excludere ꝛ sic aperit viam in sequenti gradu ꝛ possit ex sua ꝓsona venire ꝛ sic sibi non noceat ꝟ ꝓsit renunciatio mr̃is. Sed licet subtiliter moneaꝫ tñ dictũ suuz. s. qꝺ renũciatio vel repudiatio viã apiat in gradu seq̃nti sic filio suo vt possit venire ex ꝓpria ꝓsona locũ haberet si nõ esset alius in eodem gradu cũ renũciate an possit accrescere vt est in casu nr̃o. s. dictus Jacobus: qꝛ tũc illi accrescit ꝛ p̃fertur existenti in gradu sequẽti cum ius accrescendi veniat ex tacita voluntate defũcti. l. ticio ꝛ meuio. §. iul̃. ff. de leg. ij. Preterea in casu nr̃o non solum fuit renunciatio sed pactũ de non habendo regressum ad dicta bona et sic clarum est ꝑm opi. Bal. in dicta. l. fi. C. de pac. nõ solum auriandaz fore excluſam sed etiam filium eius vt venire nõ possit nec ex ꝓsona mr̃is nec ex ꝓpria ipsiꝰ filij et sic ꝓuentos debere absolui a petitione agentis. Quarta principalis ratio colligitur quia dixit se sufficienter dotata de quinquaginta ꝛ sic posito qꝺ non sufficerent ꝛ sic ẽ perinde ac si habuisset integrã portõez que sibi debebatur in bonis parentũ. Sed isto casu sequẽs in gradu non põt venire ex ꝓpria ꝓsona qꝛ parentes tenen-

tur relinquere liberis q̄ sunt in primo gradu ⁊ si ß faciunt illi q̄ sunt in sequenti nō pñt ꝙqueri nec pñt venire ex persona ppria sed excludunt. Unde in casu nostro filiꝰ auriāde nec ex ppria ꝑsona possit venire quia mater eiꝰ habuit a parentib⁹ qđ ab eis sibi debebatur secz integram dotem q̄ ꝙputat in legitimā. l. qm̄ nouella ⁊ sic fuerūt liberati non solū ab auriāda sed ab oīnibus descendentib⁹ ꝑ ea que no. bar. in l. j. §. fi. ff. de cō. tratabu. Et notandū q̄ ius canonicū est seruandum: licet cā sit in curia seculari: tū q⁹ est in ciuitate subdita ecclesie romane: tum q⁹ agit de pacto ppter transgressionem iuramenti iuxta no. in. c. ij. de regu. iur. li. vj.

Consilium. CCCXI.

Quidem ex primo mr̄imonio dissoluto morte vr. habebat duas filias īfantes ⁊ duas alias maiores frāciscinam ⁊ modestinam ⁊ baptistam filiū masculum similiter maiorē iste transiuit ad secūda vota ⁊ mortuis filiab⁹ infantib⁹ ex primo mr̄imonio mortuo etiā illo filio masculo maiore alie due filie maiores renunciauerūt eorū patri recipienti ꝑ se et suis heredib⁹ oīm iurī qđ ipsi habent occasione successionis ⁊ hereditatis materne ⁊ quacunq̄ alia ratōne vel causa mortuo postea isto patre relictis heredib⁹ filijs ex secūdo matrimonio ipse filie ex primo mr̄imonio petebāt ab eis bona materna illi opponebāt de renunciatōe facta eorum patri iste replicabāt q̄ ipse non petūt vt heredes matris ß vt heredes sororis infantū p̄mortuarum in quarū hereditate dicūt repiri ipsa bona materna renūciata. Dicūt enim q̄ ex earū renunciatōne illa bona materna accreuerūt portōnib⁹ illaꝝ infantiū: non q̄t ꝑfuit soli patri.

Querit an dicte filie agere possint.

In christi nomie Amē

Uiso puncto suprascripto ⁊ narratis ī eo videtur dicendū dictas renūciatōnes factas ꝑ franciscinam ⁊ modestinā de bonis ⁊ hereditate materna non nocere eis q̄minus possint nūc petere ab heredib⁹ patris eoꝝ tantā dotem maternā tali rōne. Nam ex dcā refutatōne licet facta fuerit patri coꝝ non videt fuisse aliqđ ius acquisitū ipsi patri: cū nō ꝓponat q̄ ipse adiuissent hereditatē maternā ⁊ sic de ipsa nil potuerūt patri remittere vel donare ar. ff. quorū lega. l. j. §. q̄ ait versic. q̄ si ante. q⁹ nemo dat qđ non habet. C. qđ cum eo si libera. versi. q̄ si nō habentes. Sed ante aditam hereditatē nullū ius hz heres in hereditate vl bonis eiꝰ. ff. ad. l. fal. l. p̄cia rerū. circa medium igit̄ ⁊c. Opata ğ fuit dcā remissio facta p̄ri q̄ portōnes illaꝝ remittentiū tanq̄ repudiatas ꝑ ius accrescendi deuolute fuerunt ad alias portōnes hereditatis quaꝝ aliq̄ erāt in hereditate illaꝝ infantiū q̄ tam decesserāt: non tñ adhuc q̄site ß impotentia acquirēdi ꝑ p̄rem. C. de iure delibe. l. si infanti. Cōstat ei q̄ cū portō accrescat portōni ius accrescendi transmittit̄ ad heredes. ff. de suis ⁊ legi. l. si ex pluribus. de acqui. bere. qui ex duabus Quedāꝫo. s. vna quinta portio dicte materne hereditatis erat apud baptistā fratrē masculū silr̄ nō acquisita ß impotētia acq̄rendi q̄ nec acquisiuit q⁹ non adiuit nec p̄ ꝑ eo potuit adire cū esset maior infante ⁊ sic eiꝰ portō vnacū eiꝰ portōne accrescente seu dicto iure accrescēdi deuenit silr̄ ad hereditatē illaꝝ infantium quaꝝ hereditas fuit postea ꝑ p̄rem adita ⁊ q̄ ita sit verū tenet exp̄sse dy. in ꝙsilio qđ incipit ex testō domini alberti. s. q̄ si vnꝰ ex frib⁹ renūciat suā portōnem vni ex alijs talis renūciatio nō ꝓdest illi soli cui fit sed omnibus accrescit ex ipsa iur̄. necessitate q̄ resultat ex bis q̄ supra primo loco dixi qđ etiā tenet Jo. an. in addi. spe. ti. de testa. §. j. in additōne q̄ incipit qđ de pcedenti versi. ⁊c. in fi. Nec ob. q̄ actus celebratus cū vno nō pōt alijs ꝓdesse. ff. de pac. si vnꝰ. §. ante omnia. ⁊ de interog. acti. l. fi. q⁹ repudiatio hereditatis poterat fieri etiā sine pñtia p̄ris ⁊ ꝓfuisset omnib⁹ alijs: igit̄ licz facta fuerit tm̄ patri nō mutat suā naturā nec censet sibi facta ß a solis repudiātib⁹ cū repudiatio nō mutatur nisi ꝙsensu repudiātis nō em̄ est curandū cū q̄ver ba fuerint ꝓlata ß q̄ intentio vt iuris disp̄ō sit directa. l. miles. §. ꝑ pte. ff. de le. ij. Sicut videmꝰ in additione hereditatis q̄ cū pendeat ex volūtate vniꝰ tm̄ si fiat coram vno vel cum vno ex creditorib⁹ obligat q̄ad omnes vt dicit glo. in dicta. l. fi. de interog. act. in fi. Licet responsio facta in iudicio q̄ sit heres nō fic tūc em̄ p̄supp̄ositis p̄dictis q̄ tota hereditas materna ver sabat̄ in hereditate dictarū infantium si pater adiuit iure patrio aūt expresse qđ potuit vt dicta. l. si infanti. Aut si videt̄ adiuisse nō restituendo dotem infra annum illis qui essent successuri dicte matri exclusis infantib⁹ ꝑm opi. bar. in q̄one disputata que incipit debitor in die. ⁊ in. l. gerit. de acqui. here. ꝓinde habetur ac si dictis infantib⁹ fuisset acquisita vt dicit tex. i dicta. l. si infanti. ⁊ ita etiam tenet bart. in. l. ventre circa finem. ff. de acqui. heredi. Sed si fuisset acquisita infantibus censerentur bona infantium. l. si plures. §. fi lio. ff. de vulg. ⁊ pu. Et ideo repudiatio que fuit facta de hereditate materna vel eius bonis non haberet nocere si nunc petūt tanq̄ heredes infantium. Casus vidētur. ff. de bis quibus vt indig. l. qui ticz testamentū ad carbo. l. ij. §. plane si mater facit. l. fi. in pnn. de leg. ij. Constat nanq̄ q̄ dictarum infantium hereditas fuit deuoluta de iure ꝙmuni tam ad patrem q̄ ad fratrem masculum q̄ etiam ad istas sorores nuptas: vt i auten. defuncto. C. ad tertul. sed quia frater eius non adiuit nec etiam pater eius adire potuit cum eēt mai or infante deuoluta est eius potio ad patrem ⁊ dictas sorores ⁊ sic in tres partes venit dividenda quaꝝ pater vnam ⁊ quelibet istarum vnā habituræ sunt. Itez certum est q̄ si pater adiuit ꝓ infantibus dictā hereditatem dicta aditio ꝓdesse debet dictis sororib⁹ que sunt heredes infantium vnacum patre ⁊ sic habebunt beneficio patris id qđ ꝑ se habere nō posset: nō autem solus pater bodie quia solus non succedit licet olim secus q⁹ pater adiuit tanq̄ heres infantis bodie ꝑm glo. in. l. si infanti. Et hoc totum etiā tenet Bar. in dicta. l. ventre. Sequit̄ ergo q̄ dicte sorores tanq̄ heredes infantiū ꝓ duabus tercijs consequi debent duas tercias hereditatis materne non tanq̄ hereditatem maternam sed tanq̄ infantium cuius hereditati non renunciauerunt igitur in illis duabus tercijs nō nocet eis repudiatio predicta. Item aliam terciam tenebat̄ pater eisdem sororibus reservare ppter transitum ad secūda vota vt in autē. ex testō. C. de secūdis nup. que locum habet in patre sicut in matre ꝑm bar. ibidem qui refert ita fuisse disputatum per franciscū de saxolinis qđ eā tenet Jo. an. in addi. spe. ti. de secūd. nupt̄. super rubrica. Restituit ergo pater dicta bona non tanq̄ hereditatem matris: sed tanq̄ hereditatez dictaꝝ infantium ex eo tm̄ q̄ semel fuerunt mr̄is ⁊ matri acquisita qđ sufficit q̄ntum ad disp̄onem illiꝰ autē. nō tñ sufficit ad hoc vt dicte mulieres excludant̄ ꝓpter dictā renunciatōnem q⁹ ipse renunciauerūt bonis maternis q̄ immediate deferebant̄ a mr̄e cū q̄ hereditate mr̄is fecerūt mentōem non illis q̄ mediantibus infantib⁹ cum de hereditate alterius q̄ matris nō fuerit facta mentio in dicta renunciatōne nec debito nisi occasione hereditatis igit̄ ⁊c. vt dcā. l. q̄ ticz testamē tum. ⁊ alijs supra allegatis. Preterea renūciatio illa

non fuit operata nisi in causa que tunc temporis sub-
erat. s. successione materna nō aūt in futura vt est ista
l. qui rome. §. duo fratres. de ver. ob. de lega. iij. paulo
calimaco. §. fi. 7 qō no. in. l. qō serui. de condi. ob cām.
p glo. 7 doc. 7 facit. c. ij. de renun. ff. de bonis lib. l. si pa
tronus nō habuerit. in fi. Breuiter his nō obstantib
ꝓtrarium est dicendū scz dictas mulieres petere pos-
se de dote materna ab heredibus siu patris videlicz fi
lijs secundi matrimonij qō sic ꝓbatur. Nam aut pa-
ter nō adiuit hereditatem sue vxoris p infantib vel
iure patrio de quo puncto nihil clare dicit: solum em̄
dicit ꝙ adiuit hereditatem defunctor qō pōt intelli-
gi scz filiorum. Sed p hoc non censet adiuisse heredi
tatem vxoris que erat diuersa 7 requirebat aditionez
de p se: cum adhuc non esset ꝓmixta cuz hereditate in
fantium nec etiam p non restitutōnem dotis infra' an
num expeditum est ꝙ videat adiuisse qm̄ opi. Bart.
non tenet ab omnib 7 Bal. eam reꝓbat in. l. cū an-
tiquioribꝫ. C. de iur. delibe. Si ergo nō fuit exp̄sse adi
ta matris hereditas p patrem res est clara ꝓtra dictas
mulieres: si dicamus ipsaꝝ renunciatōne 7 pactum fa
ctum patri habere vim repudiatōnis 7 feciſſe portio-
nes illaꝝ ad alias portiōnes deuolui: naz cū filius ma-
sculus non adiuerit sed nec etiam infantes vel p̄ p eis
adiuit repitur hereditas matris totaliter vacare 7 sic
delatum esse de gradu filioꝝ ad alios ꝓpinquiores cō-
sanguineos matri. ff. de suc. 7 dic. l. j. §. quib videndū
cum sy. inter quos nō essent filij dictaꝝ filiaruz nati 7
cōcepti post mortē dicte matris. ff. vnde cogna. l. j. §.
si quis ꝓmior. de suis 7 legi. l. ticius matris. ꝓpter di-
ctam repudiationem. Nam cum p ea se exclusserint a
portionib eaꝝ non possunt habere portiones illaruz
infantium vacantes p nō aditōnem nec portionē illi-
us masculi similiter vacantē: qz nō possunt accrescere
istis que suas portōnes a se abdicarunt cū portō accre
scat portioni et apud istas nulla sit portio. Nec ob. ff.
de acqui. here. l. si tu ex parte. qz ibi repudiās portio-
nem suam venit ad portiōez coheredis repudiataz p
substitutiōez quo casu non nocet sibi repudiatio imo
repudiatam portōnem vel eius portōnem ꝓsequit p-
tem subsistere apud substitutū que substitutio cessat
in casu nostro. l. cum sim̄. in cā intestati: 7 sic non nisi
ꝓpter accrescendi qō etiam in casu nostro cessat post-
quam iste suas portōnes a se abdicarūt. Si ergo nō pos-
sunt venire vt heredes matris nō etiam vt heredes so
rorum infantis aut fratris quia in hereditatib illaruz
nō repitur hereditas materna p non aditōnez vt dixi
sequit ꝙ heredes dicti patris p̄nt excludere dcās agē
tes ex defectu iuris eaꝝ etiam si ipsi heredes nullū ius
haberent in dicta dote qm̄ petitio dicte dotis nō p ti-
net ad istas sed ad alios ꝓmiores vt dixi igit ꝛc. ff. si
pars here. peta. l. j. §. ad carbo. l. iij. §. cum extaret. Si
ꝓ dictus p̄ exp̄sse adiuit hereditatem materna pt̄
mortem infantū iur. patrio 7 sic censet fuisse q̄sita in-
fantib tūc magis est dubiū ꝓpter ea q̄ dixi primo loco
quia tūc dicte mulieres ex quo adiuerūt hereditates in-
fantium venīūt vt heredes illaꝝ quaꝝ hereditatibus
seu iuri ex illis hereditatib ꝓpetenti nō renunciauerīt
tñ adhuc idem dico. Pro cuius euidentia no tandū
vim repudiatōnis hereditatis 7 ꝓdesse alijs 7 nō pa-
tri imo soli patri cui⁹ ꝓtemplatōne facte fuerūt appa-
ret ex instrumēto: qz fecerūt eam p̄ri p se 7 suis heredi
bus recipienti vnde nō debet alteri ꝓdesse q̄ sibi. C. ō
pac. l. si actionē. vbi est tex. cū glo. 7 ibi expresse hoc te
net bal. dicens ꝙ si sunt due sorores 7 masculus 7 vna
ipsaꝝ nupta a masculo facit eidem finem 7 quietatio
nem de bonis paternis ꝓtemplatōne ipsius masculi q̄
huic soli masculo ꝓdest nō sorori. Preterea dicit ip-
se ibidem aliud est repudiare hereditatē aliud facere
pactum de non petendo 7 liberare ꝓut recte fuit in ca-
su nostro. Nam repudiare nō est ꝓtrahere nec isse a-
ctus gerit cum pte sed p solum repudiantē non sic in
pacto seu liberatōne. l. j. ff. de pac. in. §. j. Bide tenet ip
se bal. in. l. pactum. C. ō colla. in. viij. q. Dicens ita de
bere limitari ꝓsilium dy. s. nisi appareat ꝙ ꝓtemplatō
ne illius solius fecerit p dictam. l. si actōne. Dūc ergo
ad hoc vt ꝓcedat istud dictū bal. qō ego puto verissi
mum oportet dicere de necessitate ꝙ tales dñe paci-
scendo patri nō petere dotes 7 bona materna 7 ipsum
liberando censet adisse sine quo non potuissent hoc
facere p ea que primo loco dixi ar. ff. de acqui. here. l.
illud. pro quo facit. l. alio cum ibi no. per glo. et bar. ff.
de ali. lega. qui dicūt ꝙ testator grauando executorē
ꝙ rem hereditariaz alicui tradat censetur voluisse ꝙ
ipsam capiet sine quo illud velle non poterat. facit de
pecu. lega. l. iij. §. interdum. Non tamen dico ꝙ ista
ficta aditio que resultat ex hoc actu p reddendo ipm
validum operetur vltra dictum effectum vt sic tanq̄
heredes effecte potuissent a creditoribus hereditariis
conueniri ar. C. ne vx. p mari. l. fi. de itinc. actuq̄ pri-
ua. l. j. §. inl. 7 sic quo ad quid reputant adisse quod
ad quid nō sy. no. p bar. in illa qōne que incipit debi-
tor in diem. 7 in. l. gerit. de acqui. heredi. l. antepenul.
colum. in versi. Venio ad quartum principale ibi dū
dicit 7 hoc verum si ipse vel eius heres dicat se habu-
isse ꝛc. Hoc ꝓsuppositio dico sic ꝙ iste domine paci-
scendo 7 liberando patrem censet adisse hereditā-
tem maternam p portōnib eas contingentibus 7 il-
las easdem q̄tum ad totem 7 ea que tenebant p pa-
trem censet donasse patri et sic reuocare non possunt
ꝓpter iuramentum 7 solennitatem adhibitantis nō in
illis obstant ea que supra dixi: quia illas non p̄nt pete
re vt heredes infantium cum hereditatibus illarū nō
accreuerint iste portōes remisse sed sunt patri donat.
Ītum ꝓo ad alias portiones contingentes infanti-
bus quia illas non potuit consequi nisi ex persona in-
fantium 7 tanq̄z heredes earum est magis dubiuz p-
pter iam dicta tamen adhuc idem dico. Pro quo no
tandum qui tempore dicte quietationis liberationis:
7 pacti iam erant mortue infantes 7 sic dictis mulieri-
bus suberat causa de presenti scilicet obtinendi bona
materna delata infantibus que pertinet ex earum adi
tione secuta vnacum aditōne paterna sine qua nō po
tuissent vt supra dixi pertinet ꝓpter transitum pa-
tris ad secunda vota qui etiam iam transiuerat tem-
pore dicte liberationis 7 sic etiam suberat causa de p̄-
senti. Verum quia si contingeret patrem adire here-
ditatem infantium pro ea parte que ipsum tangeret
de bonis que fuerant matris tenerentur illis restitue-
re post eius mortem 7 iam erat ius quesitum dictis fa
miliabus sub illa conditione si pater adibit quod ius
potuerunt remittere per pactum quia erat ex causa ō
presenti ꝓpter transitum iam factum. C. de pact. l. j.
Videndum est ergo an censeant remisisse. Et dicen-
dum est ꝙ sic quia verba remissionis sunt generalia: 7
non solum ꝓrebendunt causam successionis mater-
ne: sed etiam quamcūq̄z aliam dicunt enim occasione
successionis hereditatis ꝛc. 7 non dicunt plus mater-
ne q̄z sororum 7 postea subiungitur et quacunq̄z alia
ratione vel causa. Unde posito ꝙ contradixisset ma-
terne sequentia tamen verba importare possunt etiā
fraterne vel sororum ar. l. j. §. generaliter. de lega. pre-
stan. postq̄z erant delate dicte successiones si autem
non fuissent delate non censerentur de illis in dubio
sensisse cum spes illa non sit probabilis: et ideo non
censetur subesse. l. post emancipationem. de lib. lega.
sed requirebatur specialis expressio sicut facta fuit de
paterna. Et dicatur licet successiones ille delate eēnt
non tamen hereditas materna erat adhuc per patrez

adita a qua aditione dependebat ius istarum: quia ex ea aditõne nõ poterãt psequi bona illa nisi ipse adiret post mortẽ cui soli ppetebat ius adeundi postq̃ in vita infantiũ nõ fuerat adita vt supra dixi. Ista aũt aditio erat de futuro ergo nõ cadit in remissione. Rñdeo q̃ licet eẽt de futuro erat tñ ex causa p̃senti ppter delationẽ dictarũ hereditatũ iam factã ideo venit in renũciatõne seu remissione ppter verbum põt qd ibi cõtinet qd est extensurũ. l. si ita quis. ff. de le. ij. & sic extẽditur ad futuram que habuit cãm de p̃nti: vt no. in. l. qd seruꝰ. ff. de condi. ob cãm. & l. si ita. de auro & argẽ. lega. Item si dicat saltem portio ptingẽs patri tanq̃ heredi infantiũ licet illa sit restituenda dictis mulieribus nõ videt cadere in dicta quietatõne: qr veniebat restituẽda post mortem patris ppter transitũ ad secũda vota et sic in vita patris nõ suberat ꝓbabilis spes ar. dicte leg. post emãcipatõez igit nõ venit in generali liberatõne. Rñdeo verũ esset si illa fuisset devoluenda ad istas tanq̃ ad heredes patris: ꝑ nõ sic est qd ꝓ qr etiam si nõ sint heredes veniebat ad eas devoluenda si nõ renũciassent. C. de secũ. nup. autẽ. lucruz hoc. & sic quodã titulo singulari. Vñ etiã si dicte dñe predecessissent patri trãsmissent ad eaz heredes ius dcĩ lucri ar. in insti. de ver. obli. §. ex ꝓditõnali. ex quo seq̃tur q̃ suberat spes ꝓbabilis & venit in generali remissione que sit apta ꝓbendere futura p ea q̃ no. glo. C de pac. l. j. in versi. neq̃ obstãt iura. Concludit ergo ex oĩibꝫ p̃dictis si bñ & subtiliter discutiam̃ p singula p̃fatas mulieres nil posse petere d dote materna ab herediby patris eaz propter remissionẽ & quietatiõez p̃dictam. Laus deo.

Consilium.CCCXII.

Renũciatio bñficij facta in manib alterius q̃ ordinarij an valeat respectu renunciãtis.

Casus talis est sequẽtis.

Summus pontifex. m. v. vniuit monasteriuz sancte Marie de sancto sepulchro da lecãpora vulgariter nunciatũ ordinis sancti augustini p priorẽ solitũ gubernari monasterio abbatie florentie ex causis in bulla ꝓtentis. Et prioralem dignitatem & ipsuz ordinem sancti augustini in dicto monasterio sancte Marie de sancto sepulchro ppetuo extinxit. Ita q̃ cedentib vel decedentib moderno priore cuz duobus monachis in dicto monasterio degentib vel ad alia religiosa loco sui ordinis se canonice transferentibus seu als quõlibet dictuz monasterium dimittentib liceat abbati & conuentui dicte abbatie corporalem possessionem dicti monasterij apprehendere et ppetuo retinere vt latiꝰ cõstat p litteras hmõi q̃rum tenor infra describit. Postea vo dicti prior & duo monachi professi & conuersi dicti monasterij da lecãpora ꝓstituerunt syndicũ & procuratorẽ ad cedendũ & renũciandũ. s. ꝑsonam laicã qui procurator coraz notario & testib dicto nomĩe cessit & renũciauit dicto monasterio & oĩibus iuribꝫ dictis suis dñis in dicto monasterio et eius bonis ꝓpertinentibus. Deinde syndicus & procurator abbatis & conuentus abbatie p̃dicte intrauit tenutaz & corporalẽ possessionez p̃fati mona. vniti p dictis abbate & conuentu pñte & p̃sentiẽte supradicto ꝓcuratore dictoz priorus & fratrum da lecãpora vt de p̃dictis oĩibꝫ & singulis latius ꝓstat publicis instrñis quoz copia infra describit. Quib pactis abbas dicte abbatie deputauit in dicto monasterio da lecãpora vnum ex suis monachis in priorẽ posuitq̃ ibidem cũ eo conuẽtum suoz monachoz remanẽte tñ ibidem olim prioze cum suis frĩbus & coĩter cum p̃dictis monach(abbatie viuẽtibus. Qui olim prior postmodum fecit se in priorem eligi a suis fratrib & ab ordinario vt dicit confirmari demũ a dicto ordinario visitatus fuit. Obij citur nũc p dictũ olim priorem da lecãpora dictã cessionem nõ valere cum in manib ordinarij facta nõ fuerit. Item de obreptione dictarum litterarum vnionis p̃fate maxime cum nõ faciant mentionem nisi tñ de duobus cum priore. Et ibi erat adolescens quidaz nouicius qui in dicto monasterio per ãnos plures remanserat habitum indifferentem a p̃fessis portans qui sue etatis ãnum vt fertur compleuerat. xv. tempore impetrationis ipsarum litterarum & sic tacite prioꝛ fessus. Item dicitur q̃ ipse olim prior est prior dicti loci ratõnibus supascriptis & maxime: quia cõtinuit possessionem & talia predicta fecit. Respondetur in cõtrarium p̃ parte dicti dom̃i abbatis & conuentus abbatie predicte dictam cessionem nõ obstantib prędictis tenẽ & valẽ & maxie p illa verba quõlibet dimittentibus ꝛc. Item bullas nõ fuisse subrepticias non facta mentione nisi de duobus monachis eo maxime quia ipse nouicius supposito etiam q̃ annum. xv. cõpleuisset & habitum portauerit indifferentem a p̃fessis sed semper vt nouicius vsq̃ ad diem impetrationis & postea ac etiã maxime: qr ipse nõ habẽt habitum differentẽ a p̃fessis qm̃ si habuissent ipse vtiq̃ habitum nouiciorum vsq̃ ad illud tempus portauisset & vltra. Item q̃ non obstat ꝓtinuatio tenute dicti olim p̃rioris: naz qd iam renũciauerat ꝓtinuare nõ poterat & qd per bullas extinctuz erat. Nec etiaz obstat ipsius noua electio vel aliquod p̃dictoruz. Queritur ergo quid iuris visis p̃dictis. Et primo an licet dicta vnio seu littere ad illam impetrate de iure subsistant. Secundo an licite apprehẽsa fuerit possessio dicti monasterij da lecãpora p syndicum dcti abbatis & in illa de iure remanẽ valeat & debeat. Martinus episcopus seruus seruoruz dei dilectus filijs abbati & conuentui mona. sancte Marie florẽ. ordinis sancti benedicti salu. & apostolicã benedictionẽ sacre religionis sub qua mundanis abiectis illecebris votum & sedulum exhibetis domino famulatum ꝓmeretur honestas vt ea vobis fauorabiliter ꝓcedamus p que saluti animarum xp̃ifidelium consulatur sane pro parte vra nobis nup exhibita petitio continebat q̃ nonnulli fideles zelo devotionis accensi ac cupientes huilitatis spiritu virtutum dño famulari desiderantis. In vro mona. sancte marie florẽ. ordinis scti bñdicti in q̃ estis diuinis obsequijs mãcipati ob singlarẽ obseruantiã religionis rectoq̃ viuẽdi normam quã ibi laudabilem obseruatis recipi & p̃fiteri ac vna volẽte domino famulari licet ad nram & eoz sustentatõnez dcĩ monasterij facultates suppeterent tñ ꝓpter artitudinem habitatõnis vestri mona. qd in loco p̃celebri ciuitatis florẽ. situatũ est. Et qr ciues circumstantes domos eoz eiusmõi religioni accomodas volũt alienare fideles ipsi ex eo q̃ locus dcĩ monasterij ampliari non põt nequeũt ipsam religionẽ intrare ppter qd eorum pium ꝓpositum impedit & ipsa interim ad alia sclaria se diuertũt in eoz animaz piculum & scandalũ plurimoz. Cum aũt sicut eadez petitio subiũgebat ppe dictam ciuitatem qdam mona. sancte marie de sancto sepulchro da lecãpora vulgariter nũcupatuz per priorem solitum gubernari ordinis sancti augustini in q̃ prior et fratres dicti ordinis sancti augustini sub habitu viso degere consueuerunt latas in se habẽtes habitatõnes & q̃ pmaxime poterit ampliari situatũ existat q̃ si eidem vestro mona. ꝑpetuo vniret nos ipaz religionẽ ingredi & p̃fiteri volentes ꝓmodi recipere et multoz animas qui als vagarent q ozbẽ ad viã salutis reducẽ valeretis. Quare p ppte vra fuit nobis humiliter supplicatum vt vobis sup premissis oportune

ꝑfulere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igit̃ qui diuinū cultum et religionis obseruantiā maꝛis vigere ⁊ augeri temporibus sub prenijs desideꝛijs affectamus hmōi supplicatōnibus inclinati priorales dignitatem ⁊ ipm ordinem sancti augustini cū hꝭ mōi habitu in dicto monasterio de sancto sepulchro perpetuo supprimim⁹ ⁊ extinguim⁹ ac in eo dictum ordinem sancti benedicti vigere decernimus in futurum. Jta ꝙ nullo modo per abbatem nr̃i monasteriꝭ ꝓ tēpoꝛe existentem quicunq; fideles in monachos recipi ac ꝓfiteri ⁊ perpetuo domino famulari ac poni ꝓ nutu dicti abbatis ⁊ ad claustrum renocari valeat iuxta dicti ordinis sancti benedicti regularia instituta ⁊ nihilomin⁹ ꝓfato monasterio de sancto sepulchro centum ⁊ .xx. ꝓfato monasterio nostro cui⁹ mille ⁊ octingentoꝝ florenoꝝ auri fructus redditus ⁊ prouentus hm ꝯmunem extimationē valoꝛem annoꝝ vt asseꝛitis non excedunt eum domibus suis dūtaxat auctoꝛitate aplica imppetuū incoꝛporam⁹ annectim⁹ et vnimusita ꝙ cedentib⁹ vel decedentib⁹ moderno pꝛioꝛe et duob⁹ monachis in eodem monasterio de sancto sepulchro degentib⁹ vl̃ ad alia loca religiosa sui oꝛdinis se canonice transferentib⁹ seu al̃s dictum mōasterium quōlibet dimittentib⁹ liceat vobis coꝛpalem possessionem monasteriꝭ sancti sepulchri et domoꝝ predictoꝝ ꝙ vos vel alium seu alios libere apprehendere et ꝓpetuo retinere vbiq; monachos ponere vel alios voluntarios ad religionem recipere ad solū nutu vestrum ponendos ⁊ amouendos sicut in alijs monasteriꝭ vestri oꝛdinis fieri cōsueuit iure camere loci oꝛdinarij semp saluo. nos enim omnib⁹ ⁊ singulis monachis nr̃i oꝛdinis qui in eisdem monasterio ꝛ sancto sepulchro de domib⁹ pꝛo tempoꝛe residebunt vt omnibus libertatib⁹ exemptōnib⁹ immunitatib⁹ priuilegijs statutis. Jndultis monasteriꝭ ⁊ domib⁹ vestri oꝛdinis a sede apostolica vel alibnde quocūq; excessis et in antea cōcedendis vti ⁊ gaudere valeat auctoꝛitate ꝑdicta tenoꝛe ꝑsentium indulgemus non obstantibus ⁊c.

N christi nomie Amē

Talis tenoꝛe supꝛascripte bulle. Et ꝑsupposito ꝙ dictus pꝛioꝛ ⁊ monachi mona. sancti sepulchri cesserint dicto loco ⁊ renunciauerint oēm iuri qđ in eo habebant in forma plenissima ⁊ cum traditione clauiū ⁊ sine aliqua reseruatōne in manib⁹ dicti domini abbatis monasteriꝭ sancte marie floꝛen. oꝛdinis sancti benedicti sine lnia tamen ⁊ ꝑsensu superioris oꝛdinarij cuius subsunt ꝑfati pꝛioꝛ ⁊ fratres monasteriꝭ sancti sepulchri. Ac etiam ꝑsupposito ꝙ idem pꝛioꝛ ⁊ monachi post dictam renunciatōnem ⁊ cessionem remanserint in certa ꝑte dicti monasteriꝭ de voluntate ⁊ licentia dicti domini abbatis cum certis pactis ⁊ conditionib⁹ de exhibendo eis certū quid ānuatim. Que ꝑta bulla in ꝛsi. ita ꝙ cedentib⁹ vel decedentibus ⁊c. vt sic ꝑfatus abbas potuerit ⁊ sibi licuerit corporales possessionem dicti monasteriꝭ sancti sepulchri ac domoꝝ eius apprehendere libere ⁊ licite hm tenoꝛem supꝛascripte bulle ⁊ ipsam continuare possit nec ne. Constat em̃ ꝙ dicti ablatiui absoluti cedentib⁹ vl̃ decedentib⁹ ⁊c. faciūt ꝓditionem. ff. de condi. ⁊ demon. La testatoꝛe. ⁊ ibi no. Jtem ꝓstat ꝙ anteq; impleatur ꝓditio apposita in ꝛscripto nō habet locuꝝ dispō ipsius: vt in cle. j. de ꝓcess. ꝓbē. Sicut nec aliqua alia. ff. de condi. ⁊ demon. l. qui heredi. in fi. de ver. sig. l. cedere diem. Ad qđ videt dicendū ꝙ nō: qꝛ verbuꝝ illud cedentib⁹ qđ magis adaptat ad casum nr̃m q; aliqđ aliud appositū in supꝛascripta bulla debet intelligi đ

cessione valida non de inualida. ff. de bonoꝝ pos. contrata. l. non putauit. §. non queuis. de re iudi. l. iiij. §. condemnatum. Nam verba rescripti debent intelligi hm ius ꝯmune de rescriptis causam que. de offi. deleg. super questionū. §. si ꝙo duo. Sicut ⁊ verba statuti. C. de nota. l. ij. de consue. cum dilectus. Et etiam contrahentium. ff. de iure doti. l. sed hec nisi. ⁊ ibi no. đ ad mīstra. reruꝝ ad ciui. pti. l. ij. §. fi. Sed de iure ꝯmuni actus nullus pꝛo nō facto habet. ff. qui satis. cogan. l. quoties. C. de sen. ex pict. reci. l. ij. ⁊. l. fi. Cōstat autem ꝙ cessio dictoꝝ pꝛioꝛis ⁊ monachoꝝ facta in manibus dicti domini abbatis qui nō erat eoꝝ supꝛioꝛ nec ab ipso dictū locum habeāt nō valet nec ꝓ eam dicit̃ vacare dictū monasteriū sancti sepulchri de renun. c. fi. ⁊ c. admonet. ⁊ c. qđ in dubijs. vj. q iij. ⁊ ꝛsi. vij. q. j. gonsaldus. ff. de offi. ꝑsi. l. penult. in ter. ⁊ glo. Jgit̃ dicta ꝓditio cedentib⁹. i. si cesserint extitisse nō videt. De alijs ꝓstat ꝙ nō extiterūt ⁊ ꝙ consequens ꝑfatus abbas nō videt potuisse licite possessionem apprehendere de loco nō vacante sicut nec alius loco dicti pꝛioꝛis sic cedentis si dicto dño abbati fuisset facta ꝓcessio dicti loci potuisset eligi: vt plene no. in solutōne qōnis posite sup regula nō firmat̃ in mercu. Jn cōtrarium facit glo. que est in dicto. c. qđ ī dubijs que tenet ꝙ licet nō teneat cessio q̃tum ad preiudiciū superioris q̃ nō cōsensit quominus possit eos in eodem loco inuitos detinere tenet tamē quo ad preiudiciū ipsoꝝ renunciantiū vt nō possint sup dicto loco aliq̃d petere ad qđ facit. c. cum tempe. de arbi. ⁊ de appel. c. cū appellatōnib⁹. ⁊ qđ ibi no. in glo. q̃ incipit no. ꝙ bis li. vj. bñ facit in ſy. l. ꝙ fundū. ff. de ser. rusti. ꝑdi. coīa ꝑdioꝝ. l. venditoꝛ. in ꝓin. cū ibi no. ⁊. l. fi. e. ti. Ex hic nō est dare alium vel alios qui pñt ꝓtradicere adeptioni huiꝰ possessionis q̃ ipsum pꝛioꝛē et fratres q̃rū fauoꝛe fuit̃ apposita dicta ꝓditō ⁊ facta dicta reseruatio in dicta bulla ꝙ possit dict⁹ dñs abbas dictaꝝ possessionē adipisci. Jta demū si dicti pꝛioꝛ ⁊ fratres cesserint q̃s inuitos de dicto loco noluit papa amouere: ne sua ꝓcessio ficret illis iniuriosa qđ esse nō ex de dona. c. ꝙsultatōnib⁹. de vsu palj. c. et tuarū. de ver. sig. dilecto. ff. ne quid in loco publico. l. ij. §. merito. ⁊. §. si quid a ꝓncipe sufficit ergo ipsos cōsensisse quoꝝ fauoꝛe dūtaxat fuit apposita dicta ꝓditio. ff. de lega. j. l. nihil. §. oīb⁹. C. de fideicō. l. quotiens. Pōt ergo ꝑfatus dñs abbas ꝓtra dictos pꝛioꝛē ⁊ frēs dicere q̃tū ad vos pertinet liberas edes habeo. ff. si cer. ven. l. loci coꝛpꝰ. §. ꝓpetit. Et posito ꝙ glo. illi⁹. c. qđ ī dubijs videat̃ repꝛobari ꝑ Hosti. ⁊ Jo. an. dicētes ꝙ ē ꝯ illū tex. q̃ dic̃ i fi. ꝙ nullā obtinet firmitatē. ⁊ glo. dic̃ ꝙ obtinet aliquā talis repbēsio sic itelligit̃ ꝙ ꝑ talē cessiōez factā in manib⁹ nō supꝛioꝛis nō vacat bñficiū: ⁊ iō aliꝰ loco eiꝰ eligi ⁊ intitulari nō pōt ⁊ ad hūc finē tendit solutio qōnis posite sup dcā regula nō firmat̃. Nec pt ratificari p ordinariū dctā electio si facta fuit anteq; approbaret̃ cessio cuiꝰ ꝓtrariū innuit dcā glo. Nō tn repbendūt eā inq̃tum vult ꝙ ipse cedēs nō possit aliqđ ins ꝓtendere vl̃ petere inuito ordinario quinīmo ipse ordinanꝰ pōt ipm inuitū inde amouere: ꝫ in casu uō nō tractem⁹ de electione facta loco dicti cedentis nec de intitulatōne q̃ amodo in dcō loco nō cadūt cū papa dictā dignitatē pꝛioꝛat⁹ in dicto loco pure ⁊ ꝑsentialiter extixerit ⁊ suppꝛesserit. Ex tractam⁹ đ adeptōne possessionis in ꝓprietatē nō in titulū que ꝓprietas dci loci ꝓcessa est dicto domino abbati vt dctō. c. ꝙsultatōnib⁹. de dona. q̃ quidē possessiōis adeptō cuꝝ facti sit ⁊ plurimum facti habeat. ff. de acq̃. pos. l. iij. đ ꝓces. ꝑbe. cum nr̃is. ⁊ qđ ibi no. nō sic de facili viciatur sicut electio que est actus ltimus. de elec. c. ij. li. vj. cuꝝ ibi no. Ad̃ ista duo simul stare possunt ꝙ ꝙ dictā cessionem non vacet dictus locus pꝛioꝛatu ⁊ nihilomin⁹

possessio ciuilis ⁊ naturalis dicti loci sit licite acquisita dicto abbati ꝑm tenorē dicte bulle: qz nihil habet ꝓmune titulus cuz possessione.l.naturaliter.§. nihil ⁊ l.ꝓmiscerī.de acqui.pos. Vel aliter et melius pōt dici q̄ reꝑhensio dictoꝝ sup̄ dicta glo. ꝓcederet si ꝑfato dño abbati nō esset facta ꝓcessio dicti loci: ꝙ quia fct̄a est dico q̄ ordinarius nō posset inuito dicto dño abbate retinere in dicto loco seu monasterio ꝑfatū ꝓiorem ⁊ monachos fratres inuitos: qz fieret ꝑ hoc ꝓtra ꝓcessionem factaz ꝑ papam quā papa voluit habere plenū effectū quandocūq̄ posset hr̄e sine iniuria dcōrum ꝓioris ⁊ fratrū: vt dicto.c.ꝓsultatōnib⁹. sed ip̄is nō inferē iniuria exquo voluerūt ⁊ ꝓsenserūt. ff.de iniurijs.l.j.§. vsq̄adeo. C.de transac. cuz donatōnis.de regu.iur.l. non videē.⁊ sufficit semel voluisse.ff.de aq̄ plu.ar.l.in diem. Exquo eīm dictus ꝓior ⁊ fratres ēt inuito ordinario possunt dimittere dictū locuz dicto domino abbati nō fuit in cessione ipsoꝝ necessariꝰ consensus dicti ordinarij: q̄a qđ fieri pōt aliq̄ inuito pōt fieri etiam eo ignorante.l.iij.§.j.ff.de fideicom.lib.de regu.iur.qui pōt inuitis. Cessat eīm hic ratio quare in cessione requirit auctoritas superioris: qz illa requirit q̄n̄ supior pōt ꝓtradicere ⁊ cessionē impedire ⁊ inuitū in bñficio tenere ꝓpter publicam vtilitatē ⁊ salutem animaꝝ hoc aūt nō est hic exquo papa dicto dño abbati ꝓcessit ⁊ sic in hoc voluit facere ꝑiudiciū ordinario vt sub eo nō esset amplius dicta dignitas ꝓioratꝰ in dicto loco nec dictus ordo licet quo ad alia iura q̄ ꝓtenderet in dicto loco noluerit ei facere ꝑiudicium vt in fi.dicte bulle. Unde dico ex hoc q̄ statim dicto ꝓiore ⁊ fratrib⁹ cedentib⁹ vacauit dictus locus ꝓioratus: qz sic censeē voluisse papa postq̄ abbati ꝓcessit ⁊ dedit ptātem adipiscendi possessionē cum cesserint qđ ē intelligenduz qualitercūq̄ etiam sine superioris ordinarij auctoritate: qz satis est q̄ adsit voluntas pape ⁊ hoc etiā patet ex vltima ꝯditione cū subditur als quōlibet dimittentibus ꝛc. Nam nulli dubium est q̄ si dicti ꝓior et monachi de facto dimitterent dictum locum ⁊ irent vagando ꝑ mundū ⁊ possent ꝑ ordinariū ad aliud claustrū reuocari: nō tñ possunt reuocari ad istud qz ꝯditio sub qua facta est dcā concessio extitisset cū dictus abbas nullā iniuriaz videat inferre illis adipiscendo possessionē exquo voluntarie dimiserūt qđ solū papa censeē ꝓsiderasse dcās cōditōnes apponēdo. Et istā ptem puto verā et ꝓ ista ꝯcludo q̄ dicta ꝯditio extiterit. Et q̄ ꝑfatus dñs abbas potuerit possessionē dicti loci apꝛehendere licite ⁊ ꝑm tenorē dicte bulle ⁊ eam ꝓtinuare. fratres autem ꝑ dictos retinere dz in ꝓte dicti monasterij ꝑm pacta ⁊ ꝙuentōnes habitas inter eos: non tanq̄ possessores ꝙ tanq̄ hospites ⁊ detentos.l.⁊ habz.§.j.ff.de ꝓreca.⁊ l.j.§.fi.de bis.qui de ie. vel effu.

Consiliū.CCCXIII.

Repꝛesalie ꝯcesse ꝓtra boies certi loci an extendā tur ad illos qui nascunt post ꝯcessionem.

ℵ christi nomīe Amē

Sup̄ eo qđ primo loco quer̄ in pūcto claꝝ videē ⁊ sine dubitatōne quacūq̄ q̄ exquo dictus ni colaus nō iustificauit capturā infra terminū statuti vi delicet ꝑbando se esse talem qualem asserebat. C.qui accu.nō po.l.nō ignorat qđ fiendū est etiā in summa rijs iudicijs. C.de edic.di.adri.tollen.l.ij. ⁊ ibi ꝑ bar.i fi.⁊ etiam dictū captū esse ministrū qđ fienduz erat ex quo hoc asserebat ⁊ in hoc fundabaē ei⁹ intentio.ff.vi bo.ra.l.ꝓtor.§.vocere.ne quis eū inius vo. est.l.pēnl. §.vocere.dictus captus dz relaxari: tum quia statutū hoc exp̄sse dic̄ar.ff.de acq̄.here.l.si seruū.§.nō dixit a ꝓrio sensu: tum qz ⁊ si nō diceret exp̄sse videreē dicere tacite exquo statuit certū terminū ad ꝑbanduz in cumbētia vicz q̄ eo elapso ⁊ nō facta ꝑbatōne captꝰ ra irriteē. C.de ꝓbeci.impe.offe.l. vniuersa. ⁊ quod ibi no. Et q̄ ampliꝰ nō audiaē qui mat.accu.nō pos.l.si ea.ff.de accu. in tua.per Jnno.C.qui accu.nō pos.l.si ea.ff.de accu. l.ticia.maxime post plures dies ⁊ longā negligentiam ff.de ver.ob.l.si ita quis.§.seya.circa fi. Vel si nō sunt omnia integra.ff.loca.si in.l.§. colonus.de op.lega.l. mancipiorum. Nec obstat q̄ statutum videē intelligendum solum eo casu quo quis capi non potest ꝓpria auctoritate: ꝙ per iudicem. Sed ꝑ repꝛesalijs vt dicunt potest capi ꝓpria auctoritate ⁊ sic statutuz vidētur locum sibi nō vendicare. Nam cum statutū nō distinguat nec nos distinguere debemus.ff.de offi.ꝑ si.l.ij.in fi.de publico.l.de ꝑcio. Preterea nō est verum q̄ ꝑ repsalijs possit capi ꝑsona ꝓpria auctoritate nisi cū ñ adest copia iudicis.l.ait ꝓtor.§.si debitor.ē. que in fraudez credi.lex hoc diceret expresse ⁊ hoc vt cesset causa tumultus. de regul.iur.non est singularis ꝑm Ja.de bel.in autē.vt nō fiant pi.⁊ bar.in tractatu repsaliarū in.ix.q.principali.q.j. Preterea et si ꝓpria auctoritate dict⁹ nicolaus potuisset istum capere erq̄ tñ nō fecit sed per iudicem debuit seruare formaz statuti: vt in simili no.bart.in.l.ij.C.de pigno.in illo cui data est lnīa ingrediendi ꝓpria auctoritate. Nā si volens vbanius agere iudicē per hec adiuerit debebat facere ptem citari.ꝑ.l.meminerint.C. vnde vi vt ipse ibi tenet in.v.q.reprobando Ja.de bel. Cum enīz haberet duas vias quā elegit illa sibi patere debet.ff.qđ me.cau.si mulier.§.fi.de cura.furio. cuius bonis dē serui.l.si cui. Preterea si statutum vendicat sibi locuz in eo qui capiē ꝑ suo debito seu ꝑ sua obligatione de q̄ non est dubium fortius in eo qui ꝑ debito vel obligatione alteriꝰ vt cū ꝑ repsalijs: qz cum tali mitē agendum vt patet ex no.ꝑ bart.ff.de incendi.rui.nau.l.quid.ver.si quero tūc.cuz versꝰ.se.⁊ fur.aduerſ.nau.l. j.ad.l.corne.de sicca.l.fi.in primo mēbro distinctionis: patet in.l.j.in fi.cum.l.se.⁊ se.ff.de his qui deiec. vel effu.iuncta.l. Item ēlla.§. si plures. ad.l. aqui. Et sic faciēs capi nō minꝰ est grauādus in faciēdo ꝙbatōnes de incūbentib⁹. Preterea statutū porrigit ad casum silem vbi est eadez vel maior rō si nō reputur ꝓtra statutū a iure coi.ff.de legib⁹.l.de quib⁹.⁊ no.bar.in.l.oēs ꝑpli de iusti.⁊ iur.in qōne illa an statuta recipiāt interpꝛationem extensiuam. Concludo ergo vt.§. dictuz est dictū captū ex hoc capite fore relaxandū. Super eo ꝙo qđ queriē secundo loco facit dubium quia verba indefinita extenduntē ad futura. ff. de serui. vrba. ꝓdi.si seruit⁹.extra de priuile. qz circa etiam i materia odiosa.ff.q̄ q̄s.iur.l.penul.§.illō nō solū.in fauorabili.ff.de libe.⁊ postu.l.placet maxime quando substituuntur seu succedūt loco ꝓsentium.ff.de cōdi.⁊ demō. l.filie.§.ticia.quia illorum vice fungi debēt.ff.de edē. quedam.§.nihil.et qđ plene no.ꝑ Jo.an.in regula q̄ sentit.de regu.iur.in mercu. de questione nō habente priuilegium ꝓ se ⁊ familiaribus: nam dicit extendi ad familiares futuros nō additos sed substitutos loco ꝓsentium facit.ca.ecclesia.⁊ lite pedēn. Sed filij postea nati succedunt loco parentum: qui tunc erant tempe

concessaruꝫ repꝛesaliaꝝ.l.ꝓponebaꝫ.ff.de iudi.sic eñ ꝓseruaꝫ humanũ genus.ff.de vsufru.l.vetus.in fi.cuꝫ l.se.ꝛse.Preterea maiꝛ ratio videaꝫ in postea conceptis ꝛ natis qꝫ in natis ꝛ ꝓceptis tempꝛe ꝓcessarũ repꝛesaliarũ.C.de libe.ꝛ coꝛ libe.l.si manumissus.versi. si filijs etiam.ꝛ.ff.de cur.l.ij.§.in filijs.versi.sed ꝛ si pater de sena.l.emancipatũ.§.fi.Preterea opi.bar.que de facto seruaꝫ ꝑm eum et minime sunt mutanda ꝛc. vult ꝙ ꝓpter delictũ regentiũ ciuitatem possint repꝛesalie ꝓcedi ꝛ exerceri ꝓtra nõ regentes ꝛ penitus innocentes subditos tñ dicti ꝓmunitati vt ipse not.in tractatu repꝛesaliaꝝ.vj.q.pꝛincipali.q.iij.ꝛ hoc pꝛincipaliter ꝓ rõnem:qꝛ dicta coitas habet ius supioritatis ĩ eos ergo ꝛc.ff.de acqui.bere.l.ꝑ herede.§.si quis tñ. Sed ista ratio ita viget in natis post ꝓcessionem repꝛesaliaꝝ sicut in natis tũc ergo ꝛc.ff.ad.l.aquil.l.illõ.de fonte.l.j. Breuiter ego nõ damno opi.bar.tot ꝛ tãtis rõnibꝫ fulcitã ꝛ tanti viri auctoꝛitate submixtã:vt patet vnicuiqꝫ legenti in loco supꝛa allegato potissime qꝛ vt ipse asserit ita est ꝙ de facto seruaꝫ. Tamen ꝓpter odiũ repꝛesaliaꝝ q ꝛ iuris regꝫas oꝛdinarias ꝓcedũt.C.ne filiꝰ ꝑ ꝑre ꝛ nevꝛ.ꝑ marito ꝑ totũ vñ placz limitatio quã facit bal.in autẽ.immo.C.de acti.ꝛ obl. qui nõ repbendit opi.bar.si bñ inspiciaꝫ. Sz limitat dicit eñ eam habere locum qñ non ꝓstat qui sint nocentes ꝛ q̃ innocentes tũc eñ ꝓpter difficilẽ sepationem ꝓcedunt ꝓtra oñes ar.ff.de vsufruc.l.vsufructuariuz.§.si viuarijs.cũ ꝓcoꝛ.ibi coll.in glo.Si ꝛo possent discerni tũc nõ nisi ꝓtra culpabiles deberent concedi vel exerceri ar.ff.de magi.cõuẽ.l.j.§.j.Per hoc bal.allego qꝛ in sy.habeꝫ.ff.ad.l.aquil. Item mel la.§.si plures.vbi si apparet cuiꝰ ictu quis petijt ille solus puniꝫ de occiso sed si nõ appareret ꝛ plures ꝓcussissent oñes tenereꝫ:vt no.in.l.fi.ff.de siccа.in glo.ꝛ ꝑ bar. Licet ꝓtra teneat glo.in dicto.§.si plures que reꝛ pꝛobaꝫ ꝑ doc.in dicta.l.fi. Sz illi qui tũc nõ erant nati nõ possunt esse nisi innocentes et de hoc ꝓcoꝛdat.l. si quis in suo.§.legis.C.de inoffi.testa.ergo ꝛc. Nec ob.ꝓmum ar.qꝛ fateoꝛ ꝙ indefinita ꝓꝑbendit oñia ꝓsentia ꝛ futuꝛa:in quibꝫ tamen sit eadez ratio alꝫ secipit omniũ.ꝛ ꝑ bar.in.l.si pluribꝫ.ff.de le.ij. Itez non obꝫ ꝙ delictum parentũ potius nocet nascituris qꝫ iã natis:qꝛ in casu nꝛo nõ ꝓcedunt repsalie ꝓtra filios ꝓpter delictũ parentũ:ꝫ ꝓtra coitatem ꝛ hoies ipsiꝰ ꝓpter delictũ ipsoꝝ ꝓtra quos cõcedunt:qꝛ denegarũt iusticiã facere nõ ergo extendunt ad illos quos ꝓstat nõ fuisse culpabiles. Sz si essemꝰ in casu in q̃ filij debent puniri ꝓpter delictũ parentũ vel in pꝛiuatõe bonoꝛis vel alio mõ ꝓcederet ꝓtrariũ ꝛ sic nil ad ꝓpositum:qꝛ vt dixi in casum solũ ꝓcedunt ꝓpter delictum ipsoꝝ ꝓtra quos ꝓcedunt. Et sic ꝓcludo dictas repsalias nõ potuisse exerceri ꝓtra natũ ptꝰ ipsaꝝ ꝓcessionem nõ ex hoc solo ꝙ sit innocens nec damno ex toto opi.bar.ꝫ ex eo ꝙ ꝓstat ipsum innocentem sequendo opi.aliozum et sic dictus captus ex duplici capite relaxandus est.

Consilium.CCCXIIII.

Judex impetratus ꝓtra ticiũ debitoꝛem in decẽ pone ne ex vna cã nõ ꝓt virtute rescripti cognoscere si illa.x.petant ex alia causa.

✠ christi nomie Amẽ

Ad ꝓfirmatõez eoꝝque supꝛa plenissime scripta sunt ꝙ supꝛascriptos eximios cõsultoꝛes maxime ꝙ do.Jo.dico supꝙ primo articulo ꝙ de ꝓclusis ꝙ euz vicz ꝙ ꝑfatus actoꝛ nõ acquisierit possessionem archiepatus seu iuriũ eius ꝙ instalationem ex quo dñs Petrus de candia erat in possessionẽ vel quasi ꝙ suũ vicariũ qui iurisditõez exercebat est casus.in.l.quod in eo.§.fi.ff.de acqui.pos.Per quẽ patet ꝙ nec naturalem possessionẽ acquisiuit nõ solum ciuilem quoniam vtraqz erat ꝙ dñm petruz ꝑdicta occupata ꝛ vna detinebaꝫ animo suo altera ꝛo corꝓoꝛe vicarij quinimo etiã si vicariꝰ aũt ipse dñs petrus suspicati fuisset se posse repelli nõ fuit ex hoc aliqua possessio ꝓperdita. De dño petro patet qꝛ et si fuisset expulsus qđ plꝰ est possessionẽ non ꝓdidisset ex quo alius erat in possessione ꝓ ipso.ff.de vi et vi arma.l.j.§.si quis vime aliqs est versi.sub.§.nõ aũt circa finẽ.l.et ratio ponit ibi in glo. De dicto vicario patet ꝙ iura dicentia ꝙ suspicans se posse repelli possessionem amittit loquunt de illo qui nõ est in re.l.si id qđ.§.fi.de acqui.pos.ꝛ ita tenent ibi doc.antiqui ꝛ ita intelligũt dictũ.§.fi.neqz.n. intrauit dictus actoꝛ manu armata aut cuz magna vi ꝓpter quam ꝓhiberi possit dictus vicarius vti possessione ꝑdicta quo casu loquunt predicta. Sed ꝛ si cũ vi magna intrasset illam solã ꝑtem occupasset nisi realiter possessione vsus fuisset.s.illarum terraꝝ aut iurium quarũ vel quoꝝ fructus ꝓcepit nõ vniuersaliter omnium vt dicto.§.fi.ꝓbaꝫ. Illud aũt videꝫ facere dubiũ ꝙ idem actoꝛ ingressus auctoꝛitate pape q̃ tũc ibi habebat obedientiã ꝛ ꝓmanerat ꝛ ꝓmanere potuerat dictũ dñm petrũ omni iure qđ habebat archiepatu etiã ignoꝛante ꝛ inuitũ ꝛ sine causa.ix.q.vltra capitulum ꝑ principalẽ ꝛ ibi no.fortius pos.ff.de acquirẽ. pos.l.qui vniuersas.§.item cum ꝑtoꝛ. Sed ad hoc responsum est ꝙ talis ꝓmatio fuit cassata ꝑ ꝓsiliũ pisanum ergo ꝛ quicquid ex ea fuerit subsecutum.C.de legi.l.nõ dubiũ. Nec ob.decretum ꝓcilij cõstan. qđ approbat gesta ꝑ gregoriũ in sua reali obedientia et tũc in mediolano realem obedientiã habebat:qꝛ illud intelligendũ est de obedientia q̃ vltimo loco sibi remanserat ꝛ ab eo nunqꝫ discesserat ꝛ ciuitas mediolani tũc esset cum dictus actoꝛ fuit receptus postea tñ recessit ꝛ transiuit ad obedientiã alexandri ꝛ Jonis vñ ibidẽ tenere gesta ꝑ eos quod patet ꝑ dictum decretũ. Approbat etiam gesta ꝑ Jo.in sua obedientia que nõ fuit nisi in terzis in quibus pꝛius gregoꝛius obedientiaz habuit ex quo patet concilium ꝓstancienſe dum confirmauit gesta ꝑ gregoꝛium in sua obedientia nõ sensisse de illa tm̃ que remansit ne sibipsi videatur fuisse contrarium confirmando etiam gesta per Johannẽ. Pro hoc ꝙ de pꝛoposteꝛioꝛi obedientia intelligatur facit.C.ne de statu defun.l.si mater.in fi.ff.de alimen. ꝛ ciba.lega.l.mella.§.j.ꝛ quis oꝛdo in bo.pos.ser.l.iij. circa pꝛin. Circa secundum posito ꝙ fuisset adeptꝰ possessionem ꝙ non ꝓpterea debebat obtinere in hoc iudicio ex eo ꝙ libellus eius non comꝓhenditur sub ꝓmissione eo quia in ꝓmissiõe pꝛoposuit se fuisse spoliatum ꝛ sic concessum fuit rescriptum super interdcõ vnde vi,in quo necessarium est pꝛobare duo scz possessionem tempoꝛe spoliatõnis ꝛ ipsam spoliationem ff.de vi ꝛ vi arma.l.j.§.dejcit.et no.in.c.consultationibus.de offi.dele. Libellus autem est ita generalis ꝙ comꝓhendit etiam possessoꝛium canonis reintegrãde nec est pꝛobata spoliatio. Unde videtur ꝙ nõ possit sequi condemnatõ ex illo canone nec ex aliquo alio capite qꝫ spoly ꝑm tenoꝛez rescripti vel commissionis determinatio est Jnno.in pꝛopꝛijs terminis in.c. sup litteris de rescriptis in pꝛima magna glo.versi.ꝛ no.ꝙ licet generaliter dixerit hec dec.ꝛc. vbi dicit ꝙ pꝛocessus quem quis est habiturus coꝛam delegato debz eẽ talis ꝙ comꝓhendatur sub verbis rescripti alꝫ non valet. Et ponit exemplum si quis impetrauit iudicez contra aliquem super quantitate aliqua petẽda ex cã

mutui non potest coram eo agere ad eandē summam ex causa stipulatōnis. Item ponit exemplū si qs impetrauit rescriptum sup tali re tanq̄ p violentiā ablata si postea vult agere nō ex violentia: ꝫ ex fraude dolo vel metu nō est recipiendus eꝰ libellus: etiā si vera actō empti sit ita generalis q̄ possit cōprehendere omnem causam iniuste detentionis dūmodo ꝓclusio sit spālis ad cām spoliatōnis 7 violentie ꝫ in casu nr̄o narratio fuit spālis solum sup cā spoliatōnis 7 etiam ꝓclusio. s. signatura que dicit audiat ꝛc. Nam cum sit rn̄sio ad petita referri dz ad narrata. ff. de interro. acti. si defensor. §. q̄ interrogatus. insti. de inuti. stipu. §. preterea. Verba aūt illa supplicatōnis oīes causas q̄s monere intendit ꝛc. Restringunt ad cām spolij superi⁹ specificatam tam ex forma ipsius supplicationis: q̄a dicit occasione p̄missorum ꝫ de iure ꝓmuni etiam si ꝟba illa nō essent apposita. C. fami. ber. l. quotiens. in fi. Sicut em̄ causa exp̄ssa in libello ꝓuentōnali restringit processum 7 sententiā ad illaz cām. ff. de excep. rei iudi. l. si mater. §. si quis aūt fundus. C. de peti. heredi. l. hereditas matertere. cum sy. ita causa exp̄ssa in supplicatōne eadem ratōne cum rescripta sint stricti iuris 7 non egrediant formā 7 tenorē ipsorum de rescriptis cū dilecta. Sup tercio articulo sine dubio qui agit ad restitutōnem possessionis beneficij debet docere d̄ titulo 7 de canonica in institutōne sine quib⁹ licite nō p̄t possideri. de regul. iur. c. j. li. vj. de insti. c. ex frequētib⁹. sic q̄ agit ad restitutōez vxoris. d̄ resti. spo. ex transmissa. 7 ibi not. 7 si doceat de institutōne tali que si esset vera esset canonica primafacie tūc spolians nō p̄t oppone re q̄ nō sit canonica 7 ipaz impugnare quousq̄ restituerit 7 tūc procedit q̄d dicit in. c. in litteris. de rest. spo. q̄ etiam p̄do restituendus est. i. ille q̄ hz institutionez 7 titulū primafacie canonicū licet nō sit nec tn̄ manifeste apparet de ipsius iniusticia. Si vero aut confessione petentis restitutōez aut ex processu manifeste apparet d̄ nō iure agentis in proprietate non dz restitutio fieri q̄ nutriret peccatū vt in iuribus allegatis p suprascriptos ꝓsultores 7 ne pateat vicios⁹ ingressus de dolo 7 contuma. c. j. li. vj. 7 hoc in beneficialib⁹ in alijs si petitorium esset cumulatū cum possessorio. Idem vt in. c. cuz ecclesia sutrina. 7. c. cum sup. de causa pos. 7 proprie. al's secus q̄ sufficit narrare possessionē 7 spoliatōnez Sed in beneficialib⁹ narrati etiam debet institutō iuxta no. per bar. in. l. naturaliter. §. nihil ꝓmune. de acq̄ui. pos. Sed forte idem dici posset q̄n ex narratis p petentem restitutōez ꝓstaret de nō iure suo in proprietate pet ea q̄ no. Inno. in. c. ꝓstitutus. de fil. p̄sby. Et idem q̄n dispō iur. coīs est ꝓtra agentez in proprietate vt in. c. ad decimas. de resti. spo. Quia igit̄ p̄supponitur hic ꝓstare ex processu de nō iur. dicti agentis in proprietate sine dubio nō dz restitutio fieri etiā si primo loco dicta cessarent: q̄ iuder salua ꝓscia ipsa fieri facē nō pos. g̃ ꝛc. de re iudi. c. ab abbate sane. li. vj. Concludo g̃ vnacū suprascriptis egregijs ꝓsultorib⁹.

Consilium. CCCXV.

An 7 q̄n fm rescriptum ꝓtrariū primo valet 7 tollat primum 7 q̄n non.

In christi nomie Amē

Qm̄ adiectione nō indiget plenitudo. xcvj. di. bene quidē post tamplenam discussionē 7 examinationē factā p eximū decretoz doctorē d̄nm laurentiū pauca restant ad ꝓfirmatōez dictoz suorum aliquid addam. Et primo circa primū dubiū ꝓsidero q̄ rescriptum d̄ni bonifacij directū archiepo Jan. voluit tria

Primū q̄ bona ordinis cartusiēsis describerent̄ in libro sicut bona alioz ordinū q̄d pz q̄ in petitione seu narratōne facta p parte cleri fiebat exp̄ssa mentio de dicto ordine q̄ recusabāt solvere et ꝓtribuere cū alijs 7 q̄ ex hoc insurgebāt querele. Ideo petitū fuit de sa lubri remedio ꝓuideri. Sequit̄ g̃ q̄ d̄scriptio generalis seu ꝓuisio facta p papam cum oīb⁹ cōuocatis debeat fieri descriptio bonoz ꝛc. Intelligenda ē etiā de ordine cartusiēsi 7 eius bonis q̄ talis debet esse vel intelligi generalis vel indeterminata responsio qualiscūq̄ssit interrogatis vel petitio: vt. ff. de interro. acti. l. si defenso. §. qui interrogatus. facit q̄d no. cy. C. cō mo. l. penul. col. 7 p bar. in. l. si is qui ec. §. vtrum. ff. de rebus dubijs. Potuerūt ergo bona ipsius ordinis describi nec ex ista parte bulle vel rescripti derogatū fuit in aliquo ꝓuilegio dicti ordinis concesso ab vrbano quia illud loquit̄ q̄tum ad onus soluendū p nuncijs 7 legatis. Hic ꝟo q̄tum ad facultatem describendum qui casus sunt diuersi igitur ꝛc. ar. ff. de calum. l. penul. de dona. inter vi. et vx. si maritus. ff. ad carbo. l. de bonis. in prin. bene in hoc dixit p̄fatus d̄ns laurentius. Secūm q̄ voluit dictum rescriptū est q̄ oīes solverent p rata eis ꝓtingente oneribus occurrentibus 7 sic etiā dictus ordo cartusie q̄d pz: nam in narratōe p̄dicta dicitur q̄ recusabant solvere 7 petitum fuit p uideri. Igitur pape ꝓuisio super hoc intelligitur facta q̄ soluant per dicta superius: 7 quia talia sunt sb̄iecta qualia p̄dicata demōstrant. ff. de vino triti. 7 olei lega. l. fi. §. cui dulcia. Item patet in p̄fatione facta p papam dum dicit nos igitur attendentes q̄ onera facultatibus ꝛc. ex qua prefatōne colligitur eꝰ mens q̄ voluit fratres dicti ordinis sb̄stinere dicta onera vnacum alijs ar. l. fi. ff. de heredi. insti. cum sy. Item patet circa finem ibi certam 7 rationabilem extimationem iudicis fm quam in procuratōnibus seu ꝓuisionibus soluant ꝛc. que verba licet ad ordinem mendicantium de quibus immediate fecerat mentionem videbantur referri tamen etiam ad alios de quibus p̄miserat in quibus erat maior ratō referunt̄ arg. extra de appel. c. q. requiris. Et aduertendum quia papa vult q̄ soluant 7 ꝓtribuant in ꝓcurationibus legatorum apostolicoz̄ 7 nunciorum a quibus dictus ordo cartusie per ꝓuilegium vrbani erat imunis. Unde cum de dicto ordine facta fuerit specialis mentio in dicto rescripto de dictis ꝓcurationibus legatorum 7 nunciorum aplicorum videtur ex hoc solo sublatum ꝓuilegium dicti ordinis per vrbanum concessum: vt in. c. cum ordinem. de rescrip. Contrarium dico q̄ ex hac sola parte rescripti sicut nec ex precedēti derogatum est dicto ꝓuilegio habenti clausulaz derogatoriam 7 hoc patet quia dictum rescriptum est de iustitia 7 continet ius cōe igitur non tollit ꝓuilegium nisi de ipso faciat exp̄ssam mentōez. C. de iusti. co. ꝓfir. l. j. §. si q̄ ꝟo pragmatice. de rescri. c. j. 7 ibi no. p glo. Inq̄tum ꝟo dictum rescriptum loquit̄ de dictis procuratōnibus legatoz̄ debet intelligi 7 referri quo ad alios ordines non habentes sup eis ꝓuilegiū. Et inq̄tum facit mentionem de dicto ordine cartusie debet intelligi vt soluat. In quib⁹ nō est ꝓuilegiatus. Nec ob. c. cuz ordinē vbi videt̄ q̄ sufficiat fieri mentiōez de ordine tm̄ q̄ illud capm̄ diuersimodo intelligit̄. Nā fm alios ille ordo habebat ꝓuilegiū ne cogeret̄ ad decimas p rescriptum q̄d de ipsius ordine nō faceret mentionem vnde sufficit sola mentio ordinis. Sed in casu nr̄o habet ꝓuilegium ne cogat̄ nisi fiat mentō de oībus locis ipsi⁹ ordinis quod est plus. Preterea hoc rescriptum p̄t taliter intelligi q̄ nō derogat ꝓuilegio vt supra ostendi igit̄ ꝛc. ar. C. de inoff. testa. si quando. 7. l. j. si aduersus dotem cum sy. Concludo ergo q̄ ex hac sola parte rescripti per quam voluit omnes

ordines teneri ad soluendum in procurationib⁹ legatoꝝ ⁊ aliꝭ oneribꝫ nō est derogatuꝫ dicto priuilegio: immo q̄tum ad ordinē cartusie debet intelligi q̄ ad illa onera in quib⁹ nō habebat priuilegiū ⁊ in hoc etiaꝫ sine dubio bene dixit idem egregius doctor. d. laurē/tius. Est et terciū qđ voluit dictū rescriptū videlicꝫ q̄ sublata essent omnia p̄uilegia in p̄trariuꝫ loquētia sub quacunq̄ forma verboꝝ. Et in hoc ē maior dubitatio an p hanc clausulam sit derogatū dicto priuilegio. Et videt q̄ sic nā hec clausula non obstantiū debet referri ad omnia supiora tā ad actū descriptionis q̄ ad actum soluendi: et sic voluit q̄ omnia priuilegia de nō soluendo illa de q̄b⁹ nō fecerat mentionē. s. p̄cu/rationes legatoꝝ ꝛc. essent sublata si sic est seqūtur q̄ quantūcunq̄ in dicto priuilegio sint fortes ⁊ difficiles clausule tñ sit sublatū licet de omnib⁹ locis dicti ordinis nō sit facta mentio in dicto rescripto. Et hoc primo p rōnē q̄ā ponit frede. de senis in suo p̄silio. xlvj. circa fi. vicꝫ q̄ cum papa non possit sibi vel successori legeꝫ imponere a qua non liceat recedere si diceremꝰ q̄ oporteat facere mentōnem de omnib⁹ nominib⁹ mo/nasteriorꝝ dicti ordinis de quib⁹ caueat in dicto priui/legio vrbani sequeret q̄ cuꝫ hoc sit difficile nimis ha/bere nomina omniū monasteriorꝝ sublata esset pote/stas pape saltē p indirectū quo reuocandū dictū pui legiū qđ nō est dicendum sicut dicimus q̄ q̄s nō p̄t sibi etiam per indirectum auferre liberam testamenti factionē donando omnia bona p̄sentia ⁊ futura. C. de pact. l. fi. Nec igitur hoc sequatur dicenduꝫ videt q̄ ad reuocationē dicti p̄ilegij non requirat expressa mentio omniū monasteriorꝝ licet i eo sic caueat q̄ suffi/ciat generalis reuocatio oim priuilegiorꝝ sub quacun/q̄ forma verboꝝ p cle. j. in fi. de sepul. cū aliꝭ allegat⁊ p federi. in dicto p̄silio. Ad idem facit determinatio bar. quā ponit in. l. si quis. in prin. testamenti. in versi. quero quid si verba derogatoria vbi determinat q̄ li cet in primo testamento ponat clausula q̄ non possit reuocari p secunduꝫ nisi tali solennitate adhibita eti am si in secundo sint verba derogatoria illius clausu/le quā nihilominꝰ reuocabit p secundū licet verba de/rogatoria primi nō sint singulariter expressa sic et in posito cū in priuilegio dicti ordinis sit apposita clau sula q̄ nō tollat p alia rescripta nisi faciant mentionē omniū monasteriorꝝ ꝛc. hoc non nocebit quominꝰ tol li possit etiaꝫ si de illis nō fiat mentio q̄ sufficere debet mentio generalis omniū priuilegiorꝝ sub quacūq̄ for/ma verboꝝ p̄cessorꝝ ⁊ ita forte intellexit primus cōsu/lens. His tamen nō obstantib⁹ teneo cū dño lauren/tio q̄ nō sit sublatū hac ratione. Nā q̄n prima dispo/sitio p̄tinet verba derogatoria nō tollitur p secūdam ni/si de ipsa facta fuerit specialis mentio in secūda: vt in l. si quis. in prin. testamenti. ff. de leg. iij. Ad p̄positum priuilegium carthusiensium continet verba derogato/ria ⁊ i hoc rescripto nō fuit de illo facta mentio cum in secundo dicit non obstantib⁹ quibuscūq̄ priuilegi is sub quacūq̄ forma verboꝝ cōcessis hic em̄ fit men/tio de priuilegijs nō aūt de verbis derogatorijs in ge/nere vel in specie: ideo nō sufficit et ita fuit in casu no/stro. Sz mentio specialis diceret si dictū fuisz nō ob stantib⁹ aliꝭ priuilegijs et quibuscūq̄ verbis derogato/rijs in eis appositis ista em̄ sufficeret et ita loquūt ea que supra allegata sunt. Sed in casu isto de verbis de/rogatorijs nulla fuit mentō facta igit ꝛc. Tercō mo do p̄t fieri mentio specifica ⁊ singularis puta in casu nostro si in isto rescripto fuissent expressa nomia om/niū monasteriorum dicti ordinis: et ista non requirū/tur ꝛz in illo p̄uilegio sic dicat ne resultet absurditas: de qua p̄misi videlicet q̄ propter difficultatē exprimēdi videāt manꝰ pape ligate et ablata ptās illō p̄uilegiū reuocandi. Tripliciter ꝑ p̄t fieri mentio. s. generali/ter et ista non sufficit quando precedunt verba dero/gatoria: et ita fuit in casu nostro. Item specialiter. sci licet faciendo mentionem de verbis derogatorijs i ge/nere ⁊ ista sufficit non tamen facta fuit in casu nostro

Tercio singulariter faciendo mentōnem de omnib⁹ locis put ibi dicit et ista nō fuit necessaria. Nec ob. p̄ dictis de. j. de sepul. q̄ ibi loq̄t cum secunda dispositio facta fuit p modum legis generalis vnde cuꝫ sit fa uorabilis et motu p̄prio fiat largius interpretāda est vt sufficiat generalis mentio secus in his que fiunt ad postulationem alterius: ar. eoꝝ que no. in aut. q̄s acti ones. C. de sacrosanc. eccle. Et predicta videtur de/terminari p cy. C. quando imperator inter pup. et vidu. l. vnica. vbi videt casum nostruꝫ determinare. Ad idē qđ no. fede. in p̄silijs. ccxxv. et quod habet ff. de excessi. prela. c. j. li. vj. in nouella de dolo ⁊ p̄tumatia. c. q̄. de cō fir. vti. c. bone. Ex predictis remanet primū dubium solutū q̄ cartusienses non tenētur vigore dicti rescri/pti ad onera p̄curationū legatoꝝ et nunciorꝝ aliter q̄ prius tenerent cū eorum priuilegium nō sit reuocatū per rescriptum. Quod ad scdm dubium Rndeo q̄ cartusienses tenentur ad alia onera et expensas a quibus non sunt exempti scdm extimationem et de/scriptionem factam in dictis libris de bonis eoruꝫ dū modo sint onera necessaria toti clericatui imposita p supiorem vel alio modo. Si vo essent onera voluntā/ria que sibi p̄ ordinasset clerus puta p faciendo vnū festum quolibet anno tūc ordo cartusie qui in hoc nū q̄ p̄sensisset nō teneret: ar. alteri p alterum ꝛc. ff. de re gu. iur. l. nō debet. de pact. l. si vnus. §. ante omnia. cū sy. ⁊ quod no. in. c. cū omnes. de p̄sti. in glo. Quod ad tercium dubium dico certum esse q̄ vigore exempti/onis facte per dominum bonifacium de ordine cartu/sie a iurisditione omnium ordinariorū non potest dic/tus ordo dicere se exemptum a potestate dictorū ca/pitaneorum: tum q⁹ papa intellexit de ordinarijs iurⁿ vt sunt episcopi et alij ecclesiarum prelati: de offi. ordi/na. cum ab ecclesiarum. non de istis qui potius dicū tur ordinarij facti execution̄e vnde ab eis nō cadit ex emptio. Sed si queramus an ex alia causa possint de/clinare potestatem eorum videtur q̄ sic quia capita/nei habent ex cōsuetudine potestatem eoꝝ igit nō ex tenditur ad alios q̄ eos in quos eam exercuerunt: iux/ta no. p Inno. in. c. dilectus. de capel. mo. et p cy. in. l. j. circa fi. de eman. libe. Sed ibi cartusienses nūq̄ exer cuerunt vt ponit in puncto igit ꝛc. In cōtrariū fa/cit qđ idem Inno. in. c. fi. de offi. archidi. vbi videtur dicere q̄ quo ad actum iuris consuetudo extenditur de persona ad personaꝫ. Breuiter puto q̄ cuꝫ in one ribus ad que dictus ordo tenetur. Intentio pape fu/it fratres dicti ordinis exeq̄re aliꝭ quo ad descriptio/nem bonorum et quo ad hoc vt compelleretur solue/re ꝑm ea que dicta sunt. similiter credenduꝫ est q̄ vo luerit eos exequare quo ad subiectionem ⁊ compulsi/onem dictoruꝫ capitaneorum sine qua non posset de uenire ad solutionem: quia q̄ vult vnū vult et aliuꝫ si ne quo ad illud non peruenitur. ff. de acquiren. here. l. illud. de sponsa. oratio. de iurisdit. omnium iudi. l. ij. & procurato. ad rem mobilem. et. l. ad legatū. frustra em̄ bonifacius voluisset q̄ bona eorum describerentur ⁊ cogerentur soluere nisi etiam voluisset q̄ dicti capi/tanei eos cogerent cum alium superiorem nō habeāt vnde dispensiosum esset ad papam in omni casu re/currere ⁊ p consequens credenduꝫ est q̄ circa hoc vo luerit laudabilem consuetudinem cleri obseruari: vt sumptus euitentur: ar. C. de anno. ⁊ tributis. l. p locis ⁊. l. medicꝫ ranee. ⁊ qđ ibi no. ⁊ vt ipi⁹ p̄uisio nō eēt elu soria. ff. ne q̄d in loco publico. in. l. fi. esset enim nisi es sent qui eam executioni mandarent. l. ij. §. pᵒ originē. de iusti. ⁊ iur. ff. Concludo ꝑ q̄ fratres dicti ordinis

subsunt dictis capitaneis qtum ad alia onera que ib̃ ire tenentur nõ ratione psuetudinis tm̃ qr illa nõ extẽdit de psona ad psonaz vt supra dixi sed ex tacita voluntate pape qui sic voluit bona eoz describi z eos teneri ad soluendũ in casib; in quib; nõ habent priuilegium videt etiaz voluisse q; cogi possint p illos p qs alij cogunt vt sic idem clerus diuerso iure nõ censeatur in hoc cum in alijs eodem iure censeant in hoc mixtura extra de decim. cum in tua. et in iuris allegatis p pfatum dñm Laurentium.

Consiliũ.CCCXVI.

An restitutio pcedat cuilibet vniuersitati ciuitatis castri vel ville vbi etiam habet an restitutõ peti possit in causa momentanee possessionis. Et an pcedenda sit contra prescriptionem statutariam. Et an pceda tur priuilegiato ptra priuilegiatum.

Nchristi nomie Amẽ

Ut bene attingat id de quo querit plura sũt videnda. Primũ est vtrũ dicte cõitati deneget restitutio ex eo q; nõ sit cõitas priuilegiata cui pcedat restitutio z videt q; sic. Nam quicqd dicat in republica romane vrbis de qua nõ est dubiũ. C. ex qui. cauſ. maio. l. respublica. de iur. reipublice. p totum z maxime in. l. rempublicam. li. xj. z etiaz alterius ciuitatis in qua fuerunt opi. qr glo. in dicta. l. rempublicam tenuit idem et etiam bar. ibidem et in dicta. l. respublica. z etiam pe. z Cy. tenuerunt ptrarium. Sed prima opi. communiter tenetur cum videamus etiam alias ciuitates esse priuilegiatas in quibusdã. C. de sacrosanct. eccle. l. fi. ff. de priuil. credito. l. fi, §, fi. In re tamen publica alicuius castri vel ville videt secus cum nõ reperiatur in aliquib; priuilegiata z sic loco cuiuslibet pua ti nõ priuilegiati debet haberi. ff. de verbo. signi. l. euz q; vectigal. Et ita disputando tenuit accur. vt refert cy. in dicta. l. respublica. C. quib; ex ca. maio. in. iij. q. z pro hoc glo. que est in. l. si finita. §. si de vectigalib;. ff. de dam. infect. que incipit. l. x. annoz. z spe. idez videt tenere in ti. de resti. in integrum. §. j. versi. porro. z versic. se, vsqz ad versic. ß nunq̃ prelatus vbi plene prosequitur hunc articulum: et refert Inno. idem tenere. et glo. in. l. nihil. ff. ad macedo. Breuiter bis nõ obstantib; doc. moderni vt Ja. bu. z bar. distinguunt inter puas vniuersitates que regunt se p seipsas non p administratores z tunc pcedat opi. precedens z magnas que reguntur p administratores vt ille si culpa administratoz vel negligentia ledant restituãt. saltẽ ex clausula generali si qua mihi iusta cã posita in. l. j. §. fi. ff. qui ex cau. ma. cũ p illam subueniat omnib; ex quacunqz causa impeditis vel lesis. Sed bal. ibidem dicit nõ esse distinguendum inter paruam et magnaz vniuersitatem cum etiam in paruis sint pupilli et infantes furiosi et si miles q̃z fauore meret vniuersitas priuilegium restitutionis et istam opi. q̃d indistincte cõcedat in integrum restitutio vniuersitati castri vel ville siue ciuitatis tenuit od ofre. p rõnẽ pdictãqnã assigt bal. lz ipm̃ bal. ipe nõ alleget vt refert Jo. an. in addi. specu. ti. de resti. in integrũ loco supra allegat. in additiõe que incipit et ibi p dy. z dicit ipam tanq̃ eq̃ orem tenendã quã dicit etiã tenuisse alber. papi. cum multis sodalib; quẽ refert ibi spec. Idem tenuit Guido de suza ampliãs hoc ad omne corpus. Põt tñ dici q; hec ampliatio facta ad oñe corpus pcedat i corpoz b; magnis que regunt se p administratores sed i corpoz b; paruis que regunt se p seipsos z nõ sunt ibi nisi boies maiores sane mentis pcedat opi. accur. sed in vniuersitatib; ciuitatũ castroz et villaz in quibus sunt prefate psone resti. meren. pcedit opi. moderno rum. s. Jac. bu. bar. bal. Jac. de are. odof. et Jo. an. in loco allegato q; indistincte restitutio pcedat ex dicta clausula generali non aute ex priuilegio reipublice cum apud eas non sit res publica dicta. l. eum qui vectigal. de ver. sig. Scdo videndum est an sit tenenda restitutio ex eo q; sit cã momẽtanee possessiõis vt sicut nõ potest in ea appellari nec de iure cõi. C. de momẽ. pos. l. vnica. nec ex forma statuti supr̃ relati ita nec restitutio peti qd videt cũ in ea tractet de modi co piudicio &c. l. scio. ff. de resti. in integ. Breuit sic per hoc nõ est insistendum: qr glo. de hoc plene dispu tat in dicta. l. vnica. C. si de momen. poss. fuerit appellatũ z determinat ptrariũ q; immo restitutio possit pe ti. Et sic põt peti a diffinitiua similiter ab interlocutoria vel alio grauamine. ff. de mino. l. minoz. xxv. annoz obmissam cũ sy. Tercio videndũ ẽ an debeat denegari restitutio ppter dictũ statutũ supra relatũ: qd videt tum qr indistincte loquit: & indistincte debz intelligi. l. de precio. ff. de publici. tum qr verba eius debent intelligi cum effectu. l. j. in fi. ff. q; quisq; iuris. et nõ haberet p cõcluso in effectu si talis cõclusio posset p restitutionem rescindi: tuz qr aduersus sniam legis vel statuti nõ potest proponi querela. ff. de ver. signi. l. si qua pena. Sed bis nõ obstantib; dicendum ẽ contrariũ p glo. que est in. l. sicut. C. de prescrip. xxx. ann. q̃ incipit: quia tũc. ibi: an aut restituat adultoz &c. Nã ter. ibi dicit q; illa prescriptio currit adultoz et tñ glo. ibi tenet q; non denegat aduersus eam restitutio z sic verba legis ibi nõ intelligunt cũ effectu. s. taliter q; tale beneficiũ restitutionis tollat. Nã etiã si diceret nõ obstante quocũq; priuilegio nõ videret tollere priuilegiũ tale corpore iuris clausuz iuxta no. in. l. heres ab sens. in prin. ff. de iudi. et in aut. qua in puicia. C. vbi de cri. agi oz. Sic et ꝯ ecclesiã dicit. l. currere pscript. xl annoz. vt in aut. quas actiones. C. de sacrosanc. ecclc. z tamen aduersus talem cursum nõ denegat restitutio: vt ibi no. p doc. post glo. et in. c. j. de resti. in integ. lib. vj. Pro hoc etiam facit qd no. Jo. an. in addi. spe. eo. ti. de resti. in inte. §. j. in addi. que incipit. ptra no qd dicit in qõne odof. de statuto validante ptractum minoris qr nõ intelligit p hoc denegare resti. in integ. sed soluz vt valeat mero iure fm odof. in publica disputatione nisi hoc faceret fingendo ipm̃ maiorem: vt plene no. bal. in aut. si captiui. C. de epis. z clerem: vt plene no. bal. in aut. si captiui. C. de epis. z clerem: vt plene no. bal. in aut. si captiui. C. de epis. z cler

cum.l.sequenti.ff.de mino. Breuiter illud esset verum si vtraq; pars tractaret de damno vitando vel vtra q; de lucro tūc.n.esset par cā.secus si vna de dāno vitando altera de lucro captando nā tūc prima preferet vt habet 7 no.in dicta.l.ver.§.fi.p doc. Sed hic ista cōitas q̄ vult restitui certat de damno vitādo.s.de retinenda sua poss.in qua si ius habet vt ptendit aduersa ps tractaret de lucro captando g̃ ꝛc. vt no p cy.in auē.quas actiones.de sacrosanc.eccle. Concludit ergo dictā cōitatē posse restitutōnē petere aduersus dictam lesionem.

Consiliū.CCCXVII.

Si vnus ex reis debendi fuerit ꝓuētus 7 ptē soluerit 7 pro alia fideiussorē dederit an p pte nō soluta ꝓ qua fuit datus fideiussor ꝓtra alium reū agi possit.

Casus sequentis consilij.

Creditor egit insolidum ꝯ vnū ex correis debendi q̄ renūciauerāt bñficio diuisionis 7 ab eo ptē recepit. et fideiussores p residuo nunc vult agere ꝯ aliū p resi duo q̄ sibi opponit q̄ excutiat primo illū ꝯ quē primo egit. Queritur quid iuris?

Nchristi nomīe Amē

Non repio iur.cautū q̄ si creditor egerit contra vnū ex correis debendi nō hūtib; bñficiū diuisionis insolidum vel pro pte vel etiaz ptē recepit nō possit agere ꝓtra aliū correū ꝓ eo qd nō recepit nisi prius discussio fiat 7 reperto nō soluendo imo magis videtur dicere iura ꝯriū.ff.de leg.j.l.si ex toto.§.j.in fi.vbi dicit q̄ lib ex est sibi ad aliū recurrere nō aūt esset libe rū si necessaria esset discussio primi: vt.C.de fideiusso. l.fi.vbi dicit q̄ p electionē vnius sibi nō p̄iudicat aduersus alterū. Itē videt expressuz.ff.mandati.l.creditor.in prin.vbi ꝓbat q̄ pendente lite ꝯ vnū pōt credi tor petere ab alio qd facere nō posset si necessaria eēt discussio primi electi imo deberet expectari sniā ꝯ primū 7 executio 7 p illū tex. Jac.de are.reprehendit glo. q̄ in aut.de duo.reis.circa fi. q̄ videt dicē ꝯriū q̄ lite pendēte ꝯ vnū ñ possit agi ꝯ aliū qd dy.intelligit verū pendēte prīa instātia. Sec̄ instātia appellatōis vt ipe no.in.l.ij.ff.de duo.reis.quē bar.ibi reprehendit: q̄ eadem est rō vtrobiq;. Et tenet tñ Jac.d are.q̄ tā prīa q̄ sc̄da instantia pendēte ꝯ vnū pōt agere ꝯ alterum Nec ob.ff.de peculio.l.quotiēs.§.si creditor p quem dy.se fundat q̄ ibi loquit in duob; quor vno electo alter statim liberat ipo iure licet de eq̄tate req̄rat discussio primi vt si reperiat nō soluendo possit de eq̄tate redire ad alterū.vt.e.ti.l.si ex duob; reis. Secus in duob; reis in q̄b; p electionē vnius nō liberat alter 7 sic nō req̄ritur discussio primi ista sunt verba bart. in dicta.l.ij.7 in aut.hoc ita.C.de duo.reis.in.ij.ar. prin capali.q.j.circa fi. Ex quibus satis videt apte colligi quod supra dixi. Ponit ipe etiā vnū casum in q̄ req̄ritur excussio vnius anteq̄ denominat ad alterū si cū pecunia ad vnū puenerit.ar.ff.cōmo.l. vnde queritur. Innuit g̃ q̄ in cōtra.sit regula ar.ff.ad municip. l.j.in fi.de his qui sunt sui vel alie.iur.l.patre furioso. Prete rea in casu nostro fuit ptestatio que ꝓseruat ius p testantis.ff.quib; mo.pig.vel hyp.sol.l. si creditor. de rei vn.l.sin aūt. Nec ob.l.reos.cū glo. C. de fideiuss. que videt dicere q̄ primo repto non soluendo q̄ recurrit ad aliū ponūt.n.facti cōtingētiam nō iur.necessitatē. Plerūq;.n.ptingit q̄ ad aliū nō recurrat nisi primo repto nō soluendo. Si tñ vult sibi nō denegatur immo liberū ē vt dicta.l.si ex toto. Nec ob.q̄ iste debitor composuit cum creditore 7 sibi dedit fideiussorem p q̄ videt satis fecisse 7 sic alium liberasse. Nā p hanc satisfactionem nō recedit ab obligatione nisi sit actū expresse.ff.de pig.ac.l.si rem.§.omnis. Itē nō ob.q̄ videat p hoc facta nouatio.ff.de pacto.flip.valerianus. Nam hic fuit actū ꝓtrariū expresse: q̄ ptūc cum solutionē ptis recepit tanq; bene pitus fuit protestatus q̄ nō intendebat aut de priori obligatiōe immutare nec ipam nouare g̃ nouatio non fit: vt. l.fi. de noua. imo si voluisset ptunc nō potuisset q̄ nō habebat ad hoc mandatū.C.de noua.l.nō abstulit. Nō video g̃ qualiter iste quartus correus de quo agit defendi possit quo ad minus sententia lata ꝯ eū executioni mandet in eo qd restat soluendū etiā priori nō discusso. In eo ẋo qd solutū est p priorē secus q̄ p talē solutionem soluta est obligatio q̄ ad omnes correos p illa quantitate.ff.de duob; reis.l.ij.in fi. Laus Deo.

Consiliū.CCCXVIII.

Si potestati seu doctori ꝓmissum sit salariū octocentū 7 de solutōnib; que fiunt ex camera fieda sit aliqua detractio vtrū de tali salario fieri poterit si de huiusmodi detractiōe nō fuerit facta mentō in ꝓmissiōe Et iste casus ꝓtingit doctoribz padue: 7 principaliter mihi cum habebā octocentuz.

Nchristi nomīe Amē

Visis 7 ꝓsideratis oīb; supradictis ꝓ euidentia eius qd queritur premitto q̄ cū in electione dicti potestatis ꝓtineret certa quantitas salarij vicz octocentū florenor si qua detractio fienda erat noīe directui vel gabelle debebat exprimi. als dictus potestas remāsisset deceptus qui de integra summa octocentum opinabat 7 si sciuisset de minori forte non acceptasset vel minores expensas forsitan fecisset. Et iō nō facta expressione licet salariū nō posset eidē solui p camerariū nisi cū detractione ꝓpter formā statuti. Cōe tamen castelli eidē potestati teneret ad interesse. i. ad restaurationē dicte summe q̄ censet ꝓmisisse summam octocētuz neq; em debuit diuinare dict⁹ potestas q̄ ei aliqua detractio fieret.ff.mandati.si fideiussor. §.si cum debitor.sicut.n.actū videt q̄ nō vltra dictā summaz deberet p ea que no.ff.de leg.ij.l.fi.§. qui in diuisam. in glo.7 de euict.l.fundū.que dicūt q̄ cū aliqua quātitas exprimit subintelligit dictio taxatiua tm̃ vel dū taxat et ꝓbat.ff.si cer.peta.l.rogasti.§.si tibi.de interrog.act.l. de etate.§.si cum esset quod est verum quando dispositiue secus si enūciatiue. vt no.in.l.rōnes.C. de ꝓba. Itē etiā censeret actum vt integra octingenta presteñt et sine aliqua diminutiōe si aliud dictū nō fuisset.ff.de act.empti.l.si venditor hoīs.in princ. et.l. penl.§.fi. Et iō si minor repiat quātitas ꝓpter dictas defalcationes ipm cōe teneret.eo.ti.si seruū.§.si modus. Et expresse in terminis p bar.ff.de dote preleg.l. ij.§.idē querit inl. Sicut videmus q̄ venditor p̄dicere debet si res vendita debet alteri seruitutez vel si in ea habeat aliquis vsumfructum als tenet vel ad oīe interesse si fuit sciens vel quanto minoris si fuit ignorans.ff.de edi.edic.l.quotiēs.de euic.l.sed et si q̄s.§.j. et.l.fundū.in prin.et.l. qd ad seruitutes. et ibi no. Et debebat fieri talis expressio clare 7 specifice ita q̄ dictus ptās redderet certus non perfusorie nec sub inuolutro verbor.ff.de euict.l.q̄ libertatis.§.penul.als nō presumeret sciēs.ff.de acti.emp.l.quero.7.l.j.ff.§. §. Nec ob.si dicat iste ptās poterat esse cert⁹ d̄ ista detractio.q̄ simile statutū est florētie et sic non erat alit certificandus.ff.de empti.acti.l.j.§.fi.7 ar.cor q̄ not. bar.ff.de publica.l.fi.§.licet.et in.l. cunctos populos.

de summa trini. Nam ipse loquitur in statuto qd̄ vbi qz viget. s. de nō portandis armis vel de nō eundo de nocte ꝫ istud statutum quod de salario potestatis detrahat̄ gabella non viget vbiqz licet vigeat florentie Preterea istud est tale q̄d qd̄ nō tangit nisi euntes p officia vnde illi soli presumunt̄ scire. Sed iste potestas forte alia officia nō habuit maxime in ciuitate florentie nec fuit ibi nec esse potuit potestas vnde nō p̄sumit̄ scire tale statutum q̄ cum nō tāgit. facit quod no. glo. ordi. notabilis ad hoc. C. sine cen. vel reli. l. fi. 7 audio q̄ pisis nō est tale statutum et in pluribꝫ scio nō esse. Nō ergo presumitur sciuisse 7 ideo stat cōclusio primo loco facta. s. q̄ erat certificandus. Nunc ē videndum vtrum in casu nostro dicta expressio talit̄ facta fuerit q̄ sufficiat dicte communitati cum in q̄dam capitulo electiōis cōtineātur ista verba q̄ de dicto salario detrabi et retineri debent nomīe directuo nec exprimit̄ quātitas detrahenda. Circa que verba cōsidero duo. scilicet quia cōtinēt orationem imperfectam. Nam illud verbum debent nō habet suppositū nec determinationē alicuius nomis. Secūdo p̄sidero q̄ ex dicta imperfectione apparet q̄ scribēs voluit plꝰ scribere sed per errorem obmisit quid autem voluerit scribere ignorat̄: poterat enim opponere paruā 7 magnam summam. Nam ita poterat dicere duo denarij pro libra sicut duo solidi. Itez poterat dicere pro quolibet florentino sicut pro quolibet libra. Naz omnes iste 7 q̄ꝑplures alie determinationes possunt congruere illi verbo debent: vt patet ad sensum. Ex quo sequitur q̄ dictus potestas non reddebatur certus ex dictis verbis: quia quod multipliciter exponi pōt: eiꝰ veritas ignoratur. ff. de iure fisci. l. ita fidei. Ideo non fuit sufficienter facta. nec prodest dicte communitati que quātitatem detrahendā expresse nō declarauit vt dicta. l. qui libertatis. §. penultimo. ff. de euic. in ꝟbo pfusorie. facit. ff. de vi aut clam. l. aut. qui aliter in verbo pfunctorie. Nec potest dici q̄ dominus potestas debeat opinari q̄ cancellarius voluit exprimē q̄ntitatem contentā in statuto: q̄ ipe nō retulit se ad statutum sed voluit p se exprimere quantitatem: vt ptz ex dictis verbis. Nec sufficiebat dicto potestati q̄ in statuto cōtineatur certa quātitas cum ipse eā ignoraret nec in illa censeatur consensisse cum ad statutū nō fuerit facta relatio. Vnde potuit dubitare quā quātitatem voluit exprimere an contentaz in statuto an minorem vel maiorem vtrunqz enim facere poterat. Vnde si diceremus eum videri assensisse dictis verbis censeret̄ p̄misisse declarationi ipsius scribētis quā quantitatem voluerit apponere cuz se non restrinxerit ad quātitatem statuti dictus scribens: arg. a. ff. de reg. iur. l. in ambiguis. de leg. j. l. si quis a filio. §. si plures. et qd̄ ibi no. Et si hoc esset posset ipse potestas nimium grauari quia posset exprimere maiorē quantitatē q̄ꝑtentā in statuto quod esset inconueniens 7 sic dicendum est q̄ nō videat̄ illis verbis assensisse. Nec sibi preiudicauit si nō inuestiganit cū sciret ius suū eē saluū ex nō facta declaratione: vt fieri debuit. ar. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. l. sicut. §. nō videt̄. sed potiꝰ imputandum est communitati si nō specificauit vt debuit: ar. ff. de p̄traben. emp. cū in lege. de ser. vrb. prędi. l. si arborē. §. fi. de pact. l. vecti. cū sua materia. Preterea dicta expressio censetur imperfecta ratione voluntatis ex quo apparet q̄ voluit exprimere quantitatez et p errorem: obmisit igitur ꝑ non facta babet̄. ff. de verb. obliga. l. triticū in fi. 7. l. ita stipulatus. el. grāde. post prin. in quibus est expressum q̄ quādo partes p posuerunt exprimere certam quantitatem vel diez 7 p errorem obmiserunt nec appareat ex verbis precedentibꝫ vel his que inter eos prius erant acta quā q̄ntitatez vellent exprimere reddit̄ stipulatio nulla: quia non babet̄ ꝑ expressa sed pro obmissa. e. ti. quicqd ad stringende. in prin. Non sic si prius inter partes fuisset summa specificata licet in stipulatōe fuisset obmissa. e. ti. ticia. §. idē respondit. Sic ꝫ hic dicta expressio viciat̄ rōne imperfecte voluntatis et pinde habetur ac si nil fuisset dictū de dicta detractione q̄ casu teneret̄ vt primis allegatis. facit. l. is q̄. 7 qd̄ ibi habetur. ff. de testa. vbi idem dicit̄ in institutione heredis qñ testator voluit plures exprimere 7 morte p̄uentus vel q̄rorem obmisit nec apparet q̄s exprimere voluit. Naz totum testamentū reddit̄ nullū ratione infacte volūtatis. Nec ob. dicta. l. triticū: q̄ intelligit̄ nisi ex aliqbꝫ verisimilibꝫ ꝓiecturis appareat quā quantitatē voluerunt exprimere. Nam ille ꝓiecture resultāt vel ex aliqbꝫ verbis a pribꝫ ꝓbatis vel ex ꝓtractu p̄ambulo habito inter partes quoꝝ neutruz est hic. Nec enim apparet ex verbis dicte electionis vel ex aliquo gesto inter eos vtrum voluerit exprimere quantitatem cōpbensaz in statuto vel aliā 7 verba sunt apta ꝓprebēdere vtrāq̄. Item facit ad ꝓfirmationem p̄dictoꝝ q̄ exceptio obscura nihil opat̄ nec aliquid eximit de generalitate regule. ff. de le. j. l. ticie textores ꝫ ista pōt dici tāq̄ exceptio q̄ procedebat ꝓstitutio salarij octingētoꝝ florenoꝝ tanq̄ regula 7 sequebatur detractio ficta ex eis tanq̄ exceptio cum igitur non appareat quantitas detrēda adberēdū ē regule 7 eiꝰ generalitati. ff. de re. iur. l. omnis diffinitō. 7 ibi no. glo. paria enim sunt nō esse et nō apparere. ff. de testa. tu. duo. de ꝓtraben. em. l. rutilia polla. Nec obstat. l. in obscuris. ff. de reg. iur. et qd̄ no. in. l. veteribꝫ. ff. de pact. per glo. que dicit primo inspici quod est verisimilius. Naz ibi loquitur in oratōne obscura que tunc diceretur si esset expressa quātitas sed nesciret̄ de qua moneta veniret soluenda. vt ibi no. et. l. semp in stipulationibus. e. ti. Sed ista dispositio de qua agimus non fuit obscura sed imperfecta vt supra dixi et sic nil faciūt ad ꝓpositum. Preterea ꝓiecture sumunt̄ vel ex quantitate rei vel ex condītione ꝓsonaꝝ: vt no. dy. in dicto. c. in obscuris. 7 glo. in dicta. l. semp. Sed hic cessant omnia ex quibus ille coniecture sumuntur si bene inspiciant̄ dicta glo. et dy. et consideretur bene casus noster. Item nō obstat. l. cum pater. §. cum imperfecta. de leg. ij. et de re. institu. l. j. §. si aūt. ibi oratio imperfecta suppletur: quia illud est verum quando id quod quis vult supplendo addicere ita cōgruat q̄ nullū aliud sic ꝓgruit vt patet in dicto. §. ex imperfecta. duz dicit si scripto dictum congruat ꝛc. Naz si testator dicat ticius esto clarum est q̄ hoc solum cōgruit. s. heres. Ideo suppletur et eodē modo si dicat ticius heres: q̄ ibi dicit esto q̄ hoc solū verbū cōgruit. Vnde 7 i casu nostro si in capitulo electionis cōtinerentur ista verba. s. de quibꝫ salario 7 ceteris venit detrahenda directura vel gabella ꝛc. congrue posset subaudiri. s. solita 7 forte tunc non noceret communitati q̄ quantitas nō fuisset expressa: q̄ immo satis censeretur expressa per relationem ad ꝓsuetudinē. ar. ff. de ꝓtraben. emp. l. hec venditio. §. hmōi. in qua relatione dict̄ ptās censeret̄ cōsensisse ac si fuisset expresse dictū sed ista suppletio nō sic potest fieri in casu isto q̄ vt supra dixi plures summe ꝓgruunt dictis verbis tā parue q̄ magne nec sumus certi exploratione ipoꝝ que magis cōgruat. Itē nō ob q̄d no. cy. in. l. excepto. C. loca. 7 glo. de agri. et censi. l. dñi q̄ casus sunt diuersi. Si enim aliqs habitauit domum alienam vel coluit alienum fundum ex teor quod tenetur ad solitam et congruentem mercedem vt ibi nota. licet non fuerit specificata quantitas inter eos et hoc ne si aliud dicerem̄ faceret lucr̄ ex re aliena cū iactura dñi q̄d eē nō dz. ff. de distra. pig. l. re scptū. §. j. Sed si ponam̄ locationē factā ñ expssa certa mercede. Et queratur an locatio valeat adeo q̄

pars possit astringi in vita ad ipam fenãdam dico q̃ no. ff. loca. l. ij. de dona. inter vi. z vxo. l. si vir vxori cõi di. l. si q̃uenit. Nam hic cessat rõ de qua supra: z in ß casu sumus de presenti: q̃ dictũ fuit detractionẽ fiẽdam z nõ fuit expressa certa quantitas igit̃ ptãs illi p̃ dictioni stare nõ tenet̃ ac si nil dictũ fuisset cũ ex nullo verbo apposito in dicta relatõne appareat qd̃ se ad statutũ vel p̃suetudineẽ retulerit. l. q̃ si nolit. §. q̃ assi dua. ff. de edi. edic. et. l. si prius. §. placuit: de aqua pluuia. arcen. ar. z qd̃ no. in. l. sup. C. de iur. fisci. li. x. in q̃bus doc. dicunt q̃ electio officialiũ censet̃ fieri p̃m cõsuetudinẽ: q̃ illud de generali p̃suetudine ciuitat̃ castelli cuius notitiã florentini nõ p̃sumunt̃ habere maxime q̃ ibi nõ habuerũt officium: vt s̃. dixi. Preterea ibi loquunt̃ de cõsuetudine p quã nõ p̃tradicerẽt expresse dictis p̃ Ptes. Sed hic nõ sic: q̃ cum hic pri⁹ fuerit expressa quantitas fallari p̃suetudo sup detractio ne p̃tradicit integritati dicte summe exp̃sse g̃ ꝛc. Ex quib⁹ de iuris rigore sine vlteriori p̃secutiõe videt̃ cõcludendum p̃ dicto potestate. Laus Deo.

Consiliũ. CCCXIX.

Snia lata a vicario epi intrusi an sit nulla: Casus sequentis consilij.

In dei nomine factum sic se habet existente expulso seu absente metu tyrannidis a ciuitate brix. et eius dyoc. olim epo brixien. z residente in eadẽ ciuitate q̃dam dño nicolao malazampa. q̃ se gerebat p vicario generali epalis curie ac cleri. z epatus brixien. Contigit q̃ coram epo tali quali vicario porrect⁹ fuit libellus p̃ quendam pbertolameus asserentẽ se archipbr̃ terum plebis et ecclesie sancte marie de cochalio dyoce. brix. p̃tra cões⁹ hoies terze de castrizago eiusd̃ dyoce. p̃ modũ et formã p̃tentã in snia his annexa cui petitioni fuit responsum p̃ Jacobũ de cochalio asserentẽ se syndicum et p̃curatorem dicti cõis et hoim d̃ castrizago faciẽdo certas exceptiones et litẽ p̃testando put̃ p̃tinet̃ in tenore dicte snie. demũ lata fuit snia p dictum vicariũ sup̃ dicta causa prout apparet in scriptura sequenti que diligenter videat̃ citato ad ipaz sniam suprascripto Jacobo et cuiusdã dño petro assertis syndicis dicti cõis z in ipa snia fuit cõdemnatus dictus dñs petrus q̃ nũq̃ fuerat in cã a q̃ asserta sentia nõ fuit appellatũ nec de nullitate dictum: vel si fuit appellatũ nõ fuit facta prosecutio mõ suppositio: q̃ nõ appareat aliter de dicto syndicatu dicti cõis nisi p̃m verba enunciatiua dicte snie p̃suppositio etiam q̃ nũq̃ dictũ cõe z hoies vel ecclesia de castrizago a memoria hoim cura soluerit dictã decimã. Quodq̃ nõ apparet nec apparere põt q̃ dicta plebs de cochalio vl̃ aliq̃ ei⁹ rectores ante vel post dictã sentẽtiã vnq̃ exiterit decimã in toto vel in pte. Queritur nunq̃d dicta asserta snia debeat executõi mãdari vel ne obstantib⁹ obiectis z p̃dict̃ q̃ inferius repetũr̃ p modũ quesitor vicz. Primo nunq̃d dicta snia possit inualidari eo respectu q̃ dictus vicarius nõ se gerebat pro vicario epi sed epatus tm̃ qd̃q̃ verus ep̃us erat expulsus z q̃dã alius intrusus. Scdo nũquid dicti asserti syndici p̃sumant̃ fuisse syndici ante dicte snie nõ apparente aliter de mandato. Tercõ p̃supposito q̃ apparere possit de dicto syndicatu nũq̃d dicta sentẽtia valeat pro eo q̃ fuit lata p̃ syndicũ q̃ nũq̃ fuerat in dicta cã. Quarto presupposito statuto cõis brixien. quo caueť q̃ iudex laicus possit cognoscere sup petitõe decimar̃ nunq̃d dictus archipbr̃ teneat̃ seq̃ foꝛ reorum petendo executionẽ dicte asserte snie coram iudice laico. An vo illã petere possit coram vicario episcopi inuitis reis. Et an teneat̃ offerre libellũ vel ne. Quito nũq̃d dicte eccle seu archipresbytero obstet exceptio prescriptionis quinquagenarie non obstante dicta asserta sententia. Sexto prouideatur de omnibus remedijs et cautelis quibus dictum commune et homines se tueri possint aduersus iniq̃tatem et iniusticiã dicte apte sententie que contra omnem iusticiã fuit prolata.

Nchristi nomie Amẽ

Circa primũ quesitũ dicendũ est q̃ ex illo capite potest dicta sententia impugnari tãq̃ lata a iudice incompetẽte scilicet ab illo qui se gerebat pro vicario cũ tamen nõ esset ibi positus p̃ verũ ep̃m apud quẽ erat iurisditio epalis lz eẽt expulsus de sede sua: qd̃ ptz q̃ poterat eã exercere int̃ subditos in terra vicina z extra suã dyocesim: vt in cle. vnica. de fo. ppe. iurisditio nanq̃ coheret p̃sone magis q̃ territorio licet nõ nisi in territorio exerceat̃ iuxta plene not. p̃ bar. in l. j. circa fi. ff. de iurisdi. om. iud. Nec pdit̃ lz eã bñs ex eat territorio vt̃ no. glo. plene. ff. de offi. p̃si. l. iij. Licz nõ possit regulariter extra territoriuz exercere vt ibi. Sed fallit in casu isto: vt in dicta cle. Potest etiã de iure existens extra territoriũ delegare vel p̃mittere infra territoriũ cognoscẽdas. ff. de offi. prefec. vrb. l. fi. d̃ offi. pcon. l. iij. §. fi. Si igit̃ dictus vicari⁹ nõ erat positus a vero epo penes quẽ erat iurisditio ß ab intruso penes quẽ nõ erat vel etiã a capitulo penes qd̃ silr nõ erat viuẽte vero epo nisi in casu. c. penul. de supp̃l. neg. pla. li. vj. dicẽdũ ẽ snĩam ab eo latam nõ tenere. C. si a nõ p̃pe. iudi. l. ij. iũcta. l. j. in p̃in. C. q̃ p̃ sua iur. Et potest opponi dicta exceptio ad impediendũ executionẽ snie si notoria est vl̃ offert̃ probatio in promptu iuxta plene no. p̃ bar. in l. iiij. §. p̃denatuz. ff. de re iudi. Et pz ex cle. vt calumnijs. de re iudi. vbi tũc demũ nõ admittit̃ exceptio nullitatis ad impediẽdũ executionẽ q̃n date fuerũt tres snie p̃formes p̃ actore qd̃ hic nõ est ß vna. Sz etiã tũc admittit̃ illa q̃ p̃uenit ex defectu iurisditiõis: vt no. glo. fi. in cle. ad p̃escẽdas. de sequestra. poss. z fruc. q̃ reddit totuz iudicio retro nullũ g̃ ꝛc. ar. C. de p̃cur. l. licet. cũ ibi no. Sup scdo dicendũ q̃ dicti syndici asserti nõ p̃sumũt̃ fuisse syndici auctoritate dicte snie vel p̃pter eius verba post̃q̃ negant̃ fuisse z nõ ostendit̃ nec apparet instrumẽtum syndicatus q̃ verba iudicis vel notarij scribentis dictã sniam nõ p̃nt p̃iudicare dicte vniuersitati absenti z ignoranti z nõ citate ad hoc: vt patz ex notatis p̃ Jnno. de offi. delega. cũ in iure. de p̃ba. q̃n contra. q̃n imo etiã si iudex p̃nunciasset illos foze syndicos z habere sufficiens mandatũ talis p̃nunciatio nõ noceret vniuersitati absenti z nõ citate ad ipam audiendã p̃ut determinat cy. C. de p̃cur. l. licet. in. iiij. questi. et etiã bar. dicens hoc tenere oẽs doc. et bal. C. de fur. l. falsus. in. xj. colum. ver. ad quartũ venio. z expresse ĩ terminis spec. in ti. de syndico. versi. quid si iudex p̃nunciat et quod no. Jnno. in. c. sup̃ lr̃is de rescript. et d. ant. de bu. in. c. j. d̃ pcu. multo g̃ min⁹ p̃iudicare de bẽt p̃fata verba snie plata nõ diffiniẽdo ß enũciatiue narrãdo tales foze syndicos z p̃duxisse eoz mandata exq̃ aliq̃ de mãdato nõ appet nec fuerũt in stra mãdato rũ in actis registrata post̃q̃ negãt̃ fuisse syndici vt in aut̃. si q̃s ĩ aliq̃ vocuñeto. C. d̃ edẽ. z qd̃ no. Jnno. in locis p̃alleg. lz. n. pnũciatio iudicis sup̃ ltimatiõe mãdati p̃sit q̃tũ ad hoc vt ammodo ab alia pte nõ possint repelli tanq̃ nõ habẽtes mãdatũ nõ tamen nocet illi cuius dicitur quis esse p̃curator vel syndicus q̃minus possit asserere ꝓtrariũ z offerre se patũ ostẽdẽ ꝛrium si p̃ducat̃ originale mandatũ. vtz ex no. p̃ doc. in dicta. l. licz. C. de p̃cur. Sic debet intelligi qd̃ no. in spe. de excep. §. nunc videndum. versi. fina. al's aperta

esset via per quam possit fieri maximum preiudiciuz absenti 7 ignoranti. s. q aliquis fingeret se procuratorem eius cum non esset 7 faceret se ꝓnunciari ꝓcuratorem consentiente aduersario 7 postea se ꝯdemnari 7 sententia ꝓnoceret absenti quod esse nō debet: ar. de collu. de teg. l. cum non iusto. Nec ob. qđ ꝑsumit' pro snīa postꝙ transiuit in rem iudicatā: vt no. Inno. in dicto. c. qm̄ contra falsam. 7 in. c. bone. de elec. et spe. in ti. de sen. §. iuxta. ante finem: qz vez est inter illos inter quos constat fuisse: sed hic nō constat esse latā contra dictam vniuersitatem nisi appareat de sindicatu predictorum postꝙ negant' fuisse syndici. Et nō producunt' acta nec instrumentū syndicat⁹ maxime autē ꝓcedūt ꝑ dicta. qz dicta vniuersitas nō fuit citata vt debuit. s. ꝓ nūciū 7 lr̄as missas ad maiores et regentes vniuersitatez ꝑm ea que traduntꝫ ꝓ glo. in. c. bone. lo primo. super verbo singulares. de elect. et in. c. si capitulo. de concess. preben. li. vj. in glo. mag. ß ꝓ ꝓclamationē factā alta voce penes banchum dn̄i vicarij: et sic nō artauit vniuersitatē: qz vox preconis paucis innotescit: vt in aut'. qui semel. C. quomō et quando iudex. vñ nō pōt dici q valeat dicta snīa saltē rōne cōsumacie in nō mittēdo ydoneū respōsalem: qz nō tenebaꝫ mittere cū nō essz citata vt debuit 7 sic ꝑinde erat ac si nullo modo fuisset citata. ar. ff. q cuiusꝙ vniūs. no. l. j. §. quib. Circa tercium videt' dicendū snīam nō valere postꝙ nō fuit lata cōtra illū syndicū qui fuit litem ꝓtestatā sed cōtra aliū qui cōtestatus nō fuerat ꝓ. l. j. C. de sen. In cotrariū qz etiā ꝓtra ipam vniuersitatem fuit lata et iudiciū fuit agitatū ꝓ syndicuz eius qui dicit' habere legitimā administrationez. l. numeruz. §. iudicandi. 7. §. defensores. ff. de mune. 7 one. Unde sicut lite ꝓtestata cum tutore vl curatore nihilominus possunt verba snie ꝓcipi cōtra pupillū: vt no. bar. in dicta. l. j. in fi. C. de sen. 7 in. l. stipulatō ista. §. si stipuler. ff. de verb. obli. et no. in. c. suscita. in prima glo. extra de resti. in integ. ita hic potuerūt cōcip in ipam vniuersitatē: facit. c querelam. de electi. et qđ ibi not. in glo. Posset tamen dici q illud ꝓcederet si cōcepta essent verba in ipam vniuersitatē de directo et nō mediante ꝑsona alterius syndici q̄ litem ꝓtestatus nō fuit: sed hic nullo mediāte qz ꝯdēnat dn̄m petrum qui litem ꝓtestatus non fuit 7 ꝓ ipm dictā vniuersitatē 7 sic mediante ꝑsona 7 medio inabili qz si solum dn̄m petrū ꝯdemnasset videt' nō valere ꝯ nec cō demnatio facta de vniuersitate mediāte domino Petro qz medium inabile ꝛc. l. tria predia ff. de seruit. verba. predi. l. seruitutes. §. publico. de serui. l. qui libertius. §. postu. de ope. libe. C. de questio. diuo marcho. Sup hoc ꝓnunc aliter nō determino qz sufficiūt alia de quib⁹ supra dixi ad impugnandū banc sententiaz. Laus Deo.

Consiliū. CCCXX.

Sententia lata si et ꝓut ex actis ꝓstet an valeat ꝓpter incertitudinē. Et an iudex sibi possit reseruare declarationē et interptationē sue sententie.

Nchristi nomie Amē

Uisis 7 ponderatis oñib⁹ supradictis super primo dubio videt' dicēdū snīam dicto mō latam nō valere primo qz lata ꝫ formam traditā a statuto quo cauet' q ius dicētes debeant snīas suas dare clare et aperte 7 sine vlla alteratione vel cōditiōe ꝛc. cuiusmodi snīa ista nō est qz nec est clara nec apta 7 ꝓtinet cōditionē 7 alterationē dum dicit si et ꝓut ex actis constat seu cōstabit ꝛc. de rescrip. c. cū dilecta. ff. de arbit. quid tamen: in principio. qđ cuiusꝙ vniuer. no. l. itez eoz. §. sed si ita. cū ibi no. ꝑ bar. in ꝓin. Secdo quia snīa diffinitiua dz imponere finē liti. ff. de re iudic. l. j. de arbi. l. qualem. post ꝓin. versi. dicere aūt ꝛc. 7 no. q. vj. §. diffinitiua. Nō aūt debet esse talis q ex ea noua lis oriat' ex litis prime materia. C. de fruct. et lit'. expē. l. termiatio. de reb⁹ cre. l. si quis insiur. in fi. facex tra de cā pos'. pastoralis. 7 ordi. cogni. tyrā. Sed ꝓsēs snīam nō imponit' finis liti. Sed potius ex ea oriatur occasio noue litis. s. inuidēdo 7 discernēdo qđ ex actis colligat'. Et sic est opus noua declaratiōe 7 noue posunt oriri alterationes. Preterea iudicem oportet cū cta rimari añꝙ snīam diffinitiuā det. xxx. q. v. iudicātem. et. C. nullum. quod hic iste iudex minime fecisse videt'. etiam añꝙ ꝓnūciet debet sibi plene de causa liquere. ff. quib⁹ ex cau. ī possess. ea. l. hec aūt. C. de falsa. l. vbi. circa mediū. ibi: postrema sentētia qđ sibi liquet at ꝛc. xj. q. iij. summope. Nō aūt videt' sibi liquere nisi oīa acta ꝓcūctatus fuerit. ff. de arbi. si de meis. §. finali in glo. vltima que incipit: ß nōne. 7 quod no. in. l. ꝓperādū. §. et siquidem. C. de iudi. ī glo. sup x̄bo termino. als dicit' snīa lata cū ꝓcipitatiōe et cā nō cognita 7 sic nō valet. C. de sen. expi. reci. l. ij. de sen. platam cū ibi no. Cū igit' iudex iste hoc nō fecerit qz nō cognouit ꝓ q̄ parte ꝓnūciādū esset 7 si sic innube 7 cōditionaliter ꝓnūciauit videtur nō valere. ꝓ quo tex. cuz glo. ij. in. c. cū venissent. dico q̄ mittit' in poss. ea. facit quod no. glo. de offi. delegat. cū cōtigat. in glo. que incipit no. q nō debet. Et licet docto. et etiam practica sit in sic ꝓnunciādo. Spec. tamē in titulo de sen. §. iuxta. x̄sic. Sed ecce iudex videt' velle q saltez dicta sententia tāq̄ iniuste et male lata possit in cā appellatiōis retractari. Preterea cum ꝓ statutum sit prefixum certū tempus instantie et iudici si posset sic pronūciare prompta esset via fraudādi statutuz 7 faciēdi vt cāe durēt vltra tempus a statuto ꝑfixum qđ eē nō debet: ar. ff. d. trāl act. cum hi. §. si cū lis. de arbi. nō distinguem⁹. §. quesitum iūcta regula cum q̄d vna. de reg. iur. li. vj. 7 hec de primo. Circa secundū quesitū clarū est q declarationē ꝑ dictam nō potuit dictus iudex sibi reseruare cum reseruatiōe nō facta nō posset suam snīam declarari vel interptari et plene no. in. l. ab executore. ff. de appella. cum esset iudex delegatus et sic esset functus officio suo. l. iudex postꝙ ff. de re iudi. ß ꝓsequeret declaratio ad delegantē ar. ff. de re iudi. l. duo iudices. in fi. Nō ꝙ potuit sibi reseruare declarationem predictā nec sit in sua potestate sibi ꝑ attribuere potestatem quaz a delegāte nō habebat: ar. l. ne in potestate ff. de arbi. Item qz tpa fuit iurisdict. nō suffragabant' cum certū tps sit eis limitatū ex forma statuti ad causas finiēdas quo elapso finit' etiā iurisditio taliū legatoꝝ ergo nō possint tales reseruatiōes facere. Sicut nec postꝙ ꝓfirum possent declarare nō facta reseruatōe: ar. ff. de adul. l. accusaturus. 7 expresse ꝓ bar. in sy. in. l. edita. C. de edendo. in articulo illo de emēdatiōe quā dicit fieri nō posse si tempora nō suffragāt̄r. i. q lapsū sit tempus infra quod accusare quis posset. Eodem modo si lapsuz sit tempus infra quod quis nō potest pronūciare nō debet posse declarare sententiam obscuram relatam quando tanta est obscuritas q declaratione non facta redderet sententiam inutilem put ē in casu isto. Ergo nō pōt similit' sibi reseruare declarationez fiendā post lapsuz dicti temporis ꝓ id quod dixi supra. articulo in fi. Et hec de secdo quesito vel dubio.

Sup tercio q̄sito duo allegant' ꝓpter q̄ dicit' nōva lere snīaz latā d ꝑsilio dn̄i michael. Primo qz nō debuit sibi committi causa ad cōsulendum cum iam essz alteri commissa. Secdo quia cū ß allegaret' cōtra iudice 7 peteret' sup ß dubio ꝑsiliū sapientis debuit dari

et tamen fuit denegatum. Sed prima allegatio nō p cedit q; cum ꝓponeretur q; essent duo rei debēdi licz cōtra ambos simul fuerit libellus porrectus poterant tñ habere diuersas defensiones: ideo diuersis ꝑsultoribꝫ q̄ nby opus erat qm̄ poterat esse q; ꝑfidatus vni nō erat ꝑfidatus alteri nec ꝓpterea diuidebatur ꝓtinētia cāe q; cā vel instātia nō exibat de manibꝫ eiusdem iudicis immo apud ip̄m remanebit 7 ip̄e habebat ferre sentē tiā quo ad vtrunq; 7 ita fecit sed informabit̄ iudex a diuersis ꝑsultoribꝫ q̄d haberet ꝓnunciare respectu vnius et quid respectu alterius poterat. n. esse q; vn⁹ veniebat ꝑdemnandus: quia ad eum puenit tota pe cunia alter ꝓo absoluēdus quousq; ille excuteret suo periculo et impensa. l. vnde queritur. cū ibi no. p bar. ff. ꝑmoda. de duo. reis l. iij. §. fi. in. vij. q. p bar. Quid ergo obstat respectu diuersoꝝ recipi diuersos cōsul tores nō video postq; diuerse poterant esse defensio nes. Et ꝑm diuersitatē ꝑsiliorum diuersificare sentē tiam aduersus diuersos 7 vnum absoluere 7 alterꝫ cō demnare. Et sic nō obstāt que in contrarium allegan tur de ꝓtinentia cāe nō diuidenda: q; vt dixi nō diui debatur nec etiā q; actor in suo libello dixit se nō vel le dimidere actionē ꝛc. q; hoc intelligit̄ q; volebat di uidere videlicet vt a quolibet peteret partem ꝑm id quod babetur in. l. creditores. C. de pact. Sed vole bat quemlibet ꝑdemnari insolidum: ita q; vnica solu tio sufficeret in q̄tum de iure hoc petere possit nō ta men censetur negasse quin fieret id quod de iure esset faciendum. Jmportāt ergo verba illa dumtaxat hoc q; nō intendebat aliq̄d diminuere de iure suo p suum libellum sed ip̄m ꝓsequi quatenus sibi ꝓpetebat. vñ si opposuissent beneficiū diuisionis p aut̄. de duo. reis. vel ordinis de quo supra sententia nō erat ferenda p ut ip̄e actor petierat. Sed put ius disponebat potu erunt ergo accipi diuersi ꝑsultores vel si ꝓtētabat̄ de illo cui erat ꝓmissa causa quo ad alterū debebat illum dare p confidato 7 petere q; si ꝓmitteretur etiā quo ad se et sufficiebat. Sed ip̄e nec hoc fecit nec aliū da re voluit. Et si p illa pte cōsultor ꝑsuluisset p actore voluisset iste q; staret illi ꝑsilio quo ad se immo dixis set q; q̄tum ad se nō fuisset cā ꝓmissa. Et q; ipse habe bat defenſ. aliquas q̄s coreus nō habebat que p con sultorem illum nō fuerūt vise: et certe iuste potuiſſz dicere. et sine dubio verum hoc esset. Nō ergo dicat nunc cuius ꝓtrarium nō fuisset dictur⁹: ar. l. si rē et p cium. cū ibi no. de peti. here. q; malicioſe censet̄ se ha buisse nolendo alū ꝑfidatum dare nec ꝓpterea pe tendo q; illi ꝓmitteretur etiam quo ad se cū sciret nō esse commissum nisi quo ad alium cogitasse em̄ presu mitur q; si ille ꝑsuleret p correo respectu cuius causa erat sibi cōmissa vellet dicere q; etiam sibi prodesset 7 si ꝑsuleret contrarium diceret q; sibi nō noceret put in sy. no. cy. post pe. in. l. si tutor. C. in quibꝫ cau. in in teg. resti. nō est necesse. Justam ergo cām habuit actor insistendi cū eo vel q; daret alium cōfidatū si ille pri mus sibi non placeret cui ꝓmitteret quo ad se vel si cō tentabatur de primo cōsentiret q; ille cognosceret et cōsuleret etiam quo ad se: nō g; iuste nec licite ꝓtradi xit alteram ptem recusare 7 malicijs hoīm est obuiā dum. l. in fundo. ff. de rei vendi. Siliter nō ob. sc̄da al legatō: q; sup isto articlo tāq; sup articlo ḡuamis nō erat dādū ꝑsiliū sapiētis cū statutū sup rubrica d̄ iudi ciby dādis dicat q; non debeat dari in causis ordina rijs. Notādū est diligenter q; nō dicit in causis in q̄ bus ordinarie procedit. ß dicit i causis ordinarijs. nā possunt esse alique cāe ordinarie de sui natura in qui bus tamen redditur ius summarium fauore persone: vt sunt in ꝓposito cāe forensium. Nā nō dicit statu tum brix. q; sint summarie ß dicit̄ q; forensibꝫ redda tur ius summarium. Jdem in plurib⁹ alijs: que habēt in statuto sup rubrica i q̄by casibꝫ reddat̄ ius summa rium ꝛc. Nam de iure cōmuni: cause in quibꝫ agit̄ de magno 7 finali preiudicio seu ꝓpetuo sunt de sui na tura ordinarie. l. iudices. C. de iudi. Sed ille in quibꝫ agit̄ de modico preiudicio vel non ꝓpetuo vel que sūt executive sunt summarie. l. iij. §. ibidē ad exhiben. l. si quis a liberis. §. si vel parens. de liber. agno. Cum igi tur statutū sub rubrica de iudici. dan̄. in fi. dicat q; i causis ordinarijs nō habeāt locum que superius dixe rat de ꝑsilio dando in causa grauaminis. Et cause or dinarie sunt duplicis generis. Quedam in q̄by ordi narie ꝓcedit̄: et quedā in quibꝫ ꝓcedit̄ summarie fa uore ꝑsonaꝝ et regula est q; remota genere censet̄ re mota quelibet eius species. C. de transact. sicā cogni ta. Et ibi no. in vlti. glo. ff. de alea. l. j. §. q̄d aut. de suis et legit. l. j. in fi. et ibi no. et. l. fi. C. de vsur. rei iudi. Di cendū est q; etiam in causis forensibꝫ que de sui natu ra sunt ordinarie licet in eis ꝓcedat̄ summarie: nō dz dari consilium in causa grauaminis licet det̄ sub ne gocio principali: q; sicut ibi cessant verba statuti ita de bet cessare statuti dispositio. l. hos accusare. §. in om nibus. ff. de accu. ita vbi locum habent verba statuti: debet habere locum eius dispositio vt ꝓtrarioꝝ sit ea dem disciplina. l. et si cōtra. ff. de vul. et pup. de leg. iij. l. fi. Sic 7 alibi in sy. habemus in actione de vote: q; q̄ dam dant̄ actioni quedam mulieri sup ip̄a actiōe: vt plene no. p bar. in. l. j. ff. solu. matri. Preterea in cau sa ista licet fuerit petitum summarie ꝓcedi non tamē fuit summarie ꝓcessum q; potuit forensis suo fauori renunciare. vt. l. si quis in scribendo. C. de pac. etiam inuito aduersario 7 vt nō posset vti dicta prerogati ua in petendo consilium in causa grauaminis: q; bñ ficio quod ab agente forense habebat illo inuito et ꝓ cum vti nō poterat. ff. de excu. tuto. l. amicissimos. de mino. l. si iudex circumuento. 7 plene no. p bar. in. l. pe tende. C. de tempo. in integ. resti. Non ergo est nulla dicta sententia ex causis prefatis. Et hec de tercio du bio seu q̄sito. Sup quarto quesito notandū est: q; ad iudicem appella. et nullitatis fuit devolutū negoci um principale. l. absentem. C. de accusa. et p bart. in. l. si expressim. ff. de appellat. C. quomodo et q̄n̄ iudex. si vt ꝓponis. Licet aūt iste sunt cause diuerse et vna nō pēdeat ex altera: q; tamen vna istarum videlicet nul litatis monebatur p appellantem ꝓtra appellatum et altera. s. debiti principalis ecōuerso p appellatū cōtra appellantem: dico q; exquo appellatus petijt coraz di cto iudice ꝓcedi 7 pronunciari sup negocio principa li et multo magis si vterq; debuit p̄dictus iudex sup vtroq; pnūciare eadē sntia ꝓpter naturā quentiōis et reconuentiōis de nutu peti. c. j. Nec debuit vnaz sine altera terminare: ita no. expresse bar. in. l. q̄d tñ. in fine principij. ff. de arbi. Et si factū non fuit ꝓpter ß solum reddit̄ iniusta et in cā appellationis venit retractāda p ter. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. l. j. §. fi. licet nō possit di ci nulla: vt ibi no. Ex q̄by supra ꝓrime dictis pz rñ sio ad vltimum: q; cū sntia obscura lata p eū pz q; non solum voluit pnunciare sup nullitate ß etiam sup ne gocio principali dum dixit condemnam⁹ et absolvi mus put ex actis ꝛc. q; debuit declarationē facere etiā sup negocio principali super quo pnunciauerat: alꝫ nil videtur egisse postq; partem tm̄ fecit: ar. C. de his qui. vt indig. l. fi. Et sic habent locum que supra pro xime diri. Laus deo Amen.

Consiliū. CCCXXI.

Sententia nulla ꝓpter defectū iudiciarij ordinis: nō seruati an recōualescat ꝓpter attestationes post ea receptas.

ℵ christi nomie ℑmē

Super primo videtur dicendum dictaꝫ sententiā valere p ar.a cōtrario sensu dicti statuti qđ est validum.l.j.§.huius rei.ff.de offi.eius cui manda. est iurisdi.et.l.qui testamento.§.mulier.ff.de testa. ℕaꝫ dictum statutum vult a ꝓtrario sensu q̄ a.xxv.libr.infra non requirat libellus nec ordo iuris.Sed hic erat huiusmodi q; principalis questio erat de duoby ducatis.Sed certe nō stat dubium circa ꝑdemnationē factā de duoby ducatis.Sed circa insertionē cause iquā adiecit videlicet q̄ pensionaticum a festo sancti Michaelis vsq; ad festum sancti martini pertinet ad homines de villa cū veritas dicatur esse in contrariuꝫ q̄ immo ad dictū emptorē.s.antoniū. Et ista questō nō est infra.xxv.libr.sed satis vltra cum sit supra ꝓprietatem huius iuris ꝑpetui.et sic si ista sentētia esset valida in omni sui parte.s.tā in quantitate duoꝝ ducatorum q̄ etiā sup insertione dicte cause faceret magnū preiudiciū dicto emptori q; ꝑderet ius ꝓprietatis ꝑ dicto tempore ⁊ si postea sup illo iure vellet agere in ordinario iudicio obstaret excep.rei iudicate. Dicendum est g̃ q̄ non valet q̄tum ad illud nec affert dicto antonio preiudicium sup iure pensionatico postq̄ super illo nō fuit plene discussum etiam si q̄tum ad duos ducatos esset valida ⁊ transiuisset in rem iudicatā ꝑ id quod no. Inno. de causa poss.cum eccl'ia in vltima colum.in glo.que incipit:hic apparet q; sententia lata sup incidenti causa summaria nō facit preiudiciū quo minus illud possit postea principaliter ꝺeduci in iudiciū.l.penul.ff.de bis qui sunt sui vel ali.iur. l.si q̃s a liberis.§.si vel parens.ff.de lib.agno. et plene ꝑ bar to.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de verbo.oblig. in tercia colum.in distinctione.⁊ in.l.j.C.de or.iudi. Sz hic causa principalis erat duoꝝ ducatorū et illa erat summaria per dictū statutū a contrario sensu. Questio ꝓo de pensionatico erat incidens q; per modum cause veniebat g̃ ⁊c. ℕaꝫ questio pensionatici de sui natura est plenaria:quia in ea agitur de perpetuo et ꝓtinuo p̄iudicio ⁊ sic requirebatur ordo iuris⁊ plena cause cognitio tam ex forma dicti statuti q̃ de iure cōmuni.l.iudices.C.de iudicijs.cum sy. Non g̃ valz dicta sententia q̃tum ad insertionem dicte cause nec in illa p̄iudicium affert q̃minus in ordinario iudicō possit dictus antonius dicere illud ad se ꝓtinere etiam si sup duoby ducatis esset valida nec fuisset ab ea appellatum vt patet ex his que supradiri. Et ad hoc etiam quod no. Bar.i.l.j.ante fi.C.quando prouoca.nō est necesse. Et hec de primo quesito seu dubio. Ꝙtuz ad secundū q̄ sententia que est nulla ꝓpter ꝺefectum iudiciarij ordinis non seruati non potest dici q̄ reconualescat ex attestationiby postea receptis: q; cum subsistat adhuc et nō esset dictus ꝺefectus solēnitatis obmisse qui fuit causa inducens nullitatem:nō ꝺebet cessare nullitas q; sicut causa cessante cessat effectus: ita et ea non cessante sed durante ꝺebet effectus durare: vt sit eadem ratio ꝓtrarioꝝ.l.et si ꝓtra.in fi.ff.de vulga.et pupil.iuncta.l.generaliter.C.de epi.⁊ cle.⁊.c.cū cessante.de appel. Testes.n. ꝺebent p̄cedere sententiā ad hoc vt influant in eaz nō aūt sequi: quia sententia ꝺebet esse vltimus actus iudicij.l.vbi.C.de fal.nec pti nent testes ad ordinem iudiciariū sed ad veritatis indaginem et iusticiam cause:iuxta no.in.l.cuz lite mor tua.ff.iudica.sol.ꝑ bar. Unde ꝑ istos testes nō supplet ur ꝺefectus ordinis nō seruati posito etiam q̄ ꝑbarent intentionem hominum dicte ville vnde nec roborant sententiam iam latā nec ꝑ se sufficiunt sine nova sententia iuxta no.in.l.sed et si possessori.§.fi.ff.de iur.iur.ꝑ glo.et doc. ℕūc tercio loco videndū ē an ꝑbent intentionem hoīm dicte ville ⁊ sic virtute ipō rum per iudices appellationum possit ferri nouꝫ sn̄a ꝑ eis p̄suppositā etiā inualiditate vel inefficacia prie sententie. Constat.n.q̄ appellatio et etiā nullitas ꝺe noluit negocium principale ad superiorem vt sic possit sup illo ferre nouam sententiam posito q̄ prima fuerit nulla:vt plene no.bar.in.l.si expressim.ff.de appel. et.l.si vt ꝓponis.C.quomō et q̄n iudex.Et hic breuiter nō video q̄ dicti testes fundent intentionē dicto rum hoīm ꝓtra dictum antoniū emptorem naz intētio dicti antonij fundata est ꝑ instrumentū publicuꝫ emptionis sup pensionatico ⁊ iure locandi pascua forensiby qđ olim erat apud factoriam seu camerā publicam prefati aut homines de villa tale ius nō habebant licet possent suas bestias pasculare sed nō locare forensiby et hoc apparet ex postis extractis de libus factorie ex quiby apparet q̄ factoria locabat dictū pensionaticū ⁊ aliq̄n incipiebat locatio in festo sancti martini aliq̄n de mense octobris ꝺm q̄ pecorarij forenses veniebant. Testes etiam ꝑ ipm inducti ponentes de pensionaticis aliarum villarum dicunt q̄ locationes solēt incipe in festo sancti michaelis et aliquando an. Homines ꝓo dicte ville non ostendunt aliquem titulum sup isto pensionatico quod ad eos ꝓtineat sed dumtaxat habēt aliquos testes ꝺeponētes q̄ ipi ꝙsue uerūt locare a festo sancti michaelis vsq; ad festū sancti martini. Et nō ꝺeponūt q̄ locauerūt tanto q̄ sufficiat ad p̄scriptionē ad quā sine titulo necessarij essent anni.xxx.sic in aliis iuriby incorporaliby q̄ habēt similitudinē cū ꝺnio vt est vsufructus ⁊ iurisdictō:vt no.p Ly. in.l.ij.C.de ser.et aqua.lz in seruitutiby predialiby sufficeret longum tps.l.si q̃s diuturno.ff.si ser.ven. Sz hoc ius nō est seruitus predialis q; nō ꝺebet a re ser:ꝺ est quoddā ius qđ ꝺebet ꝑsone in re:sicut in sy.habetur in.l.pecoris.de ser.rusti.predi. Et ideo hz similitudinē cum ꝺnio sicut vsufructus q̄ est pars ꝺnij.l.v.ff.ꝺ vsufruc.l.recte.de ver.signi. Sicut igit ad p̄scriptionem ꝺnij requirunt.xxx.anni sine titulo.l.sicut.C.de p̄script.xxx.annoꝝ.ita ad p̄scriptionē talis iuris incorporalis habētis similitudinē cū illo ꝺm pe. et cy. in dicta.l.ij.C.de ser.et aq̄. Req̄rit etiā scia ⁊ patia aduersarij ꝓtra quem p̄scribit sine qua nō pōt haberi q̃si possessio dicti iuris dicta.l.ij.de ser.⁊ aq̄.⁊ qđ plene no. Inno.in.c.bone.de postu.pla. Testes autē dictoꝝ hoīm nec ꝺeponūt ꝺe ānis.xxx.ꝫ de multo minori nec etiā de scia ⁊ patia dicti antonij vel alterius a quo dictus anto.causaz habuit. Et sic non probat ꝑ scriptionē ꝯ dictū antoniū. Remanet g̃ intentō dicti antonij fundata in dicto titulo ⁊ nō elisa ꝑ ꝑbatiōes ditoꝝ hoīm. Cū.n.dicti hoīes fateant q; nec possunt negare dictum pensionaticū ꝓtinere ad dictū antonium quod consistit in locādo pascua forensiby dicunt tn̄ illud non incipere ante festū sancti martini. Antonius ꝓo cōtrariū asserit q̄ immo incipit quandocunq; veniunt pecorarij forenses qui aliquando veniunt tūc aliq̄n ꝑ mensem ante aliq̄n per duos.maior ꝑsumptio ⁊ verisimilitudo ē ꝑ eo qđ ipe dicit q̄ ꝑ eo quod dicunt dicti hoīes:tum q; non est credendū q̄ dictuz pensionaticū fuerit ab antiquo ita diuisum vt ꝑ vnos vel duoby mensibus ante festū sancti martini ꝓtinuerit ad hoīes dicte ville. Et a festo sancti martini vsq; ad festuz sancti georgij ad factoriā seu camerā vel bētes cāz ab eis.l.eū q̄ edes.ff.de vsuca. Cū q; ex locationiby factis ꝑ factoriā ante festum sancti Martini ꝫ apparet. Si ergo dicti homines aliquando locauerūt ꝓ illo modico tempore credendum est q̄ sibi vsurpauerūt. Nō aūt q̄ fecerint ex aliq̄ iure. Et lz sint aliqui testes qui ꝺeponant ꝺe.xxx.annis:non tamen faciūt ad ꝓpositū q; nō dicunt q̄ locauerint forensibus sed solū q̄ suas bestias pascuauerint ꝺe ꝫ nō est ꝓtentio quin possint sed ꝺe potestate locandi forensibus.

Concluditur ergo dictã, sententiã reuocandã ⁊ ferẽ diaz esse ꝓ dicto antonio, ꝓ quo meliora sunt iura ⁊ ꝛe rissimilitudines q̃ꝫ, ꝓ dictis hominiby. Laus deo.

Consiliũ. CCCXXII.

Sententia lata, ꝓ muliere q̃ fuit ĩ iudicio sine ꝓsensu ꝓsanguineoꝝ p̃ formaz statuti an teneat. Et tutor excusat si facit aliquid cũ ꝓsensu ꝓsanguineoꝝ pupilli ⁊ liberat⁹ a testatore nõ tenet ad reliqs.

In christi noie Amen.

Videt dicendũ sup primo pũcto q̃ dicta pnũciatio voluerit ⁊ trãsiuerit in rez iudicatã postq̃ꝫ appellãs ab ea nõ fuit appellatõem ꝓsecut⁹: nõ obstante q̃ lata fuerit tempe feriato. qz p̃fatus bartholome⁹ cõparendo sponte ⁊ opponẽdo exceptõem nullitatis cõtra laudũ ⁊ petendo sup ea pnũciari videt renũciasse feriis messiũ ꝛel vindemiarũ quiby potuit renũciare tã de iure cõi q̃ꝫ ex forma statuti supra relati: ter. est exp̃ssus in. l. j. §. j. ff. de feriis. ⁊. l. si feriatis. c. ti. Nam si hoc est in causis ordinariis in quiby iudex nõ debet nec potest de iure recipe libellũ extra absentem: nec etiã facere ipm citari vt ibi ptz. fortẽ esse debet in causa executionis sententie. que potuit peti tpe feriato ob necessitates hominũ: ⁊ etiã fieri si nihil fuisset oppositũ in q̃ ver teretur cause cognitio etiã parte absente inuita: vt in c. fi. extra de iudi. vbi casus fm vnã lecturã: et termiat bar. in. l. j. §. hoc aũt. versi. Jté nũciatio. ff. de ope. nũci. Quia ĝ hic fuit opposita exceptio nullitatis laudi ad impediendũ executõem sup q̃ requirebat cause cognitio: nõ poterat vlter⁹ pceđi in executõe tpe feriato si opponẽs hoc petyssz ⁊ ferias allegasset ⁊ petyssetsupsederi. ⁊ colligit ex dictis bar. in loco allegato dũ dicit executõez sententie in q̃ non requirit cause cognitio fieri posse tpe feriato ꝛc. Sed qz hoc non allegauit imo petyt sup exceptõe, pnũciari. ar. ff. de iudi. l. sed et si suscepit: in prin. iũcta. l. illud. ⁊. l. nec is. §. heres. ff. de acq̃. here. ⁊ dicta. l. j. §. j. đ feriis. vbi est exp̃ssuz. Illud autem cõstat q̃ dicta pnũciatio etiam si fuisset et esset iniusta: qz laudũ reuera erat nullũ. ⁊ sic nõ erat loc⁹ secunde cõmissioni. tñ non fuit ipo iure nulla. qz lata ab habente iurisditõem nec ꝓtinet exp̃ssum iuris errorez ⁊ lata fuit sup incidẽti cũ nõ expectaret alia diffinitiua Nam et si spectaret valeret: licet ferri nõ debuissz. C. de ordi. iudi. l. j. iũcta. l. viro atq̃ vxore. ⁊ qđ ibi p bar. ff. so. ma. ⁊ nõ fuit ꝓtra cõstitutões: sed ꝛ iuspris. l. prefes. ff. de re iudi. Jtẽ cõstat q̃ interlocutoria qñ est valida etiam si foret iniusta trãsit in rem iudicatã si non appellat ab ea infra. x. dies. ꝛel appellatõem interposita nõ, psequit: vt in. c. cũ dilect⁹: in fi. đ elec. ⁊ ibi no. in glo. ⁊ in. c. qđ ad cõsulatiõem: de re iudi. ⁊ boc q̃ad partes nõ quo ad iudicẽ: vt in. c. cũ cessante. ⁊ ibi etiaz ĝ glo. extra de ap. ⁊ pbat in. l. si arbitri. ff. q̃ satisf. cogũ. in prin. Et hec de primo pũcto. Quoz ad secũdũ punctum dicendũ est q̃ postq̃ꝫ sententia lata fuit in fauorẽ dictaꝝ dñarũ nõ põt ꝓtra mandatũ dicti pcuratoris opponi dicta exceptio q̃ nõ interuenerit cõsensus duorum primoꝝ ꝓsanguineoꝝ fm formã dicti statuti: cũ illud factũ fuerit in fauore mulierũ. vnde p ipas solas posset opponi de dicto defectu qñ ꝛ ipsas ferret sententia nõ p aduersam ptem qñ fert, p muliere: ter. ẽ expssus in sy. pbans boc in. l. nõ eo min⁹. C. de pcura. ne qđ fauore mulierũ statutũ est vertat in odiuz. l. qđ fauore. C. de legi. Preterea si fuit adhibitus vn⁹ primior ex parte patris: ⁊ alius primior erat absens potuit in locũ illius absentis deueniri ad aliũ sequẽtem in propinquitatẽ primiorẽ post illũ absentẽ inter cõiunctos ex parte patris: sicut nullis aliꝝ existẽtibus ex pte pris q̃ꝫ vno potuisset adhiberi alius primior ex parte matris. ⁊ vult statutũ: licet nõ fuisset ita prim⁹ sicut erat primus, primior ex pte patris. ille em̃ absens nõ fuit necessario expectãdus ne, ppter eius absentiã impediret vtilitas mulier. ar. C. de decur. l. nominationũ. sed pinde est ac si nõ fuisset in rerũ natura loco illius auctoritas iudicis fuisset adhibenda qui suppleret defectũ illius sicut ⁊ alibi ad supplendũ defectuz tutoris. C. q̃ admit. ad bo. pos. l. bonoꝝũ. ita determiat exp̃sse bal. C. đ trãsac. l. transactõem: iuxta fi. tituli. qđ etiã fuit factuz hic. ⁊ vltra hoc etiã fuit adhibit⁹ alius sequẽs. Un̄ videtur q̃ etiã si sentẽtia nõ fuisset adhuc lata nõ posset opponi de tali effectu. fortius nũc ⁊ sit lata in fauorem mulierũ p dictarũ: vt dicta. l. non eo minus. Als ꝛo si sentẽtia nõ esset adhuc lata ⁊ solẽnitas dicti statuti nõ interuenisset in cõstitutiõe dicti, pcuratoris posset opponi ꝓtra mandatũ. qz sicut sine illa nõ potuerũt alienare: ita nec rem in iudiciũ deducere. l. ait p̃tor. §. j. ff. đ iure delib. etiã post lit. ꝓtes. habitã. p ꝓtes. quia ista nõ esset exceptio: tu nõ potes esse, pcurator, ppter q̃litatẽ tue psone cui claudit via p lit. cõtes. l. ita demũ. C. de procura. Sed est exceptio tu nõ habes mandatũ sufficiẽs ⁊ sic est pinde ac si nullo modo haberes. ff. de iureiur. l. alias. q̃ exceptio potest opponi etiã post sententiã. qa reddit iudiciũ nullũ in p̃iudiciũ dñi. l. licet. C. de pcur. fortius post lit. ꝓtesta. vt in. c. licet causam. extra de p̃ba. Laus deo.

Consiliũ. CCCXXIII.

Verba apposita in sententia, put anteceſſores tui p̃stiterũt an, pbent annuã prestatõem.

In christi noie Amen

In causa decimali q̃ vertit cozã egregio legũ doctore dño daniele de andulfis de padua iudice ⁊ vicario ciuitatis ⁊ districtus feltri inter magistrũ victorem de castaldis seu brandalisiũ eius, pcuratorẽ petentem ex pte vna. ⁊ homines ville de fallaro districtus feltri seu ser pascalẽ notariũ de argenta eoꝝ, pcur. reos ⁊ se defendentes ꝛc. ex altera mihi cõmissa ꝓsulẽda đ cõsensu ptiũ p̃fatũ egregiũ virũ dñm danielẽ vicariũ q̃ sint vel esse debeãt ptes ei⁹ in pnũciando. visis actis ⁊ actitatis ⁊ instrumẽtis, pductis in causa ⁊ auditis allegatõibus ptiũ maturaq̃ deliberatiõe p̃habita: dico ⁊ cõsulo ptes eius esse in, pnunciãdo fm petita p actorem ⁊ in declarãdo ⁊ cõdemnãdo reos p̃dictos seu, pcuratorem ipoꝝ, pcuratorio nomine: put in petitõe dicti actoris cõtinet. Et ratio q̃ me mouet est. quia intẽtio actoris est fundata ex duobus. s. de iure cõmuni vl eius dispositõe: que est vt de omniby redditibus etiaz de feno decima debeat: vt habetur in. c. puenit đ decim. Jtem est fundata ex instrumẽto inuestiture facte dicto victori p dñm ep̃m de fructibus decimarũ qđ ĩ dubiũ non reuocat. Nec p aliam partẽ aliquid allegat ĩ contrariũ p qđ dicta petitio eneruet. Nam inter alia potissime allegat q̃ dicta inuestitura fuerit facta iuxta formã antiquarũ inuestiturarũ. ⁊ fm q̃ fabius ex cui⁹ renũciatione p̃fatus victor fuit inuestitus ⁊ eius antecessores usi fuerũt dicto feudo tenuerũt ⁊ possederũt ꝛc. Unde dicit q̃ dictus actor ad fundandã suaz intentõem debuit docere, pbare ⁊ ostendere q̃ antique inuestiture fuerũt facte modo illo. s. de terris pratinis sicut facta fuit ista. Et q̃ dictus fabius ⁊ eius antecessores ita usi fuerũt, put ipe victor vult vti. s. q̃ exegerint decimã de feno qđ minime factũ fuit p dictos cõuentos negatur fuisse vnq̃ꝫ solutam decimaz de feno.

Et dicitur ꝙ quicq̃d sit de iure cõmuni non debet solui: nisi de his de quib⁹ solui cõsueuit. et allegant no. ꝑbar. in l. litibus C. de agri. & censi. li. x. Item dicta inuestitura videt restricta quẽadmodũ vsus fuit dict⁹ fabius. igitur de illo modo debuit doceri ar. eoꝛ q̃ notãtur in l. edita. C. de eden. ꝑbar. Sed breuiter ista non habent obstare. qꝛ cũ hic appareat certitudo dispositi. i. de quo facta est inuestitura. s. de decima fructuũ: & inter alia specificat de terris pratiuis. & sic nulla relinq̃tur incertitudo declaranda ex ꝓbatiõe vsus verba illa iuxta formam ꝛc. & ꝑm ꝙ fabius vsus fuit ꝛc. non faciunt conditõem sed modũ. C. de instit. & substit. l. penult. Et nõ est necesse ꝓbare de dicto vsu. qꝛ exponunt iuxta vel ꝑm. ꝛc. qꝛ sic fabius fuit vsus ꝛc. vt est tex. in. c. abbate: de ver. sig. & expresse ꝑ Ly. C. de ꝓtrahẽ. stipu. l. secundũ. & ꝑ bar. in. l. cũ qui. §. iul. ff. de ꝓsti. pecu. qui dicũt ꝙ si aliquis fuit cõdẽnatus ad dandũ mihi vnũ par caponũ quolibet anno: vel etiam ꝓmisit. ꝓut eius antecessoꝛes soluere cõsueuerũt qđ non habeo necesse ꝓbare ꝙ ita cõsueuerint eius antecessoꝛes: sed fundata est intentio in ea sola sentẽtia vel ꝓmissione. hoc etiam no. bar. in. l. admonẽdi. post ꝓin. ff. de iureiur. & clarius in extrauag. ad reprimendũ: sup verbo ꝓut. & in dicta. l. edita in fi. C. de eden. & bal. in. l. j. circa fi. C de epis. & cle. Item inuestiture antecessoꝛ sunt ita generales ꝙ comꝓhendũt etiam ꝓrata. ergo pinde est ac si fuissent specificata. l. si chorus. de le. iij. de admini. tuto. si duo: cũ sy. Si ꝛo non appareret certitudo: vt si epus inuestiret aliquẽ de oĩbus illis de quib⁹ alij fuissent inuestiti: qui vel q̃ alij consueuerũt ex inuestitura ꝓcipe tunc esset ꝓbandũ q̃ sunt illa: ꝑ. l. si nõ designata. C. de fal. causa adiec. lega. & ff. de le. iij. l. nup: facit. c. auditis: de ꝓscrip. Nam aliter nõ posset sciri q̃ sint illa de quib⁹ fuisset inuestit⁹. sed in casu nostro scit. qꝛ inuestitus est pure de oĩb⁹ redditib⁹: etiam de terris pratiuis. vnde verba que sequũtur nõ habent reddere inuestiturã cõditionalẽ vel incertã ꝑ ea q̃ supius sunt allegata: si tũ ꝑ partẽ ꝙuentã essꝫ. ꝓpriatũ ꝙ de feno nũq̃ cõsueuerit solui decima: tũc esset secus. qꝛ tũc posset dici ꝙ illa verba facerent cõditõem. sed nõ repio hoc ꝓbatum: ideo dico vt supra dixi. Laus deo.

Consiliũ. CCCXXIIII.

Sententia an rescindatur per instrumẽta nouiter reperta.

Nchristi noĩe Amen.

In causa que vertit ꝑ me inter andreã filium cuiusdã christofoꝛi petentẽ ex pte vna. & Jacobũ filiũ cuiusdã nicolai reũ ex altera sup executõe sentẽtie late cõtra ipm Jacobũ. qꝛ plurima scripta fuerũt tam ꝓsulendo q̃ allegãdo in fauoꝛẽ dicti Jacobi & contra dictũ andreã q̃ fouet iniq̃ssimã cãm cũ ꝓtinaciter petat debitũ qđ videt nũc patri suo fuisset solutũ ꝑ cameraꝫ cõmunis ad quã principaliꝛ ꝓtinebat. & sic vult taꝫ dispositõem iuris cõmunis q̃ etiaꝫ statutoꝛ trahere ad iniquũ cõpendiũ ℈. l. fi. C. de vsucap. ꝑ empto. Et est de ꝑda sollicitus ꝓtra. l. si minoris actũ: in fi. ff. đ admi. tuto. Et nitit ꝓtra ius diuinũ. qꝛ facit cõtra bonam fidem. ff. de reg. iuꝛ. l. bona fides nõ patit. Et cõtra naturalem. qꝛ querit cuꝫ aliena iactura locupletari. ff. de cõdi. inde. l. nam hoc natura. Et etiam positiuũ. qꝛ rigoꝛe iuris inuentũ vt lites tollant ꝓter eius intentionem cõuertit ad lucrũ ꝓpriũ ꝓtra. l. dãni infecti stipulatio cõpetit. §. penl't. in fi. ff. de dam. infec. Et sub auctoritate iuris scientie contra bonũ & equũ molitur: in quo genere plerunq̃ dicit iuriscõsultus erratur. ff. de ver. obli. si seruũ. §. sequit: in fi. ꝓpter q̃ nostri ꝓcepto
res et antiqui doctoꝛes vt vtar verbis iuriscõsulti in. l. si edibus. ff. de dam. infec. volẽtes cõtra tam pniciosuꝫ venenũ qđ habere videt fomentũ a rigoꝛe iuris ciuilis disponẽtis per instrumẽta de nouo repta nõ debere sentẽtias retractari antidotũ ꝑparare diuersa adinuenerũt remedia: vt ptꝫ ex notatis ꝑ glo. & doc. in. l. ibi. C. de cõdi. indebi. et. l. si fideiussoꝛ. §. in oĩbus. ff. mã. & in spec. de execu. sen. §. postremo. ℣si. illđ. & de ius. fun. edi. §. pꝰ q̃ꝫ. i addi. q̃ incipit ꝑ easdẽ. Et ang. đ pusio. i. l. si fine. §. ꝙ si pcuꝛ. rem ra. ba. Et inter alia remedia illud qđ magis expeditũ & iuridicũ videt esse & qđ pse qui nũc intẽdo est ꝙ petat restitutio in integrũ aduersus sententiã. nõ dico ratõe doli petentis vel false cause in qua sit fundata sentẽtia: vt voluit Ly. in dicta. l. j. de cõdi. indeb. C. qꝛ iste vie possent in casu nostro impugnari. sed rõne iusti impedimẽti qꝛ de suo iure ꝓbare nõ potuit. Et sic ex clausula generali siq̃ mihi iuxta causa ꝛc. ff. quib⁹ ex cau. ma. l. j. in fi. Et hoc potuit esse altero de tribus modis in casu nostro. vel ꝙ ignoꝛauit solutõem. vel qꝛ ignoꝛauit vbi esset instrumẽtum. vel qꝛ posito ꝙ sciuerit vtrũq̃ fuit impedit⁹ ꝓducere vel habere: ꝓut clare & expresse ponit Jnno. in rubꝛ. in. c. vltra terciã: super verbo nequiuerit: extra de testi. & bar. in. l. j. C. de sen. aduer. fiscũ lat. li. x. Cõstat autez talẽ restitutõem in integrũ aduersus sentẽtiam petitã impedire executõem eius. C. si ex fal. instru. l. fi. ff. đ iudi. si ꝓcuꝛ. §. marcell⁹: in fi. qñ offert ꝑbatio ĩ ꝓmptu vt ibi no. ꝑ bar. ꝓut est in casu nostro. qꝛ particule solutionũ sumpte de libris camere realiter ꝓducunt: ita ꝙ solutio iam facta est manifesta & notoria cũ ista colligant & inducant ex inspectõe scripture: vt no. bar. C. de pigno. l. ij. in vlti. vel penꝛti. colũ. Et Jnno. de appellatõe ex insinuatõe in fi. đ fi. ꝑ sbi. ꝓstitutus: & i glo. in. c. cum olim: de ver. sig. facit de resti. in integ. auditꝫ. vbi dicit euidẽter cõstare illud qđ cõstat ex inspectione ꝓbilegij. & l. edicto: de edi. diui adri. tollit. vbi mittit executõi tanq̃ notoriũ id qđ ex inspectõe scripture testamenti colligit. bene facit qđ dicit in fy. de excep. ꝓ emptoria: non tñ litis finite: q̃ nõ potest opponi ante litꝫ ꝓtesta. ad illã impediendã nisi sit notoria: vt no. in spe. de excep. §. dicto. ℣si. sed pone ꝙ in causa appel. in fi. ꝑm mar. đ fan. & no. archi. i. c. vt circa: extra de cle. li. vj. Dicit aũt notoria si de illa potest cõstare ꝑ scripture inspectiõem: puta ꝑ instrumentũ: vt no. i dicto §. & dicto ℣si. sed an reus. & in. c. fi. đ libel. obla. Sicq̃ apparet sententiã cõdemnatoriã dicti Jacobi foꝛe manifeste iniquã. nõ ex animo iudicis: sed re ipa & ꝑ cõsequens officiũ eius debere exuberare. ff. de inoffi. testa. si pars. versi. si apte: ne sub obtentu & ministro iusticie ꝑda fiat: etiã si de rigoꝛe iuris deficiat excep. ff. de peti. hbere. l. plane. & l. fi. & ne inde nascat iniuria ꝛc. C. vnde vi. l. meminerit. Constat etiã talem restitutõem i integrũ posse peti ꝑ modũ ꝓtradictiõis: & incidẽter coram iudice exequẽte qui nõ est merus executoꝛ. nec requiritur tũc libellus: nec lit. ꝓte. vt ptꝫ ex no. ꝑ bar. C. de tempo. ap. aut. Item si appellatõe: ante fi. inctis bis q̃ habent in tex. & ꝑ eundẽ in. l. nam & postea. §. si minoꝛ. ff. de iureiuꝛ. đ inoffi. testa. pãp. §. si filij⁹: đ ꝓtratab. si pretenitus. l. si principaliꝛ & ꝑ modũ agendi peteret requiretur ꝓtest. & libellus. ff. đ mino. l. pãp. exuli. §. fi. Restat solũ rñdere his q̃ faciũt in cõtrariũ: quibus sublatis remanebit clare consultuꝫ dicto Jacobo aduersus iniquã intentõem petentis. & petẽs remanebit illusus qui đ rigoꝛe iuꝛ. ꝓmunis & stat⁹. cõfidit. Et ꝓmo obstare videtur ꝙ exceptio solutõnis fuit in ꝓmo obicio opposita. & ea nõ obstante lata fuit sententia cõtra opponentẽ. Sicq̃ videt ꝙ amplius in hoc iudicio executoꝛio ꝓponi nõ possit. l. fin aũt. §. fi. ff. de nego. gest. l. qđ in diem. §. si ratiõem. ff. đ compẽsa. Sed faciliter

respondetur ꝙ easdem leges ꝙ hoc ꝓcederet si fuisset
expsse ꝙ iudicem reprobata tanꝯ nō vera: alʒ secꝰ: vt
illi ter. met ꝓbant. sed hic nō fuit reprobata. Sz quia
non reprobata: iudex eam secutꝰ non fuit. nūc ꝟo ꝓ
batur. ideo debet admitti. Secundo videt obstare:
quoniā ex eo ꝙ fuit opposita patere: videtur ꝙ oppo
nens sciebat eam sibi ꝓpetere. z sic videt ꝙ esset equi
tas restitutōis ꝓcedende. Sed rndet ꝙ si sciuisset eaz
sibi cōpetere et non opposuit. nunc ꝟo vellet restitui
vt eam posset opponere: z ꝓbarer faterer contrariū ꝙ
non esset audiēdus si eam potuit tūc opponere z ꝓba
re: sed ꝙ eum stetit. Istum respectū z intellectū habue
runt doctores qui cōsuluerūt sup isto negocio duz se
fundarūt in hoc ꝙ dictus Jacobus ignorauit istā ex
ceptiōem sibi competere. Nam ista distinctio scientie
vel ignorantie ꝓcederet eo casu quo peteretur restitu
tio ad opponendū eam non appositam: et eo casu quo
potuisz non solum opponere: sed etiam ꝓbare. alʒ nō
posset sibi imputari si nō apposuit eam quā ꝓbare nō
poterat. Sed in casu nostro non potuit iste Jacobus
ꝓbare dictam solutiōem in ꝓmo iudicio. quia nescie
bat vbi esset instrumentū vel scriptura de solutōne: et
iustam habuit causam ignorātie: vt in regula qui in al
terius de regu. iurꝫ. Unde posito ꝙ sciuerit eaz sibi cō
petere restitui debet etiam si prius eam nō opposuisset
qꝫ non esset sibi imputandū postꝯ non videbat posz
se ꝓbare: z sic nihil ꝓfuisz opponere. ff. quis ordo in
bonoꝝ pos. ser. l. fi. §. penlti. fortius si eam opposuit. et
sic in hoc fuit diligens exquo eam ꝓbare non potuit:
siue ex eo ꝙ ignorabat ꝙ in camera z in libris eius hoc
appareret: siue qꝫ non potuit inde extrahere vel habe
re: vt patz expresse ꝙ no. ꝙ Inno. in dicto. c. vltra ter
ciam: sup verbo nequiuerit. z restituet vt iterū oppo
nat. qꝫ sentētia clausit sibi viam iterū opponendi: z vt
ꝓbet qđ ꝓbet qđ ꝓbare nō potuit. Preterea non se
quitur oppositi: ergo sciuit eam sibi competere. Naz
opposuit generaliter vnacuz alijs exceptōibus in qua
generali exceptōe vel oppositione cū fiat ad cautelam
cumulat quis nō solū quas scit sibi cōpetere: sed etiaz
quas ignorat: vt videmus quotidie ꝺ facto fieri vt sic
postea sup qua velit z possit ꝓbatōes inducat que su
per non exceptis induci nō possēt tanꝯ ī iudiciū non
deductis: iuxta no. in. l. si duo. §. idem iulʒ. de iureinrꝫ. l.
momentanee. C. qui legi. ꝓso. z qđ no. bal. C. de tēpo.
appel. l. ꝙ banc. in. vij. colū. ꝟsi. quero reus opposuit. et
ibi expresse hoc dicit. Potuit etiam scire ꝙ vehemen
tem opi. nō de vera z certa scientia: iuxta ea q̄ ꝓbantʒ ī
tex. z glo. ff. de aqua plu. arcen. l. ij. §. Itez labeo ait cū
queriʒ sup verbo sciat. Et quia verā scientiā nō habu
it ꝓbare nō potuit: ideo restitutōnem meretʒ. nec sibi
nocere debet ꝙ sciuit vehemēti opiniōe eam sibi com
petere. quia etiam si vere sciuisz nō noceret nec ꝙ eaz
non opposuit: sed potius debet ꝓdesse. qꝫ fuit diligēs
in eo qđ potuit. Tercio videt obstare: z ista est fortz
et substātialis oppositio. qꝫ speciale est in causa fiscali
seu reipublice: z in causa ecclesie vel pupilli: vt ppt in
strumēta de nouo reperta cōcedatur restitutio aduer
sus sententiam. ff. de re iudi. l. impatores: cuz ibi no. in
glo. ergo in cōtrariū est ius cōmune. ff. ad municipa. l.
j. §. fi. Et erpsse hoc dicit glo. in. l. j. C. de sen. aduer. fi
scū laʒ. ꝙ alius priuatus nō esset restituēdus. Sz bar.
ibi notabiliter ad hoc rndet ꝙ priuatꝰ si vult restitui
ꝓpter instrumēta de nouo repta necesse habet allega
re z etiam ꝓbare ꝙ in primo iudicio nō habuit facul
tatem ꝓducendi talia instrumēta: z tunc restituit per
ea que no. Inno. in dicto. c. vltra terciā. Sed fiscꝰ res
publica ecclesia vel pupillus nō habent necesse hoc al
legare vel ꝓbare. sed solum ꝙ instrumēta sint ꝺ nouo
repta. Clarius dici potest ꝙ dicte psone ꝓuilegiate re
stituant etiam ꝓpter instrumēta nō ꝓducta. nunc ꝟo
ꝓducenda licz non sint de nouo repta. qꝫ psona facit
locū restitutōi: nō aūt iustū impedimentū. ff. de. mino.
l. minor. xxv. ānis obmissam: ꝺ condi. inde. l. interduz.
Sed alia psona nō priuilegiata restituit nisi ratōe im
pedimēti. z sic ita demū si sunt de nouo repta. Restitu
itur ergo respublica vel fiscus ꝓpter instrumēta de no
uo repta z sic ñ ꝓducta vt dca. l. ipatores. qꝫ restituerē
tur etiam si nō fuissent de nouo repta: si tñ ea nō ꝓdu
xerant facilitate vel negligētia administratorū. sed nō
sic in priuato nō ꝓuilegiato. qꝫ regit ꝙ seipm: possent
etiam dici de nouo repta. tñ si diligens fuisset adhibi
ta inquisitio fuisset a principio repta. qꝫ forte erāt in
tra domū. z tūc bocnō ꝓdesset priuato nō priuilegia
to. sed psonis ꝓuilegiatis ꝓderit quibus culpa admi
nistratorū imputari nō potest: sed propria sic vt resti
tutio concedat. Et hoc credo fuisse de mente bar. ī di
cta. l. j. C. de sen. aduer. fi. dū dicit fisco sufficere ꝙ sint
de nouo repta: q̄si dicat etiā si fuit culpa cōmissa in nō
reperiēdo. qꝫ erant apud se: secus in priuato. Sed ī ca
su nostro nulla culpa vel negligentia potest imputari
dicto Jacobo: cū instrumēta penes se nō essent: ꝟ ī ca
mera cōmunis. z sic iustissimā ignorantiā potuit habe
re. Quarto videt facere dubiū. qꝫ ter. in dicta. l. im
peratores: z. l. sub ptextu. ff. z. C. ꝺ re iudi. simplr z in
distincte dicūt sententiaz nō rescindi ꝙ instrumēta de
nouo repta. Sed rndet ꝙ debent intelligi sane. s. ipso
iure z eoipo ꝙ sunt de nouo repta. Non aūt videtur
dicti ter. excludere beneficiū restitutōis in integrū in
fra tempus debitū ex causa iusti impedimēti glo. est or
dinaria que ita plene disputādo determiat ī sy. C. si ꝺ
monē. pos. fue. ap. l. j. in glo. magna. z alie glo. q̄ sunt ī
sy. in. l. si sic. in glo. magna. z. l. si ptem. §. fi. in ꝓma glo.
ff. quēadmo. ser. amit. q̄ ꝓpter iustam ignorātiam con
cedūt restitutōem ei cōtra quem cucurrit ꝓscriptio: li
cet talis ignorantia cursuz ꝓscriptōis nō impedierit.
C. de ꝓscrip. lon. temp. l. fi. z no. bar. in. l. j. §. siquis pro
pter inundatōem. ff. de itine. actuꝯ priua. Eodē mo
do respondet ad statutū qđ videtur ꝓcise loqui. Sz
non propterea censetur beneficium restitutionis ex
cludere ꝙ glo. p̄ dictas. Et qꝫ statutum postea cōcedit
expresse beneficiū restitutōis. z cuz tendat ad obsernā
tiam iuris cōmunis. quia dicit illud idem qđ vult ius:
debet ꝟm ius cōmune limitari: iuxta no. ꝙ glo. magnā
in fi. C. de iure delib. l. fi. §. in computatiōe. Non ergo
ꝓpter instrumēta de nouo repta rescindit sentētia si
ne restitutōe. qꝫ sic quādocūꝯ ꝓducerētur etiaz post
quadriennū a die sententie rescinderet hoc solo pro
bato. z sic lites de facili resuscitarent cui leges ille volu
erunt obuiare. Sed p̄habita restitutōe infra tempus
debitum causa cognita sic. Quinto facit dubium. l.
admonendi. ff. de iureinrꝫ. vbi ꝓuatꝰ propter instrumē
ta de nouo repta non restituit aduersus sententiā: ni
si eo casu quo lata fuerit virtute falsi iuramēti neces
sarij p̄stiti per alteram partem. quia tunc videtur lata
per falsam probatōem. z sic restitutio daret per titu
lum si ex fal. in stru. z per. l. diuꝰ. ff. de re iudi. Et ita sen
tit ibi glo. n cōtrario quod format de dicta. l. imꝑato
res: z de lege sub ptextu. dicens ꝙ in illis non interue
nit iuramentū: ꝟ in. l. admōet sic. Et sic innuit ꝙ intē
tio dicte. l. imperatores: z. l. sub ptextu sic ꝙ etiam ꝙ re
stitutiōem in integrū sententia non rescindat quādo
iuramentū predictū non interuenit. Et hoc est difficī
le contrariū. Sed respōdeo ꝙ illa. l. admonēdi loqui
tur in actore contra quem lata fuit sentētia absoluto
ria. qꝫ ipe non probauit suam intentiōem. quo casu si
reus fuisz absolutꝰ sine iuramento. qꝫ actor nullo mo
do probasset non restitueret actor propter instrumē
ta de nouo reperta. quia est quid sibi imputet cur litez
mouet anteꝯ instrumēta reperiret contra consiliū le
gis. C. de eden. l. qui accusare. z cōtra. l. qui in alterius

ff. de regu. iur. in fi. Sed si reus sine iuramento nō fuisset absolutus. quia actor satis semiplene probauerat visum tamen fuit iudici de ferre iuramentū potius reo q̄z actori delaturus actori si reus non iurasset tunc sua det equitas q̄ si reperiat instrumēta de nouo per que possit probare falsitatem iuramenti restituat. quia dolus rei falsum iurantis ꝓponderat culpe actoris in nō plene probando. l. Item si obstetrix. §. fi. ad. l. aquil. Nos sum⁹ in reo cui non sic imputat cum in sua potestate non fuerit quādo cōueniret dicta. l. qui in alterius. Sexto z vltimo posset fieri dubiū. quia hic erāt due obligatōes ex diuersis causis orientes. vna ex cōtractu mutui: altera ex sententia. Et sic videtur q̄ altera per alteram non tollatur. ff. de iureiurā si actor. ꝺ acti. empt. non est nouū. licz competeret ad idem. Sz respondet verum esse si habuissem⁹ originem in psonis diuersorum. qz non reputarent idem licz postea deuenissent ad psonam eiusdem. quia tunc haberent. s. quelibet earum effectū solide exactōnis. ita loquit lex non ē nouū qꝺ hic nō ē q̄ hic ē in psonis diuersoꝝ q̄ reputabant idez. s. defuncti z heredis. Vel quādo vna tollitur sententia absolutoria vel iur. iur. ita loquitur. l. si actor: de iureiur. Secus si ex actiōe vel solutōne. ff. de consti. pecu. l. Itē illa. §. fi. z de his qui dele. vel. cffu. l. pceptione. Nam sunt ambe p̄secutorie z tendētes ad idem. z habuerūt originem in psonis diuersoꝝ qui reputabant idem. Et vna fuit ſblata solutōe vel propriꝰ contrariū loquit quādo semel cōcurrerūt: hic non. qz vna ſblata p solutiōem altera incepit p errorē. quia fundatur sup prima ac si illa extaret cum esset sublata quarū prima erat ex cōtractu mutui: secunda ex sentētia. z. sic nihil ad ꝓpositum facit oppositio. Remanet ergo defensata p̄fata via restitutōis in integrū contra dictam sententiā ad impediendū execut. Datur etiam alia via vera z iuridica: videlicz opponēdi excep. dolo facis petere qꝺ restituturꝰ es. ff. de doli excep. l. dolo facit. que quidē exceptio potest opponi etiā in iudicio summario z executiuo: quādo non requirit altiorē indaginē: vt hic est. C. de edic. diui adri. tollē. ij. Et nō solum q̄n restituturꝰ est excipiēti sed etiā quādo alteri q̄ tamen excipiēti restituturꝰ est. ff. de cōdi. ob cau. si donaturus. §. fi. z plene p bar. in. l. si socer. §. lucius. ff. solu. ma. Sz in casu nostro est huiusmodi. qz si fieret execution isti² sentētie posset camera cōmunis parme repetere qꝺ prius ipa soluerat p ꝺditōem sine causa. quia licz illa solutio facta fuerit ob causam veri debiti. attamen postq̄z creditor vel eius heres dicte solutōi nō stetit: sed itez petijt z habuit: prima causa reducit vel reducta est ad nō causam. ff. de ꝺdi. indeb. l. elegāter. §. ſ z si post. ℞si. z ideo. z ℞si. sane. vbi casus. et videt glo. or. i. l. iul. circa mediū. z qꝺ ibi p bar. Et isto modo saluari debet glo. q̄ est in. l. si fideiussor. §. i oīmib⁹. ff. mā da. dum dicit cōpetere ꝺditōem sine causa. quā petrꝰ repbendit dicens indebitū solutū p sententiā. nec per conditōem indebiti posse repeti: nec per ꝺditōem sine causa. qz sentētia impugnaret q̄ de indebito facit debitum: z de nō causa facit causam. Sed ipe verum dicit si soluēs vellet retractare secundā solutiōem factā virtute sentētie. Sed ego dico q̄ nō illā: sed primā retractare pōt. qz p hoc nō redarguit sententiā de iniquitate. sed ideo repetit qz reducta fuit prima solutio ad nō causam ꝓpter secundā solutōez: z sic ex causa noua. l. si fallo. ff. de ꝺdi. sine causa. Et isto modo intelligēdo p̄fata glo. nō meruit reprobari. qz dicit ipam veritatem. Et hoc credo voluisse dicere bal. C. de re iudic. l. sub p̄textu. dum dicit posse obiici excep. cōpensa. Et hoc semp fuit mihi visum vez: licz scribentes banc viam clare nō tangāt: que est verissima z clara z expedita. Nam camera p̄dicta in cuius vtilitatē p̄fatum fuit cōuersum qꝺ exigeret p ꝺdit. sine causa teneꝰ restituere dicto Jacobo q̄ p eo nomiter soluisset vel sibi acti. cedere. igit vt vitet circuitus: poterit dictꝰ Jacobus recta via dictā exceptōem dolo facis obijcere. ff. de cōdi. indebi. l. dñs testamēto. z. l. cū fundus. §. seruū tuuz imprud ēs: si cer. pet. Licet em petens nō fecerit a p̄n cipio dolo: qz potuit ignorās solutōem factā patri suo nūc tamē cum sciat et psenerat dolo. facit. l. ij. §. circa. ff. de doli excep. Datur z tercia via satis expedita: videlicet vt iudi. officiū imploret loco exceptōis: que ꝓpter seruandū iur. rigorem deficit cū sublit equitas cōtra rigorem a iure approbata p. l. plane. z. l. fi. ff. ꝺ pet. here. z bar. in. l. j. qꝺ vi aut clam. Nec ob. q̄ statutum videt tollere nō solū exceptiōem: sed etiam officiū iudi. dum dicit vel nisi sit exceptio vel defensio ꝛc. quod verbū defensio latius est q̄z verbū exceptio: vt comprehendat officiū iudicis qꝺ defensio dici potest. Nā diligenter z subtiliter notandū q̄ illud verbū defensio in ſto statuto nō ponit in regula ꝓhibitiua que p̄cedit. Illa em solū ꝓhibet exceptōes dum dicit non obstantibus aliquib⁹ exceptōib⁹ iuris vel facti: nec subijcit vl defensionib⁹ ꝛc. Cōstat aūt q̄ appella. exceptionū non comprehendit iudi. officiū: vt patet ex dicta. l. plane. et l. fi. ff. de peti. here. Postea ꝺo dum ponit tres falleci as a regula in quibus p̄mittit exceptiōem opponi in vltima de illis apponit illud verbum defensio: non vt tollat: sed vt concedat. Modo nos habemus duas regulas. vna est q̄ exceptio licz fiat p ampliora verba q̄z fit regula p̄cedens: illa tamen non ampliat vt faciat eam importare plusq̄z importet ꝓprietas verboꝝ positoꝝ in regula. ff. de vsufruc. lega. l. generali. §. vꝛoꝛi. versi. respondi: ibi z his que mercis causa ꝛc. z ibi no. p bar. licz cōfirmet regulam z nō exceptuatis. l. nam qꝺ liqui de. §. fi. de penu. lega. Sed hic cum regula ꝓhibitiua p̄cedens loquatur de exceptōibus tm: si diceremus ꝓpter illud verbum vel defensio positum in vna de exceptionibus comphenderet officium iudi. ampliaret regula p exceptōem generali⁹ positā vltra q̄z patiatur natura verboꝝ regule: qꝺ nō est dicēdū vt diri. Alia regula est q̄ verba posita ad vnū finē non opant op. positū. l. cum tale. §. fi. ff. de cōdi. z demō. Et posita ad diminutōem non opant augmentū: nec ecōtra. l. lega ta inutiliter: de leg. ꝓmo: de fundꝺ. instruc. si mancipia. Sed hic illud verbum vel defensio positum in vna de exceptiōibus positum fuit ad ampliādum modum excipiendi cōtra regulam que tendit in oppositum. s. ad restringendū z ad tollendum. Si ergo diceremus per ipsum regulaz ampliari per iudicis officium opareꝰ illud verbum vel defensio contrariū eius ad qꝺ fuit appositum. s. ad agendum cōtra dicta iura: qꝺ nō est dicendum. Et sic cōcludit dicto Jacobo succurrendū fore ꝓ officium iudicis ex equitate: q̄uis stricto iur. si bi denegaret exceptio. Et quia dicte tres vie liquide sunt z expedite z defensate a ꝓtrarijs nō curo als ꝑse qui quas doc. tangūt in locis circa p̄ncipiū alleg. Doterit aūt Jacoby oīmbus vti z oēs accumulare ad cautelam. ff. de excep. l. nemo ꝓhibet. Et nullꝰ index sani capitis debet esse ita temerariꝰ q̄ aduersus tot z tanta ꝺbeat dictā sentētiā executōi mādari timore dicti statuti vel legū dicentiū p̄textu instrumētoꝝ de nouo repertoꝝ: ex quo sibi ꝓ dictos libros cōstat de reali solutōe quib⁹ sine dubio credendū est: licz sint scripti manu p̄uata: vt in auc. ad hec. C. ꝺ fide instru. z no. per doc. in. §. nūmularios. ꝺ nouat. Ideo non insisto. quia nō expedit: sed cū alijs scribentib⁹ trāseo. Laus deo.

Consiliū. CCCXXV.

Quidam possidebat plures pecias terrarū aliquas melioꝛauerat: aliquas non. fuit cōdemnatus ad relaxā

dum dictas terras: ſ'utis tamen prius meliozatõibus querit' an statim non solutis meliozamẽtis executio dicte sententie sit fienda in terris nõ meliozatis. Item querit' an in meliozatis fieri possit executio p̃stita cautione de restituẽdo meliozatones que forte non apparent quales 7 quãtas sint: 7 que meliozatões restituẽde sint vigore dictorum verborũ.

¶ Punctus seq̃ntis consilij.

Stante suprascripta sentẽtia q̃ mõasterij debeat in possessionem mitti terrarum ꝛc. soluta tamen prius ipis de zottulis extimatione meliozamentoz in dictis terris impensoz 7 iur. ducendoz. Syndicus moõsterij post legitimã morã petit executoem dicte sentẽtie dicens alio non expectato eam debere executiõi mãdari. 7 maxime in vallibus 7 in his in quibus nulla meliozamenta fuerunt facta offerens inquãtum dño iudici videatur etiam p dictis meliozamẽtis vnuz expromissorem idoneũ dare dictis de zottulis: imo et si ius velit 7 cõgruũ depositũ facere taxatiõe debite quãtitatis p dñm iudicem legitime facta. Objcitur p plibatos de zottulis q̃ multa meliozamẽta fecerũt: 7 p eis prius satiffieri debeat eisdem. et q̃ nõ debeat monasterij in possessionẽ aliquoz bonoz p̃missoz poni: nisi omniũ prius cõgrua satiffactõe facta. Dicit em̃ dicti de zottulis q̃ certam quãtitatem terrarũ disboscauerunt reducendo eas ad terras cultiuas. 7 q̃ certam quãtitatẽ reduxerũt ad terram pratiuã 7 certam ad terras vineatas 7 brollias. videlicet faciendo plantatiões ipsarũ vitiuz opiozũ salicum nucũ 7 aliarũ arborum fructiferarum: 7 illas educando. Insuper dicũt se fecisse certa edificia domoz 7 tegetũ vnam columbariã 7 certũ puteum. Item pendẽte hac lite dicũt se fecisse certaz focinacem: licz sine volũtate mona. vtpote cõtradicente. Pro quibus oĩbus sibi satiffieri petunt legitime cõtradicentes quãtuz cõmuniter dicta meliozamẽta cui libent ꝓstitissent: 7 deducentes estimatõem p̃dictorum

Sed ex aduerso pro parte ipius monasterij dicitur monasterij poni debere in possessione fm tenorez sententie omniũ petitorũ: 7 maxime vallium 7 nemorum. Item 7 pratorũ, terrarũq̃ in quibus nil impensuz meliozamentis apparet. tum q; ea sentẽtia nulla videt' in ea parte que respicit solutiõem meliozamentorũ: cum non cõtineatur in ea a quo vel a quibus dicta meliozamenta sint soluẽda. 7 sic impsonalitas videt' ibi vitiare dictam partem sententie. 7 cum sit circa exceptõem siue factũ ex quo datur exceptio cetera pars sententie firma manet. Item 7 cuz iudex debuerit prius de ipis meliozamẽtis cognoscere: 7 sup certis ipis ferre sentẽtiam. vnde cum nec ex sentẽtia ipa: nec ex actis habeatur dictorũ meliozamentorũ certitudo: non videt' dicta sentẽtia in ea pte valere. Item q; p̃ suppositio q̃ valeret in ea pte cuz sit vel videat' impsonalitas adiecta verbis executiuis: videtur monasterij liberari dando idoneũ expromissorez: sicut se facturũ offert ꝛc. Item q; non potest retineri vna res ob meliozamentũ impẽsum in alia re: 7 p cõsequens absq̃ dubitatõe in rebus in quib̃ impensuz non est: fieri debet executio sine exceptõe aliqua. Item q; circa ptem meliozamentoz impensoz replicat' pro pte dicti mona. q̃ dicti de zottulis habuerũt ligna disboscatiõis: ob que quilibet ĩ bis ptibus libenter disboscatiõem facit. Item q; habuerunt dictas terras ad nouennĩ p modica pensiõe: vt disboscatiõem facerent 7 ad culturã dictas terras reducerent: ob quã rem nil retineri eis ob dictaz causaz debet. Item dicit' de alijs meliozamẽtis factis: videlicet de vineis 7 arboribꝫ plantatis 7 educatis nil debent habere p expẽsis plantarũ: 7 educatio modica est plibatis qui omnino terras predictas laborabant. Item quia et si magna foret: debet cuz fructibus ꝓceptis cõpensari: cum fructus nõ dicant' nisi deducta expensa.

Item principaliter dicta impẽdia facta fuerũt gratia fructuũ 7 ad ppriam ipoz vtilitatem. vnde non debet inspici q̃ in ꝓsequẽtiaz tendãt in vtilitatem perpetuam terrarũ 7 mon. Item quia plantatio dictarũ arboz remota monasterio nullius vtilitatis eidem extat licz alijs ppinquis vtilis forsan foret. Et circa meliozamenta edificiozuz similiter p pte dicti mona. replicat' q̃ aliqua gratia fructuũ querendozũ aut colendozuz principaliter sunt facta: et modica expensa ipozũ non debet refici. magna ꝑo cum ꝓceptis fructibꝫ compensatur. Item q̃ nõ omnia necessaria vel vtilia ipis terris sunt cum nõ egerent tot edificijs: attentata q̃litatẽ loci vbi sunt situata. 7 etiam non sunt vtilia vel necessaria dicto monasterio: qõ maxime de colũbaria et certis domibus, videt' clarum. Item quia mona. nõ tenetur soluere dicta meliozamenta si vult: vel eligat q̃ dicti de zottulis possint sua edificia auferre. Itẽ q̃ dãdo quãtum p̃dicti haberent de ipis ablatis potest illa retinere. 7 p cõsequens videt' q̃ mona. teneat' tantuz ad impensaz p plibatos factam p quã sint meliozata. Item q̃ teneat' ad tantũ: quãtum illi de ablato edificio forent habituri. ¶ Petit' p̃missis omnibus 7 singulis consiliũ impiri: 7 maxime si dicta meliozamẽta solui debeãt: an non. Et siq̃ soluenda sunt que sint illa. et qualiter solui debeãt vt etiaz dephendi latius poterit ex allegatõibus in hac re factis. Item petit' consilium an cum fructibꝫ ꝓceptis p p̃dictos post finitã inuestituram fieri valeat compẽsatio: cũ illos nullo modo debuerint lucrari: sed debeant' monasterio. vel an saltez valeant in alio iudicio peti: 7 q̃liter. Et alia circa p̃dicta ꝓsulat: put viderit dñs ꝓsulens expedire.

ℵ christi nomie ãmẽ

Visso puncto suprascripto 7 etiam multis allegatõibus factis sup eo in fauorem monasterij: 7 p̃supositis sine p̃iudicio veritatis duobus de quibus presentialiter disputare nõ intendo: videlicet q̃ illa conditio apposita in sentẽtia. ſ. soluta ꝑus ipis de zottulis extimatiõe meliozamentoz iure deducendoz ꝛc. non viciet' rõne impsonalitatis. quia non dicit' ibi p quez debeat solutio fieri: cum videat' debere intelligi. ſ. per monasteriũ in cui9 vtilitatem tendũt meliozamẽta facta in rebus p̃dictis ptinẽtibus ad ip̃m: 7 ad ip̃m p dictam sententiã redeũtibus. ff. de rei vendi. l. emptor: in ꝑn. C. qõ me. causa. l. ij. cum ibi no. in prima glo. magna. ¶ Nec etiam viciet' ratiõe incertitudinis. quia non specificat' quãtitas dicte extimatõis: cum dicta conditio respiciat accessoria circa possessiões de quib̃ ꝑncipaliter agebat'. 7 sic incertitudo p̃dicta non hz vitiare. l. si in emptõe in ꝑn. ff. de cõtraben. emp. de act'. empti. l. siquis cũ fundũ. 7 quod no. Inno. de ordi. cogni. cũ dilectus: post ꝑn. de donat'. int' dilectos. 7 bal. post Ly. in. l. j. C. si secũdo nup. mulier. Et potest fieri liquidatio tempe executionis: iuxta no. in. l. j. in ꝑn. magne glo. ff. de eden. 7. l. j. de leg. ij. p bar. circa fi. ¶ His dico p̃missis ad euitandũ cõfusionem dicendoruz plura p ordinem sunt videnda. ¶ Primo vtrum dicta executio sit fienda in vallibus 7 possessiõibus in quib̃ appareat nulla meliozamẽta fuisse facta anteq̃ aliquid soluatur de meliozamẽtis factis in alijs. Ad qõd breuiter respondeo q̃ sic. nam verba dicte sentẽtie dum dicũt soluta tamẽ ꝑus ꝛc. possunt salua rõne recti sermõis dupliciter intelligi. ¶ Primo q̃ illa dictio ꝑus intelligat' scilicz q̃ dicti d zottulis relaxent aliquã de pecijs terrarum: ad quas relaxandas fuerunt ꝓticulariter condemnati. 7 tunc faceret p eis. Sed si iudex hoc voluisset nullam in se ratõem habuisset: quoniã de iure nõ debet vna res retineri pro expensis factis in alia re. vt no. in. l. si non sortem. §. si centũ: in fi. ff. de cõdi. indebi.

ꝓ hoc. Lex autē non ꝓsumit iudicem voluisse aliquid cōtra ius quādo verbis suis potest salua rōne recti sermonis dari alius intellect⁹ qui sit ꝑm ius. C. de offi. ciui. iudicis. l. ij. ibi qđ non arbitramur. ⁊ qđ no. Inno. in. c. inotuit: đ eo qui fur. ordi. fusce. facit qđ in sy. no. in. l. j. §. fi. ff. ad munici. Secūdo potest intelligi ꝑ pus scz qꝫ relaxent pecie terraꝝ: in qbꝫ facta sunt dicta meliorametā: vt sic ista limitatio q apponit in illo ꝯsi. soluta tñ ꝛc. circa ꝓcedentē generalitatez de omnibꝫ pecijs terre restringatur ad illas species seu pecias terre quibus de iure cōgruit. Non tamē referat ad illas qbus de iure nō cōgruit: ꝑt in sy. no. in. l. si idem cū eodem. ff. đ iurisdi. oī. iudi. ⁊ qđ no. glo. in. l. si negociuz. C. de nego. ges. ⁊ qđ no. l. talis scriptura. ff. de leg. j. Et si hoc vo uit index: tūc faciūt ista verba ꝑ monasterio ⁊ ita cred endū est eum voluisse. quia ꝑ hoc ꝯfirmauit se dispōi iuſ. ꝯmunis. et clarū est ꝙ ꝯba dubia reduci debent ad iuſ. intellectū: vt no. glo. ff. de iuſ voc. l. ß nisi. ⁊ l. curatores. §. fi. ff. de admi. rerū ad ciui. pti. Et qz ista interꝑtatio vicio caret. ⁊ qz nihil est qđ ꝓhibeat eā fieri fienda est. l. quotz. de reb⁹ dubijs: de regu. iu. l. quotz. idem sermo: de legi. l. in ambigua. Non ergo curandum ꝙ dicat teneret sentētia quo ad oēs pecias terre postqꝫ non fuerūt specificate. l. scīe debemus. ff. de ver. obli. tūc cū de hoc esset curandū quādo quereretur an posset valē quo ad quasdā: ⁊ quo ad quasdam nō: cum reperiat ꝙ vna ⁊ eadem sententia nō potest ꝑ parte valere: ꝑ parte nō. ff. famil. her. in hoc iudicio. Sed quādo vna sententia ꝓtinet plures res separatas et non cōnexas. qz limitatio simplicit facta ad eas posset restringi ad aliquas eaꝝ quibꝫ de iure ꝯgruit: ⁊ non extendat ad alias quibꝫ non cōgruat hoc nō repit de iure ꝓhibitiua: imo sic ⁊ nō aliter est fienduz si ratio recti sermonis patit: alſ secus. vt si apposuisset dictōem collectiuā: videlicet ꝙ nullā tenerent relaxare ꝑdicti: nisi solutis meliorametis factis in quibusdaz earū. l. si necessarias. §. si ānua. ff. de pigno. act. qz tunc verba glosari nō possent. ad qđ bene facit qđ no. Ly. post pe. C. de excep. si ex maiore. Cōcludo ergo fiendam esse executōez in illis pecijs terrarū in quibꝫ appa ret nulla meliorametā fuisse facta: etiam nō solutis meliorametis factis in alijs: ⁊ etiā non datis fideiussoribus de soluēdo: qm̄ in illis censet fuisse facta ꝯdemnatio de relaxādo pure ⁊ simpliciter ⁊ sine limitatōe que sequit in versi. soluta tñ prius ꝛc. cum illa debet referri solum ad illas in quibus meliorametā facta sunt. qa hoc est iuri cōsonū et verba sentētie hoc patiunt. l. ab omnibꝫ. ff. đ leg. j. in ꝑn. Secundo videndū est quid in alijs in quibꝫ facta sunt meliorametā vtrū fienda sit executio in illis ꝑstitis fideiussoribus de soluēdo postqꝫ apparuerit quid ⁊ quātum sit soluendū. ⁊ que melioramenta veniāt extimanda: cuz dicunt esse plura diuersoꝝ generū ⁊ qualitatū. ⁊ sit dubiū an oīa vl quidam eoꝝ sint emendāda. Et videt ꝙ sic ne impediat executio q debet habere causam expeditā: ⁊ cōtra euz nō admittunt exceptōes habentes altiorem indaginē sed reseruant post factā executōem: cum in executiōe summarie ꝓcedat. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. si sup rebus. iuncta. l. ille a quo. §. si testamēto. ff. ad trebel. Et qđ no. bar. in exceptiōe nullitatis sentētie opposita in executōe: in. l. iiij. §. ꝯdēnatū. co. ti. đ re iudi. Et videt de ß casus. ff. đ sta. lib. l. statu lib. rationū: in ꝑn. vbi cōditio reddendarū rationū apposita in relicto libertatz que importat restitutōnem reliquorum. ff. de condit. ⁊ demōstra. l. cum seruus ꝓpter obscuritatez implet⁹ per datōem fideiussoꝝ: ne impediatur libertas vl differatur. Sed in contrariū facit finis illius. l. vbi dicitur ꝙ si fuit apposita cōditio dandi non rationis reddende: que principaliter sonat in factum: vt dicta. l. cum seruus: non ſimplet per datōem fideiussoꝝ sed debet impleri in forma. sic. ff. qui. mo. pig. vel ypo. sol. l. Item liberatur. §. j. de cōsti. pecu. l. promissoꝝ. §. fi. Breuiter obmissis pluribus que dici possent ista secunda pars videtur verior. quia verba sentētie sunt clara. quia dicunt soluta prius ꝛc. vnde nō est admitenda questio voluntatis. l. ille aut ille. §. cum verbus. ff. de leg. iij. Nesciebat enim iudex quid ⁊ quātum foret restituendū ꝓ meliorametis. ⁊ ꝙ istud erat innuendum et hoc fieri volnit. quia noluit solui nisi ea que de iure soluenda essent cum subiūxit ⁊ iure ducendorum ꝛc. Et tamen voluit ꝙ ista fierent prius cōpexecutio ⁊ relaxatio fierent. possunt enim illi dicere hodie constat ꝛc. i. constare potest que et quanta sunt dicta meliorametā. ff. vt in poss. le. l. si is a quo: in prin. Nec enim subest periculum in differendo executōem ꝑ aliquos dies quousqꝫ ꝑ arbitros illuc mittendos hoc videatur. ⁊ rēportetur iudici more solito: ⁊ per iudicem terminetur. l. ab arbitro. ff. qui satisda. cogā. Allegata ꝯo in contrarium procederēt quando in deferēdo subesset periculū: vt in casu. l. ille a quo. §. j. ad treb. nec fideicō. more instituti intercideret: vel quando exceptio nō peruenit ex tenore ipsi⁹ sententie: vt est exceptio nullitatis probāde extrinsecus. Sed hic exipso tenore prouenit propter illam conditōnem: soluta tamen prius ꝛc. vt no. in dicto. §. condemnatuz. Tercio principaliter videndum est que sint iste expēse melioramentoruz que de iure veniunt restituende. Et discurrendo per singulas dico primo ꝙ expense debescationis non sunt restituende primo quin ille pertinebant ad culturam fundoꝝ: que cultura consistit in arando ⁊ serendo. ff. de aq̄ plu. arcen. l. penult. §. de eo opere. de vi ⁊ vi arma. l. vim facit. Debescatio ꝯo pambulum est ad predicta cum fieri non possint sine eis ⁊ sic idem iuſ. debet esse de ipa quod est de expensa facta in arando ⁊ serendo. ar. l. ad rem mobilez. ⁊. l. ad legatam. ff. de procura. Sed expense facte in arando et serendo non veniunt repetende vel restituende. tum quia facte fructuum querēdoꝝ causa. ⁊ sic veniunt cum fructibus compēsande. l. dinoztio. §. impendia. ff. solu. ma. Tum quia cōsistit in colendo fundos ad qđ faciendum tenebantur et cogi poterant: quoniam ad hoc receperant. ff. de vsufruc. l. Itez si fundi: circa ꝑn. ibi cogi eum poss. recte colere. Et per consequens debebat suo sumptu prestare in hoc operas. ff. de ope. liberto. l. suo sumptu. ergo ⁊ idem est dicendum in operis debescationis que est preambulum ad culturam.

Item quia dicitur ꝙ plus vtilitas percipitur ex debescatione propter ligna qꝫ sit impensa. vnde quidaz debescant libenter ad mediam partem. Item terra nouiter debescata si aretur et seratur reddit in duplo vel in triplo pluſqꝫ solita seminari. Compensent ergo dictam impensam factam in debescatione cum pinguedine terre ⁊ duplicatōne vel triplicatōne redditus. ff. de aqua plu. arcen. l. j. §. fi. versi. sicut autez omnis pinguedo ꝛc. ⁊ quod no. i. l. si merces. §. ius maioz. ff. loca. per glo. De expensa ꝯo facta in plantādo arbores de nouo vel vites ⁊ illas curando licet ille pertineant ad perpetuam rei vtilitatem. quia durant vltra tempus conductionis ꝑm no. per bar. in. l. antepenult. ff. de impen. ſ. Et licet predicti non tenerentur hoc facere nisi in locum demortuarum alias subrogare. ff. de vsufruc. l. agri. ꝑm tamē quod ibi no. in glo. quia tenentur veteres conseruare: si tamen sponte hoc fecerunt talis impēsa non dicit necessaria: sed vl vtilis vl voluptaria. Si em̄ ex dictis arboribus nulla vel modica vtilitas resultare potest mōasterio. quia sint arbores nō fructifere: sed pertinent dumtaxat ad pulchritudinez vel amenitatem fundi tunc cōputant inter voluntarias. nec possunt repeti ꝑ viā actōis vel exceptiōis. nec etiā cuelli de fundo cui⁹ pars effecte sunt. ff. de rei vend.

l.si fundi possessor ideo dimittende sunt ꝛ cedere debēt lucro monasterij sicut alie que sepationem nō recipiūt ff.de impenſ.l.p volūtarijs in fi. Si vero monasterium ꝓcepturū sit vtilitatē vt si esset oliuetū vel essent arbores necessarie ad sustentationē vicium tunc ad expensas factas in illis teneret monasterū ꝛ ope exceptōnis posset excludi p.l.colonus que est lex penult.ff.loca.et per viam actionis posset eis ꝓuideri p.l.dominus.§.j. e.ti.quia dicerent vtiles.l.qđ dicit.§.fi. cum.l.sequentibus.ff.de impenſ sicut expense facte in plantādo vineas nec in talib⁹ locum haberet abrasio p dictam.l.si fundi.ff.de rei vēn. Bar.aūt in.l.in fundo de rei vendi. videt dicere q tales expense facte in plantādo cum in eis nō habeat locum abrasio qm̄ adiecte sunt p estimationem nullo modo repetunt etiam p viam exceptionis sed ceduntlucro fundi ꝛ dñi eius sicut ꝛ facte in instruendo seruum.l.sin autē.§.fi.cum.l.se.ff.de rei vēn. Sed in cōtrariū videt casus in.l. si sciens.C.de rei vē. in fi. Illud aūt in bonefidei possessore qui expendit tā ꝙ in re sua ꝛ sic neminē intendebat obligare vt nō haberet actionem sed exceptionem dūtaxat.l. si in area de condi.inde.sed colonus qui expēdit tanq̄ in re aliena habet etiam actionē ex ꝓducto pro talib⁹ vtilib⁹ plantationib⁹ dicta.l.dñs horreor.§.j.ꝛ etiam exceptionē dicta.l.colonus in principio. Item qđ dixi reddendū forte estimationē meliorātōnis qñ ex tali plantatōne arborum mona.ꝓcepturū esset vtilitatem ꝓcedit quando expensa plantatōnis ꝛ gubernatōis esset magna vt olinarum vel vineārū si vero parua vel quasi nulla vt in salicib⁹ ꝛ opijs in quorū plantatione nullus est quasi labor vel expensa nec in sustentatione si posite sunt ad sustentationē vicium qm̄ non cappant de p se a vicibus sed sufficit eis vicium cappatio vt mihi dicitur. Tunc licet ex eis recipiat nō parua vtilitas. Attamen nil refundendū per mona.l.oīno.ff.de impensis ꝛ per. l.actbenus de vsufruc.ꝛ per.l.in fundo.ff.de rei vendi. post pāin.in versi.ꝛ si plus.vbi patet q si maior est vtilitas que accessit fundo ex impensa qđ sit ipsa impensa non repetit nisi qđ impensum est. Et sic econuerso si maior esset impensa qđ vtilitas non repeteret nisi estimatio vtilitatis vt sic semp id qđ minus est repetatur ergo si nulla fuit expensa nil repetit.l.illud.§.min⁹.ff. de tributo.ꝛ si modica sil'r dicta.l.oīno ꝛ.l.actbenus ꝺ vsufruc.versi.modica et qđ no. per bar.in.l.cotem.§. qui maximos de publica.in penult.colū. Quando aūt magna tunc distinguit que maior an impensa an vtilitas accedens vt dixi. Sed circa p̄dicta occurrit talis dubitatio nam p̄dicta ꝓcedere possunt in colono qui colit iuxta mercedem vt repetere possit expēsas vtiles que respiciunt ꝓpetuam vtilitatem fundi ꝛ forte tunc etiam sit non sint ꝓpetue vt dicta.l.oīno in fi.et etiam in marito qui sustinet onera matrimonij que possunt excedere fructus dotis:ille tamen nō repetit paruas ꝓpter cōiunctionē psonarum sed videt eas donasse vt ibi ꝛ.l.virum.ff.de dona. inter virum ꝛ vxorem. Sed in colonis istis qui coluerunt pro paruissima pensione vt dicit ꝛ hoc ideo quia receperant ipi ꝛ antecessores eorum ad meliorandū ꝛ de nouenio in nouenium renouabant locationes. Videt dicendum idem q in emphiteotis qui recipiunt eodem modo ꝓ modica pensione ꝛ ad meliorandū ideo suas meliorationes nō repetunt nec paruas nec magnas.C.de iure emphit.l.q̄. ver.si nulla de sacrosanc.eccl.auc̄.qui rem in fi.ꝛ in cor pore vnde sumit ꝛ no.bar.in dicta.l.colonus.ff.locati super glo. Sed certe illud verum quando caderent de iure ipsor propter eor culpam vel defectum vt ꝓpter pensionem non solutam licet in colono qui colit iuxta mercedem hoc nō fit vt dicta.l.colonus. Si vero non propter eor culpam cadunt a iure suo sed solum ex eo quia finitū sit ius eor tempore vt est in casu nostro vel propter finitam generationē tunc bal.in vsi.feu.ti.hic finit lex deinde cōsuetudines regni inci.c.j.§.si vasallus. Dicit feudatarium nō debere pdere suas meliorationes licet modicam pensionē solueret emphiteota et recepisset ad meliorandum sed dicit locum habere dictum.§.si vasallus. Idem ergo dicendū est in istis conductorib⁹ ad modicum tempus conducentib⁹ eodem modo cum eadem sit p omnia ratio de fonte.l.j. Prefatus autez.§.si vasallus dicit esse in electione domini soluere expensas meliorātōnis vel ꝓmittere eas auferri sed procedit in his que auferri possunt vt sunt edificia que nō vniunt cum terra sed dicunt cohērere solo per aplumbaturā non sic in plantis quo viuūtur et dicunt cohērē p ferrum nationem ꝛ sic in eis nō cadit abrasio dicta.l.si fundi possessor.ff.de rei vēn. vnde nō possunt coloni p̄dicti cogi ad eas asportandum si nolunt sicut nec mona.posset cogi ad patiendū eas asportari vt equalitas seruet.C.cōmuni diui.l.penult.in fi. Sed cogetur mona.soluere dictas meliorātōnes magnas ꝛ non paruas ad similitudinē bonefidei possessoris vt.l.si quis sciēs in fi.C.de rei vēn.ꝛ quod supra dixi. Nec ob.p̄dictis q dicti conductores ꝓceperūt fructus dictarū meliorationū. Nam ꝛ maritus percipit ꝛ tamen si ꝓpetuam vtilitatem fundi respiciunt preciuz earum recupat.l.diuortio in fi.ff.so.ma. Silr ꝛ emphiteota p iam dicta. Satis em̄ est q differunt eas recuperare vsq̄ ad solutum matrimoniuz vel finitam emphiteosim seu cōductionē. Ideo dicunt interim in re cōpensationē fructib⁹ gaudere ꝛ eos lucrari. Nec etiam obstat.l.sumptus.ff.de rei vēn. qr ibi loquit in bonefidei possessore nullam causam habente a dño ꝓcipiendi fructus vnde licet eos lucret propter bonāfidem debet eos cum impensis vtilib⁹ cōpensare vsq̄ ad concurrentem quātitatem ꝛ quatenus excedunt repetere potest sicut in simili dicitur.ff.ad trebel.in fideicō.ꝛ.l. mulier.§.si heres. Nos loquimur in colonis causā habentib⁹ a domino fructus percipiendi et lucrandi qui fortiorem habent causam vt cum fructib⁹ non cōpensent vt dicta.l.colonus in prin.ꝛ.l.dominus.§.j.ff.loca. Ad vnum tamen aduertendū in quo totum videt cōsistere q dicti conductores si volunt detrahere dicta meliorameta necesse habent ostendere se ea fecisse vel illos quib⁹ ipsi successerunt titulo vniuersali ꝛ hereditario vel titulo singulari cum cessione iurium illis ꝓpertentium p ea que leguntur ꝛ no.p glo.cy.ꝛ bal.in.l.ij. C.q me.cā ꝛ ibi bar.in prima colū.in versi.quero quid si precium ꝛc.qđ puto eis forte difficile ꝛ ideo ꝓpter ꝓbationis defectum possent deleui succūbere quoniam index in dicta sententia voluit illa tm̄ restitui que de iure veniunt restituenda. Hoc aūt necesse habent ꝓbare excipientes.ff.de excep.l.j.de proba.l.in exceptionibus. Sed non sequit isti coloni sunt in possessione ergo dicta melioramenta sunt eis restituenda quia potuerunt fieri ab alijs a quib⁹ dicti coloni nullum titulum vel causam habuissent vniuersalem vel singularē quo casu nō transiuisset ad istos ius excipiendi fm̄ bal. in dicta.l.ij.C.q me.causa.ꝛ regula est q non ꝓbant hoc esse ꝛc.l.non hoc.C.vnde cogna.ꝛ q dubia ꝓbatio ꝛc.vt in.c.in presentia de ꝓba. Ideo si nō videret se posse probare qđ eis incūbit consulte facient cōcordare cum mona.ar.ff.de inoffi.testa.l.j. Actum autē ad edificia si quidem sunt necessaria puta pro laboratoribus qui non possent aliter laborare tunc cum tales expense competent inter necessarias veniunt indistincte restituende si facte probant ab eis vel ab illis a quibus ipsi habuerunt causam.ff. de impensis.l.j.cum se. C.de rei pen.l.domum in fi. Si vero voluntarie ꝛ vtiles tunc locum dico habere id quod dicitur in.c.j.§.si vasallus in ti. hic finitur lex in vsib⁹ feudo.quē.§.dicit ibi bal. locuz habere in empbiteosi ꝛ eadem ratione

dico ipm locum habere in istis ꝓductoꝛib⁹ qui assimilã
tur emphiteotis sicut in sili ꝓtractus innoiati indican
tur ꝑm naturã cõtractuũ noiatoꝝ quib⁹ assimilant ff.
ꝓmo.l.eũ qui.§.si rem ꝺeposiri.l.j.§.si quis seruũ ꝺe ꝑ
scriptis verbis si gratuitã.§.j.Sed in dicto.§.si vasal
lus dicit ꝙ dñs habet electionẽ an soluat expensas vel
ꝑmittat vasallo ꝙ auferat ꝛ si eligeret sc̃dam ptem nõ
audiret dñs volens soluere vasallo id qꝺ repiretur ꝺe
ruderib⁹ ꝛ ꝙ edificia dimittere dicit sc̃us in bonefidei
possessoꝛe qui nullã habet causam a dño.ff.ꝺe rei ven.
l.in fundo vr.cõstituimus ꝑm bal.qui ita no.in dicto.
§.si vasallus in auc̃.excipt.C.ꝺe bo.que lib.qꝺ est no.
Et si dicat quare nõ dat eo modo electõ in plantatis
sicut in edificatis vt vel soluat vel ꝑmittat auferri.l.si
fundi possessoꝛ.ff.ꝺe rei ven.responsum est supra quia
edificata nõ ita vniunt cum terra sicut plantata post
q̃ radices emiserunt.Et p̃dicta vera nisi dicta edificia
facta fuissent ꝺe volũtate monaste.vel nisi monasteriũ
fuisset ea facturũ quia tunc nõ esset dãda dicta electio
sed p̃cise soluẽda esset estimatio dicta.l. in fundo in
pꝛin. Illud aũt notanduꝫ ꝙ fructus ꝓcepti ꝑ dictos
ꝓductoꝛes post finitũ tempus locatõnis exp̃ sse vel ta
cite.i.post ꝺenegatam relocationẽ ꝑ monasterium ꝺe
bent p̃dicti cum expensis vtilib⁹ vel necessarijs cõpen
sare.Cum ad eos nõ ptineant:sed veniant restituendi
monasterio.ff.ꝺe rei ven.l.fructus in fi. Laus ꝺeo.

Consiliũ.CCCXXVI.

De quadam snia lata venecijs a certis iudicibus et
sc̃dm ꝓsuetudines venetas.Pro cui⁹ executõe dniuꝫ
scripserat iudici lucano an dicta executio sit fienda.

Nchristi nomĩe Amẽ

Si dicta snia est talis que mereret executio-
nem in ciuitate veneciarũ vbi lata est vt quia lata a iu
dicib⁹ ꝓpetentib⁹ ratione ꝓtractus vel quasi seu domi
cilij vel alia ratione ꝛ sc̃dm stilum ꝛ ꝓsuetudinẽ ibi vi
gentem mereꝛ silr executionẽ vbiq̃ ad lr̃as ꝛ requisi-
tiones iudicũ qui eam tulerũt seu etiam dñij venetoꝝ
qꝺ dictos iudices repsentat:cũ illi fungant iurisditõe
dicti dñij ꝛ fuit ipius dñij ministri sueq̃ iurisdic.exe-
cutoꝛes ꝛ sic nõ facio vim in hoc ꝙ illi idem iudices nõ
scripserũt nec requirũt postq̃ ipm dnium cui⁹ auctoꝛ-
itate lata est snia requirit cũ ab ipo lata censeat.C.ꝺe
vete.iur.enucl.l.j.§.omnia em ꝙ aũt tales lr̃e requirã-
tur voluerũt glo.ff.ꝺe iurisdic.om iudi.l.cum quedaꝫ
§.j.versi.qꝺ generaliter ꝛ.l.ij.§.j.si quis in ius vocan.
nõ ie.ꝛ ita intelligit.l.a diuo pio.§.sniam.ff.ꝺe re iu-
di.ꝛ.l.argentariũ.§.nomine pupille ꝺe iudi.Et hoc ꝑ
l.cũ vnus ꝺe bonis auto iudi.pos.ꝛ p.c.romana.§.cõ-
trahentes ꝺe foꝛo cõpe.ꝙ aũt vbiq̃ mereat executio-
nem patet qꝛ iuꝺex qui exequit ad requisitionẽ alteri-
us iudicis nõ videt esse illius qui exequit nam vna iu-
risditio suffragari ꝺebet alteri ꝺe offi.oꝛ.c.j.Et iõ bar.
in.§.sniam dicit ꝙ talis executio fit in auxiliũ iurisdic.
s.illius requirẽtis apud quẽ residet fundamẽtaliter po
testas exequendi ꝛ exequit mediante auxilio iudi.req̃-
siti ꝛ hec est ratio quare requirunt lr̃e ꝛ requisitõ quia
cum nõ facit iure suo seu radicato in sua pꝛima sed illi-
us qui sniaꝫ tulit requirit vt ille ꝓmittat vt sic fiat qꝺ
facit scribendo ꝛ requirendo ꝛ facere tenet ꝺe iure alꝫ
puniret ꝑ superioꝛẽ vel posset ꝑ illum cõpelli vt no.cy.
in.l.pperandũ.§.sin autez reus.C.ꝺe iudi. Preterea
snia predicta affecit psonas condẽnatoꝝ licet absentꝫ
quia ꝓpter ꝓtumaciã ꝑ psentib⁹ habebant vt in auc̃.
qua in puincia.C.vbi ꝺe cri.agi op.ante finẽ ꝛ in coꝛ-
poꝛe vnde sumit licet eĩ snia statuti nõ soleat afficeꝛe
absentẽ ipo iure ꝺe ꝓsti.c.vt aiarũ non sic in snia iudi.
ꝺe cui⁹ natura est ꝙ ferat contra absentem ꝛ ꝓtumacẽ
ita dicit bal.in.l.cunctos populos ꝛ antepenul.colũ.in
versi.viso an forensis.Et si ita est ꝙ psone p̃dictoꝝm
condẽnatoꝝ sint affecte ex dicta snia talis affectio cõ-
mittat eos vbiq̃ sicut lepꝛa lepꝛosum.ff.ꝺe postu.l.ex
ea cum ibi no.Et sicut in ciuitate lucana possent ordi-
narie cõueniri actio in factum oꝛiet ex dicta snia.C.ꝺ
pscrip.lon.temp.l.fi.ꝛ est ꝓmunis snia omniũ ita ꝛ of-
ficium iudicis exequentis exerceri modo quo supꝛa di
ctum est qm̃ ambo dicta remedia oꝛiunt ex dicta snia
ff.ꝺe mino.xxv.cui fideicõ.cuꝫ ibi no.licet diuersis mo
dis exerceant quia in pꝛimo.s.in actione in factũ cum
sit ius residens in pte potest illud exercere vbiq̃ absq̃
lr̃is iudicis qui sniam tulit.Sed officium iudicis nobi-
le quo petit executio est ius residens in iudice q sniam
tulit:vnde si requiratur alius iuꝺex qui eam nõ tulit per
solam ptem ille nec potest nec ꝺebet imptiri quia in eo
non residet illud ius. Ideo expectat lr̃as illius in cui⁹
psona residet. Nec ob.ꝙ ista snia non sit lata sc̃dm re
quisitionẽ ꝺe iure cõmuni quia nihilominus fugit au-
ctoꝛitate iuris coĩs ex quo lata est vt ꝓponit sc̃dm cõ-
suetudines venetoꝝ quas ius ꝓmune mãdat obserua-
ri.l.iij.§.fi.ff.ꝺe test. Et sic satis dici põt lata ꝺe iure cõ
muni qꝛ dicte obseruãtie ciuitatis veneciarũ in senten
tijs ferendis licet nõ ptineant iure ꝓmuni explicite cõ-
tineret tamen implicite qꝺ tantũꝺez valet.l.asse.toto.
ff.ꝺe here.instit.ꝛ.l.si ita scripsero ꝺe cõdi.ꝛ ꝺemõ.iun-
cta.l.omnes populi.ꝺ iusti.ꝛ iur.l.fi.ex noꝛ.cã aga. Et
sic tanq̃ lata ꝺe iure ꝓmuni tanq̃ iuris coĩs qꝺ vbiq̃
viget auctoꝛitate suffultũ meret vbiq̃ executõem ar-
dict.l.fi.C.ꝺe p̃scrip.lon.temp.ꝛ ꝺe tempo. in integrũ
restit.l.fi. Nec etiã obstat ꝙ censeat lata potius ꝓpter
ꝓtumaciã q̃ ex eo ꝙ foueant in iustã causam qꝛ ita al-
legatio ꝓcederet quãdo tractaret an ꝑiudicaret alte-
ri q̃ ꝓdẽ.qꝺ interdũ ꝓtingere solet ita loquũt iura ꝺe
hoc loquẽtia.ff.euicti.l.si ideo.§.fi.ꝺe inoffi.testa.q̃ re
pudiantꝫ.§.fi.cũ sy.Sz cũ querim⁹ si ꝺe ꝑiudicio ipo-
rum ꝓdẽnatoꝝ talis allegatio nõ ꝓcedit qꝛ sibi impu-
tent ꝛ quo ad eos ꝺebet reputari ꝑ iusta.l.herẽnius.§.
gaya.ff.ꝺe euicti.Et hoc ꝺe primo. Etum vero ad se
cundũ clarũ ẽ ꝙ iuꝺex lucanus sup nullitate dicte snie
ꝑnũciare nõ potest sed habet audire excep.ꝛ remitte-
re ad iudices q̃ tulerũt ꝑm ea q̃ habẽt in.c.ꝺe ceteꝛo ꝺe
re iudi.p Inno.ꝛ i.c.pastoꝛalis.§.qꝛ vero ꝺe offi.ꝺele-
ff.ꝺe iudi.si p̃toꝛ.ꝛ p bar.in.l.a diuo pio i p̃n.ꝺe re iudi.

Consilium.CCCXXVII.

Utrum valeat snia lata post terminũ p̃fixum iudi-
ci p statutũ ad cause expeditionẽ.

Nchristi nomĩe Amẽ

Videt dicẽdũ ꝙ dicta ꝺeclaratio nõ tencat.
Primo qꝛ pmissuꝫ vno tpe cẽset alio tpe phibitũ.ff.
ꝺe le.ij.l.statu liberũ.§.stichũ ꝺe lib.agf.l.j.§.si mr̃ cõ,
iũcto p̃n.C.ꝺ appel.quẽ.hodie sicut ecõtra ꝺe le.iij.l.pẽ
filiũ.§.fundũ. Declaratio q̃ p̃dicta facta p⁹ mẽsez tan
q̃ facta ꝯ phibitõez statuti videt nulla.C.ꝺe legi.l.nõ
dubiũ. Secũdo ad idẽ forma tradita a iure nõ min⁹
est seruãda q̃ tradita ab hoĩe ꝑ ista ẽ exacta diligẽtia
seruãda ꝛ si ꝓtra fiat nõ tenet vt in.c.cũ ꝺilecta ꝺe rep.
ff.mãda.l.diligẽter. Ad hoc tradita ẽ forma ad cãm p
reformatoez ꝙ infra mẽsez expediat q̃ ꝛc. facit.c.quia
ꝓpter ꝺe elec. Tercio ad idẽ qꝛ quotꝫ fiunt substãtia-
lia alicui⁹ act⁹ vno ꝺeficiẽte totũ ꝺefecit.ff.ꝺe trãſ.l.cũ
bi.§.si ꝓtoꝛ.j.q.j.ꝺetrabe.C.ꝺe sen.platã ꝺe re iudi.c.
li.vj.fi. Quarto videtur hec questio ꝺetermiari per

glo.ordi.in cle.j.de iure patro.super verbo inhibentes que post multã argumẽtationẽ dat regulam q̃ quotℓ. per.l.aliquã nouã dat̃ iudici aliqua iurisditio sub certo modo ⁊ forma quã iurisditionẽ ille prius non habebat quicq̃d fit illa forma nõ seruata est ipo iure nullus allegat de elec.prouida li.vj. Sed officiales mercantie non habent iurisditionẽ ordinariam sup causis recursuum nisi quatenus eis dat̃ per leges speciales seu reformationes ⁊ in ꝓposito datur sub certo modo ⁊ forma.s.q̃ infra mẽsem expediant igit̃ ꝛc. Quinto ⁊ vltimo videt̃ termiata questio p richar.malũ.in questione ꝓpm disputata que incipit statuto cauet̃. cui⁹ determinationẽ refert Jo.an.in addi.spe.ti.de offi.delega.§.restat versi.q̃d sit statuto ⁊ in ti.de ap.§.nũc breuiter versi.licet añ qui determinauit q̃ si statutũ mandat iudici q̃ causam expediat infra mensem etiam dirigendo verba in iudicem si expedit post non valet qõ agit̃ quia tale tempus succedit loco temporis instãtie quod dat̃ a iure ꝯmuni.s.triẽnij post qõ si causa expediatur scõm ꝯmunẽ sententiã non valet qõ agit̃ vt.l. ꝓperandũ ⁊ ibi no.in prin.C.de iudi.per glo.⁊ doc.facit.l.scire oportet.§.ꝓsequẽs.ff.de excu.tuto.⁊ qõ no. C.de tempo.in integ.resti.l.fi. Jn cõtrariũ facit quia multa fieri ꝓhibent̃ que tamẽ facta tenent.ff.de his q̃ sunt sui vel alie.iur.l. patre furioso quando ap.sit.l.ij. §.biduũ quod metus cau.l.fi.§.fi.in fi. Pro hoc quod no.glo.in.c.ij. de offi.deleg.li.vj.in fi. vbi si iudex agit aliter q̃ statuat canon valet. Jdem no.glo.in.c.j.de offi.ordi.sup verbo nõ attentẽt.e.l. Nam ⁊ canon ꝓhibet excõmunicatũ audiri ⁊ tamen si ꝓcessus nullus de exce.pia.li.vj. Jtem quando statutum ꝓfigens terminum expeditioni cause dirigit verba ad iudicem qõ fit post terminũ valet licet iudex puniatur.C.vt omnes tam ciui.q̃ mili.l.j.in fi. scõm cõmunem sententiã doc. legistaruz.s. Jaco.de are.ol.cy. bar.⁊ bal.qui omnes cõcorditer hoc tenent in dicta.l. ꝓperanduz in prin.ff.de iudi.a qua sententia solus richar.malũ.discrepauit cuius opi.Jo.an. nec improbauit nec approbauit sed simpliciter retulit vnde cũ fuerit solus si ab auctoritate arguim⁹ debemus sequi sententiam plurimoꝝ.ff.de testi.l.ob carmen.§.fi.⁊ ibi no. maxime q̃ est magnus excessus q̃ ille vnus alij q̃ plures fundant se in textu legis. Jlle vero solus in sui tãtũ capitis imaginatõne cum inquit.tale tempus succedere loco temporis instantie dati a iure cõmuni ergo ꝛc. in quẽ.de tri.⁊ semis.§.consideremus.nam sua ratio ⁊ imaginatio posset ꝓcedere si statutũ loqueret̃ eo modo quo ius ꝯmune.s.dirigendo verba in ipam instantiam vt puta q̃ cause expediant̃ infra mensem tũc eñ direrunt quidã inter quos fuit Jaco.bu.q̃ etiaz post mensem potest expediri vsq; ad triẽnium q̃ ex dicto statuto nõ debet resultare tacita ꝓhibitõ.s.q̃ post mẽsem expediri nõ possit cũ per eam corrigeret̃ lex ꝓpe randũ que ꝓmittit vsq; ad triẽnium. Nam cõtrariũ sensum legis assumere nõ debemus quando esset contrarius alteri legi vel ipam corrigeret ar.l.ij.C.de ꝓdi. in ser.⁊ qõ no.in.l.quenticulã de epis.⁊ cle. Sz in hoc opi.richardi est verior ⁊ ꝯmunior q̃ tale tempus statuti censet̃ appositũ instantie loco temporis legalis quia statutũ loquit̃ per eundẽ modum per quẽ loquit̃ lex.s. dirigendo verba in ipsam causam seu instantiam ⁊ sic videtur recedere a tempore legali ar.ff.de ꝓto.stipu.l. valerianus de arbi.qualem.§.fi.loca.l.cuz in plures.§. lege.Sed quando statutũ loquit̃ per alium modũ scz dirigendo verba ad iudicem talis argumẽtatio nõ est bona quia separatoꝝ ꝛc.ff.de mino.l. pãp.exuli de calũ. l.penult. Preterea posito q̃ opi.richar. esset vera debet seruari in terminis in quib⁹ loquit̃.s.quando statutum ꝓdictum nõ imponit penaz extrinsecam iudici cõtrafacienti vt tunc videat̃ voluisse tacite imponere penã ãnullatõnis actus.C.de sacrosanc.eccl.l.nemo martyres et qõ ibi no. Sed in casu nostro cũ apponat penam extrinsecam scz mille librarum nõ censet̃ voluisse ãnullare actum seu sniam post secutã. Cum q̃ iste est casus specialis in quo nõ debet expedire vltra mensez cum de iure ꝯmuni sit ꝓtrarium ⁊ etiam aliorꝝ statutorum coĩs florentie in alĩs causis ergo ꝛc.ff.de diuor.l. fi.⁊ exꝑsse p cy.C.de legi.l.nõ dubiũ in fi.in addi. Cuz quia ista ãnullatio ꝓcerneret aliuz q̃ illos quib⁹ imponitur pena extrinseca scz ipam partem ergo ꝛc.vt no. glo.ff.de regul'iur.nullus videt̃ dolo ⁊ probat̃ de fal.fi lius.§.fi.⁊ per bar.ple.in.l.ꝓtor in fi.prin.ff.ꝺ ope.no. nũc. Nec ob.glo.dicte cle.prime de iure patro.quia illa loquit̃ de illis que cõcernunt modũ ⁊ formam ꝓcedendi. Sed tempus infra qõ actus debet expediri nõ concernit nec ptinet ad modum vel formam vt patet ex tex.ff.loca.l.si in.l.in prin.per qõ etiam patet respõsio ad scõm ar.⁊ etiam ad tercium qõ loquit̃ de substãtialibus ptinentib⁹ ad modum vel formam qõ hic nõ est. Ad primũ vero patet respõsio ex supioribus. Preterea si apparet q̃ stetit p iudices seu dictos officiales quia requisiti infra tempus q̃ causam expedirent non fecerunt clarum est q̃ cum istud tempus statuat̃ cause nõ currit eo quia si diceremus sniam postea latam nõ valere actor ꝓderet ius suum nec vlterius audiret̃ ex forma dicte reformatõnis dicenduz est ergo q̃ nõ currit ipo iure a die interpellatõnis sicut videmus in tempore appellatõnis ꝓsequende p cuius lapsum perit instantia ⁊ causa q̃ si stetit p iudicẽ qui interpellat⁹ non expedimit ipo iure nõ currit vt in auẽ. Jtem si appellatione.C.de tempo.appel.ibi dum dicit nullum ꝓiudicium ꝛc.qõ tenuit exꝑsse glo.in.l.sed ⁊ p ꝓtorẽ in prin. ff.quib⁹ ex cau.maio.⁊ glo.ver.in.c.ex ratõne de ap.et idem Jnno.⁊ Jo.an.⁊ richar. malũ.in dicta questiõe disputata. Jtem Jac.bu.in.l.ꝓperandũ.§. sin autem vtraq;.C.de iudi.⁊ bal.in dicta auẽ. Jtem si appellatõne licet glo.ibi teneat q̃ currit sed restituit̃. Jdem cy. ibi ⁊ bar.⁊ etiam in.l.arbitrio.§. dolo cuius.ff.de dolo. Sed p̃cedens opinio verior est ꝓpter illud verbũ nullum ꝓiudicium positum in tex.dicte auẽ.⁊ validioꝝ autoꝝ roborat̃. Ex quib⁹ omnib⁹ concludo ꝓ hac prima parte.

Consilium.CCCXXVIII.

Utrum sententia possit allegari nulla post triennium ꝓfixum ad dicendũ eam nullam. Et vtrum absolutoria lata pro vno ex correis prosit alteri correo iam condẽnato. Et de nullitate sentẽtie vide plura. Et de tempore statuto ad dicendũ sniam nullam. Primo an a tali asserta ꝓnuncia⁊ declaratõne fuerit⁊ sit licitum appellatum vel de nullitate dicere. Secundo an possit opponi nullitas sententie late de consilio domini michaelis mal'.maxime si non ꝓueniat ex defectu iurisdic. Tercio an dicta sententia lata de ꝓsilio dicti domini michaelis dici⁊ censeri possit fore nulla co respectu q̃ dictum cõsilium ipius domini michaelis datum⁊ ꝓsentatum fuerit eius officio iam finito et ante eius absentationem. Et hoc vigore dicti statuti de ordine iudicioꝝ ciuilium causarum in ver. Jtem q̃ si cõtingat magnificum ꝛc. Quarto ꝓsupposito q̃ sit valida an executio impediat̃ p sententiã latam p dictum dominũ Johãnem de antegnate. Quinto an attẽto ꝓcepto facto dicto armano ad ꝓtradicendũ ne dicta snia lata de cõsilio dicti dñi michaelis executõni mandaret̃⁊ attẽtis acceptis⁊ replicatis p ꝑtes⁊ executione postea subsecuta debuerit vlterius iudex exceptiones dicti armani audire vel etiã eas debuerit ante executõez admittẽ. Sexto an dato sine ꝓiudicõ veritat̃

q̄ dicta executio 7 inīa cōcessa fuisset iniqua 7 nō concedenda an exquo iam cōcessa fuit potuerit ipe dominus vicarius eam reuocare 7 pnunciare nō esse exeq̄ndam ꝓut pnunciauit.

Nchristi noie Amen

Ad primū respondet q̄ a dicta pnuncia 7 declaratione potuit 7 licitū fuit appellare dūmodo in appellatione fuerit insta legitima causa grauaminis: puta q̄ fuerunt admisse exceptōnes legitime ad impediē dum execut̄onem: sicut potuisset appellari ecōuerso a pnūciatōne ꝓtraria. s. de exequendo sniam cū insertione cause ꝓtrarie scz quia non fuissent admisse legitime exceptōnes habentes execut̄oem impedire vt no cy. in l. ab execut̄one. C. quor̄ ap. non reci. 7 bar. in l. ab executore circa prin. ff. de ap. Jn hoc n. exceditur modus execut̄onis: propter quē excessum licitum est appellare a pnūciatōne de exequendo vt vbi habet in tex. 7 glo. 7 per doc. fortius a pnunciatōe de nō exequēdo aqua non reputur exp̄sse phibitum appellare licet reptat phibitum appellari ab execut̄one non eñ debet vni parti licere qd̄ alteri nō liceat vt in regula iur̄. qd̄ ergo dicunt iura nō licere ab execut̄one appellari debet intelligi non exp̄ssa legitima causa sicut nec ab alia interlocutoria quoniā execut̄io 7 pnuncia de exequendo vel nō exequēdo interlocutoria est in cui⁹ appellatōne requiritur legitime causе insertio. l. ait p̄tor. §. p̄mitt̄. ff. de mino. Sed cum insertione legitime causе sic 7 hoc est q̄ in dictis legib⁹ subiicitur nisi modus excedat scōm q̄ glo. 7 doc. in dictis legib⁹ vident intelligere. Pertinebit aūt ad iudicem appellatōnis cognoscere an causе in appellatōne inserte sint legitime vel nō 7 sic an dicte exceptōnes debuerint admitti vel nō admitti non ad iudicem exequentem a quo appellatur iuxta no. per glo. 7 doc. ī. l. j. ff. nil. no. appel. pen. Et si iudex exequēs reputat eas nō legitimas potest nō obstante appellatōne pcedere in execut̄one quousq̄ sibi fuerit per iudicē appellatōnis inhibitum sicut in appellatōne ab alijs interlocutorijs contingit in. c. non solum de appel. li. vj. Et si reperiant non esse legitime pnunciabit non potuisse appellari. Jdem fortius si nullas exp̄ssas causas al's pnunciabit cōtrarium 7 reuocabit attentata. Et ista vident esse de mente doctorum in dictis legibus si bene inspiciant sicut ergo si fuisset appellatum a pnūciatione de exequendo cum exp̄ssione causе vel causarum nō deberet iudex appellationis pnunciare appellationem nullam propter hoc solum q̄ interposita est ab execut̄one vel a pnunciatōne de exequendo sed solum ex eo quia causе inserte non sunt legitime vel non sunt vere vt no. in dicto. c. non solum in glo. super verbo diffinitiuam vt quia exceptōnes opposite nō habebant execut̄onē impedire licet nulla causa exp̄ssa in appellatione bene possit iudex appellatōnis pnūciare eā non tenere propter dictā causam quia interposita est ab execut̄one a qua sine iusta causa nō potest appellari: ita 7 si fuerit appellatum a pnunciatōne de non exequendo in omnib⁹ 7 p̄ omnia quoniā pcedunt ad paria. Concludit ergo dictā appellatōnem nō esse nullam dūmodo facta fuerit in scriptis 7 cū insertōne causе vel causar̄ que sint legitime 7 fuerint repte vere 7 legitimas dico esse si exceptōnes opposite nō habebant execut̄onē istius sniе impedire 7 hec de primo dubio.

Circa scōm sine dubitatione dicendum est nō posse nunc allegari de nullitate dicte sniе late de consilio domini michaelis que nunc petit execut̄oni mandari q̄ statutum p̄figit terminum sex dierum ad appellandū 7 ad dicendum de nullitate 7 exp̄sse disponit q̄ vltra istum terminū non possit ergo ꝛc. iuxta no p̄ Jnno. in c. cum in tua. qui mat. accu. pos. constat aūt statutum potuisse hoc facere inter subditos. l. omnes populi de iusti. 7 iur. 7 ar. l. si ea. C. qui accu. nō pos. ff. de accu. l. ri cia 7 qd̄ no. in l. j. C. vt nemo inuitus. in q⁹ patet q̄ iudex potest ex causa fortius lex municipalis. Licet de iure cōmuni non repiatur terminus p̄fixus ad dicendū de nullitate sed ad appellandū sic. Et doc. qui allegant incōtrarium. s. Jnno. 7 bal. q̄ licet pempta sit instantia sup iniquitate inchoata nō perit ius dicendi d'nullitate vt no. in l. si exp̄ssim. ff. de appel. per bar. 7 in. c. sepe. e. ti. per Jnno. loquūtur de iure cōmuni quo nō pre figitur terminus ad dicendum de nullitate. Et ideo si causa nullitatis fuit cumulata cum causa appellatōnis 7 iniquitatis licet pempta instantia causе appellatōnis pemptum sit etiam ius dicendi amplius de iniquitate non tamen sic est pemptum ius dicendi de nullitate licet pempta sit instantia etiam sup̄ nullitate vt virtute eiusdem instantie possit declarari nulla. Sed est necesse de nouo dicere eam nullam vel principaliter vel incidenter ad hoc vt istud possit declarari nulla. Sed est necessarium ad dicendū de nullitate eā nullam vel exp̄sse vt in primo vel tacite vt in secundo. Nam in causa appellationis p̄figit tēpus tam instātie q̄ causе sicut in causa restitutōnis in integrum. C. de tempo. in integrum resti. l. fi. qd̄ in causa nullitatis non reperit. Jdeo pertinstantia 7 nō causa. Sed post q̄ statutum p̄figit tempus ser dierum ad dicendū de nullitate licet infra ser dies fuerit dictum exquo tamen declaratio sup̄ nullitate nō fuit secuta nec sequi potest virtute illius instātie quia est pempta nō potest amodo dici de nullitate vel allegari agendo vel excipiendo quia tempora non suffragant. l. accusaturus. ff. de adult. vbi casus in rōne sui sicut nō posset nūc dici si nūq̄ dixisset q̄ post q̄ dixit 7 infra terminū dixit ex quo tamen suū dicere non habet effectū nec habere pōt pinde est ac si nullo modo dixisset q̄tum ad hoc vt tempus statuti scz ser dierum cucurrerit sibi p̄ ea que no. exp̄sse bar. in sy. ī. l. edita in prima colū. C. de eden. in articulo de emendatōe in versi. idem si libellus deficeret in cōclus̄ ꝛc. ibi dū dicit si tempora largiant ꝛc. 7 allegat illam legem accusaturus. 7 qd̄ idem no. in l. ij. ff. ad tertul. §. nō soluz 7 in l. si finita. §. iul̄. de dā. infec. in. v. colū. ibi sed quid si in prima citatōne ꝛc. 7 qd̄ no. cy. in l. ꝓtra maiores. C. de inoffi. testa. Cum eñ istam causam nullitatis potuerit deducere in iudiciū per modū agendi si nō deduxit infra terminū statuti vel deduxerit sed nō cuz effectu nō solū est exclusus a via agendi sed etiā a via excipiendi. C. de nō nu. pec. si intra in fi. 7 qd̄ no. Jnno. i. c. fi. d'or di. cog. post prin. p̄ vnam colū. ibi q̄ succubuit in actōne bene debz succūbere in exceptōe tanq̄ minori. Et simile statutū vidi in pluribus locis scz q̄ p̄figit terminum ad dicendum de nullitate sicut ad appellandum. Et nunq̄ vidi dubitari an lapso termino posset tunc allegari d' nullitate quia clarū 7 indubitatū vidi apud omnes q̄ nō al's quid oparet p̄fixio termini facta a statuto prout in sy. no. glo. in l. j. §. cum dicit ff. si cui plus q̄ per. l. fal. 7 de iure fisci. l. non intelligit. §. diuus super verbo restituūtur ibi ad quid. n. exigeret adesse si absentia nihil noceret ꝛc. Et sicut post terminū non auditur appellans ita nec dicere volens de nullitate cū simul copulent ista duo in statuto. l. si legatarius. §. fi. ff. de le. ij. 7 qd̄ no. per bar. de vul. 7 pupil. l. iaz hoc iur. cum sy. Et licet ex hoc sniа non confirmet tamē quia clauditur os volenti dicere de nullitate pinde est ac si efficeret valida. ff. de manu. testa qui habebat in fi. cū ibi no. in glo. fi. extra de excep. cum ecclesiastice 7 quod no. cy. C. loca. l. si quis conductionis 7 bar. in l. vbi pactum ad fi. C. de transac. Unde dicit bal. in l. tale pactum. §. j. ff. de pac. qd̄ potest quis renunciare nullitati sniе licet ex hoc sniа non valideт cum eius vires nō pendeant a partiū volūtate sed a iure publico vt no. in l. diuersa. C. de trās. q̄ paria sunt sniaz cē aliquā

et non posse de nullitate allegari verba sunt bar. in lo. co pall. Concludo igit' q cum p̃mittẽdo labi temp⁹ statuti videat' renũciasse tacite iudicio nullitatis 7 allegationi eius de ver. sig. l. alienationis verbo. Nõ debet iste amplius audiri volens de nullitate dicte sñie allegare ad executionẽ impediẽdam. Sup tercio pluscꝫ fatuum vel ridiculũ esse dicere dictã sñiam nullam ex eo q tempore quo p̃sultor reddidit suum cõsiliuz iam finitum erat officium qđ habebat in curia ptãtis quia licet statũ dicat q cause debeant p̃mitti consulende iudicibꝫ curie ptãtis vel collegij dico sufficere ad satisfaciendũ verbis statuti q tempore p̃missionis fuerit d̃ numero dictor̃ iudicum licet tempore quo reddit cõsilium nõ sit primo per glo. ordi. que hoc decidit in. c. statutum post principium sup verbo canonicꝫ. in fi. de rep. li. vj. Nam p rescriptũ sedis aplice non debent cõmuniter cause nisi p̃statutis in dignitate vel canonicꝫ. cathedralium ecclesiarum vt ibi in tex. et glo. illa dicit sufficere p̃missaziũ tempore date fuisse canonicuz licet postea defuerit. Item p rationẽ quia qualitas iũcta verbo debet adesse scđm tempus vbi 7 illud sufficit. l. in de lictis. §. si extraneus. ff. de nox. l. ticius de mili. testa. ꝫ hec qualitas illa q sit de curia ptãtis addicit p̃missioni non redditioni ergo sufficit q fiunt tempore p̃missionis. Item p textus exp̃ssos dicentes sufficere qualitatẽ affuisse a principio licet postea defuerit. ff. de reb. dubijs. l. si cognatis de ali. ci. lega. l. mela in p̃ncipio de manu. testa. l. ticia de vul. 7 pup. l. in substitutõe de aqua plu. arcẽ. l. cꝫcꝫ. in prin. 7 qđ plene no. bar. in. l. ex facto de vul. 7 pup. Nec obstat statutum quo dicit' q successor habeat reddere cõsilium 7 succedat in p̃missione quia loquit' quando ille cui fuit p̃missa p̃sulenda receret de ciuitate non reddito consilio quo casu subest necessitas sed hic nõ sic fuit vnde nil facit ad ꝓpositũ sufficit ergo fuisse satisfactum verbis statuti. quia fuit p̃missa vni ex iudicibꝫ potestatis. ff. de iudi. l. ij. §. j. in fi. Et sufficit q legi satisfactum sit ẽ. quia non debemus esse clementiores lege 7 requirere pluscꝫ requirat ipsa lex in quẽ. de iudi. §. oportet. Presumpsit enim statutum q illi de curia sint periti 7 ista presumptio durat licet finitum sit officium postcꝫ ergo nõ cessat causa obquam voluit sibi cõmitti non debet cessare cõmissio sicut econuerso cessaret illa cessante. C. de epi. 7 cle. l. generaliter 7 in. c. cessante de ap. cũ sy. Super quarto vtr abſolutoria lata pro vno ex dictis correis prosit alteri condẽnato p prius vt possit euitare executionẽ sentẽtie condẽnatorie virtute exceptionis ouentis ex illa absolutoria. Et breuiter dicendũ est q nõ in casu nostro

Primo quia illa absolutoria de se est iniustissima cũ sit fundata in causa falsa videlicet quia ille absolutus fuit cõpulsus soluere iussu superioris cui non poterat resisti qđ est falsissimũ quia de vera solutione facta per illum absolutũ nullo modo apparet ex p̃ductis in actis imo omnia que allegant' fuerunt simulate gesta quia nunc̃ ille soluit vnum denariũ sed dominus pandulfus volens illi cõplacere quia erat suus cõsiliarius absolut illũ gratis 7 in pniciem creditoris 7 vt illi p̃desset simulauit put ille voluit q soluerit coactus prout plene 7 clare deduxi 7 ostendi in alio cõsilio cui dictus iudex nõ respondit nec respõdere posset rationibꝫ forcibus 7 efficacibꝫ ibi factis ad hoc ostendendũ. fuit ergo dicta sñia capitosa 7 in falsa ratione fundata 7 licz hoc nõ possit creditor allegare cõtra illum absolutum quia cꝫtum ad illum facit ius licet sit iniusta. l. penult. ff. de iusti. 7 iur. bene tamen potest hoc allegare contra alium quem creditor obtinuit condẽnari quia sententia erronea 7 sine ratione non debet egredi personam eius pro quo lata est nec ad alterum debet extendi p. l. qđ vero contra rationez 7. l. qđ non ratione. ff. de legi.

Secundo quia posito q de dicta solutione facta alteri cꝫ creditori appareret licet deberet p̃ficere ipi soluenti de equitate postcꝫ coactus soluit ne iteruz soluere cogat' per ea que no. doc. in. l. creditor. ff. de solut. nõ sic debet correo qui nullam passus fuit violentiam nec aliquid soluit quia cessat causa equitatis in eo. Nã ille qui soluit coactus tractat de dãno euitando in quo dãno esset si iterum solueret sed ille qui non soluit certat de lucro non eñ erit in dãno si soluat qđ nũcꝫ soluit cum liberet' ab obligatione qua tenet' sed si nõ solueret lucraret' liberationem ex solutione iniuste ab altero extorta qđ esse non debet non subsistente eadem causa equitatis in eius persona que fuit in p̃sona alterius eodem ergo modo nõ debet ei prodesse sententia absolutoria fundata in dicta absolutione que solutio non p̃desset quia non debet esse causatum maioris effect⁹ cꝫ sua causa. l. manumissiões. ff. de iusti. 7 iur. Potius ergo ille dominus Johannes vnus ex correis qui dicit' coactus soluisse fuit exemptus ab obligatõne posito sine p̃iudicio veritatis q soluerit cꝫ q fuerit liberatus sed ope exceptionis ex equitate q̃ exemptio ab obligatione non p̃dest correo. ff. de fideiuss. l. vranius nec etiam transit ad correum exceptio cum in eo non subsistat cadẽ equitas exceptionis. s. coactio 7 solutio. Nã que propter necessitatem seu necessariam 7 vrgentem rationez fiunt in vna p̃sona vel re non debent in p̃nãz trahi vt in regula que propter. Nec debent effectũ inducere vltracꝫ iussit necessitas. ff. de offi. p̃si. l. senatus de iudi. sed et si restituat'. §. si dies 7 licet dicta solutio noceat creditori cꝫtum ad ipsuz creditorem coacte soluentem nõ sic debet nocere cꝫtum ad alios qui pro dicto debitore fuissent principaliter vel accessorie obligati. ff. man. l. si p̃cedente. §. lucius vbi hoc habetur in simili 7 si dicatur scđm hoc recipiet dãnum iste non coactus quia soluens non recupabit ab illo coacto ne ille bis soluere cogatur. Respondet' q hoc venit in necessariam consequẽtiam sue obligationis ideo sibi imputet ideo eñ fuit receptus vt magis esset' consultum creditori 7 q si non posset sequi suum ab vno consequeretur ab altero naz interest ad idem plures habere obligatos. l. iij. §. fi. ff. de libe. lega. imputet ergo sibi cur se obligauit quia hoc euenire posse prospicere debuit. l. si quis domuz. §. hinc subiungi. ff. loca. iuncta. l. in causa la prima in prin. ff. de mino. 7 quod habetur in dicta l. si p̃cedente. §. lucius ante finem ibi sed mandatori ẽ. cuz glo. ibi posita super verbo eandem. Preterea subtiliter cõsiderandũ est q iste sententie sunt directe cõtrarie. Nam vterqꝫ conuentus allegauit dictam solutionem factam domino pandulfo 7 quo ad vnum fuit allegatio approbata 7 sic fuit absolutus 7 quo ad alterum fuit reprobata quia fuit condemnatus. Et presuppositio ordine iudicario vtraqꝫ potest quelibet earum esse valida et transire in rem iudicatam licet sint contrarie 7 licet essent date virtute eiusdem instantie 7 processus postcꝫ late sunt contra diuersas personas 7 super diuersis libellis quoniam actor a principio fuit hoc protestatus q cuilibet predictorum de per se volebat dare dictum libellum 7 volebat haberi pro pluribus libellis. Et ita colligitur ex dictis Inno. in. c. cuz contingat de offi. dele. 7 ibi expresse per dominum antonium de butr. licet sub eodem libello virtute eiusdẽ instantie non possint ambe valere vt ibidem no. idem dominus Antonius. Nunc ergo dico q aut dicimus vtrãqꝫ sententiam iustam cum in dubio debeat hoc p̃sumi. c. in presentia de renũ. 7 tunc hoc non potest contingere propter aliud nisi quia absolutio fuit facta de illo qui coactus soluit vnde reputauit iudex q sibi sufficeret q illa sua solutio condẽnatoria vere lata est cõtra eum qui non fuit coactus soluere vnde non reputauit iudex q solutio facta per alterum correum sibi non soluenti sufficeret postcꝫ nõ ẽ facta vero creditori

licet sufficere potuerit solutēti dicamus ergo quālibet earū esse instam 7 sic alterā per alterā non infringi nec impediri sed q̄ quelibet seruet in p̄sonā illius p̄ quo 7 quē lata est cum sint fundate in diuersis fundamētis 7 sic quelibet earū potest esse iusta nō potest ergo se iuuare iste p̄dēnatus de absolutōe alterius q̄ causa ꝓpter quā ille potuit absolui censet declarata non fore sufficiens q̄ztum ad istum qui nō soluit ideo fuit p̄dēnatus Aut dicimus q̄ altera ipsarū fuerit iusta altera nō. Et tunc p̄supposito q̄ ambe sint valide nō est ratio quare altera debeat alteri p̄eualere cum sint equales ar.ff. de duob⁹ reis.l.si reus 7 sic vtraq̄z seruabit vna in p̄sona absoluti altera in p̄sona condēnati 7 vtrobiq̄z habebimus eundē effectū quia altera p̄ alteram nō impedietꝫ Sed si nō essent ꝓtrarie vt q̄ vnus fuisset p̄dēnatus quia de solutione allegata nō ꝓbauit alter absolutus quia ꝓbauit tunc bene habent in se colorem scz q̄ cōdēnatus allegaret exceptionē rei iudicate ex p̄sona absoluti tunc q̄ quo ad eum exceptio 7 solutio nō fuisset reꝓbata iuxta no.in.l.iul'.ff.de cōdi.inde.sed hic fuit reꝓbata 7 sic amplius de illa opponens nō debet audiri p̄ no.in dicta.l.iul'.de cōdi.inde.in glo.7 p̄ doc.ergo nec de absolutoria facta ex illa causa vt ista sit conclusio. Et posito sine p̄iudicio veritatis q̄ huic condēnato potuisset p̄desse sententia absolutoria lata p̄ altero si nō fuit vsus ille absolutus. Ex quo tamē fuit illis eisdem vsus 7 sibi nō p̄fuerunt imo quo ad eū fuerunt reꝓbate nō potest ex illis amplius se iuuare.l.si quis cum totum.§.si ancillaz.ff.de excep.rei iudi. 7 sic nō p̄ōt opponere exceptionē rei iudicate ex dicta sententia absolutoria q̄ refricaret in iudicium illud idem q̄ q̄ztum ad eum fuit decisum vt dicto.§.si ancillam.

Sup quinto 7 sexto dubio videtur dicendū q̄ cum iudex reiectis exceptionib⁹ oppositis ne fieret executio cōmiserit executionē fieri censet p̄nunciasse tacite dictas exceptiones nō esse legitimas ad impediendū executionem 7 dictā sniam fore executioni mādandaz vt in.c.ex pte.m.de appel.7 no.in.l.a p̄cedente.C.d̄ dila. sicut ergo si hoc exp̄sse p̄nunciasset nō potuisset suam p̄nunciationē reuocare q̄ ista interlocutoria nō expectabat post se aliam diffinitiuā 7 sic censet iudex functus suo officio vt plene no.in.l.q̄ iussit.ff.de re iudi. per bar.7 ange.exp̄sse q̄ tātū valere debet tacita p̄nūciatio quātū exp̄ssa ar.dictoꝝ iuriū. Laus deo.

Consilium.CCCXXIX.

Simulatio ꝓtractus an p̄sumat si venditor remanserit in possessione rei vendite. Et si statutuz dicat q̄ sic an hoc statutū extendat ad venditiones ꝓditionales. Est statutū q̄ venditio rei īmobilis non valeat in p̄iudiciū agnatoꝝ 7 vicinoꝝ 7 q̄ illi possint reuocare offerendo p̄cium an habeat locū in venditione simulata. Et an statim facta venditione ius reuocādi acquisitū sit vicino vel agnato ita q̄ sibi nō possit auferri licet vendens a ꝓtractu discesserit.

✠ Christi nomie Amē

In cā mota p̄ dnām dorotheam ꝓtra nicolaū belancham 7 nicolaum barberiū sup reuēdicatione cuiusdaz possessionis. Notandū est q̄ statutū: in quo dicta dna se fūdat q̄ incipit si quis de cetero vendet ꝛc. quo disponit q̄ venditio rei īmobilis nō valeat in p̄iudicium agnatoꝝ vel vicinoꝝ 7 q̄ vicinus vel agnatus possit quādocūq̄z vendicare 7 repetere talem rem venditam ab emptore dato eodem p̄cio debet sine dubio intelligi de venditione vera 7 valida p̄ quā fit alienatio 7 trāslatio dn̄ij de venditore in emptorē: nam quia ꝓuenientius est q̄ p̄ eodem potius habeat cā agnat⁹ vel vicinus: si eam vult q̄z vnus extraneus voluit statutum q̄ si facta fuit ipis irrequisitis possint quādocūq̄z oblato eodem p̄cio vendicare 7 alienationē retractare sicut cum emphiteota vendidit dño irrequisito ꝓpter eandē rationē. C. de iure emphi.l.fi. Interim igit ante q̄z p̄eciū offerat ab agnato vel vicino tenet alienatio 7 dnium transfert si tradens erat dns quia voluit a se abdicare vnde non debet interim stare impēdenti vel in aere iuxta notata in.l.si ego.ff.de nego.gest.p̄ glo.7 de solu.qui hoiem.§.si gener 7 ad hoc.ff.de in diez ad iec.l.vbi aūt.versi. sed 7 marcellus 7 si nō erat domin⁹ transfert vsucapiendi ꝓditionē 7 emptor vsucapit ad ꝓmodum agnati vel vicini reuocātis alienationē ar.ff. de dona.cā mor.l. si alienā de condi.inde.l. indebiti.§. sed si nūmi.7 q̄ ibi no.in glo.que incipit q̄d ergo. Et cum postea p̄cium offert retractat venditio 7 alienatio vt exnunc scz ex tempore oblationis facte nō vt ex tunc scz tempore facte venditionis vel alienationis q̄z cum dicta oblatio 7 resolutio dependeat ex mera voluntate ipius agnati vel vicini non trahit retro sed operat effectum suū vt exnunc non vt extunc.ff. que res pig. obli.pos.l.fi.qui poti.ipig.ha.l.j.in fine. Si vero venditio nō fuit vera sed ficta 7 simulata tunc p̄ eam noluit vendens alienare nec dnium a se abdicare.ff. de cō trahen.emp.l.nuda p̄ ꝓsequens dictum statutū locuz nō habet quia sicut agnatus vel vicinus nō potuisset veterem dnm cōpellere ad sibi vendendū si ipe vetus dns alteri nō vendidisset vel insolutum dedisset.l.nec emere.C. de iure delibe.ita si finxit se vendere 7 nō vēdidit q̄ talis venditio nō est venditio 7 p̄inde est acsi facta nō fuisset vt dicta.l.nuda 7.C.plus valere quod agit p̄ totum. Et idem dicendū est si alia ratōe venditio fuisset nulla puta facta a pupillo vl minore ꝓtra quis.ff. de ꝓtra.q̄ p̄ eā non fieret alienatio nec vendens recederet a venditore vnde si agnatus vl vicinus admitterent auferrent eaz venditori nō emptori sed tutuz vult q̄ auferant ab emptore igit nō potest locus habere nisi in vera 7 valida venditōe per quaz transit in emptorē. Nunc ergo ad ꝓpositū si posset clare p̄bari q̄ dicti ꝓtrahentes noluissent facere veram sillationem sed fictam seu sil'atā 7 potius ꝓtractū pignoraticium res esset clara p̄ ea que dicta sunt q̄ dictū statutum nō haberet hic locū 7 q̄ dicta dna nō debet audiri volens dictā possessionē auferre dicto ser nicola belancha qui reuera nūq̄z vendidit licet vēdere sil'auerit q̄ statutū loquit quādo quis vēdidit q̄ verbū nō verificat in ficta vēditione sed solū in vera vt dicta.l.nuda de ꝓtraben.emp. Sed dubiū est q̄ dicta simulatō ne nō apparet nisi p̄ assertionē quā nunc faciunt partes quib⁹ non videt credendū in p̄iudiciuz vicini 7 in ipsarum fauorem.l.seya mācipia in p̄in.ff. ad vell.l.si quis in graui.§.j.ad sill'. quia potuerunt inuicē colludere in dānū alterius ar.l.repetita 7 q̄ ibi no.ff. de fide instru. Nam tales sil'ationes debent liquido 7 euidentissime ꝓbari.l. sed si maritus.§.fi.ff. qui 7 a quib⁹ vnde videt standū instrō. C. de ꝓba.l.precib⁹ q̄ nō est credendū in dubio q̄ aliud voluerit q̄z verbis exp̄ssecrint.l.labeo.ff. de suppel.lega.7 sic q̄ fuerit vera venditio q̄ sic sonat instrumentū. Nec apparent hic ille picture que faciunt p̄sumi ꝓtractum pignoraticiū scz q̄ res multo plus valebat 7 q̄ fuerit appositum pactum de retrouendendo 7 q̄ emens esset vsurarius fedm ea que notantur 7 habent in.c. illo vos de pigno.7.c. ad nostram de empti. 7 venditione. Et p̄ ꝓsequēs videt fuisse acquisitum ius vicino retractandi dictā venditionē ad sui ꝓmodū q̄ postea p̄tes resoluēdo ꝓtractū

earum ꝓpria volntate nõ potuerunt auferre. ff. qui. mo. pig. vel ypo. fol. l. iij. in fi. z l. iiij. in fi. prin. ibi nisi ex voluntate ꝛc. de edil. edic. l. bonem. §. pignus z no. glo. in l. vbi aũt. §. sed marcellus de in diem adiec. z bar. in l. in diem z l. in cõcedendo de aqua plu. arcẽ. z l. si a te. §. inf. ff. de excep. rei iudi. Sed his non obstantibꝫ in contrarium videt veritas cuius rei gratia ꝓmittende sunt alique regule iuris. Prima q ea que de sui natura liquido ꝓbari non possunt ꝓbant per verisiles conlecturas z ꝓ indicia z ꝓsumptões z ista regula ponit in. l. nõ omnes. §. a barbaris. ff. de re mili. facit qđ no. glo. in l. j. ff. de ꝓba. z de secũ. tab. l. qui ex liberis in pn. z q. in l. j. C. ad l. corne. de sic. in fi. de iniurijs si nõ convicij in prima op. z Jnno. in. c. cum officij testa. Sꝫ in sillationibꝫ est hmõi quia occulte fiunt z nõ adhibent testes sed alter de altero ꝓfidit ideo ꝓbant per ꝓiecturas z est casus in dicto. c. ad nostrã z licet ibi fiat mentio de aliquibꝫ cõiecturis tamen q exempla nõ solent arctare regulam. l. regula. §. fi. ff. de iurĩ. z fac. igno. z. l. damni. §. fi. de dãno infec. l. excludũt alie verisiles cõiecture. Jtem est alia regula q ꝓbatio que fit p coniecturas legales dicit euidentissima. C. de picu. tu. l. si tutor z ibi no. in glo. ff. de le. j. l. licet impator z sic nõ ob. l. sed z si maritus. §. fi. ff. qui z a qui. vbi videt dici q ꝓbatio sillationis debet esse apertissima z euidentissima.

Tercia regula est q p sequentia declarat qualis fuerit animus in pcedentibꝫ. ff. ad mace. l. sed inf. §. pinde versi. intelligendũ que ab initio ꝛc. C. de natu. libe. l. cũ quis ante fi. ibi neq enim verisile. ff. de ꝓmule. credi. l. ventri. §. fi. rerum amo. l. qui ꝓcubinam. §. res amotas in fi. z no. xviij. di. ꝓuenit. Hijs premissis dico q hic sunt plures verisiles cõiecture z ꝓsumptiones q ꝓtes voluerunt istam forte venditionez sed fictam z potius pignus. Et prima ꝓsumptio resultat ex tempore quo durauit quia ꝓ paucos menses cum facta fuerit de mẽse aprilis z resoluta de mense augusti. Unde cum venditiones soleant fieri vt res ꝓpetuo sit penes emptorẽ non sic pignorationes quia quousq debitum soluat. l. si rem. §. omnis. ff. de pigno. acti. credendũ est ex tam paruo interuallo q noluerunt vendere. Sed pignora nup. vbi si mulier que recessit a marito reuersa est infra breue tempus censet idem matrimoniũ nec censet recessisse animo diuertendi z matrimoniũ dissoluendi ꝓbatur etiam in. l. iiij. §. si ab ignoto. ff. de manu. vbi quando fuit actum a principio q emptio modico tempore habeat durare ꝓsumit emptio simulata z ita dicit bar. q ullum tex. in quodam suo consilio qđ incipit petrus nichole vbi ponit de triplici spẽ simulationis z istam ponit ꝓ vna facit. l. si ventri. §. fi. ff. de ꝓuil. credi. Secunda coniectura resultat ex eo quia vt dicit iste venditor semꝫ remansit in possessione licet constituerit nomine illius emptionis possidere z etiam de tradictione possessionis cõfectum fuerit instrumentuz sed totum hoc simulate censet et factum exquo reuera in possess. remansit. l. sicut. §. supuacuũ. ff. quibꝫ mo. pig. vel ypo. fol. z no. bar. in. l. post contractum. ff. de dona. Tercia resultat ꝓsumptio ex modo recedẽdi a dicto contractu quia per restitutionẽ instrumentoꝝ incisorum z ꝓ modum recessus a dicto contractu non ꝓ modum noue venditionis qđ fecissent si a principio habuissent animũ faciendi verum cõtractum facit. l. cum ꝓtio quia ab ipo initio egerunt q quãdocũq venditor restitueret pecuniam ꝓceptam emptor teneret restituere rem suam ꝓut attestõr notarius super dictis instrumẽtis cancellatis habentibꝫ prefatas ꝓtes fuisse confessas coram eo cui confessioni videt standum eo quia nõ potest dici q facta fuerit in fraudem z ꝓiudicium istius domine vicine que nullam litem cõtrouer-

siam vel questionẽ adhuc moueret sup ista re venditõ nec fienda nec monit de illis duobꝫ vel tribꝫ annis post. Unde nõ est credendũ q cogitauerint de ipa fraudẽ da iuxta ea que notant de futuris creditoribꝫ in auc. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. z in corpore vnde sumit per glo. z doc. quia nõ censet cogitata fraus aduersus illos de quibus verisilr non cogitarũt partes maxime si ex magno interuallo temporis postea superuenerunt z si ita est q dicte confessioni sit standum cũ ista conuentio facta inter partes habeat vim pacti de retrouendendo sic illud pactum facit cum aliꝫs ꝓsumptionibꝫ censeri cõtractum ficticium z simulatũ scdm tradita p doc. in dicto. c. illo. vos z. c. ad nostram ita et istud multo fortius. quia plus appropinquat sillationi pactum de restituendo rem z pciuz qꝫ pactũ qđ retrouendat cum hoc scdm ꝓsupponat aliam venditionem pcessisse sed primũ non. Nam nõ potes mihi retrouendere si tu primo a me nõ emisti sed restituere rem bene potes. Nec obstat si dicat q hic nõ sunt alie coniecture que requirunt simul cum illa sez q emptor sit vsurarius z res plus valeat quia illa requirunt ad ꝓbandũ contract feneraticium. Nos aũt nõ querimus de hoc sed solum q ꝓbet simulatũ qđ potuit esse posito q res non plus valeat z q ille non sit vsurarius. Cõmuniter aũt doc. dicunt q sufficiunt tres ꝓsumptões ad ꝓbandũ contractũ ficticium z feneraticium z aliqui dicunt sufficere duas de quo no. C. plus valere q agitur. l. emptione quanto magis ad ꝓbandũ ficticium tñ. Concluditur ergo ex isto capite q iste non vendidit licet se vendere simulauerit nullum ius fuit quesitum dicte domine ad acquisitionẽ dicte possessionis

Sed posito q pdicta cessarent z q ista fuerit vera venditio videndus est quid iuris esset. Et sine dubio hoc ꝓsuppositio si prefatus emptor p modum reuenditionis z sic noui cõtractus retranstulisset in venditorẽ primum posset dicta domina agere ad retractandũ hanc scdam venditionẽ non primã patet hoc vltimum. Nã statutum cõcedit sibi vt agere possit cõtra emptorem apud quem res est z qui habet facultatem restituendi eam z ex eo oritur cõditio ex dicto statuto. ff. de cõdi. ex lege. l. j. C. de peti. heredi. l. fi. Et hoc quousq emptor rem habet apud se z habet facultatem rei restituẽde. Sivero desinit possidere sine dolo z culpa desimit teneri ipo iure cum non teneat ex suo cõtractu vel quasi sed ex dispositione statuti pdicti z sic cessat equitas actionis dande contra eum. Nam etiam si ex suo contractu teneret ad certam speciem si eam sine dolo z culpa de qua teneret desineret possidere desineret teneri saltem ope exceptionis. l. q sepe. §. si res circa medium ff. de ꝓtraben. empti. z l. cum fundum. §. seruum tuum imprudens et ibi no. in vlti. glo. ff. si cer. pe. Quousq igitur primus emptor possidet potest vicinus offerre sibi z astringere ipm ad restituendum sibi sed si anteq ipse agat z offerat prefatus emptor vendidit z tradidit alteri seu primo venditori seu alteri extraneo potest vnus agere contra scdm emptorem ex iure sibi noviter acquisito ex dicta secunda venditione facta ipo irrequisito quia qua ratione debuit requiri in prima debuit requiri in secunda z sic licet ius acquisitum sibi ad retractionem prime venditionis fuerit finitum primo emptore desinente possidere sine dolo z culpa incipit ius nouum acquiri ex secunda venditione ad retractationem ipius secunde. Sed in casu nostro retranslatio facta in dictum venditorem nõ fuit facta per viam noui cõtractus seu noue venditionis. Sed per viam resolutionis veteris contractus prout patet ex instrumento inde cõfecto vnde ista retranslatio nõ fuit ꝓtractus nouus seu nova venditio sed fuit distractus z resolutio prime. Jdem si ex forma statuti debẽt solui gabella de ꝓtractu venditõis. nõ solueret de ista reso-

lutione vt hic habent in tex. z glo. z p bal. C. quando lice. ab empti. dise. l. j. Et q iste nõ sit nouus cõtract⁹ postq̃ partes nõ fuerunt vse verbis tendentib⁹ ad nouum cõtractum patet ex his que habent per glo. in. l. si vnus. §. pactus ne petent. versi. q si nõ vt tolleret. et q ibi no. in glo. j. ff. de pact. z qđ no. cy. in. l. pacta nouissima. C. de pac. z bar. ī. l. iur. gen. §. adeo. ff. e. ti. Videndũ est ergo an ex ista resolutione veteris cõtractus fuerit dicte dñe vel altero vicino ius quesitum de nouo ad sibi rem restituendam. Et certe dicendũ est q non quia statutum loquit in contractu scz quãdo res vendit vel insolutum dat non aũt loquit in distractu ideo cum sit ꝓtra ius ꝓmune ad hunc casum nõ extenditur vt in iuribꝫ vulgaribꝫ quia casus obmissus ꝛc. l. si extraneus. ff. de ꝓdi. ob causam. Cũ igit prefata domina ius sibi acquisitũ contra primũ emptorem ex prima venditione ꝓdiderit primo venditore desinẽte possidere sine dolo z culpa cum solum contra ipsum foret acquisitũ vt patet ex tenore statuti dum dicit q possit repetere z vendicare a quocũq̃ emptore ꝛc. Et postea subdit z teneat quilibet q decetero enim ꝛc. iunctis legib⁹ supra all. s. l. q sepe. §. si res de ꝓtraben. empti. z dicta. l. cum fundus. §. seruũ tuum si cer. pe. z qđ ibi no. in vlt. glo. Et ex ista resolutione non fuerit nouum ius sibi acquisitum contra ipsum venditorem quirem suam recuperauit ꝓ resolutionẽ ꝓtractus quia statutum nõ loquit de distractu sed de ꝓtractu sequit q dicta dña nullo modo est audienda tanq̃ agens sine actione. l. si pupilli. §. fi. ff. de neg. ges. quia iste primus venditor dicere potuit ego nõ emi de nouo hanc possessionem quo casu loquit statutum sed recuperaui resoluto priori cõtractu quo casu statutum nõ loquitur z sic patet q petitio dicte dñe dum dirigit contra magistrum nicolaum barberiuz qui primo emit nõ procedit quia ipse nec possidet nec dolo vel culpa desijt possidere ideo cum esset debitor certe rei liberatus est vel ipo iure vel exceptionis ꝓ iura supradicta. Item dum dirigit contra scõm nicolaum belancba similiter non ꝓcedit quia si fundat se in prima venditione non fuit ipsi dñe agenti ortum ius agendi cõtra eum sed cõtra emptorem primuz vt patet ex tenore statuti in locis de quib⁹ supra dixi. Si vero fundat in recuꝑatione postea facta tunc ex illa cum nõ sit venditio noua sed resolutio venditionis veteris nõ fuit sibi ius quesituz ex dicto statuto qđ loquit de venditione sicut non tenẽtur soluere gabellaz virtute statuti dicentis q debeat solui de venditionib⁹ per ea que notantur in dicta. l. j. C. quando lice. ab empti. dis. ꝓ glo. z bal. z. l. ab emptõne. ff. de pac. Preterea si ita est q inter venditorem et emptorem fuit actum ab ipo principio q quãdocũq̃ venditor restitueret ꝑcipium teneret emptor restituere rem ꝓut notarius attestat partes coram ipso fuisse cõfessas cui ꝓfessioni videt standũ tanq̃ carenti omni suspitione fraudis vt supra dixi licet inde nõ fuerit cõfecta scriptura tamen iure naturali tenebat z astringebatur emptor dictã ꝙuentionẽ seruare ar. l. quintus. ff. mandati z. l. cum vnus de ali. lega. z sic ex quadam necessitate fuit facta resolutio dicti ꝓtractus z ꝓ ꝙseq̃ns omne ius quesitũ dicte dñe fuit resolutuz quia censet quesitum cum eadem ꝙditione scz nisi ꝑcũ restituat a venditore. l. lex vectigali. ff. de pigno. z. l. vbi. §. ß z marcellus. ff. de in diem adiec. cũ sy. Cõcludit ergo dictã dominã ex pluribꝫ capitib⁹ repellendã fore.

Consilium. CCCXXX.

Nchristi nomie Amẽ

Presuppositis his de quibus. s. Et potissime vltimo videlicet q dicta vẽditio erat iã facta tpe quo testes dicũt interuenisse illos ſmones inter ptes de faciendo ipam simulatã z sic ex dictis ſmonib⁹ de quib⁹ testes deponũt venditio ista nõ potest de simulatõe redargui. Tum q fuerunt circa vendit. onẽ fiendam vt de nihil opat in iam facta. l. solemus z. l. si iam facta. ff. de ꝙdi. z demõ. de le. ij. si ita sit scriptũ. §. fi. Sicut econtra ꝑsens vel ꝑteritũ tempus futura nõ ꝓhibendit de auro z ar. lega. si ita de le. iij. vxori. §. vxori de le. ij. si ita scripsisset de ver. ob. cũ stipulamur de fideiuſ. si a colono. Tum q venditio erat pfecta cũ ꝓstitutione ꝑcarie possessionis z non interuenit actus retro similis z sic ab ea nõ fuit recessum ꝙ dicta verba vel ſmones iuxta ea que plene disputãdo determinat glo. z doc. in. l. ab emptione. ff. de pac. Presupposito etiã q gra ꝙ prefatuz dñm patriarchã non possit impugnari licet facta anteꝓfirmationẽ ex eo q fuerũt postea approbata z ratificata vel ex alia causa licet de iure ꝓmuni videat secus quoniã ex die ꝓfirmationis z nõ ante cõsequit ea que sunt iurisdic. inter que sunt illa que cõcernunt vasallos z feuda. de elec. transmissam cũ his que ibi no. ī glo. Remanet ergo dubiũ. Primo vtruz dicta venditio possit dici fuisse simulata ex eo q venditor remansit in ꝓtinua possessione qđ videt per. l. sicut. §. supuacuuz ff. qui. mo. pig. vel ypo. sol. z in spe. de dona. §. j. ver. po ne aliquis. Sed ꝓtra determinat bar. in ꝓsilio qđ inci pit petrus nicole qđ hoc solum nõ sufficit sed requirit q etiã subsit z appareat causa sil'ationis seu ꝓpter quã voluerunt ꝓtractuz simulatũ facere z ita apparebat. s. vt creditor qui sniam debat excluderet. Fit hic non apparet, que causa fictionis tunc subesset qđ etiam bal. ostendit in. l. illud. C. de sacrosanc. eccl. tali ratione qm̃ emptor habet tempus. xxx. an. nec prius excludit lapsꝰ tẽporib⁹. l. j. C. de ãna. excep. qđ nõ esset si ex lapsu modici temporis qđ iudicis arbitrio relinquit ſm bar. in l. post ꝓtractũ. ff. de dona. semp z indistincte ꝑsumeret simulatio. Preterea tũc ex retentõne possessionis ꝑmittur sil'atio quãdo instrm̃ venditionẽ ꝓtinet contrarium. s. traditionẽ fuisse realiter factã z sic se nõ ꝓpatiuntur inuicẽ instrm̃ venditõnis z retentio possessionis imo sibi ꝓtrariant. Sed si se ꝓpatiunt q instrm̃ ꝓtinet realiter licet ꝓtineat q verbaliter ꝓstituendo se emptoris noie possidere vt hic fuit exclusit illa ꝑsumptio sil'atõnis que resultat ex retẽtõne possessionis ſm bal. ī dicta. l. illud ante fi. C. de sacrosanc. eccl. q instrumentũ z retentio ꝑdicta se ꝓpatiũt. Nec obstat. l. j. C. de suffra. ꝓ quã bar. videt contrariũ dicere in dicta. l. post ꝓtractũ quia loquit quando ꝑsone essent suspecte vel ꝓhibite. ff. de ꝓba. qui testm̃. l. cum quis. §. ticia ff. de le. iij. qđ hic nõ est nulla. n. suberat hic causa quare ꝑdicti ꝓtrabẽtes inuicẽ impedirẽt ꝓtrahere z sic constitutio ꝑcarij nõ potest videri fuisse simulate facta ſm bal. in dicta. l. illud: qui etiã ꝓcor. cũ bar. in dicto ꝓsilio q nõ sufficiat retẽtio possessionis etiã si hoc ꝓtradicat instrõ venditõnis ad ꝓbandũ simulatõez nisi etiã concurrãt alie ꝓiecture z appareat causa sil'ationis z ita intelligit illuz. §. supuacuũ. Sed hic nõ apparet q causa expulsiua de terra sua de q̃ testes deponũt vt dicit nõ suberat tũc tpe facte venditõis sed incꝑat postea subesse. Sedo remanet dubiũ qđ dicit istud qđ ẽ feudũ antiquũ vel auitũ in quo pr̃ vendẽdo nõ potuit ꝓuidicare filijs nõ ꝓsentiẽtib⁹ vt in. c. j. de alie. feu. pr̃. Sz adhec respõdet ꝙ id qđ ꝑsupponit in ꝓcto videlicet dictos filios fuisse z esse heredes pr̃is sui licet ipi dicãt cõtranũ z sic nõ possunt venire ꝓtra factũ pr̃is ꝙ. l. vendicantẽ. ff. de euic. z plene ꝙ bal. post nico. de matta. in. l. qui se pr̃is. C. vnde libe. Nec vltimo põt dici simulata vẽditio ꝓpter paruitatẽ ꝑcij cũ z si minꝰ dimidia iusti ꝑcij sit dicat vera z valida vẽditio licet agi possit ex l. ij. C. de rescin. vendi. q vel supꝑleat ꝑciũ vel vẽditio

rescindat vt ernūc vt declaret fuisse simulata illud autem satis mouet ad dicendū q simulato nō fuerit si verum est qđ mihi asserit .s. vere interuenisse pecuniā de qua in instrō .s.ix. dnc. que nullo modo se cū sīlatione ꝓbatīt ar.l.nemo p̄do est de regul iur. Laus deo.

Consiliū.CCCXXXI.

Confessio creditoris de recepto an sufficiat fideiussori repetenti a debitore z ꝓbanti se soluisse p dictam ꝓfessionē. Et an talis ꝓfessio noceat creditori agenti ꝓtra debitorē. Et exceptio sīlationis an impediat executionē. Et qui se subscribit videt totam dispositōnem scripsisse. Et de scriptura priuata contradicenti illi qualiter imponit fides ei.

Nchristi nomie Amē

Etum ad ꝓtenta in prima posita nō est dubium q debet sequi ꝯdēnatio postq̄ veritas illius ꝓbat per testamentū posito q de scriptura p ꝓpationē lr̄arum nō ꝓstaret cuz veritas vel substantia nō ꝓsistat in scriptura sed p solā ꝓbationē que si aliunde habet de scriptura nō est curandū.C. de fide instru.l.si ꝓstiterit cum legib⁹ p̄cedentib⁹ z sequē.ff.de pigno.l.cōtrahit.

Etum vero ad ꝓtenta in scda posita que nō ꝓbant aliter q̄ p p̄dictā scripturā silr nō videt dubiuz q debet sequi ꝯdēnatio postq̄ facta ꝓpatione lr̄ar pnunciatū fuit dictā subscriptōez esse de manu iuliani. Nā dicta pnūciatio licet fuerit interlocutoria transiuit tamen in rem indicatā sicut diffinitiua.c. cuz dilectus de elec.z no.p glo.in.c.cū cessante de appella.z ꝓbat in.l. arbitro in prin.ff.qui satisf.cogā. Et sic habet p verita te.ff.de regul iur.l.res indicata. Et p ꝓsequēs est pinde ac si ille Julianus esset ꝓfessus illā subscriptionē fore de manu sua quo casu nō esset dubiū licet postea illa secūda nō sit scripta de manu sua quia dicta subscriptio facit haberi pinde ac si de manu sua eēt.ff.de pac. l.emptor.§.lucius z ibi p bar.exp̄sse.C.plus valere qđ agit.l.fi.in verbo subscribere a ꝓtrario sensu illius.l.ff. de pigno.si fideiuss.§.j.iuncta.l.cū de indebito circa fi. ff.de ꝓba.z bis que plene no.bar.in l.nuda.ff.de dona. z.l.admonēdi de iur.iur.z.C. de fide instru.auc.z si cōtractus in quib⁹ dicit q si ꝓstat de veritate scripture priuate p ꝓfessionē scribētis debet sequi ꝯdēnatō. Idē ergo si ꝓstat p sniam que trāsiuit in rem indicatā vt ē hic p dictā.l. res iudicata de regu.iur. nō ergo expedit disputare an illa ꝓpatio lr̄ar fecerat plenā fidē vel nō postq̄ pnūciatū est q sic qz pnūciatio postq̄ trāsiuit in rem indicatā p̄sumit iusta tam ex ordine q̄ ex causa nec de ipsius in iusticia pōt āmodo queri.c. in p̄sentia de renūci.ff.de iudi. si ꝓtor in principio z no. p Jnno. in.c.cum iniure ante finem de offi.dele.z no.in spec.de sen.§.qm̄ versi.penult. Sed si nō esset ita pnūciatum tunc esset dubiuz ꝓpter ea que no.bar.in legib⁹ supra all.qui tenet q in apocis sola ꝓpatio lr̄ar nō faciat fidem plenā. Et idem glo.in.l.admonēdi z in.l. in bone fidei de iur.iur.p autē.de instru.cau.z fide posita.C.de fide instru.z si ꝓtractus. Sed in libris ratōnū z in alijs scripturis tenet legē ꝓpationes.e.ti. fore incorrectam que vult facere plenaz fidem. Jn casu aūt nostro licet nō sit appoca.sed quidam libricūlus dicti vinciguerre Jdem videt dicendū in eo qđ in appoca postq̄ est penes creditorē. Non sic esset in libro rationū dicti Juliani qui penes ip̄m Julianū remansisset qz in illo cessaret p̄sumptio falsitatis qz vinciguerra nō sic posset falsificare scripturā nō existentē penes se sicut existentem vt patet ex no.p bar. in dictis locis vbi se fundat in hac ratione q̄tum ad appocam que ratio viget etiā in casu nostro vnde videt q dicta ꝓpatio nō plenam sed semiplenā fecerit fidem z licet quātitas nō sit parua tamen qz p̄sumptio est ꝓtra dictū Julianū qui conuictus est de mēdatio saltem sup ꝓtentis in prima postea que ipse negauit z etiam de piurio ꝓpter qđ eius conditio aggrauat.l.cū de indebito post medium.ff.de ꝓba.l.nō omnes.§.a barbaris.ff.de re mili.videt q dicta semiplena ꝓbatio iuncta cū p̄sumptione sufficiat ad faciendū deferri iuramentū indefectū ꝓbationis p ea que habent in.l.si duo patroni post principiū in versi.multū tamen fidei ꝛc.ff.de iur.iur.z in.l.j.C.qui z adnersus q̄s in tex.z glo. Jsta tamen sunt necessaria post q̄ pnūciatio p̄dicta interuenit z transiuit in rem indicatam vt pluries dictū est quia facit fidem plenaz ac si fore ꝓfessata. Sup alio vero quesito videlicet an cōtra istum Julianū possit practicari auc.ꝓtra qui ꝓpriam.C. de non nu.pecu. videt primo q non quia poste iste nō sunt scripte manu illius sed solum facta subscriptio. Contrariuz est verius qz paria sunt ista vt supra dixi p.l.emptor.§.lucius.ff.de pac. z hoc firmat bal.in dicta auc.post prin.per vnam colū.versi. Jtem quero quid si est cyrographuz tercij scriptū ꝛc. Jtem ad idē videt adhuc q nō quia nō est ꝓbata veritas scde poste.qđ requirit ꝑm nico. de mac.vt ibi no.bal. in versi. sed quero reus. Sed certe satis est ꝓbata veritas presumptiue p lapsum bienij z hoc sufficit ꝑm eosdē in fi.

Tercio adhuc ꝓpter id qđ ibi no.glosella sup verbo cōuenit qz ista ē scriptura de mutuo iam facto z sic facta fuit potius ad ꝓbationē q̄ ad obligationē ergo locum nō habet illa auc.p illam glosellam quā videt tenere bar. Sed bal.eū simplr nō tenet.sed dicit q posset dicere verū si negaret sola numeratio qz illa nō est in scriptura cōtenta vt in ea fundet obligatio secus si neget scriptura cū numeratōne. preterea dicit ip̄e credo locū habere penā istius auc. Vel aliter si iste vinciguerra ꝓbasset p testes veritatē vtriusq̄ poste tūc aduersarius de negatione scripture ꝓprie nō puniret qz negatio nō erat nociua creditori postq̄ de mutuo ex̄stabant z alie ꝓbationes z hoc voluit illa glo.que probatur p id qđ habet in.l. funduz in fi. vltime glo.ff.de euic.sed qz de cōtentis in scda posita nō habebat alias ꝓbatōnes p̄fata negatio erat nociua vinciguerre si nō ꝓbasset scripturā fore de manu illius. Et ideo quia necessario fuit grauat⁹ in onere ꝓbandi dictā subscriptōnem fore de manu illius p ꝓpationē lr̄ar debet puniri quia pōt dici q ex ista scriptura ꝓueniebat ex quo necessaria erat actori ad fundandā suā intentionē postq̄ nō habebat alias ꝓbatōes sic pōt dici facta ad obligandū quia obligat ex mutuo qđ non nisi ex ista scriptura ꝓbari poterat. Et nisi sic intelligat si vera esset illa glo.raro vel nunq̄ haberet locū illa auc.qz scripture priuate vt plurimū fiunt sup ꝓtractu iam celebrato non aūt per ip̄as celebrat nisi p ep̄lam.l.ticius.ff.de cōsti.pec.z sic restringeret ad ep̄las tātū qđ esset absurdum ideo nō obstantib⁹ supra allegatis in cōtrarium. Videt dicendū dictam auc.z eius penā posse exerceri z practicari in casu nostro eo maxime qz compater z mercator z sic in eo reprobat fortius lingua veroñ q̄ in vno alio. Jdeo acrius veniat puniendus ar.l.p̄sbyteri.C.de epis.z cle.

Consilium.CCCXXXII.

Qualiter z quando p̄sumat simulatio de cōtractu venditionis ad cōtractum pignoris. Et an statutum valeat q cōtractus vsurarius vel simulatus possit probari ex leuib⁹ p̄sumptionib⁹. Et an questio vsurarū incidens debeat remitti ad ep̄m.

Nchristi nomie ſ̄mē

Uiſa petitō̄e p̄dicta ꝛ teſtib⁹ ꝑ vtraq; parte receptis ꝛ etiam ſn̄ia lata in fauorē dictoꝝ agentiuꝫ ſuper eo qđ p̄mo querit vtrum ex deductis in ꝓceſſu ſit probatū pignus ꝛ ſic ſimulatio ꝙtractus. Reſpondeo ꝙ ſic qꝛ talis ſiłatio ſeu fraus de ꝙtractu venditionis ad ꝙtractū pignorationis ꝓbat̄ per ꝓiecturas ꝛ veriſiłitudines tam de iure ꝓmuni vt in.c.ad noſtram de emp.ꝛ ven.ꝛ.c.illo vos de pigno.ꝛ no.ꝑ doc.in.l.empti one.C. plus valere qđ agit̄ facit.l. dolum cū ibi no.C. de dolo q̄ etiam ꝑ ſtatutum ꝓgami ſub rubꝛica de cognoſcendo per.d.ptātem ꝛ eius iudicē de ꝙtractib⁹ ficticijs ꝛc. vbi dicit̄ ꝙ poſſit fieri ꝓbatio ex leuib⁹ ꝓeſumptionib⁹ qđ quidez ſtatutū laycoꝝ valet inter laycos etiam in materia vſuraria quando diſponit ſuper queſtionib⁹ facti que ſunt vel eſſe poſſunt de foro ſeculari vt dicam in ſequēti dubio. Et ita tenet fede. de ſenis in ope ſuo cōſilio.lxxxj.ſi bene inſpiciat̄ eius mens ꝛ intentio. Et inter alias ꝓiecturas eſt iſta ſi poſſet ꝓbari ꝙ debitoꝛ querebat accipe pecuniam mutuo ſup tali poſſeſſione poſtea reperit̄ ipm feciſſe venditionez de illa poſſeſſione de quantitate quaꝫ querebat. Nam p̄ſumit̄ colꝛ queſitus de cōtractu ad cōtractum ſicut ꝛ alibi de ꝑſona ad ꝑſonam.ff.ad vell̄.l.mulier.§. ſi cū eſſet ꝛ hoc no.hoſti.in dicto.c.ad noſtram vel quando ꝓcurrunt duo.ſ.ꝙ res valet longe pluſq; fuerit venditaꝛ ꝙ factum fuit pactum de retrouēdendo. Alterum vero nō ſufficeret quia ter.illoꝝ capituloꝝ loquitur in plurali ꝛ ſic requirunt plures adeſſe ꝓiecturas. Sufficiant ergo due.l.vbi numer⁹.ff.de teſti. Sufficeret etiam cum vna illarum qualitas ꝑſone creditoꝛis ſeu emptoꝛis ſi ꝓcuniſſet fenerari vel tales cōtractus ſimulatos facere.l.qui ſemiſſem.ff.de vſuris in fi.ꝺ pigno.ar. l.vniuerſoꝝ ꝛ qđ no.doc.C.de vſu.l.cum allegas.ff.de verbo.obli.l.ſtipulati ſumus ſed hic adſunt p̄dicte cōiecture ꝛ etiam alie plures. Et p̄mo adeſt ꝑſona quia anogadrius pater iſtoꝝ agentium anteq; faceret venditionem de dicta pecia terre querebat accipe mutuo ſup illa poſſeſſione ꝛ eam pignorare ꝛ non vendere vt patet ex ꝺepoſitione.vij.teſt.ſ. Jacobi bonage qui deponit qualiter dict⁹ anogadrius ita ſibi dixit ꝛ ꝙ ipſe voluit emere ſed ille noluit vendere cui Jacobo videtur danda plena fides in hoc cū ꝺeponat de facto ſuo. ar.l.quero.§.fi.ff.de edili.edic.licet quando ꝺeponit ꝺ facto alieno nō ſufficiat vnus.l.vbi numerus.ff.de teſti.C.e.ti.l.iur.iurandi. Confirmat̄ etiam hoc ex ꝺepoſitōne primi teſtis qui dicit ꝙ guil. voluit dare anogadrio libꝛ.mille ducent⁹.ſed ille voluit recipe niſi ſexcēt⁹ ꝛ ſic apparuit ꝙ noluit vendere ſed piguorare. Itē adſunt alie due cōiecture.ſ.maioꝛitas p̄cij de duplo magis q̄ datum fuerit cuꝫ omnes quaſi teſtes ꝺeducti per actoꝛes ꝺeponāt ꝙ valet mille ducentas libꝛ.ꝛ vltra ꝛ tamen vēditio facta fuit ꝑ ſexcentis. Nec obſtāt teſtes inducti ꝑ alia parte qꝛ ꝺeponunt de tpe guerre ꝙ ꝓpter guerrā erat poſſeſſio inculta ꝛ nō fuiſſet reptus qui ꝺediſſet vltra ſexcēt⁹ libꝛas qꝛ iſtud nō ꝓbat verum p̄cium rei cum ſit quid temporale qđ ſperabat̄ ceſſare ideo nō ꝺebet attendi.l. p̄cia rerum in fi.ff.ad.l. falci. Preterea teſtes alij ꝑ actoꝛib⁹ inducti dicunt ꝙ illimet emptoꝛes ꝺediſſent mille.cc.libꝛ. ſi ille voluiſſet facere liberam venditionē ꝛ ſine pacto de retronēdendo. Et illis magis eſt dāda fides quia dicunt veriſimilioꝛa.l.ob carmē.§.fi.ff.de teſti. Et licet dicti teſtes ꝺeponentes de maioꝛi valoꝛe forte nō reddant ita ſuffici entem cauſam ſui dicti ſicut requireret̄ ſi ageretur de ſuppletione p̄cij iuxta.l.ij.C.de reſcin.ven. quia tunc ageret̄ de magno p̄iudicio. In caſu tamē noſtro quia non agitur de ſuppletione p̄cij nec de retractatōne cōtractus ꝓpter p̄cium quia imo petit̄ retractari ꝓpter pactum de retrouendendo nec negat̄ reſtitutio rei vel retrouenditio imo offert̄ ſed ſolum agit̄ de probando ſiłationem contractus ad finem cōputandi fructus in ſoꝛtem non videt̄ requiri tam exacta ꝓbatio ſicut requireret̄ ſi ageret̄ de bis que ſupra dixi tum quia hoc non eſt magni p̄iudicij ſicut ſunt illa tum ꝓpter naturam ſiłationis que ꝑ ꝓiecturas etiam leues ꝺetegitur. l.ſed ſi maritus.§.fi.ff.qui ꝛ a quib⁹ de manu.l.iij.§.ſi ab ignoto.l.ſicut.§.ſupuacuum qui.mo.pig.vel ypo. ſol.ꝛ qđ no.bar.in.l.poſt ꝙtractum.ff.de dona. ſic etiā dicti teſtes ꝺebent ſufficere.ar.l.j.C.de rei.vxo.acti.ꝓ principium. Eſt etiam cōuentio de retrouēdendo facta eodem die ꝛ ſic magis arguit ſiłationem q̄ ſi ex interuallo.ff.que in frau.credi.l. ſi ventri.§.i bonis in fi. ꝛ qđ no.in.c.officij de elec. Nec ob.ꝙ vnus teſtis actorum ꝺicat ꝙ ex interuallo fuit facta dicta cōuentio qꝛ ex tenoꝛe inſtrumēti apparet de ꝙtrario ꝛ ſic illi non eſt danda fides.C.ad vell̄.l.antique. Sunt etiam alia indicia que arguūt ſiłationem p̄dictam ꝛ coadiuuant ea que dicta ſunt vt ꝛ ſi ꝑ ſe non ſufficerent qđ negatur. Juncta tamen cū iſtis ſufficere ꝺebeat iuxta illud que non ꝓſunt ſingula ꝛc.l.ſi ſtipulatus.ff.de vſur.ꝛ per c.fi.de ſucceſ.ab inteſta.ꝛ qđ no.in.l.ij.in p̄in.ff.de excu.tuto.ꝛ.C.de rei ven.l.indicia ꝛ.l. ob carmē.§.fi.ꝛ.l. iij.§.ij.ff.de teſti. Sunt aūt iſta. Primo qꝛ fuit actum in pacto de retrouēdendo ꝙ poſt certum tempus ꝛ nō ante teneret̄ retrouendere ꝛ ſic patet ꝙ voluerunt aliquid lucrari dicti emptoꝛes de eo qđ fecerunt ergo ꝛc. ar.dictoꝝ capituloꝝ. Itē eſt vnus teſtis videlicet tercius in ordine qui eſt.d. Ja.filius dñi marci de aduocatis qui ꝺeponit de ꝓfeſſione ꝑtis aduerſe facta p̄ſentibus iſtis agentib⁹ vel altero ipſoꝝ recipiente pro ſe ꝛ fratre ſuo qualiter reuera mutuauerat dictas ſexcētas libꝛ.ꝛ recepit illam poſſeſſionē pignoꝛi non aūt emerat qui teſtis facit ſemiplenā ꝓbationē quia ſi eſſent duo teſtes facerent plenā. Nam ꝓfeſſio extra iudicialis facta parte p̄ſente facit plenā fidem vel ſaltem relenat alteram partē ab onere ꝓbandi iuxta no. ſuper rubꝛica de ꝓoba.ꝑ Jo.an.in nouella ꝛ.l.publia.§.fi.ff. de poſt ti ꝛ.l.cum de indebito.§.fi.ff.de ꝓba.C. de nō nu.pec. l.generaliter ꝑ doc. Si duo facerent plenaꝫ ergo vnus ſemiplenā per ea que no.bar.in.l.admo.de iur.iur. Et patet in dicto.c.fi.de ſucceſ.ab inteſta.ꝛ ſemiplena ꝓbatio eſt pluſq; indiciū vel cōiectura vt no.in.l.cum ꝓbatio.ff. de ꝓba.in glo. Sunt etiam plures alij teſtes qui ꝺeponūt de ꝓfeſſione facta parte abſente que plene ꝓbata facit ſemiplenā ꝓbationē vt no.bar.in dicta.l.admonendi de iur.iur.ꝛ licet teſtes in hoc videātur ſingulares quia ꝺeponūt de confeſſionib⁹ factis diuerſis temporib⁹ negari tamen nō poteſt quin faciant magnum indicium ꝛ cōiecturam ꝛ ſic adminiculantur ad plenam ꝓbationem licet directam ꝓbationem nō faciant vt in.d.c.fi.de ſucceſ.ab inteſta. Sic ergo concluditur per illud.c.qđ vel eſt directo ꝓbatuꝫ pignus vel tam ſufficienter adminiculatum qđ ſufficit ad ſententiam ꝑ actoꝛib⁹. Et hoc de primo dubio vel queſito. Quod vero ad ſecundū dubium an dicta ſententia reddat̄ nulla ex defectu iuriſditionis quaſi iudex ſecularis de hac cauſa vſuraria cognoſcere nō potuerit nec ꝓnunciare tanq; de cauſa eccleſiaſtica ſeu ſpirituali non ptinente ad ſunm foꝛum iuxta no.in.c.cū ſit generale de foꝛo cōpe.ꝛ in clemē.diſpendioſam de iudi.ꝛ per Jo.an.in.c.j. de vſuris li.vj. in nouella iuncto.c.ſi iudex laycus de ſen.excōmuni.ꝛ.c.inquiſitionis.§.pro hibemus de here.li.vj. Dependet ex bis que no.archi. xiiij.q.iiij.quid dicaꝫ qui tenent ſcđm q̄ plures ꝙ vſure poſſunt repeti in curia ſeculari et paulus de liaza in cle.j. de vſuris qui diſtinguit an ſit queſtio facti vel iuris que diſtinctio fuit oꝛiginaliter Jo.an.in caſu ſe. de oꝛi.cogni.c.tuā ꝛ eā ꝓbat fede. de ſenis in dicto

consilio.lxxxxj.7 bar.in.l.ticia.ff.solu.ma.7.d.pe.de an cha.in.c.ea que de regul' iur.licet bal.in.l.quotiens.C. de iudi. dicat q̄ sine sit questio iur. siue facti ptinet ad forum eccl'ie. Q̄ puto verum actore volente quia q̄ vult repetere vsuras vel petere declarari ꝓtractuꝫ esse vsurarium possit eligere curiā ecclesiasticā si vult etiā quando est questio facti 7 ita videmus coīter fieri quā do moriē aliquis vsurarius de cuius ꝓtractib⁹ non ver titur questio iur.sed facti.s.quātū quis soluerit ꝑ vsu ris 7 sic est questio facti 7 tamen repetunt' vtplurimū in curia eccl'iastica 7 hanc iurisditōnē sibi appropriaue runt rectores eccl'iastici a tanto tpe citra cuius nō ē me moria vt no.Jo.an.in dicto.c.j.de vsuris.li.vj.in no uella. Sed si volunt agere īcuria seculari eo casu quo sit questio facti nō est negandū quin possint et sic sal uantur no.ꝑ archi.7 alios in pall'.c.quid dicam 7 ꝑ ali os in locis supra all'. Jn casu aūt nostro est questio fa cti 7 non iur.qđ patet q̄ tunc est questio facti quādo partes nō sunt ꝓcordes in facto sed in iure sic quia par tes fatent' q̄ si factum sic se haberet esset vsura. Sed si non sic se haberet nō esset vsura. Tunc aūt dicit' que stio iuris quādo partes sunt ꝓcordes in facto nō in iu re puta si vendant' fructus ad tempus minori p̄cio p tes fatent' venditionē fuisse factam ad tempus tamen vna pars dicit talem venditionē continere vsurariam ptranitatē. Altera cōtradicit certe ista est questio iuris mere nō facti quia de facto non cōtendit' inter partes sed solū de iure. Et ideo ptinet mere ad forum eccl'esia sticum. Et iudex secularis etiam ex progatione parti um videt' q̄ non possit cognoscere quia videt' cā spiri tualis cuius nō est capax iudex secularis.c.decernimus de iudi.7 dicto.c.si iudex laycus de sen.ex cō.7 qđ Jn no.no.in.c.de causis de offi.dele.7 doc.iuris ciuilis ī ma teria progatōnis iurisditionis qui dicunt q̄ in iudice nō habente imperiū nō potest fieri progatio de impe rio mero vel mixto q̄ talis ptātis non est capax licet in cōtrarium faciat qđ no.d.pe.de ancha.in dicto.c.ea q̄ qui dicit q̄ causa vsuraria nō est spūalis sed est eccl'ia stica vt dicto.c.vt inquisitōnis.§.phibemus de here. li.vj. Et de illis solus eccl'iasticus pōt cognoscē. Sunt quedā que sunt eccl'iastica sed nō mere vt sacrilegium vt no.in.d.c.cum sit generale de quo etiā secularis po test cognoscere vt.l.si quis in hoc genus.C. de epis.et cle.7 scōm hoc videret' q̄ de.q.vsurarū etiam quādo esset questio iuris posset secularis cognoscere de ꝓmu ni ꝓsensu parium. Sed quando est questio facti tunc etiam reo inuito. Breuiter sup isto arti.de progatio ne nō insisto de p̄senti quia nō expedit cum in casu no stro fit questio facti 7 nō iuris 7 sic etiā reis inuitis po tuerunt actores recurrere ad curiam secularē scōm cō munem opi.doc. de qua supra.q̄ aūt sit questio facti 7 nō iur.patet clare q̄ solum de facto ꝓtendit' inter par tes videlicet vtrum fuerit actum inter eas q̄ non esset emptio 7 venditio ꝓut instrm̄ cantabat. Sed esset pi gnus ꝓut partes reuera agebant. An aūt q̄ esset vera venditio. Nam vtraq; pars fatet' q̄ si fuisset actum q̄ nō esset vera venditio sed pignus censeret' facta sil'atō de pignore ad venditionē in fraudem vsurarū.s.vt di ti creditores tanq̄ de venditione lucrarent' fructꝰ in terim ꝓceptos.C. de pac.inter empto.l.ij.C.'quos ō pi gnore lucrari non potuissent sed in sortem habuissent ꝓputare.l.j.7.ij. de pigno.ac. Jtem vtraq; pars fatet' q̄ si fuisset actum vt esset vera venditio p̄fati empto res lucrarent' fructꝰ interim ꝓceptos. De hoc ergo fa cto ꝓtendit' inter partes.s.quid fuerit actum inter eas non aūt de iure qđ resultaret ex facto declarato 7 posi to p̄o ꝓstanti de illo em̄ sunt cōcordes. Et isto modo declarauit bar.in dicta.l.ticia. Sequit' ergo q̄ potuit hoc peti ī curia seculari licet potuissent actores hoc pe tere etiaꝫ in curia eccl'iastica si voluisset. Et ideo dicta

sua nō est nulla ex defectu iurisditōis 7 dicta exceptio nullitatis ex isto capite nō ꝓcedit. Laus deo.

Consiliū.CCCXXXIII.

Societas.

Si mutuo pecuniaꝫ ad partem lucri an 7 qñ dicat' ꝓtractus societatis. Et quādo periculū sortis 7 lucri nō est ꝓmune ꝓtractus sapit vsuram.

N christi nomie Amē

Viso instrō p̄dicto nō expedit insistere super singulis dubijs vel quesitis supra formatis q̄ ex respō sione que fiet ad scām patebit responsio sup alijs. Di co ergo indubitāter q̄ iste nō fuit ꝓtractus societatis. sed mutui 7 quicqd dicti receperūt postq̄ periculum sortis in nullo ptinebat ad eos sed ad recipientē etiam si fuisset actum q̄ ad dantes ptineret certa pars lucri et sic lucrum nō fuisset certum sed positum in fortuna quoniā ad hoc vt lucrum sit licitū duo debent in fortu na poni.s.capitale 7 etiam lucrum si qđ fiat sit ꝓmune 7 tunc esset ꝓtractus licitus societatis.l.cum duob⁹.§. item si ex facto.ff.ꝑ socio. Si vero dānum sortis non ponat' in fortuna sed agit' vt in totum sit recipientis tunc licet lucrum ponat' in fortuna quia nō agit' vt nu merans oīno aliquid recipiat siue recipiens lucret' siue nō sed ita demum si lucret' tradens habeat ptem lucri nihilominus ꝓtractus est illicitus. Jta determiat glo. ordi.in.c.plerūq;.xiij.q.iij.7 hosti.in summa de vsuris §.an aliquo versi.hanc etiam societatē cum se.vsq; ad versi.quid de bis qui oues vendunt vbi etiā recitat ver ba goff.in suam que sunt talia vis dare pecuniā tuam nauiganti vel ad nūdinas eunti seu mercatori sine pec cato pone tu pecuniā 7 alius opam psonalem 7 coīce tis pericula dāna 7 lucra.ff.ꝑ socio.l.v.7.l.si nō fuerit ꝛc. Jdem est q̄ nō sit licitus ꝓtractus quando lucrum nō ponit' in fortuna sed in omnē euentū tradens pecu niam vult lucrari siue recipiens lucret' siue nō vt si pa ciscitur de certa quātitate ānua vel mēstrua danda po sito etiam q̄ ipse tradens suscipiat in se periculū sortis casus est in.c.nauiganti de vsuris.7 est glo.in dicta.l.cū duob⁹.§. Jtem ex facto al's est sub.l.si fratres sup verbo quātitate debet ergo suscipe in se periculū sortis et lucri nec sufficit alterū vt ex p̄dictis patet. Nec obstat l.si non fuerit.§.j.ff.ꝑ socio vbi habet' q̄ societas pōt ita coīri vt nullaꝫ ptem dāni alter sentiat lucruꝫ vero ꝓmune sit.qui.§.fecit multū dubitare hosti.in loco su pra allegato. Et respōdet q̄ licet valeat iure pacti nō tñ iure societatis nec est equa 7 dicit q̄ in iudicio aīe ñ est tenēda. Sed certe nō bene pōderauit tex.in.d.l.si nō fuerit.§.j.q̄ loquit' quādo agit' vt ille q̄ ponit ope ram nō subeat piculū capitalis in aliquo et dicit valē tale pactū ita demū si tanti sit opa quātū sit dānuꝫ pe cunie nimirū q̄ tunc sentit dānuꝫ oparū quas perdit vnde equū est q̄ nil sentiat de dāno pecunie q̄ sic ser uatur equalitas sed nō posset sic ꝓtrahi societas vt ille qui ponit pecuniā nullū dānuꝫ sentiat de p̄dītione pe cunie ꝫ solus recipiēs lucrum vero ꝓmune sit 7 hoc vult glo.in dicto.c.plerīq; 7 etiam Roff.de quo supra feci mentionē. Jn casu aūt nostro isti creditores nec dānū seu piculū voluerūt sentire vt ptꝫ ex instrō in quo reci piens omne piculū recipit supra se. Nec etiā piculū lu cri q̄m nō fuit ex p̄sse actū q̄ haberet certā ptem lucri: q̄ si ita fuisset cū dictus recipiēs dānuꝫ p̄ditōnis vt di citur passus fuerit p̄fati creditores nihil ꝑ lucro rece pissent. Sed videt' fuisse actū de certa quātitate dāda ānuatim siue ille lucraret' cū pecunia siue nō qđ appa ret ex bis que in p̄cto narrant' quia nō obstante p̄di-

tione ⁊ vãnis q̃plures pecunias habuerũt que vt dicitur eq̃lent sorti ⁊ adhuc petit vltra ⁊ istud facit cẽ seri fenus illicitũ etiã si creditores piculũ pecunie in se recepissent vt dicto .c. nauiganti. Et ex his ꝯcludit ꝙ quicq̃d est solutũ debet in sortem ꝓputari ⁊ si quid est solutũ vltra sortem põt repeti p. l. si nõ sortem in prin. ff. de ꝓdi. indebi. Et ex istis patz nõ esse necessarium ad alia respondere. Laus deo.

Consiliũ. CCCXXXIIII.

Quidam bernabas florentie ꝓtraxit societatẽ cum quodã Johãne exercendã londre vsq̃ ad tempus trium annoz cum dimidio quo tpe finito ⁊ post mortez dicti bernabe quidã ꝓtraxit in londra cũ dicto Johãne queritur vtrum ex tali ꝓtractu bernabas vel sui heredes teneant. Dubiũ facit ꝙ sic: q; dictus ꝓtrahẽs credebat societatẽ durare nec sibi facta erat notificatõ ꝙ finita esset societas. In cõtrariũ ꝙ dicta notificatõ nõ fuerit necessaria p. l. sed ⁊ si pupillus. §. pscribere de institoria vbi ꝑbat ꝙ notificatio sit necessaria. Sed illa ꝓcedit quãdo societas simpliciter esset contracta. Secus si ad certũ tempus. Item ꝓcedit quãdo ꝓtrahens habet noticiã mandãtis ⁊ illius ꝓtemplatõne ꝓtrahit secus si nõ habet noticiã illius ⁊ sic ꝓtrahit habito respectu in genere ad illũ qui est socius tpe ꝓtractus. Si enim nullus tunc reperit socius nullus est qui obligari possit ex tali ꝓtractu.

In christi nomie Amẽ

Visis ⁊ ponderatis omnib; que in suprascripto pũcto narrant pluribꝫ rationib; ⁊ satis vrgentib; iudicio meo videt mihi dicendũ dictum philippum ⁊ socios nõ teneri dicto ser henrico licet dissolutio dicte societatis dudum ꝓtracte inter dictũ bernabam ⁊ Johannẽ fuerit manifesta londre p̃ cridaz vel p̃ lr̃as directas iudici londre. Prima ratõ est q; tempore ꝓtracte societatis p̃dicte fuit appositũ tempus triũ annoz ⁊ sex mensiũ quib; durare deberet vt p̃mittit. Cõstat aũt ꝙ socius ex ꝓtractu socij. Ideo insoliduz obligat quando sepatim ⁊ in diuersis locis agũt q; alteri alterum p̃posuisse videt ⁊ mandatũ dedisse de ꝓtrahẽdo ar. ff. si cer. peta. l. eius qui in ꝓuinciã in fi. et no. bar. ff. de duob; reis. l. cadẽ in. vij. q. Videt etiã dedisse mandatũ singulis ꝙ cum illo ꝓtrahant. ff. de exercitoria. l. j §. j. in fi. de solu. l. qui boiem. §. si ticiũ in fi. mandatum aũt istud tam factũ socio q̃z factũ alij̃s vt cum eo ꝓtrahant fuit ab ipo ꝓncipio limitatũ vsq̃ ad certũ tempus quo duratura erat cũ ex societate descenderet ⁊ esset eius sequela ⁊ sic sc̃dm ipsaz deberet intelligi ⁊ limitari ar. ff. de insti. l. quicũq̃. §. si ei quez in fi. de eden. si quis ex argen. §. rationẽ in fi. fines aũt mãdati sunt diligenter custodiẽdi. ff. mãdati. l. diligẽter ⁊ qd extra vel vltra eos agit mandantẽ nõ obligat. Et si dicat dicta limitatio mandati vsq̃ ad dictũ tempus nõ erit nota contrahentib;. Respondet ꝙ ex quo fuit apposita ab ipo ꝓncipio debuit esse nota ⁊ si non fuit est quid eis imputet quia debuerũt inuestigare de qualitate ⁊ conditione illius cũ quo ꝓtrahebant tex. cũ glo. ff. de regulis iuris. l. qui cũ alio sicut in qualibet alia. l. vel ꝓditione apposita ab ipo ꝓncipio in mãdato q; debet ꝑuari ⁊ si nõ seruat non excusant ꝓtrahentes ꝓpter ignorantiam ꝓtrahentis q; debuerunt explorare ⁊ sic mandans nõ obligat vt ibi no. in glo. ⁊ ꝑbat in. l. j. §. non aũt ex omni ⁊. §. igit p̃positio ⁊. §. si plures in fi. ff. de exercito. ⁊ de instito. l. quicũq̃. §. nõ tenet ⁊. l. sed ⁊ si pupillus. §. ꝓditio. Nam ex quo virtute talis mandati societatis mouent ad ꝓtrahendũ debent explorare in q̃ forma stet ⁊ si nõ faciunt est quid eis imputet ⁊ habẽtur ꝑ scientib; vt dicta. l. qui cũ alio in ter. ⁊ glo. Nõ ergo dicit in. l. sed ⁊ si pupillus. §. de quo ⁊. §. pscribere. ff. de insti. locũ habet ⁊ tunc est necessariũ fieri quando mandatũ fuit factũ a ꝓncipio simpliciter ⁊ sine tẽporis p̃finitione vel alia limitatõne tunc eñ cum ꝓtrahentes sciant vel scire p̃sumant ꝙ simpliciter ⁊ quandocunq̃ possunt ꝓtrahere sc̃dm formã dicti mandati vt dicta. l. qui cũ alio remanerẽt decepti ex reuocatione vel limitatione postea subsecuta nisi eis notificaret ideo est eis notificanda sc̃dm formaz illius. l. sed si pupillus ne remaneãt decepti vt in. §. sed si plures ver. si vals. c. l. ⁊ de exerci. l. j. §. magistrũ. De ꝓditione nãq̃ socij vel institoris facile potest ꝑquiri. s. qualiter ⁊ in q̃ forma fuit ꝑpositus magis q̃z de ꝓditione magistri nauis vt dicta. l. j. §. j. de exerci. ⁊ tamen etiã de cõditione magistri nauis apposita a ꝓncipio est ꝑquirenduz vt dicit glo. in dicta. l. qui cum alio ⁊ qd̃ no. bal. C. de exerci. sup rubrica. Non ergo ptinet ad p̃ponentẽ manifestare formã vel limitationẽ ꝓmunẽ appositam a ꝓncipio sicut quãdo apponit ex postfacto facit. C. de dominica cũ ibi no. in ratione sui de reb; eoz. l. ij. C. de satisdã. l. j. ver. itaq̃ in verbo postea. ff. de ꝓcura. l. si procurator absentẽ in fi. ⁊ qd̃ no. bar. l. j. in fi. ⁊ cuz legib; sequentib;. c. ti. ꝑm Ja. de are. qui dicit ꝙ si ꝓcurator est ꝓstitutus ad certũ tempus si fuit litez ꝓtestatus ⁊ postea ante litem finitã expirauit tempus non poterit postea ꝓsequi etiã si aduersarius velit nec põt de hoc ꝙqueri quia cũ tempus fuerit appositũ a ꝓncipio scire debuit hoc euenire posse vnde sibi imputet ꝙ admisit euz ar. ff. locati. l. si quis domũ. §. j. sed si fuisset ꝓstitutus simpliciter ⁊ sine temporis p̃finitõne post litem ꝓtestatam nõ posset reuocari inuito aduersario. l. post litem. c. ti. licet alio modo videat loqui idem bar. in. l. ita aũt. §. fi. ff. de admini. tu. sed in dicta. l. j. §. fi. cum. l. se. de ꝓcur. §. ꝛa cur. melius loquit vt patet ex no. in spec. de ꝓcur. §. ꝛatione aũt forme ver. quid si mandatũ sit als sufficiens ⁊ ex his que no. Inno. e. ti. petitio ante finez vbi tenet ꝙ si ꝓcurator est ꝓstitutus ad litem ꝓtestandã dũtaxat nõ potest vlterius ꝓsequi etiã altera ꝑte hoc volente licet secus si simpl'r ad litem ꝓtestandã qz videt constitutus etiã ad litem ꝓsequẽdaz. ff. e. qui ꝓcuratorez dat ⁊ p̃ cy. C. e. l. si ꝓcurator ad vnã. Conclusio ergo ꝙ limitationẽ appositaz in mãdato a ꝓncipio nõ licet ꝓtrahentib; vel alĩ actum cũ mandatorio exercentib; ignorare. Ideo nõ est eis aliter notificanda ⁊ sic loquitur. l. sed ⁊ si pupillus. §. pscribere de insti. cuz sy. Igit in casu nostro postq̃z tempus durature societatis fuit a ꝓncipio appositũ p̃sumit deuenisse in noticiaz omnium ⁊ p̃ ꝙsequens non fuit dissolutio dicte societatis ꝓueniẽs ex lapsu dicti temporis aliter in publicũ notificanda vel deducẽda p̃ p̃dicta ꝛc. Secunda ratio ꝙre dictus philippus dicte bernabe nõ tenet dicto ser henrico est p̃ pũcto ratõnis talis. Nam tpe obligatõis cõtracte p̃ dictũ ser henricũ cum dicto Johãne bernabas p̃dictus iam erat mortuus vt ꝓponit ⁊ sic saltem morte erat finita vbi als non fuisset ꝑ socio. l. actione. §. morte. C. mãdati. l. mandatũ. Ex quo sequit ꝙ ex tali ꝓtractu nõ potuit obligari bernabas qui iã erat mortuus qz mors oĩa soluit ⁊ nihil in p̃sonam mortui ꝓncipiari põt. ff. que sñie sine ap. resci. l. penlt. si cer. peta. l. eius qui. vers. ꝙ si stipulatus. Igit in filios bernabe tanq̃z heredes descẽdere nõ potest obligatio tanq̃z hereditaria cum sit necesse ꝙ habeat originem in p̃sona defuncti. ff. de ope. lib. l. qui libertinus. §. postum⁹. Nõ aũt potest cõueniri dictus philippus vt heres bernabe nec etiam sua p̃sona ⁊ ratione societatis quaz vnq̃z habuerat cum illo Johãne vel mãdati qd̃ vnq̃z sibi dederit dedrahendo suo nomine cum ipe nũq̃z ꝓtraxerit

societatē cum illo ꝛ societas et mandatū dicti bernabe ad ipsum nō transiuerit. l. verū. §. in heredē. ff. ꝓ socio. ff. mandati si vero. §. fi. cum se. Posito ergo q̄ cessarent ea que in p̄cedenti articulo dixi ꝛ q̄ aliqua culpa fuisset ex parte bernabe in nō notificando dictā dissolutā. Et q̄ plus ē posito q̄ dicta societas durasset vsq̄ ad mortem bernabe ex quo saltem ꝓ mortem fuit finita et ex quo ꝓtractus de quo agit fuit celebrat⁹ post mortem bernabe, resista nullum habet dubium quia ex eo non potuit obligari dictus philippus nec vt heres sui patris ex quo in patrem nō habuit radicem obmisso nec suo nomine ꝓprio ex quo ipse nunc̄ cum illo societatem ꝓtraxit vt cōcludamus q̄ quādo renocatio mandati ꝓcedit ex morte mandātis nō est necesse illam notificare ꝓtrahentibꝫ q̄tum ad finē ne ex cōtractibus factis post mortem heres mandantis obligetur cū nullo modo possit obligari nec vt heres nec suo ꝓprio nomine vt supra dixi. Bene tamen esset notificanda q̄tum ad hoc vt debitores postea sibi soluentes non liberaret ab heredibꝫ vt dicta. l. eius qui in ꝓuincia in. §. j. quia talis liberatio nō habet necesse sumere initium in psonam creditoris defuncti sed sumit initiū in psonā liberati. Nec hꝫ facere trāsituꝫ de psona defuncti in psonam hereduꝫ tanc̄ in heredes sicut cōtingit in obligatione actiua vel passiua vt patet ad sensum. Sed quādo viuente mandāte finiret mandatum ex cā vel renocatione subsecuta ex postfacto ideo notificanda est renocatio q̄ si non fieret subest psona mandātis in quo potest principiari obligatio ac si mādatum duraret q̄ ppter p̄cedens mandatū potest fingi q̄ duret licet finitū sit. l. cum quis. §. j. ff. de solu. Sꝫ in eo qui nunc̄ mandatū dedit non fingit subesse etiā si cōtrahens credat subesse ꝛ iustam causam ad credēdum habeat. ff. de solu. l. qui boiem. §. si nullo de furtis si quis vxori. §. apud labeonē ꝛ q̄ ibi no. Non ergo potest dici q̄ filij ꝛ heredes dicti bernabe qui nunc̄ cōtraxerunt societatem cum dicto Johāne nec vn q̄ mandatū ei dederunt de cōtrahendo dicto Johāni q̄tum ad hoc vt ipsi obligent ex contractu celebrato cum dicto Johāne post mortem bernabe etiam si cōtrahentes in sto errore ducti credebant esse societatez inter dictum Johānem ꝛ filios dicti bernabe postq̄ reuera nec vnq̄ fuerat vt dicta. l. qui boiem. §. si nulla ignorantia cōtrahentiū non debet esse captiosa dictis filijs ꝛ heredibꝫ qui nullam causam dederunt dicto errori. ff. que in frau. credi. l. qui aūt. §. si quid iūcta. l. si seruus in fi. ff. de diuerꝫ ꝛ tēpo. p̄scrip. Et multo fortius idem dicendum de socijs dicti philippi vt ex dicto contractu nō teneant cum nulla subsit causa q̄re teneri debeant. Preterea resultaret absurdum si heres teneret notificare mortem cum possit probabiliter ignorare societatem cōtractam ꝓ defunctum. ff. de regulis iur. l. qui in alterius ꝓ suo. l. fi. ꝛ sic nō notificando obligaret ex contractibꝫ factis post mortem sine sui culpa vel quid si longe abest locus vt in casu nostro et anteq̄ nuncius applicaret ille cōtraheret certe eadem ter q̄ post mortem ꝛ ex causa supuenienti post cōtractam societatem vel mandatū factum necessario notificanda est vt patet ex p̄dictis. Nec ob. si dicatur licet societas quo ad socios inter se fuerit dissoluta ꝓ mortem bernabe attamen mandatum q̄ ille Johānes habebat de cōtrahendo nomine ipius bernabe ꝓ ea que no. bar. in dicta. l. eius qui in ꝓuincia in fi. ꝛ in. l. eadez in. vij. q. non videt expirasse cum in hoc esset institor ꝛ non fuit mutata cōditio. l. si quis mancipijs. §. si impubes de insti. cum se. iuncta. l. si tamen plures de exercitoria per iura supra allegata ꝛ quia viciato exp̄sso viciat tacitum. l. iij. in fi. de serui. ruſ. p̄di. ꝛ no. in auc̄. ingressus C. de sacrosanc. eccl. ꝛ C. de rei vxn. l. mater circa medium magne glo. ibi. Item quid si tātū p̄cium. Tercia ratio principalis q̄ dicta notificatio fienda erat soluz ad hoc vt redderent certi cōtrahentes de dissolutione societatis ne remanerēt decepti vt iuribꝫ supra allegatis. Regula aūt iuris est q̄ qui certus est certiora non debet. ff. de acti. empti. l. j. §. fi. Sꝫ ex missione dicti andree facta ꝓ dictū bernabam que fuit vt ꝓponit omnibus nota qui andreas nomīe dicti bernabe negociabatur potuit esse notum dicto ser henrico mandatum dicti Johānis expirasse eo quia scdm̄ ꝓcuratorē constituendo censet quis primuz renocasse. ff. de ꝓcur. l. si quis cum ꝓcuratorio. §. fi. qui potissime locum habet in ꝓcuratorib extraiudicialibꝫ vt ibi no. bar. ergo ꝛc. Nec potest ꝓtendere ignorantiā dictus ser henricus de eo. Et si dicat potuit dictus bernabas hanc societatem cum vtroq̄. s. cum dicto Johāne ꝛ cum dicto andrea. Respondeo nō erat hoc p̄sumendum quia raro hoc contingit q̄ vnus mercator florentinus in vno loco remoto habeat duos diuersos socios vl factores cū satis sit habere vnum ergo ꝛc. ar. eoꝝ que no. C. de arbi. l. j. Quarta ꝛ vltima ratio est q̄ cum dictus Johānes in suis ꝓtractibꝫ nō specificaret cū quo haberet societatem ꝛ dictus ser henricus ꝛ alij sires extranei et natione florentina nō haberent noticiam cum quo dictus Johānes societatē haberet nō censet habuisse respectum ad aliquā certam psonam sed solum ad illam que tempore ꝓtractus esset socia dicti Johānis ꝛ illaz tm̄ intendebat sibi obligare. Sed illū qui tunc nō erat socius nō intendebat obligare. Igit nec obligabat licet olim fuisset. l. eum qui. C. si cer. pe. Et q̄ plene no. in. l. si pupilli. §. j. ff. de neg. gest. Dico ergo q̄ ex quo dictus ser henricus ignorabat dictū bernabā esse sociū dicti Johānis nō habebat. d. bernabas etiam si hodie viueret ꝛ societatē dissoluisset alio modo q̄c̄ fuerit dissoluta notificare se nō esse amplius sociū ei qui nunc̄ sciuit esse sociū ex quo eius ꝓtemplatōne censet incitatus ad ꝓtrahendū cum nesciret eum esse sociuz. Jura ergo que dicunt notificandam renocationē locum habent in illud qui sciunt a quo mandatū habet vel cum quo est socius. Nam illi censent moti ꝓtemplatōne illius quē sciunt sociū. Sed illi qui ignorant quis sit socius vel mandans nō habent respectū ad certam psonam sed ad illā tm̄ que tunc temporis est socia vel mandans ꝛ ad illum qui nō est secus igit cuz iste bernabas nō esset tunc socius nō fuit obligatus etiaz si tūc vixisset q̄tum ad intentionem cōtrahentium nō ergo fuit necessaria notificatio.

Consiliū. CCCXXXV.

Solutio.

Preceptum factū de soluendo ex q̄bꝫ causis possit renocari. Et societas an ꝛ quādo intelligat renocata.

Nchristi nomīe Amē

In causa que vertit inter gabrielem dictū balestrarium agentem ex pte vna ꝛ michilinum cōuentū beretarij ex pte altera. Coꝝ dño ptāte tazuisij. Visis actis ꝛ actitatis in cā ꝛ attestatonibꝫ testiū videt dicēdū ptes in dicis eē in absoluēdo dictū michilinū a petitione dicti gabrielis tali rōne. Nā vtraq̄ ps ꝓfitet q̄ societates inite p tpa ꝓterita inter eos fuerunt inite d̄ anno in ānū incipiēte āno in paschate resurrectōis ꝛ finiente ī carnispriuio imediate sequēti ꝛ tūc in fi. cuiuslibet āni ꝓsueuerunt saldare ratōez illius āni ꝓteriti vt

patet in articulo scdo tercie intētionis dicti michilini incipiēte. Item q mos z ꝓsuetudo z respōsione facta ad ipm ꝑ gabrielē. Confitet aūt michilin⁹ se fuisse socium dicti gabrielis ꝑ totū annū. m.cccc.xxiij. inceptū in pascate z finitum in carnisprivio sequēti qđ fuit in. m.cccc.xxv. Sed abinde citra dicit se sociū non fuisse Prefatus aūt gabriel dicit societatē fuisse renouataz annis sequentib⁹ vsqz ad.xxviij. Habebat ergo necesse facere vel ꝓbare exp̄ssam renouationē vel etiam aliquid ex quo resultauerit tacita renouatio de iure ꝯmuni vel etiā de cōsuetudine q intelligat tacite renouata etiam ipsius nihil dicentib⁹ vel facientib⁹ dūmodo de ꝯtraria voluntate nō appareat quā ꝯsuetudinē prefatus gabriel allegat in respōsione quā facit ad dictuz. c. dicens q semꝑ ita practicatū fuit. Als nullo istorum ꝓbato fundata est intentio michilini ex respōsione ꝑdicta dūi dicit q omni anno initur societas ad festum pasche z durat vsqz ad carnisprivium futurū z tunc fiūt rationes anni dicte societatis ꝛc. tot ergo sunt societates quot anni. Sed p̄fatus gabriel nullum de p̄dictis trib⁹ ꝓbauit. Nam exp̄ssam renouationez nō ꝓbauit nec de ipa capitulauit z etiam videt fateri q nō interuenit. Nec etiam dictā ꝯsuetudinē z practicā q intelligat renouata ipis etiam oīno tacentib⁹ z nihil facientibus. Nam nec de tali ꝯsuetudine aliquid articulauit

Restat ergo videre de secundo. s. an ꝓbauerit aliqd ꝓpter qđ fuerit inducta tacita reuocatio de iure ꝯmuni. Nam nō sufficit ad hoc sola taciturnitas sed requirit rei interuētus. s. vt aliquid fuerit factū ex quo possit colligi tacita volūtas puta lucroꝝ coīcatio vel positio capitalis in ꝯmuni vel quid aliud qđ citra ius z nomen societatis geri nō potuerit. ff. ꝑ socio. l. iij. in p̄ncipio z qđ no. ꝑ bar. post old. in. l. ticium z meuiū. §. altero. ff. de admi. tuto. z ꝑ bal. C. coīa vtriusqz iudi. l. si patruus. Sed hic istud nō fuit ꝓbatū licet fuerit articulatum. s. q đ anno. m.cccc.xxv. post pascha ꝛc. z. m. cccc.xxvj. z. xxvij. posuerint certas bestias in ꝯmūi z ad macellu tamen istud fuit negatum ꝑ michilinum z ꝑ gabrielem minime ꝓbatum. Nec est verisile q ita fuerit z q ꝑ illis annis durauerit q⁹ non tātū tacuisset gabriel imo credendū est q voluisset quolibet āno videre z calculare rationē in carnisprivio sicut fecerat in annis p̄teritis z tamen ipe gabriel in suo libello narrat q dictus michilinus nō reddidit rationē ab āno incepto in. m.cccc.xxv. post pascha vsqz ad. m.cccc.xxviij. z petit ipm ꝓpelli ad reddendū nec dicit se vnqz illū interpellasse q redderet vnde nō est verisile q tātū tacuisset si societas inter eos fuisset ar. l. pcula. ff. de ꝓba. in ratione sui. Et licet aliqui testes dicant q fuerūt socij dicto tempore tamē non ꝓbant q⁹ hoc nō pcipit sensu corporeo sed iudicio intellectus sicut dnūm. Unde sicut nō sufficit ad ꝓbationē dñj testes dicere q talis est dns nisi reddant sufficientē causam dicti sui etiam si nō fuerint interrogati vt no. Jnno. in. c. cū causam de testi. z bar. C. e. l. solam. s. deponendo de aliquibus actib⁹ qui sensu pcipiunt puta q⁹ viderunt ipm tenere z possidere z fructus recolligere ꝑ tātū temp⁹ tanqz dñm. l. ticia. ff. de solut. ita nō sufficit ad ꝓbandu cōtractum vel renouataz societatē deponere q fuerūt socij nisi deponant de aliquib⁹ actib⁹ interuenientibus inter eos ex quib⁹ societas resultet iurꝭ p̄sumptione iuxta ea que no. ꝑ bar. in dicto. §. altero qđ hic minime factū est vt patere potest ex dictis attestationib⁹. Pro hoc etiā facit qđ habet in. l. Item queritꝰ. §. qui impleto. ff. locati vbi nō intelligit facta tacita recōductio nisi interueniat aliquid ex quo possit tacitus consensus colligi z etiam qđ in fy. habet in additione hereditatis que nō inducit ex sola voluntate in mente retenta sed ita demū si ꝓcessum est ad aliquos actus exteriores iuxta ea que habent in. l. potuit. C. de iure delibe. z. l. pro herede. ff. de acqui. here. z. l. gerit. e. ti. per bar. Sed hic de nullis actib⁹ exterioribus probat qui soli societati dictorum annoꝝ ꝓueniant. Producunt etiam certe cedule ꝓuate que nullā fidem faciūt z potuerunt falso fabricari ꝑ gabrielem ar. l. repetita cum ibi no. ff. de fide instru. iuncta. l. rationes. C. de ꝓba. cum nō sint scripte vel subscripte manu michilini. Concludit ergo q tam defectu ꝓbationis agentis qz ex verisilib⁹ ꝓiecturis qz dictus gabriel nō fecit sibi reddi rationē quolibet anno in carnisprivio ꝓut cōsueuerat in annis p̄teritis in dictis trib⁹ vel quatuor annis de quib⁹ est questio p̄fatus michilinus debet ab eius petitione absolui q⁹ non p̄sumit inter eos fuisse societas in dictis tribus annis. Laus deo.

Consiliū. CCCXXXVI.

Si duo fratres etiam essent in ꝓmunione bonoꝝ seu essent socij lucri z questus z ꝓmuniter viuerent ꝑ debito ꝓtracto ꝑ vnū alter nō tenet nisi pecunia fuisz in vtilitatē ꝓmunē vtriusqz fratris ꝓuersa.

Nchristi noie Amen

In questione que vertitur inter ꝓmune castri tonde coītatus florentie ex pte vna z dñam katherinam filiam olim bartholomei frulliani de tonda predicta curie sancti miatꝭ ex altera. De z sup quibusdam bonis que fuerunt coīa inter dictū bartholomeum patrem dicte katherine defunctuz z Johānem frulliani fratrē dicti bartholomei z patruū dicte katherine vigente de p̄senti. Et que bona fuerūt adiudicata dicte katherine virtute cuiusdā laudi lati inter eam z dictū Johānem ꝑ ser antoniū nicolai ser perozi arbitrū z arbitratorem electū inter ptes p̄dictas ex causis ꝓtentis in dicto laudo. Sup quib⁹ qđ bonis dictū ꝯmune tōde molestat dictā dñaz katherinā occasione cuiusdā debiti in q̄ asserit dictū Johānē fuisse z esse sibi obligatū etiam ante dictā adiudicatōez z laudū videlicet. xv. florenoꝝ qs dictus Johannes habuit z recepit a dicto cōde seu alio dāte ꝑ eo vt daret z traderet cuidā creditori dicti coīs. Et ipe nō tradidit ꝙ penes se retinuit necnō occasiōe impēsaꝝ factaꝝ in hac cā. Sup eo qđ a me queritꝰ qs eoꝝ iusticiā foueat z an dictū cōe possit molestare dictā katherinā sup dictis bonis z quatenꝰ

Respōdeo q ꝑ dimidia dictoꝝ bonoꝝ q̄ tangebat patrē dicte katherine nō pōt molestari q⁹ ꝑ debito dicti Johānis dictⁱ bartholomeⁱ eius fratꝛ z pr̄. d. katherine nō erat obligat⁹. C. ne filius ꝑ pre i rubꝛo z nigro. Nec etiā ei⁹ portio seu dimidia dictoꝝ bonoꝝ. C. coīa diui. l. ij. coīa vtriusqz iudi. l. si frīs z. l. j. si coīs res pigneraꝛ. sit. etiam si coīter viuebāt z coīa habebant coīa seu erant socij lucri z q̄stus. Nisi ꝓbaret q dicta pecunia quā dict⁹ Johānes recepit a dicto cōi vel alio dāte ꝑ eo fuisset i cōem vtilitatē vtriusqz frīs ꝓuīsa. ff. ꝑ socio. l. anpe. qđ ex scripturꝭ ad me trāsmissis nō apparet imo mihi oꝛeten⁹ referꝛ nō posse hoc ꝓbari. Et iō si ita ē dicta katherina retinē pōt incōcusse vnā dimidiā victorum bonoꝝ q̄ patrē suū tāgebat z pōt petere dicta bona dimidi inꝛ se z dictū cōe posito q etiā dictū cōe ius habeat i altera dimidia de q̄ statim dicā vt ē casus i dicta. l. ij. ver. idē p̄ses. C. cōi diui. Sup altera vro dimidia q̄ tangebat dictū Johānē patruū dicte katherine debitoꝛē adhuc idē videt. Nā licet dict⁹ Jo. teneret dicto cōi ob dictā pecuniā actione ꝓsonali. s. furti z cōditōe furtiua. C. de furtis si is cui z qđ ibi no. in glo. nō tamen apparet q ꝑ hoc obligasset bona sua nec habet etiam priuilegiū tacite ypotece licet eī fiscus illud habeat. C. in quib⁹ causis pig. taci. contrahi. l. ij. ff. de iure

fisci.l.aufertur.§.fiscus. Et sic cõmune florẽtie penes qõ sunt iura fiscalis ex forma statuti bene haberet contra suos debitores vt dictis iuribꝫ. Non sic alia cõmunitas castri ciuitatis vel ville subditorũ dicto cõmuni flor̃.penes quas nõ sunt iura fiscalia. ff. ad municip.l. simile.C. de reipub.l.ij.li.xj. Unde cũ dicta bona seu dicta dimidia sit alienata virtute dicti laudi in dictã katherinã ex causa onerosa vt ex eo apparet:nõ videt q̃ dictũ cõmune posset dictã alienatõez rescindere nisi ꝓbet fraudez interuenisse inter dictũ Johannem z dictã katherinã.videlicz q̃ voluerit fraudare creditores dicti Johãnis.insti. de acti. §. Item siquis in fraudem.ff. de bis q̃ in frau.credi. p totum. Sz si haberet ypotecã tũc etiã non ꝓbata fraude.qz trãsisset cuz suo onere.ff. de pig.act. si cõuenerit. §. si nuda. Breuiter ego putarẽ hoc verissimũ:nisi qz fraus satis videt̃ posse colligi ex cõpromisso z laudo lato iter eos eo qz vna z eadẽ die fuit factũ ꝓpromissuz z latũ laudũ. vnde nõ est verisimile q̃ arbiter inuestigauerit veritatẽ eoꝝ pro pter q̃ dictã adiudicatõem fecit,ppter breuitatẽ tpis: de resti.in inte.c.cũ ex lr̃is.z qõ no.ff. ex quibꝫ cau.ma. l.sed et si p ptorẽ. §. quotiens. Quinimo etiã si ex int̃uallo dedisset laudũ idem videt̃.s.q̃ nõ noceret dicto cõmuni:nec ꝓbaret debitũ inter dictũ Jo.z. d.katherinã rõne cui⁹ fuit facta adiudicatio.ff. de euic.si dictũ §.si cõpromisero. Et ar.ff. ad vell̃.l.seya mãcipia. Dico ergo breuiter sic q̃ si dictũ cõmune se inuestiuerat d̃ dictis bonis,p dicto debito qõd dicit etiã.xv.florenoꝝ anteq̃ daret̃ dictũ laudũ vel fieret dictũ ꝓmissuz. tũc potest cõmune p̃fatũ dictã dimidiã aduocare.qa ius ypotece seu ptorũ pign⁹ acq̃siuit ex hoc.ff. de pig. act.nõ est mirũ.C. de pto.pi.p totũ. Dico añt q̃ potest aduocare dictã dimidiã dicto casu in totũ nisi per dictã puellã,ꝓbaret̃ ipm Johannẽ esse suũ debitorez ex causis cõtentis in dicto laudo.qz tũc reuocaret non in totũ:sed vt ad cõmunionẽ cum eadẽ puella veniret vt ꝓbat̃.ff. que in frau.credi.l.q̃ añt. §. sciendum. Si ꝯo dictuz cõmune nõ inuestiuerat se de dictis bõis ex dicta causa ante dictũ laudũ latũ:tũc aut dicta domina ꝓbat debitũ qõd ptendit alio modo q̃ꝫ p dictũ laudum:z tũc idem vt in totũ reuocet.qz laudũ p̃dictum sibi nõ nocet vt dictũ est. Sed si dicta dña katherina vellet de nouo ꝓbare qualiter dict⁹ Johãnes eius patruus erat debitor suus eo qz discipauerat bona ꝓmunia:put i dicto laudo cõtinent̃.z hoc ꝓbaret alio mõ q̃ꝫ p dictũ laudũ tunc nihil posset dictũ cõmune revocare de dicta dimidia tangente dictũ Johannẽ.qz licuit dicte dñe vigilare z facere prius sibi solui:vt ꝓbatur in dicta.l.qui añt. §. sciendũ.ff. q̃ in frau. credi. Cõcludo ergo q̃ vnã dimidiã tangẽtem patrẽ suũ potest dicta dña indubitãter defendere aduersus dictũ ꝓmune:nisi ꝓbaret̃ pecuniã illã venisse in vtilitatẽ cõmunẽ Alteraz ꝯo dimidiã tangentẽ dictũ Johannẽ similiter potest defendere in totũ dũmodo duo cõcurrant: scz q̃ ꝓbet ipm Johannẽ fuisse suũ debitorẽ ex causa dicte ꝓsumptõis alio modo q̃ꝫ p dictũ laudũ. Secundo q̃ dictũ cõmune nõ fuisset inuestitũ de dictis bonis ex causa quã ptendit ante dictũ laudũ. Si ꝯo deficit vtrũq̃ pdictorũ vel primũ tm̃ in nullo potest defendere. Sed si deficeret secundũ tm̃:qz cõmune foret inuestitũ:tm̃ ipsa dña,ꝓbaret debitũ:tũc revocaret vnaz dictam dimidiã ꝓ pte tm̃. z sic ambo ꝯcurrerẽt vt ex pdictis patz. Et sic aliq̃n in totũ:aliq̃n ꝓ parte: aliq̃n in nihilum revocat.

Cõsilium.CCCXXXVII.

Statutum.

Statutum q̃ extante masculo femia non succedat quare fuerit introductuz. Et an extendat̃ ad nepotes ex filia. Et an in statutis fiat extensio ꝓ paritatez ratõis. Et argumentũ a cõtrario sensu an habeat locum in statutis.

N christi noie Amen.

Presens casus modicã dubitatiõem habere videt̃ si nolum⁹ cauillare:sed sequi realitatẽ z mentez dictoꝝ statutoꝝ sicut facere debemus.ff. de legi.l.benignius.nec ppter cõtentõem verboꝝ q̃ ptinaciby est relinquẽda.vt no.glo.in p̃n.inforciati. Recedem⁹ ab eo qõd est euidẽter verũ id qõd est euidẽter falsum.ff. de regu.iur̃.l.ea est natura cauillatõis. z ppter nimiã subtilitatẽ fraudem⁹ mentẽ statutorũ p̃dictorũ.C. de insti. z substi.sub ꝯditõe fac.l.siquis beredẽ:in fi. Ecce enz quid iur̃.sit de iure cõmuni nõ est q̃stio.qz clarũ est feminas piter admitti cũ masculis ad successionẽ intestati sub lata differẽtia sexus:in aut̃. de bered̃.que ab intesta.post prin.posita.C. de suis z legit. aut̃.in successione: de legit.bered̃.l.lege.xij.tab.ne simus accusatores nature cur nõ totos masculos ꝓcreauerit et vnde generent̃ nõ fiat.C. de libe.prete.l. maximũ vicium. Sed remanet q̃stio quid iuris sit attenta forma dictoꝝ statutoꝝ q̃ videnꝫ voluisse cõtrariũ.s.femias dotatas nõ succedere cũ masculis:& debere esse ptẽtas dote sicut p italiã cõmuniter fuit statuta. vt no.bar.in.l.titio centum. §. titio genero.ff. de ꝯdi.z demõ. que quidẽ statuta cõcernere dicuntur publicam vtilitatem. ad quam ptinet q̃ masculinã ꝓlez ꝓmittent̃ paterne z auite diuitie:,put inquit Jaco. de are. in q̃stione disputata p eũ:que incipit statutũ est vl̃ ꝓsuetudo.z refert Jo.an. in addi.spe.ti. de suc.ab intesta.sup rubrica:z Ly.C. d̃ adul.l.j. Nec est nouũ vt idem inquit ppter naturalẽ equitatẽ derogari naturali eq̃tate.ff. de vsucap.l.j.ad l.aquil̃.l.ita vulnerat⁹.qz p masculinã ꝓlem cõseruat̃ eterna memoria.ff. de ver.sig.l.liberoꝝ. z bal.ĩ.l.certũ. C. vnde legi.talia statuta esse bona,ppter bonũ publicum:sed nõ equa:qõd esse potest vt no.ff. de iusti.z iur̃. l.j.circa prin.in glo.q̃ incipit hic potest:in fi. Et ideo qz bona voluit Jaco. de are.in dicta.q.z etiã Jo.an.vbi sup̃ q̃ extendat̃ d̃ psona ad psonã vbicũq̃ ꝭbest eadẽ ratio.z sic de filio ad nepotẽ:z de filia ad neptẽ.qz vbi ratio statuti vel cõsuetudinis subest locũ debet habere statutũ vel cõsuetudo ꝓm eum.C. que sit lon.ꝯsue. l.j.ff. de legi.l. de quibꝫ. Et licz bar.in.l.liberoꝝ: de ver. signi.repbendere videatur dictam ratõem:dicens q̃ illud esset verum si ratio p̃dicta foret expressa in statuto.quia tunc extenderet̃ ad omnem casum in quo vigeret dicta ratio:etiaz si veniat ad correctõez iuris cõmunis.secus quãdo non est expressa:quo casu p identitatem vel similitudinẽ rationis non debet induci legum correctio:iuxta no.in aut̃.quas actõnes.C. de sa. san.eccle.p glo. Bal.tamen in.l.maximũ vicium.C. d̃ libe.p̃te.pfatam ratõem Jaco. de are.approbat:dicẽs q̃ vbi non potest nisi vna ratio assignari de eo qõd disponit statutum talis ratio habetur ꝓ expressa glo.est ordi.in sy. de boc.C. de fideicõ.l.cꝫuis. Sed d̃ tali statuto excludente feminas propter masculum non potest alia ratio assignari nisi illa de qua supra.s.vt familiarum salua sit dignitas que per masculos conseruatur.l.j. ante fi.ff. de vẽ.inspicien. et no.Ly.in.l.j.C. de adulte. Igitur habetur pro expressa. Constat autem q̃ quando ratio exprimitur in statuto exp̃ssum in vno trahitur ad alium casum quez expressum in statuto in quo vigeat eadem ratio etiam si sequatur correctio iuris cõmunis. Glo est ordi. in clem̃.j. de elect̃.super eligatur.z idem bal.expresse in aut̃.quas actiones.C. de sa.sanc.eccle.facit.l. emptor.§. fi.ff. de rei ven. ibi z ea ratiõe reddita ꝛc.z de vsuf̃.in fideicõ.§. cũ pollidius.

ibi idq; cum sibi ꝛc. Nec dicit tunc fieri extensio de casu ad casum. qz vt inquit bal. subtiliter in. l. ꝺ quib. ff. de legi. 7 fuerũt originaliter verba petri 7 Ly. c. ti. l. iura nisi in singulos in lec. Quando in pluribus casibus est eadem ratio: tunc vna 7 eadem ratio numero decidit oẽs casus nõ p extentõem: ĩmo sicut genus compꝛhendit species: sic generalis ratõ diuersas species casuũ emergentiũ. sed qñ sunt ratões specie differentes tamẽ similes: tũc ista est extensio q̃ est quedã ꝓgressio de termino ad terminũ p adequatõem seu paritatem. Jsta sunt verba bal. pulchra vera 7 subtilia. 7 hoc vltimo casu loquũtur glo. in aut. quas actiões. Nã fauor publicus 7 fauor pius sunt diuersi specie licet similes. ideo licet. l. fi. C. de sa. san. ec. que loquit de vtroq; corrigatur inquãtuz loquit de ꝓ 7 ecclesiastico: nõ ꝓptera corrigit inquãtuz loquit de publico p illaz aut. qz esset extendere legẽ correctiuaz de vno casu ad alium. Male ergo allegat illa glo. q; p identitatẽ rationũ nõ debet induci leguz correctio. qz illa glo. hoc nõ dicit: ꝫ debet allegari q; a paritate vel similitudine rõnis non inducit. Hoc etiã voluit Ly. post petruz in. l. qꝺ ꝛo ꝓtra ratõem: de legi. q; vbi est eadem ratio numero nõ dicit fieri extensio: sed ex virtute eiusdẽ statuti determinat 7 oritur directa licz deficiant ꝛba: facit. l. de pupillo. §. siquis viuos. ff. de ope. no. nũci. C. de reuocan. dona. l. bis solis: de indi. vidui. l. ij. ff. ad macedo. l. filiuz. statutũ ergo excludens filiã ꝓpter masculũ censet excludere neptem in qua est eadez vel maioꝛ ratio excludendi: vt inquit bal. in. ꝺ. l. de quib. 7 Ly. post Nico. mat. in. l. j. C. q̃ sit lon. cõsue. Et ꝑm p̃dicta debet intelligi glo. que est in. c. j. de temp. ordi. vj. Dicit etiã bal. in dicta. l. de quib: tale statutũ non esse odiosum: ꝫ fauorabile. qz causa motiua fuit fauor domus cõseruande. igit ꝛc. l. qui exceptõem. ff. ꝺ condi. indebi. 7 qꝺ no. in. l. siquis nec tamẽ. ff. si cer. pe. His poꝛatis ad euidẽtiam facit dubiũ contra dictos frẽs masculos 7 pꝛo dicta sozoꝛe. qz nullũ de statutis supꝛa relatis excepto vltimo loquit in casu in quo sum⁹ in p̃senti. s. in filia dotata a patre vel ab quo paterno sicut hic. vnde excludatur a successiõe sui patris extantiby masculis fratribus de quo p̃sentialiter querit. Nam primũ statutũ loquit de hereditate materna. Secundũ nõ disponit eam repelli: sed admitti collatis dotibus. Terciuz loquit de dotata post mortẽ patris a fratre: qꝺ patet. qz loquit quãdo est dotata de bonis cõmuniby. 7 tunc ꝓprie sunt cõmunia. 7 videt velle eam excludere a successione fratris dotantis ꝓpter id qꝺ in fi. ipsius dicit si de p̃dictis fratre vel fratriby legitimi heredes remãserint ꝛc. Quartũ ꝛo statutũ vetus videt abrogatum p nouã compilatõem statutoꝛ: vt in secunda cõstitutõe. c. causas. ergo iste tanꝫ obmissus videtur remanere in dispositõe iuris cõmunis. l. cõmodissime. ff. de libe. 7 postu. cũ sy. Sed in contrarium est veritas q; ĩmo ex quolibet dictoꝛ statutoꝛ decidit iste casus p dictis masculis 7 contra dictã dñam ysottam sozoꝛez Et primo ex primo sub rubrica q; mulier dotata non succedat extantiby masculis. Nam rubrica est generalis. vnde potest intelligi generaliter q; nõ succedat patri vel matri: licz nigrũ loquat specialiter q; non succedat matri vel auie vel auo materno. Licitũ aũt est arguere a rubrica. ff. si cer. pe. l. j. no. in. l. j. ante fi. glo. magne. C. ne fideiuss. do. dẽ. 7 in aut. nullũ credẽ. agri. circa prin. in glo. sup verbo legẽ: circa fi. Similiter ex nigro dicti statuti qꝺ vult mulierẽ dotatam a patre excludi ab hereditate matris ac etiã aui 7 auie materne si extant masculi descendẽtes ex illis. Si ergo dotatio facta a patre excludit dotatam ab hereditate alteri⁹: q̃nto magis excludere debet ab hereditate propꝛia ipius dotantis fauoꝛe pꝛolis masculine descendentis a patre dotante in qua ꝓseruatur agnatio ipius dotãtis. sed in descendente a matre non. Nam statutum simpliciter excludens mulierẽ dotatam a successione debet restringi ad successionem dotantis ꝑm bal. qui hoc dicebat q; glo. que est in. l. j. in vlti. glo. C. de legit. heredi. Et vt effectus cõmensuretur sue cause. l. ita autẽ: in prin. ff. de admini. tuto. 7 in. §. j. de his que in testamẽ. delen. l. cancellauerat. Si ergo inducitur per statutum vt excludat a successione alterius q̃ dotantis fauoꝛe masculine pꝛolis alterius: quãtomagis dicendum est voluisse statutum eam excludi a successione dotantis fauoꝛe ipius 7 sue pꝛolis. ergo ꝓ expꝛesso habetur in statuto licet expꝛessum non fuerit. quia subest eadem vel maioꝛ ratio non similis per ea q̃ superi⁹ dicta sunt. Et qꝛ lex videtur dicere non solum quod expꝛesse dicit: sed etiam q; ex eius sententia tacite colligi potest: vt inqt Dy. in. l. nominis 7 rei. §. verbum ex legibus. ff. ꝺ verb. signi. per illum tex. qui hoc vult. 7 per. l. bis solis: in fi. C. de reuocã. dona. Nec est ista extensio de casu ad casum postq̃ subest eadez vel maioꝛ ratio per ea que supꝛa dicta sunt: attento etiam q; publica vtilitas conseruande pꝛolis masculine boc suadet. vnde debet dispositio ampliari. C. de cadu. tollen. ante fi. Cõstat autem istam fuisse dotatam a petro patre suo. tum qꝛ petrus p̃dictus vnacũ christoforo patre suo dotauit. tuz quia et si solus dominus christoforus dotasset censeretur dotasse cõtemplatione petri filij sui ex quo erat sibi neptis. 7 sic ab ipo petro fingitur dotata. ff. de collat. dot. l. dedit dotez. Jgitur ab hereditate dicti petri sui patris debet esse exclusa. Similiter ex secundo statuto sub rubꝛica q; nuptie in succedendo conferant dotes ꝛc. Nam illud statutuz disponit q; filie nupte possunt venire ad successionem patris intestati non supstite aliquo legitimo masculo vnacũ non nuptis: dum tamen cõferant dotem ex primo modo inquãtuz vult eas posse succedere non extante masculo colligit a contrario sensu q; eo extante non possit succedere. quod argumentum est validum etiam hoc casu. put expresse determinauit Ly. ꝓsulendo super statuto florentino quo cauetur vt filia possit succedere matri non extante masculo. Nam consuluit Ly. q; eo extante nõ possit succedere a cõtrario sensu statuti: vt refert bal. qui etiam hoc idem tenet in. l. cõuenticulam. C. de episco. 7 cleri. Et dicit Dy. idem cõsuluisse in consilio qꝺ incipit ciuitas postoꝛũ: quoꝛuz aut. non parue sunt ibi sue nostro: ĩmo sunt decisio p̃sentis questionis 7 dubij. Nec ob. theoꝛica Jaco. but. 7. bar. qui dicunt tale argumentum a contrario sensu non ꝓcedere in statutis quando sequeretur legis vel iuris cõmunis correctio. vt no. bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. 7 iur. ar. l. ij. et quod ibi no. p bal. C. de cõdi. inser. Et quia est ex interpretatõe. l. apud. C. de furt. Nam dictum coꝛ ne contrarietur decisioni Ly. Dy. 7 bal. in dicta. l. cõuenticulã debet intelligi sane. s. eo casu quo statutũ non esset superfluũ reiecto ar. a cõtrario sensu. Sed hic esset superfluum sez q; possent succedere non extante masculo si etiã coexistente possent. Jdeo ne sit superfluũ debemus sensum contrariũ assumere p id qꝺ habetur in. l. j. in fi. cũ sua glo. ff. ad municip. Nec ob. si dicatur: ĩmo non est superfluum. quia inducit certã formaz in conferendo dotẽ que seruabit non extante masculo. sed eo existẽte non ꝑm formã iuris cõmunis. quia respondet q; istud est trufatoꝛiuz dicere. quia ĩmo non inducit nouã formam in conferendo dotem: cum illud idem quod dicit sit etiã de iure cõi vt seruanduz sit existẽte masculo sic nõ existẽte. C. ꝺ colla. l. dotis. et p totũ. vñ vere essz supfluũ si non sumeretur sensus cõtrarius. s. q; masculo existente non possent succedere. Jtẽ ex tercio statuto sub rubꝛica q; mulier dotata ad successionem nõ veniat. similiter colligitur decisio p̃sentis casus primo ex rubꝛica que est generalis vt supꝛa secũdo ex nigro: qꝺ

vult q̄ si dotata fuerit a fratre post mortem patris de bonis cōmunibꝫ non possit amplius venire ad successiōnem vel diuisionē dictoꝝ bonoꝝ. Nam si pater eaꝫ non dotauit in vita sua: z sic successit patri vnacū masculo. z effecta sunt bona paterna cōmunia fratre postea dotante dissoluit cōmunio z aufert sibi dīnium et ius quesitū in bonis paternis p̄ successionē: quātofoꝛtius si detur a patre in eius vita debet impediri acquisitio futura z potestas succedēdi qđ facilius fit z tollitur q̄ tollat iam facta. l. patre furioso: cum ibi no. ff. đ bis q̄ sunt sui vel alie. iuꝝ. Dotatio ergo q̄ sufficiens est tollere et auferre ius quesitū: vt cū fit a fratre sufficiēs esse debet ad impediendū acquisitōem fieri vt cum fit a patre. Preterea potest dici dotata de bonis cōmunibus cū fratribꝫ si dotata fuit a patre viuēte: attento q̄ etiam tūc possunt dici cōmunia fictōe: attenta. l. in suis. ff. de libe. z postu. z rōne spei ꝓbabilis in succedēdo patri. l. scripto. ff. vnde libe. l. nihil. §. facilioꝛ: de bo. liber. l. cū ratio de bonis dam. Unde cū verba nō omīno repugnēt p̄fatū statutū potest etiā hunc casum cōprehendere. ar. l. ab oīnibꝫ. ff. de le. j. post prin. z. l. cū filius. §. heres meus. ff. de le. ij. ſ. vt si fuerit a patre dotata non possit postea venire ad diuisionē cū fratre quousq̄ ipe pater viuit. nec etiā post eius mortē si ex eo remanserint filij masculi: alꝫ secus. vt sic exclusio non sit ꝑpetua: sed tpalis. ſ. quousq̄ extabūt masculi non vltra. vel descēdentes masculi ex eis: iuxta plene no. in. l. ij. §. fi. ff. ad tertul. p̄ bar. Non ergo ꝑm rei veritatem fuit intentio dicti statuti excludere eā a successiōe fratris: sed potius sui patris. Et voluit q̄ si de bonis paternis habuerit dotē etiam a fratre post mortem p̄ris: quo tpe sunt effecta vere cōmunia non possit vltra petere in eis. fortius ergo si a patre. Nec debem⁹ tm̄ inspicere verboꝝ corticem dicti statuti z rudem dictōez q̄ recedam⁹ a mente. l. nō dubiū. C. de legibꝫ. maxime attentis bis q̄ premissis. qꝛ q̄n de volūtate z intentōe legis vel statuti cōstat seruāda est. qꝛ ex quibuscūq̄ cōiectuꝛis colligere possum⁹: debemus facere etiā vim verbis vt inquit Ly. ꝑm nico. mat. in. l. ij. C. que sit lon. ꝙsue. in ꝓma. q. in fi. p̄. l. benigni⁹. ff. đ legi. quā in p̄n. allega. z quā sic intelligit vt dixi: multomagis si possumus eam seruare absq̄ eo q̄ vim verbis faciam⁹. Quartū ꝓo z vltimū statutū qđ dicit esse vetus istū casum expresse decidit. qꝛ duos casus ponit. ſ. quādo mulier fuit dotata a patre sine malicia. Item q̄n non fuit dotata z stetit nupta p̄. xxx. ānos. z non petijt partē bonoꝝ paternoꝝ. z vult eā excludi extante masculo. Primū ergo dictū debet intelligi vt statim excludat: siue fuit dotata sine malicia. alꝫ dicti casus nō differrent adinicem si deberet expectari lapsus. xxx. annoꝝ in dotata sine malicia sicut in nō dotata: qđ est expresse cōtra intentōem statuti z rectum sensum. Si ergo dictū statutū non repitur expresse abrogatū p̄ nouā ꝙpilatōez statutoꝝ: non video cur stare ꝓhibeatur: cū semel auctoritatē cōmunis senarū habuerit. l. sanctim⁹. C. đ te sta. de appel. l. p̄cipim⁹. cum in nouis statutis nil reperiatur contrariū dicto statuto: sed potius cōforme. Et sic non ob. c. j. de consti. li. vj. nec secūda cōsti. c. vbi expresse abrogāt. l. p̄terite. Nec curo đ alīs quesitis circa dictū statutū vltimū. qꝛ satis sufficit q̄d dixi. Et illa q̄sita p̄cederent si nō fuisset dotata vel fuisset cū malicia. tūc em̄ requireret cursus. xxx. annoꝝ. malicia aūt non p̄sumit nisi ꝓbet maxime circa filiā. l. quotiēs. §. q̄ dolo. ff. de ꝓba. Corroborant etiam p̄dicta ex cōmuni vsu intelligendi dicta statuta qui dicit fuisse a. l. annis. z etiā posse ꝓbari q̄ dotata a patre dicat dotata đ bonis cōmunibꝫ. l. si de interp̄tatōe. ff. de legi. z etiaꝫ si fuit ita obseruatū a tanto tēpe q̄ verisimile est pluries istū casum euenisse. Unde si mulieres dotate a patribꝫ non reperiātur vnq̄ venisse ad diuisionē bonoꝝ paternoꝝ cum fratribus introducta fuit cōsuetudo tacito cōsensu populi approbata: z etiam collecta ex patientia tanti tpis: licz a cōtradictoꝛio iudicio nunq̄ fuerit hoc obtentū nec etiā oppositū; vt no. Ly. C. que sit lon. cōsue. l. ij. in. ij. q. Laus deo.

Consiliū. CCCXXXVIII.

Et an hoc statutū. ſ. excludēs feminā extāte masculo extendat ad filiā monialē.

Casus cōsilij sequētis.

Decus dominici decessit anno domini. M. cccc. xvij. Superstite antonio eius filio tunc infante: et Johanna filia sua tunc infante condito testamento: quod vobis ꝓducitur facta in eo institutiōe de postumo masculo. Nam natus tpe q̄diti testamēti p̄decessit testatoꝛi p̄ dicto antonio fuit adita paterna hereditas decessit antoni⁹ impubes. modo cū antoni⁹ sit impubes z in potestate patris tpe mortis patris. Quero an virtute istius substit. cōpendiose sub qua cōphenditur substitutio pupillaris: an hospitale vocet ad hereditatem cecī z antonij pupilli impuberis. z repto in hereditate pupilli esse ius adeūde hereditatis matris vigoꝛe statuti cōmunis florētie: an hospitale eā possit adire.

In christi nomie Amē

Primū dubiū de quo queritꝛ satis tritū z ruminatū est tam p̄ glosas iuris ciuilis q̄ p̄ doctoꝛes antiquos z modernos. videlicz vtrū substitutio cōpendiosa facta impuberi p̄ verbū ꝯmune substituo: put fuit ista de qua queritꝛ comphendat pupillarē directam si pupill⁹ decesserit in pupillari etate. Nā glo. in. l. p̄cibus. C. đ impub. z alīs substi. tenuit eam oīno tpe esse fideicōmissariā ad hoc vt semp̄ sit vniformis. et maxime q̄n fuerūt apposita ꝛba illa si decesserit sine libe. q̄si p̄ hoc non videat se retulisse ad temp⁹ pupillaris etatis exquo liberos habere nō potest. ar. l. p̄me: in p̄n. ff. đ suis z legit. Alij tenuerūt q̄ infra pupillarē etatez sit directa pupillaris: postea ꝛo fideicōmissaria p̄dictam. l. p̄cibus. vbi videt casus. z p̄. c. si pater de testa. li. vj. Bar. autez distinguit q̄ aut superat mater tempoꝛe mortis impuberis z vera sit p̄ma opinio fauore matris. aut non superat z tūc vera sit secūda vt ipe plene disputādo refert in. l. centurio. ff. đ vul. z pupil. in tercia. q. p̄ncipali. quod etiam bal. posſt longam disceptatōem tenere videt in dicta. l. p̄cibus. licet dicat se p̄ p̄ma opi. simpliciter q̄ pluries cōsuluisse tanq̄ cōmuni quasi omniuz antiquoꝝ. Mihi autem visa fuit semp̄ secunda opi. verioꝛ. vt etiaz si mater sit ī medio sit directa infra pupillarē etatem: p̄ tex. de quibus supꝛa: in quibus manifeste ꝓbatur. Et ad responsiones bar. quas facit ad illos tex. respondi clare cuz legi ī hac materia: z in repoꝛtatis habetur. tamen in casu nostro cū mater non supsit. clarū est etiam ꝑm bar. z bal. q̄ infra etatez pupillarē est pupillaris. Et sic hospitale p̄dictum potest directo z ex directa pupillari adire z cōsequi non solum bona que fuerunt testatoꝛis: sed etiam alia quecūq̄ pertinētia ad pupillum. l. sed si plures. §. ad substitutos. ff. de vul. z pupil. Verba autem illa si decesserint sine liberis non habent ī hoc viciare predictam. l. centurio. vbi casus. z per dictuz. c. si pater. z per bar. in dicta. l. q. j. versi. quid si testatoꝛ sic substituit ꝛc. Jura ꝛo et rationes aliter non allego. quia satis patent habentibus lecturas. Nec ergo habet dubitare hospitale detractionem trebellianice posſtq̄ substitutio est directa. l. siquis ad declinandā. C. đ epi. z cle. & etiā si essz fideicō. idē essz. qꝛ illa cessat ī testantis ad pias causas sic cessat falcidia ꝑm Bar. qui ita determi-

nat in.l.marcellus.ff.ad trebel.licet quidam cõtra:sed
primã semp tenui. Sup secũdo quesito notandũ est
q filius hereditatẽ maternã non aditaz:nõ trãsmittit
nisi ad suos descendẽtes:p ti.C.d his q ante ap.tabu.
7 is dictũ hospitale nõ posset de iure cõmuni mero iu-
re adire hereditatẽ matris:nisi ad ipm esset trãsmissuz
ius deliberãdi:qd esset si dictus pupillus decessisset in-
fra annũ a die sibi delate hereditatis.7 habuisset tuto-
res q sciuissent eã sibi delatã.C. de iure delibe.l.cuz an
tiquioribꝫ.7 qd ibi no.p bar.7 p eundẽ in.l.qui duos:
de rebus dub. Sed nõ deficit sibi beneficiũ restitutõis
in integrũ in casu quo alteruz pdicto3 defecisset:7 dic-
tum ius deliberãdi non fuisset trãsmissum. Nam mi-
nor decedens hereditate nõ adita trãsmittit benef.cũ
restitutõis ad ipam adeundã ad quoscunq3 eius here
des:fm no.p Ja.de are.7 bar.in dicta.l.qui duos.7 in
l.si infanti.C.de iure delibe.7.l.pantoni.ff.de acq.he-
redi.7.C.de tasta.mili.l.j. Et pdicta procedũt de iure cõ
muni. Sed hospitale sancte marie vt audio habz pui
legium p reformatõem cõmunis florẽtie q possit adi-
re quascũq3 hereditates illis quibus succedit 7 p illos
non aditas.7 sic q in ipm trãsmittant hereditates ade-
unde:sicut etiã de iure ꝓmuni ꝓtingit in multis casib
no.in.l.ventre.ff.de acqui.here. Et ideo nulla relinq-
tur questio quin dictã hereditatẽ materna3 dicto pu-
pillo delatã adire nõ possit postq3 ipsi pupillo directo
succedit:vt dictũ est. Supest terciũ dubiũ difficili
de quo in pncto non pmittit.qz dicit:supesse queda3
filia testatoris sororis dicti pupilli:q tpe mortis testato
ris erat monialis pfessam.7 q tpe testamenti non erat
nata.tamẽ in testamẽto cuilibet postume nascture fu
it certa quãtitas relicta iure institutõis. Petit nũc di-
cta filia seu monasteriũ loco eius integrã legitimã i bo
nis paternis cõputata dicta quãtitate relicta in testa-
mento. Sz hospitale cõtradicit. qz si tempe mortis te
statoris fuisset in seculo nõ potuisset petere nisi quãti-
tatem relictã postq3 extabat masculus ꝓpter statuz
cõmunis florentie:sup rubrica qualiter mulier ab in-
testa.succe.ante fi. Unde non debet esse effecta melio
ris conditõis ex eo q repta fuerit monialis:sed deteri-
oris.s.vt etiam quãtitatem sibi relictam petere nõ pos
sit.quia illa fuit relicta pro ea maritãdo in seculo. Un
de cum nupta fuerit christo p patrem 7 in monasterio
dotata fm qdecentiã psone 7 monasterij:videtur pa-
ter reuocasse relictum illi factum in testamẽto:cum de-
fecerit causa ob quam facta fuit: scilicz matrimonium
carnale p ea que notant p Dy.ff.de lega.ij.l.lucius:la
prima.7.l.libertis quos:in prin.ff.de ali.7 cibꝫ.lega.cũ
dos sit constituenda fm conditõem 7 qualitatem pso
nar.l.quero.7.l.sive generalis.ff.de iure do. Et cõstat
q aliam dotem exigit sponsus carnalis q3 christus qui
est sponsus spũalis.hic enim bonoruz nostroruz non in-
diget:teste psalmista.vnde minori dote cõtentat.7 sic
est stilus 7 obseruãtia cõmunis vt prime plus detur q3
secunde. Remaneat ergo monasteriũ contentũ ea do
te quã recepit in ingressu.quia nec sub spe alterius do-
tis creditur recepisse illam.ar.extra de symo.c.ne satis.
7 quod no.bar.in.l.titio centum. §.j. ff.de condi.7 de-
mon. In contrariũ dicit 7 allegatur p monasterium
contra hospitale q statutum cõmunis florentie nullũ
pindiciũ facere potest vel potuit dicte moniali vel mo
nasterio ex quo tempe delate successionis illa erit mo-
nialis.quia cum tũc tempis prefatuz statutuz operat
suum effectum exclusiõis mulieris a succedẽdo masculo extante.dictaq3 monialis tunc non esset subiecta iu
risditõi statuentiũ.nec etiam monasteriuz non potuit
pfatum statutum eam excludere:nec aliquem effectũ
in eis operari non solum damnosum: sed nec vtile.de
constit.c.ecclesia sancte marie.ff.de iurisdi.om.iudi.l.
extra territoriũ:fm vnam expositõem. Et si non po-
tuisset statutuz specialiter 7 exp̃sse disponere q moni
alis non succedit extante masculo: sequitur q nec i ge
nerali dispositõe statuti q mulier non succedat inclu-
ditur.ff.de ritu nupt.l.q3q3.que in frau. credd.si pater
ad municip.lucius.§.penult.de offi.eius cui mand.est
iurisdi.l.j.§.buj rei.7 quod ibi no.in glo. que incipit:
argumentũ triplex.de iurisdi.om.iudi.l.solet.et qd ibi
no.ad quod facit qd no.bar.in.l. siquis sub conditõe.
ff.de consti.insti. 7 Jo.an.in.c.j.de immuni.eccle.li.vj.i
nouella. Et ad pdicta allegatur determiatio doc.scili-
cet Jaco.but.Bal.7 Bar.C. de pac.l.fi.de epis.7.cle.
l.deo nobis.7 in aut.cassa:de sa.san.eccle.p bar.de sali.
ante fi. Sed si ista procederent videbit laicis resultare
magis iniquitas:qd euitanduz videtur:vt no.glo.C.
de transac.l.si maior. Nam sequeret q si quis decesse-
rit intestatus relicto filio:7 filia moniali 7 in monaste-
rio competẽter dotata:nihilomin monasterium veni
at ad dimidiam hereditatis quãtumcũq3 magne vna
cum masculo:cõferendo illam modicam dotem quam
habuit.quia sic esset de iure cõmuni:vt in ti.de collat.
dot. Et p ingressum non efficit deteriozis conditõnis
q3 si non esset ingressa in eo qd hz a iure cõmuni.C.d
epis.7 cleri.l.deo nobis.sed efficietur meliozis.quia nõ
excluderetur a statuto a quo si nõ esset ingressa exclu-
deretur.qd quidem absurdum 7 intolerabile videbit
laicis. Idcirco in hoc articulo saluo iudicio melius sen
tientis:videtur mihi sic dicendũ q longe aliud sit qñ
statutum specifice et exp̃esse disponit de monialibus
tm.dicendo q non succedant extante masculo:sed de
monialibus nihil disponit. Et aliud sit quando gene-
raliter disponit q mulier non succedat extante mascu
lo. Primo casu puto indistincte statutum non valere
tali ratione. Nam aut ingressus monasterij pcedit sta
tutum:7 tunc est clarum fm Jaco.but.7 bal.q nõ va
let:vt ipsi no.in dicta.l.deo nobis.quia statutuz nun-
q3 potuit extendere suum effectum ad dictam ingres-
sam:cum ab ipo initio cõditi statuti non esset de iuris
dicti. Aut statutum pcessit ingressum:tunc aut loqui-
tur per verbum pteriti temporis:puta ingressa mona
sterium ꝛc.seu monialis ꝛc. qd intelligitur scilicz effe-
cta.7 tunc idem fm eosdez.7 bar.in.l.fi.C.de pact.da
confert effectum suuz in tempus quo non est de iuris-
di.statuentiuz. Ad hoc tex.optimus.ff.d manu.testa.
l. stichus servus meus:in prin. Aut loquitur per ver-
bum presentis temporis:puta q ingrediens monaste-
rium non succedat.7 tunc dicti doct.tenent q statutũ
valet.quia confert effectuz in tempus quo ingreditur
quo tempore adhuc laica 7 secularis est.ar.l.qui duos
de manu.testa. Sed mihi videtur contrariuz.quia li-
cet dicat ingrediens ꝛc.tamen postea subdit non suc-
cedat ꝛc.quod est verbum futuri temporis.7 sic refer
tur ad tempus quo delata est successio quo tempe p-
prie fit exclusio:non prius. Sicut enim prius non po-
test excludi per expressam repudiatiõem a tali iure qd
non est in actu:sed in habitu. nec in re:sed in spe.l.qui
superstitis.ff.de acquirẽ. heredi. Ita videtur q exclu
sio statutaria ad dictuz tempus non referatur:sed ad
illud quod erit in re 7 in actu:scilicet cũ delata erit suc-
cessio. Sed constat q tũc reperitur monacha 7 exem-
pta a iurisditione statuentium.ergo statutum non po
test in illam aliquez effectum priuatiuũ inducere.quia
causa secunda non potest esse maioris effectus q3 cau-
sa prima.sed statuentes non possent hodie:cum refer
tur successio eam excludere.ergo nec statutum factuz
ab eis.facit.C.d legi.l.digna vor.7 quod ibi no. Et si
dicatur:imo dictũ statutum influxit in eam effectum
priuatiuũ in ipo actu ingrediẽdi.s.a iure succedẽdi:qd
est in spe 7 in habitu vt sic exponat:nõ succedat.i.effi
ciat inabilis ad succedendũ.sicut videm in reportato
re 7 in mre q nõ potuit tutorẽ filio impuberi infra annũ.q3

perdãt ius succedendi quod est in habitu. et spe. s. etiã
vinentiby illis de quor hereditate agit. l. j. §. fi. de con
tratab. l. si necesse. §. si deportatus: d bonis liber. d lib.
z postu. l. gallus. §. z quid si tñ. ad tertul. l. ij. §. fi. mat.
cum sy. Et ita forte dicti doc. intellexerũt. Rñdetur q
etiã si ita esset z ita intelligeret dictũ statutũ hoc face-
re nõ potest. non ppter impotentiã statuentiũ vel in-
dispositõem subiecti seu psone circa quã cuz illo actu
ingrediẽdi z ante pfectũ ingressum sit subdita statuẽ-
tibus. ar. dicte. l. qui dos: d manu. testa. Sz ppter can
sam ob quã talẽ puatõem inducit. s. ppter ingressum.
Nam ex hoc reddit statutũ turpe tanqz impediẽs vi-
tam ꝛplatiuã q̃ celsior est z melior qz mũdana: ĩ aut.
de monach. in pn. Et ideo tale statutũ est nullũ. ar. in
aut. de san. epis. §. ß hoc psenti. retrahent em̃ mulieres
ab ingressu timore dicti statuti. Item est cõtra liberta
tem ecclesiasticã. qz timidiores efficient ad ingredien-
dum. ar. l. j. §. q̃ bonorãde. ff. quarũ rerũ act. nõ detur.
Et qz facit eas deteriores ꝙditõis ppter ingressum qz
essent si ingresse nõ fuissent: qd esse nõ debz. C. de epis.
z cle. l. deo nobis. Si em̃ dr ꝓtra libertatẽ ecclesiasticã
qñ aufert ecclesiasticis psonis illa q̃ sunt eis indulta in
ditõis cũ aliqs nõ ecclesiasticis: ꝑm Jnno. ĩ. c. vouerint
de sen. excõ. z alios doc. in aut. cessa. quãtomagis quã-
do aufert eis id qd a iure cõmuni cõcessum est eis: cuz
ꝙ hoc efficiant deteriores ꝙditõis qz sint alie nõ eccles
astice. Et ista videt mihi verissima ꝙclusio. ß ꝙ tale sta
tutũ auferẽ ingrediẽtibus ppter ingressum beneficiũ
succedẽdi cũ masculis qd habebãt a iure cõmuni: z ef-
ficiunt deteriores ꝙditõis qz si ingresse nõ essent. qz sta
tutũ loquit de ingrediẽtibus tm̃. ergo ꝛc. Item cũ ta-
lis puatio infligat in illo actu q̃ statim subsecutur est
ingressus. qz ex eo ꝙ statim censet inesse: pinde videt
habendũ ac si post ingressuz cõferret. z sic ꝙ nõ va-
leat tanqz factũ in fraudẽ canonice sanctõis. ꝑbibent
laicos statuere sup ecclesijs vel ecclesiasticis psonis: di-
cto. c. ecclesia: de ꝓsti. iũcta. l. si ventri: in fi. de priuil. cre
di. Si vo statutũ nõ loquit specialiter de ingredienti
bus vel ingressis monasteriũ. Sed generaliter ꝙ nul-
la mulier succedat ex tãte masculo: tũc cessant ratões
ꝓdicte. qz nõ efficiunt deteriores ꝙditõis ppter ingres
sum. cuz etiã si nõ ingrediant: excludant. vnde nõ po
test dici cõtra libertatẽ ecclesiasticã: nec ex hoc capite
potest dici nulluz. Videndũ est ergo an possit comꝑ-
hendere moniales. z puto ꝙ sic: tali ratõe. Nam in lo-
co vbi tale statutuz viget censet correctũ ius cõmune.
qz cum illud deferat hereditatẽ femie vnacũ masculo:
statutũ vo delatiõem reseruat si masculus nõ exstat: ß
si exstat aufert ex hoc toto ius municipale efficitur. ff. d
insti. z iure. l. ius ciuile. Et nõ dicit defern mulieribus
hereditas de iure cõmuni: sed ex forma legis municipa
lis. ff. vt ex legiby z sen. cõ. ꝛc. Jgitur eoipso ꝙ mulier
nascitur: infligit sibi hec potentia succedendi ab ipso
statuto. s. in totũ si non extiterit masculus est in nihilũ
si extiterit. Transeũdo igitur in monasteriũ transit cũ
illa potentia sic limitata: z sic cõditionata z nõ cum il-
la quã mulieres habent a iure cõmuni. qz vt dixi in lo-
co vbi tale statutũ viget: nõ censet vigere ius cõmu-
ne quo ad femias. vel si viget sub ꝙditõe dicit vigere
adiecta a statuto: videlicz si masculus nõ extabit. Si-
cut igitur ingrediẽs monasteriũ in loco vbi tale statu
tum non viget ingredit cum illa potentia succedendi
quã habet a iure cõmuni: z cuz illis ꝙditõibus limitati
onibus z qualitatiby quas adjceret ius ꝙmune z non
aliter: ne fiat deterioris ꝙditõis ppter ingressum qz es
set si nõ ingrederet. vt dicta. l. deo nobis. z ar. ff. de ma
numiss. l. gayus: in fi. z qd no. in aut. ingressi. de illo qui
habebat emphiteosim vel vsufruc. z. c. nup: de donat.
inter vi. Jta z habens potestatẽ succedẽdi ex lege mu-
nicipali certo modo per eandez legem limitatã seu eti-
am de iure cõmuni limitatã: tam est per statutũ quod
tantũ valet quãtum si ab ipo eodẽ iure cõmuni a quo
statutum sumit robur transit cum eadez potentia sic
restricta z limitata z non aliter. Satis est enim ꝙ non
efficiatur deterioris conditõis ppter ingressum. Non
ergo debet petere ꝙ si melioris: z si nõ fiat melioris nõ
ppterea potest monasteriũ cõqueri. ar. ff. que in frau.
credit. l. qui autem. §. simili modo. Non ergo obstat
ꝙ vulgariter potest in contrariũ allegari: videlicet ꝙ
statutum non potest moniales ligare vel impotẽtes ad
succedendũ efficere. quia dico ꝙ nõ ligauit moniales:
nec eas impotẽtes efficit. sed efficit dudum ante. s. tem
pore sue natiuitatis. z sic anteqz de ingressu esset cogi-
tatio: quod maxime ꝓcedit in filiabus que de iure cõ
muni z naturali habent potentiã z ius succedendi pa-
tri talem z tale quod est per se sepata z sepatum a fili-
atione: z est ꝙ se z ꝓbabile etiam vinente patre ppter
votum parentũ: vt no. bar. in. l. is potest: de acqui. he-
redi. super secunda oppo. Et ideo tale ius et potentia
etiam viuente patre potest auferri ꝙ statutum: z abla
ta censetur sub conditõe si masculus extabit. Jgit in-
greditur cum illa qualitate z conditõe. ar. ff. de iure fi-
sci. l. statius. §. cornelio: de leg. ij. peto. §. predium. Als
sequeretur ꝙ si fieret hodie lex imperialis statuens il-
lud idem quod statuit hoc statutũ: non ligaret moni-
ales quin possent venire ꝑm ius cõmune. quia qua ra-
tione statutũ non ligat ecclesiasticas personas: eadem
nec lex impialis: nisi quatenus per ecclesiam recipitur
vt no. in aut. hoc ius porrectũ. z tamen hoc esset ridi-
culum dicere. Cõcludo ergo dictam monialẽ vel eius
monasteriũ audiendũ non esse cõtra hospitale ad ali-
quid petendum vltra qz habuerit tempore ingressus.

Circa secundũ quesitum dico ꝙ substitutio facta il-
li filie de dictis substitutis sub cõditõe si decesserit an-
teqz nuberet fuit expressa pupillaris. vel potest dici ꝙ
fuerit compendiosa compbendens vulgarez si nollet
acceptare relictum sibi factum. Nam bene potuit vul
gariter sibi substitui: licet non esset sibi relictum vltra
legitimam. quia talis substitutio vul. non cõtinet gra-
uamen. l. si postumus. §. quod vulgo: de libe. z postu. l.
iam dubitari: de bere. insti. cum sy. Pupillarem si de-
cederet anteqz nubilis esset. Sic enim exponũtur di-
cta verba interduz: vt sic faciant expressaz pupillarez.
ff. de heredi. insti. l. qui habebat. z ibi no. i glo. z ꝙ bar.
Jtem etiaz pupillaris comꝑhensa in compendiosa vl
recipr. oca dicit expressa verbis generalibus. z excludit
matrem ꝑm cõmunem opi. vt no. bar. in. l. j. z. l. lucius.
in secunda colũ. versi. sed quero: de vul. z pupil. Jtem
quãdo fit ꝙ verbum cõmune substitutio compendio-
sa: licz bar. dicat in. l. centurio. ff. de vul. z pupil. ꝙ exi-
stẽte mre i medio nõ ꝓꝑhẽdit pupillarẽ ifra pupillarẽ
etatẽ. Attamẽ illa opinio non est vera iudicio meo. qr
casus est in contrarium in. l. precibus. C. de impube. et
alijs substitut. Et responsio data per bar. ad illã. l. nõ
est bona: scilicz ꝙ ibi substitutio fuit facta a milite qui
ex priuilegio militari potest omni tempore substitue-
re directo. sed fauore matris post pubertatez obliqua
tur: quando fit vsus verbo cõmuni: vt ibi. secus si di-
recto. Nam dico ꝙ quando vtitur verbo communi:
non censetur voluisse in dubio vti priuilegio militari:
sed iure communi si aliter de sua volũtate appareat: vt
est ter. in. l. in testamento: in fi. C. de testamen. milit. ff.
e. l. querebatur: secundo responso: ibi sibi hoc que spe
cialiter ꝛc. z quod no. eo. ti. si miles vnum: per glo. Et
expresse per eundem bar. in. l. lucius: de vul. z pupil. in
prima col. in tercia questiõe principali: ibi tunc dic ꝛc.
bene facit quod no. bal. in. l. bonorũ. C. qui admit. ad
bonor pos. Et sic dico ꝙ in. l. ꝑcibꝫ illa substitutio te-
net de iure cõi: pinde ac si fuisz facta a pagano, quod

etiam ꝓbatur. qz si teneret iure militari nō esset ratio quare magis obliquaret̃ post pubertatez q̄ ante. Nā si fauor matris tanq̄ fundatus ī causa naturali ꝓferet̃ fauori milit̃ pⁿ pubertatez tanq̄ fūdato ī causa ciuili. ar.l.z habet.§.si pupillus.ff.ꝺ tutel̃. Deberet etiā ꝓferri ante pubertatē.qz viget eadē ratio: vel si ꝓuilegium militis est potētius q̄ fauor matris ante pubertatem: debet esse etiā post. qz est eadem ratio. Primo.ꝓbatur ꝙ ratōem cui nō est dare rēsum. Nam miles nō est ꝓuilegiatus nisi in bonis ꝓpr̄ijs: vt oīmi tēpe etiam post pubertatē z post aditā hereditatē possit substituere directo.qz potest facere vnū heredē ad tempus et post tēpus aliuz directo.l.certi iuñ.C.ꝺ testa.mili. In bonis aūt filij sui non est: vt est tex.in.l.centurio.ff.de vul.z pu.x̄si.postea aūt. At ī bonis ipius militis matꝛ pupilli z vxor militis nullū mereꝛ fauorē: sed solum in bonis filij sui.l.fi.C.de insti.sub ꝙditōe fac. Si ergo inter ꝓcibus illa substitutio teneret iure directo militari z ex ꝓuilegio militis hoc esset soluz in bonis militis.agit̃ post pubertatē non ꝺebēt obliquari fauore matris q̄ ī illis nullū mereꝛ fauorē.et tñ ibi ꝺicitur contrariū. Dicendū est ergo vt ꝺixi ꝙ ibi illa substitutio tenebat de iure cōmuni tanq̄ facta a pagano posito ꝙ esset facta a milite.qz hoc ibi nō attendit̃. Unde cuz ibi ꝺicatur ꝙ infra pubertatē valet iure directe pupillaris z matrem excludit postea nō nisi iuñ.fideicō.nō ꝓpter matrem.qz idem si ibi mater nō esset. Sed ꝓpter impotētiam testatoris qui de iure cōmuni nō potest post aditam hereditatē substituere iure directo post pubertatem: licz miles possit q̄ cōstat q̄ ꝺ vult: sed ibi nō ꝙsta bat. Sequit̃ ꝙ est ibi casus ꝙ cōpendiosa facta impuberi ꝓ verbū cōmune ꝙtinet pupillarē expr̄essa z verbis generalibus etiā matrē existētē in medio z eā excludit. postea x̄o valet iure fideicō. Est etiā casus in.c.si pat̃ de testa.li.vj.licet loquatur q̄n ꝓ verba directa.sed ibi sunt directa: nō ciuilia q̄ equiparant̃. Ex his relinq̄tur terciū dubiū seu quesitū supuacuū. posito tñ ꝙ ꝓdicta cessarent: rñdeo ad illud ꝙ si mater nō agnouit hereditatē filie nō trāsmisit eam. C. de iure ꝺelibe. q̄n soror̄ē.sed tanq̄ ꝺefecta in ꝓsona matris ꝺe uoluta esset ad vterinā hereditas illius puelle in qua repiretur ius acceptādi relictū sibi factū a patre de quo fuit reiecta cōditio. vt supra ꝺixi iuxta plene no.in.l.qui se patris. C. vnde libe. Ex quib⁹ oīb⁹ ptz rñsio ad vnuz de quo nō querit̃ in pūcto.s.an alienatiōes bonoꝝ facte ꝓ filiū aut nepotem ad quas successio nō ptinebat voluerint vel nō.z ꝺicendū est ꝙ nō in ꝓiudiciū illoꝝ ad quos ptinet.s.istoꝝ substitutoꝝ. z idem de factis ꝓ matrem: licz in ꝓiudiciū ipsoꝝ vendentiū sic.l.rem alienam: de ꝙtraben.empt̃.

Consiliū.CCCXXXIX.

Statutū q̄ ꝺ inter affines cōpromittatur qualiter ꝺebeat intelligi.z q̄n locū habeat.

Nchristi nomie Amē

Ad primū rñdet̃ ꝙ si ꝺicti litigātes sunt inter se attinētes infra gradū de quo loquit̃ ꝺictū statutuz locus fuit ꝺispositōi ipius statuti de ꝙpromissis fiēdis z potnerūt ad hoc cogi: licz nō esset questio int̃ eos de aqueductu stillicidio: vel aq̄ seruitute: vl̃ de termīs ponendis: vl̃ ꝺiuisiōibus seu ꝺependentibus a predictis. Nam tūc hoc requirit̃ q̄n non essent cōiuncti ꝑm formam ꝺicti statuti. Si aūt sunt ꝙiuncti: tūc nō refert sup quo sit vl̃ vertat̃ questio. Et iste est verus intellectus ꝺicti statuti: alꝫ esset supfluū ꝺū ꝑmo ꝺisponit q̄n est ꝙtentio inter ꝙiūctos si requireret̃ tūc ꝙ esset questio de p̄ꝺictis seruitutib⁹: cū postea ꝺicat ꝙ etiā inter q̄scunq̄ singulares ꝙsonas si sit questio de p̄ꝺictis sit locus actōi p̄ꝺicte: q̄ ꝺ esse nō ꝺebet si alius sanus intelle ctus ꝺari potest statuto.l.j.§.fi.ad municipa.z ibi no. Sed hic ꝺari potest ꝺicelicz vt illa verba habētes q̄ stiōes occasiōe aq̄ductus ꝺetermīent verba īmediate p̄cedentia: ꝺicelicz vt inter singulares ꝙsonas ꝛc. vel oīa q̄ sequūtur ab illo x̄si.si inter habitātes in eadē ꝺo mo ꝛc.qz in p̄cedentib⁹ loquit̃ de ꝙiunctis: inter quos sola ꝙiunctio ꝺedit causam ꝺicti seu statuti cōꝺendi. Postea ab illo x̄si.inter habitātes ꝛc.loquit̃ de nō cōiunctis vbi qualitas cause vertētis int̃ eos ꝛ opatur z vtrūq̄ recte. Nam z sola ꝙiūctio inter litigātes meruit lites abbreuiari ad q̄ ꝺ ptinēt ꝙpromissa.l.j.ff.de arbi. Et inter alios nō ꝙiūctos plus cause ī quib⁹ ꝺe mo ꝺico agit̃ ꝑ iudicio. Et facilius oriunt̃: maxime int̃ vicinos taz personas singulares q̄ cōia cuiusmodi sunt q̄stiones seruitutū realiū vel cōfiniū seu ꝺiuisionū.ergo ꝛc.ar.l.thesaurus.ff.ad exhi.z.l.iij.§.ibidem.co.ti. z q̄ ꝺ no.bar.in.l.cū: de in rem verso.ff.de vsuf. vbi ꝺicit in.q.seruitutū agi de modico p̄iudicio: iūcta etiam l.iij.C.fini. regun. Et intelligēdo ꝺictū statutū vitat̃ supfluitas: z ꝺat̃ rōnabilis interp̄tatio. Ad secundū quesitū rñdeo ꝙ p̄ꝺicti officiales nō potuerūt virtute ꝺicti statuti cōmittere causam istā eo modo quo cōmiserūt. qz statutū p̄ꝺictū ꝺat eis ptātez ꝙmittēdi amicis cōmunib⁹ electis ꝑ alterā tm̃ ptē ꝙditionalit̃.si alter esset ꝙtumax seu negligēs in eligēdo cōmunes amicos: q̄ ꝙditio vt ꝺicit̃ nō extitit. qz nō fuit ꝙtumax nec negligēs cū ꝺederit vt ꝺz q̄ plures z vltra centum.nec habebat plures cōfidatos quos ꝺare possz de quo stat̃ ꝺuz erat assertōi sue.ar.l.qz poterat.ff.ad trebel. Deficit ergo statuti ꝺispositio: z etiā potestas tributa officialib⁹ ꝑ ipm postq̄ ꝺefecit ꝙditio sub qua ꝺata fuit C.ad trebel.l.ubem⁹.§.penlt. Nec ob.si ꝺicat ꝙ illos ꝺatos nō erāt aliq̄ q̄ cōcoꝛdarēt cū ꝺatis ab agentibus.qz ꝺico ꝙ statutū nō ꝺicit ꝙ ꝺebēt tot ꝺari ꝙ inter eos repiant̃ aliqui: quos etiaz altera ps ꝺederat. Nec est credendū ꝙ statutū voluerit hoc onus inūngere q̄ ꝺ posset esse multū ꝺifficile sicut erat in casu presenti. qz locꝰ vbi q̄stio agitat̃ est ptialis. z oēs hoies ibi existētes ꝺiuersi sunt in duas ptes. vñ reus q̄ret̃ tenebat̃ ꝺare ꝺe ptialib⁹ aduersarij sui: ꝑ ꝺ ꝓpr̄ijs tm̃. qz ꝺ alijs nō poterat ꝙfidere: z piculosuz est sub suspectis litigare.l.aptissimi. C. de iudi. Sufficere ꝙ ꝺebet ꝙ ꝺederit illos quos ꝺare potuit ꝙfidatos.nec arctat̃ bat̃ plures ꝺare si plures nō habebat cū ad impossibile ꝛc. C. de his quib⁹ vt indignis.l.si ideo. z ibi no.i glo. Satis fecit ergo statuto ꝺando illos et asserēdo senō habere plures ꝙfidatos. qz z sic erat p̄sumendum alio nō apparēte.gr.eius q̄ ꝺ no.glo.ff.de ꝓba.l.cū lege. ideo non pōt ꝺici fuisse negligēs vel cōtumax in ꝺando cōmunes amicos. z sic nō poterat officiales ꝙmittere electis ꝑ alterā ptez tanq̄ ista existente ꝙtumace et negligente cū non esset. Et hoc esse vrū ptz.qz qua ratōne posset iste reus ꝺici cōtumax z negligens. q̄a nō ꝺedit tot ꝙ in aliquib⁹ essent cōcoꝛdes. eadē rōne posset ꝺici cōtumax ipe actoꝛ.qz idez fecit. Nec ob.ꝙ actoꝛ ꝺedit plures.qz statutū nō ꝙsideravit numerū ꝺatoruz: nec pluralitatē: nec plus vnā partem q̄ alteram.z iuxta ꝺictis equalitas est seruanda.nec plus ꝺebet licere vni parti q̄ alteri: vt in regula iuris. Cōstat autem ꝙ par contumacia vel negligentia mutua cōpensatōe tollitur.l.viro atq̄ vro.ff.solu.ma.et ꝺe compenꝺ.l.si ambo. Non ergo fuit locus illi particule statuti que ponitur in versicu. Et si alter ꝺictoꝝ litigantiuz esset contumax seu negligens ꝛc. fuisset eniz illi locus si nullos cōmunes amicos ꝺedisset. Similiter nō foret illi locus si nullus in ꝺatis ꝑ vtrāq̄ partez forent aliqui in quibus concoꝛdassent.quia illi ꝺebuissent ꝙsumi. Non autez

potuisset causa cõmitti electis per alteraz partem tñ. Quia ergo quelibet pars dedit qplures z in nullo cõcordant. et reus asserit se non habere plures. Dico q̃ erat locus pcedenti particule statuti. qz debebãt officiales eos cogere realiter z psonaliter p phibitõem ciuile nõ nisi in isto casu locũ hñe potest: vt patet ex precedentib. Si em̃ in aliquib cõcordassent nõ erat necessaria coactio. qz illi debuissent assumi p iudicẽ. Itẽ si alter dedisset cõfidatos: alter nullos dedisset: similiter nõ fuisset locus illi pticule de coactõe: sed debuisz cõmitti electis p alterã partẽ. Non ergo restat alĩ casus in quo pcedens pticula de coactõne possit habere locuz nisi iste. s. quãdo quelibet pars amicos dedit z alteraz vel ambe debent se nõ habere plures quos dare possint: z tñ inter datos nullus est in quo partes ambe cõueniãt. Debuerũt ergo dicti officiales venire ad dictam coactõem. Et aliter faciendo non seruauerũt formã sententie mentẽ dicti statuti. et p cõsequẽs sine potestate aliqua hoc fecerũt quã pstat eos nõ habuisse in cõmittendo suspectis z in forma exorbitanti: nisi quatenus a dicto statuto cõcedebat eis. z sic nõ valuit cõmissio. ar. in. c. ex parte astenk. de pben. ante fi. ibi vnde institutio facta occasione consilij memorati ꝛc.

Ex his patz rñsio ad terciũ questũ: videlicz q̃ dicta cõmissio nõ potuit fieri amicis tñ. productis p parte dictarũ dñaz agentiũ. qz ps rea nõ fuit cõtumax vel negligens in eligẽdo cõmunes amicos: als fieri potuisz. Et etiã patz rñsio ad quartuz dubiũ: videlicz q̃ dicta cõmissio nõ valuit. Et sic terciũ z quartũ dubium videnk supflua attento secũdo dubio. qz vel potuerũt cõmittere tanqz reo existente cõtumace. z tũc cõmittere potuerũt electis p alteram ptem. Aut nõ potuerũt cõmittere tanqz reo nõ existente cõtumace: z tunc illis pmittere nõ potuerũt. sed hic nõ potuerũt. Supfluũ ergo est querere an si pfati officiales potuerũt cõmittere vel dictã pmissionẽ facere: vtrũ fieri potuerit amicis tantũ electis p dictas dñas. z an dicta cõmissio valuerit: z similiter sententia eoruz non valuit. C. de ped. iudi. l. j. Ad quintũ sextũ z septimũ dubiũ que nõ cõprehẽdo quid sibi velint: rñdeo q̃ si dicta cõmissio fuisset facta fm formaz statuti non posset pars rea cõtra sententiam dictorũ cõmissariorũ obijcere de nullitate. nec petere eaz reduci ad arbitriũ boni viri si erat a qñ quagintis libris infra. nec ab ea querelare: nec appellare nec aliud remediũ hñe. Sed si esset a dicta quãtitate supra: tunc idem potuisset: tñ peti noua cõmissio. z hoc dicit statutũ supra relatũ verũ. qz nõ fuit facta dicta cõmissio fm formã z mentẽ dicti statuti ps ꝯ quã lata est non subijcit disponi dicti statuti: vt excludat a iure dicendi nullã: vel vt teneat infra tempus statuti petere causam de nouo cõmitti: imo potest eam nullã dicere. l. si expressim: de appel. cũ ibi no. qz statutũ excludens a iure dicendi nullã loquit de sententijs latis ab arbitris electis fm q̃ supra dixerat qd̃ hic non est. nec habet necesse pars rea petere eam reduci ad arbitriuz boni viri. qz illud habet locũ qñ sententia essz valida: sed cõtineret iniquitatẽ. vt. l. si societatẽ. §. arbitroruz ff. p socio: qd̃ hic nõ est. Et similiter nõ habuit petere nouã cõmissionẽ fieri p eandem rõnem. Potest ergo quãdocũq̃ vsq̃ ad. xxx. ãnos dicere dictã sententiaz nullã: iuxta ea q̃ habent in dicta. l. si expressim. Posito etiã q̃ p errorẽ petijsset causam de nouo cõmitti tã q̃ illa sententia nõ fuerit nulla ex dicto defectu. ar. ff. famil. her. l. qui familie. C. de iur. z fac. ignoraã. l. cũ falsa. Cõcludo ergo q̃ cũ dicta pmissio ñ valuerit: z p psequẽs nec dicta sententia. vt dicta. l. j. C. de ped. iudi. potest pars rea ipam dicere nullã tam excipiendo q̃ agẽdo: non obstãte dicto statuto qd̃ locũ hz solũ in sententijs latis ab illis qui fm formã dicti statuti fuerint electi. als statutũ non intelligit dare robur tali sententie Et sic quãdocũq̃ poterit de nullitate allegari: iuxta ea que habent in dicta. l. si expressim. ff. de appel. l. iiij. §. cõdemnatũ: de re iudi. p bar. Nec ob. q̃ dicta pmissio fuit postea p pnunciatiõem eiusdem iudicis cõfirmata. qz cõtinet eundẽ errorẽ. et sic fuit nulla: vt dicta l. si expssim. Nec etiã ob. q̃ reus tũc videt asseruisse se nolle dare cõfidatos et nolle cõpromittere. qz vt mihi dicit: licz in actis repiat scriptũ. tamẽ falso modo scriptum est. qz pbabit q̃ non ita respõdit reus put scriptum est. sed q̃ dixit se dedisse quos habebat: z q̃ alios non habebat quos dare posset. qd̃ si ita est: sufficit.

Consiliũ. CCCXL.

Statutũ quod extãte masculo ꝛc. an intelligat etiam q̃ ad bõa materna.

In christi nomie Amẽ

Presupposito q̃ dictũ statutum locũ habeat in hereditate matris z ascendentiũ p matrẽ. Clarũ est q̃ sic dicta filia viueret excluderet p dictos filios masculos. ita z nepos iste descendens ab ea ne melioris cõditõis sit nepos qui venit occasiõe sue matris: qz per illam cõiungit q̃ esset ipa mater si viueret. l. si viua matre. C. de bo. mat. circa mediũ. Et ista est cõmunis determiatio doc. vt patz ex determiatis p Ly. in. l. j. C. q̃ sit lon. cõsue. p bar. in. l. ij. §. fi. ff. ad tertul. p bal. C. de libe. pte. l. maximũ vicũ: in pma colũna. p Jo. an. ĩ addi. spe. ti. de testa. sup rubrica ad fi. p quo tex. ĩ vsi. feu dorũ. ti. qui feu. da. pos. §. hoc añt notandũ. Nec ob. si dicat statutũ refert hereditatẽ masculi. z iste nepos est masculus. ergo nõ excludit. qz dico q̃ statutuz debet intelligi de masculis nõ descẽdẽtib9 ex femina exclusa: sed ex masculis nõ exclusis: ne sequat inconueniens de quo supra. Et etiã ne sequat q̃ si filia viueret nepos ex ea admittat z mater eius excludatur: quod esset valde absurdum. z ita determinat specu. in ti. de locat. §. nunc ꝯo aliqua: ꝯsi. xlvj. z bal. in. l. j. C. de cõdi. inser. post prin. ibi quero an dicatur decedere sine filio masculo ꝛc. Nec etiam ob. si dicatur q̃ saltem in casu nostro non potest habere locum in hac materna hereditate: quoniam statutum excludit feminam totã p pter masculos. z sic debet restringi ad hereditatem totantis: prout videtur determiare bal. in. l. j. C. de legit. heredi. per glo. fi. illius legis. Unde cum ista fuerit totata a patre. z de bonis patris non debet excludi a bonis maternis. quia limitata causa limitatum producit effectum. z dispositio seu exclusio debz restringi ad causam. l. cancellauerat. de his qui inte. delere. l. ita autem. §. j. ff. de administrat. tuto. et etiam in prin. de fideiuss. l. lucius. Sed causa exclusiõis est dos seu totatõ. l. qui volebat. ff. de heredi. instit. debet ergo restringi ad hereditatem totantis per iam dicta. Naz respondeo q̃ ista procederent si statutum simpliciter diceret q̃ mulier totata non succedat extante masculo. vel si diceret q̃ frater excludat sororẽ totataz: nec diceret vltra. ita caute loquit bal. in dicta. l. j. C. de legi. heredi. q. di. qa tunc non declarat statutũ a cuius hereditate frater vl masculus excludat sororem vel feminã debuit restringi ad hereditatem totantis tñ. Si ꝯo statutum specificaret personas: a quarum hereditate mulier totata excluderet: puta dicit statutuz q̃ mulier totata nõ succedat patri vel mri vl fratri vl patruo: tũc dico q̃ si essz totata ab vno istoz puta a pre sufficeret hoc ad excludendũ eam etiã a successiõe matris extãte masculo eiusdẽ grad9 z etiã fratris et patrui. qz q̃tuz ad totatõem seu totantez loquit in rem: dum dicit mulier

dotata:nec dicit a quo.vñ non refert a quo sit dotata ꝙtum ad hoc vt excludat a successione omniũ ꝑsonarum nomiatarũ in statuto.ff.de peti.here.l.Jtez veniunt.§.a quo:de ꝑsti.pecu.l.euz qui.§.qđ exigimus:de ritu nup.l.palã.§.fi.quib⁹ ex cau.in poss.ea.l.hoc añt.§.fi.facit.l.si seruũ.§.non dixit.ff.de acqui.here.Fuit em̃ intentio statuti ꝙ debeat stare cõtenta dote.nec debeat aliquid petere de hereditate specificatoꝛ ĩ statuto.7 ita etiam dicto casu fieri debet restrictio ad hereditatem dotãtis:puta ꝙ dotata a patre non succedat patri:dotata a matre nõ succedat matri ꝛc. Tamẽ ꝗa verba possunt habere largioꝛẽ significatũ.videlicet vt dotata a quocũqz non succedat alicui ꝓdictoꝝũ in statuto nomiatoꝛ:non debeamus dictam restrictiõnem facere:sed intelligere:vt dixi ꝙ dicta iura supra allegata. Et ideo bal.in dicta.l.j.C.đ legi.here.non sine mysterio.dicit si statutũ ꝓdictũ nõ diceret vltra ꝛc. Cuz igitur in casu nostro statutũ ꝓdictũ generaliter excludat mulierẽ dotatã ab hereditate ascendẽtis:cuiꝰ verbi.s.ascendẽtis nomie comꝓhendit non solũ pater:ꝫ etiam mater.l.quiqz.§.parentes.ff.đ in ius vocã.pinde est ac si dixisset ab hereditate patris 7 matris.qꝛ tãtum valet 7 genus quãtũ specificatio specierũ.l.si duo ff.de admi.tuto.de le.iij.l. si chorus. Sed si diceret ab hereditate patris 7 matris clarũ esset ꝙ dictũ bal.ĩ dicta.l.j.C.de legi.heredi.non haberet locũ:imo dotatõ facta ab vno ꝓdictoꝝ excluderet eam a successiõe vtriusqz ꝙ ia m dicta. Et nũc cõfirmat hoc.qꝛ statutũ predictũ principaliter habuit respectũ ad sexũ masculinũ ꝙtum ad exclusionẽ:non ꝙtum ad dotatõem.qđ patet.qꝛ si,ppter dotatõem principaliter excluderet:req̃reretur ꝙ mulier esset dotata tempe quo hereditas deferretur.l.in delictȝ.§. si extraneus.ff.de noxa. Sz hic etiam si tũc non sit dotata:tñ excludit a succedendo si extat masculus dũmodo postea dotet 7 vult statutuz. Super existentia ergo masculi est illa que principalit 7 ꝙ prius excludit.ergo nõ est curandũ a quo sit dotata dũmodo dotata sit ꝙtum ad hoc vt excludat a successione patris 7 matris:alꝰ sequeret incõueniẽs. Ponamus eiñ ꝙ tempe mortis patris 7 matris mulier nõ erat dotata:frater vult eã excludere ab hereditate vtriusqz dotando eaz:habebit ne necesse dare duas dotes vnam de bonis paternis vt excludat eaz a paterna:alterã de bonis maternis vt excludat etiã materna. Certum est eiñ ꝙ dotatio facta etiaz post mortez excludit vt in statuto cauet. Et certe si diceremus hic locũ habere opi.bal.dicendũ esset ꝙ sic.quia sicut dotatio facta a patre non excluderet eam ab hereditare matris: nec ecõtra.ita 7 facta a fratre de bonis alterius eoꝝum nõ excluderet eaz ab hereditate alterius.7 istud est ridiculũ dicere ꝙ deberet habere duas dotes. nam videtur actus irreiterabilis sicut alimẽtatio.vt notat in.l. dñs.ff. de vsufruc. Concludo ergo ꝙ in casu isto licet ista fuerit dotata a ꝑe tñ excludit ab hẽditate ꝑis 7 matris:ꝑsuppositoꝙ statutũ ꝓdictũ locũ hẽat etiaz in materna hereditate postqz nõ specificat a quo sit dotata.sed bene specificat a quoꝝ hereditate excludat.s. ascendentiũ:ꝫ quo verbo comꝓhendit pater 7 mater nec hoc casu locũ habet dictũ bal. in dicta.l.j.sed solũ quãdo diceret ꝙ frater vel masculus excludat soꝛoꝛez vel feminã.nec dicit plꝰ vt ipemet bal.ibi dicit. Nũc videndũ est vtrũ statutuz ꝓdictũ locũ habeat in hereditate materna vel descendentiuz p lineã femininam. Et certe quidã conant multũ ostendere ꝙ non:ꝫ solum in successiõe ascendentium p lineam masculinaz. quia in illa tñ possunt saluari verba statuti duz dicit masculis quibuscũqz per ordinez legitime descendentibus p lineam masculinaz ꝛc. Nam non dicant masculi descendẽtes p lineam masculinã:nisi sint agnati. quia ꝓprie loquẽdo agnati sunt illi qui dicunt descẽdere p lineam masculinã.in sti.de legit.agna.succes.§. j.de legit.tuto.§.j. Sed mulier non potest habere suos descendẽtes agnatos:licz ascendẽtes 7 transuersales descendentes agnatos bene possit habere. Jdeo quia descendentes mulieris non poterant venire de iure ciuili.l.xij.tabu.tanqz agnati:sed solum de iure ꝓtorio:vt cognati emanarũt senatus cõtenta tertullia.7 orficia. Et breuiter est tex.qui hoc clarius dicit qꝫ aliquis de allegatis: in.l.pnũciatio:in fi.ff.de ver.signu. 7 in.l.sequẽ.familie.§.feminarũ.vbi dicitur ꝙ liberi feminarũ non sunt in earum familia.i.in agnatione.quia femina etiaz masculis 7 per masculinã cuz non sint agnati:sequitur ꝙ nec statuti dispositio locum sibi vendicat in successione matris vel ascendentiũ per maternam lineaz:sed solum in paterna in qua dicta verba possunt verificari. l.hos accusare.§.omnibus.ff.đ accu.l.iij.§.totiens:de dam.infec. Et in hoc stat similiter tota intẽtio scribẽtis in contrariũ: licz plures alios tex. alleget ad ꝓbandum ꝓdicta.sed non expediebat. quia tex. sunt aperti in dicta.l.,pnũciatio:in fi.7.l.sequẽ.ꝙ nõ sunt agnati.

Sed nũc ego quero ab eis:ponamus ꝙ statutuz diceret expresse sic ꝙ hereditas patris et matris et aliorum ascendentiũ per eos deferat masculis quibuscunqz descendẽtibus p lineam masculinã exclusis femine. Quero igitur an dictum statutum in quãtum loquit de hereditate materna poterit habere locum vel effectum. Et certe ſm ꝓdictos qui dicunt ꝙ mulier cum non possit habere descendẽtes agnatos:nõ potest dici ꝙ habeat vel habere possit masculos per lineaz masculinam descendentes postqz idem est dicere descendentes per lineam masculinaz 7 agnatos.7 non est dare vnum sine alio.vt illi videntur velle non poterit dictum statutum valere vel aliquid opari tanqz statuẽs aliquid impossibile.videlicz ꝙ hereditas mulieris deferat ad suos descẽdẽtes agnatos:cũ tñ agnatos descendentes habere non possit.7 sic erit dictum statutũ inane ꝙtum ad hereditatẽ mulieris vel ascendentiuz ꝙ eam. Aut si hoc absurdũ reputabit ꝙ statutuz ingnit hoc statuat in muliere vel ascendẽtibus p eam.7 propter hoc dicamus ꝙ ꝙtum ad eas debeant illa verba intelligi,put possunt.non de agnatis: sed de filijs masculis earũ:7 etiaz de nepotib⁹ 7 ꝓnepotibus masculis descendentib⁹ ex illis.quia illos sine dubio potest mulier habere licz non sint agnati. Et sic verba illa descendentibus p lineam masculinã intelligant de illis ꝙ possint agnati:queram ab eis quare non eodez modo possint dici descendentes p lineam.i.p masculos licz non test dici in casu ꝓsenti:licz statutuz non faciat expressam mentionez de matre: sed generaliter disponat de hereditate ascendentiũ: cum illud verbuz sit adeo generale ꝙ potest comꝓhendere non solũ patrem 7 ascendentes per paternam lineam:sed etiam matrẽ 7 ascendentes p lineam maternã. Et paria sunt aliquid specificare verbis generalibus vl verbis specialibus:iurta no.in.l.j.de vul.7 pu. p bar.p.l.si chorus.ff. đ le.iij.de admi.tuto.l.si duo. Vel si ad hoc respondere non pot erit quero ab eis cur tanto labore 7 operositate conetur ostendere statutũ hoc locum nõ habere in successione matris vel ascendentium per eum. 7 sic velint restringere verbum illud ascendentiuz ad ascendentes per patrem:cum nulla necessitas nos ad hoc cogat.ꝗa etiam mater 7 ascendentes per eius lineam possint habere descendentes masculos per lineam masculinam: licz non dicant agnati.pfecto dicent ꝙ studio cõtra dicendi potius ꝗz ꝓ veritate vel ſm veram mentem statuti. Naz statutum istud revera non habuit respectum ad agnatiõem:sed ad sexum virilem 7 ad votuz parentum:quod pariter viget in matre sicut in patre quia optant vt filij masculi 7 nepotes 7 ꝓnepotes masculi descẽdentes ex eis succedãt,eis vniuersalit tanqz

per eos magis conseruet eoꝝ memoria qꝫ femine que sunt de aliena familia. s. patrũ earũ. ꝛ hoc p experientiaꝫ videm⁹. qꝛ mulieres sicut ꝛ viri instituũt heredes vniuersales filios masculos nõ femias: imo volũt eas stare cõtentas dote. Et p hoc est tex. in. c. j. de eo qui sibi ꝛ heredi. suis mas. ꝛ fe. vbi masculus descendẽs ex femina licꝫ non sit agnatus potiꝰ est qꝫ femina i materia in qua sexus masculinus ponderat. Licꝫ em̃ cum simpliciter loquimur de cõiunctis vel descendẽtibus p lineaꝫ masculinã alio nõ dato: deberet intelligi de agnatis tm̃ p iura q̃ allegant in cõtrariũ: qñ tamẽ sequeretur ex hoc restrictio alterius verbi generalis, put ẽ i casu nostro de verbo ascendẽtium vl̃ absurditas. qꝛ statutum esset nullũ vl̃ inaniter disponeret de matre vel eius linea. vt in casu quã supra posui: talia verba debent magis late accipi. s. p descendẽtibus ex masculis. licꝫ non sint agnati psone de cui⁹ hereditate agit̃: quo niam sunt verba facti non iuris. ꝛ sic possunt magis late accipi ꝑm q̃ cõuenit psonis ꝛ matre in qua, pferuntur: put in sy. no. bar. in. l. tutelas: de capi. dimi. Nam quid repugnat dicere q̃ nepos ex filio vel ꝓnepos ex dicto nepote dicant̃ mulieres descendẽtes p lineã masculinam. i. p filiuꝫ masculũ a cui⁹ linea illa cepit: qđ patet. Nam descendẽs p lineã femininã dici nõ potest. ergo sequit̃ necessario q̃ dicat̃ descendere p masculinam. qꝛ sicut ad positõem vnius de contrarijs: sequit̃ remotio alterius. Ita ecõuerso ad remotõem vni⁹ sequitur positio alterius. l. sed ꝛ si pupillus. §. penult. ff. de insti. ꝛ l. j. de his qui sunt sui vel alie. iur̃. Filius ꝙo a quo linea incipit nõ dicit̃ matri descendere p lineam masculinã. qꝛ dictio illa p significat aliqđ mediũ inter ipm̃ descendentẽ ꝛ matrẽ p quẽ ille descẽdat quez hic non est dare. nec illa verba posita in hoc statuto p lineam masculinã ꝛc. referunt ad filios primi gradus: sed ad descẽdentes ex eis vel p eos: vt sit sensus iste. q̃ successio ascendẽtiuꝫ deferatur filijs masculis ꝛ alijs quibuscũq̃ masculis legitime descẽdẽtibus p eos. ꝛ iste est verus sensus statuti sicut deus est. Nam verba non repugnãt ꝛ intẽtio ꝛ ratio suffragat̃: vt dictũ statutũ loquatur in hereditate ꝛ successiõe cuiuscũq̃ ascendentis: non solum patris: sed etiam matris ꝛ sue linee. Et miꝛor q̃ ista dubitatio fiat nũc. nam iste casus debuit i loco p̃dicto milies accidisse declaratũ ꝛ interpretatum q̃ si esset illam interp̃tatõem deberemus sequi ff. de legi. Si ꝙo nõ apparet tũc quid iuris sit supra tã plene q̃ verissime scripsi: non obstantibꝫ in contrariũ allegat̃. q̃ p dicta clare tollunt̃. Et illud qđ dicit̃. alibi dicũt q̃ talia statuta p̃ferentia masculos feminis censentur facta gratia cõseruande agnatõnis. vt no. Ly. C. d adul. l. j. ꝛ bar. in. l. liberoꝝ: de ver. signi. debet intelligi sane ꝑm supradicta. s. vel sexus virilis. Naꝫ si statutũ loquit̃ in hereditate paterna tm̃: fateor q̃ censet factum gratia cõseruãde agnatõis. Si ꝙo etiam i materna tũc gratia ꝓseruãdi masculos: licꝫ matri nõ sint agnati, ꝓpter votum matris qđ ad eos potius dirigit̃ q̃ ad feminas: vt supra dixi.

Consiliũ. CCCXLI.

Et an sororꝫ excluſa a successiõe fratris extante altero fratre ex forma statuti intelligatur excluſa a successione sororis.

✠ Nchristi noie Amen.

Hereditas p̃dicta videt̃ ptinere de iure communi piter ad dictũ guaspem fratrẽ ꝛ. d. m. sororẽ. discte defuncte vtriuſq̃ cõiunctos excluſo dicto. d. pnepote ex fratre defũcto. qꝛ cũ fratre ꝛ sorore vtriuſq̃ cõiunctis soli filij fratrũ admittunt̃: non filij filioꝝ. C. de legi. heredi. aut̃. cessante. ꝛ no. glo. in aut̃. post fratres la. ij. eo. ti. in glosella ꝑma. Et si dicat̃ illa aut̃. cessante loquit̃ de fratribꝫ vt succedãt fratri: non de sororibus. rñdeo appellatõe fratrũ i materia fauorabili ꝛ nõ repugnãte iuri cõmuni cõtinet̃ sorores. ff. de pact̃. l. tres fratres. de le. iij. l. luci⁹. §. quesitum. Preterea in aut̃. post fratres: la. ꝑma fit mentio de sororibus. Si ꝙo q̃ritur an p statutũ de quo supra solus frater admittat̃ excluſa sorore: ꝛ videt̃ dicendũ q̃ non. quia dictũ statutũ loquit̃ cũ tractat̃ de successiõe fratris. ß i casu nostro tractat̃ de successione sororis: ad quẽ casum statutum p̃dictũ corrigens ius cõmune trahi nõ videt̃: licꝫ in eo sit eadẽ ratio. l. si ꝙo. §. ꝺ viro. ff. so. ma. C. ꝺ collatio. l. illam: circa mediũ. vbi ler facta i vna psona nõ trahit̃ ad alterã silem. ff. de legi. l. qꝺ ꝙo: de reg. iur̃. c. q̃ a iur̃. ꝛ c. in argumentũ. li. vj. ꝛ qꝺ no. in aut̃. qs actões. C. de sa. san. ec. de ap. l. p̃cipim⁹: i fi. de testa. l. sanctim⁹ cũ sy. Statuta em̃ sunt stricti iuris. l. constitutõibꝫ: ad munici. l. qꝺ cõstitutũ: de testa. mili. Unde nõ licꝫ ipm extendere ad casuꝫ nõ expressuꝫ. l. quicq̃d astringẽde: de ver. obli. sed relinquit̃ dispositõi iuris cõmunis. l. si cũ dotẽ: in prin. so. ma. de lib. ꝛ postu. ꝓmodissime. Nã in restringibilibus cessat argumentũ a pari ꝛ a maiori vt dicit Jo. an. in addi. spe. ti. de acti. seu peti. in addi. magna: circa mediũ remittẽs ad notata p eũ de rescriptis: postulasti ad fi. magne glo. ꝛ patz de p̃ben. cui de non. li. vj. Hoc etiã patz ex notatis p bar. in. l. oẽs populi. in. vj. q. ꝑncipali. q. iij. vbi q̃rit an recipiũt interp̃tatõem extensiuã: ꝛ tenet q̃ nõ in decisis a iure ꝓmuni sicut etiã in casu nr̃o. ꝛ p eundẽ in. l. si cõstãte. so. matri. in. j. q. ꝑncipali. q. vlti. in distinctione. Nec ob. qꝺ no. Dy. in regula in argumentuꝫ. vbi videt̃ tenere q̃ p idẽtitatẽ rõis vel maioritatẽ fiat extensio. ꝛ idez Ly. C. q̃ sit lon. ꝙsue. l. j. ꝑm nico. mata. qñ. s. ꝙba nõ sunt oĩno repugnãtia sicut est̃ i casu nr̃o. qꝛ appellatõe fratris ꝙtineat̃ sorores. p q̃ facit. l. oẽs ppli. s. in casibꝫ a iure nõ determiatis in ꝓncipio. vt in casu nr̃o p dictã aut̃. cessante. Item etiã dico q̃ statutuꝫ loq̃ns de vna psona bene extẽderet̃ ad alterã q̃ veniret illa mediante. vt si excludat filiã a successiõe fratris extãte filio. Nã excludetur etiã neptis a successiõe aui existẽte nepote. ꝛ ita disputãdo tenuit Ja. de are. vt refert Jo. an. in addi. spe. ti. de suc. ab intesta. sup rubrica. ratio est. qꝛ auus iungit̃ nepoti ꝛ nepti mediante filio p̃ecq̃ ipoꝝ. ꝛ nepos ꝛ neptis silr ipsi auo. Unde qꝺ statuit̃ in causa, prima statutũ censet̃ in remota q̃ p illã ꝛ ex illa descendit. verba fuerũt bal. in dicta. l. illã. C. de colla. Uñ fateor in casu nr̃o q̃ supascriptũ statutũ loquẽs de fratribus p̃uelibꝫ extendit̃ ad fratrẽ carnalẽ p quẽ p̃uelis cõiungit̃. qꝛ in eo est maiꝛ ratio vt excludat sororem. Sed in quãtũ loquit̃ de hereditate fratris vt ab ea excludat̃ sorores non extendit̃ ad hereditatẽ sororis. qꝛ frater nõ ꝓiungit̃ sorori p aliam sororẽ: nec ecõtra. sed p parentes: qꝺ patz. qꝛ ꝛ si soror alia nõ fuisset: nihilomin⁹ ista soror esset cõiuncta huic fratri: qꝺ nõ esset si nõ fuisset pater vel mater. Unde statutũ excludens matrem extante fratre porrigit̃ ad auiã que p matrez cõiungit̃ ꝛ excludens filiã porrigit̃ ad ꝓnepotẽ vel neptem ex filia q̃ p filiã ꝓiungunt̃. Sed excludẽs patruum nõ porrigit̃ ad amitã: q̃ quidẽ per patruũ nõ ꝓiungitur. qꝛ ꝛ sine patruo esse potuisset ꝛ excludẽs matertera nõ porrigit̃ ad auũculuꝫ. ita patz ex notatis p bal. in dicta. l. illaꝫ. Sic in ꝓposito statutũ hoc excludens a successione fratris bene porriget̃ ad nepotẽ ex fratre qui venit ex psona fratris. sed nõ ad sororem que p se venit. facit qꝺ idem bal. no. c. l. si defunctis. C. de suis ꝛ legi. heredi. Laus deo. Hec em̃ pars tutior est. qꝛ minus odij cõtinet. Et ita videt̃ mihi paulo de castro iuris vtriuſq̃ doctoꝝ.

Consiliũ.CCCXLII.

¶Statutũ q̄ si bis latũ fuerit laudũ amplius nõ possit peti reductio. Et q̄ laudũ secundor̄ arbitror̄ non possit impugnari intelligit̄ q̄n vtrũq̄ est cõforme. secus si sint diuersa. quia pluries possit peti non obstante statuto.

Nchristi noie Amen.

Proponit̄ in facto q̄ duo frēs videlicet gosfre. z homobon⁹ habētes bona paterna ꝑmunia ꝑ indiuiso: cõcorditer elegerũt quatuor cõmunes amicos tanq̄ arbitros z arbitratores ad diuidendũ inter eos dicta bona: q̄ arbitri cõcorditer diuiserũt dicta bona z quedã assignauerũt in partẽ vni eorũ: quedã alteri. Prefatus aũt homobon⁹ sentiẽs se grauatũ ex dicto laudo seu diuisiõe: dixit ipm laudũ nullũ. z ī casu quo foret aliq̄ petijt fieri nouã ꝑmissionẽ. i. nouum ꝑpromissum in alios cõmunes amicos: ꝑm q̄ dictat statutũ loci: quo cauet̄ in effectu q̄ a sentẽtijs arbitror̄ in summa q̄ sit vltra quinq̄gin ta libras possit peti noua ꝑmissio infra. x. dies. q̄ si petita nõ fuerit nihil possit postea opponi cõtra laudũ. nec appellari: nec querelari: nec peti reduci vel de nullitate opponi. Et si fuit petita dicta noua cõmissio: z facta fuerit q̄ a sentẽtia illor̄ quibus facta fuerit nõ possit appellari vl̄ de nullitate dici. sed executõi mandet̄. Et breuiter obtinuit dictã commissionẽ secundã vel nouã fieri in tres alios cõmunes amicos: lz alt̄a pte ꝯdicẽte: q̄ secũdi arbitri ꝓcordit̄ tulerũt aliud laudũ: z fecerũt aliam diuisionẽ inter predictos penit⁹ diuersaz a prima: assignãtes dicto homobono in ptez suam alia bona diuersa a ꝑmis assignata z nõ illa. de qua diuisiõe dictus homobon⁹ sentit adhuc se plus grauatũ q̄z ex ꝑma. Et cũ dictũ laudũ secundũ latũ foret absente dicto homobono: ipe ignorans ipm latũ petijt coram iudice ordinario diuisionem fieri. cõtra cui⁹ petitõem cũ opponeret̄ de dicto laudo ipe ꝑ modũ replicatõis dixit z allegauit ipm fore nullum. z si de ipo appareret petijt adhuc fieri nouam cõmissionem ꝑm formã statuti. Querit̄ nunc vtrũ dicta noua cõmissio sit fienda. z an sic potuerit peti per modum replicatõis. Et breuiter ad primũ videt̄ expedire rñsionẽ q̄ non. Primo ꝑpter suprascriptuz statutũ: qđ vult vt supra dixi q̄ a sentẽtia secundorũ arbitror̄ assumptorũ ꝑ noua cõmissiõe non possit appellari vl̄ de nullitate dici. z postea subdit: sed oĩno executõi mandet̄ ꝛc. ꝑ q̄ vltima verba tollit̄ omne remediũ impugnatiuũ. et sic petitio noue cõmissiõis q̄ si possit fieri nõ deberet executõi mandari. Jtez ex eo q̄ dicta petitio noue ꝑmissiõis habet vim petitõis reductõis ad arbitriũ boni viri q̄ non potest ab eadẽ parte peti nisi semel: vt no. bar. in. l. j. in fi. ff. de le. ij. licet quidam in suis lect̄. hoc ibi nõ habeãt. z Jnno. in. c. ꝓsenti: de rep. z bal. in. l. fi. C. de ꝯben. emp. z. in. l. vnica. C. ne liceat in vna eadẽq̄ cau. ter ꝓnoca. in penl̄ti. colũ. Sed iste homobon⁹ semel petijt a sentẽtia primorum quatuor arbitror̄ z succubuit. Vnde videt̄ q̄ amplius eã petere nõ possit a sentẽtia secundor̄ arbitrorũ ꝑ ꝑdicta. Sed in cõtrariũ videt̄ veritas. q̄ ꝑdicta ꝓcederẽt si secundũ laudũ esset infirmatorũ primi. z sic pars petens haberet duo lauda ꝙformia ꝓtra se. Tũc eñ sicut de iure cõmuni si sentẽtia ꝑmi iudicis bis confirmet̄ in causis duarũ appellationũ. z sic habz ꝑs tres cõformes sentẽtias cõtra se: nõ potest tercio ꝓnocare vt dicta. l. j. C. ne lice. in vna eadẽq̄ cau. Nec de nullitate dici quousq̄ facta sit executio: vt in cle. vt calumnijs: d̄ re iudi. Jta z hic ex formia dicti statuti si habz ꝓtra se duo lauda cõforma. Sed si secundũ laudũ nõ ꝙfirmat primũ: sed est penitus diuersuz ab illo: tũc stat tutum de quo supra nõ potest habere locũ: qđ manifeste ꝓbat̄. quia si aliud diceremus: sequeret̄ absurdum intolerabile. Ponam⁹ eñ q̄ primũ laudum fuit latuz primo cõtra te facta fuit noua cõmissio ad tui instantiam secũdi arbitri reuocãt primũ laudũ: et ferũt aliud ꝑ te cõtra me. Nõne ego petere potero nouaz cõmissionem fieri. videt̄ q̄ nõ si verba dicti statuti intelligãtur simplr̄ ꝓut iacent: videlicz q̄ a sententia secundorum arbitror̄ nõ possit appellari vel querelari: sed debeat executõi mandari. Sed in cõtrariũ est veritas et equitas. quia si nullũ laudũ esset latũ ꝑ me: possem ab ipo tanq̄ a ꝑmo petere nouam cõmissionẽ fieri: vt in ꝓcedenti ꝑte statuti. Multo ergo fortⁱ⁹ ī casu nostro in quo latũ fuit primũ laudum ꝑ me. quia nõ debeo ꝑ primũ laudum q̄z si nõ haberem. ff. de iniur. l. si vnius. ¶. si seruo: de capti. l. in bello. ¶. siquis seruo. Nam habeo ꝑ me ꝑsumptõez q̄ resultat ex ꝑmo laudo. l. habemus. ¶. gaya. ff. de euict̄. extra de renũci. c. in ꝑsentia. C. de offi. cini. iudi. l. ij. extra de ꝓcura. c. in nostra. que ꝑsumptio debet facere me nõ deteriorus: sed meliorus conditõis. ff. de ꝓba. l. cum de indebito. Et eadem ratione dico q̄ sicut altera ꝑs potest petere nouã cõmissionem dicto casu nõ obstante dicto statuto q̄n secundum laudũ reuocat primũ. q̄ nõ sunt lauda ꝙformia: quo casu debet statutuz sane intelligi si sunt cõtraria. Jta z eadem que semel petijt nouam cõmissionẽ fieri si succubuit; z ꝑ secundũ laudũ vltra: vel aliter grauat̄ q̄z fuerit grauata ꝑ ꝑmũ: poterit petere nouam cõmissionem fieri q̄tenus vltra vel aliter grauat̄ z si centies hoc fieret. q̄ in illo in quo vltra vel aliter q̄z per ꝓcedẽtia grauat̄ non dicit̄ secundũ vel tercũ aut quartum: sed dicit̄ primũ. ar. l. ij. ff. qui po. in pig. ha. Et quia videmus in ſy. in sententijs diffinitiuis iudiciũ a quibus non potest tercio ꝓuocari. quia hoc est verum q̄n sententie sunt cõformes. quia vna cõfirmat alteram. secꝰ quãdo sunt cõtrarie vel diuerse. quia tũc quaten⁹ diuersificant potest tam aduersa pars q̄z etiam eadẽ pluries z pluries appellare: vt patz ex notatis in spe. de appel. ¶. quotiẽs. ℞si. j. z. ij. z. de except̄. ¶. visio. ℞si. Jtez no. ꝑm huber. de bobio. z per Cy. in. l. ista. C. ne licet. in vna eadẽq̄ cau. Cum igitur in casu nostro secundus lauduz non cõfirmet primũ: sed potius infirmat z adhuc dicit nouũ vel diuersum grauamen a primo: assignando videlicet alias res diuersas ꝑ dicto homobono in sua partem non ꝑmas et deteriores q̄z primas: dico q̄ idem homobonus qui semel petijt nouam cõmissionẽ adhuc eam petere potest nũc ꝑ notata in dictis locis. Et quia q̄ztum ad nouũ grauamen non potest dici secundũ laudũ: sed primũ: licet habito respectu ad actuz ꝓferendi bene dicat̄ fuisse secundũ. Et q̄ dictum statutum inquãtum vult laudum secundorũ arbitrorum non posse impugnari: sed debere mitti executõi: debet necessario intelligi quãdo cõcordat cum primo vel in eo in quo concordat: non in eo in quo discordat. quia in illo tam altera ꝑs q̄z etiam eadem potest petere nouam cõmissionẽ: ne aliter dicendo sequat̄ absurditas intolerabilis: de qua supra. Et ꝑ dictum modũ respondetur ad dictum statutuz q̄ ꝑma facie videtur obstare intentõi dicti homoboni. Et eodem modo respondetur ad aliam allegatiõem: de qua supra dum dixi q̄ qui semel petijt reductõem ad arbitriũ boni viri z succubuit: maxime si de causa reductionis cõpromisit: vt hic fuit amplius volens petere non audit̄: iuxta no. ꝑ bal. in dicta. l. j. C. ne lice. ī vna eadẽq̄ cau. tercio ꝓnoca. Nam debet intelligi quãdo sententia reductõnis cõcordat cum sententia ꝑmi ꝓferentis z eam confirmat. nõ autẽ q̄n discordat vel aliq̄d nouũ addicit ꝑ iam dicta. Sup eo ℞o quod querit̄ an potuerit peti modo

predicto.ſ. in actu replicandi vel ꝑ modū replicatiōis. R ſpondeo ſic poſtq̄ erat infra temp⁹ a ſtatuto p̄fixum qđ eſt.x. dieꝝ a die legitime ꝛnunciatōis: ſi pars fuit abſens tp̄e ſentētie: vt ptz ex ſtatuto. et iſte fuerit abſens: ⁊ ſibi nō fuerit facta ꝛnūciatio. tex. eſt de hoc in ſy. in. l. nam ⁊ poſtea. §. ſi minor. ff. de iureiuſ. cū ibi plene no. ꝑ glo. ⁊ doc. ⁊. l. nec nō. §. exemplo. ⁊. l. ſi is cū vtrobiq̄ notatis. ff. quib⁹ ex cau. ma. Ex p̄dictis appa ret q̄ ſint vel eſſe ꝺeb̄ant ptes iudicis: videlicz q̄ ꝓnunciet non nā cōmiſſionē petitā a dicto homobono ꝺebere fieri adiecta cauſa. ſ. qꝛ laudum ſecundū non confirmauit primuz: ſed eſt penitus diuerſum: et diuerſum addicit grauamen.

Conſiliū. CCCXLIII.

Stante ſtatuto q̄ forenſis nō poſſit aliquid acquirere: quid ſi tempe cōtractus q̄s erat forenſis ⁊ añ traditōez verā rei ſit effect⁹ ciuis an ſibi obſtabit ſtatutū.

Caſus ſequētis conſilij.

Quidam magiſter bartholomeus ꝺe verona tunc ſcholaris in medicinis ſtudens padue ꝓtraxit mrimonium. ⁊ duxit in vxorē quādam dn̄am franciſcā ꝺe padua. cui magiſtro bartholomeo nomie ꝺotis fuerunt ꝓmiſſi ducati q̄dringēti a dn̄a lucia mre ipi⁹ dn̄e frācisce. Et anteq̄ ꝺuceret in vxorem Johānes frācisc⁹ ab arena cōuenit cuz magiſtro bartholomeo ꝑ dictis ducatis q̄dringentis ſic ꝑ ꝺote ꝓmiſſis ꝺare quādam poſſeſſionē ſitam in villa ſancti angeli cū certis cōfinibus ⁊ qualitatib⁹ quos tum ꝓfines tūc non expꝛeſſit: ſ̄ exp̄mere ꝓmiſit. Et ita illam poſſeſſionē ꝺedit ⁊ tradidit loco dictoꝝ quadringētoꝝ ducatoꝝ. Et cōſtituit ſe p̄cario nomie poſſidere vcr̄ā: tn̄ poſſeſſionez nunq̄ tradidit. Sz ipe Johānes franciſcus ab arena ⁊ heredes ſui tenuerūt et adhuc tenēt. quā poſſeſſionē dict⁹ magiſter bartholome⁹ ꝓmiſit tenere gubernare ⁊ diligenter tractare. ⁊ in caſum ꝺotis reſtituēde ipam ꝺotē reſtituere ꝑm q̄ cōtinet⁹ in inſtrumēto in omnē caſum ⁊ euentū ꝺotis reſtituende. et renūciauit dictus magiſter bartholome⁹ omni exceptiōi non ſibi ꝺate traditionis ⁊ ꝓſignatōis ꝺotis ſupꝛa ſpecificate tempoꝛe buius ꝓtractus ꝑm q̄ hec ⁊ alia ꝓtinent⁹ in p̄dicto inſtrumento. Item tp̄e dicti ꝓtract⁹ celebꝛati ⁊ inſtrumenti dictus magiſter bartholome⁹ non erat ciuis padue. ⁊ ſic videbat⁹ inabilis ad acquirendum īmobilia attenta forma ſtatuti cui⁹ copia tranſmittit⁹. Poſt hec dictus magiſter bartholome⁹ duxit vxorem Johannes frāciſcus ꝺeceſſit: non facta vera traditiōe ⁊ cōſignationе ꝺicte poſſeſſiōis. Dictuſq̄ magiſter bartholomeus ſe poſtea habilitauit ad acquirendū padue īmobilia. Et iudiciū nouit ⁊ inſtituit ꝓtra heredes dicti Jo. franciſci. Et lata fuit ſentētia ꝓtra ipm ex hac cauſa. qꝛ tp̄e ꝓtractus celebꝛati ⁊ inſtrumēti ſupꝛaſcripti rogati ipe nō erat habilis ad acquirenduz īmobilia. que ſentētia trāſiuit in rem iudicatā ꝓpter abſentiā ipius magiſtri bartholomei. Verūtamē ſentētia videt⁹ fuiſſe iniqua. qꝛ ſtatutū videt⁹ requirere habilitatez tempoꝛe vere traditiionis non celebꝛati contractus vel ficte traditionis. vt apparet in p̄dicto ſtatuto poſt medium: verſi. obligationes bonoꝝ ꝛc. Et ſuper hoc facte ſunt quedā obligatōnes in fauoꝛem dicti magiſtri bartholomei que videant⁹. Verūtamē eſt q̄ vxoꝛ magiſtri bartholomei vel tempe ſententie vel poſtea ꝺeceſſit relicta vnica filia infante ex dicto magiſtro bartholomeo. Et ſic videt⁹ extare caſus ꝺotis reſtituende que ptinere ꝺebet ad dictam vnicaz filiam. Modo ꝑ parte dicte filie videlicz dictus magiſter bartholomeus tanq̄ pater vellet iterū inſtituere iudiciū ad dictaz poſſeſſionē. Querit⁹: nūquid poſſit cum ſpe victorie. Et cōſiderandū q̄ ex p̄dicto inſtrumento ſi agat⁹ actione ꝑſonali: ſolus dictus magiſter bartholomeus videtur agere poſſe. non autez potuiſſet vxoꝛ: nec heres vxo. Et ſi dict⁹ magiſter bartholome⁹ vellet iura ſua cedere ipi filie ſue: non videt⁹ q̄ ceſſio ꝓꝺeſſet: cum ius ſuū ſit eliſum ꝑ ſententiā. Qꝛ autem agat⁹ ad dictā poſſeſſionem rei vendicatōe videtur fieri non poſſe. ꝑ pte dicte infantis tanq̄ poſſeſſio data fuerit eſtimata dicto magiſtro bartholomeo eſtimatōe que facit emptionem. Et eſt aduertendū q̄ rei vendicatōe non videtur poſſe agi: cum cōfines dicte poſſeſſionis ꝺemōſtrati non ſunt. Et ſic ad rem incertā agi nō poſſet rei vendicatiōe oīmbus cōſideratis: querit⁹ quid iuris: an dicta ſententia fuerit ⁊ iuſta vel iniuſta. Secūdo quo remedio cōſuli poſſit ipſi infanti cōtra heredes dicti Johannis frācisci.

Nchriſti nomie Imē

Videtur q̄ dicta ſentētia fuerit bene lata cōtra magiſtrū bartholomeū: ſiue egerit rei vendicatōe: ſiue actōe ꝑſonali. Primū patz. qꝛ cum ipe eſſet incapax acquiſitōis rerum īmobiliū tp̄e ꝓtract⁹ ꝓpter ſtatuti ꝓhibitōem. l. ſi in emptōe. §. j. ff. de ꝓben. empt. in verbo moꝛes ciuitatis. C. non licet. habita. met. l. j. non fuit in eum translatū dn̄iuz ex ficta traditiōe. qꝛ nec ſi vera interueniſſet fuiſſet translatū. l. qui ad certū. ff. locati. Licet em̄ q̄ztum ad incurrendū penā ſtatuti. ſ. q̄ ꝑdat⁹ p̄ciū ⁊ res applicet⁹ cōmuni padue requirat⁹ vera traditio q̄si ꝓius nō videat⁹ complete ꝺeliquiſſe vel ſtatutū offendiſſe: iuxta no. ꝑ glo. in. l. j. §. ſi rem. ff. ꝺepoſit⁹. ⁊ in ſpe. de loca. §. nūc ꝛo aliqua. ꝛſi. xcv. Attamen etiam ea non interueniēte ꝺurat ꝓhibitio ſtatuti vt forenſis acquirere nō poſſit: etiaz ꝑ alios modos ꝑ quos ſolet quis acquirere ſine vera traditōe. ar. ī ratione ſui. ff. de cōdi. ⁊ ꝺemon. l. in teſtamēto: la. ꝓma in fi. Non ergo potuit agere rei vendicatōe qui ꝺominium nō habebat. l. in rem: in ꝓin. ff. de rei vendi. Sed nec ꝑſonali ex ꝺenditōe que nulla videtur fuiſſe tanq̄ expꝛeſſe ꝓhibita ꝑ ſtatutū qđ ꝺirigit verba ꝓhibitionis in cōtractū ꝺum ꝺicit nō poſſit vendi ꝺonari ꝓmutari ꝛc. l. cum lex. ff. de fideiuſſ. de cōdi. indebi. ſi nō forte in ꝓin. tum etiam quia etiā ſi expꝛeſſe nō ꝓhiberet contractū. ſed ſolū alienatōem cenſeret⁹ in cōſequentiam ꝓhibuiſſe contractū ꝑ quem ad alienatōem ꝓueniꝛtur. l. oꝛatio. ff. ꝺ ſpon. Et eſt caſus. l. ſi ad reſoluendā. C. de p̄dijs mino. ⁊ ibi bar. ita ſummat. et ī terminis noſtris ita expꝛeſſe ꝺetermīat in. l. multū. ff. de ver. oblig. ante fi. videlicet q̄ forenſi ꝓhibito acquirere īmobilia non poſſunt ꝑ ſtipulatōem ꝓmitti: nec ex ſtipulatione oꝛitur aliqua obligatio vel actio. Nec obſtat ſi dicat⁹ iſte poſt contractū fecit ſe habilitari anteq̄ agere inciperet. ⁊ ſic videt⁹ q̄ retroacta fuerint cōfirmata ⁊ recōualuerint: licz a principio fuerint nulla. qꝛ ceſſauit cauſa annullās et ſupuenit cauſa cōfirmans: iuxta notata ꝑ Dy. in regula nō firmat⁹: de regu. iuſ. li. vj. ⁊ ar. ff. de ſerui. ruſti. p̄dio. l. ꝑ fundū: ꝓmunia p̄di. l. fi. Naz hoc tollitur ꝑ hoc idem ſtatutuz qđ excipit certos caſus in quibus vult nō nocere inhabilitatē que erat tempoꝛe acquiſitōis ſi poſtea infra annū faciat ſe habilitari int⁹ quos iſte caſus nō eſt. ergo ꝛc. l. p̄e furioſo. ff. de his q̄ ſunt ſui vl⁹ alie. iuſ. qꝛ exceptio firmat regulā in nō exceptuatis. l. nam qđ liquide. §. fi. de penu. lega. de vſu fruc. lega. l. generali. §. vxoꝛi. ⁊ no. ꝑ glo. in. l. in his. ff. de legi. Cum igit⁹ ius iſti⁹ magiſtri bartholomei ꝺeclaratum ſit nullū ꝑ dictā ſententiā que tranſiuit in rem iudicatā non poteſt illud alteri cedere. l. nemo pōt pl⁹ iuſ. ꝛc. ꝺ regu. iuſ. Ceterū ſibi ⁊ non mulieri facta fuit ꝓmiſſio iſti⁹ poſſeſſiōis. ergo nec mulier ſi viuēt: nec filius ei⁹ ⁊ heres agere poſſunt ex ea. ar. ff. ad. l. rodiaz.

de iactu.l.ij.post prin.ibi magister deinde ꝛc. ff.loca.l. cum in plures.§.messem:in fi.iuncta.l.ad pbatonem: la prima.C.d pba.ibi non recitantes.sed quem tenor scriptur. designat ꝛc. Jn contrariu q dicta sententia nō fuerit bene lata.et q licz foret bene lata sibi soli magistro bartholomeo cōtra quē lata fuit noceat.nō aut poterit nocē vxori sue:nec p ꝓsequēs heredi illius.s.cō muni filio.z sic ea nō obstāte possit dict⁹ magister bartholomeus nūc agere vice z nomīe filij sui heredis matris sue tanq̄ pater z legitim⁹ administrator sic ostenditur. Nam inter alios casus exceptuatos in statuto i quibus capacitas z habilitatio quesita forensi post acquisitōem īmobiliuz saltem infra annū a die acquisitōis est ille de vxore et nuru forensi nupta cui q̄ dedit in dotem quātitatē. Nam p recupatōe dotiū suaꝝ potest acquirere bona īmobilia mariti vel soceri:dum tamen infra annū faciāt se habilitari.s.faciendo se describi in extimo ad onera. Nam ciuilitatē nō expedit q d nouo acquirāt.qz illā acquisiuerūt p ꝯctū mrimonij z p ductōem ad maritū.ff.ad municip.l.fi.§.j.z.l.filij.§. vidua:de iudi.l.exigere dotē.z.l.cū quedā:de iurisdict. om.iudi.Si hoc est in vxore eius idem debet esse ecōuerso i morte vxoris vel nuru ei⁹ duplici rōne. Prima qz natura correlatiuoꝝ sicut est maritus z vxor est q quicq̄d dictū est d vno censet dictū de altero si potest illi cōuenire.C.de idicta vidui.l.ij. in fi.facit.l.fi.ff. de acceptila.de rescin.vn.cuz ēptor.d legi. heredi.l.si ab eo. Secunda ratio est.qz illud fuit statutū in vxore z nuru fauore dotis z ppter publicā vtilitatē q̄ vertitur in mrimonijs ꝓtrahendis.ff.so.ma.l.j. que publica vtilitas facit vt sub generali phibitōe non ꝓpbendatur casus in quo illa vertit:sed intelligat acceptuatus a phibitōe.l.siquis in graui.§.vtrū.ff.ad sille.z ibi p bar.C.d nauicu.l.cū nauarcoꝝ.li.xj. Sed iste eedez rōnes vertunt ex parte viri volētis acquirere dotē:sicut ex pte mulieris volentis recupare:īmo intensiores ppter onera matrimōij q̄ sustinet maritus. ideo licite potest recipe vsuras dotis pmisse ppter morā passam. vt ibi no.p Jnno.z p bar.in.l.insulā.§.vsuras.ff.solu. ma.ideo piter in alijs priuilegiant:vt sicut actio extipulata competēs vxori p dote recupāda est bonefidei: z habet tacitā ypotecā:ita z ecōuerso cōpetens marito p dote danda.C.de rei vxo.acti.l.j.§.et vt plenius. Postq̄ ergo dictus magister bartholome⁹ fecerat se habilitari infra annū debet obtinere nō succūbere cuz tempe quo incepit agere foret habilis:licet tpe ꝯctus non. Preterea quid aliud quesierunt statuentes:nisi vt bona īmobilia nō essent penes nō substituētes onera. Licz ergo tpe ꝓtractus quis nō sustineat onera:si tn̄ anteq̄ pfecte acquirat p realem traditiōem postq̄ potest p̄cipere fructus quos prius facere non poterat z sic nō poterat dici dns.l.titia.ff.de solu.fecit se habilitari sufficere debebat.qz p hoc satis fit intentōi statuentiū:cum illud qd sit emptor ciuis z descript⁹ ad onera:non requisiuerūt statuētes p forma ꝓtractus:sed p identitate cōmunis padue.ido sufficere debz q̄ quādocūq̄ ante realem traditōem emptor vel alius acquirere volens repiatur habilis z descriptus ad onera:licet tempe ꝯctus nō foret.ar.optimū.ff.de here.insti.l. qui soluēdo nō erat duos appolonios.z qd notāt doc. in q̄stione de vsurario testāte:qui tpe testamēti nō cauaret d vsuris restituēdis:z sic videbatur nullū si postea cauit recōualescit vel retro validū declarat.vt no. p Jo.an.in.c.q̄q̄.de vsur.li.vj.in nouella.z bar.in.l. filio ēterito:circa fi.ff.de iniusto testa.z bal.in.l.postumo.C.de ꝯtabu. Nec ob.q statutuz excipit certos casus:in q̄bus vult habilitatōem factā post contractuz valere:dūmodo facta fuerit infra annū. qz illi⁹ casus debent intelligi quādo talis habilitatio facta fuit post realem traditiōem tūc pdest in illis tm̄ nō in alijs:īmo pena tūc incurrit tanq̄ factū fuerit ꝓtra phibitionem statuti. Sed si facta fuit habilitatio ante realem traditōem illa sufficit qñcūq̄ facta fuerit etiā post annuz.z in quibuscūq̄ casibus. Et iste est ver⁹ z sanus intellectus dicti statuti sicut deus est z sine quacūq̄ absurditate. Sic ergo dicta sentētia fuit male lata.qa debuit obtinere magister bartholome⁹. Nūc dico q lz trāsierit in rem iudicatā non p̄iudicat sibi quominus ipse idem possit iterū agere nomīe filij sui heredis sue vxoris matris illius tanq̄ pater et legitim⁹ administrator eiusdem:etiā si bene fuisset lata:non solū si male.quia ipe in illo iudicio in quo succubuit nō deduxit nec deduxisse censet:nisi ius suū.non aut sue vxoris vel heredis eius:p ea que no.bar.in.l.de die.§. quidā etiā.ff.q̄ satisda.cogan.z ar.l.si pariter.ff. de libe.cau.z.l.cuiuscunq̄.§.j.ff.d vsufruc. Et bar.in fy.in sentētia lata cōtra vsufructuariū sup p̄prietate q̄ censet pcura.ppri etarij in rem suā.l.j.in fi. vsufru. quēadmodū caue.de ope.no.nūci.l.j.§.fi. iūcto eo qd no.bar.in.l.sepe:d rei iudi.in.iij.q. Jn illo ergo tm̄ p̄iudicat qd fuit deductū non in alio.ff.de iudi.l.nō potest videri.C.e.ti.l.j.ver. sup est.z.l.z an eādē.ff.d except.rei iudi.de pact.si vn⁹. §.ante oīa. Cui⁹rei gratia diligenter considerandus est q licz dictus magister bartholome⁹ recepit saltem p fictā traditōez dictā rem estimatā p quātitate.cccc. duca.pmissa p matrē.talis tn̄ extimatio non fecit emptōem de qua loquit.l.quotiens. C.d iure dot.p quā maritus remanet obligatus ad quātitatem nō ad rem datā:sed d ea potest facere quicq̄d vult:z ibi habetur qz hic pmisit dictā rez saluare z custodire tenere z gubernare ꝛc.z eam reddere z restituere dicte sue vxori in casum dotis restituēde:vt supra narrat in puncto.z patz ex tenore instrumēti dotalis post medium. Et licz dicat q pmisit reddere ipaz dotē debet exponi.i.ipaz possessionē datā in dotē:de qua dictū est supra. Alis si videret pmisse restituē pecuniā frustratoria fuissz pmissio s.facta d bene diligēter z fideliter tenēdo saluādo custodiendo z gubernādo dictā possessionē omnibus suis piculis z expensis.qz tunc esset ppria ipi⁹ mariti:z nō subiecissz restitutōi.z sic potuisset eā negligere z facere de ea quicq̄d vellet.l.in re mandata.C.mādati. Fuit ergo potius quedā subrogatio dicte rei i locum quātitatis pmisse:vt sic mater foret liberata a pmissione quantitatis.z loco ipius matris subirrogaretur Johānes.z loco pmissionis quātitatis subrogatur pmissio dicte possessionis.z fieret quedā nouatio. z sic pinde foret ac si res non quātitas fuisset pmissa.z ipa res non quātitas foret in dote z in restitutiōe.z sic foret fundus dotalis in quo licz iurisdictōie videat d minū transire in maritū.l.dote ancillaz.C.de rei vēdi. Re tamē vera videt remanere penes ipam mulierem siue ipe dederit:siue alius p ea.qz donare videt eidem C.de iure dot.l.in rebus.iūcta.l.j.§.accedit.de rei vxo. acti.z solu.ma.res ipo iure reuertit ad ipam mulierez dicta.l.in rebus iure quodāmodo cōsolidatōis.quia fingitur fictū qd erat apud maritū quo ad exercitiū actiones deducende i iudiciū z directū qd remanserat penes vxorem sterilē reassumit vires z exercitiū. Marit⁹ ergo qui recipit talem funduz dotalem a tercio dante p muliere censet recipere parti p se quousq̄ durabit matrimoniū:partim p vxore p tempe post matrimonium solutū. Et in hoc vltimo dicit pcura.mulieris: tamē in rem suā ppter primū. Poterat autē cōtingere q matrimoniū dissolueret altero de tribus modis. s.morte mariti.quo casu tota dos veniebat restituenda:z tūc quatenus recepisset pro muliere:recepisset p psona habili ad acquirendū. vel q dissolueretur morte mulieris decedentis cuz libe.vt in casu nostro.z tūc etiam tota dos venit restituēda liberis heredibus mulieris.quia maritus tūc nihil lucratur.z sic erit idez.qa

liberi dicte mulieris que erat habilis etiam si de se non essent habiles. qa alibi nati vt dicit esse ista puella. qa dicit nata vrone. tñ ex quo est heres 7 descendēs matris sue que erat habilis cū esset ciuis paduana est habilis p dictū statutū in ꝓ si. Item habilitam⁹ ascendētes descēdentes 7 collaterales omniū habiliū ꝛc. dū tamen infra annū faciant se describi in libris extimi q est intelligendū. s. a die adepte realis possessiōis: non aūt a die adite hereditatis. qz ante possessiōez adeptā qñcunqꝫ etiaz post annū a die adite hereditatis possunt facere se describi 7 sufficit: vt supra dixi. In istis ergo duobꝫ casibꝫ qbꝫ videt marit⁹ recepisse p habili: nō curatur inhabilitas mariti recipiētis. qz vel ipe reddebat habilis postqꝫ recipiebat p habilibus: et habebat habilibus restituere. ar. l. cogi. §. hi qui solidū. ff. ad treb. 7 qđ no. glo. in. l. eam quā. C. de fideicō. qz obmissa persona interposita capiētis psona spectari debet. ff. ad. l. falci. l. cū dotem. Vel posito q nō redderet dictus maritus habilis: eius tñ inhabilitas non curat quominus possit vel potuerit acquirere habili: iuxta ea que notātur in. l. cū esset. ff. de serui. rusti. p̄dio. 7 l. q quis. C. de ꝓcura. p Ly. 7 in cle. religiosus: de ꝓcura. inhabili constituto ad substituendū habilez. Nam licz actus gesti p ꝓcura. ꝓncipaliter habeāt fundari in psonam ꝓcuratoris: 7 de ipo transitū facere in psonā dñi. l. quecūqꝫ gerim⁹. ff. de act. 7 obli. l. possessio quoqꝫ. §. 7 si possessio. ff. de acqui. pos. Si tñ non possunt in personam ꝓcura. originē sumere: faciūt transitū recta via in dominū: sicut cū gerunt p nunciū tanqꝫ p picam 7 orgánum. l. qui ita. §. j. ff. ad trebel. 7 ibi p bar. 7 ar. ff. de stipu. ser. l. Item si seruus. ꝓsi. qđ eñ alteri ꝛc. Poterat etiam dissolui matrimoniū morte mulieris sine liber. quo casu maritus debuisset lucrari dimidiā partez dotis. Sed posito q tpe ꝗ tractus esset inhabilis ad acqrendū. p se sufficeret habilitas supueniēs post ante cō ditōis existentiā. l. si rem meā. ff. de ver. obli. Et posito q nō sufficeret potuit acquirere herediby mulieris habilibus vt sic eis acquirat dominiū in totum. 7 marito solueret ptem p̄cij totius. l. cū filius: post prin. ff. de le. ij. de le. iij. fideicōmissa. §. si seruo. et qđ no. in. l. multū. de ver. ob. Cōcludit ergo q cū dictus maritus recepe-rit dictā possessiōem tam p se quousqꝫ duraret matrimoniū: qꝫ p vroze 7 filijs postqꝫ solutū est matrimonium agendo ex pmissione sibi facta censet deduxisse in iudiciū ius suum tñ. 7 sententia lata cōtra eum sibi solū p̄iudicat 7 in illo iure qđ etiam finitū esset sine sentētia p dissolutōem matrimōij. Non aūt potuit p̄iudicare vroꝛi vel suis descendētibus quoꝝ ius non fuit in iudiciū deductū. 7 posito q deductū fuisset marit⁹. tamen cecidit a causa sui culpa. qz nō appellauit. nec filie datur regressus ꝓtra patrē in cui⁹ est potestate: 7 ideo remanet filie ius saluū ꝓtra pmissorem. p. l. titio centū. §. titio genero. in fi. ff. de cōdi. 7 demon. 7 p ea que no. Ly. in. l. doce ancillaz. C. de rei ven. tam in lectura qꝫ in additōe. 7 bar. in dicta. l. de die. ff. qui satisda. cogan. Et poterit pater nomīe filie agere actōe p̄sonali. quia pmissor non fuit liberatus a pmissiōe quousqꝫ realiter tradiderit: p. l. si heres testamēto. ff. de actio. empti. in prima carta. Nec requirit alia cessio fienda p patrē qz si eam haberet liberaret eaz cedendo. l. si socer. §. lucius. so. ma. l. q debet. ff. de pecul. Ergo cōpetit vtilis etiam si cessio non fiat si alio modo nō remanet cōsultum. l. cum fundus. §. seruū tuū: si cer. pe. Videt etiaz q possit cedere si vult. qz per sententiā fuit elisa actio quā habebat p se 7 ꝓpꝛio nomīe: non illa quaz p vroꝛe 7 eius filia p iam dicta. 7 postqꝫ fuit possessionē prout adeptus faciat eam describi in estio infra annuz vel etiam añ ad cautelā: sub ꝗditōe tamen. Laus deo.

Consiliū. CCCXLIIII.

Stante statuto q vicin⁹ possit offerre et aduocare rem ab emptore q si duo sunt socij p indiuiso rei que coberet rei vendite: an alter iporꝫ possit offerre 7 rem aduocare.

In christi noīe Amen

In hoc passu duo sunt ꝓpter que videtur illum q recipit insolutū non teneri vendere huic petenti. Primū qz statutū sub rubrica de pbibita alienatione ante fi. in ꝓsi. quilibet insoliduz ꝛc. vult q teneat vendere cōsorti habenti murū cōmunē. qđ verbū habenti intelligit. s. iur. ꝓprietatis. ff. de le. iij. l. qui habebat: in pn. pinde ergo est ac si diceret ei q est dominus muri cōmunis. Sed iste qui petit sibi fieri venditōem non solū habebat murū cōmunē cum eo cui⁹ pus fuit. nec solus habet cū isto a quo petit: sed cū fratre suo. et sic sunt duo cōsortes ex vna pte: 7 vn⁹ ex altera. Neuter autē istorū dñorꝫ potest ꝓprie dici habere murum cōmunem cum illo: sed ꝓprie. qz qđ cōmune est nō est meū ꝓprie loquēdo. ita dicit glo. in. l. id qđ nostrū. ff. de regu. iur. 7 bar. in. l. serui electōe. §. j. in fi. ff. de le. j. Cōstat autem q in statutis verba debent sumi ꝓprie non impropꝛie. l. iij. §. hec verba. ff. de neg. gest. 7 no. bar. in l. omnes populi: de iusti. 7 iur. Si ergo iste qui petit sibi vendi non potest ꝓprie dicere murū esse suuz. ergo non videt posse dicere qđ habebat muruz cōmunem

Secundū est qz etsi ista cessarent istud ius petēdi venditōem videt cōpetere vtriqꝫ istorū. s. isti petēti 7 fratri suo qui secū habet partē. Ipse aūt solus petit: 7 sic non videt debere obtinere. qz aut vult totaz rem sibi vendi 7 nō videtur habere ius hoc petēdi. qz sicut ipe non habet solus vnam dimidiā ratōne cui⁹ petit illud ius: sed habet eam simul cū fratre. ita videt q non habeat ius petendi venditōem insolidum: nisi habuerit mandatū a fratre 7 cōmuni noīe petierit. ar. ff. de acq. here. l. duo fratres: in fi. Aut petit venditiōem fieri p parte sua 7 non cogit ille hoc facere. qz sic incideret in cōmunem inuitus. ff. de condi. indebi. si non sortez. §. si centū. 7 no. p bar. in. l. cui vsufruct⁹. ff. de vsufruc. lega. 7 est casus in. l. qđ aūt. §. fi. cum. l. sequē. ff. de in diē adiec. Breuiter his non obstātibus dico contrariuz q venditio est fienda huic petenti: 7 q aduersari⁹ debet sibi cōdemnari. quia negari non potest ipm habere murū cōmunem cum eo a quo petit: licz non ipe solus habeat: sed simul cum fratre. ff. de ritu nupt. l. illō vbi casus. Et sic in eo verificant verba statuti. ergo 7 eius dispositio. ar. ff. de iudi. l. ij. §. j. ibi an legi. satisfactum ꝛc. sicut 7 cessat dispositio leg. vbi cessant ei⁹ verba. l. hos accusare. §. omniby: de accu. Item quia etiaz in dispositōe statutaria 7 etiam penali qđ cōmune est meum est ita: expresse determinat bal. in. l. j. C. q testa. fa. pos. dicens q ꝓprie dicit id qđ simpliciter ꝑm quid dicit. Nec ob. glo. in. l. id qđ nostrū. quia ꝓcedit qꝫtū ad dispositōem totius: hic loquimur qꝫtum ad dispositionem partis. i. iuris qđ acquirit sibi ratione sue partis. Preterea statutū nō requirit q murus sit suus. s. ipius petentis. tunc eñ ꝓcederent allegata in contrarium: sed requirit q murus sit cōmunis inter petentē 7 eum a quo petit. Posito ergo q iste q petit vendi tōem sibi fieri non posset ꝓprie dicere iste mur⁹ est meus ꝑm q vult illa glo. Potest tñ ꝓprie dicere ego habeo murū cōmunem tecum quādocūqꝫ modicū habeam: vt dicta. l illud: de ritu nupt. 7 sic verificant in eo verba statuti. Preterea hoc statutū non requirit illū ꝓprium significatū: sed ꝓtentat de impropꝛio exquo vult q teneat vendere habenti muruz cōmunem qui

non potest ꝓprie dicere iste murus est meus ꝑm illam glo. ꝛ tñ statutū vult ꝙ sibi fiat venditio. ꝛ sic nō est curandū ꝙ iste non possit ꝓprie dicere iste murus est meus: exquo potest dicere ego habeo istū murū cōmunē tecum. qz hoc solum requirit statut'. ex quib' patet nō obstare q̄ primo loco allegata sunt in cōtrariū. Similiter nō ob. qđ dixi in secundo loco. naz istud ius reuendendi est ius indiuiduū. qz cōtinet rez tradi qđ est indiuiduū. ff. de ver. obli. l. stipu. nō diuidunt'. ꝛ ita expresse determiat bar. in dicta. l. cui vsufruct⁹. ff. de vsu fruc. lega. Sicut ergo acquirit' cuilibet istoꝝ fratruz insolidū. l. ij. ff. de ver. obli. ꝛ p cōsequēs locus est ꝓoccupatōi. l. si pluribꝫ in fi. ff. de le. j. l. ij. de duobꝫ reis: de noua. l. si rem. §. si duo. sed iste ꝓoccupauit petēdo. ꝙ ꝛc. iuxta no. in dicta. l. si pluribꝫ: ꝑ bar. Preterea posito ꝙ ista cessarent non habet obstare ꝙ iste sol⁹ petijt insolidum. qz nō nisi insolidū petere poterat. Nam si petijsset vendi ꝑ pte nō tenebat' ille vendere: vt dicta l. ꝙ aūt. §. fi. ꝛ no. bar. in dicta. l. cui vsufruct⁹. Et posito ꝙ nō potuisset ꝓoccupare in ꝓiudiciū fratris: nō sequit' ꝙ petere nō potuerit. qz facta venditiōe insolidū aut frat' ei⁹ vellet hꝫ ptez ꝛ tenebit' sibi cedere si ponamus ꝙ in ꝓiudiciū ei⁹ ꝓoccupare nō possit: aut nollet. ꝛ tūc tota res remanebit apud petentē. qz hic est casus in quo locū hz ius accrescēdi in dispositōibꝫ int' viuos ff. de ꝓben. emp. l. fun. ille. ꝛ no. bar. in. l. re ꝓiunctim. de le. ij. circa fi. Cōcludit' ꝙ ptes iudicz. esse in ꝓnūciādo ꝑ ꝓpetēte si alia: nō obstāt q̄ꝫ ea q̄ supra dixi in ꝓlibato loco quib' est sufficiēter rñsum.

Consiliū. CCCXLV.

Stante statuto supradicto quare si filius mascul⁹ decesserit hereditate nō adita vtrum femina remaneat exclusa.

N christi nomie Amē

Primū est de intellectu dicti statuti si ponat' ꝙ mater decesserit relicto filio ꝛ filia. ꝛ cōtingat filium decedere non aditā hereditate materna: an filia remaneat exclusa. Et videt' ꝙ nō. qz si fili⁹ repudiasset hereditatem ꝓdictā filia admitteret': licz a ꝓn. fuisset exclusa. ff. ad tertul'. l. ij. §. ß si sint. ꝙ ꝛ eo mortuo hereditate nō adita. qz ꝑ repudiāte habet'. ar. C. de cadu. tollen. §. ī nouissimo. Nec obstare videt' statutū ꝓdictū duz dicit siue ꝓstet talē filiū adiuisse hereditatē matris siue nō. qz potest intelligi sane ita ꝙ nō ꝓdicat dicto. §. in nouissimo: videlicz qñ durat adhuc potestas adeūdi: ꝛ qz fili⁹ vult. Sz si mortu⁹ est hereditate nō adita: nō durat amplius potestas adeūdi: vt dicto. §. ī nouissimo. ergo ꝛc. Cōtrariū tñ videt' veri⁹. Nā ꝑm hoc dicta verba statuti nihil oparent'. qz etiā si nō essent apposita: sed simplr diceret ꝙ existēte filio non succedat filia. clarū est ꝙ quouscꝫ fili⁹ viueret' ꝛ possit adire non admitteret' filia sicut existēte ꝓmo gradu nō admittit' secūdus. l. q̄ꝫdiu de acq̄. bere. C. vñ libe. l. ij. Statutuz eīm ꝓdictū videt' filiaz postponere. i. in sequēti gradu post filiū ponere: licz de iure cōmuni sit in eodē gradu nō expediuisset ꝙ dicta verba apponere. Ne igit' frustra videant' apposita. ff. de le. j. l. si qñ: de puil'. si papa. cū nullū verbū debeat esse supfluū si alius intellect⁹ sanus possit ei dari. ff. qđ met⁹ cau. l. j. ī prin. ꝛ ibi no. ad municip. l. j. in fi. cū ibi no. ꝛ qđ no. de maio. ꝛ obe. c. solite sup ꝛbo tāq̄ꝫ. Dicēdū est dictū statutū ꝑ dicta verba voluisse ꝙ etiā si fili⁹ decesserit hereditate nō adita ꝓfatū ius adeūdi q̄ꝫtū ad exclusionē filie nō excludat: sed trāsmittat' ad heredes quoscūq̄ q̄ possint adeundo excludere filiā sicut poterit fili⁹. naz ꝛ als boc facit C. de his q̄ ante ap̄. tab. l. j. ff. de acq̄. here. l. siquis filiū: cum sy. Nec est hoc absonū dicere: nec odiosuz. Naz postq̄ꝫ statutū filio extāte filiā exclusit quicqđ dicatur q̄ꝫtū ad hoc an ꝓtineat odiū vel fauorē. q̄ꝫtuz ꝛo ad filiam dicūt ꝙ quo ad filiū ꝓtinet fauorē. q̄ꝫtuz ꝛo ad filiam ꝓtinet odiū: inquātuz tñ censet' ꝑ dicta verba dispositū fuisse ꝙ fili⁹ potentiā hāc adeūdi trāsmitteret ad suos heredes nō nisi fauorē dici pōt ꝙ inducat sicut ꝛ omnes leges dicētes in q̄busdā casib' hereditatē nō aditā ꝓstat de repudiatōe filia sit exclusa. ꝛ ꝙ heredibus filij ꝓpetat ius adeūdi vel repudiādi: vt dicta. l. si q̄s filiuz §. j. ff. de acq̄. here. Hoc ꝙ ꝑsupposito restat secundū dubiū: videlicz qz statutuz ꝓpter existentiā filij excludit filiā. De amita ꝛo ꝛ alijs sequētib' seu posterioribus ad filiā nō loquit' an erit idez. Et videt' ꝙ sic. Nā si fili⁹ trāsmittit hereditatē matris nō aditā ꝛ potentiam adeūdi in ꝓiudiciū sororis. qz excludit de iure speciali ꝛ ex forma dicti statuti nō de iure cōmuni cū sit i eodez gradu ꝛ piter successibili cū ea. vt. l. maximū vicīū. C. de libe. ꝓte. cū sy. ꝑm ea q̄ supra dicta sunt: fortⁱ debet trāsmittere in ꝓiudiciū amite ꝛ alioꝝ existētiū i posteriori gradu quos excludit de iure cōmuni. qz potēti⁹ est ius cōmune q̄ꝫ ius speciale: vt in aut'. de non alie. §. qz ꝛo verisimile: de testa. mīli. l. ei⁹ militis. §. militia. ꝛ no. in. l. j. C. si aduersus ven. in fi. glo. Pret' ea videt' ī sy. de mīari ꝑ bar. ī. l. ij. §. vidēdū. ff. ad tertul'. ī gōne statuti: dicentis ꝙ agnat⁹ excludat mīrem: an excludat auū mat'nū. ꝛ determiat ꝙ sic. siue extet mat' siue nō ꝑ ratiōem. qz statutū ꝓdictū videt' vocare agnatū excludendo auū. l. seruo legato. §. si testatoꝛ: de le. j. ꝛ ex virtute hac inclusiua ꝛ vetatiua necessario alij excludunt' ar. ff. de ꝓcura. l. pomponi⁹. §. si is: in fi. Et notandū ꝙ ipe loquit' qñ agnatus excludens matrē nō posset per se excludere auum. Nam de iure cōmuni auus ꝓfertur agnato ex latere trāsuersali: vt in aut'. dēcto. C. ad tertul'. sed mater bene excludat auum. Unde cum agnatus excludat matrem excludentem auum excludit etiam auuz: per regulam si vinco vincentem te ꝛc. Et fuit hec questio rizar. malum: quā etiam tenet Jo. an. in addi. specu. ti. de succes. ab intesta. super rubrica de puella intestata. Nostra autem questio est de filio excludente filiam: qui filius esset per seipm sine filia excluderet amitā. ꝛ sic fortior ratio est in casu nostro cuz potentius sit ius quod quis habet per seipsum q̄ꝫ alio mediante. l. si filius. §. erit rubriano: de fide com. lib. et quod no. in. l. iul'. in prima carta. ff. de leg. j. Breuiter super isto passu me vlterius in examinatōe non extendo. quia mihi asseritur ꝙ iudex cause facit vim super primo dubio tm̄: ꝛ super intellectu dicti statuti. Sed dico ꝙ presuppositā determinatiōe bar. ꝓ vera de q̄ ad ꝑsens non disputo statutum ꝓdictū recipit intellectum: de quo supra dixi.

Consiliū. CCCXLVI.

Stante statuto ꝙ damnuz passi possint illud recuperare a cōmunitate: quid si in hospicio fuit quis passus damnum et illud recuperauerit ab hospite: numquid hospes id quod soluit possit a cōitate recuperare.

N christi noie Amen

Statutum supra relatuz nullo modo fundat intētōez dicti hospitatoris ꝓ dictā cōitatē plibꝫ rationibus. Prima qz ꝑ ipm̄ ꝓuidetur illis qui fuerunt

damnū passi imediate ex robaria latrocinio vel alio mō illicito vt patet ex principio. iūcto ver. 7 q̄ ad omnē petitionem dānū passi ꝛc. Voluit em̄ statutum illis qui dere vt dānū potius sit ꝯmune omniū seu ip̄ius ꝯmūitatis q̄ singulor̄ p sustentatōne subditor̄ sicut in sy. ff. ad. l. rodi. de iac. p totū. Unde ille nobilis qui equū qdidit bene poterat colorate p̄tendere dictā ꝯmunitatem fore sibi obligatā ex forma dicti statuti nō obstante q̄ hospitator esset sibi obligatus ex forma iuris cōmunis 7 ex edicto naute cau. sta. 7 sic potuit eligē quez vult. Postq̄ aūt eligit hospitatorē 7 ab eo exegit per iudicem nō est dicendū q̄ hospitator p̄fatus possit id qd̄ soluit recupare a dicta ꝯmunitate tū quia hoc dānum nō habuit p robariā vel modo illicito quo casu loquitur statutū vt dixi. Sed habuit p iudicem 7 sic mō licito q̄ iudex est minister iuris 7 p eo p̄sumit extra. de renūc. c. in p̄sentia 7 iuris executio nō habet iniuriā. ff. de in iurijs. l. iniuriarū. §. j. licet habuit ꝓpter robariaz vel eius occasione. Sed ista sunt diuersa 7 de vno ad aliud nō infert. ff. de pecul. l. eo tempore in fi. Luz q̄ propie culpe ꝯmisse in nō bene custodiri faciendo suum hospitium qd̄ facere debebat 7 pollicitus videbat postq̄ tale ministeriū exercebat penam vel dānū passus est vnde nō dicit ratio q̄ possit a ꝯmunitate recuperare que in nulla culpa fuit. Sed potius ecōuerso si ꝯmunitas fuisset electa ab illo nobili 7 soluisset potuisset recupare ab hospitatore qui fuit in culpa p tex. qui bene. ꝓbat vtrūq̄ dictum. ff. de nota. l. si ꝯmunis familia cū. l. se. de tute. 7 ratio. di. l. j. §. nunc tractemus ver. plane 7. l. ex duob. Damnū em̄ q̄ iste hospitator sentit sua culpa sensisse videt ideo in alium retorquere nō debet vt in regula iuris deteriōris em̄ ꝯditionis debet esse in casu isto p̄fatus hospitator in quo culpa deprehendit q̄ ꝯmunitas que nō fuit in culpa cum p nullaz eius diligentiā in custodiendo suos fines potuisset sic ꝓuidere q̄ tale occultum maleficium nō fieret ar. ff. de impen. §. l. 7 in totū in fi. ergo ꝛc. ar. l. Item si obstetrix in fi. ff. ad. l. aquil. Nam si dolus p̄ponderat culpe vt ibi ergo 7 culpa p̄ponderat nō culpe. Itez quia 7 si cōmunitas fuisset in culpa quia tamē sustinet partes rei debet esse potior 7 melioris cōditionis. l. si seruum. §. sequitur. ff. de ver. ob. nam nil catelina ergo ꝛc. C. de offi. testa. l. in arena 7 pares culpe mutua ꝓpēsatione tollūtur. l. viro atq̄ vroze. ff. so. ma. de cōpen. l. si ambo cum sy. Preterea p̄fatum statutū ꝓuidet illis qui dānum patiunt indebite nō illis qui debite ratione sui delicti vel culpe quia tales pati penas publice vtile est. l. si areo. §. qd̄ vulgo. ff. de fideiuss. depos. l. bonafides ver. latro spolia. ideo nō est dicendum q̄ statutum p̄dictū censeat sibi ꝓuidisse contra ꝯmunitatē cum tali ꝓuisione nō sit dignus ar. bonū. ff. de neg. gest. l. siue hereditaria in fi. de leg. ij. l. lucius. §. lucius ticius damam. Item p̄fatum statutum ꝓuidet dānū passis in subsidium sez cum ignorat quis dederit dānum voluit em̄ vt supra dixi potius grauare ꝯmunitatē totam cui leue erat dānum portare q̄ q̄ ille solus patiat qd̄ esset graue 7 onerosum. Ubi aūt sciret quis dānum dederit voluit grauare ꝯmunitatē cum ꝓtra illuz sit regressus vt ex rubro et nigro dicti statuti apparet facit qd̄ in sy. no. p bar. l. si furez. ff. de sicca. Sed in casu nostro licet ignoret quis dederit damnuz illi nobili furando equū non tamē ignorat quis dederit dānum hospitatori imo scitur q̄ fuit iudex. Unde aut iuste fecit 7 nō habet hospitator de quo queratur nisi de seipo. Aut iniuste 7 tunc habuit de quo quererent. s. iudicem in sindicatu. l. mācipia in fi. cum ibi no. C. de serui. fugi. Nō ergo recurrat ad ꝯmunitatē ad quā nō nisi in subsidiū recurrendū est vt dixi 7 ꝓbaui. Aut si de iudice nō fuit ꝙquestus si sibi imputet. ff. de euic. si p imprudētiam 7. l. veti. que incipit ꝑm venditor que optime facit in sy. facit etiam. l. argētarius. §. cum aūt. ff. de eden. Ex quib⁹ videt inferri q̄ etiā dictus nobilis nō habebat regressum ꝓtra dictā ꝯmunitatē ex forma dicti statuti postq̄ de iure ꝯmuni poterat recupare a dicto hospitatore cum statutū sit subsidiariū vt dixi. Nec ob. si dicat q̄ etiam dñi rerum p̄ditarum possunt esse in culpa in male custodiendo res suas 7 tamē ex forma dicti statuti quia multū generaliter loquit recuperare possunt a ꝯmunitate etiā que nō fuit in culpa 7 ita vt dicit fuit obseruatū 7 practicatū nam dico q̄ culpa dānum passi nō excludit eum a beneficio dicti statuti si nō est dare aliquē a quo possit recuperare qz ꝯmunitas ex forma dicti statuti succedit tunc in locum dānum dantis aduersus quē cum sit in dolo nō excludit dānum passus ratione sue culpe cum dolus p̄ponderet vt dicta. l. item si obstetrix. §. fi. ad. l. aquil. Eodem modo nō excluditur aduersus cōmunitatē que loco illius succedit sed culpa hospitatoris ꝓpter quam hospes habet regressum contra eum tm̄ excludit hospitem a beneficio dicti statuti eo qz cessat ratio tunc 7 intentio dicti statuti qd̄ voluit prouidere solum in subsidium 7 in casu quo dānum passus sit alio remedio destitutus propter rationem quā supra dixi qd̄ hic nō est 7 cessante ratione statuti vel eius verbis cessat ip̄ius dispositō. l. adigere. §. q̄uis de iure p̄o. l. hos accusare. §. oīb⁹ de accu. de dā. infec. l. iij. §. totiens de aqua quoti. l. j. §. loquit. Preterea posito q̄ p̄dicta cessarent 7 q̄ dānū passus nō excluderet ab agendo ꝓtra coītatem. Ex hoc solo vt habeat regressuz ꝓtra aliquē culposum tamē in casu nostro nobilis iste ꝓpter aliud excludebat. s. qz erat forensis 7 extrane⁹ qui nō debet gaudere ꝯmō 7 beneficio dicti statuti sicut nec patit onera coītatis ar. l. si vnus. §. si vnus. ff. p so. C. de fur. l. fi. §. cū in secūda in fi. a ꝓtrario sensu quādo statutū inducit certū moduz seruandū in iudicijs vel solēnitatē in actib⁹. l. iij. §. fi. ff. de testa. C. quēad. testa. ape. l. ij. nā hic statuētes voluerunt ꝓuidere subiect⁹. eoz ꝓpter rationē supra tactā nō extraneis. Itē tā de iure ꝯmūi p̄ti. q̄ quisq̄ iuris tā ex forma statuti ciuitatis bononie tale ius debet reddi forēsib⁹ ꝓtra ciues quale ecōtra redderet in ꝓpria patria ciuib⁹ ꝓtra eos. Sz q̄ tale statutū sit in patria illi⁹ nobilis nō apparet nec est p̄sumēduz cū sit ꝓtra ius cōmune vt no. in. l. neq̄d. ff. de incen. rui. 7 na. p bar. Igitur iste hospitator nec etiā ex iure sibi cesso a dicto nobili debet audiri ꝓtra coītatē p̄fatam qz cedere nō potuit actionē quā nō habebat. l. alienatio. ff. de ꝓtrahē. empti. 7 qz nō debet esse melioris ꝯditōnis hospitator cōtra coītatem ex iure cesso a nobili q̄q̄ esset ip̄e nobilis l. fi. §. j. ff. ad vell. Sed nobilis nō fuisset audiēdus contra dictā coītatem ratōnib⁹ supra dictis ergo ꝛc. Concludo ergo vt in principio dixi. Laus deo.

Consilium. CCCXLVII.

Utrum statutum qd̄ excludit matrem a successione filij ꝓpter existentiā fratris excludat etiam propter existentiam aui p̄rni.

In christi nomie Amē

Casus p̄sens valde dubitabil⁹ est qz in quacūq̄ ꝑtem vertam⁹ intuitū occurrūt ꝓtraria magna. Ecce em̄ si dixerim⁹ aūū istū p̄rnū insolidū admittēdū ad successionē istius bartholomei matrēq̄ i totū excludi ex forma dicti statuti. Aut hoc dicem⁹ p argumētū a sy. vel a pari seu maiori. Aut hoc dicem⁹ p argumentū sūptū a ꝓrio sensu dicti statuti. Nā ex exp̄ssa 7 specifica dispositōe dicti statuti hoc dicere nō possum⁹ cū in nulla ꝑte dicat aliquē ex ascēdētib⁹ ex linea p̄rna mīez

excludere in totum vel in partē licet de collateralib⁹ bene dicat. ſ. de fratre ⁊ ſoꝛoꝛe ⁊ filijs eoꝛū vt excludant in totum ⁊ de alijs vlterioꝛib⁹ agnatis vſq; in quartuꝫ gradum q̄ excludant in trib⁹ partib⁹ ex quatuoꝛ et in domibus ⁊ caſtellis. De aſcendentib⁹ vero ⁊ deſcendē tibus q̄ habeant excludere nihil dicit licet eos ponat in conditōne ſcz deceſſerit ſine filijs ⁊ aſcendentib⁹ ꝛc. Aut ergo dicemus auum paternuꝫ debere matrem in totum excludere ꝓpterea quia frater ⁊ ſoꝛoꝛ ⁊ eoꝛū filij in totum excludunt. Et in ipo eſt maioꝛ ratō excludendi quia hereditas nepotis eſt ſibi debita. l. nam ⁊ ſi parentib⁹. ff. de inoffi. teſta. nō ſic fratri vel ſoꝛoꝛi. Et p̄ teritio vel exheredatio aui faceret teſtm̄ ſubijci querele vel iuri ꝓtratabulādi vel dicendi nullū. l. pater filiuꝫ ff. de inoffi. teſtō. ⁊ in auc̄. vt cū de appe. cogno. §. aliud quoq; capl'm ⁊ plene no. in. l. filio preterito. ff. de iniuſ. teſta. ꝓ bar. ⁊ in auc̄. ex cā. C. de libe. p̄te. non fratris vel ſoꝛoꝛis niſi turpi ꝑſona herede inſtituta. C. de inoffi. teſta. l. fratris ⁊. l. fratres. Si ergo frater ⁊ ſoꝛoꝛ ⁊ eoꝛum filij in quib⁹ eſt minoꝛ ratio excludēdi excludūt matrē in totuꝫ ex forma dicti ſtatuti fortius auus p̄nus in q̄ eſt maioꝛ ratio. C. de ſacroſanc. eccl. aut multo magis. Poterit reſponderi q̄ a paritate vel a maioꝛitate rationis nō eſt licitū arguere in ſtatutis quādo inducere tur legum coꝛrectio vt in auc̄. quas actiones de ſacroſanc. eccl. cum ibi no. in glo. Et in exoꝛbitātib⁹ a iur. vt no. in addi. ſpec. ti. de acti. ſeu peti. §. fi. in magna addi. Nec admittit interp̄tatio extenſiua de caſu ad caſuꝫ per aliam legem determinatum vt no. bar. in. l. omnes populi de iuſti. ⁊ iur. nec de ꝑſona ad ꝑſonam. l. ſi vero §. de viro. ff. ſo. ma. C. de colla. l. illam cum ibi no. ꝓ bal. qñ induceret iuris coīs coꝛrectō ꝓut hic ꝓtingeret vt patet exſa auc̄. defuncto. C. ad tertull'. in verbo ſalua' gra dus p̄rogatiua ꝛc. Preterea poſito q̄ per rationeꝫ de qua ſupꝛa videat' eadem vel potioꝛ ratio excludendi in auo q̄ꝫ in fratre ⁊ ſoꝛoꝛe ⁊ filijs eoꝛum tamen alia rō ne attēta videt' minoꝛ eo q; frater ⁊ ſoꝛoꝛ ⁊ eoꝛum filij quadno ſunt ex vtroq; latere coniuncti admittunt' de iure cōmuni ad ſuccedendum vnacum matre non ſic auus paternus. Et ſic plus exoꝛbitaret a iure cōmuni q̄ auus excludet' matrem a tota hereditate q̄ꝫ q̄ fra ter ⁊ ſoꝛoꝛ ⁊ eoꝛum filij a parte hereditatis vt patet in tuēti. Si vero dicamus illud accidere ꝓpter argumē tum a contrario ſenſu dicti ſtatuti ſumptum qđ eſt va lidum in iure. l. j. §. huius rei. ff. de offi. eius cui manda. eſt iuriſdic. ⁊. l. qui teſtamento. §. ſi mulier de teſta. ⁊ po teſt fieri locūq; habet etiam in ſtatutis exoꝛbitantibus a iure ꝯmuni ꝑm ea que no. bal. in. l. ꝯuenticulaꝫ. C. de epiſ. ⁊ cle. poſt cy. Reſponderi poterit q̄ imo iſtud nō eſt verum quando exoꝛbitant ⁊ quando inducit' leg. coꝛrectio quia caſus occurrens reperit' a iure determi natus ſcđm theoꝛicam Jaco. bu. ⁊ bar. in dicta. l. om nes populi quia reſultaret prauus intellectus ideo re linquit' diſpoſitioni iuris ꝯmunis ſcđm eos. l. ſi cum do tem in pn̄. ff. ſo. ma. ⁊. l. j. cum ibi no. C. de condi. inſer. ⁊. l. apud antiquos de fur. in quib⁹ legib⁹ bal. videt' cō trariari ei qđ dicit in dicta. l. conuentulam. Preterea vt dicit bal. in dicta. l. ij. C. de condi. inſer. ſaltem quā do ſtatutum ꝓhibet interp̄tationem debere fieri in ſta tutis nō habet locum argumentū a contrario ſenſu q; talis ſenſus venit ex interp̄tatione vt dicta. l. apud an tiquos ⁊ ar. l. pecuniam ſi cer. pe. ſed hic eſt huiuſmodi quia eſt vnum capituluꝫ ſtatuti quo diſponit' q̄ nulla interp̄tatio fiat vel admitti debeat ſup aliquo capitu lo ſtatuti ſed ſicut ſimpliciter verba iacent ita ſimplici ter ⁊ vulgariter intelligant' ⁊ licet bar. i dicta. l. omnes populi videat' dicere q̄ talis clauſula ſeu verba paruꝫ aut nihil operant' iſtud tamen non videt' verum quia imo operant' vt non admittat' niſi ſꝛalis ſeu vocabuli dubij expoſitō vt in cle. exiuit de paradiſo de verbo. ſi. ⁊ in. c. exit qui ſeminat. ⁊ ꝓ bal. in auc̄. ſi qua mulier i fi. C. de ſacroſanc. eccl. ⁊ exp̄ſſe per Jo. an. in mercu. in re gula ꝓ poſſeſſoꝛe ⁊ bal. C. de libe. p̄to. l. iij. ⁊. l. ubem⁹. §. fi. C. ad trebel. Nam illud verbū ſimpliciter intelligi tur ſcđm q̄ ſꝛa iacet vt no. ꝓ bal. C. de ſuis et legit. l. in teſtō ⁊ no. in auc̄. de fideiuſ. in pn̄in. ⁊ qđ no. bar. in. l. j. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊. l. j. §. ſi quis ſimpliciter de ver. ob. Eſt autem cōtrarius ſenſus in caſu noſtro iſte quia ſtatu tum diſponit q̄ mater ſuccedat in quarta parte eo ca ſu quo nō extant deſcendentes vel aſcendentes ſeu fra ter aut ſoꝛoꝛ vel filij eoꝛum ⁊ extant alij agnati ex late re patris. Igitur ſi extant aliqui iſtoꝛum videt' velle q̄ nō ſuccedant in aliquo a cōtrario ſenſu. Sed iſte ſen ſus nō tendit ad expoſitionem ſꝛe nec ad declaratione vocabuli. ſed ad declarationem mentis ſtatuentium ⁊ addunt caſum nouū qui non eſt in ſtatuto exp̄ſſus ſcz q̄ exiſtentib⁹ aſcendentꝫ. ex latere p̄ris non admittat' mater in aliquo ⁊ ſic videt' non debere admitti poſtq̄ꝫ interp̄tatio eſt exp̄reſſe inhibita ꝓ ſtatutum per ea que no. Jo. an. in dicta regula ꝓ poſſeſſoꝛe i mercu. Di detur ergo q̄ determinatio cy. in queſtione de ſtatuto flozentino diſponente q̄ filia ſuccedat ſi nō extat ma ſculus q̄ eo exiſtente nō ſuccedat non fuit bona q; cō tra regulam p̄dictam Ja. bu. ⁊ bar. ⁊ ſic in dicto ſtatu to debeat ſubaudiri maxime quia idem videt' ſi extat maſculus poſtq̄ꝫ ita eſt deciſum de iure ꝯmuni vt in. l. lege. xij. tabu. C. de legi. heredi. et in auc̄. in ſucceſſione de ſuis ⁊ legit. Vel ſi vera eſt dicta determiatio nō eſt vera dicta regula tradita ꝓ dictos doc. Preterea ſta tutum flozentinuꝫ loquit' affirmatiue dicendo q̄ filia ſuccedat nō exiſtente maſculo. i. ſi maſculus nō exiſtat vt. l. a teſtatoꝛe cum ibi no. ff. de condi. ⁊ demō. ⁊. l. eni ctis de vſur. ⁊ ſic nō exiſtentia maſculi videt' cauſa fina lis qua ceſſante ceſſat diſpoſitō. l. demonſtratio. §. qđ autem iuris. ff. de condi. ⁊ demō. merito maſculo exiſte te femina excludit' quia ceſſat cauſa finalis ſub qua ad mittit' ar. l. filius. §. cum quis. ff. de le. j. ⁊ in auc̄. licet. C. de natu. libe. ⁊. l. inter ſocerum. §. cum inter. ff. de pact. dota. ſed hic loquit' negatiue dicendo. q̄ nō exiſtenti bus illis de quib⁹ ibi fit mentio non ꝓmittat' mater ve nire vltra quartam partem ꝛc. ⁊ ſic nō exiſtentia illoꝛ non videt' eſſe cauſa quare mater admittat' ad quartā ſed quare non admittit' vltra quartam. Igit' licet exi ſtāt aliqui ex illis non ſequitur q̄ mater debeat repelli poſtq̄ꝫ eoꝛum nō ſuper exiſtentia nō erat cauſa ipſius admittende vnde nō ſic aperte modo nō poteſt hic ſu mi ar. a cōtrario ſenſu vt repellat' ſicut poteſt ſumi in queſtione cy. de ſtatuto flozentino ⁊ per ꝯſequens ceſ ſare videt' per ea que no. pe. ⁊ cy. in dicta. l. ꝯuenticulā C. de epiſ. ⁊ cle. Nunc ad partem cōtrariam vertam⁹ intuitum nam ſi dixerimus q̄ auus non excludat ma trem in aliquo rationib⁹ ſupꝛadictis ſequeret' abſurdi tas magna. Nam ſi nō extaret auus p̄dictus ſed exta ret frater ipſius aui qui eſt patruus magnus dicto de functo ſine dubio ipe patruus magnus excluderet ma trem ſaltem in tribus partib⁹ de quatuoꝛ videlicet in domibus ⁊ caſtellis tanq̄ꝫ parens maſculus. i. conſan guineus ex latere patris ⁊ aui vt ex dicto ſtatuto colli gitur quia eſt infra quartum gradum etiam de iure ci uili. l. j. §. quarto gradu. ff. de gradi. multo ergo magis debet excludere matrem ipe auus p̄nus tum q; omne ius potentius eſt in cauſa q̄ꝫ in cāto. C. de legi. l. digna voꝛ ⁊ auus eſt cā quare frater ei⁹ qui eſt p̄nus magn⁹ excludit matrem niſi em̄ generaſſet filiū nō eſſet gene ratus nepos ⁊ ꝓpter cōuentionem quaꝫ patruus ma gnus habet cum auo excludit matrē ab hereditate ne potis quanto ergo magis ipe auus debet excludere p ſe ⁊ ad ſui vtilitatem poſtq̄ꝫ eſt cā q̄ frater ſuus exclu dat ad vtilitatem ipius fratris vt in auc̄. multo magis ſupꝛa all'. tum etiā quia in ſucceſſione dicti defuncti ſi

cõcurreret auus pñus ꝛ patruus magnus.i.frater aui
pferreret auus vt in auc. defuncto. C.ad tertul. ꝛ in
cor. vnde sumit. Si ergo auus vinceret patruum ma-
gnum vincere debet etiã matrem que vincit a patruo
magno ꝙ regulam si vinco vincentem ꝛc.ff. de diuer.
ꝛ temporalib ꝑscrip.l. de accessionib ꝛ in.c.auctorita-
te de ꝓcess.ꝑben.li.vj. ꝛ non solum in trib partib ex q̃-
tuor deberet auus excludere sed etiam in totum q; de-
bet aliquid plus mater habere q̃ frater suus qui exclu
deret a trib temporib ex quatuor ꝓpter ipm auum ꝛ
cõiunctionẽ quã habet cum ipo alꝫ frustra fuissent ap
posita in statuto verba illa si decesserit sine ascendenti
bus ꝛc. si ascendentes nõ deberent esse meliorꝫ ꝓditio
nis q̃ parentes ex parte ipsor de quib postea subiicit
ꝙ excludant matrez in trib partib suffecisset em dice-
re si decesserit sine filijs seu descendentib ꝛ sine fratre
vel sorore vel sine filijs eorum ꝛc. postq̃ ascendentes ꝛ
parentes ex parte ipsor debent esse equales. Ne igit
sequat dicta absurditas ꝙ pñus magnus qui nõ nisi
propter auum excludit sit meliorꝫ cõditionis q̃ auus
vel patruus qõ esse no n debet vt dixi. Dicendũ est ꝙ
excludat in totum matrẽ quia vitanda est absurditas
in legib ꝛ statutis. ff. de bonis lib.l. nam absurdum de
neg.gest.l.põpo.scribit ꝛ etiam supfluitas verborum.
l.j.ff.qõ me.ca. ꝛ si aliquis sanus alius intellect? potest
dari nõ est dandus ille ꝙ quem in supfluitatem incide
remus.l.j.§.fi.ff.admũi. ꝛ verba debent aliquẽ operari
l.si quãdo.ff. de le.j. de puiil. si papa li.vj. Preterea p̃-
sumendũ est statuentes fuisse motos aliqua ratõne vel
causa ar.viij.di.c.erit aũt. Et nõ potest ꝓpendi ꝙ ali-
qua ratio vel causa fuerit vel esset potuerit ad sic statu
endum nisi vt bona potius penes agnationem pñam
remaneant q̃ ꝙ transeant ad matrem vel eius cogna-
tionem sicut quãdo statuit ꝙ masculus succedat exclu
sa filia femina p̃sumit ꝙ voluerit ꝓseruare masculinã
agnationez vt no.in.l.j.C. de adult.ꝙ cy. Hic vero nõ
solũ masculinã sed etiam femininã ex parte patris ꝛ ex
cludere cognationem matris. Et hec ratio postq̃ alia
nõ potest dari vel assignari habet pro expressa vt no.
C. de fideicõ. l. q̃uis ꝛ no. bal. in. l. maximũ vicium. C.
de lib. ꝑte. Sed si ista ratio fuisset expressa in statuto
nõ est dubium ꝙ auus excluderet matrem in totum q;
per dictam rationẽ censeret pater ꝛ auus ꝛ alij ascen-
dentes ex latere ipsor vocati per. l. fideicõ. §. hec ver-
ba. ff. de le. iij. de rei ven. l. emptor. §. fi. ibi ꝛ ea ratõ red
dita ꝛc. de vsur. l. in fideicõ. §. cum pollidus ibi id qõ si
bi matri ideo placuisset ꝛc. de le. ij. cũ pr̃. §. dulcissimis.
de le. iij. l. nomẽ debitoris. §. fi. ꝛ qõ no. dy. in. c. fi. de re-
gu. iur. li. vj. ꝛ bal. in auc. quas actões. C. de sacrosanc.
eccl. Et si dicat si hoc voluerunt statuentes quare nõ
expresserunt si extiterint ascen. ex parte patris mater ꝛ
quia in nullo succedant sicut expresserunt quãdo exta
re frater vel soror vel eorum filij facile. n. fuisset expri-
mere si hoc voluissent. C. de cadu. tol. §. sin autem a de
functis vnde cum de fratre ꝛ sorore expresserint v dei
de alijs denegassz. ar. ff. de iudi. cũ pretor. in prin. C. de
procur. l. maritus extra. de p̃sump. E. nonne. Resp õ-
deri potest ꝙ hoc non sequit quia nec de filijs persone
defuncte expresserint ꝛ tamen credendũ est statuentes
voluisse eos matrem excludere quia prima causa est li
berorum vt in auc. de heredi. que ab intesta. in prin. for
te ergo fuit ratio quare magis expresserunt de fratre ꝛ
sorore quia non est eis ita debita hereditas defuncti: si
cut est debita descendentib ꝛ ascendentib ꝛ ideo tan-
q̃ de magis dubitabili voluerunt exprimere ꝓ ea que
supra dixi primo loco. Et ista pars videt tutior quia
magis est de intentione ꝛ voluntate statuti q̃ prima q̃
voluntas seruanda est potius q̃ verba. ff. de legi. l. be-
nignus. C. e. ti. l. non dubium. Restat respondere ad
contraria. Et breuiter q̃tũ ad tres partes de quatuor
totius hereditatis ꝛ domos ꝛ castella non videt expe-
diens laborare multum in respondendo quia dici po-
test ꝙ ad illas non veniet ipe auus per ar. a simili vel a
maiori seu a contrario sensu ꝛ sic ꝙ extensionem statu-
ti de casu ad casum vel ꝙ subauditum intellectum qui-
bus casibus loquũtur in cõtrarium allegata sed veniet
per exp̃ssam ꝛ generalem vocationem factam de con-
sanguineis seu parentib ex parte patris ꝛ aui. Nã ne
gari nõ potest quin auus contineat appellatione con-
sanguineorũ ex parte patris ꝛ ecõuerso pater appella-
tione consanguineorũ ex parte aui. Tales aũt consan-
guinei vocant expresse licet generaliter ad tres partes
bonorum ꝙ dictum statutum in versi. alia vero bona
ꝛc. Igitur non expedit dicere ꝙ veniat per extensionẽ
vel per subauditum intellectum posset tamen ꝛ verius
quis dicere ꝙ imo statutum in illo versi. alia vero bo-
na ꝛc. loquat de consanguinib collateralib ex parte
patris ꝛ aui non de ipo patre vel auo qõ patet quia lo
quitur eo casu quo ascendentes nõ extant vt patet in
prin. statuti ergo nõ potest loqui de ipo patre vel auo
qui sunt de ascendentib certe hoc non potest negari.
Tamen credendũ est ꝛ certo tenendum ꝙ voluit pa-
trem ꝛ auum esse deteriorꝫ conditionis q̃ illos qui ꝓ-
pter eos veniũt ꝛ quos ipe pater ꝛ auus vinceret. Un-
de si statutum dicat ꝙ patruus excludat matrem in to
tum fortius excludet ipe pater quia vinceret patruꝫ
ꝛ per quem ipe patruus venit ꝛ sic veniret ꝙ subaudi-
tum intellectum ꝛ ꝙ extensionẽ. Item licet loquat eo
casu quo nõ extant ascendẽtes hoc nõ fuit ex eo ꝙ no-
luerit eos venire si extant. Et ex eo quia nõ veniũt ad
tres partes tm̃ sicut veniunt collaterales sed in totuꝫ.
Potest ergo dari alia responsio ad primas obiectio-
nes ꝙ iste auus non venit ꝙ extensionem statuti de fra
tre ꝛ sorore ad ipm: sed venit ex mente statuti que colli
gitur ex eo quia cum velit ꝙ non existentib ascenden
tibus attinentes ex parte ascendentium excludãt ma-
trem in tribus partib ex quatuor censet tacite voluis
se ꝙ si ascendentes ex latere patris extent excludant in
totum ne si aliud diceret verba illa statuti ꝛ sine ascen
dentibus ꝛc. nihil operent ꝛ frustra videantur apposi-
ta ꝛ quia ex eo ꝙ facit mentionem de descendentibus ꝛ
ascendentib ꝛ collateralib ex parte patris censet ha-
buisse respectum ad agnationem paternam ꝛ voluisse
eam ꝑferri matri ꝛ eius ꝓcognitioni. Et dum dicit ar
gumentum a contrario sensu nõ debet summi quãdo
resultaret prauus intellectus ꝛ quando reperit contra
rium in iure decisuꝫ. Respondet ꝙ hic resultaret ꝙ ꝛ
ba statuti essent supflua ꝛ nullius importantie. Item se
queretur absurditas de qua supra. s. ꝙ parentes ꝛ con
sanguinei ex parte patris ꝛ aui excluderent matrẽ sal-
tem in tribus partib. Et tamen ipe pater ꝛ auus qui-
bus ipi consanguinei consequũtur dictum priuilegiũ
excludendi nõ excluderent in aliquo ꝛ posito ꝙ exclu-
derent in tribus partib ꝛ non vltra nõ essent melioris
conditionis q̃ illi qõ non p̃sumit fuisse de mente statu
ti postq̃ dixerit sine ascendẽtibus ꝛc. Preterea nolo
fateri ꝙ in lege iuris ꝓmunis nõ est sumendus intelle-
ctus a ꝓtrario sensu vbi ꝓtrarium esset determinatum
ab alia lege iuris cõis ꝛ similiter in. l. municipali q; non
est credendũ qõ vnum ius ꝓmune velit aliud ius cõe
corrigere ꝛ vnuꝫ municipale ius municipale ar. cor. q̃
no. in. l. ita pudor. C. de adult. ꝛ. l. j. de inoffi. dotib ꝛ in
c. cũ expediat ꝺ elec. li. vj. Sed in statuto qõ videmus
manifeste tendere ad correctionẽ iuris cõis in aliquib
vt est istud nõ est absurdum sumere argumentũ a con
trario sensu etiã vbi reperit ꝓtrariũ determinatũ a iu-
re ꝓmuni dũ tamen nõ ab alio statuto. Nã postq̃ vi-
dem? ipm manifeste tendere in q̃busdã ad correctõez
iuris cõis credendũ est ꝙ in casu de quo dubitat etiaꝫ
velit corrigere si verba ꝛ mens statuti ad hoc adaptat

ar.ff.de le.j.l.ab omnib. Et p hoc optime facit quod no.bal.in.l.maximũ vicium.C. de libe.pte.in pe. colũ. ver. vlterius queritꝫ ꝛc.ibi dum dicit. Nam dictũ statutum habet se ad ius cõmune derogatiue ꝛc.z ista est bona z solẽnis responsio p quam saluat determinatio cy.in.q.de statuto florentino z etiam bal.in.l.cõuenticulam de epis.z cle.qz licet in iure ꝓmuni repiat determinatum q filia femina succedat etiam si extat masculus z cum eo vt in auc.in successione.C. de suis z legit. non tamen repiebat determinatum ab aliquo statuto florentino z ideo potuit ibi summi argumentũ a contrario sensu videlicet dum dicit q succedat femina nõ extante masculo ergo ipso extante non succedat. Sed si per aliud statutũ repiret determinatũ contrariũ.s.q succedat cum masculo tale argumentũ nõ fuisset summendũ p quod illud corrigit scdm theoricam qꝫ doc. tradunt in.l. omnes populi z p no.in.l.ij.C. de condi. inser. Et sic tollit ꝓtrarietas que videt resultare inter ea que no.bal.in dicta.l.quenticulam z in.l. apud antiquos.C. de fur.z in dicta.l.ij. de condi.inser. Item nõ ob.statutũ disponens q in statutis ꝓmunis senarũ nõ admittat interptatio z p ꝓsequens videtur nõ debere recipi ar.a contrario sensu fm bal. in dicta.l.ij. Et hic pur.recipimus quia dico q illud est verũ in extrinseca interptatione que nõ potest colligi ex aliquib verbis a statuto prolatis secus si ex illis potest colligi ar.ff. de condi.z demõ.l. in his z expresse p bal.C. de libe.pte.l. ij. Tunc autẽ dico colligi posse ex verbis quando sine tali interptatione verba a statuto ꝓlata nullius essent effectus nec possent subaudiri dictõ maxime alꝫ secus vt ecce in questione de statuto florentino dicente q filia succedat matri nõ existente filio masculo. Nam cõgrue potest subaudiri maxime qz idem si extat. Si ergo p aliud statutum ꝓhiberet interptatio tunc nõ deberet summi ar.a cõtrario sensu sed deberet subaudiri maxime z sic congrue adhuc starent verba z nõ haberet locum determinatio cy.z bal.in.l. ꝓuenticulam sed non existente dicto statuto tunc nõ summit z nõ subauditur maxime quia censet velle corrigere ius cõmune z ita loquit determinatio p̃dictorũ doc. Sed in casu nostro verba illa statuti si decesserit sine filijs z ascẽ. ꝛc.nullius essent importãtie si nõ summeret a contrario sensu nec cõgrue possit subaudiri maxime quia resultaret prauus intellectus sicut q non existentib illis de quib statutum loquit mater admittit ad quartuz tñ z alij consanguinei ex parte patris admittuntur ad reliqua bona ita et eis existentib sed maxime quando non extant hoc aũt est falsum q quãdo extant illi admittant mater z alij cõsanguinei ex latere patris modo p̃dicto quia illi p̃ferunt talib cõsanguineis qui nõ nisi p illos venire possunt. Ne igit dicta verba fuerint prolata sine effectu z stent sine aliquo congruo subauditu debemus recurrere ad subauditum cõtrarium qui potest cõgruere tam verbis qꝫ menti.s.q illis existentibus nec mater nec alij consanguinei admittant ad aliquid sed illi videlicet ascendentes vel descendẽtes seu frater z soror vel eorum filij non obstante dicto statuto disponente q interptatio non admittat quod debet intelligi quando fieri potest seu cena.duci sine interptatione fm bal.in.d.l.iij.C. de libe.pte.ad qd facit qd no.Jo.an.in mercu. in dicta regula p possessore ante fi. vbi dicit q stante dicto statuto q interptatio non admittat standũ est verbis mente tamen seruata quasi diceret si p saluanda mente expediret recedere a verbis deberet recedi nõ obstante tali statuto. Hic autez pro saluãda mente expedit aliqualiter recedere.s.summendo ar.a contrario sensu alꝫ non possemus intelligere ad quẽ finem fuerint illa verba ꝓditionaliter ꝓlata in prin.statuti apposita videlicet si qua psona decesserit sine filijs z ascendentib ex linea materna ꝛc. Undecredendũ est q ad hunc finem vt si illi extent illi solitotum qd etiam ex eo deprehendit quia si extant filij sine dubio illi soli succedant posito q statutũ expresse hoc nõ dicat quia nullus negabit quin tacite videatur hoc voluisse ergo z idem in ascendentib maxime quia etiaz de fratre z sorore z filijs eorum specificauit. Pro hoc etiam facit quia in statutis etiam correctius fit extensio ad alium casum quando dispositia in vno casu non possunt habere locum sine illa extensione vt nobar.in.l.omnes populi in articulo illo an statuta reciant interptationem extensiuã per.l. si ita stipulatus fuero parte de verbo.ob. de arbi.nõ distinguemus.§. de officio cum ibi no.z.l.ij.de iurisdic.om.iudi. Ergo p eandem rationẽ debent verba extendi ad casum summptum a contrario sensu si sine hoc verba nullius essent importantie nõ obstante dicto statuto q non fiat interptatio ꝛc. quia debet intelligi quando verba possunt congrue p se stare z aliquid importare sine tali ꝛb aud tu. Concluditur ergo q dicta mater in totum excluditur ab auo duplici ratione principali. Prima qꝫ retur a psona minus potente qꝫ sit auus videlicet a fratre aui patruoqꝫ magno quem auus excluderet per regulam si vinco vincentem ꝛc. Secũdo qꝫtum ad alteram quartam partem a qua non excluderet per truum magnum z sic in illa cessaret illa regula si vinco vincentem ꝛc.tamen excludit per auum: tum quia aliquid plus iuris debet habere auus qꝫ alius qui venit p pter auum quia vt dixi potentius debet esse ius in causa qꝫ in cãto.l.digna vox.C. de legi.cum ibi no.tum etiam ne illa verba si decesserit sine ascendentibus frustra videantur fuisse apposita z stent sine aliquo congruo subauditu ppter qd potest summi argumentum a cõtrario sensu. Item concludo q statutũ illud qd interpretatio non admittat in statut. vendicat sibi locum in casib in quib verba possunt stare congrue z aliqd operari sine subauditu cuius contrarij vel sine extensione alꝫ secus p ea que no.bal.in.d.l.iij.C. de libe.pte. qd hic nõ est. Et ideo in casu nostro locum nõ habet z propter alias ratones supra tactas. Cogitaui q posset quis dicere p̃fatum statutum posse z debere recipe alium intellectum videlicet q cum tendat ad excludẽdum matrez z eius cognationẽ propter patrem z eius agnationem q exclusio fiat quando termini sunt pares vt quia extat mater z pater qui sunt in primo gradu vt tunc pater preferat matri vel extat auus pnus z auia materna z tunc auus preferat auie. Sed ponẽdo terminos dispes.s.q ex vna parte extet mater et altera auus pnus non sic est conueniens q auus qui est in secundo excludat matrẽ que est in primo z singula singulis referant.l. si negocium cũ ibi no.C. de negogest. Breuiter istud posset tolerari si nõ esset illud statutum q interptatio nõ admittat z q verba debeant intelligi simpliciter ꝓut iacent vt quantominus possz fieri corrigeret ius ꝓmune. Sed qz est dictũ statutum nõ possumus hoc dicere qz verba nõ psumerent simpliciter ꝓut iacent sed alio mõ. Nam scdm sonũ verboz quicũqꝫ extet de ascendentib in eodem vel dispari gradu cũ matre excludit matrẽ cum oño z verbũ sit indefinite ꝓlatũ ergo ꝛc.l. si pluribꝫ.ff. de le.ij. Illud aũt certum est q statutũ potest auferre legitimã mris z filioz in totum sicut z munire scdm ꝓmunẽ opi.no.per cy.in.l.sanctimus.C. de nup.z p bar.in.l.ticio centum §.ticio.genero.ff. de ꝓdi.z demõ.facit.l. q de bonis.§. fi.ff.ad.l.fal.qz potest excludere a succedendo cum successiones regulent a iure scripto.l. lege obuenire.ff. de ver.si.z vt ex legib z sena.ꝓsul.in rubro z nigro. Et legitima est portio de bite successionis.l.cum querit et.l. parentibus.C. de inoffi.testa.sup quo articulo me non

extendo qz nõ expedit. Illud etiam est certũ q; postq; hic exstat auus prnus qui admittit vt supza scripsi nõ est tractandũ de patruo qz ascendẽtes pferunt omnibus collateralib; exceptis fratrib; z sozoribus vtrimq; ꝯiunctis z eoz filijs in auc. de heredi. que ab intesta. §. 1. Sed si auus redderet inhabilis ad succedendũ ppt matrẽ inciderem⁹ in dubiũ illud vtrũ mater posset dicere ego excludo auũ qui te excludit ergo excludo te in totũ etiã a trib; quartis quas haberes si auus nõ superesset sup quo etiã me nõ extendo qz nõ expedit.

Consiliũ. CCCXLVIII.

Stante statuto q; exstãtib; masculis femina nõ succedat. Utrũ pteritio femine reddat testm̃ nullũ si ipse masculus nõ fuerit institutus sed extraneus.

In christi nomie Amẽ

Sup ꝑmo pũcto quo queritꝫ an testm̃ sit nullum ex eo q; nihil repitꝫ relictũ in ipo dictis filiab; iure institutois sed solũ mãdauit pater eas votari matrẽq; z sozorẽ vniuersaliter instituisse videt eo casu quo masculus nõ nasceret cũ dixerit q; ad eas puenirent bona nõ obligata que erant incerta z sic oĩa ꝓzehẽdebant ꝓter obligata que erãt certa ꝓpter qd̃ sine dubio põt dici substitutionẽ factaz de matre z sozore fuisse directam vulgarẽ z vniuersalẽ in hereditate. factam vzo de illo cui bona erant obligata de ipsis bonis obligatis fuisse factam in reb; certis z sic vim legatoz habere dato coherede vniuersali. C. de heredi. insti. quotiens iũctis bis que notantꝫ in. l. his verbis in prin. ff. e. ti. et. l. si certarũ in prin. de testa. mili. p bar. Dubiũ facit principaliter qz hic exstat patruus qui ex forma statuti fuissz dictas filias a successione intestati excluraus ꝓpt̃ qd̃ prefatis filiab; nulla legitima debebat cum sit portio portionis debite ab intestato. C. de inoffi. testa. l. parẽtibus vnde nõ debeꝫ eis que ab intestato nõ fozent succeſſuri vniuersaliter. cũ non debeat alicui nisi iure hereditario vnde repudians hereditatẽ vniuersalẽ legitimã petere nõ põt no. cy. C. de impube. z alijs substi. l. heres instituta z bar. ff. de acquir. heredi. l. gerit in. iiij. colũ. Sicut ergo excluso p suã repudiationẽ nõ debetur legitima sic nec excluso p. l. municipalẽ a succedendo que exclusio potentioz est cũ sit prioz z veniat ad radicem qz impedit hereditatẽ deferri sed prĩa sit superiam delata. ff. de acquir. heredi. l. is qui heres z si legitima nõ debebat istis ex eo q; nõ succedebant ab intestato prno exstante nec earũ pteritio nocere debet cũ illorum tãtũ pteritio testm̃ viciet quib; testoz legitimã debebat quã tollere nõ potuit nisi exheredãdo legitime vt patet. ff. de inoffi. testa. pãp. §. quarta z. §. qm̃ autẽ z ex his que no. p bar. in. l. gallus. §. z quid si tãtũ z. l. in suis. ff. de libe. z postu. Jn cõtrariũ videt quia statutũ loquit ab intestõ z sic de causa testati nil censet imutare iuxta no. p glo. in dicto. §. z quid si tãtũ z in. l. si emãcipati. C. de colla. sunt em̃ diuerse. ff. de acquir. heredi. l. cũdiu ergo de vna ad alterã non videt inferendũ. ff. de mio. l. pãp. exuli. de calũ. l. penl. de verb. ob. inter stipulantem. §. sacrã ibi sed hoc inter se ꝛc. Et posito q; haberet locum etiã facto testõ z filiab; pteritis vt pteritio nõ noceat deberet hoc esse verum eo solo casu quo fuisset institutus solus prnus qui fuisset eas excluraus z in cuius fauorẽ statutũ est factũ vt sic patruus nõ sit deterioris cõditionis ex testõ z ex voluntate exp̃ssa q; ab intestato z ex tacita. ff. de le. ij. ticie seyo. §. fi. ad. l. falci. l. ticia z qd̃ no. bar. in pr̃. filiũ. ff. de inoffi. testa. in secunda questione de vul. z pu. si filius qui pr̃i ver. presertim. Nec insup filia sit melioris ꝯditõis facto testõ z ipa pterita q; esset ab intestato cũ in primo casu concurrat etiam patris voluntas ad ipam excludendã qz preteritio largo modo dicit exheredatio iuxta no. per bar. in. l. filio pterito. ff. de iniusto testa. Ceterũ illo nõ instituto qui erat eas excluraur⁹ sed alio vt est hic quia mater z sozor de prno vzo nulla fit mentio vel si ꝓzehendit appellatõe illius cui sunt bona obligata nõ est institutus vniuersaliter sed in certis reb; vel prozius nec in illis videt institutus cum testõz fuerit vsus verbo ꝯmuni qd̃ adiectuz certe rei vel reb; non imporzat institutionẽ ꝑm ꝯmunẽ theozicã sicut nec fideicõ. vniuersale si est alius vniuersaliter institut⁹. l. cogi. §. z generaliter. ff. ad trebel. z no. in dicta. l. his verbis in principio z. l. centurio de vul. z pu. p bar. videt contrariuz esse dicendũ vt sic dictus prnus postq; nec ex testõ succedit vniuersaliter p iam dicta nec ab intestato stante causa testati habeat ꝓ mozruo. l. j. §. si pater. ff. de ꝯiũ. cũ emã. libe. z benefacit insti. de succe. lib. §. nostra vbi patet q; paria sunt filios liberti nõ exstare vel exstare z forte excluraos p testõzem quia vtrobiq; dat prno cõtrata sed hic prnus videt fuisse p testõzem excluraus q̃tenus in eo fuit ipm̃ nõ instituendo igit filie poterunt dicere nullũ ac si prnus nõ esset in rerum natura. Breuiter sup isto passu quia difficilis est z subtilis vt patet ex notatis p bar. in dicta. l. j. §. si pr̃. ff. de ꝯiugendis cũ emãci. lib. recozdoz alʒ vidisse varia ꝯsilia doc. excellentium bononiẽsium. Quidam em̃ tenebant q; etiaz eo casu quo esset institutus ille idez qui esset excluraurus filiam ab intestõ nihilominus filie pteritio reddebat testamentũ nullũ per rationẽ supza tactã z quia pr̃ ꝓ no no beneficio statuti qd̃ eligere poterat decedẽdo intestatus si volebat filiaz excludere vetus elegit grauamẽ s. cãm testati vnde debebat ea vti cũ sua causa que est q; filia instituat vel exheredet. l. inter cetera. ff. de libe. z postu. z. l. gallus. §. in omnib; ar. l. põp. §. cuz quis. ff. de acquir. pos. iuncta. l. fi. §. si aũt hoc in penlt. colũ. C. de iure delibe. Jsta snia reprobat p ea que notant z expresse in cõtrarium decidunt per bar. in. l. fi. ff. ad tertul. z per bal. in. l. maximũ vicium. C. de libe. pte. in q̃stione quoz decisio debet hoc casu intelligi quia nõ debet imputari patri cur intestatus nõ decessit. Alij tenebant q; dicto casu testm̃ tenebat mere iure et poterat adiri hereditas. Sed ipa adita filia pterita potest contabulare licet nõ potuerit nec possit dicere nullũ quia ꝓtratab. est ex testõ vt patet in. l. j. in prin. ff. si tabu. testa. nul. ex. z no. p glo. in. l. j. ff. de bonoz pos. a qua causa testati filia nõ est excluraa. Cautela ergo est q; filia taceat quousq; hereditas sit adita ne institutus timoze ꝓtratabullationis obmittat adire ex testõ z postea per ꝓtratab. totum perdat z adeat ab intestato filiãq; excludat. Et istam partẽ videt firmare bal. C. de colla. l. si emancipati in. v. opi. z etiam ange. Credo q; tangat que opi. videtur reprobari. ex his que no. bar. in dicta l. j. §. si pater vbi de vtroq; istozum simul dicit tam de remedio dicendi nullum q̃ de remedio ꝓtratabulandi. Et quia remedium ꝓtratabulandi datur illis tãtũ qui possunt dicere nullum aut possent si nõ essent emãcipati vel alʒ capitis diminutio non obstaret. l. j. Primo responso. ff. de ꝓtrab. z pzo hoc. l. non est ambigendum. §. vbicũq; . ff. de bonozum pos. vbi nõ datur bonozum possessio exclurais a successione intestati prout hic est alij tenent q; dicto casu videlicet testm̃ nec potest expugnari etiã per ꝓtratabu. z isto casu loquit determinatio bar. in. l. fi. ff. ad tertul. z bal. in. l. maximum vicium vbi plene disputat. Et ista pars tanq; tutioz z equioz est tenenda quã etiam tenet angelus in. §. z qd. si tãtũ. Cum vzo institutus fuit alius q; ille qui erat filiam excluraurus ab intestõ prout fuit in casu nostro de matre et sozore tunc adhuc tres alias opinio. reperio. Quidam em̃ dixerunt tunc testm̃ esse nullum q; ratio-

nem supra tactam posito q̄ illa nullitas nō ꝓsit ipi filie sed ei qui ab intestato ipam excludit nec est hoc mirum q; z alibi hoc cōtingit. ff. de libe. z postu. l. si filius qui in ptāte vbi testm̄ secundu3 in quo filius ē pterit⁹ z tamen nō ꝓdest hoc filio sed instituto in primo in q̄ ipe erat exheredatus. Sed pōt respōderi q̄ illa debebat intelligi quādo filius in primo fuerat institut⁹ si vero exheredatus loquit. l. si ex duob⁹. §. si prius de ꝓtra tab. que vult q̄ tūc valeat q; interest sua valere vt tollat primū z ipe ꝓtratabulet scōm vel etiā aliter si in primo fuit exheredatus scōm in quo fuit p̄teritus est nulluz q; interest sua vt si instituti in primo nō adeant hereditas ad ipm devoluat ab intestō qđ nō esset si valeret z hic ratio z dictu3 ꝓbat in. l. postumus a primo in principio. e. ti. de libe. z postu. sed in casu nostro nō potest interesse sua ratōe successionis cū eam nō sit habitaturā sed alius. Et ideo ista opi. non videt vera p. l. si post mortem. §. liberi. ff. d̄ ꝓtratab. Nec ob. l. postum⁹ §. si is. ff. de inoffi. testa. vbi rumpit ad instantiā ei⁹ cuius non interest q; ista fit ruptura ꝓ sniam iudicis non ipo iure per p̄teritū scōm ea que no. ꝑ glo. que incipit imo in fi. in. l. antiqui. ff. si pars here. peta. Et p̄ista pte q̄ nō sit nullum facit q; p̄teritio que nō est iniuriosa filio nō reddit testm̄ nullum ꝑ ea que no. ꝑ bar. in. l. cum ex filio de vul. z pup. z. l. gallus in prin. de libe. z postu. sed hic nō potest dici iniuriosa cū filie nihil auferat de eo qđ sibi debet ab intestato quia nil debet. Item quia p̄teritus rumpit vt sibi locū faciat. l. nam z si sub ꝓditōne. ff. de iniuſ. tes. quē locum sibi hic nō faceret sed alteri. Item facit q; institutus succedit tunc in locuz illius masculi qui fuisset exclusurus filiam ab intestō in auc̄. de here. z fal. §. in omnib⁹ z ibi no. in glo. z etiaz in auc̄. hoc amplius. C. de fideicō. in glo. que incipit nam nullo modo circa mediū sicut ergo ille excluderet filiam a rumpendo si ipse fuisset institutus vt dixi supra scōm opi. z determinationē bar. z bal. in locis supra allegatis ita et institutus extraneus qui succedit loco illius cum idem sit iudicium de substituto ar. ff. de condi. z demō. l. filie. §. ticia. Alia opi. videt fuisse ange. in. d. §. z quid si tātū. q̄ tunc nō sit nullum p̄cise sed ita demuz si vult dicere nullum z si erit impendenti ꝓut alibi no. glo. in sy. in. l. is qui. ff. de lega. p̄stan. in prin. de iniusto testa. l. filio. Et licet ille glo. regulariter nō teneat per doc. qui dicunt q̄ imo statim est nullum testm̄ in quo filius in potestate p̄teritus est. l. j. de iniusto tes. non expectata declaratione voluntatis filij qđ patet quia statim alijs filijs est apta via intestati. l. fi. de libe. z postu. l. j. in fi. si tab. testa. nul. exta. tamen in casu isto ꝓcedent ille glo. vt validitas vel inualidas pendeat ex approbatōne vl improbatōne filie. Et effectus erit magnus quia poterit gratificare filia cui vult vel instituto vel veniēti ab intestato z sic erit beneficiū venale vt z alibi. ff. de contratab. l. filium qđ non posset si simpliciter esset nulluz quia nō posset ius alteri quesitum z apertum ad viam intestati auferre ꝑ suam approbationē. l. si post mortē §. fi. ff. de contratab. z dicta. l. fi. de libe. z postu. Licet bar. videat dicere cōtrarium in dicta. l. filio preterito in penult. colū. reꝑhendendo Jac. de bel. qui tenebat id qđ dixi saltem hodie ꝑ tex. in auc̄. vt cum de ap. co. §. sine igit vbi. l. vltra procedit assignando bona alijs filijs ab intestō. Nam dicit bar. dictam assignationez intelligi factam nisi filius p̄teritus approbauerit vt dicta. l. filio iuncta. l. nam z posteriores. ff. de legi. qđ non videtur bene dictum q̄tum ad hoc vt auferat fratribus scriptis ius succedendi ab intestō si ipsoz interest ab intestō venire vt quia maiores portōnes sunt habituri vel etiaz filijs exheredatis vt dicta. l. fi. de libe. z postu. et. d. l. si post mortem. §. fi. Et sic illud erat verum etiam iur. veteri sed bene posset approbare in preiudicium fratris instituti q̄tum ad hoc vt teneatur ad legata in testō relicta quia cum possit habere ex testō si vellet habere ab intestato teneret ex ti. si quis omis. cāte. Breuiter ista opi. d. ange. non videt vera quia validitas vel inualiditas testamenti nō potest esse impenditi sed vel statim est nullum vel statim validum. l. fi. in fi. ff. ꝓmunia p̄di. Et si ita est nō poterit filia gratificare vt angelus vult vel vendere hoc beneficiū. Nam si dicamus esse nullum aperta erit via p̄uo in casu nostro etiam filiabꝫ tacentibꝫ succedēdi ab intestato quā filie approbando non poterunt auferre per iura supra allegata. Similiter si dicamus testm̄ validum nō poterit ex postfacto rumpi ratione p̄teritionis iam nati quia in hoc inspicimus initium. l. si quis filio de iniuſ. testa. Nec ob. l. filium de cōtratab. quia ibi erat certuz testm̄ valere z instutum posse adire z esse in sua potestate z voluntate adire vel nō. Unde bene potest gratificare vel filio exheredato nō adeundo vel preterito adeundo. Sed hic non est certum validitatem vel inualiditatem pendere ex arbitrio filie preterite imo est certum de contrario q̄ non pendet ex eius voluntate sed statim est nullum vt in iuribꝫ supra allegatis. Igitur non habet de quo gratificet alicui nec habet aliqd de quo filie assignet per iam dicta. Unde reperio terciam opi. de qua supra feci mentionem q̄ imo testamentum est validum etiam isto casu quo institutus est alius q̄ ille qui fuisset filiam vel filias excluſurus ꝑ rationes supra tactas. Et istam videtur expresse approbare bar. in dicta. l. j. §. si p̄. ff. de ꝓiunge. cum emā. libe. vbi subtiliter tractat istum passum quādo filia excludit ab intestō existante masculo z masculus excludat a rumpendo ꝑ ius dicendi nullum vel ꝑ cōtratab. Et distinguit ipe q̄ aut actus exclusionis z actus translationis hereditatis in alium est vnus z idem vt est in casu nō quia institutio facta de matre z sororе est exclusio p̄ui qui nō erat necessario exheredādus cum nō esset filius ff. de verb. ob. l. quidam cum filium z tunc filia vel filie excludunt a rumpendo ꝑ. l. j. §. fi. ff. d̄ assigna. lib. quia instituti ingrediunt locum p̄ui qui ipas filias excluſit set ergo z ipi excludunt. l. equissimū. ff. ad tertul. Aut actus exclusionis masculi z actus translationis z alium erant diuersi vt si masculus erat de suis seu descenditibus in quo fuit necessaria exheredatio que est diuersa ab institutione per quā fit in alium translatio z tunc aut filia vult venire ꝑ ius dicendi nullum vel ꝑ cōtratab. tanq̄ ꝑterita z tunc similiter nō potest quia istud ius oriri debet a principio aut per querelam z tunc potest venire quia illa oritur post aditam hereditatē. Et ista est sua theorica scōm quā in casu nostro p̄dicte filie debent excludi a rumpendo ex duplici capite tū q; exclusio p̄ui z actus translationis hereditat̄. in sororem z matrem fuit vnus z idem: tū q; z si essent diuersi si volunt venire filie per ius dicendi nullum aut per cō tratab. z non possunt sm bar. Et istaz theoricam in casu presenti tanq̄ tutiorē z melius fundatam sequimur in casu presenti per quam excluditur dictum testamētum nō esse nullum ex eo q̄ dictis filiabus nil fuerit relictum iur. institutionis. Posset quis dicere q̄ inter est dictarum filiarum testamentū esse nullum etiam ꝓpter p̄priū ꝓmodum quia si hoc est habebunt terciā partem hereditatis ab intestō ex forma statuti quā nō poterūt consequi ex testō. Sed certe posset dici q̄ etiam ex testō possent consequi ꝓditōne ex dicto statuto quia cum mater z sorores vtant beneficio statuti dicendo testm̄ non esse nullum ꝓpter exclusionē filie ab intestō debeant ipō vti cū sua causa ar. l. pōp. §. cū quis. ff. de acq̄r. pos. de heredi. insti. qui volebat q; excluditur ꝓtemplatōne dicte tercie hereditatis. Vel posito q̄ aliter esset istud interesse nō redderet testm̄ nullum sed solū interesse succedēdi ab intestō ꝑ ias dicta qđ ꝑ non p̄tendūt quia dictā terciā nō essent habituri titulo

hereditario ꝛ directo ꝫ titulo singuli ꝛ ꝺ manu patrui ne illa ptica statuti obuiet alteri pticule dicẽti ꝙ tota hereditas sine diminutõe pueniat ad masculos. ꝛ ita dicit fuisse dictum statutũ cõiter. intellectũ

Cõfirmatur etiam ꝓclusio supdicta ꝙ testm̃ valeat ꝓpter ꝛba testõris qui dixit ꝙ volebat testam̃tũ et oia supscripta valere oĩmodo iur. ꝛ forma ꝛc. Et sic in casu quo necessaria fuit institutio censet reliqsse iur. institutõis put erpsse determinat Bal. in l. q̃tiens. C. de heredi. insti. ad quod facit quod no. bar. in auc. vñ si parens. C. de inoffic. vbi dicit ꝙ si dicat relinquo ꝑ sua falcidia vel ltima videt reliquisse titulo institutiõis quo ltima ꝺz relinqui. Item si per alias ꝓiecturas põt ꝓbari: ꝙ voluit relinquẽ ꝑ sua ltima etiam si hoc nõ dixit erpsse vt si ꝓbibuit filiaz amplius petere vt elegãter no. Bal.. C de here. acti. l. si adulta. ꝫ dicẽdo ꝙ volebat valere meliori modo ꝛc. satis apparet ꝑ ꝓiecturam de intẽtione testatoris ꝙ voluit relinquere eo modo quo relinquẽ tenebat Et hoc si verba erant talia ꝙ poterant adaptari ad vtrũqz intellectum alꝫ si solũ ad titulũ singulariꝫ relicti non institutõis secus ꝗa stãte tali relicto vt tali nõ esset in pt ãte patris facere ꝙ valeret iure testi. facit qꝺ no. glo. in l. is q̃ putat de acq̃. here. facit etiaz ad ꝓdicta quod no. Bal. in l. fi. C. fami. her. vbi dic: ꝙ saltem de equitate ca. tale testm̃ valet in quo pat reliquit filie certam quãtitatem ꝛ nõ dicit iure institutionis vel ꝑ ltima ꝑ. c. Raynucius. de testa. vbi dicit esse casum ꝛ hoc in terris imperꝝ non seruaret iuxta no. ꝑ glo. in. c. fi. de arbi. li. vj. tñ iunctuz cum alijs supradictis debet sufficere ad valoreꝫ testi ar. l. si stipulatus. de vsur. iũcta. l. in testis. de reg. iur. Sup eo ꝛo qꝺ queritꝫ an relictum dictis filiabꝰ debeat putari an ꝛo si nupserint ꝛ qñ nupserint ista videtur esse questio mota ꝑ Ly. in l. sanctimus. C. de nup. vbi tenet ꝙ �means Ry, malũ. debet pure. Sed Bart. in l. titicio centum. ꝫ. ticio genero. ff. de cõdi. ꝛ demon. tenet ꝓtrariũ eo casuq̃ filia excludit a succedẽdo ꝓpt masculum quia tunc non debet ltima ꝛ iõ non reijcitur conditio tanqꝫ de relicto ꝑ ltima. De se aũt relictuz ꝑ dote ꝓstat esse cõditionale ar. l. ꝓmittẽdo. ꝛ. l. tali. ff. de iure dotium. Bal. ꝛo in. l. sanctimus ꝓall'. tenet opi. Rychar. contra bart. Breuiter in hoc passu inspiciẽdum est qualiter statutũ loquat. Nam aut dicit ꝙ filia dotata nõ succedat extãte masculo. ꝛ tunc qꝛ nõ excludit nisi sit dotata. ꝛ si esset relictũ conditionale non diceret dotata pendẽte conditõne. l. cedẽ diem. ff. de verb. ob. sig. videt opi. Ry. Ly. ꝛ Baldi verioꝛ ꝙ relictum sit pur ad hoc vt excludat ꝛ testm̃ valeat qꝛ sic consulit tã filie q̃ testõ argu. l. oĩno. ꝛ. l. qñ. C. de inoffi. testa. cũ sy. Et iõ bar. in themate qꝺ ponit non videt bñ dixisse dum ponit de statuto dicẽte ꝙ filia dotata non succedit. nam si ẽ ꝓditionale vt dicit nõ eẽt dotata ergo succederet ꝛ testm̃ eẽ nullum. Aut dicit simpl'r ꝙ filia nõ succedat extãte masculo debeat tñ dotari ꝛ tũc qꝛ sufficit sola superistẽtia masculi ad ipam excludendã a successione ꝛ ꝑ cõsequẽs a debito ltime põt tunc ꝓcedere opi. Bar. ꝑ rõnem suã ꝛ ita ẽ in casu nostro. ꝛ sic nõ debet statim ꝫ cum nupserint. Preterea ẽ alia rõ hic qꝛ relictum non ꝓtinet certã quantitatẽ ꝫ mandauit eas dotari ꝑm facultates suas. vñ cũ veniat hoc declarandũ etiã ex qualitate mariti. l. quero. ff. de iur. do. videt ꝙ debeat expectari tps nuptus. Legatũ ꝛo mille floꝛ. facium filie iam nate fuit factũ eo casu quo nasceretur posthumꝰ tunc eñ voluit limitari quãtitatẽ fauore posthumi q̃ casus nõ euenit. Sed in casu quo nõ nasceret masculus non limitauit quãtitatẽ dotis. ꝫ voluit ꝙ dotarent ꝑm facultates suas. ꝛ sic forte voluit ꝙ haberẽt maioꝛẽ dotẽ. Ad ꝓdicta etiã facit qꝺ not. Dy. ꝛ Bar. in l. lucius. ꝫ. a te. de le. ij. ſ. qꝺ relictũ ad aliqꝺ negociũ expediendũ non debet nisi cũ poterit illud negociũ expediri. l. nec semel. ꝫ. si in bitatõe. ff. q̃n dies lega. cedat. ꝛ. l. qꝺ pupille. Laus deo.

Consilium. CCCXLIX.

Stante dicto statuto q̃d si minus ltima fuerit illi femine relictũ an ipa possit agere ad supplementũ. et an appell'one fratris carnalis veniat vterinꝰ frat' tñ.

Nchristi noie Amen

In puncto queritꝫ de quadruplici hereditate. ſ. pũis patrui mris ꝛ quie materne. Circa pmaz occurrit duplex inspectio. Prima an testm̃ pũis sit nullũ ꝛ sic dicta. ꝺ. Katherina possit petẽ totã hereditatem pñã ab intestato vt petit. videt nãqz sic petendo voluisse nullitatẽ testi si de ipo opponat in iudicium deducẽ incidẽter ꝛ ꝑ viam replicatõis qꝺ facere potuit. l. filio pterito ibi si pteritus ptem hereditatis ꝛ ibi no. ꝑ bar. in fi. secũde de pt̃ principal' leg. illius. Vñ quiꝺ dicendum videt cum fuerit instituta in dote materna q̃ erat ipius dñe Katherine et sic non potuit in ea instituꝛ put fuit de mẽte glo. in l. ij. ꝫ. ꝫ vtrum. ff. de mino. in glo. fi. Sicqz institutõe habita ꝑ ea que no. Bar. ff. de here. insti. l. suus quoqz. circa fi. prin. ꝛ Guil. de cu. in. l. sanctimus. C. ꝺ inoffi. testa. ꝛ eo. ti. l. oĩmodo. ꝫ. penul. Sz hoc non ẽ verum duplici rõne. Pria qꝛ ñ fuit instituta solum in dote materna ꝫ etiam in trecẽtis libris de bonis paternis. ꝛ sic testm̃ valet. qꝛ etiam si in. xij. imꝑialibꝰ fuisset instituta valeret hodie ꝑ tex. in auc. ꝛ cũ de ap. congre. ꝫ. aliud quoqz capl'm no. in. ꝺ. glo. l. ij. ꝫ. ꝫ vtrum. in fi. vltime glo. ff. de mino. Scꝺa qꝛ etsi in nullo instituta fuisset añ tñ fuisz dotata postqz extabat frat' consanguineꝰ ꝛ vterinus pũis sui non posz tãqz ꝑterita dicere testm̃ nullũ cum ab intestato excluderet a succedẽdo ꝑ statutũ ꝑm Bar. q ita determinat. ff. ad tertull' in l. fi. ꝛ bal. plene. C. de lib. ꝓte. l. maximũ vicium. in l. pe. ꝛ vlti. colum. Diceret aũt dotata si pat' i testõ reliquerit ꝑ dote etiam non iure institutõis. ꝗa tali filie sic excluse a succedendo non debet ltima sed dos ꝛ sic non req̃ritur titulus institutõnis sicut ẽ nũc nec ergo si nupserit de tali relicto reijcit quod nõ eẽt si loco ltime talis dos succederet ꝑm no. ꝑ Bar. in l. ticio centũ. ꝫ. ticio genero. ff. de condi. ꝛ demõ. i. vlti. colũ. Sed hic occurrit dubiũ qꝛ statutũ excludit filiam dotatã a successione pñq extãte filio masculo vel extante fratre carnali ipius pũis mortui qualꝫ intelligat verbum fratre carnali. Et videt intelligendũ in potioꝛi significatu. ſ. de fratre vtrĩqz coniũcto vl' saltem cõsanguineo. C. de inoffi. testa. l. fratris. ꝛ. l. frẽs. vbi glo. exponit hoc de consanguineo marie cũ hoc statutũ videat odiosũ quo ad filiã ꝛ quo ad fratreꝫ respectu cuius ẽ fauoꝛabile cẽseat habuisse respectũ ad agnatõem ꝛ familiam conꝑuandã. ff. de verb. ispi. l. j. ꝫ. pe. ꝛ quod no. Ly. C. de adul. l. j. et Bart. in l. liberoꝝ. de verb. sig. q̃ quidem agnatio et familia nõ conꝑuat' i fratre vterino cum ille sequat agnatõem et familiã sui pũis. ff. ꝺ verb. sig. l. familie appellatõne Liczꝫ ꝓtrariũ faciat qꝺ no. bar. ĩ. l. lucius. ꝫ. q̃situz. ff. de le. ij. ꝫ ipe loquit cũ illud ꝛbũ ꝓferet a testõre ꝛ i mã mere fauoꝛabili et in q̃ cessat rõ supdicta. ꝛ iõ pcedẽs videt verioꝛ. At ĩ casu nro ꝓponit ꝙ bartholome erat consanguineꝰ et vterinꝰ bartholomei igr ꝛc. Seq̃tur q̃ ex pdictis ꝙ stãte validitate testi in q̃ dictꝰ bartholomeꝰ fuit vl'r institutꝰ et eo ꝓducto ꝑfata Katherina vendicãs hereditatẽ insolidũ ab in-

testato excludit de re.iu.cꝫdiu.cum sy. Ex quo patz responsum ad id quod primo loco queritꝫ in puncto

Secuda ꝙo inspectio z difficilioꝛ ẽ an pfata dña Katherina cũ de bonis paternis non habeat nisi libras trecentas que forte non sufficiũt ad ltimam an si hoc est possit agere ad supplementũ psuppoſito q excluderet ab intestato ꝓpter existentiam fratris defuncti. in quo puncto varia vidi cõsilia. Quidaz cõsulerunt q non quicũqz fuerit institutus siue ille qui eam ab intestato excluderet siue alius penitus extraneus dũmodo ille extet qui excluderet licz in nihilũ sit institutus ar.ff.ꝺ le.j.filiꝰ. §.cum qs. videt em̃ ille extraneus loco illiꝰ excludẽtis succedere z sic excludere sicut si ille fuisset institutus ar.ff.de assig.lib.l.j.§.fi. z quod no. Bar. in.l.j.§.si pz̃.ff.ꝺ coniũge. cuz emã. libe. z no. glo. C. de fideicom. auct. hoc amplius. z in coꝛ. vñ sumitur. Actus em̃ priuationis illius excludẽtis z translationis in extraneũ est vnus z idez scz ipa institutio. Jgit sicut ille excludẽs obstaret femie: ita z extraneus loco eius substitutus ſm theoꝛicã Bar. in.ꝺ.l.j.§.si pater. Quidam ꝙo totũ econtra consulerunt q quicũqz fuerit institutus etiã ille q ab intestato foꝛet excluſurus possit agi ad supplementũ: ꝺa cum pz̃ potuerit vti ꝓuisione statuti si volebat filiaz excludere scz intestatus decedẽdo si hanc viam non elegit ſ viam testati hec sola sibi pateat.ff.qꝺ me.cã. l.si mulier. §.fi. de cuius natura est vel q integra legitima relinquat. vel q testm̃ subiaceat iuri agendi ad supplementum. C. de offi.test.l.oĩno. Jmputet ergo sibi pz̃ qui ꝓ nouo bñficio statuti. s. decedẽdi intestatus vetus elegit grauamen. s. viam testati de iure cõi ar. C. de iur. delib.l.fi. §.ſ q quidam ver. sm̃autẽ hoc aliquis in fi. Quidam ꝙo mediam viã elegisse videtur videlicet q si fuerit institutꝰ aliꝰ cꝫ ille qui ab intestato excludẽt tũc possit agi ad supplem̃tũ ne nudũ nomẽ illius q ab intestato excluderet postcꝫ ipe per alterius institutõem fuit excluſus noceat filie. arg. ff. ad tertul. l.ij. §.si sint. Et qz statutum principaliter cẽsetur factum in fauoꝛem masculi non aũt in odiuz femine cum non sit digna odio. C. de lib.pte. l. maximũ vicium. Cum igit instituto extraneo non possit hre locũ fauoꝛ masculi quem statutũ inducere voluit nec etiam debeat locũ habere exclusio femine que fiebat in ꝓsequẽtiam ar.ff. de contrata. l. filium. §. sed cũ exheredatio ibi ne testm̃ p oĩa irritum ꝛc. facit in rõne sui. l. si iure. ff. de le. ij. Si autem foret institutus ille idem masculus qui ab intestato foret excluſurꝰ feminam tunc videnꝫ sentire lz exp̃sse nõ dicant q agi ñ possit ad supplemẽtum. Et hec vltima ps placet ꝺ p̃senti qm̃ non debet imputari pz̃i cur intestatus ñ decessit. ff. de inoffi. testa. l. posthumus. post princ. Nec insup debet ille masculus cẽ melioꝛis conditionis ab intestato z cum tacita voluntate defuncti. ff. de iure codi. si quis cum nullũ cꝫ ex testõ z cum exp̃ssa immo melioꝛis eẽ debet ex testõ. ar. ff. de vul. z pupil. l. q liberis. §. Hꝛba. z vt lega. no. caue. l.j. §.j. ibi cꝫuis isti non ex iudicio ꝛc. q. ꝺ. melioꝛis conditiõis sunt illi q ex iudicio veniũt regulariter. attamen z isti lz nõ ex iudicio ꝛc. ad qꝺ optime. ff. de le. ij. ticio seyo. circa finẽ Ad cõtraria pz̃ responsio ex supradictis. Nec ob. q statutum loquit in cã intestati sed ius agendi ad supplementum est ex testõ qz non nisi facto z valido conpetit sicut et contratab. ff. de cõtratab. l. q vulgo iũcta. l. vt liberis. post princi. z qꝺ ibi no. C. de colla. ꝺa posito q ita eẽt tñ ad hanc successionẽ ex testõ ñ potest ꝓueniri nisi mediãte cã intestati cum illi tm̃ ꝓpetat ius agẽdi ad supplem̃tum cui debet ltima ſ ltima nõ debet nisi ei cui hereditas ab intestato debet cuz sit portio portionis ab intestato debite. C. de inoffic. testa. l. parentiby. z. l. cum queritꝫ. consequẽs est ergo q filie excluſe a successione intestati q testm̃ non debeat ltima ergo nec competit ius petendi supplemẽtum eius. Preterea non est verum: q sit successio ex testõ immo contra testm̃ cum sit contra voluntatem defuncti. ff. ad. l. falci. l. ticia. Et pz̃ qz per conditõez ex. l. petit vt no. in auc. p̃sbyteros. C. de epi. z cle. sed ꝓ tanto ꝺicit ex testõ quia non cõpetit nisi facto testamẽto. Preterea filie excluſe a successione intestati non competit ius querelandi contratabulandi vel ꝺicendi nullũ vt patet ex no. q bar. in. l. fi. ff. ad textu. z q bal. in. l. maximũ vicium circa fi. z ꝺixi in prin. cõsilij. Ergo nec ius petendi supplementũ quod inuentum fuit ad excluſiõem illoꝝ remedioꝝ de offi. testa. l. oĩmõ. Cum igit i casu nostro fuit institutus frater testõris qui ab intestato excluſisset ꝺictam ꝺominam Katherinam sequit q ipsa non potest agẽ ad supplementum. Verum lz predicta vera sint illuꝺ tamẽ magis me mouet in casu nostro q ꝺicta ꝺomina Katherina non possit agere ad supplementum quoniaz habet integram ltimam inter id quod pater sibi reliquit z ꝺotem maternam que ſm formam statuti noui in vr. hoc tamen saluo vbi disponit q si aliꝰ ꝺotauerit cꝫ pater frater aut patruus z vos sit minoꝛ cꝫ esset integra ltima que ꝺebet de bonis paternis possit mulier agere ad supplementum vt habeat integram legitimam computata ꝺote a quocũqz ꝺata. Si igit mater viuens ꝺotasset de suis bonis computaret illa ꝺos in legitimam debitam ex bonis paternis vt expsse vult ille versi. igit et si pater ꝺotauit de bonis matris idem esse ꝺebet. quia ipsa mater censetur ꝺotasse non pater qui prebet nudũ mysterium iurta not. per Bal. in. l.j. C. de legi. heredi. Hoc etiam patet ex pncipio ꝺicti statuti quo disponit vt a quocũqz sit ꝺotata z de cuiuscũqz bonis z etiam si seipam ꝺotauerit de suis proprijs facultatibꝰ puta ꝺelatis sibi a mre iã mortua. Aut pater vel frater ꝺotauit eã de bonis proprijs ipius mulieris q ipa excludat a successione paterna z alioꝝ de quib in ꝺicto statuto. Non g̃ curauit ꝺictũ statutum cꝫtũ ad excludendũ eam a successione paterna vtz sit ꝺotata a pz̃e de bonis ipius patris vel de bonis ipsius filie quod patet. nam vtrumqz casum exprimit. Nam in pncipio ꝺicit si mlieres vel aliqua mulier a patre vel patrib ꝛc. qꝺ est intelligẽdum. s. de bonis paternis postea subdit: vel ipsi proles vel fratres vel aliquis alius consanguineꝰ mlieri ſm facultatem pr̃imonij mulieris ꝛc. z sic exprimit secm casum. s. qñ pater nõ ꝺotat de suo pr̃imonio ſ de pr̃imonio ipiꝰ mlieris als ille ꝙsic. eẽt supfluus. vñ vult exp̃sse q si filia br̃et hereditatẽ vel ꝺotẽ mr̃nam et pz̃ de illa hẽditate vel ꝺote ꝺotẽ ipam ꝺz dũ tm̃ condecẽter ꝺicta filia excludat a successiõe pz̃is sic econtra si esset ꝺotata a pz̃e de bonis pz̃is excluderet a successione mr̃is z etiã alioꝝ comphensoꝝ in statuto. Nõ g̃ curat a quo sit ꝺotata z de cuiꝰ bonis dũmodo sit ꝺotata ſ vult q sit ꝓtẽta ꝺote z r̃putauit ſ sibi satisfacere. Postcꝫ g̃ pz̃ in testõ reliquit tãtũ ꝓ ꝺote ipsi filie qꝺ sufficit ad ltimaz bonoꝝ p̃noꝝ ꝓputata ꝺote mr̃na sufficere ꝺz ad eius excluſiõem. qz et si in totum de bonis mr̃nis ꝺotasset sufficeret ſm ꝺictũ statutũ cũ et si mr̃ ipa ꝺotasset hoc idem eẽt iõ non ꝺebz nouũ videri q ꝺotatio ex bonis maternis excludat a p̃nis. qz idem eẽt econuerso. tollit em̃ ꝺictũ statutũ no. ꝓ Bal. in. l.j. C. de legi. heredi. q ꝺicit q ꝺotatio excludet solũ ab hereditate ꝺotãtis qꝺ est veruz nisi statutũ ꝺicat exp̃sse ꝓtrariũ vt est hic z sic in pluribus locis vidi. Jtẽ ñ ob. q statutũ reqrit duo copulatiue. s. q sit ꝺotata z nupta ſ ista ñ erat nupta licet possz ꝺici ꝺotata. nã ꝺico q statutũ exprimit duos casus. Primus quando est ꝺotata z nupta añ ꝺelataz sus. Primus quando est ꝺotata z nupta añ ꝺelataz successionem z tunc prohibet eam succedere. Secꝺs

quando non erat dotata nec nupta ꝛ sic iã delata fuit sibi successio ꝛ tunc vult ꝙ etiam si post dotẽ excludaꝫ vt pz in ℞si. et si iam puenerint. Nam dz intelligi sed successionem vt pz ex p̃cedentib⁹ hoc autẽ esse potuit nisi quando non erant dotate ꝛ nupte tpe delate successionis si eñ essent non possent puenire igitur illud verbũ debet intelligi eo casu quo possit locum habere. l. iiij. totiens. ff. de dam. infec. Qd autẽ sequiꝫ in statuto postq̃ nupte fuerint ꝛc. determiat seqntia. s. verbum dicat seu cadant non eñ põt determinare p̃cedentia. s. verbum puenerit qz esset sensus ꝙ posset puenire ad successionem postq̃ essent nupte qz dotate qd tamẽ. s. phibuerat. ꝛ sic eẽt absurdus intellect⁹ ꝛ ꝓtrari⁹ p̃cedẽtib⁹. Sz intelligẽdo vt dixi sunt oĩa plana. vñ etiã si post mortẽ pãis vel matris dotet de bonis p̃nis vel mr̃nis a fratre excludet ꝛ hoc non intelligendo cessat oĩs absurditas que videtur resultare ex inuolutõe verbor dicti statuti qd prima facie videt non habere intellectũ in pluribus verbis ꝛ repetẽ quasi idem. ß non est vez ß oĩa stant cũ mysterio ꝛ aliquid important. Concludit ꝯ dictã dñam Katherinã non posse agere ad supplementuz ltime in bonis paternis vel ex eo ꝙ fuit institutus ille q eã exclusisset ab intestato vel ex eo ꝙ ipa censet habere integram ltimam cõputata dote mr̃na quã statutũ p̃dictũ voluit in ltimã ꝓputari. Itẽ qz dictũ statutũ censet ꝓmittere ꝙ pz possit dotare in minus q̃ sit ltima vt. s. tetigit primus consultor. Item qz et si mater ĩ totũ dotasset ꝛ pz nil reliq̃sset in testõ nil pe tere posset sicut nec econuerso qm̃ nec dicere nullus vt. s. pbaui. Nec supplementũ ex quo nil relictũ eẽt non ꝯ habet ius querele hoc casu quo aliquid ei pat reliquit exquo si nihil reliq̃sset esset exclusa ꝓpter dotationẽ matris de bonis mr̃nis ergo ꝛ idez si a pãe sit dotata de eisdem materrnis p illum ℞si. statuti vl ipi pães seu fratres ꝛc. ꝛ hoc quo ad pñam hereditatẽ.

Qtum ℞o ad alias hereditates. s. mr̃is auie ꝛ patrui patet p ea que dicta sunt qz dotatio a quocũq; facta excludit a predictis hereditatib⁹ ex forma dicti statuti. Ista ℞o põt dici ptim dotata a pãe partim a mre. Qz autem queritꝫ an nepotes ex dicta Katherina sit excludanꝫ. Rñdeo sic vt determinat Bar. in. l. ij. ℣. videndũ ad tertul ꝛ in. l. libroz de ver. si. in pe. colũ. ꝛ etiam dictũ statutũ hoc dicit exp̃sse vbivl filij eius ꝛc.

Consilium. CCCL.

Stante statuto phibitorio an possit renunciari. Et an fiat extensio in statutis de casu ad casum.

ℵ christi noie Amen

Uisa quadã securitate facta bartholomeo spinelli ciui florẽtino p castellũ michael velut ꝛ laurentiũ pieri lanzi ciues etiã florẽtinos vnacũ q̃busdã aliis ciuib⁹ supra corp⁹ nauis thomasij boel et supra naula dicte nauis. Uiso etiam statuto mercãtie ciuitatis florentie qd incipit statutũ ꝛ ordinatuz ẽ ꝙ de cetero ꝛc. Rubrica ꝙ non possint fieri securitates. Uisa etiam petitione porrecta p dictum bartholomeũ in curia officialiũ cõtra dictũ castellũ ꝛ laurẽtiũ duo occurrũt videnda. Primũ est an dicti assecuratores potuerint renũciare dispositõi dicti statuti videlicet vt teneant efficaciꝫ lz pro quib⁹ securitatem fecerũt ptineant ad forenses. Respondeo ꝙ nõ cuz dispositio dicti statuti sit phibitari ergo ꝛc. vt not. C. de fide ius so. totiũ. l. j. p glo. Et qz censet facta ob publicam vtilitatẽ. s. oim ciuiũ florẽtinoz ne depau perent ꝓ commodis forensiũ qm̃ interest reipublice florentinoz locupletes hr̃e subiectos in auc. vt iudi. sine quoq; suffra. §. cogitatio ꝛ ne ipsi male vtantur substãtia ipoz ponendo se in periculo ꝓ forensibus insti. de his qui sunt sui vel alie. iur. circa mediuz igitꝫ ꝛc. de foro compe. c. si diligenti. ff. de pact. iur isgẽtiũ §. si paciscar. ꝛ. l. si vnus. §. item ne experiar. ꝛ quod plene no. C. e. ti. l. pe. Licet inter ipsosmet florẽtinos patiat statutũ hoc fieri quasi non sit hoc cõtra rempublicã ꝓpter coequalitatẽ ar. ff. de excu. tu. l. ß ꝛ milites. post prin. ibi coequalitas tũ honoris ꝛc. Secundo videndũ est vtrũ statutũ p̃dictũ locuz habeat in casu nostro. Et videt ꝙ nõ qz illud loquit quãdo fit assecuratio sup mercãtys ꝛ reb⁹ que onerantur in classib⁹ lignis seu nauigijs. nam illa non põt fieri pro forensib⁹. Sed ista fuit facta ꝓ corpe nauis ꝛ naulis qd non est phibitũ a statuto ergo ꝛc. ar. l. si ℞o. ℣. de viro. ff. solu. ma. standũ est eñ verbis statutis. l. j. ℣. si is qui nauem de exerci. Breuiter contrariũ dico. nã nulla alia rõ dicti statuti potest assignare: nisi favor ciuiũ florentinoz ideo distinxit inter ciues ꝛ forenses non autẽ distinxit inter eos ꝓ quib⁹ fieret lz nomina uerit illas que onerant in nauibus qz plo illis vtplurimũ cõsueuit fieri. Uident ꝯ noiati potius grã exẽpli q̃ gra restrictionis ꝛ iõ non solum hz locũ statuti dispositio in illis sed etiam in quibuscũq; reb⁹ forensium cũ in oĩbus sit eadem rõ ar. C. de interdic. l. j. ff. vti possi. l. j. ℣. in prin. cum ibi no. vbi inter dictũ platum in edib⁹ locũ habet etiã in alijs reb⁹ soli in q̃bus est eadẽ rõ cum enim non possit aliqua rõ dicti statuti assignari circa res ꝓ quibus fuit assecuratio ß solum circa psonas q̃bus fit ꝓ eadem est ac si dicta rõ fuisset in statuto exp̃ssa p ea habent. C. de de fideicom. l. q̃nis in tex. ꝛ glo. ꝛ per Bal. ꝛ p eundem in. l. maximum vicĩ. C. de libe. p̃te. post prin. quarte colum. q̃ casu nlli dubiũ ꝙ p exp̃ssionẽ dictaꝝ rex non restrĩgeret dispositio dicti statuti ad illas res cum eadem sit ratõ in alijs ergo gra exempli vt dixi censet exp̃sse ff. d iure ꝛ fac. igno. l regula. ℣. fi. de dã. infect. l. dãni infecti stipulatio ptinet in fi. ꝛ qd no ff. de legi. l. iura ñ ĩ singulos p Ly. ꝛ bar. ꝛ qd no. idẽ bar. in. l. oẽs populi. de insti. ꝛ iur. in. vj. principali. q. ℞s. item quero si statutum est ꝓbatũ in psona vnius ꝛc. Circa psonas ℞o quibus fieri posset dicta assecuratio notabiliter statutũ distinxit iõ circa eos censet versari mẽs ꝛ rõ dicti statuti. ar. ff. de iniurys. l. item apud. §. hoc edictũ que mens ꝛ rõ hz tacita sit habet ꝓ exp̃ssa. l. no minis ꝛ rei. §. verb. ꝛ legib⁹. ff. de ver. sig. ꝛ quod no. de noui. ope. l. ꝓtor. §. j. p glo. ꝛ bar. Et facit vt vbicunq; ꝛ ipa mens statuti ꝛ rõ viget ibi locum habeat ipius statuti dispõ hz casus non fuerit exp̃ssus ĩ verb statuti vt no. glo. ff. de legi. l. de quibus que dic ꝙ cõ suetudo disponẽs in materia feu dor in monacho q̃ ñ succedat locũ hz in canonico regulari vl in debilitato in quib⁹ est eadẽ rõ. s. qz non põt in feudo fuie Et dicunt ibi doc. ꝙ istud non est p extensiõez sed p comp̃hensionẽ qz dispositio fundata in aliqua rõne comp̃hendit oẽs casus in quib⁹ viget illa rõ hz aliquitñ fuerunt specificati de ope. no. nun. de pupillo. §. si quis riuos ad mace. l. filium. Secus qñ nõ est fundata in rõne. l. qd no. cõtra. co. ti. de legi. ꝛ ita no. per Ly. in. d. l. iura. non in singulos. Dictum ꝯ statutuz p̃dictũ quod loquit de reb⁹ seu mercãtys que onerãtur in nauibus ꝛc. locum hz etiam in corpe ipius nauis vt ꝓ ipa non possit fieri assecuratõq̃ ptinet ad forensem postq̃ in eo viget eadem ratio maxime cũ dispositio dicti statuti emanauerit principalit in favorem ciuium. C. de sacrosanc. eccle. l. illud. in fi. cum ibi no. ꝛ quod no. bar. in. l. si constante. ff. sol. mat. in prima. q principali. q. vlti. maxime quia si aliud dice

mus posset de facili fraudari dictum statutū ita q̄ lu bizio factū esset ꝛ eius mens non seruaret. q̄ semp reciperent securitates ꝑ corpe nauis et non ꝑ reb⁹ oneratis igit ꝛc. ar. ff. de legi. l. benignus. iūcta. l. fin. §. si aūt. C. de bonisq̄ libe. Ex forma ꝟbo dicti assecurationis apparet q̄ corpus nauis ꝑ qua facta est securatio non ptinebat ad dictū Bartholomeū vel aliū ciuē sed ad thomasium bouel. forensez. igitur ex sui forma apparet dicta assecurato nulla facit quod no. glo. C. de iur. calū. l. j. §. q̄ si actor sup ꝟbo rei q̄litas. Et sic non ē audiend⁹ dictus Bartholomeus: tum q̄ sua nō interest. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verb. ob. tum q̄ ꝑmissio ꝛ assecuratio ē nulla g̃ ꝛc. vt no. C. de trās ac. l. vbi pactū ꝙ glo. facit etiā ad confirmatōem eor q̄ primo dixi. q̄ lz dictū statutū primo loquat de mercātꝫ et reb⁹ que onerant in nauibus. postea generalius loquit dicens q̄ nō p̃nt fieri securitates nisi ciuib⁹ florētinis ꝑ mercantꝫ ꝛ reb⁹ eorū ꝛ sic generaliter ponit ꝟbū reb⁹ ergo ꝛc. ff. si cer. petatur. l. j. in fine.

Consiliuz. CCCLI.

Subscriptio.

Subscriptio facta nō lecto tenore scripture an ꝑ iudicet. Et an generalis subscriptio noceat subscribenti in his que sunt cōtra ipm.

Nchristi noīe Amen

De casu p̃nti fui requisitus hoc anno per alteram ꝙtem ꝛ p̃supponebat in talē vigere ꝙsuetudinem i loco q̄ q̄n aliq̄s ꝙsanguineus ꝓpinquior alicui puelle ꝛ q̄ sibi successur⁹ erat ab intestato maritat illā ꝛ dotat eā et de ꝓpꝛijs bonis puelle pt stipulari, dotem sibi. s. ꝙsanguineo restitui in dictū casum. s. si decederet in mr̃imonio sine liberis d̄, qua ꝙsuetudīe fui satis miratus. Ꝓesupponebat etiaz q̄ dicta puella ex certa scia ratificauit dicta pacta ꝛ iurauerat non venire ꝛ q̄bus p̃suppositis lz instr̃a non viderim ꝑ tunc subscripsi me consilio cuiusdam. s. q̄ non poterat venire contra. Nūc ꝟo nihil asserit contrariū. s. q̄ p̃dicta non sunt vera q̄ nec subest talis consuetudo nec ex certa scia ratificauit immo ignorabat d̄ca pacta sic exorbitātia fuisse apposita ī instr̃o dotali. s. in fauorem dicti dn̄ici ꝛ in p̃iudiciū dicte puelle ratificātis. q̄ instr̃m dotale nō erat ibi p̃ns nec fuerit sibi lectū nec eius tenor fuit dicte puelle notificat⁹ nec datus sibi ad intelligēdum in ptib⁹ faciētib⁹ ꝑ dicto dn̄ico q̄d mihi verisimili⁹ ē. q̄ instr̃m ratificatōis nō ꝙtinet dictū instr̃m fuisse lectū. nec etiā facit mentōz de ꝙtētis in dicto instr̃o ꝑ dicto dn̄ico. ß solū d̄ aliꝫ pactis ꝛ ꝑmissionib⁹ factis in fauorē mariti ꝛ cōsuetis in talib⁹ apponi. idcirco p̃fatus dn̄icus censet dolo versatus circa dictā puellā taz in apponēdo dicta pacta in sui fauorē ꝙ quē si valerēt auferrere⁹ sibi potestas libere disponēdi in vltima volūtate ꝛ bona illius sibi appropriasset q̄d censet fuisse contra intentionem dicte puelle. Nec em̄ credendū est eā voluisse venire in generali cōmissione illi facta q̄ maritaz cā de ꝓpꝛijs bonis ipius puelle q̄ posset talia pacta apponere arg. optimū. ff. mandati. l. si tibi mandauero. §. si tibi centum. Et etiā fuit dolo versatus in faciendo eā ratificaē sic generaliter ꝑmissiōes ꝛ pacta ꝙtētas ꝛ ꝙtēta in dicto instr̃o dotali absq̄ oñsione dicti instrumēti ꝛ specificatōe speciali dictoꝝ pactoꝝ ar. ff. de acti. emp. l. j. §. j. ꝛ l. q̄ro. de euict. l. q̄ libertatis. §. pe. in ꝟbo pfusorie. iō talis approbatio seu ratificatō nihil sibi nocet nec etiā iuramētum q̄ nō extenduntꝫ ad ignorata ꝛ supp̃ssa tex. ē optimus ad hoc in. l. fin. C. plus valere q̄d agit. ꝛ in. l. ij. de reb⁹ alie. nō alie. q̄ volūt plus q̄ etiā subscriptio facta non lecto tenore instr̃i nec dato sibi ad intelligēdū nō p̃iudicaret. ꝓo hoc etiā tex. cū glo. ī. l. gayus. ff. de pigno. acti. ꝛ in. l. j. §. ß si mādauit. ff. q̄ iussu. ꝛ ī. c. si q̄s ꝑbyteroꝝ. de re. eccle. nō alie. Hoc casu q̄n se subscripsisset vel sigillasset tūc q̄ apparet q̄ instr̃um fuit p̃ns ꝛ potuit ipm legē vel legi facē incūberet sibi on⁹ ꝓbādi q̄ nō legisset sed fidē adhibuisset ei ad cuius instantiā subscripsisset ita videt tenere Bar. in. l. j. §. fi. ante fi. ff. q̄ē admo. testa. ape. Et sic pōt loq̄ q̄d no. Jo. an. in nouella in. c. hūilis. de maio. ꝛ obe. Sz in casu nostro vbi apparet instr̃m nō fuisse p̃ns incūbit on⁹ ꝓbandi dicti dn̄ico q̄ illa dn̄a vel puella habuisset noticiā d̄ dictis pactis. q̄ instr̃m ratificatōis ē ꝛ eū in q̄ fit mētio de alꝫ pactis nō de isto. g̃ nec plus p̃sumit fuisse specificatū ar. l. fideiussores. §. ꝑ aurelio. ff. de fi de ibi lecta subscriptōe ꝛc. Et ad p̃dicta facit determinatio Bar. in. l. diuus. §. item senat⁹. ff. de fal. q̄ dicit q̄ generalis ꝟbscriptio nō nocet subscribēti q̄n instr̃m cōtinet aliq̄ ꝑ se aliq̄ ꝛ se. ß requisit spālis de bis q̄ faciunt ꝛ se. Ideo ꝙcludo stātib⁹ p̃dictis dictā dn̄am posse venire ꝛ dictā ratificatōem ꝛ petē declarari eam sibi nocē q̄tum ad dicta pacta in fauorem dn̄ici nec etiam iuramētū sibi nocere.

Consilium. CCCLII.

Substitutio.

Si p̃ instituit filiū ꝛ ei substituit ticiū. ꝛ ticio substituit seium. si ticius primo substitut⁹ moꝛiē viuo testatore vel herede deliberāte an seius scōs ſbstitutus admittatur.

Nchristi noīe Amen

Ꝓeses dubiū videt formari ꝛ decidi ꝙ ba. ff. de ac q̄. heredi. l. q̄diu. la. q̄. nam tex. ibi in ꝟb. is aūt ponit casum q̄n ꝑma ꝛ scōa substitutio fuit vulgar, tm̄ q̄ casu ſbducta ꝑma de medio ꝑ mortē substituti viuēte testōre vl̄ deliberāte instituto scōa substitutō subingredit locū ei⁹ ꝛ deficiēte postea instituto scōs substitutus admittit ac si fuisset directo ꝛ īmediate ſbstitut⁹ ipi ꝑmo instituto: lz nō fuerit. ß ipi primo ſbstituto q̄d etiā ꝓbat in. l. coheredi ī p̃n. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ l. si ticius coheredi. Sz interdū ꝙtingit q̄ tam ꝑma ſbstitutio q̄ scōa sūt pupillares et tūc loquit l. q̄ hēbat eo. ti. q̄ vult q̄ si ꝑma ſbstitutio locū non habuit q̄ decessit p̃im⁹ ſbstitut⁹ anteqū instituat⁹ si q̄dē defecit ꝙdito sub q̄ fuit scōa ſbstitutō vt q̄ ꝑm⁹ substitut⁹ decessit pubes fact⁹ nō possit scōs ſbstitutus admitti ad hēditatē ꝑmi instituti ex pupillari sec⁹ si extitisset ꝙditō illa ſb q̄ facta fuit scōa substitutio vt ibi innuit a ꝙtrario sensu q̄d etiā tenet ibi bart. et ita ꝙsuluit ī ꝙsilio q̄d incipit q̄dam noīe. ꝛ fuit articul⁹ q̄nis disputate ꝑ pe. de corrnutz antiquū adnocatz. bonon. put refert Jo. an. ī addi. Spec. ti. de testa. §. ī p̃ris ī additōne q̄ incipit huic q̄ni ꝛc. Et isti nō sūt casus nr̃i. ß ꝑ maiori lucidatōe tacti. q̄ ꝙfert satz ad veritatē indagādā ī p̃nti articlo. Bart. aūt ī. d. l. q̄ diu. tāgit alios duos casus magis ꝓpicios ad casum nr̃m. s. q̄n ſbstitutio ꝑia fuisset pupillarz scōa ꝟo facta ꝑmo ſbstituto fuisz ꝙpēdiosa vl̄ fideicō. vt q̄ instituit filiū pupil. ꝛ si decesserit ī pupil. etate ſbstitut ꝛ it ticiū ꝛ q̄ncūq̄ decesserit tici⁹ sine liberis substituit semꝓniū si tici⁹ decesserit añq̄ instituat⁹ an semꝓnius scōs ſbstitutus admittatur ex pupillari postea ad succedēdū filio decedēti ī pupillari. attēto q̄ non

videt fuisse sibi pupillariter substitutus ꝫ solū cōpendiose ipsi ticio que compendiosa non poterat ꝓtinē pupillarē quo ad ticiuz vel qz extraneus vel qz maior xiij.an. Et determinat hoc non obstante ipm secundum substitutū admittendū ad hereditatē primi instituti. ꝓ illū tex. respōdendo ad ea que faciūt in contrariū. Aduertendū tn qz non potuit ꝙ ticius ꝓmus substitutus decesserit cū liberis vel sine ꝫ simpliciter ꝙ decessit ante institutū z sic indistincte videt intelligēda sua determinatio vt locū habeat etiā si decessit cū liberis qđ faceret ad nrm casum. tn etiā iste nō ē casus noster. qz hic prima substitutio non ꝓponit fuisse pupillaris ꝫ compēdiosa. nec agit de hereditate pupilli. s. ipius mascarelli instituti. ꝫ de bonis ꝓmi testōris. Secūdū casum tangit in fine qn vtraqz substitutio fuit fideicom. qui videt eē casus noster: qa hic lz fuerit compendiosa tn qz filius decessit maior z post aditam hereditatē solam fideicō. continebat ī ꝓsonam filij similiter in ꝓsonam substitutoz ꝓmorū qz erant extranei z maiores. determinat aūt Bar. ꝙ moriente primo substituto ante institutum remanet fideicom. relictū primo substituto cum onere fideicom. iniuncti primo substituto ꝺ restituendo secundo substituto. C. de cadu. toll. §. ꝓ secūdo. Et sic admittit secūdus substitutus ad ad petendū fideicom. ab herediby instituti ac si ab ipo instituto fuisset directo z imediate fideicom. relictū lz non fuerit sed a primo substituto. qz postqz hereditas ad primū substitutū non puenit non tenet ipe ꝫ heres prim⁹ vl e⁹ heredes apud quos repit. ff. de le. j. l. fideicō. de le. ij. impatoz. cum ibi no. de le. iij. l. si legatarius. ex quib⁹ sequit ꝙ in casu nostro nō obstat huic marco q̄min⁹ possit admitti ad petendū hāc hereditatē ꝓ mortez mascarelli instituti sine filijs. s. ꝙ ipse marcus non fuit substitutus mascarello. ꝫ dumtaxat dicto mascarello z bartholomeo primis substitutis. z ꝙ ad illos non puenit hereditas. z ꝓ cōsequēs ꝙ debeat marc⁹ esse exclusus ar. ꝺ. l. fideicō. z. l. filiusfa. §. apud marcellum. ℞. sed vix est qz pōt respōderi ꝓ predicta scz ꝙ remansit fideicom. penes heredem cū onere secundi fideicom. Sed videndū ē nūc vtrū excludatur marcus ex eo ꝙ bartholomeus decessit cum filio masculo. z sic non extitit conditio sub qua facta fuit secunda substitutio. s. si ambo substituti primi decesserint sine filijs. z videt ꝙ sic qz fideicom. primū remāsit penes institutum cū onere ergo z cū illa conditōe que etiam reputat onus vt pz in. ꝺ. §. ꝓ secūdo. Sz certe istud non ob. qz illa conditio nō extat onus primoz substitutoz ꝫ potius vltimi substituti cum cōditio semp fauore granati censeat apposita: vt dicit Bar. in l. illis libertis. ff. de condit. z demon. ꝫ penes institutum remanet cum onere iniuncto primo substituto cuius conditio deficit non cū onere iniūcto secūdo substituto qui petit se admitti. Unde in ꝓposito onus inuētum his primis sbstitut⁹ fuit onus restituendi marco. z istud onus bn remansit apud institutum. Sed conditio illa si ambo decesserint sine liberis non fuit onus illoz sed releuamen z onus marci. Uñ illud non potest dici ex isto capite remansisse penes institutū. sed conditio apposita fideicom. primo vt fuit illa si mascarellus decederet sine filijs masculi bene erat onus primorū substitutoz. vñ cum illo bn remansit. Et si decessit mascarellus cū masculis: sine dubio marc⁹ eēt exclusus sic z ꝓmi sbstituti si viuēnt ꝓ dictū. §. ꝓ secundo. Itē adhuc ex alio capite videtur marcū excludi. qz si primi substituti in eoz fideicom. habuissent substitutum cum onere secūdi fideicom. vel penes coniūctum remansisset etiam cū eadē conditione cū qua fuerat ab eis relictū. l. cuz pat. §. ab instituto. ff. ꝺ le. ij. si non fuisset ab eis expsse facta repetio alias secus. l. si cui. serui. §. j. ff. de le. j. Item ergo debet esse si remansit penes heredem. qz non erat sbstitutus vulgaris vel coniūctus. qz dicte psone iudicātur ad paria vt. ꝺ. §. ꝓ secundo satis patet. Sz ad hoc respōdet dupliciter. Primo qz istud ꝓcederet in conditione que non coheret psonis illoz ꝓmorum substitutoz sed ista coheret ergo ꝛc. ar. ff. de cōdi. z demon. l. legatum. C. de cadu. tollē. ꝓ secūdo. et ar. de duoby reis. l. si id quod ego. Uel aliter z melius z subtilius dicta oppositio ꝓcederet si sbstitutio fuisset facta p verba mere obliqua. Sed hic fuit etiā vulgaris q̄ potuit illis fieri in eoz fideicō. sicut dire cto heredi. l. vt herediby. ff. de le. ij. Et hoc essz verū patet tn ex verbis testi quibus dixit expsse ꝙ in oīb⁹ casiby predictis sbstituebat vulgariter pupillariter et ꝓ fideicō. Et posito ꝙ non dixisset tn compendiosa facta ꝓverbum cōe vt fuit hic continet vulgarē ꝛm oēs vt no. bar. in. l. centurio. z Ly. in. l. pcibus. Sz cōstat ꝙ si alius fuisset illis primis sbstitutis vulgariter sbstitut⁹ illis mortuis ante institutum etiam cū liberis substitutus vulgaris admitteret: qz positus essz in locum filioz. Et sicut ad admissionem ipoz si mutarent sufficeret institutum decessisse sine masculis posito ꝙ ipi primi substituti haberēt z decederent cum filijs: ita et ad admissionem substituti vulgaris. dati eisdem cum loco illoz succedat arg. l. filie. §. ticia. de condi. z demon. Et qz illa conditō si decesserint ꝓmi substituti sine liberis non concernebat fideicō. ꝓmū relictum eis sed fideicom. relictū marco. vnde nō pt dici ꝙ videat in sbstitutiōe vulgari eis facta in eoz fideicō. repetita lz ꝓditio sub qua illd ꝓmū fideicō. fuit facta. s. si institutus decederet sine masculis bene intelligeretur repetita in dicta substitutōne vulgari facta in fideicom. non sic ī illa que facta esset in hereditate directa. l. sub conditione. ff. de heredi. instit. l. que conditio. de conditi. z demon. z ibi not. z. ꝺ. §. ꝓ secundo. Sicut igitur ipsi primi substituti si viuerent hodie etiam si haberēt liberos admitterent ad ista bona postqz institutus decessit sine masculis z similiter quilibet alius vulgariter tn substitutus illis ita z iste marcus q̄ similiter vt dixi fuit vulgariter sbstitutus. qz non debet esse deteriozis conditōis ex eo ꝙ etiam fuit substitutus ꝓ fideicom. argu. ff. de iniurijs. l. sed si vnius. §. si seruo. z quod nota. de capti. in bello. §. si quis seruū. in tex. z glo. z ista que dixi videtur fuisse de mente bar. in. l. q̄ diu. inq̄tum dicit vltimum substituto sub dicto medio venire ex vulgari comphensa in compendiosa per quod infert ipm intellexisse suam determinatōem etiam eo casu quo ticius primus substitutus decesserit cum liberis. qz licz hoc faciat deficere secūdam sbstitutionē inq̄tum cōtinet fideicom. non tamen inq̄tum continet vulgarem rōnibus quib⁹ supra. quia illa conditio si decesserit sine liberis fuit apposita in fideicom. qz illi conuenit non vulgari qz illi nullo mō puenit ergo ꝙ. Itez adhuc videt dictum marcum excludi ꝓ. l. qui habebat. ff. de vul. z pupil. vbi seruus substitutus non admittit subducto primo si non extitit conditio sub q̄ fuit facta secunda substitutō sed non extitit ergo ꝛc. Sed ad istam faciliter respondet ꝙ ibi loquit quādo vtraqz substitutio fit pupillaris. z sic pria fuit facta in hereditate primi instituti. secūda fuit facta in hereditate primi substituti. z sic in diuersis hereditatibus. Et primus substitutus decessit pubes. vñ secūda substitutio pupillaris non habuit locum in eius hereditate merito non potest secūdus substitut⁹ admitti ad hereditatē primi instituti postea ī pupillari morieti. qz nec ꝓ se cū illi nō fuerit pupillariter sbstitutus ꝫ solū ꝓmo sbstituto nec mediāte ꝓmo sbstituto qz ei nō successit cū defecerit ꝓditio sb q̄ fuit ei sbsti-

tutus. Si aũt extitisset bñ veniret ex ꝑsona illi⁹. qz lz ſpes pupillar{ ſubſtitutõis nõ trãſimittat{ ad heredẽ ab inteſtato. l. ſed ſi plures. ff. de vul. z pu. in ꝓnc. bñ tam̃ trãſimittit{ ad heredẽ ex teſtõ datũ a primo teſtatore vt ẽ pupillaris ſb̃ſtitutus datus primo. Et hoc ẽ qđ voluit glo. z bar. in. d. l. q̃ habebat. ff. de vulg. et pupil. z bar. in. d. conſilio de quo ſup̃ dixi. ar. d. l. cũ diu. d acq̃. here. Sz in caſu noſtro poteſt iſte marc⁹ venire ad iſta bona ex ꝑſona ſua ꝓtim ex vulgari ſb̃ſtitutis ꝓtim ex fideicom. qz primi ſubſtituti quoꝝ loco ꝙ vulgarem ſuccedit fuerũt ſubſtituti primo inſtituto vt ſupra dictum ẽ eo mõ z forma q̃bus ipſi primo inſtituti poſſent. ß hic poſſent ſi viuerẽt. g̃ z marcus vt ſupra clare oñſum ẽ. Ut iſta ſit concluſio: q̃ ſi iſte marcus nõ poſſet venire niſi ex vltima ſubſtitutione fideicom. facta de ipſo illis primis ſubſtitutis vñ poſſet ſibi obꝙi de defectu conditõis d ſuperiſtẽtia filioꝝ illorũ. Sz ego dico q̃ ipſe poteſt venire ex ꝓma ſubſtitutõe fideicõ. facta ipi filio inſtituto de ꝑmus ſubſtitutis mediãte ſubſtitutione vul. facta eiſdem de dicto marco qua mediãte fuit poſitus Marcus in locũ illoꝝ. Et ſicut illi ſi viuerent poſſent venire ex illa ꝓma ſubſtitutione fideicõ. qz eius ꝯditio extitit: ita z iſte marcus. z ſic nõ nocet ei defectus cõditionis ſecũde ſubſtitutionis cum ipſe veniat ex prima cuius conditio non deficit. ¶ Poſtremo cõtra dictum marcũ facit tex. in. l. peculiũ. §. frater in fi. ff. de lega. ij. z qđ ibi no. bar. z i. l. filio ꝑterito. d iniuſto teſta. q̃ determinat ꝑ illũ tex. q̃ ſi inſtitutus fuit grauatus reſtituere he reditatẽ poſt mortem ſuã z ſic ſb̃ cõditione concernẽte ſuã ꝑſonã ſicut z iſta ſi deceſſerit ſine liberis. Et contingat q̃ hereditas auferat{ ipi inſtituto z trãſferat{ i aliũ cũ onere dicti fideicõ. puta i filiũ ꝑteritum ꝙ auc. ex cã q̃ ipſe filius non tenet{ reſtituere niſi exiſtente illa conditõne ſub qua fuit grauatus ipſe inſtitutus z ſic poſt mortem ipius filij. et ſi inſtitutus eſſet grauatus ſub conditõe ſi deceſſerit ſine liberis. inſpiceret{ an ipſe decederet ſine liberis: lz apud eum non ſit hereditas non autẽ an filius apud quem ẽ hereditas decedat ſine liberis. qz lz ab ipo inſtituto in ipm filiũ trãſferat{ hereditas: non ꝓpterea tranſfert{ conditio que ab ipſius inſtituti ꝑſona dependet vt in. d. l. peculiũ. §. fi. in fi. Jgit{ i caſu nr̃o cuz a primis ſb̃ſtitutis factã fuerit fideicom. marco ſub conditione que ab illoꝝ ꝑſona pendebat puta ſi ambo deceſſerint ſine liberis lz ab illis ꝓpter eoꝝ mortẽ tranſferat{ fideicõ. in ꝑſonam inſtituti tranſferri videtur ſub illa eadez conditione. ſ. ſi ambo inſtituti deceſſerint ſine liberis que conditio non euenit. Et ita etiam refert bal. bar. conſuluiſſe in ſy. C. ſi quis{ alteri vel ſibi. l. multum. in fi. quarte colũ. Nec videt{ ob. ꝙ conſequẽs q̃ iſta conditio videt{ fuiſſe appoſita fauore ipoꝝ filioꝝ primoꝝ ſubſtitutoꝝ q̃ poterãt parentib⁹ ſuccedere iuxta no. in. l. lucius. de here. inſti. z hic iſte fauor non põt locũ habere poſtq̃ ad illos ꝑmos ſubſtitutos non puenit hereditas. qz etiã Bar. loquit{ in caſu ꝑdicto z tñ contra determinat. Jtem nec ob. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad trebel. ꝙ quã videt{ q̃ poſtq̃ iſti filij ꝑmoꝝ ſb̃ſtitutoꝝ ñ pñt ad iſta bona aſpirare ꝙ mortem inſtituti q̃ non excludãt ſubſtitutum. qz iſta non eſt rõ in ſecũdo caſu illius. §. ſz quãdo filij fuerũt concepti poſt deportatõem q̃ idõ non excludant qz non pñt venire ad dicta bona. nã ſi iſta eẽt rõ ſequeret{ q̃ etiam in primo caſu illius. §. eẽt idem. ſ. in conceptis ante deportatõem. Nam iure. ff. etiã illi non poterãt ſuccedere p̃i deportato q̃ non heredẽ ß nudus exulat. l. tutelas de capi. dimi. C. de bonis dam. l. ij. z tñ contrariũ ibi dicit{. Eſt ergo rõ illius ſecũdi caſus. qz deportatus poſt teſtm̃ cẽſetur alius hõ q̃ eẽt tpe teſti vt ibi dicit{ exp̃ſſe. z illa conditio ſi deceſſerit ſine liberis intelligit{ durãte p̃ti ſtatu vt ꝓbat ille tex. notabilis. Añ licz deportati ſtatus non annihilet{ in totũ. qz non pdit ea q̃ ſũt ſui iuris naturalis z in. §. ſequenti. z ſi reſtituat{ nõ cenſet{ nouus hõ rõne pdicta lz ſecus ſit i dãnato in metallũ apud quẽ nulle reliq̃e ſtatus remãſerũt vt pz in l. int{ dicit. ff. d condi. z demõ. Attamẽ durãte deportatione cenſet{ alius hõ q̃ſ fuerit tpe teſti quo ñ erat deportatus. Jõ filij tũc concepti tanq̃ſ ab alio concepti non excludũt. qz de talib⁹ non videt{ teſtõr cogitaſſe. ß ſolum de illis q̃ durante eo ſtatu. Et hoc vult ille tex. notabil{. ß hic iſti ſb̃ſtituti non mutarũt nec p̃. viderũt ſtatũ quẽ habebant tpe teſti. Jgit{ poſito q̃ ad iſta bona non poſſit puenire tñ videnꝫ excludere ſubſtitutũ vt in primo caſu illius. §. de conceptis añ deportatõnem z natis poſt. Jtẽ non ob. no. ꝙ bar. in l. fi. facit. §. cũ quis. de le. ij. vbi dicit q̃ qñ filij appoſiti in conditione ſunt ſucceſſibiles ꝙ. l. non excludunt ſubſtitutum. qz hoc vez qñ rõne defectus vel qualitatis exiſtentis in eoꝝ tm̃ ꝑſona. vt qz deportati vel fratres minores. Sed hic non ſic ß mixta conſideratione. ſ. qz extranei ſunt iſti inſtituto ꝙ cuius mortez dicit{ exiſtẽ ꝯditio. z ſic ex cã ꝯcernẽte tam inſtitutuz q̃ſ filios primoꝝ ſubſtitutoꝝ ꝓut in ſy. not. in. l. j. de regu. catho. ¶ His tñ non obſtãtib⁹ dicendũ eſt di ctos filios ſeu filiũ vnius ex ſb̃ſtitutis primis nõ excludere ſubſtitutũ vltimũ poſtq̃ ipſe põt venire ſim{ ex vulgari facta de ipo illis primis ſubſtitutis primo inſtituto ꝙ ea q̃ dixi. ß ſi non poſſet venire niſi ex fideicom. facta de ipo marco ipis primis ſb̃ſtitutis tũc p̃cederet oppoſitio determinatio bar. in loco. ſ. allegato z ea q̃ ſup̃ in cõtrariũ dixi vt pz recte z ſubtiliter intuenti. Ultimo poſſit allegari contra marcũ q̃ ſi hereditas pueniſſz ad primos ſubſtitutos eis poſtea mortuis cum liberis etiã femis etiã excluderet{ marcus g̃ z nunc dz excludi a filia femina ipius inſtituti: qz ſi voluit ipm teſtor excludi a filia femina ꝑmoꝝ ſb̃ſtitutorum fortius a femina ipſius inſtituti quẽ plus dilexit. de condi. z demon. publius. §. ticia. ¶ Nec obſi dicat{ filia inſtituti non excluderet primos ſubſtitutos ſi viuerẽt g̃ nec ſedm ſubſtitutum ſubrogatũ loco illoꝝ. qz põt rñderi q̃ non ſequit{ qz maior ẽrõ excludẽdi ſecũdum ſubſtitutum quẽ min⁹ dilexit q̃ſ ꝑmos q̃s dilexit plus. Sz ad hoc pz clara rñſio ex ꝑdictis. qz iſte marcus venit ex illa fideicõ. ꝓia facta inſtituto de primis ſb̃ſtitutis. Sed illa fuit facta ſub conditione ſi filius decederet ſine filijs maſcul{ g̃ non excludit{ a femia inxta no. ꝙ bar. in. l. cũ auus. ff. d cõditi. z demon. ¶ Preterea q̃ñ verba teſtõris nullo mõ ꝑñt adaptari ad vnũ ſenſum nõ debem⁹ illũ capere poſito q̃ ꝑſumptio ſit apd nos teſtõrem illũ voluiſſe. l. i ambiguo i fi. ff. de reb⁹ du. z. l. ſi alij. de vſufru. leg. Sz ad iſtũ ſenſum q̃ voluerit marcũ excludi a filia femina ipius inſtituti nõ ꝑñt ꝛba teſtõris adaptari cũ tetigerit duos tm̃ caſus. ſ. cũ inſtitutus decederet cũ maſcul{. z ſic vt maſculi tm̃ ipſi⁹ excludãt z cũ ſubſtituti deceſſerint cũ maſcul{ vel feminis. ß maſculi ſb̃ſtituto z non pñt iſtũ excludẽ ꝙ ea que. s. dicta ſunt nec maſculi inſtituti qz non ſũt nec femia eiuſdẽ qz ß nõ dixit. Et ꝛba teſtõris ad ß non adaptant{. qz lo quẽdo de maſcul{ cenſet{ feminas excluſiſſe. l. cũ ꝓtor ff. de iudi. z no. bar. in. d. l. cũ auus. Concludo g̃ pro marco q̃ admittat{. Laus deo.

Conſilium. CCCLIII.

Utrum per dationem ſubſtituti tollatur ſuitas. Et tutor dat⁹ in teſtõ an pupillũ imiſcere poſſit. Et q̃ facienda ſibi incũbant anteq̃ adminiſtrat.

Casus consequētis consilij.

Pater dedit tutorem filie sue quā heredē instituit & releuauit ipm a confectione inuētarij & a redditione computor: q̄ tutor cum haberet bona cōia cum patre pupille statim post mortē sua auctoritate administrauit bona cōia & pupillaz hereditati imiscuit nūc petit a iudice & dicit q̄ ipe debet petere confirmationem tutele. Item conficere inuētariū. Itē docere q̄ pater non mutauerit voluntatē. Item dicit q̄ non potuit pupillā imiscere hereditati. q̄ eius datio req̄rit confirmatōem p hereditatis additionē anteq̄ non dicit tutor. & sic alius ē dandus ad adeūdū querit quid iuris.

Nchristi noie Amen

Postq̄ iste tutor datus fuit a patre filijs in potestate constitutis vel posthume in testō solēni valet datio. ff. de testa. tute. l. j. Ex quo seq̄tur primo q̄ non indiget cōfirmatione. d̄ confir. tuto. l. j. & no. eo. ti. l. nāli. §. j. p Dy. & bar. Rei. eē sat̄ valide cōfirmatōem adijcere frustra ē ar. ff. de vote ple. l. j. cū etiam si fieret pax imo nihil operet̄ ar. de confir. vtili. vel inuti. cum dilecta. & quod no. C. de dona. int̄ vir. & vxo. l. ex his verbis. ff. de pac. l. ltima. facit de testa. heredes palam. §. si quid post & sup vacaneis actib⁹ non ē vtendū. ff. de pcura. non cogend̄. §. sabinus. vt lega. no. ca. hec stipulatio. §. diuus. Itez nulla inquisitio facienda ē de qualitate psone huius tutoris p iudicem postq̄ a patre datus ē. ff. de confir. tuto. l. si filio. nec etiā de mutatione voluntatis p̄is vel si mirū q̄n celata vel ignorata emanserit improbitas. q̄a vt dicit pater infra modicū tps post testm̄ factum & de eadem infirmitate mortuus ē. & sic nō p̄sumit mutasse voluntatē vel mores eius ignorasse vt. l. in confirmando in p̄n. de confir. tuto. q̄ inducit p alia parte ß reuera facit p ista & ad hoc de condi. & demon. l. nam ad ea. & qd ibi no. Item non tenebat nec tenet satis dare rempu. sal. fo. q̄ testamētarius. C. de tu. q̄ non satis. de. l. oīm. Item nec tenet facere inuētariuz primo. q̄ testō⁹ remisit sibi confectionē vt. l. fi. C. arbi. tute. Nec refert vtrū p̄ phibeat inuētari ūconfici an remittat confectōnem vel ab ipa tutorem releuet vt no. Ly. in. d. l. fi. Secundo q̄ nec expedit pupille q̄ fiat. Nam dicit q̄ cum bona sua sint cōia p indiuiso cum bonis tutoris si dictus tutor compellit facere inuētarium intēdit diuidere dicta bona. quia non vult in inuētario ponere bona cōia tanq̄z bona pupille ne p̄iudicet sibi vt. d. l. fi. q̄. respon. ß diuidē nō expedit forte pupille cū diuisio sit alienatio quaz pupillus facere non pōt potissime q̄ ipsa pupilla vidēret p̄uocare ad diuisionē qd sibi nō p̄mittit. ff. d reb⁹ eor. l. si pupillor. in prin. fami. her. lucius. facit l. j. C. cōia vtriusq̄ iudi. Et hec vera nisi iudex manifeste ppendat contrariū. s. ipi pupille expedire q̄ faceret inuentariū vel diuisio vt arg. in. l. vtilitatis. de p̄fir. tuto. & p bar. in. l. tutor q̄ reptoriū. de admi. tut. Itē sequit vltimo q̄ dictus tutor potuit saluo q̄ infra dictā hereditatē ap̄hendere p pupilla. q̄ p existentiā sui heredis fuit p̄firmata talis datio vt no. p Dy. & bar. in. d. l. si nemo. de testa. tute. & l. si filius q̄ p̄i. de vul. & pup. lz p̄trariū innuat glo. insti. d̄ artilano tu. §. itē si pure. Sz primū verius. q̄ p illā existētiam p̄firmant illa q̄ tendūt simpl̄r in fauorē filij vt tabule pupillaris vt. d. l. si filius q̄ se p̄nam. & l. iul. & datio tutele fauorabil̄ ē & iō late interp̄tat. ff. tute. l. si q̄sita. in p̄n. & §. j. & ij. q̄ bñficiū concessum filio p p̄tor ē fuit inductū in fauorē filij ne inuitis creditoribus obligef. C. si vt se ab here. abst. l. j. nō g̃ dz opari eius odiū vt impediat p̄firmatōez tutele q̄ sine dubio p̄firmat̄ si bñficiū abstinēdi nō fuisz introductū Nec ob. qd̄ dicit de datione sb̄stituti p quā videt̄ tolli existētiā sui heredis. q̄ illud verū in sb̄sti. vul. expressa vt. l. si filius heres. de libe. & posthu. q̄ p illā vidēt p̄ dare filio licētiam abstinēdi. l. j. §. si p̄ponat si q̄s obmi. cā testa. p quam licētiā tollit dicta existētia q̄ efficit de necessario volūtari⁹. ff. de here. instit. l. cornelius. & l. iam dubitari ß i alijs sb̄stitutōibus. ista rō non repit. & iō p illas non tollit. & primo de pupillari exp̄ssa & de vulgari tacita i ipa contēta clarz ē q̄ p illas nō tollit imo ambe p existentiam p̄firmantur vt. d. l. si filius. & l. iul̄. de acq̄. heredi. illa ei tacita vulgaris i exp̄ssa pupillari p̄tēta non ē ex mēte testatoris ab ipo. s. p̄cogitata. ß ē ex int̄pretatiōe legis p̄iectu rantis mēte testōris vt. l. iam ß iurī. de vul. & pu. & sic non potest dici p illam testōrem dedisse licentiaz abstinendi cū de illa nō cogitauerit ad ß. l. iul̄. si qs ob. cā testi. Itē nec p fideicommissariā tollit imo ipsa p existentiā p̄firmat vt. l. ita tñ. §. si p̄. ff. ad trebel. Sz ista sb̄stitutio facta huic puelle fuit in pte pupillarit si decederet i pupillari etate & i pte fideicom. si decederet post qd̄ totū intelligit. s. adita hereditate. Itē si dicam⁹ illa p̄ba si decesserit i pupillari etate vl̄ p⁹ zc. intelligunt etiā añ aditā hereditatē & sic cōtinere vulgarē qd̄ est verū vt no. in materia compēdiose tamen adhuc idē dicendū ē: tum q̄ p ipam non videt data licētia abstinēdi cū non p̄ferat i casum volūtatis. s. si voluerit ß in casu impotētie. s. si decesserit: vt dicta. l. iul̄. si q̄s ob. cā. test. & d̄ condi. & demon. l. pat̄ seuerinā. in prin. tum etiā q̄ vulgarī comp̄hensa in p̄pendiosa non ē oino expressa ß quo ad verba speciali tacita ita no. bar. in. l. centurio. & iō non tollit existentiā. Nam et dādo coheredem suuz videt̄ tacite dare sb̄stitutū vt. l. si ticio et menio. §. iul̄. d̄ le. ij. et tñ non tollit̄ existentia sui heredis vt. l. gallus. d̄ libe. et posthu. p totā. l. et no. ibi. Lz igit̄ in predictis ex pte huius tutoris non fuerit defect⁹ tñ in triby alijs deficit iste tutor. Primo q̄ nō debuit occupare administrationē ppria auctoritate. ß debuit expectare q̄ sibi de cerneret decreto iudicis iuxta solitū morem vt l. fi. §. illo pcul dubio in ybo tradant̄. C. arbi. tu. et ff. de auto. tuto. l. ij. no. in. l. cui eor. in prin. d̄ posth. C. de tut. et tu. illu. p̄so. l. ij. Non em̄ dz q̄s ppria auctoritate admīstrationē capere ß dz installari p bñtez ptātem de insti. C. ex frequētib⁹. d̄ offi. archi. ad hoc qd̄ no. p Jnno. in. c. sup. de cā pos. et ppriet. Secū do q̄ debuit iurare vtilia facere et inutilia pret̄mittere lz sit testamētari⁹ vt in auc. vt bi q̄ obli. §. finali.

Tercio q̄ debuit expresse promittē defendere pupillū et spāliter vt. l. fi. §. defensionē. C. de admi. tu. et ibi dicit Ly. hoc eē notandū. q̄ multor facta per ß reprobabis ita etiā no. glo. et bar. in. l. ltimos. in p̄n. ff. de legi. tuto. et de admi. tu. l. tutor q̄ reptoriū. et dicit bar. in. d. l. ltimos q̄ p istū vltimū defectum vidit multas tutelas cassari et certe si iste tutor fuisz extraneus et non excusaret̄ p illa que infra dicā posset removeri vt suspectus tāq̄z dolose omittendo q̄ sibi ex officio incūbebant vt. d. l. tutor q̄ reptoriū in prin. et l. fi. C. arbi. tute. & ad. l. fal. dolo. cū silibus. Itez dico q̄ si dictus tutō aliq̄d fecit qd̄ possit p̄iudicare dicte pupille nihil valet tanq̄z factū a non bñte admīstrationē secus in his que non possunt obesse pupille, sed prodesse tm̄ quia valent vt dicta. l. tutor qui reperit orium. post principiū. et ibi per Bar. in fi. Ex ß dico q̄ lz p solā existētiā sui heredis ei⁹ datio fuerit cōfirmata et sic ex ß capite nō eēt alius tutor necessario dand⁹ ad imiscēdū pupillā hēditati p̄ne. ß ipsemet potuisset vt. s. dixi tñ q̄ nō fuit sibi decreta administratio p iudicē illā imiscere nō potuit. casus ē i. l. et si pluribus. ff. d̄ auto. tu. ℔m intellectū bart. qd̄ intelligo

rez si hereditas pa'na erat damnosa vl' habebat de bita quib non potuit pupilla obligari p tutorē non bñtē adhuc admīstratōz ar.ff.d acq.be.l.q ali ena.ī pnci.secus si eēt oīno opulēta z nulla debita haberz ar.dicte.l.tutor q.in fi.prin.z de offi. pcu.cesa.l.j.in fi.Lz aūt in pdictis defecerit iste tutor tñ puto eū ex cusari vt non remoueat tanqz suspect⁹:nec puniat qz nō psumit' q dolo fecerit ꝫ bona fide z ppter tria.

Primo qz habebat bona cōia cum pupilla z indi uisa z nō poterat administrare sua qn etiam admini straret bona tangentia pupillā z iō magis ē creden dum ipm voluisse iure suo vel bona fide vti qz consi lium cōtra pupillā inire vel volū.ff.p socio.l. merito q̄ bene facit de seruo coz.l.si qs seruū cōem.in fi.pmi responsi.eēt em iniustū vt ppter tutelā priuaret vel suspenderet ab admīstratione rez suaz:cū officiū n debet eē dānosum vt.l.videlicet.ff.ex qbus cau.ma. Itē psumit' in bona fide qz consanguine⁹ vñ magis videt' vsus officio pietatis z ppenso iudicio qz frau dulenta.ar.ff.de suspec.tut.l.j.in fi.z.§.pe.cum em psanguinitas presumptōnem calūnie tollit vt.l.q cū maior.§.si pris de bo.lib.z.§.fi. Tercio qz dicitur q ē vnus simplex hō z simplicitati pcendum est.l.j.ī fi. ff.de eden.z.l.cum de indebito.de pba.quod est vez etiaz si potuit consulere pitiores.qz tractat' d dāno vitādo.s.penam z infamiā facti si remoret' vt suspe ctus vt.l.j.in fi.de suspec.tu.sec⁹ cū tractat' de lucro captādo vt.l.in bonoz.ff.de bo.pos. Ex pdictis con cludo plura. Primo hūc tutorē non eē remouen dum a tutela nec puniendū ppter illa que q̄ obmisit ꝫ excusandū. Secūdo qz dz cogi ad illa tria si vult tutelā administrare q̄ obmisit.s.ad petendū decretū iudicis.vt discernat' sibi administratio et iurand. q vtilia faciet et inutilia pretermittet. Itez q promit tat specifice defendere pupillaz ad alia ꝺo scilicz ad confectionē inuentarij vel cauend.rempu.sal.fo.vel petend.confirmatōnem non cogit' vt.s. Tercio q de nouo recipiat heredi.p pupilla;his pactis quia prima appbensio nō valuit nisi fuisset oīno hēditas oppulēta vt.s.dixi.nec req̄rit' q alius tutor det' ad hoc vt dictum ē. Quarto ꝯcludo q quicād actū ē q possit esse piudiciale pupille nō valet als sic vt di xi. Ultimo si querit' penes quē debeat alimentari index hoc discernere dz.C.vbi pu.edu.deb. Iz cū sit suspicio q alat' penes sbstitutū vt.l.j.in prin.vbi pu. edu.tñ pōt eē hō ita bone conditōis q sine suspitiōe fieri posset ar.ff.de re.mil.l.non oīs.§.a barbaris ma xime ppter auiam maternā q̄ forte facit cessare frau dem z suspitōnem z parētes solent consiliū cape pro liberis suis.ff.de adult.l.nec i ea qd me.cā.l.isti q̄dem q̄ auia dicit' hītare cū isto tutore ꝫ tñ totū discretiōi iudicis z inq̄sitiōi relinq̄tur vt.d.l.j.vbi pu.edu.de.

Consilium.CCCLIIII.

Si pater inter liberos testet' cum minori numero testium vtrū substitutio pupillaris in eo facta vale at. Et testm coram trib testib etiā non recitatuz inter liberos tenet.

Nota casum sequētis consilij.

Quidam notarius testm suū manu ppria scripsit z in ea posuit noīa triū testū.instituit aūt in eo qua tuoz liberos suos isruardū Jacobū Johnetū z Jo hannetā.q̄ Johannetus z Johāneta erāt pupilli z ī eodem testō substituit hoc mō videlicet si Joban netus decesserit in pupillari etate vel postea qñcūqz substituo Jsruardū Jacobū z Johannetaz. Item si Johāneta decessit qñcunqz sine liberis sbstituo sibi Johannetū z suos:moztuus ē pī anteqz recitaret te stamentū coram testib.ꝫ filij post e⁹ mortē recogno uerūt illud eē scriptū manu ppria ipsius z etiā mater ipsoz pupillorū tutrix decessit.deinde Johannetus prio i pupillari etate postea decessit Johāneta sil'r i pupillari etate substitib alijs duob frib mī ipoz vult venire ad successiōez coz vnacū fribz substitib q̄ritur an possit.

Nchristi noie Amen

Visis oībus punctis mihi traditis z allega tionib factis tā in iure q̄z in facto. Reduco oīa sb cō pendio ad tria principalia dubia. Primum est d valore testi pmi. Secundū ē de valore sbstitutio nis in eo factaz. Tercū est de ipaz sbstitutionū ef fectu. Quod ad primū querit' vtz istud testm pa ternū valeat:videt' q non fuit recitatū coram testi bus.z sic nullus pōt de ipo testificari.ff.de legat.ij.l. fideicom.§.j.vbi videt' casus.de testa.mili.l.diuus. z.l.lucius.ita videt' tenere glo.de testa.l.si is q̄. Con trariū est verū qz hoc testm fuit pfectū quo ad volū tatē testātis q̄ habuit ipm p pfecto z absoluto cū de cesserit pñt p interuallū tpis ar.C.de fi.instru.l.con tractus. Nec ob.q non fuit recitatū coram testib.naz hoc nō nocet qñ fit int' liberos.qz nō req̄rit' solenni tas iuris ꝫ sufficit q̄buscunqz iudicijs pbet' voluntas pris vt.C.fami.her.l.fi.z de testa.hac cōsultissima.§.ex impfecto.facit.l.quē heredi.de reb d u.z ita expres se determinat bar.in.d.l.si is q̄.facit qd idē no.d cō di.z demon.l.si ita scripsero. In casu aūt nro stat de volūtate testōris.qz filij recognouerūt semel illam scripturā eē de manu ipsius testatoris z etiam ipa mī qd sufficit vt.ff.depos.l.publia.§.fi.z qd no. in.l.admonēdi.ff.de iur.iur.p bar.non ergo dz audi ri mat' postqz semel recognouit argumētū coz que no. Inno.de elec.c.p inq̄sitionē.z.C.de non nu.pe.l. generalit'. Illud aūt constat q notarius pōt pficere testm suū manu ppria z etiaz publicare.ff.de testa.l. seruus.z ibi no.p Bar. Quod ad scd̄m queritur an ille sbstitutōes inqz tum sūt pupillares valeāt:vi det' q nō.nam pupillaris sbstitutio ē testm filij vt.C. de inoffi.testa.l.ex trib.ff.de vul.z pup.l.patris z fi lij. Sed isti filij quib erāt facte sbstitutōes non po tuisset sibi substituere fratres sibi substitutos cū duo bus vel tribus testib sed ad minus quinqz fuisset ne cessarij licz sint de venientib ab intestato vt in.l.hac consultissima.§.si q̄s autē.C.de testa. In testō autē isto tres tm fuerūt testes. Unde videt' q lz valeat te stamentum vt isti filij pñt succedere pī vt in.§.ex im perfecto.ñ tñ q possint succedere inter se: cū vt dixi non pñt se adinuicē instituere cū minori numero dn qz testium. Bar.tñ determinat contrariū q substi tutio pupillaris pōt fieri in testō impfecto vbi sit nu merus triū testiū si substituātur alij liberi sicut hic fu it vt ipe no.in.l.ij.in ꝺsi.vj.dixi.ff.de vul.z pu. Sz nescio si rōnem supdictā consideráuit ab ipsius tam opinione non ē tutū recedere in consulēdo postqz al terius doctoris auctoritatem non habemus in ꝓtra rium. Respondeo ergo ad cōtrariū fortificādo dēm suū q lz pupillaris substitutio sit testm filij q̄ ad suc cessionem tamen quo ad ordinationem dicitur te stamentum patris. vnde lz filius non potuisset insti tuere fratrē coram tribus testibus.tamen pater bene potuit substituere sicut videmus in simili qz si filius or dinaret testm ñ potuisset auferre matri legitimiqz et tñ si pater ordinat pupillarit' substituēdo bñ pōt vt l.pap.§.ꝫ nec īpuberis.ff.de inoffi. testa. Itē pī pōt filio facere necessarios heredes quos ipe filius nō pos set sibi facere vt in.l.ꝫ si plures.§.quos possū.d vul. z pupil. Si ergo pōt ista pī q̄ concernūt ipam succes sionē rōne cui⁹ substitutio pupillaris dicit testm filij

fortius pōt substituere cū trib⁹ testib⁹ cū hoc concernat simplr ordinatōem rōne cuius dicit testamentū patris: vt dicta.l.patris ꝛ filij.ꝛ no.in dic.§.ꝑ nec impuberis. Itē qr pupillaris substitutō ē pars ꝛ sequela pūi testamēti: vt in.c.si pater.ī fi.de testa.li.vj. vñ nō debet alia solennitas requiri q̄ ī ipso pūno: alꝫs turpis esset pars que suo nō cōgrueret vniuerso. Itē dicit accessoria.paternū ℞o principale: vt.l.ex pupillari.de vul.ꝛ pup. Vñ debet sequi ipius principalis naturā. vt sicut ibi sufficiūt tres testes ita ꝛ in illa.ar. ff.de publi.l.si ego.§.q̄ tamen p allauion.de pac.dota.l.inter socer.§.cū inter.in fi.de le.j.l.fi. ex toto.in pūn. De tercio ℞o quesito.s.de q̄litate et effectu istaꝝ substitutōnū. Respōdeo quo ad illā q̄ facta fuit Johāneto nō est dubiū q̄ fuit pupillaris expressa qr facta fuit cū distributione tpis si decederet in pupillari etate vel postea q̄cunq; ꝛ ipse decessit in pupillari bene succedūt substitutis penitus exclusa matre: vt.l.p̄cibus: ꝛ ibi no.p glo.et p bar.in.l.cēturio.ī tercia principali.q.de vul.ꝛ pup. Quātū ℞o ad substitutōem factā Johānete dico q̄ illa fuit compēdiosa facta p verbū cōe. Unde ſm cōez opi.si decedat in pupillari etate interp̄tat directa pupillar⁹ q̄ñ mater nō est ī medio. Vel q̄ñ ē sed fuerūt substituti filij testatoris: vt no.p bar.in dicta.l.cēturio ī tercia qōne principali.imo videt idē si extranei fuerūt substituti: vt ī.c.si pī.de testa.li.vj.licet bar.dicat q̄ ibi fuerūt verba directa. Sed si bñ ꝓsiderent magr videtur cōia q̄ directa. Cū g̃ ista Johāneta decesserit in pupillari etate mater excludit ꝛ hereditas ipius venit ad substitutos. Dicet aliquis ꝛ q̄ sunt isti substituti. nā fuit substitutus sibi Johānetus ꝛ sui. Sz Johānetus decessit in vita istius Johannete. g̃ substitutio facta ē caduca. qr nō potuit eā trāsmittere ad suos: vt.l.§ si plures.ī pūn. d̄ vul.ꝛ pup.l.q̄ bēbat. d̄ suis ꝛ legitimis.l.si ex pluribꝫ. Respōdeo vꝛ est q̄ est effecta caduca quo ad ipsum Johānetū: sed quo ad suos Johāneti: nō quia videnr principaliter ꝛ expſe substituti sicut ipe Johānetus sub cōditiōe: tamē si substitutio nō haberet effectū in psona Johannēti. Et sic ipe Johannetus primo videat vocatus ad substitutōz ꝛ in eius defectū sui. Unde licet ille moriens fuerit isti nō excludunt immo exclusio illius est inclusio istorum. ff.de lib.ꝛ postu.l.gallus.§.quidam recte.ꝛ quod ibi no.ꝛ in.§.ꝛ quid si tm̄. Nō em̄ veniunt isti ex psona Johāneti. qr tunc pcederet oppositio. sed veniunt ex psona ppria vigore substitutōnis de ipsis facte: sicut si princeps cōcederet feudū ticio ꝛ liber⁹ mortuo ticio vocant liberi ex psona ppria et nō patris. Unde etiā si pater vellet nō posset eos privare. qr nō habent ab eo sed a principe postq̄ fuerūt expſse notati ī concessiōe: vt plene no.p bar.ī.l. vt iur.iur.§.si liberi.de ope.lib. Sic g̃ i casu nr̄o cuz isti sui fuerūt expſse notati in substitutōe veniunt ex psona ppria ꝛ nō Johāneti: nec mors illius eis nocet immo viā eis aperit q̄ erat añ p̄clusa cū Johannetus q̄ primo fuerat vocatus ad substitutōem eis obstaret. ꝛ nūc nō obstat. facit.l.peto.§.fratre.de le.ij. Itez dicet aliquis q̄ isti fratres iohāneti nō p̄nt dici sui. q̄a nō erant ī eius pāte: vt.l.in suis.de libe.ꝛ postu. ꝛ.l. gallus.§.nūc de lege. ibi is omnis virilis sexus ꝛc. Sz respondeo illud verbū ꝛ suos nō est ita stricte intelligendū. qr plerūq; testatores de tam subtili interp̄tatione iuris nō cogitāt: vt.l.nō aliter.de le.ij. § debēt intelligi de venientib⁹ ab intestato ipi Johāneto ſm gradus p̄rogatiuā. ar. eius quod no.C.ad turpil.l. si femina.ꝛ.ff.de accu.l.q.ī verbo suoꝝ.et ad.l.cornel. sic.l.j.§.j.ī verbo vel suis. ad hoc facit. qr ℞ba debēt intelligi. Aut possūt adaptari: vt.l.si vno.ī pūn ff.locati.ꝛ de iur.iur.l.sed ꝛ si possessor.§.itē si iura℞o.facit.l.heredibus.§.si ad trebel.ꝛ de le.ij.cū pater.§.cū inter.de pecu.l.nec seruus. de condi.ꝛ demon.l.quibus diebus.§.dñs. de ℞bo.obli.stipulatio ista.§. hi quoq;. In casu ℞o nostro nulli possūt dici magr sui istius iohāneti q̄ isti fratres q̄ sunt sibi primiores ab intestato ꝛ etiā sibi succedūt ex testamēto vigore pupillaris substitutōis. Unde dico matrē debere penitus excludi. ꝛ ad illos devenire totā hereditatē Johāneti ꝛ iohannete. Posito ℞o q̄ isuardus excluderetur posset redire ad donationē suā: qr nō intendebat illā remittere nisi ius successionis esset sibi saluū: ergo ꝛc. ff. de inoffi.testa.l.nihil.§.si cum filius.et.l. eum qui.in pūnci.et.l.mater decedens. Circa approbationem ℞o testamenti nō multum insisto. quia nō est necessarium.

Consilium. CCCLV.

Quando substitutio est facta pluribus si omnes decesserint sine liberis: an illi inter se videantur invicem substituti.

Nchristi noīe Amen

Duo videnda sunt. Primo vtr ex tenore testam̄ti raymūdi fuerit substituta philippe. Secundo vtr dicta philippa potuerit disponere d̄ bonis p̄fis instituēdo maritū ꝛ q̄ten⁹ potuerit. Circa primū videt dicendū q̄ nō. q̄a ex tenore testamēti nō apparet. licet em̄ legat ī testamēto q̄ fili⁹ fuerit substitutus sororib⁹ et ecōtra. tñ nō legit in eo q̄ sorores fuerint substitute ad invicē. g̃ nō possuz hoc dicere. argu. ff. de fideiusso. l. fideiussores. §. pro aurelio. C. de rebus credi. l. fi. ꝛ qd̄ ibi no. in pūn. p glo. ꝛ bar. de priuil. c. porro. ff. d̄ his q̄ ī testa. delē. l. j. i pri.

Cōtrariū dico q̄ imo fuit substituta expſse ꝛ tacite. primū. pbat. Nā pater substituit filiū ꝛ suos si aliqua ex filiis moreret. hoc aūt verbū ꝛ suos ſm cōmunē ꝛ vulgarē interp̄tationē intelligit de primioribꝫ consanguineis ab intestato venientibus: vt ar. ff. de iure dotium. l. mutuus. §. manente. de actu. l. j. et. ij. ꝛ quod no. C. ad turpil. l. si femina. ꝛ ita cōiter interp̄tat ꝛ seruat: g̃ ꝛc̄ l. si de interp̄tatōe. ff. de legi. l. cuz delamonis. §. asinā. de fide instru. Sed ille filius decessit ab intestato sine liberis. et sic primior quē habebat ab intestato erat ipsa raymūda. g̃ virtute illi⁹ ℞bi ꝛ suos videt expresse substituta. qr ipa ē alla sua et nō alij. Secūdo dico q̄ videtur substituta tacite Nam testator substituit vxorē suā si omnes filij morerent sine liberis. p hoc videt tacite voluisse q̄ portio p̄morientis pueniret ad supstitē: vt. C. de impu. ꝛ alijs substi. l. penul. circa fi. sed p talē tacitā voluntatem inducit substitutō fideicō. ff. de le. ij. l. cū proponeret. ꝛ. l. vnū ex familia. §. fi. ꝛ. l. peto. ī pūn. ꝛ ibi no. de le. iij. l. nutu: ergo ꝛc. Tercio ꝓbat sic. nam pater substituendo vxorē si omnes liberi morerētur sine ple: videt eā vxorē substituisse vltimo morienti casus ē de vul. et pupil. l. qui duos. Sed lege cauet q̄ cū quis pluribus instrutis substituit vltimo morienti videt fecisse duas substitutōes. vna quā suaſtituit vltimo morieti. et illa ē expſsa alia q̄ primo morienti substituisse supuinentē. et ista ē tacita: vt. ff. d̄ le. ij. l. ticia seyo. §. seya. vbi videt casus nr̄e qōis p̄iūcta dic. l. q̄ duos. p quas pz q̄ philippe p̄morieti videt substituta raymūda supuinēs. Nec ob. l. vel singulis. de vul. et pupil. p quam ꝓbatur q̄ supuinens nō videt substitutus p̄morieti. qr vꝛ ē q̄ nō videt substitut⁹ pupillariter vt ibi sed p fideicō. sic vt dixi. Rō diuersitatis est. qr cū pupillar⁹ substō sit directa

C. de impu. z alijs substi. l. pcibꝫ. de vul. z pupil. l. ver bis ciuib. de testa. si pater nō pōt fieri tacite. ß dz fie ri verbis exp̄ssis. de testa. l. heredes palā. i prin. fidei cō. ꝫo bñfit tacite: vt dic. l. cū ꝓponeret. et. l. peto. in prin. Sed ꝫ substitutō de q̄ dixi ē tacita. ideo licz nō possit esse pupillaris erit fideicō. et ita videt sentire dy. i dic. §. seya. q̄ dicit q ibi loquit in fideicō. sed. l. vl singulis loquit i directa. Quarto ꝓbat. nā sub stituit si oēs filij morerent in tota hereditate z in oib bonis suis vxorē suā z post vxorē ꝑpinquiorē de gen ē z post illū paupes mō sic ex eo q dixi i omnib bonis suis videt voluisse q supuiuens capet a p̄moriente. Nā vxor vl alij substituti nō p̄nt vltimo filio moriē te cape oīa bona nisi ad illū vltimo morientez deue nissent. g̃ videt voluisse q ad ip̄m deueniāt ex p̄sona primi morietis. ar. ff. de pecul. lega. si peculiū. §. sicut de ali. z de lega. l. alio. z ibi no. p bar. de vsuf. l. pcul⁹. Sed ex hac tacita volūtate resultat tacita substitu tio fideicō. vt supra ꝓbatū ē. Dicet aliq̄s q ista ꝓce derent si vxor substituta viueret. Sed ipa mortua ē g̃ expirat tacita substitutō q̄ ex eius p̄sona causabat ar. ff. de ser. rus. pdio. l. iij. §. qui habet austū. Sed rñ deo q licet mortua sit vxor. rñ extant alij substituti. scz ꝑpinquior de genere si repiret. vel paupes q̄ suc cedūt loco vxoris prime substitute. ff. de acq̄. here. l. q̄diu institutus. §. is aūt. z ibi p dy. z bar. Luz g̃ adi huc duret substitutō facta raymūde durat etiā sub stitutō. qz raymunda substituta ē philippe ꝓpter ea q̄ sup̄ dicta sunt. Ex quib ꝯcludo dictā raymūdā fuis se substitutā philippe tā exp̄sse q̄ tacite. Nūc qro scdo vtr dicta philippa potuerit disponē d rebꝫ pa ternis instituēdo maritū. put fecit et quaten⁹ potuit. Respōdeo q instituere potuit i eo qđ ratōne legiti me ꝓtingebat eā videlicet i illis ducēt libris relict p patrē si ad legitimā sufficiūt. vel si nō sufficiūt facta supletōe intellecta ꝫo ad p̄sonā suā nō qz cū illa bo na p mortē fratris habuerit ex substitutōne fideicō. vt infra dicā nō pōt aduersus sororē detrahere tre bellianicā. qz fideicōmissarius regulariter aduersus fideicō. nō detrahit trebellianicā. ff. de trebel. l. j. §. in de neracius. qui ē. §. penul. Vñ dico q ista philippa prima fideicō. ex p̄sona sua nō poterat detrahē nisi legitimā iure nature. z in illa potuit instituē maritū. qz nullū grauamē apositū i ea valet. l. quoniā i prio ribꝫ. z. l. omīnō. de inoffi. testa. Itē dico q potuit in stituere maritū imediate legitime z trebelliāice q̄ de bebat filie p̄morieti. Nā cū ambe sorores essent sub stitute fratri p fideicō. sub ꝓditōe si decederet sine li beris locū hēbat ex p̄sona filij detractō legitime z tre bellianice: vt i. c. raynuci⁹. z. c. raynald⁹. d testa. ad. l. falci. l. q̄ q̄. z ibi no. c. j. ff. de inoffi. testa. pamp. §. me misse. cū g̃ decesserit dictus fili⁹ ab intestato sorores successerūt i illa legitima z trebellianica tanq̄ hēdes ab itestato. z q̄libet earꝫ i dimidia. residuū ꝫo bono rū debebat eis ex testō p̄s rōe substitutiōis. z sic illi⁹ substitutōis ꝫtute vident habuisse nō tā q̄ hēdes ad. l. fal. l. fundo. z qđ ibi no. de le. ij. vnū ex familia. in prin. In eo igit i quo philippa successit fratri suo tā q̄ heres ab intestato videlicet i dimidia legitie z trebellianice potuit instituere maritū. qz i illo nullū ꝓfi ciebat grauamē. In alio ꝫo qđ puenit ad eā iur. fi deicō. nō potuit. qz illud rogata fuit restituē raymū de sorori sue si primo decederet q̄ ipa raymūda: vt sup̄ ostensū ē: g̃ ꝛc. vt in aut. res que. C. cozā delega.

Et si querat quāta sit illa legitima frīs. Respon deo tercia pars eius qđ habitur⁹ fuisset ab intestato: vt. C. de inoffi. testa. aut. nouissima. Unde cū essent tres fratres. z sic portio sua ab intestato erant q̄tuor vncie dimsa hēditate i. xij. legitima sua erat vna vn cia z tercia ps vnius. Trebellianica ꝫo erat q̄rta ps oīm bonoꝝ alioꝝ relictoꝝ filio. Cōputando igitur singula diuisis oīmbus bonis p̄nis in. xij. ptibus taz relictis filio q̄ filiabus de quib ipsa philippa repie bat habere sex ptes. i. sex vncias ipsa potuit relinq̄ re marito suo vnā vnciā z terciā vnius ex p̄sona sua Itē vnā vnciā z terciā vnius ex p̄sona fratris. et sic sunt due vncie z due partes vnius. Itē quartā par tem illarum trium vnciaꝝ que restent et tercie par tis vnius. Et vt clarius videatur diuidātur ille tres cum tercia in quatuor partes. et recipiat quarta ps. et apparebit quanta sit. Residuuz ꝫo ptinet ad ray mūdā vigore substitutōis fidei ꝯmissarie tā exp̄sse q̄ tacite facte. z post eius mortē deuenient ad filios eius si habebit vel ad aliū ꝑpinquiorem: vel ad pauperes ſm formam testamenti. z ea q̄ supra dicta sūt. Laus deo virginiq̄ marie.

Consiliū. CCCLVI.

Habens q̄nq̄ filias eas equaliter instituit z inui cē substituit p hec ꝫba eas inuicē substitutio. postea subdidit. z illas rogo q post eaꝝ mortē hereditatez restituant societati scti michael tres ex dictis filiab decesserūt post aditā hereditatē sine liberꝭ. Queritꝭ vtr ad eaꝝ portiones societas sancti michael admitta tur ex fideicōmissaria substitutōe. An aūt ipe supsti tes admittant ex reciprocа.

In christi noie Amen

Si cōtingit dictā dñaz lisā que nō hz filias nec hāe sperat vltio loco decedē sine filijs. s. post do minā margaritā nulli dubiū q ei⁹ portō deueniat ad societatē p̄dictā iure fideicōmissi nō obstāte q̄ mar garita pri⁹ decessisset cū filijs qui filij hoc casu nō ex cluderent dictā societatē a portōe vltimi morientis sine liberꝭ: vt ē casus in. l. heredes mei. §. cū ita. ad tre bel. Nā si testator substituisset dictaz societatē post mortē oīm filiaꝝ. z sic sub exp̄ssione nois collectiui z sub ista conditōe exp̄ssa si omnes decederēt sine libe ris vltima decedēte sine liberis haberet i eius porti one locū substitutio posito q oēs alie decessissent cū liberis. z sic in eaꝝ p̄sona defecisset cōditō erquo ta men extaret in p̄sona vltime vēdicaret sibi locū sub stitutō. qz nō extaret p̄sona q̄ ex p̄sumpta voluntate defuncti substitutū excluderet: vt habet in dicto. §. cū ita. fortius i casu nr̄o in quo cōditio illa nō fuit ex p̄essa. z in quo facta fuit substitutō sine exp̄ssiōe no mis collectiui: ß simplr post mortē. z sic cēset cuilibz p se facta. l. lucius. §. gayo. e. ti. Vñ posito q illa cō ditio si decesserint sine liberis subintelligat vt infra dicā: tñ cū in singulis subintelligat substitutō diuer sa et d p se nō facit deficere substitutōz nisi i ei⁹ p̄so na i qua deficit ꝓditō: vt no. i dic. §. cū ita. facit. l. pe nul. de iniusto. testa. z hoc est claꝝ. Sed si cōtingat ipsā prius decedere q̄z dominā margaritā. et postea dnām margaritā vltimo decedere cū liberis tūc du bitat de trib que colligunt ex quesito supra forma to. Primo an dicti liberi dñe margarite excludāt dictā societatē. Scdo si excludāt quo iure exclu dunt an ex eo q dicti liberi videant substituti filia bus p̄dictis. Tercio i qua portōe an i portōe dñe margarite. et sic in ꝗnta cū essent ꝗnq̄ filie equaliter institute: an etiā in portōib oīm aliaꝝ precedentiū. et sic in tota hereditate. Circa primū dico indubi tanter filios p̄dictos excludere societatē. qz in substi tutione facta post mortē dictaꝝ filiaꝝ d dicta socie tate subintelligit tacita cōditio si decesserit sine libe ris. C. de fideicō. l. cum acutissimi. de instī. z substi. l.

generaliter.ff.de condi.z demon.l.cuz annus. Nec in contrariū facit aliquid ꝓditō ꝑsone substitute.s. dicte societatis.z sic pie cause:vt patet ex dic.l.cū aup. Nam si quis vni ex filijs post mortem substituat.alium filium. nihilominus subintelligitur illa conditio si ille decesserit sine liberis:vt dicta.l.cū annus. Idem z fortius si substituat ecclesiam.monasteriū vel aliaz piam causam ad quam nō ꝓsumit tantā habere affectionem quantam ad alterum filium. z ita etiā determinat bar.in dicta.l.cuz acutissimi.vbi dicit post rizar.malum q si quis post mortem filij iubet ꝓstrui monaste.de bonis suis:subintelligit ista conditō si filius decesserit sine liberis. Quum ad secundū dico q dicti filij domine margarite excludent dictam societatez eo quia facient deficere conditionē sub qua societas fuit substituta. Cū em in dicta substitutiōe subintelligat tacita conditō si filij decesserint sine liberis vt dixi:vna earum decedente cum filijs deficit conditō sub qua societas vocata fuit:etiā si filij ꝓdicti nō extiterint heredes matris eius.ff.de leg.j.l. filiusfami.§.cum quis.C.de natu.libe.aut.licet. Nō autem dicendū est q excludant societatē ex eo q: videantur substituti filiabus ꝑcedentibus. Nam quādo filij apponunt in cōditione tacita vel exꝑssa nihil videtur eis relictum:vt no.glo.ff.de heredi.instī.l.lucius.z ꝑ bar.in.l.et si sic.de leg.iij. Nō ergo potest dici q dicti filij fuerint substituti.sed q faciant deficere conditōez sub qua fuit substituta societas. Ad nīo nūc ad terciū in quo dico q decedēte dicta dña margarita cū filijs excludit dicta societas sine dubio quo ad portionez illius dñe que fuit originaliter ꝗnta ps totius hereditatis cū essent quinq filie equaliter institute Sed quo ad quatuor portiones aliarū sororum precedentiū sine liberis an excludat maius est dubiū sup quo als ꝓsultus q̄plurimuz dubitauit. Nunc autem recogitans fortius dico z puto veritatem dicere.q attentis verbis substitutōis societas ꝑdicta nō excludit quo ad illas. Sed debent ad eā deuenire q sic ostenditur substitutio stat isto modo videlicet q: rogauit dictas filias institutas q post earp mortē restituerint hereditatē societati sancti michaelis.in quo casu dictam societatem heredē instituit. que substitutio sine dubio fuit fideicō. z illa ꝛba directa videlicet q illo casu dictā societatem heredez instituit cū nō possit valere iure directo obliquāt .l. ex facto.ī prin.et.l.scenola.ad trebel. Itē dico q tot fuerūt substitutōes quot erāt filie. Nā vnaquaq; earum videt de ꝑ se fuisse rogata de restituendo portionem suam post mortē suam sub tacita conditōne si decesserit sine liberis. Statiz ergo q vna mortua fuit sine liberis vendicat sibi locū substitutio in portione sua.z potuit societas portionē illā petere: z sil' morīēte postea scda. Idē potuit facere.z sic d singulis. Unde dico q hodie posset dicta societas petere portiones triū filiarū que sine liberis decesserunt ab istis supstitibus que sunt heredes earum cum etiam potuerit hoc facere statim post mortē singulaz ī singulis eaz portōibus.z idē facere poterit in portōne domine lise.postea sine liberis decedentis casus in.l. lucius.§.gayo.ff.ad trebel. ꝑ quē iste casus determinatur. Et licz societas bucusq; tacuerit. q: forte credidit q portiones precedentiū deuenerint ad supstites.z q substitutio illis nō vendicauerit sibi locū. re tamē vera nō ita fuit:immo statim post mortē singulaz in sua quoq; portione substitutio locū habuit.z dicto.§.gayo. Restat respōdere ad duo ex quibus hoc q̄d diri magis declarabit. Et primo nō videt q̄d ibi dixi pcedere.eo q testator dictas filias instituas inuicē substituit.cuiꝰ reciproce substitutiōis vigore videt q portiones ꝑcedentiū deuenerūt ad supstites. Nō autē ad societatez que censet ex hoc substituta vltimo morienti.i.cū omnes decesserit nō aūt singulis earum.tunc em illud esset verū si eas nō substituisset inuicem. sed exquo substituit videt supstites precedisse in portionibus ꝑcedentiū. Sz ad hoc respondeo q istud esset verū si talis substitutio reciproca fuisset facta ꝑ ista verba q q̄cūq; decessent eas inuicem substituisset.tunc em ꝓpter illa ꝛba quandocūq; decessissent talis substitutio reciproca continuisset fideicōmissarias ꝑ quas quelibet earp decedens videt fuisse rogata et restituere supstitibꝫ portionē suā et nō ipsi societati iuxta no.ꝑ bar. in.l. lucius.ff.de vul.et pu.in fine prime colum.ibi dū dicit q̄q; continet sex substitutōes ꝛc. Sed ī casu nostro cū simpliciter eas inuicem substituerit sine ꝓmemoratione mortis.dico q talis substitutō nō ꝓbendit fideicō.§ vulgar.tm.q: videt testator voluisse q si aliqua earp nō sit heres alie sint heredes. nō aūt videt voluisse q si sint heredes z postea decedāt q restituant supstitibꝫ.ita determinat exꝑsse bar.pꝰdy.ī dicta.l.lucius.in vltima colum.vbi quero vtz hec substitutio breuiloqua facta ꝑ hec verba vos inuicē substituo ꝓtineat fideicō.ꝛc.z ꝓbatur in.l.iam hoc iure. e.ti.ibi in vulgarē tm̄modo ꝛc. Cum ergo filie q̄ predecesserunt fuerūt heredes expirauit dicta substitutio reciproca q̄ ad vulgarē.l.post aditā.C.d impub. z alijs substi. Nec remānsit quo ad fideicō.q nūq; fuit ī ea ꝓbensa.z ideo ipis postea decedētibꝫ nō venerunt supstites ex dicta substitutōe sed dicta societas. Et sic ꝓcludo q aliqua earp nō existēte nō erant alie vulgarit substitute nec ꝑ fideicō.§ sola societas. facit qd̄ no.bar.in.l.cēturio.eo.ti. ī.vij.vl'. viij.colū. vbi § opo.ad p̄dicta.z videt q substitutō ꝓpēdiosa ꝛc. Sed videt obstare his que dixi.q: licet p̄cedētes mortue sint sine liberis.tamē nō videt habere locū substitutō facta de societate ex q̄ supsunt alie due q̄ ex ꝑsumpta volūtate defūcti dictā societatem excludūt.censet em testator voluisse inter eas seruare ius legitime successiōis vt sic supstites habeāt portionē ꝑcedentiū saltē ab intestato.C.de impub.z alijs substi.l.penl'.p quā.l. bar. videt ꝫ tenere in.l.hēdes mei.§.cū ita.ff.ad trebel.in distinctiōe. Sed certe.l. illa penl'.nihil facit.q: loquit ī pupillo cui facta fuit substitutō pupillaris sub exꝑssione nomīs collectiui. puta si ambo decesserint ī pupillari.tūc em fateor q vno p̄cedēte in pupillari etate substitutō locū nō habet.s.tū ꝓpter dictū verbū collectiuū si ambo qd̄ req̄rit ꝓcursum ambox:tunc etiā q: cū p̄cedēs in pupillari etate nō possit facere testm̄ necessario ei' hereditas legitima deuoluēda ē ad supstitē tāq; ad ꝓximiorem ab intestato. Uñ ad tale ius legitimū qd̄ nccio euentux ē videt testator habuisse respectū z voluisse ipm inter eos cōseruari exquo vsus ē verbo collectiuo si ambo vl' si vtraq; ꝛc.z ita loquit illa.l.penl'. Sed casus nr̄ ē diuersus in duobꝫ.s.primo.q: in ista substitutōe nō fuit apositū nomē collectiuū.z sic nō requirit ex vi verbox q in oīm legitime substitutōnis necessario locū nō habet. licet em alique p̄cedāt sine liberis nō sequit q hereditas earp ab intestato z iure legitimo nccio deuenire debeat ī supstites cum possit p̄cedētis testm̄ facere z alios hēdes instituere Uñ nō videt testator habuisse respectū vel cogitasse d eo iure qd̄ nccio nō ē euentux.et sic nō possum' dicere q videat inter istas voluisse seruare ius legitime successionis.z sic dico q iste supstites nō excludūt societatē ex ꝑsūpta volūtate defūcti. Et q istd sit verū exꝑsse patet ex not.ꝑ bar.ī dic.l.penul.C. de impub.z alijs substi.vbi in substitutiōe facta duobꝫ filijs dicit fiendā esse distinctiā an facta sit cū exꝑssione nominis collectiui si ambo vel vterq; ꝛc. Nam tunc

nō est vis inter directā 7 fideicō. An vo sit facta sine exp̄ssione talis nois. 7 tūc ē drīntia ī directā vulgarē ex vna pte 7 fideicō. seu pupillarē ex altera. Nam in prima. q; agit de. v. effectu. i. de vna successiōe requirit p̄cursus i p̄sona amboꝝ. alit nō admittit substitut⁹. l. q̄uis. e. ti. Sc̄o casu nō requirit p̄cursus immo existēte p̄dītōe in p̄sona vnius primi moriētis: licet aliter supuiuat admittit substitut⁹ pupillaris vl fideicōmissari⁹. q; ī talib⁹ substitutōib⁹ agit d̄ diuersis effectib⁹. Ecce g̃ q bar. ibi exp̄sse vult q si duob⁹ filijs facta fuit substitutō fideicō. sine exp̄ssiōe nominis collectiui puta post mortē eorū sicut fuit in casu nr̄o vl si decesserit sine liber⁹ licz alter supsit substitutio locū sibi vēdicat. nec pōt dici q supstes ex p̄sumpta volūtate defuncti substitutū excludat exq̄ nomē collectiuū nō fuit appositū. ex quib⁹ dict⁹ determiat casus nr̄. Et rndet ad id qđ idē bar. ī dic. §. cū ita. q; dico q ibi nō bñ loquit. sed melius loquit ī dic. l. penul. Et licet alis mihi visum fuerit q ī dicto. §. cū ita nō bñ loqueret. tamen p̄pter aut. eius nō fuit ausus p̄tradicere sibi. Sed postea cū vidi ipm ī dicta. l. penul. in qua p̄trariat ei qđ in dic. §. dixit firmit dico q ista est veritas vt sic cōcludā q cū ista substitutio facta fuerit post mortē istaꝝ simpl⁹ sine exp̄ssiōe nomis collectiui locū sibi vēdicauit ī p̄sonis 7 portōib⁹ eaꝝ q̄ iā mortue sunt ī cōtinēti post mortē eaꝝ p di. §. gayo. nō obstāte q adhuc supsint due. q; non pōt dici q ille excludāt societatē ex p̄sūpta volūtate defuncti exquo nomen collectiuū nō fuit appositū p ea q̄ no. bar. in dic. l. penul. C. de impu. 7 alijs substi. Reiecto eo quod idē no. in dic. §. cū ita. maxime ī distinctōe sua. Nec etiā dici pōt q voluerit int eas seruare ius legitime successionis cū illud necessario locum nō habuerit eo q; cū essent maiores poterāt testari 7 alios instituere. 7 sic de tali iure nō testamēti nō videtur testator cogitasse. Jtē nō ob. l. si is q̄ ducenta. §. Jtē si p̄. ff. de reb⁹ du. quē bar. allegat i dic. §. cū ita. q; ibi loquit ī substitutiōe vulgari ī qua ē alia rō q̄z ī fideicō. vt ibi no. p eu⁹. Preterea sequeret absurdū si aliud diceremus. Nā si quis hñs duos filios q̄s heredes instituit rogaret vnū vt post eius mortē restitueret hereditatē talis substitutio haberet nō solum istā tacitā conditionē. s. si decesserit sine liberis: vt. l. cum acutissimi. sed etiam istā si decesserit sine fratre. q; si decedēt supstite fratre talis frater ex p̄sūpta volūtate defuncti me substitutū excluderet si verū esset quod dicit bar. in. §. cū ita. sed istud est falsum 7 ridiculosum dicere cum hoc nō reperiā nisi in filijs eius cui facta ē substitutō vt excludant substitutū: vt di. l. cum acutissimi. 7 l. cū anus. de fratre aūt nec tex. nec glo. nec doc. aliquid dicunt. 7 q; illud dictū papiniani fuit mirabile. 7 refert impator ī di. l. cū acutissimi. nō extendā ipm vltra terminos ei⁹. Cōcludo igit obmissis pluribus que dici possent q portio illi⁹ domine margarite si decedet cū liberis nō debebit ad societatē deuenire. q; liberi facient deficere tacitā cōditiōez q̄ inerat ī substitutōe sibi facta. Sc̄o q portio illi⁹ dñe lise si decedat sine liberis deueniet ad societatez siue decedat post margaritā de quo nō est dubiū. siue decedat ante sicut dicā in sequēti. Tercio ꝯcludo q portiones eaꝝ que iā p̄deceserunt sine liberis ptinēt ad societatē p̄dictā. 7 possunt eas nunc petere. et etiam potuerunt a tēpe quo mortue fuerunt: licet ex benignitate nō petierint. 7 hoc p dic. l. luci⁹. §. gayo. ff. ad trebel. Nō obstante q supsint adhuc iste due q̄ nullo mō substitutōem excludunt. nec ex vi verborum. q; nō fuit apposita dictio collectiua nec ex p̄sumpta voluntate defuncti. q; in casu nr̄o locum nō habet. p no. p bar. in dic. l. penul. C. de impub. et alijs substi. q̄cq̄ d ipse dixit ī dic. §. cū ita. nec ꝯtra te substitutōis reciproce. q; illa p̄hendit vulgarē tm̄ q̄ expirauit p additionē vt dictum est.

Consiliū. CCCLVII.

Jacob⁹ instituit heredē victorē eius filiū pupillū. 7 si decedēt ī pupillari etate substituit octauianū dicti testatoris fratrē 7 filios q̄tuor dicti octauiani. de inde in codicillis substituit eidē victori vnacū dicto octauiano 7 filijs angelā sororē dicti testatoris vnacum filijs ipsius angele p vna pte mortuo victore in pupillari etate. Querit vtr dic. angela vigore substitutionis facte de se 7 filijs eius admittat ad successionē victoris 7 p qua parte.

Nchristi noīe Amen

Viso testō Jacobi quondā vēture de vulterra in quo heredē sibi vniuersalē instituit victorē ei⁹ filiū pupillū. 7 si decederet in pupillari etate substituit sibi pupillariter ser octauianū fratrē carnalē dicti testatoris. ac etiā antoniū dñicuz. petr 7 michaelē filios dicti ser octauiani p equali portōe. Visis etiam codicillis postea p eundē factis in quib⁹ eidē victori filio suo in dictū casum substituit vnacuz p̄dicto ser octauiano 7 filijs dñam angelā sororē dicti testatoris vnacū filijs est p vna pte. Et dictū ser octauianū vnacum filijs eius p̄tentis ī dicto testō. p alia parte. Querit si cōtingat casus dicte substitutōis. q; fili⁹ ī pupillari etate moriat. An. d. d. angela substituta in codicillis admittat ad successionē impuberis vnacū ser octauiano 7 filijs substitut⁹ in testō. 7 q̄liter 7 pro qua pte diuidāt hereditatē pupilli adinuicē. Ad qđ breuiter respondet nō stando i supfluis allegatōib⁹ q hereditas dicti pupilli ī casu p̄dicto ptinet insolidū iure directe pupillar⁹ substitutōis ad di. ser octauianū 7 filios substitutos i testō eq̄liter. s. ad quēlibz eoꝝ p q̄nta parte cum q̄nq; sint p̄sone. s. ser octauianus pater 7 q̄tuor filij ad quos voluit testator eq̄liter 7 viriliter ptinere dictā hereditatē: tū q; sic dixit exp̄sse. tū q; omnes p p̄pria nomina noīauit. 7 sic viriles portōes voluit eos habere. ff. ad trebel. l. nōnūq̄. de le. j. seruus. §. fi. cū cōcor. que quidē substitutō directa nō potuit mero iure reuocari ī codicillis ī q̄busnec adimi pōt hereditas a scriptis in testato. nec alijs in directo dari: vt. C. de his q̄b⁹ vt indig. l. hēditas. d iure codi. l. ij. cū sy. Vez q; dic. dña angela fuit substituta ī codicill⁹ ī vna pte. i. i vna dimidia. ff. d ꝛ. sig. l. nomē filiaꝝ. §. portōis. q̄ substitutō nō potuit iure directo valere nec reuocare substitutōem facte in testō. dicendū est q trahit ad fideicō. vt dicti ser octauiani 7 filij cēseant rogati de restituēdo dimidiā partē dicte hereditatis. s. q̄libet eoꝝ dimidiā sue q̄nte dicte dñe angele 7 filijs eius iur. fideicō. quā dimidiā dicta dña angela dimidet cū filijs ei⁹ p̄z mō. qa ipsa habebit vnā dimidiā illi⁹ dimidie 7 filij ei⁹ aliaz dimidiā post q̄z nō fuerunt noīati p nomina p̄pria collectiua. ff. de vsuf. act. l. si quis ticio. 7 no. i. l. fi. C. de impube. et alijs substi. facit qđ no. ī aut. cā que fit cum monacho. C. de epi. rele. p glo. et doc. Q; hoc sit vez. 7 q hec interp̄tatio fieri debeat est tex. cuz glo. ff. de legat. ij. l. cum quis decedens. §. seya. vbi videtur quasi casus. Nā ibi institutō facta ī testamēto retinuocabat p parte ī codicillis. 7 alius instituebat. 7 dicit ibi q valet reuocatō iure fideicō. Ad idē. l. sceuola. ff. ad trebel. vbi est etiā casus. licet ēm ibi sit diuersitas ī facto: tū ēlidē ī substātia. solū ēm differt casus noster ab illo. q; ibi ī testamēto null⁹ fuit substitut⁹ 7 sic hereditas pupilli peuenit ad mr̄z ei⁹ ab intestato

q̃ prima restituere tenet substitutis i codicill. Jn casu ẋo nõ fuert vati substituti i testõ. z sic ad eos de uolut̃ bĩditas nõ ab intestato: vt dĩ i.l. sceuola. Sz ex testõ ẋtute substitutõis. z in b̃ ẽ dr̃tia. Sz q nõ teneãt restituere dimidiã substitut̃ i codicill sicut si ab intestato succederẽt nõ est rõ in ꝓtrariũ cũ in b̃ in spiciat volũtas testatoris q̃ voluit substitutos habẽ oino dimidiã q̃ locũ habet q̃litercunq; ꝓcedat pupillo siue ex testõ siue ab intestato. eo tn mõ q̃ seruari põt. s. iur. fideicõ. Sed q̃rit an d̃ dicta dimidia sic restituenda detrahet trebellianica. Rñdeo nõ. quia apud substitutos i testõ remanet alia dimidia que ẽ pl9 q̃ q̃rta cũ habeãt iur. institutõis z ex volũtate defuncti ꝓputat i q̃rtã. l. i q̃rta. ff. ad. l. fal. ẋ. b̃ i fideicõ. Cõcludit b̃ q̃ substituti i testõ totaz hereditatẽ pupilli habebũt iure directo z dimidiã restituẽt substitut̃ i codicill. iteg̃liter z sine diminutõe trebelliãice

Consilium. CCCLVIII.

Hñs fratres filios masculos eos instituit z substituit vxorẽ z fraternitatẽ quandã si oẽs filij sui decesserint sine filijs decesserũt duo ex illis sine filijs. vltio decessit terci9 fili9 relicta filia femina: queritur vtr̃ substitutõ facta de vxore z fraternitate locũ sibi vẽdicat.

Nchristi noie Amen.

Viso dicto testõ ponit i facto q oẽs filij masculi decesserũt sine filijs excepto vltimo moriẽte q̃ decessit relicta vna filia queritur nũquid substitutio facta de vxore z de fraternitate locũ sibi vendicet. Et videt q nõ. qz ꝺditõ sub q̃ facta fuit videlicet si omnes decesserint sine filijs nõ extitit eo qz illa dictõ collectiua oẽs requirit ꝓcursum oĩm sicut dictõ vterq; vel ambo. C. de ĩpub. z alijs substi. l. penl. qñ incepit extare ꝺditio i psona primor̃ morientiũ vt ibi. sec9 si in illis defecisset z extitisset in psona vltimi. ff. ad trebel. l. heredes mei. §. cũ ita qd̃ hic nõ fuit ĩmo deficit qz nõ dicit decessisse sine filijs q̃ feminã filiã reliquit cũ appellatõe filior̃ contineant filie. ff. de testa. tu. l. si quis ita. in prin. cũ ꝓcor. Preterea si decessisset cuz nepote ex dicta filia diceret defecta cõditio. l. j. C. d cõdi. inser. z ad trebel. iubemus. §. sin autẽ is fort9 si cũ eq. qz si filia ꝑdicta ꝑficeret suo filio z faceret conditõem deficere fortius sibi ꝑi. qz ꝓpter qd̃ vnũq̃d q̃ C. C. de epi. z cle. aut. multo magl. Breui9 ꝓtrariũ puto ver9. Nã ꝑdicta ꝓcederẽt si de alia mẽte testatoris nõ possit apparere p ꝓiecturas als illa est seruãda. C. de le. l. cũ qõ. i fi. de le. ij. cũ ꝓponeret de ꝓdi. z demõ. l. in ꝺditõib. Sed hic ꝓstare põt ex eo q dictus testator habebat filias femias. q̃bus tñ i eventũ cõditõis dicte substitutiõis substitutos ꝓtulit cũ i casu quo oẽs sine liberis decesserint illas nõ substituit: sed certã summã maiorẽ q̃ prius eis reliquit z substituit vxorẽ z fraternitatẽ. si g̃ substitutos ꝑdilexit suis filiabus forte credẽdũ ẽ q plus dilexerit plẽ feminaz ex filio que dicit sua mediãte filio q̃ suã ꝓpriã que ẽ immediate sua. qz potẽtius ẽ ius i cã ĩmediata q̃ mediata z in cã q̃ i causato iuxta no. i. l. digna vor. C. d legi. facit. l. penul. de ꝓdi. ob tur. cãm. credenduz ẽ g̃ q dñs substituit filijs si decesserint sine filijs intellexerit. scz masculis ne filias feminas filior̃ pl9 dilexisse videatur q̃ filias femias suas. p q̃ facit qd̃ no. optie bar. i. l. fi. ff. ad trebel. z. l. gallus. §. nũc de lege. vbi etiã de libe. et postu. in ẋ. quero testator post rizar. malũ. in sua qõne. quã etiã refert Jo. an. ĩ addi. spec. ti. de testa. sup rubrica. Cũ g̃ decesserint oẽs sine filijs masculis extitit ꝺditio. p boc etiaz facit sũma eqtas. qa vt mihi asserit dictus filius vltimo decedẽs dictã filiã suã heredẽ vniuersalẽ nõ reliquit sed quosdã extraneos. z ipsã i certa tñ quantitate instituit. si ergõ diceremus eã excludere substitutos nõ obstãte q sit femina sil9 excluderet nõ obstante q esset heres vniuersalis. ff. de le. j. filiusfa. §. cũ quis. z no. i. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebel. Nec posset ipsa consequi bona primi testatoris ex eo q videret tacita substituta ꝑ illa verba si decesserint sine filijs: vt no. in. l. lucius. ff. de heredi. instit. qd̃ tenẽt cõiter omnes. z bar. in. l. centurio. de vul. z pupil. z. l. si sic. de le. iij. Et sic dicta filia nõ ꝑficeret sibi b̃ extraneis heredib9 filior̃ de quib9 primus testator nunq̃ cogitasse videt z excluderent substituti qui habent voluntatẽ defuncti. que ratio licet p se nõ sit sufficiẽs vt patet in dicto. §. cuz quis. vbi talis rigor toleraf. cõcurrẽte tamen alia rõne de qua supra satis videt põderanda ad mitigandũ rigorẽ iuris ꝓcedentẽ a verbor̃ ꝓprietate. qui rigor debet defacili succumbere vbi p aliquas cõiecturas potest cõstare de intẽtione in cõtrariũ: vt iuribus sup allegatis. Et sic ꝯcludo dictos substitutos posse ad fideicõ. venire. Si aũt queraf quantũ eis debeaf. Respõdet q oĩa bona excepta legitima filior̃ q̃ nõ cadit in fideicõ. sic nec alia bona ꝓpria eor̃. l. coheredi. §. cũ filie. ff. d̃ vul. z pup. De trebellianica ẋo an sit detrahenda cõstat q q̃tum ad dimidiã hereditatis tangentẽ vxorẽ de trahẽda est postq̃ fideicõ. fuit cõditionale iuxta no. in. l. q̃q̃. C. ad. l. fal. z in. c. raynucius. z. c. raynaldus. de testa. Qtũ ẋo ad dimidiaz que tangit locũ piũ sub iudice lis ẽ. qr bar. q nõ in. l. marcellus. ff. ad trebel. sicut nec fal. C. ad. l. fal. auten. Sil9 Jo. an. contra in. c. si p̃. de testa. li. vj. sup q̃ nil aliud, pnũc dico. sed ꝓpter opi. tantor̃ consulerẽ ptibus q sup hoc ꝓcordarent de nutu. peti. c. j.

Consiliũ. CCCLIX.

Quidã michael instituit duos filios masculos heredes vniuersales duabus filiabus femis reliquit vxores z masculos inuicẽ substituit. postea subiũxit. et si omnes filij mei decesserint sine filijs substituo vnum altare. Queritur vtr̃ sit locus substitutõni facte de altari si filij masculi decesserint sine liberis. sup sit antẽ vna ex filiab9 femis z dubiũ facit illa dictio omnes.

Nchristi noie Amen

Viso testõ michael q̃ndã cromei de luca i q̃ duab9 filiabus suis maritat z dotat i casu viduitat aliq̃d reliqt. postea duos filios suos masculos vles heredes instituit z imediate subiecit hãc clausulã. Et si casus ꝓtingeret q aliq̃s ipsor̃ filior̃ dicti testatoris decederet sine liber alter̃ supuiuentẽ filiũ dicti testator̃ substituit vulgariter pupillariter et p fideicõ. ẋc. z postea subiecit aliã clausulam. Si ẋo qd̃ absit oẽs filij dicti testator sil9 vl diuersis ptib9 decederẽt q̃cũq̃ sine liber tũc z eo casu de bonis z hereditate dicti michaelis testator filijs sic sine liber decedẽtibus si nulli supessent substituit q̃ddã altare ꝓstruendũ ẋc. Queritur cũ ambo filij masculi z vna filia femina sine liberis decesserint. supest tñ vna de dict filiabus femis hñs liberos. z que possidet bona vtr̃ dicat extitisse cõditio dicte vltie substitutõis facte de altari an nõ. Et facit dubiũ illa dictõ oẽs q̃ ẽ dictiõ collectiua. z ꝑdicat de pluribus q̃z de duobus. ff. d arbi. l. nõ distinguemus. §. si plures. Et in b̃ differt a dictõe vterq; vel ambo que ꝑdicat de duob9 tñ. ff. mandati. l. creditor. §. duobus. C. de impu. z alijs substi. l. penulti. Vnde cum masculi non essent nisi

duo illa dictio oēs nō videt posse verificari ī masculis tm̄. sed necesse videt q̄ tā masculi q̄ femine decesserint sine liberis ad hoc vt dicta ꝯditio sit purificata. ar. l. fi. 7 qđ ibi no. ff. ad trebel. sicut em̄ verbū pluralis numeri nō verificat in vno: vt ibi. 7 ī l. j. đ opti. lega. 7 de annuis lega. l. iij. ita 7 verbū importās plures q̄ duos nō verificat in duobus tm̄. Jtē quia ꝑsona filie que supest est talis que ex p̄sumpta mente defuncti substitutū excludit. q; nō est credendū q̄ extraneū voluerit p̄ferre sue posteritati. ff. ad trebel. l. heredes mei. §. cū ita. 7 demon. l. cū anus. C. đ fideicō. l. cū acutissimi. 7 quod no. ꝑ bar. de vul. 7 pu. quidā testamēto. 7 ad trebel. lucius. §. gayo. videt em̄ voluisse eidē filie reseruasse ius legitime successiōis: vt dic. l. penl̄. C. de īpu. 7 alīs substi. 7. ff. de vul. et pup. l. vel singularl̄. His nō obstātib⁹ dico ꝓtrariū q̄ imo dicta cōditio substitutōis vltime fuit purificata ꝑ solā mortē masculoꝝ sine liberis etiaz si ambe filie supuinerēt. Et hoc apparet ex verbis appositis ī dicta vltima substitutōe dū dixit tūc 7 eo casu đ bonis 7 hereditate dicti testatoris q̄ eiusdez dicti testatoris filijs sic sine liberis decedētib⁹ supessent substituit ꝛc. patz em̄ ꝑ dicta verba maxime in ꝟbo eiusdez q̄ illud qđ supra dixit si oēs filij ꝛc. intellexit de illis tm̄ qui erāt vniuersaliter instituti. nam illis tm̄ poterat aliq̄d supesse de dicta hereditate nō alijs. sed illi fuerūt dūtaxat masculi. femine em̄ nō fuerunt ī aliquo institute. vniuersaliter q̄ de illis nō sensit. voluit em̄ substituere filijs ī hereditate 7 illis tm̄ quib⁹ faciebat substitutōem cēset apposuisse in ꝓditōe: vt colligit ex illo ꝟbo eisdē. quod refert ad verbū si omnes qđ est supra quasi dicat q̄ in eo. qđ de hereditate superit ill' filijs quos supra in cōditōe apposui dicēdo si oēs ī illo substituo dictū altare. ergo in illa dictōe si oēs filij ꝛc. intellexit de filijs masculis tm̄. ꝙa illis tm̄ poterat aliquid supesse de hereditate. Cōstat autē mentē testatoris que ex verbis 7 coniecturis colligi pōt p̄ferēdam esse omni stricto significatui verboꝝ. l. cū q̄stio. ī fi. C. de le. ff. de le. ij. cū ꝓponeret. de le. iij. fideicō. §. Jtē si quis. C. de fideicō. cū vir. ꝓpter ipsā salnandā sepe vna dictio ꝑ altera ponit. ff. de cōdi. 7 demon. l. eas cās. Jtē dicta vltima substitutō ꝓpendiosa facta videt in defectū recipꝛoce substitutiōis quā ī primo ꝑcedenti capꝰo fecerat. q; cum ꝑcedenti substituisset supstitē voluit q̄ si nullus supesset veniret altare. et sic videt facta vltimo morientī. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. Jgit' illa verba si oēs ꝛc. debēt restrigi ad illos tm̄ inter quos facta erat recipꝛoca substitutio. 7 isti erant masculi tm̄. Nā feminis nulla facta erit substitutio ī dotibus eaꝝ. immo dixit testator q̄ de ea possent facere quicquid vellēt. nec etiaz fuerūt substitute dictis masculis cū substituerit supuiuentē ī singulis. 7 sic intellexit de masculo tm̄. ad quod facit qđ no. bar. in dic. l. fi. ff. ad trebel. Et si ita ē q̄ nec eis facta ē substitutō nec de eis. Ergo nec dicere debem⁹ q̄ cēseant apposite in ꝓditōe. q; vnū ꝑ alterꝫ declaratur. l. si seruus pluriū. de le. j. Jtem illud capl'm. si ꝟo qđ absit debet intelligi 7 determinari ꝑm. prime ꝑcedens capl'm qđ incipit. Et si casus ī quo de masculis tm̄ disposuit. ff. mādati. l. si ꝑcedente. §. lucius. et qđ ibi no. in glo. sup verbo consensisset que incipit. s. creditor apud quē ꝛc. que optime facit. 7. ff. de postu. l. j. §. deinde adiecit ptor ꝛc. vbi videt casus de eo qđ querit. Nā ibi in edicto ꝑtoris post tres ordines eorum qui postulare non pñt subjciebat' talis clausula generalis: videlicet qui ex his omnib⁹ q̄ suprascripti sunt ꝛc. Et dicit' ibi q̄ illa verba ex his oīnib⁹ restringunt' ad prime ꝑcedentia. i. ad eos qui sunt in tercio ordine. ad hoc. ff. de iurisdi. om. iudi. si idem cū eodez in fi. ergo 7 eodez modo illa vltima clausula. Si ꝟo quod absit omnes ꝛc. 7 filij ꝛc. debet restringi ad illos filios de quib⁹ in ꝓximo ꝑcedēti capꝰo quod incipit. 7 si casus cōtingeret ꝛc. Et isti sunt filij masculi q̄ ꝛc. Et sic ꝙcludo conditōz dicte vltime substitutōis facte de altari extitisse ꝑ mortē masculoꝝ etiaz si ambe filie supessent. Ad rōnes factas ī cōtrariū patz respōsio q̄ ꝑdicta si bñ inspiciat'. q; volūtas testatoris đ q̄ ꝙiecturas pōt apparere tollit oīa. facit etiā ad ꝑdicta. q; in materia differēti q̄ nō ita ꝙuenit femino sic masculino. masculinū nō ꝙcipit femininū: vt no. bar. ī l. j. ff. de ver. sig. sed hic substitutō ꝑdicta ꝙpendiosa nō ꝙuenit femis q̄ nō erāt instituteꝫ vniuersaliter. q̄ ver bū illud si oīnes filij ꝛc. nō cōprehendit feminas.

Consilium. CCCLX.

Succedere.
Successio an habeat vim solutionis.

Nchristi noīe Amen.

Notādū ē ad euidētiā q̄ testm̄ dicti frācisci fuit ruptū ꝓpter mortē vni⁹ ex filijs instituti. s. cozie q̄ reliq̄t filiū. s. pegrinū cū fuerit mortu⁹ cozia viuo ꝑe 7 sic nepos ex eo q̄ nō repit' ī testamēto institutus vel exheredat⁹ tāq̄ ꝑterit⁹ agnoscēdo rūpit testm̄ ad similitudinē postumi. ff. đ iniuf. testō. l. postūoꝝ. mortuo q̄ frācisco fuit hēditas ei⁹ delata ab itestato ꝑ dimidia nicolao filio 7 ꝑ altera dimidia peregrino nepoti ex alio filio ꝑmortuo q̄ succedit vnacū patruo ī successiōe aui 7 alioꝝ ascēdētiū. C. de suis 7 legit. aut' ī successiōe 7 ī cor. vñ sumit'. Ex q̄ sequit' q̄ nūc nouit' regressus dict⁹ pegrin⁹ pōt petere dimidiā dicte hēditatiz 7 bonoꝝ ab antonio herede dicti nicolai 7 possessoꝛe oīm bonoꝝ. Nec ob. sibi lapsus tpis. xx. annoꝝ a morte frācisci de cui⁹ hereditate agit'. q; ius adeundi seu se immiscēdi 7 adeūdi hereditatē durat. xxx. annis. C. de iure delibe. l. licet. 7 ibi no. ff. de acq. heredi. l. iij. 7 ibi ꝑ glo. C. de peti. heredi. l. hereditatis petitionē. Est q̄ videndū an dictus antonius possit de dicta hereditate deducere anteq̄ restituat dimidiā pegrino dotē sue mr̄is. 7 etiā alia de quib⁹ supra q̄ đ bonis sue mr̄is puenerūt ad man⁹ dicti franciſci. Et videt' q̄ nō. primo q; dictus antoni⁹ solus successit pāi suo nicolao q̄ erat ad dictā dotē restituendā insolidū obligatus: vt pz ex instr̄o dotali. 7 successio habet vim solutōis. l. si ei cui. §. is qui. ff. đ cuic. de solu. l. fi chū. §. adjcō. ꝟ. aliq̄n. vnde cū censeat' sibipsi soluisse in solidū adeundo hereditatē pāis sui non pōt amplius saltē illā dotē deducere. cōtrariū ē veritas. Nā tunc successio habet vim solutōnis q̄n erat tantū ille obligatus cui creditor succedit. quia tūc nō resultat creditori succedēti aliquod p̄iudiciū q̄ successio habeat vim solutionis cū nō habeat aliū quē cōuenire possit 7 seipm nō pōt cōuenire. Sed q̄n sunt duo rei debendi quoꝝ quilibet est insolidū obligatus: tunc si creditor succedat vni tm̄ ex eis successio nō hz vim solutōis sed ꝑ eam ꝑsona illius tm̄ cui succedat et ei⁹ hereditas subducitur ab obligatione. 7 remanet creditori actio integra 7 insolidū ꝓtra alterꝫ. ff. de fideiuss. vrānius. §. si cū duo. sed hic tā nicolaus pater dicti antonij q̄ etiaz frāciſcus auus ei⁹ erāt obligati ad restitutōem dicte dotis. 7 quilibet insolidū tāq̄ duo rei debendi: vt patet ex instr̄o dotali. Jgit' ꝓpter hoc q̄ antonius successerit insolidū nicolao nō ē actō de dote cōpetens dicto antonio tāq̄ heredi sue mr̄is in aliquo extincta iure solutōis. imo si frāciſc⁹ viuēt vel alius q̄ nicola⁹ sibi successiſſz remaneret dicto antonio integ̃ actio cōtra eos vt ibi. Sed q; nicolaus

succeſſiſſet frãciſco pri ſuo ī dimidia ab inteſtato qui erat alt' cor̃e⁹. Et iõ in ꝓſequẽtiã etiã ipſe antoni⁹ q̃ erat nicolai cenſet' ī eadẽ dimidia ſucceſſiſſe ꝑ regulã q̃ heres heredis ꝛc. l. fi. C. de heredi. inſti. ff. d' acq. hereditate. ſi quis filiũ. in fi. vñ cenſet' actio ꝓpetẽs antonio tanq̃ heredi matris ſue extincta ꝑ dimidia iure ſolutionis. ꝑ altera ẋo dimidia qua ꝑegrin⁹ ſuccedit frãciſco ab inteſtato firma remãet. ꝛ ſi ꝑegrinus poſſideret dimidiã dicte hereditatis franciſci poſſet antoni⁹ agere ꝑ dimidia contra eũ: ſicut ſi ex ꝓpria ꝑſona ꝛ recta via dict⁹ antoni⁹ primo ſucceſſiſſz nicolao pri ſuo inſolidũ. ꝛ poſtea frãciſco auo ꝑ dimidia. q̃ ꝛ eo dẽ mõ põt deducere de dicta dimidia ptinẽte ad pegrinũ ab eo petit' ꝛ aduocat' ꝑ petitõem bĩditat'. l. ſi q̃d poſſeſſor. cũ ibi plene no. ff. d' peti. here. q̃ cui data ref' actio ꝓtra coheredẽ ſi nõ poſſideret. Sed ipe coheres fort⁹ exceptio ſi poſſidet ꝛ ꝓuenit'. l. j. §. quod ait. ff. d' ſupficieb⁹. Iſta aũt ſunt paria deducere primo de tota hereditate totũ id q̃d debet' antonio tanq̃ heredi mris. ꝛ reſiduũ diuidere. vel primũ diuidere. ꝛ poſtea de dimidia q̃ obuenit pegrino deducere dimidiã debiti añq̃ eã reſtituat. l. ſi filia. §. Ꝑ ampli⁹ ff. famil'. ber. Secũdo facit ꝓtra dictũ antoniũ volentẽ deducere lõginq̃tas lõgi tpis. q̃ vt dicit' lapſi ſunt anni. xxx. ꝛ vltra a tpe mort' mris. ꝛ ſic tã ius adeundi hereditatẽ maternã q̃ etiã omnis actio ꝛ ius cõpetens ex ꝑſona matris cenſet' extinctũ. C. de ꝑſcrip. xxx. an. l. ſicut. cũ ſy. Sed reſpondet' q̃ que tempora lia fuiſſent ad agendũ ꝛ petendũ: ſi ipſe antonius nõ fuiſſet in poſſeſſione bonoꝝ obligatoriũ ꝑpetua ſunt ad excipiendũ exquo fuit. ꝛ eſt in poſſeſſ. l. pure. §. fi. ff. de doli excep. quibus ex cau. maio. l. ſi is cui. cuꝫ ibi no. et. l. nec nõ. §. exemplo. eo. ti. ꝛ quod no. bar. ī. l. filio ꝑterito. ff. de iniuſto te. in penul. col. ibi. dũ dicit. Itẽ dico ſi bona hereditaria eadẽ rõe poſſederit ꝛc.

Tercio facit ꝓtra antoniũ. q̃ nõ dicit' q̃ dict⁹ antoni⁹ fecerit inuẽtariũ ſup hereditate franciſci. q̃ ꝛc. l. fi. §. in computatõe. C. de iure delibe. Sed reſpondet' q̃ iſtud poſſz nocere ſi vellet deducere aduerſus creditores et legatarios quib⁹ adeundo ꝑ ſua dimidia nõ obligat' ꝑ altera dimidia. qñ coheres ſuã dimidiã habet a ſeipo nõ a coherede. ff. d' heredi. inſti. l. ſed ſi in ꝓditõe. §. fi. ꝛ q̃d ibi no. bal. qui ꝑ illũ tex. reꝑhendit glo. que eſt in. l. ſi poſt diuiſionẽ. C. de iur. ꝛ fac. igno. que dicit q̃ inter coheredes ẽ obligatio vt alter alteri teneat' ad ſuã portionẽ dicens eaꝫ nõ eſſe verã ꝑ illũ tex. dicti. §. fi. ī dicta. l. ſed ſi ī ꝓditõe. d' here. inſti. ꝛ idẽ bar. in dic. l. ſi poſt diuiſionẽ. q̃ neuter alteri obligatur ad portionẽ cuiuſlibet licz ad implẽdam voluntatẽ defuncti quo ad alios bñ obligat' ad innicẽ. l. his ꝓſeq̃nt'. §. q̃. ff. fa. her. Quarto facit ꝯ antoniũ. q̃ ſibi fuit factũ legatũ aĩo ꝓpẽſandi cũ dicto debito a dic. frãciſco. ꝛ fuit iuſſus ampli⁹ nõ petere. g̃ ꝛc. arg. c. officiũ d' teſta. Sed rñdet' q̃ ſi nõ accepauit nõ tenet' iuſſum implere. l. cũ ab vno. ff. d' le. ij. ẋ. nã aut cũ ſuo iure ꝛc. vbi ꝑbat'. Cõcludo g̃ vt ſupdixi ꝓfatũ antoniũ poſſe deducere de dicta hereditate frãciſci dotẽ maternã ꝛ alia ī quibus frãciſc⁹ ſibi tanq̃ heredi ſue mris tenebat'. reſiduũ ẋo diuidetur inter ipm ꝛ pegrinũ: videlicet bona q̃ fuerũt frãciſci. q̃ſita ẋo ꝑ nicolaũ patrẽ ſuum dẽbẽt eſſe ꝓcipua dicti antonij q̃ ſolus patri ſuo ſucceſſit.

Conſiliũ. CCCLXI.

Pl'alitas vinculoꝝ attẽdit' qñ tractat' de ſucceſſione fris. Itẽ qñ tractat' de ſucceſſiõe patrui. Sed qñ tractat' de ſucceſſione vlterioꝝ puta fratr⁷. patruel' vel etiam nepotis inter patruos illa nõ attendit'.

Nchriſti noĩe Amen.

Jd q̃d ſupra ꝓcluſum eſt ꝑ ſupraſcriptũ eximiũ cõſultorẽ dñm antoniũ veriſſimũ ẽ ꝛ fuit originaliter dictũ. ꝛ determinatio Jac. d' bel. ī aut'. de here. ab inteſ. §. ſi ẋo. videlicet q̃ pluralitas vinculoꝝ nõ attẽdit' niſi inter fratres ꝛ filios fratꝝ cũ fres tractãt de ſuccedẽdo fratri. vel filij fratꝝ tractant d' ſuccedẽ do patruo: vt. e. aut'. §. ſi igit'. ꝛ §. aut'. defuncto. ꝛ loquit' ipſo cũ quis deceſſit relicto vno patruelo nato ex eo qui fuerat ſuo patri vtrinq̃ coniunct⁹ ꝛ alio patruelo nato ex eo qui fuerat ſuo pri vtrinq̃ cõiunctus tm̃. et dicit eos eſſe eq̃les ī ſucceſſione dicti patruelis defuncti. q̃ cũ de pl'alitate vinculoꝝ q̃ faciat quẽ ꝓferri nõ repiat' exp̃ſſũ niſi ī frib⁹ carnalib⁹ ꝛ filijs eoꝝ Nõ debemus hoc extẽdere ad alias ꝑſonas. ar. C. de colla. l. illam. circa mediũ. Jdẽ ergo vt in caſu noſtro ꝑut determinat bar. in. l. poſt conſanguineos. §. legitima. de ſuis ꝛ legit. licet Jaco. d' bel. nõ alleget. Seruanda ſunt ergo iura vetera q̃ hoc nõ cõſiderabant ſed pares in gradu pariter admittebãt licet vn⁹ eſſet duplici vinculo coniunctus. alter vnico tm̃. Jta etiaꝫ reperio fuiſſe antiquitus conſultũ ꝑ dñm franciſcuꝫ tigrini d' piſis. ꝛ ꝑ dñm thomã d' corſinis d' florentia ꝑ dictũ Jac de bel. in dicta aut'. et refert ipe frãciſc⁹ ſic pluries fuiſſe conſultũ puſij. Ipſi tamen videntur intelligere dictũ Ja. de bel. largius q̃ ipſe loquit'. ſ. q̃ pluralitas vinculoꝝ nõ attendit' niſi inter fratres carnales cũ ipſi tractant d' ſuccedẽdo fratri ꝛ inter filios fratꝝ. ſ. cũ tractant de ſuccedẽdo patruo ſil' cum alio patruo. q̃ tunc repũtant ꝑſonã patris ꝑm opinazo. Sed ſi filij fratꝝ tractarẽt d' ſuccedẽdo patruo ſimul cũ alijs filijs fratris: tũc nõ debet attẽdi pluralitas vinculoꝝ. ſed hoc mõ nõ placet. q̃ filij fratris ſiue veniant ad ſucceſſionẽ patrui cũ alio patruo ſiue cum filijs alterius patrui ſuccedunt in locũ parentũ. ꝛ vtroq̃ caſu inſpiceret' pluralitas vinculoꝝ ꝑm opinionem accur. quẽ cõiter doc. ſequunt'. Nec hoc caſu loq̃tur Jac. de bel. ſed loquit' quãdo tractãt de ſuccedẽdo patrueli. i. vni filio alterius patrui vel fratr⁷ ſi bñ ꝓſiderat'. q̃d dicti doc. nõ vident' feciſſe. Cõcludẽdo ergo dico tũc debere cõſiderari pluralitatẽ vinculorũ quãdo duo fratres tractant d' ſuccedẽdo patruo cũ filijs alterius patrui q̃ erat frater defũcti ex vno latere tm̃ vel cum aliquo patruo. Si ẋo tractetur de ſucceſſione alteri⁹ q̃ fratr⁷ carnalis vel patrui: puta d' ſucceſſiõe patruel': vt ī caſu Jac. de bel. vel nepot⁷ ex fre: vt ī caſu bar. qui ẽ caſus noſter dicta pl'alitas nõ attẽdit'. Et licet rõnes pñt fieri in cõtrariũ ꝑ ſilitudinẽ vel maioritatẽ rõnis: put ſubtiliter inueſtigauit ſupraſcriptus eximi⁹ cõſultor. ad omnes tamẽ poteſt reſpõderi q̃ rõ vitande correctõis vetex legum tollit cõtrariũ. ꝛ ꝑ ea que habent' in. c. in argumẽtis. de regu. iuris. li. vj. in tex. ꝑ Dy.

Conſilium. CCCLXII.

Quidã teſtator deceſſit ſupſtite frẽ ꝓſanguineo. ſcz ex latere pris tm̃. ꝛ relicto fratre vterino ex latere ſcz matris tm̃. Queritur quis eoꝝ ꝓferat' in bonis q̃ ꝑ uenerunt ad defectũ ex matre ſtãte ſtatuto q̃ attinẽtes defuncto ex latere matris nõ ſuccedant.

Nchriſti noĩe Amen

Viſo ſtatuto ciuitatis caſtelli ſub rubrica d' ſucceſſiõib⁹ ab inteſtato quo ſic cauet' inter alia: q̃ ſi q̃s deceſſerit ab inteſtato nõ ſupuiuẽtib⁹ deſcẽdentibus vel aſcẽdẽtib⁹ ſuccedãt frẽs maſculi cõſãguinei

7 filij masculi dictoꝝ fratꝝ consanguineoꝝ tm̃. Et si nõ supsunt succedãt patruus 7 filij masculi patruorum exclusis sororibus 7 matre 7 auo mat'no et auia paterna. Et oĩbus alijs attinẽtibus tali decedẽti ex latere matris queri' si decessit quidã intestat⁹ nõ relictis descẽdentibus nec ascẽdentibus. Sz relict' vno fratre ꝓsanguineo tm̃ 7 vno vterino vtꝝ dictus frater vterin⁹ succedat in bonis que p̃fatus defunct⁹ habuit a mr̃e videlicet in dote vel pte dotis que sibi obuenit p ea que no. p glo. 7 doc. C. cõia. de succes. aut'. itaqꝫ. 7 de legit. heredi. l. de emancipatis. in fi. 7 nota. eo. ti. aut'. post fratres la prima 7 de bonisqꝫ libe. l. qõ satis. §. fi. ꝑm vnũ intellectum. Et in aut'. de cõsang. 7 vte. fra. §. fi. Nam si dictũ statutum nõ esset clarũ: esset de iure cõmuni p ea que habent' in dictis locis. Sed dubiũ facit statutũ predictũ primo ꝓpter illam dictionẽ tantum tm̃ que ceteros excludit a cõcursu cũ consanguineis. C. de pba. l. ratões. cũ ibi no. 7 i c. cum ecclesia sutrina. de causa pos. 7 ꝓprie. Item ꝗa dicit exclusis omnibus alijs attinentibus tali decedẽti ex latere matris ꝛc. Constat em̃ statutũ posse derogare iuri cõmuni in materia successionis que defert de iure positiuo. ff. ꝛc ver. sig. l. lege obuenire heredi tatẽ. Et si vt ex legibus senatus ne ꝓsult'. ꝛc. l. vnica vt patet in. l. lege. xij. ta. C. de legit. heredi. Et breuit' videt' dicendũ prefatum fratrẽ vterinũ nullo mõdo vocari ad dicta bona pueniẽtia a matre tali rõe. qꝛ negari nõ põt qn p p̃fatũ statutũ excludat' ab vniuersali successiõe dicti defuncti i alijs bonis p illa duo pte ta i dic. statuto de quibus dixi supra: als istud statutũ nihil operet' qđ esse nõ debet. ff. ad muni. l. j. i fi. cũ ibi no. Jgit' 7 ab ista pticulari ex successione bonoꝝ a matre puenientiũ: vt patet ex no. in locis p̃allegat' Nam tunc frater vterinus p̃fertur consanguineo in maternis quãdo etiã in alijs aliunde puenientibus defuncto pterqꝫ a p̃re admittit' vna. qꝛ sunt pares. 7 alter alteri nõ platus. tunc em̃ cũ vterqꝫ piter admittatur ad vniuersalẽ successiõz defuncti qlibet eoꝝ poc cupat sibi pticularẽ: videlicet ꝓsanguine⁹ paterna. 7 vterinus materna bona i qbꝫ ꝑprie nõ ꝓsistit vniuersalis successio sed pticularis ad silitudinẽ cuiusdã p̃legati. ar. ff. de here. instit. l. ex facto la grãde. Sed cũ vterqꝫ vel alter eoꝝ excluditur ab vniuersali excluditur etiam ab ista particulari vt patet cũ exstat defuncto fratre vtrinqꝫ cõiunct⁹ 7 etiam consanguineus tm̃ 7 vterinus tm̃. Nam cũ vtrinqꝫ cõiunctus excludat alios in vniuersali successione 7 in bonis aliunde puenientibus ꝓpter duplex vinculũ. Excludit etiam eos a paternis 7 maternis: vt ibi no. glo. 7 doc to. Et tamẽ nõ est magis coniunctus p patrem qꝫ consanguineus tm̃. nec magis p matrem qꝫ vterinus tm̃ 7 sic licet ꝓpter duplex vinculũ suadeat ratio qꝫ i bonis aliunde quesitis p̃feratur vtriqꝫ. in puenientib⁹ tamen a patre vel matre nõ. sed suadet qꝫ i pat'nis ꝓcurrat cũ ꝓsanguineo 7 in maternis cũ vterino. Et tamẽ nõ ꝓcurrit imo etiã i illis prefert' eis: vt ibi no. Hoc certe nõ põt contingere ex alio nisi qꝫ cum illos excludat ab vniuersali successiõe 7 ab alijs bonis. Excludit etiã a paternis vel maternis que faciunt successionẽ pticularẽ vt dixi. Sed i casu nr̃o p dictũ statutum p̃fatus ꝓsanguine⁹ ꝓponit' vterino i successione vniuersali 7 illũ ab ea excludit. igit' nõ poterit pueni re ad hãc pticularẽ ad quã nõ venit nisi mediãte vniuersali sicut in simili videmus in feudo qđ nõ transit nisi ad filiũ nõ ad extraneos heredes. Nam si plures extranei heredes sunt instituti cũ filio: licet solus filius possit habere feudũ nisi tm̃ hereditatẽ apprehẽdat nec feudũ habere põt. qꝛ nõ nisi mediante successiõe vniuersali põt ipm̃ habere: vt in vsib⁹ feudoꝝ i ti. an agnatus vel filius. 7 no. in. l. 7 non tm̃. §. fi. ff. de peti. heredi. Et in emphiteosi ecclesiastica quã quis recepit ꝓ se 7 suis heredibus. Licet em̃ ad filios tm̃ transeat: vt no. ff. solu. ma. l. etiam. in prin. non tamen nisi sint heredes. Et sic nõ tanqꝫ ad heredes. sed ideo qꝛ sunt heredes: vt. l. iurisiurandi. §. si liberi. ff. d' ope. libe. 7 ibi no. p bar. Videtur nanqꝫ iste consanguineꝰ redactus p dictũ statutũ ad instar vtriqꝫ ꝓiuncti. qꝛ sicut vtriqꝫ coniunctus excludit vterinũ ab vniuersali successione 7 bonis aliunde quesitis: ita 7 iste consanguineus tm̃. Jgit' 7 sicut primus excludit ꝓpter ꝑ eti am a maternis eodem modo debet et iste excludere. In cõtrariũ facit. qꝛ vterinus vocat' 7 prefertur cõsanguineo in bonis maternis ea ratõne. qꝛ puenerũt a matre p quã erat coniunctus defuncto. et nõ sic erat ꝓsanguineus vt sic redeant ad stirpẽ vnde puenerãt sicut 7 bona que mater sit nupta habuit a primo marito 7 bona que mater sit nupta habuit a primo maꝛ cũ. nup. l. ij. Sed illa pueniunt ad filios etiã si nõ sint heredes vniuersalis mr̃is. in aut'. de nup. §. sixo expe ctet. 7. §. qm̃ in formas posita. C. de secũ. nup. aut'. ꝑ res. igit' nõ habet nocere huic vterino qꝫ ad vniuersalem successionẽ defuncti seu ad alia bona non vocat' cũ ꝓsanguineo quo minus possit ad ista puenientia ex latere suo venire. Preterea si vterinus nõ excluderetur ab vniuersali successione p statutũ per sepm̃ repudiãdo hereditatem delatã sibi 7 consanguineo ꝓportione ipm̃ tangẽte nõ ꝓpterea ꝓhiberet' perterebona a matre, pueniẽtia cũ in illis ꝓprie nõ constat hereditas 7 successio defuncti sed in iure: vt. l. bene. de peti. heredi. 7 qꝛ capit ea p̃cipua ad silitudinẽ p̃legate cui cõpari põt dispositõ iuris cõis ipm̃ ꝓferens i eisdẽ vt supra dixi. Et ꝓstat qꝫ vn⁹ ex heredibus repudiãs partẽ suã hereditatis nõ ꝓhibet tutũ p̃legatũ petere. l. q filia b. §. fi. cum. l. sequẽti. ff. de le. j. Jgit' 7 idẽ esse debet si exlucdat' a successiõe ꝓ statutum vt in casu nostro 7 multo magis. quia plus deberet nocere exclusio ꝓpria que large solet interpꝛtari cũ sit quid ei imputet' iuxta no. i. l. j. §. videndũ. ff. de suc. edic. Sed statutaria in qua nil est qđ ei possit impntari sed tanqꝫ odiosa restringi: vt. ſ. intelligat' fieri a successiõe vniuersali 7 regulari nõ a pticulari 7 regulari sicut ẽ ista. et satis sit qꝫ operet' aliqđ in pri ma. ar. c. odia. de reg. iur. facit. l. fi. ff. de coll'. bo. vbi licet filia se excludat ab hereditate patris eã repudiãdo. tamẽ retinet dotem que erat effecta ꝓprinqꝫ patri moniũ cõiunctoꝝ p matrẽ. 7 tanqꝫ diuersum et separatum ab alijs bonis debet reputari i articulo successionis. quod patet qꝛ nõ diuidit' equaliter int' succedẽtes put regular' natura successiõis exposcit. ꝑ deuoluũtur ad altꝝ tm̃: vt no. i dic. aut'. itaqꝫ. 7 aut'. post fratres. Jgit' eodẽ mõ debet posse diuidi p repudiationẽ 7 exclusionẽ: nõ sic in successiõe regulari. ff. de acqui. heredi. l. j. ij. 7. iij. cũ se. 7. l. cum solus. Nec obstare videntur allegata in contrariũ. qꝛ vtrinqꝫ coniunctus p̃fertur in maternis ꝓpter duplex vinculũ: vt dicit glo. i dictis locis. Sed i casu nr̃o ꝓsanguineus nõ p̃fert' ꝓpter duplex vinculũ. Nec igit' quia sit magis coniunctus qꝫ vterinus. qꝛ ex latere patris. 7 ista partẽ puto verioꝛẽ 7 equioꝛẽ ne lugeat vterinus videdo bona materna deuolui ad penit⁹ exteneos 7 ero sos mr̃i 7 se exclusũ. ar. C. de bonisqꝫ libe. l. cũ oportꝫ post prin. ibi' 7 filij nõ lugebũt ꝛc. 7 de alluniõib⁹ l. j. licet iste passus dubius videat' ꝓpter supradicta.

Consiliũ. CCCLXIII.

Testamentum.

Jn testamento in quo instituit' ecclesia sufficiunt duo testes etiam nõ rogati. Et etiam si testamẽtum

non fuit postea relictum coꝝ testib⁹.

Nchristi noīe Amen

Sup eo qđ queꝛit vtꝝ valeat īstitutio facta de dicta eccl'ia videt' dicendū ꝙ non. Primo qa non ē sufficiens numerus testiū cū sint quatuoꝛ tm̄ z reqꝛūtur septē. ff. de testamētis. l. si testm̄. Secūdo qꝛ non dicūt se fuisse rogatos z sic vident non ꝓbare ff. de testa. milit. l. diuus. z ibi no. p Bar. Tercio ꝙ non apparet dicta cedula lecta coꝝ testib⁹ z sic videtur fuisse volūtas impfecta. ff. de le. iij. l. fideicō. §. j. et quod ibi no. in glo. z per docto. z. l. si is q̄. ff. de testa.

His non obstātib⁹ cōtrariū est verius quia ꝓcederēt si īstitutio nō fuisset facta ad piā cām ꝙ facta ē de eccl'ia sufficiūt duo testes nō solū quatuoꝛ etiam nō rogati non solū de iure canonico. c. cū esses. z. c. relatuꝝ. de testa. Sed de iure ciuili hoc casu cū erat in moꝛtis articulo. C. de sacrosan. eccle. l. j. et ibi no. plene p Bart. in. vj. ꝓncipali. q. z sic primus z secūs defect⁹ nō babet obstare. Nec etiā ob. terci⁹ de fect⁹ qꝛ posito ꝙ scꝑtura sit impfecta ñ tñ fuit impfecta volūtas qđ appaꝛet ex eo ꝙ notari⁹ ī fine asserit se rogatū z apposuit diē q̄ ābo significāt rē eē perfectā Put no. expsse bal. in auc. qđ sine. C. de testa. vbi dic ꝙ si repiē scriptū in cedula manu notarij actuꝝ ꝛc. ꝙ iſtud significat rem pfectam. Sufficit g̃ ꝙ ꝓbet' per testes si testm̄ fuit coꝝ ill' nuncupatū z postea scꝑtū. nam adhuc requirebat' relectio sed ad piam cām nō requirit'. ß sufficit ꝙ p testes ꝓbet' sed et si nunq̄ fuisset nūcupatum adhuc illa sola scriptura ꝓbaret sic inter liberos ꝓbaret dicta auc. qđ sine. iuxta no. ī sy. l. dñs. ff. de testa. z. l. hac ꝓsultissima q̄ testamēta facē pos. circa fi. in glo. Preterea si scriptura ē manu testatoꝛis z hoc constaret videt' sufficere ad piaꝝ cām: sicut inter liberos vt in dicta auc. qđ sine. z si est manu notarij si quidem viuit z asserit se fuisse rogatum debet eā extendere cū debitis solēnitatib⁹. si ꝛo ē moꝛtuus z repitur inter suas scripturas debet extēdi cū auc. iudicis. c. cū. p. tabellio ꝺ fide instru. qꝛ continet ꝓfectā voluntatem postq̄ repit' scriptū manu eius q̄ fuit rogatus p ea que notant' in dicta auc. qđ sine sicut si facta est inter liberos ꝑm Bar. in. ꝺ. l. fideicō. §. j. ff. de le. iij.

Consiliuꝝ. CCCLXIIII.

De testō continēte clausulā derogatoꝛiā qualit' tollat' ꝑ scđm. z sic de materia. l. si q̄s in prin. testi. et an z qn̄. z que verba requirant' in testō ad hoc vt per illud reuocet' primū testm̄ habēs clausulā derogatoriam z iuramētū.

Casus talis est sequētis consilij.

Quedaꝝ dña in suo testō filium masculū heredē vsem instituit cuidam ꝛo filie femine nupte z dotate z a pte et' nepotib⁹ ex altera filia ꝓmoꝛtua quartā ptem oīm bonoꝝ suoꝝ reliquit z legauit cū onere ꝙ quintam ptem illius quarte deberent ꝑ aīa ipius testatricis distribuere int' paupes. Et ꝓmisit z iuranit testm̄ ꝓdictum z dictā vltimā volūtatē nō reuocare z aliud testm̄ z vltimam volūtatē non condere ꝙ si contra fecerit extunc donauit dictam quartā partē dicte filie et nepotib⁹. Postea ꝑ quatuoꝛ ānos aliꝺ testm̄ fecit in quo eundē filiū masculū heredez vsem instituit vt in primo. Dicte ꝛo filie reliquit. x. libras tm̄ in quib⁹ eā heredem instituit. Et voluit ꝙ pl⁹ petere non posset. z idem fecit de dictis nepotib⁹. Et ī fine apposuit hec verba, rūpens z cassans oē aliud testamentū z vltimam volūtatem manu cuiuscūq̄ notarij sub quibuscūq̄ z quacūq̄ forma fuerit ꝓceptū volens ß in oīb⁹ ꝑualere z irreuocabilit' tenē. Queꝛit' vtꝝ ꝑ hec verba reuocatū sit primū testm̄ potissime q̄tum ad legatū z relictū dicte quarte ptis ꝑsup posito statuto loci ꝙ mlier bñs filios nō possit testari nisi de quarta parte. cetere ꝛo tres distribuant' int' filios. Et alio statuto quo cauetur ꝙ mulier dotata a pte non succedat mñi extāte filio masculo ex ea.

Nchristi noīe Amen.

In facto pñti ponam primo cōclusionē que mihi vera dicit' de iure postea ipam oppugnabo plurib⁹ modis z oppugnationib⁹. Respōdeo vt sic clariꝛ fiat. Dico g̃ testm̄ ꝓdictum z potissime circa relictum dicte quarte ptis non esse reuocatū ꝑ scđm z ꝑ dicta verba in eo posita tali rōne. Certū z indubitatum ē de iure ꝙ testm̄ vel legatū habēs clausulā derogatoriam sequētis voluntatis non reuocat' per ipaꝝ sequentem volūtatem seu testm̄ nisi de ipo z de ipsi⁹ qualitate fiat spālis mentio in sequēti. ff. de le. iij. l. si q̄s in princi. testi. de le. j. si mihi et tibi. §. in legatis. et plene p Dy. in regula qđ semel. de reg. iuris et in cōsilio suo quod incipit ticius habēs tres filios. Qꝛ autē dixi ꝺ e⁹ q̄litate itelligit'. i. ꝺ dca clausula seu verb̄ derogatoꝛys sic intelligit' glo. que est in dicto. §. in legatis. Qꝛ autem dixi specialiter Dy. in. ꝺ. c. qđ semel videt' sic itelligē. i. singlariť z reqꝛat' specifica mentō et noīatio. Cūm si talis fuit clausula ꝙ non valeat secundū nisi contineant' talia verba vel aue maria videtur sentire Dy. vt in secundo dici debeat non obstā te alio testō in quo dictū sit ꝙ non valeat secūdū nisi talia verba cōtineant' seu aue maria. qđ minus esꝝ duꝝ et p indirectum posset oīno tolli ptās reuocandi si testōr de dictis verbis non recoꝛdaret'. Preꝫca ista eēt mentio singularis quā illi tex. non requirunt' ß specialem. Et ideo bar. subtilius in. ꝺ. l. si q̄s in p̄n. testi. dicit sufficere ꝙ vtat' verbis spālib⁹ dicēdo nō obstante quocūq̄ alio testō etiam si in eo contineantur verba derogatoꝛia abſq̄ eo ꝙ de ipis verb̄ z eoꝝ forma fiat specifica mentio. Ista em̄ est mentio specialis qm̄ testōꝝ quedam bñt verba derogatoꝛia q̄dā nō et ista constituūt spēs diuersas. Non sufficit dicē nō obstante alio testō qꝛ vteret' noīe generis tm̄. sed debet vti noīe speciei. et ita etiam tenuit dñs frede. ꝺ senis doctoꝛ excellētissimus in consilio suo. xlvj. habito vt asserit colloquio cū pluribꝫ doctoꝛib⁹ iuris ciuilis. Sic ergo cōclusiue generalis mētio non sufficit etiam ꝑm Dy. Item specifica et singularis non req̄rit' ꝑm bart. et fedē. Sed sufficit specialis ꝑm oīes que tūc dicit' cum fit mentio de testō alio et adiciūt' hec verba etiam si contineant' in eo verba seu clausula derogatoꝛia cuiuscūq̄ qualitatis et sub quacūq̄ verboꝝ ꝓceptione. Item cōstat de iure ꝙ iuramētuꝝ hꝫ vim clausule derogatorie ꝑm Jo. an. q̄ ita tenuit ī fi. qōnis posite sup ꝺicta regula qđ semel placuit. et idē tenuit bar. in. ꝺ. l. si q̄s in prin. añ fi ꝑ. l. cum pat'. §. filijs matre. ff. de le. ij. Sed in dicto secūdo testamento nulla facta ē mētio de verb̄ derogatoꝛijs ß solum de testō et sic fuit vsa verbis generalib⁹. dixit em̄ rumpēs et cassans oē aliud testm̄ ꝛc. sub quacūq̄ forma seu ꝓceptiōe. Pōt em̄ eē forma et ꝓceptio testamēti diuersimoda abſq̄ tñ verbis derogatoꝛijs vt ꝑ cuilibet. Cūm ꝑ dicta verba non censet' facta mētio ꝺ derogatoꝛijs. ideo non sufficit ß debebat dici sub quacūq̄ forma et sub quibuscūq̄ verbis etiam derogatoꝛijs. Et ita videt' sentire bar. in. ꝺ. l. si quis in prin. testamēti. in fi. ij. colū. xl. quero si testōr dicit sic cassās ꝛc. etiā si eēnt xba derogatoria ſb quacūq̄ forma z ꝓceptōe xboꝝ ꝛc. et sic sentit ꝙ nō sufficiant vltima

verba sub quacūqz forma ꝛc. nisi adiungant etiā prima. Plus videt ꝙ cum verba derogatoria quedaz sunt explicita quedā implicita vt illa que includunt in iuramento ꝙ etiam de hac specie derogatoriorum fienda fuerit mentio puta dicendo non obstāte alio testō ꝛc. etiam si ibi contineant iuramenta de non revocando ꝛc. nam qz numerus est de genere respectu spēz idem esse debet de spē subalterna respectu aliarum spērum non subalternaz sub ea inclusarum. ꝗa respectu illaz loco generis hꝫ arg. l. in nane. 7 qđ ibi no. ff. loca. de pecu. vel. l. seruo manumisso. et qđ not. Dy. in regula generali p spēm de re. iuris. li. vj. Ān cum sub ista specie s. verboz derogatiuorum compbēdantur alie due scilicz explicitorum 7 implicitorum scz per iuramentum dico fiendam fuisse mentōnem de iuramento. Et ita sane credendū est sensisse bart. circa fi. dicte. l. si quis in prin. dum dicit ꝙ si i testām to cōtinet iuramentū req̄ritur specialis reuocatio. non em̄ sic congruit dicere scz faciendo mentionem de verbis derogatoriis sicut dicere faciendo. s. mētione m đ iuramento. qz iuramentū non est clausula derogatoria sed habet eius vim. Unde non sic ꝓgrue loqueret testator dicendo etiam si contineat verba derogatoria sicut si diceret etiam si contineat iuramentum de non reuocando. Non ergo censet mutasse voluntatem dicta testatrix exquo de iuramēto primi testamenti nullam fecit mentōnem neqz enim presumit ipsam fuisse oblitam seu immemorem dicti iuramenti cū non multū tps transiuisset inter primū testamentū 7 vltimū scz quatuor anni tm̄. Nam obliuio inducitur ex cursu decennij. ff. de vsuca. l. furtū §. fi. vnde facile fuisset mentōem facere ꝙ cū non fecerit nec reuocasse cēset. ar. C. đ cadu. tollē. §. finaūt a deficiētis in fi. Potissime qz mulieres formidolose sunt de iuramēto. Ān non facile credenduz est eam voluisse ab eo recedere eo timore periurij quod p̄m Jo. an. incurrit lz p̄m Bar. non incurrat. Credēdū est ergo ꝙ adhesserit vie tutori vt ab eo recedere noluerit exquo de ipō mentōnem non facit de sponsa. c. inuenis cum quidam etiā vana formidine ꝛterreantur. C. de iure delibe. l. fi. §. sed qz quidam. ꝙ si quis hoc fateri nollet vt de iuramento specialis mētio fienda eēt. Illud tamē ē negari nō posset ꝙ mētō quā fecit sufficiens non est: cū de solo testamēto p̄cedēte mentionē fecerit de derogatoriis ꝓ verbis aut eoꝝ vim habentib vllam. cū Job. an. 7 Bart. requirant specialem reuocatōem que non nisi altero de duob modis fieri potuit: de quibus supra dixi. Stat igit conclusio supra posita ꝙ non sit reuocatum. Letex si non interuenisset iuramentū sed simplex promissio de non reuocando 7 de non condendo aliud testamentum vel vltimam voluntatem non fuisset aliqua mentio fienda de dictis verbis immo p̄ sequens testamentū simpliciter factum reuocatum eēt primuz qm̄ illa non sunt verba derogatoria voluntatis: de quibus leges predicte debent intelligi. sed actus testandi seu potestatis de quib ideo fienda non ē mentio. quia 7 a principio non valent cum non posset ꝗs sibi auferre potestatem testandi nec se obligare ad n̄ testandū. ff. de verb. ob. stipulatio hoc modo. Et idē in derogatoriis solēnitatis. vt si dicat volo in sequēti testō talem solennitatez seruari nec dicat vlteri? ꝗd vult fieri si non seruet quia non ptinet ad eū hoc disponere cū sit iur. publici. Et hec patent ex nota. per Bar. in. d. l. si quis in prin. testī in vltima oppositiōe 7 p̄ Ly. in. l. sanctimus. C. de testa. verba ꝓ derogatoria voluntatis valent que tūc dicūtur cum disponit non valere sequens testām aut voluntatem vl̄ simpliciter vel sub certa conditōe. s. si talis solennitas nō seruet igit tunc fienda est specialis mentio vt dictis legibus. Sed cū hoc non disponit ꝫ tm̄ dicit ꝙ vult non posse aut non licere sibi testari sunt derogatoria actus testandi. Si ꝓ dicat ꝙ vult certā solēnitatem seruari 7 non dicat vlterius sūt derogatoria solennitatis de quib tribus spēbus non est fienda mentio vt supra dixi. Juramentū autē habet vim illoruz verboz de quib fienda est mentio videlicet ꝙ si fiat aliud testām non valeat 7 ita debet intelligi qđ dicit Jo. an. 7 Bar. lz hoc ergo exp̄sse testatrix ista nō dixerit sed solū ꝙ aliud testām non faciet 7 ꝙ illud non mutaret: tū quia iurauit censet hoc dixisse ideo ꝛc.

Nunc ergo facto dicto testamento pluribus modis opponit ꝙ non ꝓcedat conclusio supdicta. et primo qz si verum est ꝙ iuramentum habeat vim illoz verboz. s. si aliud testamentum fecero nolo valē: vt supra dixi. ergo videt ꝙ sufficiat ad reuocatōez primi testī ꝙ ipm exp̄sse reuocauerit in secūdo. s. dicendo rumpens 7 cassans ꝛc. 7 dixerit velle secūdum valere p̄m bar. qui ita no. in. d. l. si quis in. ij. colum. vs. veniō ad scdm. vbi circa primam formaz tactaz per glo. que ē cum simpliciter dicit: si aliud fecero nolo valere dicit exp̄resse id quod supra dixi. s. ꝙ illa duo sufficiunt. Nec expedit dicere non obstantib ꝗbuscunqz verbis derogatoriis. nam p̄m illud requirit cū testōr vsus est secūda forma tacta cum glo. que ē cuz dicit: nolo valere nisi seruata sit talis solennitas ꝛc. Sed iuramentum habet vim prime forme ideo sufficere videt illa duo que ambo hic dicit si bene inspiciatur. Unde etiam si non dixisset illa verba sub qcūqz forma fuerit conceptus ꝛc. videtur ꝙ reuocatum eēt testām primū exquo exp̄sse ipm cassauit 7 dixit velle valere secunduz. Sed rndeo et dico ꝙ iuramentū habet vim non solum prime forme tacte p glo. sed etiam secūde si vera est opi. Bar. ꝙ fortior sit secūda ad impediendū reuocatōnem q̄ prima cum iuramentū habeat vim vt valeat eo mō quo melius valere pōt p̄m eundem bart. circa finem dicte. l. si quis. 7 sic importat illam clausulam q̄ redit testām firmius 7 irreuocabilius ꝓpter eniram voluntatem. 7. d. l. cum pater. §. filiꝰ matrem. 7 iō quia non magis dicere possumus importare talia ꝓba q̄ talia congrue dicere possumus ꝙ ipa vis iramenti est illa que hoc opatur vt sic de ipo fienda sit specialis mentio quēadmodum fienda est de quibuscūqz aliis verbis derogatoriis cuiuscūqz forme ꝓpter quod bñ ꝓbat id quod supra in prima pte dixi 7 p̄ hec clarius demonstrat. Preterea si bene ponderemus distinctio quam fecit Bar. inter primam formam 7 secundam tactam p glo. videt potius verbalis q̄ realis ꝫ in vtraqz requirit special reuocatio. 7 ita sentit glo. que dictas formas iudicat ad paria. Nec videt verum qđ dicit Bar. ꝙ in prima forma sufficiat cassare primum 7 dicere ꝙ vult valere secundū. qz etsi non diceret hoc tacite intelligeret. qui ei vltimū facit eoipo censet illa duo velle. vnde si exprimat non plus dicitur opari exp̄ssio q̄ si facta non eēt. C. de fide. l. nō recte. ff. de le. j. l. iij. Constat autē ꝙ si non exp̄ssisz n̄ eēt reuocatū primū continēs primam formā p̄m oēs 7 tñ illa duo tacite intelligebāt ergo si exprimat idē esse debet. Aliquid ergo plus requirit cum primū testamentū continet primam formā derogatoriam q̄ si non contineret vicz ꝙ exprimat aliqđ vltra id qđ tacite ineſt. s. nō obstātib quibuscūqz verbis derogatoriis sicut req̄rit qñ vsus est secūda forma. 7 ꝫ mihi videt verissimū quicqđ dicat Bar. p̄m que etiam si iuramentū habeat vim p̄me forme 7 nō secūde fienda erat de ipo mētio. et sic nō ob. oppositio supra dicta

Secđo ad idē op. nā qñ p̄cessit vnicū tm̄ testām nō ē fienda spālis mētio de verbis derogatoriis in eo ꝓtē

tis.ꝑ sufficit generaꝯ clauſula caſſãs ⁊ irritãs ꝓz eũdẽ Bar.in.d.l.in.iij.colũ. ℞ſi. Sz quero ſi eẽt ponere caſum ⁊c. Tũc autem fienda eſt ſpãlis qñ plura pceſſerũt. Sed hic non cõſtat q aliud teſtm̃ pceſſerit ꝑ illud ꝺ quo in themate igit̃ ⁊c. Breuit̃ dictũ bar. non placet nec vnq̃ placuit qz lz plura p̃cedant i veritate tñ in effectu nunq̃ dicit̃ pcedere niſi vnũ ⁊ ſic nunq̃ requireret̃ ſpãlis reuocatio. ⁊ hoc patet. nam ſi mille teſtamẽta feciſſet teſtator oĩa reuocata ſunt; ꝑ vltimũ cum decedere non poſſit cum pluribꝫ teſtamentis niſi ſit miles. ff. de teſta. mili. l. querebat̃ inſti. qbꝫ modis teſta. infir. §. poſteriore. ſi ergo vltimũ continet verba derogatoria ⁊ teſtator velit ip̃m mutare non ſufficiet generalis reuocatõ caſſans ⁊c. ꝑm eũdẽ bar. Et tñ non poterat referri niſi ad illud vltimũ qz licz plura p̃ceſſerint teſtãmẽta cenſent̃ pceſſiſſe exq̃ reuocata erant ergo idem eẽ debet qñ vnicum tm̃ preceſſit. ſuit eñ mens eius. qz quando plura teſtamẽta p̃ceſſerũt ideo non ſufficit generalis clauſula. qz poſſet referri ad alia in quibꝫ non continent̃ verba derogatoria. iõ requirit̃ ⁊ fiat ſpecialis mẽtio vt referat̃ ad illud qꝺ continet derogatoria. Sed cum vnicũ tm̃ p̃ceſſit nõ p̃t referri niſi ad illud. ff. ꝺ lib. ⁊ poſthu. l. ij. iõ ſufficit generalis que imaginatio nõ fuit bona ſalua ſui pace. qz etiam in primo caſu non põt referri niſi ad vltimum continens verba derogatoria: cum alia fuerint caſſata per illꝺ. ſicut ergo tunc non ſufficit generalis clauſula caſſans ⁊c. ꝑm eum ita ⁊ cũ vnicũ tm̃ p̃ceſſit alſ eẽt immenſum reſtringere cõem doctrinam doc. ⁊ raro eẽt q ſpecialis mentio fienda eſſz. Caſus autẽ in quibꝫ poteſt ſufficere dicta generaꝯ reuocatõ melius ⁊ ſubtilius colligũtur ex dictis bal. in. l. ſanctim⁹ C. de teſta. qui ſunt quatuor vt ex verbis p̃dictis appareat que non refero in quoz nullo ſumus de p̃nti ſi bene inſpiciat̃. Tercio adhuc opponit̃ q ℞ba p̃lata in ſecundo teſtõ iſtius dñe. ſ. ſub quibuſcũq; verbis ⁊ quacũq; forma ⁊c. ſufficere debeant ad reuocationem primi lz contineat clauſulam derogatoriã p multos tex. iuris canonici q̃ vident̃ hoc ꝓbare q illa clauſula non obſtantibꝫ quibuſcunq; priuilegijs ſub qbuſcũq; verbis ⁊ ſub quacũq; forma verborum ⁊c. ſufficiat ad tollendũ ſpecialia priuilegia etiã que cõtineant verba derogatoria vt habet̃ in cle. eos. in fi. de ſepul. de ſen. excom. alma. li. vj. de p̃ben. c. ij. de exceſſi. p̃la. c. vnico. eo. li. cum infinitis ſimilibus. Et ꝫ videt̃ exp̃ſſe velle fede. de ſenis in. d. conſilio. xlvj. ſupra alle. Sed ipe idem in conſilio. ccxvj. locutus eſt aliter dicens de ꝫ ſp dubitaſſe ⁊ varie reſpondiſſe. finaliter habito colloquio cum multis peritis videtur ibi tenere oppoſitum q ꝓ talia verba non reuocẽtur ſpãlia priuilegia habentia clauſulaz derogatoriã lz per illam generalia priuilegia vel reſcpta poſſint tolliniſi de ipſis ⁊ toto ip̃or tenore fiat expreſſa mentõ ne talia priuilegia reddant̃ inutilia pro quo facẽ qꝺ no. Ly. in. l. j. C. qñ ipe inter pu. ⁊ vidu. Breuit̃ q̃ quid ſit caſus noſter eſt diuerſus ab illis. Naz ibi loquit̃ i principe cuius poteſtas ñ ita dicit̃ reſtringi ſic poteſtas teſtõris eo qz papa non ſic põt ſcire ſpecialia priuilegia ꝓ totũ mundũ conceſſa tam a ſe q̃ a ſuis anteceſſoribꝫ ſicut teſtõr poteſt ſcire de ſuo teſtamẽto. Et iõ conueniens fuit adinuenire certam formaz ꝓquam papa poſſit libere tollere ⁊ inuenta eſt illa ꝫ non ſic in teſtõre vt. d. l. ſi quis in prin. teſtĩ. maxime autẽ qꝺ dixi in papa ꝓcedit qñ ꝓfert illa verba legẽdo vt in dictis capl̃is qz cum in illo vertatur publica vtilitas principaliꝝ larga fit interpretatio facit quod no. glo. in auc. quas actiones. C. de ſacroſã. eccle. Cum ℞o ꝓfert illa verba in priuilegijs ⁊ in reſcriptis conceſſis ad ptis inſtantiam putarem verũ quod dicit fede. in. d. conſilio. ccxvj. vt non ſufficiãt illa verba ſed dici debeat non obſtantibus quibuſcũ q̃ ⁊c. etiam ſi de toto ipſor tenore fienda eſſet mentio ſpecialis ⁊ ita eſt in vſu ⁊ ſic concor. cuz predicta concluſione facit de do. ⁊ cõtuma. c. ij. ꝺ confir. vti. c. bone. de offi. delega. c. er literis. cũ ſimilib⁹. Quarto opponit̃ ſi dicta verba ſub quibuſcũq; ⁊ ſub q̃cũq; forma ⁊c. non ſufficiũt ad qd ſupfluo ponũtur in dicta reuocatoria ꝑ bar. in. d. l. ⁊ ſup̃ tetigi. Rñdeo ſi per ſe ſola poſita ſint nil operant̃ vt ſupra dixi. ſz ſi adiungãtur cum alijs operant̃ ſatis vnde ſi dixit. caſſans omne aliud etiam ſi contineat verba derogatoria ſub quacũq; forma et conceptione verboz dico q ꝑ prima verba: etiam ſi contineat verba derogatoria ⁊c. tollunt̃ ipſa de rogatoria verba ſecũdi teſtamenti poſita in primo. Sed per ſecunda ℞ba ſ̃b quacũq; forma ⁊c. dico q tollũtur derogatoria verboz reuocatiuoz ipſoz derogatiuoz. Pone dixit teſtor nolle valere ſecundũ teſtm̃ niſi contineat̃ talis ſolennitas: etiam ſi in ſecundo contineat̃ reuocatio illius clauſule nolo ipſum vel dictam reuocatõem tenere. Certe prima verba niſi ſit talis ſolennitas dicũtur reuocatoria teſtĩ ſecũdi ſed ſecunda verba etiã in ſecundo ⁊c. dicuntur derogatoria clauſule reuocatorie quã. q. formaꝯ Bar. in dicta. l. ſi qs. ℞. quero quid ſi ℞ba. Ego puto tũc q ad reuocandũ tale teſtamentũ non ſufficeret in ſecũdo dicere non obſtãtibus quibuſcũq; verbis derogatorijs quia per hoc tollerent̃ prima tm̃. Sed ſi adiciat̃ ſub quibuſcũq; ℞bis ⁊ ſub q̃cũq; ℞boz forma ⁊c. Credo q ſufficẽt qz ꝑ hec ſeq̃ntia tollerẽt̃ verba ſecũda derogatoria ⁊ ita intelligo determinatõem Bar. in. d. ℞. Quinto ⁊ vltimo op. q non requirebat̃ ſpecialis reuocatio in hoc ſecũdo teſtõ. qz in eo nil videt̃ factum: contra id qꝺ pmiſerat ⁊ iurauerat nõ reuocare illud teſtamentum qꝺ erat intelligẽduz de reuocatõe ademptiua non de tranſlatiua in eundẽ. Sed hic ille idẽ filius q̃ fuerat vl̃r inſtitutus in primo inſtitutus ẽ etiam in ſecũdo. ⁊ ſic non videt̃ primũ reuocatũ ſed potius in effectu confirmatũ. l. poſthumus. §. ſi pagan⁹ ff. de iniuſto teſtõ. l. ſi q̃s prioze ad trebel. Cõſtat añt q teſtm̃ cõſiſtit in heredis inſtitutõne nõ in legatis. l. j. §. q̃ neq̃. ff. de heredi. inſti. Poſito ergo q reuocatũ fuerit legatum quarte ptis bonoz factum in pmo non cenſet̃ reuocata vl̃is inſtitutio. Et ſic non videtur aliquid factũ cõtra dictum iuramtũ q̃ nõ fuit de ipſa fienda mentio. Sed ad hoc reſpondeo q teſtatrix predicta in dicto iuramto nõ cenſet̃ ſe retuliſſe ad inſtitutõem filij ꝫ ſolum ad legatum quarte ptis bonoz factuz filio ⁊ nepotibus. Et hoc pz prio qz in dictũ caſum q̃ mutaret donauit ipſi filie ⁊ nepotib⁹ dictã q̃rtã ergo fuit ſua intẽtõ nõ reuocare dictũ legatum. Itẽ pz qz de dicta q̃rta pte poterat adhuc libitum teſtari de alijs trib⁹ nõ q̃s neceſſe habebat relinquere filio maſculo ex forma ſtatuti i puncto relati. vnde ad dictum caſum nõ intelligit̃ ſe retuliſſe ꝫ ad illum q̃ erat i ſua ptãte. fruſtra em̃ fuiſſet iurare non reuocare inſtitutõem filij quã ⁊ ſi voluiſſet nõ potuiſſet i effectu reuocare adimẽdo qz nõ dicit̃ velle qui nolle non põt. ar. ff. de ꝓdi. ⁊ demon. l. pẽ ſeuerinam. i pn. fecit q̃ ꝯ id qꝺ iurauerat reuocãdo legatuz predictum. Nec huic repugnãt ℞ba imo cõueniunt q̃a nõ pmiſit vel iurauit ſolum reuocare teſtm̃ et nõ facere aliud teſtm̃ ꝫ addidit. Et vltimã p̃item hãc voluntatẽ vel aliã voluntatẽ ſub quib⁹ ℞bis etiã legatum p̃dictum poterat comp̃hẽdi. debebat q̃ ſpãlem mentionẽ facẽ de iuramto ꝯ qꝺ veniebat. Poſſz etiã opponi q primuz teſtm̃ fuit nullum eo qz dicta q̃rta nõ fuit relicta filie et nepotib⁹ iure inſtitutiõis i auc. cum de ap. cogno. §. aliud quoq; capl̃um. q̃ de ipſo vel eius derogatorijs verb̃ nõ erat fiẽda mẽtio

ar. de reg. iur. non ꝓstat. li. vj. ⁊ tangit ꝑ bar. in. d. l. si q̃s. ff. q̃ si ista verba. Sed rñdeo q̃ imo est validus q̃ dicta filia dotata ⁊ nepotes ex alia dotata nõ succedebãt matri ⁊ auie ex forma statuti g̃ ipoꝝ ꝓteritõ nõ reddit testm̃ nullñ ꝺm Bar. q̃ ita no. ff. ad tertul. l. ij. §. videndũ. ⁊ bal. in. l. maximũ viciũ in vlti. colũ.

Ex quib⁹ oĩb⁹ ꝛcludit vt ꝓmo loco dixi primũ testamẽtũ non eẽ ꝑ secũdũ reuocatũ maxĩe quo ad victum legatũ quarte ptis. Itẽ ⁊ septimo possz opponi q̃ dictũ legatũ sit reuocatũ saltẽ ꝑ indirectum. q̃ institutio filq facta ĩ primo testõ videt reuocata: lz non sit facta mẽtio ꝺ iuramẽto eo q̃ ꝑ scm̃ testm̃ quo ad illã nõ est aliq̃d factũ cõtra primũ imo scm̃ ipm. q̃ non ẽ reuocatio adẽptiua § trãslatiua de eodem in eundẽ vt. §. tetigi. Et si ita est q̃ sit reuocata institutio primi testi sitr ⁊ legatũ ꝑ ꝛsequẽs reuocatum censet q̃ ꝺ stare nõ põt sublata institutõe q̃ ẽ caput testi. ff. de his q̃ intesta. delẽ. l. prime. Et mlta directo fieri ꝓhibent q̃ ꝑ obliquũ ꝛcedunt. l. j. ff. ꝺ auto. tu. lz g̃ legatũ nõ sit reuocatũ directo nõ facta mẽtione de iuramento: tñ ex vi reuocatõis institutionis reuocatũ erit. Sz breuit cõtrariũ dici põt. postq̃ eĩ iurauit nõ reuocare testm̃ retulit se ad totũ ⁊ principaliter ad institutõem. vñ lz in secũdo testõ ille idem fuerit institut⁹ q̃ tñ reuera primũ reuocat vt ex eo ñ posset agi § ex secũdo non põt negari q̃ñ factũ fuerit cõtra iuramentũ. q̃ ꝺ em̃ si interest heredis hr̃e magl ex primo testõ q̃ ex secũdo. Vñ dici põt generaliter q̃ lz in secũdo testõ idez ꝑ oĩa disponat q̃ ꝺ in primo necesse tñ sit spãlem mentionem facere de reuocatoryjs verbis primi. ⁊ sic dicta institutio in casu nr̃o nõ ẽ reuocata. Preterea etiã si inrasset hoc dũtaxat. s. nõ reuocare legatũ deberet intelligi. s. directo vel ꝑ indirectũ ar. de reg. iuris cũ q̃ ꝺ vna. Et iõ nec institutionẽ tali modo poterit reuocare. s. instituẽdo in secundo illũ quẽ instituerat in ꝓmo ne ex hoc fiat ꝓtra iuramentũ ꝑ indirectũ. Vñ posito q̃ talis institutio de se posset reuocari tñ non poterit ꝓpter aliꝺ quod non reuocare ꝓmisit: exquo de verb reuocatoryjs seu iuramẽto non ẽ facta. Et sic remanet supscripta cõclusio primo loco posita a multis oppositionib⁹ q̃ fieri possent clarissime defensata. Laus deo.

Consilium. CCCLXV.

Secũdũ testm̃ ad pias causas cum duob⁹ testib⁹ tollit primũ etiam ad pias cãs lz cũ solẽni numero septem testiũ confectum.

Nchristi noie Amen

Dubiũ facit in supscripto pũcto. q̃ primus testm̃ fuit factũ ad pias cãs sicut scm̃. vñ cũ primus habeat debitã solennitatẽ videret ꝓferendũ secũdũ in quo solẽnitas deficit. ⁊ ita videt de mẽte tex. in sy. in. l. hac ꝙsultissima. §. si q̃s aũt. C. de testa. vbi scm̃ testm̃ non solẽne in quo sunt instituti veniẽtes ab intestato tũc tollit primũ cũ ĩ eo sunt instituti extranei cũ velit q̃ si etiã veniẽtes ab intestato ĩ primo sicut ĩ scꝺo ꝓferrẽt ꝓmo ꝓpter duplicẽ cãm solennitatis ⁊ fauoris venientium ab intestato: cuz ĩ scꝺo vnica tm̃ sit. s. fauoris illoꝝ. At cũ extranei iõ ꝓferẽt scm̃. q̃ fauor venientiũ ab intestato ꝓferẽt solẽnitati ꝓmi testi. Nã aliq̃ ꝺ additũ vni ex paribus reducit ea ad imparitatem ⁊ facit illud ꝓponderare. ff. de pac. l. maiorez. C. de vsufru. l. quotiẽs. eĩ de rescrip. c. si duob⁹. li. vj. Sed hic inter duo paria testã quoꝝ quolibet pia cã instituta fuit primo ex eis adita est solẽnitas ergo ⁊c. Pro hoc facit q̃ par fauor pie cãe videtur q̃ faciat primũ ꝓferri ꝓut in sy. hr̃. C. ad trebel. auc. nisi rogatus in prima glo. ⁊ in corpe vñ sumit. facit. ff. de ꝺi. ⁊ demõ. l. ticio vsuf. in fi. Breuiter bis nõ obstantibus cõtrariũ ẽ dicendũ. s. secundũ testm̃ lz nõ solẽne preferri primo solenni exquo secũdũ ẽ ad pias cãs dum modo ltime ꝓbet ꝑ illos duos testes q̃ dicunt affuisse ltime examinatos ⁊ rite deponẽtes cũ eande ⁊ tantam vim habeat testm̃ validũ de iure spãli ad tollendum primũ q̃ntum validũ de iure cõi ne als primus legiũ ꝛcessum in certis casib⁹ testãdo sine solẽnitate sit inutile. ⁊ hoc ꝓbat in. l. q̃. ff. de iniusto testõ fac. l. cuz ex oꝛone de excu. tu. vbi tantũ opat dignitas ꝑ primi contrariũ allegata. q̃ et si in primo testõ affuerit solennitas que in secũdo deficit. tñ in scꝺo hic adest aliud potẽtius quod ĩ primo deficit. q̃ hoc scm̃ ẽ vltimum ⁊ primũ nõ. Hoc aũt in vltimis volũtatib⁹ ꝑcipue attendit. l. si mihi ⁊ tibi. §. in legatis. ff. de leg. iij. C. de sacrosan. eccle. l. j. Hoc igit ꝓponderat solẽnitati primi. Vñ et si ĩ primo adsint duo sitr ⁊ i secũdo hic adsint alia duo maioris potentie. Nec ob. §. si q̃s autẽ. q̃ intelligo ibi maxime cũ extranei fuerũt instituti in primo. Nã idẽ si veniẽtes ab intestato q̃ dictã rõnem cũ pari cã debeat vltimus ꝓferri insti. quibus mo. testa. infir. §. posterioze. ⁊. ff. de iniusto testa. l. j. ⁊ l. cũ ĩ secũdo. Nec et ob. q̃ ꝺ no. in auc. nisi rogat⁹. ⁊ i l. ticio vsuf. in fine. §. allegatis. q̃ in ill prima cã pia mittebat volũtati testõris. secũda vera non: sed soli dispositioni legali q̃ dispositio legis cessat cum ĩ prima voluntas testõris adsit eo q̃. l. nõ disponit de secunda nisi ex ꝛiecturata mẽte defuncti q̃ ꝑsumit ab esse: cum primo disposuit ĩ cãm piam. ideo lex disponit in secundam cãm piã. q̃ ꝑsumit testõrem voluisse exquo primo in cãz piam disposuit quã non ꝑsumit tollere voluisse. q̃ prima solẽnitas in ꝓmo testõ non erat necessaria: exquo fuit ad piã cãm. ⁊ sic non magis ipm fortificat q̃ si ñ fuisset sicut si in primo fuissent. x. testes: posset tolli ꝑ secũdum in q̃ eent. vij. fac̃ l. heredes palam in fi. prin. de testa. ⁊ de secun. tabu. l. cũ tabule. Illud aũt constat in testõ ad piam causaz sufficere duos testes cũ relinquat disponi iur. naturalis vel gentiũ quo in oze duoꝝ stat oẽ verbũ: vt in c. cũ oẽs. ⁊ c. relatũ. de testa. ad sititudinẽ testi militet. l. j. ⁊ l. diuus. de testa. mili. ⁊ plene ꝑ bart. in. l. j. de sacrosanc. eccle. Vbi etiã dicit q̃ sufficit etiã si nõ sint rogati: cũ etiam ista sit solẽnitas iuris ciuil que censetur remissa. Constat etiã q̃ mulier põt esse testis i testamẽto tali vt no. glo. in sy. in auc. q̃ ꝺ sine. C. ꝺ testa. ⁊. l. hac ꝙsultissima. §. ex impfecto ꝑ Bar. cũ ꝓhibitio mulieris sit de iure ciui. in testamẽtis. l. q̃ testã. §. mulier. de testa. Itẽ etiã abbas dicti monasterij cum ad ipm respiciat cõmodũ. l. in tantũ. §. vniuersitatis ff. de reꝝ diui. ⁊. c. cũ nuncius. ⁊. c. insup. de testi. ⁊ ibi ꝑ Inno. exp̃sse. ⁊ de iur. iur. c. et si xps in fi. Et posito q̃ prima facie non videant oĩ exceptione maiores: tñ eoꝝ testificatio fortificat ex alqs iudicijs ⁊ testati onib⁹ alioꝝ examinatoꝝ vt audio deponentiũ de voluntate defuncti. lz em̃ non taliter deponãt q̃ sufficiat eoꝝ depositio saltẽ fortificat depositionẽ dicti abbatis ⁊ mulieris. ⁊ tollit exceptionẽ si qua de suspitione posset opponi. ar. eoꝝ que no. ꝑ glo. in. l. excusant cir ca prin. ff. de execu. tu. facit. l. indicia. C. de rei vẽn. de ꝓba. l. fi. Illud autẽ constat q̃ in reb⁹ donatis ⁊ traditis dicto conuẽtui fuit reuocata prima voluntas sola donatione. l. rem legatã. de adimen. lega. l. xj. §. si rem. de le. iij. cum sy.

Consilium. CCCLXVI.

De quadam scriptura ꝓuata an sit testm̃ vbi tra dit materia. l. fideicōmissa §. j. de le. iij.

Nchristi noie Amen

Visa dicta facti narratione videt dicendū ꝙ dicta dña censeat decessisse intestata. Et ꝙ ei⁹ vo luntas dicat fuisse pfecta lz non scripta manu publi ci notarij qđ nō habet nocere si pōt aliter ꝓbari. ff. đ iure codi. l. fi. z not. in. l. si is q̄. ff. de testa. p bar. circa fi. z ar. C. đ ꝓba. l. cū res. ꝙ hoc sit verū ꝓbat qz testm̃ ad pias cās valet corā duob⁹ testib⁹ etiā non rogati vt in. c. cū esses. z in. c. relatū. de testa. z ibi no. maxime qñ fit a ꝓstituto i mortis articulo ꝓut hoc erat. C. đ sacrosā. eccle. l. j. ibi lib. stilus. z ibi no. p Bar. in vlti. q. dūmō sit pfectū ex pte volūtatis. Alia nāq; perfe ctio. s. solennitas non requirit vt dictis iurib⁹ not. ß hic fuit hmōi. qz testatrix audita scriptura in q̄ tota eius dispositio z volūtas ꝓtinebat et marie heredis instituto dixit eā sibi placē et ita disponē ꝓut in ea continebat z aliqua addi facit ex quo apparet ꝙ eaz habuit ꝓ pfecta z ꝙ nihil amplius volebat addē vl detrahē. ar. ff. de testa. mili. l. tribun⁹. §. fi. de admi. le ga. alumne. §. q̄ filias. i fi. z totū hoc pōt ꝓbari p duos testes q̄ fuerūt pntes lz nō rogati qđ sufficit vt dixi Nec noceat ꝙ dicta dña ad interrogationem notarij ñ dixit sic se velle facē postq̄ poterat articulate loq̄ z erat sane mētis vt no. p glo. z doct. C. de testa. l. iube mus z q̄ testā fa. pos. l. hac consultissima. §. at cuz hu mana. ff. de le. iij. pāphilo. §. ꝓpositū. z in addi. Spe. ti. de testa. §. i primis. Item nō ob. lex si is q̄. ff. de testa. qz ibi fuit volūtas impfecta cū testōz nō exꝑsse rit totū qđ volebat exꝑmere hic sec⁹. Itē nō ob. l. fi deicō. §. j. cū ibi no. ff. de le. iij. qz ibi loquit i testō in q̄ regrit solēnis numer⁹ testiū z ꝙ sint rogati merito lz scꝑtura fuerit pfecta q̄ ad voluntatē si tñ non fuit lecta corā testib⁹ nō ē pfecta dispositio q̄ ad solenni tatē. Añ nec p testes pōt ꝓbari q̄ nō audiuerūt nec p scꝑturā qz nō ē solennis. hic ꝛo non regrebat hoc. vñ nō expediebat facē id qđ facē voluit dict⁹ nota rius. s. ire ꝑ testib⁹. qz sufficiebāt illi q̄ tūc erāt pntes. z poterat corā ill' recipe rogitū. ꝙ si nō facit ꝑ errorē vl imperitiā nō bz hoc infringē volūtatē iam pfectā que alio mō pōt ꝓbari ar. ff. fami. her. si filia i ꝓn. C. de testa. l. errore. cum sy. fuit enī illa omissio eoꝝ q̄ ne cessaria nō erāt. vñ nō hūt vitiare. ff. de testa. l. here. des palā. i fi. ꝓn. C. de rei vxo. p⁹ ꝓn. sicut nec ipsorū adhibitō nocet. l. que extrinsec⁹ de verb. ob. ex q̄ patz non hre ꝙ dicta dña dixerit notario mittat ꝑ testi bus z postea cū erūt eritis rogat⁹ cū dispositō sua iā cēt pfecta cū dixit sic volo facē z sic facio z illa roga tio notarij vel testiū nō requirebat postq̄ fuerūt saltem duo pntes lz nō rogati. Preterea scꝑtura pfecta quo ad volūtatē lz nō lecta corā testib⁹ nec rogata a no tario facit ſfidē int' liberos inter quos ñ requrit solēni tas. C. de testa. l. hac ꝓsultissima. §. ex imperfecto. ꝓm bar. q̄ ita no. i. d. l. fideicō. §. j. de le. iij. z pleni⁹ in. d. l. si is q̄ de testa. g̃ z ad pias cās qz isti casus equipant quo ad ꝓbꝫ vt apparet ex no. ꝓ bart. i. d. l. j. C. de sacro san. eccle. vtroq; enī casu relinq̄tur dispō i merū ter minis iur. gentiū vel naturā. l. j. de testa. mili. C. đ fa bere. l. fin. Nec videt ob. ꝙ. d. testatrix dixit se velle differre vsq; ad boram vesporē ꝛc. Nā cum p̄cessis set dispō pfecta vt dictum ē nō secuta alia volūtate seu dispōne pfecta ꝑ quaz illa revocet videt illa re manere firma nec videt ab illꝫ ꝛbis recessisse z eorum penituisse. arg. ff. de here. insti. l. ij. de le. ij. l. cū pat. §. fi. z voluisse cū eadem dispōne decedē postq̄ eaz nō mutauit vt no. ff. de excu. tu. l. athlete. de secun. tab. l. q̄ liberi. §. testō. Preterea si voluisset de illa dispo sitione recedere simplr et pure postq̄ erat pfecta et corā eisdem testib⁹ nō potuit ꝑ nudā volūtatē sine re cessum. ß necesse habebat aliā dispōnez facē ꝓm bar. q̄ ita videt determinare in. l. paterfa. testō. ff. de here. insti. p. l. si certaz. §. si eodē. de testa. mi. Nisi p⁹ peni tētiam seu cū pnia lapsum eēt decenniū a die cōdite volūtatis. C. de testa. l. sanctim⁹. z ꝑ eundē bart. in. l. si iure. ff. de le. iij. Jsta sūt que satis vident vigere ꝓ ista pte. Sz tñ ipis nō obstātib⁹ puto cōtrariū dicē dum ꝙ ista dicat decessisse intestata postq̄ ñ ob. qđ primo dixerat scz sibi placere et ꝙ ita faciebat dixit postea ꝙ mittent ꝑ testib⁹ z deinde dixit ꝙ volebat differre vsq; ad vesperas z postea nulla alia dispō se cuta est. qz non ē verū ꝙ ꝓ prima ꝛba fuerit dispō pfecta. nam lz fuerit apta ad faciendā dispōnem pfectam tñ non fecerit. qz ex seqntib⁹ apparet ꝙ testatrix ß noluit. ß ꝓtulit se z dictā dispōnem i tps rogatuz nō voluit notari⁹ z testōz rogari: lz em̃ hoc non req reret si testatrix voluisset. exq̄ tñ voluit dictā solenni tatem adhiberi apparet ꝙ non habuit illam dispōnē ꝓ pfecta ß potius fuit quedam ꝓparatio q̄ testm̃ vt inquit Jo. an. i addi. Spe. i ti. de instru. edi. §. com pendiose. circa fi. i addi. que incipit si ꝓmū testm̃ ꝛc. ibi sed fuit qō de facto ꝛc. ꝑ que patent soluta q̄ prio loco allegata sūt i contrariū. ꝓcederet em̃ si dicta te statrix habuisset dictā volūtatē ꝑ pfecta nolēs aliam solennitatē adhiberi. Sz si nō esset testm̃ ad pias cās adhuc hoc non sufficeret. qz nō est i sua ptāte remit tere solēnitatē. l. nemo pōt. ff. de le. j. de le. ij. codicill. §. fi. Cū em̃ fuerit i sua ptāte testari cum solennitate et sine quam viam elegerit hec sibi patere debuit. ff. qđ met⁹ cā. si mulier. §. fi. Nec ob. ff. de testa. mili. l. si miles q̄ destinauerat.

Consilium. CCCLXVII.

De quodā q̄ iā mltis ānis ꝓdiderat testm̃ postea i articulo mortis int'rogat⁹ ab aliq̄bus ꝓpinq̄s dixit ꝙ volebat instituere z instituebat nepotes suos vtz ꝑ talia ꝛba videat cassatum primū testm̃. et ibi vide vtrū sufficiat ꝙ testōz rñdeat ad int'rogatōz alteri⁹.

Nchristi noie Amen

Viso puncto z allegationib⁹ supscriptis q̄s egregius doctor allegauit videlicet. d. angelus tāq; magis conformem volūtati z intentōni testōris que manifeste colligit ex coniecturis de q̄bus supꝫ videli cet ꝙ ꝓmum testm̃ non sit revocatū z ꝙ ex supꝫ nar ratis i puncto satis appareat testōrem voluisse dece dere cū illo testō non obstātib⁹ verbis q̄ dicuntur ab eo ꝓ plata facientib⁹ i contrariū. Clarz nāq; ē ꝙ. l. san ctimus. C. de testa. q̄ dic ꝙ concurrētib⁹ his duobus videlicet ꝙ lapsum sit decenniū a tpe dicti testi. z ꝙ post eius lapsum testōr declarauit suam intentōnem ꝙ non vult primū testm̃ valere si hoc ꝓbat ꝑ tres testes revocatur testm̃ tunc ē verū qñ testōr hoc dixit ex ꝓposito z aio revocandi testm̃. Sec⁹ si alia intentione vel non ex ꝓposito arg. ff. de acti. z obli. l. obli gationū substātia i fi. qz ꝛba non debent importare vltra intentōnem. l. non ois. si cer. pe. extra de ver. si. c. intelligentia. Item tunc est verum quando in tali intentione perseverauit alꝫ nihil operant ꝛba ꝓdi cta: cū in vltimis volūtatibus sp posteriora derogāt prioribus. l. si mihi et tibi. §. in legatis. ff. de legat. j. facit. l. pacta nouissima. C. de pact. Sed hic licz post factam scꝛipturam dixerit ꝙ volebat testamentum suum mutare et ꝙ non volebat ipsum valere. Attamen ex eo ꝙ postea vt asseritur fecit scilicet quia de

manu sua sup copia testi apposuit q revocabat lega
ta facta fratrib minoriby z de alijs nihil dixit sat{ ap
paret qua intentione dixerit verba illa.s.non ppter
institutionē z alia in dicto testō dispositā ß soluz p-
pter relicta facta fratrib que revocare intēdebat qz
capellā sibi pmissam ptulerant alteri z hoc ē satis ve
risimile. Preterea etiā si dicta verba dixisset aīo re-
vocandi totū testm. exquo tñ postea cassauit dum ↄ
taxat relicta fratrib facta censet iudicio nove volū-
tat{ rseruasse z pfirmasse cet'a in dicto testō dispos
ta: vt est casus exp̄ssus in .l.tribunus.§.fi.ff.de testa.
mili.facit.l.alūne.§.q filias.in fi.ff.de admini.lega.z
lz talis scriptura ppria testōris sine alia solēnitate nō
cēt sufficiēs ad cōdēdū testm novū nisi inter liberos
z cū alijs req̄sitis.C.de testa.auc.qd sine subscriptōe
tm bene sufficit ad faciendū recōualescere testm iam
factū z sublatuz qd facilius fit cp̄ de novo fiat.l.si te-
stamentū.z ibi no.ff.de testa. Et qz sicut facilit z nu-
da volūtate fiat sublatū ppter cursum decēnij ita fa-
cilit debet reuiniscere z sue pristine forme z valida
ti reddi.ff.de pac.si vnus.§.q in spē dotis.pro q etiā
qd exp̄sse habet in.l.q libe.§.testō.ff.d fm tabu. vbi
sufficit qualicūq; possit ↄstare de intentione testōris
q volvit decedere cū primo testō revocato ad facie-
dum ip̄m recōualescere quod valde facilit fit vt no.
in.d.l.si testm. Et idem dicendū est de alijs verbis vt
dicitur ,platis tpe infirmitatis de qua mortuus ē ad
interrogatōnem magistri thomasij q vt verisil'r cre ,
dit hoc fecit in favorem suox nepotū z volebat eos
eē suos heredes ꝛc. Nam q non dixerit illd ex ppo-
sito .ß ex infestatione nepotū apparet ex his q postea
secuta sunt.qz cum primo vnus: postea duo notarij
fuerint vocati z essent rogati de dictis verbis noluit
loqui ß revoluit se ad alteram ptem. Cōstat enim ex
sequētib q declarat qualis fuerit animus in p̄ceden
tib.l.si ↄcubinam.§.res amotas.ff.rerū amotarū ad
macedo.l.ß iul'.§.,pinde de priuil.cred .l.si ventri . in
fi.C.de natu.libe.cū quis circa fi.de libe.lega.ꝛc.l.au
relius.§.j. Preterea diligent aduertendū q cuz dic-
ta verba fuerint ,plata a dicto testōre constituto in
mortis articulo qd pz: qz p modū interuallū p' de-
cessit z non ppio motu ß ad instātiā z req̄sitōem ma
gistri thomasij facientis hoc in favorem nepotuz nō
sunt attēdenda. Nec sufficiūt ad institutōem istorū
nepotū cum non appareat q p̄cesserit volūtas testa-
toris.z sic faciendo imo apparet de contrario ppt p̄-
cedens testm.z qz ipse testōr mortis ppinque cogita
tione turbatus p̄sumit non fuisse compos mētis sue
l.hac ↄsultissima.§.at cuz hūana.C.q testa.fa.pos.z
mōtuo silis hēbat.l.iubem'.p'pn.d testa.z ibi p pe.
z Ly.q dicūt q tūc ē vera glo. ibi posita que incipit
no.q si testōr ad interrogatōem alterius an velit ta-
lem facere heredē. Respōdeat q sic habeat ptinsti-
tuto q non erat nimis gravatus infirmitate ita q po
terat loq articulate intelligibil'r. sed hic non pōt esse
q̄n fortiter esset gravatus.z q cum bono sensu potu
erit loq postq̄ erat ita ppinquus morti z sic p mor-
tuo debebat reputari.arg.de testa.mili.l.pe. Itē bal.
in.d.l.iubemus notabil'r dicit q tūc p̄cedit z est vera
illa glo.qñ int'rogatio fit a notario adhibito p testa-
torem ad scribendū suam volūtatē al's secus. Et pl'
alq dicūt qd ē necesse q p̄cesserit scriptura facta per
manū eius de tali institutōne faciēda de volūtate te-
statoris z postea interrogatio vt cōiter fit.z ita loq-
tur.§.at cū humana.ß qñ interrogatio fuit facta nō
a contrario sed a ppinqs testōris q affectabant insti
tui vel alio submisso p eos.z non apparet q precessit
volūtas de talib instituēdis non habētur p institut{
al's daret materia falsum fabricādi que potissime fu-
gienda ē in vltimis voluntatib.l.fi.C.de fideicō. ita
refert Jo.an.in addi.Specu.ti.de testa.§.in primis,
in addi.q incipit pilleus.in fi.tenuisse alber.papien ,
dicens q etiam si notarius adhibitus non a testatoē
ß a ppinquis ad eox instantiā scripsit testm z institu
tionem de ipsis postea legit cora testatore z int'roga
uit an ita:z ipe rndit q sic q istud non sufficit. qua
de facili infirmis z quasi mortuis respondit q sic.tūc
ergo dicit sufficere talē responsionē quando consta
bat de intētione testōris ante cp̄ eēt interrogat' q ita
volebat facere z ita dicit loq.l.pāphilo.§.,posituz.
ff.de le.ij.que verba sūt notabilia z vera z cū magna
discretione dicta. Ex quib infero q cum dicta ↄba
fuerint hic ,plata in articulo quasi mortis z nō ad in-
terrogatōnem factam p notariū adhibitum a dictis
nepotib z non apparet q talis fuerit intentio ei' an
dictam interrogatōnem z responsionē. Sz pot' ap
paret de contrario:tum ex testō qd prius fecerat so-
lenniter:tum ex attestationib p̄dictox magistrorum
z vxoris dicti testōris verba.n.p̄dicta q volebat in-
stituere z instituebat nepotes suos non sufficiunt ad
cassatōnem primi testi p ea que colliguntur ex dictis
pe.z Ly.z Bal.in.d.l.iubemus.z in addi.Spec.de
qua supra etiam si aliud non int'veniss. Sed hic in-
tervenit plus qd fortificat id quod dixi.qz miserunt
ter ,p notario z quādo erat ibi p̄ns testōr se revolue
bat z nolebat loqui.ex quo colligit' q illa non erat d
sua intentione. Pro hoc etiā bñ facit qz hic precede
bat testm solēne z validū qd ñ ē credendū testatorez
voluisse vnico verbo revocare.ar.l.si qñ inoffi.testa.
Si em̄ hoc facere voluisset non cōduxisset se ad pū-
ctum mortis sicut nec cū fecit primū testm nec expe-
ctasset interrogari ß ,prio motu fecisset vt magis a
nepotib diligeret' ar.ff.de verb.ob.l.vtrum. Ūñ et
si al's illa glo.que eēt in fi.inbemus.C.de testa.q inci-
pit no.esset vera debet intelligi qñ non p̄cedebat te-
stamentū solenne tūc em̄ ē favorabilis interp̄tatio vt
decedat magis testatus cp̄ intestat' que rō cessat qñ
p̄cedit.imo eēt odium potius z absurditas z iniq̄tas
resultaret q tāmature gesta z dispositā i prio testō
in quo pseverauit p annos.xv.in mortis articulo z p
ꝛbba ita indeliberata ,plata z ad suggestionē alteri'
revocarent'. Per hoc qz in fy.videm' q plus p̄sumi
tur ,p mrimonio i actu q̄ non tēdit in p̄iudiciuz p̄mi
mrimonij cp̄ qñ tēdit.c.sup eo.cū ibi no.de eo q cog-
consan.vx.sue. Confirmat p̄dicta favore pie cāe in-
stitute in primo.l.sunt persone de religi.z sup.fune.
Laus deo.

Consiliuz.CCCLXVIII.

An sit standū verbis testōris sup extimatōe bono
rum suox. Et de intellectu.l.j.C.arbi.tutele.

Nchristi noīe Amen

Viso sup̄scripto puncto prio qrēniā ad id
de q querit' miror de eo qd in pūcto narrat q laurē-
tius nepos testōris ex filia agat cōtra heredes ad sup
pletionē lt̄ime cū ipe z etiā Jacoby frat' ei' fuerit in-
stituti in.vj.pte totij hereditatis q̄ fexta ps z nō vlt̄
tāgebat eos ab intestato ex p̄sona mris eox cū essent
q̄nq; filie z isti nepotes ex altera filia p̄mortua. vñ si
testōr iste decessisset intestat' fuiss inter illas filias z
istos nepotes divisa hēditas in sex ptes eq̄les quarū
vna ptinuiss ad istos nepotes,vt i auc.in successiōe.
z i cor.vñ sumit'.C.de suis z legi.z p ↄsequēs fuerit
instituti i maiori pte cp̄ eos tāgeret ,p ltīma eo q̄ le
gitima ē portio portōis debite ab intestato. Nō aūt
est ipsa tota portio ab intestato debita.C.de inoffi.

testa.l.parentiby.7.l.cuz querit.ff.eo.ti.l.papi.§.qm
aũt quarta 7 sic in casu nostro cum essent quiqz filie
7 nepotes ex altera ltima inter omes erat dimidia ps
totius hereditatis.C.de inoffi.testa.auc.nouissima.
7 p conseqns ltima cuiuslibet erat et ẽ dimidia sexte
ptis ab intestato debite. Et isti nepotes fuerũt insti-
tuti in tota sexta.7 sic in duplo plus qz deberet eis p
ltima.qz in tota portione debita ab intestato cum tñ
p ltima non deberet nisi dimidia eius.7 sic videt q
sibi non competat ius agẽdi ad supplementũ qd illis
tñ competit qbus relictum ẽ minus ltima.l.oino do
C.de inoffi.testa.non illis qbus tota ltima vel pl⁹.si-
cut nec querella in offi.testa.vt.d.l.papi. §.qm auc.
contracta.cuius loco succedit ius agendi ad supple-
mentũ vt.d.l.oino.7 in auc.vt cũ de ap.cog.§.ceterũ.
Et si dicatur imo isti non censent fuisse instituti nisi
in eo quod superat deductis legatis. qz notarij post
legata facta dicũt in oibus autẽ aliis bonis suis tales
instituit ꝛc.qi velit p B ñ instituẽ i illꝰ q legata sẽ: ß i illꝰ
q legata non sunt ppter illud verbuz alijs ꝛc.ar.coz
q no.p glo.i.l.ncce.ff.de i diẽ adiecti.7 ar.coz q̃ no.
in.l.p̃ filiũ.§.ry.de le.iij.p bar.de ista dictione alijs.
Respondet hoc non eẽ verum imo censet qs institu
tus in tota vniuersitate cũ onere tñ legatoz vt no.p
glo.in.l.si heredis seruus.ff.de le.j.qd pz. qz legata-
rij non nisi p man⁹ heredis pñt legata capere.ff.quorũ
legatoz.p totũ. Et illa verba notariox non immu-
tant dispõnem iuris.qz potius p imperitiaz dicta vi-
dent qz vt denotẽt iuris mysterũ.ar.ff.de vsuf.lega.
l.q fructus pdioz in verba impitia lapsus ꝛc. Et sic
illis verbis non obstantiby institutus ẽ heres in oib⁹.
ff.de here.insti.l.si qs heres institutus fuerit.excepto
fundo quia non posset qs decessisse p pte testatus et
p pte intestatus.l.ius nostrũ.ff.de reg.iurꝛ. Et ex his
seqtur q si iste nepos ꝓueniret a legatarijs possz cõ-
tra eos obijcere q bona ñ tantũ valent quãtuz testa-
tor dixit vl estimauit.7 q solutꝛ dictꝛ legatꝛ integra
liter p rata que ipm tangit non remaneret sibi integ
ltima 7 haberet intentionẽ suam fundatam absqz eo
q aliter pbaret imo legatarijs incumberet on⁹ pbã-
di q bona valent tãtũ seu q tot sunt q solutis inte-
graliter remanet integra ltima vt hec habent in.l.fi.
§.licentia danda.C.de iure delibe.7.l.cũ de lege.d p-
ba.vbi ẽ bon⁹ tex.cũ glo.ad ꝓpositũ nec aliqd p̃ef-
set legatarijs asseueratio testoris qz nõ erat in ptãte
eius directo auferre filijs vel nepotiby ltimã iuris na
ture debitam vt in.d.§.ceterũ.in auct.vt cum de ap.
cogno.ergo nec p indirectum asseuerãdo bona plus
valere qz valeant vt in.c.cum quid vna.de re.iur.li.
vj.facile em̃ esset parentiby p istũ modũ auferre filijs
ltimam.ergo ꝛc.l.scire oportet.§.j.ff.de tuto.7 cura.
da.ab his. Constãt aute q in his que testoz dispone
non põt verba enunciatiua ipius nihil opant nec di-
spositionẽ inducũt vt pz ex no.p bar.in.l.si forte.ff.d
castren.pecu.7.l.si donatõe.C.de colla.in.q.illa quã-
do pr̃ donat filio in ptãte 7 dicit se donare p bois me
ritis 7 seruitijs. Nam illa verba non probant merita
decessisse ad finẽ vt donatio statim valeat tanqz ex cã
aduenticia.qz non erat in ptãte pñs facere q valeat
si merita non pcesserũt.7 iõ non statur verbis ei⁹ etiã
quo ad pbatõnem p indirectũ fiat quod directo p-
bibet.facit etiam ad hoc.l.q testm̃.ff.de pba.de leg.
iij.cũ qs decedens.§.ticia.7 quod idez bar.no.i auc.
si qs in aliquo.circa fi.C.de eden.7.l.non nudus.7.l.
non eplis.de pba.p eundem Bar.7 p Ly.q dicunt
q p epl'am non fit pbatio circa ea que non sũt in po-
testate scribentis.7 quod no.in addi.Spec.ti.d reb
ecclie.non alie.sup rubrica vbi dicit q in his que re-
gulariter sunt pbibita 7 certis casibus sunt pmissa ñ
stat verbis dicentis casum pmissum euenisse qz ñ cãt
in sua ptãte facere q esset pmissum.7 hoc etiã voluit
Bar.in.l.ex hac scriptura.ff.de dona.in.iij.colũ. dñ
opponit.de le.j.C.arbi.tu.de qua ps aduersa hic scili
cet iste nepos facit magnũ festum ß frustra vt statim
dicam. Et soluit q ibi verba pnũciatiua erant pla-
ta circa ea que non erant in ptãte scribentis. Ido nil
opant vt ibi.7.l.ybq.C.de testa. intellige nec dispo
sitionem nec pbatõnem p ea q̃ supra dicta 7 allega-
ta sunt. Non video ergo qualiter iste laurẽtⁱ⁹ se fun
det in agendo contra heredes ad supplementũ ltime
Et qualiter asserat bona hereditaria valere tantum
quantũ testoz dixit cum potius sibi expediret dicere
contrariũ ꝓtra legatarios agentes contra eũ ad lega
ta p rata que ipm tangit si vult sibi conseruare legi-
timam oportet q legatis solutis integraliter non re-
maneret sibi integra ltima: put supra dixi. Posito
aũt q pdicta cessarent 7 q fuissent isti nepotes insti-
tuti in minori pte qz esset legitima 7 sic cõpeteret ius
agendi ad supplementũ contra coheredes dico adhuc
q non ẽ fundata intentio istius laurentij p sola ybq
testatoris q bona tãtũ valeant aut q tot sint bona.
quia estimatio testatoris nihil opatur.ff.de le.j.si fũ-
dum p fideicom.§.si libertus.7 ibi no.expsse p Dy.
7 Bar.qui dicunt ista verba.s. q nihil operant.er ego
nec dispõnem nec probatõuem 7 d le.ij.cum pr̃i.
§.qui patri qui filiõ.ratio etiaz ponitur in sti.qui ma
nu.non pos.§.in fraudem.vbi dicit q sepe de facul-
tatiby suis amplius qz in bis sint sperant boies et qa
non debet plus credi talibus verbis in testõ platis qz
crederet sibi deponenti in iudicio cum iuramẽto sed
sibi soli deponenti in iudicio cum iuramento non cre
deretur etiam quo ad pba.C.de testi.l.iurisiurandi
ibi vt vnius testimonij ꝛc. Sed contra hoc opponi-
tur 7 videt q dicta verba testatoris et eius extimatõ
operent in p̃iudicium coheredũ dicti laurentij saltẽ
vt iudicant pbationem quousqz ipi pbent cõtrari-
um.C.de pba.l.rõnes in tex.7 glo.7 si iurasset etiam
ad pbandum contrarium nõ admitteretur vt i auc.
qd locum ibi posita.potuit em̃ testator suis heredi-
bus p̃iudicare vt teneant supplere huic Loduico ac
si tot essent bona quot ipse dixit.7 sic non videretur
habere integram ltimam lz reuera habeat.vnde ces-
sant rationes d quibus supra. Sed respondetur q
istud posset ꝓcedere si essent heredes extranei qbus
non posset deberi nisi falcidia iure institutionis: quã
falcidiam potest hodie testator tollere 7 prohibẽ vt
in auc.sed cum testator.C.ad.l.fal. Et in corpe vnd
sumitur. sed hic coheredes istius laurentij sunt filie
testatoris quiby debet ltima debita iure nature quã
pater eius auferre non potest nisi interueniente ex-
heredatione 7 subsistente iusta cã vt in auct.cũ d ap.
cognos.§.aliud quoqz caplm. Itẽ sunt hic plura et
magna legata vt premittit. Vnde si staret verb te-
statoris de quantitate bonoz quousqz coheredes p
barent contrariũ.s.q non sunt tot bona quot testa
toz dixit cũ ista sit mere negatiua non coarctata loco
7 tpe 7 sic eius pbatio sit impossibilis.l. actoz.C. de
pba.posset sequi q pfatis coheredibus non remane
ret ltima debita iurꝛ ñ solutꝛ dictꝛ legatꝛ 7 facto sup
plemento huic laurentio put ipe petit fm quãtita-
tem bonoz a testatore declarata. 7 qd plus ẽ possit
contingere q etiã de ꝓpio tenerent soluere. qd cm̃
si bona valerẽt reuera mille et non vltra et ipe dixit
valere tria milia et fecit legata ascẽdẽtia ad duo mi-
lia. Certe hoc non debet tolerari vt sit in potestate
testatoris per suam extimationem facere q heres p-
dat legitimam iure nature debitam. aut q soluat d
suo si fecit inuentarium etiam si iurasz ipse testator
vt dicta auc.qd locum.in fine. Sed in bis in quibus
posset p̃iudicare suo heredi fateor q starẽt verbis

eius vt si diceꝛ q talis teneꝛ sibi in ꝺecem tm̃ cū tenea-
tur in .xx. quousq; ipse heres probat contrarium vt
in .ꝺ. l. rones. Nam ibi talis ꝓbatio in contrariuꝫ est
possibilis quia ē affirmatiua in casu nostro non quia
ē negatiua non coarctata loco vel tpe. Itē ibi non
fiebat preiudiciū heredi in eo qꝺ sibi ꝺeberetur a te-
statore vel in bonis proprijs. Sed ī casu nostro si sta
retur verbis testōris posset fieri preiudiciū in vtroq;
vt supra ostendi qꝺ sibi .i. testōri facere non ꝑmittit
Directo ergo nec per indirectum vt in iuribꝫ sup̄ al
legatis. Item non ob. auc. ꝯ cum testōr. C. ad. l. fal. ⁊
⁊ in corpe vnde sumit vbi habeꝛ q si testator ꝺicat
se non esse ignarꝫ ꝺe viribus sui patrimonij statur ꝺi
ctis verbis in ꝓiudicium heredis. qr verum ē q̃tū ad
hoc vt si exp̄sse vetuit ꝺetrahi falcidiam ꝺelegatis vi
ꝺeat facta ꝓhibitio ex certa scīa. i. quia posito q ve-
niret ꝺetrahenda vult q non ꝺetrahat. ꝯ si dicta ver
ba non apposuisset censeret ꝓhibuisse falcidiam per
rorē. i. q ideo ꝓhibuerit ꝺetrahi qui a ꝺetrahēda nō
erat. vñ fateor q in casu nostro si isti coheredes con
fiterent tot esse bona in hereditate quot testōr ꝺixit
tm̃ ꝺicerent q solutis legatis integralit ⁊ facto ꝺicto
supplemento qꝺ petitur nihil remaneret eis ꝑ falci-
ꝺia iure institutionis. Et ꝓpter hoc vellent eam ꝺe-
trahere ꝺico q non possent postq; vt ꝓponit supra
in allegationibꝫ testōr exp̄sse eam ꝺetrahi ꝓhibuit in
versi. ⁊ insup ꝺictus testōr ꝛc. Et ꝺixit se hoc facē ex
certa scīa. ⁊ qr informatus ꝺe viribꝫ patrimonij ꝑ illā
auc. ꝯ cum testōr quia fuit in sua potestate ꝺictaꝫ fal
cidiam auferre ꝺūmodo hoc faceret ex certa sciētia.
Sed si ipi heredes non fatent tot esse bona in here-
ꝺitate ꝑut testator asseruit ꝑut est ī casu nostro tūc
ꝺico q verba testōris seu eius assertio q tot sint bo-
na nullo modo p̄iudicat ꝺictis heredibus nisi probe
tur ita esse ꝑ illos qui sic asserūt quia si ꝺicte assertiōi
crederetur ⁊ fidem seu ꝓbationem faceret: sequereꝛ
inconueniens intolerabile ꝺe quo supra. ſ. q ipi pos-
sent astringi ad soluendū ꝺicta legata ⁊ ad faciēdū
ꝺictum supplementū etiam ꝺe suis proprijs bonis et
ꝺe sua legitima portione cum eis esset impossibile ꝓ-
bare contrarium. ſ. negatiuam non coarctatam loco
vel tpe. Hoc autē non fuit in potestate testatoris fa
cere vel tale preiudicium inferre si heredes isti feceꝛ
inuētariū. Sic ergo concluꝺēdo aliuꝺ est quādo be
res fateꝛ tot esse bona quot testōr ꝺixit ⁊ q ad solue-
ꝺum legata sufficiunt tamen ꝺicit q non remanet si
bi qnarta si integraliter soluerētur ⁊ tūc ꝑfata verba
testatoris q erat certus ꝺe viribus patrimonij sui si-
bi preiudicant vt falcidiam ꝺetrahere non possit si ꝑ
hibitus fuit ꝺetrahere vt in .ꝺ. auc. Aliud est quādo
heres non fateꝛ tot esse bona quot testōr ꝺixit. ⁊ tūc
verba testatoris ⁊ eius asseueratio non ꝓbant tot eē:
ꝯ requiritur alia probatio ne si contrariū ꝺiceremus
inferreꝛ heredi tale p̄iudicium quale testōr sibi in-
ferre non potest. ſ. q careat legitima ⁊ soluat ꝺ ꝓꝓo
⁊ ita loquit casus noster. Item non obstat. l. j. C. ar-
bi. tute. ꝺe qua ps ꝺicti ludouici facit ita magnū fun-
ꝺamentū ex verbo iustis ꝓbationibꝫ ꝛc. ꝺicēs illꝺ ꝝ-
bum ꝺebere intelligi ⁊ glosari. ſ. fiendis per tutorem
contra quem facta fuit asseueratio testatoris. Et sic
est hic casus cui non potest respon ꝺeri ꝑm eos q licꝫ
verba testatoris non possint ī mutare ipam veritatem
reo transferūt tamen onus ꝓbandi in aduersam ptē
nolentem ꝺicere contrariū. Sꝫ certe lex illa nihil fa-
cit nec pōt ita intelligi vt ꝺicunt. Nam ibi ponūtur
ꝺuo casus. vnus est qñ testōr auxit patrimoniū suuꝫ
verbis ꝺicendo forte q habebat in bonis ꝺuo milia:
cum reuera non haberet nisi mille posuit tutor in in-
uentario. alius est econuerso quādo minuit quia ꝺi-
xit se habere mille tm̃ cum haberet ꝺuo milia ⁊ tutor
in inuentario sicr non posuit nisi mille ⁊ ꝺicebat non
esse plura. Aut igit referimus illam qua posita in te-
xtu iustis ꝓbationibus ꝛc. Ad secm̃ casum qñ minu-
it ⁊ tunc non possunt glosari illo modo quo illi glo-
sant scz fiendis ꝑ tutorem. quia tutor habet intentio
onem suam fundatā tam ꝺe iure cōi ꝑm q ille qui ne
gat non habet necesse ꝓbare ꝯ ille qui asserit. l. ij. ff. ꝺ
ꝓba. ⁊ hic tutor negat esse plura q̃ etiam ex asseue-
ratione testōris qui ꝺixit se non hre in bonis nisi mil-
le. Unde coaduuat iuris presumptōnem. ꝺeret ꝯ
tunc sine ꝺubio fieri ꝓbatio ꝑ pupillum asserentem
plura esse bona q̃ testator asseruit non ꝑ tutorē ne-
gantē. vnde q̃tum ad istum casum illa glosatio fal-
sa est. Aut referimus ꝺicta verba ad primū casuꝫ qñ
auxit. ⁊ tūc ꝺico q etiam si bona esset ꝺicta glosatio
vt intelligat. ſ. fiendis ꝑ tutorem ꝛc. ꝺebet sane intel-
ligi qꝺ ꝓbat eoipso q asserit non esse plura bona q̃
lū q̃ndā ꝙriū ꝓbetur ꝑut in sy. ē tex. cum glo. l. cuꝫ ꝺ
lege. ff. ꝺe ꝓba. q hoc sit verꝫ p̄ manifesta ⁊ ꝓbabili
rone. quia si contrariū ꝺiceremus sequereꝛ absurꝺi
tas magna ⁊ inconueniens intolerabile q posset ꝙs
ꝺitare filium suū ⁊ ꝺepauperare tutorez quem sibi ꝺat
⁊ q hic esset mere in potestate sua. pone eū q cuꝫ nō
haberet nisi mille in bonis ꝺixit se habere .x. milia. et
ꝺedit tutorem filio suo quēꝺam viuitē q assūpsit tu-
telā bona fide ⁊ n̄ reperit nisi illa mille que posuit in
inuentario finita tutela vult reddere rōnem bonam
ꝺe mille. quia non plus ꝺicit se reperuisse pupill⁹ ꝓo
ꝺicit q immo reddere ꝺebet rōnem ꝺe .x. milibꝫ. quia
testator tot asseruit esse in bonis ⁊ q tali assertiōi cre
ꝺit nisi ꝑ tutorem ꝓbet contrariū certe tutor nō po
terit contrariū ꝓbare. qr ista est mere negatiua: ⁊ sic
condemnabit ad .x. milia ꝺanda pupillo ꝑm intelle-
ctum quē aduocati ꝺicti laurētij ꝺant illi legi prime
C. ar. tu. qꝺ q̃ntum sit iniquū ⁊ abominabile q lꝫ sa-
ne mentis ꝓpendere potest. Unde si. l. illa hoc vellet
esset raenda ꝺe libro tanq; iniusta ⁊ iniqua quod esse
non ꝺebet. vūq. ꝺi. c. erit autē. Non ꝯ talis ē ꝺandus
ar. ff. ad exhiben. l. pe. ⁊ qꝺ no. in. l. ij. C. ꝺe condi. inſ.
Sed ꝺebent illa verba iustis ꝓbationibꝫ ꝛc. posita in
tex. l. j. arbi. tu. referri vel ad secundū casum ibi posi-
tum qñ ꝺiminuit testōr p̄imoniū. ⁊ tunc sine ꝺubio
venit probatio fienda ꝑ pupillū non ꝑ tutorem. ⁊ sic
nō facit ille tex. pro lauꝛentio vel si refert ad primuꝫ
casum qñ auxit ⁊ sic sit fienda ꝑ tutorē ꝺebet intelli-
gi sane mō quo supra ꝺixi qꝺ probat eoipso q ita as-
serit. ſ. non eē plura ⁊ contrariū ꝑ pupillū nō probat
ne sequat inconueniēs ꝺe quo. s. nec ē talis glosatio
extranea cū ⁊ alibi fiat quasi in terminis in .ꝺ. l. cuꝫ ꝺ
lege. ff. ꝺe proba. Preterea ꝺoctores sumant et alle-
gant illam legem q verba enūciatiua testatoris alte-
ri q̃ heredi non possunt esse ꝺamnosa ꝛc. Et idē ꝓ
bat. l. verba. C. ꝺe testa. Sed si transferreret on⁹ pro
bandi in illū contra quē vel in cuius preiudiciū sunt
prolata nulli ꝺubiū q essent sibi multū ꝺānosa etiaꝫ
si eēt tale qꝺ qꝺ ꝺe sui natura posset probari q mul-
tis casibꝫ euenire posset q probationes ꝺeficeret q̃n-
tomagis vbi contrariū non posset probari ꝺicerent
multū ꝺānosa vt ē in casu nostro ⁊ ꝺicte. l. j. arbi. tu.
Item ꝺoct. in. l. si fundū sub cōꝺitione. §. si libert⁹. ꝺ
le. j. ꝺicūt q extimatō testōris nihil opat ꝯ nec in ꝺu
cit probationē nec transfert onus ꝓbāꝺi qꝺ ꝙz etiaꝫ
si oparent quantū possent opari non nisi hoc posset
opari. ſ. q inducat probatōnem ⁊ trāsferat on⁹ pro-
bandi in aduersam partem. quia veritatem immuta
re non possent. l. cum fīa. C. ꝺ iuris et fac. igno. l. pu-
blia. §. fi. ff. ꝺe po. Dicendo ergo q nihil operatur
sentiunt ꝺoct. q etiam ad probationem non opatur
nec trāslatiōez oneris ꝓbāꝺi ī aduersariū als falsum

esset qđ dicũt doc. qr immo oparet id qđ opari pos-
set ꝑm sui naturã. Ex ꝓdictis apparet q scđm dubiũ
seu quesitũ formatũ ī ꝑncto quo queritꝫ posito q ꝟ-
ba testatoris nõ ꝓbãt facultates hẽditarias vtꝫ sal-
tẽ transferãt onus ꝓbandi ꝓtrariũ ī istos cohẽdes ni
hil valet. naꝫ posito q ꝓbarẽt nihil aliud ꝟ esset nisi
fundare intentõnem istius agẽtis quousqꝫ vel nisi ꝑ
coheredes ꝓbet ꝓtrariũ. qr eis ꝓbatio recipit aliam
formationem ꝓbationẽ ī ꝓtrariũ. etiã si sit ꝓbatio q̃ re-
sultet ex ꝓbatione iuris dũmõ nõ sit iuris et de iure.
C. de ꝓba. l. siue possidetis cũ ibi plene notatis. et sic
ꝓbare nihil aliud ẽ nisi transferre onus ꝓbandi con-
trariũ ī aduersã partẽ. si g̃ ꝑsupponat q dicta verba
testatoris nõ ꝓbent facultates ꝑmonꝫ sequit nccio
q nõ fundãt intentõꝫ agẽtis. Et si ꝟ ẽ sequit etiã ne
cessario q nõ trãsferũt onus ꝓbãdi ꝓtrariũ ī ptẽ ad-
uersã. qr ps aduersa cũ sit rea suã intẽtõem habet fũ
datã eoipso q actor intentõem suã nõ ꝓbat. l. actor.
C. đ ꝓba. l. qui accusare. đ edẽ. si g̃ iste actor nõ ꝓbat
tot esse facultates nec ꝑ testes nec ꝑ asseueratõꝫ seu
ꝟba testatoris. qr illa nõ ꝓbant vt supponit: sequit ne
cessario q pars rea debet absolui etiã si aliter nõ ꝓ-
bat. l. fi. C. de rei vẽ. exit de iur. iur. c. fi. Illud g̃ scđm
quesitũ videt supfluꝫ z nullius valoris nisi forte q
reus habuerit hunc respectũ vt valuerit querere de
duobus. Primũ an ꝟba testatoris ꝓbent ꝑsumpti-
one iuris z de iure que nõ recipiat ꝓbatõem in ꝓtra-
riũ. Et posito q nõ taliter an saltẽ ꝓbẽt ꝑsũptõe iu-
ris tm̃ que recipit ꝓbatõem ī cõtrariũ. Et sic an trãs
ferãt onꝰ ꝓbandi cõtrariũ ī partẽ aduersã. Et siita
voluerit querere primũ dubiũ videret fatuũ. qr nul
la. l. ẽ que possit nos inducere ad illud dicendũ. qr ꝑ-
sumptio iuris z de iure ẽ qm̃ lex sup aliquo dubio ꝓ-
sumit z sup ꝑsũptõe statuit. l. j. C. de rei vx. act. z no.
i dic. l. siue possidetis. sed nullã legẽ de hoc habemus
sed potius innuẽtes contrariũ qđ nõ ꝓbẽt. Ad quid
ergo fuisset opus de illo querere. immutare ꝟo veri
tatẽ ꝓstat qđ nõ ꝑnt dicta. l. j. Et istud est diuersuꝫ
a ꝓdictis duoꝟ. Solũ ergo fuit querendũ đ vno. ſ.
an ꝓbent ꝑsumptione iuris tm̃ quousqꝫ ꝑ aduersam
partẽ ꝓbet contrariũ. z ad hoc respõsum ẽ supꝝ. z ꝓ-
batũ ꝑ validissimas z efficacissimas z demõstratinas
rões q nec talẽ ꝓbationẽ faciũt. immo nihil penit9
ꝓgantur nec iuris effectũ inducũt ne sit ī ꝑiudicium
heredẽ sibi legitimã ꝓpriã iuris nature z etiã vitandi
filiũ suũ pupillũ de bonis tutoris z etiã multas alias
incõueniẽtias ꝓpetrãdi. Nec ẽ aliqua bona ratõ na-
turalis vel ciuil: quare debẽt stari solo ꝟbo testatorꝫ
de quantitate bonoꝝ suoꝝ in ꝑiudiciũ alteri9 cũ non
staret eius verbo deponẽti in iudicio cũ iuramẽto et
tanꝯ testis. Nec ob. q quis ꝑsumat habere noticiã
facultatũ suaꝝ. l. quisquis. C. de rescin. vẽ. qr posito
q istud esset vex nõ sequit ꝓpterea q ꝓpter istud de-
beat stari sue assertioni. qr ipse posset sciẽter asserere
falsum cã nocendi alteri z ꝑficiendi cui vellet. vñ di
cta allegatio nihil facit ad ꝓpositũ. qr ista sunt inter
se penitus diuersa. Cõcludo ergo q iste laurenti9 ex
multis capitibus debet succũbere. z q iudiciũ incho
atum ꝟ ipsum fuit inconsideranter z ineptissime z si
ne aliquo fundamẽto iuris inchoatũ postꝙ ipe se fa-
cit coheredem vniuersaliter et equaliter cũ illis filia-
bus testatoris. nam si posset agere contra eas eo mo
do quo agit etiam ipse possent eodẽ modo agere cõ-
tra ipsum. ſ. z eis assignatur legitima sine onere z ꝑm
quantitatem a testatore declaratã. Igitur nõ est al-
ter contra alterum tali modo admittendus. ar. in. l.
cũ patri. §. patri qui filio. de le. ij. ad. l. falci. si fundus
ita legat. et qđ no. bar. in. l. j. circa ꝓin. C. de pac. ff.
de condi. z demõ. si quis seruũ.

Consiliũ. CCCLXIX.

Testis.

Testes debent deponere đ specie quãdo nõ depo
nẽdo res esset dubia.

N christi noie Amen

Testes ꝓdicti nõ releuãt ī aliquo ꝓducẽtes
triplici ratõne satꝭ clara. Primo qr nõ deponũt q
fuerunt pñtes due partes hominuꝫ necessarioꝝ vel
ad quos ptinebat creatõ sindici qđ requrit: vt. l. nul-
li. z. l. plane. ff. q cuiusq; vniuer. no. C. đ decu. l. obꝯ
uare. z sic ꝓbatio eoꝝ vel depositio nccio nõ ꝓcludit
ideo nõ est sufficiens. C. de ꝓba. l. nõ nudis. z. l. ad ꝓ-
batõem vnde cogna. l. nõ hoc extra de ꝓba. c. in pñ-
tia. Potuerunt eñ esse multi pñtes ꝑut dicũt te-
stes. z tamẽ nõ due ptes. z sic creatio fuisset inualida
Constat añt q dubia ꝓbatio nõ releuat ꝓbantẽ: vt
dic. c. in pñtia. de ꝓba. Secũda ratio ẽ. qa dicti
testes nõ deponũt de tempore quo ille fuit creat9 sin-
dicus. Constat añt q iste ẽ actus reiterabilis z potu-
it pluries fieri diuersis tẽporibus añ compromissum
z post z ad diuersos act9. z sic põt eẽ q creatõ illa de
q̃ testes deponũt fuit facta post ꝓpromissum z sic nõ
fuit illa ꝟtute cui9 fuit factũ cõpromissũ: igit ꝛc. ff. de
neg. ge. l. eũ actũ. C. de ꝓba. l. matrẽ tuã. ff. de ope. no.
nũ. l. nõ solũ. §. sed vt ꝓbari. et qđ no. glo. ī. c. abbate.
de re iudi. li. vj. circa fi. q̃ incipit. ſ. donatõ. et bar. ī. l.
z an eadẽ. §. actões. ante fi. ff. de excep. rei iudi. q̃ di-
cunt q si actor ꝓbauit cãm quã ī libello exꝑssit puta
ꝓtractũ vel dñium si tñ nõ ꝓbauit de tpe puta q añ
litẽ ꝓtes. ſubesset debet reꝰ absolui. qr potuit supue-
nisse post lit: pr. quo casu nõ sufficeret ad ꝓdẽnatiõꝫ
l. nõ idcirco. z. l. nõ põt videri. ff. de iud. ita ī ꝓposito
nõ ꝓdest ꝓbasse q talꝭ fuit creatꝰ sindicꝰ ab illa cõita-
te si nõ apparet q añ ꝓpromissuꝫ. qr potuit creari pꝰ
factũ ꝓpromissũ. z sic ad aliũ actũ q̃ ꝟ ad cõpromittẽ-
dũ. Vñ nihil opitularet ad validatõꝫ cõpromissi.
Et hoc sufficit vt reddat ꝓbatio z depositio inuali-
da ꝑ dic. glo. c. abbate. z ꝑ id qđ no. bar. ī dic. §. acti-
ones. ad fi. q̃ videt dicere ī sili pñti dubio. Ter
cia rõ ẽ. qr posito q deponẽt đ tpe seu đ ꝓbatõe fa-
cta añ ꝓpromissũ. nõ tm̃ deponũt ad qđ vel ad quem
actũ fuerit creatꝰ. z alia ꝑtate sibi dederũt q̃ ꝟ ꝓpro
mittendo. vel dederũt eã limitatã. z sic nõ releuãt di
cti testes. qr nõ nccio deponũt de eo de quo agit vl
dubitat. Et ꝑ hoc qđ no. Jo. an. ī addi. spec. ti. đ ꝑ
cur. §. rõne autẽ fo re. circa prin. in addi. q̃ incipit vi-
det auctor ꝑsupponere ꝛc. circa fi. dicte additõis vbi
loquit de ꝓbatõe mãdati fieda ꝑ testes vbi vtitur
his verbis. tuus eñ testis bene memorabit quis quẽ
ad quid corã quo procurator ꝓstituit. z cũ qua ꝑta-
te. z cũ qua limitatõe. z cũ qua relevatione. et si gene
ralẽ clausulam ꝓcedebat aliquod speciale et his simi
libꝫ que faciliter instructo clarescũt. z statim subdit.
placet g̃ consuetudo iudicioꝝ que talẽ ꝓbatõeꝫ ꝑ
testes nõ recipit. pro qua facit cle. j. eo. ti. et in fi. ibi il
le saltẽ. Jgit eo casu quo testes nõ deponũt specifi-
ce de ꝑtate data: licet deponãt q fuit cõstitutꝰ pro-
curator vel sindicus nõ debent sufficere. qr ꝓbatõ
nõ concludit ad id de quo agit ꝛc. vt iuribꝫ supra al
legatis. Laus deo.

Consiliũ. CCCLXX.

An testis semel examinatus z nõ ꝑfecte itez repe
ti possit et examinari.

N christi noie Amen

Jn casu de quo querit videt dicendū q dict⁹ bar. testis nō debeat repeti seu iterꝝ examiari duplici rōe. Prima qz ī sua depositōe videt esse potiꝰ obmissio q̄ obscuritas. qz dixit delatuz fuisse iuramētū. 7 nō dixit cui nec dixit quid fuerit iuratū 7 q̄d fuerit respōsū. Itē dixit q infra illas expēsas ꝓtinebant q̄dā. puisiones 7 salaria. p laboze reacquirendi ꝛc. nec dixit q̄bus debite aut debita. ꝓpter quā obmissionē deficit intētio actozis vnde repetitio ista fieret vt testes addēt qđ obmisit. qđ videt nō esse ꝓmissuz post didicita testificata: vt in aut. at qui semel. C. de pba. 7 ī cozpe vnde sumit ibi addimēto ꝛc. 7 p bar. in dic. aut. qui dicit q testis post didicita testificata nō pōt addere id qđ obmisit qñ illud ē de substantia intentionis. pducentis: vt si interrogatus sup ꝑscriptione obmisit deponere de titulo: vt no. i. c. frat. nitatis. de testi. ī nouella. Secūdo qz 7 si esset obscuritas tm. ad petitōnem tamē partis nō est fienda repetitio: vt dicit Jnno. in. c. cū clamoz. de testi. 7 glo. ī c. in pñtia. de pba. in glo. que incipit. sed nōne. in fi. 7 in aut. de testi. §. illud. 7 idem videt omnes sentire. Als nunqꝫ testes obscure deponētes dicerent defectiui. qz semp peteret vt iterato examinaret 7 cessaret. qđ habet in di. c. in pñtia. s. vt fiat interꝓtatō cōtra. pducentē. Item daret materia subozdinādi.

Sed his nō obstantibꝫ ꝓtrariū videt ver⁹. Naz fateoz q hic fuit obmissio in illis duobus: tamē ex illa obmissiōe resultat obscuritas in eo quod dixit. q̄a quod multipliciter intelligi potest obscuꝝ dicit. ff. de iure fisci. l. ita fidei. 7. l. nō intelligit. et sic locū habet. c. cū clamoz. 7 quod no. ī spe. de teste. §. j. ℣. Itē q testis obscure ꝛc. vbi habet q ꝓpter obscuritatem potest testis post didicita testificata repeti. et no. i. l. repeti. ff. de questi. Nec ob. allegata sup ius. quia fateoz q testis nō potest repeti vt addat aliquid ex cuius obmissione nō generabatur obscuritas in eo qđ dixerat. sed qñ generat potest. qz illud addere ē potius declarare qꝫ addere: igitur ꝛc. ff. de testa. l. heredes palā. §. sed si notam. de acquir. rer. dom. l. adeo §. cum quis. in fi. 7 quod not. extra de appellat. c. nouit. in glo. que incipit sic. Nam depositio istius in dictis duobus articulis potest diuersimode intelligi: vt patet ad sensum. s. q fuerit delatū iuramentū 7 nō iuratum vel q fuerit iuratum. Itē diuersimode potuit iurari. Similiter de illis puisionibus et salarijs nam poterant deberi huic Jac. vel alteri vnde cū nō dixerit cui reddit eius dictū obscuꝝ q̄tum ad intētionē agentis. Itē nō ob. scdm. quia licet iudex nō teneatur ad petitionē partis hoc facere. nō tamen negatur quin si velit ex suo officio possit. et ita intelligo dictū Jnno. in dic. c. cū clamoz. 7 glo. supza in cōtrariuz allegatas cuius est effectus. qz si nō vult facere nō tenet parti in sindicatu ad interesse cū sit ī suo arbitrio facē vel nō. et sic nō grauat partē si nō vult facere: vt no. Jnno. in sy. c. cum questus. de ferijs. ad quod induco qđ in simili no. bar. in. l. consentaneum C. quō 7 quādo iudex. circa me. 7 glo. in. l. uij. §. si obindicium. ff. de condi. ob tur. causam. ibi duz dicit: licet a me compelli nō possit. iudex tamen ex officō ꝛc. Et quod no. bal. in. l. ampliozē. in fi. princi. C. de appel. vbi ipse dat cautelā contra iura dicentia q post didicita testificata nō recipiantur testes sup eisdem articul. vel directo ꝓtrarijs: videlicet q pars q̄ vult hoc fieri debet iudici nomina testiū. Et ipse iudex licet nō compellat. pōt tamē ex officio suo si vult hoc facere. qz in eo nō timet suboznatio rōne officij. arg. C. de accu. l. j. qui accu. nō pos. l. ij. Bene aūt facit iudex si hoc facit cum ad ipsum ꝓtineat cuncta rimari xxx. q. v. iudicantē 7 veritatē ꝙquirere. C. de eden. ibi apud quem. de iudi. l. iudices. 7 interrogatōes facere quandocunqꝫ expedit. ff. de interro. acti. l. vbicunqꝫ de fide instru. c. cū Jobānes. Nec debet ista eius larga ꝓtas impediri ex eo q pars petierit testes repeti. ar. ff. de arbi. nec ī potestate. de iurisdi. om. iud. si idez cū eodē ibi ne in pte ꝛc. Innoc. ergo 7 glo. que dicunt ad petitionē partis nō debere fieri repetitionē debet intelligi modo quo supza dixi. i. qz nō cogitur iudex ad requisitiōem partis. potest tn si vult. Nūc aūt a me querit an iudex possit seu an ipe testē possit repeti pte petēte. 7 ego dico q sic si iudex vult magl tamē ex officio qꝫ ꝓpter partis petitiōez p ea que no. bal. in dic. l. ampliozem. Preterea videt q etiam ne gentia examinātis obmisit aliquid deponere. qa nō fuit interrogatus debet 7 tenet iudex etiā pte petēte 7 etiaz post didicita testificata ipm repetere ne indicis seu examinātis dolus aut culpa noccat pti. d testi. c. p tuas vbi casus. 7 no. ī spec. de teste. §. nūc videndū. ℣. vltimo. 7 p bar. in aut. at qui semel. C. d pba. circa fi. Sed hic fuit hmōi. naz vt manifeste apparet defectus istius testis. pcessit ex culpa examinantis. qa nō interrogauit ipm pfecte vt debuit. Nam capitula erant plene 7 specifice formata. vñ cuz testis dixit delatū fuisse iuramentū credidit hoc sufficere. Sed examiatoz debuit interrogare q̄bus delatū fuit. Et an fuerit iuratū. et q̄d. qz ipse magis scire poterat in quo cōsistebāt merita cause 7 fundamentū intētionis agētis qꝫ testis. silr qñ dixit testis q inter illas expensas erant quedā salaria 7 puisiones p laboze ꝛc. debuit examinatoz interrogare quibꝫ erāt debita. s. an dicto Jacobo ꝛc. qz in ꝫ ꝙsistebat vis quā testis. pba biliter potuit ignozare. vñ credidit sufficere qđ dicebat: ꝫ q̄ sciebat nō debuit tānegligēs esse q̄n interrogaret. iō ei⁹ negligētia. pducēti nō debet nocere. ar. C. d erro. aduo. p totum. de regu. iuris. sed libzarius. 7 dicunt doc. in dic. c. p tuas. Dicet aliqs q illud capitulū loquit qñ sup aliquo capitulo nō fuit interrogatus: vt qz data erāt duo capitula 7 sup vno fuit interrogat⁹ 7 deposuit sup altero nullo mō: vt patet ex no. p Jo. an. ī addi. spec. ti. de teste. §. nūc videduz. in fi. Vel si nō interrogauit ꝑm interrogatozia ꝓtis aduerse. Sed ī casu nro sup oībꝫ capitul fuit interrogatus. 7 omnia fuerūt sibi vulgarizata 7 data intelligi vt notarius attestat. Vñ cū illa sup quibus obmisit dicere ꝓtinerent ī capl'is. videt q potiꝰ fuerit culpa testi q̄z examiatoz: vl q testi noluerit plus dicere. 7 sic videt nō hīe locū repetitiōem p eaque no. bar. in dic. aut. at q semel vbi dicit q si capitulū cōtinet plura specifice 7 sup aliquo illoz testis obmisit deponere nō repetit. Breuiter fateoz q illud capitulū loquit sicut sup dixi. s. qñ nullo mō fuit interrogatus. pōt etiā intelligi qñ fuit interrogatus. ꝫ sed nō pfecte ꝑm q sentit ibi doc. insignis. d. anto. de butrio. p quo facit. quia paria sunt nō facere vel nō pfecte facere. ff. qui satisf. cogan. l. quotiens. d contra ta. nō putauit. §. nō q̄ vis. Sz hic nō pfecte interrogauit. qz capitula erāt implicita. 7 ꝓtinebāt plura. q̄dā principaliter. quedā incidēter ꝑm verba licent essent principalia ꝑm intentionez agentis vnde debuisset de quolibet capitulo fieri plura. et tunc sola lectio capituli fuisset pfecta interrogatio. ꝫ qz erant implicita vt dixi testis rndit specifice ad illa q̄ principaliter ꝓtinebat capl'm. ad alia ℣o rndit truncate credens forte ī illis nō stare vim qōnis vt dixi. iō examinatoz debuit sup q̄libet ꝓticula articuli ī qua nō pfecte loquebat ꝑm cōtēta ī capitulis interrogare. Nā cū dixit inter dictas expensas contineri quedā salaria et in capl'o cōtinebat q erāt debita dic. Jacobo

debuit examinator de ꝑ interrogare. qr testꝫ credidit tã tã dixisse ꝙ sufficeret. Ex quib⁹ ꝓz nõ obstare quod no. bar. in di. aut. at q̃ semel. qr debeat intelligi qñ ꝓfecte fuit interrogatus: z nõ rñdit vel nõ ꝓfecte. sed hic trãsiuit sub volutro verbor. Itẽ nõ ob. ꝙ interꝓtatõ sit ꝓtra, pducentẽ: vt i. c. in pñtia. qr hoc est verũ nisi iudex velit ipm testẽ repetere: vt ibi no. Postremo posito ꝙ dr̃igore iurꝫ ea q̃ supra dicta sũt nõ essent bñ clara saltẽ ꝑ ꝓtraria pte silr nõ sunt clara z ideo i dubio benignior ps tenẽda ẽ: ne ꝓpter incuriã examinatoris iusticia agẽtꝫ peat qui ꝑm ꝙ euidenter põt colligi ex attestatõibꝫ z actitatis debet fonẽ veritatẽ: cui vt locus sit conari debem⁹. l. fi. in fi. ff. de ꝓba. Et iudex maxime debet ad hoc conari. qr postq̃ ꝓpter eius defectũ examinatio nõ fuit plena: saltẽ in foro cõscie tenet ꝓti lese ad interesse: vt no. i addi. spe. ti. de teste. §. j. circa mediũ. Laus deo.

Consiliũ. CCCLXXI.

Unꝰ testis sufficit qñ deponit d̃ facto ꝓprio. Et vtr̃ scds creditor possit agere ypothecaria ꝓtra emptorẽ pignoris si ex ꝑcio illius satisfactus fuerit primo creditori. z sic nũq̃d emptor rei ypothecate succedat in locus primi creditoris absq̃ alio pacto si ex ꝑcio rei ipi primo creditori fuerit satisfactũ.

Nchristi noie Amen

Uisis actis z actitatꝫ i curia pfatis ꝓti inter guiductũ petri guiducti agentẽ ex pte vna z dñam ꝓpemem reã ex pte altera sup quadã domo z quibus dã pecijs z re qs dictꝰ guiductꝰ ꝓ ypotecariã sibi vendicat tãq̃ bonaq̃ fuerũt Jobis olim bartholomei q̃ vna cus bonis suis erat obligatꝰ dicto agẽti ex instr̃o ꝓmissi z laudi. Presupposito ꝙ intẽtio agẽtꝫ sit fundata i ypothecaria tã ex dicto instr̃o z laudo q̃s ex eo ꝙ dicta dña ptẽdit cãs habuisse a. d. Jobe. et sic hs necce fateri dicta bona fuisse Jobis. C. de ꝓba. l. solo ꝙ ꝑcijs dictor bonor fuit solutũ ꝓ dictã dñas camerario cõis prati recipiẽti, ꝓ dicto cõi cui pfatus Jo. z eius bona erant ꝓ pñs obligatꝫ. z obligata rõne extimi vt asserit. z sic habebat prioza z melioza iura q̃s dictus guiductus debeat obtinere. Et dubiuꝫ stat in hoc an pfata dña sic silr solutõe nõ inꝛueniẽte pacto ꝙ i ius dicti cõis succedat. Et videt ꝙ nõ. p. l. aristo. cũ ibi plene no. ff. q̃ res pig. obl. pos. z. C. d̃ his q̃ i prioꝛ credi. loco succe. l. j. Preterea etiã si pactũ illud interuenisset nõ videret aliq̃d operari exquo dicta dña dñium acquisiuit cũ quo nõ põt stare ius pignoris: vt. l. neq̃s pignus. de re. iur. In cõtrariũ vidr̃ tex. ꝙ quatenus soluit pfato camerario ꝓ dicto cõi recipiẽti sit tuta. z nisi illd sibi offerat nõ possint dicta bona ꝓ ypothecaria ab ea aduocari etiaz alio pacto d̃ succedẽdo i ius illi⁹ nõ interueniẽte. ff. q̃. po. i pig. ba. l. q̃ a debitore. z. l. iij. §. cũ ex cã. et de distra. pigno. l. cũ prior. ff. si tñ debitor. Breuiter licet quo ad actꝫ. ypotecariã z ius pignoris pfata dña nõ successerit dicto cõi ꝓ prima iura et rõem: tñ successit q̃ ad retẽtiõz z quo ad ius excipiendũ ex q̃ possidet: vt ẽ casus in. l. j. in prin. ff. quib⁹ mo. pig. vel ypothe. sol. Et istud sensit glo. mouẽdo dubi um z hincinde arguẽdo i dic. l. cũ prior. ff. d̃ distrac. pig. Et licet in fi. nõ videat approbare dum dicit ꝙ nõ placet ℣. cum ego nescio quo spũ ducta dixerit illud verbũ vltimũ cũ dicta ps sit verissima ꝓ dicta iura. qd̃ etiaz firmat glo. in dicta. l. j. in prin. qui. mo. pig. vel ypo. sol. sup verbo desiderabit dũ remittit ad dictã. l. cũ prior. et eã aliter intelligit q̃s intellexit i illa. l. cũ prior. et ista ps eq̃or videt. Producit g̃ procurator dicte dñe dictus extimus rõe cui⁹ dicebat pfatus Jobes debitor cõis priuati. z sic etiã dicta bona ꝓ prosequẽs erãt eidẽ obligata. l. imperatores. ff. de publica. z. C. sine cẽsu vel reliqs. ꝓ totũ. Et dico ꝙ pducat pductõe reali. z fidẽ facit iudici. nã verbalis pductio nõ sufficit q̃ ẽ facta Sup hoc añt ꝙ solutio fuerit facta camerario pdicto z uersa fuerit i solutõne dicti debiti satꝫ sufficẽ videt deposito z testificato dicti camerarij primo ꝓ tex. in. l. ij. §. ad hec. C. de q̃dri. pscrip. Secdo qr agit de facto suo de q̃ etiã vni seruo credit licet cũ tortura. l. quero. in fi. ff. de edi. edic. ꝑ homi libero credendũ est sine tortura. nec ob. l. iur. iur. C. d̃ testi. z. l. vbi numerus eo qr illa, pcedũt qñ, pducunt testes sup facto alieno. secus qñ sup ꝓprio ꝓ pdicta. Concludo ꝙ facta fide iudici de dicto estimo et debito cõis pfata dña debet obtinere z absolui. Laus deo.

Tutor.

Consilium. CCCLXXII.

Tutor liberatꝰ a testatore tenet ad reliqua.

Nchristi noie Amen.

Ad primũ q̃situ rñdet ꝙ nõ obstãte dicta liberatõe facta ꝓ testatorẽ pñt hẽdes dicti hẽrici ꝓpelli ad restituẽdũ q̃cq̃d ad man⁹ dicti hẽrici puenit de bonis dicti ludouici q̃ndã pupilli. qr pfata liberatõ nõ se extẽdit ad reliq̃ q̃min⁹ teneat ipsa restituere: ꝑ solũ ne scrupulosa fiat inq̃sitio. z ne cogat emẽdare damnũ ex culpa vel negligẽtia tutoris illatũ pupillo ff. de admi. tuto. l. quidã decedẽs. de le. j. si qs rõnes. de lib. lega. l. nõ solũ. §. penul. z. l. lucius. z. l. aurelio. §. gaius. i fi. z. l. fi. §. ticia. z etiã quomin⁹ teneat edere libros rõnũ. e. l. §. inter cetera. Prio hoc. l. dñs. i. §. fi. z qd̃ ibi ꝓ bar. ff. de pecul. lega. Nec ob. l. si qs rõnes ff. de libe. cau. ꝓ quã videt ꝙ qñ testator mãdat heredibus quicq̃d exegerint eidẽ restituant videant ꝑ hs remissa legata reliqua z etiã dolus. qr lex illa debz intelligi ꝑm Dy. z bar. qñ relicta fuit liberatio ab administratione ꝓterita: nõ qñ a futura. qr dolus futurus nõ põt remitti. l. si vnus. §. illud nulla. ff. de pac. et. l. conuenire. de pac. dota. z ita no. bar. in dicta. l. si quis rõnes. z i dicta. l. aurelio. §. gaius. et i dic. l. quidam decedẽs. d̃ admi. tuto. post dy. ibidẽ. Nec ob. si dicat ex dolo defuncti nõ dari actionem ꝓtra heredes nisi quatenus, pbat ad eos puenisse. ff. de dolo. l. si plures. §. fi. qr illud est verum qñ dolus purgat ꝑ actꝫ. de dolo, secus si ꝑ actꝫ. descendentẽ ex cõtractu vel quasi. ff. depos. i. l. si hominẽ. §. datur. z hic est huiusmodi. qr ꝑ actionẽ tutele que est ex quasi contractu. z est expssum ꝙ heres tutoris teneat d̃ dolo z lata culpa tutoris licet nõ de leui. C. de here. tu. l. j. z. l. fi. Preterea postq̃s dicte pecunie exacte fuerũt apud tutorẽ psumunt esse apud heredes ei⁹. ff. de fideiuss. tuto. l. j. §. qd̃ penes heredẽ. z hoc de primo quesito.

Quum ad secundũ non expedit insistere stãtibus his que dicta sunt in ꝓcedẽti articulo. sed eis cessantib⁹ videt dicendũ ꝙ exquo pfatus henricus nõ fuit condemnatus in vita sua defecerit ꝓditõ sub q̃ fuit ei relictũ quicq̃d ab eo fuerit exactũ vel i quo fuerit condẽnatus. qr nec fuit condemnatus: nec ammodo ꝓdemnari põt cũ sit mortu⁹. ff. que sen. sine ap. rescin. l. penul. l. de qua re. §. cum me absente. ff. de iudi. licz posset cõdẽnari heres ei⁹. Sed certe alia ẽ psona heredis. alia psona defũcti. C. d̃ iur. iur. l. generalit. Et ꝓcludo cũ dẽat formalit impleri si collata ẽ i psonã

defuncti nō pōt impleri ī pſonā bīdis.l.fi.ſ.cū petiero ī fi.a ꝓtrario ſenſu.7 ibi no.ff.de ver.ob.p bar.et bñ facit.l.q̄ rome.§.augeri⁹.7 qđ ibi no.e.ti.7 no.đ cōdi.7 demō.l.a teſtatore. Defecta añt conditōe relicti ꝓſtat etiā relictū ipm debere deficere. C.ad trebel.l. iubem⁹.§.penul. Et ſic remanem⁹ ī diſpoſitōz iuriū primo loco allegatoꝝ q̄ volunt q̄ liberatō generaliter relicta nō extendaſ ad reliqua. Laus deo.

Conſilium.CCCLXXIII

Mater an habeat integꝝ annum ad petendū tutorez filio nec dicaſ in mora niſi eo elapſo. Et an idē ſit in ſubſtituto ipſi pupillo.

Nchriſti noīe Amen.

Reſiſta modicā dubitatōz mihi hīe videſ. Et cum iſto dño req̄ſitus eſſez p altera pte.ſ.p mre recuſaui p ea ꝓſulere.qz iuſticiā fouere nō videſ cōtra dictū ſubſtitutū q̄ i nulla culpa vel mora fuit acceptādi tutelā. Et notandū q̄ đ primo dubio tacto ī pcedēti ꝓſilio: videlicet q̄ dict⁹ ſubſtitut⁹ idēq̄ tutor in teſtamēto relictus adminiſtrauit bona abſq̄ eo q̄ faceret ſibi decerni tutelā vel ꝑ⁹ adminiſtratōz. 7 ꝓficeret inuētariū eēt tractādū. ſi ann⁹ eēt lapſus añ mortē pupilli.q̄ caſu poſſet eſſe dubiuz an dicta geſtio vl adminiſtratō etiā bñ et vtiliter facta excuſaret matrē a pena pdende hīditatis. nō añt an faciat matrē priuari. Et glo.q̄ ē ī dicta.l.ij.§.ſi mater tenet q̄ nō.7 idē doc.vt etiā plene no.bal.ī.l.matrē.C.ad ter tul.ante fi. Sed qz nō erāt lapſi niſi tres mēſes de anno nō expedit ſup illo inſiſtere. Sed ſolū ſup ſecundo dubio ſupra tacto: videlicet an dictus ſubſtitut⁹ ſit priuatus cōmodo ſubſtitutōis ex eo q̄ ſtatī cū potuit poſt lapſū q̄nq̄ginta diez non fecit ſibi decerni tutelā ſoleniter.nec fecit inuentariū vt debuit.7 dubiū facit.§.cōfeſtim ī dic.l.ij.ff.ad tertul.7 q̄ ibi no. bar.q̄ videſ determinare q̄ ſic:niſi appareat ipm fuiſſe legitime impeditū:ꝫ poſt lapſū anni videſ ſentire q̄ nō poſſet ꝫ pbare.qz p̄ſūptio iurſ 7 đ iure ꝓtra ipm eſſet q̄ potuerit.7 ita intelligit bar.illū.§.ꝓfeſtī q̄ intellect⁹ nō videſ bonus.qz ſi fuit iuſte 7 legitime impedit⁹ etiā ſi p totū annū 7 vltra foret excuſatus 7 poſſet ꝫ ſp pbari.qz cōtra iuſticiā naturalē eēt dicere ꝓtrariū.ff.de excu.toto.l.ſcire oportet.§.ſufficit ſi q̄s cau.l.ij.§.ſi q̄s ī indicio. Dicendū eſt ḡ q̄ ver. ita tamē poſito in illo.§.cōfeſtim refert ad primū dictū §.nō ad ꝫ.niſi forte q̄ immediate p̄cedit: vt ſit ſenſus q̄ mater debet petere cū primū pōt.ſed ſi ꝫ nō facit adhuc toleraſ 7 nō dicit eſſe ī mora:dū tm nō excedat annū:alꝫ eſſet in mora et incurreret penaz niſi forte infirmitate vel alia cā eſſet vel fuiſſet iuſte impedita.qz tūc etiā vltra annū excuſareſ vt dixi. Sic ḡ nō vult ille.§.q̄ ſtatim cum potuit petē 7 nō petijt dicaſ fuiſſe ī mora taliter q̄ dictā penā incurrēt.p ut bar.intelligere videſ.qz ſequereſ abſurduz q̄ negligētia etiā duoꝝ dieꝝ ſufficeret.7 q̄ ſi fuiſſet p totū annū iuſte impedita adhuc penā incurreret.et q̄ nō poſſet tale impedimentū pbari.qđ eſſet ꝓtra oēz rōem 7 equitatē.ſed intelligēdo vt dixit oīa ſūt plana7 ſine ſcrupulo. Preterea poſito q̄ intellect⁹ bar. eēt ver⁹ in illo.§.tm ipe idē bar.tenet ī aut. pl̄bꝰ.C de epi.7 cle.p illū tex.q̄ infra.iij.mēſes nō poſſz dici ī mora ſicut nec poſt q̄nq̄ginta dies:vt idē no. in di. §.ꝓfeſtim. Sed hic dī q̄ nō trāſiuerūt niſi tres menſes. Itē ipe idē bar.in q̄ōne diſputata p cū q̄ incipit pupillus quā ponit in.l.ij.ff.q̄ petāt tuto.tenet q̄ ille.§. cōfeſtim ſolū hz locū ī mre 7 auia nō ī alīs ſpe-

rātibꝫ ſucceſſionē pupilli q̄ nō ita aſtringunt. vñ dicit q̄ illi bñt integꝝ annū. Et ſic añq̄ ann⁹ labaſ nō ſunt ī mora poſito etiā q̄ aliq̄ potuerūt petē vel facere ſibi decerni 7 nō fecerūt.p.l.ſciāt.C.đ legi.here. Sed bal.in.l.p̄ciby.C.de ī pub.7 alīs ſubſti. tenet q̄ etiā mr̄ hēat integꝝ annū.p tex.inſti.ad tertu.§.fi. et ſic nō ſit ī mora añq̄ tot⁹ ann⁹ labaſ niſi fuerit i nota bili negligētia. Et idē tenuit ange.frater ei⁹. Et p bñ qđ no. Inno.in ſy.ī.c.p.7.g.đ offi.dele.7 archi.7 Jo. an.ī nouel.in.c.cū ex eo.de elec.li.vj.ſup ꝟbo obmiſerint in.q.diſputata p eū. Patet igit dictuz ſubſtitutū multipliciter defendi aduerſus dictā matrē.

Conſiliū.CCCLXXIIII.

Tutor ſi emit de pecunia pupilli vel quādo dubitatur de cuius pecunia emerit.

Nchriſti noīe Amen

In caſu ſupraſcripto nō dicit q̄ dictus viſcardus 7 perabonus fuerūt decreti tutores dicti antonij nepotis eoꝝ 7 ſororis:licet illoꝝ negocia geſſerint 7 eos alimentauerint qđ nō tm̄ valet iuxta no.p glo.in.l.ij.§.ſi mater.ff.ad tertul.de nego.geſ.qui alena.§. q̄q̄.iunctis bis que no.in.l. iij.in princi.ff. de legi.tuto. Ex quo ſequitur q̄ etiā ſi dicta bona empta de pecunia cōi 7 in hereditate parentū eoꝝ repta ꝓpꝛio nomine ipſoꝝ qđ in dubio p̄ſumit fuiſſent empta de pecunia cōi 7 ſororis nihilominus nō ſunt eoꝝ: nec etiā ſunt cōicanda ſed ſunt ꝓpꝛia dictoꝝ ementiū: licet pecuniaz vel partē eius tenerent eiſdē reſtituere. C. cōia vtriuſq̄ iudi.l.ſi patru⁹.7 qđ ibi p bar.7 bal.de ſolu.l. filie. Et poſito q̄ fuiſſet illis de certa tutela. tñ ad hoc vt bona empta forent cōicāda neceſſe haberet dict⁹ antoni⁹ vel ei⁹ curator oſtedere q̄ de pecunia cōi ſua iſſent empta:puta repta in hereditate anteceſſoꝝ q̄ erat cōis qđ eſſet difficile. Nā poſito q̄ fuiſſet reducta ex vēditōe reꝝ hereditariaꝝ cōium puta fructuum vel aliaꝝ reꝝ:nō ꝓpterea eſſet cōis ſed ꝓpꝛia ipſorum vendentiū: vt dicunt doc.ī dic.l.ſi patru⁹.et.l. ticiū et meuiū.§.altero.ff.de admi.tuto.p.l.qui vas. §.fi.ff.de fur.et no.glo.in dicta.l.ſi patruus. Tūc añ tē foret cōia qñ iſta duo concurrerent q̄ eſſent empta de pecunia cōi cū minori. 7 p tutorē vel curatorem.l.poſt mortē qñ ex fact.tuto.7 no.in.l.ſi vt ꝓnis.C.de rei vend.p glo.7 doc.alꝫ ſecus dicta.l. filie ff.de ſolu. Vel qñ cōmuni nomine quod bic;nō fuit niſi de quibuſdā.7 de illis nō negaſ in dubio p̄ſumitur empta de pecunia ꝓpꝛia ipſoꝝ tutoꝝ ementiū.ar. l.ſi defunctus.C.arbi.tu. Aut ergo curator dicti antonij dicit dicta bona eſſe cōia 7 cū dicto antonio videnda tanq̄ empta cōi nomine. 7 ꝫ dicere nō pōt niſi de quibuſdā.alia ꝟo ꝓpꝛio nomine p̄dictoꝝ p̄ſumunt empta.7.l.7 magis.ff.de ſolu. Aut ex eo q̄ fuerunt empta de pecunia cōi.7 tunc habet hoc neceſſe pbare.qz nō p̄ſumit in dubio 7 etiā q̄ dicti patrui tutelā dicti antonij aſſumpſerint cū iudicis auctoritate 7 decreto.7 ſeruatis ſolēnibꝫ quoꝝ neutꝝ potuerūt pbare. Aut ex eo q̄ habebant bona hereditaria cōia 7 ſimul habitabāt. Et hec nō ē ſufficiēs cā.ff.p ſocio.cū duobꝫ.§.ſi fres.7 no.in ſpec.de iudicibꝫ.§.ſi ver.vt autem. Aut ex eo q̄ inter eos eſſet ꝓtracta ſocietas eī bonoꝝ.7 hoc dici nō poteſt.tum q̄a antonius fuit minor et infans.7 ſic nō potuiſſet ꝓtrahere exp̄ſſe. Unde nec tacite p̄ſumit contrariſſe.l.q̄ ad certum.ff.loca.tum qz nō fuit negociat⁹ ꝫ illi ſoli patrui:ergo ꝛc.vt dictis legibus plene notatur. Et

sic ex nullo capite pōt ꝫ petere. Et idē dicendū ē de alijs lucris factis ex mercātia siue ꝓsistāt ī pecunia siue in bonis mobilib⁹. nō em̄ pōt dici q̄ videat talez negociatiōem fecisse cōi nomine cū pater dicti antonij talē negociationem nō cepit cū eis facere ꝑm bal. in dicta.l.si patruus. Et posito q̄ tutelaz assumpsisset. nō tamen tenebant negociari ꝓ pupillo. C. de admiñ.tuto. aut. nouissima. et no. bar. i dic. §. altero. Cōcludit ꝙ dictū antoniū vel eius curatorez iniuste petere cōionē dictoꝝ bonoꝝ p̄terq̄ exp̄sse emptorū cōi nomine quod de paucis est. Laus deo.

Consiliū.CCCLXXV.

Qualiter sit intelligendus. §. confestim in.l.q̄. ad tertul. et alia iura dicētia q̄ mr̄ p̄uat hēditate filij decedētis ī pupillari etate si ñ petierit tutorē illi dare.

Nchristi noie Amen

Postpositis auctibus doctoꝝ sup̄ p̄cto de quo queritur variantiū. Videndū ē primo de intellectu. §. confestim: sup̄ quo fundat opi. bar. satis rigorosa, ꝓpter illud verbū confestim z expositōnem eius que ibi statim subijcit. i. cum primū potuit. ad que ꝑ ba bal. qui tenuit contra bar. in nullo loco videt apte respōdere nisi quia dicit q̄ licet mater habeat annū a lege: potest tamē index illuz terminū sibi abbreuiare vt ipe no. ī. l. matres. C. ad tertullianū. quod nō videt bene dictū p. c. indultū. de regu. iur. li. vj. z qđ no. glo. in aut. offeratur. C. de lit. cōtest. sup̄ verba dierum. Preterea de tali abbreuiatione fienda p iudicē nō loquit ille tex. vt patet intuenti. Vt ergo videatur qualiter necessario debet intelligi verbuz illud cōfestim cū sua expositōe videndū est ad qđ statuat annus de quo fit mētio in eo. §. in ꝑ. ita tamē. Et certe tenēdo opi. bar. nō pōt dici q̄ statuat ad petendū tutorē. q̄ si hoc esset sequeret q̄ licet esset negligens quasi toto anno puta. xj. mēses quib⁹ potuisset petere z nō petijsset. et tamen vltimo mēse. aut qđ plus ē vltimis. xv. aut. x. dieb⁹ anni quib⁹ petitio cessāte impedimēto z datio posset ꝓmode expediri esset impedita iusto impedimēto nō puniret ꝓ ea q̄ sat ad prius positū no. Inno. in sy. ī. c. p. z. g. de offi. dele. z archi. ī c. cū eo. đ elec. li. vj. z Jo. an. ibidē ī nouella sup̄ ꝑbo obmiserint. z ī. q. disputata p eū de ꝓmoto ad parochialē eccl̄az cui dat ann⁹ ad faciēdū se ꝓmoueri ad sacerdotiū. Nā si fuit negligēs ī tribꝰ q̄tuoꝝ tpib⁹ anni si tñ vltimis q̄tuoꝝ tpibus quib⁹ ꝓmode potuisset q̄ erat in diaconatu nō fuit negligēs ꝫ fuit impeditus nō p̄uat ecclia nec pōt sibi iputari cur se arctauit postq̄ cessante impedimēto tantū restabat đ tpe q̄ potuisset illud facere: vt ipe plene no. ī regula imputari. de reg. iu. li. vj. p. c. cōmissa. §. j. đ elec. e. li. qa nō pōt dici qs moroſus quousq̄ restat tantū de termino q̄ actus expediri pōt. l. q̄ hoc anno. đ ver. obl. z l. si stipulatus essem abste. Unde in ꝓposito si annus statueret ad petendū tutorez cū hic in vltimis q̄tuoꝝ mensibus anni mater ista fuerit impedita ꝓpter mortē filie infra quos si mortuo nō fuisset large z cōmodissime potuisset petere z facere dari nō esset dicta mater p̄uata successiōe posito q̄ ī p̄cedentibus vij. mēsib⁹ fuisset oīno negligēs z nullū impedimētū fuisset. cuius ꝓtrariū vult bar. z eius sequaces ꝑm q̄rū opi. negligentia etiā triū dieꝝ infra quos ꝓmode potuisset petere z nō petijsset: sufficeret ad eius p̄uationē si post quinquaginta dies cōmissa esset. Nam vsq̄ ad quinquaginta dies nō posset sibi negligētia imputari ꝑm bar. qui noluit ꝓ hoc rigorem sue opi. mitigare loquendo mag. de capite suo in hoc q̄ ꝑm mentē iurū. Oportet ergo dicere tenēdo opi. bar. q̄ annus de quo ibi loquit nō statuitur ad petendū tutorē sed ad ꝓponendū excusationē seu causam impedimenti si quaz p̄tendit. z ita ibi sentit bar. Et vltra etiaz dicit q̄ post annū nō audiret si vellet dicere se fuisse infra totū annū impeditā. qz lapsus anni inducit p̄sumptōem iuris z de iure q̄ nullū impedimētuz affuerit. Sed certe q̄ statuatur ibi annus ad proponendaz excusationē impedimenti nullo mō patit ibi lr̄a que de tali ꝓpositōe nullā facit mentionē sed solū de petitione tutoris ad quā ipsaz arctat nisi infirmitate vel alia causa magna fuerit impedita. q̄ aūt tale impedimētū debeat coram iudice ꝓponere infra annū hoc ibi nō dicit lr̄a. Nec ratio patit. qz qua rōne fuit impedita petere tutorē ꝓ se vel aliū fuit etiā impedita dictam excusationē vel impedimentū allegare coram iudice. z viceuersa si potuisset dictā excusationē ꝓponere potuisset etiam tutorē petere. et sic nō fuisset impedita. ar. de elec. cum inter vniuersas. vnde ille tex. sibipsi contrariaret. Presupponēdo primo q̄ toto anno essz impedita tutorē petere. Et mā dādo postea q̄ dictū impedimentū debeat infra eūdem annū ꝓponere. Quia si fuit ipedita ī primo silr z ī scdo. z sic fieret p̄ceptū legis sup̄ impossibili qđ nō est dicendū. ar. l. j. C. đ his pe. no. aut si potuit secundū potuit z primū. Et sic nō esset excusata etiaz si infra annū ꝓponeret. Toto autē anno ideo dixi. qz si aliquo modico tempore anni potuisset et nō fecisset: licet toto residuo fuisset impedita nil ꝓdesset impedimentū ꝑm opi. bar. ꝑm quam sufficit quantumcunq̄ modica mora. Oportet ergo ꝑm suam opinionē q̄ ad hoc vt prosit z excuset impedimentū qđ fuerit toto z integro anno. z q̄ infra eundē annuz ꝓponat coram iudice. Sed ista vt dixi tanq̄ sibi ꝓtraria stare nō possunt. Preterea sufficit impedimentū fuisse absq̄ eo qđ fuerit ꝓpositum infra annuz. qz poterit ꝓponi z allegari quandocūq̄ postea pateret questionē sup̄ hereditate ꝓpter negligentiā ꝓmissā ī nō petēdo īfra annū. l. scire oportet. §. sufficit. ff. đ excu. tuto. Et dicere vt dicit bar. q̄ sit p̄sūptio iuris z đ iure q̄ nullū impedimētū fuerit si nō fuit allegatū īfra annū. si revera fuit nec allegari potuit ē ſnia rigorosa z inhūana: ꝫ ꝛc. ff. de īfami. l. furti. §. pact⁹. Preterea ad qđ supfluo statueret termin⁹ anni ad allegandū causam impedimēti cū ad nullū aliū finē fieret dicta allegatio nisi vt excusaret a pena legali. Sed nō ē adhuc certū an de tali pena sit tractandū si pupillus adhuc viuat. z sic esset solicita de hereditate viuētis. qđ esse nō debet. l. q̄. §. interdū. ff. de vul. z pu. Sufficiet ꝫ dictū impedimentū allegare cū đ hereditate pupilli tractabit vt dixi: nō sic in excusatōne tutoris a tutela. qz illa fit ad finem vt alius detur qđ hic nō est: sed solū ad ostendendū q̄ nō sit in mora. z q̄ nō debeat p̄uari hereditate si contingat pupillū mori sup̄ quo viuēte pupillo nō debet audiri. z ꝓ tanto nec ad hoc sibi terminus assignari. Oportet ꝫ necessario dicere quicqđ dicat bar. q̄ ille termin⁹ anni đ quo fit mētio in dicto. §. cōfestim. ꝑ. ita tñ. statuatur ad petendum tutorem z hoc est exp̄ssum insti. e. ti. §. fi. Non autem ad ꝓponendū excusationē seu causā impedimēti vt dixi. z sic reuera erat idē đ iure ffoꝝ qđ est hodie de iure. C. z insti. licet bal. in. l. matres. C. de orfici. dicat q̄ de iure veteri. ffoꝝ tal⁹ annus nō erat statutus matri sed nō placet ꝓ iaz dicta: cum ad nihil aliud possit dici statutus annus đ quo fit mētio in dicto. §. cōfestim. Ex quo sequit inferēdo ad casum nostꝝ q̄ ex quo dicta puella mortua ē ī octauo mense vel circa posito q̄ in illis octo mensibus fuisset mater oīno negligēs. Ex quo tamē resta-

bant adhuc menses quatuor quibus cessante impedimento potuisset cõmode petere et omnia facere seu etiam tutelam assumere. ꝛ in illis fuit impedita ꝑuenta mortalitatis filie ꝙ non posset dici morosa. nec sit priuata ꝑ no. in locis supra allegatis tam ꝑ Joh. an. q̃ ꝑ Inno. ꝛ archid. Et est casus in dicto. §. cõfestiz in fi. duz enim dicit si mortalitat̃ filia ꝑuenta est: nil ei imputat'. Nam refert' ille ℞. finalis ad ℞. proxime p̃ce. in quo fit mentio de anno. l. si idẽ cum eo. in fi. de iurisdit. om. iudi. Et sic debet intelligi q̃ filius moritur ante lapsum anni. Et ꝑ consequẽs ante q̃ sit p̃fecte in mora. Nec obstat principiũ. §. ꝑ quod videtur ꝙ p̃fecte dicatur in mora statim cum potuit cõmode ꝛ nõ fecit. quia dico ꝙ nõ est intẽtio illius principij hoc dicere. sed solũ ammonere matrẽ ꝙ nullo tẽpore negligat: immo statim cũ potest petat ceterũ si pur. negligat caueat ne ꝓmittat annũ trãsire. ꝙ tunc esset morosa ꝛ priuaret' hereditate. Et hoc dicit' in ℞. ita tamẽ. qui debet iungi cũ principio. ꝙ venit ad eius declarationẽ et limitatiõem. Nõ autẽ refert' ad ver. ꝓx. precedentẽ nisi forte ꝛc. ꝙa cõmode vel apte nõ potest ad illum referri cum ibi loquatur quando subfuit impedimentũ quod habet excusare a pena ĩ quo terminus anni nullo mõ congruit. Eo ꝙ nõ dicit' ibi ꝙ impedimentũ habeat allegare. sed solũ dicitur ꝙ si extat excusatur. Sed in principio. §. bñ congruit. quia ibi dicitur ꝙ debet petere tutorez confestim. i. statim cũ primũ põt. Sed ne quis crederet ꝙ eoipso ꝙ potuit ꝛ nõ fecit sit ꝛmpfecta mora: subdit postea in ℞. ita tamen ꝙ nõ ꝓmittat annuz transire. ꝙ tunc bene esset in mora. Negligentia ergo precedens licet sit culpabilis. ꝙ mater sedulũ officiũ impẽdere debet. et nullo tempore esse negligens: nõ tamẽ adeo ꝙ cõstituat eã in mora nisi annus transiuit. Et si aliter diceret' sequeret' ꝙ negligẽtia vnius vl' duorum dierum post lapsum quinquaginta dier̃ redderet eã indignã: licet supessent adhuc menses octo de anno. Nec sibi ꝑdesset morã purgare etiam si in tercio mense peteret aut assumeret tutelã sicut nõ posset eam purgare post annũ tenẽdo aliã opi. ꝙ detur annus. quia tantũ deberet opari mora vnius diei solius si infra illum diem potuisset cõmode et nõ fecisset tenendo opinionẽ bar. quantum mora tot⁹ anni et eius lapsus tenendo aliaz opi. ꝛ istud esset extra omnẽ discretionem ꝛ rationem naturalẽ. ꝙ ꝓ tam modica negligentia ita ĩhumaniter puniretur. Et multe dubitationes ꝛ altricationes oriren' in videndo ꝛ ostendẽdo an cõmode potuit vel nõ. vnde non fuit vtilis ꝓuisio legis ponere rem ꝛ priuationẽ istaz in causa ita incerta et dubia. ſ. si potuit cõmode ꝛ nõ fecit: nullũ tempus ad hoc prefigẽdo. Prefata ergo opi. bar. tanq̃ nimis rigida ꝛ ĩhumana et inducens altricationes ꝛ dubitationes vel dubietates nõ ẽ amplectenda: sed altera potius quã tenet bal. ꝛ ange. cũ sit magis congrua textibus ꝛ equitati. Et nihil est ꝙ ei repugnet nisi illud verbum confestim ad quod potest c cõmode ꝛ apte responderi ꝑm ꝙ supra dixi. ꝛ illud limitetur ꝑ ver. ita tamen. nõ autem ecõuerso, ꝓut bar. videtur intelligere dũ dicit ꝙ illud quod dicit' insti. e. §. fi. ꝙ mater debet petere infra annũ debz intelligi ꝑm. §. confestim. ſ. dũmodo cõfestim: ꝛ cum primũ potest. Nam si esset in mora statim cũ potuit ꝛ nõ fecit. ꝛ nõ posset mora purgari: Ad quid superfluo diceret lex ꝙ infra annũ: nõ video. Aut si dicat' ꝙ illa sit quedã monitio. nõ añt ꝙ constituat' in mora habeo intentum. Posset quis dicere sustinendo bar. ꝙ sit in mora statim cum potuit ꝛ non fecit. et ꝙ statum incurrat penã. ꝛ ita intelligat' principiuz illius §: cõfestim. veruntamen possit morazz purgare ꝛ euitare penam infra eundem annũ: postea non. ꝛ ita intelligat' ver. ita tamẽ. Et ita reperio bal. dixisse in q̃dam consilio. Et ꝑm hoc si infra tempus quo potuit mora purgari fuisset impedita purgare tale impedimentũ nõ faceret eam penã euitare nec morazz habere ꝙ purgata. ꝑ. l. notabilẽ. C. d̃ fideiuſ. l. sanctim⁹ licet si ante morã contractã fuisset impedimentũ: impediretur eam. ſ. morã contrahi. ꝛ ita loquit' ver. nisi forte in eo. §. Breuiter posito ꝙ iste intellect⁹ posset dari. Attamẽ adhuc dico ꝙ si infra tempus quo poterat mora purgari supueniisset impedimentũ ꝓpter mortẽ pupilli, put fuit in casu nostro. ꝙ mortua ante lapsum anni tale impedimentũ facit morazz haberi ꝙ purgata. ꝛ ꝙ nihil sit imputandũ matri: vt ẽ casus in dicto. §. confessim. in fi. referendo ipm ad ℞. ꝓx. pẽcedentẽ ita tamen ꝛc. Nam si illum ℞. ita tamen voluimus intelligere mõ p̃dicto: videlicet ꝙ annus d̃ quo ibi detur ad purgandũ morazz de qua locutus fuit in principio: sequit' statim limitatio in fi. dũ dicit. si essi mortalitate ꝛc. ꝙ si infra dictũ annũ ꝛ tẽpus quo poterat purgare fuit ꝑuenta mortalitate filij nil ei sit imputandũ: nec noceat mora ꝑterita. ꝛ hoc ne ꝓiudetur luctuosa hereditate ꝛc. C. de insti. ꝛ substi. l. fi. licz talle impedimentũ mortis al's supueniens infra tempus quo posset mora purgari nõ faciat eã habere ꝑ purgata: vt in dic. l. sanctum⁹. Sed hic secus rõe p̃dicta. ꝛ i alio impedimẽto q̃ mortis pupilli ꝛ i casu nr̃o eẽt forte secus al's mora cõtractus nullius esset effectus. Sed de impedimẽto mortis cauet' ibi expresse ꝙ excusset. Unũ aliud est qd̃ facit ꝑ bar. ꝛ ꝙtra dictã opi. ſ. l. ij. ℞. quid si tũ pgnãs. ff. ad tertul. vbi punit' mater pregnãs si nõ petit curatorẽ dari bonis. Et sic patz ꝙ nõ habet integ ꝛ annũ. Sed certe potest retorq̃ri ꝙtra bar. ꝙ ibi nõ dicit' ꝙ statim et cũ primũ potest. ꝛ sic totũ tempus quo est pregnãs videt' habere. ꝛ iõ nõ habet annũ. ꝙ nõ potest ꝑ annũ integ ẽ pgnãs Vel subtilius posito ꝙ illa que remansit pregnãs teneatur statim cũ primũ potest petere curatorẽ bonis et ꝙ al's statim esset in mora. Istud esset ideo. quia si aliud diceret' posset datio curatoris de qua ibi loqutur esse inutilis vt si differret vsq̃ ad die part⁹. Nã partu nato desineret talis curator. ꝙ locus esset tuto ris datõi. l. curator. de tuto. ꝛ curato. da. ab his. Sz nõ sic ẽ in iã nato. Nã posito ꝙ mater differret vsq̃ ad petendũ tutorẽ vel tutelã assumere. nõ tñ esset tutio ꝛ assumptio inutil'. quia durare debet vsq̃ ad pubertatẽ. Et ideo nõ dicit' ĩ mora statim cũ potest petere aut assumere ꝛ nõ facit posito ꝙ impregnãte nõ petẽte curatorẽ bonis statim cũ põt dici possit ꝙ sit in mora rõne p̃dicta. ꝙ si aliud diceret' possz differre vsq̃ ad die partus ad faciendũ dari. ꝛ tunc datio redderet' statim inutilis nato ꝓtu. Alia ꝙ rato refor̃mat pactũ in illo. §. ꝙ si cũ pregnãs. licz bal. nõ videꝫ solutõem miret' ꝙ ad petendũ tutorẽ iam nato non dat' integer annus: vt ipe no. et nõ soluit. nec rõz diuersitatis assignat in dic. l. matres. C. ad tertul. Sed rõ est illa quã dixi. Recolligẽdo ꝙ et concludẽdo dico ꝙ tres sunt casus principales. Nam interdũ mater est negligens toto et integro anno. Et clar ẽ ꝑ omnes ꝙ priuat' hereditate. l. ij. §. si mater. ad tertul. Interdum toto anno ꝛ integro fuit impedita petere ꝑ se vel alium. et tunc nõ priuat'. e. l. §. sed si forte. et no. in. l. matres. C. ad tertul. in glo. et ꝑ bar. in. l. ij. qui petãt tuto. in qõne ibi disputata q̃ incipit pupillus. ĩ fol'. q̃ ibi. qd̃ intelligo nisi excusent' ꝛc. Et ꝑ dicto verum vt dixi etiã si infra dictũ annũ dictũ impedimentũ nõ allegauit: licet bar. in. §. confestim dicat contrariũ ꝙ debebat allegare infra dictum annum et ꝙ post non auditur. Ego puto ꝙ si infra annum vellet allegare non posset: quia esset sollicita de hereditate viuentis. et sufficit ꝙ alleget et probet cũ de

hereditate ageꝛ qꝛ sit mortuꝰ impubes vt supꝛa dixi Interdū in aliq̄ pte anni fuit negligēs. ī aliqua nō. ß impedita. tūc aut ī vltima pte anni fuit negligēs. ß ī pꝛima vel in scda impedita. ⁊ tūc dicendū ē idē qđ in pꝛimo casu. qꝛ vltima moꝛa nocet. ⁊ vltima ps anni ē illa q̄ inꝑpellat. Aut ecōtra ī pꝛima ⁊ scda pte anni fuit negligēs. In vltima ꝓo impedita. ⁊ tunc si quidez impedimētū causaꝫ ex negligētia ꝓterita. qꝛ tantū se arctauit q̄ postea ꝓmode nō potuit. ⁊ tūc adhuc idē qꝛ esset sibi imputandū cur se arctauit tātū vt ī impedimētū incideret. l. ij. §. si quis tñ. ff. si q̄s cautio. Aut illud impedimentū nō ꝓuenit ex negligētia ꝓterita. qꝛ nō tantū se arctauit q̄n supesset tantū tps qđ sufficeret si aliud impedimētū cessaret. Et iste ē casus nosꝛ. qꝛ posito q̄ ī casu nostro fuisset negligēs p octo mēses saltē ī vltimis q̄tuoꝛ nō fuit negligēs imo impedita ⁊ ꝓuenta mortalitate filie. ī quo casu dico q̄ mater excusaꝫ a pena siue dicamꝰ q̄ annꝰ daꝫ sibi ad petendū tutoꝛē put ē rei veritas. qꝛ nō pōt dici moꝛosa rōe negligētie ꝓterite ex q̄ vltima pte anni fuit impedita p ea que no. Inno. archi. ⁊ Jo. ī locis. s. allegatis siue dicamꝰ q̄ statim cū potuit ⁊ nō fecit fuit ī moꝛa ſm opi. bar. ⁊ q̄ annꝰ deꝫ ad eā purgādā ſm q̄ bal. videꝫ sentire in quodā cōsilio volēdo sustinere bar. q̄ postq̄ ī casu nꝛo fuit impedita purgare ꝓpter moꝛtē filie habeꝫ p purgata: vt ī dic. §. cōfestiz in fi. vbi casus licet foꝛte secus si ꝓpter aliud impedimentū vt ibi. licet in alio casu. secus etiā cū p moꝛtez: vt dicta. l. sanctimus. C. ō fideiuſ. Ex quib⁹ concludi tur in casu nostro. p matre vt nō sit ꝓuata poꝛtione ſtatutaria. Pꝛo qua etiā faciunt que allegantꝫ in pūcto. qꝛ nō videꝫ cōmode potuisse ꝓpter pestē. qꝛ licet assideret curia ī ciuitate nō repiebantꝫ boies q̄s poſſet ꝓcuratoꝛes ꝓstituere aut petere tutoꝛes dari. ⁊ ñ dicīꝫ posse ꝛc. l. nepos. pculo. de ver. sig. facit qđ no. ī l. q. C. de resti. mil. in glo. ⁊ p Ly. Laus deo.

Consiliū. CCCLXXVI.

Venditio.

Si duo emerūt ille ē potioꝛ cui pꝛio res ꝛdita fuit

Nchristi noīe Amen

Visis actis ⁊ actitatis inter dictas ptes ⁊ instrīs hinc inde ꝓductis de quib⁹ supꝛa fit mētio ⁊ etiā dictis testiū satis claꝛ videꝫ q̄ intētio ꝓfati alberti ō bonoꝝ agētis fundata ē ꝓtra dictū ludouicuꝫ tā in possessoꝛio q̄ ī petitoꝛio ꝓ instrā ꝓducta ꝓ ipm. quoꝝ pꝛimū ē instrm inuestiture factū ī suā pſonā: ī anno dñi. M. cccc vij. ꝓ qđ acq̄sitū fuit sibi vtile dñiuꝫ rōne cuiꝰ pōt rē aduocare a quocūq̄ possessoꝛe etiā hñte directū dñium. l. j. §. q̄ ī ꝑpetuū. ff. si ag. vecti. vel empt. peta. Scdm ē instrm in emptōis directi dominij ⁊ ꝓpietat' facte ꝓ notariū recipientē noīe dicti alberti in anno dñi. M. cccc xvij. q̄ ambo instrā et q̄libet ipoꝝ ꝓcedūt instrm ⁊ inuestituꝛā factā ī dictū ludouicū anno dñi. M. cccc xxj. vñ cū ambo cām habeant ab eodē dño. ⁊ ꝓtētio sit int' eos ꝓferꝫ ille q̄ pꝛioꝛē titulū ⁊ traditōꝫ habuit. C. de rei vē. l. quoties. ff. de publi. l. ⁊ sicdē ī pꝛin. ⁊ ibi plene no. ⁊ d' acti. empt'. si ea res. §. fi. Sed ī quolibet dictoꝝ instrōꝝ ꝓtinet' traditio. Mā ī pꝛimo cōstituit se cōcedēs noīe dicti alberti possidere. g ꝛc. l. qđ meo. ī pꝛin. ff. de acq̄. pos. ⁊ no. in. l. ab emptōe. ff. de pac. p glo. ⁊ doc. Jn scdo ꝛo dictus vēditoꝛ cōfirmauit dicto alberto possessionē quā hēbat. q̄ ꝓfirmatō loco traditōis habeꝫ. ff. d' acq̄r. rer. dom. l. qua rōne. §. interdu. ⁊ insti. e. ti. §. int' dū. ⁊ sic debet ꝓferri dictus albertꝰ ī petitoꝛio sine dicamus q̄ sit intētata rei vēdicatō siue publiciana vt dictis uuib⁹. Silr in possessoꝛio retinēde. qm̄ ī eiꝰ absentiā retinebat possessiōꝝ ciuilē. C. d' acq̄r. pos. l. licꝫ Et sic ꝓfatus ludouicus ex inuestitura sua postea facta occupauit naturalē si vacabat. l. clā possidere. §. qui ad nūdinas. ff. de acqui. pos. Ciuilē autē nō quousq̄ absens reuersus nō fuerit admissus vel suspicatus fuerit posse repelli vt ibi habeꝫ cū. l. se. de q̄b⁹ q̄ interuenerit hic nō ꝓstat. nec ꝓsumit' suspicatꝰ posse repelli q̄ ad iudicē iuerit. l. de pupillo. §. memīsse. ff. ope. no. nūci. Jō p dicta ciuili potuit intētare int' dictū vti possi. vt ī ea molestet'. et qꝛ ß fieri nō pōt nisi restituat' natural': vt plene no. ī dic. §. q̄ ad nūdinas. p glo. ⁊ doc. Et iste albertꝰ videt' ī pꝛima pte sui libelli deduxisse possessoꝝ. ī scdo petitoꝝ. qđ fieri potuit respectu diuersaꝝ possessionū: vt ī dic. §. notaꝫ. ⁊ ī l. naturaliter. §. nihil cōe. e. ti. ⁊. l. si de vi. ff. d' iud. Vel ꝓditiōaliter vnū ī defectū alteriꝰ: ar. eiꝰ qđ habeꝫ ⁊ notaꝫ ī l. q̄ de inofficioso. de inoffi. testa. p glo. ⁊. l. j. C. d' iudi. p Ly. Vel si dicamus q̄ pdiderit ciuilē p remotionē illius quē ibi dimiserat ad custodiaꝫ vel p eius contradictionē competit dicto alberto int' dictā vñ vi. l. pegre. §. quib⁹ explicitis. ff. de acq̄. pos. Vel ꝓdictio ex. l. fi. C. de ꝓcura. ⁊ illud remediū intētasse videtur qđ sibi cōpetit cū ꝓba libelli sint apta ꝓbēdere quālibet viā. ar. l. gallus. §. j. cuꝫ his que ibi nōtant' p bar. ī fi. ff. de libe. ⁊ postu. Debet g̃ dictus albertꝰ ad suā possessionē restitui p ꝓdicta. Nec aliquid admiculaꝫ dicto ludouico instrm inuestiture factū in pſonā gerardi patris vt dicit' sui naturalis tm̄. qꝛ illa inuestitura fuit facta p ipm̄ gerardo ⁊ hīdib⁹ suis vt extenoꝛe istrī eiꝰ pꝛ. Et iste ludouicꝰ nō ꝓbauit imo nec deduxit nec allegauit se eē hēdē gerardi nec etiā filiū igit' dictū instrm sibi nō ꝓdest cū eius pſonā ibidē nō ꝓbendaꝫ specifice vel iplicite. g ꝛc. C. de ꝓba. l. ad ꝓbatōꝝ la pꝛima. post pꝛin. ibi q̄ꝑe ꝛc. Et quod no. bar. ī. l. vt iur. iur. §. ſi liberi. ff. de ope. lib. Laus deo.

Consiliū. CCCLXXVII.

Vēditō facta ad incātū ꝓ minoꝝi pcio q̄ꝫ valeat de bitoꝛe offerēte id ꝓ quo erat obligata nō valet.

Nchristi noīe Amen

Visis actis ⁊ actitatis coꝛā dño locūtenēte patrie foꝛi iuly int' dñaꝫ margaritā filiā quōdā dñe magdalene ⁊ leonardi in galiū agentē ⁊ petentē ex pte vna seu eius ꝓcuratoꝛē. ⁊ magistꝝ nicolaū fabꝝ d' venetijs reū ⁊ possessoꝛē ex altera sup quodā manso qui fuit dicte. q. dñe magdalene matris dicte quōdā agentis datus ī totē cū pacto q̄ post moꝛtē dicte. d. Magdalene ptineret ad cōes heredes seu filios. Et postea p dicta dñam magdalenā viduā fuit obligatus cuidā ser frāciſco vocato de coꝛmono ꝓ ducatis l. cū pacto q̄ si infra certū tempus nō restitueꝛēt' posset vendi: de quib⁹ p dictā dominā dicunt' fuisse restituti. xxv. inter pecunias ⁊ certas res. Deinde p hereꝛes dicti ser frāciſci fuit posit⁹ ad incantuꝫ ꝓ residuo req̄sita dicta dña magdalena ⁊ ꝓtradicēte ⁊ offerente se velle residuū soluere facta calculatōe ⁊ viso q̄d soluere debebat. ⁊ nihilominus ß nō obstāte fuit venditus dicto magistro nicolao ꝓ. xxv. ducat' cū dicat' ⁊ ꝓbet' valere ī triplo vel saltē ī duplo plus. Ad vēdicatur nūc p. d. dñam margaritaꝫ a dicto mgꝛo nicolao possessoꝛe tanq̄ꝫ nō legitime vēdit⁹ fuerit. Super eo qđ queritꝰ q̄ sint vel esse debēt ptes iudicis in ꝓnūciando. Respōdeo q̄ debet ꝓnūciare ꝓ dic. act' ce et condemnare dictū magistꝝ nicolaū ad restitu-

tionē dicti mās̄i soluto tñ sibi eo qđ dato calculatore ⁊ facta calculatōe repiet q dicta dña magdalena restabat dare dicto ser frācisco cū p̄ciū solutuz p dictū emptorē dicto ser frācisco fuerit q̄uersū i vtilitatē dicte dñe magdalene ⁊ i liberatiōz ei⁹. ff. de rei vē. l. emptor. i pn̄. ⁊ no. plene p glo. C. de iure fisci. l. iij. li. x. i pū. glo. fi. magne. Qđ aūt dixi. pbat̄ triby modis. Primo q̄ fuit vēdit⁹ tāpuo p̄cio cū valeret i duplo pl⁹. vñ cēset vēditō facta mala fide ⁊ ob gr̄az et fauorē emptor. Jō vel ē nulla vel oz rescindi: vt patet in dicta. l. iij. C. de iure fisci. ⁊ i. l. j. de fide īstru. ⁊ iure baste fisca. li. x. cū ibi no. in glo. ō p̄script. xxx. an. l. j. de rescin. vendi. l. si quos. Si em̄ boc est qñ vēdit⁹ p debito fiscali vt dictis iuribꝫ fortius qñ p debito priuato qđ nō est tñ p̄uilegiatū. Nec ob. si dicatur q statutū dicit rē subastatā debere dari ⁊ deliberari plus offerenti. quia dico statutū p̄dictuz debere intelligi sane. i. ꝑm ius cōe iuxta no. in. l. fi. §. in cōputatione. in fi. magne glo. C. de iure deli. ⁊. l. ij. C. ō no ra. ⁊ sic q̄nādo inter id qđ offert ⁊ vez p̄e ciū nō ē excessus i magna q̄ntitate: als p̄sumit dolus et mala fides. ⁊ sic nō debet valere p dicta iura iūct̄ his q̄ no. bar. in. l. si societatē. §. arbitroz. ff. p socio. p. l. oñes §. lucius. ff. qui i frau. cre. de lesione. i magna q̄ātitate. Secundo pbo quod dixi. ꝺa posito q nō esset iste excessus. sed fuisset vēditus iusto p̄cio vel q̄si. Attamē exquo dicta dña magdalena tpe facte subastatōis ⁊ vēditōis req̄sita ꝓparuit ⁊ ꝓtradixit petēs videri ⁊ calculari qđ ipa restabat soluere et offerens se paratā soluere residuū si stāte dicta oblatōe facta fuit vēditio. vel ē ipso iure nulla. vel oz rescindi casus ē i termīs. i. l. residuū. C. de distrac. pig. ff. de resci. vē. l. fundus. §. lucij ticij. cuz suis glosis p quas. l. pñs casus determinat. Tercō pbat̄ qđ dixi. q̄ posito q p̄dicta cessarēt dicit̄ q cū post mortē dicte dñe magdalene p̄fatus mās̄us esset p̄uenturus ad dictā dñaz margaritā ex pacto apposito i instrumēto dotali int̄ dñam magdalenā ⁊ leonardū eius maritū parentes dicte dñe margarite. ex quo ꝑ pacto potuit ipi margarite ius acq̄ri. l. quodcūq; §. j. ff. de ✠. ob. nō potuit p̄fata dña magdalena alienare i p̄iudiciuz filie sue vel pactū apponere i ꝓtractu pignoris qđ posset vēdi nisi p tpe quo ipsa viueret. l. peto. §. prediuz. ff. de le. ij. ⁊ ea mortua. q̄ finit̄ ius datoris fieri debz ius acceptoris cū firmetur ex cā de p̄terito ⁊ necessaria. ff. ō pigno. l. lex vectigali. qui. mo. pig. vel ypo. sol. l. iij. et quod plene no. bar. l. in diē. ff. de aqua plu. arcen. Et istā causam deducit dicta dña margarita i suo libello. Sed p̄cedētes pōt deducere replicādo postq̄ ꝛe⁹ excipiendo deduxit emptionē p̄dictā cū subastatiōe.

Ex p̄dict̄ apparet qđ iuris sit in cā ffortij mota p dictū. q. ser bartholomeū quē dicit intrasse violēter in domū rustici ⁊ laboratoris dicti mās̄i ⁊ aliq̄d violenter abstulisse. p faciendo executionē cuiusdā laudi lati cōtra dictū rusticū asserēdo se hoc fecisse exercēdo iurisdic. nōie dicte dñe margarite ad quā dicit spectare iurisditionē ⁊ garritū i dicta villa ⁊ mās̄o inter suos rusticos ꝑm morē dicte patrie. Prefat⁹ ✠o magister nicolaus dicit iurisdic. et garritū p̄tinere ad se sicut ⁊ dominiū dicti mās̄i rōne dicte emptōis ⁊ se fuisse in ipsi⁹ q̄uasi possessione turbatū ⁊ cōtra ipm cōmissum ffortiū. videt̄ em̄ q bene dicat. q̄ in creditorē censet̄ p pignoratōem trās̄iuisse exercitiū iurisditionis ⁊ garritus quā ⁊ quem habebat pignorans. p. l. elegāt̄. §. penl̄. vl̄ circa fi. in verbo cohercuit. ff. de pigno. acti. p quem dicebat bal. me audiente q̄ cre. cui obligat̄ castr̄ pōt i homines illius exercere iurisditionē ⁊ impiū puniendo ipsos. de malicijs igit̄ ⁊ in emptorē p̄dictū censet̄ transisse in quem trās̄it oñe ius vendētis creditoris ⁊ etiā vltra videlicet dominium quod ipse nō habebat. l. si q̄uenerit. ff. de pigno. acti. Sed ista p̄cederent si vēditō fuit legitime facta ⁊ foret irretractabilis. Sed q̄ ꝓtrariū ē vt supra dixi p̄dicta nō p̄cedūt. Si em̄ dicamus q vēditio fuit nulla: tūc nō trās̄iuit dñium. q̄ vendēs nō erat dñs: nec habebat p̄tatē trās̄ferendi dñium alienū nisi cū legitime venderet. Si ✠o erat aliqua sed veniebat restituenda: tūc licet esset tranllatū veniebat restituendū idē ergo debet dici p ora de iurisditiōe ⁊ garritu qui sunt sequla dominij cū idē sit iudicū de q̄neris ⁊ rep̄entibꝫ. l. si cognati. C. de neg. gest. ⁊ de sepa. l. j. §. p̄terea. Et sine nō fuit trās̄lata sed retractabiliter non pōt dici turbatus p̄fatus magister nicolaus i q̄ posset illius p illā seu mīst̄ illius ad quā dicta iurisditō spectabat vel ad quā erat reuersura. argu. optimū in. l. si creditoris. C. de fideicō. i rōne sui. ⁊ qđ no. glo. in. l. si nō sortē. ff. de ꝺi. indebi. ⁊ de pac. l. si intra i rōne sui. Causa g̃ p̄cedēs est p̄iudicialis ad istā causam ffortij ⁊ si in ea pnunciabit̄ p dicta dña margarita. ⁊ cōtra dictū magist̄ nicolaū put debet pnunciari p ea que in p̄cedēti margine dicta sunt. Sil̄r ⁊ in hac causa ffortij dicendū est. Debet ergo p̄ius terminari causa p̄cedens cuius cōtrouersie exitus dabit viaz ad banc. ff. de acqui. pos. l. exitus cōtrouersie. iūcta. l. p̄ses. C. ad. l. flauī. de plagia. ⁊. l. j. C. qui accu. nō pos. ō adul. l. q̄m ad alexandrū. Et p̄terea posito q dictus magister nicolaus i p̄cedēti causa ꝓtra ins ⁊ iusticiam obtineret. Attamē ō ffortio p̄dicto nō pōt ꝓdicto q̄ re corā dño locūtenēte patrie forūiulij. q̄ dicit̄ q̄ locus vbi ꝓmissum est ffortiū nō est de iurisditōe sua: g̃ cuiusdā cōitatis ad quē dicit̄ cognitio p̄tinere super quo me nō extendo. q̄ questio facti est. l. arctusa de sta. ho. cū sy. Laus deo.

Consiliū. CCCLXXVIII.

Si fūdus vēditus repiet̄ minor q̄ emptor extimauerit an emptor possit agere ad diminutōez p̄cij. Et si nō soluit i t̄mīo q̄ ꝓmisit soluē an excusēt̄ si dicat se nō soluisse. q̄ inuenit fūdū nō esse tāte mēsure. Et sī ia lata q̄ ñ. pbatū an sit diffinitiua vl̄ interlocutoria.

Nchristi noīe Amen

In causa que vertit̄ corā dño potestate mestre inter ser franciscū de agolātibus ꝓcuratorē et ꝓcuratorio noīe vxoris sue petentē et agentē ex parte vna ⁊ ser andreā de piauentis seu eius ꝓcuratorē rum ⁊ defendentē ex altera sup̄ quantitate ducat. xx. ō maiori summa. cxx. duc. quos dare tenebat̄ dict⁹ ser andreas dicto ser frācisco ꝓcuratorio noīe ō quo supra in quinq; terminis p̄ precio et nomine p̄cij cuiusdā clausure p̄tinentis tunc ad vxorē dictī ser frācisci. et p eundem vendite ad incautū ꝓcuratorio nomine quo supradicto ser andree ō qua s̄umma dictus ser andreas soluit i tribus terminis ratas quas soluere debebat. Sed in quarto termino videlicet i festo sancti luce p̄time p̄terito non soluit dictos. xx. ducatos quos soluere debebat sūpta occasione. q̄ dict⁹ franciscus in instro vēdit̄. asseruit dictā clausurā esse. viij. campor̄ vel circa. Et tamē nō reperitur esse nisi cāporum quinq;. Et sic dicit debere fieri diminutōz dicti p̄cij p rata. Sed dictus ser frācisc⁹ dicit cā nō debere fieri. iō petit dictū ser andreā cōdēnari in dictis. xx. ducatis quos soluere debebat in dicto q̄rto termino trāsacto ⁊ in damno interesse et expensis q̄ et quas dicta dña substituit ꝓpter cessationem solutionis factā i dicto termino sequēti ⁊ vltimo termino

Visō ꝓcessu actis et actitatis in cā ac etiaz instro

venditionis ⁊ quodam alio instrumento ꝓtinente ter
minos predictos solutōnū. Sup eo qđ a me queritur
ꝑ prefatū dñm potestatē q̄ mihi causaz istam ꝓsulen
dam commisit que sint vel esse debēt ptes eius in cō
dempnando vel absoluendo. Videndum est prius an
dicta diminutio p̄cij ꝓpter dictā causam fieri debeat.
Et videt q̄ sic p.l.si seruū.§.si modus.et p.l. iul'. §.si
ticius.et p.l.si duoꝝ.ff.de acti.empti.in q̄b videt ꝑ
bari et esse casum expressuz. Et q̄ si reperiret esse plu
res campi deberet preciū augeri.ff. de ꝓtraben.empt.
q̄ fundum.§.q̄ agrū.ergo et si pauciores debet minui
vt cōtrarioꝝ eadē sit disciplina.ff.de vul. ⁊ pup. et si
cōtra.de leg.iij.l.fi. In ꝓtrariū videt veritas q̄ hoc
esset verū si venditio esset facta ad mensurā videlicet
tantū ꝑ quolibet agro: q̄ casu nō diceret pfecta ven
ditio quousq̄z mensuratio esset facta.ff. đ ꝓtraben đ.
emp.l.qđ sepe.§.in his.iuncta.l.si in venditōne.§.fi.
ff.de picu.⁊ ꝓmo.rei ven. Et ita debent intelligi leges
primo loco in ꝓtrariū allegantē: vt patet ex glo. ordi.
ibidem positis que ita intelligūt illas leges non sic qñ
venditio nō fit ad mensuram. Sed in specie tanq̄ de
certo corpe dicto.§.in his.pr̄ꝝ prin.ibi: Nā si omne ⁊c
et imputet sibi emptor quare nō fecit mensurari ante
q̄z de certo precio ꝓueniat vt dicit glo.in dicta.l.iul'.
§.si ticius. Nisi forte cum emptor vellet hoc facere ve
ditor asseruit nō expedire q: ita erat vt asserebat quia
tūc emptori nil esset imputanduz. sed venditori ꝓpter
temerariā assertionē siue sciuit ꝓtrariū siue non vt di
cto.§.si ticius.et dicta.l.iul'. post princi. quod hic non
fuit sed potius ꝓtrariū ꝑut apparet ex rnsione quā di
ctus ser andreas fecit ad tercium capituluz in quo cō
tinet q̄ cum ambo essent supra locū dictus ser franci
scus dixit penso chelasia ben.cāpi.vij.⁊c. ⁊ sic nō fuit
locut' assertiue ⁊ certitudinarie sed opinatiue et sic nō
habent locū iura que loquūt de temeraria assertione
puniend a. Preterea non dixit de octo ꝑut dicit in
strumentū sed de septem et ser andreas fatet articulū:
et sic derogat in đ instrumento.ff.de pact. l.iur. gen.
§.q̄ fere.i fi. Itē ꝓtinet in eodē ca.q̄ dict' ser andre.
rndit mo fuissella pur sie ⁊c. Et sic apparet q̄ cū ꝓue
nerit de certo ⁊ determinato precio.cxx.duc. Et tamē
dubitabat an esset sex cāporū immo potius credebat
q̄ nō cēs q̄ sic q̄ intentio sua fuit dare totū dictū inte
grum p̄cium etiam si repiret terza nō esse sex campo
rum quia si contrarium voluisset debuisset vel pr' fa
cere mensurari vel ꝓditionaliter promittere si est. vij.
cāporꝝ ⁊c. Et ꝓfirmat ex replicatione quā statim fe
cit dictus ser franciscus dicendo voy sapete meglio
quel chelae chami io vela vendo p quela grandeza et
quantita chelae. Et sic patet ex dictis verbis q̄ inten
tio venditoris fuit nolle habere minus de.cxx. duc.eti
am si repiretur nō esse quinq̄z campoꝝ ⁊ prefatus ser
andreas nō respondit huic replicationi ⁊ sic ei videt
assensisse ⁊ acquisiuisse.ff.nau.caupo.stab.l.fi.§. Itē
si predixit. Et oīa ista fatet ser andreas rndendo per
verbū credit cū ad oīa referat'.l.si idem cū eodez.in fi.
cū ibi no.ff.de iurisdit.om.iudi.et.l.fi. de rebus dubi.
Contractus.n.ex quentione legem accipiunt etiam si
vltra vel preter naturam ꝓtractus ꝓuenerint partes.
l.j.§.si ꝓuenerit.ff.depositi. Hoc etiam fuisse de men
te partiū patet ex instrumēto venditionis quo cauet
q̄ vendidit ꝑ precio.cxx.duca.nō pluri aut pauciori
⁊c.que verba nihil aliud pñt importare nisi q̄ si repia
tur esse vltra campos.vij.nō vult ꝓpterea augeri p̄ci
um ⁊ si minus nō vult diminui cuius ꝓtrarium esset si
fuisset ꝓstitutū dictum precium ꝑ respectū ad numeruz
caporꝝ dicta. l.qui fundum.§.q̄ agrū.ff.de ꝓtrahē.
emp.⁊ in legib⁹ supra allegatis. Et sic patet q̄ potius
in specie ⁊ respectu certi corporis qđ est valde cōside
randum in ꝓposito: vt no.expresse Jo.an.in additio.
Spec.ti.de empt.⁊ vendi.§.videndū.in fi.⁊ etiā spe.
idem sentit ibi. Hec etiā esse vera patet ex ꝓpositōe
illius testis examinati.s.petri qui fuit mediator in om
nib⁹ et dicit q̄ in ꝓcludendo mercatum nulla fuit fa
cta mentio de quantitate caporꝝ. Sed q̄ intentō p
tium fuit vendere ⁊ emere totū illud qđ p ipm labora
batur. Et sic ad ipaz nō fuit habitus respectus sed so
lum ad corpus possessionis vt tale et tantuz quale et
quantū erat censeretur venditū ꝑ illa quātitate. Un
de nō nocet venditori si repiatur nō esse tot caporꝝ
quot esse putauit ar.ff. de bere. vel ac. ven. l.q̄ si in vē
ditione. Verba g̃ dicti instrumenti ea pte qua dicit
octo caporꝝ ꝙ vl' circa videt dcā potr cā demōstratio
nis q̄z gratia dispositionis.i.obligationis ꝓtraben de
si tot nō repiant cum verbum quod potest dictis du
ob⁹ modis intelligi in dubio debeat intelligi primo et
nō scđo modo.ff.de libe.lega.l.fi.§.ticia.et qđ no.bar
to.in.l.centurio.ff.de vul.⁊ pupil.in.iiij.q. principali.
vbi quero iuxta p̄dicta. Demonstratio g̃ falsa nō vi
ciat ß tātū ꝙ venit in venditione quantum repitur ⁊ nō
vltra. Nec vltra peti potest.l.si seruus.§.q̄ q̄nq̄z. ff. đ
lega.j. qui loquit etiam in ꝓtractib⁹ vt ibi patet ī ver
bo stipulatus cū stipulatio possit interponi etiā in cō
tractu emptionis ⁊ venditionis.l.si stipulatr. ff. đ vsu
ris. q̄ etiam ista fuerit intentio dicti emptoris patet
q: soluit in tribus terminis nulla facta mensuratione
terreni. Et sic habuit venditionem ꝑ pura et pfecta
ar.ff.ad mace.l.sed iul'.§.fi. Sed si fuisz habitr respe
ctus ad mensurā venditio nō fuisset pfecta nec pura
ante mensurationē ß impfecta et ꝓditiōalis dicta.l.q̄
sepe.§.in his.ff. de cōtrahē.emp.⁊ dicta.l.si in empti
one.§.fi.ff.de picu.et ꝓmo.rei ven. Ex quib⁹ ꝓcludo
dictum ser andream satis calūniose et cauillose resistē
tiam feciss e in defendendo se ex dicta causa sic ptensa
a solutione dictorum.cxx.duc.fienda in dicto quar
to termino sancti luce ꝓxime preteriti ipmq̄z fuisse in
mora in predicto termino.l.si necessaria.§.si ānua.ff.
de pig.acti. Et sic cum teneri ad damna ⁊ interesse in
quo incurrisset dicta dña venditrix fm formam et te
norem ꝓmissionis ꝓtente in secundo instrumento fa
cto inter partes. Sed si querit que debeant esse ptes
prefati dñi ptātis in pnunciando dico q̄ debet ipsuz
ꝓdemnare ad dandū ⁊ soluēdū dictos.xx. duc. saluo
et reser uato iur.petendi alios.xx.in quinto et vltimo
termino ⁊ etiā debet ipm ꝓdemnare in expēsis factis
in hac lite.C. de iudi.l.ꝑperandū.§.siue aūt. In dam
nis ꝙo ⁊ interesse receptis rōne more cōmisse in dicto
termino ⁊ etiā in expensis factis illius occasione nō vi
deo q̄ posset ipm ꝓdemnare licet in libello fuerit peti
tita q: sup eis nulla facta est ꝑsecutio nec liq̄dato qđ
erat fiendum si actor volebat sup illis ꝓsequi snīaz iu
xta no.in.l.j.§.si q̄s argentū.ff. de po.insti. de actio.§.
curare. Et qđ no. Jnno.in.c.significātib⁹.de libel.ob
la. Sed debet ipm absoluere nō diffinitiue ß interlo
cutorie ab obseruatiōe iudicij postq̄z sup eis nulla fa
cta ē ꝑsecutio. ⁊ sic nō pōt dici sup eis nihil esse ꝑba
tū ß potius nihil sufficienter eē actitatū q̄ casu nō ab
soluit diffinitiue q: nō ꝑbatū quo casu nō admittere
tur actor iterū ad agēdū.l.argentarius.§.cū aūt.ff. de
edendo. ß ab obꝑuatiōe iudicij dicta.l.ꝑperandū.§.⁊
siquidē. C. de iudi.⁊ p bar.in.l.admonēdi.ff. de iure
iur.post finitas oppositiones in prima qōne q̄ ē qñ di
cat nō eē ꝑbatū. Et sic sup illis potit inchoari nouū
iudiciū cū illa snīa nō pareat exceptionē rei iudi.in ne
gocio principali.l.j.§.j.ff.si messor fal.mo. dixe. Et si
dicat quō poterit hoc fieri cū ista sint accessoria.l. ter
minato.C. de fruc.⁊ lit.expē.ff. đ eo q̄ certo loco. l. fi.
Rndeo verum est si venirēt solū in officio iudicis mer
cenario. Sed hic veniūt iure actiōis q: fuert ꝓmissa:
vtz in scđo instrumento g̃ ⁊c. C. de iudi.l.j.et no.glo.

in.l.non solum.ff.de rei ven.Et no.p docto.in.l.iij.§. si rē.ff.de le.iij.z etiaz ad cautelā iudex in snīa poterit sibi ius illud iteruz agendi reseruare qđ sufficiet p ea que no.bar.in dicta.l.fi.circa fi.ff.d eo quod certo loco.et ar.de leg.iij.si quis.in prin.§.miles.

Consiliū.CCCLXXIX.

Venditor quidā pmisit de euictione et etiā certā penam nisi restituerit emptori infra triduū euictiōe secuta post mortem venditoris et ante aditā hereditatem illius fuit lis mota z res euicta nulla facta denunciatione p emptorem:queritur vtrum emptor de euictione possit agere et etiā ad penam:qz infra triduum sibi nō fuit precium restitutum.

Nchristi nomīe Amē

Effectus primi dubij ꝓsistit in hoc vtrū snīa lata sup pena cōtra hereditatē iacentem. Preiudicz possessori bonoz defuncti ꝯtum ad hoc vt p eam pbetur debitū pene principale sine quo hypoteca q̄ est accessoria cōtrahi nō potest. Et videt q̄ sic:qz instrumentū snīe licet factum inter alias psonas pbat inter quoscunqz snīam sic latam:vt no.bar.C.de edendo.l.ij.facit quod no.cy.C.depo.l.desiderij. Hoc aūt videtur sufficere ꝯ dictum possessorem pbatis alijs duobus.s.q̄ bona illa fuerint hypotecata p dicta pena z q̄ erant in bonis hypotecatis tpe obligationis.ff.d pba.l.ante omnia de pigno.et que nōdū.§.quod dicitur. Nō em̄ poterit dictus possessor allegare snīam iniustam. Postqz em̄ transiuit in rem indicatā cōtra hereditatem iacentē quaz principaliter tangit videt etiā transisse quo ad omnes alio quos tangit accessorie.ar.ff.de inoffi.testa.papi.§.fi.de libe.agno.si quis.la prima.§.fi.de excep.rei iudi.l.j.et.ij. Nō aūt dico q̄ preiudicet ꝯtum ad hoc vt ꝯ dictum possessorez mittatur executioni sine nouo pcessu:qz nō in pena cum cōtra ipm in hoc nō sit lata sed cōtra hereditatez nec in reb hypotecatis:qm̄ de iure hypotece nō fuit ī dicto iudicio discussum. Breuiter ꝓtriū puto q̄ nec etiam ꝯ ad dictam pbationē p̄iudicet illi tercio possessori non citato. Primo qz etsi citat⁹ fuisset non in plus illi preiudicasset nisi vt pbaret dictū debitū pene non quo ad alia p ea que dicta sunt igit̄ obmissio citationis dz aliquid opari vt nec in illo psit als supflua esset citatio q̄ requrit̄ vt tercio preiudicet regulariter:vt no.in.l.in commūe.el primo.§. penul. et fi.ff. de mino.et.l.cū miles.q̄.ex cau.maiores. Itez qz dict⁹ possessor non poterat p suam contradictionē impedire dictum iudiciū penale inter agentē z hereditatē iacentē. Nec lata fuit snīa sup dnio rez d quib⁹ modo agit̄ de pūti quo casu si sciuisset z causam būisset a defuncto debuisset cōpere z defendere als sibi p̄iudicaret snīa sed lata fuit solum sup pena et sic in ea terminatū fuit sup eo in quo dictus possessor causaz haberet a defuncto igit̄ nullo modo p̄iudicat etiā si dictus possessor sciuit causam agitari z nō ꝓparuit p regulā l.sepe.ff.de re iudi.licet secus forte si ꝓparuisset p suo interesse.l.si suspecta.ff.de inoffi.testa.et qđ no.bal.ī dicta.l.ij.C.de eden. Itē qz snīa lata fuit ꝓtra hereditatē nō defensam g̃ ꝛc.l.si ideo.ff.de euict.de inoffi.te. q̄ repudiantis. Nec obstant notata in dicta.l.ij.C.de eden.p bar.qz fateor q̄ instrumentū dicte snīe pbabit ipam snīam latam et sic latā inter agentē z hereditatē:vt dicit bar.nō tamē sequtur q̄ huic possessori noceat z q̄ p eā pbetur debitū pene z ita loqtur qđ dixi Sed necesse est de nouo pbare si vult ī hypotecaria ex isto capite obtinere cū sit vnū de substantialib⁹: vt no.in.l.rem alienam.ff.de pigno.act.facit quod in fi. no. Inno.in.c.q̄ p inquisitionē de elect. Item nō obl.pap.de inoffi.test.z.l.j.in fine.de lib.agno.qz loquūtur in sententijs que faciunt ius puta rescissorijs vl̄ super statu psone in quib⁹ ꝓcedit id qđ supradixi in cōtrariū.§ ista nō facit ius vt de se patz. Sup secdo dubio ꝓsiderandū est est diligenter q̄ denunciatio litis mote z req̄sitio q̄ venditor veniat ad defendendū. l. si plus.§.mota.ff.de euict.de ꝓcur.q̄ absentem.tūc requirit̄ cū adest cui fiat.vnde si venditor abest etiā sine aliqua malicia z nescit̄ vbi est emptor excusatur a denūciādo nisi forte eo modo quo potest puta ad domū vt est casus in.l.si dictū.§.si presente.in fi.z.l.si ideo.§.fi.ff.de euict. Et hec rō quare pōt fieri pupillo non habenti tutorem nec tenet̄ ei facere tutorē dari vt pz in dicta.l.si dictū.§.fi.qz nō tenet̄ nisi quatenꝰ cōmo de pōt. Pupillo aūt presenti pōt ꝓmode g̃ debet sibi denunciare ꝛ nō sic ꝓmode potest facere sibi tutorem dari ad hunc actum.ergo nec tenet̄ vt ibi patet.si em̄ teneretur nō sufficeret soli pupillo denūciare cuiꝰ cōtrarium ibi dicit̄. Ratio aūt oim est qz dicta denūciatio nō fit principaliter ad ꝓstituēdū venditorē in mora ꝛ p ꝓseruatione iuris emptoris. Itē nō est in ptāte ēptoris qñ sibi nō moueat lis. C. de dila.si qñ.ff.de peti.here.si quis libertatem.vr. Nam cū quidā.et p cōsequens nec quando denunciet cū sit denunciandum solū post litem motā:vt dicto.§.mota. Ex quib⁹ seq̄tur q̄ casus interim ꝓtingens in psonaz venditoris p pter quē denūciari nō possit nō debet noceri emptori vt ꝓpter denunciationē obmissam pdat ius suū ꝛ potius venditori q̄ eoipso q̄ vendidit rem alienaz videt fuisse in culpa etiā si ignorauit.l.et hec distinctio.§.j. ff.loca.igit̄ sibi debet casus nocere.ar.ff.de fide.l.exceptione.et qđ plene no.in.l.si duo.ff.loca.e.tu.l.q̄ operas. Ex quib⁹ videt dicendū q̄ iste vltimꝰ emptor fuit excusatus denunciando hereditati iacēti ꝯtū ad conseruandū sibi regressum de euictione saltē quo ad pcium nec tenebat facere sibi dari curatorem p dictaz.l. si dictū.§.fi.qz et si iussisset defunctus z fuisset absens adeo q̄ scire nō potuisset vbi erat videbat̄ excusari in denūciando p.l.supra allegatā eodem modo co mor tuo qz absentia et mors eq̄pantur vt dicit bar.in.l.ca que.circa fi.C.de tempo.in integ.resti. Ex quo etiam seq̄tur q̄ si fuisset ꝓmissa pena sub issa tm̄ cōditione si res euinceret̄ fuisset pena ꝓmissa contra hereditatem iacentem vt expresse patet in.l.supra alleg. vbi stipulatio duple ꝓmittit̄ cōtra absentē cui nō fuit facta denunciatio etiā ꝓtra pupillū. Sed in casu nostro si bñ inspiciant̄ verba instrumēti z ꝓmissionis solum restitutio p̄cij fuit ꝓmissa sub illa vnica cōditiōe si res fuerit euicta. Sed pena seu duplū fuerunt promissa etiā sub alijs ꝓditionib⁹.s.si promissor deficeret in aliq̄ ex promissis vel si nō restitueret p̄cium infra triduz a die euictōnis. promiserat em̄ sic soluere z etiā litem in se suscipere ex q̄ patet q̄ dicta promissio pene censet̄ facta sub ꝓditione si promittens esset in mora ad implēdū que promiserat. Sic.n.exponūtur dicta verba:vt eleganter dicit bar.in.l.si duo.§.fi.ff.de ꝓstit.pecuni. Preciū ꝛo venit restituēdū secuta illa ꝓditiōe q̄ res sit euicta etiā si venditor nō fuit in mora defendendi: vt dicto.§.si presenti.in dicta.l.si dictum.z.§.fi.dū modo emptori nō possit imputari cur nō denūciauit: ꝛ duplū ita demū si fuerit venditor in mora ad implēdū qđ promiserat z hec ē veritas si bene ꝓsidet̄ instrumentū z ei⁹ ꝛba. Nūc g̃ ad ꝓpositū hereditas iacens nō pōt ꝓstitui in mora qz mora ē dolus q̄ nō cadit in ꝓsona ficta sicut nec in pupillo.l.mora. de vsuris. l. qđ te.si cer.peta.de ver.ob.fi ex legati cā.cū se. Aut ergo vult dicere dict⁹ emptor vltimꝰ q̄ sit ꝓmissa pena ex eo q̄ venditor nō defendit causam z hoc est falsum:qz

ad hoc requirebatur p̄cisa ñunciatio et req̄sitio q̄z tum ad doc vt ꝓstituerentur in mora cū nullus terminus certus esset appositus.ff.quādo di.le.ce.l.si penū. et no.in dicta.l.mora.fieri aūt nō potuit hereditati ia centi q̄tum ad hunc finez vt dixi. Aut vult dicere q̄ sit ꝓmissa ex eo q̄ pręciū nō restituit infra triduū a die euictionis qđ videt̄ p.l.ad diem.ff.de verbo.obliga.in qua vident̄ fundari q̄ scripserunt p dicto vltimo emptore. Et tunc adhuc idem dico q̄ nō sit commissa nam lex ad diē loq̄tur de p̄scriptione ꝙuētionali cepta cōtra defunctum illa em̄ cōplet̄ cōtra heredi tatē iacentē.l.ceptam.ff.de vsu.de in diez adiec.l.si p̄ dio.z no.glo.in.l.ea que.§.cū ꝛo.C.de tempo.in integrū re. Sed nos loquimur de nō cepta: sed que venit incipiēda post mortē nam termin⁹ triū diez ad restitu endū pręciū q̄ pōt dici pręscriptio ꝙuētionalis incipe debebat currere post euictōem subsecutam: vt ptz ex instrumēto: fuit aūt subsecuta post mortē venditoris igit̄ iacente hereditate nō incepit currere qm̄ oīs prescriptio inchoanda iacēte hereditate nō inchoat̄: vt dicto.§.cum ꝛo.in tex.z glo.et.l.fi.ff.de vsu. Preterea dictus terminus nō habebat certū p̄in.ꝑ incertū. sez cū res fuerit euicta. Istud g̃ q̄ res esset euicta erat necessario notificādū venditori etiā si tūc vixisset al's ignorāti nō incipet currere.ff.de infamib.l. genero. z qđ ibi p̄ bar.qm̄ dictus terminus curzebat ad moram z negligentiam nō restituēdis colligēdā z sic quo ad principium erat tp̄s vtile.facit.l.ij.C.vbi in rem actō vbi termin⁹ dat̄ absenti z ignorāti debet sibi notificari ad hoc vt incipiat curzere: vt no.bar.ff. de iureiur. labeo.facit lex ab eo.C.quō et qñ iudex. Cū igit̄ esset mortuus z hereditas iaceret nō potuit denūciatio notificatoria fieri hereditati q̄ nō habet animū z sic ī ea nō cadit sciētia nec pōt ꝙqueri emptor de iniuria ex casu ꝓtingente in p̄sona venditoris trāctātis de pena quā voluit sibi deberi nisi in casu moze g̃ expectet moram z imputet sibi cur nō fuit stipulatus in casu euictiōis dumtaxat. Cōcludit̄ g̃ nō fuisse ꝓmissam penā ex dicta denūciatōe facta hereditati iacēti ex actō exempto ad restitutionē p̄cij sit dicta em̄ denūciatio fuit facta vt defenderet. Sed ad ꝓmitti faciendū penā ex illo capite q̄ nō soluit pręciū infra triduū req̄rebat denūciatio alerius forme z qualitatis.s. certificatō q̄ res erat euicta q̄ nō cedebat in hereditate iacente. Si g̃ actū est hypotecaria ex isto capite z istud tātū debitū tanq̄ principale sit in iudiciū deductū dz agēs succumbere q̄ nec ex snīa lata cōtra hereditatē ipm̄ p̄bare pōt nec alio mō cū veritas sit in ꝓtrariuz vt dixi. Et hoc de secūdo p̄cto in q̄ stat substātia hui⁹ rei. et q̄ hec sufficere vident̄ sup alijs nihil scribo pro presenti.

Consiliū.CCCLXXX.

Violentia.

Quidam fregit ostiū alicuis mulieris vt eā cognosceret nō tñ cognouit ꝑ fuit p tali fractura ꝓdemnatus vtrū talis dicat̄ ꝓdemnatus pro violētia compulsiua vel ablatiua.

In christi nomie Amē

Visa inq̄sitione facta ꝑ benedictū z balthasarem s. dictuz z snīa ꝓdēnatoria subsecuta ac etiam statuto posito sub rubrica de exbānitis rebāniēdis dicto vnacū supascripto legū doctore dño torello vicz q̄ dicti ꝓdemnati habita pace cū p̄sona offensa z solutis tribus solidis pro libra debent gaudere beneficō q̄ reuera nō sunt ꝓdēnati p violētia cōpulsiua vel ablatiua quo casu nō gauderent vt in eodē statuto dicitur in parte exceptiua ꝑ sunt ꝓdēnati p attentatōe violenta inter que longa est differētia. Nā sciendū est q̄ differētia longa est inter ista tria. s. vim violentiaz z actū vi seu violenter factum. Vis.n.est quidā impetus.ff.qđ me.cā.l.ij.z sic est actus ꝓsiderat⁹ put est in agente ex q̄ impetu p̄nt multa mala seq̄ in patiēte. valet damni datio iniuria vulnerū illatio et met⁹ q̄bz ſb secutis ex parte patientis dicit̄ violēta z sic violentia cōstat ex duob⁹.s.ex actu agentis q̄ dicit̄ vis z effectu ꝓsummato in patiēte ꝓbant̄ ista in tex.C.ad.l.iul.de vi.z violētia.z si bene ꝓsideret̄ tex.cū glo. ꝛbuz illud vim appropriat agēti.ꝑ verbum violentia tā agēti q̄ patienti. Probat̄ etiā p rōnez q: violētia ē nomē ꝛbale: deriuat̄.n.a violo seu violento vel ab isto ꝓticipio violētus violēti addita a.et fit violentia ſm q̄ dicūt grāmatici: mō natura noīm verbaliū est q: significatū habēt ex parte agentis z patientis: vt.C.de ꝓcura.l.j.in glo.j. Ad hoc g̃ vt ꝓprie dicat̄ violentia req̄runt̄ duo vicz vt vis que est actus agentis inferat̄ p̄sone. Hinc est q̄ crimen violentie dicitur crimē p̄sonale. vt.ff.de fur.l.itaq; fullo.z plene p bar.in. l.licitatio.§.quod illicite.de publica. Scdo requirit̄ q̄ effectus istius vis sit secutus in persona patiente iuxta ea que habēt̄ in dicta.l.qm̄.z.l.siquis a se fundū.C.ad.l. iul.de vi.in quib⁹ hoc colligit̄ in tex.q: ꝛo effect⁹ p̄nt esse diuersi idcirco nomē istud pōt multipl'r diuersificari. Nā interdū fit violētia corpori et tūc cadere potest in violētiā duplicem.s.ablatiuā vt cū res mobilis violenter de manu auferet̄: vt in ti.vi bo.rap. Item in expulsiuā vt cū q̄s violenter expellit̄ re īmobilis: vt in ti.de vi et vi ar. Ambe.n.dicte violētie inferunt̄ corpori vñ dicūt̄ maleficiū ꝓsonale: vt no. in dicto.§. q̄ illicite. Interdū violētia infert̄ aīo vt qñ ex ea metus infert̄.est.n.drīntia inter istā z p̄cedentes: q: p̄cedētes due sunt violētie p̄cise cū inferūt̄ corpi quo casu possibile est q̄ nō tñ inferūt̄ aīo: vt in.c.sacris.z qđ ibi nota.extra q̄ me.cau. Scdo ꝛo casu violētia nō ē pręcisa ꝑ causatiua: q: patiēti timore ē infert q̄ timor ē passio aīe ex quo timore ꝓsentit actui volēs vim euitare: et ista videt̄ violētia ꝓpulsiua p quā de nolente efficitur volens.ff.qđ me.cā.l.si mulier.§.penul.et.d.c.sacris. Sic g̃ ꝓcludit̄ q̄ qñ vis infert̄ p̄sone z effectus ē subsecutus tūc ꝓprie dicit̄ violentia vel ꝓpulsiua vel ablatiua vel alijs modis ꝑ diuersos effectus: z dicitur maleficiū ꝓsonale. Si ꝛo vis nō infert̄ p̄sone ꝑ exercet̄ sup aliquo actu vt cū quis violent̄ frangit vnum ostiū seu domū tūc ꝓprie nō dicit̄ violentia qđ pz: q̄a cū violentia dicat̄ crimē in p̄sonā vel p̄sonale vt dixi ista ꝛo vis nō exercet̄ in p̄sona ꝑ in re.s.ostio vel dōmo: seq̄tur q̄ nō dicit̄ violentia q: q̄ carēt effectu carēt noie.C.de ferijs.l.a nullo. Ista ꝛo vis seu violentus actus caret iniuria p̄sonali: q: nō fit p̄sone q̄ iniuria p̄sonalis est effectus violētie g̃ carebit noīe: q: nō appellabit̄ violentia ꝑ act⁹ vi seu violenter fact⁹: z ad hoc bene vadis id qđ habet̄ in ti.ff.q̄ vi aut clā.in rubro et nigro. Nūc ad ꝓpositū oīs actus violēti d̄ q̄bus fit mentio in inq̄sitiōe p̄fata si bene inspiciant̄ fuerūt gesti circa res ipas.s.circa domū ostia dom⁹ z camere. Sz circa p̄sonā mulieris vel viri null⁹ act⁹ violētie gestus fuit nec circa corpus nec circa aīm. Nec.n. dī q̄ ipa dña fuerit p dcōs inq̄sitos capta p̄sonam z violenter cognita q̄ casu fuisset violētia p̄cisa z potuisset dici violentia ablatiua eo eo q̄ p vim sua pudicicia fuisset sibi ablata sic̄ et qñ res violent̄ de manib⁹ auferet̄ nec etiā dī q̄ illa dña metu ꝓsenserit q̄ casu fuisset vis ꝓpulsiua z haberet locū exceptō posita in statuto in ambob⁹ p̄dictis casib⁹. Sed dī q̄ ostia p vim z violētiā fregit certe ista nō fuit ꝓprie violetia vt dixi sed fuit actus violenter gestus. Et sic debent intel-

ligi verba inquisitionis ꝑm subiectam materiam. ar. l. si vno. in prin. ff. loca. de vsuris. l. si stipulat⁹. de iureiu ran. l. sed et si possessori. §. sed si rerum. Ipa ꝯo mulier in sua ꝓsona nil passa fuit nec precisam nec causati uam violentiam. Cū g̃ statutū excipiat ꝯdemnatos ꝓ violentia cōpulsiua vel ablatiua ⁊ verba statuti sic ꝓ prie intelligenda. l. iij. §. hec verba. de neg. gest. Ꝓpo prie ꝯo loquendo actus predicti de quib⁹ in inq̃sitōe ⁊ ꝯdemnatione fit mentio nō dicūtur violentia. Sed magis violenter gesti seu violenta attestatio. Dicen dū ē ꝑdictos damnatos nō debere carere ꝯmodo sta tuti. Dicet aliquis licet isti nō intulerūt violentiā per sone istius mulieris tñ habuerūt animū inferendi. Ad huc em̄ animū illuc accesserūt et oīa ꝯtenta in inq̃siti one fecerūt vt violenter eam cognoscerēt: lz g̃ nō sit secutus effectus tñ effectus cū ope subsecuto ꝓ effe ctu reputat in grauioribꝫ. l. si is qui cuz telo. C. de sic ca. et. l. si quis. nō dicā rape. de epi. et cle. ⁊ sic videtur isti ꝯdemnati ꝓ violentia cōpulsiua vel ablatiua quā inferre intendebāt ꝓinde ac si intulissent exq̃ būc ani mū habuerunt. Rndeo tripliciter. Primo q̃ si bene inspiciat inquisitio iudex in ea nō intentauit illā vio lentiā ꝓsonalem quā isti intendebant inferre. Sed so lum illos actus violentos q̃s intulerunt q̃ nō sunt ꝓ ꝓa violentia ß violenta attentatō vt dixi. Nō ergo pñt dici ꝯdemnati ꝓ violentia q̃ nō fuit in inq̃sitōne intentata. Scdo dico q̃ nec potuit intentari: nā lz de iure cōi puniat aimus cuz ope subsecuto tñ secus ē ex forma statutoꝝ in q̃ solus animⁱ cū ope nō inspicit nec punit sed effectus: vt no. bar. in. l. j. §. diuus. ff. de sicca. Sed inq̃sitiōes que hodie formāt ꝓ rectores re gulariter oīs sunt fundate in statutis cū de iure com muni nō ꝓmittant iuxta ea que habent in. l. ij. §. si pu blico. de adul. Tercio dico q̃ nec debuit iudex illā vi olētiā intentare. Nā principalis intētio ⁊ animⁱ predi ctoꝝ nō fuit violentiā inferre ß adulterare et sic volu erunt ꝓmittere crimen violentie ß adulterij. Posito igit q̃ eā violenter cognouissent nō tñ debet inquiri ꝓtra eos de violētia ß ꝺ adulterio qꝺ principaliter cō mittere intendebat. l. verum. ff. de fur. Cōstat. n. q̃ vo luntas ⁊ ꝓpositum distinguūt maleficia. l. iniurie cau sa. in prin. ff. de fur. Et principale ꝓpositū inspicit. l. si quis nec cām. in prin. si cer. peta. Et sic dico q̃ si vi olenter eam cognouisset ꝓmisisset solū crimē adulterij nō crimē violētie lz dictum adulteriū rōne violētie q̃ adesset tanq̃ qualitas redderet grauius. l. j. C. de rap. vir. post prin. ff. de questio. si quis viduā. Et iō nō de beret inq̃ri de violentia: q᷑ illa fuisset cōfusa cuz adul terio subsecuto ad qꝺ ꝓpetrādā tendebāt sicut in sy. dicimus de insulta. ⁊ homicidio: vt no. in. l. q̃ de crimi ne. C. qui accusa. nō pos. et ꝑ bar. in. l. nunq̃ plura. ff. de priua. delic. Sed deberet inquiri de adulterio: igit et nūc exq̃ nō est secutū adulteriū nō debuit inquiri ꝺ violentia supradicta ad quā predicti nō intendebant Sed solum de attētatione adulterij violenta q̃ atten tatio ex ista qualitate violentie reddit grauior et ita censet iudex fecisse vicz q᷑ nō censet inquisiuisse ꝺ vi olentia tanq̃ de crimine huius criminis. s. attentatōis adulterij. Cōcludit g̃ ꝑdictos nō fuisse cōdēnatos ꝓ violentia compulsiua vel ablatiua cū dicte violentie nō fuerunt in inq̃sitione intētate: ß solū violēta atten tatio vel actⁱ violenter gesti q̃ nō sunt ꝓprie violentia ⁊ q̃ ꝓ ipis fuerūt ꝯdemnati. Itē ꝯcludit q̃ nec potu it iudex nec debuit ꝓtra ꝑdictos ꝓcedere sup crimine violentie etiāsi fuisset vere subsecuta cū adulterio cū tale crimē violentie nō intenderēt ꝓmittere ß adulte riū: ⁊ sic sup adulterio tm̄ potuit ⁊ debuit inq̃rere si se cutū fuisset nō sup violentia que cū ipso fuisset ꝯfusa vt supra dictū est. Tercio dico q̃ cū nō sit secutum adulteriū quicq̃d dicant verba sñie vel inq̃sitionis tñ isti censent ꝯdemnati ꝓ violenta attentatione adul terij: vt dixi et sic ꝓ maleficio adulterij nō ꝑfecto: ß iniciato. l. j. in fi. de extraordi. cog. nō aūt ꝓ violentia reali seu ꝓsonali vt sic vis seu violentia nō veniat i ista inq̃sitiōe noialiter sed ꝑaduerbialiter inter que est dif ferenti: iuxta no. in. l. j. ff. de rei ven. Et quib⁹ ꝯcludit vnacū prefato dño torello istos debere gaudere bene ficio pacis ⁊ statuti. Laus Deo.

Consiliū. CCCLXXXI.

Vsura.

An quilibet dominus possit concedere, iudeis sibi subditis fenerari.

Casus sequentis ꝯsilij.

Quedam coitas ꝯuenit cum vno iudeo q̃ mutu aret ad vsuras tā sup pignoribꝫ q̃ṡ sup cartis ꝓ certa quātitate q̃ pacta fuerunt ꝑ ptātem illius loci ꝯsiliari os totū ꝯsiliū ⁊ ꝑ dñationē veneciarū cui terra illa sb dita est cum ꝯsilio rogatoꝝ firmata mō petit: idē iude us sortes ⁊ vsuras ꝑm q̃ in cartis suis ꝯtinet et pactis sortes illius q̃ nūc est ptās loci aliq̃ ꝓtradicunt aliq̃ no lunt soluere nisi captis pignoribꝫ sed fatent debitum. Ex quo casu de pluribꝫ dubitat ꝑ ea que habent in cle. vnica vsuris. Primo an dictⁱ potestas possit sal ua ꝯscia iudicare ⁊ determiare ꝑ sniaz diffinitiuā vsu ras q̃ negāt deberi vigore cartaꝝ ⁊ pactoꝝ ꝛc. Se cundo vtrū possit salua cōscia debita cōfessata ꝺ qb⁹ nō est cōtētio lz cognoscat ea esse vsuraria soluiface re precipiēdo executionē fieri. Tercio vtrū suias ꝑ decessoꝝ suoꝝ in sili vsuraꝝ materia teneat executio ni mādare aut possit salua cōscia cū vigore sue ꝯmis sionis sit merus executor. Quarto qñ in cartis de q̃ busꝫ ſ. fit mentio ponit q̃ nisi soluerint infra mensam teneant ad penā dupli: ⁊ in illis nō fit mētio de vsuris in aliqb⁹ aūt ponit similis pena ⁊ fit mētio de vsuris. Queritⁱ aūt vtꝝ saltē vigore pene possit dictus ptās salua cōscia iudicare dictas penas in vtraq̃ istaꝝ car tarū vel in altera tm̄ deberi. Ultimo qn pacta vt ꝑ dixi firmata cōsuetudine q̃ est ꝑ vniuersam italiā ⁊ ꝑ vilegiū martini pape quinti ⁊ eugenij vident ipos in deos iuuare q̃s modus esse posset q̃ ipis iudeis possit salua cōscia reddi ius in sitib⁹ causis ⁊ quō faciūt om nes rectores ⁊ officiales q̃ ferūt sñias in dictis causis. Hic etiā addēdo q̃ sunt lre dñationis q̃ precipiūt il li rectori vt oīno reddat illi iudeo ius et iusticiā ꝑm q̃ dicunt dicta pacta sua ⁊ carte attestant. Sup bis oīb⁹ rñdeatur de iure cū allegationib⁹ vt ille q̃ habz in dicare possit sibi satisfacere.

In christi nomie Amē

Non videt expediēs sup singulis dubijs su prascriptis insistre cū iuris solennitatib⁹ q᷑ cuz vsure sint regulariter tā diuīa q̃ hūana lege ꝓhibita iuxta no. in. l. j. C. de sum. tri. ⁊ de vsuris aut. ad ß nulla cō uētiōe publica vel priuata pñt licite fieri vel aliqua ob ligatio vel actio ꝓ eis petendis introduci. l. si nō sortē in prin. ff. de ꝯdi. inde. et ad hec tendit cle. j. de vsuris: que improbat ⁊ detestat statuta terraꝝ vel coitatū cō trarium disponenda tanq̃ si nō essent prohibite a cu ius cle. dispositione suprascripta dubia videntur ba bere originem et fundamētū sed frustra: q᷑ cle. illa vo luit obuiare preruie ⁊ insanie quoꝝūdam laicoꝝ no lentiū plⁱ credere capiti suo q̃ ꝑ scripturis diuinis ⁊ hu manis cōtra c. ne initare. de cōsti. quib⁹ alia ratō suge gerit: vt ꝓpter necessitates hoīm vsure debeant hodie fore promisse sicut olim erant. saltem de iure ciuili et

ita ꝓtinaciter asserer̄t ⁊ statuta condunt vel condi faciunt non solum in ꝑsonis indeoꝝ sed etiam laicoꝝ xp̄ianoꝝ saltem in eoꝝ terr̄itoꝝ cōi sententie cōtradicant q̄ est in cōtrariū tā in ꝑsonis xp̄ianoꝝ q̄ etiā indeoꝝ: extra eo. ti. post miserabilē. talia nanq; statuta et assertiones tanq̄ ꝓtinētia vel cōtinētes heresim cōstitutio illa obtestatur et annullat. Ceterū obseruantia vniuersalis que tā tūc cū illa cōstitutō facta fuit q̄ etiam hodie viguit ⁊ viget ꝑ totā italiā. Et etiā extra de tolerando iudeos ⁊ paciscēdo cū eis vt stent in singulis terr̄is ⁊ p̄estant ad vsuras xp̄ianis ꝓpter immēsas necessitates hoīm quib⁹ alio modo nō potest prouideri cum tamen ꝓuisio sit summe necessaria nō ē illius cōditionis qualitatis et nature cuius erat opinio illoꝝ que dedit cām illi clemētine ⁊ que ꝑ ipam clemē. reꝓbat. Nō. n. populi christiani tales ꝙuētiones faciunt cum iudeis: q̄ credant vsuras posse fieri licitas ꝑ tales cōuētōes: q̄ si hoc crederent facerent inter se nō cum iudeis ideo cum sciant cōtrarium volunt potius illaqueari animas iudeorum q̄ nō tenēt q̄ sit eis peccatum si mutuāt ad vsuras xp̄ianis cum nō teneant nos fore frēs eoꝝ ⁊ lex eoꝝ vetat mutuari ad vsuras fratri eoꝝ: tales ergo populi potius obtestāt vsuras per p̄efatas cōuentiones factas cum iudeis quaz approbent si bene cōsideretur q̄d agūt. Et sic nō peccāt ꝑ peccatū euitant nolētes fenora exercere ꝑ ea solu. ere. c. debitores. de iureiuran. et sic nec verba que ſt in prin. illius cle. cōueniunt huic obseruantie nec illa que sunt in fi. cum nunq̄ fuerit visa grauis vel scāda losa sed potiꝰ honesta et suauis ꝓpter necessitates frequentes quibus si ꝑ istum modum vniuersalis reipublice statui nō prouideret necesse foret q̄ xp̄iani ꝑ facerent inter se quod esset longe deterius tam animab⁹ q̄ corꝑib⁹ vt quilibet imaginari potest. Sicut g̃ necessarium et salutiferuz fuit ⁊ sine peccato talem ꝓsuetudinem introducere sed paciscendi cum dictis indeis de quorum animab⁹ vel eaꝝ salute nihil ad nos cuz foris sint. ij. q. j. in primis. ita necessariū fuit tales iudeos ꝙuentionales habenti ſuare fidem eis dataz. ff. de pac. l. v. cū ibi no. al's nec ipi seruarēt qđ ꝓmiserūt: et sic vtilitas ⁊ necessitas publica cōiter vtilis fraudaretur igit' ꝛc. l. ij. ff. de iurisdi. om. iudi. Cōsistit aūt obꝑ uātia fidei date in cōcedēdo dictis iudeis executoꝛes q̄ ꝙuentionē quā habēt cū cōitate faciat de facto obꝑ uari ꝑ bono cōi oīm ⁊ isti sunt potestates locoꝝ p̄edictoꝝ q̄ debent esse de mēte cōitatū eos ꝓducētiū ⁊ etiā dñationis venetiaꝝ ꝓfirmantiū dictas ꝙuētiones. Nō g̃ requirent ordinē iudiciarium nec dabunt snias diffinitiuas ꝑ interlocutoꝛias auditis partib⁹ ⁊ visis scripturis. Cum. n. ꝑ dictas ꝙuentiones nō fuerint vsure ꝓbate nec facte debite ciuiliter vel naturaliter non potest dici ꝓducta aliqua actō ad eas petendas q̄ oriatur ex dictis obligationib⁹. Sed q̄ dicte cōitates volunt q̄ de facto soluant' nō admissa exceptiōe vsurarie prauitatis vident' clausis oculis effecte vel censeri effecte debite eo mō quo ꝓn̄t. l. qui habebat. in fi. cum bis q̄ ibi no. in glo. ff. de manu. te. Et sic inductū fore iudi. officiū. l. v. cum ibi no. ff. de an. lega. in q̄ vel nō regitur libellus si res est clara: iuxta no. ff. de int'ro. ac. ſup rubrica ꝑ fienda est executio vel si nō est bene liq̄da qualis q̄lis vt sic ptātes sint executoꝛes mixti quia ꝑn̄t executiue ꝓcedere vel adhibita q̄li quali cogniti one postq̄ d̄ vsuraria prauitate. Nec peccāt dicti rectoꝛes ꝓpellēdo ꝓmissoꝛes vsuraꝝ ad soluēdū ꝑm formā ꝙuentionū cum hoc nō faciāt sponte nec malo aio nec improbato ꝑ iussu superioris approbantis cōuētiones p̄dictas silr nō improbato ꝑ vbiq̄ tolerato q̄ iussus eos excusat. ff. de infami. l. furti. §. q̄ iussu. cū ꝓcor. ibi p glo. alleg. Si. n. hic esset ita graue delictū vt inuit illa cle. in prin. ecclesia dei nō toleraret sicut nec tole
rauit illud de quo ibi. Sz videm⁹ q̄ tolerat vbiq̄ etiā in terris immediate subiectis pape q: nō est dare aliquā terrā ī qua tales iudei ꝓducti nō sint nec ē nona ꝓsuetudo ꝑ dudū et ante illā cle. solita ⁊ inuēta. Nō ergo cle. illa noluit eā tollere ꝑ solū statuta que fiebant a q̄busdā laicis obstinate credētib⁹ nō solū iudeis ꝑ etiaz xp̄ianis licere hodie fenerari sicut olim cū reuera nunq̄ ꝑ licuerit licz iura ciuilia tolerauerint hodie nō tolerant sicut nec canonica q̄ ꝓualēt in his q̄ ꝓcernūt piculū aīe iuxta no. in. c. ij. de reg. iur. li. vj. Cū de iudeis qui sunt extra ecclesiam se nō impedit ecclesia q̄ ad aīe salutē ꝑ quo ad restitutiōz sic dicto. c. post miserabilē. Nō ē ergo imputādū ꝓp̄lis si tales ꝓuentiones faciūt cū iudeis ad subueniendū eoꝝ necessitatib⁹ ꝓpter quod obuiant piculis aīaꝝ ipsoꝝ xp̄ianoꝝ sed potiꝰ eis est parcendū ⁊ indulgendū. Nec etiā dictis rectoribus reddētib⁹ ius dictis iudeis vel executionē faciētibus ꝙ illos q̄ semel in hoc ꝓsenserūt vere vel ſinterp̄tatiue. Sufficit aūt semel voluisse postq̄ ꝑ cōi ⁊ publica vtilitate vel necessitate factū ē ar. ff. de aq̄ plu. arcē. l. in diē. de rei ven. Itē si. §. j. Ex quib⁹ sine dubitatione quacūq̄ ꝓcludo rectoꝛes p̄dictoꝝ locoꝝ salua ꝓscientia posse ꝓcedere ad instantiā p̄dictoꝝ iudeoꝝ sup dictis vsuris ſm tenoꝛē pactoꝝ q̄ habent cū cōitatib⁹ ꝑ omnes modos de q̄b⁹ in suprascriptis dubijs fit mētio. Semp tamen ⁊ in dubio tenētes vsuras fore iure diuino ⁊ humano ꝓhibitas dictisq̄ iudeis īdebite solui ⁊ in ꝓiudicium aīaꝝ suaꝝ soluentib⁹ tñ nō esse peccatum nec eos ꝓpellere ad soluendū ꝑ euitatione maioris mali ⁊ ꝑ sustētatiōe pauperū et coīs status. Et ꝑ sustentatiōe publice fidei eis date et ꝓmisse. ⁊ ad predicta facit. xxij. q. v. c. j. et. c. milites.

Consiliū. CCCLXXXII.

Ad restitutionem vsurarum tenetur etiam ille qui exegit nomine alieno.

N christi nomīe Amē

In causa arbitrali que vertitur bnx. inter antonium xp̄oferū ⁊ vinciguerrā fratres filios q̃ndaz et heredes ricardi de soldo noīe ipsoꝝ ac vice ⁊ noīe georgij fratris et coheredis eorū agentis ex ꝑte vna nec nō Tononū de limēsanen. reū et cōuentū ex parte altera occasiōe cuiusdaz societatis fenoris q̃ dicit' olim fuisse int' dictū ricardū patrē dcōꝝ agētiū ex ꝑte vna: ⁊ dictum Tononū ⁊ iohannē frēm quondā eius ex altera ī qua dictus ricardus posuit (vt dicit') certas q̃ntitates pecuniarū ⁊ p̄efatus Johānes vice ⁊ nomine omniū triū vsuras exercebat et fenerabat' cōitatibus et exigebat sortes ⁊ vsuras de q̄b⁹ exactis petūt nunc dicti fratres tanq̄ heredes dicti ricardi rōnē eis reddi a dicto Tonono cum resti. ptis eos contingentis: licet de dicta societate non appareat aliqua' scriptura vt dicit'. Visis q̄busdam scripturis et extractis mihi transmissis videt' dicēdū ex trib⁹ capitib⁹ dictos agētes debere succumbere dictūq̄ tononū debere absolui a petitione ipsoꝝ. Et primo q: prout cōstare dicitur et videtur ex quadā vocata scripture manu dicti Jo. institoꝛis ⁊ exactoꝛis p̄efatus ricardus rehabuit ab eo multo plus q̄ ascenderet sors et capitale positū ꝙ ipm ricardū in ipa societate imp̄storꝝ seu fenoris in cuius sortis et capitalis. s. latis. et extenuationē cōuertit' solutū etiā si pro vsuris indebitis solutio facta foret. l. si nō sortem. in prin. ff. de cōdi. inde. de transl. et post rem. §. j. Nō g̃ nūc petit' nō nisi ꝑ vsuris exactz ꝙ dictū Jo. peti potest quarū portionē ad se asserunt pertinere iudicio societatis dicti frēs sed hoc petere

non possunt qz talis illiciti ꝓmercij societas nulla fuit et quesitū ex eo nō venit iudicio societatis cōicandus ff. ꝓ socio. l. quod autem ex furto. l. nec q̄cq̄. cū ipi exigentes etiam vt institores alieni z alieno nomine z eorum heredes teneant ad restitutōnem illis a quib⁹ extorserunt. xlvj. di. c. sicut nec suo. Et si dicti Tonon⁹ et Jo. eisdem fratrib⁹ tradiderunt partem dictarum vsurarum exactaꝝ possent ab eis repetere cuz postea cōdemnati essent ad resti. illis a quib⁹ extorsissent. ff. ꝓ socio. l. si igitur. ergo et possunt illos nunc agentes repellere ꝑ exceptōnē dolo facient petere qđ restituturi sunt qm̄ iaz sunt ꝓdemnati in foro diuino nec habēt expectare aliam ꝓdemnationem quia possunt cognoscere bonamfidē z exhonorare cōscias eoꝝ iuxta ea q̄ no. in sy. in. l. aq̄. natura. §. cuz me habente. ff. de neg. gest. Scđo debent succumbere ex alio capite quoniam agunt ꝓtra soluz Tononū ac si ad ipsius sol⁹ manus dicte pecunie exacte peruenissent z tn̄ hoc nō probant qm̄ liber quem producunt ad hoc ꝓbandū quē dicunt scriptū manu dicti Johannis hoc nō ꝓtinet. s. q̄ ad manus dicti Tononi peruenerint pecunie exacte cum omnes poste soluentium ibi cōtente psonaliter cōcepte sint vnde cum extranea psona non debeat in dubio subaudiri. l. si ita stipulatus. §. gusogon⁹. ff. de verbo. obliga. potius ꝓbat ex dicto libro q̄ dict⁹ Jo. qui scripsit z qui de facto suo attestabat exegerit et q̄ ad ipsius solius manus primo loco peuenerint. Possibile aūt ē q̄ sibi eas retinuit z p̄fato Tonono nūq̄ aliq̄d tradidit. Nec presumendū est cōtrarium nisi hoc appareat cū cōsistat in facto z facta non presumūt. l. quecūq̄. de publici. maxime qz clarum est q̄ ipse Jo. erat ille qui fenus exercebat communi noīe et p manū eius omnia transibāt z ipa mutuabat z exigebat vt ex dicto libro apparet. Ex facto aūt fratris z de eo quod ad illius manus peruenit prefatus Tononus non tenet cum nō sit eius heres sed filij. Un̄ ꝓtra illos erat agendū. Nec ob. q̄ dicit illos fuisse socios omniū bonoꝝ: qz nō ꝓpter hoc alter ex ꝓtractu alterius tenet sic nec alteri ꝑ alterū ipo iure acq̄rit licet iudicio societatis communicare ꝓpellat. ff. ꝓ socio. l. si quis societatem. nec etiam ob. q̄ erat cōis institōr qz cum hoc sit causa q̄ ipsi ex facto z cōtractib⁹ illius alij teneātur. ff. de instito. ꝑ totū nō debet esse cā q̄ alter ꝓtra alterū agere possit ar. veterꝫ regle q̄ tradit. C. de fur. l. apđ antiq̄s de pcur. l. q̄ duos. Tercio et vltio videt debē succūbere: qz dictus liber cōtinet priuatam scripturam q̄ fidem nō facit nisi cōtra scribentē et hoc ita demū si cō stat cuius manu scripta est. l. rōnes. cū. l. se. C. de pba. ff. de edendo. l. quedā. §. nūmularios. cū ibi no. Posito g̃ q̄ ꝓstaret ipm scriptum manu dicti Johannis z qđ in eo ꝓtinet expresse q̄ Tononus exegisset hoc nō ꝓbaret contra eū: sed nec ꝓstat q̄ sit scriptū manu dicti Johannis: qz negatū est hoc et nō est ꝓbatū ꝑ cōpatōez lr̄aꝝ: ß nec ꝑ testes. Tū qz si bn̄ inspiciant iporum dicta nō dicūt q̄ iste sit ille liber in quo viderunt illū scribere licet dicant se vidisse illuz scribere in quo dam libro talis forme ꝛc. Et possibile est q̄ iste nō sit ille sed ei similis vnde nō ꝓbata idemptitate corporis nō releuat ꝓbatio iuxta no. ꝑ bar. i. l. j. C. si vn⁹ ex plurib⁹ ap. z in. l. ij. de erro. aduoca. z. l. demonstratio. đ ꝓdi. et demon. Tum etiā qz isti testes dicuntur esse illi idē q̄ dicūtur soluisse z sic nō credit eis qz i ꝓpria cā vident testificari cum ex testimonio possint consequi vtilitatez quia possent repetere quod soluerunt ergo ꝛc. C. de testi. l. omnibus. ff. de iure fisci. l. deferre. §. idē decreuerunt cum ibi notatis ꝑ bar. Concludēdo ergo videt dict⁹ Tononus absoluendus.

Consiliū. CCCLXXXIII.

Licet de vsuris nō sit expresse quentū tn̄ debent et videt actuz et quentū de solitis et ꝓsuetis si creditor est talis q̄ nō nisi ad vsuras accipiat.

In christi nomie Amē

Videtur dicēduz q̄ dictus indeus nō possit petere ꝓ vsuris vltra duplū ꝓtentū in instrumēto.

Primo qz ꝓmissio dupli debet aliquid operari z non frustra fuisse apposita. l. si quando. ff. de legat. j. z. l. ij. §. nō frustra. ff. de iureiur. Sed nihil operaret si vsure tpis decursi vsq̄ ad restitutionē sortis nō ascenderent ad duplum qz nō posset ꝓpterea peti duplū licet esset ꝓmissum. Sed dūtaxat vsure q̄ cucurrissent vt p̄mittit in themate. Igit operaret saltē in casu ꝓtrario s. qn̄ vsure que cucurrerūt transcēdūt duplū z vt non p̄nt vltra duplū peti quasi fuerit appositū cā tarationis sicut stipulatio penalis qn̄ ꝓcedit obligatio ex causa lucratiua qm̄ limitat interesse vt vltra penam non transcendat ideo nouat precedentem obligationem. l. obligationum fere. §. fi. de actioni. et obliga. z plene ꝑ bar. in. l. ita stipulatus. de verbo. ob. Scđo qz vsure citra vinculū stipulationis nō debent nec possunt peti licet si creditor habet pignus possit ꝑ eis retinere C. de vsur. l. iij. et. l. iiij. ß iste nō hz pignus nec fuit stipulatus vltra duplū igit ꝛc. Tercio qz si haberet pignus qđ valeret duplū vere sortes nō posset vltra petere. Igit nec nunc quasi loco pignoris succedat hoc instrm̄ dupli in casu nostro. Sed in cōtrariuz facit q̄ immo petere possit tantū quātū ascēdūt vsure etiā vltra duplū. Primo qz dicta stipl'o dupli nō fuit apposita ad istū finē vt limitaret vsuras. Sed ne inde⁹ pateret dānū sortis qz cū ꝓsuetudo ibi eēt vt ꝓponit q̄ instra vsurarioꝝ p̄sumeret sp de duplo vere sortis si mutuabāt centū et nō fuisset ꝓfectū instm̄ nisi đ centū tale instm̄ nō ꝓbasset verū mutuū nisi vsq̄ in q̄nquaginta z sic si debitor post. xv. dies obtulisset q̄nquaginta z vsuras de q̄nquaginta q̄ cucurrissent ꝑ. xv. dies liberatus fuisset z iudex residuū sortis ꝓdidisset et sic remansisset ī dāno vbi credebat lucrari idcirco ad hoc vt instrumētū ꝓbaret mutuū de centū sicut reuera fuit inuētuz fuit vt fieret instrm̄ de ducentis ne remaneat iude⁹ ī dāno. Et ista dr̄ fuisse cā gre faciebat fieri instra de duplo đ cōi ꝓcordia ptiū. Sicut g̃ dicerem⁹ q̄ si induceret taratio vsuraꝝ seq̄ret q̄ inducta et inuenta ꝑ iudeo ne recipet dāmnū oparent ꝛ eoz qz lucrū amitteret. Nā si nō fuisset stipulatus duplu z ꝓbasset mutuū de centū ꝑ testes potuisset petē vsuras etiā vltra duplū si duplū transcendēt: ß exq̄ fuit stipulat⁹ nō qđ eē nō dz de iure ß inducta ꝑ aliq̄n tēpore tenet ꝛ eū. l. ea lege. in prin. ff. loca. z sequeret q̄ inducta ad vnū finē oparent oppositū qđ silr esse nō dz. l. cū tale. §. fi. ff. de ꝓdi. et demō. l. legata inutiliter. de leg. j. de ꝓdi. inde. l. cū is. §. j. cū si. Et sequeret q̄ cā ꝓduceret maiores effect⁹ q̄ sit natura ei⁹ qđ silr esse nō dz qm̄ cā ꝓpter quā aliq̄d fit limitat z restringit illud qđ fit. l. ita aūt. in prin. et. §. j. ff. de admi. tu. de bis q̄ intesta. del. l. cancellauerat. de leg. ij. cū pr̄. §. dulcissimus. đ leg. iij. nomē. §. fi. Un̄ dicim⁹ ꝑ dicta iura q̄ limitata cā limitatū ꝓducit effectū. facit. l. in fideicommissi. §. cū pollidius de vsur. in ver. Jdq̄ cū sibi mī ꝛc. z l. emptor. §. fi. de rei ven. ibi: et ea rōne reddita ꝛc. Cōcludit g̃ q̄ sufficit dictā stipulationē dupli ꝓducere effectū ꝓpter quē fuit inꝑposita. s. vt inde⁹ nō remaneat in damno sortis ꝓpter ꝓsuetudinē de q̄ ꝓmittit in puncto. Et his finib⁹ ꝓtenta nō ꝓducit vltr⁹ effectū suū. s. vt limitet cursuz vsuraꝝ vsq̄ ad duplū

vt in ſy. dicit glo. ff. de cõdi. inde. l. frater a fratre. circa mediũ ſecunde glo. magne maxime talem que ſit cõtra iudeũ cũ pro eo fuerit interpoſita vt dictũ eſt. et ſic remanet reſponſum prime rõni facte in cõtrariũ.

Ad ſcdam ſimiliter videt poſſe reſponderi q quatenus trãſcẽderet duplũ nõ petet ex aliqua ſtipulatõne expreſſa. Sed ex capitulis 7 cõuentione facta cũ duce venetiarũ q̃ vim legis habet 7 ſubditos ligant. ff. d publica. l. ceſar. et qd ibi p bar. 7 p eundẽ in. l. ciuitas. ff. ſi cer. peta. Et ſic ex tacita ſtipulatione q̃ fingit interueniſſe: ar. ff. de fideiuſ. tuto. cũ oſtendim⁹. §. fi. Cõductus. n. fuit ad hunc finem ſolũ vt mutuaret ad vſuras 7 data eſt ſibi licentia vt pro mutuis que facit eos recipiat vſq; ad tantã ſummã et ipe eſt talis q̃ nõ niſi ad vſuras mutuat: vñ licz in mutuo nulla fuerit facta mentio de vſuris tñ tacite videt actum 7 conuentum de ſolitis et cõuentis: ar. ff. de edi. edic. l. quod ſi nolit. §. qui aſſidua. que tacita cõuentio dicta. l. ducalis dominationis cõfirmat: ar. ff. de pac. l. legitima. et ſic ptz reſpõſio ad ſcõm de qua ſupra. Ad terciã xpo ratione reſpondet q cũ iudeus recipit pignus cõſuetudo eſt vbiq; 7 etiã hic fuit actũ q transacto certo tpe pignus ſit pditũ 7 q iudeus poſſit de illo facere velle ſuum nec aliq̃d vltra petit et qz põt eſſe q valeat in triplo plus q̃ mutuauerit debet hoc ſibi ſufficere ppter cõſuetudinẽ 7 ppter cõmoditatẽ quã habet in ſoluendo ſibi ipi 7 in ampliando ſibi pignus quam nõ habet cũ eſt tm̃ cyrographarius qz grauat in exigendo tam ſortem q̃ vſuras et ſic in alio videtur releuari vt ſicut maiores põt vſuras petere vt patet ex dictis capitulis ita 7 vt poſſint duplum trãſcendere quid g̃ dicemus. Breuiter ip̃miſſa proteſtatione q nõ intendo fauere iudeo p̃dicto i exigẽdis vſuris: qz ſibi in nullo tenet qz vt dicit hoſti. in ſumma de vſuris: et qz vtriuſq; teſtamenti pagina reprobant 7 ad quarũ reſtitutionẽ põt iudeus compelli d vſuris. C. poſt miſerabilẽ. Sz ꝓſuppoſito q ppter neceſſitates hoim dicti iudei tolerent ne xpiani tali crimine innoluãt. Et preſuppoſito q de facto tales vſure exigant 7 de ipis reddat ius ac ſi eſſent licite. Si querit a me que ps predictaz ſit verior in puncto inr. 7 quã partẽ haberem neceſſe ſequi ſi eſſem iudex de ſtricto iur. rigore videt dicendũ ſalua correctione melius et ſanius ſentienter q ſcda ps verior ſit cauſis 7 rõnib⁹ ſupra aſſignatis. Et cum poſitus ſim ad reſpondendũ de iure cuilibet petenti nõ video poſſe de iure aliter reſponderi. Laus deo.

Conſiliũ. CCCLXXXIIII.

Capitulum quãq; de vſuris quod annullat teſtm̃ vſurarij an etiã donationẽ cã mortis ꝓhendat. Et de quib⁹ vſurarijs intelligat. Et de illo q̃ vendit mercantias ad tps 7 carius ppter tps vtz dicat vſurari? ppie ita q in eo habeat locũ diſpõ. c. q̃q̃. de vſuris. in. vj. Et venditio facta p maiori pcio rõne dilationis date ad ſoluendum an valeat.

Nchriſti nomie Amẽ

Ad primũ queſitũ rñdet q vendere mercantias vel q̃d aliud ad tps. i. carius ppter terminũ datũ ad ſolutionẽ precij eſt peccatũ 7 q̃q̃d plus recipit p. pter dilationẽ tpis qd nõ recipet ſi facta fuiſſet venditio pñti pecunia nõ licite recipit 7 tenet recipiẽs ad reſtitutionem talis tñ ꝓtractus ex forma ſui nõ ẽ vſurarius ſ tm̃ ex mente niſi tunc cũ celebrat eſſet dubiũ an tpe ſolutionis id qd vendit plus vel minus eẽt valituri: vt hec habent in. c. in ciuitate. extra de vſuris. Ratio aũt quare nõ dicitur vſurarius ex forma ẽ q̃a vſura formaliter ꝓmittit regulariter in ꝓtractu mutui nõ in alijs: vt no. Hoſti. in ſumma de vſuris. circa pin. Ex quib⁹ ſeq̃tur q nec vſurari⁹ dici põt ſimpliciter 7 formaliter q̃ tales ꝓtractus facere ꝓſueuit et p ꝓſequens nec ppie ſed large et ex intentione poti⁹ q̃z ex vi verbo. In eo xpo qd dixi fore peccatuz ſic vendere 7 teneri recipientẽ ad reſtitutionẽ nõ eſt curãdũ q ipſe recipiẽs in caſu noſtro fuiſſet minor qz cũ eſſet dolicapax nõ excuſabat a pctõ. extra de delic. pue. c. j. et. ij. ff. de mino. l. auxilium. §. in delictis. Nec excuſat quominus teneat ad reſtitutionẽ eius qd habet d alieno. l. ij. ff. cõmo. 7. l. j. §. an in pup. ff. depoſiti. Nec etiam in caſu noſtro curandũ eſt de ſtatuto diſponẽte q minores nõ poſſint ꝓtrahere niſi ſeruata certa forma quã iſte nõ ſeruauit qz ſtatutũ hoc factũ fuit in fauorem eo⁹ ne piclitent et ſic opat vt nõ teneat ſeruare cõtractus ſuos ſi ſunt eis damnoſi nõ autẽ opat vt ſi eos ſeruauerunt tanq̃ nõ dãnoſos ſed lucroſos et aliquid indebite fuerint lucrati quominus illud reſtituẽ teneantur ne occaſio iuris ad iniquum turbat cõpendium. C. vſuca. p empto. l. fi. de admi. tut. l. ſi minoris actũ. circa fi. Nam ſtatutum voluit ne minores damnũ paterent nõ vt in lucro illicito verſent. ff. de dam. infec. l. damni infecti ſtipulatio. ante fi. Ad ſecundũ reſpondeo q ſi talis ꝓtractus eſſz vſurarius ex forma 7 ſic iſte poſſet dici vſurarius formalis 7 ppie loquendo ſatis poſſet dici vſurarius manifeſtus poſtq̃z paſſim et ſine delicto ſic contrahebat 7 cũ quolibet patus erat cõtrahere p. l. palã. ff. de ritu nup. et p id qd no. p bar. in. l. ij. ff. de fur. et glo. in. c. q̃z q̃. de vſuris. lib. vj. et fede. d ſenis in ꝓſilijs ſuis ꝓſilio ſeu. q. viij. Sed qz vt dixi nõ eſt ppie 7 formaliter vſurari⁹ dico q nec poteſt dici manifeſtus vſurarius: qz vbi nõ eſt ſubiectuz ſeu ſubſtantia nõ poteſt adeſſe qualitas. ff. de act. em. l. ſi ſeruum. §. ſi modus. ibi dñ dicit nõ poteſt extimari qualitas loci q̃ nõ eſt ꝛc. facit de beredi. vend. l. q ſi nulla. ſi cer. peta. l. eius qui in puinciam. ante fi. ibi nõ poſſunt videri ꝛc. de furt. l. ſi q̃s vxori. §. neq; ver. C. de cõdi. ob cauſam. l. j. et ibi p bal. Ad terciũ queſitum in quo maior eſt vis puta dicẽdũ q pena capituli q̃z q̃z. de vſuris. li. vj. annullantis teſtamentũ vſurarij manifeſti ſi nõ preſtitit cautionẽ cũ ſit odioſa et reſtringibilis maxime eo caſu quo mandauit in teſtamẽto vſuras reſtitui vt hic fecit et ſic nõ deceſſit in peccato mortali: iuxta no. in cle. j. de ſepul. ſup ver. manifeſtos nõ habeat locũ i teſtamẽtis taliuz ſicut ꝛhentium q̃ nõ ſunt ppie et formaliter vſurarij qz verba legis vel canonis debent intelligi in potiori et ppriori ſignificatu. ff. ſi ag. vecti. vel emphi. pe. l. j. §. q̃ imperpetuũ. de lega. ij. ſi ita q̃s. in fi. C. de bis q̃ vẽni. eta. l. fi. 7 no. cy. in. l. reſpublica. C. q̃. ex cau. ma. et. l. q̃ſq̃s. ad. l. iul. maieſ. et ſic in illis q̃ vacant principaliter pecuniis mutuandis ſub vſuris: qz illi nõ habẽt aliud nomen q̃ hoc et ſic ſimpliciter et ppie põt dici et dicũt vſurarij. Sed illi q̃ vacant principaliter mercib⁹ emẽdis: et vendendis dicunt negociatores ſeu mercatores q̃ ſunt nomina honeſta. C. negocia ne militent. li. xj. ff. de lega. ij. l. legatis ſeruis. et ibi p bar. Et poſito q in eo⁹ ꝓtractibus aliquando cõmittant vſurariã prauitatem tñ quia ad hoc nõ tendit principaliter eo⁹ propoſitum ſed ſecundario nõ debet hoc attendi. Sz id qd principaliter agũt: vt no. in. l. ſi quis nec cauſam. 7 l. rogaſti. ff. ſi cer. peta. de iuſti. 7 iur. l. j. §. j. in glo. q̃ incipit p̃ncipl'r ne qd in lo. pub. l. ij. §. itez labeo. ppe fi. 7. §. penul. p bar. 7 qd no. glo. q̃. ex cau. maio. l. nõ vere in vltima carta. Et ab illo principali ppoſito dz fieri denominatio nõ a ſcdo maxime quia illa eſt honeſta iſta xpo eẽt inhoneſta g̃ prima tanq̃ benignior eſt amplectẽda. ff. de re. iuris. l. ſp in dubijs. Et qz nõ põt dici ſimpliciter vſurarij ſ ꝑm quid. Et verba legis de-

bent potius intelligi in significato simplici q̄ in significato ꝑm qd.ff.de leg.iij.l.boc legatū. Et in eo qđ aliud speciale nomen sibi nō assumit.vt no.C.de rerū ꝑmuta.sup rubrica nam licet ꝑmutatio sit generale nomen ad multos ꝓtractus cum tñ de ꝑmutatiōe fit mētio nō intelligit nisi de illa que stat in suo generali nomine ⁊ aliud speciale nomen sibi nō assumit vt ibi no. Et similiter transactio est nomen generale ad omnes actus ꝑ q̄s recedit a lite.l.ij.et ibi no.ff.de iureiuran.ꝫ cum simpliciter fit de ea mentō sumit ꝑ illa que aliud speciale nomen sibi nō assumit:vt in ti.ff.⁊.C.de transact.Sic in ꝓposito cum illud.c.q̄q̄.loquat de vsurarijs debet intelligi in illis q̄ solo hoc nōie nuncupantur nō in illis qui assumunt aliud speciale nomē puta mercatores seu negociatores a principali ꝓposito negociandi. Et ad p̄dicta facit determinatio bal.in.l.executor.C.de execu.rei iud.vbi tenet ꝙ illud.c.q̄q̄.annullans vltimam voluntatem nō habet locum in donatione causa mortis que nō est simpliciter ⁊ dumtaxat vltima volūtas imo est etiā ꝓtractus ⁊ dic ita consultum ꝑ venerabilia collegia ⁊ hec de isto sufficiant.

Sup vltimo nō expedit insistere attentis predictis tamē posito ꝙ testm̄ esset nullū ius petendi boc declarari ꝓpeteret illis q̄ deberent ex forma iuris vel statutorum admitti ad successionez intestati.l.filio preterito. cum ibi no.ff.de iniust.te.de bonor poss.cum quidaz. qr illor tm̄ interest.ĝ ⁊c.ff.de ap.reci.l.j.in prin.de inoffi.testa.postumus.§.si quis ex bis.cum ibi no. Sed in casu nostro exquo decessit sine descendentiby de iure ꝓmuni ptineret hereditas ad matrē ⁊ sorores vtriq̄ ꝓiunctas.C.ad tertul.aut.defuncto.et sic ad illam eandē que est instituta et debet peti boc coram iudice ecclesiastico q̄ est defensor ⁊ observator canonū:sicut et alia spectantia ad causam vsurariam : vt in cle.j.de iudi.

Consiliū.CCCLXXXV.

Si q̄s mādat restitui vsuras quas apparebit eū extorsisse An per boc conuincatur vsurarius licet aliter non ꝓbet eum extorsisse.

Nchristi nomīe Amē

Clarum videt ꝙ dictus Franciscus nec iuste captus fuit nec iuste detinet duplici de cā. Primo ꝓpter defectum ꝑ bonis debiti. Scđo ꝓpter defectuz ꝓbationis suspicionis fuge. Circa primum notandum ꝙ bartholomeus nō ꝓbauit debitū aliter q̄ ꝑ ꝑductionem instri q̄ apparet de assumptione tutele ⁊ inētarij facti ꝑ dictū frācisc̄ū. Ex quo dicit apparere triplex debitū primū duor miliū ducentor q̄nquagintaseptē florin q̄b tenebat eidē bartholomeo hereditas Jacobi patris dicti franciſci. Scđo debitū omnium rer immobiliū descriptar in dicto inuentario q̄s cū ad ipius franciſci manus peruenissent tenebat dicto bartholomeo restituere ⁊ reassignare in eodē statu qđ adhuc nō facit. Tercio debitū oīm fructuū ⁊ redditum ꝓceptor ex eis. Et fatet dictus bartholomeus in fi.primi capli sue petitiōis se ꝓtunc nō habere alias ꝑbationes in ꝓmptu de p̄dictis q̄ dictū inuentarium. Itē notandū ꝙ dns ang.de pusio quē aduocati vtriusq̄ ptis allegant dicit in.l.nemo carcerem ꝙ circa debitū req̄rit talis probatio que si facta esset ꝑte p̄sente sufficeret ad ꝯdemnationē. Et sic respectu numeri testium vel instrumēti dz esse planaria lz respectu modi qr recipit ꝑte absente dicat summaria:iuxta no.C.đ iudi.l.iudices.ꝑ cy.et Ja.bu. Ex eo ꝯo qđ no.bar.in l.ꝑ banc.C.de erro.mili.an.l.xij.videt req̄ri ꝓbatō ꝑ publicū instrumentū neutra tm̄ istarū opi.videt vera qr cum nō agat de pleno ⁊ finali p̄iudicio eo qr ꝑstita cautione relaxat videt ꝙ sufficiat semiplena ꝓbatio s.ꝑ vnū testē ꝓut idē bar.no.in sy.in.l.si quis a libris. §.si vel parens.ff.de libe.agno.⁊.l.j.de ꝓto.stipla.⁊ in extraua.ad repmendā sup verbo summarie.nā ⁊ idez dicit ange.in dicta.l.nemo.ꝙ in suspitione fuge sufficit ꝓbatio ꝑ iuramētū a principio ꝫ exposť facto req̄rit exacta ꝓbatō. Quācūq̄ aūt opi.teneam ꝯdico ca ꝑmū debitū qđ allegat .s.duor miliū ducētor florꝙ ꝙ dictū inuentariū tutele nec plene nec semiplene probat cū nō simpliciter ponat ꝫ sub duplici ꝯditiōe .s.si verꝫ eē repiat et sic nō fatet se teneri nisi ſaliter appareat veritas debiti. Vñ nō sufficiebat dicta cōfessio ꝯditionalis nisi aliter đ debito ꝓstaret:ar.C.đ senses ꝯsuluit fede.de senis in ꝯsilio.lxij.ꝙ si q̄s mandat restitui vsuras q̄s apparebit cū extorsisse non ꝓuincit ex hoc vsurarius:nisi aliter ꝓbet eū extorsisse cuz non simpliciter fateat ꝫ sub ꝯditōe si ꝓbatū fuerit ⁊ licz in illis legiby nō fuerit exp̄ssa nec ex rōne illarū appareat boc ꝙ p̄fatū debitū esset verꝫ nullo alio mō probatū ē cꝫ ꝑ productiōz dicti inuētarij. Itē cēset positū dcm debitū in dicto inuētario tutele ſꝫ ꝯditiōe alia. s.si hereditas dicti Jaco.sit soluēdo cū ipe narret se adiuisse dictā hereditatē cuz beneficio inuentarij ⁊ sic nō tenebat vltra vires hereditarias vnde dictū debitū poterat esse vacuū ⁊ inane dicta hereditate nō exīte soluendo ⁊ ipe posuit ip̄m in dicto inuentario tale quale erat et ꝑ ꝙsequens ꝯditionaliter si hereditas iacobi soluendo erat:boc aūt onus ꝓbandi incumbebat dicto bartholomeo creditori ꝙ esset soluēdo vt.l.fi.§.licentia.C.de iure delib.qđ nō fecit nec plene nec semiplene. Defecit ĝ p̄fatus bartholomeus in his duobꝫ qr debuit ꝓbare veritatē dicti debiti aliter q̄ ꝑ dictū inuentariū. Itē hereditatē dicti iacobi fuisse soluendo tempore q̄ adita fuit qđ facere potuit vel ꝑ testes vel ꝑ productōez inuētarij facti ꝑ dictū franciſcū in aditione dicte hereditatis in q̄ essent descripta tot bona q̄ sufficerent ad dictū debitū vt dicto.§.licentia hec autē etiā semiplene nō probauit ĝ ipetratō capture nulla tāq̄ facta pro debito nullo vel nulla cā ſbsistēte iuxta no.in sy.ff.qui.ex cau.in pos.ea.l.fulcimus.§.ij.ꝑ glo.et qđ no.bar.C.ꝯminationes vel epl̄as.l.iudex.et l.meminerint.C.vñ vi.facit qđ no. Jnno.in.c.dilecto de ꝛbo.sig.circa mediuz magne glo.ibi imo plus dici posset ⁊c. Circa scđm ꝛbo debitū qđ allegat dico idē ⁊ multo magis qr nō solū ꝓbatū nō fuit ꝫ dico ꝙ nec est debitū qđ patet.naz cū omnia bona descripta i dicto inuentario sint immobilia vt ex eo patet.Clarū et indubitatū est ꝙ si erant in eodē statu nō deteriorata nō cadebat in eis alia restitutō vel oblatio fieda ꝑ dictum franciſcū cū imobilia ꝑ se pateāt ⁊ possint ꝑ dictū bartholomeū apꝑhēdi ⁊ occupari ꝓpria auctē cū sint sua ⁊ a se possideant ⁊ ꝑ p̄fatū franciſcū ei nō contradicit.vñ cū finita sit tutela ⁊ administratio nō arguebat aliter offerre.vt habet.C.qñ et qbus quare ps debe.li.x.l.ij.et ibi no.ꝑ bar.et in aut.vos data.C.de dona.ante nup.et no.in.l.acceptā.C.de vsuris.in prima glo. Pro reby eīm p̄dictis restituendis cū possessio sit apud dictū bartholomeū nō est sibi prodita actio. ff.vti possi.l.j.§.interdictum autē. Si ꝯo essent deteriorata tenetur dictus franciſcus ad estimationē deteriorationis si sui culpa obuenisset que obesset magis quantitatis q̄ rer seu speciez.l.iij.§.si redita.ff.ꝯmo. cū sy.et qđ no.in.l.in hac.de tritica. Hoc aūt q̄ deteriorata sint culpa frācisci nec probatū fuit i impetratione capture nec allegatū nec etiam p̄sumitur ergo ⁊c ar.l.si adulterū.cū incestu.§.idē pollonj.đ adul.cum ibi no. Nec etiaz nunc dicit ꝑ affirmatiua verba. sed

cõditionaliter. Dicit em̃ q possibile est vt sint deteriorata sed certe hoc non sufficit ad ꝓcludendum ipm franciscum esse in hoc debitorẽ nisi allegetꝫ que sint deteriorata ⁊ in quo ⁊ etiam ꝓbetur. Sed certe nec hodie post capturam ista sufficeret cũ in impetratõne capture nõ fuit ꝑ allegatus ⁊ captura nõ potest iustificaria ex nouis causis sicut nec appellatio ab interlocutoria vt cle. appellanti. de appel. ⁊ patet in. l. j. §. hec ꝛba. ff. ne vis fiat ei de tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. seye egresse. ⁊. l. tutor petitus vbi decretum interpositum ex falsa causa nõ valet: ergo non põt ex alia causa iustificari licet indiffinitiua aliter dicat. ff. q cum eo. l. ticianꝰ ⁊ qđ no. in. l. si is ad quẽ. de acqui. heredi. Nec obstat ꝓdictis qđ allegat per aduocatum bartholomei vide licet q tutor in inuentario tenet ponere latera ⁊ confinia ꝛc. Nam hoc non fit ad istum finem vt finita tutela artetur ad reassignandũ sed vt sciri possit si deteriorantꝫ ⁊ in quãtum deteriorentꝫ. Nam et ob istum finẽ ponitur etiã in inuentario estimatio rerum. C. de ma. que. l. fi. ⁊ ita apparet ex no. per bar. in. l. tutor. qui reptorium de admi. tu. facit. l. si inter virum. C. de iure doti. Concludo ergo q allegatõ huiꝰ debiti non fuit sufficiens ad capturam impetrandam ex quo nõ fuit ꝓpositum ⁊ allegatum ⁊ etiam ꝓbatum bona ꝓdicta fore deteriorata culpa dicti franciſci. Preterea posito q tutor teneret restituere ⁊ assignare bona immobilia tamen ob hoc debitum capi nõ põt cum ꝑ ipsis non possit allegari suspectus. Nam si ꝓpter possessionem rerum immobilium euitat capturam: vt. l. si creditores. de priuil. credi. ⁊. l. sciendũ. qui satis. cog. ergo ⁊ ꝓpter possessionem rerum immobiliũ que petitur cum sit cautum creditori et ꝓpter fugam non põt damnificari. Ad tertium debitum quod allegatur. ſ. de fructib ꝙceptis ⁊ dictis rebus dico q licet hoc allegatum fuerit in impetratõne capture nullo tamen mõ etiam semiplene fuit ꝓbatum cum p inuentarium de hoc non ꝓstet ⁊ nulli testes sup hoc vel alio recepti sunt. Cum ergo possibile sit q ꝑ franciscus nullos fructus ꝙcepit debebat dictus bartholomeus aliquos testes inducere cuꝫ quib ꝓbare debeat id qđ est causa sue intentõis. ff. ne quis cum qui ius vocatus est vi. exi. l. penul. §. docere. de ꝓba. l. ij. et qđ no. in. l. hoc iure. de verbo. obli. p doc. Patet ergo ex ꝓdictis nullum debitum fuisse ꝓbatum ob qđ potuerit iste capi ⁊ sic capturam nullam p no. in dicta. l. nemo. Sed o principaliter dico posito q p dictuꝫ inuentarium ꝓbatum esset debitum dictorum duorꝫ milium ducentorꝫ florenorꝫ sup quo pars altera videtur principaliter se fundare qꝛ maiorem habet colorẽ tamen adhuc defecit captura ex eo qđ non est ꝓbata suspicio post capturam eo mõ quo tradit p doc. Nã illa que faciũt debitorem suspectum est pauptas. Dicitur aũt pauptas nõ possidere tot ĩmobilia q̃ sufficiunt ad debitũ vt dicta. l. si creditores. de priuil. credi. Sz iste franciscus possidet tot q̃ sufficiũt vt asserit eẽ euidens ⁊ etiã altera ps non negat nec sunt in loco periculoso vt p ꝑ possit dici ꝙinde haberi ac si nõ possideret solũ aũt allegat altera ps ad ꝓbandum deteriorationem ꝙditõnis ⁊ pauptatez q dictus franciscꝰ obligauit omia sua bona alteri post debitũ tutele cõtractum. Sz istud est manifeste friuolum quia talis obligatio seu ypothecatio nullo mõ nocet dicto bartholomeo qđ patet. Nam aut ista bona fuerũt hereditaria. ſ. Jacobi patris dicti franciſci ⁊ tũc cum etiã debitum dictorꝫ duorꝫ milium sit hereditariũ quia ipe iacobus dicit habuisse de bonis istiꝰ bartholomei dcãz pecuniã ꝑfatus bartholomeꝰ poterit impetrare sepationẽ dictorꝫ bonorꝫ aduersus creditores heredis. ff. de sepati. l. j. §. j. ⁊. ij. Sicq̃ dicta ypothecatio erit nulla. Aut dicta bona nõ fuerũt hereditaria ꝑ acquisita ꝑ ipsum franciscum heredem tũ dicta ypothecatio licet valeat nõ ꝓiudicat dicto bartholomeo qꝛ ipse prior est in tempe; ⁊ hz tacitã ypothecã. ff. de admi. tuto. l. ꝓ officio. ⁊ qđ habet in. l. diuortio. in fi. de neg. gest. ⁊ dicta bona ñ exiuerũt pr̃imonium dicti franciſci respectu dominij. Nec ob. l. ij. cum glo. ff. q̃ in frau. cred. de qua facit magnuꝫ festum aduocatus alteri ꝓtis qꝛ cum reuerentia nihil facit ibi em̃ loquit cuꝫ ꝓ ypothecam fraudant creditores qđ est qñ omnes essent cyrographarij ⁊ sine ypotheca quo casu pariter admitterent vt. l. priuilegia. de priuilegijs credi. Ipse ꝛo debitor ypothecauit vni quo casu prefereretur ceteris cyrographarijs si nõ ypothecasset in fraudẽ. C. de bonis auto. iudi. poss. l. iij. ff. de tribu. l. procuratoris. §. si plures ver. plane. et. §. sed est quesitum versi. quid tamen. Si ꝛo facta sit in fraudez reuocat: vt dicta. l. ij. que in frau. credi. Sed in casu nostro cũ dictus bartholomeus haberet ypothecam priorez tempe nõ potuit fraudari ex dicta ypotheca post ꝙcessa nec damnum pati cum ius suum sibi auferri non potuerit. l. stichum in fi. de noua. cum sy. Preterea si esset facta in fraudem posset reuocare vt dicta. l. ij. ⁊ sic esset sibi cõsultum. Tunc g̃ locus est capture que est remediũ ſ̃b sidiariũ ⁊ ꝓtra ius cõe. l. obes. C. de acti. ⁊. ob. extra de iur. iur. ex rescripto cũ alteruꝫ remediũ nõ supest ar. l. in ꝓuinciali. de ope. no. nu. Tũc aũt deficit oĩe aliud remediũ cuꝫ dissipauit bona tm̃ q nõ reperiunt vt qꝛ erant mobilia. Nam vt dicũt doc. in. l. sciendũ. ff. q̃ satis. co. etiã ille q̃ possidet mlta mobilia ⁊ reputat legalis ideo euitat satisdationẽz de iudicio sisti eodẽ modo euitat captur̃ vt tenet do. ange. in. d. l. nemo. carcerẽ tũc g̃ si alienauit ⁊ dissipauit dcã bona fraudant creditores etiã ypothecarij cũ facili occultent idez est si alienauit ĩmobilia ⁊ creditores sint cyrographarij: ita q ideo eis nõ remanet regressus ꝓtra possessores. Si ꝛo sint ypothecarij ꝑ alienatõez bonorꝫ ĩmobiliũ nõ fraudant creditores eũ ꝓtra quemlibet possessorem hẽbant regressum ⁊ iõ nõ videt q tũc locus sit capture ar. optimũ ad hoc qđ no. bar. in. l. fi. C. đ sen. pas. ⁊. l. impator. ad trebel. ff. ⁊ no. ꝑ eundẽ in. l. si ꝓstãte. so. ma. in prin. vbi similẽ distinctõez facit in pr̃e dissipante bona filij an ꝑ hoc auferat sibi administratõ Et ꝑm dcãm distinctõez videt debere intelligi dicta. l. si creditores. Hoc tm̃ dico saluo sanioꝛi iudicio. Jn ꝓposito aũt ꝓstat manifeste dcm̃ bartholomeũ fraudatũ nõ esse ex dicta ypothecatõne q̃ vel est nulla vel sibi nõ ꝓiudicat g̃ nõ potuit ꝓpter hoc franciscũ tanq̃ ꝑ pauꝑatũ facere capi tanq̃ sibi alr nõ eẽt ꝓsultũ ad ĥ. ff. q̃ in frau. cre. l. ait ꝓtor. §. j. vbi ita demũ fit reuocatõ ꝑ illđ dcm̃ si euentũ dãni fraus habuit idẽ vr̃ in captura. Nec etiã ob. q iste franciscꝰ dr̃ eẽ de claro genere ⁊ q vult viuere honorifice ⁊ ꝑ ĥ ꝙcludit ꝑ alterã ꝓtem q põt dici esse in casu inopie. Nam hec est vna trufa ⁊ nõ meret rñsum. Attñ rñdet q ⁊ si ĥ essz verũ ista cã subsistebat a prin. assumpte tutele ⁊ inde sciens hoc decreuit sibi tutelã ad petitõez bartholomei vñ dicta cã sublata videt ⁊ ꝓtra ipsam dispensatum nec ex pfecto deteriorauit ꝙditõez suã nec ẽ effectus dissipator vel maior expensor q̃ prius esset g̃ ꝛc. ar. dicte. l. si creditores. ver. plane. de dam. infec. q̃ bona. §. đ illo. vt in pos. lega. l. si is. a quo in fi. ꝙuncta. l. quidam ꝙsulebant. ff. de re iudi. in fi. ⁊. l. idem vulp. §. sunt ⁊ alij. de excu. tuto. ⁊. C. si ser. aut libertus. l. pses. ⁊ quod no. ibi. per bar. Non ergo potest nũc refricari causa sup qua dispensatum fuit ar. extra de fil. presbyte. c. ex tua. Ex quibus omnibus ꝙcluditur dictuꝫ franciscum relaxandum esse: tum quia indebite captꝰ tum quia et si captura tenuisset non est iustificata vt debuit.

Consili.CCCLXXXVI.

De quodaz testamento vsurarij. An in eo dicant' obseruata ea que requirunt' p.c.c̄p̄q̄ ad illius validitatem.

Nchristi nomie Amē

Prefatum testm̄ in scriptis sine dubio nullū est. Primo ꝓpter defectuz cautōis qz nō fuit prestita vt debuit sed in pluribus peccauit. Primo q̄ ad ad p̄sonam notarij recipientis: qz nō apparet q̄ fuerit missus ab eō et q̄ de ipsius mandato eam recepit qđ erat necessariū vt possit acquirere actōnem illis a quibus vsure fuerunt extorte cum succedat loco pretorie cautōis que dz interponi de mandato p̄toris et hoc tenet exp̄sse glo.in.c.c̄p̄q̄.de vsuris.li.vj.que incipit q̄ tabellio.z bal.in.l.executor.C.de excut'.rei iudi.in.vj. colum.ibi si vo nec tabellio.z p.l.ij.z.iij.ff.rem pu.sal. fo.z est ter.in dicto.c.c̄p̄q̄.dum dicit seruo publico ꝺ mandato ordinarij ꝛc. Secdo peccat dicta cautio qz nō fuit idonea ꝓut requirit'.s.cū fideiussore vel pignore: vt in dicto.c.c̄p̄q̄.in verbo ideonee z p glo.ibi posita que incipit nomine. Et licet qñ nō pōt reperire fideiussores sufficiat iuratoria cautio tñ de hoc scilicet q̄ fideiussores nō repiat' iurare debet z etiā de restituendis vsuris z sic duo vt ibi vult glo. ordi. super dicto verbo. Hic vo nō fuit iuratū sup tali impossibilitate vel difficultate reperiendi fideiussores: qz notarius dicit solum q̄ p̄stitit iuratoriā cautiōez asserēs se nō habere fideiussores q̄ verba sonant solū de iuramento de restituēdo vsuras nō de alio nec ē verisimile q̄ nō potuerit habere fideiussores cū plura bona haberet licet male acquisita. Et posito q̄ habere nō potuisset fideiussores saltem poterat tradere pignora. i. possessionē bonoz suoz.ff.de pigno.acti.l.si rem.§.p prie. Nec sufficiebat ypothecare vel obligare omnia bona sua qz p hoc nō dicit' idonee cauere sicut requiritur cū talis cautio cum ypotheca bonoz̄ dicat' nuda nō idonea: vt no.bar.in.l.p̄toꝛie.la.iij.in fi.ff.de p̄to.stip.p.l.filio.ff.vt lega.no.ca. Licet glosella in.l.si mandato.§.fi.in prima glo.ff.mandati sentiat ꝓtrarium z male p̄m bar.qđ etiam tenet Old. in cōsilio suo. cxxxvij.dicens papam se in ꝓsistorio tenuisse.s.q̄ cauere cuz ypotheca bonoz nō est cauere idonee. Nec ob.l.quicunq̄.C.de omni agro deserto: qz ibi est speciale p̄m eum. Hoc etiā exp̄resse firmat bal.in termis nostris in dicta.l.executorē.C.de execu.rei iudi.in.vij colum.in versi.illud aūt sufficere non credo ꝛc. vbi tenet q̄ si vsurari⁹ ꝓstituat se bona sua p̄cario nōie possidere ꝓ illis a quib⁹ extorsit nō dicit' p hoc idonee cauere p̄ solā ypothecā z assignat rōnem: qz bona vsurarij sunt tacite obligata p.l.p restitutōne vsurarum vt no.in.c.tu.z in.c.cū tu.in fi.de vsuris. Et sic p talē ypothecā bonis nihil addiceretur nec in aliquo fieret melioꝛ cōditio illoꝝ a quib⁹ extorsit qđ facere noluit illud.c.c̄p̄q̄.p p̄statōez cautōis p̄dicte. Tercio peccauit.d.cautio ex sui forma qz dixit q̄ volebat cū habere effectū solum p⁹ mortē suā z sic nō plus fuit operata q̄z simplex mandatū factū in testamento de restituendo vsuras qđ ꝓstat non esse sufficiens ad faciendum testm̄ valere vt patet ex dicto.c.q̄zq̄z.in prin.iūcto fine debet em̄ esse talis dicta cautio q̄ ex ea possit ꝓueniri in eius vita si ꝓtingat eum reconualescere vt ibi no.d.glo.q̄ incipit nōie circa fi.al's ad quid fieret.

Sz z quarto posito q̄ omia p̄dicta cessarēt ex quo tñ ꝓtinuauit dictū fen⁹ p⁹ dictū testm̄ tñ nil ꝑdest cauisse ꝑ suis iuribꝫ vacuatū fuit tam testm̄ q̄z cautio q̄ ad effectū validandū ipm̄ p̄m sede. de fenis in. q. sua. vij. qđ etiā tenuit bal.in dicta.l.executoꝛe.in.viij.colum.ibi ꝑ dubitat' ꝛc. Ubi pl⁹ dixit q̄ etiā si prestitit cautōez noie vsuraz factaz z fiendaz si postea fenerat⁹ est siue publice siue occulte testm̄ primo factum irritat' z rōnem ibi assignat quā nō repeto. q̄ autē dicit' q̄ repit' alia cautio facta tpe testi vtrū ex ꝑ reconualescat p̄fatum testm̄ in scriptis. Rndeo q̄ si p̄fata cautio laboꝛat eisdem moꝛbis claruz est q̄ nō. Si vo caret vicio tūc est dubiū ꝓpter opi. Jo.an.in dicto.ca. q̄zq̄z. in nouella vbi tenuit q̄ sic quā bar.sequit' in.l. filio p̄terito.ff.de iniuf.te.z idem nico.matta.disputā do. Sz alij quasi oms firmāt ꝓtrariū qđ etiam firmat bal.in.l.postumo.ff.de ꝓtrata.ꝓ plures rōnes. Et respondet ad oms leges z rōnes in contrariū allegatas. Idem tenet.d.franciscus de rampo.in dicta.l.filio p̄terito in sua repetitōne z dicit ita fuisse ꝓsultū per.d. Jo.de lignano z q̄z plures alios doc.excellentes de bonia. Et breuiter quicq̄d sit de equitate tñ de rigoꝛe dicta opi. q̄ nō reconualescat videt' verioꝛ. Hiis ꝑ suppositis est dubiū vtruz scriptura q̄ repit' in libro testatoꝛis scripta sua manu ꝓtinens tenoꝛē testamēti p̄dicti remaneat valida z sic opa que reperit' sibi substituta simpliciter sine p̄finitōne tpis moꝛtis filioꝝ possit ex suo priuilegio qđ bz ex forma statutoꝝ cois pistoꝝ possit hereditatē obtinere. Et videt' q̄ nō: qz vt apparet ex tenoꝛe subscriptōnis testatoꝛis ipe non scripsit ibi eo aio vt illa scriptura esset testm̄ ꝑ vt esset ꝑparatio ad testm̄ qđ intendebat facere manu notarij vt pz dum dicit se dedisse ꝓplementuz dicto testō manu talis ꝛc. cū ceteris additōnib⁹ ꝛc. z sic tendebat dicta scriptura ad ꝓplementū scripture notarij ergo ex ea nō debet oriri ius sed ex scriptura notarij arg.l.si stipulat⁹.§.fi.cū.l.se.ff.de noua. Sz certe istud p̄ocederet si testm̄ scriptū manu notarij esset validū sed qz est inualiduz p supradicta nō impedit oriri ius ex dcā scriptura vt ꝑbat' in sy.ff.si cer.pe.l.certi conditio.§. qm̄ iuncta.l.si stipulat⁹.cum.l.se. vbi stipulatio inutil nō impedit oriri act. ex numeratis quā impediret si esset vtilis stipulatio. Item si dicat' si testm̄ factuz manu notarij nō est validū ꝓpter defectū cautōis q̄ nec illud qđ resultat ex dict⁹ scriptura testōis. Rndetur ꝓtrariū qđ attento tenoꝛe illi⁹ scripti p notariuz opa nō vocaret' ad dicta bona cū ꝓditio ibi ꝓtenta nō fuerit purificata que est si filij discesserint an. xx. annū. et sic nō foret' a priuilegio ope. Sz attento tenoꝛe dcē scripture facte manu testōis secus qz ibi ꝓditō illa nō ꝓtinet' mō p̄dicto sed simpliciter fuit substituta si filij decederent siue liberi z sic videt' q̄ ex priuilegio opere valeat dicta oꝛdinatio testamēti reperta in libro defuncti nō obstante defectu cautōis ex q̄ testm̄ scriptuz manu notarij in qđ testōꝝ voluit transfundi tenoꝛem dicte scripture repit' innalidū qđ tñ intelligo sine preiudicio illoꝝ a quibus vsure sunt extoꝛte vt teneat' eis restituere z incerta distribuere int' pauperes cum priuilegium ope alijs nō debeat esse damnosuz.ff.de admini.tu.l.impuberi filio. Sup vltimo vo quesito de ltīma cuz illa debeat deducto bere alieno.l.pāp.§. quarta.ff.de inoffi.testa. Si apparet q̄ totum qđ ille habebat fuerat acquisitū p vsurariā prauitatē nulla ltīma debet' qz totū est restituendū. Nisi quatenꝰ dcā opa executrix in hoc vellet eis tanq̄z pauperib⁹ distribuere. Posset etiā illud queri an hoc ꝑbato q̄ omia fuerūt acq̄sita de vsuris potuerit testōis oꝛdiariā operam exercutricē. videt' q̄ nō qz nō ad ipm̄ sed ad ep̄m ꝓtinet distributio incertoꝝ.c.cum sit de iudeis. Bal. tñ ꝓtrariū determinat in.l.nulli.C.de epi.z cle.in.q̄.colum.qđ maxime verum est: quia de opa non cadit sinistra suspicio als ꝓcedere posset allegatio incontrarium p no.ibidem per bal.

Consili.CCCLXXXVII.

Si vxor so.ma.ꝓueniat cum heredib⁹ viri vt tene at certa bona vltra dotem valentia ⁊ lucretur fruct⁹ illorum quousq⁹ satisfiet sibi de dotib⁹ an talis cõtractus sit vsurarius. Et de pecunijs montis venetiarum an possint iuste emi. Et an sit licitus emere annuum redditum.

In christi nomie Amẽ

Visis ⁊ ponderatis oĩib⁹ de quib⁹ supra fit mentio. Notandũ est q⁹ primũ nõ haberet ꝓbabile dubiũ si bona detenta p istam dñam longe plus valerent q⁹ quantitas dotis eius vtrus ratõne dicti pacti lucrata fuerit oĩes fructus p̃suppositio q⁹ retinendo⁹ vsufructando intelligat voluisse vti iure suo ꝓpetente sibi ex forma statuti posito q⁹ expresse nõ dixerit.ff. p socio.l.merito.cum ꝓcor.ibi alle.q⁹ facto datur voluntas intelligi.ff.de legi.l.de quib⁹.C.de insti.⁊ substl.reꝓhendenda. Sup quo dubio spectabilis doc.d. laurencius de radulfis in suo tractatu de vsuris videt expresse determinare dictã dñam rõne dicti pacti potuisse lucrari oĩes fructus p̃dictos de rigore iuris etiam canonici q⁹tumcũq⁹ bona sint ampla ⁊ hoc nõ tã q⁹ vsuras q⁹ cessat p̃sumptio fraudis vsurar⁹ cuz adsint plures alie ꝓbabiles et notabiles p̃sumptõnes q⁹s ibidem enumerat que excludũt dictaz p̃sumptionem odiosam ar.dicte.l.merito.ff.p so. de resti. in integ.l. diuus.cum ibi no.de ꝓba.cuz de indebito:ß tanq⁹z penam ꝓuentõnalẽ q⁹ etiã iure canonico q⁹tumcũq⁹ magna peti põt:vt no. Inno. de sen.ex.c.sacro. Dicit tamen in fi.dicte.q.se putare q⁹ nõ ſm rectam ꝓscientiã agat recipiendo ⁊ retinendo fruct⁹ bonor⁹ p̃dictorum eatenus q⁹tenus transcendãt quantitatẽ dotis marie si impotens est debitor ad restituendũ dotes ſm cum vsq⁹ ergo ad quantitatem dotis lucrat⁹ ⁊ retinere põt tam de iuris rigore q⁹ ſm rectã ꝓsciaz. Sed vltra licz de rigore non tñ ſm rectã ꝓsciam ſm eundem. Et ad no.p Inno.⁊ Jo.an.in.c.salubriter. de vsuris. vbi videtur terminare ꝓtrariũ.s.q⁹ mulier tenet fruct⁹ perceptos ex re sibi obligata p dote ꝓputare in sortem. Et ideo dant ꝓsiliuz q⁹ vendat vel insolutũ faciat sibi dari respondet idem.d.laurencius q⁹ p̃dicti loquunt nõ intercueniente pacto q⁹ casu nõ p̃nt deberi fruct⁹ vt pena ꝓuentõnalis. Nec etiã vt legalis q⁹ legales pene nõ debent hodie mulieri passe morã ſm bar.in.l.insulaz §.vsuras.ff.so.ma.licet cy.ſm quosdam dixerit ꝓtrarium.C.de rei vxo.acti.§.actio. Et etiam q⁹ nõ reperitur iuris cautũ q⁹ loco pene lucret fructus bonorum licet repiat de certis vsuris legalib⁹ in dicto.§. exact. q⁹ hodie sũt sublate ſm eundẽ bart. Sed alij ꝓtra. ſm cy.ibi ⁊ in autẽ.ad hec.C.de vsuris vbi sentit ſm quosdam q⁹ vsure ratõne more etiã hodie peti p̃nt q⁹ sunt pena.ff.si cer.pe.l.lecta. Et q⁹ ꝓhibitio iuris canonici locum habet quando nõ ꝓpter moram petunt de quibus in dicta.l.lecta.in fi.q⁹ bar.nõ approbat. Nos autem loquim⁹ q̃n interuenit pactũ etiã stipl. vallatum ⁊ sic vt pena ꝓuentõnalis petunt q̃ nõ est ꝓhibita etiã iure canonico vt supradixi. Sz in casu nr̃o vt mihi asserit bona ista q̃ petunt ⁊ fructauit ista dña taz viuente marito post ei⁹ absentiã q̃z post ei⁹ mortem nõ valebant a se vltra quantitatẽ dotis:q⁹ est solũ vnum hospiciũ cum apotheca valoris.xij. cen.flor. ⁊ tanta ẽ ei⁹ dos licet ipsa dña meliorauerit ipsum q⁹ dicit q⁹ emit quoddam ius intrabile ꝓpter q⁹ valet hodie plus ⁊ iõ fructus dicti melioramẽti facti sumptib⁹ eius sine dubio ꝓtinent ad eam.ff.rei vn.l.ceteruz.in fi. Postq̃z igit⁹ ita est in veritate lz in puncto nõ apponat q⁹ bona que tenuit ⁊ fructauit dcã dña nõ valent vltra q̃titatem dotis nisi quatenus ipsa suis sumptib⁹ meliorauit nec plus etiam valuerunt toto dicto tempe quo tenuit habemus determinatõnez claram p̃fati doctoris excellentissimi q⁹ de iure ⁊ ſm bonã ꝓscientiã nõ tenetur dictos fructus ⁊ redditus in sortem ꝓputare. A qua determinatõne nõ est recedendũ quia ꝓgruit iuri ⁊ equitati ⁊ fortificat auctoritate dy.⁊ cy.vt ipse cy.refert in dicto.§.exactio qui dy. tenuit q⁹ vxor post lapsum termini p̃fixi ad restitutõez dotis põt ab heredibus viri petere emolimentũ dotis nõ vt vsuras sed vt interesse.s.quatenus ipsa forent licite verisimiliter ꝓceptura ex quantitate dotis si eam habuisset ⁊ quatenus est necessarium ꝓ alimentis.cum sit ꝓpriuz patrimonium mulieris debet ex ea alimentari.ff.solu.ma.si cum dotem.§.sinaũt.in fine.in fi. Nec minus debetur sibi ꝓ alimentis q̃z sint fructus ⁊ emolumentuz dotis vt ibi imo plus si illa nõ sufficiãt:vt no. bar.in.l. si ꝓstante.c.ti. Et cũ possit mulier petere alimenta ab heredib⁹ viri etiã infra terminũ legalẽ anni p̃fixũ herediby ad soluendũ si nõ habet vñ aliunde se alat ⁊ tñ tũc heredes nõ sunt in mora ⁊ ꝓmoduz interusuri dcĩ temporis pertinet ad eos.l.si ꝓstante.§.quotiens.sol. ma.⁊ no.in dicto.§.exacto per glo.doc.in.l. diuortio. so.ma.post prin.per glo.⁊ bar.in.l.penul.vt in pos.lega.multo fortiꝰ post lapsum anni ꝓ quẽ ꝓstituunt heredes in mora quicquid sit de alijs creditoribus in diez q̃ nõ debent ali.pendẽte termiõ:q⁹ plus favoris meretur mulier ĩ dote sua q̃ ꝓ ea⁹ sustentatõe inuẽta ẽ q⁹ est vite seq̃oris dcã.l.penl.ff.vt in pos.le.⁊ not.p cy.post dy.in.d.§.exactio.⁊ sic nõ ẽ bona argumẽtatõ d⁹ alijs psonis ⁊ alijs causis ad psonã mulieris ⁊ ad cãm dotl. Et ſm suprascriptas limitatões dz intelligi dcm Jno.⁊ alior⁹ in.d.c.salubriter.de vsuris.s.q̃n nõ inuenit ꝓuentio de lucrando ⁊ q̃n mulier hẽbat alia bona vñ se possz alere ⁊ q̃n si eã recepisset verisiliꝰ ꝓmodũ ex ea non habuisset si retinuisset in capsa quor⁹ nullũ hic fuit maxime attenta ꝓsuetudine mulierũ hui⁹ ciuitatz que dotes q̃ recupant in pecunia nõ tenẽt ociosas sed ponũt eas ĩ mõte coĩs emendo pecunias mõtis q⁹ ẽ licitũ ſm opi.canonistar⁹ licet religiosi ꝓtra. Sz precedens plus placet q̃n q⁹s emit ab eo q̃ licite recipit licite enim recepit q̃ coactus soluit q⁹ nõ principaliꝰ mouetur ad soluendũ vt illud ãnale emolumentũ recipiat. Sz vt rei publice subueĩat factur⁹ etiã tale emolumẽtũ nõ eẽt ꝓceptur⁹. Vñ q⁹ nõ principaliꝰ sed scdario ꝓpter illud mouet ſm cõem sniam iuristar⁹ licite recepit igit⁹ licite vendit.l.dudum.C.de ꝓtraben.emp.ergo licite emit quia nisi hoc esset auferet per indirectũ ius venditori ⁊ potẽtia vendendi nullo repto emptore q⁹ non est dicendum. Unde cum emere ⁊ vendere sint correlatiua si licitum est vendere licituz est emere ar.l.fi.ff.de accepti, sicut ecõtra si,phibet vnũ ꝓhibet ⁊ alterũ.C.d⁹ indi.vidui.l.ij.in fi.⁊ ibi p doc.C. de cup. l.j.li.xij. Et aug.in quadam omelia sup euangelio cuz christus eiecit ementes ⁊ vendentes in templo dicit q⁹ que licite emuntur non illicite vendunt ergo ⁊ econũso. Nec obstat rõ qua mouent alq̃ in cõtrarium.s.q⁹ emptor mouet ex cupiditate lucri ad emenduz q⁹ hec ei⁹ praua intentõ purgat ne auferat vẽditori ius suũ ⁊ potẽtia vẽdendi sic̃ in sy.praua intẽtio purgat volentis furari ꝓpter voluntatẽ dñi q̃ adest lz ille igret. l inter oĩes.§.recte.ff.de fur. Si g̃ licite emit pecunia mõtis. Et mulier.s. de dotib⁹ suis ꝓsueuerunt emere ⁊ sic p̃sument ista fecisse si habuisset p ar.a cõit⁹.accedẽt.b.C.de arbi.l.j.cuz ibi no. Et si ß fecisset tãtũ ⁊ forte plus ementi ꝓcepisset q̃z ꝓceperit. Sequitur etiam q⁹ ſm dy.⁊ refert cy.i.d.§.exactio posset ß emolumẽtũ petere si fruct⁹ nõ ꝓcepisset facit.l.vnica.C.d⁹ sen.q̃ p eo q⁹ interest.vbi etiã ĩteresse lucrari p̃t peti ꝓpter

mozam quando est certū q̄ tātū fuisset lucrat⁹. ꝛ.l.ij. §.fi.ff.de eo q̄ certo loco: q; tale lucrum ꝓdere damnum recipere dicit.l.ij.§.merito.ff.nequid i loco publico. Et certū reddat hic ratōne dicte cōsuetudinis ar.eius q̄d no.glo.magna in.l.quid ḡ.§.pena grauior ff.de infamib.post p̄n.multo ergo fortiꝰ retinere p̄t q̄d ꝓcepit.l.j.§.q̄d ait.ff.de supfici. maxime q; nō minus sibi deberet ꝓ alimentis suis ꝛ filiaꝝ quas secū retinuit et nūc recalcitrando reddūt se erga eam ita ingratas vt asserūt que in puncto narrant de quo mirā duz est. Nec possunt dicte filie imputare dicte matri cur nō vendiderat dictū hospiciū vel cur sibi insolutū assignari nō fecerit cū ex hoc dicte filie nō fuerint dāmnificate: sed potius lucrate q; possunt hodie hospiciū lucrari soluendo dotem si vellent in quo p̄nt p̄tendere interesse affectōnis.l.si in emptōe.ff.de mino.de bo. libe.l.libertus.q̄ soluendo quā facultatē non haberēt si vendidisset vel insolutum recepisset.l. si ꝙuenerit de pig.acti.C.si antiq̄.e.di.l.j.vñ non p̄nt imputari matri negligentia ex qua lucrū senserūt. l.cū in fundo.§. si fundus.ff.de iure doti.īmo deberent eam de hoc bono ope ꝙmendare ar.ff.de pi.ꝛ co.rei vendi.l.j.§.penulti.facit.l.inde neratius.§.j. ad.l. aquil. vbi non p̄t ꝙqueri q̄ recepit emolumentū ꝛ damnū quicq̄d ex dictis doc.in.d.c.salubr.in contrariū colligi videtur. Nec ob. p̄dictis statutis cōis florentie quo disponit q̄ missus in tenutā auctoritate curie lucret.v. p centenario dūtaxat q; illud est generale in oīb⁹ creditoribus etiā qui de iure coī nil deberent lucri ꝛ q̄ nō habent pactum de lucrando. Unde fateor q̄ hec domina potuisset eo vti si voluisset faciendo se immitti sed si non vult eo vti sed pacto ꝛ etiam iure coī p̄ que sibi pignus,puidet non ꝓhibet p̄ dictuz statutum quod cum emanauerit ad ꝓuisionem creditorū etiā vbi eis p̄ ius cōe vel pactū non ꝓuidet non tollitur p̄ ipsum ꝓuisio iuris cōis vel pacti: quia inducta ad ampliandum non inducunt diminutionē.ff.de fundo inst.l. si mancipia. de ꝓtratab.l.iij.§. si emancipatus ibi cū recissio fiat quo magis admittat non quo cōmuni ꝛc.et q̄d ibi no.p doct.facit.ff.de acti.ꝛ obli.l. quotiens.lex ius añt ꝓmune ꝛ pactū sibi ꝓuidet non solum de.v.p centenario sed de toto eo q̄d necessariuz esset ei ad alimenta ꝑm ea que dicta sunt cum etiam si nullā dotez habuisset quousq; stat vidua deberet alimētari de bonis viri non haberet vñ se alimētet sicut si extaret matrimonium,sine dote quia stando vidua censet stare ī eodem matrimonio vt hec habent p cy.et Bal.C.de bo.mater.l.fi.ff.de nego.ge.l.q̄ in vxorē multo magis vbi hz dotem ꝛ etiā vltra ꝓuidet p̄ ius cōe.ſ. quatenus verisimiliter lucraret ex dote si eaz hꝛet ꝑm dy.et cy.in dicto.§.exactio.ꝛ hic ostēsuz est q̄ tātū vel plus necessariū fuit ad alimenta ꝛ etiā p̄cepisset si dotes rehabuisset ḡ ꝛc. Per p̄dicta pz rñsio ad scdm quesitum q̄d ē an dicta dña possit repetere dotes q̄s dedit p̄dcis filiab⁹. Naz aut dicim⁹ q̄ fuerit lucrata dictos fructus ꝓut est verū ꝑm iam dicta ꝛ cū non esset debitrix dictaꝝ filiaꝝ heredū sue matris in aliquo. Sz potius ecōuerso censet dictas dotes voluisse donare: iō non repetit.C.de rei vxo.acti.§.accedit.ff.de condit. indebi.cuz is.§.si mulier. Aut dicim⁹ q̄ dictos fruct⁹ non lucret saltez vltra.v. p centenario ꝓut asserit altera ps ꝛ tūc p̄cipiendo fuit effecta debitrix dictaꝝ filiarum in eo q̄d p̄cepit vltra.v.vt possent repeti ꝓditione sine causa. Notando igit eas simpl'r potius p̄sumit voluisse dotare de dictis fructib⁹ ad quoꝝ restitutionem tenebat q̄z censeat voluisse eos ꝓputare in sortem ꝛ postea dotes p̄dictas voluisse donare,vt ē casus in ſy.ff.de peti.heredi.l.fi.ꝛ de le.iij.l.vxorem. §.pater naturalis.ꝛ ibi exp̄sse p̄ bar.in fi.ꝛ not.in.l.fi. C.de dotis ꝓmiſ.facit.l.cum post.§.j.ff.de admi.tuto. ꝛ sic remanserit sibi dos sua salua cuz enim p̄t subesse alias p̄sumptio cessat p̄sumptio donatōnis.l.si cum aurum de sol. Impium em ꝛ indiscretuz esset dicere q̄ dicti fructus ꝓputarent in sortem,et debitū sortis extitisset ꝛ postea sortem censeret donasse filiab⁹ ꝛ ipsa remaneret sine dote ꝛ sine sustentamento cum plus se q̄z filias censeat p̄dilexisse.C.de serui.l.preses.cum ibi no. Nō ergo p̄t dicta dña repetere dictas dotes datas p filiabus. Sed aut donasse videt si oīes fructus percep̄tos p eam lucrat aut quatenus lucrata nō fuit censetur eos restituisse eisdem filiab⁹ dando p eis dotes ꝛ sic non extenuerant sortem nec in ea cōputant exquo apud eam non remanserūt. Sed eos eisdem restituit bus qui apud creditorem remanserūt als apud ipsum nō censent peruenisse.l.ij.§.pueniſſe.ff.de heredi.vel acti.ven.ꝛ quodcūq; istoꝝ teneamus salua esse dz dos dicte dñe filie sup dicto hospitio p̄ p̄dicta. Sup est videre tercio ꝛ vltimo posito q̄ p̄dicta non p̄cederet an dicte filie agentes ꝓtra matrem suā tanq̄ heredes patris sui possint excludi ratōne donationis facte matri p̄dicte de omnib⁹ iurib⁹ que habebant vel poterant habere in hereditate patris eoꝝ eo tempe q̄ adhuc eis delata nō erat dicta hereditas ꝓpter superstē tiam agnati masculi q̄ tū postea ꝓueniat ad eas p exclusionē dicti agnati ꝛ assignatōez termini sibi factaz iuxta.l.q̄ diu.cū ibi no.de acqui.here.C.de iur. delibe. l.fi.§.finautē.hoc vbi no.p doc. ꝛ de suc.de edic.l.j.§. videndū. Rñdeo sic: q; dcā donatio ꝓpter ius ꝓueniens eisdem fuit ꝓfirmata.ff.de vsuc.l.cū vir p̄dium. ꝛ q; iste non p̄nt venire ꝓtra factum eaꝝ.l.p fundum. ff.de serui.ru.p̄di. Laus deo.

Consili.CCCLxxxviii.

Ususfructus.

Onus eris alieni an p̄tineat ad vsufructuariū omnium bonorum. Et sic ad notata in.l. fi. de vsufructu legato per Bar.

Casus sequentis ꝓsilij ꝓmi venit de bononia die xx. octobris. M.cccc.xxix. Et fuit q; testor vxori sue legauit.cccc.q̄ dixit habuisse in dotē ꝛ de ea ꝓstare per publicum instrm ꝛ ita cōstabat. Item factis alijs relictis dixit in alijs meis bonis ꝛc.in vsuf.tm bonoꝝ meorum bartholomeā vxorem meā heredē instituo et ī ꝓprietate iulianū ꝛ rodulfum si iuliano tūc nō erit heredes vniuersales instituo ꝛc.ꝛ mortua bartholomea vel transeūte ad scda vota voluit cū ꝓprietate vsuf. ꝓsolidari. Uxor ista multos fructus p̄cepit ꝛ decessit. Heredes sui dotes petūt iulian⁹ vult cum dotib⁹ fructus p̄ceptos ꝓpensari q̄tenus fruct⁹ alimēta excedūt querit quid iuris. Et iulian⁹ ꝓtra se vnā sniam habuerat. Ego subscripsi ꝛ habui vnū ducatū ꝛ in subscriptōne solui ꝓtrariū de.l.q̄d de bonis.§.q̄d auus.ad.l. falci.vbi ꝓbat q̄ fructus p̄cepti in verū debitū ꝓputantur: nam ibi in debito heredis extincto p̄ additionem q̄d licet in restitutione deduci possit: vt in.§.in ꝓputatōne tū fruct⁹ p̄cepti hanc deductionez impediunt. Sz debitū vxoris in isto casu nunq̄ fuit extinctū cuz nō fuerit heres vt plene dns in ꝓsilio declarat.

In christi nomie Amē

In causa q̄ vertit bononie inter heredes dñe bartholomee quōdā vxoris guasparini petentes dotem dcē dñe quondā traditā guasparino ex pte vna ꝛ iulianū heredē vl'em dcī guasparini reū ꝛ ꝓuentum ꝛ als ꝓdēnatū ad solutōez ipsius dotis dcē dñe p sententiā q̄ transiuit vt dicit in rē iudicatā. Et nūc excipientē q̄ dcā dña fuit de dcā dote satisfcm integralr

de fructibus ꝓceptis ꝙ eam de bonis hereditarijs dcī quōdam guasparini post dictam ꝓdemnationē lega tis dicte domine quos dicit debere ꝙ eos ꝓpensari cuz dicta dote tam ex verbis testamēti guasparini q̄ etiaz ex mente ipsius. Visis ꝛ ponderatis omnib q̄ alle gantur hincinde dico q̄ allegata p aduocatum iulia ni in eius fauorem possent ꝓcedere in altero de tribus casibus quoꝝ primus est si dicta dos non ꝓbaret fu isse data guasparino nisi ꝙ confessionē eius factam in testamēto: quia illa non faceret fidem nec ꝓbaret de bitum ꝑm veram ꝛ ꝓmunez opi. vnde non posset peti nisi vt legata iuxta ea que habent in l. lucius. §. q̄s q̄s. ff. de le. ij. Nec tale legatum esset alterius vel melioris ꝓditōnis in hoc q̄ alia q̄ q̄ vt debita fuisset legata. l. qui vxori. cum ibi no. ꝙ bar. ff. de au. ꝛ ar. lega. vñ cum legata dependeant ex sola voluntate legantis. e. ti. in ter vestē. cum ibi no. sicut potuit non legare sic potu it limitationē addicere. l. videamus. §. penul. ꝛ. l. ī acti onibus. ff. de in litē iuran. Testator autē iste limitatō nem adiecit vt legata soluerētur de fructibus bonoꝝ hereditarioꝝ quos voluit vendi ꝙ suos executores de ductis tamē bis qui essent necessarij ꝓ victu dcē do mine si ergo vltra illos dicta domina percepisset debe rent cum dicto legato dotis ad qđ soluēdum erant de stinati ꝓpensare. Sed hic ꝙ instrumētum publicū: vt dicitur ꝓbatur dotis datio ꝛ sic non petit vt legata ꝑ vt debita. l. si non designata. C. de falc. ca. adiec. lega. quod debitum non pendebat ex voluntate testatorꝭ. Unde non potuit testator disponere circa ipsam. scz vt tardius soluent q̄ ius ꝓmune disponat vel ex cer tis tm̄ rebus ꝛ non ex alijs in vita vel nolente dicta do mina etiam si exp̄sse de tali dote cauisset ꝛ disposuissz vt de fructibus tm̄ ꝓcipiendis solueret ꝛ sic animo cō pensandi eos cum dote reliquisset: qz hoc non obstan te potuisset dicta domina vti iure suo ꝛ obmittere re lictum vsufructus. ff. de le. ij. l. cum ab vno. vbi ꝓba tur. Non ergo credendum est testatorē in generalib verbis suis quibus mandauit legata solui đ fructibus cogitasse de tali legato vel relicto dotis sup quo in vi ta dicta domina hoc non poterat disponere: ꝑ solum de alijs de quibus poterat ꝙ libito voluntatis ꝛ inui tis legatarijs disponere. ff. ad munici. lucius. §. penl. in fi. que in frau. credi. si pr̄. ꝛ quod no. ff. de offi. eius. cui man. est iurisdi. l. j. in fi. prin. in glo. que incipit ar. triplex in fi. Et ꝙ hoc respondet in simili ad id qđ di cit aduocatus ponderandum foze q̄ testator non fu it ꝓtentus dicere q̄ legata soluerent de fructibus: sed adiecit ꝛ relicta ꝙ copul. Nāegari autez nō potest q̄n dicta dos fuerit relicta posito q̄ non diceret legata ꝑ certe si ꝓsideramus merum factū sicut fuit relicta ita ꝛ legata. Si ꝙo ꝓsideramus ius potiꝰ q̄ factum qđ fi endum est in dubio. l. ꝓtinuis. §. cum quis. ff. de verb. obli. si nō dicit legata: qz erat debita ꝛ sic nō valuit le gatum nisi in cōmodo repñtationis. l. si creditor in fi. cum. l. se. ff. de le. j. ita nec dicit relicta. Et sic ista ꝙba lis dria de nimia subtilitate et supstitie ꝓcedit. l. si q̄s heredem. in fi. C. de insti. ꝛ substi. sub ꝓdi. factis. ꝛ. C. vt acti. ab heredi. ꝛ ꝓtra here. l. j. in fi. Sz et si dicam q̄ etiā de iure possz dici tam legata q̄ relicta ꝓpter ꝓmodū repsentationis et ꝓpter actoēz ex testamēto q̄ ꝓpetit tam ꝑ illo q̄ ꝑ tota summa. l. verbis. ad. l. falc. de le. ij. debitor. Attamen nō est eiusdem ꝓditōnis cu ius sunt alia legata vel relicta: quia non potuit ī quā titate vere tradita grauari. ff. de dote preleg. l. iij. §. vt or. Igitur non cadit in generalibus verbis testatoris tendentibus ad grauamen mulieris. Nam et si nō fu isset prelegata non caderet ergo ꝛ idem si fuit quoni am ad augmentum fuit factum prelegatuz ꝛ ad fauo rem mulieris ergo non debet cōtrarium operari. ff. de fundo instruc. si mancipia de auro ꝛ argento. lega. l. si quis legauerit aurum. Et hoc de primo. Secundo possent ꝓcedere allegata ꝑ iuliano si specifice ꝛ exp̄sse dictus vsusfructus fuisset relictus animo ꝓpensandi cum dicta dote saltem ad ꝓcurrentem quantitatez quatenus excederēt sumptus necessarios dicte domine ꝛ quatenus excederent dictam quantitatem dotis animo donandi ꝛ liberalitatem exercendi vel specifice fuisset dictum q̄ tam alia legata q̄ hoc ꝓlegatū do tis solueret de dictis fructib ꝛ ipse sciens hoc onꝰ ac ceptasset relictum vsuf. quod tamen acceptare nō te nebatur sed eo spreto potuisset vti iure suo dcā. l. cuz ab vno. ff. de le. ij. Patet ergo ex predi ctis non esse verum qđ asserit. s. q̄ tam ex verbis q̄ ex mente testatoris apparet debere ꝓpensatōez fieri quia imo de neutro constat ꝛ posito q̄ ꝓstaret debuissz op poni exceptio añ sniam que cum non fuerit opposita nunc opponi nō potest ꝑ ꝑdicta. Et hoc de tercio ꝛ vl timo casu. Nūc est videndū an sit verū q̄ ad dcām dnām vsufructuariam omniū bonoꝝ ptineat onꝰ erl alieni exoluendi quia si hoc essz sicut debebat soluere alijs ita ꝛ sibipsi ar. ff. de condi. inde. frater a fratre. ꝛ si. porro. Et allegat dictuz bar. q̄ sic in. l. fi. ff. đ vsuf. lega. vbi videt casus ꝑm vnā lect. Vel si nō in totum saltem ꝑ dimidia: qz cum ipsa fuerit instituta in vsu fructu ꝛ iulianus in ꝓprietate tanq̄z ambob institu tis ex reb certis non vniuersaliter vel in quota de tra cta mentōne rerum vident ambo fuisse vles heredes quilibet ꝑ dimidia. ff. de here. insti. l. ex facto. ꝛ sic. d. dna tenebat alijs creditoribus ꝓ' dimidia ꝑ quate nus ipse erat creditrix actio sua erat ꝓfusa ꝑ dimidia ꝙ aditōez hereditatis nō ꝓfecto inuentario. C. de pac. l. debitori. cū ꝓcordā. Sz hic aduertendū q̄ imo ipsa nō fuit heres vniuersalis sed pticularis in certa re. s. in vsuf. tm̄. Julianus ꝙo vniuersalis qz sic voluit testōr vt patet ex verbis suis dum in instōne vxoris apposu it dictionem taxatiuā tm̄ ꝛ. sed in institutōe iuliani ꝛ

rodulfi filij sui facta in proprietate dixit heredes vniuersales ꝛc. Et idem postea repetijt in substitutõe postea facta de eisdez post mortem dicte domine. Est ꝯ perinde ac si fuisset instituta in certa re dato coheredе vniuerseli 7 sic onus eris alieni hereditarij non spectat ad eam ratõne institutõnis quia p legataria babebat: sed ad iulianum vniuersalem heredez. C. de heredi. insti. l. quotiens. Nec obstat. l. ex facto. ff. eo. ti. qz ibi quando non ꝓstabat de intentõne testatoris quez ex institutis ex re certa volebat esse vniuersalem heredem hic ꝙ ꝓstabat igitur ꝛc. C. de necess. seruis cum quidam. in fi. dele. cum qõ. in fi. Et sic non habet locũ qõ dicit in contrariũ de ꝓfusione actionis p dimidia propter aditionem hereditatis: quia non ptinuit ad eam aditio. Sz quid ꝓfuit sibi institutio in dcõ vsuf. patet ex no. p bar. in dicta. l. ex facto. Videndũ est ergo nunquid teneret dicta domina ad debita hereditaria in solidum non vt heres sed vt legataria vsufructus omnium bonorum. Bar. videtur velle ꝙ sic in. l. fi. ff. de vsuf. lega. 7 p leges quas allegat videt moueri tali ratõne: qz quando vniuersitas omnium bonorum defertur ex vltima voluntate de tali vniuersitate non deducuntur debita 7 credita imo includunt sicut sub nomine hereditatis differunt. l. nam quod. §. fi. 7. l. cogi. in prin. ff. ad tabel. Licet secus sit quãdo ex dispositione ꝓtrahentium quo casu bona intelliguntur deducto ere alieno. l. mulier bona. de iure doti. Item secus quando non omnia sed pars quota bonorum. l. cũ autem. de le. ij. 7. l. non amplius. § fi. de leg. j. Quãdo autem deferunt sub nomine hereditatis: tũc non refert an deferantur omnia an pars quota quia vtrobiqz includunt 7 non deducunt onera hereditaria. l. si quis seruum. §. fi. ff. de le. ij. vnde glosa ordinaria notabilis in. l. his verbis. ff. de heredi. insti. dicit ꝙ si nullo alio instituto herede dicam in ꝑsentia. vij. testiz reliquo tali omnia bona mea talia verba important directaz institutionem si ꝙ institueraz aliũ importat fideicom. vniuersale et vtroqz casu debita includunt vt possit talis conueniri a creditoribz. Primo casu directis actionibus secũdo vtilibz. Secus si relinquerem certaz partem bonorum: qz tũc intelligeret deducto ere alieno 7 sic nec esset ille heres nec fideicommissarius vniuersalis sed legatarius ꝑticularis qui non possz a creditoribz ꝓueniri. Et sic bar. istam distinctõez quaz faciunt dicta iura quando relinquunt bona pleno iure quo ad ꝓprietatem 7 vsumfructũ vt distinguatur an relinquant omnia bona an pars quota ipsorum ipse Bartho. vult debere fieri quando non pleno iure: ꝫ vsuff. tm̃ vt si omnium bonorum teneatur talis legatarius 7 possit ꝓueniri a creditoribz sicut si esset fideicõmissarius vniuersalis 7 hoc casu non loquit ille tex. dicte. l. fi. Si ꝙ relinquat vsuf. certe ptis bonorum tũc legatari9 nõ tenet creditoribz: qz intelligit relict9 vsuff. illius ptis q̃ superit deducto ere alieno. Sed si certarũ rerum tũc legatarius nec tenet creditoribz nec ab eo fit deducto eris alieni qđ de singularibz rebus nõ detrahit ꝫ de vniuersitate. l. qđ dicit. ff. de impensis. 7 hoc vult illa lex ꝫm intellectũ bar. Sed ridiculuz videt dicere ꝙ ille cui legat vsuff. omniũ bonorum habeat loco fideicõmissarij vniuersalis vt sic possit a creditoribz hereditarijs ꝓueniri cũ iura in quibz se fũdat loquant in eo cui relinquunt bona pleno iure. s. ꝓprietatis et vsuff. qz casus longe distat a nõo. Et iõ dico ꝙ sicut quando relinquit vsuffruct9 partis quote bonorũ intelligit de illa que restabit deducto ere alieno 7 sic legatari9 non potest a creditoribz ꝓueniri. Sz heres anteqz tradat bona vtenda deducet es alienum 7 vendet bona immobilia si aliunde solui non potest et sic tanto minorem vsumfructum legatarius habebit 7 per ꝓsequens tam heres proprietarius qz legatari9 vsuffructus ꝑticipabit in solutione eris alieni. Ita et cum relinquit vsuffructus omniũ bonorũ fieri debet quia primo deducent bona hereditaria etiam immobilia si aliter fieri non potest 7 reliqua tradent legata rio vsuff. ad vtendum fruendum 7 sic tanto minorez habebit vsumfructũ tex. est expressus de hoc in. l. vsufructum bonorum legato. ff. ad. l. falci. in carta nona tituli que loquitur quando fuit relictus vsuff. omniũ bonorum. 7 dicit es alienum foze deducendum ex oibus bonis 7 sic ex venditõne rerum hereditariaz non ex fructibus tm̃ sicut videtur sentire bar. Et fit deductio ab herede qui solus potest a creditorib9 cõueniri non legatarius vt sentit bar. Et sic vterqz participat in solutõne eris alieni tam ꝓprietarius qz vsufructuarij vt sentit bar. de hoc etiam est tex. expressus in. l. fi. §. sinautẽ es alienum. C. de bonisqz libe. per quem ꝓfunduntur dictum bar. vt ibi legendo dixi et in scriptis scolaribz dedi. Unde ad ꝓpositum cum dicta domina bartholomea petijt dotem suam poterat iulianus vendẽ vnã possessionẽ hereditariã 7 sibi soluere si aliũde soluẽ nõ poterat 7 vsumfructum dicte domine diminuisset in illa re. Nam 7 ipsa petere hoc potuit vt dos sua separaret ab aliꝯ bonis: vt no. bal. in. l. debitori. C. de pac. 7 in sy. C. ad trebel. l. iubemus. Nunc ergo qz nõ vendidit dictus iulianus. ganisa est vsufructu illi9 reiz et finito cogi debz dictus iulianus vendere 7 soluere nõ autem petere potest vt fructus perceptos cũ dote cõpenset. Non ergo sine causa Bal. in ꝓsilio allegato p dñm aduocatũ hereduz ꝓdictoꝝ ꝑfate dñe mirat de decisione bar. in. d. l. fi. ff. de vsufru. lega. 7 determinat bal. ꝓtra eũ qz ipse bart. sentit aliqua q nõ ꝑtt tolerari. Primo em̃ sentit ꝙ ille cui relict9 ẽ vsuff. omniũ bonoꝝ possit a creditoribz hereditarijs ꝓueniri iz secus sit quando vsuff. ptis quote bonoꝝ vel rerum vt dixi in ꝓcedentibz. Et patet ibi ex tex. qz tũc es alienũ primo loco deducunt ꝑ heredem: ꝫ qñ omnium non deducitur sed transit in legatariuz actiue. l. vroni mee. e. ti. 7 similiter passiue ꝓm eum per. l. nam quod. cuz. l. se. 7 se. ff. ad trebel. Et ita manifeste colligitur ex distinctione quam ipse Bar. facit 7 sic talis legatarius eq̃ parabitur fideicom. vniuersali qui similiter põt ꝓueniri a creditoribz ꝑ dictas leges q̃ nihil faciũt qz vt dixi loquunt in eo cui reliquunt omnia bona pleno iure ꝓprietatis 7 vsuff. q̃ vel est heres alio nõ instituto vel fideicõ. alio instituto: vt no. in dcã. l. bis ꝙbis. ff. de heredi. insti. Nos loquim̃ in eo cui relict9 fuit sol9 vsuffr. q̃ est simplex legatari9 in quẽ licet transeãt actões actiue vtz ex. l. vroni mee. e. ti. allegata p bar. q̃s exercebit tanqz ꝓcur. heredis in rẽ suã. l. j. §. j. ff. vsuf. quẽad. ca. non sic transeunt actões passiue nec est hoc inconueniens vt patz alibi in emptoꝛe hereditatis. C. de here. ven. l. ij. 7. l. emptor. ꝫ in fideicõ. vle transeunt actiue 7 passiue sicut in heredẽ 7 ꝑ ꝙñs vult bar. talẽ legatariũ eidem ꝙpari qđ est falsum. Secundo sentit et innuit bart. ꝙ ad ipsum solũ vsufructuariũ ptineat onꝰ eris alieni nõ ad heredẽ 7 sic de solo vsuf. soluere debz 7 nõ tangere ꝓprietatem qđ est etiam falsum 7 contra dictã. l. vsufructu bonoꝝ legato. ff. ad. l. fal. 7 in carta ix. tituli que vult ꝙ es alienũ deducat ex omnibz rebz 7 sic ex proprietatibus et ex vsufructu quia vendẽtur bona 7 vterqz ꝑticipabit de ere alieno 7 cõtra dictam l. fi. §. sinaũt es alienum. C. de bonisqz libe. vbi hoc dicit expresse. Ex quibus omnibus tollitur et confunditur argumentatio facta p dominũ aduocatũ iuliani a sufficienti ptium enumeratõne ad ꝓbandum ꝙ ista vendiebat soluenda ex solis fructibus non ex venditione ꝓprietatis 7 sic debet dictos fructꝰ ꝓceptos secum ꝑpensare 7 in eam ꝓputare dñ dicit aut ista vendi vt legata et clarum est: qz testator voluit legata solui

ex fructib⁹ vendendis p executores quatenus erūt vltra sumptos necessarios z nō vendi bona mobilia aut petit vt debita z idem: q; ad vsufructuariū omniū bonorum pertinet onus eris alieni exoluendi de suo vsufructu nō ad ꝓprietarium: vt vult Bar. in d. l. fi. ff. de vsuf. lega. Nec rñdet q; non petit vt legata sed vt debita. Et q; dictū bar. nō est verum si ita sensit vt refertur: q; immo ptinet coīter ad vtrūq; tam ꝓprietariū q; fructuariuz q; debent bona hereditaria vendi z bona de venditis perdit ꝓprietatem et vsufructuari⁹ perdit vsufructum z q; intellectus verus illius legis finalis est iste vt multū intersit an relinquat vsusfruct⁹ pars tantum quote bonorum vel rerum incertaruz. An aut certarum rerum vt primo casu deducatur de bonis prius alienum per heredem vendendo bona quatenꝰ expedit z de residuo tradet portio legatario vtēda fruenda et sic vt q; participat de ere alieno secūdo casu nihil deducit q; es alienū nō deducit d singlis rebz q; de vniuersitate. l. q; dā. ff. d impēsis. z sic onꝰ ptiebit ad solū heredē q; d alijs rebz sibi remanētibz soluet. Nā z idē eēt si certam rem pleno iure ꝓprietatis z vsuf. legasset quia de alijs nō legatis debet heres soluere si sufficiūt nō deficiāt legatis al's in subsidium est de illis: vt no. in. l. fi. §. licentia. C. d iure deli. el primo. in glo. que incipit primus ergo. in fi. Et licet illa lex finalis in primo casu loquat qn fuit legatus vsusfructus quote ptis bonorū vel rerum incertarum re tamen vera idem est quando omniū bonoꝝ vel rerum vt fieri debeat deductio eris alieni anteq; assignent res vtende fruende p regulaz l. mulier. ff. de iure dotium licet bar. vt dixi sentiat contrarium q; nō fiat deductio q; transeat es alienum actiue z passiue in legatariū cuius dictū multos facit errare z q; plurimi non intelligūt ipsum nō ponderantes que superius dicta sunt. Et in hoc facto dedit pl⁹ de labore q; expediret pro lucidanda veritate hui⁹ negocij. Et caderet hic vna pulchra subtilis z longa distinctio ad declarationē huius articuli satis inuoluti z implicati quē bar. voluit explicare in. l. si quis seruū. §. fi. ff. de le. ij. Sed non dixit terciam ptem eoꝝ q; sunt necessaria: q; tñ hoc ptinet potius ad legentes q; ad cōsulentes ne nimis prolixus fiam: obmitto. z sufficit tetigisse quatenus expedit.

Consiliū. CCCLXXXIX.

Si habens vsumfructū emat ꝓprietatē vtruz teneat reuendere ꝓprietatem z etiam vsumfructuz propinquo vel ꝙsanguineo venditoris qui ex forma statuti pōt rem venditam aduocare ab emptore.

In christi nomie Amē

Videt dicendū dictā dñam teneri ad reuendendū plenā ꝓprietatē vnacū vsufructu duplici ratione. Primo q; p acq̄sitionē ꝓprietatis vsusfruct⁹ fuit extinctus iure ꝙsolidationis cum non possit ipsuz habere in re ppria. ff. si vsuf. peta. l. vti frui. in princi. quib⁹ modis vsuf. ami. l. si seruus. vñ licet acquisitō p ꝓprietatis resoluat agente dicto ꝓpinquo vt sibi reuēdatur tñ vsusf. extinctus nō renouiscit q; transire debz ꝓprietas pleno iure ad dictū ꝓpinquū. ff. qui. modis vsusf. ami. l. si tibi vbi videt casus de hac qōne z de le. ij. cum filiꝰ. §. dñs. Secunda ratio est q; si huic petie terre post emptionem aliquid p aluuionez accederet sine dubio teneret ista dña vnacuz illo incremēto pro eodem precio vendere ar. ff. de vsuf. l. Item si fundi. §. huic. vicinus ergo z cum isto incremento vsufr. qui consolidatus est ꝓprietati ad similitudinez incrementi alluuionis. Preterea z tercio dicitur q; ista domina renunciauit huic vsufructui post factam emptōnem ergo de ipso retinendo ꝓtendere non potest q; renunciatio predicta debet porrigi ad hunc casum q; potest aliquid operari videlicet si propinquus petat reuendi non autem ad casum quo non petat: q; tunc nihil foret operatura ar. l. si quando de le. j. iuncta. l. q; ritur. §. si venditor. ff. de edil. edic. z. C. de rebus credi. l. si quis ius iurandū de remissione pig. l. fi. cuz sy. In contrariuz facit q; p̄fata dña possit retinere vsumfructum ꝓprietatem sicut ipsam solam emit. ff. de vsuf. l. domin⁹ in prin. de vsuf. lega. L. iij. que incipit si pure qd etiam ratōne ostendit. Nam licet p acquisitōnem ꝓprietatis extincta fuerit forma vsuf. nō tamen extincta fuit substantia q; de formali effectus est causalis vnd cuz adhuc duret substantia seu effectus eius z emolumētum non videt extinctus sed idem vsusf. durare. C. si cer. peta. l. si ex precio. vbi bñ ꝓbatur in ratōne sui ibi dum dicit etiā obligatōnis nō defecerit substantia ꝛc. Pro hoc optime facit. l. j. C. si antiquior creditor vbi si debitor rem pignoratam dederit insolutū creditori licet extinguat pignus quo ad formā. l. neq; pigno. de regu. iuris. non tamen dicit extingui quo ad substantiam vel effectuz. Hinc est q; in re illa adhuc ponor ē q; sequens creditor qui non admittit ad agendū ypothecaria ꝓtra eum nisi sibi offerebat qd ei debebatur: sicut offerre tenebat anteq; insolutū tradita esset illi. Preterea graui iniuria afficeret dicta dña si p libris octingētis teneret reuendere ꝓprietatē cuz vsusf. seu ꝓprietatē plenā cum p eis tm̄ nudam proprietatē habuit qd fieri non debet arg. l. ij. §. j. de his qui sunt sui vel alieni iuris maxime quia ipse ꝓpinquꝰ qui nūc agitur sibi reuendat ꝙsensit in concessione vsufructꝰ facti illi dñe z sic nec directo nec p indirectū pōt petere vt ad se reuertat ar. dicte. l. fi. C. d remiss. pig. z. ff. quimo. pig. vel ypo. sol. l. sicut. §. si voluntate. Preterea dicta dña nō censet habere dictū vsumfructū causalem ex cā emptōnis ar. ff. de euic. l. vacce. cuz tanto minus emerit ꝓpter hoc q; apud eā erat vsusf. Sz d̄ habere ipm̄ ex prima cā: licet non eo mō q; prius q; prius habuit in forma nunc habet in substantia tm̄. Igitur iniquum esset q; ꝓpelleret cum tradere cuz ꝓprietate: q; statutū loquit solum de his que vendita seu aliena ta sunt sine voluntate ꝓpinq̄ et hic nō est hmōi nisi in sola ꝓprietate. Breuiter ista questio mouetur formaliter p docto. in. l. si maritus. C. de inoffi. testa. Et quidam distinguunt aut ꝓprietarius acquisiuit proprietatem cum scelere seu delicto z tūc vsumf. extinctuz p talem acquisitōez nō pōt retinere aduersus petentez rei venditōez. l. ꝓpter veneni. §. neptis. ff. ad sill. de iure fisci. l. eius. qui delatorez. §. fi. Aut sine delicto z tūc aut sciuit illā ꝙsuetudinē vel statutū p quā vel qd poterat ꝓpelli ad rei venditionez z idem p glo. dicte. l. si maritus aut ignorauit z tūc sec⁹. Petr⁹ Ro de bellapti. vt refert cy. tenet q; qñ delicto acquisiuit possit retinere talē vsumf. etiam si illaz ꝙsuetudinē vel statutū sciuit p quo facit q; iura in quib⁹ glo. ibi posita se fūdat loquunt de acquirente ꝓprietatē cum delicto: vt ptingit cū heres adit hereditatē nō sumpta vindicta de morte defuncti. l. j. de his qui vt indig. Non aūt loquunt d simplr sciēte posse sibi auferri ꝓpter alid q; ꝓpter delictū put ē in casu nro. Nā lz extraneꝰ emat rem quā scit possibile sibi auferri p ꝓpinquuz ex forma statuti vel ꝙsuetudinis nō ꝓpterea delinq̄t cū nullam iniuriā faciat alicui q; potius aperit viā ꝓpinquo acquirēdi qd ante venditōez nō poterat acq̄rere z pōt spare q; ꝓpinquꝰ nō petat reuenditōez vñ non debuit dimittere emptōez ꝓpter timorem statuti vel ꝙsuetudinis ar. l. illud. ff. de acqui. hered. Et ꝑm hoc esset ibi determinatio petri p ista dña vt solam ꝓprietatē te-

neatur reuendere retento vſuf. qđ interdum fit vt.l. fundũ.cum mihi vendens.ff.de acti.empt. Non dico q vſuffructus extinct⁹ reuiuiſcat: ß erit ali⁹ vſuffruct⁹ ff.de ver.ob.l.ſtipulatio iſta.§.ſi quis ita ſtipulat⁹ quẽ põt ſibi creare retinendo ar.l.ſi bina ꝛ.ff.de ſerui.vr-ba.p̃dio.l.ſed ꝛ ſi me.§.cum inter.de condi.indebi.qꝛ creatur ex p̃iacenti materia primi vſuffruct⁹ q̃ de for-ma ꝙuerſus fuit in materiã ac ſi vas argenteum redu-ctum fuit ad maſſam ꝛ poſtea eadem maſſa reducere-tur in formã alterius vaſis non ſimilis primo cenſeret eẽ primum vas ar.l.filie.§.ticia.de condi.ꝛ demõ. Et poſito q prima opi.eſſet vera adhuc idem eſſet dicen dum:qꝛ in muliere preſumit ignorantia iuris ꝯmunis vel municipalis.l.cũ đ indebito.§.ſinaũt is.ff.de pba. Bal.aũt ibi diſtinguit an ſtatutũ tranſferat in ꝓpin-quum ius venditõnis an aut ſolum diſponat alienati onem reſcindi ꝛ hoc ꝯo caſu tenet idem qđ ſupra pri mo dixi ꝛ iſta determinatio facit ꝙ hac muliere: quia hic non tranſfert ß reſcindi poſſe diſponit qꝛ igit iſta ps equior ꝛ rõnabilior eſſe videt idcirco viſis ſtatuto p̃dicto ꝛ inſtrumento venditõnis necnõ inſtr̃o condi tionis vſu ff.ac etiam petitione dicti ꝓpinq̃ dico hãc ꝓtem veriorem vicz q dicta dña nõ tenet reuendere niſi nudã ꝓprietatem retento ſibi vſuf.quouſqz vixe-rit prout prius habebat. Nec ob.l.ſi tibi.ff.qui.mo. vſuff.qꝛ ibi recedebat ꝓprietas ab ipſo quõdam vſu-fructuario nunc ꝓprietario ſine facto ipſius qꝛ fuerat alteri ſub ꝙditõne legata ꝛ ipſe vſufructuari⁹ pendẽ-te conditõne acquiſiuit ab herede deinde extitit con-ditio ꝛ ſic reſoluit acquiſitio ꝛ tranſit in legatariũ etã-am ipſo vſufructuario quõdam ignorante iuxta not. in.l.ſeruo legato.de le.j.in.§.j.ꝛ.l.fi.§.ſinaũt auaritie. C.coĩa delega. Sed merito tranſit cum iure vſuffru-ctus ſecum ꝙſolidato:qꝛ ſibi proſpicere non potuerit ſed in caſu nr̃o habet tranſire mediante venditõne fi-enda p iſtam dñam ꝛ aliter tranſire nõ põt. Ipſa aũt dña põt vendendo ſibi retinere vſumfruct.nec cogit vendere niſi ſibi retento eo. Et ſic põt ſibipſi proſpi-cere qđ facere nõ põt in dicta.l.ſi tibi.pro quo.ff.con-di.indebi.l.ſi in area.§.fi.et qđ habet in dicta.l.ſi bi-narum.de ſerui.vrba.p̃di.ꝛ dicta.l.ſed ꝛ ſi me.§.cum inter.de condi.indebi.ꝛ.l.ſi cum excipi.§.ſi ps. Et ſi p errorem obmitteret retinẽ daret repetitio per illas le-ges. Itẽ nõ obſtat renunciatio de q̃ ſupra dixi:qa illa vt audio facta fuit venditori ꝓprietatis poſt ipſaz vẽ ditionem qui venditor voluit amplius ſibi teneri tan-q̃ vſufructuarius ſicut prius tenebat et illud tm̃ fuit opata dicta renunciatio. Nam ꝓprietarius tenet q̃-dam obligatõne ꝙtinua et ſucceſſiua ad patiendũ vti frui.vt no.in.l.corruptõem.C.de vſuf.ꝛ.l.ij.ff.de ver. obli.p voc.p.l.iij.§.dare.ff.de vſuf. Voluit g̃ dict⁹ vẽ ditor.poſtq̃ deſinebat eſſe ꝓprietarius ampli⁹ non te-neri dicta obligatõne virtute cui⁹ſi impediuiſſet po-tuiſſet ad intereſſe ꝙueniri:ꝛ ideo fecit ſe q̃etari ꝛ libe-rari ꝛ licet ipſa quietatio ꝛ liberatio pax eſſet neceſſa-ria:qꝛ eoipſo q deſinebat illa ſucceſſiua obligatio te-neri tm̃ ad maiorẽ cautelã hoc fecit. Et ſic fuit potius declaratio ſublate obligatõnis q̃ ipſa ſublatio ꝓput ĩ ſimili ꝙtingit in eo qui ſoluit qđ dz:qꝛ licet liberat⁹ ta-men adhuc ſe facit liberari p inſtr̃m iuxta not. in.l.iij. §.nũc de effectu.de libe.lega.p bart. Et hoc etiã bene ꝓbat in.l.ſi ſeruus.ff.qui.mo.vſuff.amit. in verbo li-berabit:nõ aũt p hanc quietatõez factã ipſi vendito-ri p̃dit ius retentõnis vſuff. qđ habet aduerſus dcm̃ ꝓpinquũ:qꝛ ſic factuz venditoris ꝓdeſſet propinquo qui erat ſibi oĩno extraneus et ab eo mandatum non habebat qđ eſſe non debet ſed ipſi ſoli venditori pro-deſt ſi.l.p actionẽ.C.de pac.vbi caſus. Concludo er-go vt ſupra dixi.

Conſilium.CCCXC.

Si vir legat vxori alimenta ꝛ poſtea in codicill⁹ le-gat illi vſumfructũ ſomniũ bonor̃ vxor̃ iſta virtute le gati põt ꝙſequi vſumfructũ omnium bonor̃ etiam ſi inſtitutus fuerit fili⁹ teſtatoris. Et de natura iſtius le-gati vſuffructus omniũ bonor̃ facti vxori ſiue filij ſi-ue extranei heredes fuerint inſtituti ꝛ ſic ad no.p bar. in.l.ticia.§.fi.de le.ij.

Nchriſti nomie Amẽ

Queror quondã dicti riſtori debeat hr̃e inte gruz vſumfructũ bonor̃ ꝙbatur triplicit. Primo qꝛ in teſtamento legauerant victũ veſtitum ꝛ alimen-ta.ff.de ver.ſig.l.verbo victus.ꝛ de ali.lega.l.fi. Cũ er-go poſtea p codicillos illa verba victũ ꝛ veſtitũ detra-xerit ꝛ loco ipſor̃ poſuerũt alia.ſ.qꝛ volebat eam eſſe vſufructuariã vnacũ filio ſuo patet q voluit legatuz ampliare:ꝛ ſic plus relinquere q̃ alimenta al's codicil lus fuiſſet ſupfluus cũ nihil aliud ibi diſponat qđ nõ eſt dicendũ nec p̃ſumendũ.ff.de le.j.l. ſi quãdo in pn. Per que dico q licet al's ꝑm ꝯmunem opi. inſtitutis filij⁹ verba illa vſufructuarius ꝛc.important ſolũ ali-menta ex ꝙiecturata mente defuncti ꝛ in fauorẽ filio-rum iuxta no.in autẽ.hoc locũ.C.ſi ſecũ.nup. mulier. ꝛ.l.ticia.ꝛ.§.fi.đ le.ij. Tñ in caſu propoſito cum ex te-nore teſtamenti ꝛ codicillorum ꝙſtet de alia volunta-te defuncti volentis vltra alimenta relinquere dico q ſi extaret filius defuncti deberet p̃fata dña hr̃e dimi-diam.ff.de vſuf.accre.l.ſi q̃s ticio.in pr̃in.fili⁹ tm̃ habe ret cauſalẽ dicta dña formalẽ et mortuo filio dimidia eius cãlis accreſcit dicte dñe et ſic eſt locus iuri accre-ſcẽdi de cãli ad formalẽ ſicut de formali ad formalẽ.e. ti.l.ſimulieri.cũ liberis ver.idez intelligendũ in ter.et glo.qđ eſſet verum etiã ſi filius hereditatẽ adiuiſſet cũ in vſufructu locus ſit iuri accreſ. etiam poſt acquiſiti onem factam a prin.e.ti.l.j.§.interdum. Verbũ nan qꝛ vſufructu de ꝓprio ſignificatu importat vſumfru-ctum cui ſignificatui ſtandum eſt ſi alia volũtas non apparet.l.non aliter.ff.de le.iij. Hic autez nõ apparet alia prime ꝙformis vt hic qꝛ nõ ſine miſterio loco illo-rũ verbor̃ q̃ importabãt alimẽta poſuit iſta. Scdo ꝓbat qꝛ ꝛ ſi p̃dicta ceſſarent tm̃ exquo proponitur q fili⁹ nõ fuit heres ꝛ ſic ſuccedunt ſubſtituti ex vulgari. l.ſi filius heres.ff.de libe.ꝛ poſtu.q̃ ſubſtituti ſunt ex-tranei ſm coẽm opi.integrum vſumfructum hẽbit.l. omniũ.ff.de vſuf.ꝛ vxori de vſufructu leg. certe etiaz ſi filius fuiſſet heres tamen qꝛ vſufructus fuit relict⁹ p verba multiplicatiua ſiue repetitiua ß donec vidua ſteterit ꝛ ſic cenſetur tot legata quot ãni.l.legatũ.ff.đ au.lega.ſm opi.bar.in dicta.l.ticia.§.fi.pro tempore poſt mortem filiorum cum ſit nouum legatum dz ha-bere integrum vſumfructum cum in pr̃in.cuiuſqz an-ni in quo dies legati cedit inſpiciat ei⁹ ꝙditio de ãnu. lega.l.in ſingl̃is.de dona.cã mor.l.ſenat⁹.§.fi.qđ etiã ꝙſuluit.idez bar.in ꝙſilio qđ incipit Nicola⁹ ſer ama-ti. Sed videt ꝓbari q teſtator non ſimpliciter relqt cum vſufructu:ſed adiecit oĩm bonorũ ſuorum ergo ꝛc.vt no.bal.in.l.fi.C.de iudic.vidu.ſed bar.in dicta l.ticia.nõ videtur de hoc curare. Confirmant autem p̃dicta qꝛ vt mihi ꝓbo aſſerit fili⁹ p̃fat⁹ mortu⁹ fuit q pſes ãnos añ mortẽ teſtõris. Añ cũ teſtator hoc ſcire rit ꝛ potuerit mutare teſtm̃ ꝛ codicillos ꝛ nõ mutaue-rit credendum eſt eũ voluiſſe decedere cũ eiſdem ꝛ qđ ꝓba intelligant in eo ſignificatu quẽ importãt vt ar. cor̃ que in.l.athletas.§.dat remiſſionẽ.ff.de excu.tu. p glo.C.de inoffi.teſta.l.iij.ꝛ qđ no.ĩ.l.ler cor.circa fi. de vul.ꝛ pu.p bar.et de teſta.mil.ꝛ.l.tractabat.q aũt

de liberis fecit mentionē testō: seu de filijs in plura-
li sine dubio ad filos ex ipo testō: susceptos refert
nō ex alio. ff. de pdi. 7 demō. l. si vir vxori. vbi casus.
Nec ob. q nō habebat nisi vnū ex eo 7 sic nō vidē
posse in eo verificari. l. iulius febus que est. l. fi. ff. ad
trebel. q: ipse fecerat mentionem etiam de nascituri
7 sic ad illas refertur illd plurale. l. q filiabus. Sed
predictis obstare videtur q idez bal. nota. in di. l. fi.
C. de indi. vidu. vbi videtur determinari quod in-
stituti extraneis mulier nō habebat itegrū vsumfru
ctū sz dimidiā 7 alterā habeāt istituti. Et ß p. l. si alij
ff. de. vsuf. lega. sz ß non placet q: illa lex loquit qn
vni legauit fundū alteri legauit vsumfructū eiusdē
fundi. Quo casu iō pcurrūt i vsufructu q: fūdi ap-
pellatō psistit ex ppietate et vsufructu 7 altero de-
ficiēte nō diceret fūd⁹ sz nuda ppietas l' nud⁹ vsuf.
ff. de. ver. ob. q vsūfructū vnde reliquēdo vni fūdū
voluit q habēt etiā fructū nō nudā ppietatē sz cū
vnū instituit heredē vniuersaliter 7 alteri legat vsū
fructū bonoz nō pstat ex alio q voluerit istitutū p-
ticipare aliqd de vsufructu cū instō 7 hereditas psi-
stit i iure abstracto a ppietate 7 vsufructu q: pōt
dici hereditas etiā sine aliq corpe. l. hereditas. ff. de
peti. he. Nō ergo apparet ex significatu istōis q vo
luerit institutum participare de vsufructu viuente
vsufructuario 7 iō integer vsusfruct⁹ ptinet ad lega
tariū ppietas vero ad heredē dcā. l. oium. ff. de vsu
fru. debet tñ videri ne excedat estimatōez dodrātē vt
ibi habet'. Ultimo pōt dubitari de eo qd no. bar.
in dcā. l. ticia. §. fi. in fi. vbi querit qd si instituti non
erant penitus extranei sed erant attinentes vt colla-
terales an erit idem quod quādo filij sunt instituti 7
nō soluit. Sed Ja. bu. in. l. j. si ko nup. nu. tenet q ñ
sit idem qd in filijs sed idē qd in penit⁹ extraneis qa
rō psuetudis de qua ibi no. fundat' in fauore filioz:
7 ita coīter tenet' 7 etiā de facto sicqz nō obstat q isti
instituti erāt attinētes 7 psortes testōis. Cōcludit'
q dcām dñam debē hāe integrū vsufructū dūmō do
drātē nō excedat 7 dūmō stet in domo put testō: di
sposuit vl nō stet p eā sed p heredes. ff. de ann. lega.
l. menia. Puto tñ q illa pditio de stando i domo cē-
seat apposita solū eo casu quo liberi extarent q: vo
luit eā hāe curā de eis sed eis nō existentib⁹ nō video
ad quē finē hoc voluisset vñ nec ipm puto voluisse:
lz notari⁹ male sciuerit volūtatē eis exprimere.

Consilium CCCXCI.

Ad id qd quotidie ptingit ex cōi stilo notariorū
q scribūt q testō: relinq vsufructū oīm bonoz suoz
vxori 7 p⁹ e⁹ morte istituit talē vtz valeat tal' dispō

Nchristi noīe amen

Sup primo quesito rñdeo q si essem⁹ in
cā intestati loc⁹ eēt statuto sub rubrica de
liberoz successiōib⁹ qd excludit feminas extantibus
masculis 7 adeuntib⁹ vl se immiscentib⁹ 7 vult quo
ad eas ꝓuari ius cōe. Circa qd notandū q si nō adi-
rent vl se immiscerent sed repudiarent nō fuisset ne-
cesse qd statutū expresse hoc disponeret q: tunc filie
nō excluderent' a masculis q: etiā si hoc nō dixisz tñ
ꝓma ps statuti exclusiua feiaz ppter masculos debu
isset sic intelligi nec habuisset locū masculis repudiā
tib⁹. p. l. j. §. sed si sint. ff. ad tertu. 7. l. j. §. filiū d ꝯtab.
7 ibi p bar. Sed si nō repudiāt nec etiā adeūt vel se
immiscent ß decedūt ea non adita vel repudiata ne-
cessaria fuit ꝓuisio statuti q: si illa nō esset transmit-
teret masculus totam hereditatē iure suitatis ad su-
os heredes exclusa sozore si alios haberet heredes q
ipam. C. d iure deli. l. ij. l. ex militari. §. fi. cū. l. se. ff. d
mili. te. cū ibi no. de acqui. heredi. l. vētre p bar. q: cē
seret suus heres nō solū in pozcōne quā dat sibi ius
cōe ß etiā in illa quā dat sibi statutū p exclusionē fe-
mine q: censetur eā sibi dare vt suo dcā. l. ex milita-
ri in princi. ne sit heres diuerso iure ptum vt suos ptū
vt extrane⁹ ar. l. eū q edes. ff. de vsu f. Sed q: statu-
tū disponit q si masculi nō adeāt vel se immiscēt fe-
mine remaneāt in dispositōe iuris cōis 7 ista ꝛba ve
rificant' etiā si nō repudiāt ß decedūt ea nō apprehē
sa tacite vel expresse dico q masculus nō transmitte
ret iure suitatis nisi ptem q ipm tangeret de iure coī
fm numerū liberoz masculoz 7 feminaz alie por
tiones ptinerent ad supstites feminas ac si nō eēt sta
tutū pdictū d exclusione feminaz ppt masculos. Et
sic in casu nro ista sozor deberet hāe dimidiā iur suo
altera dimidia ptineret ad heredes frīs sui ad quos
iure suitatis transmisisset 7 sic ad ipam eandem tāqz
heredē eius si essem⁹ in causa intestati vt dixi. Vez
q: sumus in cā testati. Et in testō masculus fuit insti
tutus insolidum 7 femine in certis quantitatib⁹ reli-
ctis iure institutiōis. Aduertēdū ē q testm ē validū
de iure coī 7 sic dicte filie nō excludunt' a succession
vniuersali p statutū ß p ipm testatorē 7 de iure com
muni q exclusio locū hz etiā si masculus se nō immisce
at exprese vel tacite dummō nō repudiet 7 decedat
quia iure suitatis totū transmittit ad suū heredem
q est ipe Joachinus substitutus cū fuerit substitutō
pupillaris 7 ille decessit. s. masculus in pupillari eta-
te 7 iō dicendū ē q p dcām dñam meā nō pōt adiri
dicta hereditas virtute statuti etiam si p masculum
fuisset repudiata q: statutū loquit in cā intestati q
cessat in casu nro cū sit locus cause testati. l. qdiu de
acquirē. here. 7 p psequens cessat statuti dispō cum
cessent eius verba. l. hos accusare. §. oībus de accu. ß
possit adiri p dcm Joachinū sbstitutū vel ex vulga
ri si masculus ille repudiauit cū fuit substitut⁹ etiam
vulgariter vel ex pupillari si nō fuit repudiata quia
reperiret' in hereditate masculi tanqz adeunda non
tanqz adita. s. transmissa iure suitatis. l. si qs filiū. ff. d
acqui. here. in. §. j. que pupilli hereditas ptū ad Jo
achinū ex pupillari. Et hoc si suffragere' sibi tēpus
ad adeundū nō aliter. l. accusaturus d adulte. quod
an suffrageť dicā in sequēti. Sup scdo dubio di
cendū ē q si transiuit tēpus. xxx. an. a die mortis dcī
masculi pditū est ius adeūdi vtrāqz hereditatē tam
patris qz filij. C. de iure deli. l. lz cū ibi plene no. maxi
me p bal. 7 no. glo. ff. de acquir. heredi. l. ij. que inci-
pit qdiu etiā si toto dcō tpe dictus ioachin⁹ igno-
rauit se substitutuz. C. de pscrip. xxx. an. l. sicut licz si
ignorantia fuisset iusta 7 quadriennīū ptinuū nō eēt
transactū a die scīe posset restitutionē petere p ea q
no. bar. in. l. j. §. si qs aūt ppt inundationē. ff. d itine.
actuqz pua. 7. l. ab hostib⁹. §. ß qd simplr. ff. q ex cau
sis maio. 7 p glo. in. l. si sic. ff. quē ad. fui. amit. in fine
magne glo. 7. l. si ptē. §. j. eo. ti. i pma glo. Bal. tamē
alr sentit. C. q admit. ad bo. posses. pos. l. j. i. xxiij. op.
Quidā tñ tenuerūt q iuri adeundi tpe nō pscribit'
dicentes q nō est ius sed facultas cui nō pscribit'. ff.
d via publica. l. viā publicā. Sed ꝯriū ē verius quia
immo est ius. C. de insti. et substi. sub conditione fa-
ctis. l. ij. in fi. vbi est tex. 7 ista est communis sentētia
glosaz 7 doct. vt plene no. bal. in dicta. l. licet. C. de
iure deli. Posset etiam dici dictum Joachinum ex-
cludi ab adeundo ppter aliud etiam si cessarent que
supra dicta sunt. s. quia nudum extitit conditio sub-
stitutionis cum videatur substitutus post mortē ma
sculi et post mortem omnium filiaz vt pz duz dixit
testator quibus casibus supascriptis obuenientib⁹

ꝛt.ꝛ ſup fecerat mentionē de vtroq; caſuū p̄dictoꝝ .ſ.ſi oēs maſculi morerent ꝛ poſtea ſi oēs femine dū dixit inhoc vltimo q; volebat vſumfru ctū cū ꝓprie tate ꝓſolidari. Et quotidie ꝓtingit iſte caſus ex cōi ſtilo notarioꝝ q̄ ſcribūt q; teſtōr reliq̄t vſumfructū oīm ſuoꝝ bonoꝝ vxori ꝛ q; poſt eius mortē inſtituit talē. Naz reſultat ex hoc ꝓplexitas .ſ.quia inſtitutō eſt cōditionalis.ſ. ſi ſupuiuat vxori.l. heres meus in princ.ff.ō ꝓdi.ꝛ demō.qñ di.lega.ce.ſi cū heres.ꝛ ſic nō p̄ot adiri hereditas viuente vxore ꝛ p conſequēs nec legatū vſusfructꝰ deberi. Sed econtra teſtatorꝭ volūtas manifeſte deprehendit in cōtrariū q; voluit legatū vſuſf. deberi in eius vita. poſt mortē vero nō immo ſi voluiſſet nō potuiſſet.l.ticio cū morietur.ff. de vſufruc.ꝛ ſic eſt contrarietas inter id quod ſonāt verba inſtōnis ꝛ id qđ ſonant verba relicti vſuſf. vt tangit in additionibus ſpe.ti. de pigno. §. ij. in addi. que icipit ſi vſufructus debebat ꝛc. quā ꝓplexitatem ſoluit bal. C. de heredi. inſti. l. extraneū hoc mō q; fa tet inſtitutionē fore ꝓditionalē ꝛ ante mortem vxo ris adiri nō poſſe hereditatē ꝛ nihilominus dicit le gatū vſuſfru. deberi magis tuitione ꝓtoris ꝛ iudicis officio ꝙ ſaluanda intentiōe teſtatoris q̄ ſtricto iuꝛ put in fi. C. de neceſ. ſer. l. penul. §. illo. ff. de alimē. le ga. l. ſeruos de an. lega. l. quintus. Et idem tangit i. l. id qđ pupibus. C. de epi. ꝛ cle. ꝛm que ſi vera ſūt ſe quitur q; iſte Joachin⁹ nō ſolū excludit ab adeūdo ꝓpter hoc q; nō extitit ꝓditō ſue ſubſtitutiōis cū ad huc ſupuiuat vna filia ꝛ requirit mors oīm qꝛ fuit fa cta ſubſtitutio cū expreſſione noīs collectiui. C. de im pub. ꝛ alijs ſubſti. l. penul. ff. ad trebel. l. hēdes mei. §. cū ita iūctis his que no. ꝙ bar. de dictione oēs que eſt collectiua. in. l. hoc articulo. ff. de here. inſti. Sed etiam ex alio qꝛ nō ꝓſtat adhuc vtrū ipe ſit de numero ſubſtitutoꝝ vel nō qꝛ ſubſtitutio fuit facta generali ter de filijs andree ꝛ ſic de pſonis incertis ꝛ ꝙ conſequens de illis tm̄ filijs andree q̄ reperiētur viuere tpe quo exiſtet cōditio ſubſtitutiōis.ſ. q; oēs filie ſint mortue et forte iſte tūc nō repiet viuere ꝛ ſic apparebit ipſū nunq; fuiſſe ſubſtitutū ꝙ id quod hī. i. l. ſi filiuſſa. §. diui. lo. p̄ho de le. j. ꝛ de le. ij. cū p̄. §. a filia ꝛ qđ vtro biq; no. ꝙ bar. ꝛ de le. ij. vxorē. §. ſeeuola ō libe. ꝛ po ſthu. l. cōmodiſſime ꝙ eūdē. Patz ergo ex p̄dictis p̄ fatū Joachinum nō poſſe dcās hereditates adire ex triplici capite. Vel quia nō ꝓſtat adhuc vtrum ipe ſit ſubſtitutus ſeu de numero ſubſtitutoꝝ vt in vltīa rōne ſupra facta. Vel ſi eēt tm̄ nō dū extitit conditio ſub qua fuit ſubſtitutus vt in penultima rōne. Vel etiam ſi extitiſſet tranſactū ē tpus adeundi et ſic iuri adeūdi p̄ſcripti eſt vt in prima. Et ex his ſequit q; li cet dña mea nō poſſet adire ex diſpōe ſtatuti de libe rorum ſucceſſionibus ſi ioachinus adire poſſet vt di xi in p̄cedenti dubio bene tm̄ p̄ot adire ab inteſtato ꝓ pter excluſionem ioachini rōne lapſi tpis qꝛ irrita fa cta cā teſti ſuccedit cā inteſtati. l. fi. ff. de ꝓdi. inſtitu. Vel poſito q; nō eſſet excluſus ꝙ lapſum tpis ſi po ſtea excludatur ꝙ mortem contingentem ſibi anteq; moriatur. ō. mea poterit tūc adire periā dicta Cir ca terciū queſitū ſi ponamus ioachinū excluſū ꝙ la pſum tpis aut nō poſſe adhuc adire ꝓpter cauſas de quibus ſupra clarum ē q; nō p̄ot petere qđ petit a di cta dña. ſ. q; reſtituāt fructus pceptos nō p̄ſtita cau tione que cū debeat p̄ſtari heredi q̄ eſt ꝓprietarij⁹ et hic nōdū eſt adita hereditas non eſt cui poterit pre ſtari. l. ſi in diem in prin. ff. de ꝓdi. ꝛ demō. ꝛ ſic nō p̄t ſibi aliqua negligentia vel culpa imputari. ff. ō ꝓdi. inſti. l. iuj. in fi. ꝛ l. mulier. in fi. p̄i. ꝛ q; ibi no. d. Ang. de puſio ſatis ad ꝓpoſitū ꝛ ꝙ ſequens nō dꝛ pumiri vel grauari in ꝓditione ꝛ reſtitutione fructuū arg. l. cū quidā. §. ſi pupillo. ff. ō vſuris. Preterea intereſt ipſius ioachini petere cū nō ſit ꝓprietarius vñ ꝛ ſi di cte dñe mee poſſet aliquid imputari nō tm̄ ab iſto qꝛ agens dꝛ ius metiri ſeu ptātez agendi exiure ſuo nō ex nō iure rei. §. ſi pars heredi. pe. l. j. ꝛ C. de rei vēdi. l. fi. Et ſic p̄ot dicere dña mea q̄ntum ad te ptinet li beras edes habeo. l. loci corpus. §. cōpetit. ff. ſi fui. vendi. ꝛ qđ noī. l. his ꝓſequēter in prin. ff. famil. her. ꝙ glo. ordi. Sed et poſito q; potuiſſet adire ꝛ adiſ fer tm̄ nō poſſet petere reſtitutionē fructuū niſi pce ptoꝝ poſt petitā ſatiſdationē ꝛ nō p̄ſtitā qꝛ extē fu it in mora p̄ſtandi. l. ſi ex legati cā cū ibi no. ff. de ver. obli. l. qđ te. ſi cer. peta. ꝛ ſic mala fide videret ꝓcipiſ ſe. Sed pceptos añ petitā ſatiſdationē non: ſine ip ſos pcepit ſciente et paciente ioachino tā de iure cōi per ea q; no. bar. in. l. vxori. ff. de vſufru. lega. ꝛ guil. ō de cu. C. de vſufru. l. j. q̄ ex forma ſtatuti qđ ſi bn̄ in ſpiciatur vult q; veniāt reſtituendi ſolū fructus per cepti poſt petitam ſatiſdationem et non p̄eſtitam ſi ne perceperit ipſo ioachino ignorante cum percepit bonafide quia vt dicitur nō habebat noticiam de te ſtamento et ſic credebat ſe heredem ab inteſta. ergo fecit eos ſuos ꝛ non tenetur eos reſtituere q; id quod no. guil. de cu. in. d. l. j. qui conſiderat: et ponderat ſo lum an ſint percepti bonafide vel nō licet bar. dicat et loquatur ad'r ſcz an perceperit ſciente ꝛ paciēte ꝓ prietario ꝛ idem bal. ſentit quod guil. in. l. ſi vſusfru ctus eo. ti. Laus Deo.

Conſilium CCCXCII.

In chriſti noīe amen

Viſis dubijs ꝓpoſitis ꝛ elegantiſſime con ſultis per egregios doctores ꝛ dñm floria num de ſancto petro. obmiſſo primo dubio ſup quo ſatis pulchre tactū ē per primum conſulentem in pre cedenti proximo ꝓſilio. Venio ad ſcdm̄ cuius deci ſio pendet ſubſtantialiter ex hoc quod infra ſubdaz

Primo em̄ inſtituit tres filias ſuas in certa quā tate naſcituras q; ex eadē quibus decedentibus ſub ſtituit ꝛc. vt in teſtamenti ſerie apparet demū inſtitu it vniverſaliter filiuz ſuum naſcituros que quorum alteri decedendi ſubſtituit ſuperuiuentes. Si vero contigerit oēs eius filios in pupillari etate vel quan do cunq; decedere tunc voluit eius filias ſupra inſti tutas ꝛ vſumfructuz reliquit oīm bonorum ſuorum equaliter inter ſe dividendum ꝛ poſt mortem earun dem cū ꝓprietate conſolidari quib⁹ oībus ſupra ſcri ptis obueniētib⁹ ſubſtituit dictis eius heredib⁹ vul gariter pupillariter ꝛc. filios tā natos q̄ naſcituros andree de vſibertis. Et ſic patet q; teſtōr ſubſtituit iſtos vltio loco noīatos tā poſt mortē filiaꝝ quibus vſūfructū reliquit q̄ etiam poſt mortem filiorū. Et q; ſit verū eleganter ꝓbat extractis ꝙ p̄mū ꝓſulentē in ſcdo dubio q̄obrē ſ. obmitto. Et ex his luculēter deducit q; cadum⁹ illā qōnē ſi relict⁹ ē vſusfruct⁹ di ctis filiabus omnium bonorum et poſt earum mortē inſtitutus eſt heres vt fuit hic niſi ſubſtituti fuerunt de quibus in puncto an tale legatum ſit nullum ꝛ va lidum. Et videtur primo q; tale legatū nō valeat cū tale maxime legatum non cedat niſi ab adita hereditate. C. de caduc. tollen. l. vnica. §. excepto. ff. quando di. le. ce. l. j. ꝛ. ij. q̄ hereditas nō poteſt adiri niſi poſt mortem vxoris vt pz q; hec inſtitutio ē ꝓditionalis. ff. de ꝓdi. ꝛ demō. l. heres meus ꝛ qñ di. le. ce. l. ſi cum heres. ꝛ. ff. de heredi. inſtitu. l. qui filio in princ. cum ſy. quia poſt mortem eius cui relictus eſt vſusfructꝰ hereditas tm̄ adiri p̄ot ergo nullū legatū collatū in tp̄s quo deſinere debet. ff. ō vſufr. l. ticio cū morietur.

de vsuf.le.l.vsumfructū. Preterea ⁊ hic videt esse ꝑplexitas ⁊ ꝓtrarietas implicatio ergo inutile legatum ff.de condi.insti.l.si ticius.de ver.ob.l.si ticius. de reg. iur(.l.vbi repugnantia. Primū patet qz institutio: vt supza dixi est facta ꝙditōnaliter post mortem vsufructuarie.de condi.⁊ demon.l.dies incertus.de ꝙdi. indebi.l.nam et si moziar.⁊sic legatum nō potest deberi ante ꝙditionē post aditionē aūt factam min⁹:qz ea fienda venit post mortem vsufructuarie respectu cui⁹ tempis testatoz non posset legare vsumfructū etiaz si vellet vt legibꝫ supza allegatis ⁊ qz non potest qd incipere eo casu quo debz finiri.ff.de manu.te.l.libertas. de condit.⁊ demon.l.heres meus.§.qz̄uis.cum sy.Et hanc ꝓtem videt tenere Jo.an.in addi.Spe.in ti.de pig.§.ij.in additōne que incipit si vsusfructus debebatur.Bal.tamen in.l.extraneū.C.de heredi.insti.referens Dy.in ꝙsilijs suis tenet tale legatum valere dicens q tali casu his cui relictus est vsusfructus possit de facto vti frui et demum hereditate adita retrofinget iuridice vsum esse.ff.de condi.insti.l.mulier.§. si quis hereditarium ⁊ cum nō sit qui ei tradat accipiet per iudi.officium.ff.de peti.heredi.l. hereditas.i fi. vel etiam ꝓpria auctozitate intrabit tanqz in possessionē vacante cum non sit ꝓtradicens ad hoc de le.ij.l.ticia.cum testamento.§.j.⁊ qđ no.C.de lega.l.nō dubium. Tenet ergo bal.tale legatum valere ⁊ mortē vsufructuarie spectandaz esse. Et ex hoc sequit decisio p dicti ꝑ dubij videlicet q Joachinus vnus ex filijs ser andree substitutus adire non potent hereditatem ante existentem ꝙditionem de qua supza nec dicet dicte additione ꝑscriptum fore.xxx.an.cuz non possit dici id ꝑscriptōne sublatum esse quod non fuit in actu ⁊ potentia causatum.ff.de iure doti.l.tali facit.ff. de iusto testa.l.nam et si sub ꝙditōne.§.rumpendo.de ver.ob. l.decem. Aliā tn opi.posuit idem bal.in.l.id q paupe ribus.C.de epis.⁊ cleri.dicens tale legatum valere sed institutōez non esse censendam ꝙditōnalem quia qui vult ꝓsequens vult necessario antecedens de ꝓcura. ff.ad rem nobilem.⁊.l.ad legatum.de sponsa.l.oziō.cuz sy.Sed institutio est aūdens ⁊ legatum consequēs: vt insti.de le g.§.ante heredis.C.de fideicom.l.eā quam. ff.de bis que in te.dele.l.prime. ibi calphurnius ⁊c.ff. de iure codi.l.fi.insti.de fideicom.here.§.in primis. de lega.j.l.hec verba.cum sy. Ergo exquo testatoz voluit legata deberi pure ex eius mente resultat institutio pura ⁊ sic ꝙcludit diem mortis de medio reijciendum esse boc idem tenuit in.l.filius a patre.ff.de lib.⁊ post. q glo.que est ibi.Et ex hoc sequit si est verum alia decisio ad sēm dubium q cum talis ꝙditio reijciat de medio et institutio ꝓcenseat pura dicto Joachino ius amplius non esse in adeundo hereditatem exquo prescriptum spacio.xxx.an.ꝑm veram opi.glosarū ⁊ doc. in.l.licet.C.de iure delib.⁊.l.cuz antiquoziby.e.ti.⁊.l. vnica.C.qñ nō pe.ptis.⁊.l.q̄diu.la prima.C.d acq̄r. heredi. Et q ꝙsequens dictam hereditatem cōcludit venire ad succedentes ab intestato cum substitut⁹ lapsu temporis sic exclusus et maior sit exclusio inducta tpe q̄ꝫ repudiatōne.vt.l.facta.§.si quis bonoz̄.et ibi q Jaco.de are.ff.ad trebel.igit ⁊c.ff.de acquir.here. l.in plurium.ff.de condi.insti.l.fi.cum sy. Aliam opi. posuit in.l.si quis instituat. la grande.ff. de here.insti. ꝙcludens q illū tex.q licet interim heres institutus vicente fructuario nō sit heres:attamen admīstrare potest hereditatez.p bonis ꝙseruandis ⁊ p vtilitate creditoz petita bonoz possessione ꝑm formā dicte legis si quis instituat .p quo facit.ff.de iure delibe. l.aristo. ff.de acqui.here.l.aristo.⁊.e.ti.l.p herede.in fi. princ. ff.de peti.here.l.dinus. Et sic limitat dicta in dicta.l. extraneum. Ultima fuit opi.d.ange.in.l.miles.ita heredem.ff.de testa.mil.dicentis q institutus sub condi tione videlicet post mortem pendente ea poterit petere bonorum possessionem per.l.si quis instituat pre allegatam ⁊ p talem agnationez cedet dies talis legati sicut si hereditas esset adita que opi.mihi nullo modo placet.qz p bonoz possessionem que petit ex forma dicte.l.si quis instituat.quis non efficit heres: vt ibi :sed habet tanqz̄ heres in bis duobꝫ que supza dixit bal.ibidem ⁊ in.l.ij.§.si sub ꝙditōne.ff.de secū.tab. ergo non operat hoc qđ ange.dicit cum ad ꝙfirmationem dependentiū ex testamento requirat vera testi ꝙfirmatio que inducit per ipsam hereditatis aditionem:vt.ff.de stip.ser.l.si seruus menj ⁊ castrenꝭ peculij in fi.de ꝙtratab.l.filium.§.sed cum exheredatio.de regulis iuris.l.si nemo.ff.de bo.lib.l.si patronus.§.ex testamento.cum sy.que ꝙaditio in casu angeli nō inducitur effectualiter nisi eueniente ꝙditōne vt plene no. in dicto.§.si sub ꝙditōne. Et ideo videtur mihi indubitatissime tenendum fore tale legatum vsusfructus valere ⁊ diem mortis spectandū esse p heredem institutum. Nec obstant que supza dicta sunt videlicz q legatum vsusfructus non cedit nisi ab adita hereditate:hoc eñ est verum nisi ex verbis testatoris aliud ꝓhendatur tacite vel expresse q voluerit diez dicti legati cedere ante aditam hereditatez qđ facere potest Ad hoc induco qđ no.bar.in.l.nemo pōt.de le.j.et in l.j.§.j.si quis ob.ca.te.vbi allegando.§. si ꝯo expres sim.in autez.de here.⁊ falci.⁊ qđ ibi no.per Ja.de bel. ꝙcludit q p ꝓhibitōnem falcidie a testatore factaz legata deberet etiā nō adita hereditate ⁊ sic tacite nedū exꝑsse testatoz hoc disponere pōt licet al⁹ dixerit bal. in.l.eam quā.C.d fideicō.⁊ in.l.j.si quis ob.ca.te. Sic ergo ⁊ in casu nr̄o videt tacite sensisse testatoz q domina mea legataria dicti vsusfructus postqz̄ heres sb cōditione fuerat institutus ⁊ ipsi pure legatum possit hereditate nondum adita accipere ꝓpria auctozitate qđ testatoz ꝓcedere pōt:vt in.l.ticia.cum testamento §.j.⁊ ibi glo.de le.ij. Si eñ hoc nō dicerem⁹ esset necesse dicere exꝑctandā fore aditionez ipsius heredis ⁊ sic esset inutile legatum vsusfructus cū post mortez eius qui vsumfructū iure legati habet hereditas adiri debeat igit ⁊c.ar.ff.de re.du.l.quotiens.⁊.l.vbi.de regu.iu.l.semp in dubijs.cum sy.cum ergo ita sit verisimile vt supza dixi testatorem cogitasse vt patet ex testamenti serie ita eius voluntas interꝑtanda est.ff.de re.du.l.cum in testō. Et banc opi.seq debem⁹ fauorabilem,vltime voluntati,testatoris.ff.de inoff. testa.l.si ꝑs.extra d re iudi.c.duobꝫ.ff.e.ti.l.inter pares: qz aliter dicendo ꝑm Jo.an. esset dicere q testatoz elegisset viam ad impugnandū suum iudicium qđ non est ꝑsumendū.ff.de testa.mil.l.ij. Nō ob.sēm de ꝓplexitate qđ intelligendo vt supza dixi nulla resultat ꝓplexitas aut ꝓtrarietas. Et ꝑm hoc nō erit necesse recurrere ad id qa dicit bal.in dicta.l.extraneum vicz q capiat de facto ⁊c.vbi enim habemus remediū iuris,nō est recurrendum ad remedium facti.C.de acti.⁊ obli. l.negantes.ff.qđ me.cau.l.extat.cum sy. Item ⁊ q dies incertus non subducat de medio in casu nr̄o.,ꝓbat ꝓ.l.qui filio.in prin.ff.de heredi.insti.⁊ dicta.l.filius a patre.ij. responso.de lib.⁊ postu. Itē ex theorica notabili quā ex dicta.l.filio a patre elicit bal. vicz tunc est verum q dies incerta debet expectari quādo p illam expectatōnem testamentū nō redderet nullū existēte dies secus si econtra vt dicit notanter glo. in dicta.l. filius. Sz in casu nr̄o vt supza intelligo voluntatem testatoris ꝓ expectationē diei eo adueniēte nō reddit dispō nulla g. Et ista est veritas q̄cqd dicat bal.ī dictis loc⁹.⁊ ī.l.hereditas.ff.de here.insti. Nō ob.q idē dicit in dicta.l.id qđ paupibꝫ de ꝑsumpta mēte testatoris cū testi ꝛba sonāt in cōtrariuz g nō ꝑsumit aliō voluisse q̄ꝫ dixit.ff.de suppel.lega.l.labeo.§.idez tube

ro.extra ver.signi.c.intelligentia.cum sy. Et p hac ꝯclusione optime facit tex.in.l.ticia.cum testō.§.fi.de se.ij. Ex quibꝫ oīibꝫ restat scdm dubiū clarissime concludendū dictū legatum valuisse ac morte dicte vsufructuarie spectandā esse p dictū substitutū. Et p cōsequens vt supius dixi dicto heredi nō cucurrisse tps adeundi z hoc si volumus tenere opi.in dicta.l. extraneum quā teneo. Si aūt volumus tenere aliā videlicz diem de medio subducendū z tūc ꝯcludit vt ex supra dictis apparet locū esse successioni ab intestato ex quo iuri adeundi dicto substituto ꝯpetenti pscriptum est Et hec dicta sufficiāt de hmōi ꝯsultatōnis articulo.

Sup tercio aūt videt primo dicendū dictaz vsufructuariā cecidisse in penaz statuti exquo ꝓprietario heredi futuro nō cauit cum heres esse speret moueor p lex.l.peto.§.fratre.de le.ij. vbi si fundus in casu alienatōnis facte reuerti dz ad familiam debent primi in gradu cautionē pstare tabellioni vt supplet ibi glosa. eos restituros dictū fundum alijs d fami. inferioribꝫ in gradu licet nō sint: ß esse sperētur ita g in casu nostro debuit dicta cautio pstari dicto Joachino q̄ heres eē sperabat licet adhuc nō sit. Preterea p hoc videtur casus in.l.si tibi.§.j.quez ad vsuff. caue. vbi z vsufructuari cautionē pstare tenet ei cui sub ꝯditōe est relicta ꝓprietas z sic ei qui ꝓprietarius eē sperat. In contrarium tamen videt reiveritas si tenemus opi.illā de qua supra late dictuz ē q̄ dies reiciat de medio q; tūc ex cuius fuit dictus substitutus cursu temꝑis ꝛc. vnde nō est cui caueri possit ergo pena statuti locū non habet.ff.de condi.z demō.l.mutina.in fi. vbi casus.facit.ff.de vsu.l.pecunie.in fi.ff.de arbit.l. arbiter.in fi. Item z posito q̄ dicta vsufructuaria cauere debuerit fructus tñ ꝓcepti ante cautōnis petitōnez non veniunt restituendi in casu dubitatōis nre. Sed tñ illi qui petiti sunt post petitā cautionez z nō pstitaz moueor p tex.no.in.l.hac editali.§.is illud. ibi dum dicit dissimulauerit ꝛc. C. de secū.nup. vbi vsufructuarius fructus lucratur non pstita cautōne q; non petita: q̄a sciente ꝓprietario eos ꝓcipit z hoc idem no.bar.ff.de vsuc.l.si hō. Cum ergo ita pſupponat in casu nro igitur ꝛc. Et ideo supradicta p primum ꝓsulente in vltimo puncto confirmo.

Consilium.CCCXCIII.

Uxor

De quadam vxore que se separauit a viro z repetebat dotem vel fructus illius p eo q̄ vir eius non sustinebat onera matrimonij. Et vbi tradit an vir teneatur vxori sue restituere oīes fructus quos pcepit ex dote p eo tempe quo nō sustinuit onera matrimonij. An aūt alimenta dōtaxat pstari teneat.

Nchristi nomīe Amē

Uiso quodā libello.porrecto p dñam andriolam filiam quondā bonaguite de pensauro contra z aduersus franciscuz viti de dicta ciuitate maritū eius sup restitutōne seu ꝓsignatōne dotis et sup interusurio temꝑis ꝓteriti q̄ non sustinuit onera matrimonij: z etiā exceptōnibꝫ porrectis ꝓtra ipsum z attestatōnibus hincinde receptis. Necnon bis q̄ cꝑplures solennes doctores ꝓsulētes sup eis diffuse scripserūt. Super quo q̄ principaliter queritur vicz q̄ sint ptes iudicis in absoluendo vel ꝯdēnando paucis me expediā tñ: q̄a alij multa scripserūt q̄ non expedit repetere: tum q; ex inspectōne actoꝝ res satis clara videt paucis indigens verbis vel circūlocutōnibꝫ. Teneo igit vnacum alijs q̄ reus sit absoluendus interlocutorie ꝓpter defectuz libelli. Et posito q̄ in libello nō esset defectus veniret absoluend? diffinitiue ꝓpter defectū ꝓbationū. q̄ aūt primo casu sit interlocutoria z post eam reseruet ius iterum agendi pz'in.l.libelloꝝ.§.q̄ si libelli.ff.de accu. si messor fal.mo.dix.l.j.§.j.extra de iudi.c.examinata

Et q̄ secūdo casu sit diffinitiua z nō reseruet patet C.de edendo.l.qui accusare. iūcta glo. q̄ est in aūt.q̄ semel quō z q̄n̄ iudex q̄ incipit.s.citatio in fi. ff. d edē. l.argentarij.§.cum aūt. vbi etiā ꝓbat. Defect? aūt istius libelli ꝓsistit in trib.s. in ꝓtrarietate remediorū intemptatoꝝ. Item i incertitudine. Item i eptitudie quoꝝ quodlibet sufficit ad repulsam libelli. Primū patet quia ex narratis colligunt alique cause que cōcludunt ad oīmodam z plenam restitutōez dotis z sequbinā paratōz thori vt est illa q̄ adulterat z tenet ꝯcubinā C.de repu.l.ꝓsensu.z q̄d no.in.c.romana. de sen.exc. li.vj.in glo.sup verbo offenso iuncto.c.plerūq;.de dona.inter.vi.z vxo.z.xxxij.q.vj.p totum. Quedā alie cause colligunt que ꝯcludunt ad restitutōez non oīmodam sed ad ꝓsignatōez dotis virtute legis vbi ad hoc.C.de iure.doti.vt est illa q̄ sit effectus de terioris ꝓditōnis post ꝓtractū matrimoniū. Et q̄ dubitatur de ꝓditōne dotis in mari que cōsignatio nō dicit restitutio.vt no.bar.ff.solu.ma.l.si quis sic stipuletur z in.l.si ꝓstante.in secunda qōne principali. q.v. Jsta vo se nō ꝓpatiunt inuicem.s.q̄ fiat restitutio et non fiat seu q̄ fiat plena z fiat nō plena: ß semiplena.ff.de heredi.instī.si te solum. Que daz alie cause colligun-tur que ꝯcludunt solū pstationē alimentoꝝ nō autez ad aliquā pstationē dotis plenā vel semiplenā seu cōsignationē vt est illa que fuerit expulsa de domo mariti pcise vel ꝓpter malam tractatōez z q̄ ipsa nō intēdit sequi maritū pegrinantem. Jste nanq; cause posito q̄ sunt vere nō ꝯcludunt vt debeat fieri restitutō dotis vel ꝓsignatio sed q̄ debeant pstari alimenta posito q̄ nō sit in seruitio viri iuxta no.p q̄.C. de neg.gest. q̄d in vxorem. z p bar.in tractatu alimentoꝝ ante fi. z q̄d idem no.in.l.si cum dotem.§.sinaūt.in semissimo so.ma. Quis ergo monoculus vel lippus nō videret ista esse inter se ꝓtraria. s. fieri hoc z non fieri ß aliud.ff.de manu.testa.l. stichus ꝛimo. Si ergo attendimus narrationē libelli cum oīa ista ponant copulative potuit repelli ratione ꝓtrarietatis. C. de fur.l.j.si seruus ex te.l.j.ff.q̄n̄ app.sit.l.penult.§.sed si alius.de app.c.solicitudine.in fi.cuz ꝯcoꝝ.igit p glo.allegatis. Si ꝛo inspiciat ꝯclusio tunc videtur q̄ nō sit cōtrarietas q; p̄dicta in ea distinguunt. Petit enim dotez restitui vel ꝓsignari. Et sic videt q̄ ꝓcedat libell? tā q̄ß si scdm sub ꝯditōne defect? primi intentasse videat ar.eoꝝ que no.in.l.j.C.q̄n̄ ꝓuocare non est necesse.ff.de inoffi.testa.l.qui de inofficio.in fi.glo.extra de resti.in inte.c.ꝓstitutus. de re iudi.c. abbate. sane vbi ꝓcedit libellus in quo dico rem ad me ptinere iur.dominij vel quasi licet ista sint inter se ꝛria q; p primum dico me dñm p scdm dico me nō dñm ß in cā acqren di dñium vt ibi no.in glo. Et hoc iō q; nō copulative ß alternative ꝓposuit nec vī debere nocere copulatiua ꝓposita in narratōe: q; illa posita vī ad significandū ꝯcursuz in origine istoꝝ remediorū q̄ pōt esse licet interas eē in se nō tñ pnt sil in exercitiū de duci.ff.ꝛmo.l.si seruus.z q̄d no.in dicta.l.j.C.de fur. Sed ad hoc respondet q̄ remedia ꝓtraria vel actōnes nō solū copulative ß nec alternative posse simul z eodez libello deduci vel intentari.ff.de inoffi.testa.l.pāp.§.si qs.et iritum licet vnū pure aliud sub ꝯditōne sic p ea q̄ not. in dicta.l.j.C.q̄n̄ ꝓuo.nō est ne.z dcō.c.ꝓstitut?. de i inte.resti.ita dicit exp̄sse bar.in dcō.§.si qs et irritū.q illum tex. Nec ob.c.abbate.sane de re iudi.li.vj. q; ibi magis de ꝓsuetudine admittit ille libell? q̄ß de iure: vt ibi no.in glo. Jte nō ob.glo.in.l. qui de inofficioso de

inoffi.testa.in fi.qz ibi non erant remedia ꝓtraria immo subalterna: qz vnum erat ꝓpatorium alterius. Vel si volumus dicere dictum bart.non ꝓcedere in dcõ.§.si quis.7 irritum qz ibi nõ videtur ꝓbari eo ꝙ ibi alternatiua nõ ponitur inter remedia ꝓtraria ß inter ꝓpassibilia: videlicet irritum 7 ruptum. At inter ꝑ dicta 7 inofficiosũ que sunt ꝓtraria ponit copulatiua vt sic dicamus ꝙ ꝓtraria remedia non possunt copulatiue deduci sed alternatiue sic. Respondetur dupliciter. Primo ꝙ imo irritum 7 ruptum sunt ꝓtraria qz si erat irritum ꝑ non additõnem ꝓsupponitur ꝙ potuit adiri 7 non fuit adita. Sed si fuit ruptũ per aliud testamentũ nunqꝫ adiri potuit cum in vita testatoris in qua põt ꝓtingere dicta raptura nõ post moriem nõ potuerit hereditas adiri.ff.de acqui.heredi.l. qui hereditatem.7 no.e.ti.l.is ꝓme.ꝑ glo. Itez si fuit ruptũ natiuitate postumi similiter nũqꝫ potuit adiri.de acqui.here.l.ventre.in ꝓn.et postqꝫ esset irritatum ex vna causa nõ posset amplius rumpi ex alia de iniusto te.l.Nam 7 si sub ꝓditõe.§.j. Secũdo modo respondet ꝙ et si ratio ꝓtrarietatis cessaret ꝓpter dictam alternatiuam incidimus tamen in secundum defectum.s. incertitudinis qz libellus alternatiuus ꝓpter incertitudinem nõ admittit regulariter nisi quãdo precederet obmissio alternatiua vel quando actor reddit incertus ex facto rei: vt insti.de acti.§.curare.7 qõ ibi no.7.l.j.§.quod ait.quoꝝ legata. Non enim erat reus hic certus qõ istorum remediorum vellet dicta domina ꝓius intentare cum simul ambo non posset ꝓditio postqꝫ fuit opposita exceptio debet emẽdari vel declarari alꝫ veniebat repellẽd⁹.C.de eden.l.edicta.ibi spẽm future litis demonstrat.i.demonstrare debet.ff.e.l.j.in ꝓn.C.de anna.excep.l.fi.7 qõ ibi not. Processus ergo factus super eo non declarato perinde nõ valet ac si fuisset repulsus a principio qz reseruatio exceptionum in calculo ferende sententie que solẓ fieri ex forma statuti facit haberi ꝑinde ac si a principio fuisset examinata 7 sup ea ꝓnunciatum ff.õ dam. infec.ꝓtor.§.si ꝓtroversia ad ꝑdicta quod no.glo.in. l.j.§.si quis argentum.ff.depositi. de rei vin. itẽ põp. §.fi. Nunc ergo viso de duplici defectu.s. ꝓtrarietatis 7 incertitudinis videndũ est de tercio.s. ineptitudinis. Et ista si bene inspiciat colligit in quolibẓ dictorum remediorum. Et primo in illo quo videtur agere vt fiat plena restitutio dotis ꝓpter adulterium. Nam primo debuit agi ad separatõem thori coraz iudice ecclesiastico: vt in.c.plerunqꝫ. de dona.inter vi.7 vxo.qõ cum factum nõ fuerit ꝓpostera 7 p ꝓsequẽs inepta videtur fuisse petitio sicut cum agit peti hereditati anteqꝫ agit querela.vt no.in.l.qui õ inofficioso.ff. de inoffi.testa.facit de heredi.acti.l.vt debitum.extra de iudi.c.exhibita. Secundo in eo ꝙ intentauit remediũ.l.vbi adhuc. Naz nõ sufficiebat narrare ꝙ dictus maritus dotem ꝑfatam transtulerit de pensauro venecias 7 ꝙ ipse mercat in mari 7 põt ꝓdere. Sz requirebat vt diceret ꝙ iam incepat aliqd ꝓdere ĩ mari ꝑm ea que no.bar.in.l.si ꝓstante.so.ma.in prima.q. principali.q.iij. Et ita dz intelligi glo.que est.eo.ti.l. j.circa ꝓn.in glo.que incipit dixit qñ circa medium ibi sed quõ ꝛc.cum ibi no.ꝑ bar.q videt dicere ꝙ qñ res mariti sunt in loco piculoso vt in mari ꝑsumit ꝙ efficiat nõ soluendo. Nam est verum si incepit perdere alꝫ secus ꝑ ea que no.bar.in dicta.l.si ꝓstante. Itez narrari debebat ꝙ post ꝓtractũ matrimoniuz incepit mercari ꝑ mare aut si prius ꝙ hoc ignorabat dcã domina qõ cum factũ nõ sit nõ ꝓcludit: qz si ante cõtractum matrimoniũ sic faciebat ea sciente qõ ꝑsumitur exquo cum eo cõtrahebat. ff.de reg.iur.l.qui cuz alio 7 qõ ibi no. Sciebat vel scire poterat hoc euenire posse 7 sic ei non ꝓuidet remedio dicte.l.arg. ff.de dam. infecto. qui bona.§.de illo vt in posi.lega.si is. a quo. §.finali.facit.ff.de iure doti.l.promittendo.§.si a debitore.C.de spon.l.fina.7 nota.Cy.in dicta.l. vbi adhuc in.iij.q.facit.ff.loca.si quis domum.§.j. Licet ergo dicat ꝙ ex mutatõne dicte dotis de pensauro venecias sit effectus deteriozis cõditõnis ꝛc.hoc nõ sufficit quia de seipso apparet esse falsum ꝑ ꝑdicta. Tercio inqꝫtum expressit causas ꝓcludentes ad prestatõnem alimentoꝝ dumtaxat que sunt due.s.ꝙ fuit ab eo expulsa domo seu ꝑ suosipso approbante 7 ratificante. Item illa ꝙ ipsa nõ intendit ire venecias: sed stare in pensauro inter suos iste vident satis concludentes õ prima patet ex not.ꝑ cy.in.l.qõ in vxorem.C.de neg. gesto. De ba patet quia narrat ꝙ tempe ꝓtracti mrimonij maritus habitabat pensaure vnde poterat verisimiliter credere ꝙ in futurum debet habitare lz prius habitasset venecijs arg.C.de ser. expor.l. moueor. Nec obstare videtur ꝙ narrat se iuisse postea cuz eo venecias ꝑ qõ videt ꝓsensisse dicte pegrinatõni: quia potest responderi ꝙ dict⁹ ꝓsensus tacitus.s.facto expressus non verbis.C.de condi.insti.l. repbendenda. de legi.l.de quib non operat nisi quatenus in eo perseuerat ꝑ glo.ordi.que est in clemẽ.sepe de ver.sig.circa fi.que incipit videt ꝙ per plurale que est no.ad ba. Actus eñ nostri voluntarij non porriguntur vltra qꝫ gerant.C.de excu.tu.l.voluntarie ne vxor ꝑ marito l.fi.de iti.actuqꝫ priua.l.j.§.iul. Et qõ no.bar. in aũt. qui rem.C.de sacrosan.ec.circa fi.igit ꝛc.ff.de ãnu.lega.l.menia.cum ibi no ꝑ bar.7 ꝑ cy.in.l.liberti.liberte qꝫ de ope.lib. Breuiter posito ꝙ in ꝑdicta narratiõe nõ esset ineptitudo 7 ꝙ dicte cause ꝓcluderent ad petionem alimentoꝝ de quo tñ non disputo de presenti Nihilominus dẽbendit ineptitudo in ꝓclusione qz nõ petunt alimenta ꝓdecentia ꝑm quantitatez dotis 7 ꝓditõez ꝑsonaꝝ iuxta.l.si cum dotem.§.sinaũt.in semissimo.so.ma. Sed petitur integrum inter vsurium dotis scz.x.pro centenario tam ꝑ tempe ꝑterito quo non subiit onera matrimonij qꝫ ꝑ futuro quelcondicio non ꝓcedit ex duplici capite. Primo quia non narratur nec ꝓstat ꝙ dictus maritus traficauerit pecuniam dotalez tali mõ mercando ꝙ tantũ emolumẽtum percepit annuatim de ipsa: licet enim sit mercator 7 traficet pecuniam in mercantijs possibile tamen est ꝙ dictam pecuniam dotalem alio mõ inuestinerit puta in emptionem ꝑdiorũ que non tãtũ correspondent. Unde posito ꝙ maritus qui non sustinet onera matrimonij teneret restituere vxori integros fructus dotis ar.l.fi.in ꝓn.ff.de doli excep.so.ma.in sulã §.vsuras oportet probare ꝙ tot fructus percepit qõ hic nec probatur nec deducit.s.ꝙ ipse dictam pecuniam mercando traficauerit 7 ꝙ tantũ emolumentũ ꝑceperit.s.x.ꝑ centenario ergo ꝛc.l.nõ hoc.C.vn.cog. cum sy. Constat nanqꝫ ꝙ ratõne more et tanqꝫ inter vsuriũ peti nõ põt qz esset vsura vt no.bar. in dcõ.§. vsuras. Sz posset 7 deberet peti tanqꝫ emolumentuz ꝑceptum 7 tanqꝫ sine causa sit apud cuz cũ onera matrimonij ꝓpter que lucrari deberet nõ sustinuerit.ff.õ neg.ge.atq.§.penul.7.l.sinaũt.§.j.ß tali mõ nõ petijt nec deduxit ergo ꝛc. Secundo qz non est verum ꝙ maritus non sustinẽs onera matrimonij teneat restituere integros fructus dotis iam ꝑceptis. Quid eñ si dos esset multũ ampla cuius fructꝰ sufficerẽt ad alẽdum tam virum qꝫ vxorem. Nam puto ꝙ vxori statim sepate sine sui culpa a viro teneat vir solũ ministrare expensas necessarias: vt in. §. sinaũt.in seuissimo. Residuum ꝛo retinere possit qõ ptz: qz 7 ecõtra si fructus dotis nõ sufficerẽt imo etiã si nulla essz dos teneret tamen vir ꝑstare integra alimenta si vxor sine sui culpa nõ esset in seruitio viri: vt no.in dcã.l.qõ in vxorem, ꝑ cy. ergo 7 si fructus excedunt alimenta de-

bent apud ipsum supfluuz remanere etiã si sine culpa
sua vxor stet sepata a viro vt ptrariop sit eadem di-
sciplina.ff.de leg.iij.l.fi. Nec aliquid expressum repio
in cõtrariũ vñ ltabo simplr dictis doc. qui dicũt ipm
teneri ad alimenta nõ plus. Nec ob.l.fi.de doli excep.
7 dictis.§.vsuras.q3 fateor q3 maritus qui nõ sustinet
onera nõ põt repetere fructus dotis recepte 7 a se per
ceptos nõ tenet restituere ꝫ sola alimenta prestare vt
dixi. Posito ergo q3 dictus marit9 traficauerit dic-
tam pecuniã 7 tm emolumentũ pcepit et q3 oĩa fo-
rent in libello deducta nõ tñ debuit peti totũ dictum
emolumentũ q3 forte transcendit onus alimentorum.
Sz pdecentia emolumẽta tam ꝓterito qꝫ ꝓ futu-
ro vt dicto.§.sinaũt in seuissimo. Et sic dictus libell9
inepte pcludit tam in isto articulo qꝫ in pcedenti q3 et
cum intentat remediũ.l.vbi adhuc nõ debent peti in-
tegrũ fructũ dotis seu integrũ emolumentũ: q3 qđ su-
perst vltra alimenta vxoris ptinet ad virũ vt no.bart.
in dicta.l.si pstante in vltima colum.ver.vij.quero.
Sic ergo pcludit dictã dñam debere succũbere ex ꝫ
capite.s.ex defectu libelli pcessumqꝫ sup eo agitatum
fore nullũ de empti.7 vendi.c.cuz dilecti.7 qđ no.Ly.
C.vt que desunt aduo.ptium.l.j.7 Ja.bu.C.de pcu.
l.licet 7 bal.C.de rei vend.domũ.7.l.actor.in fi.de iur.
iur.facit.ff.si ps here.pe.l.nõ possumus.7 qđ no.ĩ ad-
di.spe.de acti.seu peti.§.sequit videre in magna ad-
ditõne. Restat nũc videre de scdo articulo.s.de p-
batõnib9 sup quo nõ oportet insistere:tum q3 7 si suf
ficienter facte essent nõ ꝓdesset ex quo defectus est in
fundamento.s.in libello q3 ruente ruunt q3 sunt sup eo
fundata.ff.de aqua plu.arcen.l.actenus.in fi.cuz.l.se.
qđ vi aut clam. Nam ozigo de excep. rei iudi.l.egi.et
exꝑsse in spe.de offi.iudi.§.de semit.ver.quid si iudex.
Scdo q3 vt plene ꝓsecuti sunt alij domini ꝓsulentes
p singulos testes nõ est p eos ꝓbatum aliquid de pti-
nentib9 ad intentiõez agentis. Illud em qđ ptinet ad
totalem restitutõem dotis nõ est ꝓbatũ.s.q3 franciscꝰ
adulteret vel q3 teneret ꝓcubinas saltem ante recessũ
vxoris ab eo qđ fuit necesse g̃ ꝛc.ff.de neg.ge.cũ actũ.
C.de ꝓba.l.matrẽ tuã. Et posito q3 esset ꝓbatum nõ
ꝓdesset ex alio: q3 coram ecclesiastico iudice puꝰ erat
agendum ad sepationẽ thori. Similiter id qđ ptinet
ad restitutõez nõ totalem.s.ad ꝓsignatiõez dotis vir-
tute.l.vbi adhuc nõ est ꝓbatum.s.q3 franciscus pꝰ cõ-
tractum matrimonium incepit male vti sua substan-
tia posito q3 esset ꝓbatum q3 traficat per mare. Nam
hoc nõ sufficit nisi incepit ibi ꝓdere vt supra dictuz ẽ
Illud aũt qđ ptinet alimenta dũtaxat puta q3 recesse-
rit de domo mariti sine culpa 7 defectu suo sed potius
culpa 7 defectu mariti vt q3 expulsa aut male tractata
Similiter nõ est ꝓbatum sed bene videt saltem suffi-
cienter adminiculatũ licet forte nõ directo ꝓbatuz q3
ipsa recessit fortim de domo mariti timore ifamie q̃ si-
bi dabat q3 maritum toxicauerat 7 q3 volebat eã tra-
dere curie vnde iustã habuit causam recedendi vt san
guinẽ suum defenderet.ff.de bonis eoꝝ.l.j. Nec ꝓ-
pterea maritus fuit in culpa si credidit bis qne dicebã
tur cum se venenatum sentiret 7 ita medici sibi assere-
bant. Unde nõ ꝓbata alr veritate vterqꝫ videt ha-
bere iustam causam tam dicta dña de stando sepata
a marito ar.de resti.spo.litteras qꝫ etiaz dictus vir de
nõ retinendo eã si iustaz cãm suspicandi habz. Quo
quidã casu.s.qñ sine culpa vtriusqꝫ stant separi datur
ꝓ regula vt si maritus habeat dotez teneat ei põstare
alimenta vel ꝑm quantitatem dotis similiter bẽat alia
bona vel integra alimenta si non habet vt not. Ly. in
dicta.l.

Consilium.CCCXCIIII.

Ypothecaria

Quidã creditor agit ypothecaria cõtra quendam
emptorẽ bonoꝝ debitoꝝ sui 7 ꝓbat ypothecã ꝑ scri-
pturã priuatã de manu debitoris non subscriptã alijs
testib9 ꝫ in iudicio recognitã ꝑ ipsum debitorẽ q̃ exa-
minatus dixit illã esse scripturã suã 7 ita esse put ea
ꝓtinet. Queritꝰ vtrũ sufficienter ꝓbata sit ypotheca
aduersus dictũ emptorẽ. Et de intellectu leg.scriptu-
ras qui po.in pig.habe.

✠ Nchristi nomie Amẽ

In cã ser ludouici bertini que vertit in curia
mercãtie. Visso ꝓsilio reddito in fauorẽ dicti ser lu-
douici 7 allegatõib9 factis ꝓtra eũ ꝑ aduocatũ partis
aduerse dico dictũ ser ludouicũ sine dubio debere ob
tinere de iure si ps aduersa nõ ꝓbauit ypothecam bo
noꝝ quã ꝓtendit alio mõ q̃ ꝓtendit alio mõ q3 ꝑ scri-
pturaz manu debitoris a q̃ ꝓfatus ser ludouicus cãm
emptõnis habuit qñcunqꝫ sit recognita in hoc iudicõ
ꝑ ipsum scribentẽ 7 ꝓfessata ptium ex q̃ nõ est subscri-
pta trib9 testib9 q3 talis recognitio 7 ꝓfessio debitoris
nõ põt alteri etiã ab eo ꝑ prius tñ cãm habenti ꝓindi
care.ff.ad vell.l.seya mãcipia.in pin.ad sill.si q̃s si gra
ui.§.j.C.de dona.añ nup.autẽ.ꝫ iam necesse 7 in coꝝ
pore vñ sumit ꝑ q̃s leges hoc tenet spe.in ti.de obli.7
solu.§.j.ver.ꝫ qd car. Nã circũscripta dctã scriptura
si agẽs ꝓduceret in hoc iudicio illũ debitorẽ q̃ etiã cũ
iuramẽto ꝫ ꝓfiteret deponet 7 vt testis se prius obli
gasse illa bona illi agẽti qꝫ vendiderit ser ludouico tali
ꝓfessioni 7 etiã depositiõi iurate nõ staret ꝑ ocã iura
7 q3 vni soli nõ credit.l.iur.iur.C.de testi.g eadẽ ratõ
ne stari nõ dz dicte recognitõi facte in ꝫ iudicio d̃ di-
cta scriptura vicz q3 sit vera 7 q3 sit facta eo tpe qđ in
ea ꝓtinet cũ eadẽ 7 maioꝝ subsit rõ nõ em deponit iu-
rat9 nec vt testis nec deponit de veritate obligationis
bonoꝝ ꝫ de veritate scripture. Non g̃ est verũ alio nõ
dato q3 dicat ser ludouicus bẽat eã posteriorẽ a debi-
tore 7 sic q3 ꝓtra ipsum militet statutũ de ꝑcepto de di
scumberãdo vt dicit aduocat9 ptis aduersa ꝓcederet si ipsa ps aduersa ꝓbaret ltime ꝑ instrm pu
blicũ vl ꝑ testes de ypotheca quã põtedit seu dcã scptu
ra priuata hret subscriptoꝝ triũ testiũ tũc em hret vim
publice scripture etiã i illis testib9 ꝑ ea nõ testificãtib9
vtputa q3 essent mortui 7 hoc vult.l.scripturas. C.q̃
po.in pig.ba. Et in hoc introducit vnũ qđ de iure re-
teri 7 ante illam.l.non erat.videlicet vt scriptura pri
uata cõtinens subscriptionem trium testium habeat
ritate deponentium. Procederet etiaz quod dicit al
legans si extarent duo testes deponentes q3 viderunt
illam scripturam ꝓfici vnacum compatione litterarũ
si negaretur per scribentem vel cum recognatõne scri
bentis vt ꝑz ex ibi no.ꝑ Bar.s. in dicta.l.scripturas.
Sed postqꝫ nullo istoꝝ modoꝝ ipse agens ꝓbat su-
am ypothecam sed solum 7 dumtaxat per scripturaz
dicti debitoris recognitam cum dicta recognitio sola
non possit preiudiciuz auferre dicto ser ludouico per
prius habenti causam ab ipso recognoscẽte sequit q3
idem ser ludouicus nõ postimoꝝ ꝫ solus repit in reb9
ꝑdictis ius habere.ff.q̃ po.in pig.ba.l.q̃.in fi.soli enim
recognoscenti põt piudiciũ auferre dicta recognitio
nõ ser ludouico cui ꝑ prius erat ius acquisitũ. Sicut ĩ
sy.videmus q3 ꝓfessio cedentis facta pꝰ cessionẽ nõ no
cet cessionario vt plene no.in.l.facta.§.si heres.ff.ad
trebel.ꝑ bar.7 in addi.spe.ti.de ces.acti.§.in addi.que
incipit guil.de suzaria ꝑ quo.l.si parte.§.fi.ff.quẽad.
serui.admit. Illud aũt ꝓstat q3 dicta scptura si nõ fo-
ret recognita 7 ꝓfessata per scribentem nullam fidem
etiam ꝓtra scribentem faceret postqꝫ est priuata ipse

ergo recognitio facit ipsam sortiri effectum ꝓtra scribentem. Sz ꝓtra alium qui ꝑ prius habuit cām a scribente nō sicut nec eiꝰ ꝓfessio sup ꝛveritate negocij puta si ꝓfiteret bodie se illi obligata dicta bona añ venditōnem ꝑdictam vt supra dictū est. Ex bis pz responsio ad allegata, in cōtrarium dicit em ꝙ l. scꝑturas loquit qñ ꝓtendit inter duos creditores quoꝝ primus habet scripturā privatā scōs habet publicam licet posterioꝛe in tempe ꝑfertur ꝓpter dubiū anticipatōnis tempis q̄ posset falso fieri ꝑ debitorem in scriptura privata. ff. de fide instru. l. ij. Certe eadem ratō viget in casu nr̄o vbi ꝓtendit inter creditorē ꝑtendē tem ypothecā prioꝛē tempe & habentē scripturā ꝑvatam & emptorē q̄ ꝑtendit habere dominū. Nam ista scriptura licet ꝓtineat tp̄s ante venditōnem factā potuit tñ falso fabricari dudū post. Et ideo q̄ ē privata ꝺ tali tempe sibi nō credit in p̄iudiciū alteriꝰ q̄z scribētis vt l. quedā. §. numularios. ff. de eden. cum ibi not. Preterea si creditor ꝑtendens ypothecā anterioꝛem sī nō habet nisi privatā scripturam nō subscriptā testo teste nō ꝑfert posterioꝛi creditoꝛi habenti publicū instrm̄ vt est casus in dicta. l. scripturas. multo minꝰ ꝑfertur emptoꝛi vel etiam donatario q̄ ꝑtendit meliꝰ et potentius ius q̄z creditor alīs esset imponere legē verbis & recedere a rōne dicte legis & stare verboꝝ cortici. Nam si ꝓsiderent dicta ibi ꝑ doc. ipsi nō faciūt viz in hoc vtrū ille qui bz publicū instrm̄ & ꝓtra quē agit ꝑ habentem privatā scripturam ꝑtendat ius ypothece vel dominij. Sz solū faciūt vim in hoc ꝙ scriptura privata debitoꝛis sine terciō teste sibi soli facit p̄iudicium non alteri que ratio viget vtrobiq̄ & si talis dr̄ia esset fienda doc. scribētes ipsam tetigissent cū sit ita substantialis. Nec ob. ꝙ allegat ꝙ illa. l. est correctiua iuris veteris & sic dicit nō debere extendi vltra termios in quib⁹ loquit. Nam illa. l. ꝓtinet duo. Unū ē ꝙ dicit in fi. vicz ꝙ si scriptura privata ꝓtinet subscriptionem triū testium bz vim publice scripture & in hoc dici pōt ꝙ statuat vltra q̄z statueret ius vetus non dico ꝙ corrigat si limitat q̄ scriptura privata taliter nō faciebat fidem ante illam. l. Sed ꝑ illā. l. introducitur casus spālis in quo fidem facit sicut publica & q̄tnm ad hoc bene posset dici ꝙ statutū exp̄sse diceret ꝙ facerz fidem ꝓtra aliū creditoꝛem p̄tendentē ius ypothece & habentem publicum instrm̄ posterioris ꝑtis ꝓut glo. ibi ponit casum nō extēderet ad emptoꝛē qui pretendit potē tius ius q̄z creditoꝛ vt ꝓtra eū fidē faceret: q̄ in eo nō viget eadem vel maioꝛ ratio & minoꝛ ratione ꝑdicta tex. em̄ loquit generaliter de habente publicū instrm̄ ꝓtra quē ageret & vult ꝙ illi nō p̄iudicet. Sed si bz subscriptōez triū testiū bene p̄iudicat. Et sic sentit ꝙ cuicūq̄ possessoꝛi qualecūq̄ ius ꝑtendat p̄iudicat si bene inspiciat. Scōm q̄ ꝓtinet est ꝙ si subscriptionē triū testium nō habet nō faciat fidem nisi contra scribentē recognoscentē vel ꝓfitentē scripturā licet negantē debitū ꝑm q̄ ibi intelligit Ja. bu. & Bar. Contra terciū ꝛo possessoꝛē habentē instrm̄ publicū posterioris tp̄is vult ꝙ n̄ p̄iudicet & in hoc nec limitat nec corrigit iura vetera imo ꝓcordat cū eis q̄ etiā hoc volūt ꝙ scriptura privata soli scribētī noceat vt. l. rationes. & l. instrā. C. de ꝓbat. Et ideo posito ꝙ l. scripturas diceret exp̄sse ꝙ nō noceat posteriori creditori & de emptoꝛe vel donatario nihil diceret deberet tamen suppleri vt nec emptoꝛi vel donatario: tum q̄ ista nō esset extensio nr̄a: sed declaratio cū hoc colligat ex bis iuribus vt dicta. l. instrumenta: tū quia viget maioꝛ ratio ꝓhibitionis in emptoꝛe vel donatario ꝓpter potentius ius qđ pretendunt q̄z in creditoꝛe vt supra dixi & illud de creditoꝛe censeret dictum gr̄a exempli qđ nō bz regulā limitare. l. regulā. §. fi. de iur. & fac. ig̃. Preterea licet glo. ibi ponendo casum exēplificet q̄ vult agere contra alium debitoꝛem tex. tamen non se restringat ad hoc sed generaliter dicit quādo agit cō tra illum q̄ innitit publico instrumēto posterioꝛi que verba ita verificant in emptoꝛe sicut in creditoꝛe. Videtur etiam allegans dicere aliud de quo miroꝛ videlicet ꝙ illa. l. scripturas. loquit quando scriptura privata que ꝓducit ꝑ agentem erat dubia vt q̄ nec per testes ꝓbat nec ꝑ ꝓfessionem ptis. Sed quando probatur etiam ꝑ solam ꝓfessionem partis scribentis tūc efficit indubitata et sic facit fidem indistincte contra quecunq̄ & nō habet locum illa. l. scripturas. q̄ cessat eius ratio. l. ij. ff. de fide instru. Sed istud salua pace ñ est verum ideoꝙ ex illa loquit quando scribens ꝓfitebatur scripturam sed negabat debitum & ita summat Ja. bu. & bart. Et patet manifeste q̄ si negaret etiam scripturam tunc non solum ꝓtra tercium sed etiā contra ipsum subscribentem non haberet vigorē nisi probaret ꝑ testes qui vidissent eam scribi & tunc nō sol. ꝓtra scribentē sed ꝓtra terciū fidē faceret. Et sic distinctio illius. l. non ꝓcederet inq̄ztum vult ꝙ ꝓtra scribē tem fidez facit non ꝓtra tercium. Nam imo ꝓtra nullum vel ꝓtra vtrunq̄ fidē faceret eo casu quo per scribentem fuisset negata vt ex p̄dictis pz ergo est necesse eam intelligere ad hoc vt ꝓcedat qđ ibi dicit q̄ñ scribens ꝓfitebat eam scripturam manu sua sed negabat debitum & tñ vt ibi patet ꝑ talem ꝓfessionem nō ꝓbatur nec efficit indubitata q̄ztum ad p̄iudicium terciꝰ Et si alr intelligeret essz dare materiā retractādi omnes alienatōnes quas quis fecisset faciendo. s. scripturas in quib⁹ ꝓtineret se ꝑ prius obligasse & colludēdo cū alīs & huic fraudi voluit obuiare illa. l. que fraus ñ sic de facili p̄sumit si sit subscripta trino teste sicut nō p̄sumeret in scriptura notarij. Concludo ergo vigore dicte scripture & recognitionis nō posse a dicto ser ludouico res p̄dictas auferri. De snīa ꝛo lata ꝑ emptionem p̄dictam clarū et manifestum est ꝙ emptori nō nocet qui vocatus nō fuit ꝑ. l. si superatus. ff. de pigno. & ꝑ ea que habent in. l. preses. C. e. ti. & in consilio dy. qđ incipit ticius & alij ꝓplures ⁊c.

Consilium. CCCXCV.

Utrum vxoꝛ preferat in ypothecaria ꝓ augmēto dotis.

In christi nomie Amē

Q̄z multa copiose scripta & allegata sint ꝑ vtraq̄ ꝑte sup dubijs suprascriptis. Clara tñ & indubitata ē rñsio sup singulis in favoꝛem coīs prati prioꝛem ypothecā licet etiam tacitā pretendentis vt debeat p̄ferri dicte dñe in bonis viri respectu dcī augmēti dotis. s. ducentoꝝ florenoꝝ qđ dicit fuisse factuz etiā si vere factū fuisse ꝓbaret alr q̄z ꝑ ꝓfessionez viri licet quo ad primitiuaz dotē p̄ferat vxoꝛ virtute reformatōnis coīs floꝛ. boc exp̄sse disponentis. Et q̄ztum ad primum quesitum resecatis sup fluus est casus expressus ꝙ quando fit augmentum dotis constante matrimonio de reb⁹ mobilibus etiam a muliere nō habente immobilia talis mulier ꝑ tali augmēto nō bz p̄ uilegium vt preferat creditoꝛibus anterioꝛib⁹ tacitaz ypothecam ꝑtendentib⁹ qđ a iure communi solet mulieribus dari per. l. assiduis. C. qui po. in pig. ba. Sed illud est verū in antiq̄ dote nō aūt in tali augmento qđ l. p̄sumit eē potiꝰ figuratū q̄z verū ita clare dicit textꝰ in autē. de equali dote. §. alio quoq̄ vers. si aūt mulier nō immobiliū rerum habens sbam ⁊c. Nota dum dicit non immobiliū rerū habens sbam ⁊c. & sic est casus noster. Nam ille tex. in superioꝛib⁹ vult facere dr̄iam

inter virum agentem ad donationez ꝓpter nup. z vx', agentem ad votem ꝓstante mrionio z vult restringere augmentum dotis plus qꝫ augmentuz dona. ꝓpter nup. vtz ibi. Et ne ꝓtingat augmentū nō ipsa fieri veritate sed scematicum. et maxime in parte mulieris ꝛc. Et deinde dat ꝓsilium q; si vterqꝫ cōiugium possidet immobilia faciant augmentū z immobilib' si nō vterqꝫ sed alter tantuz vel neuter possidet immobilia tunc vxor etiaz si sit illa que immobilia nō possidet: sed tm mobilia oino faciat in īmobilib' augmentū quia pōt de mobilib' acquirere īmobilia maritus vxo si sit ille q̄ immobilia nō possidet poterit facere in mobilibus vt in ver. si aūt nō, vtrinqꝫ. z ver. vir aūt etiam ꝛc. Deinde subdit in versi. si aūt mulier. q; si ipsa etiā immobilium non dña faciat ꝓtrarium nō habebit priuilegium nisi in antiqua sola dote. Et sic illa distinctio possidet īmobilia vel non fit in ipso viro qui primo casu iubetur facere augmentū in immobilib'. Secundo vxo ꝓceditur sibi q; faciat in mobilib'. Sed in muliere talis distinctio non fit īmo si vult habere priuilegiū cōtra creditores anteriores habentes tacitam iubet indistincte facere in immobilib' siue ipse habeat siue nō Et ista est clara mens z intentio dicti. §. Et ratio diū sitatis inter virum z vxo. est quia vxor est magis priuilegiata in dote. s. vt preferat' anteriorib' creditoribus qꝫ sit vir in donatōne ꝓpter nup. in quo hoc nō reperitur vnde quia tale augmentum dotis est magis piu diciale magis restringit' ꝑm doc. in autē. sed iaz necesse que sumit' ex illo. §. aliud. Et ita determinat exp̄sse dñs franciscus tigrini de pisis qui repetijt illā autē. multum solenniter. format em̄ expresse hoc dubium. Quid si mulier nō habens īmobilia, fecerit augmētū in reb' mobilib' an carebit in illo priuilegio p̄latōnis. Et arguit primo q; nō solum p illum tex. a contrario sensu dum dicit. Si em̄ mulier immobilis substantie dña ꝛc. Sed ꝓtrarium determinat p illum tex. in verbo oino z p tex. in cor. vnde sumit' vbi expressum ē vt dixi. Et sic in dicta autē. sed item necesse verba illa immobilis ſbe dña non fuerunt bene posita a Guarnerio cum ex corpore non sumant' sed potius ꝓtrarium Et debet ibi subaudiri maxime. Ex quib' cōcludēdo dico q; ista domina sine dubio in isto augmento non habet priuilegium de iure ꝓmuni vt p̄feratur ꝓmuni prati habenti ypothecam priorem in tempe etiā si dicamus q; sit tacita qđ est verum cum sit legalis seu statutaria z oīnis legalis dicit' tacita. quia ꝓtrahit' etiam partib' nihil de ea dicentib'. Et illa sola dicit' exp̄ssa que ꝓtrahit' ex expressa cōuentōne ptium z hoc patet in ti. qui. mo. pig. taci. ꝓtra. ff. z. C. ver. in casib' ibi enumeratis dicit' ꝓtrahi tacite z tamen lex in eis eaz exp̄sse inducit. Reformatio ergo cōis florentie disponēs q; cōe flor. habens exp̄ssam ypothecaz debet intelligi sane. s. nō q; sit ꝓprie expressa sed q; hēat vim expresse Ex bis etiā infero q; nec habet ista dña priuilegiū p̄latōnis ex forma dicte reformationis p̄ferentis eā coī flor. z cuilibet alteri coītati etiā habenti anteriorē virtute reformatōnis p̄dicte et alteri' facte ab officialib' extimi. Et hoc ꝓpter duo. Primo q; dicta reformatio nō censet' dare nouū priuilegiū sed antiquum. vicz ꝓcessum mulieribus a iure ꝓmuni p. l. assiduis. extē dere ꝓtra dicta coīa. Et sic debet intelligi dicta reformatio ꝑm leges de dicta materia loquentes ar. l. nam z posteriores. ff. de legi. C. de nova. l. ij. z qđ no. in. l. fi. §. in ꝓputatōne. C. de iur. delib. in fi. glo. Sz dcā aūt. de equali. doti. §. aliud interpretat'. z disponit q; priuilegiū p̄latōnis dicte. l. assiduis intelligat' dumtaxat in sorte dotis nō aūt in augmento eo casu quo factū fuit ꝓstante mrimonio z in reb' mobilib' ergo debet eodem modo intelligi p̄fata reformatio z extensio que p eam fit. Secunda ratio est quia posito q; ꝓcederet priuilegium nouum tamen dicta ꝓfessio est cōtra ius ꝓmune in duob'. Primo quia de iure ꝓmuni mulier nō p̄fertur fisco habenti tacitam et priorē in tempore sed dūtaxat priuato quia fiscus et mulier paribus passibus ambulant z ideo p̄fert' qui prior est ipsorum in tempore. C. de priuilegio fisci. l. ij. ff. qui po. in pig. ba. l. fi. de iure fisci. l. si is qui z ibi plene no. Sz ista reformatō redigit cōe flor. qđ habet iura fiscalia tuz ex forma suorum statutoꝝ: tum qz superiorem de facto nō recognoscit iuxta no. in. l. hostes de capti. p bar. et l. ambitiosa. de decre. ab ordi. fa. z p cy. in. l. ea lege ante fi. C. de condi. ob causam adinstar priuati exq; vult q; mulier illi p̄ferat' licet anteriori in tempe. Secūdo est ꝓtra ius cōmune qz de iure ꝓmuni mulier nō p̄fert' priori creditori habenti expressam seu tacitam habentem vim expresse. Sed dūtaxat habenti oīno tacitaz iuxta plene no. in. l. assiduis. Sed ꝓmune flor. virtute dicte reformationis habz expressam qđ est intelligēdū vt supradixi. i. habet vim expresse. Et tamen vult eaz reformatio vtens in hoc humanitate q; mulier p̄ferat' dicto ꝓmuni flor. Et sic triplex p̄rogatiua dicti ꝓmunis. s. q; prius in tempore z quia ius habet fiscale Et quia habet expressam vel eius vim habentez succumbit vnico priuilegio mulieris. Debet ergo dicta reformatio restringi multomagis qꝫ si disponeret cōtra ius cōe. s. ad originale dotis in qua non est fraudis ꝓsumptio quia fit ante ꝓsumatum matrimoniū quo tempe non est ꝓtracta affectio ꝓiugalis non autē debet intelligi in augmento qđ fit constante matrimonio in quo lex de facili p̄sumit fraudem z machinationem contra creditores quia tunc cum sit ꝓtracta affectio ꝓiugalis faciliter p̄sumitur fraudis excogitatio ꝑm Ly. in dicta auten. Non enim est dicenduz q; ꝓmune flor. senserit de tali augmento qđ lex p̄sumit fraudulentum z in eo statuerit ꝓtra seipsum. Quod fortificatur ex eo quia dicta reformatio loquit' nō solum de dote data sed etiam ꝓfessata. Constat aūt etiam ꝑm eos qui scribunt p̄o dicta domina q; i augmento dumtaxat confessato z aliter non probato dcā domina non debet p̄ferri ꝓmuni flor. vel prati qz facilit' tūc p̄sumit' fraus ergo dicendū est q; dicta reformatō dum loquit' de dote ꝓfessata dz intelligi de ipsa dote ouginali z ꝓfessata añ ꝓctū mrionū. Quo casu lz glo. p̄pua in. l. assiduis. videat' velle q; talis dos nō hēat p̄rogatiuā. Bar. tamen tenet ibi ꝓtrarū et dicit vbiqꝫ ꝓtrarium seruari qz instr̄a dotium vt plurimū de confessione attestant' et tamē de facto seruatur q; habent priuilegiū p̄lationis qz nō sic de facili p̄sumitur fraus in ꝓfessione que fit ante ꝓsumatū mrimoniuz. In illo ergo casu solum dz dicta reformatio intelligi inqꝫtuz loquit' de dote ꝓfessata. videlicet de originali z ꝓfessata a principio. Non aūt ꝓstante mrionio qz in illa p̄sumet' fraus sicut in augmēto ꝓfessato z ita tenēt doc. in dicta autē. Si ergo ita est q; inqꝫtum dcā reformatio loquitur de dote ꝓfessata debet restringiz intelligi solum ad illam z in illa que fuit ꝓfessata a principio et nō in ea que ꝓstante mrionio. Eadem rōne inqꝫtum loquit' de dote data dz intelligi de illa que data fuit a principio non que ꝓstante matrimonio z maxime que ꝓstituere' seu daretur augendo dotē p̄ꝰdatā q̄ casu adhuc maior subest p̄sumptio fraudis qz qñ duo sit copulant' ad vnam determinatōem intelliguntur eaz pariter z eodem casu vel tempore determinare. ff. de leg. ij. si legatarius. §. cum ita p quem dicit ibi Bar. q; si vir legat vxori quolibet āno. x. corbes frumenti ex tali fundo z. x. libras sicut frumentū nō debetur nisi cuz erit recollectum ita nec. x. libras. facit. l. iam hoc iur. de vul. z pu. Et notandū q; p̄dicta sunt vera etiā si dcm augmentuz factū fuisset ꝓbet p testes vt no. p glo. in dcō. §. aliud sup verbo priuilegiū. z doc. in dicta autē.

sed iam necesse seu etiam per instrumētū attestans de vera numeratione quod etiam fatet ille qui secundo loco scripsit in fauorem dicte mulieris licet prim⁹ scribens ꝛrium dicat ꝫ non bene. ℙlus dicit dñs franciscus trigini. in dicta aut. sed iam necesse. licet ℒy. vide ac velle contrariū in dicta aut. in. v. q. q etiā si p ꝓfessionem creditoꝛ ꝓstaret dictum augmentuz factū fuisse idem sit vicz vt mulier nō habeat priuilegiū prelationis ꝫ eos ⁊ est rō qꝛ dicta aut. nō solum ꝓsumit augmentū factū nō fuisse qꝛ tūc ꝓtra talem ꝓsumptionē admitteret ꝓbatio in cōtrariū. l. sine possidetis. C. de ꝓba. Sed presumit q etiā si vere factuz fuerit nō tñ cum effectu. qꝛ presumit lex q vir ex vna manu receperit ⁊ ex altera clam restituerit vxori qua ꝓsumptōe stāte licet ꝓstet q recepit sine p testes siue p ꝓfessionē creditoꝛ remanet adhuc dicta presumptio. s. q licet recepit nō tñ cum effectu exquo non duranit ⁊ sic est ꝓinde ac si nō recepisset. l. si pro patre. §. versuz. ff. de in rem verso. l. ij. §. pueniſſe. de here. ven. l. q̄ cōcubinā §. cum ita. de lega. ij. Nō refert ergo qualitercūqꝫ cōstet augmentū factū fuisse siue p testes siue p ꝓfessionem creditoꝛ exquo ista duo possunt simul stare. scz q vere et realiter factū fuerit ⁊ tamen non duranit ꝫ restituerit et sic ficticie fuit facta traditio. l. qui sic. ff. ꝺ solu. ita vult ille doctoꝛ solēnis ⁊ credo firmiter q ista sit veritas. Ex quib⁹ infero q ꝓbationes in casu nr̄oꝛ facte ꝓ parte mulieris. s. q istud augmētū vere ⁊ realiter factū fuit sunt impertinentes et non releuant etiaz si vere et sufficienter ꝫ eē ꝓbatū qꝺ tñ negat q licet ꝓbet mulierē recepisse illam donationē a patre ⁊ postea solutionem a dicto mercatoꝛe sibi factam q tñ maritus illa ducenta recepit ab vxoꝛe ꝓ augmēto dotis nō cōstat p ea que possum ꝓtrebendere ex scripturis mihi transmissis nisi p ꝓfessionem ipius mariti cui nō debet stari etiā si standum esset vere ꝓbationi quia potuit in fraudem fieri ⁊ in dubio ꝓsumit ar. l. seya manci ff. ad vell. et quod no. cy. in. l. vbi. C. de iure do. in. xij. q. ⁊ in spe. de instru. edi. §. postremo. ℵsi. ꝫ nunqd. fateoꝛ tamē q si creditoꝛes seu cōes prati in casu nostro ꝓiterent augmentū factū fuisse ⁊ factū durasse ꝓfatū ꝫ virum ipm nō restituisse vxoꝛi ex altera manu. Et sic nō fuisset factū ficticie nec sic late qꝛ talis ꝓfessio excluderet presumptionē iuris resultantem ex dispositione dicte aut. et tūc posset saluari dictū doctoꝛ q cōtra ꝓsumptionē iuris ⁊ de iure admittat ꝓbatio in cōtrariū p ꝓfessionē ptis nō p testes. Cū igit in casu nostro sit ꝓbatum dictū augmentū factum fuisse reuera nisi p ꝓfessionē mariti factam ꝓstante matrimonio et postq̄ cepit vergere ad inopiaz ⁊ sic ē ꝓtra ipaz ꝓsumptio qcq̄d dicant testes qꝛ ista possunt simul stare. s. q vxoꝛ recepit a patre vel ab illo mercatoꝛe dante p patre et tamen nūqꝫ tradidit marito vel si tradidit nō tñ p augmento dotis quoꝛ duoꝛ nullum ꝓbatum ē p testes. Et posito q esset ꝓbatū ⁊ plus est etiā ꝓfessatum p cōes prati q vere tradidit ⁊ p augmento: qꝛ tamen nec ꝓbatum nec cōfessatum est q traditio duraverit ⁊ q maritus eidē vxoꝛi non restituerit clam ⁊ ex alia manu stante ꝓsumptōne iuris q restituisse presumat prefata vxoꝛ pro dicto augmento nullum debet habere priuilegium prelationis ꝓtra communne prati: nec de iure cōmuni nec ex forma dicte reformationis Ex quib⁹ omnib⁹ plene deductis seq̄tur responsio ad primum quesitum q dicta reformatio priuilegiās dotem non intelligit priuilegiare dictū augmentum factum ꝓstante matrimonio in reb⁹ mobilibus etiā si vere factū ꝓbaret. Et sic in illo nō debet mulier prefer ri cōi prati habenti priorem hypotecam etiam si tacitam dicatur habere ꝫ potius econuerso tā de iure cōmuni qꝫ ex forma statuti. Circa secundum ℵo quesitum ꝓsupposito prout est verum q dicta mulier in dicto augmento nō habeat priuilegiū ꝓlationis nec de iure cōi nec ex forma dicte reformationis ex hoc solo quia pretendit causam fauorabilem dotis vtrum saltem ex hoc habeat qꝛ habet hypotecam expressaz expressa quentione ⁊ cōmune prati tacitā ⁊ cū inordinamento officialiū cōitatis in quo dat sibi hypoteca nō dicat q habeat expressam eo modo quo dicitur in reformatione cōis florentie dante ipsi cōi. Et breuit dicendū est q nō quia regulariter tacita hypoteca non est deterioris ꝺitionis qꝫ expressa in hoc. immo sunt equalis. Et ideo qui prioꝛ est tempoꝛe potioꝛ est in iure etiā si sit tacita ⁊ posterioꝛ expꝛssa. Ita tenuit expresse dy. in regula qui potioꝛ de reg. iur. ⁊ in. l. priuilegia. de priuil. credit. et bar. in. l. is q̄. ff. de iure fisci. Et ē casus de hoc in. l. vnica. C. rem alienam gerentib⁹. in ꝝrto li. C. licet glo. senserit ꝓtrarium ⁊ male in. l. si pign⁹ ff. q̄ po. in pigno. ba. Et patet qꝛ regulariter tantū videlicet tacitū quantū expressum. l. cum q̄d: si cer. pet. l. item qꝛ. de pac. Et etiam qꝛ hypoteca quā habet vxoꝛ nō est priuilegiata vt preferat anterioꝛib⁹ habentibus tacitā ex eo dumtaxat q ea sit expressa qꝛ si ꝫ eēt non esset spāle in muliere ⁊ in hypoteca que competit pro dote sed esset idem in quocunqꝫ habente expressam. Ac etiam patet quia etiam si mulier habeat tacitam ꝭm. l. vnica. C. de rei vxo. acti. est idem. s. vt ꝓferatur. Est q̄ ratio ꝓlationis fauoꝛ dotis q̄ fauoꝛ bene facit vt hypoteca precedens tacita sit deterioris ꝺitionis q̄ expressa qꝛ tacite preferꝫ hypoteca mulieris si ué sit tacita siue expressa: sed expresse nō: vt plene no. in dicta. l. assiduis. Sed hoc est verū qñ dicta hypoteca mulieris est priuilegiata vt est illa que competit ꝓ dote originali ⁊ ꝓstituta ante ꝓtractum matrimoniū: sed qñ nō est priuilegiata vt est in casu nostro in illa q̄ competit pro augmento dicendū est sine dubio q ꝓpter hoc solum q sit expressa nō debet preferri hypotece anterioꝛi quā habet cōes prati posito q illa sit tacita ꝓ ea que no. dy. et bar. in locis supra allegatis sed potius econuerso ꝓ dictaz regulā q̄ prioꝛ: de reg. iur.

Circa terciū quesitum facit dubiū qꝛ reformatō officialiū cōitatis nō dicit q obligatio bonoꝛ duret etiam finito tpe extimi sicut dicit reformatio cōis florē. dans ipsi cōi floꝛ. hypotecam. Et sic videtur q cōmune prati nō habeat hypotecā nisi ex reformatione dictoꝛ officialium q finito tempoꝛe ꝓ quo fuit factum extimum sit finitus effectus dicte reformationis. Sz ad hoc respondet q pro datijs impositis durante tēpoꝛe extimi sine dubio durat hypoteca qꝛ quo ad illa ꝓsummatus est effectus inductiuus obligationis. Et postq̄ ꝓtracta fuit obligatio vel hypoteca nō est finita nisi fuerit solutū vel aliter satisfactum. ff. de pigno. l. grege. §. etiam. ℙro datijs ℵo impositis post finitum tp̄s extimi est maius dubiū tñ adhuc idez dico si imponunt ꝭm veterē extimū qꝛ ꝓ hoc videt cōe floꝛ. velle q adhuc duret licet tempus sit finitū. Et sic censetur tacite velle ꝓrogare dictū extimū ⁊ tp̄s eius exquo ipso vtit vt prius: ar. ff. loca. l. Itē queritꝫ. §. q̄ impleto. cū facto detur voluntas intelligi. l. de quib⁹. de legi. l. reprehendenda. C. de instit. et substi. sub ꝺitiōe fac. Super eo ℵo qꝺ queritꝫ an dicta domina hñs tenutā etiam vsqꝫ ad quantitatē vere dotis possit cogi soluere extimū facit dubium statutum cōis prati ꝫ rubrica q mulier habens tenutā ꝛc. ℚꝺ in principio videt dicere q non et in fine dicat ꝓtrarium ⁊ sic videtur sibi ꝓtrariari. Breuiter q̄cquid ꝓ alios super hoc scribatur dico q non ꝓtrariat sibi sed in princi. debet intelligi q nō teneat ex ꝑsona mariti nec ad ipam trā sit libra vel extimū mariti ꝫ ex ꝑsona ꝓpria sic. nec ob. statutū cōis floꝛ, q̄ disponit vt mulier nupta nō ꝑstā-

ciet ꝛc. quia quo ad tertiam ꝓhibitionem limitat & restringitur. s. nisi obtineat tenutã in bonis viri p dictum statutum & mulier habens tenutã ꝛc. q̃ debent extimari bona que habuit in tenutã & ꝑm illam extimatõnez debet sibi & ex sua psona poni extimus. Et ita in quadam. q. quam habui ibi de facto vidi intelligi & practicari dictum statutũ & oĩa alia que circa intellectuz dicti statuti dicunt sunt diuinationes & ambages excepto dicto intellectu q̃ est clarus & textui statuti ꝓueniens. Ex his patet respõsio ad omnia que in cõtrarium allegant excepto vno q̃ dicit qui scribit p dicta dña q̃ cũ assignatio que fit in casu inopie fiat vt d̃ fructibus sustentent uxor maritus & liberi q̃ in hoc debet uxor preferri etiã anterioribus creditoribus quasi ius eorum sit in ꝓprietate nõ in fructibus in quibus fit ꝓsignatio. Qd̃ dictuz est expresse ꝓtra. l. vbi adhuc. C. de iure do. ibi creditoribus posterioribus ꝛc. & ibi vel ab aliis q̃ non potiora iura ꝛc. Preterea fructus sunt ita obligati illi anteriori creditori sicut ipsa proprietas. C. in quibus cau. pig. ta. obli. l. q̃nis de pig. paulus. §. j. Itez si possiderent per virum possent ab eo euelli p priorem creditorẽ etiã si nil pro alimentis sibi remaneret: si nõ esset talis creditor aduersus quẽ haberet priuilegium ne teneat vltra q̃ facere possit & et p quemcũ q̃ alium etiam uxor teneat idem est. Laus Deo.

Consiliũ. CCCXCVI.

In generali obligatione bonoꝝ expressa et etiã tacita veniunt nomina debitoꝝ & etiã pignora obligata p ipsis noĩb debitoꝝ. Et habens ipm nomen hypotecatum habet actionẽ psonalem ꝯ ipm debitorez cuius nomen est obligatum. Et ꝓtra possessores bonoꝝ illius habet vtilem hypotecariam.

In christi nomie Amẽ

Notandum Primo ad euidentiã q̃ in generali obligatione oĩm bonoꝝ veniunt etiã noĩa debitorum: vt no. p doct. C. de heredi. act. l. iij. ar. de verbo. s. g. l. me oꝝ. de pecu. lega. l. peculio legato. et l. q̃ tuberonis. §. in peculio. ff. de pecul. de bonis au. iudi. pos. l. in venditione. ad trebel. si legatus. §. j. Licet glo. in dicta. l. iij. videat dicere hoc esse verum in expressa hypoteca nõ in tacita quod doct. non tenent imo dicũt verum esse indistincte sed et si vera esset glo. hic fuit expressa hypoteca q̃ ꝛc. Secdo ꝑmittendũ q̃ habens hypotecatum nomen debitoris habet vtilem actionẽ psonalem que hypotecatio ꝓpetebat directo. ff. de pigno. l. grege. §. cũ pignori. ver. sed potest et ibi not. p doc. licet glo. dicat q̃ dar vtilis hypotecaria qd̃ est verum ꝑm doc. p pignoribus noĩs obligati licet p pignoribus obligatis illi debitori cuius nomẽ est in obligatione sed p exactione debiti datur vtilis psonalis vt dixi p. l. postq̃. de heredib ven. vt no. C. que res pigno. obli. poss. l. nomen. ff. de pigno. act. si ꝓuenerit. in ꝑn. p doc. Patet q̃ dictum symonẽ agere posse vtili hypotecaria ꝓtra detentores bonoꝝ mariti si obligatio facta p dictam dominaz fuit valida q̃ in ea venit nomen dicti mariti cum eius hypoteca. C. de acti. & obli. l. si a creditore. Contra heredes ꝯ mariti potest agere vtili actiõe psonali de dote vel vti ex stipulatu que mulieri ꝓpetebat directa. C. de rei vxo. acti. l. j. Nũc videndũ est an obligatio facta p dictam dominaz. d. symoni de omnibus bonis suis valeat attenta ꝓhibitione statuti primo loco ꝑmisi. Circa qd̃ notandũ q̃ si dicta obligatio facta esset cõtra formã et ꝓhibitionez dicti statuti nõ sustineret ꝓpter iuramentũ ipius qm ꝓhibitõ ꝑdicta facta ẽ ꝓtẽplatione aut mariti aut filij oꝝ ne fiat eis ꝑiudiciũ vt ex eo colligit. & ar. ff. de leg. j. l. Duo legato. §. si testõr. de leg. iij. fideicom. §. interdũ. facit qd̃ in sy. no. p bar. in. l. ij. §. videdũ. ff. ad tertul. Vñ iuramentũ mulieris nõ põt validare ꝛctũ in ꝑiudiciũ illoꝝ cũ iuramẽtũ alteri nocere nõ debeat etiam matris filio. ff. de iur. iur. l. iij. §. penul. & l. naz post ea. §. fi. cũ. l. se. et. l. sed & si possessori. §. j. Nõ. n. dz alteri ꝑ alterũ iniqua ꝓditio afferri vt in regula iuris. et hec dicta dicim⁹ q̃ etiam de iure canonico juramentũ qd̃ est ꝛ publicã vtilitatẽ nõ tenet: de fo. ꝓpe. si diligenti. q. soli sibi iuramentũ nocere dz nõ alteri: q. ñ habet in se iusticiã & iudiciũ sicut habere dz. xxij. q. ij. animaduertendũ. & no. C. de nupt. aut. q̃d eis cũ ꝑceptum iuris & iusticie sit alteꝝ nõ ledẽ. ff. de iusti. et iur. l. iusticia. §. j. ad q̃ facit qd̃ plene no. bar. in. l. si q̃s pro eo. ff. de fideiuss. Posset sustineri dicta obligatio ex illo capite q̃ facta sit ꝓpter necessitatẽ q. nõ fuit seruata forma statuti qd̃ req̃rit vt coram iudice presteꝝ iuramentũ & cãe cognitio adhibeat q̃d hic factũ nõ fuit & ꝛc. ff. de transi. cũ bi. §. si ꝓtor. cũ sy. Oportet g̃ oñdere volendo eã sustinere q̃ nõ sit facta ꝛ ꝓhibitõnẽ dicti statuti qd̃ sic oñdo. Quando mlier nõ habet virum & liberos tm̃ põt alienare medietatẽ & nõ vltra ꝑm d̃ dictũ statutũ. Primũ dictũ qd̃ possit alienare medietatẽ dz intelligi de oĩb bonis etiã totalib seu que fuerunt totalia nã soluto mr̃i. nõ sunt ꝓprie totalia: q. nõ est dos. Nec. n. est vera illa glo. posita sup dicta particula statuti. s. preter dotem et donamenta: q. sic sub audit ꝑ cõiunctionem ꝯo ꝛc. Nam si bene inspiciat mẽs dicti statuti tũc nõ voluit ꝓhibere i totũ alienati onẽ dotis et donamentoꝝ q̃ habet maritũ ne fiat ꝑiudiciũ alicui ipi marito q̃ habet dotẽ & donamẽta ꝓpter onera mr̃imonij et sic eã onerosaz. C. de iur. dot. l. ꝓ oneribus. ff. d̃ ꝓdit. ob cau. l. si donaturus. §. fi. et ibi no. quod quidem fuit ꝓforme iuri cõi qd̃ etiã vult ex cõtractu uxoris marito nõ ꝑiudicari in dote. C. de iure doti. si prediũ. Nec ex delicto nisi in certis casibus. ff. de bo. dam. l. q̃nq̃ legibus. et ibi no. Et ideo dictũ statutũ cũ ponat quatuor casus duos q̃ habet virum et duos q̃ nõ habet caute et nõ mysterio verba illa pretter dotem & donamẽta ponit solũ in illis casibus q̃ habet virũ in alijs ergo cũ nõ ponat nec nos debem⁹ sibere audire cum nõ sit eadẽ ratio in illis que est cũ habz virũ igitur diuersa debet esse dispositio. Item hec repetitio esset ꝛ ius cõmune qd̃ mulieri nõ habenti virum ꝑmittit alienationem bonoꝝ suoꝝ etiam totaliũ dũmodo sit maior & habilis ad alienãdũ: q. nulli alteri q̃ sibi facit ꝑiudiciũ. facit. l. et heredi. §. filia. ff. de pactis. C. de ꝓtraben. emp. l. dudũ. Igit non intelligit facta dicta repetitio. ar. l. talis scriptura. in fi. et qd̃ ibi not. ff. de leg. j. et p bar. plene q̃ hoc tenet expresse. in. l. pretor. §. erit q̃ differẽtia. ff. vi bo. rap. Nõ est g̃ bona illa glo. & simpliciter debz intelligi primũ dictũ affirmatum dũ dicit p medietate ꝛc. vt supra dixi. Secundũ ꝯo dictũ negatiuũ qd̃ inde colligit. s. q̃ p aliam medietate nõ possit qd̃ etiã statim seq̃t in eodẽ statuto. i. ꝯ. si ꝯo aliter vel p maiori pte ꝛc. emanauit in fauorẽ filioꝝ quib statutũ voluit ꝓuidere: vt supra dixi. Cui fauori sine dubio filij possunt renunciare si volũt et sint habiles ad renunciandũ. ff. de pac. l. pactũ inter heredẽ. C. e. ti. l. si quis in cõscribendo. Et statutuz ꝑ dictũ dz intelligi nisi filij renunciẽt q. bñficiũ nõ confert ĩ inuitũ & ita demitat in. l. ij. C. si qd ĩ fraud. pa. & ꝑ cy. in. l. j. et. ij. in fi. Cũ igit in casu isto filij dcẽ dñe cõsenserint dicte obligationi vt proponitur si habiles fuerunt ꝓinde valuit dicta obligatio ac si nullos filios habuisset. ff. de lega. j. l. nihil ꝓponit. §. omnibus. C. de fideicom. l. quotiens ab omnib. ad tertullianũ.

l.ij.§.sed si sint.quo casu cuz nō habet liberos nec ma
ntum potest alienare in totū vt in primo casu statuti
Nec ob.q̄ possessor bonoꝝ dicit filios p̄dictos ꝓsen-
sisse in fraudem ipsoꝝ.q̄ sunt sibi obligati vt heredes
patris vt ꝓponit. Quoniā viuente matre non habe-
bant filij ius plenū qz nō pfecte ius quesitū est ꝫ que-
rendū.ff.de colla.bo.l.j.§.si impuberi.et quod not.in
auten.siqua.C.de sacrosanc.eccle.in fi.et in glo.fi.qō
patet:qz si prius decessissent filij q̄ mater nullū ius trās
misissent ad heredes eoꝝ sup bonis maternis licz hoc
ius haberent ex dicto statuto qō mater alienare non
poterat eis inuitis potuerūt g̃ hoc ius querēdū remit
tere nec p̄nt ꝓqueri de hoc creditores se ex hoc frau-
dari.ff.que in frau.cre.l.q.aūt.in prin.cum ꝓcor.ibi al
legat.in glo. Et sic ꝓcludit symonē p̄dictū agere pos-
se vtili hypotecaria ꝓtra possessorē dictoꝝ bonoꝝ
mariti nō obstantib⁹ allegatis in ꝓtrariū. ꝓpatet qz ex
predictis responsio ad oīa quesita formata excepto
vltimo ad quod responderē q̄ si dicti filij adeant he-
reditatē maternā obligatio p̄sonalis directa qua ipsi
tanq̄ heredes patris tenebant matri vel eius beredi
tati ꝓfunderē ne repiat sibi p̄i obligatus. C.de neg.ge
stis.si ab eo.ff.de ꝓdi.inde.frater a fratre.z qō ibi no.
sed vtilis actio acquisita creditori.s.symoni tā perso-
nalis ꝫ heredes mariti q̄ hypotecaria contra quoscū
creditores nō extingueret cuz illa sit separata a directa
que ab ossib⁹ dicte dñe nō sunt eadem sed vtilis ꝑso-
nalis creditoris ꝓsistit exquo patet eas esse diuersas.
Igitur nō sequitur q̄ sublata vna p̄ ꝓfusionē altera
sit sublata:iuxta no.in.l.hereditatem.in fi.glo.ff.ō do
nā. Juncta.l.q̄s g̃ casus.ff.de pecul.et q̄.l.not. et qō
no.inl.non q̄cunq̄.§.q̄ gayum.ff.de leg.j. Laus deo.

Consiliū.CCCXCVII.

Confessio.

Confessio creditoris de recepto an sufficiat fideius
sori repetenti a debitore z pbanti se soluisse p̄ dictaz
ꝓfessionē. Et an talis ꝓfessio noceat creditori agenti ꝓ
debitorem.

In christi nomie Amē

Queritur vtrū fideiussori repetenti a debitore
id quod dicit se soluisse creditori sufficiat ad pbandū
quantitatē solutā ꝓfessio creditoris de recepto. Et su
per hoc bar.in.l.duob⁹.§.a fideiussore.ff.de iureur.
videt tenere sub dubio tñ forte q̄ nō p illū tex.cū glo.
Ex quib⁹ apparet q̄ fideiussori nō sufficit solutō ficta
q̄tum ad hoc vt possit repetere a debitore vt ibi not.
glo. Licet sufficiat q̄tū ad hoc ne possit ꝓueniri a cre
ditore:vt ibi in tex. Breuiter ꝓtrariū puto verius plu
ribꝰ rōnib⁹. Primo qz tunc illud p̄cederet q̄n talis
ficta solutio excluderet omnino veram solutionez:vt in
casu illius.§.cum fideiussor iurauit se nō teneri vel de-
bitum nō esse ꝓtractū vel si liberat p acceptilationem
tale.n.iuramētū z acceptilatio q̄ vim solutiōis habent
vt.l.iusiur.ꝛc.e.ti.et de acceptil.l.si ex pluribꝰ.z.l.z p
iusiur.§.si fideiussor.z de liberati.le.l.ij.§.nunc de ef-
fectu. Excludunt omnino veram solutionē qui enim
iurauit vel acceptilatiōe facit se liberari non asserit se
soluisse ꝫ potiꝰ ꝓtrariū:qz solutio vera nō fuit ei neces
saria immo altera ipsaꝝ fuisset superflua z seinuicē non
ꝓpatiunt. Sed quando ficta solutio includit vel in-
cludere est apta veram solutionē tūc secus est:qz sufficit
ad repetendū ter.est cū glo.ff.mandati.l.inter causas
§.si is.z.§.preterea.de fideiusso.l.qui debitorē.p q̄ iu-
ra sic repio fuisse consultū per dominū Franciscuz de
pisis ꝓtra bar. Sed in casu isto posito q̄ ꝓfessio predi
cta vim ficte solutionis haberet nō tamen excludit ve
ram nec ei ꝓtrariat sed potius includit z ei famulatur
g̃ ꝛc. Scōa rō est qz re vera ꝓfessio de soluto nō est
ficta solutio ꝫ est pbatio vere solutionis.ff.de posiiti.l.
publia.in fi.seu releuatio a pbatiōe vere solutiōis iu-
xta no.p Jo.an.sup rubrica de ꝓfes.in nouella. Si g̃
pbat veram solutionē nō pōt dici ficta solutio qz ve-
ritas et fictio sil̄ non cōcurrūt imo veritas obfuscat
fictionē q̄n tendunt ad idem.l.filio quē pater.ff.de li-
be.z postu.et sic ille tex.cū glo.in dicto.§.a fideiusso-
re nō facit̄ p bar.qz loquunt̄ in iuramento qō nō p
bat veram solutionē ꝫ inducit fictaz quietationē z libe
rationē z idē in acceptilatione z important vt vera so
lutio nō fuerit necessaria z p ꝑs q̄ non interuenerit:
vnde cū non sit fictio nō recipit pbationē in cōtrari-
um:iuxta no.in.l.siue possidetis.C. de pba. Nos ꝛo
loquimur in ꝓfessione de soluto q̄ nō tendit ad aliqd
de nouo inducendū ꝫ ad declarandū z pbandū induc-
tum.i.liberationē inductā p veram solutionē. Et ideo
qz vim pbationis habet recipit aliā pbationē incon-
trariū:vt.l.generaliter.C. de nō nu.pe.z qō no.e.ti.si
ex cautione. Tercia rō est qz dicta ꝓfessio p̄dest de-
bitori cōtra creditorem agentē vt possit euz repellere
p exceptionē solutionis facte a fideiussore p quā debi
tor liberat ope exceptionis:iuxta plene no.in.l. papi.
ff.mandati.de solu.Richum.§.si mandato.et.l.mode-
stinus. Et ad pbandū solutionē pōt inducere instru-
mentuz dicte ꝓfessionis qō patet qz ꝓfessio facta fide
iussori prodesse pōt principali q̄n interest fideiussoris
vt p̄sit vt colligit̄.ff.de pact.l.et heredi.§.fi. ibi z ma
tre pct̄ā ꝛc.z.l.fideiussoris.a ꝓtrario sensu. Confessio
aūt vim quentionis habet.l.tale pactū.e.ti. Et inter-
est fideiussoris vt prodest debitori ad ꝫ vt facilius pos
sit ab eo repetere. g̃ proderit ipi fideiussor alꝫ si non
prodesset;debitor eēt de preda sollicitus qz excluderet
creditorez agentē virtute dicte solutionis etiā sic q̄ꝫ
tum ad creditorē approbaret dictā ꝓfessionē z in ea se
fundaret. Et q̄tum ad fideiussorē reprobaret dicēdo
q̄ nō probet solutōnē z sic etiā ipm excluderet qō nō
est dicendū vt tali mō vtrūq̄ excludat cum p̄da et lu
cro.l.si minoris.ff.de admi.tuto. Et q̄ q̄tū ad vnū ap
probet q̄tum ad aliū reprobet.ff.de ope.liber.l. si ita
stipulatio facta.in fi.de procur.in cause.in prin. Nec
ob.l.pap.§.sed nec impuberis.ff.de inoffi.testa.qz ibi
variando ꝓtra diuersos nō ꝓtrariebat sibi sed hic cō-
trariet si bene inspiciat g̃ ꝛc.C.de furt.l.j.cū sy. Et si
dicat dicta argumentatō nō ꝓcludit qz potest dici q̄
nec sibi p̄sit cōtra creditorē agentez nec noceat q̄ ad
fideiussorem z sic cessabit argumentū. Rndeo imo ex
quo fideiussoris interest vt prosit ꝓtra creditorem p̄-
dest sicut z ipsi fideiussori prodesset si cōueniret a credi
tore:ar.dicte.l.z heredi.§.fi.g̃ et nocebit q̄tum ad fi-
deiussorem rōne p̄dicta. Nec poterit debitor huic p̄-
ficuo renunciare in p̄nicie fideiussoris:ar.l.fi.ff.ō pac.
sicut nec ecōuerso.ff.mādati.l.si fideiussor. post prin.

Quarta rō est qz p̄dictū instrumentū cōfessionis si
ne dubio prodest fideiussori cōtra creditorē z proba-
ret veram solutionem vt dicta.l.publia. in fi. g̃ z pro
derit eidem cōtra debitorē ad repetēdū licet nō sit fa-
ctum inter ipm z debitorē ꝫ inter ipm et creditorē alꝫ
sequeret q̄ etiā si dictū instrumētū ꝓtineret veram solu
tionē nō probaret cum instrumentū cū alio factū con
tra alterū nō p̄iudicet:vt no.cy.C.ad velleya.l.ant.q̄.
in.ij.q.p.l.fi.ff.de int̄.act. Cōsequēns ē falsuz:qz si pti-
neret veraz solutōcz sine dubio faceret fidē ꝓ debito
rez lz nō esset cū eo factū.vt in.c.q̄.de fideius.vbi pro
bat. Et rō est qz nō sunt oīno extranee p̄sone ꝫ se in-
uicem cōtingunt in vno et eodē debitore:iuxta no.in.l.
idē in duob⁹.ff.de pac.g̃ et si cōtinet cōfessionē idē est
rōe dicte ꝓtingētie qz nō ē maior ratō in vno casu q̄ꝫ

in alio. Et predicta vera sunt renunciatū est exceptio ni nō numer. pecu. vel si tempus opponendi transiuit als cōfessio nō haberet robur. l. in ptractib. C. de non nume. pecu. Cōcludendo g̃ vt ex predictis apparet p dicto fideiussore. Laus deo.

Consiliū. CCCXCVIII.

An in generali mādato de recipiēdo pecuniā mutuo veniat vt mandatarius possit pfiteri se recepisse.

Nchristi nomie Amē

In causa que vertitur pisis inter petrum magrolum petentē ex parte vna z guasparē de cala et socios reos z puentos ex altera. Visis pcessu et duobꝫ psilijs redditis ī cā vno p pte actoris altero p pte reorum. Visis etiam dubijs noviter datis p cōmissariuꝫ cause ptra consiliū sedo loco redditū p parte reoꝝ z oīb diligenter examinatis. Dico q presuppositis determinatiōe doctoꝝ que est q in generali mādato dato de recipiēdo pecuniā mutuo nō venit vt mādatarius possit pfiteri se recepisse. Et q dcā pfessio nō nocz dño nisi aliter pstet de numeratione p testes vel p instrumentū in quo notarius attestetur de ipsa facta in sui presentia quā opi. cōiter sequunt omnes vt patet in locis allegatis p dictos psultores. Et etiam tangit bar. in. l. lucius. §. tutele. ff. de admi. tute. vbi glo. videtur sonare cōtrariū. Reperio etiā inter psilia fede. de senis dictā opi. approbatā in psi. lij. Sine dubio procedunt scripta et psulta p scōm psulentem nō obstantib allegatis noviter ptrarium. Et q scripta z consulta p primū cōsultorem haberēt locum si de numeratione pstaret aliter q̃ p pfessionē antianoꝝ qđ tamen hic nō est vt ostendam. Pro quorū evidentia ne precedamus in equiuoco premittenda sunt que tradunt glo. nostre z docto. in. l. ij. in fi. ff. si cer. pet. s. q quatuor sunt spēs mutui. Nam qđdā ē mutuū mere naturale qđ est cū fit de meo tuū. vt. l. ij. §. appellata. si cer. peta. vt si numero tibi pecuniā meā nō oriť actio mere ex numeratiōe que est actus naturalis nulla inuenie fictione iuris ciuilis. Quoddā ē naturale cui coopatur ius ciuile vt cū interuenit nūeratio dicitur naturale nō tamen fit de meo tuū vere sed ficte vt ī casu. l. rogasti. ī prin. z. l. singularia. e. ti. Ex eo. n. q̃ interuenit numeratio dicit naturale qz ex numeratiōe nascit actio sed ex eo qđ nō fit vere de meo tuum sed ficte dicit ei coopare ius ciuile. Quoddam est ciuile cui coopat natura vt cū interuenit numeratō tamen ex ea nō oritur actio eo qz interuenit stipulatio incōtinenti ante vel post quo casu oritur actio stipulat⁹ q̃ est actus ciuilis ideo dicit ciuile. l. si ita. §. fi. cū. l. se. ff. de noua. et de verbo. ob. si ita stipulatus. §. grisogon⁹ numeratio ꝑo nō parit actionē ß implet stipulationem et facit vt illa pariat ideo non fit denominatio a numeratiōe ß a stipulatione. Quoddā est mutuuꝫ mere ciuile z hoc est q̃cūq̃ oriť actio ex aliquo actu ciuili absq̃ eo q̃ appareat aliquā numerationeꝫ interuenisse vt in cyrographo vel stipulatione post biennium vel ex pfessione. Cum g̃ quis dat mandatū de recipiendo mutuū sine dubio prime tres species comprehenduntur cum in qualibet earꝝ interueniat numeratio et sic implet intentio mandātis. Sic g̃ quarta species nō cadit qz ex ea nō implet intentio mandantis: iuxta no. plene p bar. in sy. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. sed si emptor. circa mediū z hoc est qđ volūt doct. in dicta. l. ij. in fi. si cer. peta. Nunc ad ꝓpositū si in ß iudicio constaret de numeratione facta p literas cambij aliter q̃ p cōfessionē antianoꝝ sine dubio cōe pisarū teneret qz tale mutuū cadebat in mandato ipoꝝ licet nō esset mere naturale: qz ille petrus nō numerassꝫ suam pecuniā ß fecisset numerari pecuniā sibi debitā. senis vel perusij z sic fuisset naturale cui ius ciuile cooperat vel etiā potuisset esse vere naturale si fecisset numerari suā pecuniā quā in alijs locis habuisset in manibꝫ suoꝝ factoꝝ z tunc pcederent allegata p primū consultorē ß hic nō pstat aliter q̃ p pfessionez qđ pz Nam p testes nō qz nec fuerunt sup hoc deducti nec de hoc fuit articulatum nisi psumptiue vicz q aliqui stipendiarij fuerunt pducti que presumptio nō ē sufficiens cū necessario nō pcludat eo qz potuit illis solui de alia pecunia petri vt dicit secundus psultor z bene g̃ ꝛc. l. neq̃ natales. z. l. ad pbationem. C. de pbatio. l. non hoc vnde cog. Item p instrumētū siliter nō constat qz cū dicta numeratio nō fuerit facta in presentia notarij nec tpe pfecti instrumenti nō potuit notari⁹ de ipsa esse rogatus nec instrumentū pficere vt plene no. p Inno. et Jo. an. in. c. j. de fide instru. facit qđ nota. in. l. j. C. de fide instru. z iur. asce. fisca. vbi glo. Et doct. dicūt q̃ nō credit verbis notarij de his que tempoze instrumēti gerere nō potuerunt z p Inno. in. c. q̃m ptra falsam. de pba. z p bar. in. l. sciendū. de verb. obli. Solū ergo potuit esse rogatus de pfessiōe dictorū antianoꝝ que in sui presentia fieri potuit z ista nō sufficit. quia nō cadebat in mādato vt supra diri. Et quibꝫ patet clara responsio ad obiecta p dñm ꝓmissa rium. Et primo dū dicit q̃ notarius dicit mutuauit: z mutuo gratis pcessit ꝛc. que verba vt ipe inquit sonant in mutuū naturale ß salua reverentia nō est vera Primo qz cum mutuū sit nom ē iuris et cōprehendat etiaz ciuile dicta verba possunt intelligi de ciuili vt expresse dicit bar. in. l. certi pditio. §. si numos. si certum peta. Vbi sustinet libellū in quo quis dixit se mutuasse z postea pduxit instrumentū in quo ptinebat sola cōfessio z pmissio et sic nō ptinebat mutuuꝫ naturale ß ciuile qz de numeratione nō pstabat nisi p pfessionē de qua notarius attestabat et dicit ipse q̃ pōt ex hoc obtinere: qz verba libelli possunt intelligi de mutuo ciuili z sic pbatio nō est facta de alio mutuo q̃ fuerit in libello deductum. Secus si dixisset in libello se numerasse qz ß verbū nō pōt importare nisi naturale z tūc esset facta de alio q̃ fuerit intētatū. Hoc etiā patz ex dispositione Ja. bu. q̃ tenuit in sy. q̃ istud verbū numerauit pōt intelligi de numeratiōe etiaz ficta q̃ fit p pversionē vnius debiti in mutuū. Unde si notarius attestat me numerasse licet testes q̃ fuerūt presentes dicant nullā pecuniā interuenisse nō reprobatur instrumentū ut falso: qz potuit nūerari ficte ꝓm legē singularia. in prin. si cer. pe. et ita refert bar. ibi in tercia pte principali. in ver. sumus expediti de tex. in glo. in vlti. colū. vel penul. vt. l. predia. de ac. pos. Si g̃ verbū numerauit pōt intelligi de vera z de ficta numeratione: z sic importare mutuū vere naturale z mutuum vere nō naturale ß cui ius ciuile coopat g̃ z ꝓbū mutuauit pōt importare nō solū naturale ß mere ciuile: qz sicut duplex est numeratio. s. vera z ficta ita est duplex mutuum. s. verū z fictū ver. s. illud naturale vel merū vel coopante fictiōe z fictū z illud ē mere ciuile coopante natura vt ꝫ. dixi. Verbū g̃ qđ pōt importare plures species z in qualibet verificat nō potest dici q̃ restringat magis ad vnā spēm q̃ ad aliam nisi ex adiuncto. At hic ꝓba illa mutuauit z mutuo g̃tis pcessit nō būt aliqđ adiūctū p qđ significet mutuū mere naturale ß potius oppositū: qz statim declarando se narrat quasse mutuauit. s. mittēdo lras cambij ꝛc. z sic ptz q̃ i ea presentia nō fuit facta numeratio q̃ solo casu esset mere naturale. Item de numeratione facta de lris cambij. nec attestat nec attestari potuit vt ꝫ. dixi igit̃ sequitur q̃ illa verba numerauit z mutuauit ꝛc. debent

intelligi eo modo quo melius et sanius intelligi pñt 7 resolui hoc modo q dicti antiani confessi fuerũt illuz mutuasse 7 numerasse p lras cambij 7 sic isto mõ mutuauit 7 mutuo gratis pcessit. s. put dicti antiani asseruerunt in pñtia mei not. de qua sola assertione potuit not. esse rogatus als dixisset falsuz. Et q talis expositio possit 7 debeat fieri patz ex notatis in sy. in dicta l. predia. circa fi. ff. de acquir. poss. vbi dicit bar. q illa verba dedit et tradidit qñ res nõ erat presens exponũtur. i. licentiã pcessit de intrando: vt. l. ij. C. de acquir. poss. Verba enim semp sunt saluanda 7 intelligenda etiam improprie ꝑm q requirit subiecta materia. ff. si cer. pe. si tibi pecuniã. que bene facit ad ꝓpositum maxime ad euitandũ ꝯtrarietatẽ 7 crimẽ que resultaret hic si de naturali mutuo intelligeret cum de illo nullo modo attestari potuerit vt supradixi. Item dum notarius postea subdit renunciando exceptõni coꝝã me nõ habiturũ ꝛc. voluit illud idem dicere qõ supradixit videlicet q in eius presentia dicti florẽi non fuerint habiti ꝛc. tñ illi exceptioni renunciauit quasi dicat: q lz nõ fuerint ibi habiti ꝑ alibi vt supradixerat. Non autem vult p hoc dicere q coꝝã eo fuerint habiti als esset sibiꝑi ꝯtrarius dum supradixit q p literas cambij et sic nõ coꝝã se. Debent ꝯ ꝛba sequentia exponi vt cõcordent cũ ꝓcedentib⁹ cũ ex adiunctis declarẽtur verba dubia. l. si seruus pluriũ. §. fi. de leg. j. De hoc aũt q alibi fuerint habiti nõ fecit nec facere potuit dictus notarius aliter fidem q̃ p dictam ꝓfessionem cui nõ stat in ꝓiudicium ꝓmunis pisaꝝ nec aliter de ipsa fuit in hac causa facta fides p testes qõ fieri poterat 7 obtinuisset actor. Item non ob. quod ait commissarius aliud esse simplicem ꝓfessionem aliõ cõfiteri habuisse p talez modũ sicut aliud est stipulari. x. aliud stipulari. x. in melle. l. si quis stipulatus. de solu. p quod videt velle qõ licet nõ deberet stari ꝓfessioni ꝓcuratoris qñ cõfitet simpliciter se habuisse centum mutuo quo casu loquat dictũ bar. in dicta. l. ij. in fi. si cer. peta. Bene tamen dicit stari si cõfitet se habuisse p talem modũ. s. p lras cambij sed salua pace eadẽ vel maioꝝ rõ est nõ credendi vel standi dicte cõfessioni in hoc sedo casu q̃ in primo. Si em nõ credit quando attestatur se recepisse p seipm vt in primo casu. mlto minus qnando p alium vt in secundo: qz magis ẽ credendum sibi de facto suo q̃ de alieno. l. quero. in fi. ff. de edil. edic. Luz. n. dicãt se recepisse p literas cambij senis et perusij attestant se recepisse per interpositã p sonam tam exprte dantis q̃ recipientis de quo minus est credendũ q̃ si dicerent q p seipos. Nec ob. l. si stipulatus fuero. x. in melle qz ibi poterat valere stipulatio de. x. simpliciter facta ꝯ etiam valet si stipulat. x. in melle. Sed hic non poterat valere ꝓfessio de recepto simpliciter facta ꝑm dictã cõmunẽ opi. docto. ꝯ nec receptio facta p talem modũ qz ibi nõ põt dari substantia nec accidẽs. ff. de acti. empti. l. si seruus. §. si mod⁹. p hoc etiaz patet q nõ ob. qõ subdit allegans. s. q petrus mutuauit naturaliter faciendo more mercantili ꝛc. Certe hoc esset verũ si de numeratione facta ꝑ senis vel pusij ꝓstaret aliter q̃ p dictã ꝓfessionẽ ꝑ non constat: ideo nõ potest dici q mutuauerit: qz parta sunt nõ mutuasse vel de mutuo nõ apparere eo modo q̃ debet apparere. l. duo sunt ticij. ꝺ testa. tu. l. rutilia. ꝺ cõtraben. emp. Per hec etiã patet nõ obstare qõ ꝛbdit allegans q hic notarius attestat de mutuo iam facto ergo qui dicit ꝯtrarium probet: vt no. in. l. si ex cautione. C. de non nu. pecu. Ego dico q non attestat de mutuo sed de confessione mutui resoluẽdo verba notarij eo modo quo debent resolui vt supradixi. Et sic nõ obstat cõtrariũ qz procedit qñ ipse principalis cõfitetur vel ꝓcurator habens ad hoc mandatum quo casu lapso biennio stat confessioni nisi ꝯtrariũ ꝓbet.

Item ꝓcedit quando notarius attestatur de numeratione facta in sui presentia 7 tũc statim ꝓiudicat. Sz hic non attestatur de hoc sed de ꝓfessione antianorũ vt dixi ad quam ipsi nõ habuerũt mandatum nisi recipent pecuniam 7 potuit esse q nõ receperunt cuz de ipsa aliter nõ constat vt dixi. Per hoc etiam patz nõ obstare q instrumentũ narrans etiam ea que tunc tẽporis confecti instrumenti geri nõ potuerũt facit fidẽ inter presentes. vt. l. optimã. de ꝓtraben. stip. sed absenti qui nõ consensit instrumento nõ preiudicat: vt dicit bar. in. l. sciendũ. de verboꝝ obliga. in distinctione sed hic tractatur de preiudicio communis pisaruz quod non fuit presens nec ꝓsensit tali instrumẽto narratiuo ergo ꝛc. Non enim dedit super hoc mandatũ nisi appareat de numeratione p alium modum ꝑm doctores. Notarius enim iste non solum de numeratione facta pisis senis vel perusij nõ attestat nec attestari potuit sed nec etiam de transmissione literarũ cambij. quia illa transmissio non fuit facta in sui presentia: solum ergo censet attestari de confessiõe antianorum circa omnia predicta que in sui pñtia fieri potuit 7 verisimile est q facta fuerit ex ordine geste rei. Eodem modo respondetur ad id quod subditur per allegantem q ꝓbata est versio in vtilitatem communis pisaꝝ quia dico q dicta sua procederent si de receptione ꝓstaret aliter q̃ p dictam ꝓfessionem tunc em̃ sufficeret assertio antianoꝝ q cõuertissent in vtilitatem cõis pisarum postq̃ habuerunt mandatũ expressum de recipiẽdo mutuũ: vt dicit bar. in. l. ciuitas. qõ dictũ sic debet intelligi: vt dicit expresse primus cõsultor. Quinimmo teneret ꝓmune pisarum etiam si in eius vtilitatẽ nõ fuisset versum 7 imputaretur sibi cur tale mandatum dedit: vt est tex. in. l. liberto. in prin. ff. de neg. gest. et p Inno. in. c. quod quibusdam. de fide Nec esset fienda differentia inter feneraticium creditorẽ et nõ feneraticiũ qz ille ꝓcedit tamen administrator nõ habet expressuz mandatũ si bene inspiciant dicta doctoꝝ in locis allegatis p eũ. Tũc. n. tractaret de obligando cõe ꝓpter versionem: ꝫ cum habet mandatum 7 tractat de obligando cõe ꝓpter mandatũ sicut fuit hic boc solũ inspicitur an mandatario facta fuerit vera numeratio de qua debet cõstare aliter q̃ p cõfessionẽ 7 ꝓstito de boc obligat etiã si nõ sit versuz: ꝫ hic nõ constat aliter ergo ratione mandati nõ obligatur cõe pisarũ. Item ꝓpter solam versionem sil'r non obligatur: qz illa nõ est necessario probata cũ stipẽdiarijs illis potuerit aliunde solui q̃ de pecũia petri ꝓdicti. Nec etiã est ꝓbata versio p cõiecturas: de quib⁹ in l. fi. ff. de exer. qz tunc ꝓcederet illud qñ antiani nõ habuissent expressum mandatũ de recipiẽdo mutuũ quo casu censeret habere tacitũ rõne administrationis generalis reis publice ei ꝓmisse ad omnia expediẽtia tũc ꝯ si ꝓbaretur numeratio eis facta adhuc esset necesse probare versionẽ 7 hic est casus in. l. ciuitas 7 talis versio probaret tũc p dictas cõiecturas ꝫ in casu nostro nõ est ꝓbata numeratio nisi p eoꝝ ꝓfessionẽ. Unde nõ est recurrendũ ad dictas coniecturas. Conclusiue ꝯ loquendo si probaret numeratio eis facta aliter q̃ p eoꝝ confessionem exquo habebant expressum mandatũ de recipiendo mutuum nullo modo ꝓbanda esset versio nec vere nec p ꝓiecturas: vt dicta. l. liberto. de nego. gest. et Inno. in dicto. c. q ꝙbusdaz. Sed si nõ hũssent mãdatũ exꝑssuz tũc suffecisset ꝓbare p cõiecturas dicte. l. fi. de exerci. Verũ qz dicta numeratõ nõ ẽ ꝓbata aliter nõ censet nec ꝑsumit eis facta| exq̃ eis nõ credit ꝯ nõ potest ꝓbari ꝛsio pecunie q̃ numerata nõ ꝑsumit. Et p ꝫ tollunt oĩa allegata p dominũ cõmissariũ. Et patet etiam nõ obstare qõ ipe subdit videt q in mandato istoꝝ antianoꝝ cadebant vt possent boc mutuũ ciuile ꝯtrahere ꝓpt illa vndecũq̃

et quomodocūq; ꝙ quēcunq; modū ꝛc. et ꝑ alia ſu
per quibuſcūq; factis ꝛc. ꝓcementib; ad libertatē ꝛc.
Certe dico ꝙ etiā ſi dicta verba nō fuiſſent appoſita:
ſed ſiliter ꝙ poſſent recipe mutuo veniſſet hoc mutu
um ꝑ lr̄as cambij dūmodo de ſolutiōe facta ꝑ dictas
literas ꝓſtaret qz nō eſt ſimpliciter mutuū ciuile ꝫ na
turale cui natura coopatur. Sed quia non ꝓſtat ali
ter dicta ꝓfeſſio ⁊ ꝑmiſſio ꝓſtituūt mutuū mere ciui
le qđ nō cadit in dicto mandato ex nullis verbis in eo
appoſitis qz ꝑ ipm nō ꝓſequebat cōmune piſaꝝ ſuuꝫ
intentū ad qđ numeratio erat neceſſaria nō verba et
ſic nō fuit neceſſe dicere que prefatus ꝑmiſſarius dixit
in ſecundo margine ſuaꝝ allegationū. Bene ergo et
ſubtiliter ꝓſiderauit ſecundus ꝓſultor ea que erāt ne
ceſſaria et ſupflua obmiſit ſi bene inſpiciat q̄cq̄d do
minus ꝓmiſſarius dicat. Itē nō ob. ꝙ iſti obligauerūt
ſe principaliter et ſic videnť teneri licet cōe piſaꝝ nō
teneať ꝑ ea que no. bar. in. l. bi qui. in fi. de fide. Nam
vt apparet ex legib; quas allegat dictū eius debet in
telligi qñ ille q̄ principaliter ſe obligat ꝑ alio promit
tit plus tpe vel cauſa ſeu loco qz tūc durius poteſt ob
ligari qꝫ ille q̄ eſt verus principalis. vt. l. ſed et citerio
ri. ff. de cōſti. pecu. Sed qñ ꝑmittit plus re non valet
quatenus eſt vltra: caſus eſt eodē tit. l. actenus. §. fi. et
ratio eſt euidens qz ſe obligat ad id qđ alius debet: ſi
ergo alius debet centū et ipe ꝑmittat ducenta deficit
ſubſtantia eius qđ ꝑmittitur in centū que nō debē
tur ꝫ ꝛc. l. ſi ſic. §. j. de leg. j. ⁊ remanet ꝑmiſſio illius ſi
ne cauſa vltra centum ergo eſt inefficax. l. ij. §. circa. de
doli excep. Si ꝫ nō valet quatenus ꝑmittit plꝰ qꝫ ꝑn
cipalis debeat. igit̄ ſi nihil debet in nihilum valet ꝫ. ff.
de tribu. l. illud. §. minus. ſi cui pluſq̄ ꝑ. l. falc. l. j. §. hec
verba. Nec ob. glo. que dicit in dicta. l. actenus ꝙ q̄
tenus eſt plus videť donare et valet hodie: qz illud cū
ſcienter ꝑmittit ſed hic nō ſic qz dicti expromiſſores
credebant prefatos ꝫntianos habere mandatū ⁊ cō
mune piſarum teneri ⁊ ꝓtemplatione obligatiōis di
cti cōmunis ꝑmiſerunt vt patet ex pluribꝫ verbis in
ſtrumenti ⁊ ſic nō intēdebant donare ꝫ repetere a di
cto cōi quod preſumitur. l. ſi cum aurū. ff. de ſolu. cō ꝑ
batione cum de indebito. Item nō ob. ſi dicať licꝫ cō
mune piſarum nō obligaretť ex dicta confeſſione ⁊ ꝑ
miſſione antianoꝝ ſaltem obligabantť dicti antiani vt
dicta. l. ciuitas. ſi cer. peta. vel dicta obligatio ex pro
miſſoꝝ poteſt valere taq̄ acceſſoria illius. Sed reſpō
deo ꝙ. l. ciuitas loquitur quando ꝓſtat numeratione
fuiſſe factam adminiſtratoribꝫ et nō conſtat eos ver
tiſſe in vtilitatem reipublice. vnde ſi creditor remane
at in damno ꝓceditur illud: ſed hic non conſtat niſi ꝑ
confeſſionē ⁊ promiſſionem et poſſibile eſt ꝙ facta nō
fuit. vnde cū ipſi ſe obligauerint adminiſtratorio no
mine reipublice vt patꝫ ex verbis inſtrumēti finito of
ficio nō tenenť cum illud eſſet officiū neceſſarium. C.
quando ex fac. tu. l. j. ff. eo. ti. l. poſt mortem. et not. in
l. plautius. ff. de procura. ꝑ glo. quia non ſequitur il
lud abſurdum ꝙ certum ſit per hoc creditorem rema
nere in damno. Imputet ergo ſibi cur de dicta cōfeſ
ſione et promiſſione confidit nec aliter de numeratio
ne conſtare fecit vel docuit exquo ſcire debebat illam
nō ſufficere ad obligandum cōe piſarum. Concludi
tur ergo ex predictis omnibꝫ ꝙ commune piſaruꝫ nō
eſt obligatum ex dicta confeſſione et promiſſione an
tianorum exquo aliter de numeratione non conſtat ⁊
ꝑ conſequens nec tales expromiſſores qui ſe obligaue
runt contemplatione obligationis dicti communis:
et ſic illa ruente et iſta ruit etiam ſimpliciter ſic cōtra
cta ⁊ ꝑm conſultorem bene et perfecte locutum ſ fuiſſe
Dictaq; primi conſultoris procederent ſi de numera
tione aliter conſtaret. Et quia iſta ſufficere puto: ſu
per alijs punctis me non intromitto.

Laus Deo et gloria.

Siquis rerum omnium naturas inſpexerit: vnamquāq; nō minus ſuo ordine q̄ partib; co
ſtare facile intelliget. Nec q̄ ꝑ ꝓſtruendis edib; ſtructori materiā parat: ſed q̄ ꝑ ꝓſummati ope
ris expeditione diſpoſitā artificioſe ꝓnectit domū edificare phibeť: eiq; iure optimo architecti
dumtaxat nomē indidim⁹. Nemo nanq; ſane mētis plincturgos aut cemētarios edificatores me
rito nūcupabit. bi licet coctilia ac reliqua ꝑ ceteris ꝓglutinādis pticulis adminiſtrent. Homi
nē neq; ꝑgenuiſſe naturā iudicarem⁹ ſi humeris cura vertebris ꝛo ac inguinib; caput ⁊ bume
ros addidiſſet: quandoq̄dem ⁊ ſi nullius porciuncule integritate caruiſſet: Solius tamen ſitus
incongruitate monſtruoſa res nō rationis pticeps animal diceret. Cū itaq; clariſſimi ac excel
lentiſſimi iureconſulti Pauli caſtrenſis dilapſa vndiq; neq; in vnū corpus redacta conſilia cer
nerentur nō ea fuiſſe edita ſeu compoſita dici poſſe videbant: ac deperiſſe potius tantuꝫ opus
tamq; elegantiſſimū q̄ in lucem pueniſſe merito arbitraret: communi ſtudentiū vtilitati parens
q̄b; maxima ꝑ eoꝝ beniuolentia ſummiſq; in eū benemeritis ſeipm debere fateť inſignis eques
et comes ac iuris ciuilis ⁊ pontificij interpres famoſiſſim⁹ Bartholomeus cepolla veronēſis ad
uocatus conſiſtorialis in florentiſſimo gymnaſio patauino ordinariā iuris ciuilis demane publi
ce legens ſingula queq; ab eo clariſſimo viro bincinde conſulta colligere elaborauit: fieri etiā vnū
reintegratum volumen (qđ merito Reptoriū Pauli caſtrenſis appellam⁹) ad faciliorem doctri
nam capeſcendā curauit ac omnib; eius ꝓfeſſionis impoſteruꝫ accomodatū patere ſtuduit. Id
q; impreſſoria arte Nurmberge de menſe Octobris. M. cccclxxxv. Indictōne tercia: ꝑ Antho
nium koburger actum eſt et diligentia completum.

Numer⁹ ⁊ ordo quaternoꝝ hui⁹ libri videlꝫ pau
li de castro :hic est.

Primū vacat
Abbas
abbas si confitetur
in cōsilio.xxxiij.

Gabella
intellect⁹ ad
acceptans legatum

De testamenti
Absens
Absens contra

De quadam sententia
impator pōt
interrogatoria fiūt

Verbū nobilibus
ante finem concilij
an infamis
reseruatio quam

Si abbas
necessitas sed
vel vocata
In xp̄i noīe. In cā.

Sapientis sic
ad supra
expressum iuris
expresse non

Diffinitiue vt
in scriptis an
pellatione. C.
cludendo quem

Declarant ꝙ
circa primū
lutioni seu
pulatus. §.

Quibus sequit̄
etiam ali⁹
trariū dicendū
viderent̄ non

Testamento et
vel increpatio
dus est in
ad legatū

ligenda.l.si
sint facere
lis tanq̄
ticulus que

Graui⁹ illud
anteq̄ ꝑuenirēt
ciū ipsius
sup̄ personā

Masculo idest
In xp̄i noīe. Visa
causa mortis
de pensionatico

Si voluisset
dam.infecto
censet̄ adiuisse
dico ꝙ bene

Ad alimenta
In xp̄i noīe. Primo
vocari ꝑ dictam
satisda.cog.

sanct.eccle.
ex consanguineis
ctus rescinderet̄
menta ꝓpter

go ꝛc̄.vt
an ꝑ hoc
consiliū.clvj.
§.fi.⁊.l.

Facit ꝙ
litate vt
de libe.exhi.
ar.l.j.

Consiliū.clxx.
git̄ ad dātē
conditione que
scendentibus sub

Potestatis in
ad dotē dandam
ꝛc̄. Item ꝙ
tinens nec

Qñ offendens
indicit statutū
di.iudi.⁊ qñ
nec extra

Descripta in
tus similiter
ꝑsona agente
adop.et tamen

Episcopū vel
super quo
lucius ticius
et ꝓpter dictas

Subducto tp̄e
ab actu sequenti
et sic erat
reijciat̄ vsq̄

De verbo.obli.
ri cōprehendat̄
ceptione p̄scriptionis
conueniens et

Sibi ꝑm ea
supradictū est
fauorabilis.l.
deductione eris

Ex futuro de
garūt p̄dicti
nō commissa
telligit̄ quo

Vox vel pōt
ex sola voluntate
qui ad nundinas
ꝙ illis ꝯcurrentibus

Consiliū.ccxcvij.
c.j.eo.ti.
potest intelligi
ita et in hoc

Fuit etiā
non fuit oꝑata
cōsulere de
ꝯcessaꝝ rep̄saliaꝝ

Concludit̄ ergo
respondet per
dū dictas terras

Eaꝝ ꝓpria
rescindat̄ vt
Consilio.lxxxxj.
societatē cum

Per eos magis
p̄dicto.s.in
liberi dicte

Hereditario et
qñ nō erat
videt̄ fuisse
casus ꝯsequētis

Nō fuit postea
tis sed sufficit
de quadā scriptura
testa.l.parentibus

Venditionis et
ad hoc requirebatur
ita pertinaciter
vt in si.dicit

De liberis fecit
de vsufru.leg.
inoffi.testa.
ergo recognitio

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6